

ಕರ್ನಾಟಕ ಆರ್ಥಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆ 2021-22

ಮಾರ್ಚ್ - 2022

ಯೋಜನೆ, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸಂಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ಏಲಾಖೆ

ಈ ಪ್ರಕಟಣೆಯು ಅಂಗ ಭಾಷೆಯ ಆವೃತ್ತಿಯು ಸಹ ಲಭ್ಯವಿದೆ

ಸಂದೇಶ

ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಮುಖ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ, ನೀತಿಗಳ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು ಮತ್ತು ಭವಿಷ್ಯದ ನೀತಿ ಉಪಕ್ರಮಗಳು ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳ ಸಾರಾಂಶವನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಆರ್ಥಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆಯು ಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ವಲಯಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯನ್ನು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಲು ಕ್ಷೇತ್ರವಾರು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅಂತರ ಮತ್ತು ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಈ ದಾಖಲೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿವರ್ಷದ ಆಯವ್ಯಯ ಅಧಿವೇಶನದ ಹಿಂದಿನ ದಿನ ವಿಧಾನಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಆರ್ಥಿಕ ಸಮೀಕ್ಷಾ ವರದಿಯು ವಿಶಿಷ್ಟ ಸ್ವರೂಪವಾಗಿದ್ದು, ಇದನ್ನು ಇಲಾಖಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಸಂಸ್ಥೆ/ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳ ವಿಷಯ ಪರಿಣಿತರಿಂದ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಉದ್ದೇಶಿತ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಇರುವ ಮಾರ್ಗಗಳಿಗೆ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಒತ್ತು ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

2020-21 ಮತ್ತು 2021-22ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ, ಕೋವಿಡ್-19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗದ ಪರಿಣಾಮದಿಂದ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅಭೂತಪೂರ್ವವಾದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿದ್ದು, ಇದನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಕೈಗೊಂಡ ಕ್ರಮಗಳಿಂದಾಗಿ ಆರ್ಥಿಕತೆಗೆ ಕುಸಿತ ಉಂಟಾಗಿದೆ. ಕೋವಿಡ್-19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗದಿಂದ ಉತ್ಪಾದನೆ, ಬಳಕೆ, ವಿನಿಮಯ ಮತ್ತು ಇತರ ಪರಸ್ಪರ ಅವಲಂಬಿತ ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮೇಲೆ ಗಮನಾರ್ಹವಾದ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ವಿವಿಧ ವಲಯಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ದರಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರತಿಕೂಲ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಬೀರಿದೆ. ಕೋವಿಡ್-19 ರಿಂದ ಎದುರಿಸಲಾದ ಸವಾಲುಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಕಷ್ಟಗಳ ನಡುವೆಯೂ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು ಗಮನಾರ್ಹ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದೆ. ರಾಜ್ಯವು ಹೊಸ ಅವಿಷ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ ಹಾಗೂ ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆಗೆ ತನ್ನ ಬದ್ಧತೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಿದೆ. ಮೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಒತ್ತು ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದ್ದು ಮುಂಬರುವ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ತ್ವರಿತಗೊಳಿಸಲು ಹಲವಾರು ಮುಂದುವರೆದ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲಲಿದೆ.

ಈ ವರದಿಯು ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಸರ್ಕಾರದ ಇಲಾಖೆಗಳು ನೀತಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲು, ಜೊತೆಗೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಮತ್ತು ನಿರೀಕ್ಷಿತ ದೇಶೀಯ ಹಾಗೂ ವಿದೇಶೀಯ ಹೂಡಿಕೆದಾರರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕ-ಸಾಮಾಜಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಜೊತೆ ಸಮಾನತೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಇರುವ ಸಂಶೋಧಕರಿಗೆ, ಶಿಕ್ಷಣ ತಜ್ಞರಿಗೆ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಬಸವರಾಜ ಬೊಮ್ಮಾಯಿ
ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ

ಮುನ್ನುಡಿ

ರಾಜ್ಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮತೆಯನ್ನು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಿ, ವಲಯವಾರು ಇರುವ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅಂತರ ಮತ್ತು ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಆರ್ಥಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷವು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿದೆ. ಈ ಸಮೀಕ್ಷೆಯು ರಾಜ್ಯದ ಸಮಗ್ರ-ಆರ್ಥಿಕ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಡಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ, ಸರ್ಕಾರವು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವ ಆರ್ಥಿಕ ನೀತಿಗಳು ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. 2021-22ರ ಆರ್ಥಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆಗೆ, ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಿಷಯ ತಜ್ಞರುಗಳು ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡಿರುವ ಪ್ರಯುಕ್ತ ಮತ್ತು ಕೋವಿಡ್-19 ರ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗದಿಂದ ಉಂಟಾದ ಆರ್ಥಿಕ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು ಮತ್ತು ಚೇತರಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ರಾಜ್ಯವು ಯಾವ ರೀತಿಯ ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಹಾಗೂ ಕೃಷಿ, ಕೈಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಸೇವಾ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಸುಸ್ಥಿರ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಈ ವರದಿಯು ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ.

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅಧ್ಯಾಯವು ಅಲ್ಪಾವಧಿ ಮತ್ತು ದೀರ್ಘಾವಧಿಯ ಆಧಾರದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತ ನೀತಿ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಗಳ ಮುನ್ನೂಚನೆಯೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತದೆ. 2021-22ರ ಆರ್ಥಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆಯು ಸಾಮೂಹಿಕ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ಫಲಿತಾಂಶವಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸಿದ್ಧ ತಜ್ಞರುಗಳಾದ ಶ್ರೀ.ಟಿ.ವಿ.ಮೋಹನ್‌ದಾಸ್ ಪೈ, ಶ್ರೀ ಪ್ರಶಾಂತ್ ಪ್ರಕಾಶ್, ಡಾ. ಪುಲಕ್‌ಘೋಷ್, ಶ್ರೀಮತಿ ನಿಶಾ ಹೊಳ್ಳೆ, ಶ್ರೀ. ಶ್ರೀನಿವಾಸುಲು, ಡಾ. ಪ್ರಭುರಾಜ್‌ಡಿ.ಕೆ, ಶ್ರೀ ಬಿ.ವಿ.ಆನಂದ್, ಡಾ.ಶಶಾಂಕ್ ಭಡೆ, ಡಾ.ಎಂ.ಆರ್.ನಾರಾಯಣ, ಡಾ.ಎಸ್.ರಾಜೇಂದ್ರ ಪ್ರಸಾದ್, ಡಾ.ಜ್ಯೋತ್ಸಾರ್ನಾ, ಡಾ.ಎಂ.ಎಸ್. ತಾರಾ, ಶ್ರೀ.ಶ್ರೀಧರ್ ಪಬ್ಲಿಸೆಟ್ಟಿ, ಡಾ.ಭಾಯಾ ಕೆ ದೇಗಾಂವರ್, ಡಾ.ಎಸ್.ಮಾಧೇಶ್ವರನ್, ಡಾ.ಡಿ.ರಾಜಶೇಖರ್, ಡಾ.ಎನ್.ಆರ್.ಭಾನುಮೂರ್ತಿ, ಡಾ.ಪ್ರಸನ್ನತಂತ್ರಿ, ಡಾ.ಅಂಜುಳಾ ಗುಟೂರ್, ಶ್ರೀ ಸೌಮ್ಯಕಾಂತಿಘೋಷ್, ಡಾ. ಎ.ವಿ.ಮಂಜುನಾಥ, ಶ್ರೀ ಕಿಶೋರಜಾಗೀರದಾರ, ಕು.ಬಿ.ಪಿ.ವಾಣಿ, ಡಾ.ಬಸವರಾಜುಯಿಆರ್.ಶ್ರೇಷ್ಠ, ಡಾ.ಆರ್.ಮಂಜುಳಾ, ಶ್ರೀ. ಎಂ.ಜಯಚಂದ್ರನ್, ಡಾ.ಜಾನಕಿರಾಮ್ ಬಿ, ಡಾ.ಅಶ್ವಿನಿ ಕುಮಾರ್ ಬಿ ಜೆ, ಡಾ.ಮುಕುಂದ್‌ರಾಜ್, ಡಾ.ಬಿ.ಪಿ.ಸಿ. ಮಹಮ್ಮದ್‌ರಫಿ, ಡಾ.ಸೋಮನಾಥ ಇಂಗೋಳೆ, ಶ್ರೀ ಕೆ. ನರಸಿಂಹ ಫಣಿ, ಶ್ರೀ ಸುನೀಲ್‌ಕುಮಾರ್ ವಯ, ಶ್ರೀ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಮಾದೇನಹಳ್ಳಿ, ಶ್ರೀ ನಿತೀನ್ ಮನ್ನಿಲ್, ಶ್ರೀಮತಿ ಚಿತ್ತನ್‌ಚಮಾಡಿಯಾ, ಶ್ರೀ ಪ್ರತೀಕ್ ಹರೀಶ್, ಶ್ರೀ ಮಧುಸೂಧನ್ ಬಿ ವಿ, ಶ್ರೀಮತಿ ಅಚಲ ಯರಸೀಮೆ, ಶ್ರೀ ಶ್ರೀವಾಸ್ತವ ಪ್ರದೀಪ್ ಕೆ. ಮತ್ತು ಡಾ. ಸಿದ್ದಯ್ಯ ರವರು ನೀಡಿದ ವಿಶ್ಲೇಷಣಾತ್ಮಕ ಅಧ್ಯಾಯಗಳಿಂದ ಈ ಆರ್ಥಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆಯು ಗುಣಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿದೆ.

ಲೇಖಕರುಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಿ ಬೆಂಬಲಿಸಿದ ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೆ ನಾನು ಅಭಾರಿಯಾಗಿರುತ್ತೇನೆ. ಕೊನೆಯದಾಗಿ, ಆರ್ಥಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆ 2021-22ರ ವರದಿಯನ್ನು ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೊರತರಲು ಶ್ರಮಿಸಿದ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯದ ನಿರ್ದೇಶಕರಾದ ಶ್ರೀ ಎನ್.ಮಾಧುರಾಮ್, ಹಿರಿಯ ಸಮಾಲೋಚಕರಾದ ಶ್ರೀ ಸಿ. ಕೆಂಪಯ್ಯ, ಜಂಟಿ ನಿರ್ದೇಶಕರಾದ ಶ್ರೀ ಕೆ. ನರಸಿಂಹ ಫಣಿ, ಸಹಾಯಕ ನಿರ್ದೇಶಕರಾದ ಶ್ರೀ ಆರ್. ಮಂಜುನಾಥ್ ಮತ್ತು ಸಂಯೋಜಕರು / ನೋಡಲ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು/ ಪೋಷಕ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳಿಗೆ ನಾನು ಅಭಿನಂದಿಸುತ್ತೇನೆ. ಲೇಖಕರಾಗಿ, ಸಂಪೂರ್ಣಕಾರ್ಯದ ಸಂಯೋಜಕರಾಗಿ ಗಣನೀಯ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡಿದ ವಿಷಯ ತಜ್ಞರಾದ ಡಾ. ಎ.ವಿ.ಮಂಜುನಾಥ, ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಕರ್ನಾಟಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಇವರನ್ನು ನಾನು ಪ್ರಶಂಸಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಚೇತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಒಂದು ಟ್ರಿಲಿಯನ್ ಗಿಂತ ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಯೋಜನೆಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮತೆ, ನೀತಿಗಳು, ಸಾಧನೆಗಳು, ಸವಾಲುಗಳು ಮತ್ತು ಮುಂದಿನ ಹಾದಿಗಳ ಕುರಿತ ಉಪಯುಕ್ತ ಒಳನೋಟವನ್ನು ಈ ಸಮೀಕ್ಷೆಯು ನೀತಿ ನಿರೂಪಕರು, ಉದ್ಯಮ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಶಿಕ್ಷಣ ತಜ್ಞರು, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಾನು ನಂಬುತ್ತೇನೆ.

ಡಾ. ಶಾಲಿನಿ ರಜನೀಶ್ ಭಾ.ಆ.ಸೇ.,

ಸರ್ಕಾರದ ಅಪರ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ
ಯೋಜನೆ, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸಂಯೋಜನೆ
ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ಇಲಾಖೆ.

ಪರಿವಿಡಿ

ಕ್ರಮ ಸಂಖ್ಯೆ	ಶೀರ್ಷಿಕೆ	ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ
1	ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ	1 - 38
2	ರಾಜ್ಯ ಆದಾಯ, ಬೆಲೆಗಳು ಮತ್ತು ಹಣದುಬ್ಬರ	39 - 58
3	ಬಂಡಾವಳಿ ಹೂಡಿಕೆ ಮತ್ತು ರಫ್ತು	59 - 92
4	ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ಸಮಯದಲ್ಲ ಹಣಕಾಸಿನ ನಿರ್ವಹಣೆ	93 - 122
5	ಕರ್ನಾಟಕ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪಾತ್ರ	123 - 154
6	ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ	155 - 192
7	ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಆಹಾರ ನಿರ್ವಹಣೆ	193 - 312
8	ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲ ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕರ ಸಂಘ ಹಾಗೂ ಪುಡ್ ಪಾರ್ಕ್‌ಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯ ಸುಧಾರಣೆ	313 - 332
9	ಕೈಗಾರಿಕೆ, ನಾವೀನ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ	333 - 370
10	ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲ ಸೂಕ್ಷ್ಮ, ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ಉದ್ಯಮಗಳು	371 - 382
11	ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲ ಸೇವಾ ವಲಯದ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ	383 - 406
12	ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ	407 - 528
13	ಉದ್ಯೋಗದ ಔಪಚಾರಿಕರಣದ ಕಡೆಗೆ	529 - 562
14	ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಯೋಜನೆ	563 - 594
15	ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿನ ಅಂತರದ ನಿವಾರಣೆ- ಸಾಕ್ಷಾಧಾರಿತ ನೀತಿ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ	595 - 652
16	ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲ ಸುಸ್ಥಿರ ನಗರೀಕರಣ	653 - 696
17	ಬೆಂಗಳೂರು ಮೆಟ್ರೋಪಾಲಿಟನ್ ಪ್ರದೇಶದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ: ಸವಾಲುಗಳು ಮತ್ತು ಅವಕಾಶಗಳು	697 - 724
18	ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲ ಜಿಯೋ ಸಕ್ರಿಯವಾದ ಉತ್ತಮ ಆಡಳಿತ ಅಭ್ಯಾಸಗಳು	725 - 758
19	ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲ ಫಲಿತಾಂಶ ಆಧಾರಿತ ಯೋಜನೆ, ಸಂಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ	759 - 792
20	ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ನಿರ್ವಹಣೆ: ವಾಸ್ತವ ಮತ್ತು ಸಾಧ್ಯತೆಗಳು	793 - 812
21	ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ	813 - 878
22	ಆಸ್ತಿ ಹಣಗಳಿಕೆ: ಭವಿಷ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಉತ್ತೇಜನ	879 - 896
23	ಆರ್ಥಿಕ ಹಸಿರೀಕರಣ	897 - 908
24	ಸಾಧನೆಗಳು, ಸವಾಲುಗಳು ಮತ್ತು ಮುನ್ನಡೆವ ಹಾದಿ	909 - 936
	ಕೊಡುಗೆ	i - vi

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

ಕರ್ನಾಟಕವು ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುತ್ತಲೇ ಬರುವ ಮೂಲಕ ಭಾರತದ ಮೊದಲ ಐದು ರಾಜ್ಯಗಳ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ. 2021-22 ನೇ ಸಾಲಿನ ಕರ್ನಾಟಕದ ತಲಾವಾರು ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನವು (Gross State Domestic Product) ಸರಾಸರಿ ರೂ. 3.05 ಲಕ್ಷಗಳಿದ್ದು, ಮೊದಲ ಐದು ರಾಜ್ಯಗಳ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಲಕ್ಷಣವೆಂದರೆ ಸೇವಾವಲಯವು ಅತ್ಯಧಿಕ ಪಾಲನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದು. ಸೇವಾವಲಯವು 2021-22 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಾರೆ ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆ (ಜಿಎಸ್‌ವಿಎ)ನಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 66.1 ರಷ್ಟು ಪಾಲನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಇತರೆ ಎಲ್ಲಾ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಅತ್ಯಧಿಕವಾಗಿದೆ. ಈ ಸಾಧನೆಗೆ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಐಟಿ ವಲಯ ಮತ್ತು ಇತರೆ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಾಧಾರಿತ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕವು ದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಸಂಘಟಿತ ಉದ್ಯೋಗಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆ ಪೈಕಿ ಶೇಕಡ 10 ಉದ್ಯೋಗಗಳ ಪಾಲನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯವು ದೇಶದ ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಶೇಕಡ 5 ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹೊಂದಿದ್ದರೂ ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನ (ಜಿಡಿಪಿ)ಗೆ ಶೇಕಡ 8.8ರಷ್ಟು ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವೂ ಉತ್ತಮವಾದ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದರೂ, ಕೋವಿಡ್-19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗಿರುವ ಆರ್ಥಿಕ ಹಿಂಜರಿತವನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು, ತನ್ನ ಆದ್ಯತೆಗಳನ್ನು ತನ್ನ ನಾಗರಿಕರ ಅಗತ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ, ತನ್ನ ಜನಸಂಖ್ಯೆ, ತನ್ನ ಸಾಮಾಜಿಕ ರಚನೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಹಾಗೂ ವಲಯವಾರು ಸಂಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಮರುನಿರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಕುರಿತು ದೊರಕುವ ಮಾಹಿತಿಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಹೆಚ್ಚು ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಸಾಧಿಸಬಹುದು, ಇದಕ್ಕೆ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ರೂಪಿಸಬಹುದು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಮಾದರಿಯಾಗಿ ರೂಪಿಸಲು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾದರಿಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವ ಅವಕಾಶ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಒದಗಿ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ.

1.1. ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಕೋವಿಡ್-19ರ ಪರಿಣಾಮ

2021-22ನೇ ಸಾಲಿನ ಮುನ್ನೂಚನಾ ಅಂದಾಜುಗಳಂತೆ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನ ಪ್ರಸಕ್ತ ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ 2020-21ನೇ ಸಾಲಿನ ರೂ. 17.31 ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ, 2021-22ನೇ ಸಾಲಿಗೆ ರೂ.20.5 ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿಗಳಾಗುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿದೆ. ಇದು ಭಾರತದ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನವಾದ ರೂ. 232.15 ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿಗೆ ಶೇಕಡ 8.8ರಷ್ಟು ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡಿರುತ್ತದೆ. 2020-21ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕೋವಿಡ್-19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ಪೀಡಿತವಾಗಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವು ಶೇಕಡ 7.2ರಷ್ಟು ದರದಲ್ಲಿ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಪ್ರಸಕ್ತ ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸಿದೆ. ಆದರೆ ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಭಾರತವು ಮುನ್ನೂಚನಾ ಅಂದಾಜುಗಳಂತೆ ಶೇಕಡ (-)3ರಷ್ಟು ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದೆ.

ಕಳೆದ ಅರ್ಧ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಕಂಡ ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 1.1ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನಕ್ಕೆ ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ರೂ.2.57 ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿಗಳು, ಕೈಗಾರಿಕೆಯಿಂದ ರೂ.3.61 ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿಗಳು, ಸೇವೆಗಳ ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ರೂ.12.06 ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿಗಳ ಕೊಡುಗೆಯಿಂದ ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆ (ಜಿಎಸ್‌ವಿಎ)ರೂ.18.24 ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿಗಳಾಗಿರುತ್ತದೆ. 2020-21ನೇ ಸಾಲಿನ ಕೋವಿಡ್-19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕದ ಕುಸಿತದಿಂದಾಗಿ ರೂ.17.31 ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿ ಇದ್ದ ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಯು 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 18.4 ರಷ್ಟು ಬೆಳವಣಿಗೆಯೊಂದಿಗೆ ರೂ.20.49 ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿಗಳಾಗಿರುತ್ತದೆ. 2019-20 ರಲ್ಲಿ ರೂ 16.15 ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿಯಿದ್ದು ಕೋವಿಡ್-19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕದ ಲಾಕ್‌ಡೌನ್ ನಿಬಂಧನೆಗಳಿಂದಾಗಿ 2020-21 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 7.2 ರಷ್ಟು ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಕಂಡಿದೆ. 2019-20ಕ್ಕೂ ಹಿಂದೆ ಅಂದರೆ 2016-17ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 15.5, 2017-18 ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 10.4, 2018-19 ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 10.7ರಷ್ಟು ಬೆಳವಣಿಗೆಯಿದ್ದು, 2019-20ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 10ರ ಒಳಗೆ ಅಂದರೆ ಶೇಕಡ 9.4ರಷ್ಟು ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. 2017-22ರ 5 ವರ್ಷದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನವು ಶೇಕಡ 11.2ರಷ್ಟು ಸಿಎಜಿಆರ್ ಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 1.1: 2016-17 ರಿಂದ 2021-22 ರವರೆಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನ ಮತ್ತು ತಲಾವಾರು ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನ ಸಂಯೋಜನೆ (ಪ್ರಸಕ್ತ ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ) (ರೂ.ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ)

ವಲಯ	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20 ದ್ವಿ.ಪ.ಅಂ.	2020-21 ಪ್ರ.ಪ.ಅಂ.	2021-22 ಮು.ಅಂ.	5 ವರ್ಷದ ಸಿಎಜಿಆರ್
							ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷ 16-21
ಕೃಷಿ	1.19	1.50	1.53	1.81	2.24	2.57	16.6%
ಕೈಗಾರಿಕೆ	2.69	2.90	3.19	3.14	3.04	3.61	6.1%
ಸೇವೆಗಳು	6.96	7.59	8.64	9.76	10.40	12.06	11.6%
ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನ ಮೂಲ ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ	10.83	11.99	13.36	14.71	15.68	18.24	11.0%
ನಿವ್ವಳ ತೆರಿಗೆಗಳು	1.24	1.34	1.40	1.44	1.63	2.25	-
ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ	12.08	13.33	14.76	16.15	17.31	20.49	11.2%
ವರ್ಷದಿಂದ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಬೆಳವಣಿಗೆ ದರ	15.5%	10.4%	10.7%	9.4%	7.2%	18.4%	-
ತಲಾ ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನ ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ	1.86	2.05	2.25	2.44	2.60	3.05	10.4%
ವರ್ಷದಿಂದ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಬೆಳವಣಿಗೆ ದರ	14.3%	10.4%	9.5%	8.4%	6.5%	17.4%	-

ಮು.ಅಂ.: ಮುನ್ಸೂಚನಾ ಅಂದಾಜುಗಳು; ಪ್ರ.ಪ.ಅಂ. : ಪ್ರಥಮ ಪರಿಷ್ಕೃತ ಅಂದಾಜುಗಳು; ದ್ವಿ.ಪ.ಅಂ. : ದ್ವಿತೀಯ ಪರಿಷ್ಕೃತ ಅಂದಾಜುಗಳು
ಮೂಲ: ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

2020-21ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ತಲಾವಾರು ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನವು ರೂ.2.6 ಲಕ್ಷ ರಿಂದ ಶೇಕಡ 17.4 ರ ಬೆಳವಣಿಗೆಯೊಂದಿಗೆ 2021-22 ನೇ ಸಾಲಿಗೆ ರೂ.3.05 ಲಕ್ಷಕ್ಕೆ ಏರಿಕೆ ಕಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು 2020-21 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕೋವಿಡ್-19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕದಿಂದಾಗಿ ಶೇಕಡ 6.5ಕ್ಕೆ ಇಳಿಕೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. 2016-17ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 14.3, 2017-18 ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 10.4, 2018-19 ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 9.5 ಹಾಗೂ 2019-20ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 8.4ರಷ್ಟು ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. 2017-22ರ 5 ವರ್ಷದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ತಲಾವಾರು ರಾಜ್ಯದ ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನವು ಶೇಕಡ 10.4ರಷ್ಟು ಸಿಎಜಿಆರ್ ಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ.

ಕಳೆದ 5 ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ವಲಯವು ಶೇಕಡ 16.6ರಷ್ಟು ಸಿಎಜಿಆರ್‌ಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಕಾರ್ಮಿಕ ಬಲದ ಪೈಕಿ ಈ ವಲಯವು ಅತ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪಾಲನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಮತ್ತು ಸಬ್ಸಿಡಿಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಮೂಲಕ ಕೋವಿಡ್-19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಉತ್ತಮ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಕೈಗಾರಿಕಾ ವಲಯವು ಸೇವೆ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ, ಸಾಕಷ್ಟು ಹಿಂದೆ ಬಿದ್ದಿರುವುದು ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ವಲಯವು ಶೇಕಡ 6.1ರ ಸಿಎಜಿಆರ್ ಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಈ ವಲಯಕ್ಕೆ ನೀಡಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಬೆಂಬಲ ಮತ್ತು ಸಹಾಯ ಅಸಮರ್ಪಕವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಕೃಷಿ ವಲಯದಲ್ಲಿರುವ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನು ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ನೀಡಿ ಕೈಗಾರಿಕಾ ವಲಯಕ್ಕೆ ವರ್ಗಾಯಿಸುವ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕಾ ವಲಯಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆಗೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದ ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಆಧಾರವಾದ ಸೇವಾ ವಲಯವು ಕಳೆದ 5 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 11.6ರ ಸಿಜಿಎಆರ್ ಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದು ಕಾಣಬಹುದು. ಸೇವಾ ವಲಯದ ಪ್ರಮುಖ ವಲಯಗಳಾದ ಹೋಟೆಲ್‌ಗಳು,

ಪ್ರವಾಸಿ ಸೇವೆಗಳು, ವಿಮಾನ ಸೇವೆ, ವ್ಯಾಪಾರ ಮುಂತಾದ ವಲಯಗಳು ಭಾರಿ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಿದರೂ 2020-21ನೇ ಸಾಲಿನ ಮೂರನೇ ಹಾಗೂ ನಾಲ್ಕನೇ ತ್ರೈಮಾಸಿಕಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ತೋರಿವೆ.

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಕೋವಿಡ್-19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕದ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ರಾಜ್ಯದ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಎಲ್ಲಾ ವಲಯಗಳಲ್ಲೂ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇದರೊಂದಿಗೆ, ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಯ ಹೆಚ್ಚಿನ ಖರ್ಚುಗಳು, ಉಳಿತಾಯದ ಹಣದ ಕರಗುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಅನೀರಿಕ್ಷಿತ ಖರ್ಚುಗಳು ನಾಗರಿಕರನ್ನು ಸಾಕಷ್ಟು ಹೈರಾಣಗಿಸಿರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ 2021ರ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಚೇತರಿಸಿಕೊಂಡು, 2022ರಲ್ಲಿ ಅದೇ ನಡೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದೆ. ಆದರೂ ಈಗಾಗಲೇ ನಿಗದಿಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದ್ದ ಆರ್ಥಿಕ ಗುರಿಗಳು ಹಿಂಜರಿಕೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿರುವುದರಿಂದ, ರಾಜ್ಯ ಬಜೆಟ್‌ನ್ನು ಮರು ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಲಭ್ಯವಿರುವ ದುಡಿಯುವ ವರ್ಗದ ಶ್ರಮವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು, ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಮುಂದಿನ ದಶಕದಲ್ಲಿ 1 ಟ್ರಿಲಿಯನ್ ಯುಎಸ್‌ಡಿ ಆರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಕಾರ್ಯಪ್ರವೃತ್ತವಾಗಬೇಕಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ವಿವರವಾದ ವಿವರಣೆಯನ್ನು 'ಅಧ್ಯಾಯ 2: ರಾಜ್ಯ ಆದಾಯ, ಬೆಲೆಗಳು ಮತ್ತು ಹಣದುಬ್ಬರ' ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

1.2. ಅರ್ಥ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸಂಯೋಜನೆ

ರಾಜ್ಯದ ಅರ್ಥ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೂರು ಪ್ರಮುಖ ವಲಯಗಳಾದ ಕೃಷಿ, ಕೈಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಸೇವೆಯ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 1.2ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಆಧಾರವು ಸೇವಾ ವಲಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕೋವಿಡ್-19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕದ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಅಂದರೇ 2019-20ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಸೇವಾವಲಯವು ಶೇಕಡ 66.3ರಷ್ಟು, ಕೈಗಾರಿಕಾ ವಲಯ ಶೇಕಡ 21.3ರಷ್ಟು ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ವಲಯವು ಶೇಕಡ 12.3ರಷ್ಟು ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡಿರುತ್ತದೆ. ಕೋವಿಡ್-19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕದಿಂದಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ವ್ಯತರಿಕ್ತ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಕೈಗಾರಿಕಾ ವಲಯದ ಮೇಲೆ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. 2020-21ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕೈಗಾರಿಕಾ ವಲಯದ ಪಾಲು ಶೇಕಡ 19.4ಕ್ಕೆ ಇಳಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಇದೇ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸೇವಾ ವಲಯದ ಪಾಲು ಶೇಕಡ 66.3 ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ವಲಯದ ಪಾಲು ಶೇಕಡ 14.3ಕ್ಕೆ ಏರಿಕೆಯನ್ನು ಕಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ಮುಂಗಾರು ಮಳೆ, ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕಾರಿ ನೀತಿ ಮತ್ತು ಸಬ್ಸಿಡಿಗಳು ಕೃಷಿ ವಲಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿವೆ. ಹಿಂದಿನ ಸಾಲಿನ ಸಂಯೋಜನೆಯು 2021-22 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿಯೂ ಮುಂದುವರೆದಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 1.2: 2019-20 ರಿಂದ 2021-22 ರವರೆಗಿನ ರಾಜ್ಯ ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ವಲಯಗಳ ಸಂಯೋಜನೆ

ವಲಯಗಳು	2019-20 ರ ಜಿಎಸ್‌ವಿ	2020-21ರ ಜಿಎಸ್‌ವಿ	2021-22ರ ಜಿಎಸ್‌ವಿ	5- ವರ್ಷದ ಸಿಎಜಿಆರ್
ಕೃಷಿ	12.3%	14.3%	14.1%	16.6%
ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು	21.3%	19.4%	19.8%	6.1%
ಸೇವೆಗಳು	66.3%	66.3%	66.1%	11.6%
ಜಿಎಸ್‌ವಿ	100.0%	100.0%	100.0%	11.0%

ಮೂಲ: ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಸೇವೆಗಳು: ಕರ್ನಾಟಕದ ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮುಖ್ಯವಾದ ಭಾಗ ಐಟಿ ವಲಯ ಮತ್ತು ಬಹಳ ವೇಗದಿಂದ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್ ವಲಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಚಾಲ್ತಿ ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಒಟ್ಟು ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರ್ ರಫ್ತಿನ ಪ್ರಮಾಣ \$170 ಬಿಲಿಯನ್ ಎಂದು ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿದೆ; ಇದರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಪಾಲು ಶೇಕಡ 38 ರಷ್ಟಿದೆ. 21 ಲಕ್ಷಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಜನರು ಹೆಚ್ಚಿನ ವೇತನ ದೊರೆಯುವ ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರ್ ಉದ್ಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ, ಇವರಲ್ಲಿ ಬಹುತೇಕರು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವವರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಜೊತೆಗೆ ರಾಜ್ಯವು 40 ಯೂನಿಕಾರ್ನ್ ಕಂಪನಿಗಳನ್ನು (\$1 ಬಿಲಿಯನ್‌ಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಕಂಪನಿ) ಹೊಂದಿದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 95 ಯೂನಿಕಾರ್ನ್ ಕಂಪನಿಗಳಿದ್ದು, ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 42 ರಷ್ಟು ಕಂಪನಿಗಳು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 13000ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳಿದ್ದು, ಕೋವಿಡ್-19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕದ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಉತ್ತಮವಾದ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿರುತ್ತವೆ. ಕೋವಿಡ್-19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ

ಪೀಡಿತವಾಗಿದ್ದ 2021ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ, \$16 ಬಿಲಿಯನ್ ಹೂಡಿಕೆ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಹರಿದು ಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಾಧಾರಿತ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

2011-12ರ ಬೆಲೆಗಳನ್ನು ಆಧಾರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ, ಸೇವಾ ವಲಯ ಒಟ್ಟು ಜಿಎಸ್‌ವಿಎಯ ಶೇಕಡ 70.85 ರಷ್ಟು ಪಾಲನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದೆ. ಇದು ಭಾರತದ ಜಿವಿಎಗೆ ಸೇವಾ ವಲಯ ಶೇಕಡ 8.53ರಷ್ಟು ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡಿರುತ್ತದೆ. ಕಳೆದ ಹಲವಾರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶಗಳು ಸೇವಾ ವಲಯದಿಂದಲೇ ಸೃಜಿಸಲಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಜಿಲ್ಲೆ ಶೇಕಡ 83.4ರಷ್ಟು ಹೊಂದಿದ್ದರೆ, ನಂತರದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಧಾರವಾಡ ಮತ್ತು ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಅಂದರೆ ನಗರೀಕರಣ ಮತ್ತು ಸೇವಾ ವಲಯಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ಮೌಲ್ಯದ ಸಂಬಳವಿರುವ ಸಾಕಷ್ಟು ಉದ್ಯೋಗದ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಸೃಜಿಸಿರುತ್ತವೆ. 2011-12 ರಿಂದ 2018-19ನೇ ಸಾಲಿನವರೆಗೆ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಒಟ್ಟಾರೆ ಶೇಕಡ 10.6ರಷ್ಟು ಜಿವಿಎಯೊಂದಿಗೆ ರಾಜ್ಯದ ಆರ್ಥಿಕವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಭಾಗವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಉತ್ತಮವಾದ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಸಾರ್ಮಧ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದರಿಂದ, ಈ ವಲಯವನ್ನು ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವ ಮತ್ತು ಬೆಂಬಲಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ವಿವಿಧ ಸೇವಾ ವಲಯಗಳಡೆಗೆ ಕರ್ನಾಟಕವು ಗಮನಹರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಧ್ಯಾಯ-11ರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸೇವಾ ವಲಯದ ಸಾಧನೆ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸೇವಾ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಣೆ ನೀಡಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಸೇವಾವಲಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆ ಮತ್ತು ರಫ್ತು ಅವಕಾಶಗಳು ಬಹು ಮುಖ್ಯ ಆಧಾರಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ವಿದೇಶಿ ನೇರ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ವಿದೇಶಿ ನೇರಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ಆಧಾರವಾಗಿ ಸಿಕ್ಕೊಂಡು ಚೀನಾ ದೇಶ ವಿಶ್ವದ ಎರಡನೇ ದೊಡ್ಡ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿತು. ಅದೇ ರೀತಿ ಭಾರತದಲ್ಲೂ ಸಹ ಉತ್ತಮವಾದ ವಿದೇಶಿ ನೇರಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹೂಡಿಕೆಯಾದ ಒಟ್ಟು ವಿದೇಶಿ ನೇರಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 25.7ರಷ್ಟು ಪಾಲನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2019-ಜೂನ್ 2021ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ \$25.91 ಬಿಲಿಯನ್ ವಿದೇಶಿ ನೇರ ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ರಾಜ್ಯವು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ರಫ್ತು ವಹಿವಾಟಿನ ಪ್ರಮುಖ ರಾಜ್ಯವಾಗಿದ್ದು, 2017ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರೂ.5.49 ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿ ಯಿಂದ 2021ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರೂ.6.93 ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿಗಳಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಪೈಕಿ ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರ್ ರಫ್ತು ರೂ. 5.86 ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2021 ವರೆಗೆ ರೂ 4.26 ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿ ಮೌಲ್ಯಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ರಫ್ತು ವಹಿವಾಟು ನಡೆಯುವ ಮೂಲಕ, ನಿರೀಕ್ಷೆಯಂತೆ 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿಯೂ ಮುಂದುವರೆಯುವ ವಿಶ್ವಾಸವಿದೆ. ಒಟ್ಟು ರಫ್ತಿನಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 80ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪಾಲನ್ನು ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್ ಮತ್ತು ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರ್ ವಲಯದ ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. 2021ನೇ ಸಾಲಿನ ಭಾರತದ ಒಟ್ಟು ರಫ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಪಾಲು ಶೇಕಡ 18.9ರಷ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟು ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆ ಮತ್ತು ರಫ್ತಿನ ಕುರಿತು ಮೂರನೇ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಹಣಕಾಸು ಸೇವೆಗಳು: ಬೃಹತ್ ಸೇವಾ ವಲಯಗಳಡಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸು ಉಪವಲಯವು ಭರವಸೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಲು ಮಹತ್ವದಾಗಿದೆ. ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸು ಒಳಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಾಯ-5ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಅಧ್ಯಾಯವು ಕರ್ನಾಟಕದ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕುರಿತು ಕೆಲವು ಮುಖ್ಯವಾದ ಒಳನೋಟಗಳನ್ನು ನೀಡಿದೆ. ಭಾರತದ ಜಿಡಿಪಿಗೆ 1992ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 25ರಷ್ಟು ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡಿದ್ದ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ವಲಯವು 2021ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 58ರಷ್ಟು ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನಕ್ಕೆ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ವಲಯದ ಕೊಡುಗೆ ಕೇವಲ ಶೇಕಡ 40.5ರಷ್ಟು ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಹಣ ಹೂಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಉಳಿತಾಯದಲ್ಲಿ ಮುಂದಿದ್ದು, ಇಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹವಾಗುವ ಹಣವನ್ನು ಬೇರೆಡೆ ಸಾಲವಾಗಿ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ; ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಾಲದ ಬೇಡಿಕೆ ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಕಡಿಮೆಯಿರುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಿ/ಗುರುತಿಸಿ ಸಾಲದ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ

ಕೈಗಾರಿಕೆ: ಕೈಗಾರಿಕಾ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಕಷ್ಟು ಹಿಂದೆ ಉಳಿದಿದೆ ಕಳೆದ 5 ವರ್ಷಗಳ ಬೆಳವಣಿಯು ಶೇಕಡ 6.1 ಸಿಎಜಿಆರ್ ಇದ್ದು, ಇದೇ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಶೇಕಡ 16.6ರಷ್ಟು ಸಿಎಜಿಆರ್‌ಯನ್ನು ಮತ್ತು ಸೇವಾ ವಲಯ ಶೇಕಡ 11.6ರಷ್ಟು ಸಿಎಜಿಆರ್‌ಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಉದ್ಯೋಗ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ದರ ತೀವ್ರ

ಕುಸಿತವನ್ನು ಕಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಜಿಎಸ್‌ವಿಯಲ್ಲಿ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಶೇಕಡ 20.3ರಷ್ಟು ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡಿದರೆ, ಗುಜರಾತ್ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಇದರ ಕೊಡುಗೆ ಶೇಕಡ 48.2, ತಮಿಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 33ರಷ್ಟು ಮತ್ತು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 28.4ರಷ್ಟು ಇರುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಸೇವಾ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವಾದ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ನಾವು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಕೈಗಾರಿಕಾ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹವಾದ ಸಾಧನೆ ಇಲ್ಲವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ-9ರಲ್ಲಿ ಕೈಗಾರಿಕೆ, ನಾವೀನ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಡಿ ವಿವರವಾದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಭಾರತದ ನೀತಿ ಆಯೋಗದ ಇನ್ನೋವೇಶನ್ ಸೂಚ್ಯಂಕದ ಮಾಪನದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ 42.50 ಅಂಕಗಳೊಂದಿಗೆ ಮುಂಚೂಣಿ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಎಫ್‌ಡಿಐನಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಉತ್ತಮವಾದ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದೂ, ದೇಶದ ರಫ್ತಿನಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 18ರಷ್ಟು ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ಈ ವಲಯನೀಡುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕವು ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತಮವಾದ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತದಾದರೂ, ದುಬಾರಿ ವಿದ್ಯುತ್ ಶುಲ್ಕದ ಕಾರಣದಿಂದ ವಿದ್ಯುತ್ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಾಧನೆ ಆಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. 2017ರಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುತ್ ಬಳಕೆ 54,183 ಮಿಲಿಯನ್ ಯೂನಿಟ್‌ಗಳಿದ್ದರೆ, 2021ರಲ್ಲಿ 54,284 ಮಿಲಿಯನ್ ಯೂನಿಟ್‌ಗಳ ಬಳಕೆಯಿರುತ್ತದೆ. ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು 7500ಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಮಿಲಿಯನ್ ಯೂನಿಟ್ ವಿದ್ಯುತ್ ಬಳಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಕೃಷಿ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಇದರ ಮೂರು ಪಟ್ಟು ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕೈಗಾರಿಕಾ ವಲಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಾಗಿ ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖವಾದ ಬದಲಾವಣೆಗಳ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಸ್ವಂತದ ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನ ಮೂಲಕ ವಿದ್ಯುತ್ ಪಡೆಯುವ ಪದ್ಧತಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಸಿದ್ಧವಾಗುವ ವಿದ್ಯುತ್‌ನಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 20ರಷ್ಟು ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಮೂಲಗಳಿಂದ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಸೋಲಾರ್ ಮೂಲದ ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ವಿಪುಲವಾದ ಅವಕಾಶಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಇದನ್ನು ಕೈಗಾರಿಕೆ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಬಳಸುವ ಕಾರ್ಯ ಆಗಬೇಕಿದೆ.

ರಾಜ್ಯದ ಅತಿಸಣ್ಣ, ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ಉದ್ದಿಮೆಗಳ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸ್ಥಿತಿ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕಾ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಅಧ್ಯಾಯ 10: ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅತಿಸಣ್ಣ, ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ಉದ್ದಿಮೆಗಳ ಪುನಶ್ಚೇತನ ರಲ್ಲಿ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 8.5 ಲಕ್ಷ ಉದ್ದಿಮೆಗಳಿದ್ದು, ಸುಮಾರು 55 ಲಕ್ಷ ಜನರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತಿದೆ. ಕೋವಿಡ್-19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕದಿಂದಾಗಿ ಈ ವಲಯದ ಮೇಲೆ ಪ್ರತಿಕೂಲ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿದೆ. ಬಂಡವಾಳ ಅಲಭ್ಯತೆ, ಹೆಚ್ಚಿನ ಬಡ್ಡಿಯೊಂದಿಗೆ ಸಾಲ, ಸಾಲ ನೀಡುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ ಆದ್ಯತೆ, ಅಸಮರ್ಪಕ ಷೇರು ಬಂಡವಾಳ, ಕನಿಷ್ಠ ಉತ್ಪಾದಕತೆ ಹಾಗೂ ಈಸ್ ಆಫ್ ಡೂಯಿಂಗ್ ಬಿಸಿನೆಸ್ ಸೂಚ್ಯಂಕದಡಿ 2019ರಲ್ಲಿ 17ಕ್ಕೆ ಶ್ರೇಣಿ ಇಳಿಕೆ ಮುಂತಾದ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಈ ಉದ್ದಿಮೆಗಳಿಗೆ ಪುನಶ್ಚೇತನ ನೀಡಲು ಹೊಸ ಆಯಾಮಗಳೊಂದಿಗೆ ಚಿಂತನೆಗಳು ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಅಧ್ಯಾಯ 21 “ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ” ಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯವು ಅರಣ್ಯಗಳು, ಜಲ ಮತ್ತು ಖನಿಜಗಳಿಂದ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಕೃಷಿಯ ನಂತರ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಭೂ ಬಳಕೆಗೆ ಅರಣ್ಯ ವಲಯದಾಗಿದ್ದು, ಬೃಹತ್ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಮೀಸಲು ಅರಣ್ಯಗಳಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ಜೀವವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ ಮತ್ತು ಅಪರೂಪದ ಸಸ್ಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ನೆಲೆಯಾಗಿದೆ. ನದಿಗಳು, ಸರೋವರಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಜಲಮೂಲಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿರುವ ಜಲಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಮರುಪುರಿಸಲಾಗದ ಆಸ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಪರಿಷ್ಕೃತ ಖನಿಜ ನೀತಿಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಶ್ರೀಮಂತ ಖನಿಜ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಉತ್ತಮವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಕೃಷಿ: ಕೃಷಿ ವಲಯದ ಉತ್ಪಾದನ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕಾದಲ್ಲಿ, ಅದರ ಉಪವಲಯಗಳ ಪ್ರಗತಿಯ ಕುರಿತು ಒಳನೋಟಗಳು ಅಗತ್ಯವಾಗುತ್ತವೆ. ಭಾರತದ ವಿವಿಧ ಬೆಳೆಗಳು ಅದರ ಒಟ್ಟು ಹುಟ್ಟುವಳಿ ಮೌಲ್ಯಕ್ಕೆ (ಗ್ರಾಸ್ ವ್ಯಾಲೂ ಔಟ್‌ಪುಟ್) 2011-12 ರಿಂದ 2018-19 ರವರೆಗೆ ನೀಡಿರುವ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 1.3 ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಏಕದಳ ಧಾನ್ಯಗಳು ಶೇಕಡ 8.2ರಷ್ಟು ದರದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಾರೆ ಜಿವಿಓಗೆ ರೂ. 5.86 ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿಗಳ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡಿವೆ. ಇದು 2019ರಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾದ ರೂ. 12.6 ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿಗಳ ಅರ್ಧ ಭಾಗವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಏಕದಳ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು ಬಹುತೇಕ ಬೆಳೆಗಳು ಕನಿಷ್ಠ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಎಂಎಸ್‌ಪಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ರೈತರಿಗೆ ಶೇಕಡ 80-85 ರಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಹಣ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ ಎಂದು ವರದಿಗಳು ತಿಳಿಸುತ್ತವೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 1.3: ಪ್ರಸಕ್ತ ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಬೆಲೆಗಳ ಒಟ್ಟಾರೆ ಹುಟ್ಟುವಳಿ ಮೌಲ್ಯ (ಜಿವಿಬಿ) ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಲ್ಲಿ

ಬೆಲೆ-ಗುಂಪು	2011-12	2013-14	2015-16	2017-18	2018-19	ಸಿಎಜಿಆರ್
ಏಕ ದಳ ಧಾನ್ಯಗಳು	3,36,359	4,22,128	4,31,970	5,23,810	5,85,544	8.2%
ದ್ವಿ ದಳ ಧಾನ್ಯಗಳು	52,151	68,129	94,787	1,24,764	1,10,081	11.3%
ಎಣ್ಣೆ ಕಾಳುಗಳು	1,06,654	1,32,506	1,23,411	1,48,484	1,52,730	5.3%
ಸಕ್ಕರೆ	76,048	93,685	96,138	1,17,417	1,22,035	7.0%
ನಾರುಗಳು	81,944	87,847	70,845	88,392	84,563	0.5%
ಇತರೆ ಬೆಲೆಗಳು	91,975	1,04,961	99,554	99,176	95,551	0.5%
ಉಪ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು	68,855	86,140	89,278	99,854	99,901	5.5%
ಕೃಷಿ ತೋಟ	5,107	7,295	8,123	9,673	9,579	9.4%
ಒಟ್ಟು ಬೆಲೆ	8,19,094	10,02,690	10,14,105	12,11,570	12,59,982	6.3%

ಮೂಲ: ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಂತ್ರಾಲಯ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ

ಆದರೂ, ಕೋಷ್ಟಕ 1.4ರಲ್ಲಿ ಕಾಣುವಂತೆ ಬೆಲೆಗಳು ಕೃಷಿವಲಯದ ಅತ್ಯಂತ ಸಣ್ಣ ಭಾಗವಾಗಿದೆ. 2011-12ರಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಾರೆ ಕೃಷಿ ವಲಯದ ರೂ.19.1 ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿಗಳ ಜಿವಿಬಿನಲ್ಲಿ ಬೆಲೆಗಳ ಕೊಡುಗೆ ರೂ 8.2 ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿಗಳಾಗಿತ್ತು. ಇದು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಕುಸಿತವನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದು, 2018-19ರಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಾರೆ ರೂ.37.3 ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿಗಳು ಜಿವಿಬಿನಲ್ಲಿ ಬೆಲೆಗಳ ಕೊಡುಗೆ ಕೇವಲ ಶೇಕಡ 33.8ರಷ್ಟು ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವ ವಿವಿಧ ಪ್ರಮುಖ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ, ಬೆಲೆಗಳ ಗಾತ್ರ ಕಿರಿದಾಗುತ್ತ ಬಂದಿರುವುದು ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟು ಸಿಎಜಿಆರ್‌ನಲ್ಲಿ ಬೆಲೆಗಳು ಶೇಕಡ 6.3, ಹಣ್ಣು & ತರಕಾರಿ ಶೇಕಡ 11.2, ಸಾಂಬಾರು ಶೇಕಡ 13, ಪಶುಸಂಗೋಪನೆ ಶೇಕಡ 13 ಮತ್ತು ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಶೇಕಡ 17.6 ರಷ್ಟು ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡಿರುತ್ತವೆ. ಇದು ಭಾರತೀಯರ ಆಹಾರದ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಆಗಿರುವ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ, ಧಾನ್ಯೇತರ ಮತ್ತು ಬೆಲೆಯೇತರ ವಲಯಗಳಿಂದ ರೈತರಿಗೆ ಆದಾಯ ಬರುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಬೆಲೆಯೇತರ ಗುಂಪು 2019ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 66.2ರಷ್ಟು ಭಾಗವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಇದಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆಯ ಸೌಲಭ್ಯ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ವಲಯದಲ್ಲಿ ರೈತರು ಶೇಕಡ 30-35ರಷ್ಟು ರವರೆಗೆ ಬೆಲೆ ದೊರಕುತ್ತದೆ ಎಂದು ವರದಿಗಳು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ. ರೈತರು ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳ ನಡುವೆ ಉತ್ತಮವಾದ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಕೃಷಿ ಸ್ಪಾರ್ಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳ ಮೂಲಕ ಏರ್ಪಡಿಸುವುದರಿಂದ ಉತ್ತಮವಾದ ಬೆಲೆಗಳಿಗೆಯನ್ನು ಕಾಣಲು ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆದಾಯ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿನ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಮೂಲಕ ರೈತರ ಆದಾಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಅವಕಾಶಗಳು ಇಲ್ಲಿ ವಿಫಲವಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 1.4: ಪ್ರಸಕ್ತ ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಕೃಷಿ ವಲಯದ ವಿವಿಧ ಉಪ ಗುಂಪುಗಳ ಜಿವಿಬಿ (ಕೋಟಿ ರೂಗಳಲ್ಲಿ)

ವಲಯ	2011-12	2013-14	2015-16	2017-18	2018-19	ಸಿಎಜಿಆರ್
ಬೆಲೆ	8,19,094	10,02,690	10,14,105	12,11,570	12,59,982	6.3%
ಹಣ್ಣು & ತರಕಾರಿ	2,87,427	4,14,814	4,81,405	5,88,077	6,02,929	11.2%
ಸಾಂಬಾರು	46,400	57,738	82,245	97,707	1,09,832	13.1%
ಔಷಧಿ, ಮಾದಕವಸ್ತು ಇತರೆ	38,563	58,183	59,481	63,827	53,317	4.7%
ಪಶುಸಂಗೋಪನೆ	4,87,751	6,46,178	8,33,498	10,43,079	11,48,234	13.0%
ಅರಣ್ಯ ಮತ್ತು ಮರಮುಟ್ಟು	1,48,748	1,87,083	2,20,421	2,59,773	3,03,250	10.7%
ಮೀನುಗಾರಿಕೆ	80,105	1,15,309	1,55,690	2,26,759	2,49,883	17.6%
ಕೃಷಿ, ಅರಣ್ಯ ಕೃಷಿ & ಮೀನುಗಾರಿಕೆ	19,08,088	24,81,996	28,46,846	34,90,793	37,27,427	10.0%
ಕೃಷಿಯ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ	42.9%	40.4%	35.6%	34.7%	33.8%	-

ಮೂಲ : ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಂತ್ರಾಲಯ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ

ಇಂತಹುದೇ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಒಟ್ಟಾರೆ ಜಿವಿಟಿನಲ್ಲಿ ಧಾನ್ಯಗಳ ಮೌಲ್ಯ ರೂ.20,900 ಕೋಟಿಗಳಾಗಿದ್ದು, 2018-19ರಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾದ ರೂ.61,750 ಕೋಟಿಗಳ ಜಿವಿಟಿನ ಮೂರನೇ ಒಂದು ಭಾಗ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡಿರುವುದನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 1.5 ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 1.5: ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಕ್ತ ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಬೆಳೆಗಳ ಜಿವಿಟಿ (ಕೋಟಿರೂಗಳಲ್ಲಿ)						
ಬೆಳೆ-ಗುಂಪು	2011-12	2013-14	2015-16	2017-18	2018-19	ಸಿಎಜಿಆರ್
ಏಕ ದಳ ಧಾನ್ಯಗಳು	15,103	17,816	16,436	20,540	20,899	4.7%
ದ್ವಿ ದಳ ಧಾನ್ಯಗಳು	3,279	5,416	6,381	7,906	8,570	14.7%
ಎಣ್ಣೆ ಕಾಳುಗಳು	5,465	6,719	6,443	8,161	8,426	6.4%
ಸಕ್ಕರೆ	6,045	8,799	12,523	10,306	14,127	12.9%
ನಾರು	2,500	4,600	2,616	4,251	3,801	6.2%
ಇತರೆ ಬೆಳೆಗಳು	1,584	2,160	2,174	2,399	2,370	5.9%
ಉಪ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು	2,729	3,052	3,302	3,118	3,055	1.6%
ಕೃ ತೋಟ	284	414	441	540	501	8.4%
ಒಟ್ಟು ಬೆಳೆ	36,990	48,976	50,316	57,221	61,748	7.6%

ಮೂಲ:ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಂತ್ರಾಲಯ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ

ಇಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಬೆಳೆಗಳು ಕೃಷಿ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 1.6ರಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. 2011-12ರಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ವಲಯದ ಒಟ್ಟಾರೆ ಜಿವಿಟಿ ರೂ.93,682 ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ, ಬೆಳೆಗಳ ಕೊಡುಗೆ ರೂ.36,990 ಕೋಟಿಗಳಾಗಿವೆ (ಶೇಕಡ 39.5). ಇದೇ 2018-19 ರಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾದ ಒಟ್ಟಾರೆ ರೂ.1.83 ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಗಳ ಕೊಡುಗೆ ಶೇಕಡ 33.8ರಷ್ಟು ಆಗಿರುತ್ತದೆ. 2011-12ರಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ಎರಡೂ ಕೃಷಿ ವಲಯಗಳು ಜಿವಿಟಿಗೆ ಶೇಕಡ 43ರಷ್ಟು ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡಿದ್ದರೆ, 2018-19ರ ವೇಳೆಗೆ ಇದು ಶೇಕಡ 33.8 ಆಗಿದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಜಿವಿಟಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಗಳ ಪಾತ್ರ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 1.6: ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಕ್ತ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಯ ವಿವಿಧ ಉಪ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಜಿವಿಟಿ ಕೋಟಿ ರೂಗಳಲ್ಲಿ						
ವಲಯ	2011-12	2013-14	2015-16	2017-18	2018-19	ಸಿಎಜಿಆರ್
ಬೆಳೆ	36,990	48,976	50,316	57,221	61,748	7.6%
ಹಣ್ಣು & ತರಕಾರಿ	14,703	19,711	24,148	28,605	28,254	9.8%
ಸಾಂಬಾರು	6,297	9,495	14,508	20,373	26,648	22.9%
ಔಷಧಿ, ಮಾದಕವಸ್ತು ಇತರೆ	6,444	5,722	6,999	8,317	8,091	3.3%
ಪಶುಸಂಗೋಪನೆ	18,936	23,933	28,242	35,187	39,829	11.2%
ಅರಣ್ಯ ಮತ್ತು ಮರಮುಟ್ಟು	7,083	7,894	10,054	10,408	12,315	8.2%
ಮೀನುಗಾರಿಕೆ	3,229	4,532	5,042	7,503	5,969	9.2%
ಕೃಷಿ, ಅರಣ್ಯ ಕೃಷಿ & ಮೀನುಗಾರಿಕೆ	93,682	1,20,263	1,39,308	1,67,614	1,82,854	10.0%
ಕೃಷಿಯ ಒಟ್ಟಾರೆ ಭಾಗವಾಗಿ ಬೆಳೆಯ ಪ್ರಮಾಣ	39.5%	40.7%	36.1%	34.1%	33.8%	-

ಮೂಲ:ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಂತ್ರಾಲಯ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಗಳು ಉಳಿದ ಕೃಷಿಯ ಎಲ್ಲಾ ಗುಂಪುಗಳಿಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಸಿಎಜಿಆರ್ ಅನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ. ಬೆಳೆಗಳು ಶೇಕಡ 7.6ರಷ್ಟು, ಹಣ್ಣು & ತರಕಾರಿ ಶೇಕಡ 9.8ರಷ್ಟು, ಸಾಂಬಾರು ಶೇಕಡ 23ರಷ್ಟು, ಪಶುಸಂಗೋಪನೆ ಶೇಕಡ 11ರಷ್ಟು ಮತ್ತು ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಶೇಕಡ 9.2ರಷ್ಟು. 2018-19ರ ವೇಳೆಗೆ ಈ ಬೆಳೆಯೇತರ ಉಪ ಗುಂಪುಗಳು ಶೇಕಡ 66.2ರಷ್ಟು ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡಿದ್ದವು ಮತ್ತು ಇವುಗಳಿಗೆ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಎಂಎಸ್‌ಪಿಯ ಬೆಂಬಲ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

ಭಾರತದ ಕೃಷಿ ವಲಯದ ಜಿವಿಟ್ 7ವರ್ಷದ ಸಿಎಜಿಆರ್‌ನಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 10ರ ದರದಲ್ಲಿ, ಬೆಳೆಗಳು ಶೇಕಡ 6.3 ದರದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದರೆ, ಬೆಳೆಯೇತರ ಗುಂಪುಗಳು ಶೇಕಡ 12.4 ದರದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಗಳ ಎರಡು ಪಟ್ಟು ಬೆಳೆವಣಿಗೆಯಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ವಲಯದ ಜಿವಿಟ್ 7 ವರ್ಷದ ಸಿಎಜಿಆರ್‌ನಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 10 ದರದ ಬೆಳೆವಣಿಗೆ ಕಂಡರೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಗಳು ಶೇಕಡ 7.6 ದರದಲ್ಲಿ, ಬೆಳೆಯೇತರ ಗುಂಪುಗಳು ಶೇಕಡ 11.5ರ ದರದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದಿವೆ. ಯಾವುದೇ ಎಂಎಸ್‌ಪಿ ಬೆಂಬಲದ ಇಲ್ಲದ ರೈತರಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸೌಕರ್ಯ ಒದಗಿಸುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳ ಬೆಂಬಲ ಪಡೆದು, ರೈತರಿಗೆ ಉತ್ತಮವಾದ ಬೆಲೆ ದೊರೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯ ತುರ್ತಾಗಿ ಆಗಬೇಕಿರುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 1.7: ಭಾರತ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕದ ಕೃಷಿವಲಯದ ಜಿವಿಟ್‌ನ ಬೆಳೆವಣಿಗೆ ದರದ ಹೋಲಿಕೆ

ಭಾರತ ಒಟ್ಟು	ನಿವ್ವಳ ಮೌಲ್ಯ ಉತ್ಪಾದನೆ (ಜಿವಿಟ್) ಕೋಟಿರೂಗಳಲ್ಲಿ		ಸಿಎಜಿಆರ್
	2011-12	2018-19	7-ವರ್ಷ
ಕೃಷಿ ಜಿವಿಟ್	19,08,088	37,27,427	10.0%
ಬೆಳೆಗಳ ಜಿವಿಟ್	8,19,094	12,59,982	6.3%
ಇತರೆ ಜಿವಿಟ್	10,88,994	24,67,445	12.4%
ಕರ್ನಾಟಕ			
ಕೃಷಿ ಜಿವಿಟ್	93,682	1,82,854	10.0%
ಬೆಳೆಗಳ ಜಿವಿಟ್	36,990	61,748	7.6%
ಇತರೆ ಜಿವಿಟ್	56,693	1,21,105	11.5%

ಮೂಲ:ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಂತ್ರಾಲಯ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ. ಹಣ್ಣು ಮತ್ತು ತರಕಾರಿ, ಸಾಂಬಾರು, ಔಷಧಿ ಮತ್ತು ಮಾದಕವಸ್ತು, ಅರಣ್ಯ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಮರಮುಟ್ಟು, ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಇವುಗಳು ಇತರೆ ಗುಂಪುಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದ ಕೃಷಿಯ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ “ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಆಹಾರ ನಿರ್ವಹಣೆ” ಅಧ್ಯಾಯ 7 ರಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕವು 64.6% ರಷ್ಟು ಸಾಗುವಳಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದರೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮಳೆಯ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಕೇವಲ 26.5% ನೀರಾವರಿ ಅಡಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕವು ಹಲವು ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಟಾಪ್ 10 ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಇದು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಎರಡನೇ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ರಾಜ್ಯವಾಗಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ದತ್ತಾಂಶದಿಂದ ನೋಡಬಹುದಾದಂತೆ, ಬೆಳೆಗಳ ಪಾಲು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಏಕ ದಳ ಧಾನ್ಯಗಳ ಪಾಲು ಭಾರತ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಪಾಲನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಹಣ್ಣುಗಳು ಮತ್ತು ತರಕಾರಿಗಳು, ಮಸಾಲೆಗಳು ಮತ್ತು ಮಸಾಲೆಗಳು, ಪಶುಸಂಗೋಪನೆ ಮತ್ತು ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳಿಗಿಂತ ವೇಗವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದೆ, ಹೆಚ್ಚಿದ ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ರೈತರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಆದಾಯ ಪಡೆಯಲು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಮೂಲಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಕಲ್ಪಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಕೋವಿಡ್-19 ಸಾಂಕ್ರಮಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಅಗತ್ಯ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಜೊತೆಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿದೆ.

ಕೃಷಿ ವಲಯವನ್ನು ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದನೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಮೀಕರಣಗೊಳಿಸುವಂತಾಗಲು ವಿವರವಾದ ಅಧ್ಯಯನದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಆಹಾರ ಪಾರ್ಕುಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ, ರೈತರು ಬೆಳೆವ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆಯನ್ನು ನೀಡುವ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಸರ್ಕಾರದ ನೀತಿಗಳು ಮೊದಲಿಂದಲೂ ಗುರುತಿಸಿವೆ. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರಗಳು ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು (ಫಾರ್ಮ್ ಪ್ರೊಡ್ಯೂಸರ್ ಆರ್ಗನೈಜೇಶನ್) ನಿರ್ಮಿಸುವಲ್ಲಿ ರೈತರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ಇವುಗಳ ಮೂಲಕ ರೈತರ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಕಾರ್ಯ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ದುರ್ಬಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಉದ್ದೇಶಿತ ಗುರಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲಾಗದೆ ಸೊರಗಿರುತ್ತವೆ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಅಧ್ಯಾಯ 8 ಆಹಾರ ಪಾರ್ಕುಗಳ ಮತ್ತು ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಶೀರ್ಷಿಕೆ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ವಿವರವಾದ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ರೈತರನ್ನು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯೊಂದಿಗೆ ಉತ್ತಮ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಸೆಯಲು ಮತ್ತು ಅವರು ಬೆಳೆದ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಮಾರಾಟ ಸೌಕರ್ಯ ಒದಗಿಸಲು ತಂತ್ರಾತ್ಮಕ ಹೂಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ತರುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ವಿವಿಧ ತಾಂತ್ರಿಕ ವೇದಿಕೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

1.3 ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಸ್ಥಾನ

ಭಾರತದ ಮೊದಲ ಐದು ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು ಒಂದಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ರೂ.16.65 ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿಗಳೊಂದಿಗೆ ನಾಲ್ಕನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದು, ದೇಶದ ಜಿಡಿಪಿಗೆ ಶೇಕಡ 8.4ರಷ್ಟು ರೂ.197.5 ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿಗಳಷ್ಟು ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತಿದೆ. ಕೋಷ್ಟಕ 1.8 ಭಾರತದ ಜಿಡಿಪಿ, ಜಿವಿಎ, ತಲಾ ಜಿಡಿಪಿ, ಬೆಳವಣಿಗೆ ದರಗಳ ವಿವರ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಇದು ಭಾರತದ ಮೊದಲ ಐದು ರಾಜ್ಯಗಳು 2021ರಲ್ಲಿ ನೀಡಿರುವ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರವು 2021ರಲ್ಲಿ ರೂ.26.62 ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿಗಳೊಂದಿಗೆ, ದೇಶದ ಜಿಡಿಪಿಗೆ ಶೇಕಡ 13.5ರಷ್ಟು ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡಿದರೆ, ತಮಿಳುನಾಡು ರೂ.19.02 ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಶೇಕಡ 9.6ರಷ್ಟು ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು, ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶವು ರೂ.17.06 ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಶೇಕಡ 8.4ರಷ್ಟು ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು, ಗುಜರಾತ್ ರೂ.16.58 ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಶೇಕಡ 8.4ರಷ್ಟು ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಈ ಐದು ರಾಜ್ಯಗಳು ದೇಶದ ಜಿಡಿಪಿಗೆ ಶೇಕಡ 48.6ರಷ್ಟು ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ, ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾಗಿರುವ 5 ಟ್ರಿಲಿಯನ್ ಮತ್ತು 10 ಟ್ರಿಲಿಯನ್ ಗುರಿಯನ್ನು ತಲುಪಲು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದ ರಾಜ್ಯಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 1.8: ಭಾರತ ಮತ್ತು ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿರುವ ಐದು ರಾಜ್ಯಗಳು 2020-21ರಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸಿರುವ ಬೆಳವಣಿಗೆ ದರ, ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನ, ತಲಾ ಜಿಡಿಪಿ ಮತ್ತು ಜಿವಿಎ

ರಾಜ್ಯ	ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನ (ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿ ರೂ. ಗಳಲ್ಲಿ)	ಭಾರತದ ಜಿಡಿಪಿಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡವರ ಪಾಲು	ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನ ಬೆಳವಣಿಗೆ ದರ	ತಲಾ ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನ (ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ)	ಜಿವಿಎವಿಎ ರಚನೆ		
					ಕೃಷಿ	ಕೈಗಾರಿಕೆ	ಸೇವೆಗಳು
ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ *	26.62	13.5%	-5.6%	2,29,488	11.0%	28.4%	60.7%
ತಮಿಳುನಾಡು	19.02	9.6%	5.9%	2,49,517	12.7%	33.0%	54.3%
ಕರ್ನಾಟಕ	17.31	8.8%	7.2%	2,59,803	14.3%	19.4%	66.3%
ಉತ್ತರಪ್ರದೇಶ	17.06	8.6%	1.1%	73,792	26.1%	25.0%	48.9%
ಗುಜರಾತ್ *	16.58	8.4%	0.6%	2,40,914	15.6%	48.2%	36.2%
ಭಾರತ	197.46	100%	-3.0%	1,45,680	20.2%	25.9%	53.9%

ಮೂಲ:ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಂತ್ರಾಲಯ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ

ಗಮನಿಸಿ:* ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ಗುಜರಾತ್ ರಾಜ್ಯಗಳು 2021ನೇ ಸಾಲಿನ ಅಂದಾಜುಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅವುಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆ ದರವು ಅಂದಾಜು ಅಂಕಿಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ “ಫಲಿತಾಂಶ ಆಧಾರಿತ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಬಜೆಟ್” ಅಧ್ಯಾಯ 19 ವಿವಿಧ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿತ್ವವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಹಲವು ನಾವೀನ್ಯತಾ ವಿಧಾನಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿಯ ನಾವೀನ್ಯತೆ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯತಂತ್ರವು ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ಭಾರತದ ಟಾಪ್ 5 ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದೆ. ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ದತ್ತಾಂಶಗಳ ವ್ಯಾಪಕ ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದಲ್ಲಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಬಳಕೆಯು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಪ್ರಗತಿಯಾಗಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮೊದಲ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರ, ಕರ್ನಾಟಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಬಡತನವನ್ನು ತೊಡೆದುಹಾಕಲು ಎಸ್‌ಡಿಜಿ ಆಧಾರಿತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾದರಿಗಳು ರಾಜ್ಯದ ಆರ್ಥಿಕ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಬದಲಾಯಿಸುವ ನಾವೀನ್ಯತೆಗಳಾಗಿವೆ. ಕೋವಿಡ್-19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ನಂತರ, ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕರ ಆದಾಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಹೂಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಮೂಲಕ ರಾಜ್ಯವು ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

“ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಜಿಯೋ-ಎನೇಬಲ್ ಗುಡ್ ಗವರ್ನೆನ್ಸ್ ಅಭ್ಯಾಸಗಳು” ಅಧ್ಯಾಯ 18ರಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತಕ್ಕಾಗಿ ಜಿಯೋಸ್ಟ್ರೇಜಿಯಲ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ. 2016-19ರಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಮಿಷನ್ ಮೋಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದ ಕರ್ನಾಟಕ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರವರ್ತಕವಾಗಿದೆ. ಇದು ಮಣ್ಣಿನ ಆರೋಗ್ಯ ಸಮೀಕ್ಷೆಗಳು, ಬೆಳೆ ಸಮೀಕ್ಷೆ, ಫಲಾನುಭವಿ

ನಿರ್ವಹಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು, ರೇಷ್ಮೆ ಕೃಷಿ ಡ್ಯಾಶ್‌ಬೋರ್ಡ್, ಇತರ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೆ ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಅಗಾಧ ಪ್ರಮಾಣದ ದತ್ತಾಂಶಗಳನ್ನು ನೀಡಿದೆ. GIS ದೃಶ್ಯೀಕರಣ, ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ, ಸ್ಥಳೀಯ ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಬಳಕೆಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

1.4. ದುಡಿಯುವ ವರ್ಗದ ಮೇಲೆ ಅಸಮತೋಲನ ಅವಲಂಬನೆ

ಭಾರತವು ಅಸಮತೋಲನದುಡಿಯು ವರ್ಗ/ ಪಡೆಯ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಇದನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 1.9 ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತದೆ. ಜಿವಿಎಗೆ ಕೃಷಿ ವಲಯದ ಕೊಡುಗೆ ಅತಿಕಡಿಮೆ. 2019-20ರಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಕೇತ್ರವು ಶೇಕಡ 18.4ರಷ್ಟು ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ಜಿವಿಎಗೆ ನೀಡಿದರೆ, 2020-21ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 20.2ರಷ್ಟು ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡಿದೆ ಕೋವಿಡ್-19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಈ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಅತೀಹೆಚ್ಚು ದುಡಿಯುವ ವರ್ಗ/ ಪಡೆಯು ದುಡಿಮೆಗೆ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡಿತ್ತು. 2018-19ರಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಾರೆ ಜನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 42.5ರಷ್ಟು ಕೃಷಿಯನ್ನು ದುಡಿಮೆಗೆ ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದರೆ, 2019-20ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಇದರ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇಕಡ 45.6ರಷ್ಟು ಆ ಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಅಂಕಿ ಅಂಶವನ್ನು ಜುಲೈ 2019 ರಿಂದ ಜೂನ್ 2020 ರವರೆಗೆ ನಡೆಸಿದ ಪೀರಿಯಾಡಿಕ್ ಲೇಬರ್ ಫೋರ್ಸ್ ಸರ್ವೆ (ಪಿಎಲ್‌ಎಫ್‌ಎಸ್) ಯಿಂದ ಪಡೆಯಲಾಗಿದೆ. ಕೃಷಿ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಗೋಚರಿಸಿರುವ ಕ್ಷಿಪ್ರವೇಗದ ದುಡಿಯುವವರ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಹೆಚ್ಚಳಕ್ಕೆ ಕೋವಿಡ್-19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಕಾರಣವಾಗಿರಬಹುದು. 2019-20ರಲ್ಲಿ ಜಿವಿಎಗೆ ಶೇಕಡ 26.7ರಷ್ಟು ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡಿದ ಕೈಗಾರಿಕಾವಲಯ, 2020-21ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 25.9ರಷ್ಟು ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡಿದೆ. ಕೈಗಾರಿಕಾ ವಲಯದ ಮೇಲೆ ದುಡಿಯುವ ವರ್ಗ ಶೇಕಡ 25.2ರಷ್ಟು ಅವಲಂಬನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೆ, 2020-21ರಲ್ಲಿ ಇದು ಶೇಕಡ 23.7ಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿರುತ್ತದೆ. ಸೇವಾವಲಯ 2019-20ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 55ರಷ್ಟು ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡಿದ್ದು, 2020-21ರಲ್ಲಿ ಇದರ ಪಾತ್ರ ಶೇಕಡ 53.9ಕ್ಕೆ ಕುಸಿತವನ್ನು ಕಂಡಿದೆ. ಸೇವಾ ವಲಯವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದ ದುಡಿಯುವ ವರ್ಗ 2019-20ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 32.4 ಆಗಿದ್ದರೆ, 2020-21ರಲ್ಲಿ ಇದರ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇಕಡ 30.8 ಆಗಿರುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 1.9: ಭಾರತ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಜಿವಿಎ ಸಂರಚನೆ ಮತ್ತು ದುಡಿಯುವ ವರ್ಗದ ಹಂಚಿಕೆ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ

ಭಾರತ	ಜಿವಿಎ ಸಂರಚನೆ				ದುಡಿಯುವ ವರ್ಗದ ಹಂಚಿಕೆ		
	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21	2017-18	2018-19	2019-20
ವಲಯ							
ಕೃಷಿ	20.3%	19.3%	18.4%	20.2%	44.1%	42.5%	45.6%
ಕೈಗಾರಿಕೆ	26.9%	26.6%	26.7%	25.9%	24.8%	25.2%	23.7%
ಸೇವೆಗಳು	52.8%	54.0%	55.0%	53.9%	31.0%	32.4%	30.8%
ಒಟ್ಟು	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%
ಕರ್ನಾಟಕ							
ಕೃಷಿ	12.5%	11.4%	12.2%	13.2%	45.7%	41.0%	46.6%
ಕೈಗಾರಿಕೆ	24.1%	23.6%	21.7%	20.3%	21.0%	21.5%	19.8%
ಸೇವೆಗಳು	63.5%	65.0%	66.2%	66.5%	33.3%	37.6%	33.7%
ಒಟ್ಟು	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

ಮೂಲ: ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಂತ್ರಾಲಯ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ

ಕರ್ನಾಟಕದ ದುಡಿಯುವ ವರ್ಗ-ವಲಯವಾರು ಅವಲಂಬನೆಯನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 1.9 ರಲ್ಲಿ ತಿಳಿಯ ಬಹುದಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಜಿವಿಎವಿಯ ಶೇಕಡ 66.5ರಷ್ಟು ಕೊಡುಗೆ ಸೇವಾ ವಲಯದಿಂದ ಬರುತ್ತದೆ; ಆದರೆ ಇದನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುವ ದುಡಿಯುವ ವರ್ಗದವರು 2018-19ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 37.6ರಷ್ಟು ಇದ್ದರೆ, 2019-20ರಲ್ಲಿ ಇದು ಶೇಕಡ 33.7 ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದೇ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕೈಗಾರಿಕಾ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಇರುವ ದುಡಿಯುವ ವರ್ಗದವರು ಶೇಕಡ 21.5 ರಿಂದ ಶೇಕಡ 19.8ಕ್ಕೆ ಇಳಿಕೆ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇದೇ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ವಲಯದಲ್ಲಿ ದುಡಿಯುವ ವರ್ಗದವರು ಶೇಕಡ 41 ರಿಂದ ಶೇಕಡ 46.6ಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಳವಾಗಿರುತ್ತದೆ. 2020ರ ಅಂಕಿ ಸಂಖ್ಯೆಗಳು ಕೋವಿಡ್-19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ಕಾರಣದಿಂದ ಏರುಪೇರು

ಕಂಡ ಕಾರಣ, 2018-19ನೇ ಸಾಲಿನ ಅಂಕಿ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಸಹಜವಾದ ಸ್ಥಿತಿ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಬಳಸಲಾಗಿದೆ. ವಿಶ್ವ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಅಂಕಿ ಸಂಖ್ಯೆಗಳು ಕೃಷಿ ವಲಯವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುವ ದುಡಿಯುವ ವರ್ಗದ ಪಾತ್ರ ಶೇಕಡ 60 ರಿಂದ ಶೇಕಡ 42ಕ್ಕೆ ಕುಸಿತವನ್ನು ಕಂಡಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದ, 2018-19ನೇ ಸಾಲಿನ ಅಂಕಿ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಬಳಸುವುದು ಸಮಂಜಸವಾಗುತ್ತದೆ.

ಭಾರತ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ವಲಯವಾರು ದುಡಿಯುವ ವರ್ಗದ ಅವಲಂಬನೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 1.10ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. 2020-21ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಜಿವಿಯಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಯ ಕೊಡುಗೆ ರೂ.36.2 ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಶೇಕಡ 20.2ರಷ್ಟು ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿದ್ದರೆ, ಶೇಕಡ 42.5ರಷ್ಟು ದುಡಿಮೆ ವರ್ಗ ಇದರ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ದುಡಿಯುವ ವರ್ಗದ ಸಂಖ್ಯೆಯಷ್ಟೇ ಜನ ಸಂಖ್ಯೆ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ ಎಂದು ಅಂದಾಜುಮಾಡಿದರೆ, ಭಾರತದ 139 ಕೋಟಿ ಜನರ ಪೈಕಿ, 59.1 ಕೋಟಿ ಜನರು ಕೃಷಿಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಅಂದಾಜಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಕೃಷಿ ವಲಯ ತಲಾ ಜಿವಿಯ ರೂ.61,234 ಆಗಿರುತ್ತದೆ.

2020-21ರಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಜಿವಿಯ ರೂ. 46.4 ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿಗಳಾಗಿದ್ದು, ಜಿವಿಯ ಶೇಕಡ 25.9ರಷ್ಟು ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ; ಈ ವಲಯವನ್ನು ಶೇಕಡ 25.2ರಷ್ಟು ದುಡಿಯುವ ವರ್ಗ ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಭಾರತದ ಒಟ್ಟು ಜನ ಸಂಖ್ಯೆಯ 35 ಕೋಟಿ ಜನರು ಕೈಗಾರಿಕಾ ವಲಯದ ಮೇಲೆ ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸೇವಾ ವಲಯವನ್ನು 45 ಕೋಟಿ ಜನರು ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಸೇವಾ ವಲಯದ ಜಿವಿಯ ರೂ.96.5 ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿಗಳಾಗಿದ್ದು, ತಲಾಜಿವಿಯ ರೂ. 2.14 ಲಕ್ಷಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಕೃಷಿ ಅವಲಂಬಿತ ಭಾರತ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಮತ್ತು ಸೇವಾ ವಲಯ ಅವಲಂಬಿತ ಭಾರತದ ಆದಾಯ ಅನುಪಾತ 1:2.2:3.5 ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಅತೀ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಂತರವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಸುಸ್ಥಿರವಲ್ಲದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 1.10: ಭಾರತ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕದ ವಲಯವಾರು ಅಂದಾಜು ತಲಾಜಿವಿಯ 2020-21						
ವಲಯ	ಜಿವಿಯ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ	ಜಿವಿಯ (ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ)	ದುಡಿಯುವ ವರ್ಗದ ಹಂಚಿಕೆ	ಅವಲಂಬಿತ ಜನಸಂಖ್ಯೆ	ತಲಾ ಜಿವಿಯ (ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ)	ಅನುಪಾತ
ಕೃಷಿ	20.2%	36,16,523	42.5%	59.06	61,234	1
ಕೈಗಾರಿಕೆ	25.9%	46,44,385	25.2%	34.96	1,32,854	2.2
ಸೇವೆಗಳು	53.9%	96,54,259	32.4%	45.01	2,14,500	3.5
ಒಟ್ಟು	100.0%	1,79,15,167	100.0%	139.00	1,28,886	-
ಕರ್ನಾಟಕದ ವಲಯವಾರು ಅಂದಾಜು ತಲಾ ಜಿವಿಯ 2020-21						
ಕೃಷಿ	14.3%	2,24,225	41.0%	2.73	82,176	1
ಕೈಗಾರಿಕೆ	19.4%	3,04,296	21.5%	1.43	2,12,908	2.6
ಸೇವೆಗಳು	66.3%	10,39,960	37.6%	2.50	4,15,625	5.1
ಒಟ್ಟು	100.0%	15,68,481	100.0%	6.73	2,33,058	-
ಮೂಲ: ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಂತ್ರಾಲಯ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ						

ಕರ್ನಾಟಕದ ಆದಾಯ ಹಂಚಿಕೆ ದುಡಿಯುವ ವರ್ಗದ ಜನರ ಹಂಚಿಕೆ ಮತ್ತು ಅವಲಂಬನೆಯಲ್ಲಿ ಅಸಮತೋಲನ ಹೊಂದಿರುವುದನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 1.10 ರಲ್ಲಿನ ಮಾಹಿತಿಯು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. 2020-21ನೇ ಸಾಲಿಗೆ ರಾಜ್ಯದ ಜಿವಿಯ ಕೃಷಿಯ ಕೊಡುಗೆ ರೂ.2.24 ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿಗಳಾಗಿದ್ದು, ಶೇಕಡ 14.3ರಷ್ಟು ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡಿದೆ. ಆದರೆ ಇದರ ಮೇಲೆ ಶೇಕಡ 41ರಷ್ಟು ದುಡಿಯುವ ವರ್ಗ ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ದುಡಿಯುವ ವರ್ಗದ ಸಂಖ್ಯೆಯಷ್ಟೇ ಜನರು ಇದನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತಾರೆ ಎಂದಾದರೆ, ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು 6.66 ಕೋಟಿ ಜನರ ಪೈಕಿ, 2.73 ಕೋಟಿ ಜನರು ಕೃಷಿಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಕೃಷಿ ವಲಯದ ತಲಾ ಜಿವಿಯ ರೂ.82,176ರಷ್ಟಿದ್ದು, ಇದು ದೇಶದ ತಲಾ ಜಿವಿಯಾದ ರೂ.61,234 ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿರುತ್ತದೆ.

2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಜಿವಿಯ ಮೌಲ್ಯ ರೂ.3.04 ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿಗಳಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಶೇಕಡ 19.4ರಷ್ಟು ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟು ಶೇಕಡ 21.5ರಷ್ಟು ದುಡಿಯುವ ವರ್ಗ ಇದರ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಈ ವಲಯವನ್ನು ರಾಜ್ಯ 1.43 ಕೋಟಿ ಜನರು ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಕೈಗಾರಿಕಾ ವಲಯದ ತಲಾ ಜಿವಿಯ ಅನ್ನು ರೂ.2.12 ಲಕ್ಷ ಎಂದು ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಭಾರತದ ಸರಾಸರಿ ರೂ. 1.33 ಲಕ್ಷಗಳಿಗಿಂತ ರೂ.80,000 ಹೆಚ್ಚಿನದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ 2.5 ಕೋಟಿ ಜನರು ಸೇವಾ ವಲಯದಲ್ಲಿ ದುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ಅಂದಾಜು ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇವರ ತಲಾ ಜಿವಿಯ ರೂ.4.16 ಲಕ್ಷವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಭಾರತದ ಸರಾಸರಿಯಾದ ರೂ.2.1 ಲಕ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಕೃಷಿ, ಕೈಗಾರಿಕೆ ಹಾಗೂ ಸೇವಾ ವಲಯದ ಆದಾಯ ಅನುಪಾತ 1:2.6:5.1 ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಭಾರತದ ಸರಾಸರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಐಟಿ ಅಧಾರಿತ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಅತಿಯಾದ ಅವಲಂಬನೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಬೆಂಗಳೂರು ಕೇಂದ್ರಿತ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷಗಳ ದುಡಿಯುವ ವರ್ಗದ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಕೃಷಿ ವಲಯವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದವರಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಕನಿಷ್ಠ ಆದಾಯವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಜಿವಿಯ ಅತೀ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ಕೃಷಿ ನೀಡಿದರೂ, ಕೈಗಾರಿಕಾ ವಲಯಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡಿದರೂ, ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಜನರ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ಈ ವಲಯ ಒಂದರಿಂದಲೇ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಜನರ ಆರ್ಥಿಕ ಅಗತ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಆಶಯಗಳು ಸಾಕಷ್ಟು ಬೆಳೆದಿವೆ; ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತು ಕೃಷಿಯ ಮೇಲಿನ ಅವರ ಅವಲಂಬನೆಯಿಂದಾಗಿ ಅವರ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗದ ಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ಅಸಮಾನತೆ ದಿನೇ ದಿನೇ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ. ರಾಜ್ಯ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಸೇವಾ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡುವುದರ ಮೂಲಕ, ಜನರನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಕೌಶಲ್ಯ ತರಬೇತಿಗೆ ಒಳಪಡಿಸುವ ಮೂಲಕ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆದಾಯ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹೊಂದಲು ಅವಕಾಶ ನೀಡಬೇಕಿದೆ. ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಶೇಕಡ 59ರಷ್ಟು ಜನರು ಕೈಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಸೇವಾ ವಲಯಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದರೆ, ಕೃಷಿಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಶೇಕಡ 41 ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಮಾಹಿತಿಗಳು ದುಡಿಯುವ ವರ್ಗದ ಮರುಹೊಂದಾಣಿಕೆಯ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತವೆ.

1.5 ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಬಜೆಟ್ ಹಂಚಿಕೆ

ದುಡಿಯುವ ವರ್ಗವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಆದಾಯ ನೀಡುವ ಕೃಷಿಯ ವಲಯದಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆದಾಯ ನೀಡುವ ಕೈಗಾರಿಕೆ/ಸೇವಾ ವಲಯಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ದರದ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ದೂರಗಾಮಿ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ನೋಡಿದರೆ, ಕೇಂದ್ರವು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ವೆಚ್ಚವು (ಕೋವಿಡ್-19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ವರ್ಷಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ) ದಿನೇ ದಿನೇ ಕಡಿತಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರೆ, ರಾಜ್ಯದ ವೆಚ್ಚವು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ, ರಾಜ್ಯದ ಬಜೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಮೀಸಲಿಡುವ ಹಣದಿಂದ ರಾಜ್ಯದ ಜನರ ಸಾಮಾಜಿಕ-ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಯ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿ ಅವರ ಈಗಿನ ಮತ್ತು ಭವಿಷ್ಯದ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 1.11: ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದ ವೆಚ್ಚ - 2016 ರಿಂದ 2022							
ಒಟ್ಟಾರೆ ವೆಚ್ಚ (ಕೋಟಿ ರೂಗಳಲ್ಲಿ)							
ವೆಚ್ಚದ ಶೀರ್ಷಿಕೆಗಳು	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21 (RE)	2021-22 (BE)
ಎ. ಕೇಂದ್ರದ ಒಟ್ಟು	17.9	20.1	21.5	23.2	26.9	35.1	34.8
ಬಿ. ಕೇಂದ್ರದಿಂದ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಹಂಚಿಕೆ	8.2	9.6	10.1	11.9	11.9	13.4	15.7
ಸಿ. ಕೇಂದ್ರದ ನಿವ್ವಳ (ಎ-ಬಿ)	9.7	10.5	11.4	11.3	15.0	21.7	19.1
ಡಿ. ರಾಜ್ಯದ ನಿವ್ವಳ	23.0	26.4	27.7	31.3	32.5	37.4	43.0
ಇ. ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ (ಸಿ+ಡಿ)	32.7	36.9	39.1	42.6	47.5	59.1	62.1
ಕೇಂದ್ರದ ಶೇಕಡವಾರು ಪಾಲು (ಸಿ/ಇ)	29.6%	28.4%	29.1%	26.6%	31.6%	36.7%	30.8%
ರಾಜ್ಯದ ಶೇಕಡವಾರು ಪಾಲು (ಸಿ/ಇ)	70.4%	71.6%	70.9%	73.4%	68.4%	63.3%	69.2%

ಮೂಲ: ಬಜೆಟ್ ದಾಖಲೆಗಳು, ಆರ್‌ಬಿಐ

ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಕೋಷ್ಟಕ 1.11ರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕೇಂದ್ರದ ಒಟ್ಟಾರೆ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ನಿರಂತರ ಏರಿಕೆಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. 2016ರಲ್ಲಿ ರೂ.17.6 ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿಗಳಿದ್ದ ವೆಚ್ಚ, 2022ರಲ್ಲಿ ರೂ.34.8 ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ತಲುಪಿದೆ. ಇದು ಎಂಟು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿನ ಹಣದುಬ್ಬರವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಇದೇ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರದಿಂದ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ವರ್ಗಾವಣೆಯಾದ/ಹಂಚಿಕೆಯಾದ ಹಣದಲ್ಲೂ ಸಹಾ ನಿರಂತರ ಏರಿಕೆಯಾಗಿದ್ದು, ರೂ.8.2 ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿಗಳಿಂದ ರೂ.15.7 ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿಗಳಿಗೆ ಏರಿಕೆಯನ್ನು ಕಂಡಿರುತ್ತದೆ. 2016ರಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಪಾಲು ರೂ.23 ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿಗಳಿದ್ದರೆ, 2022ರಲ್ಲಿ ರೂ.43 ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಇದೆ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಂದ ವೆಚ್ಚದ ಪ್ರಮಾಣ ರೂ.32.7 ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿಗಳಿಂದ ರೂ.62.1 ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿಗೆ ಬಂದು ತಲುಪಿದೆ. ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ವೆಚ್ಚವು 2016ರ ವೇಳೆಗಾಗಲೇ ಎರಡು ಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗಿತ್ತು ಕೇಂದ್ರದ ವೆಚ್ಚ ಶೇಕಡ 29.6 ಇದ್ದರೆ, ರಾಜ್ಯದ ಖರ್ಚು ಶೇಕಡ 70.4 ಇತ್ತು. 2019ರಲ್ಲಿ ಇದು ಶೇಕಡ 73.4ಕ್ಕೆ ಏರಿತರೆ, 2020ರಲ್ಲಿ ಇದು ಶೇಕಡ 68.4ಕ್ಕೆ ಇಳಿಕೆಯಾಗಿ ಮತ್ತೆ 2021ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 63.3ಕ್ಕೆ ಇಳಿಕೆಯನ್ನು ಕಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಬಹುಶಃ 2021ರಲ್ಲಿ ಕೋವಿಡ್-19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ಕಾರಣದಿಂದ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಜನರ ಜೀವ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಲು ಅನೇಕ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು. 2022ರ ಅಂಕಿ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಪ್ರಕಾರ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತೆ ಒಟ್ಟಾರೆ ವೆಚ್ಚದ ಶೇಕಡ 70 ರಷ್ಟು ಅನ್ನು ತಾನೆ ಭರಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ವೆಚ್ಚ ಕಡಿಗೊಂಡು, ಈ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಸರ್ಕಾರದ ವೆಚ್ಚದ ಬಾಬು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ರಾಜ್ಯದ ಬಜೆಟ್ ಹಂಚಿಕೆ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಬದುಕನ್ನು ಮತ್ತು ಅವರ ಉದ್ಯೋಗದ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಭಾವಿಸುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ತನ್ನ ಬಜೆಟ್ ಹಂಚಿಕೆ ತನ್ನ ನಾಗರಿಕರ ಸಾಮಾಜಿಕ-ಆರ್ಥಿಕ ಬದುಕಿನ ಮೇಲೆ ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರುತ್ತಿದೆಯೇ ಇಲ್ಲವೇ ಎಂದು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಕಳೆದ ಐದು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವೆಚ್ಚಗಳ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 1.12 ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ. ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ಕೃಷಿ/ಗ್ರಾಮಾಂತರ ವಲಯ, ಇತರೆ ವಲಯಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಎಂದು ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಲಯಕ್ಕೂ ಮೀಸಲಾದ ಹಣವನ್ನು ಆ ವರ್ಷ ಮಾಡಲಾದ ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 1.12: 2017-18 ರಿಂದ 2021-22 ರವರೆಗೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವೆಚ್ಚದ ವಿವರ						
ಕರ್ನಾಟಕದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವೆಚ್ಚ(ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ)						
ಕ್ರ.ಸಂ	ವಲಯ	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21 (RE)	2021-22 (BE)
	ಕೃಷಿ/ಗ್ರಾಮೀಣ ವಲಯ					
1	ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಸಹ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು	19,186	18,559	23,258	18,537	17,247
2	ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ	5,209	9,686	7,277	9,599	8,916
3	ವಿಶೇಷ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ	506	160	226	160	119
4	ನೀರಾವರಿ, ಪ್ರವಾಹ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯುತ್	22,480	32,521	31,069	29,982	31,996
ಎ	ಒಟ್ಟು (1-4)	47,382	60,926	61,829	58,278	58,278
	ಇತರೆ ವಲಯಗಳು					
5	ವಸತಿ ಮತ್ತು ನಗರಾಭಿವೃದ್ಧಿ	10,365	10,722	7,816	7,838	9,321
6	ಕಾರ್ಮಿಕರು ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗ	567	769	9,951	10,232	10,480
7	ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಖನಿಜಗಳು	2,477	2,518	2,413	2,772	2,714
8	ಸಾರಿಗೆ & ಸಂವಹನ	12,348	12,220	12,464	12,082	12,736
9	ವಿಜ್ಞಾನ & ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ	96	60	66	60	36
10	ಸಾಮಾನ್ಯ ಆರ್ಥಿಕ ಸೇವೆಗಳು	5,476	3,570	4,426	3,344	3,777
ಬಿ	ಒಟ್ಟು (5-10)	31,328	29,858	37,134	36,327	39,064
	ಸಾಮಾನ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ					
11	ಶಿಕ್ಷಣ, ಕ್ರೀಡೆ, ಕಲೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ	22,450	28,967	27,721	27,633	29,100
12	ಆರೋಗ್ಯ & ನೀರು ಪೂರೈಕೆ	13,758	16,047	13,779	16,542	18,281
13	ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುರಕ್ಷತೆ&ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ	17,872	19,727	10,031	7,681	8,762

ಕೋಷ್ಟಕ 1.12: 2017-18 ರಿಂದ 2021-22 ರವರೆಗೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವೆಚ್ಚದ ವಿವರ

ಕರ್ನಾಟಕದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವೆಚ್ಚ(ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ)						
ಕ್ರ.ಸಂ	ವಲಯ	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21 (RE)	2021-22 (BE)
ಸಿ	ಒಟ್ಟು (11-13)	54,080	64,740	51,530	51,855	56,142
	ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ (1-13)					
	ಕೃಷಿ/ಗ್ರಾಮೀಣ ವಲಯ	35.7%	39.2%	41.1%	39.8%	38.0%
	ಇತರೆ ವಲಯಗಳು	23.6%	19.2%	24.7%	24.8%	25.5%
	ಸಾಮಾನ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ	40.7%	41.6%	34.2%	35.4%	36.6%

ಮೂಲ: ಯೋಜನಾ ಇಲಾಖೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

2021-22ರ ಬಜೆಟ್ ಅಂದಾಜು ಕಳೆದ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳ ರೀತಿಯೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಉಳಿದ ಎರಡೂ ವಲಯಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚದ ಶೇಕಡ 38 ರಷ್ಟು ಅಂದರೆ ರೂ. 58,278 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು, ಇತರೆ ವಲಯಗಳಿಗೆ ಶೇಕಡ 25.5ರಷ್ಟು (ರೂ.39,064 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು), ಸಾಮಾನ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಶೇಕಡ 36.6ರಷ್ಟು (ರೂ. 56,142 ಕೋಟಿಗಳು). ಹೀಗೆ ಭಿನ್ನಭಿನ್ನವಾಗಿ ಮಾಡಲಾದ ವೆಚ್ಚದ ಪರಿಣಾಮ ತಲಾ ವೆಚ್ಚದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿದಾಗ ಇನ್ನೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 1.13: 2018 ರಿಂದ 2022 ರವರೆಗೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಒಟ್ಟಾರೆ ತಲಾ ವೆಚ್ಚದ ವಿವರಗಳು

ಕ್ರ.ಸಂ	ವಲಯಗಳು	2017-18 (A/Cs)	2018-19 (A/Cs)	2019-20 (A/Cs)	2020-21 (RE)	2021-22 (BE)
	ಸಾಮಾನ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ (ಕೋಟಿರೂಗಳಲ್ಲಿ)					
ಡಿ	ಕೃಷಿ/ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ (41%)	22,173	26,544	21,127	21,261	23,018
ಇ	ಇತರೆ ವಲಯಗಳು (59%)	31,907	38,197	30,403	30,595	33,124
	ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವೆಚ್ಚ (ಕೋಟಿ ರೂಗಳಲ್ಲಿ)					
ಎಫ್	ಕೃಷಿ/ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ (ಎ+ಡಿ)	69,554	87,469	82,957	79,538	81,296
ಜಿ	ಇತರೆ ವಲಯಗಳು (ಬಿ+ಇ)	63,235	68,055	67,537	66,921	72,188
	ತಲಾ ವೆಚ್ಚ (ರೂಗಳಲ್ಲಿ)					
	ಕೃಷಿ/ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ವಲಯ	25,472	32,033	30,380	29,129	29,772
	ಇತರೆ ವಲಯಗಳು	16,093	17,320	17,188	17,031	18,371

ಮೂಲ: ಯೋಜನಾ ಇಲಾಖೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ರಾಜ್ಯದ ತಲಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 1.13 ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಕೋಷ್ಟಕ 1.9 ರಿಂದ ಕಾರ್ಮಿಕ ವಲಯದ ಅಂಕಿ ಸಂಖ್ಯೆಗಳನ್ನು ತಳಹದಿಯಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ವಲಯದ ಮೇಲೆ ಶೇಕಡ 41ರಷ್ಟು ಕಾರ್ಮಿಕರು ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದರು. ಅಂದರೆ ಶೇಕಡ 41ರಷ್ಟು ಜನ ಸಂಖ್ಯೆ ಕೃಷಿ ವಲಯವನ್ನು ಆಧರಿಸಿದ್ದರೆ, ಶೇಕಡ 59ರಷ್ಟು ಉಳಿದ ಎರಡು ವಲಯಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದವು. ಕೋಷ್ಟಕ 1.12 ರಲ್ಲಿರುವ ಸಾಮಾನ್ಯ ವಲಯದ ವೆಚ್ಚವನ್ನು 41:59 ರ ಅನುಪಾತದೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ವಲಯಗಳಿಗೆ ನೀಡಿರುವ ವೆಚ್ಚದ ಒಟ್ಟಾರೆ ಅಂದಾಜನ್ನು ಎ+ಡಿ=ಎಫ್ ಎಂದ ಪಡೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇತರೆ ವಲಯಗಳ ವಿವರವನ್ನು ಬಿ+ಇ=ಜಿ ನಿಂದ ಪಡೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಚಾಲ್ತಿ ಜನ ಸಂಖ್ಯೆಯಾದ 6.66 ಕೋಟಿಯನ್ನು ಎಫ್ ಮತ್ತು ಜಿ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಆಗಿರುವ ಖರ್ಚಿನೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿಸಿ ಲೆಕ್ಕಾ ಹಾಕಿದಾಗ 41:59ರ ವಿಂಗಡಣೆ (2.73 ಕೋಟಿ:3.93 ಕೋಟಿ) ವಿವರ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ವಲಯಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುವವರ ಮೇಲಿನ ತಲಾ ವೆಚ್ಚಕ್ಕೂ, ಇತರೆ ವಲಯಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುವವರ ಮೇಲಿನ ತಲಾ ವೆಚ್ಚಕ್ಕೂ ಸಾಕಷ್ಟು ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಕಾಣ ಬಹುದಾಗಿದೆ. 2017-18ರಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ/ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿಯ ತಲಾ ವೆಚ್ಚ ರೂ 25,472. ಆದರೆ, ಇತರೆ ವಲಯಗಳ ತಲಾ ವೆಚ್ಚ ರೂ 16,093 ಆಗಿರುತ್ತದೆ. 2022ರ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಇದು ರೂ. 29,772 ಮತ್ತು ರೂ.18,371 ಆಗುತ್ತದೆ. ಕೈಗಾರಿಕೆ, ಸೇವೆ ಮತ್ತು ನಗರಾಭಿವೃದ್ಧಿ ವಲಯಗಳಿಗೆ ಅಸಮರ್ಪಕ ಹಣಕಾಸು ಹಂಚಿಕೆಯಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ತಲಾ ವೆಚ್ಚದ ವಿವರ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕವು ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಬಹುತೇಕ ನಾಗರಿಕರು ವಾಸಿಸುವ ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದೆ ಮತ್ತು ಇದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ ತಂತ್ರವನ್ನು ಸಹ ಉಪಯೋಗಿಸಿರುತ್ತದೆ. ವಸತಿ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳಾದ ರಸ್ತೆ, ವಿದ್ಯುತ್ ಸಂಪರ್ಕ, ನೀರಿನ ಪೂರೈಕೆ, ನೈರ್ಮಲ್ಯ, ಸಂವಹನ ಇತ್ತೀತರ ವಲಯಗಳಿಗೆ ಆದ್ಯತೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲು ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಆಸ್ತಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ನರೇಗಾ ಯೋಜನೆಯಡಿ (ಎಂಜಿಎನ್‌ಆರ್‌ಇಜಿಎಸ್) ಸಾಕಷ್ಟು ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳಿಗೆ, ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳಿಗೆ ನೀಡುವುದರ ಮೂಲಕ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣವನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಜಾರಿಗೆ ತಂದ ಮೊದಲ ರಾಜ್ಯ ಕರ್ನಾಟಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯ ಇಡೀ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಮ್ಯಾಪ್ ಮಾಡುವುದರಿಂದ, ಎಲ್ಲಾ ಕ್ರಮಗಳು ಉತ್ತರದಾಯಿತ್ವದ ಪರಿಧಿಯೊಳಗೆ ಬರುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಆರಂಭಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಬರಲಾಗಿದೆ. ಅಧ್ಯಾಯ-14ರಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಡಿ ಇದರ ಕುರಿತು ವಿವರವಾದ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ವಲಯಗಳು ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಇಷ್ಟು ಬೃಹತ್ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವುದು ಸಹಜವೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇಂತಹುದೇ ಹೂಡಿಕೆ ಇತರ ವಲಯಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ: ಅ) ಮೇಲೆ ತಿಳಿಸಿದಂತೆ ಶೇಕಡ 41ರಷ್ಟು ಜನರು ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಅರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದು, ಶೇಕಡ 59ರಷ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಇತರ ವಲಯಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ. ಆ) ಕರ್ನಾಟಕ ತುರ್ತಾಗಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಸೇವಾವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪಡೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕಿದೆ. ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಹಾಲಿ ನೀಡುತ್ತಿರುವ ಹಣದ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲೇ, ಕೈಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಸೇವಾ ವಲಯಕ್ಕೆ ಹಣದ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಅವಶ್ಯ ಇರುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಈ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗದ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

ಇದಲ್ಲದೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ವಲಯಗಳಾದ ಶಿಕ್ಷಣ, ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸೌಕರ್ಯ, ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶ, ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಮತ್ತು ವಸತಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಈ ವಲಯಗಳಿಗೆ ರಾಜ್ಯ ನೀಡುತ್ತಿರುವ ಹಣದ ಪಾಲು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಇದು 2015-16ರಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನದ ಶೇಕಡ 8.03ರಷ್ಟು ಇದ್ದರೆ, 2020-21ರಲ್ಲಿ ಇದು ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನದ ಶೇಕಡ 5.10 ರಷ್ಟು ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳಿಗೆ ಆದ್ಯತೆ ಮೇರೆಗೆ ಹಣದ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಕ್ಷೇಮಾಭ್ಯುದಯ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗದ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯದ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬಂಡವಾಳವನ್ನು ಹೂಡುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಜನರಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಲು, ವೃದ್ಧಾಪ್ಯವನ್ನು ತಲುಪಿರುವವ ಆರೈಕೆ ಮತ್ತು ಅವರ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಜೋಪಾನಿಸಬೇಕೆಂದರೆ ಆರೋಗ್ಯ ವಲಯದ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬಂಡವಾಳವನ್ನು ತೊಡಗಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕೋಷ್ಟಕ 1.14ರಲ್ಲಿ ನೀಡಿರುವ ಮಾಹಿತಿ ಪ್ರಕಾರ, 2012ರಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯ ವಲಯಕ್ಕೆ ರಾಜ್ಯಗಳ ವೆಚ್ಚ ಶೇಕಡ 4.2 ಇತ್ತು; 2022ರ ಬಜೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಇದು ಶೇಕಡ 5.5ಕ್ಕೆ ಏರಿಕೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ವೆಚ್ಚ 2012ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 3.9ರಷ್ಟು ಮತ್ತು 2022ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 5 ಮಾತ್ರ ಇರುತ್ತದೆ. ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮೇಲಿನ ವೆಚ್ಚ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಕುಗ್ಗುತ್ತಲೇ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಕುರಿತು ಚರ್ಚೆಗಳ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಯಿರುತ್ತದೆ. ಕೋಷ್ಟಕ 1.14 ವಿವರಿಸುವಂತೆ, ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯವಲಯದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಗಳ ಸರಾಸರಿ 2012ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 16.3 ಇದ್ದರೆ 2022ರಲ್ಲಿ ಇದು ಶೇಕಡ 13.9ಗೆ ಇಳಿಯುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಇದೇ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಕಡಿಮೆ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಿರುತ್ತದೆ: 2012ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 14.7ರಷ್ಟು ಮತ್ತು 2022ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 11.8ರಷ್ಟು ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಮಕ್ಕಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಉಳಿದಿದೆ, ಅದರಲ್ಲೂ ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾತಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ಸತ್ಯವಾದರೂ, ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ದುಡಿಯುವ ವರ್ಗವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ, ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬಂಡವಾಳವನ್ನು ಹೂಡುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 1.14: 2011-12 ಮತ್ತು 2021-22ರ ನಡುವೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯದ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಿರುವ ವೆಚ್ಚ

ವರ್ಷ	2011-12	2021-22
ಶಿಕ್ಷಣ		
ಕರ್ನಾಟಕ	14.7%	11.8%
ಇತರೆ ರಾಜ್ಯಗಳ ಸರಾಸರಿ	16.3%	13.9%
ಆರೋಗ್ಯ		
ಕರ್ನಾಟಕ	3.9%	5.0%
ಇತರೆ ರಾಜ್ಯಗಳ ಸರಾಸರಿ	4.2%	5.5%
ಮೂಲ: ಆರ್‌ಬಿಐ		

ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ವಲಯಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಬೇಕಿರುವ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಅನುದಾನವನ್ನು ಸಬ್ಸಿಡಿ ಅನುದಾನವನ್ನು ಮರುವಿವೇಚನೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸುವ ಮೂಲಕ ತಿಳಿದು ಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಬಜೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಕೆಯಾಗಿರುವ ಸಬ್ಸಿಡಿ ದರಗಳ ವಿವರ ಹೀಗಿದೆ: 2019ರಲ್ಲಿ ರೂ. 23,330 ಕೋಟಿಗಳು, 2020ರಲ್ಲಿ ರೂ.25,649 ಕೋಟಿಗಳು, 2021ರಲ್ಲಿ ರೂ.25,133 ಕೋಟಿಗಳು, 2022ಕ್ಕೆ ರೂ.23,758 ಕೋಟಿಗಳಾಗಿವೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮುಂಚೂಣಿ ರಾಜ್ಯಗಳ ಪೈಕಿ ಕರ್ನಾಟಕವು ಮೊದಲ 3 ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಮಾಡಿದೆ. ವಿತರಣೆಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಸಬ್ಸಿಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭಾಗ ವಿದ್ಯುತ್ ಶುಲ್ಕದ ಪಾವತಿಗೆ ವೆಚ್ಚವಾಗುತ್ತಿದೆ ರೂ.13,500 ಕೋಟಿಗಳು. ಆದರೆ ಈ ಸಬ್ಸಿಡಿಯು ತೀವ್ರತರನಾದ ನಷ್ಟ ಮತ್ತು ಸೋರುವಿಕೆಯಿಂದ ಪೀಡಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಸುಧಾರಣೆಗೆ ಅವಕಾಶವಿದ್ದು, ವಿದ್ಯುತ್ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ, ಉಳಿಯುವ ಅನುದಾನವನ್ನು ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿ ಬಳಕೆ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಕೆ.ಜೈರಾಜ್ ಅವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿ, ವಿದ್ಯುತ್ ವಿತರಣಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಲಹೆ ನೀಡಲು ಕೋರಿದೆ. ಭಾರತ ಈಗ ಬಹಳ ಬಲಿಷ್ಠವಾದ ವಿದ್ಯುತ್ ವಲಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ; ಈ ವಲಯದ ಮೇಲೆ ಖಾಸಗಿ ಕಂಪನಿಗಳು ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿರುತ್ತವೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕಡಿಮೆ ಖರ್ಚಿನ ಪರಿಸರ ಸ್ನೇಹಿ ವಿದ್ಯುತ್ ಅನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಸರ್ಕಾರಗಳು ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನೆ, ಸಾಗಾಣಿಕೆ ಮತ್ತು ವಿತರಣೆಯಲ್ಲಿ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡುವ ಅಗತ್ಯ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಉಳಿತಾಯವಾಗುವ ಹಣವನ್ನು ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ವಲಯಕ್ಕೆ ಹಂಚಬಹುದು.

ಇದಲ್ಲದೆ, ವಿವಿಧ ರಾಜ್ಯದ ಉದ್ದಿಮೆಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಹೊಂದಿರುವ ಪಾಲಿನ ಕುರಿತು ವಿವರವಾದ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ಆಗಬೇಕಿದೆ. 2020-21ರ ಸಿಎಜಿ ವರದಿಯ ಪ್ರಕಾರ 2020ರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ರೂ.67,816 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು 2021ರಲ್ಲಿ ರೂ.68,256 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಬಂಡವಾಳವನ್ನಾಗಿ ಹೊಂದಿದೆ.ಆದರೆ ಇದರಿಂದ ದೊರೆತಿರುವ ಲಾಭಾಂಶ 2020ರಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ರೂ. 53.34 ಕೋಟಿಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ (ಶೇಕಡ 0.08) ಮತ್ತು 2021ರಲ್ಲಿ ಇದು ರೂ. 80.70 ಕೋಟಿಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಸರ್ಕಾರವು ಈ ಹೂಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಾಲ ಪಡೆದು ಮಾಡಿರುವಂತಹುದು. ಇಂತಹ ಸಾಲಕ್ಕೆ ವಾರ್ಷಿಕ ಶೇಕಡ 7ರಷ್ಟು ಬಡ್ಡಿಯೆಂದು ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಿದರೆ, ಈ ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸರ್ಕಾರ 2020ರಲ್ಲಿ ರೂ.4,747 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು 2021ರಲ್ಲಿ ರೂ.4,777 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ವ್ಯಯ ಮಾಡಿರುತ್ತದೆ. ಈ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಸಬ್ಸಿಡಿ ರೂಪದಲ್ಲೇ ಭರಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಂತವಾದ ರಾಜ್ಯವಾಗಿದೆ. ಈ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿಯೇ ಬಜೆಟ್ ಹಂಚಿಕೆಗಳು ಇರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ 1980ರಷ್ಟು ಹಿಂದಿನ ಯೋಜನೆಯಾದ ರಾಜ್ಯವು ವಿದ್ಯುತ್ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬಂಡವಾಳವನ್ನು ಹೂಡಬೇಕೆಂಬ ಆಲೋಚನೆಯನ್ನು ಮರುಚಿಂತನೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ; ಏಕೆಂದರೆ ಈಗ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಖಾಸಗಿ ಬಂಡವಾಳದ ಹೂಡಿಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಉಳಿವೆ ಹಣವನ್ನು ಕೋವಿಡ್-19 ತರಬೇತಿ ನೀಡುವುದರಿಂದ ಉದ್ಯೋಗದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ವೇಗವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ, ಸಾಮಾಜಿಕ-ಆರ್ಥಿಕ ಚೇತರಿಕೆಯನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡಿ, ಔಪಚಾರಿಕ ಉದ್ಯೋಗದ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ-12 ಸಾಮಾಜಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ರಾಜ್ಯದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಕುರಿತು ವಿವರವಾದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಸೂಕ್ತ

ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಸಲಹೆ ರೂಪದಲ್ಲಿ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಇತ್ತೀಚಿನ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ, ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಮಾಡುವ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಹೊಂದಿದೆ. ಇತ್ತೀಚಿನ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಆಧರಿಸಿದ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ ವರದಿಯ ತುರ್ತು ಅಗತ್ಯವಿದೆ. 2019-20ರ ಎನ್‌ಎಫ್‌ಎಚ್‌ಎಸ್-5ರ ವರದಿ ಅನೇಕ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕದ ಸೂಚಕಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಪ್ರಗತಿ ಸಾಧಿಸಿರುವುದನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದೆ. ಎಲ್ಲಾ ನಾಗರಿಕರಿಗೂ ಉತ್ತಮವಾದ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಬದುಕನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳಿಗೆ (ಎಸ್‌ಡಿಜಿ) ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯಾಗುವಂತೆ ಹತ್ತು ವರ್ಷದ ಯೋಜನೆಯೊಂದನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ.

1.6. ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಸಂಘಟಿತಗೊಳಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ

ಭಾರತ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಸಂಘಟಿತ ಉದ್ಯೋಗದ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಕಾರ್ಮಿಕ ಭವಿಷ್ಯ ನಿಧಿ (ಎಂಪ್ಲಾಯೀಸ್ ಪ್ರಾವಿಡೆಂಟ್ ಫಂಡ್) ನೀಡುವ ಮಾಹಿತಿಗಳು ಸಂಘಟಿತ ಉದ್ಯೋಗದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಕುರಿತು ಮೌಲ್ಯಯುಕ್ತ ವಿವರಗಳನ್ನು ನಮಗೆ ನೀಡುತ್ತದೆ. 2017ರಿಂದ ಆರಂಭಿಸಿ ಇಪಿಎಫ್ ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳು ಸೇರ್ಪಡೆಯಾದ ಚಂದಾದಾರರ ವಿವರವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತದೆ. 20ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ 190 ಪ್ರಕಾರದ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಇಪಿಎಫ್ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಚಂದಾ ಹಣವನ್ನು ಪಾವತಿ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆಯೇ ಮಾಹಿತಿಯ ಭಾಗವಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಿರುವುದರಿಂದ, ಇಪಿಎಫ್ ಮಾಹಿತಿ ನಂಬಿಕೆಗೆ ಅರ್ಹವಾದ ಮಾಹಿತಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಚಂದಾದಾರರನ್ನು ವಯಸ್ಸು, ಕೈಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ವಿಂಗಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 1.15: ಭಾರತ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನಿವ್ವಳ ಹೊಸ ಇಪಿಎಫ್ ಚಂದಾದಾರರು (ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)

ವರ್ಷ	ಭಾರತ	ಕರ್ನಾಟಕ	ಕರ್ನಾಟಕದ ಶೇಕಡಾವಾರು ಪ್ರಮಾಣ
2018-19	61.1	6.2	10.1%
ವಯಸ್ಸು 22-25	17.7	2.2	12.4%
2019-20	78.6	8.1	10.3%
ವಯಸ್ಸು 22-25	22.0	2.7	12.4%
2020-21	77.1	6.2	8.1%
ವಯಸ್ಸು 22-25	21.0	2.1	10.1%
ಏಪ್ರಿಲ್-ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2021	72.9	8.3	11.4%
ವಯಸ್ಸು 22-25	20.0	2.7	13.4%

ಭಾರತ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಇರುವ ನಿವ್ವಳ ಹೊಸ ಇಪಿಎಫ್ ಚಂದಾದಾರರ ವಿವರವನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 1.15 ನೀಡಲಾಗಿದೆ. 2019ರಲ್ಲಿ ಭಾರತ 61.1 ಲಕ್ಷ ಹೊಸ ಚಂದಾದಾರರನ್ನು ಇಪಿಎಫ್ ಹೊಂದಿದೆ; ಇದು 2020ಕ್ಕೆ 78.6 ಲಕ್ಷ ಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಏರಿರುತ್ತದೆ. ಕೋವಿಡ್-19 ಪರಿಣಾಮದಿಂದ 2021ರಲ್ಲಿ ಸದರಿ ಸಂಖ್ಯೆಯು 77.1 ಲಕ್ಷಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇದೇ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಭಾರತ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಪುಟಿದೇಳುತ್ತಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಸಾಬೀತುಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಗೋಚರಿಸುವ ಅಂತರ ಕೇವಲ 1.5 ಲಕ್ಷ ಮಾತ್ರವಾಗಿದೆ. 2022ರ ಏಪ್ರಿಲ್ ನಿಂದ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ವರೆಗೆ 73 ಲಕ್ಷದಷ್ಟು ಹೊಸ ಚಂದಾದಾರರು ಇರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ, 2020ರ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಮರಳುತ್ತಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ಖಚಿತವಾಗುತ್ತದೆ.

2019ರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದಿಂದ 6.2 ಲಕ್ಷ ಹೊಸ ಚಂದಾದಾರರು ಇಪಿಎಫ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ರಾಜ್ಯವು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದ ಸಂಘಟಿತ ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ರಾಜ್ಯವಾಗಿದೆ. ಭಾರತದ ಒಟ್ಟಾರೆ ಜಿಡಿಪಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಕೊಡುಗೆ ಶೇಕಡ 8.3ರಷ್ಟು ಇದ್ದರೂ, ಸಂಘಟಿತ ಉದ್ಯೋಗದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 10ರಷ್ಟು ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡಿದೆ. 2020ರಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವು 8.1 ಲಕ್ಷ ಹೊಸ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಇಪಿಎಫ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸೃಜಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ ಶೇಕಡ 10ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದೆ. 2021ರ ಕೋವಿಡ್-19 ಸಾಂಕ್ರಮಿಕ ಪೀಡಿತ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಉದ್ಯೋಗಗಳ ಕೊಡುಗೆ 6.2 ಲಕ್ಷಕ್ಕೆ ಕುಸಿದರೂ, ಒಟ್ಟಾರೆ ದೇಶದ ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ಶೇಕಡ 8ರಷ್ಟು ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡಿದೆ. 2022ರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕವು 8.2 ಲಕ್ಷ ಹೊಸ ಉದ್ಯೋಗಗಳೊಂದಿಗೆ ಮರುಪುಟಿದೇಳುತ್ತಿದೆ. 2022ರ ಏಪ್ರಿಲ್ ಮತ್ತು ಅಕ್ಟೋಬರ್ ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದು, ದೇಶಕ್ಕೆ ಶೇಕಡ 11.4ರಷ್ಟು ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡಿರುತ್ತದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕವು ತನ್ನ ಸೇವಾ ಕೇಂದ್ರಿತ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಂದಿಗೆ, ಉತ್ತಮವಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುರಕ್ಷತೆಯಿರುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ರಾಜ್ಯವು ದುಡಿಯುವ ವರ್ಗವನ್ನು ಮರುಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಿ, ಸೇವಾ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕಾ ವಲಯಗಳಡೆಗೆ ದುಡಿಯುವವರನ್ನು ಮರುಹೊಂದಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ, ಈ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುವ ಉದ್ಯೋಗಗಳು ಸಂಘಟಿತ ಉದ್ಯೋಗಗಳಾಗಿದ್ದು, ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುರಕ್ಷತೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ. ರಾಜ್ಯದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಸರಾಸರಿ ವಯಸ್ಸು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಾ ಹೋದಂತೆ ಇದು ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಾಯ-13ರಲ್ಲಿ ಔಪಚಾರಿಕ ಮತ್ತು ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಉದ್ಯೋಗಗಳು ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಲ್ಲಿ ವಿವರವಾಗಿ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಅಧ್ಯಾಯವು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಂಘಟಿತ ಉದ್ಯೋಗಗಳ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ತಂತ್ರಗಳ ಚೌಕಟ್ಟೊಂದನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾ, ಉದ್ಯೋಗದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸದ್ಯದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. 2019-20ರಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 15 ವರ್ಷಕ್ಕೂ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟವರಲ್ಲಿ ದುಡಿಯುವವರ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇಕಡ 55.5ರಷ್ಟು ಆಗಿದ್ದು, ಇದು ದೇಶದ ಸರಾಸರಿಯಾದ ಶೇಕಡ 53.5 ಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿರುತ್ತದೆ. 2019-20ರ ಪಿಎಲ್‌ಎಫ್‌ಎಸ್ ಅಧ್ಯಯನದ ಪ್ರಕಾರ, ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿರುದ್ಯೋಗದ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇಕಡ 4.2ರಷ್ಟು ಇದ್ದರೆ, ದೇಶದ ಸರಾಸರಿ ನಿರುದ್ಯೋಗದ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇಕಡ 4.8ರಷ್ಟು ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 27.7ರಷ್ಟು ಸಂಬಳ ಪಡೆಯುವವರು, ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇವರ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇಕಡ 23.6ರಷ್ಟು ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಇನ್ನಷ್ಟು ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮತ್ತಷ್ಟು ಬಲವಾದ ಸಂಗ್ರಹ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ.

ಇದಲ್ಲದೆ, ಸರ್ಕಾರವು ವೃದ್ಧರಿಗೆ, ವಿಧವೆಯಿರಿಗೆ, ಅಂಗವಿಕಲರಿಗಾಗಿ ಉತ್ತಮವಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಜಾರಿ ಮಾಡಿದೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ನೀಡಲು ಉತ್ತಮವಾದ ಐಟಿ ಆಧಾರಿತ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡರೆ, ಇನ್ನೂ ಉತ್ತಮವಾದ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸಂಬಂಧಿಸಿದವರಿಗೆ ನೀಡಲು ಆಗುತ್ತದೆ.

1.7 ರಾಜ್ಯದ ರಾಜಸ್ವ

ಕೋಷ್ಟಕ 1.16 ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿರುವ ಐದು ರಾಜ್ಯಗಳ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕದ ಹಣಕಾಸು ಸೂಚಕಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಉಳಿದ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ, ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಾಲದ ಅನುಪಾತ ಅದರ ಜಿಡಿಪಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಅತ್ಯಂತ ಕನಿಷ್ಠವಾಗಿರುತ್ತದೆ. 2021ರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕೋವಿಡ್-19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ಕಾರಣದಿಂದ, ಜಿಡಿಪಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಸಾಲದ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇಕಡ 3.3ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಉತ್ತಮವಾದ ತೆರಿಗೆ ಸಂಗ್ರಹದಿಂದಾಗಿ, 2022ರಲ್ಲಿ ಸಾಲದ ಅನುಪಾತ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 1.16: ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿರುವ ಐದು ರಾಜ್ಯಗಳ ಸಾಲ, ತೆರಿಗೆ ಮತ್ತು ಆದಾಯದ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನದ ವಿವರ

ರಾಜ್ಯ	ಜಿಎಸ್‌ಡಿಪಿಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಸಾಲ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ			ಜಿಎಸ್‌ಡಿಪಿಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ತೆರಿಗೆ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ			ಜಿಎಸ್‌ಡಿಪಿಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಸ್ವಂತ ಆದಾಯದ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ		
	2019-20	2020-21	2021-22	2019-20	2020-21	2021-22	2019-20	2020-21	2021-22
ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ	17.1%	19.9%	20.4%	10.0%	10.9%	12.4%	6.7%	6.9%	8.2%
ತಮಿಳುನಾಡು	25.7%	29.4%	31.6%	9.7%	9.5%	9.7%	6.0%	5.8%	6.1%
ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ	32.6%	35.2%	34.2%	21.7%	18.0%	21.9%	7.3%	7.3%	9.8%
ಕರ್ನಾಟಕ	20.8%	24.1%	25.7%	10.8%	9.6%	9.6%	6.3%	5.7%	6.2%
ಗುಜರಾತ್	20.2%	22.8%	21.4%	8.8%	8.0%	8.9%	4.8%	5.0%	5.9%
ಎಲ್ಲಾ ರಾಜ್ಯಗಳು	26.3%	31.1%	31.2%	13.1%	14.1%	15.5%	6.0%	6.3%	7.2%

ಮೂಲ: ಆರ್‌ಬಿಐ

2020ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ತೆರಿಗೆ ಸಂಗ್ರಹ ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನದ ಶೇಕಡ 10.8ರಷ್ಟು ಆಗಿದ್ದರೆ, 2022ರಲ್ಲಿ ಇದು ಶೇಕಡ 9.6ರಷ್ಟು ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ತೆರಿಗೆ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಾರೆ ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನದ ಶೇಕಡ 6.3ರಲ್ಲಿ ಬಹಳ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ನಿಂತಿರುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಉತ್ತಮ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಇದೆ. ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿರುವ ಐದು ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದಿದ್ದರೂ, 2021 ಮತ್ತು 2022ನೇ ಸಾಲಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಎಲ್ಲಾ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಸ್ವಂತ ತೆರಿಗೆ ಸಂಗ್ರಹ ದರವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 1.17: ಮುಂಚೂಣಿ ಐದು ರಾಜ್ಯಗಳ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕದ ಒಟ್ಟಾರೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯೇತರ ವೆಚ್ಚ

ರಾಜ್ಯ	ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡವಾರು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವೆಚ್ಚ			ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡವಾರು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯೇತರ ವೆಚ್ಚ		
	2019-20	2020-21	2021-22	2019-20	2020-21	2021-22
ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ	6.4%	7.8%	7.5%	3.5%	4.0%	4.3%
ತಮಿಳುನಾಡು	6.5%	7.8%	7.4%	4.3%	4.3%	4.3%
ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ	9.9%	10.4%	11.3%	7.0%	7.5%	8.5%
ಕರ್ನಾಟಕ	7.3%	6.8%	6.4%	3.0%	3.6%	3.7%
ಗುಜರಾತ್	5.6%	6.1%	5.5%	3.0%	3.1%	3.4%
ಎಲ್ಲಾ ರಾಜ್ಯಗಳು	8.5%	10.2%	10.0%	4.8%	5.5%	5.6%

ಮೂಲ: ಆರ್‌ಬಿಐ

ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟಾರೆ ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಭಾಗ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯೇತರ ಅಂಶಗಳಿಗೆ ವಿನಿಯೋಗವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ವಿವರವನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 1.17ರಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಿದಾಗ, ಕರ್ನಾಟಕ ಉಳಿದೆಲ್ಲಾ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡುವುದನ್ನು, ಅದರಲ್ಲೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ತಮಿಳುನಾಡು ಮತ್ತು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕಡಿಮೆ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

2020 ಮತ್ತು 2021ನೇ ಸಾಲಿನ ಕರ್ನಾಟಕದ ಆದಾಯ ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಕೋಷ್ಟಕ 1.18ರಲ್ಲಿ ನೀಡಿರುವ ಮಾಹಿತಿಯಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಎರಡೂ ವರ್ಷಗಳು ಕೋವಿಡ್-19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ಪೀಡಿತವಾಗಿದ್ದ ವರ್ಷಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. 2022ರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವಾದ ಆದಾಯ ಸಂಗ್ರಹವಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇತ್ತೀಚಿನ ಕೇಂದ್ರದ ಬಜೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಅಭೂತಪೂರ್ವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ರೂ. 3 ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚುವರಿಯಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. 2021ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಬಜೆಟ್ ಕೂಡ ಶೇಕಡ 27.42ರಷ್ಟು ದರದಲ್ಲಿ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಇದನ್ನು ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷದ ಕೊನೆಯ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಶೇಕಡ 30ರಷ್ಟು ಆದಾಯದ ಸಂಗ್ರಹವಾಗುವುದನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಅಂದಾಜು ಮಾಡಿದರೆ. ಈ ಸಾಲಿನ ರಾಜ್ಯದ ತೆರಿಗೆ ಆದಾಯ ರೂ.1.46 ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿಗಿಂತ ಅಧಿಕವಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಬಜೆಟ್ ಅಂದಾಜಿಗಿಂತ ರೂ.10,000 ಕೋಟಿಗಳ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಗಳಿಕೆ ಇದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕೇಂದ್ರ ತೆರಿಗೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಪಾಲು ಕೂಡ ಹೆಚ್ಚಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿರುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ತೆರಿಗೆ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲೂ ಸಾಕಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಳವಾಗಿದೆ. ಜನವರಿ 2022ರಲ್ಲಿ ಅತೀ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಜಿಎಸ್‌ಟಿ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿದ್ದು, ಇದರ ಮೊತ್ತ ರೂ. 1.41 ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿಗಳಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಚಾಲ್ತಿ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಸಾಲ ಪಡೆಯುವ ಮೊತ್ತದಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ ಇಳಿಕೆ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಇದು ಅತ್ಯಂತ ಸಹಜವೂ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಕಳೆದ ಮತ್ತು ಚಾಲ್ತಿ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಆದಾಯವನ್ನು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ಬಾಕಿ ಇದ್ದ ಸಾಲಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಇತರೆ ಸಬ್ಸಿಡಿ ಮುಂತಾದ ಬಾಕಿಯಿದ್ದ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ತೀರಿಸಲು ವಿನಿಯೋಗಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಸಹ ಇಂತಹುದೇ ಹಾದಿಯನ್ನು ತುಳಿದು, ಉಳಿಕೆಯಾಗಿರುವ ಬಾಕಿಗಳನ್ನು ತೀರಿಸಿ, 2023ನೇ ಸಾಲಿಗೆ ಹಣಕಾಸು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಬಲಿಷ್ಠವಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬಹುದು.

ಕೋಷ್ಟಕ 1.18: 2021ರ ಡಿಸೆಂಬರ್‌ವರೆಗೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ವಾಸ್ತವ ಸಂಗ್ರಹದ ವಿವರ (ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ)

ಕ್ರ.ಸಂ	ವಿವರ	ಬಜೆಟ್ ಅಂದಾಜು (2022)	ಡಿಸೆಂಬರ್ 2021ರ ವರೆಗೆ ವಾಸ್ತವಿಕ	ಅಂದಾಜಿನ ವಾಸ್ತವಿಕ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ		ಡಿಸೆಂಬರ್ 2020	2021ಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ, 2022ರಲ್ಲಿ ಬೆಳವಣಿಗೆ
				ಪ್ರಸ್ತುತ ವರ್ಷ	2021		
1	ರಾಜಸ್ವ ಸ್ವೀಕೃತಿಗಳು	1,72,266	1,29,489	75.17%	59.05%	1,06,249.00	21.87%
	ಅ. ತೆರಿಗೆ ರಶೀದಿಗಳು (i+ii+iii+iv+v+vi+vii)	1,35,767	1,01,924	75.07%	56.90%	79,989.00	27.42%
(i)	ಎಸ್‌ಟಿಎಸ್‌ಪಿ/ಸಿಜಿಎಸ್‌ಪಿ/ಐಜಿಎಸ್‌ಪಿ	53,790	39,999	74.36%	55.26%	30,928.00	29.33%

ಕೋಷ್ಟಕ 1.18: 2021ರ ಡಿಸೆಂಬರ್‌ವರೆಗೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ವಾಸ್ತವ ಸಂಗ್ರಹದ ವಿವರ (ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ)

ಕ್ರ.ಸಂ	ವಿವರ	ಬಜೆಟ್ ಅಂದಾಜು (2022)	ಡಿಸೆಂಬರ್ 2021ರ ವರೆಗೆ ವಾಸ್ತವಿಕ	ಅಂದಾಜಿನ ವಾಸ್ತವಿಕ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ		ಡಿಸೆಂಬರ್ 2020	2021ಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ, 2022ರಲ್ಲಿ ಬೆಳವಣಿಗೆ
				ಪ್ರಸ್ತುತ ವರ್ಷ	2021		
(ii)	ನೋಂದಣಿ ಮತ್ತು ಮುದ್ರಾಂಕ	12,655	9,766	77.18%	54.03%	6,837.00	42.84%
(iii)	ಭೂ ಕಂದಾಯ	271	123	45.17%	52.71%	129.00	-4.65%
(iv)	ಮಾರಾಟ ತೆರಿಗೆ	16,791	14,912	88.81%	60.68%	10,790.00	38.20%
(v)	ರಾಜ್ಯ ಅಬಕಾರಿ ಶುಲ್ಕ	24,580	19,434	79.07%	73.95%	16,786.00	15.78%
(vi)	ಕೇಂದ್ರದ ತೆರಿಗೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಪಾಲು	16,430	10,820	65.86%	45.79%	9,129.00	18.52%
(vii)	ಇತರೆ ತೆರಿಗೆಗಳು ಮತ್ತು ಕರಗಳು	11,249	6,867	61.05%	47.72%	5,386.00	27.50%
	ಬಿ. ತೆರಿಗೆಯೇತರ ಆದಾಯ	8,253	7,827	94.84%	60.07%	4,666.00	67.75%
	ಸಿ. ಅನುದಾನ ಮತ್ತು ಕೊಡುಗೆಗಳು	28,245	19,737	69.88%	68.40%	21,594.00	-8.60%
2	ಕ್ಯಾಪಿಟಲ್/ಬಂಡವಾಳ ಸ್ವೀಕೃತಿಗಳು	58,875	15,746	26.75%	54.27%	25,168.00	-37.44%
3	ಒಟ್ಟು ಸ್ವೀಕೃತಿಗಳು	2,31,141	1,45,235	62.83%	58.07%	1,31,417.00	10.51%

ಮೂಲ: ಮಹಾ ಲೇಖಪಾಲಕರು, ಭಾರತ

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಕರ್ನಾಟಕದ ರಾಜಸ್ವ ಸ್ವೀಕೃತಿ ಮತ್ತು ತೆರಿಗೆ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾಗಿದ್ದು, ಉತ್ತಮವಾದ ವಿತ್ತೀಯ ಶಿಸ್ತನ್ನು ಸಹ ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಲು ಸರ್ಕಾರದ ಬಳಿ ಹಣವಿದ್ದು, ಸಾಕಷ್ಟು ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲು ಅದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿರುತ್ತದೆ.

1.8 ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಮತ್ತು ನಗರೀಕರಣ

ಕರ್ನಾಟಕ, ದೇಶದ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿರುವ ಐದು ರಾಜ್ಯಗಳ ಪೈಕಿ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಹೆಚ್ಚಿನ ತಲಾ ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನ, ಬಲವಾದ ಸೇವಾ ವಲಯ ಮತ್ತು ಉತ್ತಮವಾದ ಸಂಘಟಿತ ಉದ್ಯೋಗದ ಸೃಜನೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ ಉತ್ತಮವಾದ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿರುವುದು ನಿಜವಾದರೂ, ತಲಾ ಆದಾಯದ ಹಂಚಿಕೆ ಜಿಲ್ಲೆಯಿಂದ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯ ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಗತಿ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರವನ್ನೇ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಉಳಿದ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಪಸರಿಸುವಿಕೆ ಆರೋಗ್ಯಕರ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬಿಕೊಂಡಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಕೋಷ್ಟಕ 1.19: 2019-20ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ವಿವಿಧ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ತಲಾ ಜಿಡಿಪಿ (ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ)

ಬಡತನ ಹೆಚ್ಚಿರುವ ಇರುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು		ಮಧ್ಯಮ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು		ಶ್ರೀಮಂತ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು	
ಜಿಲ್ಲೆ	ತಲಾ ಜಿಡಿಪಿ	ಜಿಲ್ಲೆ	ತಲಾ ಜಿಡಿಪಿ	ಜಿಲ್ಲೆ	ತಲಾ ಜಿಡಿಪಿ
ಕಲಬುರಗಿ	1,16,088	ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ	1,51,275	ಮಂಡ್ಯ	2,03,364
ಕೊಪ್ಪಳ	1,26,766	ಗದಗ	1,54,901	ತುಮಕೂರು	2,08,555
ಬೀದರ್	1,27,306	ಕೋಲಾರ	1,63,207	ಕೊಡಗು	2,14,024
ಯಾದಗಿರಿ	1,29,006	ಚಾಮರಾಜನಗರ	1,69,553	ರಾಮನಗರ	2,19,336
ವಿಜಯಪುರ	1,31,750	ಮೈಸೂರು	1,74,396	ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ	2,29,663
ಹಾವೇರಿ	1,32,178	ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ	1,86,067	ಶಿವಮೊಗ್ಗ	2,40,674

ಕೋಷ್ಟಕ 1.19: 2019-20ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ವಿವಿಧ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ತಲಾ ಜಿಡಿಡಿ (ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ)

ಬಡತನ ಹೆಚ್ಚಿರುವ ಇರುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು		ಮಧ್ಯಮ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು		ಶ್ರೀಮಂತ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು	
ಜಿಲ್ಲೆ	ತಲಾ ಜಿಡಿಡಿ	ಜಿಲ್ಲೆ	ತಲಾ ಜಿಡಿಡಿ	ಜಿಲ್ಲೆ	ತಲಾ ಜಿಡಿಡಿ
ರಾಯಚೂರು	1,33,197	ಹಾಸನ	1,92,656	ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು	3,15,373
ಬೆಳಗಾವಿ	1,33,314	ಬಾಗಲಕೋಟೆ	1,93,804	ಉಡುಪಿ	3,26,175
ದಾವಣಗೆರೆ	1,45,107	ಬಳ್ಳಾರಿ	1,97,022	ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ	4,08,496
ಚಿತ್ರದುರ್ಗ	1,49,929	ಧಾರವಾಡ	1,97,418	ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ	5,72,786
ಸರಾಸರಿ	1,32,189	ಸರಾಸರಿ	1,80,876	ಸರಾಸರಿ	3,94,858 (2,65,854) ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರವನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ
ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ತಲಾ ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನ					2,44,381
ಮೂಲ: ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ					

ಇತ್ತೀಚಿನ (2019-20ನೇ ಸಾಲಿನ ಮಾಹಿತಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ) ಒಟ್ಟು ಜಿಲ್ಲಾಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನ (ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಗ್ರಾಸ್ ಡೊಮೆಸ್ಟಿಕ್ ಪ್ರಾಡಕ್ಟ್-ಜಿಡಿಡಿ) ಕುರಿತ ಮಾಹಿತಿಯು ಕರ್ನಾಟಕದ ತಲಾ ಜಿಡಿಡಿ ಎಲ್ಲಾ 30 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಕೋಷ್ಟಕ 1.19ರಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಮೂವತ್ತು ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ತಲಾ ಜಿಡಿಡಿ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಬಡತನ ಹೆಚ್ಚಿರುವ, ಮಧ್ಯಮ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮಂತ ಜಿಲ್ಲೆಗಳೆಂದು ವಿಂಗಡಿಸಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಜಿಲ್ಲೆ ರೂ. 5,72,786 ಗಳೊಂದಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೀಮಂತ ಜಿಲ್ಲೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ತಲಾ ಜಿಡಿಡಿಯು ರಾಜ್ಯದ ಸರಾಸರಿಗಿಂತ (ರೂ. 2,44,381) 2.3 ಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿರುತ್ತದೆ. ನಗರದಲ್ಲಿರುವ ಐಟಿ ಮತ್ತು ಇತರೆ ಉನ್ನತ ಮೌಲ್ಯದ ಕಂಪನಿಗಳ ಉಪಸ್ಥಿತಿ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.

ಬಡತನ ಹೆಚ್ಚಿರುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ವರ್ಗೀಕರಣದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ, ಕಲಬುರಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ತಲಾ ಜಿಡಿಡಿ ರೂ. 1,16,088ನಿಂದ ಆರಂಭಗೊಂಡು ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ತಲಾ ಜಿಡಿಡಿ ರೂ. 1,49,929ರ ವರೆಗೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ಹತ್ತು ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಜನಸಂಖ್ಯಾಧಾರಿತ ಸರಾಸರಿ ರೂ. 1,32,189 ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಹತ್ತು ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಭಾಗದಲ್ಲೇ ಇರುತ್ತವೆ. ಇವೆಲ್ಲವೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೆ, ಅಧಿಕ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧಿತ ಅವಕಾಶಗಳಾದ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಹಾಗೂ ತಾಂತ್ರಿಕತೆ ಆಧಾರಿತ ಕಂಪನಿಗಳ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಕಡಿಮೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಪ್ರಮುಖವಾದ ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆ ಕೃಷಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಸಮತೋಲನ ಪ್ರಗತಿಯ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳು ಸಾಕಷ್ಟು ಮಿತಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿರುತ್ತವೆ.

ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರದಿಂದ ಆರಂಭಿಸಿ (ತಲಾ ಜಿಡಿಡಿ ರೂ. 1,51,275) ಧಾರವಾಡವರೆಗೆ (ತಲಾ ಜಿಡಿಡಿ ರೂ. 1,97,418) ಮಧ್ಯಮ ಆದಾಯದ 10 ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಪಟ್ಟಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಸರಾಸರಿ ಜನಸಂಖ್ಯಾಧಾರಿತ ಲೆಕ್ಕ ರೂ. 1,80,876ರೊಂದಿಗೆ ಬಡತನ ಹೆಚ್ಚಿರುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ (ರೂ. 48,687 ಹೆಚ್ಚಳ) 1.4 ಪಟ್ಟು ಅಧಿಕ ಗಳಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳ ನಡುವಿನ ಅಂತರ ಶ್ರೀಮಂತ ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಾಗ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ಮಂಡ್ಯ ರೂ.2,03,364 ಅನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ರೂ. 5,72,786ಅನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಸರಾಸರಿ (ಜನಸಂಖ್ಯಾಧಾರಿತ) ರೂ. 3,94,858 ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ರಾಜ್ಯದ ಸರಾಸರಿಗಿಂತ ರೂ.1,50,476 ಹೆಚ್ಚುವರಿಯಾಗಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರವನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿದರೆ, ಸರಾಸರಿ ಮೌಲ್ಯ ರೂ. 2,65,854ಕ್ಕೆ ಇಳಿಯುತ್ತದೆ. ಈಗ ಒಟ್ಟು ವ್ಯತ್ಯಾಸ ರೂ.21,473 ಮಾತ್ರ ಆಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ರಾಜ್ಯದ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಖಚಿತವಾದ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. 2019-20ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೊಡುಗೆ ಶೇಕಡ 37ರಷ್ಟು ಆಗಿರುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 1.20: 2019ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಒಟ್ಟು ಸರಾಸರಿ ತಲಾ ಜಿಡಿಪಿ

ಜಿಲ್ಲೆ/ವಿಭಾಗ	ಜಿಲ್ಲಾ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನ (ಜಿಡಿಪಿ) (ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ)	ತಲಾವಾರು ಜಿಲ್ಲಾ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನ (ರೂಪಾಯಿಗಳಲ್ಲಿ)	ಒಟ್ಟು ಅಂದಾಜು ಜನಸಂಖ್ಯೆ
ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕ	4,19,91,624	1,49,221	2,81,40,614
ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕ	11,95,54,029	3,14,919	3,79,63,386
ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಜಿಲ್ಲೆ	5,96,29,019	5,72,786	1,04,10,343
ದ. ಕರ್ನಾಟಕ (ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ)	5,99,25,010	2,17,490	2,75,53,043
ರಾಜ್ಯ	16,15,45,653	2,44,381	6,61,04,000
ರಾಜ್ಯ (ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರವನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ)	10,19,16,634	1,82,995	5,56,93,657
ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಭಾಗ (ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು)	8,57,83,989	3,52,009	2,43,69,802
ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಜಿಲ್ಲೆ	5,96,29,019	5,72,786	1,04,10,343
ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಭಾಗ (ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರವನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ)	2,61,54,970	1,87,364	1,39,59,459
ಮೂಲ: ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ			

ಕೋಷ್ಟಕ 1.20 ನೀಡುವ ಒಟ್ಟಾರೆ ಅಂಕಿಸಂಖ್ಯೆಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಗಮನಿಸಿದಾಗ, ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕ ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ನಡುವೆ ಆಗಾಧವಾದ ಅಂತರವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕವು ಕಲಬುರ್ಗಿ ಮತ್ತು ಬೆಳಗಾವಿ ವಿಭಾಗಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದ 13 ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದು, 2.81 ಕೋಟಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ; ಇದರ ಒಟ್ಟಾರೆ ಜಿಡಿಪಿ ರೂ.4.2 ಕೋಟಿಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಜಿಲ್ಲೆ ತಲಾ ಜಿಡಿಪಿ ರೂ.1.49 ಲಕ್ಷವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕದ ತಲಾ ಜಿಡಿಪಿ ರೂ.3.15 ಲಕ್ಷಗಳಾಗಿದ್ದು, ಬಹುತೇಕ ದುಪ್ಪಟ್ಟು ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕದ ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆ 2.75 ಕೋಟಿಯಾಗಿದ್ದು, ಒಟ್ಟಾರೆ ಜಿಡಿಪಿ ರೂ.5.99 ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದರ ತಲಾ ಜಿಡಿಪಿ ರೂ.2.17 ಲಕ್ಷಗಳಾಗಿದ್ದು, ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕಿಂತ ಸರಾಸರಿ ರೂ.68,000 ಹೆಚ್ಚಿರುತ್ತದೆ.

ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು ಇಲ್ಲವೇ ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಇಂತಹುದೇ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ, ಇನ್ನೂ ಆಸಕ್ತಿಕರ ಚಿತ್ರಣ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. 2019-20ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನ ರೂ.16.15 ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿಗಳಾಗಿದ್ದು, ತಲಾ ಜಿಡಿಪಿ ರೂ.2.44 ಲಕ್ಷವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರವನ್ನು ಹೊರತು ಪಡಿಸಿದಾಗ ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನ ರೂ.10.2 ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿಗಳಿಗೆ ಕುಸಿಯುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ತಲಾ ಜಿಡಿಪಿ ರೂ.1.83 ಲಕ್ಷಗಳಿಗೆ ಬಂದು ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಇದರಂತೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಭಾಗದ ಜಿಡಿಪಿಯು ರೂ.8.58 ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ಸರಾಸರಿ ತಲಾ ಜಿಡಿಪಿಯಾಗಿ 3.52 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಇದರಿಂದ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರವನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿದರೆ, ಜಿಡಿಪಿ 2.61 ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿಗಳಿಗೆ ಇಳಿದರೆ, ಸರಾಸರಿ ತಲಾ ಜಿಡಿಪಿ ರೂ.1.87 ಲಕ್ಷಗಳಿಗೆ ಕುಸಿಯುತ್ತದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ಇನ್ನೂ ಉತ್ತಮವಾದ ಪ್ರಗತಿ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗಿಸುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದಾಗ ಈ ಮಾಹಿತಿ ಎರಡು ಪ್ರಮುಖ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಮುಂದಿಡುತ್ತದೆ: ಒಂದು, ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಹೆಚ್ಚು ಬಡತನ ಇರುವ ಹತ್ತು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಬಳವನ್ನು ತರುವ ಅವಕಾಶವಿರುವ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ತಲಾ ಜಿಡಿಪಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕಿದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಈ ಭಾಗ ರಾಜ್ಯದ ಸರಾಸರಿಗಿಂತ ಉತ್ತಮವಾದ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಕಾಣಬೇಕಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರವನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಉತ್ತಮ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದ ಉದ್ದಗಲಕ್ಕೆ ಯೋಜಿತ ನಗರೀಕರಣವನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯತೆಯನ್ನು ಈ ಮಾಹಿತಿಗಳು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ. ರಾಜ್ಯದ ನಾಗರಿಕರ ಜೀವನಮಟ್ಟವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ನಗರೀಕರಣ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನಗರೀಕರಣ ಮಾನವರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ವಿಶೇಷವಾದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕೌಶಲ್ಯಗಳು ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡು, ಉತ್ಪಾದಕತೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಆದಾಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತವೆ. ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ನಗರೀಕರಣದ ಸರಾಸರಿ ಶೇಕಡ 55 ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದರೆ, ಚೀನಾ ದೇಶ ಶೇಕಡ 60ರಷ್ಟು ನಗರೀಕರಣವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಭಾರತದ ನಗರೀಕರಣದ ಮಾಹಿತಿಯು 2011ರ ಜನಗಣತಿಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿದೆ. ಈ ನಡುವೆ ಆರ್ಥಿಕತೆ ಮೂರುಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚಳವನ್ನು ಕಂಡಿರುವುದರಿಂದ, ಇತ್ತೀಚಿನ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವ ತುರ್ತು ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಗ್ರಾಮ, ನಗರ ಮತ್ತು ಮಹಾನಗರಗಳ ಕುರಿತು ರಾಜ್ಯ ಹೊಸ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಇತ್ತೀಚಿನ ದತ್ತಾಂಶದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸುಸ್ಥಿರ ನಗರೀಕರಣ ಕಾರ್ಯನೀತಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿ ಜಾರಿಗೆ ತರುವ ಮೂಲಕ ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಯೋಜಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ.

ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನಕ್ಕೆ ಅತೀ ಹೆಚ್ಚು ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚು ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರವೂ ಕರ್ನಾಟಕದ ಮಹಿಮಾ ಮಣಿಯಾಗಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ಭಾರತದಲ್ಲೇ ಅತ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ತಲಾ ಆದಾಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ನಗರವಾಗಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ಭಾರತದ ಐಟಿ, ಬಯೋಟೆಕ್, ವಿಜ್ಞಾನ, ವಿಮಾನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ಅಂತರಿಕ್ಷ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಹೈ-ಟೆಕ್ ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿದೆ.

ಇಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಇನ್ನಷ್ಟು ಪ್ರಗತಿ ಸಾಧಿಸಲು ಪೂರಕವಾಗುವಂತೆ ಇನ್ನಷ್ಟು ಸಂಪನ್ಮೂಲವನ್ನು ನೀಡುವ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. ಒಂದೆಡೆ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಾದಂತೆ, ಅನೇಕ ಸವಾಲುಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದು, ನಾಗರಿಕರ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ಸೂಕ್ತ ಆಡಳಿತ ತಂತ್ರದ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ಮೆಟ್ರೋಪಾಲಿಟನ್ ರೀಜನ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ-17ರಲ್ಲಿ ಈ ಕುರಿತು ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಚೈತನ್ಯಶೀಲ ಜೀವನಮಟ್ಟದ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಅದರ ಎಲ್ಲಾ ನಾಗರಿಕರ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಶ್ರಮಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. ಇಡೀ ರಾಜ್ಯದ ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಏಕಪ್ರಯತ್ನದ ತಂತ್ರಗಾರಿಕೆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪ್ರದೇಶವೂ ಭಿನ್ನವಾದ ತಂತ್ರವನ್ನು ಬೇಡುತ್ತದೆ. ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ.

ಸುಸ್ಥಿರವಾದ ನಗರೀಕರಣ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ-16, ನಗರದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಹೊಸದಾಗಿ ನೀಡಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಒತ್ತಿ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಜನರು ತೊಡಗಿಕೊಂಡಿರುವ ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನಗರೀಕರಣದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಸಾಮಾಜಿಕ-ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯನೀತಿಯ ಮೇಲೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಬೀರುತ್ತದೆ. ನಗರಗಳ ಆಡಳಿತದ ರೀತಿಯನ್ನು ಮರು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವ ಮೂಲಕ ಇನ್ನಷ್ಟು ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಹಾದಿಯನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಂಡು, ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಉತ್ತಮವಾದ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. ಇಂದಿನ ನಗರಗಳು ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಸುವ ಇಂಜಿನ್‌ಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ನಗರಗಳ ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಇನ್ನೂ ಉತ್ತಮವಾದ ಚಲನಶೀಲತೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಜೀವನಮಟ್ಟದ ಸುಧಾರಣೆಯನ್ನು ತರುವ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಯಿರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ನಗರಗಳನ್ನು ತಾಣಗಳಾಗಿರುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಕಾರ್ಯನೀತಿಗಳ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. ಇದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳು ಆದ್ಯತೆಯಾಗಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ವಸತಿ, ನೀರು, ನೈರ್ಮಲ್ಯ, ತ್ಯಾಜ್ಯ, ಮಾಲಿನ್ಯ, ಸ್ವಚ್ಛತೆ, ಮತ್ತಿತರ ಸವಾಲುಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಹೊಸ ಕಾರ್ಯನೀತಿಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ.

1.9 ಜನಸಂಖ್ಯೆ

ಕಲ್ಯಾಣ ರಾಜ್ಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ನಾಗರಿಕರ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ. ರಾಜ್ಯದ ಬಹುತೇಕ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯನೀತಿಗಳು ಅದರ ನಾಗರಿಕರ ಜೀವನಮಟ್ಟ ಸುಧಾರಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲೇ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಲು ಯೋಜಿತಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ದೇಶದ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದ ಜನ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಜನ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಸ್ವರೂಪ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಒಳಪಡುತ್ತಿದೆ; ಹೇಗೆ ಜನರ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಸ್ಪಂದಿಸಬೇಕೆಂಬ ಯೋಜನೆ ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಇತ್ತೀಚಿನ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕುಟುಂಬ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಸಮೀಕ್ಷೆ (ಎನ್‌ಎಫ್‌ಎಚ್‌ಎಸ್-5)ರಂತೆ ಹಾಗೂ ಕೋಷ್ಟಕ 1.21ರಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದಂತೆ ಹಲವಾರು ಸೂಚಕಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿರುವುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ದೇಶದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಪ್ರತಿ 1000 ಪುರುಷರಿಗೆ 1020 ಮಹಿಳೆಯರು ಇರುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಮೂಡಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕವು ಪ್ರತಿ 1000 ಪುರುಷರಿಗೆ 1034 ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಶಿಶುಗಳ ಜನನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಾನುಪಾತ 919 ರಿಂದ 929ಕ್ಕೆ ಏರಿತು. ಕರ್ನಾಟಕದ ಲಿಂಗಾನುಪಾತ 910 ರಿಂದ 978ಕ್ಕೆ ಏರಿತು. ಇದೊಂದು ಅದ್ಭುತವಾದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮುಂದೆ ಕೋಷ್ಟಕ 1.21ರಲ್ಲಿ ನೀಡಿರುವ ಅಂಕಿಸಂಖ್ಯೆಗಳು ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಮುಂದಿಡುತ್ತವೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 1.21: ಭಾರತ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕದ ವಿವಿಧ ಜನಸಂಖ್ಯಾ ವಿವರಗಳ				
ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ-ಆರ್ಥಿಕ ಸೂಚಕಗಳು	ಎನ್‌ಎಫ್‌ಎಚ್‌ಎಸ್-5 (2019-21)		ಎನ್‌ಎಫ್‌ಎಚ್‌ಎಸ್-4 (2015-16)	
	ಭಾರತ	ಕರ್ನಾಟಕ	ಭಾರತ	ಕರ್ನಾಟಕ
15 ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ	26.5	22.9	28.6	24.4
ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಲಿಂಗಾನುಪಾತ (ಪ್ರತಿ 1000 ಪುರುಷರಿಗೆ ಮಹಿಳೆಯರು)	1,020	1,034	991	979
ಕಳೆದ ಐದು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಶಿಶುಗಳ ಲಿಂಗಾನುಪಾತ (ಪ್ರತಿ 1000 ಪುರುಷರಿಗೆ ಮಹಿಳೆಯರು)	929	978	919	910
ವಿದ್ಯುತ್ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ	96.8	99.1	88	98.3
ಸುಧಾರಿತ ನೀರಿನ ಪೂರೈಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ	95.9	95.3	94.4	95.3
ಸುಧಾರಿತ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ	70.2	74.8	48.5	57.8
ಶುದ್ಧವಾದ ಅಡುಗೆ ಉರುವಲುಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ ಮನೆಗಳಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ	58.6	79.7	43.6	54.7
ಓರ್ವ ಸದಸ್ಯನಾದರೂ ಆರೋಗ್ಯ ವಿಮೆಗೆ ಇಲ್ಲವೇ ಆರೋಗ್ಯ ಹಣಕಾಸು ಯೋಜನೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟ ಕುಟುಂಬಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ	41	28.1	28.7	28.1
ಮಹಿಳಾ ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ	71.5	73.4	-	-
ಪುರುಷ ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ	84.4	85.2	-	-
ಒಮ್ಮೆಯಾದರೂ ಅಂತರ್ಜಾಲವನ್ನು ಬಳಸಿದ ಮಹಿಳೆಯರ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ	33.3	35	-	-
ಒಮ್ಮೆಯಾದರೂ ಅಂತರ್ಜಾಲವನ್ನು ಬಳಸಿದ ಪುರುಷರ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ	57.1	62.4	-	-
ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಜನನಗಳಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ	88.6	97	78.9	94
ಬೆಳವಣಿಗೆ ಕುಂಠಿತಗೊಂಡ ಐದು ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಮಕ್ಕಳಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ	35.5	35.4	38.4	36.2
ಬೆಳವಣಿಗೆ ನಶಿಸುತ್ತಿರುವ ಐದು ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಮಕ್ಕಳಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ	19.3	19.5	21	26
ಬೆಳವಣಿಗೆ ತೀವ್ರವಾಗಿ ನಶಿಸುತ್ತಿರುವ ಐದು ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಮಕ್ಕಳಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ	7.7	8.4	7.5	10.5
ಕಡಿಮೆ ತೂಕವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಐದು ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಮಕ್ಕಳ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ	32.1	32.9	35.8	35.2
ಹೆಚ್ಚಿನ ತೂಕವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಐದು ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಮಕ್ಕಳಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ	3.4	3.2	2.1	2.6
ಹೆಚ್ಚಿನ ತೂಕ ಇಲ್ಲವೇ ಬೊಜ್ಜು ಹೊಂದಿರುವ ಮಹಿಳೆಯರ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ (BMI >=25.0 kg/m2)(%)	24	30.1	20.6	23.3

ಕೋಷ್ಟಕ 1.21: ಭಾರತ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕದ ವಿವಿಧ ಜನಸಂಖ್ಯಾ ವಿವರಗಳು

ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ-ಆರ್ಥಿಕ ಸೂಚಕಗಳು	ಎನ್‌ಎಫ್‌ಎಚ್‌ಎಸ್-5 (2019-21)		ಎನ್‌ಎಫ್‌ಎಚ್‌ಎಸ್-4 (2015-16)	
	ಭಾರತ	ಕರ್ನಾಟಕ	ಭಾರತ	ಕರ್ನಾಟಕ
ರಕ್ತ ಹೀನತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ 6-59 ತಿಂಗಳ ಮಕ್ಕಳ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ(<11.0 g/dl) (%)	67.1	65.5	58.6	60.9
ಉಳಿತಾಯ ಖಾತೆ ಇಲ್ಲವೇ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಖಾತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಮಹಿಳೆಯರ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ	78.6	88.7	53	59.4
ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಮೊಬೈಲ್ ಫೋನ್ ಹೊಂದಿರುವ ಮಹಿಳೆಯರ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ	54	61.8	45.9	47.1
ಶಿಶು ಮರಣ ದರ (ಪ್ರತಿ 1000 ಜನನಗಳಿಗೆ)	35.2	25.4	40.7	26.9
ಐದು ವರ್ಷದಳಿಗಿನ ಮರಣ ದರ (ಪ್ರತಿ 1000 ಜನನಗಳಿಗೆ)	41.9	29.5	49.7	31.5
18 ವರ್ಷ ತುಂಬುವುದರೊಳಗೆ ಮದುವೆಯಾದ 20-24 ವಯಸ್ಸಿನ ಮಹಿಳೆಯರ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ	23.3	21.3	26.8	21.4
ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಫಲವತ್ತತೆ ಪ್ರಮಾಣ (ಮಕ್ಕಳು/ಮಹಿಳೆಗೆ)	2.0	1.7	2.2	1.8
ಮೂಲ: ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕುಟುಂಬ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಸಮೀಕ್ಷೆ (ಎನ್‌ಎಫ್‌ಎಚ್‌ಎಸ್-5)				

ಕರ್ನಾಟಕದ ಜನ ಸಂಖ್ಯೆ ಗುಣಲಕ್ಷಣ ಸಾಕಷ್ಟು ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಒಳಪಡುತ್ತಿದ್ದು, ಸಾಮಾಜಿಕ-ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡುವಾಗ ಇದನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕಾದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಯಿರುತ್ತದೆ. ಭಾರತದ ಒಟ್ಟು ಫಲವತ್ತತೆದರ (ಟಿಎಎಫ್‌ಆರ್) ಕಳೆದ ಮೂರು ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಕುಸಿತವನ್ನು ಕಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 1.22 ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತೋರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಭಾರತದ ಜನ ಸಂಖ್ಯೆ ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಮರು ಭರಿಸುವ (ರಿಪ್ಲೆಸ್ಮೆಂಟ್) ಹಂತಕ್ಕಿಂತ ಕೆಳಗಿರುತ್ತದೆ. ಯಾವುದೇ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಶೀಲ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಜನ ಸಂಖ್ಯಾ ಬೆಳವಣಿಗೆ ದರ ಶೇಕಡ 2.3ರಷ್ಟು ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿರುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಶೇಕಡ 2.1ರಷ್ಟು ಇರಬೇಕೆನ್ನುವುದರ ಕುರಿತು ಸಹಮತವಿರುತ್ತದೆ. ಎನ್‌ಎಫ್‌ಎಚ್‌ಎಸ್-5ರ ಪ್ರಕಾರ ಭಾರತದ ಜನ ಸಂಖ್ಯಾ ಬೆಳವಣಿಗೆ ದರ ಶೇಕಡ 2ನ್ನು ತಲುಪಿದೆ. ಅಂದರೆ ಜನ ಸಂಖ್ಯಾ ಏರಿಕೆ ಅದರ ತುಟ್ಟತುದಿಯನ್ನು ತಲುಪಿಯಾಗಿದೆ. ಇದು ಮರು ಭರಿಸುವ ಹಂತಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಾಗಲು ಆರಂಭಿಸಿದೆ. ಮುಂದಿನ ಕೆಲವು ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ವೃದ್ಧರ ಸಂಖ್ಯೆ ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಏರಲಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುರಕ್ಷತೆಯ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಯಿರುತ್ತದೆ. ಸಾಕಷ್ಟು ಜನಪ್ರಿಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಕೊಂಡಿದ್ದ ಭಾರತದ ಯುವ ಜನ ಸಂಖ್ಯಾ ಶಕ್ತಿ ಶಕೆಮುಗಿದು, ವೃದ್ಧರ ಪ್ರಮಾಣ ಹೆಚ್ಚಾಗಲಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ದುಡಿಯುವ ಕೈಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ದಿನೇದಿನೇ ಕುಸಿಯುತ್ತಿದೆ. ಆದ ಕಾರಣ ದೇಶದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ದರವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ಕುಸಿಯುತ್ತಿರುವ ಜನ ಸಂಖ್ಯೆ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಲು ಉನ್ನತವಾದ ಕೌಶಲ್ಯಭರಿತವಾದ ದುಡಿಯುವ ವರ್ಗವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಕಾರ್ಯ ತುರ್ತಾಗಿ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದ ಟಿಎಎಫ್‌ಆರ್ ಭಾರತದ ದರಕ್ಕಿಂತ ವೇಗವಾಗಿಯೇ ಕುಸಿದಿದೆ. 1992-93ರಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಟಿಎಎಫ್‌ಆರ್ ಶೇಕಡ 3.4ರಷ್ಟು ಇದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಕರ್ನಾಟಕದ ದರ ಶೇಕಡ 2.85ರಷ್ಟು ಇತ್ತು. 2005-06ರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಟಿಎಎಫ್‌ಆರ್ ದರ ಶೇಕಡ 2.1ರಷ್ಟಕ್ಕೆ ಇಳಿಯಿತು. 2015-16ರಲ್ಲಿ ಟಿಎಎಫ್‌ಆರ್ ದರ ಶೇಕಡ 1.8 ರಷ್ಟಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆ. 2019-20ರಲ್ಲಿ ಟಿಎಎಫ್‌ಆರ್ ದರ ಶೇಕಡ 1.7 ಕ್ಕೆ ಹಂತಕ್ಕೆ ಬಂದು ನಿಂತಿರುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಈ ದರದ ಕುಸಿತ ಇನ್ನೂ ನಿಂತಿಲ್ಲ ಎಂದಾಯಿತು.

ಕೋಷ್ಟಕ 1.22: ಭಾರತದ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕದ ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಫಲವತ್ತತೆ ಪ್ರಮಾಣ

(1992-93 ರಿಂದ 2019-20ರವರೆಗೆ)

ಎನ್‌ಎಫ್‌ಎಚ್‌ಎಸ್/ವರ್ಷ	ಭಾರತದ ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಫಲವತ್ತತೆ ಪ್ರಮಾಣ	ಕರ್ನಾಟಕದ ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಫಲವತ್ತತೆ ಪ್ರಮಾಣ
ಎನ್‌ಎಫ್‌ಎಚ್‌ಎಸ್ -1 (1992-93)	3.39	2.85
ಎನ್‌ಎಫ್‌ಎಚ್‌ಎಸ್ -2 (1998-99)	2.85	2.13

ಕೋಷ್ಟಕ 1.22: ಭಾರತದ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕದ ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಫಲವತ್ತತೆ ಪ್ರಮಾಣ

(1992-93 ರಿಂದ 2019-20ರವರೆಗೆ)

ಎನ್‌ಎಫ್‌ಎಚ್‌ಎಸ್/ವರ್ಷ	ಭಾರತದ ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಫಲವತ್ತತೆ ಪ್ರಮಾಣ	ಕರ್ನಾಟಕದ ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಫಲವತ್ತತೆ ಪ್ರಮಾಣ
ಎನ್‌ಎಫ್‌ಎಚ್‌ಎಸ್-3 (2005-06)	2.7	2.1
ಎನ್‌ಎಫ್‌ಎಚ್‌ಎಸ್-4 (2015-16)	2.2	1.8
ಎನ್‌ಎಫ್‌ಎಚ್‌ಎಸ್ -5 (2019-21)	2.0	1.7

ಮೂಲ: ವಿವಿಧ ಹಂತದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕುಟುಂಬ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಸಮೀಕ್ಷೆಗಳು

ತೀವ್ರವಾಗಿ ಕುಸಿತವನ್ನು ಕಂಡಿರುವ ಫಲವತ್ತತೆ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಅನೇಕ ಮಾಹಿತಿಗಳೊಂದಿಗೆ ತಾಳೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ದೇಶದ ನಾಗರಿಕ ನೋಂದಣಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ದಾಖಲಾತಿಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಭಾರತ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕದ ಮರಣ ಮತ್ತು ಜನನಗಳ ಲೆಕ್ಕ ಇದ್ದನ್ನೇ ಹೇಳುತ್ತಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 1.23 ಸಾಬೀತುಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ದೇಶದ ಉದ್ದಗಲಕ್ಕೂ ಮರಣ ಮತ್ತು ಜನನ ಎರಡರ ದಾಖಲಾತಿಗಳು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿವೆ. ಲಭ್ಯವಿರುವ ಮಾಹಿತಿಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಜನನ ಪ್ರಮಾಣ ಮತ್ತು ಶಿಶುಮರಣ ಪ್ರಮಾಣ ಸ್ಥಗಿತಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ತುಸು ಇಳಿಕೆಯನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಸಾವುಗಳ ಪ್ರಮಾಣ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 1.23: ಭಾರತ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಜನನ ಮತ್ತು ಮರಣ ಪ್ರಮಾಣ 2015 ರಿಂದ 2020ರವರೆಗೆ

ವರ್ಷಗಳು	ಭಾರತ (ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)				ಕರ್ನಾಟಕ (ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)			
	ವಾಸ್ತವದ ಜನನ	ಅಂದಾಜು ಮಾಡಲಾದ ಜನನ	ವಾಸ್ತವದ ಮರಣ	ಅಂದಾಜು ಮಾಡಲಾದ ಮರಣ	ವಾಸ್ತವದ ಜನನ	ಅಂದಾಜು ಮಾಡಲಾದ ಜನನ	ವಾಸ್ತವದ ಮರಣ	ಅಂದಾಜು ಮಾಡಲಾದ ಮರಣ
2015	231.4	261.9	62.7	81.8	10.5	11.1	3.9	4.1
2016	222.0	259.9	63.5	81.5	11.1	11.0	4.2	4.2
2017	221.0	260.3	64.6	81.2	11.0	11.0	4.8	4.1
2018	232.7	264.9	69.5	82.1	10.3	10.9	4.8	4.0
2019	248.2	267.8	76.4	83.0	10.5	11.3	5.1	4.2
2020	ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ				9.9	9.7	5.5	5.1

ಮೂಲ: ನಾಗರಿಕ ನೋಂದಣಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕುಸಿಯುತ್ತಿರುವ ಫಲವತ್ತತೆಯ ಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಸರಿಹೊಂದುವಂತೆ ಜನನ ಪ್ರಮಾಣವು ಇಳಿಕೆಯನ್ನು ಕಂಡಿರುತ್ತದೆ. 2019-20ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 1.7 ಇರುವ ಇದು, 2030ರ ವೇಳೆಗೆ ಶೇಕಡ 1.5ಕ್ಕೆ ಇಳಿಯುವ ಅಂದಾಜು ಇದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಸಾವುಗಳ ಪ್ರಮಾಣ ಸಾಕಷ್ಟು ಏರಿಕೆಯನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಅಂಕಿ ಸಂಖ್ಯೆಗಳು ದೃಢೀಕರಿಸುತ್ತಿವೆ. ಜನನ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇಕಡ 1ರಷ್ಟು ಇಳಿಕೆಯನ್ನು ಕಂಡರೆ, 2030ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ 10.2 ಲಕ್ಷ ಜನನಗಳು ಸಂಭವಿಸಲಿವೆ. ಆದರೆ ಸಾವಿನ ಪ್ರಮಾಣ ಈಗಿರುವ ದರದಲ್ಲೇ ಮುಂದುವರಿದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 7 ಸಿಎಜಿಆರ್ ದರದಲ್ಲಿ, 2030ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸಾವುಗಳ ಪ್ರಮಾಣ 12 ಲಕ್ಷವಾಗಲಿದೆ. ಈ ಅಂದಾಜಿನ ಪ್ರಕಾರ 2030ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಜನನ ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮರಣ ಪ್ರಮಾಣ ಏರುಮುಖವಾಗಲಿದೆ. ಇನ್ನೂ ವಿವರವಾದ ಜನಸಂಖ್ಯಾ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು 2030ಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆನ್ನುವ ಅಂದಾಜು ದೊರೆಯಲು ಅನುಕೂಲವಾಗಲಿದೆ.

ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಶಾಲೆಗೆ ದಾಖಲಾಗುವ ಮಕ್ಕಳ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ, ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಇಳಿಮುಖವಾಗುತ್ತಿರುವ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಗೋಚರಿಸುತ್ತವೆ. ಕಳೆದ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳಿಂದ 1, 2 ಮತ್ತು 3ನೇ ತರಗತಿಗೆ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗುವ ಮಕ್ಕಳ ಸಂಖ್ಯೆ ದರ ಸ್ಥಗಿತಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಕೋಷ್ಟಕ 1.24ರಲ್ಲಿ ಕಾಣುವಂತೆ ಇಳಿಮುಖವಾಗುತ್ತಿದೆ. 2011ರಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಮೂರು ತರಗತಿಗಳಿಗೆ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗುವ ಮಕ್ಕಳ ಸಂಖ್ಯೆ 10.8 ಲಕ್ಷವಿದ್ದು, 2016ರಲ್ಲಿ ಇದು 11.6 ಲಕ್ಷದ ಏರಿಕೆಯನ್ನು ಕಂಡು, 2020ರಲ್ಲಿ ಇದರ ಪ್ರಮಾಣ 10.85 ಲಕ್ಷಗಳಿಗೆ ಇಳಿಕೆಯನ್ನು ಕಂಡಿರುತ್ತದೆ. 9 ವರ್ಷದ ಸಿಎಜಿಆರ್ ಶೇಕಡ 0.05 ರಷ್ಟು ಆಗಿರುತ್ತದೆ. 9 ಮತ್ತು 10ನೇ ತರಗತಿಗಳಿಗೆ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗುವ ಮಕ್ಕಳ ಸಂಖ್ಯೆ 2011ರಲ್ಲಿ 8.23 ಲಕ್ಷವಿದ್ದರೆ, 2020ರಲ್ಲಿ

ಅದು 9.18 ಲಕ್ಷವನ್ನು ತಲುಪಿದೆ. ಸಿಎಜಿಆರ್ ಶೇಕಡ 1.2ರಷ್ಟು ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಬಹುತೇಕ ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳು 1, 2 ಮತ್ತು 3ನೇ ತರಗತಿಗಳಿಗೆ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ದಾಖಲಾಗುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಮತ್ತು ಹತ್ತನೇ ತರಗತಿಯನ್ನು ಪೂರೈಸುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಏರುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಕೋಷ್ಟಕ 1.23ರಲ್ಲಿ ನಾವು ನೋಡಿದ ಜನನ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಮತ್ತು ಕೋಷ್ಟಕ 1.24ರಲ್ಲಿನ ಅಂಕಿ ಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಹೋಲಿಸಿದಾಗ, ಜನನ ಪ್ರಮಾಣ ಕಡಿಮೆಯಾದಂತೆ, ಶಾಲಾ ದಾಖಲಾತಿ ಪ್ರಮಾಣವು ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು:

ಕೋಷ್ಟಕ 1.24: ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ತರಗತಿ 1, 2 ಮತ್ತು 3 ಹಾಗೂ 9 ಮತ್ತು 10ನೇ ತರಗತಿಗಳ ಶಾಲಾ ದಾಖಲಾತಿ ಮಾಹಿತಿ		
ವರ್ಷ	1, 2 ಮತ್ತು 3ನೇ ತರಗತಿಯ ಸರಾಸರಿ	9 ಮತ್ತು 10ನೇ ತರಗತಿಯ ಸರಾಸರಿ
2010-11	10,80,363	8,23,676
2011-12	11,04,971	8,59,967
2012-13	10,95,706	8,33,298
2013-14	10,96,707	8,42,668
2014-15	11,03,717	8,83,495
2015-16	11,06,406	8,87,132
2016-17	11,03,956	9,00,125
2017-18	10,88,601	8,79,840
2018-19	11,02,436	9,00,133
2019-20	10,85,550	9,18,446

ಮೂಲ: ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

2011ರಲ್ಲಿ ಒಂದನೇ ತರಗತಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ಮಕ್ಕಳು 2020ರಲ್ಲಿ ಹತ್ತನೇ ತರಗತಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಹತ್ತನೇ ತರಗತಿಯ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ, ಶೇಕಡ 78.6ರಷ್ಟು ಮಕ್ಕಳು ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡರು ಎನ್ನುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದನೇ ತರಗತಿಗೆ ಸೇರಿದ ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳು 12ನೇ ತರಗತಿಯನ್ನು ಪೂರೈಸುವ ಹಾಗೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಸರ್ಕಾರದ್ದು. ಭಾರತದ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹತ್ತನೇ ತರಗತಿಯವರೆಗೆ ಓದನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುವ ಮಕ್ಕಳ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇಕಡ 60.4ರಷ್ಟು ಆಗಿರುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 1.25: ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಶಾಲಾ ದಾಖಲಾತಿ: 1, 2 ಮತ್ತು 3ನೇ ತರಗತಿಗಳು ಹಾಗೂ 9 ಮತ್ತು 10ನೇ ತರಗತಿಗಳ ಮಾಹಿತಿ		
ವರ್ಷ	1, 2 ಮತ್ತು 3ನೇ ತರಗತಿಯ ಸರಾಸರಿ	9 ಮತ್ತು 10ನೇ ತರಗತಿಯ ಸರಾಸರಿ
2010-11	2,84,42,418	1,58,89,514
2011-12	2,93,46,225	1,70,26,291
2012-13	2,77,31,218	1,73,20,052
2013-14	2,69,41,111	1,86,48,342
2014-15	2,64,01,731	1,91,50,800
2015-16	2,61,41,094	1,95,72,526
2016-17	2,51,28,334	1,94,11,927
2017-18	2,48,84,230	1,92,40,012
2018-19	2,43,05,624	1,91,67,286
2019-20	2,46,66,691	1,92,32,217

ಮೂಲ: ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಕರ್ನಾಟಕದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ವಿಶೇಷತೆಗೂ ಅದರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವಿಶೇಷತೆಗೂ ಇರುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಅರಿಯಲು ಭಾರತದ ಶಾಲಾ ದಾಖಲಾತಿಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಕೋಷ್ಟಕ 1.25ರ ವಿವರದ ಪ್ರಕಾರ 1, 2 ಮತ್ತು 3ನೇ ತರಗತಿ ದಾಖಲಾತಿಯು ಇಳಿಮುಖದೇ ಚಲಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. 2011ರಲ್ಲಿ ಮೂರನೇ ತರಗತಿಗೆ ದಾಖಲಾದ ಮಕ್ಕಳ

ಸಂಖ್ಯೆ 2.84 ಕೋಟಿಗಳಾದರೆ, 2012ರಲ್ಲಿ 2.93 ಕೋಟಿ ತುಟ್ಟತುದಿಗೆ ತಲುಪಿದ್ದರೆ, 2020ರಲ್ಲಿ ಇದೇ ಪ್ರಮಾಣ 2.47 ಕೋಟಿಗಳಿಗೆ ಬಂದು ತಲುಪಿದೆ. ಇದು 9 ವರ್ಷದ ಸಿಎಜಿಆರ್ ಶೇಕಡ -1.6ರಷ್ಟು ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ 9 ಮತ್ತು 10ನೇ ತರಗತಿಗಳಿಗೆ ದಾಖಲಾತಿ ಪ್ರಮಾಣ 2011ರಲ್ಲಿ 1.59 ಕೋಟಿಗಳಾಗಿದ್ದರೆ, 2020ರಲ್ಲಿ ಇದರ ಪ್ರಮಾಣ 1.92 ಕೋಟಿಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಅವಧಿಯ ಸಿಎಜಿಆರ್ ಶೇಕಡ 2.1ರಷ್ಟು ಭಾರತದಾದ್ಯಂತ ಬಹುತೇಕ ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳು 1, 2 ಮತ್ತು 3ನೇ ತರಗತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಹತ್ತನೇ ತರಗತಿಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುವ ಮಕ್ಕಳ ಪ್ರಮಾಣ ಏರಿಕೆಯನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ಇಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಕೋಷ್ಟಕ 1.25 ಮತ್ತು ಕೋಷ್ಟಕ 1.23ಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ, ಆರಂಭಿಕ ತರಗತಿಗಳಿಗೆ ದಾಖಲಾತಿ ಪ್ರಮಾಣ ಕುಸಿಯುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನಾವು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇದೊಂದು ಕಳವಳಕಾರಿ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಾಗಿತ್ತು. ಇದನ್ನು ಸೂಕ್ತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಯಿರುತ್ತದೆ.

ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗುವ ಮಕ್ಕಳ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗುವ ಮಕ್ಕಳ ಪ್ರಮಾಣದೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡಿದಾಗ ಮತ್ತೊಂದು ಮುಖ್ಯವಾದ ಅಂಕಿಸಂಖ್ಯೆ ನಮಗೆ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಸರ್ಕಾರಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಹಣ ಖರ್ಚು ಮಾಡುವುದನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಉತ್ತಮ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು. ಕೋಷ್ಟಕ 1.26 ಸರ್ಕಾರಿ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ನೋಂದಣಿಯಾದ ಮಕ್ಕಳ ಪ್ರಮಾಣದ ವಿವರವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಇದು 2013ರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು 2020ರಲ್ಲಿ 1 ರಿಂದ 10ನೇ ತರಗತಿಯವರೆಗೆ ದಾಖಲಾದ ಮಕ್ಕಳ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 1.26: ಕರ್ನಾಟಕದ ಸರ್ಕಾರಿ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ದಾಖಲಾತಿ ಪಡೆದಿರುವ ಮಕ್ಕಳ ಪ್ರಮಾಣ							
ವರ್ಷ	ಶಾಲೆಯ ವಿಧ	ಒಟ್ಟು ದಾಖಲಾತಿ					
		ತರಗತಿ-1	ತರಗತಿ -2	ತರಗತಿ-3	ತರಗತಿ-4	ತರಗತಿ-5	ತರಗತಿ-6
2012-13	ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ	51.4%	52.7%	54.2%	55.2%	57.7%	59.1%
	ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಗಳ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ	48.6%	47.3%	45.8%	44.8%	42.3%	40.9%
	ಒಟ್ಟು	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%
2019-20	ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ	40.2%	41.3%	41.9%	45.5%	47.3%	49.7%
	ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಗಳ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ	59.8%	58.7%	58.1%	54.5%	52.7%	50.3%
	ಒಟ್ಟು	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

ವರ್ಷ	ಶಾಲೆಯ ವಿಧ	ತರಗತಿ -7	ತರಗತಿ -8	ತರಗತಿ -9	ತರಗತಿ -10	ಒಟ್ಟು ನೋಂದಣಿ	
						ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ	%
2012-13	ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ	59.4%	47.0%	39.5%	38.9%	52.36	52.0%
	ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಗಳ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ	40.6%	53.0%	60.5%	61.1%	48.26	48.0%
	ಒಟ್ಟು	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.63	100.0%
2019-20	ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ	51.4%	42.1%	36.7%	35.4%	45.13	43.4%
	ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಗಳ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ	48.6%	57.9%	63.3%	64.6%	58.96	56.6%
	ಒಟ್ಟು	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	104.09	100.0%

ಮೂಲ: ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

2013ರಿಂದ 2020ರವರೆಗೆ, ಪ್ರತಿ ವರ್ಷವೂ ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಪ್ರಮಾಣ ಕುಸಿತವನ್ನು ಕಂಡಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ಮೇಲಿನ ಕೋಷ್ಟಕದಿಂದ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಒಂದನೇ ತರಗತಿಯ ದಾಖಲಾತಿ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇಕಡ 51.4 ರಿಂದ ಶೇಕಡ 40.2ಕ್ಕೆ ಕುಸಿತವನ್ನು ಕಂಡಿದೆ. ಇದು ಶೇಕಡ -10ರಷ್ಟು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದ್ದು ಇದು ಬೃಹತ್ ಪ್ರಮಾಣ ಇದಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಇದೇ ರೀತಿಯ ಇಳಿಕೆಗಳು 2ನೇ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ (ಶೇಕಡ 52.7 ರಿಂದ 41.3ಕ್ಕೆ), 3ನೇ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ (ಶೇಕಡ 54.2 ರಿಂದ ಶೇಕಡ 41.9ಕ್ಕೆ), 4ನೇ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ (ಶೇಕಡ 55.2 ರಿಂದ ಶೇಕಡ 45.5ಕ್ಕೆ), 5ನೇ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ (ಶೇಕಡ 57.7 ರಿಂದ ಶೇಕಡ 47.3ಕ್ಕೆ) ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ. 7ನೇ ತರಗತಿಯಿಂದ 10ನೇ ತರಗತಿ ರವರೆಗೆ ಇಳಿಕೆಯ ಪ್ರಮಾಣ ತೀವ್ರವಾಗಿಲ್ಲವಾದರೂ, ಇಳಿಕೆಯಾಗುತ್ತಿರುವುದಂತು ಖಚಿತವಾಗಿದೆ. 2013ರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ತರಗತಿಗಳ ಒಟ್ಟು ನೋಂದಣಿ 52.4 ಲಕ್ಷಗಳಿದ್ದರೆ, 2020ರಲ್ಲಿ ಇದು 45.1 ಲಕ್ಷಕ್ಕೆ ಅಂದರೆ, ಶೇಕಡ 43.4ರಷ್ಟು ಇಳಿದಿದೆ. ಕೋಷ್ಟಕ 1.27 ಭಾರತದ ಹಂತದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ:

ಕೋಷ್ಟಕ 1.27: ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ದಾಖಲಾತಿ ಪಡೆದಿರುವ ಮಕ್ಕಳ ಪ್ರಮಾಣ							
ವರ್ಷ	ಶಾಲೆಯ ವಿಧ	ತರಗತಿ-1	ತರಗತಿ -2	ತರಗತಿ -3	ತರಗತಿ -4	ತರಗತಿ -5	ತರಗತಿ -6
2012-13	ಸರ್ಕಾರಿಶಾಲೆಗಳ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ	62.8%	64.2%	65.1%	65.4%	63.4%	61.1%
	ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಗಳ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ	37.2%	35.8%	34.9%	34.6%	36.6%	38.9%
	ಒಟ್ಟು	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%
2019-20	ಸರ್ಕಾರಿಶಾಲೆಗಳ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ	51.6%	54.0%	54.7%	55.9%	55.8%	53.1%
	ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಗಳ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ	48.4%	46.0%	45.3%	44.1%	44.2%	46.9%
	ಒಟ್ಟು	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%
ವರ್ಷ	ಶಾಲೆಯ ವಿಧ	ತರಗತಿ-7	ತರಗತಿ -8	ತರಗತಿ -9	ತರಗತಿ -10	ಒಟ್ಟು ನೋಂದಣಿ ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ %	
2012-13	ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ	60.2%	56.3%	48.3%	45.0%	14.11	60.2%
	ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಗಳ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ	39.8%	43.7%	51.7%	55.0%	9.32	39.8%
	ಒಟ್ಟು	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	23.43	100.0%
2019-20	ಸರ್ಕಾರಿಶಾಲೆಗಳ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ	53.6%	52.4%	45.1%	41.7%	11.73	52.1%
	ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಗಳ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ	46.4%	47.6%	54.9%	58.3%	10.77	47.9%
	ಒಟ್ಟು	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	22.50	100.0%

ಮೂಲ: ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

2013 ರಿಂದ 2020ರವರೆಗಿನ ಭಾರತದ ಅಂಕಿಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೂ, ಪ್ರತೀ ವರ್ಷ ಪ್ರತೀ ತರಗತಿಯ ದಾಖಲಾತಿ

ಸಂಖ್ಯೆ ಕುಸಿತವನ್ನು ಕಂಡಿರುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದನೇ ತರಗತಿಯ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇಕಡ 62.8 ರಿಂದ ಶೇಕಡ 51.6 ರಷ್ಟಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿದೆ. ಏಳು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 11ರಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ತೀವ್ರವಾದ ಕುಸಿತವನ್ನು ಕಂಡಿದೆ. ಎರಡನೇ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 64.2 ರಿಂದ ಶೇಕಡ 54ರಷ್ಟು, 3ನೇ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 65.1 ರಿಂದ ಶೇಕಡ 54.7ಕ್ಕೆ, 4ನೇ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 65.4ರಿಂದ ಶೇಕಡ 55.9ಕ್ಕೆ ಇಳಿಮುಖವನ್ನು ಕಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಐದನೇ ತರಗತಿಯಿಂದ ಹತ್ತನೇ ತರಗತಿಯವರೆಗಿನ ಇಳಿಕೆ ಶೇಕಡ 10ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಿದ್ದರೂ, ಇಳಿಕೆ ಸಂಭವಿಸುತ್ತಿರುವುದಂತೂ ಖಚಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. 2013ರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ತರಗತಿಗಳಿಗೆ ಆದ ದಾಖಲಾತಿ 14.1 ಕೋಟಿಯಾಗಿದ್ದರೆ, 2020ರಲ್ಲಿ ಇದರ ಪ್ರಮಾಣ 11.73 ಕೋಟಿಗೆ ಇಳಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಭಾರತ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪೋಷಕರು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದು ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಈ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ಸೂಕ್ತವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೂಡುವ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ 2020ರಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಶೇಕಡ 40ರಷ್ಟು ಮಕ್ಕಳು ಮಾತ್ರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಯ ಒಂದನೇ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಿದ್ದರು. ಕರ್ನಾಟಕದ ಅಂಕಿಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಭಾರಿ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಹಣವನ್ನು ಶಿಕ್ಷಕರ ಸಂಬಳಕ್ಕೆ ವಿನಿಯೋಗಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಇದು ಪ್ರತೀ ವರ್ಷ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಲೇ ಸಾಗುತ್ತದೆ. ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಸೇರುವ ಮಕ್ಕಳ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ತೀವ್ರವಾದ ಇಳಿಕೆ ಕಾಣುತ್ತಿರುವಾಗ, ಸರ್ಕಾರಿ ಶಿಕ್ಷಕರ ತರಬೇತಿಯೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಉಳಿದ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳ ಕುರಿತು ಮರುಯೋಚನೆ ಮಾಡುವ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಸಮಾನವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳ ಗುಣಮಟ್ಟವೂ ಬೆಳೆಯಬೇಕೆನ್ನುವುದು ಕೂಡ ಸತ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಕಳೆದ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗಿರುವ ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಇಳಿತವನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ, ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ 18-23 ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಜನರ ಸಂಖ್ಯೆ ಪ್ರತೀ ವರ್ಷ ಶೇಕಡ 1ರಷ್ಟು ಇಳಿಕೆಯನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಲೇ ಬಂದಿದೆ. ಕೋಷ್ಟಕ 1.28ರಲ್ಲಿ ಎಐಎಸ್‌ಎಚ್‌ಇನ ಅಂಕಿ ಅಂಶದ ಪ್ರಕಾರ, 2013ರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ 18-23 ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಜನಸಂಖ್ಯೆ 73.3 ಲಕ್ಷವಿದ್ದರೆ, 2020ರಲ್ಲಿ ಇದೇ ಗುಂಪಿನ ಸಂಖ್ಯೆ 68.4 ಲಕ್ಷವಿರುತ್ತದೆ. ಇದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಇದೇ ಗುಂಪಿನ ಸಂಖ್ಯೆ ಶೇಕಡ 0.2ರ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಿಂದಾಗಿ 14.06 ಕೋಟಿಯಿಂದ 14.23 ಕೋಟಿಗೆ ಅಲ್ಪ ಏರಿಕೆಯನ್ನು ಕಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಉತ್ತರ ಭಾರತದ ಬಿಹಾರ ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದಂತಹ ಕೆಲವು ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿದರೆ, ಭಾರತದ ಬಹುತೇಕ ರಾಜ್ಯಗಳು ಬಹಳ ವೇಗವಾಗಿ ವೃದ್ಧಾಪ್ಯವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಿವೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ದಕ್ಷಿಣದ ರಾಜ್ಯಗಳು ಯುವಕರ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಗಂಭೀರವಾದ ಇಳಿಕೆಯನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿವೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 1.28: ಭಾರತ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕದ 18-23 ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಜನಸಂಖ್ಯೆ

ವರ್ಷಗಳು	ಭಾರತ	ಕರ್ನಾಟಕ
2012-13	14,05,58,699	73,31,743
2014-15	14,10,45,558	71,91,845
2016-17	14,15,37,252	70,52,447
2017-18	14,18,29,528	69,82,633
2018-19	14,20,78,501	69,12,759
2019-20	14,23,28,704	68,42,880
7 ವರ್ಷದ ಸಿಎಜಿಆರ್	0.2%	-1.0%

ಮೂಲ: ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣದ ಕುರಿತು ಅಖಿಲ ಭಾರತದ ಸಮೀಕ್ಷೆ

ಇದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ 60 ವರ್ಷಕ್ಕೂ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟ ಜನರ ಸಂಖ್ಯೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಏರುತ್ತಿದೆ. ಕೋಷ್ಟಕ 1.29 2001ರಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಶೇಕಡ 7.4ರಷ್ಟು ಜನರು 60ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಯೋಮಾನದವರಾಗಿದ್ದರೆ, 2011ರಲ್ಲಿ ಇವರ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇಕಡ 8.6ರಷ್ಟು ಆಗಿರುತ್ತದೆ. 2021ರ ವೇಳೆಗೆ ಇವರ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇಕಡ 10.1ರಷ್ಟು ಮತ್ತು 2031ರ ವೇಳೆಗೆ ಶೇಕಡ 13.1ರಷ್ಟು ತಲುಪುವ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಇರುತ್ತದೆ. 2001 ಮತ್ತು 2011ರ ನಡುವೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ 60ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಯೋಮಾನದವರ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಶೇಕಡ 7.7ಕ್ಕೆ ಸ್ಥಿರವಾಗಿದ್ದರೂ, 2021ರ ವೇಳೆಗೆ ಇದು ಶೇಕಡ 11.5ಕ್ಕೆ ಮತ್ತು 2031ರ ವೇಳೆಗೆ ಶೇಕಡ 15ಕ್ಕೆ ತಲುಪುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿರುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 1.29: ಭಾರತ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ 60ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಯೋಮಾನದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಪ್ರಮಾಣ

ವರ್ಷ	60ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಯೋಮಾನದವ ಒಟ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆ (ಸಾವಿರಗಳಲ್ಲಿ)			
	2001	2011	2021	2031
			ಅಂದಾಜು	
ಭಾರತ	76,622 (7.4%)	1,03,849 (8.6%)	1,37,897 (10.1%)	1,93,787 (13.1%)
ಕರ್ನಾಟಕ	4,062 (7.7%)	5,791 (7.7%)	7,658 (11.5%)	10,594 (15%)

ಮೂಲ: ಎಲ್ಡಿಐ ಇನ್ ಇಂಡಿಯಾ, 2021 ವರದಿ (ಎಂಒಎಸ್‌ಪಿಐ)

ಒಂದು ದೇಶದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವಲ್ಲಿ, ಶಿಕ್ಷಣದ ಪಾತ್ರ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗುತ್ತದೆ. ವಿಶ್ವದ ಎಲ್ಲೆಡೆ ಗಮನಿಸಿರುವಂತೆ ಮಹಿಳೆಯು ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಪಡೆದಷ್ಟು, ಅವರು ಕಡಿಮೆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಭಾರತದಲ್ಲೂ ಸಹ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮಟ್ಟ ಹೆಚ್ಚಿದಷ್ಟೂ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಪ್ರಮಾಣ ಇಳಿಕೆಯನ್ನು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಕೋಷ್ಟಕ 1.30 ಅಸಾಕ್ಷರ/ಶಾಲೆ ಕಲಿಯದ ಮಹಿಳೆಯರು ಮೂರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡರೆ, ಸಾಕ್ಷರ/ಶಾಲೆ ಕಲಿತ ಮಹಿಳೆಯರು 2.1 ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪೂರೈಸಿದ ಮಹಿಳೆಯರು 1.9 ರಿಂದ 2.1 ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡರೆ, ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡ ಮಹಿಳೆಯರು 1.8 ಮಕ್ಕಳನ್ನು, ಪದವಿ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡವರು 1.7 ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 1.30: ಮಹಿಳೆಯರ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಟ್ಟಕ್ಕೂ ಹಾಗೂ ಫಲವತ್ತತೆ ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೂ ಇರುವ ಸಹಸಂಬಂಧ

ಮಹಿಳೆಯರ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮಟ್ಟ	ಶಾಲೆ ಕಲಿಯದವರು	ಸಾಕ್ಷರತೆ						ಒಟ್ಟು ಶಾಲೆ ಕಲಿಯದವರು
		ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಂತಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ	ಪ್ರಾಥಮಿಕ	ಮಾಧ್ಯಮಿಕ	10ನೇ ತರಗತಿ	12ನೇ ತರಗತಿ	ಪದವಿ/ಪದವಿ ಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು	
ಭಾರತ	3.0	2.9	2.5	2.2	1.9	1.8	1.7	2.1
ಕರ್ನಾಟಕ	1.8	2.3	2.1	2.1	1.7	1.5	1.3	1.7

ಮೂಲ: ಮಾದರಿ ನೋಂದಣಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಅಂಕಿ ಅಂಶ ವರದಿ, 2018

ಕರ್ನಾಟಕದ ಒಟ್ಟಾರೆ ಟಿಎಫ್‌ಆರ್ ಅನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ, ಶಾಲೆ ಕಲಿಯದ ಮಹಿಳೆಯರು 1.8 ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡರೆ, ಶಾಲೆ ಕಲಿತ ಮಹಿಳೆಯರು 1.7 ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಶಾಲೆಯ ಹಂತದ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪೂರೈಸಿದ ಮಹಿಳೆ 1.7 ರಿಂದ 2.1 ಮಕ್ಕಳನ್ನು, ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪೂರೈಸಿದ ಮಹಿಳೆ 1.5 ಮಕ್ಕಳನ್ನು, ಪದವಿ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದ ಮಹಿಳೆ 1.3 ಮಕ್ಕಳು ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕಡಿಮೆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಇರುತ್ತದೆ.

ಯಾವುದೇ ದೇಶ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಕಾಣಬೇಕಾದರೆ ಅದರ ಎಲ್ಲ ಸಮುದಾಯಗಳು ಸಬಲಗೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಹೊಂದಿದೆ. ಇದು ಸಾಧಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಉದ್ಯೋಗ, ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಣಕಾಸು ಮತ್ತು ಸುಧಾರಿಸಿದ ಜೀವನಮಟ್ಟದ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಈ ಮೇಲಿನ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯು ನಮಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಇಂದಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ-ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ನಡೆಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಈ ನವೀನ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಲಾಭವನ್ನು ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿದ್ದ ದೇಶಗಳು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ.

ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ ಎಐಎಸ್‌ಎಚ್‌ಇ 2019-2020ರ ವರದಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಗುಂಪನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ಉಳಿದೆಲ್ಲಾ ಸಾಮಾಜಿಕ ಗುಂಪುಗಳು ಗಮನಾರ್ಹ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಪಥದಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. 2012-13 ಮತ್ತು 2019-20ರ ನಡುವೆ ವಿವಿಧ ಸಾಮಾಜಿಕ ಗುಂಪುಗಳ 7 ವರ್ಷ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಶೇಕಡ 5.7, ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡ ಶೇಕಡ 7.3, ಇತರೆ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳು ಶೇಕಡ 6.1, ಮುಸ್ಲಿಂ ಶೇಕಡ 7.3 ಮತ್ತು ಇತರೆ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರು ಶೇಕಡ 6.7, ಧನಾತ್ಮಕ ಸಿಎಜಿಆರ್ ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರುವವರ ಸಿಎಜಿಆರ್ ಶೇಕಡ 0.3ರಷ್ಟು ಋಣಾತ್ಮಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿರುವ ಶೇಕಡ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಅತ್ಯಂತ ಹಿಂದುಳಿದವರಿಗೆ ಶೇಕಡ 10ರಷ್ಟು ಮೀಸಲಾತಿ ನೀಡುವ ಕ್ರಮವು ಈ ಇಳಿಕೆಯನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಒಂದಿಷ್ಟು ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು.

ಕೋಷ್ಟಕ 1.31: ಭಾರತದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ, ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ವಿವಿಧ ಸಾಮಾಜಿಕ ಗುಂಪುಗಳ ಪ್ರಮಾಣ

ಸಾಮಾಜಿಕ ಗುಂಪುಗಳು	ಎಐಎಸ್‌ಎಚ್‌ಇ 2019-2020		ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಪ್ರಮಾಣ ಜನಗಣತಿ 2011	ಎಐಎಸ್‌ಎಚ್‌ಇ 2012-2013		7 ವರ್ಷದ ಸಿಎಜಿಆರ್ ವರ್ಷ 13-20
	ನೋಂದಣಿ	ಒಟ್ಟು ಪ್ರಮಾಣ		ನೋಂದಣಿ	ಒಟ್ಟು ಪ್ರಮಾಣ	
ಮಹಿಳೆಯರು	1,88,92,612	48.64%	48.46%	1,35,35,123	44.89%	4.88%
ಪುರುಷರು	1,96,43,747	51.36%	51.54%	1,66,17,294	55.11%	2.42%
ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ	56,57,672	14.89%	16.60%	38,47,942	12.76%	5.66%
ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡ	21,56,109	5.53%	8.60%	13,20,361	4.38%	7.26%
ಇತರೆ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳು	1,42,49,114	36.34%	40.9%*	94,16,299	31.23%	6.10%
ಮುಸ್ಲಿಂ	21,00,860	5.24%	14.20%	12,51,656	4.15%	7.68%
ಇತರೆ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರು	8,87,750	2.32%	6%	5,64,227	1.87%	6.69%
ಸಾಮಾನ್ಯ ಗುಂಪುಗಳು	1,34,84,854	35.68%	13.60%	1,37,51,932	45.61%	-0.28%
ಒಟ್ಟು	3,85,36,359	100.00%	100.00%	3,01,52,417	100.00%	3.57%

ಮೂಲ: ಎಐಎಸ್‌ಎಚ್‌ಇ, ಜನಗಣತಿ-2011

2019-2020ರ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ದಾಖಲಾತಿ ಪ್ರಮಾಣ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ, ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡ ಮತ್ತು ಇತರೆ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಸಮುದಾಯಗಳ ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರವಾಗಿಯೇ ಇದೆ. ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಗಳ ಶೇಕಡ 16.6 ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಶೇಕಡ 14.9ರಷ್ಟು ದಾಖಲಾತಿ, ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಗಳ ಶೇಕಡ 8.6 ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಶೇಕಡ 5.5ರಷ್ಟು ದಾಖಲಾತಿ, ಇತರೆ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಸಮುದಾಯಗಳ ಶೇಕಡ 40.9ರಷ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಶೇಕಡ 36.3ರಷ್ಟು ದಾಖಲಾತಿ. ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಆರಂಭಿಸಲಾದ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ದಾಖಲಾತಿ ಉತ್ತೇಜಕ ನೀತಿಗಳು ಸಾಕಷ್ಟು ಫಲವನ್ನು ನೀಡಿವೆ.

ಆದರೆ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರು ಇದೇ ರೀತಿಯ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಭಾರತದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಶೇಕಡ 20.2ರಷ್ಟು ಇವರಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಶೇಕಡ 7.5ರಷ್ಟು ಜನರು ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿರುತ್ತಾರೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಶೇಕಡ 14.2ರಷ್ಟು ಇರುವ ಮುಸ್ಲಿಂರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 5.2ರಷ್ಟು ಮಂದಿ ಮಾತ್ರ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಎಐಎಸ್‌ಎಚ್‌ಇ ಮುಸ್ಲಿಂರನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿಯೇ ಗಮನಿಸುತ್ತದೆ. ಉಳಿದ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರಾದ- ಸಿಖ್, ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ನರು, ಜೈನರು, ಬುದ್ಧರು ಮತ್ತು ಇತರರು- ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಶೇಕಡ 6 ಇದ್ದು, ಇವರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 2.6ರಷ್ಟು ದಾಖಲಾತಿ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಮುಂಬರುವ 2021ರ ಜನಗಣತಿ ನಮಗೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಬಹುದು. ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷ ಗಮನವನ್ನು ನೀಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. 7 ವರ್ಷ ಸಿಎಜಿಆರ್ ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಅದರ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇಕಡ 7.7ರಷ್ಟು ಇರುತ್ತದೆ. ಅವರ ಮಹತ್ವಕಾಂಕ್ಷೆಯ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಇದು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 1.32 ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಗುಂಪುಗಳ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. 2013-14 ರಿಂದ 2019-20ರ ನಡುವಿನ 7 ವರ್ಷಗಳ ಸಿಎಜಿಆರ್ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೀಗಿದೆ: ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಶೇಕಡ 3.8, ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡ ಶೇಕಡ 5, ಇತರೆ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಶೇಕಡ 5, ಮುಸ್ಲಿಂ ಶೇಕಡ 7.8, ಇತರೆ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರು ಶೇಕಡ 6.7. ಇದೇ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಗುಂಪಿನ ನೋಂದಣಿ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇಕಡ 4.6ರಷ್ಟು ಕುಸಿತವನ್ನು ಕಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಕೈಗೊಂಡಿರುವಂತೆ ಮೀಸಲು ರಹಿತ ವರ್ಗಗಳ ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಈ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಸ್ಕಾಲರ್‌ಶಿಪ್‌ಗಳು ನೀಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 1.32: ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ವಿವಿಧ ಸಾಮಾಜಿಕ ಗುಂಪುಗಳ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಪ್ರಮಾಣ

ಸಾಮಾಜಿಕ ಗುಂಪು	ಎಐಎಸ್‌ಎಚ್‌ಇ 2019-2020		ಜನಸಂಖ್ಯೆ %	ಎಐಎಸ್‌ಎಚ್‌ಇ 2012-2013		7 ವರ್ಷದ ಸಿಎಜಿಆರ್
	ನೋಂದಣಿ	ಒಟ್ಟು%	ಜನಗಣತಿ 2011	ನೋಂದಣಿ	ನೋಂದಣಿ	ಒಟ್ಟು%
ಮಹಿಳೆಯರು	10,99,009	50.04%	49.31%	8,73,555	46.98%	3.33%
ಪುರುಷರು	10,88,883	49.96%	50.69%	9,86,024	53.02%	1.43%
ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ	2,90,162	13.14%	17.15%	2,23,384	12.01%	3.81%
	1,05,761	4.78%	6.95%	75,000	4.03%	5.03%
ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡ	11,00,154	49.59%	55.50%*	7,80,324	41.96%	5.03%
	1,44,511	6.31%	12.92%	85,675	4.61%	7.75%
ಇತರೆ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ	87,770	4.10%	3.09%	55,639	2.99%	6.73%
ಮುಸ್ಲಿಂ ಇತರೆ	4,59,534	22.07%	4.39%	6,39,557	34.39%	-4.61%
ಒಟ್ಟು	21,87,892	100.00%	100.00%	18,59,579	100.00%	2.35%

ಮೂಲ: ಎಐಎಸ್‌ಎಚ್‌ಇ ಜನಗಣತಿ, 2011

2019-2020ರಲ್ಲಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ, ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡ ಮತ್ತು ಇತರೆ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ನೋಂದಣಿ ಪ್ರಮಾಣ ಅವುಗಳ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಹತ್ತಿರವಾಗಿಯೇ ಇದೆ. ಕ್ರಮವಾಗಿ ಶೇಕಡ 17ರಷ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಶೇಕಡ 13ರಷ್ಟು ದಾಖಲಾತಿ, ಶೇಕಡ 7ರಷ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಶೇಕಡ 5ರಷ್ಟು ದಾಖಲಾತಿ ಮತ್ತು ಶೇಕಡ 55.5ರಷ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಶೇಕಡ 49.5ರಷ್ಟು ದಾಖಲಾತಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲೂ ಸಹ ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಭಾಗವಾಗಿ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದ ಜನ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರು ಶೇಕಡ 16ರಷ್ಟು ಇದ್ದು, ಶೇಕಡ 10.5ರಷ್ಟು ದಾಖಲಾತಿ ದರ ದಾಖಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರಲ್ಲಿ ಎಐಎಸ್‌ಎಚ್‌ಇ ಮುಸ್ಲಿಂರನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಗಮನಿಸುತ್ತದೆ. ಶೇಕಡ 13ರಷ್ಟು ಜನ ಸಂಖ್ಯೆಯಿರುವ ಮುಸ್ಲಿಂರಲ್ಲಿ, ಶೇಕಡ 6.3ರಷ್ಟು ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ದಾಖಲಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನುಳಿದ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್, ಸಿಖ್, ಜೈನರು, ಬುದ್ಧರು ಮತ್ತು ಇತರರು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಜನ ಸಂಖ್ಯೆ ಶೇಕಡ 4 ಇದ್ದು, ಶೇಕಡ 3ರಷ್ಟು ದಾಖಲಾತಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ 7 ವರ್ಷಗಳ ಸಿಎಜಿಆರ್‌ನ ಪ್ರಕಾರ ಮುಸ್ಲಿಂರ ಸಮುದಾಯದ ಶೇಕಡ 7.8ರಷ್ಟು ದಾಖಲಾತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ.

ಮಹಿಳೆಯರು ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 49.96ರಷ್ಟು ಇದ್ದರೂ, ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣದ ದಾಖಲಾತಿಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 50.04 ರಷ್ಟು ಸಾಧಿಸುವ ಮೂಲಕ ಪುರುಷರನ್ನು ಹಿಂದಿಕ್ಕಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ 7 ವರ್ಷದ ಸಿಎಜಿಆರ್ ಶೇಕಡ 3.3ರಷ್ಟು ಇದ್ದು, ಪುರುಷರ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇಕಡ 1.4ರಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಇರುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟು ದಾಖಲಾತಿ ಅನುಪಾತದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಶೇಕಡ 32.7 ಇದ್ದರೆ, ಪುರುಷರು ಶೇಕಡ 31.2ರಷ್ಟು ಇದ್ದಾರೆ. ಕಳೆದ ಒಂದು ದಶಕದಲ್ಲಿ ಗುಪ್ತಗಾಮಿನಿಯಾಗಿ ಕ್ರಾಂತಿಯೊಂದ ಉಂಟಾಗಿರುವುದನ್ನು ಇದು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಮಹಿಳೆಯರು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣದಡೆಗೆ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷಿಯಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಇದು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅಸಮಾನತೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಧಾರಿತ ಬದಲಿ ನೀತಿಗಳು ಶೀರ್ಷಿಕೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ-15, ಮಹಿಳೆಯರು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ಅಂತರವನ್ನು ಜೋಡಿಸುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಗಬೇಕಿರುವ ನೀತಿಗಳ ಕುರಿತು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. 2022ರ ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ, ಏಪ್ರಿಲ್ ಮತ್ತು ಡಿಸೆಂಬರ್ 2021ರವರೆಗೆ ಸರ್ಕಾರ ರೂ.8,929 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಿರುತ್ತದೆ. ಇದು 2021ನೇ ಸಾಲಿಗಿಂತ ಶೇಕಡ 52ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಆಗಿದ್ದಂತಹ ವೆಚ್ಚಗಳು ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಫಲಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿವೆ. ಎನ್‌ಎಚ್‌ಎಫ್‌ಎಸ್-5 ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ

ಗಮನಾರ್ಹವಾದ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದೆ. ಈ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಹಂತದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನು ಸಹ ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದು, ಯಾವ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಹಿನ್ನಡೆಯಾಗಿದೆ, ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾದ ಪರಿಹಾರಗಳು ಏನು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಸಹ ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

1.10 ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳು (ಎಸ್‌ಡಿಜಿ)

2030ರ ವೇಳೆಗೆ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಇರಿಸಿಕೊಂಡು, ವಿಶ್ವ ಸಂಸ್ಥೆ ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪ್ತಿ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ರೂಪಿಸಿದೆ. ಈ ಮಾದರಿಯನ್ನು 2015ರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ದೇಶಗಳು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ. ಭಾರತವೂ ಸಹ ಇದಕ್ಕೆ ಸಹಿ ಹಾಕಿರುವ ಪ್ರಮುಖ ದೇಶಗಳ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದು, ತನ್ನ ಸಾಮಾಜಿಕ-ಆರ್ಥಿಕ ನೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳ ಆಶಯ ಮತ್ತು ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಅಳೆಯಲು ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಮಾನದಂಡವಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 1.33: ಕರ್ನಾಟಕದ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳ ವಿನ್ಯಾಸ

ವಿಭಾಗ (ಅಂಕಗಳು)	ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳು	ಅಂಕ	ಇತರೆ ರಾಜ್ಯಗಳ ನಡುವೆ ಸ್ಥಾನ
ಸಾಧಕ (100)	ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿ 7: ಅಗ್ಗವಾದ ಮತ್ತು ಶುದ್ಧ ಶಕ್ತಿ	100	1
ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವ (65-99)	ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿ 1: ಬಡತನ ನಿರ್ಮೂಲನೆ	68	10
	ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿ 3: ಉತ್ತಮ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಯೋಗಕ್ಷೇಮ	78	5
	ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿ 6: ಶುದ್ಧ ನೀರು ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯ	85	11
	ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿ 8: ಗೌರವಯುತ ಕೆಲಸ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ	66	6
	ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿ 10: ಅಸಮಾನತೆಗಳ ಇಳಿಕೆ	67	12
	ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿ 11: ಸುಸ್ಥಿರ ನಗರಗಳು ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯಗಳು	78	7
	ಗುರಿ 12. ಸುಸ್ಥಿರವಾದ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಬಳಕೆ	89	3
	ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿ 15: ಭೂಮಿ ಮೇಲಿನ ಜೀವರಾಶಿ	67	11
	ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿ 16: ಶಾಂತಿ, ನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಸದೃಢ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು	76	7
ಸಾಧನೆಯ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ (50-64)	ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿ 2: ಹಸಿವು ಮುಕ್ತ	53	10
	ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿ 4: ಗುಣಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣ	64	6
	ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿ 5: ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆ	57	6
	ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿ 9: ಉದ್ಯಮ, ಆವಿಷ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಮೂಲ ಸೌಕರ್ಯಗಳು	64	6
	ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿ 13: ಹವಾಮಾನ ಕ್ರಮಗಳು	62	7
	ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿ 14: ಜಲ ಜೀವರಾಶಿ	60	-
	ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳ ಸಂಯುಕ್ತ ಅಂಕಗಳು	72	3

ಮೂಲ: ನೀತಿ ಆಯೋಗ

ನೀತಿ ಆಯೋಗವು ಎಸ್‌ಡಿಜಿ ಇಂಡಿಯಾ ಸೂಚ್ಯಂಕವನ್ನು ತಯಾರಿಸುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ವಿಶ್ವ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಹಯೋಗದಲ್ಲಿ 115 ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳಿಗೆ ರೂಪಿಸಿರುತ್ತದೆ. 2020-21ರ ಸೂಚ್ಯಂಕದ ಪ್ರಕಾರ ಕರ್ನಾಟಕ 72 ಅಂಕಗಳೊಂದಿಗೆ ಮೂರನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ (ಕೋಷ್ಟಕ 1.33). ಕೇರಳ 75 ಅಂಕಗಳೊಂದಿಗೆ ಮೊದಲ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಹಿಮಾಚಲಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ತಮಿಳುನಾಡು ರಾಜ್ಯಗಳು 74 ಅಂಕಗಳೊಂದಿಗೆ ಜಂಟಿ ಎರಡನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ. ಕೈಗೆಟುಕುವ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಶುದ್ಧವಾದ ಇಂಧನ ಎಸ್‌ಡಿಜಿ 7 ರಲ್ಲಿ 100ಕ್ಕೆ 100 ಅಂಕಗಳನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಂಡು ಮೊದಲ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಎಸ್‌ಡಿಜಿ 1, 3, 6, 8, 10, 11, 12, 15 ಮತ್ತು 16 ಗಳಲ್ಲಿ 65-99 ಅಂಕಗಳೊಂದಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಮುಂಚೂಣಿ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಸಾಧನೆ ತೃಪ್ತಿಕರವಾಗಿದ್ದು, ಇನ್ನಷ್ಟು ಗಮನ ನೀಡುವುದು ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯ ಬಂಡವಾಳವನ್ನು ಹೂಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಸಾಧಕ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ (100 ಅಂಕ) ಏರುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳು ನಿಚ್ಚಳವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಎಸ್‌ಡಿಜಿ 2, 4, 5, 9, 13 ಮತ್ತು 14ಗಳಲ್ಲಿ 50-64 ಅಂಕಗಳೊಂದಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕವು ಸಾಧಿಸಬೇಕಾಗಿರುವ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿನ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಗುರಿಗಳಲ್ಲೂ ಸಹ ರಾಜ್ಯ ತೃಪ್ತಿಕರ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ತೋರುತ್ತಿದೆ.

ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ ವೈಪರೀತ್ಯ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ-6ರಲ್ಲಿ, ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ ವೈಪರೀತ್ಯ ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಾಧನೆಯ ಕುರಿತು ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಉತ್ತಮವಾದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದು, ಎಸ್‌ಡಿಜಿಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಕಾರ್ಯನೀತಿ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಜಿಲ್ಲಾ ಹಂತದಲ್ಲೂ ಇದರ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಅಳೆಯಲು ಸೂಕ್ತ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ನಿರ್ಮಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಎಸ್‌ಡಿಜಿಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಬೇಕಾದ ತಯಾರಿಯನ್ನು ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ನಿರ್ಧಾರಕ ಬೆಂಬಲ ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದೆ ಇದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಗುರಿಯ ಸಾಧನೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಬಜೆಟ್ ವೆಚ್ಚದ ಮೇಲೆ ನಿಗಾವಹಿಸುತ್ತದೆ.

1.11. ಉಪಸಂಹಾರ ನೀತಿಗಳ ಫಲಶ್ರುತಿ ಹಾಗೂ ಭವಿಷ್ಯದ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳು

ಭಾರತ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ರಾಜ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ದೇಶದಲ್ಲೇ ಅತೀ ಹೆಚ್ಚು ತಲಾ ಆದಾಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಅನೇಕ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳಲ್ಲಿ ಮುಂದಿರುತ್ತದೆ. ಹವಾಮಾನ ವೈಪರೀತ್ಯ ನಿಯಂತ್ರಣ ಕ್ರಮಗಳ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಅನೇಕ ಉತ್ತಮ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ಮಾಡಿರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ತಾಂತ್ರಿಕತೆ ಮತ್ತು ನಾವೀನ್ಯತೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿದ್ದು, ಸದೃಢವಾದ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. 2032ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಒಂದು ಬಿಲಿಯನ್ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು, ರಾಜ್ಯ ಸಮರ್ಥವಾದ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯ ಸಮಗ್ರ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ ನಾಗರಿಕರು, ಈ ಉದ್ದೇಶಿತ ಗುರಿಯ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಒಗ್ಗಟ್ಟಿನಿಂದ ಕೈಜೋಡಿಸಬೇಕಿದೆ. ಇದನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಸಲು ಯೋಜನೆ, ಗುರಿ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಉತ್ತಮವಾದ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳ ಹೆಣೆಯುವಿಕೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ದೇಶಿತ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಗಳ ಮೂಲಕ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮೌಲ್ಯಯುತ ಉದ್ಯೋಗಗಳ ಸೃಷ್ಟಿ, ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿದ ಆದಾಯದ ಪೂರೈಕೆ, ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ, ಗುಣಮಟ್ಟ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ನವೀನ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಆವಿಷ್ಕರಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. ಈ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಮುಂಬರುವ ದಶಕ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಅಪರೂಪದ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ನಾಗರಿಕರು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಪಥದಲ್ಲಿ ಸಾಗಿಸಲು ಶ್ರಮಿಸಬೇಕಿದೆ.

ನೀತಿಗಳ ಫಲಶ್ರುತಿ

ಕರ್ನಾಟಕದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಸ್ಥೂಲ ಆರ್ಥಿಕವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸಿದರೆ, ಅದರಿಂದ ಕೆಲವು ನಿರ್ಧಾರಗಳಿಗೆ ಬರಬಹುದಾಗಿದೆ:

1. ವರ್ಷದಿಂದ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಜನಿಸುತ್ತಿರುವ ಮಕ್ಕಳ ಪ್ರಮಾಣ ಕುಸಿಯುತ್ತಿದೆ. ಫಲವತ್ತತೆ 1.7ಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿದ್ದು, ಇನ್ನೂ ಕುಸಿಯುವ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಕಾಣುತ್ತಿವೆ. ಮಹಿಳೆಯರು ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಪ್ರಮಾಣ ಹೆಚ್ಚಿರುವುದರಿಂದ, ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳು ಕೂಡ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿವೆ. ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಒಟ್ಟಾರೆ ಸರಾಸರಿ ವಯಸ್ಸು ಏರುಮುಖವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು 60ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಯೋಮಾನದವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆ.
2. ಕೃಷಿಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದ್ದು, ಕೈಗಾರಿಕೆ ಇಲ್ಲವೇ ಸೇವಾ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಬೇಕೆನ್ನುವ ಹಂಬಲ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆ.
3. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕೈಗಾರಿಕಾ ವಲಯ ಹಿಂದೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದು, ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಸೇವಾ ವಲಯಕ್ಕಿಂತು ಪ್ರಗತಿಯ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ನಿಧಾನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ವಲಯಕ್ಕೆ ಇನ್ನಷ್ಟು ಹೂಡಿಕೆಯ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ.

ಭವಿಷ್ಯದ ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳು:

1. ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪ್ರವೇಶಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವನ್ನು ಒದಗಿಸಿ, 12ನೇ ತರಗತಿಯ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪೂರೈಸುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು. ಶಾಲೆಯ ಶಿಕ್ಷಣದ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪಡೆಯುವೆಡೆಗೆ ಉತ್ತಾಹಿತರನ್ನಾಗಿಸುವುದು. ಹೆಚ್ಚಿನ/ಉತ್ತಮ ಸಂಬಳದ ಉದ್ಯೋಗದಡೆಗೆ ಅವರನ್ನು ಸೆಳೆಯುವುದು.

2. 2030ರ ವೇಳೆಗೆ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಜಿಇಆರ್ ಶೇಕಡ 60 ಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು. ವಿವಿಧ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ದಾಖಲಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಅವರ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷಿಯ ಮಟ್ಟವನ್ನು ತೋರುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ 18-23 ವರ್ಷದೊಳಗಿನವರ ಗುಂಪು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಾ ಸಾಗಿದಂತೆ, ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಶಿಕ್ಷಣದ ಗುಣಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ, ಸಂಶೋಧನಾ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಉನ್ನತ ಕೌಶಲ್ಯವಿರುವ ದುಡಿಯುವ ವರ್ಗವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಗಮನವನ್ನು ನೀಡಬೇಕಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಕಡಿಮೆಯಾದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲೂ, ಕೌಶಲ್ಯಭರಿತ ದುಡಿಯುವ ವರ್ಗದ ಸಹಾಯದಿಂದ ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆ.
3. ಕೈಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಸೇವಾ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು ಇದರಿಂದ ಕೃಷಿ ವಲಯದಲ್ಲಿರುವವರು ಕೈಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಸೇವಾವಲಯಕ್ಕೆ ವಲಸೆ ಹೋಗುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು. ಇದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭದ್ರತೆ ಮತ್ತು ಸಂಬಳ ದೊರೆಯುವ ಅವಕಾಶ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಇಪಿಎಫ್ ಚಂದಾದಾರರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು, ಕರ್ನಾಟಕದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಂಘಟಿತ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಅವಕಾಶಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತಿವೆ ಎಂದಾಗುತ್ತದೆ.
4. ರೈತರುತಮ್ಮ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ಈಗ ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಭವಿಷ್ಯದ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆಯಾಗಬೇಕು. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ರೈತರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವೋ ಅಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಜಾರಿಯಾಗಬೇಕಿದೆ. ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸುವ ಮೂಲಕ ರೈತರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿರುವೆಡೆ ಅವಕಾಶ ಸೃಷ್ಟಿಸಬೇಕು. ರೈತರನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕಿಸುವ ಅಗ್ರಿ-ಆಪ್‌ಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಕೃಷಿಕಲ್ಪ ಮತ್ತು ರೈತರ ಉತ್ಪನ್ನ ಸಂಘಗಳು ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತವೆ.
5. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ವೇಗವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕಿರುತ್ತದೆ. ಬಡ ಜಿಲ್ಲೆ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮಂತ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ನಡುವೆ ಆಗಾಧವಾದ ಅಂತರ ಈಗಾಗಲೇ ಇರುತ್ತದೆ. ನೀತಿ ಆಯೋಗದ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಪಟ್ಟಿ ಈಗಾಗಲೇ ಫಲಿತಾಂಶವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದೆ. ಇದೊಂದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದ ಆರ್ಥಿಕ ಮಾದರಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ, ಕರ್ನಾಟಕದ ನಾಗರಿಕರು ಇನ್ನೂ ಉನ್ನತ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಪಡೆಯಲು ಅರ್ಹರಾಗುತ್ತಾರೆ.
6. ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಸಮಿತಿ (ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಬಿಸಿ) ಸಾರಿಗೆ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರ ವಲಯಗಳಿಗೆ ಇತರ ವಲಯಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಕಡಿಮೆ ಕ್ರೆಡಿಟ್-ಟು-ಜಿಎಸ್‌ಡಿಪಿ ಅನುಪಾತದಿಂದಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಾಲ ಹಂಚಿಕೆ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.
7. ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಇಲ್ಲದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ (URC) ಬ್ಯಾಂಕ್ ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ತೆರೆಯಲು ಬ್ಯಾಂಕುಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಬೇಕು. ಕಡಿಮೆ ತಲಾ ಆದಾಯ ಮತ್ತು ಜಿಡಿಡಿಪಿ ಇರುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ತೆರೆಯಲು ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಬೇಕು.
8. ಕರ್ನಾಟಕವು ಮೀನುಗಾರಿಕೆಗೆ ಇಂಧನ ಸಬ್ಸಿಡಿಗಳು, ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರಗಳು ಮತ್ತು ಇತ್ಯಾದಿ ಪರಿಸರದ ಮೇಲೆ ನಕಾರಾತ್ಮಕ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಸಬ್ಸಿಡಿಗಳ ಹಂತಹಂತವಾಗಿ ತೆಗೆದುಹಾಕುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.
9. ಅಧಿಕ ವೆಚ್ಚದ ಕಾರಣ ಕಳೆದ ಹಲವು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಬಳಕೆಯ ವಿದ್ಯುತ್ ಸ್ಥಗಿತಗೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ ಕಡಿಮೆ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಉತ್ಪಾದಕತೆ ಮತ್ತು ದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಗುರಿಯಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿದ್ಯುತ್ ಒದಗಿಸುವುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯ.
10. ಸಾರ್ವಜನಿಕ-ಖಾಸಗಿ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದ ಮೂಲಕ ಕಡಿಮೆ ಬಳಕೆಯಾದ ಮತ್ತು ಬಳಕೆಯಾಗದ ಸ್ವತ್ತುಗಳು, ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಕಟ್ಟಡಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಥ ಬಳಕೆಯಿಂದಾಗಿ ಹಣಗಳಿಸುವುದು.

11. ಕೃಷಿ ಸಂಸ್ಕರಣೆ, FPOಗಳು, SHGಗಳು, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಂಪರ್ಕಗಳು ಮತ್ತು ಸುಗ್ಗಿಯ ನಂತರದ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಮೂಲಕ ಕೃಷಿ ಆಹಾರ ಮೌಲ್ಯ ಸರಪಳಿಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದು.
12. ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ 10-ವರ್ಷಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಚೌಕಟ್ಟು ಮತ್ತು ಎಸ್‌ಡಿಜಿಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ನೀತಿಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದು, ಆ ಮೂಲಕ ಸಾಮಾಜಿಕ-ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಚಾಲನೆ.
13. ಪ್ರಸ್ತುತ ವಿಧಿಸುತ್ತಿರುವ ವಿವಿಧ ಶುಲ್ಕಗಳನ್ನು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಮೂಲಕ ತೆರಿಗೆಯೇತರ ಆದಾಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು.
14. ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ನಗರ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು.
15. ಹೆಚ್ಚಿನ ಉದ್ಯೋಗ ಗುಣಕವಾದ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗಗಳು ಮತ್ತು ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಸೃಜಿಸುವ ಮೂಲಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಪೂರಕವಾಗಿಸುವುದು.

ಅಧ್ಯಾಯ - 2

ರಾಜ್ಯ ಆದಾಯ, ಬೆಲೆಗಳು ಮತ್ತು ಹಣದುಬ್ಬರ

ಪೀಠಿಕೆ

ಕರ್ನಾಟಕವು ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಭಾಷೆಗಳ ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ರಾಜ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟದ ಪ್ರಚಲಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹಲವು ವಿಧಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕವು ಭಾರತದ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಇದ್ದು, ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಹಾಗೂ ಗೋವಾ, ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ ಹಾಗೂ ತೆಲಂಗಾಣ, ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ತಮಿಳುನಾಡು ಹಾಗೂ ಕೇರಳ, ಪಶ್ಚಿಮದಲ್ಲಿ ಅರಬ್ಬಿ ಸಮುದ್ರದಿಂದ ಸುತ್ತುವರಿಯಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದ ಒಟ್ಟು ಭೌಗೋಳಿಕ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವು 1,91,791 ಚ.ಕಿ.ಮೀ. ಇದ್ದು, ಭಾರತದ ಒಟ್ಟು ಭೌಗೋಳಿಕ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದಲ್ಲಿ ಶೇ.5.83ರಷ್ಟಿದೆ. 2011ರ ಜನಗಣತಿ ಪ್ರಕಾರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆ 6,10,95,297 ಆಗಿದ್ದು, ಇದು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಶೇ. 5.05ರಷ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಭಾರತದ 28 ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು 8 ಕೇಂದ್ರ ಆಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಪೈಕಿ ಹೆಚ್ಚು ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಹೊಂದಿರುವ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕವು 9 ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕವು ಬಹುವೇಗದಲ್ಲಿ ನಗರೀಕರಣವಾಗುತ್ತಿರುವ ರಾಜ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕಳೆದ ದಶಕದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನಗರೀಕರಣ ಶೇ.4.68 ಹೆಚ್ಚಳವಾಗಿದೆ. 2011ರ ಜನಗಣತಿಯಂತೆ, ಶೇ.61.33 ರಷ್ಟು ಗ್ರಾಮೀಣ ನಿವಾಸಿಗಳು ಹಾಗೂ ಶೇ.38.67 ರಷ್ಟು ನಗರ ನಿವಾಸಿಗಳಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

ರಾಜ್ಯ ಆದಾಯ ಮತ್ತು ತಲಾವಾರು ಆದಾಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿನ ಬದಲಾವಣೆಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಹಾಗೂ ವಿವಿಧ ಸಗಟು ಬೆಲೆ ಮತ್ತು ಚಿಲ್ಲರೆ ಬೆಲೆ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳಲ್ಲಿನ ಬದಲಾವಣೆಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿನ ಸ್ಥಿರತೆಯನ್ನು ಅಥವಾ ಹಣದುಬ್ಬರದ ವಿವರಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನು ಈ ಅಧ್ಯಾಯವು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಇದರೊಂದಿಗೆ ಜಿಲ್ಲಾದಾಯ ಅಂದಾಜುಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮತ್ತು ಅಂತರಜಿಲ್ಲಾ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಸಹ ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

2.1 ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನ

ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನವು ರಾಜ್ಯದ ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಅಳೆಯುವ ಪ್ರಮುಖ ಸೂಚಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ರಾಜ್ಯ ಅರ್ಥ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸಮಗ್ರ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಇದು ಸಮತೋಲಿತ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಯೋಜನೆಗಳ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ನೀತಿ ನಿರೂಪಕರಿಗೆ, ಆಡಳಿತಗಾರರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಯೋಜನಾಕಾರರಿಗೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಸೂಚಕದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯಿಂದಾಗಿ ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿನ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ರೂಪವನ್ನು ಹಾಗೂ ಮೂಲವನ್ನು ತಿಳಿಯಬಹುದಾಗಿರುತ್ತದೆ.

“ರಾಜ್ಯದ ಭೌಗೋಳಿಕ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗುವ ಎಲ್ಲಾ ಸರಕು ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳ ಆರ್ಥಿಕ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು, ಪುನರಾವರ್ತಿಸದೆ, ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅವಧಿಗೆ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಒಟ್ಟು ಗೂಡಿಸುವುದನ್ನು” ರಾಜ್ಯ ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನ ಎಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಲಾಗಿದೆ.

2.2 ರಾಜ್ಯ ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನದ ಮುನ್ಸೂಚನಾ ಅಂದಾಜುಗಳು : 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನ ಸ್ಥೂಲ ಚಿತ್ರಣ

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನ ರಾಜ್ಯ ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನದ ಮುನ್ಸೂಚನಾ ಅಂದಾಜುಗಳಂತೆ, ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನವು ಪ್ರಸಕ್ತ ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಶೇ.18.4ರ ಬೆಳವಣಿಗೆಯೊಂದಿಗೆ 20,49,379 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟು ಹಾಗೂ ಸ್ಥಿರ (2011-12) ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಶೇ.9.5ರ ಬೆಳವಣಿಗೆಯೊಂದಿಗೆ 12,52,233 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟು ಆಗುವ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಇದೆ.

2.3 ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯ ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನದ ಹೋಲಿಕೆಗಳು

2021-22ನೇ ಸಾಲಿನ ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನದ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಸ್ಥಿರ (2011-12) ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಶೇ.9.5ರಷ್ಟು ಹಾಗೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಶೇ.9.2ರಷ್ಟು ಆಗುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿದೆ. ಪ್ರಸಕ್ತ ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನವು ಶೇ.18.4 ಬೆಳವಣಿಗೆಯೊಂದಿಗೆ 20,49,379 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಾಗುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿದೆ.

ಅದರಂತೆ, ಪ್ರಸಕ್ತ ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನವು ಶೇ.17.6ರ ಬೆಳವಣಿಗೆಯೊಂದಿಗೆ 2,32,14,703 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಾಗಬಹುದೆಂದು ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. 2011-12ರ ಸರಣಿಯಲ್ಲಿ 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆದಾಯಕ್ಕೆ ರಾಜ್ಯ ಆದಾಯದ ಕೊಡುಗೆ ಶೇ.8.8ರಷ್ಟಿರುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಸಕ್ತ ಹಾಗೂ ಸ್ಥಿರ (2011-12) ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆ ದರಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 2.1 ಹಾಗೂ 2.2 ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 2.1: ಸ್ಥಿರ (2011-12) ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನದ ವಾರ್ಷಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ ದರಗಳು				
ವರ್ಷ	ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನ (ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಲ್ಲಿ)	ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನದ ಬೆಳವಣಿಗೆ ದರ (ಶೇಕಡಾವಾರು)	ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನ (ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಲ್ಲಿ)	ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನದ ಬೆಳವಣಿಗೆ ದರ (ಶೇಕಡಾವಾರು)
2011-12	6,06,010	-	87,36,329	-
2012-13	6,49,673	7.2	92,13,017	5.5
2013-14	7,11,313	9.5	98,01,370	6.4
2014-15	7,48,429	5.2	1,05,27,674	7.4
2015-16	8,31,260	11.1	1,13,69,494	8.0
2016-17	9,41,774	13.3	1,23,08,193	8.3
2017-18	10,19,708	8.3	1,31,44,583	6.8
2018-19	10,82,614	6.2	1,39,92,915	6.5
2019-20	11,49,829	6.2	1,45,15,958	3.7
2020-21	11,43,873	(-)0.5	1,35,58,473	-6.6
2021-22	12,52,233	9.5	1,47,53,535	9.2*

ಮೂಲ: 1. ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ
2. ಕೇಂದ್ರ ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ಕಚೇರಿ, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ. * ಮುನ್ಸೂಚನಾ ಅಂದಾಜುಗಳು

ಕೋಷ್ಟಕ 2.2: ಪ್ರಸಕ್ತ ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನದ ವಾರ್ಷಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ ದರಗಳು				
ವರ್ಷ	ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನ (ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಲ್ಲಿ)	ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನದ ಬೆಳವಣಿಗೆ ದರ (ಶೇಕಡಾವಾರು)	ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನ (ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಲ್ಲಿ)	ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನದ ಬೆಳವಣಿಗೆ ದರ (ಶೇಕಡಾವಾರು)
2011-12	6,06,010	-	87,36,329	-
2012-13	6,95,413	14.8	99,44,013	13.8
2013-14	8,16,666	17.4	1,12,33,522	13.0
2014-15	9,13,923	11.9	1,24,67,959	11.0
2015-16	10,45,168	14.4	1,37,71,875	10.5
2016-17	12,07,608	15.5	1,53,91,668	11.8
2017-18	13,33,240	10.4	1,70,90,042	11.0
2018-19	14,76,496	10.7	1,88,99,668	10.6
2019-20	16,15,457	9.4	2,00,74,855	6.2
2020-21	17,30,991	7.2	1,98,00,914	-1.4
2021-22	20,49,379	18.4	2,32,14,703	17.6*

ಮೂಲ: 1. ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ
2. ಕೇಂದ್ರ ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ಕಚೇರಿ, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ. * ಮುನ್ಸೂಚನಾ ಅಂದಾಜುಗಳು

2.4 2021-22 ನೇ ಸಾಲಿನ ಮುನ್ಸೂಚನಾ ಅಂದಾಜುಗಳು ಹಾಗೂ 2020-21 ನೇ ಸಾಲಿನ ಪ್ರಥಮ ಪರಿಷ್ಕೃತ ಅಂದಾಜುಗಳ ಹೋಲಿಕೆ:

2020-21 ಹಾಗೂ 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನ ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನದ ಅಂದಾಜುಗಳ ವಾರ್ಷಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ ದರಗಳ ಹೋಲಿಕೆಯನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 2.3ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 2021-22 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಹದಿಂದಾಗಿ ಸುಮಾರು 15 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಹಾನಿಯುಂಟಾಗಿ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆ ಕುಸಿದಿದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಬೆಳೆ ವಲಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆ ದರ ಕಳೆದ ಸಾಲಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದಲ್ಲಿ ಶೇ.13.8 ರಿಂದ ಶೇ (-) 0.3 ಕ್ಕೆ ಕುಸಿಯುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿದ್ದು, ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಅವಲಂಬಿತ ವಲಯಬೆಳವಣಿಗೆ ದರ 2020-21ನೇ ಸಾಲಿನ ಶೇ.15.1 ಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ 2021-22 ನೇ ಸಾಲಿಗೆ ಶೇ.2.2 ಕ್ಕೆ ಇಳಿಕೆಯಾಗಬಹುದೆಂದು ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕೈಗಾರಿಕಾ (ಗಣಿ ಮತ್ತು ಕಲ್ಲು ಅಗೆತ, ತಯಾರಿಕೆ, ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯ, ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ, ಅನಿಲ ಹಾಗೂ ನೀರು ಸರಬರಾಜು) ವಲಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆ ದರ 2020-21ರಲ್ಲಿ ಶೇ(-)5.5ರಷ್ಟಿದ್ದು, 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಶೇ7.4ಕ್ಕೆ ಏರಿಕೆಯಾಗುವುದೆಂದು ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿದೆ. 2020-21ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಸೇವಾ ವಲಯದ ಶೇ.(-)1.7 ಬೆಳವಣಿಗೆ ದರಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ 2021-22ರಲ್ಲಿ ಶೇ.9.2ಕ್ಕೆ ಏರಿಕೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಥಮ ಮುನ್ಸೂಚನಾ ಅಂದಾಜಿನಂತೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನವು 2021-22ರಲ್ಲಿ ಶೇ.9.2ರಷ್ಟು ಬೆಳವಣಿಗೆಯಾಗುವ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಇದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರದ ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಅವಲಂಬಿತ ವಲಯ, ಕೈಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಸೇವಾವಲಯಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಶೇ.3.9, ಶೇ.11.8 ಮತ್ತು ಶೇ.8.2 ಆಗುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 2.3 : ಸ್ಥಿರ (2011-12) ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನದ ವಲಯವಾರು ಬೆಳವಣಿಗೆ ದರಗಳು			
ಕ್ರ ಸಂ	ವಲಯಗಳು	2020-21 ಪ್ರ.ಪ.ಅಂ.	2021-22 ಮು.ಅಂ.
1	ಕೃಷಿ (ಬೆಳೆಗಳು)	13.8	(-) 0.3
2	ಜಾನುವಾರು	26.8	7.1
3	ಅರಣ್ಯ ಮತ್ತು ಮರಗೆಲಸ	(-) 2.4	(-) 0.5
4	ಮೀನುಗಾರಿಕೆ	(-) 4.9	22.5
	ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಅವಲಂಬಿತ ವಲಯ	15.1	2.2
5	ಗಣಿ ಮತ್ತು ಕಲ್ಲು ಅಗೆತ	9.1	4.9
6	ತಯಾರಿಕೆ	(-) 7.1	8.1
7	ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ, ಅನಿಲ ಮತ್ತು ನೀರು ಸರಬರಾಜು	5.6	(-) 2.4
8	ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯ	(-) 6.1	8.9
	ಕೈಗಾರಿಕಾ ವಲಯ	(-) 5.5	7.4
9	ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ದುರಸ್ತಿ ಸೇವೆಗಳು	(-) 1.1	22.4
10	ವಸತಿ ಮತ್ತು ಉಪಹಾರ ಗೃಹಗಳು	3.5	22.2
11	ರೈಲ್ವೆ	(-) 8.7	5.6
12	ರಸ್ತೆ ಸಾರಿಗೆ	(-) 0.6	3.2
13	ಜಲಸಾರಿಗೆ	(-) 4.1	1.7
14	ವಾಯು ಸಾರಿಗೆ	(-) 51.0	74.8
15	ಸಾರಿಗೆ ಪೂರಕ ಸೇವೆಗಳು	(-) 15.0	3.0
16	ದಾಸ್ತಾನು	(-) 19.2	14.0
17	ಸಂಪರ್ಕ	(-) 21.0	8.2
18	ಹಣಕಾಸು ಸೇವೆಗಳು	4.0	3.2

ಕೋಷ್ಟಕ 2.3 : ಸ್ಥಿರ (2011-12) ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನದ ವಲಯವಾರು ಬೆಳವಣಿಗೆ ದರಗಳು

ಕ್ರ ಸಂ	ವಲಯಗಳು	2020-21 ಪ್ರ.ಪ.ಅಂ.	2021-22 ಮು.ಅಂ.
19	ಸ್ಥಿರಾಸ್ತಿ, ವೃತ್ತಿ ಪರ ಸೇವೆಗಳು ಮತ್ತು ವಾಸಗೃಹಗಳ ಒಡತನ	(-) 2.3	6.3
	ಅ) ಗಣಕಯಂತ್ರ ಸಂಬಂಧಿತ ಸೇವೆಗಳು	(-) 3.7	6.9
	ಆ) ಸ್ಥಿರಾಸ್ತಿ, ಇತರೆ ವೃತ್ತಿ ಪರ ಸೇವೆಗಳು	(-) 1.9	6.3
	ಇ) ವಾಸಗೃಹಗಳ ಒಡತನ	3.9	3.8
20	ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆಡಳಿತ	8.1	3.2
21	ಇತರೆ ಸೇವೆಗಳು	(-) 3.8	12.0
	ಸೇವಾ ವಲಯ	(-) 1.7	9.2
	ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನ (ಮೂಲ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ)	(-) 1.0	8.0
	ಉತ್ಪನ್ನ ತೆರಿಗೆಗಳು	2.4	16.7
	ಉತ್ಪನ್ನ ಸಬ್ಸಿಡಿಗಳು	(-) 3.1	(-) 14.6
	ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನ (ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ)	(-) 0.5	9.5

ಮು.ಅಂ.: ಮುನ್ಸೂಚನಾ ಅಂದಾಜುಗಳು; ಪ್ರ.ಪ.ಅಂ. : ಪ್ರಥಮ ಪರಿಷ್ಕೃತ ಅಂದಾಜುಗಳು
ಮೂಲ: ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

2.5 ರಾಜ್ಯ ನಿವ್ವಳ ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನ

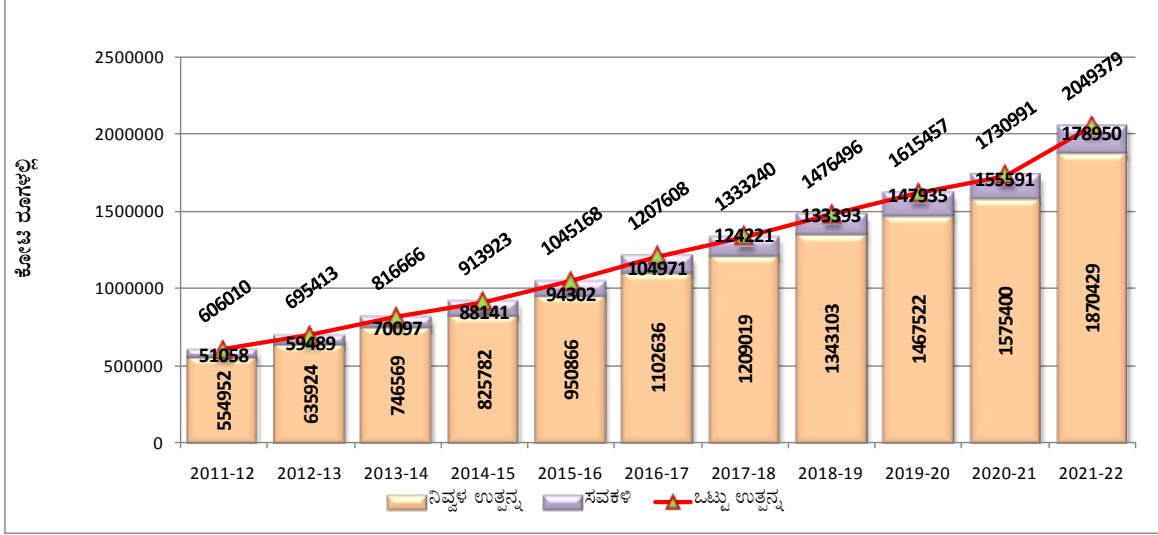
ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರ ಬಂಡವಾಳ ಬಳಕೆ ಅಥವಾ ಸವಕಳಿಯನ್ನು ಕಳೆದರೆ ನಿವ್ವಳ ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನವು ಲಭ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನ ಪ್ರಸಕ್ತ ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಅವಲಂಬಿತ ವಲಯ, ಕೈಗಾರಿಕೆ ವಲಯ ಹಾಗೂ ಸೇವಾ ವಲಯಗಳ ರಾಜ್ಯದ ನಿವ್ವಳ ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನದ ಬೆಳವಣಿಗೆ ದರವು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಶೇ.14.6, ಶೇ.18.9 ಹಾಗೂ ಶೇ.16.2 ಗಳೊಂದಿಗೆ 18,70,429 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟಾಗುವುದೆಂದು ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಶೇ.18.7ರಷ್ಟು ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ 2020-21ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಶೇ.7.4ರಷ್ಟಿತ್ತು. ಇದರಂತೆ, ರಾಜ್ಯದ ನಿವ್ವಳ ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನವು ಸ್ಥಿರ (2011-12) ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಶೇ.9.8 ರಷ್ಟು ಬೆಳವಣಿಗೆಯೊಂದಿಗೆ 11,27,480 ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟಾಗುವುದೆಂದು ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿದೆ. (ಕೋಷ್ಟಕ 2.4). ಕೃಷಿ, ಕೈಗಾರಿಕೆ ಹಾಗೂ ಸೇವಾ ವಲಯಗಳು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಶೇ.2.3, ಶೇ.7.6 ಮತ್ತು ಶೇ. 9.4 ರಷ್ಟು ಬೆಳವಣಿಗೆಯಾಗುವ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಇದೆ.

ವಲಯಗಳು	ಪ್ರಸಕ್ತ ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ		ಸ್ಥಿರ (2011-12) ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ	
	2020-21 ಪ್ರ.ಪ.ಅಂ.	2021-22 ಮು.ಅಂ.	2020-21 ಪ್ರ.ಪ.ಅಂ.	2021-22 ಮು.ಅಂ.
	ಕೃಷಿ	2,09,550	2,40,133	1,06,347
ಕೈಗಾರಿಕೆ	2,65,777	3,16,105	2,10,493	2,26,520
ಸೇವಾ	9,37,564	10,89,193	5,80,999	6,35,620
ನಿವ್ವಳ ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನ ಮೂಲ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ	14,12,890	16,45,431	8,97,839	9,70,969
ಉತ್ಪನ್ನ ತೆರಿಗೆಗಳು	1,91,942	2,52,062	1,48,079	1,72,766
ಉತ್ಪನ್ನ ಸಬ್ಸಿಡಿಗಳು	29,432	27,064	19,043	16,255
ನಿವ್ವಳ ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ	15,75,400	18,70,429	10,26,875	11,27,480

ಮು.ಅಂ.: ಮುನ್ಸೂಚನಾ ಅಂದಾಜುಗಳು; ಪ್ರ.ಪ.ಅಂ. : ಪ್ರಥಮ ಪರಿಷ್ಕೃತ ಅಂದಾಜುಗಳು
ಮೂಲ: ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

2011-12 ರಿಂದ 2021-22 ವರೆಗಿನ ಪ್ರಸಕ್ತ ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನ, ನಿವ್ವಳ ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನ ಹಾಗೂ ಸ್ಥಿರ ಬಂಡವಾಳದ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಚಿತ್ರ 2.1 ತೋರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನ ಹಾಗೂ ನಿವ್ವಳ ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಲ್ಲಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸವು ಅಥವಾ ಸ್ಥಿರ ಬಂಡವಾಳದ ಬಳಕೆಯ (ಸವಕಳಿ) ಪ್ರಮಾಣವು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗೋಚರಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಚಿತ್ರ 2.1: ಪ್ರಸಕ್ತ ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನ, ನಿವ್ವಳ ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನ ಹಾಗೂ ಸವಕಳಿ

2.6 ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನದ ವಲಯವಾರು ಕೊಡುಗೆ

2020-21ನೇ ಸಾಲಿನ ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ವಲಯದ ಕೊಡುಗೆ ಶೇ.14.30 ರಷ್ಟಿದ್ದು, 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಶೇ.14.10ಕ್ಕೆ ಇಳಿಕೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. 2020-21 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕೈಗಾರಿಕೆ ವಲಯದ ಕೊಡುಗೆ ಶೇ.19.40 ರಷ್ಟಿದ್ದು 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 19.80 ಕ್ಕೆ ಏರಿಕೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನದಲ್ಲಿ ಸೇವಾ ವಲಯದ ಕೊಡುಗೆಯು ಅಧಿಕವಾಗಿದ್ದು, 2020-21 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಶೇ.66.30 ರಷ್ಟಿದ್ದು, 2021-22 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 66.10ಕ್ಕೆ ಇಳಿಕೆಯಾಗಿರುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗೋಚರಿಸುತ್ತಿದೆ. 2020-21ನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ 'ಸ್ಥಿರಾಸ್ತಿ, ವೃತ್ತಿಪರ ಸೇವೆಗಳು ಮತ್ತು ವಾಸಗೃಹಗಳ ಒಡೆತನ' ವಲಯದ ಕೊಡುಗೆಯು ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನದಲ್ಲಿ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಅಂದರೆ ಶೇ.33.21 ರಷ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ನಂತರದ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ 'ತಯಾರಿಕಾ ವಲಯ (ಶೇ.12.52)', 'ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ದುರಸ್ತಿ ಸೇವೆಗಳು (ಶೇ.11.55)' ಹಾಗೂ 'ಬೆಳೆಗಳು (ಶೇ.9.56)' ವಲಯಗಳು ಇರುತ್ತವೆ.

2020-21ಹಾಗೂ 2021-22ನೇ ವರ್ಷಗಳ ಪ್ರಸಕ್ತ ಬೆಲೆಗಳ ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ವಲಯವಾರು ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 2.5 ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಇದರಂತೆ ಪ್ರಾಥಮಿಕ, ದ್ವಿತೀಯ ಹಾಗೂ ತೃತೀಯ ವಲಯವಾರು ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರ 2.2 ರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ.

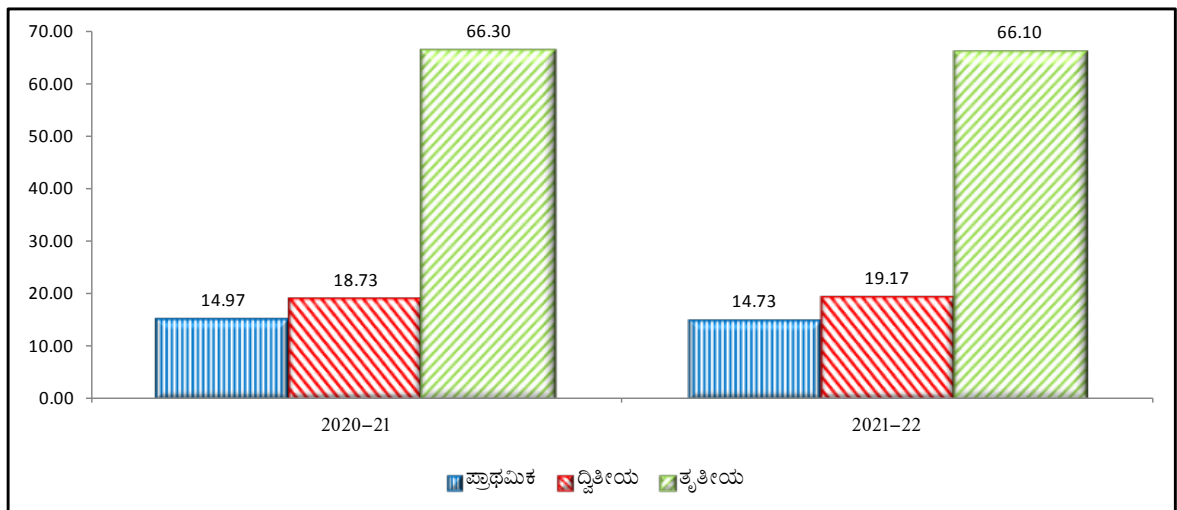
ಕೋಷ್ಟಕ 2.5: ಪ್ರಸಕ್ತ ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನದ ವಲಯವಾರು ಕೊಡುಗೆ			
ಕ್ರ ಸಂ	ವಲಯಗಳು	2020-21 ಪ್ರ.ಪ.ಅಂ.	2021-22 ಮು.ಅಂ.
1	ಕೃಷಿ (ಬೆಳೆಗಳು)	9.59	9.56
2	ಜಾನುವಾರು	3.61	3.48
3	ಅರಣ್ಯ ಮತ್ತು ಮರಗೆಲಸ	0.76	0.68
4	ಮೀನುಗಾರಿಕೆ	0.34	0.38
	ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಅವಲಂಬಿತ ವಲಯ	14.30	14.10
5	ಗಣಿ ಮತ್ತು ಕಲ್ಲು ಅಗೆತ	0.67	0.63

ಕೋಷ್ಟಕ 2.5: ಪ್ರಸಕ್ತ ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನದ ವಲಯವಾರು ಕೊಡುಗೆ

ಕ್ರ ಸಂ	ವಲಯಗಳು	2020-21 ಪ್ರ.ಪ.ಅಂ.	2021-22 ಮು.ಅಂ.
6	ತಯಾರಿಕೆ	12.23	12.52
7	ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ, ಅನಿಲ ಮತ್ತು ನೀರು ಸರಬರಾಜು	1.45	1.37
8	ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯ	5.05	5.28
	ಕೈಗಾರಿಕಾ ವಲಯ	19.40	19.80
9	ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ದುರಸ್ತಿ ಸೇವೆಗಳು	10.34	11.55
10	ವಸತಿ ಮತ್ತು ಉಪಹಾರ ಗೃಹಗಳು	1.70	1.90
11	ರೈಲ್ವೆ	0.20	0.19
12	ರಸ್ತೆ ಸಾರಿಗೆ	4.63	4.34
13	ಜಲಸಾರಿಗೆ	0.03	0.03
14	ವಾಯು ಸಾರಿಗೆ	0.08	0.12
15	ಸಾರಿಗೆ ಪೂರಕ ಸೇವೆಗಳು	0.07	0.07
16	ದಾಸ್ತಾನು	0.10	0.10
17	ಸಂಪರ್ಕ	0.99	1.00
18	ಹಣಕಾಸು ಸೇವೆಗಳು	4.43	4.30
19	ಸ್ಥಿರಾಸ್ತಿ, ವೃತ್ತಿ ಪರ ಸೇವೆಗಳು ಮತ್ತು ವಾಸಗೃಹಗಳ ಒಡೆತನ	34.34	33.21
	ಅ) ಗಣಕಯಂತ್ರ ಸಂಬಂಧಿತ ಸೇವೆಗಳು	23.42	22.82
	ಆ) ಸ್ಥಿರಾಸ್ತಿ, ಇತರೆ ವೃತ್ತಿ ಪರ ಸೇವೆಗಳು	4.88	4.71
	ಇ) ವಾಸಗೃಹಗಳ ಒಡೆತನ	6.04	5.68
20	ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆಡಳಿತ	2.84	2.67
21	ಇತರೆ ಸೇವೆಗಳು	6.56	6.62
	ಸೇವಾ ವಲಯ	66.30	66.10
	ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನ (ಮೂಲ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ)	100.00	100.00

ಮು.ಅಂ.: ಮುನ್ಸೂಚನಾ ಅಂದಾಜುಗಳು; ಪ್ರ.ಪ.ಅಂ. : ಪ್ರಥಮ ಪರಿಷ್ಕೃತ ಅಂದಾಜುಗಳು
ಮೂಲ: ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

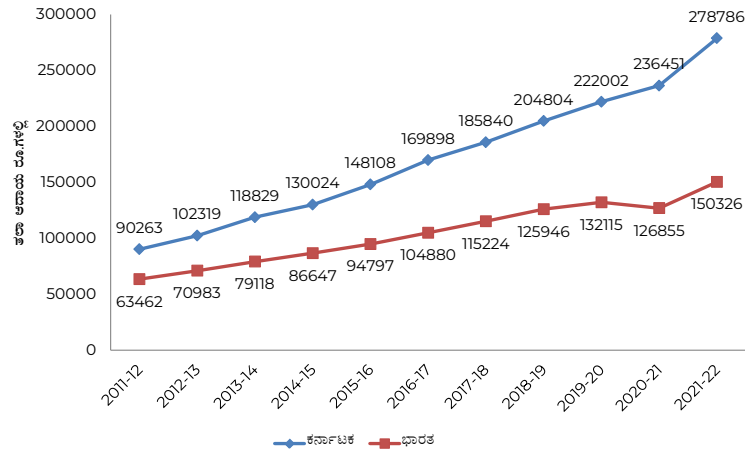
ಚಿತ್ರ 2.2: ಪ್ರಸಕ್ತ ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನದ ವಲಯವಾರು ಕೊಡುಗೆ

2.7 ತಲಾ ಆದಾಯ

ಪ್ರಸಕ್ತ ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿನ ರಾಜ್ಯದ ನಿವ್ವಳ ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನವನ್ನು ವಿತ್ತೀಯ ವರ್ಷದ ನಟ್ಟನಡುವಿನ ಅಂದಾಜು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಿಂದ ಅಂದರೆ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷದ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ಒಂದರಂದು ಇರಬಹುದಾದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಿಂದ ಭಾಗಿಸಿ ತಲಾ ಆದಾಯವನ್ನು ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಸಕ್ತ ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ 2020-21ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ನಿವ್ವಳ ತಲಾ ಆದಾಯವು 2,36,451 ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟಿದ್ದು, ಇದು 2021-22ನೇ ಸಾಲಿಗೆ ಶೇ.17.9 ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಳದೊಂದಿಗೆ 2,78,786 ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟಾಗುವುದೆಂದು ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ತಲಾ ಆದಾಯವು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತಲಾ ಆದಾಯಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಳವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಹೋಲಿಕೆಯನ್ನು ಚಿತ್ರ 2.3ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಚಿತ್ರ 2.3: ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯ ತಲಾ ಆದಾಯಗಳ ತುಲನೆ

2020-21ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ನಿವ್ವಳ ತಲಾದಾಯವು ಸ್ಥಿರ (2011-12) ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ 1,54,123 ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟಿದ್ದು, ಇದು 2021-22ನೇ ಸಾಲಿಗೆ ಶೇ.9.0 ರಷ್ಟು ಏರಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ 1,68,050 ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟಾಗುವುದೆಂದು ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿದೆ.

2.8 ರಾಜ್ಯ ನಿವ್ವಳ ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನ ಹಾಗೂ ತಲಾದಾಯ ಬೆಳವಣಿಗೆ

ಕೋಷ್ಟಕ 2.6ರಲ್ಲಿ ವರ್ಷವಾರು ರಾಜ್ಯ ನಿವ್ವಳ ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನ ಹಾಗೂ ತಲಾದಾಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 2.6 ರಾಜ್ಯನಿವ್ವಳ ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನ ಹಾಗೂ ತಲಾ ಆದಾಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆ		
ವರ್ಷ	ರಾಜ್ಯ ನಿವ್ವಳ ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನ (ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ)	ತಲಾದಾಯ (ರೂಗಳಲ್ಲಿ)
1960-61	692	296
1970-71	1,858	641
1980-81	5,587	1,520
1990-91	20,551	4,598
2000-01	96,348	18,344
2010-11	3,68,338	62,251
2011-12	5,54,952	90,263
2012-13	6,35,924	1,02,319
2013-14	7,46,569	1,18,829

ಕೋಷ್ಟಕ 2.6 ರಾಜ್ಯನಿವ್ವಳ ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನ ಹಾಗೂ ತಲಾ ಆದಾಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆ

ವರ್ಷ	ರಾಜ್ಯ ನಿವ್ವಳ ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನ (ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ)	ತಲಾದಾಯ (ರೂಗಳಲ್ಲಿ)
2014-15	8,25,782	1,30,024
2015-16	9,50,866	1,48,108
2016-17	11,02,636	1,69,898
2017-18	12,09,019	1,85,840
2018-19	13,43,103	2,04,804
2019-20 (ದ್ವಿ.ಪ.ಅಂ.)	14,67,522	2,22,002
2020-21 (ಪ್ರ.ಪ.ಅಂ.)	15,75,400	2,36,451
2021-22 (ಮು.ಅಂ.)	18,70,429	2,78,786

ಮು.ಅಂ.: ಮುನ್ಸೂಚನಾ ಅಂದಾಜುಗಳು; ಪ್ರ.ಪ.ಅಂ. : ಪ್ರಥಮ ಪರಿಷ್ಕೃತ ಅಂದಾಜುಗಳು; ದ್ವಿ.ಪ.ಅಂ : ದ್ವಿತೀಯ ಪರಿಷ್ಕೃತ ಅಂದಾಜುಗಳು
ಮೂಲ: ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

2.9 ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನದ ಅಂತರ್ ರಾಜ್ಯ ಹೋಲಿಕೆ

2019-20ನೇ ಸಾಲಿನ ಕರ್ನಾಟಕದ ರಾಜ್ಯ ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಆದಾಯ ಹಾಗೂ ತಲಾದಾಯವನ್ನು ಕೆಲವು ರಾಜ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತು ಅಖಿಲ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಕೆಯನ್ನು (ಸಿ.ಎಸ್.ಒ ರವರ ಅಂತರ್ಜಾಲದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿದ್ದಂತೆ) ಕೋಷ್ಟಕ 2.7 ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 2.7: ರಾಜ್ಯ ಆದಾಯ ಮತ್ತು ತಲಾದಾಯಗಳ ಹೋಲಿಕೆ			
ಕ್ರ ಸಂ	ರಾಜ್ಯ	ರಾಜ್ಯ ಆದಾಯ (ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ)	ತಲಾದಾಯ (ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ)
1	ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶ	9,86,611	1,70,215
2	ಬಿಹಾರ	6,18,628	46,292
3	ಗೋವಾ	78,338	4,55,654
4	ಹರಿಯಾಣ	7,64,872	2,39,535
5	ಹಿಮಾಚಲಪ್ರದೇಶ	1,56,522	1,83,286
6	ಕರ್ನಾಟಕ	17,30,991	2,36,451
7	ಕೇರಳ	7,58,942	1,94,767
8	ಮಧ್ಯ ಪ್ರದೇಶ	9,17,555	98,418
9	ಒಡಿಶಾ	5,42,890	1,09,071
10	ಪಂಜಾಬ್	5,29,703	1,51,367
11	ರಾಜಸ್ಥಾನ	9,57,912	1,09,386
12	ತಮಿಳುನಾಡು	19,02,689	2,25,106
13	ತೆಲಂಗಾಣಾ	9,80,407	2,37,632
14	ಉತ್ತರಪ್ರದೇಶ	17,17,505	65,338
15	ಉತ್ತರಖಾಂಡ್	2,27,421	1,76,744
16	ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಳ	13,01,017	1,21,267
17	ದೆಹಲಿ	7,98,310	3,54,004
18	ಜಮ್ಮು & ಕಾಶ್ಮೀರ	1,76,282	1,04,860
19	ಪುದುಚೇರಿ	36,402	2,10,467
	ಅಖಿಲ ಭಾರತ	1,98,00,914	1,26,855

ಮೂಲ: 1. ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ, 2. ಕೇಂದ್ರ ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ಕಚೇರಿ, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ

2.10 ಬೆಲ್ಲಾದಾಯ

2019-20ನೇ ಸಾಲಿನ ಪ್ರಸಕ್ತ ಹಾಗೂ ಸ್ಥಿರ (2011-12) ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿನ ಒಟ್ಟು/ನಿವ್ವಳ ಜಿಲ್ಲಾ ಆದಾಯ ಅಂದಾಜು ಹಾಗೂ ತಲಾವಾರು ಜಿಲ್ಲಾ ಆದಾಯ ಅಂದಾಜುಗಳನ್ನು 30 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ತಯಾರಿಸಿ ಕೋಷ್ಟಕ 2.8 ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

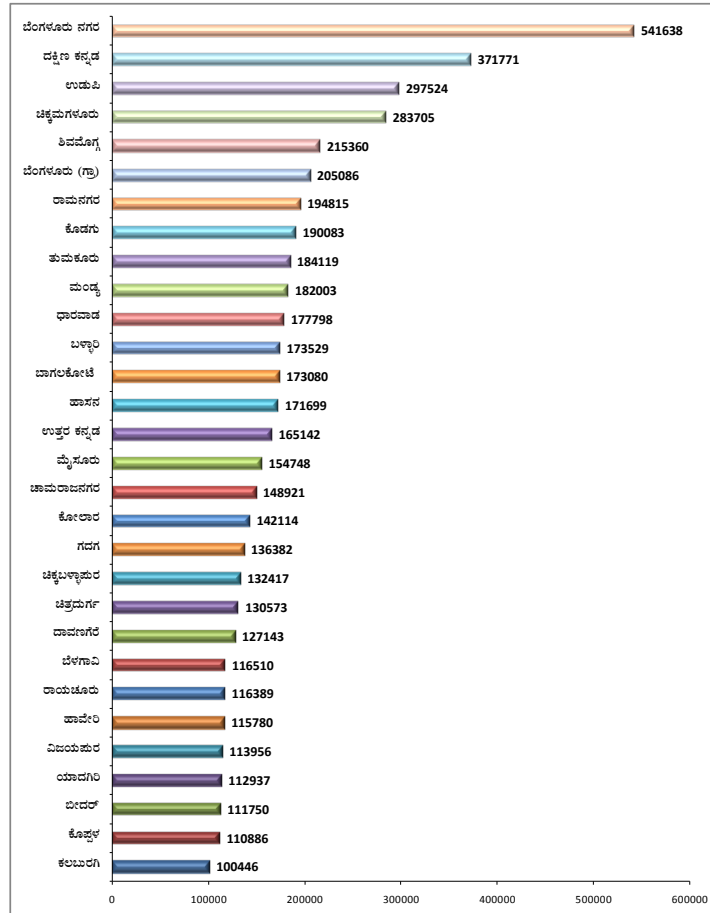
ಕೋಷ್ಟಕ 2.8: ಒಟ್ಟು /ನಿವ್ವಳ ಜಿಲ್ಲಾ ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನ ಮತ್ತು ತಲಾ ಆದಾಯ ವರ್ಷ: 2019-20 (ರೂ. ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)							
ಕ್ರ.ಸಂ	ಜಿಲ್ಲೆ	ಒಟ್ಟು ಜಿಲ್ಲಾ ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನ ಪ್ರಸಕ್ತ ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ	ಒಟ್ಟು ಜಿಲ್ಲಾ ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನ ಸ್ಥಿರ ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ	ನಿವ್ವಳ ಜಿಲ್ಲಾ ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನ ಪ್ರಸಕ್ತ ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ	ನಿವ್ವಳ ಜಿಲ್ಲಾ ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನ ಸ್ಥಿರ ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ	ತಲಾವಾರು ನಿವ್ವಳ ಜಿಲ್ಲಾ ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನ ಪ್ರಸಕ್ತ ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ (ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ)	ತಲಾವಾರು ನಿವ್ವಳ ಜಿಲ್ಲಾ ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನ ಸ್ಥಿರ ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ (ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ)
1	ಬಾಗಲಕೋಟೆ	3962658	2780240	3538919	2443926	173080	119526
2	ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ	59629019	42474894	56386342	39848837	541638	382781
3	ಬೆಂಗಳೂರು (ಗ್ರಾ)	2462358	1787167	2198854	1573375	205086	146748
4	ಬೆಳಗಾವಿ	6894338	4719045	6025322	4025179	116510	77834
5	ಬಳ್ಳಾರಿ	5228290	3817399	4604875	3312080	173529	124812
6	ಬೀದರ್	2346165	1642866	2059494	1410362	111750	76528
7	ವಿಜಯಪುರ	3103802	2212987	2684607	1869510	113956	79357
8	ಚಾಮರಾಜನಗರ	1872670	1327830	1644803	1145319	148921	103698
9	ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ	2054320	1484957	1798216	1277198	132417	94050
10	ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು	3883038	2766196	3493132	2456628	283705	199523
11	ಚಿತ್ರದುರ್ಗ	2691978	1784384	2344447	1508450	130573	84013
12	ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ	9235930	6906996	8405607	6230893	371771	275586
13	ದಾವಣಗೆರೆ	3054489	2026919	2676341	1730376	127143	82203
14	ಧಾರವಾಡ	3945294	2823430	3553199	2504634	177798	125329
15	ಗದಗ	1784222	1262056	1570908	1090414	136382	94667
16	ಕಲಬುರಗಿ	3223436	2299987	2789097	1945536	100446	70066
17	ಹಾಸನ	3702951	2682509	3300140	2354791	171699	122514
18	ಹಾವೇರಿ	2284893	1611772	2001436	1381729	115780	79931
19	ಕೊಡಗು	1284099	951075	1140459	826768	190083	137799
20	ಕೋಲಾರ	2713088	1946397	2362437	1662092	142114	99984
21	ಕೊಪ್ಪಳ	1906396	1324652	1667580	1132081	110886	75278
22	ಮಂಡ್ಯ	3973339	2882356	3555988	2543770	182003	130195
23	ಮೈಸೂರು	5662917	3975613	5024907	3458738	154748	106516
24	ರಾಯಚೂರು	2779734	1970321	2428973	1684886	116389	80735
25	ರಾಮನಗರ	2569290	1832540	2282052	1601906	194815	136752
26	ಶಿವಮೊಗ್ಗ	4564263	3112885	4084186	2735150	215360	144225
27	ತುಮಕೂರು	6045184	4313626	5336901	3745218	184119	129207
28	ಉಡುಪಿ	4155095	3058607	3790114	2762599	297524	216864
29	ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ	2893321	2020751	2567948	1758629	165142	113096
30	ಯಾದಗಿರಿ	1639074	1182447	1434915	1014580	112937	79854
	ಕರ್ನಾಟಕ	161545653	114982904	146752198	103035654	222002	155869

ಜಿಲ್ಲಾ ಆದಾಯ ಅಂದಾಜುಗಳನ್ನು ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ತಯಾರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕೇವಲ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಜಿಲ್ಲಾ ಆದಾಯ ಅಂದಾಜುಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮಾಹಿತಿಯು ಲಭ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. ದ್ವಿತೀಯ ಮತ್ತು ತೃತೀಯ ವಲಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕೇಂದ್ರ ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ಕಚೇರಿಯ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಯಂತೆ ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಅಂದಾಜುಗಳನ್ನು ಲಭ್ಯವಿರುವ ಯುಕ್ತ ಸೂಚಕಗಳ ಹಾಗೂ 6ನೇ ಆರ್ಥಿಕ ಗಣತಿಯ ಕಾರ್ಮಿಕ ಬಲದ ಅನುಪಾತದಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಹೊಸ ಆಧಾರ ವರ್ಷದ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿ ಮೇರೆಗೆ ಅಂದಾಜುಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ಬಳಸಿದ ಮಾಹಿತಿ ಮೂಲಗಳ ಹಾಗೂ ಅಂದಾಜಿಸುವ ವಿಧಾನಗಳಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಗಳಾಗಿರುವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲು ಯುಕ್ತ ಸೂಚಕಗಳ ಗುರುತಿಸುವಿಕೆ ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಈ ನಿಬಂಧನೆಯಿಂದಾಗಿ ಎರಡು ಅವಧಿಗಳ ಕಾಲಕ್ಕೆ ವಲಯವಾರು ಜಿಲ್ಲಾ ಅಂದಾಜುಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. 2019-20ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಒಟ್ಟು ಜಿಲ್ಲಾ ಆದಾಯ ಹಾಗೂ ತಲಾ ಆದಾಯದಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಸಕ್ತ ಬೆಂಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನದಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೊಡುಗೆಯು ಶೇ.36.9 ರಷ್ಟಿದ್ದು, ನಂತರದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ (ಶೇ.5.7) ಮತ್ತು ಬೆಳಗಾವಿ (ಶೇ.4.3), ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿರುತ್ತವೆ.

2019-20ನೇ ಸಾಲಿನ ಸ್ಥಿರ (2011-12) ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೊಡುಗೆಯು ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಳ ಕಾಣಲು ಕೃಷಿ ವಲಯದ ಕೊಡುಗೆಯು ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ದ್ವಿತೀಯ ಹಾಗೂ ತೃತೀಯ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಅಗ್ರ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದು, ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಕೇಂದ್ರೀಕರಣ ಹಾಗೂ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳ ಲಭ್ಯತೆಯೇ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

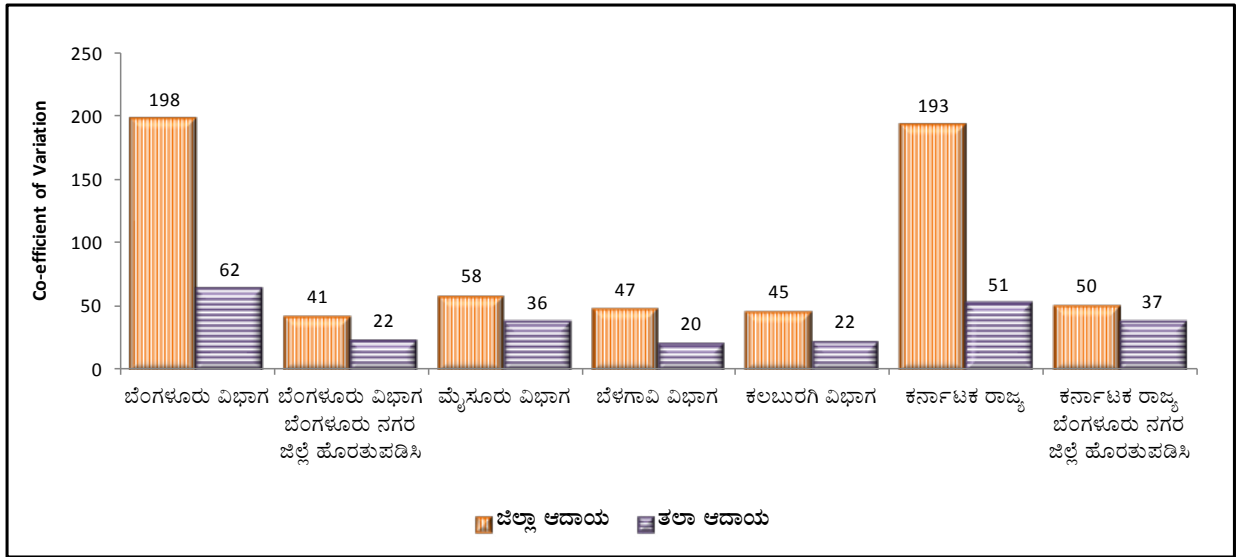
2019-20 ನೇ ಸಾಲಿನ ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ 30 ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ತಲಾ ಆದಾಯದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಚಿತ್ರ 2.4 ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಚಿತ್ರ 2.4: 2019-20 ನೇ ಸಾಲಿನ ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ತಲಾಆದಾಯ (ರೂಪಾಯಿಗಳಲ್ಲಿ)

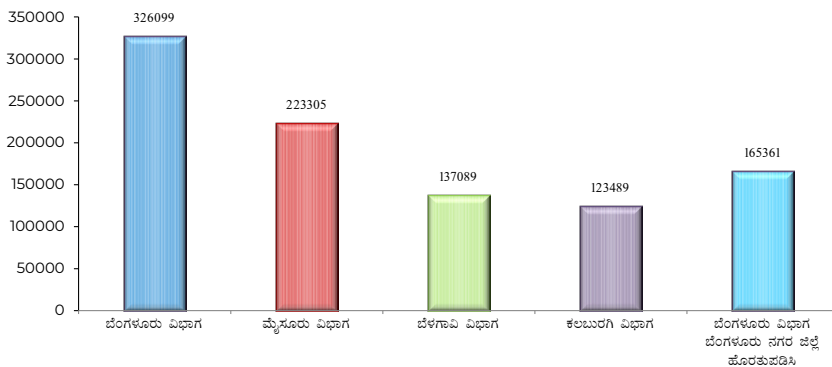
ಜಿಲ್ಲಾದಾಯವು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿನ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಅಳತೆಗೋಲಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಗತಿಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಅಂತರ ಜಿಲ್ಲಾ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳ ಹಾಗೂ ಅಸಮತೋಲನೆಯ ಗುಣ ಲಕ್ಷಣಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಗಮನ ಹರಿಸಲು ಇದೊಂದು ಉಪಯುಕ್ತ ನೀತಿ ಸೂಚಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಜಿಲ್ಲಾದಾಯದಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ ಜಿಲ್ಲಾ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲು ಗುಣ ಸಂಖ್ಯಾ ವ್ಯತ್ಯಾಸವು (Co-efficient of Variation) ಒಂದು ಸರಳ ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ಸೂಚಕವಾಗಿದ್ದು, ಚಿತ್ರ 2.5ರಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಹಾಗೂ ನಾಲ್ಕು ವಿಭಾಗಗಳ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಲೆಕ್ಕ ಮಾಡಿರುವ ಗುಣ ಸಂಖ್ಯಾ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಚಿತ್ರ 2.5: 2019-20ನೇ ಸಾಲಿನ ಜಿಲ್ಲಾ ಆದಾಯ ಮತ್ತು ತಲಾ ಆದಾಯದಲ್ಲಿನ ರಾಜ್ಯ ಹಾಗೂ ವಿಭಾಗವಾರು ಅಂತರ ಜಿಲ್ಲಾ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ ಪ್ರತಿ ಕಂದಾಯ ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿನ ಜಿಲ್ಲಾದಾಯ ಹಾಗೂ ತಲಾದಾಯದಲ್ಲಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಚಿತ್ರ 2.5 ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ಸೇರಿಸಿದಾಗ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸವು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗೋಚರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿದರೆ, ರಾಜ್ಯ ಹಾಗೂ ವಿಭಾಗೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾದಾಯ ಹಾಗೂ ತಲಾದಾಯದಲ್ಲಿನ ಅಂತರ್ ಜಿಲ್ಲಾ ವ್ಯತ್ಯಾಸವು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಬೇರೆ ವಿಭಾಗಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದಾಗ ಅತಿ ಕಡಿಮೆ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಗುಣಸಂಖ್ಯಾ ವ್ಯತ್ಯಾಸವು ರಾಜ್ಯದ ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಗತಿಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮತೋಲನೆಗೆ ಮೂಲ ಹಾಗೂ ಪ್ರಮುಖ ಸೂಚಕವಾಗಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ ಕಡಿಮೆ ಗುಣಸಂಖ್ಯಾ ವ್ಯತ್ಯಾಸವು (C.V) ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಥವಾ ಕಡಿಮೆ ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮತೋಲನವನ್ನಾಗಲಿ ಸೂಚಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಚಿತ್ರ 2.6: ವಿಭಾಗವಾರು ತಲಾ ಆದಾಯ

ಚಿತ್ರ 2.6 ನಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವಂತೆ ಕಲಬುರಗಿ ವಿಭಾಗವು (ಬಳ್ಳಾರಿ, ಬೀದರ್, ಕಲಬುರಗಿ, ಕೊಪ್ಪಳ, ರಾಯಚೂರು ಮತ್ತು ಯಾದಗಿರಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ) ತಲಾ ಆದಾಯದಲ್ಲಿ ವಿಭಾಗವಾರು ಕಡೆಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಭಾಗದ ತಲಾ ಆದಾಯಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಕಲಬುರಗಿ ವಿಭಾಗದ ತಲಾ ಆದಾಯವು ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಭಾಗದ ತಲಾ ಆದಾಯದ ಅರ್ಧಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇರುತ್ತದೆ.

2.11 ಬೆಲೆಗಳು

ಆರ್ಥಿಕ ಯೋಜನಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಲೆಯು ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಸೂಚಕವಾಗಿದೆ. ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿನ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಸಮಾಜದ ಎಲ್ಲಾ ವರ್ಗದವರ ಮೇಲೆ ನೇರ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತವೆ ಹಾಗೂ ಜನರ ಜೀವನ ಮಟ್ಟವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಲು ಸಹಾಯಕವಾಗಿವೆ. ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಗಟು ಹಾಗೂ ಚಿಲ್ಲರೆ ಬೆಲೆ ಎಂಬ 2 ವಿಧಗಳಿದ್ದು, ಈ ಎರಡು ವಿಧದ ಬೆಲೆಗಳು ಜನರ ಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹಾಗೂ ಹಣದುಬ್ಬರದ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿಯಲು ನೆರವಾಗುತ್ತವೆ. ಸಗಟು ಹಾಗೂ ಚಿಲ್ಲರೆ ಬೆಲೆಗಳ ಹಣದುಬ್ಬರವನ್ನು ಅಳೆಯಲು ಸಗಟು ಬೆಲೆ ಸೂಚ್ಯಂಕ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಹಕ ಬೆಲೆ ಸೂಚ್ಯಂಕ ಎಂಬ ಎರಡು ಮಾಪನಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

2.12 ಹಣದುಬ್ಬರ

ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ, ಸರಕು ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳ ಸಾಮಾನ್ಯ ಬೆಲೆಗಳ ಮಟ್ಟದ ಏರಿಕೆಯೇ ಹಣದುಬ್ಬರ. ಬೆಲೆ ಏರಿಕೆಯಾದಾಗ ಚಲಾವಣೆಯ ಪ್ರತಿ ಘಟಕವು ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸರಕುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಇದು ಒಂದು ದೇಶದ ಚಲಾವಣೆಯಲ್ಲಿರುವ ನಾಣ್ಯದ ಖರೀದಿ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹಣದುಬ್ಬರವನ್ನು 2 ವಿಧದಲ್ಲಿ ಅಳೆಯುವ ಪದ್ಧತಿ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದ್ದು, ಸಗಟು ಬೆಲೆ ಸೂಚ್ಯಂಕವು ಸಗಟು ಬೆಲೆ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಹಕ ಬೆಲೆ ಸೂಚ್ಯಂಕವು ಚಿಲ್ಲರೆ ಬೆಲೆ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಹಣದುಬ್ಬರವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವ ಸೂಚಕಗಳಾಗಿವೆ. ಸಗಟು ಬೆಲೆ ಸೂಚ್ಯಂಕ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಹಕ ಬೆಲೆ ಸೂಚ್ಯಂಕದಲ್ಲಿ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಬುಟ್ಟಿ ಮತ್ತು ತೂಕಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದ್ದು, ಗ್ರಾಹಕ ಬೆಲೆ ಸೂಚ್ಯಂಕದಲ್ಲಿರುವ ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳ ತೂಕವು ಸಗಟು ಬೆಲೆ ಸೂಚ್ಯಂಕಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಹೆಚ್ಚಿನದಾಗಿದ್ದು, ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿನ ಬೆಲೆ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಅತಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಸಗಟು ಬೆಲೆ ಸೂಚ್ಯಂಕದಲ್ಲಿ ಇಂಧನ ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿ ಪದಾರ್ಥಗಳ ತೂಕವು ಹೆಚ್ಚಿರುತ್ತದೆ.

- ❑ 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಸಗಟು ಬೆಲೆ ಸೂಚ್ಯಂಕ ಆಧಾರಿತ ಹಣದುಬ್ಬರದ ಪ್ರಮಾಣವು 8 ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ (ಏಪ್ರಿಲ್-ನವೆಂಬರ್) ಶೇ 8.26ರಷ್ಟು ಏರಿಕೆ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಕಳೆದ ಸಾಲಿನ ಇದೇ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಹಣದುಬ್ಬರದ ಪ್ರಮಾಣವು ಶೇ. 4.95 ರಷ್ಟು ಏರಿಕೆಯಾಗಿತ್ತು.
- ❑ 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಔದ್ಯಮಿಕ ಕಾರ್ಮಿಕ ಗ್ರಾಹಕ ಬೆಲೆ ಸೂಚ್ಯಂಕ ಆಧಾರಿತ ಹಣದುಬ್ಬರದ ಪ್ರಮಾಣವು 8 ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ (ಏಪ್ರಿಲ್-ನವೆಂಬರ್) ಶೇ 4.66 ರಷ್ಟು ಏರಿಕೆ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಕಳೆದ ಸಾಲಿನ ಇದೇ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಹಣದುಬ್ಬರದ ಪ್ರಮಾಣವು ಶೇ. 4.99 ರಷ್ಟು ಏರಿಕೆ ಕಂಡುಬಂದಿರುತ್ತದೆ.

2.13 ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಸಗಟು ಬೆಲೆ ಸೂಚ್ಯಂಕ

ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಂತದಲ್ಲಿ ವಹಿವಾಟಾಗುವ ಬೃಹತ್ ಮಟ್ಟದ ಸರಕುಗಳ ಸರಾಸರಿ ಬೆಲೆಗಳನ್ನು ಅಳೆಯುವ ಮಾಪನವೇ ಸಗಟು ಬೆಲೆ ಸೂಚ್ಯಂಕ. ಸಗಟು ಬೆಲೆ ಸೂಚ್ಯಂಕದ ಬುಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿರುವ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಪದಾರ್ಥಗಳು, ಇಂಧನ ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿ ಹಾಗೂ ಉತ್ಪಾದಿತ ಪದಾರ್ಥಗಳೆಂದು ಮೂರು ಗುಂಪುಗಳಾಗಿ ವರ್ಗೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ.

ಸಗಟು ಬೆಲೆ ಸೂಚ್ಯಂಕ: ರಾಷ್ಟ್ರ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಗಟು ಬೆಲೆ ಸೂಚ್ಯಂಕವನ್ನು ವಾಣಿಜ್ಯ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಮಂತ್ರಾಲಯದ ಕೈಗಾರಿಕಾ ನೀತಿ ಮತ್ತು ಉತ್ತೇಜನ ಇಲಾಖೆಯ ಆರ್ಥಿಕ ಸಲಹೆಗಾರರ ಕಛೇರಿಯಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಸಗಟು ಬೆಲೆ ಸೂಚ್ಯಂಕದ ಆಧಾರ ವರ್ಷ 2011-12=100 ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಸೂಚ್ಯಂಕವನ್ನು ರಚಿಸಲು, ವಿಶಾಲ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಹಾಗೂ ಉತ್ತಮ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯಕ್ಕಾಗಿ 697 ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ 117 ಪ್ರಾಥಮಿಕ

ಪದಾರ್ಥಗಳು, 16 ಇಂಧನ ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಹಾಗೂ 564 ಉತ್ಪಾದಿತ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಸೇರಿವೆ. ಸಗಟು ಬೆಲೆ ಸೂಚ್ಯಂಕದ ಬುಟ್ಟಿ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವುದಿಲ್ಲ.

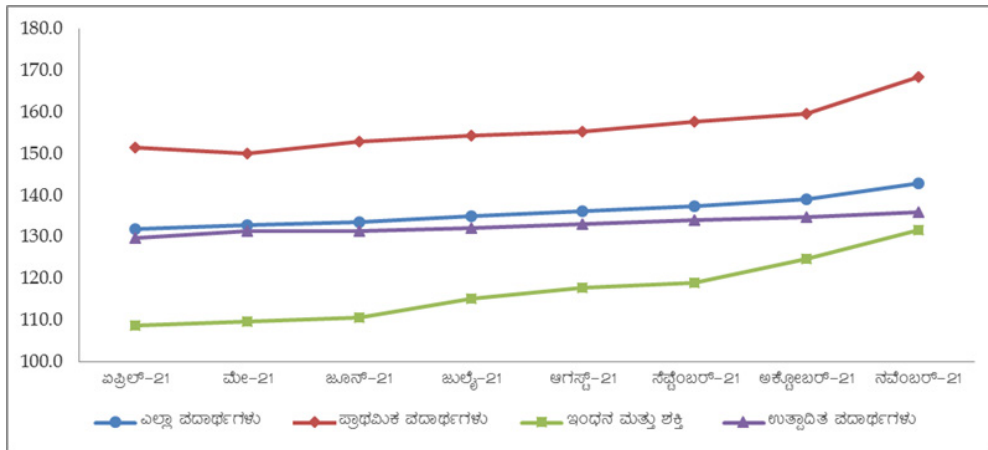
ಸಗಟು ವಹಿವಾಟು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹಣದುಬ್ಬರವನ್ನು ಅಂದಾಜು ಮಾಡಲು ಸಗಟು ಬೆಲೆ ಸೂಚ್ಯಂಕವನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕೇಂದ್ರ ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ಕಛೇರಿ (ಸಿಎಸ್‌ಓ)ಯು ಜಿಡಿಪಿ ಯನ್ನು ಅಂದಾಜು ಮಾಡಲು ಸಹ ಇದನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಸೂಚ್ಯಂಕವನ್ನು ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

2020-21 ಮತ್ತು 2021-22 ನೇ ಸಾಲಿನ ಸಗಟು ಬೆಲೆ ಸೂಚ್ಯಂಕದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಈ ಕೆಳಕಂಡಂತಿದೆ.

- ❑ 2021ರ ಏಪ್ರಿಲ್ ಮಾಹೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಸೂಚ್ಯಂಕವು 132.0 ರಷ್ಟಿದ್ದು, ನವೆಂಬರ್ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ 142.9 ಅಂಶಗಳಾಗಿದ್ದು, ಶೇ 8.26 ರಷ್ಟು ಏರಿಕೆ ಆಗಿರುತ್ತದೆ.
- ❑ 2020ರ ಏಪ್ರಿಲ್ ಮಾಹೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಸೂಚ್ಯಂಕವು 119.2 ರಷ್ಟಿದ್ದು, ನವೆಂಬರ್ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ 125.1 ಅಂಶಗಳಾಗಿದ್ದು, ಶೇ 4.95 ರಷ್ಟು ಏರಿಕೆಯಾಗಿತ್ತು.
- ❑ ನವೆಂಬರ್ 2021 ರ ಸಗಟು ಬೆಲೆ ಸೂಚ್ಯಂಕ ಆಧಾರಿತ ವಾರ್ಷಿಕ ಹಣದುಬ್ಬರದ ಪ್ರಮಾಣವು ಶೇ 14.23 ಏರಿಕೆ ಆಗಿರುತ್ತದೆ (ನವೆಂಬರ್ 2020ಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದಾಗ)
- ❑ 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನ (ಏಪ್ರಿಲ್-ನವೆಂಬರ್) ಸಮೂಹವಾರು ಸಗಟು ಬೆಲೆ ಸೂಚ್ಯಂಕದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಈ ಕೆಳಕಂಡಂತಿದೆ.
- ❑ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಸಮೂಹವು ಶೇ 22.62 ರಷ್ಟು ತೂಕವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಸೂಚ್ಯಂಕವು 8 ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಶೇ. 11.29 ರಷ್ಟು ಏರಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ.
- ❑ ಇಂಧನ ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿ ಸಮೂಹವು ಶೇ 13.15 ರಷ್ಟು ತೂಕವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಸೂಚ್ಯಂಕವು 8 ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಶೇ. 20.94 ರಷ್ಟು ಏರಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ.
- ❑ ಉತ್ಪಾದಿತ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಸಮೂಹವು ಶೇ 64.23 ರಷ್ಟು ತೂಕವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಸೂಚ್ಯಂಕವು 8 ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಶೇ.4.77 ರಷ್ಟು ಏರಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ.

ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಸಮೂಹವಾರು ಸಗಟು ಬೆಲೆ ಸೂಚ್ಯಂಕದಲ್ಲಿನ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರ 2.7ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಚಿತ್ರ 2.7: ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಸಮೂಹವಾರು ಸಗಟು ಬೆಲೆ ಸೂಚ್ಯಂಕದ ಪ್ರವೃತ್ತಿ

2.14. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ 33 ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಸಗಟು ಬೆಲೆ ಸೂಚ್ಯಂಕ: ಈ ಸೂಚ್ಯಂಕವು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಂತದ ವಾಣಿಜ್ಯ ವಹಿವಾಟಿನ ಬೆಲೆಗಳ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ನಿಗಾವಹಿಸಲು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನವನ್ನು ಅಂದಾಜಿಸಲು ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಈ ಸೂಚ್ಯಂಕ ರಚನೆಗೆ 1981-82=100 ನ್ನು ಆಧಾರ ವರ್ಷವನ್ನಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸೂಚ್ಯಂಕ ರಚನೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಮೂಲಗಳೆಂದರೆ, (1) ಕೃಷಿ ಮಾರಾಟ ಇಲಾಖೆಯ ಆಯ್ದು 40 ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಮಿತಿಗಳು, (2) ಸಕ್ಕರೆ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ, (3) ಕಾಫಿ, ತಂಬಾಕು ಮತ್ತು ಮಸಾಲೆ ಮಂಡಳಿಗಳು.

2020-21 ಮತ್ತು 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನ (ಏಪ್ರಿಲ್-ನವೆಂಬರ್) ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ 33 ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಸಗಟು ಬೆಲೆ ಸೂಚ್ಯಂಕದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ(ಆಧಾರ ವರ್ಷ:1981-82=100)

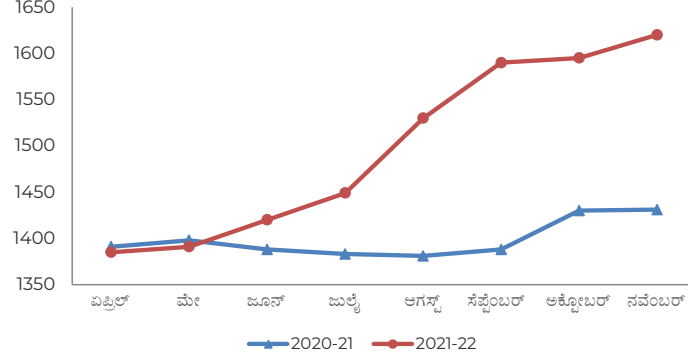
- 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನ ಏಪ್ರಿಲ್ ಮಾಹೆಯಲ್ಲಿ ಸಗಟು ಬೆಲೆ ಸೂಚ್ಯಂಕವು 1385 ರಷ್ಟಿದ್ದು, ನವೆಂಬರ್ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ 1620 ರಷ್ಟಾಗಿದ್ದು, 8 ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಚ್ಯಂಕವು ಶೇ 16.97 ರಷ್ಟು ಏರಿಕೆ ಆಗಿರುತ್ತದೆ.
- 2020-21ನೇ ಸಾಲಿನ ಏಪ್ರಿಲ್ ಮಾಹೆಯಲ್ಲಿ ಸೂಚ್ಯಂಕವು 1391 ರಷ್ಟಿದ್ದು, ನವೆಂಬರ್ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ 1431 ಕ್ಕೆ ಏರಿಕೆಯಾಗಿದ್ದು ಸೂಚ್ಯಂಕದಲ್ಲಿ ಶೇ.2.88 ರಷ್ಟು ಏರಿಕೆ ಆಗಿತ್ತು.
- 2021ರ ನವೆಂಬರ್ ಸೂಚ್ಯಂಕವು 1620 ರಷ್ಟಿದ್ದು, 2020ರ ನವೆಂಬರ್ ಮಾಹೆಯ ಸೂಚ್ಯಂಕಕ್ಕೆ (1431) ಹೋಲಿಸಿದಾಗ ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ಶೇ.13.21 ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಳವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

2021-22ನೇ ಸಾಲಿನ (ಏಪ್ರಿಲ್-ನವೆಂಬರ್) 33 ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಸಮೂಹವಾರು ಸಗಟು ಬೆಲೆ ಸೂಚ್ಯಂಕದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಈ ಕೆಳಕಂಡಂತಿದೆ.

- 2021ರ ನವೆಂಬರ್ ಮಾಹೆಯ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಸಗಟು ಬೆಲೆ ಸೂಚ್ಯಂಕವನ್ನು ಇದೇ ಸಾಲಿನ ಏಪ್ರಿಲ್ ಮಾಹೆಯ ಸೂಚ್ಯಂಕಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದಾಗ 8 ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಶೇ.16.97 ರಷ್ಟು ಏರಿಕೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸೂಚ್ಯಂಕದಲ್ಲಿನ ಏರಿಕೆಗೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಾರು ಪದಾರ್ಥಗಳ ಗುಂಪಿನ ಸೂಚ್ಯಂಕವು ಶೇ.30.88 ರಷ್ಟು, ಇತರೆ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಗುಂಪಿನ ಸೂಚ್ಯಂಕವು ಶೇ.27.01 ರಷ್ಟು, ಏಕದಳ ಧಾನ್ಯಗಳ ಗುಂಪಿನ ಸೂಚ್ಯಂಕವು ಶೇ.21.04 ರಷ್ಟು, ದ್ವಿದಳ ಧಾನ್ಯಗಳ ಗುಂಪಿನ ಸೂಚ್ಯಂಕ ಶೇ.1.70 ರಷ್ಟು, ಎಣ್ಣೆ ಕಾಳುಗಳು ಪದಾರ್ಥಗಳ ಗುಂಪಿನ ಸೂಚ್ಯಂಕವು ಶೇ.1.14 ರಷ್ಟು ಮತ್ತು ಬೆಲ್ಲ ಮತ್ತು ಸಕ್ಕರೆ ಗುಂಪಿನ ಸೂಚ್ಯಂಕವು ಶೇ.0.56 ರಷ್ಟು ಏರಿಕೆಯಾಗಿರುವುದು ಕಾರಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಮಸಾಲೆ ಸಾಂಬಾರು ಪದಾರ್ಥಗಳ ಗುಂಪಿನ ಸೂಚ್ಯಂಕವು ಶೇ. 1.80 ರಷ್ಟು ಇಳಿಕೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.
- 2021ರ ಏಪ್ರಿಲ್-ನವೆಂಬರ್ ಮಾಹೆಯಲ್ಲಿ ಈರುಳ್ಳಿ, ಆಲೂಗೆಡ್ಡೆ, ಅಗಸೆ, ಹತ್ತಿ (ಲಿಂಟ್) ಮತ್ತು ಕಾಫಿ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಬೆಲೆಗಳು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಶೇ.110.0ರಷ್ಟು, ಶೇ.60.8ರಷ್ಟು, ಶೇ.59.5ರಷ್ಟು, ಶೇ.51.5ರಷ್ಟು ಮತ್ತು ಶೇ.34.3 ರಷ್ಟು ಏರಿಕೆಯಾಗಿದ್ದು, ಏಲಕ್ಕಿ ಪದಾರ್ಥದ ಬೆಲೆಗಯಲ್ಲಿ ಶೇ.23.3 ರಷ್ಟು ಇಳಿಕೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

2020-21 ಮತ್ತು 2021-22ರ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಸಗಟು ಬೆಲೆ ಸೂಚ್ಯಂಕದ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಚಿತ್ರ 2.8ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಚಿತ್ರ 2.8: ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಸಗಟು ಬೆಲೆ ಸೂಚ್ಯಂಕದ ಪ್ರವೃತ್ತಿ

2.15. ಗ್ರಾಹಕ ಬೆಲೆ ಸೂಚ್ಯಂಕ

ಗ್ರಾಹಕ ಬೆಲೆ ಸೂಚ್ಯಂಕವು, ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಗುಂಪಿನ ಜನರು ಬಳಸುವ ಆಯ್ಕೆಯಾದ ಸರಕು ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳ ಚಿಲ್ಲರೆ ಬೆಲೆಗಳನ್ನು ಆಧಾರಿತ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದಾಗ ಆಗುವ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಅಳೆಯುವ ಮಾಪನವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಈ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಅಳೆಯಲು 4 ವಿಧದ ಗ್ರಾಹಕ ಬೆಲೆ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿ ಮಾಹೆ ರಚಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ ಎ) ಔದ್ಯಮಿಕ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಗ್ರಾಹಕ ಬೆಲೆ ಸೂಚ್ಯಂಕ (ಔ.ಕಾ.ಗ್ರಾ.ಬೆ.ಸೂ), ಬಿ) ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ (ಕೃ.ಕಾ.ಗ್ರಾ.ಬೆ.ಸೂ), ಸಿ) ಗ್ರಾಮೀಣ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ (ಗ್ರಾ.ಕಾ.ಗ್ರಾ.ಬೆ.ಸೂ) ಹಾಗೂ ಡಿ) ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರ ಕಾರ್ಮಿಕ ಗ್ರಾಹಕ ಬೆಲೆ ಸೂಚ್ಯಂಕ. ಮೊದಲ ಮೂರು ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಮಿಕ ಬ್ಯೂರೋ, ಶಿಮ್ಲಾದವರು ಮತ್ತು ನಾಲ್ಕನೆಯದನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ಕಚೇರಿ, ನವದೆಹಲಿಯವರು ರಚಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯವು ಪ್ರತಿ ಮಾಹೆ ರಾಜ್ಯ ಸರಣಿಯಡಿ 9 ಕೇಂದ್ರಗಳಿಗೆ ಔದ್ಯಮಿಕ ಕಾರ್ಮಿಕ ಗ್ರಾಹಕ ಬೆಲೆ ಸೂಚ್ಯಂಕವನ್ನು ಮಾತ್ರ ರಚಿಸಿ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ.

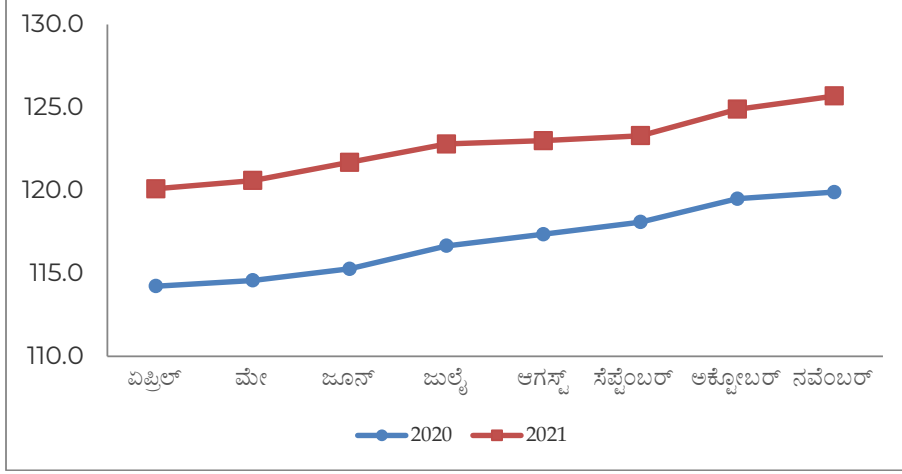
ಗ್ರಾಹಕ ಬೆಲೆ ಸೂಚ್ಯಂಕವನ್ನು ಹಣದುಬ್ಬರದ ಮಾಪಕ ಎಂದು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಬೆಲೆ ಸ್ಥಿರತೆಯನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವ ಸಾಧನವಾಗಿದೆ. ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರರ ತುಟ್ಟಿ ಭತ್ಯೆ ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಮಾಲೀಕರ ನಡುವಿನ ವೇತನ ಒಪ್ಪಂದಗಳು ಈ ಸೂಚ್ಯಂಕವನ್ನು ಆಧರಿಸಿವೆ.

2.16 ಔದ್ಯಮಿಕ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಗ್ರಾಹಕ ಬೆಲೆ ಸೂಚ್ಯಂಕ

ಔದ್ಯಮಿಕ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಗ್ರಾಹಕ ಬೆಲೆ ಸೂಚ್ಯಂಕವನ್ನು ಕಾರ್ಖಾನೆ, ಗಣಿ, ನೆಡುತೋಪು, ಸಾರಿಗೆ, ಬಂದರು, ರೈಲ್ವೆ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಈ ಎರಡು ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳಿಗೆ ತುಟ್ಟಿಭತ್ಯೆಯನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಲು ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2020 ರಿಂದ ಆಧಾರ ವರ್ಷವನ್ನು 2001=100 ರಿಂದ 2016=100 ಆಧಾರ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಪರಿಷ್ಕೃತಗೊಳಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಹೊಸ ಆಧಾರ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಔದ್ಯಮಿಕ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಗ್ರಾಹಕ ಬೆಲೆ ಸೂಚ್ಯಂಕವನ್ನು ದೇಶಾದ್ಯಂತ ಕೈಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿರುವ ಆಯ್ದು 88 ಕೇಂದ್ರಗಳಿಗೆ ರಚಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿನ 7 ಕೇಂದ್ರಗಳಾದ ಬೆಂಗಳೂರು, ಬೆಳಗಾವಿ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ-ಧಾರವಾಡ, ಮಡಿಕೇರಿ, ಮೈಸೂರು, ದಾವಣಗೆರೆ ಮತ್ತು ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಕೇಂದ್ರಗಳು ಸೇರಿವೆ.

2020-21 ಮತ್ತು 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನ ಅಖಿಲ ಭಾರತದ ಔದ್ಯಮಿಕ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಗ್ರಾಹಕ ಬೆಲೆ ಸೂಚ್ಯಂಕದ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಚಿತ್ರ 2.9ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಚಿತ್ರ 2.9: ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಔದ್ಯಮಿಕ ಕಾರ್ಮಿಕ ಗ್ರಾಹಕ ಬೆಲೆ ಸೂಚ್ಯಂಕದ ಪ್ರವೃತ್ತಿ

2019-20, 2020-21 ಮತ್ತು 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನ ಕೇಂದ್ರ ಸರಣಿಯ ಔದ್ಯಮಿಕ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಗ್ರಾಹಕ ಬೆಲೆ ಸೂಚ್ಯಂಕದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ:

- ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಮಟ್ಟದ ಔದ್ಯಮಿಕ ಕಾರ್ಮಿಕ ಗ್ರಾಹಕ ಬೆಲೆ ಸೂಚ್ಯಂಕವು ನವೆಂಬರ್ 2020 ರಲ್ಲಿ 119.9 ಅಂಶಗಳಾಗಿದ್ದು 2021 ರ ಇದೇ ಅವಧಿಗೆ 125.7 ಅಂಶಗಳಿಗೆ ಚಲಿಸಿದ್ದು, ವಾರ್ಷಿಕ ಹಣದುಬ್ಬರದ ಪ್ರಮಾಣವು ಶೇ.4.84ರಷ್ಟು ಏರಿಕೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕಳೆದ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ, 2020 ರ ನವೆಂಬರ್ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಸೂಚ್ಯಂಕವು 119.9 ಅಂಶಗಳಾಗಿದ್ದು 2019ರ ನವೆಂಬರ್ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಸೂಚ್ಯಂಕವು 113.9 ಅಂಶಗಳಷ್ಟಿದ್ದು, ವಾರ್ಷಿಕ ಹಣದುಬ್ಬರದ ಪ್ರಮಾಣವು ಶೇ.5.27 ರಷ್ಟು ಏರಿಕೆಯಾಗಿತ್ತು.
- 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನ ಏಪ್ರಿಲ್-ನವೆಂಬರ್‌ವರೆಗಿನ 8 ತಿಂಗಳ ಸರಾಸರಿ ಸೂಚ್ಯಂಕವು 122.8 ಅಂಶಗಳಾಗಿದ್ದು, 2020-21 ನೇ ಸಾಲಿನ ಇದೇ ಅವಧಿಯ ಸರಾಸರಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ (117.0) ಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಹಣದುಬ್ಬರವು ಶೇ.4.96 ರಷ್ಟು ಏರಿಕೆ ಆಗಿರುವುದು ಕಂಡು ಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ಕಳೆದ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ 2020-21ನೇ ಸಾಲಿನ ಏಪ್ರಿಲ್-ನವೆಂಬರ್‌ವರೆಗಿನ 8 ತಿಂಗಳ ಸರಾಸರಿ ಸೂಚ್ಯಂಕವು 117.0 ಅಂಶಗಳಷ್ಟಿದ್ದು, 2019-20ನೇ ಸಾಲಿನ ಇದೇ ಅವಧಿಯ ಸರಾಸರಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ (110.9) ಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ 8 ತಿಂಗಳ ಹಣದುಬ್ಬರದ ಪ್ರಮಾಣವು ಶೇ.5.50 ರಷ್ಟು ಏರಿಕೆಯಾಗಿತ್ತು.

2.17. ರಾಜ್ಯ ಔದ್ಯಮಿಕ ಕಾರ್ಮಿಕ ಗ್ರಾಹಕ ಬೆಲೆ ಸೂಚ್ಯಂಕ

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯವು ಔದ್ಯಮಿಕ ಕಾರ್ಮಿಕ ಗ್ರಾಹಕ ಬೆಲೆ ಸೂಚ್ಯಂಕವನ್ನು 9 ಕೇಂದ್ರಗಳಿಗೆ ಅಂದರೆ ಬಳ್ಳಾರಿ, ಭದ್ರಾವತಿ, ದಾಂಡೇಲಿ, ಕಲಬುರಗಿ, ಹಾಸನ, ಮಂಡ್ಯ, ಮಂಗಳೂರು, ರಾಯಚೂರು ಹಾಗೂ ತುಮಕೂರು ಕೇಂದ್ರಗಳಿಗೆ ರಚಿಸುತ್ತಿದೆ. ರಾಜ್ಯ ಸರಣಿಯ ಸೂಚ್ಯಂಕದ ಆಧಾರ ವರ್ಷ 1987-88=100.

2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಸರಣಿಯ 9 ಕೇಂದ್ರಗಳ ಪೈಕಿ ಕಲಬುರಗಿ ಮತ್ತು ಬಳ್ಳಾರಿ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯ ಸೂಚ್ಯಂಕದಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಶೇ.4.64 ಮತ್ತು ಶೇ.4.20 ರಷ್ಟು ಏರಿಕೆಯನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿವೆ. ಕಲಬುರಗಿ ಕೇಂದ್ರದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸೂಚ್ಯಂಕವು 2021 ರ ಏಪ್ರಿಲ್ ನಿಂದ ನವೆಂಬರ್ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ 926 ರಿಂದ 969 ಕ್ಕೆ ಏರಿಕೆಯಾಗಿದ್ದು, ಶೇ.4.64 ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬಂದಿರುತ್ತದೆ. 2021 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಏಪ್ರಿಲ್ ನಿಂದ ನವೆಂಬರ್ ಅವಧಿಯ 8 ತಿಂಗಳ ಸರಾಸರಿ ಸೂಚ್ಯಂಕವು 946.5 ಆಗಿದ್ದು, ಕಳೆದ ಸಾಲಿನ ಇದೇ ಅವಧಿಯ ಸರಾಸರಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ 882.9 ಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದಾಗ ಶೇ.7.20 ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬಂದಿರುತ್ತದೆ.

2.18 ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಗ್ರಾಹಕ ಬೆಲೆ ಸೂಚ್ಯಂಕ

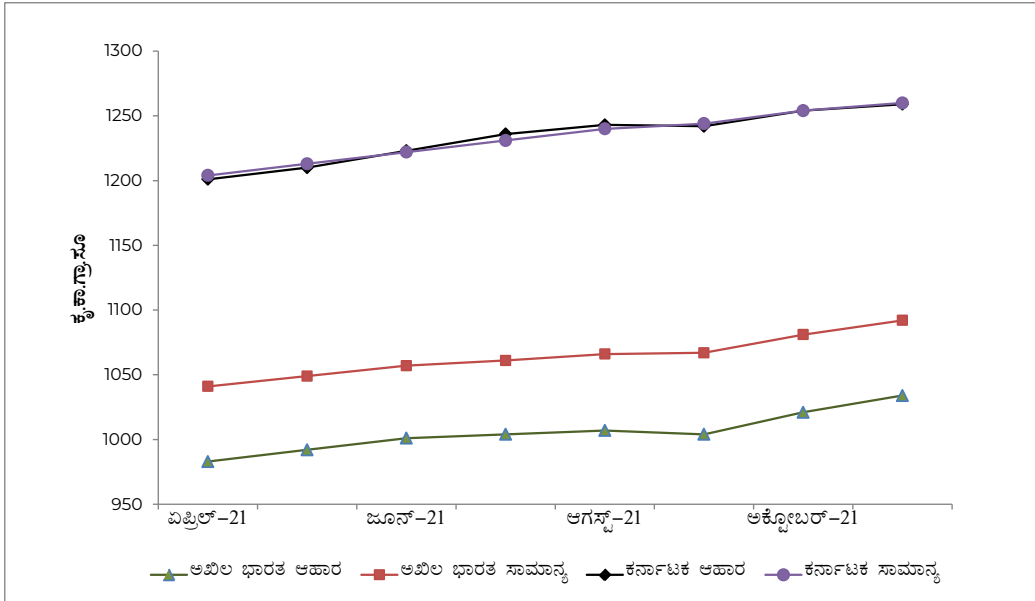
ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾದರಿ ಸಮೀಕ್ಷಾ ಕಛೇರಿಯ ಕ್ಷೇತ್ರ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ವಿಭಾಗ (ಎಫ್.ಓ.ಡಿ) ದಿಂದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಕಾರ್ಮಿಕ ಬ್ಯುರೋ, ಶಿಮ್ಲಾದವರು, ಕರ್ನಾಟಕವು ಸೇರಿದಂತೆ 20 ರಾಜ್ಯಗಳ ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಗ್ರಾಹಕ ಬೆಲೆ ಸೂಚ್ಯಂಕವನ್ನು ಪ್ರತಿ ಮಾಹೆ ರಚಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕೃಷಿ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಈ ಸೂಚ್ಯಂಕವನ್ನು ಕನಿಷ್ಠ ವೇತನ ನಿಗದಿಪಡಿಸಲು ಹಾಗೂ ಪರಿಷ್ಕರಿಸಲು ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಸೂಚ್ಯಂಕದ ಆಧಾರ ವರ್ಷ 1986-87=100 ಆಗಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸೂಚ್ಯಂಕವು ಏಪ್ರಿಲ್ 2021ಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದಾಗ ನವೆಂಬರ್ 2021ರಲ್ಲಿ ಶೇ.4.65 ರಷ್ಟು ಏರಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಇದು ಶೇ.4.90 ರಷ್ಟು ಏರಿಕೆ ದಾಖಲಿಸಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ (2021ರ ನವೆಂಬರ್ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ) ಸಾಮಾನ್ಯ ಸೂಚ್ಯಂಕದ ಸರಾಸರಿಯು 1234 ಅಂಶಗಳಾಗಿದ್ದು, 2020-21ರ ಇದೇ ಅವಧಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಸರಾಸರಿ ಸೂಚ್ಯಂಕವು 1128 ಅಂಶಗಳಾಗಿದ್ದು, ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ಶೇ.9.40 ರಷ್ಟು ಏರಿಕೆಯಾಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಈ ಏರಿಕೆಯು ಶೇ.3.20ರಷ್ಟು ಆಗಿರುತ್ತದೆ.

2021-22ನೇ ಸಾಲಿನ ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಗ್ರಾಹಕ ಬೆಲೆ ಸೂಚ್ಯಂಕದ ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯ ಸೂಚ್ಯಂಕದ ವಿವರವನ್ನು ಚಿತ್ರ 2.10ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಚಿತ್ರ 2.10: ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಗ್ರಾಹಕ ಬೆಲೆ ಸೂಚ್ಯಂಕದ ಪ್ರವೃತ್ತಿ

2.19 ಕರ್ನಾಟಕದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಲೆಗಳ ಸ್ಥಿತಿ

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಚಿಲ್ಲರೆ ಬೆಲೆಗಳ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅಂದಾಜಿಸಲು ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಆಯ್ದು ಕೇಂದ್ರಗಳಿಂದ ಆಯ್ದು ಮಾಡಲಾದ ಅಗತ್ಯ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಗೆ ಚಿಲ್ಲರೆ ಬೆಲೆಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿದೆ. ಮಾಹವಾರು ಗ್ರಾಮೀಣ ಚಿಲ್ಲರೆ ಬೆಲೆಗಳ ಸೂಚ್ಯಂಕವನ್ನು ಮತ್ತು ನಗರ ಚಿಲ್ಲರೆ ಬೆಲೆ ಸೂಚ್ಯಂಕವನ್ನು ರಚಿಸಲು, ಗ್ರಾಮೀಣ ಚಿಲ್ಲರೆ ಬೆಲೆಗಳನ್ನು ಮಾಸಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ನಗರ ಚಿಲ್ಲರೆ ಬೆಲೆಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿವಾರವು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಎರಡು ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳ ಆಧಾರ ವರ್ಷ 1970=100 ಆಗಿದೆ. ಈ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳು ತೂಕರಹಿತವಾಗಿದ್ದು, ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಬೆಲೆಗಳ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ನಿಗಾವಹಿಸಲು ಹಾಗೂ ನೀತಿ ರೂಪಿಸಲು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡುತ್ತದೆ.

(ಎ) ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಲೆಗಳ ಸ್ಥಿತಿ

20 ಮುಖ್ಯ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಚಿಲ್ಲರೆ ಬೆಲೆಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿ ವಾರವು ರಾಜ್ಯದ 20 ನಗರ ಕೇಂದ್ರಗಳಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಚಿಲ್ಲರೆ ಬೆಲೆ ಸೂಚ್ಯಂಕವನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಚಿಲ್ಲರೆ ಬೆಲೆ ಸೂಚ್ಯಂಕವು ಏಪ್ರಿಲ್ 2021ರಲ್ಲಿ 3899 ರಿಂದ ನವೆಂಬರ್ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ 4133 ಅಂಶಗಳಿಗೆ ಏರಿಕೆಯಾಗಿದ್ದು, ಶೇ.6.0 ರಷ್ಟು ಏರಿಕೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಏರಿಕೆಗೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಈರುಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ಕೊಬ್ಬರಿ ಎಣ್ಣೆ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಬೆಲೆಗಳು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಶೇ.49.7ರಷ್ಟು ಮತ್ತು ಶೇ.6.8ರಷ್ಟು ಏರಿಕೆಯಾಗಿರುವುದು ಕಾರಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ (ಏಪ್ರಿಲ್-ನವೆಂಬರ್), ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಸರಾಸರಿ ಸೂಚ್ಯಂಕವು 4014 ಆಗಿದ್ದು, ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷದ ಇದೇ ಅವಧಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದಾಗ 3582 ರಷ್ಟಿದ್ದು, ಶೇ.12.1 ರಷ್ಟು ಏರಿಕೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

(ಬಿ) ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಲೆಗಳ ಸ್ಥಿತಿ

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾಸಿಕವಾಗಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಚಿಲ್ಲರೆ ಬೆಲೆಗಳ ಸೂಚ್ಯಂಕವನ್ನು ರಚಿಸಲು 29 ಅಗತ್ಯ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಚಿಲ್ಲರೆ ಬೆಲೆಗಳನ್ನು 352 ಗ್ರಾಮಗಳಿಂದ ಪ್ರತಿ ಮಾಹೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನ, ಏಪ್ರಿಲ್‌ನಲ್ಲಿ 5678ರಷ್ಟಿದ್ದ ಸೂಚ್ಯಂಕವು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಏರಿಕೆಯಾಗಿ ನವೆಂಬರ್ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ 5804 ರಷ್ಟಾಗಿದ್ದು, ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಸೂಚ್ಯಂಕವು ಶೇ. 2.2 ರಷ್ಟು ಏರಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಏರಿಕೆಗೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಈರುಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ಕೊಬ್ಬರಿ ಎಣ್ಣೆ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಬೆಲೆಗಳು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಶೇ.25.8 ರಷ್ಟು ಮತ್ತು ಶೇ.6.1 ರಷ್ಟು ಏರಿಕೆಯಾಗಿರುವುದೇ ಕಾರಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನ ನವೆಂಬರ್‌ವರೆಗಿನ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ಚಿಲ್ಲರೆ ಬೆಲೆಗಳ ಸೂಚ್ಯಂಕದ ಸರಾಸರಿಯು 5778 ರಷ್ಟಾಗಿದ್ದು, ಇದೇ ಅವಧಿಯ ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದಾಗ 5072 ರಷ್ಟಿದ್ದು ಶೇ 13.8 ರಷ್ಟು ಏರಿಕೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

2.20 ಮುಂದಿನ ಹಾದಿ

2020-21 ನೇ ಸಾಲಿನ ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನವು ಶೇ. (-) 0.5ರಷ್ಟಿದ್ದು, 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಶೇ.9.5ರನ್ನು ತಲುಪಬಹುದೆಂದು ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿದೆ.

- 2020-21ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಶೇ. 15.1ರಷ್ಟಿದ್ದ ಕೃಷಿವಲಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು 2021-22 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಅತಿ ಪ್ರವಾಹದಿಂದಾಗಿ ಸುಮಾರು 15 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಹಾನಿಯುಂಟಾಗಿದ್ದರೂ, ಶೇ.2.2ರಷ್ಟು ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಬಹುದೆಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಹಾಗೂ ಜಾನುವಾರು ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಶೇ.22.5 ಹಾಗೂ ಶೇ.7.1ರಷ್ಟು ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಸಮಗ್ರ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಯ ಅಗತ್ಯತೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.
- 2020-21ನೇ ಸಾಲಿನ ಶೇ.(-)5.5 ಬೆಳವಣಿಗೆಯಿಂದ ಕೈಗಾರಿಕಾ ವಲಯವು ಚೇತರಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಶೇ. 7.4ರಷ್ಟು ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಬಹುದೆಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹೆಚ್ಚು ಶ್ರಮಿಕಾಧಾರಿತ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ.
- 2020-21ನೇ ಸಾಲಿನ ಶೇ.(-)1.5 ಬೆಳವಣಿಗೆಯಿಂದ 2021-22 ನೇ ಸಾಲಿನ ಸೇವಾವಲಯವು ಶೇ.9.2ರ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಸಂಬಂಧಿತ ಸೇವೆಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಿಂದಾಗಿ (ಒಟ್ಟು ಜಿ.ಡಿ.ಪಿ ಯಲ್ಲಿ ಶೇ.23ರ ಕೊಡುಗೆ) ಸಾಧಿಸಬಹುದೆಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹಣಕಾಸು ಸೇವೆಗಳು (ಶೇ.3.2) ಹಾಗೂ ಸಾರಿಗೆ (ಶೇ.4.4) ವಲಯಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.
- ರಾಜ್ಯ ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನದ ಅಂದಾಜುಗಳ ತಯಾರಿಕೆಗೆ ಬಳಸುವ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಮಾಹಿತಿಗಳ ನಿಖರತೆ, ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಲು ಮತ್ತು ಸಕಾಲಿಕ ಮಾಹಿತಿ ಹರಿವಿಗಾಗಿ ಹಾಗೂ ಹೊಸ ಮಾಹಿತಿ ಮೂಲಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಸರ್ಕಾರವು ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿರುತ್ತದೆ.
- ಕೈಗಾರಿಕಾ ನೀತಿ 2020-25 ರಂತೆ ಮುಂಬರುವ 5ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಸರಕುಗಳ ರಫ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮೂರನೇ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಮೂಲಕ ರಾಜ್ಯ ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸೌಲಭ್ಯ ಕಾಯ್ದೆಗೆ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡಿ ಕೈಗಾರಿಕಾ 'ಲಯದಲ್ಲಿ ಹೂಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಅಫಿಡವಿಟ್ ಆಧಾರಿತ ಕ್ಲಿಯರೆನ್ಸ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

- ಸೇವಾ ವಲಯದ ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನದ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು, ಬೆಂಗಳೂರುನಗರ ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಇತರೆ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶೇಷ ಗಮನಹರಿಸಿ ಸರ್ಕಾರ 2020-25ರ ಹೊಸ ಐಟಿ ನೀತಿಯನ್ನು ಘೋಷಿಸಿದೆ.
- ಆತ್ಮನಿರ್ಭರಣೆ ಒಂದು ಜಿಲ್ಲೆ-ಒಂದು ಉತ್ಪನ್ನ ಉಪಕ್ರಮವು ಕೃಷಿ ವಲಯದ ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನದ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಹೊಸ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ನೀತಿ 2020-25ರಡಿ ದೇಶೀಯ ಮತ್ತು ವಿದೇಶಿ ಪ್ರವಾಸಿಗರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಲು ಖಾಸಗಿ ಹೂಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿದೆ.
- ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳ ಕಾಯ್ದೆಯಡಿ 15 ವರ್ಷಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ನೋಂದಣಿ / ಪರವಾನಗಿ ನವೀಕರಣಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಕಾರ್ಮಿಕ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಸರಳೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮಹಿಳಾ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿ ಪಾಳೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಹಾಗೂ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಕೆಲಸದ ಸಮಯವು ಸೇರಿದಂತೆ ತ್ರೈಮಾಸಿಕಕ್ಕೆ 75 ರಿಂದ 125 ಗಂಟೆಗಳವರೆಗೆ ಕೆಲಸದ ಸಮಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಅಧಿಸೂಚನೆ ಹೊರಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ - 3

ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆ ಮತ್ತು ರಫ್ತು

ಸಾರಾಂಶ

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಉತ್ತಮ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ, ಹೆಚ್ಚಿನ ಉತ್ಪಾದನೆ, ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ರಫ್ತಿನಲ್ಲಿ ಉಪಯುಕ್ತ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಸಾಧಿಸಲು ಖಾಸಗಿ ಬಂಡವಾಳವನ್ನು (ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆ) ಆಕರ್ಷಿಸುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿಂದಲೂ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಉದ್ದೇಶಿತ ಗುರಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ನಿರಂತರವಾದ ಪ್ರಚಾರ ಮತ್ತು ಸೂಕ್ತವಾದ ಕಾರ್ಯನೀತಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತಲೇ ಬಂದಿದೆ. ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆಯಿಂದ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಮತ್ತು ಬಂಡವಾಳದ ರಚನೆಯೊಂದಿಗೆ, ನಿವ್ವಳ ಮತ್ತು ಸ್ಥಿರ ಬಂಡವಾಳದ ನಿರ್ಮಾಣ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆದಾರರನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲು ಮತ್ತು ಸೂಕ್ತ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡಲು ರಾಜ್ಯವು ವಿಶೇಷವಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿದ್ದು ಸುಗಮಕಾರರ ಪಾತ್ರವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ. ಬಂಡವಾಳವನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಲು ರಾಜ್ಯವು ವಿಶೇಷ ಆರ್ಥಿಕ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹದಾಯಕ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳಿಗೆ ಒತ್ತನ್ನು ನೀಡುವ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಸವಲತ್ತುಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಇದೇ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಾಲಯಗಳು, ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಹೂಡುವ ಬಂಡವಾಳಕ್ಕೆ ವಿಸ್ತರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಜೈವಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವು ಸಾಕಷ್ಟು ಬಂಡವಾಳವನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿದ್ದು, ದೇಶದ ರಫ್ತು ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗದ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಸಾಕಷ್ಟು ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡಿದೆ. ಈ ರಫ್ತುಗಳು ದೇಶದ ಜಿಡಿಪಿ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದ ಜಿಎಸ್‌ಡಿಪಿಗಾಗಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡಿ, ದೇಶದ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯದ ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಉತ್ತಮ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಹಕರಿಸಿರುತ್ತವೆ. ಆದ ಕಾರಣ ಐಟಿ ಹಾಗೂ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್, ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರ್ ಮತ್ತು ಬಯೋಟೆಕ್ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆ ಅವಕಾಶಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಆಧಾರಿತ ಸೇವೆಗಳು; ಕೈಗಾರಿಕಾ ವಲಯದ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟಾರೆ ಜಿಎಸ್‌ಡಿಪಿಗಾಗಿ ಶೇಕಡ 20ರಷ್ಟು ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ. ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಪೂರ್ಣ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಕಾರ್ಯನೀತಿಗಳನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಬಲಪಡಿಸುವ ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕಗೊಳಿಸುವ ಮೂಲಕ, ಇನ್ನಷ್ಟು ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುವ ಜೊತೆ ಜೊತೆಗೆ ರಫ್ತಿನ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕೋವಿಡ್-19ರ ಸೋಂಕಿನಿಂದ 2020 ಮಾರ್ಚ್‌ನಿಂದ ಆರಂಭಗೊಂಡಿರುವ ಬಹು ಆಯಾಮದ ಅಡ್ಡ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಲು ಇದರಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ಅಧ್ಯಾಯವು 2016-17 ರಿಂದ 2021-2022ರವರೆಗೆ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆ ಮತ್ತು ರಫ್ತು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಕೈಗೊಂಡಿರುವ ಯೋಜನೆಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯನೀತಿಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ತನ್ಮೂಲಕ ಭವಿಷ್ಯದ ಹಾದಿಯ ಕುರಿತು ಸ್ಪಷ್ಟ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವನ್ನು ನೀಡುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಇದು ಮಾಡುತ್ತದೆ.

3.1 ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆ

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು ವಿದೇಶಿ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಂದ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಲು ಅನೇಕ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯನೀತಿಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಜಾರಿ ಮಾಡಲಾದ ಅನೇಕ ನೀತಿಗಳು ಇಂದಿಗೆ ದೇಶದ ನೀತಿಗಳಾಗಿಯೂ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿವೆ. ರಾಜ್ಯವು ವಿದೇಶದ ಮತ್ತು ದೇಶದ ಖಾಸಗಿ ಬಂಡವಾಳವು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೂಡಿಕೆಯಾಗುವುದನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲು ಸೂಕ್ತವಾದ ಕಾರ್ಯನೀತಿಗಳನ್ನು ಕಾಲ ಕಾಲಕ್ಕೆ ರೂಪಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯನೀತಿಗಳ ಜೊತೆಗೆ, ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹರಿಸುವ ಸರಳವಾದ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ಅವಕಾಶವಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ರಾಜ್ಯ ಜೈವಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಖಾಸಗಿ ಬಂಡವಾಳವನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಹೂಡಿಕೆದಾರರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಲೆಂದು ಕರ್ನಾಟಕ ಇಂಡಸ್ಟ್ರೀಸ್ (ಫೆಸಿಲಿಟೇಶನ್) ಆಕ್ಟ್ 2002ಅನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಮೊದಲ ರಾಜ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹೂಡಿಕೆದಾರರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಲೆಂದು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಏಕ ಗವಾಕ್ಷಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದೆ. ಐಟಿ ಮತ್ತು ಬಿಟಿ ಇಲಾಖೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಇನೋವೇಶನ್ ಅಂಡ್ ಟೆಕ್ನಾಲಜಿ ಸೊಸೈಟಿ (ಕೆಐಟಿಎಸ್) ಅನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿರುತ್ತದೆ (ಮೊದಲಿಗೆ ಇದು ಕರ್ನಾಟಕ ಬಯೋಟೆಕ್ನಾಲಜಿ ಅಂಡ್

ಇನ್‌ಫರ್ಮೇಶನ್ ಟೆಕ್ನಾಲಜಿ ಸರ್ವಿಸಸ್(ಕೆಬಿಐಟಿಎಸ್) ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಿತ್ತು). ಕೆಐಟಿಎಸ್ ನವೀನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಆವಿಷ್ಕಾರಗಳು ಮತ್ತು ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಗೊಳಿಸಲೆಂದೇ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

3.1.1 ಕರ್ನಾಟಕದ ಹೂಡಿಕೆ ವಾತಾವರಣ

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ವಿಭಿನ್ನವಾದ ಮತ್ತು ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಸಂಪನ್ಮೂಲದ ಕಾರಣದಿಂದ ಈ ರಾಜ್ಯವು ಹೂಡಿಕೆದಾರರಿಗೆ ಆಸಕ್ತಿಕರವಾದ ಪ್ರದೇಶವೆಂದು ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತ ಖ್ಯಾತಿಗಳಿಸಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಹೂಡಿಕೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಆಗುವ ಲಾಭಗಳು ಹೀಗಿವೆ (ಆವರಣ 3.1 ರಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿರುವಂತೆ): 1. ಸುಸ್ಥಿರವಾದ ಕಾನೂನು ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆ, 2. ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ದರ್ಜೆಯ ತರಬೇತಿ ಹೊಂದಿದ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಲಭ್ಯತೆ, 3. ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ ಸಾರಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಂಪರ್ಕ ಜಾಲದ ಉಪಸ್ಥಿತಿ, 4. ದೇಶದಲ್ಲೇ ಅತ್ಯಂತ ವೇಗವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಪ್ರವೇಶ. ಜೊತೆಗೆ ಹೂಡಿಕೆದಾರ ಸ್ನೇಹಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವು ಸರಳವಾದ ಮತ್ತು ವೇಗವಾದ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಮೂಲಕ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಹೂಡಿಕೆದಾರರಿಗೆ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಬಂದಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕವು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೈಗಾರಿಕೀರಣವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಮೊದಲ ಐದು ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದಿರುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು ಗುಡ್ ಗೌರ್ನನೆಸ್ ಇಂಡೆಕ್ಸ್ 2020-21ರಲ್ಲಿ 6ನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕವು ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ ಟೆಕ್ ಕ್ಲಸ್ಟರ್‌ಗಳ ಪೈಕಿ 4ನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರವನ್ನು ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳ ನಗರವೆಂದೇ ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ.

3.1. ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಲು ಕೈಗೊಂಡಿರುವ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರ್ಯನೀತಿಗಳು

- ❑ ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಏಕ ಗವಾಕ್ಷಿ ಹೂಡಿಕೆ ಅನುಮತಿ ಸಮಿತಿ ಹಾಗೇ ಸ್ಟೇಟ್ ಹೈ ಲೆವೆಲ್ ಕ್ಲಿಯರೆನ್ಸ್ ಕಮಿಟಿಗಳ ಮೂಲಕ ಹೂಡಿಕೆ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಗಳ ಶೀಘ್ರ ವಿಲೇವಾರಿಗೆ ಕ್ರಮ.
- ❑ ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾಗಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಕ್ಷೇತ್ರವಾರು ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಅವಕಾಶ.
- ❑ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಬಂಡವಾಳದ ಮೂಲಕ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ-ಜಾಗತಿಕ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಗೋದಾಮು, ರಸ್ತೆ, ವಿದ್ಯುತ್, ನೀರು ಮತ್ತು ಸಾಗಾಣಿಕೆ ಹಾಗೂ ಸಂಪರ್ಕ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ❑ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಹೂಡಿಕೆದಾರರಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಲು ಸರ್ಕಾರವು ಅನೇಕ ವಿನಾಯಿತಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹದಾಯಕ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಘೋಷಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿರುವುದು.
- ❑ ಜೈವಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಕ್ಷೇತ್ರವಾರು ಕಾರ್ಯನೀತಿಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುವುದರ ಮೂಲಕ ಜಾಗತಿಕ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಪ್ರೈವೋಟಿಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ.
- ❑ ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳಿಗಾಗಿಯೇ ವಿಶೇಷ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹದಾಯಕ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಘೋಷಿಸಿದ್ದು, ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನವೀನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಪೋಷಣೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ವಾತಾವರಣ ನಿರ್ಮಿಸುವಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣ ಗಮನ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.
- ❑ ತಾಂತ್ರಿಕವಾಗಿ ನಿಪುಣವಾದ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲವನ್ನು ಘೋಷಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಕೌಶಲ್ಯಾಧಾರಿತ ಬಲವರ್ಧನೆಗೆ ಆದ್ಯತೆ.
- ❑ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ ಸಂಪರ್ಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಆಪ್ಟಿಕಲ್ ಫೈಬರ್ ಜಾಲದ ಲಭ್ಯತೆ.
- ❑ ರಾಜ್ಯದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಖರೀದಿಗಳಿಗೆ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಮಾರಟ ತೆರಿಗೆ/ಸೇಲ್ಸ್ ಟ್ಯಾಕ್ಸ್‌ನಿಂದ ವಿನಾಯಿತಿ.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಉದ್ದಿಮೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿರುವ ಉದ್ದಿಮೆಗಾರರಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಉದ್ಯೋಗ ಮಿತ್ರ (ಕೆೆಯುಎಂ) ಏಕ ಗವಾಕ್ಷಿಯು ಸಂಪರ್ಕ ಕೊಂಡಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹೂಡಿಕೆಯೊಂದರ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಬಳಿಕ, ಅದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾದ ಇಲಾಖಾ ಅನುಮತಿಗಳು, ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಮಂಜೂರಾತಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಪ್ರಸ್ತಾವಿತ ಯೋಜನೆ ಜಾರಿ ಬರುವವರೆಗೂ ನಿಗಾವಹಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೆೆಯುಎಂ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ರೂ. 500 ಕೋಟಿಗಳಿಗೂ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸಲು ರಚಿತವಾಗಿರುವ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಕರ್ನಾಟಕ ಹೈಲೆವೆಲ್ ಕ್ಲಿಯರೆನ್ಸ್ ಕಮಿಟಿ (ಎಸ್‌ಎಚ್‌ಎಲ್‌ಸಿಸಿ)ಗೆ ಕೆೆಯುಎಂ ಸೆಕ್ರೆಟರಿಯೇಟ್ ಆಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.

ರೂ.15 ಕೋಟಿ ಯಿಂದ ರೂ 500 ಕೋಟಿಗಳವರೆಗಿನ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸಲು ರಚಿತವಾಗಿರುವ ಭಾರಿ ಹಾಗೂ ಮಧ್ಯಮ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಮಂತ್ರಿಯನ್ನು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಹೊಂದಿರುವ ಸ್ಟೇಟ್ ಲೆವೆಲ್ ಸಿಂಗಲ್ ವಿಂಡೋ ಕ್ಲಿಯರೆನ್ಸ್ ಕಮಿಟಿ (ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಎಸ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಸಿಸಿ)ಯ ಸೆಕ್ರೆಟರಿಯೇಟ್ ಆಗಿಯೂ ಇದು ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಸ್‌ಎಚ್‌ಎಲ್‌ಸಿಸಿ ಮತ್ತು ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಎಸ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಸಿಸಿಗಳ ಮೂಲಕ ಅನುಮೋದನೆಯಾಗಿರುವ ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆಗಳ ಪೂರ್ಣ ವಿವರಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ದತ್ತಾಂಶ ಸಂಗ್ರಹ ಕೆಯುಎಂನ ಬಳಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಯೋಜನೆಯ ಹೆಸರು, ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಗಿರುವ ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ವಿವರ, ಉತ್ಪನ್ನ, ಕ್ಷೇತ್ರ, ಹೂಡಿಕೆಯಾದ ಬಂಡವಾಳದ ಮೊತ್ತ, ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಪ್ರಮಾಣ, ಹಂಚಿಕೆಯಾದ ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಜಾರಿ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ ಮುಂತಾದ ಬಹುಮುಖ್ಯವಾದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಈ ದತ್ತಾಂಶ ಕೆಯುಎಂನ ಬಳಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ದತ್ತಾಂಶದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕಾರ್ಯನೀತಿಯ ಜಾರಿಯಿಂದಾಗಿ ಅನುಮೋದಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಯೋಜನೆಗಳ ವಿವರಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಜಾರಿ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಯ ಕುರಿತು ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಲು ಅವಕಾಶವಾಗಿದೆ. ಈ ದತ್ತಾಂಶದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಇದುವರೆಗೂ ಹೂಡಿಕೆಯಾಗಿರುವ ಬಂಡವಾಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಮುಂದಿನ ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ:

3.1.2 ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಹರಿದು ಬಂದಿರುವ ದೇಶಿ ಬಂಡವಾಳದ ಗಾತ್ರ

2016-17 ರಿಂದ 2021-22ರವರೆಗೆ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಎಸ್‌ಎಚ್‌ಎಲ್‌ಸಿಸಿ ಅನುಮೋದನೆಯ ಮೂಲಕ ಹರಿದು ಬಂದಿರುವ (2021ರ ನವೆಂಬರ್ 30ರವರೆಗೆ) ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 3.1ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ನೀಡಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಯೋಜನೆಯ ಹೂಡಿಕೆ ಮೊತ್ತ ರೂ. 500ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಮೀರಿದ ಹೂಡಿಕೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. 2016-17ರಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 13 ಯೋಜನೆಗಳು ಅನುಮೋದನೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರೆ, 2019-20ರಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಒಂದು ಯೋಜನೆ ಮಾತ್ರ ಅನುಮೋದನೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. 2020-21ರಲ್ಲಿ 9 ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಅನುಮೋದನೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡರೆ, 2021-22ರಲ್ಲಿ 11 ಯೋಜನೆಗಳು ಅನುಮೋದನೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ; ಕೋವಿಡ್-19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ನಡೆದಿರುವ ಇದು ಆಶಾದಾಯಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. 2020-21ರಲ್ಲಿ ಅನುಮೋದನೆ ಪಡೆದಿರುವ ಯೋಜನೆಗಳು 25,909 ಜನರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ಒದಗಿಸುವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೆ, 2021-22ರಲ್ಲಿ ಅನುಮೋದನೆ ಪಡೆದಿರುವ ಯೋಜನೆಗಳು 6,256 ಜನರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ನೀಡುವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ. ವರ್ಷದಿಂದ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿ ಯೋಜನೆಗೆ ಹೂಡಿಕೆಯಾದ ಬಂಡವಾಳ ಮತ್ತು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುವ ಉದ್ಯೋಗದ ಪ್ರಮಾಣ ಸಾಕಷ್ಟು ಏರಿಳಿತಗಳನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಲೇ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 3.1: ಸ್ಟೇಟ್ ಹೈಲೆವೆಲ್ ಕ್ಲಿಯರೆನ್ಸ್ ಕಮಿಟಿಯಿಂದ ಅನುಮೋದನೆ ಪಡೆದಿರುವ ಹೂಡಿಕೆ ಯೋಜನೆ (SHLCC)

(2016-17 ರಿಂದ 2021-22 ವರೆಗೆ)

ವರ್ಷ	ಅನುಮೋದಿತ ಯೋಜನೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಹೂಡಿಕೆಯಾದ ಒಟ್ಟು ಬಂಡವಾಳ (ಕೋಟಿ ರೂಗಳಲ್ಲಿ)	ಒಟ್ಟು ಉದ್ಯೋಗವಕಾಶಗಳು (ಜನಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ)	ಪ್ರತಿ ಯೋಜನೆಗೆ ಹೂಡಿಕೆಯಾದ ಬಂಡವಾಳ (ಕೋಟಿ ರೂಗಳಲ್ಲಿ)	ಪ್ರತಿ ಯೋಜನೆಯಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿಯಾದ ಉದ್ಯೋಗ (ಜನಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ)
2016-17	13	14226.39	60497	1094	4654
2017-18	15	30119.05	67616	2008	4508
2018-19	5	4387.77	51959	878	10392
2019-20	1	1085.30	3800	1085	3800
2020-21	9	36963.06	25909	4107	2879
2021-22 (ನವೆಂಬರ್ 2021 ರವರೆಗೆ)	11	13487.11	6256	1226	569
ಒಟ್ಟು	54	100268.68	216037	1857	4001

ಮೂಲ: ಕರ್ನಾಟಕ ಉದ್ಯೋಗ ಮಿತ್ರ (ಬೆಂಗಳೂರು)

ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಎಸ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಸಿಸಿಯ ಮೂಲಕ ಅನುಮೋದನೆ ಪಡೆದುಕೊಂಡು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 2016-17 ರಿಂದ 2021ರ ನವೆಂಬರ್ 30ರವರೆಗೆ ಹೂಡಿಕೆಯಾದ ಬಂಡವಾಳದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 3.2ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಇವು ಪ್ರತಿ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲೂ ರೂ.15 ಕೋಟಿಗಳಿಂದ ರೂ.500 ಕೋಟಿಗಳ ಒಳಗೆ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ. 2016-17ರಲ್ಲಿ 134 ಯೋಜನೆಗಳು ಅನುಮೋದನೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರೆ, 2019-20ರಲ್ಲಿ 55 ಯೋಜನೆಗಳು ಅನುಮೋದನೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಕೋವಿಡ್ ಪೀಡಿತವಾಗಿದ್ದ 2020-21ರಲ್ಲಿ 300 ಯೋಜನೆಗಳು ಅನುಮೋದನೆ ಪಡೆದುಕೊಂಡರೆ, 2021-22(ನವೆಂಬರ್ 2021ರವರೆಗೆ) 282 ಯೋಜನೆಗಳು ಅನುಮೋದನೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಜೊತೆಗೆ 2020-21ರಲ್ಲಿ ಅನುಮೋದನೆಯಾದ ಯೋಜನೆಗಳಿಂದ 85694 ಉದ್ಯೋಗಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾದರೆ, 2021-22ರಲ್ಲಿ ಅನುಮೋದನೆಯಾದ ಯೋಜನೆಗಳಿಂದ 71492 ಉದ್ಯೋಗಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಲಿವೆ. ಹಾಗಾಗಿ, ಪ್ರತಿ ಯೋಜನೆಗೂ ಹೂಡಿಕೆಯಾದ ಬಂಡವಾಳ ಮತ್ತು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಲಿರುವ ಉದ್ಯೋಗದ ಸಂಖ್ಯೆ ಭಿನ್ನವಾಗುತ್ತದೆ. 2019-20ರ ನಂತರ, ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣವಾದ ಇಳಿಮುಖವಾಗಿರುವುದು ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಹೊಂದಿರುವ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲೂ ಹಾಗೂ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಹೊಂದಿರುವ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲೂ ಕಂಡುಬಂದಿರುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 3.2: ಸ್ಟೇಟ್ ಲೆವೆಲ್ ಸಿಂಗಲ್ ವಿಂಡೋ ಕ್ಲಿಯರೆನ್ಸ್ ಕಮಿಟಿ (ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಎಸ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಸಿಸಿ)ಯ ಮೂಲಕ ಅನುಮೋದನೆ ಪಡೆದುಕೊಂಡ ಯೋಜನೆಗಳ ವಿವರಗಳು. (2016-17 ರಿಂದ 2021-22)

ವರ್ಷ	ಅನುಮೋದಿತ ಯೋಜನೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಹೂಡಿಕೆಯಾದ ಒಟ್ಟು ಬಂಡವಾಳ (ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ)	ಒಟ್ಟು ಉದ್ಯೋಗವಕಾಶಗಳು (ಸಂಖ್ಯೆ)	ಪ್ರತಿ ಯೋಜನೆಗೆ ಹೂಡಿಕೆಯಾದ ಬಂಡವಾಳ (ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ)	ಪ್ರತಿ ಯೋಜನೆಗೆ ಸೃಷ್ಟಿಯಾದ ಉದ್ಯೋಗ (ಜನ)
2016-17	134	19572.04	95608	146	713
2017-18	336	23536.61	203489	70	606
2018-19	156	12120.62	72427	78	464
2019-20	55	4925.31	70298	90	1278
2020-21	300	14892.85	85694	50	286
2021-22 (ನವೆಂಬರ್ 2021ರ ವರೆಗೆ)	282	12921.23	71492	46	254
ಒಟ್ಟು	1263	87968.66	599008	70	474

ಮೂಲ: ಕರ್ನಾಟಕ ಉದ್ಯೋಗ ಮಿತ್ರ, ವಾಣಿಜ್ಯ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಇಲಾಖೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ (ಬೆಂಗಳೂರು)

2020-21 ಮತ್ತು 2021-22(ನವೆಂಬರ್ 2021ರವರೆಗೆ) ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಎಸ್‌ಸಿಸಿ ಮತ್ತು ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಎಸ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಸಿಸಿ ಮೂಲಕ ಅನುಮೋದನೆ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿರುವ ಒಟ್ಟು ಯೋಜನೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ 602 ಅಗಿದ್ದು, ರೂ. 78264.24 ಕೋಟಿಗಳಷ್ಟು ಮೊತ್ತದ ಬಂಡವಾಳವು ಹರಿದು ಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳಿಂದ ಒಟ್ಟು 189351 ಉದ್ಯೋಗಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಲಿವೆ. ಅಂದರೆ 2016-17ರಿಂದ ಅನುಮೋದನೆಯಾದ ಒಟ್ಟು ಹೂಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿದಾಗ, ಶೇಕಡ 46 ರಷ್ಟು ಅನುಮೋದಿತ ಯೋಜನೆಗಳು, ಶೇಕಡ 31 ರಷ್ಟು ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಶೇಕಡ 26 ರಷ್ಟು ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಿಗಳು 2020-21 ಮತ್ತು 2021-22ರಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗಿರುವುದು ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಕೋವಿಡ್-19 ಸೋಂಕಿನ ಕಾರಣದಿಂದ ದೇಶದ ಉಳಿದೆಲ್ಲಾ ಕಡೆ ಹಿನ್ನಡೆಯಾಗಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇಂತಹದೊಂದು ಆರ್ಥಿಕ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಮಾಡಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹವಾದ ವಿಚಾರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕೋವಿಡ್-19ರ ಆಘಾತವನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಅರಗಿಸಿಕೊಂಡು, ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆಯ ಆಕರ್ಷಕ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿರುವುದಿಲ್ಲ.

3.1.3. ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಹರಿದು ಬಂದಿರುವ ವಿದೇಶಿ ನೇರ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆ (ಎಫ್‌ಡಿಐ)

ಕರ್ನಾಟಕದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಎಫ್‌ಡಿಐ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದ ಖಾಸಗಿ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆಯ ಮಾರ್ಗವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕೋಷ್ಟಕ 3.3 ಕರ್ನಾಟಕ ಮತ್ತು ಭಾರತದಲ್ಲಿ 2016-17 ರಿಂದ 2021-22ರ (ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2021) ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಹೂಡಿಕೆಯಾದ ಎಫ್‌ಡಿಐ ಬಂಡವಾಳದ ವಿವರಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 3.3: ಕರ್ನಾಟಕದ ಹರಿದು ಬಂದ ಎಫ್‌ಡಿಐ (2016-17 ರಿಂದ 2021-22)			
ವರ್ಷ	ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಹರಿದುಬಂದ ಒಟ್ಟು ಎಫ್‌ಡಿಐ (ಮಿಲಿಯನ್ ಯುಎಸ್ ಡಾಲರ್)	ಭಾರತಕ್ಕೆ ಹರಿದುಬಂದ ಒಟ್ಟು ಎಫ್‌ಡಿಐ (ಮಿಲಿಯನ್ ಯುಎಸ್ ಡಾಲರ್)	ಭಾರತಕ್ಕೆ ಹರಿದುಬಂದ ಒಟ್ಟು ಎಫ್‌ಡಿಐನಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಪಾಲು (ಶೇಕಡವಾರು)
2016-17	2132	43478	4.90
2017-18	8575	44857	19.12
2018-19	1773	44366	4.00
2019-20	4289	49977	8.58
2020-21	7670	59636	12.86
2021-22 (ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2021ರ ವರೆಗೆ)	13954	31153	44.79
ಒಟ್ಟು (2016-17 ರಿಂದ 2021-22)	38393	273467	14.04

ಗಮನಿಸಿ: ಎಫ್‌ಡಿಐ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ/ಆರ್‌ಬಿಐ ಅಟೋಮಾಟಿಕ್ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ಎಫ್‌ಡಿಐ ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತದೆ.
ಮೂಲ: ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಆಫ್ ಪ್ರೋಮೋಷನ್ ಆಫ್ ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿ & ಇಂಟರ್‌ನಲ್ ಟ್ರೇಡ್, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ, ನವದೆಹಲಿ.

2016-17ರಲ್ಲಿ ಯುಎಸ್ ಡಾಲರ್ 2132 ಮಿಲಿಯನ್ ಇದ್ದ ಎಫ್‌ಡಿಐ, 2021-22ರಲ್ಲಿ ಯುಎಸ್ ಡಾಲರ್ 13954 ಆಗಿರುತ್ತದೆ. 2020-21ರವರೆಗೆ ಹೂಡಿಕೆಯಾದ ಎಫ್‌ಡಿಐನಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. 2017-18ರಲ್ಲಿ ಅತೀ ಹೆಚ್ಚು ಅಂದರೆ ಯುಎಸ್ ಡಾಲರ್ 8575 ಇದ್ದರೆ, 2018-19ರಲ್ಲಿ ಅತೀ ಕಡಿಮೆ ಅಂದರೆ ಯುಎಸ್ ಡಾಲರ್ 1773 ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಭಾರತದ ಎಫ್‌ಡಿಐ ಹೂಡಿಕೆ 2020-21ರಲ್ಲಿ ಅತೀ ಹೆಚ್ಚು ಅಂದರೆ ಯುಎಸ್ ಡಾಲರ್ 59636 ಆಗಿದ್ದರೆ, ಅತಿ ಕಡಿಮೆ 2016-17ರಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಯುಎಸ್ ಡಾಲರ್ 43478 ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಪಾಲು 2018-19ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 4 ಇದ್ದರೆ, 2017-18ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 19.12 ಆಗಿರುತ್ತದೆ. 2020-21 ರ ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಬಯೋಟೆಕ್ ವಲಯದಲ್ಲಿನ ಎಫ್‌ಡಿಐ ಗಮನಾರ್ಹ ಏರಿಕೆ ಕಂಡುಬಂದಿದ್ದು, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಲಸಿಕೆಗಳು, ಪರೀಕ್ಷೆಗಳು ಮತ್ತು ಹೊಸ ಸೋಂಕುವಾರಕಗಳ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೂಡಿಕೆಯಿಂದಾಗಿ ಕಂಡುಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ಎಫ್‌ಡಿಐ ಹೂಡಿಕೆಗಳು 2019 ರಲ್ಲಿ US\$311 ಮಿಲಿಯನ್ನಿಂದ 2020-21 ರಲ್ಲಿ US\$1.34 ಶತಕೋಟಿಗೆ ಏರಿಕೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2021ರವರೆಗೆ ಅನ್ವಯವಾಗುವಂತೆ 2021-22ಅನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿದಾಗ, ಕರ್ನಾಟಕದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅತೀ ಹೆಚ್ಚು ಆದರೆ (ಯುಎಸ್ ಡಾಲರ್ 13954), ಭಾರತದ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಕಡಿಮೆ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ (ಯುಎಸ್ ಡಾಲರ್ 31153). ಈ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಅರಿಯಬೇಕಾದರೆ ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2019 ಮತ್ತು ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2021 ನಡುವೆ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಹರಿದು ಬಂದಿರುವ ನೇರ ವಿದೇಶಿ ಬಂಡವಾಳವನ್ನು (ಎಫ್‌ಡಿಐ) ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 3.4ರಲ್ಲಿ ನೋಡಿದಾಗ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. 2019-20 ಮತ್ತು 2020-21ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಐದು ರಾಜ್ಯಗಳ ಪೈಕಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಮೂರನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವುದು ಖಚಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ 2021-2022ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವು ಮೊದಲನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. 2019-20 ಮತ್ತು 2021-22ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಐದು ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ

ಹರಿದು ಬಂದಿರುವ ಎಫ್‌ಡಿಐ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇಕಡ 22.43 ಆಗಿದ್ದು, 2021-22ರಲ್ಲಿ ಇದೇ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇಕಡ 49.40 ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2021ರ ವೇಳೆಗೆ ಭಾರತದಲ್ಲೇ ಅತೀ ಹೆಚ್ಚು ಎಫ್‌ಡಿಐ ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಮೊದಲ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ಕೋಷ್ಟಕ 3.4: ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2019 ರಿಂದ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2021ರವರೆಗೆ ಹರಿದು ಬಂದಿರುವ ಎಫ್‌ಡಿಐ - ಮೊದಲ ಐದು ರಾಜ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ತುಲನೆ

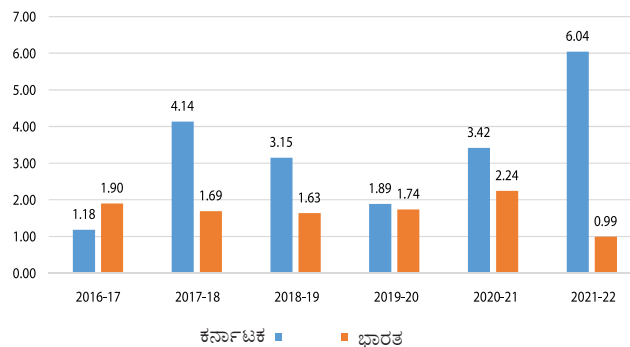
ರಾಜ್ಯಗಳು	ಒಟ್ಟು ಎಫ್‌ಡಿಐ ಹರಿವು (ಯುಎಸ್ ಡಾಲರ್ ಮಿಲಿಯನ್)			
	2019-20 (ಅಕ್ಟೋಬರ್-ಮಾರ್ಚ್)	2020-21 (ಏಪ್ರಿಲ್-ಮಾರ್ಚ್)	2021-22 (ಏಪ್ರಿಲ್-ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್)	ಒಟ್ಟು (ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2019 ರಿಂದ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2021)
1. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ	7263	16170	6595	30028
2. ಗುಜರಾತ್	2591	21890	1502	25983
3. ಕರ್ನಾಟಕ	4289	7670	13954	25913
4. ದೆಹಲಿ	3973	5471	5066	14510
5. ತಮಿಳುನಾಡು	1006	2323	1130	4459
ಒಟ್ಟು	19122	53524	28247	100893
ಒಟ್ಟು ಕರ್ನಾಟಕದ ಪಾಲು	22.43	14.33	49.40	25.68

ಮೂಲ: ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಆಫ್ ಪ್ರಮೋಷನ್ ಆಫ್ ಇಂಡಸ್ಟ್ರೀಸ್ & ಇಂಟರ್‌ನಲ್ ಟ್ರೇಡ್, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ, ನವದೆಹಲಿ.

3.1.4. ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆಗೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಮುಕ್ತತೆ ಪ್ರಮಾಣ

ರಾಜ್ಯದ ಜಿಎಸ್‌ಡಿಪಿಯಲ್ಲಿ (ಗ್ರಾಸ್ ಸ್ಟೇಟ್ ಡೊಮೆಸ್ಟಿಕ್ ಪ್ರಾಡಕ್ಟ್) ಎಫ್‌ಡಿಐನ ಪಾಲು ಎಷ್ಟು ಎನ್ನುವುದರ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆಗೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಮುಕ್ತತೆಯ ಪ್ರಮಾಣ ಎಷ್ಟು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಅಳೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆರ್ಥಿಕ ಬಂಡವಾಳದಲ್ಲಿ ಜಾಗತಿಕತೆಯ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಅಳೆಯುವ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದ ಸೂಚ್ಯಂಕ ಇದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆಗೆ ಭಾರತದ ಮುಕ್ತತೆ ಎಷ್ಟು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ದೇಶದ ಜಿಡಿಪಿಯಲ್ಲಿ ಎಫ್‌ಡಿಐನ ಪಾಲು ಎಷ್ಟು ಎನ್ನುವುದರ ಮೇಲೆ ಅಳೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. 2016-17 ರಿಂದ 2021-2022ರವರೆಗೆ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆಗೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಮುಕ್ತತೆ ಎಷ್ಟು ಎನ್ನುವ ವಿವರವನ್ನು ಚಿತ್ರ 3.1 ನೀಡುತ್ತದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಮುಕ್ತತೆ ಅತೀ ಹೆಚ್ಚು (6.04) ಮತ್ತು 2016-17ನೇ ಸಾಲನ್ನು ಹೊರತು ಪಡಿಸಿದರೆ ಇದು ಭಾರತದಲ್ಲೇ ಅತೀ ಹೆಚ್ಚಿನ ದರವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಚಿತ್ರ 3.1. ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಬಂಡವಾಳಕ್ಕೆ ಮುಕ್ತತೆಯ ಪ್ರಮಾಣ: ಕರ್ನಾಟಕ ಮತ್ತು ಭಾರತ

ಮೂಲ: ಅ) ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು. ಆ) ಮಧ್ಯಮ ಕಾಲೀನ ಹಣಕಾಸು ಯೋಜನೆ 2021-2025, ಹಣಕಾಸು ಇಲಾಖೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ. ಇ) ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಆಫ್ ಪ್ರಮೋಷನ್ ಆಫ್ ಇಂಡಸ್ಟ್ರೀಸ್ & ಇಂಟರ್‌ನಲ್ ಟ್ರೇಡ್, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ

3.1.5. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕ ಕಾರ್ಯನೀತಿಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು

ದೇಶ ಮತ್ತು ವಿದೇಶಿ ಬಂಡವಾಳವನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಲು ವಿಶೇಷ ಕಾರ್ಯನೀತಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದ ಕೈಗಾರಿಕ ಯೋಜನೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ರೂ. 5 ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿ ಬಂಡವಾಳ ಆಕರ್ಷಿಸುವುದು, 20 ಲಕ್ಷ ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದು, ಮತ್ತು ಭಾರತದ ರಫ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮೂರನೇ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು ಹೊಸ ಕೈಗಾರಿಕ ನೀತಿ-2020-25 ಮುಖ್ಯವಾದ ಅಂಶಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಕಾರ್ಯನೀತಿಯು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಮತ್ತು ನವೀನವಾಗಿ ಒಡಮೂಡುತ್ತಿರುವ ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್ ಮತ್ತು ಭಾರಿ ಪ್ರಮಾಣದ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಇದು ಮಧ್ಯಮ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ, ಕರ್ನಾಟಕವು ಜೈವಿಕ ಮತ್ತು ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಕಾರ್ಯನೀತಿಗಳನ್ನು ಸಹ ರೂಪಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ಹಣಕಾಸು ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ವಿನಾಯಿತಿಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದು, ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡುವುದು, ಉತ್ತಮ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆಗೆ ಪೂರಕವಾದ ವಾತಾವರಣ ರೂಪಿಸುವುದು, ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕೌಶಲ್ಯ ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡುವುದು ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಗೆ ರಾಜ್ಯದ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆ ಆಕರ್ಷಣೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಕಾರ್ಯನೀತಿಗಳು ಪೂರಕವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದ ಕೆಲವು ಆಯ್ದು ಕಾರ್ಯನೀತಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಮುಂದೆ ವಿವರವಾಗಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಎಲ್ಲವೂ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆಯ ಭಾಗವಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಅಗತ್ಯವಾಗಿರುವ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಬಂಡವಾಳವನ್ನು ಹೂಡಿರುವ ಯೋಜನೆಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ: ಕರ್ನಾಟಕ ಜೈವಿಕ ನೀತಿ (2017-22), ಕರ್ನಾಟಕ ಐಟಿ ನೀತಿ 2020-25 ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್ ಸಿಸ್ಟಂ ವಿನ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ತಯಾರಿಕ ನೀತಿ 2017-22. ಈ ಕಾರ್ಯನೀತಿಗಳಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಬಂಡವಾಳವನ್ನು ಹೂಡಿರುವುದರಿಂದ, ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾಗಿರುವ ದೇಶ ಮತ್ತು ವಿದೇಶಿ ಬಂಡವಾಳ ಹರಿದು ಬರಲು ಅವಕಾಶವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

3.1.5.1 ಕರ್ನಾಟಕ ಜೈವಿಕ ಕಾರ್ಯನೀತಿ 2017-22

ಕರ್ನಾಟಕ ದೇಶದಲ್ಲಿಯೇ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ 2001ರಲ್ಲಿ ಮಿಲೇನಿಯಂ ಬಯೋಟೆಕ್ ಪಾಲಿಸಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿದ ಮೊದಲ ರಾಜ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮುಂದೆ ಇದನ್ನು 2009-2014ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಮಿಲೇನಿಯಂ ಬಯೋಟೆಕ್ ಪಾಲಿಸಿ-2 ಎಂದು ಮರು ರೂಪಿಸಲಾಯಿತು. ಈಗಿದ್ದು 2017-2022ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಬಯೋಟೆಕ್ನಾಲಜಿ ಪಾಲಿಸಿ-3 ಎನ್ನುವ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯನೀತಿಗಳು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಾಡುತ್ತಿರುವ ನವೀನ ಸವಾಲುಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ಕ್ಷಿಪ್ರವಾಗಿ ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಜೈವಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ. ದೇಶದ ಜೈವಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಶೇಕಡ 50ರಷ್ಟು ಭಾಗವನ್ನು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ತರುವ ಮೂಲಕ 500 ಬಿಲಿಯನ್ ಯುಎಸ್ ಡಾಲರ್ ಮೊತ್ತದ ಜೈವಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಾಧಾರಿತ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಲಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹಾರಿಕ ಸರಳತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳ ನಡುವೆ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಮನ್ವಯತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾಗಿದೆ.

2021-22ನೇ ಹಣಕಾಸಿನ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕವು US\$ 24.4 ಬಿಲಿಯನ್ ಜೈವಿಕ ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ತಲುಪುವುದರ ಮೂಲಕ ಉದ್ದೇಶಿತ ಗುರಿಯಾದ US\$ 22.9 ಬಿಲಿಯನ್ ಅನ್ನು ಮೀರಿ ಶೇಕಡ 8 ರಷ್ಟು ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇದನ್ನು 2020-21ರ ಬೆಳವಣಿಗೆ ದರ 2019-20ಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಶೇಕಡ 17ರಷ್ಟು, 2018-19ಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಶೇಕಡ 15 ರಷ್ಟು ಕಡಿಮೆಯಿರುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸದ್ಯ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಯ ಕಾರಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸದ್ಯದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಬಯೋಫಾರ್ಮ್ ಮತ್ತು ಮೆಡಿಕೆಟ್‌ಗಳು ಮುನ್ನಡೆಸಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಕ್ಷೇತ್ರವು 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನ ಮೊದಲಾರ್ಧದಲ್ಲಿ US\$ 800 ಮಿಲಿಯನ್ ವ್ಯವಹಾರದ ಮೂಲಕ ಶೇಕಡ 217ರಷ್ಟು ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ್ದರೆ, ಈ ವರ್ಷದ ಕೊನೆಯ ವೇಳೆಗೆ, US\$ 1.5 ಬಿಲಿಯನ್ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಪೂರೈಸುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಹೊಂದಲಾಗಿದೆ. ಬಯೋಫಾರ್ಮ್ ಶೇಕಡ 20 ಮೆಡಿಕೆಟ್ ಮತ್ತು ಡಯಾಗ್ನೋಸ್ಟಿಕ್ ಶೇಕಡ 17ರಷ್ಟು ಮತ್ತು ಬಯೋಅಗ್ರಿ ಶೇಕಡ 19

ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕದ ಜೈವಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ನೀಡುತ್ತಿವೆ. ಈಗಿನ ದರದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿದರೆ ಮಾರ್ಚ್ 2022ರ ವೇಳೆಗೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಜೈವಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಕ್ಷೇತ್ರ \$28-30 ಬಿಲಿಯನ್ ಮೊತ್ತವನ್ನು ತಲುಪುವ ಅಂದಾಜು ಇದೆ. ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳು ಸರಾಸರಿ 7-8 ಜೈವಿಕ ಕಂಪನಿಗಳು ರಾಜ್ಯ ಆರಂಭವಾಗುತ್ತಿವೆ. ಜನವರಿ 2021ರಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ 70 ಹೊಸ ಜೈವಿಕ ಕಂಪನಿಗಳು ಕಾರ್ಯಾರಂಭ ಮಾಡಿರುತ್ತವೆ. ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಜಿಎಸ್‌ಡಿಪಿಯಲ್ಲಿ ಜೈವಿಕತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಕೊಡುಗೆ ಶೇಕಡ 11ರಷ್ಟು ಇರಲಿದೆ ಎನ್ನುವ ಅಂದಾಜು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಜೈವಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಮತ್ತು ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆಯ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ

ಬೆಂಗಳೂರು ಹೆಲಿಕ್ಸ್ ಬಯೋಟೆಕ್ ಪಾರ್ಕ್ ಅನ್ನು ಈ ಮುಂದೆ ಹೇಳುವ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ರೂಪಿಸಲಾಯಿತು: ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಡೆಸಲು ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಸೌಕರ್ಯ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಗಮನಸೆಳೆಯುವ ಹೊಸ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲು ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳಿಗಾಗಿ ನಾವೀನ್ಯತೆಯ ವಿಭಾಗ, ಹೊಸ ದೇಶದ ಕಂಪನಿಗಳು ವಿವಿಧ ಜೈವಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಾಧಾರಿತ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲು ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಒದಗಿಸುವುದು. ಮೊದಲು ತಿಳಿಸಿದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ರೂ.150 ಕೋಟಿ ವೆಚ್ಚದೊಂದಿಗೆ ಕಳೆದ 11 ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಸಾಧಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಇನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಫ್ ಬಯೋಇನ್‌ಫೋರ್ಮೇಷನ್‌ಟೆಕ್ ಅಂಡ್ ಅಪ್ಲೈಡ್ ಬಯೋಟೆಕ್ನಾಲಜಿ(ಐಬಿಎಬಿ) ಮತ್ತು ಸೆಂಟರ್ ಫಾರ್ ಹೂಮನ್ ಜೆನೆಟಿಕ್ಸ್ (ಸಿಎಚ್‌ಜಿ) 20 ಎಕರೆ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ಕಾರ್ಯಾರಂಭ ನಡೆಸಿವೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ಇನ್‌ಫೋವೇಶನ್ ಸೆಂಟರ್ (ಬಿಸಿಸಿ) ಎನ್ನುವ ಸ್ಟೇಟ್ ಆಫ್ ಆರ್ಟ್ ಇನ್ಫ್ಯುಬೇಶನ್ ಕೇಂದ್ರ ಹತ್ತು ಎಕರೆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಇನ್‌ಫೋವೇಶನ್ ಟೆಕ್ನಾಲಜಿ ಸೆಂಟರ್(ಕೆಐಟಿಎಸ್), ಐಟಿ, ಬಿಟಿ ಮತ್ತು ಎಸ್&ಟಿ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್ ಇಲಾಖೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಇವುಗಳು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಜೈವಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಇಲಾಖೆಯ ಸಹಯೋಗದಲ್ಲಿ ಕೆ-ಟೆಕ್ ಇನ್‌ಫೋವೇಶನ್ ಹಬ್-ಬೆಂಗಳೂರು ಬಯೋ ಇನ್‌ಫೋವೇಶನ್ ಸೆಂಟರ್(ಬಿಬಿಸಿ) ಅನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿರುತ್ತವೆ. ಸದರಿ ಕೇಂದ್ರವು ಹೆಲಿಕ್ಸ್ ಬಯೋಟೆಕ್ ಪಾರ್ಕ್‌ನಲ್ಲಿರುವ ಹತ್ತು ಎಕರೆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿದ್ದು, 60,000 ಚದರ ಅಡಿ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಯೋಗಾಲಯ, ಪರಿಕರಗಳ ಬೆಂಬಲದ ಜೊತೆಗೆ, ಹಣಕಾಸು ಸೌಲಭ್ಯದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ, ಮೆಂಟರಿಂಗ್ ಪಡೆಯುವ ಅನುಕೂಲ, ಇನ್ಫ್ಯುಬೇಶನ್ ನಡೆಸಲು ಸೂಕ್ತ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಇದು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಆರೋಗ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರ (ಮೆಡಿಟೆಕ್ ಫಾರ್ಮಟೆಕ್/ಬಯೋಫಾರ್ಮ್), ಕೃಷಿ, ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶ, ಕೈಗಾರಿಕಾ ಜೈವಿಕತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಪರಿಸರಜೈವಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಬಿಸಿ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತಿದೆ. ಇನ್ಫ್ಯುಬೇಶನ್ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಬೇಡಿಕೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುವರಿಯಾಗಿ 10,000 ಚದರ ಅಡಿ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಕಾರ್ಯ ಭರದಿಂದ ಸಾಗುತ್ತಿದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು ಹೀಗಿವೆ:

- ❑ ಆರಂಭಗೊಂಡ ಮೊದಲ ಐದು ವರ್ಷದಲ್ಲೇ ಶೇಕಡ 100 ರಷ್ಟು ಬಳಕೆ. 55ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳು ಚಾಲನೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ.
- ❑ ಬಿಬಿಸಿಯ ಬೆಂಬಲದಿಂದ 25ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಉತ್ಪನ್ನಗಳು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಪ್ರವೇಶ ಮತ್ತು 400+ ನೇರ ಉದ್ಯೋಗದ ಸೃಷ್ಟಿ.
- ❑ ಮೆಡಿಟೆಕ್‌ಗಾಗಿ ಸ್ಟೇಟ್ ಆಫ್ ಆರ್ಟ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಬಿಐಆರ್‌ಎಸಿಯಿಂದ ರೂ.4.5 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾದ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಭರಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಮೆಡಿಟೆಕ್ ಸೆಂಟರ್ ಪ್ರೋಟೋಟೈಪಿಂಗ್ ಲ್ಯಾಬ್, ಸಾಲ್ವರಿಂಗ್ ಸ್ಟೇಷನ್, ರೆಫರೆನ್ಸ್ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಸರ್ಕ್ಯೂಟ್ ಬೋರ್ಡ್ ಓಸಿಲೋಸ್ಕೋಪ್, ಡಿಸಿ ಪವರ್ ಸಪ್ಲೈ, ಐಟಿ ಕಿಟ್ (ವೈಫೈ+ಜಿಪಿಆರ್‌ಎಸ್+ಜಿಪಿಎಸ್+4ಜಿ), ಎಂಬೆಡೆಡ್ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಬ್ಯೂಟ್ ಕಿಟ್, ವೈಯರ್ಲೆಸ್ ಕ್ಲೌಡ್ ಸರ್ವರ್‌ಗಳು, ರೆಫರೆನ್ಸ್ ಕನೆಕ್ಟಿವಿಟಿ ಮಾಡ್ಯೂಲ್ಸ್, ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರ್ ಲ್ಯಾಬ್ಸ್, ಮೈಕ್ರೋಸಾಫ್ಟ್ ವಿಷುಲ್ ಸ್ಟುಡಿಯೋ 2017 ಮತ್ತು ಬಂಚ್ ಸ್ಟೇಸ್ ಅನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ.
- ❑ ಬಿಬಿಸಿಯಲ್ಲಿ ಫಾರ್ಮ್ ಇನ್‌ಫೋವೇಶನ್ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ರೂ.20 ಕೋಟಿ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ (ಆರ್‌ಕೆವಿವೈ) ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ❑ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಜೈವಿಕತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಇಲಾಖೆಯ ಬಿಐಆರ್‌ಎಸಿಯಿಂದ ಹಣಕಾಸು ಬೆಂಬಲ ಪಡೆದು 5 ಬಯೋ-

ಸ್ವಾರ್ಥಾಪ್ತಗಳನ್ನು ರೂ.30 ಲಕ್ಷ ಈಕ್ವಿಟಿಯೊಂದಿಗೆ ಆರಂಭಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸದರಿ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಸಸ್ಪೆಂಟಿಬಲ್ ಎಂಟರ್‌ಪ್ರೈನರ್‌ಶಿಪ್ ಅಂಡ್ ಎಂಟರ್‌ಪ್ರೈಸ್ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್ (ಎಸ್‌ಇಇಡಿ) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪಡೆಯಲಾಗಿದ್ದು, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವೂ ಅಷ್ಟೇ ಮೊತ್ತದ ಸಹಾಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಿರುತ್ತದೆ.

- ಕೋವಿಡ್-19ರ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗುವ 25ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಮಾರಾಟಕ್ಕೆ ಅನುವಾಗಲು ಸಹಕಾರ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಇನ್‌ಟೆಕ್ಸ್ಟ್ರಾಕ್ಟ್ ಫಾರ್ ಬಯೋಇನ್ಫೋಮಾಟಿಕ್ಸ್ ಅಂಡ್ ಅಪ್ಲೈಡ್ ಬಯೋಟೆಕ್ನಾಲಜಿ(ಐಬಿಎಬಿ), ಬೆಂಗಳೂರು

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್, ಐಟಿ&ಬಿಟಿ ಮತ್ತು ಎಸ್&ಟಿ ಇಲಾಖೆಯು ಸ್ಥಾಪಿಸಿರುವ ಲಾಭೇತರ ಸಂಸ್ಥೆ ಐಬಿಎಬಿ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಬಯೋಇನ್ಫೋಮಾಟಿಕ್ಸ್, ಕ್ಯಾನ್ಸರ್ ಬಯೋಲಾಜಿ, ಸಿಂಥೆಟಿಕ್ ಬಯೋಲಾಜಿ, ಸ್ಪ್ಲಕ್ಟರಲ್ ಬಯೋಲಾಜಿ ಮುಂತಾದ ಜೈವಿಕತಂತ್ರಜ್ಞಾನಾಧಾರಿತ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಐಬಿಎಬಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಜೈವಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಬೇಕಿರುವ ಕೌಶಲ್ಯಸಹಿತ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲವನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸುವ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಇದು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಐಬಿಎಬಿಯು ಬಯೋಇನ್ಫೋಮಾಟಿಕ್ಸ್ & ಅಪ್ಲೈಡ್ ಬಯೋಲಾಜಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಪಿಜಿ ಡಿಪ್ಲೊಮಾ, ಎಂಎಸ್ಸಿ ಅನ್ನು ಮತ್ತು ಬಯೋಸೈನ್ಸ್ ಪಾಲಿಸಿ ರೀಸರ್ಚ್‌ನಲ್ಲಿ ಪಿಜಿ ಡಿಪ್ಲೊಮಾ ಕೋರ್ಸ್ ಅನ್ನು ತಕ್ಷಶಿಲಾ ಇನ್‌ಟೆಕ್ಸ್ಟ್ರಾಕ್ಟ್, ಬೆಂಗಳೂರು ಇವರ ಸಹಯೋಗದಲ್ಲಿ ನೀಡುತ್ತಿದೆ. ಐಐಐಟಿ-ಬೆಂಗಳೂರು, ಜೈವಿಕತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಇಲಾಖೆ, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ಇವರ ಸಹಯೋಗದಲ್ಲಿ ಪಿಜಿ ಡಿಪ್ಲೊಮಾ ಇನ್ ಬಿಗ್ ಡೇಟಾ ಬಯೋಲಜಿ ಕೋರ್ಸ್‌ಅನ್ನು ಸಹ ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಅಮೆರಿಕಾದ ಹಾರ್ವರ್ಡ್ ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿ, ಲಕ್ಷ್ಮಿಮಿಥಲ್ ಸೌಥ್ ಏಷಿಯಾ ಇನ್‌ಟೆಕ್ಸ್ಟ್ರಾಕ್ಟ್(ಎಸ್‌ಎಐ) ಮತ್ತು ಐಐಎಸ್‌ಐಆರ್-ಪುಣೆ ಇವರ ಸಹಯೋಗದಲ್ಲಿ ಬಿಲ್ಡಿಂಗ್ ಭಾರತ್ ಬೋಸ್ಟನ್ ಬಯೋಸೈನ್ಸ್ ಪ್ರೋಗ್ರಾಂ(ಬಿ4) ಅನ್ನು ಐಬಿಎಬಿಯಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಬಯೋಸೈನ್ಸ್ ಮತ್ತು ಬಯೋಟೆಕ್ನಾಲಜಿ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಬೋಸ್ಟನ್ ಮತ್ತು ಇಂಡಿಯಾದ ನಡುವೆ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಕಾರಿಡಾರ್ ನಿರ್ಮಿಸುವ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಸದರಿ ಯೋಜನೆ ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಬಿ4 ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಎರಡನೇ ಹಂತದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಮಾರ್ಚ್ 2021ಕ್ಕೆ ಪೂರೈಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಐಬಿಎಬಿಯು ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ಸಮಾನಾಂತರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಸದರಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ರೂ.300 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಣಾ ವೆಚ್ಚವಾಗಿ 2021-22ನೇ ಸಾಲಿಗೆ ನೀಡಲಾಗಿದ್ದು, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ರೂ. 225 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಡಮೂಡುತ್ತಿರುವ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವಾದ ಜೈವಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು, ಈ ಮುಂದಿನ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ನೆರವಿನೊಂದಿಗೆ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

i) ಐಬಿಎಬಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಂಥೆಟಿಕ್ ಬಯಾಲಜಿ ತಂಡ

ಮುಂದಿನ ಐದು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಗೆ ರೂ.9.85 ಕೋಟಿಗಳ ಅನುದಾನವನ್ನು ನೀಡಿ, ಐಬಿಎಬಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಂಥೆಟಿಕ್ ಬಯಾಲಜಿ ತಂಡವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಅನುಮತಿಸಿದೆ. ಇದರ ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶಗಳೆಂದರೆ: ಅ) ಪರಿವರ್ತನಾಕಾರಿ (ಟ್ರಾನ್ಸಲೇಶನಲ್) ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಸಾಧನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಆವಿಷ್ಕರಿಸುವುದು. ಆ) ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ ಸಮಾಜಿಕ-ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಬೀರುವಂತಹ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು (ಮಾರಾಟಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತ ಪರವಾನಿಗಿ ಪಡೆಯಲು ಅರ್ಹವಾದ) ಸೃಜಿಸುವ ಅವಕಾಶವಿರುವ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪರಿವರ್ತನಾಕಾರಿ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಮೂಲಕ ಸಾಧಿಸುವುದು. ಇ) ಸಿಂಥೆಟಿಕ್ ಬಯಾಲಜಿಯಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಮತ್ತು ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು. ಉನ್ನತಮಟ್ಟದ ಪರಿವರ್ತನಾಕಾರಿ ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ದಾರಿಮಾಡಿಕೊಡುವ ಮತ್ತು ದಿನನಿತ್ಯದ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ನವೀನ ಜೀನ್‌ಗಳನ್ನು ಸೃಜಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಜಿನೆಟಿಕ್ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಹೊಸದಾಗಿ ಆವಿಷ್ಕರಿಸುವುದು ಮುಂತಾದ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾಗಿರುವ ಟೆಂಪ್ಲೇಟ್ ಲೆಸ್ ಪಿಸಿಆರ್, ಡಿಎನ್‌ಎ ವೆಕ್ಟರ್, ನಾವೆಲ್ ಈಸ್ಟ್ ಎಕ್ಸ್‌ಪ್ರೆಶನ್ ವೆಕ್ಟರ್, ಈಸ್ಟ್ ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸುವ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಕ್ರಿಪ್ಟನ್ ಆಕ್ಟಿವೇಟರ್ ಪ್ರೋಟೀನ್ ಮುಂತಾದವುಗಳ ರಚನಾ ಕಾರ್ಯ ಪ್ರಯೋಗಾತ್ಮಕ ಸಾಬೀತು ಹಂತವನ್ನು ದಾಟಿ ನಡೆದಿರುತ್ತವೆ. ಸೈನೋಬ್ಯಾಕ್ಟೀರಿಯಾದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವ ಉನ್ನತ ಮೌಲ್ಯದ ರಾಸಾಯನಿಕ ಸಂಕೀರ್ಣವೊಂದನ್ನು ಮತ್ತು ಬಯೋಸೈನ್ಸ್‌ಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸುವ ಕಾರ್ಯ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಈ ಯೋಜನೆಗಾಗಿ 2020-21 ರಲ್ಲಿ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿರುವ ರೂ 75 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ, ಒಟ್ಟು ರೂ.495 ಲಕ್ಷಗಳು ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ii) ಬಯೋ-ಐಟಿ ಕೇಂದ್ರ (ಮೊದಲು ಜಿಎಎನ್‌ಐಟಿ ಲ್ಯಾಬ್)

ಜಿನೋಮಿಕ್ಸ್ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು ನಡೆಸಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಬಯೋ-ಐಟಿ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಐಬಿಎಬಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟು ಅಂದಾಜು ರೂ.1433.52 ಲಕ್ಷಗಳ ವೆಚ್ಚದ ಈ ಯೋಜನೆಯು ಜಿನೋಮಿಕ್ಸ್ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಸುಧಾರಿತ ಮತ್ತು ಮುಂದುವರಿದ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆದು ಉನ್ನತ ಹಂತದ ಸಂಶೋಧನೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಇದು ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಐದು ವರ್ಷಗಳ ಈ ಯೋಜನೆಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ರೂ. 946.02 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ನೀಡಿರುತ್ತದೆ. ಇದರಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ವಿವಿಧ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ, ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ, ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ, ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ, ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಪದವೀಧರರಿಗೆ ಹಾಂಡ್ಸ್-ಆನ್ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯ ಭಾಗವಾಗಿ ಅನೇಕ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳ ವಿಮರ್ಶೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿರುವ ಸಂಶೋಧನಾ ಲೇಖನಗಳು ಸಹ ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಯೋಜನೆಗಾಗಿ 2020-21ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿರುವ ರೂ. 75 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು, ಇದುವರೆಗೆ ರೂ. 575 ಲಕ್ಷಗಳು ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

iii) ಸಿಎಚ್‌ಜಿ (ಸೆಂಟರ್ ಫಾರ್ ಹ್ಯೂಮನ್ ಜೆನೆಟಿಕ್ಸ್) ಬೆಂಗಳೂರು

ಆಧುನಿಕ ಜೆನೆಟಿಕ್ಸ್ ಮತ್ತು ವೈದ್ಯಕೀಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು ಬೆಸೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಿರುವ ಹ್ಯೂಮನ್ ಜೆನೆಟಿಕ್ಸ್ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನೆ, ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನೀಡುವ ಸ್ವಾಯತ್ತ ಸಂಸ್ಥೆ ಇದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂಸ್ಥೆ ಅಪರೂಪದ ಜೆನೆಟಿಕ್ಸ್ ಆಧಾರಿತ ಕಾಯಿಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಮಟ್ಟದ ಸಂಶೋಧನೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದೆ. ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣದ ಜೊತೆಗೆ ಕ್ಲಿನಿಕಲ್ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಸಹ ನೀಡುತ್ತದೆ: ಅಪರೂಪದ ಜೆನೆಟಿಕ್ ಆಧಾರಿತ ಕಾಯಿಲೆಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕೌನ್ಸಲಿಂಗ್ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಸಹ ಈ ಕೇಂದ್ರ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಸಿಎಚ್‌ಜಿಯು ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಸಹಯೋಗದಲ್ಲಿ ಎಂಎಸ್ಸಿ ಪದವಿಯನ್ನು, ಮಣಿಪಾಲ ಅಕಾಡೆಮಿ ಆಫ್ ಹೈಯರ್ ಎಜುಕೇಶನ್ ಸಹಯೋಗದಲ್ಲಿ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ಪದವಿಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಈ ಕೇಂದ್ರ ಕಳೆದ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಜೆನೆಟಿಕ್ ಆಧಾರಿತ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ 27,000 ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ವಿವಿಧ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿರುತ್ತದೆ. ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಅನುದಾನದ ಸಹಾಯದಿಂದ ಬಿಪಿಎಲ್ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಉಚಿತ ಸೇವೆಯನ್ನು ನೀಡುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. 2021-22 ಸಾಲಿಗೆ ರೂ.150 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿದ್ದು, ಇದರಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ರೂ. 125 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

iv) ಬೆಂಗಳೂರು ಹೆಲಿಕ್ಸ್ ಬಯೋಟೆಕ್ನಾಲಜಿ ಪಾರ್ಕ್ (ಕೈಗಾರಿಕಾ ವಲಯ)

ಅತ್ಯುನ್ನತವಾದ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಜೀವವಿಜ್ಞಾನ ಪ್ರಯೋಗಾಲಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಬೆಂಗಳೂರು ಜೈವಿಕ ವಿಜ್ಞಾನಗಳ ಪಾರ್ಕ್ ಅನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 60ರಷ್ಟು ಪ್ರದೇಶ ಜೀವವಿಜ್ಞಾನಗಳಿಗೆ/ಜೈವಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಮೀಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿರುವ 150 ಕಂಪನಿಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದ 5000ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳು ರಾಜ್ಯದ ಭವಿಷ್ಯದ ಜೈವಿಕತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಸಲಿದ್ದಾರೆಂದು ನಂಬಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕಿಂತಲೇ ಮೀಸಲಾಗಿರುವ ಇನ್‌ಕ್ಯುಬೇಶನ್ ಕೇಂದ್ರಗಳು, ಪ್ರಯೋಗಾಲಯಗಳು, ಕಛೇರಿಗಳು ಇಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ. ಮಾಡ್ಯೂಲಾರ್ ಪ್ರಯೋಗಾಲಯಗಳ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದರಿಂದ, ಮಧ್ಯಮ ಗಾತ್ರದ ಕಂಪನಿಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಲು ಅನುಕೂಲವಾಗಲಿದೆ.

v) ಕೆ-ಟೆಕ್ ಇನೋವೇಶನ್ ಹಬ್, ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಧಾರವಾಡ

ಈ ಯೋಜನೆಯು ಕೆಐಟಿಎಸ್ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಧಾರವಾಡ ಇವುಗಳ ಸಹಯೋಗದಲ್ಲಿ 2015ರ ಮಾರ್ಚ್ 12 ರಂದು ಆರಂಭಗೊಂಡಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಕೃಷಿಯಾಧಾರಿತ ಜೈವಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲು ರೂ. 6.49ಕೋಟಿ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಿ ಇನ್ಯುಬೇಶನ್ ಸೆಂಟರ್ ಮತ್ತು ಕಾಮನ್ ಇನ್ಸ್ಟ್ರುಮೆಂಟೇಶನ್ ಫೆಸಿಲಿಟಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸದ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್ ಕಂಪನಿಗಳು ಇನ್ಯುಬೇಶನ್ ಹಂತದಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ.

vi) ಕೆ-ಟೆಕ್ ಇನೋವೇಶನ್ ಹಬ್, ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಫುಡ್ ಟೆಕ್ನಾಲಜಿ ರೀಸರ್ಚ್ ಇನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್, ಮೈಸೂರು

ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿರುವ ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಫುಡ್ ಟೆಕ್ನಾಲಜಿ ರೀಸರ್ಚ್ ಇನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್‌ನಲ್ಲಿ (ಸಿಎಫ್‌ಟಿಆರ್‌ಐ) ನ್ಯೂಟ್ರಾ-ಫೈಟೋ ಇನ್ಯೂಬೇಶನ್ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಮತ್ತು ಕಾಮನ್ ಇನ್ಸ್ಟ್ರುಮೆಂಟೇಶನ್ ಫೆಸಿಲಿಟಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಕೆಐಟಿಎಸ್ ಮತ್ತು ಸಿಎಫ್‌ಟಿಆರ್‌ಐ ಸಹಯೋಗದಲ್ಲಿ 2014ರ ಅಕ್ಟೋಬರ್ 14ರಂದು ಚಲಾವಣೆಗೆ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಕೇಂದ್ರ ಉದ್ದೇಶ ನ್ಯೂಟ್ರಾಸಿಟಿಕಲ್ಸ್ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಲು ಉತ್ಪುಕರಾಗಿರುವ ಉದ್ದಿಮೆದಾರರನ್ನು ತರಬೇತುಗೊಳಿಸಿ, ಅವರ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಇನ್ಯೂಬೇಶನ್ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ನೀಡುವ, ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಅಳೆಯುವ ಮತ್ತು ಸಾಬೀತುಪಡಿಸುವ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು. ಈ ಕೇಂದ್ರವು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಚಾಲನೆಗೊಂಡಿದ್ದು, ಇಲ್ಲಿ ಇರುವ 12 ಬಯೋ ಸೂಟ್‌ಗಳಲ್ಲಿ, 9 ಸೂಟ್‌ಗಳು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ.

vii) ಸೆಂಟರ್ ಫಾರ್ ಬಯೋಟೆಕ್ನಾಲಜಿ ರೀಸರ್ಚ್, ಬಾಗಲಕೋಟೆ

ಬಾಗಲಕೋಟೆಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ರೂ.8.5ಕೋಟಿಗಳ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಸೆಂಟರ್ ಫಾರ್ ಬಯೋಟೆಕ್ನಾಲಜಿ ರೀಸರ್ಚ್ ಅನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. 2013ರ ನವೆಂಬರ್ 23ರಂದು ಸ್ಥಾಪಿತಗೊಂಡ ಈ ಕೇಂದ್ರವು ಕಾಮನ್ ಇನ್ಸ್ಟ್ರುಮೆಂಟೇಶನ್ ಫೆಸಿಲಿಟಿ ಮತ್ತು ಇನ್ಯೂಬೇಶನ್ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ 26,436.16 ಚದರ ಅಡಿ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಗೆ 5000 ಚದರ ಅಡಿ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು 6 ಬಯೋ ಸೂಟ್ ಸೌಲಭ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಬಯೋಟೆಕ್ ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಆರಂಭಗೊಂಡಿರುವ ಈ ಕೇಂದ್ರವು, ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಪೂರಕ ವಾತಾವರಣ ನೀಡುವ ಮೂಲಕ, ಪ್ರವರ್ತಕ ಸಂಶೋಧನೆಗಳಿಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ.

viii) ಇನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಫಾರ್ ಅಗ್ರಿಕಲ್ಚರಲ್ ಬಯೋಟೆಕ್ನಾಲಜಿ (ಐಎಟಿಬಿ), ಯುವಿಸ್, ಧಾರವಾಡ

ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್, ಐಟಿ, ಬಿಟಿ ಮತ್ತು ಎಸ್&ಟಿ ಇಲಾಖೆಯು ನೀಡಿದ ಮೂಲನಿಧಿಯೊಂದಿಗೆ 2002ರಲ್ಲಿ ಆರಂಭಗೊಂಡಿದೆ. ಮಾಲಿಕ್ಯುಲರ್ ಬಯೋಲಜಿ ಮತ್ತು ಬಯೋಟೆಕ್ನಾಲಜಿ ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಎಂಎಸ್ಸಿ ಮತ್ತು ಪಿಎಚ್‌ಡಿ ಪದವಿಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಐಎಟಿಬಿ ಕೇಂದ್ರದ ಇನ್ಯೂಬೇಶನ್ ಕೇಂದ್ರಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಕಾಮನ್ ಇನ್ಸ್ಟ್ರುಮೆಂಟೇಶನ್ ಫೆಸಿಲಿಟಿಗಾಗಿ ರೂ.6.49 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ix) ಕರ್ನಾಟಕ ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್ ಅಡ್ವಾನ್ಸ್‌ಮೆಂಟ್ ಪ್ರೋಗ್ರಾಂ ಬಯೋ 50 (ಕೆ-ಎಸ್‌ಎಪಿ ಬಯೋ-50)

K-SAP Bio-50 ಒಂದು ಸಂಯೋಜಿತ, ಸಮಗ್ರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವಾಗಿದ್ದು, ಸೆಲ್ಯುಲಾರ್ ಮತ್ತು ಮಾಲಿಕ್ಯುಲರ್ ಫ್ಲಾಟ್‌ಫಾರ್ಮ್‌ಗಳ ಕೇಂದ್ರದಿಂದ (C-CAMP) ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್, ಐಟಿ, ಬಿಟಿ ಮತ್ತು ಎಸ್&ಟಿ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಬೆಂಬಲಿತವಾಗಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ರೂ. 333.90 ಲಕ್ಷ ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ಮೊತ್ತದಲ್ಲಿ 50 ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳನ್ನು ಗುರಿಯಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. K-SAP BIO-50 ಉದ್ದೇಶವು ಜೀವ ವಿಜ್ಞಾನದ ಆರಂಭಿಕ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ಅಂತರವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಮೂಲಕ ಮತ್ತು ಬಯೋಟೆಕ್ ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳ ಯಶಸ್ಸಿನ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ, ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ನೆಟ್‌ವರ್ಕ್ ಅನ್ನು ರಚನಾತ್ಮಕ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸುವುದು. ಆ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆಯ ಪ್ರಯಾಣದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯ ಪ್ರಚೋದನೆಯನ್ನು ಯುವ ಉದ್ದಿಮೆದಾರರಿಗೆ ಒದಗಿಸುವುದು. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಒನ್-ಟು-ಒನ್ ಮೆಂಟರಿಂಗ್ ಸೆಷನ್‌ಗಳು, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮತೆ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಅವಧಿ, ಕಾರ್ಯಾಗಾರಗಳು, ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು, ಸೆಮಿನಾರ್‌ಗಳು, ನೆಟ್‌ವರ್ಕಿಂಗ್, ಸಮಾವೇಶಗಳು, ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಾಲುದಾರಿಕೆ ಸಭೆಗಳು ಮತ್ತು ಪೂರಕ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಮೂಲಕ ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳ ಯಶಸ್ಸಿನ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಮೊದಲ ಹಂತದಲ್ಲಿ, ಹನ್ನೊಂದು (11) ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡಲಾಯಿತು. ಮೂರನೇ ಹಂತದಲ್ಲಿ, 2021-22ರಲ್ಲಿ ಒಂಬತ್ತು (9) ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಸೇರ್ಪಡೆಗೊಂಡಿವೆ. ನಿರೂಪಕರು ಮತ್ತು ಸಲಹೆಗಾರ ಗುರುತಿಸುವುದು ಸಮಂಜಸವಾಗಿ ಪ್ರತಿ ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್‌ನ ಅಗತ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡುವುದು. ನಿರೂಪಕರು ಮತ್ತು ಸಲಹೆಗಾರಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳೊಂದಿಗೆ ಪರಿಚಯ ಮತ್ತು ಚರ್ಚೆ, ಸಂವಾದ ಪಾಕ್ಷಿಕ ಸಲಹಾ ಸಭೆಗಳು ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿವೆ.

x) ಕೆ-ಟೆಕ್ ಸೆಂಟರ್ ಫಾರ್ ಎಕ್ಸಲೆನ್ಸ್(ಸಿಓಇ), ಸಿ-ಸಿಎಎಂಪಿ

ಸೆಂಟರ್ ಫಾರ್ ಸೆಲ್ಯುಲರ್ ಮತ್ತು ಮಾಲಿಕ್ಯುಲರ್ ಪ್ಲಾಟಿಫಾರಂಸ್(ಸಿ-ಸಿಎಎಂಪಿ)ಯಲ್ಲಿ ಸೆಂಟರ್ ಫಾರ್ ಅಗ್ರಿ ಎಕ್ಸಲೆನ್ಸ್ ಅನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಗಂಭೀರವಾದ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದ ಸಂಶೋಧನೆಯಾಧಾರಿತ ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲು ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿರುವ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸದರಿ ಯೋಜನೆಗೆ ಸೂಕ್ತ ಸಲಹೆಯನ್ನು ನೀಡಲು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮತ್ತು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತಜ್ಞರ ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕೇಂದ್ರವು ಯಾವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕು, ಹೇಗೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕು, ವಿವಿಧ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಡಿರುವ ಅಂತರಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಮತ್ತು ಸೂಕ್ತ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಮುಂತಾದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಈ ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿಯು ಅತ್ಯುನ್ನತ ಚಿಂತನಾ ಗುಂಪಾಗಿ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಅಗ್ರಿ ಸಿಓಇ ಫೆಲೋಗಳ ಸಹಾಯದೊಂದಿಗೆ ಈ ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿಯು 12 ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ್ದು, ಮುಂದಿನ ಹಂತದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಭಾಗವಾಗಿ 3 ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಪರಿಹಾರದ ಹುಡುಕಾಟಕ್ಕೆ ಆದ್ಯತೆಯನ್ನು ನೀಡಿರುತ್ತದೆ. ಕಾಲ್ ಫಾರ್ ಗ್ರಾಂಡ್ ಚಾಲೆಂಜ್ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿರುವ ಇದನ್ನು 2021ರ ಜುಲೈ 23ರಂದು ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಗುರುತಿಸಲಾದ ಮೂರು ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಕುರಿತಾದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಗುರುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಮೂರು ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಪರಿಹಾರಕ್ಕೆ ದುಡಿಯಲು ಮುಂದಾಗುವ ಸ್ಟಾರ್ಟ್ಅಪ್‌ಗಳಿಗೆ ಮೂಲ ಬಂಡವಾಳವಾಗಿ ನೀಡಲು ರೂ. 25 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಮೀಸಲಿಡಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆಯ್ಕೆಗೊಂಡ ಸ್ಟಾರ್ಟ್ಅಪ್‌ಗಳು ಸಿ-ಸಿಎಎಂಪಿಯಲ್ಲಿನ ಇನ್ಯೂಬೇಶನ್ ಮತ್ತು ಮೆಂಟರಿಶಿಪ್ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯಲಿವೆ. ಈ ಯೋಜನೆಗೆ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್, ಐಟಿ, ಬಿಟಿ ಮತ್ತು ಎಸ್&ಟಿ ಇಲಾಖೆ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆಗಳ ಸಹಯೋಗದಲ್ಲಿರುವ ಮುಂದಿನ ಐದು ವರ್ಷಗಳಿಗೆ ರೂ.15 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು 25:75ರ ಅನುಪಾತದಲ್ಲಿ ಸದರಿ ಇಲಾಖೆಗಳು ಹಣಕಾಸು ಬೆಂಬಲವನ್ನು ನೀಡಿರುತ್ತವೆ.

xi) ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ - ಡಿಬಿಟಿ ಸ್ಕಿಲ್ ವಿಜ್ಞಾನ ಸ್ಟೇಟ್ ಪಾರ್ಟರ್ನಲ್‌ಶಿಪ್ ಪ್ರೋಗ್ರಾಂ

ಕರ್ನಾಟಕ ಇನೋವೇಶನ್ ಮತ್ತು ಟೆಕ್ನಾಲಜಿ ಸೊಸೈಟಿ(ಕೆಐಟಿಎಸ್)ಯಲ್ಲಿ ಸ್ಕಿಲ್ ವಿಜ್ಞಾನ ಸೆಂಟರ್ ಅನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಬಯೋಟೆಕ್ನಾಲಜಿ ಇಲಾಖೆ, ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ಇಲಾಖೆಗಳು ಇದಕ್ಕೆ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ನೀಡಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಪದವಿ ಹಂತದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ (10+2, ಬಯೋಟೆಕ್ನಾಲಜಿ ಪದವೀಧರರು), ಬೋಧಕ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗೆ ಜೈವಿಕತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಹಾಂಡ್‌ಆನ್ ತರಬೇತಿ ನೀಡಲು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಜೀವ ವಿಜ್ಞಾನಗಳಲ್ಲಿ ಒಡಮೂಡುತ್ತಿರುವ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಯುಜಿ/ಪಿಜಿ ಬೋಧಕರಿಗೆ, ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ನೀಡುವುದು, ಯುವ ಉದ್ಯಮಿದಾರರಲ್ಲಿ ಉತ್ಸಾಹವನ್ನು ಮತ್ತು ಸೂಕ್ತ ಪರಿಣತಿಯನ್ನು ತರುವುದು ಇದರ ಗುರಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಬ್&ಸ್ಪೋಕ್ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಈ ಯೋಜನೆಯು ಫಿನಿಶಿಂಗ್ ಶಾಲೆಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಜೀವವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಜೈವಿಕತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಡಿಬಿಟಿ ಸ್ಕಿಲ್ ವಿಜ್ಞಾನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅಂಗವಾಗಿ ತರಬೇತಿ ನೀಡಲು 7 ವಿವಿಧ ಸಂಸ್ಥೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಒಪ್ಪಂದವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಗಾಗಿ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿರುವ ರೂ.78.80ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ, ರೂ. 32 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಮೊದಲ ವರ್ಷದ ವೆಚ್ಚವಾಗಿ ಈಗಾಗಲೇ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

xii) ಕೆಐಟಿಎಂಐಎನ್ ಫಂಡ್-3 (ಬಯೋಟೆಕ್)

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಎಸ್‌ಇಬಿಐ ಸಹಯೋಗದಲ್ಲಿ ರೂ.50 ಕೋಟಿಗಳ ಬಯೋ ವೆಂಚರ್ ಫಂಡ್ ಅನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದರ ಸಹಾಯದಿಂದ ಮಧ್ಯಮ-ಅಂತಿಮ ಹಂತದ ಉತ್ಪನ್ನ ಸಿದ್ಧತೆಯಲ್ಲಿರುವ ಜೈವಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಾಧಾರಿತ ಕಂಪನಿಗಳಿಗೆ ಈಕ್ವಿಟಿ ಆಧಾರಿತ ಸಹಾಯವನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವ ಕಂಪನಿಗಳಿಗೆ ಇದರ ಲಾಭ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಸೆಕ್ಯೂರಿಟೀಸ್ & ಎಕ್ಸ್‌ಚೇಂಜ್ ಬೋರ್ಡ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ (ಎಸ್‌ಇಬಿಐ) ಕಾಲ ಕಾಲಕ್ಕೆ ನೀಡುವ ನಿರ್ದೇಶನಗಳಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ, ಕಂಪನಿಗಳಲ್ಲಿ ಈಕ್ವಿಟಿ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವೇ ಕನ್ವರ್ಟಿಬಲ್/ರಿಟೇಮಬಲ್ ಹೂಡಿಕೆಯಾಗಿ ಇಲ್ಲವೇ ಎರಡೂ ಸ್ವರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಬಂಡವಾಳವನ್ನು ಇದರ ಮೂಲಕ ಹೂಡಲು ಅವಕಾಶವಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ 3-5 ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಗೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಾದರೂ, ಇನ್ನೂ ಕಡಿಮೆ ಅವಧಿಗೆ ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶವಂತೂ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಇದರ ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆದಿರುವ ಕಂಪನಿಗಳ ವಿವರಗಳು ಹೀಗಿದೆ:

ಕ್ರ.ಸಂ	ಕಂಪನಿಯ ಹೆಸರು	ನೀಡಲಾಗಿರುವ ಮೊತ್ತ
1.	ಕೆಐಟಿಎಸ್ (ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆಯ ಕೆಐಟಿಎಸ್)	ರೂ. 18ಕೋಟಿಗಳು (ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆಗೆ ರೂ.5 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ)
2.	ಕೆಎಸ್‌ಐಐಡಿಎಸ್	ರೂ.5 ಕೋಟಿಗಳು
3.	ಎಸ್‌ಡಿಬಿಐ (ಫಂಡ್-ಆಫ್-ಫಂಡ್, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ಇದರ ಮ್ಯಾನೇಜರ್‌ಗಳು ಸ್ಟಾರ್ಟ್ ಅಪ್)	ರೂ. 5 ಕೋಟಿ ಅಥವಾ (ಒಪ್ಪಿತವಾದ ಕಾರ್ಪಸ್‌ನ 10% ಯಾವುದು ಕಡಿಮೆಯೋ ಅದು)
4.	ಬಿಐಆರ್‌ಎಸ್, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ	ರೂ. 4 ಕೋಟಿ
5.	ಕೆಎಸ್‌ಎಫ್‌ಸಿ	ರೂ. 5 ಕೋಟಿ
	ಒಟ್ಟು	ರೂ. 37 ಕೋಟಿ

ಇದಲ್ಲದೆ, ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆ ಸಮಿತಿಯು ಇನ್ನೂ 7 ಕಂಪನಿಗಳಲ್ಲಿ ರೂ. 18.25 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಬಂಡವಾಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ನೀಡಲು ತಾತ್ಕಿಕ ಸಹಮತವನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ನೀಡಿರುತ್ತದೆ.

xiii) ಬೆಂಗಳೂರು ಟೆಕ್ ಸಮಿತ್-2021 ಬಯೋಟೆಕ್ನಾಲಜಿ ಪಾರ್ಕ್

2021ರ ನವೆಂಬರ್ 17-19ರಲ್ಲಿ ಹೈಬ್ರಿಡ್ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು ಟೆಕ್ ಸಮಿತ್ ಅನ್ನು ಏಷಿಯಾದ ಅತ್ಯಂತ ಬೃಹತ್ ಸಮಾವೇಶವಾಗಿ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್, ಐಟಿ, ಬಿಟಿ, ಎಸ್&ಟಿ ಇಲಾಖೆಯು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಆಯೋಜಿಸಿತ್ತು. ಬೆಂಗಳೂರು ಟೆಕ್ ಸಮಿತ್ 21ನೇ ಆವೃತ್ತಿಯಾದ ಇದು, ಡ್ರೈವಿಂಗ್ ದ ನೆಕ್ಸ್ಟ್ ಆಕ್ಸಲರೇಟಿಂಗ್ ಗ್ಲೋಬ್ ಆಫ್ ಟೆಕ್ನಾಲಜಿ ಅಂಡ್ ಗ್ಲೋಬಲ್ ಬಿಸಿನೆಸ್ ಅನ್ನು ಥೀಂ ಆಗಿ ಹೊಂದಿತ್ತು. ಕೋವಿಡ್-19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ನಡುವೆಯೂ ಇದು ಪೂರ್ಣವಾದ ಯಶಸ್ಸು ಪಡೆಯಿತು. ನೆಕ್ಸ್ಟ್ ವೇವ್ ಇನೋವೇಶನ್ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯ ಇಂಡಿಯಬಯೋ@ಬಿಟಿಎಸ್ ವಿಶ್ವದ ಅನೇಕ ಉದ್ದಿಮೆದಾರರು, ಸಂಶೋಧನಾ ಗುಂಪುಗಳು, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ತಜ್ಞರು, ಕಾರ್ಯನೀತಿ ರೂಪಕರ ಸಮಾವೇಶವಾಗಿತ್ತು. ಈ ಸಮಾವೇಶದ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಮುಂಬರುವ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ನಾವೀನ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಸಹಕಾರಿ ಕಾರ್ಯೋಜನೆಗಳು ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲಿವೆ.

xiv) ಟೆಕ್ನಾಲಜಿ ಬಿಸಿನೆಸ್ ಇನ್ಯೂಬೇಟರ್ (ಟಿಬಿಐ)

ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಬಿಸಿನೆಸ್ ಇನ್ಯೂಬೇಟರ್ ಅನಿವಾರ್ಯ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಸಿನೆಸ್ ಇನ್ಯೂಬೇಟರಿಗೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ತಾಂತ್ರಿಕ ಮತ್ತು ಇನೋವೇಶನ್‌ಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡುವುದು. ಕರ್ನಾಟಕ ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್ ಪಾಲಿಸಿ 2020-25 ಐಸಿಟಿ/ಐಒಟಿ/ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರ್ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು, ಇಎಸ್‌ಡಿಎಂ, ರೋಬೋಟಿಕ್ಸ್, 3ಡಿ ಪ್ರಿಂಟಿಂಗ್, ಹೆಲ್ತ್‌ಕೇರ್, ಬಯೋಫಾರ್ಮ್, ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಪೂರಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು, ಕ್ಲೀನ್ ಟೆಕ್, ನೀರು ಮತ್ತು ಮರುಬಳಕೆ, ಶಿಕ್ಷಣ, ನ್ಯಾನೋಟೆಕ್ನಾಲಜಿ ಮತ್ತು ಸಹ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸತನವನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲು ಟಿಬಿಐ ಸೌಲಭ್ಯ ನೀಡಿಕೆ ನೀತಿಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದೆ.

ಟಿಬಿಐ ಉದ್ದೇಶ ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಶಿಕ್ಷಣ ತಜ್ಞರು, ಕೈಗಾರಿಕೆ, ತಂತ್ರಜ್ಞರು ಮತ್ತು ಉದ್ದಿಮೆದಾರರನ್ನು ಒಂದೇ ವೇದಿಕೆಗೆ ತರುವುದು. ಆ ಮೂಲಕ ತಾಂತ್ರಿಕ ಆವಿಷ್ಕಾರಗಳು ಹೊಸತನವನ್ನು ಪಡೆಯುವ/ಪೋಷಣೆಗೆ ಒಳಪಡುವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಸೃಜಿಸುವುದು ಟಿಬಿಐ ಮುಖ್ಯ ಆಶಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದರ ಗುರಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಭಾಗವಾಗಿ ಒಂದೇ ಸೂರಿನಡಿಯಲ್ಲಿ ಮೌಲಭೂತಸೌಕರ್ಯ, ಸಾಧನ-ಪರಿಕರಗಳು, ಮೆಂಟರಿಂಗ್, ಬ್ರಾಂಡಿಂಗ್, ನೆಟ್ವರ್ಕಿಂಗ್, ಕಾನೂನು, ಹಣಕಾಸು, ತಾಂತ್ರಿಕ, ಭೌತಿಕಹಕ್ಕು ಸ್ವಾಮ್ಯ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದು. ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಕಾರದ ಭಾಗವಾಗಿ ಎಂ.ಎಸ್. ರಾಮಯ್ಯ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಬೆಂಗಳೂರು; ಇಂಡಿಯಾ ಇನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಫ್ ಸೈನ್ಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು; ಮಣಿಪಾಲ್ ಅಕಾಡೆಮಿ ಆಫ್ ಹೈಯರ್ ಸ್ಟಡೀಸ್, ಮಣಿಪಾಲ ಇಲ್ಲಿ ಟಿಬಿಐಗಳು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ.

ಸಿ-ಸಿಎಎಂಪಿ ಮತ್ತು ಬೆಂಗಳೂರು ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿರುವ ಕೃಷಿ-ಟಿಬಿಬಿಗಳನ್ನು ಸೆಂಟರ್ ಆಫ್ ಎಕ್ಸಲೆನ್ಸ್ ಫಾರ್ ಅಗ್ರಿ ಇನೋವೇಶನ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆ ಮತ್ತು ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್, ಐಟಿ, ಬಿಟಿ ಮತ್ತು ಎಸ್&ಟಿ ಇಲಾಖೆಗಳ ಸಹಯೋಗದಲ್ಲಿ ಸಾಗುತ್ತಿರುವ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಸಂಪನ್ಮೂಲದ ಕ್ರೋಢೀಕರಣ ಮತ್ತು ಸದ್ಭಳಕೆ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ.

ಸದ್ಯದಲ್ಲಿ 57 ಸ್ಪಾರ್ಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳು ಇನ್ಫೋಬೇಶನ್ ಹಂತದಲ್ಲಿದ್ದು, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ಆತಿಥೇಯ ಸಂಸ್ಥೆಯಿಂದ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಹಂತದ ಸಾಧನಗಳು, ಮೆಂಟರ್‌ಶಿಪ್, ನೆಟ್ವರ್ಕಿಂಗ್ ಅವಕಾಶಗಳು, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಅವಕಾಶಗಳು ಮತ್ತಿತರೆ ಬೆಂಬಲಗಳನ್ನು ಇವು ಪಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ಐದು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಗೆ ಒಟ್ಟು ರೂ.2971 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಇದಕ್ಕೆ ನೀಡಲಾಗಿದ್ದು, ಇದುವರೆಗೆ ರೂ. 2072 ಲಕ್ಷಗಳು ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

3.1.5.2. ಕರ್ನಾಟಕ ಐಟಿ ಕಾರ್ಯನೀತಿ 2020-25

ಕರ್ನಾಟಕ ಐಟಿ ಕಾರ್ಯನೀತಿ 2020-25 ಅನ್ನು ಐಟಿ/ಐಟಿಇಎಸ್ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನಾಧಾರಿತ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಕಂಪನಿಗಳಿಗೆ 2/3 ಹಂತದ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯನ್ನು ನಡೆಸುವಂತೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ, ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾಗಿದೆ. ಇದರಡಿಯಲ್ಲಿ ನೀಡುವ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಗಳು ಹೀಗಿವೆ:

ಐಟಿ ಹಬ್/ಕ್ಲಸ್ಟರ್ಸ್: ರೂ. 3 ಕೋಟಿಗಳ ಮಿತಿಯೊಂದಿಗೆ, ಮೂಲಸೌಕರ್ಯದ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಒಟ್ಟು ಯೋಜನೆಯ ಶೇಕಡ 20ರಷ್ಟು ಸ್ಥಿರ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆ.

ಸಹ-ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣಾ ಸ್ಥಳಗಳು/ಪ್ಲಗ್&ಪ್ಲೇ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ: ರೂ. 2 ಕೋಟಿ ಮಿತಿಯೊಂದಿಗೆ, ಯೋಜಿತ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯದ ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚದ ಶೇಕಡ 20ರಷ್ಟು ಸ್ಥಿರ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆ.

ಲೀಸ್/ಬಾಡಿಗೆ ಮರುಪಾವತಿ: ಪ್ರತಿ ಚದರ ಅಡಿಗೇ ರೂ. 10 ಮಿತಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು ರೂ. 3 ಲಕ್ಷ; ರೂ. 1000 ಪ್ರತಿ ಸೀಟ್ ಲೆಕ್ಕದಲ್ಲಿ ರೂ 6 ಲಕ್ಷ ಮರುಪಾವತಿ.

ಮೆಗಾ ಯೋಜನೆಗಳು/ಉದ್ದಿಮೆ ಯತ್ನಗಳು: ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿ-ಪ್ರತಿ ಯೋಜನೆಗೂ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಬೆಂಬಲ ನೀಡಿಕೆ.

ಮೈಸೂರು, ಹುಬ್ಬಳಿ-ಧಾರವಾಡ ಮತ್ತು ಮಂಗಳೂರುಗಳಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 75ರಷ್ಟು ಸ್ಟಾಂಪ್ ಡ್ಯೂಟಿ ಕಡಿತ, ವಲಯ-3ಅನ್ನು ಹೊರತು ಪಡಿಸಿ ಉಳಿದೆಲ್ಲಾ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 100ರಷ್ಟು ಸ್ಟಾಂಪ್ ಡ್ಯೂಟಿ ಕಡಿತ.

ಐಟಿ/ಐಟಿಇಎಸ್ ಕಂಪನಿಗಳಿಗೆ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬಳಕೆಯ ವಿದ್ಯುತ್ ಶುಲ್ಕದ ಬದಲು, ಕೈಗಾರಿಕ ವಿದ್ಯುತ್ ಶುಲ್ಕದ ಅನ್ವಯ.

ಎಫ್‌ಎಸ್‌ಐ, ಎಫ್‌ಎಆರ್: ಐಟಿ/ಐಟಿಇಎಸ್ ಕಂಪನಿಗಳಿಗೆ ಕೈಗೆಟುಕುವ ದರದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಡ ನೀಡುವುದು.

ರೂ. 6 ಲಕ್ಷದವರೆಗೆ ಗುಣಮಟ್ಟ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರದ ಖರ್ಚಿನ ಮರುಪಾವತಿ.

ರೂ. 5 ಲಕ್ಷದವರೆಗೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ವೆಚ್ಚದ ಮರುಪಾವತಿ.

ವಲಯ 2/3 ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಸೃಜಿಸಲಾದ ಪ್ರತೀ ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕೆ ರೂ. 2000 ದವರೆಗೆ ಪಿಎಫ್/ಇಎಸ್‌ಐ ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳು ಎರಡು ವರ್ಷದವರೆಗೆ ಮರುಪಾವತಿ.

ದೇಶಿ ಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ರೂ. 2 ಲಕ್ಷ, ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ರೂ. 10 ಲಕ್ಷ ಭೌತಿಕಹಕ್ಕು ಸ್ವಾಮ್ಯ ವೆಚ್ಚದ ಮರುಪಾವತಿ.

ಎನ್‌ಆರ್‌ಐ ವಾಪಸ್ಸಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ.

ಮುಕ್ತ ದತ್ತಾಂಶ ಯತ್ನ: ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ದತ್ತಾಂಶ ಹಂಚಿಕೆ ಮತ್ತು ಬಳಕೆ ಕಾರ್ಯನೀತಿ 2012 (ಎನ್‌ಡಿಎಸ್‌ಎಪಿ) ಮತ್ತು ಮುಕ್ತ ಸರ್ಕಾರ ದತ್ತಾಂಶಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ.

ನೇರ ಬಳಕೆದಾರರಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಲಭ್ಯ.

ಐಟಿ/ಐಟಿಇಎಸ್/ಸ್ಪೋರ್ಟ್‌ಅಪ್ಸ್ / ಇತರೆ ಜ್ಞಾನಾಧಾರಿತ ಕಂಪನಿಗಳಿಗೆ ಐದು ವರ್ಷದ ಅವಧಿಯವರೆಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಯಲ್ ಎಂಪ್ಲಾಯ್‌ಮೆಂಟ್(ಸ್ಟ್ಯಾಂಡಿಂಗ್ ಆರ್ಟ್) ರೂಲ್ಸ್ 1964 ರಿಂದ ವಿನಾಯಿತಿ.

ಟ್ಯಾಲೆಂಟ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ: ನ್ಯಾಷನಲ್ ಅಪ್ರೆಂಟಿಸ್‌ಶಿಪ್ ಟ್ರೈನಿಂಗ್ ಸ್ಕೀಂ, ಯುವ ಯುಗ, ವರ್ಚುವಲ್ ಇನ್ಫೋರ್ಮೇಶನ್ & ಮೆಂಟರ್‌ಶಿಪ್, ಫಿನಿಶಿಂಗ್ ಸ್ಕೂಲ್.

ನಾಸ್ಕಾಂನಿಂದ ಕೆ-ಟೆಕ್ ಸೆಂಟರ್ ಫಾರ್ ಎಕ್ಸಲೆನ್ಸ್ ಇನ್ ಡೇಟಾ ಸೈನ್ಸ್ ಅಂಡ್ ಆರ್ಟಿಫಿಶಿಯಲ್ ಇಂಟೆಲಿಜೆನ್ಸ್

ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಮೂರು ಡೇಟಾ ಸೈನ್ಸ್ ಮತ್ತು ಆರ್ಟಿಫಿಶಿಯಲ್ ಇಂಟೆಲಿಜೆನ್ಸ್ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ, ಕೆ-ಟೆಕ್ ಸಿಟಿಇ-ಡಿಎಸ್‌ಎಐ ಅನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ವಿವಿಧ ಭಾಗೀದಾರರ ನಡುವೆ ಡಿಎಸ್&ಎಐ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸಹಭಾಗಿತ್ವವನ್ನು ಗಟ್ಟಿಗೊಳಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಕೆಪಿಎಂಜಿ ಗ್ಲೋಬಲ್ ಟೆಕ್ನಾಲಜಿ ಇನ್‌ನೋವೇಶನ್ ವರದಿ 2018ರ ಪ್ರಕಾರ ಬೆಂಗಳೂರು ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ಮೊದಲ ಹತ್ತು ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಜಾಗಪಡೆದಿರುತ್ತದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ಟೋಕಿಯೋ, ಲಂಡನ್, ಬೀಜಿಂಗ್, ಟೆಲ್‌ಅವೀವ್ ಮುಂತಾದ ನಗರಗಳ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ಭಾರತದ ಮೊದಲ ಸೆಂಟರ್ ಆಫ್ ಎಕ್ಸಲೆನ್ಸ್ ಫಾರ್ ಡೇಟಾ ಸೈನ್ಸ್ ಮತ್ತು ಆರ್ಟಿಫಿಶಿಯಲ್ ಇಂಟೆಲಿಜೆನ್ಸ್ (ಸಿಟಿಇಡಿಎಸ್&ಎಐ) 2018ರ ಜುಲೈ 5ರಂದು ಸ್ಥಾಪಿತಗೊಂಡಿದೆ. ನಾಸ್ಕಾಂನ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ಇದನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸದರಿ ಕೇಂದ್ರವು ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಮುಖ ಎಐ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇದುವರೆಗೆ ಸ್ಥಾಪಿತಗೊಂಡಿರುವ 1000ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಎಐ ಸ್ಪೋರ್ಟ್‌ಅಪ್ಸ್‌ಗಳ ಪೈಕಿ, ಶೇಕಡ 23-25ರಷ್ಟು ಸ್ಪೋರ್ಟ್‌ಅಪ್ಸ್‌ಗಳು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತಗೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಎಐ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲದ ಪೈಕಿ, ಶೇಕಡ 40ರಷ್ಟು ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. ಜಾಗತಿಕ ಎಐ ಕಂಪನಿಗಳು ಸುಮಾರು 20 ಘಟಕಗಳನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿರುತ್ತವೆ. ಸಿಟಿಇಡಿಎಸ್&ಎಐ ಪ್ರಯತ್ನವು ನಾಲ್ಕು ಗುರಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಸ್ಥಾಪಿತಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ: ಸ್ಪೋರ್ಟ್‌ಅಪ್ ಸ್ಥಾಪನೆಯನ್ನು ವೇಗೋತ್ಕರ್ಷಗೊಳಿಸುವುದು, ಎಐ ಮತ್ತು ಡೇಟಾ ಸೈನ್ಸ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು, ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸಹ-ಇನ್‌ನೋವೇಶನ್‌ಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದು. ಕೃಷಿ, ಆರೋಗ್ಯ, ಸಗಟು ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸು ಸೇವೆಗಳಲ್ಲಿ ಎಐ ಅಳವಡಿಕೆಗೆ ಪೂರಕವಾಗುವ ಸಂಶೋಧನಾ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವುದು.

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಇಲಾಖೆಯ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ಆರ್ಟಿಫಿಶಿಯಲ್ ಇಂಟೆಲಿಜೆನ್ಸ್ ಮತ್ತು ರೋಬೋಟಿಕ್ಸ್ ಟೆಕ್ನಾಲಜೀಸ್ ಪಾರ್ಕ್(ARTPARK)ಅನ್ನು ಐಐಎಸ್‌ಸಿ ಬೆಂಗಳೂರು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಪಾರ್ಕ್ ಭಾರತದಲ್ಲಿರುವ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಪೂರಕವಾದ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಾಧನೆಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಒತ್ತನ್ನು ನೀಡುವ ಇನ್‌ನೋವೇಶನ್‌ಗಳಿಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡಲಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರಿನಾಚೆಗೂ ಕೌಶಲವನ್ನು ಮತ್ತು ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಟಿಇ ಎಐ & ಡೇಟಾ ಇಂಟೆಲಿಜೆನ್ಸ್ ಅನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಘೋಷಿಸಿದೆ.

ಐಐಐಟಿ ಬೆಂಗಳೂರು ಇಲ್ಲಿ ಕೆ-ಟೆಕ್ ಸೆಂಟರ್ ಆಫ್ ಎಕ್ಸಲೆನ್ಸ್ ಇನ್ ಮೆಷೀನ್ ಇಂಟೆಲಿಜೆನ್ಸ್ ಅಂಡ್ ರೋಬೋಟಿಕ್ಸ್

ಐಐಐಟಿ-ಬೆಂಗಳೂರು ಇವರ ಸಹಯೋಗದಲ್ಲಿ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್, ಐಟಿ, ಬಿಟಿ ಮತ್ತು ಎಸ್&ಟಿ ಇಲಾಖೆಯು ಕೆ-ಟೆಕ್ ಸೆಂಟರ್ ಆಫ್ ಎಕ್ಸಲೆನ್ಸ್ ಇನ್ ಮೆಷೀನ್ ಇಂಟೆಲಿಜೆನ್ಸ್ ಅಂಡ್ ರೋಬೋಟಿಕ್ಸ್ ಅನ್ನು ರೂ. 34.70 ಕೋಟಿ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದೆ. ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಅನುಕೂಲಕ್ಕೆ ಬರುವಂತಹ ಆವಿಷ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಇದು ಹೊಂದಿದೆ. ಆರ್ಟಿಫಿಶಿಯಲ್ ಇಂಟೆಲಿಜೆನ್ಸ್ ಮತ್ತು ರೋಬೋಟಿಕ್ಸ್ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಸಂಶೋಧನೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದು, ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಉಪನ್ಯಾಸ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಆಯೋಜಿಸುವುದು ಇದರ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಕಳೆದ ವರ್ಷ ಕಾರ್ಯಾರಂಭ ಮಾಡಿದ 7 ಹೊಸ ಯೋಜನೆಗಳೂ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ, 26 ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಕೇಂದ್ರ ತನ್ನ ಸಹಕಾರವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿದೆ. ಈ ಕೇಂದ್ರ ವಿವಿಧ ಸಂಶೋಧನಾ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ 9 ಪಿಎಚ್‌ಡಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ, 8 ಎಂ.ಎಸ್ಸಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು 10 ಸಂಶೋಧನಾ ಸಹಾಯಕರಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ನೀಡಿದೆ. ಸ್ಪೋರ್ಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳ ಸಹಯೋಗದಲ್ಲಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರವನ್ನು ಸಹ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಬೆನ್ನುಮೂಳೆ ಗಾಯಕ್ಕೊಳಗಾದ ರೋಗಿಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯ

ನೀಡುವ ಎಐ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ಮುಕ್ತ-ಸೋರ್ಸ್ ಸೌಲಭ್ಯವಿರುವ ವೆಂಟಿಲೇಟರ್, ವಿದ್ಯುತ್ ಆಧಾರಿತ ಗೋದಾಮು ಸಹಾಯಕ ರೋಬೋಟ್‌ಗಳು, ಪಿಸಿಯಾಧಾರಿತ ವರ್ಚುವಲ್ ಇಂಟರ್‌ವ್ಯೂವಿಂಗ್ ಏಜೆಂಟ್ಸ್, ಕ್ಯಾಮರಾಧಾರಿತ ಎಐ ಸುರಕ್ಷತಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆ - ಇವೇ ಆ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಇದಲ್ಲದೆ, ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಎಐ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಮುಂಚೂಣಿ ತಾಣವಾಗಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಕೇಂದ್ರವೂ ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸಂವಹನವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದೆ.

ಡಸ್ಲಟ್ ಸಿಸ್ಟಂಸ್ ಪ್ರೈಲಿನ ಕೆ-ಟೆಕ್ ಸೆಂಟರ್ ಆಫ್ ಎಕ್ಸಲೆನ್ಸ್ ಇನ್ ಏರೋಸ್ಪೇಸ್ ಅಂಡ್ ಡಿಫೆನ್ಸ್

ಏರೋಸ್ಪೇಸ್ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಕೌಶಲ್ಯಭರಿತ ಮಾನವಸಂಪನ್ಮೂಲವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಐಟಿ ಮತ್ತು ಬಿಟಿ ಇಲಾಖೆಯು ಫ್ರಾನ್ಸ್ ದೇಶದ ಡಸ್ಲಟ್ ಸಿಸ್ಟಂಸ್ ಕಂಪನಿ ಮತ್ತು ವಿಟಿಯು ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಹಕಾರದೊಂದಿಗೆ ಕೆ-ಟೆಕ್ ಸೆಂಟರ್ ಆಫ್ ಎಕ್ಸಲೆನ್ಸ್ ಇನ್ ಏರೋಸ್ಪೇಸ್ ಅಂಡ್ ಡಿಫೆನ್ಸ್ ಅನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಕೇಂದ್ರವು ಏರೋಸ್ಪೇಸ್ ಮತ್ತು ಡಿಫೆನ್ಸ್ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಮಟ್ಟದ ತರಬೇತಿ ಹೊಂದಿದ ಮಾನವಸಂಪನ್ಮೂಲವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಿದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಸರ್ಕಾರವು ರೂ. 33.46 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಿರುತ್ತದೆ. ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಕಾರ್ಯ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಕೆ-ಟೆಕ್ ಸಿಟಿಇ&ಡಿಯಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಕ್ಷೇತ್ರದ ಪರಿಣತರು ಮತ್ತು ಪ್ರಯೋಗಾಲಯದ ಸಹಾಯಕರು ನೀಡಲಿದ್ದಾರೆ. ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿರುವ ಡಿಜಿಟಲ್ ಲ್ಯಾಪ್ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿದ್ದು, ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ತಾಂತ್ರಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯಗೊಳಿಸುವಂತದ್ದಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಕೇಂದ್ರದಿಂದ ವಿವಿಧ ಕಾಲೇಜು/ಸಂಸ್ಥೆ/ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಆನ್ಲೈನ್ ಮೂಲಕ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಸಹ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಕೆ-ಟೆಕ್ ಸೆಂಟರ್ ಆಫ್ ಎಕ್ಸಲೆನ್ಸ್ ಇನ್ ಸೈಬರ್ ಸೆಕ್ಯೂರಿಟಿ, ಐಐಎಸ್‌ಸಿ

ಪ್ರಬುದ್ಧಮಾನಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿರುವ ಸೈಬರ್‌ಸೆಕ್ಯೂರಿಟಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ತಲೆದೋರುತ್ತಿರುವ ತಾಂತ್ರಿಕ ಅಂತರವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ಸೂಕ್ತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಲು ಮತ್ತು ಇದಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಮಾನವಸಂಪನ್ಮೂಲವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ದೂರದೃಷ್ಟಿಯ ಆಲೋಚನೆಯಾಗಿ ಕೆ-ಟೆಕ್ ಸೆಂಟರ್ ಆಫ್ ಎಕ್ಸಲೆನ್ಸ್ ಇನ್ ಸೈಬರ್ ಸೆಕ್ಯೂರಿಟಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಐಐಎಸ್‌ಸಿಯಲ್ಲಿ 2017ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿದೆ. ಕೇಂದ್ರವು ವಿವಿಧ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯವಾಗುವಂತಹ ಸೈಬರ್ ಸೆಕ್ಯೂರಿಟಿ ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಸೃಜಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ, ತನ್ನಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುವ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಸಾಧನ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಆಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಕ್ಷೇತ್ರದ ಪರಿಣತರಿಗೆ ಉತ್ತಮ ರೀತಿಯ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನೀಡುವಂತಾಗಲೂ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಗುರಿಯನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಈಡೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕೇಂದ್ರವು ವಿವಿಧ ಕಂಪನಿಗಳು, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದೊಂದಿಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲಿದೆ. ಐಐಎಸ್‌ಸಿಯಂತಹ ಸಂಸ್ಥೆ ಇಂತಹ ಸವಾಲನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಆದ ಕಾರಣ, ಐಐಎಸ್‌ಸಿಯನ್ನು ನೋಡಲ್ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಕೆಎಸ್‌ಸಿಎಸ್‌ಟಿಯನ್ನು ಜಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ ನೇಮಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಆದ್ದರಿಂದ, ಸೆಂಟರ್ ಆಫ್ ಎಕ್ಸಲೆನ್ಸ್ (ಸಿಟಿಇ) ಅನ್ನು ಔಪಚಾರಿಕಗೊಳಿಸಲು ಮತ್ತು ಗುರಿಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಹೆಚ್ಚು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಗಮನವನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಲು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ಯಮಗಳ ಸಮನ್ವಯದೊಂದಿಗೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಇಂಟರ್‌ನ್ಯಾಲ್ ಪೂಲ್ ಅನ್ನು ರಚಿಸುವುದು; ಪ್ರಾರಂಭದ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯಮಗಳಿಗೆ ಅರಣ್ಯ ಮೂಲಕ ಸೂಕ್ತವಾದ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು; ಸೈಬರ್ ಸೆಕ್ಯೂರಿಟಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕೌಶಲ್ಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು/ವೃತ್ತಿಪರರಿಗೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡುವಂತಹ ಆಂತರಿಕ ತರಬೇತಿ ಹೊಂದಲು ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದು; ಸೈಬರ್ ಭದ್ರತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸುಧಾರಿತ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳಲ್ಲಿ (ಸಿಟಿಇ) ಮೂಲಕ ನಾಯಕತ್ವವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ಸಾಧಿಸುವುದು; ಮತ್ತು ಮಾಸಿಕ ಕಾರ್ಯಾಗಾರಗಳು, ವೆಬ್‌ನಾರ್ಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಮೂಲಕ ವೃತ್ತಿಪರರಿಗೆ ಉದ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವುದು. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಸೈಬರ್ ಭದ್ರತೆಯು ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಿದ್ದು, ಕಾಳಜಿ ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರಗಳೆರಡೂ ಕ್ಷಿಪ್ರ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ವಿಕಸನಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಕೆಲವು ವಿತರಣೆಗಳನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದ್ದರೂ, ಉದ್ಯಮ/ಗವರ್ನಿಂಗ್ ಕೌನ್ಸಿಲ್ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದ ಪ್ರಕಾರ ಅವುಗಳನ್ನು ಮಾರ್ಪಡಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಐಡಿಇಎ2ಪಿಟಿ/ಎಲಿವೇಟ್ ಗ್ರಾಂಟ್ ಇನ್ ಏಯ್ಡ್ ಸೀಡ್ ಫಂಡಿಂಗ್ ಸ್ಕೀಂ

ಐಡಿಇಎ2ಪಿಟಿ : ಪ್ರಸ್ತುತದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಗಮನಿಸಬಲ್ಲ ಸಾಕ್ಷಿಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗದ ಆಲೋಚನೆಯೊಂದಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲವೇ ಯೋಜನೆಯೊಂದಕ್ಕೆ ರೂ. 50 ಲಕ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಬಂಡವಾಳ ಒದಗಿಸುವ ಯೋಜನೆ ಇದಾಗಿದೆ. ಇದುವರೆಗೂ 11 ಸುತ್ತಿನ

ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಕೆಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 488 ಸ್ವಾರ್ಥಿಗಳು ಹಣವನ್ನು ಪಡೆದಿರುತ್ತವೆ. ರೂ.116.65 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಇದಕ್ಕೆ ವಿನಿಯೋಗಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

3.1.5.3 ಕರ್ನಾಟಕ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್ ಸಿಸ್ಟಂ ಡಿಸೈನ್ ಅಂಡ್ ಮ್ಯಾನ್ಯುಫ್ಯಾಕ್ಚರಿಂಗ್ ಪಾಲಿಸಿ 2017-22

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಕೆಐಟಿಎಸ್ ಮೂಲಕ ಹೊಸ ಇಎಸ್‌ಡಿಎಂ ಪಾಲಿಸಿ 2017-22 ಅನ್ನು ಡಿಸೆಂಬರ್ 01, 2017 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿತು. ಇದು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಇಎಸ್‌ಡಿಎಂ ಕಂಪನಿಗಳಿಗೆ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಂಬಲ, ರಿಯಾಯಿತಿ ಮತ್ತು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ಜಾಗತಿಕ ಇಎಸ್‌ಡಿಎಂ ವಲಯವಾಗಿಸುವ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಇದು ಹೊಂದಿದೆ. ಈ ಮುಂದೆ ಹೇಳುವ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವ ಮೂಲಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಇಎಸ್‌ಡಿಎಂ ಕಂಪನಿಗಳನ್ನು ಉನ್ನತ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಇರಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ:

- ಅ. ಈ ನೀತಿಯ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ 2000 ಇಎಸ್‌ಡಿಎಂ ಸ್ವಾರ್ಥಿಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದು.
- ಆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಇವುಗಳ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಶೇಕಡ 50 ದರದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು.
- ಇ. 2025ರ ವೇಳೆಗೆ ಇಎಸ್‌ಡಿಎಂನಲ್ಲಿ 20 ಲಕ್ಷ ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ಸೃಜಿಸುವುದು. ತನ್ಮೂಲಕವಾಗಿ ಈಗಿರುವ ಉದ್ಯೋಗದ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಹತ್ತು ಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು.
- ಈ. 2025ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಇಎಸ್‌ಡಿಎಂ ಕಂಪನಿಗಳ ವಹಿವಾಟನ್ನು \$40 ಬಿಲಿಯನ್‌ಗೆ ಏರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಬೃಹತ್ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದು.
- ಉ. 2025ರ ವೇಳೆಗೆ ರಾಜ್ಯದಿಂದ ರಫ್ತಾಗುತ್ತಿರುವ ಇಎಸ್‌ಡಿಎಂ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು \$16 ಬಿಲಿಯನ್‌ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು.

ಈ ಗುರಿಗಳನ್ನು ತಲುಪಲು ಕೆಳಕಂಡ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ

ಕೌಶಲ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ: ಈಗಾಗಲೇ ಇರುವ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಸುಧಾರಿಸಿ, ಉತ್ಕೃಷ್ಟಮಟ್ಟದ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಈಗಿರುವ ಮಾನವಸಂಪನ್ಮೂಲವನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು. ಉದ್ದೇಶಿತ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಇನ್ನಷ್ಟು ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಉತ್ತಮ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವುದು.

ಗುಣಮಟ್ಟದ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ: ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು. ಸ್ಥಳೀಯ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಇನ್ನಷ್ಟು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವನ್ನು ನೀಡುವುದು ಮತ್ತು ಎರಡನೇ ಹಂತದ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುವುದು.

ಉತ್ತಮ ವಾತಾವರಣ ಒದಗಿಸುವುದು: ಸ್ಥಳೀಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ ವಸ್ತುಗಳ ಖರೀದಿಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲು ಪಿಎಂಎ ನೀತಿಯನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವುದು. ಮುಂದಿನ ತಲೆಮಾರಿನ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಲು ಪೈಲಟ್ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವುದು. ಸ್ಥಳೀಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆಯನ್ನು ಚುರುಕುಗೊಳಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುವುದು.

ಸ್ವಾರ್ಥಿ-ಅಪ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಎಂಎಸ್‌ಎಂಇಗಳಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನ: ವೇಗವರ್ಧಿತ ಹೂಡಿಕೆಗಳಿಗಾಗಿ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಸೆಮಿಕಂಡಕ್ಟರ್ ಸಾಹಸ ನಿಧಿಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಿ; ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಕಂಪನಿಗಳಿಗೆ ಬೆಂಬಲದ ಮೂಲಕ ಕೆಐಎಸ್‌ಡಿಎಂ ಉದ್ಯಮದ ವಿಸ್ತರಣೆ ಮತ್ತು ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ.

ವ್ಯವಹರಿಸುವ ಸರಳತೆಯನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಚುರುಕುಗೊಳಿಸುವುದು: ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹರಿಸುವ ಪರಿಸರವನ್ನು ಉತ್ತಮಗೊಳಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಾರ್ಯನೀತಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಸರಳಗೊಳಿಸುವುದು. ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವ ಜಾಗತಿಕ ಕಂಪನಿಗಳಿಗೆ ತಲುಪಬೇಕಾದ ವಿನಾಯಿತಿ ಮತ್ತು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಕ್ಷಿಪ್ರವಾಗಿ ತಲುಪಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು.

ಈ ನೀತಿಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಇದುವರೆಗೆ, ಸುಮಾರು 64 ಕಂಪನಿಗಳು ನೋಂದಾಯಿಸಿ ಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಕೆಐಎಸ್‌ಡಿಎಂ ಕಂಪನಿಗಳಿಗೆ ಇದುವರೆಗೆ ರೂ. 12.43 ಕೋಟಿ ಪ್ರಮಾಣದಷ್ಟು ಮೊತ್ತವನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹದಾಯಕ ಕ್ರಮವಾಗಿ ವಿತರಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ, ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹದಾಯಕ ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಬ್ರೌನ್‌ಫೀಲ್ಡ್ ಇನ್‌ವೆಸ್ಟಿಮೆಂಟ್ ಕೇಂದ್ರದ ಸ್ಥಾಪನೆ

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿಯ ಸಹಕಾರದಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಮೇಟಿವೈ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ, ಇನ್‌ವೆಸ್ಟಿಮೆಂಟ್ ಅನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಸಿಎಫ್‌ಸಿ ಕೇಂದ್ರವು ತಮ್ಮ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ, ಹೊಸ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಆವಿಷ್ಕರಿಸುವ, ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆಗೆ ತೊಡಗುವ, ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ, ಜಾಗತಿಕ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಕಂಪನಿಗಳಿಗೆ ಸೇವೆಯನ್ನು ನೀಡುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದ ವಿವಿಧ ಗುಣಮಟ್ಟ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾನಕಗಳು, ನಿಯಂತ್ರಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಈ ಕೇಂದ್ರ ಮೆಡಿಕಲ್ ಸಾಧನಗಳನ್ನು, ಐಟಿ ಹಾರ್ಡ್‌ವೇರ್ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು, ಉಪ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು, ವಿದ್ಯುತ್ ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿಯಾಧಾರಿತ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ, ಏರೋಸ್ಪೇಸ್ ಮತ್ತು ಸ್ವಯಂಚಾಲಿತ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಕಂಪನಿಗಳಿಗೆ ವಿವಿಧ ಸೇವೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಕೇಂದ್ರ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಮೌಲ್ಯಸರಣಿಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಉತ್ತಮ ಹಂತವನ್ನು ತಲುಪುವ ಸ್ಥಳೀಯ ಕಂಪನಿಗಳ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಯನ್ನು ಈಡೇರಿಸಿಕೊಡುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಇಡೀ ಯೋಜನೆಯ ವೆಚ್ಚ ರೂ. 29.53 ಕೋಟಿ ಎಂದು ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿತ್ತಾದರೂ, ಜಾರಿ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಇದರ ವೆಚ್ಚ ರೂ.48.53 ಕೋಟಿಗಳಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಹೆಚ್ಚುವರಿಯಾದ ರೂ.11 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ವಿಶೇಷ ಅನುದಾನದ ಮೂಲಕ ಭರಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಇಂವೆಸ್ಟಿ/ಇಂವೆಸ್ಟಿ ಪ್ರಯೋಗಾಲಯದ ಸ್ಥಾಪನೆ ಕಾರ್ಯ ಸಾಗಿದ್ದು, ಶೀಘ್ರದಲ್ಲೇ ಅದನ್ನು ಉದ್ಘಾಟಿಸುವ ಕಾರ್ಯ ನೆರವೇರಲಿದೆ.

ಹುಬ್ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ರೌನ್ ಫೀಲ್ಡ್ ಇನ್‌ವೆಸ್ಟಿಮೆಂಟ್ ಕ್ಲಸ್ಟರ್

ಫೌಂಡೇಶನ್ ಆಫ್ ಸ್ಟ್ರಾಂಡ್‌ಡ್ಸ್ ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್ ಇನಿಷಿಯೇಟಿವ್ಸ್ ಎನ್ನುವ ಚೈತನ್ಯಶೀಲ ಇನ್ಫ್ರಾಸ್ಟ್ರಕ್ಚರ್ ಸೇವೆಯ ಭಾಗವಾಗಿ ಹುಬ್ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ರೌನ್‌ಫೀಲ್ಡ್ ಇನ್‌ವೆಸ್ಟಿಮೆಂಟ್ ಕ್ಲಸ್ಟರ್ ಒಂದನ್ನು ಆರಂಭಿಸಲಾಗಿದೆ. ದೇಶಪಾಂಡೆ ಫೌಂಡೇಶನ್, ಐಇಎಸ್‌ಎ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಈ ಯೋಜನೆ ಜಾರಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಇನ್‌ವೆಸ್ಟಿಮೆಂಟ್ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ತಯಾರಿಕೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಕಛೇರಿ ಸ್ಥಳಾವಕಾಶ ಮತ್ತು ಪ್ಲಗ್ ಅಂಡ್ ಪ್ಲೇ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ನೀಡುವುದು ಯೋಜನೆಯ ಗುರಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಇದಲ್ಲದೇ ಈ ಬ್ರೌನ್‌ಫೀಲ್ಡ್ ಇನ್‌ವೆಸ್ಟಿಮೆಂಟ್ ಕ್ಲಸ್ಟರ್ ಎಂಎಸ್‌ಎಂಇಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳನ್ನು ಆರಂಭಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಆಸಕ್ತಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಆಲೋಚಿಸಲು ಸೂಕ್ತ ಕಛೇರಿ, ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ನೋಡಲು-ಪ್ಲಗ್ ಮತ್ತು ಪ್ಲೇ ಸೇವೆಯನ್ನು ಈ ಕ್ಲಸ್ಟರ್‌ನಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಲು ಅವಕಾಶವಾಗುವಂತಹ ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವ ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದು ಈ ಯೋಜನೆಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಎಂಎಸ್‌ಎಂಇಗಳು ಹಾಲಿ ಈ ಕೇಂದ್ರದ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ.

ವಿಎಲ್‌ಎಸ್‌ಐ ಇನ್ಫ್ರಾಸ್ಟ್ರಕ್ಚರ್ ಸೆಂಟರ್, ಹುಬ್ಬಳಿ

ಹುಬ್ಬಳಿಯ ಭೂಮರೆಡ್ಡಿ ಕಾಲೇಜ್ ಆಫ್ ಎಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಅಂಡ್ ಟೆಕ್ನಾಲಜಿ, ಕೆಎಲ್‌ಇ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ವಿದ್ಯಾನಗರ ಇವರ ಸಹಯೋಗದಲ್ಲಿ, ಐಇಎಸ್‌ಎ (ಇಂಡಿಯಾ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಸೆಮಿ‌ಕಂಡಕ್ಟರ್ ಅಸೋಸಿಯೇಶನ್)ನ ಸಹಕಾರದಲ್ಲಿ ವಿಎಲ್‌ಎಸ್‌ಐ ಇನ್ಫ್ರಾಸ್ಟ್ರಕ್ಚರ್ ಸೆಂಟರ್ ಅನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಕೇಂದ್ರ ಸೆಮಿ‌ಕಂಡಕ್ಟರ್ ಚಿಪ್‌ಗಳನ್ನು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲು ಆಸಕ್ತವಾಗಿರುವವರ ಜೊತೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಕೇಂದ್ರ ಐಪಿ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಕರಿಸುತ್ತದೆ. ಕಂಪನಿಗಳು ಸೆಮಿ‌ಕಂಡಕ್ಟರ್ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಉನ್ನತವಾದದ್ದನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಇನ್ಫ್ರಾಸ್ಟ್ರಕ್ಚರ್ ಸೌಲಭ್ಯ, ಸೆಮಿ‌ಕಂಡಕ್ಟರ್ ಪ್ರಯೋಗಾಲಯದ ಸೇವೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಈ ಯೋಜನೆಯು ಸ್ಥಳೀಯವಾದ ಜ್ಞಾನ ಶಾಖೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ತನ್ಮೂಲಕ ವಿವಿಧ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದ ಐಪಿ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಸೂಕ್ತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಹರಿಸುತ್ತದೆ.

ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಡಿಸೈನ್ ಆಟೋಮೇಶನ್ (ಇಡಿಎ)ನ ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರ್ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ಮನಗಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ವಿವಿಧ ಇಡಿಎ ಕಂಪನಿಗಳು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ನೋಡಿ, ಇನ್ಫ್ರಾಸ್ಟ್ರಕ್ಚರ್‌ಗೆ ಒಳಪಡಿಸಿ, ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಪರಿವಾಣಿಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಅವಕಾಶವಿರುವ ಕಂಪನಿಗಳ ಜೊತೆ ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುತ್ತಿವೆ. ಹೆಚ್ಚುವರಿ

ಹಣಕಾಸು ಬೆಂಬಲವಿಲ್ಲದೆ ಯೋಜನೆಯನ್ನು 2022ರ ಜುಲೈ 31ರವರೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇನ್ಫ್ರಾಸ್ಟ್ರಕ್ಚರ್ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿರುವ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು 10 ಸ್ಪಾಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳು ಬಳಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ.

ಇಎಸ್‌ಡಿಎಂ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಗಳು

ಕರ್ನಾಟಕ ಸ್ಟೇಟ್ ಇನ್‌ವೆಸ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಸ್ಕೀಂ ಫಾರ್ ಇಎಸ್‌ಡಿಎಂ ಸೆಕ್ಟರ್ 2020-2025 ಅನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ 2020ರ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 7ರಂದು ಸರ್ಕಾರ ಘೋಷಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಅನೇಕ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ವಿನಾಯಿತಿಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಘೋಷಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಇದರಡಿಯಲ್ಲಿ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆ ಸಬ್ಸಿಡಿ, ಸ್ಟ್ಯಾಂಪ್ ಡ್ಯೂಟಿ ಮತ್ತು ನೋಂದಣಿ ಶುಲ್ಕಗಳ ಮರುಪಾವತಿ, ಜಮೀನು ಅನ್ಯಕ್ರಾಂತ ಶುಲ್ಕದ ಮರುಪಾವತಿ, ವಿದ್ಯುತ್ ಶುಲ್ಕ ಮರುಪಾವತಿ, ವಿದ್ಯುತ್ ಸೆಸ್ಸಿಂಗ್ ವಿನಾಯಿತಿ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದನೆ ಆಧಾರಿತ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಗಳು ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಕೆ-ಟೆಕ್ ಇನೋವೇಶನ್ ಹಬ್ ನಾಸ್ಕಾಂ

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ತನ್ನ ಐ4 ನೀತಿಯಡಿ ನಾಸ್ಕಾಂನ ಸಹಯೋಗದಲ್ಲಿ ಕೆ-ಟೆಕ್ ಇನೋವೇಶನ್ ಹಬ್ ಅನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಎಚ್‌ಎಸ್‌ಆರ್ ಲೇಔಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಸುಮಾರು 12,000 ಚದರ ಅಡಿ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಇದು, ನೂರು ಜನರ ಆಸನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಶೇಕಡ 100ರಷ್ಟು ಪವರ್ ಬ್ಯಾಕ್‌ಅಪ್ ಕೂಡ ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ, ಲೀಡ್ ಇಂಟರ್‌ನೆಟ್ ಸೌಲಭ್ಯ, ಸುಂದರವಾದ ಒಳಾಂಗಣ, ಎವಿ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಿರುವ ಕಾನಫೆರನ್ಸ್ ರೂಂಗಳು, ಹತ್ತು ಮೀಟಿಂಗ್ ರೂಂಗಳು, ಕೆಫೆಟೀರಿಯಾ ಮತ್ತು ಹೌಸ್‌ಪಿಂಗ್ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಇದು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಕೇಂದ್ರದ ರಿಯಾಯಿತಿ ದರದಲ್ಲಿ ಇನ್ಫ್ರಾಸ್ಟ್ರಕ್ಚರ್ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಸಹಾಯದಿಂದ ಸ್ಪಾಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳು ತಮ್ಮ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಇನ್ಫ್ರಾಸ್ಟ್ರಕ್ಚರ್ ಮಾಡಿ ತದನಂತರ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ವಿಸಿ ಫಂಡ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಉದ್ಯಮಶೀಲರು ಸ್ಪಾಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿರುತ್ತವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಪ್ಲಗ್ & ಪ್ಲೇ ಸೌಲಭ್ಯ, ಎಸ್‌ಆರ್/ಲೀಗಲ್/ಆಕೌಂಟಿಂಗ್ ಮುಂತಾದ ಸೇವೆಗಳ ಲಭ್ಯತೆ, ಹೂಡಿಕೆದಾರರ ಜಾಲಕ್ಕೆ ಸಂಪರ್ಕ, ಮೆಂಟರ್ಸ್, ಕೈಗಾರಿಕಾ ತಜ್ಞರೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

10,000 ಸ್ಪಾಟ್‌ಅಪ್ ಗೋದಾಮು ಯೋಜನೆ ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಪ್ಲಗ್&ಪ್ಲೇ ಯೋಜನೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಹೂಡಿಕೆದಾರರ ಜಾಲಕ್ಕೆ ಸಂಪರ್ಕ, ಮೆಂಟರ್ಸ್, ಕೈಗಾರಿಕಾ ತಜ್ಞರೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಮುಂತಾದ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಯೋಜನೆ ವಿವಿಧ ಸ್ಪಾಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಸದಸ್ಯರಿರುವ ಸ್ಪೀರಿಂಗ್ ಕಮಿಟಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಭೌತಿಕ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಮತ್ತು ಭೌದ್ಧಿಕ ಸಹಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಈ ಯೋಜನೆ, ಸ್ಪಾಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳಿಗೆ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ ಅವಕಾಶವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ವಿಫಲವಾದ ಸಂಪರ್ಕ ಕೊಂಡಿಗಳನ್ನು ಸಹ ಹೊಂದಿರುವುದರಿಂದ, ಈ ಇನ್ಫ್ರಾಸ್ಟ್ರಕ್ಚರ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಉತ್ತಮವಾದ ಫಲವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಐಎಎಂಎಐನಿಂದ ಕೆ-ಟೆಕ್ ಇನೋವೇಶನ್ ಹಬ್

ಐಎಎಂಎಐನ ಸಹಕಾರದೊಂದಿಗೆ ಐಎಎಂಎಐಯಲ್ಲಿ ಕೆ-ಟೆಕ್ ಇನೋವೇಶನ್ ಹಬ್‌ಅನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಹಬ್ ಮೊಬೈಲ್ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್‌ಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲು ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾಗಿರುವವರಿಗೆ ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಮೆಂಟರಿಂಗ್ ಸೇವೆಯನ್ನು ನೀಡುವ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಎಚ್‌ಎಸ್‌ಆರ್ ಲೇಔಟ್‌ನಿಂದ ಕೆ-ವಿಂಗ್‌ಗೆ ಸ್ಥಳಾಂತರಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಇನ್ಫ್ರಾಸ್ಟ್ರಕ್ಚರ್ ಕೇಂದ್ರವು ಮೊಬೈಲ್ ಅಪ್‌ಗಳ ಸ್ಪಾಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳಿಗೆ ಕೈಗೆಟುಕುವ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಇನ್ಫ್ರಾಸ್ಟ್ರಕ್ಚರ್ ಸ್ಟೇಸ್, ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರ, ಟೆಸ್ಟಿಂಗ್ ಲ್ಯಾಬ್ ಮತ್ತು ಡಿಸೈನ್ ಸೆಂಟರ್ ಸೌಲಭ್ಯ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಮೊಬೈಲ್ 10ಎಕ್ಸ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು - ತಜ್ಞರಿಂದ ಸಲಹೆ ಮತ್ತು ಮೆಂಟರಿಂಗ್, ಕೈಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಹೂಡಿಕೆದಾರರ ಸಂಪರ್ಕ, ಮುಂದುವರಿದ ಸಾಧನ ಮತ್ತು ಸಲಕರಣೆ, ಡಿಸೈನ್, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಟೆಸ್ಟಿಂಗ್‌ಗೆ ಪೂರ್ಣ ಬೆಂಬಲ, ನಿರಂತರವಾದ ಒಡನಾಟ ಸೆಮಿನಾರ್ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಾಗಾರಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಹಾಲಿ ಸಾಧಿಸಲಾಗಿರುವ ಸಾಧನೆಗಳು: ಅ) 89 ಸ್ಪಾಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳು ಐಎಎಂಎಐನಲ್ಲಿ ಇನ್ಫ್ರಾಸ್ಟ್ರಕ್ಚರ್ ಆಗುತ್ತಿವೆ. ಆ) ಐಎಎಂಎಐನಲ್ಲಿ ಇನ್ಫ್ರಾಸ್ಟ್ರಕ್ಚರ್ ಆಗಿರುವಂತೆ ಸ್ಪಾಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳು ಈಗಾಗಲೇ ರೂ.20 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಆರಂಭಿಕ ಹೂಡಿಕೆಯಾಗಿ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ.

ಸಮಾಜಿಕ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡುವ ಇನೋವೇಶನ್‌ಗಳಿಗಾಗಿ ಬೃಹತ್ ಸವಾಲು

ಬೃಹತ್ ಸವಾಲು- ಇದು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಯೋಜನೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯವನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಪೀಡಿಸುತ್ತಿರುವ ವಿವಿಧ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಪರಿಹಾರ ಸೂಚಿಸುವ ತಾಂತ್ರಿಕ ಇನೋವೇಶನ್‌ಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವ ಯೋಜನೆ ಇದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಗ್ರಾಂಡ್ ಚಾಲೆಂಜರ್ ಮೂಲಕ ರಾಜ್ಯದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಪರಿಹಾರ ಒದಗಿಸುವ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಬೆಂಬಲ ನೀಡುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಇದು ಹೊಂದಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆ ನಗರಾಭಿವೃದ್ಧಿ, ಆರೋಗ್ಯಸೇವೆ, ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆ, ಸ್ವಚ್ಛ ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠವೆಂದರೂ 25 ನವೀನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಾಧಾರಿತ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ಕಂಪನಿಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಗ್ರಾಂಟ್-ಇನ್-ಎಡ್ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಇಲಾಖೆ ಈ ಯೋಜನೆಗೆ ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಫೇಸ್ ಒಂದನೇ ಹಂತದಲ್ಲಿ, ರೂ.10 ಲಕ್ಷ ಅನುದಾನ, ಆರು ತಿಂಗಳವರೆಗೆ ನಿಗಾ ಮತ್ತು ಪೋಷಣೆಯನ್ನು ಇದು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಆಯ್ಕೆಯಾಗುವ ಒಂದು ತಾಂತ್ರಿಕತೆಗೆ, ಫೇಸ್ 2ನೇ ಹಂತದಲ್ಲಿ, ರೂ.50 ಲಕ್ಷ ಅನುದಾನವನ್ನು 12-15 ತಿಂಗಳ ಅವಧಿಗೆ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಫೇಸ್ 1ನೇ ಹಂತಕ್ಕೆ, 24 ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದು, ಅವುಗಳು ನೀಡುತ್ತಿರುವ ಪರಿಹಾರ ರೂಪದ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳ ಪೈಕಿ 8 ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳು ಫೇಸ್ 2ನೇ ಹಂತಕ್ಕೆ ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿದ್ದು, ರೂ. 50 ಲಕ್ಷದ ಅನುದಾನವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದು, 12-15 ತಿಂಗಳ ಪರೀಕ್ಷಾರ್ಥ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ.

ಐಕೆಪಿಯಿಂದ ಕೆ-ಟೆಕ್ ಇನೋವೇಶನ್ ಹಬ್

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್, ಮೊಬೈಲ್, ಅನಿಮೇಶನ್, ಗೇಮಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಡಿಸೈನ್ ಎಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕೆ-ಟೆಕ್ ಇನೋವೇಶನ್ ಹಬ್‌ಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯದಾದ್ಯಂತ ಆರಂಭಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಆರ್&ಡಿ ಲಾಬ್‌ಗಳನ್ನು, ಪ್ರೋಟೋಟೈಪ್‌ಗಳ ಲ್ಯಾಬ್, ಕಾಮನ್ ಟೆಸ್ಟಿಂಗ್/ಕ್ಯೂಎ/ಕ್ಯೂಸಿ ಲ್ಯಾಬ್‌ಗಳು, ಫಾಬ್ ಲ್ಯಾಬ್ ಮುಂತಾದ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ. ಕೆ-ಟೆಕ್ ಇನೋವೇಶನ್ ಹಬ್‌ಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಐಕೆಪಿ ನಾಲೆಡ್ಜ್ ಪಾರ್ಕ್ ಅನ್ನು ಜಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ ಗುರುತಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಐಕೆಪಿಯು ಲಾಭರಹಿತ ವಿಜ್ಞಾನ ಪಾರ್ಕ್ ಆಗಿದ್ದು, ಬೆಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ಹೈದರಾಬಾದಿನಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಬೆಳಗಾವಿ, ಜಾಲಹಳ್ಳಿ ಮೆಟ್ರೋ ಸ್ಟೇಷನ್, ಬೆಂಗಳೂರು, ಮಂಗಳೂರು, ಮೈಸೂರು ಮತ್ತು ಶಿವಮೊಗ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಕೆ-ಟೆಕ್ ಹಬ್‌ಗಳನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ನಾಸ್ಕಾಂನಿಂದ ಕೆ-ಟೆಕ್ ಸೆಂಟರ್ ಆಫ್ ಎಕ್ಸಲೆನ್ಸ್ ಆನ್ ಐಒಟಿ

ಡಿಜಿಟಲ್ ಇಂಡಿಯಾ ಯೋಜನೆಯ ಭಾಗವಾದ ಇದು, ಭಾರತದ ಐಟಿ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಸಂಪನ್ಮೂಲವನ್ನು ಐಒಟಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಹಾರ್ಡ್‌ವೇರ್ ಮತ್ತು ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರ್‌ಗಳ ನಡುವೆ ಸಮನ್ವಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಇದು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯು ಮಾರಾಟವಾಗುವಂತಹ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಲು ಐಒಟಿ ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳಿಗೆ ಬೆಂಬಲ ನೀಡುವ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಯೋಜನೆ ಇನ್ಫ್ಯೂಬೇಶನ್, ಆಕ್ಸಲಿರೇಶನ್, ಮೆಂಟರಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಸಂಪರ್ಕ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಐಒಟಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹದಾಯಕ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಒತ್ತಾಸೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಡಿಜಿಟಲ್ ಇಂಡಿಯಾ ಯೋಜನೆಗೆ ಒತ್ತನ್ನು ನೀಡಲು 2016ರ ಜುಲೈನಲ್ಲಿ ಸೆಂಟರ್ ಆಫ್ ಎಕ್ಸಲೆನ್ಸ್ ಫಾರ್ ಐಒಟಿ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಯಿತು. ಎಂಇಐಟಿ (ಮಿನಿಷ್ಟ್ರಿ ಆಫ್ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್ ಆಂಡ್ ಐಟಿ), ಇಆರ್‌ಎನ್‌ಐಟಿ, ನಾಸ್ಕಾಂ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಇವುಗಳ ಸಂಯುಕ್ತ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಇದು ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸದರಿ ಕೇಂದ್ರವು ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಎಚ್‌ಎಸ್‌ಆರ್ ಲೇಔಟ್‌ನ ಕೆ-ವಿಂಗ್‌ನಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ.

ಐಇಎಸ್‌ಎ ನಿಂದ ಕೆ-ಟೆಕ್ ಸೆಮಿಕಂಡಕ್ಟರ್ ಫ್ಯಾಬ್ರಿಸ್ ಸೆಂಟರ್ ಆಫ್ ಎಕ್ಸಲೆನ್ಸ್

ಭಾರತದ ಫ್ಯಾಬ್ರಿಸ್ ಸೆಮಿಕಂಡಕ್ಟರ್ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಕಂಪನಿಗಳಿಗೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ (ಆರ್&ಡಿ) ಮುಂತಾದ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು, ಇಡಿಎ, ಡಿಸೈನ್ ಸಾಧನಗಳನ್ನು, ಫೌಂಡರಿ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಕೆ-ಟೆಕ್ ಸೆಮಿಕಂಡಕ್ಟರ್ ಫ್ಯಾಬ್ರಿಸ್ ಸೆಂಟರ್ ಆಫ್ ಎಕ್ಸಲೆನ್ಸ್ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದೆ. ಫೌಂಡರಿ ಡಿಸೈನ್ ಕಿಟ್, ರಿಯಾಯಿತಿ ದರದಲ್ಲಿ ಚಿಪ್ ಷೆಟ್ಸ್, ಸರ್ವರ್ ಫಾರಂ ಮತ್ತಿತರ ಭೌತಿಕ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದು ಈ ಕೇಂದ್ರದ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ.

ಅತ್ಯುನ್ನತ ಮಟ್ಟದ ಮೂಲಭೂತಸೌಕರ್ಯ, ವಿವಿಧ ವಿನ್ಯಾಸಗಳಿಗೆ ಹೊಂದುವ ಸಂಪರ್ಕಗಳು, ಮೆಂಟರ್‌ಗಳ ಸಂಪರ್ಕಜಾಲ, ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಸುಗಮಗೊಳಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಸೂಕ್ತ ರೀತಿಯ ಹಣಕಾಸು ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಫ್ಯಾಬ್ಲಿಸ್ ಪ್ರಾಡಕ್ಟ್ ಕಂಪನಿಗಳಿಗೆ ಒಂದೇ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ನೀಡುವುದು ಈ ಕೇಂದ್ರದ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. 2018-19ನೇ ಹಣಕಾಸು ಸಾಲಿನ ಬಜೆಟ್ ಪ್ಯಾರ 369ರಲ್ಲಿ ಘೋಷಿಸಿರುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಹಾರ್ಡ್‌ವೇರ್ ಸಾಧನಗಳು ಮತ್ತು ಸೆಮಿಕಂಡಕ್ಟರ್ ಚಿಪ್ ಡಿಸೈನ್ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಇದು ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಇಂಡಿಯಾ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್ ಅಂಡ್ ಸೆಮಿಕಂಡಕ್ಟರ್ ಅಸೋಸಿಯೇಷನ್ (ಐಇಎಸ್‌ಎ)ನ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಸೆಮಿಕಂಡಕ್ಟರ್ ಫ್ಯಾಬ್ಲಿಸ್ ಆಕ್ಸಿಲೇಟರ್ ಲ್ಯಾಬ್ (ಎಸ್‌ಎಫ್‌ಎಎಲ್)ಅನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಈ ಕೇಂದ್ರವು ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿದ್ದು, 9 ಫ್ಯಾಬ್ಲಿಸ್ ಕಂಪನಿಗಳು ಇದರ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ US\$ 2.4 ಮಿಲಿಯನ್ ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಲಾಗಿದೆ.

3.2 ಕರ್ನಾಟಕದಿಂದ ರಫ್ತು

ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ ಕಾಫಿ, ಮಸಾಲೆ ಪದಾರ್ಥಗಳು, ರೇಷ್ಮೆ, ಗೋಡಂಬಿ, ಕೈಮಗ್ಗ, ಮತ್ತು ಅಗರಬತ್ತಿಗಳ ರಫ್ತಿನಲ್ಲಿ ಆರಂಭದಿಂದಲೂ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಕಳೆದ ಎರಡು ದಶಕಗಳಿಂದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ರಫ್ತಿನ ಜೊತೆಗೆ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್, ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರ್, ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಸರಕುಗಳು, ರೆಡಿಮೇಡ್ ಗಾರ್ಮೆಂಟ್ಸ್, ಪೆಟ್ರೋಕೆಮಿಕಲ್ಸ್, ಅಗ್ರೋ ಮತ್ತು ಫುಡ್ ಪ್ರೋಸೆಸಿಂಗ್ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು, ಕೆಮಿಕಲ್ಸ್, ಖನಿಜ ಮತ್ತು ಅದಿರು, ಸಾಗರೋತ್ಪನ್ನಗಳು ಮುಂತಾದವು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಜಾಗತಿಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕವು ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ರಾಜಧಾನಿ ಎನ್ನುವ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಹೊಸ ಆರ್ಥಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು ಸಾಕಷ್ಟು ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದೆ. ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ಜೈವಿಕತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ಸಂಶೋಧನೆ ಹಾಗೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹೂಡಿಕೆ ಸಾಕಷ್ಟಾಗಿರುವ ಕಾರಣ, ಕರ್ನಾಟಕದ ರಫ್ತು ಸಾಧನೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮತ್ತು ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

3.2.1 ಕರ್ನಾಟಕದ ರಫ್ತು ಸಾಧನೆ

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ವಾಣಿಜ್ಯ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆಯ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ಟ್ರೇಡ್ ಪ್ರಮೋಷನ್ ಸೆಂಟರ್ (ವಿಟಿಪಿಸಿ) ರಾಜ್ಯದ ರಫ್ತು ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳ, ಸಣ್ಣಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ, ಇತರೆ ಭಾಗೀದಾರರ ಪ್ರದರ್ಶನ ಹಾಗೂ ಮಾರಾಟ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ವಿಟಿಪಿಸಿ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಭೌದ್ಧಿಕ ಹಕ್ಕುಸ್ವಾಮ್ಯ, ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವ್ಯಾಪಾರ, ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆ, ಇನೋವೇಶನ್ ನಿರ್ವಹಣೆ, ರಫ್ತಿನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಬಲೀಕರಣ ಕಾರ್ಯಾಗಾರಗಳು ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆಗಳ ಜಾರಿ ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯ ರಫ್ತು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಮೀಕಿತಗೊಳಿಸುವುದು ಮೊದಲಾದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಇದು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ 1993 ರಿಂದಲೂ ವಿಟಿಪಿಸಿ ರಫ್ತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅಂಕಿಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ದಾಖಲಿಸುವ ಮೂಲಕ ವಿಶೇಷವಾದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಮತ್ತು ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರ್ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪನ್ನ ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳು, ಏರೋಸ್ಪೇಸ್, ಪೆಟ್ರೋಲಿಯಂ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು, ಪ್ರಿಷನ್ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಭಾಗಗಳು, ರೆಡಿಮೇಡ್ ಗಾರ್ಮೆಂಟ್ಸ್ & ರೇಷ್ಮೆ ಔಷಧಿಗಳು, ಕಾಫಿ, ಗೋಡಂಬಿ, ಔಷಧಿ ಸಸ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ವನಸ್ಪತಿ, ರೋಸ್ ಈರುಳ್ಳಿ, ಅಗರಬತ್ತಿ ಮುಂತಾದವುಗಳು ರಾಜ್ಯ ರಫ್ತಿನ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತಲೇ ಬಂದಿವೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 3.5ರಲ್ಲಿ 2016-17ನೇ ಸಾಲಿನಿಂದ 2021-22 (ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2021) ಸಾಲಿನವರೆಗೆ ರಾಜ್ಯದ ರಫ್ತು ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ವಿವರಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ರಫ್ತಿನ ಒಟ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಏರಿಳಿತಗಳು ಇರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. 2016-17ರಲ್ಲಿ ಇದು 5,49,022 ಕೋಟಿ ರೂಗಳಿದ್ದರೆ, 2018-19ರಲ್ಲಿ ಇದರ ಪ್ರಮಾಣ 6,59,425 ಕೋಟಿ ರೂಗಳಿಗೆ, 2019-20ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 7,03,101 ಕೋಟಿ ರೂಗಳಿಗೆ ಏರಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ 2020-21 ಮತ್ತು 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕೋವಿಡ್-19ರ ಕಾರಣಕ್ಕೆ, ರಫ್ತಿನ ಪ್ರಮಾಣ ಇಳಿಮುಖಗೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ನಾವು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

2016-17 ರಿಂದ 2021-22ರ ನಡುವೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಒಟ್ಟು ರಫ್ತಿನಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 1ಅನ್ನು ಮೀರುವ ಎಂಟು ಸರಕುಗಳ ವಿವರವನ್ನು **ಕೋಷ್ಟಕ 3.6** ನೀಡುತ್ತದೆ. ಈ ಎಂಟು ಸರಕುಗಳು ಕರ್ನಾಟಕದ ವಾರ್ಷಿಕ ರಫ್ತಿನ ಒಟ್ಟು ಶೇಕಡ 98ರಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಸರಕುಗಳ ಪೈಕಿ ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರ್ ಮತ್ತು ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್ ರಫ್ತುಗಳ ಪ್ರಮಾಣ 2016-

17ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 76.34ರಷ್ಟು ಇದ್ದರೆ, 2018-19ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 82.60ರಷ್ಟು ಹಾಗೂ 2020-21ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 84.57ರಷ್ಟು ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಇತರೆ ಪ್ರಮುಖ ರಫ್ತು ಸರಕುಗಳೆಂದರೆ, ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್, ರೆಡಿಮೇಡ್ ಬಟ್ಟೆಗಳು, ಪೆಟ್ರೋಲಿಯಂ, ಮತ್ತು ಮತ್ತು ಒಡವೆ ಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳ ಪ್ರಮಾಣ 2016-17ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 6.40ರಷ್ಟು ಆಗಿದ್ದರೆ, 2020-21ರಲ್ಲಿ ಇದು ಶೇಕಡ 0.03ರಷ್ಟು ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳ ಪ್ರಮಾಣ ತೀವ್ರ ಇಳಿಕೆಯಾಗಿರುವುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕರಣೆಗೊಂಡ ಆಹಾರ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ರಫ್ತಿನ ಪ್ರಮಾಣ ಗಮನಾರ್ಹ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಕೋವಿಡ್-19ರ ನೆರಳಿನಲ್ಲೂ ಕೃಷಿ ವಲಯದ ರಫ್ತು ಪ್ರಮಾಣ ಹೆಚ್ಚಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 3.5: ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ರಫ್ತು 2016-17 ರಿಂದ 2021-22 ರವರೆಗೆ

ಕ್ರ.ಸಂ	ಸರಕು	ಕರ್ನಾಟಕದ ಒಟ್ಟು ರಫ್ತು (ಕೋಟಿ ರೂಗಳಲ್ಲಿ)					
		2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21	2021-22 (ಏಪ್ರಿಲ್-ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2021ವರೆಗೆ)
1	ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್ ಮತ್ತು ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರ್	419112.68	429342.77	544656.00	593422.70	586302.00	344079.87
2	ರೆಡಿಮೇಡ್ ಗಾರ್ಮೆಂಟ್ಸ್	14546.27	15169.76	15935.10	15707.11	12336.39	7429.67
3	ಪೆಟ್ರೋಲಿಯಂ	11590.95	14419.17	25035.80	18025.00	7405.85	9576.78
4	ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್	33275.54	37718.25	33420.30	35535.20	42290.11	34486.59
5	ಕಬ್ಬಿಣದ ಅದಿರು ಮತ್ತು ಖನಿಜಗಳು	910.70	1734.28	2116.40	2209.26	2689.75	2071.33
6	ರೇಷ್ಮೆ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು	379.08	303.92	320.60	283.80	290.82	247.53
7	ಕಾಫಿ	3284.48	3708.81	3131.80	2767.15	2982.20	2009.54
8	ಮೂಲ ರಾಸಾಯನಿಕ, ಔಷಧಿಗಳು & ಕಾಸ್ಮೆಟಿಕ್ಸ್	12910.05	14384.15	12296.90	13431.10	15180.14	13064.70
9	ಕೃಷಿ & ಸಂಸ್ಕರಿಸಿದ ಆಹಾರ, ಬೀಜಗಳು & ಪಾನೀಯಗಳು	4211.37	4217.59	5032.90	5128.11	7247.71	4531.76
10	ಒಡವೆ ಮತ್ತು ಚರ್ಮ	35154.67	10235.83	570.30	351.73	182.26	125.73
11	ಗೋಡಂಬಿ ಮತ್ತು ಗೋಡಂಬಿ ಸಿಪ್ಪೆ	1007.41	1215.31	850.30	797.92	668.15	286.68
12	ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳು	1114.69	1089.28	1448.40	1353.62	784.62	456.73
13	ಚರ್ಮದ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು	370.92	521.81	562.00	502.28	331.29	210.01
14	ರಾಸಾಯನಿಕಗಳು, ಮತ್ತು ಇತರೆ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು	518.72	548.19	694.75	702.26	694.42	430.53
15	ಸಾಗರದ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು	1052.16	1211.18	1275.90	1048.72	1118.06	555.52
16	ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ವಸ್ತುಗಳು	892.65	987.43	1368.00	1222.13	1455.65	1149.96
17	ಮಸಾಲೆ ಪದಾರ್ಥಗಳು	318.42	329.79	724.80	509.76	807.64	501.79
18	ಉಣ್ಣೆ ಮತ್ತು ಉಣ್ಣೆ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು	1.00	6.90	2.03	4.84	5.11	7.01
19	ಇತರೆ	8369.90	8635.91	9983.05	10103.16	10503.71	5734.41
	ಒಟ್ಟು	549021.66	545780.33	659425.3	703101.00	693275.9	426956.14

ಮೂಲ: ವಿಟಿಪಿಸಿ, ಕೈಗಾರಿಕಾ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ಇಲಾಖೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು

ಕೋಷ್ಟಕ 3.6: ಒಟ್ಟು ರಫ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಸರಕುಗಳ ಪ್ರಮಾಣ (2016-17 ರಿಂದ 2021-22)

ಕ್ರ.ಸಂ.	ಸರಕುಗಳು	ಒಟ್ಟು ಸರಕುಗಳ ರಫ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಸರಕುಗಳ ಪ್ರಮಾಣ (%)					
		2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21	2021-22 (ಏಪ್ರಿಲ್ ನಿಂದ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2021ರವರೆಗೆ)
1	ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್ ಮತ್ತು ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರ್	76.34	78.67	82.60	84.40	84.57	80.59
2	ರೆಡಿಮೇಡ್ ಗಾರ್ಮೆಂಟ್ಸ್	2.65	2.78	2.42	2.23	1.78	1.74
3	ಪೆಟ್ರೋಲಿಯಂ	2.11	2.64	3.80	2.56	1.07	2.24
4	ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್	6.06	6.91	5.07	5.05	6.10	8.08
5	ಮೂಲ ರಾಸಾಯನಿಕಗಳು, ಔಷಧಿಗಳು & ಕಾಸ್ಮೆಟಿಕ್ಸ್	2.35	2.64	1.86	1.91	2.19	3.06
6	ಕೃಷಿ & ಸಂಸ್ಕರಿಸಿದ ಆಹಾರ, ಬೀಜಗಳು & ಪಾನೀಯಗಳು	0.77	0.77	0.76	0.73	1.05	1.06
7	ಒಡವೆ ಮತ್ತು ಜೆಮ್ಸ್	6.40	1.88	0.09	0.05	0.03	0.03
8	ಇತರೆ	1.52	1.58	1.51	1.44	1.52	1.34
	ಒಟ್ಟು	98.21	97.86	98.11	98.38	98.29	98.14

ಮೂಲ: ವಿಟಿಪಿಸಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

3.2.2. ಭಾರತದ ರಫ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಮಾಣ

2016-17 ರಿಂದ 2020-21 ನಡುವೆ ಭಾರತದ ರಫ್ತು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 3.7 ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಭಾರತದ ಸೇವೆಗಳು ಮತ್ತು ಸರಕುಗಳು ರಫ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇಕಡ 18ರಷ್ಟು ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರ್ ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳ ಸರಕಿನಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇಕಡ 38ರಷ್ಟು ಆಗಿರುತ್ತದೆ. 2020-21ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ನಡೆದಿರುವ ವಾಣಿಜ್ಯ ಸರಕು ರಫ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಪಾಲು ಹೀಗಿದೆ: ಕಾಫಿ (ಶೇಕಡ 86ರಷ್ಟು), ರೇಷ್ಮೆ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು (ಶೇಕಡ 50ರಷ್ಟು), ಗೋಡಂಬಿ (ಶೇಕಡ 22ರಷ್ಟು). ಪ್ರವರ್ಧಮಾನದಲ್ಲಿರುವ ಸರಕುಗಳ ಪೈಕಿ; ಸೆಮಿಕಂಡಕ್ಟರ್ ಶೇಕಡ 15ರಷ್ಟು, ಏರೋಸ್ಪೇಸ್ ಶೇಕಡ 24ರಷ್ಟು ಮತ್ತು ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಶೇಕಡ 9ರಷ್ಟು ಆಗಿರುತ್ತದೆ.

ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷ 2020-21 ರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ರಫ್ತು ಮೌಲ್ಯವು US\$2.9 ಶತಕೋಟಿ ರಾಜಸ್ವವನ್ನು ದಾಖಲಿಸಲು ಶೇಕಡಾ 6 ರಷ್ಟು ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ದಾಖಲಾಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ರಫ್ತು ಮೌಲ್ಯದ ಏರಿಕೆಗೆ ಪ್ರಮುಖ ಮೂಲಗಳೆಂದರೆ ಬಯೋಫಾರ್ಮಾಸ್ಯೂಟಿಕಲ್ಸ್, ಔಷಧ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಬಯೋಐಟಿ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಗಳೊಂದಿಗೆ ವಿತರಣಾ ಸೇವೆಗಳು. ಇನ್ಸುಲಿನ್ ಮತ್ತು ಸೋಂಕು ನಿವಾರಕಗಳಿಂದ ಬಯೋಫಾರ್ಮಾ ರಫ್ತುಗಳು, ರಫ್ತು ರಾಜಸ್ವದಲ್ಲಿ US\$1.5 ಶತಕೋಟಿಯನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿದೆ. ಔಷಧೀಯ ಅನ್ವೇಷಣೆ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನೆ, ಆರೂಢಿಚಟ ಊಜಚಿಣ್ಣು ಜೊತೆಗೆ ಕ್ಲಿನಿಕಲ್ ನಿರ್ವಹಣಾ ಸೇವೆಗಳು US\$1100 ಮಿಲಿಯನ್ ಹಾಗೂ ಜಲಚರ ರಫ್ತು US\$200 ಮಿಲಿಯನ್ಗೆ ತಲುಪಿದೆ, ಆದರೆ ಕಿಣ್ವಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಮಾರಾಟದಲ್ಲಿ US\$100 ಮಿಲಿಯನ್ ದಾಖಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮಾರ್ಚ್ 2022 ರ ವೇಳೆಗೆ, ರಫ್ತು ರಾಜಸ್ವವನ್ನು (ಅಸೋಸಿಯೇಷನ್ ಆಫ್ ಬಯೋಟೆಕ್ನಾಲಜಿ ಲೆಡ್ ಎಂಟರ್ಪ್ರೈಸ್) US\$3.5 ಶತಕೋಟಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಮತ್ತು 18% ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ದಾಖಲಿಸಲು ಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 3.7: ಭಾರತದ ರಫ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಸರಕುವಾರು ಪಾಲು 2016-17 ರಿಂದ 2021-22

ಕ್ರ.ಸಂ.	ಸರಕುಗಳು	ಭಾರತದ ರಫ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಪಾಲು (%)				
		2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21
A	ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರ್ ಮತ್ತು ಸೇವಾ ತಜ್ಞತೆ	39.00	40.30	38.00	38.00	38.00
B	ವಾಣಿಜ್ಯ ಸರಕುಗಳು ರಫ್ತು (ಕ್ರ.ಸಂ.1 ರಿಂದ 21)	7.02	5.95	5.26	5.31	5.20
1	ಸೆಮಿಕಂಡಕ್ಟರ್	22.35	25.18	20.66	11.89	14.80
2	ಉಣ್ಣೆ ಮತ್ತು ಉಣ್ಣೆ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು	0.09	0.65	0.15	0.42	0.78
3	ರೇಷ್ಮೆ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು	65.19	61.18	54.21	47.74	49.61
4	ರೆಡಿಮೇಡ್ ಗಾರ್ಮೆಂಟ್ಸ್	9.80	10.82	10.63	10.81	9.52
5	ಏರೋಸ್ಪೇಸ್	14.97	26.50	24.96	29.87	23.82
6	ಪೆಟ್ರೋಲಿಯಂ	5.31	5.82	7.47	5.99	3.72
7	ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್	9.08	8.45	7.97	8.69	9.28
8	ಆಟೋಮೊಬೈಲ್	2.70	2.67	2.80	2.93	2.80
9	ಕಬ್ಬಿಣದ ಅದಿರು ಮತ್ತು ಖನಿಜಗಳು	3.60	6.70	7.40	6.06	5.13
10	ಮೂಲ ರಾಸಾಯನಿಕಗಳು, ಔಷಧಿಗಳು & ಕಾಸ್ಮೆಟಿಕ್ಸ್	6.18	6.27	4.24	4.37	4.55
11	ಕೃಷಿ & ಸಂಸ್ಕರಿಸಿದ ಆಹಾರ, ಬೀಜಗಳು & ಪಾನೀಯಗಳು	3.68	3.36	3.52	3.81	4.00
12	ಕಾಫಿ	87.68	88.61	85.20	84.21	85.71
13	ಗೋಡಂಬಿ ಮತ್ತು ಗೋಡಂಬಿ ಸಿಪ್ಪೆ	19.05	20.43	18.56	19.88	21.48
14	ಸಾಂಬಾರು ಪದಾರ್ಥಗಳು	2.34	2.63	5.23	3.31	3.83
15	ಸಾಗರದ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು	2.85	2.74	2.91	2.40	2.89
16	ಒಡವೆ ಮತ್ತು ಜೆಮ್ಸ್	12.01	3.80	0.20	0.14	0.09
17	ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳು	1.45	1.44	1.66	1.88	3.34
18	ಚರ್ಮದ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು	1.71	2.45	2.45	2.42	2.03
19	ರಾಸಾಯನಿಕಗಳು, ಮತ್ತು ಇತರೆ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು	1.64	1.52	1.41	1.35	1.28
20	ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ವಸ್ತುಗಳು	2.51	2.41	2.44	2.49	2.86
21	ಇತರೆ	4.35	4.62	4.20	4.53	3.68
	ಒಟ್ಟು (ಎ+ಬಿ)	18.78	18.06	17.80	18.83	18.89

ಮೂಲ: ಡಿಜಿಟಲಿಟಿ, ವಾಣಿಜ್ಯ ಇಲಾಖೆ, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ, ಕಲ್ಕತ್ತೆ.

3.2.3. ಕರ್ನಾಟಕದ ರಫ್ತು ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು

ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಇಂಡಿಯಾಸ್ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಯಾಸ್ ಎಕ್ಸ್‌ಪೋರ್ಟ್ ಹಬ್ ಚಟುವಟಿಕೆಯು ರಾಜ್ಯದ ವಿವಿಧ ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ವಿವಿಧ ರಫ್ತಿನ ಸರಕುಗಳ ಸಾಧ್ಯತೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿದೆ. ಇಂತಹ ವರದಿಯು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಉತ್ಪನ್ನದ ಕುರಿತು ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸೃಜಿಸಿ, ಅದರ ಜಾರಿ ಕುರಿತು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಜಾರಿಗೆ ತರಲು ಕಾರ್ಯತಂತ್ರವನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ವಿವಿಧ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸ್ಥಳೀಯ ರಫ್ತುಗಾರರು/ತಯಾರಕರ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು

ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ, ಅಗತ್ಯವಿರುವ ನೆರವು ಮತ್ತು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವನ್ನು ನೀಡುವ ಮೂಲಕ, ರಫ್ತಿನ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಕಾರ್ಯನೀತಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ವಾಣಿಜ್ಯ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆಯು ಏಪ್ರಿಲ್-ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2021ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ದೇಶದ ಪ್ರಮುಖ 30 ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳಿಂದ ರಫ್ತಾಗುವ ಪ್ರಮುಖ 5 ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ವಿವರವಿರುವ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು 2021ರ ಡಿಸೆಂಬರ್ 10ರಂದು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಮೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಜಾಗಪಡೆದಿರುತ್ತವೆ:

ಕೋಷ್ಟಕ 3.8 ರಫ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿರುವ ಭಾರತದ 30 ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಪೈಕಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಮೊದಲ ಮೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳು (ಏಪ್ರಿಲ್-ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2021)

ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹೆಸರು	ಭಾರತದ 30 ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಪೈಕಿ ಇದರ ಸ್ಥಾನ	ಜಿಲ್ಲೆಯಿಂದ ರಫ್ತಾಗುವ ಸರಕುಗಳ ಮೌಲ್ಯ (ಯುಎಸ್\$ ಮಿಲಿಯನ್)	ಜಿಲ್ಲೆಯಿಂದ ರಫ್ತಾಗುವ ಪ್ರಮುಖ ಐದು ಸರಕುಗಳ ಮೌಲ್ಯ (ಯುಎಸ್\$ ಮಿಲಿಯನ್)	ರಫ್ತಾಗುವ ಮೊದಲ ಐದು ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಹೆಸರು
ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ	10ನೇ ಸ್ಥಾನ	3749.18	3283.09	ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಸರಕು, ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್, ರೆಡಿಮೇಡ್ ಬಟ್ಟೆ, ಔಷಧಿ, ಆರ್ಗ್ಯಾನಿಕ್ ಮತ್ತು ಇನ್‌ಆರ್ಗ್ಯಾನಿಕ್ ರಾಸಾಯನಿಕಗಳು
ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ	17ನೇ ಸ್ಥಾನ	2488.41	2368.94	ಪೆಟ್ರೋಲಿಯಂ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು, ಆರ್ಗ್ಯಾನಿಕ್ ಮತ್ತು ಇನ್‌ಆರ್ಗ್ಯಾನಿಕ್ ರಾಸಾಯನಿಕಗಳು, ಕಬ್ಬಿಣದ ಅದಿರು, ಸಾಗರದ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು, ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು
ಬಳ್ಳಾರಿ	26 ನೇ ಸ್ಥಾನ	1769.36	1754.98	ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು, ಭತ್ತ, ಮೈಕಾ, ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು, ಖನಿಜಗಳು, ಹಣ್ಣು & ತರಕಾರಿ, ಆರ್ಗ್ಯಾನಿಕ್ ಮತ್ತು ಇನ್‌ಆರ್ಗ್ಯಾನಿಕ್ ರಾಸಾಯನಿಕಗಳು

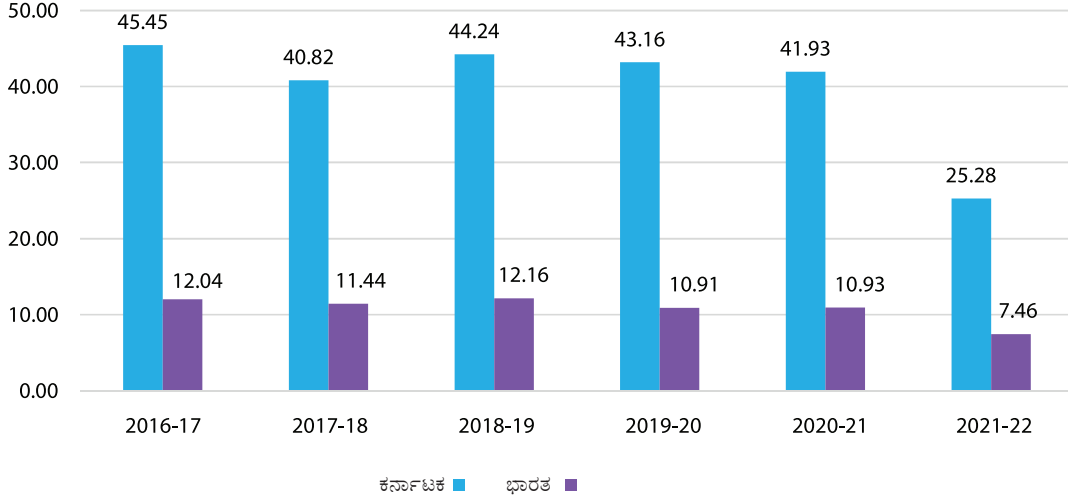
ಮೂಲ: ದೇಶದ ರಫ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು, ವಾಣಿಜ್ಯ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆ, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ, ನವದೆಹಲಿ.

ಒಟ್ಟಾರೆ ಈ ಮೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಗಣನೀಯ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡುವುದನ್ನು ನಾವು ಕಾಣಬಹುದು. ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಜಿಲ್ಲೆ ಶೇಕಡೆ 87.57 ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಶೇಕಡೆ 95.20 ಮತ್ತು ಬಳ್ಳಾರಿ ಶೇಕಡೆ 99.19 ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ.

3.2.4 ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ರಫ್ತು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವ ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿ

ಒಟ್ಟು ರಾಜ್ಯದ ಜಿಡಿಪಿಯಲ್ಲಿ ರಫ್ತಿನ ಪ್ರಮಾಣ ಎಷ್ಟು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಆಧರಿಸಿ, ರಫ್ತಿನ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಮುಕ್ತತೆ ಎಷ್ಟು ಎಂದು ಅಂದಾಜು ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶವಿರುತ್ತದೆ. ವಹಿವಾಟು ಜಾಗತಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಲುಪಿರುವುದರ ಪ್ರಮುಖ ಸೂಚನೆ ಇದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ರಫ್ತಿಗೆ ಭಾರತ ತೆರೆದುಕೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ಅದರ ಜಿಡಿಪಿಯಲ್ಲಿ ರಫ್ತಿನ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಅಳೆಯುವುದರ ಮೂಲಕ ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಲಾಗುತ್ತದೆ. ಚಿತ್ರ 3.2 2016-17 ಮತ್ತು 2021-22ರ ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ರಫ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ಶೇಕಡೆ 40ರಷ್ಟು ಇರುವುದನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಭಾರತದ ರಫ್ತಿನಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ಪಾತ್ರ ಶೇಕಡೆ 13ರಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ, ಕೋವಿಡ್-19ರ ಕಾರಣದಿಂದ ರಫ್ತಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಗಣನೀಯ ಕುಸಿತವನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಕಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ರಫ್ತು ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ಶೇಕಡೆ 25.28ರಷ್ಟು ಆಗಿದ್ದರೆ, ಇದೇ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ರಫ್ತು ವಹಿವಾಟಿನಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ಶೇಕಡೆ 7.46ರಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಆಗಿರುತ್ತದೆ.

ಚಿತ್ರ 3.2: ರಫ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಮತ್ತು ಭಾರತದ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ಪ್ರಮಾಣ

ಮೂಲ: ಎ. ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಆರ್ಥಿಕ & ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು. ಬಿ. ಮಧ್ಯಂತರ ಹಣಕಾಸು ಯೋಜನೆ 2021-25, ಹಣಕಾಸು ಇಲಾಖೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು. ಸಿ. ಡಿಜಿಟಲಿಸಿ, ವಾಣಿಜ್ಯ ಇಲಾಖೆ, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ, ಕಲ್ಕತ್ತೆ.

3.2.5 ರಫ್ತನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವ ಕರ್ನಾಟಕದ ಕಾರ್ಯನೀತಿಗಳು

ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ದೇಶಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯವಾಗುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ರಫ್ತು ನೀತಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಪರಮಾಧಿಕಾರ ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ರೂಪಿಸುವ ರಫ್ತು ನೀತಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ನೀತಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ವಿನಾಯಿತಿಗಳನ್ನು, ಪ್ರೋತ್ಸಾಹದಾಯಕ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ಮುಂತಾದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವುದು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಕೈಗೊಳ್ಳಬಹುದು. ರಾಜ್ಯವು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿರುವ ಪ್ರಮುಖವಾದ ಕಾರ್ಯನೀತಿಗಳು ಹೀಗಿವೆ:

i) ಸಾಮಾನ್ಯ ಕೈಗಾರಿಕ ನೀತಿ

ಹೊಸ ಕೈಗಾರಿಕ ನೀತಿ 2020-25ಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ, ಕರ್ನಾಟಕವು ರಫ್ತು ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಅನೇಕ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಜರುಗಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಎಂಎಸ್‌ಎಂಇಗಳು ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುವ ವಿಶೇಷವಾದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಬಯೋಟೆಕ್ ಪಾಲಿಸಿ(2017-2022), ಕರ್ನಾಟಕ ಐಟಿ ಪಾಲಿಸಿ (2020-25) ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್ ಸಿಸ್ಟಂ ಡಿಸೈನ್ ಮತ್ತು ಮಾನ್ಯುಫ್ಯಾಕ್ಚರಿಂಗ್ ಪಾಲಿಸಿ (2017-2022) ಮುಂತಾದ ಕ್ಷೇತ್ರವಾರು ಪಾಲಿಸಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿರುತ್ತದೆ.

ii) ಕರ್ನಾಟಕದ ರಫ್ತು ತಂತ್ರ

ರಾಜ್ಯದಿಂದ ಗುರುತಿಸಲಾದ ವಲಯಗಳ ರಫ್ತಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ನೀಡಲು ಭಾರತೀಯ ರಫ್ತು ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಫೆಡರೇಶನ್ (FIEO) ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ರಫ್ತು ಕಾರ್ಯತಂತ್ರವನ್ನು ಹೊರತರಲಾಗಿದೆ. ಈ ರಫ್ತು ಕಾರ್ಯತಂತ್ರವನ್ನು 10.10.2020 ರಂದು ಘೋಷಿಸಲಾಗಿದ್ದು, 5 ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಕಾರ್ಯತಂತ್ರ ನೀತಿ, ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ, ಸಾಮಾನ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯ, Ease of doing business, ಪ್ರಚಾರ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕ್ರಮಗಳ ಮೂಲಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ರಫ್ತುದಾರರಿಗೆ ಅನುಕೂಲ ಕಲ್ಪಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ

iii) ವಿಟಿಪಿಸಿಯಿಂದ ರಫ್ತು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು

ರಾಜ್ಯದ ರಫ್ತು ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಮತ್ತು ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ವಿಟಿಪಿಸಿ ಅನೇಕ ಬಲವರ್ಧನೆ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ ಕುರಿತು (ಇಂಟೆಲಿಜೆನ್ಸ್) ವಿವರಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದು,

ರಫ್ತು ದಾಖಲಾತಿಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಇತರೆ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ವಿಟಿಪಿಸಿಯು ಅನೇಕ ಜಾಗೃತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು, ರಫ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಜಿಲ್ಲಾ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಆಯೋಜಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ಧಾರವಾಡ ಮತ್ತು ಮೈಸೂರು ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ರಫ್ತು ಮಾಹಿತಿ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸಹ ವಿಟಿಪಿಸಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿರುತ್ತದೆ. ವಿಟಿಪಿಸಿಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ವಿವರಗಳು ಹೀಗಿವೆ:

- ಅ) ರಫ್ತು ಜಾಗೃತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ
- ಆ) ರಫ್ತು ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ
- ಇ) ರಫ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ
- ಈ) ರಫ್ತು ಕುರಿತು ವಿಚಾರಸಂಕಿರಣ, ಕಾರ್ಯಾಗಾರಗಳು & ಸಮ್ಮೇಳನಗಳು
- ಉ) ರಫ್ತು ಕುರಿತು ಸಂವಹನ ಮತ್ತು ಮುಕ್ತ ಸಭೆಗಳು
- ಊ) ಸಣ್ಣ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ (ಎಂಎಸ್‌ಎಂಇ), ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳಿಗೆ ಜಾಗತಿಕ ಮತ್ತು ದೇಶೀಯ ವಸ್ತುಪ್ರದರ್ಶನಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಅವಕಾಶ
- ಋ) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ/ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಸ್ತುಪ್ರದರ್ಶನ/ವಾಣಿಜ್ಯ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವುದು
- ಋ) ರಾಜ್ಯ ರಫ್ತು ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದು
- ಎ) ಟಿಐಇಎಸ್ ಯೋಜನೆಗೆ ನೋಡಲ್ ಏಜೆನ್ಸಿಯ ಸ್ಥಾಪನೆ
- ಐ) ಡಬ್ಲ್ಯುಟಿಟಿ ಮತ್ತು ಐಪಿಆರ್ ಸುಗಮಗಾರಿಕೆ
- ಐ) ಆಮದು/ರಫ್ತು ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸಹಾಯ/ಸಹಕಾರ
- ಒ) ಎಸ್‌ಇಜಡ್ ಮತ್ತು ಈಟಿಯುಗಳಿಗೆ ಸೆಕ್ರೆಟರಿಯೇಟ್ ಸೇವೆ ಒದಗಿಸುವುದು.

iv) ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಆಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ

ಡಿಜಿಎಫ್‌ಟಿ/ಡಿಐಸಿ, ಚೇಂಬರ್ಸ್ ಆಫ್ ಕಾರ್ಮಿಸ್, ಬ್ಯಾಂಕ್ ಅಸೋಸಿಯೇಷನ್ ಮುಂತಾದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಜೊತೆ ಸೇರಿ ವಿಟಿಪಿಸಿಯು ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಆಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸುತ್ತಿದೆ. ಜಿಲ್ಲಾ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ರಫ್ತು ಜಾಗೃತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು, ರಫ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು, ಕಾರ್ಯಾಗಾರಗಳು ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ವಿಟಿಪಿಸಿಯು ಜರುಗಿಸುತ್ತದೆ. 2020-21ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಈ ತರಹದ 26 ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ.

v) ಭೌಗೋಳಿಕ ಮಾಹಿತಿ (ಜಿಐ) ಸೂಚಿಸುವ ನೀತಿ

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಉತ್ಪನ್ನವೊಂದರ ಭೌಗೋಳಿಕತೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ನೀತಿಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಇದರ ಮೂಲಕ ಭೌಗೋಳಿಕ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಜಿಐ ಕ್ಲಸ್ಟರ್‌ಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ, ಸೂಕ್ತ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಕಾರ್ಯನೀತಿಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಇದನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಜಾರಿಗೆ ತರಲು ವಿಟಿಪಿಸಿಯು ರಾಜ್ಯದ ಏಳು ಜಿಐ ಕ್ಲಸ್ಟರ್‌ಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಮೈಸೂರಿನ ಗಂಭೀರಾ ಕಾರ್ಡುಗಳು, ಮೈಸೂರಿನ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಚಿತ್ರಕಲೆ, ಉಡುಪಿಯ ಸೀರೆಗಳು, ಬಿದಿರಿ ಪಾತ್ರೆಗಳು, ಮೈಸೂರಿನ ರೋಸ್ಟ್ಡ್ ಇನ್ಲೇ, ಉಡುಪಿಯ ಮುಟ್ಟುಗುಳ್ಳು ಬದನೆ, ಉಡುಪಿಯ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಈ ಏಳು ಜಿಐ ಕ್ಲಸ್ಟರ್‌ಗಳಾಗಿವೆ. ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ 26 ನೋಂದಾಯಿತ ಜಿಐಗಳು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿವೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಅನುಮತಿ ನೀಡಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರ್ 414 ಜಿಐಗಳು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ.

vi) ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಎಸ್‌ಇಜಡ್‌ಗಳು

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು ಒಟ್ಟು 36 ಎಸ್‌ಇಜಡ್‌ಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ 502 ಘಟಕಗಳು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ರೂ.1,02,754.54 ಕೋಟಿಯಷ್ಟು ಬಂಡವಾಳವನ್ನು ಹೂಡಲಾಗಿದೆ. ಇವು ಒಟ್ಟು 374728 ಜನರಿಗೆ ನೇರ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಒದಗಿಸಿವೆ.

vii) ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರ್ ಟೆಕ್ನಾಲಜಿ ಪಾರ್ಕ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ (ಎಸ್‌ಟಿಪಿಐ)

ಎಸ್‌ಟಿಪಿಐ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್ ಮತ್ತು ಐಟಿ ಇಲಾಖೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಉನ್ನತವಾದ ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಬೆಂಗಳೂರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಮೂರು ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು 1991ರಲ್ಲಿ ಆರಂಭಿಸಲಾಯಿತು. ಮೈಸೂರು, ಮಂಗಳೂರು, ಮಣಿಪಾಲ ಮತ್ತು ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಉಪಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸದ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೊಂದಲಿದೆ. ಕಳೆದ ಮೂರು ದಶಕಗಳಿಂದ ಎಸ್‌ಟಿಪಿಐ-ಬೆಂಗಳೂರು ರಾಜ್ಯ ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರ್ ಮತ್ತು ಹಾರ್ಡ್‌ವೇರ್ ಉದ್ಯಮದ ಬೆನ್ನೆಲೆಬು ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ಸಿಲಿಕಾನ್ ವ್ಯಾಲಿ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ ಎಂದು ಹೆಸರುಗಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಇದರ ಪಾತ್ರ ಮಹತ್ವದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಐಟಿ-ಐಟಿಇಎಸ್ ಆಧಾರಿತ ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರ್ ರಫ್ತಿನಲ್ಲಿ ಎಸ್‌ಟಿಪಿಐ ಪಾತ್ರ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕೋಷ್ಟಕ 3.9 2016-17 ರಿಂದ 2021-22 (ಡಿಸೆಂಬರ್ 2021 ರವರೆಗೆ) ಕರ್ನಾಟಕದ ಎಸ್‌ಟಿಪಿಐ ಯಿಂದಾದ ರಫ್ತಿನ ವಿವರಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 3.9: ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಎಸ್‌ಟಿಪಿಐ ಯಿಂದ ಐಟಿ/ಐಟಿಇಎಸ್ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಆಗಿರುವ ರಫ್ತಿನ ಪ್ರಮಾಣ (2016-17 ರಿಂದ 2021-22)

ವರ್ಷ	ಕರ್ನಾಟಕದ ಎಸ್‌ಟಿಪಿಐ ಯಿಂದ ಆಗಿರುವ ರಫ್ತು (ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ)	ಭಾರತದ ಎಸ್‌ಟಿಪಿಐ ಯಿಂದ ಆಗಿರುವ ರಫ್ತು (ಕೋಟಿ ರೂ. ಗಳಲ್ಲಿ)	ಭಾರತದ ಎಸ್‌ಟಿಪಿಐಯಿಂದ ಆಗಿರುವ ರಫ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಎಸ್‌ಟಿಪಿಐನ ಕೊಡುಗೆ(%)
2016-17	141846	350680	40.45
2017-18	152280	375988	40.50
2018-19	169699	421103	40.30
2019-20	194473	466926	41.65
2020-21*	207415	501449	41.36
2021-22 (up to December 21)	161017	302490	53.23

ಮೂಲ: ಎಸ್‌ಟಿಪಿಐ-ಬೆಂಗಳೂರು

viii) ಕರ್ನಾಟಕ ಡಿಜಿಟಲ್ - ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿಯಾನ

'ಕರ್ನಾಟಕ ಡಿಜಿಟಲ್-ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿಯಾನ' ಸೆಕ್ಷನ್ 8ರಲ್ಲಿ ಕಂಪನಿಯು, ಡಿಜಿಟಲ್ ಉದ್ಯಮದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಮೂಲಕ ಹೂಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಲು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾದ ಹೊಸ ಉಪಕ್ರಮವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಹೂಡಿಕೆಗಳಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ನೀತಿ ಉಪಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಟೆಕ್ ಉದ್ಯಮವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದ ಬ್ರಾಂಡ್ ಇಕ್ವಿಟಿಯನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಜಾಗತಿಕ ಸಂಪರ್ಕಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಸಂಸ್ಥೆಯು ಕೈಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ನಡುವಿನ ಸೇತುವೆಯಂತೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಡಿಜಿಟಲ್ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ಜಿಎಸ್‌ಟಿಯ ಶೇಕಡ 30ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಸಂಸ್ಥೆಯು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ, ಸುಮಾರು 30 ಲಕ್ಷ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಮುಂದಿನ 5 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ US \$ 150 ಶತಕೋಟಿ ಐಟಿ ರಫ್ತುಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ 'ಇನ್ವೆಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ' (ಡಿಪಿಐಐಐ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಲಾಭರಹಿತ ಉದ್ಯಮ) ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೇ 'ಕರ್ನಾಟಕ ಡಿಜಿಟಲ್ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿಯಾನ' ವನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕ-ಖಾಸಗಿ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗುವುದು. ಭಾರತದ ಪ್ರಸ್ತಾವಿತ ಸೆಕ್ಷನ್ 8 ಕಂಪನಿಗೆ ಉದ್ಯಮದಿಂದ ಉದ್ಯಮ ಸಂಘಗಳಿಗೆ, ಅಂದರೆ, ASSOCHAM, NASSCOM, IESA ಮತ್ತು ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳಲ್ಲಿನ ವಿಷನ್ ಗ್ರೂಪ್ ಗಳಿಗೆ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅಭಿಯಾನವು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಐದು ಅಂಶಗಳ ಮೇಲೆ ಗಮನಹರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ:(ಎ) ಜಾಗತಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳು[GCC ಗಳು] ಸೇರಿದಂತೆ ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರ್ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳು. (ಬಿ) ನಾವೀನ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳು. (ಸಿ) ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್ ಸಿಸ್ಟಮ್ಸ್ ಡಿಸೈನ್ ಮತ್ತು ಮ್ಯಾನುಫ್ಯಾಕ್ಚರಿಂಗ್. (ಡಿ) ಬೆಂಗಳೂರು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ. (ಇ) ಟ್ಯಾಲೆಂಟ್ ಆಕ್ಸಲರೇಟರ್.

ಕರ್ನಾಟಕ ಡಿಜಿಟಲ್ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿಯಾನದ ಸ್ಥಾಪನೆಯ ಉದ್ದೇಶಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿವೆ:

- ಅ) ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಡಿಜಿಟಲ್ (IT, ESDM, ನಾವೀನ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಅಲೈಡ್) ಉದ್ಯಮದ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಹೂಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಬೆಂಬಲಿಸುವುದು;
- ಬಿ) ರಾಜ್ಯದ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಉದ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಹೂಡಿಕೆ ಉತ್ತೇಜನಕ್ಕಾಗಿ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್, ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ಜೈವಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಹಾಗೂ ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಇಲಾಖೆಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿರುವುದು ಮತ್ತು ಬೆಂಬಲಿಸುವುದು;
- ಸಿ) ಹ್ಯಾಂಡ್ಲೋಲ್ಡಿಂಗ್ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಆಯಾ ಮಧ್ಯಸ್ಥಗಾರರಿಗೆ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ-ವಲಯ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಹೂಡಿಕೆ ವರದಿಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದು;
- ಡಿ) ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಹೂಡಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಗುರುತಿಸಲಾದ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಗುರಿಯಾಗಿಸುವ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅಧ್ಯಯನಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಯೋಜಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಬೆಂಬಲಿಸುವುದು;
- ಇ). ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮುಂದಿನ ಹೂಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಸುಗಮಗೊಳಿಸಲು ನೀತಿ ಉಪಕ್ರಮಗಳ ಕುರಿತು ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ಜೈವಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಹಾಗೂ ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಇಲಾಖೆ ಮತ್ತು ಇತರ ಸಂಬಂಧಿತ ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೆ ಅನುಸರಿಸಿ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು;
- ಎಫ್) ಜಾಗತಿಕ ಸಂಪರ್ಕಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದು ಮತ್ತು ರಚನಾತ್ಮಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು, ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಭೆಗಳು ಮತ್ತು ವಲಯಗಳ ಮಾಹಿತಿಯೊಂದಿಗೆ ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ಪ್ರಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ಜೈವಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಹಾಗೂ ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಇಲಾಖೆಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದು;
- ಜಿ) ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಉದ್ಯಮವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಕೈಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ನಡುವಿನ ಸೇತುವೆಯಂತೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವುದು; ಮತ್ತು
- ಹೆಚ್) ರಾಜ್ಯದ ಬ್ರಾಂಡ್ ಇಕ್ವಿಟಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಮುಖ ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಅದರ ನಾಯಕತ್ವದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು.

ಮುಂದಿನ 5 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸಬೇಕಾದ ಕರ್ನಾಟಕ ಡಿಜಿಟಲ್ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿಯಾನದ ಪ್ರಮುಖ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷಿಯ ಗುರಿಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿವೆ.

- ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಾರೆ ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ದೇಶೀಯ ಉತ್ಪನ್ನದ (GSDP) ಶೇಕಡ 30 ರಷ್ಟು ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಲು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಡಿಜಿಟಲ್ ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸುವುದು;
- ರಾಜ್ಯದ ಐಟಿ ರಫ್ತುಗಳಲ್ಲಿ US\$ 150 ಬಿಲಿಯನ್ ಗುರಿಯನ್ನು ತಲುಪುವುದು;
- ರಾಜ್ಯದ ಐಟಿ ಮತ್ತು ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್ ಉದ್ಯಮದ ಮೂಲಕ ಸುಮಾರು 30 ಲಕ್ಷ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದು;
- ಕನಿಷ್ಠ 100 ಮಧ್ಯಮ ಗಾತ್ರದ ಜಾಗತಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು (ಜಿಸಿಸಿ) ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಇತರ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಆಕರ್ಷಿಸುವುದು;
- 'ಬೆಂಗಳೂರಿನಾಚೆಗೆ' ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಲು ಉದ್ಯಮವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದಾದ್ಯಂತ ಹೊರಹೊಮ್ಮುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಮುಖ ನಗರಗಳು ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ 15% ಕಂಪನಿಗಳು ತಮ್ಮ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಲು ಗುರಿಪಡಿಸುವುದು;
- ಹೊರಹೊಮ್ಮುತ್ತಿರುವ Remote working culture ಅನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಬೆಂಗಳೂರು ಹೊರತುಪಡಿಸಿದ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಅದರ ವಿಸ್ತರಣೆಯನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುವುದು.

- ❑ ರಾಜ್ಯದ ಜಿಡಿಪಿಯ ಸುಮಾರು ಶೇಕಡ 5 ರಷ್ಟು ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು.
- ❑ ಸುಮಾರು 10 ಲಕ್ಷ ವೃತ್ತಿಪರರನ್ನು ನೇಮಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು 25,000 ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದು.
- ❑ 40 ಯುನಿಕಾರ್ನಗಳು ಮತ್ತು 50 ಸೂನಿಕಾರ್ನಗಳಿಗೆ ಬೆಂಬಲಿಸುವುದು.
- ❑ US\$ 100 ಬಿಲಿಯನ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್‌ಗೆ 150 VC ಹೂಡಿಕೆದಾರರನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಗುರಿ;
- ❑ ಆಕರ್ಷಿತ 100 ಮಧ್ಯಮ ಗಾತ್ರದ ಜಿಸಿಸಿ ಗಳ ಮೂಲಕ INR 7,000 ಕೋಟಿಗಳ ಹೂಡಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ 5 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ 1,00,000 ಉದ್ಯೋಗಿಗಳಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದು; ಮತ್ತು,
- ❑ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡುವಾಗ ನಾವೀನ್ಯತೆ-ಚಾಲ್ತಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳಿಗೆ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಲು ಎಂಎನ್ಸಿ, ಜಿಸಿಸಿ ಮತ್ತು ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದು.

IX. ಜಿಲ್ಲೆಯ ರಫ್ತು ಕೇಂದ್ರವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ

ಕರ್ನಾಟಕವು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದುತ್ತಿರುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ರಫ್ತು ಕೇಂದ್ರ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಿದೆ. 30 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಗುರುತಿಸಲಾದ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 3.10 ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಇದು 3 ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು (ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಬಳ್ಳಾರಿ) ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದು, ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ಗುರುತಿಸಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 3.10: ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ರಫ್ತು ಕೇಂದ್ರವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದುತ್ತಿರುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಜಿಲ್ಲೆ	ಗುರುತಿಸಲಾದ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು
1. ಬಳ್ಳಾರಿ	ಗ್ರಾನೈಟ್, ಜೀನ್ಸ್ ಪ್ಯಾಂಟ್, ಉಡುಪುಗಳು, ಸಣ್ಣ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು, ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು, ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕಲ್ ಯಂತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಸಾರಿಗೆ ಸಲಕರಣೆಗಳು, ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್/ ಕಬ್ಬಿಣದ ಆದಿರು ಆಧಾರಿತ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧಿತ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು, ದಾಳಿಂಬೆ, ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ.
2. ಬೆಳಗಾವಿ	ಸುಲಿದ ಗೋಧಿ, ಸಾವಯವ ಬೆಲ್ಲ, ಸಕ್ಕರೆ, ಒಣದ್ರಾಕ್ಷಿ ಕಬ್ಬಿಣದ ಎರಕ, ಕೈಗಾರಿಕಾ ಎರಕ, ಹೈಡ್ರಾಲಿಕ್ ಒತ್ತಡದ ಸಲಕರಣೆಗಳು, ಪಂಪ್ ಮತ್ತು ವಾಲ್ವ್ ಪರಿಕರಗಳು, ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಘಟಕಗಳು, ಏರೋಸ್ಪೇಸ್ ಘಟಕಗಳು, ಕೊಲ್ಟಾಪುರಿ ಚಾಪೆಲ್ಗಳು (ಜಿಬಿ ಟ್ಯಾಗ್), ಅರಿಶಿನ, ಹಾಲು ಆಧಾರಿತ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧಿತ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು.
3. ಬೀದರ್	ಬಿದರಿವೇರ್ (ಜಿಬಿ ಟ್ಯಾಗ್), ಬಲ್ಮೆ ಡ್ರಗ್ಸ್, ಹೆಸರುಕಾಳು ಮತ್ತು ಸೋಯಾ ಬೀನ್ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು, ಹ್ಯಾಂಡ್ ಪೇಪರ್, ಕ್ರಾಫ್ಟ್ ಪೇಪರ್, ಶುಂಠಿ, ಪಪ್ಪಾಯಿ, ಮಾವು (ದಶೇರಿ ಮತ್ತು ಕೇಸರ್) ಕಮಲಾಪುರ ಬಾಳೆ (ಜಿಬಿ ಟ್ಯಾಗ್), ಶುಂಠಿ, ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ.
4. ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ	ಬೆಂಗಳೂರು ಗುಲಾಬಿ ಈರುಳ್ಳಿ, ದ್ರಾಕ್ಷಿ (ಬೆಂಗಳೂರು ನೀಲಿ) (ಜಿಬಿ ಟ್ಯಾಗ್), ಮಾವು (ಅಲ್ಪಾನ್ಸೋ, ಮಲ್ಲಿಕಾ, ರಸಪುರಿ ಮತ್ತು ಬನೇಶನ್), ಫಾರ್ಮ್ ಮತ್ತು ಟೋಮೆಟೊ ಸೇರಿದಂತೆ ತರಕಾರಿಗಳು.
5. ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು	ಕಾಫಿ (ಜಿಬಿ ಟ್ಯಾಗ್), ವಿಶೇಷ ಕಾಫಿ (ಮೌಲ್ಯವರ್ಧಿತ ವಸ್ತು) (ಅರೇಬಿಕಾ ಮತ್ತು ರೋಬಸ್ಟಾ), ಮೆಣಸು (ಪನ್ನಿಯೂರ್), ಗೆರ್ಕಿನ್ಸ್, ಜೇನು, ಸೌತೆಕಾಯಿ ಬೀಜಗಳು, ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ.
6. ಚಿತ್ರದುರ್ಗ	ದಾಳಿಂಬೆ, ನೆಲಗಡಲೆ, ಸಣ್ಣ ರಾಗಿ ಮತ್ತು ಈರುಳ್ಳಿ, ಮೊಳಕಾಲ್ಕುರು ರೇಷ್ಮೆ ಸೀರೆ (ಜಿಬಿ ಟ್ಯಾಗ್), ಮೆಕ್ಕೆ ಜೋಳ, ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ
7. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ	ಗೋಡಂಬಿ (ಉಳ್ಳಾಲ 1, 2, 3) ಮತ್ತು ಮಸಾಲೆಗಳು, ಜಲಚರ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು, ಹಲಸಿನಹಣ್ಣು, ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಘಟಕಗಳು, ಲೈಟ್ ಎಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್: ಆಟೋ ಘಟಕಗಳು, ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕಲ್, ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ, ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧಿತ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ವಸ್ತುಗಳು: ನೇಯ್ಗೆ ಸ್ಯಾಕ್ಸ್/ಎಫ್‌ಬಿಸಿ, ಆಪ್ಟಿಕಲ್ ವಸ್ತುಗಳು, ಅಚ್ಚು ಮತ್ತು ಹೊರತೆಗೆಯಲಾದ ವಸ್ತುಗಳು, ಪ್ಯಾಕೇಜಿಂಗ್ ವಸ್ತುಗಳು, ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಘಟಕಗಳು.
8. ಧಾರವಾಡ	ಮಾವು (ಅಲ್ಪಾನ್ಸೋ), ಭೆಂಡಿ, ಹಸಿರು ಗ್ರಾಂ, ಕಪ್ಪು ಹಸಿರು ಗ್ರಾಂ, ಕೈಗಾರಿಕಾ ಕವಾಟಗಳು, ಆಟೋ ಘಟಕಗಳು, ಗೆರ್ಕಿನ್ಸ್, ಮಾವಿನ ತಿರುಳು, ಧಾರವಾಡ ಪೇಢ (ಜಿಬಿ ಟ್ಯಾಗ್), ನವಲಗುಂದ ಕಾರ್ಪೆಟ್ಗಳು (ಜಿಬಿ ಟ್ಯಾಗ್), ಕರ್ನಾಟಕ ಕಸೂತಿ (ಜಿಬಿ ಟ್ಯಾಗ್), ಸ್ವೀಟ್ ಕಾರ್ನ್ ಬೇಬಿ ಕಾರ್ನ್, ಹಣ್ಣುಗಳು ಮತ್ತು ತರಕಾರಿಗಳು, ಸಂಸ್ಕರಿಸಿದ ಹಣ್ಣು ಮತ್ತು ತರಕಾರಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು.

ಕೋಷ್ಟಕ 3.10: ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ರಫ್ತು ಕೇಂದ್ರವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದುತ್ತಿರುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಜಿಲ್ಲೆ	ಗುರುತಿಸಲಾದ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು
9. ಗದಗ	ನೆಲಗಡಲೆ, ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ, ಕಾಳುಗಳು, ಹಸಿರುಬೇಳೆ, ಜೋಳ
10. ಹಾಸನ	ಅಕ್ಕಿ, ಕಾಫಿ (ಜಿಬಿ ಟ್ಯಾಗ್), ವಿಶೇಷ ಕಾಫಿ (ಮೌಲ್ಯವರ್ಧಿತ ವಸ್ತು), ಮಸಾಲೆಗಳು, ಆಲೂಗಡ್ಡೆ ಮತ್ತು ಆಲೂಗಡ್ಡೆಯ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧಿತ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು, ಶುಂಠಿ, ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ, ಸಕ್ರಿಯ ಇಂಗಾಲ, ಮೆಣಸು, ಸೌತೆಕಾಯಿ ಬೀಜಗಳು, ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ
11. ಕಲಬುರ್ಗಿ	ತೊಗರಿಬೇಳೆ (ಜಿಬಿ ಟ್ಯಾಗ್) ಮತ್ತು ದ್ವಿದಳ ಧಾನ್ಯಗಳು, ಕಮಲಾಪುರ ಕೆಂಪು ಬಾಳೆಹಣ್ಣು, ಫುಲ್ಲ್ಸಾ ಅರ್ಥ್ (ಬೆಂಟೋನೈಟ್ ಕ್ಲೇ), ಹತ್ತಿ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯವರ್ಧಿತ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು.
12. ಕೊಡಗು	ಕಾಫಿ (ಜಿಬಿ ಟ್ಯಾಗ್), ವಿಶೇಷ ಕಾಫಿ (ವಾಲ್ಡ್ ಸೇರಿಸಿದ ವಸ್ತು), ಕೂರ್ಗ್ ಮ್ಯಾಂಡರಿನ್ (ಜಿಬಿ ಟ್ಯಾಗ್), ಮಸಾಲೆಗಳು, ಅಂಥೂರಿಯಂ ಮತ್ತು ಆರ್ಕಿಡ್, ಏಲಕ್ಕಿ (ಜಿಬಿ ಟ್ಯಾಗ್), ಮೆಣಸು, ಜೇನುತುಪ್ಪ, ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ
13. ಕೋಲಾರ	ಮಾವು (ತೋತಾಪುರಿ, ಮಲ್ಲಿಕಾ, ಬನೇಶನ್ ಮತ್ತು ಅಲ್ಪಾನ್ಸೋ), ಟೊಮೇಟೊ, ಕಲರ್ ಕ್ಯಾಪ್ಸಿಕಮ್ಸ್, ಮಿಲೆಟ್ ರಾಗಿ, ಗುಲಾಬಿ ಈರುಳ್ಳಿ, ತರಕಾರಿಗಳು, ಮಾವಿನ ತಿರುಳು, ಸಂಸ್ಕರಿಸಿದ ಬೇಳೆಕಾಳುಗಳು/ ಮಸಾಲೆಗಳು/ ಧಾನ್ಯಗಳು, ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್: ನಿಖರವಾದ ಘಟಕಗಳು, ಏರೋಸ್ಪೇಸ್ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣಾ ಘಟಕಗಳು, ಆಟೋಮೊಬೈಲ್ ಫೋನ್ಗಳು, ಉಡುಪುಗಳು.
14. ಮೈಸೂರು	ಬಾಳೆಹಣ್ಣು, ಸ್ವೀಟ್ ಕಾರ್ನ್ ಮತ್ತು ಮಸಾಲೆಗಳು, ವೀಳ್ಯದಲೆ, ರೇಷ್ಮೆ, ರೇಷ್ಮೆ ಜವಳಿ, ಎಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು (ಯಂತ್ರ ಉಪಕರಣಗಳು, ಆಟೋ ಘಟಕಗಳು, ವೈದ್ಯಕೀಯ ಉಪಕರಣಗಳು, PCB ಗಳು, ESDM ಕ್ಲಸ್ಟರ್ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು, ನಂಜನಗೂಡು ಬಾಳೆಹಣ್ಣು (ಜಿಬಿ ಟ್ಯಾಗ್), ಮೈಸೂರುಪಾಕ್ (ಸಿಹಿ), ವೀಳ್ಯದಲೆ (ಜಿಬಿ ಟ್ಯಾಗ್), ಈರನಗೆರೆ ಬದನೆಕಾಯಿ, ಗಂಜಿಫಾ ಕಲೆ (ಜಿಬಿ ಟ್ಯಾಗ್), ಕರಕುಶಲ ವಸ್ತುಗಳು, ಮರದ ಕೆತ್ತನೆ ಕೆಲಸಗಳು (ಜಿಬಿ ಟ್ಯಾಗ್), ಸ್ಯಾಂಡಲ್ ಸೋಪ್, ಅಗರಬತ್ತಿ, ಮಲ್ಲಿಗೆ/ ಅಗತ್ಯ ತೈಲಗಳು ಮತ್ತು ಸುಗಂಧ ದ್ರವ್ಯಗಳು, ಸಂಸ್ಕರಿಸಿದ ಆಹಾರ, ಬೆಲ್ಲ, ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ.
15. ರಾಯಚೂರು	ಅಕ್ಕಿ, ದಾಳಿಂಬೆ, ಎಫ್‌ಐಜಿ, ಹತ್ತಿ, ಔಷಧ (Pharma) ಉತ್ಪನ್ನಗಳು, ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿಗಳು
16. ರಾಮನಗರ	ಚನ್ನಪಟ್ಟಣ ಆಟಿಕೆಗಳು (ಜಿಬಿ ಟ್ಯಾಗ್), ಮರ ಆಧಾರಿತ ಕರಕುಶಲ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು ಮತ್ತು ಮರದ ಅಡಿಗೆ ವಸ್ತುಗಳು, ನಾರು ಉತ್ಪನ್ನಗಳು, ಆಟೋ ಘಟಕಗಳು, ಆಟೋಮೊಬೈಲ್‌ಗಳು, ಪೀಠೋಪಕರಣಗಳು, ಎಫ್‌ಎಂಸಿಜಿ, ಗ್ರಾನೈಟ್, ಹರ್ಬಲ್ ಆಯುರ್ವೇದ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು. ಮಾವು (ಅಲ್ಪಾನ್ಸೋ), ರಾಗಿ, ಬೇಬಿಕಾರ್ನ್, ಮಿಲೆಟ್ ರಾಗಿ, ತರಕಾರಿ ಮತ್ತು ಹೂವಿನ ಬೀಜಗಳು.
17. ತುಮಕೂರು	ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ, ದಾಳಿಂಬೆ, ಹುಣಸೆ ಮತ್ತು ಚಿಕ್ಕ ರಾಗಿ, ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳು, ಆಟೋಮೊಬೈಲ್ ಘಟಕಗಳು, ಕಾಯರ್ ಬೋರ್ಡ್, ಕಾಯಿರ್ ಪಿತ್, ಜಿಯೋಟೆಕ್ಸ್ಟೈಲ್ಸ್, ಟಫ್ಟ್ ಕಾಯಿರ್, ರಬ್ಬರ್‌ಸ್ಟಾ ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ, ಸಕ್ರಿಯ ಇಂಗಾಲ, ಗೆರ್ಕಿನ್, ಹುಣಸೆ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು, ಮಾವು ಮತ್ತು ಪಪ್ಪಾಯಿಯ ತಿರುಳು, ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ ಪುಡಿ, ಅರೆಕಾ ಎಲೆ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು.
18. ಉಡುಪಿ	ಜಲಚರ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು, ಗೋಡಂಬಿ, ಅಕ್ಕಿ (ಕಗ್ಗ), ಮಾತುಗುಳ್ಳ ಬದನೆ (ಜಿಬಿ ಟ್ಯಾಗ್), ಉಡುಪಿ ಸೀರೆ (ಜಿಬಿ ಟ್ಯಾಗ್), ಉಡುಪಿ ಮಲ್ಲಿಗೆ (ಜಿಬಿ ಟ್ಯಾಗ್).
19. ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ	ಕೋಣನಕಟ್ಟಿ ದ್ರವ ಬೆಲ್ಲ (ಕಬ್ಬು), ಗೋಡಂಬಿ ಮತ್ತು ಜಲಚರ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು, ಮಸಾಲೆಗಳು, ಹಲಸಿನ ಹಣ್ಣು, ಅರಿಶಿನ, ಅಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧಿತ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು.
20. ವಿಜಯಪುರ	ದಾಳಿಂಬೆ, ಕಗ್ಗಿ ನಿಂಬೆ ಮತ್ತು ದ್ರಾಕ್ಷಿಗಳು, ಒಣದ್ರಾಕ್ಷಿ, ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ.
21. ಬಾಗಲಕೋಟೆ	ದಾಳಿಂಬೆ, ದ್ರಾಕ್ಷಿ (ಥಾಂಪನ್ ಸೀಡ್ಸ್, ರೆಡ್ ಗೋಲ್ಡನ್, ಶರದ್ ಸೀಡ್ಸ್), ಸಪೋರಾ ಮತ್ತು ಅರಿಶಿನ, ಒಣದ್ರಾಕ್ಷಿ, ಸಾವಯವ ಬೆಲ್ಲ, ಸಕ್ಕರೆ ಮತ್ತು ಮೆಕ್ಕೆಜೋಳ. ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ (ಬಾದಾಮಿ, ಐಹೋಳೆ, ಪಟ್ಟದಕಲ್ಲು, ಕೂಡಲಸಂಗಮ)
22. ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ	ಬೆಂಗಳೂರು ನೀಲಿ ದ್ರಾಕ್ಷಿಗಳು, ವೈನ್, ಸೀಬೆಯ ತಿರುಳು, ತರಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಹೂವುಗಳು. ಸಿದ್ಧ ಉಡುಪುಗಳು, ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್/ ಏರೋಸ್ಪೇಸ್/ಆಟೋಮೊಬೈಲ್‌ಗಳು, ಸಂಸ್ಕರಿಸಿದ ಆಹಾರಗಳು, ರೇಷ್ಮೆ, ಸಸ್ಯ/ಜೈವಿಕ ಸಾರಗಳು, ಔಷಧೀಯ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು
23. ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ	ಸಂಸ್ಕರಿಸಿದ ಆಹಾರಗಳು, ತರಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಹೂವುಗಳು. ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳು/ಆಟೋ ಮೊಬೈಲ್ ಮತ್ತು ಆಟೋ ಘಟಕಗಳು/ ಏರೋಸ್ಪೇಸ್ ಘಟಕಗಳು/ ನಿಖರ ಘಟಕಗಳು, ಭೂಮಿ ಚಲಿಸುವ ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳು, ರಕ್ಷಣಾ ಉತ್ಪಾದನೆ, ವಿದ್ಯುತ್ ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳು, ಇತ್ಯಾದಿ, ESDM ಉತ್ಪನ್ನಗಳು.
24. ಚಾಮರಾಜನಗರ	ಫಾರ್ಮಾ ಮತ್ತು ಬಯೋಟೆಕ್, ವಿದ್ಯುತ್ ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳು, ಸಸ್ಯದ ಸಾರಗಳು, FIBC ಚೀಲಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ಯಾಕೇಜಿಂಗ್ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು, ಸಿದ್ಧ ಉಡುಪುಗಳು/ ಜವಳಿ.
25. ದಾವಣಗೆರೆ	ಸೇವೆಗಳು-ಆಸ್ಪತ್ರೆ/ಆರೋಗ್ಯ/ಕ್ಷೇಮ/ಶೈಕ್ಷಣಿಕ, ಎಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಸೇವೆಗಳು, ಜಾಗತಿಕ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಉತ್ಪಾದನೆ/ಜಾಗತಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕೇಂದ್ರ, ಐಟಿ/ಐಟಿಇಎಸ್.
24. ಚಾಮರಾಜನಗರ	ಅರಿಶಿನ, ಬಾಳೆಹಣ್ಣು, ಶುಂಠಿ, ಜೇನು, ಮಾವು (ಅಲ್ಪಾನ್ಸೋ), ರೇಷ್ಮೆ ಜವಳಿ, ಕಪ್ಪು ಗ್ರಾನೈಟ್.
25. ದಾವಣಗೆರೆ	ಅಕ್ಕಿ, ಮೆಕ್ಕೆಜೋಳ, ತರಕಾರಿ, ಚಿಕ್ಕ ರಾಗಿ (ರಾಗಿ, ನವಣೆ) ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯವರ್ಧಿತ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು, ಅಡಿಕೆ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧಿತ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು/ತಟ್ಟೆಗಳು, ಸಕ್ಕರೆ, ಮಾರಿಗೋಲ್ಡ್ ಹೂವಿನ ಸಾರ, ಗೆರ್ಕಿನ್, ಫೌಂಡ್ರಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು, ಇಂಧನ ಬ್ರಿಕ್‌ಟುಗಳು (ಮೆಕ್ಕೆ ಜೋಳ ಜೀವರಾಶಿ ಆಧಾರಿತ)

ಕೋಷ್ಟಕ 3.10: ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ರಫ್ತು ಕೇಂದ್ರವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದುತ್ತಿರುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಜಿಲ್ಲೆ	ಗುರುತಿಸಲಾದ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು
26. ಹಾವೇರಿ	ಬ್ಯಾಡಗಿ ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ, ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ, ಮಾವು (ಅಲ್ಪೋನ್ನೋ) ಮೆಕ್ಕೆಜೋಳ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧಿತ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು.
27. ಕೊಪ್ಪಳ	ಅಕ್ಕಿ, ಮಾವು (ಕೇಸರ್ ಮತ್ತು ಅಲ್ಪೋನ್ನೋ), ಪೇರಲ ಗುಲಾಬಿ, ಪಪ್ಪಾಯಿ, ದಾಳಂಬೆ.
28. ಮಂಡ್ಯ	ಬಾಳೆಹಣ್ಣು, ಸಾವಯವ/ರಾಸಾಯನಿಕ ಮುಕ್ತ ಬೆಲ್ಲ, ಸಕ್ಕರೆ, ರಾಗಿ ಮತ್ತು ಮೈನರ್ ರಾಗಿ, ಸಿದ್ಧ ಉಡುಪುಗಳು, ತರಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕರಿಸಿದ ಆಹಾರಗಳು, ಜೇನು, ಕೊಡಿಯಾಲ ರೇಷ್ಮೆ ಸೀರೆಗಳು, ಹಲಸಿನಹಣ್ಣು, ಪಪ್ಪಾಯಿ, ಮಾವು, ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ.
29. ಯಾದಗಿರಿ	ಬಜ್ಜಾ, ಅಕ್ಕಿ, ತೊಗರಿ, ಹತ್ತಿ.
30. ಶಿವಮೊಗ್ಗ	ಶುಂಠಿ, ಬಾಳೆಹಣ್ಣು, ಅಡಿಕೆ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧಿತ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು, ಮಸಾಲೆಗಳು (ಮೆಣಸು ಮತ್ತು ಏಲಕ್ಕಿ), ಅನಾನಸ್, ಅರೆಕಾ ಎಲೆಯ ಕಪ್/ತಟ್ಟೆ, ಆಟೋ ಘಟಕಗಳು/ಕಾಸ್ಪಿಂಗ್‌ಗಳು, ಸಿದ್ಧ ಉಡುಪುಗಳು. ಮೆಕ್ಕೆಜೋಳ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯವರ್ಧಿತ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು, ಕರಕುಶಲ ವಸ್ತುಗಳು.

ಮೂಲ: ವಿಟಿಪಿಸಿ, ವಾಣಿಜ್ಯ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಇಲಾಖೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು

3.3. ಮುನ್ನಡೆವ ಹಾದಿ

ಪ್ರಸ್ತುತ ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷ 2021-22 (ನವೆಂಬರ್ 2021 ರವರೆಗೆ), ಖಾಸಗಿ ಹೂಡಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಸರಕು ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳ ರಫ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿವೆ.

- ಕೋವಿಡ್-19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ದೇಶೀಯ ಮತ್ತು ವಿದೇಶಿ ನೇರ ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುವಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಾಧನೆ ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, 2020-21 ಮತ್ತು 2021-22 ರಲ್ಲಿ 602 ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಒಟ್ಟು ದೇಶೀಯ ಹೂಡಿಕೆ ಅನುಮೋದನೆಗಳು, ರೂ.78264.24 ಕೋಟಿ ಹೂಡಿಕೆ ಮತ್ತು 1,89,351 ಉದ್ಯೋಗಗಳ ಸಂಭಾವ್ಯ ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದು.
- ಎಪ್ಪಿಐ (US\$13954 ಮಿಲಿಯನ್) ಆಕರ್ಷಿಸುವಲ್ಲಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು ಮೊದಲ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ.
- ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಎಪ್ಪಿಐ ಆಕರ್ಷಿಸುವಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ರಫ್ತುಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವಲ್ಲಿ ಜೈವಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದೆ: ಜೈವಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿನ ಎಪ್ಪಿಐ 2020-21ರಲ್ಲಿ ಲಸಿಕೆಗಳು, ಪರೀಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಹೊಸ ಸೋಂಕುನಿವಾರಕಗಳ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ US\$1.34 ಶತಕೋಟಿಗೆ ಏರಿಕೆ ಕಂಡುಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಒಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಇಲಾಖೆ ಅಥವಾ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವಿಭಾಗ ಅತ್ಯವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ.
- ಕರ್ನಾಟಕದ ಆರ್ಥಿಕತೆಯು ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಮಟ್ಟಕ್ಕಿಂತ (0.99%) ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಬಂಡವಾಳಕ್ಕೆ (6%) ಹೆಚ್ಚಿನ ಮುಕ್ತತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ ಮತ್ತು ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಮಟ್ಟಕ್ಕಿಂತ (7%) ರಫ್ತು ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ (25%) ಹೆಚ್ಚಿನ ಮುಕ್ತತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
- ಕರ್ನಾಟಕವು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ರಫ್ತಿಗೆ ಗಮನಾರ್ಹ ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿದೆ ಏಕೆಂದರೆ ಇದು ಭಾರತದ ಒಟ್ಟು ರಫ್ತಿಗೆ 19% ಮತ್ತು ಸಾಫ್ಟ್ವೇರ್ ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳ ರಫ್ತಿಗೆ 38% ರಫ್ತು ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಭಾರತದ 30 ಅಗ್ರ ರಫ್ತು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿವೆ.
- ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ರಫ್ತು ಉತ್ತೇಜನಾ ಸಮಿತಿಯನ್ನು (DLEPC) ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ 'ಜಿಲ್ಲೆಯ ರಫ್ತು ಕೇಂದ್ರ' ಉಪಕ್ರಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕವು ಎಲ್ಲಾ 30 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಭಾವ್ಯ ರಫ್ತು ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಕರ್ನಾಟಕದಿಂದ ಪ್ರಮುಖ ರಫ್ತುಗಳು ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್ ಮತ್ತು ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಸಾಫ್ಟ್ವೇರ್ ಅನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತವೆ (ಕರ್ನಾಟಕದ ಒಟ್ಟು ರಫ್ತಿನ ಸುಮಾರು 81% ರಫ್ತು ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತದೆ). ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ, ಜೈವಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ವಲಯದಿಂದ ರಫ್ತು ಮೌಲ್ಯವು ಶೇಕಡ 6 ರಫ್ತು ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷ 2020-21 ರಲ್ಲಿ US\$2.9 ಶತಕೋಟಿ ರಾಜಸ್ವವನ್ನು ತಲುಪಲಾಗಿದೆ, ಏಕೆಂದರೆ ಜೈವಿಕ-ಔಷಧಗಳು, ಔಷಧ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಬಯೋಟೆಕ್ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಗಳ ಹಾಗೂ ವಿತರಣಾ ಸೇವೆಗಳ ರಫ್ತು ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತದೆ.

- viii. ಕರ್ನಾಟಕದ ಜೈವಿಕ-ಆರ್ಥಿಕತೆಯು US\$100 ಶತಕೋಟಿಯ ಪೈಕಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೈವಿಕ-ಆರ್ಥಿಕ ಗುರಿಯ ಶೇಕಡ 50ರಷ್ಟು ಪಾಲನ್ನು ಹೊಸ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿಯುವ ಮೂಲಕ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕೋವಿಡ್-19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ (ಲಸಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಪರೀಕ್ಷೆ) ಸಮಯದಲ್ಲಿ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ.
- ix. ಸ್ವಾರ್ಥಿ ಅಪ್ಪಳಿಗೆ ಸೆಕ್ಟರ್-ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರಚಾರ ನೀತಿ ಮತ್ತು ICT ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನೀತಿ ಕ್ರಮಗಳು, ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್ ಮತ್ತು ಜೈವಿಕ ಆರ್ಥಿಕ ನೀತಿಗಳು ಸ್ವಾರ್ಥಿ ಅಪ್ಪಳಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ನೀಡುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾರ್ಥಿ ಅಪ್ಪಳಿಗಳನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಸುವ ಮೂರು ಅಗ್ರ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕವೂ ಒಂದಾಗಿದೆ.

ಆದಾಗ್ಯೂ, ದೇಶೀಯ ಮತ್ತು ವಿದೇಶಿ ಹೂಡಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿನ ರಫ್ತುಗಳ ಆಕರ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕತೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಲು ease of doing business ಮತ್ತು ಜೀವನ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದು ಸೇರಿದಂತೆ ರಾಜ್ಯದ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು (ಅಥವಾ ಜಿಎಸ್ಡಿಪಿ ಯ ಬೆಳವಣಿಗೆ) ಗರಿಷ್ಠಗೊಳಿಸಲು ಹೆಚ್ಚಿನ ಕ್ರಮಗಳು ಬೇಕಾಗಬಹುದು. ಪ್ರಮುಖ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅಪೇಕ್ಷಿತ ನೀತಿ ಕ್ರಮಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿವೆ.

ಕ್ಯಾಪಿಟಲಿಸ್ಟ್ ಬೆಂಗಳೂರು ಅಡ್ವಾಂಟೇಜ್

- ❑ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಸುತ್ತಲೂ ಪ್ಲಗ್ & ಪ್ಲೇ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಉದ್ಯಾನವನಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವ ಮೂಲಕ ಆರ್ ಅಂಡ್ ಡಿ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು.
- ❑ ಉಪಗ್ರಹ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಹೂಡಿಕೆದಾರರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಸಮಗ್ರ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಟೌನ್ಶಿಪ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದು.

ಜಾಗತಿಕ ಸಂಪರ್ಕ ಮತ್ತು ದೇಶೀಯ ಕ್ರಿಯೆ

- ❑ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಹೂಡಿಕೆಗಳನ್ನು ತರಲು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಜಾಗತಿಕ ವೇದಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ (ಗ್ಲೋಬಲ್ ಇನ್ವೆಸ್ಟರ್ ಮೀಟ್, ಡಿಫೆನ್ಸ್ ಎಕ್ಸ್‌ಪೋ) ಹೂಡಿಕೆದಾರರೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಸಾಧಿಸಬಹುದು. ಜಾಗತಿಕ ಹೂಡಿಕೆದಾರರ ಸಭೆಯ ಮೂಲಕ ದೇಶೀಯ ಮತ್ತು ವಿದೇಶಿ ಹೂಡಿಕೆಯ ತಾಣವಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವುದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು 2016 ರಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯ ಜಾಗತಿಕ ಹೂಡಿಕೆದಾರರ ಸಭೆಯನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಇದು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ದೇಶೀಯ ಮತ್ತು ವಿದೇಶಿ ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದ್ದು, ಭಾರತದ ಇತರ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಮಾದರಿಯಾಗಿದೆ. ಮುಂದಿನ ಗ್ಲೋಬಲ್ ಇನ್ವೆಸ್ಟರ್ ಮೀಟ್ ಅನ್ನು 2020 ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಯೋಜಿಸಲಾಗಿತ್ತು, ಆದರೆ ಕೋವಿಡ್-19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ಪ್ರಯುಕ್ತ ಮುಂದೂಡಲಾಯಿತು. ಇದು ನವೆಂಬರ್ 2022 ರಲ್ಲಿ ನಡೆಯಲಿದೆ ಎಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ ಆದರೆ ಅದರ ಅಧಿಕೃತ ಪ್ರಕಟಣೆಗಾಗಿ ಕಾಯ್ದಿರಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ❑ ಈ ಆರ್ಥಿಕತೆಗಳಿಂದ ಮತ್ತಷ್ಟು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಕರ್ನಾಟಕ ಅಥವಾ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ದೇಶದ ಡೆಸ್ಕ್‌ಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು.

Ease of Doing Business ನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು

- ❑ ಆಯಾ ಇಲಾಖೆಗಳು/ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ ಅನುಮೋದನೆಗಳು/ಎನ್‌ಒಸಿಗಳ ಸಕಾಲಿಕ ವಿತರಣೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೆ ಸಮಯಾವಧಿ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಲು ಸಮಗ್ರ ಡ್ಯಾಶ್‌ಬೋರ್ಡ್ ಅನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವ ಮೂಲಕ ಹೂಡಿಕೆ ಅನುಮತಿಗಳು/ಪರವಾನಗಿಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವುದು.
- ❑ KUM ನಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಪರವಾನಗಿಗಳು/ ಎನ್‌ಒಸಿ ಗಳಿಗೆ ಏಕ ವಿಂಡೋ ವ್ಯವಸ್ಥೆ (Single Window System) ಹಾಗೂ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಸೇವಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿರಡಕ್ಕೂ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಪರವಾನಗಿಗಳ ಸ್ವಯಂ-ನವೀಕರಣವನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವುದು.
- ❑ ಡೀಮ್ಡ್ ಮಾರ್ಗದ ಮೂಲಕ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಅಫಿಡವಿಟ್ ಆಧಾರಿತ ಕ್ಲಿಯರೆನ್ಸ್ (ಎಬಿಸಿ) ಕಾರ್ಯವಿಧಾನದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು.

- ಸರಳೀಕೃತ ಅರ್ಜಿ ನಮೂನೆಗಳು, ಕಡಿಮೆ ಸಮಯಾವಧಿಗಳು ಮತ್ತು ಅರ್ಜಿ ಶುಲ್ಕವನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯಗೊಳಿಸಲು ಸಮಗ್ರ ಜಿಪಿಆರ್ ಮೂಲಕ Regulatory Compliance ಹೊರೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದು.

ಮಾರಾಟಗಾರರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಮೂಲಕ ಜಾಗತಿಕ ಮೌಲ್ಯ ಸರಪಳಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ:

- ಸಮರ್ಥನೀಯ ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ತರಲು ಜಾಗತಿಕ ಮೌಲ್ಯ ಸರಪಳಿಗಳಲ್ಲಿ (GVCs) ಗುರುತಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಸಹಯೋಗಿಸುವುದು.
- ಮಾರಾಟಗಾರರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಉತ್ಪನ್ನವನ್ನು ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕವಾಗಿಸಲು ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಬೃಹತ್, ಮೆಗಾ ಮತ್ತು ಅಲ್ಟ್ರಾ-ಮೆಗಾ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಬೆಂಬಲ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು.
- Regulatory Compliance ಹೊರೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುವ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದು.
- ಮೀಸಲಾದ ವಲಯ ಸಂಬಂಧ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕರುಗಳು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ಗುಣಮಟ್ಟದ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣಗಳು ಮತ್ತು ಅನುಸರಣೆಗಳ ವಲಯದ ಒಳನೋಟಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಹೂಡಿಕೆದಾರರನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುವುದು.

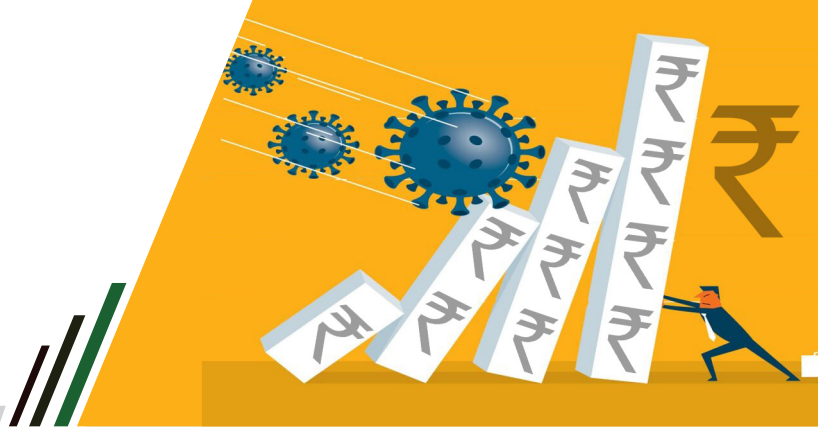
ರಫ್ತು ಪ್ರಚಾರ

- ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಸಂಭಾವ್ಯ ರಫ್ತುಗಳ ಬಲವಾದ ಪ್ರಚಾರವು ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಅಂತರ-ಜಿಲ್ಲಾ ಅಸಮಾನತೆಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಹೊಸ ತಂತ್ರವಾಗಿದೆ.
- ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಸ್ತುತ ರಫ್ತು ಕಾರ್ಯತಂತ್ರವನ್ನು ಕೋವಿಡ್-19 ಸಂಭವಿಸುವ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ಅವಧಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ 5 ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ರಫ್ತು ವಹಿವಾಟಿನಲ್ಲಿ ಜಾಗತಿಕ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಬದಲಾವಣೆಗಳಿಗೆ ಹಾಗೂ ಕೋವಿಡ್ -19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕದ ಋಣಾತ್ಮಕ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಸರಿದೂಗಿಸಲು ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ, ಕಾರ್ಯತಂತ್ರ ಮತ್ತು ಸ್ಪಂದಿಸುವಂತೆ ಮರುವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.
- ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಡಿಜಿಟಲ್ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೂಡಿಕೆ ಮತ್ತು ರಫ್ತುಗಳನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಕರ್ನಾಟಕ ಡಿಜಿಟಲ್ ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿ ಮಿಷನ್ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವುದು.

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ, ಖಾಸಗಿ ಭಾರತೀಯ ಮತ್ತು ವಿದೇಶಿ ಹೂಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಲು ಕರ್ನಾಟಕದ ನೀತಿಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು (ಅ) ಸಾರ್ವಜನಿಕ (ಕೇಂದ್ರ, ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರ) ಹೂಡಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಹೂಡಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು (ಆ) ಒಟ್ಟು (ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ) ಹೂಡಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ರಫ್ತುಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಪೂರಕತೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿವೆ. ಖಾಸಗಿ ಮತ್ತು ವಿದೇಶಿ ಹೂಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುವಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ರಫ್ತುಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಾಧನೆಯು ಹೆಚ್ಚಿನ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ (ಅಥವಾ GSDP) ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದಕ ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಧಾನವು ಕೋವಿಡ್-19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕದಿಂದ ಉಂಟಾದ ಆರ್ಥಿಕ ಆಘಾತಗಳನ್ನು ತಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು/ಅಥವಾ ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಚೇತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಕಷ್ಟು ದೃಢತೆಯೊಂದಿಗೆ ಜಾಗತೀಕರಣದ ಮುಕ್ತ-ಆರ್ಥಿಕತೆಗೆ ಸರಿಹೊಂದುವ ಕರ್ನಾಟಕ ಮಾದರಿಯ ಹೂಡಿಕೆ ಮತ್ತು ರಫ್ತಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ - 4

ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ಸಮಯದಲ್ಲ ಹಣಕಾಸಿನ ನಿರ್ವಹಣೆ

ಸಾರಾಂಶ

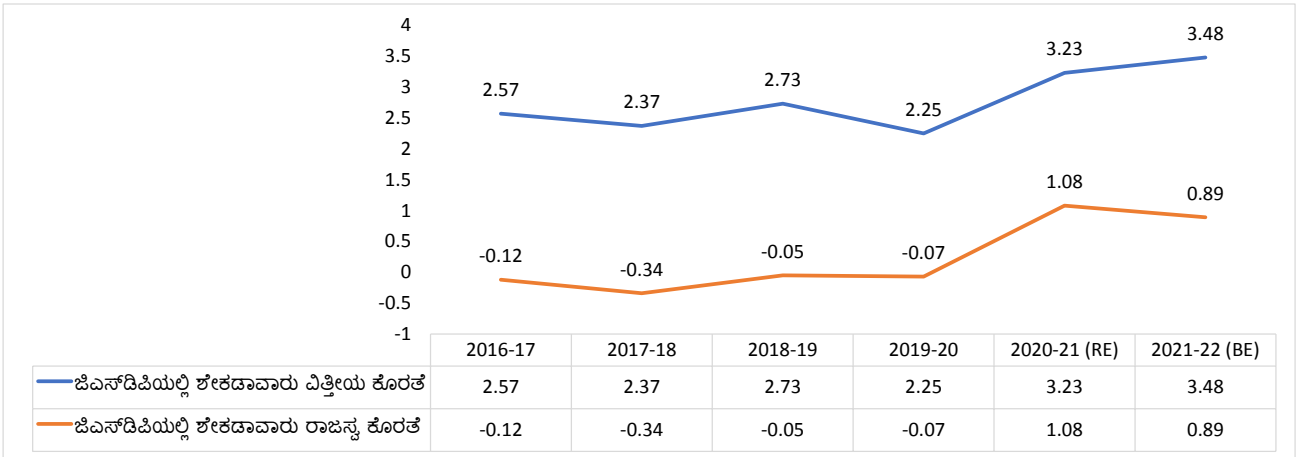
ಕೋವಿಡ್-19 2020-21ರಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಜಿಡಿಪಿ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಕುಗ್ಗಿಸಿ ಶೇಕಡ -7.3 ರಷ್ಟು ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಂತೆಯೇ, ಕರ್ನಾಟಕದ ಆರ್ಥಿಕತೆಯು ಮಂದಗತಿಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದೆ. 2020-21ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರ ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಜಿಡಿಪಿ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಶೇಕಡ-2.6 ಎಂದು ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ರೀತಿಯ ನಕಾರಾತ್ಮಕ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಹೊರತಾಗಿಯೂ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು ಆದ್ಯತೆಯ ಮೇಲೆ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಮತ್ತು ಆದಾಯ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಮೂಲಕ ಉತ್ತಮ ಹಣಕಾಸಿನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಮೇಲೆ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕದ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತ ಪರಿಣಾಮವು 2021-22 ರಲ್ಲಿಯೂ ಮುಂದುವರೆಯಿತು. ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷದ ಮೊದಲಾರ್ಧದಲ್ಲಿ (ಏಪ್ರಿಲ್-ಮೇ 2021ರಲ್ಲಿ) ಕೋವಿಡ್-19ರ ಎರಡನೇ ಅಲೆಯಿಂದಾಗಿ ಲಾಕ್‌ಡೌನ್‌ಅನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿದ್ದರಿಂದ ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರತಿಕೂಲ ಪರಿಣಾಮ ಉಂಟಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, 2021-22ರ ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷದ ಮೊದಲಾರ್ಧದ ನಂತರ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಯಶಸ್ವಿ ವ್ಯಾಕ್ಸಿನೇಷನ್ ಅಭಿಯಾನ (ಕರ್ನಾಟಕವು ಅರ್ಹರಿಗೆ ಮೊದಲನೆಯ ಡೋಸ್‌ಅನ್ನು ಶೇಕಡ 100ರಷ್ಟು ವ್ಯಾಕ್ಸಿನೇಷನ್ ನೀಡುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ರಾಜ್ಯವಾಗಿದೆ) ಹಾಗೂ ಅನ್‌ಲಾಕ್‌ನೊಂದಿಗೆ ಜುಲೈ 2021 ರಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ರಾಜ್ಯದ ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೀವ್ರ ಚೇತರಿಕೆಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು ಆದಾಯ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯೂ ಹೆಚ್ಚಳಕಂಡಿತು. ಇದು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ವ್ಯಾಪಾರ, ಸಾರಿಗೆ, ಐಟಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಸಹ-ಸಂಪರ್ಕ ಹೊಂದಿರುವ ಸೇವಾ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ಚೇತರಿಕೆಯನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುವ ಒಂದು ಸೂಚ್ಯಂಕವೆಂದರೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ (ಡಿಸೆಂಬರ್ 2021 ರವರೆಗೆ) ಕರ್ನಾಟಕವು 1.6 ಲಕ್ಷಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟು ವಿದೇಶಿ ನೇರ ಬಂಡವಾಳವನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿರುವುದನ್ನು ಎಫ್‌ಡಿಐ ಮಾಹಿತಿಯು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ದೇಶದ ಯಾವುದೇ ರಾಜ್ಯಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅತ್ಯಧಿಕವಾಗಿದೆ. ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ಏರೋಸ್ಪೇಸ್, ಸ್ಮಾರ್ಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳು, ಫಿನ್‌ಟೆಕ್, ಅಗ್ರಿಟೆಕ್, ಆಹಾರ ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಮುಂತಾದ ವಲಯಗಳ ಮೇಲೆ ಎಫ್‌ಡಿಐ ಒಳಹರಿವು ಇದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಇದು ಮೂರನೇ ಅಲೆ ಪ್ರಾರಂಭದೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತು ಹೊಸ ಕರೋನಾ ರೂಪಾಂತರದ (ಓಮಿಕ್ರಾನ್) ಹರಡುವಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಎಫ್‌ಡಿಐ ನಿಧಾನಗೊಂಡಿದೆ. ಮೂರನೇ ಅಲೆಯ ಹೊರತಾಗಿಯೂ, ಆರ್ಥಿಕತೆಗೆ ದೊಡ್ಡ ಹೂಡಿಕೆಗಳು ಹರಿದುಬರುತ್ತವೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ವಿವಿಧ ಹಣಕಾಸಿನ ಕ್ರಮಗಳೊಂದಿಗೆ, ರಾಷ್ಟ್ರದ ಸಾಧನೆಯ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಂತೆ (ಮೊದಲ ಮುಂಗಡ ಅಂದಾಜಿನ ಪ್ರಕಾರ), ಕರ್ನಾಟಕವು ಪ್ರಸಕ್ತ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ (2021-22) ಶೇಕಡ 9.2 ರಷ್ಟು ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ ಅಗ್ರಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರಿಸುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ, ರಾಷ್ಟ್ರದ ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳಂತೆಯೇ, ಕರ್ನಾಟಕವು 2021-22 ಬಜೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 14.4ರಷ್ಟು ಪ್ರಸಕ್ತ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಜಿಡಿಪಿ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಬಹುದು. ಇದು ರಾಜ್ಯದ ಹಣಕಾಸಿನ ಸ್ಥಿತಿಯ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಸರ್ಕಾರಿ ವೆಚ್ಚಗಳು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ಆದಾಯವು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ, ವಿತ್ತೀಯ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಇಡುವುದು ಸವಾಲಿನ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಕರ್ನಾಟಕ 2020-21 (ಪರಿಷ್ಕೃತ ಅಂದಾಜು) ವಿತ್ತೀಯ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಜಿಎಸ್‌ಟಿಯ ಶೇಕಡಾ 3.23 ಕ್ಕೆ ನಿಯಂತ್ರಿಸುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ, 2021-22 (ಬಜೆಟ್ ಅಂದಾಜು)ನಲ್ಲಿ, ವಿತ್ತೀಯ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಶೇಕಡಾ 3.48 ಕ್ಕೆ ಗುರಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಇದು ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ.

4.1 ಹಣಕಾಸಿನ ಬಲವರ್ಧನೆ

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು ಹಣಕಾಸಿನ ಶಿಸ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರಿ ವೆಚ್ಚಗಳ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವ ಹಣಕಾಸಿನ ಬಲವರ್ಧನೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿದ್ದು ಯಾವಾಗಲೂ ತನ್ನ ಮುಖ್ಯ ಹಣಕಾಸು ನೀತಿಯ ಗುರಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಣಕಾಸಿನ ಶಿಸ್ತನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಣಕಾಸಿನ ಬಲವರ್ಧನೆಯ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಮುಂದುವರಿದಿವೆ. ಎಲ್ಲಾ ವಿತ್ತೀಯ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳ ಕರ್ನಾಟಕ ಹಣಕಾಸಿನ ಜವಾಬ್ದಾರಿಕಾಯಿದೆ, 2002 (ಕೆಎಫ್‌ಆರ್‌ಎ)ಯ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದಂತಿವೆ ಎಂದು ಖಚಿತಪಡಿಸುತ್ತವೆ. 2016-17 ರಿಂದ 2021-22(ಬಜೆಟ್ ಅಂದಾಜು) ವರೆಗಿನ ಅವಧಿಯ ವಿತ್ತೀಯ ಮತ್ತು ರಾಜಸ್ವ ಕೊರತೆಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರ 4.1 ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. 2020-21ರಲ್ಲಿ ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಕಳೆದ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳಿಂದ

ವಿತ್ತೀಯ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಕೆಎಫ್‌ಆರ್‌ಎಯಿಂದ ಕಡ್ಡಾಯಗೊಳಿಸಿದ ಮಾನದಂಡಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಮತ್ತು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಯಂತೆ ಜಿಎಸ್‌ಡಿಪಿಯನ್ನು ಶೇಕಡ 3 ರೊಳಗೆ ನಿರ್ವಹಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗವನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ (15ನೇ ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗವು ಸೂಚಿಸಿದಂತೆ) ಜಿಎಸ್‌ಡಿಪಿಯ ಶೇಕಡ 4Pರ ಗುರಿಯಾಗಿದ್ದ ರೂ.2021-22 (ಬಜೆಟ್ ಅಂದಾಜು)ನಲ್ಲಿ ವಿತ್ತೀಯ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಜಿಎಸ್‌ಡಿಪಿಯ ಶೇಕಡ 3.48ರಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವು ಬಜೆಟ್ ಮಾಡಿದೆ. 2022-23 ಮತ್ತು 2023-24ಕ್ಕೆ, 15ನೇ ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗವು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಶೇಕಡ 3.5 ಮತ್ತು ಶೇಕಡ 3 ವಿತ್ತೀಯ ಕೊರತೆಯ ಗುರಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಈಗಾಗಲೇ ವಿತ್ತೀಯಕೊರತೆಯು ಶೇಕಡ 3.5ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇರುವುದರಿಂದ, ಮುಂದಿನ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಕಷ್ಟವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಬಹು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ, ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗದ ಹೊರತಾಗಿಯೂ, ರಾಜ್ಯವು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಬಂಡವಾಳ ವೆಚ್ಚವನ್ನು (ಹಣಕಾಸಿನ ಕೊರತೆ ಮೈನಸ್‌ರೆವಿನ್ಯೂ ಕೊರತೆ) ಸುಮಾರು ಶೇಕಡ 2.2 ರಷ್ಟುರಿಂಗ್-ಬೇಲಿ ಹಾಕುವುದರೊಂದಿಗೆ ವೆಚ್ಚದ ಗುಣಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಕ್ಷೀಣತೆ ಇಲ್ಲ. ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ಇತರ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ರಾಜ್ಯ ಹೆಚ್ಚಳದಿಂದ ರಾಜ್ಯ ಕೊರತೆಗೆ ಬಂದಿರುವುದು ಪರಿಗಣಿಸಬಹುದಾದ ಅಂಶವೆನಲ್ಲ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಇದು 15ನೇ ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗವು ಸೂಚಿಸಿದ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಯ ಪ್ರಕಾರ ರಾಜ್ಯ ಹೆಚ್ಚಳಕ್ಕಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ (ಪುಟ. 373, ಕೋಷ್ಟಕ 12.4, ಸಂಪುಟ-1, 15 ನೇ ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗ).

ಚಿತ್ರ 4.1 ಜಿಎಸ್‌ಡಿಪಿಯಂತೆ ಆದಾಯಕೊರತೆ ಮತ್ತು ವಿತ್ತೀಯಕೊರತೆ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ

ಮೂಲ: ಆರ್ಥಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆ 2020-21, ಯೋಜನಾ ಇಲಾಖೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಬಜೆಟ್ 2021-22ರ ಅವಲೋಕನ, ಹಣಕಾಸು ಇಲಾಖೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ.

ಹಣಕಾಸಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ವಿಶಾಲ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ, ಮ್ಯಾಕ್ರೋ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ, ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿರುವಾಗ, ಬಂಡವಾಳ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಳವನ್ನು ಖಚಿತ ಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದು ಸವಾಲಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಇತರ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ, ಕರ್ನಾಟಕವು ಉತ್ತಮ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ. ಇದನ್ನು ಮುಂದಿನ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

4.2 ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ಇತರ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದಾಗ

ಕಳೆದ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ, 'ಎಲ್ಲಾ ರಾಜ್ಯಗಳ' ಸರಾಸರಿಯೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದಾಗ ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಮುಖವಿತ್ತೀಯ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳು ಉತ್ತಮವಾಗಿವೆ. ಇದನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 4.1ರಲ್ಲಿ ನೀಡಿರುವ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳು ಮಾನದಂಡಗಳಲ್ಲಿನ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ಕೋವಿಡ್-19 ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವವರೆಗೆ ರಾಜ್ಯವು ರಾಜ್ಯ ಹೆಚ್ಚಳವನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು. ಇದಲ್ಲದೆ, 2019-20ರಲ್ಲಿ (ಪರಿಷ್ಕೃತ ಅಂದಾಜು) ಎಲ್ಲಾ ರಾಜ್ಯಗಳ ಬಂಡವಾಳ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಜಿಎಫ್‌ಡಿಯ ಸರಾಸರಿಯು ಶೇಕಡ 81.37 ರಷ್ಟು ಕುಸಿತವನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದರೆ, ಜಿಎಫ್‌ಡಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವು ಶೇಕಡ 95.3ರಷ್ಟು ಬಂಡವಾಳವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಈ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳು ಬಹುತೇಕ ಎಲ್ಲಾ ವಿತ್ತೀಯ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರದ ಬಂಡವಾಳ ವೆಚ್ಚದಕಡೆಗೆ ಹರಿಸಿರುವುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಕೆಎಫ್‌ಆರ್‌ಎಯ ಮುಖ್ಯ ತಿರುಳು. ಇದು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ತ್ವರಿತ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೂಲಭೂತಸೌಕರ್ಯ ಹೂಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಕರ್ನಾಟಕವು ರಾಜ್ಯದ ಹಣಕಾಸಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶವಾಗಿರುವ ರಾಜ್ಯ ಹೆಚ್ಚಳವನ್ನು ಹಿಂತಿರುಗಿಸುವ ಕಠಿಣ ಕೆಲಸವನ್ನು

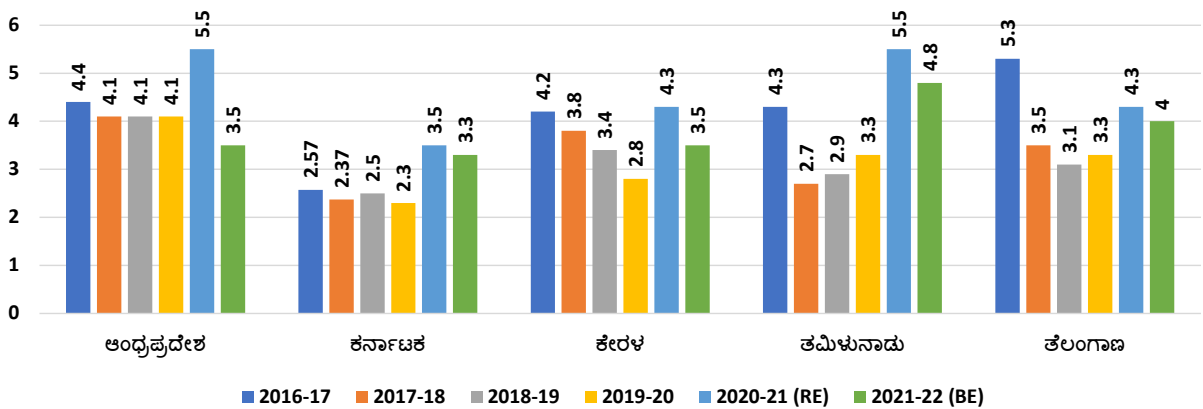
ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯತೆರಿಗೆ ಅನುಪಾತ ಮತ್ತು ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯೇತರ ಹಾಗೂ ಇನ್ನು ಇತರ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕವು ಇತರ 'ಎಲ್ಲಾ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ' ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಉತ್ತಮ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ ಎಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 4.1: ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಮುಖ ಹಣಕಾಸಿನ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳು										
ಹಣಕಾಸಿನ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳು ಖಾತೆಗಳು ಕರ್ನಾಟಕ	2016-17 (ಖಾತೆಗಳು)		2017-18 (ಖಾತೆಗಳು)		2018-19 (ಖಾತೆಗಳು)		2019-20 (ಪರಿಷ್ಕೃತ ಅಂದಾಜುಗಳು)		2020-21 (ಬಜೆಟ್ ಅಂದಾಜುಗಳು)	
	ಕರ್ನಾಟಕ	ಎಲ್ಲಾ ರಾಜ್ಯ	ಕರ್ನಾಟಕ	ಎಲ್ಲಾ ರಾಜ್ಯ	ಕರ್ನಾಟಕ	ಎಲ್ಲಾ ರಾಜ್ಯ	ಕರ್ನಾಟಕ	ಎಲ್ಲಾ ರಾಜ್ಯ	ಕರ್ನಾಟಕ	ಎಲ್ಲಾ ರಾಜ್ಯ
ಆರ್‌ಡಿ/ಜಿಎಫ್‌ಡಿ	-4.50	7.58	-14.52	4.59	-1.77	3.84	-0.74	20.95	-0.31	0.03
ಜಿಎಫ್‌ಡಿನಲ್ಲಿ ಬಂಡವಾಳ ವೆಚ್ಚ	98.22	95.89	98.60	95.89	90.16	95.15	95.30	81.37	93.46	95.51
ಒಟ್ಟಾರೇ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯೇತರ ವೆಚ್ಚ	19.10	26.20	26.91	28.20	20.30	28.30	22.90	27.50	25.50	28.70
ಎಸ್‌ಟಿಆರ್/ ಆರ್‌ಇ	62.88	51.90	65.54	56.00	63.50	54.30	61.70	51.30	66.60	53.10

RD = Revenue Deficit, GFD = Gross Fiscal Deficit, STR = State Tax Revenue, RE = Revenue Expenditure
ಮೂಲ : ಆರ್ಥಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆ 2020-21, ಯೋಜನಾ ಇಲಾಖೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಆರ್‌ಬಿಐ- ಬಜೆಟ್ ಅಧ್ಯಯನ 2021-22ರ ಹೇಳಿಕೆ-1 ಮತ್ತು 4.

ಕರ್ನಾಟಕದ ಹಣಕಾಸಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹೋಲಿಸಬಹುದಾದಾಗ, ಇತರದಕ್ಷಿಣದ ರಾಜ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದಾಗ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ರಚನೆ, ಅಂತರ್-ಸಂಪರ್ಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಸಾಮೀಪ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕವು ತನ್ನ ಹಣಕಾಸಿನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿದೆ ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ (ನೋಡಿ. ಚಿತ್ರ 4.2). ದಕ್ಷಿಣದ ಐದು ರಾಜ್ಯಗಳ ಪೈಕಿ ಕರ್ನಾಟಕವು ಕಡಿಮೆ ವಿತ್ತೀಯಕೊರತೆಯನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿದೆ. ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ (ಶೇಕಡ 5.5), ಕೇರಳ (ಶೇಕಡ 4.3), ತಮಿಳುನಾಡು (ಶೇಕಡ 5.5) ಮತ್ತು ತೆಲಂಗಾಣ (ಶೇಕಡ 4.3) ವಿತ್ತೀಯಕೊರತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿರುವ ದಕ್ಷಿಣದ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗಿಂತ ಕರ್ನಾಟಕವು ಕಡಿಮೆ ವಿತ್ತೀಯಕೊರತೆಯನ್ನು (ಶೇಕಡ 3.48) ದಾಖಲಿಸಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ದಕ್ಷಿಣದ ಎಲ್ಲಾ ನಾಲ್ಕು ರಾಜ್ಯಗಳು 15ನೇ ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗಗಳು ಸೂಚಿಸಿದ ವಿತ್ತೀಯಕೊರತೆಯನ್ನು ಮೀರಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಅದೇ ರೀತಿ, 2021-22 ರಲ್ಲಿ, ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ, ಕೇರಳ, ತಮಿಳುನಾಡು ಮತ್ತು ತೆಲಂಗಾಣ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಶೇಕಡ 3.5, ಶೇಕಡ 3.5, ಶೇಕಡ 4.8 ಮತ್ತು 4 ರಷ್ಟು, ಕರ್ನಾಟಕದ ವಿತ್ತೀಯಕೊರತೆ ಶೇಕಡ 3.3ರಷ್ಟು ಎಂದು ಬಜೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಚಿತ್ರ 4.2: ದಕ್ಷಿಣ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ವಿತ್ತೀಯಕೊರತೆ (ಜಿಎಫ್‌ಡಿಪಿ% ನಂತೆ)

ಮೂಲ: ಆರ್ಥಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆ 2020-21, ಯೋಜನಾ ಇಲಾಖೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಹಣಕಾಸು ಕುರಿತು ಆರ್‌ಬಿಐ ವರದಿ: ಬಜೆಟ್ ಕುರಿತ ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ 2021-22ರ ಕೋಷ್ಟಕ II.5.

ಇತ್ತೀಚಿನ ರಾಜ್ಯದ ನಿವ್ವಳ ಸಾಲಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ಮಾಹಿತಿಯು ದಕ್ಷಿಣದ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ, ಕರ್ನಾಟಕವು ಜನವರಿ 2022ರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರೂ. 8,500 ಕೋಟಿ ನಿವ್ವಳ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಾಲವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ ಎಂದು ,ಆರ್‌ಬಿಐ ಬುಲೆಟಿನ್, ಜನವರಿ 2022, ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶ, ತಮಿಳುನಾಡು, ತೆಲಂಗಾಣದೊಂದಿಗೆ ಕೇರಳ ಕ್ರಮವಾಗಿರೂ. 24,739 ಕೋಟಿಗಳು, ರೂ.40,000 ಕೋಟಿಗಳು, ರೂ.22,211 ಕೋಟಿಗಳು ಮತ್ತು ರೂ.16,000 ಕೋಟಿಗಳು ನಿವ್ವಳ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಾಲವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಇದು ಇಡೀ ರಾಜ್ಯಗಳ 2020-21ರ ರೂ.61,900 ಕೋಟಿ ನಿವ್ವಳ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಾಲಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇರುವುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ಕಡಿಮೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಎರವಲು ಕಾರಣದ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಬಜೆಟ್ ಅಂದಾಜುಗಳನ್ನು ಮೀರಿದ ಆದಾಯ (ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನೇರ ಮತ್ತು ಪರೋಕ್ಷ ತೆರಿಗೆಗಳ ಕೇಂದ್ರ ವರ್ಗಾವಣೆ) ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿರಬಹುದು. ಈ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವೆಚ್ಚಗಳ ತರ್ಕಬದ್ಧಗೊಳಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಹಾಗೂ ಕಾರಣಗಳು ಆಗಿರುತ್ತದೆ.

4.3 ರಾಜ್ಯ ಹಣಕಾಸು

ಕರ್ನಾಟಕವು ಎಫ್‌ಆರ್‌ಎ ಕಡ್ಡಾಯಗೊಳಿಸಿದ ಹಣಕಾಸಿನ ಬಲವರ್ಧನೆ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಗೆ ಬದ್ಧವಾಗಿರುವ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಇದನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು, ಕೇಂದ್ರದ ವೆಚ್ಚ ನಿರ್ವಹಣಾಆಯೋಗದಂತೆಯೇ, ರಾಜ್ಯವು ತನ್ನದೇ ಆದ ವೆಚ್ಚ ಸುಧಾರಣಾ ಆಯೋಗವನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು. ಆಯೋಗದ ಶಿಫಾರಸುಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ, ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ, ರಾಜ್ಯವು ಆದಾಯದ ಕಡೆಯಿಂದ ಕೆಲವು ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು/ಸಂಕಷ್ಟಗಳಿದ್ದರೂ ಸಹ ಬಂಡವಾಳದ ವೆಚ್ಚಗಳ ಮೇಲಿನ ಗುರಿಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದೆ. ಬೇರೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಬಜೆಟ್ ಅಂಕಿ ಸಂಖ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ರಾಜಸ್ವ ಕೊರತೆಯಿದ್ದರೂ ಸಹ ಬಂಡವಾಳದ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡದೇ ಇರಲು ರಾಜ್ಯವು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ. ವೆಚ್ಚ ಸುಧಾರಣೆಗಳ ಜೊತೆಗೆ, ರಾಜ್ಯವು ತೆರಿಗೆ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿದೆ. ತೆರಿಗೆಗಳನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿದೆ, ಇದು ಹೆಚ್ಚಿನ ರಾಜಸ್ವ ಸ್ವೀಕೃತಿಯ (ಜಮೆ) ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ನೀಡಿದೆ. ಇದನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 4.2 ರಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಅಲ್ಲಿ 2020-21 ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ಕೋವಿಡ್-19 ಆಘಾತದವರೆಗೆ ರಾಜಸ್ವ ಜಮೆಗಳು ಸುಮಾರು ಶೇಕಡ 10ರಷ್ಟು ಸರಾಸರಿ ವಾರ್ಷಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಕಂಡಿವೆ. ಈ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ, ರಾಜ್ಯವು 2021-22ರ ಆದಾಯವು ಸುಮಾರು ಶೇಕಡ 7.9 ರಷ್ಟು ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ ಎಂದು ಅಂದಾಜಿಸಿದೆ. ಈ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಮಟ್ಟದ ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಸಮಂಜಸವಾಗಿದೆ. ಜಿಎಸ್‌ಡಿಪಿ ಅನುಪಾತದಂತೆ, ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ, ರಾಜ್ಯದ ಸರಾಸರಿ ಸಂಖ್ಯೆಗಳು ಸುಮಾರು ಶೇಕಡ 11 ಅನ್ನು ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಸಬಹುದು. ಇತರ ಹಲವು ರಾಜ್ಯಗಳಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿ, ಕರ್ನಾಟಕವು ವೆಚ್ಚ ಸುಧಾರಣಾ ಆಯೋಗವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯದ ಉದ್ಯಮಗಳ ಪುನರ್ನಿರ್ಮಿತಿಯ ಮೂಲಕ ಗಮನಾರ್ಹ ಬಂಡವಾಳ ಜಮೆಗಳನ್ನು (ನಿವ್ವಳ) ನೀಡುತ್ತದೆ. ಕಳೆದ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಶೇಕಡಾ 3 ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇರುವ ನಿವ್ವಳ ಬಂಡವಾಳ ಸ್ವೀಕೃತಿಗಳ ಪಾಲುಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ವರ್ಷವಾಗಿದ್ದರೂ ಸಹ 2020-21 ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 3.75ಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿದೆ.

ವೆಚ್ಚಗಳ ಲೆಕ್ಕದಲ್ಲಿ, 2016-17ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 11.81 ರಷ್ಟಿದ್ದ ರಾಜಸ್ವ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ 2020-21ರ ವೇಳೆಗೆ ಶೇಕಡ 9.94ಕ್ಕೆ ಇಳಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ರಾಜಸ್ವ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿನ ಈ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಜಿಎಸ್‌ಡಿಪಿಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 2 ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬಂಡವಾಳ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯಕವಾಗಿದೆ. ಮುಂಬರುವ 4 ರಿಂದ 5 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಆದಾಯವನ್ನು ದ್ವಿಗುಣಗೊಳಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಇಂತಹ ಹಣಕಾಸಿನ ಬಲವರ್ಧನೆಯ ಚೌಕಟ್ಟು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮವಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 4.2: ಕರ್ನಾಟಕದ ಜಮೆಗಳು ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚಗಳು (ರೂ. ಕೋಟಿ)

ವಸ್ತುಗಳು / ವರ್ಷಗಳು	2016-17 (A/Cs)	2017-18 (A/Cs)	2018-19 (A/Cs)	2019-20 (A/Cs)	2020-21 ಜಮೆಗಳು	2021-22 (ಬಜೆಟ್ ಅಂದಾಜು)
ರಾಜ ಸ್ವಜಮೆಗಳು	133213.79	146999.65	164978.66	175442.79	159709.05	172271.17
ಆದಾಯ ವೆಚ್ಚ	131920.75	142482.33	164299.85	174257.40	179194.85	187404.77
ಬಂಡವಾಳ ಜಮೆಗಳು (ನಿವ್ವಳ)	32378.98	35380.85	42405.05	42907.18	67578.07	64873.97
ಬಂಡವಾಳ ವಿಸರ್ಜನೆಗಳು	33524.00	39278.14	42812.17	43468.42	43129.76	48302.08

ಕೋಷ್ಟಕ 4.2: ಕರ್ನಾಟಕದ ಜಮೆಗಳು ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚಗಳು (ರೂ. ಕೋಟಿ)

ವಸ್ತುಗಳು / ವರ್ಷಗಳು	2016-17 (A/Cs)	2017-18 (A/Cs)	2018-19 (A/Cs)	2019-20 (A/Cs)	2020-21 ಜಮೆಗಳು	2021-22 (ಬಜೆಟ್ ಅಂದಾಜು)
ಬಂಡವಾಳ ವೆಚ್ಚ (ಆದಾಯ ಖಾತೆಯ ಹೊರಗೆ)	28150.43	30666.76	34659.32	35529.44	37146.29	41358.12
GSDPಯ ಶೇಕಡ						
ರಾಜಸ್ವ ಜಮೆಗಳು	11.92	11.09	11.72	10.33	8.85	10.12
ಆದಾಯ ವೆಚ್ಚ	11.81	10.75	11.67	10.26	9.94	11.01
ಬಂಡವಾಳ ಜಮೆಗಳು (ನಿವ್ವಳ)	2.90	2.67	3.01	2.53	3.75	3.81
ಬಂಡವಾಳ ವಿಸ್ತರಣೆಗಳು	2.52	3.00	3.04	2.56	2.06	2.43
ಬಂಡವಾಳ ವೆಚ್ಚ (ಆದಾಯ ಖಾತೆಯ ಹೊರಗೆ)	3.00	2.31	2.46	2.09	2.39	2.84

ಮೂಲ: (i) ಆರ್ಥಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆ 2020-21, ಯೋಜನಾ ಇಲಾಖೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ (ii) ವಾರ್ಷಿಕ ಹಣಕಾಸು ಹೇಳಿಕೆ 2021-22 (iii) ಮಧ್ಯಮಾವಧಿಯ ಹಣಕಾಸಿನ ಯೋಜನೆ (2021-25), ಹಣಕಾಸು ಇಲಾಖೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ (iv) ಬಜೆಟ್ ದಾಖಲೆಗಳ ಸಂಪುಟ 2021-22, ಹಣಕಾಸು ಇಲಾಖೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಗಮನಿಸಿ: (ಎ) ಕ್ಯಾಪಿಟಲ್ ಜಮೆಗಳು(ನಿವ್ವಳ) ಒಳಗೊಂಡಿಲ್ಲ (i) ವಿವಿಧ ಬಂಡವಾಳ ರಸೀದಿಗಳು; (ii) ಮಾರ್ಗಗಳು ಮತ್ತು ವಿಧಾನಗಳು ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಾಲಗಳು ಆದರೆ ಆಕಸ್ಮಿಕ ನಿಧಿ (ನಿವ್ವಳ) ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕಖಾತೆ (ನಿವ್ವಳ) ಸೇರಿವೆ. (ಬಿ) ಬಂಡವಾಳ ವಿಸ್ತರಣೆಯು ಮಾರ್ಗಗಳು ಮತ್ತು ವಿಧಾನಗಳು ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಾಲಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿಲ್ಲ

ರಾಜಸ್ವ ಜಮೆಗಳು ಮತ್ತು ಅದರ ಸಂಯೋಜನೆ

ರಾಜ್ಯದ ರಾಜಸ್ವ ಜಮೆಗಳ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶವೆಂದರೆ ರಾಜ್ಯದ ಸ್ವಂತ ತೆರಿಗೆಗಳು ಇದನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 4.3ರಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಕಳೆದ ಐದು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಸ್ವಂತತೆರಿಗೆಯ ವಾರ್ಷಿಕ ಸರಾಸರಿ ಪಾಲು ಶೇಕಡಾ 7.12 ರಷ್ಟಿದೆ. ಇದನ್ನು ಇತರ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ, ಇದು ಹೆಚ್ಚು. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಹೆಚ್ಚು ಗಂಭೀರವಾದ ಕಳವಳಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೆಂದರೆ ಕೇಂದ್ರ ತೆರಿಗೆಗಳ ಪಾಲು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿರುವುದು. ಇದು 2016-17ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡಾ 2.57 ರಿಂದ 2020-21ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡಾ 1.11ಕ್ಕೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಕುಸಿಯುತ್ತಿದೆ. ಮುಂದೆ, 15ನೇ ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗದ ಶಿಫಾರಸುಗಳ ಪ್ರಕಾರ, 2020-21 ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿದೆ ಎಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ರಾಜ್ಯದ ಹಣಕಾಸಿನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಹದಗೆಡಿಸುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಹೆಚ್ಚು. 2020-21ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡಾ 1.41 ರಿಂದ ಶೇಕಡಾ 0.78 ಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿರುವ ಕೇಂದ್ರದ ಅನುದಾನವನ್ನು ನಾವು ನೋಡಿದಾಗ ಈ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯು ಇದೇ ರೀತಿ ಆಗಬಹುದು ಎಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ. ರಾಜಸ್ವ ಸ್ವೀಕೃತಿಗಳು ಇತರ ಮೂಲ, ಅಂದರೆ, ತೆರಿಗೆರಹಿತ ಆದಾಯ ರಾಜಸ್ವ, ಸುಮಾರು ಶೇಕಡ 0.5ರಷ್ಟು ಅಂಟಿಕೊಂಡಿದೆ. ಹೆಚ್ಚುವರಿ ತೆರಿಗೆಯೇತರ ಆದಾಯವನ್ನು ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರವು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ನಿರ್ಬಂಧಗಳನ್ನು ಇದು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾವಿತ ಆಸ್ತಿ ಹಣಗಳಿಕೆಯ ನೀತಿಗಳ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಗತಿಯು ಮುಂಬರುವ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ತೆರಿಗೆಯೇತರ ಆದಾಯವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 4.3: ಆದಾಯ ರಸೀದಿಗಳ ಸಂಯೋಜನೆ (ಜಿಎಸ್‌ಡಿಪಿ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ)

ವರ್ಷ	2016-17 (A/Cs)	2017-18 (A/Cs)	2018-19 (A/Cs)	2019-20 (A/Cs)	2020-21 ಜಮೆಗಳು	2021-22 (ಬಜೆಟ್ ಅಂದಾಜು)
ರಾಜ್ಯ ತೆರಿಗೆಗಳು	7.42	7.12	7.64	6.88	6.53	7.30
ಕೇಂದ್ರ ತೆರಿಗೆಗಳ ಪಾಲು	2.57	2.42	2.55	1.82	1.11	1.43
ಕೇಂದ್ರದಿಂದ ಅನುದಾನ	1.41	1.17	1.05	1.18	0.78	0.91
ತೆರಿಗೆಯೇತರ ಆದಾಯ	0.52	0.49	0.48	0.45	0.43	0.49

ಮೂಲ: (i) ಆರ್ಥಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆ 2020-21, ಯೋಜನಾ ಇಲಾಖೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ (ii) ಮಧ್ಯಮಾವಧಿಯ ಹಣಕಾಸಿನ ಯೋಜನೆ (2021-25), ಹಣಕಾಸು ಇಲಾಖೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗದ ಅನುದಾನಗಳು

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ 15ನೇ ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಮತ್ತು ಅತ್ಯಂತ ಗಂಭೀರವಾದ ಸವಾಲು ಎಂದರೆ ಕೇಂದ್ರ ತೆರಿಗೆಗಳ ಪೂಲ್‌ನಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಪಾಲು ಕುಸಿತವಾಗಿರುವುದು, ಇದು 14ನೇ ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡಾ 1.98 ರಿಂದ 15ನೇ ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗದ ಐದು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ 2020-21 ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡಾ 1.5ಕ್ಕೆ (ಅಂದರೆ, 2021-26) ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. 15ನೇ ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗದ ಸ್ವಂತ ಅಂದಾಜಿನ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ, ಎರಡು ಆಯೋಗದ ಶಿಫಾರಸುಗಳ ನಡುವೆ ಕರ್ನಾಟಕವು ಕೇಂದ್ರತೆರಿಗೆ ವರ್ಗಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಶೇಕಡ 24.5ರಷ್ಟು ಕುಸಿತವನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. ಇದು ಮುಂದಿನ ಐದು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಹಣಕಾಸಿನ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಲ್ಲಿ ತೀವ್ರ ಸವಾಲನ್ನು ಒಡ್ಡಲಿದೆ. ಇದನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 4.4ರಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬಹುದು, ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗದ ಅನುದಾನದ ಒಟ್ಟಾರೆ ಪಾಲು ಶೇಕಡಾ 3.7 ರಷ್ಟಿದೆ, ಇದು 14ನೇ ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಶೇಕಡಾ 4.713 ರಷ್ಟು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ.

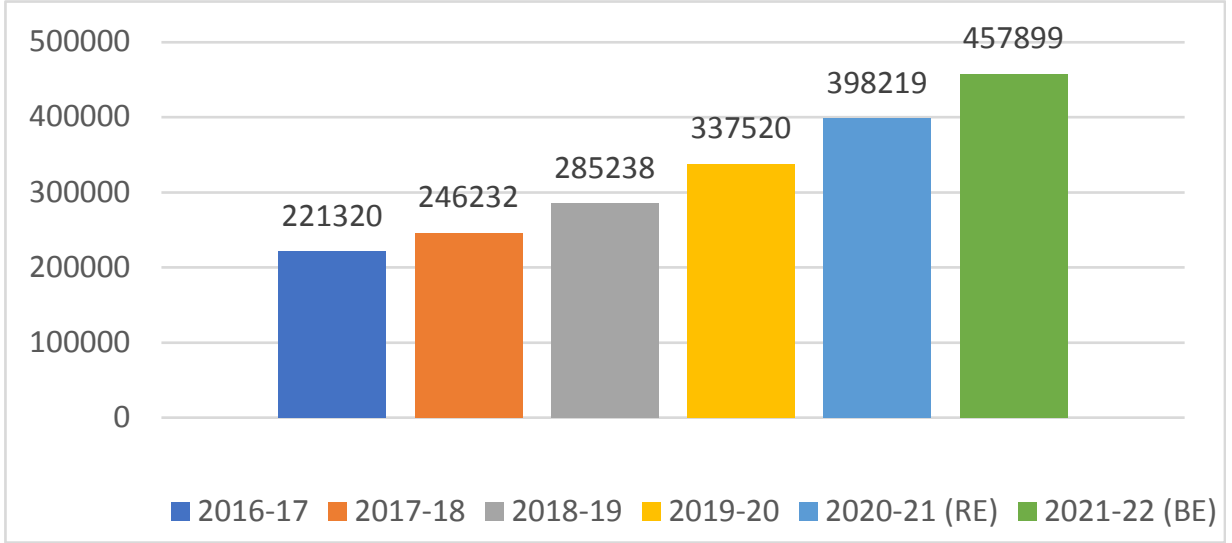
ಕೋಷ್ಟಕ 4.4: ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಎಲ್ಲಾ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗದ ಅನುದಾನವನ್ನು ಶಿಫಾರಸಿನ ಮೊತ್ತ (2021-26ಕ್ಕೆ (ರೂ.ಕೋಟಿಯಲ್ಲಿ)			
ಅನುದಾನ	ಎಲ್ಲಾ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ	ಕರ್ನಾಟಕ	ಒಟ್ಟಾರೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಶೇಕಡವಾರು ಪಾಲು
ರಾಜಸ್ವ ಕೊರತೆ ಅನುದಾನ	294514	1631	0.6
ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಅನುದಾನ	436361	21877	5.0
ವಲಯ-ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅನುದಾನಗಳು	129987	4560	3.5
ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅನುದಾನ	122601	4369	3.6
ರಾಜ್ಯ-ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅನುದಾನಗಳು	49599	6000	12.1
ಒಟ್ಟು	1033062	38437	3.7

ಮೂಲ: ಪಿಆರ್‌ಎಸ್‌ಇಂಡಿಯಾ ಮತ್ತು ಸ್ವಂತ ಅಂದಾಜುಗಳು.

ಬಾಕಿ ಇರುವ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಗಳು

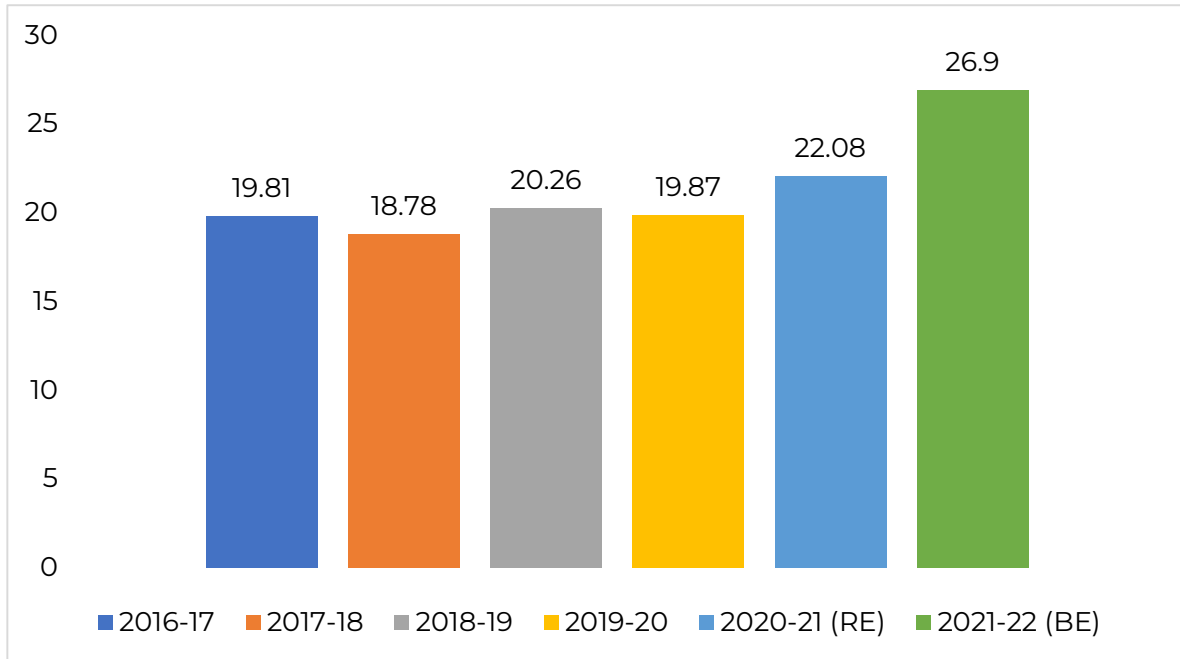
ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿನ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳಂತೆಯೇ, ರಾಜ್ಯಗಳು ತಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಗಳ ಶಾಸನಗಳಿಂದ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿರುವ ಬಾಕಿ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಗಳ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಮೀರುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ, 2021-22ರ ಮಧ್ಯಮ-ಅವಧಿಯ ವಿತ್ತೀಯ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸಿದಂತೆ, 2019-20 ಮತ್ತು 2021-22 ರ ನಡುವೆ ಬಾಕಿ ಇರುವ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಗಳು (ಬಿಎಸ್‌ಡಿಪಿಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡಾವಾರು) ಶೇಕಡಾ 7 ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿದೆ (ನೋಡಿ ಚಿತ್ರ 4.4). ಅದೇ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ 1.2 ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿಗಳಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿದೆ (ಚಿತ್ರ 4.3 ನೋಡಿ).

ಚಿತ್ರ 4.3: ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಒಟ್ಟು ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಗಳು (ರೂ. ಕೋಟಿ)

ಮೂಲ: (i) ಆರ್ಥಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆ 2020-21, ಯೋಜನಾ ಇಲಾಖೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ (ii) ಮಧ್ಯಮಾವಧಿಯ ಹಣಕಾಸಿನ ಯೋಜನೆ (2021-25), ಹಣಕಾಸು ಇಲಾಖೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಚಿತ್ರ 4.4: ಒಟ್ಟು ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಗಳು (ಜಿಎಸ್‌ಡಿಪಿಗೆ ಶೇಕಡಾವಾರಿನಂತೆ)

ಮೂಲ: (i) ಆರ್ಥಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆ 2020-21, ಯೋಜನಾ ಇಲಾಖೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ (ii) ಮಧ್ಯಮಾವಧಿಯ ಹಣಕಾಸಿನ ಯೋಜನೆ (2021-25), ಹಣಕಾಸು ಇಲಾಖೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಇದಲ್ಲದೆ, 2021-25ರ ಮಧ್ಯಮ-ಅವಧಿಯ ವಿತ್ತೀಯ ಯೋಜನೆಯು 2024-25ರ ವೇಳೆಗೆ ಬಾಕಿ ಇರುವ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಶೇಕಡ 27.1 ರಷ್ಟು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು 15ನೇ ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗವು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಅಂದಾಜು ಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ಹೋಲುತ್ತದೆ. ಆಯೋಗವು ಸೂಚಿಸಿದಂತೆ ರಾಜ್ಯವು ವಿತ್ತೀಯ ಕೊರತೆಯ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದರೆ, 2025-26ರ ವೇಳೆಗೆ, ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗದ ಅವಧಿಯ ಕೊನೆಯ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಬಾಕಿ ಇರುವ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಗಳು ಶೇಕಡ 27.1 ಎಂದು ಆಯೋಗವು

ಅಂದಾಜಿಸಿದೆ. ಇದನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಸಹ, ರಾಜ್ಯವು 2023-26ರ ಅವಧಿಗೆ ವಿತ್ತೀಯ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಶೇಕಡಾ 3ಕ್ಕೆ ಇಳಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

4.4 2021-22 ರಲ್ಲಿ ಆಯವ್ಯಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳು

4.4.1 ಮುಖ್ಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳು

ಬಹುತೇಕ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ರಾಜಸ್ವಜಮೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತವೆ. 2021-22ರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಚೇತರಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ, ರಾಜ್ಯವು ತನ್ನ ಆದಾಯ ಸಂಗ್ರಹ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಕೋಷ್ಟಕ 4.5 ರಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಿರುವಂತೆ, ಜಿಎಸ್‌ಡಿಪಿ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿನ ಚಂಚಲತೆಯು ಸ್ವೀಕೃತಿ ಸಂಯೋಜನೆಯ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ. ಆರ್ಥಿಕ ಕುಸಿತದ ವರ್ಷ ಮತ್ತು ಚೇತರಿಕೆಯ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಾರೆ ಆದಾಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ವಿಶಾಲವಾಗಿ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಸ್ವೀಕೃತಿಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ದರವು 2020-21 ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 4.1 ರಿಂದ 2021-22 ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 4.51 ಆಗಿದ್ದರೆ, ಕುಸಿತದ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ (2020-21 ರಲ್ಲಿ) ಬಂಡವಾಳದ ಜಮೆಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಶೇಕಡ 57.4 ರಷ್ಟಿದೆ. ರಾಜಸ್ವ ಜಮೆಗಳ ಋಣಾತ್ಮಕವಾಗಿ ದಾಖಲಾಗಿ ಶೇಕಡ 8.9 ರಷ್ಟು ಬೆಳವಣಿಗೆಯಾಗಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, 2021-22ರಲ್ಲಿ, ರಾಜಸ್ವಜಮೆಗಳು ಶೇಕಡ 7.87 ರಷ್ಟು ಧನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯೊಂದಿದೆ. ಆದರೆ ಬಂಡವಾಳದ ಜಮೆಗಳು ಶೇಕಡಾ 3.41 ರಷ್ಟು ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದು ವಿರೋಧಾಭಾಸವಾಗಿದೆ. ಕುಸಿತದ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ, ಒಟ್ಟು ರಾಜಸ್ವ ಮತ್ತು ಬಂಡವಾಳದ ಸ್ವೀಕೃತಿಗಳ ಪಾಲು ಶೇಕಡ 72.51 ಮತ್ತು ಶೇಕಡ 27.49 ಆಗಿದ್ದರೆ, 2021-22 (ಬಜೆಟ್ ಅಂದಾಜು)ನಲ್ಲಿ ಅದೇ ಶೇಕಡ 79.5 ಮತ್ತು ಶೇಕಡ 20.50 ಆಗಿರುತ್ತದೆ.

ಈ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳು ವೆಚ್ಚಗಳ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಆದಾಯಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಕುಸಿತದ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ(2020-21), ಆದಾಯದಲ್ಲಿನ ಕುಸಿತದಿಂದಾಗಿ, ಬಂಡವಾಳ ವೆಚ್ಚಗಳು ಸಹಜವಾಗಿ ಕುಸಿತಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಅದು ಶೇಕಡ0.8 ರಷ್ಟು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಆರ್ಥಿಕತೆಯು ಚೇತರಿಸಿಕೊಂಡಾಗ, 2021-22ರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಬಂಡವಾಳ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಇದು ಶೇಕಡ 11.99 ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿದೆ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ, ಕರ್ನಾಟಕವು 2021-22ರಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತರಣಾ ನೀತಿಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು, 2020-21ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 2.1 ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಶೇಕಡ 6.02 ರಷ್ಟು ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಆದಾಯ ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚಗಳೆರಡರ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳು ಕೋವಿಡ್-19 ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವು ವಿಕಸನಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 4.5: ಒಟ್ಟಾರೆ ಬಜೆಟ್ ಸ್ಥಾನ (ರೂ. ಕೋಟಿ)

	ಜಮೆಗಳು ಮತ್ತು ವಿತರಣೆಗಳು	2019-20 (A/C)	2020-21 ಜಮೆಗಳು	2021-22 (ಬಜೆಟ್ ಅಂದಾಜು)	(2020-21 over 2019-20) ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ	(2020-21 ಮತ್ತು 2021-22) ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ
A.	ಜಮೆಗಳು					
1	ರಾಜಸ್ವ ಜಮೆಗಳು	175442.79	159709.05	172271.17	-8.9	7.87
2	ಬಂಡವಾಳ ಜಮೆಗಳು	42952.25	67606.07	65301.29	57.4	-3.41
	ಒಟ್ಟು ಎ:(1+2)	218395.04	227315.12	237572.46	4.1	4.51
B.	ವಿತರಣೆಗಳು					
1	ರಾಜಸ್ವ ವೆಚ್ಚಗಳು	174257.40	179194.85	187404.77	2.8	4.58
2	ಬಂಡವಾಳ ವೆಚ್ಚಗಳು	43468.42	43129.76	48302.08	-0.8	11.99
	ಒಟ್ಟು ಬಿ:(1+2)	217725.82	222324.61	235706.85	2.1	6.02

A/C: Account, ಆರ್.ಇ.: ಪರಿಷ್ಕೃತ ಅಂದಾಜು, ಬಿ.ಇ.: ಬಜೆಟ್ ಅಂದಾಜು
ಟಿಪ್ಪಣಿ(i) ಮಾರ್ಗಗಳು, ವಿಧಾನಗಳು ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಎರವಲುಗಳನ್ನು ಬಂಡವಾಳದ ಜಮೆಗಳು ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ.
ಮೂಲಗಳು: ವಾರ್ಷಿಕ ಹಣಕಾಸು ಹೇಳಿಕೆ 2021-22 ಮತ್ತು ಬಜೆಟ್ ದಾಖಲೆಗಳ ಸಂಪುಟ 2021-22.

ಕೋಷ್ಟಕ 4.6 2020-21 ಜಮೆಗಳು ಮತ್ತು 2021-22 (ಬಜೆಟ್ ಅಂದಾಜು) ನಡುವಿನ ಕೆಲವು ನಿರ್ಣಾಯಕ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳನ್ನು/ಅಂಶಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟು ಆದಾಯ ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚದ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳನ್ನು ವಿಭಿನ್ನ ವರ್ಗೀಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಕೋಷ್ಟಕವು ತಲಾರಾಜ ಸ್ವಜಮೆಗಳು ಮತ್ತು ತಲಾ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ಸಹ ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. 2021-22ರಲ್ಲಿ ತಲಾವಾರು ಆದಾಯಗಳು (ರೂ.24,367) ತಲಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವೆಚ್ಚಕ್ಕಿಂತ (ರೂ.22,354) ಹೆಚ್ಚಿದ್ದು, ಈ ಅಂತರವನ್ನು ಋಣ ಉಸ್ತುವಾರಿಯಂತಹ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯೇತರ ವೆಚ್ಚಗಳಿಗೆ ಹಣಕಾಸು ಒದಗಿಸಲು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ, ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವೆಚ್ಚದ ಪಾಲು 2020-21ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 68.11 ರಿಂದ 2021-22 ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 67.05ಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಂತ ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕುಸಿತಗೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ತೋರಿಸಿದೆ. ಇದು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ರಾಜ್ಯದ ಬಾಕಿ ಇರುವ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ತಲೆಕೆಳಗಾಗುವಂತಹ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಸುಳಿವು ನೀಡುತ್ತದೆ (ಇತ್ತೀಚಿನ MTFP ಪ್ರಕಾರ, ಇದು 2021-25ರ ವೇಳೆಗೆ ಶೇಕಡ 27.1ಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿದೆ).

ಕೋಷ್ಟಕ 4.6 ಪ್ರಮುಖ ಬಜೆಟ್ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳು: ಕರ್ನಾಟಕ				
ಕ್ರ.ಸಂ	ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳು	ಯುನಿಟ್	2020-21 ಜಮೆಗಳು	2021-22 (ಬಜೆಟ್ ಅಂದಾಜು)
1	ಒಟ್ಟು ಜಮೆಗಳು (ಆದಾಯ + ಬಂಡವಾಳ)	ರೂ. ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ	227315.12	237572.46
2	ರಾಜಸ್ವ ಜಮೆಗಳು	ರೂ. ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ	159709.05	172271.17
3	ರಾಜ್ಯದ ಸ್ವಂತತೆರಿಗೆ ಜಮೆ	ರೂ. ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ	117782.00	124202.00
4	ತಲಾ ರಾಜ್ಯದ ಸ್ವಂತತೆರಿಗೆ ಜಮೆ	ರೂ.	16898.00	17567.00
5	ಮಾರಾಟ ತೆರಿಗೆ / ವ್ಯಾಟ್ ಸಂಗ್ರಹ	ರೂ. ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ	15230.78	16791.00
6	ರಾಜ್ಯದ ಸ್ವಂತ ತೆರಿಗೆ ಜಮೆಯಲ್ಲಿ ಮಾರಾಟತೆರಿಗೆ/ವ್ಯಾಟ್ ಪಾಲು	ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ	12.93	13.52
7	ಕೇಂದ್ರದ ಅನುದಾನ ಸೇರಿದಂತೆ ತೆರಿಗೆಯೇತರ ರಾಜಸ್ವಗಳು	ರೂ. ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ	21875.00	23796.00
8	ತೆರಿಗೆಯೇತರ ರಾಜಸ್ವಪಾಲು	ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ	13.70	13.81
9	ಸಾಲದ ಜಮೆಗಳು	ರೂ. ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ	70382.24	71331.82
10	ಒಟ್ಟು ಜಮೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಲದ ಜಮೆಗಳ ಪಾಲು	ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ	30.96	30.07
11	ತಲಾ ಆದಾಯದ ರಾಜಸ್ವ ಜಮೆಗಳು	ರೂ.	22914	24367
12	ಒಟ್ಟು ಖರ್ಚು (ರಾಜಸ್ವ + ಬಂಡವಾಳ)	ರೂ. ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ	222324.61	235706.85
13	ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವೆಚ್ಚ	ರೂ. ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ	151424.44	158041.14
14	ತಲಾವಾರು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವೆಚ್ಚ	ರೂ.	21725	22354
15	ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವೆಚ್ಚದ ಪಾಲು	ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ	68.11	67.05

ಆರ್.ಇ.: ಪರಿಷ್ಕೃತ ಅಂದಾಜು, ಬಿ.ಇ.: ಬಜೆಟ್ ಅಂದಾಜು
2020 ಮತ್ತು 2021ರ ಯೋಜಿತ ಜನ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಮೇಲೆ ತಲಾವಾರು ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಲಾಗುತ್ತದೆ
ಮೂಲ: ವಾರ್ಷಿಕ ಹಣಕಾಸು ಹೇಳಿಕೆ 2021-22, ಹಣಕಾಸು ಇಲಾಖೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

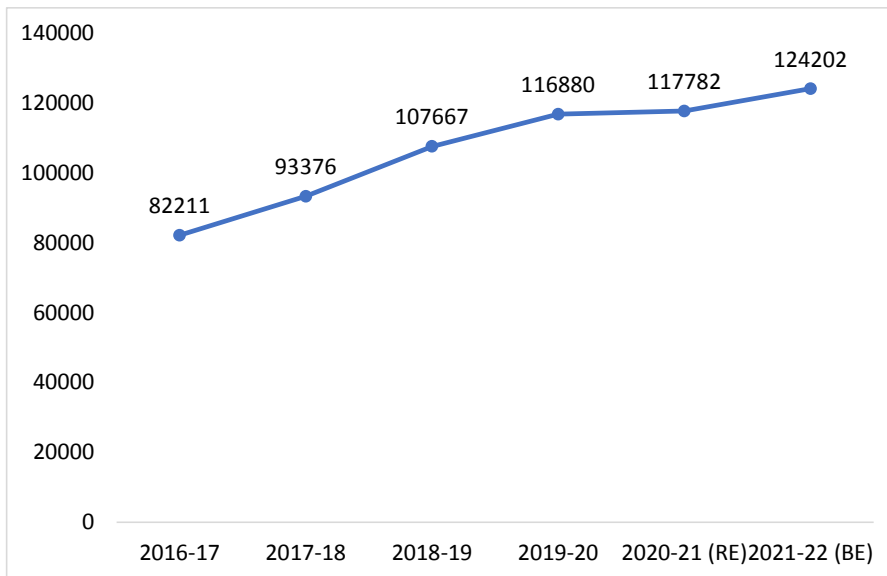
4.4.2 ಜಮೆಗಳು

4.4.2.1 ರಾಜಸ್ವ ಜಮೆಗಳು

ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದ ಪ್ರಕಾರ, ಒಟ್ಟು ರಾಜಸ್ವ ಜಮೆಗಳು ನಾಲ್ಕು ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿವೆ: ಸ್ವಂತತೆರಿಗೆ ಆದಾಯ, ತೆರಿಗೆಯೇತರ ಆದಾಯ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಹಂಚಿಕೆ ಹಾಗೂ ಅನುದಾನ ಕೊಡುಗೆಗಳು. 2021-22ರಲ್ಲಿ (ಬಜೆಟ್ ಅಂದಾಜು) ಶೇಕಡ 72.10ರಷ್ಟು ರಾಜ್ಯದ ಸ್ವಂತ ತೆರಿಗೆ ಜಮೆಗಳಿಂದ ಬರುತ್ತಿವೆ. 2021-22ರಲ್ಲಿ (ಬಜೆಟ್ ಅಂದಾಜು) ಒಟ್ಟು ರಾಜಸ್ವ ಜಮೆಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಸ್ವಂತ ತೆರಿಗೆ ರಾಜಸ್ವ ಪಾಲು ಶೇಕಡ 72.10 ರಷ್ಟಿದೆ. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ತೆರಿಗೆ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣವು ಶೇಕಡ 14.09 ಪ್ರತಿಶತರಾಜಸ್ವ ಜಮೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. 2021-22 (ಬಜೆಟ್ ಅಂದಾಜು)ರಲ್ಲಿ ತೆರಿಗೆಯೇತರ ಆದಾಯದಿಂದ ಶೇಕಡ 4.79 ದಿಂದ ಕಡಿಮೆ ಕೊಡುಗೆ ಬಂದರೆ, ಉಳಿದ ಶೇಕಡ 9.02 ರಷ್ಟು ರಾಜಸ್ವ ಜಮೆಗಳು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಅನುದಾನದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ, ರಾಜ್ಯದ ಸ್ವಂತತೆರಿಗೆ ಸ್ವೀಕೃತಿಗಳು ಶೇಕಡ5.45 ರಷ್ಟು ಹಾಗೂ ತೆರಿಗೆಯೇತರ ಸ್ವೀಕೃತಿಗಳು 2020-21 (ಪರಿಷ್ಕೃತ ಅಂದಾಜು) ಶೇಕಡ6.84 ರಷ್ಟು 2020-21 (ಪರಿಷ್ಕೃತ ಅಂದಾಜು)ರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿದೆ. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ತೆರಿಗೆ ಹಂಚಿಕೆಯು 2020-21 (ಪರಿಷ್ಕೃತ ಅಂದಾಜು) ರಿಂದ 2021-22 (ಬಜೆಟ್ ಅಂದಾಜು)ನಲ್ಲಿಗೆ ಶೇಕಡ 21.04 ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿದೆ. ಅದೇ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಧನವು ಶೇಕಡ 9.85 ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ, 2020-21 ಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ 2021-22 ರಲ್ಲಿ ರಾಜಸ್ವದ ಮಟ್ಟವು ಉತ್ತಮವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಮುಂದಕ್ಕೆ, ರಾಜ್ಯವು ಸಾಮಾಜಿಕ ವಲಯ ಮತ್ತು ಬಂಡವಾಳ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕಾದರೆ ರಾಜ್ಯದ ಸ್ವಂತತೆರಿಗೆ ಮತ್ತು ತೆರಿಗೆಯೇತರ ಆದಾಯದ ಮೇಲೆ ಒತ್ತಡವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

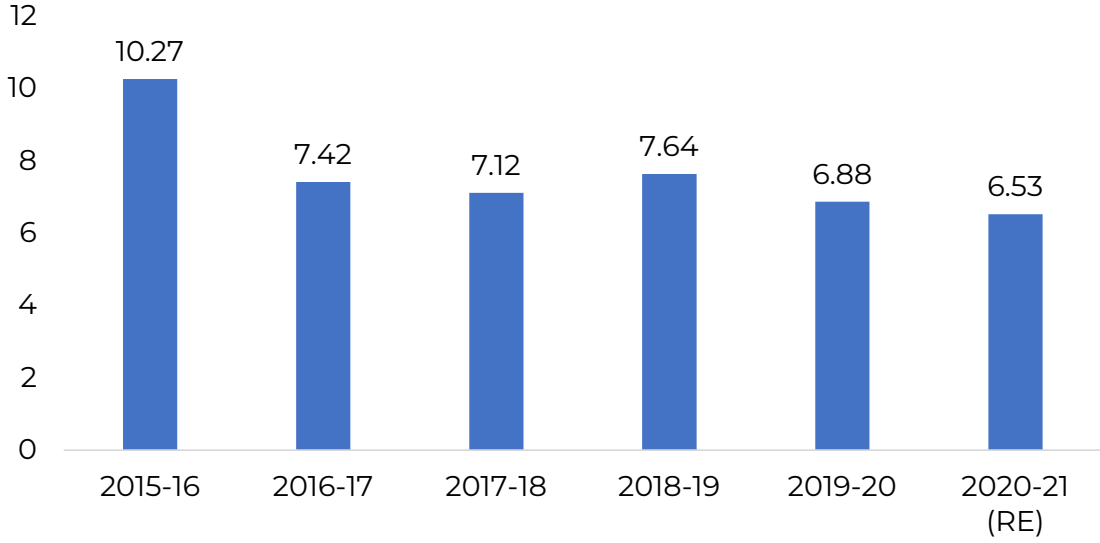
a) ತೆರಿಗೆ ಆದಾಯ ಮತ್ತು ತೆರಿಗೆ ಪ್ರಯತ್ನ: ರಾಜ್ಯದ ಸ್ವಂತ ತೆರಿಗೆ ಸ್ವೀಕೃತಿಗಳು (ಎಸ್‌ಒಟಿಆರ್), ರಾಜ್ಯದ ಹಣಕಾಸಿನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ನಿರ್ಣಾಯಕ ಮಾನದಂಡವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಇದು 2021-22 ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 5.5 ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ರೂ. 1,24,202 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ತಲುಪಿದೆ. ಕೋವಿಡ್-19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ವರ್ಷದಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ, ಎಸ್‌ಒಟಿಆರ್ ಇನ್ನೂಧನಾತ್ಮಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ದಾಖಲಿಸಬಹುದು ಎಂದು ಚಿತ್ರ 4.5 ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೂ ಇದು ಶೇಕಡ 0.77 ರಷ್ಟು ಅತ್ಯಲ್ಪ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಾಗಿದೆ. ಇದು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ತೆರಿಗೆ ಆಡಳಿತದ ದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸಬಹುದಾದ ರೂ, ಚಿತ್ರ 4.6 ರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿರುವಂತೆ ತೆರಿಗೆ ಪ್ರಯತ್ನದಕ್ಷಿಣಿಸುತ್ತಿರುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳು, ತೆರಿಗೆ ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ಅದರ ದಕ್ಷತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕಾಳಜಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸು ಅಗತ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಚಿತ್ರ 4.5 ರಾಜ್ಯದ ಸ್ವಂತತೆರಿಗೆಸ್ವೀಕೃತಿಗಳು (ರೂ. ಕೋಟಿ)

ಮೂಲ: (i) ಆರ್ಥಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆ 2020-21, ಯೋಜನಾ ಇಲಾಖೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ (ii) ಮಧ್ಯಮ ಅವಧಿಯ ಹಣಕಾಸಿನ ಯೋಜನೆ (2021-25), ಹಣಕಾಸು ಇಲಾಖೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಚಿತ್ರ 4.6: ತೆರಿಗೆ-ಜಿಎಸ್‌ಡಿಪಿ ಅನುಪಾತ

ಮೂಲ: (i) ಆರ್ಥಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆ 2020-21, ಯೋಜನಾ ಇಲಾಖೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ (ii) ಮಧ್ಯಮಅವಧಿಯ ಹಣಕಾಸಿನ ಯೋಜನೆ (2021-25), ಹಣಕಾಸು ಇಲಾಖೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಒಟ್ಟು ರಾಜಸ್ವ ಜಮೆಗಳ ಸಂಯೋಜನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಚಿತ್ರ 4.5ರಲ್ಲಿ ನೀಡಿರುವ ವಿವರಗಳು ವಿವಿಧ ಮೂಲಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಸ್ವತಂತ್ರತೆಗೆ ರಾಜಸ್ವದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ತೆರಿಗೆ ಆದಾಯ (ಆದಾಯ ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚದ ಮೇಲಿನ ಶುಲ್ಕ, ಪ್ರವೇಶ ತೆರಿಗೆ, ಆಸ್ತಿ ಮತ್ತು ಬಂಡವಾಳ ವಹಿವಾಟುಗಳು, ವ್ಯಾಟ್, ಸರಕುಗಳ ಮಾರಾಟ, ರಾಜ್ಯ ಅಬಕಾರಿ, ಮೋಟಾರು ವಾಹನ ತೆರಿಗೆಗಳು ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರ ತೆರಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಪಾಲು) ಸರಕುಗಳು ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳ ಮೇಲಿನ ತೆರಿಗೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. 2020-21 (ಪರಿಷ್ಕೃತ ಅಂದಾಜು)ನಲ್ಲಿ ರೂ.1.38 ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿಗಳು ಹಾಗೂ 2021-22 (ಬಜೆಟ್ ಅಂದಾಜು)ರಲ್ಲಿ ರೂ.1.49 ಲಕ್ಷಕೋಟಿಗಳು ಎಂದು ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸರಕು ಮತ್ತು ಸೇವಾ ತೆರಿಗೆ(ಜಿಎಸ್‌ಟಿ) ಪರೋಕ್ಷತೆರಿಗೆ ಆದಾಯದ ಮುಖ್ಯ ಮೂಲಗಳಾಗಿವೆ. ಇದು 2021-22 (ಬಜೆಟ್ ಅಂದಾಜು) ನಲ್ಲಿನ ಆದಾಯದ ಸ್ವೀಕೃತಿಗಳ ಕಾಲು ಭಾಗದಷ್ಟಿದೆ. ಕಳೆದ ಬಜೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು 2021-22 (ಬಜೆಟ್ ಅಂದಾಜು)ನಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ21.44 ರಾಜ್ಯ ಜಿಎಸ್‌ಟಿ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಅಂದಾಜಿಸಿದೆ.

a) ಕೇಂದ್ರ ತೆರಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಪಾಲು (ಕೇಂದ್ರ ಬಜೆಟ್‌ನ ಪ್ರಕಾರ) ರೂ.4219.65 ಕೋಟಿಗಳಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿದೆ. 2020-21 ಜಮೆಗಳುಗಿಂತಲೂ 2021-22(ಬಜೆಟ್‌ಅಂದಾಜು)ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 21.04 ರಷ್ಟು ಬೆಳವಣಿಗೆಯಾಗಿದೆ.

b) ತೆರಿಗೆಯೇತರ ಆದಾಯಗಳು: ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಭಿನ್ನವಾಗಿ, ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಾರೆ ಆದಾಯದಲ್ಲಿ ತೆರಿಗೆಯೇತರ ಆದಾಯದ ಪಾತ್ರವು ಕಡಿಮೆಯಿರುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯ ಸೇವೆಗಳ ಬಳಕೆ, ಬಡ್ಡಿ ಮತ್ತು ಲಾಭಾಂಶದ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಅಂಶದ ಮೂಲಕ ತೆರಿಗೆಯೇತರ ಆದಾಯವು 2020-21 ರಲ್ಲಿರೂ.7,729 ಕೋಟಿಗಳಿಂದ ಪ್ರಸಕ್ತ ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ರೂ.8,258 ಕೋಟಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಒಟ್ಟು ಆದಾಯದಲ್ಲಿ ಇದರ ಪಾಲು ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಕ್ಷೀಣಿಸುತ್ತಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಇದು ಶೇಕಡ 5 ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ. ಸೇವೆಗಳ ಮೇಲಿನ ತೆರಿಗೆಯಲ್ಲಿ ವಿನಾಯಿತಿ ಮತ್ತು ಬಳಕೆದಾರರ ಶುಲ್ಕಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸಬ್ಸಿಡಿಗಳು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಇದು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ರಾಜ್ಯದ ಹಣಕಾಸಿನ ಮೇಲೆ ಬಹಳ ಗಂಭೀರ ಸವಾಲನ್ನು ಒಡ್ಡಬಹುದು. ಈ ಸಬ್ಸಿಡಿಗಳು ಕೇಂದ್ರ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ, ಇತ್ತೀಚಿನ ಅಂದಾಜುಗಳು (ಸ್ಪಷ್ಟ ಮತ್ತು ಸೂಚ್ಯ ಎರಡೂ) ಸುಮಾರು ಶೇಕಡ 10.3ರಷ್ಟು ಎಂದು ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುತೇಕ ಭಾಗವನ್ನು ರಾಜ್ಯಗಳು ನೀಡುತ್ತವೆ. ಈ ಸಬ್ಸಿಡಿಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಯತ್ನವು ರಾಜ್ಯದ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಲಯದ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಜಿಎಸ್‌ಡಿಪಿಯ ಶೇಕಡ ಒಂದರಷ್ಟು ತೆರಿಗೆಯೇತರ ಆದಾಯ ಹೊಂದಿರುವ ಕರ್ನಾಟಕದಂತಹ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ, ಇದು ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಕಡಿಮೆ ವಸೂಲಾತಿ ವೆಚ್ಚಗಳು, ಬಳಕೆದಾರರ ಶುಲ್ಕಗಳು,

ಶುಲ್ಕಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಆದಾಯದ ಮೂಲವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ, ವೆಚ್ಚ ಸುಧಾರಣಾ ಆಯೋಗದ ಶಿಫಾರಸುಗಳನ್ನು ಮರುಪರಿಶೀಲಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವುದು ಅವಶ್ಯಕ.

4.4.2.2 ಬಂಡವಾಳ ಸ್ವೀಕೃತಿಗಳು

ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿರುವಂತೆ, ರಾಜಸ್ವ ಸ್ವೀಕೃತಿಗಳು ಕುಸಿದುಬಿದ್ದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕುಸಿತವನ್ನು ಬದಲಿಸಿದ್ದು ಬಂಡವಾಳ ಜಮೆಗಳು. ಬಂಡವಾಳ ಜಮೆಗಳು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಸಾಲಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬರಬಹುದು, ಆಂತರಿಕ ಸಾಲ ನಿರ್ವಹಣೆ (ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಾಲಗಳ ವಿಧಾನಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಧನಗಳು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ), ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಲೆಕ್ಕಗಳು (ನಿವ್ವಳ), ಸಾಲಗಳು ಮತ್ತು ಮುಂಗಡಗಳ ವಸೂಲಾತಿಗಳು, ಸಾದಿಲ್ವಾರು ನಿಧಿಗಳು (ನಿವ್ವಳ) ಮತ್ತು ಇತರೆ ಬಂಡವಾಳ ಸ್ವೀಕೃತಿಗಳಾಗಿವೆ. ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಚೇತರಿಕೆ ಮತ್ತು ರಾಜಸ್ವ ಜಮೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಚೇತರಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ, ರಾಜ್ಯವು 2021-22 (ಬಜೆಟ್ ಅಂದಾಜು) ರಲ್ಲಿ ರೂ.65,301 ಕೋಟಿಗಳಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣ ಬಂಡವಾಳದ ಸ್ವೀಕೃತಿಗಳನ್ನು ಅಂದಾಜು ಮಾಡಿದೆ. ಇದು 2020-21 ಪರಿಷ್ಕೃತ ಅಂದಾಜಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಶೇಕಡ3.41 ರಷ್ಟು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಆಂತರಿಕ ಸಾಲ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಲೆಕ್ಕ ಸಾಲಗಳ ಮತ್ತು ಮುಂಗಡಗಳ ವಸೂಲಾತಿ ಮೂಲಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾಗುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿದೆ ಎಂದು ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯವು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಾಲವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 4.7: ಆದಾಯ ಮತ್ತು ಬಂಡವಾಳ ಸ್ವೀಕೃತಿಗಳು, ಕರ್ನಾಟಕ 2019-20 ರಿಂದ 2021-22 (ರೂ. ಕೋಟಿ)

	ಸ್ವೀಕೃತಿಗಳ ವರ್ಗೀಕರಣ	2019-20 (A\Cs)	2020-21 ಜಮೆಗಳು	2021-22 (ಬಜೆಟ್ ಅಂದಾಜು)	2021-22 over 2020-21 ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳ ಶೇಕಡಾವಾರು ಪ್ರಮಾಣ	2019-20 (A\Cs)	2020-21 ಜಮೆಗಳು	2021-22 (ಬಜೆಟ್ ಅಂದಾಜು)
I.	ರಾಜಸ್ವ ಸ್ವೀಕೃತಿಗಳು					ಒಟ್ಟು ಆದಾಯ ರಸೀದಿಗಳ ಶೇಕಡಾವಾರು ಪ್ರಮಾಣ		
A.	ರಾಜ್ಯದ ತೆರಿಗೆ ರಾಜಸ್ವ (i+ii+iii)	147778.68	137835.14	148475.04	7.72	84.23	86.30	86.19
(i)	ಆದಾಯ ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚದ ಮೇಲಿನ ತೆರಿಗೆಗಳು	1141.01	932.28	1027.00	10.16	0.65	0.58	0.60
(ii)	ಆಸ್ತಿ ಮತ್ತು ಬಂಡವಾಳ ವಹಿವಾಟುಗಳ ಮೇಲಿನ ತೆರಿಗೆಗಳು	59094.12	56174.82	64519.98	14.86	33.68	35.17	37.45
	(ಎ) ಮಾರಾಟತೆರಿಗೆ / ವ್ಯಾಟ್	16424.32	15230.78	16791.00	10.24	9.65	9.54	9.75
	(ಬಿ) ವಾಹನಗಳ ಮೇಲಿನ ತೆರಿಗೆಗಳು	6762.58	5525.31	7514.80	36.01	3.85	3.46	4.36
	(ಸಿ) ರಾಜ್ಯಅಬಕಾರಿ	21583.95	22700.00	24580.00	8.28	12.30	14.21	14.27
	(ಡಿ) ಸರಕುಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಯಾಣಿಕರ ಮೇಲಿನ ತೆರಿಗೆಗಳು	64.70				0.04	0.00	0.00
	(ಇ) ಜಿಎಸ್‌ಟಿ ಪರಿಹಾರ	14496.90	22840.20	12708.00	-44.36	8.26	14.30	7.38
	(ಎಫ್) ಸರಕು ಮತ್ತು ಸೇವಾ ತೆರಿಗೆ	42147.23	37834.43	45947.00	21.44	24.02	23.69	26.67
	(ಜಿ) ಇತರರು	14258.57	12718.73	15634.18	22.92	8.13	7.96	9.08
	ರಾಜ್ಯದ ಸ್ವಂತತೆರಿಗೆ ರಾಜಸ್ವ (i+ii)	116879.26	117781.73	124201.98	5.45	66.62	73.75	72.10
(iii)	ಕೇಂದ್ರದಿಂದ ತೆರಿಗೆ ಹಂಚಿಕೆ	30899.42	20053.41	24273.06	21.04	17.61	12.56	14.09

ಕೋಷ್ಟಕ 4.7: ಆದಾಯ ಮತ್ತು ಬಂಡವಾಳ ಸ್ವೀಕೃತಿಗಳು, ಕರ್ನಾಟಕ 2019-20 ರಿಂದ 2021-22 (ರೂ. ಕೋಟಿ)

	ಸ್ವೀಕೃತಿಗಳ ವರ್ಗೀಕರಣ	2019-20 (A\Cs)	2020-21 ಜಮೆಗಳು	2021-22 (ಬಜೆಟ್ ಅಂದಾಜು)	2021- 22 over 2020-21 ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ	2019-20 (A\Cs)	2020-21 ಜಮೆಗಳು	2021-22 (ಬಜೆಟ್ ಅಂದಾಜು)
B.	ತೆರಿಗೆಯೇತರ ಆದಾಯ	7681.47	7729.59	8258.37	6.84	4.38	4.84	4.79
ಅ.	ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಸಹಾಯಧನ	19982.64	14144.33	15537.76	9.85	11.39	8.86	9.02
	ಒಟ್ಟು I: ರಾಜಸ್ವ ಸ್ವೀಕೃತಿಗಳು	175442.79	159709.06	172271.17	7.87	100	100	100
II.	ಬಂಡವಾಳ ಸ್ವೀಕೃತಿಗಳು					ಒಟ್ಟು ಬಂಡವಾಳ ರಸೀದಿಗಳ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ		
(i)	ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಪಡೆದ ಸಾಲ	675.26	1332.24	2231.82	67.52	1.57	1.97	3.42
(ii)	ಆಂತರಿಕ ಸಾಲ (W & M&MB ಹೊರತು ಪಡಿಸಿ)	43473.26	61449.92	58599.95	-4.64	101.21	90.89	89.74
(iii)	ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಲೆಕ್ಕ (ನೆಟ್)	-1443.77	4534.39	4338.70	-4.32	-3.36	6.71	6.64
(iv)	ಸಾಲಗಳು ಮತ್ತು ಮುಂಗಡಗಳ ವಸೂಲಾತಿ	202.43	261.52	90.84	-65.26	0.47	0.39	0.14
(v)	ಆಕಸ್ಮಿಕ ನಿಧಿ (ನಿವ್ವಳ)	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
(vi)	ಇತರೆ. ಬಂಡವಾಳ ಸ್ವೀಕೃತಿಗಳು	45.07	28.00	40.00	42.86	0.10	0.04	0.06
	ಒಟ್ಟು II: ಬಂಡವಾಳ ಜಮೆಗಳು (i)ರಿಂದ (vi)	42952.25	67606.07	65301.31	-3.41	100	100	100
	ಒಟ್ಟು ಸ್ವೀಕೃತಿಗಳು: I+II	218395.04	227315.13	237572.48	4.51			
	ಸ್ವೀಕೃತಿಗಳ ಏಕೀಕೃತ ನಿಧಿ	226149.31	230380.81	243733.83	5.80			
	ಒಟ್ಟು ತೆರಿಗೆ ರಾಜಸ್ವದ ಒಟ್ಟು ಸ್ವೀಕೃತಿಗಳ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ	67.67	60.64	62.50				

ಮೂಲ: ವಾರ್ಷಿಕ ಹಣಕಾಸು ಹೇಳಿಕೆ 2021-22; 2021-22 ಬಜೆಟ್ ದಾಖಲೆಗಳ ಸಂಪುಟ 1, ಹಣಕಾಸು ಇಲಾಖೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

4.4.3 ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿನ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳು

ಕಳೆದ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಕೋವಿಡ್-19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗವು ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಪ್ರಮುಖ ವೆಚ್ಚ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳಲ್ಲಿನ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳು ಎಲ್ಲಾ ಹಂತದ ಸರ್ಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಅಸ್ಥಿರವಾಗಿರಬಹುದು ಎಂದು ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದೇ ರೀತಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿಯೂ ಕಳೆದ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಏರಿಳಿತಗಳು ಕಂಡುಬಂದಿವೆ. ಕೋಷ್ಟಕ 4.8 ಅನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ, 2021-22ರ ಅಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಬಂಡವಾಳ ವೆಚ್ಚ ಹಾಗೂ ಜಿಎಸ್‌ಡಿಪಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ಪೂರ್ವದ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಹಿಂತಿರುಗಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿರುವುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. 2020-2021ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ8.4ಕ್ಕೆ ಕುಸಿದಿರುವ

ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಶೇಕಡೆ 9.28ಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಬಜೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಇದೇ ರೀತಿಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯ ಸೇವೆಗಳಂತಹ ಇತರ ಸೇವೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, 2019-20ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡಾ 1.09 ರಷ್ಟು ಬಡ್ಡಿ ಪಾವತಿಗಳು, 2021-22 ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡಾ 1.6ಕ್ಕೆ ಏರಿಕೆಯಾಗಿರುವುದು ಕಳವಳಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಅದೇ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಬಾಕಿ ಇರುವ ಸಾಲಗಳ ಮೇಲಿನ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಶೇಕಡೆ 18.8ರ ರಿಂದ ಶೇಕಡೆ 25.9 ರಷ್ಟು ಸಾಲವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಬಡ್ಡಿ ಪಾವತಿ ಹೊರೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತಷ್ಟು ಏರಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ವೇತನ ಬಿಲ್ ಮತ್ತು ಪಿಂಚಣಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇದೇ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದು ರಾಜಸ್ವ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಬಂಡವಾಳ ವೆಚ್ಚದ ಕಡೆ ತಳ್ಳುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿದೆ. ಇದು ರಾಜ್ಯದ ಹಣಕಾಸಿನ ಸ್ಥಿತಿಯ ಭವಿಷ್ಯದ ದುರ್ಬಲತೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ವೆಚ್ಚಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬೆಳ್ಳಿಯ ರೇಖೆಯೆಂದರೆ, ರಾಜ್ಯವು ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ಆಫಾತದಿಂದ ಬಂಡವಾಳ ವೆಚ್ಚದ ಮಾದರಿಯನ್ನು ರಿಂಗ್-ಫನ್ಸ್‌ಮಾದರಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷಕನಿಷ್ಠ ಶೇಕಡೆ 2ರಷ್ಟನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಎಫ್‌ಆರ್‌ಎ ಮಿತಿಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಲು, ಈ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ಮಧ್ಯಮ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡೆ 3ಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ: 4.8: ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ವೆಚ್ಚದ ಸೂಚಕಗಳು (ಜಿಎಸ್‌ಡಿಪಿ ಶೇಕಡೆವಾರು ಪ್ರಮಾಣ)

ವಿವರಗಳು	2016-17 (A/Cs)	2017-18 (A/Cs)	2018-19 (A/Cs)	2019-20 (A/Cs)	2020-21 ಜಮೆಗಳು	2021-22 (ಬಜೆಟ್ ಅಂದಾಜು ಅಂದಾ)
ಆದಾಯ ವೆಚ್ಚಜಮೆಗಳು	11.81	10.75	11.67	10.26	9.94	11.01
ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವೆಚ್ಚ	11.10	10.28	10.97	9.29	8.40	9.28
ಸಾಮಾಜಿಕ ಸೇವೆಗಳು	5.65	5.17	5.69	4.45	4.10	4.63
ಆರ್ಥಿಕ ಸೇವೆಗಳು	5.45	5.11	5.28	4.60	4.18	4.49
ಸಾಮಾನ್ಯ ಸೇವೆಗಳು	2.89	2.68	3.09	2.92	3.38	3.97
ಬಡ್ಡಿ ಪಾವತಿಗಳು	1.08	1.05	1.10	1.09	1.25	1.60
ವೇತನ ಬಿಲ್	1.92	1.72	2.06	1.86	2.06	2.27
ಪಿಂಚಣಿಗಳು	1.01	0.88	1.07	1.08	1.23	1.38
ಬಂಡವಾಳ ವೆಚ್ಚ (CE) (ಆದಾಯ ಖಾತೆಯ ಹೊರಗೆ)	2.52	2.31	2.46	2.09	2.06	2.43
ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ (RE+CE)	14.33	13.06	14.13	12.35	11.99	13.44
ಬಾಕಿ ಸಾಲ	18.89	17.58	19.20	18.80	21.08	25.90
ಒಟ್ಟು ಏಕೀಕೃತ ನಿಧಿ	15.16	14.07	15.24	13.19	12.75	14.46

ಮೂಲ: ವಾರ್ಷಿಕ ಹಣಕಾಸು ಹೇಳಿಕೆ 2021-22; 2021-22 ಬಜೆಟ್ ದಾಖಲೆಗಳ ಸಂಪುಟ 1, ಹಣಕಾಸು ಇಲಾಖೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ, ಮಧ್ಯಮಾವಧಿ ಹಣಕಾಸು ಯೋಜನೆಗಳು(2021-25), ಹಣಕಾಸು ಇಲಾಖೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

4.4.3.1 ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ವೆಚ್ಚಗಳ ವರ್ಗೀಕರಣ

ಸರ್ಕಾರದ ವಿವಿಧರೀತಿಯ ವೆಚ್ಚಗಳ ಪ್ರಕಾರ, ಅವುಗಳನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಎಂಬ ಮೂರು ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ವರ್ಗಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ವರ್ಗೀಕರಣವು ಸರ್ಕಾರಗಳು ವಿವಿಧ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲು ಆಧಾರವಾಗಿದೆ. (ಕೋಷ್ಟಕ 4.8) ಶಿಕ್ಷಣ, ಆರೋಗ್ಯ, ವಸತಿ, ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಮುಂತಾದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸೇವೆಗಳ ಮೇಲೆ ಸರ್ಕಾರವು ಗಮನಹರಿಸುತ್ತದೆ. 2021-22 ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸೇವೆಗಳ ಮೇಲಿನ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಜಿಎಸ್‌ಡಿಪಿಯಲ್ಲಿನ ಶೇಕಡೆ 4.63ರಷ್ಟು, ಆರ್ಥಿಕ ಸೇವೆಗಳ ಮೇಲೆ ಶೇಕಡೆ 4.49 ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯ ಸೇವೆಗಳ ಮೇಲಿನ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಶೇಕಡೆ 3.97 ರಷ್ಟು ಅಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಅಂದಾಜು ಮಾಡಿರುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಸೇವೆಯ ಮೇಲಿನ ವೆಚ್ಚವು 2016-17ರಲ್ಲಿ ರೂ.63,119.75 ಕೋಟಿಗಳಿಂದ 2021-22(ಬಜೆಟ್ ಅಂದಾಜು)

ರಲ್ಲಿ ರೂ.78,736.66 ಕೋಟಿಗಳಿಗೆ ಏರಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಆರ್ಥಿಕ ಸೇವೆಗಳ ಮೇಲಿನ ವೆಚ್ಚ ರೂ.60,869.63 ಕೋಟಿಯಿಂದ ರೂ.76,442.88 ಕೋಟಿಗೆ ಏರಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಅದೇರೀತಿ, ಇದೇ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸೇವೆಗಳು ರೂ.32,324.94 ಕೋಟಿಯಿಂದ ರೂ.67,616.87 ಕೋಟಿಗೆ ಏರಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ ಜಿಎಸ್‌ಡಿಪಿಯ ಶೇಕಡಾವಾರು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ, 2016-17 ಮತ್ತು 2021-22(ಬಜೆಟ್ ಅಂದಾಜು) ನಡುವೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸೇವೆಗಳು ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಸೇವೆಗಳ ಮೇಲಿನ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಇಳಿಕೆ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಆದರೆ ಇದೇ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸೇವೆಗಳ ವೆಚ್ಚವು, 2016-17 ರಲ್ಲಿಶೇಕಡ 2.89 ರಿಂದ 2021-22 (ಬಜೆಟ್ ಅಂದಾಜು)ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 3.97ಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಳವಾಗಿದೆ.

4.4.3.2 ವೆಚ್ಚಗಳ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು: 2021-22

ಈ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ, ವಲಯವಾರು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯೇತರ ವೆಚ್ಚಗಳ ಮೇಲೆ ವಿಂಗಡಣೆಯಾದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 4.9ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯೇತರ ವೆಚ್ಚಗಳಲ್ಲಿನ ವಿಶಾಲ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಈ ಕೋಷ್ಟಕವು ನಮಗೆ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

2020-21 (ಪರಿಷ್ಕೃತ ಅಂದಾಜು) ಮತ್ತು 2021-22(ಬಜೆಟ್ ಅಂದಾಜು) ನಡುವೆ, ಒಟ್ಟಾರೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವೆಚ್ಚವು ಶೇಕಡ 68.11 ರಿಂದ ಶೇಕಡ 67.05ಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಕೋವಿಡ್-19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗದ ನಂತರ, ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಗಳ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚಿದ ಒತ್ತಡದೊಂದಿಗೆ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವೆಚ್ಚದೊಳಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸೇವೆಗಳ ವೆಚ್ಚದ ಒಟ್ಟಾರೆ ಪಾಲು 2019-20ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 48.55 ರಿಂದ 2021-22 ರಲ್ಲಿಶೇಕಡ 50.94ಕ್ಕೆ (ಬಜೆಟ್ ಅಂದಾಜು) ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಇದೇ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹಾರ ವೆಚ್ಚದ ಪಾಲು ಶೇಕಡ 8.73 ರಿಂದ ಶೇಕಡ 11.57ಕ್ಕೆ ಏರಿಕೆಯಾಗಲು ಕೋವಿಡ್-19 ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ, 2020-21 ಪರಿಷ್ಕೃತ ಅಂದಾಜು ಮತ್ತು 2021-22 ಬಜೆಟ್ ಅಂದಾಜು ನಡುವೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸೇವೆಗಳ ವೆಚ್ಚವು ಶೇಕಡ 7.49ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿದೆ. ಮತ್ತೊಂದೆಡೆ, ಅದೇ ಅವಧಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ಸೇವೆಗಳ ಮೇಲಿನ ವೆಚ್ಚವು ಶೇಕಡ 1.31ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿದೆ. ಇದರೊಳಗೆ, ಕೃಷಿ ಮತ್ತುಕೃಷಿ ಸಂಬಂಧಿತ ಸೇವೆಗಳ ಪಾಲು ಮತ್ತುಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಪಾಲು ಕುಸಿಯುತ್ತಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ನೀರು ಮತ್ತು ವಿದ್ಯುತ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ (ಶೇಕಡ 20.25), ನಂತರ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಪೂರಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು (ಶೇಕಡ 10.91), ಸಾರಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಂವಹನ (ಶೇಕಡ 8.06) 2021-22 (ಬಜೆಟ್ ಅಂದಾಜು)ನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪಾಲನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿವೆ.

ಈ ಮೊದಲೇ ಚರ್ಚಿಸಿದಂತೆ, 2020-21 ಪರಿಷ್ಕೃತ ಅಂದಾಜು ಮತ್ತು 2021-22 (ಬಜೆಟ್ ಅಂದಾಜು) ನಡುವೆ ಶೇಕಡ 9.54 ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗುವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯೇತರ ವೆಚ್ಚವು ಮುಂಬರುವ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಹಣಕಾಸಿನ ಶಿಸ್ತಿಗೆ ಗಮನಾರ್ಹವಾದ ಸವಾಲನ್ನು ಒಡ್ಡಬಹುದು. ಈ ಹೆಚ್ಚಳವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಡ್ಡಿ ಪಾವತಿಗಳ ಪಾಲು, ವೇತನ ಮತ್ತು ಪಿಂಚಣಿ ಬಿಲ್‌ಗಳ ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿದೆ. ಇದು ಮಧ್ಯಮ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡಮಟ್ಟದ ಸಾಲದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿಂದಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಾಗುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿದೆ. 2021-22 (ಬಜೆಟ್ ಅಂದಾಜು)ರಲ್ಲಿ ಋಣಬಾರ ಮೇಲುಸ್ತುವಾರಿ ವೆಚ್ಚವು ಶೇಕಡ 21.66 ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 4.9: ಪ್ರಮುಖ ವೆಚ್ಚದ ಘಟಕಗಳಲ್ಲಿನ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳು

(ರೂ. ಕೋಟಿ)

ವೆಚ್ಚದ ವರ್ಗೀಕರಣ	2019-20 (A/C)	%*	2020-21 ಜಮೆಗಳು	%*	2021-22 (ಬಜೆಟ್ ಅಂದಾಜು)	%*	(2021-22 ಮತ್ತು 2020- 21) ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳ ಶೇಕಡಾವಾರು ಪ್ರಮಾಣ
I ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವೆಚ್ಚಗಳು							
A ಆರ್ಥಿಕ ಸೇವೆಗಳು	81196.63	51.45	76534.54	50.54	77539.42	49.06	1.31
1 ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿತ ಸೇವೆಗಳು	23257.69	14.74	18537.11	12.24	17247.31	10.91	-6.96
2 ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ	7276.64	4.61	9598.54	6.34	8916.15	5.64	-7.11
3 ಸಾಮಾನ್ಯಆರ್ಥಿಕ ಸೇವೆಗಳು	4425.56	2.80	3343.97	2.21	3777.16	2.39	12.95

ಕೋಷ್ಟಕ 4.9: ಪ್ರಮುಖ ವೆಚ್ಚದ ಘಟಕಗಳಲ್ಲಿನ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳು

(ರೂ. ಕೋಟಿ)

ವೆಚ್ಚದ ವರ್ಗೀಕರಣ	2019-20 (A/C)	%*	2020-21 ಜಮೆಗಳು	%*	2021-22 (ಬಜೆಟ್ ಅಂದಾಜು)	%*	(2021-22 ಮತ್ತು 2020- 21) ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳ ಶೇಕಡಾವಾರು ಪ್ರಮಾಣ
4 ನೀರು ಮತ್ತು ವಿದ್ಯುತ್‌ಅಭಿವೃದ್ಧಿ	31068.63	19.69	29982.48	19.80	31995.53	20.25	6.71
5 ಕೈಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಖನಿಜಗಳು	2412.58	1.53	2771.60	1.83	2713.56	1.72	-2.09
6 ಸಾರಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಂಪರ್ಕ	12463.58	7.90	12081.67	7.98	12735.63	8.06	5.41
7 ಇತರೆ	291.96	0.18	219.17	0.14	154.08	0.10	-29.70
B ಸಾಮಾಜಿಕ ಸೇವೆಗಳು	76625.78	48.55	74889.90	49.46	80501.72	50.94	7.49
8 ಶಿಕ್ಷಣ, ಕ್ರೀಡೆ, ಕಲೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ	27720.98	17.56	27632.88	18.25	29099.56	18.41	5.31
9 ವೈದ್ಯಕೀಯ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯ, ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ, ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯ	13778.68	8.73	16541.52	10.92	18280.74	11.57	10.51
10 ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆ, ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ ಸೇವೆಗಳಂತೆ	10030.77	6.36	7681.04	5.07	8761.90	5.54	14.07
11 ವಸತಿ ಮತ್ತು ನಗರಾಭಿವೃದ್ಧಿ	7815.66	4.95	7837.71	5.18	9321.37	5.90	18.93
12 ವಾರ್ತಾ ಮತ್ತು ಪ್ರಚಾರ	677.03	0.43	912.81	0.60	1111.74	0.70	21.79
13 ಇತರೆ	16602.66	10.52	14283.94	9.43	13926.41	8.81	-2.50
ಒಟ್ಟು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವೆಚ್ಚ (A+B)	157822.41	100	151424.44	100	158041.14	100	4.37
II ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯೇತರ ವೆಚ್ಚ							
(a) ಸಾಮಾನ್ಯ ಸೇವೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜಸ್ವ ವೆಚ್ಚ	48823.84	81.50	59962.41	84.57	66802.33	86.01	11.41
(i) ರಾಜ್ಯದ ಭಾಗಗಳು	1843.66	3.08	1902.25	2.68	1928.01	2.48	1.35
(ii) ಹಣಕಾಸಿನ ಸೇವೆಗಳು	1572.38	2.62	1934.89	2.73	2065.98	2.66	6.77
(iii) ಬಡ್ಡಿ ಪಾವತಿ ಮತ್ತು ಸಾಲಗಳ ಸೇವೆ	18869.41	31.50	23968.81	33.81	29160.86	37.55	21.66
(iv) ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಸೇವೆಗಳು	8011.29	13.37	9807.94	13.83	10099.92	13.00	2.98
(v) ಪಿಂಚಣಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸೇವೆಗಳು	18527.10	30.93	22348.52	31.52	23547.56	30.32	5.37
(b) ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು PRI ಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ಮತ್ತು ಅನುದಾನ ನೀಡಿಕೆ	6424.72	10.73	6003.07	8.47	5966.46	7.68	-0.61
(c) ಬಂಡವಾಳ ವೆಚ್ಚ	4654.86	7.77	4934.73	6.96	4896.93	6.31	-0.77
(i) ಸಾಮಾನ್ಯ ಸೇವೆಗಳು	778.92	1.30	909.75	1.28	814.54	1.05	-10.47
(ii) ಆಂತರಿಕ ಸಾಲದ ವಿಸರ್ಜನೆ (ನಿವ್ವಳ)	2445.65	4.08	2510.64	3.54	2559.82	3.30	1.96
(iii) ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಸಾಲಗಳ ಮರುಪಾವತಿ	1424.25	2.38	1494.56	2.11	1504.89	1.94	0.69

ಕೋಷ್ಟಕ 4.9: ಪ್ರಮುಖ ವೆಚ್ಚದ ಘಟಕಗಳಲ್ಲಿನ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳು

(ರೂ. ಕೋಟಿ)

ವೆಚ್ಚದ ವರ್ಗೀಕರಣ	2019-20 (A/C)	%*	2020-21 ಜಮೆಗಳು	%*	2021-22 (ಬಜೆಟ್ ಅಂದಾಜು)	%*	(2021-22 ಮತ್ತು 2020- 21) ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳ ಶೇಕಡಾವಾರು ಪ್ರಮಾಣ
(iv) ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರರಿಗೆ ಸಾಲಗಳು ಮತ್ತು ಮುಂಗಡಗಳು	6.04	0.01	19.78	0.03	17.68	0.02	-10.62
ಒಟ್ಟು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯೇತರ ವೆಚ್ಚ	59903.41	100	70900.21	100	77665.71	100	9.54
ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ I + II	217725.82		222324.65		235706.85		6.02
ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವೆಚ್ಚದ ಪಾಲು	72.49		68.11		67.05		
ತಲಾವಾರು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವೆಚ್ಚ (Rs)	22972.69		21725.17		22353.77		2.89
III. ಸಾಧನೆ ಮಾರ್ಗೋಪಾಯಗಳು ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಾಲಗಳು	6310.49		7600.08		10500.07		38.16
ಸಂಚಿತ ನಿಧಿ	224036.31		229924.73		246206.92		7.08

ಗಮನಿಸಿ: ತಲಾವಾರು ವೆಚ್ಚಗಳು 2018, 2019 ಮತ್ತು 2020 ರ ಯೋಜಿತ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿದೆ.

* ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ವೆಚ್ಚದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿರುವ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳು ಒಟ್ಟು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವೆಚ್ಚದ ಶೇಕಡಾವಾರು ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯೇತರ ವೆಚ್ಚದ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳು ಒಟ್ಟು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯೇತರ ವೆಚ್ಚದ ಶೇಕಡಾವಾರುಗಳಾಗಿವೆ.

ಮೂಲ: ವಾರ್ಷಿಕ ವಿತ್ತೀಯ ನಿರೂಪಣೆ 2021-22; 2021-22 ಬಜೆಟ್ ದಾಖಲೆಗಳ ಸಂಪುಟ 2, ಹಣಕಾಸು ಇಲಾಖೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ, 4.4.3.3 ಕೇಂದ್ರ ಅನುದಾನಗಳು (ಸ್ವೀಕೃತಿಗಳು)

4.4.3.3 ಕೇಂದ್ರದ ಅನುದಾನಗಳು

ಐತಿಹಾಸಿಕವಾಗಿ ಕೇಂದ್ರದ ಅನುದಾನವು ರಾಜ್ಯ ಬಜೆಟ್‌ನ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶವಾಗಿದೆ. ಈ ಅನುದಾನಗಳ ಸಂಯೋಜನೆಯು ವಿಶಾಲವಾಗಿ ಮೂರು ವರ್ಗಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿದೆ. (i) ಕೇಂದ್ರ ಪುರಸ್ಕೃತ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಅನುದಾನ (CSS), (ii) ಗ್ರಾಮೀಣ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು/ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು/ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ನಿಧಿಗಾಗಿ ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗದ ಅನುದಾನ, (iii) ರಾಜ್ಯ ಶಾಸಕಾಂಗಗಳಿಗೆ ಇತರ ವರ್ಗಾವಣೆಗಳು/ಅನುದಾನಗಳು (ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಪತ್ತು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ನಿಧಿ ಮತ್ತು ಜಿಎಸ್‌ಟಿ ಅನುಷ್ಠಾನದಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ರಾಜಸ್ವನಷ್ಟಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ). 14ನೇ ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗದ ಅವಧಿಯಿಂದ ಒಟ್ಟಾರೆ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಗಳ ಪಾಲು ಶೇಕಡ32 ರಿಂದ ಶೇಕಡ 42 ಕ್ಕೆ ಏರಿಕೆಯಾಗುವ ಜೊತೆಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಪುರಸ್ಕೃತ ಯೋಜನೆಗಳ ನಿರ್ಬಂಧಗಳು ಹೆಚ್ಚಿ, ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಕೇಂದ್ರದ ಅನುದಾನ ವರ್ಗಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಕಡಿತೆವಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ಅಂತಹ ಅನುದಾನಗಳು 2019-20ರಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ರಾಜಸ್ವದ ಸ್ವೀಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 19.65 ದಿಂದ 2021-22 (ಬಜೆಟ್ ಅಂದಾಜು)ನಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 16.4ಕ್ಕೆ ಕುಸಿಯುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿದೆ. ಸಂಯೋಜಿತವಾದ ಕುಸಿತವು 'ಇತರ ವರ್ಗಾವಣೆಗಳಲ್ಲಿ' ತೀವ್ರವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 4.10ರಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದು.

ಕೋಷ್ಟಕ 4.10: ಕೇಂದ್ರ ಅನುದಾನದಲ್ಲಿನ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳು (ರೂ. ಕೋಟಿ)

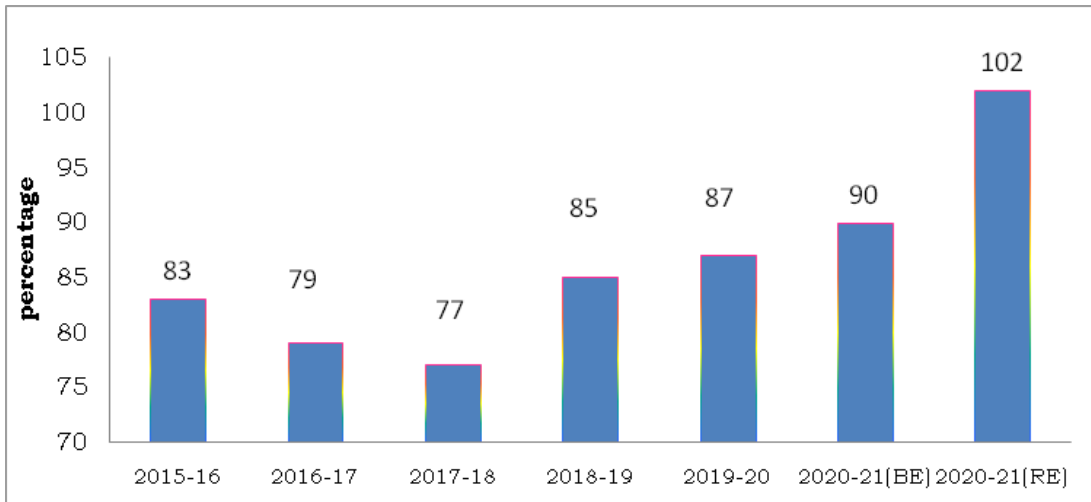
ಕ್ರ.ಸಂ.	ಅನುದಾನದ ಮೂಲಗಳು	2019-20 (A/Cs)	2020-21 ಜಮೆಗಳು	2021-22 (ಬಜೆಟ್ ಅಂದಾಜು)
1	ಕೇಂದ್ರ ಪುರಸ್ಕೃತ ಯೋಜನೆಗಳು	12213.55 (6.96)	7910.99 (4.95)	9014.67 (5.23)
2	ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗದ ಅನುದಾನ	4672.91 (2.66)	5557.00 (3.48)	6522.00 (3.79)
3	ಶಾಸಕಾಂಗಗಳೊಂದಿಗೆ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಇತರ ವರ್ಗಾವಣೆಗಳು/ಅನುದಾನಗಳು	17593.08 (10.03)	23516.54 (14.72)	12709.09 (7.38)
	ಒಟ್ಟು ಕೇಂದ್ರ ಜಮೆಗಳು (1+2+3)	34479.54 (19.65)	36984.53 (23.16)	28245.76 (16.40)
4	ಆದಾಯ ರಸೀದಿಗಳು	175442.79	159709.05	172271.17

ಬ್ಯಾಂಕ್‌ನಲ್ಲಿರುವ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳು ಒಟ್ಟು ಆದಾಯದ ರಸೀದಿಗಳಿಗೆ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ
ಮೂಲಗಳು: 2021-22ರ ಆದಾಯ ಮತ್ತು ಇತರ ರಸೀದಿಗಳ ಅಂದಾಜುಗಳ ವಿವರಗಳು, ಹಣಕಾಸು ಇಲಾಖೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

4.4.3.4 ಬದ್ಧತಾವೆಚ್ಚಗಳು

ಸರ್ಕಾರದ ವೆಚ್ಚದ ಬಹುತೇಕ ಭಾಗವು ಸ್ವಯಂ-ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷವು ವೆಚ್ಚದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಬದ್ಧತಾ ವೆಚ್ಚಗಳ ಪಾಲು ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುದೇ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ. ಹಣಕಾಸಿನ ಲಭ್ಯತೆಯ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಇರುವ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಸೂಚ್ಯಂಕವೆಂದರೆ ಬದ್ಧತೆಯಿಲ್ಲದ ರಸೀದಿಗಳಲ್ಲಿನ ಬದ್ಧ ವೆಚ್ಚಗಳ ಪಾಲು. ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಇದನ್ನು ಚಿತ್ರ 4.7ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲೇಬೇಕಾದ ಬದ್ಧತಾ ವೆಚ್ಚಗಳು ಸಂಬಳ, ಪಿಂಚಣಿ, ಬಡ್ಡಿ, ಸಬ್ಸಿಡಿಗಳು, ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ವೆಚ್ಚಗಳು, ಪಂಚಾಯತಿರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಹಂಚಿಕೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಇದು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಪಾಲಿನ ಹೆಚ್ಚಳವು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಇಟ್ಟಿರುವ ಸಂಪನ್ಮೂಲವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ, ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಬದ್ಧತೆಯುಳ್ಳ ವೆಚ್ಚವು ಒಟ್ಟು ಬದ್ಧತೆಯಿಲ್ಲದ ಸ್ವೀಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 102 ರಷ್ಟಿದೆ. ಇದು ಒಟ್ಟು ರಾಜಸ್ವ ಸ್ವೀಕೃತಿಯಲ್ಲಿ 2020-21 ವರ್ಷದ ಪರಿಷ್ಕೃತ ಅಂದಾಜಿನಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಇಡಿಗಟ್ಟಿನ ಹೊರತುಪಡಿಸಿದ ಅನುದಾನವಾಗಿದೆ. ಎಫ್‌ಆರ್‌ಎ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದ ಬಾಕಿ ಇರುವ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಈ ಪಾಲನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಚಿತ್ರ 4.7 ಬದ್ಧತೆಯಿಲ್ಲದ ರಾಜಸ್ವ ಸ್ವೀಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಬದ್ಧವಾದ ವೆಚ್ಚ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ

ಮೂಲ: ಆರ್ಥಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆ 2020-21; ಯೋಜನಾ ಇಲಾಖೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ (ii) ಮಧ್ಯಮ ಅವಧಿ ಹಣಕಾಸು ಯೋಜನೆಗಳು (2021-25), ಹಣಕಾಸು ಇಲಾಖೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

4.4.3.5 ವೆಚ್ಚದ ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಗೀಕರಣ

ಬಜೆಟ್ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಗಳ ಒಟ್ಟಾರೆ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸರ್ಕಾರದ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ವಿವಿಧ ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಗಗಳಾಗಿ ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ವರ್ಗೀಕರಣಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚುವರಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ವರ್ಗೀಕರಣವು ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ಮೂರು ವಿಶಾಲ ಉಪ-ಶೀರ್ಷಿಕೆಗಳಾಗಿ ವಿಭಜಿಸುವ ಮೂಲಕ ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಬಂಡವಾಳ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ವಿಶಾಲವಾಗಿ ನೋಡುತ್ತದೆ: ಅಂತಿಮ ವೆಚ್ಚಗಳು, ವರ್ಗಾವಣೆ ಪಾವತಿಗಳು, ಹಣಕಾಸು ಹೂಡಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಲಗಳು. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ಕಳೆದ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಈ ಮೂರು ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 4.11 ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ವರ್ಗೀಕರಣವು ಆಯಾ ಸರ್ಕಾರಗಳು ನಿಗದಿಪಡಿಸುವ ಮಧ್ಯಮ-ಅವಧಿಯ ಸಮಗ್ರ-ಬೆಳವಣಿಗೆ ಗುರಿಗಳಿಗೆ ಹಣಕಾಸಿನ ನೀತಿಯ ಚೌಕಟ್ಟಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 4.11ರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿರುವಂತೆ, ಕೋವಿಡ್-19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಖರ್ಚುಗಳನ್ನು ತೆರೆಯಲು ರಾಜ್ಯವು ಪ್ರಲೋಭನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದೆ. 2020-21ರಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ಬಳಕೆಯ ವೆಚ್ಚದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಶೇಕಡ 5.35ರಷ್ಟು, ಇದು ಸರ್ಕಾರದ ಬಂಡವಾಳ ಸೃಜನೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗದ ಹೊರತಾಗಿಯೂ, ಹಿಂದಿನ ಕೋಷ್ಟಕಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡಿದಂತೆ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಮೂಲಕ ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ಪುನರುಜ್ಜೀವನಗೊಳಿಸಲು ಬಂಡವಾಳ ವೆಚ್ಚಗಳ ಮೇಲೆ ರಾಜ್ಯವು ತನ್ನ ಗಮನವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದೆ. 2021-22 (ಬಜೆಟ್ ಅಂದಾಜು)ನಲ್ಲಿ, ರಾಜ್ಯವು ಇನ್ನೂ ದೊಡ್ಡ ಬಂಡವಾಳ ಸೃಜನೆಯನ್ನು ಗುರಿಯಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಬಂಡವಾಳ ಸೃಜನೆ ಸಂಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಬದಲಾವಣೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿರುವಾಗ ರಾಜ್ಯದ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಬಾಳಿಕೆ ಮತ್ತು ಚೇತರಿಕೆಗೆ ಇದು ಉತ್ತಮವಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸಕ್ತ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧವಲಯಗಳ ಪಾಲುಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಬಳಕೆಯ ವೆಚ್ಚವು ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚದ ಸುಮಾರು ಶೇಕಡ 22.47ರಷ್ಟಿದೆ. ಮೊದಲೇ ಚರ್ಚಿಸಿದಂತೆ, ಬಡ್ಡಿ ಪಾವತಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಬ್ಸಿಡಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ವರ್ಗಾವಣೆ ಪಾವತಿಗಳ ಪಾಲು ಪ್ರಸಕ್ತ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 54.73ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಇನ್ನೊಂದು ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ ಸರ್ಕಾರದ ಹಣಕಾಸು ಹೂಡಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಲಗಳು 2021-22 (ಬಜೆಟ್ ಅಂದಾಜು)ನಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 31.87ರಷ್ಟು ಇಳಿಕೆಯಾಗುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 4.11: ಬಜೆಟ್-2020-21ರಂತೆ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ವೆಚ್ಚದ ಆರ್ಥಿಕವರ್ಗೀಕರಣ (ರೂ. ಕೋಟಿ)

ಕ್ರ.ಸಂ.	ವಿವರ	2019-20 (A/C)	2020-21 (RE)	(2020-21 ಮತ್ತು 2019-20) ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ	2021-22 (BE)	(2021-22 ಮತ್ತು 2020-21) ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ
1	ಅಂತಿಮ ವೆಚ್ಚಗಳು	76683.57	80996.40	5.62	90518.74	11.76
(a)	ಸರ್ಕಾರದ ಬಳಕೆಯ ವೆಚ್ಚ	45646.25	48086.58	5.35	51079.61	6.22
(b)	ಒಟ್ಟು ಬಂಡವಾಳ ಸೃಜನೆ	31064.74	32915.90	5.96	39445.08	19.84
(c)	ಸ್ಥಿರ ಆಸ್ತಿಗಳ ಸ್ವಾಧೀನ	-27.38	-6.08	-77.79	-5.95	-2.14
2	ಉಳಿದ ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಸಂದಾಯವಾಗುವ ವರ್ಗಾವಣೆ	116493.96	120117.20	3.13	124409.53	3.57
(a)	ಪ್ರಸ್ತುತ ವರ್ಗಾವಣೆಗಳು *	114734.82	118668.25	3.43	123000.97	3.65
(b)	ಬಂಡವಾಳ ವರ್ಗಾವಣೆಗಳು	1759.14	1448.95	-17.63	1408.56	-2.79
3	ಉಳಿದ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಹಣಕಾಸಿನ ಹೂಡಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಲಗಳು	14994.31	18205.60	21.42	12403.93	-31.87
	ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ (1+2+3)	219319.20	5.35	227332.20	3.65	

ಮೂಲ: ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಬಜೆಟ್ 2021-22 ರ ಆರ್ಥಿಕ-ಉದ್ದೇಶದ ವರ್ಗೀಕರಣ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ.

4.4.4 ಏಪ್ರಿಲ್-ನವೆಂಬರ್ 2021 ರಜಮೆಗಳು ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿನ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳ ವಿಮರ್ಶೆ

ಈ ಭಾಗವು ಪ್ರಸಕ್ತ ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷದ ಏಪ್ರಿಲ್ ನಿಂದ ನವೆಂಬರ್ ವರೆಗಿನ ರಾಜ್ಯದ ಹಣಕಾಸಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತದೆ. 2021-22 ರ ಮೊದಲ ಎಂಟು ತಿಂಗಳುಗಳ ರಾಜ್ಯದ ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯ ಸಾರಾಂಶವನ್ನು 2021-22ರ ಬಜೆಟ್ ಅಂದಾಜುಗಳೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತು ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷದ (2020-21) ಅವಧಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾದ ಅಂದಾಜಿಗೆ ಹೋಲಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 4.12 ರಲ್ಲಿ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ, ಸ್ವಂತ ತೆರಿಗೆಯ ವಿವಿಧ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಹೋಲಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಇದೇ ಕೋಷ್ಟಕ 4.13ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋವಿಡ್-19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕದ ಎರಡನೇ ಅಲೆಯು ಮಾರ್ಚ್ 2021ರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ಮೇ 2021ರ ಮೊದಲ ವಾರದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಗಂಭೀರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿತು. ಇದು 2021-22ರ ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಆದಾಯ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರತಿಕೂಲ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಜುಲೈ 2021 ರಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ, ಕ್ರಮೇಣ ಆಗಸ್ಟ್ 2021ರ ವೇಳೆಗೆ ರಿಂದ ಸ್ಥಿರವಾಯಿತು ಎಂಬುದನ್ನು ಏಪ್ರಿಲ್-ನವೆಂಬರ್ 2021ರ ಆದಾಯ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

2021-22ರ ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷದ ಮೊದಲ ಎಂಟು ತಿಂಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಏಪ್ರಿಲ್ ನಿಂದ ನವೆಂಬರ್ 2021 ರವರೆಗಿನ ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಆದಾಯವು ರೂ.1,14,403 ಕೋಟಿಗಳು. ರಾಜ್ಯವು ಮೊದಲ ಎಂಟು ತಿಂಗಳೊಳಗೆ 2021-22ರ ರಾಜಸ್ವ ಸ್ವೀಕೃತಿಯ ಗುರಿಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 66.41 ರಷ್ಟು ಸಾಧಿಸಿದೆ. ಆದರೆ 2020-21ರ ಅನುಗುಣವಾದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜಸ್ವ ಸ್ವೀಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಣ ಶೇಕಡ 50.54 ರಷ್ಟು ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ಅಂಕಿ ಸಂಖ್ಯೆಯು ರಾಜಸ್ವ ಸಂಗ್ರಹಗಳಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ ಸುಧಾರಣೆಯಾಗಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ರಾಜಸ್ವ ಸ್ವೀಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಗಳ ಸ್ವಂತತೆರಿಗೆ ಸ್ವೀಕೃತಿಗಳು ರೂ. 74,809 ಕೋಟಿಗಳು. ರಾಜ್ಯದ ಸ್ವಂತತೆರಿಗೆಯೇತರ ಸ್ವೀಕೃತಿ ರೂ.6,755 ಕೋಟಿಗಳು. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಬರಬೇಕಾದ ತೆರಿಗೆ ಪಾಲು ರೂ. 14,689 ಕೋಟಿಗಳು ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಬರುವ ಅನುದಾನಗಳು ರೂ. 18,150 ಕೋಟಿಗಳು. ಸರ್ಕಾರವು 2021-22ರ ಬಜೆಟ್ ಅಂದಾಜಿನ ಪ್ರಕಾರ ಏಪ್ರಿಲ್-ನವೆಂಬರ್, 2021ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಂತತೆರಿಗೆ ಸ್ವೀಕೃತಿಯ ಮೂಲಕ ಶೇಕಡ 67.10 ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದರೆ, ಇದು 2020-21ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 50.44 ರಷ್ಟಾಗಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ, ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷದ ಮೊದಲ ಎಂಟು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ತೆರಿಗೆಯೇತರ ಆದಾಯದ ಸಂಗ್ರಹವು ಬಜೆಟ್ ಅಂದಾಜುಗಳ ಶೇಕಡ 81.79ರಷ್ಟು ತಲುಪಿದೆ. ಇದು ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಶೇಕಡ 71.23ರಷ್ಟು ಬೆಳವಣಿಗೆಯಾಗಿದೆ. 2020ರ ಅವಧಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಹೋಲಿಸಿದರೆ 2021ರ ಏಪ್ರಿಲ್-ನವೆಂಬರ್ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಶೇಕಡ 20.48 ರಷ್ಟು ತೆರಿಗೆ ಪಾಲು ಏರಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ (ಜನವರಿ 20, 2022 ರಂದು), ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ರಾಜ್ಯದೊಂದಿಗೆ ತೆರಿಗೆ ಹಂಚಿಕೆಯ ಮುಂದುವರಿದ ಕಂತುಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಂಡಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಯೋಜಿತ ವೆಚ್ಚದ ಇಡಿಗಂಟಾಗಿ ರೂ.3,467.62 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ನೀಡಿದೆ. 2020ರ ಅವಧಿಗೆ ಏಪ್ರಿಲ್ - ನವೆಂಬರ್ 2021ರ ವರೆಗೆ ಸ್ವಂತತೆರಿಗೆ ಸ್ವೀಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸ್ವಂತತೆರಿಗೆಯೇತರ ಸ್ವೀಕೃತಿಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯು ಚೇತರಿಕೆಯ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಕೇಂದ್ರದ ಆರ್ಥಿಕ ಚೇತರಿಕೆಯ ಹಾದಿಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿದೆ.

ರಾಜ್ಯದ ಸ್ವಂತ ತೆರಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ಪ್ರಮುಖ ತೆರಿಗೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ವಾಣಿಜ್ಯ ತೆರಿಗೆಗಳು, ಅಬಕಾರಿ, ಮೋಟಾರು ವಾಹನ ತೆರಿಗೆಗಳು, ಮದ್ಯಾಂಕಣ ಮತ್ತು ನೋಂದಣಿ ಮೇಲಿನ ತೆರಿಗೆಗಳು. ಸ್ವಂತತೆರಿಗೆ ಸ್ವೀಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣವು ವಾಣಿಜ್ಯತೆರಿಗೆ ಸಂಗ್ರಹದಿಂದ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಏಪ್ರಿಲ್- ನವೆಂಬರ್ 2021 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾದ ರೂ.74,809 ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ ರೂ.45,197 ವಾಣಿಜ್ಯ ತೆರಿಗೆಗಳಿಂದ ಬಂದಿದೆ. 2021-22ರ ಮೊದಲ ಎಂಟು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ವಾಣಿಜ್ಯ ತೆರಿಗೆಗಳಿಂದ ಸಂಗ್ರಹವಾದ ಆದಾಯವು ಬಜೆಟ್ ಅಂದಾಜಿನ ಶೇಕಡ 70.88 ವನ್ನು ತಲುಪಿದೆ. ಇದು 2020-21ರ ಅನುಗುಣವಾದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಸಾಧನೆಗಿಂತ ಶೇಕಡ 35.71 ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಳವಾಗಿದೆ.

2021-22ರ ಮೊದಲ ಎಂಟು ತಿಂಗಳ ರಾಜ್ಯ ಅಬಕಾರಿ ಸಂಗ್ರಹಗಳು ರೂ.16,836 ಕೋಟಿಗಳಾಗಿದ್ದು, ಇದು 2021 - 22ರ ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷದ ಬಜೆಟ್ ಅಂದಾಜಿನ ಶೇಕಡ 68.50 ಆಗಿದೆ. ಇದು 2020ರ ಅವಧಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ರಾಜ್ಯದ ಅಬಕಾರಿ ಸಂಗ್ರಹಗಳಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಏಪ್ರಿಲ್-ನವೆಂಬರ್ 2021, ರಾಜ್ಯವು ಬಜೆಟ್ ಅಂದಾಜುಗಳ ಶೇಕಡ 62.41 ಅಬಕಾರಿ ಸುಂಕವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದೆ. ಏಪ್ರಿಲ್-ನವೆಂಬರ್ 2021ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಮೋಟಾರು

ವಾಹನಗಳ ತೆರಿಗೆಗಳು ರೂ.4,050 ಕೋಟಿಗಳಾಗಿದ್ದು, ಇದು 2021-22ರ ಬಜೆಟ್ ಅಂದಾಜುಗಳ ಶೇಕಡ 53.89 ಆಗಿದೆ. 2020-21ರ ಅವಧಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಮೋಟಾರು ವಾಹನಗಳ ಮೇಲಿನ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 32.75 ರಷ್ಟು ಏರಿಕೆ ಕಂಡು ಬಂದಿದೆ. 2021-22ರ ಮೊದಲ ಎಂಟು ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಾಂಕಣ ಮತ್ತು ನೋಂದಣಿಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾದ ಆದಾಯವು ರೂ.8,372 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಾಗಿದ್ದು, ಇದು ಬಜೆಟ್ ಅಂದಾಜಿನ ಶೇಕಡ 66.16 ರಷ್ಟಿದೆ. ಇದು 2020-21ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಸಾಧನೆಗಿಂತ ಶೇಕಡ 48.31 ರಷ್ಟು ಸುಧಾರಿಸಿರುತ್ತದೆ.

ವೆಚ್ಚದ ಸ್ವೀಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಬಜೆಟ್ ಅಂದಾಜುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ 2021-22ರ ಮೊದಲ ಎಂಟು ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದ ರಾಜಸ್ವ ಮತ್ತು ಬಂಡವಾಳ ವೆಚ್ಚಗಳ ಪಾಲು 2020-21ರ ಮೊದಲ ಎಂಟು ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದ ವೆಚ್ಚಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ವಲಯಗಳಿಗೆ ಸುಗಮವಾಗಿ ಅನುದಾನದ ಹರಿವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಏಪ್ರಿಲ್-ನವೆಂಬರ್ 2021ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜಸ್ವ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಬಜೆಟ್ ಅಂದಾಜುಗಳ ಶೇಕಡ 55.70ರಷ್ಟು ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ 2020ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜಸ್ವ ವೆಚ್ಚವು ಶೇಕಡ 49.93ರಷ್ಟಿತ್ತು. ಅದೇ ರೀತಿ, 2021 ಏಪ್ರಿಲ್-ನವೆಂಬರ್ ರಲ್ಲಿ 2021-22 ಕ್ಕೆ ಅಂದಾಜು ಮಾಡಲಾದ ಬಂಡವಾಳ ವೆಚ್ಚದ ಶೇಕಡ 43.95ಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. ಇದು 2020-21ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ವೆಚ್ಚಕ್ಕಿಂತಲೂ ಶೇಕಡ 10.46 ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಳವಾಗಿದೆ.

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ, 2021-22ರ ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಏಪ್ರಿಲ್-ನವೆಂಬರ್ 2021ರವರೆಗೆ ಒಟ್ಟು ಶೇಕಡ 53.46 ಅನ್ನು ವೆಚ್ಚದ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಇದು 2020-21 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚಕ್ಕಿಂತ ಶೇಕಡ 15.34 ರಷ್ಟು ಸುಧಾರಣೆಯಾಗಿದೆ. ಉತ್ತಮ ಆದಾಯ ಕೋಠೀಕರಣದಿಂದ ಇದು ಸಹ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ ಎಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. 2021 ರ ಏಪ್ರಿಲ್-ನವೆಂಬರ್ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಸ್ವೀಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಜೆಟ್ ಅಂದಾಜಿನ ಶೇಕಡ 66.38 ರಷ್ಟಾಗಿದ್ದು, ಇದನ್ನು 2020-21ರ ಅವಧಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಶೇಕಡ 25.78 ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಳವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, 2021-22ರ ಮೊದಲ ಎಂಟು ತಿಂಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ರಾಜಸ್ವ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಅನುಭವವು, 2021-22ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಹಣಕಾಸಿನ ನಿರ್ವಹಣೆಯು ತೃಪ್ತಿಕರವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 4.12: ಏಪ್ರಿಲ್-ನವೆಂಬರ್ 2021 ರಜಮೆಗಳು ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚಗಳು. (ರೂ. ಕೋಟಿ)

ಕ್ರ.ಸಂ	ವಿವರಗಳು	2021-22 BE	ಏಪ್ರಿಲ್- ನವೆಂಬರ್ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ 2021-22	(ಬಜೆಟ್ ಅಂದಾಜು) ಸಾಧನೆಯ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ 2021-22	ಏಪ್ರಿಲ್-ನವೆಂಬರ್ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ ಬಜೆಟ್ ಅಂದಾಜು) 2020-21	ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಳದ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ
I	ರಾಜಸ್ವ ಸ್ವೀಕೃತಿಗಳು	172271	114403	66.41	50.54	25.82
(i)	ಸ್ವಂತ ತೆರಿಗೆ ರಾಜಸ್ವ*	111494	74809	67.10	50.44	32.43
(ii)	ಸ್ವಂತ ತೆರಿಗೆಯೇತರ ರಾಜಸ್ವ	8258	6755	81.79	50.79	71.23
(iii)	ಕೇಂದ್ರದಿಂದ ತೆರಿಗೆಯ ಪಾಲು	24273	14689	60.52	42.64	20.48
(iv)	ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಸಹಾಯಧನ	28246	18150	64.26	57.96	-0.81
II	ಬಂಡವಾಳ ಜಮೆಗಳು (ಸಾಲ ರಹಿತ)	131	30	23.14	16.95	-39.78
(i)	ಸಾಲಗಳ ಮತ್ತು ಮುಂಗಡಗಳ ವಸೂಲಾತಿ	91	35	38.63	11.11	23.06
(ii)	ಇತರ ಸಾಲ-ರಹಿತ ಬಂಡವಾಳ ಸ್ವೀಕೃತಿಗಳು	40	-5	-12.03	54.42	-122.10
III	ಒಟ್ಟು ಜಮೆಗಳು (I+II)	172402	114433	66.38	50.48	25.78
	ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಾಲ	71332	29426	41.25	94.25	-41.00
	ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಾಲ ಸೇರಿದಂತೆ ಒಟ್ಟು ರಸೀದಿಗಳು	243734	143859	59.02	60.42	2.14

ಕೋಷ್ಟಕ 4.12: ಏಪ್ರಿಲ್-ನವೆಂಬರ್ 2021 ರ ಜಮೆಗಳು ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚಗಳು. (ರೂ. ಕೋಟಿ)

ಕ್ರ.ಸಂ	ವಿವರಗಳು	2021-22 BE	ಏಪ್ರಿಲ್- ನವೆಂಬರ್ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ 2021-22	(ಬಜೆಟ್ ಅಂದಾಜು) ಸಾಧನೆಯ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ 2021-22	ಏಪ್ರಿಲ್-ನವೆಂಬರ್ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ ಬಜೆಟ್ ಅಂದಾಜು) 2020-21	ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಳದ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ
IV	ರಾಜಸ್ವದ ವೆಚ್ಚ	187405	104381	55.70	49.93	16.29
(i)	IV ರಲ್ಲಿ ಬಡ್ಡಿ ಪಾವತಿಗಳು	27161	14574	53.66	54.52	20.32
V	ಬಂಡವಾಳ ವೆಚ್ಚ	44237	19444	43.95	37.84	10.46
(i)	V ರಲ್ಲಿ ಸಾಲಗಳು ಮತ್ತು ಮುಂಗಡಗಳ ವಿತರಣೆ	2879	1560	54.19	40.41	11.84
VI	ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ (IV+V)	231642	123825	53.46	47.44	15.34
	ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಾಲ	14565	3521	24.18	57.06	-46.83
	ಸಾಧಿಲ್ವಾರು ನಿಧಿಗೆ ವರ್ಗಾವಣೆ		420			
	ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ (ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಾಲ ಸೇರಿದಂತೆ)	246207	127766	51.89	47.91	12.09

* ಸ್ವಂತ ತೆರಿಗೆ ಆದಾಯವು ಜಿಎಸ್‌ಟಿ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ, ಮೂಲ: ಹಣಕಾಸು ಇಲಾಖೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಕೋಷ್ಟಕ 4.13: ಏಪ್ರಿಲ್-ನವೆಂಬರ್ 2021 ರ ಜಮೆಗಳು ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚಗಳು (ರೂ. ಕೋಟಿ)

ವಿವರಗಳು	2021-22 BE	ಏಪ್ರಿಲ್- ನವೆಂಬರ್ 2021	% to (ಬಜೆಟ್ ಅಂದಾಜು) 2021-22	ಏಪ್ರಿಲ್- ನವೆಂಬರ್ 2020	% To (ಬಜೆಟ್ ಅಂದಾಜು) 2020-21	ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ
ವಾಣಿಜ್ಯ ತೆರಿಗೆಗಳು*	63765	45197	70.88	33303	50.21	35.71
ರಾಜ್ಯ ಅಬಕಾರಿ	24580	16836	68.50	14167	62.41	18.84
ಮೋಟಾರು ವಾಹನಗಳ ತೆರಿಗೆಗಳು	7515	4050	53.89	3050	42.87	32.75
ಮುದ್ರಾಂಕ ಮತ್ತು ನೋಂದಣಿ	12655	8372	66.16	5645	44.61	48.31
ಇತರೆ	2979	355	11.90	324	10.16	9.30
ಒಟ್ಟು (ಸ್ವಂತ ತೆರಿಗೆ ಆದಾಯ)	111494	74809	67.10	56490	50.44	32.43

ಮೂಲ: ಹಣಕಾಸು ಇಲಾಖೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

4.5 ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಬಂಡವಾಳದ ಸೃಜನೆ

ನಿರೀಕ್ಷೆಯಂತೆ, 2020-21ರಲ್ಲಿ ಸೃಜಿಸಲಾದ ಆಸ್ತಿಗಳ ಮೌಲ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ದರವು ಕೇವಲ ಶೇಕಡ 5.96 ರಷ್ಟಿದೆ, ಇದು ರಾಜ್ಯದ ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, 2021-22ರಲ್ಲಿ, ಇದು ಶೇಕಡ 19.84 ರಷ್ಟು ಚೇತರಿಕೆ ಕಾಣುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿದೆ. ಬಹುತೇಕ ಆಸ್ತಿಗಳ ಸೃಜನೆ ವಾಣಿಜ್ಯ ಉದ್ಯಮಗಳ ಹತ್ತನೇ ಒಂದು ಭಾಗದಷ್ಟು ಬಂಡವಾಳ ಸೃಜನೆಯಿಂದ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. (ಕೋಷ್ಟಕ 4.14 ನೋಡಿ). ಆದರೆ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಪರಿಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ, ವಾಣಿಜ್ಯೋದ್ಯಮಗಳು 2020-21ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 44.8ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿದವು. ಪ್ರಸಕ್ತ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಇದು ಶೇಕಡ 66.79ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 4.14: ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಬಂಡವಾಳ ಸೃಜನೆ 2021-22 (ರೂ. ಕೋಟಿ)

ಕ್ರ.ಸಂ	ವಿವರಣೆ	2019-20 (A/C)	2020-21 ಜಮೆಗಳು	ಶೇಕಡವಾರು ವ್ಯತ್ಯಾಸ (2020-21 ನಡುವೆ 2019-20)	2021-22 (ಬಜೆಟ್ ಅಂದಾಜು)	ಶೇಕಡವಾರು ವ್ಯತ್ಯಾಸ (2021-22 ನಡುವೆ 2020-21)
1	ಸೃಜಿಸಲಾದ ಸ್ವತ್ತುಗಳ ಮೌಲ್ಯ	31065	32915.90	5.96	39445.08	19.84
(a)	ಇಲಾಖೆಯ ವಾಣಿಜ್ಯ ಉದ್ಯಮಗಳ ಮೂಲಕ	3428.69	4964.75	44.80	8280.94	66.79
(b)	ಸರ್ಕಾರದ ಆಡಳಿತದಿಂದ	27636.02	27951.15	1.14	31164.14	11.50
2	ಮೇಲಿನ (a) & (b) ನಲ್ಲಿನ ಶೇಕರಣೆಯಲ್ಲಿನ ಬದಲಾವಣೆ	-0.01				
	ಒಟ್ಟಾರೆ ಬಂಡವಾಳದ ಸೃಜನೆ	31065	32916	5.96	39445	19.84

ಮೂಲ: ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಬಜೆಟ್‌ನ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಉದ್ದೇಶದ ವರ್ಗೀಕರಣ 2021-22, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

a) ಬಜೆಟ್‌ನ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು (2019-20 ರಿಂದ 2021-22): ರಾಜ್ಯ ಜಿಎಸ್‌ಡಿಪಿ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಿಂತ ನಿಧಾನಗತಿಯಲ್ಲಿ ಯಾದರೂ ರಾಜ್ಯದ ಬಜೆಟ್‌ಗಾತ್ರ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಕೋಷ್ಟಕ 4.15 ಅನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ್ದರೆ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. 2021-22ನೇ ವರ್ಷಕ್ಕೆ, ಬಜೆಟ್ ಶೇಕಡ 14.4ರಷ್ಟು ಜಿಎಸ್‌ಡಿಪಿ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಅಂದಾಜಿಸುತ್ತದೆ. ಬಜೆಟ್ ಗಾತ್ರದ ಹೆಚ್ಚಳವು ಸುಮಾರು ಶೇಕಡ 7.08ರ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಳವಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸಕ್ತ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಬಜೆಟ್ ಗಾತ್ರ ಬಜೆಟ್‌ನ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಪರಿಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ರೂ.2.46 ಲಕ್ಷಕೋಟಿ. ಕೋಷ್ಟಕ 4.15ರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿರುವಂತೆ, ಹೆಚ್ಚಿನ ಭಾಗವು (ಸುಮಾರು ಮೂರನೇ ಎರಡರಷ್ಟು) ರಾಜ್ಯದ ಸ್ವಂತ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಸ್ವಂತ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಒಟ್ಟು ಬಜೆಟ್‌ಗಾತ್ರದ ಸುಮಾರು ಶೇಕಡ 64.72ರಷ್ಟು ಅನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಆದರೆ ಕೇಂದ್ರದ ನೆರವಿನ ಪಾಲು ಇಳಿಮುಖವಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದು 2019-20 ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 8.92 ರಿಂದ 2020-21 ಪರಿಷ್ಕೃತ ಅಂದಾಜಿನಲ್ಲಿ ಶೇಕಡಾ 6.15 ಕ್ಕೆ ಮತ್ತು 2021-22 ರಲ್ಲಿ(ಬಜೆಟ್ ಅಂದಾಜು) ಶೇಕಡ 6.31 ಕ್ಕೆ ಕುಸಿದಿದೆ. ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ದರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, 2021-22ರಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರದ ನೆರವಿನ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಶೇಕಡ 9.85ಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಿರುವುದನ್ನು 2020-21ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ-29.2 ರಷ್ಟು ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ನೋಡುವ ಮೂಲಕ ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಕೋಷ್ಟಕ ಸಂಖ್ಯೆ 4.15: ಬಜೆಟ್‌ನ ಹಣಕಾಸು ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು: 2019-20 ರಿಂದ 2021-22

(ರೂ. ಕೋಟಿ)

ವಿವರಣೆ	2019-20 (A/Cs)	2020-21 ಜಮೆಗಳು	2021-22 (ಬಜೆಟ್ ಅಂದಾಜು)	2020-21 ಜಮೆಗಳು ನಡುವೆ 2019-20, ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ	2021-22 (BE) ನಡುವೆ 2020-21 ಜಮೆಗಳು ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ
ರಾಜ್ಯದ ಸ್ವಂತ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು	153594.29 (68.56)	145397.49 (63.24)	159337.10 (64.72)	-5.34	9.59
ರಾಜ್ಯ ಸಾಲಗಳು	50459.02 (22.52)	70382.24 (30.61)	71331.82 (28.97)	39.5	1.35
ಕೇಂದ್ರ ನೆರವು*	19983.00 (8.92)	14145.00 (6.15)	15538.00 (6.31)	-29.2	9.85
ಒಟ್ಟು	224036.31 (100.00)	229924.73 (100.00)	246206.92 (100.00)	2.6	7.08

ಮೂಲ: ಬಜೆಟ್ ದಾಖಲೆಗಳು 2021-22, ಹಣಕಾಸು ಇಲಾಖೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಗಮನಿಸಿ: ಬ್ರಾಕೆಟ್‌ನಲ್ಲಿರುವ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳು ಒಟ್ಟು ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ

* ಸಿಎಸ್‌ಎಸ್ ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗದ ಅನುದಾನಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಅನುದಾನವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 4.16: ಬಜೆಟ್‌ನ ಹಣಕಾಸು ಯೋಜನೆ : 2019-20 ರಿಂದ 2021-22 (ರೂ. ಕೋಟಿ)

ಕ್ರ.ಸಂ.	ವಲಯಗಳು	2019-20 (A/Cs)	2020-21 (RE)	2021-22 (BE)
A.	ರಾಜ್ಯದ ಸ್ವಂತ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು			
1	ಸ್ವಂತ ತೆರಿಗೆ ರಾಜಸ್ವ	116860.00	117782.00	124202.00
2	ತೆರಿಗೆಯೇತರ ರಾಜಸ್ವ	7681.00	7730.00	8258.00
3	ತೆರಿಗೆಯ ಪಾಲು	30919.00	20053.00	24273.00
4	ಯೋಜನೇತರ ಅನುದಾನ			
5	ವಿವಿಧ ಬಂಡವಾಳ ಜಮೆಗಳು	45.07	28.00	40.00
6	ಸಂಚಿತ ನಿಧಿಯ ಜಮೆಗಳಲ್ಲಿ ಖರ್ಚಾಗಿರುವ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮೊತ್ತ	-2113.01	-456.08	2473.09
7	ಸಾಲಗಳು ಮತ್ತು ಮುಂಗಡಗಳು	202.43	261.52	90.84
8	ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಕೋಟಿಗೆ ಪರಿವರ್ತಿಸುವಾಗ ಉಂಟಾಗುವ ಪೂರ್ಣ ದೋಷ	-0.20	-0.95	0.17
	ಒಟ್ಟುರಾಜ್ಯದ ಸ್ವಂತ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು (1 ರಿಂದ 8)	153594.29	145397.49	159337.10
B	ಸಾಲಗಳು			
8	ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಾಲಗಳು	48499.38	67250.00	67100.00
9	ಒಪ್ಪಂದದ ಸಾಲಗಳು	1284.38	1800.00	2000.00
10	ಹೊರಗಿನ ಸಹಾಯ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಸಾಲಗಳು	675.26	1332.24	2231.82
	ಒಟ್ಟು ಸಾಲಗಳು (8 ರಿಂದ 10)	50459.02	70382.24	71331.82
ಅ	ಕೇಂದ್ರದ ಅನುದಾನ*	19983.00	14145.00	15538.00
	ಒಟ್ಟು ಬಜೆಟ್ (A+B+C)	224036.31	229924.73	246206.92

ಮೂಲ: ಬಜೆಟ್ ದಾಖಲೆಗಳು 2020-21 ಹಣಕಾಸು ಇಲಾಖೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ
* ಸಿಸಿಎಸ್ ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗದ ಅನುದಾನಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಅನುದಾನವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ

2019-20 ಮತ್ತು 2020-21ರ ನಡುವೆ ರಾಜ್ಯದ ಸ್ವಂತ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಲ್ಲಿ ತೀವ್ರಕುಸಿತ (ರೂ.1.53 ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿಯಿಂದ ರೂ.1.45 ಲಕ್ಷಕೋಟಿಗೆ) ಕಂಡಿದೆ. ಕೋಷ್ಟಕ 4.16 ರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿರುವಂತೆ ಬಜೆಟ್‌ಗೆ ಹಣಕಾಸು ಒದಗಿಸುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಅದೇ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವು ತನ್ನ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಾಲವನ್ನು ರೂ. 48,499 ಕೋಟಿಯಿಂದ ರೂ. 67,250 ಕೋಟಿಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಪ್ರಸಕ್ತ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ರೂ. 67, 100 ಕೋಟಿ ಕೇಂದ್ರದ ಅನುದಾನದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚಳ ಮತ್ತು ಸ್ವಂತ ಆದಾಯದಲ್ಲಿ ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಹೆಚ್ಚಳದೊಂದಿಗೆ, 2021-22 ರಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟಾರೆ ಸಾಲವು ಬಜೆಟ್ ಮಟ್ಟವಾದ ರೂ.71,331 ಕೋಟಿಗಿಂತ ಸ್ವಲ್ಪಕಡಿಮೆಯಿರಬಹುದು.

ಬಿ) ಬಜೆಟ್‌ನ ಅಂತರ-ವಲಯಗಳ ವೆಚ್ಚಗಳು (2019-20 ರಿಂದ 2021-22): ರಾಜ್ಯದ ವೆಚ್ಚದ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಗಳು ಅಗತ್ಯ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಆದ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರಬಹುದು. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ, ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಚೇತರಿಕೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ, ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶಗಳನ್ನು ಪುನರುಜ್ಜೀವನಗೊಳಿಸುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಕರ್ನಾಟಕವು ಆರ್ಥಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮರುಆದ್ಯತೆಯನ್ನು ನೀಡಿದೆ. ಈ ವರ್ಷದ ಬಜೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿರುವ ಕೆಲವು ನಿರ್ಣಾಯಕ ವಲಯಗಳಂತಹ ನೀರಾವರಿ, ನೀರು ಸರಬರಾಜು, ನಗರಾಭಿವೃದ್ಧಿ, ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪಂಗಡಗಳ ಕಲ್ಯಾಣ, ಇತರೆ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳು ಮತ್ತು ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ ಕಲ್ಯಾಣ, ಕಾರ್ಮಿಕರ ಕಲ್ಯಾಣ, ಮುಂತಾದ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಾಗಿವೆ (ಕೋಷ್ಟಕ 4.17 ನೋಡಿ). ಈ ಎಲ್ಲಾ ವೆಚ್ಚಗಳು ರಾಜ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ, ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸುವಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಬೇಕು.

ಕೋಷ್ಟಕ 4.17: ಪ್ರಮುಖ ವಲಯಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವೆಚ್ಚಗಳು (ರೂ. ಕೋಟಿ)

ಕ್ರ. ಸಂ.	ರಾಜ್ಯ ಬಜೆಟ್	2019-20 (A/C)	2020-21 ಜಮೆಗಳು	2021-2022 (ಬಜೆಟ್ ಅಂದಾಜು)	2020-21 ಮತ್ತು 2021-2022ರ ನಡುವಿನ ಬದಲಾವಣೆ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ
	1	2	3	4	5
I	ಆರ್ಥಿಕ ಸೇವೆಗಳು				
1	ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಪೂರಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು (ಸಹಕಾರ ಸೇರಿದಂತೆ)	23244.68	18494.04	17237.31	-6.80
2	ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ	7276.64	9598.54	8916.15	-7.11
3	ವಿಶೇಷ ಪ್ರದೇಶದಕಾರ್ಯಕ್ರಮ	226.42	159.61	118.56	-25.72
4	ನೀರಾವರಿ ಮತ್ತು ಪ್ರವಾಹ ನಿಯಂತ್ರಣ	16304.23	17722.43	19566.75	10.41
5	ವಿದ್ಯುತ್	12264.40	12260.06	12378.78	0.97
6	ಕೈಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಖನಿಜಗಳು	1923.70	1746.14	1677.01	-3.96
7	ಸಾರಿಗೆ	12463.58	12081.67	12735.64	5.41
8	ವಿಜ್ಞಾನ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ	65.54	59.56	35.52	-40.36
9	ಸಾಮಾನ್ಯ ಆರ್ಥಿಕ ಸೇವೆಗಳು	4425.56	3343.98	3777.16	12.95
	ಒಟ್ಟು - I: ಆರ್ಥಿಕ ಸೇವೆಗಳು	78194.75	75466.03	76442.88	1.29
II.	ಸಾಮಾಜಿಕ ಸೇವೆಗಳು				
10	ಶಿಕ್ಷಣ, ಕ್ರೀಡೆ, ಕಲೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ	27720.98	27632.87	29099.55	5.31
11	ಆರೋಗ್ಯ	9160.50	11947.49	12235.42	2.41
12	ನೀರು ಸರಬರಾಜು, ವಸತಿ ಮತ್ತು ನಗರಾಭಿವೃದ್ಧಿ				
12a	(ಎ) ನೀರು ಸರಬರಾಜು	3992.24	4026.29	4867.82	20.90
12b	(ಬಿ) ವಸತಿ	3447.36	3102.29	3086.05	-0.52
12c	(ಸಿ) ನಗರಾಭಿವೃದ್ಧಿ	3938.08	4438.20	5650.77	27.32
13	ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಚಾರ	152.01	179.12	227.75	27.15
14	ಎಸ್‌ಸಿ, ಎಸ್‌ಟಿ, ಒಬಿಸಿ ಮತ್ತು ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ ಕಲ್ಯಾಣ	9950.70	7482.47	8686.15	16.09
15	ಕಾರ್ಮಿಕರ ಕಲ್ಯಾಣ	525.02	733.69	883.99	20.49
16	ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆ ಮತ್ತು ಕಲ್ಯಾಣ (ಪೌಷ್ಟಕಾಂಶ ಸೇರಿದಂತೆ)	11916.62	12377.38	12526.43	1.20
17	ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರ	4485.95	1772.25	1124.97	-36.52
18	ಇತರೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸೇವೆಗಳು	228.41	253.33	294.02	16.06
19	ಸಾಮಾಜಿಕ ಸೇವೆಗಳ ಸಚಿವಾಲಯ	46.76	54.56	53.74	-1.50
	ಒಟ್ಟು - II: ಸಾಮಾಜಿಕ ಸೇವೆಗಳು	75564.63	73999.94	78736.66	6.40
III.	ಸಾಮಾನ್ಯ ಸೇವೆಗಳು	49602.76	60872.16	67616.87	11.08
IV	ಸಹಾಯಧನ ಮತ್ತು ಕೊಡುಗೆ	6424.72	6003.07	5966.46	-0.61
V	ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಾಲ	10180.39	11605.28	14564.78	25.50
VI	ಸಾಲಗಳು ಮತ್ತು ಮುಂಗಡಗಳು	4069.08	1978.27	2879.25	45.54
	ಒಟ್ಟು: ರಾಜ್ಯ ಬಜೆಟ್	224036.33	229924.75	246206.90	7.08

ಮೂಲ: ವಾರ್ಷಿಕ ಬಜೆಟ್ ದಾಖಲೆಗಳು 2021-22, ಹಣಕಾಸು ಇಲಾಖೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ.

4.7 2021-22 ಬಜೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಯೋಜನೆಗಳು

ರಾಜ್ಯವು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಪ್ರದೇಶಗಳು, ವಲಯಗಳು, ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು, ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಕೆಲವು ಷರತ್ತುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರದಕಾರಣ, ಯೋಜನೆಯ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ ನಂತರವೂ ಅವು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಉಳಿಯುತ್ತಿವೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಇದು ರಾಜ್ಯದ ಹಣಕಾಸಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳ ಮೇಲೆ ನಿರಂತರ ಒತ್ತಡವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ಗಣನೀಯ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಕೆಲವು ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲು, ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ರಾಜ್ಯವು ಹೊಂದಿರಬೇಕು. ಇದನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 4.18 ರಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಪ್ರಸ್ತುತ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 1830 ಯೋಜನೆಗಳಿವೆ. ಅದರೊಳಗೆ ಶೇಕಡ 50ರಷ್ಟು ಯೋಜನೆಗಳು ರೂ.10 ಕೋಟಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಹಂಚಿಕೆಯಾಗಿವೆ. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಿತರಣಾ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು, ತುರ್ತು ಅಗತ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು, ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ತರ್ಕಬದ್ಧಗೊಳಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಇಳಿಸುವುದು ಬಹಳ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ರಾಜ್ಯದ ವೆಚ್ಚ ಸುಧಾರಣಾ ಆಯೋಗ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರ ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗಗಳು ಸಹ ಸತತವಾಗಿ ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗವು ರಚನೆಯಾದಾಗ ಮರುಸಂಯೋಜಿಸಬಹುದು. ಇದಕ್ಕೆ ರಾಜ್ಯವು ವೆಚ್ಚ ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಮಿತಿಯು (ಬಿಮಲ್ ಜಲನ್ ಅವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ) ಮಾಡಿರುವ ಶಿಫಾರಸುಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ತರ್ಕಬದ್ಧಗೊಳಿಸಬಹುದು.

ಕೋಷ್ಟಕ 4.18 : ಬಜೆಟ್ ಹಂಚಿಕೆ 2021-22 (ಬಜೆಟ್ ಅಂದಾಜು)

ಕ್ರ. ಸಂ.	ಶ್ರೇಣಿ	ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಒಟ್ಟು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ	ಅನುದಾನ ಹಂಚಿಕೆ	ಅನುದಾನ ಹಂಚಿಕೆಯ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ
1	ಒಂದುಕೋಟಿ ವರೆಗೆ	356	19.45	144.02	0.07
2	10 ಕೋಟಿ ವರೆಗೆ	600	32.79	2712.63	1.30
3	100 ಕೋಟಿ ವರೆಗೆ	602	32.90	22345.97	10.71
4	100 ಕೋಟಿಗೂ ಹೆಚ್ಚು	272	14.86	183463.77	87.92
	ಒಟ್ಟು*	1830	100.00	208666.39	100.00

* ಋಣ ಉಸ್ತುವಾರಿ ಸಾಲ ಮತ್ತು ಅಂತರ್ಲೇಕ್ಕ ವರ್ಗಾವಣೆಗಳನ್ನು ಹೊರತು ಪಡಿಸಿ ಮೂಲ: ಬಜೆಟ್ ದಾಖಲೆಗಳು 2021-22, ಹಣಕಾಸು ಇಲಾಖೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ.

4.8 2021-22 ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ವಲಯಗಳ ವೆಚ್ಚ

ಕರ್ನಾಟಕ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ದೇಶದಲ್ಲಿಯೇ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಪ್ರಮುಖ ಅನುಷ್ಠಾನ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಆ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಪತ್ತೆಹಚ್ಚುವುದು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದಾಗಿದೆ. ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಯೋಜನೆಗಳ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಅನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಯೋಜನೆಯು ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ ಒಂದು ಉಪಕ್ರಮವಾಗಿದೆ. ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ, ಕಳೆದ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಹಂಚಿಕೆಗಳ ಸಾರಾಂಶವನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯೊಳಗೆ ಮೂರು ಹಂತದ ಯೋಜನೆಗಳಿವೆ: ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತಿ(ಜಿಪಿ) ಯೋಜನೆಗಳು, ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಂಚಾಯತಿ(ಟಿಪಿ)ಯೋಜನೆಗಳು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ(ಜಿಪಿ) ಯೋಜನೆಗಳು. ಜಿಲ್ಲಾ ವಲಯದ ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚದ ಅರ್ಧಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಹಣವನ್ನು ಟಿಪಿ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ವಿನಿಯೋಗಿಸಲಾಗಿದೆ. 2021-22 (ಬಜೆಟ್ ಅಂದಾಜು)ನಲ್ಲಿ, ಜಿಲ್ಲಾ ವಲಯದ ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚದ ಸುಮಾರು ಶೇಕಡ 57ರಷ್ಟನ್ನು ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಂಚಾಯತಿ (ಟಿಪಿ) ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ (ರೂ. 41,310 ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ ರೂ.23,482 ಕೋಟಿಗಳು) ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ(ಜಿಪಿ) ಯೋಜನೆಗಳು ಸುಮಾರು ಶೇಕಡ 12 ರಷ್ಟು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದರೆ, ಉಳಿದವು ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತಿ(ಜಿಪಿ) ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. 2021-22 (ಬಜೆಟ್ ಅಂದಾಜು)ಗಾಗಿ ಯೋಜನಾ ವೆಚ್ಚದ ಕುರಿತು ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 4.19 ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 4.19 : 2021-22 (ಬಜೆಟ್ ಅಂದಾಜು) ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಜಿಲ್ಲಾ ವೆಚ್ಚ (ರೂ. ಕೋಟಿ)

ಜಿಲ್ಲೆ	ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂ. (ಭಡ್‌ಪಿ) ಕಾರ್ಯ ಕ್ರಮಗಳು	%	ತಾ.ಪಂ. ಕಾರ್ಯ ಕ್ರಮಗಳು	%	ಗ್ರಾ.ಪಂ. ಕಾರ್ಯ ಕ್ರಮಗಳು	%	ಒಟ್ಟು	%
ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ	580.35	4.54	939.03	4.00	0.15	0.00	1519.52	3.68
ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ	164.88	1.29	405.31	1.73	0.05	0.00	570.23	1.38
ಬಾಗಲಕೋಟೆ	370.22	2.90	857.22	3.65	0.10	0.00	1227.55	2.97
ಬೆಳಗಾವಿ	852.15	6.66	1803.76	7.68	0.76	0.02	2656.66	6.43
ಬಳ್ಳಾರಿ	427.63	3.34	1021.24	4.35	0.35	0.01	1449.22	3.51
ಬೀದರ್	351.42	2.75	806.65	3.44	0.54	0.01	1158.61	2.80
ಬಿಜಾಪುರ	470.26	3.68	1061.71	4.52	1.31	0.03	1533.28	3.71
ಚಾಮರಾಜನಗರ	181.91	1.42	379.55	1.62	0.54	0.01	562.00	1.36
ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ	191.01	1.49	533.54	2.27	0.24	0.00	724.79	1.75
ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು	276.80	2.16	554.21	2.36	0.48	0.01	831.49	2.01
ಚಿತ್ರದುರ್ಗ	393.75	3.08	769.98	3.28	0.36	0.01	1164.09	2.82
ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡ	310.80	2.43	574.46	2.45	0.19	0.00	885.45	2.14
ದಾವಣಗೆರೆ	357.16	2.79	716.87	3.05	0.35	0.01	1074.39	2.60
ಧಾರವಾಡ	329.91	2.58	615.69	2.62	0.13	0.00	945.73	2.29
ಗದಗ	255.69	2.00	457.62	1.95	0.24	0.00	713.55	1.73
ಗುಲ್ಬರ್ಗ	472.67	3.70	1113.00	4.74	0.88	0.02	1586.55	3.84
ಹಾಸನ	386.77	3.02	815.46	3.47	1.00	0.02	1203.23	2.91
ಹಾವೇರಿ	325.96	2.55	709.20	3.02	0.61	0.01	1035.78	2.51
ಕೊಡಗು	144.16	1.13	193.10	0.82	0.56	0.01	337.83	0.82
ಕೋಲಾರ	230.93	1.81	630.12	2.68	0.20	0.00	861.25	2.08
ಕೊಪ್ಪಳ	244.65	1.91	625.28	2.66	0.30	0.01	870.23	2.11
ಮಂಡ್ಯ	315.72	2.47	673.86	2.87	1.14	0.02	990.72	2.40
ಮೈಸೂರು	451.54	3.53	953.13	4.06	1.25	0.02	1405.92	3.40
ರಾಯಚೂರು	307.58	2.41	818.01	3.48	0.64	0.01	1126.23	2.73
ರಾಮನಗರ	190.13	1.49	431.35	1.84	0.38	0.01	621.86	1.51
ಶಿವಮೊಗ್ಗ	365.35	2.86	796.68	3.39	0.54	0.01	1162.57	2.81
ತುಮಕೂರು	530.15	4.15	1180.64	5.03	1.10	0.02	1711.88	4.14
ಉಡುಪಿ	197.61	1.55	365.07	1.55	0.47	0.01	563.16	1.36
ಉತ್ತರಕನ್ನಡ	324.27	2.54	734.31	3.13	0.66	0.00	1059.24	2.56
ಯಾದಗಿರಿ	195.10	1.53	483.45	2.06	0.52	0.01	679.06	1.64
ಒಟ್ಟು ಜಿ.ಪಂ	2589.32	20.25	1463.33	6.23	5025.76	99.68	9078.40	21.98
ಒಟ್ಟು ಮೊತ್ತ	12785.82	100	23482.83	100	5041.80	99.99	41310.45	100

ಮೂಲ: ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ಬಜೆಟ್ ದಾಖಲೆಗಳು, 2021-22, ಹಣಕಾಸು ಇಲಾಖೆ, ಕರ್ನಾಟಕ

4.10 ರಾಜ್ಯದ ಹಣಕಾಸಿನ ಸವಾಲುಗಳು ಮತ್ತು ಮುನ್ನಡೆ ಹಾದಿ

ಕೋವಿಡ್-19 ಸರ್ಕಾರಗಳ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹಂತದ ಹಣಕಾಸಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಚಂಡವಾದ ಒತ್ತಡವನ್ನು ಬೀರಿದೆ. ಈ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗವು ಜಾಗತಿಕ ಹಾಗೂ ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಇಡೀ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟುವಂತೆ ಮಾಡಿತು. ಇದು ಸುಮಾರು ಎರಡು ಪೂರ್ಣ ವರ್ಷಗಳಜಿಡಿಪಿ ಮೌಲ್ಯದ ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಇದರಿಂದ ರಾಜ್ಯ ಕೊರತೆ ಹೆಚ್ಚಿ, ಹಣಕಾಸಿನ ಬೇಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಭಾರಿ ಏರಿಕೆಯಿಂದ ಇಡೀ ಹಣಕಾಸು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಆರೋಗ್ಯವೇ ಹದಗೆಡುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉಂಟಾಯಿತು. ಸರ್ಕಾರಗಳ ವೆಚ್ಚಗಳು ಹಣಕಾಸಿನ ಉತ್ತೇಜಕ ಪ್ಯಾಕೇಜ್‌ಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವಂತೆ ಒತ್ತಾಯಪಡಿಸಿತು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಹಣಕಾಸಿನ ಬಾಕಿಗಳು ಮಾತ್ರ ವಿಸ್ತರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು. ಕ್ಷೀಣಿಸುತ್ತಿರುವ ಆದಾಯದೊಂದಿಗೆ, ಹಣಕಾಸಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ಮತ್ತಷ್ಟು ಹದಗೆಟ್ಟಿತು. ಕೋವಿಡ್-19 ವರ್ಷದಲ್ಲಿ, ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳೆರಡೂ 2020-21ರ ವಿತ್ತೀಯ ಕೊರತೆಯು ಶೇಕಡ 14 ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿದೆ. ಪ್ರಸಕ್ತ ವರ್ಷವೂ ಸಹ ಇದು ಎರಡಂಕಿಯಲ್ಲಿರಲಿದೆ ಎಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ರಾಷ್ಟ್ರ ಮಟ್ಟದ ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳಂತೆಯೇ, ಹಣಕಾಸಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ಒತ್ತಡದಲ್ಲಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಕೆಲವು ವಿವೇಕಯುತ ಹಣಕಾಸಿನ ನಿರ್ವಹಣೆಯೊಂದಿಗೆ, ವಿತ್ತೀಯ ಕೊರತೆಯು ಜಿಎಸ್‌ಡಿಪಿಯ ಶೇಕಡ 3.5 ಅನ್ನು ದಾಟಿಲ್ಲ ಎಂದು ರಾಜ್ಯವು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಬಾಕಿ ಉಳಿದಿರುವ ಋಣಭಾರದ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಗಳು 2024-25ರ ವೇಳೆಗೆ ಶೇಕಡ 27ಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿದೆ. ಈ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಮಧ್ಯಮ-ಅವಧಿಯ ಹಣಕಾಸಿನ ಅಪಾಯವು ನಿಜವಾಗಿದೆ ಎಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಇದು ಮುಂಬರುವ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ ವೆಚ್ಚಗಳ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಒತ್ತಡವನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡಬಹುದು.

ಇದರ ಜೊತೆಗೆ, ಇನ್ನೂ ಇತರ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯವು ಮುಂಬರುವ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಎದುರಿಸುವ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಇದೆ. ಅವು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿವೆ.

ವೆಚ್ಚದ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸುವುದು: 2021-22ರ ಮಧ್ಯಮ-ಅವಧಿಯ ವಿತ್ತೀಯ ಯೋಜನೆ- ನೋಡಿದಂತೆ, ರಾಜ್ಯವು ಹೆಚ್ಚಳವಾಗಿದ್ದರೂ ಈಗ ರಾಜ್ಯವು ಶೇಕಡ 1 ರಷ್ಟು ಜಿಎಸ್‌ಡಿಪಿಯ ದರದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವು ಕೊರತೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಇದು ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳು ಮುಂದುವರಿಯುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿದೆ ಎಂಬುದು ಬಹಳ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಇದು ಎಫ್‌ಆರ್‌ಎಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿದ್ದರೂ, ಕೆಲವು ರಾಜ್ಯವು ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ತರ್ಕಬದ್ಧಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ರಾಜ್ಯವು ಕಠಿಣ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದು ಮಧ್ಯಮ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಬಾಕಿ ಉಳಿದಿರುವ ಋಣಭಾರ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಗಳ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಬೀರಬಹುದು. ಇದಲ್ಲದೆ, ಏಪ್ರಿಲ್ 2019 ರಲ್ಲಿ ಆರ್‌ಬಿಐ ಹಣಕಾಸು ನೀತಿ ವರದಿಯು ರಾಜ್ಯಗಳ ರಾಜ್ಯವು ವೆಚ್ಚ ಗುಣವು ಅದರ ಬಂಡವಾಳ ವೆಚ್ಚ ಗುಣಕ 2 ಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ 0.82 ಆಗಿದೆ. ಜಿಎಸ್‌ಡಿಪಿಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ರಾಜ್ಯವು ಭವಿಷ್ಯದ ವೆಚ್ಚ ಬದಲಾಯಿಸುವ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸೂಕ್ತವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಆರ್‌ಬಿಐ ವರದಿ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.

ರಾಜ್ಯ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಸುಧಾರಿಸುವುದು: ಬಜೆಟ್ ನಿರ್ಬಂಧಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಒಂದು ಮಾರ್ಗವೆಂದರೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವೆಚ್ಚಗಳಿಂದ ಗರಿಷ್ಠ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ರಾಜ್ಯವು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವೆಚ್ಚದ ದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವತ್ತ ಗಮನಹರಿಸಬೇಕು. ಮೊಹಂತಿ ಮತ್ತು ಭಾನುಮೂರ್ತಿ(2020) ಅವರು ತಿಳಿಸಿರುವಂತೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಇನ್‌ಪುಟ್ ಮತ್ತು ಔಟ್‌ಪುಟ್‌ಗಳನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಸುಧಾರಿಸಲು ದೊಡ್ಡ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ, ಉತ್ತಮ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಿತರಣಾಕಾರ್ಯ ವಿಧಾನವನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಇನ್‌ಪುಟ್-ಔಟ್‌ಪುಟ್-ಫಲಿತಾಂಶ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ. ಇದೇ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯದ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳಿಗೆ(ಎಸ್‌ಡಿಜಿ) ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಹರಿವನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುವುದು: ಯೋಜನಾ ಇಲಾಖೆ ಮಾಡಿದ ಸ್ಥೂಲ ಅಂದಾಜುಗಳು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ ಎಸ್‌ಡಿಜಿಗಳನ್ನು ನಿಗದಿತ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸಲು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ರೂ.10 ಲಕ್ಷಕೋಟಿ ಬೇಕಾಗಬಹುದು ಎಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಬಜೆಟ್‌ಗಾತ್ರವು ಸುಮಾರು ರೂ.2.5 ಲಕ್ಷಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳೊಂದಿಗೆ, ಎಸ್‌ಡಿಜಿಯ ಅಗತ್ಯತೆಗಳು ಸರ್ಕಾರದ ಹಣಕಾಸಿನ ಮೇಲೆ ಒತ್ತಡವನ್ನು ಹೇರಲಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಎಸ್‌ಡಿಜಿ ಹಣಕಾಸಿನ ಮೂಲಗಳು, ಹಣಕಾಸಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳ ಮೇಲೆ ಅದರ ಪ್ರಭಾವ ಮತ್ತು ಇತರ ಸ್ಥೂಲ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳ ಮೇಲೆ ಎಸ್‌ಡಿಜಿಗಳ ಪ್ರಭಾವದ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಚಿಸಲು ಇದು ಅತ್ಯಂತ ಸೂಕ್ತ ಸಮಯವಾಗಿದೆ. ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, 2030 ರವರೆಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ದೀರ್ಘವಾದ ದೂರದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳ ಸಾಧನೆಗೆ- ಸ್ಥಿರವಾದ ಮ್ಯಾಕ್ರೋ(ಸಮಗ್ರ) ಫ್ರೇಮ್‌ವರ್ಕ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಸಮಯವು ತುಂಬಾ ಅನುಕೂಲಕರವಾಗಿದೆ. ಅಂತಹ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳಿಲ್ಲದೆ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಂತಹ ಬೃಹತ್ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದು ತುಂಬಾ ಸೀಮಿತವಾಗಿದೆ.

ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ತರ್ಕಬದ್ಧಗೊಳಿಸುವುದು: ಮೊದಲೇ ಚರ್ಚಿಸಿದಂತೆ, ಕರ್ನಾಟಕವು ಪ್ರಸ್ತುತ 1830 ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಇವುಗಳಿಗೆ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡುವುದು ಒಂದು ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿದ್ದರೂ, ಅಂತಹ ದೊಡ್ಡ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಯೋಜನೆಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯು ಆಡಳಿತದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಮಿತಿಗೊಳಿಸಿದೆ. ಇದನ್ನುದ್ದಕ್ಕೂ ಮತ್ತು ಪಾರದರ್ಶಕ ಆಡಳಿತದ ಮೂಲಕ ತರ್ಕಬದ್ಧಗೊಳಿಸುವ ಮೂಲಕ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಬಹುದು. ನೀತಿ ಆಯೋಗ ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿರುವಂತೆ, 1830 ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ತರ್ಕಬದ್ಧಗೊಳಿಸಿ, ಅವುಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಬಹುದಾದ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ತರುವುದು ಪ್ರಮುಖ ಆದ್ಯತೆಯಾಗಬೇಕು.

ರಾಜಸ್ವ ಮೂಲಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವ ಮಾರ್ಗಗಳು: ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಪಾಲು ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದರೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತು ಜಿಎಸ್‌ಟಿ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ, ರಾಜ್ಯದ ಸ್ವಂತತೆರಿಗೆ ರಾಜಸ್ವದ ಮೇಲಿನ ಒತ್ತಡವು ಹಲವು ಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ, ಜೂನ್ 2022 ರ ನಂತರ ಜಿಎಸ್‌ಟಿ ಪರಿಹಾರದ ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಅನಿಶ್ಚಿತತೆ ಎದುರಾಗಿದೆ. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಅನುದಾನದಲ್ಲಿ ಕುಸಿತವಾಗಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ರಾಜ್ಯವು ರಾಜಸ್ವದ ಪರ್ಯಾಯ ಮೂಲಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ. ಈ ಅನಿಶ್ಚಿತತೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವ ಮತ್ತು ಸರಿಪಡಿಸುವ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಐಟಿ ಸೇವೆಗಳ ಬಳಕೆಯ ಮೂಲಕ ತೆರಿಗೆ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದು ರಾಜ್ಯವು ಮಾಡಬಹುದಾದ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಮಾರ್ಗವಾಗಿದೆ. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಅಂದಾಜಿನ ಪ್ರಕಾರ ಪರೋಕ್ಷತೆರಿಗೆ ಆದಾಯದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 0.8ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರವಾಗಿದೆ. ಇದು ಆದಾಯ ಕ್ರೋಢೀಕರಣಕ್ಕೆ ಇರುವ ಹೆಚ್ಚಿನ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಮದಿರಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯದ ಆಸ್ತಿ ಹಣಗಳಿಕೆಯಿಂದ ತೆರಿಗೆಯೇತರ ಆದಾಯ ಹೆಚ್ಚಿಸಬಹುದು. ಸರ್ಕಾರವು ಈಗಾಗಲೇ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಭೂ ನಿಗಮ ನಿಯಮಿತದಿಂದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಭೂಮಿಯ ಹಣಗಳಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಈ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯು ಮೂಲಕರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟಾರೆಯ ಆಸ್ತಿ ಹಣಗಳಿಕೆಯನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು.

ಅಗ್ಗದ ನಿಧಿಗಳನ್ನು ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸಲು ಇನ್ನೊಂದು ಮಾರ್ಗವೆಂದರೆ ವಿತ್ತೀಯ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಬೌಂಡ್ಸ್ ಮೂಲಕ ಹಣಕಾಸು ಮಾಡುವುದು.

ಕೇಂದ್ರವು ತನ್ನ ಇತ್ತೀಚಿನ ಬಜೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ರೂಪಾಯಿ-ಡಿನೋಮಿನೇಟೆಡ್ ಸಾರ್ವಭೌಮ ಹಸಿರು ಬಾಂಡ್‌ಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸಲು ಪ್ರಸ್ತಾಪವನ್ನು ಮಾಡಿದೆ, ಆದರೂ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಇದೇ ರೀತಿಯ ಬಾಂಡ್‌ಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸಲು ಅವಕಾಶವಿದೆಯೇ ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿಲ್ಲ. ಸಾರ್ವಭೌಮ ಬಾಂಡ್‌ಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿರುವಾಗ ಮತ್ತು ದೀರ್ಘಕಾಲದವರೆಗೆ ಪ್ರತಿರೋಧವನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ, ಕೇಂದ್ರವು ಮುಂದೆ ಹೋಗಿದೆ, ಸಾಲ ಮತ್ತು ವಿತ್ತೀಯ ಕೊರತೆಗಳನ್ನು ಬೌಂಡ್ಸ್ ಮೂಲಕ ಹಣಕಾಸು ಮಾಡುವುದನ್ನು ರಾಜ್ಯಗಳು ಸಹ ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆಯುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಹಸಿರು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕವು ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ, ಸರ್ಕಾರ ವಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯವು ಹಸಿರು ಬಾಂಡ್‌ಗಳ ಖರೀದಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬಹುದು.

ಸಬ್ಸಿಡಿಗಳ/ಸಹಾಯಧನಗಳನ್ನು ತರ್ಕಬದ್ಧಗೊಳಿಸುವಿಕೆ: Mundle & Sikdar (2020) ಅಂದಾಜಿಸಿದಂತೆ, ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಸಬ್ಸಿಡಿಗಳು (ಮೆರಿಟ್ ಮತ್ತು ನಾನ್-ಮೆರಿಟ್ ಎರಡೂ) 2015-16 ರಲ್ಲಿ ಜಿಎಸ್‌ಡಿಪಿಯ ಶೇಕಡ 8.5ರಷ್ಟು ಇರುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಇತ್ತೀಚಿನ ಅಂದಾಜುಗಳು ಲಭ್ಯವಿದೆ. ಇದು ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟದ ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು. ಇತ್ತೀಚಿನ ಅವಧಿಗೆ ಇದನ್ನು ಅಂದಾಜಿಸಬಹುದಾದರೂ, ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸಬ್ಸಿಡಿಗಳು ಯಾವುದೇ ಹೋಲಿಸಬಹುದಾದ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿವೆ. ಅದರೊಳಗೆ ಅರ್ಹವಲ್ಲದ ಘಟಕಗಳು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿವೆ ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಮೆರಿಟ್-ಅಲ್ಲದ ಸಹಾಯಧನಗಳ/ಸಬ್ಸಿಡಿಗಳ ತ್ವರಿತ ತರ್ಕಬದ್ಧಗೊಳಿಸುವಿಕೆಯು ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶವಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಮಾಡುವ

ಮೂಲಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟ ಮಾರ್ಗ.

ಮೇಲಿನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಹೊರತಾಗಿ, ಈ ಹಿಂದೆ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡಲಾದ ಕೆಲವು ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಹಣಕಾಸು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪರಿಶೀಲನಾ ಸಮಿತಿಯ ಶಿಫಾರಸಿನಂತೆ ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಬಾಕಿ ಉಳಿದಿರುವ ಋಣಬಾರ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಸುಸ್ಥಿರ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ತರಲು ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ಅವಧಿಯ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಸದರಿ ಸಮಿತಿಯು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದ ಶಿಫಾರಸುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಮರುಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಮತ್ತು ಮರುಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಬಹುದು.

ಕರ್ನಾಟಕ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪಾತ್ರ

ಸಾರಾಂಶ

ಈ ಅಧ್ಯಾಯವು ಕರ್ನಾಟಕದ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಅವಕಾಶಗಳು ಮತ್ತು ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಮೌಲೀಕರಿಸುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕವು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ವೇಗವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಸೇವಾ ವಲಯದೊಂದಿಗೆ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕೀಕರಣಗೊಂಡ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಇದು ಐತಿಹಾಸಿಕವಾಗಿ ತನ್ನ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಲು ದೃಢವಾದ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಕರ್ನಾಟಕದಿಂದ ಅನೇಕ ಖಾಸಗಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯದ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು (PSB) ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿವೆ. ಭಾರತದ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲ ಮತ್ತು ಜಿಡಿಪಿ ಅನುಪಾತವು 1991-92 ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 25 ರಿಂದ 2020-21 ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 58ಕ್ಕೆ ಏರಿತು. ಈ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಕೊಡುಗೆ ತುಲನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿದೆ. 2019-20 ರ ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಜಿಎಸ್‌ಡಿಪಿ(GSDP) ಅನುಪಾತಕ್ಕೆ ಅದರ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲ ಶೇಕಡ 40.5 ರಷ್ಟಿದೆ. ಇದು ತನ್ನ ನೆರೆಯ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗಿಂತ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯಿದೆ. ಉತ್ಪಾದನೆ, ಸಾರಿಗೆ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರದಂತಹ ವಲಯಗಳು ತಮ್ಮ ಆರ್ಥಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅಸಮರ್ಪಕ ಸಾಲವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ಕರ್ನಾಟಕವು ತುಲನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಕಡಿಮೆ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲದ ಪ್ರವೇಶಾತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದರಿಂದ ಸಣ್ಣ ಉದ್ಯಮಗಳು, ಸ್ವಯಂ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳು ಮತ್ತು ರೈತರಂತಹ ಅನೇಕ ಸಾಲಗಾರರು ಸಾಲ-ನಿರ್ಬಂಧಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದು, ಇವರು ಸಹಕಾರಿ ಸಾಲ ಸಂಘಗಳು ಅಥವಾ ಸ್ಥಳೀಯ ಲೇವಾದೇವಿದಾರರಂತಹ ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಇದು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಮೂಲಗಳ ಮೇಲೆ ಅತಿಯಾದ ಹಣಕಾಸಿನ ಅವಲಂಬನೆಯು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ರಾಜ್ಯದೊಳಗೆ ಔಪಚಾರಿಕ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಹಣಕಾಸು ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವುದು ನಿರ್ಣಾಯಕವಾಗಿದೆ. ಯಾವುದೇ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಬ್ರಾಂಚ್/ಬಿ.ಸಿ.(B.C.)ಗಳು ಅಥವಾ ಐಪಿಪಿಬಿ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಗ್ರಾಮಗಳ ಮಾನದಂಡಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ದಿನಾಂಕ: 31.10.2021ಕ್ಕೆ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳು ಜನ್‌ಥನ್ ದರ್ಶಕ್ ಆಫ್(APP)ನಲ್ಲಿ ನವೀಕರಿಸಿದ ಡೇಟಾದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಬ್ಯಾಂಕಿಲ್ಲದ ಗ್ರಾಮವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹಣಕಾಸು ಸೇವೆಗಳ ಇಲಾಖೆಯು, ಹಣಕಾಸು ಸಚಿವಾಲಯ, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ತಿಳಿಸಿದೆ. ಬ್ಯಾಂಕ್-ಆಫ್-ದಿ ಎನ್ವಲಪ್(back-of-the-envelope) ಮಾಡಿರುವ ಅಂದಾಜಿನ ಸಲಹೆ ಪ್ರಕಾರ, ಕರ್ನಾಟಕವು ತನ್ನ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲ ಮತ್ತು ಜಿಎಸ್‌ಡಿಪಿ(GSDP) ಅನುಪಾತವನ್ನು ಈಗಿರುವ ಶೇಕಡ 40.5 ರಿಂದ ಶೇಕಡ 50ಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಿದರೆ, ಅದು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ತನ್ನ ಜಿಎಸ್‌ಡಿಪಿ(GSDP)ಗೆ ಶೇಕಡ 1.42 ಹೆಚ್ಚು ಸೇರಿಸಬಹುದು.

ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು

- ❑ ವ್ಯಾಪಾರ, ಸಾರಿಗೆ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕಾ ವಲಯದಲ್ಲಿನ ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ವ್ಯವಹಾರಗಳು ಸಾಲದ ನಿರ್ಬಂಧಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿವೆ.
- ❑ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಕೃಷಿ ಪತ್ತಿನ ಸಹಕಾರ ಸಂಘ ಮತ್ತು ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.
- ❑ ಸಾಲಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಬಿಸಿ(ಬಿಸಿನೆಸ್ ಕರೆಸ್‌ಪಾಂಡೆನ್ಸ್) ಔಟ್‌ಲೆಟ್‌ಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಲು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.
- ❑ ಸೈಬರ್ ಭದ್ರತಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಡಿಜಿಟಲ್ ಪಾವತಿಗಳು ಮತ್ತು ಫಿನ್‌ಟೆಕ್‌ನಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ನಾಯಕತ್ವದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ.
- ❑ 2025-26ರ ವೇಳೆಗೆ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲ ಮತ್ತು GSDP ಅನುಪಾತವನ್ನು ಶೇ. 50ರಷ್ಟು ತಲುಪುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು.

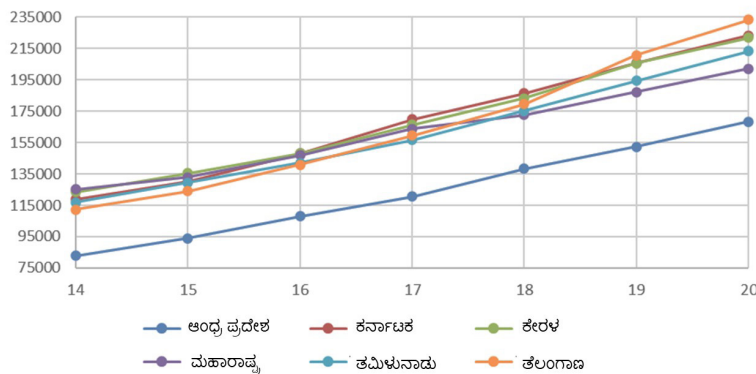
5.1. ಕರ್ನಾಟಕದ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಪಕ್ಷಿನೋಟ

ಕರ್ನಾಟಕವು ಜಿಡಿಪಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿನ 5ನೇ ಅತಿದೊಡ್ಡ ರಾಜ್ಯವಾಗಿದ್ದು, ದೊಡ್ಡ ರಾಜ್ಯಗಳ ಪೈಕಿ ತಲಾ ಜಿಡಿಪಿಯಲ್ಲಿ 3ನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ. ಇತ್ತೀಚಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕವು ಅತ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಕಂಡಿದೆ. ಕಳೆದ ಏಳು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಎಸ್‌ಜಿಡಿಪಿಯಲ್ಲಿ ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ಶೇಕಡ 8ರಷ್ಟು ಬೆಳವಣಿಗೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಇದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸರಾಸರಿ ಬೆಳವಣಿಗೆ ದರಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕವು ಐಟಿ, ಜೈವಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಎಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ನಂತಹ ಜ್ಞಾನ ಆಧಾರಿತ ಉದ್ಯಮಗಳೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಮುಖ ರಾಜ್ಯವಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದೆ. 2019-20ನೇ ಸಾಲಿನ ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ 42.16 ಶತಕೋಟಿ ಡಾಲರ್ ಮೊತ್ತದ ಐಟಿ ಮತ್ತು ಐಟಿಇಎಸ್ ರಫ್ತು ಮಾಡಿ, ರಾಜ್ಯವು ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಜ್ಞಾನ-ಆಧಾರಿತ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಇದು ವಿದ್ಯಾವಂತ ಮತ್ತು ನುರಿತ ಕಾರ್ಮಿಕ ಪಡೆಯನ್ನೂ ಹೊಂದಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು ಆದ್ಯತೆಯ ಹೂಡಿಕೆ ತಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಭಾರತದ ಒಟ್ಟು ವಿದೇಶಿ ನೇರ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆಯಲ್ಲಿನ(ಎಫ್‌ಡಿಐ) ಒಳಹರಿವಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 9 ರಷ್ಟು ಕರ್ನಾಟಕದ ಪಾಲಿದೆ. 2019-20 ರಲ್ಲಿ, ತೃತೀಯ ವಲಯವು ಪ್ರಸ್ತುತ ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ GSVA (ಒಟ್ಟು ರಾಜ್ಯದ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆ) ಗೆ ಶೇಕಡ 66.19 ರಷ್ಟು ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿದೆ. ನಂತರ ದ್ವಿತೀಯ ವಲಯವು ಶೇಕಡ 22.29 ರಷ್ಟು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ವಲಯವು ಶೇಕಡ 11.52 ರಷ್ಟು ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡಿದೆ. ಉತ್ಪಾದನಾ ವಲಯದ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಸೇವಾ ವಲಯವು ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಬೆಳವಣಿಗೆ ಹೊಂದಿಲ್ಲದಿರುವುದು ಕುತೂಹಲಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಸೇವಾ ವಲಯದ ಪಾಲು 2015-16 ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 64 ರಿಂದ 2019-20 ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 66.19ಕ್ಕೆ ಏರಿತರೆ, ಉತ್ಪಾದನಾ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಪಾಲು ಶೇಕಡ 23.39 ರಿಂದ ಶೇಕಡ 22.29 ಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿದೆ.

5.1.1 ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ - ತುಲನಾತ್ಮಕ ಅಧ್ಯಯನ

ಈ ಅಧ್ಯಯನವು ಕರ್ನಾಟಕದ ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ ಮತ್ತು ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು, ಪ್ರಮುಖ ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳು ಹಾಗೂ ಒಳನೋಟಗಳನ್ನು ಹೋಲಿಸಬಹುದಾದ ರಾಜ್ಯಗಳ ಜೊತೆ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕವು ತುಲನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕೀಕರಣಗೊಂಡ ರಾಜ್ಯವಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ಇದಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಬಹುದಾದ ರಾಜ್ಯಗಳು ಸಹ ಒಂದೇ ರೀತಿಯದ್ದಾಗಿರಬೇಕು. ತಲಾ ಆದಾಯ, ಬಡತನ ಪ್ರಮಾಣ, ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ಪ್ರಮಾಣ, ಜಿಡಿಪಿ ಮತ್ತು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಮಟ್ಟಗಳ ಸಮಾನ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು, ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ಒಳನೋಟಗಳನ್ನು ಹೊರತೆಗೆಯಲು ಹೋಲಿಸಬಹುದು. ಗೋವಾ ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ಕರ್ನಾಟಕದ ಎಲ್ಲಾ ನೆರೆಯ ರಾಜ್ಯಗಳು ಈ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುತ್ತವೆ. ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ, ಕೇರಳ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ, ತಮಿಳುನಾಡು ಮತ್ತು ತೆಲಂಗಾಣ ಇವುಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗಾಗಿ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಬಹುದಾದ ರಾಜ್ಯಗಳಾಗಿದ್ದು, ಈ ಎಲ್ಲಾ ರಾಜ್ಯಗಳು ದೊಡ್ಡ ರಾಜ್ಯಗಳಾಗಿವೆ. 3 ಕೋಟಿಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತು ಈ ರಾಜ್ಯಗಳ ಜಿಎಸ್‌ಡಿಪಿಯು 130 ಬಿಲಿಯನ್ ಡಾಲರ್‌ಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಹೋಲಿಸಬಹುದಾದ ರಾಜ್ಯಗಳು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸರಾಸರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ತಲಾ ಆದಾಯವನ್ನು ಮತ್ತು ಶೇಕಡ 15 ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕಡಿಮೆ ಬಡತನವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ.

ಚಿತ್ರ 5.1: 2013-14 ರಿಂದ 2019-20 ರವರೆಗೆ ರಾಜ್ಯವಾರು ಜಿಎಸ್‌ಡಿಪಿ

ಮೂಲ: MoSPI GSDP ಡೇಟಾ

ಕಳೆದ ಆರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಆರ್ಥಿಕತೆ ಅತ್ಯಂತ ವೇಗವಾಗಿ ಬೆಳೆದಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ತಲಾ ಜಿಎಸ್‌ಡಿಪಿ 2013-14ರಲ್ಲಿ ರೂ. 1,18,829 ರಿಂದ 2019-20 ರಲ್ಲಿ ರೂ. 2,23,175 ಕ್ಕೆ ದ್ವಿಗುಣಗೊಂಡಿದೆ. ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷ 2019-20 ರಲ್ಲಿ, ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಎಲ್ಲಾ ಆರು ರಾಜ್ಯಗಳು ರೂ. 2 ಲಕ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ತಲಾ ಜಿಎಸ್‌ಡಿಪಿನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಮತ್ತು ಅದರ ನೆರೆಹೊರೆಯವರ ತಲಾವಾರು ಜಿಎಸ್‌ಡಿಪಿಯ ವಿಕಾಸವನ್ನು ಚಿತ್ರ 5.1 ರಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷ 2017-18 ಮತ್ತು 2018-19 ರ ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಕುಸಿಯಿತು, ಇದು 2019 ರಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುವ ಸುಲಭ ಶ್ರೇಯಾಂಕಗಳಿಗೆ ಜರುಗಿದ್ದರಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು 13ನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 5.1 : ಆರ್ಥಿಕ ಅಸ್ಥಿರಗಳ ರಾಜ್ಯವಾರು ಹೋಲಿಕೆ

ರಾಜ್ಯಗಳು	ತಲಾ ಜಿಎಸ್‌ಡಿಪಿ	5 ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಜಿಎಸ್‌ಡಿಪಿ ಬೆಳವಣಿಗೆ (2015-20)		ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುವ ಶ್ರೇಣಿ
		ವಾಸ್ತವಿಕ	ನಾಮ ಮಾತ್ರ	
ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ	168480	8.7%	13.1%	1
ಕರ್ನಾಟಕ	223175	8.5%	12.3%	17
ಕೇರಳ	221904	5.9%	10.8%	28
ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ	202130	6.6%	9.6%	14
ತಮಿಳುನಾಡು	213396	7.0%	10.9%	13
ತೆಲಂಗಾಣ	233325	8.9%	13.6%	3

ಮೂಲ: MoSPI; DIPP

5.2. ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಬೆಳವಣಿಗೆ

ಒಂದು ಪ್ರದೇಶದ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ವಲಯ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತದೆ (Levine (2005). ಕಿಂಗ್ & ಲೆವಿನ್ (1993)ರ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಅಧ್ಯಯನಗಳು, ದೇಶದ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಮಟ್ಟವು ಮುಂದಿನ 10-30 ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಅದರ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ದರವನ್ನು ಊಹಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಎಂದು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಗೈಸೊ ಮತ್ತು ಇತರರು (2005), ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಅವಲಂಬಿತ ವಲಯಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಹಣಕಾಸಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ದೃಢೀಕರಿಸುತ್ತದೆ. ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವ ಹಣಕಾಸು ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ದೇಶಗಳು ಬಾಹ್ಯ ಹಣಕಾಸಿನ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚು ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿರುವ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಣತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ ಎಂದು Svaleryd & Vlachos (2005) ಕಂಡುಕೊಂಡರು. ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ವಲಯದ ಸ್ಪರ್ಧೆಯು ಆದಾಯ ಮತ್ತು ಲಿಂಗ ಅಸಮಾನತೆ ಎರಡರ ಕುಸಿತದೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿದೆ ಎಂದು ಇತ್ತೀಚಿನ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅನಿಯಂತ್ರಣದೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಹೆಚ್ಚಳವು ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತದೆ. (Popov & Zaharia (2016), Beck, Levine, & Levkov (2010), Ilyina & Samaniego (2011) ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವೇಗವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು, ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ತೀವ್ರತೆಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತವೆ. ಇದು, ಸಮರ್ಥ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು, ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಿಂದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಕಡೆಗೆ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ರಿಸ್ಕ್ ಕ್ಯಾಪಿಟಲ್ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಸಾಲವು ಜ್ಞಾನ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ಆಂಗ್ & ಮ್ಯಾಡ್ಸನ್ (2012) ಅಧ್ಯಯನವು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಹೆಚ್ಚು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ದೇಶಗಳು ಹೆಚ್ಚು ನವೀನವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಒಂದು ಹಂತದವರೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಉತ್ತಮವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಸಂಶೋಧನಾ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ತೋರಿಸುತ್ತವೆ. ಇದು ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ನಿಧಾನಗತಿಯಾಗಿಸಿ, ನಂತರ ಒಟ್ಟು ಉತ್ಪಾದಕತೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಹಾನಿಕಾರಕವಾಗಿದೆ (Cecchetti & Kharroubi, (2012). ವಿವೇಚನಾಶೀಲ ನಿಯಮಗಳಲ್ಲಿನ ಸಡಿಲಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ ಸಾಧಿಸಿದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಾಲದ ಬೆಳವಣಿಗೆ, ಅಸಮರ್ಥ ಬಂಡವಾಳ ಹಂಚಿಕೆ ಮತ್ತು ಅಶಕ್ತ ಸಾಲ ಮರುಪಾವತಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿ, ನೈತಿಕ ಅಪಾಯವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಬಹುದು

(ಮನ್ನಿಲ್, ನಿಶೇಶ್, ಮತ್ತು ತಂತ್ರಿ, 2021). ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ, ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಉತ್ತಮ ನಿಯಂತ್ರಣ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಆಧಾರಿತ ಮತ್ತು ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಹಣಕಾಸು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಅತ್ಯಗತ್ಯ ಎಂದು ಇದುವರೆಗೆ ನಡೆದಿರುವ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ.

5.3. ಕರ್ನಾಟಕದ ಹಣಕಾಸು ವಲಯ

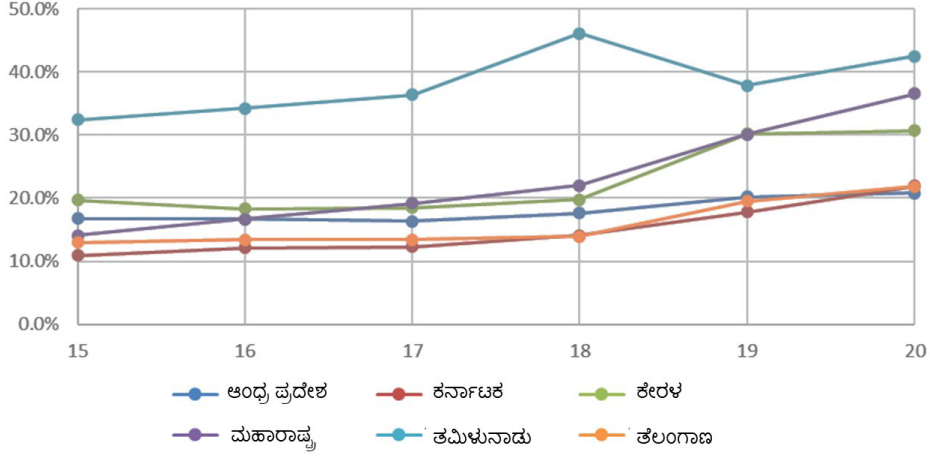
ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲಕ್ಕೆ ಜಿಡಿಪಿ ಅನುಪಾತ, ಸಾಲದ ಬೆಳವಣಿಗೆ, ತಲಾ ಸಾಲ ಮತ್ತು ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲದ ಒಳಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ/ವಿಸ್ತರಣೆ, ಈ ಚಲಕಗಳನ್ನು ಐದು ನೆರೆಯ ರಾಜ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿ, ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವ ಮೂಲಕ ಕರ್ನಾಟಕದ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲ ಮತ್ತು ಜಿಎಸ್‌ಡಿಪಿ ಅನುಪಾತವು ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಔಪಚಾರಿಕತೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ವಿಶ್ವಬ್ಯಾಂಕ್ ಮತ್ತು ಐಎಂಎಫ್‌ನಂತಹ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ದೇಶದ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಅಳೆಯಲು ಬಳಸುವ ಮಾಪನವಾಗಿದೆ. ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷ 2019-20 ರಲ್ಲಿ, ಕರ್ನಾಟಕವು ಶೇಕಡ 40.5 ರಷ್ಟು ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲ ಮತ್ತು ಜಿಡಿಪಿ ಅನುಪಾತವನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು. ಇದು ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಸರಾಸರಿ ಶೇಕಡ 56.7 ಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕವು, ತೆಲಂಗಾಣ ಮತ್ತು ತಮಿಳುನಾಡು ರಾಜ್ಯಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲ ಮತ್ತು ಜಿಡಿಪಿ ಅನುಪಾತವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಎಸ್‌ಡಿಜಿಪಿ ಮತ್ತು ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲದ ಅನುಪಾತವು ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕಿಂತ 2.5 ಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಇದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 5.2: ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಚಲಕಗಳ ರಾಜ್ಯವಾರು ಹೋಲಿಕೆ				
ರಾಜ್ಯಗಳು	ರಾಜ್ಯವಾರು ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲ	ಜಿಡಿಪಿಗೆ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲ	ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲದ ಒಳಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ	ಸಾಲದ ಬೆಳವಣಿಗೆ (ಸರಾಸರಿ 5 ವರ್ಷ)
ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ	65093	38.6%	20.8%	15.5%
ಕರ್ನಾಟಕ	90301	40.5%	22.0%	10.1%
ಕೇರಳ	87359	39.4%	30.7%	10.8%
ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ	204767	101.3%	36.6%	7.8%
ತಮಿಳುನಾಡು	113307	53.1%	42.5%	8.3%
ತೆಲಂಗಾಣ	120244	51.5%	21.8%	8.9%

ಮೂಲ: MoSPI; RBI ತ್ರೈಮಾಸಿಕ ರಾಜ್ಯವಾರು ಸಾಲದ ಮಾಹಿತಿ; ಜನಗಣತಿ 2001

ಕರ್ನಾಟಕದ ತಲಾವಾರು ಜಿಎಸ್‌ಡಿಪಿಯು ತಮಿಳುನಾಡುಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿರುವ ಮತ್ತು ತೆಲಂಗಾಣಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರವಾಗಿದ್ದರೂ ಸಹ, ಕರ್ನಾಟಕದ ತಲಾವಾರು ಸಾಲವು ತಮಿಳುನಾಡುಗಿಂತ ಶೇಕಡ 21.4 ಮತ್ತು ತೆಲಂಗಾಣ ಶೇಕಡ 25 ರಷ್ಟು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲದ ಒಳಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಅನುಪಾತದಂತೆ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲದ ಖಾತೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯಾಗಿದೆ. 2014-15 ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 10.9 ರಿಂದ 2019-20 ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 22ಕ್ಕೆ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲದ ಒಳಹರಿವು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ದ್ವಿಗುಣಗೊಂಡಿದೆ. ಇದು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ದರಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಹಾಗೂ ತಮಿಳುನಾಡುಗಿಂತಲೂ ಕಡಿಮೆ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಅನೇಕ ಕುಟುಂಬಗಳು ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ, ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಒಳಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಕುಟುಂಬಗಳು ತಮ್ಮ ಸಾಲದ ಅಗತ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ, ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ಹಣ ಸಾಲ ನೀಡುವವರನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿವೆ ಎಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಇತ್ತೀಚಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಲದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ಕರ್ನಾಟಕವು ಶೇಕಡ 10.1ರಷ್ಟು ಸಿಎಜಿಆರ್‌ನೊಂದಿಗೆ ಉಳಿದವುಗಳಿಗಿಂತ ಉತ್ತಮವಾಗಿದ್ದು, ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದ ನಂತರದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ, ಕರ್ನಾಟಕದ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್‌ನಲ್ಲಿನ ವಿವಿಧ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯ ಮಾಪನಗಳು ಸಾಲದ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಕರ್ನಾಟಕವು ತುಲಾನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಅವಕಾಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ ಎಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಚಿತ್ರ 5.2 : 2013-14 ರಿಂದ 2019-20 ರವರೆಗೆ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಿಂದ ಭಾಗಿಸಿದ ರಾಜ್ಯವಾರು ಬಾಕಿ ಇರುವ ಸಾಲಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ

ಮೂಲ: ಆರ್‌ಬಿಐ ತ್ರೈಮಾಸಿಕ BSR-1 ಶೆಡ್ಯೂಲ್ಡ್ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಕ್ರೆಡಿಟ್; ಜನಗಣತಿ 2011

5.3.1 ವಲಯವಾರು ಸಾಲ ವಿತರಣೆ

ಕೋಷ್ಟಕ 5.3 : ಜಿಎಸ್‌ಡಿಪಿಗೆ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲದ ರಾಜ್ಯವಾರು ಹೋಲಿಕೆ,

ರಾಜ್ಯಗಳು	ಕೃಷಿ	ಕೈಗಾರಿಕೆ	ಸಾರಿಗೆ	ಸೇವಾವಲಯ	ವ್ಯಾಪಾರ	ಹಣಕಾಸು
ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ	40.1%	33.5%	10.7%	7.0%	50.2%	24.0%
ಕರ್ನಾಟಕ	56.7%	57.7%	11.2%	11.9%	29.2%	45.5%
ಕೇರಳ	100.0%	21.3%	13.2%	7.5%	22.0%	122.6%
ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ	47.1%	124.1%	50.9%	21.6%	74.2%	204.7%
ತಮಿಳುನಾಡು	82.7%	45.2%	19.2%	10.9%	42.5%	97.6%
ತೆಲಂಗಾಣ	45.4%	107.2%	21.6%	10.5%	24.9%	32.7%

ಮೂಲ: MoSPI; ಸೆಕ್ಷರ್ 2019-20ರ ಪ್ರಕಾರ ಆರ್‌ಬಿಐ ತ್ರೈಮಾಸಿಕ ರಾಜ್ಯವಾರು ಸಾಲದ ಮಾಹಿತಿ

ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವಲಯಕ್ಕೆ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲ ಮತ್ತು ಜಿಎಸ್‌ಡಿಪಿ ಅಂಶಗಳ ನಡುವಿನ ಅನುಪಾತದ ಹೋಲಿಕೆಯನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 5.3 ರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ. ವಲಯವಾರು ಸಾಲ ವಿತರಣೆಯಿಂದ ಉಂಟಾದ ಸಾಲದ ಕೊರತೆಯ ಪರಿಣಾಮ ವಲಯಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ರಾಜ್ಯದಂತೆ, ಕರ್ನಾಟಕವು ಕೃಷಿ (ಶೇಕಡ 56.7) ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕಾ ವಲಯದಲ್ಲಿ (ಶೇಕಡ 57.7) ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಾಲ ಮತ್ತು ಜಿಎಸ್‌ಡಿಪಿ ಅನುಪಾತವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಆದರೂ, ಇದು ಕೃಷಿ ಸಾಲ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸಾಲ ಎರಡರಲ್ಲೂ 3 ನೇ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕವು ಸೇವಾ ಸಾಲದಲ್ಲಿ 2 ನೇ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಸಾರಿಗೆ (ಶೇಕಡ 10.7) ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರ ವಲಯದಲ್ಲಿ (ಶೇಕಡ 29.2) ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ 5 ಮತ್ತು 4ನೇ ಸ್ಥಾನಗಳೊಂದಿಗೆ ಹಿಂದುಳಿದಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕವು ಸಾರಿಗೆ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೆ ತನ್ನ ಸಾಲದ ಹೊರಹರಿವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ ಎಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ, ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಾಲ ಮತ್ತು ಜಿಎಸ್‌ಡಿಪಿ ಅನುಪಾತವು ತೆಲಂಗಾಣದ ಅರ್ಧದಷ್ಟಿದ್ದು, ಈ ಅಂತರವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದನಾ ವಲಯದ ಪುನರುಜ್ಜೀವನಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾಗಿದೆ.

5.3.2 ಬ್ಯಾಂಕ್‌ನ ವಿವಿಧ ಗುಂಪಿನಿಂದ ಸಾಲ ವಿತರಣೆ

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಖಾಸಗಿ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯದ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳ (ಪಿಎಸ್‌ಬಿ) ಸಾಲ ವಿತರಣೆಯು ಇತರ ರಾಜ್ಯಗಳಂತೆಯೇ ಇದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಹಣಕಾಸು ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳು (SFBs) ಸಾಲದ ಶೇಕಡ 0.3ರಷ್ಟು ಪಾಲನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಸಣ್ಣ ಹಣಕಾಸು ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳಿಂದ ಸಾಲ ನೀಡುವ ಪಾಲನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಅವಕಾಶವಿದ್ದು, ಇವುಗಳು ಆದ್ಯತಾ ವಲಯವನ್ನು ಪೂರೈಸಬಲ್ಲ ಸ್ಥಾಪಿತ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಾಗಿವೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವು ಸಣ್ಣ ಉದ್ಯಮಗಳು, ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಅತಿ ಸಣ್ಣ ರೈತರು ಮತ್ತು ಅಸಂಘಟಿತ ವಲಯಕ್ಕೆ ಸಾಲ ನೀಡುವಲ್ಲಿ ಪರಿಣತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 5.4: ಬ್ಯಾಂಕ್ ಪ್ರಕಾರದನ್ವಯ ರಾಜ್ಯವಾರು ಸಾಲದ ವಿತರಣೆ

ರಾಜ್ಯಗಳು	ಖಾಸಗಿ	ಸಾರ್ವಜನಿಕ	ಆರ್‌ಆರ್‌ಬಿ	ಸಣ್ಣ ಹಣಕಾಸು
ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ	18.7%	73.5%	7.8%	0.1%
ಕರ್ನಾಟಕ	39.9%	55.1%	4.7%	0.3%
ಕೇರಳ	39.9%	53.3%	5.3%	1.4%
ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ	40.7%	58.7%	0.4%	0.3%
ತಮಿಳುನಾಡು	40.6%	57.1%	1.3%	1.0%
ತೆಲಂಗಾಣ	32.4%	63.9%	3.7%	0.0%

ಮೂಲ: ಆರ್‌ಬಿಐ ತ್ರೈಮಾಸಿಕ ರಾಜ್ಯವಾರು ಸಾಲ ಮಾಹಿತಿ 2019-20

5.3.3 ಪರಿಶಿಷ್ಟ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬ್ಯಾಂಕು(ಎಸ್‌ಸಿಬಿ)ಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಇತರ ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸಾಲದ ವಿತರಣೆ

ಕೋಷ್ಟಕ 5.5: ಎಸ್‌ಸಿಬಿ ಸಾಲಕ್ಕೆ ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ವಯ ರಾಜ್ಯವಾರು ಸಾಲದ ಅನುಪಾತ

ರಾಜ್ಯಗಳು	ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕ್	ಎನ್‌ಬಿಎಫ್‌ಸಿ ಎಂಎಫ್‌ಐ	ಎಚ್‌ಎಫ್‌ಸಿ
ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ	8.9%	0.2%	6.2%
ಕರ್ನಾಟಕ	9.8%	2.8%	12.2%
ಕೇರಳ	16.5%	2.8%	5.6%
ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ	9.5%	0.6%	7.0%
ತಮಿಳುನಾಡು	4.3%	3.6%	8.0%
ತೆಲಂಗಾಣ	3.6%	0.1%	11.9%

ಮೂಲ: ಆರ್‌ಬಿಐ ತ್ರೈಮಾಸಿಕ ರಾಜ್ಯವಾರು ಕ್ರೆಡಿಟ್ ಡೇಟಾ 2019-20; MFIN ವರದಿ 2020; ಆರ್‌ಬಿಐ ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ನಗರ ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳ ರಾಜ್ಯವಾರು ವಾರ್ಷಿಕ ಖಾತೆ 2019-20

ಶೆಡ್ಯೂಲ್ಡ್ ಕಮರ್ಷಿಯಲ್ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳನ್ನು (ಎಸ್‌ಸಿಬಿ) ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ಇತರ ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಎನ್‌ಬಿಎಫ್‌ಸಿಗಳು, ಎಂಎಫ್‌ಐಗಳು, ಎಚ್‌ಎಫ್‌ಸಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳು ಮನೆಗಳು ಮತ್ತು ವ್ಯವಹಾರಗಳಿಗೆ ಸಾಲವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ. ಒಟ್ಟು ಬಾಕಿ ಇರುವ ಸಾಲದ ಅನುಪಾತವಾಗಿ ಶೆಡ್ಯೂಲ್ಡ್ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳಿಗೆ (ಎಸ್‌ಸಿಬಿ) ಬಾಕಿ ಇರುವ ಸಾಲವನ್ನು ಅಂದಾಜು ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸಾಲ ನೀಡುವ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಅಳೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ರಾಜ್ಯಗಳಾದ್ಯಂತ ಹೋಲಿಸಲು ಸುಲಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ನ ಸಾಲದ ಪ್ರಮಾಣವು ಒಟ್ಟು ಎಸ್‌ಸಿಬಿ ಸಾಲಕ್ಕೆ ಶೇಕಡ 9.8ರಷ್ಟು, ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಎರಡನೇ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು, ಕೇರಳದ ನಂತರದ ಸ್ಥಾನ ದೊರೆತ್ತಿದ್ದು, ಕೋಷ್ಟಕ 5.5 ರಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಎನ್‌ಬಿಎಫ್‌ಸಿ ಮತ್ತು ಎಂಎಫ್‌ಐಗಳ ಕೊಡುಗೆಯು ಚಿಕ್ಕದಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಇದನ್ನು ಇತರ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಎನ್‌ಬಿಎಫ್‌ಸಿ ಮತ್ತು ಎಂಎಫ್‌ಐಗಳು ಸಣ್ಣ ಸಾಲಗಾರರಿಗೆ

ಕಿರುಬಂಡವಾಳ ಸಾಲಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಸಾಲಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅದರ ಕೊಡುಗೆಯು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದ್ದರೂ, ಇದು ಲಕ್ಷಾಂತರ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಸಾಲ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಹೌಸಿಂಗ್ ಫೈನಾನ್ಸ್ ಕಂಪನಿಗಳ (ಎಚ್‌ಎಫ್‌ಸಿ) ಕೊಡುಗೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಅಗ್ರ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಇದು ಉತ್ತೇಜಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಾಗಿದ್ದು, ಇದು ಕರ್ನಾಟಕದ ವಸತಿ ಮತ್ತು ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮವಾಗಿದೆ.

5.3.4 ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬನೆ

ಭಾರತದಲ್ಲಿ, ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಗ್ರಾಮೀಣ ಹಣಕಾಸು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ. ಇವು ಕೃಷಿ, ಸಣ್ಣ-ಪ್ರಮಾಣದ ಗುಡಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ವಯಂ ಉದ್ಯೋಗದ ಮೇಲೆ ಗಮನವನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿವೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಆರ್‌ಬಿಐ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ನೀಡಲು ಶಾಸನಬದ್ಧ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಲಾಯಿತು. ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲದ ಶೇಕಡ 9ರಷ್ಟು ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತವೆ. ಇದು ತಮಿಳುನಾಡು ಮತ್ತು ತೆಲಂಗಾಣಕ್ಕಿಂತ ಎರಡು ಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚು. ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ವಿಶಾಲವಾದ ಗುಂಪನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಅವೆಂದರೆ ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು, ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಕೃಷಿ ಸಂಘಗಳು ಮತ್ತು ನಗರ ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು. ಕೆಲವು ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಮತ್ತು ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲದ ಪಾಲು ಹೆಚ್ಚು ಹೊರೆಯಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದೊಳಗೆ, ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳಿಂದ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಸಾಲವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ತಲಾ ಆದಾಯ ಮತ್ತು ಬಡತನ ದರದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಉಳಿದವುಗಳಿಗಿಂತ ತುಲನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ಬಡತನವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಬಾಗಲಕೋಟೆ, ಬೀದರ್ ಮತ್ತು ವಿಜಯಪುರದಂತಹ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪಾಲನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಜೊತೆಗೆ ಈ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅಳಿಯಲಾದ ಮಾನದಂಡದ ಪ್ರಕಾರ ಬಡ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಾಗಿವೆ. ಬಡತನ ದರದ ನಿಯಮಗಳು (ಅನುಬಂಧ 1).

ಪಟ್ಟಿ 5.1 – ಜಿಲ್ಲೆಯ ಫಲಿತಾಂಶಗಳ ಮೇಲೆ ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲದ ಪ್ರಭಾವ

2019-20ರ ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಜಿಲ್ಲಾ ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳ ಬ್ಯಾಲೆನ್ಸ್ ಶೀಟ್ ಮತ್ತು ಆರ್‌ಬಿಐ ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಎಸ್‌ಸಿಬಿ ಸಾಲ ಮಾಹಿತಿಯಂತೆ ಪ್ರತಿ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲದ ಅನುಪಾತವನ್ನು ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಲು ತಲಾವಾರು ಎನ್‌ಡಿಡಿಪಿ, ಕಳೆದ 10 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ತಲಾ ಎನ್‌ಡಿಡಿಪಿಯಲ್ಲಿನ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಬಹು ಆಯಾಮದ ಬಡತನ ದರ, ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲದ ಪಾಲು ಇವುಗಳನ್ನು ಆರ್ಥಿಕ ಮಾನದಂಡಗಳಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗಿದ್ದು, 30 ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ನಡುವಿನ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳ ಸಾಲ ಮತ್ತು ತಲಾ ಆದಾಯದ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧ ಗುಣಾಂಕ - 0.154 ಆಗಿದ್ದು, ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ನ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪಾಲನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಕಡಿಮೆ ತಲಾ ಆದಾಯವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ ಎಂದು ಇದು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಪ್ರಾಬಲ್ಯವಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯದ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ, ವಾಣಿಜ್ಯ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳ ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ತೆರೆಯಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವ ಮೂಲಕ ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಮೇಲಿನ ಸಾಲಗಾರರ ಅವಲಂಬನೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಇದು ಸಾಲಕ್ಕಾಗಿ ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸುವಾಗ ಸಾಲಗಾರರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆಯ್ಕೆಗಳಿವೆ ಎಂದು ಖಚಿತಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ವಾಣಿಜ್ಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಪೈಪೋಟಿಯು ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ಅಪಾಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಿಗೆ ಒತ್ತಡ ಹೇರುತ್ತದೆ.

5.3.5 ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸೇವೆಗಳಿಲ್ಲದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಶಾಖೆಗಳ ವಿಸ್ತರಣೆ

ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಶಾಖೆಗಳ ವಿಸ್ತರಣೆಯು ಬಡತನವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಎಂದು ಸಂಶೋಧನಾ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ತೋರಿಸುತ್ತವೆ (ಬರ್ಗಿಸ್ & ಪಾಂಡೆ, 2005); ಕ್ರಾಮರ್, 2021). ಇದು ಔಪಚಾರಿಕ ಸಾಲ ಮತ್ತು ಉಳಿತಾಯದ ಅವಕಾಶಗಳಿಗೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬಡವರ ಒಳಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುತ್ತದೆ. ತನ್ನ ಹಣಕಾಸು ಸೇರ್ಪಡೆ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಭಾಗವಾಗಿ, ಆರ್‌ಬಿಐ 2011ರಲ್ಲಿ ಒಂದು ನೀತಿಯನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿತು, ಎಲ್ಲಾ ಶೆಡ್ಯೂಲ್ಡ್ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ತಮ್ಮ ಹೊಸ ಶಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 25 ರಷ್ಟು ಶಾಖೆಗಳನ್ನು, ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಇಲ್ಲದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ/

ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ತೆರೆಯುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. “ಬ್ಯಾಂಕಿಲ್ಲದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳು” ಎಂದರೆ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಜನವಸತಿ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಯಾವುದೇ ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದರ್ಥ ಆರ್‌ಬಿಐನ ಈ ನೀತಿಯು ಬ್ಯಾಂಕಿಲ್ಲದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಶಾಖೆಗಳ ನಿರಂತರ ವಿಸ್ತರಣೆಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಬೃಹತ್ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಹೊರತಾಗಿಯೂ, ಸುಮಾರು ಶೇಕಡ 90 ರಷ್ಟು ಗ್ರಾಮೀಣ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಇಟ್ಟಿಗೆ ಮತ್ತು ಗಾರೆ (brick-and-mortar) ಶಾಖೆಯ ಕೊರತೆಯಿದೆ. 2017ರಲ್ಲಿ, ಆರ್‌ಬಿಐ ನೀತಿಯನ್ನು ಮಾರ್ಪಡಿಸಿದ್ದು, ಅದರ ಪ್ರಕಾರ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಶಾಖೆಗಳ ಬದಲಿಗೆ ಕಡಿಮೆ-ವೆಚ್ಚದ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಕರೆಸ್ಪಾಂಡೆಂಟ್ ಔಟ್‌ಲೆಟ್‌ಗಳನ್ನು (ಬಿಸಿ ಔಟ್‌ಲೆಟ್‌ಗಳು) ತೆರೆಯುವ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಿಗೆ ಒದಗಿಸಿತು. ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಕರೆಸ್ಪಾಂಡೆಂಟ್ ಔಟ್‌ಲೆಟ್‌ಗಳು ನಗದು ಠೇವಣಿ, ನಗದು ಹಿಂಪಡೆಯುವಿಕೆ, ಚೆಕ್ ನಗಧೀಕರಣ ಮತ್ತು ಖಾತೆ ತೆರೆಯುವಿಕೆಯಂತಹ ಸರಳ ವಹಿವಾಟುಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು.

2020-21ರ ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಶೇಕಡ 10.2 ರಷ್ಟು ಬ್ಯಾಂಕ್ ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಇದು ಭಾರತದ ಎಲ್ಲಾ ದಕ್ಷಿಣ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಬ್ಯಾಂಕ್ ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಗ್ರಾಮೀಣ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಪಾಲಿನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕವು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕಿಂತ ಮುಂದಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 95 ರಷ್ಟು ಹಳ್ಳಿಗಳು/ಪಟ್ಟಣಗಳು, ಅರೆ-ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಆದರೆ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಕರೆಸ್ಪಾಂಡೆಂಟ್ ಔಟ್‌ಲೆಟ್‌ಗಳ ಮಾಹಿತಿ ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲ. ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಕರೆಸ್ಪಾಂಡೆಂಟ್(ಬಿ.ಸಿ.) ಔಟ್‌ಲೆಟ್‌ಗಳಿಂದ ಬೆಂಬಲಿತ ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ಆರ್‌ಬಿಐ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಕೇಂದ್ರವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಸೇವೆಗಳಿಲ್ಲದ ಗ್ರಾಮಗಳ ಪ್ರಮಾಣವು ಕೋಷ್ಟಕ 5.6 ರಲ್ಲಿ ಅಂದಾಜು ಮಾಡಲಾದ ಅನುಪಾತಕ್ಕಿಂತ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರಬೇಕು.

ಕೋಷ್ಟಕ 5.6 : ಬ್ಯಾಂಕ್ ಶಾಖೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ ಪಾಲನ್ನು ರಾಜ್ಯವಾರು ಹೋಲಿಕೆ

ರಾಜ್ಯಗಳು	ಅರೆ-ನಗರ			ಗ್ರಾಮೀಣ		
	ಗ್ರಾಮಗಳು	ಬ್ಯಾಂಕ್‌ನ ಶಾಖೆಗಳಿರುವ ಗ್ರಾಮಗಳು	ಬ್ಯಾಂಕ್ ಶಾಖೆಗಳಿರುವ ಗ್ರಾಮಗಳು ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ	ಗ್ರಾಮಗಳು	ಬ್ಯಾಂಕ್‌ನ ಶಾಖೆಗಳಿರುವ ಗ್ರಾಮಗಳು	ಬ್ಯಾಂಕ್ ಶಾಖೆಗಳಿರುವ ಗ್ರಾಮಗಳು ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ
ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ	457	449	98.2%	16847	1872	11.1%
ಕರ್ನಾಟಕ	372	352	94.6%	28734	2927	10.2%
ಕೇರಳ	1169	1097	93.8%	292	230	78.8%
ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ	651	589	90.5%	43497	2707	6.2%
ತಮಿಳುನಾಡು	945	782	82.8%	18055	2351	13.0%
ತೆಲಂಗಾಣ	233	230	98.7%	8529	1241	14.6%

ಮೂಲ: RBI MOF ಶಾಖೆ ಪತ್ತೆಕಾರಕ; ಜನಗಣತಿ 2011

ಟಿಪ್ಪಣಿ : ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಬಿಸಿ ವರದಿಯ ಪ್ರಕಾರ ದಿನಾಂಕ 30-9-2021ರಂತೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿರುವ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಶಾಖೆಗಳು 4218 ಗಳಿದ್ದು, ಅದರ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣವು ಶೇ. 15.39 ರಷ್ಟಾಗಿರುತ್ತದೆ.

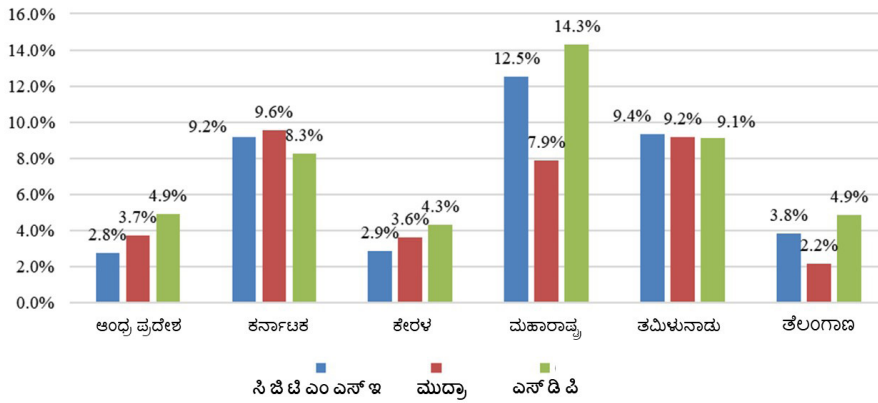
ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಶಾಖೆಗಳ ಉಪಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು, ಗ್ರಾಮಗಳ ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ವಿತರಣೆಯನ್ನು ಅನುಬಂಧ-2 ರಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಕರ್ನಾಟಕದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಗ್ರಾಮಗಳ ಪಾಲು ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಹರಡಿರುವುದನ್ನು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಶೇಕಡ 52.94ನೊಂದಿಗೆ ಅಗ್ರಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದರೆ, ಶೇಕಡ 4.86 ನೊಂದಿಗೆ ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆ ಕೆಳಗಿನಿಂದ ಮೊದಲನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ. ಹದಿನಾಲ್ಕು ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಶೇಕಡ 10 ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕಡಿಮೆ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಇದು ಕರ್ನಾಟಕದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ನಡುವೆ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಪಾಲು ವಿರಳವಾಗಿರುವುದನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ, ಕೇವಲ ಮೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ತಮ್ಮ ಶೇಕಡ 20 ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ - ಅವೆಂದರೆ ಉಡುಪಿ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಕೊಡಗು. ಕುತೂಹಲಕಾರಿಯಾದ ಅಂಶವೆಂದರೆ ಕೆಳಗಿನ ಐದು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದೂ ಕಡಿಮೆ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗೆ (Underbank) ಒಳಪಡದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲ. ಕಡಿಮೆ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಇರುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವ ಆರ್‌ಬಿಐ ನೀತಿಯು (ವಿಭಾಗ 4.1) ಈ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಕರ್ನಾಟಕದ ಉಳಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಮಾನತೆ ಸಾಧಿಸುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿದೆ. ಹಿಂದೆ

ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗೆ ಒಳಪಡದ 6 ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಪೈಕಿ, 3 ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಶೇಕಡ 10 ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ, ಬೀದರ್ ಮತ್ತು ಚಾಮರಾಜನಗರ.

5.3.6 ಸಾಲ ನಿಬಂಧಿತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು

ಕರ್ನಾಟಕವು ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಆರ್ಥಿಕ ಗಾತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಪಾಲನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಔಪಚಾರಿಕ ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಅಗತ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಸಾಲ ಅಥವಾ ಕಡಿಮೆ ಸಾಲವನ್ನು ಉತ್ಪಾದನೆ, ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ಸೇವಾ ವಲಯಗಳು ಪಡೆದಿವೆ/ ಸಾಲದ ನಿಬಂಧನೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸುವೆ ಎಂದು ಸಂಶೋಧನಾ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ತೋರಿಸಿವೆ(ಬ್ಯಾನರ್ಜಿ ಮತ್ತು ಡುಪ್ಲೋ, 2014). ಕರ್ನಾಟಕದ ಎಲ್ಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ತುಲನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಕಡಿಮೆ ಸಾಲ ಮತ್ತು ಜಿಎಸ್‌ಡಿಪಿ ಅನುಪಾತವು ರಾಜ್ಯದ ಅನೇಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಸಾಲದ ನಿಬಂಧನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ, ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ವ್ಯವಹಾರಗಳು ಕ್ರೆಡಿಟ್ ಗ್ಯಾರಂಟಿ ನೀಡುವ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿವೆ. ಸಾಲದ ಗ್ಯಾರಂಟಿ ಯೋಜನೆಗಳ ಉದ್ದೇಶವು ಸಾಲ ನಿಬಂಧಿತ ಸಾಲಗಾರರಿಗೆ ಮೇಲಾಧಾರ-ಮುಕ್ತ ಸಾಲಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಬ್ಯಾಂಕುಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು. ಡೀಫಾಲ್ಟ್ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಾಲಗಳ ಮೇಲಿನ ಬ್ಯಾಂಕ್ ನಷ್ಟದ ಭಾಗವನ್ನು ಸರ್ಕಾರವು ಭರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಚಿತ್ರ 5.3: GDP (FY 2019–20), CGTMSE ಬಾಕಿ ಉಳಿದಿರುವ ಸಾಲ, 2020–21 ಮತ್ತು PMMY ಬಾಕಿಯಿರುವ ಸಾಲ

ಮೂಲ: MoSPI GSDP ಡೇಟಾಗೆ ಅಖಿಲ-ಭಾರತದ ಒಟ್ಟು ಪಾಲು ರಾಜ್ಯವಾರು ವಿತರಣೆ; ಮುದ್ರಾ ವೆಬ್‌ಸೈಟ್; CGTMSE ವೆಬ್‌ಸೈಟ್

ಇದನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಮಧ್ಯಮ ಮತ್ತು ಸಣ್ಣ ಉದ್ಯಮಗಳಿಗೆ ಕ್ರೆಡಿಟ್ ಗ್ಯಾರಂಟಿ ಟ್ರಸ್ಟ್ (CGTMSE) ಯೋಜನೆಯು ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾದ ಮಹತ್ವದ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ. 2020–21ರ ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ CGTMSE ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಂಜೂರಾದ ಸಾಲದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಪಾಲು ಶೇಕಡ 9.2% ಆಗಿದೆ. ಚಿತ್ರ 5.3 ರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿರುವಂತೆ ಜಿಡಿಪಿಯ ಪಾಲಿಗಿಂತ ಇದು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಸರ್ಕಾರವು ಸಾಲದ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಂಡರೆ ನಿಬಂಧಿತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಸಾಲ ನೀಡಲು ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ, ಸಣ್ಣ ಸಾಲಗಾರರಿಗೆ ಕೃಷಿಯೇತರ ಆದಾಯ-ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಾಗಿ 10 ಲಕ್ಷದವರೆಗಿನ ಸಾಲಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಮುದ್ರಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು. ಮುದ್ರಾ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಮೈಕ್ರೋ ಯೂನಿಟ್‌ಗಳಿಗಾಗಿ (CGFMU) ಪಡೆಯುವ ಮೈಕ್ರೋಲೋನ್‌ಗಳಿಗೆ ಕ್ರೆಡಿಟ್ ಗ್ಯಾರಂಟಿ ಫಂಡ್ ಖಾತರಿ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಇದು ಡೀಫಾಲ್ಟ್‌ನಿಂದಾಗಿ ಸಾಲಗಳ ಮೇಲಿನ ನಷ್ಟದ ಶೇಕಡ 75ರಷ್ಟು ಭರಿಸುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಅರ್ಹ ಸಾಲಗಾರರು ಸಾಲಕ್ಕಾಗಿ ಅರ್ಜಿಯ ಮೇಲೆ ಸಾಲ ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮುದ್ರಾ ಯೋಜನೆಯಡಿ ವಿತರಿಸಲಾದ 1.7 ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ, ಕರ್ನಾಟಕದ ಪಾಲು ಶೇಕಡ 9.6 ಆಗಿತ್ತು. ಇದು ಜಿಡಿಪಿಯ ಪಾಲಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು. ಹೀಗಾಗಿ, ಮುದ್ರಾ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು CGTMSE ಎರಡರಿಂದಲೂ ಕರ್ನಾಟಕವು ತನ್ನ ಸಂಭಾವ್ಯ ಸಾಲದ ಪಾಲಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನದನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ.

5.3.7 ಡಿಜಿಟಲ್ ಪಾವತಿಗಳು

ಭಾರತವು ಯುಪಿಐ ಪಾವತಿಗಳ ಹೆಚ್ಚಳದೊಂದಿಗೆ ಡಿಜಿಟಲ್ ಪಾವತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. 2016 ರಲ್ಲಿ ಯುಪಿಐ ಪ್ರಾರಂಭದೊಂದಿಗೆ ಭಾರತವು ಪಾವತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವರ್ತಕವಾಯಿತು. ಇದು ಮೊಬೈಲ್ ಪ್ಲಾಟ್‌ಫಾರ್ಮ್‌ನಲ್ಲಿ ನೈಜ-ಸಮಯದ ಡಿಜಿಟಲ್ ಪಾವತಿಗಳನ್ನು ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸುವ ಮೂಲಕ ಪಾವತಿಗಳ ನಾವೀನ್ಯತೆಯಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ ಮುಂಗಡವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತದೆ. ಒಬ್ಬರ ಯುಪಿಐ ಐಡಿ ಅಥವಾ ಫೋನ್ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಮೊಬೈಲ್ ಪ್ಲಾಟ್‌ಫಾರ್ಮ್‌ನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬ್ಯಾಂಕ್ ಖಾತೆಯಿಂದ ಇನ್ನೊಂದಕ್ಕೆ ನೈಜ-ಸಮಯದ ಪಾವತಿ ವರ್ಗಾವಣೆಯನ್ನು ಯುಪಿಐ ಅನುಮತಿಸಿದೆ. ನವೆಂಬರ್ 2021 ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಯುಪಿಐ ಸರಿಸುಮಾರು 150 ಮಿಲಿಯನ್ ಸಕ್ರಿಯ ಬಳಕೆದಾರರನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಈ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಮೂಲಕ ಒಂದು ದಿನದಲ್ಲಿ 10 ಮಿಲಿಯನ್ ವಹಿವಾಟುಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. Phonepe/ಪೋನ್‌ಪೇ ಪ್ರಮುಖ ಯುಪಿಐ ಪಾವತಿ ಮಾರ್ಗವಾಗಿದೆ. ಇದು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 46.7ರಷ್ಟು ಪಾಲನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. Phonepe/ಪೋನ್‌ಪೇ ತನ್ನ ಬಳಕೆದಾರರ ರಾಜ್ಯವಾರು ಯುಪಿಐ ವಹಿವಾಟು ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದೆ. Phonepe/ಪೋನ್‌ಪೇ ಎಲ್ಲಾ ಒಟ್ಟು ಯುಪಿಐ ಬಳಕೆದಾರರಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಶೇಕಡ 60ರಷ್ಟು ಪಾಲನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಅದರ ರಾಜ್ಯವಾರು ವಹಿವಾಟು ಮಾಹಿತಿ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯು ಇತ್ತೀಚಿನ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಹಿವಾಟಿನ ಪ್ರಮಾಣ, ವಹಿವಾಟಿನ ಮೌಲ್ಯದ ಪ್ರಮಾಣ ಮತ್ತು ಬಳಕೆದಾರರ ತಲುಪಿವಿಕೆಯನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 5.7 ರಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕವು ಶೇಕಡ 14.31ರಷ್ಟು ವಹಿವಾಟು ಮೌಲ್ಯದ ಪಾಲನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಇದು ರಾಜ್ಯದ ಜಿಎಸ್‌ಡಿಪಿ ಷೇರಿನ ಸುಮಾರು 1.8 ಪಟ್ಟು ಇದ್ದು, ಭಾರತದ ಎಲ್ಲಾ ರಾಜ್ಯಗಳ ವಹಿವಾಟಿನ ಮೌಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಎರಡನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 37.2 ರಷ್ಟು ಬಳಕೆದಾರರ ತಲುಪಿವಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಇದು ತೆಲಂಗಾಣದ ನಂತರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ 2ನೇ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಬಳಕೆದಾರರ ತಲುಪಿವಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ರಾಜ್ಯವಾಗಿದೆ. ಡಿಜಿಟಲ್ ಪಾವತಿಯಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕವು ಡಿಜಿಟಲ್ ಪಾವತಿಯಲ್ಲಿ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿರುವುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 5.7: ರಾಜ್ಯವಾರು ಯುಪಿಐ ವಹಿವಾಟು ಮತ್ತು ಬಳಕೆದಾರರ ಪ್ರಮಾಣ (3ನೇ ತ್ರೈಮಾಸಿಕ 2021)

ರಾಜ್ಯಗಳು	ವಹಿವಾಟು ಮೌಲ್ಯ (ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ) Q3 FY21	ವಹಿವಾಟು ಮೌಲ್ಯದ ಪ್ರಮಾಣ	ಬಳಕೆದಾರರ ಪ್ರಮಾಣ
ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ	43.20	8.21%	37.2%
ಕರ್ನಾಟಕ	75.33	14.31%	39.4%
ಕೇರಳ	6.30	1.20%	20.8%
ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ	79.29	15.06%	33.0%
ತಮಿಳುನಾಡು	20.44	3.88%	23.1%
ತೆಲಂಗಾಣ	62.29	11.83%	49.0%

ಮೂಲ: ಫೋನ್ ಪೇ ಪ್ಲಸ್

ಡಿಜಿಟಲ್ ಪಾವತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಹಲವು ಸವಾಲುಗಳಿವೆ. ಡಿಜಿಟಲ್ ಪಾವತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಂಚನೆಯ ಉಲ್ಬಣವು ದೊಡ್ಡ ಸವಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಬಳಕೆದಾರರು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಖದೀಮರುಗಳಿಂದ ವಂಚನೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗುತ್ತಾರೆ. YouGov ಮತ್ತು ACI ನಡೆಸಿದ ಸಮೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 71 ರಷ್ಟು ಬಳಕೆದಾರರು ಡಿಜಿಟಲ್ ಪಾವತಿಗೆ ಬದಲಾವಣೆಗೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ ವಂಚನೆಗಳು ಮತ್ತು ವಂಚನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕಳವಳ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸರ್ಕಾರ, ಎನ್‌ಪಿಐಐ, ಆರ್‌ಬಿಐ ಮತ್ತು ಪಾವತಿ ಕಂಪನಿಗಳು ಫಿಶಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಭದ್ರತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದು, ದೃಢವಾದ ದೂರು ಪರಿಹಾರ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿವೆ. ಆದರೂ, ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಡಿಜಿಟಲ್ ಪಾವತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಂಚನೆಯ ಪ್ರಕರಣಗಳು ಏರಿಕೆ ಕಾಣುತ್ತಿವೆ. 2019-20ರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಎಟಿಎಂ-ಡೆಬಿಟ್ ಕಾರ್ಡ್, ಕ್ರೆಡಿಟ್ ಕಾರ್ಡ್ ಮತ್ತು ಇಂಟರ್ನೆಟ್ ವಹಿವಾಟುಗಳಲ್ಲಿ 288 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಮೌಲ್ಯದ ವಂಚನೆಗಳನ್ನು ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳು ವರದಿ ಮಾಡಿವೆ.

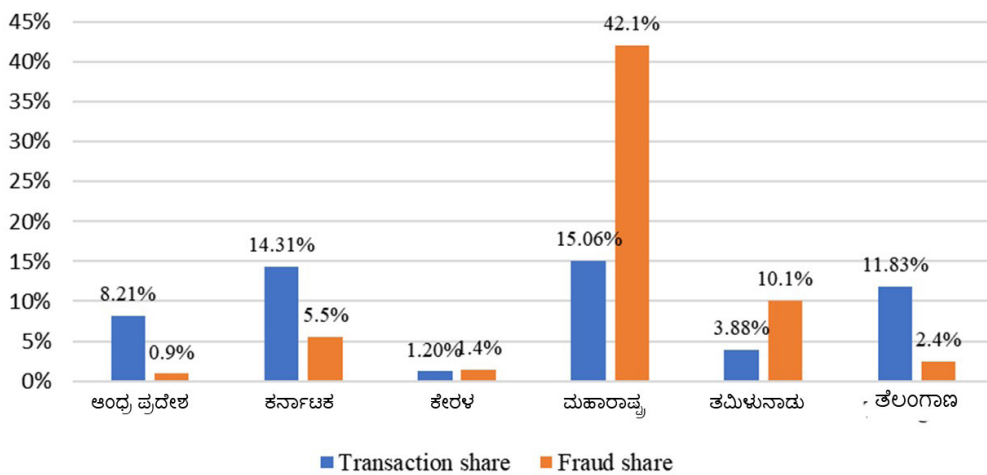
ಕೋಷ್ಟಕ 5.8 : ರಾಜ್ಯವಾರು ATM-ಡೆಬಿಟ್ ಕಾರ್ಡ್, ಕ್ರೆಡಿಟ್ ಕಾರ್ಡ್ ಮತ್ತು ಇಂಟರ್ನೆಟ್ ವಂಚನೆ (2019-20)

ರಾಜ್ಯಗಳು	ವಂಚನೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ			ವಂಚನೆಗಳ ಮೊತ್ತ (ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ)		
	2017-18	2019-20	ಹೆಚ್ಚಳ ಪ್ರಮಾಣ	2017-18	2019-20	ಹೆಚ್ಚಳ ಪ್ರಮಾಣ
ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ	72	465	154%	0.26	1.84	166%
ಕರ್ನಾಟಕ	1573	2845	34%	10.58	17.57	29%
ಕೇರಳ	120	745	149%	0.64	3.74	142%
ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ	15629	21897	18%	43.44	44.99	2%
ತಮಿಳುನಾಡು	3855	5258	17%	50.35	17.03	-42%
ತೆಲಂಗಾಣ	571	1252	48%	2.29	1.51	-19%

ಮೂಲ: ಡಿಜಿಟಲ್ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ವಂಚನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಲೋಕಸಭೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆ

ಕೋಷ್ಟಕ 5.8 ರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿರುವಂತೆ, ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ 2017-18ರ ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ 1573 ರಿಂದ 2019-20 ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ 2845 ಕ್ಕೆ ವಂಚನೆ ವಹಿವಾಟುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷ 2017-18ರಲ್ಲಿ ರೂ. 10.58 ಕೋಟಿಗಳಿಂದ 2019-2020 ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ರೂ. 17.57 ಕೋಟಿಗೆ ವಂಚನೆ ಮೊತ್ತವು ಹೆಚ್ಚಿದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ಒಟ್ಟು ವಂಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿನ ವಂಚನೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಶೇಕಡ 5.5 ರಷ್ಟಿದೆ. ಇದು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿನ ಡಿಜಿಟಲ್ ವಹಿವಾಟಿನ ಪ್ರಮಾಣದ ಪಾಲು ಶೇಕಡ 14.31 ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಚಿತ್ರ 5.4 ರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಡಿಜಿಟಲ್ ವಹಿವಾಟಿನ ಅತ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪಾಲನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಹೊಂದಿದ್ದರೂ ರಾಷ್ಟ್ರ ಮಟ್ಟದ ವಂಚನೆ ದರಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ವಂಚನೆ ದರವು ಕಡಿಮೆ. ಈ ಸವಾಲನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಅಗತ್ಯ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದು ಡಿಜಿಟಲ್ ವಂಚನೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಮತ್ತು ನಿಭಾಯಿಸಲು ಇತ್ತೀಚಿನ ಪರಿಕರಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಸೈಬರ್ ಕೋಶಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಬೇಕು.

ಚಿತ್ರ 5.4: ಯುಪಿಐ ವಹಿವಾಟುಗಳಿಗೆ (3ನೇ ತ್ರೈಮಾಸಿಕ 2021) ಮತ್ತು ಎಟಿಎಂ-ಡೆಬಿಟ್ ಕಾರ್ಡ್, ಕ್ರೆಡಿಟ್ ಕಾರ್ಡ್ ಮತ್ತು ಇಂಟರ್ನೆಟ್ ವಂಚನೆ (2019-20) ಗಾಗಿ ಅಖಿಲ-ಭಾರತದ ಒಟ್ಟು ಪಾಲು ರಾಜ್ಯವಾರು ವಿತರಣೆ

ಮೂಲ: Phonepe Pulse; ಡಿಜಿಟಲ್ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ವಂಚನೆ ಕುರಿತು ಲೋಕಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನೆ.

5.4. ಔಪಚಾರಿಕ ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಬೇಕು

ಕರ್ನಾಟಕವು ಔಪಚಾರಿಕ ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅನೇಕ ಮಾನದಂಡಗಳಲ್ಲಿ ಹೋಲಿಸಿದಾಗ ಇತರ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗಿಂತ ಹಿಂದುಳಿದಿದೆ. ತಮಿಳುನಾಡು ಮತ್ತು ತೆಲಂಗಾಣದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲ ಮತ್ತು ಜಿಎಸ್‌ಡಿಪಿ ಅನುಪಾತವನ್ನು ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಕರ್ನಾಟಕವು ತನ್ನ ಸದರಿ ಅನುಪಾತವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಮೂಲಕ ಸಾಲದ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳಲ್ಲಿನ ಕೊರತೆಯನ್ನು ನೀಗಿಸಬಹುದು. ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇಲ್ಲದ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ತೆರೆಯುವ ಮೂಲಕ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕೆಳಗಿನ ಉಪ-ವಿಭಾಗವು ಕೆಲವು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ತೆರೆಯುವುದರಿಂದ ಆ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಸುಧಾರಿಸಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

5.4.1 ಕಡಿಮೆ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಇರುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಖೆಯ ವಿಸ್ತರಣೆಯ ನೀತಿ

ಹೆಚ್ಚಿನ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಶಾಖೆಗಳನ್ನು/ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತವೆ. ಇದು ಕಾರಣವಿಲ್ಲದ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧದ ಪ್ರಕರಣವಾಗಿರಬಹುದು. ಹೆಚ್ಚಿನ ವಹಿವಾಟುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ತೆರೆಯುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿದೆ. ಶಾಖೆಯನ್ನು ತೆರೆಯಲು ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ನಿರ್ಧಾರವು ಹೆಚ್ಚು ಅಂತರ್ವರ್ಧಕವಾಗಿದೆ. ಕೆಲವು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಇತರರ ಮೇಲೆ ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ತೆರೆಯಲು ಕಾರಣವಾಗುವ ಬಾಹ್ಯ ಘಟನೆಯನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಅಂತರ್ವರ್ಧಕ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸಬಹುದು. ಆರ್‌ಬಿಐ ನೀತಿಯು ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳಿಗೆ ಕಡಿಮೆ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳಿರುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ತೆರೆಯಲು ಪ್ರೇರೇಪಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಒಂದು ಮಹತ್ತರ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ತೆರೆಯಲು ಬ್ಯಾಂಕುಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವ ಅಥವಾ ಕಡ್ಡಾಯಗೊಳಿಸುವ ಮೂಲಕ ಆರ್‌ಬಿಐ ಐತಿಹಾಸಿಕವಾಗಿ ಹಣಕಾಸು ಸೇರ್ಪಡೆ ನೀತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದೆ. 2005 ರಲ್ಲಿ, ಆರ್‌ಬಿಐ, ಶೆಡ್ಯೂಲ್ಡ್ ಕಮರ್ಷಿಯಲ್ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳಿಗೆ (ಎಸ್‌ಸಿಬಿ) ಹೊಸ ಶಾಖೆಯ ಅಧಿಕಾರ ನೀತಿಯನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿತು. ಅದು ಕಡಿಮೆ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳು ಇರುವ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ತೆರೆಯಲು ಬ್ಯಾಂಕುಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಿತು. ಬ್ಯಾಂಕ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕಡಿಮೆ ಇರುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಅಥವಾ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ತೆರದರೆ ಆರ್‌ಬಿಐ ಮೆಟ್ರೋ ಮತ್ತು ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಖೆಯ ಪರವಾನಿಗೆಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಈ ನೀತಿಯು ಕಡಿಮೆ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳು ಇರುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಉತ್ತೇಜನವನ್ನು ನೀಡಿತು. ಆರ್‌ಬಿಐ ಆ ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಳಿದಿರುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಎಂದು ಘೋಷಿಸಿದ್ದು, ಆ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ತಲಾ ಶಾಖೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸರಾಸರಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕವು 2005 ರಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಳಿದಿರುವ ಆರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು. ಅವುಗಳೆಂದರೆ ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ, ಬೀದರ್, ಚಾಮರಾಜನಗರ, ಕೊಪ್ಪಳ, ಕಲಬುರಗಿ ಮತ್ತು ರಾಯಚೂರು. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಎಸ್‌ಸಿಬಿಗಳು, ಪಿಎಸ್‌ಬಿಗಳು ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳು ಮೆಟ್ರೋ ಮತ್ತು ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಪರವಾನಿಗೆ ಪಡೆಯಲು ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ತೆರೆಯಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದವು. ಈ ನೀತಿ ಜಾರಿಯಾಗುವವರೆಗೂ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಕಡೆಗೆ ಈ ಉತ್ತೇಜನವು ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತದೆ. ಈ ನೀತಿಯನ್ನು 2010 ರಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸಲಾಯಿತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಆರ್‌ಬಿಐ ಒಂದು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ತೆರೆಯಲಾದ ಅರೆ-ನಗರ ಅಥವಾ ಗ್ರಾಮೀಣ ಶಾಖೆಗಳಲ್ಲಿನ ಕನಿಷ್ಠ 1/3 ಭಾಗದಷ್ಟು ಬ್ಯಾಂಕುಗಳನ್ನು ತೆರೆಯುವ ಅಗತ್ಯವಿದ್ದು, ಇದನ್ನು ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಳಿದಿರುವ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿನ ಹಿಂದುಳಿದಿರುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ (UDUS) ತೆರೆಯುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸಾಲದ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು, ಹೊಸ ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಬಿ.ಸಿ. ಮಳಿಗೆಗಳನ್ನು ತೆರೆಯಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವ ನೀತಿಯು ನಿರ್ಣಾಯಕವಾಗಿದೆ.

ಬ್ಯಾಂಕ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಒಳಪಡದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಖೆಯ ವಿಸ್ತರಣೆಯು ಸಾಲದ ವಿಸ್ತರಣೆ ಮತ್ತು ಉಳಿತಾಯ ಖಾತೆಗಳನ್ನು ತೆರೆಯಲು ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಉಳಿತಾಯ ಖಾತೆಯು ಉಳಿತಾಯ ಅಭ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಮನೆಯ ಆಸ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ. ಸಾಲದ ಸುಲಭ ಲಭ್ಯತೆ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಹೊಸ ಉದ್ಯಮಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಇದು ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಳಿದಿರುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಹೊಸ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ರಚನೆಯಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ವ್ಯವಹಾರಗಳು ಉತ್ಪಾದಕತೆ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಹೊಸ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಮೇಲೆ ಹೂಡಿಕೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಆದಾಯವನ್ನು ಗಳಿಸಬಹುದು. ಬಾಕ್ಸ್ 5.2 ರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿರುವಂತೆ

ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಳಿದಿರುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಾಲದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ತಲಾವಾರು NDDP ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಹೊಸ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಹೆಚ್ಚಳಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು ಎಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಬಾಹ್ಯ ನೀತಿಗಳ ಮೂಲಕ ಎಸ್‌ಸಿಬಿಗಳ ಹೆಚ್ಚಿನ ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ತೆರೆಯುವುದು ಉತ್ತಮ ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ.

ಪಟ್ಟಿ 5.2 – ಜಿಲ್ಲೆಯ ಫಲಿತಾಂಶಗಳ ಮೇಲೆ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಶಾಖೆಯ ವಿಸ್ತರಣೆಯ ಪರಿಣಾಮ

ಈ ವಿಭಾಗವು ಕರ್ನಾಟಕದ ಉಳಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗಿಂತ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಳಿದಿರುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಹೇಗೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿವೆ ಎಂಬುದರ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯನ್ನು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಲು ಬಳಸಲಾಗುವ ಎರಡು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಮಾನದಂಡಗಳೆಂದರೆ ತಲಾವಾರು ಎನ್‌ಡಿಡಿಪಿಯಲ್ಲಿನ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿನ ಬೆಳವಣಿಗೆ. ನಮ್ಮ ಈ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯ ಅವಧಿಯು 2004-05 ರಿಂದ 2012-13 ರವರೆಗಿನ ಅವಧಿಯಾಗಿದ್ದು, ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಳಿದಿರುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ನೀತಿಯು ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, 2010-11ರಲ್ಲಿ ಈ ನೀತಿಯನ್ನು ಸ್ಥಗಿತಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು. ಅದರ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಇನ್ನೂ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಮುಂದುವರೆಯಿತು. ನಿರೀಕ್ಷೆಯಂತೆ, ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಳಿದಿರುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ತೆರೆಯಲಾದ ಶಾಖೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಶೇಕಡ 6.2 ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಉಳಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಶೇಕಡ 3.9 ರಷ್ಟು ಬೆಳವಣಿಗೆಯಾಗಿದೆ. ಇದು ಉಳಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ (ಶೇಕಡ 13.9) ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಕಡಿಮೆ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇರುವ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ (ಶೇಕಡ 17.9) ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಾಲದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಾಲದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಳಿದಿರುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ (ಶೇಕಡ 17.2) ತಲಾ ಆದಾಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಉಳಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗಿಂತ (ಶೇಕಡ 14.9) ಶೇಕಡಾ 2.3 ಅಂಕಗಳು ಹೆಚ್ಚು. ಇದು ಉದ್ಯಮಶೀಲ ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿನ ಏರಿಕೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಳಿದಿರುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ (ಶೇಕಡ 25.4) ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಸೇವಾ ಆಧಾರಿತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಿಂದ ಪ್ರತಿಫಲಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಉಳಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗಿಂತ (ಶೇಕಡ 5.8) ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಈ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾದ ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ಅನುಬಂಧ-5.3 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 5.9 : ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ 2025-26ರ ವರೆಗೆ ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಬೆಳವಣಿಗೆ ದರ

ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷ	ಜಿಎಸ್‌ಡಿಪಿ	ಯೋಜಿತ ಬೆಳವಣಿಗೆ	ಜಿಎಸ್‌ಡಿಪಿಗೆ ಸಾಲ	ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಸಾಲ	ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಜಿಎಸ್‌ಡಿಪಿ	ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಆದಾಯ	ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಬೆಳವಣಿಗೆ ದರ
2020-21	1000	8.5%	40				
2021-22	1085	8.5%	42	21.7	21.7	4.3	0.40%
2022-23	1177	8.5%	44	23.5	43.1	8.6	0.73%
2023-24	1277	8.5%	46	25.5	64.3	12.9	1.01%
2024-25	1386	8.5%	48	27.7	85.6	17.1	1.24%
2025-26	1504	8.5%	50	30.1	107.1	21.4	1.42%

ಮೂಲಭೂತ ಊಹೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸರಳವಾದ ಆರ್ಥಿಕ ಸಿಮ್ಯುಲೇಶನ್, ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲ ಮತ್ತು ಜಿಎಸ್‌ಡಿಪಿ ಅನುಪಾತವನ್ನು ಶೇಕಡ 50ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದರಿಂದ ಶೇಕಡ 1.42ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಜಿಎಸ್‌ಡಿಪಿ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಬಹುದೆಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮುಂದಿನ 5 ವರ್ಷಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ದರವು ಶೇಕಡ 8.5 ರಷ್ಟನ್ನು ಮತ್ತು ಸಾಲ ಮತ್ತು ಜಿಡಿಪಿ ಅನುಪಾತವನ್ನು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಶೇಕಡ 2 ಪಾಯಿಂಟ್‌ಗಳಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿಸಿದಲ್ಲಿ, 2025-26 ರ ವೇಳೆಗೆ ಬೆಳವಣಿಗೆ ದರವು ಶೇಕಡ 50 ರಷ್ಟು ತಲುಪುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಾವು ಊಹಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಜಿಎಸ್‌ಡಿಪಿಯು 1,000 ಘಟಕಗಳಿಗೆ ಸಮನಾಗಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಸಾಲದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಭಾಗವನ್ನು ಒಟ್ಟು ಸ್ಥಿರ ಬಂಡವಾಳ ರಚನೆಗೆ (GCFC) ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ನಾವು ಶೇಕಡ 10ರಷ್ಟು Depreciation ದರವನ್ನು ಊಹಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಇದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚುವರಿ GCFC ಶೇಕಡ 20ರಷ್ಟು ವಾರ್ಷಿಕ ಆದಾಯವನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಆದಾಯಕ್ಕೆ ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 5.9ರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷ 2025-26 ಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಶೇಕಡ 1.42ರಷ್ಟು ಆಗಿದೆ.

5.5 ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನಬಾರ್ಡ್, ಕೆ.ಎಸ್.ಎಫ್.ಸಿ. ಮತ್ತು ಕೆ.ಎಸ್.ಐ.ಐ.ಡಿ.ಸಿ.ಗಳ ಪಾತ್ರ

5.5.1 ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಸಾರಾಂಶ

ಕರ್ನಾಟಕವು ಉತ್ತಮ ಆರ್ಥಿಕ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ರಾಜ್ಯವಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಲವು ಮುಂಚೂಣಿ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ದೇಶದಲ್ಲಿನ ವಿಸ್ತೃತ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬ್ಯಾಂಕು ಶಾಖೆಗಳ ಜಾಲ ಹೊಂದಿರುವ ರಾಜ್ಯವಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 12 ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯದ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು, 21 ಖಾಸಗಿ ವಲಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು, 2 ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು, 3 ಸಹಕಾರ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು, 5 ಸಣ್ಣ ಆರ್ಥಿಕ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಹಾಗೂ 2 ಪೇಮೆಂಟ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ವ್ಯವಹಾರ ನಡೆಸುತ್ತಿವೆ.

ರಾಜ್ಯದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ವಾಣಿಜ್ಯ, ಸಹಕಾರಿ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಸಾಲ ವಿತರಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದ ಸಂಸ್ಥೆಯಾದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಬ್ಯಾಂಕು (ನಬಾರ್ಡ್) ಶಕ್ಯತೆ ಆಧಾರಿತ ಸಾಲ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು (ಪಿ.ಎಲ್.ಪಿ.) ಹಾಗೂ ತಳಮಟ್ಟದ ವಾರ್ಷಿಕ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ ಮುಖಾಂತರ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ.

5.5.1.1 ಬ್ಯಾಂಕ್ ಶಾಖಾ ಜಾಲದ ವಿವರ

ಕ್ರಮ ಸಂಖ್ಯೆ	ಶಾಖಾ ಜಾಲ	ಮಾರ್ಚ್ 2019	ಮಾರ್ಚ್ 2020	ಮಾರ್ಚ್ 2021	ಸರಾಸರಿ ಹೆಚ್ಚಳ 2020-21
1	ಗ್ರಾಮೀಣ	4053	4214	4218	4
2	ಅರೆಪಟ್ಟಣ	2554	2560	2629	69
3	ಪಟ್ಟಣ	2268	2364	2375	11
4	ಮಹಾನಗರ	2265	2331	2433	102
	ಒಟ್ಟು ಶಾಖೆಗಳು	11140	11469	11655	186

ಆಧಾರ: ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಸಮಿತಿ (154ನೇ ಸಭೆಯ ಅಜೆಂಡಾ ಟಿಪ್ಪಣಿ: ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ 19), ಕರ್ನಾಟಕ.

31 ಮಾರ್ಚ್ 2021ರ ವೇಳೆಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಏಜೆನ್ಸಿಗಳ ಒಟ್ಟು 11655 ಶಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ 4218 ಶಾಖೆಗಳು (36.19%), 2629 ಶಾಖೆಗಳು (22.56%), 2375 ಶಾಖೆಗಳು (20.38%) ಮತ್ತು 2433 ಶಾಖೆಗಳು (20.88%) ಕ್ರಮವಾಗಿ ಗ್ರಾಮೀಣ, ಅರೆ-ನಗರ, ನಗರ ಮತ್ತು ಮೆಟ್ರೋ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ.

ಕಳೆದ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಅರೆಪಟ್ಟಣ ಮತ್ತು ಮಹಾನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕು ಶಾಖಾ ಜಾಲವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ವಿಶೇಷ ಪ್ರಚೋದನೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

5.5.1.2 ಎ.ಟಿ.ಎಮ್ ಶಾಖಾ ಜಾಲದ ವಿವರ

ಕ್ರಮ ಸಂಖ್ಯೆ	ಎ.ಟಿ.ಎಮ್ ಜಾಲ	ಮಾರ್ಚ್ 2019	ಮಾರ್ಚ್ 2020	ಮಾರ್ಚ್ 2021	ಸರಾಸರಿ ಹೆಚ್ಚಳ 2020-21
1	ಗ್ರಾಮೀಣ	2231	2358	2441	83
2	ಅರೆಪಟ್ಟಣ	3569	3489	3677	188
3	ಪಟ್ಟಣ	4177	4295	4322	27

ಕ್ರಮ ಸಂಖ್ಯೆ	ಎ.ಟಿ.ಎಮ್ ಜಾಲ	ಮಾರ್ಚ್ 2019	ಮಾರ್ಚ್ 2020	ಮಾರ್ಚ್ 2021	ಸರಾಸರಿ ಹೆಚ್ಚಳ 2020-21
4	ಮಹಾನಗರ	6755	7246	7250	4
	ಒಟ್ಟು ಶಾಖೆಗಳು	16732	17388	17690	302

ಆಧಾರ: ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಸಮಿತಿ (154ನೇ ಸಭೆಯ ಅಜೆಂಡಾ ಟಿಪ್ಪಣಿ: ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ 22), ಕರ್ನಾಟಕ.

ಗ್ರಾಮೀಣ-2441, ಅರೆನಗರ-4322, ನಗರ-3677 ಮತ್ತು ಮೆಟ್ರೋ/ಪಿಟಿ-72450 ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಒಟ್ಟು 17690 ಎಟಿಎಂಗಳಿವೆ.

5.5.1.3 ವರ್ಷದ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ವಿವಿಧ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಶಾಖಾ ಜಾಲದ ವಿವರ

ಕ್ರ ಸಂ	ಶಾಖಾ ಜಾಲ	ಮಾರ್ಚ್ 2019	ಮಾರ್ಚ್ 2020	ಮಾರ್ಚ್ 2021
1	ವಾಣಿಜ್ಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು	8155	8373	8414
2	ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು	1816	1775	1763
3	ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಸಹಕಾರ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಬ್ಯಾಂಕು	202	203	203
4	ಡಿಸಿಸಿ ಬ್ಯಾಂಕು (ಕೆ.ಎಸ್.ಕೋ.ಆಪ್ ಅಪೆಕ್ಸ್ ಬ್ಯಾಂಕು)	792	858	866
5	ಕರ್ನಾಟಕ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕು	38	38	38
6	ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆ	32	32	32
7	ಸಣ್ಣ ಹಣಕಾಸು ಬ್ಯಾಂಕು	105	159	308
8	ಪೇಮೆಂಟ್ ಬ್ಯಾಂಕು	0	31	31
	ಒಟ್ಟು ಶಾಖೆಗಳು	11140	11469	11655

ಆಧಾರ: ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಸಮಿತಿ (154ನೇ ಸಭೆಯ ಅಜೆಂಡಾ ಟಿಪ್ಪಣಿ: ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ 154), ಕರ್ನಾಟಕ.

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಹಣಕಾಸಿಗೆ ಇರುವ ಬೇಡಿಕೆಯಿಂದಾಗಿ ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತಿವೆ ಮತ್ತು ಸಾಲ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಿವೆ. 1969 ರಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣಗೊಂಡ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 755 ಬ್ಯಾಂಕು ಶಾಖೆಗಳಿದ್ದವು. ಅಲ್ಲಂದೀಚೆಗೆ ಮಾರ್ಚ್ 2021ರ ವರೆಗೆ 10900 ಬ್ಯಾಂಕ್ ಶಾಖೆಗಳು ಸೇರ್ಪಡೆಗೊಂಡು ಒಟ್ಟು 11655 ಬ್ಯಾಂಕು ಶಾಖೆಗಳು ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ.

5.5.1.4 ಎಲ್ಲಾ ರಾಜ್ಯಗಳ ಹಾಗೂ ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಸರಾಸರಿ ಬ್ಯಾಂಕು ಠೇವಣಿಗಳು ಮತ್ತು ಒಟ್ಟು ಸಾಲದ ವಿವರ (ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2021 ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ).

ಆರ್.ಬಿ.ಐ.ನ ತ್ರೈಮಾಸಿಕ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳ ಹೇಳಿಕೆ ಮತ್ತು ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಸಮಿತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಮೇಲಿನ ಕೋಷ್ಟಕದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿರುವಂತೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಠೇವಣಿ ಮತ್ತು ಒಟ್ಟು ಸಾಲಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ, ದೆಹಲಿಯ ಎನ್‌ಸಿಟಿ ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ ರಾಜ್ಯಗಳ ನಂತರ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು 4ನೇ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ.

(ರೂ. ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ)					
ರಾಜ್ಯಗಳು/ ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳು	ಶಾಖಾವಾರು ಜನಸಂಖ್ಯೆ	ಸರಾಸರಿ ಠೇವಣಿಗಳು	ಶ್ರೇಣಿ	ಒಟ್ಟು ಸಾಲ	ಶ್ರೇಣಿ
ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ	13255	3153466	1	2882819	1
ದೆಹಲಿ	3555	1439759	2	1294120	2
ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ	17696	1320765	3	537836	7

(ರೂ. ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ)					
ರಾಜ್ಯಗಳು/ ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳು	ಶಾಖಾವಾರು ಜನಸಂಖ್ಯೆ	ಸರಾಸರಿ ಠೇವಣಿಗಳು	ಶ್ರೇಣಿ	ಒಟ್ಟು ಸಾಲ	ಶ್ರೇಣಿ
ಕರ್ನಾಟಕ	10508	1266323	4	763797	4
ತಮಿಳುನಾಡು	11708	1049804	5	1042159	3
ಪಶ್ಚಿಮ ಬೆಂಗಾಳ	9390	937584	6	412414	9
ಗುಜರಾತ್	8408	878630	7	599340	5
ಕೇರಳ	6640	639845	8	382827	10
ತೆಲಂಗಾಣ	5490	623697	9	578984	6
ಹರಿಯಾಣ	5034	592764	10	298086	13
ರಾಜಸ್ಥಾನ	7791	496510	11	375030	11
ಪಂಜಾಬ್	6427	482836	12	254318	14
ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ	7196	480350	13	315545	12
ಬಿಹಾರ್	7510	405915	14	167517	15
ಒಡಿಶ್ವಾ	5244	387049	15	146677	16
ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ	7302	376058	16	495042	8
ಝಾರ್ಖಂಡ್	3147	266187	17	77778	20
ಛತ್ತೀಸ್‌ಘಡ್	2842	181686	18	108848	17
ಅಸ್ಸಾಂ	2989	174628	19	83386	18
ಉತ್ತರಖಂಡ	2146	172192	20	58259	22
ಜಮ್ಮು & ಕಾಶ್ಮೀರ್	1774	144752	21	73770	21
ಹಿಮಾಚಲ ಪ್ರದೇಶ	1632	119293	22	35821	23
ಗೋವಾ	660	88848	23	20999	24
ಚಂಡೀಘಡ್	388	87391	24	81334	19
ತ್ರಿಪುರ	574	30349	25	12110	26
ಮೇಘಾಲಯ	365	26508	26	8898	27
ಪಾಂಡಿಚೇರಿ	265	23189	27	14461	25
ಅರುಣಾಚಲ ಪ್ರದೇಶ	169	18006	28	5102	31
ದಾದ್ರಾ ಮತ್ತು ನಾಗರಹಾವೇಲಿ ಹಾಗೂ ದಮನ್ ಮತ್ತು ದಿಯು	103	12848		4249	32
ನಾಗಾಲ್ಯಾಂಡ್	182	12774	29	5500	29
ಮೀಜೋರಾಂ	218	12622	30	7379	28
ಮಣಿಪುರ	215	12248	31	5271	30
ಸಿಕ್ಕಿಂ	160	10863	32	4204	33
ಅಂಡಮಾನ್ ಮತ್ತು ನಿಕೊಬಾರ್	71	6473	34	2884	34
ಲಡಾಖ್	76	6386	35	2570	35
ಲಕ್ಷದ್ವೀಪ	13	1291	36	100	36
ಅಖಿಲ ಭಾರತ	151143	15939889		11159434	

ಆಧಾರ: ಭಾರತೀಯ ರಿಸರ್ವ್ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ತ್ರೈಮಾಸಿಕ ವರದಿ, ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2021.

5.5.1.5 ಠೇವಣಿಗಳು ಮತ್ತು ಮುಂಗಡಗಳು

ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ (ವಾಣಿಜ್ಯ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ಸಹಕಾರ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಸೇರಿ) ಒಟ್ಟು ಠೇವಣಿಯು

ಮಾರ್ಚ್ 2020 ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ರೂ.148932.12 ಕೋಟಿಗಳಾಗಿದ್ದು, ಮಾರ್ಚ್ 2021 ರಲ್ಲಿ ರೂ.1151506.96 ಕೋಟಿಗಳಿಗೆ ಏರಿಕೆಯಾಗಿ ಠೇವಣಿಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಶೇ. 14.85 ರಷ್ಟಾಗಿದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಮುಂಗಡಗಳು ಮಾರ್ಚ್ 2021 ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ರೂ. 802100.14 ಕೋಟಿಗಳಾಗಿದ್ದು, ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದಲ್ಲಿ ರೂ.749651.43 ಅಂದರೆ ಶೇಕಡ 6.99ರ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಸಾಲ-ಠೇವಣಿ ಅನುಪಾತವು ಮಾರ್ಚ್ 2021 ರಲ್ಲಿ ಶೇ. 70 ಇದ್ದು, ಕಳೆದ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದಲ್ಲಿ ಇದು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುವುದು ಕೆಳಗಿನ ಕೋಷ್ಟಕದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು.

ಸೂಚಕ	2018-2019	2019-20	2020-21
ಬ್ಯಾಂಕ್ ಶಾಖೆಗಳು	ಸಂಖ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ		
ಅ) ವಾಣಿಜ್ಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು (5 ಸಣ್ಣ ಹಣಕಾಸು ಬ್ಯಾಂಕು ಮತ್ತು 2 ಪೇಮೆಂಟ್ ಬ್ಯಾಂಕು ಸಹಿತ)	8260	8563	8753
ಆ) ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು	1816	1775	1763
ಇ) ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು	1064	1131	1139
ಒಟ್ಟು	11140	11469	11655
ಠೇವಣಿಗಳು	ಕೋಟಿ ರೂ. ಗಳಲ್ಲಿ		
ಅ) ವಾಣಿಜ್ಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು (5 ಸಣ್ಣ ಹಣಕಾಸು ಬ್ಯಾಂಕು ಮತ್ತು 2 ಪೇಮೆಂಟ್ ಬ್ಯಾಂಕು ಸಹಿತ)	820427.32	919313.13	1059484.9
ಆ) ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು	39329.72	43609.26	47167.67
ಇ) ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು	35067.52	39652.45	44854.36
ಒಟ್ಟು	894824.56	1002574.84	1151506.96
ಮುಂಗಡಗಳು	ಕೋಟಿ ರೂ. ಗಳಲ್ಲಿ		
ಅ) ವಾಣಿಜ್ಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು (5 ಸಣ್ಣ ಹಣಕಾಸು ಬ್ಯಾಂಕು ಮತ್ತು 2 ಪೇಮೆಂಟ್ ಬ್ಯಾಂಕು ಸಹಿತ)	647079.68	669214.57	722190.07
ಆ) ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು	32627.23	32931.62	36530.43
ಇ) ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು	35216.75	47505.24	43379.64
ಒಟ್ಟು	714923.66	749651.43	802100.14
ಸಾಲ-ಠೇವಣಿ ಪ್ರಮಾಣ	ಶೇಕಡ		
ಅ) ವಾಣಿಜ್ಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು (5 ಸಣ್ಣ ಹಣಕಾಸು ಬ್ಯಾಂಕು ಮತ್ತು 2 ಪೇಮೆಂಟ್ ಬ್ಯಾಂಕು ಸಹಿತ)	78.87	72.80	65.66
ಆ) ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು	82.95	75.51	77.00
ಇ) ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು	100.42	119.80	91.00
ಒಟ್ಟು	79.89	74.77	70.00
ಆಧಾರ: ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಸಮಿತಿ (154ನೇ ಸಭೆಯ ಅಜೆಂಡಾ ಟಿಪ್ಪಣಿ: ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ 294-296), ಕರ್ನಾಟಕ.			

5.5.1.6 ಆದ್ಯತಾ ವಲಯದ ಮುಂಗಡಗಳು

ರಾಜ್ಯದ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಆದ್ಯತಾ ವಲಯದ ಮುಂಗಡಗಳು ಮಾರ್ಚ್ 2021 ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ರೂ. 311799 ಕೋಟಿಗಳಾಗಿವೆ. ಇದು ಕಳೆದ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರೂ.285959 ಕೋಟಿಗಳಾಗಿದ್ದು, ರೂ. 7784 ಕೋಟಿಗಳಷ್ಟು ಇಳಿಮುಖವಾಗಿ, ಒಟ್ಟು ಮುಂಗಡದಲ್ಲಿ ಶೇ. 38.15 ರ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಕಂಡಿದೆ. ಆದರೆ ಇದು ಭಾರತೀಯ ರಿಸರ್ವ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿರುವ ಶೇ. 40 ರ ಮಟ್ಟಕ್ಕಿಂತ ಇಳಿಮುಖವಾಗಿದೆ.

ಮಾರ್ಚ್ 2021ರ ವೇಳೆಗೆ ಒಟ್ಟು ಮುಂಗಡಗಳಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ವಲಯದ ಮುಂಗಡಗಳು ರೂ. 149082 ಕೋಟಿಗಳಾಗಿದ್ದು, ಒಟ್ಟು ಮುಂಗಡದಲ್ಲಿ ಶೇ. 18.59 ರಷ್ಟಿದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ಕೈಗಾರಿಕಾ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಚ್ 2021 ರಲ್ಲಿ ವಿತರಿಸಲಾಗಿರುವ ಮುಂಗಡಗಳು ರೂ. 103830 ಕೋಟಿಗಳಾಗಿದ್ದು, ಇದು ಮಾರ್ಚ್ 2020 ರಲ್ಲಿ ರೂ.102811 ಕೋಟಿಗಳಾಗಿರುತ್ತದೆ. ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗದವರಿಗೆ ನೀಡಲಾಗುವ ಮುಂಗಡವು ಮಾರ್ಚ್ 2021 ರಲ್ಲಿ ರೂ.87867 ಕೋಟಿಗಳಾಗಿದ್ದು, ಇದು ಮಾರ್ಚ್ 2020 ರಲ್ಲಿ ರೂ.77378 ಕೋಟಿಗಳಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕೆಳಗಿನ ಕೋಷ್ಟಕದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು.

(ರೂ. ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ)							
ಕ್ರ. ಸಂ.	ಸೂಚಕ	ಮಾರ್ಚ್ 2019		ಮಾರ್ಚ್ 2020		ಮಾರ್ಚ್ 2021	
		ಮುಂಗಡ	ಒಟ್ಟು ಮುಂಗಡಕ್ಕೆ ಶೇಖಡವಾರು	ಮುಂಗಡ	ಒಟ್ಟು ಮುಂಗಡಕ್ಕೆ ಶೇಖಡವಾರು	ಮುಂಗಡ	ಒಟ್ಟು ಮುಂಗಡಕ್ಕೆ ಶೇಖಡವಾರು
1	ಕೃಷಿ ವಲಯ	129913	18.17	130905	17.46	149082	18.59
2	ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ಕೈಗಾರಿಕೆ ವಲಯ	119027	16.64	102811	13.70	103830	12.94
3	ದುರ್ಬಲ ವಲಯ	95694	13.38	77378	10.32	87867	10.95
4	ಒಟ್ಟು ಆದ್ಯತಾ ವಲಯದ ಮುಂಗಡಗಳು	293743	41.08	285959	38.15	311799	38.87
	ಒಟ್ಟು ಮುಂಗಡಗಳು	714923	-	749651	-	802100	

ಆಧಾರ: ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಸಮಿತಿ (154ನೇ ಸಭೆಯ ಅಜೆಂಡಾ ಟಿಪ್ಪಣಿ: ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ 18, 220), ಕರ್ನಾಟಕ.

5.5.1.7 ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕಿಸಾನ್ ಕ್ರೆಡಿಟ್ ಕಾರ್ಡ್ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿ ವಿವರ

ಕರ್ನಾಟಕವು ಕಿಸಾನ್ ಕ್ರೆಡಿಟ್ ಕಾರ್ಡ್ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಗಣನೀಯ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ್ದು, 30.09.2021ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಒಟ್ಟು 4258704 ಸಂಖ್ಯೆಯ ಕೆ.ಸಿ.ಸಿ. ಕಾರ್ಡ್‌ಗಳನ್ನು ನೀಡಿರುವುದನ್ನು ಮೇಲ್ಕಂಡ ಕೋಷ್ಟಕದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಒಟ್ಟು ಕೆ.ಸಿ.ಸಿ. ಕಾರ್ಡ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು 1417227(33.28%), ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು 631450(14.82%) ಹಾಗೂ ಸಹಕಾರ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು 2210027(51.90%) ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿವೆ.

ಏಜೆನ್ಸಿಯ ಹೆಸರು	ಜೀವಂತ ಕೆ.ಸಿ.ಸಿ. (KCCs)ಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ (30.09.2021ರಂತೆ)	ಶೇಕಡವಾರು
ವಾಣಿಜ್ಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು	1417227	33.28%
ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು	631450	14.82%
ಸಹಕಾರ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು	2210027	51.90%
ಒಟ್ಟು ಶಾಖೆಗಳು	4258704	

ಆಧಾರ: ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಸಮಿತಿ (155ನೇ ಸಭೆಯ ಅಜೆಂಡಾ ಟಿಪ್ಪಣಿ: ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ 114), ಕರ್ನಾಟಕ.

5.5.1.8 ಕೃಷಿಗೆ ತಳಮಟ್ಟದ ಸಾಲದ ಹರಿವು: 2016-2017 ರಿಂದ 2020-21ರವರೆಗೆ ಕಳೆದ 5 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ವಾರ್ಷಿಕ ಸಾಲ ಯೋಜನೆ (ಎಸಿಪಿ) ಅಡಿಯಲ್ಲಿನ ಸಾಧನೆ

ಕೃಷಿ ತಳಮಟ್ಟದ ಸಾಲದ ಹರಿವಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ಕೃಷಿ ಅವಧಿ ಸಾಲವು 2010-11 ರಿಂದ 2013-14ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ 71 % ರಿಂದ 91%ರವರೆಗೆ ಸಾಧನೆಗೊಂಡಿದ್ದು, ಇದು 2016-17ರಲ್ಲಿ 167% ಮತ್ತು 2017-18ರಲ್ಲಿ 197.55%ಕ್ಕೆ ಏರಿಕೆಯಾಗಿದೆ. 2018-19 ಮತ್ತು 2019-20ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಅವಧಿಯ ಸಾಲವು ಕುಸಿದಿದ್ದರೂ ಕೂಡ, 2020-21ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ

ಅದು 122%ರಷ್ಟು ಏರಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದೆ. ಕೃಷಿ ಸಾಲದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಾರೆ ಸಾಧನೆಯ ಗುರಿಯು 31.03.2021ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ 112.71%ಗೆ ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

(ರೂ. ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ)										
ವಿವರಗಳು	2016-17		2017-18		2018-19		2019-20		2020-21	
	ಗುರಿ	ಸಾಧನೆ	ಗುರಿ	ಸಾಧನೆ	ಗುರಿ	ಸಾಧನೆ	ಗುರಿ	ಸಾಧನೆ	ಗುರಿ	ಸಾಧನೆ
ಬೆಳೆ ಸಾಲ	48,908	39,056	58,563	33,539	64,972	37,824	72816	57804	66018	69910
ಅವಧಿ ಸಾಲ	23,983	40,181	28,127	55,566	33,682	31,879	42122	33733	46181	56547
ಒಟ್ಟು ಕೃಷಿ	72,891	79,237	86,690	89,105	98,654	69,703	114938	91537	112199	126457
ಶೇಕಡಾವಾರು: ಗುರಿ ಸಾಧನೆ										
ಬೆಳೆ ಸಾಲ	79.85		57.27		58.22		79.38		105.90	
ಅವಧಿ ಸಾಲ	167.53		197.55		94.65		80.08		122.45	
ಒಟ್ಟಾರೆ	108.70		102.78		70.65		79.64		112.71	

ಆಧಾರ: ನಬಾರ್ಡ್, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಕಛೇರಿ, ಕರ್ನಾಟಕ.

5.5.1.9 ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಲ್ಲಿನ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿದ ಆಸ್ತಿಗಳು (ಎನ್.ಪಿ.ಎ.)

ರಾಜ್ಯದ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಲ್ಲಿನ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿದ ಆಸ್ತಿಗಳು (ಎನ್.ಪಿ.ಎ.) ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2021 ರಲ್ಲಿ 1873285 ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ಮೊತ್ತವು ರೂ. 56337.41 ಕೋಟಿಗಳಾಗಿದ್ದು, ಇದು ಒಟ್ಟು ಮುಂಗಡದ ಶೇಕಡ 7.63 ರಷ್ಟಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು.

(ರೂ. ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ)					
ಕ್ರಮ ಸಂಖ್ಯೆ	ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ವಿಧ	30/9/2020 ರಂತೆ		30/9/2021 ರಂತೆ	
		ಖಾತೆಗಳು	ಮೊತ್ತ	ಖಾತೆಗಳು	ಮೊತ್ತ
1	ವಾಣಿಜ್ಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು	2219685	50289.97	1468284	49083.60
2	ಆರ್‌ಆರ್‌ಬಿ ಗಳು	308116	4006.94	358317	5534.99
3	ಕೋಆಪ್/ಕೆಎಸೆಎಫ್‌ಸಿ	272746	2773.11	46684	1718.82
	ಒಟ್ಟು	2800547	57070.02	1873285	56337.41

ಆಧಾರ: ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಸಮಿತಿ (155ನೇ ಸಭೆಯ ಅಜೆಂಡಾ ಟಿಪ್ಪಣಿ: ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ 307), ಕರ್ನಾಟಕ.

5.5.2 ನಬಾರ್ಡ್

5.5.2.1 ಸಹಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಆರ್ಥಿಕ ಸುಧಾರಣೆಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಲು ರಚಿಸಿರುವ ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದ ಸಮಿತಿ (ಹೆಚ್‌ಎಲ್‌ಸಿ)

ಸರ್ಕಾರದ ಆದೇಶ G.O.No.CO375 CLS2017 ರನ್ವಯ ದಿನಾಂಕ: 13 ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2017ರ ಪ್ರಕಾರ ಅಪರ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಆಯುಕ್ತರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲಾದ ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದ ಸಮಿತಿಯನ್ನು(HLC), ಸಹಕಾರದ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ, RCS, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು, RBI ಮತ್ತು ಅಪೆಕ್ಸ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಮತ್ತು KSCARDBನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೊಂದಿಗೆ ನಬಾರ್ಡ್‌ನಿಂದ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಆರ್ಥಿಕ ಸುಧಾರಣೆಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಲು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ನಬಾರ್ಡ್ ವಿವಿಧ ಹಣಕಾಸಿನ ನಿಯತಾಂಕಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ವಂಚನೆಗಳು, ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ

ಸಹಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಆಡಳಿತ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಲು, ಅರ್ಥ ವಾರ್ಷಿಕ ಮಂಡ್ಯಂತರದಲ್ಲಿ ಸಮಿತಿಯ ಸಭೆಯನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತದೆ. 2020-21ರಲ್ಲಿ, ಅಂತಹ ಎರಡು HLC ಸಭೆಗಳನ್ನು ಕರೆಯಲಾಯಿತು. ಮೊದಲ ಸಭೆಯು ಧೀರ್ಘಾವಧಿಯ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ (KSCARDB) ಆರ್ಥಿಕ, ಸುಧಾರಣೆಯನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಚೇತರಿಕೆಯ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ತರಬೇಕಾದ ಸುಧಾರಣೆಯನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಿದರೆ, ಮಾರ್ಚ್ 2021ರಲ್ಲಿ ನಡೆದ HLC ಸಭೆಯು ಕಲಬುರ್ಗಿ ಮತ್ತು ಯಾದಗಿರಿ DCCBಯ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಿತು. DCCB ಗಳಲ್ಲಿ CEOಗಳು ಮತ್ತು ನಿರ್ದೇಶಕರ ಸರಿಯಾದ ಮಾನದಂಡಗಳು, ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಒಂಬುಡ್‌ಮನ್ ಯೋಜನೆ, ಬ್ಯಾಂಕ್/ ಆಂತರಿಕ ಚೆಕ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಣಗಳ ವಂಚನೆಯ ಸ್ಥಾನ, ಹಾಗೆಯೇ KSCARDB ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ಖಾತರಿ ಮತ್ತು ಚೇತರಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಲಾಯಿತು. 2021-22ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ, HLC ಅನ್ನು ನವೆಂಬರ್ 2021ರಲ್ಲಿ ನಡೆಸಲಾಯಿತು, ಇದರಲ್ಲಿ DCCBಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ ಮತ್ತು ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು, CEOಗಳು ಮತ್ತು ನಿರ್ದೇಶಕರ ಮಂಡಳಿಯಿಂದ RBIಯ ಸರಿಯಾದ ಮಾನದಂಡಗಳ ಅನುಕರಣೆ, ವಂಚನೆಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಕೃಷಿ ಪತ್ತಿನ ಸಹಕಾರ ಸಂಘ(PACS) ಗಣಕೀಕರಣ ಸಂಭವವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವಲ್ಲಿ DCCBಗಳು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಲಾಯಿತು.

5.5.2.2 ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ- ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು(RRBs)

- (ಎ) ರಾಜ್ಯವು ಎರಡು ಆರ್‌ಆರ್‌ಬಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಕಾಸ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕು (KVGB) ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಆರ್‌ಆರ್‌ಬಿಗಳ ವಿಲೀನದ ನಂತರ, 31.03.2021ಕ್ಕೆ 629 ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ ಹಾಗೂ ಕರ್ನಾಟಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕ್ (KGB) ಬಳ್ಳಾರಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, 1134 ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. (ಪ್ರಗತಿಯ ಕೃಷ್ಣ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಮತ್ತು ಕಾವೇರಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಒಕ್ಕೂಟದಿಂದ ರಚನೆಯಾಯಿತು).
- (ಬಿ) 2020-21ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ, ರಾಜ್ಯದ ಎರಡೂ RRBಗಳು 9%ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ CRAR ನೊಂದಿಗೆ ಸಮರ್ಥನೀಯವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಲು ಹಾಗೂ ಲಾಭವನ್ನು ಗಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿವೆ. ನಬಾರ್ಡ್ ನಡೆಸಿದ ಪರಿಶೀಲನೆಯಲ್ಲಿ 31.03.2021 ರಂತೆ KVGB ಯ CRAR ಕಾರ್ಯಸ್ಥಾನ 11.31% ರಷ್ಟಿದ್ದರೆ, KGBಯ CRAR ಕಾರ್ಯಸ್ಥಾನ 11.80% ಆಗಿತ್ತು.
- (ಇ) ಆರ್‌ಆರ್‌ಬಿಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯನ್ನು ತ್ರೈಮಾಸಿಕ ಮಂಡ್ಯಂತರದಲ್ಲಿ ಆರ್‌ಬಿಐ ಕರೆದ ಸಶಕ್ತ ಸಮಿತಿ(EC) ಸಭೆಯು ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತದೆ. 2020-21ಕ್ಕೆ, 81ನೇ ಮತ್ತು 82ನೇ ಸಭೆಗಳು ಕ್ರಮವಾಗಿ 12.06.2020ರಂದು ಮತ್ತು 29.12.2020ರಂದು ನಡೆಸಲಾಯಿತು. ನಬಾರ್ಡ್ ಪರಿಶೀಲನೆಯಲ್ಲಿ ACP ಸಾಧನೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಎರಡು RRBಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಾದ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ NPAಗಳು, ಕೃಷಿ ಅವಧಿಯ ಸಾಲವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವ ಅಗತ್ಯತೆ, SHGಗಳ ಹಣಕಾಸು, ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಾಯೋಜಿತ ಯೋಜನೆಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿಸಿದೆ. 2021-22ರ ಮೊದಲ 83ನೇ EC ಸಭೆಯನ್ನು 13.07.2021ರಂದು ನಡೆಸಲಾಯಿತು. ಆರ್‌ಆರ್‌ಬಿಗಳ ಮಂಡಳಿಯಲ್ಲಿರುವ ನಬಾರ್ಡ್ ಉಪ ಪ್ರಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕರು ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಜನರಲ್ ಮ್ಯಾನೇಜರ್ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಾರೆ.

5.5.2.3 ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸ್ವಸಹಾಯ ಸಂಘಗಳ ಸ್ಥಾನ

31.03.2021ರಂತೆ ಲಿಂಕ್ ಮಾಡಲಾದ SHG ಗಳ ಸಂಚಿತ ಸಂಖ್ಯೆ (SHG ಗಳ ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ SB ಖಾತೆಗಳ ಸ್ಥಾನ)	784815
2020-21ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ವಿತರಿಸಲಾದ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲ (ಕೋಟಿ ರೂ.)	8445.87
31.03.2021 ರಂತೆ ಸಾಲ ಬಾಕಿ ಇರುವ ಸ್ವಸಹಾಯ ಸಂಘಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	612742
31.03.2021 ರಂತೆ ಬಾಕಿ ಉಳಿದಿರುವ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲ (ರೂ. ಕೋಟಿ)	11882.75
ಪ್ರತಿ SHG ಗೆ ಸರಾಸರಿ ಸಾಲ ನೀಡಿಕೆ (ರೂ. ಲಕ್ಷ)	1.93
ಶೇಕಡವಾರು ಮಹಿಳಾ ಸ್ವಸಹಾಯ ಸಂಘಗಳು	92%
ಮೂಲ: ನಬಾರ್ಡ್, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಕಛೇರಿ, ಬೆಂಗಳೂರು.	

5.5.2.4 ಸ್ವಸಹಾಯ ಸಂಘಗಳ ಡಿಜಿಟಲೀಕರಣ-ಈಶಕ್ತಿ ಯೋಜನೆ

ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿಯವರ ಡಿಜಿಟಲ್ ಇಂಡಿಯಾದ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ, ನಬಾರ್ಡ್ “ಇ-ಶಕ್ತಿ” ಎಂಬ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು. ಪ್ರಸ್ತುತ, ಈ ಯೋಜನೆಯು 22 ರಾಜ್ಯಗಳ 100 ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಒಂದು ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ವಿಶಿಷ್ಟ ಡಿಜಿಟಲ್ ಹಣಕಾಸು ಸೇರ್ಪಡೆ ಆಂದೋಲನವಾಗಿ ಪ್ರಗತಿ ಸಾಧಿಸಿದೆ ಮತ್ತು ಈಗಾಗಲೇ 12.69 ಲಕ್ಷ ಸ್ವಸಹಾಯ ಸಂಘಗಳನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ 145.73 ಲಕ್ಷ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬಡವರಿಗೆ (17.12.2021 ರಂತೆ) ಲಾಭದಾಯಕವಾಗಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯು ದೇಶದ 250 ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

5.5.2.5 ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಆರ್‌ಐಡಿಎಫ್ ಪರಿಣಾಮ

20.12.2021 ರಂತೆ ಆರ್‌ಐಡಿಎಫ್ ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ 1 ರಿಂದ 27 ಟ್ರಾಂಚ್‌ವರೆಗೆ, ಒಟ್ಟು 43695 ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ರೂ.16568.40 ಕೋಟಿಗಳ ಆರ್‌ಐಡಿಎಫ್ ಸಾಲವನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಮಂಜೂರಾದ ಮೊತ್ತಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ರೂ.12940.06 ಕೋಟಿಗಳ ವಲಯವಾರು ಮಂಜೂರಾತಿ ಮತ್ತು ವಿತರಣೆಯ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೆಳಗೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ರೂ.ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ					
ಕ್ರ.ಸಂ	ವಲಯದ ಹೆಸರು	ಒಟ್ಟು ಯೋಜನೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಒಟ್ಟು ಹಣಕಾಸಿನ ವೆಚ್ಚ	ಮಂಜೂರಾದ ಸಾಲ	ವಿತರಿಸಲಾದ ಮೊತ್ತ
1.	ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿತ ಯೋಜನೆಗಳು	4919	1769.44	1607.97	1187.61
2.	ಸಾಮಾಜಿಕ ವಲಯದ ಯೋಜನೆಗಳು	21001	5540.55	4509.94	2720.43
3.	ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳು	5202	4724.26	3908.92	3079.06
4.	ಗ್ರಾಮೀಣ ರಸ್ತೆಗಳು ಮತ್ತು ಸೇತುವೆಗಳು	12573	8024.73	6541.57	5952.96
	ಒಟ್ಟು	43695	20058.98	16568.40	12940.06

ಮೂಲ: ನಬಾರ್ಡ್, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಕಛೇರಿ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ನಬಾರ್ಡ್ ಆರ್‌ಐಡಿಎಫ್ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಸಾಲವನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ ವಲಯದ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ 40%, ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿತ ವಲಯಕ್ಕೆ 33% ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಂಪರ್ಕಕ್ಕೆ 27% ಮಂಜೂರು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಮಂಜೂರಾದ ಯೋಜನೆಗಳು ಪೂರ್ಣಗೊಂಡ ನಂತರ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ.

- ನೀರಾವರಿ ಮೂಲ ಸೌಕರ್ಯ-4.78 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ನೀರಾವರಿ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ.
- ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿತ-1684 ಪಶುವೈದ್ಯಕೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳಿಗೆ 853 ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಯೋಜನೆಗಳು, 258 ರೈತ ಸಂಪರ್ಕ ಕೇಂದ್ರಗಳು, 33 ಮೀನು ಜಿಟ್ಟಿಗಳು, 10 ರೇಷ್ಮೆ ಗೂಡು ಗುಣಮಟ್ಟ ಪರೀಕ್ಷಾ ಪ್ರಯೋಗಾಲಯಗಳು ಮತ್ತು 3 ಕೀಟನಾಶಕ ಶೇಷ ಪ್ರಯೋಗಾಲಯಗಳು.
- ಸಾಮಾಜಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರ-13353 ಗ್ರಾಮೀಣ ಶಿಕ್ಷಣ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಯೋಜನೆಗಳು (ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮತ್ತು ಪ್ರೌಢ ಶಾಲೆಗಳು, ಪಿಯು ಕಾಲೇಜುಗಳು, ಪಾಲಿಟೆಕ್ನಿಕ್, ITI, GTTC, ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಕಾಲೇಜುಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ), 6472 ಅಂಗನವಾಡಿಗಳು, 337 ಆರೋಗ್ಯ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ (PHC,CHC, MCH).
- ಸಂಪರ್ಕ-45336 ಕಿಮೀ ಗ್ರಾಮೀಣ ರಸ್ತೆಗಳು ಮತ್ತು 60300 ಮೀ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸೇತುವೆಗಳು.

5.5.2.6 ರೈತರ ಉತ್ಪಾದಕರ ಸಂಸ್ಥೆ(FPOs)

- ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ (POs) ಮೂಲಕ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯ ನಿವ್ವಳ ಆದಾಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಕೃಷಿ ಮೌಲ್ಯ ಸರಪಳಿಯೊಂದಿಗೆ ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಅತಿ ಸಣ್ಣ ರೈತರು/ಉತ್ಪಾದಕರನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸುವ ಅತ್ಯಂತ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ವಿಧಾನಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ.
- 2014-15ರಿಂದ, ನಬಾರ್ಡ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಕಛೇರಿಯು ರಾಜ್ಯದ 30 ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ 263 FPO ಗಳ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದೆ. ಈ ಎಫ್‌ಪಿಒಗಳನ್ನು /ಪ್ರೊಡ್ಯೂಸರ್ ಆರ್ಗನೈಸೇಶನ್ ಪ್ರೊಮೋಟಿಂಗ್ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಷನ್‌ಗಳಾಗಿ (POPI) ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವ ಮೂಲಕ ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ರಾಜ್ಯದ ಸುಮಾರು 1,26,664 ರೈತರು ನಬಾರ್ಡ್ ಬೆಂಬಲಿತ POPI ಗಳಿಂದ ಉತ್ತೇಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟ FPO ಗಳ ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ರೂ.24.53 ಕೋಟಿ, 283 FPO ಗಳಲ್ಲಿ, 268 ವಿವಿಧ ಕಾಯಿದೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನೋಂದಾಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಆ ಮೂಲಕ ರೂ.13.32 ಕೋಟಿಗಳ ಷೇರು ಬಂಡವಾಳವನ್ನು ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.
- ಈ 283 ಎಫ್‌ಪಿಒಗಳು, 10 ಎಫ್‌ಪಿಒಗಳು ಎಸ್‌ಎಫ್‌ಎಸಿ ಅನುದಾನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿವೆ ಮತ್ತು 68 ಎಫ್‌ಪಿಒಗಳು ರೂ.18.14 ಕೋಟಿಗಳಷ್ಟು ಸಾಲವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಕ್ರೆಡಿಟ್ ಲಿಂಕ್ ಆಗಿವೆ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಎಫ್‌ಪಿಒಗಳು ವಿವಿಧ ಕೃಷಿ-ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆ, ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮತ್ತು ಮಾರಾಟದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡಿವೆ. ಕೆಲವು ಎಫ್‌ಪಿಒಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ಮೌಲ್ಯದ ಬೆಳೆಗಳಾದ ಚಿಯಾ ಬೀಜಗಳು, ಎಳನೀರು ಕಾಫಿ, ಉಡಪಿಮಟ್ಟಿಗುಳ್ಳ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಹ ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ.

ನಬಾರ್ಡ್‌ನ ಸಾಧನೆಗಳು ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗೋಪಾಯಗಳು

ಸಾಧನೆಗಳು

ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಬ್ಯಾಂಕ್(ನಬಾರ್ಡ್) ವಿವಿಧ ವ್ಯಾಪಾರ, ಪ್ರಚಾರ, ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ನೀತಿ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಸಾಮಾಜಿಕ-ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನಬಾರ್ಡ್‌ನ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳು ಹೀಗಿವೆ:

1. ಕರ್ನಾಟಕದ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಾಲಕ್ಕಾಗಿ 2020-21 ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರೂ. 20,250 ಕೋಟಿಗಳ ಮತ್ತು 2021-22 ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ(ಫೆಬ್ರವರಿ 2022ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ) ರೂ. 20,000 ಕೋಟಿಗಳ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ.
2. ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಧಿ(RIDF) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು 2020-21ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರೂ. 1,100 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು 2021-22 ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ(ಫೆಬ್ರವರಿ 2022ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ) ರೂ. 2,000 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಆರ್‌ಐಡಿಎಫ್ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಫೆಬ್ರವರಿ 2022ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ 43822 ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಮಾಡಲಾದ ಸಂಚಿತ ಮಂಜೂರಾತಿಗಳು ಮತ್ತು ವಿತರಣೆಯು ಕ್ರಮವಾಗಿ ರೂ.17,000 ಕೋಟಿಗಳು ಮತ್ತು ರೂ. 13,000 ಕೋಟಿಗಳಷ್ಟಿದೆ. ಈ ನೆರವಿನೊಂದಿಗೆ ಸುಮಾರು 5 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ನೀರಾವರಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳು, ಶೇಖರಣಾ ಗೋಡೌನ್‌ಗಳು, ಪಶುವೈದ್ಯಕೀಯ ಆರೋಗ್ಯ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಸುಮಾರು 45,000 ಕಿ.ಮೀ. ಗ್ರಾಮೀಣ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.
3. ಸುಮಾರು 3000 ಸ್ವಸಹಾಯ ಸಂಘಗಳ(ಎಸ್‌ಎಚ್‌ಜಿ) ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಪಡೆದಿರುವ ಎನ್‌ಜಿಒ(NGO) ಗಳು, ತರಬೇತಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಎಸ್‌ಎಚ್‌ಜಿ ಫೆಡರೇಶನ್‌ಗಳು, ಕೌಶಲ್ಯ ತರಬೇತಿ, ಮೈಕ್ರೋ ಎಂಟರ್‌ಪ್ರೈಸಸ್‌ಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಸಹಾಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ.

4. ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆರ್ಥಿಕ ಸೇರ್ಪಡೆ ಕಡೆಗೆ ಸಾಗಿಸಲು, ಬಿಸಿ/ಬಿಎಫ್‌ಗಳ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸಲು ಹಾಗೂ BBPS/GREEN PIN ಸೌಲಭ್ಯ, ಮೈಕ್ರೋ-ಎಟಿಎಂಗಳು/ ಪಿಎಎಸ್ ಯಂತ್ರಗಳಂತಹ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕು(ಆರ್‌ಆರ್‌ಬಿ)ಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯಧನವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ.
5. FPOಗಳ ಪ್ರಚಾರ ಮತ್ತು ಪೋಷಣೆಗಾಗಿ ವಿಶೇಷ ಗಮನವನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಇದು 1 ಲಕ್ಷಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ರೈತರನ್ನು ಸದಸ್ಯರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ ನಬಾರ್ಡ್‌ನಿಂದ ಸುಮಾರು 320 ಎಫ್‌ಪಿಓಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲಾಗಿದೆ.

ನಬಾರ್ಡ್‌ನ ಮುಂದಿನ ಮಾರ್ಗೋಪಾಯಗಳು

ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ಪ್ರಚಾರದ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳು ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತವೆಯಾದರೂ, ಮುಂಬರುವ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ನಬಾರ್ಡ್ ಕೇಂದ್ರಬಿಂದುಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿವೆ:

- ❑ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಕೃಷಿ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ(PACS)ಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಪೂರ್ಣಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಬಹು-ಸೇವಾ ಕೇಂದ್ರ(MSC)ವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುವುದು.
- ❑ ಶ್ರೇಣಿ 3 ಮತ್ತು 4 ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ದೇಶಿತ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸುವುದು.
- ❑ ಕೃಷಿ-ಮೌಲ್ಯ ಸರಪಳಿ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದು.
- ❑ ಜಲ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ನಿರ್ವಹಣೆ
- ❑ ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಶಕ್ತಿ
- ❑ SHG ಘಡರೇಶನ್‌ಗಳು, FPOಗಳು/OFPOಗಳು, PACS ಇತ್ಯಾದಿಗಳಂತಹ ರೈತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಆಡಳಿತ, ವ್ಯಾಪಾರ ವೈವಿಧ್ಯೀಕರಣ ಮತ್ತು ಲಾಭದಾಯಕತೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಬಲಪಡಿಸುವುದು.
- ❑ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ನೀಡಲಾದ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ(GOI) ಯೋಜನೆಗಳು ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದೊಂದಿಗೆ ಸಮಗ್ರ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ಮೂಲಕ PACS ಗಣಕೀಕರಣ.

5.5.3 ಕೈಗಾರಿಕಾ ಹಣಕಾಸು

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆಯು ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದ್ದು, ರಾಜ್ಯ ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಕಾಯ್ದೆ 1951ರ ಅನ್ವಯ 1959ರಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಯಿತು. ರಾಜ್ಯದ ಅತಿಸಣ್ಣ, ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ಪ್ರಮಾಣದ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ದೀರ್ಘಾವಧಿ ಹಣಕಾಸಿನ ನೆರವನ್ನು ನೀಡುವುದೇ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಮೂಲೋದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಸಂಸ್ಥೆಯು ಕಳೆದ 62 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ರಾಜ್ಯದ ಅತಿಸಣ್ಣ, ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ಪ್ರಮಾಣದ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸೇವಾ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಘಟಕಗಳಿಗೆ ಹಣಕಾಸಿನ ನೆರವನ್ನು ನೀಡುವುದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. 31.3.2021 ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಂಚಿತ ಮಂಜೂರಾತಿ 18,286.38 ಖಾತೆಗಳಿಗೆ 1,74,662 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳನ್ನು ತಲುಪಿಸಿದೆ. ಇದೇ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಥೆಯು 4368.47 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳ ಸಾಲವನ್ನು 21,832 ಮಹಿಳಾ ಉದ್ದಿಮೆದಾರರ ಖಾತೆಗಳಿಗೆ, ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ/ಪಂಗಡಗಳ ಉದ್ದಿಮೆದಾರರ 21,892 ಖಾತೆಗಳಿಗೆ 2,266.14 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಅಲ್ಪ ಸಂಖ್ಯಾತರ 1,351.64 ಖಾತೆಗಳಿಗೆ 19,292 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳ ಸಾಲವನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿದೆ.

(ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ)					
ಕ್ರ. ಸಂ	ವಿವರ	2018-19	2019-20	2020-21	2021-22 (30.11.2021)
1	ಮಂಜೂರಾತಿ (ಈಕ್ವಿಟಿ)	1098.73	667.81	401.66	196.58
2	ವಿತರಣೆ (ಈಕ್ವಿಟಿ)	665.9	727.9	432.96	223.56

ಮೂಲ: ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆ

ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷ 2021-22 (ಏಪ್ರಿಲ್ 2021 ರಿಂದ ನವೆಂಬರ್ 2021) ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿಗಮವು 211 ಪ್ರಕರಣಗಳಿಗೆ ರೂ.196.58 ಕೋಟಿಗಳಷ್ಟು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದೆ, ರೂ.223.56 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ವಿತರಿಸಿದೆ ಮತ್ತು ರೂ.442.67 ಕೋಟಿಗಳಷ್ಟು ವಸೂಲಾತಿಯಾಗಿದೆ.

5.5.4 ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆಯ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಗಮ (ಕೆಎಸ್‌ಐಐಡಿ)

1964 ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದ ಕೆಎಸ್‌ಐಐಡಿ, ರಾಜ್ಯದ ಕೈಗಾರಿಕೀಕರಣದಲ್ಲಿ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ದೊಡ್ಡ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಸಹಾಯಕವಾಗಿದೆ. ಕೆಎಸ್‌ಐಐಡಿ ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2002 ರಿಂದ ಹಣಕಾಸು ಸಾಲ ನೀಡುವ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಹಿಂದಿನ ಸಾಲ/ಮುಂಗಡಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಲಗಳ ಚೇತರಿಕೆ ಮತ್ತು ಇಕ್ವಿಟಿಯ ಹೂಡಿಕೆ ಮಾಡುವುದು ಮುಖ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ನಿರ್ದೇಶನದಂತೆ ಕೆಲವು ಹೂಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಕೆಎಸ್‌ಐಐಡಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಖಾಸಗಿ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಯೋಜನೆಗಳ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪೂರ್ವಭಾವಿ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದೆ ಮತ್ತು ಬೆಂಗಳೂರು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣ ಯೋಜನೆಗೆ ನೋಡಲ್ ಏಜೆನ್ಸಿಯಾಗಿ ತನ್ನ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದೆ. ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಕೆಎಸ್‌ಐಐಡಿ ಕೈಗೊಂಡ ಉಪಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಗಮನಿಸಿ, ಈ ಹೆಸರನ್ನು ನವೆಂಬರ್ 22, 2010 ರಿಂದ ಜಾರಿಗೆ ಬರುವಂತೆ “ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಮತ್ತು ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿನಿಗಮ ಲಿಮಿಟೆಡ್” ಎಂದು ಬದಲಾಯಿಸಲಾಗಿದೆ.

5.5.5 ಸಹಕಾರ ವಲಯದ ಸಾಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಲ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಸಹಕಾರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೂಲಕ ಒದಗಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು ತನ್ನದೇ ಆದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಪಟ್ಟಣ ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಲ್ಲದೆ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಕೃಷಿ ಪತ್ತಿನ ಸಹಕಾರ ಸಂಘ/ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ. ಇತರ ರಾಜ್ಯಗಳಂತೆಯೇ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಎರಡು ವಿಧದ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಲ್ಪಾವಧಿ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮಾವಧಿ ಸಾಲಕ್ಕೆ ಕುರಿತಂತೆ ಇದ್ದು, ಇನ್ನೊಂದು ದೀರ್ಘಾವಧಿ ಸಾಲ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಿಗಾ ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ.

5.5.5.1 ಅಲ್ಪಾವಧಿ ಸಾಲದ ಸಹಕಾರಿ ಸಾಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆ (ಎಸ್‌ಟಿ‌ಸಿ‌ಎಸ್)

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಸಹಕಾರಿ ಅಪೆಕ್ಸ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಬೆಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ 52 ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ತನ್ನ ಅಂಗಸಂಸ್ಥೆಯಾದ ಜಿಲ್ಲಾ ಕೇಂದ್ರ ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ (ಡಿ‌ಸಿ‌ಸಿ‌ಬಿ) ಮತ್ತು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಕೃಷಿ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳ (ಪಿ‌ಎಸ್‌ಐ‌ಎಸ್) ಮೂಲಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪಾವಧಿ ಸಾಲವನ್ನು ರೈತರಿಗೆ ಮತ್ತು ಇತರರಿಗೂ ವಿತರಿಸುತ್ತಿದೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ 21 ಜಿಲ್ಲಾ ಕೇಂದ್ರ ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದು, 818 ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 5751 ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಕೃಷಿ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರತವಾಗಿವೆ. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ನಬಾರ್ಡ್ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಯನ್ವಯ ತಮ್ಮ ಮೂಲನಿಧಿಯನ್ನು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಂಘಟನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಬಲಪಡಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು (ಬಿ.ಡಿ.ಪಿ) ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿವೆ. ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲಾ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಿಂದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಯ (ಡಿ.ಎ.ಪಿ) ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ರಾಜ್ಯ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸಹಕಾರಿ ಸಾಲ ಸಂರಚನೆಯ ಬಲವರ್ಧನೆಗಾಗಿ ನಬಾರ್ಡ್, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಅಪೆಕ್ಸ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಜೂನ್ 1995 ರಲ್ಲಿ ಒಡಂಬಡಿಕೆ ಪತ್ರಕ್ಕೆ ಸಹಿ ಹಾಕಿದ್ದು ಅದನ್ನು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ವಿಸ್ತರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ದಿನಾಂಕ:31-3-2020 ರಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ ಜಿಲ್ಲಾ ಸಹಕಾರಿ ಕೇಂದ್ರ ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ದುಡಿಯುವ ಬಂಡವಾಳವು ರೂ. 42671.84 ಕೋಟಿಗಳಾಗಿತ್ತು. ದಿನಾಂಕ:31-3-2021 ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಗತಿಯು ರೂ. 49272.07 ಕೋಟಿಯಾಗಿದ್ದು, ಇದು ಶೇಕಡ 15 ರಷ್ಟು ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಜಿಲ್ಲಾ ಸಹಕಾರಿ ಕೇಂದ್ರ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಲ್ಲಿ 31-3-2020 ರಲ್ಲಿದ್ದ ಠೇವಣಿಗಳು ರೂ.28093.45 ಕೋಟಿಗಳಾಗಿದ್ದು, ಅದು ದಿನಾಂಕ:31-3-2021 ರಲ್ಲಿ ರೂ. 28563.28 ಕೋಟಿಗಳಿಗೆ ತಲುಪಿ ಶೇಕಡ 15 ರ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. 2020-21 ರಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ 21 ಜಿಲ್ಲಾ ಸಹಕಾರಿ ಕೇಂದ್ರ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಪೈಕಿ ಎಲ್ಲಾ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಚಾಲ್ತಿ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಲಾಭಾಂಶವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಸಾಲ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಕೃಷಿ ಪತ್ತಿನ

ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ಮೂಲಕ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸಾಲಗಾರರಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಅಲ್ಪಾವಧಿ, ಮಧ್ಯಮಾವಧಿ ಹಾಗೂ ದೀರ್ಘಾವಧಿ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಕೃಷಿಯೇತರ ಸಾಲವನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ.

ಜಿಲ್ಲಾ ಸಹಕಾರಿ ಕೇಂದ್ರ ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸಿದ ಆರ್ಥಿಕ ಮಟ್ಟ				
(ರೂ.ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ)				
ವಿವರಗಳು	2018-19	2019-20	2020-21	2021-22 (ಜೂನ್)
ಜಿಲ್ಲಾ ಸಹಕಾರಿ ಕೇಂದ್ರ ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	21	21	21	21
ಒಟ್ಟು ಷೇರು ಬಂಡವಾಳ	1445.41	1636.12	1721.47	1902.25
ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಷೇರು ಬಂಡವಾಳ	25.03	25.04	30.50	32.50
ಶೇಕಡವಾರು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಷೇರು ಬಂಡವಾಳ(%)	1.73	1.53	5.21	1.71
ಠೇವಣಿಗಳು	24895.81	28093.45	28563.28	31189.01
ಪಡೆದ ಸಾಲ	8992.67	10070.72	10823.46	11619.69
ವಸೂಲಾಗಬೇಕಾದ ಸಾಲ ಮತ್ತು ಮುಂಗಡಗಳು	24608.81	28492.57	30757.46	33631.44
ಲಾಭದಲ್ಲಿರುವ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಲಾಭಾಂಶ	21	20	21	21
ಮೂಲ: ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘದ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ನಿಬಂಧಕರು, ಬೆಂಗಳೂರು				

5.5.5.2 ದೀರ್ಘಾವಧಿ ಕೃಷಿ ಸಾಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆ (ಎಲ್‌ಟಿಸಿಸಿಎಸ್)

ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅಪೆಕ್ಸ್ ಬ್ಯಾಂಕ್, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಬ್ಯಾಂಕು (ಕಾಸ್ಕಾರ್ಡ್) ಮತ್ತು 177 ಶಾಖೆಗಳಿರುವ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಸಹಕಾರಿ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಹಂತದ ದೀರ್ಘಾವಧಿ ಸಾಲ ನೀಡಿಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡಿವೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಬ್ಯಾಂಕು (ನಬಾರ್ಡ್), ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಿಗೆ ಅವುಗಳು ನೀಡಿದ ಸಾಲದ ಮೇಲೆ ಪುನರ್ಧನವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಸಾಧನೆಗಳು, ಸವಾಲುಗಳು ಮತ್ತು ಮುಂದಿನ ಮಾರ್ಗೋಪಾಯಗಳು

ಸಹಕಾರ ವಲಯದ ಸಾಧನೆಗಳು

- ❑ 2020-21 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಸಾಲ ರೂ.15702.50 ಕೋಟಿಯನ್ನು 25.12 ಲಕ್ಷ ರೈತರಿಗೆ ವಿತರಿಸುವ ಗುರಿ ಹೊಂದಿದ್ದು, ತಹಲ್‌ವರೆಗೆ ರೂ.17735.28 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು 16.19 ಲಕ್ಷ ರೈತರಿಗೆ ವಿತರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 113 ರಷ್ಟು ಸಾಧನೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ರಾಜ್ಯದ ಸರಿಸುಮಾರು 38% ರೈತರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಿದೆ.
- ❑ ಡೈರಿ ಮತ್ತು ಪಶುಸಂಗೋಪನೆಗಾಗಿ ಸಹಕಾರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ರೂ.105 ಕೋಟಿ ದುಡಿಯುವ ಬಂಡವಾಳವನ್ನು 67000 ರೈತರಿಗೆ ವಿತರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕವು ದೇಶದಲ್ಲಿಯೇ ಕೆ.ಸಿ.ಸಿ ಕಾರ್ಡ್ ವಿತರಣೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ.
- ❑ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಆತ್ಮ ನಿರ್ಭರ್ ಯೋಜನೆಯ ಅಗ್ರಿ ಇನ್ಸ್ಟ್ರಾಫಂಡ್‌ನಲ್ಲಿ ನಬಾರ್ಡ್ 885 ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಕೃಷಿ ಪತ್ತಿನ ಸಹಕಾರ ಸಂಘ(PACS)ಗಳಿಗೆ ರೂ.306.68 ಕೋಟಿ ಸಾಲವನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು 4 ನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ.

ಸಹಕಾರ ವಲಯದ ಸವಾಲುಗಳು

- ❑ ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ರಾಜ್ಯದ 38% ರೈತರಿಗೆ ಸಾಲ ನೀಡಿದ್ದರೂ ಸಹ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಬಂಡವಾಳ ಲಭ್ಯತೆ ಕಡಿಮೆ ಇರುವುದರಿಂದ, ಸರಾಸರಿ ಅಲ್ಪಾವಧಿ ಕೃಷಿ ಸಾಲವು ಪ್ರತಿ ರೈತರಿಗೆ ರೂ.64,826/- ಇದ್ದು, ಈ ಸಾಲವು ವಾಣಿಜ್ಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಸರಾಸರಿ ಮೊತ್ತಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇರುತ್ತದೆ.

- ರಾಜ್ಯದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ 5751 ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಕೃಷಿ ಪತ್ತಿನ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಸದರಿ ಸಂಘಗಳು ಸಾಲದ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಸಣ್ಣ ಉಳಿತಾಯ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಮೂಲಕವಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಡಿಸಿಸಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ Business Correspondence(BC)ಗಳ ಮೂಲಕವಾಗಲಿ ಇತರೆ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿರುವುದಿಲ್ಲ.
- 5751 ಪ್ಯಾಕ್‌ಗಳ ಪೈಕಿ 2000 PACSಗಳು ಗಣಕೀಕರಣಗೊಳಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಇದು PACSನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಲು ಅಡಚಣೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ.
- ವಾಣಿಜ್ಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಡಿಸಿಸಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಠೇವಣಿಯು ದುರ್ಬಲವಾಗಿದ್ದು, ಈ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಷೆಡ್ಯೂಲ್ಡ್ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳಾಗಿ ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಹೊಸ ಡಿಜಿಟಲ್ ತಂತ್ರಾಂಶವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಸಹಕಾರ ವಲಯದ ಮುಂದಿನ ಮಾರ್ಗೋಪಾಯಗಳು

- ಸರ್ಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ರೈತರಿಗೆ ಬೆಳೆ ಸಾಲವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದ ಜಿಲ್ಲೆ ಹಾಗೂ ಬರಪೀಡಿತ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಡಿಸಿಸಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಿಗೆ ನಬಾರ್ಡ್ ರೀಫೈನಾನ್ಸ್ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ 60 ರಿಂದ 75% ಹೆಚ್ಚಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.
- ಮುಂದಿನ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ, ರಾಜ್ಯ, ಅಪೆಕ್ಸ್, ಡಿಸಿಸಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಎಲ್ಲಾ PACSಗಳನ್ನು ಗಣಕೀಕರಣಗೊಳಿಸಲು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಆರ್.ಬಿ.ಐ, ಪ್ಯಾಕ್‌ಗಳನ್ನು ಸಣ್ಣ ಉಳಿತಾಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಹಾಗೂ ಅಂಚೆ ಕಛೇರಿಗೆ ನೀಡುತ್ತಿರುವ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು PACSಗಳಿಗೆ ನೀಡುವುದರಿಂದ ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಅನುದಾನವನ್ನು ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರ ಮನೆ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ತಲುಪಿಸಬಹುದು.
- ಎಲ್ಲಾ ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಅಪೆಕ್ಸ್ ಬ್ಯಾಂಕಿನೊಂದಿಗೆ ವಿಲೀನಗೊಳಿಸಿ, ಇದರಿಂದ ಆಡಳಿತ ವೆಚ್ಚ ತಗ್ಗಿಸಿ ಸಾಲ ನೀಡುವ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತಾ, ಅಧಿಕ ಮಂದಿಗೆ ಕಡಿಮೆ ಬಡ್ಡಿ ದರಲ್ಲಿ ಸಾಲ ನೀಡಬಹುದಾಗಿದೆ.

5.6 ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಾಲ ಸುಧಾರಣೆಗಳು - 'ಏಕ ಗವಾಕ್ಷಿ ಸಾಲ ಸೌಲಭ್ಯ' ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೂಲಕ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳು (ಎಸ್‌ಎಚ್‌ಜಿ) ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮೀಣ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಸಾಲದ ಹರಿವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು.

ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ (ಎಸ್‌ಎಚ್‌ಜಿ) ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ಬಡವರಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳ ಸಾಲ ಸೌಲಭ್ಯ ದೊರೆಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯ ಕೊರತೆಯು, ಎಂ.ಎಫ್.ಐ.ಗಳು, ಎನ್.ಬಿ.ಎಫ್.ಸಿಗಳು, ಫಿನ್-ಟೆಕ್ ಬಿ.ಸಿ ಗಳಂತಹ ವಿವಿಧ ಖಾಸಗಿ ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಸಾಲಕ್ಕೆ ಅವಲಂಬಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದೆ. ಖಾಸಗಿ ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ಪಡೆಯುವ ಸಾಲಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬಡ್ಡಿ ನೀಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ಜನರನ್ನು ಸಾಲದ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿಗೆ ತಳ್ಳುವ ಜೊತೆ ಹಲವು ಗಂಡಾಂತರಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.

ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳ ವಿಸ್ತೃತವಾದ ಮತ್ತು ಆಳವಾದ ಉಪಸ್ಥಿತಿ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಕೊರತೆ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಾಲ ನೀಡುವಲ್ಲಿನ ಅನುಭವದ ಕೊರತೆಯು ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳು ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಸಾಲ ನೀಡುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಗುಣಾತ್ಮಕವಾಗಿ ವಿಸ್ತರಿಸಿಲ್ಲ.

ಪರಿಹಾರಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ಸಲಹೆಗಳು

ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ (ಎಸ್‌ಎಚ್‌ಜಿ), ಮಹಿಳೆಯರು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಸಾಲದ ಹರಿವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಆಧಾರಿತ ಮತ್ತು ಚಾಲಿತ, 1 ಅಥವಾ 2 ಮಧ್ಯವರ್ತಿ ಪಾಲುದಾರರ (ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಪಾಲುದಾರಿಕೆ-ಪಿಪಿಪಿ ಮಾದರಿ) ಮೂಲಕ 'ಏಕ ಗವಾಕ್ಷಿ ಸಾಲ ಸೌಲಭ್ಯ' ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸುವುದು.

ಪಿಎಸ್‌ಬಿ ಮೈತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯದ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ಸೂರಿನ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ತಂದು (ಸಾಲ ನೀಡುವವರು) ನಿಯಂತ್ರಿತ ದರಗಳು ಮತ್ತು ಅಭ್ಯಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಲದ ದೊರೆಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಗಳನ್ನು ಸುಲಭಗೊಳಿಸಬಹುದು. ಪಿಎಸ್‌ಬಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನು 'ಪ್ರವರ್ತಕ/ಆಂಕರ್ ಬ್ಯಾಂಕ್' ಎಂದು ನಾಮನಿರ್ದೇಶನ ಮಾಡಬಹುದು. ಹೀಗೆ

ನಾಮನಿರ್ದೇಶನವಾಗುವ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಪಿಎಸ್‌ಬಿಗಳು, ಆರ್‌ಎಫ್‌ಐಗಳನ್ನು ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸಿ, ಪಾಲುದಾರಿಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ ಸಾಲಸೌಲಭ್ಯ ಸೇವೆಗಳ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಚಾಲನೆ ನೀಡುವಲ್ಲಿ ಮುಂದಾಳತ್ವ ವಹಿಸುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಯೋಜನಗಳು

- ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳು ಮತ್ತು ಅವರ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ನಿಯಂತ್ರಿತ ಬಡ್ಡಿದರಗಳು.
- ಈ ಉಪಕ್ರಮದಿಂದ 30 ಲಕ್ಷ ಎಸ್‌ಎಚ್‌ಜಿ ಮಹಿಳೆಯರು ನೇರವಾಗಿ ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ.
- ಗ್ರಾಮೀಣ ಬಡವರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗಗಳು / ಜೀವನೋಪಾಯ ಕ್ರಮಗಳ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಬೆಂಬಲ.
- ಡಿಜಿಟಲ್ ಸಾಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ವ್ಯವಹಾರದ ಸಮಯ ಮತ್ತು ವಂಚನೆಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
- ಸಣ್ಣ ಸಾಲದ ಮೂಲಕ ಕಡಿಮೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ್ದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಉತ್ತಮ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ.
- ಅಸಮಾನತೆಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಒಂದೇ ಸೂರಿನ ಅಡ್ಡಿ ವ್ಯವಹಾರ (ಒನ್-ಸ್ಪಾಟ್-ಶಾಪ್) ವಿಧಾನ.
- ಪಿಬಿಎಸ್ ಮೈತ್ರಿ ಪಾಲುದಾರಿಕೆ ಮೂಲಕ ಒಂದೇ ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಮಾಹಿತಿ ದೃಢೀಕರಣ.

5.7. ಉಪಸಂಹಾರ ಮತ್ತು ಮುಂದಿನ ಮಾರ್ಗೋಪಾಯಗಳು

ಕರ್ನಾಟಕವು ತುಲನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಕಡಿಮೆ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ರಾಜ್ಯವಾಗಿದೆ. ಆರ್ಥಿಕ ವಲಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮಾನದಂಡಗಳಲ್ಲಿ ಹೋಲಿಸಬಹುದಾದ ರಾಜ್ಯಗಳಿಂದ ಹಿಂದೆ ಇದೆ. ಕರ್ನಾಟಕವು ಎಸ್‌ಡಿಐಪಿ ಅನುಪಾತಕ್ಕೆ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲವನ್ನು ಶೇಕಡ 50ಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕು. ಅದು ತನ್ನ ಎಸ್‌ಡಿಐಪಿಗೆ ಶೇಕಡ 1.42 ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಬೆಂಬಲ ನೀಡಬಹುದು. ಕರ್ನಾಟಕದ ಹಣಕಾಸು ಕ್ಷೇತ್ರದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಈ ಕೆಳಗಿನ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

1. ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಬ್ಯಾಂಕರ್‌ಗಳ ಸಮಿತಿಯು (SLBC) ಪ್ರಸ್ತುತ ಆದ್ಯತಾ ಮತ್ತು ಆದ್ಯತೆಯೇತರ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳಿಗೆ ವಲಯವಾರು ಗುರಿಗಳನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಇತರ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಕರ್ನಾಟಕವು ಸಾರಿಗೆ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರ ವಲಯಕ್ಕೆ ಸಾಲ ಹಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕಳಪೆ ಪ್ರದರ್ಶನ ನೀಡುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ, SLBC ಈ ವಲಯಗಳಿಗೆ ಸಾಲ ನೀಡುವ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕು.
2. ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಬ್ಯಾಂಕ್ ರಹಿತ ಗ್ರಾಮೀಣ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ (URC ಗಳು) ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ತೆರೆಯಲು ಬ್ಯಾಂಕುಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಬೇಕು. ಯುಆರ್‌ಸಿ ಗಳಲ್ಲಿ ತೆರೆಯಲಾದ ಕನಿಷ್ಠ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಶಾಖೆಗಳು ಅಥವಾ ವರದಿಗಾರರ ನೆರವೇರಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಿಗೆ ಷರತ್ತುಬದ್ಧಗೊಳಿಸಬಹುದು. ಕಡಿಮೆ ಶಾಖೆಗಳಿರುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ತೆರೆಯಲು ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಬೇಕು. 5000 ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಹೊಂದಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು 2000 ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಹೊಂದಿರುವ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಕರೆಸ್ಪಾಂಡೆಂಟ್ ಔಟ್‌ಲೆಟ್‌ಗಳನ್ನು (ಬಿಸಿ ಔಟ್‌ಲೆಟ್‌ಗಳು) ತೆರೆಯಲು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಗುರಿಗಳನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಬೇಕು.
3. ಮುದ್ರಾ ಯೋಜನೆಯು 10 ಲಕ್ಷದವರೆಗಿನ ಸಾಲಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಒಳಗೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ, ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಾಲದ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಅನೇಕ ಸಣ್ಣ ವ್ಯಾಪಾರಗಳು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ನಿರ್ಬಂಧಿತವಾಗಿವೆ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಾಲದ ನಿರ್ಬಂಧಿತ ಇದೆ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಲಾದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ಉದ್ಯಮಗಳಿಗೆ ಸಾಲ ನೀಡುವುದನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು CGTMSEಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಗ್ಯಾರಂಟಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಬಹುದು. ಆದಾಗ್ಯೂ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಸಾಲ ಖಾತ್ರಿ ನಿಧಿಯ ಮೂಲಕ ಸಾಲ ನೀಡುವುದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರದ ಬೊಕ್ಕಸಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹೊರೆಯಾಗುವುದು.
4. ಡಿಜಿಟಲ್ ಪಾವತಿ-ಸಂಬಂಧಿತ ವಂಚನೆ ಪ್ರಕರಣಗಳ ತ್ವರಿತ ವಿಲೇವಾರಿ ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಂಬಂಧಿತ ಉಪಕರಣಗಳು ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳೊಂದಿಗೆ ಸೈಬರ್ ಕೋಶಗಳನ್ನು ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸಿ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಡಿಜಿಟಲ್ ಪಾವತಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಎಲ್ಲಾ ವಂಚನೆಗಳನ್ನು ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸಲು ಕಾನೂನು ರೂಪಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ವಂಚನೆಗಳ ತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆಗೆ ಕಠಿಣ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸಬಹುದು.

5.8. ಉಲ್ಲೇಖಗಳು

- ಸಂಶೋಧನಾ ಬರಹ, ಆಂಗ್ ಜೆ & ಮ್ಯಾಡ್ಲೆನ್ ಜೆ.ಬಿ., ರಿಸ್ಕ್ ಬಂಡವಾಳ, ಖಾಸಗಿ ಸಾಲ & ಆವಿಷ್ಕಾರ ಉತ್ಪಾದನೆ, ಕೆನಡಿಯನ್ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರದ ಜರ್ನಲ್ 45(4), 2012 1608.1639.
- ಸಂಶೋಧನಾ ಬರಹ, ಬ್ಯಾನರ್ಜಿ ಎ.ವಿ., & ಡುಫ್ಲೋ ಇ., ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಸಾಲ ಪಡೆಯಲು ಬಯಸುತ್ತವೆಯೇ? ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದ ಸಾಲ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಸಾಲ ನಿರ್ಬಂಧಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದು 2014, 81(2): 572-607.
- ಸಂಶೋಧನಾ ಬರಹ, ಬೆಕ್ ಟಿ., ಲೆವಿನ್ ಆರ್.& ಲೆವ್‌ಕೊವ್ ಎ. ಯುನೈಟೆಡ್ ಸ್ಟೇಟ್ಸ್ ನಲ್ಲಿ ಅನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ ವಿಜೇತರು ಮತ್ತು ಪರಜಿತರು.
- ಸಂಶೋಧನಾ ಬರಹ, ಬರ್ಗಿಸ್ ಆರ್ ಮತ್ತು ಪಾಂಡೆ ಆರ್. ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಮುಖ್ಯವೇ? ಭಾರತೀಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಪ್ರಯೋಗದಿಂದ ಸಾಕ್ಷಿ. ಅಮೇರಿಕಾದ ಆರ್ಥಿಕ ಪಕ್ಷಿನೋಟ 2005 95(3):780-795.
- ಸೆಚೆಟ್ಟಿ ಎಸ್. ಮತ್ತು ಖರೂಬಿ, ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಹಣಕಾಸಿನ ಪ್ರಭಾವದ ಮರು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ, ಬಿಬಿಎಸ್ ವರ್ಕಿಂಗ್ ಪೇಪರ್, 2012.
- ಪ್ರಬಂಧ, ಕ್ರಾಮರ್ ಕೆ., ಬ್ಯಾಂಕ್ ಉಪಸ್ಥಿತಿ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ, ಕೊಲಂಬಿಯ ಬಿಸಿನೆಸ್ ಸ್ಕೂಲ್ ಉದ್ಯೋಗ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಪತ್ರಿಕೆ, 2021.
- ಸಂಶೋಧನಾ ಬರಹ, ಗೌರವ್ ಎಸ್. ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣ ಜೆ. ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಎಷ್ಟು ಸಮರ್ಥನೀಯವಾಗಿವೆ, ಎಕನಾಮಿಕ್ & ಪೊಲಿಟಿಕಲ್ ವೀಕ್ಷೆ, 2017. ಸಂಪುಟ 52 ಸಂಚಿಕೆ ಸಂಖ್ಯೆ 12.
- ಸಂಶೋಧನಾ ಬರಹ, ಗ್ರೈಸೊ ಎಲ್. ಜಪ್ಪೆಲ್ಲಿ ಟಿ. ಪಡುಲಾ ಎಂ & ಪಗಾನೊ ಎಂ. ಆರ್ಥಿಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಏಕೀಕರಣ ಮತ್ತು ಯೂರೋಪಿಯನ್ ಯೂನಿಯನ್ ನಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಹಣಕಾಸು ನೀತಿ, 2004,19(40), 524-577.
- ಸಂಶೋಧನಾ ಬರಹ, ಇಲಿನಾ ಎ. & ಸಮಾನಿಗೋ ಆರ್. ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ. ಜರ್ನಲ್ ಆಫ್ ಮನಿ, ಕ್ರೆಡಿಟ್ ಮತ್ತು ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್, 2011,43(5), 899-921.
- ಸಂಶೋಧನಾ ಬರಹ, ಕಿಂಗ್ ಜಿ. ಮತ್ತು ಲೆವನ್ ಆರ್. ಆರ್ಥಿಕತೆ ಮತ್ತು ಬೆಳವಣಿಗೆ: ಸ್ಕಂಪೀಟರ್ ಮೈಟ್ ಬಿ ರೈಟ್ ಆಗಿರಬಹುದು. ತ್ರೈಮಾಸಿಕ ಜರ್ನಲ್ ಆಫ್ ಎಕನಾಮಿಕ್ಸ್, 1993. 108(3). ಪುಟಗಳು. 717-37.
- ಸಂಶೋಧನಾ ಬರಹ, ಲೆವನ್ ಆರ್. ಹಣಕಾಸು ಮತ್ತು ಬೆಳವಣಿಗೆ: ಅಫಿಯಾನ ಪಿ. ಮತ್ತು ಡರ್ಲಾಫ್ ಎಸ್. ಎನ್ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಮತ್ತು ಸಾಕ್ಷ್ಯ ಸಂಪಾದಕರು, ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಕೈಪಿಡಿ, ಸಂಪುಟ 1ಎ, 2005 ಪುಟ 865-934. ಎಲೆವಿಯರ್, ಅಮ್ಸ್ಟರ್ಡ್ಯಾಂ.
- ಸಂಶೋಧನಾ ಬರಹ, ಮನ್ನಿಲ್ ಎನ್., ನಿಶೇಶ್ ಎನ್. & ತಂತ್ರಿ ಪಿ., ಮೆಡಿಸಿನ್ ಅಥವಾ ವ್ಯಸನಕಾರಿ ವ್ಯಸನಕಾರಿ ದ್ರವ್ಯ? ನಿಯಂತ್ರಕ ಸಹಿಷ್ಣುತೆಯ ವಿಷವರ್ತುಲ.
- ವರದಿ, ಅರ್ಬನ್ ಕೋ-ಆಪರೇಟಿವ್ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳ ತಜ್ಞರ ಸಮಿತಿಯ ವರದಿ, ಭಾರತೀಯ ರಿಸರ್ವ್ ಬ್ಯಾಂಕ್, 2021.
- ಸಂಶೋಧನಾ ಬರಹ, ಪೊಪೊವ್ ಎ. & ಜಹರಿಯಾ ಎಸ್., ಕ್ರೆಡಿಟ್ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸ್ಪರ್ಧೆ ಮತ್ತು ಲಿಂಗ ಅಂತರ: ಸ್ಥಳೀಯ ಕಾರ್ಮಿಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳಿಂದ ಪುರಾವೆ, 2016, ಇಸಿಬಿ ಮೈಮಿಯೊ.
- ಸಂಶೋಧನಾ ಬರಹ, ಸ್ವಾಲೆರಿಡ್ ಎಚ್. ಮತ್ತು ಪ್ಲಾಚೋಸ್ ಜೆ., ಹಣಕಾಸು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳು, ಕೈಗಾರಿಕಾ ವಿಶೇಷತೆಯ ಮಾದರಿ ಮತ್ತು ತುಲನಾತ್ಮಕ ಪ್ರಯೋಜನ: ಒಕೆಸಿಡಿ (OECD) ದೇಶಗಳಿಂದ ಸಾಕ್ಷ್ಯ. ಯೂರೋಪಿಯನ್ ಎಕನಾಮಿಕ್ ರಿವ್ಯೂ, 2005, 49(1), 113-144.

5.9. ಅನುಬಂಧಗಳು

ಅನುಬಂಧ-5.1

ಬೆಲ್ಲಾವಾರು ಒಟ್ಟು ಬ್ಯಾಂಕ್ ಕ್ರೆಡಿಟ್/ಸಾಲದಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಶೇರು ಮತ್ತು ಇತರ ಆರ್ಥಿಕ ಚಲಕಗಳು

ಜಿಲ್ಲೆಗಳು	ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳ ಶೇರು ಪ್ರಮಾಣ	ತಲಾ NDDP	ಬಡತನ ದರ	10 ವರ್ಷಗಳ CAGR ತಲಾ NDDP (2010-2020) ನಲ್ಲಿ
ಬಾಗಲಕೋಟೆ	21.03%	163875	31.1	19.8%
ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ	2.62%	196658	11.3	11.1%
ಬೆಳಗಾವಿ	15.09%	113608	16.4	12.9%
ಬಳ್ಳಾರಿ	4.84%	161715	28.8	13.6%
ಬೀದರ್	38.67%	100234	25.5	16.0%
ವಿಜಯಪುರ	19.19%	104190	30.4	14.1%
ಚಾಮರಾಜನಗರ	1.87%	139006	23.8	21.4%
ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ	4.44%	130430	23.1	17.9%
ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು	7.62%	250119	13.1	23.2%
ಚಿತ್ರದುರ್ಗ	3.16%	119191	20.9	17.0%
ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ	7.92%	351271	6.4	22.1%
ದಾವಣಗೆರೆ	3.00%	122546	16.8	14.2%
ಧಾರವಾಡ	1.16%	162131	13.5	12.7%
ಗದಗ	1.16%	115187	30.2	15.0%
ಕಲಬುರಗಿ	1.90%	99322	29.7	13.6%
ಹಾಸನ	8.14%	157301	11.6	18.6%
ಹಾವೇರಿ	1.16%	112383	20.5	15.9%
ಕೊಡಗು	16.60%	130264	10.5	3.5%
ಕೋಲಾರ	4.44%	133084	14.8	14.8%
ಕೊಪ್ಪಳ	3.87%	100497	30.8	11.5%
ಮಂಡ್ಯ	12.49%	172467	10.9	22.9%
ಮೈಸೂರು	1.87%	142383	9.4	11.7%
ರಾಯಚೂರು	3.87%	105654	36.1	15.7%
ರಾಮನಗರ	2.62%	179519	12.4	15.8%
ಶಿವಮೊಗ್ಗ	7.59%	205368	16.4	22.1%
ತುಮಕೂರು	4.46%	174884	19.4	21.9%
ಉಡುಪಿ	7.92%	284521	11.7	20.8%
ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ	34.09%	155582	16.3	17.4%
ಯಾದಗಿರಿ	1.90%	97353	49.0	16.3%
ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ	2.62%	496208	1.9	15.3%

ಮೂಲ: ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಸಹಕಾರಿ ಅಪೆಕ್ಸ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ವೆಬ್‌ಸೈಟ್, ಆರ್ಥಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಕರ್ನಾಟಕ 2020 & 2010, NFHS ಬಹು ಆಯಾಮದ ಬಡತನ 2015-16

ಅನುಬಂಧ - 5.2
ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಬ್ಯಾಂಕ್ ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಗ್ರಾಮಗಳ ಪ್ರಮಾಣ

ಜಿಲ್ಲೆಗಳು	ಬ್ಯಾಂಕ್ ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಗ್ರಾಮಗಳ ಪ್ರಮಾಣ	
	ಅರೆ-ನಗರ ಪ್ರದೇಶ	ಗ್ರಾಮೀಣ
ಬಾಗಲಕೋಟೆ	100.0%	15.0%
ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ	100.0%	16.9%
ಬೆಳಗಾವಿ	87.7%	16.4%
ಬಳ್ಳಾರಿ	100.0%	19.3%
ಬೀದರ್	100.0%	10.6%
ವಿಜಯಪುರ	95.0%	15.8%
ಚಾಮರಾಜನಗರ	100.0%	11.5%
ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ	100.0%	5.4%
ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು	100.0%	10.3%
ಚಿತ್ರದುರ್ಗ	87.5%	10.2%
ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ	93.3%	38.1%
ದಾವಣಗೆರೆ	77.8%	9.7%
ಧಾರವಾಡ	100.0%	19.0%
ಗದಗ	100.0%	18.1%
ಕಲಬುರಗಿ	93.8%	9.4%
ಹಾಸನ	100.0%	6.0%
ಹಾವೇರಿ	100.0%	14.1%
ಕೊಡಗು	100.0%	23.5%
ಕೋಲಾರ	100.0%	4.9%
ಕೊಪ್ಪಳ	88.9%	9.3%
ಮಂಡ್ಯ	100.0%	8.3%
ಮೈಸೂರು	80.0%	9.6%
ರಾಯಚೂರು	94.7%	7.6%
ರಾಮನಗರ	100.0%	8.4%
ಶಿವಮೊಗ್ಗ	100.0%	7.5%
ತುಮಕೂರು	100.0%	4.9%
ಉಡುಪಿ	92.9%	52.9%
ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ	94.4%	7.7%
ಯಾದಗಿರಿ	100.0%	7.9%

ಮೂಲ: RBI MOF ಶಾಖೆ ಲೋಕೇಟರ್; ಜನಗಣತಿ 2005, 2011

ಅನುಬಂಧ - 5.3

2004-05 ರಿಂದ 2012-13ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗೆ ಒಳಪಡದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಮತ್ತು ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗೆ ಒಳಪಟ್ಟ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಹೋಲಿಕೆ (ಆರ್‌ಬಿಐ ನೀತಿಯು ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸೌಲಭ್ಯ ಇರುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ತೆರೆಯಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿತು)

ಜಿಲ್ಲೆಗಳು	ಶಾಖೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಪ್ರಮಾಣ	ಸಾಲ/ಕ್ರೆಡಿಟ್ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಪ್ರಮಾಣ	ತಲಾ NDDP ಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ ಪ್ರಮಾಣ	ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಪ್ರಮಾಣ	ಪರಿಷ್ಕಿತಿ
ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ	11.5%	16.3%	20.4%	37.5%	ಹಿಂದಿನ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಒಳಪಡದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು
ಬೀದರ್	4.5%	13.1%	16.8%	15.8%	
ಚಾಮರಾಜನಗರ	5.5%	19.2%	13.8%	56.5%	
ಕಲಬುರಗಿ	4.2%	15.9%	15.0%	31.1%	
ಕೊಪ್ಪಳ	5.4%	21.1%	20.7%	-4.3%	
ರಾಯಚೂರು	6.0%	22.0%	16.5%	16.0%	
ಸರಾಸರಿ	6.2%	17.9%	17.2%	25.4%	
ಬಾಗಲಕೋಟೆ	5.4%	20.0%	14.9%	19.4%	ಹಿಂದಿನ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗೆ ಒಳಪಟ್ಟ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು
ಬೆಳಗಾವಿ	3.9%	14.1%	14.6%	-17.9%	
ಬಳ್ಳಾರಿ	4.8%	19.9%	13.1%	22.8%	
ವಿಜಯಪುರ	4.4%	18.1%	15.5%	9.7%	
ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು	3.3%	13.1%	12.1%	27.7%	
ಚಿತ್ರದುರ್ಗ	3.1%	15.1%	14.9%	-20.5%	
ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ	4.8%	8.5%	12.9%	33.3%	
ದಾವಣಗೆರೆ	2.8%	18.5%	14.5%	5.7%	
ಧಾರವಾಡ	4.6%	14.0%	16.2%	8.1%	
ಗದಗ	5.6%	16.8%	15.0%	-5.0%	
ಹಾಸನ	3.0%	15.0%	15.7%	-6.1%	
ಹಾವೇರಿ	6.2%	16.6%	13.4%	11.2%	
ಕೊಡಗು	1.9%	9.6%	16.4%	-28.6%	
ಕೋಲಾರ	3.1%	16.0%	17.4%	29.5%	
ಮಂಡ್ಯ	2.3%	15.5%	14.2%	34.5%	
ಮೈಸೂರು	4.4%	13.2%	14.9%	-43.8%	
ಶಿವಮೊಗ್ಗ	3.6%	11.3%	14.9%	-5.3%	
ತುಮಕೂರು	3.5%	17.0%	16.0%	14.8%	
ಉಡುಪಿ	3.9%	4.9%	16.3%	10.4%	
ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ	3.8%	0.7%	15.5%	16.4%	
ಸರಾಸರಿ	3.9%	13.9%	14.9%	5.8%	

ಮೂಲ : ಆರ್‌ಬಿಐನ ತ್ರೈಮಾಸಿಕ ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಸಾಲ, ಕಛೇರಿಗಳು ಮತ್ತು ಠೇವಣಿಗಳು; ಕರ್ನಾಟಕದ ಆರ್ಥಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆ 2005-2013; ಆರ್ಥಿಕ ಜನಗಣತಿ 2005, 2013.

ಅಧ್ಯಾಯ - 6

ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ

ಸಾರಾಂಶ

ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳು ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ 2030ರ ಕಾರ್ಯಸೂಚಿಯ ಭಾಗವಾಗಿದ್ದು, ಇವುಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಸಮಗ್ರ ಸಾಕ್ಷ್ಯ ಆಧಾರಿತ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ 17 ವಿವಿಧ ಗುರಿಗಳು, 169 ಉದ್ದೇಶಿತ ಧ್ಯೇಯಗಳು ಹಾಗೂ 232 ಸೂಚಕಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ನೀತಿ ಆಯೋಗದ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳ ಭಾರತ ಸೂಚ್ಯಂಕ ವರದಿ 2020-21ರ ಪ್ರಕಾರ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು, ರಾಜ್ಯಗಳ ಪೈಕಿ 3ನೇ ಶ್ರೇಯಾಂಕವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಹಾಗೂ ಕೇರಳ (75), ತಮಿಳುನಾಡು (74) ಮತ್ತು ಹಿಮಾಚಲ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ (74) ಹೋಲಿಸಿದಲ್ಲಿ, 72 ಅಂಕಗಳೊಂದಿಗೆ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿದೆ. 114 ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳ ಸೂಚಕಗಳ ಪೈಕಿ ಸಾಧಕರ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ 24 (100 ಅಂಕಗಳು), ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿ 42 (ಅಂಕಗಳು 65-99), ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ 16 (ಅಂಕಗಳು 50-64) ಹಾಗೂ ಸಾಧಿಸಬೇಕಾದ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ 28 (ಅಂಕಗಳು 0-49) ಸೂಚಕಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಮೂವತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳ ಸೂಚಕಗಳು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸರಾಸರಿ ಮೌಲ್ಯದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತವೆ, ಸಾಧಿಸಬೇಕಾದ ವರ್ಗ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸರಾಸರಿ ವರ್ಗದ (13 ಸೂಚಕಗಳ) ಎರಡರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿಯೂ 45 ಸಾಧಿಸಬೇಕಾದ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸರಾಸರಿ ಸೂಚಕಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಆದ್ಯತೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತವೆ. ಮುಂದಿನ ಹಂತದಲ್ಲಿ 2030ಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಎಲ್ಲಾ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಧಕರ ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯ ರಾಜ್ಯದ ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಬಡತನ ನಿರ್ಮೂಲನೆ, ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಲಿಂಗ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಾನತೆ ಹಾಗೂ ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಹಲವಾರು ನೀತಿಗಳು, ಸ್ತ್ರೀಮುಗಲು ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಿದೆ. ಸಮಗ್ರ ಮತ್ತು ಸುಸಂಬಂಧ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹವಾಮಾನ ಕ್ರಮಗೊಳಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ, 2030ರ ವೇಳೆಗೆ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ದೃಢವಾದ ನಿಲುವುಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿದೆ. ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶದೊಳಗೆ ಮತ್ತು ಹೊರಗೆ ಪುನರ್ನಿರ್ಮಾಣ, ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಸೌರ, ಮಣ್ಣು ಮತ್ತು ನೀರಿನ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಉತ್ತೇಜನ, ಇ-ಸಂಚಾರ ಹಾಗೂ ನದಿಗಳ ಜೋಡಣೆ ಇವುಗಳು ಸ್ವಚ್ಛ ಹಾಗೂ ಹಸಿರು ಕರ್ನಾಟಕದ ಮುಂದಿರುವ ಹೆಜ್ಜೆಗಳಾಗಿವೆ.

6.1 ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ

6.1.1 ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳ (ಎಸ್.ಡಿ.ಜಿ) ಹಿನ್ನೆಲೆ

ಸಹಸ್ರಮಾನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳು (ಮಿಲೇನಿಯಂ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್ ಗೋಲ್ಸ್-ಎಂಡಿಜಿ) 2015ರ ವೇಳೆಗೆ ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಂತ ಸಾಧಿಸಬೇಕಾದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳು ಮತ್ತು ಆದ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ಒಂದು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪ್ರಯತ್ನವಾಗಿತ್ತು. ಸಹಸ್ರಮಾನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳ ಯುಗ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಂತೆ, ವಿಶಾಲವಾದ ತಳಹದಿಯನ್ನಾಧರಿಸಿದ ಮತ್ತು ಸಬಲವಾದ ನವೀನ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡು ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ 2030ರ ಕಾರ್ಯಸೂಚಿ (ಅಜೆಂಡಾ) 2016ರಲ್ಲಿ ಮುನ್ನೆಲೆಗೆ ಬಂದಿತು. ಈ ಕಾರ್ಯಸೂಚಿಯು ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ವಿವಿಧ ಹಂತದ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಹಲವು ಅಂಶಗಳ ಬೆಸುಗೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದೆ.

ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳು ಯುಎನ್ ಜನರಲ್ ಅಸೆಂಬ್ಲಿ 2030ರ ಕಾರ್ಯಸೂಚಿಯ ಭಾಗವಾಗಿದ್ದು, ಇವುಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಸಮಗ್ರಸಾಕ್ಷ್ಯ ಆಧಾರಿತ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ 17 ವಿವಿಧ ಗುರಿಗಳು, 169 ಉದ್ದೇಶಿತ ಧ್ಯೇಯಗಳು (ಟಾರ್ಗಟ್) ಹಾಗೂ 232 ಸೂಚಕಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. (ಯುಎನ್ ಜನರಲ್ ಅಸೆಂಬ್ಲಿ, 2015). ಈ ಗುರಿಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿವೆ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು ಬಡತನ, ಹಸಿವು, ಆರೋಗ್ಯ, ಶಿಕ್ಷಣ, ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ, ಲಿಂಗಸಮಾನತೆ, ನೀರು, ನೈರ್ಮಲ್ಯ, ಶಕ್ತಿ, ನಗರೀಕರಣ, ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ಮುಂತಾದ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಈ ಗುರಿಗಳು ಬಡತನ ನಿವಾರಣೆ, ಭೂಸಂರಕ್ಷಣೆ, ಸಮಾನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಸುಸ್ಥಿರ ಪರಿಸರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮುಂತಾದ ಲಕ್ಷ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಈ 17 ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರ 6.1ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ:

ಚಿತ್ರ 6.1 ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳು (ಎಸ್.ಡಿ.ಜಿ)

ಮೂಲ: ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳು ನೀತಿ ಆಯೋಗ, (2020)

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆದ್ಯತೆಗಳು ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸೂಚಕಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ರೂಪಿಸಲಾದ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲು ಭಾರತವು ಬದ್ಧವಾಗಿದೆ. ನೀತಿ ಆಯೋಗಕ್ಕೆ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳ ಒಟ್ಟಾರೆ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಜಾಗತಿಕಸೂಚಕ ಚೌಕಟ್ಟಿನ ಅನುಸಾರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸೂಚಕ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು(NIF) ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಂತ್ರಾಲಯಕ್ಕೆ (MoSPI) ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ವಹಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಅದರಂತೆ ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಂತ್ರಾಲಯಕ್ಕೆ (MoSPI) 2018ರಲ್ಲಿ ಸಚಿವಾಲಯಗಳು/ಇಲಾಖೆಗಳು, ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಏಜೆನ್ಸಿಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಮಧ್ಯಸ್ಥಗಾರರೊಂದಿಗಿನ ಸಮಾಲೋಚನೆಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ 306 ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸೂಚಕಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದೆ.

ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ಬಡತನ ನಿರ್ಮೂಲನೆ, ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಲಿಂಗ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಹಲವಾರು ನೀತಿಗಳು, ಯೋಜನೆಗಳು ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿದೆ. ವಿಶ್ವ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳ ಜೊತೆ '75ರ ಹೊಸ್ತಿಲಲ್ಲಿ ನವೀನ ಭಾರತಕ್ಕಾಗಿ ನವೀನ ತಂತ್ರಗಳು' (ಸ್ಟ್ರಾಟಜಿ ಫಾರ್ ನ್ಯೂ ಇಂಡಿಯಾ @75) ಮೂಲಕ ಸರ್ಕಾರದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸಮ್ಮಿಳಿತಗೊಳಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ತನ್ಮೂಲಕ 'ಸಬ್ ಕಾಸಾಥ್, ಸಬ್ ಕಾವಿಕಾಸ್' ಅಂದರೆ ಅಂತರ್ಗತ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಸಾಮೂಹಿಕ ಪ್ರಯತ್ನವು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಿಂದ ವಂಚಿತರಾಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ.

6.1.2 ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳು 2030ರ ಅನುಷ್ಠಾನದ ರಾಜ್ಯದ ಸನ್ನದ್ಧತೆ

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯಸೂಚಿಯನ್ನು ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಮೂಲಕ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯಸೂಚಿಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಬೇಕಾದ ಮತ್ತು ಬೆಂಬಲಿಸಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕವು ದೇಶದ ಅತ್ಯಂತ ಮುಂದುವರಿದ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದ್ದು, ವಿಶ್ವ ಮಟ್ಟದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಾದ ಯುಎನ್‌ಡಿಪಿ, ವಿಶ್ವಬ್ಯಾಂಕ್, ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆ ಮತ್ತಿತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಯೋಜಿಸುವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಯ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ, ಮುನ್ನೋಟ ದಾಖಲೆಯ ತಯಾರಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಗುರಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವು ಆರಂಭದಿಂದಲೂ ಮೂಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ.

ರಾಜ್ಯವು ಆದ್ಯತೆ ಮೇರೆಗೆ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲು ಹಾಗೂ ಅದರ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಲು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿದೆ. ಯೋಜನೆ, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸಂಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ಇಲಾಖೆಯು 2030ರೊಳಗೆ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳ ಯಶಸ್ವೀ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡಿದೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಈ ಇಲಾಖೆಗೆ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ರಾಜ್ಯ ಕ್ರಿಯಾಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳ ಯಶಸ್ವೀ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾಗಿರುವ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ಸಮನ್ವಯ ಸಮಿತಿ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಚಾಲನಾ ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಗಮನಿಸಲು, ಅಗತ್ಯ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಲು ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಗುರಿಯಾಧಾರಿತ ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಷನ್ 2020 ಮತ್ತು 2025ಗಳನ್ನು ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳೊಂದಿಗೆ ವಿಲೀನಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

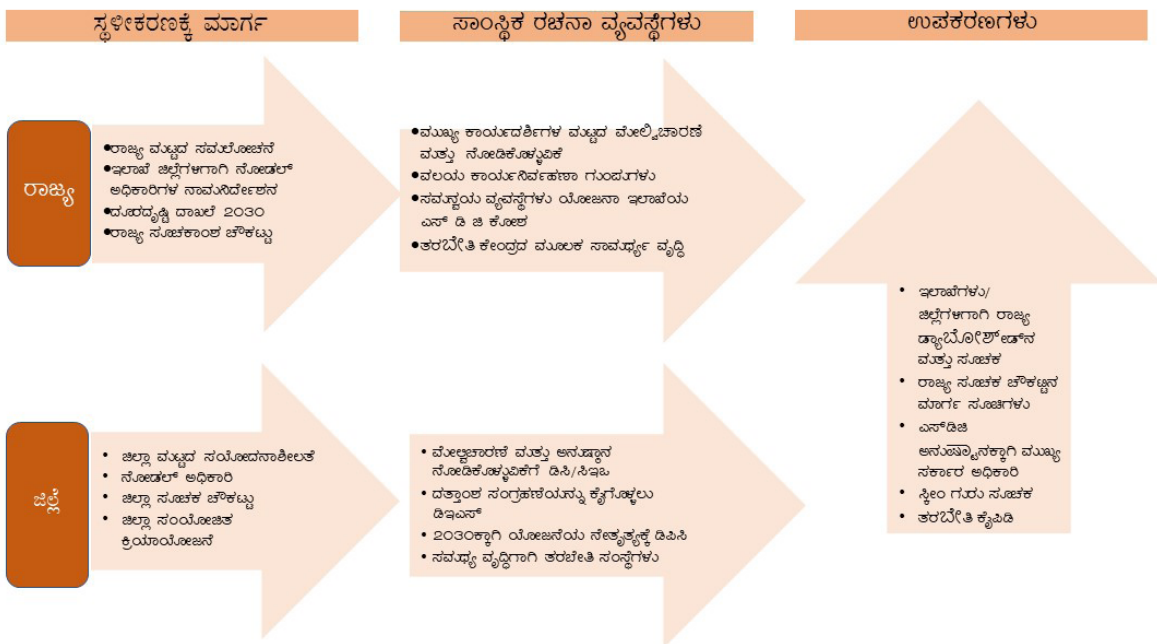
ಕರ್ನಾಟಕವು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಗುರಿಗೂ ಗುರಿವಾರು ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದು, ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಇಲಾಖೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ನೋಡಲ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದು, ತಾಂತ್ರಿಕ ಪರಿಣತಿ ಇರುವವರು ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಗುರಿವಾರು ಸಮಿತಿಗಳು 600 ಸೂಚಕಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ್ದು, ಇವುಗಳು ರಾಷ್ಟ್ರವಾರು ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚುವರಿ ರಾಜ್ಯವಾರು ಸೂಚಕಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ರಾಜ್ಯವು ದೇಶದಲ್ಲೇ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಸೂಚಕಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದ ರಾಜ್ಯವೆಂಬ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆ ಪಾತ್ರವಾಗಿದೆ. (ಕೋಷ್ಟಕ 6.1). ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದ ಮತ್ತು ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಯಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ, ತಾಂತ್ರಿಕ ಕೋಶಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ, ನಿವೃತ್ತ ಐಎಎಸ್/ಐಎಫ್‌ಎಸ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ನಾಯಕತ್ವದಲ್ಲಿ ಗುರಿವಾರು ತಂಡಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಗುರಿವಾರು ಸಮಿತಿಗಳು ಈಗಾಗಲೇ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಆಯವ್ಯಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿ, ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿದೆ. ರಾಜ್ಯ ಯೋಜನಾ ಇಲಾಖೆಯು ಸರ್ಕಾರದ ಅಪರ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಹಾಗೂ ಸಮನ್ವಯ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿದೆ. ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದ ಮತ್ತು ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಯಾದ ಕ್ರಿಯಾಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲು, ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದ ಚಾಲನಾ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಎಸ್‌ಡಿಜಿ ಇಂಡಿಯಾ ಇಂಡೆಕ್ಸ್ 2020-21 ರ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ನೀತಿ ಆಯೋಗವು ಸೂಚಿಸಿರುವ 114 ಆದ್ಯತೆಯ ಸೂಚಕಗಳು ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಮಾಸಿಕ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳ ಕುರಿತು ಅರಿವು ಮೂಡಿಸಲು ಕರ್ನಾಟಕವು ಸಾಕಷ್ಟು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿದೆ. ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಗುರಿಯನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ಪರಿಚಯಿಸುವ ಕ್ಯಾಲೆಂಡರ್‌ಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಪೋಸ್ಟರ್‌ಗಳನ್ನು ಐಇಸಿಯ (ಮಾಹಿತಿ, ಶಿಕ್ಷಣ, ಸಂಪರ್ಕ) ಭಾಗವಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ತಯಾರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕಿರು ವಿಡಿಯೋಗಳು ಮತ್ತು ಧ್ವನಿಮುದ್ರಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ ಸರ್ಕಾರವು ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳ ಕುರಿತು ಪ್ರಚಾರವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಸ್ಥಳೀಕರಣಗೊಳಿಸಲು ರಾಜ್ಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯಿತಿ ರಾಜ್ ಇಲಾಖೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಹಾಗೂ ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿಗೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ತರಬೇತಿ ಕೈಪಿಡಿಗಳನ್ನು ಮೈಸೂರಿನ ಆಡಳಿತ ತರಬೇತಿ ಸಂಸ್ಥೆ (ಎಟಿಐ) ತಯಾರಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಮುಂದಿನ 5 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ 1,35,000 ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿಗೆ 2915 ನುರಿತ ತರಬೇತುದಾರರ ಮೂಲಕ ತರಬೇತಿ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 6.1 : ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸೂಚಕಗಳ ಚೌಕಟ್ಟಿನ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕರ್ನಾಟಕವು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲಾದ ಕರ್ನಾಟಕ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳ ಸೂಚಕಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ

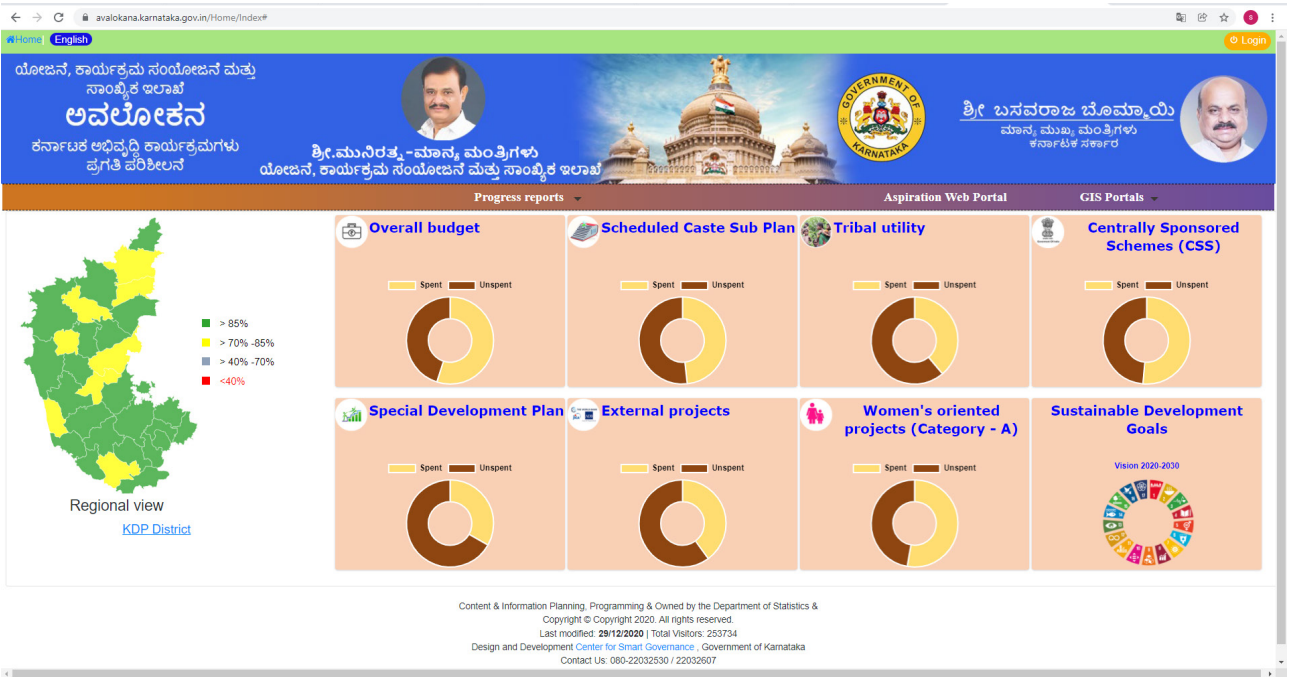
ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳು	ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸೂಚಕಗಳು	ರಾಜ್ಯ ಸೂಚಕಗಳು	ಒಟ್ಟು
ಗುರಿ 1 ಬಡತನ ನಿರ್ಮೂಲನೆ	19	4	23
ಗುರಿ 2 ಹಸಿವು ಮುಕ್ತ	19	38	57
ಗುರಿ 3 ಉತ್ತಮ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಯೋಗಕ್ಷೇಮ	41	43	84
ಗುರಿ 4 ಗುಣಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣ	20	10	30
ಗುರಿ 5 ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆ	29	21	50
ಗುರಿ 6 ಶುದ್ಧ ನೀರು ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯ	19	20	39
ಗುರಿ 7 ಅಗ್ಗವಾದ ಮತ್ತು ಶುದ್ಧ ಶಕ್ತಿ	5	12	17
ಗುರಿ 8 ಗೌರವಯುತ ಕೆಲಸ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ	40	26	66
ಗುರಿ 9 ಉದ್ಯಮ, ಆವಿಷ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಮೂಲ ಸೌಕರ್ಯಗಳು	17	25	42
ಗುರಿ 10 ಅಸಮಾನತೆಗಳ ಇಳಿಕೆ	6	37	43
ಗುರಿ 11 ಸುಸ್ಥಿರ ನಗರಗಳು ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯಗಳು	16	6	22
ಗುರಿ 12 ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತ ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದನೆ	17	8	25
ಗುರಿ 13 ಹವಾಮಾನದ ಬಗ್ಗೆ ಕ್ರಮ	4	27	31
ಗುರಿ 14 ಜಲ ಜೀವರಾಶಿ	13	11	24
ಗುರಿ 15 ಭೂಮಿ ಮೇಲಿನ ಜೀವರಾಶಿ	21	1	22
ಗುರಿ 16 ಶಾಂತಿ, ನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಸದೃಢ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು	19	11	30
ಒಟ್ಟು	305	300	605

ಚಿತ್ರ 6.2 ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳ ಸ್ಥಳೀಕರಣ

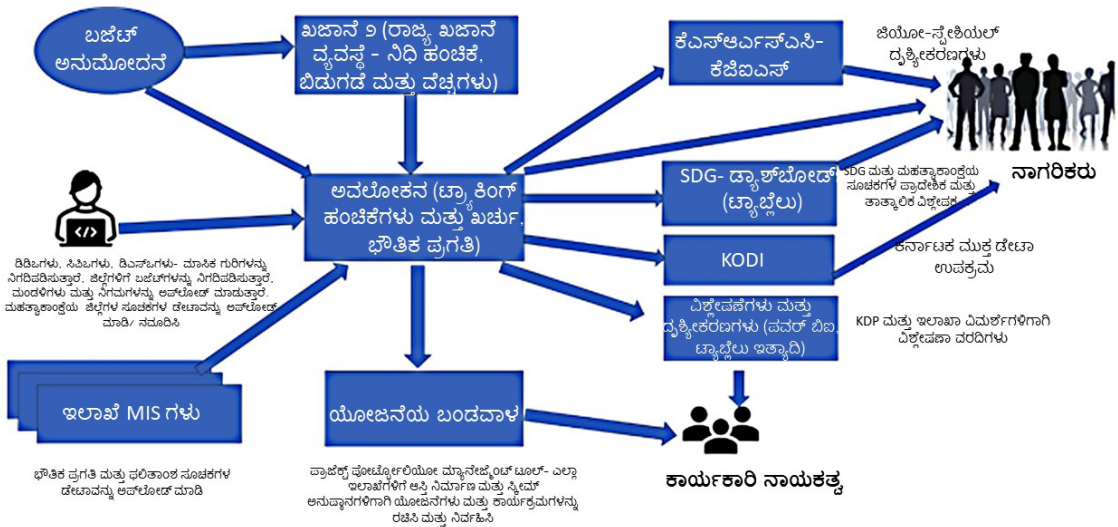

ಜಿಲ್ಲಾ ಯೋಜನಾ ಸಮಿತಿಗಳ ಮೂಲಕ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳ ದಕ್ಷ ಹಾಗೂ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲು ಜಿಲ್ಲಾ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಲಾದ ದತ್ತಾಂಶಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಗುರಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅದು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಹಾಗೂ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನವನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಲೋಕನ (ಹೊಸ ನಿರ್ಧಾರ ಬೆಂಬಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆ) ಎಂಬ ಡ್ಯಾಶ್ ಬೋರ್ಡ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಿದೆ. 'ಅವಲೋಕನ' ವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ 46 ಇಲಾಖೆಗಳು 1800 ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಒದಗಿಸಿದ ಆಯವ್ಯಯ ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚಗಳ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕರು ನೋಡಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಚಿತ್ರ 6.3 ಅವಲೋಕನ-ಹೊಸ ನಿರ್ಧಾರ ಬೆಂಬಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

ಚಿತ್ರ 6.4 ಅವಲೋಕನ-ಹೊಸ ನಿರ್ಧಾರ ಬೆಂಬಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆ-ಗತಿ ನಕ್ಷೆ

ರಾಜ್ಯವು ಸೆಂಟರ್ ಫಾರ್ ಓಪನ್ ಡೇಟಾ ರೀಸರ್ಚ್‌ನ (ಸಿಓಡಿಆರ್) ಮೂಲಕ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಅಪೇರ್ಸ್ ಸೆಂಟರ್ ಮತ್ತು ಐಐಐಟಿಬಿ ಯೊಂದಿಗೆ ಪಾಲುದಾರಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಇದರ ಮೂಲಕ ದತ್ತಾಂಶ ವಿಜ್ಞಾನದ ಸಹಾಯ ಪಡೆದುಕೊಂಡು, ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನು ನೆಡೆಸಿ, ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಮಧ್ಯಂತರ ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಸಾಕ್ಷ್ಯಾಧಾರಿತ ನೀತಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಗೊಳಿಸಲು ಸಿದ್ಧತೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು “ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳ ಮುನ್ನೋಟ 2030: ಕರ್ನಾಟಕದ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆ” ವರದಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವ ಮೂಲಕ ಯೋಜನೆ, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸಂಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ಇಲಾಖೆಗೆ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ನೀಡಿದೆ. ಈ ವರದಿಯು ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳು 2030ನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಅವಶ್ಯವಿರುವ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಗುರಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿ ಸೂಕ್ತ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳು ಹಾಗೂ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ತರ್ಕಬದ್ಧ ಯೋಜನೆ, ಆಯವ್ಯಯ ಹಾಗೂ ಫಲಿತಾಂಶಾಧಾರಿತ ಸೂಚಕಗಳನ್ನು ಈ ವರದಿಯು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

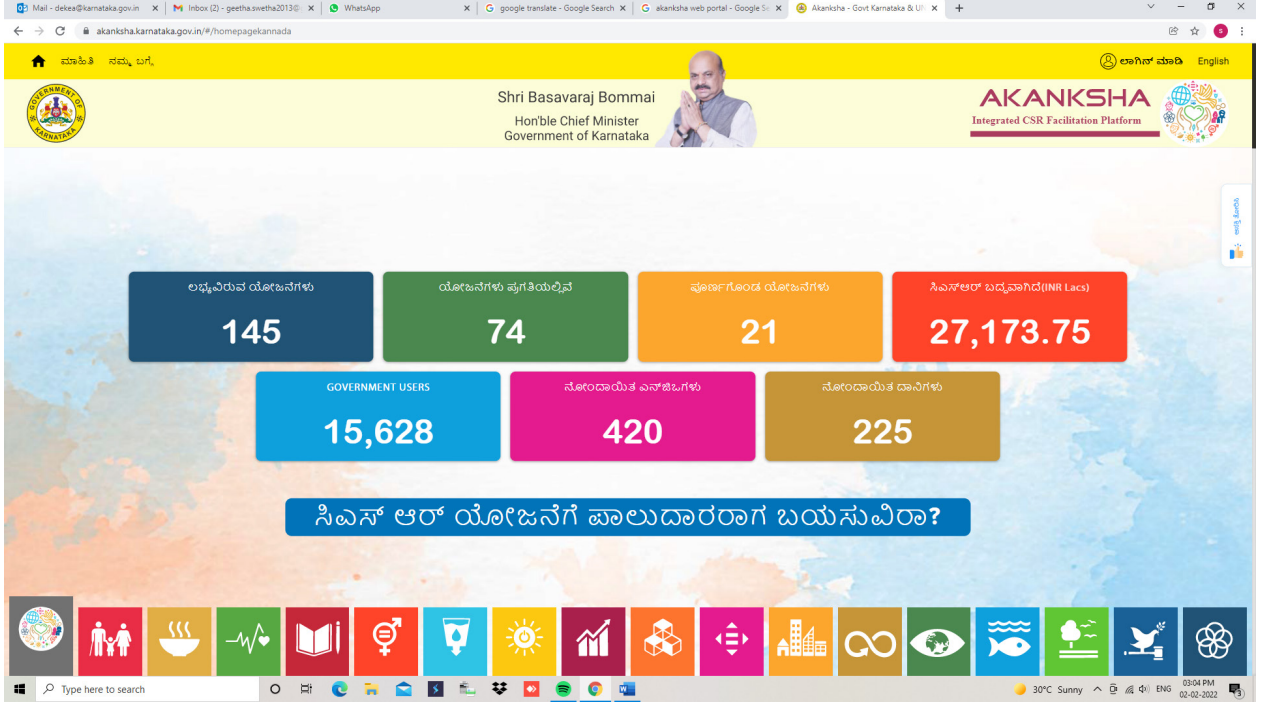
ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (ಯುಎನ್‌ಡಿಪಿ)ದ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳ ಸಂಯೋಜನಾ ಕೇಂದ್ರ (ಎಸ್‌ಡಿಜಿಸಿಸಿ)ವನ್ನು ಯೋಜನಾ ಇಲಾಖೆಯು ಭಾಗವಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದೆ. ಈ ಕೇಂದ್ರವು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಯೋಜನಾ ಇಲಾಖೆಯ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳ ಅಂದೋಲನಕ್ಕೆ ಚಾಲನೆ ನೀಡಿದೆ.

ಎಸ್‌ಡಿಜಿಸಿಸಿಯು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಈ ಕೆಳಗಿನ ನಾವಿನ್ಯತಾ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಲಾಗಿದೆ.

- ❑ **ಕರ್ನಾಟಕ ಮುನ್ನೋಟ 2030:** ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳ ಮುನ್ನೋಟ 2030 – 600 ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸೂಚಕಗಳಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಯ ರಚನೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.
- ❑ **ಸಮುದಾಯ ಪ್ರಸಾರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು:** ಎಸ್‌ಡಿಜಿಸಿಸಿಯು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸಮುದಾಯ ರೇಡಿಯೋ ಜಾಲದ ಮೂಲಕ ವಿವಿಧ ಸರ್ಕಾರಿ ಇಲಾಖೆಗಳು, ಯೋಜನೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ಒಗ್ಗೂಡಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಮಾಡಿದೆ. ಇದು ಈ ಮೂಲಕ ತಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿರುವ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸಂವಹಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
- ❑ **ಯುವಜನರ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಗಾಗಿ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿ ಕೇಂದ್ರ :** ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳಲ್ಲಿ ಯುವಜನರನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ದೇಶದಲ್ಲೇ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಯುವಜನ ಕೇಂದ್ರ (ಸೆಂಟರ್ ಫಾರ್ ಯುತ್ ಎಂಗೇಜ್‌ಮೆಂಟ್) ವನ್ನು ನ್ಯಾಷನಲ್ ಇನ್ವಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಫ್ ಎಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ – ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಅನೇಕ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು.
- ❑ **ಯುವಜನರಿಗಾಗಿ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳು:** ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳಲ್ಲಿ ಯುವಜನರ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ಅಭಿಯಾನವು, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಹಾಗೂ ಯುವ ಸಬಲೀಕರಣ ಮತ್ತು ಕ್ರೀಡಾ ಇಲಾಖೆಯೊಂದಿಗೆ ಯುವಜನರನ್ನು ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಲು ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸುತ್ತಿದೆ.
- ❑ **ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗಾಗಿ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳು:** ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಖಚಿತ ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸಂಪರ್ಕ ಜಾಲದ ಮೂಲಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಕಲ್ಯಾಣ ಕರ್ನಾಟಕ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿಗೆ ಸಂಘಟಿಸಲಾಯಿತು. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಅನೇಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೀವ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು.
- ❑ **ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳಿಗಾಗಿ (ಸಿಎಸ್‌ಆರ್) ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳು:** ಕರ್ನಾಟಕವು ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ((ಸಿಎಸ್‌ಆರ್)ಗಳನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡ ಮೊದಲ ರಾಜ್ಯವೆಂಬ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ. ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿ (ಸಿಎಸ್‌ಆರ್)ಗಳ ಬದ್ಧತೆಗೆ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಒಗ್ಗೂಡಿಸಲು ‘ಆಕಾಂಕ್ಷೆ-ಯೆಂಬ ವೇದಿಕೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

- ಸಂವಹನ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಿಗಾಗಿ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳು: ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ದೂರದರ್ಶನ, ರೆಡಿಯೋ ಹಾಗೂ ಪೋಡ್‌ಕಾಸ್ಟ್‌ಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಚಿತ್ರ 6.5 ಆಕಾಂಕ್ಷ-ಸಂಯೋಜಿತ ಸಿಎಸ್‌ಆರ್ ಸೌಲಭ್ಯ ವೇದಿಕೆ

6.1.3(ಅ) ಕರ್ನಾಟಕ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳು

ನೀತಿ ಆಯೋಗವು 2018ರಲ್ಲಿ, ಭಾರತ ಸೂಚ್ಯಂಕ ವರದಿ ಹಾಗೂ ಡ್ಯಾಶ್‌ಬೋರ್ಡ್‌ನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದೆ. ಇದು ಎಲ್ಲಾ ರಾಜ್ಯಗಳು ಹಾಗೂ ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳ 17 ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವಲಯಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿದ ಗುಂಪುಗಳಡಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳಾದ 1, 2, 3, 4, 5, 7 ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಅಗತ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿವೆ. ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳಾದ 6, 11, 12, 13, 14 ಮತ್ತು 15ಗಳು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಹಾಗೂ ಪರಿಸರಾತ್ಮಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳ ಎಲ್ಲಾ ಆಯಾಮಗಳು ಗುರಿಗಳಾದ 8, 9 ಮತ್ತು 10ರಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತವೆ. ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿ 16 ಹಾಗೂ 17 ಶಾಂತಿಯುತವಾಗಿ ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಸಮಾಜವು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಹೊಂದಿರುವ ಗುರಿಗಳಾಗಿವೆ. 2018, 2019 ಮತ್ತು 2020 ರಲ್ಲಿ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳ ಸಾಧನೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕರ್ನಾಟಕ, ಭಾರತ ಹಾಗೂ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ ಸಾಧಿಸಿದ ರಾಜ್ಯಗಳ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 6.2 ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 6.2: ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳ ಪ್ರಗತಿ: ಕರ್ನಾಟಕ ಮತ್ತು ಭಾರತ

ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳು	ಕರ್ನಾಟಕ			ಭಾರತ			ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ ತೋರಿಸಿದ ರಾಜ್ಯ #		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
ಗುರಿ 1 ಬಡತನ ಮುಕ್ತ	52	49	68	54	50	60	ತಮಿಳುನಾಡು (76)	ತಮಿಳುನಾಡು (72)	ತಮಿಳುನಾಡು (86)
ಗುರಿ 2 ಹಸಿವು ಮುಕ್ತ	54	37	53	48	35	47	ಕೇರಳ (72)	ಕೇರಳ (74)	ಕೇರಳ (80)
ಗುರಿ 3 ಉತ್ತಮ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ಸಾಧಿಸುವುದು	69	72	78	52	61	74	ಕೇರಳ (92)	ಕೇರಳ (82)	ಗುಜರಾತ್ (86)

ಕೋಷ್ಟಕ 6.2: ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳ ಪ್ರಗತಿ: ಕರ್ನಾಟಕ ಮತ್ತು ಭಾರತ

ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳು	ಕರ್ನಾಟಕ			ಭಾರತ			ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ ತೋರಿಸಿದ ರಾಜ್ಯ #		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
ಗುರಿ 4 ಗುಣಾತ್ಮಕ ಶಿಕ್ಷಣ	76	67	64	58	58	57	ಕೇರಳ (87)	ಕೇರಳ (74)	ಕೇರಳ (80)
ಗುರಿ 5 ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆ	43	42	57	36	42	48	ಕೇರಳ (50)	ಕೇರಳ (51)	ಕೇರಳ (64)
ಗುರಿ 6 ಶುದ್ಧ ನೀರು ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯ	62	88	85	63	88	83	ಗುಜರಾತ್ (100)	ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶ (96)	ಗೋವಾ (100)
ಗುರಿ 7 ಕೈಗೆಟುಕುವ ಇಂಧನ ಮತ್ತು ಸ್ವಚ್ಛವಾದ ಶಕ್ತಿ	77	86	100	51	70	92	ತಮಿಳು ನಾಡು (89)	ತೆಲಂಗಾಣ (93)	ಗೋವಾ (100)
ಗುರಿ 8 ಗೌರವಯುತ ದುಡಿಮೆ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ	72	78	66	65	64	61	ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶ (81)	ತೆಲಂಗಾಣ (82)	ಹಿಮಾಚಲ ಪ್ರದೇಶ (78)
ಗುರಿ 9 ಕೈಗಾರಿಕೆ, ನಾವೀನ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯ	57	40	64	44	65	55	ಕೇರಳ (68)	ಕೇರಳ (88)	ಗುಜರಾತ್ (72)
ಗುರಿ 10 ಅಸಮಾನತೆಗಳ ಇಳಿಕೆ	68	70	67	71	64	67	ತಮಿಳು ನಾಡು (85)	ತೆಲಂಗಾಣ (94)	ಮೇಘಾಲಯ (88)
ಗುರಿ 11 ಸುಸ್ಥಿರವಾದ ನಗರಗಳು ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯಗಳು	36	48	78	39	53	79	ಗುಜರಾತ್ (52)	ಗುಜರಾತ್ (77)	ಪಂಜಾಬ್ (91)
ಗುರಿ 12 ಸುಸ್ಥಿರವಾದ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಬಳಕೆ	ಅಂದಾಜು ಮಾಡಲಾಗಿಲ್ಲ	72	89	ಅಂದಾಜು ಮಾಡಲಾಗಿಲ್ಲ	55	74	ಅಂದಾಜು ಮಾಡಲಾಗಿಲ್ಲ	ಕರ್ನಾಟಕ (72)	ಕರ್ನಾಟಕ (89)
ಗುರಿ 13 ಹವಾಮಾನ ಕ್ರಮ	ಅಂದಾಜು ಮಾಡಲಾಗಿಲ್ಲ	71	62	ಅಂದಾಜು ಮಾಡಲಾಗಿಲ್ಲ	60	54	ಅಂದಾಜು ಮಾಡಲಾಗಿಲ್ಲ	ಕರ್ನಾಟಕ (71)	ಒಡಿಶಾ (70)
ಗುರಿ 14 ಜಲ ಜೀವರಾಶಿ	ಅಂದಾಜು ಮಾಡಲಾಗಿಲ್ಲ	65	60	ಅಂದಾಜು ಮಾಡಲಾಗಿಲ್ಲ	ಅಂದಾಜು ಮಾಡಲಾಗಿಲ್ಲ	-	ಅಂದಾಜು ಮಾಡಲಾಗಿಲ್ಲ	ಕರ್ನಾಟಕ (65)	ಒಡಿಶಾ (82)
ಗುರಿ 15 ಭೂಮಿ ಮೇಲಿನ ಜೀವರಾಶಿ	88	89	67	90	66	66	ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ (91)	ಕೇರಳ (98)	ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ (93)
ಗುರಿ 16 ಶಾಂತಿ, ನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಸದೃಢ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು	74	75	76	71	72	74	ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ (90)	ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ (86)	ಉತ್ತರಾಖಂಡ್ (86)
ಸಂಯೋಜಿತ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿ ಅಂಕ	52	66	72	57	60	66	ಕೇರಳ (69)	ಕೇರಳ (70)	ಕೇರಳ (75)

ಮೂಲ: ನೀತಿ ಆಯೋಗ, ಎಸ್‌ಡಿಜಿ ಇಂಡಿಯಾ ಇಂಡೆಕ್ಸ್ 2020-21, ಮತ್ತು ಡ್ಯಾಶ್‌ಬೋರ್ಡ್, ಎಸ್‌ಡಿಜಿಗಳ ರಾಜ್ಯವಾರು ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ 2018-2019, 2019-20 ಮತ್ತು 2020-21.

: ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ ತೋರಿದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿದೆ.

ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳ ಸಂಯೋಜಿತ ಸೂಚ್ಯಂಕದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ, ರಾಜ್ಯ ಹಾಗೂ ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಸಾಧಕ (100), ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿರುವ (65-99), ಉತ್ತಮ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ (50-64) ಮತ್ತು ಸಾಧಿಸಬೇಕಿರುವ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವ (ಆಕಾಂಕ್ಷಿಗಳು) (0-49) ಎಂದು ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕೇರಳ (75), ಹಿಮಾಚಲ ಪ್ರದೇಶ (74), ತಮಿಳುನಾಡು (74), ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ (72), ಗೋವಾ (72), ಉತ್ತರಾಖಂಡ್ (72)ಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು 3ನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ ಮತ್ತು 72 ಅಂಕಗಳೊಂದಿಗೆ 'ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿರುವ' ರಾಜ್ಯವಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಗುರಿವಾರು ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 6.3ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 6.3: ಕರ್ನಾಟಕದ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿವಾರು ಸಾಧನೆ

ವರ್ಗ	ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳು	ಅಂಕ	ಶ್ರೇಣಿ
ಸಾಧಕ (100)	ಗುರಿ 7: ಕೈಗೆಟುಕುವ ಇಂಧನ ಮತ್ತು ಸ್ವಚ್ಛವಾದ ಶಕ್ತಿ	100	1
	ಗುರಿ 1: ಬಡತನ ಮುಕ್ತ	68	14
	ಗುರಿ 3: ಉತ್ತಮ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ಸಾಧಿಸುವುದು	78	6
	ಗುರಿ 6: ಶುದ್ಧ ನೀರು ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯ	85	16
	ಗುರಿ 8: ಗೌರವಯುತ ದುಡಿಮೆ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ	66	7
ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿರುವ (ಅಂಕ: 65-99)	ಗುರಿ 12: ಸುಸ್ಥಿರವಾದ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಬಳಕೆ	89	3
	ಗುರಿ 10: ಅಸಮಾನತೆಗಳ ಇಳಿಕೆ	67	16
	ಗುರಿ 11: ಸುಸ್ಥಿರವಾದ ನಗರಗಳು ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯಗಳು	78	13
	ಗುರಿ 15: ಭೂಮಿ ಮೇಲಿನ ಜೀವರಾಶಿ	67	12
	ಗುರಿ 16: ಶಾಂತಿ, ನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಸದೃಢ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು	76	10
ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ (50-64)	ಗುರಿ 2: ಹಸಿವು ಮುಕ್ತ	53	12
	ಗುರಿ 4: ಗುಣಾತ್ಮಕ ಶಿಕ್ಷಣ	64	7
	ಗುರಿ 5: ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆ	57	7
	ಗುರಿ 9: ಕೈಗಾರಿಕೆ, ನಾವೀನ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯ	64	7
	ಗುರಿ 13: ಹವಾಮಾನ ಕ್ರಮ	62	9
	ಗುರಿ 14: ಜಲ ಜೀವರಾಶಿ	60	3
	ಸಂಯೋಜಿತ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿ ಅಂಕ	66	7

ಮೂಲ: ನೀತಿ ಆಯೋಗ, ಎಸ್‌ಡಿಜಿ ಇಂಡಿಯಾ ಇಂಡೆಕ್ಸ್ 2020-21 ಮತ್ತು ಡ್ಯಾಶ್‌ಬೋರ್ಡ್, ಎಸ್‌ಡಿಜಿಗಳ ರಾಜ್ಯವಾರು ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ 2020-21

ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಂತ್ರಾಲಯದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸೂಚಕ ಚೌಕಟ್ಟು(ಎನ್‌ಐಎಫ್)ನಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ 114 ಸೂಚಕಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗುರಿಗಳ ಇಂಡಿಯಾ ಇಂಡೆಕ್ಸ್ 2020 ಎಲ್ಲಾ ರಾಜ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು 24 ಸೂಚಕಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಧಕ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಸೇರುತ್ತದೆ; 42 ಸೂಚಕಗಳಲ್ಲಿ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿದೆ; 16 ಸೂಚಕಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ ತೋರಿಸಿದ ರಾಜ್ಯಗಳ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ 28 ಸೂಚಕಗಳಲ್ಲಿ ಆಕಾಂಕ್ಷಿ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 6.4 & 6.5 ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 6.4 ಸೂಚಕದ ಮೂಲಕ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳು ಮತ್ತು ಸೂಚಕಗಳ ವರ್ಗೀಕರಣ

ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳು	ಸೂಚಕಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	0-49	50-64	65-99	100
		ಸಾಧಿಸಬೇಕಿರುವ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವ	ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ ತೋರಿಸಿದ	ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿರುವ	ಸಾಧಕ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವ
ಗುರಿ 1	6	2	0	4	0
ಗುರಿ 2	7	4	1	1	1
ಗುರಿ 3	10	1	1	6	2
ಗುರಿ 4	11	4	2	2	3
ಗುರಿ 5	9	4	0	5	0
ಗುರಿ 6	8	1	0	3	4
ಗುರಿ 7	2	0	0	0	2
ಗುರಿ 8	9	3	2	3	1

ಕೋಷ್ಟಕ 6.4 ಸೂಚ್ಯಂಕದ ಮೂಲಕ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳು ಮತ್ತು ಸೂಚಕಗಳ ವರ್ಗೀಕರಣ

ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳು	ಸೂಚಕಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	0-49	50-64	65-99	100
		ಸಾಧಿಸಬೇಕಿರುವ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವ	ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ ತೋರಿಸಿದ	ಮುಂಚೂಣಿ ಯಲ್ಲಿರುವ	ಸಾಧಕ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವ
ಗುರಿ 9	7	2	3	0	2
ಗುರಿ 10	7	1	1	3	1
ಗುರಿ 11	8	1	2	3	2
ಗುರಿ 12	7	0	1	3	3
ಗುರಿ 13	5	2	1	1	1
ಗುರಿ 14	5	1	-	-	1
ಗುರಿ 15	5	1	1	2	1
ಗುರಿ 16	8	1	1	6	0
ಒಟ್ಟು	114	28	16	42	24

ಮೂಲ: ನೀತಿ ಆಯೋಗ, ಎಸ್‌ಡಿಜಿ ಇಂಡಿಯಾ ಇಂಡೆಕ್ಸ್ 2020-21

ಸೂಚನೆ: ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿ 15 ರಲ್ಲಿ 3 ಸೂಚಕಗಳಿದ್ದು, (i) ಅರಣ್ಯದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಒಟ್ಟು ಭೂಪ್ರದೇಶದ ಶೇಕಡಾವಾರು (ii) ಭೌಗೋಳಿಕ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ವ್ಯಕ್ತ ಒಳಗೊಂಡ ಅನುಪಾತ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯವುಳ್ಳ i ಮತ್ತು ii ಸಂಯೋಜಿಸಿ ಎಲ್ಲಾ ಮೂರು ಸೂಚಕಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಸಂಯೋಜಿಸಿದ ಸೂಚಕಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅಂಕ ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 6.5: ಆಕಾಂಕ್ಷಿ ಸೂಚಕಗಳು (0-49)

ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳು	ಸಾಧಿಸಬೇಕಿರುವ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವ ಸೂಚಕಗಳು (ಅಂಕ: 0-49)	ಕರ್ನಾಟಕ		ಭಾರತ		ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ ತೋರಿಸಿದ ರಾಜ್ಯಗಳು #	ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ ತೋರಿಸಿದ ರಾಜ್ಯದಿಂದ ಅಂತರ	
		ಮೌಲ್ಯ	ಅಂಕ	ಮೌಲ್ಯ	ಅಂಕ		ಮೌಲ್ಯ	ಅಂಕ
	ಯಾವುದೇ ಆರೋಗ್ಯ ಯೋಜನೆ ಅಥವಾ ಆರೋಗ್ಯ ವಿಮೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಬರುವ ಯಾವುದೇ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಇರುವ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೇಕಡಾವಾರು ಪ್ರಮಾಣ	28.10	26	28.70	27	ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶ 74.6 (74)	46.5	48
ಗುರಿ 1	ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತರಿ ಕಾಯ್ದೆ (ಎಂಜಿಎನ್‌ಆರ್‌ಇಜಿಎ) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗದ ಬೇಡಿಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದವರು ಹಾಗೂ ಪಡೆದುಕೊಂಡವರ ಶೇಕಡಾವಾರು ಪ್ರಮಾಣ	86.34	42	84.44	34	ಮಿಜೋರಂ 99.99 (100)	13.65	58

ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳು	ಸಾಧಿಸಬೇಕಿರುವ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವ ಸೂಚಕಗಳು (ಅಂಕ: 0-49)	ಕರ್ನಾಟಕ		ಭಾರತ		ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೋರಿಸಿದ ರಾಜ್ಯಗಳು #	ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೋರಿಸಿದ ರಾಜ್ಯದಿಂದ ಅಂತರ	
		ಮೌಲ್ಯ	ಅಂಕ	ಮೌಲ್ಯ	ಅಂಕ		ಮೌಲ್ಯ	ಅಂಕ
ಗುರಿ 2	ಕಡಿಮೆ ತೂಕ ಹೊಂದಿರುವ 0-5 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಕ್ಕಳ ಶೇಕಡಾವಾರು	32	27	33.4	23	ಸಿಕ್ಕಿಂ 11 (78)	-21	51
	ಬೆಳವಣಿಗೆ ಕುಂಠಿತಗೊಂಡಿರುವ 5 ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಮಕ್ಕಳ ಶೇಕಡಾವಾರು ಪ್ರಮಾಣ	32.5	26	33.7	20	ಗೋವಾ 19.6 (62)	-12.9	36
	ಅಕ್ಕಿ ಮತ್ತು ಗೋಧಿ ಉತ್ಪನ್ನ ವಾರ್ಷಿಕ ಪ್ರತಿಯೂನಿಟ್ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ (ಕೆಜಿ/ಹೆ)	2788.37	37	2995.21	43	ಪಂಜಾಬ್ 4693.24 (84)	1904.87	47
	ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಆದಾಯದ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆ (ಸ್ಥಿರ ದರಗಳು) ಪ್ರತಿ ಕಾರ್ಮಿಕನಿಗೆ (ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ/ ಕಾರ್ಮಿಕನಿಗೆ)	0.64	38	0.71	45	ಗೋವಾ 4.21 (100)	3.57	62
ಗುರಿ 3	ರಸ್ತೆ ಸಂಚಾರ ಅಪಘಾತಗಳಲ್ಲಿನ ಮರಣ ಪ್ರಮಾಣ (ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ)	16.6	20	11.56	58	ನಾಗಾಲ್ಯಾಂಡ್ 1.02 (100)	-15.58	80
ಗುರಿ 4	ಪ್ರೌಢಶಾಲಾ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಶಾಲೆಯಿಂದ ಹೊರಗುಳಿದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸರಾಸರಿ (9-10ನೇ ತರಗತಿ)	23.43	46	17.87	67	ಹಿಮಾಚಲ ಪ್ರದೇಶ 7.81 (100)	-15.62	54
	ಪದವಿಪೂರ್ವ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಪ್ರವೇಶಾತಿ ಅನುಪಾತ (11-12ನೇ ತರಗತಿ)	44.4	24	50.14	47	ಹಿಮಾಚಲ ಪ್ರದೇಶ 81.79 (75)	37.39	51
	ಪ್ರೌಢಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪೂರೈಸಿದ ಅಂಗವೈಕಲ್ಯವುಳ್ಳ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಶೇಕಡಾವಾರು (15 ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟ)	20.9	12	19.3	10	ಗೋವಾ 32.4 (25)	11.5	13

ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳು	ಸಾಧಿಸಬೇಕಿರುವ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವ ಸೂಚಕಗಳು (ಅಂಕ: 0-49)	ಕರ್ನಾಟಕ		ಭಾರತ		ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ ತೋರಿಸಿದ ರಾಜ್ಯಗಳು #	ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ ತೋರಿಸಿದ ರಾಜ್ಯದಿಂದ ಅಂತರ	
		ಮೌಲ್ಯ	ಅಂಕ	ಮೌಲ್ಯ	ಅಂಕ		ಮೌಲ್ಯ	ಅಂಕ
ಗುರಿ 4	ಅಕ್ಷರಸ್ಥರಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಶೇಕಡಾವಾರು (15 ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟ)	75.7	31	74.6	28	ಮಿಜೋರಂ 98.5 (96)	22.8	65
ಗುರಿ 5	ನಿಯಮಿತ ವೇತನ ಸಂಬಳ ಪಡೆಯುವ ನೌಕರರಲ್ಲಿ ಸರಾಸರಿ ವೇತನ / ವೇತನ ಗಳಿಕೆಯ ಸ್ತ್ರೀ ಮತ್ತು ಪುರುಷ ಅನುಪಾತ	0.75	47	0.74	45	ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ 0.94 (87)	0.91	40
	ರಾಜ್ಯ ವಿಧಾನಸಭೆಯಲ್ಲಿನ ಒಟ್ಟು ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಚುನಾಯಿತರಾದ ಮಹಿಳೆಯರ ಶೇಕಡಾವಾರು ಪ್ರಮಾಣ	3.14	6	8.46	17	ಭೃತ್ತೀಸ್‌ಗಡ್ 14.44 (29)	11.3	23
	ಪುರುಷ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಸ್ತ್ರೀ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಕಾರ್ಮಿಕ ಬಲ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯ ಅನುಪಾತ (ಎಲ್‌ಎಫ್‌ಪಿಆರ್) (15-59 ವರ್ಷಗಳು)	0.34	28	0.33	29	ಸಿಕ್ಕಿಂ 1 (100)	0.66	72
	ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ಭೂಸ್ವಾಧೀನ-ಲಿಂಗವಾರು (ಸ್ತ್ರೀ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಭೂಸ್ವಾಧೀನ ಶೇಕಡಾವಾರು)	20.07	38	13.96	26	ಮೇಘಾಲಯ 34.32 (68)	14.25	30
ಗುರಿ 6	ಕೊಳವೆ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಮೂಲಕ ಕ್ಷೇತ್ರವ್ಯಾಪ್ತಿಯೊಳಗೆ ಶುದ್ಧ ಮತ್ತು ಸಾಕಷ್ಟು ಕುಡಿಯುವ ನೀರನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಶೇಕಡಾವಾರು ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನಸಂಖ್ಯೆ	59.47	49	51.36	39	ಗೋವಾ 100 (100)	40.53	51

ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳು	ಸಾಧಿಸಬೇಕಿರುವ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವ ಸೂಚಕಗಳು (ಅಂಕ: 0-49)	ಕರ್ನಾಟಕ		ಭಾರತ		ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೋರಿಸಿದ ರಾಜ್ಯಗಳು #	ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೋರಿಸಿದ ರಾಜ್ಯದಿಂದ ಅಂತರ	
		ಮೌಲ್ಯ	ಅಂಕ	ಮೌಲ್ಯ	ಅಂಕ		ಮೌಲ್ಯ	ಅಂಕ
	ವ್ಯವಹಾರ ನಡೆಸಲು ಸೌಲಭ್ಯ (ಇಬಿಡಿಬಿ) ಅಂಕ (ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾರು ಅಂಕ)	7.82	16	71	71	ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ 52.4 (100)	44.58	84
ಗುರಿ 8	ಯಾವುದೇ ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆಯ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲದೆ ಕೃಷಿಯೇತರ ವಲಯದಲ್ಲಿ ನಿಯಮಿತ ವೇತನ / ಸಂಬಳ ಪಡೆಯುವ ನೌಕರರ ಶೇಕಡಾವಾರು ಪ್ರಮಾಣ	38.5	45	51.9	26	ಮಿಜೋರಂ 11.4 (84)	-27.1	39
	ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಶಾಖೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	16.69	41	11.69	21	ಗೋವಾ 45.78 (100)	29.09	59
ಗುರಿ 9	ವಿವಿಧ ರಾಜ್ಯಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಸರಕು ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ವರದಿಯ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಅಂಕ	3.37	40	3.18	33	ಗುಜರಾತ್ 3.62 (49)	0.25	9
	ಭಾರತ ನಾವಿನ್ಯತಾ ಸೂಚ್ಯಂಕದ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ನಾವಿನ್ಯತಾ ಅಂಕ	42.5	35	35.59	27	ಕರ್ನಾಟಕ 42.5 (35)	0	0
ಗುರಿ 10	ರಾಜ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ (ಲೋಕಸಭಾ ಚುನಾವಣೆ) ಒಟ್ಟು ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಚುನಾಯಿತರಾದ ಮಹಿಳೆಯರ ಶೇಕಡಾವಾರು	7.14	14	14.39	29	ಮೇಘಾಲಯ 50 (100)	42.86	86
ಗುರಿ 11	ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುವ ದ್ರವ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ಶೇಕಡಾವಾರಿಗೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾದ ಕೊಳಚೆ ನೀರು ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ	31.92	32	38.86	39	ಹರಿಯಾಣ 115.76 (100)	83.84	68

ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳು	ಸಾಧಿಸಬೇಕಿರುವ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವ ಸೂಚಕಗಳು (ಅಂಕ: 0-49)	ಕರ್ನಾಟಕ		ಭಾರತ		ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ ತೋರಿಸಿದ ರಾಜ್ಯಗಳು #	ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ ತೋರಿಸಿದ ರಾಜ್ಯದಿಂದ ಅಂತರ	
		ಮೌಲ್ಯ	ಅಂಕ	ಮೌಲ್ಯ	ಅಂಕ		ಮೌಲ್ಯ	ಅಂಕ
ಗುರಿ 13	1000 ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಎಲ್‌ಇಡಿ ಬಲ್ಬ್‌ಗಳ ಅಳವಡಿಕೆಯಿಂದ ಉಳಿತಾಯವಾದ ಇಂಗಾಲದ ಡೈ ಆಕ್ಸೈಡ್ ಪ್ರಮಾಣ	37.54	32	28.24	23	ಹಿಮಾಚಲ ಪ್ರದೇಶ 121.79	84.25	68
	ವಿಪತ್ತು ನಮ್ಯತಾ ಸೂಚ್ಯಂಕದ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ವಿಪತ್ತು ಸಿದ್ಧತಾ ಮೌಲ್ಯಾಂಕ	18	25	19.2	28	ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ 27.5 (47)	9.5	22
ಗುರಿ 14	ಜಲಚರ ಸಾಕಣೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಸಂಭವನೀಯ ಪ್ರದೇಶದ ಶೇಕಡಾವಾರು	13.4	19	-	-	ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಳ 63.9 (100)	50.5	81
ಗುರಿ 15	ಒಟ್ಟು ಭೌಗೋಳಿಕ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ವನ ಪುನರ್ನಿರ್ಮಾಣ ಸ್ಥಳೀಯಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ಪ್ರದೇಶದ ಶೇಕಡಾವಾರು	0.32	12	0.51	19	ತೆಲಂಗಾಣ 4.37 (100)	4.05	88
ಗುರಿ 16	10 ಲಕ್ಷ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ನಿಯಂತ್ರಣಾ ಅಧಿನಿಯಮ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿತ ಐಪಿಸಿ ಕಲಮುಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿನ ಪ್ರಕರಣಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	5.75	34	3.17	65	ಸಿಕ್ಕಿಂ 0 (100)	-5.75	66

ಮೂಲ: ನೀತಿ ಆಯೋಗ, ಸೂಚಕಗಳು ರಾಜ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ, 2020-21

ನೀತಿ ಆಯೋಗ, ಎಸ್‌ಡಿಐ ಇಂಡಿಯಾ ಇಂಡೆಕ್ಸ್ 2020-21.

: ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಪ್ರಗತಿ ಸಾಧಿಸಿದ ರಾಜ್ಯಗಳು ಪರಿಗಣಿಸಿದವು.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸರಾಸರಿಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ (ರಾ ನಿಯಮದ ಮೂಲಕ) 30 ಸೂಚಕಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 6.6 ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯವು ಈ 30 ಸೂಚಕಗಳು ಮತ್ತು ಆಕಾಂಕ್ಷಿ ಸೂಚಕ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿರುವ 28 ಸೂಚಕಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆದ್ಯತೆಯನ್ನು ನೀಡಬೇಕಿದೆ. 2030ರಲ್ಲಿ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಒಟ್ಟಾರೆ 45 ಸೂಚಕಗಳು (ಸಾಮಾನ್ಯ ಸೂಚಕಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ) ನಿರ್ಣಾಯಕವಾಗಿವೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 6.6 ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸರಾಸರಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಿರುವ ಕರ್ನಾಟಕ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳ ಸೂಚಕಗಳು

ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗುರಿಗಳು	ಸೂಚಕಗಳು	ಕರ್ನಾಟಕ		ಭಾರತ	
		ಮೌಲ್ಯ	ಅಂಕ	ಮೌಲ್ಯ	ಅಂಕ
ಗುರಿ 1	ಯಾವುದೇ ಆರೋಗ್ಯ ಯೋಜನೆ ಅಥವಾ ಆರೋಗ್ಯ ವಿಮೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಮನೆಗಳ ಶೇಕಡಾವಾರು	28.10	26	28.70	27
ಗುರಿ 2	ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಆದಾಯದ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆ (ಸ್ಥಿರ ದರಗಳು) ಪ್ರತಿ ಕಾರ್ಮಿಕನಿಗೆ (ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ/ಕಾರ್ಮಿಕನಿಗೆ)	0.64	38	0.71	45
	ಅಕ್ಕಿ ಮತ್ತು ಗೋಧಿ ಉತ್ಪನ್ನ ವಾರ್ಷಿಕ ಪ್ರತಿ ಯೂನಿಟ್ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ (ಕೆಜಿ / ಹೆ)	2788.37	37	2995.21	43
ಗುರಿ 3	ರಸ್ತೆ ಸಂಚಾರ ಅಪಘಾತಗಳಲ್ಲಿನ ಮರಣ ಪ್ರಮಾಣ (ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ)	16.6	20	11.56	100
	ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಪ್ರಮಾಣ (ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ)	17.1	68	10.4	84
	ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಒಟ್ಟು ಧನುರ್ವಾಯು ಪ್ರಕರಣ ಅಧಿಸೂಚನಾ ಪ್ರಮಾಣ	135	51	177	70
ಗುರಿ 4	ಪ್ರೌಢಶಾಲಾ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಶಾಲೆಯಿಂದ ಹೊರಗುಳಿದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸರಾಸರಿ (9-10ನೇ ತರಗತಿ)	23.43	46	17.87	67
	ಪದವಿಪೂರ್ವ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಪ್ರವೇಶಾತಿ ಅನುಪಾತ (11-12ನೇ ತರಗತಿ)	44.4	24	50.14	32
	ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆ ಸೂಚ್ಯಂಕ (18-23 ವರ್ಷಗಳು)	1.04	100	1	100
	ಪ್ರೌಢಶಾಲಾ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಶಿಷ್ಯ- ಶಿಕ್ಷಕ ಅನುಪಾತ (9-10ನೇ ತರಗತಿ)	15	100	21	100
ಗುರಿ 5	ರಾಜ್ಯ ವಿಧಾನಸಭೆಯಲ್ಲಿನ ಒಟ್ಟು ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಚುನಾಯಿತರಾದ ಮಹಿಳೆಯರ ಶೇಕಡಾವಾರು ಪ್ರಮಾಣ	3.14	6	8.46	17
	ಪುರುಷ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಸ್ತ್ರೀ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಕಾರ್ಮಿಕ ಬಲ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯ ಅನುಪಾತ (ಎಲ್‌ಎಫ್‌ಪಿಆರ್) (15-59 ವರ್ಷಗಳು)	0.34	28	0.33	29
ಗುರಿ 6	ಸಿಪಿಬಿಬಿ ಮಾನದಂಡಗಳ ಪ್ರಕಾರ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನೀರಿನ ಸಂಸ್ಕರಣೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಶೇಕಡಾವಾರು (17 ವರ್ಗಗಳ ಅತಿಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಲಿನ್ಯಕಾರಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು/ ಒಟ್ಟಾರೆ ಮಾಲಿನ್ಯಕಾರಿ/ ಕೆಂಪು ವರ್ಗದ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು)	87.71	74	88.4	75
	ಅತಿಯಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿರುವ ಬ್ಲಾಕ್‌ಗಳ/ಮಂಡಲಗಳ/ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಪ್ರಮಾಣ	25.57	68	17.24	78
ಗುರಿ 7	ನಿವಾಸಿ ಗೃಹಗಳ ಎದುರಾಗಿ ಎಲ್.ಪಿ.ಜಿ + ಪಿ.ಎನ್.ಜಿ ಸಂಪರ್ಕಗಳ ಶೇಕಡಾವಾರು	108.81	100	92.02	100
ಗುರಿ 8	ಈಸ್ ಆಫ್ ಡೂಯಿಂಗ್ ಬ್ಯುಸಿನೆಸ್ ಅಂಕ (ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾರು ಅಂಕ)	7.82	16	71	71
	ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಪಿಎಂಜೆಡಿವೈ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಖಾತೆಯೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿಸಿರುವ ನಿವಾಸಿಗೃಹಗಳ ಶೇಕಡಾವಾರು	99.97	90	99.99	96
	ಪಿಎಂಜೆಡಿವೈ-ಯಲ್ಲಿ ಖಾತೆ ಹೊಂದಿರುವ ಮಹಿಳೆಯರ ಶೇಕಡಾವಾರು	55.57	100	55.34	100

ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗುರಿಗಳು	ಸೂಚಕಗಳು	ಕರ್ನಾಟಕ		ಭಾರತ	
		ಮೌಲ್ಯ	ಅಂಕ	ಮೌಲ್ಯ	ಅಂಕ
ಗುರಿ 9	ಒಟ್ಟು ಉದ್ಯೋಗ ಶೇಕಡಾವಾರಿನಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಉತ್ಪಾದನೆ	11.74	56	12.07	58
	ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಾರೆ ಜಿ.ವಿ.ಎ-ಗೆ ಜಿ.ವಿ.ಎ-ಯ ಶೇಕಡಾವಾರು ಪಾಲು	15.88	63	16.1	63
ಗುರಿ 10	ರಾಜ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ (ಲೋಕಸಭಾ ಚುನಾವಣೆ) ಒಟ್ಟು ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಚುನಾಯಿತರಾದ ಮಹಿಳೆಯರ ಶೇಕಡಾವಾರು	7.14	14	14.39	29
ಗುರಿ 11	ಒಟ್ಟಾರೆ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾದ ಎಂ.ಎಸ್.ಡಬ್ಲ್ಯೂ-ಗೆ ಸಂಸ್ಕರಿಸಲಾದ ಎಂ.ಎಸ್.ಡಬ್ಲ್ಯೂ ಶೇಕಡಾವಾರು ಪ್ರಮಾಣ (ಎಸ್‌ಬಿಎಂ(ಯು))	64.1	60	68.1	65
	ಶೇಕಡಾ ನೂರರಷ್ಟು ಮೂಲ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸುವಿಕೆಯ ವಾರ್ಡ್‌ಗಳ ಶೇಕಡಾವಾರು ಪ್ರಮಾಣ (ಎಸ್‌ಬಿಎಂ(ಯು))	65.33	60	78.03	75
	ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುವ ಕೊಳಚೆನೀರಿನ ಪ್ರಮಾಣದೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದಾಗ ದೊರೆಯುವ ಸ್ಥಾಪಿತ ಕೊಳಚೆನೀರು ಶುದ್ಧೀಕರಣ ಘಟಕಗಳ ಪ್ರಮಾಣ	31.92	32	38.86	39
ಗುರಿ 12	ಪಳೆಯುಳಿಕೆ ಇಂಧನದ ಪ್ರತಿಶತ ಬಳಕೆ (ಕೆ.ಜಿ-ಗಳಲ್ಲಿ)	216	86	157.3	91
	1000 ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾದ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ತ್ಯಾಜ್ಯ (ವರ್ಷಾವಾರು ಟನ್ನುಗಳಲ್ಲಿ)	4.17	85	2.54	94
ಗುರಿ 13	ವಿಪತ್ತು ನಮ್ಮತಾ ಸೂಚ್ಯಂಕದ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ವಿಪತ್ತು ಸಿದ್ಧತಾ ಮೌಲ್ಯಾಂಕ	18	25	19.2	28
ಗುರಿ 15	ಒಟ್ಟು ಭೌಗೋಳಿಕ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಆವೃತವಾದ ಅರಣ್ಯದ ಶೇಕಡಾವಾರು ಪ್ರಮಾಣ	23.37	69	24.56	73
	ಒಟ್ಟು ಭೌಗೋಳಿಕ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ವನ ಪುನರ್ನಿರ್ಮಾಣ ಸ್ಕ್ರೀಮುಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ಪ್ರದೇಶದ ಶೇಕಡಾವಾರು	0.32	12	0.51	19
ಗುರಿ 16	ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಕಾಯ್ದೆ ಹಾಗೂ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಐಪಿಸಿ ಸೆಕ್ಷನ್‌ಗಳಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ವರದಿಯಾದ ಪ್ರಕರಣಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	5.75	34	3.17	65

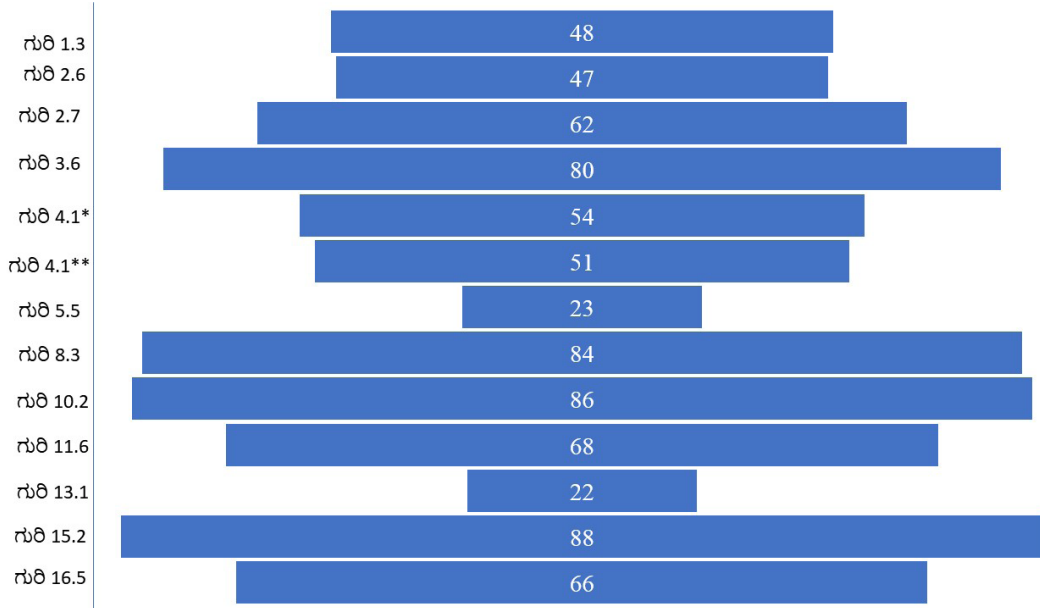
ಮೂಲ: ನೀತಿ ಆಯೋಗ, ಎಸ್‌ಡಿಜಿ ಇಂಡಿಯಾ ಇಂಡೆಕ್ಸ್ 2020-21.

ಸಾಧಿಸಬೇಕಿರುವ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸರಾಸರಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಿರುವ ಕರ್ನಾಟಕ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿವೆ.

- ಎಸ್‌ಡಿಜಿ - 1.3: ಯಾವುದೇ ಆರೋಗ್ಯ ಯೋಜನೆ ಅಥವಾ ಆರೋಗ್ಯ ವಿಮೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಬರುವ ಯಾವುದೇ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಇರುವ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೇಕಡಾವಾರು ಪ್ರಮಾಣ.
- ಎಸ್‌ಡಿಜಿ - 2.6: ಅಕ್ಕಿ ಮತ್ತು ಗೋಧಿ ಉತ್ಪನ್ನ ವಾರ್ಷಿಕ ಪ್ರತಿ ಯೂನಿಟ್ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ (ಕೆಜಿ/ಹೆ)
- ಎಸ್‌ಡಿಜಿ - 2.7: ಕೃಷಿ ಒಟ್ಟು ಆದಾಯದ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆ (ಸ್ಥಿರ ಬೆಲೆಗಳು) ಪ್ರತಿ ಕಾರ್ಮಿಕನಿಗೆ (ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ/ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ)
- ಎಸ್‌ಡಿಜಿ - 3.6: ರಸ್ತೆ ಅಪಘಾತಗಳಿಂದ ಮರಣ ಪ್ರಮಾಣ (1ಲಕ್ಷ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ)
- ಎಸ್‌ಡಿಜಿ - 4.1*: ಪೌರಾಡಳಿತ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಶಾಲೆಯಿಂದ ಹೊರಗುಳಿದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸರಾಸರಿ (9-10 ತರಗತಿ)

- vi. ಎಸ್‌ಡಿಜಿ - 4.1** : ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ದಾಖಲಾತಿ ಅನುಪಾತ (11-12 ತರಗತಿ)
- vii. ಎಸ್‌ಡಿಜಿ - 5.5 : ರಾಜ್ಯ ವಿಧಾನಸಭೆಯ ಒಟ್ಟು ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಚುನಾಯಿತರಾದ ಮಹಿಳೆಯರ ಶೇಕಡವಾರು
- viii. ಎಸ್‌ಡಿಜಿ - 8.3 : ವ್ಯವಹಾರ ನಡೆಸಲು ಸೌಲಭ್ಯದ ಅಂಕ (ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾರು ಅಂಕ)
- ix. ಎಸ್‌ಡಿಜಿ - 10.2 : ರಾಜ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ (ಲೋಕಸಭಾ ಚುನಾವಣೆಗಳಲ್ಲಿ) ಒಟ್ಟು ಸ್ಥಾನಗಳ ಪೈಕಿ ಚುನಾಯಿತರಾದ ಮಹಿಳೆಯ ಶೇಕಡವಾರು
- x. ಎಸ್‌ಡಿಜಿ - 11.6 : ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುವ ದ್ರವತ್ಯಾಜ್ಯದ ಶೇಕಡವಾರಿನಂತೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾದ ಕೊಳಚೆ ನೀರು ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ
- xi. ಎಸ್‌ಡಿಜಿ - 13.6 : ವಿಪತ್ತು ನಮ್ಮತಾ ಸೂಚ್ಯಂಕದ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ವಿಪತ್ತು ಸಿದ್ಧತಾ ಮೌಲ್ಯಂಕ
- xii. ಎಸ್‌ಡಿಜಿ - 15.2 : ಒಟ್ಟು ಭೌಗೋಳಿಕ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ವನ ಪುನರ್ ನಿರ್ಮಾಣ ಯೋಜನೆ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ಪ್ರದೇಶದ ಶೇಕಡವಾರು
- xiii. ಎಸ್‌ಡಿಜಿ - 16.5 : 10 ಲಕ್ಷ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಬ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ನಿಯಂತ್ರಣ ಅಧಿನಿಯಮ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿತ ಐಪಿಸಿ ಪ್ರಕರಣಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿನ ಪ್ರಕರಣಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ

ಚಿತ್ರ 6.6 : ಕರ್ನಾಟಕ ಮತ್ತು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ ತೋರಿದ ರಾಜ್ಯಗಳ ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸ

ಮೂಲ: ನೀತಿ ಆಯೋಗ, ಸೂಚಕಗಳ ಮೇಲೆ ರಾಜ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ, 2020-21

ನೀತಿ ಆಯೋಗ, ಎಸ್‌ಡಿಜಿ ಇಂಡಿಯಾ ಇಂಡೆಕ್ಸ್ 2020-21.

ಗುರಿ 4.1 * : ಪ್ರೌಢಶಾಲಾ ಹಂತದಲ್ಲಿ (9-10 ತರಗತಿ) ವಾರ್ಷಿಕ ಸರಾಸರಿ ಶಾಲೆಯಿಂದ ಹೊರಗುಳಿದ ಪ್ರಮಾಣ.

ಗುರಿ 4.1** : ಹೈಯರಿ ಸೆಕಂಡರಿ (11-12 ತರಗತಿ) ಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ದಾಖಲಾತಿ ಅನುಪಾತ, ಸಂಪೂರ್ಣ ಉಚಿತ, ಸಮಾನ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ಬಾಲಕರು ಮತ್ತು ಬಾಲಕಿಯರಿಗೆ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮತ್ತು ಪ್ರೌಢಶಿಕ್ಷಣ.

6.1.3(ಆ) ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳಿಗೆ ಯೋಜನೆಗಳ ಅಳವಡಿಸುವಿಕೆ

ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳಿಗೆ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಲು ಯೋಜನಾ ಇಲಾಖೆಯು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ. 2030ಕ್ಕೆ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಗುರಿ ಮತ್ತು ಇಲಾಖಾವಾರು 2021-22ನೇ ಸಾಲಿಗಾಗಿ ಎಸ್.ಡಿ.ಜಿ ಆಯವ್ಯಯ ಅಂದಾಜುಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಅವುಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 6.7 ಮತ್ತು 6.8ರಲ್ಲಿ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 6.7: 2021-22ಕ್ಕಾಗಿ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿವಾರು ಆಯವ್ಯಯ (ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ)

ಕ್ರಮ ಸಂಖ್ಯೆ	ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳು	2021-22 (ಬಿಇ)
1	ಗುರಿ 1 ಬಡತನ ನಿರ್ಮೂಲನೆ	14664.1
2	ಗುರಿ 2 ಹಸಿವು ಮತ್ತು	7678.7
3	ಗುರಿ 3 ಉತ್ತಮ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಯೋಗಕ್ಷೇಮ	1809.7
4	ಗುರಿ 4 ಗುಣಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣ	5123.2
5	ಗುರಿ 5 ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆ	687.5
6	ಗುರಿ 6 ಶುದ್ಧ ನೀರು ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯ	5110.4
7	ಗುರಿ 7 ಅಗ್ಗವಾದ ಮತ್ತು ಶುದ್ಧ ಶಕ್ತಿ	5688.5
8	ಗುರಿ 8 ಗೌರವಯುತ ಕೆಲಸ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ	1121.2
9	ಗುರಿ 9 ಉದ್ಯಮ, ಆವಿಷ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಮೂಲ ಸೌಕರ್ಯಗಳು	9337.7
10	ಗುರಿ 10 ಅಸಮಾನತೆಗಳ ಇಳಿಕೆ	5007.9
11	ಗುರಿ 11 ಸುಸ್ಥಿರ ನಗರಗಳು ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯಗಳು	1711.0
12	ಗುರಿ 12 ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತ ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದನೆ	2522.8
13	ಗುರಿ 13 ಹವಾಮಾನದ ಬಗ್ಗೆ ಕ್ರಮ	284.2
14	ಗುರಿ 14 ಜಲ ಜೀವರಾಶಿ	114.9
15	ಗುರಿ 15 ಭೂಮಿ ಮೇಲಿನ ಜೀವರಾಶಿ	216.5
16	ಗುರಿ 16 ಶಾಂತಿ, ನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಸದೃಢ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು	324.0
	ಒಟ್ಟು	61402.2

ಮೂಲ: ಯೋಜನಾ ಇಲಾಖೆ 2021

ಕೋಷ್ಟಕ 6.8: 2021-22ಕ್ಕಾಗಿ ಇಲಾಖಾವಾರು ಆಯವ್ಯಯ (ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ)

ಕ್ರಮ ಸಂಖ್ಯೆ	ಇಲಾಖೆ	2021-22 (ಬಿಇ)
1	ಕೃಷಿ	2479.3
2	ಪಶು ಸಂಗೋಪನೆ ಮತ್ತು ಮೀನುಗಾರಿಕೆ	1424.3
3	ವಾಣಿಜ್ಯ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕೆ	1742.0
4	ಸಹಕಾರ	1194.7
5	ಇಂಧನ	11377.0
6	ಆಹಾರ ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕ ಸರಬರಾಜು	2246.1
7	ಅರಣ್ಯ	216.5
8	ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ	2716.0
9	ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ	392.3
10	ತೋಟಗಾರಿಕೆ	769.4
11	ವಸತಿ	2215.0
12	ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಜೈವಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ	18.0
13	ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ	25.0
14	ಕಾರ್ಮಿಕ	1.0
15	ಕಾನೂನು	1.5
16	ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮತ್ತು ಪ್ರೌಢ ಶಿಕ್ಷಣ	4922.7
17	ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್	7687.7
18	ಕಂದಾಯ	7865.0

ಕೋಷ್ಟಕ 6.8: 2021-22ಕ್ಕಾಗಿ ಇಲಾಖಾವಾರು ಆಯವ್ಯಯ (ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ)

ಕ್ರಮ ಸಂಖ್ಯೆ	ಇಲಾಖೆ	2021-22 (ಬಿಇ)
19	ಕ್ರೀಡಾ ಮತ್ತು ಯುವ ಸಬಲೀಕರಣ	6.0
20	ಕೌಶಲ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ	421.2
21	ಸಾರಿಗೆ	468.9
22	ನಗರಾಭಿವೃದ್ಧಿ	3644.5
23	ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ ಕಲ್ಯಾಣ	915.4
24	ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಕಲ್ಯಾಣ	741.0
25	ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಗಳ ಕಲ್ಯಾಣ	3009.2
26	ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಗಳ ಕಲ್ಯಾಣ	652.7
27	ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ	3910.8
	ಒಟ್ಟು	61402.2

6.1.5 ನಿರ್ಣಯ ಮತ್ತು ಮುಂದಿನ ಹಾದಿ

ಮೂವತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸರಾಸರಿ ಮೌಲ್ಯದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತವೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 45 ಸೂಚಕಗಳು ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷಿಯ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದೆ ಅಥವಾ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸರಾಸರಿ ವರ್ಗಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಿದೆ(13 ಸೂಚಕಗಳು). ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷಿಯ ವರ್ಗ ಹಾಗೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸರಾಸರಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಿರುವ ವರ್ಗ, ಇವೆರಡರಲ್ಲೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಗೋಚರಿಸುವ ಸೂಚಕಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯವು ಮೊದಲ ಆದ್ಯತೆಯಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕು. ಇನ್ನೂಳಿದ ಸೂಚಕಗಳನ್ನು ನಂತರದ ಆದ್ಯತೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕು. ಮುಂದಿನ ಹಂತದಲ್ಲಿ 2030ರ ವೇಳೆಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಧಕ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಿದೆ. ತದನಂತರ, 2030ರ ವೇಳೆಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಗುರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಧಕ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಿದೆ.

ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ, ಆಕಾಂಕ್ಷಿ ಸೂಚಕಗಳು ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸರಾಸರಿಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಸೂಚಕಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರ ಹಾಗೂ ಕ್ರಿಯಾಯೋಜನೆ ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿದೆ.

- ಯೋಜನೆಗಳ ವಿಲೀನಗೊಳಿಸುವಿಕೆಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಯೋಜನಾ ಇಲಾಖೆಯು ಕೈಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 40 ಇಲಾಖೆಗಳು 1830 ಸ್ಕೀಮುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುವವು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಒಂದು ಸಾವಿರ ಯೋಜನೆಗಳು ರೂ. 10.00 ಕೋಟಿಗಳವರೆಗೆ ಅನುದಾನ ಹಂಚಿಕೆಯಾಗಿದ್ದು, ಒಟ್ಟು ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಶೇಕಡ 55ರಷ್ಟು ಹಂಚಿಕೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಈ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಒದಗಿಸಲಾದ ಅನುದಾನ ಹಂಚಿಕೆಯು ಒಟ್ಟಾರೆ ಅನುದಾನದ ಸುಮಾರು ಶೇಕಡ 1.38ರಷ್ಟು ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸಮೀಕರಣಗೊಳಿಸಲು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಕೆಳಕಂಡ ವಿವಿಧಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸಮೀಕರಣಗೊಳಿಸಲು ಕ್ರಮವಹಿಸಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ.
 - i. ಒಂದೇ ರೀತಿಯ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಯೋಜನೆಗಳು.
 - ii. ಅನಗತ್ಯ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕೈಬಿಡಬಹುದಾಗಿದೆ; ಕಡಿಮೆ ಅನುದಾನ ಹಂಚಿಕೆಯ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ದೊಡ್ಡ ಯೋಜನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ವಿಲೀನಗೊಳಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.
- 2021-22ರ ಆಯವ್ಯಯ ಅಂದಾಜುಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಕೇಂದ್ರ ಪುರಸ್ಕೃತ ಯೋಜನೆಗಾಗಿ, ಕೇಂದ್ರದ ಪಾಲು ಸುಮಾರು ರೂ. 15538 ಕೋಟಿಗಳಾಗಿದ್ದು, ಅದು ರೂ. 2,46,206.92 ಕೋಟಿಗಳ ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 6.31ರಷ್ಟು ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಕೇಂದ್ರದ ಪಾಲನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕೇಂದ್ರ ಪುರಸ್ಕೃತ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯ ವಲಯ ಯೋಜನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ವಿಲೀನಗೊಳಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಸಿ.ಎಸ್.ಎಸ್. ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೇಂದ್ರದ ಪಾಲನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯ ವಲಯಕೇಂದ್ರ ಪುರಸ್ಕೃತ ಯೋಜನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಪುರಸ್ಕೃತ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ವಿಲೀನಗೊಳಿಸುವುದರಿಂದ ಸುಮಾರು ರೂ. 3000 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಲಾಗುವುದು.

- ಹಿಂದುಳಿದ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಆಕಾಂಕ್ಷ ಎಂಬ ಆನ್ಲೈನ್ ಸೌಲಭ್ಯ ವೇದಿಕೆಯು ಪ್ರಮುಖ ಪಾಲುದಾರರಾದ ಸರ್ಕಾರ, ಖಾಸಗಿ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಯೋಜಿತ ಬಳಕೆಯ ವಲಯಗಳಿಂದ ಸಿಎಸ್‌ಆರ್ ನಿಧಿಗಳನ್ನು ಒಗ್ಗೂಡಿಸಲಾಗುವುದು.
- ನೈಜ ಅಂಕಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಫಲಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಸ್ತುತ 28.1% ರಿಂದ 100%ರವರೆಗೆ ಅಂಕವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಎಲ್ಲಾ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯ ವಿಮಾ ಯೋಜನೆಗಳ (ಆಯುಷ್ಮಾನ್ ಭಾರತ್ ಆರೋಗ್ಯ ಕರ್ನಾಟಕ- ಎಬಿಎಕೆ) ಲಭ್ಯತೆ ಕುರಿತಂತೆ ಆಂದೋಲನದ ಮೂಲಕ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಮೂಡಿಸುವುದು.
- ಎನ್.ಎಫ್.ಹೆಚ್.ಎಸ್. -5 ರಂತೆ 65.3% ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು 46% ಗರ್ಭಿಣಿ ಸ್ತ್ರೀಯರು ರಕ್ತ ಹೀನತೆ, ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ 34% ಕಡಿಮೆ ತೂಕವುಳ್ಳವರು ಮತ್ತು 33% ನಿರುಪಯುಕ್ತವಾಗಿದೆ. ವಿಶ್ವಬ್ಯಾಂಕಿನ ದೇವದುರ್ಗ ಮತ್ತು ಚಿಂಚೋಳಿಯ ಕರ್ನಾಟಕ ಬಹು ವಲಯ ಪೌಷ್ಟಿಕ ಮಾದರಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಬಹು ವಲಯ ವಿಧಾನದೊಂದಿಗೆ ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿರುವ ತಾಲ್ಲೂಕು ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯನ್ನು ಕೊನೆಗೊಳಿಸುವುದು. ಪಿಡಿಎಸ್ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಆದ್ಯತೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿರುವ ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು.
- ಪ್ರತಿ ಕೆಲಸಗಾರನಿಗೆ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆಯನ್ನು (ಸ್ಥಿರ ಬೆಲೆಗಳು)64,000 ರೂ.ಗಳಿಂದ 2,20,000ರೂ. ಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು. ಸುಮಾರು 70 ಲಕ್ಷ ಸಣ್ಣ ಹಾಗೂ ಅತಿ ಸಣ್ಣ ರೈತರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಆದಾಯವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಸಂಬಂಧಿತ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ವಿಲೀನಗೊಳಿಸುವ ಮೂಲಕ ಅಂತರ್ಗತ ಕೃಷಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಸೂಕ್ತ ನೀರಾವರಿ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಹಾಯದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ
- 500 ಟಿಎಂಸಿಯಷ್ಟು ನೀರನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಿ, ಕೃಷಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಅರಣ್ಯೀಕರಣವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಹಾಗೂ ಪ್ರವಾಹ ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ಹರಿಯುವ 10 ನದಿಗಳನ್ನು ನದಿ ಜೋಡಣೆ ಮೂಲಕ ತಿರುಗಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.
- 47 ಲಕ್ಷ ಟೆನ್‌ಗಳಷ್ಟು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಬಹುದಾದ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಹಣ್ಣುಗಳು ಮತ್ತು ತರಕಾರಿಗಳ ಮಾರಾಟ/ ರಫ್ತು/ಸಂಸ್ಕರಣೆಗಾಗಿ ಆನ್ಲೈನ್ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ವೇದಿಕೆ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ-ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು
- ಪ್ರಸ್ತುತ 18% (135.51 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ನಲ್ಲಿ 23.25 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್) ಕೃಷಿಯೋಗ್ಯ ಪ್ರದೇಶವು ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಡಿಯಲ್ಲಿದೆ ಮತ್ತು ಈ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದರೆ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕೆ (ಕೃಷಿ ಸಂಸ್ಕರಣೆ) ವಲಯಗಳ ಜಿಡಿಪಿ ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಸುಧಾರಿಸಬಹುದು.
- ಸ್ತ್ರೀಯರ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ಹಿಡುವಳಿಗಳು ಶೇಕಡಾವಾರು 20.07% ಇರುವುದರಿಂದ, ವಸತಿ ಯೋಜನೆಯಂತೆಯೇ ಎಲ್ಲಾ ಕೃಷಿ ಸಂಬಂಧಿತ ಯೋಜನೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಮಹಿಳೆಯರೊಂದಿಗೆ ಜಂಟಿ ಮಾಲೀಕತ್ವವನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದು
- ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಸರಾಸರಿ ವಾರ್ಷಿಕ ಶಾಲೆಯಿಂದ ಹೊರಗುಳಿಯುವಿಕೆಯ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಶೇ.23.43% ರಿಂದ ಪೂರ್ಣಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದು. ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಅಥವಾ ಬಡತನದ ಕಾರಣದಿಂದ ಶಾಲೆ ಬಿಡುತ್ತಿರುವ 2,16,000 ಬಡ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬೆಳಗಿನ ಉಪಾಹಾರವನ್ನು ಒದಗಿಸಲು, ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಊಟದ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿನ ಉಳಿಕೆಯವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಬಳಕೆಗಾಗಿ ಯೋಗ್ಯವಿರುವ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು.
- ಉನ್ನತ ಮತ್ತು ಪ್ರೌಢ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಹೊರಗುಳಿಯುವಿಕೆಯ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ವೃತ್ತಿಪರ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಅವರು ಬಡಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ನಿಕಟ-ಆದಾಯಗಳಿಸುವ ಸದಸ್ಯರನ್ನಾಗಿಸುವುದು.
- ಕೌಶಲ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆ, ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳು, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ನಗರಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆಯ ಸಾಮೂಹಿಕ ಪ್ರಯತ್ನದೊಂದಿಗೆ 'ಕಲಿಕೆ ಗಳಿಕೆ' ಯೋಜನೆಯ ಮೂಲಕ 15 ವರ್ಷ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟ 25% ರಷ್ಟು ವಯಸ್ಕರಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷರತೆಯನ್ನು 100% ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು.

- 34% ರಿಂದ 50% ಗೆ ಸ್ತ್ರೀ ಮತ್ತು ಪುರುಷ ಕಾರ್ಮಿಕ ಬಲದ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯ ದರವನ್ನು (15-59 ವರ್ಷಗಳು) ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಮೂಲಕ ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು. ಕೆಲಸದ ಸ್ಥಳಗಳ ಬಳಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಶಿಶುವಿಹಾರಗಳು ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥ ಮಹಿಳಾ ವಸತಿ ನಿಲಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವುದು; PMKVY, CMKKY, UNNATI, NRLM/ NULM ನಂತಹ ಕೌಶಲ್ಯ ಯೋಜನೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ನೀಡುವುದು; ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಸಾಲ ಮತ್ತು ಪಾಲುದಾರಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ಸಾಲ ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಂಪರ್ಕಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದು; ಕಾನೂನುಗಳ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಮೂಲಕ ಮಹಿಳೆಯರ ಮೇಲಿನ ದೌರ್ಜನ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಮಾಡುವುದು; ಸ್ವತ್ತುಗಳ ಜಂಟಿ ಮಾಲೀಕತ್ವ; ಮಹಿಳಾ ಕಾರ್ಮಿಕ ಬಲದ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಕಡ್ಡಾಯ ನೋಂದಣಿ ಕಾಯಿದೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವುದು.
- ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ 11.74% ರಿಂದ ಒಟ್ಟು ಉದ್ಯೋಗದ ಶೇಕಡಾವಾರು ಉತ್ಪಾದನಾ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು. ವಿಶೇಷವಾಗಿ Tier2 ಮತ್ತು Tier3 ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದನಾ ವಲಯವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದು. ಸಾರ್ವಜನಿಕ-ಖಾಸಗಿ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ (ಆತ್ಮನಿರ್ಭರ್ ಮತ್ತು ಆಸ್ತಿ ಹಣಗಳಿಕೆ) ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಸಾರಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ (ಅಂದರೆ, ವಾಯು, ಭೂ, ಜಲಸಾರಿಗೆ) ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವಲಯಗಳ ರಚನೆ (ಅಂದರೆ, ವಿಜ್ಞಾನ ನಗರ, ನಾವೀನ್ಯತೆ ನಗರ, ಕೈಗಾರಿಕಾ ನಗರ) ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಖಾಸಗಿ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದ ಹೂಡಿಕೆಗಳುನ್ನು, ಕೌಶಲ್ಯ ಆಧಾರಿತ ತರಬೇತಿ ನೀಡಲು, ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ಪ್ರವರ್ಧಿಸಲು MSME ಕ್ಲಸ್ಟರ್‌ಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದು.
- ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುವ ದ್ರವ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ಸ್ಥಾಪಿಸಿರುವ ಕೊಳಚೆನೀರು ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ದ್ರವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕರಣೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಮೂಲಕ ಪುರಸಭೆಗಳು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಖಾಸಗಿ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದ ಮುಖಾಂತರ ಶೇಕಡ 31.92 ರಿಂದ ಶೇಕಡ 100 ರಷ್ಟಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು.
- ವ್ಯವಹಾರ ನಡೆಸುವ ಸೌಲಭ್ಯದ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಮೌಲ್ಯಾಂಕವನ್ನು ಶೇಕಡ 7.82 ರಿಂದ ಶೇಕಡ 100ರಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ವ್ಯವಹಾರ ಸುಧಾರಣಾ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಯ (ಬಿಆರ್‌ಎಪಿ) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಏಕಗವಾಕ್ಷಿ ಪದ್ಧತಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಆನ್‌ಲೈನ್ ಕಾರ್ಯವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದು.
- ಪಾರದರ್ಶಕ ಮತ್ತು ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಹಾಗೂ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ನೀಡಲು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ 'ಸಕಾಲ'ದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ನಾಗರಿಕ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸುವುದು.
- ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆಯ ಮತ್ತು ನರೇಗಾ ಯೋಜನೆಗಳ ಮುಖಾಂತರ ನೆಡುತೋಪು ಯೋಜನೆಗಳ ಸಂಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ 9,150 ಚ.ಕಿ.ಮೀ.ಗಳ ಹಾಗೂ 7.69ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಬಂಜರು ಮತ್ತು ಬೀಳುಬಿಟ್ಟ ಭೂಮಿಯನ್ನು ವನಪುನರ್‌ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು.
- ನೀತಿ ಆಯೋಗದ 47 ಸಾಧಿಸಬೇಕಾದ ಸೂಚಕಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಬಹು ಆಯಾಮ ಬಡತನ ಸೂಚ್ಯಂಕ (ಎಂಪಿಐ) ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಸೌಲಭ್ಯ ವಂಚಿತ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಸ್ವೀಮುಗಳ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಒಗ್ಗೂಡಿಸಲು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮತೋಲನೆಯನ್ನು ತೊಡೆದು ಹಾಕುವ ಮೂಲಕ ಅತಿ ಕಡಿಮೆ ಎರಡು ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ಪರಿಮಾಣಾಂಕಗಳಲ್ಲಿನ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಶೇಕಡಾವಾರು ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು 27.3%ಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸುವುದು.
- ನರೇಗಾ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸವನ್ನು ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಉಳಿದ 13.66% (970283) ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು ಆಯುಷ್ಮಾನ್ ಭಾರತ ಆರೋಗ್ಯ ಕರ್ನಾಟಕ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ವಸತಿ ಯೋಜನೆಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಡಿಯಲ್ಲಿ ತರುವ ಮುಖಾಂತರ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ 17% ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದು. ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ವಸತಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಆದ್ಯತೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಗುಡಿಸಲುಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವ ನಗರ ಪ್ರದೇಶದ ನಿವಾಸಿಗಳ ಶೇಕಡಾವಾರು ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು 0.5% ರಿಂದ 0%ಗೆ ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸುವುದು. ಆದ್ಯತೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಗುಡಿಸಲು ಮನೆಗಳ (2%) ನಿರ್ಮಾಣವನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ವಸತಿ ಇಲಾಖೆಯು 3 ವರ್ಷಗಳ ಅಂತರದಲ್ಲಿ 14ಲಕ್ಷ ಮನೆಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.
- ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿ ಕಾರ್ಯಸೂಚಿ-2030ನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಯೋಜನೆ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯನೀತಿ ರೂಪಿಸುವುದು ಒಂದು ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಕಾಲ ಕಳೆದಂತೆ ಹೊಸ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳನ್ನು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲಾಗುವುದು ಮತ್ತು ಉದ್ದೇಶ ಮತ್ತು ಗುರಿಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವ ಅಗತ್ಯಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ

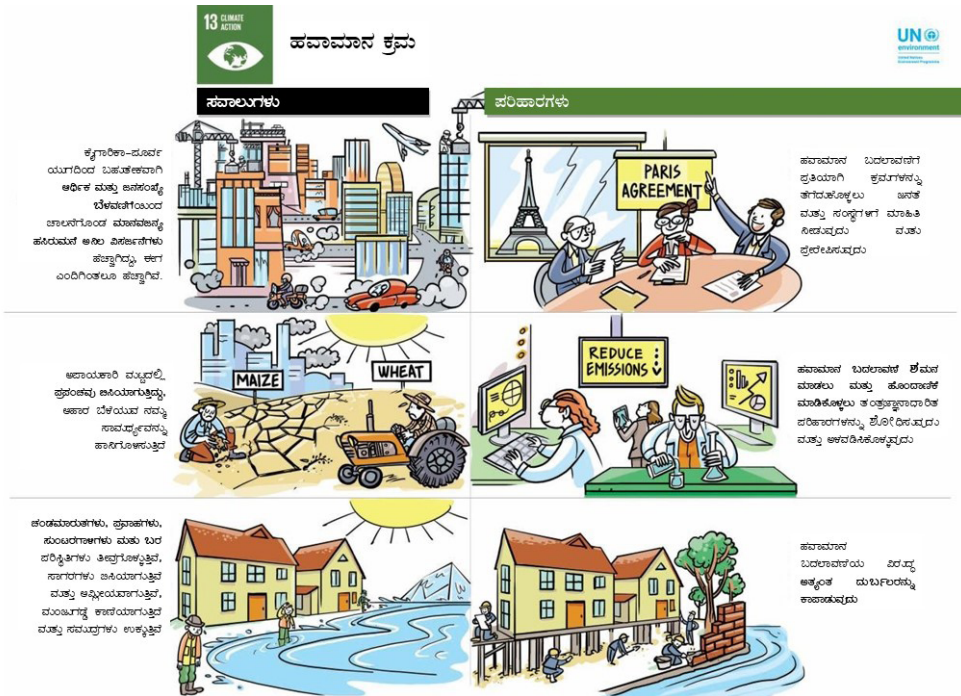
ಈಗಿರುವ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಮಾರ್ಪಾಡು ಮಾಡಲಾಗುವುದು. ಮೇಲಿನ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯ ಯೋಜನೆಗಳ ಜೊತೆಗೆ, ರಾಜ್ಯವು ಸಾಧಕರ ಸ್ಥಾನಮಾನದ ಗುರಿ ಇರಿಸಿಕೊಂಡು ಕಾರ್ಯಸಾಧಕರ ಮತ್ತು ಮುಂಚೂಣಿ ಸೂಚಕಗಳ ಕಾರ್ಯಸಾಧನೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವ ಕುರಿತು ಸಹ ಗಮನ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿದೆ.

6.2 ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ

ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯೂ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಏಕೈಕವಾಗಿ ಅತೀ ದೊಡ್ಡ ಆತಂಕವನ್ನು ಒಡ್ಡುತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು ಅದರ ವ್ಯಾಪಕ, ಅನಿರೀಕ್ಷಿತ ಪ್ರಭಾವಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಬಡವರಿಗೆ ಮತ್ತು ಅತ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚು ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಅಸಮಾನ ಹೊರೆಯಾಗಿವೆ. ಎಸ್‌ಡಿಜಿ-13: ಹವಾಮಾನ ಕ್ರಮ ಬೇಡಿಕೆ, “ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಪ್ರಭಾವ”ಗಳಿಗೆ “ತುರ್ತು ಕ್ರಮ”ವನ್ನು, ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯ ಉಪಶಮನ ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಎರಡನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಬೇಡಿಕೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಸ್ಥಗಿತಗೊಳಿಸುವುದರಿಂದ ಮತ್ತು ಅದರ ಪ್ರಭಾವಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ತುರ್ತು ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ, ಎಲ್ಲ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳನ್ನು (ಎಸ್‌ಡಿಜಿಗಳನ್ನು) ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಸಾಧಿಸಲು ಇರುವ ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕ ಅಂಶವಾಗಿದೆ (ಯುಎನ್‌ಎಫ್‌ಸಿಸಿ-2022).

ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯು ತ್ವರಿತಗತಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು ಬಿಸಿ ಅಲೆಗಳು, ಬರ, ಪ್ರವಾಹ ಮತ್ತು ಉಷ್ಣವಲಯದ ಚಂಡಮಾರುತಗಳಂಥ ವಿಪರೀತ ವಾತಾವರಣ ಘಟನೆಗಳ ತೀವ್ರತೆಯು, ನೀರು ನಿರ್ವಹಣೆ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಉಲ್ಬಣಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ, ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನವನ್ನು ಮತ್ತು ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ತಗ್ಗಿಸುತ್ತಿದೆ, ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಬಂಧಿ ಅಪಾಯ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತಿದೆ, ನಿರ್ಣಾಯಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಹಾನಿಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ ಹಾಗೂ ನೀರು ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯ, ಶಿಕ್ಷಣ, ಇಂಧನ ಹಾಗೂ ಸಾರಿಗೆ ಸೌಲಭ್ಯದಂಥ ಮೂಲಭೂತ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅಡಚಣೆ ಒಡ್ಡುತ್ತಲಿದೆ. ಇದರ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗೆ ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ:

ಚಿತ್ರ 6.7: ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ ಸಂಬಂಧಿತ ಸವಾಲುಗಳು ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರಗಳು

ಪರಿಸರ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ನೀತಿ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆ (ಇಎಂಪಿಆರ್‌ಐ) ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಪತ್ತು ನಿಗಾ ಕೇಂದ್ರದ (ಕೆಎಸ್‌ಎನ್‌ಡಿಎಂಸಿ) ಮೂಲಕ ಕೈಗೊಂಡ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರಮುಖ ಉಪಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಮುಂದಿನ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

6.2.1 ಪರಿಸರ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ನೀತಿ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆ (ಇಎಂಪಿಆರ್‌ಐ)

ಪರಿಸರ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ನೀತಿ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆ (ಎಂಪಿ)ಯು ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಂಶೋಧನೆ, ನೀತಿ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಸಮಕಾಲೀನ ಪರಿಸರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಕುರಿತು ಸಮಾಜ, ಉದ್ಯಮ, ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆ ಹಾಗೂ ಇಲಾಖೆಗಳ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ವರ್ಗದವರಿಗೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡುತ್ತಿದೆ. ಎಂಪಿ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಅರಣ್ಯ, ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಜೀವಶಾಸ್ತ್ರ ಇಲಾಖೆಯಡಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದ ಒಂದು ಸ್ವಾಯತ್ತ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದ್ದು ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ನೋಂದಣಿ ಕಾಯ್ದೆ 1960ರಡಿ ದಿನಾಂಕ:17-09-2002ರಂದು ನೋಂದಾಯಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯು 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ (ನವೆಂಬರ್-2021ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ) ಕೈಗೊಂಡ ಸಂಶೋಧನೆ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಈ ಕೆಳಕಂಡಂತಿವೆ.

ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ ಕೇಂದ್ರ

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು 2015ರಲ್ಲಿ ಎಂಪಿ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯ ಕೇಂದ್ರ ಎಂದು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿದೆ. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಿಷನ್ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಜ್ಞಾನದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ (NMSKCC) ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಇಲಾಖೆಯ ವತಿಯಿಂದ 2016ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯ ಕುರಿತಾದ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರ ಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಎಂಪಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಲು ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯ ಪ್ರಯೋಗಾಲಯವನ್ನು ಜ್ಞಾನ ಪೋರ್ಟಲನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕೇಂದ್ರವು ಹವಾಮಾನ ವೈಪರಿತ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಶೋಧನಾ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದು, ಅದರ ಕುರಿತು ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯ ಪ್ರಯೋಗಾಲಯದಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣು, ಸಸ್ಯ ಮತ್ತು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಜೀವವಿಜ್ಞಾನದ ಬಗೆಗಿನ ವಿವಿಧ ನಿಯತಾಂಕಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಅರಣ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯ ನೀತಿ ನಿರ್ಧಾರಗಳಲ್ಲಿ ದೀರ್ಘಾವಧಿಯ ಶಾಶ್ವತ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಪ್ಲಾಟುಗಳಲ್ಲಿನ(PPP) ಸಂಶೋಧನೆಯು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಈ ಪ್ರಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಬನ್ನೇರುಘಟ್ಟ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನ ಮತ್ತು ದೊರೆಸಾನಿಪಾಳ್ಯ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಂಪಿ ಸಂಸ್ಥೆಯಿಂದ ಶಾಶ್ವತ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ತಾಕುಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣು, ಒಣಗಿದ ಎಲೆ ದ್ರವ್ಯರಾಶಿ, ಫಿನಾಲಾಜಿ ಮತ್ತು ಆಯ್ದ ಮರಗಳ ದ್ಯುತಿಸಂಶ್ಲೇಷಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ತಿಳಿಯಲು ಅಧ್ಯಯನಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಹವಾಮಾನ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಶಾಶ್ವತ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಪ್ಲಾಟುಗಳಲ್ಲಿನ(PPP) ಕೇಂದ್ರಗಳಿಂದ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ, ಹವಾಮಾನ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನಕ್ಕಿಡಾಗುವ ದೀರ್ಘಾವಧಿ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ:

- ಶಾಶ್ವತ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಪ್ಲಾಟುಗಳಲ್ಲಿನ ಅರಣ್ಯದ ಮಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮಜೈವಿಕ ಅಧ್ಯಯನಗಳು
- ಇಂಗಾಲ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆ ಮತ್ತು ಮಣ್ಣು ಭೌತ-ರಾಸಾಯನಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ
- ಆಯ್ದ ಮರ ಜಾತಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ಋತುಮಾನಿಕ ಅಧ್ಯಯನಗಳು

ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ ಸಂಬಂಧಿತ ಯೋಜನೆಗಳು

2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಇಎಂಪಿಆರ್‌ಐಗೆ 439 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರ ಚೊತೆಗೆ, ಕಳೆದ ವರ್ಷದ 184.95 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳ ಉಳಿಕೆ ಮೊತ್ತವು ಇದೆ. 2021ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ, 207 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. 2021ರ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ಕೊನೆಯವರೆಗೆ 200.75 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಈ ಮುಂದಿನ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ಖರ್ಚು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ:

- ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ವಿಘಟಿಸುವ ಸೂಕ್ಷ್ಮಜೀವಿಗಳ ಅಧ್ಯಯನ
- ಇಂಗಾಲದ ಹೀರುವಿಕೆ, ಜೀವರಾಶಿಯ ಕ್ರೋಢೀಕರಣ ಮತ್ತು ಜೈವಿಕ ಪರಿಹಾರಗಳಿಗಾಗಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮಪಾಚಿಗಳ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಅನ್ವೇಷಿಸುವ ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಯನ

- ❑ ಸ್ಥಳೀಯ ಜೇನುನೋಣ ಪ್ರಭೇದಗಳ ಮೇಲೆ ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಮತ್ತು ಬೆಳೆ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿಗುವ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವ ಅಧ್ಯಯನ.
- ❑ ಜೇನುನೋಣ ಪರಾಗಸ್ಪರ್ಶದ ಮೇಲೆ ಮಾನವೋತ್ಪತ್ತಿಯ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು: ವಿಭಿನ್ನ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿ ಮತ್ತು ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಭೂ ಬಳಕೆಯ ವಿನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿನ ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ
- ❑ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹವಾಮಾನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಮಿತಗೊಳಿಸಲು ಭೂವಲಯದ ಒಳಾಂಗಣ ಸಸ್ಯಗಳ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಅನ್ವೇಷಿಸುವುದು
- ❑ ಜೇನುನೋಣ ಸಮುದಾಯಗಳ ಮೇಲೆ ನಗರೀಕರಣದ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸೇವೆಗಳ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ
- ❑ ಕರ್ನಾಟಕದ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಕೃಷಿ-ಹವಾಮಾನ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿನ ಹವಾಮಾನ ಅಪಾಯ/ ಕಂಟಕದ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ
- ❑ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಪ್ರಾರಂಭಿಕ/ಉಪಕ್ರಮಗಳನ್ನು (ನಾಗರಿಕ) ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು
- ❑ ವಿವಿಧ ನೀರಿನ ಮೂಲಗಳಿಂದ ನೀರಾವರಿ ಮಾಡಿದ ತರಕಾರಿ ಬೆಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆವಿ ಮೆಟಲ್ ಸಾಂದ್ರತೆಯ ಅಧ್ಯಯನ
- ❑ ಕರ್ನಾಟಕದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಜಲ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ವಲಯದ ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ ದುರ್ಬಲತೆ ಮ್ಯಾಪಿಂಗ್
- ❑ ವಿವಿಧ ಆಸ್ಮೋಟಿಕ್ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಬಲ ಕಾಂಡ್ಲಾ ಸಸ್ಯಜಾತಿಗಳ ದ್ಯುತಿಸಂಶ್ಲೇಷಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಅಂದಾಜು
- ❑ ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಲು ತಾಳೆವುಡ್ ಮನೆ (BNP), ಬುಗುರಿಕಲ್ಲು (BNP) ಮತ್ತು ದೊರೆಸಾನಿಪಾಳ್ಯ (DRF) ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಆಯ್ದು ಫಿನಾಲಾಜಿಕಲ್ ಅಧ್ಯಯನಗಳು
- ❑ ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಲು ಬನ್ನೇರುಘಟ್ಟ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನ (BNP) ಮತ್ತು ದೊರೆಸಾನಿಪಾಳ್ಯ ಮೀಸಲು ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ (DRF) ಶಾಶ್ವತ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ತಾರುಗಳ (PPPs) ಸ್ಥಾಪನೆ (ಜನಗಣತಿ ಮತ್ತು ಮರು-ಗಣತಿ)
- ❑ ಶಾಶ್ವತ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ತಾಕುಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಗಾಲದ ಶೇಖರಣೆಯ ಅಂದಾಜು
- ❑ ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ ಕುರಿತ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಯ ಪರಿಷ್ಕರಣೆ (KSPACC)

ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಬಲವರ್ಧನ ಕೇಂದ್ರ

ಕೋವಿಡ್-19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿಂದಾಗಿ, ತಾಜ್ಜ ನಿರ್ವಹಣೆ ನಿಯಮಗಳು-2016, ಪರಿಸರ ಸಂಬಂಧಿ ಮಾಲಿನ್ಯ, ಪರಿಸರ ಸಂಬಂಧಿ ಕಾನೂನುಗಳು ಮತ್ತು ಅನುಪಾಲನೆ ಹಾಗೂ ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ ಈ ವಸ್ತುವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಆನ್‌ಲೈನ್ ವೇದಿಕೆ ಬಳಸಿ ವರ್ಚುವಲ್ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 65 ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಲಾಯಿತು ಹಾಗೂ ಇದರಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡ 4873 ಜನರಿಗೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡಲಾಯಿತು. 24 ಜನರಿಗೆ, ತಾಜ್ಜ ನೀರು ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಸ್ಥಾವರ ಕುರಿತ ತಾಜ್ಜ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಲಾಯಿತು.

ಕೆರೆ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಕೇಂದ್ರ

ಎತ್ತಿನಹೊಳೆ ಯೋಜನಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ದಾಖಲೀಕರಣ ಹಾಗೂ ಬಹು ಯೋಜನೆಗಳಿಂದಾಗಿ ಅರಣ್ಯ ಭೂಪ್ರದೇಶದ ಮೇಲೆ ಉಂಟಾಗುವ ಸಂಚಿತ ಪರಿಣಾಮಗಳ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಯನ

ಕರ್ನಾಟಕ ನೀರಾವರಿ ನಿಗಮ ನಿಯಮಿತ ಮೂಲಕ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ರಾಜ್ಯದ ಬರಗಾಲಪೀಡಿತ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಾದ ಕೋಲಾರ, ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ, ರಾಮನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಹಾಗೂ ತುಮಕೂರು, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು, ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಆಯ್ದು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಿಗೆ ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಕಲೇಶಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಎತ್ತಿನಹೊಳೆ ಸಮಗ್ರ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಈ ಯೋಜನೆಯು ಸಕಲೇಶಪುರ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ 13.93 ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಅರಣ್ಯ ಭೂಮಿಯ ತೀರುವಳಿ ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ, ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ಜಲ ನಿಗಮ ನಿಯಮಿತ ಪೂರ್ವವರ್ತಿಗಳಾದ ಕರ್ನಾಟಕ ನೀರಾವರಿ ನಿಗಮ ನಿಯಮಿತರವರಿಗೆ ಅರಣ್ಯ (ಸಂರಕ್ಷಣಾ) ಕಾಯ್ದೆ, 1980ರ ಅನ್ವಯ ಕೇಂದ್ರ ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಅರಣ್ಯ ಮಂತ್ರಾಲಯವು ಮೊದಲನೇ ಹಂತದ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಕೆಲವು ಷರತ್ತುಗಳೊಂದಿಗೆ ನೀಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಸದರಿ ವಿಧಿಸಿರುವ ವಿವಿಧ ಷರತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ, ಎರಡು ಷರತ್ತುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಯನ ಕೈಗೊಂಡು ವರದಿ ನೀಡುವಂತೆ ಎಂಪ್ರಿ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ವಹಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಧ್ಯಯನದ ಷರತ್ತುಗಳಂತೆ, ಎರಡನೆಯ ವರ್ಷದ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿ ವರದಿಯನ್ನು ಅಂತಿಮ ಗೊಳಿಸುವ ಕಾರ್ಯವು ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿದೆ.

ತುಮಕೂರು ಹಾಗೂ ಕೋಲಾರ ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆ ಮತ್ತು ಪುರಸಭೆಗಳ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿನ ಜಲರಾಶಿಗಳ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಯನ

ಆಂತರಿಕ ಹಣಕಾಸು ನೆರವಿನ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ, ಮೇಲೆ ತಿಳಿಸಿದ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಅಧ್ಯಯನದ ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶಗಳೆಂದರೆ: (ಎ) ಜಲರಾಶಿಯುಗಳನ್ನು (ಕೆರೆ, ಕುಂಟೆ ಮತ್ತು ಕಟ್ಟಿ) ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡುವುದು; (ಬಿ) ಜಲರಾಶಿಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅದರ ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಮಾಲಿನ್ಯ ಹೊರೆ/ ಬದಲಾವಣೆಗಳ ಪರಿಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ (ಅತಿಕ್ರಮಣ) ಜಲರಾಶಿಗಳ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಯನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವುದು; (ಸಿ) ಋತುಮಾನಕ್ಕೆನುಗುಣವಾಗಿ ನೀರಿನ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಅಂದಾಜಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಜೈವಿಕವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ದಸ್ತಾವೇಜೀಕರಿಸುವುದು; (ಡಿ) ಸಮಗ್ರ ಜಲರಾಶಿಗಳ ದತ್ತಾಂಶ ಮತ್ತು ಜಲರಾಶಿಗಳ ಆರೋಗ್ಯ ವರದಿಗಳನ್ನು (ಡಬ್ಲ್ಯು.ಹೆಚ್.ಆರ್.ಸಿ); (ಇ) ಉಪಗ್ರಹ ಚಿತ್ರಣಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಭೂ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಅಂದಾಜಿಸುವುದು/ ಭೂ ಬದಲಾವಣೆ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡುವುದು; (ಎಫ್) ಅಧ್ಯಯನದ ನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನಾಧರಿಸಿ, ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಪುನಶ್ಚೇತನಕ್ಕಾಗಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಜಲಾಯುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಾಧಾರಿತ ಕಾರ್ಯಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವುದು. ಈ ಅಧ್ಯಯನವು ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿದೆ.

ಅರಣ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ, ಪರಿಸರ ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ವನ್ಯಜೀವಿ ಕೇಂದ್ರ

ಎಂಪ್ರಿಯು ನವೆಂಬರ್-2020ರಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನಾ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಪ್ರಯೋಗಾಲಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಅರಣ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ, ಪರಿಸರ ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ವನ್ಯಜೀವಿ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿತು. ಕೇಂದ್ರದ ಯೋಜನೆಗಳೆಂದರೆ:

- ಡೌನ್ ಹಿಲ್ ಪೈಪ್ ಕನ್ವೇಯರ್‌ನಿಂದ ಸುತ್ತಲಿನ ಪರಿಸರದ ಮೇಲಾಗಬಹುದಾದ ಪರಿಣಾಮಗಳ ಅಧ್ಯಯನ
- ನಂದಿಹಳ್ಳಿ ಗಣಿ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಜೀವಸೃಷ್ಟಿ ಉಕ್ಕಿನ ಕಾರ್ಖಾನೆಯವರೆಗೂ ಇರುವ ಮುಖ್ಯ ಪೈಪ್ ಕನ್ವೇಯರ್‌ನ ವಿಸ್ತರಿಸಿದ ಕಾರ್ಯಾವಧಿಯಿಂದ ವನ್ಯಜೀವಿಗಳ ಮೇಲೆ ಬೀರಬಹುದಾದ ಪರಿಣಾಮಗಳ ಅಧ್ಯಯನ
- ಕರ್ನಾಟಕದ ಶ್ರೀಗಂಧದ ಸಸಿಗಳ ನೆಡುತೋಪುಗಳ ಅಧ್ಯಯನ
- ಕರ್ನಾಟಕದ ವಿವಿಧ ಸಸ್ಯವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಡ್ಗಿಚ್ಚಿಗೆ ಒಳಗಾದ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಸಸ್ಯ ವೈವಿಧ್ಯತೆ, ಪುನರುತ್ಪತ್ತಿ ಕ್ಷಮತೆ ಹಾಗೂ ಮಣ್ಣಿನ ಭೌತಿಕ ಮತ್ತು ರಾಸಾಯನಿಕ ಗುಣ ಲಕ್ಷಣಗಳ ಸ್ಥಿತಿಗಳ ಅಧ್ಯಯನ
- ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅಪಾಯದಲ್ಲಿರುವ ಅಳಿವಿನಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ಮರಗಳ ದಕ್ಷ ಹಾಗೂ ನಿಖರವಾದ ಗುರುತಿಸುವಿಕೆಗಾಗಿ ಡಿ.ಎನ್.ಎ. ಬಾರ್ ಕೋಡಿಂಗ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವ ಯೋಜನೆ
- ಆರ್.ಎನ್.ಎ.-ಸೀಕ್ವೆನ್ಸಿಂಗ್ ದತ್ತಾಂಶದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಇ.ಎಸ್.ಟಿ.-ಎಸ್.ಎಸ್.ಆರ್. ಮಾರ್ಕರ್‌ಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಶ್ರೀಗಂಧದ ಅನುವಂಶಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆಗಾಗಿ ಅವುಗಳ ಬಳಕೆ
- ಕರ್ನಾಟಕದ ಆಯ್ದು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಜಾನುವಾರುಗಳಿಗೆ ಮೇವು ನೀಡುವ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಡುಗಳ ಪಾತ್ರದ ಅಧ್ಯಯನ
- ಕರ್ನಾಟಕದ ವಿವಿಧ ಸಸ್ಯವರ್ಗಗಳ ಪುನರುತ್ಪತ್ತಿಯ ಸ್ಥಿತಿಗಳ ಬಗೆಗೆ ಅಧ್ಯಯನ
- ಕರ್ನಾಟಕದ ಕರಾವಳಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಪ್ರಮುಖ ನದಿ ಮುಖಜಭೂಮಿಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ತಂತ್ರಗಳು
- ಜೌಗು ಪ್ರದೇಶದ ಮೊಸಳೆಗಳ ಪಾರಿಸರಿಕ ಅಧ್ಯಯನ ಒಂದು ಪ್ಲಾಸ್ಮಿಡ್ ಪ್ರಭೇದ ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯ ನದಿ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ

ಪ್ರಯೋಗಾಲಯ

- ಇಎಂಪಿಆರ್‌ಐ ಜಲ ಪ್ರಯೋಗಾಲಯವು ನೀರು ಮತ್ತು ತ್ಯಾಜ್ಯ ನೀರಿನ 18 ನಿಯತಾಂಕಗಳಿಗೆ ಪರೀಕ್ಷಣಾ ಪ್ರಯೋಗಾಲಯವಾಗಿ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಯೋಗಾಲಯಗಳ ಮಾನ್ಯತಾ ಮಂಡಳಿಯಿಂದ ಮಾನ್ಯತೆ ಪಡೆದಿದೆ.
- 1ನೇ ಜೂನ್, 2021ರಂದು ಪರಿಸರ (ಸಂರಕ್ಷಣೆ) ಅಧಿನಿಯಮ, 1986ರ ಮೇರೆಗೆ ಇಎಂಪಿಆರ್‌ಐ 5 ವರ್ಷಗಳಿಗಾಗಿ ಪರಿಸರ ಸಂಬಂಧಿ ಪ್ರಯೋಗಾಲಯದ ಮಾನ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ.
- ಇಎಂಪಿಆರ್‌ಐ ಜುಲೈ-2021ರಲ್ಲಿ ಐಎಸ್‌ಒ 9001:2015 ಮತ್ತು ಐಎಸ್‌ಒ 45001:2018 ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರ ಪಡೆದಿದೆ
- ಇಎಂಪಿಆರ್‌ಐ ಪ್ರಯೋಗಾಲಯವು, ನವೆಂಬರ್-2021ರವರೆಗೆ 201 ನೀರು ಮಾದರಿಗಳನ್ನು, 442 ವಾಯು ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು 168 ಮಣ್ಣು ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದೆ. ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷಾವಧಿಯಲ್ಲಿ, ಪ್ರಯೋಗಾಲಯವು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡಿದ್ದು, ಅದರ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೆಳಗೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ:

ಬೆಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರ ಸಾರಿಗೆ ಸಂಸ್ಥೆ (ಬಿಎಮ್‌ಟಿಸಿ) ಚಾಲಕ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯ ಮೇಲೆ ವಾಯು ಮಾಲಿನ್ಯದ ಪ್ರಭಾವ ಕುರಿತ ಯೋಜನೆಗೆ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ, ಸುಸ್ಥಿರ ಸಾರಿಗೆ ಮತ್ತು ನಗರ ಯೋಜನೆ, ಭಾರತೀಯ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಂಸ್ಥೆ (ಐಐಎಸ್‌ಸಿ), ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಒದಗಿಸಿದೆ.

ವಿಸ್ತರಣ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳು

ಪರಿಸರ ಸಂಬಂಧಿ ಮಾಹಿತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ (ಇಎನ್‌ವಿಐಎಸ್)

ಪರಿಸರ ಸಂಬಂಧಿ ಮಾಹಿತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಅರಣ್ಯ ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ ಮಂತ್ರಾಲಯವು (ಎಂಐಇಫ್‌&ಸಿಸಿ), ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಇಎನ್‌ವಿಐಎಸ್‌ಗೆ ನೋಡಲ್ ಏಜೆನ್ಸಿಯಾಗಿ ಇಎಂಪಿಆರ್‌ಐನ್ನು ಅಧಿಸೂಚಿಸಿದೆ ಹಾಗೂ ದಿನಾಂಕ: 01.01.2009 ರಿಂದ ಇಎನ್‌ವಿಐಎಸ್ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ನಡೆಸುವ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಈ ಕೆಳಕಂಡಂತೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಇಎನ್‌ವಿಐಎಸ್ ಕೇಂದ್ರದ ಘಟಕಾಂಶಗಳಾಗಿವೆ:

- ಭಾರತದ ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದ ಮೂಲಭೂತ ಪರಿಸರ ಸಂಬಂಧಿ ಮಾಹಿತಿ ದತ್ತಾಂಶ (ಐಎಸ್‌ಬಿಇಐಡಿ): ಈ ಪೋರ್ಟಲ್‌ನಲ್ಲಿ, ಪರಿಸರ ಸಂಬಂಧಿ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು 17 ಸ್ವತಂತ್ರ ಘಟಕಗಳಲ್ಲಿ (ಮಾಡ್ಯೂಲ್ಸ್)/ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ವಲಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಭಾಗಶಃವಾಗಿ (ವರ್ಷವಾರು) ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲ 17 ಸ್ವತಂತ್ರ ಘಟಕಗಳ ಮತ್ತು ಉಪ-ಘಟಕಗಳ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು 10-12 ವರ್ಷಗಳ ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸರಾಸರಿ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಅಪ್‌ಲೋಡ್ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ನಮೂದು ಮಾಡಿದ ಸಂಖ್ಯೆ: 8900 (ಏಪ್ರಿಲ್ 2021ರಿಂದ ನವೆಂಬರ್ 2021ರವರೆಗೆ).
- ಇಎನ್‌ವಿಐಎಸ್ ಜಾಲತಾಣ (ವೆಬ್‌ಸೈಟ್): ಇಎನ್‌ವಿಐಎಸ್ ಕೇಂದ್ರ, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾಹಿತಿ ಕೇಂದ್ರ (ಎನ್‌ಐಸಿ) ಘಟಕಾಂಶ ನಿರ್ವಹಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆ (ಸಿಎಮ್‌ಎಸ್) ಪೋರ್ಟಲ್ -www.karenvis.nic.inನಲ್ಲಿರುವ ಒಂದು ಸಮರ್ಪಿತ ಜಾಲತಾಣವಾಗಿದೆ. ಈ ಜಾಲತಾಣದ ಘಟಕಾಂಶಗಳನ್ನು ಪರಿಸರ, ಅರಣ್ಯ ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ ಮಂತ್ರಾಲಯವು (ಎಂಐಇಫ್‌&ಸಿಸಿ) ನೀಡಿದ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಇಎನ್‌ವಿಐಎಸ್ ಕೇಂದ್ರವು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ, ಈ ಜಾಲತಾಣವನ್ನು ಆಕರ್ಷಕ ಲಕ್ಷಣಗಳೊಂದಿಗೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಸುಲಭಲಭ್ಯವನ್ನಾಗಿಸುವಂತೆ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಇಎನ್‌ವಿಐಎಸ್ ಸುದ್ದಿಪತ್ರ: 'ಪರಿಸರ' ಸುದ್ದಿಪತ್ರದ 59 ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗಿದ್ದು, www.karenvis.nic.in ಒಂದೇ ಲಿಂಕ್‌ನಲ್ಲಿ ಪಡೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ.
- ಹಸಿರು ಕೌಶಲ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (ಜಿಎಸ್‌ಡಿಪಿ): ಇಟಿಪಿ/ಎಸ್‌ಟಿಪಿ/ಸಿಇಟಿಪಿ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ ಕುರಿತ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರ ಕೋರ್ಸ್‌ಅನ್ನು, ಎರಡು ತಿಂಗಳ ಅವಧಿಗೆ ವಿಜ್ಞಾನ ಪದವೀದರರಾಗಿರುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಇಎಂಪಿಆರ್‌ಐ ಆಯೋಜಿಸಿದೆ.
- ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪರಿಸರ ಸಮೀಕ್ಷೆ (ಎನ್‌ಇಎಸ್): ಗ್ರಿಡ್ ಆಧಾರಿತ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಮಾಹಿತಿ ನಿರ್ಣಯ ಬೆಂಬಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆ (ಜಿಆರ್‌ಐಡಿಎಸ್‌ಎಸ್): ನೀರು, ಮಣ್ಣು, ಅರಣ್ಯ ಮತ್ತು ವನ್ಯಜೀವಿ, ಸಸ್ಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿ ವರ್ಗ, ತರಿಭೂಮಿಗಳು,

ಕೆರೆಗಳು, ನದಿಗಳು, ಎಲ್ಯು/ಎಲ್‌ಸಿ, ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಜಲಾಶಯಗಳು, ಮುಂತಾದಂಥ ವಿವಿಧ ಮಾನದಂಡಗಳ ಮೂಲಕ ಅಧ್ಯಯನ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು 9 x 9 ಕಿ.ಮೀ. ಗ್ರಿಡ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇಂದಿನವರೆಗೆ ವಹಿಸಿಕೊಡಲಾದ ಕರ್ನಾಟಕದ 14 ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಪೈಕಿ, ಎಲ್ಲಾ 14 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ವಿನ್ಯಾಸ ಕಾರ್ಯವು ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದೆ.

- **ಭತ್ತಿಪತ್ರಗಳು/ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು (ಲೀಫ್‌ಲೆಟ್/ ಪೋಸ್ಟರ್):** ಎಲ್ಲಾ ಪರಿಸರ ದಿನಾಚರಣೆಗಳಿಗಾಗಿ ಭತ್ತಿಪತ್ರಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಸಿರು ಪಡೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (NGC)

- 2001ರಲ್ಲಿ ಆರಂಭಗೊಂಡ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಸಿರು ಪಡೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಅರಣ್ಯ, ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ ಸಚಿವಾಲಯದ (MoEF&CC) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಾಲಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವಾಗಿದೆ. ಪರಿಸರದ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸಲು ಮತ್ತು ಪರಿಸರದ ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಸುಧಾರಣೆಗೆ ಕ್ರಿಯಾಧಾರಿತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ರಾಷ್ಟ್ರಾದ್ಯಂತ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಕೂಟಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಮೂಲಕ “ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಸಿರು ಸೈನ್ಯ” ವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು ಈ ಯೋಜನೆಯ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಸಿರು ಪಡೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲು ಪರಿಸರ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ನೀತಿ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆ (ಎಂಪ್ರಿ)ಯು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ನೋಡಲ್ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ 2009ರ ಜನವರಿಯಿಂದ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಅರಣ್ಯ, ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ ಸಚಿವಾಲಯದ ಮಾರ್ಗ ಸೂಚಿಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ 34 ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಗರಿಷ್ಠ 500 ಇಕೋ ಕ್ಲಬ್‌ಗಳ ಹಾಗೆ ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ 16,850 ಇಕೋ ಕ್ಲಬ್‌ಗಳು ರಚನೆಯಾಗಿದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಅರಣ್ಯ, ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ ಸಚಿವಾಲಯವು ಪ್ರತಿ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ 300 ಇಕೋ ಕ್ಲಬ್‌ಗಳ ಹಾಗೆ ರಾಜ್ಯದ 10,200 ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಅನುದಾನವನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯ ನೋಡಲ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಶಾಲೆಗಳ ಬ್ಯಾಂಕ್ ದಾಖಲೆಗಳು ಹಾಗೂ 300 ಶಾಲೆಗಳ ಪಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ನವೆಂಬರ್ 2021 ಕ್ಕೆ ಎಂಪ್ರಿ ಸಂಸ್ಥೆಯು 6289 ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಅನುದಾನವನ್ನು ವರ್ಗಾವಣೆ ಮಾಡಿದೆ. ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಉಳಿದ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದ ತಕ್ಷಣ ಉಳಿದ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಅನುದಾನವನ್ನು ವರ್ಗಾವಣೆ ಮಾಡಲಾಗುವುದು. ಆದಾಗ್ಯೂ 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಸಿರು ಪಡೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅನುಷ್ಠಾನ ಇಕೋ ಕ್ಲಬ್ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿದೆ.
- ಇಕೋ ಕ್ಲಬ್‌ಗಳು ಮೂರು ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಮೊದಲ ಹಂತದ ಚಟುವಟಿಕೆಯೆಂದರೆ ಅರಿವು ಆಧಾರಿತ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು: ಉದಾ. ಜಾಥಾ, ತಜ್ಜರ ಮಾತುಕತೆ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಚಲನಚಿತ್ರ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳು/ ಸೆಮಿನಾರ್‌ಗಳು. ಎರಡನೇ ಹಂತದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಕ್ರಿಯೆ ಮತ್ತು ವೀಕ್ಷಣೆ: ಉದಾ. ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ಪ್ರವಾಸಗಳು, ದತ್ತಾಂಶ ಸಂಗ್ರಹಣೆ, ದಾಖಲೆ ಸಂಗ್ರಹ ಮತ್ತು ಮೂರನೇ ಹಂತದ ಅಂತಿಮ ಹಂತದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳೆಂದರೆ ಗಿಡಗಳನ್ನು ನೆಡುವುದು, ಎರೆಹುಳು ಗೊಬ್ಬರ, ನೀರು/ಇಂಧನ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯ. ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲು ಪ್ರತಿ ಇಕೋ ಕ್ಲಬ್‌ಗೆ ರೂ. 5,000/- ವಾರ್ಷಿಕ ಅನುದಾನ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ನಿಯಮಿತ ಶಾಲಾ ಭೇಟಿಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವ ಮೂಲಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸಲು ಮತ್ತು ಬಲಪಡಿಸಲು ನಿರಂತರ ಬೆಂಬಲ ಮತ್ತು ಸಹಾಯವನ್ನು ನೀಡುವಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಸಿರು ಪಡೆತಂಡವು ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ ಮತ್ತು ಇಕೋ ಕ್ಲಬ್ ಶಿಕ್ಷಕರು ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ತರಬೇತಿ/ಕಾರ್ಯಾಗಾರಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಸಿರು ಪಡೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಡಿ ಕೈಗೊಂಡ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ-1 ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.
- **ಸ್ವಚ್ಛತಾ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆ (ಎಸ್‌ಎಪಿ):** ಸ್ವಚ್ಛತಾ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಯು (ಎಸ್‌ಎಪಿ), ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಅಂತರ್-ಮಂತ್ರಾಲಯ ಉಪಕ್ರಮವಾಗಿದೆ. ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಇಲಾಖೆ, ಜಲ ಶಕ್ತಿ ಮಂತ್ರಾಲಯವು ನೋಡಲ್ ಮಂತ್ರಾಲಯವಾಗಿದ್ದು, ಎಸ್‌ಎಪಿ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಎಸ್‌ಎಪಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕಾಗಿ ಇಎಂಪಿಆರ್‌ಐ ರಾಜ್ಯ ನೋಡಲ್ ಏಜನ್ಸಿಯಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಇಂಧನ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ:** 2021-22ನೇ ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷದಿಂದ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಪೆಟ್ರೋಲಿಯಂ ಮತ್ತು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಅನಿಲ ಮಂತ್ರಾಲಯದ ಪೆಟ್ರೋಲಿಯಂ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಘದ (ಪಿಸಿಆರ್‌ಎ) ಶಿಕ್ಷಣ ಜಾಗೃತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ರಾಜ್ಯ ನೋಡಲ್ ಏಜನ್ಸಿಯಾಗಿ ಇಎಂಪಿಆರ್‌ಐ

ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ 127 ಇಕೋ-ಕ್ಲಬ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ 12 ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಇಕೋ-ಕ್ಲಬ್ ಶಾಲೆಯು 10,000/- ರೂ.ಗಳ ನೆರವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಅರ್ಹವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

- ಇಕೋ ಕ್ಲಬ್ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಸಿರು ಪಡೆ ತಂಡದ ಭೇಟಿ: ನವಂಬರ್ 2021ಕ್ಕೆ 38 ಇಕೋ ಕ್ಲಬ್ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

6.2.2 ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಪತ್ತು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಕೇಂದ್ರ (ಕೆಎಸ್‌ಎನ್‌ಡಿಎಮ್‌ಸಿ)

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಪತ್ತು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ವಿಪತ್ತು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ ಮೇರೆಗಿನ ಐಸಿಟಿ ಸಾಧನಗಳ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಬಳಕೆ

ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ ಕಾರ್ಯಪಡೆ-IIರ ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತಜ್ಞರ ತಂಡವು, ಆವರ್ತನ ಮತ್ತು ತೀವ್ರತೆ ಎರಡರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ, ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಶ್ರೇಣಿಗಳಲ್ಲಿ, ತೀವ್ರತರ ವಾಯುಗುಣ ಘಟನೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿವೆ ಎಂದು ಸಲಹೆ ನೀಡಿದೆ. ತತ್ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ, ನಿರಂತರ ಬರ, ಸಿಡಿಲು ಬಡಿತ, ಆಲಿಕಲ್ಲು ಮಳೆ, ಬಿರುಗಾಳಿ ಸಂಭವನೀಯತೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಇದರ ಪರಿಣಾಮ ಅಪಾರ ಜೀವಹಾನಿ ಹಾಗೂ ಆಸ್ತಿಪಾಸ್ತಿ ನಷ್ಟಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತಿದೆ. ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪಗಳ ಕುರಿತು ನಿಖರ ಮಾಹಿತಿ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿ ಕ್ರಿಯೆದಾರರಿಗೆ ಲಭ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ವಿಪತ್ತುಗಳನ್ನು ಶಮನಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ನೆರವಾಗುವಂಥ ದತ್ತಾಂಶ ಪಡೆಯಲು ದೀರ್ಘ ಸಮಯ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಮಾಹಿತಿ ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸಲು ಹಾಗೂ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಸಮಯ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಭೌಗೋಳಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಪರಿಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಎಂಟನೇ ಅತೀ ದೊಡ್ಡ ರಾಜ್ಯವಾಗಿರುವ ಕರ್ನಾಟಕವು (19.1 ಚದರ ಕಿಲೋ ಮೀಟರ್), ಭಾರತದ ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಶೇಕಡಾ 5.05ರಷ್ಟಿರುವ ಸುಮಾರು 6.11 ಕೋಟಿ ಜನರ ನೆಲೆಯಾಗಿದೆ (2011 ಜನಗಣತಿ). ಕರ್ನಾಟಕವು ಒಟ್ಟು 10.5 ಮೆ. ಹೆಕ್ಟರ್ ಸಾಗುವಳಿ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು (2010-11), ಒಟ್ಟು 3.49 ಮೆ. ಹೆಕ್ಟರ್ ನೀರಾವರಿ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಮತ್ತು ಒಟ್ಟು 7.01 ಮೆ.ಹೆಕ್ಟರ್ ಮಳೆಯಾಶ್ರಿತ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಮಳೆ ಬೀಳುವ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿನ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಮತ್ತು ಕಾಲಿಕ ವ್ಯತ್ಯಾಸದಿಂದಾಗಿ, ಬರ ಮತ್ತು ಪ್ರವಾಹದಂಥ ಜಲ-ಪವನಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ವಿಪತ್ತುಗಳು ರಾಜ್ಯದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟೊಟ್ಟಿಗೆ ಸಂಭವಿಸುತ್ತವೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಹ ಸಂಬಂಧಿ ವಿಪತ್ತುಗಳಿಗಿಂತ ಬರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಸಾಮಾನ್ಯ ಘಟನೆಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಮಳೆಯಾಶ್ರಿತ ಕೃಷಿ ಇಳುವರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬಿರುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯವು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ಶುಷ್ಕ ಮತ್ತು ಅರೆ-ಶುಷ್ಕ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಬರಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗುವ ಸಂದರ್ಭ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಕಳೆದ 21 ವರ್ಷಗಳ ಪೈಕಿ (2001-2011) 15 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ, ರಾಜ್ಯದ ಹಲವು ಭಾಗಗಳು ತೀವ್ರ ಬರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಗುರಿಯಾಗಿದ್ದು, ರಾಜ್ಯದ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಪದೇ ಪದೇ ಪ್ರವಾಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ತಲೆದೋರಿರುವುದು ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಕೆಲವು ತಾಲೂಕುಗಳು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಐದು ವರ್ಷಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲದಿಂದ ಬರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿವೆ. ವಿನಾಶಕಾರಿ ಪ್ರವಾಹಗಳು, ಆಲಿಕಲ್ಲು ಮಳೆ, ಮಿಂಚು ಮತ್ತು ಸಿಡಿಲುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮಳೆಯಾಗಿದೆ, ಬೆಳೆದು ನಿಂತ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಅಪಾರ ನಷ್ಟವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿ ಪದೇ ಪದೇ ಮುಂಗಾರು-ಪೂರ್ವ ಋತುವಿನ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ಹಾನಿಗೀಡು ಮಾಡಿರುತ್ತದೆ.

ಹವಾಮಾನ ಮಾಪನ ಸಂಪರ್ಕ ಕೇಂದ್ರ

ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪಗಳನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವ ಮತ್ತು ಅಪಾಯ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸುವ ಕಡೆಗೆ ಕೆಎಸ್‌ಎನ್‌ಡಿಎಮ್‌ಸಿ ಪ್ರವರ್ತಕ ಮತ್ತು ಅಗ್ರಣೀಯ ಉಪಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿದೆ. ಕೆಎಸ್‌ಎನ್‌ಡಿಎಮ್‌ಸಿಯು, ಎಲ್ಲಾ 6,500 ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಜಿಪಿಆರ್‌ಎಸ್ ಬೆಂಬಲಿತ ಮತ್ತು ಸೌರಶಕ್ತಿ ಬೆಂಬಲಿತ ಟೆಲಿಮೆಟ್ರಿಕ್ ಮಳೆ ಮಾಪಕ (ರೈನ್ ಗೇಜ್)ಗಳ (ಪ್ರತಿ 25 ಚದರ ಕಿ.ಮೀ.) ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ 747 ಹೋಬಳಿಗಳಲ್ಲಿ 923 ಟೆಲಿಮೆಟ್ರಿಕ್ ಹವಾಮಾನ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು (ಉಪ-ತಹಸೀಲ್: ಪ್ರತಿ 200 ಚದರ ಕಿ.ಮೀ.) ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 176 ಕಿರು-ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದೆ. ಹವಾಮಾನ ದತ್ತಾಂಶವು ಉಷ್ಣಾಂಶ (-C), ತತ್ಸಂಬಂಧಿ ಆರ್ಧ್ರತೆ (%), ಗಾಳಿಯ ವೇಗ (m/s), ಗಾಳಿ ದಿಕ್ಕು (ಡಿಗ್ರಿಗಳು), ಮಳೆ ಬೀಳುವ ಪ್ರಮಾಣ (ಎಂಎಂ) ಮತ್ತು ತೀವ್ರತೆ (ಎಂಎಂ/ಪ್ರತಿ ಗಂಟೆಗೆ) ಇವುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಹವಾಮಾನ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ಪ್ರತಿ 15 ನಿಮಿಷಗಳಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆ ಈ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹವಾಮಾನ

ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಕಾರ್ಯಾಲಯ ಈ ಸಾಂದ್ರತೆಯು ದೇಶದಲ್ಲೇ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿದೆ ಮತ್ತು ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ, ಈ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಕಾರ್ಯಾಲಯದ ಮೂಲಕ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ದತ್ತಾಂಶದ ಕಾಲಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯು, ಅನುಕರಣೆ ಮತ್ತು ತತ್ಸಂಬಂಧಿ ಸಲಹೆ-ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದು ಸಂಶೋಧಕರಿಗೆ ಹೊತ್ತಿನ ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಕಾರ್ಯಾಲಯ, ಸ್ಥಳ ಮತ್ತು ಸಮಯದ ಪರಿಭಾಷೆಗಳೆರಡರಲ್ಲೂ, ಮಳೆ ಬೀಳುವ ಅತ್ಯಂತ ಅನಿಯಮಿತ ವಿತರಣೆಯನ್ನು ಹಾಗೂ ಹವಾಮಾನ ನಿಯತಾಂಕಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ, ಬದಲಾಗಿ ಇದು ಕೆಳ ಹಂತದಲ್ಲೇ ಸಕಾಲಿಕವಾಗಿ ನಿರ್ಣಯ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ನಿರ್ಣಯಕಾರರಿಗೆ ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ. ಕೇಂದ್ರವು, ಅತ್ಯಂತ ಉನ್ನತ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕಾಲಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯ ದತ್ತಾಂಶ ಸಂಗ್ರಹಣೆಗೆ, ದತ್ತಾಂಶ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೆ, ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ಸಲಹೆ ಸೃಜನೆಗೆ ಹಾಗೂ ನಿಕಟ-ನೈಜ-ಸಮಯದೊಳಗೆ ಹಿತಾಸಕ್ತಿದಾರರಿಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡಲು ಅತ್ಯಾಧುನಿಕ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದೆ. ಅತ್ಯಂತ ಕನಿಷ್ಠ ಮಾನವ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪದೊಂದಿಗೆ ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹ, ನಿಖರ ಮತ್ತು ತಡೆರಹಿತ ದತ್ತಾಂಶ ಸಂಗ್ರಹಣೆ, ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಸಾರಕ್ಕಾಗಿ ಅವಶ್ಯಕ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ / ವೆಬ್ ಅಪ್ಲಿಕೇಷನ್‌ಗಳನ್ನು ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ತತ್ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ, ದತ್ತಾಂಶ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ಣಯ ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದರ ನಡುವಿನ ಸಮಯದ ಅಂತರವು ಬಹುತೇಕವಾಗಿ ನಿಕಟ-ನೈಜ ಸಮಯದ ಒಳಗಿರುತ್ತದೆ. ನಿಕಟ-ನೈಜ-ಸಮಯದ ದತ್ತಾಂಶ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯನ್ನಾಧರಿಸಿ, ಕೇಂದ್ರವು ಹಾನಿಗೊಳಗಾಗುವ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ಯೋಜನೆ ರೂಪಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಸಲಹಾಕಾರರೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿ ವರದಿಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ, ಹಿತಾಸಕ್ತಿದಾರರಿಗೆ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಚಿತ್ರ 6.8: ಟೆಲಿಮೆಟ್ರಿಕ್ ಹವಾಮಾನ ಮತ್ತು ಮಳೆ ಮಾಪನ ಕೇಂದ್ರ

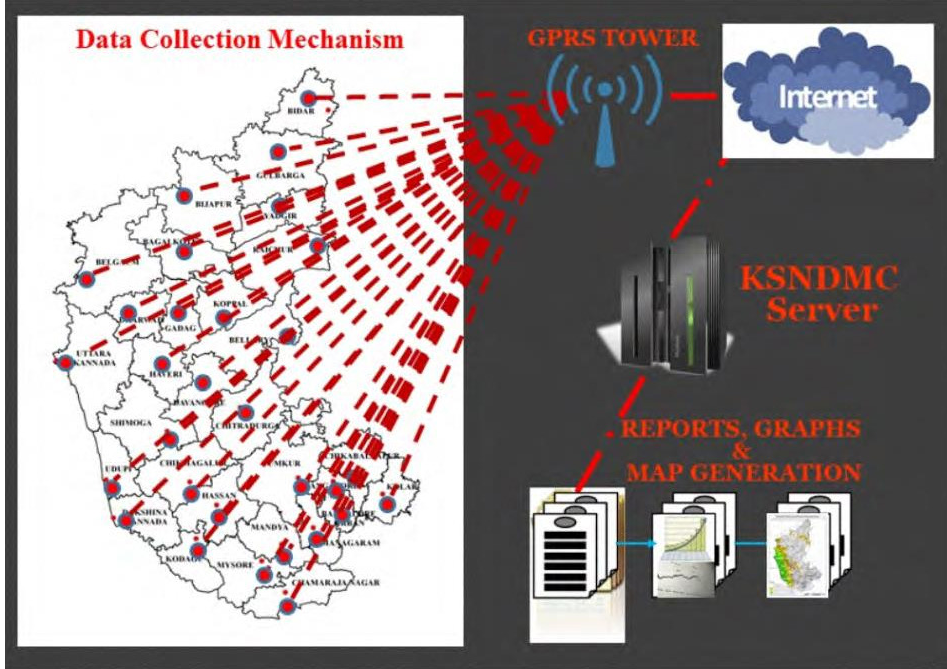

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಹವಾಮಾನ ದತ್ತಾಂಶ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಕಾರ್ಯವ್ಯವಸ್ಥೆ

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಬರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ: ಕೇಂದ್ರ ಕಾರ್ಯಾಲಯಗಳ ಮೂಲಕ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ನಿಕಟ-ನೈಜ-ಸಮಯದ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು, ಸಾಪ್ತಾಹಿಕ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ ಹೋಬಳಿ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಬರ ಸೂಚಕಗಳನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕೆಎಸ್‌ಎನ್‌ಡಿಎಂಸಿಯು, ಬರದ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸಲು ಹಾಗೂ ದೀರ್ಘಾವಧಿ ಬರವನ್ನು ಶಮನಗೊಳಿಸುವ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಯೋಚಿಸುವ ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದು, ರಾಜ್ಯದ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕರಿಗೆ ಮತ್ತು ರೈತ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡುತ್ತಲಿದೆ. ಕೇಂದ್ರವು ಸಹ, ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಾಪ್ತಾಹಿಕ ವರದಿಯನ್ನಾಧರಿಸಿ, ಹವಾಮಾನ ದತ್ತಾಂಶ, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಋತುವಿನ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿನ ಮಣ್ಣಿನ ಆರ್ಧ್ರತೆ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಬೆಳೆಗಳ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ, ಉಪಗ್ರಹ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು, ಮೇಲ್ಮೈ ಮತ್ತು ಅಂತರ್ಜಲ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ ಸಂಬಂಧ ದತ್ತಾಂಶವು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಹ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ: ಕಳೆದ ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ, ಪ್ರವಾಹವು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮತ್ತು ಆವರ್ತಕ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪವಾಗಿದೆ. ಕೃಷ್ಣಾ ನದಿ ಪಾತ್ರದಲ್ಲಿರುವ ಉತ್ತರ ಒಳನಾಡು ಕರ್ನಾಟಕದ ಬಹುತೇಕ ಭಾಗಗಳು ಗಂಭೀರ ಪ್ರವಾಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಿಗೆ ಗುರಿಯಾಗಿವೆ. ಹಾಗೆಯೇ, ಮಲೆನಾಡು ಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ಕಾವೇರಿ ನದಿ ಪಾತ್ರದ ದಕ್ಷಿಣ ಒಳನಾಡು ಕರ್ನಾಟಕವು ಸಹ ಪ್ರವಾಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಭೂಕುಸಿತಗಳಿಗೆ/ ಮಣ್ಣು ಹರಿವುಗಳಿಗೆ (ಮಡ್-ಫ್ಲೋ) ಗುರಿಯಾಗಿವೆ. ಮುಂಗಾರು ಋತುವಿನ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿನ ಧಾರಾಕಾರ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚು-ಬಿರುಸಾಗಿ ಬೀಳುವ ಮಳೆಯು ಜೀವ, ಜೀವನೋಪಾಯ, ಸ್ವತ್ತು ನಷ್ಟ, ಬೆಳೆದು ನಿಂತಿರುವ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಅಪಾರ ಹಾನಿ ಮಾಡುತ್ತದೆ, ನಿರ್ಣಾಯಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳ ಧ್ವಂಸದಲ್ಲಿ ಪರಿಣಮಿಸಿ, ರಾಜ್ಯದ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ತಲೆದೋರುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವು, ನಿರಂತರ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಪ್ರವಾಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಎದುರಿಸುತ್ತಿದೆ. ರಾಜ್ಯದಾದ್ಯಂತ ಇತ್ತೀಚಿನ ಪ್ರವಾಹ ತೀವ್ರತೆಯನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ, ಕೆಎಸ್‌ಎನ್‌ಡಿಎಮ್‌ಸಿಯಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಿತ ಪ್ರವಾಹ ಮುನ್ಸೂಚನಾ ಕೋಶವನ್ನು ಸೃಜಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಚಿತ್ರ 6.9: ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಹ ನಿರ್ವಹಣೆ

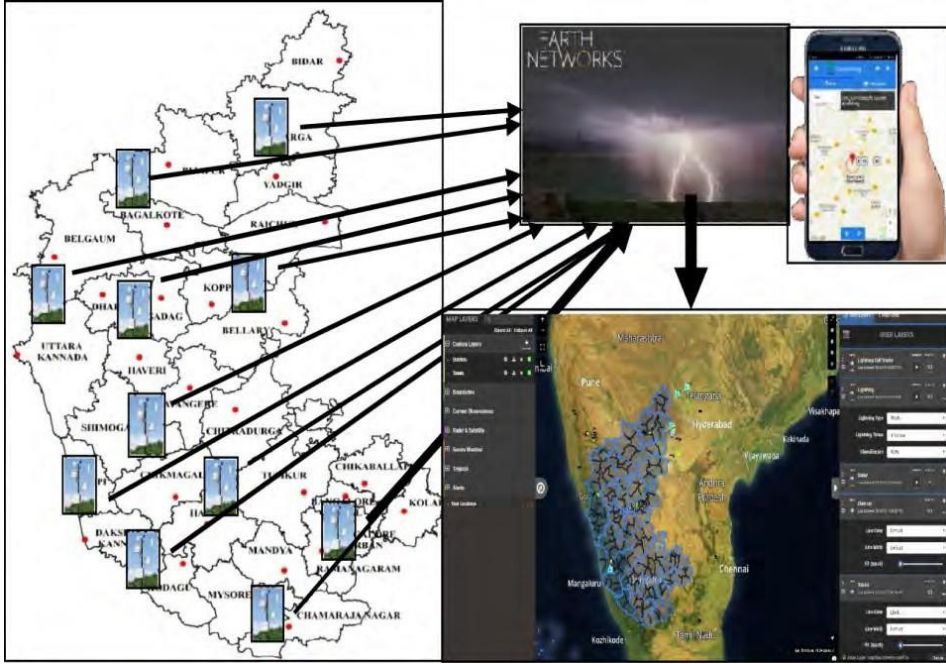
ನಗರ ಪ್ರವಾಹ ಮುನ್ಸೂಚನೆ: ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಹ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ, ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಭಾರತೀಯ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಂಸ್ಥೆಯ (ಐಐಎಸ್‌ಸಿ) ಸಹಯೋಗದಲ್ಲಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಕೇಂದ್ರವು (ಕೆಎಸ್‌ಎನ್‌ಡಿಎಂಸಿ), ಈ ನಗರಕ್ಕಾಗಿ ಸಮಗ್ರ ನಗರ ಪ್ರವಾಹ ನಿರ್ವಹಣಾ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುತ್ತಿದೆ. 26 ನೀರಿನ ಮಟ್ಟ ಸಂವೇದಕಗಳ ಸಹಿತ, ಎರಡು-ಆಯಾಮದ ಸಮಗ್ರ ಪ್ರವಾಹ ಮಾದರಿಯೊಂದಿಗೆ 100 ಟೆಲಿಮೆಟ್ರಿಕ್ ಮಳೆ ಮಾಪನ ದೂರಸಂವೇದಕಗಳ (ಟೆಲಿಮೆಟ್ರಿಕ್ ರೈನ್ ಗೇಜ್ ಸೆನ್ಸರ್) ಮತ್ತು 12 ಟೆಲಿಮೆಟ್ರಿಕ್ ಹವಾಮಾನ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಸುಸ್ಥಾಪಿತ ಕಾರ್ಯಾಲಯದೊಂದಿಗೆ ಮುನ್ಸೂಚನಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು, ಪ್ರವಾಹ ನೀರಿನ ಹರಿವಿನ (ಜೊತೆ ಜೊತೆಗೆ ಪ್ರವಾಹ ಮುಳುಗಡೆ ಪ್ರದೇಶದ) ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಹಿತಾಸಕ್ತಿದಾರರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಮಾಹಿತಿ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿ, ಸ್ವಯಂಚಾಲಿತ ಮಾಹಿತಿ ಪ್ರಸರಣ ವೆಬ್ ಪೋರ್ಟಲ್ www.varunamitra.karnataka.gov.in ಮತ್ತು ಬೆಂಗಳೂರು ಮೇಘ ಸಂದೇಶ ಹೆಸರಿನ ಮೊಬೈಲ್ ಅಪ್ಲಿಕೇಷನ್‌ಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸಿಡಿಲು ಮತ್ತು ಗುಡುಗುಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ ಉಸ್ತುವಾರಿ: ಮಿಂಚಿನ ಅಪ್ಪಳಿಸುವಿಕೆಯು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಜೀವ ಮತ್ತು ಸ್ವತ್ತು ಹಾನಿಯನ್ನು ಸಹ ಉಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಜೀವ ಹಾನಿಯ ಹೊರತಾಗಿ, ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಿಂಚಿನ ಅಪ್ಪಳಿಸುವಿಕೆಯಿಂದಾಗಿ ಜಾನುವಾರು ಹಾಗೂ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳಿಗೆ ಅಪಾರ ಹಾನಿಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಿಂಚಿನ

ಅಪ್ಪಳಿಸುವಿಕೆಯಿಂದ ಉಂಟಾಗುತ್ತಿರುವ ಹಾನಿಯನ್ನು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸಲು, ಸಿಡಿಲು ಬಡಿತ ಮತ್ತು ಮಿಂಚಿನ ಅಪ್ಪಳಿಸುವಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ರಾಜ್ಯದಾದ್ಯಂತದ ಸರ್ಕಾರಿ ಕಾರ್ಯನಿವಾಹಕರಿಗೆ ಮತ್ತು ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆಗಳನ್ನು ನೀಡಲು, ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 11 ಮಿಂಚು ಅಪ್ಪಳಿಸುವಿಕೆ ಪತ್ತೆ ಸಂವೇದನಾ ಕೇಂದ್ರಗಳ (Lightning Detection Sensor stations) ಕಾರ್ಯಜಾಲದ ಮೂಲಕ ಕೇಂದ್ರವು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆ ನೀಡಲು ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಂಡಿದೆ.

ಭೂಕಂಪ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ: ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಭೂಕಂಪನವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು, ಕೆಎಸ್‌ಎನ್‌ಡಿಎಂಸಿಯು, ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಭೂಕಂಪಕ್ಕೆಡಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇರುವ ವಿವಿಧ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ 14 ವಿಎಸ್‌ಎಟಿ ಪೂರಕ ಮತ್ತು ಸೌರ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಒದಗಿಸಿದ ಶಾಶ್ವತ ಭೂಕಂಪ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಕಾರ್ಯಜಾಲವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದೆ. ಈ 14 ಭೂಕಂಪ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಕೇಂದ್ರಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು, ವಿಎಸ್‌ಎಟಿ ಮತ್ತು ಜಿಪಿಆರ್‌ಎಸ್ ಮೂಲಕ ನೈಜ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿರುವ ಕೆಎಸ್‌ಎನ್‌ಡಿಎಂಸಿಯಲ್ಲಿರುವ ಮುಖ್ಯ ನಿಯಂತ್ರಣ ಸೌಲಭ್ಯ ಕೇಂದ್ರವು (ಎಂಸಿಎಫ್) ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಈ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಕಾರ್ಯಜಾಲದ ಮೂಲಕ, ಸ್ಥಳೀಯ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಮತ್ತು ದೂರ ಸಂವೇದಿ ಭೂಕಂಪನಗಳನ್ನು (Tele seismic Earthquakes) ಕೆಎಸ್‌ಎನ್‌ಡಿಎಂಸಿ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ತಾಂತ್ರಿಕ ವರದಿಗಳನ್ನನುಸರಿಸಿ ಎಸ್‌ಎಮ್‌ಎಸ್ ಮೂಲಕ ಭೂಕಂಪನದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ರೂಪದಲ್ಲಿ, ತಾಂತ್ರಿಕ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಹಿತಾಸಕ್ತಿದಾರರಿಗೆ ಮತ್ತು ಆಣೆಕಟ್ಟು ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳಿಗೆ, ಅದಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ಹಾನಿ ತಗ್ಗಿಸುವ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಒದಗಿಸಲಾಗುವುದು.

ಚಿತ್ರ 6.10: ಗುಡುಗುಸಹಿತ ಮಳೆ ಮತ್ತು ಮಿಂಚು ಅಪ್ಪಳಿಸುವಿಕೆಯ ಸಂಪರ್ಕ ಕೇಂದ್ರ

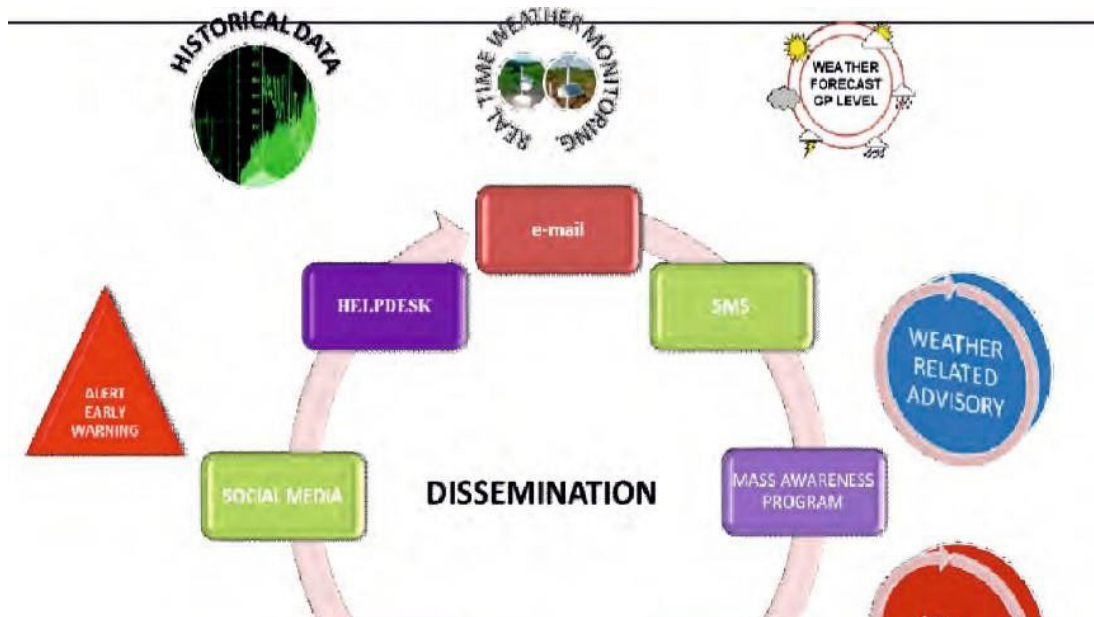
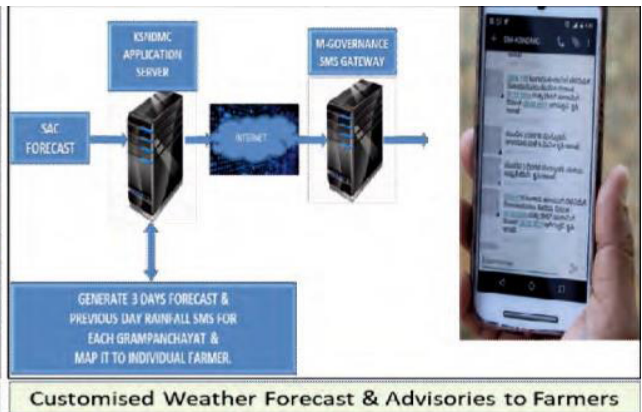
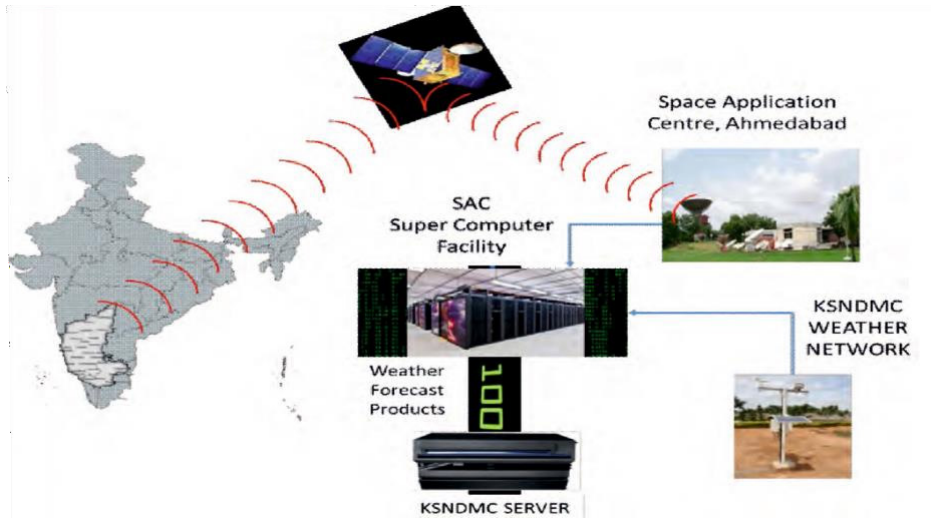
ಬೆಳೆ ವಿಮಾ ಯೋಜನೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನ: ತಳಮಟ್ಟದಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಉನ್ನತ ವಿಶ್ಲೇಷಿತ ಹವಾಮಾನ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ ಬೆಳೆ ವಿಮೆ ಯೋಜನೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಅದನ್ನು ಅಪಾಯ ಸಾಧ್ಯತೆ ವರ್ಗಾವಣೆ ಕಾರ್ಯವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹವಾಮಾನ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ, ಅದನ್ನು ಮರುವಿನ್ಯಾಸಿತ ಹವಾಮಾನಾಧಾರಿತ ಬೆಳೆ ವಿಮೆ ಯೋಜನೆಯ (ಆರ್‌ಡಬ್ಲ್ಯುಸಿಬಿಎಸ್) ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಂದ ಪತ್ರಗಳನ್ನು (ಟರ್ಮ್-ಶೀಟ್) ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಅದರಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಏಜೆನ್ಸಿಗಳು ಒದಗಿಸಿದ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೊಳಗಾದ ಹಿಂದಿನ ಹವಾಮಾನ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಬಳಸಿ ಪ್ರದೇಶ-ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಮತ್ತು ಬೆಳೆ-ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಒಪ್ಪಂದ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಹಾಗೆಯೇ, ಹವಾಮಾನ ದಿಕ್ಕು ಬದಲಾವಣೆಯಿಂದಾಗಿ ಉಂಟಾದ ಸ್ವತ್ತು ನಷ್ಟ/ ಹಾನಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ವಿಮೆ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಕ್ಲೇಮು ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕರು ಸಹ ತಳಮಟ್ಟದ ಹವಾಮಾನ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಬಳಸುವರು. ಹೆಚ್ಚಿನ ಗಾಳಿ ಚಟುವಟಿಕೆಯಿಂದ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಷೆಡ್ಡುಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಚಿಮಣಿಗಳಿಗೆ ಉಂಟಾಗುವ ನಷ್ಟದ ಘಟನೆಗಳನ್ನು, ಟೆಡಬ್ಲ್ಯೂಎಸ್ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಕಾರ್ಯಾಲಯದಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಹವಾಮಾನ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಬಳಸಿ ಸಾಬೀತುಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ, ಪುಷ್ಪ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು/ ಅಥವಾ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬೆಳೆ ಸಾಗುವಳಿಗಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಿದ ಪಾಲಿ-ಹೌಸ್‌ಗಳಿಗೆ ಆಗುವ ನಷ್ಟವನ್ನು ಸಹ, ಹವಾಮಾನ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಬಳಸಿ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಹತ್ತಿರದ ಟೆಡಬ್ಲ್ಯೂಎಸ್ ಅಥವಾ ಟೆಆರ್‌ಜಿ ಕೇಂದ್ರದಿಂದ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು, ಮಿತಿಮೀರಿದ ಹವಾಮಾನ ದಿಕ್ಕುಪಲ್ಲಟದ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಪುಷ್ಟೀಕರಿಸಲು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ, ಪಕ್ಷಕಾರರ ನಡುವಿನ ವಿಮಾ ಕ್ಲೇಮುಗಳನ್ನು ಇತ್ಯರ್ಥಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಹವಾಮಾನ ಮುನ್ಸೂಚನೆ: ಹವಾಮಾನ ಮುನ್ಸೂಚನೆಯು, ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಪವನಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಸೃಜಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವನ್ನಾಗಿಸುವಂಥ ಮತ್ತೊಂದು ನಿರ್ಣಾಯಕ ವಿಭಾಗವಾಗಿದೆ. ಭಾರತ ಪವನಶಾಸ್ತ್ರ ಕೇಂದ್ರ (ಐಎಂಡಿ), ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರ (ಎಸ್‌ಎಸಿ), ಅಹ್ಮದಾಬಾದ್ ಮತ್ತು ಸತೀಶ್ ಧವನ್ ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ಕೇಂದ್ರ (ಎಸ್‌ಡಿಎಸ್‌ಸಿ-ಎಸ್‌ಹೆಚ್‌ಎಆರ್), ಶ್ರೀಹರಿಕೋಟ ಮತ್ತು ಭಾರತ ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆ (ಇಸ್ರೊ)ಗಳಂಥ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸಹಯೋಗದಲ್ಲಿ, ಕೆಎಸ್‌ಎನ್‌ಡಿಎಂಸಿಯು ಪ್ರತಿ ದಿನ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಮಳೆ/ ಹವಾಮಾನ ಮುನ್ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಸೃಜಿಸುತ್ತದೆ. ಹವಾಮಾನ ಮುನ್ಸೂಚನೆಯನ್ನು ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಮೂರು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ, ಎಂದರೆ ಅಲ್ಪಕಾಲಿಕ, ಮಧ್ಯಕಾಲಿಕ ಮತ್ತು ದೀರ್ಘಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಸೃಜಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ತಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದ ಹವಾಮಾನ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಸಹ, ಹವಾಮಾನ ಮುನ್ಸೂಚನೆಯ ಕೆಲವು ಮಾದರಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು, ಹಲವು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಮಾದರಿ ಫಲಿತಾಂಶವನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸುಧಾರಣೆಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ.

ಕೆಎಸ್‌ಎನ್‌ಡಿಎಂಸಿಯ ಮಾಹಿತಿ ಪ್ರಸರಣ ಕಾರ್ಯವ್ಯವಸ್ಥೆ: ವಿಪತ್ತು ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ತಗ್ಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಮಾಹಿತಿ ಪ್ರಸರಣವು ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ನೈಜ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಸರ್ಕಾರಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕರಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಸಂದೇಶಗಳು, ಸಲಹೆ-ಸೂಚನೆಗಳು ಮತ್ತು ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ವಿಪತ್ತು-ಸಂಬಂಧಿ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಲು, ಕೆಎಸ್‌ಎನ್‌ಡಿಎಂಸಿಯು ವಿವಿಧ ಮಾಹಿತಿ ಪ್ರಸರಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಉನ್ನತ ಸ್ಥಳ ಮತ್ತು ಕಾಲಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಿತ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ವಿವಿಧ ನಿಯತಾಂಕಗಳನ್ನಾಧರಿಸಿ ತಳಮಟ್ಟದಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಅವುಗಳನ್ನು ಮಾಹಿತಿಯನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ತರುವಾಯ, ಅದನ್ನು ಹವಾಮಾನ ಮುನ್ಸೂಚನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಯೋಜಿಸಿ, ಪವನಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಕಸ್ತಮೈಜ್ಡ್ ಹವಾಮಾನ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಸೃಜಿಸಲು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು ಬಳಕೆದಾರರಿಗೆ ಪ್ರಸರಣ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಹಿತಾಸಕ್ತಿದಾರರಿಗೆ, ಬರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ, ಬೆಳೆ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಸಮೀಕ್ಷಾ ಕಾರ್ಯವ್ಯವಸ್ಥೆ ಹಾಗೂ ಜಲ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ನಿರ್ವಹಣೆ, ವಿಮಾ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವುದು ಮತ್ತು ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಉತ್ಪಾದನೆ ಹಾಗೂ ಗ್ರಿಡ್ ಲೋಡ್ ನಿರ್ವಹಣೆ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ನೈಜ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತ ನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಎಲ್ಲಾ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಶಕ್ತರನ್ನಾಗಿಸುತ್ತದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತದಲ್ಲಿ, ವರುಣಮಿತ್ರ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುವ ಸಹಾಯವಾಣಿ ಕೇಂದ್ರದ (ಹೆಲ್ಪ್ ಡೆಸ್ಕ್), ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಕಾಶವಾಣಿ ಸೇವೆ ಮತ್ತು ಇತರ ವಿಧಾನಗಳ ಮೂಲಕ ಕೆಎಸ್‌ಎನ್‌ಡಿಎಂಸಿಯು ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಪತ್ತು ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ-ಸಂಬಂಧಿತ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತಿದೆ. ಈ ಕೇಂದ್ರವು, ವೆಬ್-ಎನೇಬಲ್ ದತ್ತಾಂಶ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಅಪ್ಲಿಕೇಷನ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವ ಮೂಲಕ ಕೃಷಿ, ತೋಟಗಾರಿಕೆ, ಮೀನುಗಾರಿಕೆ, ಸಾರಿಗೆ, ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ವಲಯಗಳಿಗೆ, ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಇತರ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಸೇವೆ ಒದಗಿಸುತ್ತಿದೆ. ಮುದ್ರಣ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಲ್ಲದೆ, ಮಣ್ಣು ಫಲವತ್ತತೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ, ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರಗಳು (ಕೆವಿಕೆಗಳು) ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ, ತೋಟಗಾರಿಕೆ, ಪಶು ಸಂಗೋಪನೆ, ರೇಷ್ಮೆ ಕೃಷಿ, ಜಲ ಸಂಪನ್ಮೂಲ, ರೈತ ಸಂಪರ್ಕ ಕೇಂದ್ರಗಳು (ಆರ್‌ಎಸ್‌ಕೆಗಳು), ರೈತ ಸೌಲಭ್ಯದಾತ ಇಲಾಖೆಗಳ ಕ್ಷೇತ್ರ ಮಟ್ಟದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಸಹ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪ್ರಸರಣಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಚಿತ್ರ 6.11: ಕೆಎಸ್‌ಎನ್‌ಡಿಎಮ್‌ಸಿ ಮಾಹಿತಿ ಪ್ರಸರಣ ಕಾರ್ಯವ್ಯವಸ್ಥೆ

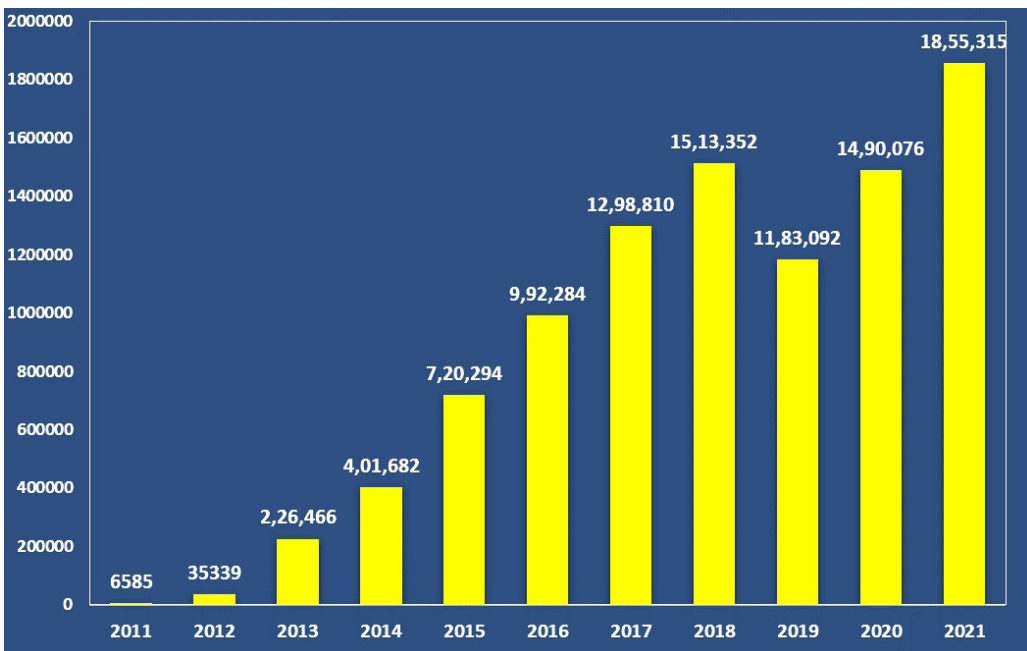
ಮಾಹಿತಿ ಪ್ರಸರಣಕ್ಕಾಗಿ ಸಮುದಾಯ ಸಹಾಯವಾಣಿ ಕೇಂದ್ರ (ಹೆಲ್ಪ್ ಡೆಸ್ಕ್)

ಕೆಎಸ್‌ಎನ್‌ಡಿಎಂಸಿಯಲ್ಲಿ, ರೈತರಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಕೃಷಿ-ಹವಾಮಾನ ಮಾಹಿತಿ ಪ್ರಸರಣ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ, ಮುನ್ನೂಚನೆ ಮತ್ತು ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದಕ್ಕೆಂದು 24x7 ಸಂವಹನ ನಡೆಸುವ ಸಹಾಯವಾಣಿ ಕೇಂದ್ರ “ವರುಣ ಮಿತ್ರ”ವನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಮಾಹಿತಿ ಪ್ರಸರಣ ಮಾದರಿಯ ಕೆಲವು ವಿಶಿಷ್ಟ ಲಕ್ಷಣಗಳೆಂದರೆ:

- ❑ ರೈತರು ತಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ತಮಗೆ ಅವಶ್ಯವಿದ್ದಾಗ ಪಡೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ.
- ❑ ರೈತರು ಗ್ರಹಿಸುವ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಆವರ್ತನದಲ್ಲಿ ಸಂವಹನದ ಮೂಲಕ ರೈತರಿಗೆ ಕೃಷಿ-ಹವಾಮಾನ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಒದಗಿಸಲಾಗುವುದು.
- ❑ ಮಳೆ, ಉಷ್ಣಾಂಶ, ಆರ್ದ್ರತೆ, ಮೋಡ ಕವಿಯುವಿಕೆ ಕುರಿತ ಮಾಹಿತಿ, ಗಾಳಿ ವೇಗ ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ಮುನ್ನೂಚನೆಯನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ (ಪ್ರಸ್ತುತ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸ್ಥಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ) ಲಭ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು.
- ❑ ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ಸಲಹೆಗಳು ಉನ್ನತ ಸ್ಥಳ ಮತ್ತು ಕಾಲಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ, ತಳಮಟ್ಟದ ಹವಾಮಾನ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮತ್ತು ಅದೇ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯ ಹವಾಮಾನ ಮುನ್ನೂಚನೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿರುತ್ತದೆ.
- ❑ ತೀವ್ರ ಹವಾಮಾನ ಘಟನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಸಂದೇಶಗಳು, ಜಲಾಶಯಗಳ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ, ನದಿ ಹರಿವು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಸಹ ಬಳಕೆದಾರರಿಗೆ ಲಭ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.
- ❑ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕರೆಯ ಧ್ವನಿ ದಾಖಲೆಯನ್ನು ಸೇವೆಯ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಹಾಗೂ ದೂರುಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಬಳಸಲಾಗುವುದು.

ರೈತರು ವರುಣ ಮಿತ್ರಕ್ಕೆ ಕರೆ ಮಾಡಿ, ತಮ್ಮ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಸ್ಪಮೈಸ್ಟ್ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಜಮೀನನ್ನು ಕೃಷಿಗೆ ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸುವುದು, ಬಿತ್ತನೆ ಮಾಡುವುದು, ಅಂತರ್-ಬೆಲೆ ಸಾಗುವಳಿ, ರಸಗೊಬ್ಬರ ಉಪಯೋಗ, ಕೀಟನಾಶಕ ಸಿಂಪಡಣೆ ಮತ್ತು ಕಟಾವು ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಅವರ ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಯೋಜಿಸಲು ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಉಚಿತ ಸೇವೆ (ಟೋಲ್-ಫ್ರೀ) ಅಲ್ಲವಾದರೂ, ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಕರೆ ಮಾಡುವ ರೈತರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಲಿದೆ ಮತ್ತು ಲಕ್ಷಾಂತರ ರೈತರು ವರುಣ ಮಿತ್ರ ಸೇವೆಗಳಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದೆ.

ಚಿತ್ರ 6.12: ವರುಣಮಿತ್ರ ಸಹಾಯವಾಣಿ ಸೇವೆಗಳು ಪ್ರಾರಂಭವಾದಂದಿನಿಂದ ವರ್ಷವಾರು ಕರೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ

ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಬದಲಾವಣೆ ಸಂಸ್ಥೆಯ (ಐಎಸ್‌ಇಸಿ) ಸಂಶೋಧಕರ ತಂಡವು, ರೈತರ ಮೇಲೆ ವರುಣ ಮಿತ್ರ ಸಹಾಯವಾಣಿ ಸೇವೆಗಳ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲು ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿದೆ. ಬಹು-ಹಂತ ರ್ಯಾಂಡಮ್ ಮಾದರಿ ತಂತ್ರದ ಮೂಲಕ, ಕರ್ನಾಟಕದ 10 ಕೃಷಿ-ಹವಾಮಾನಾಧಾರಿತ ವಲಯಗಳ ಪೈಕಿ 8 ವಲಯಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ವಾರ್ಷಿಕ ಮಳೆ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನಾಧರಿಸಿ, ಹೆಚ್ಚು ಮಳೆ ಬೀಳುವ (>1200 ಮಿ.ಮೀ.), ಮಧ್ಯಮ ಪ್ರಮಾಣದ ಮಳೆ ಬೀಳುವ (600-1200 ಮಿ.ಮೀ.) ಮತ್ತು ಕಡಿಮೆ ಮಳೆ ಬೀಳುವ (<600 ಮಿ.ಮೀ.) ಮೂರು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ರೈತರನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸುವ ಮೂಲಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ವರುಣ ಮಿತ್ರ ಸಹಾಯವಾಣಿ ಸೇವೆಗಳಿಂದ ಮಾಹಿತಿ ಪಡೆದ ರೈತರನ್ನು ಪೂರ್ವ-ಪರಿಶೀಲಿತ ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ರ್ಯಾಂಡಮ್ ಆಗಿ ಸಂದರ್ಶಿಸಲಾಯಿತು. ರೈತರಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಇತರ ಹಿತಾಸಕ್ತಿದಾರರನ್ನು ಸಹ ಹೆಚ್ಚು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ವರುಣ ಮಿತ್ರದ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲು ಸಂದರ್ಶಿಸಲಾಯಿತು.

ಈ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ, ವರುಣ ಮಿತ್ರ ಸೇವೆಗಳ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು, ಸಾಗುವಳಿ ವೆಚ್ಚ, ಫಸಲು ಉತ್ಪತ್ತಿ, ಆದಾಯ ಮತ್ತು ಕೊಯ್ಲು-ಪೂರ್ವ ಹಾನಿಗಳನ್ನಾಧರಿಸಿ, ಕೆಎಸ್‌ಎನ್‌ಡಿಎಂಸಿಯಿಂದ ಹವಾಮಾನ ಮಾಹಿತಿ ಪಡೆದ ಮತ್ತು ಪಡೆಯದ ಎರಡು ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಯಿತು. ವರುಣ ಮಿತ್ರ ಒದಗಿಸಿದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಬಳಸುವ ಮೂಲಕ ಪ್ರತಿ ಎಕರೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿ ಬೇಸಾಯ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ತಲುಪಲು ಹಂತವಾರು ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸುವ ಮೂಲಕ ಒಟ್ಟಾರೆ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಅಂದಾಜಿಸಲಾಯಿತು. ಫಲಿತಾಂಶಗಳು ಸಹಾಯವಾಣಿಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟವು.

ಇದು ಪ್ರಾರಂಭವಾದಂದಿನಿಂದ 2011ರಲ್ಲಿ ಇದ್ದ 6,585ರಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಕರೆಗಳಿಂದ 2021ರಲ್ಲಿ 18.55 ಲಕ್ಷ ಕರೆಗಳವರೆಗೆ ಕರೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಳವಾಗಿರುವುದರಿಂದಲೂ ಸಹ ಇದು ರುಜುವಾತಾಗಿದೆ. ಬರ ಮತ್ತು ಪ್ರವಾಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಕರೆಗಳ ಮಾದರಿಯ ಪರಿಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ, ಬರ ಮತ್ತು ಪ್ರವಾಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಆದ ಹೆಚ್ಚಳದೊಂದಿಗೆ ಕರೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ ಎಂಬುದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ.

ಸುಮಾರು ಶೇಕಡಾ 99.53 ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಮಳೆ ಮತ್ತು/ಅಥವಾ ಹವಾಮಾನದ ಬಗ್ಗೆ ಇದ್ದು, ಇವು ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳನ್ನು ಯೋಜಿಸಲು ಮತ್ತು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲು ಹಾಗೂ ಬೆಳೆದು ನಿಂತ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಅತ್ಯಂತ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಮಾಹಿತಿಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಯಾವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಕರೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತೋ ಆ ಉದ್ದೇಶದ ಉಪ-ವಲಯವಾರು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯಲ್ಲಿ, ಬಹಳಷ್ಟು ರೈತರು ಕೃಷಿ (ಶೇಕಡಾ 90.39) ನಂತರ ತೋಟಗಾರಿಕೆ (ಶೇಕಡಾ 8.65), ಪಶು ಸಂಗೋಪನೆ (ಶೇಕಡಾ 0.39) ಮತ್ತು ರೇಷ್ಮೆ ಕೃಷಿ (ಶೇಕಡಾ 0.57) ಇವುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಕೋರಿದ್ದರು. ವರುಣ ಮಿತ್ರ ಸಹಾಯವಾಣಿಯಿಂದ ಮಾಹಿತಿ ಪಡೆದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ರೈತನು/ಳು, ತನ್ನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿನ ಕನಿಷ್ಠ 12 ರೈತರೊಂದಿಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಬಹುತೇಕ ರೈತರು ಒಂದರಿಂದ ಮೂರು (1-3) ದಿನಗಳ ಅಲ್ಪಾವಧಿ ಮಳೆ ಮುನ್ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಕೋರಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಈ ಮುನ್ಸೂಚನೆಯು ಬಹು ದೊಡ್ಡ ವ್ಯಾಪಕ ನಿಖರತೆ ಮಟ್ಟಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಅಪಾರ ಸಂಖ್ಯೆಯ ರೈತರು (ಶೇಕಡಾ 62.50) ಇದನ್ನು ಬಳಸಿದ್ದರಿಂದ, ಮುನ್ಸೂಚನೆಯ ನಿಖರತೆಯ ಪ್ರಮಾಣವು ಶೇಕಡಾ 60ರಿಂದ 90ರಷ್ಟರವರೆಗೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ವಾಸ್ತವೀಕರಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಬಿತ್ತನೆಯಿಂದ ಕೊಯ್ಲಿನವರೆಗಿನ ಬೆಳೆ ಸಾಗುವಳಿಯ ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ರೈತರು ವರುಣ ಮಿತ್ರ ಸಹಾಯವಾಣಿಯೊಂದಿಗೆ ಸಂವಹನ ನಡೆಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿದ 2000ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ರೈತರ ಪೈಕಿ, ಶೇಕಡಾ 49ರಷ್ಟು ರೈತರು ಹಿಡುವಳಿ ಇಳಿಕೆಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ವರದಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, ಶೇಕಡಾ 49.70 ರೈತರು ಇಳುವರಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಳವಾಗಿರುವುದನ್ನು ವರದಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, ಶೇಕಡಾ 53 ರೈತರು ಆದಾಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಳವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಮತ್ತು ಶೇಕಡಾ 40ರಷ್ಟು ರೈತರು ಕೊಯ್ಲು ನಂತರದ ಹಾನಿಗಳಲ್ಲಿ ಇಳಿಕೆಯಾಗಿರುವುದನ್ನು ವರದಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಫಲಿತಾಂಶವು, ಸಾಗುವಳಿ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕೊಯ್ಲು ನಂತರದ ಹಾನಿಗಳಲ್ಲಿ ಇಳಿಕೆ ಹಾಗೂ ಬೆಳೆ ಇಳುವರಿಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ನಿವ್ವಳ ಆದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಳವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ, ರೈತರು ಹವಾಮಾನ ಮುನ್ಸೂಚನೆಯಿಂದ ಪ್ರತಿ ಎಕರೆಗೆ 5,106/- ರೂ.ಗಳ ಮತ್ತು ತಲಾ ಆದಾಯದ ರೂಪದಲ್ಲಿ 18,005/- ರೂ.ಗಳ ಹೆಚ್ಚಿದ ನಿವ್ವಳ ಲಾಭವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ.

6.2.3 ನಿರ್ಣಯ ಮತ್ತು ಮುಂದಿನ ಹಾದಿ

- ❑ ಜಲಾಶಯಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರ/ಒಡ್ಡು ದುರಸ್ತಿ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ವನನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುವುದು ಹಾಗೂ ಪ್ರವಾಹಗಳನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಕೆರೆಗಳ ಹೂಳು ತೆಗೆಯುವುದು ಮತ್ತು ಕೆರೆಗಳನ್ನು ಆಳಗೊಳಿಸುವುದು.
- ❑ ಅರೆಬ್ಬಿ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಹರಿದು ಹೋಗುತ್ತಿರುವ 500 ಟಿಎಂಸಿ ನೀರನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಲು, ನೀರು ಕೊಯ್ಲು ನಿರ್ಮಿತಿಗಳನ್ನು ಸೃಜಿಸುವ, ಏತ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ತ್ಯಾಜ್ಯ ನೀರಿನ ಮರುಬಳಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಕೆರೆ ಭರ್ತಿ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಕೊಳವೆಮಾರ್ಗ ಯೋಜನೆ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನದಿ ಜೋಡಣೆ ಮೂಲಕ ಪಶ್ಚಿಮ ವಾಹಿನಿ ನದಿಗಳ ಪಾತ್ರ ಬದಲಾಯಿಸುವುದನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ❑ ಬೆಂಗಳೂರನ್ನು ಇ-ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ತಾಣವನ್ನಾಗಿ (e-waste management hub) ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿ, ತಾಮ್ರ, ಚಿನ್ನದಂಥ ಪ್ರಶಸ್ತ ಲೋಹಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಮೂಲಕ ಆದಾಯ ಸೃಜಿಸುವುದು.
- ❑ ಸಿಒ2 ಹೊರಸೂಸುವಿಕೆಯನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಲು ಎಲ್‌ಇಡಿ ಬಲ್ಬ್‌ಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿ 1000 ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ 37.54ರಿಂದ 120.07ಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು.
- ❑ ಸುಸ್ಥಿರ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ, ಸರಬರಾಜು ಮತ್ತು ಬೇಡಿಕೆ ಅಂತರಗಳನ್ನು ಸರಿದೂಗಿಸಲು, ನಗರ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳೆರಡಕ್ಕೂ ಸಮಗ್ರ ಜಲ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ನೀತಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವುದು.
- ❑ ಅಟಲ್ ಭೂ ಜಲ ಯೋಜನೆ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ, 1199 ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ, 41 ಅತ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚು ಅಂತರ್ಜಲ ದುರ್ಬಳಕೆಯಾಗಿರುವ ತಾಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ಸುರಕ್ಷತೆ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದು.
- ❑ ಕಿರು ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳ ಹಾಗೂ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮತ್ತು ಕೊಳಾಯಿ ಅಳವಡಿಸಿದ ನೀರು ರವಾನೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೂಲಕ ನೀರು ಬಳಕೆ ದಕ್ಷತೆಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ನೀಡುವುದು.
- ❑ ನೀರಾವರಿ ಆಧುನೀಕರಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಬೆಂಬಲದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ, ಹಳೆಯ ಕಾಲುವೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಆಧುನೀಕರಿಸುವುದು.
- ❑ ಮಾಹಿತಿ, ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸಂವಹನ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ ಅಳವಡಿಕೆ ತಂತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಉಪಶಮನ ಉಪಕ್ರಮಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಪನ್ಮೂಲ ನಿರ್ವಹಣೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ನೀಡುವುದು.
- ❑ ಸಾರ್ವಜನಿಕ-ಖಾಸಗಿ ಪಾಲುದಾರಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಮತ್ತು ಆರ್‌&ಡಿ (ಮರು-ಮಾರ್ಪಾಟುಗೊಳಿಸಿದ ಪೆಟ್ರೋಲ್ ಮತ್ತು ಡೀಸೆಲ್ ವಾಹನಗಳು) ಉತ್ತೇಜಕಗಳು ಮತ್ತು ಸೃಜನೀಯ ಮೂಲಕ ಇ-ಮೊಬಿಲಿಟಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ನೀಡುವುದು.

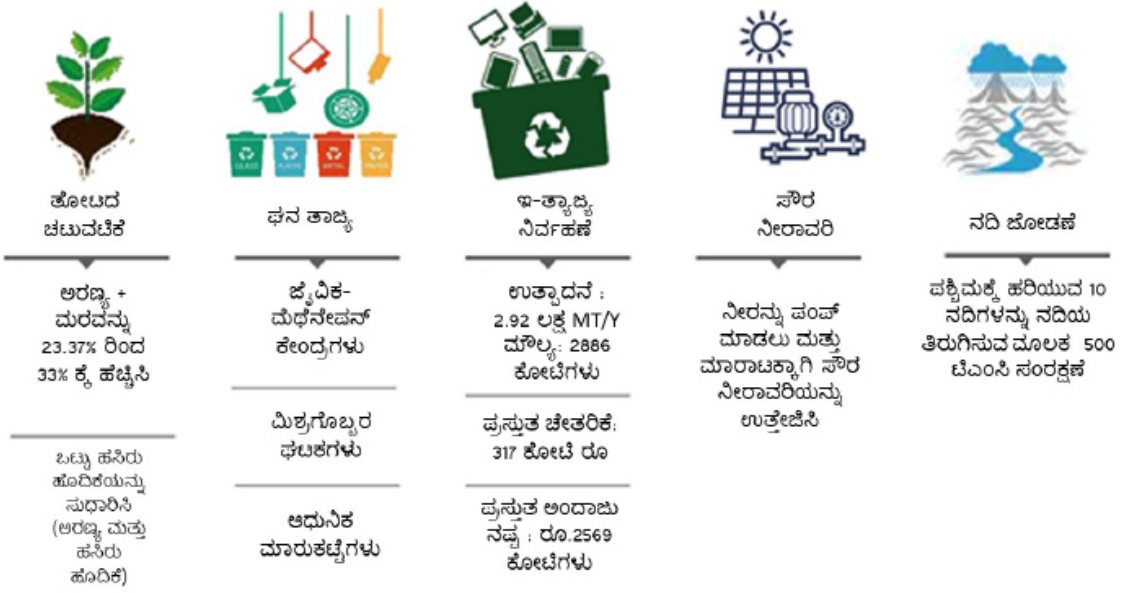
ಕೋವಿಡ್-19 ನಂತರ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ಮರುರೂಪಿಸುವ ಕಡೆಗೆ ಮುನ್ನಡೆಯುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ, ಸ್ವಚ್ಛ, ಹಸಿರು, ಆರೋಗ್ಯಕರ, ಸುರಕ್ಷಿತ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚು ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವಂಥ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ 21ನೇ ಶತಮಾನದ ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ರೂಪುಗೊಳಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು, ಜನತೆ ಮತ್ತು ಭೂಮಿ ಎರಡರ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೆ ಸಾಧಕವಾಗುವಂಥ ಹೆಚ್ಚು ಸುಸ್ಥಿರ ಆರ್ಥಿಕತೆಗೆ ಗಾಢ, ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದೆ. ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಹಾ-ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು, ಸರ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ಆರು ಹವಾಮಾನ-ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದ್ದು, ಒಮ್ಮೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರೆ, ತಮ್ಮ ಆರ್ಥಿಕತೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸಮಾಜಗಳನ್ನು ಪುನಃ ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು, ಅವುಗಳೆಂದರೆ:

- ❑ **ಹಸಿರು ಪರಿವರ್ತನೆ:** ನಮ್ಮ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಗಾಲ ಹೊರಸೂಸುವಿಕೆಯನ್ನು ತಗ್ಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನೀಡುವಂಥ ಹೂಡಿಕೆಗಳು.
- ❑ **ಹಸಿರು ಕೆಲಸಗಳು (ಗ್ರೀನ್ ಜಾಬ್ಸ್)** ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರತೆ ಹಾಗೂ ವ್ಯಾಪಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ
- ❑ **ಹಸಿರು ಆರ್ಥಿಕತೆ:** ಪರಿವರ್ತನೆಯ ಮೂಲಕ ಸಮಾಜಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಜನರನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಚೇತರಿಕೆದಾಯಕವನ್ನಾಗಿಸುವುದು, ಎಂದರೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಆಶಾದಾಯಕವಾಗಿರಬೇಕು ಮತ್ತು ಯಾರನ್ನೂ ಹಿಂದೆ ಬಿಡಬಾರದು.
- ❑ **ಸುಸ್ಥಿರ ಪರಿಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ಹೂಡಿಕೆ ಮಾಡುವುದು:** ಪಳಿಯುಳಿಕೆ ಇಂಧನ ಸಹಾಯಧನಗಳನ್ನು ಕೊನೆಗೊಳಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಮಾಲಿನ್ಯಕಾರರು ಅವರ ಮಾಲಿನ್ಯಕ್ಕೆ ಬೆಲೆ ತೆರಬೇಕು.

- ಎಲ್ಲ ಹವಾಮಾನ ಅಪಾಯಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುವುದು.
- ಸಹಕಾರ - ಯಾವ ದೇಶವೂ ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಲಾರದು.

ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯ ತುರ್ತು ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು, ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗದ ನಂತರದ ಪುನಶ್ಚೇತನ ಯೋಜನೆಗಳು, ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಸಿಒ2 ಮಟ್ಟಗಳ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪಥವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವಂಥ ದೀರ್ಘಾವಧಿ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಬದಲಾವಣೆಗಳಿಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡುವ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಆರಂಭಿಸುವುದು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ (ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆ-2022).

6.3 ನಿರ್ಮಲ ಮತ್ತು ಹಸಿರು ಕರ್ನಾಟಕದ ಮುಂದಿನ ಹಾದಿ

6.4 ಉಲ್ಲೇಖಗಳು

ಪರಿಸರ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯನೀತಿ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆ (ಇಎಂಪಿಆರ್‌ಐ) 2021. ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ ಮತ್ತು ಉಪಶಮನ ಕ್ರಮಗಳು <https://empri.karnataka.gov.in/english>

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಕೇಂದ್ರ (ಕೆಎಸ್‌ಎನ್‌ಡಿಎಂಸಿ) 2021. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ವಿಪತ್ತು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಐಸಿಟಿ ಸಾಧನೋಪಾಯಗಳ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಬಳಕೆ <https://www.ksndmc.org/default.aspx>

ನೀತಿ ಆಯೋಗ. 2021. ಎಸ್‌ಡಿಜಿ ಭಾರತ ಸೂಚ್ಯಂಕ 2020-21 <https://www.niti.gov.in/reports-sdg>

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ 2020. ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳು-2030: ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕಾಗಿ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯ ಯೋಜನೆ <https://planning.karnataka.gov.in/>

ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆ.2022. ಗುರಿ-13: ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಪ್ರಭಾವಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಎದುರಿಸಲು ತುರ್ತು ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು <https://www.un.org/sustainabledevelopment/climate-change/>

ಯುಎನ್‌ಎಫ್‌ಸಿಸಿಸಿ.2022. ಹವಾಮಾನ ಮತ್ತು ಎಸ್‌ಡಿಜಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕ್ರಮ <https://unfccc.int/>

ಯುಎನ್‌ಡಿಪಿ.2022. ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ತುರ್ತು ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು <https://unep.org/>

ಅಧ್ಯಾಯ - 7

ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಆಹಾರ ನಿರ್ವಹಣೆ

ಸಾರಾಂಶ

ಕರ್ನಾಟಕದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಚಿತ್ರಣದ ದೃಶ್ಯದ ಮುಂದಿನ ಮಾರ್ಗವು, ಬಹುತೇಕವಾಗಿ 2030ರ ಎಸ್‌ಡಿಜಿ ಧ್ಯೇಯ ದೃಷ್ಟಿಯ ಗುರಿಗಳಿಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡುವುದರೊಂದಿಗೆ ಕೋವಿಡ್-19ರ ನಂತರದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ಕೋವಿಡ್ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಸಮಾನತೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸೂಚಿಯಲ್ಲಿ ಎದ್ದುಕಾಣುವ ಅಂತರಗಳನ್ನು ತಗ್ಗಿಸುವ ಕಾರ್ಯಸೂಚಿಯೊಂದಿಗೆ ಸರ್ಕಾರಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಇಲಾಖೆಗಳ ಅಗತ್ಯತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಆದ್ಯತಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಗಮನ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಬೇಕೆಂಬುದು ಮತ್ತು ಬೆಳವಣಿಗೆ ಸೂಚಿಯ ಮೇಲೆ ಸಾಧಿಸಬಹುದಾದ ನಿಗದಿತ ಮಿತಿಗಳ ಮೇಲೆ ಗಮನ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಬೇಕೆಂಬುದು ತಳಮಟ್ಟದ ವಾಸ್ತವಿಕತೆಗಳಾಗಿದ್ದು, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ನೀತಿ ಆಯೋಗವು, “ಶೂನ್ಯ ಹಸಿವು” ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ, 2030ಕ್ಕೆ ಫಲಿತಾಂಶ ಉದ್ದೇಶಿತ ಗುರಿಗಳ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದೊಂದಿಗೆ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸುಧಾರಣೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ದರ ನಿಗದಿಯನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಬೆಳೆ ಮಾದರಿ ಕುರಿತ ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಗಳ ಮತ್ತು ಸಂಯೋಜಿತ ಕೃಷಿಯ ಸಮಗ್ರ ಮಾದರಿ ಕುರಿತ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯ ಹಾಗೂ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಪರಸ್ಪರ ಅವಲಂಬನೆಯ ಉದ್ಭವಿಸುತ್ತಿರುವ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ರಾಜ್ಯದ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವುದು. ಜೀವನೋಪಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಕೃಷಿ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತ ಶೇಕಡ 68ರಷ್ಟು ಜನರನ್ನು ಪರಿವರ್ತಿಸಿ, ಅವರ ತಲಾ ಆದಾಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು, ಇದು ಹೆಚ್ಚು ತ್ವರಿತ ಗತಿಯಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಪರಿಮಾಣಕ ಏರಿಕೆಯ ಒಟ್ಟಾರೆ ಪರಿಣಾಮದಲ್ಲಿ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಆ ಮೂಲಕ ಜಿಎಸ್‌ಡಿಪಿಯ ಕೇವಲ ಶೇಕಡ 16ರಷ್ಟು ನೆರವನ್ನು, 2025ರಷ್ಟರ ಒಳಗೆ \$5 ಟ್ರಿಲಿಯನ್‌ನ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜಿಡಿಪಿ ಗುರಿಗೆ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುವ ಸಲುವಾಗಿ, ಮುಂದಿನ ಐದು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ \$230 ಬಿಲಿಯನ್‌ಗಳಿಂದ \$1 ಟ್ರಿಲಿಯನ್‌ವರೆಗೆ ಕನಿಷ್ಠಪಕ್ಷ ಶೇಕಡ 30ರಷ್ಟು ಗುರಿ ತಲುಪಲು ಮುಂದಿನ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ ಸೂಚ್ಯಂಕದೊಂದಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಈ ಅಧ್ಯಾಯವು ಬಹುತೇಕವಾಗಿ ಕೃಷಿಯ ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು, ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಬದಲಾವಣೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿದಾಯಕ ಸಂಗತಿಗಳ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಚಾಲನೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಾಧಾರಿತ ಗಮನ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ, ಮುಂದಿನ ಹಾದಿಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತಲಿದೆ. ಇದರರ್ಥ, ಹೆಚ್ಚಿನ ಉತ್ಪತ್ತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಕೃಷಿಗಾಗಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಬೆಂಬಲಿತ ಪ್ರಸ್ತಾಪದೊಂದಿಗೆ ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಕೃಷಿಯ ಕಾರ್ಯಸೂಚಿಯನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಒಯ್ಯುವಂಥ ನಾವಿನ್ಯತೆಗಳು ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ವ್ಯವಹಾರ ಕಾರಿಡಾರ್‌ಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಹಾಗೂ ಪೂರೈಕೆ ಸರಣಿ ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಅವಕಾಶದಡೆಗೆ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ನಷ್ಟವನ್ನು ತೀವ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿ ತಗ್ಗಿಸಲು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ತಲಹಂತದ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಹೆಚ್ಚಿದ ಉತ್ಪಾದಕತೆ ಮತ್ತು ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆಯ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಾಧಾರಿತ ಅನುಕೂಲವಾಗಿ ಸುಮಾರು ಹತ್ತು ಕೃಷಿ ಹವಾಮಾನಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯೊಂದಿಗೆ, ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಚೇತರಿಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಇಂಗಾಲ ಹೊರಸೂಸುವಿಕೆಯನ್ನು ತಗ್ಗಿಸುವುದು. ನಾವಿನ್ಯತೆಯ ಮೂಲಕ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯೋದ್ಯಮಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಂಪರ್ಕ ಹಾಗೂ ಪೂರೈಕೆ ಸರಣಿಯಲ್ಲಿನ ಅಂತರವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು, ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ವೇದಿಕೆಗಳಾಗಲು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ನಿರ್ಮಾಣವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಮೂಲಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ವೇಗವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಮೂಲಕ ಕೃಷಿ ಕಾರಿಡಾರ್‌ಗಳ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಕೊಯ್ಲು ನಂತರ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ನೀಡುವುದು. ಇದು ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವವಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ, ನವೋದ್ಯಮ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ಮತ್ತು ಸಾಧ್ಯಗೊಳಿಸುವ ಮೂಲಕ ಸೃಜಿಬೇಕಾದ ಕೃಷಿ ಆಧಾರಿತ ವ್ಯವಹಾರ ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ಪೂರಕವಾದ ಪರಿಸರವನ್ನು ಸಹ ಸೃಜಿಸುತ್ತದೆ.

7.1 ಪ್ರಸಕ್ತ ಸನ್ನಿವೇಶ

ಕರ್ನಾಟಕವು, 1.92 ಲಕ್ಷ ಚದರ ಕಿ.ಮೀ. ಭೌಗೋಳಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಮತ್ತು ದೇಶದ ಭೌಗೋಳಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಶೇಕಡ 6.3 ರಷ್ಟು ಭಾಗವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಭಾರತದ ಎಂಟನೇ ಅತೀ ದೊಡ್ಡ ರಾಜ್ಯವಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸುಮಾರು 29,483 ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಪಿಸುವ 31 ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನಾಗಿ ಮತ್ತು 227 ತಾಲೂಕುಗಳನ್ನಾಗಿ ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ, ಕೃಷಿಯು ಬಹುಸಂಖ್ಯೆಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರ ಪ್ರಮುಖ ವೃತ್ತಿಯಾಗಿದೆ. 2011ನೇ ಜನಗಣತಿ ಪ್ರಕಾರ, ಕೃಷಿಯು 13.74

ದಶ ಲಕ್ಷ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಬೆಂಬಲದಾಯಕವಾಗಿದ್ದು, ಅವರ ಪೈಕಿ ಶೇಕಡ 23.61ರಷ್ಟು ಜನರು ಕೃಷಿಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಶೇಕಡ 25.67ರಷ್ಟು ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 123.100 ಕಿ.ಮೀ.ನಷ್ಟು ಜಮೀನು ಕೃಷಿಗೊಳಪಟ್ಟಿದ್ದು, ಅದು ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಭೌಗೋಳಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದ 64.6ರಷ್ಟು ಪ್ರದೇಶವಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಕೃಷಿ ವಲಯವನ್ನು ಬರಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶದ ವಿಶಾಲ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲಿನ ಮತ್ತು ನೀರಾವರಿ ಪ್ರದೇಶದ ವಿರಳ ಸ್ವರೂಪದ ಗುಣಲಕ್ಷಣ ಹೊಂದಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ, ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ ಕೃಷಿ ಭೂಮಿಯ ಬಹುತೇಕ ಭಾಗವು, ತೀವ್ರ ಕೃಷಿ-ಹವಾಮಾನಿಕ ಮತ್ತು ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಇತಿಮಿತಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಮುಂಗಾರು ಅದೃಷ್ಟದಾಟಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಿದೆ. ಕೃಷಿಯು, ಕರ್ನಾಟಕದ ಕಾರ್ಯಬಲದ ಶೇಕಡ 68ರಷ್ಟಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಜನರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಯು, ಬಹುತೇಕವಾಗಿ ನೈರುತ್ಯ ಮುಂಗಾರು ಮಳೆಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ. ಬಿತ್ತನೆ ಪ್ರದೇಶದ (30,900) ಶೇಕಡ 26.5ರಷ್ಟು ಪ್ರದೇಶ ಮಾತ್ರವೇ ನೀರಾವರಿಗೊಳಪಟ್ಟಿದ್ದರೆ, ಒಟ್ಟು ಭೌಗೋಳಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಶೇಕಡ 64.60ರಷ್ಟು ಪ್ರದೇಶವು ಕೃಷಿಗೊಳಪಟ್ಟಿದೆ. ತೋಟಗಾರಿಕೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟ ಒಟ್ಟು ಕ್ಷೇತ್ರದ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವು ಭಾರತದಲ್ಲಿ 5ನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ. ರಾಜ್ಯವು ತರಕಾರಿ ಬೆಳೆಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಐದನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಹಣ್ಣು ಬೆಳೆಯ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಮೂರನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ. ಇದು ಸಾಂಬಾರು ಪದಾರ್ಥಗಳು, ಸುಗಂಧ ದ್ರವ್ಯ ಮತ್ತು ಔಷಧೀಯ ಬೆಳೆಗಳ ಹಾಗೂ ಉಷ್ಣವಲಯದ ಹಣ್ಣುಗಳ ಬಹು ದೊಡ್ಡ ಉತ್ಪಾದಕ ರಾಜ್ಯವಾಗಿದೆ. ಗುಜರಾತ್ ನಂತರ ಇದು ಎರಡನೇ ಅತೀ ದೊಡ್ಡ ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದಕ ರಾಜ್ಯವಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕವು, ದೇಶದಲ್ಲಿ ದ್ರಾಕ್ಷಿ ಹಣ್ಣುಗಳ ಎರಡನೇ ಅತೀ ದೊಡ್ಡ ಉತ್ಪಾದಕ ರಾಜ್ಯವಾಗಿದ್ದು, ದೇಶದ ಒಟ್ಟು ಹಣ್ಣುಗಳ ಶೇಕಡ 12ರಷ್ಟು ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 2ರಷ್ಟಿದೆ, ಒಟ್ಟು ತರಕಾರಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಶೇಕಡ 8ರಷ್ಟಿದೆ ಮತ್ತು ಒಟ್ಟು ಕಾಫಿ ಬೆಳೆಯ ಶೇಕಡ 70ರಷ್ಟಿದೆ. ಇದು ಮೂರನೇ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಸಕ್ಕರೆ ಉತ್ಪಾದಕ ರಾಜ್ಯವಾಗಿದ್ದು, ಕಬ್ಬು ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ.

ರೇಖಾಚಿತ್ರ 7.1 : ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಬಲದ ಮಾದರಿ

ಪುಷ್ಪ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ, ಕರ್ನಾಟಕವು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಎರಡನೇ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಗಳಿಸಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕವು ದೇಶದಲ್ಲೇ ಬಹು ದೊಡ್ಡ ರೇಷ್ಮೆ ಉತ್ಪಾದಕ ರಾಜ್ಯವಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯವು 320 ಕಿ.ಮೀ. ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶ ಹೊಂದಿದ್ದು, 276 ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಮೀನು ಕೃಷಿಯೊಂದಿಗೆ 425,000 ಮೆಟ್ರಿಕ್ ಟನ್‌ನಷ್ಟು ವಾರ್ಷಿಕ ಸಮುದ್ರ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಗಳಿಕೆ ಹೊಂದಿದೆ. ಭಾರತದ ಒಟ್ಟು ರಫ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಶೇಕಡ 25.00ರಷ್ಟು ಅಂದಾಜು ಪಾಲಿನೊಂದಿಗೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ರೇಷ್ಮೆ ರಫ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕವು ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಸ್ಥಳೀಯ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಪಾಲಿನಲ್ಲಿ ಇಳಿಕೆಯಾಗಿದ್ದರೂ, ಕರ್ನಾಟಕದ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಒಟ್ಟಾರೆ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಯು ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ, ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಸುಮಾರು 96.60 ಲಕ್ಷ ಟನ್ನುಗಳ ವಾರ್ಷಿಕ ಉತ್ಪಾದನೆಯೊಂದಿಗೆ ಸುಮಾರು 15.21 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ತರಕಾರಿ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕರ್ನಾಟಕವು ಅತ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಗತಿದಾಯಕ ರಾಜ್ಯವಾಗಿದ್ದು, ಉಷ್ಣಾಂಶದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಅತಿಯಾದ ಏರುಪೇರುಗಳಿಲ್ಲದ ಅನುಕೂಲಕರ ಹವಾಮಾನಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳ ಕಾರಣದಿಂದ ಈ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಲಿದೆ. ರಾಜ್ಯವು ಪುಷ್ಪ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಸಹ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದು, ದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ರೇಷ್ಮೆ ಉತ್ಪಾದಕ ರಾಜ್ಯವಾಗಿದೆ. ಮೀನು ಕೃಷಿ ವಲಯವು ಈಗ, ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ ಪೂರಕ ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮುತ್ತಿರುವ ವಲಯವಾಗಿದೆ. ಕೃಷಿಯು, ಪ್ರಮುಖ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಯಾಗಿದ್ದು, ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರ

ಜೀವನೋಪಾಯದ ಮುಖ್ಯ ಆಕರವಾಗಿದೆ. ಕೃಷಿಯನ್ನು ವಿಶಾಲ ಬೆಳೆ ವೈವಿಧ್ಯತೀಕರಣವೆಂದು ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ನೈರುತ್ಯ ಮುಂಗಾರು ಮಳೆಯ ಅದೃಷ್ಟದಾಟದ ಮೇಲೆ ಅಧಿಕವಾಗಿ ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿ ಉಳಿದಿದೆ.

7.2 ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆಯ ಆಯವ್ಯಯ

2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ, ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆಯ ಯೋಜನೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಒಟ್ಟು ರೂ.3850.62 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಮೀಸಲಿಡಲಾಗಿದೆ. ಸಮಗ್ರ ಕೃಷಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣು ಆರೋಗ್ಯ ಅಭಿಯಾನ, ಗುಣಮಟ್ಟದ ಬಿತ್ತನೆ ಬೀಜ ಪೂರೈಕೆ, ಕೃಷಿ ಯಾಂತ್ರೀಕರಣ, ಬಾಡಿಗೆ ಆಧಾರಿತ ಸೇವಾ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ, ಸೂಕ್ಷ್ಮ ನೀರಾವರಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಂತಹ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ, ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕರಣೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಒತ್ತು ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಪ್ರಸಕ್ತ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ, ರೈತರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಿಷ್ಯವೇತನ ನೀಡುವ 'ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳ ರೈತ ವಿದ್ಯಾನಿಧಿ', ದ್ವಿಧಾನ್ಯಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಸಾವಯವ ಇಂಗಾಲ ಹೆಚ್ಚಿಸಲು 'ಸಾವಯವ ಇಂಗಾಲ ಅಭಿಯಾನ', ಜನರಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯಕರ ಹಾಗೂ ರಾಸಾಯನಿಕ ಮುಕ್ತ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ದೊರಕಿಸಲು 'ಸಾವಯವ ಸಿರಿ' ಎಂಬ ಮೂರು ಹೊಸ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

7.3 2021ರ ಮುಂಗಾರು

ಪೂರ್ವ ಮುಂಗಾರು ಮಳೆ

ಪೂರ್ವ ಮುಂಗಾರು ಮಳೆಯು ಏಪ್ರಿಲ್-ಮೇ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು, ಚಾಮರಾಜನಗರ, ಮಂಡ್ಯ, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು, ಹಾಸನ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಮತ್ತು ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವ ಮುಂಗಾರು ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಅನುಕೂಲಕರವಾಗಿದ್ದು, ವಾಡಿಕೆ ಸರಾಸರಿ ಮಳೆಯಾದ 115 ಮೀ.ಮೀ.ಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ 166 ಮೀ.ಮೀ. (44%) ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಮೇ-2021ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ, ಸಾಮಾನ್ಯ ಬಿತ್ತನೆ ಕ್ಷೇತ್ರ 2.58 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ, 3.06 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತನೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ನೈರುತ್ಯ ಮುಂಗಾರು ಮಳೆ

ನೈರುತ್ಯ ಮುಂಗಾರು ಮಳೆಯು ಈ ವರ್ಷ ನಿಗದಿತ ಅವಧಿಗಿಂತ ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಳಂಬವಾಗಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದೆ. ಜೂನ್‌ನಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಮುಖ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಮಳೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಜುಲೈ ಮತ್ತು ಆಗಸ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಸುರಿದ ಭಾರೀ ಮಳೆಯಿಂದಾಗಿ ಪ್ರವಾಹ ಮತ್ತು ಭೂಕುಸಿತಗಳು ಉಂಟಾಗಿ, ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಹಾನಿಗೊಳಿಸಿದೆ. ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್‌ನಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬೀದರ್, ಕಲಬುರ್ಗಿ ಹಾಗೂ ಯಾದಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ ಮಳೆಯಾಗಿದೆ. ಅಧಿಕ ಮಳೆಯಿಂದಾಗಿ ಜುಲೈನಿಂದ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್‌ವರೆಗೆ ಅಂದಾಜು 6.29 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಬೆಳೆಗಳು ಹಾನಿಗೀಡಾಗಿವೆ. ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು 17 ಜಿಲ್ಲೆಗಳ 105 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳನ್ನು ಅತಿವೃಷ್ಟಿ/ಪ್ರವಾಹ ಪೀಡಿತವೆಂದು ಘೋಷಿಸಿದೆ. ಜೂನ್ 1ರಿಂದ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 30ರವರೆಗಿನ ಒಟ್ಟಾರೆ ನೈರುತ್ಯ ಮುಂಗಾರು ಮಳೆ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ, ವಾಡಿಕೆ ಮಳೆ 852 ಮೀ.ಮೀ. ಮಳೆಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ವಾಸ್ತವಿಕ ಸರಾಸರಿ ಮಳೆ 787 ಮೀ.ಮೀ. (-8%) ಆಗಿದ್ದು, 227 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಪೈಕಿ 199 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿ/ಸಾಮಾನ್ಯ ಮಳೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಈಶಾನ್ಯ ಮುಂಗಾರು ಮಳೆ

ಈಶಾನ್ಯ ಮುಂಗಾರು ಮಳೆಯು ಅಕ್ಟೋಬರ್ ಮಾಹೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಉತ್ತರ ಒಳನಾಡಿನ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಮಳೆ ಬಿದ್ದಿದೆ. ನೈರುತ್ಯ ಮುಂಗಾರು ಹಿಂದೆ ಸರಿಯುವುದು ತಡವಾಗಿದ್ದರಿಂದ, ನವೆಂಬರ್ ಮಾಹೆಯಲ್ಲಿ ನಿರಂತರ ಮಳೆಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ರಾಜ್ಯಾದ್ಯಂತ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ದಕ್ಷಿಣ ಒಳನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶದ ಅನೇಕ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಕಾಲಿಕ ನಿರಂತರ ಮಳೆಯಿಂದಾಗಿ ಪ್ರವಾಹದಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉಂಟಾಗಿ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೆಳೆಗಳು ಕಟಾವಿನ ಹಂತದಲ್ಲಿದ್ದು, ತೀವ್ರ ಹಾನಿಯುಂಟಾಯಿತು. ಸುಮಾರು 8.26 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಹಾನಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ, ಅಕ್ಟೋಬರ್ 1ರಿಂದ ಡಿಸೆಂಬರ್ 28ರವರೆಗಿನ ಈಶಾನ್ಯ ಮುಂಗಾರು ಮಳೆ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ, ವಾಡಿಕೆ ಮಳೆ 182 ಮೀ.ಮೀ. ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ವಾಸ್ತವಿಕ ಸರಾಸರಿ ಮಳೆ 342 ಮೀ.ಮೀ. ಆಗಿದ್ದು ಶೇಕಡ 88 ಅಧಿಕ ಮಳೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ, ಒಟ್ಟು 227 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಪೈಕಿ 62 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿ/ಸಾಮಾನ್ಯ ಮಳೆಯಾಗಿದೆ.

7.4 ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದನೆ, ಸಾಧನೆ ಹಾಗೂ ನಿರೀಕ್ಷೆ

ಮುಂಗಾರು ಹಾಗೂ ಹಿಂಗಾರು ಹಂಗಾಮುಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಬೆಳೆಗಳಡಿ ಆವರಿಸಿರುವ ಬೆಳೆ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವು ಮುಂಗಾರು ಹಂಗಾಮಿನ ನಿರೀಕ್ಷಿತ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚು ಮಳೆ/ಪ್ರವಾಹದಿಂದ ಉಂಟಾದ ಬೆಳೆ ನಷ್ಟವನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನ 2ನೇ ಮುಂಗಡ ಉತ್ಪಾದನೆ ಅಂದಾಜಿನ ಪ್ರಕಾರ ಏಕದಳ ಹಾಗೂ ದ್ವಿದಳ ಧಾನ್ಯಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆ ಗುರಿ 112.69 ಮತ್ತು 22.79 ಲಕ್ಷ ಟನ್‌ಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ 110.72 ಹಾಗೂ 18.01 ಲಕ್ಷ ಟನ್ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ. ಎಣ್ಣೆ ಕಾಳುಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆ 15.23 ಲಕ್ಷ ಟನ್‌ಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ 11.29 ಲಕ್ಷ ಟನ್ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹತ್ತಿಯ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು 21.37 ಲಕ್ಷ ಬೇಲ್‌ಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ 17.47 ಲಕ್ಷ ಬೇಲ್ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕೋಷ್ಟಕ 7.1ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಬೆಳೆಗಳ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದನಾ ವಿವರಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ:

ಕೋಷ್ಟಕ 7.1 ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಬೆಳೆಗಳ ಬಿತ್ತನೆ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಹಾಗೂ ಉತ್ಪಾದನೆ (ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟಾರ್‌ಗಳಲ್ಲಿ, ಉತ್ಪಾದನೆ ಲಕ್ಷ ಟನ್‌ಗಳಲ್ಲಿ)						
ಬೆಳೆ/ ಬೆಳೆ ಗುಂಪು	2021-22		2020-21		ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿ ಸರಾಸರಿ ವಾರ್ಷಿಕ ಹೆಚ್ಚಳ (ಶೇಕಡಾವಾರು)	
	ವಿಸ್ತೀರ್ಣ	ಉತ್ಪಾದನೆ	ವಿಸ್ತೀರ್ಣ	ಉತ್ಪಾದನೆ	ವಿಸ್ತೀರ್ಣ	ಉತ್ಪಾದನೆ
ಏಕದಳ ಧಾನ್ಯಗಳು	47.35	110.72	53.02	139.61	-10.69	-20.69
ದ್ವಿದಳ ಧಾನ್ಯಗಳು	31.70	18.01	31.90	20.66	-0.63	-12.83
ಒಟ್ಟು ಆಹಾರ ಬೆಳೆಗಳು	79.05	128.73	84.93	160.27	-6.92	-19.68
ಎಣ್ಣೆ ಕಾಳುಗಳು	12.10	11.29	12.34	12.49	-1.94	-9.61
ಹತ್ತಿ #	7.05	17.47	8.37	23.17	-15.77	-24.60
ಕಬ್ಬು *	8.10	407.48	9.04	423.17	-10.40	-3.71
ತಂಬಾಕು	0.72	0.53	0.72	0.59	-	-10.17

ಹತ್ತಿ ಉತ್ಪಾದನೆ 170 ಕೆ.ಜಿ.ಯ ಲಕ್ಷ ಬೇಲ್‌ಗಳು, * ಕಬ್ಬು ಕಟಾವು ಮಾಡಲಾದ ವಿಸ್ತೀರ್ಣಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿದೆ.
ಮೂಲ: *2020-21 ಅಂತಿಮ ಅಂದಾಜು, *2021-22ರ 2ನೇ ಮುಂಗಡ ಅಂದಾಜು ವರದಿ (ತಾತ್ಕಾಲಿಕ), ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ.

ಕೋಷ್ಟಕ 7.2 ಮತ್ತು 7.2ಎ.ನಲ್ಲಿ 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನ ಮುಂಗಾರು, ಹಿಂಗಾರು ಹಾಗೂ ಬೇಸಿಗೆ ಹಂಗಾಮಿನ ಕೃಷಿ ಬೆಳೆಗಳ ಅಂದಾಜು ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದನೆ ವಿವರ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 7.2 ಮುಂಗಾರು, ಹಿಂಗಾರು ಹಾಗೂ ಬೇಸಿಗೆ ಹಂಗಾಮಿನಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತನೆಯಾದ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ (ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟಾರ್‌ಗಳಲ್ಲಿ)									
ಬೆಳೆ/ ಬೆಳೆ ಗುಂಪುಗಳು	ಮುಂಗಾರು			ಹಿಂಗಾರು			ಬೇಸಿಗೆ		
	ಸಾಮಾನ್ಯ	2021-22	2020-21	ಸಾಮಾನ್ಯ	2021-22	2020-21	ಸಾಮಾನ್ಯ	2021-22	2020-21
ಏಕದಳ ಧಾನ್ಯಗಳು	33.48	35.36	36.73	11.13	9.07	11.05	3.13	2.92	5.24
ದ್ವಿದಳ ಧಾನ್ಯಗಳು	20.99	22.55	22.84	11.16	9.11	8.98	0.06	0.04	0.08
ಒಟ್ಟು ಆಹಾರ ಬೆಳೆಗಳು	54.47	57.91	59.57	22.29	18.18	20.04	3.19	2.96	5.32
ಎಣ್ಣೆ ಕಾಳುಗಳು	8.69	9.444	9.30	0.77	0.89	0.78	1.66	1.77	2.26
ಹತ್ತಿ	7.03	6.90	8.17	0.13	0.15	0.19	0.00	-	-

ಕೋಷ್ಟಕ 7.2 ಮುಂಗಾರು, ಹಿಂಗಾರು ಹಾಗೂ ಬೇಸಿಗೆ ಹಂಗಾಮಿನಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತನೆಯಾದ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ (ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟಾರ್‌ಗಳಲ್ಲಿ)

ಬೆಳೆ/ ಬೆಳೆ ಗುಂಪುಗಳು	ಮುಂಗಾರು			ಹಿಂಗಾರು			ಬೇಸಿಗೆ		
	ಸಾಮಾನ್ಯ	2021-22	2020-21	ಸಾಮಾನ್ಯ	2021-22	2020-21	ಸಾಮಾನ್ಯ	2021-22	2020-21
ಕಬ್ಬು	5.89	6.90	5.72	1.05	0.70	2.0	0.61	0.50	1.32
ತಂಬಾಕು	0.79	0.72	0.72	0.00	-	-	0.00	-	-
ಒಟ್ಟು	76.88	81.87	83.48	24.27	19.92	23.01	5.46	5.23	8.90

ಮೂಲ: 2020-21ರ ಅಂತಿಮ ಅಂದಾಜು 2021-22ರ 2ನೇ ಮುಂಗಡ ಅಂದಾಜು ವರದಿ (ತಾತ್ಕಾಲಿಕ), ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ.

ಕೋಷ್ಟಕ 7.2 (ಅ) ಮುಂಗಾರು, ಹಿಂಗಾರು ಹಾಗೂ ಬೇಸಿಗೆ ಹಂಗಾಮಿನಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದನೆ (ಲಕ್ಷ ಟನ್‌ಗಳಲ್ಲಿ)

ಬೆಳೆ/ಬೆಳೆ ಗುಂಪುಗಳು	ಮುಂಗಾರು		ಹಿಂಗಾರು		ಬೇಸಿಗೆ	
	2021-22	2020-21	2021-22	2020-21	2021-22	2020-21
ಏಕದಳ ಧಾನ್ಯಗಳು	90.86	108.42	10.93	16.44	8.94	14.75
ದ್ವಿದಳಧಾನ್ಯಗಳು	12.66	15.17	5.34	5.46	0.014	0.02
ಒಟ್ಟು ಆಹಾರ ಬೆಳೆಗಳು	103.52	123.59	16.26	21.91	8.95	14.77
ಎಣ್ಣೆ ಕಾಳುಗಳು	8.76	9.34	0.69	0.67	1.84	2.47
ಹತ್ತಿ	17.38	23.05	0.09	0.11	-	-
ಕಬ್ಬು	407.48	423.17	-	-	-	-
ತಂಬಾಕು	0.53	0.59	-	-	-	-

ಹತ್ತಿ ಉತ್ಪಾದನೆ 170 ಕೆಜಿ ಲಕ್ಷ ಬೇಲ್‌ಗಳಲ್ಲಿ,
ಮೂಲ: 2020-21ರ ಅಂತಿಮ ಅಂದಾಜು, 2021-22ರ 2ನೇ ಮುಂಗಡ ಅಂದಾಜು ವರದಿ (ತಾತ್ಕಾಲಿಕ), ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ.

7.5 ಭೂ-ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಭೂ ಹಿಡವಳಿಗಳು

7.5.1 ಭೂ-ಬಳಕೆ

2019-20ನೇ ಸಾಲಿನ ಭೂ-ಬಳಕೆಯ ಅಂಕಿ-ಅಂಶಗಳ ಪ್ರಕಾರ, ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಭೌಗೋಳಿಕ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ 190.50 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟಾರ್‌ಗಳ ಪೈಕಿ ನಿವ್ವಳ ಬಿತ್ತನೆಯಾದ ಕ್ಷೇತ್ರ 108.04 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟಾರ್‌ಗಳಷ್ಟಿದ್ದು, ಒಟ್ಟು ಭೌಗೋಳಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರ ಶೇಕಡ 56ರಷ್ಟಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟು ಬಿತ್ತನೆಯಾಗಿರುವ ಪ್ರದೇಶದ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ 138.31 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟಾರ್‌ಗಳಾಗಿದ್ದು, ಇದರಲ್ಲಿ 30.27 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟಾರ್ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದಲ್ಲಿ 1ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಬಾರಿ ಸಾಗುವಳಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ, ಬೆಳೆ ಸಾಂದ್ರತೆ ಶೇಕಡ 128ರಷ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಸುಮಾರು ಶೇಕಡ 16ರಷ್ಟು ವಿಸ್ತೀರ್ಣವು ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಶೇಕಡ 8ರಷ್ಟು ವಿಸ್ತೀರ್ಣವನ್ನು ವ್ಯವಸಾಯೇತರ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ, ಶೇಕಡ 4ರಷ್ಟು ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಬಂಜರು ಹಾಗೂ ವ್ಯವಸಾಯ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ಶೇಕಡ 2ರಷ್ಟು ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಸಾಗುವಳಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಬಂಜರು ಪ್ರದೇಶವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಖಾಯಂ ಗೋಮಾಳ, ಇತರೆ ಹಲ್ಲುಗಾವಲು ಶೇಕಡ 5ರಷ್ಟಿದ್ದು, ಬಿತ್ತನೆಯಾಗಿರುವ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸಿಲ್ಲದ ವಿವಿಧ ವೃಕ್ಷ ತೋಪುಗಳಿರುವ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಶೇಕಡ 1ರಷ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಸುಮಾರು ಶೇಕಡ 8ರಷ್ಟು ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಚಾಲ್ತಿ ಸಾಗುವಳಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಬೀಳು ಬಿಟ್ಟ ಜಮೀನು ಹಾಗೂ ಇತರೆ ಬೀಳು ಜಮೀನಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 7.3 : 2019-20ನೇ ಸಾಲಿನ ಒಟ್ಟು ಭೌಗೋಳಿಕ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದ ವರ್ಗೀಕರಣ

ಕ್ರಮ ಸಂಖ್ಯೆ	ವರ್ಗೀಕರಣ	ವಿಸ್ತೀರ್ಣ (ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟಾರ್‌ಗಳಲ್ಲಿ)
	ಒಟ್ಟು ಭೌಗೋಳಿಕ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ	190.50
1	ಅರಣ್ಯ	30.73
	ಸಾಗುವಳಿಗೆ ದೊರಕದ ಪ್ರದೇಶ	
2	ವ್ಯವಸಾಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇತರ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಪ್ರದೇಶ	15.11
3	ಬಂಜರು ಮತ್ತು ವ್ಯವಸಾಯ ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲದ ಪ್ರದೇಶ	7.52
4	ಸಾಗುವಳಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಬಂಜರು ಪ್ರದೇಶ	3.90
	ಬೀಳು ರಹಿತ ಉಳುಮೆಯಾಗದ ಜಮೀನು	
5	ಖಾಯಂ ಗೋಮಾಳ ಮತ್ತು ಇತರ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲುಗಳು	8.71
6	ಬಿತ್ತನೆಯಾಗಿರುವ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸಿಲ್ಲದ ವಿವಿಧ ವೃಕ್ಷ ಮತ್ತು ತೋಪುಗಳಿರುವ ಪ್ರದೇಶ	2.38
	ಬೀಳು ಜಮೀನು	
7	ಚಾಲ್ತಿ ಸಾಗುವಳಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಬೀಳು ಬಿಟ್ಟು ಜಮೀನು	9.25
8	ಇತರ ಬೀಳು ಜಮೀನು	4.85
9	ಬಿತ್ತನೆಯಾಗಿರುವ ನಿವ್ವಳ ಪ್ರದೇಶ	108.04
	ಒಟ್ಟು ಬಿತ್ತನೆಯಾಗಿರುವ ಪ್ರದೇಶ	138.31
	ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸಾರಿ ಬಿತ್ತನೆಯಾಗಿರುವ ಪ್ರದೇಶ	30.27
	ಬೆಳೆ ಸಾಂದ್ರತೆ-%	128

ಮೂಲ: ವಾರ್ಷಿಕ ಋತು ಮತ್ತು ಬೆಳೆಗಳ ವರದಿ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ

7.5.2 ಕೃಷಿ ಭೂ ಹಿಡುವಳಿಗಳು

2015-16ನೇ ಸಾಲಿನ ಕೃಷಿ ಗಣತಿಯ ಅಂಕಿ-ಅಂಶಗಳ ಪ್ರಕಾರ, ಭೂ ಹಿಡುವಳಿದಾರರ ಒಟ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆ 86.81 ಲಕ್ಷ ಇದ್ದು, ಹಿಡುವಳಿಯ ಒಟ್ಟು ವಿಸ್ತೀರ್ಣ 118.05 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಇರುತ್ತದೆ. ಸರಾಸರಿ ಭೂ ಹಿಡುವಳಿ ಗಾತ್ರ 1.36 ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಇದೆ. ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಅತಿ ಸಣ್ಣ ಭೂ ಹಿಡುವಳಿದಾರರು ಶೇಕಡ 80ರಷ್ಟಿದ್ದು, ಅವರ ಹಿಡುವಳಿಯ ಗಾತ್ರ ಶೇಕಡ 44ರಷ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಅರೆ ಮಧ್ಯಮ, ಮಧ್ಯಮ, ಹಾಗೂ ದೊಡ್ಡ ಹಿಡುವಳಿದಾರರು ಶೇಕಡ 20ರಷ್ಟಿದ್ದು, ಇವರ ಹಿಡುವಳಿಯ ಗಾತ್ರ ಶೇಕಡ 56ರಷ್ಟು ಇರುತ್ತದೆ. ಕೋಷ್ಟಕ 7.4ರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಭೂ ಹಿಡುವಳಿಯ ವಿವರಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 7.4 ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಭೂ ಹಿಡುವಳಿಗಳು

ವರ್ಗೀಕರಣ	1995-96	2000-01	2005-06	2010-11	2015-16
I. ಭೂ ಹಿಡುವಳಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ('000)					
ಅತಿ ಸಣ್ಣ (1 ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ)	2610	3252	3655	3849	4767
ಸಣ್ಣ (1ರಿಂದ 2 ಹೆಕ್ಟೇರ್)	1707	1909	2014	2138	2214
ಅರೆ ಮಧ್ಯಮ (2ರಿಂದ 4 ಹೆಕ್ಟೇರ್)	1204	1259	1278	1267	1193
ಮಧ್ಯಮ (4ರಿಂದ 10 ಹೆಕ್ಟೇರ್)	594	569	555	511	451
ದೊಡ್ಡ (10 ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಗಿಂತ ಅಧಿಕ)	106	90	79	68	56
ಒಟ್ಟು	6221	7079	7581	7832	8681

ಕೋಷ್ಟಕ 7.4 ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಭೂ ಹಿಡುವಳಿಗಳು

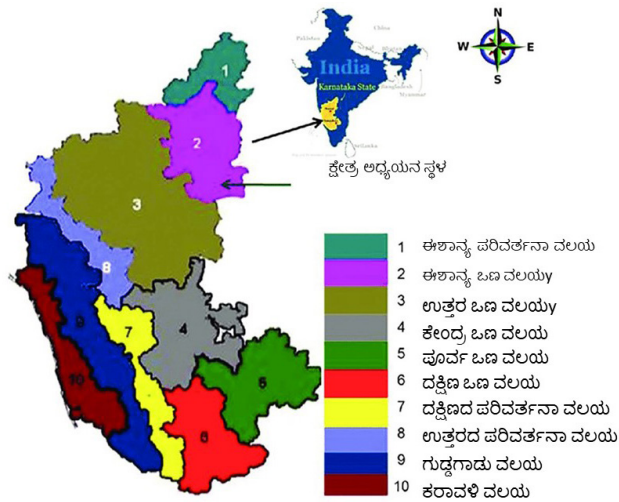
ವರ್ಗೀಕರಣ	1995-96	2000-01	2005-06	2010-11	2015-16
II. ಹಿಡುವಳಿಗಳ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ (*000 ಹೆಕ್ಟೇರ್)					
ಅತಿ ಸಣ್ಣ	1248	1492	1651	1851	2080
ಸಣ್ಣ	2480	2742	2876	3020	3107
ಅರೆ ಮಧ್ಯಮ	3298	3429	3468	3393	3188
ಮಧ್ಯಮ	3490	3317	3206	2904	2569
ದೊಡ್ಡ	1593	1327	1184	994	861
ಒಟ್ಟು	12109	12307	12385	12161	11805
III. ಸರಾಸರಿ ಹಿಡುವಳಿ ಗಾತ್ರ (ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಗಳಲ್ಲಿ)					
ಅತಿ ಸಣ್ಣ	0.48	0.46	0.45	0.48	0.44
ಸಣ್ಣ	1.45	1.44	1.43	1.41	1.40
ಅರೆ ಮಧ್ಯಮ	2.74	2.72	2.71	2.68	2.67
ಮಧ್ಯಮ	5.88	5.83	5.78	5.69	5.69
ದೊಡ್ಡ	15.02	14.74	14.99	14.71	15.45
ಒಟ್ಟು	1.95	1.74	1.63	1.55	1.36

ಮೂಲ : 2015-16 ಕೃಷಿ ಗಣತಿ ವರದಿ, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ.

7.6 ಬೆಳೆ ಪದ್ಧತಿ

ಕೇಂದ್ರ ಯೋಜನಾ ಆಯೋಗದ ಕೃಷಿ ಹವಾಮಾನಿಕ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಕಾರ, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು X ನೇ ವಲಯ (ದಕ್ಷಿಣ ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಗುಡ್ಡಗಾಡು ಪ್ರದೇಶ) ಮತ್ತು XII ನೇ ವಲಯದಲ್ಲಿ (ಪಶ್ಚಿಮ ಕರಾವಳಿ ಬಯಲು ಮತ್ತು ಘಟ್ಟ ಪ್ರದೇಶ) ವಲಯಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಮಳೆ ಹಂಚಿಕೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಮಾಣ, ಮಣ್ಣಿನ ಗುಣ, ಸಮುದ್ರ ಮಟ್ಟದಿಂದ ಎತ್ತರ ಮತ್ತು ಪ್ರಮುಖ ಬೆಳೆಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನು 10 ಕೃಷಿ-ಹವಾಮಾನಿಕ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ರೇಖಾಚಿತ್ರ 7.2 : ಕರ್ನಾಟಕದ ಹತ್ತು ಕೃಷಿ-ಹವಾಮಾನಿಕ ವಲಯಗಳು

ಈ ವಿವಿಧ ಕೃಷಿ-ಹವಾಮಾನಿಕ ಲಕ್ಷಣಗಳ ಕಾರಣದಿಂದ, ಬಹುತೇಕ ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಏಕದಳ ಧಾನ್ಯಗಳು, ದ್ವಿದಳ ಧಾನ್ಯಗಳು, ಎಣ್ಣೆ ಕಾಳುಗಳು ಹಾಗೂ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯದ ವಿವಿಧ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ರೈತರು ಪರಿವರ್ತನಾಶೀಲರಾಗಿದ್ದು, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನುಸಾರ ಬೆಳೆ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಕೃಷಿ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು 3 ಹಂಗಾಮುಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ, ಅವುಗಳೆಂದರೆ - ಮುಂಗಾರು (75.58 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟಾರ್), ಹಿಂಗಾರು (26.34 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟಾರ್) ಮತ್ತು ಬೇಸಿಗೆ (5.21 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟಾರ್) ಸುಮಾರು 107.13 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟಾರ್ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಒಟ್ಟು ಕೃಷಿ ಬೆಳೆಗಳ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದಲ್ಲಿ ಏಕದಳ ಧಾನ್ಯಗಳು, ದ್ವಿದಳ ಧಾನ್ಯಗಳು, ಎಣ್ಣೆಕಾಳುಗಳು, ಹತ್ತಿ, ಕಬ್ಬು ಮತ್ತು ತಂಬಾಕು ಬೆಳೆಗಳ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಶೇಕಡ 45, ಶೇಕಡ 30, ಶೇಕಡ 11, ಶೇಕಡ 6, ಶೇಕಡ 7 ಮತ್ತು ಶೇಕಡ 1ರಷ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಇತ್ತೀಚಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ, ಮುಸುಕಿನ ಜೋಳ, ಅಕ್ಕಿ, ತೊಗರಿ, ಕಡಲೆ, ಶೇಂಗಾ, ಸೋಯಾ ಅವರೆ, ಹತ್ತಿ, ಮತ್ತು ಕಬ್ಬು ಬೆಳೆಗಳ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದು, ಗೋಧಿ, ಅವರೆ, ಕುಸುಬೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಬೆಳೆಗಳ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದಲ್ಲಿ ಇಳಿಮುಖವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

7.7 ಕೃಷಿ ಪರಿಕರಗಳ ವಿತರಣೆ

7.7.1 ರಸಗೊಬ್ಬರಗಳ ವಿತರಣೆ

2021ನೇ ಸಾಲಿನ ಮುಂಗಾರು ಹಂಗಾಮಿಗೆ ವಿವಿಧ ರಸಗೊಬ್ಬರಗಳ ಬೇಡಿಕೆಯ ಅಂದಾಜನ್ನು ಆಧಾರಿಸಿ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ 26.73 ಲಕ್ಷ ಟನ್‌ನಷ್ಟು ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ, ಡಿ.ಎ.ಪಿ-4.44 ಲಕ್ಷ ಟನ್, ಎಂ.ಒ.ಪಿ-2.00 ಲಕ್ಷ ಟನ್, ಎನ್.ಪಿ.ಕೆ-10.03 ಲಕ್ಷ ಟನ್, ಯೂರಿಯಾ-10.00 ಲಕ್ಷ ಟನ್ ಮತ್ತು ಸಿಂಗಲ್ ಸೂಪರ್ ಫಾಸ್ಫೇಟ್-0.26 ಲಕ್ಷ ಟನ್ (ಇತರೆ ಮಾನೋ ಅಮೋನಿಯಂ ಫಾಸ್ಫೇಟ್, ಪೊಟಾಷಿಯಂ ಸೈನೇಟ್, ಅಮೋನಿಯಂ ಸಲ್ಫೇಟ್, ಅಮೋನಿಯಂ ಕ್ಲೋರೈಡ್, ಕ್ಯಾಲ್ಸಿಯಂ ಅಮೋನಿಯಂ ನೈಟ್ರೇಟ್, ರಾಕ್ ಫಾಸ್ಫೇಟ್ ಇತ್ಯಾದಿ). 2021ರ ಮುಂಗಾರು ಹಂಗಾಮಿನ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಒಟ್ಟು 24.49 ಲಕ್ಷ ಟನ್‌ಗಳ ರಸಗೊಬ್ಬರ ಸರಬರಾಜಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಡಿ.ಎ.ಪಿ-3.32 ಲಕ್ಷ ಟನ್, ಎಂ.ಒ.ಪಿ-1.04 ಲಕ್ಷ ಟನ್, ಎನ್.ಪಿ.ಕೆ-10.40 ಲಕ್ಷ ಟನ್, ಯೂರಿಯಾ-9.32 ಲಕ್ಷ ಟನ್, ಎಸ್ ಎಸ್ ಪಿ ಮತ್ತು ಇತರೆ-0.39 ಲಕ್ಷ ಟನ್ ರಸಗೊಬ್ಬರಗಳು ಬಳಕೆಯಾಗಿರುತ್ತವೆ.

2021-22ನೇ ಹಿಂಗಾರು/ಬೇಸಿಗೆ ಹಂಗಾಮುಗಳಿಗೆ ವಿವಿಧ ರಸಗೊಬ್ಬರಗಳ ಬೇಡಿಕೆಯ ಅಂದಾಜನ್ನು ಆಧಾರಿಸಿ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ 17.30 ಲಕ್ಷ ಟನ್‌ನಷ್ಟು ಹಂಚಿಕೆ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ, ಡಿ.ಎ.ಪಿ-2.10 ಲಕ್ಷ ಟನ್, ಎಂ.ಒ.ಪಿ-1.17 ಲಕ್ಷ ಟನ್, ಎನ್.ಪಿ.ಕೆ-7.17 ಲಕ್ಷ ಟನ್, ಯೂರಿಯಾ-6.50 ಲಕ್ಷ ಟನ್ ಮತ್ತು ಸಿಂಗಲ್ ಸೂಪರ್ ಫಾಸ್ಫೇಟ್-0.36 ಲಕ್ಷ ಟನ್ (ಇತರೆ ಮಾನೋ ಅಮೋನಿಯಂ ಫಾಸ್ಫೇಟ್, ಪೊಟಾಷಿಯಂ ಸೈನೇಟ್, ಅಮೋನಿಯಂ ಸಲ್ಫೇಟ್, ಅಮೋನಿಯಂ ಕ್ಲೋರೈಡ್, ಕ್ಯಾಲ್ಸಿಯಂ ಅಮೋನಿಯಂ ನೈಟ್ರೇಟ್, ರಾಕ್ ಫಾಸ್ಫೇಟ್ ಇತ್ಯಾದಿ). 2021 ನವೆಂಬರ್ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ ರಾಜ್ಯವು 4.65 ಲಕ್ಷ ಟನ್ ವಿವಿಧ ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಡಿ.ಎ.ಪಿ-0.30 ಲಕ್ಷ ಟನ್, ಎಂ.ಒ.ಪಿ-0.13 ಲಕ್ಷ ಟನ್, ಎನ್.ಪಿ.ಕೆ-1.83 ಲಕ್ಷ ಟನ್, ಯೂರಿಯಾ-2.32 ಲಕ್ಷ ಟನ್, ಎಸ್ ಎಸ್ ಪಿ ಮತ್ತು ಇತರೆ-0.078 ಲಕ್ಷ ಟನ್ ರಸಗೊಬ್ಬರಗಳು ಬಳಕೆಯಾಗಿರುತ್ತವೆ. 2017-18 ರಿಂದ 2021 ರ ನವೆಂಬರ್ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾದ ಸಾರಜನಕ, ರಂಜಕ ಮತ್ತು ಫೋಸ್ಫಾಟ್ (ಎನ್‌ಪಿಕೆ) ರಸಗೊಬ್ಬರಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 7.5 ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ: 7.5: ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾದ ಸಾರಜನಕ (ಎನ್), ರಂಜಕ (ಪಿ) ಮತ್ತು ಫೋಸ್ಫಾಟ್ (ಕೆ) (ಪ್ರಮಾಣ: ಟನ್‌ಗಳಲ್ಲಿ)

ವರ್ಷಗಳು	ಸಾರಜನಕ (ಎನ್)	ರಂಜಕ (ಪಿ)	ಫೋಸ್ಫಾಟ್ (ಕೆ)	ಒಟ್ಟು (ಎನ್+ಪಿ+ಕೆ)
2017-18	878217	459306	257777	1595300
2018-19	936448	536280	307056	1779784
2019-20	1045699	555220	288032	1888951
2020-21	1179561	688203	355432	2223197
(ನವೆಂಬರ್-2021ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ)	929775	502674	258181	1690630

ಮೂಲ: <https://ifms.dbtfert.nic.in/portal/iFMSportal>

2021ರ ಮುಂಗಾರು ಹಂಗಾಮಿನ ರಸಗೊಬ್ಬರ ಕಾಪು ದಾಸ್ತಾನು

ಮುಂಗಾರು ಹಂಗಾಮಿನ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ, ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ರಸಗೊಬ್ಬರ ಕೊರತೆಯನ್ನು ನೀಗಿಸಲು, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ರಸಗೊಬ್ಬರಗಳ ಕಾಪು ದಾಸ್ತಾನು ಮಾಡಲು ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿತು. ಅದರನ್ವಯ 2021ರ ಮುಂಗಾರು ಹಂಗಾಮಿನಲ್ಲಿ ಕಾಪು ದಾಸ್ತಾನು ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಲಾಗಿದೆ. ಬೇಸಿಗೆ ಹಾಗೂ ಪೂರ್ವ ಮುಂಗಾರು ಹಂಗಾಮಿನಲ್ಲಿಯೇ ಮುಂಗಾರು 2021ರ ಹಂಗಾಮಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ವಿವಿಧ ರಸಗೊಬ್ಬರಗಳನ್ನು ಕಾಪು ದಾಸ್ತಾನು ಮಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಮತ್ತು ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ದಾಸ್ತಾನು ಮಾಡುವಂತೆ ಸಹಕಾರ ಮಹಾಮಂಡಳ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಬೀಜ ನಿಗಮ ನಿಯಮಿತಕ್ಕೆ ಸೂಚಿಸಲಾಯಿತು. ದಿನಾಂಕ: 29-11-2021ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಸಹಕಾರ ಮಹಾಮಂಡಳ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಬೀಜ ನಿಗಮ ನಿಯಮಿತದಲ್ಲಿ 2,653 ಟನ್ ಡಿ.ಎ.ಪಿ., 309 ಟನ್ ಎಂ.ಬಿ.ಪಿ., 7,528 ಟನ್ ಕಾಂಪ್ಲೆಕ್ಸ್, 16,895.00 ಟನ್ ಯೂರಿಯಾ ಒಟ್ಟಾರೆ 27,385 ಟನ್ ರಸಗೊಬ್ಬರಗಳು ದಾಸ್ತಾನು ಇತ್ತು. ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ರಸಗೊಬ್ಬರಗಳನ್ನು ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬೇಡಿಕೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ, ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಸರಬರಾಜು ಮಾಡಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಯಿತು ಹಾಗೂ ರಸಗೊಬ್ಬರ ಅಗತ್ಯತೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ತೊಂದರೆ ಕಂಡು ಬಂದಿರುವುದಿಲ್ಲ.

7.7.2 ಬೀಜ ವಿತರಣೆ

ಎ) ಬೀಜೋತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ವಿತರಣೆ

ಬೀಜ ಬದಲಿಕೆ ಮಾನದಂಡಗಳ ಪ್ರಕಾರ, 2021-22ನೇ ಸಾಲಿಗೆ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿರುವ ಕೃಷಿ ಬೆಳೆಗಳ ಬೀಜ ಬದಲಿಕೆ ಪ್ರಮಾಣ (Seed replacement Ratio): (1) ಏಕದಳ ಧಾನ್ಯ - ಶೇಕಡ 33ರಿಂದ ಶೇಕಡ 40, (2) ದ್ವಿದಳ ಧಾನ್ಯ - ಶೇಕಡ 33ರಿಂದ ಶೇಕಡ 50, (3) ಎಣ್ಣೆಕಾಳು - ಶೇಕಡ 33ರಿಂದ ಶೇಕಡ 89, (4) ಹತ್ತಿ - ಶೇಕಡ 33 ಮತ್ತು (5) ಸಂಕರ ತಳಿ ಶೇಕಡ 100.

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 2017-18ರಿಂದ 2020-21ರವರೆವಿಗೆ ಉತ್ಪಾದಿಸಿದ ಹಾಗೂ ವಿತರಿಸಿದ ವಿವಿಧ ಬೆಳೆಗಳ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಬೀಜಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 7.6ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ:

ಕೋಷ್ಟಕ 7.6 : ಗುಣಮಟ್ಟದ ಬೀಜಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆ ಹಾಗೂ ವಿತರಣೆ (ಪ್ರಮಾಣ - ಕ್ವಿಂಟಾಲುಗಳಲ್ಲಿ)					
ವಿವರ	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21	2021-22 (ಗುರಿ)
ಉತ್ಪಾದನೆ	11,15,006	1160643	1961708	1647935	1656824
ವಿತರಣೆ	1306233	1247156	1336412	1367832	1475773

ಬಿ) 2021-22 ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರೈತರಿಗೆ ರಿಯಾಯಿತಿ ದರದಲ್ಲಿ ಬೀಜ ವಿತರಣೆ

2021ರ ಮುಂಗಾರು ಹಂಗಾಮಿನಲ್ಲಿ, ಭತ್ತ, ರಾಗಿ, ಜೋಳ, ಮೆಕ್ಕೆಜೋಳ, ಸಜ್ಜೆ, ನವಣೆ, ಗೋಧಿ, ಅಲಸಂದೆ, ಹೆಸರು, ಉದ್ದು, ತೊಗರಿ, ಕಡಲೆ, ನೆಲಗಡಲೆ, ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ ಮತ್ತು ಸೋಯಾ ಅವರೆ ಬೆಳೆಗಳ ಬಿತ್ತನೆ ಬೀಜಗಳನ್ನು ರೈತರಿಗೆ ರಿಯಾಯಿತಿ ದರದಲ್ಲಿ ವಿತರಣೆ ಮಾಡಲು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿತ್ತು. 2021ರ ಮುಂಗಾರು ಹಂಗಾಮಿನಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 4.12 ಲಕ್ಷ ಕ್ವಿಂಟಾಲ್ ಬೀಜ ವಿತರಣೆ ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದು, 92.27 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳ ಸಹಾಯಧನ ಬಳಕೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯಿಂದ ಒಟ್ಟು 9.66 ಲಕ್ಷ ಫಲಾನುಭವಿ ರೈತರಿಗೆ ಉಪಯೋಗವಾಗಿರುತ್ತದೆ. 2021-22ರ ಹಿಂಗಾರು/ಬೇಸಿಗೆ ಹಂಗಾಮಿನಲ್ಲಿ 2.53 ಲಕ್ಷ ಕ್ವಿಂಟಾಲ್ ಬೀಜ ವಿತರಣೆ ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದು 68.72 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳ ಸಹಾಯಧನ ಬಳಕೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೂ ಈ ಯೋಜನೆಯಿಂದ ಒಟ್ಟು 3.81 ಲಕ್ಷ ಫಲಾನುಭವಿ ರೈತರಿಗೆ ಉಪಯೋಗವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಬಿತ್ತನೆ ಬೀಜ ವಿತರಣೆ ಕಾರ್ಯ ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ 4.59 ಲಕ್ಷ ರೈತರು ಪ್ರಯೋಜನೆ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ.

7.7.3 ಸಸ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ

ಪ್ರಸ್ತುತ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ, ಮೆಕ್ಕೆ ಜೋಳ ಬೆಳೆಯಲ್ಲಿ ಫಾಲ್ ಆರ್ಮಿ ಹುಳ ಬಾಧೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಲಾಯಿತು. ರಾಜ್ಯ ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಮತ್ತು ಇಲಾಖೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ತೀವ್ರ ಸಮೀಕ್ಷೆ ನಡೆಸಿ, ಕೀಟಗಳನ್ನು ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸಲಹೆ ನೀಡಿದರು. ಫಾಲ್ ಆರ್ಮಿ ಹುಳುವಿನ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ರಿಯಾಯಿತಿ ದರದಲ್ಲಿ ರೈತರಿಗೆ ಕೀಟನಾಶಕಗಳನ್ನು ಸಹ ವಿತರಿಸಲಾಯಿತು. ಸಸ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಯೋಜನೆ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ನಿಧಿಗಳ ಹಂಚಿಕೆ, ಬಿಡುಗಡೆ ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 7.7 ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 7.7: ಸಸ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಯೋಜನೆಯ ವೆಚ್ಚದ ವಿವರಗಳು (ರೂ.ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)					
	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21	2021-22 * (ನವೆಂಬರ್ 2021 ರವರೆಗೆ)
ಅನುದಾನ ಬಿಡುಗಡೆ	981.0	981.0	3911.00	700.00	281.50
ವೆಚ್ಚ	937.32	962.0	3860.61	692.05	241.35

7.8 ಕೃಷಿ ಉಪಕರಣಗಳು

7.8.1 ಕೃಷಿ ಯಾಂತ್ರೀಕರಣ

ಕೃಷಿ ಯಾಂತ್ರೀಕರಣ ಯೋಜನೆಯಡಿ, ಸಾಮಾನ್ಯ ಪ್ರವರ್ಗದ ರೈತರಿಗೆ ಶೇಕಡ 50ರಷ್ಟು ಹಾಗೂ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪಂಗಡದ ರೈತರಿಗೆ ಶೇಕಡ 90ರಷ್ಟು ರಿಯಾಯಿತಿಯನ್ನು ವಾರ್ಷಿಕ ಗರಿಷ್ಠ ಮಿತಿ 1.00 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳ ಸಹಾಯಧನವನ್ನು ವಿವಿಧ ಕೃಷಿ ಯಂತ್ರಗಳಿಗೆ ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಸಣ್ಣ ಟ್ರಾಕ್ಟರ್‌ಗಳ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ (45 ಪಿ.ಟಿ.ಒ. ಹೆಚ್.ಪಿ.ವರಗೆ) ಸಾಮಾನ್ಯ ಪ್ರವರ್ಗದ ರೈತರಿಗೆ ರೂ. 0.75 ಲಕ್ಷಗಳ ಸಹಾಯಧನ ಹಾಗೂ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪಂಗಡದ ರೈತರಿಗೆ ಶೇಕಡ 90ರಷ್ಟು ವಾರ್ಷಿಕ ಗರಿಷ್ಠ ಮಿತಿ ರೂ. 3.00 ಲಕ್ಷಗಳ ಸಹಾಯಧನ ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ರಾಜ್ಯ ಕೃಷಿ ಯಾಂತ್ರೀಕರಣ ಯೋಜನೆ ಅಡಿ ಒದಗಿಸಿದ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಸಹಾಯಧನ ಒದಗಿಸಲು ಕೃಷಿ ಯಾಂತ್ರೀಕರಣ ಕುರಿತು ಉಪ-ಅಭಿಯಾನದ ಕೇಂದ್ರ ಪ್ರಾಯೋಜಿತ ಯೋಜನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸರಿಹೊಂದುವ/ಟಾಪ್-ಅಪ್ ಅನುದಾನಗಳಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. 2019-20ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಯಾಂತ್ರೀಕರಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಡಿ ಭರಿಸಿದ ವೆಚ್ಚ 39819.32 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳು ಮತ್ತು 2020-21ನೇ ಸಾಲಿಗೆ 46504.78 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳು.

7.8.1.1 ಕೃಷಿ ಯಾಂತ್ರೀಕರಣ ಉಪ-ಅಭಿಯಾನ ಯೋಜನೆ (ಎಸ್‌ಎಮ್‌ಎಎಮ್)

2.5 ಕಿ.ವ್ಯಾ/ಹೆಕ್ಟಾರ್‌ವರೆಗಿನ ಕೃಷಿಯೋಗ್ಯ ಘಟಕ ವಿಸ್ತೀರ್ಣಕ್ಕೆ ಕೃಷಿ ಯಾಂತ್ರೀಕರಣದ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ವಿದ್ಯುತ್‌ನ ಅನುಪಾತ ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. 2020-21ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಈ ಯೋಜನೆ ಅಡಿ ಒಳಗೊಂಡ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ 17753 ಮತ್ತು ಮಾಡಿದ ವೆಚ್ಚ 5024.82 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳು.

ಎ) ಕೃಷಿ ಯಂತ್ರಧಾರೆ - ಕೃಷಿ ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳ ವ್ಯಾಪಾರ ಸೌಲಭ್ಯ ಬಾಡಿಗೆ ಆಧಾರಿತ ಸೇವಾ ಕೇಂದ್ರಗಳು

2014-15ನೇ ಸಾಲಿನಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಒಟ್ಟು 696 ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು 28734.52 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳ ಅನುದಾನದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿಗೆ 3533.30 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳ ಅನುದಾನವನ್ನು (ರಾಜ್ಯ - 3000.00 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳು ಮತ್ತು ಆರ್.ಕೆ.ವಿ.ವೈ. - 533.30 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳು) ಒದಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದ್ದು, ಈ ಪೈಕಿ 1933.30 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳು (ರಾಜ್ಯ - 1400.00 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳು ಮತ್ತು ಆರ್.ಕೆ.ವಿ.ವೈ. - 533.30 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳು) ಅನುದಾನ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿರುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಒಟ್ಟು 25.12 ಲಕ್ಷ ಜನ ರೈತರು ಇದರ ಸದುಪಯೋಗ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ.

ಬಿ) ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಸಂಸ್ಕರಣೆ

ಈ ಯೋಜನೆ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ, ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಮತ್ತು ಟಾರ್ಪಾಲಿನ್‌ಗಳ ವಿತರಣೆಗೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಲಾಗುವುದು. ಎಸ್‌ಸಿಪಿ ಮತ್ತು ಟಿಎಸ್‌ಪಿ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ, ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಘಟಗಳನ್ನು ಎಸ್‌ಸಿ/ಎಸ್‌ಟಿ ರೈತ ಗುಂಪುಗಳು, ಮಹಿಳಾ ಸ್ವ-ಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ರೈತರಿಗೆ ಶಕಡ 90ರಷ್ಟು ಅಥವಾ ಗರಿಷ್ಠ 1.00 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳ ನೆರವಿನೊಂದಿಗೆ ಒದಗಿಸಲಾಗುವುದು. ಐದು-ಪದರಗಳ 250 ಜಿಎಸ್‌ಎಂ-ಹೆಚ್‌ಡಿಪಿಇ ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣದ ಟಾರ್ಪಾಲಿನ್ ಅನ್ನು ವಿವಿಧ ಗಾತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 50ರ ಸಬ್ಸಿಡಿ ದರದಲ್ಲಿ ರೈತರಿಗೆ ಲಭ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಲಾಗುವುದು. ಎಸ್‌ಸಿಪಿ ಮತ್ತು ಟಿಎಸ್‌ಪಿ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ, ಟಾರ್ಪಾಲಿನ್‌ಗಳನ್ನು ಎಸ್‌ಸಿ./ಎಸ್‌ಟಿ ರೈತರಿಗೆ ಶೇಕ 90ರಷ್ಟು ನೆರವಿನೊಂದಿಗೆ ವಿತರಿಸಲಾಗಿದೆ.

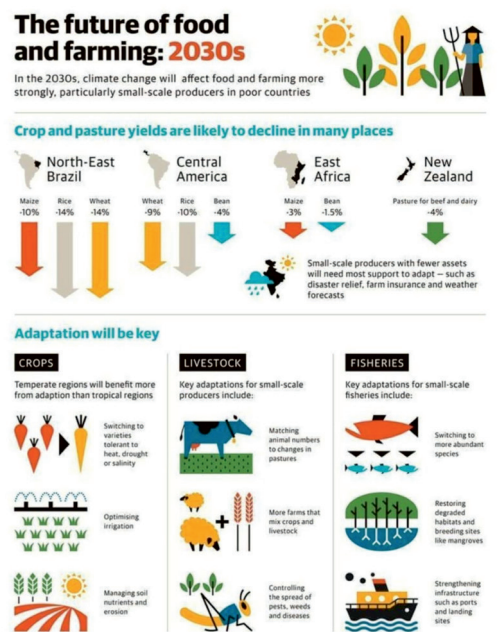
ಕೋಷ್ಟಕ 7.8: ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಸಾಧಿಸಿದ ಪ್ರಗತಿ (ನವೆಂಬರ್ 2021 ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ)
(ಭೌತಿಕ: ಸಂಖ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ, ಆರ್ಥಿಕ: ರೂ. ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)

ಯೋಜನೆ	ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ	ಅನುದಾನ ಬಿಡುಗಡೆ	ಪ್ರಗತಿ	
			ಭೌತಿಕ (ಸಂಖ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ)	ಹಣಕಾಸು (ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ)
ಕೃಷಿ ಸಂಸ್ಕರಣೆ - ರಾಜ್ಯ	2500.00	1407.74	39898	525.04
ಕೃಷಿ ಸಂಸ್ಕರಣೆ - ಆರ್.ಕೆ.ವಿ.ವೈ	1502.18	1215.00	48186	518.74

7.9 ಹವಾಮಾನ-ಚೇತರಿಕೆ ಕೃಷಿ (ಸಿಆರ್‌ಎ)

ಈ ಯೋಜನೆಯು ದೀರ್ಘಾವಧಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಮೀನುಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಬದಲಾಗುವ ಹವಾಮಾನ ವೈಪರೀತ್ಯಗಳ ಅಡಿ ಕೃಷಿ ಆದಾಯವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು, ಬೆಳೆ ಮತ್ತು ಜಾನುವಾರು ಉತ್ಪಾದನಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ಪ್ರಸ್ತುತ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಸುಸ್ಥಿರತೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಒಂದು ವಿಧಾನವಾಗಿದ್ದು, ಇದನ್ನು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ರೇಖಾಚಿತ್ರ 7.3 : ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ-2030ರ ಭವಿಷ್ಯ

7.9.1 ಎಸಿಡಿಜಿ-2030 ದೃಷ್ಟಿಕೋನದ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಎದುರಿಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಸವಾಲುಗಳು

☐ ಬರ ಮತ್ತು ರೈತರ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ	☐ ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ತುಂಡು ಭೂಮಿ ಭೂ ಹಿಡುವಳಿಗಳು
☐ ಯಾಂತ್ರೀಕರಣದ ಕೊರತೆ	☐ ಅಸಮರ್ಪಕ ಸಾರಿಗೆ
☐ ಕೃಷಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ	☐ ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ
☐ ಅಸಮರ್ಪಕ ದಾಸ್ತಾನು ಸೌಲಭ್ಯಗಳು	☐ ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯ ನಿರಂತರ ಪರಿಣಾಮ

7.10 ಕರ್ನಾಟಕ ಕೃಷಿ ವಲಯ ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಮುಖ ನಿರ್ಬಂಧಗಳು

- ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಮಳೆಯಾಶ್ರಿತ ಕೃಷಿ
- ಭೂ ಹಿಡುವಳಿಗಳ ಉಪ-ವಿಭಾಗ ಮತ್ತು ತುಂಡು ಭೂಮಿ ಕೃಷಿ
- ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಅಸಮರ್ಪಕ ಮತ್ತು ವಿವೇಚನೆಯಿಲ್ಲದ ಬಳಕೆ
- ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹೂಡಿಕೆಯ ಕನಿಷ್ಠ ಮಟ್ಟ
- ಹೊಸ ಇಳುವರಿ ವೈವಿಧ್ಯತೆಗಳ ಇಳುವರಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಬಳಕೆಯಿಂದ ಫಲವತ್ತತೆ ನಾಶ
- ತಾಂತ್ರಿಕ ಮತ್ತು ವಿಸ್ತರಣಾ ನಿರ್ಬಂಧಗಳು
- ಪರಿಸರದ ಅವನತಿ ಮತ್ತು ಕುಂದಿದ ಮಣ್ಣಿನ ಫಲವತ್ತತೆ
- ಜಲ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಬರಿದು ಮಾಡುವಿಕೆ
- ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚ
- ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಲಭ್ಯತೆಯು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿರುವುದು
- ಅಸಮರ್ಪಕ ಸುಗ್ಗಿ ನಂತರದ ಮೌಲ್ಯ ಹೆಚ್ಚಳ
- ಅಸಮರ್ಪಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು (ಹಾಳಾಗುವ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಸೂಕ್ತ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮತ್ತು ಸಾರಿಗೆ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು, ದಾಸ್ತಾನುಗಾರಗಳು, ಶೀತಲ ಮತ್ತು ಶುಷ್ಕ ಸಂಗ್ರಹಣಾ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಕೊರತೆ)
- ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ರೈತರ ಆಸಕ್ತಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿರುವುದು

7.11 ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಗಳು - ಕೇಂದ್ರ ಪ್ರಾಯೋಜಿತ ಯೋಜನೆಗಳು

7.11.1 ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಹಾರ ಭದ್ರತಾ ಅಭಿಯಾನ (ಎನ್‌ಎಫ್‌ಎಸ್‌ಎಮ್)

ಎನ್‌ಎಫ್‌ಎಸ್‌ಎಂ-ಅಕ್ಕಿ, ಎನ್‌ಎಫ್‌ಎಸ್‌ಎಂ-ದ್ವಿದಳ ಧಾನ್ಯಗಳು, ಎನ್‌ಎಫ್‌ಎಸ್‌ಎಂ-ಉರುಟು ಏಕದಳ ಧಾನ್ಯಗಳು, ಎನ್‌ಎಫ್‌ಎಸ್‌ಎಂ-ಪೌಷ್ಟಿಕ-ಏಕದಳ ಧಾನ್ಯಗಳು, ಎನ್‌ಎಫ್‌ಎಸ್‌ಎಂ-ಎಣ್ಣೆಕಾಳುಗಳು ಮತ್ತು ಎನ್‌ಎಫ್‌ಎಸ್‌ಎಂ-ವಾಣಿಜ್ಯ ಬೆಳೆಗಳ (ಕಬ್ಬು ಮತ್ತು ಹತ್ತಿ) ಜೊತೆಗೆ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ, ಭತ್ತದ ಬೆಳೆಯ ನಂತರ ಉಳಿದ ಲಭ್ಯ ತೇವಾಂಶವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ಎಣ್ಣೆಕಾಳುಗಳು ಮತ್ತು ದ್ವಿದಳಧಾನ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು, ಉದ್ದೇಶಿತ ಭತ್ತದ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಎಣ್ಣೆಕಾಳು ಬೆಳೆ ಯೋಜನೆ (TRFA-oilseed) ಹಾಗೂ ದ್ವಿದಳಧಾನ್ಯಗಳ ಬೆಳೆ (TRFA-Pulses) ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

**ಕೋಷ್ಟಕ 7.9 : 2021-22 ನೇ ಸಾಲಿನ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಹಾರ ಭದ್ರತಾ ಅಭಿಯಾನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮತ್ತು ಸಾಧಿಸಿದ ಪ್ರಗತಿವಿವರಗಳು
(ಕೇಂದ್ರ:ರಾಜ್ಯ - 60:40) (ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ)**

ಕ್ರ. ಸಂ.	ಎನ್.ಎಫ್.ಎಸ್.ಎಂ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ	ವಾರ್ಷಿಕ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆ ಪ್ರಕಾರ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾದ ಆಯವ್ಯಯ	ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದ ಅನುದಾನಗಳು	ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದ ಅನುದಾನಗಳು	ಲಭ್ಯವಿರುವ ಒಟ್ಟು ಅನುದಾನಗಳು	ನವೆಂಬರ್ 2021ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗಿನ ವೆಚ್ಚ
1	ಅಕ್ಕಿ	227.550	55.660	37.108	92.768	84.588
2	ದ್ವಿದಳಧಾನ್ಯ	11408.621	1684.800	1123.200	2808.000	2174.053
3	ಉರಟು ಧಾನ್ಯ	516.918	147.121	98.080	245.201	231.915
4	ಪೌಷ್ಟಿಕ ಏಕದಳ ಧಾನ್ಯ	7171.436	2263.967	1509.310	3773.277	2877.856
5	ಹತ್ತಿ	145.000	40.936	27.291	68.227	53.429
6	ಕಬ್ಬು	53.000	24.218	16.145	40.363	27.878
7	ಎಣ್ಣೆಕಾಳು	1147.210	444.999	80.300	525.299	424.216
8	ಭತ್ತದ ನಂತರದ ಎಣ್ಣೆಕಾಳು ಬೆಳೆ (TRFA-Oil Seeds)	283.328	0.000	0.000	0.000	0.0
9	ಭತ್ತದ ನಂತರದ ದ್ವಿದಳ ಧಾನ್ಯಗಳ ಬೆಳೆ (TRFA-Pulses)	767.000	133.322	88.881	222.203	104.057
	ಒಟ್ಟು	21720.063	4795.023	2980.315	7775.338	5977.992

7.11.2 ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ (ಆರ್.ಕೆ.ವಿ.ವೈ-ರಫಾರ್)

ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆಯು, ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಸಂಬಂಧಿತ ವಲಯಗಳ ಆರ್ಕೆವಿವೈ ಯೋಜನೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ನೋಡಲ್ ಇಲಾಖೆಯಾಗಿದೆ. 2020-21ನೇ ಸಾಲಿಗಾಗಿ, 334.421 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕಾಗಿ ನಿಧಿಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಾಗಿತ್ತು.

2021-22ನೇ ಅವಧಿಗಾಗಿ, 361.2327 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳ ಮೊತ್ತವನ್ನು (ಸಾಮಾನ್ಯ ಆರ್ಕೆವಿವೈ 354.23 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳು + ಉಪ-ಯೋಜನೆಗಳು 7.00027 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳು) ಕೆಳಗೆ ನಮೂದಿಸಿದಂತೆ ಆರ್ಕೆವಿವೈನ ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕಾಗಿ ಮಂಜೂರು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. 23ನೇ ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಮಂಜೂರಾತಿ ಸಮಿತಿಯು, 206.28 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳ ಮೌಲ್ಯದ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡಿರುವುದಲ್ಲದೆ, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಸಹಮತಿಯೊಂದಿಗೆ, ಅನುಮೋದಿತ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಗೆ ಸೇರಿಸಲಾಗುವುದು.

ಕೋಷ್ಟಕ 7.10 : 2021-22ನೇ ಸಾಲಿಗಾಗಿ (ನವೆಂಬರ್, 2021ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ) ಇಲಾಖಾವಾರು/ಸಂಸ್ಥೆವಾರು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಹಂಚಿಕೆಯ ಬಿಡುಗಡೆ ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚದ ವಿವರ - ನಿಯತ ಆರ್ಕೆವಿವೈ (ರೂ. ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ)

ಕ್ರ.ಸಂ	ಇಲಾಖೆ/ಸಂಸ್ಥೆ	ಅನುಮೋದಿತ ನಿಧಿಗಳು	ಬಿಡುಗಡೆ	ಸಾಧಿಸಿದ ಪ್ರಗತಿ
1	ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆ	73.77	35.273	1.27
2	ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆ	68.40	21.17	1.00
3	ರೇಷ್ಮೆ ಇಲಾಖೆ	5.74	3.887	2.73

ಕೋಷ್ಟಕ 7.10 : 2021-22ನೇ ಸಾಲಿಗಾಗಿ (ನವೆಂಬರ್, 2021ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ) ಇಲಾಖಾವಾರು/ಸಂಸ್ಥೆವಾರು ಪರಿಷ್ಕಾರ ಹಂಚಿಕೆಯ ಬಿಡುಗಡೆ ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚದ ವಿವರ - ನಿಯತ ಆರ್ಕಿವಿವೆ (ರೂ. ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ)

ಕ್ರ.ಸಂ	ಇಲಾಖೆ/ಸಂಸ್ಥೆ	ಅನುಮೋದಿತ ನಿಧಿಗಳು	ಬಿಡುಗಡೆ	ಸಾಧಿಸಿದ ಪ್ರಗತಿ
4	ಜಲಾನಯನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆ	21.05	6.51	0.37
5	ಸಹಕಾರ ಇಲಾಖೆ	4.75	1.858	1.858
6	ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಬೆಂಗಳೂರು	2.93	1.603	1.603
7	ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಧಾರವಾಡ	1.98	1.322	1.322
8	ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ರಾಯಚೂರು	9.14	5.724	5.724
9	ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಿಕೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ	4.34	1.963	1.963
10	ತೋಟಗಾರಿಕೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಬಾಗಲಕೋಟೆ	2.51	1.11	1.11
11	ಐ.ಐ.ಹೆಚ್.ಆರ್. ಬೆಂಗಳೂರು.	5.78	5.386	5.386
12	ಗೇರು ಸಂಶೋಧನಾ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ (DCR), ಪುತ್ತೂರು	1.10	1.10	1.10
13	ಕರ್ನಾಟಕ ಗೇರು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಗಮ ನಿಯಮಿತ, ಮಂಗಳೂರು	4.79	1.874	1.874
	ಒಟ್ಟು	206.28	88.78	27.31

2021 ನವೆಂಬರ್ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು 63.0798 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಿರಲಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಮೊದಲನೇ ಕಂತಾಗಿ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದ್ದು, ಅದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು 42.0532 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳ ಮೊದಲನೇ ಕಂತಿನ ಅನುದಾನ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿರುವ 105.133 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳ ಮೊತ್ತದ ಪೈಕಿ, ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆಗಳಿಗಾಗಿ 27.31 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳನ್ನು ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿಗಾಗಿ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ಅನುಮೋದಿಸಿದ ಉಪ-ಯೋಜನೆಗಳ ವಿವರಗಳು ಈ ಕೆಳಕಂಡಂತಿವೆ:

ಕೋಷ್ಟಕ 7.11 : 2020-21ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಉಪ-ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಹಂಚಿಕೆಯಾದ ವಿವರ (ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ)

ಕ್ರಮ ಸಂಖ್ಯೆ	ಉಪ-ಯೋಜನೆಯ ಹೆಸರು	ಅನುಮೋದಿತ ನಿಧಿಗಳು
1	ಬೆಳೆ ವೈವಿಧ್ಯೀಕರಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (CDP)	4.00
2	ಸಮಸ್ಯಾತ್ಮಕ ಮಣ್ಣುಗಳ ಸುಧಾರಣೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (RPS)	0.4925
3	ಪಶು ಆರೋಗ್ಯ (Animal Health)	2.51
	ಒಟ್ಟು	7.0027

2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲು ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆಗೆ 73.77 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಮೀಸಲಿಟ್ಟಿದ್ದು, ವಿವರಗಳು ಈ ಕೆಳಕಂಡಂತಿವೆ:

ಕೋಷ್ಟಕ 7.12 : 2021-22ನೇ ಸಾಲಿಗಾಗಿ ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆಯು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಆರ್.ಕೆ.ವಿ.ವೈ. ಯೋಜನೆ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಹಂಚಿಕೆ, ಬಿಡುಗಡೆ ಹಾಗೂ ವೆಚ್ಚದ ವಿವರಗಳು (ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ)

ಕ್ರಮ ಸಂಖ್ಯೆ	ಯೋಜನೆಯ ಹೆಸರು	ಅನುಮೋದಿತ ನಿಧಿಗಳು	ಬಿಡುಗಡೆ	ಸಾಧಿಸಿದ ಪ್ರಗತಿ
1	ರೈತ ಸಂಪರ್ಕ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ಕೃಷಿ ವಿಸ್ತರಣೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಬಲವರ್ಧನೆ - ಪ್ರದರ್ಶನ, ದೃಶ್ಯ ನೆರವು ಮತ್ತು ದಸ್ತಾವೇಜೀಕರಣ ಘಟಕಾಂಶಗಳು	2.08	1.00	0.20
2	ಜಿಲ್ಲಾ ಕೃಷಿ ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರದ ಮೇಲ್ದರ್ಜೀಕರಣ, ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆ	2.12	2.12	0.00
3	ಜಿಲ್ಲಾ ಕೃಷಿ ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರದ ಮೇಲ್ದರ್ಜೀಕರಣ, ಕಾಗತಿ, ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆ	3.20	3.20	0.00
4	ಕೃಷಿ ಸಂಸ್ಕರಣೆ	15.00	15.00	0.00
5	ರೈತ ಸಿರಿ	10.00	10.00	0.00
6	ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆಯ ಡಿಜಿಟಲೀಕರಣ ಮತ್ತು ಐಸಿಟಿ ಉಪಕ್ರಮಗಳು	5.00	1.00	0.00
7	ರಾಜ್ಯದ ಕೃಷಿ ಭೂಮಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಗ್ರ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿ ಪ್ರತಿಕ್ರಮ ಮತ್ತು ಜನಪ್ರಿಯಗೊಳಿಸುವುದು	36.37	10.00	1.07
	ಒಟ್ಟು	73.77	42.32	1.27

7.11.3 ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸುಸ್ಥಿರ ಕೃಷಿ ಅಭಿಯಾನ (ಎನ್‌ಎಂಎಸ್‌ಎ-ಆರ್‌ಎಡಿ)

ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ನಡುವೆ 60:40 ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಿರಿಯೊಂದಿಗೆ 2014-15ನೇ ಸಾಲಿನ ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷದಿಂದ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. 1129.00 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳ ಮೊತ್ತದ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು 2021-22ನೇ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಸದರಿ ಯೋಜನೆ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅನುಮೋದಿಸಲಾಗಿದೆ. 4546 ಹೆಕ್ಟಾರ್ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸಂಸ್ಕರಿಸಲು ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲಾಯಿತು ಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ನವಂಬರ್-2021ರ ಕೊನೆಯವರೆಗೆ ಒಟ್ಟು 929.65 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳ ಲಭ್ಯ ಮೊತ್ತದ ಪೈಕಿ 418.87 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಬಳಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು 1336 ಹೆಕ್ಟಾರ್ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದ ಜಮೀನನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಎನ್‌ಎಂಎಸ್‌ಎ-ಆರ್‌ಎಡಿ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ 170.52 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಎಸ್‌ಸಿಪಿಗೆ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದು, 79.95 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು 217 ಹೆಕ್ಟಾರ್ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ, 77.99 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಟಿಎಸ್‌ಪಿ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದು, ಅದರಲ್ಲಿ 41.11 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು 121 ಹೆಕ್ಟಾರ್ ಜಮೀನನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

7.11.4 ಮಣ್ಣು ಆರೋಗ್ಯ ಅಭಿಯಾನ

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ, 86.81 ಲಕ್ಷ ಕೃಷಿ ಹಿಡುವಳಿಗಳು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿವೆ. ಪ್ರಸ್ತುತದಲ್ಲಿ, ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆಯು 30 ಮಣ್ಣು ಪರೀಕ್ಷಾ ಪ್ರಯೋಗಾಲಯಗಳು (29 ಸ್ಥಾನಿಕ ಮತ್ತು 1 ಸಂಚಾರಿ ಮಣ್ಣು ಪರೀಕ್ಷಾ ಪ್ರಯೋಗಾಲಯ) ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಮಣ್ಣು ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ರೈತರ ಅಗತ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುತ್ತಿವೆ. ಪ್ರತಿ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆ ಎಲ್ಲಾ ಕೃಷಿ ಹಿಡುವಳಿಗಳಿಗೆ ಮಣ್ಣು ಆರೋಗ್ಯ ಚೀಟಿಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸುಸ್ಥಿರ ಕೃಷಿ ಅಭಿಯಾನ ಯೋಜನೆಯ ಮಣ್ಣು ಆರೋಗ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಡಿ 281 ಗ್ರಾಮ ಮಟ್ಟದ ಮಣ್ಣು ಪರೀಕ್ಷಾ ಪ್ರಯೋಗಾಲಯಗಳನ್ನು ಆಯ್ದು ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯಧನ ಒದಗಿಸುವ ಮೂಲಕ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮಣ್ಣು ಆರೋಗ್ಯ ಅಭಿಯಾನದಡಿ 2020-21ನೇ ವರ್ಷಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸಿದ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 7.13ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ:

ಕೋಷ್ಟಕ 7.13 : ಮಣ್ಣು ಆರೋಗ್ಯ ಅಭಿಯಾನದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿನ ಪ್ರಗತಿ

ವರ್ಷ	ಉದ್ದೇಶ	ಹಂಚಿಕೆಯಾದ ಅನುದಾನಗಳು	ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ ಅನುದಾನಗಳು	ಭರಿಸಿದ ವೆಚ್ಚ (2021ನೇ ನವೆಂಬರ್ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ)
2020-21	146*	858.00	653.76	286.49

* ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣು ಪರೀಕ್ಷಾ ಪ್ರಯೋಗಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳು ಹೊರಗುತ್ತಿಗೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟ ನೌಕರರ ಸಂಖ್ಯೆ

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸುಸ್ಥಿರ ಕೃಷಿ ಅಭಿಯಾನದಡಿ ಮಣ್ಣು ಆರೋಗ್ಯ ಚೀಟಿ ಮತ್ತು ಮಣ್ಣು ಆರೋಗ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ (ಎನ್‌ಎಂಎಸ್‌ಎ-ಆರ್‌ಎಡಿ)

2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸುಸ್ಥಿರ ಕೃಷಿ ಅಭಿಯಾನ ಯೋಜನೆಯ ಮಣ್ಣು ಆರೋಗ್ಯ ಚೀಟಿ ಮತ್ತು ಮಣ್ಣು ಆರೋಗ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಯ ಸಮಸ್ಯಾತ್ಮಕ ಮಣ್ಣುಗಳ ಸುಧಾರಣೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಒಗ್ಗೂಡಿಸಿ, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ನೂತನ ಯೋಜನೆಯಾದ ಭೂಮಿ ಪೋಷಣ ಅಭಿಯಾನವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲು ಯೋಜಿಸಿದೆ. ಭೂಮಿ ಪೋಷಣ ಅಭಿಯಾನ ಯೋಜನೆಯ ಕರಡು ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ವಯ 5757.614 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳ ವಾರ್ಷಿಕ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ನೂತನ ಯೋಜನೆಗೆ ಅನುಮೋದನೆ ಪಡೆಯುವ ನೀರೀಕ್ಷೆ ಇದೆ. 2020-21ನೇ ಸಾಲಿನ ವೆಚ್ಚವಾಗದೆ ಉಳಿದ ಅನುದಾನದ ಮೊತ್ತವಾದ 163.60 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳನ್ನು, 2020-21ನೇ ಸಾಲಿನ ಅನುಮೋದಿತ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಕಾರ 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿನ ವೆಚ್ಚ ಭರಿಸಲು ಮರುಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಇದರ ಪ್ರಗತಿ ವಿವರವನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 7.13(ಎ)ನಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ-7.13(ಎ) : 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸುಸ್ಥಿರ ಕೃಷಿ ಅಭಿಯಾನ, ಮಣ್ಣು ಆರೋಗ್ಯ ಚೀಟಿ ಮತ್ತು ಮಣ್ಣು ಆರೋಗ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಪ್ರಗತಿ ವಿವರಗಳು (ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ)

ಕ್ರಮ ಸಂಖ್ಯೆ	ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ	ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿರುವ ನಿಧಿಗಳು	ಪ್ರಗತಿ
1.	ಮಣ್ಣು ಆರೋಗ್ಯ ಚೀಟಿ	8.60	8.14
2.	ಮಣ್ಣು ಆರೋಗ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ	155.00	73.81
	ಒಟ್ಟು	163.60	81.95

7.11.5 ಪರಂಪರಾಗತ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ (ಪಿಕಿವಿವೈ)

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸುಸ್ಥಿರ ಕೃಷಿ ಅಭಿಯಾನದಡಿ 'ಪರಂಪರಾಗತ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ (ಪಿಕಿವಿವೈ)'ಯನ್ನು 2015-16ನೇ ಸಾಲಿನಿಂದ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲು ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದ ಪಾಲು 60:40 ಅನುಪಾತದಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿ 50 ಎಕರೆಗಳ (ಕ್ಲಸ್ಟರ್‌ಗಳು) ಯೋಜನಾ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಮತ್ತು ತಾಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡಲಾಗುವುದು. ಕ್ಲಸ್ಟರ್‌ಗಳನ್ನು, ಪಾರಂಪರಿಕ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಯ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಕನಿಷ್ಠ ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರಗಳ ಬಳಕೆಯಿರುವ ಪಾರಂಪರಿಕ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿರುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಮಳೆಯಾಶ್ರಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ "ಸಾವಯವ ಭಾಗ್ಯ ಯೋಜನೆ/ ಸಂಸದ ಆದರ್ಶ ಗ್ರಾಮ ಯೋಜನೆ" ಗ್ರಾಮಗಳ ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲಾಗುವುದು. ರಾಜ್ಯದ 545 ಕ್ಲಸ್ಟರ್‌ಗಳಲ್ಲಿನ 25,968 ರೈತರು ಈ ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆಯುವಂತೆ 27,250 ಎಕರೆ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಸಾವಯವ ಕೃಷಿಗೆ ಒಳಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಪಿಕಿವಿವೈ ಕುರಿತ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 7.14ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 7.14 : ಪರಂಪರಾಗತ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ (ಪಿಕೆವಿವೈ) ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಗತಿ ವರದಿ (ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ)			
ವರ್ಷ	ಮೀಸಲಿರಿಸಲಾದ ಅನುದಾನ	ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದ ಮೊತ್ತ	ವೆಚ್ಚ
2015-16	3241.88	3241.88	3200.22
2016-17	2719.56	1358.78	1328.93
2017-18	1594.05	1814.29 (2016-17ನೇ ಸಾಲುಗಳ ಬಾಕಿ ಉಳಿಕೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ)	1793.39
2018-19	0.00	298.285 (2016-17ನೇ ಮತ್ತು 2017-18ನೇ ಸಾಲುಗಳ ಬಾಕಿ ಉಳಿಕೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ)	292.143
2019-20	2018-19ನೇ ಸಾಲಿನಿಂದ ಪಿಕೆವಿವೈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆಯ ಮೂಲಕ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. 2018-19ನೇ ಸಾಲಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಅನುದಾನ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದಾಗ್ಯೂ, 2019-20ನೇ ಸಾಲಿಗೆ 1734.00 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳು (ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಪಾಲು 1040.40 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳು; ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಪಾಲು ರೂ. 693.60 ಲಕ್ಷಗಳು) ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು 424.434 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳಿಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಪಾಲಿನ ಅನುದಾನ 282.956 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಒಟ್ಟಾರೆ 707.39 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳನ್ನು ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆಗೆ ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.		

7.11.6 ಸೂಕ್ಷ್ಮ ನೀರಾವರಿ

2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ, ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಕೃಷಿ ಸಿಂಚಾಯಿ ಯೋಜನೆ (ಪಿ.ಎಮ್.ಕೆ.ಎಸ್.ವೈ.) ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಧಿ (ಆರ್‌ಐಡಿಎಫ್) ಯೋಜನೆಗಳಡಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ನೀರಾವರಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿಗಳ ಕೃಷಿ ಸಿಂಚಾಯಿ ಯೋಜನೆಯಡಿ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಸಹಾಯಧನದ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 7.15ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 7.15 : ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿಗಳ ಕೃಷಿ ಸಿಂಚಾಯಿ ಯೋಜನೆಯಡಿ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಸಹಾಯಧನದ ಮಾದರಿಗಳು							
ಸೂಕ್ಷ್ಮ ನೀರಾವರಿ ಘಟಕ	ರೈತರ ವರ್ಗ	2.0 ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಪ್ರದೇಶದವರಿಗೆ			2.0 ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟು 5.0 ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಪ್ರದೇಶದವರಿಗೆ		
		ಕೇಂದ್ರದ ಪಾಲು (%)	ರಾಜ್ಯದ ಪಾಲು (%)	ಒಟ್ಟು ಸಹಾಯಧನ (%)	ಕೇಂದ್ರದ ಪಾಲು (%)	ರಾಜ್ಯದ ಪಾಲು (%)	ಒಟ್ಟು ಸಹಾಯಧನ (%)
ತುಂತುರು ನೀರಾವರಿ	ಸಣ್ಣ/ ಅತಿಸಣ್ಣ	33	57	90	-	-	-
	ಇತರೆ	27	63	90	27	18	45
ಹನಿ ನೀರಾವರಿ	ಸಣ್ಣ/ ಅತಿಸಣ್ಣ	33	57	90	-	-	-
	ಇತರೆ ವರ್ಗದ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ / ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡದ ರೈತರು	27	63	90	27	18	45
	ಇತರೆ ಪ್ರವರ್ಗದ ಸಾಮಾನ್ಯ ರೈತರು	27	18	45	27	18	45

ಕೋಷ್ಟಕ 7.16 : 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತ ನೀರಾವರಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮತ್ತು ಪ್ರಗತಿ (ನವೆಂಬರ್ 2021ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ) (ರೂ. ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)

ಕ್ರ.ಸಂ.	ಯೋಜನೆ	ಹಂಚಿಕೆ	ಅನುದಾನ ಬಿಡುಗಡೆ	ವೆಚ್ಚ	ಭೌತಿಕ ಪ್ರಗತಿ (ಹೆಕ್ಟಾರ್‌ಗಳಲ್ಲಿ)
1.	ಪಿ.ಎಮ್.ಕೆ.ಎಸ್.ವೈ.	29100.00	14412.49	885.54	4733.84
2.	ಆರ್.ಐ.ಡಿ.ಎಫ್	1000.00	500.00	64.68	537.00
	ಒಟ್ಟು	30100.00	14912.49	950.22	5270.84

ಕೋಷ್ಟಕ 7.17 : 2018-19ನೇ ಸಾಲಿನಿಂದ 2020-21ನೇ ಸಾಲಿನವರೆಗೆ ಸೂಕ್ತ ನೀರಾವರಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಡಿ ಹಂಚಿಕೆ, ಬಿಡುಗಡೆ ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚ (ರೂ. ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)

ಸೂಕ್ತ ನೀರಾವರಿ	ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷ		
	2018-19	2019-20	2020-21
ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ	49529.00	51870.68	65386.57
ಅನುದಾನ ಬಿಡುಗಡೆ	44735.31	44078.92	65386.57
ವೆಚ್ಚ	44036.76	42953.36	63289.55

7.11.7 ವಿಸ್ತರಣಾ ಸುಧಾರಣೆಗಳಿಗಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ವಿಸ್ತರಣಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಬೆಂಬಲ (ಆತ್ಮ ಯೋಜನೆ)

ಕೋಷ್ಟಕ 7.18 : 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಆತ್ಮ ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಗತಿ (ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ)

ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆ 2021-22	ಬಿಡುಗಡೆ	ಒಟ್ಟು ಅನುದಾನಗಳು (ಹಿಂದಿನ ಸಾಲಿನ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡದ ಉಳಿಕೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು ಲಭ್ಯವಿರುವ)	ವೆಚ್ಚ (ನವೆಂಬರ್ 2020ಡಿ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ)	ಖರ್ಚು ಮಾಡದ ಬಾಕಿ ಮೊತ್ತ*
5670.33	1333.33	348.91	1595.16	87.08

* ಟಿಪ್ಪಣಿ: ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಕಾರ ವಿವಿಧ ರೈತ-ಆಧಾರಿತ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಅನುಷ್ಠಾನ ಹಂತದಲ್ಲಿವೆ ಮತ್ತು ಖರ್ಚಾಗದೆ ಉಳಿದಿರುವ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಶೇಕಡೆ ನೂರಷ್ಟು ಮಾರ್ಚ್ 2022 ರೊಳಗಾಗಿ ಬಳಕೆ ಮಾಡಲಾಗುವುದು.

7.11.8 ಬೆಳೆ ವಿಮಾ ಯೋಜನೆ

ಎ. ಕರ್ನಾಟಕ ರೈತ ಸುರಕ್ಷಾ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಫಸಲ್ ವಿಮಾ ಯೋಜನೆ

ಕ್ರಮವಾಗಿ ನೀರಾವರಿ ಮತ್ತು ಮಳೆಯಾಶ್ರಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳ/ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 25 ಮತ್ತು ಶೇಕಡ 30ರ ವಾಸ್ತವಿಕ ವಿಮಾ ದರದವರೆಗೆ (ಎಪಿಆರ್) ಮಾತ್ರ 50:50 ಅನುಪಾತದ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡರಿಯಲ್ಲಿ ವಿಮಾ ಕಂತು ಸಹಾಯಧನವು ಅನ್ವಯವಾಗುವುದು. ಆ ದರಗಳನ್ನು ಮೀರಿದ ಎಪಿಆರ್‌ಗಾಗಿ, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ಸಹಾಯಧನದ ಪಾಲನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ನೀರಾವರಿ ಮತ್ತು ಮಳೆಯಾಶ್ರಿತ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಶೇಕಡ 25 ಮತ್ತು ಶೇಕಡ 30ರ ಎಪಿಆರ್‌ವರೆಗಿನ ಪಾಲು ಅನ್ವಯವಾಗುವಂತೆ ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸುವುದು.

ರೈತರ ವಿಮಾ ಕಂತು

ಬೆಳೆಗಳು	ಮುಂಗಾರು	ಹಿಂಗಾರು
ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಎಣ್ಣೆ ಕಾಳು ಬೆಳೆಗಳು	ವಿಮಾ ಮೊತ್ತದ ಶೇಕಡ 2.00	ವಿಮಾ ಮೊತ್ತದ ಶೇಕಡ 1.50
ವಾರ್ಷಿಕ ವಾಣಿಜ್ಯ ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಬೆಳೆಗಳು	ವಿಮಾ ಮೊತ್ತದ ಶೇಕಡ 5.00	ವಿಮಾ ಮೊತ್ತದ ಶೇಕಡ 5.00

2021ರ ಮುಂಗಾರು ಹಂಗಾಮಿನಲ್ಲಿ 36 ಆಹಾರ, ಎಣ್ಣೆ ಕಾಳು, ವಾರ್ಷಿಕ ವಾಣಿಜ್ಯ ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಿಕೆಯ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಅಧಿಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ. 2021-22 ಹಿಂಗಾರು ಹಂಗಾಮಿನಲ್ಲಿ, ಬೆಂಗಳೂರು (ನಗರ), ಬೆಂಗಳೂರು (ಗ್ರಾಮಾಂತರ) ಮತ್ತು ಕೊಡಗು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಆರ್‌ಎಸ್-ಪಿಎಂಎಫ್‌ಬಿವೈ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಹಿಂಗಾರು ಹಂಗಾಮಿನಲ್ಲಿ 22 ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಅಧಿಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಬೇಸಿಗೆ ಹಂಗಾಮಿನಲ್ಲಿ 25 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ 6 ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಅಧಿಸೂಚಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. 2021-22ರ ಮುಂಗಾರು, ಹಿಂಗಾರು ಮತ್ತು ಬೇಸಿಗೆ ಹಂಗಾಮಿನಲ್ಲಿ 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನ ಮುಂಗಾರು, ಹಿಂಗಾರು ಮತ್ತು ಬೇಸಿಗೆ ಹಂಗಾಮಿನಲ್ಲಿ ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅಗ್ರಿಕಲ್ಚರ್ ಇನ್ಸುರೆನ್ಸ್ ಕಂಪನಿ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ, ಯೂನಿವರ್ಸಲ್ ಸೋಂಪೋ ವಿಮಾ ಸಂಸ್ಥೆ, ಐ.ಸಿ.ಐ.ಸಿ.ಐ. ಲೊಂಬಾರ್ಡ್ ಜಿಐಸಿ (ಭಾರತೀ ಎಕ್ಸ್), ಬಜಾಜ್ ಅಲಿಯನ್ಸ್ ಜಿಐಸಿ ಹಾಗೂ ಫ್ಯೂಚರ್ ಜನರಲಿ ವಿಮಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ರೈತ ಸುರಕ್ಷಾ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಫಸಲ್ ಬಿಮಾ ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಗತಿಯ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 7.19ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 7.19 : ಕರ್ನಾಟಕ ರೈತ ಸುರಕ್ಷಾ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಫಸಲ್ ಬಿಮಾ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಆದ ಪ್ರಗತಿಯ ವಿವರ

ಹಂಗಾಮು / ವರ್ಷ	ಪಾಲೈಂಡ್ ರೈತರ ಸಂಖ್ಯೆ	ರೈತರು ಸಂದಾಯ ಮಾಡಿದ ವಿಮಾ ಕಂತು (ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ)	ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಕ್ಷೇಮಗಳು (ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ)
2016ರ ಮುಂಗಾರು	943550	14966.59	682008	100066.32
2016-17ರ ಹಿಂಗಾರು ಮತ್ತು ಬೇಸಿಗೆ	1179697	6617.84	1169108	83859.60
2016-17ರ ಒಟ್ಟು	2123247	21584.43	1851116	183925.92
2017ರ ಮುಂಗಾರು	1333153	20303.06	552892	60739.12
2017-18ರ ಹಿಂಗಾರು ಮತ್ತು ಬೇಸಿಗೆ	22921	231.16	8882	1028.86
2017-18ರ ಒಟ್ಟು	1356074	20534.22	561774	61767.98
2018ರ ಮುಂಗಾರು	1528986	15258.48	822190	158675.84
2018-19ರ ಹಿಂಗಾರು ಮತ್ತು ಬೇಸಿಗೆ	565009	3626.60	453160	100178.73
ಒಟ್ಟು 2018-19	2093995	18885.08	1275350	258854.57
2019ರ ಮುಂಗಾರು	1420443	13325.79	564317	65862.56
2019-20ರ ಹಿಂಗಾರು ಮತ್ತು ಬೇಸಿಗೆ	681486	4030.11	165531	18095.09
2019-20ರ ಒಟ್ಟು	2101929	17355.90	729848	83957.65
2020ರ ಮುಂಗಾರು	1344782	13196.04	365036	50824.52
2020-21ರ ಹಿಂಗಾರು ಮತ್ತು ಬೇಸಿಗೆ	143662	1135.24	33529	4069.40
ಒಟ್ಟು 2020-21	1488444	14331.28	398565	54893.92
2021ರ ಮುಂಗಾರು	1280161	12639.78		

ಬಿ) ಮರು-ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲಾದ ಹವಾಮಾನ ಆಧಾರಿತ ಬೆಳೆ ವಿಮೆ ಯೋಜನೆ

2021-22ರ ಮುಂಗಾರು ಹಂಗಾಮಿನಲ್ಲಿ, 11 ವಾರ್ಷಿಕ ವಾಣಿಜ್ಯ ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಅಧಿಸೂಚಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಆರ್‌ಡಬ್ಲ್ಯುಬಿಸಿಐಎಸ್ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಅಧಿಸೂಚಿತ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ರೈತರು ಒಟ್ಟು ವಿಮಾ ಮೊತ್ತದ (Sum Insured) ಶೇಕಡಾ 5ರಷ್ಟು ವಿಮಾ ಕಂತು (ಪ್ರೀಮಿಯಂ) ಮೊತ್ತವನ್ನು ಬ್ಯಾಂಕ್/ಸಾಮಾನ್ಯ ಸೇವಾ ಕೇಂದ್ರ (Common Service Centre-CSC)ಗಳಲ್ಲಿ ಪಾವತಿಸಿ ನೋಂದಾಯಿಸಬಹುದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ರೈತರು ಪಾವತಿಸಿರುವ ಪ್ರೀಮಿಯಂ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಕಳೆದು ಉಳಿದ ಪ್ರೀಮಿಯಂ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಪರಿಷ್ಕೃತ ಪಿಎಂಎಫ್‌ಬಿವೈ ಮತ್ತು ಆರ್‌ಡಬ್ಲ್ಯುಬಿಸಿಐಎಸ್ ಯೋಜನೆಯ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಯಂತೆ ನೀರಾವರಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ವಿಮಾ ಮೊತ್ತದ ಶೇಕಡ 25ರ ವರೆಗೆ ಹಾಗೂ ಮಳೆಯಾಶ್ರಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 30ರವರೆಗೆ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು 50:50 ಅನುಪಾತದಲ್ಲಿ ಭರಿಸುತ್ತವೆ. ವಿಮಾ ಕಂತು ಇದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದರೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿಮಾ ಕಂತಿನ ರಿಯಾಯಿತಿಯನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಭರಿಸಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ. 2021-22ರ ಹಿಂಗಾರು ಹಂಗಾಮಿನಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು (4) ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಅಧಿಸೂಚಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 7.20 : ಮರು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲಾದ ಹವಾಮಾನ ಆಧಾರಿತ ಬೆಳೆ ವಿಮೆ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಆದ ಪ್ರಗತಿಯ ವಿವರ (ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ)						
ವರ್ಷ/ ಹಂಗಾಮು	ನೋಂದಣಿಯಾದ ರೈತರ ಸಂಖ್ಯೆ	*ನೋಂದಣಿಯಾದ ಫಲಾನುಭವಿ ಪ್ರಕರಣಗಳು	ರೈತರ ಪ್ರೀಮಿಯಂ	ಬೆಳೆ ವಿಮೆ ಪ್ರದೇಶ (ಹೆ)	ಬೆಳೆವಿಮಾ ನಷ್ಟ ಪರಿಹಾರ (ಲಕ್ಷ ರೂ.)	ಫಲಾನುಭವಿ ರೈತ ಪ್ರಕರಣಗಳು (ಸಂಖ್ಯೆ)
2016-17ರ ಮುಂಗಾರು	99373	171198	4255.75	90427.58	26447.85	170557
2016-17ರ ಹಿಂಗಾರು	6894	7598	410.60	7127.10	1834.25	7598
2016-17ರ ಒಟ್ಟು	106267	178796	4666.35	97554.68	28288.1	178162
2017-18ರ ಮುಂಗಾರು	90283	150787	3768.88	67614.05	20689.95	149153
2017-18ರ ಹಿಂಗಾರು	2462	3072	285.99	3498.50	2893.17	3072
2017-18ರ ಒಟ್ಟು	92745	153859	4054.87	71112.55	23583.12	152225
2018-19ರ ಮುಂಗಾರು	99533	172612	3927.22	71567.17	29237.97	149122
2018-19ರ ಹಿಂಗಾರು	5820	6617	458.97	7003.52	5063.12	6598
ಒಟ್ಟು 2018-19	105353	179229	4386.19	78570.69	34301.09	155720
2019-20ರ ಮುಂಗಾರು	145682	240297	6135.12	114802.42	40131.77	203952
2019-20ರ ಹಿಂಗಾರು	19164	21006	1840.26	19852.12	20036.87	18163
2019-20ರ ಒಟ್ಟು	164846	261303	7975.38	134654.55	60168.64	222115

ಕೋಷ್ಟಕ 7.20 : ಮರು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲಾದ ಹವಾಮಾನ ಆಧಾರಿತ ಬೆಳೆ ವಿಮೆ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಆದ ಪ್ರಗತಿಯ ವಿವರ (ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ)

ವರ್ಷ/ ಹಂಗಾಮು	ನೋಂದಣಿಯಾದ ರೈತರ ಸಂಖ್ಯೆ	*ನೋಂದಣಿಯಾದ ಫಲಾನುಭವಿ ಪ್ರಕರಣಗಳು	ರೈತರ ಪ್ರೀಮಿಯಂ	ಬೆಳೆ ವಿಮೆ ಪ್ರದೇಶ (ಹೆ)	ಬೆಳೆವಿಮಾ ನಷ್ಟ ಪರಿಹಾರ (ಲಕ್ಷ ರೂ.)	ಫಲಾನುಭವಿ ರೈತ ಪ್ರಕರಣಗಳು (ಸಂಖ್ಯೆ)
2018-19ರ ಮುಂಗಾರು	99533	172612	3927.22	71567.17	29237.97	149122
2018-19ರ ಹಿಂಗಾರು	5820	6617	458.97	7003.52	5063.12	6598
2018-19ರ ಒಟ್ಟು	105353	179229	4386.19	78570.69	34301.09	155720
2019-20ರ ಮುಂಗಾರು	145682	240297	6135.12	114802.42	40131.77	203952
2020-21ರ ಮುಂಗಾರು	168399	282713	7158.51	122121.82	**30898.58	215017
ಹಿಂಗಾರು 2020-21	6891	6891	320.52	7967.67	ಕ್ಷೇಮನ್ನು ಲೆಕ್ಕಪು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿದೆ	
2020-21ರ ಒಟ್ಟು	175290	289604	7479.03	130089.49	30898.58	215017
2020-21ರ ಮುಂಗಾರು	168399	282713	7158.51	122121.82	ಟರ್ಮ್ ಶೀಟ್ ರಿಸ್ಕ್ ಅವಧಿಯ ನಂತರ ವಿಮಾ ಪರಿಹಾರ ಲೆಕ್ಕಚಾರ ಮಾಡಲಾಗುವುದು.	
2020-21ರ ಹಿಂಗಾರು	6891	6891	320.52	7967.67		
2020-21ರ ಒಟ್ಟು	175290	290825	7479.03	130089.49	30898.58	215017
2021-22ರ ಮುಂಗಾರು	348043	348043	10132.24	181277.73	ಟರ್ಮ್ ಶೀಟ್ ರಿಸ್ಕ್ ಅವಧಿಯ ನಂತರ ವಿಮಾ ಪರಿಹಾರ ಲೆಕ್ಕಚಾರ ಮಾಡಲಾಗುವುದು.	
2021-22ರ ಹಿಂಗಾರು	10895	10895	443.81	10889.34		
2021-22ರ ಒಟ್ಟು	358938	358938	10576.05	192167.07		

ಟಿಪ್ಪಣಿ: * ಒಂದು ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸರ್ವೆ ನಂಬರ್ ಮತ್ತು ಬೆಳೆಗಳು ಇದ್ದು, ಇದರನ್ವಯ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ/ ರೈತರ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಪ್ರಕರಣಗಳೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

**ವಿಮಾ ಪರಿಹಾರ ಇತ್ಯರ್ಥವು ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮೂಲಕ ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿದೆ.

7.12 ಪ್ರಮುಖ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು

7.12.1 ಕೃಷಿ ಭಾಗ್ಯ ಯೋಜನೆ

2017-18ನೇ ಸಾಲಿನಿಂದ 2020-21ನೇ ಸಾಲಿನವರೆಗೆ (ದಿನಾಂಕ: 30.11.2020ರವರೆಗೆ) ಕೃಷಿ ಭಾಗ್ಯ ಯೋಜನೆ ಅಡಿ ಹಂಚಿಕೆಯಾದ, ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ ಹಾಗೂ ವೆಚ್ಚ ಭರಿಸಿದ ಅನುದಾನದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 7.21ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. 2014-15ರಿಂದ ದಿನಾಂಕ: 30.11.2020ರವರೆಗೆ, ಸುಮಾರು 3.17 ಲಕ್ಷ (ಕೃಷಿ ಭಾಗ್ಯ-ಕೃಷಿ ಹೊಂಡಗಳು-288404 ಮತ್ತು

ಜಲಾನಯನ ಇಲಾಖೆಯ ಸಹಯೋಗ, 26801 ಕೃಷಿ ಹೊಂಡಗಳು ಮತ್ತು 2460 ಕ್ರೀಡಾಭವನ/ಷೇಡ್ ನೆಟ್) ರೈತರು 2877.08 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಯೋಜನೆಯ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ. (ಕೃಷಿ ಭಾಗ್ಯ - 2683.82 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳು + 193.26 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳ ಇತರ ಯೋಜನೆಗಳೊಂದಿಗಿನ ಸಹಯೋಗದಲ್ಲಿ)

ಕೋಷ್ಟಕ: 7.21: 2017-18ನೇ ಸಾಲಿನಿಂದ 2020-21ನೇ ಸಾಲಿನವರೆಗೆ ಕೃಷಿ ಭಾಗ್ಯ ಯೋಜನೆ ಅಡಿ ಹಂಚಿಕೆಯಾದ, ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ ಹಾಗೂ ವೆಚ್ಚ ಭರಿಸಿದ ಅನುದಾನದ ವಿವರಗಳು (ರೂ.ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ)

ಕ್ರ. ಸಂ.	ವರ್ಷ	ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ ಅನುದಾನ	ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ ಅನುದಾನ	ವೆಚ್ಚ
1	2017-18	60000.00	*64000.00	63300.59
2	2018-19	50000.00	45800.30	45700.41
3	2019-20	25000.00	**12500.00	**11000.94
4	2020-21	**4000.00	2000.00	1445.26

ಟಿಪ್ಪಣಿ: * 2017-18 ನೇ ಸಾಲಿನ ಕೃಷಿ ಭಾಗ್ಯ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಹೆಚ್ಚುವರಿಯಾಗಿ ರೂ. 40.00 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳ ಅನುದಾನ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

** ಕಳೆದ ಸಾಲಿನ ಬಾಕಿ ಪಾವತಿಗೆ ಅನುದಾನ ನಿಗದಿಯಾಗಿದೆ.

ಟಿಪ್ಪಣಿ: 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಭಾಗ್ಯ ಯೋಜನೆಗೆ ಅನುದಾನಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಿರುವುದಿಲ್ಲ.

7.12.1.1 ಕೋವಿಡ್-19ರಿಂದಾಗಿ ಲಾಕ್‌ಡೌನ್ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಷ್ಟಗಳನ್ನು ಭವಿಷ್ಯದ ಮುಸುಕಿನ ಜೋಳ ಬೆಳೆದ ರೈತರಿಗೆ 5000/- ರೂ.ಗಳಂತೆ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವಾಗಿ ನೇರ ನಗದು ವರ್ಗಾವಣೆ

ಬೆಳೆ ಸಮೀಕ್ಷೆ ದತ್ತಾಂಶದಲ್ಲಿ 2019-20ನೇ ಸಾಲಿನ ಮುಸುಕಿನ ಜೋಳ ಬೆಳೆಗಾರರನ್ನು ಪ್ರತಿ ರೈತನಿಗೆ 5000/- ರೂ.ಗಳ ನೆರವು ನೀಡುವುದಕ್ಕೆ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದ್ದು, 2019-20ರ ಒಂದು ಹಂಗಾಮಿಗೆ ಡಿಬಿಟಿ ಮೂಲಕ ನಗದು ವರ್ಗಾವಣೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಜಂಟಿ ಮಾಲೀಕರ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, 5,000/- ರೂ.ಗಳನ್ನು ಸಮಾನವಾಗಿ ವಿತರಿಸಲಾಗುವುದು ಹಾಗೂ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ರೈತನ ಖಾತೆಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಲಾಗುವುದು. ಡಿಬಿಟಿ ಮೂಲಕ 7,36,678 ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ 368.34 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳ ಹಣಕಾಸು ನೆರವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಯಿತು. 390.78 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳ ಹಣಕಾಸು ನೆರವನ್ನು ಡಿಬಿಟಿ ಮೂಲಕ 812313 ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಒದಗಿಸಲಾಯಿತು.

7.12.2 ಸಾವಯವ ಕೃಷಿ ಉತ್ತೇಜನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು

ಪ್ರಸ್ತುತದಲ್ಲಿ, ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಸಾವಯವ ಕೃಷಿ ಉತ್ತೇಜನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ:

1. ಸಾವಯವ ಕೃಷಿ ಅಳವಡಿಕೆ ಮತ್ತು ದೃಢೀಕರಣ
2. ಶೂನ್ಯ ಬಂಡವಾಳ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿ
3. ರೈತ ಸಿರಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ

I. ಸಾವಯವ ಕೃಷಿ ಅಳವಡಿಕೆ ಮತ್ತು ದೃಢೀಕರಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ

ಇದು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಬೀಜ ಮತ್ತು ಸಾವಯವ ದೃಢೀಕರಣ ಸಂಸ್ಥೆ ಮೂಲಕ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ-ಆಧಾರಿತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವಾಗಿದೆ. 2020-21ರವರೆಗೆ, ಒಟ್ಟು 397 ಅರ್ಹ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಹಾಗೂ 270 ಗುಂಪುಗಳು ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಡಿ ನೋಂದಾಯಿತರಾಗಿದ್ದು, 20,968 ಹೆಕ್ಟಾರ್ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದ ಜಮೀನನ್ನು ಸಾವಯವ ದೃಢೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ. 2021-22ರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ, ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಈ ದೃಢೀಕರಣದಡಿ ತರಲು, ಗುಂಪುಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ರೈತರಿಂದ ಹೊಸ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಗಳನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆಯು ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಶೇಕಡ 90 ದೃಢೀಕರಣ ಶುಲ್ಕಗಳನ್ನು ಪ್ರಸಕ್ತ ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಸಂದಾಯ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ಪೂರಕ ನಿರ್ಮಿತಿಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ನೆರವನ್ನು ಒದಗಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ.

II. ಶೂನ್ಯ ಬಂಡವಾಳ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿ

ಶೂನ್ಯ ಬಂಡವಾಳ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿ (Zero Budget Natural Farming-ZBNF) ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ 2018-19ನೇ ಸಾಲಿನ ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ವಲಯ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಘೋಷಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಥಮ ಹಂತದಲ್ಲಿ, ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಜೆಬಿಎನ್‌ಎಫ್ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು 2018-19ನೇ ಸಾಲಿನ ಬೇಸಿಗೆ ಹಂಗಾಮಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗಿದೆ. ಎರಡನೇ ಹಂತದಲ್ಲಿ, ಈ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು 2019-20ನೇ ಸಾಲಿನ ಮುಂಗಾರು ಹಂಗಾಮಿನಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಹತ್ತು ಕೃಷಿ ಹವಾಮಾನಿಕ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ರೈತರ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಸದರಿ ಪ್ರಯೋಗಗಳು ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿವೆ. ಸುಮಾರು 2000 ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಪ್ರತಿ ಕ್ಲಸ್ಟರ್‌ಗೆ ಕನಿಷ್ಠ 20 ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಗಳೊಂದಿಗೆ ಕ್ಲಸ್ಟರ್ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಪ್ರತಿ ಕೃಷಿ ಹವಾಮಾನಿಕ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆಯ್ದ ರೈತರಿಂದ ಪಡೆದ ಮಣ್ಣು ಮಾದರಿಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯು ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಆಯ್ದ ರೈತರ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ Zero Budget Natural Farming ಜೆಬಿಎನ್‌ಎಫ್ ಅನುಷ್ಠಾನ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲು ವಲಯವಾರು ಹಾಗೂ ಬೆಳೆವಾರು ಕೃಷಿ ವಿಧಾನ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ್ದು, ಸದರಿ ಮಾಹಿತಿಯನ್ವಯ ಅನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ರಾ.ಕೃ.ವಿ.ಯಗಳ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಲಯ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಿಗೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲಾದ ಪ್ರಯೋಗಗಳ ಬೆಳೆ-ವಾರು ಪ್ಯಾಕೇಜ್ ಪ್ರಕಾರ ಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ.

2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 4.00 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳ ಆಯವ್ಯಯ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಅದರಲ್ಲಿ 3.0 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಇದುವರೆಗೆ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸು ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲಾಗಿದೆ.

III. ರೈತ ಸಿರಿ - ಕಿರು ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಲು ರೈತರಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ

ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ಬೆಳೆಯುವ ರೈತರಿಗೆ ಹೆಕ್ಟೇರಿಗೆ ರೂ.10000/-ರಂತೆ 2 ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಗರಿಷ್ಠಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. 2021-22ರಲ್ಲಿ 12.75 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳ ಅನುದಾನ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ.

7.12.3 ರೈತ ಸಂಪರ್ಕ ಕೇಂದ್ರ:

ಇಲಾಖೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ವರ್ಗಾವಣೆಯ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕಾಗಿ ರೈತ ಸಂಪರ್ಕ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಲು, ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಿಕೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳಿಂದ ಪದವೀಧರರಾಗುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಕನಿಷ್ಠ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಕೌಶಲ್ಯಗಳು, ಕ್ಷೇತ್ರ ಅನುಭವ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಆರ್ಜಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ರೈತ ಸಂಪರ್ಕ ಕೇಂದ್ರಗಳಿಗೆ ಕನಿಷ್ಠಪಕ್ಷ 3 ತಿಂಗಳುಗಳಿಗಾಗಿ ನಿಯೋಜಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ರೈತ ಸಂಪರ್ಕ ಕೇಂದ್ರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ವಿವರವನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 7.22ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 7.22 : ಅನುದಾನ ಹಂಚಿಕೆ, ಬಿಡುಗಡೆ ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚದ ವಿವರಗಳು (ರೂ.ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)				
ರೈತ ಸಂಪರ್ಕ ಕೇಂದ್ರ	2018-19	2019-20	2020-21	*2021-22 (2021ರ ನವೆಂಬರ್ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ)
ಅನುದಾನ	180.00	180.00	180.00	200.00
ಬಿಡುಗಡೆ	174.61	180.00	180.00	0
ವೆಚ್ಚ	174.61	180.00	180.00	0

7.12.4. ವಾಣಿಜ್ಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ (ಆರ್‌ಆರ್‌ಬಿಗಳು) ಮೂಲಕ ರೈತರಿಗೆ ಶೇಕಡ 3ರ ಬಡ್ಡಿ ದರದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆ ಸಾಲಗಳ ಮಂಜೂರಾತಿ ಕೃಷಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ತರಬೇತಿ

2021-22ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ 433.00 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳ ಆಯವ್ಯಯ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. 209.00 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳ ಮತ್ತವನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ನವೆಂಬರ್‌ವರೆಗೆ, 209.00 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಬಿಸಿಗೆ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

7.12.5 ಕೃಷಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ

ಪುರುಷ ಹಾಗೂ ಮಹಿಳಾ ರೈತರಿಗೆ ಮತ್ತು ವಿಸ್ತರಣಾ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಿಗೆ ಆಧುನಿಕ ಕೃಷಿ ಅಳವಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ವಿಸ್ತರಣಾ ಕೌಶಲದಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ನೀಡಲು ಅವರಿಗಾಗಿ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಡಿಎಟಿಸಿಗಳಲ್ಲಿ ರೈತರಿಗೆ/ ರೈತ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ರೈತರ ಅಧ್ಯಯನ ಪ್ರವಾಸವನ್ನು ಸಹ ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಡಿಎಟಿಸಿಗಳ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಮತ್ತು ಮೇಲ್ದರ್ಜೆಗೇರಿಸಲು ನಿಧಿಗಳನ್ನು ಸಹ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ತರಬೇತಿ, ಅನುದಾನ ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 7.23ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 7.23 : ಕೃಷಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಡಿ ಆಯೋಜಿಸಿದ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಹಾಗೂ ಆಯವ್ಯಯ ಹಾಗೂ ವೆಚ್ಚದ ವಿವರ (ರೂ.ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)					
ಕೃಷಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ತರಬೇತಿಗಳು	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21	2021-22
ಆಯೋಜಿಸಿದ ತರಬೇತಿ (ಸಂಖ್ಯೆ)	582	617	474	746	1215
ಅನುದಾನ	254.18	255.68	256.295	100.00	100
ಬಿಡುಗಡೆ	238.81	244.37	211.45	28.00	30.00
ವೆಚ್ಚ	230.2	240.08	193.45	27.98	24.96*

*2020 ನವೆಂಬರ್ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ.

7.13 ಕರ್ನಾಟಕ ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗ

ಕರ್ನಾಟಕ ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗವು (ಕೆಎಪಿಸಿ) ಜೂನ್ 2014ರಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ಆಯೋಗದ ಅವಧಿಯು ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಿದ್ದು, ನಂತರ ಎರಡು ಬಾರಿ ಆಯೋಗದ ಅವಧಿಯನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತದಲ್ಲಿ, ಆಯೋಗವು ಮೂರನೆಯ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ (ಅಂದರೆ ಜೂನ್, 2020ರಿಂದ ಜೂನ್, 2023ರವರೆಗೆ) ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗವು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷವೂ ರಾಜ್ಯದ ವಿವಿಧ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ರೈತರ ಸಮೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿ ಪಡೆದ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದ ನಂತರ ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಮುಖ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಬೆಳೆಗಳ ಸಾಗುವಳಿ ವೆಚ್ಚವನ್ನು, ಇಳುವರಿ, ಆದಾಯ ಇವುಗಳ ಲಾಭ ಮತ್ತು ನಷ್ಟ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ವರದಿ ತಯಾರಿಸಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಸಮೀಕ್ಷೆಯನ್ನು, ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲ ಐದು ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಿಕಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಎಪಿಸಿಯು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ “ಸಾಗುವಳಿ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಗುಪ್ತ ವಾರ್ತಾ ಸಂಸ್ಥೆ”ಯ ಘಟಕಗಳು (ಸಿಒಸಿಎಮ್‌ಐಸಿ) ನಡೆಸುವವು. ಪ್ರಸಕ್ತ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ “ಕೃಷಿ ಹಾಗೂ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ, ಇಳುವರಿ, ಉತ್ಪಾದನೆ, ಸಾಗುವಳಿ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೆಲೆಗಳ ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿ ಹಾಗೂ ಉತ್ಪಾದಕರು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಹಕರ ನಡುವಿನ ಬೆಲೆ ಪ್ರಸರಣ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ: 2020-21ನೇ ಸಾಲಿನ ವಿಶ್ಲೇಷಣಾ ವರದಿ ಹಾಗೂ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳು” ವರದಿಯನ್ನು ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ನವೆಂಬರ್-2021ರಲ್ಲಿ ಸಲ್ಲಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ವರದಿಯು ಬೆಳೆ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚದ ಮಾಹಿತಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಅಧ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಅದರಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಯಾಂತ್ರೀಕರಣ, ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡುವ ಬೆಳೆ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಮತ್ತು ರೈತರು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿರುವ ಬೆಳೆ ಪದ್ಧತಿಗಳ ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸ, ಇದರಿಂದಾಗಿ ಇಳುವರಿಯಲ್ಲಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸ, ಇಂಧನ ಬೆಲೆ ಏರಿಕೆಯಿಂದ ಸಾಗುವಳಿ ವೆಚ್ಚದ ಮೇಲಾಗುವ ಪರಿಣಾಮ, ರೈತ-ಸ್ನೇಹಿಯಾಗಬೇಕಾದ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಫಸಲ್ ಬಿಮಾ ಯೋಜನೆ, ಆತ್ಮನಿರ್ಭರ ಭಾರತದನ್ವಯ ಬೆಳೆ ಲಾಭ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಕೃಷಿ ಆಧಾರಿತ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಕೃಷಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸುಧಾರಣೆಯ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಸಹ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗಿದೆ.

2021ರ ನವೆಂಬರ್‌ವರೆಗೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿರುವ ವಿಶ್ಲೇಷಣಾತ್ಮಕ ವರದಿಗಳು ಈ ಮುಂದಿನಂತಿವೆ:

1. ಸಿರಿ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುವ ಪ್ರದೇಶ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ, ಉತ್ಪಾದನೆ, ಉತ್ಪಾದಕತೆ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕದಾಯಕತೆ - ವಿಶ್ಲೇಷಣಾ ವರದಿ ಹಾಗೂ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳು.
2. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಜೋಳದ ಬೆಳೆಯ ಮೇಲಿನ ವರದಿ - 2022-23ರಿಂದ ಮತ್ತು ಅನಂತರ, ಹಿಂಗಾರು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಹಂಗಾಮಿನಲ್ಲಿ ಹಿಂಗಾರು ಬಿಳಿ ಜೋಳಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಎಂಎಸ್‌ಪಿಗಾಗಿ ಮನವಿ (ಮಾಲ್ದಂಡಿ, ಪುಲೆ ಯಶೋಧ, ಎಸ್‌ಪಿಎ-2217, ಮುಗುಧಿ ಮತ್ತು ಹಿಂಗಾರು ಹೈಬ್ರಿಡ್‌ಗಳು) ಆರ್‌ಎಂಎಸ್ 2022-23ನೇ ಸಾಲಿಗಾಗಿ ಹಿಂಗಾರು ಜೋಳ.
3. ಎಂಎಸ್‌ಪಿಯಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯ ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿ ಹಾಗೂ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ನೀತಿ ರೂಪಿಸಲು ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳು.

ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶಗಳು ಇರುವುದರಿಂದ ಮತ್ತು ಸಾಗುವಳಿ ವೆಚ್ಚ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ವಿಶ್ವಾದ್ಯಂತ ಇದನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲು 2023ನೇ ವರ್ಷವನ್ನು ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ವರ್ಷವನ್ನಾಗಿ ಘೋಷಿಸಲಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಗ್ರಹಣಾ ನೀತಿ ಕುರಿತ ವರದಿಯನ್ನು ರೈತರಿಂದ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತಲೇ ಸರ್ಕಾರವು ರೂಪಿಸಬೇಕೆಂದಿರುವ ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಬೇಕಾದ ನೀತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಜೋಳದ ಮೇಲಿನ ವರದಿಯಂತೆ ಹೈಬ್ರಿಡ್ ಜೋಳ ಮತ್ತು ಬಿಳಿ ಜೋಳವು ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಬೆಳೆಯಾಗಿದ್ದು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಇವುಗಳನ್ನು ಹಿಂಗಾರು ಹಂಗಾಮಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಈ ಬೆಳೆಗಳ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಮುಂಗಾರು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಹಂಗಾಮಿನಲ್ಲಿ ಘೋಷಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಇದರಿಂದಾಗಿ ರೈತರಿಗೆ ಬಹಳ ತೊಂದರೆಯುಂಟಾಗಿದೆ. ಈ ಬೆಳೆಗಳ ಕನಿಷ್ಠ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆಯನ್ನು ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಆಯೋಗದ ವತಿಯಿಂದ ಕೆಲವು ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದು, ಇದು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಪರಿಶೀಲನೆಯಲ್ಲಿದೆ.

2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗಕ್ಕೆ ಒಟ್ಟು 230.00 ಲಕ್ಷ ರೂ. ಅನುದಾನ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ನವೆಂಬರ್ 2021 ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಒಟ್ಟು 140.00 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿದ್ದು, 65.42 ಲಕ್ಷ ರೂ. ವೆಚ್ಚ ಭರಿಸಲಾಗಿದೆ.

7.14 ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆಯು ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಇತರೆ ಉಪಕ್ರಮಗಳು

ಎ) ರೈತ ಸಹಾಯವಾಣಿ ಕೇಂದ್ರ

ರೈತ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಕೃಷಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ದೂರವಾಣಿ ಮೂಲಕ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡಲು ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆ "ರೈತ ಸಹಾಯವಾಣಿ ಕೇಂದ್ರ"ವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದೆ. ರೈತರು ಶುಲ್ಕ ರಹಿತ ದೂರವಾಣಿ ಸಂಖ್ಯೆ: 1800 425 3553ಕ್ಕೆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ 8.00ರಿಂದ ಸಂಜೆ 7.00ರವರೆಗೆ ಪ್ರತಿ ದಿನವೂ ಕರೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಸದರಿ ಸಹಾಯವಾಣಿ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ನುರಿತ ವಿಷಯ ತಜ್ಞರು ಕರೆಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ರೈತರಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರತಿ ದಿನ ಸರಾಸರಿ 35-60 ಕರೆಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಬಿ) ಕಿಸಾನ್ ಕರೆ ಕೇಂದ್ರ

ದೇಶದಲ್ಲಿ ರೈತರಿಗೆ ಕೃಷಿ ಜ್ಞಾನ ಲಭ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಕಿಸಾನ್ ಕರೆ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಶುಲ್ಕ ರಹಿತವಾಗಿ ರೈತರಿಗೆ ಅವರು ಬಯಸಿದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಮಾಹಿತಿ ಒದಗಿಸಲು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದೆ. ಕರೆ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ರೈತರು ದೇಶದಾದ್ಯಂತ ಸಾಮಾನ್ಯ ಟೋಲ್ ಫ್ರೀ ಸಂಖ್ಯೆ: 1800 180 1551ರ ಮೂಲಕ ಪಡೆಯಬಹುದು.

ಸಿ) ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಕೈಗೊಂಡಿರುವ ಇ-ಆಡಳಿತ ಉಪಕ್ರಮಗಳು

ಕೆ-ಕಿಸಾನ್ (ಕರ್ನಾಟಕ - ಕೃಷಿ ಮಾಹಿತಿ ಸೇವೆಗಳು ಮತ್ತು ನೆಟ್‌ವರ್ಕಿಂಗ್) ಅನುಷ್ಠಾನದ ಮೂಲಕ ಆಧುನಿಕ ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ಸಂವಹನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಅಪಾರವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡು ವಿಸ್ತರಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಲು ಇಲಾಖೆಯು ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿದೆ. ಇಲಾಖೆಯು ಕೃಷಿ ಯಾಂತ್ರೀಕರಣ, ಸೂಕ್ತ ನೀರಾವರಿ, ಕೃಷಿ ಭಾಗ್ಯ, ಕೃಷಿ ಸಂಸ್ಕರಣೆ, ಕೃಷಿ

ಪರಿಕರಗಳ ಪೂರೈಕೆ, ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳಂಥ ಯೋಜನೆಗಳ/ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕಾಗಿ ಎನ್‌ಐಸಿ ಮೂಲಕ ಅಪ್ಲಿಕೇಷನ್ ಮಾಡ್ಯೂಲ್‌ಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಹಲವಾರು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ನೇರ ಲಾಭ ವರ್ಗಾವಣೆ ವೇದಿಕೆಯಡಿ ತರಲಾಗಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ, ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆಯ ಎಲ್ಲಾ ಪರವಾನಗಿ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಆನ್-ಲೈನ್‌ಗೆ ತರಲಾಗಿದೆ.

ಇ-ಆಡಳಿತ ಇಲಾಖೆಯು, ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆಯ ಎಲ್ಲಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಕೆಸ್ವಾನ್-2 (ಕರ್ನಾಟಕ ಸ್ಟೇಟ್‌ವೈಡ್ ಏರಿಯಾ ನೆಟ್‌ವರ್ಕ್) ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿದೆ.

ಡಿ) ಟೆಲಿಮೆಟ್ರಿಕ್ ಮಳೆ ಮಾಪನ ಕೇಂದ್ರಗಳು

ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ, ಪಟ್ಟಣ ಪಂಚಾಯತಿ ಹಾಗೂ ಹೋಬಳಿ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 6506 ಟೆಲಿಮೆಟ್ರಿಕ್ ಮಳೆ ಮಾಪನ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಕೆಎಸ್‌ಎನ್‌ಡಿಎಂಸಿಯು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಿದೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ. ಎಲ್ಲಾ 929 ಹೋಬಳಿ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ 173 ಕಿರು ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಟೆಲಿಮೆಟ್ರಿಕ್ ಹವಾಮಾನ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹವಾಮಾನ ಮುನ್ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಆಗ್ರೋ-ಮೆಟ್ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ರೈತರಿಗೆ “ವರುಣ ಮಿತ್ರ” ಎಂಬ ಸಹಾಯವಾಣಿಯ ಮೂಲಕ 24X7 ದಿನವೂ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಇ) ಎಸ್.ಎಂ.ಎಸ್. ಮುಖಾಂತರ “ಹವಾಮಾನ ಸಲಹೆ”

ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪ ಉಸ್ತುವಾರಿ ಕೇಂದ್ರದ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ಹವಾಮಾನ ಹಾಗೂ ಕೃಷಿ ಸಂಬಂಧಿತ ಮುನ್ಸೂಚನೆ ಮತ್ತು ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ನೇರವಾಗಿ ರಾಜ್ಯದ ರೈತರ ಮೊಬೈಲ್ ಫೋನ್‌ಗಳಿಗೆ ಎಸ್.ಎಂ.ಎಸ್. ಮುಖಾಂತರ ನೀಡುತ್ತಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಸುಮಾರು 30 ಲಕ್ಷ ರೈತರಿಗೆ ಹವಾಮಾನ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಮಾಹಿತಿಯು ರೈತರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಯೋಜಿಸಲು ಹಾಗೂ ಬೆಳೆ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಸಕಾಲಿಕ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಹಾಗೂ ಹವಾಮಾನ ವೈಪರೀತ್ಯದಿಂದ ಆಗಬಹುದಾದ ಬೆಳೆ ಹಾನಿಯನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಲು ನೆರವಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಎಫ್) ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಕಿಸಾನ್ ಸಮಾನ್ ನಿಧಿ ಯೋಜನೆ (ಪಿಎಂಕೆಐಎಸ್‌ಎನ್)

ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದ ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು 54,52,904 ರೈತರಿಗೆ 8022.69 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳ ಮೊತ್ತದ ಹಣಕಾಸು ನೆರವನ್ನು ವರ್ಗಾವಣೆ ಮಾಡಿದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು 53,83,156 ರೈತರಿಗೆ 2133.00 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳ ಅರ್ಥಿಕ ನೆರವನ್ನು ವರ್ಗಾವಣೆ ಮಾಡಿದೆ.

ಜಿ) ಪಿ.ಎಂ.ಕಿಸಾನ್ - ಕರ್ನಾಟಕ ಯೋಜನೆ

ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ, ರಾಜ್ಯದ 49,18,986 ರೈತರಿಗೆ ಒಟ್ಟು 2850.54 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳ ಮೊತ್ತವನ್ನು ವರ್ಗಾವಣೆ ಮಾಡಿದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಹಣಕಾಸು ನೆರವು ಪಡೆಯಲು 51,01,206 ರೈತರಿಗೆ ಮಂಜೂರಾತಿ ನೀಡಿದೆ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದ 48,04,986 ರೈತರಿಗೆ 960.99 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳ ಹಣಕಾಸು ನೆರವನ್ನು ವರ್ಗಾವಣೆ ಮಾಡಿದೆ.

ಹೆಚ್) ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ರೈತ ವಿದ್ಯಾನಿಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ

ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ರೈತ ವಿದ್ಯಾನಿಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆಯು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಿದೆ. ಸರ್ಕಾರಿ ಆದೇಶವನ್ನು ದಿನಾಂಕ: 10.12.2021ರಂದು ಪರಿಷ್ಕರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 7.24 : 'ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ರೈತ ವಿದ್ಯಾನಿಧಿ' ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಡಿ ನೀಡಲಾಗುವ ವಾರ್ಷಿಕ ಶಿಷ್ಟ ವೇತನದ ವಿವರ

ಕ್ರ.ಸಂ.	ಕೋರ್ಸ್‌ಗಳು	ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು/ ಹುಡುಗರು	ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರು/ಅನ್ಯಲಿಂಗದವರು
1	ಪಿ.ಯು.ಸಿ/ಐ.ಟಿ.ಐ/ಡಿಪ್ಲೊಮಾ	ರೂ. 2500/-	ರೂ. 3000/-
2	ಬಿ.ಎ./ ಬಿ.ಎಸ್‌ಸಿ/ ಬಿ.ಕಾಂ ಇನ್ನಿತರೆ ಪದವಿ ಕೋರ್ಸ್‌ಗಳು	ರೂ. 5000/-	ರೂ. 5500/-

ಕೋಷ್ಟಕ 7.24 : 'ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ರೈತ ವಿದ್ಯಾನಿಧಿ' ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಡಿ ನೀಡಲಾಗುವ ವಾರ್ಷಿಕ ಶಿಷ್ಯ ವೇತನದ ವಿವರ

ಕ್ರ.ಸಂ.	ಕೋರ್ಸ್‌ಗಳು	ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು/ ಹುಡುಗರು	ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರು/ಅನ್ಯಲಿಂಗದವರು
3	ಎಲ್‌ಎಲ್.ಬಿ/ ಪ್ಯಾರಾಮೆಡಿಕಲ್/ ಬಿ.ಫಾರ್ಮ್/ ನರ್ಸಿಂಗ್ ಇನ್ನಿತರೆ ವೃತ್ತಿಪರ ಕೋರ್ಸ್‌ಗಳು	ರೂ. 7500/-	ರೂ. 8000/-
4	ಎಂ.ಬಿ.ಬಿ.ಎಸ್/ ಬಿ.ಇ. /ಬಿ.ಟೆಕ್ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಕೋರ್ಸ್‌ಗಳು	ರೂ. 10000/-	ರೂ. 11000/-

<https://ssp.postmatric.karnataka.gov.in>

ವಿಶೇಷ ಸೂಚನೆ: ಪುನರಾವರ್ತಿತ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು (Repeaters) ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿವೇತನಕ್ಕೆ ಅರ್ಹರಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಐ) ಸಮಗ್ರ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿ (ಐಎಫ್‌ಎಸ್)

ಸಮಗ್ರ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಯು (ಐಎಫ್‌ಎಸ್) ಆರ್‌ಕೆ‌ವಿವೈ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಕೃತಿ ಮತ್ತು ಜನಪ್ರಿಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು, ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯಲ್ಲಿ (6027 ಸಂಖ್ಯೆಯ) ಕಲಿಕಾ ತಾಣಗಳಾಗಿ ಐಎಫ್‌ಎಸ್ ಮಾದರನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಿಗಾಗಿ 72.34 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳ ಆಯವ್ಯಯದೊಂದಿಗೆ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

7.15 ವಿವಿಧ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಫಲಿತಾಂಶ

ಇಲಾಖೆಯು ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದನಾ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ರೈತ ಸಮುದಾಯದ ಕ್ಷೇಮಾಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಗತ್ಯ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿರುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಬಹುತೇಕ ಸಾಗುವಳಿ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಮಳೆಯಾಶ್ರಿತವಾಗಿರುವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಸುಸ್ಥಿರ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ಹಾಗೂ ರೈತರ ಆದಾಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ, ಅದರ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಾದ “ಕೃಷಿ ಭಾಗ್ಯ ಯೋಜನೆ” – ಮಳೆಯಾಶ್ರಿತ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಸುಸ್ಥಿರಗೊಳಿಸಲು, “ಸೂಕ್ಷ್ಮ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆ” – ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಸದೃಶ್ಯತೆಗಾಗಿ, “ರೈತ ಸಿರಿ ಯೋಜನೆ” – ಪೌಷ್ಟಿಕ ಧಾನ್ಯಗಳ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ, “ಕೃಷಿ ಯಾಂತ್ರೀಕರಣ ಯೋಜನೆ” – ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಕೊರತೆಯನ್ನು ನೀಗಿಸಲು, “ಕೃಷಿ ಯಂತ್ರಧಾರೆ ಯೋಜನೆ” – ಕೃಷಿ ಯಂತ್ರಗಳನ್ನು ಬಾಡಿಗೆ ದರದಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಿ ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಹಾಗೂ ಉತ್ಪಾದನೆ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸಲು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿದೆ. ಸರ್ಕಾರದ ವಿವಿಧ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಿ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಸುಸ್ಥಿರತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕೃಷಿ ವಲಯಕ್ಕೆ ಅಡಚಣೆಯಾಗಿರುವ ಪ್ರಮುಖ ನಿರ್ಬಂಧಗಳು

- ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಮಳೆಯಾಶ್ರಿತ ಕೃಷಿ.
- ಉಪ-ವಿಭಜನೆ ಮತ್ತು ತುಂಡುಭೂಮಿ ಹಿಡುವಳಿಗಳು.
- ಅಸಮರ್ಪಕ ಮತ್ತು ವಿವೇಚನಾರಹಿತ ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯದ ಬಳಕೆ.
- ಕಡಿಮೆ ಮಟ್ಟದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹೂಡಿಕೆ.
- ಹೆಚ್ಚು ಇಳುವರಿ ನೀಡುವ ಹೊಸ ತಳಿಗಳ ಉತ್ಪಾದನಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುವುದು.
- ತಾಂತ್ರಿಕ ಮತ್ತು ವಿಸ್ತರಣಾ ನಿರ್ಬಂಧಗಳು.
- ಪರಿಸರ ಅವನತಿ ಹಾಗೂ ಕ್ಷೀಣಿಸುತ್ತಿರುವ ಮಣ್ಣಿನ ಫಲವತ್ತತೆ.
- ಇಳಿಮುಖವಾಗುತ್ತಿರುವ ಜಲ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು.
- ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮಗಳು.

- ❑ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚಗಳು.
- ❑ ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಲಭ್ಯತೆ ಇಳಿಮುಖವಾಗುತ್ತಿರುವುದು.
- ❑ ಅಸಮರ್ಪಕ ಕೊಯ್ಲಿನ ನಂತರದ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆ.
- ❑ ಅಸಮರ್ಪಕ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು (ಸೂಕ್ತ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮತ್ತು ಸಾರಿಗೆ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು, ಉಗ್ರಾಣಗಳು, ಹಾಳಾಗುವ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಗಾಗಿ ಶೀತಲ ಮತ್ತು ಶುಷ್ಕ ಗೃಹ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಕೊರತೆ)
- ❑ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿರುವ ರೈತರ ಆಸಕ್ತಿ.

7.16 ಜಲಾನಯನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆ

ಕೋಷ್ಟಕ 7.25 : 2019-20ರಿಂದ 2021-22ರವರೆಗೆ ಇಲಾಖೆಗೆ ಆಯವ್ಯಯ ಹಂಚಿಕೆ (ರೂ. ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)			
ವರ್ಷ	2019-20 (ಪರಿಷ್ಕೃತ ವರ್ಷ)	2020-21 (ಪರಿಷ್ಕೃತ ವರ್ಷ)	2021-22 (ಆಯವ್ಯಯ ವರ್ಷ)
ಅನುದಾನ	28047.44	21804.30	23393.38

2018-19ರಿಂದ 2021-22ರವರೆಗೆ ಜಲಾನಯನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟ ಪ್ರದೇಶದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 7.26ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 7.26 : ಜಲಾನಯನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟ ಪ್ರದೇಶ (ಘಟಕ: ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಗಳಲ್ಲಿ)		
ವರ್ಷ	ಪ್ರಸ್ತುತ	ಸಂಚಿತ
2018-19 (ನಿರೀಕ್ಷಿತ)	2.97	69.85
2019-20 (ನಿರೀಕ್ಷಿತ)	0.99	70.84
2020-21	0.65	71.49
2021-22 (ನಿರೀಕ್ಷಿತ)	0.46	71.95

7.16.1. ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿ ಕೃಷಿ ಸಿಂಚಾಯಿ ಯೋಜನೆ:

ಈ ಯೋಜನೆಯು ಕೇಂದ್ರ ಪ್ರಾಯೋಜಿತ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದ್ದು, 2014-15ನೇ ಸಾಲಿನವರೆಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು 90:10 ಅನುಪಾತದಲ್ಲಿ ಅನುದಾನವನ್ನು ಭರಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. 2015-16ನೇ ಸಾಲಿನಿಂದ ಸಮಗ್ರ ಜಲಾನಯನ ನಿರ್ವಹಣಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಕೃಷಿ ಸಿಂಚಾಯಿ ಯೋಜನೆ - ಜಲಾನಯನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಎಂದು ಮರುನಾಮಕರಣ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರ ಜಲಾನಯನ ನಿರ್ವಹಣಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಕೃಷಿ ಸಿಂಚಾಯಿ ಯೋಜನೆ - ಜಲಾನಯನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಡಿ (ಪಿಎಂಕೆಎಸ್‌ವೈ-ಡಬ್ಲ್ಯುಡಿ) ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಸದರಿ ಯೋಜನೆಗೆ 60:40ರ ಅನುಪಾತದಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಭರಿಸುತ್ತಿವೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು 6600.00 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಮೀಸಲಿರಿಸಲಾಗಿದೆ. ತಡೆ ಅಣೆಕಟ್ಟು, ಕಿಂಡಿ ಅಣೆಕಟ್ಟು, ನಾಲಾಬದು, ಗೋಕಟ್ಟೆ ಮತ್ತು ಒರತೆ ಕೆರೆಗಳಂಥ ಒಟ್ಟು 1265 ನೀರು ಕೊಯ್ಲು ನಿರ್ಮಿತಿಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡುವ ಯೋಜನೆ ಇದೆ. ನವೆಂಬರ್-2021ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ ಒಟ್ಟು ಲಭ್ಯವಿದ್ದ ಅನುದಾನ (ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ಶಿಲ್ಕು ಸೇರಿದಂತೆ) 5573.17 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ 3771.03 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳನ್ನು ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಿ, ತಡೆ ಅಣೆಕಟ್ಟು, ಕಿಂಡಿ ಅಣೆಕಟ್ಟು, ಕೃಷಿ ಹೊಂಡ, ಒರತೆ ಕೆರೆ ಮತ್ತು ನಾಲಾಬಂದ್‌ನಂಥ 790 ನೀರು ಕೊಯ್ಲು ನಿರ್ಮಿತಿಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಿ ಕೃಷಿ-ಅರಣ್ಯ ಮತ್ತು ಒಣ ಭೂಮಿ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಅಡಿ ಒಟ್ಟು 6875 ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಉಪಚರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಕೃಷಿ ಸಿಂಚಾಯಿ ಯೋಜನೆಯಡಿ ವಿಶೇಷ ಘಟಕ ಯೋಜನೆಗಾಗಿ ನವೆಂಬರ್-2021ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ರೂ.783.00 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು

ಒದಗಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಇದರಲ್ಲಿ ರೂ.459.21 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಿ 105 ವಿವಿಧ ನೀರು ಕೊಯ್ಲು ನಿರ್ಮಿತಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ, ಗಿರಿಜನ ಉಪ-ಯೋಜನೆ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನವೆಂಬರ್-2021ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ 409.00 ಲಕ್ಷ ರೂ. ಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದ್ದು, 232.44 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳನ್ನು ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಿ 40 ವಿವಿಧ ನೀರು ಕೊಯ್ಲು ನಿರ್ಮಿತಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ.

7.16.2. ಸುಜಲ-III ನಿರ್ಗಮನ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ

ವಿಶ್ವ ಬ್ಯಾಂಕ್ ನೆರವಿನ ಕರ್ನಾಟಕ ಜಲಾನಯನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ-II (ಸುಜಲ-III) ಯನ್ನು 2013-14ರಿಂದ 2019-20ನೇ ಸಾಲಿನವರೆಗೆ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ ಸುಜಲ-III ನಿರ್ಗಮನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ನಿಧಿಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ 4037.82 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳ ಆಯವ್ಯಯ ಹಂಚಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ, ಎಲ್‌ಆರ್‌ಐ ದತ್ತಾಂಡ, ಡಿಜಿಟಲ್ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಮತ್ತು ಎಲ್‌ಆರ್‌ಐ ಪೋರ್ಟಲ್ ಮತ್ತು ಪ್ರಯೋಗಾಲಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಪಾಲುದಾರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಉಪಕರಣಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಸುಜಲ-IIIದ ಯೋಜನಾನಂತರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಜನವರಿ-2020ರಿಂದ ಡಿಸೆಂಬರ್-2024ರವರೆಗೆ, 05 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿಗಾಗಿ 501,83.00 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳ ನಿಧಿಯನ್ನು ಸುಜಲ-III ನಿರ್ಗಮನ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕಾಗಿ ಮೀಸಲಿರಿಸಲಾಗಿದೆ. ನವೆಂಬರ್-2021ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ, ರಾಜ್ಯ ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ 189.96 ಲಕ್ಷ ನಿಧಿಯ ಪೈಕಿ, 135.76 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಬಳಸಲಾಗಿದೆ.

7.16.3 ವಿಶ್ವಬ್ಯಾಂಕ್ ನೆರವಿನ ಆರ್‌ಇಡಬ್ಲ್ಯುಎಆರ್‌ಡಿ ಯೋಜನೆ

(ನಾವಿನ್ಯತಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮೂಲಕ ಕೃಷಿ ಚೇತರಿಕೆಗಾಗಿ ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಪುನರುಜ್ಜೀವನ)

ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು 2020-21ನೇ ಸಾಲಿನ ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಸುಜಲ-III ಯೋಜನೆ ಮಾಡರಿಯ ವಿಶ್ವಬ್ಯಾಂಕ್ ನೆರವಿನ ಹೊಸ ಆರ್‌ಇಡಬ್ಲ್ಯುಎಆರ್‌ಡಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಘೋಷಿಸಿದ್ದು, 21 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ 600 ಕೋಟಿ ರೂ. (ರಾಜ್ಯದ ಪಾಲು: ಶೇಕಡ 30 ಹಾಗೂ ವಿಶ್ವಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲ: ಶೇಕಡ 70) ಆಯವ್ಯಯದೊಂದಿಗೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡಿದೆ. ಇದು ಬಹು-ರಾಜ್ಯ ಜಲಾನಯನ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದ್ದು, ಕರ್ನಾಟಕವು ಮುಂಚೂಣಿ (Light house) ರಾಜ್ಯವಾಗಿ ಇತರ ಸಹಭಾಗಿ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ತಾಂತ್ರಿಕ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.

ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು 2021-22ನೇ ಸಾಲಿಗೆ 5000.00 ಲಕ್ಷ ರೂ. ಆಯವ್ಯಯ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಿದ್ದು, ಅದರಲ್ಲಿ ಇದುವರೆಗೆ 2500.00 ಲಕ್ಷ ರೂ. ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ವಿಶ್ವ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ನೊಂದಿಗೆ ಒಪ್ಪಂದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡ ನಂತರ, ತಾಂತ್ರಿಕ ಪಾಲುದಾರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ನೆರವಿನೊಂದಿಗೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅನುಷ್ಠಾನ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ, ವೆಚ್ಚ ಭರಿಸಲು ಯೋಜಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

7.16.4 ಜಲಾನಯನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮೂಲಕ ಬರಗಾಲವನ್ನು ತಡೆಯುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ:

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಉಪಚಾರವಾಗದೆ ಉಳಿದ ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಉಪಚರಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ 2019ರಿಂದ 2024ನೇ ಸಾಲಿನವರೆಗೆ ರಾಜ್ಯದ ಆಯ್ದು 100 ಬರಪೀಡಿತ ಮತ್ತು ಅತೀ ಕಡಿಮೆ ಅಂತರ್ಜಲ ಇರುವ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳನ್ನು, ಪ್ರತಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ 5,000ರಿಂದ 10,000 ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶ ತತ್ವ/ ಭೂ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ತಪಶೀಲು ಪಟ್ಟಿಯ (ಎಲ್‌ಆರ್‌ಐ) ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ, ಮಹಾತ್ಮಗಾಂಧಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತ್ರಿ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿ ಕೃಷಿ ಸಿಂಚಾಯಿ ಯೋಜನೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದೊಡನೆ ಒಗ್ಗೂಡಿಸಿ, ಜಲಾನಯನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣ ಉಪಚಾರದ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಬರ ನಿರೋಧಕ ಜಲಾನಯನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡುವ ಅಗತ್ಯತೆ ಇದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಡಿ, ಪೂರ್ವಸಿದ್ಧತಾ ಹಂತದ ಭಾಗವಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡಲಾದ ನಿವ್ವಳ ಮತ್ತು ವಿವರವಾದ ಯೋಜನಾ ವರದಿ ತಯಾರಿಕೆ, ಭೂಸಂಪನ್ಮೂಲ ಸಮೀಕ್ಷೆ, ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಬಲವರ್ಧನೆ ತರಬೇತಿಗಳು, ಖುಷ್ಕಿ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಅರಣ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕಾಗಿ 4000.00 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನವೆಂಬರ್-2021 ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ರೂ.2000.00 ಲಕ್ಷ ಅನುದಾನ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದು 1719.70 ಲಕ್ಷ ರೂ. ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಿ 8044 ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಉಪಚರಿಸಲಾಗಿದೆ.

7.16.5 ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸುಸ್ಥಿರ ಕೃಷಿ ಅಭಿಯಾನ: ಮಳೆಯಾಶ್ರಿತ ಪ್ರದೇಶಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (ಎನ್‌ಎಮ್‌ಎಸ್‌ಎ-ಆರ್‌ಎಡಿ)

ಈ ಯೋಜನೆಯ ಅಡಿ 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 1129.00 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಗೆ ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. 4546 ಹೆಕ್ಟಾರ್ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಉಪಚರಿಸಲು ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು ಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ನವೆಂಬರ್ 2021ರ ಮಾಹೆಯ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ 929.65 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳ ಅನುದಾನ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದು, ಇದರಲ್ಲಿ 215.32 ಲಕ್ಷ ರೂ. ಗಳನ್ನು ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಿ 883 ಹೆಕ್ಟಾರ್ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಉಪಚರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ ವಿಶೇಷ ಘಟಕ ಯೋಜನೆಗಾಗಿ ನವೆಂಬರ್-2021 ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ 170.52 ಲಕ್ಷ ರೂ. ಗಳ ಅನುದಾನ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದ್ದು, 29.49 ಲಕ್ಷ ರೂ. ಗಳನ್ನು ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಿ 92 ಹೆಕ್ಟಾರ್ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಉಪಚರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಗಿರಿಜನ ಉಪ-ಯೋಜನೆಗಾಗಿ ನವೆಂಬರ್-2021ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ 77.99 ಲಕ್ಷ ರೂ. ಗಳ ಅನುದಾನ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದ್ದು, 14.45 ಲಕ್ಷ ರೂ. ಗಳನ್ನು ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಿ 50 ಹೆಕ್ಟಾರ್ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಉಪಚರಿಸಲಾಗಿದೆ.

7.16.6 ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕರ ಸಂಸ್ಥೆ(ಎಫ್‌ಪಿಬಿ)

ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ 2020-21ನೇ ಸಾಲಿನಿಂದ 26 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ಕಂಪನಿ ಕಾಯ್ದೆಯಡಿ 130 ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ನೋಂದಣಿ ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದು, ಅದರಲ್ಲಿ 85 ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಕರ ವ್ಯವಹಾರ ಮತ್ತು 27 ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ವ್ಯವಹಾರ ಆರಂಭಿಸಿರುತ್ತವೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಯಡಿ ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ನವೆಂಬರ್ 2021ರ ಮಾಹೆಯ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ 167.90 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದು, 167.90 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳ ವೆಚ್ಚ ಭರಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ 50 ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾದ 250.00 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ 185.34 ಲಕ್ಷ ರೂ. ಗಳ ವೆಚ್ಚ ಭರಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕೇಂದ್ರ ಪ್ರಾಯೋಜಿತ ಯೋಜನೆಯಡಿ 10,000 ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ರಚನೆ ಮತ್ತು ಉತ್ತೇಜನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಡಿ ಒಟ್ಟು 100 ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ನೋಂದಣಿ ಗುರಿ ಹೊಂದಿದ್ದು, ಇದರಲ್ಲಿ 78 ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ನೋಂದಣಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನವೆಂಬರ್-2021ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ 243.73 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದು, 92.53 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳ ವೆಚ್ಚ ಭರಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ರವರು 15ನೇ ಆಗಸ್ಟ್ 2021ರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ದಿನಾಚರಣೆಯ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ 750 ಅಮೃತ ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕರ/ ಮೀನುಗಾರರ/ ನೇಕಾರರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವುದಾಗಿ ಘೋಷಿಸಿದ್ದು, ಜಲಾನಯನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆಗೆ 210 ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ನೋಂದಣಿ ಗುರಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ, 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 70 ಗುರಿ ಹೊಂದಿದ್ದು 19 ನೋಂದಣಿಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. 15 ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಟೆಂಡರ್ ಕರೆದು ಎಂಪ್ಯಾನಲ್‌ಗೊಳಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

7.16.7 ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಖಾಸಗಿ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಸಮಗ್ರ ಕೃಷಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ (ಪಿಪಿಪಿ-ಬಿಎಡಿ)

ಸದರಿ ಯೋಜನೆಯಡಿ 10 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ 8 ಖಾಸಗಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವ ಕಾರ್ಯ ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ 15 ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲು ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾಗಿದ್ದು, 5 ಯೋಜನೆಗಳ ವಿಸ್ತೃತ ಯೋಜನಾ ವರದಿ ಅನುಮೋದನೆಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 15.79 ಲಕ್ಷ ರೂ. ಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದು ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಗತಿ ಸಾಧಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

7.17 ಕೃಷಿ ಮಾರಾಟ ಇಲಾಖೆ

ಕೃಷಿ ಮಾರಾಟ ಇಲಾಖೆಯು ಕರ್ನಾಟಕ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾರಾಟ (ನಿಯಂತ್ರಣ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ) ಕಾಯ್ದೆ, 1966 ಹಾಗೂ ನಿಯಮಗಳು 1968ರ ಪ್ರಕಾರ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ 160 ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಮಿತಿಗಳ ಮೂಲಕ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಮಾರಾಟ ಹಾಗೂ ಖರೀದಿ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಕ್ರಮಬದ್ಧಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ 156 ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಇ-ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸೇವೆಗಳ ಏಕೀಕೃತ ಮಾರಾಟ ವೇದಿಕೆಯಡಿ ಹಾಗೂ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಇ-ನ್ಯಾಟ್ ಪೋರ್ಟಲ್‌ಗೆ ಕಲಬುರಗಿ ಹಾಗೂ ಚಿಂಚೋಳಿ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ಜೋಡಣೆ ಮಾಡಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಹೆಚ್ಚುವರಿಯಾಗಿ ಇನ್ನೂ 3 ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ಇ-ನ್ಯಾಟ್ ವೇದಿಕೆಯಡಿ ಜೋಡಣೆ ಮಾಡಲು ಕ್ರಮ ವಹಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 7.27 : 2019-20 ರಿಂದ 2021-22ರವರೆಗೆ ಇಲಾಖೆಗೆ ಆಯವ್ಯ ಹಂಚಿಕೆ (ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ)

ವರ್ಷ	2019-20	2020-21	2021-22
ಅನುದಾನ	9390.04	41625.00	ಆಯವ್ಯಯ ಅವಕಾಶ - 18733.00 ಲಕ್ಷ ರೂ. ಗಳು (ಕನಿಷ್ಠ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆ ಯೋಜನೆಗೆ ರೂ.7500.00 ಲಕ್ಷ ಮತ್ತು ನಬಾರ್ಡ್ ಕಾಮಗಾರಿಗಳಿಗೆ 11233.00 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳು) ಆಯವ್ಯಯದ ಹಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಇದುವರೆವಿಗೂ ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ ಮೊತ್ತ: 8424.50 ಲಕ್ಷ ರೂ. ಗಳು ಕನಿಷ್ಠ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಅನುದಾನವನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿರುವುದಿಲ್ಲ.

(ಎ) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಇ-ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸೇವೆಗಳು (ಆರ್‌ಇಎಮ್‌ಎಸ್‌ಎಲ್)

ರೈತರು ಬೆಳೆದ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ವ್ಯಾಪಾರ ಪದ್ಧತಿಯ ಮೂಲಕ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಲು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಇ-ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸೇವೆಗಳ ವಿಶೇಷ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು (Special Purpose Vehicle) ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದುವರೆವಿಗೂ 156 ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ಏಕೀಕೃತ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ವೇದಿಕೆಯಡಿ ತರಲಾಗಿದೆ. ಏಕೀಕೃತ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನವೆಂಬರ್-2021ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ 2,36,746.71 ಕೋಟಿ ರೂ.ಮೌಲ್ಯದ, 8,68,58,186.41 ಮೆಟ್ರಿಕ್ ಟನ್ ವಹಿವಾಟು ನಡೆದಿರುತ್ತದೆ.

(ಬ) ಕನಿಷ್ಠ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆ ಯೋಜನೆ

2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ, ಹೆಸರುಕಾಳು ಹಾಗೂ ಉದ್ದಿನಕಾಳು ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸಲು ಕ್ರಮ ವಹಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ 1,39,383 ಕ್ವಿಂಟಾಲ್ ಹೆಸರುಕಾಳು ಉತ್ಪನ್ನವನ್ನು 24855 ರೈತರಿಂದ ಖರೀದಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಸಿ) ಗ್ರಾಮೀಣ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಧಿ (ಆರ್‌ಐಡಿಎಫ್)

2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ, ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ 111233.00 ಲಕ್ಷ ರೂ. ಆಯವ್ಯಯ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದು, ಈ ಪೈಕಿ ಇದುವರೆವಿಗೂ 8424.50 ಲಕ್ಷ ರೂ. ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿದೆ. ಸದರಿ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಕಾಮಗಾರಿಯನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ನಿಧಿಯಿಂದ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿದ ಆಯ್ದು ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಮಿತಿಗಳಿಗೆ ಮರುಪಾವತಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಡಿ) ರೈಸ್ ಟೆಕ್ನಾಲಜಿ ಪಾರ್ಕ್-ಕಾರಟಗಿ

ಯೋಜನೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಇದುವರೆವಿಗೂ 315 ಎಕರೆ 28 ಗುಂಟೆ ಜಮೀನನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಕಾರಟಗಿಯಲ್ಲಿ ರೈಸ್ ಟೆಕ್ನಾಲಜಿ ಪಾರ್ಕ್ ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಕುರಿತಂತೆ ಅವಶ್ಯವಿರುವ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ರೂ.120.00 ಕೋಟಿಗಳ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪಿಸಲು ಉಗ್ರಾಣ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ನಿಧಿ ಅಡಿ ಮಂಜೂರಾತಿ ದೊರೆತಿರುತ್ತದೆ. ಟೆಂಡರ್ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದ್ದು, ಕಾಮಗಾರಿ ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿವೆ.

ಇ) ಮೆಕ್ಕೆಜೋಳ ಟೆಕ್ನಾಲಜಿ ಪಾರ್ಕ್- ರಾಣೆಬೆನ್ನೂರು

ರಾಣೆಬೆನ್ನೂರು ಹಾಗೂ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬೆಲೆಯಲಾಗುವ ಮೆಕ್ಕೆಜೋಳವನ್ನು ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆ ಮಾಡಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಲು ಹಾಗೂ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸಲು, ವರ್ಗೀಕರಿಸಲು, ಸಂಸ್ಕರಿಸಲು, ಬ್ರಾಂಡ್ ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ರಫ್ತು ಮಾಡಲು ಬೇಕಾದಂತಹ ಮೂಲ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಮೆಕ್ಕೆಜೋಳ ಟೆಕ್ನಾಲಜಿ ಪಾರ್ಕ್ ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಕ್ರಮ ವಹಿಸಲಾಗಿತ್ತು.

ರಾಣೆಬೆನ್ನೂರಿನಲ್ಲಿ ಮೆಕ್ಕೆಜೋಳ ಟೆಕ್ನಾಲಜಿ ಪಾರ್ಕ್ ಸ್ಥಾಪನೆಯ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ವಾಣಿಜ್ಯ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಇಲಾಖೆಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಲು ತಿರ್ಮಾನಿಸಿದ್ದು, ಅದರಂತೆ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ವಾಣಿಜ್ಯ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಲು ಅನುಮೋದನೆ ಕೋರಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ ಸಲ್ಲಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಈ ಕುರಿತು ಸರ್ಕಾರವು ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕೈಬಿಡಲು

ತೀರ್ಮಾನಿಸಿರುವುದರಿಂದ, ಯೋಜನೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿದ್ದ ಅನುದಾನದ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹವಾದ ಬಡ್ಡಿ ಮೊತ್ತದೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಸಕ್ತ ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷದೊಳಗೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸರೆಂಡರ್ ಮಾಡಲು ತಿಳಿಸಿದ್ದು, ಅದರಂತೆ ಸದ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಅನುದಾನವನ್ನು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸರೆಂಡರ್ ಮಾಡಲಾಗುವುದು.

ಎಫ್) ತೆಂಗು ಟೆಕ್ನಾಲಜಿ ಪಾರ್ಕ್ - ತಿಪಟೂರು

ತೆಂಗಿನ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಅವಶ್ಯಕವಾದ ಸೌಲಭ್ಯಗಳುಳ್ಳ ತೆಂಗು ಟೆಕ್ನಾಲಜಿ ಪಾರ್ಕ್‌ನ್ನು ತಿಪಟೂರಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ತಿಪಟೂರು ಹಾಗೂ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಲಾಗುವ ತೆಂಗು/ಕೊಬ್ಬರಿಯ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆ ಮಾಡಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸಲು, ವರ್ಗೀಕರಿಸಲು, ಸಂಸ್ಕರಿಸಲು, ಬ್ರಾಂಡ್ ಮಾಡಲು, ಮಾರಾಟ ಮತ್ತು ರಫ್ತು ಮಾಡಲು ಬೇಕಾದಂತಹ ಮೂಲ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಸದುದ್ದೇಶದಿಂದ ತಿಪಟೂರಿನಲ್ಲಿ ತೆಂಗು ಟೆಕ್ನಾಲಜಿ ಪಾರ್ಕ್ ಸ್ಥಾಪನೆ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲು ಕ್ರಮ ವಹಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಈ ಯೋಜನೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಕುರಿತಂತೆ ಆದ್ಯತೆಯ ಮೇಲೆ ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದ್ದ ಜಮೀನುಗಳನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಂಬಂಧ ಸತತ ಪ್ರಯತ್ನದ ಹೊರತಾಗಿಯೂ ಜಮೀನುಗಳು ಲಭ್ಯವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಸೂಕ್ತ ಜಮೀನು ಲಭ್ಯವಾಗದ ಕಾರಣ ಯೋಜನೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನ ಸಾಧ್ಯವಾಗದೇ ಇದ್ದು, ಯೋಜನೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿದ್ದ ಅನುದಾನವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹವಾದ ಬಡ್ಡಿ ಮೊತ್ತದೊಂದಿಗೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸರೆಂಡರ್ ಮಾಡಲು ತಿಳಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸರ್ಕಾರದ ಸೂಚನೆಯಂತೆ ಅನುದಾನದ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಸರೆಂಡರ್ ಮಾಡುವಂತೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಮಿತಿಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯವರಿಗೆ ಸೂಚನೆ ನೀಡಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಜಿ) ಕಾಯಕ ನಿಧಿ

ಕಾಯಕ ನಿಧಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವುದರಿಂದ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಮಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಲೈಸೆನ್ಸ್ ಪಡೆದು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಸುಮಾರು 29,000 ಹಮಾಲರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಮಿತಿಯ ಪ್ರಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಕರ್ತವ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಹಮಾಲರಿಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಲಾದ ಶಸ್ತ್ರ ಚಿಕಿತ್ಸೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಗರಿಷ್ಠ ರೂ.1.00 ಲಕ್ಷದವರೆಗೆ ವೈದ್ಯಕೀಯ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಭರಿಸುವ ಕುರಿತು ಹಾಗೂ ಕರ್ತವ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಹಮಾಲರು ಮರಣಹೊಂದಿದಾಗ ಶವಸಂಸ್ಕಾರಕ್ಕಾಗಿ 10,000/- ರೂ.ಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಉದ್ದೇಶ ಹೊಂದಲಾಗಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಇದುವರೆವಿಗೂ ಹಮಾಲರಿಗೆ ವೈದ್ಯಕೀಯ ವೆಚ್ಚಕ್ಕಾಗಿ 9,83,725/- ರೂ.ಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಶವಸಂಸ್ಕಾರಕ್ಕಾಗಿ 69,40,000/- ರೂ ಗಳನ್ನು ವಿತರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟು 730 ಹಮಾಲರು ಈ ಯೋಜನೆಯ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

ಹೆಚ್) ರೈತ ಸಂಜೀವಿನಿ

ಈ ಯೋಜನೆ ಅಡಿ, ದುಡಿಯುವ ರೈತರ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವಾಗ ಆಕಸ್ಮಿಕ ಸಾವು/ಶಾಶ್ವತ ಅಂಗವಿಕಲತೆ ಸಂಭವಿಸಿದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ರೈತ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಾಯ ನೀಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆ ಒದಗಿಸುವುದು ಯೋಜನೆಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ರೈತರು ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಮರಣ ಅಥವಾ ಶಾಶ್ವತ ಅಂಗವಿಕಲತೆ ಹೊಂದಿದಲ್ಲಿ 10,000/- ರೂ.ಗಳಿಂದ 1,00,000/- ರೂ. ಗಳವರೆಗೆ ಪರಿಹಾರ ನೀಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇದೆ. 2021ನೇ ನವಂಬರ್ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 10,355 ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ 39,78,30,920/- ರೂ.ಗಳನ್ನು ಪರಿಹಾರ ಧನವಾಗಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಐ) ಗುಂಪು ಅವಧಿ ವಿಮಾ ಯೋಜನೆ

2021-22ನೇ ಸಾಲಿಗೆ ರಾಜ್ಯದ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಮಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಲೈಸೆನ್ಸ್ ಪಡೆದು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಶ್ರಮಿಕರಿಗೆ ಎಲ್.ಐ.ಸಿ. ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ಗುಂಪು ಅವಧಿ ವಿಮಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಅರ್ಹ ಫಲಾನುಭವಿ ಶ್ರಮಿಕರ ಸಂಖ್ಯೆ: 23,545. ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಮಿತಿಗಳಿಂದ ಪಡೆಯಲಾದ ಒಟ್ಟು 1.18 ಕೋಟಿ ರೂ. ಪ್ರೀಮಿಯಂ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಎಲ್.ಐ.ಸಿ. ಕಛೇರಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಶ್ರಮಿಕರ ಮರಣ ಹೊಂದಿದಲ್ಲಿ ವಾರಸುದಾರರಿಗೆ ಎಲ್.ಐ.ಸಿ. ಯಿಂದ 1,00,000/- ರೂ. ಪರಿಹಾರ ಮೊತ್ತ ನೀಡಲಾಗುವುದು.

7.17.1 ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಸರಬರಾಜು ಸರಣಿ ಸೃಜನೆಗಾಗಿ ಕೃಷಿ ವ್ಯವಹಾರ ಕಾರಿಡಾರ್

ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಿ ವ್ಯವಹಾರ ಕಾರಿಡಾರ್ ಮೂಲಕ 1 ಟ್ರೇಲಿಯನ್ ಯು.ಎಸ್. ಡಾಲರ್ ನಷ್ಟು ವರಮಾನಗಳಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿತ್ತು. ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರಾಜ್ಯಾದ್ಯಂತ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೊಳಿಸುವ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. (ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ಚಾಮರಾಜನಗರದಿಂದ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಾವಿವರೆಗೂ) ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ ರೈತರ ವರಮಾನವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವಲ್ಲಿ ಇದು ಪೂರಕವಾಗಿದೆ.

ರೇಖಾಚಿತ್ರ 7.4 : ಕೃಷಿ ಕಾರಿಡಾರ್‌ಗಳಿಗೆ ಖಾಸಗಿ-ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ ವಿಧಾನ

ವಿಧ	ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕರು	ವಿವರಣೆ
ಕೃಷಿ ವ್ಯವಹಾರ ಖಾಸಗಿ-ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ	ಕೃಷಿ ವ್ಯವಹಾರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ರೈತ ಸಂಘಟನೆಗಳು	ಕೃಷಿ ವ್ಯವಹಾರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ರೈತರ ನಡುವೆ ಕಾರಿಡಾರ್ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಸೌಲಭ್ಯ ಕಲ್ಪಿಸಿದ ಸಹಯೋಗ (ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅನೌಪಚಾರಿಕ) ಉದಾಹರಣೆ - ಕರಾರು ಕೃಷಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ ಒಪ್ಪಂದ
ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಖಾಸಗಿ-ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ	ಸರ್ಕಾರಿ/ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಿಡಾರ್ ಸಂಚಾಲಕ + ಸಾರಿಗೆ, ಇಂಧನ ಅಥವಾ ನಿರ್ಮಾಣ ವಲಯಗಳು, ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ಖಾಸಗಿ ಕಂಪನಿ	ಸಹ-ಹಣಕಾಸು ಒದಗಿಸುವಿಕೆಗಾಗಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ-ಖಾಸಗಿ ಸಹಯೋಗ, ಹೆದ್ದಾರಿಗಳು, ಬಂದರುಗಳು, ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳು ಮತ್ತು ಉಗ್ರಾಣಗಳಂಥ ಕಾರಿಡಾರ್ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಮತ್ತು ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದು ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು
ಸಾಫ್ಟ್ ಕಾರಿಡಾರ್ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಗಳಿಗಾಗಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ-ಖಾಸಗಿ ಸಹಭಾಗಿತ್ವಗಳು	ಸರ್ಕಾರಿ/ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಿಡಾರ್ ಸಂಚಾಲಕ + ಖಾಸಗಿ ಕಂಪನಿಗಳು, ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳು, ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರಗಳು, ಮುಂತಾದವು	ಸಹ-ಹಣಕಾಸು ಒದಗಿಸುವಿಕೆಗಾಗಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ-ಖಾಸಗಿ ಸಹಯೋಗ ಮತ್ತು ಕಾರಿಡಾರ್-ಬದ್ಧ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮಾಹಿತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಅಥವಾ ಕೃಷಿ ವಿಮಾ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಂಥ ಸಾಫ್ಟ್-ಕಾರಿಡಾರ್ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನ
ಕಾರಿಡಾರ್ ಕೇಂದ್ರಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಆಧಾರಿತ ಸಾರ್ವಜನಿಕ-ಖಾಸಗಿ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ	ಸರ್ಕಾರಿ/ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಿಡಾರ್ ಸಂಚಾಲಕ + ಸ್ಥಳೀಯ/ ಕೃಷಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಹಿತಾಸಕ್ತ ಖಾಸಗಿ ಕಂಪನಿಗಳು	ಸಹ-ನಿಧಿ ಒದಗಿಸುವ ಸಾರ್ವಜನಿಕ-ಖಾಸಗಿ ಸಹಯೋಗ ಹಾಗೂ ಕಾರಿಡಾರ್ ಕೇಂದ್ರದ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಅನುಷ್ಠಾನ
ಮೂಲ: ಲೇಖಕರ ನಿರೂಪಣೆ		

7.17.2 ಪೂರೈಕೆ ಸರಣಿ ನಿರ್ವಹಣೆ

ಪೂರೈಕೆ ಸರಣಿ ನಿರ್ವಹಣೆಯು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ:

- ಸಮಗ್ರ ಯೋಜನೆ
- ಅನುಷ್ಠಾನ
- ಸಹಯೋಗ
- ನಿಯಂತ್ರಣ

ಪೂರೈಕೆ ಸರಣಿ ನಿರ್ವಹಣೆಯು ದಕ್ಷ ರೀತಿಯಿಂದ ಹಾಜರುಪಡಿಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇರುವ ಎಲ್ಲಾ ಕೃಷಿ-ವ್ಯವಹಾರ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಸಮಗ್ರ ಯೋಜನೆ, ಅನುಷ್ಠಾನ, ಸಹಯೋಗ ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಣವಾಗಿದ್ದು, ದೇಶದಾದ್ಯಂತ ಟೆಲಿಮೆಟ್ರಿಕ್ ಪರಿಹಾರಗಳೊಂದಿಗೆ ನೀತಿ ಆಯೋಗವು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡುವ ಗ್ರಾಹಕ ಆದ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸುವಂತೆ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಕೊಯ್ಲು ಬೇರ್ಪಡಿಸುವ ಸ್ಥಳದಿಂದ ಉಗ್ರಾಣದವರೆಗೆ ಮತ್ತು ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಚಿಲ್ಲರೆ ವ್ಯಾಪಾರಿಗೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬೇಗನೆ ಹಾಳಾಗುವ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಅಥವಾ ಕಡಿಮೆ ಶೇಖರಣೆ ಅವಧಿ ಹೊಂದಿರುವ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಮೌಲ್ಯ ಸರಣಿಯ ಗರಿಷ್ಠತೆಯನ್ನು ಸರಿಹೊಂದಿಸಬಹುದಾದಂಥ ನೈಜ ಸಮಯದೊಂದಿಗೆ ಅನುಸರಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಜಿಪಿಎಸ್ ಅಳವಡಿಸುವುದು. ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಕೃಷಿ ನವೋದ್ಯಮಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಚರಣೆ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳ ಕುರಿತು ಕಾರ್ಯನೀತಿ ರೂಪುರೇಷೆಯನ್ನು ಸೃಜಿಸಿದೆ. ಕೃಷಿ ನವೋದ್ಯಮಗಳು ಕೃಷಿ ಮೌಲ್ಯ ಸರಣಿಯಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿ ಹೋಗಿರುವ ಸಂಪರ್ಕಗಳನ್ನು ನವೀನ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಹಾಗೂ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ರೈತರಿಗೆ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಹರಿಗೆ ದಕ್ಕತೆಯಿಂದ ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ.

7.17.2 ಕೃಷಿ ಪೂರೈಕೆ ಸರಣಿಗಳ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಗಣೆ ಮೇಲೆ ಅದರ ಪ್ರಭಾವ

ಪೂರೈಕೆ ಸರಣಿ ಹಂತ	ಉತ್ಪನ್ನ ಮತ್ತು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳೊಂದಿಗಿನ ವಿಷಯ	ಸಾಗಣೆ/ ಸರಕು ಹರಿವಿನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ
ಸಮಗ್ರವಾಗಿ	ಕಚ್ಚಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು, ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಿದ್ಧ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ಸ್ವಯಂ-ಜೀವಿತ ನಿರ್ಬಂಧಗಳು ಹಾಗೂ ಪೂರೈಕೆ ಸರಣಿ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿರುವಾಗ ಉತ್ಪನ್ನ ಗುಣಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ (ಹಾಳಾಗುವುದು) ಅಗತ್ಯ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ಮರುಬಳಕೆ	ಸಮಯ ನಿರ್ಬಂಧಗಳು (ಸರಕುಗಳು ಹಾಳಾಗುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಪೂರೈಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ) ಮಾಹಿತಿ ಅಗತ್ಯತೆಗಳು (ಸರಕಿನ ಸರಿಯಾದ ಮಾಹಿತಿ ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕ)
ಬೆಳೆಗಾರರು/ ಉತ್ಪಾದಕರು	☐ ದೀರ್ಘ ಉತ್ಪಾದನಾ ಸಮಯ (ಹೊಸ ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಲು ಸಾಕಷ್ಟು ಸಮಯ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ) ☐ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಹಂಗಾಮು ಪ್ರಭಾವ ☐ ಪೂರೈಕೆಯ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಮತ್ತು ಪ್ರಮಾಣದ ವ್ಯತ್ಯಾಸ	☐ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕತೆ ☐ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಸರಿ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ
ಆಹಾರ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಉದ್ಯಮ	☐ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದ, ಕಡಿಮೆ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ (ವೈವಿಧ್ಯತೆಯು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದಾಗ್ಯೂ) ಉತ್ಪಾದನಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ☐ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಬಳಕೆ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಅಗತ್ಯಕ್ಕೆಡೆ ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಅತ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಕೀರ್ಣ ಬಂಡವಾಳ ಕೇಂದ್ರಿತ ಯಂತ್ರೋಪಕರಣ ☐ ಜೈವಿಕ ವತ್ಯಾಸ, ಋತುಮಾನದ ಪ್ರಭಾವ, ಹವಾಮಾನ, ಕೀಟಗಳು, ಇತರ ಜೈವಿಕ ಅಪಾಯಗಳ ಕೃಚಿತ್ವಾದ ಸಂಗತಿಗಳ ಕಾರಣದಿಂದ ಪ್ರಮಾಣ ಮತ್ತು ಗುಣಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ ಇಳುವರಿ ☐ ಗುಣಮಟ್ಟ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಫಲಿತಾಂಶಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಯುವ ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯ ಅವಶ್ಯಕತೆ ☐ ಪರ್ಯಾಯ ಅಳವಡಿಕೆಗಳು, ಪರ್ಯಾಯ ತಯಾರಿಕಾ ವಿಧಗಳು, ಉತ್ಪನ್ನ-ಆಧಾರಿತ ಸೃಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಸಮಯ, ಉತ್ಪನ್ನ ರಾಶಿ, ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ನಡುವೆ ಕಚ್ಚಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಮುಂದೂಡುವುದು.	☐ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿ ಉತ್ಪಾದನೆ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಸಮಯ ನಿಗದಿಯ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ☐ ತಯಾರಿಕಾ ವಿಧಾನದ ಸರಿಹೊಂದಾಣಿಕೆ ☐ ಸಮಯ ನಿರ್ಬಂಧಗಳು, ಪರಿಮಿತ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ಐಸಿಟಿ ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯತೆ

ಪೂರೈಕೆ ಸರಣಿ ಹಂತ	ಉತ್ಪನ್ನ ಮತ್ತು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳೊಂದಿಗಿನ ವಿಷಯ	ಸಾಗಣೆ/ ಸರಕು ಹರಿವಿನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ
	<ul style="list-style-type: none"> ❑ ಸಾಮಗ್ರಿ, ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಗಳು ಅಥವಾ ಸಿದ್ಧ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ವಿಶೇಷ ಕಡಾಯಿಗಳು ಅಥವಾ ಧಾರಕಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಇರಿಸಬೇಕಾದಾಗ, ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಕೋಶ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ❑ ಕೃಷಿ ಹೂಡಿಕೆಗಳ ಪೂರೈಕೆ ಸ್ವರೂಪದ ಕಾರಣದಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಮೌಲ್ಯೀಕರಿಸುವುದು ಅವಶ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ (ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ದನದ ಮಾಂಸವನ್ನು ಸಹ-ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಮರೆಮಾಚದೆ ಉತ್ಪಾದಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ) ❑ ಗುಣಮಟ್ಟ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಸಂಬಂಧಿ ಅಗತ್ಯತೆಗಳ ಮತ್ತು ಉತ್ಪನ್ನ ಹೂಣೆಗಾರಿಕೆಯ ಕಾರಣದಿಂದ ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದು ಅವಶ್ಯಕವಾಗುತ್ತದೆ 	<ul style="list-style-type: none"> ❑ ಈ ಸಂಕೀರ್ಣತೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ 'ಎ' ಮತ್ತು 'ಎಂ' ಸರಿಹೊಂದಿಸಬಹುದಾದ ಉತ್ಪನ್ನ ಯೋಜನೆ ❑ ಸೌಲಭ್ಯ ಅನುಸರಣೆ ಮತ್ತು ಪತ್ತೆ ಮಾಡುವಂಥ ರೂಪರೇಷೆಗಳ ಅಗತ್ಯತೆ
ಹರಾಜುಗಳು/ ಸಗಟು ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು/ ಚಿಲ್ಲರೆ ವಾಪಾರಿಗಳು	<ul style="list-style-type: none"> ❑ ಕೃಷಿ-ಆಧಾರಿತ ಹೂಡಿಕೆಗಳ ಸರಬರಾಜಿನ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಮತ್ತು ಪ್ರಮಾಣದ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ❑ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಹಂಗಾಮು ಪೂರೈಕೆಯು ಜಾಗತಿಕ (ವರ್ಷದಾದ್ಯಂತ) ಆಕರವನ್ನು ಅಗತ್ಯಪಡಿಸುತ್ತದೆ ❑ ಷರತ್ತುಬದ್ಧ ಸಾರಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಂಗ್ರಹಣಾ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಅಗತ್ಯತೆ 	<ul style="list-style-type: none"> ❑ ದರ ನಿಗದಿ ವಿವಾದಗಳು ❑ ಸಮಯ ನಿರ್ಬಂಧಗಳು ❑ ಷರತ್ತು ವಿಧಿಸುವಿಕೆಯ ಅಗತ್ಯತೆ ❑ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ ಕುರಿತು ಪೂರ್ವ-ಮಾಹಿತಿ

ಇಲಾಖೆಯ ಸಾಧನೆಗಳು

- ❑ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಮಿತಿಯ ಪ್ರಾಂಗಣಕ್ಕೆ ಬರುವ ರೈತರು ಹಾಗೂ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ, ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ 160 ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಮಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಶುದ್ಧ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಘಟಕವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ❑ ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ 160 ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಮಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಶೌಚಾಲಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.
- ❑ ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ 160 ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಪ್ರಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ನೀತಿಯಂತೆ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ನಿಷೇಧಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ❑ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಇ-ನ್ಯಾಟ್ ಪೋರ್ಟಲ್‌ಗೆ ಕಲಬುರಗಿ ಹಾಗೂ ಚಿಂಚೋಳಿ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ಜೋಡಣೆ ಮಾಡಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಹೆಚ್ಚುವರಿಯಾಗಿ ಇನ್ನೂ 3 ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ಇ-ನ್ಯಾಟ್ ವೇದಿಕೆಯಡಿ ಜೋಡಣೆ ಮಾಡಲು ಕ್ರಮ ವಹಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.
- ❑ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಪ್ರಾಂಗಣಗಳಲ್ಲಿ ರೈತರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಪೇಟೆ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಿಗೆ ಅವಶ್ಯವಿರುವ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಲು ಒತ್ತು ನೀಡಲಾಗಿದೆ.
- ❑ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಮಿತಿಗಳ ಪ್ರಾಂಗಣದಲ್ಲಿನ ನಿವೇಶನ, ಗೋದಾಮು, ಅಂಗಡಿ, ಅಂಗಡಿ-ವ-ಗೋದಾಮುಗಳ ಹಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ರೈತರ ಉತ್ಪಾದಕರ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಶೇಕಡ 10 ರಷ್ಟು ಮೀಸಲಾತಿ ನೀಡಲು ಹಾಗೂ ಶೇಕಡ 50ರ ರಿಯಾಯಿತಿ ದರದಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲು ಆದೇಶ ಹೊರಡಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ❑ 2020-21ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ, ಉಂಡೆ ಕೊಬ್ಬರಿಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಘೋಷಿಸಿರುವ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆ ಪ್ರತಿ ಕ್ವಿಂಟಾಲ್‌ಗೆ ರೂ.10,300/- ಗಳ ಜೊತೆಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ವತಿಯಿಂದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಧನವಾಗಿ ಪ್ರತಿ ಕ್ವಿಂಟಾಲ್‌ಗೆ ರೂ.1,000/- ಗಳನ್ನು ಘೋಷಿಸಿ, ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ರೂ.11,300/- ಗಳಂತೆ ಖರೀದಿಸಲಾಗಿದೆ. 2020-21ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ, ಶೇಂಗಾ, ಕೊಬ್ಬರಿ, ತೊಗರಿ, ಹತ್ತಿ, ಕಡಲೇಕಾಳು, ಭತ್ತ, ರಾಗಿ ಹಾಗೂ ಜೋಳ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಒಟ್ಟು 86,13,182 ಕ್ವಿಂಟಾಲ್ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು, ರೂ.2763.87 ಕೋಟಿ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ, ಅಂದಾಜು 3,22,359 ರೈತರಿಂದ ಖರೀದಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

- ❑ 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ, ಹೆಸರುಕಾಳು ಹಾಗೂ ಉದ್ದಿನಕಾಳು ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸಲು ಕ್ರಮ ವಹಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ 1,39,383 ಕ್ವಿಂಟಾಲ್ ಹೆಸರುಕಾಳು ಉತ್ಪನ್ನವನ್ನು 24855 ರೈತರಿಂದ ಖರೀದಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.
- ❑ ರಾಜ್ಯದ ರೈತರ ಮೇಲೆ ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಆಗುತ್ತಿದ್ದ ಆರ್ಥಿಕ ಹೊರೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಮಿತಿಗಳು ಈ ಹಿಂದೆ ಆಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಶುಲ್ಕವನ್ನು ಶೇಕಡ 1.5 ರಿಂದ ಶೇಕಡ 0.60ಕ್ಕೆ ಇಳಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.
- ❑ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಮಿತಿಯಿಂದ ಲೈಸೆನ್ಸ್ ಪಡೆದು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವ ಮಹಿಳಾ ಪೇಟೆ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಿಗೆ ಪ್ರಾಂಗಣದಲ್ಲಿನ ನಿವೇಶನ, ಗೋದಾಮು, ಅಂಗಡಿ, ಅಂಗಡಿ-ವ-ಗೋದಾಮುಗಳ ಹಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 10ರಷ್ಟು ಮೀಸಲಾತಿ ಕಲ್ಪಿಸಲು ಕ್ರಮ ವಹಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಈ ಕುರಿತಂತೆ ಅಧಿಸೂಚನೆ ಹೊರಡಿಸುವ ಕುರಿತಂತೆ ಕ್ರಮ ವಹಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ❑ ಸಿಂಗೇನ ಅಗ್ರಹಾರದ ಹಣ್ಣು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿರುವ ಗೂಳಿಮಂಗಳ ಗ್ರಾಮದ 42 ಎಕರೆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಾಧುನಿಕ ತರಕಾರಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಕ್ರಮ ವಹಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ❑ ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ ಬೆಳೆಯುವ ರೈತರಿಗೆ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ದರ ಒದಗಿಸಲು ಬ್ಯಾಡಗಿ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕ ಗುಣವಿಶ್ಲೇಷಣಾ ಘಟಕವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಕ್ರಮ ವಹಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ❑ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಕೃಷಿ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ನಿಧಿ (Agriculture Infrastructure Fund) ಯೋಜನೆಯಡಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಪ್ರಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾಮಗಾರಿ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಒತ್ತು ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

7.18 ತೋಟಗಾರಿಕೆ

2019-20 ರಲ್ಲಿ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆ 23.93 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಆವರಿಸಿದೆ ಮತ್ತು ವಾರ್ಷಿಕ ಉತ್ಪಾದನೆ 200.46 ಲಕ್ಷ ಮೆಟ್ರಿಕ್ ಟನ್ ಆಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಬೆಳೆಗಳ ಸರಾಸರಿ ಉತ್ಪಾದಕತೆ ಪ್ರತಿ ಹೆಕ್ಟೇರಿಗೆ 8.38 ಮೆಟ್ರಿಕ್ ಟನ್ ಇದೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗುವ ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ವಾರ್ಷಿಕ ಮೌಲ್ಯ ರೂ. 52,718 ಕೋಟಿಗಳಾಗಿದ್ದು ಮತ್ತು ಇಡೀ ಕೃಷಿ ವಲಯದಿಂದ ಬರುವ ಒಟ್ಟು ಆದಾಯದ ಶೇ. 29.51 ರಷ್ಟಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಜಿಎಸ್‌ಡಿಪಿ ಯಲ್ಲಿ ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಪಾಲು ಶೇ. 3.24ರಷ್ಟಿದೆ. ಇಲಾಖೆಗೆ 2019-20, 2020-21 ಮತ್ತು 2021-22ರ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಅನುದಾನ ಹಂಚಿಕೆ ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 7.28 : ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆಗೆ ಆಯವ್ಯಯ ಅನುದಾನ ಹಂಚಿಕೆ ವಿವರಗಳು (ರೂ. ಲಕ್ಷದಲ್ಲಿ)			
ವರ್ಷ	2019-20	2020-21	2021-22
ಯೋಜನೆ	133225.85	147415.28	111500.14
ವೆಚ್ಚ	113707.41	122123.71	36252.00

ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಈ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಹಲವಾರು ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿದೆ. ಈ ಪ್ರಮುಖ ಉಪಕ್ರಮಗಳು 1) ಪ್ರದೇಶ ವಿಸ್ತರಣಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ 2) ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಕೃಷಿ ಸಿಂಚಾಯಿ ಯೋಜನೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ನೀರಾವರಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು 3) ತೋಟಗಾರಿಕಾ ವಿಸ್ತರಣೆ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ 4) ರೋಗ ಮತ್ತು ಕೀಟ ನಿರ್ವಹಣೆ 5) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ 6) ಸಮಗ್ರ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ 7) ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಮಂಡಳಿ ಮತ್ತು ನಿಗಮಗಳಿಗೆ ನೆರವು 8) ಜೈವಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ 9) ಜೇನುಸಾಕಾಣಿಕೆ 10) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಯುಷ್ ಮಿಷನ್. 2015-16 ರಿಂದ 2019-20 ರ ಅವಧಿವರೆಗೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಬೆಳೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ಗವಾರು ವಿಸ್ತೀರ್ಣವನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 7.29 ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 7.29 : ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಬೆಳೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ಗವಾರು ವಿಸ್ತೀರ್ಣ (ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಗಳಲ್ಲಿ)

ವರ್ಷ	ಹಣ್ಣುಗಳು	ತರಕಾರಿಗಳು	ಸಾಂಬಾರ ಪದಾರ್ಥ	ತೋಟದ ಬೆಳೆಗಳು	ವಾಣಿಜ್ಯ ಹೂವುಗಳು	ಔಷಧೀಯ ಸಸ್ಯಗಳು	ಸುಗಂಧ ಸಸ್ಯಗಳು	ಒಟ್ಟು
2015-16	4.03	4.82	2.21	9.05	0.32	0.01	0.01	20.36
2016-17	4.18	4.92	2.48	8.86	0.31	0.001	0.02	20.76
2017-18	4.15	4.83	2.21	9.10	0.31	0.01	0.02	20.63
2018-19	3.88	4.80	2.98	11.29	0.27	0.01	0.01	23.25
2019-20	3.98	4.41	3.08	12.10	0.34	0.01	0.01	23.93

ಮೂಲ: ತೋಟಗಾರಿಕೆ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ

7.18.1 ಪ್ರದೇಶ ವಿಸ್ತರಣೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ

ಪ್ರದೇಶ ವಿಸ್ತರಣೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ, ಪ್ರಮುಖವಾದವುಗಳೆಂದರೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಮಿಷನ್, ಎಣ್ಣೆ ಬೀಜಗಳು ಮತ್ತು ಎಣ್ಣೆ ಸಸ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಿಷನ್ ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಈ ಯೋಜನೆಗಳ ವಿವರಗಳು ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿನ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಈ ಕೆಳಗೆ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಎ) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಮಿಷನ್ (ಎನ್‌ಎಚ್‌ಎಮ್)

ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ 30 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ, ಈ ಯೋಜನೆಯ 2014-15ರ ಸಮಗ್ರ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಿಷನ್ (ಎಂಐಡಿಎಚ್) ಉಪ- ಯೋಜನೆಯಾಗಿದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ, ರೂ. 187.29 ಕೋಟಿ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದು, ನವೆಂಬರ್ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ ರೂ. 34.12 ಕೋಟಿ ಪ್ರಗತಿ ಸಾಧಿಸಲಾಗಿದೆ. 2021-22ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ, (ನವೆಂಬರ್ 2021ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ) ಹಣ್ಣುಗಳು, ತೋಟದ ಬೆಳೆಗಳು, ಸಾಂಬಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳು, ಹೂವುಗಳು ಮತ್ತು ಸುಗಂಧ ಬೆಳೆಗಳಂತಹ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳ ಪ್ರಮುಖ ವರ್ಗಗಳ ಪ್ರದೇಶ ವಿಸ್ತರಣೆಗಾಗಿ ವಾರ್ಷಿಕ ಭೌತಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಗುರಿಗಳು ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ 7111.48 ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಮತ್ತು ರೂ. 15.94 ಕೋಟಿ ರೂಗಳಾಗಿದೆ. 2965.00 ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಪ್ರದೇಶ ವಿಸ್ತರಣೆಗಾಗಿ 5.33 ಕೋಟಿ ರೂಗಳ ಹಣಕಾಸು ನೆರವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. 2021-22ರಲ್ಲಿ, ನೀರು ಸಂಗ್ರಹಣಾ ಘಟಕಗಳು, ಯಾಂತ್ರೀಕರಣ, ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಕೊಯ್ಲೋತ್ತರ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಒತ್ತು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 7.30ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 7.30: ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಮಿಷನ್ ಯೋಜನೆಯಡಿ 2021-22ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಪ್ರಗತಿ.

ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ	ಘಟಕಗಳು	ವಾರ್ಷಿಕ ಗುರಿ		ಸಾಧನೆ (ನವೆಂಬರ್ 2021 ವರೆಗೆ)	
		ಭೌತಿಕ	ಹಣಕಾಸು (ರೂ. ಲಕ್ಷದಲ್ಲಿ)	ಭೌತಿಕ	ಹಣಕಾಸು (ರೂ. ಲಕ್ಷದಲ್ಲಿ)
ನರ್ಸರಿ	(ಸಂಖ್ಯೆ)	32	422.5	0	0
ಅಂಗಾಂಶ ಕಸಿ ಪ್ರಯೋಗಾಲಯ	(ಸಂಖ್ಯೆ)	6	500	0	0
ತರಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಮಸಾಲೆ ಬೀಜಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆ	(ಹೆಕ್ಟೇರ್)	3	210	1	0
ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಬೆಳೆಗಳ ಹೊಸ ಪ್ರದೇಶ ವಿಸ್ತರಣೆ	(ಹೆಕ್ಟೇರ್)	7111.48	1594.42	2965.22	533.28
1 ಮತ್ತು 2ನೇ ವರ್ಷದ ನಿರ್ವಹಣೆ	(ಹೆಕ್ಟೇರ್)	4640.3	281.32	3140.5	169.74

ಕೋಷ್ಟಕ 7.30: ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಮಿಷನ್ ಯೋಜನೆಯಡಿ 2021-22ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಪ್ರಗತಿ.

ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ	ಘಟಕಗಳು	ವಾರ್ಷಿಕ ಗುರಿ		ಸಾಧನೆ (ನವೆಂಬರ್ 2021 ವರೆಗೆ)	
		ಭೌತಿಕ	ಹಣಕಾಸು (ರೂ. ಲಕ್ಷದಲ್ಲಿ)	ಭೌತಿಕ	ಹಣಕಾಸು (ರೂ. ಲಕ್ಷದಲ್ಲಿ)
ಅಣಬೆ ಬೇಸಾಯ	(ಸಂಖ್ಯೆ)	35	272	6	48
ಹಳೆಯ ತೋಟಗಳ ಪುನಃಶ್ಚೇತನ	(ಹೆಕ್ಟೇರ್)	2420	484	1972.86	342.76
ತೋಟಗಳು					
ನೀರಿನ ಮೂಲಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಗಳು	(ಸಂಖ್ಯೆ)	1164	2245.26	202	344.91
ಸಂರಕ್ಷಿತ ಸಾಗುವಳಿ	(ಹೆಕ್ಟೇರ್)	1754.4	3286.29	674.05	412.33
ಸಮಗ್ರ ಪೋಷಕಾಂಶ / ಕೀಟ ಮತ್ತು ರೋಗ ನಿರ್ವಹಣೆ	(ಹೆಕ್ಟೇರ್)	16918	214.26	12756.43	162.59
ಸಾವಯವ ಕೃಷಿ					
ಸಾವಯವ ಕೃಷಿ	(ಹೆಕ್ಟೇರ್)	-	-	-	-
ಜೇನುಸಾಕಣೆಯ ಮೂಲಕ ಪರಾಗಸ್ಪರ್ಶ ಬೆಂಬಲ	(ಸಂಖ್ಯೆ)	-	-	-	-
ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಯಾಂತ್ರೀಕರಣ	(ಸಂಖ್ಯೆ)	969	706.85	163	130.38
ಪ್ರದರ್ಶನ /ಮುಂಚೂಣಿ	(ಸಂಖ್ಯೆ)	1	25	-	-
ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ/ ತರಬೇತಿ	(ಸಂಖ್ಯೆ)	3900	49.2	100	1
ಸಮಗ್ರ ಕೋಯ್ಲೊತ್ತರ ನಿರ್ವಹಣೆ					
i. ಸಂಗ್ರಹಣ ಮನೆಗಳು (ಪ್ಯಾಕ್ ಹೌಸ್)	(ಸಂಖ್ಯೆ)	620	1240	98	167.98
ii. ಏಕೀಕೃತ ಸಂಗ್ರಹಣ ಗೃಹ (ಇಂಟಿಗ್ರೇಟೆಡ್ ಪ್ಯಾಕ್ ಹೌಸ್)	(ಸಂಖ್ಯೆ)	13	224.7	3	47.72
iii. ಪೂರ್ವ ತಂಪುಗೊಳಿಸುವ ಘಟಕ	(ಸಂಖ್ಯೆ)	0	0	0	0
iv. ಕೋಲ್ಡ್ ರೂಮ್ ಸ್ಟೇಜಿಂಗ್	(ಸಂಖ್ಯೆ)	17	89.25	4	21
v. ಶೀತಲ ವಾಹನಗಳು	(ಸಂಖ್ಯೆ)	10	91	1	3.5
vi. ಪ್ರಾಥಮಿಕ/ಸಂಚಾರಿ ಸಂಸ್ಕರಣೆ	(ಸಂಖ್ಯೆ)	160	1600	85	367.89
vii. ಶೀತಲೀಕರಣ ಘಟಕಗಳು	(ಸಂಖ್ಯೆ)	10	1112	1	0
viii. ಹಣ್ಣು ಮಾಗಿಸುವ ಘಟಕಗಳು	(ಸಂಖ್ಯೆ)	20	200	2	8
xi. ಈರುಳ್ಳಿ ಸಂಗ್ರಹಣ ಘಟಕಗಳು	(ಸಂಖ್ಯೆ)	2940	2572.5	489	386.72

ಕೋಷ್ಟಕ 7.30: ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಮಿಷನ್ ಯೋಜನೆಯಡಿ 2021-22ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಪ್ರಗತಿ.

ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ	ಘಟಕಗಳು	ವಾರ್ಷಿಕ ಗುರಿ		ಸಾಧನೆ (ನವೆಂಬರ್ 2021 ವರೆಗೆ)	
		ಭೌತಿಕ	ಹಣಕಾಸು (ರೂ. ಲಕ್ಷದಲ್ಲಿ)	ಭೌತಿಕ	ಹಣಕಾಸು (ರೂ. ಲಕ್ಷದಲ್ಲಿ)
x. ಸೌರ ಸುರಂಗ ಡ್ರೈಯರ್	ಸಂಖ್ಯೆ	80	179.2	8	17.57
xi. ಸಮಗ್ರ ಪೂರೈಕೆ ಸರಪಳಿ	ಸಂಖ್ಯೆ	1	200	-	-
xii. ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ	ಸಂಖ್ಯೆ	500	75	72	7.8
xiii. ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಕೇಂದ್ರ	ಸಂಖ್ಯೆ	-	-	-	-
ಮಿಷನ್ ಮ್ಯಾನೇಜ್‌ಮೆಂಟ್	ಸಂಖ್ಯೆ	-	749.41	-	230.19
ಪ್ರಚಾರ ಮತ್ತು ಪ್ರಸಾರ	ಸಂಖ್ಯೆ	60	105.5	4	9.45
ಒಟ್ಟು		43385.19	18729.65	22748.05	3412.83

ಬಿ) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಹಾರ ಭದ್ರತಾ ಮಿಷನ್ (ಎನ್‌ಎಫ್‌ಎಸ್‌ಎಂ)

ಭಾರತದಲ್ಲಿ, ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಸುಮಾರು 144 ಲಕ್ಷ ಟನ್‌ಗಳಷ್ಟು ಖಾದ್ಯ ತೈಲವನ್ನು ವಾರ್ಷಿಕ ರೂ. 65,000.00 ಕೋಟಿಗಳ ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಆಮದು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ. 2021-22 ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ಖಾದ್ಯ ತೈಲದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಿಷನ್ ಅನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ, ಅದರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಬ್ಸಿಡಿ ದರಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ತಾಳೆ ಎಣ್ಣೆ ಬೆಳೆಗಾರರಿಗೆ ರಕ್ಷಣಾತ್ಮಕ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯತೆಯ ಅಂತರ ಬೆಲೆಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ನಡುವಿನ ಹಣಕಾಸು ಹಂಚಿಕೆ ಮಾದರಿಯು ಶೇ. 60:40 ಅನುಪಾತದಲ್ಲಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 5500 ರೈತರು 5832.68 ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ತಾಳೆ ಎಣ್ಣೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದು ಅದರಲ್ಲಿ 2500 ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಇಳುವರಿ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ತಾಳೆ ಎಣ್ಣೆಯ ಎಫ್‌ಎಫ್‌ಬಿಗಳ ವಾರ್ಷಿಕ ಉತ್ಪಾದನೆಯು ಸುಮಾರು 12392.67 ಮೆಟ್ರಿಕ್ ಟನ್ ಆಗಿದ್ದು, ಅದರಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 2134.01 ಮೆಟ್ರಿಕ್ ಟನ್ ಕಚ್ಚಾ ತಾಳೆ ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು (ಸಿಪಿಬಿ) ಅನ್ನು ಹೊರತೆಗೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 7.31: ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಹಾರ ಭದ್ರತಾ ಮಿಷನ್ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಭೌತಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಗತಿ

ವರ್ಷ	ಭೌತಿಕ (ವಿಸ್ತರಣೆ) (ಹೆ)		ಹಣಕಾಸು (ರೂ. ಲಕ್ಷದಲ್ಲಿ)	
	ಗುರಿ	ಸಾಧನೆ	ಗುರಿ	ಸಾಧನೆ
2017-18	1500	1120	1200.79	888.50
2018-19	1600	1028	1300.13	357.80
2019-20	1700	1350	1053.48	1014.12
2020-21	1700	624.60	1206.67	756.6105
2021-22*	2000	445	1555.77	188.661

(*ಸಿಪಿಬಿ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿಧಿಯ ಬಿಡುಗಡೆಗೆ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿರುವುದರಿಂದ ನವೆಂಬರ್-2021 ರಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ ಪ್ರಗತಿಯು ಕುಂಠಿತವಾಗಿದೆ)

ಸಿ) ಸುಸಂಘಟಿತ ಮಾರ್ಕೆಟಿಂಗ್ ಸೌಲಭ್ಯ

ರೈತರಿಂದ ತಾಳೆ ಎಣ್ಣೆ ತಾಜಾ ಹಣ್ಣಿನ ಗೊಂಚಲುಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸಲು ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಇದೆ. ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಖಾಸಗಿ ಸಂಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ರೈತರೊಂದಿಗೆ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ತಾಳೆ ಎಣ್ಣೆ ಬೆಲೆ ನಿಗದಿ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕೃಷಿ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಬೆಲೆ ಆಯೋಗದ ಶಿಫಾರಸಿನ ಪ್ರಕಾರ ಏಪ್ರಿಲ್-2014 ರಿಂದ ಬೆಲೆ ನಿಗದಿಗೆ ಶೇ. 17.22 ತೈಲ ಹೊರತೆಗೆಯುವಿಕೆ ದರಕ್ಕೆ ಸೂತ್ರವನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ.

ತಾಳೆ ಎಣ್ಣೆ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿನ ಬೆಲೆ ಏರಿಳಿತದ ಕಾರಣ, ತಾಳೆ ಎಣ್ಣೆಯು ರೈತರ ಹಿತಾಸಕ್ತಿ ಕಾಪಾಡಲು ಮತ್ತು ರೈತರಿಗೆ ಆಗುವ ನಷ್ಟವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ಬೆಲೆ ನಿಗದಿ ಸಮಿತಿಯು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಕನಿಷ್ಠ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆಯನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಖರೀದಿ ಬೆಲೆ ಕನಿಷ್ಠ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಿದ್ದರೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸದ ಮೊತ್ತವನ್ನು ರೈತರಿಗೆ ಸರ್ಕಾರ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಅದರಂತೆ 2020-21 ವರ್ಷಕ್ಕೆ ರೂ.12,500/- ಪ್ರತಿ ಮೆಟ್ರಿಕ್ ಟನ್ ಅನ್ನು ಕನಿಷ್ಠ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆಯಾಗಿ ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು 2021-22 ರಿಂದ ಖಾದ್ಯ ತೈಲಗಳು ತಾಳೆ ಎಣ್ಣೆ - ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಿಷನ್ ಅನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದು, ಅದರಡಿಯಲ್ಲಿ 1 ನೇ ನವೆಂಬರ್ 2021 ರಿಂದ ಅಕ್ಟೋಬರ್-2037 ರವರೆಗಿನ ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯತೆಯ ಅಂತರದ ಬೆಲೆಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿದೆ.

ಡಿ) ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಕೃಷಿ ಸಿಂಚಾಯಿ ಯೋಜನೆ (ಪಿಎಂಕೆಎಸ್‌ಪೈ)

2021-22ನೇ ಸಾಲಿಗೆ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ತೋಟಗಾರಿಕೆಗೆ ಪ್ರತಿ ಬೆಳೆಯ ಘಟಕದ ಕೇಂದ್ರ ಪಾಲಿನ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ 35756.44 ಲಕ್ಷ ರೂಗಳನ್ನು (ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಖರ್ಚು ಮಾಡದೆ ಉಳಿದಿರುವ ಹಣವು ಸೇರಿದಂತೆ) ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯು ಶೇ. 60:40 ಅನುಪಾತದ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿದೆ. ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಗಳ ಹಂಚಿಕೆಯ ಮಾದರಿ ಈ ಕೆಳಕಂಡಂತಿದೆ:

ಕೋಷ್ಟಕ 7.32: ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ನಡವಿನ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾದರಿ					
ವರ್ಗ	ಕೇಂದ್ರ ಪಾಲು (%)	ರಾಜ್ಯದ ಪಾಲು (%)			ಒಟ್ಟು ಸಹಾಯಧನ (%)
		ಕಡ್ಡಾಯ ಹಂಚಿಕೆ	ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಹಂಚಿಕೆ	ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಪಾಲು	
ಎ) 2 ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ವರೆಗೆ ಜಮೀನು ಹೊಂದಿರುವ ಸಣ್ಣ ರೈತರು ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡದ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ರೈತರು ಸರ್ಕಾರದ ಶೇ. 90ರಷ್ಟು ಸಹಾಯಧನಕ್ಕೆ ಅರ್ಹರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.	33	22	35	57	90
ಬಿ) ಎಲ್ಲಾ ರೈತರು ಶೇ. 45ರಷ್ಟು ಸಬ್ಸಿಡಿ ಅರ್ಹರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ ಆದರೆ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರತಿ ಫಲಾನುಭವಿಗೆ 5 ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಗಳ ಒಟ್ಟಾರೆ ಪರಿಮಿತಿಗೆ ಹಣಕಾಸಿನ ನೆರವು ಸೀಮಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ.	27	18	-	18	45

ರೂ.59594.07 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು (ಖರ್ಚು ಮಾಡದೆ ಉಳಿದ ಮೊತ್ತವು ಸೇರಿದಂತೆ) ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಇಲಾಖೆಗೆ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನ ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ರೂ.45000.00 ಲಕ್ಷಗಳ ಆಯವ್ಯಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದ 2021-22 ರವರೆಗೆ (ನವೆಂಬರ್ 2021 ರವರೆಗೆ), ತೋಟಗಾರಿಕೆಗಾಗಿ ಹನಿ/ತುಂತುರು ನೀರಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿದ 6.84 ಲಕ್ಷ ರೈತರಿಗಾಗಿ ರೂ.3148.80 ಕೋಟಿಗಳ ಸಹಾಯಧನವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಮೂಲಕ 7.64 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಸಣ್ಣ ನೀರಾವರಿ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ತರಲಾಗಿದೆ. ಸಣ್ಣ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಸಾಧಿಸಿದ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 7.33 ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 7.33: ಸಣ್ಣ ನೀರಾವರಿ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿ (ಕಳೆದ 3 ವರ್ಷಗಳು)

ಅವಧಿ	ಭೌತಿಕ (ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಗಳಲ್ಲಿ)		ಹಣಕಾಸು (ರೂ. ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ)	
	ಗುರಿ	ಸಾಧನೆ	ಗುರಿ	ಸಾಧನೆ
11 ನೇ ಯೋಜನೆಯ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ	1.93	1.57	570.89	444.87
2018-19	0.70	0.59	445.25	375.87
2019-20	0.68	0.51	349.57	347.93
2020-21	0.70	0.51	537.28	397.19
2021-22*	0.62	0.19	450.00	-

* ನವೆಂಬರ್ 2021ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ

7.18.2 ತೋಟಗಾರಿಕೆ ವಿಸ್ತರಣೆ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ

ರೈತರಿಗೆ ಹೊಸ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳು ಮತ್ತು ಸುಧಾರಿತ ಹೈಬ್ರಿಡ್ ವಿವಿಧ ತಳಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡಲು ವಿವಿಧ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ನಡೆಸಲು ತೋಟಗಾರಿಕೆ ವಿಸ್ತರಣೆ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಮುಖ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ತೋಟಗಾರಿಕೆ ವಿಸ್ತರಣೆ

ಹೊಸದಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳು ಮತ್ತು ಸುಧಾರಿತ ಹೈಬ್ರಿಡ್ ತಳಿಗಳ ಹೆಚ್ಚಿನ ಇಳುವರಿ ಸಂಭಾವ್ಯ ಬೆಳೆಗಳ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ರೈತರಿಗೆ ವಿವಿಧ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಮೂಲಕ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ಆದಾಯವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ರೈತರಿಗೆ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ತೋಟಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಆಧುನಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಕುರಿತು ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಇಲಾಖೆಯ ಮೂಲಕ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸಹ ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ತೋಟಗಾರಿಕೆ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ

ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿ 11 ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ. ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಸುಮಾರು 400-450 ರೈತರ ಮಕ್ಕಳು ಈ ಕೇಂದ್ರದಿಂದ ತರಬೇತಿ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. 11 ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ರೈತರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ 10 ತಿಂಗಳ ತರಬೇತಿ ನೀಡಲಾಗುವುದು.

- ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಆರೈಕೆ (ಹಾರ್ಟ್ ಕ್ಲಿನಿಕ್) ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು:** ಪ್ರಸ್ತುತ, 1 ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಆರೈಕೆ ಕೇಂದ್ರ, 28 ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಆರೈಕೆ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ.
- ಪುಷ್ಪ ಪ್ರದರ್ಶನ:** ಜಿಲ್ಲಾ/ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದು ಮತ್ತು ಪುಷ್ಪ ಪ್ರದರ್ಶನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೋಟಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಇರುವ ರೈತರು ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ಇತ್ತೀಚಿನ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ನೀಡುವುದು. 2020-21 ಮತ್ತು 2021-22ನೇ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅನುದಾನ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿಲ್ಲ.

7.18.3 ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಬೆಳೆಗಳ ಕೀಟ ಮತ್ತು ರೋಗಗಳ ಸಮಗ್ರ ನಿಯಂತ್ರಣ ಯೋಜನೆ

2020-21 ರಲ್ಲಿ, ರೂ.793.00 ಲಕ್ಷಗಳ ಬಿಡುಗಡೆಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ರೂ. 785.94 ಲಕ್ಷ ರೂಗಳನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. 2021-22ರಲ್ಲಿ, ಪರಾವಲಂಬಿ ಮತ್ತು ಬ್ಯಾಚಿಮೆರಿಯಾ ಉತ್ಪಾದನೆಗಾಗಿ ಮತ್ತು ರೈತರಿಗೆ ಸಹಾಯಧನ ನೀಡುವುದಕ್ಕೆ

ರೂ.514.00 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ನವೆಂಬರ್- 2021ರಲ್ಲಿ ರೂ.514.00 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದು, ಈ ಪೈಕಿ ರೂ.317.03 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ 24 ಪರಾವಲಂಬಿ ಪ್ರಯೋಗಾಲಯಗಳಿದ್ದು, 2020-21ರಲ್ಲಿ 250.90 ಲಕ್ಷ ಗೋನಿಯೋಜಸ್ ಪರಾವಲಂಬಿಗಳು ಮತ್ತು 1.21 ಲಕ್ಷ ಬ್ರಾಚಿಮೇರಿಯಾಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಿ ವಿತರಿಸಲಾಗಿದೆ. 2021-22ರಲ್ಲಿ, ನವೆಂಬರ್-21 ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ 94.36 ಲಕ್ಷ ಗೋನಿಯೋಜಸಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ವಿತರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 7.34: ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳ ರೋಗ ಮತ್ತು ಕೀಟಗಳ ಸಮಗ್ರ ನಿಯಂತ್ರಣಾ ಯೋಜನೆ (ರೂ. ಲಕ್ಷದಲ್ಲಿ)

ಕ್ರಮ ಸಂಖ್ಯೆ	ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ	2019-20			2020-21		
		ಗುರಿ	ಬಿಡುಗಡೆ	ಸಾಧನೆ	ಗುರಿ	ಬಿಡುಗಡೆ	ಸಾಧನೆ (ನವೆಂಬರ್ 2021 ರವರೆಗೆ)
1	ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳ ಕೀಟ ಮತ್ತು ರೋಗಗಳ ಸಮಗ್ರ ನಿಯಂತ್ರಣಾ ಯೋಜನೆ	793.00	793.00	785.94	514.00	514.00	317.03

7.18.4 ಸಬ್ ಮಿಷನ್ ಕೃಷಿ ಯಾಂತ್ರೀಕರಣ (ಎಸ್‌ಎಂ‌ಎಂ)

2020-21ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ, ರೂ.37.58 ಲಕ್ಷಗಳ ಖರ್ಚು ಮಾಡದ ಮೊತ್ತ (2019-20) ಸೇರಿದಂತೆ ರೂ.1345.82 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದು, ಈ ಪೈಕಿ ನವೆಂಬರ್ 2021 ಕ್ಕೆ 1325.17 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. 2569 ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ನೆರವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 2020-21ರ ಮರುವಾಲೀಕೃತ ಅನುದಾನ ರೂ. 19.64 ಲಕ್ಷ ಸೇರಿದಂತೆ ರೂ. 536.76 ಲಕ್ಷಗಳ ಒಟ್ಟು ಆಯವ್ಯಯ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದು, ಈ ಪೈಕಿ ನವೆಂಬರ್ 2021ಕ್ಕೆ ರೂ.402.66 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. 763 ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ನೆರವನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

7.18.5 ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಗಳು ಮತ್ತು ಬುಡಕಟ್ಟು ಬಳಕೆ ಅಧಿನಿಯಮ, 2013 ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಗಳು ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡದವರು ಖರೀದಿಸುವ ಪವರ್ ಟೆಲ್ಲರ್ ಪ್ರೋಗ್ರಾಂಗೆ ನೆರವು

ರೈತರು ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಲು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲು, ಸಸಿಗಳನ್ನು ನೆಡಲು ಮತ್ತು ಔಷಧಿ ಸಿಂಪಡಿಸುವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗಾಗಿ ರೈತರಿಗೆ ಪವರ್ ಟೆಲ್ಲರ್ / ಪವರ್ ವೀಡರ್ ಖರೀದಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಶೇ. 90ರಷ್ಟು ಸಹಾಯಧನ ದರದಲ್ಲಿ ರೂ.1.00 ಲಕ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಸಹಾಯವನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ವರ್ಷಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಎಸ್‌ಸಿಪಿಗೆ ರೂ.70.00 ಲಕ್ಷಗಳು ಮತ್ತು ಟಿಎಸ್‌ಪಿ ಘಟಕಕ್ಕೆ ರೂ.60.00 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ರೂ.130.00 ಲಕ್ಷಗಳ ಒಟ್ಟು ಆಯವ್ಯಯವನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ರೂ. 130.00 ಲಕ್ಷಗಳ ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ 129.981 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರೂ.73.05 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು (ಎಸ್‌ಸಿಪಿ ರೂ. 51.70 ಲಕ್ಷಗಳು ಮತ್ತು ಟಿಎಸ್‌ಪಿ ರೂ. 21.35 ಲಕ್ಷಗಳು) ಮೀಸಲಿಡಲಾಗಿದೆ. ರೂ.36.53 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದು, ಅದರಲ್ಲಿ ರೂ.34.75 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ನವೆಂಬರ್ 2021 ರ ವರೆಗೆ ಖರ್ಚು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. 55 ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ನೆರವನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ಭರಿಸಲು ಅಗತ್ಯ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

7.18.6 ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ (ಆರ್‌ಕೆ‌ವಿ‌ವೈ)

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಯು (ಆರ್‌ಕೆ‌ವಿ‌ವೈ) ಕೇಂದ್ರ ಪುರಷ್ಕೃತ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದ್ದು, ಸದರಿ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಕೃಷಿ/ಕೃಷಿಯೇತರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ರೈತ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅನುಕೂಲತೆಗಳನ್ನು/ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಉದ್ದೇಶ ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ತೋಟಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲು ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೂಡಿಕೆ ಮಾಡಲು ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ತೋಟಗಾರಿಕೆಯ ಸಮಗ್ರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಸದರಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು 2008-09 ರಿಂದ ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ 30 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಆರ್ಕಿವಿವೈ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾದ ವಿವಿಧ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು

ಎ) ತೋಟಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕೋಯ್ಲೋತ್ತರ ನಿರ್ವಹಣಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕಗಳು

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ, 23.93 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ವಾರ್ಷಿಕ 200.46 ಲಕ್ಷ ಟನ್‌ಗಳಷ್ಟು ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ.

2018-19 ರಿಂದ 2020-21 ರವರೆಗಿನ ವರ್ಷಗಳ ಕೋಯ್ಲೋತ್ತರದ ನಿರ್ವಹಣೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗಾಗಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಭೌತಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 7.35 ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. 2021-22ರಲ್ಲಿ, ರೂ. 1500.00 ಲಕ್ಷಗಳಿಗಾಗಿ ಡಿಪಿಆರ್ ಮಂಜೂರಾತಿಯನ್ನು ನೀಡಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 7.35: ತೋಟಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕೋಯ್ಲೋತ್ತರ ನಿರ್ವಹಣಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಭೌತಿಕ ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸು ಸಾಧನ

ವರ್ಷ	ಭೌತಿಕ (ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಘಟಕಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ)		ಹಣಕಾಸು (ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ರೂ.)	
	ಗುರಿ	ಸಾಧನೆ	ಗುರಿ	ಸಾಧನೆ
2018-19	273	272	656.00	626.59
2019-20	57	49	253.00	232.00
2020-21	309	22	368.63	306.50
2021-22*	242	0	1500.00	0.0

* ನವೆಂಬರ್ 2021ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ

ಬಿ) ತೋಟಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಯಾಂತ್ರಿಕರಣ

2020-21ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ, ಡಿಪಿಆರ್ ರೂ.2000.00 ಲಕ್ಷಗಳಿಗೆ ಅನುಮೋದಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಅದರಲ್ಲಿ ರೂ.1980.46 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದು, ಆ ಪೈಕಿ ರೂ.1611.14 ಲಕ್ಷಗಳಷ್ಟು ಖರ್ಚು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ರೂ.369.32 ಲಕ್ಷಗಳಷ್ಟು ಖರ್ಚು ಮಾಡದ ಮೊತ್ತವನ್ನು 2021-22ರಲ್ಲಿ ಮರುಮೌಲ್ಯೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮತ್ತು ರೂ.369.32 ಅನ್ನು ನವೆಂಬರ್-2021 ರ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಖರ್ಚು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. 2021-22ನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ರೂ.2500.00 ಲಕ್ಷಗಳಿಗೆ ಡಿಪಿಆರ್ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಅನುಮೋದನೆಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದು, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಅನುಮೋದನೆಯ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿದೆ.

ಸಿ) ತೋಟಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕೋಯ್ಲೋತ್ತರ ನಿರ್ವಹಣೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕಗಳು

2020-21ರಲ್ಲಿ, ರೂ.369.00 ಲಕ್ಷಗಳಿಗೆ ಡಿಪಿಆರ್ ಅನುಮೋದಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಅದರಲ್ಲಿ ರೂ.345.00 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದು ಆ ಪೈಕಿ ರೂ.306.50 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಕೋಯ್ಲೋತ್ತರ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಘಟಕಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕಾಗಿ 239 ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯಧನವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಲಾಗಿದೆ. 2021-22ರಲ್ಲಿ ರೂ.38.50 ಲಕ್ಷಗಳ ಖರ್ಚು ಮಾಡದ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಮರುಮೌಲ್ಯೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ನವೆಂಬರ್-2021 ರ ಅಂತ್ಯದ ವೇಳೆಗೆ ರೂ.38.50 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರೂ.2362.00 ಲಕ್ಷಗಳಿಗಾಗಿ ಡಿಪಿಆರ್‌ಗೆ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ನವೆಂಬರ್ 2021 ರ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ, ರೂ.879.00 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದು, ಯೋಜನೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಡಿ) ಸರ್ಕಾರಿ ಹಾಗೂ ಖಾಸಗಿ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಸಮಗ್ರ ತೋಟಗಾರಿಕೆ (ಪಿಪಿಪಿ-ಐಹೆಚ್‌ಡಿ)ಯ ಅನುಷ್ಠಾನ

ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಸ್ಥೆ (ಎಫ್‌ಪಿಐ) ಯಂತಹ ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. 2020-21ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರೂ.200.0 ಲಕ್ಷಗಳಿಗಾಗಿ ಡಿಪಿಆರ್‌ನಿಂದ ಅನುಮೋದನೆ ಪಡೆಯಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿ ರೂ.140.31 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದ್ದು, ಆ ಪೈಕಿ ರೂ.58.46 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. 2021-22 ರಲ್ಲಿ ರೂ.81.85 ಲಕ್ಷಗಳಷ್ಟು ಖರ್ಚು ಮಾಡದ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಮರುಮೌಲ್ಯೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ನವೆಂಬರ್-2021 ರ ಅಂತ್ಯದ ವೇಳೆಗೆ ರೂ.57.43 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ, ರೂ.250.00 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಡಿಪಿಆರ್‌ಗೆ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಎಸ್‌ಸಿಯ ಅನುಮೋದನೆಗಾಗಿ ಕಾಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಇ) ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆಯ ಗಣಕೀಕರಣ

ತಿಳುವಳಿಕೆಯುಳ್ಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದು, ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಪಾರದರ್ಶಕತೆಯನ್ನು ತರುವುದು, ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಹೊಣೆಗಾರರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದು, ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದು, ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಸಮಯವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದು, ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿರುತ್ತದೆ. 2020-21 ರಲ್ಲಿ, ರೂ.225.00 ಲಕ್ಷಗಳಷ್ಟು ಡಿಪಿಆರ್‌ಗೆ ಅನುಮೋದನೆ ದೊರೆತಿದ್ದು, ಅದರಲ್ಲಿ ರೂ.137.70 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿತ್ತು. ಈಗಾಗಲೇ ರೂ.70.00 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. 2021-22 ರಲ್ಲಿ, ರೂ.67.70 ಲಕ್ಷಗಳಷ್ಟು ಖರ್ಚು ಮಾಡದ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಮರುಮೌಲ್ಯೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ನವೆಂಬರ್-2021ರ ಅಂತ್ಯದ ವೇಳೆಗೆ ರೂ.25.00 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. 2021-22 ರಲ್ಲಿ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಎಫ್) ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕರ ಸಂಸ್ಥೆಯ (ಎಫ್‌ಪಿಒ) ಅಭಿವೃದ್ಧಿ

ಎಫ್‌ಪಿಒ ರಚನೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ, ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆಯು ಪ್ರತಿ ಎಫ್‌ಪಿಒಗೆ ಅಂದಾಜು ರೂ.35.00 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಸಣ್ಣ ರೈತರ ಕೃಷಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಒಕ್ಕೂಟ (ಎಸ್‌ಎಫ್‌ಎಸ್‌ಐ), ನವದೆಹಲಿ ಅವರಿಗೆ 3 ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಗೆ ಸಂದಾಯ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ತದನುಸಾರವಾಗಿ, 92 ಎಫ್‌ಪಿಒಗಳಿಗೆ ರಚನೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ 30.43 ಕೋಟಿಗಳಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಸಂದಾಯ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಬಾಡಿಗೆ ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳ ಸೇವಾ ಕೇಂದ್ರ (ಸಿಹೆಚ್‌ಸಿ) ಸ್ಥಾಪಿಸಲು 95 ಎಫ್‌ಪಿಒಗಳಿಗೆ 20.05 ಕೋಟಿ ಸಹಾಯಧನವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ (ಪ್ರತಿ ಎಫ್‌ಪಿಒಗೆ ಗರಿಷ್ಠ ಮಿತಿ ರೂ.22.50 ಲಕ್ಷಗಳು) ಎಫ್‌ಪಿಒಗಳಿಗೆ ರೂ. 14.40 ಕೋಟಿಗಳ ದುಡಿಯುವ ಬಂಡವಾಳ ನೆರವು 98 (ಪ್ರತಿ ಎಫ್‌ಪಿಒಗಾಗಿ 15 ಅಥವಾ 10 ಲಕ್ಷಗಳು) 7 ಎಫ್‌ಪಿಒಗಳಿಗೆ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ರೂ.2.27 ಕೋಟಿಗಳಷ್ಟು ಸಹಾಯಧನವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಜಿ) ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳ ಕೃಷಿಗಾಗಿ ನೀರು ಸಂಗ್ರಹಣಾ ಘಟಕಗಳು

2020-21ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ, ರೂ. 2000.00 ಲಕ್ಷಗಳಿಗೆ ಅನುಮೋದನೆ ದೊರೆತಿದ್ದು, ಅದರಲ್ಲಿ ರೂ.1923.40 ಲಕ್ಷ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿದ್ದು, ಆ ಪೈಕಿ ರೂ.1450.88 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. 395 ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ವಿವಿಧ ಅಳತೆಯ ನೀರು ಸಂಗ್ರಹಣಾ ಘಟಕಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಸಹಾಯಧನ ವಿತರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಉಳಿದ ಅನುದಾನವಾದ ರೂ.469.69 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಮರುಮೌಲ್ಯೀಕರಿಸಿ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿದ್ದು, ನವೆಂಬರ್-2021ರ ಅಂತ್ಯದ ವೇಳೆಗೆ ರೂ.417.47 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಉಳಿದ ವೆಚ್ಚ ಭರಿಸಲು ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರೂ.2000.00 ಲಕ್ಷಗಳಿಗೆ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಡಿಪಿಆರ್‌ಗೆ ಅನುಮೋದನೆ ದೊರೆತಿದ್ದು, ನವೆಂಬರ್ 2021ರ ಮಾಹೆಯ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ರೂ.649.75 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿದ್ದು, ಯೋಜನೆ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಹೆಚ್) ಸುರಕ್ಷಿತ ಬೇಸಾಯದಡಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಲಿಥಿನ್ ಹಾಳೆ ಮತ್ತು ಗಿಡಗಳ ಬದಲಾವಣೆ

2020-21ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ, ರೂ.500.00 ಲಕ್ಷಗಳಷ್ಟು ಡಿಪಿಆರ್‌ಗೆ ಅನುಮೋದನೆ ದೊರೆತಿದ್ದು, ಈ ಪೈಕಿ ರೂ.458.51 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ರೂ.307.15 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಸುರಕ್ಷಿತ ಬೇಸಾಯದಡಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಲಿಥಿನ್ ಹಾಳೆ ಮತ್ತು ಗಿಡಗಳನ್ನು ಬದಲಿಸಲು 280 ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯಧನವನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. 2021-22 ರಲ್ಲಿ ರೂ.152.08 ಲಕ್ಷಗಳಷ್ಟು ಖರ್ಚು ಮಾಡದ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಮರುಮೌಲ್ಯೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ನವೆಂಬರ್-2021 ರ ಅಂತ್ಯದ ವೇಳೆಗೆ ರೂ.133.12 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. 2021-22 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ರೂ.300.00 ಲಕ್ಷಗಳಿಗಾಗಿ ಡಿಪಿಆರ್ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಅನುಮೋದನೆ ಪಡೆದಿದೆ. ನವೆಂಬರ್ 2021 ರ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ರೂ.140.00 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದು, ಯೋಜನೆ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಐ) ವಿಶೇಷ ಉತ್ತೇಜನ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಉತ್ಪಾದನೆ

2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ, ರೂ.4750.00 ಲಕ್ಷಗಳಿಗಾಗಿ ಡಿಪಿಆರ್ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಅನುಮೋದನೆ ಪಡೆದಿದೆ. ನವೆಂಬರ್ 2021 ರ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ರೂ.1019.00 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದು, ಯೋಜನೆ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಜೆ) ಅಣಬೆ ಬೀಜ ಉತ್ಪಾದನಾ ಘಟಕಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮತ್ತು ಜೈವಿಕ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಬಲವರ್ಧನೆ

2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ, ಅಣಬೆ ಬೀಜ ಮತ್ತು ನಾಟಿ ವಸ್ತುಗಳ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಉತ್ಪಾದನೆಗಾಗಿ ಮೈಸೂರು, ಕಲಬುರ್ಗಿ ಮತ್ತು ಬೀದರ್ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಣಬೆ ಬೀಜ ಉತ್ಪಾದನಾ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು ಮತ್ತು ಜೈವಿಕ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾಗಿದೆ. ರೂ.300.00 ಲಕ್ಷಗಳ ಡಿಪಿಆರ್‌ಗೆ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಅನುಮೋದನೆಗಾಗಿ ಕಳುಹಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಅನುಮೋದನೆಗೆ ಕಾಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಕೆ) ಮಾವು ಮತ್ತು ಬಹು ಉತ್ಪನ್ನ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದನೆ ನಿರ್ವಹಣೆ ಪ್ರದರ್ಶನ ಘಟಕಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ

2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ, ರಾಮನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಚಿನ್ನಪಟ್ಟಣ ತಾಲೂಕಿನ ಬೈರಪಟ್ಟಣ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಫಾರ್ಮಿನಲ್ಲಿ 4.00 ಎಕರೆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಾವು ಮತ್ತು ಬಹು ಉತ್ಪನ್ನ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಮತ್ತು ಉತ್ಪನ್ನ ನಿರ್ವಹಣೆ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ರೂ.1000.00 ಲಕ್ಷಗಳ ಡಿಪಿಆರ್‌ಗೆ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಅನುಮೋದನೆಗಾಗಿ ಕಳುಹಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಅನುಮೋದನೆಗೆ ಕಾಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಎಲ್) ಹೊಸ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರದ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮತ್ತು ಹಾಲಿ ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಉನ್ನತೀಕರಣ

2020-21ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ, 900.00 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳಿಗಾಗಿ ಡಿಪಿಆರ್‌ಗೆ ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡಲಾಗಿದ್ದು, ಅದರಲ್ಲಿ ರೂ.855.614 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದ್ದು, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬಿಜುವಳ್ಳಿ ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ನೂತನ ತೋಟಗಾರಿಕಾ ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರ ಕಟ್ಟಡ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಹಾಲಿ ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಉನ್ನತೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ರೂ.821.37 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. 2021-22 ರಲ್ಲಿ ರೂ. 34.237 ಲಕ್ಷಗಳ ಖರ್ಚು ಮಾಡದ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಮರುಮೌಲ್ಯೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ನವೆಂಬರ್-2021 ರ ಅಂತ್ಯದ ವೇಳೆಗೆ ರೂ.25.00 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. 2021-22 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ರೂ.1000.00 ಲಕ್ಷಗಳಷ್ಟು ಡಿಪಿಆರ್‌ಗೆ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಅನುಮೋದನೆಗಾಗಿ ಕಳುಹಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅನುಮೋದನೆ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಎಮ್) ಹಾಪ್‌ಕಾಮ್ಸ್ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಶೀತಲ ಗೃಹ ನಿರ್ಮಾಣ

2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ, ಹಾಪ್‌ಕಾಮ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ 2 ಸಂಖ್ಯೆಯ ಶೀತಲ ಗೃಹ ನಿರ್ಮಾಣ ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ರೂ. 40 ಲಕ್ಷಗಳ ಡಿಪಿಆರ್‌ಗೆ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಅನುಮೋದನೆ ಪಡೆದಿದ್ದು, ಆಯವ್ಯಯ ಬಿಡುಗಡೆಗೆ ಕಾಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

7.18.7 ಸಮಗ್ರ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ

2021-22 ನೇ ಸಾಲಿಗೆ ವಾರ್ಷಿಕ ರೂ. 7600.00 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನ 15 ಉಪ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲು ಸಮಗ್ರ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಮೀಸಲಿಡಲಾಗಿದೆ.

1. ಹೂವಿನ ಬೆಳೆಗಾರರಿಗೆ ಪರಿಹಾರಧನ
2. ಹಣ್ಣು ಮತ್ತು ತರಕಾರಿ ಬೆಳೆಗಾರರಿಗೆ ಪರಿಹಾರಧನ.
3. ಸಮಗ್ರ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ. (2018-19 ಮತ್ತು 2019-20ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಲಾದ ವಿವಿಧ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಸಹಾಯಧನ).
4. ಗೇರು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ. (2018-19 ಮತ್ತು 2019-20ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಲಾದ ವಿವಿಧ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಸಹಾಯಧನ).
5. ತಾಳೆ ರೈತರಿಗೆ ಖಚಿತ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆ ವಿತರಣೆ ಹಾಗೂ ಇಳುವರಿ ನೀಡುತ್ತಿರುವ ತಾಳೆ ತೋಟಗಳಿಗೆ ರಸಗೊಬ್ಬರ ವಿತರಣೆ.
6. ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ (ಎಫ್‌ಪಿಒ) ಸಹಾಯಧನ

7. ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ, ನಿರ್ವಹಣೆ ಹಾಗೂ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ.
8. ಕಡಿಮೆ ವೆಚ್ಚದ ಅಣಬೆ ಉತ್ಪಾದನಾ ಘಟಕಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯಧನ.
9. ನೀರಿನ ಟ್ಯಾಂಕರ್‌ಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸಲು ಸಹಾಯಧನ. (2019-20ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಖರೀದಿ ಮಾಡಿರುವ ಟ್ಯಾಂಕರ್‌ಗಳಿಗೆ ಬಾಕಿ ಪಾವತಿ).
10. ಹೈಬ್ರಿಡ್ / ಸುಧಾರಿತ ತರಕಾರಿ ಬೀಜಗಳ ಕಿಟ್ ವಿತರಣೆ.
11. ಆಲೂಗಡ್ಡೆ ಬೆಳೆಯಲ್ಲಿ ತಾಂತ್ರಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂಚೂಣಿ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ ಹಾಗೂ ತರಕಾರಿ ಬೀಜಗಳ ಮಾದರಿ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮತ್ತು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ.
12. ವಿಧಾನಸೌಧ ಮತ್ತು ಇಂದಿರಾಗಾಂಧಿ ಸಂಗೀತ ನೃತ್ಯ ಕಾರಂಜಿ ಉದ್ಯಾನವನದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಅಲಂಕಾರಿಕ ಗಿಡಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ.
13. ಕೊಪ್ಪಳ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಿರಿವಾರ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಹೈಟೆಕ್ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಪಾರ್ಕ್ ಸ್ಥಾಪನೆ.
14. ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅರಿಕೇರಿ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಶೀತಲ ಗೃಹ ನಿರ್ಮಾಣ.
15. ಪುಷ್ಪ ಹರಾಜು ಕೇಂದ್ರಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ.

2020-21ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ, 12644.90 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದು, ಅದರಲ್ಲಿ ರೂ.12628.98 ಲಕ್ಷ ಖರ್ಚು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನ ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ, ಸಮಗ್ರ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ರೂ.7600.00 ಲಕ್ಷಗಳ ಅನುದಾನವನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದು, ನವೆಂಬರ್-2021ರ ಮಾಹೆಯ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ರೂ. 5777.119 ಲಕ್ಷ ಅನುದಾನವನ್ನು ಪ್ರಗತಿ ಸಾಧಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 7.36: ಸಮಗ್ರ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿ (ರೂ. ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)

ವರ್ಷ	ಹಣಕಾಸು ಹಂಚಿಕೆ	ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ ಅನುದಾನ	ಸಾಧನೆ	ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ ಅನುದಾನಕ್ಕೆ ಸಾಧಿಸಲಾಗಿದ ಶೇಕಡಾವಾರು ಸಾಧನೆ
2018-19	16500.00	16500.00	16152.10	97.89%
2019-20	12970.00	12970.00	12790.63	98.62%
2020-21	12644.90	12644.90	12628.98	99.87%
2021-22*	7600.00	7600.00	5777.11	76.01%

* ನವೆಂಬರ್ 2021ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ

ಎ) ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಸಂಸ್ಕರಣೆ

ಕೋಯ್ಲೋತ್ತರ ನಿರ್ವಹಣೆಯು ಸಮಗ್ರ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯ ಒಂದು ಭಾಗವಾಗಿದೆ. ಈ ಘಟಕದಡಿ ಒಣದ್ರಾಕ್ಷಿ ತಯಾರಿಕೆ, ವೆನಿಲ್ಲಾ ಸಂಸ್ಕರಣೆ, ಕೊಬ್ಬರಿಪುಡಿ ಘಟಕಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಾದ ಹಣ್ಣುಗಳು, ತರಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಪುಷ್ಪಗಳು ಅತೀ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಹಾಳಾಗುವುದರಿಂದ, ಅವುಗಳ ಕಟಾವಿನ ನಂತರದ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯು ಅಗತ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕೋಯ್ಲೋತ್ತರ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸಿದ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಭೌತಿಕ ವಿವರಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಕೋಷ್ಟಕ 7.37ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 7.37: ಕೋಯ್ಲತ್ತರ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಸಾಧಿಸಲಾದ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಭೌತಿಕ ಪ್ರಗತಿ ವಿವರ

ವರ್ಷ	ಭೌತಿಕ (ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಘಟಕಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ)		ಹಣಕಾಸು (ರೂ. ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)	
	ಗುರಿ	ಸಾಧನೆ	ಗುರಿ	ಸಾಧನೆ
2018-19	103	101	155.10	152.85
2019-20*	70	70	25.00	25.58

* ತೋಟಗಾರಿಕಾ ವಿಸ್ತರಣೆಯಡಿ ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ ಅನುದಾನದಲ್ಲಿ ರೂ. 0.587 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಾಗಿದೆ.

ಬಿ) ನೀರಿನ ಟ್ಯಾಂಕರ್ ಖರೀದಿಗೆ ನೆರವು

ಕಳೆದ 3 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಭೀಕರ ಬರಗಾಲ ಎದುರಾಗಿರುವ ಕಾರಣ ರೈತರ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ನೀರಿನ ಅಭಾವವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವ ಸಲುವಾಗಿ, 2017-18 ರ ಆಯವ್ಯಯದ ಘೋಷಣೆಯನುಸಾರ ಸಾಮಾನ್ಯ ರೈತರಿಗೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ರೂ. 62500/- ಮತ್ತು ರೂ. 70000/-ರೂಗಳ ಗರಿಷ್ಠ ಮೊತ್ತಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತವಾದ ಶೇ. 50ರಷ್ಟು ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡದ ರೈತರಿಗೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ರೂ. 112500/- ಮತ್ತು ರೂ. 126000/- ಗಳ ಗರಿಷ್ಠ ಮೊತ್ತಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತವಾದ ಶೇ. 90ರಷ್ಟು ಸಬ್ಸಿಡಿ ಸಹಾಯಧನವನ್ನು 4000 ಮತ್ತು 5000 ಲೀಟರ್ ನೀರಿನ ಟ್ಯಾಂಕರ್‌ಗಳಿಗೆ ನೀರಿನ ಟ್ಯಾಂಕರ್‌ಗಳ ಖರೀದಿಗಾಗಿ ಸಹಾಯಧನದ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ, 74 ಸಂಖ್ಯೆಗಳ ಒಟ್ಟು ಭೌತಿಕ ಗುರಿಯ ವಿಶೇಷವಾಗಿ 2019-20ರ ಸಾಲಿಗೆ ಆರ್‌ಟಿಒ ನೋಂದಾಯಿತ ನೀರಿನ ಟ್ಯಾಂಕರ್ ಬಾಕಿ ಇರುವ ಅರ್ಜಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಮಗ್ರ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯಡಿ ರೂ. 64.19 ಲಕ್ಷಗಳ ಅನುದಾನವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ನವೆಂಬರ್ 2021 ರವರೆಗೆ 64 ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ನೀರಿನ ಟ್ಯಾಂಕರ್‌ಗಳಿಗಾಗಿ ನೆರವು ನೀಡಲು ರೂ. 58.50 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯವು ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿದೆ.

ಸಿ) ಹೂ ಬೆಳೆಗಾರರಿಗೆ ಪರಿಹಾರ

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೋವಿಡ್ -19 ರ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಲಾಕ್‌ಡೌನ್ ಹೇರಿದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಬೆಳೆ ಕಟಾವು ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ಹೂವುಗಳನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೆ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಹಾನಿಗೊಳಗಾದ ಹೂವಿನ ಬೆಳೆಗಾರರಿಗೆ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ನೀಡುವುದು ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಪ್ರತಿಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ PRORATA ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಹೂವಿನ ಬೆಳೆ ವಿಸ್ತೀರ್ಣಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಪ್ರತಿ ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಗೆ 10,000/- ರೂಗಳಿಗೆ ಮೀರದಂತೆ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. 2021-22 ರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಈ ಯೋಜನೆಗಾಗಿ ರೂ.1225.00 ಲಕ್ಷಗಳ ಅನುದಾನವನ್ನು ಮೀಸಲಿಡಲಾಗಿದ್ದು, ಆ ಪೈಕಿ 1063.00 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳ ಪರಿಹಾರವನ್ನು 29799, ಹೂ ಬೆಳೆಗಾರರಿಗೆ ಪರಿಹಾರವಾಗಿ ವಿತರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಡಿ) 2021-22 ಸಾಲಿನ ಸಮಗ್ರ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಹಣ್ಣು ಮತ್ತು ತರಕಾರಿ ಬೆಳೆಯುವ ರೈತರಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ಧನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ

ಕೋವಿಡ್-19 ಲಾಕ್ ಡೌನ್‌ನಿಂದಾಗಿ, ರಾಜ್ಯದ ಒಳಗೆ ಮತ್ತು ಹೊರಗೆ ಮಾರಾಟದಲ್ಲಿ ಇಳಿಕೆ ಕಂಡುಬಂದಿತ್ತು ಮತ್ತು ದೇವಸ್ಥಾನಗಳು, ಮದುವೆಗಳು, ಹಬ್ಬಗಳು ಮತ್ತು ಸಭೆಗಳು ಸ್ಥಗಿತಗೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ ಹಣ್ಣು ಮತ್ತು ತರಕಾರಿ ಬೆಳೆಗಾರರಿಗೆ ನಷ್ಟ ಉಂಟಾಗಿದ್ದು, ರೈತರು ಸಂಕಷ್ಟಕ್ಕೀಡಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

ಆದ್ದರಿಂದ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು 2020-21ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ, ರಾಜ್ಯದ ಹಣ್ಣು ಮತ್ತು ತರಕಾರಿ ಬೆಳೆಯುವ ರೈತರಿಗೆ ಪ್ರತಿ ಹೆಕ್ಟೇರಿಗೆ ರೂ. 15000/- ಸಹಾಯಧನವನ್ನು ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಸಂಕಷ್ಟದಲ್ಲಿರುವ ರೈತರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ಪರಿಹಾರ ಪ್ಯಾಕೇಜ್ ಅನ್ನು ಘೋಷಿಸಿದೆ ಮತ್ತು 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಹಣ್ಣು ಮತ್ತು ತರಕಾರಿ ಬೆಳೆಯುವ ರೈತರಿಗೆ ಪ್ರತಿ ಹೆಕ್ಟೇರಿಗೆ ರೂ. 10000/- ಸಹಾಯಧನವನ್ನು ಪರಿಹಾರ ಪ್ಯಾಕೇಜ್ ಅನ್ನು ಘೋಷಿಸಿತು. ರೈತರ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಖಾತೆಗೆ ನೇರ ನಗದು ಹಣ ವರ್ಗಾವಣೆ (ಡಿಬಿಟಿ) ಮುಖಾಂತರ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 7.38: ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಭೌತಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಸಾಧನೆ

ಯೋಜನೆ	ವರ್ಷ	ಬಿಡುಗಡೆ (ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ)	ವೆಚ್ಚ (ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ)	ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ
ಹಣ್ಣು ಮತ್ತು ತರಕಾರಿ ಬೆಳೆಯುವ ರೈತರಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ	2020-21	95.45	95.45	139468
	2021-22*	41.00	36.25	66168

* ನವೆಂಬರ್ 2021ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ

ಇ) 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಸಮಗ್ರ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಆಲೂಗಡ್ಡೆ ಮತ್ತು ತರಕಾರಿ ಬೀಜಗಳ ಮಾದರಿ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮತ್ತು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಬೇರು ಕಸಿ ಕೃಷಿ (ಅಪಿಕಲ್ ರೂಟಿಂಗ್ ಕಟಿಂಗ್) ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ

ಬೇರು ಕಸಿ ಕೃಷಿ (Apical Rooted Cutting) ಎಂಬುದು ಆರ್ಕೆವಿವೈ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಿಕೆ ವಿಜ್ಞಾನಗಳ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಬಾಗಲಕೋಟೆ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವಾಗಿದ್ದು, ಇದು ರೈತರಿಗೆ ಕಡಿಮೆ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಆಲೂಗಡ್ಡೆ ಬೀಜ/ಸಸಿಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಲು ಮತ್ತು ಹೊರಗಿನ ರಾಜ್ಯಗಳ ಮೇಲಿನ ಅವಲಂಬನೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ರೈತರಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ, ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಆಲೂಗಡ್ಡೆ ಬೆಳೆಯುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಬಹುದು. ರೈತರಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿತ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಇಲಾಖಾ ಫಾರ್ಮ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ ಮತ್ತು ಎಆರ್‌ಸಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಕುರಿತು ತಾಂತ್ರಿಕ ತರಬೇತಿ ನೀಡುವುದೂ ಸಹ ಈ ಯೋಜನೆಯ ಭಾಗವಾಗಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯ ವಿವರಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿವೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 7.39: ಯೋಜನೆಯ ವಿವರಗಳು

ಕ್ರಮ. ಸಂ.	ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು	ಘಟಕವೆಚ್ಚ	ಭೌತಿಕ		ಹಣಕಾಸು	
			ಗುರಿ	ಸಾಧನೆ*	ಗುರಿ	ಸಾಧನೆ*
1	ಇಲಾಖೆಯ ಫಾರ್ಮ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ನರ್ಸರಿಗಳಲ್ಲಿ ಎಆರ್‌ಸಿ ತಾಂತ್ರಿಕತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ	ಪ್ರತಿ ಮುಂಚೂಣಿ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಗೆ ರೂ.60000.00	12 ಎಕರೆ	2	7.20	1.20
2	ಇಲಾಖಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ರೈತರಿಗೆ ಎಆರ್‌ಸಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಸಂಬಂಧಿತ ತರಬೇತಿ	ಪ್ರತಿ ತರಬೇತಿಗೆ ರೂ.20000.00	40 ಸಂ.	2	8.00	0.40
3	ಬೀಜಗಳ ಮಾದರಿ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮತ್ತು ಪರೀಕ್ಷೆ ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ	ರೂ. ಪ್ರತಿ ಮಾದರಿಗೆ 1000.00	480 ಸಂ.	215	4.80	2.14
	ಒಟ್ಟು				20.00	3.74

* ನವೆಂಬರ್ 2021ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ

7.18.8 ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಮಾವು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ನಿಗಮ, ಬೆಂಗಳೂರು

2021-22 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ, ಮಾವು ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕೋಯ್ಲು ಪೂರ್ವ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಮಾವು ಬೆಳೆಗಾರರಿಗೆ ಕೋಯ್ಲೋತ್ತರ ಪರಿಕರಗಳಾದ ಮಾವು ವಿಶೇಷ, ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಕ್ರೇಟ್‌ಗಳು, ಕಾರ್ಬನ್ ಬಾಕ್ಸ್, ಫೆರೋಮೋನ್ ಬಲೆಗಳು, ಹಣ್ಣಿನ ಚೀಲಗಳು ಮತ್ತು ಕಟಾವಿನ ಸಲಕರಣೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ನಿಗಮವು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ನೇರ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಂಪರ್ಕ ಉತ್ತೇಜನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಮತ್ತು ಖರೀದಿದಾರರು ಮತ್ತು ಮಾರಾಟಗಾರರ ಸಮಾವೇಶ ಹಾಗೂ

ನಿಗಮದ ಜಾಲತಾಣ ಬಿ2ಸಿ ನಿರ್ವಹಣಾ ವೆಚ್ಚ, ತಾಂತ್ರಿಕ ಮಾಹಿತಿಗಳುಳ್ಳ ಕರಪತ್ರಗಳು, ಭಿತ್ತಿಪತ್ರ, ಕೈಪಿಡಿಗಳ ಮುದ್ರಣಗಳಿಗೂ ಸಹ ನಿಗಮವು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಮಡಿಕೇರಿ ಮತ್ತು ಹೊಗಳಗೆರೆ ಮಾವು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕೇಂದ್ರಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಮಾವು ಬೆಳೆಯುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ತಾಂತ್ರಿಕ ತರಬೇತಿ, ವಸತಿ ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಂತಹ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡಿದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರೂ.50.00 ಲಕ್ಷ ಮೊತ್ತವನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಮೊದಲ ತ್ರೈಮಾಸಿಕದಲ್ಲಿ ಎಂಪಿಕ್‌ನಲ್ಲಿ ರೂ.25.00 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸಿ, ಅನುದಾನ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನವೆಂಬರ್ 2021ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಒಟ್ಟು ರೂ.11.94 ಲಕ್ಷಗಳ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 7.40: ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಮಾವು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ನಿಗಮ (ಪ್ರೈ.) ನಿಯಮಿತದ ಪ್ರಗತಿ ವರದಿ (ನವೆಂಬರ್ 2021ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ)

ಕ್ರಮ ಸಂ.	ಮಂಡಳಿಯ ಹೆಸರು	ಘಟಕಗಳು	ವಾರ್ಷಿಕ ಗುರಿ		ಬಿಡುಗಡೆ	ಸಾಧನೆ	
			ಭೌತಿಕ (ಸಂ.)	ಆರ್ಥಿಕ (ಲಕ್ಷ ರೂಗಳಲ್ಲಿ)		ಭೌತಿಕ (ಸಂ.)	ಆರ್ಥಿಕ (ಲಕ್ಷ ರೂಗಳಲ್ಲಿ)
1	ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಮಾವು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ನಿಗಮ ನಿಯಮಿತ, ಬೆಂಗಳೂರು	ಮಾವು ಕೊಯ್ಲು ಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ಕೊಯ್ಲೋತ್ತರ ವೆಚ್ಚಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯ (ಮಾವಿನ ವಿಶೇಷ ಮತ್ತು ಕೊಯ್ಲು ಉಪಕರಣ)	95	4.00	25.00	1000	1.40
		ಮಾವು ಕೊಯ್ಲೋತ್ತರ ಪರಿಕರಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯಧನ (ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಕ್ರೇಟ್‌ಗಳು, ಕಾರ್ಟೂನ್ ಬಾಕ್ಸ್‌ಗಳು, ಇಥಿಲೀನ್ ಸ್ಯಾಚೆಟ್‌ಗಳು)	50	6.00		3225	7.54
		ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (ವಸತಿ ಸಹಿತ ಮತ್ತು ಒಂದು ದಿನದ ತರಬೇತಿ), ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಗಳು, ತಾಂತ್ರಿಕ ಮಾಹಿತಿ ಬ್ರಾಚರ್, ಕರಪತ್ರಗಳು, ಕಿರುಪುಸ್ತಕಗಳ ಮುದ್ರಣ ಮತ್ತು ಮಾವು ನಿಗಮದ ಜಾಲತಾಣ ಬಿ2ಸಿ ನಿರ್ವಹಣೆ ವೆಚ್ಚಗಳು.	10	10.00		7	1.16
		ಮಾವು ನೇರ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಂಪರ್ಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮತ್ತು ಖರೀದಿದಾರರು ಮತ್ತು ಮಾರಾಟಗಾರರ ಭೇಟಿ	1	15.00		0	0.00
		ಮಾವು ನಿಗಮದ ಕೇಂದ್ರ ಕಛೇರಿ, ಮಾವು ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರಗಳು, ಮಡಿಕೇರಿ ಮತ್ತು ಹೊಗಳಗೆರೆಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ	3	10.00		0	1.25
		ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ವೆಚ್ಚಗಳು	1	5.00		0	0.59
		ಒಟ್ಟು	160	50.00		4232	11.94

ಇದಲ್ಲದೆ, ಕೋವಿಡ್-19 ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ 2021 ರ ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣಿನ ಋತುವಿನಲ್ಲಿ 70 ಟನ್ ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಪೋರ್ಟಲ್ ಮೂಲಕ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಜನತೆಗೆ ಸರಬರಾಜು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಮಾವಿನ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ನೆವ್ಸ್, ಕಲ್ಗುಡಿ ಮತ್ತು ಬಿಗ್ ಬಾಸ್ಕೆಟ್ ಹಾಗೂ ಇತರ ಸಗಟು ಹಣ್ಣಿನ ವ್ಯಾಪಾರ ನಿರ್ವಾಹಕರೊಂದಿಗೆ ಬೃಹತ್ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಮಾವು ಬೆಳೆಯುವ ಬೆಳೆಗಾರರನ್ನು ಸಂಪರ್ಕ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ, ಬೆಂಗಳೂರು ಅಪಾರ್ಟಿಂಟ್ ಫೆಡರೇಶನ್ (ಬಿಎಎಫ್)ನ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ಬೆಳೆಗಾರರಿಂದ ನೇರವಾಗಿ ಗ್ರಾಹಕರಿಗೆ ಮಾವುಗಳ ಮಾರಾಟ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ, ಕಂಪನಿಯು <https://forms.gle/FAdsZwhKmnQbUWiE7> ಲಿಂಕ್ ಅನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದು, ಇದನ್ನು ಮಾವು ಪ್ರಿಯ ಗ್ರಾಹಕರು ಮಾವಿನ

ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಆರ್ಡರ್ ಮಾಡಲು ಬಳಸಬಹುದು. ಸದರಿ ಮಾವು ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಮಾವು ನಿಗಮದ ಮೂಲಕ ರೈತರಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ನಂತರ ರೈತರು ಅಪಾರ್ಟಿಮೆಂಟ್ ನಿವಾಸಿಗಳಿಗೆ ಸರಬರಾಜು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಈವರೆಗೆ 1000 ಟನ್‌ಗಳಷ್ಟು ಮಾವು ಮಾರಾಟವಾಗಿದೆ.

7.18.9 ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಸಾಂಚಾರಿ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಳಿ

2020-21ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಸಾಂಚಾರಿ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಳಿಗೆ ರೂ.160.00 ಲಕ್ಷಗಳ ಅನುದಾನವನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಅನುದಾನವನ್ನು ವಿವಿಧ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಬಳಸಲಾಗಿದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನ ಒಟ್ಟು ಬಜೆಟ್ ಹಂಚಿಕೆ ರೂ.40.00 ಲಕ್ಷಗಳಾಗಿದ್ದು, ಅದರಲ್ಲಿ ನವೆಂಬರ್-2021ರವರೆಗೆ ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ ರೂ.20.00 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ವಿವಿಧ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

7.18.10 ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಮಂಡಳಿಗಳು ಮತ್ತು ನಿಗಮಗಳಿಗೆ ನೆರವು

ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ಸಮಗ್ರ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಮಂಡಳಿಗಳು ಮತ್ತು ನಿಗಮಗಳಿಗೆ ನೆರವು ನೀಡುತ್ತಿದೆ.

ಎ) ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಮಾವು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ನಿಗಮ ನಿಯಮಿತ

ಕೋಷ್ಟಕ 7.41: ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಮಾವು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ನಿಗಮದ ಭೌತಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಗತಿಯ ವಿವರಗಳು (ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ)				
ವರ್ಷ	ವಿವರಗಳು	ಬಜೆಟ್ ಹಂಚಿಕೆ	ಬಿಡುಗಡೆ	ವೆಚ್ಚ
2018-19	ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಧಿ	150.00	150.00	150.00
2019-20	ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಧಿ	200.00	200.00	200.00
2020-21	ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಧಿ	160.00	160.00	160.00
2021-22*	ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಧಿ	50.00	25.00	11.94

* ನವೆಂಬರ್ 2021ರ ಅಂತ್ಯದ ವರೆಗೆ

ಬಿ) ಕರ್ನಾಟಕ ದ್ರಾಕ್ಷಾ ರಸ ಮಂಡಳಿ

ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಮಂಡಳಿ ಮತ್ತು ನಿಗಮಗಳ ಸಹಾಯಧನ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಕರ್ನಾಟಕ ದ್ರಾಕ್ಷಾ ರಸ ಮಂಡಳಿಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಅನುದಾನವನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಪ್ರಗತಿ ವರದಿಯನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕದಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 7.42: ಕರ್ನಾಟಕ ದ್ರಾಕ್ಷಾ ರಸ ಮಂಡಳಿಯ ಪ್ರಗತಿ ವರದಿ (ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ)				
ವರ್ಷ	ವಿವರಗಳು	ಬಜೆಟ್ ಹಂಚಿಕೆ	ಬಿಡುಗಡೆ	ವೆಚ್ಚ
2018-19	ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಧಿ	350.00	350.00	350.00
2019-20		300.00	300.00	300.00
2020-21		150.00	150.00	150.00
2021-22*		40.00	20.00	16.00

* ನವೆಂಬರ್ 2021ರ ಅಂತ್ಯದ ವರೆಗೆ

ಸಿ) ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಸಹಕಾರಿ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಮಹಾಮಂಡಳಿ (ಕೆಎಚ್‌ಎಫ್)

2015-16ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ, ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಯ ಬದಲು ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಮಂಡಳಿ ಮತ್ತು ನಿಗಮಗಳಿಗೆ ನೀಡಿದ ಸಹಾಯಧನ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿನ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 7.43 ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 7.43: ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಮಹಾಮಂಡಳವು ಸಾಧಿಸಿದ ಪ್ರಗತಿ (ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ)			
ವರ್ಷ	ಬಜೆಟ್ ಹಂಚಿಕೆ	ಬಿಡುಗಡೆ	ವೆಚ್ಚ
2017-18	30.00	30.00	30.00
2018-19	200.00	200.00	200.00
2019-20	200.00	200.00	200.00
2020-21	200.00	200.00	132.31
2021-22*	50.00	25.00	25.00

* ನವೆಂಬರ್ 2021ರ ಅಂತ್ಯದ ವರೆಗೆ

ಡಿ) ಲಿಂಬೆ ಮಂಡಳಿ

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಲಿಂಬೆ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಮಾರಾಟವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಲಿಂಬೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಳಿಯನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿನ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 7.44 ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 7.44: ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಲಿಂಬೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಳಿ ನಿಯಮಿತದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿ (ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ)			
ವರ್ಷ	ಬಜೆಟ್ ಹಂಚಿಕೆ	ಬಿಡುಗಡೆ	ವೆಚ್ಚ
2017-18	100.00	100.00	100.00
2018-19	100.00	100.00	75.00
2019-20	100.00	100.00	50.00
2020-21	130.00	130.00	121.71
2021-22*	20.00	10.00	10.00

* ನವೆಂಬರ್ 2021ರ ಅಂತ್ಯದ ವರೆಗೆ

ಇ) ಸಾಂಬಾರು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಳಿ

2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಈ ಮಂಡಳಿಯು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ರೂ.40.00 ಲಕ್ಷ ನೆರವು ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 7.45: ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಸಾಂಬಾರು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಳಿಯ ಪ್ರಗತಿ (ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ)			
ವರ್ಷ	ಬಜೆಟ್ ಹಂಚಿಕೆ	ಬಿಡುಗಡೆ	ವೆಚ್ಚ
2018-19	200.00	200.00	124.96
2019-20	200.00	200.00	107.45
2020-21	160.00	160.00	157.01
2021-22*	40.00	20.00	04.00

* ನವೆಂಬರ್ 2021ರ ಅಂತ್ಯದ ವರೆಗೆ

7.18.11 ಜೈವಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ

- 2020-21ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 224.98 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಒಟ್ಟು 6.60 ಲಕ್ಷ ಅಂಗಾಂಶ ಕಸಿ ಮಾಡಿದ ಸಸ್ಯಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಲಾಗಿದೆ. 2021-22 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ, 13.78 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಒಟ್ಟು 0.88 ಲಕ್ಷ ಅಂಗಾಂಶ ಕಸಿ ಮಾಡಿದ ಸಸ್ಯಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ನವೆಂಬರ್-2021 ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ 3 ಟನ್ ಜೈವಿಕ ಗೊಬ್ಬರವನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಲಾಗಿದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕೆಎಸ್‌ಎಚ್‌ಡಿಎ ಯೋಜನೆಯಡಿ ರೂ.2.59 ಲಕ್ಷಗಳ ಅಂಗಾಂಶ ಕಸಿ ಮಾಡಿದ ಸಸ್ಯಗಳನ್ನು 45.07 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಉತ್ಪಾದಿಸಲಾಗಿದೆ. ನವೆಂಬರ್-2021 ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ 56.27 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು 378.97 ಟನ್ ಜೈವಿಕ ಗೊಬ್ಬರ/ಜೈವಿಕ ನಿಯಂತ್ರಕ ಮತ್ತು ಎರೆಹುಳುಗೊಬ್ಬರ ಉತ್ಪಾದಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಮಾರ್ಚ್-2021 ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ ಒಟ್ಟು 90280 ಸ್ಪಾನ್ ಬಾಟಲಿಗಳು (ಪ್ರತಿ ಪ್ಯಾಕೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ 250 ಗ್ರಾಂ), 582 ಕೆಜಿ ಅಣಬೆ ಬೆಳೆ ಮತ್ತು 12354 ಸ್ಪಾನ್ ರನ್ ಬ್ಯಾಗ್‌ಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಲಾಗಿದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ನವೆಂಬರ್-2021 ರವರೆಗೆ 43000 ಸ್ಪಾನ್ (ಪ್ರತಿ ಪ್ಯಾಕೆಟ್‌ಗೆ 250 ಗ್ರಾಂ)ಅನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಲಾಗಿದೆ.
- 2020-21ರಲ್ಲಿ, ತೋಟಗಾರಿಕಾ ವಿಸ್ತರಣೆ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ, 5 ಆನ್‌ಲೈನ್ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಒಟ್ಟು 13 ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಿ, 196 ರೈತರಿಗೆ/ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ/ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಕೌಶಲ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ನೀಡಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ನವೆಂಬರ್ 2021ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ ಒಟ್ಟು 15 ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಒಟ್ಟು 367 ರೈತರಿಗೆ/ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ/ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ತರಬೇತಿಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.
- ಮಾರ್ಚ್-2021 ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ ಇಲಾಖಾ ಪ್ರಯೋಗ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 1871 ಮಾದರಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳು, 251 ಮಾದರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳು, ಗುಣಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ 117 ಮಾದರಿಗಳ ಸಾವಯವ ಗೊಬ್ಬರ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮತ್ತು 161 ಮಾದರಿಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರೀ ಲೋಹದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ 409 ಸಸ್ಯ ನೈರ್ಮಲ್ಯಕರಣ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರಗಳನ್ನು ರಫ್ತುದಾರರಿಗೆ ವಿತರಿಸಲಾಗಿದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ನವೆಂಬರ್-2021 ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ ಒಟ್ಟು 787 ಮಾದರಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳು, 190 ಮಾದರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳು, 59 ಸಾವಯವ ಗೊಬ್ಬರ ಗುಣಮಟ್ಟ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮತ್ತು 139 ಮಾದರಿಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರೀ ಲೋಹದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. 212 ಸಸ್ಯ ನೈರ್ಮಲ್ಯಕರಣ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರಗಳನ್ನು ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ರಫ್ತುದಾರರಿಗೆ ವಿತರಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಇದಲ್ಲದೆ, ಇಲಾಖಾ ಪ್ರಯೋಗ ಶಾಲೆಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯಡಿ, ಮಾರ್ಚ್-2021 ರವರೆಗೆ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ, ಮೈಸೂರು, ದಾವಣಗೆರೆ, ಬೀದರ್, ಕೊಪ್ಪಳ ಮತ್ತು ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 6589 , 1400, 1475, 280, 12535 ಮತ್ತು 4610 ನೀರು, ಮಣ್ಣು ಮತ್ತು ಎಲೆಗಳ ಮಾದರಿಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಶಿವಮೊಗ್ಗ, ಬೆಳಗಾವಿ ಮತ್ತು ಮೈಸೂರು ಜೈವಿಕ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ 45180, 3000 ಮತ್ತು 15000 ಅಣಬೆ ಸ್ಪಾನ್ ಬಾಟಲಿಗಳು ಮತ್ತು 2235, 1000 ಮತ್ತು 3600 ರೆಡಿ ಟು ಫೂಟ್ ಬ್ಯಾಗ್‌ಗಳನ್ನು (ಆರ್‌ಟಿಎಫ್) ಉತ್ಪಾದಿಸಲಾಗಿದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಶಿವಮೊಗ್ಗ, ಬೆಳಗಾವಿ ಮತ್ತು ಮೈಸೂರು ಜೈವಿಕ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ 26300, 3900 ಮತ್ತು 2000 ಅಣಬೆ ಸ್ಪಾನ್ ಬಾಟಲ್ ಅನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಇಲಾಖಾ ಪ್ರಯೋಗ ಶಾಲೆಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯಡಿ ತರಕಾರಿ ಬೀಜದ ಮಾದರಿ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮತ್ತು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು 2011-12ನೇ ಸಾಲಿನಿಂದ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಬೀಜ ಮಾದರಿಗಳ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಕಳಪೆ ಬೀಜಗಳ ಮಾರಾಟವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವುದು ಈ ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 10.30 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳ ಆರ್ಥಿಕ ಗುರಿಯನ್ನು ಮತ್ತು 780 ಸಂಖ್ಯೆಗಳ ಭೌತಿಕ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 7.46: ಇಲಾಖೆಯ ಪ್ರಯೋಗ ಶಾಲೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸಿದ ಪ್ರಗತಿ

ವರ್ಷ	ಭೌತಿಕ (ಸಂಖ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ)		ಹಣಕಾಸು (ರೂ. ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)	
	ಗುರಿ	ಸಾಧನೆ	ಗುರಿ	ಸಾಧನೆ
2019-20	1531	1536	18.89	18.80
2020-21	1560	1486	20.60	20.49
2021-22*	780	566	10.30	5.68

* ನವೆಂಬರ್ 2021ರ ಅಂತ್ಯದ ವರೆಗೆ

ಸಮಗ್ರ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ (ಸಿ.ಎಚ್.ಡಿ) ಯೋಜನೆಯಡಿ ಕಡಿಮೆ ವೆಚ್ಚದ ಅಣಬೆ ಉತ್ಪಾದನಾ ಘಟಕಕ್ಕೆ ಸಹಾಯಧನ 2021-22ನೇ ಸಾಲಿಗೆ ಕಡಿಮೆ ವೆಚ್ಚದ ಅಣಬೆ ಉತ್ಪಾದನಾ ಘಟಕಕ್ಕೆ ಸಹಾಯಧನವನ್ನು ನೀಡಲು 49.50 ಲಕ್ಷ ರೂ. ಗಳಷ್ಟು ಬಜೆಟ್ ಅನ್ನು ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಘಟಕದ ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ 3.00 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳಾಗಿದ್ದು, ಹಾಗೂ ಸಹಾಯಧನದ ಮೊತ್ತ 1.50 ಲಕ್ಷ ರೂ. (ಶೇ. 50)ರಷ್ಟಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 7.47: ಯೋಜನೆಯ ಭೌತಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಸಾಧನೆ

ವರ್ಷ 2021-22	ಭೌತಿಕ		ಹಣಕಾಸು (ರೂ. ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)	
	ಗುರಿ	ಸಾಧನೆ	ಗುರಿ	ಸಾಧನೆ
ಕಟ್ಟಡ ರಹಿತ (SC-422)	22	7	33.00	3.00
ಕಟ್ಟಡ ರಹಿತ (ST-423)	11	1	16.50	0.00

7.18.12 ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಯುಷ್ ಮಿಷನ್

2020-21 ನೇ ಸಾಲಿಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಯುಷ್ ಮಿಷನ್ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ 368.28 ಲಕ್ಷಗಳ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಗಾಗಿ ಅನುಮೋದನೆಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿತ್ತು. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ವಲಯದ ಯೋಜನೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕಾಗಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಣಕಾಸು ನಿರ್ವಹಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆ (ಪಿಎಫ್ ಎಂಎಸ್) ಮೂಲಕ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಆಯುಷ್ ಮಿಷನ್ ಅನ್ನು ಸಿಂಗಲ್ ನೋಡಲ್ ಏಜೆನ್ಸಿ ಆಗಿ ನೇಮಕ ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು. 2019-20 ಮತ್ತು 2020-21ನೇ ಸಾಲಿನ ಅನುದಾನವನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ತೋಟಗಾರಿಕಾ ನಿರ್ದೇಶಕರ ಖಾತೆಗೆ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದು, ಎಲ್ಲಾ ಪಾವತಿಗಳನ್ನು ಪಿಎಫ್‌ಎಂಎಸ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೂಲಕ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದ್ದು, ಆಯುಷ್ ಇಲಾಖೆಯ ನಿರ್ದೇಶನದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ, ಉಳಿತಾಯ ಖಾತೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ ಅನುದಾನವನ್ನು (ತೋಟಗಾರಿಕೆ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ) ಆಯುಷ್ ಸೊಸೈಟಿಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಒಮ್ಮೆ ಪಿ.ಎಫ್.ಎಮ್.ಎಸ್. ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸಿದ ನಂತರ, 2019-20 ಮತ್ತು 2020-21 ರ ಅನುದಾನವನ್ನು (ಅದನ್ನು ಆಯುಷ್ ಸೊಸೈಟಿಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿಸಲಾಗಿದೆ) ರಾಜ್ಯ ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಇಲಾಖೆಗೆ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗುವುದು ಮತ್ತು 2021-22 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರೈತರಿಗೆ ಸಹಾಯಧನವನ್ನು ವಿತರಿಸಲಾಗುವುದು. ಆದುದರಿಂದ, 2021-22 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಯುಷ್ ಮಿಷನ್ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ.

7.18.13 ಜೇನು ಕೃಷಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ

2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ, ಜೇನು ಕೃಷಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲು ರಾಜ್ಯ ವಲಯದ ಯೋಜನೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ 200.00 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳು ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ವಲಯದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ 246.91 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಮೀಸಲಿಡಲಾಗಿದೆ, ಅದರಲ್ಲಿ ನವೆಂಬರ್-2021 ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ವಲಯದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ 100.00 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳು ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ವಲಯದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ 160.355 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯ ವಲಯದ ಮಧುವನ ಮತ್ತು ಜೇನು ದುಂಬಿ ಸಾಕಾಣಿಕೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯಡಿ 209 ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ 2 ದಿನಗಳ ಅವಧಿಯ ಜೇನು ದುಂಬಿ ಸಾಕಾಣಿಕೆ ತರಬೇತಿ, 2051 ಜೇನು ಕುಟುಂಬ, ಕಾಲೋನಿ ಮತ್ತು ಸ್ಟ್ಯಾಂಡ್ ಖರೀದಿಗೆ ಆಸಕ್ತ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ

66.897 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳ ಸಹಾಯಧನ ಹಾಗೂ 11.25 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳನ್ನು 20 ಖಾಸಗಿ ಮಧುವನಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಅನುದಾನವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. 0.346 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಇಲಾಖಾ ಮಧುವನಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಜಿಲ್ಲಾ ವಲಯದ ಜೇನು ಸಾಕಾಣಿಕೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯಡಿ 1158 ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ 2 ದಿನಗಳ ಅವಧಿಯನ್ನು, 1434 ಜೇನು ಪೆಟ್ಟಿಗೆ, ಕುಟುಂಬಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸಲು ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ 50.091 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳ ಸಹಾಯಧನ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ನವೆಂಬರ್ - 2021 ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ರಾಜ್ಯ ವಲಯದ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ರೂ. 90.353 ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ವಲಯದ ಯೋಜನೆಯಡಿ 113.63 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳ ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲಾಗಿದೆ.

7.18.14 ಉತ್ಪಾದನಾ ಸುಧಾರಣಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕಾಗಿ ತೆಂಗು ಸಂಯೋಜಿತ ಬೇಸಾಯ ಯೋಜನೆ

ಉತ್ಪಾದಕತಾ ಸುಧಾರಣಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕಾಗಿ ತೆಂಗು ಸಂಯೋಜಿತ ಬೇಸಾಯ ಯೋಜನೆ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸಿದ ಪ್ರಗತಿಯ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 7.48 ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 7.48: ಉತ್ಪಾದಕತಾ ಸುಧಾರಣಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಪ್ರಗತಿ ವಿವರಗಳಿಗಾಗಿ ತೆಂಗು ಸಂಯೋಜಿತ ಬೇಸಾಯ ಯೋಜನೆ.					
ಕ್ರಮ. ಸಂ.	ವರ್ಷ	ಹಣಕಾಸು (ರೂ. ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)		ಭೌತಿಕ (Ha)	
		ಗುರಿ	ಸಾಧನೆ	ಗುರಿ	ಸಾಧನೆ
2020-21					
1	ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ ತಾಕುಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ	867.99	867.73	4960	4958
2	ಹೊಸ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ ತಾಕುಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ	27.47	27.42	157	157
3	ಮರು ನಾಟಿ ಮತ್ತು ಪುನರುಜ್ಜೀವನ ನಿರ್ವಹಣಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ	78.17	78.10	893	893
4	ಹೊಸ ಮರು ನಾಟಿ ಮತ್ತು ಪುನರುಜ್ಜೀವನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ	1010.54	1009.66	2258	2256
5	ಕಾರ್ಯಾಗಾರಗಳು (ಸಂಖ್ಯೆ)	20.00	20.00	100.00	100.00
	ಒಟ್ಟು	2016.36	2002.92	8367	8364
6	ಒಂದು ಹೆಕ್ಟೇರಿಗೆ ಗರಿಷ್ಠ ರೂ.15,000 ರಂತೆ ಶೇ.50ರಷ್ಟು ಸಹಾಯಧನ, ತೆಂಗಿನ ತೋಟಗಳ ವಿಸ್ತರಣೆ.	31.28	31.27	209	209
7	ನೀರಾ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಘಟಕ (ಸಂಖ್ಯೆ)	100.00	100.00	1.00	1.00
8	ಸಾದಿಲ್ವಾರು ಮತ್ತು ಇತರ ವೆಚ್ಚಗಳು	21.50	21.45	0.00	0.00
9	TxD/DxT ಹೈಬ್ರಿಡ್ ತೆಂಗಿನ ಸಸಿಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆ (ಸಂಖ್ಯೆ)	14.00	13.97	35000	35000
	ಒಟ್ಟು	166.78	166.70	35209	35209
	ಒಟ್ಟು ಮೊತ್ತ	2183.15	2169.62	43578	43573
2021-22 (ನವೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ)					
1.	ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಫಾರ್ಮ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ ತಾಕುಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ	27.42	0	157	0
2	ಮರು ನಾಟಿ ಮತ್ತು ಪುನರುಜ್ಜೀವನ ನಿರ್ವಹಣೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ	197.42	162.56	2256	1858
3	ಹೊಸ ಮರು ನಾಟಿ ಮತ್ತು ಪುನರುಜ್ಜೀವನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ	1011.35	0	2260	0
4	ಕ್ಷೇತ್ರೀಯ ತೆಂಗಿನ ನರ್ಸರಿ (ಸಂಖ್ಯೆ)	10.00	0	62500	0
5	ಸಾದಿಲ್ವಾರು ಮತ್ತು ಇತರ ವೆಚ್ಚಗಳು	25.00	3.13	0.00	0
	ಒಟ್ಟು	1271.36	165.69	67173	1858

7.18.15 ಇಲಾಖೆಯ ಕೈಗೊಂಡ ಇತರ ಪ್ರಮುಖ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು

- (ಎ) ಪ್ರಚಾರ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ: 2020-21ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 221.27 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಮೀಸಲಿಡಲಾಗಿದ್ದು, 221.27 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಆ ಪೈಕಿ, 220.70 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳನ್ನು ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿಗೆ 221.27 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ್ದು, ಅದರಲ್ಲಿ 158.57 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳು ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿದ್ದು, 70.57 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳನ್ನು ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.
- (ಬಿ) ರೈತರಿಗೆ ತರಬೇತಿ: 2020-21ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರೂ. 62.00 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಮೀಸಲಿಡಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾದ 54.31 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳು ಆ ಪೈಕಿ 53.85 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. 2021-22 ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಯೋಜನೆಯು ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವುದಿಲ್ಲ.
- (ಸಿ) ಶೈತ್ಯಾಗಾರಗಳಿಗೆ ಧನ ಸಹಾಯ: ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು 159 ಶೈತ್ಯಾಗಾರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ 148 ಖಾಸಗಿ ವಲಯದಲ್ಲಿದ್ದು, 11 ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯದಲ್ಲಿದೆ. ಶೈತ್ಯಾಗಾರ ಶೇಖರಣಾ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಮಿತವ್ಯಯಗೊಳಿಸಲು ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ/ಸಹಕಾರಿ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಶೈತ್ಯಾಗಾರಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲು, ಶೈತ್ಯಾಗಾರ ಘಟಕಗಳಿಗೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಯೂನಿಟ್ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಗೆ ರೂ.1/-ರಂತೆ ವಿದ್ಯುತ್ ಸಹಾಯಧನ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 7.49: ಶೈತ್ಯಾಗಾರಕ್ಕೆ ಧನ ಸಹಾಯದ ಪ್ರಗತಿ				
ವರ್ಷ	ವಾರ್ಷಿಕ ಭೌತಿಕ (ಇಲ್ಲ)		ವಾರ್ಷಿಕ ಆರ್ಥಿಕ (ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ)	
	ಗುರಿ	ಸಾಧನೆ	ಗುರಿ	ಸಾಧನೆ
2018-19	43	41	66.10	62.7349
2019-20	43	42	69.86	62.2585
2020-21	48	47	69.86	60.45027

7.18.16 ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂಸ್ಥೆ (ಕೆ.ಎಸ್.ಎಚ್.ಡಿ.ಎ)

2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ, 20.00 ಲಕ್ಷ ಕಸಿ/ಸಸಿಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಲಾಗಿದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ, ರಾಜ್ಯ ವಲಯ ಯೋಜನೆಯಡಿ ವಿವಿಧ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳ ವಂಶಾವಳಿ ತಾಕುಗಳು, ಮದರ್ ಬ್ಲಾಕ್‌ಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ, ಕೀಟ ನಿರೋಧಕ ಬಲೆ, ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಆಯ್ದು ತೋಟಗಳು ಮತ್ತು ನರ್ಸರಿಗಳ ಸುತ್ತಲೂ ಕಾಂಪೌಂಡ್ ಗೋಡೆ/ ತಂತಿ ಬೇಲಿ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಲು ಫಾರ್ಮ್‌ಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಇವುಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ರೂ. 750.00 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳ ಆರ್ಥಿಕ ಗುರಿಯೊಂದಿಗೆ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಇದರ ಪೈಕಿ 450.00 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

(ಎ) ವಿವಿಧ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳ ಕಸಿ/ಸಸಿಗಳನ್ನು “ಸಸ್ಯ ಸಂತೆ” ಎಂಬ ವಿನೂತನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಮುಖಾಂತರ ವಿತರಣೆ/ಮಾರಾಟ

“ಸಸ್ಯ ಸಂತೆ” ಎಂಬ ವಿನೂತನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಮೂಲಕ ವಿವಿಧ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳ ಕಸಿ/ಸಸಿಗಳನ್ನು ರೈತರಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಲು, ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಿದೆ. ಇದರೊಂದಿಗೆ, ವಿವಿಧ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳ ಕುರಿತ ಹನಿ ನೀರಾವರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಅಳವಡಿಕೆ ಬಗ್ಗೆ ರೈತ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ತಾಂತ್ರಿಕ ಹಾಗೂ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು, ಒದಗಿಸಲಾಯಿತು. ಇಲಾಖೆಯ ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ರೈತರಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸಲಾಯಿತು.

(ಬಿ) ವಿನೂತನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ: ಭಾರತೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಸಂಶೋಧನ ಸಂಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಿಕೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಬಾಗಲಕೋಟೆರವರ ಸಹಯೋಗದಲ್ಲಿ 10 ಮಾದರಿ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಫಾರ್ಮ್‌ಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದು

2021-22ನೇ ಸಾಲಿನ ಆಯವ್ಯಯ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಘೋಷಿಸಿರುವಂತೆ, ಭಾರತೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಸಂಶೋಧನ ಸಂಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಿಕೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಬಾಗಲಕೋಟೆಯ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ಹೊಸ ತಳಿಗಳು ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ

ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಆಯ್ದು 10 ಇಲಾಖಾ ಫಾರ್ಮ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ರೈತ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ ತಾಕುಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ನವೆಂಬರ್ 2021 ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ ಅನುದಾನ ರೂ.750.00 ಲಕ್ಷಗಳ ಪೈಕಿ, 180.00 ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಪ್ರದೇಶ ವಿಸ್ತರಣೆ, ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ, ಹನಿ ನೀರಾವರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಸರಣ ಸಸ್ಯಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಸಸ್ಯ ಸಂಪತ್ತು, ಜಲಾನಯನ ರಚನೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಭೌತಿಕ ಸಾಧನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ರೂ.450.00 ಲಕ್ಷಗಳ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

7.18.17 ವಿಶೇಷ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ

2021-22ನೇ ಸಾಲಿನ ವಿಶೇಷ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯಡಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಮಿಷನ್ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ರೂ.3400.00 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಅದೇ ಮೊತ್ತಕ್ಕೆ ತಾಲ್ಲೂಕವಾರು ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಭೌತಿಕ ವಾರ್ಷಿಕ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಯೋಜನಾ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಅನುಮೋದಿಸಲಾಗಿದೆ (ಫಲಾನುಭವಿ ಆಧಾರಿತ). ನವೆಂಬರ್ 2021 ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ ರೂ.1400.00 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ರೂ. 551.71 ಲಕ್ಷ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ 2557 ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ವಿವಿಧ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕಾಗಿ ಸಹಾಯಧನವನ್ನು ಪಡೆದಿರುತ್ತಾರೆ.

ನವೆಂಬರ್-2021 ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗಿನ ಘಟಕವಾರು ಸಾಧನೆಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿವೆ

- ❑ ಹೊಸ ಪ್ರದೇಶ ವಿಸ್ತರಣೆ ಮತ್ತು ಮೊದಲ ಮತ್ತು ಎರಡನೇ ವರ್ಷದ ನಿರ್ವಹಣಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ 202.69 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ 3368.79 ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ನೆಡಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಿಸಲಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ 1629 ಸಂಖ್ಯೆಯ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಇದರ ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆದಿರುತ್ತಾರೆ.
- ❑ ರೂ.14.55 ಲಕ್ಷ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ 93.20 ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ, ಅನುತ್ಪಾದಕ ಮತ್ತು ಹಳೆಯ ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಪುನಶ್ಚೇತನಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ❑ ರೂ.11.52 ಲಕ್ಷಗಳ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ 660 ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಬೆಳೆಗಳು ಸಮಗ್ರ ಕೀಟ ಮತ್ತು ರೋಗ ನಿಯಂತ್ರಣ (ಐಪಿಎಂ) ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರ ಪೋಷಕಾಂಶ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.
- ❑ ರೂ.46.52 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ 251.60 ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವಾಣಿಜ್ಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಬೇಸಾಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ❑ 215 ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಉತ್ಪನ್ನ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಘಟಕಗಳು/ಕೋಯ್ಲೋತ್ತರ ನಿರ್ವಹಣೆ/ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.
- ❑ ಯಾಂತ್ರೀಕರಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಡಿ, ಒಟ್ಟು 25 ಕೃಷಿ ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳನ್ನು 16.40 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ 25 ರೈತರಿಗೆ ವಿತರಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ❑ ರೈತರ ಹೊಲದಲ್ಲಿ 24 ನೀರು ಸಂಗ್ರಹಣಾ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 7.50 : ವಿಶೇಷ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಳೆದ 3 ವರ್ಷಗಳ ಸಾಧನೆಗಳು (ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ)

ಕ್ರಮ ಸಂಖ್ಯೆ	ವರ್ಷ	ವಾರ್ಷಿಕ ಗುರಿ	ಬಿಡುಗಡೆ	ಆರ್ಥಿಕ ಸಾಧನೆ	ಫಲಾನುಭವಿ ಸಂಖ್ಯೆಗಳು
1	2018-19	5280.97	5280.97	5160.15	16879
2	2019-20	4979.00	4979.00	4815.46	14118
3	2020-21	3443.00	3443.00	3442.54	12424
	ಒಟ್ಟು	13702.97	13702.97	13418.15	43421

7.19. ಪಶುಸಂಗೋಪನಾ ವಲಯ

ಹಾಲು, ಮೊಟ್ಟೆ ಮತ್ತು ಮಾಂಸಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಏಕೀಕೃತ ಉತ್ಪಾದನಾ ಗುರಿಗಳು ಲಭ್ಯವಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಒಂಬತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಸಮಯದ ಸರಣಿ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಹಾಲು, ಮೊಟ್ಟೆ ಮತ್ತು ಮಾಂಸ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಅಂದಾಜು ಗುರಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹಾಲಿನ ಉತ್ಪಾದನೆಯು 2017-18 ರಲ್ಲಿ 71.37 ಲಕ್ಷ ಟನ್‌ಗಳಿಂದ 2030 ರ ವೇಳೆಗೆ 134.79 ಲಕ್ಷ ಟನ್‌ಗಳಿಗೆ ಏರಿಕೆಯಾಗಲಿದೆ ಎಂಬ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ 2030ರ ವೇಳೆಗೆ ಮೊಟ್ಟೆ ಉತ್ಪಾದನೆಯು 55664 ಲಕ್ಷಗಳಿಂದ 152872 ಲಕ್ಷಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಮಾಂಸ ಉತ್ಪಾದನೆಯು 228032 ನಿಂದ 668679 ಕ್ಕೆ ಏರಿಕೆಯಾಗಲಿದೆ ಎಂಬ ಅಂದಾಜಿದೆ.

ಎ) ಪಶುಸಂಪತ್ತು ಹಾಗೂ ಕುಕ್ಕುಟಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆ

ಎಮ್ಮೆ ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ, ಭಾರತ ದೇಶವು ವಿಶ್ವದಲ್ಲೇ ಮೊದಲನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ, ಹಾಗೆಯೇ ಹಸುವಿನ ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಭಾರತವು ವಿಶ್ವದಲ್ಲೇ ಎರಡನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ. 2020-21ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕವು ದೇಶದಲ್ಲಿ 10ನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 2020-21ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 10.94 ಮಿಲಿಯನ್ ಮೆಟ್ರಿಕ್‌ಟನ್‌ನಷ್ಟು ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗಿದೆ. ಪ್ರಮುಖ ಪಶುಸಂಪತ್ತು ಉತ್ಪನ್ನಗಳಾದ ಹಾಲು, ಮಾಂಸ, ಉಣ್ಣೆ ಮತ್ತು ಮೊಟ್ಟೆಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 7.51 ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 7.51: ಪಶುಸಂಪತ್ತು ಹಾಗೂ ಕುಕ್ಕುಟಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆ					
ವಿವರ	ಘಟಕ	2019-20	2020-21	2021-22 2021 ರ ಜೂನ್ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ)	2020-21 ಹಾಗೂ 2019-20 ರ ಶೇಕಡಾವಾರು ವ್ಯತ್ಯಾಸ
ಹಾಲು	ಸಾವಿರ ಟನ್‌ಗಳಲ್ಲಿ	9031	10936	4228	21.09
ಮಾಂಸ *	ಟನ್‌ಗಳಲ್ಲಿ	304846	364279	154226	19.50
ಉಣ್ಣೆ	ಟನ್‌ಗಳಲ್ಲಿ	1742	1052	292	-39.60
ಮೊಟ್ಟೆ	ಸಂಖ್ಯೆ (ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ)	669.14	761.99	272.28	13.87

* ಕುಕ್ಕುಟ ಮಾಂಸ ಸೇರಿ.

ಬಿ) ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಪಶುವೈದ್ಯ ಸೇವೆಗಳು:

2020-21 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಮತ್ತು ಕುಕ್ಕುಟ ಸಂಪತ್ತಿನ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ತಳಿ ಸಂವರ್ಧನೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಒಟ್ಟು 4214 ಪಶುವೈದ್ಯಕೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ಸಾಧಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ 01 ಸೂಪರ್ ಸ್ಪೆಷಾಲಿಟಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆ, 04 ಸ್ಪೆಷಾಲಿಟಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆ, 27 ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಪಾಲಿಕ್ಲಿನಿಕ್, ತಾಲ್ಲೂಕು/ ಹೋಬಳಿ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ 665 ಪಶುವೈದ್ಯ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳು, ಹೋಬಳಿ/ಗ್ರಾಮ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ 2135 ಪಶು ಚಿಕಿತ್ಸಾಲಯಗಳು, ಗ್ರಾಮ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ 1206 ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಪಶು ಚಿಕಿತ್ಸಾ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಮತ್ತು 176 ಸಂಚಾರಿ ಪಶು ಚಿಕಿತ್ಸಾಲಯಗಳು ಹಾಗೂ 64 ಇತರೆ ಪಶುವೈದ್ಯಕೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದ್ದು, 2020-21 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 1.69 ಕೋಟಿ ವಿವಿಧ ಪ್ರಾಣಿ ರೋಗಗಳಿಗೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಒಟ್ಟು 562.82 ಲಕ್ಷ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ವಿವಿಧ ರೋಗಗಳಿಗೆ ಮುಂಜಾಗ್ರತಾ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಲಸಿಕೆ ಹಾಕಲಾಗಿದೆ.

ಪಶುಸಂಗೋಪನೆ ಮತ್ತು ಪಶುಸಂಗೋಪನೆ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸೇವಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 7.52 ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 7.52 ಪಶುಸಂಗೋಪನೆ ಮತ್ತು ಪಶುವೈದ್ಯಕೀಯ ಸೇವೆಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು

ಕ್ರ. ಸಂ.	ವಿವರಗಳು	ಘಟಕ	2019-20	2020-21	2021-22 (2021 ರ ನವೆಂಬರ್ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ)
1	ಪಶು ವೈದ್ಯಕೀಯ ಕೇಂದ್ರಗಳು (ಸಂಚಾರಿ ಪಶು ಚಿಕಿತ್ಸಾಲಯಗಳು ಮತ್ತು ಕೃತಕ ಗರ್ಭಧಾರಣಾ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ)	ಸಂಖ್ಯೆ	4214	4214	4214
2	ಜಾನುವಾರು ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು	ಸಂಖ್ಯೆ	11	11	11
3	ಕುಕ್ಕುಟ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು	ಸಂಖ್ಯೆ	24	24	24
4	ಕೃತಕ ಗರ್ಭಧಾರಣೆ	ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ	31.11	35.29	22.63
5	ಚಿಕಿತ್ಸೆ ನೀಡಲಾದ ಪ್ರಾಣಿಗಳು	ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ	155.45	169.49	255.76
6	ಮೇವು ಉತ್ಪಾದನೆ	ಟನ್ನುಗಳಲ್ಲಿ	13182.00	11528.79	10374.00
7	ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದನೆ	ಸಾವಿರಟನ್ನು	9031	10936	4228
8	ಮೊಟ್ಟೆ ಉತ್ಪಾದನೆ	ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ	66914	76199	27228
9	ಉಣ್ಣೆ ಉತ್ಪಾದನೆ	ಟನ್ನು	1742	1052	292
10	ಮಾಂಸ ಉತ್ಪಾದನೆ	ಟನ್ನು	304846	364279	154226

* ಜೂನ್ 2021 ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ ಉತ್ಪಾದಿಸಿದ ಹಾಲು, ಮೊಟ್ಟೆ, ಉಣ್ಣೆ ಮತ್ತು ಮಾಂಸ ಉತ್ಪಾದನೆ

ಸಿ. ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದನೆ ಹಾಗೂ ಕೃತಕ ಗರ್ಭಧಾರಣಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ವಿಭಾಗವಾರು ಪ್ರಗತಿ:

ವಿಭಾಗ ಮಟ್ಟದ ಕೃತಕ ಗರ್ಭಧಾರಣಾ ಹಾಗೂ ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಪ್ರಗತಿ ವರದಿಯನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 7.53ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಕೃತಕ ಗರ್ಭಧಾರಣಾ ಹಾಗೂ ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಉಳಿದ ವಿಭಾಗಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಭಾಗದ ಉತ್ಪಾದನೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 7.53: ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದನೆ ಹಾಗೂ ಕೃತಕ ಗರ್ಭಧಾರಣಾ (AI) ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ವಿಭಾಗವಾರು ಪ್ರಗತಿ

ವಿಭಾಗದ ಹೆಸರು	2019-20			2020-21			2021-22 (ನವೆಂಬರ್ 2021ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ)		
	ಕೃತಕ ಗರ್ಭಧಾರಣೆ		ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದನೆ ('000 ಟನ್ನುಗಳಲ್ಲಿ)	ಕೃತಕ ಗರ್ಭಧಾರಣೆ		ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದನೆ ('000 ಟನ್ನುಗಳಲ್ಲಿ)	ಕೃತಕ ಗರ್ಭಧಾರಣೆ		ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದನೆ (ಜೂನ್ 2021 ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ) ('000 ಟನ್ನುಗಳಲ್ಲಿ)
	ಗುರಿ	ಶೇಕಡಾ ವಾರು ಸಾಧನೆ		ಗುರಿ	ಶೇಕಡಾ ವಾರು ಸಾಧನೆ		ಗುರಿ	ಶೇಕಡಾ ವಾರು ಸಾಧನೆ	
ಬೆಂಗಳೂರು	1315000	99	3288	1395175	100	4034	1427000	65.08	1497
ಮೈಸೂರು	762000	99	2468	817900	100	2945	849300	63.90	1161
ಬೆಳಗಾವಿ	797000	99	2149	873900	100	2391	910580	64.82	990
ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ	261000	103	1126	301525	100	1566	313120	64.33	579

7.19.1 ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗೋಕುಲ ಮಿಷನ್

1. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಎಮ್ಮೆ ತಳಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ : (ಎನ್.ಪಿ.ಬಿ.ಬಿ.)

ರಾಜ್ಯದ 16 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ 801 ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾರತದ ವಿವಿಧೋದ್ದೇಶ ತಾಂತ್ರಿಕ ಪರಿಣಿತರಿಗೆ (MAITRI) ಕಾರ್ಯಕರ್ತರನ್ನು (Multipurpose AI Technicians of Rural India) ಇಲಾಖೆ ಹಾಗೂ ಕೆ.ಎಂ.ಎಫ್. ವತಿಯಿಂದ ಕೃತಕ ಗರ್ಭಧಾರಣೆ ಹಾಗೂ ಇತರೆ ಪಶುವೈದ್ಯಕೀಯ ಸೇವೆ ದೊರಕದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಕೃತಕ ಗರ್ಭಧಾರಣೆ ಸೌಲಭ್ಯ ಒದಗಿಸಲು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿ ನವೆಂಬರ್, 2021ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ ಒಟ್ಟು 1329 ಮೈತ್ರಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಿಗೆ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

2. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗೋಕುಲ ಗ್ರಾಮ ಸ್ಥಾಪನೆ

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗೋಕುಲ ಗ್ರಾಮ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಡಿ, ದೇಶೀಯ ಅಮೃತ್‌ಮಹಲ್ ತಳಿಗಾಗಿ ಲಿಂಗದಹಳ್ಳಿ ಕ್ಷೇತ್ರ, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಗೋಕುಲ ಗ್ರಾಮ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಪ್ರಸಕ್ತ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ, ಅಗತ್ಯ ಕ್ರಮವಹಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಅಮೃತ್‌ಮಹಲ್ ತಳಿಯ ಗೋಕುಲ ಗ್ರಾಮ ಸ್ಥಾಪನೆ ಸಂಬಂಧ ಸದರಿ ತಳಿಗಳ ಕ್ಷೇತ್ರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ದಾಖಲಾತಿಯನ್ನು (FPR) ಪಶುವೈದ್ಯಕೀಯ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಿಂದ ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಒಟ್ಟು ರೂ.310.00 ಲಕ್ಷ ಅನುದಾನ ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಲಿಂಗದಹಳ್ಳಿ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಮೂಲ ಸೌಕರ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಕ್ರಮವಹಿಸಲಾಗಿದೆ.

3. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃತಕ ಗರ್ಭಧಾರಣೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (ಎನ್.ಎ.ಐ.ಪಿ.)

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗೋಕುಲ್ ಮಿಷನ್ ಯೋಜನೆಯಡಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃತಕ ಗರ್ಭಧಾರಣೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಮೂರನೇ ಹಂತದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ರಾಜ್ಯದ 17 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ (ಬಾಗಲಕೋಟೆ, ಬೆಳಗಾವಿ, ಬಳ್ಳಾರಿ, ಬೀದರ್, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ, ದಾವಣಗೆರೆ, ಧಾರವಾಡ, ಗದಗ, ಕಲಬುರಗಿ, ಕೊಪ್ಪಳ, ಕೊಡಗು, ಶಿವಮೊಗ್ಗ, ರಾಯಚೂರು, ಉತ್ತರಕನ್ನಡ, ವಿಜಯಪುರ ಮತ್ತು ಯಾದಗಿರಿ) ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನುವಾರು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂಸ್ಥೆ ಮುಖಾಂತರ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮೂರನೇ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿರುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ 1 ನೇ ಆಗಸ್ಟ್ 2021 ರಿಂದ 31 ನೇ ಮೇ 2022 ರವರೆಗಿನ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಎಲ್ಲ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಕೃತಕ ಗರ್ಭಧಾರಣೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಅಭಿಯಾನದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಂಡು, 17 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಂದ ಒಟ್ಟು 1239875 ಹಸು ಮತ್ತು ಎಮ್ಮೆಗಳನ್ನು 3719625 ಕೃತಕ ಗರ್ಭಧಾರಣೆ ಗುರಿಯೊಂದಿಗೆ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಕೃತಕ ಗರ್ಭಧಾರಣೆ, ಗರ್ಭಪರೀಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಕರುಗಳ ಜನನದ ವಿವರಗಳನ್ನು ರೈತರ ಮನೆ ಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿಯೇ (ENOUGH) ತಂತ್ರಾಂಶದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

4. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜಾನುವಾರು ಮಿಷನ್

ಎಪಿಎಲ್ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ 50% ಮತ್ತು ಬಿಪಿಎಲ್/ಎಸ್‌ಸಿ/ಎಸ್‌ಟಿ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ 75% ಪ್ರೀಮಿಯಂ ಸಬ್ಸಿಡಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. 2021-22 ನೇ ಸಾಲಿಗೆ ರೂ 769.69 ಲಕ್ಷ ನಿಗದಿಯಾಗಿದ್ದು, ಅನುದಾನ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ.

7.19.2 ಕರ್ನಾಟಕ ಕುರಿ ಮತ್ತು ಉಣ್ಣೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಗಮ ನಿಯಮಿತ : (ಕೆಎಸ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಡಿಪಿಎಲ್)

□ ತಳಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ 2019-20ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ, 456 ಮಿಶ್ರತಳಿ/ ಸುಧಾರಿತ ತಳಿಯ ಟಗರು/ ಹೋತಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯದ ಕುರಿಗಾಹಿಗಳಿಗೆ ವಿತರಿಸಲಾಗಿದೆ. 2020-21ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 537 ಟಗರು/ ಹೋತಗಳನ್ನು ಕುರಿಗಾಹಿಗಳಿಗೆ ವಿತರಿಸಲಾಗಿದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ನವೆಂಬರ್, 2021ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ 196 ಟಗರು/ ಹೋತಗಳನ್ನು ಕುರಿಗಾಹಿಗಳಿಗೆ ವಿತರಿಸಲಾಗಿದೆ.

□ ಅವಳಿ ಮತ್ತು ತ್ರಿವಳಿ ಕುರಿಮರಿಗಳ ವಂಶವಾಹಿನಿ ಹೊಂದಿರುವ ನಾರಿ ಸುವರ್ಣ ತಳಿಯನ್ನು ಆಯ್ದು ರೈತರಿಗೆ ತಳಿ ಸಂವರ್ಧನೆಗಾಗಿ 2019-20ನೇ ಸಾಲಿನಿಂದ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದು, ಒಟ್ಟಾರೆ 666 ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ 400 ಟಗರುಗಳನ್ನು ವಿತರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಕುರಿಗಾಹಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿ ಟಗರಿಗೆ ರೂ.15000.00 ಸಹಾಯ ಧನವನ್ನು ಟಗರುಗಳನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿದ ಕುರಿಗಾಹಿಗಳಿಗೆ/ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

- ಕುರಿ/ಮೇಕೆಗಳಿಗೆ ನಿಗಮದಿಂದ 2020-21ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರೂ.500.00 ಲಕ್ಷಗಳ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಕುರಿ/ಮೇಕೆ ಸಾಕಾಣಿಕೆದಾರರ ಕುರಿ/ಮೇಕೆಗಳಿಗೆ ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಪಶುವೈದ್ಯಕೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ಜಂತುನಾಶಕ ಔಷಧಿಗಳನ್ನು ವಿತರಿಸಲಾಗಿದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ, ರೂ.300.00 ಲಕ್ಷಗಳ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಕುರಿ/ಮೇಕೆಗಳಿಗೆ ಪಶುವೈದ್ಯಕೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ಜಂತುನಾಶಕ ಔಷಧಿಗಳನ್ನು ವಿತರಿಸಲು ಕ್ರಮವಹಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.
- 2020-21 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರೂ.2.50 ಲಕ್ಷಗಳ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ, 25 ಶಿಬಿರಗಳಲ್ಲಿ 1000 ಕುರಿಗಾಹಿಗಳಿಗೆ ಒಂದು ದಿನದ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಕುರಿ ಸಾಕಾಣಿಕೆ ಬಗ್ಗೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ಕುರಿಗಾಹಿಗಳಿಗೆ ಒಂದು ದಿನದ ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದ ಸಮಾವೇಶವನ್ನು ನಡೆಸಲಾಗಿದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರೂ.5.00 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ತರಬೇತಿಗಾಗಿ ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ತರಬೇತಿ ನೀಡಲು ಕ್ರಮವಹಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.
- 2021-22 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರೂ.5.00 ಲಕ್ಷ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ 20 ಮಹಿಳಾ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಉಣ್ಣೆಯಿಂದ ತಯಾರಿಸಬಹುದಾದಂತಹ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಬಗ್ಗೆ 3 ತಿಂಗಳ ಅಲ್ಪಾವಧಿ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ 43 ಮಂದಿಗೆ ಯಾಂತ್ರೀಕೃತ ಉಣ್ಣೆ ಕಟಾವಣೆ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ರೂ 2.00 ಲಕ್ಷಗಳ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.
- 2020-21 ನೇ ಸಾಲಿನವರೆಗೆ 326 ಕುರಿ ಮತ್ತು ಉಣ್ಣೆ ಉತ್ಪಾದಕರ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳಿಗೆ, ಸಂಘಗಳ ಬಲವರ್ಧನೆಗಾಗಿ ತಲಾ ರೂ.5.00 ಲಕ್ಷದಂತೆ ರೂ. 1630.00 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಒಂದೇಬಾರಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಧನವನ್ನು ಸಂಘಗಳಿಗೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನ ನವೆಂಬರ್-2021 ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ 25 ಸಂಘಗಳಿಗೆ ರೂ.5.00 ಲಕ್ಷಗಳಂತೆ ಒಟ್ಟು 125.00 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ವಿಶೇಷ ಘಟಕ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಗಿರಿಜನ ಉಪ ಯೋಜನೆ

* 2019-20ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕುರಿ ಮತ್ತು ಉಣ್ಣೆ ಉತ್ಪಾದಕರ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ/ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಗಳ ಸದಸ್ಯರುಗಳಿಗೆ (10+1) ಕುರಿ/ಮೇಕೆ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು, ಪ್ರತಿಘಟಕ ವೆಚ್ಚ ರೂ.70000/-ರಂತೆ, ಶೇ. 90ರಷ್ಟು ಸಹಾಯಧನದ ಮೊತ್ತ ರೂ. 63000 ಹಾಗೂ ಫಲಾನುಭವಿ ವಂತಿಕೆ/ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲ ರೂ. 7000/-ಗಳು ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ 357 ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಸವಲತ್ತು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. 2020-21ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕುರಿ ಮತ್ತು ಉಣ್ಣೆ ಉತ್ಪಾದಕರ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ/ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಗಳ ಸದಸ್ಯರುಗಳಿಗೆ (6+1) ಕುರಿ/ಮೇಕೆ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಪ್ರತಿಘಟಕ ವೆಚ್ಚ ರೂ.45000/- ರಂತೆ, ಶೇ.90 ರಷ್ಟು ಸಹಾಯಧನದ ಮೊತ್ತ ರೂ. 40500/- ಹಾಗೂ ಫಲಾನುಭವಿ ವಂತಿಕೆ/ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲ ರೂ. 4500/- ಗಳು ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ 399 ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಸವಲತ್ತು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನ ನವೆಂಬರ್ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ ಕುರಿ ಮತ್ತು ಉಣ್ಣೆ ಉತ್ಪಾದಕರ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ/ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಗಳ ಸದಸ್ಯರುಗಳಿಗೆ (6+1) ಕುರಿ/ಮೇಕೆ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು, ಪ್ರತಿ ಘಟಕ ವೆಚ್ಚ ರೂ.45000/-ರಂತೆ, ಶೇ.90ರಷ್ಟು ಸಹಾಯಧನದ ಮೊತ್ತರೂ. 40500/- ಹಾಗೂ ಫಲಾನುಭವಿ ವಂತಿಕೆ/ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲ ರೂ. 4500/-ಗಳು ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ 299 ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಸವಲತ್ತು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. 2019-20 ರಿಂದ 2021-22 ರವರೆಗೆ ಸಾಧಿಸಲಾದ ಪ್ರಗತಿ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 7.54 ರಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 7.54: ವಿಶೇಷ ಘಟಕ ಮತ್ತು ಗಿರಿಜನ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸಲಾದ ಪ್ರಗತಿ ವಿವರ.							
ಕ್ರ. ಸಂ	ಯೋಜನೆಗಳು	ವರ್ಷ	ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ ಅನುದಾನ (ರೂ.ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)	ಭೌತಿಕ		ಆರ್ಥಿಕ (ರೂ.ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)	
				ಗುರಿ	ಸಾಧನೆ	ಆರ್ಥಿಕ (ರೂ.ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)	
				ಕುರಿ/ಮೇಕೆ	ಕುರಿ/ಮೇಕೆ	ಗುರಿ	ಸಾಧನೆ
1	ವಿಶೇಷ ಘಟಕ ಯೋಜನೆ	2019-20	160.50	254	254	160.50	160.02
		2020-21	115	283	283	115.00	115.00
		2021-22*	86.25	212	212	86.25	86.25
2	ಗಿರಿಜನ ಉಪಯೋಜನೆ	2019-20	65.25	103	103	65.25	64.89
		2020-21	47.00	116	116	47.00	47.00
		2021-22*	35.25	87	87	35.25	35.25

* ನವೆಂಬರ್ 2021ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ

ಎ) ಕುರಿಗಾರರ ಸುರಕ್ಷಾ ಯೋಜನೆ/ ಅನುಗ್ರಹ ಕೊಡುಗೆ

2020-21 ನೇ ಸಾಲಿನ ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷದ ಮಾರ್ಚ್ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ, ರೂ. 3918.00 ಲಕ್ಷಗಳು ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿದ್ದು, ಸದರಿ ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ ಅನುದಾನವನ್ನು ಪ್ರಸಕ್ತ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಈ ಹಿಂದೆ ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಮರಣ ಹೊಂದಿದ 85322 ಕುರಿ/ ಮೇಕೆಗಳ ಮಾಲಿಕರುಗಳಿಗೆ ಡಿ.ಬಿ.ಟಿ ಮೂಲಕ ನೇರವಾಗಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಖಾತೆಗೆ ಹಣ ವರ್ಗಾಯಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

□ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ (ಆರ್‌ಕೆವಿವೈ)

2019-20 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 20 ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು, 3 ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಗೆ ಪ್ರತಿ ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕರ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ರೂ. 26.52 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿ ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ರೂ 530.40 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದ್ದು, ಈಗಾಗಲೇ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿರುವ 20 ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ, ರೂ 8.26 ರಂತೆ ಒಟ್ಟು 165.20 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

2020-21 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ, 200 ಮಾಂಸ ಮತ್ತು ಮಾಂಸದಿಂದ ತಯಾರಿಸಿದ ಖಾದ್ಯ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಸಂಚಾರಿ ಮಾಂಸ ಮಾರಾಟ ಮಳಿಗೆ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ರೂ.1100.00 ಲಕ್ಷಗಳ ಅನುದಾನ ನೀಡಲಾಗಿದ್ದು, ಆಯ್ಕೆಯಾದ 153 ಕುರಿ ಮತ್ತು ಉಣ್ಣೆ ಉತ್ಪಾದಕರ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳಿಗೆ ರೂ 5.5 ಲಕ್ಷಗಳ ಸಹಾಯಾನುದಾನ ರಂತೆ ಒಟ್ಟು ರೂ 841.50 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

□ ಕುರಿ ಉಣ್ಣೆ ಮತ್ತು ಚರ್ಮ ಸಂಗ್ರಹಣಾ ಗೋದಾಮು ನಿರ್ಮಾಣ

ನಿವೇಶನ ಹೊಂದಿರುವ ಕುರಿ ಉಣ್ಣೆ ಉತ್ಪಾದಕರ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳಲ್ಲಿ ಕುರಿ ಉಣ್ಣೆ ಮತ್ತು ಚರ್ಮ ಸಂಗ್ರಹಣಾ ಗೋದಾಮು ನಿರ್ಮಿಸಲು ರೂ.200.00 ಲಕ್ಷಗಳು ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ರೂ.11.25 ಲಕ್ಷಗಳ ಸಹಾಯಧನ ಮತ್ತು ರೂ.3.75 ಲಕ್ಷಗಳ ವಂತಿಕೆ ಸೇರಿದಂತೆ ಒಟ್ಟು ರೂ.15.00 ಲಕ್ಷಗಳ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ 17 ಕುರಿ ಉಣ್ಣೆ ಮತ್ತು ಚರ್ಮ ಸಂಗ್ರಹಣಾ ಗೋದಾಮುಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಕ್ರಮವಹಿಸಲಾಗಿದೆ.

□ ವಲಸೆ ಕುರಿಗಾರರಿಗೆ ಪರಿಕರಗಳ ವಿತರಣೆ

2021-22 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 290 ವಲಸೆ/ಅರೆವಲಸೆ ಕುರಿಗಾರರಿಗೆ 49.89 ಲಕ್ಷಗಳ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ರೈನ್‌ಕೋಟ್, ಟೆಂಟ್, ಟಾರ್ಪ್, ರಬ್ಬರ್ ಫ್ಲೋರ್ ಮ್ಯಾಟ್‌ಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಪರಿಕರಗಳ ಕಿಟ್ ವಿತರಿಸಲಾಗಿದೆ.

□ ಚರ್ಮ ಸಂಸ್ಕರಣ ಘಟಕ ಸ್ಥಾಪನೆ

ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕಾಗಿ ರೂ.200.00 ಲಕ್ಷಗಳು ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿದ್ದು ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆ, ಶಿರಾ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ, ಚೀಲನಹಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮದ ಸರ್ವೆ ನಂ 14ರಲ್ಲಿ ಚರ್ಮ ಸಂಸ್ಕರಣ ಘಟಕ ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಕ್ರಮ ವಹಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

7.19.3 ಕುಕ್ಕುಟ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ

20ನೇ ಜಾನುವಾರು ಗಣತಿಯಂತೆ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 5.95 ಕೋಟಿ ಕೋಳಿಗಳನ್ನು ಸಾಕಾಣಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. 2020-21ನೇ ಸಾಲಿನ ಸಮಗ್ರ ಮಾದರಿ ಸಮೀಕ್ಷೆಯಂತೆ 76199 ಲಕ್ಷ ಮೊಟ್ಟೆ ಉತ್ಪಾದನೆ ಹಾಗೂ 145263 ಟನ್ ಕೋಳಿ ಮಾಂಸ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯದ ವಿವಿಧ ಮಟ್ಟದ 24 ಕುಕ್ಕುಟ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು ಪಶುಸಂಗೋಪನಾ ಇಲಾಖೆಯ ಅಧೀನದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ. ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಒಂದು ದಿನದ ಗಿರಿರಾಜ ಕೋಳಿ ಮರಿಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆ ಹಾಗೂ ಕೋಳಿ ಸಾಕಾಣಿಕಾ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿನದ ಕೋಳಿ ಮರಿಗಳನ್ನು ಪಾಲನೆ ಮಾಡಿ ರೈತರಿಗೆ ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸರಬರಾಜು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ರೈತರಿಗೆ ಕೋಳಿ ಸಾಕಾಣಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. 2020-21ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಪಾಲನಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಾರೆ 1112 ರೈತ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಕೋಳಿ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಸಾಕಾಣಿಕೆ ಬಗ್ಗೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. 431069 ಗಿರಿರಾಜ ಕೋಳಿ ಮರಿಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದನೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ನವಂಬರ್-2021ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ 319 ರೈತರಿಗೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡಿದೆ. 373072 ಮೊಟ್ಟೆಗಳು ಹಾಗೂ 2617610 ಮರಿಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕುಕ್ಕುಟ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ 2020-21ನೇ ಸಾಲಿನ ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ರೂ.770.11 ಲಕ್ಷ ಹಂಚಿಕೆಯಾಗಿದ್ದು ರೂ. 741.00 ಲಕ್ಷ ವೆಚ್ಚವಾಗಿರುತ್ತದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರೂ. 733.00 ಲಕ್ಷ ಅನುದಾನ ನಿಗದಿಯಾಗಿದ್ದು, ನವಂಬರ್-2021ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ರೂ.468.00 ಲಕ್ಷ ವೆಚ್ಚವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಕುಕ್ಕುಟ ಮಹಾಮಂಡಳ ನಿಗಮ

ಪ್ರಸ್ತುತ ಮಂಡಳಿಯಲ್ಲಿ 202 ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಕುಕ್ಕುಟ ಸರ್ಕಾರ ಸಂಘಗಳು ಸಂಯೋಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಮಂಡಳಿಯು ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಸಹಾಯಾನುದಾನ ಪಡೆಯುತ್ತದೆ, ಯೋಜನಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಾದ :-

- (1) ಹಿತ್ತಲ ಕೋಳಿ/ನಾಟಿ ಕೋಳಿ ಸಾಕಾಣಿಕೆಯ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕ್ಕಾಗಿ ಹಿತ್ತಲ/ನಾಟಿ ಕೋಳಿ ಮರಿಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆ
- (2) ರೈತರಿಗೆ ಕೋಳಿ ಸಾಕಾಣಿಕೆ ಬಗ್ಗೆ ಅಲ್ಪಾವಧಿ ತರಬೇತಿ,
- (3) ಇಲಾಖೆಯ ಪಶುವೈದ್ಯರಿಗೆ ಪುನಶ್ಚೇತನ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ.
- (4) ನಿರುದ್ಯೋಗ ಯುವಕ/ಯುವತಿಯರಿಗೆ ಕೋಳಿ ಮಾಂಸ ಖಾದ್ಯ ತಯಾರಿಕಾ ತರಬೇತಿ.
- (5) ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಕೇಂದ್ರಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ.

2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರೂ.250 ಲಕ್ಷಗಳ ಅನುದಾನ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಕುಕ್ಕುಟ ಮಹಾಮಂಡಳಕ್ಕೆ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 7.55 ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 7.55 : ಕುಕ್ಕುಟ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಗತಿ			(ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)
ವರ್ಷ	ಮಂಜೂರಾದ ಮೊತ್ತ	ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ ಮೊತ್ತ	ವೆಚ್ಚ
2019-20	1100.00	1100.00	1100.00
2020-21	ಅನುದಾನ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ		
2021-22	250.00	187.50	13.65

7.19.4 ಹಂದಿ ಸಾಕಾಣಿಕೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ

2019-20ನೇ ಸಾಲಿನ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಹಂದಿ ಸಾಕಾಣಿಕೆ ಮಾಡುವ ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು 4 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ - ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ, ಉಡುಪಿ, ಕೊಡಗು ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 7.56: ವರಾಹ ಸಾಕಾಣಿಕೆ ಯೋಜನೆಯ ಅಡಿ ಸಾಧಿಸಿದ ಪ್ರಗತಿ (ನವಂಬರ್ 2021ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ)					
ಕ್ರ.ಸಂ.	ಹಂದಿ ಸಂವರ್ಧನಾಕ್ಷೇತ್ರ	ಹಂದಿ ಮರಿಗಳ ವಿತರಣೆ (ಸಂಖ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ)		ತರಬೇತಿ ಪಡೆದರೈತರು (ಸಂಖ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ)	
		ಗುರಿ	ಸಾಧನೆ	ಗುರಿ	ಸಾಧನೆ
1	ಹೆಸರಘಟ್ಟ	700	308	200	97
2	ಕೂಡಿಗೆ	400	284	200	35
3	ಕೊಯ್ಯಾ	400	127	200	48
4	ಬಂಗಾರಪೇಟೆ	200	96	150	-
5	ಕಳಸ	300	198	100	20
	ಒಟ್ಟು	2000	1013	850	200

7.19.5 ಮೊಲ ಸಾಕಾಣಿಕೆ

ಮಾಂಸದ ಉತ್ಪಾದನೆಗಾಗಿ ಮೊಲಗಳ ಸಾಕಾಣಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರಚಾರಪಡಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಹೆಸರಘಟ್ಟ (ಬೆಂಗಳೂರು), ಶಿರಸಿ (ಉತ್ತರಕನ್ನಡ), ಮತ್ತು ಬಂಕಾಪುರದಲ್ಲಿ (ಹಾವೇರಿ) 3 ಮೊಲ ಸಾಕಾಣಿಕೆ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ. ಈ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ನ್ಯೂಜಿಲ್ಯಾಂಡ್ ವೈಟ್, ಕ್ಯಾಲಿಫೋರ್ನಿಯ ವೈಟ್, ರಷ್ಯನ್ ಗ್ರೇ ಜೈಂಟ್ ಹಾಗೂ ಚಿಂಚಿಲ್ಲ ತಳಿಗಳನ್ನು ಸಾಕಾಣಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಉತ್ಪಾದಿತ ಮೊಲದ ಮರಿಗಳನ್ನು ತಳಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ರೈತರಿಗೆ ನಿಗದಿತ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿತರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಹಾಗೂ ಮೊಲ ಸಾಕಾಣಿಕಾ ತರಬೇತಿಯನ್ನೂ ಸಹ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಮೊಲ ಸಾಕಾಣಿಕಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 7.57 ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 7.57 : 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಮೊಲ ಸಾಕಾಣಿಕಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಪ್ರಗತಿ					
ಕ್ರ. ಸಂ.	ಕ್ಷೇತ್ರದ ಹೆಸರು	ನಿರ್ವಹಿಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಮೊಲಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಉತ್ಪಾದನೆ ಮಾಡಿದ ಮೊಲಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿದ ಮೊಲಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ತರಬೇತಿ ನೀಡಲಾದ ರೈತರುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ
1	ಜಾನುವಾರು ಸಂವರ್ಧನಾ ಕೇಂದ್ರ, ಹೆಸರಘಟ್ಟ	28	02	08	11
2	ಸಹಾಯಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಪಶು ಆಸ್ಪತ್ರೆ, ಶಿರಸಿ.	55	23	17	0
3	ಖಿಲ್ಲಾರ್ ತಳಿ ಸಂವರ್ಧನಾ ಕೇಂದ್ರ, ಬಂಕಾಪುರ.	27	0	0	0
ಒಟ್ಟು		110	25	25	11

ಮೇವು ಮತ್ತು ಪಶು ಆಹಾರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ

ಹಸಿರು ಮೇವಿನ ಕೊರತೆಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಪುರಸ್ಕೃತ ಮೇವು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯೋಜನೆ, RKVY ಯೋಜನೆ ಹಾಗೂ ಬರಪರಿಹಾರ ನಿಧಿಯಿಂದ ಬರಪರಿಹಾರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಡಿ ಇಲಾಖಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮೇವು ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಮೇವು ಬೇರು ವಿತರಣೆ ಹಾಗೂ ಮೇವು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಮೇವು ಮತ್ತು ಪಶು ಆಹಾರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಡಿ ಸಾಧಿಸಲಾದ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 7.58 ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 7.58: ಮೇವು ಮತ್ತು ಪಶು ಆಹಾರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಡಿ ಸಾಧಿಸಲಾದ ಪ್ರಗತಿ

ಕ್ರ. ಸಂ.	ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು	2019-20	2020-21	2021-22 (ನವೆಂಬರ್ 2021 ರ ಅಂತ್ಯದ ವರೆಗೆ)
1	ವಿತರಿಸಲಾದ ಮೇವು ಬೀಜಕಿರು ಪೊಟ್ಟಣಗಳ (ಸಂಖ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ)	444975	133971	109563
2	ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮೇವು ಉತ್ಪಾದನೆ (ಟನ್ನುಗಳಲ್ಲಿ)	13182	11528.79	10374
3	ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮೇವು ಬೀಜೋತ್ಪಾದನೆ (ಟನ್ನುಗಳಲ್ಲಿ)	481	135.50	0.00
4	ಮೇವು ಬೇರು ವಿತರಣೆ (ಲಕ್ಷ ಸಂಖ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ)	666100	387150	69500
5	ಮೇವು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ತರಬೇತಿ ಪಡೆದ ರೈತರ (ಸಂಖ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ)	4749	1310	01

2020-21 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಇಲಾಖಾ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ 133971 ಸಂಖ್ಯೆಯ ಮೇವಿನ ಬೀಜಗಳನ್ನು ರೂ.4.36 ಕೋಟಿಗಳ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಖರೀದಿಸಿ ರೈತರಿಗೆ ಉಚಿತವಾಗಿ ವಿತರಣೆ ಮಾಡಿದೆ. ಇದರಿಂದ 4.60 ಲಕ್ಷಟನ್ ಹಸಿರು ಮೇವು ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಇಲಾಖಾ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ 109563 ಸಂಖ್ಯೆಯ ಮೇವಿನ ಬೀಜದ ಕಿಟ್‌ಗಳನ್ನು ರೂ.4.00 ಕೋಟಿಗಳ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಖರೀದಿಸಿ ರೈತರಿಗೆ ಉಚಿತವಾಗಿ ವಿತರಣೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದರಿಂದ 3.33 ಲಕ್ಷಟನ್ ಹಸಿರು ಮೇವು ಉತ್ಪಾದನೆ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ

2020-21 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಆರ್.ಕೆ.ವಿ.ವೈ ಯೋಜನೆಯಡಿ ರೂ 11.00 ಕೋಟಿ ಅನುದಾನ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿದ್ದು, ರೂ.11.00 ಕೋಟಿ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲಾಗಿರುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ 2019-20ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ವೆಚ್ಚವಾಗದೆ ಉಳಿಕೆಯಾದ ಅನುದಾನವನ್ನು 2020-21ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಮರುಮೌಲ್ಯೀಕರಿಸಿ ರೂ: 12.80 ಕೋಟಿ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದು, ರೂ.12.80 ಕೋಟಿ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. 2021-22 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಆರ್.ಕೆ.ವಿ.ವೈ ಯೋಜನೆಯಡಿ ರೂ. 23.15 ಕೋಟಿ ಅನುದಾನ ನಿಗದಿಯಾಗಿದ್ದು ನವೆಂಬರ್ 2021ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಅನುದಾನ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರಗತಿ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 7.59ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 7.59: (ಎ) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಯ 2020-21 ನೇ ಸಾಲಿನ ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆಗಳ ವಿವರ (ರೂ.ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ)					
ಕ್ರ. ಸಂ	ಯೋಜನೆಯ ಹೆಸರು	ಅನುಷ್ಠಾನ ಘಟಕ	ನಿಗದಿಯಾದ ಅನುದಾನ	ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ ಅನುದಾನ	ವೆಚ್ಚ
1]	ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಮಗ್ರ ಕುರಿ ಮತ್ತು ಮೇಕೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ				
	ಎ) ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಂಚಾರಿ ವಾಹನಗಳ ಮೂಲಕ ಮಾಂಸ ಮತ್ತು ಮಾಂಸ ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾರಾಟ ಮಳಿಗೆ ಸ್ಥಾಪನೆ	ಕ.ಕು. ಕು.ಉ.ಅ.ನಿ	11.00	11.00	11.00
	ಒಟ್ಟು		11.00	11.00	11.00
2019-20ನೇ ಸಾಲಿನ ವೆಚ್ಚವಾಗದೆ ಉಳಿಕೆಯಾದ ಅನುದಾನವನ್ನು 2020-21ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಮರುಮೌಲ್ಯೀಕರಿಸಿ ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸಿದೆ					
1]	ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪಶು ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಗಳ ಬಲವರ್ಧನೆ				
	ಎ) ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಶು ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳ ಬಲವರ್ಧನೆ	ಪಪಾಇ (ಅಭಿವೃದ್ಧಿ)	10.00	10.00	10.00
2]	ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ ಪ್ರಗತಿ ಪರ ರೈತರಿಗೆ ಉತ್ಪನ್ನ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಆಮದುಗೊಂಡ ಹೋಳಿಸ್ಟಿಂಕ್ ಪ್ರೀಸಿಯನ್ ಮತ್ತು ಜರ್ಸಿ ತಳಿಗಳ ವೀರ್ಯ ನಳಿಕೆಗಳ ಶೇಖರಣೆ ಹಾಗೂ ವಿತರಣೆ	ಜಾನುವಾರು ಸಂಪನ್ಮೂಲ,	2.80	2.80	2.80
	ಒಟ್ಟು		12.80	12.80	12.80

(ಬಿ) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಯ 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನ ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆಗಳ ವಿವರ (ರೂ.ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ)					
ಕ್ರ.ಸಂ.	ಯೋಜನೆ	ಅನುಷ್ಠಾನ ಘಟಕ	ನಿಗದಿಯಾದ ಅನುದಾನ (2021-22)	ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ ಅನುದಾನ	ವೆಚ್ಚ
1]	ಪಶು ಭಾಗ್ಯ ಯೋಜನೆ (ಜಾನುವಾರು ಘಟಕಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯಧನ)				
	ಎ) ಹೈನುಗಾರಿಕೆಘಟಕ - 1 ಹಸು/ಎಮ್ಮೆಯನ್ನು ಶೇ: 33.33 ರ ಸಹಾಯಧನದಲ್ಲಿ ಪ.ಜಾ/ಪ.ಪ ಹಾಗೂ ಶೇ: 25% ಸಹಾಯಧನದಲ್ಲಿ ಇತರೆ ಅವರಿಗೆ ವಿತರಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ	ಪಪಾಇ	5.00	0.00	0.00

(ಬಿ) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಯ 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನ ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆಗಳ ವಿವರ						(ರೂ.ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ)	
ಕ್ರ.ಸಂ.	ಯೋಜನೆ		ಅನುಷ್ಠಾನ ಘಟಕ	ನಿಗದಿಯಾದ ಅನುದಾನ (2021-22)	ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ ಅನುದಾನ	ವೆಚ್ಚ	
2]	ಮೇವು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ						
	ಎ)	ಸಿಲೋ ಬ್ಯಾಗ್‌ಗಳು/ ಡ್ರಮ್‌ಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಸೈಲೇಜ್ ತಯಾರಿಸುವುದು	ಪಪಾಇ	1.50	0.00	0.00	
	ಬಿ)	ಮೇವು ಕತ್ತರಿಸುವ ಯಂತ್ರಗಳನ್ನು ಸರಬರಾಜು ಮಾಡುವ ಕುರಿತು		4.00	0.00	0.00	
3]	ರೈತರ ತರಬೇತಿ ಹಾಗೂ ಕೌಶಲ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ						
	ಎ)	ಪಶುವೈದಕೀಯ ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಕಟ್ಟಡದ/ ಬಲವರ್ಧನೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ಮಾಣ ಬೆಳಗಾವಿ-0.27 ಕೋಟಿ, ಮಳವಳ್ಳಿ-0.75 ಕೋಟಿ, ಬಳ್ಳಾರಿ-0.50 ಕೋಟಿ	ಪಪಾಇ	1.52	00.00	00.00	
4]	ಪಶುವೈದಕೀಯ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ವಿಸ್ತರಣಾ ಯೋಜನೆಗಳು						
	ಎ)	ಮಲೆನಾಡಿನ ಗಿಡ್ಡ ದನಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಸಣ್ಣ ಹಿಡುವಳಿದಾರರಿಗೆ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲು ನಿರ್ವಹಣೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ (GMSMG)	ಕೆ.ವಿ.ಎ.ಎಫ್. ಎಸ್.ಯು. ಬೀದರ್	0.50	0.00	0.00	
5]	ಸಮಗ್ರ ಕುರಿ ಮತ್ತು ಮೇಕೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ						
	ಎ)	ಸಮಗ್ರ ಕುರಿ ಮತ್ತು ಮೇಕೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ 10+1 ಘಟಕ ಸ್ಥಾಪನೆ	ಕ.ಕು. ಕು.ಉ.ಅ.ನಿ	2.63	0.00	0.00	
	ಬಿ)	ಕ.ಕು.ಉ.ಅ.ನಿ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನೋಂದಾಯಿತ ಕುರಿ ಮತ್ತು ಉಣ್ಣೆ ಸೊಸೈಟಿಗಳಿಗೆ ಶಿಯರಿಂಗ್ ಯಂತ್ರದ ಪೂರೈಕೆ	ಪಪಾಇ	1.00	0.00	0.00	
6]	ಪಶು ಆರೋಗ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಬಲಪಡಿಸುವಿಕೆ						
	ಎ)	ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಶು ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ Large Animal Hoist ಪೂರೈಕೆ	ಪಪಾಇ	2.00	0.00	0.00	
	ಬಿ)	ರೈತರಿಗೆ ಹಸುವಿನ ಚಾಪೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು (SC/ST ಗೆ 50% ಸಬ್ಸಿಡಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ 50% ಸಬ್ಸಿಡಿಯಲ್ಲಿ)		2.50	0.00	0.00	
	ಸಿ)	ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಶು ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಬಣ್ಣದ ಅಲ್ಟ್ರಾ ಸೌಂಡ್ ಸ್ಯಾನಿಂಗ್ ಯಂತ್ರಗಳ ಪೂರೈಕೆ		2.50	0.00	0.00	
	ಒಟ್ಟು			23.15	0.00	0.00	

7.19.6 ಪಶು ರೋಗಗಳ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕಾಗಿ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ನೆರವು (ಆಸ್ಕಾಡ್ ಯೋಜನೆ)

ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯ ಪಶು ರೋಗಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕಾಗಿ, ಹಣಕಾಸಿನ ನೆರವನ್ನು ಒದಗಿಸಿದೆ. ಕಾರ್ಯಗಾರಗಳು ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಒಂದುಗೂಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಪಶು ರೋಗಗಳ ಕಣ್ಗಾವಲು, ರೋಗ ನಿರ್ಣಯ ಪ್ರಯೋಗಾಲಯಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಜೈವಿಕ ಉತ್ಪಾದನಾ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಮೇಲ್ದರ್ಜೆಗೇರಿಸುವುದು.

ಈ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ಶೇ.100 ರಷ್ಟು ನಿಧಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು. 2021-22 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರೂ.5899.89 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗಾಗಿ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಲಾಗಿದೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ರೂ. 3579.00 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಕೇಂದ್ರದ ಪಾಲು ಮತ್ತು ರೂ. 2320.89 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳು ರಾಜ್ಯದ ಪಾಲು ಸೇರಿರುತ್ತದೆ.

2020-21ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರೂ.143.71 ಲಕ್ಷ ಮರುಮೌಲ್ಯೀಕರಿಸಿದ ಮೊತ್ತ ಸೇರಿದಂತೆ ರೂ.2688.19 ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ರೂ.2438.58 ಲಕ್ಷ ಕೇಂದ್ರ ಪಾಲು (60) ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದ ಪಾಲು ರೂ.1792.20 ಲಕ್ಷವನ್ನು ಆಸ್ಕಾಡ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ರೂ.249.61 ಲಕ್ಷಗಳು ಬಾಕಿ ಬಳಕೆಯಾಗದೆ ಉಳಿದಿದೆ.

2020-21 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಹುಚ್ಚು ಹಸು ರೋಗ (ಬಿ.ಎಸ್.ಇ) ಸರ್ವೇಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಶಂಕಿತ ಪ್ರಾಣಿಗಳ 124 ಸಂಖ್ಯೆಯ ಮೆದುಳಿನ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು 116 ಸಂಖ್ಯೆಯ ಹತ್ತೆಯಾದ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಮೆದುಳಿನ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಯೋಗಾಲಯಕ್ಕೆ ರವಾನಿಸಲಾಯಿತು ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ (ಬಿ.ಎಸ್.ಇ) ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಖಚಿತಪಡಿಸಲಾಯಿತು. ಕೋಳಿ ಶೀತ ಜ್ವರ ಸರ್ವೇಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ 7479 ಸೀರಮ್ ಮಾದರಿಗಳು, 9249 ಟ್ರೇಕಿಯಲ್/ಕ್ಲೋಯಕಲ್ ಮತ್ತು 5076 ಪರಿಸರದ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಪ್ರಯೋಗಾಲಯಗಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ.

2021-22 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಏಪ್ರಿಲ್ 2021 ರಿಂದ ನವೆಂಬರ್, 2021 ರವರೆಗೆ 20.19 ಲಕ್ಷ ಜಾನುವಾರುಗಳಿಗೆ (ದನ, ಎಮ್ಮೆ, ಕುರಿ ಮತ್ತು ಮೇಕೆ) ಗಳಲೆ ಬೇನೆ ಲಸಿಕೆಯನ್ನು ಹಾಗೂ 172.71 ಲಕ್ಷಕುರಿ ಮತ್ತು ಮೇಕೆಗಳಿಗೆ ಕರುಳು ಬೇನೆ ಲಸಿಕೆಯನ್ನು ಹಾಕಲಾಗಿದೆ. ನೀಲಿ ನಾಲಿಗೆ ರೋಗದ ವಿರುದ್ಧ 5.23 ಲಕ್ಷಕುರಿ/ಮೇಕೆಗಳಿಗೆ ಲಸಿಕೆಯನ್ನು ಹಾಕಲಾಗಿದೆ. ನೆರಡಿರೋಗದ ವಿರುದ್ಧ 2.98 ಲಕ್ಷ ಜಾನುವಾರುಗಳಿಗೆ (ದನ, ಎಮ್ಮೆ, ಕುರಿ ಮತ್ತು ಮೇಕೆ) ಲಸಿಕೆಯನ್ನು ಹಾಕಲಾಗಿದೆ. ಹುಚ್ಚು ಹಸು ರೋಗ ಸರ್ವೇಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ 73 ಸಂಖ್ಯೆಯ ಕ್ಲಿನಿಕಲ್ ಮೆದುಳಿನ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ 44 ಸಂಖ್ಯೆಯ ಕಸಾಯಿಖಾನೆಯ ಮೆದುಳಿನ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಾಲಯಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿ, ಈ ರೋಗವು ಇಲ್ಲದಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಕೋಳಿ ಶೀತ ಜ್ವರ ಸರ್ವೇಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ 3572 ಸೀರಂ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು, 3544 ಟ್ರೇಕಿಯಲ್/ಕ್ಲೋಯಕಲ್ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು 1302 ಪರಿಸರದ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಪ್ರಯೋಗಾಲಯಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿ, ರೋಗ ಇಲ್ಲದಿರುವುದನ್ನು ದೃಢಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. 2019-20 ಹಾಗೂ 2020-21ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಚ್ ಮತ್ತು ಏಪ್ರಿಲ್ ಮಾಹೆಗಳಲ್ಲಿ ದಾವಣಗೆರೆ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹರಿಹರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಬನ್ನಿಕೋಡು ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಹಕ್ಕಿಜ್ವರ ರೋಗ ಉಲ್ಪಣ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು, ಸದರಿ ಶಮನ ಕಾರ್ಯಚರಣೆಯಲ್ಲಿ 2685 ಕೋಳಿಗಳ ಕಲ್ಲಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಚರಣೆ ಪರಿಹಾರವಾಗಿ ರೂ.4.30 ಲಕ್ಷ ಹಾಗೂ ಮೈಸೂರು ಮಹಾನಗರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಕುಂಬಾರ ಕೊಪ್ಪಲು ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ 5763 ಕೋಳಿಗಳು, 140 ಕೆ.ಜಿ ಕೋಳಿ ಆಹಾರ ಮತ್ತು 411 ಕೋಳಿ ಮೊಟ್ಟೆಗಳ ಶಮನ ಕಾರ್ಯಚರಣೆ ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರವಾಗಿ ರೂ.6.58 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸಿ ಪರಿಹಾರ ಮೊತ್ತವನ್ನು ವಿತರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಎ. ಸಾಮೂಹಿಕ ಲಸಿಕಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಸಾಮೂಹಿಕ ಲಸಿಕಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಆಸ್ಕಾಡ್ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ಉಳಿದ ಜಾನುವಾರು ರೋಗ ನಿಯಂತ್ರಣಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಎಂದರೆ ಕಾಲುಬಾಯಿ ರೋಗ ಮತ್ತು ಕಂದುರೋಗ ನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ, ಶೇ. 100 ರಷ್ಟು ಅನುದಾನವನ್ನು 2019-20 ರಿಂದ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ರೋಗ ನಿಯಂತ್ರಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವಾದ ಪಿ.ಪಿ.ಆರ್ ಸಿಪಿ, ಕರುಳು ಬೇನೆಗೆ ಶೇಕಡ (60:40) ಅನುಪಾತದಲ್ಲಿ ಅನುದಾನವನ್ನು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆಸ್ಕಾಡ್ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಇತರೆ ರೋಗಗಳಾದ ಪಿ.ಪಿ.ಆರ್, ಚಪ್ಪೆರೋಗ, ಗಳಲೆರೋಗ, ನೆರಡಿರೋಗ, ಕರುಳುಬೇನೆ, ಹುಚ್ಚುನಾಯಿ ರೋಗ, ಕುರಿಸಿಡುಬು, ನೀಲಿ ನಾಲಿಗೆ ರೋಗ ಮತ್ತು ಮೇಕೆ ಸಿಡುಬು ಲಸಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಚರ್ಮ ಗಂಟು ರೋಗಕ್ಕೆ ಬಳಸಲಾಗುವುದು ಈ ರೋಗಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ಆಸ್ಕಾಡ್ ಯೋಜನೆಯಡಿ (60:40) ಅನುಪಾತದಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಅನುದಾನವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ನ್ಯಾಡ್ರಸ್ ಮತ್ತು ಎನ್.ಪಿ.ಆರ್.ಎಸ್.ಎಂ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಶೇ.100 ರಷ್ಟು ಅನುದಾನ ನೀಡುತ್ತಿದೆ.

ಬಿ. ಎನ್‌ಎಡಿ‌ಸಿ‌ಪಿ - ಕಾಲು ಮತ್ತು ಬಾಯಿ ರೋಗ ನಿಯಂತ್ರಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (ಎಫ್‌ಎಮ್‌ಡಿ‌ಸಿ‌ಡಿ)

2020-21ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ, ರೂ.5819.00 ಲಕ್ಷಕ್ಕೆ NADCP ಕಾಲುಬಾಯಿ ಲಸಿಕಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕಾಗಿ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ರೂ.2306.95 ಲಕ್ಷ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿ, ರೂ. 351.44 ಲಕ್ಷ ಖರ್ಚಾಗಿರುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ರೂ.1955.51 ಲಕ್ಷ ಉಳಿಕೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ, 2020-21ನೇ ಸಾಲಿನ ಒಂದನೇ ಸುತ್ತಿನಲ್ಲಿ 97.69 ಲಕ್ಷ ಡೋಸ್ ಕಾಲುಬಾಯಿ ರೋಗ ಲಸಿಕೆಯನ್ನು ದನ ಮತ್ತು ಎಮ್ಮೆಗಳಿಗೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಯಂತೆ, NADCP ಯೋಜನೆಯಡಿ 2ನೇ ಸುತ್ತಿನ ಕಾಲುಬಾಯಿ ಲಸಿಕಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ದಿನಾಂಕ: 23/10/2021 ರಿಂದ 7 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ದಿನಾಂಕ: 08/11/2021 ರಿಂದ 8 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನ ಎರಡನೇ ಸುತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕಾಲುಬಾಯಿ ರೋಗದ ವಿರುದ್ಧ 3.95 ಲಕ್ಷ ಡೋಸ್ ಲಸಿಕೆಯನ್ನು ರಿಂಗ್ ವ್ಯಾಕ್ಸಿನೇಷನ್ ಮುಖಾಂತರ, ದನ ಮತ್ತು ಎಮ್ಮೆಗಳಿಗೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. 36.44 ಲಕ್ಷ ಕಾಲುಬಾಯಿ ಲಸಿಕೆಯನ್ನು ದಿನಾಂಕ: 23/10/2021 ರಿಂದ ದಿನಾಂಕ: 30/11/2021 ವರೆಗೆ ಕ್ಯಾಂಪೈನ್ ಮೋಡ್‌ನಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

2021-22ನೇ ಸಾಲಿಗೆ NADCP ಯೋಜನೆಯಡಿ, ಕಾಲುಬಾಯಿ ರೋಗ ಹಾಗೂ ಕಂದುರೋಗ ಲಸಿಕಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕಾಗಿ, ರೂ.3069.36 ಲಕ್ಷಗಳಿಗೆ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಸಿ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಣಿರೋಗ ನಿರೂಪಣಾ ಪದ್ಧತಿ (ಎನ್.ಎ.ಡಿ.ಆರ್.ಎಸ್)

ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ, ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಉಂಟಾಗುವ ರೋಗ ಉಲ್ಪಣಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಆನ್‌ಲೈನ್ ಮೂಲಕ ಕ್ಷೇತ್ರ ಪಶು ವೈದ್ಯರಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿರುವ ರಾಜ್ಯ ಉಸ್ತುವಾರಿ ಘಟಕವು ವರದಿಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ, ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ರೋಗ ಉಲ್ಪಣಗಳು ಉಂಟಾಗುವ ಬಗ್ಗೆ ಮುನ್ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರುವ 176 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ 30 ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ 1 ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಜಾಲದ ಮೂಲಕ ಮಾಹಿತಿ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. 2021-22 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಡಿ ರೂ.5.00 ಲಕ್ಷಗಳ ಅನುದಾನವನ್ನು ಕ್ರಿಯಾಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಡಿ. ಎನ್.ಎ.ಡಿ.ಸಿಪಿ-ಬ್ಯುಸಲೋಸಿಸ್ (ಕಂದುರೋಗ) ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ

ಹಾಲಿನ ಉಂಗುರ ಪರೀಕ್ಷೆ (Milk Ring Test) ಮೂಲಕ, ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಸ್ಕ್ರೀನಿಂಗ್ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಶೇ. 3.5 ರಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸೋಂಕು ಇರುವುದು ಕಂಡು ಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ಮೋದಲನೇ ಹಂತದ ಕಂದು ರೋಗ ಲಸಿಕಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ದಿನಾಂಕ: 6-9-2021 ರಿಂದ 30-9-2021 ರ ವರೆಗೆ ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿದ್ದು 5.11 ಲಕ್ಷ ಡೋಸ್ ಲಸಿಕೆಯನ್ನು 4-8 ತಿಂಗಳ ವಯೋಮಾನದ ದನ ಮತ್ತು ಎಮ್ಮೆ ಕರುಗಳಿಗೆ ನವೆಂಬರ್ 2021ರ ವರೆಗೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಇ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ದೊಡ್ಡ ರೋಗ ಸರ್ವೇಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ನಿಗಾವಣೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ: (ಎನ್‌ಪಿಆರ್‌ಎಸ್‌ಎಮ್)

ದೇಶಾದ್ಯಂತ ದೊಡ್ಡ ರೋಗವನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದು, ಯಾವುದೇ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ರೋಗ ಅಥವಾ ದೊಡ್ಡ ರೋಗವನ್ನು ಹೋಲುವಂತಹ ಚಿಹ್ನೆಗಳಿಲ್ಲದಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ರಾಸುಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ದೃಢೀಕರಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ, ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಡಿ ರೂ.150.00 ಲಕ್ಷಗಳ ಅನುದಾನವನ್ನು ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಎಫ್. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಿ.ಪಿ.ಆರ್. ರೋಗ ನಿಯಂತ್ರಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ

2020-21 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ರೂ. 255.94 ಲಕ್ಷ ಅನುದಾನದ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ ಸಲ್ಲಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮಾರ್ಚ್ 2021 ರವರೆಗೆ 122.04 ಲಕ್ಷ ಕುರಿ ಮತ್ತು ಮೇಕೆಗಳಿಗೆ ಲಸಿಕೆ ಹಾಕಲಾಗಿದೆ.

ಶೇ 100 ರಷ್ಟು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಅನುದಾನದಲ್ಲಿ ಪಿ.ಪಿ.ಆರ್ ಮತ್ತು ಹಂದಿ ಜ್ವರ ಲಸಿಕಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿದ್ದು, 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರೂ. 1132.00 ಲಕ್ಷಗಳಿಗೆ ಪಿ.ಪಿ.ಆರ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕಾಗಿ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಲಾಗಿದೆ. 61.12 ಲಕ್ಷ ಡೋಸ್ ಪಿಪಿಆರ್ ಲಸಿಕೆಯನ್ನು ಕುರಿ ಮತ್ತು ಮೇಕೆಗಳಿಗೆ ನವೆಂಬರ್ 2021ರ ಅಂತ್ಯದ ವರೆಗೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಜಿ. ಪಶುವೈದ್ಯಕೀಯ ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಮತ್ತು ಚಿಕಿತ್ಸಾಲಯಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮತ್ತು ಬಲವರ್ಧನೆ-ಸಂಚಾರಿ ಪಶು ಚಿಕಿತ್ಸಾ ಘಟಕ (ESVHD-MVU)

275 ಸಂಚಾರಿ ಪಶು ಚಿಕಿತ್ಸಾ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು, ಅನಾವರ್ತಕ ವೆಚ್ಚಕ್ಕಾಗಿ ರೂ.44.00 ಕೋಟಿ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿದ್ದು, ಸಂಚಾರಿ ವಾಹನಗಳನ್ನು Gem Portal ಮುಖಾಂತರ ಖರೀದಿಸಲು ಟೆಂಡರ್ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಸಂಚಾರಿ ಪಶು ಚಿಕಿತ್ಸಾ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಆವರ್ತಕ ವೆಚ್ಚಕ್ಕೆ ಅನುದಾನ ಬಿಡುಗಡೆಗಾಗಿ ಕಾಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಹೆಚ್. ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಸಹಾಯವಾಣಿ ಸ್ಥಾಪನೆ

ಸಂಚಾರಿ ಪಶು ಚಿಕಿತ್ಸಾ ಘಟಕ (ಎಮ್‌ವಿಯು) ಮತ್ತು LHDC ಲಸಿಕಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಸಮನ್ವಯ ಸಾಧಿಸಲು, ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ 40 ಆಸನಗಳ ಸಹಾಯವಾಣಿ ಘಟಕದ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ರೂ.1.88 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. LHDC ಸಹಾಯವಾಣಿಯೊಂದಿಗೆ ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಸಹಾಯ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಅಳವಡಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿದೆ.

7.19.7 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನ ರಾಜ್ಯವಲಯ ಯೋಜನೆಗಳು

1. ನಿರ್ದೇಶನ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ

2021-22 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರೂ. 8577.00 ಲಕ್ಷ ಅನುದಾನ ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸದರಿ ಅನುದಾನದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಿ ಮತ್ತು ಸಿಬ್ಬಂದಿಯವರ ವೇತನ, ಭತ್ಯೆಗಳ ಪಾವತಿ, ಹೊರಗುತ್ತಿಗೆ ಆಧಾರಿತ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳಿಗೆ ವೇತನಕ್ಕಾಗಿ, ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರುವ 4214 ಪಶು ವೈದ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಔಷಧಿ ಮತ್ತು ರಾಸಾಯನಿಕಗಳ ಪೂರೈಕೆ, ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಪರಿಕರಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು, ಸಹಾಯವಾಣಿ ಕೇಂದ್ರದ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ, ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳು, ಲೇಖನ ಸಾಮಗ್ರಿ ಮತ್ತು ಖರೀದಿ ಹಾಗೂ ದುರಸ್ತಿ, ಆಯುಕ್ತಾಲಯದ ವಾಹನ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಹಾಗೂ ಇನ್ನಿತರೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ವೆಚ್ಚ ಭರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ನವೆಂಬರ್ 2021 ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ರೂ.8127.75 ಲಕ್ಷ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿದ್ದು, ರೂ. 5183.65 ಲಕ್ಷ ವೆಚ್ಚವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

2. ಅನುಸೂಚಿತ ಜಾತಿಗಳ ಉಪಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಬುಡಕಟ್ಟು ಉಪಯೋಜನೆ ಅಧಿನಿಯಮ 2013 ರಡಿ ಬಳಕೆಯಾಗದ ಇರುವ ಮೊತ್ತ

2021-22 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ, ರೂ. 179.51 ಲಕ್ಷ ಅನುದಾನ ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸದರಿ ಅನುದಾನದಲ್ಲಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡದ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಹಾಲು ಕರೆಯುವ ಯಂತ್ರ ವಿತರಿಸಲಾಗುವುದು. ನವೆಂಬರ್ 2021 ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ರೂ. 89.76 ಲಕ್ಷ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

3. ಪಶು ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಜೈವಿಕ ಸಂಸ್ಥೆ

2021-22 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ, ರೂ. 4012.37 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ನವೆಂಬರ್ 2021 ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ರೂ. 3512.37 ಲಕ್ಷ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿದ್ದು, ರೂ. 2606.79 ಲಕ್ಷ ವೆಚ್ಚವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

4. ಜಾನುವಾರು ರೋಗ ನಿಯಂತ್ರಣ

2021-22 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 1360.00 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ನವೆಂಬರ್ 2021 ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ 1095.48 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿದ್ದು, 295.95 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳು ವೆಚ್ಚವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

5. ಜಾನುವಾರು ಸಂವರ್ಧನಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರಗಳು

2021-22 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 4569.00 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ನವೆಂಬರ್ 2021 ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ 4049.50 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿದ್ದು, 2958.57 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳು ವೆಚ್ಚವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

6. ಪಿಂಜರಾ ಪೋಲ್ ಮತ್ತು ಇತರೆ ಗೋಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಬೆಂಬಲ

2021-22 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 1911.00 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ನವೆಂಬರ್ 2021 ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ 1433.25 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿದ್ದು, 1086.97 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳು ವೆಚ್ಚವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

7. ರಾಜ್ಯ ಕುಕ್ಕುಟ ಸಾಕಣೆ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು

2021-22 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 733.00 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ನವೆಂಬರ್ 2021 ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ 702.25 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿದ್ದು, 468.14 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳು ವೆಚ್ಚವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

8. ಕರ್ನಾಟಕ ಕುರಿ ಮತ್ತು ಕುರಿ ಉಣ್ಣೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಗಮ ನಿಯಮಿತ

2021-22 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 1855.00 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ನವೆಂಬರ್ 2021 ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ 1630.00 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಅನುದಾನ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿದ್ದು 1228.75 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳು ವೆಚ್ಚವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

9. ಹಂದಿ ಸಂವರ್ಧನಾ ಕೇಂದ್ರಗಳು

2021-22 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 219.00 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ನವೆಂಬರ್ 2021 ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ 206.75 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿದ್ದು, 111.34 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳು ವೆಚ್ಚವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

10. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜಾನುವಾರು ಮಿಷನ್

2021-22 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 846.63 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ನವೆಂಬರ್ 2021 ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಅನುದಾನ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ.

11. ಪಶುವೈದ್ಯಕೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ

2021-22 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 420.00 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ನವೆಂಬರ್ 2021 ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ 398.50 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳು ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿದ್ದು, 263.75 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳು ವೆಚ್ಚವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

12. ಪಶು ಸಂಗೋಪನೆಯ ಸಂಖ್ಯಾ ಸಂಗ್ರಹ ಮತ್ತು ಪಶು ಸಂಪತ್ತಿನ ಗಣತಿ

2021-22 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 347.00 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ನವೆಂಬರ್ 2021 ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ 338.25 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿದ್ದು, 203.81 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳನ್ನು ವೆಚ್ಚವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

13. ಮಾದರಿ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಯೋಜನೆ, ಹಾಲು, ಮಾಂಸ, ಮೊಟ್ಟೆ ಮತ್ತು ಉಣ್ಣೆ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು

2021-22 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 432.00 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ನವೆಂಬರ್ 2021 ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ 257.29 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳು ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿದ್ದು, 212.54 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳು ವೆಚ್ಚವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

14. ಜಾನುವಾರು ಗಣತಿ

2021-22 ನೇ ಸಾಲಿಗೆ 1.00 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳು ಸಾಂಕೇತಿಕ ಅನುದಾನ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

15. ಪಶುವೈದ್ಯಕೀಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿ ವಿಜ್ಞಾನಗಳ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಸ್ಥಾಪನೆ

2021-22 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 13417.00 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ನವೆಂಬರ್ 2021 ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ 13292.00 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳು ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿದ್ದು, 7809.26 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳು ವೆಚ್ಚವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

16. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ (ಆರ್‌ಕೆವಿವೈ)

2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 2315.00 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ನವೆಂಬರ್-2021 ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ಅನುದಾನ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ.

17. ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳಿಗೆ ಅನುದಾನ

2021-22 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 250.00 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ನವೆಂಬರ್ 2021 ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ 187.50 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳು ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿದ್ದು, 187.50 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳು ವೆಚ್ಚವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

18. ಖಾಲಿ ಹುದ್ದೆಗಳಿಗೆ ಅನುದಾನ

2021-22 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 2881.00 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ ವೆಚ್ಚ ಭರಿಸಲಾಗುವುದು.

19. ಕರ್ನಾಟಕ ಸೇವಾ ಅಧಿನಿಯಮಗಳ ಖಾತರಿ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪಾವತಿಗಳು

2021-22 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 50.00 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ ವೆಚ್ಚ ಭರಿಸಲಾಗುವುದು.

20. ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದಕರಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನ

2021-22 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 125000.00 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ನವೆಂಬರ್ 2021 ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ 89252.00 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳು ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿದ್ದು, 86074.35 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳು ವೆಚ್ಚವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

21. ಆರ್.ಐ.ಡಿ.ಎಫ್ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಪಶುವೈದ್ಯಕೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಕಟ್ಟಡ ನಿರ್ಮಾಣ

2021-22 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 6374.00 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ನವೆಂಬರ್ 2021 ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ 4780.50 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳು ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿದ್ದು, 4780.50 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳು ವೆಚ್ಚವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

22. ಶಿಕ್ಷಣ, ವಿಸ್ತರಣೆ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನೆ ಕೆ.ವಿ.ಎ.ಎಫ್.ಎಸ್.ಯು. ಬೀದರ್

2021-22 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 4900.00 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ನವೆಂಬರ್ 2021 ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ 4900.00 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳು ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿದ್ದು, 2025.00 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳು ವೆಚ್ಚವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

7.19.8 2021-22 ನೇ ಸಾಲಿಗೆ ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಘೋಷಣೆಯಾದ ನೂತನ ಯೋಜನೆಗಳು

1. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಗೋ ಸಂಪತ್ತಿನ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಗೋಹತ್ಯಾ ನಿಷೇಧ ಕಾಯ್ದೆ ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಗೋಹತ್ಯೆ ತಡೆಯಲು ಹಾಗೂ ಜಾನುವಾರುಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಲು ಪ್ರತಿ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಒಂದರಂತೆ ಗೋಶಾಲೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗುವುದು.
2. ದೇಶೀಯ ಜಾನುವಾರುಗಳ, ಕುರಿ/ಮೇಕೆ ತಳಿಗಳ ಮತ್ತು ಕುಕ್ಕುಟ ತಳಿಗಳ ಶಾಶ್ವತ ಪ್ರದರ್ಶನ ಮತ್ತು ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಹಾಗೂ ತರಬೇತಿ ನೀಡಲು 'ಥೀಮ್ ಪಾರ್ಕ್' ಅನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಹೆಸರಾಘಟ್ಟದ 100 ಎಕರೆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಖಾಸಗಿ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗುವುದು.
3. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಂಸ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಅಧಿಕ ಮರಿಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ಉತ್ತಮ ನಂದಿದುರ್ಗ ಮೇಕೆ ತಳಿಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡಿ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ದರ್ಜೆಯ ಹೋತಗಳನ್ನು ರೈತರಿಗೆ ವಿತರಿಸಲು ರೂ.1.00 ಕೋಟಿಗಳ ಅನುದಾನವನ್ನು ನೀಡಲಾಗುವುದು.

4. ಹೊರರಾಜ್ಯದ ದೇಶಿ ತಳಿಗಳಾದ ಗಿರ್, ಸಾಹಿವಾಲ್, ಒಂಗೋಲ್, ಧಾರ್ಪಾರ್ಕರ್ ಮತ್ತು ದೇವಣಿ ತಳಿಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿ ರಾಜ್ಯದ ರೈತರಿಗೆ ಪರಿಚಯಿಸಲು 'ಸಮಗ್ರ ಗೋಸಂಕುಲ ಸಮೃದ್ಧಿ' ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಗುವುದು.
5. ಕೊಪ್ಪಳದಲ್ಲಿ ನಾರಿ ಸುವರ್ಣಕುರಿ ತಳಿಯ ಸಂವರ್ಧನಾ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗುವುದು.
6. ಆಕಸ್ಮಿಕ ಮರಣ ಹೊಂದುವಕುರಿ ಮತ್ತು ಮೇಕೆಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರಧನ ನೀಡುವ 'ಅನುಗ್ರಹ ಕೊಡುಗೆ' ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಲಾಗುವುದು.
7. ಪಶುವೈದ್ಯಕೀಯ ವಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಆಯುರ್ವೇದ ಔಷಧಿಗಳ ಅಳವಡಿಕೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಶಿವಮೊಗ್ಗದ ಪಶುವೈದ್ಯಕೀಯ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಹೊಸದಾಗಿ ಒಂದು ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ರೂ. 2.00 ಕೋಟಿಗಳ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗುವುದು.

7.19.9 ಕೋವಿಡ್ 19 ರ ಲಾಕ್‌ಡೌನ್ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಂಡ ಕ್ರಮಗಳು

1. ಕೋವಿಡ್ 19 ರ ಲಾಕ್‌ಡೌನ್ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಪಶುಪಾಲನಾ ಮತ್ತು ಪಶುವೈದ್ಯ ಸೇವಾ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಹ್ಯಾಂಡ್ ಸ್ಯಾನಿಟೈಸರ್‌ಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ 3 ಲೇಯರ್‌ನ ಸರ್ಜಿಕಲ್ ಮಾಸ್ಕ್‌ಗಳನ್ನು ವಿವಿಧ ಹಂತದ ಪಶುವೈದ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಅಧಿಕಾರಿ ಮತ್ತು ಸಿಬ್ಬಂದಿಯವರಿಗೆ ಮುಂಜಾಗ್ರತಾ ಕ್ರಮವಾಗಿ ವಿತರಿಸಲಾಗಿದೆ.
2. ಪಶು ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಅಗತ್ಯ ಸೇವೆಯೆಂದು ಸರ್ಕಾರವು ಘೋಷಿಸಿದ್ದು, ಎಲ್ಲಾ ಪಶು ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಲಾಕ್‌ಡೌನ್ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿ ಜಾನುವಾರುಗಳಿಗೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಕೃತಕ ಗರ್ಭಧಾರಣಾ ಸೌಲಭ್ಯ ಒದಗಿಸಲಾಯಿತು.
3. ಸಂಚಾರಿ ಮಾಂಸ ಮತ್ತು ಮಾಂಸದ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಮಾರಾಟ ಘಟಕಗಳು : ಕೋವಿಡ್-19 ಲಾಕ್‌ಡೌನ್ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಹಕರಿಗೆ ಮನೆ ಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ತಾಜಾ ಮತ್ತು ಸ್ವಚ್ಛ ಮಾಂಸ ಪೂರೈಸಲು ಸಂಚಾರಿ ಮಾಂಸ ಮತ್ತು ಮಾಂಸದ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಸಂಚಾರಿ ಮಳಿಗೆಗಳಿಗೆ ಚಾಲನೆ ನೀಡಲಾಗಿ, ನೇರವಾಗಿ ರೈತರಿಂದ ಗ್ರಾಹಕರಿಗೆ ಮಾಂಸ ಪೂರೈಸಲಾಯಿತು.
4. ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಣಿ ದಯಾ ಸಂಘಗಳು, ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಸ್ವಯಂ ಸೇವಕರ ಸಹಕಾರದಲ್ಲಿ ಬೀಡಾಡಿ ದನಗಳು, ಬೀದಿ ನಾಯಿಗಳು ಮತ್ತು ಮುದ್ದು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಮಳಿಗೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಆಹಾರ, ನೀರು, ನೆರಳು ಮತ್ತು ಆಶ್ರಯ ನೀಡಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

7.19.10 ಇಲಾಖೆಯ ಯಶೋಗಾಥೆಗಳು

1. ಪ್ರಾಣಿ ಕಲ್ಯಾಣ ಸಹಾಯವಾಣಿಯ ನಿರ್ವಹಣೆ

ಪಶುಪಾಲನಾ ಇಲಾಖೆಯು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಾಣಿ ರೋಗ ಕಣ್ಗಾವಲು ಜಲದ ಬಲವರ್ಧನೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ "ಸಹಾಯವಾಣಿ" ಯನ್ನು ಜಂಟಿ ನಿರ್ದೇಶಕರು (ಪಶು ಆರೋಗ್ಯ) ಇವರ ಕಛೇರಿ ಆವರಣ ಹೆಬ್ಬಾಳ, ಬೆಂಗಳೂರು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದೆ. ಪಶುಪಾಲಕರ ಸಹಾಯವಾಣಿ ಕೇಂದ್ರದ ಉದ್ಘಾಟನೆಯನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಪಶುಸಂಗೋಪನಾ ಸಚಿವರಾದ ಶ್ರೀ. ಟಿ.ಬಿ. ಜಯಚಂದ್ರವರ ದಿನಾಂಕ: 11-02-2014 ರಂದು ನೆರವೇರಿಸಿದರು. ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಪಶುಪಾಲಕರ ಸಹಾಯವಾಣಿಗೆ ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ, ಮೈಸೂರು, ಬೆಳಗಾವಿ ಮತ್ತು ಕಲ್ಬುರ್ಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಂದ ಕರೆಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ಕ್ರಮ ವಹಿಸಲಾಯಿತು. ನಂತರ ಪಶುಪಾಲಕರ ಸಹಾಯವಾಣಿ ಸೇವೆಯನ್ನು ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೂ ವಿಸ್ತರಿಸಲಾಯಿತು. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ 7 ಗಂಟೆಯಿಂದ ರಾತ್ರಿ 9 ಗಂಟೆಯವರೆಗೆ ಸಹಾಯವಾಣಿ ಮೂಲಕ ಸೇವೆ ನೀಡಲಾಯಿತು.

ತದನಂತರ ಸಹಾಯವಾಣಿ ಸೇವೆಯನ್ನು ದಿನದ 24x7 ಗಂಟೆಗಳವರೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಪ್ರಾಣಿ ಕಲ್ಯಾಣ ಸಹಾಯವಾಣಿ ಎಂದು ಹೆಸರಿಸಿ ಪಶುಪಾಲನಾ ಮತ್ತು ಪಶುವೈದ್ಯಕೀಯ ಸೇವಾ ಇಲಾಖೆಯ ಪಶುಪಾಲನಾ ಭವನದ 6ನೇ ಮಹಡಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಣಿ ಕಲ್ಯಾಣ ಸಹಾಯವಾಣಿಯು ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಯವರಾದ ಶ್ರೀಯುತ. ಬಿ.ಎಸ್. ಯಡಿಯೂರಪ್ಪರವರ ಹಸ್ತದಿಂದ, ಮಾನ್ಯ ಪಶುಸಂಗೋಪನಾ ಸಚಿವರಾದ ಶ್ರೀ. ಪ್ರಭು ಚವಾಣ್‌ರವರ

ಉಪಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ದಿನಾಂಕ: 23-06-2021 ರಂದು ಉದ್ಘಾಟನೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಪಶುಸಂಗೋಪನಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿರುವ ರೈತರು ದೂರವಾಣಿ ಸಂಖ್ಯೆ: 8277 100 200 (ಉಚಿತ) ಕ್ಕೆ 24x7ರವರೆಗೆ ಕರೆ ಮಾಡಿ, ಸಹಾಯವಾಣಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವ ಪಶುವೈದ್ಯರು ಮತ್ತು ಇತರ ವಿಷಯ ತಜ್ಞರಿಂದ ಅಗತ್ಯ ಮಾಹಿತಿ ಪಡೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ನವೆಂಬರ್ 2021 ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ 40613 ಕರೆಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದು ಉತ್ತರಿಸಲಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ಸೋಷಿಯಲ್ ಮಿಡಿಯಾ ಮುಖಾಂತರ 7748 ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದು ಉತ್ತರಿಸಲಾಗಿದೆ.

2. ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಾಣಿ ಕಲ್ಯಾಣ ಮಂಡಳಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು

ಸಾಕುಪ್ರಾಣಿಗಳ ಮಳಿಗೆ ಮತ್ತು ನಾಯಿ ತಳಿ ಸಂವರ್ಧನಾ ಹಾಗೂ ಮಾರಾಟ ಕೇಂದ್ರದ ಚಟುವಟಿಕೆ/ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿ / ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಂದ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಹರಡುವ ರೋಗಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ರೂಪರೇಖೆಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ಪ್ರಾಣಿ ಕ್ರಿಯಾ ತಡೆಗಟ್ಟುವ ಕಾಯಿದೆ (ಸಾಕುಪ್ರಾಣಿ) ನಿಯಮಗಳು 2018 ಹಾಗೂ ನಾಯಿ ತಳಿ ಸಂವರ್ಧನಾ ಹಾಗೂ ಮಾರಾಟ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಚಟುವಟಿಕೆ/ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿ / ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಪ್ರಾಣಿ ಕ್ರಿಯಾ ತಡೆಗಟ್ಟುವ ಕಾಯಿದೆ (ನಾಯಿ ತಳಿ ಸಂವರ್ಧನಾ ಹಾಗೂ ಮಾರಾಟ ಕೇಂದ್ರ) ನಿಯಮಗಳು 2017 ರನ್ವಯ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಾಣಿ ಕಲ್ಯಾಣ ಮಂಡಳಿಯಲ್ಲಿ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ನೋಂದಣಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

3. ಹಾಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕ ಯೋಜನೆ

ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಿಷೇಶವಾಗಿ ಸಣ್ಣ/ಕಡಿಮೆ ರೈತರು, ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರು, ಭೂರಹಿತ ಕಾರ್ಮಿಕರು, ಮಹಿಳೆಯರು ಮತ್ತು ಸಮಾಜದ ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗದವರಿಗೆ ಹೈನುಗಾರಿಕೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಲಾಭದಾಯಕವಾಗಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಯುವಕರನ್ನು ಹೈನುಗಾರಿಕೆಗೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಪ್ರೇರೇಪಿಸುವುದು, ಸಾಮಾಜಿಕ-ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಮತ್ತು ತಪ್ಪಿಸಲು ಜೀವನೋಪಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಂದ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ವಲಸೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು 2008ರಲ್ಲಿ ಪಶುಸಂಗೋಪನೆ ಮತ್ತು ಪಶುವೈದ್ಯಕೀಯ ಸೇವೆಗಳ ಇಲಾಖೆಯ ಮೂಲಕ “ಹಾಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕ ಯೋಜನೆ” ಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿತು. ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದಕರ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಕ್ಕೆ ಹಾಲು ಸುರಿಯುವವರಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನವಾಗಿ ಪ್ರತಿ ಲೀಟರ್ ಹಾಲಿಗೆ ರೂ. 2/-ನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಈ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹದಾಯಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಿಂದ ಹೈನುಗಾರರು ಉತ್ಪನ್ನರಾಗಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಹೈನುಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ತೋರಿದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ 2010-11 ರಲ್ಲಿ ದಿನಕ್ಕೆ ಸರಾಸರಿ 37 ಲಕ್ಷ ಲೀಟರ್‌ಗಳಿಂದ ಇಂದಿನವರೆಗೆ ದಿನಕ್ಕೆ 85 ಲಕ್ಷ ಲೀಟರ್‌ಗಳಿಗೆ ಹಾಲು ಸಂಗ್ರಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ ಹೆಚ್ಚಳವಾಗಿದೆ. ಹೈನುಗಾರಿಕೆ ವಲಯದ ಈ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಹಾಲಿನ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನವನ್ನು 14.05.2013 ರಿಂದ 30.11.2016 ರವರೆಗೆ ಪ್ರತಿ ಲೀಟರ್ ಹಾಲಿಗೆ ರೂ.2/- ರಿಂದ ರೂ.4/- ಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಿದೆ. ಹಾಲಿನ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಸುಸ್ಥಿರ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ವೇಗವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು, ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನವನ್ನು ಪ್ರತಿ ಲೀಟರ್‌ಗೆ ಪರಿಷ್ಕರಿಸಲಾಗಿದೆ. 01.12.2016 ದಿನಾಂಕದಂತೆ ಪ್ರತಿ ಲೀಟರ್‌ಗೆ ರೂ5/- ಪಾವತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದಕರ ಸಹಕಾರ ಸಂಘದ ಮೂಲಕ ಪೋಷಕ ಧನವನ್ನು ನಗದು ಮೂಲಕ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ನಂತರ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನವನ್ನು NEFT/RTGS ಮೂಲಕ ಆಧಾರ್ ನಂಬರ್‌ಗಳ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಖಾತೆಗೆ ಪಾವತಿಸಲಾಯಿತು. ಏಪ್ರಿಲ್-2019 ರಿಂದ ಹಾಲಿನ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನವನ್ನು ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ನೇರ ಲಾಭ ವರ್ಗಾವಣೆ (DBT) ಮೂಲಕ ಆಧಾರ್ ಸೀಡ್ಸ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಖಾತೆಗೆ ಪಾವತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಗಸ್ಟ್-2020 ರಿಂದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನವನ್ನು FRUITS ಮೂಲಕ ಪಾವತಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. 2008 ರಲ್ಲಿ 5 ಲಕ್ಷ ಲೀಟರ್‌ಗಳಿಂದ 2021 ರಲ್ಲಿ 85 ಲಕ್ಷ ಲೀಟರ್‌ಗಳಿಗೆ ದೈನಂದಿನ ಸರಾಸರಿ ಹಾಲು ಸಂಗ್ರಹಣೆಯ ಕ್ಷಾಂಟಮ್ ಜಂಪ್ ಆಗಿದೆ. ಹಾಲು ಸುರಿಯುವವರ ಸಂಖ್ಯೆಯು 2008 ರಲ್ಲಿ ಸರಾಸರಿ 6 ಲಕ್ಷದಿಂದ ಇಂದಿನವರೆಗೆ 9 ಲಕ್ಷಕ್ಕೆ ಏರಿತು.

4. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಹಾಲು ಮತ್ತು ಬಾಯಿ ರೋಗ ನಿಯಂತ್ರಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಯಶಸ್ಸಿನ ಕಥೆ

ಪಶುಸಂಗೋಪನಾ ಇಲಾಖೆಯು ಪಶುವೈದ್ಯಕೀಯ ಸೇವೆಗಳ ಸುಧಾರಿತ ಪಶುಸಂಗೋಪನಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ. ಇಲಾಖೆಯು ತನ್ನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ

ಅಸಾಧಾರಣವಾದ ಹೆಚ್ಚಳವನ್ನು ಮಾಡಿದೆ. ಇದು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ತಾಂತ್ರಿಕ ಇಲಾಖೆಯ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದೆ. 20ನೇ ಜಾನುವಾರು ಗಣತಿ 2019ರ ಪ್ರಕಾರ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 2.89 ಕೋಟಿ ಜಾನುವಾರುಗಳು ಮತ್ತು 5.94 ಕೋಟಿ ಕೋಳಿ ಸಂಪತ್ತು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದೆ. ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ, ರಾಜ್ಯದಾದ್ಯಂತ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಪಶುವೈದ್ಯಕೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ಪಶುವೈದ್ಯಕೀಯ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಈಗ 2019 ರಿಂದ GIO ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳ ಪ್ರಕಾರ NADCP ಅಡಿಯಲ್ಲಿ FMD ಲಸಿಕೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು NADCPಯ 1ನೇ ಸುತ್ತಿನ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ನಿಂದ ಡಿಸೆಂಬರ್-2020ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದೆ. 2ನೇ ಸುತ್ತಿನ ಪ್ರಸ್ತುತ 23ನೇ ಅಕ್ಟೋಬರ್-2021 ರಿಂದ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿದೆ. ಸುರಕ್ಷತೆಗಾಗಿ ಎಫ್‌ಎಂಡಿ ಲಸಿಕೆಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾಗಿದೆ. ಭಾರತೀಯ ಪಶುವೈದ್ಯಕೀಯ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆಯಿಂದ ಶುದ್ಧತೆ ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯ. GOI ಮೂಲಕ ರಾಜ್ಯಗಳು/ ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಪೂರೈಕೆ ಮಾಡುವ ಮೊದಲ ನಗರ ಬೆಂಗಳೂರು. GOI ಒದಗಿಸಿದ GOK ನಿಧಿಯಿಂದ NADCP ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ರೈತರಿಗೆ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಸಾವಿನ ನಷ್ಟವನ್ನು ಸರಿಮಾಡಲು ಇಲಾಖೆ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿತು. ಸಾಂದರ್ಭಿಕವಾಗಿ ಏಕಾಏಕಿ ಇಲಾಖೆಯು 2009ರ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗಗಳ ತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆ ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಣದ ಪ್ರಕಾರ ಎಫ್‌ಎಂಡಿಂಗ್ ಲಸಿಕೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಕಾಯ್ದೆಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ರೋಗವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಮತ್ತು ಹರಡುವುದನ್ನು ತಡೆಯಲು ಪೀಡಿತಗ್ರಾಮದ ಸುಮಾರು 5-10 ಕಿ.ಮೀ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಜಾನುವಾರುಗಳ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡಲು ಮತ್ತು ಜಾನುವಾರು ಮಾಲೀಕರು/ ರೈತರ ಆರ್ಥಿಕ ನಷ್ಟವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು GOI ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಎಫ್‌ಎಂಡಿ ಲಸಿಕೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲು ಇಲಾಖೆಯು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡಿದೆ.

7.19.11 ಕರ್ನಾಟಕ ಹಾಲು ಒಕ್ಕೂಟ

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಹಾಲು ಮಹಾಮಂಡಳಿಯು, ಸರ್ಕಾರ ತತ್ವಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ರೂಪುಗೊಂಡಿದ್ದು, ಸಂಸ್ಥೆಯು 3 ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಂಡಿದೆ.

- 1) ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಂತವಾಗಿ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದಕರ ಸರ್ಕಾರ ಸಂಘಗಳು
- 2) ಜಿಲ್ಲಾಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ಹಾಲು ಒಕ್ಕೂಟಗಳು
- 3) ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹಾಲು ಮಹಾಮಂಡಳ.

ಕೋಷ್ಟಕ 7.60 : ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಹೈನುಗಾರಿಕೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಪಕ್ಷಿನೋಟ

ಕ್ರ. ಸಂ.	ವಿವರಗಳು	ಘಟಕ	2018-19	2019-20	2020-21	2021-22 (ನವೆಂಬರ್-21ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ)
1	ನೋಂದಣಿಯಾದ ಸರ್ಕಾರಿ ಸಂಘಗಳು	ಸಂಖ್ಯೆ	417	506	373	157
2	ಕಾರ್ಯಾರಂಭವಾಗಿರುವ ಸಂಘಗಳು	ಸಂಖ್ಯೆ	463	412	350	137
3	ನೋಂದಣಿಯಾದ ಸದಸ್ಯರು	ಸಂಖ್ಯೆ	42520	60252	36986	16817
4	ಹಾಲಿನ ಶೇಖರಣೆ	ಲಕ್ಷ ಟನ್‌ಗಳಲ್ಲಿ	27.30	27.25	28.14	20.56
5	ಚಿಕಿತ್ಸೆ ನೀಡಲಾದ ರಾಸುಗಳು	ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ	0.01	0.02	0.03	0.01
6	ಕೃತಕ ಗರ್ಭಧಾರಣೆಗೆ ಒಳಗಾದ ರಾಸುಗಳು	ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ	35.29	35.78	36.49	20.63
7	ಫಲ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಒಳಗಾದ ರಾಸುಗಳು	ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ	29.08	29.09	29.67	16.16

ರಾಜ್ಯದ 14 ಜಿಲ್ಲಾ ಹಾಲು ಒಕ್ಕೂಟಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಒಟ್ಟು 14914 ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದಕರ ಸರ್ಕಾರ ಸಂಘಗಳು ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಒಟ್ಟು 25.78 ಲಕ್ಷ ರೈತರು ಸದಸ್ಯತ್ವ ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ 8.81 ಲಕ್ಷ ಸಕ್ರಿಯ ಸದಸ್ಯರುತ್ತಾರೆ.

92.50 ಲಕ್ಷ ಲೀ.ಗಳ ಹಾಲು ಸಂಸ್ಕರಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ 27 ಡೇರಿಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಹಾಗೂ 28.80 ಲಕ್ಷ ಲೀ. ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಹಾಲು ಶೀತಲೀಕರಿಸುವ 41 ಶೀಠಲ ಕೇಂದ್ರಗಳು, 1763 ಬಿ.ಎಂ.ಸಿ. ಘಟಕಗಳು ಹಾಗೂ ದಿನನಿತ್ಯ 288 ಮೆ.ಟನ್ ಹಾಲಿನ ಪುಡಿ ತಯಾರಿಸುವ 7 ಉತ್ಪನ್ನ ಘಟಕಗಳು ಕಾರ್ಯನಿರತವಾಗಿವೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಹಾಲು ಮಹಾಮಂಡಳದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ 5 ಪಶು ಆಹಾರ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳು ಕಾರ್ಯಚರಣೆಯಲ್ಲಿದ್ದು, ಮಾಹೆಯಾನ 55000 ಮೆ.ಟನ್ ಪಶು ಆಹಾರ ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದಕರ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಉತ್ಪಾದಕರಿಗೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಸಮತೋಲನ ಪಶು ಆಹಾರ ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಪಶು ಆಹಾರ ಘಟಕಗಳ ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟದ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಚೆಪ್ಪೆ ದೃಢೀಕರಣ ಪಡೆದಿರುತ್ತವೆ.

ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದಕರಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನ : (ಕ್ಷೀರಧಾರೆ ಯೋಜನೆ)

ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಕ್ಷೀರಧಾರೆ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದಕರು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದಕರ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳಿಗೆ ಸರಬರಾಜು ಮಾಡುವ ಪ್ರತಿ ಲೀ. ಗುಣಮಟ್ಟದ ಹಾಲಿಗೆ ರೂ. 5/-ರಂತೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನವನ್ನು ನೇರ ನಗದು ವರ್ಗಾವಣೆ (DBT) ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಡಿ ಮತ್ತು ರೈತ ನೋಂದಣಿ ಮತ್ತು ಏಕೀಕೃತ ಫಲಾನುಭವಿ ಮಾಹಿತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ (FRUITS) ಮುಖಾಂತರ ಪಾವತಿ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ 2021-22 ರ ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ರೂ. 1250.0 ಕೋಟಿ ಗಳನ್ನು ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದ್ದು ತಹಲ್‌ವರೆಗೆ ರೂ. 892.52 ಕೋಟಿಗಳು ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿದ್ದು, ಈ ಪೈಕಿ ರೂ.858.88 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದಕರಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಧನ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದು, ಉಳಿಕೆ ಹಣ ಬಿಡುಗಡೆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ.

ಹೈನುಗಾರಿಕೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (NPDD)

2020-21ನೇ ಸಾಲಿನ ಎನ್.ಪಿ.ಡಿ.ಡಿ. ಯೋಜನೆಯಡಿ ಕಹಾಮ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ 531 ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದಕರ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳಲ್ಲಿ ಬಲ್ಕ್ ಮಿಲ್ಕಿಕೂಲರ್ ಮತ್ತು AMCU with EMAT ಗಳ ಅಳವಡಿಕೆಗಾಗಿ ರೂ. 4185.0 ಲಕ್ಷಗಳ ಯೋಜನೆ 2 ವರ್ಷಗಳಿಗೆ ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿ 2020-21ನೇ ಸಾಲಿಗೆ 265 ಬಿ.ಎಂ.ಸಿ. ಮತ್ತು AMCU with EMAT ಗಳ ಅಳವಡಿಕೆಗೆ 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನ ಎನ್.ಪಿ.ಡಿ.ಡಿ. ಯೋಜನೆಯಡಿ ಬಿ.ಎಂ.ಸಿ. ಮತ್ತು AMCU with EMAT ಖರೀದಿಗಾಗಿ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿದ್ದ ರೂ.2092.50 ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ರೂ. 983.56 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು, ಹಣ ಬಳಕೆ ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರವನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಡಿ.ಎ.ಹೆಚ್.ಡಿ. ಇಲಾಖೆಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ವೃತ್ತಿ ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗ ಬೆಂಬಲಿತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (ಎಸ್‌ಟಿಇಪಿ)

ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ಈ ಯೋಜನೆಗಾಗಿ 5647.00 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿದೆ ಮತ್ತು 4618.86 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಹಾಲು ಮಹಾಮಂಡಳ ಹಾಗೂ ಅದರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಹಾಲು ಒಕ್ಕೂಟಗಳು ಈವರೆಗೆ 5323.10 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳನ್ನು ವಿನಿಯೋಗ ಮಾಡಿದ್ದು, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮಹಿಳಾ ಬಲವರ್ಧನೆ ಅಂಗವಾಗಿ 3873 ನಂದಿನಿ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಅವುಗಳಿಂದ 4325 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳ ಹಣ ಉಳಿತಾಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮಹಿಳಾ ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದಕರ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳಿಂದ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ 10.21 ಲಕ್ಷ ಲೀ. ಹಾಲನ್ನು ಶೇಖರಣೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ರೂ. 306.4 (ರೂ. 5/- ಗಳ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಧನ ಸೇರಿ) ಲಕ್ಷಗಳ ಹಣವನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಪಾವತಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಕ್ಷೀರ ಸಂಜೀವಿನಿ

2020-21ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕ್ಷೀರ-ಸಂಜೀವಿನಿ ಹಂತ-2 ಯೋಜನೆಯನ್ನು 978.394 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳ ಅನುದಾನದೊಂದಿಗೆ ಒಟ್ಟು 173 ಮಹಿಳಾ ಸಹಕಾರಿ ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದಕರ ಸಂಘಗಳಲ್ಲಿ 6,920 ಆದ್ಯತಾ ಗುಂಪಿನ ಸದಸ್ಯೆಯರಿಗೆ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಯೋಜನೆಯು ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ.

2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕ್ಷೀರ-ಸಂಜೀವಿನಿ ಹಂತ-3 ಯೋಜನೆಯನ್ನು 150 ಮಹಿಳಾ ಸಹಕಾರಿ ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದಕರ ಸಂಘಗಳಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 853.98 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ 6000 ಗ್ರಾಮೀಣ ಹಾಗೂ ಬಡದುಬರ್ಬಲ/ಆದ್ಯತಾ ಗುಂಪಿನ ಸದಸ್ಯೆಯರಿಗೆ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಅನುಮೋದನೆ ದೊರೆತಿದ್ದು, ಒಪ್ಪಂದ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು.

ಕಹಾಮ ಸಂಜೀವಿನಿ (KMF)

2021- 22ನೇ ಸಾಲಿನೇ ಸಾಲಿಗೆ ರಾಜ್ಯದ 14 ಜಿಲ್ಲಾ ಹಾಲು ಒಕ್ಕೂಟಗಳಲ್ಲಿ 100 ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದಕರ ಮಹಿಳಾ ಸಂಘಗಳನ್ನು ಸ್ಟೆಪ್/ಕ್ಷೀರ-ಸಂಜೀವಿನಿ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ 4000 ಆದ್ಯತಾ ಗುಂಪಿನ ಸದಸ್ಯೆಯರಿಗೆ ಈ ಯೋಜನೆಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ರೂ. 5.67 ಕೋಟಿಗಳ ಅನುದಾನವನ್ನು ಕಾಯ್ದಿರಿಸಿ, ಒಕ್ಕೂಟಗಳು ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಹಂತ-ಹಂತವಾಗಿ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿ ಧನವಿನಿಯೋಗ ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರವನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿ ಕಹಾಮದಿಂದ ಪುನರಾಭರಣ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಒಕ್ಕೂಟಗಳಿಗೆ ಆದೇಶಿಸಲಾಗಿದೆ.

ರೋಟರಿ-ಕಹಾಮ ಕಾಮಧೇನು ಯೋಜನೆ:- ರೋಟರಿ ಕಾಮಧೇನು ಯೋಜನೆಯಡಿ ಸದರಿ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 102 ಹೈನುರಾಸುಗಳನ್ನು ರೋಟೇಷನ್ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಖರೀದಿಸಲು ಗುರಿ ಹೊಂದಲಾಗಿದೆ. ಡೈರಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗೆ ನೀಡುವ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹದಿಂದ ಹಾಲು ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಸದಸ್ಯತ್ವ ಮತ್ತು ಕೃತಕ ಗರ್ಭಧಾರಣೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಳವಾಗಿವೆ. ಇದರಿಂದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮಟ್ಟದ ಡೈರಿ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಈ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಿಂದ ತಳಮಟ್ಟದ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯೊಂದಿಗೆ ಹೈನುಗಾರಿಕೆಯು ನಿರಂತರ ಲಾಭದಾಯಕ ಬೆಲೆ ಒದಗಿಸುವ ಸಮರ್ಥನೀಯ ಚಟುವಟಿಕೆ ಆಗಿದೆ.

- ❑ ಕರ್ನಾಟಕ ಹಾಲು ಮಹಾಮಂಡಳಿಯು ದಿನವಹಿ ಸರಾಸರಿ 85.32 ಲಕ್ಷ ಲೀ. ಹಾಲನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಗ್ರಾಹಕರಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಹಾಲನ್ನು ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಅಂದಾಜು 36.12 ಲಕ್ಷ ಲೀ. ಹಾಲು ಮಾರಾಟವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಉಳಿದ ಹಾಲನ್ನು ಹಾಲಿನ ಪುಡಿಯನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.
- ❑ ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಗ್ರಾಮ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದಕರ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಹೆಚ್ಚಳವಾಗಿವೆ.
- ❑ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ಭೂರಹಿತ, ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಅತೀ ಸಣ್ಣ ಹಾಗೂ ಕೂಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಹೈನುಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಮೂಲ ಕಸುಬನ್ನಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಸಬಲರಾಗಲು ಸಹಾಯಕಾರಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.
- ❑ ಕೋವಿಡ್-19ರ ಪ್ರಯುಕ್ತ ಪಟ್ಟಣಗಳನ್ನು ತೊರೆದು ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬಂದ ಜನರಿಗೆ ಹೈನುಗಾರಿಕೆ ಜೀವನೋಪಾಯವಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದೆ.
- ❑ ಕರ್ನಾಟಕ ಹಾಲು ಮಹಾಮಂಡಳಿಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ 5 ಪಶು ಆಹಾರ ಘಟಕಗಳು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಮಾಹೆಯಾನ 55000 ಸಾವಿರ ಮೆ.ಟನ್ ಸಮತೋಲನ ಪಶು ಆಹಾರವನ್ನು ಉತ್ಪಾದನೆ ಮಾಡಿ ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದಕರಿಗೆ ಸರಬರಾಜು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.
- ❑ ಕೃತಕ ಗರ್ಭಧಾರಣೆ, ಆರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣೆ, ಯೂರಿಯಾ ನೆಕ್ಕುಬಿಲ್ಲೆ, ಚಿಲೇಟೆಡ್ ಖನಿಜ ಮಿಶ್ರಣ, ಸಂವೃದ್ಧಿ ವಿಶೇಷ ಪೂರಕ ಪಶು ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಮೇವಿನ ಬೀಜಗಳನ್ನು ರೈತರ ಮನೆ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಪೂರೈಕೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

7.19.12 “ಕೊರೋನಾ ಸೋಂಕು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಕ ಹೈನುಗಾರಿಕೆ ಉದ್ಯಮ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಹಾಲು ಮಹಾ ಮಂಡಳಿ ಅನುಸರಿಸಿದ ಕ್ರಮಗಳು”

ಪ್ರಸ್ತುತ ಲಾಕ್‌ಡೌನ್ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ 41 ಶೀತಲ ಕೇಂದ್ರಗಳು, 1763 ಬಲ್ಕ್ ಮಿಲ್ಕುಕೂಲರ್ ಹಾಗೂ 27 ಡೇರಿ ಘಟಕಗಳು 14 ಜಿಲ್ಲಾ ಹಾಲು ಒಕ್ಕೂಟಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ 1241 ಕ್ಷೀರ ಮಾರ್ಗಗಳ ಮೂಲಕ ಪ್ರತಿ ದಿನ ಸರಾಸರಿ 2 ಸರತಿಯಲ್ಲಿ 72.65 ಲಕ್ಷ ಕೆ.ಜಿ. ಹಾಲನ್ನು ಶೇಖರಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಶೇಖರಿಸಿದ ಹಾಲನ್ನು ಸಂಸ್ಕರಿಸಿ ರಾಜ್ಯದಾದ್ಯಂತ 14500 ಮಾರಾಟಗಾರರು/ ವಿತರಕರುಗಳ ಮೂಲಕ 1450 ವಿತರಣಾ ವಾಹನಗಳಿಂದ ಪ್ರತಿ ದಿನ ಶುದ್ಧ ಹಾಲನ್ನು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಒದಗಿಸಿ ಸರಾಸರಿ 90 ಲಕ್ಷದಿಂದ 1.0 ಕೋಟಿ ಗ್ರಾಹಕರಿಗೆ ತಲುಪಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಒಟ್ಟು 4744 ಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಕರ್ನಾಟಕ ಹಾಲು ಮಹಾಮಂಡಳಿಯು ಪ್ರತಿ ದಿನ 1750 ಮೆ.ಟನ್ ತಯಾರಿಕಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ 5 ಪಶು ಆಹಾರ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಈ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಾರೆ 800 ಕಾರ್ಮಿಕರು ದುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರತಿ ದಿನ 120 ಟ್ರಕ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಕಚ್ಚಾ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಅನ್‌ಲೋಡ್ ಮಾಡಿಕೊಂಡು 150 ಟ್ರಕ್‌ಗಳ ಮೂಲಕ ತಯಾರಾದ ಪಶು ಆಹಾರವನ್ನು

ಎತ್ತುವಳಿ ಮಾಡಿಸಿ ರಾಜ್ಯದಾದ್ಯಂತ ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದಕರಿಗೆ 1750 ಮೆ.ಟನ್‌ಗಳಷ್ಟು ಪಶು ಆಹಾರವನ್ನು ಪ್ರತಿ ದಿನ ಸಂಘಗಳ ಮೂಲಕ ಸರಬರಾಜು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಹಾಲು ಮಹಾಮಂಡಳಿಯು 190 ಉತ್ಪನ್ನ ತಳಿಯ ಹೋರಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಒಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ನಂದಿನಿ ವೀರ್ಯಾಣು ಕೇಂದ್ರವು (ಎನ್.ಎಸ್.ಎಸ್.) ವಿಶ್ವದ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಹೋರಿಗಳನ್ನು ಸಲಹಿ ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳಿಗೆ 3 ರಿಂದ 3.25 ಲಕ್ಷ ಡೋಸ್ ವೀರ್ಯಾಣು ನಳಕೆಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ಯಾವುದೇ ಅಡೆತಡೆ ಇಲ್ಲದೇ, ದ್ರವಸಾರ ಜನಕವನ್ನು ವೀರ್ಯಾಣುಗಳ ದಾಸ್ತಾನುಗಳಿಗೆ ಬಳಸಿ ಸಂರಕ್ಷಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಹಾಲು ಮಹಾಮಂಡಳಿಯು ಸಂಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಡುವ ಹಾಲನ್ನು ಫ್ಯಾಕಿಂಗ್ ಮಾಡಲು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಫೌಚ್ ಫಿಲಂ ಪ್ಲಾಂಟ್ ಹೊಂದಿದ್ದು, ಸತತವಾಗಿ ಹಾಲನ್ನು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಫ್ಯಾಕ್ ಮಾಡಿ ಗ್ರಾಹಕರಿಗೆ ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

7.19.12.ಎ ಲಾಕ್‌ಡೌನ್ ಅವಧಿಯ ಸವಾಲುಗಳು

ಮೊದಲ 2 ದಿನ ಅಂದರೆ 24 ಮತ್ತು 25 ಮಾರ್ಚ್ 8 ರಿಂದ 10 ಲಕ್ಷ ಲೀಟರ್ ಹಾಲು ಮಾರಾಟವಾಗದೇ ಉಳಿಯಿತು. ಪ್ರತಿ ದಿನ ಫ್ಯಾಕೇಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದ್ದ 3 ರಿಂದ 4 ಲಕ್ಷ ಲೀ. ಹಾಲು ಹಾಗೂ ಮೊಸರು ಮಾರಾಟವಾಗದೇ ಕುಂಠಿತವಾಯಿತು. ಕಹಾಮದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಹಾಲನ್ನು ಹಾಲಿನ ಪುಡಿಯನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಪ್ರತಿ ದಿನ 18 ಲಕ್ಷ ಕೆ.ಜಿ. ಮಾತ್ರ ಈ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಮಾರಾಟವಾಗದೇ ಉಳಿದಿರುವ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಹಾಲನ್ನು ಹಾಲಿನ ಪುಡಿಯನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಲು ತೊಂದರೆಗಳುಂಟಾಗಿದ್ದು, ಬೇರೆ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲೂ ಸಹ ಲಾಕ್‌ಡೌನ್ ಇದ್ದ ಕಾರಣ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಂದಿಗ್ಧ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಯಿತು. ಅಲ್ಲದೇ ಟ್ಯಾಂಕರ್ ಚಾಲಕರು ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಮಿಕರುಗಳು ವಲಸೆ ಹೋದ ಕಾರಣ ನಿರ್ವಹಣೆ ದುಸ್ತರವಾಗಿ ಹಾಲಿನ ರಜಾ ದಿನವನ್ನು ಘೋಷಿಸಬೇಕಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿ 2 ಒಕ್ಕೂಟಗಳು ಈ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿನದ ಹಾಲಿನ ರಜಾ ದಿನವನ್ನು ಘೋಷಿಸಿದರು.

ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ 4.5 ಲಕ್ಷ ಕೆ.ಜಿ. ಹಾಲನ್ನು ಪುಡಿಯನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಆದರೂ ಸಹಾ ಪ್ರತಿ ದಿನ 7-8 ಲಕ್ಷ ಹಾಲು ಡೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ಉಳಿಯಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಈ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಘನ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಕಹಾಮ ನೆರವಿಗೆ ಧಾವಿಸಿ, ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತೊಂದರೆಗೊಳಗಾದ ಕೊಳಗೇರಿ ನಿವಾಸಿಗಳು, ನಿರ್ಗತಿಕರು, ಕೂಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕರು, ಪರಿಹಾರ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಉಳಿದಿದ್ದ ಬಡ ಜನತೆಗೆ ಪ್ರತಿ ದಿನ 7.75 ಲಕ್ಷ ಲೀ. ಹಾಲನ್ನು ಕಹಾಮದಿಂದ ಖರೀದಿಸಿ ಉಚಿತವಾಗಿ ವಿತರಣೆ ಮಾಡುವ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಜಾರಿ ಮಾಡಿದ್ದು, ಈ ಯೋಜನೆಯಿಂದ ಒಕ್ಕೂಟಗಳು ಹಾಲಿನ ರಜಾ ದಿನವನ್ನು ಘೋಷಿಸದೇ ಉತ್ಪಾದಕರಿಂದ ಪ್ರತಿ ದಿನ 2 ಸರತಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಲನ್ನು ಖರೀದಿ ಮಾಡಲು ಅನುಕೂಲವಾಗಿದ್ದು, ಕಹಾಮಗೆ ಈ ಯೋಜನೆಯು ಒಂದು ವರದಾನವಾಯಿತು. ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಈ ಯೋಜನೆಯ ಬಾಬು ರೂ. 78.20 ಕೋಟಿ ಖರ್ಚು ಬಂದಿದ್ದು, ಭರಿಸಿದ ಮೊತ್ತವು ಉತ್ಪಾದಕರಿಗೆ ವರ್ಗಾವಣೆಯಾಗಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಯಿತು.

ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಆತ್ಮನಿರ್ಭರ್ ಯೋಜನೆ

ಲಾಕ್‌ಡೌನ್ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಲಿಗೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಸಹಾ ಗ್ರಾಮೀಣ ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದಕರಿಗೆ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ವಾರದ ಬಟವಾಡೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಹಾಲು ಒಕ್ಕೂಟಗಳಿಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಆತ್ಮ ನಿರ್ಭರ್ ಯೋಜನೆಯನ್ವಯ 85500 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳನ್ನು ವಿವಿಧ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳ ಮೂಲಕ ಕಡಿಮೆ ಬಡ್ಡಿದರದಲ್ಲಿ ಸಾಲದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪಡೆಯಲು ಯೋಜನೆ ರೂಪಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಒಕ್ಕೂಟಗಳು ರೂ.99.94 ಕೋಟಿಗಳ ಬಡ್ಡಿ ರಿಯಾಯಿತಿ ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಇದರಿಂದ ರೈತರು ಉತ್ಪಾದಿಸಿದ ಎಲ್ಲಾ ಹಾಲನ್ನು ಕೋವಿಡ್-19 ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಖರೀದಿಸಲು ಹಾಗೂ ಸಮರ್ಪಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಕೊರತೆ ಇದ್ದರೂ ಸಹಾ ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದಕರಿಗೆ ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಹಾಲಿನ ಬಟವಾಡೆಯನ್ನು ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು.

7.19.13 ಮೀನುಗಾರಿಕೆ

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು 27,000 ಚ.ಕಿ.ಮೀ. ಆಳವಿಲ್ಲದ ಸಮುದ್ರದ ತಳಭಾಗದೊಂದಿಗೆ 313.02 ಕಿ.ಮೀ. ಉದ್ದದ ಕರಾವಳಿ ತೀರ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಮತ್ತು 5.83 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರಿನಷ್ಟು ವಿವಿಧ ಒಳನಾಡು ಜಲಸಂಪನ್ಮೂಲ ಇದ್ದು, ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ವಿಪುಲ ಅವಕಾಶ ಹೊಂದಿದೆ. ಮತ್ತು 8,000 ಹೆಕ್ಟೇರುಗಳಷ್ಟು ಇರುವ ಹಿನ್ನೀರು ಪ್ರದೇಶವು ಕೂಡ ಒಳನಾಡು

ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಸೀಗಡಿ ಕೃಷಿಗೆ ವಿಪುಲ ಅವಕಾಶ ಒದಗಿಸಿದೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 9.84 ಲಕ್ಷ ಮೀನುಗಾರರಿದ್ದು, ಕರಾವಳಿಯಲ್ಲಿ 3.31 ಲಕ್ಷ ಹಾಗೂ ಒಳನಾಡಿನಲ್ಲಿ 6.53 ಲಕ್ಷ ಮೀನುಗಾರರು ವಿವಿಧ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ರಾಷ್ಟ್ರದ ಮೀನು ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ಹೋಲಿಸಿದಾಗ, ಕರ್ನಾಟಕವು ಕರಾವಳಿ ಮೀನು ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ 6ನೇ ಸ್ಥಾನ ಮತ್ತು ಒಳನಾಡು ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ 9ನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ (2019-20ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ). 2020-21ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಮೀನು ಉತ್ಪಾದನೆಯು 5.99 ಲಕ್ಷ ಮೆಟ್ರಿಕ್ ಟನ್ನುಗಳಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 7.61 : ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆಗೆ ನೀಡಲಾಗಿರುವ ಅನುದಾನವು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿದೆ (ರೂ.ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)			
ವರ್ಷ	2019-20	2020-21	2021-22
ಅನುದಾನ	32348.22	35234.30	28768.72
ವೆಚ್ಚ	31568.70	34056.00	15841.79

1. ಮೀನು ಉತ್ಪಾದನೆ

ಕರ್ನಾಟಕದ ವಾರ್ಷಿಕ ಮೀನು ಉತ್ಪಾದನೆಯು 2005-06ರಲ್ಲಿದ್ದ 2.97 ಲಕ್ಷ ಮೆಟ್ರಿಕ್‌ಟನ್ ಗಳಿಂದ 2020-21ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 5.99 ಲಕ್ಷ ಮೆಟ್ರಿಕ್ ಟನ್‌ಗಳಾಗಿದ್ದು, ವಾರ್ಷಿಕ ಸರಾಸರಿ 6.02% ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಳವಾಗಿದೆ. ಹಿಂದಿನ 7 ವರ್ಷಗಳ ವಾರ್ಷಿಕ ಮೀನು ಉತ್ಪಾದನೆಯ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 7.62ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

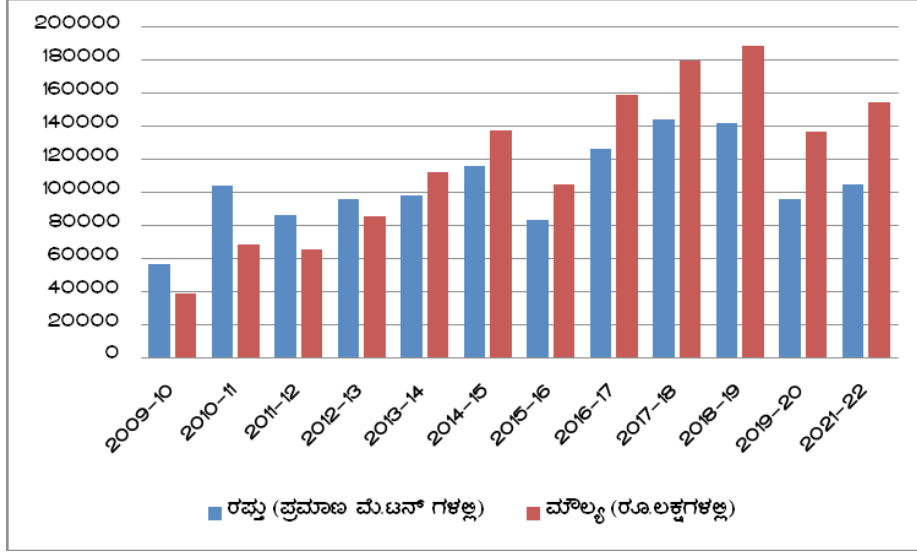
ಕೋಷ್ಟಕ 7.62: ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿನ ಮೀನು ಉತ್ಪಾದನೆಯ ವಿವರಗಳು (ಪ್ರಮಾಣ ಮೆಟ್ರಿಕ್ ಟನ್‌ಗಳಲ್ಲಿ)			
ವರ್ಷ	ಕರಾವಳಿ	ಒಳನಾಡು	ಒಟ್ಟು
2015-16	411762	168828	580590
2016-17	399000	158000	557000
2017-18	414348	188174	602522
2018-19	389491	197921	587412
2019-20	403368	228633	632001
2020-21	347064	251881	598945
2021-22*	338073	221905	559978

*ನವೆಂಬರ್ 2021ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ

2. ಕರಾವಳಿ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ

2020-21ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದಿಂದ ಫಿಶ್ ಮೀಲ್, ಮೀನಿನ ಎಣ್ಣೆ ಹಾಗೂ ಇನ್ನಿತರ ಸಾಗರ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ರಫ್ತು 1.05 ಲಕ್ಷ ಮೆ.ಟನ್ ಪ್ರಮಾಣವಿದ್ದು, ಅದರ ಮೌಲ್ಯ ರೂ. 1546.57 ಕೋಟಿಗಳಾಗಿರುತ್ತದೆ. 2020-21ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 3.47 ಲಕ್ಷ ಮೆ.ಟನ್ ಕಡಲ ಮೀನು ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಮೀನು ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಕಳೆದ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳ ರಫ್ತಿನ ವಿವರಗಳು ಚಿತ್ರ 7.5 ರಲ್ಲಿದೆ.

ಚಿತ್ರ 7.5: ಕರ್ನಾಟಕದ ಮೀನು ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ರಫ್ತಿನ ವಿವರ

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ದೋಣಿಗಳು

ಕರಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 24625 ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ದೋಣಿಗಳಿದ್ದು, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ 4650 ಯಾಂತ್ರಿಕ ದೋಣಿಗಳು, 10227 ಮೋಟಾರು ದೋಣಿಗಳು ಮತ್ತು 9748 ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ದೋಣಿಗಳಿವೆ.

3. ಒಳನಾಡು ಮೀನುಗಾರಿಕೆ

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಳನಾಡು ಮೀನುಗಾರಿಕೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ವಿಫಲವಾದ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ವಿವರವನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 7.63ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 7.63 ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಒಳನಾಡು ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಸಂಪನ್ಮೂಲ	
ವಿಧಗಳು	ವಿಸ್ತೀರ್ಣ/ಉದ್ದ
ಇಲಾಖೆ ಕೆರೆಗಳು	1.77 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್
ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯ್ತಿ ಕೆರೆಗಳು	1.25 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್
ಜಲಾಶಯ	2.72 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್
ನದಿಗಳು	5853 ಕಿ.ಮೀ.
ಕಾಲುವೆಗಳು	3187 ಕಿ.ಮೀ
ಹಿನ್ನೀರು ಪ್ರದೇಶ	0.08 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್
ಉತ್ಪಾದನಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ	4.02 ಲಕ್ಷ ಮೆ.ಟನ್
ಮೂಲ: ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆ	

4. ಮೀನು ಮರಿ ಉತ್ಪಾದನೆ

ರಾಜ್ಯದ ಮೀನು ಮರಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ವಿವರವನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 7.64 ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 7.64 ಮೀನು ಮರಿ ಉತ್ಪಾದನೆ			(ಲಕ್ಷ ಫೈಗಳಲ್ಲಿ)
ವರ್ಷ	ಗುರಿ	ಸಾಧನೆ*	(ನವೆಂಬರ್ 2021ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ)
2014-15	6750.00		5299.67
2015-16	6800.00		5915.20
2016-17	7080.00		4999.00
2017-18	7080.00		4962.28
2018-19	7000.00		6298.01
2019-20	7250.00		5753.64
2020-21	7250.00		7545.70
2021-22*	11250.00		7004.00

ಮೂಲ : ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆ. *ನವೆಂಬರ್ 2021ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ

5. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿನ ಮತ್ಸ್ಯಧಾಮಗಳು

ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಘೋಷಿಸಿರುವ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿರುವ ಮತ್ಸ್ಯಧಾಮಗಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 7.65ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 7.65: ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿರುವ ಮತ್ಸ್ಯಧಾಮಗಳು			
ಕ್ರ. ಸಂ.	ಸ್ಥಳ / ತಾಲ್ಲೂಕು / ಜಿಲ್ಲೆ	ನದಿಯ ಹೆಸರು	ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿದ ಸ್ಥಳದ ದೂರ
1	ವಾಹಿನಿ ಪುಷ್ಕರಣಿ (ರಾಮನಾಥಪುರ), ಅರಕಲಗೂಡು, ಹಾಸನ	ಕಾವೇರಿ	-
2	ರಂಗನತಿಟ್ಟು, ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣ, ಮಂಡ್ಯ	ಕಾವೇರಿ	5 ಕಿ.ಮೀ.
3	ಮುತ್ತತ್ತಿ ಪ್ರದೇಶ, ಮಳವಳ್ಳಿ, ಮಂಡ್ಯ	ಕಾವೇರಿ	-
4	ಶಿಶಿಲ, ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ	ಕುಮಾರಧಾರ	500 ಮೀ.
5	ಅಭಿರಾಮ ಮೀನು ಧಾಮ, (ಹರಿಹರಪುರ), ಕೊಪ್ಪ, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು	ತುಂಗ	-
6	ಧರ್ಮಸ್ಥಳ, ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ	ನೇತ್ರಾವತಿ	1 ಕಿ.ಮೀ.
7	ಕೆಲ್ಕರು, ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ	ಫಲ್ಲುಣಿ	-
8	ಮರಕತ, ಸುಳ್ಳ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ	ಯೆನೆಕಲ್ (ಕುಮಾರಧಾರ)	-
9	ಸೀತಾನದಿ, ಕಾರ್ಕಳ, ಉಡುಪಿ	ಸೀತಾನದಿ	-
10	ನಾಕುರ್ರಯ, ಪುತ್ತೂರು, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ	ನೇತ್ರಾವತಿ	-
11	ನಿಸರ್ಗಧಾಮ, ಕುಶಾಲನಗರ, ಕೊಡಗು	ಕಾವೇರಿ	-
12	ಉಪ್ಪುಕಲ, ಸುಳ್ಳ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ	ಕಲ್ಲಜೆ	-
13	ಬಚನಾಯಕನಗುಂಡಿ, ಸುಳ್ಳ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ	ಯೆನೆಕಲ್ (ಕುಮಾರಧಾರ)	2 ಕಿ.ಮೀ.
14	ತೋಡಿಕಾನ, ಸುಳ್ಳ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ	ಚಂದ್ರಗಿರಿ	500 ಮೀ.

ಕೋಷ್ಟಕ 7.65: ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿರುವ ಮತ್ಸ್ಯಧಾಮಗಳು

ಕ್ರ. ಸಂ.	ಸ್ಥಳ / ತಾಲ್ಲೂಕು / ಜಿಲ್ಲೆ	ನದಿಯ ಹೆಸರು	ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿದ ಸ್ಥಳದ ದೂರ
15	ತಿಂಗಳೆ, ಕಾರ್ಕಳ, ಉಡುಪಿ	ಸೀತಾನದಿ	500 ಮೀ.
16	ಶೃಂಗೇರಿ, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು	ತುಂಗಾನದಿ	1 ಕಿ.ಮೀ.
17	ಜಮ್ಮಟಗಿ (ಹರಿಹರಪುರ), ಕೊಪ್ಪ, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು	ತುಂಗಾನದಿ	500 ಮೀ.
18	ಚಿಪ್ಪಲಗುಡ್ಡ, ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆ	ತುಂಗಾನದಿ	500 ಮೀ.
19	ಮತ್ತೂರು ಹೊಸಹಳ್ಳಿ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ ತಾಲ್ಲೂಕು ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲೆ	ತುಂಗಾನದಿ	1.5 ಕಿ.ಮೀ.
20	ಶಿವನಸಮುದ್ರ, ಮಳವಳ್ಳಿ, ಮಂಡ್ಯ	ಶಿಂತಾನದಿ	1.4 ಕಿ.ಮೀ.
21	ಭಗವತಿಛಾಯಾ ಕೊಳ್ಳೆ, ಸುರಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕು, ಯಾದಗಿರಿ ಜಿಲ್ಲೆ	ಕೃಷ್ಣ ನದಿ	5 ಕಿ.ಮೀ.
22	ಹಾರಂಗಿ ಡ್ಯಾಂ ನಿಂದ ಕೂಡ್ಲಿಗಿ ದ್ಯಾವಕೆರೆ ಸೋಮವಾರ ಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು, ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆ	ಕಾವೇರಿ	5.8 ಕಿ.ಮೀ.

ಮೂಲ : ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆ

6. ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ವಲಯದಲ್ಲಿರುವ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು

ರಾಜ್ಯವು ಮೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಾದ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಬಂದರುಗಳು, ಇಳಿದಾಣ ಕೇಂದ್ರಗಳು, ಹರಾಜು ಪ್ರಾಂಗಣಗಳು ಹಾಗೂ ಮಂಜುಗಡ್ಡೆ ಸ್ಥಾವರಗಳು, ಶೈತ್ಯಾಗಾರಗಳು, ಶೀತಲೀಕರಣ ಘಟಕಗಳು ಹಾಗೂ ಶೀತಲೀಕರಣ ಸಂಗ್ರಹಾಗಾರಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ನೀಡಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಮೇಲ್ನೋಟದ ವಿವರ ಕೆಳಗಿನಂತಿದೆ :

ಕೋಷ್ಟಕ 7.66 ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ವಲಯದಲ್ಲಿರುವ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು

ಮೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು	ಕರಾವಳಿ (ಸಂಖ್ಯೆ)	ಒಳನಾಡು (ಸಂಖ್ಯೆ)
ಬಂದರುಗಳು	8	-
ಜಟ್ಟಿ ಮತ್ತು ಇಳಿದಾಣ ಕೇಂದ್ರಗಳು	16	-
ಕಡಲತೀರ ಇಳಿದಾಣ ಕೇಂದ್ರಗಳು	91	-
ಸೀಗಡಿ ಮರಿ ಉತ್ಪಾದನೆ ಕೇಂದ್ರಗಳು	5	-
ಉತ್ಪಾದನೆ ಕೇಂದ್ರಗಳು	-	19 (ಸರ್ಕಾರಿ 17, ಖಾಸಗಿ 02)
ಪಾಲನೆ ಕೇಂದ್ರಗಳು	-	30 ಸರ್ಕಾರಿ, 300 ಖಾಸಗಿ
ತಾಲೂಕು ಮಟ್ಟದ ನರ್ಸರಿಗಳು	-	60
ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು	131	568
ಮಹಾಮಂಡಳಿ	2	1
ಶೈತ್ಯಾಗಾರ	33	26
ಮಂಜುಗಡ್ಡೆ ಸ್ಥಾವರ	209	69
ಶೀತಲೀಕರಣ ಘಟಕ	14	1
ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರಗಳು	-	4

7. ಇಲಾಖೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು

ಎ) ಕಡಲ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ

1) ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಬಂದರುಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ (ಸಿ.ಎಸ್.ಎಸ್) : (4405-00-103-6-01)

2020-21ನೇ ಸಾಲಿನ ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ರೂ.2500.00 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಿ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದ್ದು ಅದರಲ್ಲಿ ರೂ. 2499.68 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಬಂದರುಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ, ಗಂಗೋಳಿ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಬಂದರಿನಲ್ಲಿ ಬ್ರೇಕ್‌ವಾಟರ್ ನಿರ್ಮಾಣ-2ನೇ ಹಂತ ವೆಚ್ಚ ರೂ.1213.43 ಲಕ್ಷ, ಹೆಜ್ಜಡಿ ಕೋಡಿ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಬಂದರಿನ ನಿರ್ಮಾಣ ವೆಚ್ಚ ರೂ.212.91 ಲಕ್ಷ ಮತ್ತು ಅಲೆವೆಕೋಡಿ ತೆಂಗಿನಗುಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ರೇಕ್ ವಾಟರ್ ನಿರ್ಮಾಣ ವೆಚ್ಚ ರೂ.1073.34 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನ ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ರೂ.2500.00 ಲಕ್ಷಗಳ ಅನುದಾನವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ನವೆಂಬರ್ 2021ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ ರೂ. 1875.00 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

2) ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಬಂದರುಗಳು ಮತ್ತು ಇಳಿದಾಣ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹೂಳೆತ್ತುವಿಕೆ (ಸಿ.ಎಸ್.ಎಸ್)

2020-21 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ ರೂ.0.50 ಲಕ್ಷಗಳ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಕೇಂದ್ರದಿಂದ ಅನುದಾನಗಳು ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗದ ಕಾರಣ ವೆಚ್ಚ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. 2021-22 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಯಾವುದೇ ಅನುದಾನ ಒದಗಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ.

3) ಕರಾವಳಿ ಕೊಂಡಿ ರಸ್ತೆಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ

ರಾಜ್ಯದ ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹೆದ್ದಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಕೇಂದ್ರಗಳೊಂದಿಗೆ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಬಂದರುಗಳು ಮತ್ತು ಇಳಿದಾಣ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸುವ ಒಟ್ಟು 366.50 ಕಿ.ಮೀ ಉದ್ದದ 226 ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಕೊಂಡಿ ರಸ್ತೆಗಳಿವೆ. ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಈ ರಸ್ತೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಆಯವ್ಯಯ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಸದರಿ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಕೊಂಡಿ ರಸ್ತೆಗಳ ದುರಸ್ತಿ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ 2020-21 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಆಯವ್ಯಯ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದಾಗ್ಯೂ ಪೂರಕ ಅಂದಾಜಿನಲ್ಲಿ ರೂ. 20.00 ಕೋಟಿಗಳ ಅನುದಾನವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಕೊಂಡಿ ರಸ್ತೆಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ 29 ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. 2021-22 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ ರೂ.1.00 ಲಕ್ಷಗಳ ಅನುದಾನವನ್ನು ಒದಗಿಸಿದ್ದು, ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಯಾವುದೇ ಅನುದಾನವನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿರುವುದಿಲ್ಲ.

4) ನಬಾರ್ಡ್ ನೆರವಿನ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಧಿ (ಆರ್‌ಐಡಿಎಫ್) ಯೋಜನೆ

ನಬಾರ್ಡ್ ನೆರವಿನ ಆರ್.ಐ.ಡಿ.ಎಫ್ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಆರ್.ಐ.ಡಿ.ಎಫ್ 23 ಮತ್ತು 24 ರಲ್ಲಿ ಮಂಜೂರಾದ 9 ಕಾಮಗಾರಿಗಳಿಗೆ ರೂ.1590.50 ಲಕ್ಷ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

2021-22ನೇ ಸಾಲಿಗೆ ರೂ. 2000.00 ಲಕ್ಷಗಳ ಆಯವ್ಯಯ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ನವೆಂಬರ್ 2021ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ ರೂ. 1350.00 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

5) ಮಂಜುಗಡ್ಡೆ ಘಟಕಗಳು ಉಪಯೋಗಿಸಿದ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಗೆ ಸಹಾಯಧನ

ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಮಂಜುಗಡ್ಡೆ ಘಟಕಗಳಿಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿದ ವಿದ್ಯುತ್ ಯೂನಿಟ್‌ಗೆ ರೂ.1.75 ರಂತೆ ಪ್ರತಿ ಘಟಕಕ್ಕೆ ಗರಿಷ್ಠ ರೂ.3.50 ಲಕ್ಷದಂತೆ ಸಹಾಯಧನ ನೀಡಲು ಅವಕಾಶವಿರುತ್ತದೆ. 2020-21 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರೂ.400.00 ಲಕ್ಷ ಅನುದಾನ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದ್ದು, 2020-21ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ದೋಣಿಗಳಿಗೆ ಸೀಮೆ ಎಣ್ಣೆ ಸರಬರಾಜು ಯೋಜನೆಗೆ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದ್ದ ಅನುದಾನದಲ್ಲಿ ರೂ.75.00 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಪುನರ್‌ವಿನಿಯೋಗ ಮಾಡಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ ರೂ.474.26 ಲಕ್ಷಗಳ ಸಹಾಯಧನವನ್ನು 184 ಮಂಜುಗಡ್ಡೆ ಘಟಕಗಳಿಗೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. 2021-22 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಸದರಿ ಯೋಜನೆಯಡಿ ರೂ.400.00 ಲಕ್ಷ ಅನುದಾನವನ್ನು ಒದಗಿಸಿದ್ದು, ರೂ.298.94 ಲಕ್ಷಗಳ ಸಹಾಯಧನವನ್ನು 175 ಮಂಜುಗಡ್ಡೆ ಘಟಕಗಳಿಗೆ ಹಂಚಲಾಗಿದೆ.

6) ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ದೋಣಿಗಳಿಗೆ ಬಳಸಿದ ಡೀಸೆಲ್ ಮೇಲಿನ ಮಾರಾಟ ತೆರಿಗೆಯ ಮರುಪಾವತಿ

ಈ ಯೋಜನೆಗಾಗಿ 13000.00 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಿದೆ. 3141 ದೋಣಿಗಳಿಗೆ 108079. ಕಿ.ಲೀ. ಪೂರೈಕೆಗಾಗಿ 13007.57 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳನ್ನು ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. 2021-22 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಸದರಿ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಒಟ್ಟು ರೂ. 10500.00 ಲಕ್ಷ ಅನುದಾನವನ್ನು ಒದಗಿಸಿದ್ದು, ನವೆಂಬರ್ 2021 ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ ರೂ. 5023.95 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

7) ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ದೋಣಿಗಳಿಗೆ ಸೀಮೆ ಎಣ್ಣೆ ಸರಬರಾಜು

2020-21ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 4514 ಪರವಾನಗಿ ಹೊಂದಿರುವ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ದೋಣಿಗಳಿದ್ದು, 1355 ಕಿಲೋ ಲೀಟರ್ ಸೀಮೆ ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ಪಡಿತರ (PDS) ದರದಲ್ಲಿ ವಿತರಿಸಲಾಗಿದೆ. ರೂ. 314.00 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಪುನರ್ ವಿನಿಯೋಗಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. (i) ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕ ಒಳನಾಡಿನ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕೇಂದ್ರ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ - ರೂ. 25.00 ಲಕ್ಷ (ii) ಒಳನಾಡಿನ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ನೆರವಿಗಾಗಿ - ರೂ. 50.00 ಲಕ್ಷ (iii) ನಿರ್ದೇಶನ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ (ನಿರ್ವಹಣೆ ವೆಚ್ಚ)- ರೂ. 98.00 ಲಕ್ಷ, ಕಟ್ಟಡ ವೆಚ್ಚಗಳು -ರೂ. 8.00 ಲಕ್ಷ, ಸಂಬಳ ವೆಚ್ಚಗಳು -ರೂ. 25.00 ಲಕ್ಷ ಮತ್ತು ವಾಹನ ವೆಚ್ಚಗಳು -ರೂ. 25.00 ಲಕ್ಷ (iv) ಮಂಜುಗಡ್ಡೆ ಘಟಕಗಳು ಉಪಯೋಗಿಸಿದ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಗೆ ಸಹಾಯಧನ-ರೂ. 75.00 ಲಕ್ಷ ಹಾಗೂ (v) ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ದೋಣಿಗಳು ಬಳಸುವ ಡೀಸೆಲ್ ಮೇಲಿನ ಮಾರಾಟ ತೆರಿಗೆಯ ಮರುಪಾವತಿಗಾಗಿ (ಪರಿಶಿಷ್ಟಜಾತಿ ಉಪ ಯೋಜನೆ) -ರೂ. 8.00 ಲಕ್ಷಗಳಂತೆ ಪುನರ್ವಿನಿಯೋಗ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಸದರಿ ಯೋಜನೆಗೆ ರೂ. 640 ಲಕ್ಷಗಳ ಆಯವ್ಯಯ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಅದರಲ್ಲಿ ರೂ.320.00 ಲಕ್ಷ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ 82995 ಕಿ.ಲೀ ಸೀಮೆಎಣ್ಣೆಯನ್ನು 4514 ದೋಣಿಗಳಿಗೆ ಸರಬರಾಜು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. 2021-22 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಸದರಿ ಯೋಜನೆಗೆ ರೂ. 2.00 ಲಕ್ಷಗಳ ಅನುದಾನವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಇದುವರೆಗೂ ಆಯವ್ಯಯ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿರುವುದಿಲ್ಲ.

(ಬಿ) ಒಳನಾಡು ಮೀನುಗಾರಿಕೆ

2020-21ರಲ್ಲಿ ಇಲಾಖೆಯ ಮೀನುಮರಿ ಉತ್ಪಾದನಾ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ 7545.70 ಲಕ್ಷ ಮೀನುಮರಿಗಳ (ಫೈ) ಉತ್ಪಾದನೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. 3138 ಇಲಾಖೆ ಕೆರೆಗಳಲ್ಲಿ 2233.47 ಲಕ್ಷ ಬಲಿತ ಬಿತ್ತನೆ ಮೀನುಮರಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು 1957 ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ ಕೆರೆಗಳಲ್ಲಿ 502.75 ಲಕ್ಷ ಬಲಿತ ಬಿತ್ತನೆ ಮೀನುಮರಿಗಳನ್ನು ದಾಸ್ತಾನು ಮಾಡಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. 2.52 ಲಕ್ಷ ಮೆಟ್ರಿಕ್‌ಟನ್ ಒಳನಾಡು ಮೀನು ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿದೆ. 2021-22 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 3080 ಇಲಾಖೆ ಕೆರೆಗಳಲ್ಲಿ 2229.98 ಲಕ್ಷ ಮೀನು ಮರಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು 2399 ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ ಕೆರೆಗಳಲ್ಲಿ 631.18 ಲಕ್ಷ ಮೀನು ಮರಿಗಳನ್ನು ದಾಸ್ತಾನು ಮಾಡಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ನವೆಂಬರ್ 2021ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ 2.22 ಲಕ್ಷ ಮೆಟ್ರಿಕ್‌ಟನ್ ಒಳನಾಡು ಮೀನು ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿದೆ.

8. ಒಳನಾಡು ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಇರುವ ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿವೆ.

1) ಒಳನಾಡು ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ನೆರವು (ರಾಜ್ಯ ವಲಯ)

(ಎ) ಮೀನುಮರಿ ಖರೀದಿಗೆ ಸಹಾಯಧನ: ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಮೀನು ಕೃಷಿಕರು ಖರೀದಿಸಿದ ಯಾವುದೇ ತಳಿಯ ಮೀನುಮರಿ ಬೆಲೆಯ ಶೇ.50 ರಷ್ಟು ಅಂದರೆ ವ್ಯಕ್ತಿಗತವಾಗಿ ಗರಿಷ್ಠ ರೂ. 5,000/- ಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಒಂದು ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಗರಿಷ್ಠ ರೂ. 20,000/- ಕ್ಕೆ ಮಿತಿಗೊಳಪಟ್ಟು ಸಹಾಯಧನವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುವುದು. ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ನೋಂದಾಯಿಸಿಕೊಂಡು ಸ್ವಂತ ನೀರಿನ ಕೊಳಗಳಲ್ಲಿ ಮೀನುಮರಿ ಪಾಲನೆ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಆಸಕ್ತಿರುವ ಮೀನು ಕೃಷಿಕರಿಗೆ ಪ್ರತಿ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಜಲವಿಸ್ತೀರ್ಣಕ್ಕೆ 50 ಲಕ್ಷ ಸ್ಪಾನ್ ಅಥವಾ 10 ಲಕ್ಷ ಮೀನು ಫೈ ಖರೀದಿಸಲು ರೂ.25,000ಗಳ ಗರಿಷ್ಠ ಮಿತಿಗೊಳಪಟ್ಟು ಶೇ.50 ರಷ್ಟು ಸಹಾಯಧನ ಪಡೆಯಲು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ (ಮೀನುಮರಿಗಳ ಖರೀದಿಗಾಗಿ ಸಹಾಯಧನ) 443 ಕೆರೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಲಿತ ಮೀನುಮರಿಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದಕ್ಕೆ ರೂ.24.95 ಲಕ್ಷಗಳ ಸಹಾಯಧನವನ್ನು ವಿತರಿಸಲಾಗಿದೆ.

(ಬಿ) “ಮತ್ಸ್ಯ ಕೃಷಿ ಆಶಾ ಕಿರಣ”: ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ ರಾಜ್ಯದಾದ್ಯಂತ ಇರುವ ಕೆರೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೀನು ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಹಾಗೂ ಮೀನು ಕೃಷಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ನೀಡಲು, ಪ್ರತಿ ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಗೆ 4,000 ಬಲಿತ ಮೀನು ಮರಿಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ 2 ಟನ್ ಕೃತಕ ಆಹಾರವನ್ನು ಖರೀದಿಸಲು ಹಾಗೂ ಗರಿಷ್ಠ 27,000 ರೂ.ಗಳವರೆಗೆ ಘಟಕ ವೆಚ್ಚದ ಶೇ.50 ರಷ್ಟು ನೀಡಲಾಗುವುದು. ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ 86 ಕೆರೆಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿ 582.05 ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಜಲ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದಲ್ಲಿ ಮೀನು ಮರಿ ಬಿತ್ತನೆ ಮಾಡಿ ರೂ.103.26 ಲಕ್ಷ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

(ಸಿ) “ಒಳನಾಡು ಮೀನು ಕೃಷಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ” ಯೋಜನೆಯಡಿ 2000 ಬಲಿತ ಬಿತ್ತನೆ ಮೀನುಮರಿಗಳನ್ನು ಮೀನುಗಾರರ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಉಚಿತವಾಗಿ ಬಿತ್ತನೆ ಮಾಡಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ 341 ಕೆರೆಗಳಲ್ಲಿ 11702 ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಜಲ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದಲ್ಲಿ ರೂ. 317.80 ಲಕ್ಷ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಮೀನುಮರಿಗಳ ಬಿತ್ತನೆ ಮಾಡಲು ಮಂಜೂರಾತಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

(ಡಿ) ಹೊಸ ಯೋಜನೆಯಾದ “ಸೀಗಡಿ ಮತ್ತು ಹಿನ್ನೀರು ಮೀನು ಕೃಷಿ” ಯೋಜನೆಯಡಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಒಳನಾಡು ಮತ್ತು ಹಿನ್ನೀರು ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಲ್ಲಿ ಏಡಿ ಮತ್ತು ಮೀನುಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಒಂದು ಹೆಕ್ಟೇರಿಗೆ ರೂ.1.00 ಲಕ್ಷ ಘಟಕ ವೆಚ್ಚದಂತೆ ಶೇ.50ರಷ್ಟು ಸಹಾಯಧನವನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಹಿನ್ನೀರಿನಲ್ಲಿ 500 ಪಂಜರಗಳು ಮತ್ತು 55 ಸೀಗಡಿ ಕೃಷಿ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಗಾಗಿ ರೂ.101.48 ಲಕ್ಷ ರೂಗಳನ್ನು ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

2020-21 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ, ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ ರೂ.850.00 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು. ಮತ್ತು ನಂತರ 500.00 ಲಕ್ಷಗಳಿಗೆ ಇಳಿಸಲಾಯಿತು. ಮುಂದುವರೆದು, ಈ ಯೋಜನೆಯ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ, ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ದೋಣಿಗಳಿಗೆ ಸೀಮೆಎಣ್ಣೆ ಸರಬರಾಜು ಮಾಡುವುದರಿಂದ ರೂ. 50.00 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಪುನರ್ ವಿನಿಯೋಗಿಸಲಾಗಿದೆ, ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಒಟ್ಟು ರೂ. 547.59 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳನ್ನು ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ ರೂ. 605.00 ಲಕ್ಷಗಳ ಅನುದಾನ ಒದಗಿಸಿದ್ದು, ನವೆಂಬರ್ 2021ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ರೂ.383.21 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

2) ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಸಲಕರಣೆ ಕಿಟ್ಟುಗಳ ಸರಬರಾಜು

2020-21ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ, ರೂ.350.00 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಆಯವ್ಯಯ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಿದ್ದು ಮತ್ತು ಆ ನಂತರ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಆಯವ್ಯಯ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ರೂ. 200.00 ಲಕ್ಷಗಳಿಗೆ ಇಳಿಸಲಾಯಿತು. ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿದ್ದ ಒಟ್ಟು 199.71 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟು 1997 ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಸಲಕರಣೆಗಳನ್ನು ವಿತರಿಸಲು ಖರ್ಚುಮಾಡಲಾಗಿದೆ. 2021-22 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರೂ.125.00 ಲಕ್ಷ ಮೊಬಲಗನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ನವೆಂಬರ್ 2021 ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ ರೂ.93.41 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

3) ಜಲಾಶಯಗಳಲ್ಲಿ ಮೀನುಮರಿಗಳ ಬಿತ್ತನೆ

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 83 ಜಲಾಶಯಗಳಿವೆ. ಈ ಜಲಾಶಯಗಳ ಒಟ್ಟು ಜಲ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ 2.72 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಗಳಾಗಿರುತ್ತದೆ. 2021-22 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ, ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲು ರೂ. 200.00 ಲಕ್ಷ ಆಯವ್ಯಯ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಬಲಿತ ಬಿತ್ತನೆ ಮೀನು ಮರಿಗಳನ್ನು ಜಲಾಶಯದಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತನೆ ಮಾಡುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿದೆ ಮತ್ತು ನವೆಂಬರ್ 2021ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ರೂ. 148.73 ಲಕ್ಷಗಳ ಆರ್ಥಿಕ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

(ಸಿ) ಮೀನುಗಾರರ ಕಲ್ಯಾಣ ಯೋಜನೆಗಳು

1) ಸಾಮೂಹಿಕ ಅಪಘಾತ ವಿಮಾ ಯೋಜನೆ

ಕೇಂದ್ರ ಪ್ರಾಯೋಜಿತ ಸಾಮೂಹಿಕ ಅಪಘಾತ ವಿಮಾ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ, ಒಬ್ಬ ಮೀನುಗಾರನಿಗೆ ವಿಮಾ ಕಂತಿನ ಹಣ ತಲಾ ರೂ. 20.27 ಗಳನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಸಮಾನವಾಗಿ ಹಂಚಿಕೊಂಡು ರಾಜ್ಯದ 2.04 ಲಕ್ಷ ಮೀನುಗಾರರಿಗೆ ವಿಮಾ ಸೌಲಭ್ಯ ಒದಗಿಸಲು ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿರುವ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ

ಮಹಾಮಂಡಳಿಗೆ (ಫಿಶ್‌ರೀಫ್) ಸಂದಾಯ ಮಾಡಿರುತ್ತವೆ. 2020-21ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಸದರಿ ವಿಮಾ ಕಂತನ್ನು ಫಿಶ್‌ರೀಫ್ ಹಿಂತಿರುಗಿಸಿದೆ ಮತ್ತು ಸದರಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು PMMSY ಯೋಜನೆಯಡಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ತಿಳಿಸಿ ತಿರಸ್ಕರಿಸಲಾಗಿದೆ.

2021-22 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಸದರಿ ಯೋಜನೆಯಡಿ ರೂ. 50.00 ಲಕ್ಷ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ನವೆಂಬರ್ 2021ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ ರೂ. 12.49 ಲಕ್ಷಗಳ ವಿಮಾ ಕಂತನ್ನು ಪಾವತಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

2) ವಾಣಿಜ್ಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಿಗೆ ಬಡ್ಡಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸದ ಮರುಪಾವತಿ

ಈ ಯೋಜನೆಗೆ 2020-21 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರೂ. 50.00 ಲಕ್ಷವನ್ನು ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ರೂ. 50.00 ಲಕ್ಷವನ್ನು 2331 ಮೀನುಗಾರರ ಕ್ಲೇಮುಗಳ ಇತ್ಯರ್ಥಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. 2021-22 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರೂ. 50.00 ಲಕ್ಷದ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ನವೆಂಬರ್ 2021ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ ರೂ. 24.72 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

3) ಮೀನುಗಾರರ ಸಂಕಷ್ಟ ಪರಿಹಾರ ನಿಧಿ

ಸಂಕಷ್ಟ ಪರಿಹಾರ ನಿಧಿಯನ್ನು ಮೀನುಗಾರರು ಮೀನುಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವಾಗ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಮರಣ ಹೊಂದಿದ/ಶಾಶ್ವತ ಅಂಗವಿಲಕತೆ ಹೊಂದಿದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮೀನುಗಾರರಿಗೆ/ಅವರ ಅವಲಂಬಿತರಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ಒದಗಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸಂಕಷ್ಟ ಪರಿಹಾರ ನಿಧಿಯಿಂದ ಮೀನುಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವಾಗ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಮರಣ ಹೊಂದಿದ ಮೀನುಗಾರರಿಗೆ ರೂ. 6,00,000/- ಪರಿಹಾರವನ್ನು, ಧಕ್ಕೆಯಲ್ಲಿ/ಬಂದರಿನ ಒಳಗೆ/ಅಧಿಕೃತ ಇಳಿದಾಣ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ/ನದಿ ದಡದಲ್ಲಿ ಮರಣ ಹೊಂದಿದ ಪ್ರಕರಣಗಳಿಗೆ ರೂ. 3,00,000/- ಪರಿಹಾರವನ್ನು, ಶಾಶ್ವತ ಅಂಗವಿಲಕತೆ ಹೊಂದಿದವರಿಗೆ ರೂ. 3,00,000/- ಗಳ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಮತ್ತು ಭಾಗಶಃ ಅಂಗವಿಲಕರಾದವರಿಗೆ ರೂ.1,50,000/- ಪರಿಹಾರವನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಬಲೆಹಾನಿ/ನಷ್ಟ ದೋಣಿಹಾನಿ ಮತ್ತು ವೈದ್ಯಕೀಯ ವೆಚ್ಚಗಳಿಗೆ ಗರಿಷ್ಠ ರೂ.1,00,000/- ನೆರವು ನೀಡಲು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದೆ. 2020-21 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಸದರಿ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಯಾವುದೇ ಆಯವ್ಯಯ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಮಾಡಿರುವುದಿಲ್ಲ. 115 ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು (ಮರಣ:78 ಪ್ರಕರಣ, ರೂ. 393.00 ಲಕ್ಷ; ದೋಣಿ ಹಾನಿ: 28 ಪ್ರಕರಣ, ರೂ.22.26 ಲಕ್ಷ; ಬಲೆ ಹಾನಿ: 08 ಪ್ರಕರಣ, ರೂ.7.13 ಲಕ್ಷ; ವೈದ್ಯಕೀಯ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳು: 01 ಪ್ರಕರಣ, ರೂ. 0.25 ಲಕ್ಷ) ಇತ್ಯರ್ಥಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಒಟ್ಟು ರೂ.422.64 ಲಕ್ಷ ಪರಿಹಾರ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. 2021-22 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರೂ.1.00 ಲಕ್ಷ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ನವೆಂಬರ್ 2021 ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ ರೂ. 0.75 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

4) ಕಡಲ ಮೀನುಗಾರರಿಗೆ ಉಳಿತಾಯ ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರ ಯೋಜನೆ

2020-21ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ, ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ ರೂ.50.00 ಲಕ್ಷಗಳ ಆಯವ್ಯಯ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು. ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರವು 50:50 ಹಂಚಿಕೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಿದೆ. ರೂ. 716.75 ಲಕ್ಷವನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದೆ ಮತ್ತು ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯ ಪಾಲನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದೆ. ರೂ. 1433.42 ಲಕ್ಷ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು 34,468 ಮೀನುಗಾರರು ಇದರ ಲಾಭವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. 2021-22 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರೂ. 934.00 ಲಕ್ಷ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ನವೆಂಬರ್ 2021 ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ ರೂ. 922.39 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

5) ಗಿರಿಜನ ಪ್ರದೇಶ ಉಪ ಯೋಜನೆ

ಈ ಯೋಜನೆಗೆ 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಹಂಚಿಕೆಗಳನ್ನು ಮೀಸಲಿರಿಸಿಲ್ಲ.

ಡಿ) ಇತರೆ ಯೋಜನೆಗಳು

1) ನಿರ್ದೇಶನ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ

2020-21 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ, ರೂ. 2778.00 ಲಕ್ಷವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ದೋಣಿಗಳಿಗೆ ಸೀಮೆಎಣ್ಣೆ ಪೂರೈಕೆ ಯೋಜನೆಯಿಂದ ರೂ. 106.00 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಮರು ಹಂಚಿಕೆಯ ಮುಖಾಂತರ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ರೂ. 17.87 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ ಇದರಲ್ಲಿ ರೂ. 2684.22 ಲಕ್ಷ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. 2021-22 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಸದರಿ ಯೋಜನೆಯಡಿ ರೂ. 2766.00 ಲಕ್ಷ ಆಯವ್ಯಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ನವೆಂಬರ್ 2021 ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ ರೂ. 1844.82 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

2) ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಕಟ್ಟಡಗಳು ಮತ್ತು ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ

2020-21 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ, ಈ ಯೋಜನೆ ಅಡಿ ರೂ. 300.03 ಲಕ್ಷ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ರೂ. 241.70 ಲಕ್ಷ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. 2021-22 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರೂ. 415.00 ಲಕ್ಷ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ, ನವೆಂಬರ್ 2021ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ ರೂ. 53.30 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

3) ಒಳನಾಡು ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ನೆರವು

2020-21ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಸದರಿ ಯೋಜನೆಗಾಗಿ ರೂ. 676.05 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಈ ಮೇಲ್ಕಂಡ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲು ಒಟ್ಟು ರೂ.621.83 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರೂ.767.92 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ನವೆಂಬರ್ 2021ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ ರೂ.52.75 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

4) ಮೀನು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ಮೀನು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ವಲಯಕ್ಕೆ ಸಹಾಯ (ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್ ವಲಯ): (2405-00-101-0-30)

2020-21ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ, ಈ ಯೋಜನೆ ಅಡಿ ರೂ. 180.00 ಲಕ್ಷ ಆಯವ್ಯಯ ಒದಗಿಸಿದ್ದು, ಈ ಪೈಕಿ ರೂ.173.77 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. 2021-22 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರೂ.180.00 ಲಕ್ಷ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದು ಮತ್ತು ನವೆಂಬರ್ 2021ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ ರೂ.15.60 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

5) ಪ್ರದರ್ಶನ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ

2020-21 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶನ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿಗೆ ರೂ. 100.00 ಲಕ್ಷ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಪೈಕಿ ರೂ. 89.80 ಲಕ್ಷ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಿದೆ. 2021-22 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಸದರಿ ಯೋಜನೆಯಡಿ ರೂ. 100.00 ಲಕ್ಷ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ನವೆಂಬರ್ 2021ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ ರೂ.13.96 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

6) ನೀಲಿ ಕ್ರಾಂತಿ - ಮೀನುಗಾರಿಕೆಯ ಸಮಗ್ರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ

ಮುಂದಿನ 05 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ತರ ಬೆಳವಣಿಗೆ ತರುವ ಸಲುವಾಗಿ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು, ಕೇಂದ್ರ ಪ್ರಾಯೋಜಿತ PMMSY- (ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಮತ್ಸ್ಯ ಸಂಪದ ಯೋಜನೆ) ಸಮಗ್ರ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ ಎಂಬ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿದೆ.

2020-21ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರೂ. 1100.00 ಲಕ್ಷಗಳ ಆಯವ್ಯಯ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಮೀಸಲಿರಿಸಲಾಗಿದೆ. ರೂ.3600.85 ಲಕ್ಷ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಆಯವ್ಯಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಒಟ್ಟು ರೂ. 4700.85 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ವಿವಿಧ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗಾಗಿ ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ರೂ. 4462.72 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 7.67 : 2020-21ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾದ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು

ಕ್ರ.ಸಂ	ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ವಿವರ	ಘಟಕ	ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿರುವ ಘಟಕಗಳು	ಮೊತ್ತ (ರೂ.ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)
01.	ಹಿನ್ನೀರು ಬೈಯೋಫಿಲ್ಟ್ ಘಟಕ-0.1 ಹೆಕ್ಟೇರ್	ಸಂಖ್ಯೆ	06	57.60
02.	ಹಿನ್ನೀರು ಪಂಜರ ಕೃಷಿ	ಸಂಖ್ಯೆ	26	42.60
03.	ಮೀನು ಮಾರಾಟ ಮಳಿಗೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ	ಸಂಖ್ಯೆ	2	20.00
04.	ಸಿಹಿನೀರು ಮೀನಿನ ಹ್ಯಾಚರಿ ನಿರ್ಮಾಣ	ಸಂಖ್ಯೆ	01	0
05.	ಮಂಜುಗಡ್ಡೆ ಸ್ಥಾವರಗಳ/ ಶೈತ್ಯಾಗಾರ ನಿರ್ಮಾಣ-10ಟನ್ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ	ಸಂಖ್ಯೆ	02	32.00
06.	ಮಂಜುಗಡ್ಡೆ ಸ್ಥಾವರಗಳ/ ಶೈತ್ಯಾಗಾರ ನಿರ್ಮಾಣ- 20ಟನ್ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ	ಸಂಖ್ಯೆ	03	106.51
07.	ಮಂಜುಗಡ್ಡೆ ಸ್ಥಾವರಗಳ/ ಶೈತ್ಯಾಗಾರ ನಿರ್ಮಾಣ-30ಟನ್ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ	ಸಂಖ್ಯೆ	04	200.00
08.	ಮಂಜುಗಡ್ಡೆ ಸ್ಥಾವರಗಳ/ ಶೈತ್ಯಾಗಾರ ನಿರ್ಮಾಣ-50ಟನ್ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ	ಸಂಖ್ಯೆ	4	300.00
09.	ಹೊಸ ಮೀನುಕೊಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಹಾಗೂ ಯೋಜನೆ	ಹೆಕ್ಟೇರ್	313.35	1432.78
10.	ಐಸ್ ಬಾಕ್ಸ್ ಇರುವ ಸೈಕಲ್	ಸಂಖ್ಯೆ	03	0.047
11.	ಮೀನುಮರಿ ಪಾಲನ ಘಟಕಗಳು	ಹೆಕ್ಟೇರ್	5.92	22.16
12.	ಸಿಹಿನೀರು ಬೈಯೋಫಿಲ್ಟ್ ಘಟಕ-0.1ಹೆ	ಸಂಖ್ಯೆ	8	39.90
13.	ಜೀವಂತ ಮೀನು ಮಾರಾಟ ಕೇಂದ್ರಗಳು	ಸಂಖ್ಯೆ	2	0.00
14.	ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ನಿಷೇಧ/ ಲೀನ್ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕ-ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದ ಸಕ್ರಿಯ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಮೀನುಗಾರರ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಜೀವನೋಪಾಯ ಮತ್ತು ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶದ ನೆರವು	ಸಂಖ್ಯೆ	12000	360.00
15.	ಶೈತ್ಯಾಗಾರ/ಮಂಜುಗಡ್ಡೆ ಘಟಕಗಳ ಅಧುನೀಕರಣ	ಸಂಖ್ಯೆ	9	190.71
16.	ದೋಣಿ ಹಾಗೂ ಮೀನು ಹಿಡಿಯುವ ಬಲೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು	ಸಂಖ್ಯೆ	30	64.80
17.	ಶಾಖ ನಿರೋಧಕ ವಾಹನಗಳ ಖರೀದಿ	ಸಂಖ್ಯೆ	10	128.00
18.	ರೆಪ್ಲಿಜರೇಟಿಡ್ ವಾಹನಗಳ ಖರೀದಿ	ಸಂಖ್ಯೆ	08	120.00
19.	ಆರ್.ಎ.ಎಸ್/ಬೈಯೋಫಿಲ್ಟ್ ಘಟಕ -ದೊಡ್ಡಘಟಕ	ಸಂಖ್ಯೆ	10	220.00
20.	ಆರ್.ಎ.ಎಸ್/ಬೈಯೋಫಿಲ್ಟ್ ಘಟಕ-ಮಧ್ಯಮ ಘಟಕ	ಸಂಖ್ಯೆ	12	112.64
21.	ಆರ್.ಎ.ಎಸ್/ಬೈಯೋಫಿಲ್ಟ್ ಘಟಕ -ಸಣ್ಣಘಟಕ	ಸಂಖ್ಯೆ	13	53.40
22.	ಜಲಾಶಯಗಳಲ್ಲಿ ಮೀನುಮರಿ ಬಿತ್ತನೆ (ಲಕ್ಷ ಬಿತ್ತನೆ ಮರಿಗಳು)		48.86	40.64
24.	ಐಸ್‌ಬಾಕ್ಸ್ ಇರುವ ಮೂರು ಚಕ್ರದ ವಾಹನ	ಸಂಖ್ಯೆ	7	7.74
25.	ಐಸ್‌ಬಾಕ್ಸ್ ಇರುವ ದ್ವಿ ಚಕ್ರದ ವಾಹನ	ಸಂಖ್ಯೆ	35	11.09
26.	ಎನ್‌ಕೆಐಎಫ್‌ಡಿಎಸ್ ಯಲ್ಲಿ ಠೇವಣಿ		-	300.00

2021-22 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರೂ. 4132.45 ಲಕ್ಷ ಆಯವ್ಯಯ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದು, ನವೆಂಬರ್ 2021ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ ರೂ. 1703.89 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

7) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಯಡಿ 2020-21 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲು ರೂ.1700.00 ಲಕ್ಷ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 7.67 : ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ		
ಕ್ರ.ಸಂ	ಯೋಜನೆಯ ಹೆಸರು	ಯೋಜನೆಯ ವೆಚ್ಚ (ರೂ.ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)
1.	ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮೆಣಸಿನಹಳ್ಳಿ, ನುಗು, ಮುಲ್ಕಿ, ಹಿಡ್ಕಲ್, ಕಬಿನಿ, ತಿಪ್ಪಗಾನಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೀನುಮರಿ ಉತ್ಪಾದನಾ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಉನ್ನತೀಕರಣ	900.00
2.	ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಇಲಾಖಾ ಮೀನುಮರಿ ಪಾಲನ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಆಧುನೀಕರಣ (30 ಪಾಲನ ಕೇಂದ್ರಗಳು)	300.00
3.	ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕೋಲಾರದ ಬೇತಮಂಗಲದಲ್ಲಿ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರದ ಉನ್ನತೀಕರಣ	300.00
4.	ಕೋಲ್ಡ್ ಚೈನ್-ಶಾಖ ನಿರೋಧಕ ವ್ಯಾನ್-2ಟನ್ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ (8 ವ್ಯಾನ್‌ಗಳ) ಸ್ಥಾಪನೆ	200.00
	ಒಟ್ಟು	1700.00

2020-21 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ, ಸದರಿ ಯೋಜನೆಯಡಿ ರೂ. 1700.00 ಲಕ್ಷ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಮತ್ತು ಕಾಮಗಾರಿಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಅನುಷ್ಠಾನ ಏಜೆನ್ಸಿಗೆ ರೂ. 1700.00 ಲಕ್ಷವನ್ನು ವರ್ಗಾಯಿಸಲಾಗಿದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಆಯವ್ಯಯ ಹಂಚಿಕೆಗಳನ್ನು ಮೀಸಲಿಟ್ಟಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಕೋವಿಡ್-19ರ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಸಂಕಷ್ಟದಲ್ಲಿರುವ ಮೀನುಗಾರರಿಗಾಗಿ ಆತ್ಮನಿರ್ಭರ್ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಆರಂಭಿಸಿದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಜೊತೆಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಕೈಗೊಂಡ ಕ್ರಮಗಳು

- ❑ ಕೋವಿಡ್-19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗದಿಂದಾಗಿ ಸಂಕಷ್ಟದಲ್ಲಿರುವ ಮೀನುಗಾರರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಮೀನುಗಾರಿಕಾ ಇಲಾಖಾ ವತಿಯಿಂದ ಹಲವಾರು ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಅದರಂತೆ ದಿನಾಂಕ: 15.04.2020 ರಿಂದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಹಾಗೂ ಯಾಂತ್ರೀಕೃತ (10 ಹೆಚ್.ಪಿ ವರೆಗೆ) ದೋಣಿಗಳು ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲು ಅನುಮತಿ ನೀಡಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.
- ❑ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಂತರವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವ ಪೂರ್ವ ಷರತ್ತಿನೊಂದಿಗೆ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಮೀನು ಸಾಗಾಣಿಕೆ ಮತ್ತು ಮೀನು ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ವಾಹನಗಳ ಸಂಚಾರಕ್ಕೆ ಇದ್ದ ನಿರ್ಬಂಧಗಳನ್ನು ಸಡಿಲಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.
- ❑ ಸರ್ಕಾರವು 2021-22 ರಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತಾಯವಾಗಬೇಕಾಗಿರುವ ಗುತ್ತಿಗೆ ಅವಧಿಯ ಹೊಂದ ಮೀನುಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವವರಿಗೆ ಗುತ್ತಿಗೆ ಅವಧಿಯನ್ನು ಒಂದು ವರ್ಷದವರೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಲು ಆದೇಶಿಸಿದೆ.

- 2021-22ರಲ್ಲಿ, ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ನಿಷೇಧಿತ/ಲೀನ್ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ-ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದ ಸಕ್ರಿಯ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಮೀನುಗಾರರ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಅವರ ಜೀವನೋಪಾಯ ಮತ್ತು ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶದ ನೆರವು ಯೋಜನೆ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ: (ಕೇಂದ್ರ ಪ್ರಾಯೋಜಿತ ಉಳಿತಾಯಗಳು ಮತ್ತು ನಷ್ಟ ಪರಿಹಾರ ಯೋಜನೆ) 30746 ಮೀನುಗಾರರಿಗೆ ತಲಾ ರೂ. 3000/-ರಂತೆ ಕೇಂದ್ರ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಎರಡರ ಪಾಲನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಮತ್ತು ಡಿ.ಬಿ.ಟಿ ಪೋರ್ಟಲ್ ಮುಖಾಂತರ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಖಾತೆಗೆ ಹಣ ಪಾವತಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.
- ಕೆ.ಸಿ.ಸಿ ಕಾರ್ಡ್ ವಿತರಣೆ ಹಾಗೂ ಬಡ್ಡಿ ರಹಿತ ಸಾಲ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ನೀಡಲು ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.
- ಆತ್ಮನಿರ್ಭರ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿ ಮತ್ಸ್ಯ ಸಂಪದ ಯೋಜನೆ(PMMSY) ಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು 2020-21ನೇ ಸಾಲಿನಿಂದ 2024-25ರವರೆಗೆ ರೂ. 4115.83 ಕೋಟಿಗಳ ಐದು ವರ್ಷಗಳ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದೆ. 2021-22 ನೇ ಸಾಲಿಗೆ ಯೋಜನಾ ವೆಚ್ಚ ರೂ. 375.67 ಕೋಟಿಗಳಿಗೆ ವರದಿಯನ್ನು ಸಹ ಸಲ್ಲಿಸಲಾಗಿದೆ. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ರೂ. 230.09 ಕೋಟಿ ಮೌಲ್ಯದ ಯೋಜನೆಗೆ ಮಂಜೂರಾತಿ ನೀಡಿದ್ದು, ಇದು ರೂ. 70.50 ಕೋಟಿ ಕೇಂದ್ರದ ಪಾಲು, ರೂ. 48.02 ಕೋಟಿ ರಾಜ್ಯದ ಪಾಲು ಹಾಗೂ ರೂ. 111.58 ಕೋಟಿ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಪಾಲನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಸಹ ರೂ. 46.19 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದ್ದು, ಅದಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ರಾಜ್ಯದ ಪಾಲು ರೂ. 32.94 ಕೋಟಿಗಳಾಗುತ್ತದೆ. ಇದುವರೆಗೂ 30 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ DLC ಸಭೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲಾಗಿದ್ದು, 25000 ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಆಯ್ಕೆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

7.20 ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಿತರಣಾ ಪದ್ಧತಿಯ ಮೂಲಕ ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆ

7.20.1 ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಿತರಣಾ ಪದ್ಧತಿಯ ಮೂಲಕ ಬಡವರಿಗೆ ಆಹಾರವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು

ಆಹಾರ, ನಾಗರಿಕ ಸರಬರಾಜು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಹಕ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಇಲಾಖೆಯು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಿತರಣಾ ಪದ್ಧತಿ (ಪಿಡಿಎಸ್) ಮೂಲಕ ಬಡವರಿಗೆ ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಸರ್ಕಾರಿ ಇಲಾಖೆಯಾಗಿದೆ. ಇಲಾಖೆಯು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಿತರಣಾ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಅದರ ಮೂಲಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಜನರಿಗೆ ಸಬ್ಸಿಡಿ ದರದಲ್ಲಿ ನಿಗದಿತ ಪ್ರಮಾಣದ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ವಿತರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಅರ್ಹ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆ ಒದಗಿಸಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಹಸಿವು ಮುಕ್ತವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದು ಈ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಜನರು ಅಡುಗೆ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಸೀಮೆಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುವುದನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ, ಇಲಾಖೆಯು, ಅರ್ಹ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಸಬ್ಸಿಡಿ ದರದಲ್ಲಿ ಸೀಮೆಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ವಿತರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಮೀನುಗಾರಿಕಾ ದೋಣಿಗಳಿಗೂ ಸಹ ಸೀಮೆಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಅಂತರ್ಯುದಯ ಅನ್ನ ಯೋಜನೆ (AAY) ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ (ಅಂತರ್ಯುದಯ ಅನ್ನ ಯೋಜನೆ (AAY), ಆದ್ಯತಾ ಕುಟುಂಬ (PHH) ಮತ್ತು ಆದ್ಯತೆಯೇತರ ಕುಟುಂಬ (NPHH) ಕಾರ್ಡ್‌ಗಳನ್ನು ಅರ್ಹ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ವಿವಿಧ ಪ್ರವರ್ಗದ ಪಡಿತರ ಚೀಟಿಗಳು, ವಿವಿಧ ಪ್ರಮಾಣದ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಸಬ್ಸಿಡಿ ದರದಲ್ಲಿ ಪಡೆಯಲು ಅರ್ಹವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಿ, ಗೋಧಿ, ಸಕ್ಕರೆ, ತಾಳೆ ಎಣ್ಣೆ, ಉಪ್ಪು, ಬೇಳೆಕಾಳುಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಯನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಿತರಣಾ ಪದ್ಧತಿ (PDS) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ವಿತರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಮೂಲಕವಾಗಿ, ಅರ್ಹ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಿತರಣಾ ಪದ್ಧತಿ (PDS) ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರವನ್ನು ಸಹ ಖಾತರಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳ ಪ್ರಕಾರ ರಾಜ್ಯವು ರೈತರಿಂದ ಭತ್ತ, ರಾಗಿ ಮತ್ತು ಜೋಳವನ್ನು ಖರೀದಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಹಾಗೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಿತರಣಾ ಪದ್ಧತಿ (PDS) ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಹಾರ ಭದ್ರತಾ ಅಧಿನಿಯಮ (NFSA) ದಾಸ್ತಾನಾಗಿ ವಿತರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅಕ್ಕಿ, ರಾಗಿ, ಜೋಳ ಇತ್ಯಾದಿಯನ್ನು ವಿತರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಿತರಣಾ ಪದ್ಧತಿ (PDS) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರ ವಿತರಣೆಯಲ್ಲಿ ವೈವಿಧ್ಯೀಕರಣವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ರಾಜ್ಯವು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಿತರಣಾ ಪದ್ಧತಿ (PDS) ಗಣಕೀಕರಣವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು, ಅದರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತೀ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಿತರಣಾ ಪದ್ಧತಿ (PDS)ಯಲ್ಲಿ ಫಲಾನುಭವಿಯ ಆಧಾರ್ ವಿವರಗಳನ್ನು ಪಡಿತರ ಚೀಟಿಯೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು

ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಿತರಣಾ ಪದ್ಧತಿ (PDS) ಯಡಿ ಫಲಾನುಭವಿಯ ದತ್ತಕಣಜ (ಡೇಟಾಬೇಸ್)ವನ್ನು ಸೃಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಆನ್ಲೈನ್ ಹಂಚಿಕೆ ಮತ್ತು ದಾಸ್ತಾನು ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಸಹ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

7.20.2 ಅನ್ನಭಾಗ್ಯ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಿತರಣಾ ಪದ್ಧತಿ (PDS) ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯ ವಿತರಣೆ

ಅಂತೋದಯ ಅನ್ನ ಯೋಜನೆ (AAY)

ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಪ್ರತಿ ಅಂತೋದಯ ಅನ್ನ ಯೋಜನೆ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ 35 ಕೆಜಿ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯ ವಿತರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅದರಂತೆ, ನವೆಂಬರ್ 2020ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ 10,92,954 ಕುಟುಂಬಗಳನ್ನು ಅಂತೋದಯ ಅನ್ನ ಯೋಜನೆ (AAY) ಎಂಬುದಾಗಿ ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಈ ಕುಟುಂಬಗಳು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಹಾರ ಭದ್ರತಾ ಅಧಿನಿಯಮ (NFSA) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ 35 ಕೆಜಿ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿವೆ.

ಆದ್ಯತಾ ಮತ್ತು ಆದ್ಯತೆಯೇತರ ಕುಟುಂಬ ಪಡಿತರ ಚೀಟಿಗಳು

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಹಾರ ಭದ್ರತಾ ಅಧಿನಿಯಮ (NFSA)ವು BPL ಮತ್ತು APL ಬದಲಿಗೆ “ಆದ್ಯತಾ ಕುಟುಂಬಗಳು” ಮತ್ತು “ಆದ್ಯತೆಯೇತರ ಕುಟುಂಬಗಳು” ಎಂಬ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಆದ್ಯತಾ ಕುಟುಂಬದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಸೇರುವ ಶೇಕಡಾವಾರು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ 76.04 % ಮತ್ತು ನಗರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ 49.36% ಎಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದೆ.

7.20.3 ಅನ್ನಭಾಗ್ಯ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಹಾರ ಭದ್ರತಾ ಅಧಿನಿಯಮ 2013

ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು, ಕೇಂದ್ರದ ಎನ್‌ಎಫ್‌ಎಸ್‌ಎ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ವಿತರಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಎನ್‌ಎಫ್‌ಎಸ್‌ಎ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ 2,17,403 ಮೆಟ್ರಿಕ್ ಟನ್ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಹಾರ ಭದ್ರತಾ ಅಧಿನಿಯಮ (NFSA) ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳ ಪ್ರಕಾರ, ಪ್ರತಿ ಅಂತೋದಯ ಅನ್ನ ಯೋಜನೆ (AAY) ಕಾರ್ಡ್ 35 ಕೆಜಿ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯವನ್ನು ಮತ್ತು ಪ್ರತಿ ಆದ್ಯತಾ ಕುಟುಂಬ (PHH) ಫಲಾನುಭವಿಗೆ 5 ಕೆಜಿ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯವನ್ನು ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳು ವಿತರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಎನ್‌ಎಫ್‌ಎಸ್‌ಎ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಒಂದು ಕೆಜಿಗೆ ರೂ.3/- ರಂತೆ ಮತ್ತು ರಾಗಿ ಮತ್ತು ಜೋಳವನ್ನು ಒಂದು ಕೆಜಿಗೆ ರೂ.1/- ರಂತೆ ಖರೀದಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ (ಕನಿಷ್ಠ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆ ಯೋಜನೆ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಖರೀದಿಸಿದ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರೀಯ ಸಂಚಯವಾದ ಎನ್‌ಎಫ್‌ಎಸ್‌ಎ ದಾಸ್ತಾನಿನ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಗಣಿಸಿದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ). ಇದಲ್ಲದೆ, ರಾಜ್ಯದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಹಾರ ಭದ್ರತಾ ಅಧಿನಿಯಮ (NFSA) ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ವಿತರಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಮುಕ್ತ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮಾರಾಟ ಯೋಜನೆ (OMSS) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೆಜಿಗೆ ರೂ.22/- ರಂತೆ ಖರೀದಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ, ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಗೋಧಿಯನ್ನು ಮುಕ್ತ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮಾರಾಟ ಯೋಜನೆ (OMSS) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೆಜಿಗೆ ರೂ.21/-ರಂತೆ ಖರೀದಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕವು, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಭತ್ತ, ರಾಗಿ ಮತ್ತು ಜೋಳವನ್ನು ಕನಿಷ್ಠ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಖರೀದಿಸುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾದ ಕಸ್ತೂರಿ ಮಿಲ್ಡ್ ರೈಸ್ (CMR), ರಾಗಿ ಮತ್ತು ಜೋಳದ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಲಭ್ಯತೆಗನುಸಾರವಾಗಿ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಹಾರ ಭದ್ರತಾ ಅಧಿನಿಯಮ (NFSA) ಹಂಚಿಕೆಯ ಭಾಗವಾಗಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಿತರಣಾ ಪದ್ಧತಿ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ವಿತರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಆದ್ಯತೆಯೇತರ ಕುಟುಂಬ ಪಡಿತರ ಚೀಟಿಗಳು

ಪಡಿತರ ಪಡೆಯಲು ಇಚ್ಛೆ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ ಆದ್ಯತೆಯೇತರ ಕುಟುಂಬ ಪಡಿತರ ಚೀಟಿದಾರರು ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳು ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯ ಪಡೆಯಲು ಅರ್ಹರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಏಕಸದಸ್ಯ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ತಿಂಗಳಿಗೆ 5 ಕೆಜಿ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ಒಬ್ಬರಿಗಿಂತ ಅಧಿಕ ಸದಸ್ಯರ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ತಿಂಗಳಿಗೆ 10 ಕೆಜಿ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಒಂದು ಕೆಜಿಗೆ ರೂ.15/-ರ ಸಬ್ಸಿಡಿ ದರದಲ್ಲಿ ವಿತರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 7.69: “ಅನ್ನಭಾಗ್ಯ” ಯೋಜನೆಯಡಿ ವಿತರಿಸಲಾಗುವ ಆಹಾರಧಾನ್ಯದ ಪ್ರಮಾಣ:

ಕ್ರ.ಸಂ.	ಪಡಿತರ ಚೀಟಿಯ ಪ್ರವರ್ಗ	ಅಕ್ಕಿ/ರಾಗಿ/ಜೋಳ		ಗೋಧಿ	
		ವಿತರಣೆ ಪ್ರಮಾಣ (ಕೆ.ಜಿ.ಗಳಲ್ಲಿ)	ದರ, ಪ್ರತಿ ಕೆಜಿಗೆ (ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ)	ವಿತರಣಾ ಪ್ರಮಾಣ (ಕೆ.ಜಿ.ಗಳಲ್ಲಿ)	ದರ, ಪ್ರತಿ ಕೆಜಿಗೆ (ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ)
1	ಅಂತ್ಯೋದಯ ಅನ್ನ ಯೋಜನೆ (AAY)	35 ಕೆ.ಜಿ	ಉಚಿತ	-	-
2	ಆದ್ಯತಾ ಕುಟುಂಬ (PHH)	ತಲಾ ಒಬ್ಬ ಸದಸ್ಯನಿಗೆ 5 ಕೆ.ಜಿ	ಉಚಿತ	ಒಂದು ಪಡಿತರ ಚೀಟಿಗೆ 2 ಕೆ.ಜಿ	ಉಚಿತ
3	ಆದ್ಯತೆಯೇತರ ಕುಟುಂಬ (NPHH)	ಒಬ್ಬ ಸದಸ್ಯನಿಗೆ 5 ಕೆ.ಜಿ ಮತ್ತು ಒಬ್ಬರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸದಸ್ಯರಿಗೆ 10 ಕೆ.ಜಿ	1 ಕೆ.ಜಿ.ಗೆ 15/- ರೂ.	-	-

ಕೋಷ್ಟಕ 7.70 : ಪ್ರವರ್ಗವಾರು ಪಡಿತರ ಚೀಟಿ ವಿವರಗಳು

ವರ್ಷ	ಪಡಿತರ ಚೀಟಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ							
	ಅಂತ್ಯೋದಯ ಅನ್ನ ಯೋಜನೆ (AAY)	ಆದ್ಯತಾ ಕುಟುಂಬ (PHH)	ಆದ್ಯತೆಯೇತರ ಕುಟುಂಬ (NPHH)	ಒಟ್ಟು ಕಾರ್ಡ್‌ಗಳು	ಒಟ್ಟು %			
2016-17	793321	7.38	9728718	90.57	220755	2.05	10742794	100
2017-18	782776	6.52	10884899	90.73	329388	2.75	11997063	100
2018-19	776287	6.02	11678053	90.6	435240	3.38	12889580	100
2019-20	1096935	8.24	11657387	87.57	557449	4.18	13311771	100
2020-21	1090389	8012	11678942	87.03	648651	4.83	13417982	100
2021-22	1085947	8.12	11428081	86.49	698712	5.28	13212740	100

ಮೂಲ: ಆಹಾರ ಇಲಾಖೆ ಮಾಸಿಕ ಹಂಚಿಕೆ ವಿವರಣಾಪಟ್ಟಿ.

ಸೀಮೆಎಣ್ಣೆ ವಿತರಣೆ

ಎಲ್ಪಿಜಿ- ರಹಿತ ಚೀಟಿದಾರರಿಗೆ ಅಡುಗೆ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ತಿಂಗಳಿಗೆ 3 ಲೀಟರ್ ಸೀಮೆಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿ ಲೀಟರ್ಗೆ ರೂ.35/-ರ ದರದಲ್ಲಿ ವಿತರಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನೋಂದಾಯಿತ ಪಡಿತರ ಚೀಟಿದಾರರಿಗೆ 1 ಲೀಟರ್ ಸೀಮೆಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿ ಲೀಟರ್ಗೆ ರೂ.35/- ರಂತೆ ದೀಪ ಉರಿಸುವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ವಿತರಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 4514 ಮೀನುಗಾರಿಕಾ ದೋಣಿಗಳಿದ್ದು, ಪ್ರತಿ ದೋಣಿಗೆ ತಿಂಗಳಿಗೆ 300 ಲೀಟರ್ ಸೀಮೆಎಣ್ಣೆ ವಿತರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇವುಗಳ ಮಾಸಿಕ ಅವಶ್ಯಕತೆ 1355 ಕಿಲೋ ಲೀಟರ್ ಮತ್ತು 9 ತಿಂಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆ 12195 ಕಿಲೋ ಲೀಟರ್ ಆಗಿದೆ. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು 2021-22 ಸಾಲಿಗೆ 7080 ಕಿಲೋ ಲೀಟರ್ ಅನ್ನು ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಿದೆ.

7.20.4 ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳ ಹಂಚಿಕೆ ಮತ್ತು ಎತ್ತುವಳಿ

ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಭಾರತ ಆಹಾರ ನಿಗಮದ (ಎಫ್‌ಐ) ಸಗಟು ಗೋದಾಮುಗಳಿಂದ ರಾಜ್ಯದ ತಾಲೂಕು ಗೋದಾಮುಗಳಿಗೆ ಆಹಾರಧಾನ್ಯವನ್ನು ಎತ್ತುವಳಿ ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ವಿತರಣೆ ಮಾಡಲು ಏಜೆನ್ಸಿಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದೆ. ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಎರಡು ಏಜೆನ್ಸಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಆಹಾರ ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕ ಸರಬರಾಜು ನಿಗಮ ನಿಯಮಿತ, (KFCSC) ಇದು ಸರ್ಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದ್ದು, ಇತರ ಸಂಘಗಳು ಸಗಟು ನಾಮನಿರ್ದೇಶಿತವಾಗಿವೆ. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಿತರಣಾ ಪದ್ಧತಿ (PDS) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ, ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಭಾರತ ಆಹಾರ ನಿಗಮದ (FCI) ಗೋದಾಮುಗಳು ಮತ್ತು ಸಗಟು ನಾಮನಿರ್ದೇಶಿತ ಸಂಘಗಳ ಮಾಲೀಕತ್ವದ ಅಥವಾ ಬಾಡಿಗೆಯ ಗೋದಾಮುಗಳಿಂದ ಎತ್ತುವಳಿ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಸಗಟು ಗೋದಾಮುಗಳ ಒಟ್ಟು ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 7.71 ರಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 7.71 : ಗೋದಾಮಾಗಳ ವಿವರಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ

ಕ್ರ. ಸಂ.	ಜಿಲ್ಲೆ	ಕರ್ನಾಟಕ ಆಹಾರ ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕ ಸರಬರಾಜು ನಿಗಮ ನಿಯಮಿತ	ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಮೆ. ಟನ್‌ನಲ್ಲಿ	ಕರ್ನಾಟಕ ಆಹಾರ ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕ ಸರಬರಾಜು ನಿಗಮ ನಿಯಮಿತ - ಯೇತರ	ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಮೆ. ಟನ್‌ನಲ್ಲಿ	ಒಟ್ಟು ಸಾಮರ್ಥ್ಯ
1	ಬಾಗಲಕೋಟೆ	8	14075	3	3300	17375
2	ಬೆಂಗಳೂರು	3	2500	6	9400	11900
3	ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ	0	0	5	9000	9000
4	ಬೆಳಗಾವಿ	9	14500	10	16250	30750
5	ಬಳ್ಳಾರಿ	13	16900	0	0	16900
6	ಬೀದರ್	6	15380	0	0	15380
7	ವಿಜಯಪುರ	10	16830	0	0	16830
8	ಚಾಮರಾಜನಗರ	8	6556	0	0	6556
9	ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು	9	7030	4	7300	14330
10	ಚಿತ್ರದುರ್ಗ	6	7100	4	6460	13560
11	ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ	5	10088	1	500	10588
12	ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ	5	6061	4	1588	7649
13	ದಾವಣಗೆರೆ	9	20346	1	1000	21346
14	ಧಾರವಾಡ	7	9277	1	1400	10677
15	ಗದಗ	6	8270	1	1500	9770
16	ಕಲ್ಬುರ್ಗಿ	9	19863	0	0	19863
17	ಹಾಸನ	10	12800	0	0	12800
18	ಹಾವೇರಿ	4	9500	3	5200	14700
19	ಕೊಡಗು	2	1200	4	6200	7400
20	ಕೋಲಾರ	6	12390	1	1350	13740
21	ಕೊಪ್ಪಳ	4	13342	0	0	13342
22	ಮಂಡ್ಯ	4	6000	7	12900	18900
23	ಮೈಸೂರು	10	15963	6	8500	24463
24	ರಾಯಚೂರು	1	1000	4	4100	5100
25	ರಾಮನಗರ	4	16161	4	11412	27573
26	ಶಿವಮೊಗ್ಗ	9	12050	1	795	12845
27	ತುಮಕೂರು	8	11940	4	5890	17830
28	ಉಡುಪಿ	0	0	7	5900	5900
29	ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ	5	4275	8	4950	9225
30	ಯಾದಗಿರಿ	2	9150	1	3450	12600
31	ಬೆಂಗಳೂರು ಇರಾ	12	9080	3	1900	10980
	ಒಟ್ಟು	194	309627	93	130245	439872

ಮೂಲ: ಜಿಲ್ಲಾ ಜಂಟಿ/ಉಪ ನಿರ್ದೇಶಕರ ಕಛೇರಿ

ಕೋಷ್ಟಕ: 7.72: ಅಂತೋದಯ ಅನ್ನ ಯೋಜನೆ (AAY) ಮತ್ತು ಆದ್ಯತಾ ಕುಟುಂಬ (PHH) ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಹಂಚಿಕೆಯಾದ ಮತ್ತು ಎತ್ತುವಳಿ ಮಾಡಲಾದ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳ ಪ್ರಮಾಣದ ವಿವರಗಳು

ಕ್ರ. ಸಂ.	ವರ್ಷ	ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳು	ಹಂಚಿಕೆ	ಎತ್ತುವಳಿ	ಶೇಕಡ	
1	2016-17	ಅಕ್ಕಿ	1404806.00	1404806.00	100	
		ಗೋಧಿ	280412.00	280412.00	100	
		ರಾಗಿ	203769.00	203769.00	100	
		ಜೋಳ	7128.00	7128.00	100	
		ತಾಳೆಎಣ್ಣೆ (ಕಿ.ಲೀ ನಲ್ಲಿ)	97784.00	97784.00	100	
		ಅಯೋಡೀಕರಿಸಿದ ಉಪ್ಪು	97784.00	97784.00	100	
		ಹೆಸರುಬೇಳೆ	21033.00	21033.00	100	
		2	2017-18	ಅಕ್ಕಿ	3039039.00	3039039.00
		ತೊಗರಿಬೇಳೆ	109252.00	109252.00	100	
		ಗೋಧಿ	123987.00	123987.00	100	
		3	2018-19	ಅಕ್ಕಿ	3391042.00	3391042.00
		ತೊಗರಿಬೇಳೆ	146152.00	146152.00	100	
		ಗೋಧಿ	46186.00	46186.00	100	
		ರಾಗಿ	41495.00	41495.00	100	
		4	2019-20	ಅಕ್ಕಿ	2513472.97	2513472.97
		ಜೋಳ	1129.60	1129.60	100	
		ರಾಗಿ	94233.43	94233.43	100	
		5	2020-21	ಅಕ್ಕಿ (FCI)	2332528.812	2332528.812
		ಅಕ್ಕಿ (MSP)	41148.959	41148.959	100	
		ರಾಗಿ	193243.068	193243.068	100	
		ಜೋಳ	9256.348	9256.348	100	
		ಅಕ್ಕಿ (OMSSD)	172353.858	172353.858	100	
		ಗೋಧಿ	275061.202	275061.202	100	
		ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಗರೀಬ್ ಕಲ್ಯಾಣ ಅನ್ನ ಯೋಜನೆ (PMGKAY)				
		ಅಕ್ಕಿ	1607720.00	1607720.00	100	
ತೊಗರಿಬೇಳೆ / ಕಡಲೆಕಾಳು	89059.10	89059.10	100			
6	2021-22	ಅಕ್ಕಿ (FCI)	993550.512	993550.512	100	
		(ಏಪ್ರಿಲ್ 2021 ರಿಂದ ನವೆಂಬರ್ 2021)	ಅಕ್ಕಿ (MSP)	136676.803	136676.803	100
			ರಾಗಿ	475235.194	475235.194	100
			ಜೋಳ	80866.169	80866.169	100
			ಅಕ್ಕಿ (OMSSD)	81457.507	81457.507	100
			ಗೋಧಿ	174034.009	174034.009	100
			ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಗರೀಬ್ ಕಲ್ಯಾಣ ಅನ್ನ ಯೋಜನೆ (PMGKAY)			
			ಅಕ್ಕಿ	1406755	1406755	100
			ಅಕ್ಕಿ (OMSSD)	63621.359	63621.359	100

ಮೂಲ: ಆಹಾರ, ನಾಗರಿಕ ಸರಬರಾಜು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಹಕ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಇಲಾಖೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 7.73 : 2016-17 ರಿಂದ ಆದ್ಯತೆಯೇತರ ಕುಟುಂಬ (NPHH) ಕಾರ್ಡ್‌ಗಳಿಗೆ ಹಂಚಿಕೆಯಾದ ಮತ್ತು ಎತ್ತುವಳಿ ಮಾಡಲಾದ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳ (ಮೆ. ಟನ್‌ಗಳಲ್ಲಿ) ವಿವರಗಳು

ಕ್ರ. ಸಂ.	ವರ್ಷ	ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳು	ಹಂಚಿಕೆ	ಎತ್ತುವಳಿ	
1	2016-17	ಅಕ್ಕಿ	6911.00	6911.00	100
		ಗೋಧಿ	6788.00	6788.00	100
2	2017-18	ಅಕ್ಕಿ	28907.00	28907.00	100
		ಗೋಧಿ		ವಿತರಣೆ ಇಲ್ಲ	
3	2018-19	ಅಕ್ಕಿ	19478.00		100
		ಗೋಧಿ		ವಿತರಣೆ ಇಲ್ಲ	
4	2019-20	ಅಕ್ಕಿ	55053.546	55053.546	100
		ಗೋಧಿ		ವಿತರಣೆ ಇಲ್ಲ	
5	2020-21	ಅಕ್ಕಿ	57243.990	57243.990	100
		ಗೋಧಿ		ವಿತರಣೆ ಇಲ್ಲ	
6	2021-22	ಅಕ್ಕಿ	49412.175	49412.175	100
		ಗೋಧಿ		ವಿತರಣೆ ಇಲ್ಲ	

ಮೂಲ: ಆಹಾರ, ನಾಗರಿಕ ಸರಬರಾಜು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಹಕ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಇಲಾಖೆ.

7.20.5 ಕನಿಷ್ಠ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆ ಯೋಜನೆ (MSP)

ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಆದೇಶದಂತೆ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ರಾಜ್ಯವು ಕನಿಷ್ಠ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ ಪ್ರಮಾಣ ಮತ್ತು ದರದಲ್ಲಿ ರೈತರಿಂದ ಭತ್ತ, ರಾಗಿ ಮತ್ತು ಜೋಳವನ್ನು ಖರೀದಿಸುತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಿತರಣಾ ಪದ್ಧತಿ (PDS) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ವಿತರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ಭತ್ತ, ರಾಗಿ ಮತ್ತು ಜೋಳಕ್ಕೆ 2020-21 (KMS)ನಡಿ ಈ ಕೆಳಕಂಡ ದರಗಳನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 7.74: ಕನಿಷ್ಠ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆ		
ಸರಕು	ವರ್ಗ	ಕನಿಷ್ಠ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆ (ಪ್ರತಿ ಕ್ವಿಂಟಾಲ್ ರೂ.)
ಭತ್ತ	ಸಾಮಾನ್ಯ	1868
	ಗ್ರೇಡ್ ಎ	1888
ಜೋಳ	ಹೈಬ್ರಿಡ್	2620
	ಮಾಲ್ವಂಡಿ	2640
ರಾಗಿ		3295

2020-21ನೇ ಸಾಲಿನ ಮುಂಗಾರು ಮಾರಾಟ ಹಂಗಾಮಿನಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಖರೀದಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ರಾಜ್ಯವು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಎರಡು ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ನಾಮನಿರ್ದೇಶನ ಮಾಡಿ ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೆಮಾಡಿರುತ್ತದೆ.

ಕ್ರ. ಸಂ.	ದಾಸ್ತಾನು	ಜಿಲ್ಲೆಗಳು
1	ಕರ್ನಾಟಕ ಆಹಾರ ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕ ಸರಬರಾಜು ನಿಗಮ ಲಿ	ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ, ಕೋಲಾರ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ , ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ , ಹಾವೇರಿ, ಕೊಪ್ಪಳ , ವಿಜಯಪುರ , ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ, ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ, ಉಡುಪಿ, ದಾವಣಗೆರೆ, ಬಾಗಲಕೋಟೆ , ಕಲ್ಬುರ್ಗಿ, ಬಳ್ಳಾರಿ, ಬೀದರ್, ಯಾದಗಿರಿ , ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ, ತುಮಕೂರು, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ, ರಾಮನಗರ ಮತ್ತು ರಾಯಚೂರು.
2	ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಮಾರಾಟ ಮಹಾಮಂಡಳಿ	ಹಾಸನ, ಬೆಳಗಾವಿ, ಧಾರವಾಡ, ಕೊಡಗು, ಗದಗ, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು, ಚಾಮರಾಜನಗರ, ಮಂಡ್ಯ ಮತ್ತು ಮೈಸೂರು.

ಅದರಂತೆ, 2020-21ರಲ್ಲಿ 206204.483 ಮೆ.ಟನ್ ಭತ್ತ, 475315.297 ಮೆ.ಟನ್ ರಾಗಿ ಮತ್ತು 80866.169 ಮೆ.ಟನ್ ಜೋಳ ಖರೀದಿಸಲಾಗಿದೆ. 138157 ಮೆ.ಟನ್ ನಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದ ಸಿಎಂಆರ್ (ಕಸ್ತೂರ್ ಮಿಲ್ಡ್ ರೈಸ್) ಅಕ್ಕಿ ಮತ್ತು ರಾಗಿ ಹಾಗೂ ಜೋಳವನ್ನು ಏಪ್ರಿಲ್ 2021 ರಿಂದ ನವೆಂಬರ್ 2021 ರವರೆಗೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಿತರಣಾ ಪದ್ಧತಿ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಹಾರ ಭದ್ರತಾ ಅಧಿನಿಯಮ (NFSA) ಕೇಂದ್ರ ಸಂಚಯ ದಾಸ್ತಾನಾಗಿ ವಿತರಿಸಲಾಗಿದೆ.

7.20.6. “ದಾಸೋಹ” ಯೋಜನೆಯಡಿ ಕಲ್ಯಾಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳ ಹಂಚಿಕೆ

ಕಲ್ಯಾಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಹಾಸ್ಟೆಲ್ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಪಡೆದ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ರಾಜ್ಯ/ಅನುದಾನಿತ ಕಲ್ಯಾಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಾದ ನಾರಿನಿಕೇತನಗಳು, ವೃದ್ಧಾಶ್ರಮಗಳು, ಅನಾಥಾಶ್ರಮಗಳು, ಹಾಸ್ಟೆಲ್‌ಗಳು, ನಿರಾಶ್ರಿತ/ಭಿಕ್ಷುಕರ ಪುನರ್ವಸತಿ ಕೇಂದ್ರಗಳು, ಸ್ವಧಾರ್ ಮನೆಗಳು, ಅಂಧ ಮಕ್ಕಳ ಹಾಸ್ಟೆಲ್‌ಗಳು, ರಿಮಾಂಡ್ ಹೋಮ್‌ಗಳು, ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ನಡೆಸುವ ಉಚಿತ ವಸತಿ ಮತ್ತು ಆಹಾರವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಹಾಸ್ಟೆಲ್‌ಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಉಚಿತವಾಗಿ ವಿತರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅದರಂತೆ, ರಾಜ್ಯದ ಕಲ್ಯಾಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿ ನಿವಾಸಿಗೆ 10 ಕೆಜಿ ಅಕ್ಕಿ ಮತ್ತು 5 ಕೆಜಿ ಗೋಧಿ ವಿತರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

8775 ಫಲಾನುಭವಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ 147 ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ 87.750 ಮೆ.ಟನ್ ಅಕ್ಕಿ ಮತ್ತು 43.875 ಮೆ.ಟನ್ ಗೋಧಿಯನ್ನು ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ, 22752 ನಿವಾಸಿಗಳಿರುವ 234 ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ 227.520 ಮೆ.ಟನ್ ಅಕ್ಕಿ ಮತ್ತು 113.760 ಮೆ.ಟನ್ ಗೋಧಿಯನ್ನು ಹಂಚಿಕೆಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ “ಕಲ್ಯಾಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಹಾಸ್ಟೆಲ್ ಯೋಜನೆ” ಅಡಿಯಲ್ಲಿ, ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆ, ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ ಇಲಾಖೆ, ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಇಲಾಖೆ, ಬುಡಕಟ್ಟು ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ವಸತಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸಂಘ (KRIES) ದಿಂದ ನಡೆಸಲ್ಪಡುವ ಹಾಸ್ಟೆಲ್‌ಗಳಿಗೆ ಸಹ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯವನ್ನು ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

7.20.7. ಚಿಲ್ಲರೆ ಮಾರ್ಜಿನ್ ಮತ್ತು ಸಾಗಣೆ ವೆಚ್ಚಗಳು

ನ್ಯಾಯಬೆಲೆ ಅಂಗಡಿಯ ಮಾರ್ಜಿನ್ ಅನ್ನು ಈ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದ ಕ್ವಿಂಟಾಲ್ ರೂ.70/-ರಿಂದ ಕ್ವಿಂಟಾಲ್ ರೂ.83/- ಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮಾರಾಟ ಮಳಿಗೆಯ (POS) ವಿತರಣೆಗೆ ಪ್ರತಿ ಕ್ವಿಂಟಾಲ್ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಚಿಲ್ಲರೆ ಮಾರ್ಜಿನ್ ರೂ.17/- ಜೊತೆಗೆ, ಒಟ್ಟು ಚಿಲ್ಲರೆ ಮಾರ್ಜಿನ್ ಪ್ರತಿ ಕ್ವಿಂಟಾಲ್ ರೂ.100/- ಆಗಿದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಹಾರ ಭದ್ರತಾ ಅಧಿನಿಯಮ (NFSA) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ರೂಪಿಸಿದ ಕೇಂದ್ರ ನೆರವು ನಿಯಮಗಳ ಪ್ರಕಾರ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಚಿಲ್ಲರೆ ಮಾರ್ಜಿನ್, ಸಾಗಣೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ ವೆಚ್ಚಗಳ ಪಾವತಿಯ ಸಲುವಾಗಿ ಮಾಡುವ ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಚಿಲ್ಲರೆ ಮಾರಾಟ ಮಾರ್ಜಿನ್‌ಗಾಗಿ ಪ್ರತಿ ಕ್ವಿಂಟಾಲ್ ರೂ.70 ಮತ್ತು ಸಾಗಣೆ/ನಿರ್ವಹಣೆ ವೆಚ್ಚಗಳಿಗಾಗಿ ಕ್ವಿಂಟಾಲ್ ರೂ. 65ರಂತೆ ಗರಿಷ್ಠ ಮಿತಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚದ ಶೇ 50ರಷ್ಟು ವೆಚ್ಚವನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ತುಂಬಿಕೊಡಲಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಮಾರಾಟ ಮಳಿಗೆಯ (POS) ವಹಿವಾಟುಗಳಿಗಾಗಿ ನ್ಯಾಯಬೆಲೆ ಅಂಗಡಿಗಳಿಗೆ ಪಾವತಿಸಬೇಕಾದ ರೂ.17/- ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಚಿಲ್ಲರೆ ಮಾರ್ಜಿನ್ ಪೈಕಿ, ವೆಚ್ಚದ ಶೇ.50% ರಷ್ಟನ್ನು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಮರುಪಾವತಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

7.20.8. ಕೋವಿಡ್ ಲಾಕ್ಡೌನ್ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾದ ಕ್ರಮಗಳು

ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಗರೀಬ್ ಕಲ್ಯಾಣ ಅನ್ನ ಯೋಜನೆ (PMGKAY): ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ಏಪ್ರಿಲ್ 2020 ರಿಂದ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಗರೀಬ್ ಕಲ್ಯಾಣ ಅನ್ನ ಯೋಜನೆ (PMGKAY) ಅನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿದೆ. ಅದನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ತಾನು ಗುರುತಿಸಿದ ಉದ್ದೇಶಿತ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಿತರಣಾ ಪದ್ಧತಿ (TPDS) ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ವಿತರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ತಿಂಗಳಿಗೆ 200965 ಮೆ.ಟನ್ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಉಚಿತವಾಗಿ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ, 7 ತಿಂಗಳವರೆಗೆ ಅಂದರೆ ಮೇ 2021 ರಿಂದ ನವೆಂಬರ್ 2021 ರವರೆಗೆ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಿದ ಒಟ್ಟು ಪ್ರಮಾಣವು 14,06,755 ಮೆ.ಟನ್ ಆಗಿದೆ. ಎರಡೂ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ, ಪ್ರತಿ ಅಂತ್ಯೋದಯ ಅನ್ನ ಯೋಜನೆ (AAY) ಮತ್ತು ಆದ್ಯತಾ ಕುಟುಂಬ (PHH) ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ 5 ಕೆಜಿ ಅಕ್ಕಿ ವಿತರಿಸಲಾಯಿತು. ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಗರೀಬ್ ಕಲ್ಯಾಣ ಅನ್ನ ಯೋಜನೆಯ (PMGKAY) ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಹಂಚಿಕೆಯ ಜೊತೆಗೆ, ರಾಜ್ಯದ ಆದ್ಯತಾ ಕುಟುಂಬ (PHH) ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚುವರಿಯಾಗಿ ಬೇಕಾಗಿರುವ 63,621.359 ಮೆ.ಟನ್ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಮುಕ್ತ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮಾರಾಟ ಯೋಜನೆ (OMSS) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಖರೀದಿಸಿ ಉಚಿತವಾಗಿ ವಿತರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಯೋಜನೆಗಳು

ಬಾಕಿ ಇರುವ ಆದ್ಯತಾ ಕುಟುಂಬ (PHH) ಮತ್ತು ಆದ್ಯತೆಯೇತರ ಕುಟುಂಬ (NPHH) ಅರ್ಜಿಗಳು: 3,07,614 ಬಾಕಿಯಿರುವ ಆದ್ಯತಾ ಕುಟುಂಬ (PHH) ಅರ್ಜಿಗಳಿಗೆ 10 ಕೆಜಿ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಉಚಿತವಾಗಿ ವಿತರಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಪಡಿತರ ಪಡೆಯಲು ತಮ್ಮ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿರುವಂತಹ 2,436 ಆದ್ಯತೆಯೇತರ ಕುಟುಂಬ (NPHH) (ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟ (APL)) ಪಡಿತರ ಚೀಟಿದಾರರಿಗೆ ತಿಂಗಳಿಗೆ 10 ಕೆಜಿ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿ ಕೆಜಿಗೆ ರೂ. 15/-ರ ಸಬ್ಸಿಡಿ ದರದಲ್ಲಿ ಎರಡು ತಿಂಗಳ ಅವಧಿಗೆ ಅಂದರೆ, ಮೇ ಮತ್ತು ಜೂನ್ 2021 ರಿಂದ ವಿತರಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಕೆಜಿಗೆ ರೂ.22/- ರಂತೆ 6237.080 ಮೆ.ಟನ್ ಮುಕ್ತ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮಾರಾಟ ಯೋಜನೆ (OMSS) ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಖರೀದಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಗಣಕೀಕರಣ

□ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಿತರಣಾ ಪದ್ಧತಿಯ ಗಣಕೀಕರಣ

ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಿತರಣಾ ಪದ್ಧತಿಯ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ಪಾರದರ್ಶಕತೆ ಮತ್ತು ದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ತರುವ ಸಲುವಾಗಿ, ಪಡಿತರ ಚೀಟಿ ಡೇಟಾಬೇಸ್ ಸೃಜನೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ, ಹೊಸ ಪಡಿತರ ಚೀಟಿಗಾಗಿ ಆನ್‌ಲೈನ್ ಅರ್ಜಿಗೆ ಅವಕಾಶ, ಸಗಟು ಗೋದಾಮುಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್‌ಗಳ ಅಳವಡಿಕೆ, ಆನ್‌ಲೈನ್ ಬಿಲ್ಲಿಂಗ್ ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸುವಿಕೆ, ನ್ಯಾಯಬೆಲೆ ಅಂಗಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ ಪಿಒಎಸ್ ಅಳವಡಿಕೆಯಂತಹ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಆರಂಭಿಸಲಾಗಿದೆ.

□ ನ್ಯಾಯಬೆಲೆ ಅಂಗಡಿಗಳ (FPS) ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಹಕ್ಕು

ಪಡಿತರ ಚೀಟಿದಾರರು ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಸಲುವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಪಡಿತರ ಚೀಟಿಯನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿರುವ ನ್ಯಾಯಬೆಲೆ ಅಂಗಡಿ (FPD) ಗಳ ವಿಳಾಸವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ನ್ಯಾಯಬೆಲೆ ಅಂಗಡಿಯು (FPS), ತಮ್ಮ ಅಂಗಡಿಗೆ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ ಪಡಿತರ ಚೀಟಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ, ಅಂತಹ ಚೀಟಿಗಳ ವರ್ಗ, ಪಡಿತರ ಚೀಟಿದಾರರ ಹೆಸರು, ಪ್ರತಿ ಪಡಿತರ ಚೀಟಿಯ ಘಟಕಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಮೂಲಭೂತ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕು. ಜಿಲ್ಲಾವಾರು, ತಾಲೂಕುವಾರು ನ್ಯಾಯಬೆಲೆ ಅಂಗಡಿವಾರು ಹಂಚಿಕೆ ಮತ್ತು ಪಡಿತರ ಚೀಟಿವಾರು ವಿವರಗಳನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶೀಲನೆಗಾಗಿ ಇಲಾಖೆಯ ವೆಬ್‌ಸೈಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

□ ಹೊಸ ಪಡಿತರ ಚೀಟಿಗಳ ವಿತರಣೆ

ನವೆಂಬರ್ 2021 ರಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ ಆದ್ಯತಾ ಕುಟುಂಬ (PHH) ಮತ್ತು ಆದ್ಯತೆಯೇತರ ಕುಟುಂಬ (NPHH) ಪಡಿತರ ಚೀಟಿಗಳಿಗಾಗಿ ಸುಮಾರು 4,72,420 ಅರ್ಜಿಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ. 88,172 ಅರ್ಜಿಗಳನ್ನು ವಿಲೇವಾರಿ ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದು, 1,29,416 ಅರ್ಜಿಗಳು ವಿಲೇಗೆ ಬಾಕಿ ಇವೆ.

□ SMS ವ್ಯವಸ್ಥೆ

ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲೇ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಪ್ರಮಾಣ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಬೆಲೆ ಅಂಗಡಿಗೆ ಪಾವತಿಸಬೇಕಾದ ಮೊತ್ತವನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಪಡಿತರ ಚೀಟಿದಾರರಿಗೆ ಉಚಿತವಾಗಿ SMS ಕಳುಹಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿದೆ.

□ ಅನರ್ಹ ಪಡಿತರ ಚೀಟಿಗಳ ಗುರುತಿಸುವಿಕೆ

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅನರ್ಹ ಪಡಿತರ ಚೀಟಿಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ರದ್ದುಪಡಿಸುವುದು ಒಂದು ನಿರಂತರ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ, ನವೆಂಬರ್ 2021ರ ವರೆಗೆ ಸುಮಾರು 2,92,731 ಅನರ್ಹ ಪಡಿತರ ಚೀಟಿಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ರದ್ದುಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

□ ಬಹುಮಾನ ಯೋಜನೆ

ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಿತರಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸೋರಿಕೆಯನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಕ್ರಿಯ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಅನರ್ಹ ಪಡಿತರ ಚೀಟಿಗಳನ್ನು ಪತ್ತೆಹಚ್ಚಲು ಬಹುಮಾನ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಕಾರ, ಸಾಬೀತಾದ ಅನರ್ಹ ಪಡಿತರ ಚೀಟಿಗಳ ಮಾಹಿತಿಗಾಗಿ, ದೂರುದಾರರು ಅಂತಹ ಕಾರ್ಡ್‌ಗೆ ರೂ.400/- ನಗದು ಬಹುಮಾನವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಿತರಣಾ ಪದ್ಧತಿ (PDS) ಸರಕುಗಳ ಅಕ್ರಮ ಸಾಗಾಣಿಕೆ ಮತ್ತು ಕಾಳಸಂತೆಯಲ್ಲಿ ಪಡಿತರ ಮಾರಾಟದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಮಾಹಿತಿದಾರರಿಗೆ ಪ್ರಕರಣವು ಸಾಬೀತಾದರೆ ಅಂತಹ ಸರಕುಗಳ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮೌಲ್ಯದ ಶೇ.5% ವರೆಗೆ ನಗದು ಬಹುಮಾನವನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

□ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಿತರಣಾ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಪಾರದರ್ಶಕತೆ

ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಿತರಣಾ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಪಾರದರ್ಶಕತೆ ಮತ್ತು ದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ತರುವ ಸಲುವಾಗಿ, ಪ್ರತಿ ಫಲಾನುಭವಿಯ ಆಧಾರ್ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಪಡಿತರ ಚೀಟಿಗೆ ಜೋಡಣೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಸಂಪೂರ್ಣ ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ವಿತರಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣ ಪಾರದರ್ಶಕತೆಯೊಂದಿಗೆ ಜಾರಿಗೆ ತರುವಲ್ಲಿ ಇಲಾಖೆಯು ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದೆ ಹಾಗೂ ಇಲಾಖೆಯು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಿರುವ ಇಂಟ್ರಾ ಮತ್ತು ಇಂಟರ್ ಸ್ಟೇಟ್ ಪೋರ್ಟಲ್‌ನಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ರಾಜ್ಯದ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದ ಹೊರಗಿನ ಯಾವುದೇ ನ್ಯಾಯಬೆಲೆ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಪಡಿತರವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ.

7.20.9. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಿತರಣಾ ಪದ್ಧತಿಯ ಗಣಕೀಕರಣ

1. ಆಹಾರ ಇಲಾಖೆಯು ಎಲ್ಲಾ ಪಡಿತರ ಚೀಟಿಗಳ ಡಿಜಿಟೈಸ್ಡ್ ಡೇಟಾಬೇಸ್ ಅನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ NIC ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಸರ್ವರ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಡೇಟಾಬೇಸ್ ಅನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ.
2. ಸಾರ್ವಜನಿಕರು ಇಲಾಖೆಯ ವೆಬ್‌ಸೈಟ್ ahara.kar.nic.in ಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಬಹುದು ಹಾಗೂ ಅವರು ಯಾವುದೇ ಅನರ್ಹ ಕುಟುಂಬವು ಬಿಪಿಎಲ್ ಪಡಿತರ ಚೀಟಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಕ್ರಮವಿಲ್ಲದಿರುವ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಲ್ಲ, ಸಾರ್ವಜನಿಕರು ಅವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಜಾಲತಾಣದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ವೆಬ್‌ಪೇಜ್ ahara.kar.nic.in/fcsstatಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಪಡಿತರ ಚೀಟಿಗಳ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಲು ಸಹ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪೂರೈಕೆ ಸರಪಳಿಯನ್ನೂ ಗಣಕೀಕೃತಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಸಗಟು ಮಳಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ (ಹೋಲ್‌ಸೇಲ್ ಪಾಯಿಂಟ್) ಗಳಲ್ಲಿ ಆನ್‌ಲೈನ್ ಬಿಲ್ಲಿಂಗ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಉದ್ದೇಶಿತ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಿತರಣಾ ಪದ್ಧತಿ (TPDS) ಸಂಬಂಧಿತ ದತ್ತಾಂಶ ಮತ್ತು ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಇಲಾಖೆಯ ಜಾಲತಾಣದಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ಲಭ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.
3. 287 ಪಿಡಿಎಸ್ ಸಗಟು ಮಾರಾಟ ಮಳಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ (ಹೋಲ್‌ಸೇಲ್ ಪಾಯಿಂಟ್‌ಗಳಲ್ಲಿ) ಗಣಕಯಂತ್ರಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಗಣಕಯಂತ್ರಗಳನ್ನು ಬ್ರಾಡ್ ಬ್ಯಾಂಡ್ ಮೂಲಕ NIC ಯ ಕೇಂದ್ರೀಯ ಸರ್ವರ್‌ಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೇ, ರಾಜ್ಯದ 6024 ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಡ್ ಬ್ಯಾಂಡ್ ಮೂಲಕ ಕೇಂದ್ರೀಯ

ಸರ್ವರ್ಗ ಸಂಪರ್ಕಗೊಂಡಿರುವ ಗಣಕಯಂತ್ರಗಳ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪಡಿತರ ಚೀಟಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೊಳಿಸಲು ಸಹ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತಿಗಳಿಗೆ ವೆಬ್ ಕ್ಯಾಮೆರಾಗಳು ಮತ್ತು ಬಯೋ-ಮೆಟ್ರಿಕ್ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಸಹ ಸರಬರಾಜು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

4. ಪಡಿತರ ಚೀಟಿದಾರರ ಮತ್ತು ಹೊಸ ಅರ್ಜಿದಾರರ ಭಾವಚಿತ್ರ ಮತ್ತು ಬಯೋಮೆಟ್ರಿಕ್‌ಗಳನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿಯಲು ಬೆಂಗಳೂರು-ಒನ್, ಕರ್ನಾಟಕ-ಒನ್ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಅಟಲ್-ಜಿ ಜನಸೇವಾ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಸೇವೆಗಳು ಮತ್ತು ಅಂತಹ ಕೇಂದ್ರಗಳಿಲ್ಲದಿರುವಲ್ಲಿ, ಖಾಸಗಿ ಫೋಟೋ-ಬಯೋ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಸಹ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ.
5. ನ್ಯಾಯಬೆಲೆ ಅಂಗಡಿಗಳ ಹಂತ ಮತ್ತು ಆರ್ಸಿ ಹಂತದವರೆಗೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಿತರಣಾ ಪದ್ಧತಿಯ ಸರಕುಗಳ ಆನ್‌ಲೈನ್‌ನಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲಾಖೆಯ ವೆಬ್‌ಸೈಟ್‌ಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ.
6. ಪಡಿತರ ಅಂಗಡಿ ಮಾಲೀಕರ ಬಯೋಮೆಟ್ರಿಕ್‌ನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅಧಿಕೃತ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಸಗಟು ಕೇಂದ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಲು ಸಗಟು ಮಾರಾಟ ಮಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ (ಹೋಲ್‌ಸೇಲ್ ಪಾಯಿಂಟ್ ಬಿಲ್ಲಿಂಗ್‌ನಲ್ಲಿ) ಬಯೋ ದೃಢೀಕರಣವನ್ನು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.
7. ಇಲಾಖಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕರು ಇಲಾಖೆಯ ವೆಬ್‌ಸೈಟ್‌ಗೆ <http://ahara.kar.nic.in> ನಲ್ಲಿನ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಿತರಣಾ ಪದ್ಧತಿ (PDS) ಡೇಟಾ ಸೆಂಟರ್‌ಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳ ವಿವರ, ದಾಸ್ತಾನುಗಳು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದ ಸಗಟು ಗೋದಾಮುಗಳಿಂದ ನ್ಯಾಯಬೆಲೆ ಅಂಗಡಿಗಳಿಗೆ ಸರಬರಾಜು ಮಾಡಲಾದ ದಾಸ್ತಾನುಗಳನ್ನು ನೋಡಬಹುದು.
8. ಒಂದೇ ಕುಟುಂಬವು ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಪಡಿತರ ಚೀಟಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಮತ್ತು ಪಡಿತರ ಚೀಟಿದಾರರ ನಿವಾಸದ ವಿಳಾಸವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ, ಪಡಿತರ ಚೀಟಿಯ ಕುಟುಂಬದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನ (HOH) ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರ ಆಧಾರ್ ಸಂಖ್ಯೆಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಪಡಿತರ ಚೀಟಿಗೆ ಸೀಡ್ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ, ಆಸ್ತಿ ತೆರಿಗೆ ಸಂಖ್ಯೆಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಲು ಇಲಾಖೆಯ ಡೇಟಾವನ್ನು ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್‌ರಾಜ್ ಇಲಾಖೆಯ ಪಂಚತಂತ್ರ ಡೇಟಾಬೇಸ್‌ನೊಂದಿಗೆ ಲಿಂಕ್ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

7.20.10. ಇ-ಪಿಒಎಸ್ ಯಂತ್ರಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ

ನ್ಯಾಯಬೆಲೆ ಅಂಗಡಿಗಳಲ್ಲಿನ ಅವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವ ಸಲುವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರವು ರಾಜ್ಯದ 3877 ನ್ಯಾಯಬೆಲೆ ಅಂಗಡಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಇ-ಪಿಒಎಸ್ (ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ವೇಯಿಂಗ್ ಕಮ್ ಪಾಯಿಂಟ್ ಆಫ್ ಸೇಲ್ ಮೆಷಿನ್) ಯಂತ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿತ್ತು. ಹಾಗೆಯೇ ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ನ್ಯಾಯಬೆಲೆ ಅಂಗಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಪಿಒಎಸ್ ಅಳವಡಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅಂತಹ ಯಂತ್ರಗಳ ಅಳವಡಿಕೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ತಗಲುವ ಭಾರೀ ವೆಚ್ಚದ ಕಾರಣದಿಂದ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕೈಬಿಡಲಾಗಿದೆ. ಇಲಾಖೆಯು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಿತರಣಾ ಪದ್ಧತಿ (PDS) ಸರಕುಗಳನ್ನು ವಿತರಿಸಲು ಕೂಪನ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. IVRS ಸೇವೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಮೂಲಕ ಕೂಪನ್ ಪಡೆಯುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಸರಳೀಕೃತಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಫಲಾನುಭವಿಯು ತನ್ನ ನೋಂದಾಯಿತ ಮೊಬೈಲ್ ನಂಬರಿನಿಂದ (ಆಧಾರ್ ಸಂಖ್ಯೆಯೊಂದಿಗೆ) 1614 ಅನ್ನು ಡಯಲ್ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಕೂಪನ್ ಕೋಡ್ ಅನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು. ಫಲಾನುಭವಿಯು ಒಟಿಪಿ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಸೃಜಿಸಿ (one-time-password) ಕೂಪನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು.

ನ್ಯಾಯಬೆಲೆ ಅಂಗಡಿ ಮಾಲೀಕರು ಕಂಪ್ಯೂಟರ್/ಲ್ಯಾಪ್‌ಟಾಪ್/ಟ್ಯಾಬ್ಲೆಟ್ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಫೋನ್ ಅನ್ನು POS ಆಗಿ ಬಳಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಪಡಿತರ ಚೀಟಿದಾರರಿಗೆ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ವಿತರಿಸಲು ವೆಬ್ ಆಧಾರಿತ ಸೇವೆಯನ್ನು ಬಳಸಬಹುದು ಮತ್ತು POS ವಹಿವಾಟುಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿ ಕ್ವಿಂಟಲ್ ರೂ.17/- ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಚಿಲ್ಲರೆ ಮಾರ್ಜಿನ್ ಹಣವನ್ನು ನ್ಯಾಯಬೆಲೆ ಅಂಗಡಿ ಮಾಲೀಕರಿಗೆ ಪಾವತಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. 2021 ರ ನವೆಂಬರ್ ಮಾಹೆಯಲ್ಲಿ 20,037 ನ್ಯಾಯಬೆಲೆ ಅಂಗಡಿಗಳಲ್ಲಿ, ಸುಮಾರು 19,964 ನ್ಯಾಯಬೆಲೆ ಅಂಗಡಿಗಳಲ್ಲಿ POS ಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸೀಮೆಎಣ್ಣೆ ಮುಕ್ತ ರಾಜ್ಯವಾಗಿಸಲು LPG ಅನಿಲ ಸಂಪರ್ಕ ಹೊಂದಿರದ ಆದ್ಯತಾ ಕುಟುಂಬದ (PHH) ಪಡಿತರ ಚೀಟಿದಾರರಿಗೆ ಸೀಮೆಎಣ್ಣೆಯ ಬದಲಿಗೆ LPG ಅನಿಲ ಸಂಪರ್ಕಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು “ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿ ಅನಿಲ ಭಾಗ್ಯ” ಯೋಜನೆಯನ್ನು 2017-18 ರಲ್ಲಿ ಅನುಸ್ಥಾನಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ, ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ 1 ಲಕ್ಷ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಅನಿಲ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಪೂರೈಸುವ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಲಾಗಿದ್ದು, ಇವರೆವಿಗೂ 98793 ಅನಿಲ ಸಂಪರ್ಕಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕೋವಿಡ್-19 ಲಾಕ್‌ಡೌನ್ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಈಗಾಗಲೇ LPG ಸಂಪರ್ಕಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಮೂರು ಉಚಿತ ರೀಫಿಲ್ ಸಿಲಿಂಡರ್‌ಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಸುಮಾರು 96411 ಫಲಾನುಭವಿಗಳು 1 ನೇ ಸಿಲಿಂಡರ್ ಅನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಸುಮಾರು 94296 ಫಲಾನುಭವಿಗಳು 2ನೇ ಸಿಲಿಂಡರ್‌ಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು 90548 ಫಲಾನುಭವಿಗಳು 3ನೇ ರೀಫಿಲ್ ಸಿಲಿಂಡರ್‌ಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ದೂರು ನಿವಾರಣೆ

“ಅನ್ನಭಾಗ್ಯ ಯೋಜನೆ”ಯಲ್ಲಿ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳ ವಿತರಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ದೂರುಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲು “ಆಹಾರವಾಣಿ” ಟೋಲ್ ಫ್ರೀ ನಂ. 1967 ಮತ್ತು 1800 425 9339 ಮತ್ತು 14445 ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ, ವೆಬ್‌ಸೈಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಆನ್‌ಲೈನ್ ದೂರನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುವ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಸಹ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಎ. ಸಮಗ್ರ ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೇವೆಗಳು (ICDS)

ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ, 62580 ಅಂಗನವಾಡಿ ಕೇಂದ್ರಗಳು (AWCಗಳು), 3331 ಮಿನಿ ಅಂಗನವಾಡಿ ಕೇಂದ್ರಗಳು (AWCಗಳು) ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯವು ಹೊಸದಾಗಿ ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿದ 450 ಅಂಗನವಾಡಿ ಕೇಂದ್ರಗಳು (AWCಗಳು) ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ.

I) ಪೂರಕ ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ

ಪೂರಕ ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರಕ್ಕಾಗಿ (ಎಸ್‌ಎನ್‌ಐಗಾಗಿ) ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಭರಿಸಿದ ವೆಚ್ಚದ ಶೇ.50% ಅನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಮರುಪಾವತಿಸುತ್ತಿದೆ. ಐಸಿಡಿಎಸ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ದಿನ ಸೇವಿಸುವ ಆಹಾರಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಪರಿಷ್ಕೃತ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಯಂತೆ 0-6 ವರ್ಷದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ 500 ಕ್ಯಾಲೋರಿಗಳು, 12-15 ಗ್ರಾಂ ಪ್ರೋಟೀನ್, ಗರ್ಭಿಣಿಯರು/ಬಾಣಂತಿಯರು/ಹದಿಹರೆಯದ ಹುಡುಗಿಯರಿಗೆ 600 ಕ್ಯಾಲೋರಿಗಳು ಮತ್ತು 18-20 ಗ್ರಾಂ ಪ್ರೋಟೀನ್‌ನ್ನು ಪೂರಕ ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರವನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಸ್ಥೂಲ ಯೋಜನೆಯ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳಲ್ಲಿ ಆಲೋಚಿಸಲಾಗಿರುವಂತೆ, ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯುಳ್ಳ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅವರ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸೇವನೆಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ, 800 ಕ್ಯಾಲೋರಿಗಳ ಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು 20-25 ಗ್ರಾಂ ಪ್ರೋಟೀನ್ ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ 300 ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಪೂರಕ ಪೋಷಣೆಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಘಟಕ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ರೂ.8.00 ರಂತೆ, ಗರ್ಭಿಣಿ/ಬಾಣಂತಿ/ಹರೆಯದ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪ್ರತಿ ದಿನಕ್ಕೆ ರೂ.9.50 ರಂತೆ ಮತ್ತು ತೀವ್ರ ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯುಳ್ಳ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ರೂ.12.00 ರಂತೆ ಘಟಕ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸಲಾಗಿದೆ.

2017-18 ರಿಂದ 2020-21 ರವರೆಗೆ ರೂ. 186.22 ಲಕ್ಷ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ 640951.04 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. 2021-22 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ, 2021 ರ ನವೆಂಬರ್ ಮಾಹೆವರೆಗೆ 51.61 ಲಕ್ಷ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ರೂ.134088.34 ಲಕ್ಷಗಳ ರೂ. ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. (ಕೋಷ್ಟಕ 7.75)

ಕೋಷ್ಟಕ 7.75: ಸಮಗ್ರ ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೇವೆಗಳು - ಪೂರಕ ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸಲಾದ ಪ್ರಗತಿ

ವರ್ಷ	ವೆಚ್ಚ (ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ರೂ.)	ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ
2017-18	142029.59	5014579
2018-19	156487.68	4506412
2019-20	147736.28	4279858
2020-21	194697.49	4821572
2021-22 (ನವೆಂಬರ್-2021 ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ)	134088.34	5160745

II) ಕ್ಷೀರ ಭಾಗ್ಯ

ಕ್ಷೀರ ಭಾಗ್ಯ ಯೋಜನೆಯಡಿ, ರಾಜ್ಯದ ಅಂಗನವಾಡಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಒಂದು ವಾರದಲ್ಲಿ ಮೂರು ದಿನ 15 ಗ್ರಾಂ ಹಾಲಿನ ಪುಡಿಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಹಾಲನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು ಮತ್ತು ಇದನ್ನು ಜುಲೈ 2017 ರಿಂದ 150 ಎಂ.ಎಲ್ ಮತ್ತು 10 ಗ್ರಾಂ ಸಕ್ಕರೆಯನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಕೆನೆಭರಿತ ಹಾಲನ್ನು ವಾರದಲ್ಲಿ 5 ದಿನಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ನವೆಂಬರ್ 2021ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ 41.02 ಲಕ್ಷ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಈ ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆದಿರುತ್ತಾರೆ.

III) ಸೃಷ್ಟಿ ಯೋಜನೆ

ಅಂಗನವಾಡಿ ಕೇಂದ್ರದ 3-6 ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಜೂನ್ 2017 ರಿಂದ ವಾರದಲ್ಲಿ 2 ದಿನ ಮೊಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ನವೆಂಬರ್-21ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ 19.81 ಲಕ್ಷ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಈ ಯೋಜನೆಯ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದಿರುತ್ತಾರೆ.

IV) ತೀವ್ರವಾಗಿ ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿರುವ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪೂರಕ ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರ

ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ, 6 ತಿಂಗಳಿಂದ 3 ವರ್ಷದವರೆಗಿನ ತೀವ್ರ ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯುಳ್ಳ (SAM) ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವಾರದಲ್ಲಿ 3 ದಿನ ಮೊಟ್ಟೆ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. 3 ರಿಂದ 6 ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ತೀವ್ರ ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯುಳ್ಳ (SAM) ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವಾರದಲ್ಲಿ 5 ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಮೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮೊಟ್ಟೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವಾರದ 6 ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಹಾಲು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

V) ಮಾತೃ ಪೂರ್ಣ ಯೋಜನೆ

ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2, 2017 ರಿಂದ, ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತೃ ಪೂರ್ಣ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. 2021-22ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಡಿ 9.21 ಲಕ್ಷ ಫಲಾನುಭವಿಗಳನ್ನು ತಲುಪುವ ಗುರಿ ಹೊಂದಲಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಗರ್ಭಿಣಿ ಮತ್ತು ಬಾಣಂತಿಯರಿಗೆ ಅಂಗನವಾಡಿ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ 21/-ರೂ. ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಬಿಸಿ ಊಟವನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಅದರಲ್ಲಿ 11.50/- ರೂಪಾಯಿಯನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಭರಿಸಿದ್ದು, ಉಳಿದ 9.50/- ರೂ. ಅನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಪ್ರಾಯೋಜಿತ ಐಸಿಡಿಎಸ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಭರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ನವೆಂಬರ್-2021 ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಈ ಯೋಜನೆಯಿಂದ 9.35 ಲಕ್ಷ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ.

VI) ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಪೋಷಣೆ ಶಿಕ್ಷಣ

ಎಲ್ಲಾ ಅಂಗನವಾಡಿ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಗರ್ಭಿಣಿ ಮತ್ತು ಬಾಣಂತಿಯರಿಗೆ ತಿಳುವಳಿಕೆ ನೀಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಪೋಷಣೆಯ ಕುರಿತು ಕೈಪಿಡಿ ಮತ್ತು ಫ್ಲಿಪ್ ಚಾರ್ಟ್ ಅನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

VII) ಶಾಲಾಪೂರ್ವ ಶಿಕ್ಷಣ

ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಶಾಲಾ ಪೂರ್ವ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ, ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ 42 ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ “ಚಿಲಿ ಪಿಲಿ” ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಚಟುವಟಿಕೆ ಆಧಾರಿತ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಸರಣಿಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಶಾಲಾಪೂರ್ವ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಂಗನವಾಡಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆಯರು ಆ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಗನವಾಡಿ ಕೇಂದ್ರಗಳಿಗೆ ವಿತರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆ

□ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಹಾಜರಾತಿಯನ್ನು SMS ಮೂಲಕ ಪಡೆಯುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಬಿ. ಹದಿಹರೆಯದ ಬಾಲಕಿಯರ ಯೋಜನೆ (SAG)

ಈ ಯೋಜನೆಯು ಹದಿಹರೆಯದ ಹುಡುಗಿಯರ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯಕರ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವ ಮತ್ತು ಗೃಹ ಕೌಶಲ್ಯಗಳು, ಜೀವನ ಕೌಶಲ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ವೃತ್ತಿಪರ ಕೌಶಲ್ಯಗಳಂತಹ ವಿವಿಧ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. 2021-22 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಅನುದಾನ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಸಿ. ತೀವ್ರವಾಗಿ ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿರುವ ಮಕ್ಕಳ ವೈದ್ಯಕೀಯ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಭರಿಸುವುದು

ತೀವ್ರ ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯುಳ್ಳ ಮಕ್ಕಳ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶದೊಂದಿಗೆ ಈ ಯೋಜನೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ತೀವ್ರ ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿರುವ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ 2016-17ನೇ ಸಾಲಿನಿಂದ ಅವರ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಚಿಕಿತ್ಸೆಗಾಗಿ ಒಂದು ವರ್ಷಕ್ಕೆ 2000 ರೂ.ಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದು 2021-22 ರಿಂದ ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸ್ಥಗಿತಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಡಿ. ಮಾತೃ ವಂದನಾ ಯೋಜನೆ

ಗರ್ಭಿಣಿ ಮತ್ತು ಬಾಣಂತಿಯರಿಗೆ ನೇರ ಫಲಾನುಭವಿ ವರ್ಗಾವಣೆ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ರೂ.5000/- ಗಳನ್ನು 3 ಕಂತುಗಳಲ್ಲಿ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಖಾತೆಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯು ಕೇವಲ ಮೊದಲ ಜೀವಂತ ಹೆರಿಗೆಗೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿದೆ, ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ, ನವೆಂಬರ್-21 ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ 286941 ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ರೂ.4940.38 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟು ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಇ. ಪ್ರೋಷನ್ ಅಭಿಯಾನ್

ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದು ಹಾಗೂ ಚಿಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳು, ಹದಿಹರೆಯದ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ ರಕ್ತಹೀನತೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವುದು ಈ ಯೋಜನೆಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿರುತ್ತದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 8500.00 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಆದರೆ, ಅನುದಾನ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ.

2021-22ನೇ ಸಾಲಿನ ಹೊಸ ಯೋಜನೆಗಳು

- 1) ಮಕ್ಕಳ ಆರೈಕೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನಗರ ಪ್ರದೇಶದ ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ನೆರವು ನೀಡುವ ಸಲುವಾಗಿ, ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರವು ಬೆಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ಇತರ ನಗರಗಳಲ್ಲಿನ ಅಂಗನವಾಡಿಗಳನ್ನು ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ ಶಿಶುಪಾಲನಾ ಕೇಂದ್ರಗಳಾಗಿ ಮೇಲ್ದರ್ಜೆಗೇರಿಸಲಿದೆ.
- 2) ಉದ್ಯೋಗಿಗಳ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿರುವ ಎರಡು ಪ್ರಮುಖ ಸರ್ಕಾರಿ ಕಚೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಶುಪಾಲನಾ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗುವುದು.
- 3) ಮಹಿಳಾ ಸ್ವಸಹಾಯ ಸಂಘಗಳು ಮತ್ತು ಮಹಿಳಾ ಉದ್ಯಮಿಗಳು ತಯಾರಿಸಿದ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಒದಗಿಸಲು ಬೆಂಗಳೂರು, ಮೈಸೂರು, ಬೆಳಗಾವಿ ಮತ್ತು ಕಲಬುರಗಿ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಾರದ ಅವಧಿಗೆ ಅರ್ಧ ವಾರ್ಷಿಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮೇಳವನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇಳಕಲ್, ಉಡುಪಿ, ಬನಹಟ್ಟಿಯ ಕೈಮಗ್ಗ ಸೀರೆಗಳು, ಚನ್ನಪಟ್ಟಣ ಮತ್ತು ಕಿನ್ನಾಳದ ಆಟಕೆಗಳು, ನವಲಗುಂದದ ರತ್ನಗಂಬಳಿಗಳು, ಬುಡಕಟ್ಟು ಮಹಿಳೆಯರು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಜೇನು , ಲಂಬಾಣಿ ಕಸೂತಿ ಮುಂತಾದ ಪಾರಂಪರಿಕ ಕರಕುಶಲ ಉತ್ಪನ್ನಗಳೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಸ್ತ್ರೀ ಶಕ್ತಿ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ವ್ಯಾಪಕ ಪ್ರಚಾರ ನೀಡಿ ಜನಪ್ರಿಯಗೊಳಿಸಲು ಹಾಗೂ ಉತ್ತಮ ಬೆಲೆ ಒದಗಿಸಲು ಇ-ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- 4) ದೌರ್ಜನ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ನೆರವು ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡಲು ನಿಮ್ಮಾನ್ಸ್ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾನೂನು ಶಾಲೆಯ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ಹೊಸೂರು ರಸ್ತೆಯ ಸುಧಾರಣಾ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಕ್ಯಾಂಪಸ್ನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಉತ್ಕೃಷ್ಟತಾ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗುವುದು. ಈ ಕೇಂದ್ರವು ಮಹಿಳಾ ಸುರಕ್ಷತೆ ಕುರಿತ ನೀತಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ಸಹಾಯವಾಗಲಿದೆ.
- 5) ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದ ಮಹಿಳಾ ಪರ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳ ನೇರ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯಲ್ಲಿ 'ಮಹಿಳಾ ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಸಬಲೀಕರಣ ಮಿಷನ್' ಅನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗುವುದು. ಮಹಿಳಾ ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಸಬಲೀಕರಣದ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವ ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳ ನಡುವೆ ಸಮನ್ವಯ ಸಾಧಿಸಲು ಇದು ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ.

7.20.11. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿನ ಮಕ್ಕಳ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶದ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಯ ಪ್ರಕಾರ, ಮಾರ್ಚ್ 2021 ರ ಅಂತ್ಯದ ವೇಳೆಗೆ 89.24% (3756692) ಮಕ್ಕಳು ಸಾಮಾನ್ಯ ಶ್ರೇಣಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. 10.57% [444882] ಮಕ್ಕಳು ಮಧ್ಯಮ ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯ ಶ್ರೇಣಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು 0.19% (7912) ಮಕ್ಕಳು ತೀವ್ರ ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆ ಹೊಂದಿರುವ ಮಕ್ಕಳ ಶ್ರೇಣಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ನವೆಂಬರ್-21 ರ ಅಂತ್ಯದ ವೇಳೆಗೆ 92.70% (4255065) ಮಕ್ಕಳು ಸಾಮಾನ್ಯ ಶ್ರೇಣಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. 7.14% (303784) ಮಕ್ಕಳು ಮಧ್ಯಮ ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯ ಶ್ರೇಣಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು 0.16% (6874) ತೀವ್ರವಾಗಿ ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆ ಹೊಂದಿರುವ ಮಕ್ಕಳು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಇದ್ದಾರೆ.

7.21. SDG 2030 ತಂತ್ರದೊಂದಿಗೆ ಉದಯೋನ್ಮುಖ ಕುಶಲ (ಸ್ಮಾರ್ಟ್) ಕೃಷಿ

ಜಾಗತಿಕ ಕುಶಲ (ಸ್ಮಾರ್ಟ್) ಕೃಷಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯು ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಬೆಳೆಗಳ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವ, ಬೆಳೆ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಗರಿಷ್ಠ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದಕತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಕುರಿತು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಅಗತ್ಯತೆಯ ಕಡೆಗೆ ಗಮನಹರಿಸಿದೆ. ಜಾನುವಾರುಗಳನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವುದರ ಮತ್ತು ಕೀಟನಾಶಕಗಳು ಹಾಗೂ ರಸಗೊಬ್ಬರಗಳ ಬಳಕೆಯ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದರ ಕುರಿತು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಅಗತ್ಯತೆಯು ಕುಶಲ ಕೃಷಿಯ ಅಳವಡಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತದೆ. ಜಾಗತಿಕ ಕೃಷಿ ಉದ್ಯಮದಲ್ಲಿನ ಬೆಳವಣಿಗೆ, ಕಾರ್ಮಿಕರ ಲಭ್ಯತೆಯಲ್ಲಿನ ಕ್ಷೀಣತೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಮಿಕ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿನ ಹೆಚ್ಚಳ ಇವುಗಳು ಕುಶಲ (ಸ್ಮಾರ್ಟ್) ಕೃಷಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಪ್ರೇರೇಪಿಸುತ್ತಿರುವ ಇತರ ಅಂಶಗಳಾಗಿವೆ. ಕೃಷಿಯೋಗ್ಯ ಭೂಮಿಯ ಸೀಮಿತ ಲಭ್ಯತೆ, ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಪರಿಸರ ಕಾಳಜಿ, ಸಾವಯವ ಆಹಾರದತ್ತ ಪರ್ಯಾಯ ಗಮನ ಮತ್ತು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಕೊರತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಕಾಳಜಿಗಳು ಕುಶಲ (ಸ್ಮಾರ್ಟ್) ಕೃಷಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಇತರ ಅಂಶಗಳಾಗಿವೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಹೆಚ್ಚಿನ ಆರಂಭಿಕ ಹೂಡಿಕೆಯು ಕುಶಲ (ಸ್ಮಾರ್ಟ್) ಕೃಷಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧಿಸುತ್ತದೆ. ಉದಯೋನ್ಮುಖ ಆರ್ಥಿಕತೆಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ಪ್ರಗತಿಗಳಿಂದ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಬೇಡಿಕೆಯು ಮುಂಬರುವ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಕುಶಲ (ಸ್ಮಾರ್ಟ್) ಕೃಷಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಹಲವಾರು ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿದೆ.

7.21.1 ಕುಶಲ (ಸ್ಮಾರ್ಟ್) ಕೃಷಿ ವಿಧಾನ

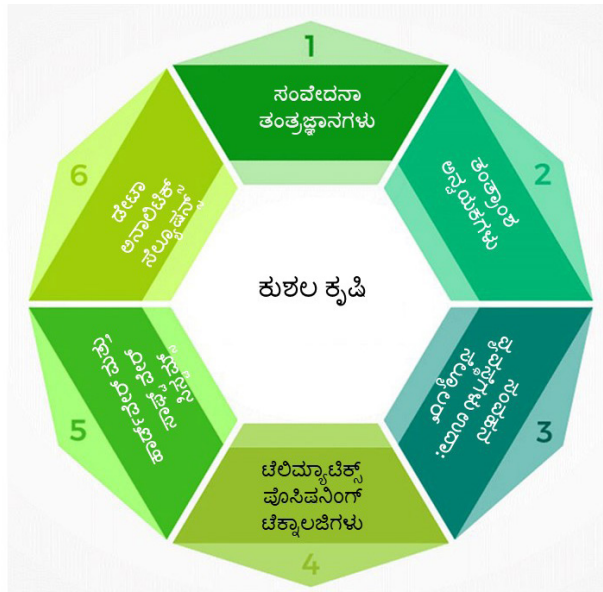
ಕುಶಲ (ಸ್ಮಾರ್ಟ್) ಕೃಷಿಯು ಆಧುನಿಕ ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ಸಂವಹನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು (ICT) ಕೃಷಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುವುದನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತದೆ, ಇದು ಮೂರನೇ ಹಸಿರು ಕ್ರಾಂತಿಯ ಕಡೆಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತಿದೆ. ಸಸ್ಯ ಸಂವರ್ಧನೆ ಮತ್ತು ತಳಿಶಾಸ್ತ್ರದ ಕ್ರಾಂತಿಗಳ ನಂತರ, ಈ ಮೂರನೇ ಹಸಿರು ಕ್ರಾಂತಿಯು ನಿಖರವಾದ ಉಪಕರಣಗಳು, ಇಂಟರ್ನೆಟ್ ಆಫ್ ಥಿಂಗ್ಸ್ (IoT), ಸಂವೇದಕಗಳು ಮತ್ತು ಆಕ್ಟೋವೇಟರ್‌ಗಳು, ಜಿಯೋ-ಪೊಸಿಷನಿಂಗ್ ಸಿಸ್ಟಮ್‌ಗಳು, ಬಿಗ್ ಡೇಟಾ, ಮಾನವರಹಿತ ವೈಮಾನಿಕ ವಾಹಕಗಳು (UAVಗಳು, ಡ್ರೋನ್‌ಗಳು), ರೋಬೊಟಿಕ್ಸ್, ಇತ್ಯಾದಿಯಂಥ ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ಸಂವಹನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ (ICT) ಪರಿಹಾರಗಳ ಸಂಯೋಜಿತ ಅನ್ವಯದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕೃಷಿ ಜಗತ್ತನ್ನು ವಶಕ್ಕೆ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಹೆಚ್ಚು ನಿಖರವಾದ ಮತ್ತು ಸಂಪನ್ಮೂಲ-ಸಮರ್ಥ ವಿಧಾನದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚು ಉತ್ಪಾದಕ ಮತ್ತು ಸಮರ್ಥನೀಯ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಕೊಡುವ ನಿಜವಾದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಕುಶಲ (ಸ್ಮಾರ್ಟ್) ವ್ಯವಸಾಯವು ಹೊಂದಿದೆ. ರೈತರ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಲ್ಲಿ, ಕುಶಲ (ಸ್ಮಾರ್ಟ್) ಕೃಷಿಯು ರೈತರಿಗೆ ಉತ್ತಮ ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದ ಬಳಕೆ ಕಾರ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಈ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ, ಕುಶಲ (ಸ್ಮಾರ್ಟ್) ಕೃಷಿಯು ದೃಢವಾಗಿ ಕುಶಲ (ಸ್ಮಾರ್ಟ್) ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳಿಂದ ನಿರ್ವಹಿಸಲಾದ ಮೂರು ಅಂತರ್ ಸಂಪರ್ಕಿತ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ: ಇದು ಈ ಮುಂದಿನವುಗಳನ್ನು ಸಾಧ್ಯಗೊಳಿಸುವ ಸಂಬಂಧಿತ ಡೇಟಾವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

- **ವ್ಯವಸ್ಥಾಪನಾ ಮಾಹಿತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು:** ಕೃಷಿ ಕೆಲಸ-ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಿರುವ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಡೇಟಾವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು, ಸಂಸ್ಕರಿಸಲು, ಶೇಖರಿಸಲು ಮತ್ತು ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡಲು ಯೋಜಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು.
- **ನಿಖರವಾದ ಕೃಷಿ:** ಸಾಧನಗಳ ಬಳಕೆಯ ನಂತರ ಆರ್ಥಿಕ ಆದಾಯವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಮತ್ತು ಪರಿಸರದ ಮೇಲಿನ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ದೇಶಕಾಲೀಯ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ. GPS, GNSS, ಡ್ರೋನ್‌ಗಳ ವೈಮಾನಿಕ ಚಿತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಸೆಂಟಿನೆಲ್ ಉಪಗ್ರಹಗಳಿಂದ ಪಡೆದ ಇತ್ತೀಚಿನ ಪೀಳಿಗೆಯ ಹೈಪರ್ಸ್ಪೆಕ್ಟ್ರಲ್ ಚಿತ್ರಗಳ

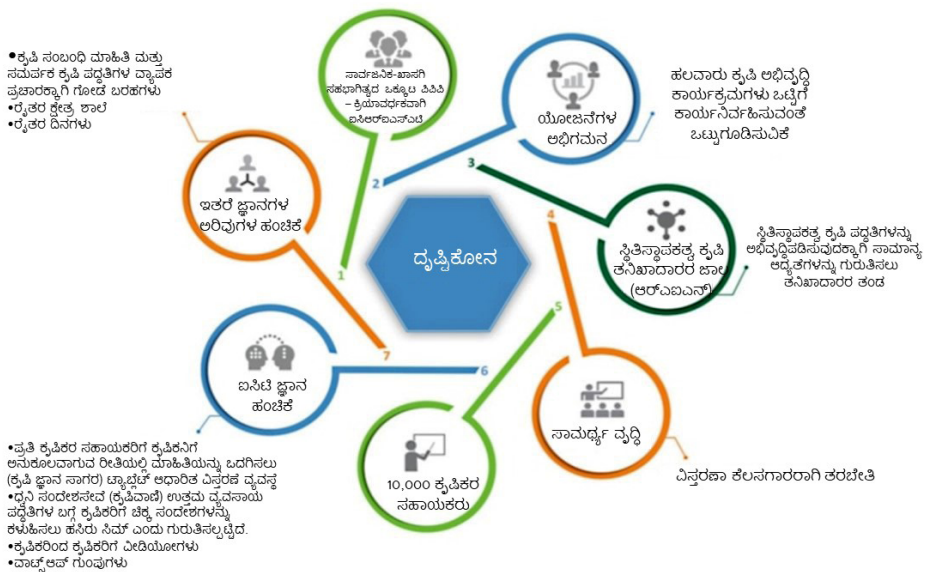
ವ್ಯಾಪಕ ಬಳಕೆಯಿಂದ ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸಲಾದ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವಾಗ ವ್ಯವಸಾಯ ಹೂಡಿಕೆಯ ಮೇಲಿನ ಆದಾಯವನ್ನು ಉತ್ತಮಗೊಳಿಸುವ ಗುರಿಯೊಂದಿಗೆ ಇದು ಸಂಪೂರ್ಣ ಕೃಷಿ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ನಿರ್ಧರಣೆ ಬೆಂಬಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು (DSS) ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಇದು ಅಳೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಬಹುದಾದಷ್ಟು ಅಸ್ಥಿರ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳ ನಕ್ಷೆಗಳ ರಚನೆಗೆ (ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಬೆಳೆ ಇಳುವರಿ, ಭೂಪ್ರದೇಶದ ಲಕ್ಷಣಗಳು/ಪ್ರದೇಶ ನಕ್ಷೆ, ಸಾವಯವ ಅಂಶ, ತೇವಾಂಶ ಮಟ್ಟಗಳು, ಸಾರಜನಕದ ಮಟ್ಟಗಳು, ಇತ್ಯಾದಿ) ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

- ಕೃಷಿ ಯಾಂತ್ರೀಕರಣ ಮತ್ತು ರೋಬೊಟಿಕ್ಸ್: ಫಾರ್ಮ್ ಬಾಟ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಫಾರ್ಮ್ ಡ್ರೋನ್‌ಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಎಲ್ಲಾ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ರೋಬೊಟಿಕ್ಸ್, ಸ್ವಯಂಚಾಲಿತ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮತ್ತು ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಅನ್ವಯಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ.

ಚಿತ್ರ 7.6: ಕುಶಲ (ಸ್ಮಾರ್ಟ್) ಕೃಷಿಯ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು

ಚಿತ್ರ 7.7: ಕುಶಲ (ಸ್ಮಾರ್ಟ್) ಕೃಷಿಯ ವಿಧಾನಗಳು

ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಸಂಬಂಧಿತ ವಲಯಗಳ ಭವಿಷ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಬಹುವಾಗಿ ಹೊಸ ಮತ್ತು ಜಾಗತಿಕ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿದೆ. ಅತ್ಯಾಕರ್ಷಕ ಹೊಸ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ ಆರ್ಥಿಕತೆಗಳಲ್ಲಿನ ಸಣ್ಣ ರೈತರ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ತಂದಿವೆ. ಕರ್ನಾಟಕವು ತನ್ನ 10 ವಿಭಿನ್ನ ಕೃಷಿ -ಹವಾಮಾನ ವಲಯಗಳು ಮತ್ತು ಇತರೆ ಹೇರಳವಾದ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಪ್ರಯೋಜನಗಳೊಂದಿಗೆ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಸಂಬಂಧಿತ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ವೇಗವರ್ಧಿತ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಅಪಾರ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಆಧುನಿಕ ಪದ್ಧತಿಗಳು, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ದೇಶೀಯ ಮತ್ತು ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿನ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಬೇಡಿಕೆಯ ಸಮರ್ಥ ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆಯಲು ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಅದೇ ರೀತಿ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಮೂಲಕ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾದ ಇತರೆ ಕ್ರಮಗಳು

□ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕವಾಗಿ ದೇಶ ಮತ್ತು ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವ ಹರಡಿರುವ ಖರೀದಿದಾರರನ್ನು ಹುಡುಕಲು ಒಂದು ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವಂತೆ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಎಫ್‌ಪಿಒಗಳು ಮತ್ತು ಎಫ್‌ಪಿಒಗಳ ವಾಣಿಜ್ಯ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು / ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯ ವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಡಿಜಿಟಲೀಕರಣಗೊಳಿಸುವುದು.

- ◆ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಏಕೀಕೃತ ಖರೀದಿ ದ್ವಾರವಾದ GEM ಗೆ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಸಂಯೋಜನೆ.
- ◆ FPC ಗಳು ಅಥವಾ FPO ಗಳ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ಮೊದಲ ಅವಕಾಶವನ್ನು ನೀಡುವಂತೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಎಲ್ಲಾ ಇಲಾಖೆಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದು.
- ◆ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಎಲ್ಲಾ ಹೋಟೆಲ್‌ಗಳು, ಹಾಸ್ಟೆಲ್‌ಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಈ ಘಟಕಗಳಿಂದ ಖರೀದಿ ಮಾಡುವಂತೆ ಕಡ್ಡಾಯಗೊಳಿಸುವುದು.
- ◆ ಮಾರಾಟಗಾರರಿಗೆ ತಕ್ಷಣ ಪಾವತಿಯನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ವರ್ಚುವಲ್-ಕ್ಯಾಪಿಟಾಲ್ ಎಪಿಎಂಸಿಯಂತೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವುದು.

7.21.2. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಕೃಷಿ

ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಕೃಷಿಯು ಮೂಲಭೂತವಾಗಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಕೃಷಿಗೆ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆಯಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಇದು ಕೆಲವು ತೃತೀಯ ಸಂಸ್ಕರಣೆಯನ್ನೂ ಸಹ ಒಳಗೊಂಡಿದೆ, ಅದರ ಮೂಲಕ ಉಪ-ಉತ್ಪನ್ನಗಳು ಮತ್ತು ಬೆಳೆ ಉಳಿಕೆಗಳು ಅಥವಾ ಮುಖ್ಯ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ಮೌಲ್ಯದ ಜೈವಿಕ-ಸಕ್ರಿಯ ಸಂಯುಕ್ತಗಳನ್ನು ಹೊರತೆಗೆಯಲು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಕೃಷಿ ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಲು ಮತ್ತು “ರೈತರ ಆದಾಯವನ್ನು ದ್ವಿಗುಣಗೊಳಿಸುವ” ಗುರಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು, ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ನಮ್ಮ ಶೇ.68ರಷ್ಟು ಉದ್ಯೋಗಿಗಳನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹಂಗಾಮಿಯೇತರ (ಆಫ್ ಸೀಸನ್) ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಉತ್ಪಾದಕವಾಗಿರುವುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಇದು ಸುಗ್ಗಿಯ ನಂತರದ ಅಂದರೆ, ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಕೃಷಿ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಸಂಭವಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಕೃಷಿಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಇದಕ್ಕಾಗಿ, ಕೆಳಗಿನ ಮೂರು ರೀತಿಯ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ:

- ಮಾರ್ಗ ಎ: ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದನಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆ. ಈ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಸಾಮಿಪ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನದ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಸಂಸ್ಕರಣೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ರೈತರು / ಎಫ್‌ಪಿಒಗಳು / ಎಸ್‌ಹೆಚ್‌ಜಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತವೆ, ಇದು ಮೌಲ್ಯ ವರ್ಧನೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ . ಇದು ಕೇವಲ ಶುಚಿಗೊಳಿಸುವಿಕೆ, ಶ್ರೇಣೀಕರಣ ಮತ್ತು ವಿಂಗಡಣೆ ಅಥವಾ ಮುಂದಿನ ಹಂತದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳಾದ ಹೊಟ್ಟು ತೆಗೆಯುವಿಕೆ, ಗಿರಣಿ ಮಾಡುವಿಕೆ, ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಉತ್ಪನ್ನವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವುದಾಗಿರಬಹುದು ಮತ್ತು ಈ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ತಾಂತ್ರಿಕ ಕೌಶಲ್ಯಗಳ ಅಗತ್ಯವಿರುವುದಿಲ್ಲ.
- ಮಾರ್ಗ ಬಿ: ಪರ್ಯಾಯ ಉದ್ಯಮಗಳು, ಆದರೆ ಪಿಎಫ್‌ಎಸ್ ನ ಭಾಗವಾಗಿರುವ ಕೋಳಿ ಸಾಕಣೆ, ಚೇನುಸಾಕಣೆ, ಬಾತುಕೋಳಿ ಸಾಕಣೆ ಮತ್ತು ಜಾನುವಾರು ನಿರ್ವಹಣೆಯಂತಹ ಗ್ರಾಮೀಣ ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿವೆ. ಈ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ರೈತರಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ರಕ್ಷಣೆ ನೀಡುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಬರಗಾಲದಂತಹ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಬೆಳೆ ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ವಿಮೆಯಂತೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತವೆ.

- **ಮಾರ್ಗ ಸಿ:** ಫೈಬರ್ ಅಥವಾ ಪೇಪರ್ ಬೋರ್ಡ್ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ಬಾಳೆ ಕಾಂಡ ಅಥವಾ ಪ್ರೋಟೀನ್ ಹೊರತೆಗೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಎಣ್ಣೆ ತೆಗೆದ ಹಿಂಡಿ ಮೊದಲಾದಂಥ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಕೃಷಿ ಬೆಳೆ ಶೇಷಗಳು, ಉಪ-ಉತ್ಪನ್ನಗಳು ಮತ್ತು ತ್ಯಾಜ್ಯ ವಸ್ತುಗಳ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿರುವ ಉದ್ಯಮಗಳು.

ಆಹಾರ ಸಂಸ್ಕರಣೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿ

ಆಹಾರ ಸಂಸ್ಕರಣೆಯನ್ನು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದಯೋನ್ಮುಖ ಕ್ಷೇತ್ರವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದ್ದರೂ, ಉತ್ಪಾದನೆ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ರಫ್ತಿನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಇದು ಅತಿದೊಡ್ಡ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಆಹಾರ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು (ಎಫ್ಐಐ) ಎಲ್ಲಾ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸೃಜಿಸಲಾದ ಉದ್ಯೋಗದ ಶೇ.12.13ರಷ್ಟಿರುವ ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ಯೋಗ ಅಧಿಕೋತ್ಪಾದಕ ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ; ನೋಂದಣಿಯಾಗದ ಆಹಾರ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ವಲಯವು 47.9 ಲಕ್ಷ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗದ ಆಸರೆ ನೀಡಿದೆ.

7.22 ನಗರ ಮತ್ತು ಉಪ ನಗರ ಕೃಷಿ

ನಗರ ಕೃಷಿ ಈಗಾಗಲೇ ಅನೇಕ ದೇಶಗಳ ನಗರಗಳ ಆಹಾರ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಗಣನೀಯ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿದೆ. ಇನ್ನು ನಗರ ಜನ ಸಂಖ್ಯೆ ತ್ವರಿತ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಿಂದಾಗಿ ಸಮರ್ಪಕ ಆಹಾರದ ಕೊರತೆಯಿಂದ, ನಗರ-ಉಪ ನಗರಗಳ ಬಡ ಜನರಿಗೆ ಕಡಿಮೆ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶದ ಲಭ್ಯವಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶಗಳ ಪೂರೈಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಅಪಾರವಾದ ಅವಕಾಶಗಳಿವೆ.

ನಗರ ಕೃಷಿಯ ಲಾಭಗಳು

ಬಡಗ್ರಾಹಕರಿಗೆ ಆದಾಯದ ಕೊರತೆಯಿರುವುದರಿಂದ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯೇತರ ತಾಜಾ, ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರ ಲಭ್ಯವಾಗುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಬಡಗ್ರಾಹಕರ ಆದಾಯ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಆದಾಯ ವೃದ್ಧಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಆಹಾರ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಘಟಕಗಳನ್ನು ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದರಿಂದ ನಗರ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ, ನಗರದ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ನಗರ ಪ್ರದೇಶದ ಬಡಜನರ ಉದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ಆದಾಯ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ.

ನಗರ 'ಕೃಷಿ ಬೇಡಿಕೆಗಳಿಗೆ ನೀರು, ಪಶುಆಹಾರ ಮತ್ತು ಗೊಬ್ಬರವನ್ನು ಒದಗಿಸಲು, ನೀರು ಮತ್ತು ನಗರತಾಜ್ಜ ಉತ್ಪನ್ನದ ಮರು ಬಳಕೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

ಹಸಿರು ನಗರೀಕರಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಮೂಲಕ ಸಮಗ್ರ ನಗರ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದರಿಂದ ನಗರದ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಇಂಧನಮೂಲ ಒದಗಿಸಬಹುದಾಗಿದ್ದು, ನಗರ ಮಾಲಿನ್ಯ ಮತ್ತು ಅಧಿಕ ಉಷ್ಣಾಂಶವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಬಹುದಾಗಿದೆ.

ನಗರ ಕೃಷಿ ಪ್ರಯೋಜನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಗರವಾಸಿಗಳಿಗೆ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಹಾಗೂ ಯುವಕರು, ಮಹಿಳೆಯರು ಇಂತಹ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗುವುದರಿಂದ ನಗರ ವಾತಾವರಣದ ಶುದ್ಧತೆ, ಸ್ವಚ್ಛತೆ, ತಾಜಾಆಹಾರ/ತರಕಾರಿ ಹಣ್ಣುಗಳ ಲಭ್ಯತೆಯಾಗುವುದರಿಂದ ನಗರಜೀವನ ಮಟ್ಟ/ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಬಹುದು.

ನಗರ ನಿವಾಸಿಗಳ ದುರ್ಬಲತೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿ, ಅವರಕ್ಷಮತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಮೂಲಕ ನಗರಗಳು ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಸ್ಥಿತಿ ಸ್ಥಾಪಕವಾಗಲು ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬಡವರ್ಗದ ಜನರು ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಆಹಾರ ಪದ್ಧತಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಆಹಾರದ ಮೂಲಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದು, ಹಸಿರು ಮನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುವುದು ಇವು ಪ್ರಮುಖ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

7.22.1 ಆರೋಗ್ಯಯುತವಾದ ಜನಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರದ ಲಾಭಾಂಶಕ್ಕಾಗಿ ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಪೋಷಣೆ

ಕರ್ನಾಟಕ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಇತ್ತೀಚಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ವಯಸ್ಕರಲ್ಲಿ ಪೋಷಣ ಸ್ಥಾನಮಾನದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪವೇ ಸುಧಾರಣೆಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಪ್ರೋಟೀನ್ ಶಕ್ತಿಯ ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆ, ವಿಟಮಿನ್ ಎ ಕೊರತೆ ಮತ್ತು ಬಿ ಕಾಂಪ್ಲೆಕ್ಸ್

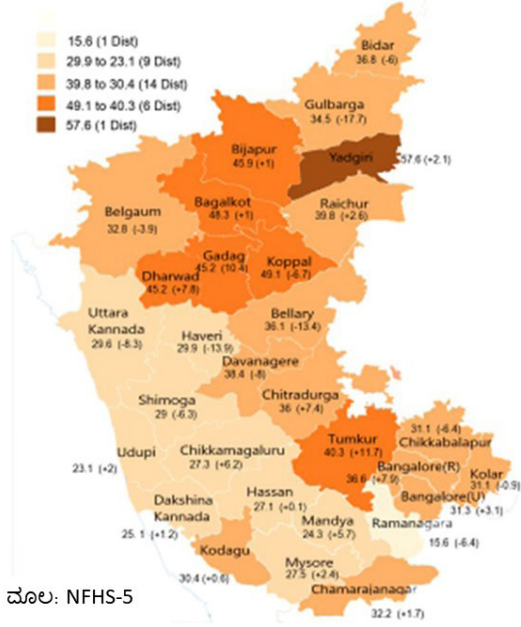
ಕೊರತೆಗಳು ಪೂರ್ವ ಶಾಲಾ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪೋಷಣಾ ಕೊರತೆಯಾದರೆ, ಶಕ್ತಿಯು ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಆರೋಗ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿ ಉಳಿದಿದೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಬೃಹತ್ ಅಂತರವನ್ನು ನೀತಿ ಆಯೋಗವು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಿದೆ. ತಕ್ಷಣದ ಉಪಶಮನಕ್ಕಾಗಿ ತೀವ್ರ ಕ್ರಮಗಳ ಅಗತ್ಯವಿರುವ 16 ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಗುರುತಿಸಿದೆ.

7.22.2 ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಮಾತೃ ವಂದನಾ ಯೋಜನೆ (ಪಿಎಂಎಂವಿವೈ)

2017-18ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಮಾತೃ ವಂದನಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು, ಅದನ್ನು ಡಿಡ್ಲೊಸಿಡಿ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಯೋಜನೆಯು ಕೇಂದ್ರೀಯ ಪ್ರಾಯೋಜಕತ್ವ ಯೋಜನೆ ಆಗಿದ್ದು, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ/ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ 60:40 ನೆರವಿನಿಂದ ನಡೆದಿದೆ. ಫಲಾನುಭವಿಯ ಖಾತೆಗೆ ನೇರ ಪ್ರಯೋಜನ ವರ್ಗಾವಣೆ ಮೂಲಕ 3 ಕಂತುಗಳಲ್ಲಿ ರೂ.5000/- ಮೊತ್ತವನ್ನು ಪಾವತಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಪೋಷಣಾ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳ ಪ್ರಗತಿಯು ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿತ ವಲಯಗಳು, ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆಗಳು ಕೂಡಾ ಎಸ್‌ಡಿಜಿ 2 ಗುರಿಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸೂಚ್ಯವಾಗುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ನೀತಿಯ ಕ್ರಮಗಳಂತೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಕಗಳ ಮೇಲೆ ಸಂಭವನೀಯವಾಗಿದೆ. ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಪ್ರಗತಿ ಹೊಂದಿದ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿರುವ, ಸಾಮಾಜಿಕ-ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಶೀಘ್ರಗೊಳಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು ಹಲವಾರು ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳ ಪ್ರಗತಿಯೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿತ ಸೂಚಕಗಳ ಮೇಲೆ, ತಾಯಂದಿರ ಪೋಷಣೆ ಮತ್ತು ಮಗುವಿನ ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯು ಮುಂದುವರಿದಿರುವುದು ಜಾಗ್ರತೆಯ ಸಮೇತವಾಗಿ ಉದ್ಭವಿಸಿದೆ.

ಚಿತ್ರ 7.8 : ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಕುಂಠಿತಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಹೋಲಿಕೆ

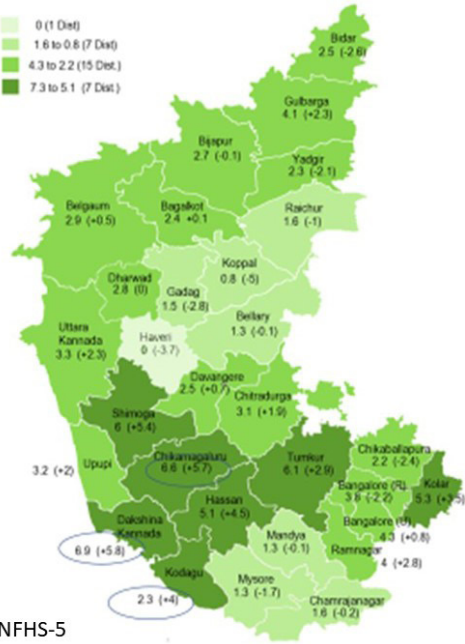

ಕುಂಠಿತ: ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಹೋಲಿಕೆ

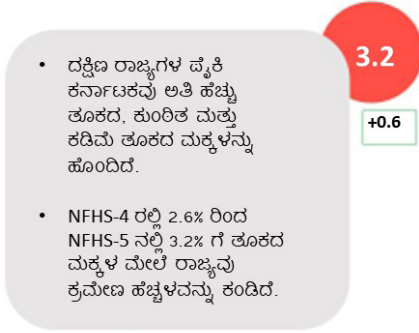
- ಯಾದಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಶೇ.57.6ರಷ್ಟು ಬೆಳವಣಿಗೆ ಕುಂಠಿತ ಮಕ್ಕಳಿದ್ದಾರೆ.
- ಕೊಪ್ಪಳ 49.1, ಬಾಗಲಕೋಟೆ 48.3, ಬಿಜಾಪುರ 45.9, ಧಾರವಾಡ 45.2, ಗದಗ 45.2, ತುಮಕೂರು 40.3

ಚಿತ್ರ 7.9: ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ ತೂಕ ಮತ್ತು ಸ್ಥೂಲಕಾಯತೆಯ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಹೋಲಿಕೆ

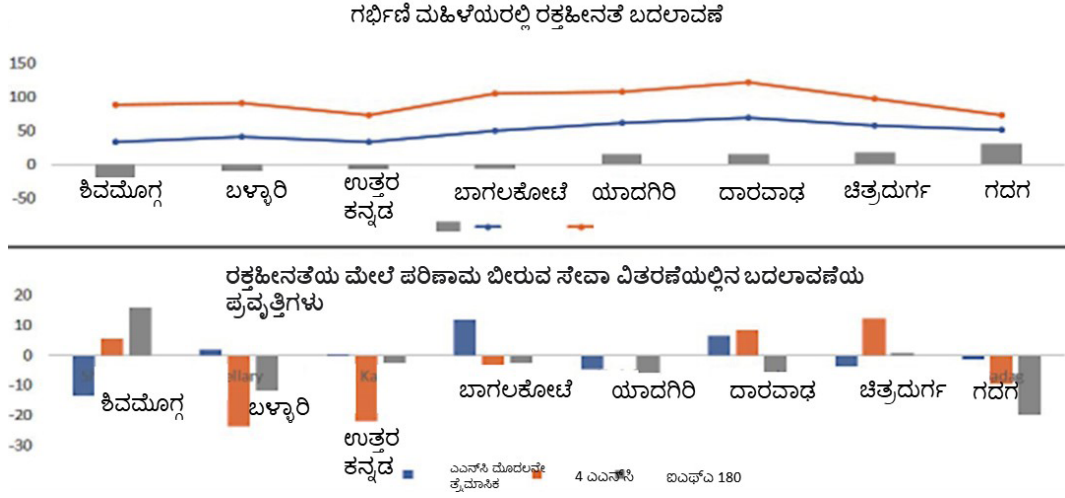
ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ ತೂಕ ಮತ್ತು ಸ್ಥೂಲಕಾಯತೆಯ ಕಿರಣಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು

ಅಧಿಕ ತೂಕ: ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಹೋಲಿಕೆ

ಕೊಡಗು, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ 30.5%, 24.9% ಮತ್ತು 21.7% ನಷ್ಟು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಫೋಲು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ತೂಕದ ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತಿವೆ

ಚಿತ್ರ.7.10: ಗರ್ಭಿಣಿ ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ ರಕ್ತಹೀನತೆಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳು

7.22.3 : ಕೋವಿಡ್ 19 ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯ ಗಂಭೀರತೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಕೋವಿಡ್-19ರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಅದರ ನಿಯಂತ್ರಣ ಕ್ರಮಗಳಿಗಾಗಿ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಪೂರ್ವಭಾವಿ ಸಿದ್ಧತೆಯು ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿತ್ತು ಹಾಗೂ ಸದರಿ ನಿಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಈಗ ನಿತ್ಯ ಜೀವನದ ಭಾಗವಾಗಿದೆ. ಕುಟುಂಬಗಳು ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯದ ಮೇಲೆ ವಿಷಯ ಸ್ಥಿತಿಯ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು, ಹಾಗೆಯೇ ಅತ್ಯಂತ ದುರ್ಬಲ ಕುಟುಂಬಗಳ, ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಪೋಷಣೆಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು, ಈ ಮುಂದಿನವುಗಳ ಮೇಲೆ ಅಗತ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡಿದೆ. ಈ ವಿಷಯ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಪೋಷಣೆ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಭದ್ರತೆಗೆ ಸಮರ್ಥನೀಯತೆಯನ್ನು ನೀಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ರಾಜ್ಯವು ಅವಶ್ಯಕ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳು ಮತ್ತು ಎಸ್ ಒಪಿಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 7.76 : ಕೋವಿಡ್ 19ರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಲು ಇದ್ದ ಸವಾಲುಗಳು ಮತ್ತು ಕ್ರಮಗಳು

ಕ್ರ. ಸಂ.	ಸವಾಲುಗಳು	ಕ್ರಮಗಳು
1	ತಾಯಿ, ಶಿಶು ಮತ್ತು ಚಿಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳ ಪೋಷಣೆಗಾಗಿ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಗರಿಷ್ಠಗೊಳಿಸಿತ್ತು	ಈ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಬಿಂದುವಿನಲ್ಲಿ ವಿಷಮಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಲು, ಗರಿಷ್ಠ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಖಚಿತಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮುಂದುವರಿದ ಸಂಪೂರ್ಣ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಮತ್ತು ಅರ್ಹ ತಾಯಂದಿರು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತೀವ್ರತೆ ಮತ್ತು ಗುಣಮಟ್ಟದ ಅತ್ಯಗತ್ಯ ಪೋಷಣೆ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಗಳ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರವು ಹೊರಡಿಸಿದೆ.
2	ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಮತ್ತು ಬಲಗೊಳಿಸಲು ಆಹಾರ ಸರಬರಾಜು ಸರಪಳಿಗಳಲ್ಲಿ ತಡೆರಹಿತವಾದ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆ	ಪೋಷಣೆ ಮತ್ತು ಬೆಲೆ ಮಾಸಕಗಳು ಎರಡನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡ ಸರಬರಾಜನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು, ಮಾತೃಪೂರ್ಣ ಸ್ಕೀಮ್ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಸಿಯಾಗಿ ಬೇಯಿಸಿದ ಊಟಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಮನೆಗೆ ಪಡಿತರ ಒಯ್ಯುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದೆ. ಆರ್ಥಿಕ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪಟ್ಟುಬಿಡದೆ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಮೂಲಕ ಕ್ಷೀರಭಾಗ್ಯ ಹಾಗೂ ಮೊಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು. ಎರಡನ್ನೂ ಒದಗಿಸಿದೆ. ಒಂದೇ ಕಳಕಳಿಯ ಇದ್ದುದೆಂದರೆ ಕೆಲವು ಸಲ ಮನೆಗೆ ಒಯ್ಯ ಪಡಿತರ ಆದಾಯದ ಕೊರತೆಯ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ, ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರು ಹಂಚಿಕೊಂಡಿದ್ದು, ಅದರಿಂದಾಗಿ ಪೋಷಣೆಯ ತಲುಪುವಿಕೆಯ ಕೆಲವು ಸಲ ವಾಸ್ತವ ಫಲಾನುಭವಿಗೆ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯಾಗಿದೆ.
3	ತೀವ್ರ ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವಲ್ಲಿ ಗಮನವನ್ನು ನೀಡಲಾಯಿತು	ಎಸ್‌ಎಎಂ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿಯುವ ಮತ್ತು ಚಿಕಿತ್ಸೆ ನೀಡುವ ಅಂಥ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಜೀವ ಉಳಿಸುವ ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಖಚಿತಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು, ಕೋವಿಡ್-19ರ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಚಿಕಿತ್ಸಕ ಆಹಾರ ಪೂರೈಕೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದೆ. ಸರ್ಕಾರ, ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಪೋಷಣೆ ಪುನಃ ಸ್ಥಾಪನಾ ಕೇಂದ್ರಗಳು ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ರೂಪಾಂತರಗಳು ಶ್ರೇಣಿಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗಳಿಸಿದೆ. ಕೋವಿಡ್ - 19ರ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ಶಿಷ್ಟಾಚಾರವನ್ನು ಪಾಲಿಸಿ ರೋಗಿಗಳಿಗಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸುವಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಒಳರೋಗಿ ಚಿಕಿತ್ಸಕ ಆಹಾರ ಸರಬರಾಜು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿತು.

ಕೋಷ್ಟಕ 7.76 : ಕೋವಿಡ್ 19ರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಲು ಇದ್ದ ಸವಾಲುಗಳು ಮತ್ತು ಕ್ರಮಗಳು

ಕ್ರ. ಸಂ.	ಸವಾಲುಗಳು	ಕ್ರಮಗಳು
4	ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಪೋಷಕಾಂಶದ ಪೂರಕಕ್ಕಾಗಿ ವೇಗ ವರ್ಧಿತ ಯತ್ನ	4. ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಪೋಷಕಾಂಶದ ಪೂರಕಕ್ಕಾಗಿ ವೇಗ ವರ್ಧಿತ ಯತ್ನ
5	ಶಾಲೆಗೆ ಆಹಾರ ಸರಬರಾಜು ಮತ್ತು ಪೋಷಣೆಯನ್ನು ಬಲಗೊಳಿಸುವುದು	ಲಾಕ್‌ಡೌನ್‌ನಿಂದಾಗಿ ಮನೆಗೆ ಒಯ್ಯುವ ಪಡಿತರವನ್ನು ಒದಗಿಸಿತು

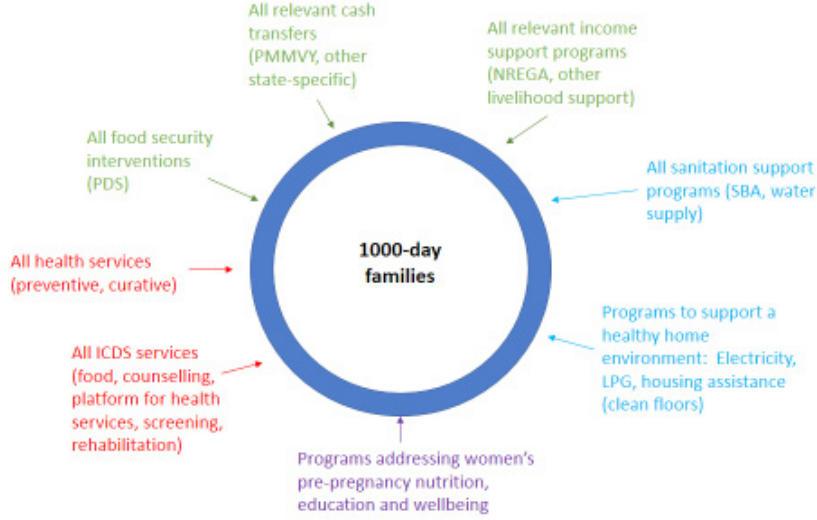
7.22.4 ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳು / ಸವಾಲುಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಪೌಷ್ಟಿಕತೆ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ತಂತ್ರಗಳು ಸವಾಲು, ಗಮನಿಸಿದ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ, ನೀತಿ ಪರಿಷ್ಕರಣೆಗಳು, ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಯೋಜನೆ, ಸ್ಕೀಮ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆ, ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ, ಅನ್ವೇಷಣೆ, ಸಂಶೋಧನಾ ಪ್ರಾರಂಭಿಕಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಮುಂದಿನ ತಂತ್ರಗಳು ಅನುಕೂಲವಾಗಿವೆ.

1. ಕ್ಷಾಮ ಅಥವಾ ಪ್ರವಾಹದಿಂದಾಗಿ ಪ್ರಚೋದನೆಗೊಂಡ ಕ್ಷಣಿಕ ಆಹಾರ ಅಭದ್ರತೆಯಡಗಿನ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವು ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದೆ ಆದಾಗ್ಯೂ ಆಹಾರ ಪದ್ಧತಿಯ ಕಡಿಮೆ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಕುಗ್ಗುವಿಕೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿನ ನಿಧಾನ ಹಂತವನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ, ದೀರ್ಘಕಾಲದ ಆಹಾರ ಅಭದ್ರತೆಯಲ್ಲಿನ ನ್ಯೂನತೆಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಬೇಕಿದೆ. ಹಸಿವಿನ ಗಾಂಭೀರ್ಯತೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುವ ಅಪಾಯದಲ್ಲಿರುವ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಅಂದಾಜು ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಹಾಗೂ ಅದರ ತೀವ್ರತೆಯ ವಿಸ್ತಾರದ ಮೇಲೆ ಗೋಚರತೆಯನ್ನು ತರುವಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.
2. 'ಹಸಿವು ಮತ್ತು ಆಹಾರ ಅಭದ್ರತೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು' ಅಳೆಯಲು ಆಹಾರ ಬಳಕೆ ವಿನ್ಯಾಸದ ದತ್ತಾಂಶ ಆಧಾರದೊಂದಿಗೆ ಪಿಡಿಎಸ್ ಪ್ಯಾಕೇಜು ಮತ್ತು ಇತರ ಸಾಮಾಜಿಕ ನೀತಿ ಕ್ರಮಗಳ ದತ್ತಾಂಶವು ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ನೀಡಬಹುದಾಗಿದೆ ಆದರೆ ಹಸಿವನ್ನು ನೀಗಿಸುವ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲು ಕುಟುಂಬ ಹಂತದಿಂದ ಸಮಗ್ರ ದತ್ತಾಂಶ ಕಲೆಹಾಕುವ ಅಗತ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.
3. ಬಡ ಮನೆಮಂದಿಯ ಪಧ್ಯಗಳು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳ ಸಂಪದ್ಭರಿತ ಆಹಾರಗಳಲ್ಲದೆ ಪ್ರಧಾನ ಆಹಾರಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ 'ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟ ಹಸಿವು' ಅಥವಾ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಪೋಷಕಾಂಶದ ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುವುದು ಸವಾಲಾಗಿದೆ. ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯ ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಜಿಡಿಪಿಗೆ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುವುದರಿಂದ, ಎಲ್ಲಾ ಆಯಾಮದ ಪೋಷಕಾಂಶ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವಲ್ಲಿ ನವೀಕರಣ ಮತ್ತು ಬದ್ಧತೆಯ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ.
4. ತಲಾ ಆದಾಯ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ತಲಾ ಆಹಾರ ಉತ್ಪಾದನೆ, ತಲಾ ಆಹಾರ ಲಭ್ಯತೆ, ತಲಾ ಆಹಾರ ಸೇವಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ತುರ್ತು ಸಂಗ್ರಹದ ಮೇಲೆ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನೆ ಸೆರೆಹಿಡಿಯಲು ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಮೂಲವು ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ದಾರಿ ಹಿಡಿಯಲು ಹಾಗೂ ನಿಶ್ಚಲತೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಹತೋಟಿಯ ಸದ್ಯದ ಅಗತ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ.
5. ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯ ಸಮಸ್ಯೆಯಿಂದ ಹೊರಬರಲು ಆಹಾರ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿನ ಸುಧಾರಣೆಯ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಪೋಷಕಾಂಶ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆ ಸೂಚಕಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಲು ಒಂದು ಸಮಗ್ರವಾದ ತಂತ್ರ ಹಾಗೂ ಕುಟುಂಬ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಜಾಡುಹಿಡಿಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ವಿಕಸನಗೊಳಿಸುವಿಕೆಯ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ತ್ವರಿತಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.
6. ಜೈವಿಕ ಬಲವರ್ಧಿತ ಆಹಾರ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಜನಪ್ರಿಯಗೊಳಿಸಲು ಮತ್ತು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ನ್ಯೂಟ್ರಿಷಿಯಲ್‌ಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ, ನ್ಯೂಟ್ರಿಷಿಯಲ್‌ಗಳು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಅನ್ವೇಷಾತ್ಮಕವಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶನ ಫಟಕಗಳೊಂದಿಗಿನ ಎಸ್‌ಹೆಚ್‌ಜಿಯ ಜೋಡಣೆಗಳು, ಬಳಕೆಯ ನಡವಳಿಕೆ ಮತ್ತು ಜೀವನೋಪಾಯದ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುತ್ತದೆ.

7. ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆ-ಮುಕ್ತ ಸಮಾಜವನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಗುರಿಯೊಂದಿಗೆ ಪೋಷಣ್ ಅಭಿಯಾನವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ ಒಮ್ಮುಖ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಪೋಷಕಾಂಶ ಸರ್ಕಾರತತ್ಕತೆಯನ್ನು ಪ್ರಭಾವಗೊಳಿಸಲು ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಪೋಷಕಾಂಶ ಗಮನದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ತರುವುದಕ್ಕೆ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ನಡುವಿನ ಸಹಯೋಗವು ವಿರಳವಾಗಿದ್ದು, ಒಮ್ಮುಖಕ್ಕಾಗಿ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅನ್ವೇಷಣೆಗಳ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ.
8. ಹಲವಾರು ಆರೋಗ್ಯ ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕ ಹಾಗೂ ಪ್ರಯೋಜನಗಳ ಹೊರತಾಗಿಯೂ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳು ಜನರ ಆಹಾರ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ಹಾಗೂ ಕೃಷಿ ಭೂಮಿಗಳಿಂದ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶಗಳ ಮೂಲವಾಗಿ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಪೋಷಿಸುವ ಮೂಲಕ ಮಾನವ ಆರೋಗ್ಯವು ಹಾಳಾಗುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬಹುದು. ಎಲ್ಲಾ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಪೋಷಕಾಂಶ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಉತ್ಪಾದನೆ ಹೆಚ್ಚಳ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮಾಡುವ ತಂತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯವರ್ಧಿತ ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು (ಪಿಡಿಎಸ್, ಎಸ್ ಎಮ್, ಐಸಿಡಿಎಸ್) ಪರಿಚಯಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.
9. ಆಹಾರ ಸಿದ್ಧ ಪಡಿಸುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಧಾನ್ಯಗಳು, ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳು, ಕಾಳುಗಳು, ಎಣ್ಣೆಬೀಜಗಳು, ತರಕಾರಿಗಳನ್ನು ಮಿಶ್ರಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಜೈವಿಕ ಸಾರವರ್ಧನೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಬಹು-ಮಧ್ಯಸ್ಥಗಾರರಿಗಾಗಿ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧಿತ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಆಹಾರ ಉತ್ಪನ್ನವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು.
10. ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ಆಧಾರಿತ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು (ಯುಎಎಸ್(ಬಿ) ಯಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಲಾದದ್ದು) ಬಳಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಸಾಕ್ಷಾಧಾರಿತ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯವರ್ಧಿತ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು, ಚಿಕಿತ್ಸಕ ಆಹಾರಗಳು ಬಹು ಉದ್ದೇಶಿತ ಆರ್‌ಟಿಸಿ ಆಹಾರಗಳು, ತ್ವರಿತ ಮಿಶ್ರಣಗಳು(ಆರ್‌ಟಿಸಿ), ಬೇಕರಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು, ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ಆಧಾರಿತ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.
11. ನ್ಯೂಟ್ರಿ ಸ್ಕಾರ್ಟ್ ಗ್ರಾಮಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರೇಣೀಕೃತ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಅಗತ್ಯವಿದ್ದು ಅದು ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಶಾಲೆಯ ಪೋಷಕಾಂಶ ಉದ್ಯಾನವನಗಳು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ದೈಹಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಮತ್ತು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಆಹಾರ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಠಿಣ ಬೆಂಬಲವು ಅಗತ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಸೊಪ್ಪುಗಳ ಸಾಗುವಳಿ ಮೇಲೆ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಶಾಲಾ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದು.
12. ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ನಿರಂತರ ತ್ಯಾಜ್ಯವು ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಅಥವಾ ಸಂಸ್ಕರಣೆಗಾಗಿನ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಪರಿಷ್ಕರಣೆಯ ಗೈರುಹಾಜರಿಯೆಡೆಗೆ ಗಮನಹರಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಉತ್ಪನ್ನದ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಮೂಲದಲ್ಲಿಯೇ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳಿಗಾಗಿ ಪರ್ಯಾಯ ಮೂಲದ /ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಬಳಸುವುದು ಕೂಡಾ ಅಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಸುಲಭ ವಿಧಾನವೊಂದನ್ನು ವಿಕಸನಗೊಳಿಸುವುದಾಗುತ್ತದೆ.
13. ಅಕಾಲಿಕ ಋತುವಿನಲ್ಲಿ ಹಣ್ಣು ಮತ್ತು ತರಕಾರಿಗಳು ವ್ಯರ್ಥವಾಗುವುದನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವುದು ಕೂಡಾ ಕಷ್ಟಕ್ಕೀಡು ಮಾಡುವ ಮಾರಾಟವನ್ನು ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಅಪಾಯವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಅನ್ವೇಷಣಾ ಕೋಟ ಆಧಾರಿತ ಉದ್ಯಮಗಳು, ಮೌಲ್ಯ ಸರಪಳಿಗಳು ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಜೋಡಣೆಯ ಮೂಲಕ ಎಫ್‌ಪಿಒಗಳು ಮತ್ತು ಎಸ್‌ಎಚ್‌ಜಿಗಳನ್ನು ತೊಡಗಿಸುವುದು ಸದ್ಯದ ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ.
14. ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶದ ಧನಾತ್ಮಕತೆಯ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಒಮ್ಮುಖವಾಗಲು ಹಾಗೂ ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಸಿನರ್ಜಿಯನ್ನು ಮರುಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಬಲಪಡಿಸುವುದು (ಚಿತ್ರ 7.11).

ಚಿತ್ರ 7.11: ಎಲ್ಲಾ 1000-ದಿನದ ಕುಟುಂಬಗಳನ್ನು ತಲುಪುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು

Creating the conditions that support better child nutrition, are within reach. All programs must reach ALL 1000-DAY FAMILIES to create a circle of protection for every single child.

15. PDS ನ ಬೃಹತ್ ವ್ಯಾಪ್ತಿ, ಅರ್ಹತೆಗಳನ್ನು ಖಾತರಿಪಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಅದರ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಪಾತ್ರ, ಬಡತನ ಮತ್ತು ಹಸಿವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಅದರ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿತ್ವವು ಅಪಾರ ಗಮನವನ್ನು ಸೆಳೆದಿದೆ. PDS ಪ್ಯಾಕೇಜ್‌ನಲ್ಲಿ ಕಿರಿಯ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳು, ಬಹುಧಾನ್ಯದ ಬಲವರ್ಧಿತ ಹಿಟ್ಟು, ಸೋಯಾ, ಹುರಳಿಕಾಳು, ಗೋವಿನ ಜೋಳ, ದ್ವೈ-ಬಲವರ್ಧಿತ ಎಣ್ಣೆ ಮತ್ತು ಉಪ್ಪನ್ನು ಸೇರಿಸುವುದರಿಂದ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶದ ಸುರಕ್ಷತೆಯ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ಪಡಿತರ ಚೀಟಿಯನ್ನು ಸರಳಗೊಳಿಸುವುದು ಮತ್ತು ONOC ಅನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಸಮರೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕು. ವಲಸಿಗರಿಗೆ ಮೂಲ ದತ್ತಾಂಶ ಮತ್ತು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಸೇರ್ಪಡೆಯನ್ನು ತ್ವರಿತಗೊಳಿಸಬೇಕು.
16. ಅಳತೆಯನ್ನು ಮಾಡಲು, ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳ (ವಿಟಮಿನ್ ಎ, ಬಿ, ಐರನ್, ಫೋಲಿಕ್ ಆಸಿಡ್, ಸತು) ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಭತ್ತದ ಬಲವರ್ಧನೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಪ್ಪಳದ ಆಡಳಿತವು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ/ಮಾದರಿಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆಯ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.
17. ICDS ಯ SNP ಗೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಸುಧಾರಣೆಯ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಅಂದರೆ, ಜೀವನ ಚಕ್ರದಾದ್ಯಂತ ಅಗತ್ಯ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶದ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಗಳ ತಡೆರಹಿತ, ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿನ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಮತ್ತು ಮಗುವಿನ ಜೀವನದ ಮೊದಲ ಸಾವಿರ ದಿನಗಳಿಗೆ ಪ್ರಚೋದನೆಯನ್ನು ನೀಡುವುದು.
18. ICDS ಮತ್ತು MDM ಎರಡೂ ಯೋಜನೆಗಳು ಆಹಾರ ವಿತರಣೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿವೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಬೆಲೆ ಏರಿಕೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸೂಚಿಸಲಾದ ವೆಚ್ಚದ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಅನುಸರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಲಾದ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶದ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಗಮನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಬೆಲೆ ಸೂಚ್ಯಂಕವು 2017 ರ CPI ಅನ್ನು ಆಧರಿಸಿದೆ. ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶದ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ವೆಚ್ಚದ ನಿಯಮಗಳ ಆವರ್ತಕ ಪರಿಷ್ಕರಣೆ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 7.77: MDM ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಒಟ್ಟು ಮಕ್ಕಳು

ತರಗತಿಗಳು	ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಬರುವ ಮಕ್ಕಳು (ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)			% ನಲ್ಲಿ ಅಂತರಗಳು	
	2020-2021 ಕ್ಕೆ ಅನುಮೋದನೆ	ದಾಖಲಾತಿ	ಫಲಾನುಭವಿಗಳು	ದಾಖಲಾತಿ	ಫಲಾನುಭವಿಗಳು
ಪ್ರಾಥಮಿಕ	2730957	2730957	1613703	100	59 .09
ಮೇಲಿನ ಪ್ರಾಥಮಿಕ	1792013	1792013	1332957	100	74.38
ಪ್ರೌಢ ಶಾಲೆ (ಮಾಧ್ಯಮಿಕ)	1142235	1142235	1095238	100	95.89
ಒಟ್ಟು	5665205	5665205	4041898	100	229.36

7.23. ಹವಾಮಾನ ಸಲಹಾ ಸೇವೆಗಳು

IMD, ಬೆಂಗಳೂರು, ಇಲ್ಲಿಂದ ಪಡೆದ ಮುಂದಿನ ಐದು ದಿನಗಳವರೆಗಿನ ಮಳೆ, ತಾಪಮಾನ, ಸಾಪೇಕ್ಷ ಆದ್ರತೆ, ಗಾಳಿಯ ವೇಗ ಮತ್ತು ದಿಕ್ಕಿನ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿತುಕೊಂಡ ಹವಾಮಾನ ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ ಮುನ್ಸೂಚನೆಯ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸೇರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಹವಾಮಾನ ಆಧಾರಿತ ಬುಲೆಟಿನ್‌ಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕೃಷಿವಿಜ್ಞಾನಿ, ತೋಟಗಾರಿಕಾ ತಜ್ಞರು ಮತ್ತು ಕೀಟಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು, ಸಸ್ಯ ರೋಗಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು, ಪ್ರಾಣಿ, ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಕುಕ್ಕಟ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಮುಂತಾದ ತಜ್ಞರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಅಗ್ರೋಮೆಟ್ ಅಡ್ವೈಸರೀಸ್ (ಎಎಎಸ್) ಅನ್ನು ತಯಾರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮೇಘದೂತ್, ದಾಮಿನಿ, ಮೌಸಮ್ ಮತ್ತು ಸಿಡಿಲುಗಳಂತಹ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್‌ಗಳನ್ನು ರೈತರಿಗೆ ಹಿಂದಿನ ಹವಾಮಾನ, ಮುನ್ಸೂಚಿತ ಹವಾಮಾನ, ಹವಾಮಾನ ವೈಪರೀತ್ಯಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಅಗ್ರೋಮೆಟ್ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ನವೀಕರಿಸಲು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಸಣ್ಣ ರೈತರ ಕೃಷಿ-ವ್ಯಾಪಾರ ಒಕ್ಕೂಟ (SFAC)

ಶೀತಲ ಘಟಕದ ನೆರವು. ಶೀತಲ ಘಟಕದ ಭಾಗವು ಒಟ್ಟು ಆರ್ಥಿಕ ವೆಚ್ಚದ 75% ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಲ್ಲದಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಸಂಯೋಜಿತ ಮೌಲ್ಯ ಸರಪಳಿ ಯೋಜನೆಯ ಭಾಗವಾಗಿ ಶೀತಲ ಘಟಕದ ಸ್ಥಾಪನೆಯು subsidyಗೆ ಅರ್ಹವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ Subsidy ಸಹಾಯದ ಪ್ರಮಾಣವು ಸಾಮಾನ್ಯ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಂಡವಾಳ ವೆಚ್ಚದ 25% ರಿಂದ ಗರಿಷ್ಠ ಮಿತಿ ರೂ. 2.25 ಕೋಟಿಗಳು ಮತ್ತು ಎನ್.ಇ. ಗುಡ್ಡ ಹಾಗೂ ಅನುಸೂಚಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ 33.33% ರಿಂದ ಗರಿಷ್ಠ ಮಿತಿ ರೂ. 4 ಕೋಟಿಗಳು ಆಗಿರುತ್ತದೆ.

7.24. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ODOP ಯ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸ್ಥಿತಿ

2021-22 ರ ಕರ್ನಾಟಕ ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ, ಸಾಲ, ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಅಸಂಘಟಿತ ಕಿರು ಆಹಾರ ಸಂಸ್ಕರಣೆಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವ, “ಒಂದು ಜಿಲ್ಲೆ, ಒಂದು ಉತ್ಪನ್ನ” ನೀತಿಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ದೊಡ್ಡ ಉತ್ತೇಜನವನ್ನು ನೀಡಲು ಯೋಚಿಸಿದೆ.

ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ, ರಾಜ್ಯವು ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ 20, ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ 6, ಸಮುದ್ರ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ 2 ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು, ಕೋಳಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಬೇಕರಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ತಲಾ ಒಂದು ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಅನುಮೋದಿಸಿದೆ. ಪ್ರತಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಅವುಗಳ ಲಭ್ಯತೆ, ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂಸ್ಕರಣೆಯ ಸ್ಥಿತಿ ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಈ ನೀತಿಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಉತ್ಪನ್ನವು ಗುರುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ ಮತ್ತು ಈ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಉದ್ಯಮಿಗಳು ಯೋಜನಾ ವೆಚ್ಚದ 35% ರಿಂದ ಗರಿಷ್ಠ ಮಿತಿ ರೂ. 10 ಲಕ್ಷದವರೆಗೆ ಸಾಲದೊಂದಿಗಿನ ಬಂಡವಾಳ ಸಬ್ಸಿಡಿ ಅರ್ಹರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರತಿ ಯೋಜನೆಗೆ ರೂ. 30 ಲಕ್ಷಗಳು ಗರಿಷ್ಠಸಾಲವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆಹಾರ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳು/ಉತ್ಪನ್ನದಾರರ ಸಹಕಾರಗಳು ಕೂಡ ಸಬ್ಸಿಡಿ ಗೆ ಅರ್ಹರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಫೆಬ್ರವರಿ 21, 2021

ರಂತೆ, ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 132 ಅರ್ಜಿಗಳು ಸ್ವೀಕೃತವಾಗಿವೆ. ವೆಚ್ಚವನ್ನು 60:40 ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಭರಿಸುತ್ತವೆ. ರಾಜ್ಯವು 2020-21 ರಿಂದ 2024-25 ರವರೆಗೆ ಐದು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಸುಮಾರು ರೂ. 500 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿದೆ. 2021-22ರ ಬಜೆಟ್ನಲ್ಲಿ 100 ಕೋಟಿಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಮೀಸಲಿಡುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿದೆ. ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆಯ ಹೊರತಾಗಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನ ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಮತ್ತು ರಫ್ತು ನಿಗಮ ನಿಯಮಿತವು, ಯೋಜನೆಯ ನೋಡಲ್ ಏಜೆನ್ಸಿಯಾಗಿದ್ದರೆ, ಮೈಸೂರಿನ ಕೇಂದ್ರೀಯ ಆಹಾರ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ತಾಂತ್ರಿಕ ಪರಿಣತಿ ಮತ್ತು ಬೆಂಬಲವನ್ನು ನೀಡಲು ನಿಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 7.78: ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ODOP ಪಟ್ಟಿ (ಜಿಲ್ಲಾವಾರು)

ಎಸ್‌ಎಲ್.ಇಲ್ಲ.	ಜಿಲ್ಲೆ	ಒಡಿಬಿಸಿ
1.	ಬಾಗಲಕೋಟೆ	ಈರುಳ್ಳಿ
2.	ಬೆಳಗಾವಿ	ಬೆಲ್ಲ
3.	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಚಿತ್ರ
4.	ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ	ಕೋಳಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು
5.	ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ	ಬೇಕರಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು
6.	ಬೀದರ್	ಶುಂಠಿ
7.	ಚಾಮರಾಜನಗರ	ಅರಿಶಿನ
8.	ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ	ಟೊಮಾಟೋ
9.	ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು	ಮಸಾಲೆಗಳು
10.	ಚಿತ್ರದುರ್ಗ	ನೆಲಗಡಲೆ ಉತ್ಪನ್ನ
11.	ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ	ಸಾಗರ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು
12.	ದಾವಣಗೆರೆ	ನವಣೆಗಳು
13.	ಧಾರವಾಡ	ಮಾವು
14.	ಗದಗ	ಬೈಡಾಗಿ ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ
15.	ಹಸನ್	ತೆಂಗಿನ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು
16.	ಹಾವೇರಿ	ಮಾವು
17.	ಕಲ್ಬುರ್ಗಿ	ಕೆಂಪು ಗ್ರಾಂ
18.	ಕೊಡಗು	ಕಾಫಿ
19.	ಕೋಲಾರ	ಟೊಮಾಟೋ
20.	ಕೊಪ್ಪಳ	ಗುವ
21.	ಮಂಡ್ಯ	ಬೆಲ್ಲ
22.	ಮೈಸೂರು	ಬಾಳೆಹಣ್ಣು
23.	ರಾಯಚೂರು	ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ
24.	ರಾಮನಗರ	ತೆಂಗಿನ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು
25.	ಶಿವಮೊಗ್ಗ	ಅನಾನಸ್
26.	ತುಮಕೂರು	ತೆಂಗಿನ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು
27.	ಉಡುಪಿ	ಸಾಗರ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು
28.	ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ	ಮಸಾಲೆಗಳು
29.	ವಿಜಯಪುರ	ನಿಂಬೆ/ ನಿಂಬೆ
30.	ಯಾದಗಿರಿ	ನೆಲಗಡಲೆ ಉತ್ಪನ್ನ

ಕೋಷ್ಟಕ 7.78: ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ODOP ಪಟ್ಟಿ (ಬಿಲ್ಲವಾರು)

ಎಸ್‌ಎಲ್.ಇಲ್ಲ.	ಜಿಲ್ಲೆ	ಒಡಿಬಿಪಿ
31.	ಬಾಗಲಕೋಟೆ	ಈರುಳ್ಳಿ
32.	ಬೆಳಗಾವಿ	ಬೆಲ್ಲ
33.	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಅಂಜೂರ
34.	ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ	ಕುಕ್ಕುಟ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು
35.	ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ	ಬೇಕರಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು
36.	ಬೀದರ್	ಶುಂಠಿ
37.	ಚಾಮರಾಜ ನಗರ	ಅರಿಷೀಣ
38.	ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ	ಟೊಮ್ಯಾಟೊ
39.	ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು	ಮಸಾಲೆ ಪದಾರ್ಥಗಳು
40.	ಚಿತ್ರದುರ್ಗ	ನೆಲಗಡಲೆ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು
41.	ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ	ಸಾಗರ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು
42.	ದಾವಣಗೆರೆ	ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳು
43.	ಧಾರವಾಡ	ಮಾವು
44.	ಗದಗ	ಬ್ಯಾಡಗಿ ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ
45.	ಹಾಸನ	ತೆಂಗು ಉತ್ಪನ್ನಗಳು
46.	ಹಾವೇರಿ	ಮಾವು
47.	ಕಲಬುರ್ಗಿ	ತೊಗರಿ
48.	ಕೊಡಗು	ಕಾಫಿ
49.	ಕೋಲಾರ	ಟೊಮ್ಯಾಟೊ
50.	ಕೊಪ್ಪಳ	ಪೇರಲ
51.	ಮಂಡ್ಯ	ಬೆಲ್ಲ
52.	ಮೈಸೂರು	ಬಾಳೆಹಣ್ಣು
53.	ರಾಯಚೂರು	ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ
54.	ರಾಮನಗರ	ತೆಂಗು ಉತ್ಪನ್ನಗಳು
55.	ಶಿವಮೊಗ್ಗ	ಅನಾನಸ್
56.	ಶುಮಕೂರು	ತೆಂಗು ಉತ್ಪನ್ನಗಳು
57.	ಉಡುಪಿ	ಸಾಗರ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು
58.	ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ	ಮಸಾಲೆ ಪದಾರ್ಥಗಳು
59.	ವಿಜಯಪುರ	ನಿಂಬೆ
60.	ಯಾದಗಿರಿ	ನೆಲಗಡಲೆ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು

7.25. ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣ

ಕರ್ನಾಟಕವು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಜಾಗತಿಕ ಮೌಲ್ಯ ಸರಪಳಿಯನ್ನು ರಚಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣವನ್ನು ಮರುವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುವ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಸಬಲೀಕರಣಗೊಳಿಸುವುದು, ಇದು ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಮೇಲೆ ಫಾರ್ತಿಯ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಮತ್ತು ಜಿಗಿತವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವುದು. ರಾಮನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಯ 17 ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 3000-ಮಹಿಳಾ ರೈತರ ಜನಧಾನ್ಯ ಕ್ರಮವು ಯಶಸ್ವಿ ಮಾದರಿಯ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿದ್ದು, 694 ಸಣ್ಣ ಉತ್ಪಾದಕ ಗುಂಪುಗಳನ್ನು (ಪಿಜಿ) ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. 21 ಗುಂಪುಗಳು ಬೀಜ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳನ್ನು, ಧಾನ್ಯಗಳ ಸಂಸ್ಕರಣೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಸಾವಯವ ಒಳಹರಿವು ಹಾಗೂ ತರಕಾರಿ ಬೀಜಗಳ, ಗಿರಣಿ ಖಾದ್ಯ ತೈಲ, ಹುಳು ಗೊಬ್ಬರ, ವರ್ಮಿವಾಶ್ ಮತ್ತು ಜಾನುವಾರು ಮೇವು ತಯಾರಿಕೆ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಸಂಘವು ಸರ್ಕಾರಿ ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ನಡುವಿನ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಸುಗಮಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ, ಜೀವನೋಪಾಯದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಲು ಸಮುದಾಯ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಸಾವಯವ ಕೃಷಿ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣದ, ಖಾತರಿ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೂಲಕ ರೈತ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಭರವಸೆ ನೀಡುತ್ತದೆ.

7.26. PMFME ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಾವುಕೊಡುವ (incubation) ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು

ಈ ಯೋಜನೆಯ ಮೂಲಕ ಸಣ್ಣ ಉದ್ಯಮಿಗಳು / SHG ಗಳು / FPO ಗಳು / ಸಹಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಗುಂಪುಗಳು ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆ ಇಲ್ಲದೆ ತಮ್ಮ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ಈ ಕಾವುಕೊಡುವ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಹೆಚ್ಚುವರಿಯಾಗಿ, ಈ ಕಾವುಕೊಡುವ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಕೌಶಲ್ಯ ಉನ್ನತೀಕರಣ ನೆರವನ್ನು ನೀಡಲು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಅತಿಥೇಯ ಸಂಸ್ಥೆ

ಕಾವುಕೊಡುವ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಗುರುತಿಸಲಾದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಅತಿಥೇಯ ಸಂಸ್ಥೆ ಎಂದು ಹೆಸರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಯಾವುದೇ ಸರ್ಕಾರಿ ಸ್ವಾಮ್ಯದ ಅಥವಾ ಸರ್ಕಾರದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಧನಸಹಾಯ ಪಡೆದ ಸ್ವಾಯತ್ತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಾದ ತಾಂತ್ರಿಕ ಕಾಲೇಜುಗಳು, ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳು, ಇತರ ವೃತ್ತಿಪರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಸಂಶೋಧನಾ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ (R&D) ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಖಾಸಗಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು/ಏಜೆನ್ಸಿಗಳು ಅತಿಥೇಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಾಗತಕ್ಕದ್ದು. ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ/ನೋಡಲ್ ಏಜೆನ್ಸಿಯು ಅತಿಥೇಯ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹಾಗೂ ಕಾವುಕೊಡುವ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಸ್ಥಳವನ್ನು ಗುರುತಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಅದಾಗಲೇ ಕಟ್ಟಡವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಕಾವುಕೊಡುವ ಕೇಂದ್ರದ ಆತಿಥ್ಯ ವಹಿಸಲು ಆದ್ಯತೆಯನ್ನು ನೀಡತಕ್ಕದ್ದು.

ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನಗಳ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯವು ಗ್ರಾಮ ಮಟ್ಟ, ನಿವಾಸದ ಹಂತ, ಶಾಲೆ, ಅಂಗನವಾಡಿ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ನ್ಯೂಟ್ರಿ-ಫಾರ್ಮ್ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಯಶಸ್ವಿನ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ, ಪೋಷಣ್ ಅಭಿಯಾನದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಗೃಹ ವಿಜ್ಞಾನಗಳ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಸಂಯೋಜಿತ ಸಂಶೋಧನಾ ಯೋಜನೆಯ ಮೂಲಕ ICAR-CIWA ದತ್ತು ಪಡೆದ ಗ್ರಾಮಗಳ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶದ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಐದು ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ದತ್ತು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ನ್ಯೂಟ್ರಿ ಸ್ಕಾರ್ಟ್ ಗ್ರಾಮ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ. ಕೃಷಿಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶದ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶದ ಧಾನ್ಯಗಳು, ಪೋಷಕಾಂಶ ಬೆಳೆಗಳು, ನ್ಯೂಟ್ರಿ ಗಾರ್ಡನ್, ಆಹಾರದ ಜೈವಿಕ ಬಲವರ್ಧನೆ ಮತ್ತು ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶದ ಥಾಲಿಗಳ ಸಂರಚನೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಮೇಲಿನ ಉಲ್ಲೇಖವು ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯ ಸರಪಳಿಯಲ್ಲಿನ ಅಂತರವನ್ನು ನೀಗಿಸಲು ಉದ್ಯಮಶೀಲತಾ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 5 ಲಕ್ಷ ಯುವಜನರಿಗೆ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ನೀಡಲು ಸಮರ್ಥವಾಗಿದ್ದು, ಆ ಮೂಲಕ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಪ್ರಚಂಡ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯೊಂದಿಗೆ ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಸುಸ್ಥಿರ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮತ್ತು 1 ಟ್ರಿಲಿಯನ್ ಡಾಲರ್ ಮೌಲ್ಯಕ್ಕೆ ಸಮನಾಗಿ ಮರುಪೂರಣಗೊಳ್ಳಲು ಸೃಜನೆಯಾಗಿದೆ.

7.27. ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಕೋವಿಡ್ ಕ್ರಮಗಳು

7.27.1. ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹಾಪ್‌ಕಾಮ್‌ಗಳ ಪಾತ್ರ

ಹಾಪ್‌ಕಾಮ್, ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ನೇರ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾದ ಒಂದು ರೈತರ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ. ಇದರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ, ಕೋಲಾರ, ರಾಮನಗರ, ಮಂಡ್ಯ, ಮೈಸೂರು ಮತ್ತು ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಸರಿಸಿವೆ. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವು ರೈತರಿಗೆ ಲಾಭದಾಯಕ ಬೆಲೆ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಹಕರಿಗೆ ಸಮಂಜಸವಾದ ದರವನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುವುದಾಗಿದೆ. ಸಂಸ್ಥೆಯು ಕರ್ನಾಟಕ ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಒಕ್ಕೂಟದ (KHF) ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲಾ ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಸಂಘಗಳಿಗೆ ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿನ ಒಂದು ಅತ್ಯುನ್ನತ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ.

ಹಾಪ್‌ಕಾಮ್ ರೈತರಿಂದ ಉತ್ಪನ್ನವನ್ನು ಖರೀದಿಸುವ ಬೆಲೆಯು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳಲ್ಲಿನ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ದರಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿದ್ದು, ಅದರ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳು ಭೇಟಿ ನೀಡಿ ಮತ್ತು ಹರಾಜಿನಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಾರೆ ಹಾಗೂ ಸರಕುಗಳ ಗುಣಮಟ್ಟ ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವ ಬೆಲೆಗಳನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಈ ಬೆಲೆಗಳನ್ನು ಆ ಸರಕುಗಳ ಬೇಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಪೂರೈಕೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸರಾಸರಿ ಬೆಲೆ, ಮತ್ತು ಸಂಗ್ರಹಣೆಯನ್ನು ಭೌತಿಕವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸುವರು, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ವಿಭಾಗವು ಖರೀದಿ ಬೆಲೆಗಳನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 7.79 : ಹಾಪ್ ಕಾಮ್ ನಲ್ಲಿ ಹಣ್ಣುಗಳು ಮತ್ತು ತರಕಾರಿಗಳ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಾಗಿ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು

ವಿವರ	ಮಾರ್ಚ್ 2017	ಮಾರ್ಚ್ 2021	ಶೇ.
ಇಲ್ಲ. ರಿಟೇಲ್ ಔಟ್ ಲೆಟ್ ಗಳ	252	222	-11.90
ಇಲ್ಲ. ರಾಸಾಯನಿಕ ಮತ್ತು ರಸಗೊಬ್ಬರ ಚಿಲ್ಲರೆ ಮಾರಾಟ ಮಳಿಗೆಗಳ	10	6	-40.00
ಇಲ್ಲ. ಖರೀದಿ ಕೇಂದ್ರಗಳ	8	7	-12.50
ಇಲ್ಲ. ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಘಟಕಗಳ	1	1	0.00
ಇಲ್ಲ. ವಾಹನಗಳ	25	29	16.00
ಇಲ್ಲ. ವಾಕ್ ಇನ್ ಕೂಲರ್	1	1	0.00
ಇಲ್ಲ. ಗೋಡೌನ್ ಗಳ	19	21	9.52
ಬಾಳೆಹಣ್ಣು ಮಾಗಿದ ಕೋಣೆಗಳು	2	2	0.00
ಮೂಲ: ಆಡಿಟ್ ವರದಿ ಹಾಪ್ ಕಾಮ್			

ಆಶ್ಚರ್ಯಕರ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಾಹನ ಮತ್ತು ಉಗ್ರಾಣಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಶೇಕಡ 16.00 ಮತ್ತು 9.52 ರಷ್ಟು ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಔಟ್ಲೆಟ್ ಸಂಖ್ಯೆ (11.9%), ರಾಸಾಯನಿಕಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ (40.00%) ಹಾಗೂ ಸಂಗ್ರಹಣಾ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ (12.50%) ಇಳಿಕೆಯಾಗಿದೆ, ಇದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿನ ಬೇಡಿಕೆಯ ಕುಸಿತದಿಂದ ಉಂಟಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 7.80 : ಹಾಪ್ ಕಾಮ್ ನಿಂದ ಹಣ್ಣುಗಳು ಮತ್ತು ತರಕಾರಿಗಳ ಖರೀದಿ ಮತ್ತು ಮಾರಾಟದ ಪ್ರಮಾಣ

ತಿಂಗಳು	2019			2020			2021		
	ಖರೀದಿ ಮೌಂಟ್ ನಲ್ಲಿ	ಮಾರಾಟ ಮೌಂಟ್ ನಲ್ಲಿ	ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಮೌಂಟ್ ನಲ್ಲಿ	ಖರೀದಿ ಮೌಂಟ್ ನಲ್ಲಿ	ಮಾರಾಟ ಮೌಂಟ್ ನಲ್ಲಿ	ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಮೌಂಟ್ ನಲ್ಲಿ	ಖರೀದಿ ಮೌಂಟ್ ನಲ್ಲಿ	ಮಾರಾಟ ಮೌಂಟ್ ನಲ್ಲಿ	ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಮೌಂಟ್ ನಲ್ಲಿ
ಜನವರಿ	1252.26	1195.65	56.61	1311.25	1300.11	11.15	1082.37	1093.93	-11.56
ಫೆಬ್ರವರಿ	1212.21	1380.12	-167.91	1118.44	1098.54	19.90	1118.44	1098.54	19.90
ಮಾರ್ಚ್	1596.00	1592.53	3.47	1798.53	1767.15	31.38	1350.52	1355.68	-5.16
ಏಪ್ರಿಲ್	1526.12	1518.72	7.40	2449.33	2470.47	-21.14	1310.01	1297.74	12.27

ಕೋಷ್ಟಕ 7.80 : ಹಾಪ್ ಕಾಮ್ಸ್ ನಿಂದ ಹಣ್ಣುಗಳು ಮತ್ತು ತರಕಾರಿಗಳ ಖರೀದಿ ಮತ್ತು ಮಾರಾಟದ ಪ್ರಮಾಣ

ತಿಂಗಳು	2019			2020			2021		
	ಖರೀದಿ ಮೌಂಟ್ ನಲ್ಲಿ	ಮಾರಾಟ ಮೌಂಟ್ ನಲ್ಲಿ	ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಮೌಂಟ್ ನಲ್ಲಿ	ಖರೀದಿ ಮೌಂಟ್ ನಲ್ಲಿ	ಮಾರಾಟ ಮೌಂಟ್ ನಲ್ಲಿ	ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಮೌಂಟ್ ನಲ್ಲಿ	ಖರೀದಿ ಮೌಂಟ್ ನಲ್ಲಿ	ಮಾರಾಟ ಮೌಂಟ್ ನಲ್ಲಿ	ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಮೌಂಟ್ ನಲ್ಲಿ
ಮೇ	1607.44	1598.43	9.01	2004.80	1988.57	16.23	1532.99	1533.13	-0.14
ಜೂನ್	1429.54	1432.66	-3.12	1654.03	1645.13	8.90	1433.21	1427.88	5.32
ಜುಲೈ	1421.63	1406.37	15.26	1485.06	1466.49	18.57	1271.04	1261.81	9.23
ಆಗಸ್ಟ್	1339.70	1329.34	10.36	1183.75	1190.36	-6.61	1163.87	1158.96	4.91
ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್	1197.16	1197.54	-0.38	1117.93	1124.05	-6.12	1087.28	1090.75	-3.46
ಅಕ್ಟೋಬರ್	1257.34	1233.14	24.20	1082.57	1098.81	-16.24	1060.09	1062.03	-1.94
ನವೆಂಬರ್	1223.03	1247.89	-24.86	1038.11	1015.97	22.14	1041.04	1028.78	12.26
ಡಿಸೆಂಬರ್	1215.29	1191.07	24.22	1057.46	1054.60	2.86	632.57	636.52	-3.94

* ವ್ಯತ್ಯಾಸ= ಖರೀದಿ - ಮಾರಾಟ, ಮೂಲ: ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನಾ ವರದಿ ಹಾಪ್ ಕಾಮ್ಸ್

ಕೋಷ್ಟಕದನುಸಾರವಾಗಿ, ಏಪ್ರಿಲ್ ಮತ್ತು ಮೇ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕೋವಿಡ್ ಲಾಕ್‌ಡೌನ್ 1 ನೇ ಅಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಣ್ಣುಗಳು ಮತ್ತು ತರಕಾರಿಗಳ ಖರೀದಿ ಮತ್ತು ಮಾರಾಟವು 2019 ಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಶೇಕಡಾ 50 ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಳವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಏಕೆಂದರೆ ರೈತರು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಹಕರಿಗೆ ಕಡಿಮೆ ಆಯ್ಕೆಗಳಿದ್ದವು. ಹಣ್ಣು ಮತ್ತು ತರಕಾರಿ ಬೀದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಳವಾದ ಕಾರಣ ಇದು ಎರಡನೇ ಅಲೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರೆಯಲಿಲ್ಲ.

ಕೋವಿಡ್ 1ನೇ ಅಲೆಯಲ್ಲಿನ ಲಾಕ್‌ಡೌನ್ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹಾಪ್‌ಕಾಮ್ಸ್ ಗರಿಷ್ಠ ಲಾಭವನ್ನು ಅಂದರೆ ಏಪ್ರಿಲ್ 2020 (ರೂ. 185.23 ಲಕ್ಷ) ಇದ್ದು, 2019ರ ಕೋವಿಡ್ ಅವಧಿಗಿಂತ ಸುಮಾರು 3 ಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಅದರ ನಂತರ ನಿರುದ್ಯೋಗದಿಂದಾಗಿ ಲಾಭದಲ್ಲಿ ತೀವ್ರ ಇಳಿಕೆ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಉದ್ಯೋಗ ಕಳೆದುಕೊಂಡವರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಲಾಭದಾಯಕತೆ ಮತ್ತು ಹಣಗಳಿಕೆಗಾಗಿ ಹಣ್ಣು ಮತ್ತು ತರಕಾರಿ ಬೀದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅಂತೆಯೇ, ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗದ ಎರಡನೇ ಅಲೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯು ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿದೆ.

ರೈತರು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಹಕರ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ ಲಾಕ್‌ಡೌನ್ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಹಾಪ್‌ಕಾಮ್ಸ್ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದೆ

- ❑ ಅವರು ತಾಜಾ ಮತ್ತು ಗುಣಮಟ್ಟದ ಹಣ್ಣುಗಳು ಮತ್ತು ತರಕಾರಿಗಳನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ನೋಂದಾಯಿತ ರೈತರು ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಿಂದ ಎಪಿಎಂಸಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಿಂತ ಮಾದರಿ ಬೆಲೆಗೆ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.
- ❑ ವಿದೇಶಿ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಇತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಂದ ಆಮದು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಒಣ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಟೆಂಡರ್ ವಿಧಾನದ ಮೂಲಕ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ❑ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಅವರು 250 ಫ್ರಾಂಚೈಸ್ ಅಂಗಡಿಗಳನ್ನು ತೆರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಫ್ರಾಂಚೈಸಿಗಳು ರೂ. 2 ಲಕ್ಷಗಳ ಠೇವಣಿಯನ್ನು ಇರಿಸಿ ಮತ್ತು ಪ್ರದೇಶದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಅಂಗಡಿಯ ಬಾಡಿಗೆಯನ್ನು ಪಾವತಿಸುವರು. ಅವರು ಹಾಪ್‌ಕಾಮ್ಸ್ ನೀಡಿರುವ ಮಾರಾಟದ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ್ದಾರೆ.
- ❑ ಹಾಪ್‌ಕಾಮ್ಸ್‌ನ ಆನ್‌ಲೈನ್ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್ ಅನ್ನು ಪ್ಯಾಕಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಹಕರಿಗೆ ತಲುಪಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಕೋಡ್ ವೇಗವರ್ಧಕಗಳ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ಪ್ರದೇಶವಾರು ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ 9:00

ರಿಂದ ಸಂಜೆ 6:00 ರವರೆಗೆ ಮಾಡಿದ ಆರ್ಡರ್ನ ಡೆಲಿವರಿ ಅದೇ ದಿನವಾಗಿರುತ್ತದೆ, ಆದರೆ ಸಂಜೆ 6:00 ರ ನಂತರ ಮಾಡಿದ ಆರ್ಡರ್-ಅನ್ನು ಮರುದಿನ ಡೆಲಿವರಿ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

- ❑ ಮದುವೆಗಳು ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಘಟನೆಗಳಿಗೆ ಬೃಹತ್ ಖರೀದಿಗಳಿದ್ದರೆ, ಅವರು ನೇರವಾಗಿ 10% ರಿಯಾಯಿತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತಾರೆ.
- ❑ ರೈತರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ತರುವ ಅಗತ್ಯವಿರುವುದಿಲ್ಲ, ಬದಲಿಗೆ ತಿಪ್ಪಸಂದ್ರ, ಸರ್ಜಾಪುರ, ಮಾಲೂರು, ದೊಡ್ಡಬಳ್ಳಾಪುರ, ಕೋಲಾರ, ಚನ್ನಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಆರು ಸಂಗ್ರಹಣಾ ಕೇಂದ್ರಗಳಿವೆ.
- ❑ ಅವರು ನಿರಂತರವಾಗಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಲಯಗಳಿಗೆ, ಮಿಲಿಟರಿ ಕ್ಯಾಟೀನ್‌ಗಳಿಗೆ ಆರ್ಟ್ ಆಫ್ ಲೀವಿಂಗ್‌ಗೆ ಸರಬರಾಜು ಮಾಡುತ್ತಿರುವರು.
- ❑ ಆನೇಕಲ್ ರೈತೋತ್ಪನ್ನ ಸಂಘ, ನೆಲಮಂಗಲ ರೈತೋತ್ಪನ್ನ ಸಂಘ ಮತ್ತು ಕದಂಬ ರೈತೋತ್ಪನ್ನ ಸಂಘಗಳು ಹಾಪ್‌ಕಾಮ್‌ನೊಂದಿಗೆ ಸಹಯೋಗ ಹೊಂದಿವೆ.
- ❑ ಹಾಪ್ ಕಾಮ್ಸ್ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಹೂಡುವಳಿ (input) ಅಂಗಡಿಗಳು ಸರ್ಜಾಪುರ, ಮಾಲೂರು, ವಿಜಯಪುರ, ಕೋಲಾರ, ಚನ್ನಪಟ್ಟಣ, ಮತ್ತು ತಿಪ್ಪಸಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿವೆ ಈ ಅಂಗಡಿಗಳು 50-60 ಕೃಷಿ ಆಧಾರಿತ ಕಂಪನಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಹಯೋಗ ಹೊಂದಿವೆ.
- ❑ ಅವು ಋತು ಆಧಾರಿತ ಮೇಳಗಳ ಅಂಧರೆ ಮಾವು ಮೇಳ, ಹಲಸು ಮೇಳ ಮತ್ತು ದ್ರಾಕ್ಷಿ ಮೇಳ ಇವುಗಳೊಂದಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಹಬ್ಬಗಳನ್ನು ಸಹ ನಡೆಸುತ್ತವೆ.
- ❑ ಮೌಲ್ಯಧಾರಿತ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಾದ ಜ್ಯಾಮ್, ಜೆಲ್ಲಿ, ರಸ (ಜ್ಯೂಸ್) ಮತ್ತು ತಿರುಳು (ಪಲ್ಪ್) ಗಳನ್ನು ಅವುಗಳ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಳಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಲಾಗುವುದು.
- ❑ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ವಹಿವಾಟು, 105.4 ಲಕ್ಷ 155.3 ಲಕ್ಷ, 123 ಲಕ್ಷಗಳ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಮಾರ್ಚ್, ಏಪ್ರಿಲ್ ಮತ್ತು ಮೇ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿನಡೆದಿದೆ.

7.27.2 ಎಪಿಎಂಸಿ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಾಗಿ ಕೋವಿಡ್-19ರ ಸನ್ನಿವೇಶದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಂಡ ಕ್ರಮ

- ❑ ಕೋವಿಡ್-19 ವೈರಾಣುವಿನ ಪ್ರಸಾರವನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ತಡೆಗಟ್ಟಲು ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಎಪಿಎಂಸಿ ಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾಣಿತ ಕಾರ್ಯಚರಣೆ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಮಾಸ್ಕ್ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವ, ದೈಹಿಕ ಅಂತರ ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ, ಸ್ವಚ್ಛತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡುವ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ಪಾಲಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.
- ❑ ಮಾರಾಟಗಾರರು, ಹಮಾಲಿಗಳು, ಭಾರ ಎತ್ತುವ ಕೆಲಸದವರು, ಮಧ್ಯವರ್ತಿಗಳಿಗೆ ಲಸಿಕೆಯನ್ನು ಹಾಕಲು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಜಿಲ್ಲಾಡಳಿತದೊಂದಿಗೆ ಸಮನ್ವಯ ಸಾಧಿಸಿ ಕೋವಿಡ್-19ರ ಲಸಿಕಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ನಡೆಸಲಾಯಿತು.
- ❑ ಸೂಖ್ತಿ ಕೋವಿಡ್ ಗುಣಲಕ್ಷಣ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುವಲ್ಲಿ ಕಷ್ಟಕರವಾಗಿರುವಾಗ ಎಪಿಎಂಸಿಗಳ ಮಾರಾಟ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಇತರ ಸೂಕ್ತ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಲು ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ
- ❑ ಸಮರ್ಪಕ ಬೇಡಿಕೆ-ಪೂರೈಕೆ ಸರಪಳಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಪ್ರಾಂಗಣಗಳಲ್ಲಿ ರೈತರ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಹಕರಿಗೆ ಹೊರೆಯಾಗದಂತೆ ಅವರ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ಸಂಭಾವನೆಯನ್ನು ದೊರಕಿಸಲಾಗದಂತೆ ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ-ಉದ್ಯಮಶೀಲ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸುವಿಕೆ	ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ
<p>ಕೃಷಿ-ಪ್ರಯಾಸ್ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಕೃಷಿ ಪದವೀಧರ ಮತ್ತು ಇತರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ, ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ ಮನಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಮತ್ತು ರೈತರು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಕೃಷಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಸುಸ್ಥಿರ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಅಗ್ರಿ-ಇನ್‌ಕ್ಯುಬೇಟರ್‌ಗಳ ಮೂಲಕ ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಪ್ರಾಥಮಿಕವಾಗಿ ಸ್ವತಃ ಆರಂಭಿಕ ಹಂತಗಳ ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆಯ ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ಬಿತ್ತಲು, ಪ್ರಖ್ಯಾತ ತೀರ್ಪುಗಾರರ ಮೂಲಕ ಆಯ್ಕೆಮಾಡುವ, ಅಳಿಯುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಕಲ್ಪನೆಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಧನಸಹಾಯ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.</p>	36
<p>ಆರಂಭಿಕ ಹಂತ/ ಪಿಒಸಿ ಹಣಕಾಸಿನ (ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ಪುರಾವೆ) ಉಪಾಯವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ, ಸರ್ಕಾರದ ಮೂಲಕ ಮಾನ್ಯತೆ ಪಡೆದ ಇನ್ಕ್ಯುಬೇಟರ್‌ಗಳ/ವೇಗವರ್ಧಕಗಳ ಮೂಲಕ ಒಂದು ಬಾರಿಯ ಅನುದಾನದೊಂದಿಗೆ ವಾಣಿಜ್ಯೀಕರಣವನ್ನು ಮತ್ತು ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣದ ವೆಚ್ಚಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿತ ಅಂಶಗಳ ಉತ್ತೇಜನವನ್ನು ಹೊಂದಿಸುತ್ತದೆ.</p>	50
<p>ರೈತರ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಆದ್ಯತೆಯಾನುಸಾರ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಚಾಲನೆ ನೀಡುತ್ತಿರುವ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿನ ದೊಡ್ಡ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಕೃಷಿ-ಡೊಮೈನ್‌ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರದ ಮಿಷನ್ ಚಾಲಿತ ಉದ್ಯಮಿಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.</p>	
<p>ಕೃಷಿ -ಜಿಸಿಸಿ ಯು (ಮಹೋನ್ನತ ಸವಾಲುಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ಪರ್ಧೆ), ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ನಾವೀನ್ಯತೆಗಳ ಶೋಧನೆಗಾಗಿ ಪ್ರೋತ್ಸಹಿಸುವ ಚಟುವಟಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳ ಎಲ್ಲಾ ವಲಯಗಳಿಗೆ ಮುಕ್ತವಾಗಿರುವ ಮೇಲ್ಮುಖ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ಕೃಷಿಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ನಡೆಸುವುದು ಕೃಷಿ-ಡೊಮೈನ್ ಅನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ದೊಡ್ಡ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಸೇರಿಸಲು ಬಯಸುವ ಹೆಚ್ಚಿನ ಉದ್ಯಮಿಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತದೆ, ಏಕೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿನ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಆರಂಭಿಕ ಹಂತದಲ್ಲಿ ವಾಣಿಜ್ಯೀಕರಣವು ತುಂಬಾ ಕಷ್ಟಕರವಾಗಿರುತ್ತದೆ.</p>	100
<p>ವೆಂಚರ್ ಫಂಡಿಂಗ್ ಅನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುವ ಮೊದಲು ಕಾವು ನಂತರದ ಬೆಂಬಲದ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಭರವಸೆಯ ಅಗ್ರಿ-ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳಿಗಾಗಿ, ಒಂದು ವರ್ಷದ ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಫಿಟ್‌ಗೆ / ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೆಂಬಲಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಗ್ಯಾಪ್ ಫಂಡ್‌ಗೆ ವೇಗವರ್ಧಕ-ನಿಧಿಯ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಗಿಅ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಮುಂದಿನ ಹಂತಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭವನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೊದಲು ಇದು ನಿರ್ಣಾಯಕವಾಗಿದೆ.</p>	50
<p>ಕೃಷಿ-ಮೌಲ್ಯ ಸೇರ್ಪಡೆಗಾಗಿ ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು, ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಕೇಂದ್ರಗಳು ರೈತರಿಗೆ ಲಾಭಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ತುಂಬಾ ದೊಡ್ಡದಾಗಿದೆ (15-20ಅಡಿ ಪ್ರತಿ) ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರತಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಔಪಚಾರಿಕ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಇದು ದೊಡ್ಡ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಆಯಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ವಾಣಿಜ್ಯ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಮಟ್ಟದ ವಾಣಿಜ್ಯೋದ್ಯಮಿಗಳು (ಗಿಐಇ ಗಳು) ನಡೆಸಬಹುದು ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಸಣ್ಣ ಪಟ್ಟಣಗಳನ್ನು ಸ್ವಾವಲಂಬಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬಹುದು, ಈ ಉಪಕ್ರಮಗಳು ದೊಡ್ಡ ಪಟ್ಟಣಗಳಿಗೆ ವಲಸೆ ಹೋಗುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುತ್ತದೆ</p>	300
ಒಟ್ಟು	536

7.3 ಮುಂದಿರುವ ಹಾದಿ

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಲು ಮೂರು ಪ್ರಮುಖ ಮಳೆಯಾಶ್ರಿತ ಬೆಳೆಗಳಾದ ಮೆಕ್ಕೆಜೋಳ, ತೋಗರಿ ಮತ್ತು ನೆಲಗಡಲೆಗಳಿಗಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ಎಲ್ಲಾ ಮಳೆಯಾಶ್ರಿತ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಅಸ್ಥಿರತೆ ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯಿಂದಾಗಿ ವಾಸ್ತವಿಕ ಇಳುವರಿ ನಷ್ಟಗಳ ಕುರಿತಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದು ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ. ಮುಂದುವರಿದು, ಮಳೆ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿನ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಇತರ ಭೂಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಅಂಶಗಳಾದ ಕರ್ನಾಟಕ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯ ಅಪಾಯಗಳನ್ನು ಅಳೆಯಲು ಮಣ್ಣಿನ ಗುಣಮಟ್ಟ ಮತ್ತು ಇಳಿಜಾರುಗಳಂತ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಯೋಜಿಸಿ ನೋಡಬೇಕಾಗಿದೆ ಅದಾಗ್ಯೂ ಉಷ್ಣತೆಯಲ್ಲಿನ ಬದಲಾವಣೆಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಮಳೆ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು 2030ರ ಅಲ್ಪಾವಧಿಗಾಗಿ (2021-2050) ಮುನ್ನಂದಾಜು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಅಂದಾಜಿಸಲಾದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯಿಂದಾಗಿ ಬೆಳೆಗಳು ಮತ್ತು ಮನ್ನೇಣಿಕೆಯ ಅಪಾಯಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ, ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಲಾದ ಹವಾಮಾನದ ಅಪಾಯಗಳನ್ನು ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಅಳವಡಿಸಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಸೂಚಿಸಲಾದ ಬಹುತೇಕ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಸಂತಸಗೊಳಿಸುವಿಕೆ (ಎನ್‌ಎನ್) ಆಯ್ಕೆಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ ಹಾಗೂ ಮಳೆಯಾಧಾರಿತ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಗಳ ಪುಟದೇಳುವಿಕೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಲು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅಂಥ ಕೆಲವು ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳು ಭೌತಿಕ ಮಧ್ಯಪ್ರವೇಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿವೆ ಅವೆಂದರೆ ಬದುಗಳ ಕಟ್ಟುವಿಕೆ, ಚಿಕ್ ಡ್ಯಾಂಗ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಕೃಷಿಹೊಂಡಗಳು; ಗದ್ದೆಯೊಳಗಿನ ಪದ್ಧತಿಗಳಾದ ಎಲೆ ಗೊಬ್ಬರಗೊಳಿಸುವಿಕೆ (Mutching), ಅಂಚು ಬೆಳೆಗಾರಿಕೆ (Cover Cropping) ಮತ್ತು ಜಲಮರುಪೂರಣ (aquifer recharge) ಹಾಗೂ ಬೆಳೆಯಾಧಾರಿತ ಕ್ರಮಗಳಾದ ಬೆಳೆ ವೈವಿಧ್ಯಗೊಳಿಸುವಿಕೆ (Crop Diversification) ಅರಣ್ಯ ಕೃಷಿ (Agroforestry) ಮತ್ತು ಅಂತರ ಬೆಳೆಗಾರಿಕೆ (intercropping) ಇವುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಳೆಯಾಶ್ರಿತ ಕೃಷಿಗಾಗಿ ಹವಾಮಾನ ಚೇತರಿಕೆ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳ ಅಳವಡಿಕೆಯು, ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮಳೆಯಾಶ್ರಿತ ವಾತಾವರಣಗಳಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾದ ಅತಿಹೆಚ್ಚಿನ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಂತೆಯೇ ಬೆಳೆ ಉತ್ಪನ್ನವನ್ನು ತರಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗಲಿದೆ. ಹಸಿವು ಮುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕಾಗಿ ಮುಂದಿರುವ ಹಾದಿಯನ್ನು ಕೆಳಗಿನ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ SDG ಗುರಿಗಳ ಮತ್ತು ಇತರ ಆದೇಶಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುವಾಗ, ಈ ಕೆಳಗಿನ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ:

- 1) ಅಧಿಕ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶದ ಲಾಭವನ್ನು ತಲುಪಿಸಲು, ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ನಿರ್ಧಾರಿತ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ತಲುಪಿಸುವ ಬಹುಪಾಲು ದಾರರ ಬದ್ಧತೆಗಳನ್ನು ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ. ಯೋಜನೆ, ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಗುರಿಗಳು, ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಕ್ರಮಗಳು, ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳು, ಹಣಕಾಸು ಬೆಂಬಲದೊಂದಿಗೆ ನವೀನ ವಿಧಾನ ಅಳವಡಿಕೆ, ನುರಿತ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು, ಆಹಾರ ಸುರಕ್ಷಿತ ಕರ್ನಾಟಕದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಒಂದು ಮಾರ್ಗವಾಗಿದೆ.
- 2) ಉತ್ತಮ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶವು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚಕವಾಗಿದ್ದು ಸಮಾಜದ ಸಮಾನತೆಯ ಮೇಲೆ ಗಮನ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಡೇಟಾಬೇಸ್ ನಲ್ಲಿ ಹೂಡಿಕೆ ಮಾಡಿ, ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ವೇಗಗೊಳಿಸಲು, ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಡೇಟಾಚಾಲಿತ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಸೂಕ್ತವಾಗಿರುತ್ತದೆ.
- 3) ಉತ್ತಮ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶದ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದು ಒಂದು ಸವಾಲಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಹಲವಾರು ಸವಾಲುಗಳು ತನ್ನದೇ ಆದ ಕ್ಲಿಷ್ಟತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಅಪೇಕ್ಷಿತ ಗುರಿಗಳನ್ನು ತಲುಪಲು ಸರಿಯಾದ ಕೃಷಿ, ಆರೋಗ್ಯ, ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಕಲ್ಯಾಣ ಹಾಗೂ ಆಹಾರ ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕ ಸರಬರಾಜು ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೆ ಒಳಗೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ ಇದು ತನ್ನದೇ ಆದ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಒಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಇಲಾಖೆ ಅಥವಾ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವಿಭಾಗ ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ.

ಹಸಿವು ಮುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ

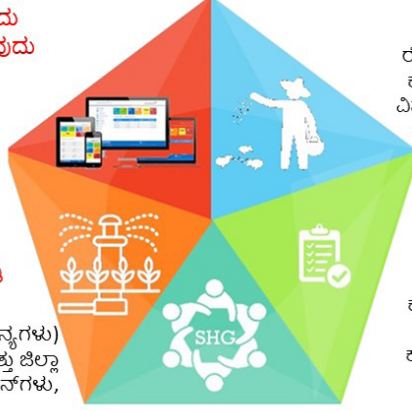
ಹಸಿವು ಮುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ

ಆನ್‌ಲೈನ್ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ವೇದಿಕೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು ಮತ್ತು ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು

ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳು, ಶೈತ್ಯಾಗಾರಗಳು, ಸಂಸ್ಕರಣ ಕೇಂದ್ರಗಳು, ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು, ಕೃಷಿ ಸಂಸ್ಕರಣೆಯಿಂದ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಮೂಲಕ 47 ಲಕ್ಷ ಟನ್ನುಗಳ ಹಣ್ಣುಗಳು ಮತ್ತು ತರಕಾರಿಗಳ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಬಹುದಾದ ನಿವ್ವಳ ಉಳಿಕೆ.

ಸಾವಯವ ಕೃಷಿ, ಸಣ್ಣ ನೀರಾವರಿ ಮತ್ತು ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ

ಹವಾಮಾನ ಚೇತರಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು (ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳು) ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು, ಒಂದು ತಾಲ್ಲೂಕು ಒಂದು ಉತ್ಪನ್ನ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಕೇಂದ್ರಗಳಿಗೆ ಜೋಡಿಸಲಾದ ಎಐ, ಎಲ್‌ಟಿ, ಡ್ರೋನ್‌ಗಳು, ನ್ಯಾನೋತಂತ್ರಜ್ಞಾನ. ಸಂಯೋಜಿತ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿ

ಸಮಗ್ರ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿ

ರೈತರ ಆದಾಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಸೂತ್ರವಾಗಿದ್ದು, ಇದರಿಂದ ಕಾರ್ಯಪಡೆ ಸೇರಿದಂತೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ರಾಜ್ಯ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಏಕ ಬೆಳೆ ಕೃಷಿ, 70 ಲಕ್ಷ ಕನಿಷ್ಠ ಮತ್ತು ಸಣ್ಣ ರೈತರ ಮೇಲೆ ಮತ್ತು ತ್ಯಾಜ್ಯ ಬಳಕೆಗೆ ಗಮನ ಹರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ

ನೀತಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು

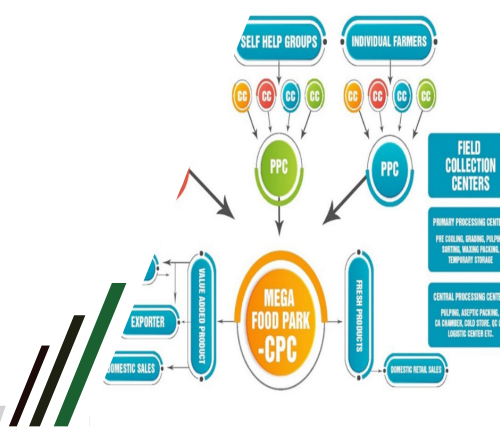
ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶ ನೀತಿಯ ರಚನೆ, ಜಾನುವಾರು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಸಮಗ್ರ ನೀತಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ಮೇವು ಭದ್ರತಾ ನೀತಿ ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರ ಕುರಿ ಮತ್ತು ಮೇಕೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನೀತಿ

ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳು ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದು

ಎಂಎಂಆರ್/ಐಎಂಆರ್/ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆ/ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಕಡಿಮೆ ವೆಚ್ಚದ ಬಲವರ್ಧನೆ ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶ ಆಹಾರದ ಕಿಟ್ ತಯಾರಿಸಲು ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಹೊಂದಿಸಲು. 71.56 ಲಕ್ಷ ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಕೌಶಲ್ಯ ತರಬೇತಿ ಫೊರೈಕೆ

ಅಧ್ಯಾಯ - 8

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲ ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕರ ಸಂಘ ಹಾಗೂ ಪುಡ್ ಪಾರ್ಕ್‌ಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯ ಸುಧಾರಣೆ

ಸಾರಾಂಶ

ಕೃಷಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳು ರೈತರಿಗೆ ಅಂತಿಮ ಘಟ್ಟಗಳಾಗಿವೆ. ಕೃಷಿ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ವಿಘಟಿತವಾಗಿದ್ದು, ಇವುಗಳ ಬಲವರ್ಧನೆಯ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಮೌಲ್ಯ ಸರಪಳಿಯ ನಡುವೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಂಪರ್ಕದ ಕೊರತೆಯಿದೆ. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ, ಮೌಲ್ಯ ಸರಪಳಿಯು ಸ್ವತಂತ್ರ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಭಾರತವು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕವಾಗಲು, ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ರೈತರ ಆದಾಯವನ್ನು ದ್ವಿಗುಣಗೊಳಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ರೈತರನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತುವುದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಟನೆಗಳ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯು ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ರೈತರಿಗೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿತು. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಸಮಾಲೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ಸೀಮಿತ ಕೌಶಲ್ಯ, ಕಾರ್ಯನಿರತ ಬಂಡವಾಳ ಪ್ರವೇಶದ ಕೊರತೆಯಂತಹ ಬಹು ಅಂಶಗಳಿಂದಾಗಿ ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಟನೆಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಇರುವ ಸಂಪರ್ಕದ ಅಂತರವನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ಪುಡ್ ಪಾರ್ಕ್‌ಗಳ ರಚನೆಗೆ ಸರ್ಕಾರವು ಒತ್ತಾಯಿಸಿತು. ಹೆಚ್ಚಿನ ಹೂಡಿಕೆಯಿಂದಾಗಿ ಎಫ್‌ಪಿಗಳು ಊಹಿಸಿದಂತೆ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿಲ್ಲ. ರೈತರ ಆದಾಯವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಮತ್ತು ಪುಡ್ ಪಾರ್ಕ್‌ಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಒಂದು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಉತ್ಪನ್ನವನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುವ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ODOP ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ M-APECಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿಕೊಂಡಾಗ ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಟನೆಗಳು, ಉದ್ಯಮಿಗಳು, ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಗತಿಪರ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಈ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಮತ್ತು ಶೇಖರಣೆಗಾಗಿ ಮಿನಿ-ಪುಡ್ ಪಾರ್ಕ್‌ಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಬೇಕು. ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಹೂಡಿಕೆಯು ರೂ 2-5 ಕೋಟಿಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ. ಇದು ಕೈಗೆಟುಕುವ ಮತ್ತು ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಮತ್ತು ಪುಡ್ ಪಾರ್ಕ್‌ಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಪ್ರಚೋದನೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಇದು M-APECಗಳನ್ನು ರಫ್ತು ಸಮೂಹಗಳಿಗೆ ಲಿಂಕ್ ಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಅವುಗಳಿಗೆ ಹಿಂದಣ ಮತ್ತು ಮುಂದಣ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಒದಗಿಸಬಹುದು.

ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಮೂಲಕ ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಟನೆಗಳ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವತ್ತ ಗಮನಹರಿಸುವುದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯ. ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಅಧ್ಯಯನ, ಗ್ರಾಹಕರ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ, ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾದರಿಗಳು, ಮಾರಾಟಕ್ಕೆ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ನಿರ್ಮಾಣದ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುತ್ತದೆ. ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಟನೆಗಳ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ತರಬೇತಿಯ ಮೇಲೆ ವಿಶೇಷ ಗಮನ ಹರಿಸುವುದು. ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಮಾದರಿ ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಟನೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ರೈತರ ಆದಾಯವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವ ಸಾಮಾನ್ಯ ಗುರಿಯನ್ನು ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿದ್ದಲ್ಲಿ, ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಮತ್ತು ಪುಡ್‌ಪಾರ್ಕ್‌ಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಬಹುದು. ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳು ವಲಯದಲ್ಲಿ ಭಾರಿ ಹಣವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದು, ರೈತರ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯೊಂದಿಗೆ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯ ಸರಪಳಿಯಲ್ಲಿ ಫಾರ್ವರ್ಡ್ ಮತ್ತು ಬ್ಯಾಕ್‌ವರ್ಡ್ ಲಿಂಕ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳೊಂದಿಗೆ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ರೈತರ ಆದಾಯವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವ ಯಶೋಗಾಥೆಗಳಿವೆ. ಈ ವಲಯದಲ್ಲಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ದಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಸ್ಪರ್ಧೆಯನ್ನು ತರಲು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕರು, ಬೀಜ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ನೀರಾವರಿಯಲ್ಲಿ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧಕ ಸರಪಳಿಯಾದ್ಯಂತ ಪಿಪಿಪಿ ಅನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

M-APEC ಗಳಲ್ಲಿ ಪಿಪಿಪಿಗಳ ಮೂಲಕ ಖಾಸಗಿ ಪಾತ್ರದಾರಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಹಣಕಾಸಿನ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಬಹುದು. ಸಾಲದಾತರಿಗೆ ಅಗ್ರಿ-NBFCಗಳು ಅಥವಾ ಅಗ್ರಿ-AVCF ಎಂದು ವಿಶೇಷ ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ನೀಡಬಹುದು. ಎಸ್ಕೊ ಪಾವತಿ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನದ ಮೂಲಕ ರಾಜ್ಯ ಅಥವಾ ಕೇಂದ್ರದಿಂದ ಕ್ರೆಡಿಟ್ ಗ್ಯಾರಂಟಿಯನ್ನು

ಒದಗಿಸಬಹುದು. ಅನುದಾನವನ್ನು ಪಾರದರ್ಶಕವಾಗಿ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೇರವಾಗಿ ಫಲಾನುಭವಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸುವ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರವನ್ನು ಬಳಸಬೇಕು. ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಟನೆಗಳ ಮೂಲಕ ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಮತ್ತು ಶೇಖರಣೆಗಾಗಿ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳ ಸೃಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ಫಾರ್ವರ್ಡ್ ಲಿಂಕ್‌ಗಳು ಮಾನ್ಯ ಪ್ರಧಾನಿ ಮೋದಿಯವರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ 'ರೈತರ ಆದಾಯವನ್ನು ದ್ವಿಗುಣಗೊಳಿಸುವುದು', 'ಮೇಕ್ ಇನ್ ಇಂಡಿಯಾ', 'ಸ್ಥಳೀಯರಿಗೆ ಧ್ವನಿ', 'ಆತ್ಮನಿರ್ಭರ್ ಭಾರತ' ಇವುಗಳು ರೈತರ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಆದಾಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ ರೈತರ ಜೀವನಮಟ್ಟ ಸುಧಾರಣೆಗೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗುತ್ತವೆ.

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

8.1 ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಮತ್ತು ಪುಡ್ ಪಾರ್ಕ್‌ಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆ

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಸಂಸ್ಕರಣೆಯನ್ನು ಆದ್ಯತೆಯ ವಲಯಗಳೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ. 2015-16ರ 10ನೇ ಕೃಷಿ ಜನಗಣತಿಯ ಪ್ರಕಾರ, ಭಾರತವು ಒಟ್ಟು ಭೂ ಹಿಡುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 86.21¹ ರಷ್ಟು ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಅತಿಸಣ್ಣ ಹಿಡುವಳಿದಾರರನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ದೇಶದ ಬಹುಪಾಲು ರೈತರು 1 ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದರಿಂದ, ರೈತರು ಉತ್ತಮವಾದ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಕೃಷಿ ಯಾಂತ್ರೀಕರಣ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಇದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾದ ಕೃಷಿ ಪರಿಕರಗಳಾದ ಬಿತ್ತನೆ ಬೀಜ, ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರಗಳು ಮತ್ತು ಕೀಟನಾಶಕಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಸಾವಯವ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಬಳಸುವಲ್ಲಿ ವಿಫಲರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಿಂದ ರೈತರಿಗೆ ನಿಗದಿತ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸಾಲ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ದೊರೆಯದೇ ಇರುವುದರಿಂದ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದಿಸಿದ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಖರೀದಿದಾರರು ಮತ್ತು ಬಳಕೆದಾರರಿಗೆ ತಲುಪಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ರಾಜ್ಯದ ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಅತಿ ಸಣ್ಣ ಹಿಡುವಳಿದಾರರು ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಬೆಲೆಗೆ ಉತ್ಪನ್ನವನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿ ವರಮಾನವನ್ನು ಪಡೆಯುವಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಕೋಷ್ಟಕ 8.1 : ಪ್ರಮುಖ ಬೆಳೆಗಳ ಉತ್ಪನ್ನದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಹಿಡುವಳಿದಾರರ ಪಾಲು (2015-16)

ಕ್ರ.ಸಂ	ಬೆಳೆಗಳು	ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಅತಿ ಸಣ್ಣ	ಅರೆ-ಮಧ್ಯಮ	ಮಧ್ಯಮ	ದೊಡ್ಡ	ಎಲ್ಲಾ ವರ್ಗದ ಹಿಡುವಳಿದಾರರು
1.	ಕೃಷಿ ಬೆಳೆಗಳು	81.3	11.7	5.9	1.1	100
2.	ತರಕಾರಿಗಳು	87.5	8.2	3.7	0.6	100
3.	ಟಮೋಟೊ	82.1	12.2	4.9	0.8	100
4.	ಈರುಳ್ಳಿ	70.4	18.8	9.4	1.4	100
5.	ಆಲೂಗಡ್ಡೆ	86.7	9.4	3.4	0.5	100

ಮೂಲ : ಡಿಎಸಿ & ಎಫ್‌ಡ್ಯೂಯು(DAC&FW)-2020, ಕೃಷಿ ಗಣತಿ(2015-16)

ಮೇಲಿನ ಅಂಕಿ ಅಂಶದಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವ ಅಂಶವೆಂದರೆ ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಅತಿ ಸಣ್ಣ ರೈತರು ಮೇಲೆ ತಿಳಿಸಿದ ಬೆಳೆ ಉತ್ಪನ್ನದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪಾಲು ಹೊಂದಿದ್ದರೂ, ಕಡಿಮೆ ಬೆಲೆಗೆ ತಮ್ಮ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನವನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. 2011-12 ರಲ್ಲಿ, ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆ, ಸಹಕಾರ ಮತ್ತು ರೈತರ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆ(DAC&FW), ಕೃಷಿ ಸಚಿವಾಲಯ, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಟನೆಗಳನ್ನು (ಎಫ್‌ಪಿಒ/ಫೋಸಿ) ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು. ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಟನೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವ ತಾತ್ವಿಕತೆಯು ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಅತಿ ಸಣ್ಣ ರೈತರ ಮಾರಾಟ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಸಂಬಂಧಿತ ಸಮಗ್ರ ಮೌಲ್ಯ ಸಂಯೋಜಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಪರ್ಧಿಸುವ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಟನೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸ ಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ.

1 <https://www.thehindu.com/sci-tech/agriculture/indian-farms-getting-smaller/article25113177.ece>

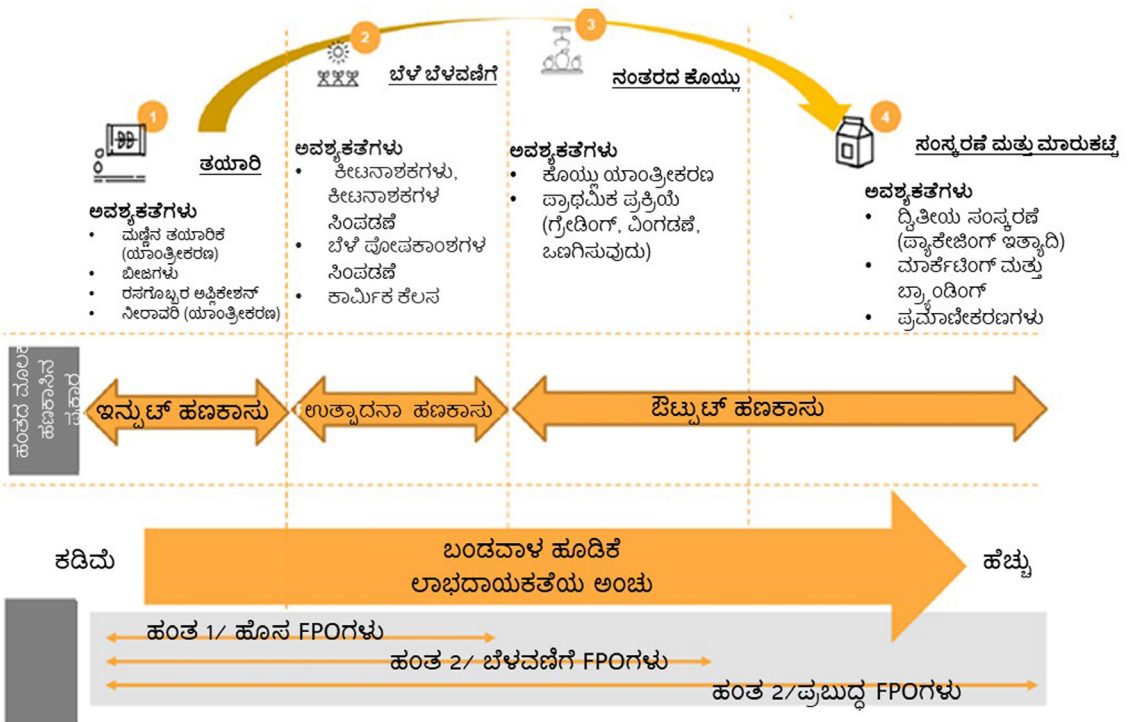
ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು ಶ್ರೀಮಂತ ಜೈವಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆ, ಹತ್ತು ಕೃಷಿ ಹವಾಮಾನ ವಲಯಗಳು ಮತ್ತು ಒಂಬತ್ತು ವಿಭಿನ್ನ ಮಣ್ಣಿನ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುವ ಏಕೈಕ ರಾಜ್ಯವಾಗಿದೆ. ಹೂವಿನ ಬೇಸಾಯದಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಗಣ್ಯವಾಗಿದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕವು ಕಾಫಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 70 ರಷ್ಟು ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡಿ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಕಾಫಿ ಉತ್ಪಾದಕ ರಾಜ್ಯವಾಗಿದೆ. ಸಾಂಬಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳು, ಸುಗಂಧಯುಕ್ತ ಮತ್ತು ಔಷಧೀಯ ಬೆಳೆಗಳ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಮುಂದಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ, ದೇಶದ ಎರಡನೇ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದಕ ರಾಜ್ಯವಾಗಿದೆ. ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲು, ಕೊಯ್ಲಿನ ನಂತರದ ರೈತರ ನಷ್ಟವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆ ನೀಡಲು ಫುಡ್ ಪಾರ್ಕ್‌ಗಳನ್ನು (ಎಫ್‌ಪಿ) ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಆಹಾರ ಕಂಪನಿಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು ಫುಡ್ ಪಾರ್ಕ್‌ಗಳ ಆಶಯ. ಫುಡ್ ಪಾರ್ಕ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆ ಮಾಡಿ, ಅವುಗಳ ಬಳಕೆಯ ಮೌಲ್ಯ ಸೇರಿದಂತೆ, ಎಲ್ಲವನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳುಳ್ಳ ಗುಣಮಟ್ಟ ನಿಯಂತ್ರಣ ಪ್ರಯೋಗಾಲಯಗಳ ಮೂಲಕ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿ, ಅವುಗಳಿಗೆ ಶೈತ್ಯಗಾರಗಳು/ಗೋದಾಮು ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಪೂರಕ ಮಾಲಿನ್ಯ ನಿಯಂತ್ರಣ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಂತಹ ಅಗತ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಫುಡ್ ಪಾರ್ಕ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಮೆಘಾ ಪುಡ್ ಪಾರ್ಕ್ ಯೋಜನೆಯು 2007-08 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಗೊಂಡಿದ್ದು, ಇದು ಕೃಷಿಕರಿಗೆ ಆಹಾರ ಸಂರಕ್ಷಣೆ, ಖರೀದಿ ಮತ್ತು ಮಾರಾಟಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಉತ್ತಮ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯು ಸಮೂಹ ಆಧಾರಿತ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಆಧಾರಿತ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದ್ದು, 50-50-50 ಪಾಲುದಾರಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಸದರಿ ಯೋಜನೆಗೆ ಆಹಾರ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸಚಿವಾಲಯವು (MOFPI) ರೂ.50 ಕೋಟಿಗಳ ಅನುದಾನವನ್ನು ನೀಡಿ ಇದರ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಕನಿಷ್ಠ 50 ಎಕರೆಗಳ ಭೂಮಿಯನ್ನು ನೀಡಿರುತ್ತದೆ.

ಮೆಗಾ ಪುಡ್ ಪಾರ್ಕ್ ಡೆವಲಪರ್‌ನಿಂದ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಫಾರ್ಮ್‌ಡ್ ಮತ್ತು ಬ್ಯಾಕ್‌ವರ್ಡ್ ಲಿಂಕ್‌ಗಳಿಂದ ಬೆಂಬಲಿತವಾದ ಆಶಯದಲ್ಲಿ ಆಹಾರ ಸಂಸ್ಕರಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಕೃಷಿಯ ಸಮಗ್ರ ಮೌಲ್ಯ ಸರಪಳಿಯ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುವುದು ಈ ಯೋಜನೆಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ.

ಚಿತ್ರ 8.1 : ಕೃಷಿ ಮೌಲ್ಯ ಸರಪಳಿ

ಪ್ರಸ್ತುತ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದನಾ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಮೌಲ್ಯ ಸರಪಳಿಗಳು ಹೆಚ್ಚು ವಿಘಟಿತವಾಗಿವೆ ಮತ್ತು ಅನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಭಾರತೀಯ ಕೃಷಿಯು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸುಗ್ಗಿಯ ನಂತರದ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆ/ಆಹಾರ ಸಂಸ್ಕರಣೆಯ ಮೂಲಕ ದೊಡ್ಡ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಡಿಮೆ ವೆಚ್ಚದ, ಕಡಿಮೆ ಮಾರ್ಜಿನ್ ಫಾರ್ಮ್ ಇನ್‌ಫ್ರಾಸ್ಟ್ರಕ್ಚರ್‌ನೊಂದಿಗೆ (ಗೊಬ್ಬರಗಳು, ಬೀಜಗಳು, ಕೀಟನಾಶಕಗಳು, ಪೋಷಕಾಂಶಗಳು, ಇತ್ಯಾದಿ) ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ಕ್ರಮೇಣ ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತವೆ. ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಬಹುತೇಕ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಗಳ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು ಹಾಗೂ ಹಣಕಾಸಿನ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ.

ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಗಳ ಸಂವಿಧಾನ/ಬೈಲಾವು ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಇದು ಸೊಸೈಟಿಗಳು ಮತ್ತು ಟ್ರಸ್ಟ್‌ಗಳು, ಸಹಕಾರಿಗಳು, ಪರಸ್ಪರ ನೆರವು ನೀಡುವ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು ಮತ್ತು ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಕಂಪನಿಗಳ (FPCs/ಎಫ್‌ಪಿಸಿಗಳು) ಕಾನೂನು ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು ಮತ್ತು ಎಫ್‌ಪಿಸಿಗಳ ಸಾಮಾನ್ಯ ವಿಧಗಳಾಗಿವೆ. ಎಫ್‌ಪಿಸಿಗಳನ್ನು ವೃತ್ತಿಪರವಾಗಿ ಎಫ್‌ಪಿಸಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುವ ಖಾಸಗಿ ಸೀಮಿತ ಕಂಪನಿಯಾಗಿ ಕಂಪನಿಗಳ ಕಾಯಿದೆ 2013 ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನೋಂದಾಯಿಸಲಾಗಿದೆ. ಎಫ್‌ಪಿಸಿಗಳು ಸಹಕಾರಿ ರಚನೆಗಿಂತ ಉತ್ತಮವಾಗಿವೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಉತ್ಪಾದಕರನ್ನು ಮಾತ್ರ ಎಫ್‌ಪಿಸಿಗಳ ಮಾಲೀಕತ್ವ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಎಫ್‌ಪಿಸಿಗಳನ್ನು ಸಹಕಾರಿ ರಚನೆಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಸಹಕಾರಿ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ರೈತರಲ್ಲದವರನ್ನು ಸದಸ್ಯರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಇದು ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.

ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಗಳು ಮತ್ತು ಪುಡ್ ಪಾರ್ಕ್‌ಗಳು ನಮ್ಮ ಕೃಷಿ ಮೌಲ್ಯ ಸರಪಳಿಯಲ್ಲಿ ಫಾರ್ವರ್ಡ್ ಮತ್ತು ಬ್ಯಾಕ್‌ವರ್ಡ್ ಲಿಂಕ್‌ಗಳಿಂದ ಸಂಪರ್ಕಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಇವುಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯು ದೇಶದ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಸಮೃದ್ಧಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.

8.1.1 ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ ಸೂಚ್ಯಂಕ

ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಗಳು ಮತ್ತು ಪುಡ್ ಪಾರ್ಕ್‌ಗಳ ಪ್ರಸ್ತುತ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯು ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಸುಧಾರಣೆಯ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಅಳೆಯಲು ನಮಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ನಮ್ಮ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಅಳೆಯಲು, ನಮ್ಮ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಗಳು ಮತ್ತು ಪುಡ್ ಪಾರ್ಕ್‌ಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯ ಕೋಷ್ಟಕ ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ-8.2: ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ

ಕ್ರ. ಸಂ	ವಿವರಗಳು	ತೋಟಗಾರಿಕೆ (2016-17 ರಿಂದ ನವೆಂಬರ್-21 ರವರೆಗೆ)	ಜಲಾನಯನ (ನವೆಂಬರ್-21 ರವರೆಗೆ)	ಪಶುಪಾಲನಾ ಮತ್ತು ಪಶು ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸೇವಾ ಇಲಾಖೆ (ನವೆಂಬರ್-21 ರವರೆಗೆ)
1	FPO ಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	100	230	45
2	FPO ಗಳ ಸಂಚಿತ ಆದಾಯಗಳು	ರೂ. 252.06 ಕೋಟಿಗಳು	ರೂ. 800.44 ಲಕ್ಷಗಳು	ರೂ. 5.58 ಕೋಟಿಗಳು
3	ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಿ	500 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು	660	14
4	ಸರ್ಕಾರದ ಅನುದಾನ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು	ರೂ. 70.56 ಕೋಟಿಗಳು	ರೂ. 511.00 ಲಕ್ಷಗಳು	ರೂ. 769.08 ಲಕ್ಷಗಳು
5	ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಂಪರ್ಕ ಹೊಂದಿರುವ ಕೃಷಿ/ಆಹಾರ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಸಂಖ್ಯೆ	200 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು	ಸಂಗ್ರಹಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ	-
6	ಫಾರ್ವರ್ಡ್ ಲಿಂಕ್ ಆದಾಯ	ಅಂದಾಜು ರೂ.50 ಕೋಟಿಗಳು	ಸಂಗ್ರಹಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ	ರೂ. 15.50 ಲಕ್ಷಗಳು

8.2 ಪ್ರಸ್ತುತ ಸನ್ನಿವೇಶ

ಆದಾಗ್ಯೂ, ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಗಳು ಮತ್ತು ಫುಡ್ ಪಾರ್ಕ್‌ಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವ ಉದ್ದೇಶವು ಕೃಷಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಫಾರ್ವರ್ಡ್ ಮತ್ತು ಬ್ಯಾಕ್‌ವರ್ಡ್ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದಾಗಿದೆ. ಈ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳ ಮೂಲಕ ಕೃಷಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯನ್ನು ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸಲು, ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಲಾಭ ಪಡೆಯಲು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ, ಸರ್ಕಾರವು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ ಫುಡ್ ಪಾರ್ಕ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಗಳ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸನ್ನಿವೇಶ ಮತ್ತು ಅವು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗೆ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

8.2.1 ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಗಳು ಮತ್ತು ಫುಡ್ ಪಾರ್ಕ್‌ಗಳ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸ್ಥಿತಿ

8.2.1.1 ಪ್ರಸ್ತುತ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಗಳ ವಾಸ್ತವಿಕತೆ ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿದೆ:

- ❑ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿರುವ 650 ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಗಳಲ್ಲಿ (ಕಡಿಮೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳ ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ) ಬೆರಳೆಣಿಕೆಯಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಸಮಗ್ರ ಕೃಷಿ ಮೌಲ್ಯ ಸರಪಳಿಯ ಮೇಲೆ ಪೂರ್ಣಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುತ್ತವೆ.
- ❑ ಸಿಇಒಗಳು ಮತ್ತು ನಿರ್ದೇಶಕರ ಮಂಡಳಿಯು ಉದ್ದೇಶಿತ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಲು ಹೆಚ್ಚು ಗಮನವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಕೌಶಲ್ಯ/ನುರಿತ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳ ಕೊರತೆಯಿಂದಾಗಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಅನುಸರಣೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ನಿಗದಿತ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇದು ಸಮಗ್ರ ಕೃಷಿ ಮೌಲ್ಯ ಸರಪಳಿಯನ್ನು ರಚಿಸುವ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗಮನ ನೀಡದಿರಲು ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.
- ❑ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಹಾಗೂ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮುನ್ನೂಚನೆಗಳು ಸರಿಯಾದ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲ. ಸದಸ್ಯ ರೈತರು ಮತ್ತು ಎಫ್‌ಪಿಒಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ವ್ಯವಹಾರದ ಅಂಶಗಳ ಕುರಿತ ಚರ್ಚೆಗಳ ಕೊರತೆಯಿದೆ.
- ❑ ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಗಳಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 90ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಗಳು 80 ಲಕ್ಷಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಆದಾಯವನ್ನು ಗಳಿಸುತ್ತಿವೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನವು ಕೃಷಿ ಪರಿಕರಗಳ ವ್ಯವಹಾರದ ಮೂಲಕ ಮಾತ್ರ ಆದಾಯ ಗಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.
- ❑ 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಗಳಿಗೆ ರೂ. 250.00 ಲಕ್ಷಗಳ ಬಿಡುಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ರೂ.185.34 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.
- ❑ ಹೊಸ ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಗಳಿಗೆ ಯಶೋಗಾಧಿಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ರೋಲ್ ಮಾಡೆಲ್/ಮಾದರಿ ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಗಳ ಕೊರತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ.
- ❑ ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಗಳ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ತುಂಬಾ ಸೀಮಿತವಾಗಿದೆ.

8.2.1.2 ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ ಫುಡ್ ಪಾರ್ಕ್‌ಗಳ ಪ್ರಸ್ತುತ ವಾಸ್ತವವು ಕೆಳಕಂಡಂತಿದೆ:

ಕೋಷ್ಟಕ 8.3 ಫುಡ್ ಪಾರ್ಕ್‌ಗಳ ವಿವರ				
ಕ್ರ. ಸಂ	ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ ಫುಡ್ ಪಾರ್ಕ್‌ಗಳ ಹೆಸರು	ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಸಂಸ್ಕರಣೆ (ಮೆಟ್ರಿಕ್ ಟನ್‌ಗಳಲ್ಲಿ)	ಮೌಲ್ಯ ರಚನೆ	ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಿ
1	ಇಂಡಿಯಾ ಫುಡ್ ಪಾರ್ಕ್, ತುಮಕೂರು	10,000 MT	150-200	1000
2	ಇನೋವಾ ಅಗ್ರಿ ಬಯೋಪಾರ್ಕ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್, ಮಾಲೂರು	1000 MT	22.50	150
3	ಅಕ್ಷಯ ಫುಡ್ ಪಾರ್ಕ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್, ಹಿರಿಯೂರು	9900 MT	170	186
4	ಗ್ರೀನ್ ಫುಡ್ ಪಾರ್ಕ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್, ಬಾಗಲಕೋಟೆ	1500 MT	22	60
5	ಜೇವರ್ಗಿ ಅಗ್ರೋ ಫುಡ್ ಪಾರ್ಕ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್, ಜೇವರ್ಗಿ, ಕಲಬುರ್ಗಿ	1923 MT	36	40

- ಪ್ರಸ್ತುತ, ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 5 ಪುಡ್ ಪಾರ್ಕ್‌ಗಳಿದ್ದು, ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಪುಡ್ ಪಾರ್ಕ್‌ಗಳು ನೂರರಷ್ಟು ಮಾಲೀಕತ್ವ ಹೊಂದಿಲ್ಲ.
- ದೇಶೀಯ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಕಲ್ಪಿಸುವ ಮೂಲಸೌಲಭ್ಯದ ಕೊರತೆ ಇರುತ್ತದೆ.

8.2.1.3 ಕೆಲವು ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಗಳು ಶೈತ್ಯಗಾರ ಸರಪಳಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳ ಮೂಲಕ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ. ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆಯ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಯು ರೈತರ ಜೀವನೋಪಾಯವನ್ನು ಉತ್ತಮಗೊಳಿಸುವ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಉದ್ಯಮಿಗಳು ಮತ್ತು ಮಿಷನ್ ಚಾಲಿತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ನಡೆಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಗಳು ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡ ಕೆಲವು ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಕೆಳಗೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ:

ಚಿತ್ರ 8.2 : ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘದಿಂದ ತೆಂಗಿನಕಾಯಿಯ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆ

ಚಿತ್ರ 8.3 : ರೈತರಿಂದ ಖರೀದಿಸಿದ ರಾಗಿಯನ್ನು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ತೊಳೆದು ಒಣಗಿಸಿ, ಗುಣಮಟ್ಟದ ವಿವರಣೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ವರ್ಗೀಕರಿಸಿ ನಂತರ ಅಪೇಕ್ಷಿತ ಗ್ರಾಹಕರಿಗೆ ರವಾನಿಸುತ್ತಿರುವುದು

ನೀರಿನಿಂದ ತೊಳೆಯಿರಿ ಮತ್ತು ಒಣಗಿಸಿ

ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸುವ ಮತ್ತು ತೂಕಮಾಡಿ

ಪ್ಯಾಕಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಶಿಪ್ಪಿಂಗ್

ಚಿತ್ರ 8.4: ಎಫ್‌ಪಿಒ ಮೂಲಕ ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣಿಗೆ ಮೌಲ್ಯ ಸೇರ್ಪಡೆ

ಗುಣಮಟ್ಟದ ಪರಿಶೀಲನೆಗಾಗಿ ಸ್ವೆಟ್‌ಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿ

ಮಿಂಗಡಣೆ ಮತ್ತು ಶ್ರೇಣೀಕರಣ

ಪ್ಯಾಕಿಂಗ್

ಸಾಗಣೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಗದು ಪಾವತಿ

ಚಿತ್ರ 8.5: ಕೃಷಿ ಮೌಲ್ಯ ಸರಪಳಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಪ್ರಮುಖವಾದ ಎಫ್‌ಪಿಒಗಳಲ್ಲಿ ಕೋಲ್ಡ್ ಸ್ಟೋರೇಜ್‌ನ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮತ್ತು ಉದ್ಘಾಟನೆ

8.2.2 ಫುಡ್ ಪಾರ್ಕ್‌ಗಳ ವಿಸ್ತರಣೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಇರುವ ಸವಾಲುಗಳು

ಖಾಸಗಿಯವರು ಫುಡ್‌ಪಾರ್ಕ್ ಅನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಧನವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು. ಆದರೆ ಈ ಫುಡ್‌ಪಾರ್ಕ್‌ನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಘಟಕಗಳಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಧನವಿಲ್ಲ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ, ಘಟಕಗಳು ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಿಂದ ಬಂಡವಾಳ ಪಡೆಯಲು ಫುಡ್‌ಪಾರ್ಕ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವಂತಿಲ್ಲ. ಉತ್ತಮ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯದಿಂದಾಗಿ ಬಾಡಿಗೆಗಳು ಅಧಿಕವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಇದು ಸಣ್ಣ ಗಾತ್ರದ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಫುಡ್ ಪಾರ್ಕ್‌ಗಳ ಒಳಗೆ ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದನ್ನು ಮಿತಿಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಎಲ್ಲಾ ಯೋಜನೆಗೆ ಸರಿಹೊಂದುವಂತಹ ವಿಭಿನ್ನ ಹೂಡಿಕೆದಾರರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಲು ಇವು ವಿಫಲವಾಗಿದೆ. ವಿದೇಶಿ ಹೂಡಿಕೆದಾರರು ಮತ್ತು ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಂಪನಿಗಳು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದುತ್ತಿರುವ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅನುದಾನ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಹೂಡಿಕೆ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆ ಮಾಡುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

8.2.3 ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಗಳ ವಿಸ್ತರಣೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಇರುವ ಸವಾಲುಗಳು

ಸದಸ್ಯ ರೈತರ ಆದಾಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು, ಅವಕಾಶ ಇರುವಲ್ಲಿಲ್ಲಾ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆ ಗರಿಷ್ಠಗೊಳಿಸುವುದು ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಗಳ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಇದಕ್ಕೆ ಸಾರಿಗೆ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು, ಸಂಗ್ರಹಣೆ, ಶುಚಿಗೊಳಿಸುವಿಕೆ, ಶ್ರೇಣೀಕರಣ, ವಿಂಗಡಣೆ, ಬ್ರಾಂಡ್ ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಂತಹ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳಿಗೆ ಪ್ರವೇಶದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಂಪರ್ಕಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು, ಬದ್ಧತೆಗಳನ್ನು ಗೌರವಿಸುವುದು, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಅಗತ್ಯತೆಗಳ (ಗ್ರೇಡ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಮಾನದಂಡಗಳು) ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆಯ ಅವಕಾಶಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

ಇವುಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರ ಸಂಪರ್ಕಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು. ಅರಿವು, ಬಂಡವಾಳಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವ ಸರಳ ಸಾಲ ಸೌಲಭ್ಯ, ಬೆಲೆ ನಿಗದಿ ಪಡಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸುವಿಕೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳು ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಗಳು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ. ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಕೆಳಗಿನ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ

ಚಿತ್ರ 8.6 ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಗಳು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಸವಾಲುಗಳು

ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಸವಾಲು	ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ಸವಾಲು	ಹಣಕಾಸಿನ ಸವಾಲುಗಳು
ಪ್ರತಿ ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಗಳ ಗಾತ್ರವು 50-1000 ಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಗಳ ರಚನೆ ಕಠಿಣ ಕಾರ್ಯವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಸೀಮಿತ ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆ ಹಾಗೂ ವ್ಯಾಪಾರ ನಿರ್ವಹಣೆ ಕೌಶಲ್ಯಗಳ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾನವ ಶಕ್ತಿಯ ಕ್ಷೀಣತೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತವೆ.	ಸೀಮಿತ ಕೌಶಲ್ಯ ಒಳಗೊಂಡ ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ತರಲು ಮತ್ತು ಮಾತುಕತೆ ನಡೆಸಲು ಕೊರತೆ ಇದೆ. ಆದರ್ಶ ಪ್ರಮಾಣದ ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಗಳು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಇತರೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಂಘಟನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸ್ಪರ್ಧೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.	ಸಾಲವನ್ನು ಪಡೆಯುವಲ್ಲಿ ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಗಳು ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಸರಕುಗಳ ತಿಳುವಳಿಕೆಯ ಕೊರತೆ, ಕಾರ್ಯನಿರತ ಬಂಡವಾಳದ ಚಕ್ರಗಳು, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಂಪರ್ಕಗಳು / ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳ ಕಡೆಯಿಂದ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಪ್ರವೇಶ ಮೊದಲಾದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿವೆ.
		ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಗಳು ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವಲ್ಲಿ, ಬ್ಯಾಂಕ್ ಗಳಿಂದ ಸಾಲ ಪಡೆಯುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕ್ರೆಡಿಟ್ ಗ್ಯಾರಂಟಿ ನೀಡಲು ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಟನೆಗಳಲ್ಲಿ ಈಕ್ವಿಟಿ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ನಿಧಿಗಳ ಬಂಡವಾಳದ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿವೆ.

8.3 ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ ಸುಧಾರಣೆಗೆ ತಂತ್ರಗಳು

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು 600 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಅಮೃತ್ ಯೋಜನೆಯ ಮೂಲಕ 250ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಹೊಸ ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಗಳನ್ನು ಸೇರಿಕೊಂಡಿವೆ. ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಗಳು ಗುಣಾಕಾರ/ಸಂಖ್ಯಾತ್ಮಕ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕೃಷಿ ಜೈವಿಕ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಸೇರಿಸುವ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮಾಡುವುದು ಅವಶ್ಯಕ. ಆರಂಭಿಕ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಗಳನ್ನು, ಪುಡ್ ಪಾರ್ಕ್‌ಗಳ ರಚನೆ ಮತ್ತು ಆರಂಭಿಕ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿಸುವುದರ ಮೇಲೆ ಒತ್ತು ನೀಡಲಾಯಿತು. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಕೇವಲ ಈ ರಚನೆಗಳನ್ನು ನೋಂದಾಯಿಸುವುದು ಸಾಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಈಕ್ವಿಟಿ ಮತ್ತು ಮೂಲ ಬಂಡವಾಳಕ್ಕೆ ಲಿಂಕ್ ಮಾಡುವುದು, ಪರವಾನಗಿ ಮತ್ತು ಅನುಸರಣೆಯನ್ನು ಸರಾಗಗೊಳಿಸುವುದು, ಬ್ಯಾಂಕ್-ಎಂಡ್ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸುವುದು, ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಬೃಹತ್ ಖರೀದಿದಾರರು ನೇರವಾಗಿ ಖರೀದಿಸಲು ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿಸುವುದು ಸೇರಿದಂತೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಬೆಂಬಲದ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ರಚಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮುಂದಿನ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಪರಿಕಲ್ಪನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಅದರ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳನ್ನು ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಅಳಿಯುವುದು ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯ ಮಾಪನ ಮಾಡುವುದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಈ ವೇದಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ಕೆಲವು ರೋಲ್ ಮಾಡೆಲ್/ಮಾದರಿ ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ಗಮನಹರಿಸಬೇಕು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆಯ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ಅವರ ನಿಜವಾದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು

ವಾಸ್ತವೀಕರಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಗಳ ಮತ್ತು ಪುಡ್ ಪಾರ್ಕ್‌ಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ ಸುಧಾರಣೆ ಕೆಲವು ತಂತ್ರಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿವೆ:

8.3.1 ಎಂ-ಎಪಿಇಸಿಎಸ್‌ಗಳ ರಚನೆ (ಮಿನಿ-ಮೈಕ್ರೋ ಅಗ್ರಿ-ಪ್ರೊಸೆಸಿಂಗ್ ಕೇಂದ್ರಗಳ)

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ತನ್ನ ರಾಜ್ಯ ಬಜೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ರೂ. 100 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು “ಒಂದು ಜಿಲ್ಲೆ, ಒಂದು ಉತ್ಪನ್ನ (ODOP)” ಎಂಬ ಯೋಜನೆಗಾಗಿ ನೀಡಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಯೋಜನಾ ವೆಚ್ಚದ ಶೇಕಡ 35 ರಷ್ಟು ಕ್ರೆಡಿಟ್-ಲಿಂಕ್ಡ್ ಕ್ಯಾಪಿಟಲ್ ಸಬ್ಸಿಡಿ/ಸಹಾಯಧನ ಪ್ರತಿ ಘಟಕಕ್ಕೆ ಗರಿಷ್ಠ ಸೀಲಿಂಗ್ ರೂ. 10 ಲಕ್ಷವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು. ಪ್ರತಿ ಯೋಜನೆಗೆ ಗರಿಷ್ಠ ಸಾಲ ರೂ. 30 ಲಕ್ಷವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕೆಳಗಿನ ಚಿತ್ರವು ODOP ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಚಿತ್ರ 8.7 : ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ODOP ಬೆಳೆಗಳು

ಮೂಲ: <https://www.thehindu.com/news/national/karnataka/karnataka-focus-on-one-district-one-product/rticle33950909.ece>

ODOP ಯೋಜನೆಯ ಗರಿಷ್ಠ ಬಳಕೆಗಾಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಿನಿ ಅಥವಾ ಮೈಕ್ರೋ ಅಗ್ರಿ ಪ್ರೊಸೆಸಿಂಗ್ ಸೆಂಟರ್‌ಗಳನ್ನು (M-APEC) ರಚಿಸುವುದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಬಳಸುವ ಮೂಲಕ ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಸ್ವಯಂ-ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ಕೃಷಿ ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ಘಟಕಗಳಾಗಿ ರೂಪಿಸಬಹುದು. ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲಾದ ಈ M-APEC ಗಳು(ಮೈಕ್ರೋ ಅಗ್ರಿ-ಪ್ರೊಸೆಸಿಂಗ್ ಕೇಂದ್ರಗಳು) ODOP ಯೋಜನೆಗೆ ಬದ್ಧವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಹೀಗೆ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುವ ಜಿಲ್ಲಾ ಹಂತದ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಗಳಿಂದ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆಗಾಗಿ ಬಳಸುವುದು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಬೇಕು. ಅವುಗಳು ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು. ಈ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಸಂಭಾವ್ಯವಾಗಿ ತಮ್ಮೊಳಗೆ ಮಿನಿ-ಪುಡ್ ಪಾರ್ಕ್‌ಗಳನ್ನು ರಚಿಸಬಹುದು. ಈ ರೀತಿಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಇಡೀ ಕೃಷಿ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ತರುತ್ತದೆ. M-APEC ರಚನೆಯು ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಖಾಸಗಿ ಹೂಡಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಉದ್ದೇಶಿತ ಸರ್ಕಾರಿ ಯೋಜನೆಗಳ ಮೂಲಕ ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಗಳ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಮುಕ್ತ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅವಕಾಶಗಳು ತೆರೆಯುವಂತೆ

ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಚಿತ್ರ 8.8 M-APEC ಗಳ ಭವಿಷ್ಯ

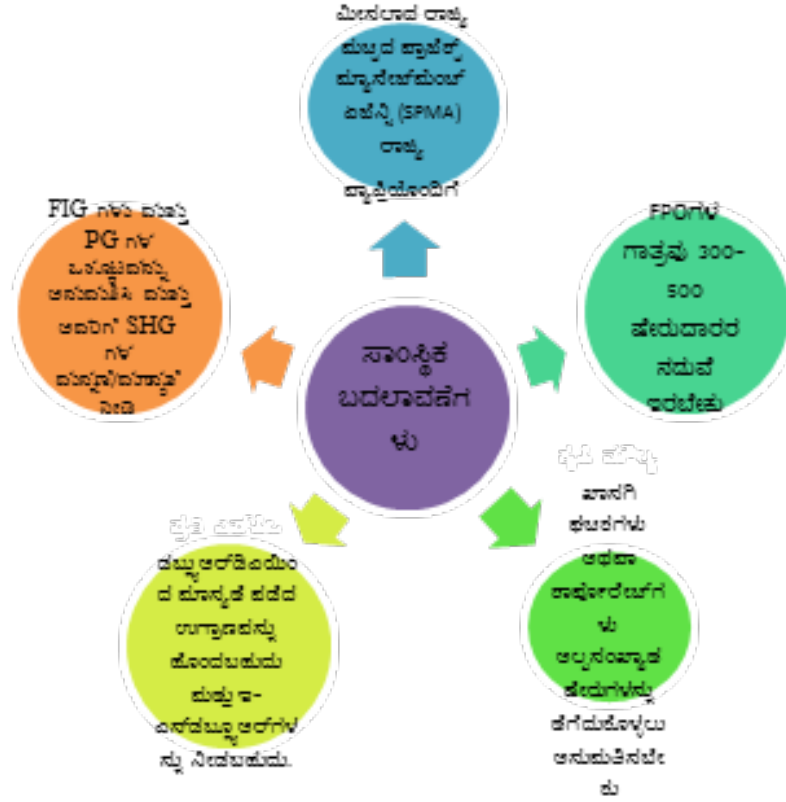

- ❑ ಪ್ರಮುಖ ಪುಡ್ ಪಾರ್ಕ್‌ಗಳಲ್ಲಿ, ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆಯ ಪ್ರಮಾಣವು ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದು, ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಘಟಕಗಳ ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲು 3-5 ಕೋಟಿಗಳಷ್ಟು ಹೂಡಿಕೆಯು ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇರುತ್ತದೆ.
- ❑ M-APECಗಳು ಕಚ್ಚಾ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನವನ್ನು ಸಿದ್ಧ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುವಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಅದು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ 3 ಪಟ್ಟು ಬೆಲೆಯನ್ನು ಹೊಂದಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂಸ್ಕರಣೆಯ ಅಂತಿಮ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು ರೈತರಿಗೆ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.
- ❑ M-APECಗಳು ಕೈಮೇಟ್ ಸ್ವಾಟ್ ಅಗ್ರಿಕಲ್ಚರ್, ನ್ಯಾಚುರಲ್ ಫಾರ್ಮಿಂಗ್ ಕ್ಲಸ್ಟರ್‌ಗಳು, ಫಾರಂನಿಂದ ವಿದೇಶಿ ಸೂಪರ್‌ಮಾರ್ಕೆಟ್‌ಗಳಿಗೆ ರಫ್ತು ಆಧಾರಿತ ಘಟಕಗಳಂತಹ ವಿಶೇಷ ಹಾಗೂ ನಾವಿನ್ಯತಾ ಉಪಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸಹ ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತವೆ.
- ❑ ಈ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಮಿನಿ-ಪುಡ್ ಪಾರ್ಕ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಕೃಷಿ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆಯ ಸರಪಳಿಯ ಮೂಲಕ ಪುಡ್ ಪಾರ್ಕ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬಹುದು.
- ❑ ಕೃಷಿ ರಫ್ತು ನೀತಿಯು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಎರಡು ರಫ್ತು ಸಮೂಹಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದೆ (ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಮತ್ತು ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ). ಇದು M-APEC ಗಳಿಗೆ ಸಂಭಾವ್ಯವಾಗಿ ಫಾರ್ವರ್ಡ್ ಲಿಂಕ್‌ಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ರಫ್ತು ಸಮೂಹಗಳಿಗೆ ಹಿಂದುಳಿದ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತದೆ.

8.3.2 ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳು

ಸುಸ್ಥಿರ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ರಚನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯ. ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಗಳು ಮತ್ತು ಪುಡ್‌ಪಾರ್ಕ್‌ಗಳ ಸುಧಾರಣೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಕೆಲವು ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಕೆಳಗಿನ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ:

ಚಿತ್ರ 8.9 ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳು

- ❑ SPMA ಪ್ರಾಯೋಜಕತ್ವ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು (ಸರ್ಕಾರಿ/NABARD/ NGO ಗಳು) ಎಲ್ಲಾ FPO ಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರಬೇಕು. ಇವು SFACಗೆ ವರದಿ ಮಾಡಬೇಕು, ಎಲ್ಲಾ ಯೋಜನೆಗಳ ಸೂತ್ರೀಕರಣ, ಅನುಷ್ಠಾನ, ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಅಂಶಗಳಿಗೆ ಜವಾಬ್ದಾರರಾಗಿರಬೇಕು
- ❑ ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಗಳ ಗಾತ್ರವು ಗುಡ್‌ಗಾಡು ಪ್ರದೇಶಗಳು ಅಥವಾ ಬಯಲು ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ ರುತ್ತದೆ. ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘದ ಪ್ರತಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಈಕ್ವಿಟಿಯ ಮೊತ್ತ ರೂ. 2000 ಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು ಸೂಕ್ತವಾಗಿರುತ್ತದೆ.
- ❑ ಖಾಸಗಿ ಘಟಕಗಳ ಕನಿಷ್ಠ ಈಕ್ವಿಟಿ ಪಾಲನ್ನು ಫಾರ್ಮ್-ಗೇಟ್ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಪೊರೇಟ್‌ಗಳ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಇದು ಕೃಷಿ ಪರಿಕರಗಳ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಅಥವಾ ಇದು ಫಾರ್ಮ್-ಗೇಟ್ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಸಂಸ್ಕರಣೆ/ ಮೊದಲ ಹಂತದ ಸಂಸ್ಕರಣೆಯು ಫಾರ್ಮ್-ಗೇಟ್‌ನಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆಯುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯ ವೇಗವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಗಳ ಆದಾಯದ ಹೆಚ್ಚಳದ ಆಶಯವು ಕೈಗೊಂಡು.
- ❑ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಇರುವ ರೈತ ಹಿತಾಸಕ್ತಿ ಗುಂಪುಗಳು (ಎಫ್‌ಐಜಿಗಳು), ಉತ್ಪಾದಕ ಗುಂಪುಗಳು (ಪಿಜಿಗಳು), ಇವುಗಳಿಗೆ ಸರಳ ಹಣಕಾಸು ಸಾಲ ಸೌಲಭ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಸ್ವ-ಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳಿಗೂ ಮಾನ್ಯತೆಯನ್ನು ನೀಡಬೇಕು. ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ನೀಡುವುದು ಕಾರ್ಯನಿರತ ಬಂಡವಾಳವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಮತ್ತು ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಹಲವಾರು ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಮುಕ್ತವಾಗಿಸಬೇಕು.
- ❑ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹದ ನಡುವೆ ಮೂಲಕ ಮಹಿಳೆಯರ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

8.3.3 ಹಣಕಾಸು ಸೌಲಭ್ಯದ ದೊರೆಯುವಿಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು

8.3.3.1 ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಹೆಚ್ಚುವರಿಯಾಗಿ, ಸರ್ಕಾರಿ ಯೋಜನೆಗಳು ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಟನೆಗಳು / ರೈತ ಸಮೂಹಗಳ ಕಡೆಗೆ ಆಧಾರಿತವಾಗಿರಬೇಕು. ಆಗ ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಟನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಘಟಕಗಳಿಗೆ ಅದು ಲಭ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಈ ಯೋಜನೆಗಳ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಣ್ಣ ಹಿಡುವಳಿದಾರ ರೈತರಿಗೆ, ಉದ್ದೇಶಿತ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ತಲುಪುವುದು ಸುಲಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಅನುದಾನವನ್ನು ನೇರ ಫಲಾನುಭವಿಗೆ ವರ್ಗಾವಣೆ (DBT) ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಅನುದಾನದ ಸರಿಯಾದ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

8.3.3.2 ಸಹ-ಸಾಲ ನೀಡುವ ರಚನೆಯು ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಟನೆಗಳಿಗೆ ಸಾಲದ ಹರಿವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಸಮನ್ವಯ ಮಾಡಲು ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಎನ್‌ಬಿಎಫ್‌ಸಿಗಳ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸುವಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ ಸಮನ್ವಯದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ. ಈ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲು, SFAC/Nabard ನ ಕ್ರೆಡಿಟ್ ಗ್ಯಾರಂಟಿ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳು ಹೊಂದಿರುವ ಇತರ ಗ್ಯಾರಂಟಿ ರಚನೆಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ RBIನ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳು / ಎನ್‌ಬಿಎಫ್‌ಸಿಗಳ ನಡುವಿನ ಸಹ-ಸಾಲ ರಚನೆಯ ಯೋಜನೆಗೆ ಜೋಡಿಸುವುದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ.

8.3.3.3 ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳು/ಎನ್‌ಬಿಎಫ್‌ಸಿಗಳು ನೀಡುವ ಸಾಲಗಳಿಗೆ ಸರ್ಕಾರದ ಕ್ರೆಡಿಟ್ ಗ್ಯಾರಂಟಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಇದು ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳ ಅಪಾಯವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಜೊತೆಗೆ ಸಾಲಗಳನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಲು ಅನುವು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಎಫ್‌ಸಿಐ/ಎನ್‌ಎಎಫ್‌ಇಡಿ ಮೂಲಕ ಕೃಷಿ-ಸರಕುಗಳ ಸರ್ಕಾರಿ ಸಂಗ್ರಹಣೆ, ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಟನೆಗಳು/ರೈತ ಸಮೂಹಗಳು ಸಾಲದೊಂದಿಗೆ ರೈತರಿಗೆ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸಿದ ತಕ್ಷಣ ಪಾವತಿಸಲು ಹಾಗೂ ಇತರೆ ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ESCROW ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಿಂದ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಇದರಿಂದ ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಟನೆಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬಹುದು. ತ್ವರಿತ ಪಾವತಿಗಾಗಿ ಇಂತಹ ಸೌಲಭ್ಯವು ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಟನೆಗಳು/ರೈತ ಸಮೂಹಗಳು ಕೃಷಿ ವಲಯದಲ್ಲಿ ರೈತರಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

8.3.3.4 ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಎನ್‌ಬಿಎಫ್‌ಸಿ-ಎಂಎಫ್‌ಐಗಳಂತೆಯೇ, ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಟನೆಗಳು / ಕೃಷಿಯೊಂದಿಗೆ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಎನ್‌ಬಿಎಫ್‌ಸಿಗಳನ್ನು ಎನ್‌ಬಿಎಫ್‌ಸಿ-ಅಗ್ರಿ ಅಥವಾ ಎನ್‌ಬಿಎಫ್‌ಸಿ-ಎವಿಸಿಎಫ್ (ಅಗ್ರಿ ವ್ಯಾಲೂ ಚೈನ್ ಫೈನಾನ್ಸ್) ಎಂದು ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರ ಸ್ವತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 80 ಅಥವಾ ಶೇಕಡ 90 ರಷ್ಟು ಕೃಷಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾದ ಸ್ವತ್ತುಗಳಂತಹ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳು ಕಠಿಣವಾಗಿರಬಹುದು. ಸಾಲ ನೀಡುವಿಕೆಯು ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ FPO ಗಳು ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ಗ್ರಾಮ ಮಟ್ಟದ ಉದ್ಯಮಿಗಳ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಬಹುದು.

8.3.4 ಪಿಪಿಪಿ ಮಾದರಿ

M-APEC ಗಳಲ್ಲಿ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳು, ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಘಟಕಗಳು, ಶೇಖರಣಾ ಘಟಕಗಳು, ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ (ಆರ್‌&ಡಿ)ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಖಾಸಗಿ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದ (ಪಿಪಿಪಿ) ಸಂಗ್ರಹಣೆಯ ವಿಧಾನವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಅಂತಹ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಟನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಮುಖ ಪಾಲುದಾರರಾಗಿ ಒಳಗೊಳ್ಳುವುದು, ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಟನೆಗಳ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಖಾಸಗಿ ಪಾಲುದಾರರು ಯೋಜನೆಗೆ ಬಂಡವಾಳ ಒದಗಿಸುವುದರಿಂದ ಸಾಲದ ಸಮಸ್ಯೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವಲ್ಲಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವು ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಹೆಚ್ಚು ಅಗತ್ಯವಿರುವ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ನಾವೀನ್ಯತೆಯನ್ನು ತರಲು ಖಾಸಗಿ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯು ಉತ್ತಮ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ದೇಶದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಖಾಸಗಿ ಹೂಡಿಕೆಯ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಸರ್ಕಾರವು ಸರಳಗೊಳಿಸಬೇಕು. ODOP ಯೋಜನೆಯ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ M-APEC ಗಳಲ್ಲಿ ಪಿಪಿಪಿ ಆಧಾರಿತ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಘಟಕಗಳು ಖಾಸಗಿ ರಫ್ತುಗಳಿಗೆ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಟನೆಗಳು ತಮ್ಮ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ. ಇದರಿಂದ ಮಿನಿ-ಫುಡ್ ಪಾರ್ಕ್‌ಗಳ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

8.3.5 ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು

ಯಾವುದೇ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರತೆಗೆ ಉತ್ತಮ ಆಡಳಿತವು ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶವಾಗಿದೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ನಿರ್ವಹಣೆಯಿಲ್ಲದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದ ಬಂದಿರುವ ಬಹುಪಾಲು ಜನರಿಗೆ ಅವಶ್ಯಕ ತರಬೇತಿ ನೀಡುವುದು ಬಹಳ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿದೆ. ನಿರ್ದೇಶಕರ ಮಂಡಳಿಯು (ಬೋರ್ಡ್ ಆಫ್ ಡೈರೆಕ್ಟರ್ಸ್) ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಉತ್ಪಾದಕರನ್ನೇ ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದು, ಮತ ಚಲಾಯಿಸುವ ಹಕ್ಕು ಇಲ್ಲದ ಉದ್ಯಮ ಮೂಲದಿಂದ ಬಂದಿರುವ 2-3 ಜನರು ನಿರ್ದೇಶಕರ ಮಂಡಳಿ(ಬೋರ್ಡ್ ಆಫ್ ಡೈರೆಕ್ಟರ್ಸ್)ಯಲ್ಲಿ ನಾಮ ನಿರ್ದೇಶನ ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶ ನೀಡಿದ್ದರೆ, ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಟನೆಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮತೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬಹುದು. ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಕೌಶಲ್ಯ ಮತ್ತು ನಿರ್ದೇಶನವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಇದು ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಖಾಸಗಿ ವಲಯದೊಂದಿಗೆ ಸ್ಪರ್ಧಿಸಬಹುದು.

ರಚನಾತ್ಮಕ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಟನೆಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಸಲು ಮತ್ತು ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆಯ ಮನಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಬಹುದು. ತರಬೇತಿ ರಚನೆಯು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಅಧ್ಯಯನ, ಗ್ರಾಹಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ, ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾದರಿಗಳು, ಮಾರಾಟ ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ನಿರ್ಮಾಣದ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಬಹುದು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಇಂಟರ್ನಿಶಿಪ್ ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶ ನೀಡುವುದರಿಂದ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುವ ಯುವ ಪೀಳಿಗೆಯನ್ನು ಇದು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಇದು ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನದ ವಿಚಾರಗಳ ಪರಸ್ಪರ ವಿನಿಮಯಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಕ್ಷೇತ್ರಮಟ್ಟದ ಅನುಭವದಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಹೆಚ್ಚಿನ ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಕಂಪನಿಗಳ ಕಾಯಿದೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ನೋಂದಾಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ, ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಆರ್‌ಒಸಿಗಳ ಅನುಸರಣೆ, ಬೋರ್ಡ್ ಸಭೆಗಳು, ರಿಜಿಸ್ಟರ್‌ಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು ಇತ್ಯಾದಿಗಳಂತಹ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧಕರ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿವೆ. ಅವರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಶುಲ್ಕವನ್ನು ವಿಧಿಸುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಹೊಸ ಸಂಘಟನೆಗಳಿಗೆ ಕೈಗೆಟುಕುವಂತಿಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ ಅಂತಹ ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಟನೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಅಂಶಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನೀಡುವುದು ಅವಶ್ಯಕ.

ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಶೇಕಡ 80 ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಒಟ್ಟು ಆದಾಯದ ರೂ. 80 ಲಕ್ಷಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕಡಿಮೆ ಆದಾಯವನ್ನು ಗಳಿಸುತ್ತಿವೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಸದಸ್ಯ ರೈತರ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಈ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವ ತುರ್ತು ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಟನೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲು ಮೀಸಲಾದ ತರಬೇತಿಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಟನೆಗಳಲ್ಲಿ ರೋಲ್ ಮಾಡೆಲ್‌ಗಳು, ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಟನೆಗಳಿಗೆ ವೇಗವರ್ಧಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಟನೆಗಳ ವೇಗವರ್ಧಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು “ಎಕ್ಸ್‌ಪೋಸ್-ಎಂಗೇಜ್-ಎಲಿವೇಟ್” (EXPOSE-ENGAGE- ELEVATE) ಎಂಬ ಮೂರು ಅಂಶಗಳ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾಗಿರಬೇಕು.

ಎಕ್ಸ್‌ಪೋಸ್: ಆಯ್ದು ಸಂಖ್ಯೆ ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಟನೆಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು, ಉತ್ತಮ ಅಭ್ಯಾಸಗಳ ಮೂಲಕ ಸುಧಾರಿತ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಂಪರ್ಕಗಳಿಗೆ ಕೊಂಡಿಯಾಗುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಸದಸ್ಯ ರೈತರಿಗೆ ಜ್ಞಾನ/ಅರಿವನ್ನು ಹಾಗೂ ರೈತರ ಒಳಗಿನ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮಂಡಳಿಯ ಸದಸ್ಯರು ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಟನೆಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಒಳಗೆ 1/10 ರಂತೆ ರೈತರನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಬೇಕು. ಎಫ್‌ಐಜಿಗಳ ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಾಮೂಹಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಇದು ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಕೃಷಿ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಮೂಲಕ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆಯ ಪ್ರಯೋಜನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ರೈತರಿಗೆ ಅರಿವು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಮೂಲಕ ಶೇಕಡ 50 ಕೃಷಿ ಸರಕುಗಳನ್ನು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೊಳಿಸುವುದು ಗುರಿಯಾಗಿರಬೇಕು. ಇದು ಕನಿಷ್ಠ 3 ಪಟ್ಟು ಲಾಭವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಎಂಗೇಜ್: ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣಾ ಅಧಿಕಾರಿ(CEO)ಗಳು, ನಿರ್ದೇಶಕರ ಮಂಡಳಿಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು. ಅವರು ಎಲ್ಲಾ ಎಫ್‌ಐಜಿಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಯಾದ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ದಾಖಲೆ ಮಾಡಬೇಕು. ತಮ್ಮ ಕಚ್ಚಾ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಕೃಷಿ ಮೌಲ್ಯದ ಸರಕುಗಳಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಲು ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಕೇಂದ್ರಗಳೊಂದಿಗೆ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದು ಸರಕುಗಳ ಬಾಳಿಕೆಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಚಿಲ್ಲರೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ

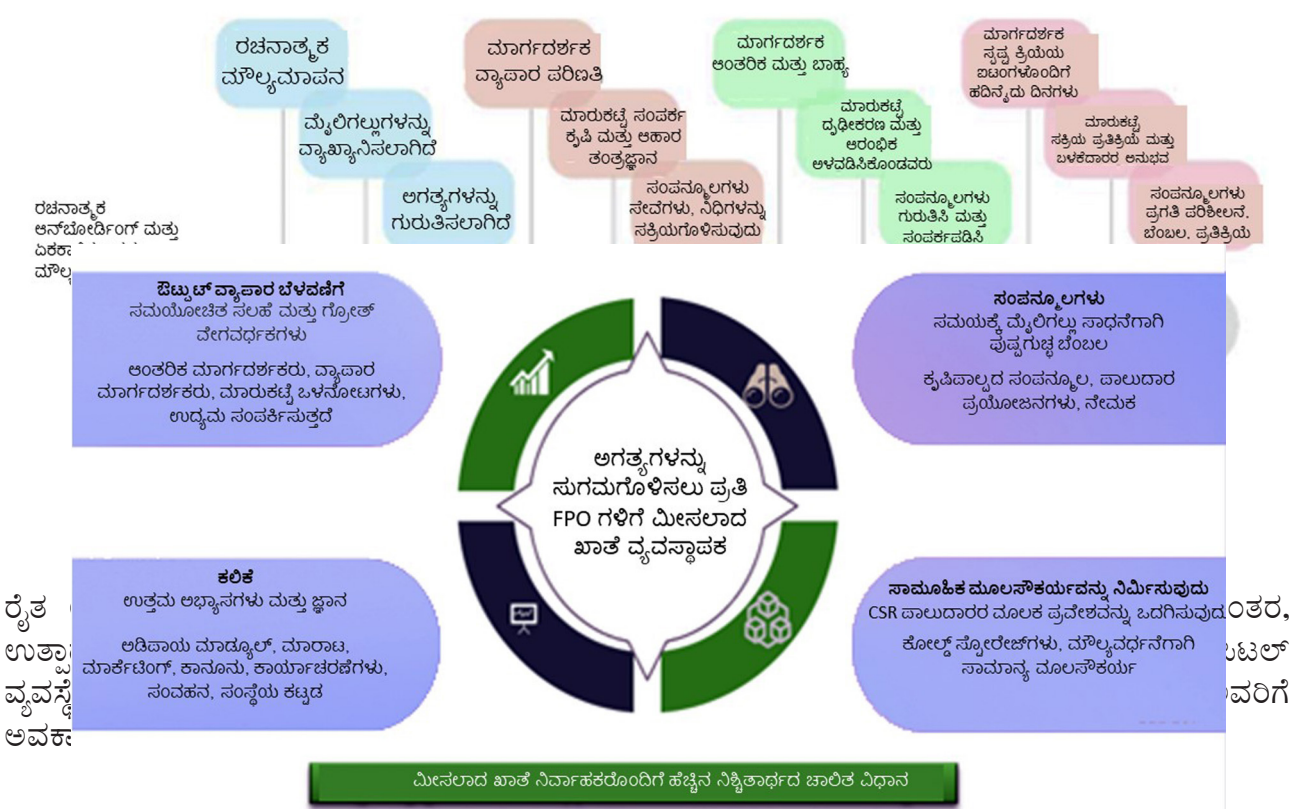
ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು B2Cಗೆ ಅವಕಾಶ ಪಡೆಯಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಆವಿಷ್ಕಾರಗಳನ್ನು ತರುತ್ತಿರುವ ಅಗ್ರಿ ಟೆಕ್ ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳೊಂದಿಗೆ ಅವರು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈ ಟೆಕ್ ಉದ್ಯಮಿಗಳಿಂದ ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರವನ್ನು ನಡೆಸಬಹುದು. ಈ ಕುರಿತ ಸ್ಥಳೀಯ ಅನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಮಾಡಬೇಕು.

ಎಲಿವೇಟ್: ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಸಂಸ್ಕರಣೆಯ ಮೇಲೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಗಮನ ಹರಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ ಒಟ್ಟಾರೇ ಆದಾಯದಲ್ಲಿ ತೀವ್ರ ಹೆಚ್ಚಳ ಮತ್ತು ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಟನೆಗಳಿಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಲಾಭಾಂಶವು ಅವರ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಕಚ್ಚಾ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಮೌಲ್ಯವರ್ಧಿತ ಆಹಾರ ಸರಕುಗಳಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಲು ಅಗ್ರಿ ಟೆಕ್ ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳು, ಆಹಾರ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಘಟಕಗಳೊಂದಿಗೆ ಒಡಂಬಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಲು ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಟನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಸಮೂಹದಲ್ಲಿ 5-8 ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಟನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ನಡೆಯುವ ವೇಗವರ್ಧಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಮೂಲಕ ಅವುಗಳ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಪರಿವರ್ತಿಸುವುದು. ಆಡಳಿತದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಿರ್ಬಂಧಿಸುವ ಬದಲು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ತರಬೇತಿ ಅಂಶದ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಬೇಕು. ಎರಡೂ ಪಕ್ಷಗಳಿಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟ ಫಲಿತಾಂಶದ ಗುರಿ ಆಧಾರಿತ ಉದ್ದೇಶದೊಂದಿಗೆ 2 ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಗೆ ಪ್ರತಿ ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಟನೆಗಾಗಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ ಸಂಸ್ಥೆ ಇರಬೇಕು. ನಂತರ ಸರ್ಕಾರ ಫಲಿತಾಂಶದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸಹಾಯಧನಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ ಉತ್ತೇಜಿಸಬಹುದು.

ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಟನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥನೀಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಪ್ರಮುಖವಾದ ಮಾಸಿಕ ಪರಿಶೀಲನಾ ಸಭೆಗಳನ್ನು (ಎಂಆರ್‌ಎಂ) ಹೊಂದಿರುವ ಪ್ರಮುಖ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಸಿಕ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಟನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಬೇಕಾದ ಖಾತೆ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕರ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಪ್ರತಿ ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯ ರೈತರಿಗೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಮತ್ತು ಮುಂಬರುವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನವೀಕರಿಸಲು ವಾರ್ಷಿಕ ಕ್ಯಾಲೆಂಡರ್ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಬೇಕು.

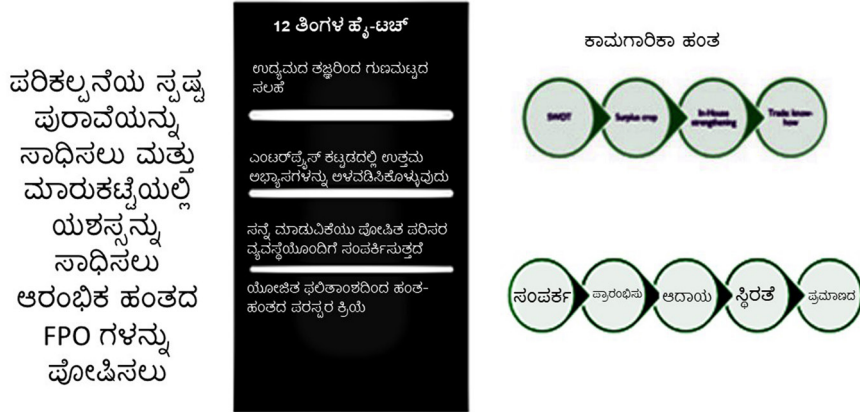
ಖಾತೆ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕರು FPO ನೊಂದಿಗೆ ತೊಡಗುತ್ತಾರೆ ಗುರುತಿಸಲು - ಸಂಪರ್ಕ - ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸಿ

8.3.6 ಅಂತರವನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು ಯಶಸ್ವಿ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಸಾರಾಂಶ:

ಕೃಷಿ ಕಲ್ಪವು ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಟನೆಗಳನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಂಪರ್ಕಗಳ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಲು ಯಶಸ್ವಿ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿದೆ. ಕೃಷಿ ಕಲ್ಪ ಆಯ್ದು ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಟನೆಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಿದೆ. ಅಗ್ರಿಟೆಕ್ ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಾಗಿ ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಟನೆಗಳನ್ನು ಪೂರ್ವಭಾವಿಯಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸುವ ವೇದಿಕೆಯನ್ನು ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸಿದೆ. ಅವರು ರೂ. 8.15 ಕೋಟಿಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದೆ. ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಕೇವಲ 8 ತಿಂಗಳ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯಲ್ಲಿ 7 ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಟನೆಗಳೊಂದಿಗೆ 18 ಕೃಷಿ/ಆಹಾರ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಕಂಪನಿಗಳೊಂದಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಕೇವಲ 3 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಟನೆಗಳ ರಾಡಾರ್‌ನ ಭಾಗವಾಗಿ ರೈತರಿಗೆ ರೂ. 1.2 ಕೋಟಿಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಆದಾಯವನ್ನು ನೀಡಿದೆ. ಕಾರ್ಪೊರೇಟ್ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿ (ಸಿಎಸ್‌ಆರ್) ಬೆಂಬಲದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಟನೆಗಳನ್ನು ಶೈತ್ಯಗಾರದೊಂದಿಗೆ ಬೆಂಬಲಿಸಲಾಗಿದೆ. ರೈತರ ಮೂಲದಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾದ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಬಾಳಿಕೆಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಇದು ಸುಧಾರಿಸಲು ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಋಣಾತ್ಮಕ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಾರಾಟದ ಒತ್ತಡವಿಲ್ಲದಂತೆ ಶೇಕಡ 80 ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಟನೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಇಂತಹ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಈ ವ್ಯವಹಾರದ ಪುಸ್ತಕದ ಮೌಲ್ಯವು ಗುಣಾಕಾರದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿದ ಕಾರಣದಿಂದ, ಈ ಆಯ್ದು ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಟನೆಗಳಿಗೆ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳು, ಎನ್‌ಬಿಎಫ್‌ಸಿಗಳು ಸಾಲ ನೀಡಲು ಹೆಚ್ಚಿನ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಿವೆ.

ಚಿತ್ರ 8.10 ಮಾದರಿ ಒಂದು

ಕಾರ್ಗಿಲ್ ಕಂಪನಿಯ ಕಾರ್ಪೊರೇಟ್ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿ (ಸಿಎಸ್‌ಆರ್) ಬೆಂಬಲದ ಆರ್ಮ್‌ನಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಯೋಜನೆ 'ಡಿಜಿಟಲ್ ಸತ್ಥಿ' (Digital Satthi) ರೈತರಿಂದ ಬಹಳ ಮೆಚ್ಚುಗೆ ಪಡೆದಿದೆ. ಈ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ವೇದಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಇದು ರೈತರಿಗೆ ದರಗಳು, ಗುಣಮಟ್ಟದ ನಿಯಂತ್ರಕಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಕಾರ್ಪೊರೇಟ್‌ಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂವಹನ ನಡೆಸಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಈ ಆಸಕ್ತ ರೈತರು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ಹತ್ತಿರದ ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಟನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ರೈತರಿಗೆ ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಟನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸುವ ಜೊತೆಗೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಗುಣಮಟ್ಟದ ಉತ್ಪನ್ನವನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ರೈತರು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವರು ಕೃಷಿಶಾಸ್ತ್ರ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಸಹ ಕಾರ್ಪೊರೇಟ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಒದಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

8.3.7 ವೇ ಫಾರ್ವರ್ಡ್ ಇಂಪ್ಲಿಮೆಂಟೇಶನ್ ಮತ್ತು ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಮತ್ತು ಫುಡ್ ಪಾರ್ಕ್‌ಗಳ ನಡುವೆ ಸಮನ್ವಯತೆ:

ಕೃಷಿ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಗ್ರ ಸರಪಳಿಯ ಕ್ರೋಢೀಕರಣದಿಂದ ಮಾತ್ರ ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಬಹುದು. ರೈತರು ಉನ್ನತ ದರ್ಜೆಯ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಸೌಲಭ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸದ

ಹೊರತು ಈ ಕೋಡಿಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಅತಿ ಸಣ್ಣ ರೈತರು ವಿವಿಧ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಕಾರಣದಿಂದ ಅನಾನುಕೂಲಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಈ ಸಣ್ಣ ರೈತರ ಉತ್ಪನ್ನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಮುಂದುವರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ತರುತ್ತವೆ. ಫುಡ್ ಪಾರ್ಕ್‌ಗಳು ಕೃಷಿ ಸಮಗ್ರ ಮೌಲ್ಯ ಸರಪಳಿಯಲ್ಲಿ ಮುಂದಿನ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಅಂಶವಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಬಳಸಿದರೆ ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಟನೆಗಳ ಆದಾಯಕ್ಕೆ ಗುಣಾತ್ಮಕ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಜಾಗತಿಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕವಾಗಿರಲು ಫುಡ್ ಪಾರ್ಕ್‌ಗಳಿಗೆ ಬೆಂಬಲ ನೀಡುವ ಸಂಪರ್ಕದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಕೃಷಿ ಮೌಲ್ಯ ಸರಪಳಿಯಲ್ಲಿ ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಮತ್ತು ಫುಡ್ ಪಾರ್ಕ್‌ಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಪೂರಕವಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ದೆಹಲಿಯ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಟಮೋಟೋವನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮೌಲ್ಯ ಸರಪಳಿಯ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹಂತ ಮತ್ತು ರೈತರ ಬೆಲೆ ಅನ್ವೇಷಣೆಯ ಪಾಲನ್ನು ಕೆಳಗಿನ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಅಂತಿಮ ಬೆಲೆಯ ಮೂರನೇ ಒಂದು ಭಾಗ ಮಾತ್ರ ರೈತರಿಗೆ ಸಂದಾಯವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸುವುದು ಮುಖ್ಯ.

ರೈತರನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಟನೆಗಳ ಮೂಲಕ ಸಂಪರ್ಕಿಸುವ ತುರ್ತು ಅಗತ್ಯವಿದೆ ಅಥವಾ ರೈತರ ಲಾಭಾಂಶವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಮಧ್ಯವರ್ತಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಎಂ-ಎಪಿಇಸಿಗಳ ಮೂಲಕ ಮೂಲದಲ್ಲೇ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆ ಮಾಡಲು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಅವಕಾಶವಿದೆ (ಎಫ್‌ಪಿಒಗಳು ಮತ್ತು ಎಫ್‌ಪಿಒಗಳ ನಡುವೆ ಸಮನ್ವಯತೆ). ಇದು ರಫ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯನ್ನು ತೆರೆಯುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ದೇಶೀಯ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯು ಕಡಿಮೆ ಬೆಲೆಯ ಏರಿಳಿತವನ್ನು ಹೊಂದಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಮೌಲ್ಯ ಸರಪಳಿಯನ್ನು ಸಂಘಟಿತ ಮೌಲ್ಯ ಸರಪಳಿಯಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಲು ಗಮನಹರಿಸಬೇಕು. ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಎಂ-ಎಪಿಇಸಿಗಳ ರಚನೆಯು ಮಿನಿ ಫುಡ್ ಪಾರ್ಕ್‌ಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲು ODOP ಯೋಜನೆಯನ್ನು ತರಲಾಗಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯು ರೈತರ ಆದಾಯವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವಲ್ಲಿ ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಟನೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ರೈತರ ಆದಾಯ ದ್ವಿಗುಣಗೊಳ್ಳುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇದೆ.

ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗಾಗಿ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳು ಮತ್ತು ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಮತ್ತು ಫುಡ್ ಪಾರ್ಕ್‌ಗಳ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಅನ್ವೇಷಿಸಬಹುದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಎಣ್ಣೆಕಾಳುಗಳಿಗೆ ಹಾಲು ಸರಬರಾಜು ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಬಹುದು. ಇದು ಅನೇಕ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳ ಪರ್ಯಾಯ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ತೆರೆಯುತ್ತದೆ.

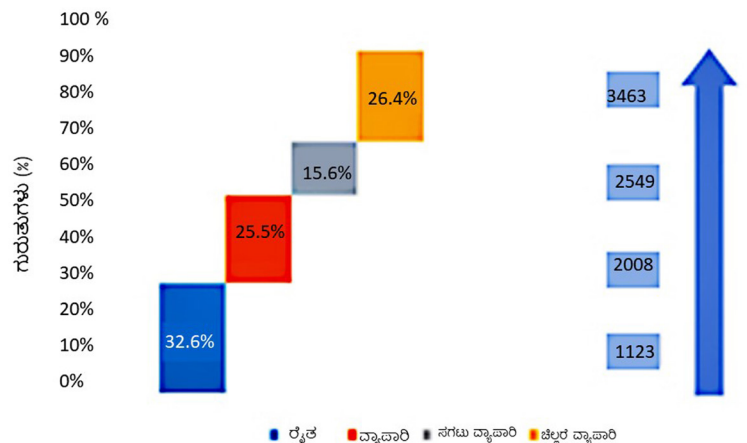
ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಟನೆಗಳಲ್ಲಿನ ರಚನಾತ್ಮಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳ ಜೊತೆಗೆ ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳಲ್ಲಿನ ಪ್ರಗತಿಯು

ಚಿತ್ರ 8.11 ಟಮೋಟೋ ಮೌಲ್ಯ ಸರಪಳಿಯ ಬೆಲೆ ಮತ್ತು ಲಾಭಾಂಶ

Costs and margins of tomato value chain from producing regions to Delhi

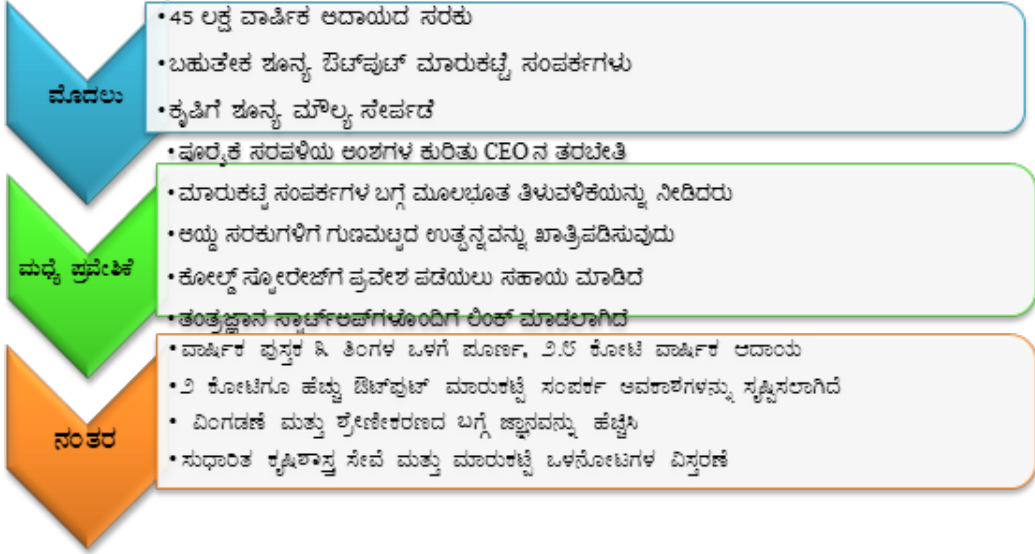
Stakeholder	Cost and margin (INR/quintal)	Share in consumer rupee (%)
1. Price received by farmer	1123	32.4
2. Total trader's cost	498	14.4
3. Traders margin (4-2-1)	387	11.2
4. Delhi wholesale price (Max price from Agmarknet)	2008	
5. Semi wholesaler total cost	341	9.8
6. Semi wholesaler margin (10%)	201	5.8
7. Price to retailer	2549	
8. Retailer cost and margin	914	26.4
9. Price paid by consumers (Delhi retail price)	3463	100.0

Source Authors' calculation using data from Agmarknet, DoCA, and Field Visit
In the Book: Agri value chain_2022, springer

ಟಮೋಟೋ ಮೌಲ್ಯ ಸರಪಳಿಯಿಂದ ಗುರುತುಗಳು. ಮೂಲ: Agmarknet, DoCA ನಿಂದ ಡೇಟಾವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಲೇಖಕರ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ಮತ್ತು ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಭೇಟಿ : ಅಗ್ರಿ ಮೌಲ್ಯ ಸರಪಳಿ, 2022, ಸ್ಪ್ರಿಂಗ್

ಫುಡ್ ಪಾರ್ಕ್‌ಗಳನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುವ ಜೊತೆಗೆ, ಇದು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುತ್ತದೆ. ಹಣಕಾಸಿನ ಸಾಲ ಸೌಲಭ್ಯವು ಒಂದು ಸವಾಲಾಗಿ ಉಳಿದಿದೆ, ಇದನ್ನು ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಹೊಸ ಹಣಕಾಸು ನೀತಿಗಳು ಜಾರಿಗೆ ತರುವ ಮೂಲಕ ಪರಿಹರಿಸಬಹುದು. ಇದರ ಗುರಿ ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಪ್ರಬುದ್ಧ ಹಂತವನ್ನು ತಲುಪುವಂತೆ ಮಾಡುವುದಾಗಿದೆ. ಇದು ಫುಡ್ ಪಾರ್ಕ್‌ಗಳಿಗೆ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಇದು ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಮತ್ತು ಫುಡ್ ಪಾರ್ಕ್‌ಗಳ ನಡುವೆ ಸಮನ್ವಯತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ ಅವುಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುತ್ತದೆ.

8.4. ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪಾತ್ರ

ಕೃಷಿ ಮೌಲ್ಯ ಸರಪಳಿಯು ಬಹು ಪಾಲುದಾರರನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಪಾಲುದಾರರ ನಡುವೆ ಸಾಮೂಹಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಕೆಲವು ಸೂಚಕ ಪಾಲುದಾರರು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿದ್ದಾರೆ.

8.4.1 ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ನೀತಿ ನಿರೂಪಕರ ಪಾತ್ರ

ಫುಡ್ ಪಾರ್ಕ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಟನೆಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಸರ್ಕಾರವು ಕೆಲವು ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ನೀತಿಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿದೆ. ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಸೇರಿಸುವುದರಿಂದ ODOP ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆಗಾಗಿ ODOP ಯಂತಹ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ನಾವಿನ್ಯತಾ ವಿಧಾನವನ್ನು ತರಲು ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ M-APECಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ, ಫಾರ್ಮ್ ಗೇಟ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಲ್ಪ ಪ್ರಮಾಣದ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆ ಸಂಭವಿಸುತ್ತದೆ. ರೈತರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅವಕಾಶವನ್ನು ನೀಡಿ ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸಬೇಕಾಗಿದ್ದು, ಅಂತಹ ಸೌಲಭ್ಯದ ದೂರವು 50 ಕಿಮೀ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿರಬೇಕು. ಅದು ಸಾರಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಸುಧಾರಿಸುತ್ತದೆಯೇ ಎಂದು ಖಚಿತಪಡಿಸಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದ, ಇಂತಹ ಅನೇಕ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಕೃಷಿ ಸರಪಳಿಯಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತವೆ.

ಹತ್ತಾರು ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಪ್ರಚಾರ ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಣ ನಿಯೋಗಗಳು ಕೃಷಿ ಮೌಲ್ಯ ಸರಪಳಿಯಾದ್ಯಂತ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುತ್ತಿವೆ. ಆದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಲು ಮತ್ತು ಸಾಧಿಸಲು ಯಾವುದೇ ಪ್ರಯತ್ನವಿಲ್ಲ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ, ನಿಯೋಗಗಳ ನಡುವೆ ಸಮನ್ವಯ ಸಾಧಿಸಲು ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರ ಮೌಲ್ಯ ಸರಪಳಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಹು-ನಿಯೋಗಗಳ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ರಚಿಸಬೇಕು.

8.4.2 ರೈತರ ಪಾತ್ರ

ಫುಡ್ ಪಾರ್ಕ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಟನೆಗಳ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವಲ್ಲಿ ರೈತರ ಪಾತ್ರ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. ರೈತರ ಮನಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ವಹಿವಾಟು ಆಧಾರಿತದಿಂದ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರ ಆಧಾರಿತವಾಗಿ ಬದಲಾಯಿಸುವ

	<p>Financial services</p>				
	<p>Cultivation support</p>				
	<p>Processing & Logistics</p>				
	<p>Market Linkage</p>				
	<p>Knowledge & Capacity Building</p>				
	<p>Access to Inputs</p>				
	<p>Policy & Advocacy</p>				

ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ರೈತರಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆಯ ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿಯ ಕೊರತೆಯಿದ್ದರೆ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಖಾಸಗಿ ಪಾಲುದಾರರೊಂದಿಗೆ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಅವಕಾಶವಾಗಿ ನೋಡಬೇಕು. ಪಾಲುದಾರರೊಂದಿಗೆ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ತರೆಯಲು ಕಾರ್ಪೊರೇಟ್ ಕಂಪನಿಗಳ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳು ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಕಲಿಯುವುದು ಅವಶ್ಯಕ. ಇಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಇತರ ಮಧ್ಯಸ್ಥಗಾರರೊಂದಿಗೆ, ಜೈವಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆದೊಂದಿಗೆ ಜೋಡಿಸಿ ಸಂಯೋಜಿಸುವುದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯ.

8.4.3 ಖಾಸಗಿ ಪಾತ್ರದಾರಿಗಳ ಪಾತ್ರ

ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಲು ಖಾಸಗಿ ಪಾತ್ರದಾರಿಗಳು ಪ್ರಮುಖರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ದೇಶದಲ್ಲಿ 1300 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಅಗ್ರಿ ಟೆಕ್ ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳಿಗಿ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 70 ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಿಂದ ಹೊರಹೊಮ್ಮುತ್ತಿವೆ. 2017 ಮತ್ತು 2020 ರ ನಡುವೆ, ಭಾರತವು ಸುಮಾರು 1 ಬಿಲಿಯನ್ ಡಾಲರ್‌ನ್ನು ಅಗ್ರಿ-ಟೆಕ್ ನಿಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷ 2021 ರಲ್ಲಿ, ರೂ. 5,000 ಕೋಟಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಬಂಡವಾಳವು ಅಗ್ರಿ-ಟೆಕ್ ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳ ಮೂಲಕ ಈ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಹೂಡಿಕೆಯಾಗಿದೆ. 2022-2025 ರ ನಡುವೆ, ಇದು ಸುಮಾರು 3 ಬಿಲಿಯನ್ ಡಾಲರ್ ತಲುಪುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿದೆ. ಅಗ್ರಿ ಡೋಮೇನ್‌ನ ವಿವಿಧ ಪರಿಣತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಬುದ್ಧವಾದ ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳಿವೆ. ಇವುಗಳು ಪರಿಣತಿಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಎಫ್‌ಪಿಒಗಳೊಂದಿಗೆ ಒಗ್ಗೂಡಿಸಬಲ್ಲವು. ಒಟ್ಟಾರೆ ಇದರಿಂದ ತಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಈ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅಗ್ರಿ ಟೆಕ್ ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳನ್ನು 3-5 ಆಯ್ದು ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಗಳಿಗೆ ಲಗತ್ತಿಸಬಹುದಾದ್ದರಿಂದ ಇದು ಕೃಷಿ ವಲಯಕ್ಕೆ ಒಂದು ಮಹತ್ವದ ಅವಕಾಶವಾಗಿದೆ. ಈ ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ನಾವೀನ್ಯತೆಗಳು, ಇನ್‌ಫ್ರಾಸ್ಟ್ರಕ್ಚರ್‌ಗಳು, ಉತ್ಪಾದಕತೆ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ಲಾಜಿಸ್ಟಿಕ್ಸ್, ಯಾಂತ್ರಿಕರಣದಿಂದ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನದ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನ ಸರಪಳಿಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಉಗ್ರಾಣಗಳು, ಹಣಕಾಸು ಮತ್ತು ವಿಮೆ, ರೈತರ ಆದಾಯದ ಮೇಲೆ ಗಮನಾರ್ಹ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ತರುತ್ತದೆ. 70ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳು ರೈತರ ಆದಾಯವನ್ನು ಶೇಕಡ 1.5 ರಿಂದ ಶೇಕಡ 2 ಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಮೂಲಕ ಸುಮಾರು ರೂ. 8000 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ನೇರವಾಗಿ ರೈತ ಸಂಪರ್ಕ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡಿವೆ. ಬೈನ್ & ಕಂಪನಿಯ ಪ್ರಕಾರ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ನಾವೀನ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಉದ್ಯಮಶೀಲತಾ ಮನೋಭಾವವು ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಇ-ಮಾರಾಟದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 35 ಶತಕೋಟಿ ಡಾಲರ್‌ನಷ್ಟು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ರಚಿಸಬಹುದು.

8.4.4 ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವಲಯಗಳು/ ಸಾಮಾಜಿಕ ಉದ್ಯಮಗಳ ಪಾತ್ರ

ರೈತರು, ಕಾರ್ಪೊರೇಟ್ ಕಂಪನಿಗಳು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದೊಂದಿಗೆ ಸಂವಹನ ನಡೆಸುವಲ್ಲಿ ದಶಕಗಳ ಅನುಭವದೊಂದಿಗೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಉದ್ಯಮಗಳು ಎಲ್ಲಾ ಪಾಲುದಾರರ ನಡುವೆ ಸೇತುವೆಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಬಹುದು. ಸಾಮಾಜಿಕ ಉದ್ಯಮಗಳು ಈ ವಲಯದಲ್ಲಿನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಅಂತರವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಎಲ್ಲಾ ಪಾಲುದಾರರಿಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯ ಕೊಂಡಿ(ಲೂಪ್) ಆಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಬಹುದು. ಈ ಸಾಮಾಜಿಕ ಉದ್ಯಮಗಳು ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಆರಂಭಿಕ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನ, ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗುತ್ತವೆ. ಅವರು ತಮ್ಮ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಮೂಲಕ ಆರಂಭಿಕ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ 300 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಎಫ್‌ಪಿಒಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

ಎಫ್‌ಪಿಒಗಳು ಮತ್ತು ಎಫ್‌ಪಿಒಗಳ ನಡುವೆ ಮುಂದಿನ ಮಾರ್ಗೋಪಾಯಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮತ್ತು ಕ್ರೋಢೀಕರಣ

- ❑ ಕೃಷಿವಲಯದ ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ಕೃಷಿಮೌಲ್ಯ ಸರಪಳಿಯ ಏಕೀಕರಣದ ಮೂಲಕ ಮಾತ್ರ ಸುಧಾರಿಸಬಹುದು.
- ❑ ರೈತರು ಉತ್ಪನ್ನ ದರ್ಜೆಯ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಸೌಲಭ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸದೇ ಹೋದರೆ ಏಕೀಕರಣ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.
- ❑ ಎಫ್‌ಪಿಒಗಳು ಈ ಸಣ್ಣ ರೈತರನ್ನು ಮೇಲ್ಮಟ್ಟಕ್ಕೇರಿಸುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಸದೃಢ ಮುಂದುವರಿಕೆಯ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ.

- ❑ ಎಫ್‌ಪಿಗಳು ಈ ಎಫ್‌ಪಿಗಳ ಆದಾಯಕ್ಕೆ ಗುಣಕ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಬಹುದು. ಜಾಗತಿಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕವಾಗಿರಲು ಎಫ್‌ಪಿಗಳಿಗೆ ಬಲವಾದ ಹಿಂದುಳಿದ ಸಂಪರ್ಕದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.
- ❑ ಕೃಷಿಮೌಲ್ಯ ಸರಪಳಿಯಲ್ಲಿ ಎಫ್‌ಪಿಗಳು ಮತ್ತು ಎಫ್‌ಪಿಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಪೂರಕವಾಗಿರುತ್ತವೆ.
- ❑ ರೈತರನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಎಫ್‌ಪಿಗಳ ಮೂಲಕ ಲಿಂಕ್‌ಮಾಡುವ ತುರ್ತು ಅಗತ್ಯವಿದೆ ಅಥವಾ ರೈತರ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಮಧ್ಯವರ್ತಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
- ❑ ಎಂ-ಎಪಿಇಸಿಗಳ ಮೂಲಕ (ಎಫ್‌ಪಿಗಳು ಮತ್ತು ಎಫ್‌.ಪಿಗಳ ನಡುವೆ ಸಮನ್ವಯ) ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆಗೆ ದೊಡ್ಡ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತದೆ.
- ❑ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಮೌಲ್ಯಸರಪಳಿಯನ್ನು ಸಂಘಟಿತ ಮೌಲ್ಯ ಸರಪಳಿಯಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಲು ಗಮನಹರಿಸಬೇಕು. ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಎಂ-ಎಪಿಇಸಿಗಳ ರಚನೆಯು ಸಣ್ಣ ಎಫ್‌ಪಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವಲ್ಲಿ ಓಡಿಓಪಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಚಾಲನೆ ನೀಡುತ್ತದೆ, ಇದು ರೈತರಿಗೆ ಆದಾಯವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವಲ್ಲಿ ಎಫ್‌ಪಿಗಳು ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ರೈತರ ಆದಾಯ ದ್ವಿಗುಣಗೊಳ್ಳುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇದೆ.

8.5 ಉಲ್ಲೇಖಗಳು

<http://sfacindia.com/UploadFile/Statistics/Strategy-Paper-on-Promotion-of-10,000-FPOs.pdf>

<https://www.ijcmas.com/special/10/G.%20Basavaraj,%20et%20al.pdf>

https://www.mofpi.gov.in/sites/default/files/icrierreportonimpactofmfpsfinal.pdf_0.pdf

ಅಧ್ಯಾಯ - 9

ಕೈಗಾರಿಕೆ, ನಾವೀನ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ

ಸಾರಾಂಶ

ಕರ್ನಾಟಕವು ಭಾರತದ ಪ್ರಮುಖ ಕೈಗಾರಿಕಾ ರಾಜ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇದು ದೃಢವಾದ ಕೈಗಾರಿಕಾ ವಾತಾವರಣ, ಅತ್ಯುತ್ತಮ ತಾಂತ್ರಿಕ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಮತ್ತು ಶಾಂತಿಯುತ ಕಾರ್ಮಿಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ನೀತಿ ಆಯೋಗವು ತಯಾರಿಸುವ ಇಂಡಿಯಾ ಇನ್‌ನೋವೇಶನ್ (ನಾವೀನ್ಯತೆ) ಇಂಡೆಕ್ಸ್ 2019ರ ಪ್ರಕಾರ ರಾಷ್ಟ್ರದ ರಾಜ್ಯ ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್ ಶ್ರೇಯಾಂಕ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಉನ್ನತ ಶ್ರೇಣಿಯೊಂದಿಗೆ, ಕರ್ನಾಟಕವು ನಾವೀನ್ಯತೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂಚೂಣಿ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ನಾವೀನ್ಯತೆ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಎನ್‌ಎಎಸ್‌ಎಸ್‌ಸಿಎಂ/NASSCOMನ ಬೆಂಬಲದೊಂದಿಗೆ ಇಆರ್ & ಡಿ ನೀತಿ 2021 ಅನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ. ರಾಜ್ಯವು ವಿಶ್ವದ ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆಯ (ಎಐ) ಆದ್ಯತೆಯ ತಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಲು ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಕೋವಿಡ್ 19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗದ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೂ ಕರ್ನಾಟಕವು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸರಾಸರಿ ಉತ್ಪಾದನೆಗಿಂತಲೂ ರಾಜ್ಯದ ಸರಾಸರಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಕುಸಿತದೊಂದಿಗೆ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಪ್ರದರ್ಶನ ನೀಡುವ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಗಣಿ ಮತ್ತು ಭೂವಿಜ್ಞಾನ ಇಲಾಖೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯು ಸ್ಥಿರತೆಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದೆ. ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗದಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಮುಂಬರುವ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕೋವಿಡ್-19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕವು ಉದ್ಯಮ ಮತ್ತು ನಾವೀನ್ಯತೆಯ ಮೇಲೆ ಉಂಟುಮಾಡಿರುವ ಪ್ರಭಾವ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಈಗಲೇ ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಒಟ್ಟಾರೆ ರಾಜ್ಯದ ಚಿತ್ರಣವು ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕದ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಕುರಿತು ಬಲವಾದ ಪ್ರಯತ್ನದ ಪುರಾವೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಇದರ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಮಾದರಿಗಳ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಒತ್ತಿಹೇಳುತ್ತಿವೆ. ಈ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಮುಂದಿನ ವರ್ಷಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಜಿಗಿತಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತವೆ. ಆರ್ಥಿಕ ಸವಾಲುಗಳು ಇನ್ನೂ ಪ್ರಚಲಿತದಲ್ಲಿ ಇರುವಾಗಲೇ, ಅದನ್ನು ಸುಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಯಲು ಹೊಸ ಮಾರ್ಗಗಳ ಅಗತ್ಯವಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಕೋವಿಡ್-19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ಪರಿಣಾಮಗಳಿಂದ ಹೊರಬರಲು ಖಾಸಗಿ ವಲಯ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ-ಖಾಸಗಿ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ (ಪಿಪಿಪಿ) ಮಾದರಿಗಳ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಮತ್ತು ದೊಡ್ಡ ಮಟ್ಟದ ಮಾಹಿತಿ ಬಳಕೆಯ ಮೂಲಕ ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ಹೊರಬರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಒತ್ತಿಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಪಿಪಿಪಿ ಮಾದರಿಯು ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಂತ ಸಮರ್ಥ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳಿಗೆ ಹೊಸ ಆಯಾಮವನ್ನು ನೀಡುವ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ತೆರೆದಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕವು ಸರ್ಕಾರಿ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ವಲಯದ ಒಳಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ, ಕಡಿಮೆ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಬಾಳಿಕೆಯ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಹಾಗೂ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಪಿಪಿಪಿ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತರಿಸಲು ಒತ್ತಾಯಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಮುಂಬರುವ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಸುಸ್ಥಿರ ಮತ್ತು ಸಮರ್ಥನೀಯವಾಗಬಹುದು.

ಇದಲ್ಲದೆ, ಇಂದಿನ ಸನ್ನಿವೇಶಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗುವ, ಹೆಚ್ಚು ದೃಢವಾದ ಮತ್ತು ಭದ್ರವಾದ ಬುನಾದಿ ಒದಗಿಸುವ ಉತ್ತಮವಾದ ಅಂತರ್ಗತ ನೀತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ಮಾಹಿತಿಯು ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಮುಖ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲು, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆಡಳಿತ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಪಾರದರ್ಶಕತೆ ಮತ್ತು ದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು, ಹೊಸ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಅನ್ವೇಷಿಸಲು, ಆಧಾರವಾಗಿರುವ ಮಾಹಿತಿಯಲ್ಲಿನ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು, ನೀತಿ ನಿರ್ಧಾರ ಕೈಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಸರ್ಕಾರವು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಬಳಸಬಹುದು. ತೆರಿಗೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದು, ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯಂತಹ ದೈನಂದಿನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ವಿಸ್ತೃತ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಬಳಸಬಹುದು. ಇದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಇಲಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆದ್ಯತೆ ಇರುವ ವಲಯಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ತ್ವರಿತವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ವಿಸ್ತೃತ ಮಾಹಿತಿಯಿಂದ ಅಗತ್ಯ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಜಾರಿಗೆ ತರುವುದರಿಂದ ಆರ್ಥಿಕ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತರುವುದು ಸುಲಭವಾಗುತ್ತದೆ.

ಬಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಪಿಪಿಪಿ ಮಾದರಿಯ ಮೂಲಕ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಆಡಳಿತ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು, ವಿಸ್ತೃತ ಮಾಹಿತಿಯ ಬಳಕೆಯು ಶೀಘ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ, ಉಚಿತ ಮಾಹಿತಿ ಹರಿವಿಗೆ, ದಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಪಾರದರ್ಶಕತೆಯಿಂದ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಕಡತಗಳ ತ್ವರಿತ ವಿಲೇವಾರಿ ಮತ್ತು ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳುಂಟಾಗಿ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ನಾಗರಿಕ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

9.1 ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

ಕರ್ನಾಟಕವು ಭಾರತದ ಪ್ರಮುಖ ಕೈಗಾರಿಕಾ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಪೂರಕವಾದ ಕೈಗಾರಿಕಾ ವಾತಾವರಣ, ಅತ್ಯುತ್ತಮ ತಾಂತ್ರಿಕ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಮತ್ತು ಶಾಂತಿಯುತ ಕಾರ್ಮಿಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯೊಂದಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕವು ಕಳೆದ ಕೆಲವು ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ವಿದ್ಯುತ್ ಮತ್ತು ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್, ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ಸಂವಹನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ (ಐಸಿಟಿ) ಮತ್ತು ಔಷಧೀಯ ಉದ್ಯಮಗಳಂತಹ ಉನ್ನತ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಉದ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಪ್ರಗತಿ ಸಾಧಿಸಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕವು ಟೈರ್ II ಮತ್ತು ಟೈರ್ III ನಗರಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವ ಮತ್ತು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಹೊಸ ಕೈಗಾರಿಕಾ ನೀತಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ಕೈಗಾರಿಕಾ ನೀತಿ 2020-25 ಅನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ರಾಜ್ಯ ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್ ಶ್ರೇಯಾಂಕ ಚೌಕಟ್ಟಿನ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಉನ್ನತ ಶ್ರೇಣಿಯೊಂದಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕವು ನಾವೀನ್ಯತೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂಚೂಣಿ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತದೆ. ನೀತಿ ಆಯೋಗ, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಇಂಡಿಯಾ ಇನ್ನೋವೇಶನ್ ಇಂಡೆಕ್ಸ್ 2019 ರಾಜ್ಯದ ಔದ್ಯಮಿಕ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ದೇಶದಲ್ಲಿಯೇ ಅತ್ಯಂತ ನಾವೀನ್ಯತಾ ಪರಿಸರ ಎಂದು ಶ್ರೇಣೀಕರಿಸಿದೆ. ನಾವೀನ್ಯತೆ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಎನ್‌ಎಎಸ್‌ಎಸ್‌ಸಿಎಂ/ NASSCOMನ ಬೆಂಬಲದೊಂದಿಗೆ, ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾವೀನ್ಯತೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಆರ್ & ಡಿ ನೀತಿ 2021 ಅನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಭೌತಿಕ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳೆರಡರಲ್ಲೂ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಆರ್ಟಿಫಿಶಿಯಲ್ ಇಂಟೆಲಿಜೆನ್ಸ್(ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ) (ಎಐ)ಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವದ ಆದ್ಯತೆಯ ತಾಣವಾಗಲು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತಿದೆ. ಆರ್ಟಿಫಿಶಿಯಲ್ ಇಂಟೆಲಿಜೆನ್ಸ್(ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ) ಮೂಲಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಮತ್ತು ಏಷ್ಯಾದ ಆರ್ಟಿಫಿಶಿಯಲ್ ಇಂಟೆಲಿಜೆನ್ಸ್ ಹಾಟ್‌ಸ್ಪಾಟ್ ಆಗಲು ಟೆಐಡಿಇ/TIDE ಫ್ರೇಮ್‌ವರ್ಕ್‌ನಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವದ ಅಗ್ರ 5 ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಕೌಶಲ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಗಮವು ಇಂಡಿಯಾ ಸ್ಕಿಲ್ಸ್ 2022 ಯುಎನ್‌ಡಿಪಿ ಶೃಂಗಸಭೆಯಲ್ಲಿ 8 ಚಿನ್ನ, 8 ಬೆಳ್ಳಿ ಮತ್ತು 4 ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯ ಪದಕಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದಿದೆ.

ವಿಭಾಗ [ಎ] ಕೈಗಾರಿಕೆ

9.2 ಕೈಗಾರಿಕಾ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಸೂಚ್ಯಂಕದ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಮಟ್ಟದ ತ್ವರಿತ ಅಂದಾಜುಗಳು

2011-12ರ ಮೂಲ ವರ್ಷದೊಂದಿಗೆ 2021ರ ನವೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳವರೆಗೆ, ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಮಟ್ಟದ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಬಳಕೆಯಾಧಾರಿತ ವಲಯವಾರು ಸೂಚ್ಯಂಕದ ತ್ವರಿತ ಅಂದಾಜುಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 9.1 ಮತ್ತು ಕೋಷ್ಟಕ 9.2 ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಕೈಗಾರಿಕಾ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಬಳಕೆಯ-ಆಧಾರಿತ ವರ್ಗೀಕರಣದ ಪ್ರಕಾರ, ನವೆಂಬರ್ 2021 ತಿಂಗಳಿಗೆ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಸರಕುಗಳಿಗೆ 126.5, ಬಂಡವಾಳ ಸರಕುಗಳಿಗೆ 81.2 ಮಧ್ಯಂತರ ಸರಕುಗಳಿಗೆ 141.8 ಮತ್ತು ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ/ನಿರ್ಮಾಣ ಸರಕುಗಳಿಗೆ 142.5. ಇದಲ್ಲದೆ, ನವೆಂಬರ್ 2021ಗೆ ಸ್ಥಿರಗ್ರಾಹಕ ಸರಕು ಮತ್ತು ಸ್ಥಿರವಲ್ಲದ ಗ್ರಾಹಕ ಸರಕುಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯು ಕ್ರಮವಾಗಿ 106.7 ಮತ್ತು 150.3 ರಷ್ಟಿದೆ. ಈ ಮಾಹಿತಿಯು ಕೈಗಾರಿಕಾ ವಲಯದ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಮೇಲೆ ಕೋವಿಡ್-19 ರ ಪರಿಣಾಮವು ದೇಶವ್ಯಾಪಿ ಇರುವುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷ 2020-21 ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷ 2021-22ರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ವಲಯಗಳ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 9.1 : ಕೈಗಾರಿಕಾ ಉತ್ಪನ್ನದ ವಲಯವಾರು ಸೂಚ್ಯಂಕ (ಆಧಾರ ವರ್ಷ 2011-12=100)

ತಿಂಗಳು	ಗಣಿ		ಉತ್ಪಾದನೆ		ವಿದ್ಯುತ್		ಸಾಮಾನ್ಯ	
	(14.372472)		(77.63321)		(7.994318)		(100)	
ವರ್ಷ	2020-21	2021-22	2020-21	2021-22	2020-21	2021-22	2020-21	2021-22
ಏಪ್ರಿಲ್	78.8	107.6	42.1	124.6	125.6	174.0	54.0	126.1
ಮೇ	87.6	108.3	84.4	111.5	150.6	161.9	90.2	115.1
ಜೂನ್	85.7	105.5	107.1	121.2	156.2	169.1	107.9	122.8
ಜುಲೈ	87.5	104.6	118.5	131.0	166.3	184.7	117.9	131.5
ಆಗಸ್ಟ್	84.0	103.6	118.7	131.9	162.7	188.7	117.2	132.4
ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್	87.6	95.1	126.5	130.3	166.4	167.9	124.1	128.2
ಅಕ್ಟೋಬರ್	98.5	109.8	132.0	136.1	162.2	167.3	129.6	134.8
ನವೆಂಬರ್*	106.6	111.9	128.5	129.6	144.8	147.9	126.7	128.5
ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷದ ಅನುಗುಣವಾದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳವಣಿಗೆ#								
ನವೆಂಬರ್*	-5.4	5.0	-1.6	0.9	3.5	2.1	-1.6	1.4
ಏಪ್ರಿಲ್ - ನವೆಂಬರ್	-12.2	18.2	-17.2	18.5	-4.6	10.2	-15.3	17.4
* ನವೆಂಬರ್ 2021 ರ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳು ತ್ವರಿತ ಅಂದಾಜುಗಳಾಗಿವೆ. ಗಮನಿಸಿ: ಆಗಸ್ಟ್ 2021 ಮತ್ತು ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2021ರ ತಿಂಗಳ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳು ನವೀಕರಿಸಿದ ಉತ್ಪಾದನಾ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸಿದೆ. # ಮಾರ್ಚ್ 2020 ರಿಂದ ಕೋವಿಡ್-19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕದ ಕಾರಣದ ಅಸಾಮಾನ್ಯ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷದ ಅನುಗುಣವಾದ ಅವಧಿಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ದರಗಳನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮೂಲ: MOSPI, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಂಕಿ ಅಂಶ ಕಚೇರಿ, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ, ನವದೆಹಲಿ.								

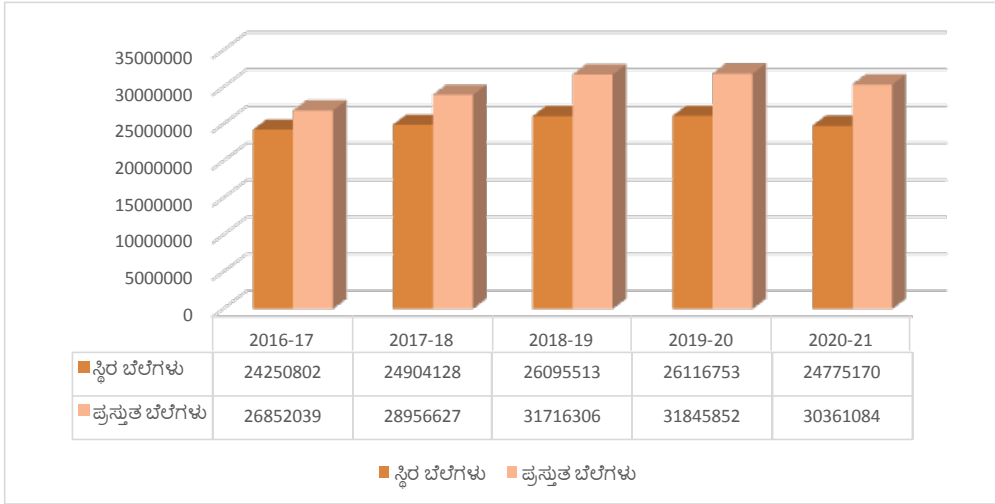
ಕೋಷ್ಟಕ 9.2 : ಕೈಗಾರಿಕಾ ಉತ್ಪಾದನಾ ಸೂಚ್ಯಂಕ ಬಳಕೆ-ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ವರ್ಗೀಕರಣ (ಆಧಾರ ವರ್ಷ 2011-12=100)

ತಿಂಗಳು	ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಸರಕುಗಳು		ಬಂಡವಾಳ ಸರಕುಗಳು		ಮಧ್ಯಂತರ ಸರಕುಗಳು		ಮೂಲ ಸೌಲಭ್ಯ/ ನಿರ್ಮಾಣ ಸರಕುಗಳು		ಗ್ರಾಹಕ ಬಳಕೆಯ ಸರಕುಗಳು		ಗ್ರಾಹಕ ಬಳಕೆಗೆ ಬಾರದ ಸರಕು	
	(34.048612)		(8.223043)		(17.221487)		(12.338363)		(12.839296)		(15.329199)	
ವರ್ಷ	2020-21	2021-22	2020-21	2021-22	2020-21	2021-22	2020-21	2021-22	2020-21	2021-22	2020-21	2021-22
ಏಪ್ರಿಲ್	92.4	126.5	7.0	79.0	44.6	139.6	20.3	144.0	5.5	103.3	72.7	140.0
ಮೇ	106.0	122.8	35.4	61.9	83.7	129.1	88.4	129.5	39.7	71.6	135.3	135.6
ಜೂನ್	109.3	122.4	63.8	81.2	108.2	132.7	114.9	137.9	78.2	100.1	147.5	141.8
ಜುಲೈ	114.3	128.5	70.9	92.4	125.4	143.7	128.6	144.4	99.4	118.7	149.3	145.9
ಆಗಸ್ಟ್	108.8	127.2	75.9	91.1	129.4	144.7	130.7	148.3	109.5	121.6	140.0	148.3
ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್	112.1	117.3	90.3	92.5	133.6	140.3	132.7	143.1	129.0	126.5	147.4	147.7
ಅಕ್ಟೋಬರ್	117.9	128.5	91.3	89.9	140.7	146.1	144.1	153.6	133.8	129.0	148.7	150.0
ನವೆಂಬರ್*	122.2	126.5	84.3	81.2	138.4	141.8	137.3	142.5	113.0	106.7	149.1	150.3
ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷದ ಅನುಗುಣವಾದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳವಣಿಗೆ#												
ನವೆಂಬರ್*	-1.8	3.5	-7.5	-3.7	-1.8	2.5	2.1	3.8	-3.2	-5.6	-0.7	0.8
ಏಪ್ರಿಲ್ - ನವೆಂಬರ್	-11.3	13.2	-31.1	29.0	-16.8	23.7	-17.2	27.5	-28.2	24.0	-5.3	6.4
* ನವೆಂಬರ್ 2021 ರ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳು ತ್ವರಿತ ಅಂದಾಜುಗಳಾಗಿವೆ. ಗಮನಿಸಿ: ಆಗಸ್ಟ್ 2021 ಮತ್ತು ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2021ರ ತಿಂಗಳ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳು ನವೀಕರಿಸಿದ ಉತ್ಪಾದನಾ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸಿದೆ. # ಮಾರ್ಚ್ 2020 ರಿಂದ ಕೋವಿಡ್-19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕದ ಕಾರಣದ ಅಸಾಮಾನ್ಯ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷದ ಅನುಗುಣವಾದ ಅವಧಿಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ದರಗಳನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮೂಲ: MOSPI, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಂಕಿ ಅಂಶ ಕಚೇರಿ, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ, ನವದೆಹಲಿ.												

9.3 ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆ : ಎಲ್ಲಾ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು

ಕರ್ನಾಟಕವು ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಯಿಂದ ಪಡೆಯುವ ಒಟ್ಟು ರಾಜ್ಯದ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆಯನ್ನು ಚಿತ್ರ 9.1 ರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಜಿಎಸ್‌ವಿಎ ನಲ್ಲಿನ ವ್ಯವಹಾರಗಳು ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷ 2020-2021ರಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪ ಇಳಿಕೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತವೆ. ಕೋವಿಡ್-19 ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸೇರಿದಂತೆ ದೇಶದ ಎಲ್ಲಾ ವಲಯಗಳು ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ರಾಜ್ಯದ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆಯ ಕುಸಿತವು ಒಟ್ಟಾರೆ ದೇಶದ ಸರಾಸರಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇದೆ. ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷ 2020-21ಕ್ಕೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಕೋವಿಡ್-19ನ ಪರಿಣಾಮ ಶೇಕಡ 15.5ರಷ್ಟು (ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷದ ಅನುಗುಣವಾದ ಬೆಳವಣಿಗೆ), ಇದು ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷದ ಸ್ಥಿರ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ - 5.13 ರಷ್ಟು ಇಳಿಕೆಯನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದರೆ, ಪ್ರಸ್ತುತ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ - 4.66 ರಷ್ಟು ಕುಸಿತವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಲಾಕ್‌ಡೌನ್ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕವು ಕುಸಿತವನ್ನು ಎದುರಿಸಿದರೂ ಕಾಲಾನಂತರದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ವೇಗವನ್ನು ಪುನಃಸ್ಥಾಪಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದೆ.

ಚಿತ್ರ 9.1: ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಯಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕದ ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆ : ಎಲ್ಲಾ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು (ಆಧಾರ ವರ್ಷ 2011-12)

ಮೂಲ: ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಂಕಿ-ಅಂಶ ಕಚೇರಿ, ಅಂಕಿ-ಅಂಶ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅನುಷ್ಠಾನ ಸಚಿವಾಲಯ, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ.

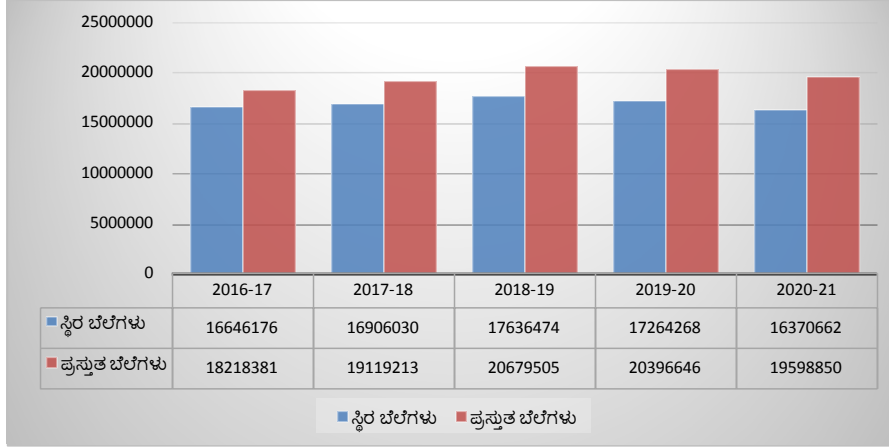
9.4 ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಯಿಂದ ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆ : ಉತ್ಪಾದನೆ

ಚಿತ್ರ 9.2ವು ಎಲ್ಲಾ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ತಯಾರಿಕೆ ವಲಯದ ಜಿಎಸ್‌ವಿಎ ಅನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಸ್ಥಿರ ಬೆಲೆಗಳಿಂದ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯು ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷ 2016-17 ರಿಂದ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿರುವುದು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಕೋವಿಡ್-19 ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷ 2020-2021ರಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದನಾ ವಲಯದ ವೇಗದ ಮೇಲೆ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿದೆ. ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷ 2019-2020 ರಿಂದ ಕೋವಿಡ್ ವರ್ಷ ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷ 2020-2021 ವರೆಗಿನ ಪ್ರಸ್ತುತ ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಶೇಕಡಾವಾರು ಜಿಎಸ್‌ವಿಎ ಬದಲಾವಣೆ ಬೆಲೆ -3.91141 ಮತ್ತು ಸ್ಥಿರ ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ -5.17604ರಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ ಆಗಿದೆ. ನಕಾರಾತ್ಮಕ ಬದಲಾವಣೆಯು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸರಾಸರಿಗಿಂತ ಕೆಳಗಿದೆ. ಈ ವಲಯದ ಚೇತರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವು ದೃಢತೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

9.5 ಹೊಸ ಯೋಜನೆಗಳು ಮತ್ತು ಹೂಡಿಕೆಗಳು

ರಾಜ್ಯವು 611 ಹೆಚ್ಚಿನ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನಾ ಯೋಜನೆಗಳ ಮೂಲಕ ರೂ. 148.96 ಸರಾಸರಿ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆ ಹೊಂದಿದೆ. ಚಿತ್ರ 9.3ವು ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷ 2021-2022ಗಾಗಿ ಒಟ್ಟಾರೆ ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ಹಾಗೂ ಪ್ರತಿ ಯೋಜನೆಗೆ ಸರಾಸರಿ ರೂ.149 ಕೋಟಿ ಮೌಲ್ಯದೊಂದಿಗೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನಾ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಮಾಹಿತಿಯು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

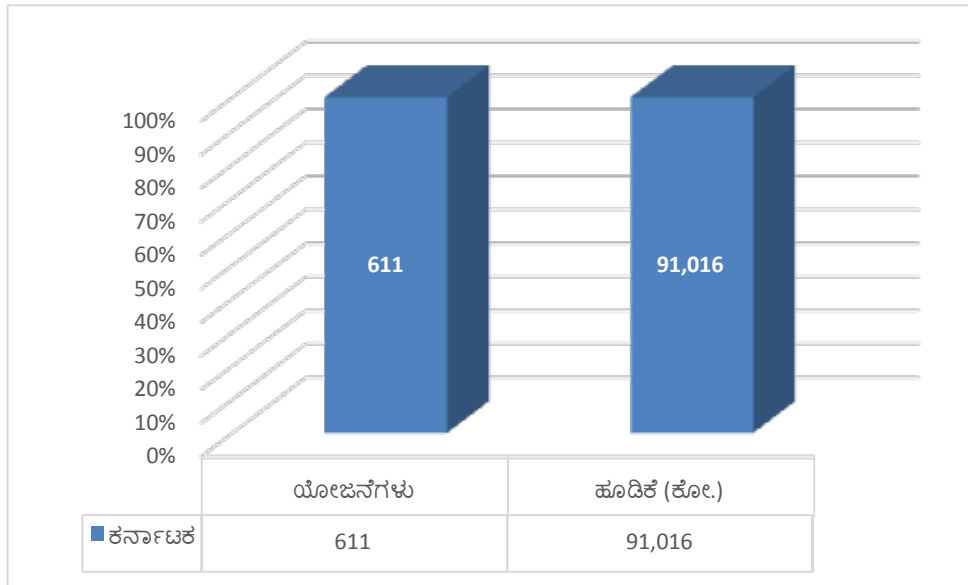
ಚಿತ್ರ 9.2: ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಯಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕದ ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆ : ಉತ್ಪಾದನೆ (ಆಧಾರ ವರ್ಷ 2011-12)

ಮೂಲ: ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಂಕಿ-ಅಂಶ ಕಚೇರಿ, ಅಂಕಿ-ಅಂಶ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅನುಷ್ಠಾನ ಸಚಿವಾಲಯ, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ.

2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕೈಗಾರಿಕಾ ವಲಯದಲ್ಲಿನ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗದ ಕಾರಣದ ಕುಸಿತವನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ರಾಜ್ಯವು ಹಲವಾರು ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಕೈಗಾರಿಕಾ ಇಲಾಖೆಯು ಸುಮಾರು ರೂ. 4,200 ಕೋಟಿ ಮೌಲ್ಯದ 87 ಕೈಗಾರಿಕಾ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡಿದೆ. ಹೊಸ ಯೋಜನೆಗಳು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುವರಿ 12,000 ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತವೆ. ರಾಜ್ಯವು ತಲಾ 50 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ 13 ಮಧ್ಯಮ ಗಾತ್ರದ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡಿದೆ. ಯೋಜನೆಗಳು ಸುಮಾರು 4,600 ಜನರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ನೀಡುವ ಮತ್ತು ಸುಮಾರು ರೂ.2,900 ಕೋಟಿಗಳಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ತರುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ, ಪ್ರತಿ ರೂ. 50 ಕೋಟಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಹೂಡಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ 74 ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳ ಒಟ್ಟು ಮೌಲ್ಯ ರೂ.1200 ಕೋಟಿ. ಈ ಯೋಜನೆಗಳು ಉಕ್ಕು, ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್, ಆರೋಗ್ಯ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಆಹಾರ ತಿರುಳು ಮತ್ತು ಕಾಗದದ ಉದ್ಯಮದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿವೆ. ಇವುಗಳು ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗದಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತವಾಗಿರುವ ಉತ್ಪಾದನಾ ವಲಯವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿದೆ.

ಚಿತ್ರ 9.3 2021-22ರ : ಹೊಸ ಯೋಜನೆಗಳು ಮತ್ತು ಹೂಡಿಕೆ (Q1-Q3)

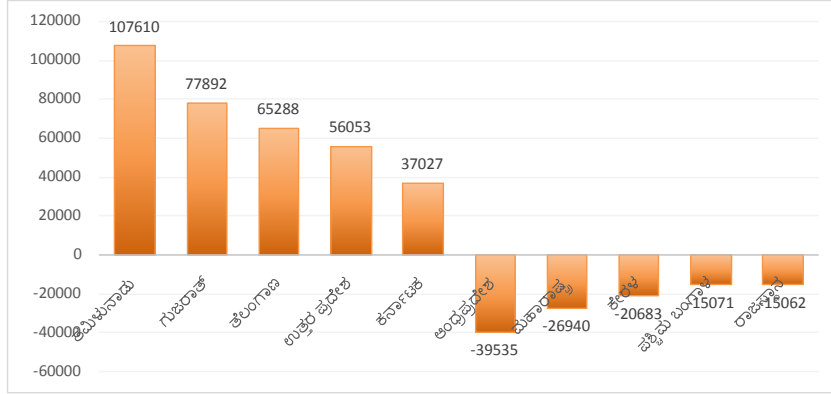

ಮೂಲ: ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ಗಳ ಹೂಡಿಕೆಯ 85ನೇ ಸಮೀಕ್ಷೆ, 2022

ಚಿತ್ರ 9.4 ಮತ್ತು ಕೋಷ್ಟಕ 9.3 ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷ 2021-22 (ಡಿಸೆಂಬರ್, 21 ರವರೆಗೆ) ರಾಜ್ಯಗಳಿಂದ ಆಕರ್ಷಿತವಾದ ಹತ್ತು ಹೊಸ ಖಾಸಗಿ ಯೋಜನೆಗಳು, ಹೂಡಿಕೆಗಳಲ್ಲಿನ ನಿವ್ವಳ ಹೆಚ್ಚಳದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ರಾಜ್ಯಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತವೆ.

ಕರ್ನಾಟಕವು ರೂ. 37,027 ಕೋಟಿಗಳ ಹೊಸ ಹೂಡಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಮೊದಲ ಐದು ನಿವ್ವಳ ಲಾಭದಾಯಕ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕವು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಕೋವಿಡ್-19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕದಿಂದಾಗಿ ಜಾಗತಿಕ ಮಂದಗತಿಯ ಹೊರತಾಗಿಯೂ ಹೊಸ ಹೂಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ, ಕರ್ನಾಟಕವು ದೇಶದ ಪ್ರಮುಖ ಹತ್ತು ಹೊಸ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆ, ಅದರ ಸುಧಾರಣಾ ಕ್ರಮಗಳು, ಅದರ ಹೊಸ ಹೂಡಿಕೆದಾರರು ಬೆಳವಣಿಗೆ-ಆಧಾರಿತ ನೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಹೂಡಿಕೆ ಮಾಡಲು ಖಾಸಗಿ ವಲಯದ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಚಿತ್ರ 9.4 : ಹೊಸ ಹೂಡಿಕೆ: ನಿವ್ವಳ ಲಾಭದಾರರು ಮತ್ತು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವವರು (ಕೋಟಿ ರೂ. ಗಳಲ್ಲಿ)

ಮೂಲ: ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ಗಳ ಹೂಡಿಕೆಯ 85ನೇ ಸಮೀಕ್ಷೆ, 2022

ಕೋಷ್ಟಕ 9.3 : ಪ್ರಮುಖ 10 ಹೊಸ ಖಾಸಗಿ ಯೋಜನೆಗಳು: Q1-Q3/FY 2022

ಪ್ರವರ್ತಕ ಯೋಜನೆ	ಹಲ್ದಿಯಾ ಪೆಟ್ರೋಕೆಮಿಕಲ್ಸ್ ಪೆಟ್ರೋಕೆಮಿಕಲ್ ಕಾಂಪ್ಲೆಕ್ಸ್ (ಕಡಲೂರು)	ಕೋಟಿ ರೂ. ಗಳಲ್ಲಿ	ರಾಜ್ಯ
ರಿಲಯನ್ಸ್ ಇಂಡಸ್ಟ್ರೀಸ್ ಗ್ರೀನ್ ಎನರ್ಜಿಗಾ ಕಾಂಪ್ಲೆಕ್ಸ್ (ಜಾಮ್‌ನಗರ)	ಅದಾನಿ ಎಂಟರ್‌ಪ್ರೈಸಸ್ PVC ಪ್ಲಾಂಟ್ (ವಂಧ್ ಮತ್ತು ತುಂಡಾ)	78,300	ತಮಿಳುನಾಡು
ಆರ್ಸೆಲರ್ ಮಿತ್ರಲ್ ನಿಪ್ಪಾನ್ ಸ್ಟೀಲ್ ಇಂಡಿಯಾ ಸ್ಟೀಲ್ (ಹಜಿರಾ) ಯೋಜನೆ - ವಿಸ್ತರಣೆ	JSW ನಿಯೋ ಎನರ್ಜಿ ವಿಂಡ್ ಪವರ್ (ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ)	60,000	ಗುಜರಾತ್
ಮಾರುತಿ ಸುಜುಕಿ ಇಂಡಿಯಾ ಪ್ರಾಸೆಂಜರ್ಸ್ ಕಾರ್ಸ್ (ಹರಿಯಾಣ)	ಮೈಕ್ರೋಸಾಫ್ಟ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಶನ್ (ಭಾರತ) ಪ್ರೈ ಡೇಟಾ ಸೆಂಟರ್ (ಮೆಕಗುಡಾ)	34,900	ಗುಜರಾತ್
ಗ್ರೀನ್‌ಫೋ ಎನರ್ಜಿ ಪ್ರೈ ರಾಮಾಪುರ ಗುರಾರ್ ಪಂಪ್ಡ್ ಸ್ಟೋರೇಜ್	ರುಂಗ್ಲಾ ಮೈನ್ಸ್ ಸ್ಟೀಲ್ (ಜಾರ್ಖಂಡ್) - ವಿಸ್ತರಣೆ	31,600	ಗುಜರಾತ್
ಬಿಎಂಎಂ ಇಸ್ಪಾತ್ ಸ್ಟೀಲ್ (ಹೊಸಪೇಟೆ) - ವಿಸ್ತರಣೆ		25,000	ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ

ಮೂಲ: ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ಗಳ ಹೂಡಿಕೆಯ 85ನೇ ಸಮೀಕ್ಷೆ, 2022

ಕೋಷ್ಟಕ 9.3 : ಪ್ರಮುಖ 10 ಹೊಸ ಖಾಸಗಿ ಯೋಜನೆಗಳು: Q1-Q3/FY 2022

ಪ್ರವರ್ತಕ ಯೋಜನೆ	ಹಲ್ದಿಯಾ ಪೆಟ್ರೋಕೆಮಿಕಲ್ಸ್ ಪೆಟ್ರೋಕೆಮಿಕಲ್ ಕಾಂಪ್ಲೆಕ್ಸ್ (ಕಡಲೂರು)	ಕೋಟಿ ರೂ. ಗಳಲ್ಲಿ	ರಾಜ್ಯ
ಪ್ರವರ್ತಕ ಯೋಜನೆ	ಹಲ್ದಿಯಾ ಪೆಟ್ರೋಕೆಮಿಕಲ್ಸ್ ಪೆಟ್ರೋಕೆಮಿಕಲ್ ಕಾಂಪ್ಲೆಕ್ಸ್ (ಕಡಲೂರು)	18,000	ಹರಿಯಾಣ
ರಿಲಯನ್ಸ್ ಇಂಡಸ್ಟ್ರೀಸ್ ಗ್ರೀನ್ ಎನರ್ಜಿ ಗಿಗಾ ಕಾಂಪ್ಲೆಕ್ಸ್ (ಜಾಮನಗರ)	ಅದಾನಿ ಎಂಟರ್‌ಪ್ರೈಸಸ್ PVC ಪ್ಲಾಂಟ್ (ವಂಧ್ ಮತ್ತು ತುಂಡಾ)	15,000	ತೆಲಂಗಾಣ
ಆರ್ಸೆಲರ್ ಮಿತ್ರಲ್ ನಿಪ್ಪಾನ್ ಸ್ಟೀಲ್ ಇಂಡಿಯಾ ಸ್ಟೀಲ್ (ಹಜಿರಾ) ಯೋಜನೆ - ವಿಸ್ತರಣೆ	JSW ನಿಯೋ ಎನರ್ಜಿ ವಿಂಡ್ ಪವರ್ (ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ)	13,085	ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ
ಮಾರುತಿ ಸುಜುಕಿ ಇಂಡಿಯಾ ಪ್ಯಾಸೆಂಜರ್ಸ್ ಕಾರ್ಸ್ (ಹರಿಯಾಣ)	ಮೈಕ್ರೋಸಾಫ್ಟ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಶನ್ (ಭಾರತ) ಪ್ರೈ ಡೇಟಾ ಸೆಂಟರ್ (ಮೆಕಗುಡಾ)	11,001	ಒಡಿಶಾ
ಗ್ರೀನ್‌ಫೋ ಎನರ್ಜಿ ಸ್ಪೈ ರಾಮಾಪುರ ಗುರಾರ್ ಪಂಪ್ಡ್ ಸ್ಟೋರೇಜ್	ರುಂಗ್ಲಾ ಮೈನ್ಸ್ ಸ್ಟೀಲ್ (ಜಾಬಂಧ್) - ವಿಸ್ತರಣೆ	10,955	ಕರ್ನಾಟಕ

ಮೂಲ: ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ಗಳ ಹೂಡಿಕೆಯ 85ನೇ ಸಮೀಕ್ಷೆ, 2022

9.6. ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಮೂಲಕ ನೋಂದಾಯಿತ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳು

2021-22ರಲ್ಲಿ 532 ಹೊಸ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳನ್ನು ನೋಂದಾಯಿಸಲಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 17,304 ನೋಂದಾಯಿತ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳು ಇದ್ದು, ಇವುಗಳು ಸುಮಾರು 16,08,924 ಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನು ನೇಮಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಹೊಸ ನೋಂದಾಯಿತ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳಿಗೆ ಮೂರು ಪ್ರಮುಖ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಂದ ಆಹಾರ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 12.03, ಜವಳಿಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 11.46, ಲೋಹಗಳು ಮತ್ತು ಮಿಶ್ರಲೋಹಗಳಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 9 ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳಿವೆ. ಈ ಕುರಿತು ಅಂಕಿಅಂಶಗಳು ಪ್ರತಿ ಕಾರ್ಖಾನೆಗೆ ಸರಾಸರಿ 100 ಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನು ಮತ್ತು ವರ್ಷಕ್ಕೆ 36 ಅತಿ ಕಡಿಮೆ ಸಂಖ್ಯೆಯ ದಂಡ ಹಾಕಿರುವುದನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತವೆ. ಕೋಷ್ಟಕಗಳು 9.4, 9.5 ಮತ್ತು 9.6 ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತವೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 9.4 : ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಮೂಲಕ ನೋಂದಾಯಿತ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳು

ರಾ.ಕೈ.ಸಂ. 2008	ವಿವರಗಳು	2021-22
10	ಆಹಾರ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ತಯಾರಿಕೆ	2174
11	ಪಾನೀಯಗಳ ತಯಾರಿಕೆ	224
12	ತಂಬಾಕು ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ತಯಾರಿಕೆ	66
13	ಜವಳಿ ತಯಾರಿಕೆ	274
14	ಧರಿಸುವ ಉಡುಪುಗಳ ತಯಾರಿಕೆ: ತುಪ್ಪಳದ ಡ್ರೆಸ್ಸಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಡೈಯಿಂಗ್.	1018
15	ಚರ್ಮದ ಟ್ಯಾನಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಡ್ರೆಸ್ಸಿಂಗ್	140
16	ಮರ ಮತ್ತು ಮರದ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ತಯಾರಿಕೆ	324
17	ಕಾಗದ ಮತ್ತು ಕಾಗದದ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ತಯಾರಿಕೆ	343
18	ರೆಕಾರ್ಡ್ ಮಾಡಿದ ಮಾಧ್ಯಮದ ಪ್ರಕಟಣೆ, ಮುದ್ರಣ, ಪುನರುತ್ಪಾದನೆ	422
19	ಕೋಕ್, ಸಂಸ್ಕರಿಸಿದ ಪೆಟ್ರೋಲಿಯಂ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ತಯಾರಿಕೆ	85
20	ರಾಸಾಯನಿಕ ಮತ್ತು ರಾಸಾಯನಿಕ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ತಯಾರಿಕೆ	711
	ಫಾರ್ಮಾಸ್ಯೂಟಿಕಲ್ಸ್, ಔಷಧೀಯ, ರಾಸಾಯನಿಕ ಮತ್ತು ಸಸ್ಯಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು	151

ಕೋಷ್ಟಕ 9.4 : ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಮೂಲಕ ನೋಂದಾಯಿತ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳು

ರಾ.ಕೈ.ಸಂ. 2008	ವಿವರಗಳು	2021-22
22	ರಬ್ಬರ್ ಮತ್ತು ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ತಯಾರಿಕೆ.	772
23	ಇತರ ಲೋಹವಲ್ಲದ ಖನಿಜ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ತಯಾರಿಕೆ.	888
24	ಮೂಲ ಲೋಹಗಳ ತಯಾರಿಕೆ.	577
25	ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳು ಮತ್ತು ಸಲಕರಣೆಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ತಯಾರಿಸಿದ ಲೋಹದ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ತಯಾರಿಕೆ.	2515
28	ಕಚೇರಿ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಕಂಪ್ಯೂಟಿಂಗ್ ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳ ತಯಾರಿಕೆ, ರೇಡಿಯೋ, ದೂರದರ್ಶನ ಮತ್ತು ಸಂವಹನ ಉಪಕರಣಗಳು ಮತ್ತು ಉಪಕರಣಗಳ ತಯಾರಿಕೆ	405
27	ವಿದ್ಯುತ್ ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳು ಮತ್ತು ಉಪಕರಣಗಳ ತಯಾರಿಕೆ.	616
26	ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳು ಮತ್ತು ಸಲಕರಣೆಗಳ ತಯಾರಿಕೆ ಓ.ಇ.ಅ.	882
29	ಮೋಟಾರು ವಾಹನಗಳು, ಟ್ರೇಲರ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಅರೆ ಟ್ರೈಲರ್‌ಗಳ ತಯಾರಿಕೆ	169
30	ಇತರ ಸಾರಿಗೆ ಉಪಕರಣಗಳ ತಯಾರಿಕೆ.	57
31	ಪೀಠೋಪಕರಣಗಳ ತಯಾರಿಕೆ: ತಯಾರಿಕೆ ಎನ್.ಇ.ಸಿ. *	160
35	ಇತರ ಉತ್ಪಾದನೆ, ವೈದ್ಯಕೀಯ ನಿಖರತೆ ಮತ್ತು ಆಪ್ಟಿಕಲ್ ಉಪಕರಣಗಳ ತಯಾರಿಕೆ, ಕೈಗಡಿಯಾರಗಳು ಮತ್ತು ಗಡಿಯಾರಗಳು.	60
36	ವಿದ್ಯುತ್ ಅನಿಲ ನೀರು ಸರಬರಾಜು	327
45	ಮೋಟಾರು ವಾಹನಗಳು ಮತ್ತು ಮೋಟಾರ್ ಸೈಕಲ್‌ಗಳ ದುರಸ್ತಿ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ	1136
96	ಇತರ ಸೇವಾ ಚಟುವಟಿಕೆ	2538
	ಆಹಾರ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ತಯಾರಿಕೆ	17,034

ಮೂಲ: ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳು, ಬಾಯ್ಲರ್‌ಗಳು, ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸುರಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯ ಇಲಾಖೆ

ಕೋಷ್ಟಕ 9.5: ನೋಂದಾಯಿತ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳ ಅಂಕಿ ಸಂಖ್ಯೆ 2021-22

ಕ್ರ.ಸಂ	ವಿವರಗಳು	2021-22
1	ಹೊಸ ನೋಂದಾಯಿತ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳು	532
2.	ಒಟ್ಟು ನೋಂದಾಯಿತ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳು	17,034
3.	ಒಟ್ಟು ಕೆಲಸಗಾರರು	16,08,924
4.	ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳ ತಪಾಸಣೆ	3,505
5.	ಪ್ರಾಸಿಕ್ಯೂಷನ್ (ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಪ್ರಕರಣಗಳು)	202
6.	ದಂಡ ವಿಧಿಸುವ ಪ್ರಕರಣಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	36
7.	ಅನುಸರಣೆ ವರದಿಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ	2,270
8.	ನೋಂದಾಯಿತ ಬಾಯ್ಲರ್‌ಗಳು	139
9.	ಒಟ್ಟು ನೋಂದಾಯಿತ ಬಾಯ್ಲರ್‌ಗಳು	5294
10.	ಬಾಯ್ಲರ್‌ಗಳ ತಪಾಸಣೆ	3462

ಮೂಲ: ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳು, ಬಾಯ್ಲರ್‌ಗಳು, ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸುರಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯ ಇಲಾಖೆ

ಕೋಷ್ಟಕ 9.6 : 2021-2022ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನೋಂದಾಯಿತ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ

ಕ್ರ.ಸಂ	ಕೈಗಾರಿಕಾ ಘಟಕಗಳು	2021-22	% ಪಾಲು
1	ಆಹಾರ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು	64	12.03
2	ಪೇಪರ್ ಮತ್ತು ಪೇಪರ್ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು	13	2.44
3	ಲೋಹಗಳು ಮತ್ತು ಮಿಶ್ರಲೋಹಗಳು	52	9.77
4	ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ರಾಸಾಯನಿಕ ತಯಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ರಾಸಾಯನಿಕ	29	5.45
5	ಸಾರಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಲಕರಣೆ	16	3
6	ಜವಳಿ	61	11.46
7	ಮರ ಮತ್ತು ಮರದ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು	13	2.44
8	ಇತರೆ	284	53.38
	ಒಟ್ಟು	532	

ಮೂಲ: ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳು, ಬಾಯ್ಲರ್‌ಗಳು, ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸುರಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯ ಇಲಾಖೆ

9.7. ಭೂವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ವಲಯ

ಕೋಷ್ಟಕ 9.7 ರಾಜಧಾನಿ ಸಂಗ್ರಹಗಳ ಸಾಧನೆಗಳು ಗಣಿ ಮತ್ತು ಭೂವಿಜ್ಞಾನ ಇಲಾಖೆಯ ವಾರ್ಷಿಕ ಗುರಿಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಪ್ರಸಕ್ತ ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷ 2021-22 ಇಲಾಖೆಯು ನವೆಂಬರ್-2021 ರವರೆಗೆ ಉದ್ದೇಶಿತ ಗುರಿ ರೂ.2,560.00 ಕೋಟಿಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ರೂ.4,083.54 ಕೋಟಿಗಳ ಆದಾಯವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದೆ. ಇದು ವಾರ್ಷಿಕ ರೂ.4,000.00 ಕೋಟಿಗಳ ಆದಾಯವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು. 2021-22 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗದ ನಡುವೆಯೂ ಇಲಾಖೆ ತನ್ನ ಗುರಿಗಳನ್ನು ದಾಟಿ, ರಾಜ್ಯದ ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕತ್ವ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಇಲಾಖೆ ನೌಕರರ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿರುವುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 9.7 : 2017-18 ರಿಂದ 2021-22 ರವರೆಗಿನ ರಾಜಧಾನಿ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮತ್ತು ಗುರಿ ಸಾಧನೆಯ ವಿವರಗಳು. (ರೂ.ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ)

ವರ್ಷ	ವಾರ್ಷಿಕ ಗುರಿ	ಸಾಧನೆ	ಮುಖ್ಯ ಖನಿಜ	ಉಪ ಖನಿಜ
2017-18	2550.00	2746.26	1294.89	1451.37
2018-19	3000.00	3026.42	1405.79	1620.63
2019-20	3550.00	3629.02	1816.67	1812.35
2020-21	3750.00	3893.44	1974.66	1918.78
2021-22	4000.00 (ರೂ 2560.00 ಕೋಟಿಗಳು ನವೆಂಬರ್ 2021ರವರೆಗೆ)	4083.54	2979.34	1104.20

ಕೋಷ್ಟಕದಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸಿದ ರಾಜಧಾನಿ ಮೊತ್ತ ಸಮನ್ವಯಗೊಳಿಸಿದ ಮೊತ್ತವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಮೂಲ: ಬೇಡಿಕೆ-ಸಂಗ್ರಹ-ಬಾಕಿ ವಿಭಾಗ, ಗಣಿ ಮತ್ತು ಭೂವಿಜ್ಞಾನ ಇಲಾಖೆ.

9.7.1 ನ್ಯಾಷನಲ್ ಮಿನರಲ್ ಎಕ್ಸ್‌ಪ್ಲೋರೇಷನ್ ಟ್ರಸ್ಟ್ ಗಣಿ ಮತ್ತು ಖನಿಜಗಳ (ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಣ) ತಿದ್ದುಪಡಿ ಕಾಯಿದೆ, 2015, ಸೆಕ್ಷನ್ 9 (ಸಿ) ಪ್ರಕಾರ, ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಮುಖ ಸಣ್ಣ ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ರಚಿಸಿರುವ ನ್ಯಾಷನಲ್ ಮಿನರಲ್ ಎಕ್ಸ್‌ಪ್ಲೋರೇಷನ್ (ಎನ್‌ಎಂಇಟಿ) ಟ್ರಸ್ಟಿಗೆ ಶೇಕಡ 2ರಷ್ಟು ರಾಜಧಾನಿವನ್ನು ಪಾವತಿಸಬೇಕು.

ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷ 2015-16 ರಿಂದ 2021-22ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ (ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್-2021 ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ) ರೂ.18,330.26 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಈ ಹಣವನ್ನು ಎನ್‌ಎಂಇಟಿ ಖಾತೆಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಿದೆ. ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 9.8 ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ನಿಧಿಯ ಜೊತೆಗೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಖನಿಜಯುಕ್ತ ಬ್ಲಾಕ್‌ಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು 15 ಖನಿಜ ಪರಿಶೋಧನಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರೂ.37 ಕೋಟಿಗಳ ಅಂದಾಜು ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷ 2021-22ರಲ್ಲಿ ಎನ್‌ಎಂಇಟಿ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಆಯ್ದು ಖನಿಜ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 9.9 ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 9.8 : 2019-20 ರಿಂದ 2021-22 (ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್-2021)ವರೆಗೆ ಎನ್‌ಎಂಇಟಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ

ವರ್ಷ	ರಾಜಧನ ಸಂಗ್ರಹ	ಎನ್‌ಎಂಇಟಿ ಬಾಕಿ ಇರುವ (ರಾಜಧನದ ಶೇಕಡ 2)	ಎನ್‌ಎಂಇಟಿ ಸಂಗ್ರಹ	ಎನ್‌ಎಂಇಟಿ ಖಾತೆಗೆ ವರ್ಗಾವಣೆಯಾದ ಮೊತ್ತ
2019-20	137922.07	2758.44	2893.73	2893.73
2020-21	151705.08	3034.10	3250.95	3250.95
2021-22 (ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ - 2021)	142252.75	2845.06	2907.10	2907.10
Total	542078.36	10841.57	11834.53	11834.53

ಮೂಲ: ಭೂವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ.

ಕೋಷ್ಟಕ 9.9: 2021-22ಕ್ಕೆ ಎನ್‌ಎಂಇಟಿ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಖನಿಜ ಪರಿಶೋಧನೆ ಯೋಜನೆಗಳು

ಕ್ರ. ಸಂ	ಹೆಸರು	ಯೋಜನೆಯ ಹಂತ	ಖನಿಜ	ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡುವ ಏಜೆನ್ಸಿ	ಒಟ್ಟು ಅಂದಾಜು ವೆಚ್ಚ ರೂ.ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ	ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ದಿನಾಂಕ	ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಗತಿ
1	ಕರಡಿಹಳ್ಳಿ ಬ್ಲಾಕ್‌ನಲ್ಲಿ REE ಗಾಗಿ ವಿಚಕ್ಷಣ ಸಮೀಕ್ಷೆ (120.00 ಚ.ಕಿ.ಮೀ) ಜಿಲ್ಲೆ: ಹಾಸನ ಮತ್ತು ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು	ಜಿ4	ಆರ್‌ಇಇ	ಎಮ್‌ಇಸಿಎಲ್	6400000	ಡಿಸೆಂಬರ್ 2021	ಅನುಮೋದಿಸಲಾಗಿದೆ
2	ಅಣಜಿ ಬ್ಲಾಕ್ (135.00 ಚ.ಕಿ.ಮೀ), ಜಿಲ್ಲೆ: ದಾವಣಗೆರೆಯಲ್ಲಿ ಬೇಸ್ಮೆಟಲ್‌ಗಾಗಿ ವಿಚಕ್ಷಣ ಸಮೀಕ್ಷೆ	ಜಿ4	ಮೂಲ ಲೋಹ	ಕೆಐಬಿಸಿಎಲ್	14100000	ಡಿಸೆಂಬರ್ 2021	ಅನುಮೋದಿಸಲಾಗಿದೆ
3	ಓಬಳಾಪುರಂ ಬ್ಲಾಕ್ (53.00 ಚ.ಕಿ.ಮೀ.), ಜಿಲ್ಲೆ: ದಾವಣಗೆರೆಯಲ್ಲಿ ಬೇಸ್ಮೆಟಲ್‌ಗಾಗಿ ವಿಚಕ್ಷಣ ಸಮೀಕ್ಷೆ	ಜಿ4	ಮೂಲ ಲೋಹ	ಕೆಐಬಿಸಿಎಲ್	16600000	ಡಿಸೆಂಬರ್ 2021	ಅನುಮೋದಿಸಲಾಗಿದೆ
4	ಮಿಂಚೇರಿ ಬ್ಲಾಕ್ (81.615 ಚ.ಕಿ.ಮೀ) ಜಿಲ್ಲೆ-ಬಳ್ಳಾರಿಯಲ್ಲಿ ತಾಮ್ರದ ವಿಚಕ್ಷಣ ಸಮೀಕ್ಷೆ	ಜಿ4	ತಾಮ್ರ	ಎಮ್‌ಇಸಿಎಲ್	20347537	ಜೂನ್ 2021	ಅನುಮೋದಿಸಲಾಗಿದೆ

ಮೂಲ: ಭೂವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

9.8 ಸಣ್ಣ-ಪ್ರಮಾಣದ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಘಟಕಗಳು ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಜನೆ

ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷ 2017-18 ರಿಂದ 2020-21 ರವರೆಗಿನ ಸಣ್ಣ-ಪ್ರಮಾಣದ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಘಟಕಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 9.10 ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಎಸ್‌ಎಸ್‌ಐ ಘಟಕಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ-ಪೂರ್ವ ಮಟ್ಟದ ಹೆಚ್ಚಳವು ವಲಯದ ಮೇಲೆ ಒಟ್ಟಾರೆ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ಮಾಹಿತಿ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. 2020-21ರ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಕೋವಿಡ್-19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಆದಾಗ್ಯೂ, ರಾಜ್ಯದ ಆರ್ಥಿಕತೆಯು 2019-20 ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿ ಯೂನಿಟ್‌ಗೆ ಶೇಕಡ 6.9 ಉದ್ಯೋಗ ದರವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿದೆ. 2020-21ರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಯೂನಿಟ್‌ಗೆ ಶೇಕಡ 10.0 ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದೆ. ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷ 2020-21ಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿ ಯೂನಿಟ್‌ಗೆ ಶೇಕಡ 14.9 ಹೆಚ್ಚುವರಿಯನ್ನು, ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 9.10: ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಜನೆ ಮತ್ತು ಸಣ್ಣ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಘಟಕಗಳು

ವರ್ಷ	ಉದ್ಯೋಗ ಸಾವಿರಗಳಲ್ಲಿ	ಎಸ್‌ಎಸ್‌ಐ ಘಟಕಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ
2017-18	4193	626599
2018-19	4776	695877
2019-20	5478	793109
2020-21	3631	332233

ಮೂಲ: ಉದ್ಯಮ ಪೋರ್ಟಲ್, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ

9.9 ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಉದ್ಯಮಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮತೆ

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಉದ್ಯಮಗಳ ಕಾರ್ಯಾಲಯವನ್ನು 1981 ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿತು. ಇದನ್ನು 2005ರಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಉದ್ಯಮಗಳ ಇಲಾಖೆ ಎಂದು ಮರುನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿತು. ಈ ಇಲಾಖೆಯು ಉದ್ಯಮಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ, ನಿಯಂತ್ರಣ, ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮತ್ತು ಸಲಹೆ ನೀಡುವ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ. ಪಶುಸಂಗೋಪನೆ, ತೋಟಗಾರಿಕೆ, ಕೃಷಿ, ಇಂಧನ, ವಸತಿ, ಸಾರಿಗೆ, ಸಹಕಾರ ಮುಂತಾದ ವಿವಿಧ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ 60 ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಉದ್ಯಮಗಳು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ 34 ಉದ್ಯಮಗಳು ಲಾಭಗಳಿಸಿ ಪ್ರಮುಖ 10 ಉದ್ಯಮಗಳ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿವೆ. ಲಾಭ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಉದ್ಯಮದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 9.11 ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

2020-21ರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಸಿಟಿ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್‌ನ ಒಟ್ಟಾರೆ ಹೂಡಿಕೆ, ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಜನೆ ಮತ್ತು ಲಾಭ ಗಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಪ್ರದರ್ಶನ ನೀಡಿದೆ. ಇದು 3,988 ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ರೂ.17,418 ಲಕ್ಷಗಳ ಲಾಭದೊಂದಿಗೆ ರೂ.47,6944 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಹೂಡಿಕೆ ಮಾಡಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಸೋಪ್ ಮತ್ತು ಡಿಟರ್ಜೆಂಟ್ಸ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್, ಮೈಸೂರು ಸೇಲ್ಸ್ ಇಂಟರ್‌ನ್ಯಾಶನಲ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್, ಕರ್ನಾಟಕ ಸ್ಟೇಟ್ ಬೆವರೇಜ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ಸ್ಟೇಟ್ ಇನ್ಸ್ಟ್ರಕ್ಟರ್ಸ್ ಮತ್ತು ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಯಲ್ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ಮುಂತಾದವು ಹೂಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿವೆ. ಈ ಉದ್ಯಮಗಳು ತಲಾ ಸರಾಸರಿ ರೂ. 3,000 ಲಕ್ಷ ಹೂಡಿಕೆ ಮಾಡಿವೆ.

9.10. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಸಣ್ಣ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಗಮ(ಕೆಎಸ್‌ಎಸ್‌ಐಡಿಎಸ್)

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಸಣ್ಣ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಗಮ ಲಿಮಿಟೆಡ್ (ಕೆಎಸ್‌ಎಸ್‌ಐಡಿಎಸ್) ಕೈಗಾರಿಕಾ ಎಸ್ಟೇಟ್ ಅನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವ ಮೂಲಕ ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದ ಕೈಗಾರಿಕೆ (ಎಸ್‌ಎಸ್‌ಐ) ಕ್ಷೇತ್ರದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ. ಆ ಮೂಲಕ ಇಲಾಖೆಯು ಉದ್ಯಮಿಗಳಿಗೆ, ಉತ್ಪಾದನೆ, ಕಚ್ಚಾ ವಸ್ತುಗಳ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮತ್ತು ವಿತರಣೆಗಾಗಿ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಪ್ಲಾಟ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಶೆಡ್‌ಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. 2021-22 ವರ್ಷದಲ್ಲಿ, ಕೆಎಸ್‌ಎಸ್‌ಐಡಿಎಸ್ ರಾಜ್ಯದಾದ್ಯಂತ 190 ಕೈಗಾರಿಕಾ ಎಸ್ಟೇಟ್‌ಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದೆ. ಕೋಷ್ಟಕ 9.12 ಕೆಎಸ್‌ಎಸ್‌ಐಡಿಎಸಿಯ ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮತೆಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 9.11: ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಪ್ರಥಮ 10 ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಉದ್ಯಮಗಳು

ಕ್ರ. ಸಂ.	ಉದ್ಯಮದ ಹೆಸರು	ಉದ್ಯಮದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ 31.03.2020ರಂತೆ			ಉದ್ಯಮದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ 31.11.2020ರಂತೆ		
		ಹೂಡಿಕೆ (ರೂ.ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)	ಉದೋಗ (ರೂ.ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)	ಲಾಭ (ರೂ.ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)	ಹೂಡಿಕೆ (ರೂ.ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)	ಉದೋಗ (ರೂ.ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)	ಲಾಭ (ರೂ.ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)
01	ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಖನಿಜಗಳ ನಿಗಮ ನಿಯಮಿತ	600	596	46443.06	600	537	56068.00
02	ಕರ್ನಾಟಕ ವಿದ್ಯುತ್ ನಿಗಮ ನಿಯಮಿತ	476944.86	4127	63051.99	476944.86	3988	17418.00
03	ಕರ್ನಾಟಕ ಸೋಪ್ ಎಂಡ್ ಡಿಟರ್ಜೆಂಟ್ಸ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್	3182.21	292	11545.88	3182.21	260	9500.00 (ತಾತ್ಕಾಲಿಕ)
04	ಮೈಸೂರು ಸೇಲ್ಸ್ ಇಂಟರ್‌ನ್ಯಾಷನಲ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್	3411.17	123	5445.78	3411.17	104	5700.00
05	ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಪಾನೀಯ ನಿಗಮ ನಿಯಮಿತ	1200	ನಿಯೋಜನೆ: 293 ಗುತ್ತಿಗೆ/ಸಮಲೋಚಕರು: 52 ಹೊರಗುತ್ತಿಗೆ: 1616	5772.24	1200	ನಿಯೋಜನೆ: 293 ಗುತ್ತಿಗೆ/ಸಮಲೋಚಕರು: 52 ಹೊರಗುತ್ತಿಗೆ: 1616	5611.57
06	ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಮತ್ತು ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಗಮ ನಿಯಮಿತ	69470.6	49	4646.41	69470.6	46	4915.63
07	ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಗಮ ನಿಯಮಿತ	3092.2	56	2507.14	3167.2	49	1734.00
08	ಕರ್ನಾಟಕ ಸಿಲ್ಕ್ ಇಂಡಸ್ಟ್ರೀಸ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್	3600.47	376	5775.87 (ತಾತ್ಕಾಲಿಕ)	3600.47	322	1200
09	ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಪೊಲೀಸ್ ವಸತಿ ಮತ್ತು ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಗಮ ನಿಯಮಿತ	12	281	671.73	12	289	477.28
10	ಕರ್ನಾಟಕ ಅರಣ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಗಮ ನಿಯಮಿತ	931.4	2017	556.11	931.4	2022	256.42

ಮೂಲ: ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಉದ್ಯಮಗಳ ಇಲಾಖೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಕೋಷ್ಟಕ 9.12 : ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಸಣ್ಣ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಗಮ ನಿಯಮಿತದ ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮತೆ (ರೂ ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)

ವರ್ಷ	ಒಟ್ಟು ಅದಾಯ	ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ	ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಹೊರತು ಪಡಿಸಿ ಒಟ್ಟು ಲಾಭ
2017-18	6566.79	4517.80	1232.06
2018-19	6825.13	6516.59	132.58
2019-20	8068.38	7291.64	818.28
2020-21	8870.89	7312.81	1558.08
2021-22 (ನವೆಂಬರ್ 2021 ರವರೆಗೆ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ)	2127.63	2046.20	81.43

ಮೂಲ: ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಸಣ್ಣ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಗಮ ನಿಯಮಿತ

9.11. ರೇಷ್ಮೆ

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ರೇಷ್ಮೆ ಕೃಷಿಯು ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಜನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ರೇಷ್ಮೆ ಕೃಷಿಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಅಪಾರ ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಜನೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ನವೆಂಬರ್ 2021ರ ಅಂತ್ಯದ ವೇಳೆಗೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಿಪ್ಪುನೇರಳೆ ಬೆಳೆಯುವ ಪ್ರದೇಶವು ಸುಮಾರು 1,11,971 ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಗಳಿಗೆ ಏರಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಇದು 2020-21 (ಕೋಷ್ಟಕ 9.13) ಅವಧಿಯ ಹಿಪ್ಪುನೇರಳೆ ಬೆಳೆಯುವ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ.

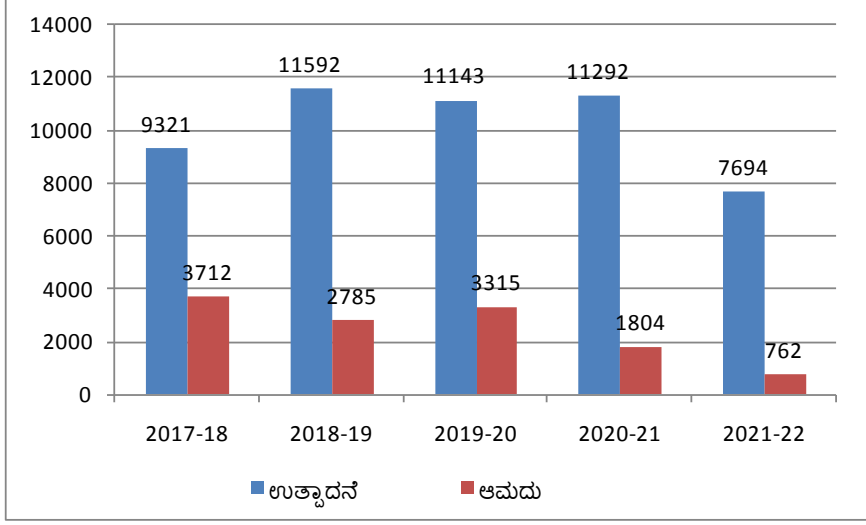
ಕೋಷ್ಟಕ 9.13: ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ರೇಷ್ಮೆ ಕೃಷಿ 2018-19 - ನವೆಂಬರ್ 2021 ರವರೆಗೆ

ಕ್ರ.ಸಂ	ವರ್ಗೀಕರಣ	ಘಟಕ	2018-19	2019-20	2020-21	ಏಪ್ರಿಲ್ ನಿಂದ ನವೆಂಬರ್ ವರೆಗೆ		2020-2021 ನಡುವಿನ ಬದಲಾವಣೆ (ನವೆಂಬರ್ 21ರ ವರೆಗೆ)
						2020	2021	
1	ಹಿಪ್ಪುನೇರಳೆ ಪ್ರದೇಶ	'000 ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಗಳಲ್ಲಿ	104.578	106.384	107.472	110.209	111.971	(+)1.762
2	ರೇಷ್ಮೆ ಗೂಡುಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆ	'000 ಮೆ. ಟನ್‌ಗಳಲ್ಲಿ	83.017	79.701	80.396	53.278	54.650	(+)1.372
3	ರೇಷ್ಮೆ ಗೂಡುಗಳ ಮಾರಾಟ	'000 ಮೆ. ಟನ್‌ಗಳಲ್ಲಿ	56.001	40.875	32.966	23.754	21.583	(-)2.171
4	ಕಚ್ಚಾ ರೇಷ್ಮೆ ಉತ್ಪಾದನೆ	'000 ಮೆ. ಟನ್‌ಗಳಲ್ಲಿ	11.592	11.143	11.292	7.473	7.694	(+)0.221
5	ರೇಷ್ಮೆ ಉದ್ಯಮದಲ್ಲಿನ ಉದ್ಯೋಗವಕಾಶ	ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ	13.595	13.830	13.971	14.327	14.556	(+)0.229

ಮೂಲ: ರೇಷ್ಮೆ ಇಲಾಖೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷ 2021-22ದಲ್ಲಿ ರೇಷ್ಮೆ ಗೂಡುಗಳು, ಕಚ್ಚಾ ರೇಷ್ಮೆ ಮತ್ತು ಉದ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಉದ್ಯೋಗದ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಳವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. 2021-22ಕ್ಕೆ ಮಾರಾಟವಾದ ರೇಷ್ಮೆ ಗೂಡುಗಳ ಪ್ರಮಾಣವು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಇದು ಉದ್ಯಮದ ಮೇಲೆ ಕೋವಿಡ್-19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕದ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗದಿಂದಾಗಿ ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಂತ ಮತ್ತು ಭಾರತದ ಒಟ್ಟಾರೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಇಳಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ, ರೇಷ್ಮೆ ಬಳಕೆ ಕೂಡ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶವೆಂದರೆ, 2020-21ರ ಕೋವಿಡ್-19 ಮೊದಲ ಅಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಚ್ಚಾ ರೇಷ್ಮೆ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಹಿತಿಗೆ ರೇಷ್ಮೆ ನೂಲಿನ ರಾಜ್ಯದ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಆಮದು ವಿವರಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರ 9.5 ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಚಿತ್ರ 9.5: ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕಚ್ಚಾ ರೇಷ್ಮೆ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದಿಂದ ಕಚ್ಚಾ ರೇಷ್ಮೆ ಆಮದು (ಪ್ರಮಾಣ:ಎಂಟಿ)

* ಏಪ್ರಿಲ್ ನಿಂದ ನವೆಂಬರ್ 2021ರ ಮೂಲ: ರೇಷ್ಮೆ ಇಲಾಖೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ, ಕರ್ನಾಟಕ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರ ರೇಷ್ಮೆ ಮಂಡಳಿ

9.12. ಕರ್ನಾಟಕ ರೇಷ್ಮೆ ಮಾರಾಟ ಮಂಡಳಿ

ಕರ್ನಾಟಕ ರೇಷ್ಮೆ ಮಾರಾಟ ಮಂಡಳಿ ನಿಯಮಿತ ಅನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು 1979 ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿತು. ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ರೇಷ್ಮೆ ನೂಲಿನ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಸ್ಥಿರಗೊಳಿಸಲು ಮಂಡಳಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು. ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷ 2017-18 ರಿಂದ 2021-22 (ನವೆಂಬರ್, 21) ವರೆಗೆ ರೇಷ್ಮೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮಂಡಳಿಯ ಒಟ್ಟಾರೆ ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 9.14 ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ನವೆಂಬರ್, 2021 ರವರೆಗಿನ ಮಂಡಳಿಯ ವಹಿವಾಟು ರೂ.229.90 ಕೋಟಿಗಳಷ್ಟಿದೆ. ಈ ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷ 2021-22ಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರವು ರೂ. 300.00 ಲಕ್ಷ ಸಹಾಯದಾನವನ್ನು ಒದಗಿಸಿದೆ. 2014-15 ರಿಂದ 2020-21 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ರೇಷ್ಮೆ ನೂಲಿನ ಉತ್ಪಾದನೆಯು 9,645 ರಿಂದ 11,292 ಟನ್‌ಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಸಾಂಕ್ರಮಿಕ ರೋಗದಿಂದಾಗಿ ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷ 2020-21ರಲ್ಲಿ ಆಮದು ನಿರೀಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಕುಸಿದಿದೆ. ಈ ಬದಲಾವಣೆಯು ಕಳೆದ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 1.34 ಹೆಚ್ಚಳವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ರಫ್ತಿನಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 45.58 ಇಳಿಕೆಯಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 9.14: ಕರ್ನಾಟಕ ರೇಷ್ಮೆ ಮಾರಾಟ ಮಂಡಳಿಯ ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ (ರೂ. ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)

ವಿವರಗಳು	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21	2021-22 (ನವೆಂಬರ್ 21ರ ವರೆಗೆ)
ವಹಿವಾಟು	401.00	383.61	346.00	3279.00	229.90
ತೆರಿಗೆಯ ನಂತರ ಲಾಭ	(-) 54.56	(-)132.99	(+) 54.00	(+)169.99	(-) 41.47

ಮೂಲ: ಕರ್ನಾಟಕ ರೇಷ್ಮೆ ಮಾರಾಟ ಮಂಡಳಿ ನಿಯಮಿತ

9.13. ಕೈಮಗ್ಗ ಮತ್ತು ಜವಳಿ ಇಲಾಖೆ

ಕೈಮಗ್ಗ ಮತ್ತು ಜವಳಿಗಾಗಿ 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನ ಬಜೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ರೂ.38,666.81 ಲಕ್ಷ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ರೂ. 12,585.20 ಲಕ್ಷ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. 2021ರ ನವೆಂಬರ್ ವರೆಗೆ ರೂ.0442.42 ಲಕ್ಷ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕಾಗಿ ಭರಿಸಲಾಗಿದೆ. 2021-22ರ ನವೆಂಬರ್ 2021 ರವರೆಗಿನ ಪ್ರಗತಿ ವರದಿಯನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 9.15 ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 9.15: 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನ ಪ್ರಗತಿ ವರದಿ ನವೆಂಬರ್- 2021ರವರೆಗೆ

ಯೋಜನಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು (ರೂ. ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)						
ಕ್ರ.ಸಂ.	ಯೋಜನೆ ಹೆಸರು	ಆಯವ್ಯಯ	ಬಿಡುಗಡೆ	ಖರ್ಚು	ಭೌತಿಕಗುರಿ	ಭೌತಿಕ ಸಾಧನೆ
1	ನೇಕಾರರ ವಿಶೇಷ ಪ್ಯಾಕೇಜ್	6500.00	4253.50	3451.09	104995	122313
2	ನೇಕಾರರ ವಿಶೇಷ ಪ್ಯಾಕೇಜ್ ಕೆಎಚ್‌ಡಿ	1500.00	750.00	750.00	141000	71852
3	ಅನುಸೂಚಿತ ಜಾತಿಗಳ ಉಪಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಬುಡಕಟ್ಟು ಉಪ ಯೋಜನೆಕಾಯ್ದೆ 2013ರಡಿ ಬಳಕೆಯಾಗದೆ ಇರುವ ಮೊತ್ತ	366.81	91.70	91.70	7	4
4	ನೂತನ ಜವಳಿ ನೀತಿ ಅನುಷ್ಠಾನ	20300.00	4990.00	4975.50	304	32
5	SCSP/TSPಯೋಜನೆಯಡಿ ಸಣ್ಣ ಮತ್ತುಅತಿ ಸಣ್ಣ ಘಟಕಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಸಹಾಯಧನ	10000.00	2500.00	1170.13	70	13
	ಒಟ್ಟು ರೂ.	38666.81	12585.20	10442.42	246376	194227

ಮೂಲ: ಕೈಮಗ್ಗ ಮತ್ತು ಜವಳಿ ಇಲಾಖೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

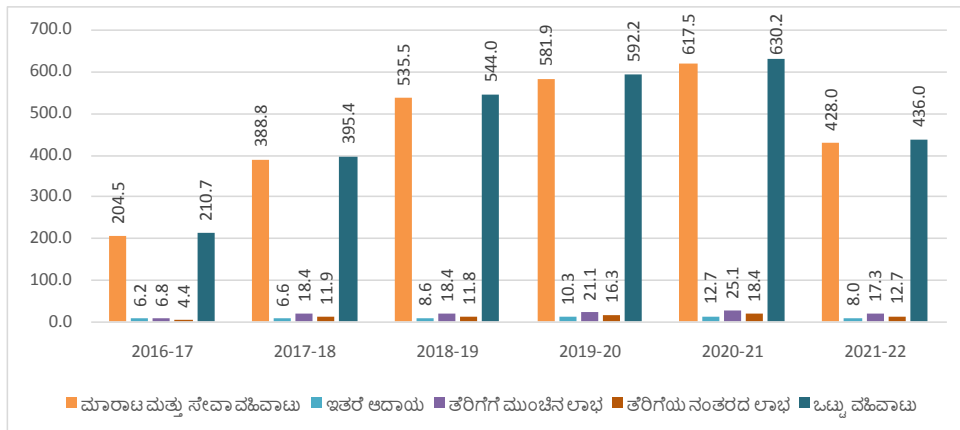
9.14. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಗಮ ನಿಯಮಿತ (ಕಿಯೋನಿಕ್ಸ್)

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಗಮ ನಿಯಮಿತ (ಕಿಯೋನಿಕ್ಸ್) ಅನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ ವಿವಿಧ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೂ ಐಟಿ ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಹರಡಿಸುವುದು ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಆ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ, ಕಿಯೋನಿಕ್ಸ್ II-ಟೈರ್ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಐಟಿ ಪಾರ್ಕ್‌ಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹಲವಾರು ಉಪಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಚಿತ್ರ 9.6 ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಗಮ ನಿಯಮಿತ (ಕಿಯೋನಿಕ್ಸ್) 2016-17 ರಿಂದ 2021-22 ವರೆಗಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಮಾರಾಟ ಮತ್ತು ಸೇವಾ ವಹಿವಾಟಿನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಈ ಚಿತ್ರ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಉತ್ತಮ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ನಿಗಮದ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿದೆ. 2016-17 ರಿಂದ 2020-21 ನಡುವೆ ಕಿಯೋನಿಕ್ಸ್ ವಹಿವಾಟು ರೂ.204.51 ಕೋಟಿ ಯಿಂದ ರೂ.617.50 ಕೋಟಿ ಏರಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸಕ್ತ ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಕಿಯೋನಿಕ್ಸ್‌ನ ವಹಿವಾಟು ರೂ.428 ಕೋಟಿಗಳಾಗಿದೆ.

ಚಿತ್ರ 9.6: 2016-17 ರಿಂದ 2021-22 ರವರೆಗೆ ಕಿಯೋನಿಕ್ಸ್‌ನ ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮತೆ

(ರೂ. ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ)

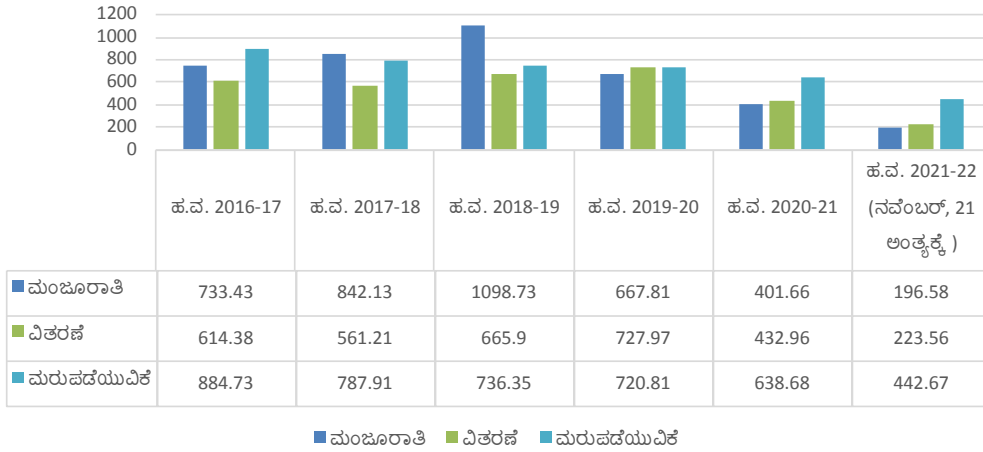

ಮೂಲ: ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಗಮ ನಿಯಮಿತ

9.15. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಹಣಕಾಸು ನಿಗಮ (ಕೆಎಸ್‌ಎಫ್‌ಸಿ)

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಹಣಕಾಸು ನಿಗಮವನ್ನು (ಕೆಎಸ್‌ಎಫ್‌ಸಿ) 1959 ರಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮ, ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ಉದ್ಯಮ (ಎಂಎಸ್‌ಎಂಇ) ಗಳಿಗೆ ದೀರ್ಘಾವಧಿಯ ಹಣಕಾಸಿನ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದೆ. ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ, ಕೆಎಸ್‌ಎಫ್‌ಸಿಯು ನೀತಿ ನಿಬಂಧಗಳು, ಸಾಲ ವಿತರಣೆ ಮತ್ತು ವಸೂಲಾತಿ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಿಶ್ರ ಪ್ರದರ್ಶನವನ್ನು ತೋರಿಸಿದೆ. 2021-22 (ನವೆಂಬರ್ 21 ರವರೆಗೆ) ನಿಗಮವು 211 ಪ್ರಕರಣಗಳಿಗೆ ರೂ.196.58 ಕೋಟಿಗಳಷ್ಟು ಸಹಾಯ ನೀಡಿ, ಸುಮಾರು ರೂ.223.56 ಕೋಟಿ ಸಾಲವನ್ನು ವಿತರಣೆ/ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿ ರೂ. 442.67 ಕೋಟಿ ಸಾಲ ವಸೂಲಾತಿ ಮಾಡಿದೆ. ಚಿತ್ರ 9.7 ಕೆಎಸ್‌ಎಫ್‌ಸಿಯ ಒಟ್ಟಾರೆ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಚಿತ್ರ 9.7: ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಹಣಕಾಸು ನಿಗಮದ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ

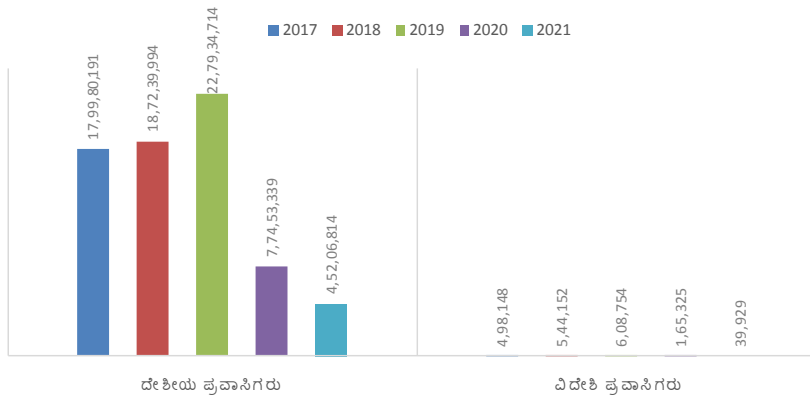

ಮೂಲ: ಕೆಎಸ್‌ಎಫ್‌ಸಿ

9.16 ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ

ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಇಲಾಖೆಯು ಪ್ರಮುಖ ಆದ್ಯತೆಯ ಮೇಲೆ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರವಾಸಿ ತಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಲ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಹಲವಾರು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿದೆ. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕವು ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸಿಗರ ಆಗಮನದಲ್ಲಿ ಗಣನೀಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಕಂಡಿದೆ. ಕೋವಿಡ್-19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ಸಂಬಂಧಿತ ನಿರ್ಬಂಧಗಳು ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮದ ಮೇಲೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿದೆ. ಕಳೆದ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸಿಗರ ಹರಿವಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಪ್ರವಾಸಿಗರ ಆಗಮನದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರ 9.8 ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಚಿತ್ರ 9.8: 2017 ರಿಂದ 2021 ರವರೆಗಿನ ಪ್ರವಾಸಿಗರ ಆಗಮನ (ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್, 2021ರ ವರೆಗೆ)

ಮೂಲ: ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಇಲಾಖೆ

ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಆರ್ಥಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆ 2021-22ರಲ್ಲಿ ಗೋಚರಿಸಿರುವಂತೆ ವಿಶ್ವದೆಲ್ಲೆಡೆಯೂ ಪ್ರಯಾಣಕ್ಕೆ ನಿರ್ಬಂಧದ ನಡುವೆಯೂ ಮಾರ್ಚ್ 2019ರಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 140 ಲಕ್ಷ ಪ್ರಯಾಣಿಕರು ಹಾಗೂ ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2021ರ ವರೆಗೆ ಸುಮಾರು

146.25 ಲಕ್ಷ ಪ್ರಯಾಣಿಕರು ಪ್ರಯಾಣಿಸಿರುವುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷ 2021-22ರಲ್ಲಿ ಕೋವಿಡ್-19ರ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮವು ಶೇ. 68 ರಷ್ಟು ಸಾಧಿಸಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು ದೇಶೀಯ ಪ್ರವಾಸಿಗರ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಏರಿಕೆಯನ್ನು ಕಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷ 2006 ರಿಂದ ಇದು 36.7 ಲಕ್ಷ ಪ್ರವಾಸಿಗರ ಸಂಖ್ಯೆಯಿಂದ ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷ 2018ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ 215.03 ಲಕ್ಷದಷ್ಟು ಏರಿಕೆ ಕಂಡಿರುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯವು ದೇಶೀಯ ಪ್ರವಾಸಿಗರ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಶೇ. 12 ರಷ್ಟು ಪ್ರವಾಸಿಗರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತದೆ. ಭಾರತದ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ 3ನೇ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದಿರುತ್ತದೆ. 2018ನೇ ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕವು 5.4 ಲಕ್ಷ ವಿದೇಶಿ ಪ್ರವಾಸಿಗರನ್ನು ಕಂಡಿರುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯವು ವಿದೇಶಿ ಪ್ರವಾಸಿಗರನ್ನು ಸೆಳೆಯುವಲ್ಲಿ 11ನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ.

9.17. ಕರ್ನಾಟಕದ ರಫ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮತೆ

ಕರ್ನಾಟಕವು ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರ್/ಸೇವಾ ಪರಿಣಿತಿಯ ರಫ್ತಿನಲ್ಲಿ 1ನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ ಮತ್ತು ಮರ್ಚಂಡೈಸ್ ರಫ್ತಿನಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಾರೆ 4ನೇ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು ಒಟ್ಟಾರೆ ರಫ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಸೇವೆ ಮತ್ತು ಸರಕು/ಮರ್ಚಂಡೈಸ್ ಸಂಯೋಜಿತ ರಫ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ಇಲಾಖೆಯ ಅಧೀನದಲ್ಲಿರುವ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ಟ್ರೇಡ್ ಪ್ರಮೋಷನ್ ಸೆಂಟರ್ (ವಿಟಿಪಿಸಿ) ರಾಜ್ಯದಿಂದ ರಫ್ತು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ನೋಡಲ್ ಏಜೆನ್ಸಿಯಾಗಿದೆ. ಕೋವಿಡ್-19 ಸಂಬಂಧಿತ ನಿರ್ಬಂಧಗಳಿಂದಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಒಟ್ಟಾರೆ ರಫ್ತು ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷ 2019-20ಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷ 2020-21ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಕಳೆದ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ರಫ್ತುಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 9.16 ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 9.16: ಕರ್ನಾಟಕದ ರಫ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮತೆ (ರೂ. ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ)

ಕ್ರ.ಸಂ	ಸರಕು/ವಸ್ತುಗಳು	2018-19	2019-20	2020-21	2021-22 (ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್, 2021ರ ವರೆಗೆ)
1	ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್ ಮತ್ತು ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರ್	544656.00	593422.70	586302.00	344079.87
2	ಸಿದ್ಧ ಉಡುಪುಗಳು	15935.10	15707.11	12336.39	7429.67
3	ಪೆಟ್ರೋಲಿಯಂ	25035.80	18025.00	7405.85	9576.78
4	ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್	33420.30	35535.20	42290.11	34486.59
5	ಕಬ್ಬಿಣದ ಅದಿರು ಮತ್ತು ಖನಿಜಗಳು	2116.40	2209.26	2689.75	2071.33
6	ರೇಷ್ಮೆ ಉತ್ಪನ್ನ	320.60	283.80	290.82	247.53
7	ಕಾಫಿ	3131.80	2767.15	2982.20	2009.54
8	ಬೇಸಿಕ್ ಕೆಮಿಕಲ್ಸ್, ಫಾರ್ಮಾಸ್ಯೂಟಿಕಲ್ಸ್ & ಕಾಸ್ಮೆಟಿಕ್ಸ್	12296.90	13431.10	15180.14	13064.70
9	ಬೀಜಗಳು ಮತ್ತು ಪಾನೀಯಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕರಿಸಿದ ಆಹಾರ	5032.90	5128.11	7247.71	4531.76
10	ರತ್ನಗಳು ಮತ್ತು ಆಭರಣಗಳು	570.30	351.73	182.26	125.73
11	ಗೋಡಂಬಿ ಮತ್ತು ಗೋಡಂಬಿ ಕಾಳುಗಳು	850.30	797.92	668.15	286.68
12	ಕರಕುಶಲ ವಸ್ತುಗಳು	1448.40	1353.62	784.62	456.73
13	ಚರ್ಮದ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು	562.00	502.28	331.29	210.01
14	ರಾಸಾಯನಿಕಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿತ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು	694.75	702.26	694.42	430.53
15	ಸಾಗರ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು	1275.90	1048.72	1118.06	555.52
16	ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ವಸ್ತುಗಳು	1368.00	1222.13	1455.65	1149.96
17	ಮಸಾಲೆಗಳು	724.80	509.76	807.64	501.79
18	ಉಣ್ಣೆ ಮತ್ತು ಉಣ್ಣೆಯ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು	2.03	4.84	5.11	7.01
19	ಇತರರು	9983.05	10103.16	10503.71	5734.41
	ಒಟ್ಟು	659425.33	703101.01	698346.73	430343.00

ಮೂಲ: ಡಿಜಿಟಲಿಜೇಷನ್ ಕೋಲ್ಟ್ರಾ

9.18. ವಿದೇಶಿ ನೇರ ಹೂಡಿಕೆ

ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷ 2019-20 ರಿಂದ ಪ್ರಸಕ್ತ ವರ್ಷ ಜೂನ್, 2021 ರವರೆಗೆ ವಿದೇಶಿ ನೇರ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಪ್ರಮುಖ ಐದು ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕಗಳು 9.17 ಮತ್ತು 9.18ರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಉದ್ಯಮಿಗಳ ಮೆಮೊರಾಂಡಮ್‌ನ ವಿವರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕವು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2019 ರಿಂದ ಜೂನ್ 2021 ರವರೆಗೆ ರೂ.20,407 ಮಿಲಿಯನ್ ಎಫ್‌ಡಿಐ ಪಡೆದಿದೆ.

ಭಾರತಕ್ಕೆ ವಿದೇಶಿ ನೇರ ಬಂಡವಾಳವು ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷ 2019-20ರಲ್ಲಿ 43 ಬಿಲಿಯನ್ ಅಮೇರಿಕನ್ ಡಾಲರ್ ನಷ್ಟಿದ್ದು, 2020-21ರಲ್ಲಿ 44 ಬಿಲಿಯನ್ ಅಮೇರಿಕನ್ ಡಾಲರ್ ಇರುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯದ ವಿದೇಶಿ ನೇರ ಬಂಡವಾಳವು ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷ 2019-20, 2020-21, 2021-22ರಲ್ಲಿ (ಏಪ್ರಿಲ್ ರಿಂದ ಜೂನ್ ವರೆಗೆ) 4289, 7670 ಹಾಗೂ 8448 ಯುಎಸ್ ಮಿಲಿಯನ್ ಡಾಲರ್‌ಗಳು ರಷ್ಟಿದ್ದು, ರಾಜ್ಯದ ಪಾಲು ವಿದೇಶಿ ನೇರ ಬಂಡವಾಳದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಒಟ್ಟಾರೆ ವಿದೇಶಿ ನೇರ ಬಂಡವಾಳಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದಲ್ಲಿ ಶೇ. 20 ರಷ್ಟು ಇರುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕವು ವಿದೇಶಿ ನೇರ ಬಂಡವಾಳದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ 3ನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದು.

ಕೋಷ್ಟಕ 9.17 : ಅತ್ಯಧಿಕ ಎಫ್‌ಡಿಐ ಪೇರು ಬಂಡವಾಳ ಒಳಹರಿವುಗಳನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುವ ರಾಜ್ಯಗಳು / ಯುಟಿಗಳು (ಮಿಲಿಯನ್‌ನಲ್ಲಿ ಯುಎಸ್ ಡಾಲರ್ ಮೊತ್ತ)						
ಕ್ರ.ಸಂ	ರಾಜ್ಯ	2019-20 (ಅಕ್ಟೋಬರ್ ನಿಂದ ಮಾರ್ಚ್)	2020-21 (ಏಪ್ರಿಲ್ ನಿಂದ ಮಾರ್ಚ್)	2021-22 (ಏಪ್ರಿಲ್ ನಿಂದ ಜೂನ್)	ಸಂಚಿತ ಒಳಹರಿವು (ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2019 ನಿಂದ ಜೂನ್ 2021)	ಒಟ್ಟು ಒಳಹರಿವು ಪ್ರಮಾಣ
1	ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ	7263	16170	4098	27530	27
2	ಗುಜರಾತ್	2591	21890	765	25247	25
3	ಕರ್ನಾಟಕ	4289	7670	8448	20407	20
4	ದೆಹಲಿ	3973	5471	1949	11392	11
5	ತಮಿಳುನಾಡು	1006	2323	762	4091	4

ಗಮನಿಸಿ: ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳು ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿರುತ್ತವೆ
ಮೂಲ: ಕೈಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಆಂತರಿಕ ವ್ಯಾಪಾರದ ಉತ್ತೇಜನ ಇಲಾಖೆ, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ

ಕೋಷ್ಟಕ 9.18: ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಲಾದ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಉದ್ಯಮಿಗಳ ಮೆಮೊರಾಂಡಮ್‌ನ ವಿವರಗಳು			
ವಿವರಗಳು	ಜನವರಿ-ಡಿಸೆಂಬರ್		
	2019	2020	2021 (ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2021ವರೆಗೆ)
ಕೈಗಾರಿಕಾ ಉದ್ಯಮಿಗಳ ಮೆಮೊರಾಂಡಮ್ ಸಲ್ಲಿಸಲಾಗಿದೆ (ಸಂಖ್ಯೆ)	251	120	97
ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಮೊತ್ತಕ್ಕೆ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ	10.56	8.38	7.49
ಪ್ರಸ್ತಾವಿತ ಹೂಡಿಕೆ (ರೂ. ಕೋಟಿಗಳು)	83,492	1,62,492	47,047
ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಮೊತ್ತಕ್ಕೆ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ	12.30	39.19	10.90

ಮೂಲ: ಕೈಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಆಂತರಿಕ ವ್ಯಾಪಾರದ ಉತ್ತೇಜನ ಇಲಾಖೆ, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ

ವಿಭಾಗ [ಬಿ] ನಾವೀನ್ಯತೆ

9.19 ಭಾರತದ ನಾವೀನ್ಯತೆ ಸೂಚ್ಯಂಕ, 2020

ಕರ್ನಾಟಕವು ಭಾರತದ ನಾವೀನ್ಯತೆ ಸೂಚ್ಯಂಕ 2020ರಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ. ಕೋಷ್ಟಕ 9.19 ಐದು ಪ್ರಮುಖ ರಾಜ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಅಂಕಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಚಿತ್ರ 9.9 ರಾಜ್ಯದ ವಿವಿಧ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಭಾರತ 28 ರಾಜ್ಯಗಳು ಮತ್ತು 9 ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳ ನಾವೀನ್ಯತೆಯ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ನಿರಂತರ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಕ್ಕಾಗಿ ನಾವೀನ್ಯತೆ ಸೂಚ್ಯಂಕವು ವ್ಯಾಪಕವಾದ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಭಾರತ ನಾವೀನ್ಯತೆ ಸೂಚ್ಯಂಕದ ಉದ್ದೇಶ ಭಾರತದ ರಾಜ್ಯಗಳ ನಾವೀನ್ಯತೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದಾಗಿದೆ.

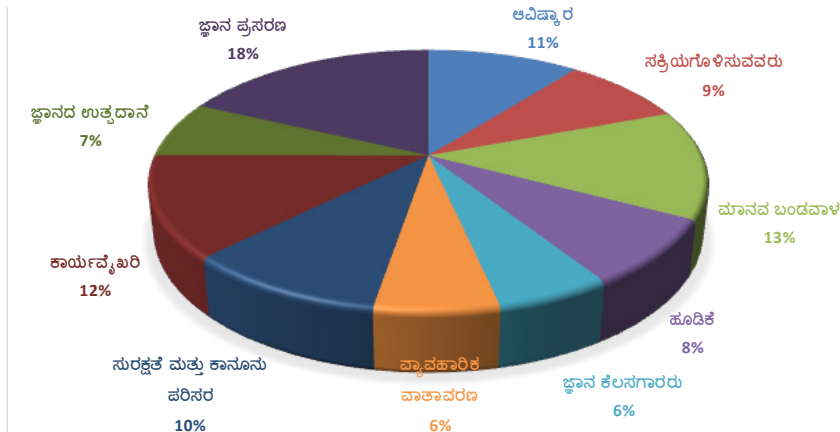
ಕರ್ನಾಟಕವು ಒಟ್ಟು 42.50 ಅಂಕಗಳೊಂದಿಗೆ ದೇಶದಲ್ಲೇ ಪ್ರಥಮ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ. ಭಾರತ ನಾವೀನ್ಯತೆ ಸೂಚ್ಯಂಕವು ಉಪ-ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಗಳ ಸನ್ನದ್ಧತೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ರಾಜ್ಯದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಕೋವಿಡ್-19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗದಿಂದ ದೇಶದ ಚೇತರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅದು ವಹಿಸುವ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಪಾತ್ರ ಮತ್ತು ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕತೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ರಾಜ್ಯದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ನಾವೀನ್ಯತಾ ಸೂಚ್ಯಂಕ ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಮುಖ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಅಗ್ರಸ್ಥಾನವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ, ಆದರೆ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರವು ತಮಿಳುನಾಡನ್ನು ಹಿಂದಿಕ್ಕಿ ಎರಡನೇ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ.

ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ವಿವಿಧ ಮಾನದಂಡಗಳಲ್ಲಿ, ಕರ್ನಾಟಕವು ಜ್ಞಾನದ ಪ್ರಸರಣ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಬಂಡವಾಳದ ಮೇಲೆ ಉನ್ನತವಾಗಿದೆ. ಇಂಡಿಯಾ ಸ್ಕಿಲ್ಸ್ 2022ರ ವಿವಿಧ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು 8 ಚಿನ್ನ, 8 ಬೆಳ್ಳಿ ಮತ್ತು 4 ಕಂಚಿನ ಪದಕಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಬಲವಾದ ಮಾನವ ಬಂಡವಾಳದ ಗಮನದ ಸೂಚನೆಯಾಗಿದೆ. AI@GOk ಯೋಜನಾ ವರದಿಯು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ, ಏಷ್ಯಾಕ್ಕೆ ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆಯ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ರಚಿಸಲು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಮಾನವ ಬಂಡವಾಳ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ಯೋಜನೆಯ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗುರುತಿಸುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 9.19: ಭಾರತದ ನಾವೀನ್ಯತೆ ಸೂಚ್ಯಂಕ, 2020		
ರಾ್ಯಂಕ್	ಪ್ರಮುಖ ರಾಜ್ಯಗಳು	ಪಡೆದ ಅಂಕಗಳು
1	ಕರ್ನಾಟಕ	42.50
2	ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ	38.03
3	ತಮಿಳು ನಾಡು	37.91
4	ತೆಲಂಗಾಣ	33.23
5	ಕೇರಳ	30.58

ಮೂಲ: ಇಂಡಿಯಾ ಇನ್ಫೋವೇಶನ್ ಇಂಡೆಕ್ಸ್, 2020. ನೀತಿ ಆಯೋಗ

ಚಿತ್ರ 9.9: ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ ಇನ್ಫೋವೇಶನ್ ಇಂಡೆಕ್ಸ್, 2020

ಮೂಲ: ಇಂಡಿಯಾ ಇನ್ಫೋವೇಶನ್ ಇಂಡೆಕ್ಸ್, 2020. ನೀತಿ ಆಯೋಗ

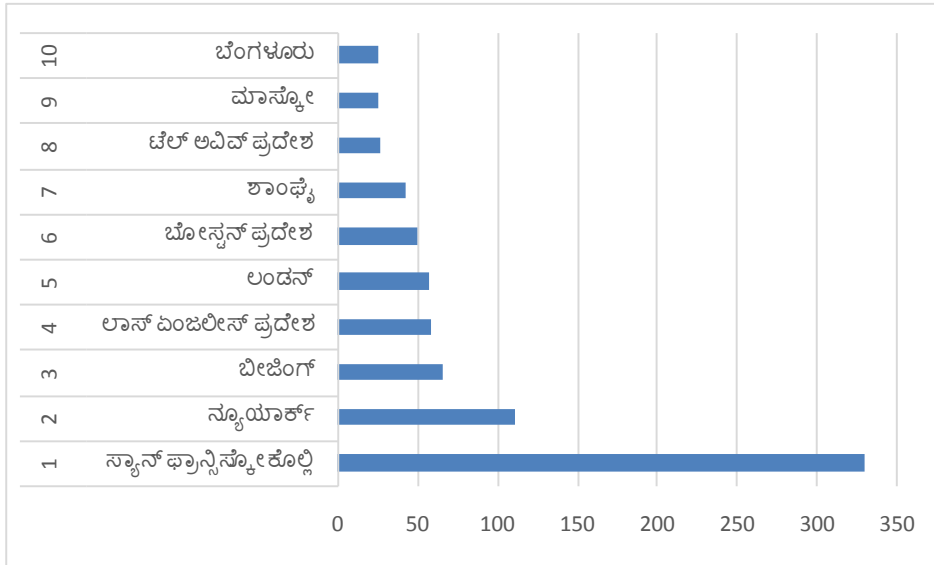
ಕರ್ನಾಟಕವು ವಿಶ್ವದ ಟಾಪ್ 10 ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಲು ಇರುವ ಕಾರಣಗಳು ಯಾವುವು? ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಮೂರು ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳು ರಾಜ್ಯದ ನಾವೀನ್ಯತೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತವೆ.

- ಸ್ವಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ, ಸಹವರ್ತಿ ಸ್ಥಳಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ, ವೇಗವರ್ಧನೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತು ಸ್ವಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಬಂಧಿತ ಸಭೆಗಳು.
- ಸ್ವಾರ್ಥಿಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಪೋಷಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಉತ್ತಮವಾದ ಗುಣಮಟ್ಟ.
- ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ, ವ್ಯಾಪಾರ ಪರಿಸರ, ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಸಮೂಹ ಮತ್ತು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಆರಂಭಿಕ ಸ್ಥಾಪಕರಾಗಿ ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಇರುವ ವ್ಯಾಪಾರ ಪರಿಸರ.

9.20 ಗ್ಲೋಬಲ್ ಸ್ವಾರ್ಥಿಗಳ ಇಕೋಸಿಸ್ಟಮ್ ಇಂಡೆಕ್ಸ್

ಸ್ವಾರ್ಥಿಗಳ ಬ್ಲಿಂಕ್ ಗ್ಲೋಬಲ್ ಸ್ವಾರ್ಥಿಗಳ ಇಕೋಸಿಸ್ಟಮ್ ಇಂಡೆಕ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿ 10ನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ. 1000 ನಗರಗಳು ಮತ್ತು 100 ವಿವಿಧ ದೇಶಗಳ ವಿಶ್ವದ ಅತ್ಯಂತ ವ್ಯಾಪಕವಾದ ಆರಂಭಿಕ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಶ್ರೇಯಾಂಕ, ಹಲವಾರು ಪ್ಯಾರಾಮೀಟರ್‌ಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸುವ ಅಲ್ಗಾರಿದಮ್‌ನಿಂದ ಸಂಸ್ಕರಿಸಿದ ಸಾವಿರಾರು ಡೇಟಾ ಪಾಯಿಂಟ್‌ಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಈ ಸೂಚ್ಯಂಕವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಸೂಚ್ಯಂಕವನ್ನು ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ನೂರಾರು ಸಾವಿರ ಸ್ವಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಸ್ಥಾಪಕರು, ಸ್ವಾರ್ಥಿಗಳ ಇಕೋಸಿಸ್ಟಮ್ ಡೆವಲಪರ್‌ಗಳು, ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಮಧ್ಯಸ್ಥಗಾರರ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರ, ಸ್ಥಳಾಂತರ ಮತ್ತು ಹೂಡಿಕೆಯ ಕುರಿತು ನಿರ್ಣಾಯಕ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಲು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ (ಚಿತ್ರ 9.10).

ಚಿತ್ರ 9.10: ಗ್ಲೋಬಲ್ ಸ್ವಾರ್ಥಿಗಳ ಇಕೋಸಿಸ್ಟಮ್ ಇಂಡೆಕ್ಸ್, 2021 ನಗರವಾರು ಶ್ರೇಯಾಂಕ

ಮೂಲ: ಗ್ಲೋಬಲ್ ಸ್ವಾರ್ಥಿಗಳ ಇಕೋಸಿಸ್ಟಮ್ ಇಂಡೆಕ್ಸ್ ವರದಿ, 2021

9.21. ಕರ್ನಾಟಕ ಉದ್ಯೋಗ ಮಿತ್ರ

ಕರ್ನಾಟಕ ಉದ್ಯೋಗ ಮಿತ್ರ (ಕೆಯುಎಂ) ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ವಾಣಿಜ್ಯೋದ್ಯಮವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ನೋಡಲ್ ಏಜೆನ್ಸಿಯ ನೋಟ, ಕೆಲವು ಆಸಕ್ತಿದಾಯಕ ಒಳನೋಟಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದ ಒಪ್ಪಿಗೆ ನೀಡಿಕೆ ಸಮಿತಿ (ಎಸ್‌ಎಚ್‌ಎಲ್‌ಸಿಸಿ)ಯು 500.00 ಕೋಟಿಗಳ ವರೆಗಿನ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಹಾಗೂ ರೂ.15 ಯಿಂದ 500.00 ಕೋಟಿಗಳ ನಡುವಿನ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಮಂಜೂರಾತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಏಕ ಗವಾಕ್ಷಿ ಅನುಮೋದನಾ ಸಮಿತಿ (ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಎಸ್‌ಡಬ್ಲ್ಯುಯುಸಿಸಿ) ಸಚಿವಾಲಯವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷ 2021-2022ರಲ್ಲಿ

ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಎಸ್‌ಡಬ್ಲ್ಯುಯುಸಿಸಿ ಮತ್ತು ಎಸ್‌ಎಚ್‌ಎಲ್‌ಸಿಸಿ ಅನುಮೋದಿಸಿದ ಯೋಜನೆಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 9.20 ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 9.20: 2021-22 ರಲ್ಲಿ ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಎಸ್‌ಡಬ್ಲ್ಯುಯುಸಿಸಿ ಮತ್ತು ಎಸ್‌ಎಚ್‌ಎಲ್‌ಸಿಸಿ ಯಿಂದ ಅನುಮೋದಿಸಲಾದ ಯೋಜನೆಗಳು							
ಸಮಿತಿ	ಅನುಮೋದಿತ ಯೋಜನೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ			ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆ ರೂ.ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ			ಉದ್ಯೋಗ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ
	ಹೊಸ ಯೋಜನೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಹೂಡಿಕೆ ಯೋಜನೆಗಳು	ಒಟ್ಟು ಯೋಜನೆಗಳು	ಹೊಸ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೂಡಿಕೆ ರೂ. ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ	ಹಿಂದೆ ಅನುಮೋದನೆ ಪಡೆದ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಹೂಡಿಕೆ ರೂ. ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ	ಒಟ್ಟು ಹೂಡಿಕೆ ರೂ. ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ	
ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಎಸ್‌ಡಬ್ಲ್ಯುಯುಸಿಸಿ	433	14	447	20816.86	505.09	21321.95	122403
ಎಸ್‌ಎಚ್‌ಎಲ್‌ಸಿಸಿ	12	1	13	35593.44	312.67	35906.11	11137
ಒಟ್ಟು	445	15	460	56410.3	817.76	57228.06	133540

ಮೂಲ: ಕರ್ನಾಟಕ ಉದ್ಯೋಗ ಮಿತ್ರ

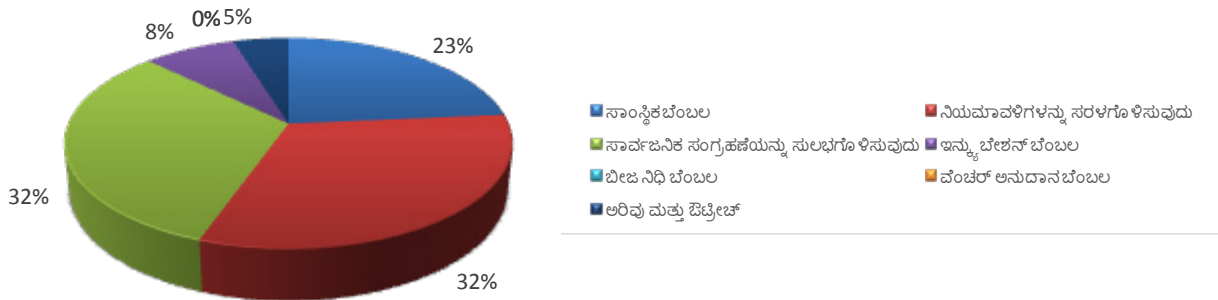
9.22. ರಾಜ್ಯ ಸ್ವಾರ್ಥಿಗಳ ಶ್ರೇಯಾಂಕ 2020

ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಸ್ವಾರ್ಥಿಗಳ ಉತ್ತಮ ವ್ಯಾಪಾರ ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲು ರಾಜ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತಿರುವುದು ರಾಜ್ಯದ ಸ್ವಾರ್ಥಿಗಳ ಶ್ರೇಯಾಂಕವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವಾಗ ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತಿದೆ. ರಾಜ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಯುಟಿಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯನ್ನು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಲು ಶ್ರೇಯಾಂಕವು ಏಳು ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತದೆ. ಈ ಅಂಶಗಳು ಕೆಳಕಂಡಂತಿವೆ:

- ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಬೆಂಬಲ
- ನಿಯಮಾವಳಿಗಳನ್ನು ಸರಳೀಕರಣ
- ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯನ್ನು ಸುಲಭ ಮಾಡುವುದು
- ಇನ್ಯುಬೇಶನ್ ಬೆಂಬಲ
- ಮೂಲ ಬಂಡವಾಳ ಬೆಂಬಲ
- ವೆಂಚರ್ ಫಂಡಿಂಗ್ ಬೆಂಬಲ
- ಅರಿವು ಮತ್ತು ವಿಸ್ತರಣೆ

ಕರ್ನಾಟಕವು ಈ ಏಳು ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಬೇರೆ ಎಲ್ಲಾ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗಿಂತ ಅಗ್ರಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ. ಮೇಲೆ ತಿಳಿಸಿದ ಏಳು ಸ್ತಂಭಗಳಲ್ಲಿ ಶೇಕಡಾವಾರು ಅಂಕಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಐದು ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಯಾಂಕದ ಚೌಕಟ್ಟು ಗುಂಪುಗಳು ರಾಜ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಯುಟಿಗಳ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯನ್ನು ಚಿತ್ರ 9.11 ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಚಿತ್ರ 9.11: ರಾಜ್ಯದ ಸ್ವಾರ್ಥಿಗಳ ಶ್ರೇಯಾಂಕ, 2020ರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಾಧನೆ

ಮೂಲ: ರಾಜ್ಯದ ಸ್ವಾರ್ಥಿಗಳ ಶ್ರೇಯಾಂಕ ವರದಿ 2019

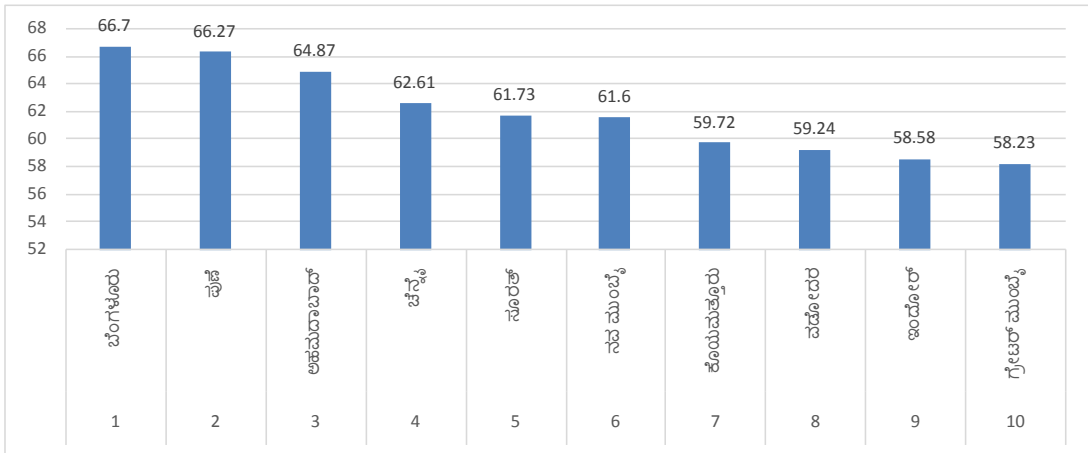
9.23 ನೆಮ್ಮದಿ ಬದುಕಿನ ಸೂಚ್ಯಂಕ/ಈಸ್ ಆಫ್ ಲಿವಿಂಗ್ ಇಂಡೆಕ್ಸ್, 2020

ಈಸ್ ಆಫ್ ಲಿವಿಂಗ್ ಆಫ್ ಇಂಡೆಕ್ಸ್, 2020ರಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು 66.70 ಅಂಕಗಳೊಂದಿಗೆ ಅಗ್ರ ಸಾಧಕ ರಾಜ್ಯವಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದೆ. ನಂತರ ಪುಣೆ ಮತ್ತು ಅಹಮದಾಬಾದ್‌ಗಳಿವೆ. ಒಂದು ಮಿಲಿಯನ್‌ಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಹೊಂದಿರುವ ನಗರಗಳ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು ಅಗ್ರ ಪ್ರದರ್ಶನ ನೀಡಿದೆ. ಈಸ್ ಆಫ್ ಲಿವಿಂಗ್ ಸೂಚ್ಯಂಕವು ದೀನ್ ದಯಾಳ್ ಅಂತರ್ಜಾಲದ ಯೋಜನೆ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನಗರ ಜೀವನೋಪಾಯ ಮಿಷನ್ (DAY-NULM), ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಆವಾಸ್ ಯೋಜನೆ-ನಗರ (PMAY-U), ನಗರ ಸಾರಿಗೆಗಾಗಿ ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಸಿಟೀಸ್ ಮಿಷನ್ (SCM) ಯೋಜನೆಗಳು/ಯೋಜನೆಗಳಂತಹ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ಈಸ್ ಆಫ್ ಲಿವಿಂಗ್ ಆಫ್ ಇಂಡೆಕ್ಸ್ ಅಳೆಯುತ್ತದೆ. ಹೆರಿಟೇಜ್ ಸಿಟಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯವರ್ಧನೆ ಯೋಜನೆ (HRIDAY). ಇವು ವಸತಿ ಮತ್ತು ನಗರ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಸಚಿವಾಲಯದ ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಾಗಿವೆ. ಈ ಸೂಚ್ಯಂಕವು ನಾಲ್ಕು ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಭಾರತದ 111 ನಗರಗಳನ್ನು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಿದೆ, ಅವುಗಳೆಂದರೆ,

- (ಎ) ಜೀವನದ ಗುಣಮಟ್ಟ: ಈ ಮಾನದಂಡವು ಶಿಕ್ಷಣ, ಆರೋಗ್ಯ, ವಸತಿ, ಚಲನಶೀಲತೆ, ಸುರಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆ, ಮನರಂಜನೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುತ್ತದೆ.
- (ಬಿ) ಆರ್ಥಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ: ಈ ಮಾನದಂಡವು ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತದೆ.
- (ಸಿ) ಸುಸ್ಥಿರತೆ: ಈ ಮಾನದಂಡವು ಪರಿಸರ, ಹಸಿರು ಸ್ಥಳ ಮತ್ತು ಕಟ್ಟಡಗಳು, ವಿದ್ಯುತ್ ಬಳಕೆ, ನಗರ ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕತ್ವವನ್ನು ಅಳೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತದೆ.
- (ಡಿ) ನಾಗರಿಕರ ಗ್ರಹಿಕೆ ಸಮೀಕ್ಷೆ: ಈ ಸಮೀಕ್ಷೆಯು ಸೇವಾ ಫಲಿತಾಂಶಗಳ ಕುರಿತು ತಮ್ಮ ನಗರದ ಬಗ್ಗೆ ನಾಗರಿಕರ ಗ್ರಹಿಕೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು ಈ ಎಲ್ಲಾ ನಾಲ್ಕು ಮಾನದಂಡಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಪ್ರದರ್ಶನವನ್ನು ಚಿತ್ರ 9.12 ರಲ್ಲಿ ನೀಡಿದೆ.

ಚಿತ್ರ 9.12: ಈಸ್ ಆಫ್ ಲಿವಿಂಗ್ ಇಂಡೆಕ್ಸ್, 2020 ರಲ್ಲಿ ಮಿಲಿಯನ್+ ಶ್ರೇಯಾಂಕ

ಮೂಲ: ಈಸ್ ಆಫ್ ಲಿವಿಂಗ್ ಇಂಡೆಕ್ಸ್ ವರದಿ, ನೀತಿ ಆಯೋಗ, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ, 2020.

ರಾಜ್ಯವು ಸ್ಮಾರ್ಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ನಾವೀನ್ಯತೆಗಳಲ್ಲಿ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ, ಈ ಕುರಿತ ಬಹುತೇಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿವೆ. ರಾಜ್ಯದ ಇತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ (ಆರ್ & ಡಿ) ಹೊಸ ಹೊಸ ಆವಿಷ್ಕಾರವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ಕಲಬುರ್ಗಿಯಲ್ಲಿ ಸಮನ್ವಯ ಕೇಂದ್ರಗಳೊಂದಿಗೆ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ (ಆರ್ & ಡಿ) ನೀತಿಯನ್ನು ಪ್ರಚಾರಗೊಳಿಸಲು ಕಾರ್ಯಪಡೆಯ ರಚನೆಯನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಘೋಷಿಸಿದೆ. ಹೊಸ ನೀತಿಯು ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಆಹಾರ ಉದ್ಯಮದ ಮೇಲೆ ವಿಶೇಷ ಗಮನ ಹರಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ (ಆರ್ & ಡಿ) ಅನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

9.24. ಇ-ಆಡಳಿತ

ಕರ್ನಾಟಕವು ಸುಧಾರಿತ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಪಾರದರ್ಶಕತೆ ಮತ್ತು ದಕ್ಷತೆಗಾಗಿ ಐಟಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಆಡಳಿತ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇ-ಆಡಳಿತ ವಿಭಾಗವನ್ನು 2003ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು. ಇದು ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ ಸುಧಾರಣೆಗಳ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ, ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಇ-ಆಡಳಿತ ಉಪಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲು ಇಲಾಖೆಯು ಅಗತ್ಯ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದೆ. ಕೋಷ್ಟಕ 9.21 ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಂಡ ಇ-ಸೈನ್‌ಗಳ ಸೇವೆಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಸಂಬಂಧಿತ ಇ-ಸೈನ್‌ಗಳ ಬಳಕೆಯ ಎಣಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ಇಲಾಖೆಗಳ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 9.21: ಇಲಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ಇ-ಸೈನ್ ಬಳಕೆಯ ವಿವರಗಳು		
ಕ್ರ.ಸಂ	ಇಲಾಖೆಯ ಹೆಸರು	ಇ-ಸೈನ್‌ಗಳ ಬಳಕೆ
1	ಇಡಿಸಿಎಸ್-ಸೇವಾ ಸಿಂಧು (ಸುಮಾರು 670 ಯೋಜನೆಗಳು)	79,24,785
2	ಇ-ಆಡಳಿತ-ಇ-ದೃಢೀಕರಣ ಕೇಂದ್ರ	24,41,533
3	ಎಜೆಎಸ್‌ಕೆ ಇಲಾಖೆ	18,81,155
4	ಸಕಾಲ-ಬಿಬಿಎಂಪಿ (ಆನ್‌ಲೈನ್ ಖಾತಾ ವರ್ಗಾವಣೆ)	10,54,713
5	ಅಂಚೆಚೀಟಿಗಳು ಮತ್ತು ನೋಂದಣಿಗಳು	4,41,453
6	ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಪೊಲೀಸ್	2,30,403
7	ಅಬಕಾರಿ ಇಲಾಖೆ	2,32,460
8	ಸಾರಿಗೆ ಇಲಾಖೆ	1,69,528
9	ಎಸ್‌ಎಸ್‌ಪಿ-ಪೋಸ್ಟ್‌ಮೆಟ್ರಿಕ್ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ (ಡಿಬಿಟಿ)	25,248
10	ಕಾರ್ಮಿಕ ಇಲಾಖೆ	1,21,896
11	ಕೆಎಂಡಿಎಸ್	1,29,561
12	ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಔಷಧ ನಿಯಂತ್ರಣ ಇಲಾಖೆ	1,12,523
13	ಹಣ್ಣುಗಳು-PMKISAN	97,374
14	ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಮಾಲಿನ್ಯ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮಂಡಳಿ	83,008
15	ಬೆಂಗಳೂರು ಒನ್	79,969
16	ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿವೇತನ	40,000
17	ಕರ್ನಾಟಕ ಕೊಳೆಗೇರಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಳಿ	16,189
18	ಹಣ್ಣುಗಳು	5,174
19	ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳು, ಬಾಯ್ಲರ್‌ಗಳು, ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸುರಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಇಲಾಖೆ	33,468
20	ಬೆಂಗಳೂರು ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಮತ್ತು ಒಳಚರಂಡಿ ಮಂಡಳಿ	21,066
21	ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆ	19,559
22	ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕಲ್ ಇನ್‌ಸ್ಟ್ರಕ್ಚರೇಟ್ ಇಲಾಖೆ	11,158
23	ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆ	21,741
24	ಸುವಿಧಾ	1,744
25	ಕಂದಾಯ ಇಲಾಖೆ	4,262

ಕೋಷ್ಟಕ 9.21: ಇಲಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ಇ-ಸೈನ್ ಬಳಕೆಯ ವಿವರಗಳು

ಕ್ರ.ಸಂ	ಇಲಾಖೆಯ ಹೆಸರು	ಇ-ಸೈನ್‌ಗಳ ಬಳಕೆ
26	ಕಾವೇರಿಯ ಬ್ಲಾಕ್‌ಚೈನ್ (ಸ್ವಾಂಪ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ನೋಂದಣಿಗಳು)	2,875
27	ಕರ್ನಾಟಕ ಹಾಲು ಒಕ್ಕೂಟ	1,108
28	ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆ	4,050
30	ಕರ್ನಾಟಕ ಜೈವಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ	1,050
31	ಬೃಹತ್ ಮತ್ತು ಸಣ್ಣ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ	1,000
32	ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಇಲಾಖೆ	666
33	ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ	596
34	ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಇಲಾಖೆ	475
35	ಮೊಬೈಲ್ ಒನ್	410
36	ಅಂತರ್ಜಾಲ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ	398
37	ಜೆಸ್ಕಾಂ	397
38	ಎಚ್‌ಆರ್‌ಎಂಎಸ್	372
39	ಬೃಹತ್ ಬೆಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆ	321
40	ಪೊಲೀಸ್-ವಿಧಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಪ್ರಯೋಗಾಲಯ	197
41	ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆ	190
42	ಮೆಸ್ಕಾಂ	167
43	ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರೌಢ ಶಿಕ್ಷಣ ಪರೀಕ್ಷಾ ಮಂಡಳಿ	150
44	ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಇಲಾಖೆ	117
46	ಕರ್ನಾಟಕ ಗೃಹ ಮಂಡಳಿ	107
47	ಸಿಇಎಸ್‌ಸಿ ಲಿಮಿಟೆಡ್	104
48	ಬೆಸ್ಕಾಂ	1,049
49	ಕರ್ನಾಟಕ ಉದ್ಯೋಗ ಮಿತ್ರ	43
50	ಸಹಕಾರ ಸಂಘದ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್	33
51	ಬೆಂಗಳೂರು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ	18
52	ಜನನ ಮತ್ತು ಮರಣಗಳ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್	13
53	ಹೆಸ್ಕಾಂ	11
54	ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆ	10
55	ನಗರ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಯೋಜನೆ ಇಲಾಖೆ	5
56	ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಗಳ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆ	4

ಮೂಲ : ಇ-ಆಡಳಿತ ಕೇಂದ್ರ

9.24.1 ಇ-ಕಚೇರಿ

ಇ-ಆಫೀಸ್ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಇ-ಆಡಳಿತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಿಷನ್ ಮೋಡ್ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ (ಎಂಎಂಪಿ) ಆಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ನ್ಯಾಷನಲ್ ಇನ್‌ಫ್ರಾಮ್ಯಾಟಿಕ್ಸ್ ಸೆಂಟರ್ (ಎನ್‌ಐಸಿ) ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನವಾಗಿ ಕಚೇರಿ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲು ಅನುಮತಿಸುತ್ತದೆ.

ಇ-ಕಚೇರಿಯು ಸರ್ಕಾರದ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ದಕ್ಷ, ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಮತ್ತು ಪಾರದರ್ಶಕ ಒಳ-ಸರ್ಕಾರಿ ವಹಿವಾಟುಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳಿಗೆ ಪರಿವರ್ತಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಇ-ಆಫೀಸ್ ಅನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಸಚಿವಾಲಯ/ಸೆಕ್ರೆಟರಿಯೇಟ್, ಪ್ರಧಾನ ಕಚೇರಿಗಳು, ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಕಚೇರಿಗಳು, ಜಿಲ್ಲಾ ಪೊಲೀಸ್ ಕಚೇರಿಗಳು, ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತಿ ಕಚೇರಿಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಕಚೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇ-ಕಚೇರಿ ಅನುಷ್ಠಾನವು ಸಂಪರ್ಕ ಇಲಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಅನುಷ್ಠಾನದ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 9.22 ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 9.22 : ಇ-ಕಚೇರಿ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಪ್ರಗತಿ					
ಕ್ರ.ಸಂ	ವಿವರ	ಕಛೇರಿಗಳು	ಬಳಕೆದಾರರು	ಕಡತಗಳು	ರಶೀದಿ
1	ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಕಚೇರಿ	1	43	54	414343
2	ಸಚಿವರುಗಳ ಕಚೇರಿಗಳು	44	117	0	1778
3	ಶಾಸಕಾಂಗ	2	141	2238	3075
4	ಚುನಾವಣಾ ಆಯೋಗ	2	52	1880	24043
5	ಸಚಿವಾಲಯ/ಸೆಕ್ರೆಟರಿಯೇಟ್	47	2850	954025	8011301
6	ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯಗಳು/ಕಮಿಷನರೇಟ್‌ಗಳು	115	4588	482784	3759674
7	ಪ್ರಾದೇಶಿಕ / ವಲಯ ಕಚೇರಿಗಳು	34	452	34509	312703
8	ಜಿಲ್ಲಾ ಕಛೇರಿಗಳು	212	4805	1377266	6824336
9	ತಾಲೂಕು ಮಟ್ಟದ ಕಛೇರಿಗಳು	103	594	38783	182047
10	ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಪೊಲೀಸ್ (ಕೆಎಸ್‌ಪಿ)	72	1956	223506	930027
11	ಮಂಡಳಿಗಳು ಮತ್ತು ನಿಗಮಗಳು	74	4394	194052	1580474
12	ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು	18	2021	31095	89644
	ಒಟ್ಟು	725	22013	3340192	22133445

ಮೂಲ : ಇ-ಆಡಳಿತ ಕೇಂದ್ರ

9.24.2. ರಾಜ್ಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿವೇತನ ಪೋರ್ಟಲ್ (ಎಸ್‌ಎಸ್‌ಪಿ)

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಮೆಟ್ರಿಕ್ ಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ಮೆಟ್ರಿಕ್ ನಂತರದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ವೇತನವನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಲು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಇ-ಆಡಳಿತ ಕೇಂದ್ರದಿಂದ ಇಂಟಿಗ್ರೇಟೆಡ್ ಸ್ಟೇಟ್

ಸ್ಕಾಲರ್‌ಶಿಪ್ ಪೋರ್ಟಲ್ (ಎಸ್‌ಎಸ್‌ಪಿ) ಅನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ವಿಭಾಗವಾರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿವೇತನ ವಿತರಣೆಯ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 9.23 ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲಾದ ವೆಬ್‌ಸೈಟ್‌ನ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 9.24 ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 9.23 : ಇಲಾಖಾವಾರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿವೇತನ ವಿತರಣೆ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳು:		
ಇಲಾಖೆ	ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷ 2020-2021 ರಲ್ಲಿ (16-12-2021ರ ವರೆಗೆ)	
	ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿವೇತನ ಪಾವತಿಸಿರುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ
ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ	9,42,812	8,57,433
ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಗಳ ಕಲ್ಯಾಣ	4,14,304	3,87,873
ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಕಲ್ಯಾಣ	17,67,990	10,87,253
ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ ಕಲ್ಯಾಣ	4,09,834	1,45,724
ಒಟ್ಟು	35,34,940	24,78,283*

* ಸಲ್ಲಿಸಿರುವ ಅರ್ಜಿಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮತ್ತು ಪಾವತಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಇನ್ನೂ ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಮೂಲ : ಇ-ಆಡಳಿತ ಕೇಂದ್ರ

ಕೋಷ್ಟಕ 9.24: ವೆಬ್‌ಸೈಟ್ ಹೋಸ್ಟಿಂಗ್ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ ಕೇಂದ್ರದ ವಿವರಗಳು		
ಕ್ರ.ಸಂಖ್ಯೆ	ವಿವರ	ಸಂಖ್ಯೆಗಳು
1	CeG ನಿಂದ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಿದ, ಹೋಸ್ಟ್ ಮಾಡಿದ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ವೆಬ್‌ಸೈಟ್‌ಗಳು	331
2	ಸರ್ಕಾರದ ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೆ ನೀಡಲಾದ ತರಬೇತಿಗಳು	1425
3	ಆನ್‌ಲೈನ್ ಮೂಲಕ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ನಿಯಮಿತ ನವೀಕರಣ	144
4	ಆನ್‌ಲೈನ್ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್	20
5	ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳ ವೆಬ್‌ಸೈಟ್ ನಿರ್ವಹಣೆ	1
6	ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಕಚೇರಿ ವೆಬ್‌ಸೈಟ್ (ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ವಿವರ, MyGOK, GOK ಡೈರೆಕ್ಟರಿ)	1
7	ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್ ಮತ್ತು ಡೇಟಾಬೇಸ್ ಸರ್ವರ್ ನಿರ್ವಹಣೆ	24
8	ಭದ್ರತಾ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆ	331
9	ವಿಷಯ ಕೊಡುಗೆ, ಮಾಡರೇಶನ್ ಮತ್ತು ಅನುಮೋದನೆ ನೀತಿ (CMAP) ಜೊತೆಗೆ ಹೊಸ ರಾಜ್ಯ ವೆಬ್ ಪೋರ್ಟಲ್ ಅನ್ನು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸುವುದು	1

ಮೂಲ : ಇ-ಆಡಳಿತ ಕೇಂದ್ರ

9.24.3 ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಠೇವಣಿ (ಎನ್‌ಎಡಿ)

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಠೇವಣಿ (ಎನ್‌ಎಡಿ) ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು (ಮಾರ್ಕ್‌ಶೀಟ್, ಜಾತಿ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಇತ್ಯಾದಿ) ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಮತ್ತು ಪ್ರಕಟಿಸಲು 24X7 ಆನ್‌ಲೈನ್ ಡಿಪಾಸಿಟರಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಶಿಕ್ಷಣ ಸಚಿವಾಲಯದ (ಎನ್‌ಎಡಿ) ಉಪಕ್ರಮವಾಗಿದೆ. ಕೋಷ್ಟಕ 9.25 ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಠೇವಣಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಕಟಿತ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ನೋಂದಾಯಿಸಲಾದ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 9.25: ಎನ್‌ಎಡಿಯಲ್ಲಿ ನೋಂದಾಯಿಸಲಾದ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು		
ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳ ಪ್ರಕಾರಗಳು	ನೋಂದಾಯಿತ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ
ರಾಜ್ಯ/ಸಾರ್ವಜನಿಕ	32	24
ರಾಜ್ಯ/ಖಾಸಗಿ	18	11
ರಾಜ್ಯ ಮುಕ್ತ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ	1	0
ಕೇಂದ್ರೀಯ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ	0	0
ಡೀಮ್ಡ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ-ಖಾಸಗಿ	14	7
ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯ ಸಂಸ್ಥೆ	2	1
ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಮಂಡಳಿಗಳು	8	2
ಒಟ್ಟು	75	45
ಮೂಲ : ಇ-ಆಡಳಿತ ಕೇಂದ್ರ		

ವಿಭಾಗ [ಅ] ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ

ರಾಜ್ಯದ ಆರ್ಥಿಕತೆಯು ರಸ್ತೆಗಳು, ವಿದ್ಯುತ್, ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣಗಳು, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕಟ್ಟಡಗಳು ಮತ್ತು ಡಿಜಿಟಲ್ ಬೆಂಬಲದಂತಹ ವಿವಿಧ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ರಾಜ್ಯದ ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯ ಮೇಲೆ ನೇರ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು ಉದ್ಯಮಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದೆ.

ಕೋವಿಡ್-19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗವು ಉದ್ಯಮಕ್ಕೆ ಪ್ರಮುಖ ಆರ್ಥಿಕ ಹಿನ್ನಡೆಯನ್ನು ನೀಡುವುದರೊಂದಿಗೆ, ಕರ್ನಾಟಕವು ರಾಜ್ಯದೊಳಗಿನ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಖಾಸಗಿ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದ (ಪಿಪಿಪಿ) ಮಾದರಿಯನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಸುಲಭಗೊಳಿಸಲು ಹಲವಾರು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತಿದೆ. ಪಿಪಿಪಿ ಮಾದರಿಯು ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಂತ ಸಮರ್ಥ, ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳಿಗೆ ಹೊಸ ಆಯಾಮವನ್ನು ತೆರೆದಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕವು ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚ-ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಖಾಸಗಿ ಪಾಲುದಾರಿಕೆ (ಪಿಪಿಪಿ)ಮೂಲಕ ಖಾಸಗಿ ವಲಯದ ಒಳಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಗೆ ಒತ್ತಾಯಿಸಿದೆ. ಕೋಷ್ಟಕ 9.26 2021-22ರ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕವು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಖಾಸಗಿ ಪಾಲುದಾರಿಕೆ(ಪಿಪಿಪಿ) ಮಾದರಿ ನೇತೃತ್ವದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯತ್ತ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಸರ್ಕಾರವು ಎಲ್ಲಾ ಇಲಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಿಪಿಪಿ ಸೆಲ್/ಕೇಂದ್ರ ಅನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದೆ. ಪ್ರತಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಪಿಪಿಪಿ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿದೆ. ಈ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯಲು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಮತ್ತು ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಗಮ ಲಿಮಿಟೆಡ್ (ಕೆಎಸ್‌ಐಐಡಿ) ನಿಧಿಯನ್ನು

ಮತ್ತು ಅದರ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದೆ. ಕೋವಿಡ್-19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗದಿಂದ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ನಿಷ್ಕ್ರಿಯವಾಗಿರುವ 2018 ನೀತಿಯನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವ ಮೂಲಕ ಸಾರ್ವಜನಿಕ-ಖಾಸಗಿ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದ ಮಾದರಿಯ ಮೂಲಕ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗದಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಂತರವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದು ಗುರಿಯಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 9.26: 2021-22 ಗಾಗಿ ಪಿಪಿಪಿ ಮಾದರಿ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅನುಮೋದಿಸಲಾದ ಯೋಜನೆಗಳು	
ಕ್ರ.ಸಂಖ್ಯೆ	ಯೋಜನೆಗಳ ಹೆಸರು
1.	ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಖಾಸಗಿ ಪಾಲುದಾರಿಕೆ (ಪಿಪಿಪಿ) ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಜೋಗ ಜಲಪಾತದ ಬಳಿ ಪಂಚತಾರಾ ಹೋಟೆಲ್ ಸಂಕೀರ್ಣ, ರೋಪ್‌ವೇ ಮತ್ತು ನಿಲ್ದಾಣಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ
2.	ಕೆಂಪೇಗೌಡ ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣದಲ್ಲಿ ಸಮಾವೇಶ ಮತ್ತು ಪ್ರದರ್ಶನ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು ಬಿಎಸಿಎಲ್‌ನ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ
3.	ಕಿದ್ದಾಯಿ ಮೆಮೋರಿಯಲ್ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಫ್ ಆಂಕೊಲಾಜಿಯಲ್ಲಿ PET CT ಸ್ಯಾನ್ (ಡಿಜಿಟಲ್) ಘಟಕದ ಸ್ಥಾಪನೆ
4.	ಉಡುಪಿ ಅರ್ಬನ್ ಡಿಜಿಟಲ್ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಯೋಜನೆ
5.	ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರಕ್ಕೆ ಹೊರ ವರ್ತುಲ ಫೆರಿಫೆರಲ್ ರಿಂಗ್ ರಸ್ತೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ
6.	ರಸ್ತೆ ಯೋಜನೆ ಸಿಂಧನೂರು-ರಾಯಚೂರು-ಹೊಸೂರು-ಸಿದ್ದರಾಮಪುರ-ಗದ್ದಾಲ್ ಅಡ್ಡರಸ್ತೆ-ಚಂದ್ರಬಂಡಾ ಅಡ್ಡ ರಸ್ತೆ-ದ್ರಾಂಪುರ ಕ್ರಾಸ್ ರಸ್ತೆ ಮತ್ತು ಯರಮರಸ್ ಅನ್ನು ಎನ್‌ಎಚ್-167 ಗೆ ಸಂಪರ್ಕಿಸುತ್ತದೆ.
7.	EWS/MIG-I/LIG/ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಮತ್ತು ಸೇವಾ ವಲಯದ ಕೆಲಸಗಾರರಿಗೆ ಪಿಪಿಪಿಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಕೈಗೆಟಕುವ ದರದಲ್ಲಿ ವಸತಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ
8.	ಡಿವಿಎಫ್‌ಟಿ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ನಂದಿ ಬೆಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಸೆಂಜರ್ ರೋಪ್‌ವೇಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ
9.	ಶ್ರೀ ಕಂಠೀರವ ಸ್ಟೋರ್ಸ್ ಸ್ಟೇಡಿಯಂ ಕಾಂಪ್ಲೆಕ್ಸ್‌ನ ಆಧುನೀಕರಣ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ಸಂಕೀರ್ಣದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ
10.	ಸರ್ಕಾರಿ ಹಾರುವ ತರಬೇತಿ ಶಾಲೆಯ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಖಾಸಗಿ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ (ಪಿಪಿಪಿ) ಚೌಕಟ್ಟಿನ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಜಿಎಫ್‌ಟಿಎಸ್‌ನಲ್ಲಿ ವಾಯುಯಾನ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ
11.	ನೀರು ಸರಬರಾಜಿಗೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ- ಸ್ವಯಂಚಾಲಿತ ಗ್ರಾಮೀಣ ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ವಿತರಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆ (ARDWDS)
12.	ಗದಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬೆಟಗೇರಿಯಲ್ಲಿ ತ್ಯಾಜ್ಯದಿಂದ ಇಂಧನ ಘಟಕವನ್ನು ಪಿಪಿಪಿ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದು
13.	ದೇವನಹಳ್ಳಿ (ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ) ಮತ್ತು ಹೊಸಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಕ್ರೀಡಾಂಗಣದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ
14.	ಪಶುಸಂಗೋಪನಾ ಇಲಾಖೆ
	1. ಲಿಂಗದಹಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ಹೆಸರಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸೈಲೇಜ್ ತಯಾರಿಕೆ ಘಟಕ
	2. ದಾಸೇನಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿರುವ ಫೀಡ್ ಸಾಂದ್ರೀಕರಣ ಘಟಕ, ಖನಿಜ ಮಿಶ್ರಣ ಘಟಕ ಮತ್ತು ಫೀಡ್ ಪರೀಕ್ಷಾ ಪ್ರಯೋಗಾಲಯ
	3. ದಾಸೇನಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ರೆಂಡ್ರಿಂಗ್ ಪ್ಲಾಂಟ್
	4. ದೊಡ್ಡಬಳ್ಳಾಪುರದ ಕೋಡಿಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಥೀಮ್ ಪಾರ್ಕ್
	5. ನಾರಿ ಸುವರ್ಣ ಶಿಪ್ ಬ್ರೀಡಿಂಗ್ ಸೆಂಟರ್, ಕೊಪ್ಪಳ
	6. ಪಶುಲೋಕ ಥೀಮ್ ಪಾರ್ಕ್, ಹೆಸರಘಟ್ಟ

ಕೋಷ್ಟಕ 9.26: 2021-22 ಗಾಗಿ ಪಿಪಿಪಿ ಮಾದರಿ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅನುಮೋದಿಸಲಾದ ಯೋಜನೆಗಳು	
ಕ್ರ.ಸಂಖ್ಯೆ	ಯೋಜನೆಗಳ ಹೆಸರು
15	ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆ
	1. ಸೀ ಫುಡ್ ಪಾರ್ಕ್ ಗಂಗೋಳಿ, ಮಚಲಿ, ಬೈಕಂಪಾಡಿ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದ ಸೀ ಫುಡ್ ಪಾರ್ಕ್
	2. ಕರ್ನಾಟಕದ ಜಲಾಶಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಪಂಜರ ಸಂಸ್ಕೃತಿ - ಓ ಮತ್ತು ಎಂ
	3. ಮೀನು ಬೀಜ ಉತ್ಪಾದನಾ ಘಟಕಗಳು
	4. ಸಮಗ್ರ ಜಲಾಶಯ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ
	5. ಮೀನುಗಾರಿಕೆಗಾಗಿ ಕೋಲ್ಡ್ ಚೈನ್
	6. ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಟ್ಯೂನಾ ಮೀನು ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಘಟಕ
16	ರಾಜ್ಯದಾದ್ಯಂತ 15 ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಮೆಟ್ರಿಕ್ ನಂತರದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರಿಗೆ ಹಾಸ್ಟೆಲ್ (ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಇಲಾಖೆ)
17	1. ರಾಮನಗರದ ಬೈರಾಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಮಾವು ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಘಟಕ 2. ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಉದ್ಯಾನ, ಕೊಪ್ಪಳ
18	ಯುವ ಸಬಲೀಕರಣ ಮತ್ತು ಕ್ರೀಡೆ
	1. ಜಿಲ್ಲಾ ಮುಖ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ 6- ಬಾಲಕ ಮತ್ತು 26 ಬಾಲಕಿಯರ ವಸತಿ ಕ್ರೀಡಾ ವಸತಿ ನಿಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ
	2. ಉಡುಪಿ, ಕುಂತಿ ಬೆಟ್ಟ, ವರ್ಲಕೊಂಡ ಮತ್ತು ಮುರುಡೇಶ್ವರದಲ್ಲಿ ಸಾಹಸ ಕ್ರೀಡಾ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳನ್ನು ಮೇಲ್ದರ್ಜೆಗೇರಿಸುವುದು
	3. 9 ತಾಲ್ಲೂಕು ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ತಾಲ್ಲೂಕು ಕ್ರೀಡಾಂಗಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ
	4. ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಸುತ್ತಮುತ್ತ, ಎಚ್‌ಎಸ್‌ಆರ್ ಲೇಔಟ್ ಮತ್ತು ತಾವರೆಕೆರೆಯಲ್ಲಿ ಜಂಟಿ ಉದ್ಯಮ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕೆಎಸ್ ಐಐಡಿಸಿಯೊಂದಿಗೆ ಸ್ಪೆಡಿಯಂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ
19	ಪಿಪಿಪಿ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ದೇವನಹಳ್ಳಿ ತಾಲೂಕಿನ ಬಾಲೇಪುರದಲ್ಲಿ ಕೆಎಸ್‌ಐಐಡಿಎಸ್ ಭೂಮಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ
ಮೂಲ: ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಬಂದರುಗಳು ಮತ್ತು ಒಳನಾಡು ಜಲಸಾರಿಗೆ ಇಲಾಖೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ	

9.25. ಕೈಗಾರಿಕಾ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ

ಕರ್ನಾಟಕ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಳಿಯ (ಕೆಐಎಡಿಬಿ) ಕಳೆದ ಐದು ವರ್ಷಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 9.27 ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗದ ಹೊರತಾಗಿಯೂ ಈ ಮಂಡಳಿಯು ಕೆಲಸದ ವೇಗವನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಿದೆ. ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷ 2021-22ರಲ್ಲಿ ಎಸ್‌ಎಸ್‌ಐ ಘಟಕಗಳು ಮತ್ತು ಏಕ ಘಟಕ ಸಂಕೀರ್ಣಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ 434 ಮತ್ತು 439. ಈ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಸ್ಥಿರವಾದ ವೇಗವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತದೆ. ಇದರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಮಾಡಿದ ವೆಚ್ಚ ರೂ.52937 ಲಕ್ಷಗಳು.

ಕೋಷ್ಟಕ 9.27: 2018-19 ರಿಂದ 2021-22 ವರೆಗೆ (ಡಿಸೆಂಬರ್ 2021 ವರೆಗೆ) ಕೆಎಡಿಬಿಯ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ

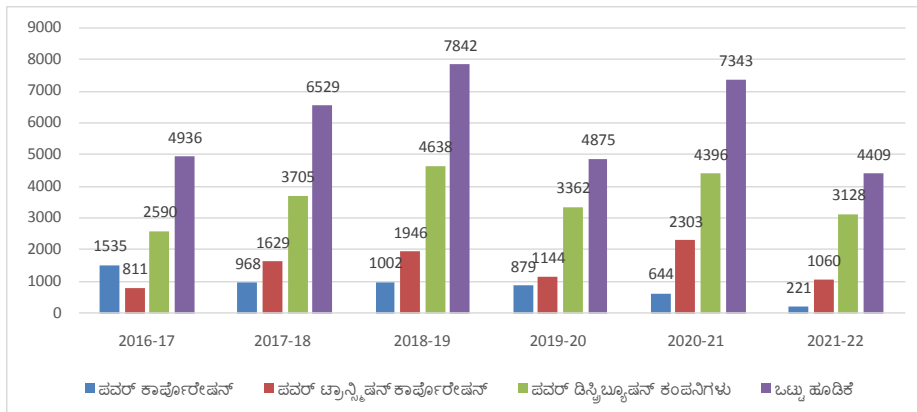
ವಿವರಣೆ	ಘಟಕ	2018-19	2019-20	2020-21	2021-22 (ಡಿಸೆಂಬರ್ 2021 ವರೆಗೆ)
ಪ್ರದೇಶ ಸ್ವಾಧೀನ ಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ	ಎಕರೆಗಳು	2423.00	1758-06	4607-24	1793-13
ಪ್ರದೇಶ ಮಂಜೂರು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ	ಎಕರೆಗಳು	1272.55	782.37	1031.08	1517.84
		60.03	50.65	118.69	30.33
(ಎ) ಎಸ್‌ಎಸ್‌ಐ	ಎಕರೆಗಳು	1332.58	833.02	1149.77	1548.17
(ಬಿ) ಎಲ್ & ಎಂ	ರೂ.ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ	255485.72	294709.93	260719.34	110791.00
(ಸಿ) ಏಕ ಘಟಕ ಸಂಕೀರ್ಣ	ರೂ.ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ	61531.83	72140.21	108762.23	52937.82
ಒಟ್ಟು	ರೂ.ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ	317017.55	366850.14	369481.57	163728.82
ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮಾಡಿದ ಖರ್ಚು	ಸಂಖ್ಯೆ	745	467	539	434
	ಸಂಖ್ಯೆ	5	5	5	5
	ಒಟ್ಟು	750	472	544	439

ಮೂಲ: ಕರ್ನಾಟಕ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಳಿ, ಬೆಂಗಳೂರು

9.26 ವಿದ್ಯುತ್/ಇಂಧನ ವಲಯ

ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷ 2016-17 ರಿಂದ 2020-2021ರವರೆಗೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ವಿದ್ಯುತ್ ವಲಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಹೂಡಿಕೆಯು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಚಿತ್ರ 9.13 ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ವಲಯವಾರು ವಿದ್ಯುತ್ ಬಳಕೆಯು ರಾಜ್ಯದ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಸೂಚಕವಾಗಿದೆ. ಕೋಷ್ಟಕ 9.29 2019-20 ರಿಂದ 2021-22 (ನವೆಂಬರ್, 2021) ವರೆಗಿನ ವಲಯವಾರು ವಿದ್ಯುತ್ ಬಳಕೆಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಸೇವಾ ವಲಯದ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿದಾಗ, ವಿದ್ಯುತ್ ಬಳಕೆಯ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳು ಉದ್ಯಮ ಮತ್ತು ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯ ಸ್ಥಿರತೆಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತವೆ. ಉದ್ಯಮ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ವಲಯಗಳು ಕ್ರಮವಾಗಿ 1770 ಮಿಲಿಯನ್ ಯುನಿಟ್‌ಗಳು ಮತ್ತು 600 ಮಿಲಿಯನ್ ಯುನಿಟ್‌ಗಳನ್ನು ಬಳಕೆ ಮಾಡಿವೆ. ದೇಶೀಯ ಬಳಕೆ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಂತೆ ಏರಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಇದು ಇತ್ತೀಚಿನ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚಳವನ್ನು ಕಂಡಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ 2016-17 ರಿಂದ 2021-22 ರವರೆಗೆ (ನವೆಂಬರ್, 21 ರವರೆಗೆ) ಉತ್ಪಾದನೆ, ಆಮದುಗಳು, ಟಿ & ಡಿ ನಷ್ಟಗಳು ಮತ್ತು ವಿದ್ಯುತ್ ಬಳಕೆಯಂತಹ ವಿವಿಧ ಸೂಚಕಗಳಲ್ಲಿನ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 9.28 ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಚಿತ್ರ 9.13: ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 2016-17 ರಿಂದ 2021-22 ರವರೆಗೆ ವಿದ್ಯುತ್ ವಲಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಹೂಡಿಕೆ

ಮೂಲಕ: ಇಂಧನ ಇಲಾಖೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಕೋಷ್ಟಕ 9.28: ಆಮದುಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆ, T&D ನಷ್ಟಗಳು ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುತ್ ಬಳಕೆ

ವರ್ಷ	ಸ್ಥಾಪಿತ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ (MWs)	ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನೆ (MUs)	ಆಮದು (MUs)	ಟ್ರಾನ್ಸ್ಮಿಷನ್ & ವಿತರಣಾ ನಷ್ಟ (%)	ವಿದ್ಯುತ್ ಬಳಕೆ (MUs)
2016-17	19380.20	37245.28	28147.26	17.30	54183.47
2017-18	26035.13	43546.30	29077.96	17.02	54133.86
2018-19	28740.67	51184.31	24170.84	16.16	58609.31
2019-20	30061.48	51932.33	22665.07	15.32	57971.47
2020-21	31005.30	44759.34	23060.76	16.99	55068.61
2021-22 (Upto Nov-21)	31249.85	31489.18	7433.41	-	-

ಮೂಲ : ಕೆಪಿಸಿಎಲ್, ಕೆಪಿಟಿಸಿಎಲ್, ಕೆಆರ್‌ಇಡಿಎಲ್, ಪಿಸಿಕೆಲ್ ಮತ್ತು ಎಸ್ಸಾಂಗಳು.

ಕೋಷ್ಟಕ 9.29: ವಲಯವಾರು ವಿದ್ಯುತ್ ಬಳಕೆ (ಎಂಯುಎಸ್)

ಗ್ರಾಹಕರ ವರ್ಗೀಕರಣ	2019-20	2020-21	2021-22 (ನವೆಂಬರ್ -21 ವರೆಗೆ)
ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು	7816	6702	5273
ಐಪಿಸಿಟಿಗಳು	21309	21323	14246
ಗೃಹಬಳಕೆಯ	13369	13535	9480
ಎಲ್‌ಟಿ ಇಂಡಸ್ಟ್ರೀಸ್	2008	1819	1316
ವಾಟರ್ ವರ್ಕ್ಸ್ ಮತ್ತು ಒಳಚರಂಡಿ ಪಂಪ್	4179	4202	3000
ವಾಣಿಜ್ಯ ಲೈಟಿಂಗ್	6615	5024	3500
ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಲೈಟಿಂಗ್	1108	1036	742
ಇತರರು	1569	1427	1026

ಮೂಲ: ಇಂಧನ ಸಚಿವಾಲಯ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಭಾರತದ ತಲಾವಾರು ಇಂಧನ ಲಭ್ಯತೆಯನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕದೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದಾಗ ಈ ಕೆಳಕಂಡಂತೆ ಇರುತ್ತದೆ.

- ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷ 2019-20 ಭಾರತದ ತಲಾವಾರು ಇಂಧನ ಲಭ್ಯತೆಯು 1042.6 Kwh ಇದ್ದು, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 1190.7 Kwh ಇರುತ್ತದೆ.
- ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷ 2021-22ರಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ತಲಾವಾರು ಇಂಧನ ಲಭ್ಯತೆಯು 1031.4 Kwh ಇದ್ದು, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 1125.9 Kwh ಇರುತ್ತದೆ.

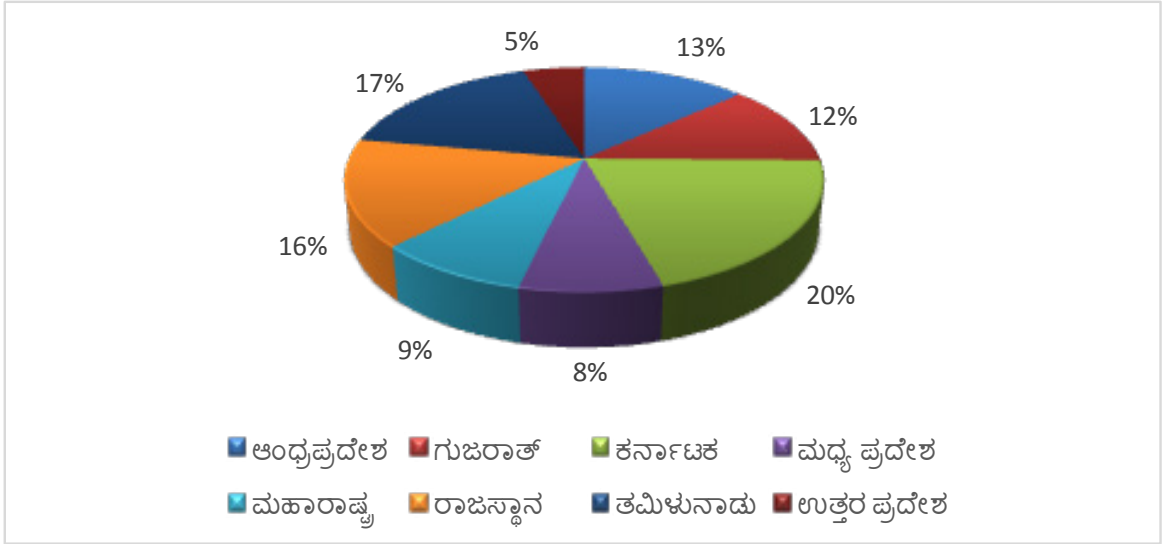
ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ರಾಜ್ಯದ ಇಂಧನ ನಿರ್ವಹಣೆಯು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದಾಗ ಉತ್ತಮ ನಿರ್ವಹಣೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕದ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷ 2021-22ರಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದ್ದು, ಆದಾಗ್ಯೂ ಕರ್ನಾಟಕವು ಇಂಧನ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಸರಾಸರಿಯನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.¹

1. ಮೂಲ: ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಆರ್ಥಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆ 2021-22

9.27. ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಇಂಧನ

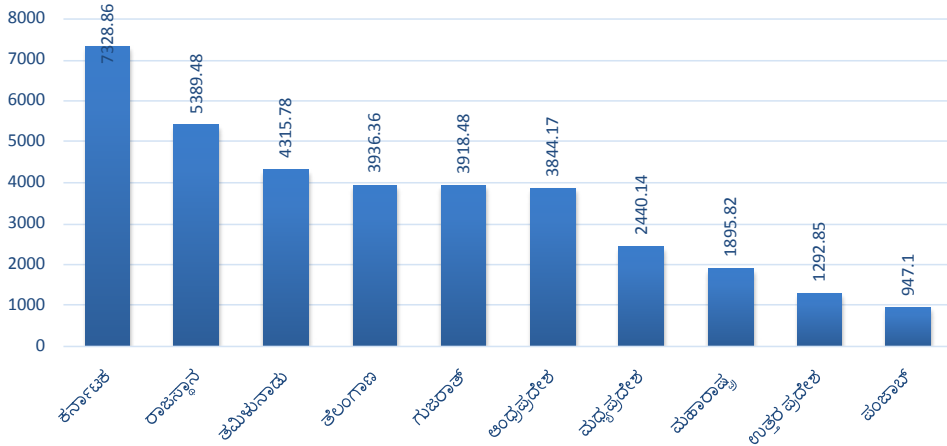
ರಾಜ್ಯವಾರು ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಇಂಧನ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಚಿತ್ರ 9.14 ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕವು ಅತಿದೊಡ್ಡ ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಇಂಧನ ಉತ್ಪಾದನಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕವು ದೇಶದ ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಇಂಧನದ ಸುಮಾರು ಶೇಕಡ 20 ಅನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಇಂಧನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಮೂರನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ. ಪ್ರಸಕ್ತ ವರ್ಷ 2021-22 (ನವೆಂಬರ್, 21 ರವರೆಗೆ) ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಇಂಧನ ಸ್ಥಾಪಿತ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಗಾಳಿ ಮತ್ತು ಸೌರಶಕ್ತಿಗಾಗಿ 128 ಮತ್ತು 116 ಎಂಯು/MW ಆಗಿದೆ. ಮೆಗಾವ್ಯಾಟ್‌ಗಳಿಂದ ಸೌರ ಅಳವಡಿಕೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಗ್ರ ಹತ್ತು ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರ 9.15 ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕವು ಭಾರತದ ಇತರ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗಿಂತ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಸೌರ ಅಳವಡಿಕೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಚಿತ್ರ 9.14: ರಾಜ್ಯವಾರು ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಇಂಧನ ಉತ್ಪಾದನೆ (29.02.2020 ವರೆಗೆ)

ಮೂಲ: ಇಂಧನ ಸಚಿವಾಲಯ, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ

ಚಿತ್ರ 9.15: ಸೌರಶಕ್ತಿ ಅಳವಡಿಕೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಪ್ರಥಮ ಹತ್ತು ರಾಜ್ಯಗಳು

ಮೂಲ: ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಮತ್ತು ಇಂಧನ ಸಚಿವಾಲಯ, ಎಆರ್, 2020-21 ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ

ಪುನರ್ ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಇಂಧನವು (ಭಾರಿ ಜಲ ಹೊರತುಪಡಿಸಿ) ಶೇ. 24.71 ರಷ್ಟು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಸ್ಥಾಪಿತ ಇಂಧನ 2 ಮೂಲ: ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಆರ್ಥಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆ 2021-22

ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಷ್ಟಿರುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷ 2020-21ರಲ್ಲಿ ಶೇ 10.7 ರಷ್ಟು ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಕ್ಟೋಬರ್ 31 2021ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಭಾರತದ ಒಟ್ಟಾರೆ ಪುನರ್ ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಇಂಧನದ ಸ್ಥಾಪಿತ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ (25 ಮ್ಯಾಗವ್ಯಾಟ್‌ಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜಲ ವಿದ್ಯುತ್ ಹೊರತುಪಡಿಸಿ) 103.05 ಗಿ.ವ್ಯಾಟ್ ತಲುಪಿರುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕವು ದೇಶದ ಶೇ. 20 ರಷ್ಟು ಪುನರ್ ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಇಂಧನವನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಒಟ್ಟಾರೆ ಇಂಧನ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ 3ನೇ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದಿರುತ್ತದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದ ಸ್ಥಾಪಿತ ಪುನರ್ ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಇಂಧನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ಪ್ರಸಕ್ತ ವರ್ಷ 2021-22 (ನವೆಂಬರ್ 2021ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ) ಕ್ರಮವಾಗಿ ಪವನಶಕ್ತಿ 128 ಹಾಗೂ ಸೌರಶಕ್ತಿಯು 116 ಮ್ಯಾಗವ್ಯಾಟ್ ಆಗಿರುತ್ತದೆ.²

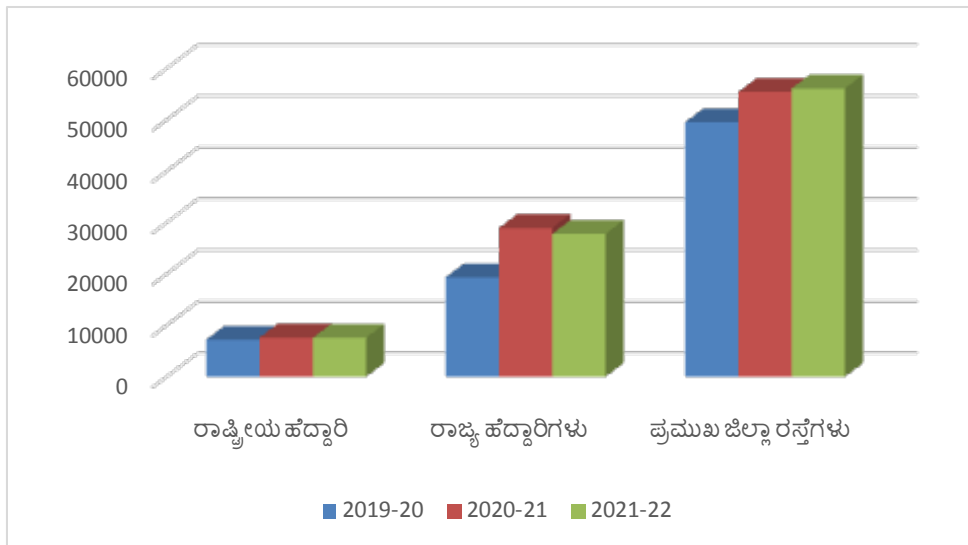
9.28. ರಸ್ತೆಗಳು

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು ಹೊಂದಿರುವ ರಸ್ತೆ ಉದ್ದದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 9.30 ಮತ್ತು ಚಿತ್ರ 9.16 ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯು ಸ್ಥಿರವಾಗಿದೆ. 2021-2022 ಕ್ಕೆ ಜಿಲ್ಲಾ ರಸ್ತೆಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತು ನೀಡಲಾಯಿತು. ಇದನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ರಾಜ್ಯಾದ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತು ನೀಡಲು ಮತ್ತು ಆ ಮೂಲಕ ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಆವಿಷ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಉದ್ಯಮ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 9.30: ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆಯ ಉದ್ದಗಳು. (ಕಿಮೀ ನಲ್ಲಿ)		
ರಸ್ತೆಯ ವರ್ಗೀಕರಣ	2020-21	2021-22 (ನವೆಂಬರ್ 2021ರ ವರೆಗೆ)
ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹೆದ್ದಾರಿಗಳು	7652	7589
ರಾಜ್ಯ ಹೆದ್ದಾರಿಗಳು	28985	27811
ಪ್ರಮುಖ ಜಿಲ್ಲಾ ರಸ್ತೆಗಳು	55474	56131
ಮುನ್ಸಿಪಲ್ ರಸ್ತೆಗಳು	40487.59	43956.54**
ಗ್ರಾಮೀಣ ರಸ್ತೆಗಳು	198500.80	194438.02***
ಒಟ್ಟು ರಸ್ತೆಗಳು	331099.39	329925.56

ಆಧಾರ: * ಪ್ರಧಾನ ಇಂಜಿನಿಯರ್, ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ರಸ್ತೆಗಳ ಆಸ್ತಿ ನಿರ್ವಹಣೆ ಕೇಂದ್ರ (ಪ್ರಾಂತ್ಯ),
 ** ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಪೌರಾಡಳಿತ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ (ನವೆಂಬರ್-2021 ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ)
 ***ಆರ್.ಡಿ.ಪಿ.ಆರ್. ಇಲಾಖೆ (ನವೆಂಬರ್-2021 ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ)

ಚಿತ್ರ 9.16: 2021-22 ಕಷ್ಟ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ಸಿಮೆಂಟ್ ಕಾಂಕ್ರೀಟ್ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಉದ್ದ

9.29. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಾರಿಗೆ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ

ಭಾರತದಂತಹ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮೂಲಭೂತ ಸೇವೆಗಳ ಪ್ರವೇಶ ಮತ್ತು ನಿರಂತರತೆಯನ್ನು ಖಾತರಿಪಡಿಸಲು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಾರಿಗೆಯು ಬಹಳ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ. ಲಾಕ್‌ಡೌನ್ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಕೋವಿಡ್ -19 ಅನ್ನು ಹಿಡಿಯುವ ಅಪಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಆರೋಗ್ಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿದ ಉಪಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಾರಿಗೆ ಪೂರೈಕೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಕಲ್ಯಾಣ ಕರ್ನಾಟಕ ರಸ್ತೆ ಸಾರಿಗೆ ಸಂಸ್ಥೆ (ಕೆಕೆಆರ್‌ಟಿಸಿ) ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯ ಮೇಲೆ ಈ ನಿರ್ಬಂಧಗಳ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 9.32ರ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ರಾಜ್ಯ ಬಂದರುಗಳು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಸರಕುಗಳು ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷ 2017-18 ರಿಂದ ಸ್ಥಿರತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದೆ ಎನ್ನುವ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 9.31 ನೀಡುತ್ತದೆ. ಬಂದರುಗಳು ಮತ್ತು ಒಳನಾಡು ಜಲಸಾರಿಗೆ ಮಾಹಿತಿಯು ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಮುಖ ಬಂದರುಗಳಲ್ಲಿ ವಾರ್ಷಿಕ ಸರಕುಗಳ ಸ್ಥಿರ ಚಲನೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 9.31 : ರಾಜ್ಯ ಸಣ್ಣ ಬಂದರುಗಳಿಂದ ನಿರ್ವಹಿಸಲಾದ ಸರಕುಗಳ ಪ್ರಮಾಣ					
ಬಂದರುಗಳು	1000 ಎಂಟಿ ಸರಕು ನಿರ್ವಹಣೆ				
	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21	2021-22 ನವೆಂಬರ್ 2021ವರೆಗೆ
ಹಳೆ ಮಂಗಳೂರು	74.59	98.00	74.00	35.638	26.655
ಕಾರವಾರ	599.12	946.16	861.00	749.427	305.735
ಮಲ್ಲೆ, ಬೇಲೆಕೇರಿ, ಹಂಗರಕಟ್ಟೆ ಮತ್ತು ಕುಂದಾಪುರ	1.39	0.22	-	0.429	-
ಒಟ್ಟು	675.10	1044.38	935.00	785.494	332.39

ಮೂಲ: ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಬಂದರುಗಳ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ ಮತ್ತು ಒಳನಾಡು ಜಲಸಾರಿಗೆ

ಕೋಷ್ಟಕ 9.32: 2021-22ರ ಕೆಕೆಆರ್‌ಟಿಸಿಯ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳು						
ಕ್ರ.ಸಂ	ವಿವರ	2018-19	2019-20	2020-21 30-11-20 ವರೆಗೆ	2021-22 30-11-21 ವರೆಗೆ	ವ್ಯತ್ಯಾಸ
1	ವರ್ಷದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿದ ಮಾರ್ಗಗಳು (ಸಂ.)	3990	3790	3075	3598	17.0
2	ವರ್ಷದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಗಗಳ ಉದ್ದ (ಲಕ್ಷ ಕಿಮೀ.)	4.17	3.66	3.03	3.57	17.8
3	ಸರಾಸರಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಕಿಮೀ. ದಿನಕ್ಕೆ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ (ಲಕ್ಷ)	14.14	13.84	6.36	8.56	34.6
4	ದಿನಕ್ಕೆ ಸಾಗಿಸುವ ಸರಾಸರಿ ಪ್ರಯಾಣಿಕರ ಸಂಖ್ಯೆ (ಲಕ್ಷ)	13.55	13.58	7.00	6.43	-8.1
5	ದಿನಕ್ಕೆ ಸರಾಸರಿ ಬಸ್ಸುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ (ಸಂಖ್ಯೆ)	4788.9	4722.5	4673.1	4556.9	-2.5
6	ದಿನಕ್ಕೆ ಸರಾಸರಿ ಬಸ್ಸುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ (ಸಂ)	4134.3	4031.6	2137.5	2625.1	22.8

ಕೋಷ್ಟಕ 9.32: 2021-22ರ ಕೆಆರ್‌ಟಿಸಿಯ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳು

ಕ್ರ.ಸಂ	ವಿವರ	2018-19	2019-20	2020-21 30-11-20 ವರೆಗೆ	2021-22 30-11-21 ವರೆಗೆ	ವ್ಯತ್ಯಾಸ
7	ಸರಾಸರಿ ಫ್ಲೀಟ್ ಬಳಕೆ (% ವಯಸ್ಸು)	86.3	85.4	45.7	57.6	26.0
8	ಸರಾಸರಿ ವಾಹನ ಬಳಕೆ (ಕಿಮೀಗಳಲ್ಲಿ)	342	343	298	326	9.4
9	ಒಟ್ಟು ಸಂಚಾರ ರಸೀದಿಗಳು (ಕೋಟಿಯಲ್ಲಿ ರೂ.)	1525.07	1539.51	403.13	642.25	59.3
10	ಸರಾಸರಿ ಆಸನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ	51.3	50.22	51.0	49.3	-3.3
11	ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಸರಾಸರಿ ಆಸನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಬಳಕೆಯ ಬಸ್ಸುಗಳು (ಲೋಡ್ ಫ್ಯಾಕ್ಟರ್) (% ವಯಸ್ಸು)	68.9	71.3	54.4	64.3	18.2
12	*ವೇಳಾಪಟ್ಟಿ-ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಅನುಪಾತ (ಮಾರ್ಚ್ 31 ರಂತೆ ವೇಳಾಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ)	4.70	4.70	5.42	4.9	-9.6
13	ಒಟ್ಟು ವಾಹನಗಳು (ಮಾರ್ಚ್ 31 ರಂತೆ ಸ್ಕ್ವೇರ್ ಮಾಡಿದ ವಾಹನಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ) (ಸಂ.)	5259	4919	4713	4600	-2.4

ಮೂಲ: ಕೆಆರ್‌ಟಿಸಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

9.30 ಆಹಾರ ಉದ್ಯಾನವನಗಳು ಮತ್ತು ವಿಶೇಷ ಆರ್ಥಿಕ ವಲಯಗಳು

ಪುಡ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಲಿಮಿಟೆಡ್, ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪುಡ್ ಪಾರ್ಕ್‌ಗಳನ್ನು ನೋಡುವ ನೋಡಲ್ ಏಜೆನ್ಸಿಯಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ನಾಲ್ಕು ಪುಡ್ ಪಾರ್ಕ್‌ಗಳು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ. ಆಹಾರ ಉದ್ಯಾನವನಗಳ ವಿವರಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿವೆ:

1. ಇನ್ನೋವಾ ಅಗ್ರಿ ಬಯೋ ಟೆಕ್ ಪಾರ್ಕ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್, ಮಾಲೂರು: ಈ ಪುಡ್ ಪಾರ್ಕ್‌ನಲ್ಲಿ 14 ಆಹಾರ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಘಟಕಗಳು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಇವುಗಳಿಗೆ ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ರೂ. 400 ಲಕ್ಷ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿದೆ.
2. ಗ್ರೀನ್ ಪುಡ್ ಪಾರ್ಕ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್, ಬಾಗಲಕೋಟೆ: ಈ ಪುಡ್ ಪಾರ್ಕ್ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ 06 ಆಹಾರ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಘಟಕಗಳು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಇವುಗಳಿಗೆ ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ರೂ. 700 ಲಕ್ಷ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿದೆ.
3. ಅಕ್ಷಯ ಪುಡ್ ಪಾರ್ಕ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್, ಹಿರಿಯೂರು: ಈ ಪುಡ್ ಪಾರ್ಕ್ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ 08 ಆಹಾರ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಘಟಕಗಳು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಇವುಗಳಿಗೆ ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ರೂ.400 ಲಕ್ಷ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿದೆ.
4. ಜೀವರ್ಗಿ ಆಗ್ರೋ ಪುಡ್ ಪಾರ್ಕ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್, ಜೀವರ್ಗಿ: ಈ ಪುಡ್ ಪಾರ್ಕ್ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ 07 ಆಹಾರ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಘಟಕಗಳು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಇವುಗಳಿಗೆ ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ರೂ.796 ಲಕ್ಷ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು ರೂ.1,02,754.54 ಕೋಟಿಗಳ ಹೂಡಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ, 36 ವಿಶೇಷ ಆರ್ಥಿಕ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ 374728 ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಶೇಷ ಆರ್ಥಿಕ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ 502 ಆಹಾರ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಘಟಕಗಳು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ.

9.31 ಬಂದರು

ಮಾರ್ಚ್ 2014ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ 13 ಪ್ರಮುಖ ಬಂದರುಗಳ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಸಾಮಾನ್ಯವು 871.52 ಮಿಲಿಯನ್ ಟನ್ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ (ಎಂಟಿಪಿಎ) ಇದ್ದು, ಮಾರ್ಚ್ 21ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಶೇ. 79 ರಷ್ಟು ಏರಿಕೆ ಗೊಂಡು 1560.61 (ಎಂಟಿಪಿಎ) ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಕರವಾಳಿಯ ಉದ್ದವು 309.59 ಕಿ.ಮಿ ಇದ್ದು, ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಬಂದರು ಹಾಗೂ 12 ಕಿರಿಯ ಬಂದರುಗಳಿರುತ್ತದೆ. ಈ 12 ಕಿರಿಯ ಬಂದರುಗಳ ಪೈಕಿ, ಕಾರವಾರ ಹಾಗೂ ಹಳೆ ಮಂಗಳೂರು ಬಂದರುಗಳು ಗಣನೀಯ ಪ್ರಮಾಣದ ಸರಕು ಸಾಗಣೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿದೆ. ಇದು 2017-18ರಲ್ಲಿ 675.10 ಮೆಟ್ರಿಕ್ ಟನ್ ನಿಂದ 2020-21ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 785.494 ಮೆಟ್ರಿಕ್ ಟನ್ ನಷ್ಟು ಅಧಿಕಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ 2021-22ರಲ್ಲಿ 332.9 ಮೆಟ್ರಿಕ್ ಟನ್ ಇರುತ್ತದೆ. ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕದ ಪರಿಣಾಮವು ಸಂಭವಿಸಿದ್ದು, ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಗೋಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಬಂದರುಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆಯು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯಕವಿರುತ್ತದೆ.

ಉಪಸಂಹಾರ ಮತ್ತು ಮುನ್ನಡೆವ ಹಾದಿ

ಕೈಗಾರಿಕೆ/ಉದ್ಯಮ, ನಾವೀನ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಮೂಲಸೌಕರ್ಯದ ಆರ್ಥಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆಯು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ವ್ಯವಹಾರಗಳು ಮತ್ತು ನಾಡಿಮಿಡಿತವನ್ನು ಅಳಿಯುತ್ತದೆ. ಉತ್ಪಾದನೆ, ನಿರ್ಮಾಣ, ಇಂಧನ, ಜಾಹೀರಾತು ಸೇವೆಗಳ ಉದ್ಯಮಗಳಂತಹ ಆರ್ಥಿಕ ವಲಯಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಈ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಮಾಹಿತಿಯು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಜೊತೆಗೆ ಮುಂಬರುವ 2022-23 ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತದೆ.

ಉದ್ಯಮದ ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯು ಆಶಾವಾದಗಳನ್ನು ಒತ್ತಿಹೇಳುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳು ರಾಜ್ಯದ ಆರ್ಥಿಕ ಯೋಗಕ್ಷೇಮದ ಬಗ್ಗೆ ಕಾಳಜಿ ವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಒಂದೆಡೆ, ಉದ್ಯಮ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ನೋಡುವಾಗ, ಹಲವಾರು ಆಯಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆಯ ಚಿಹ್ನೆಗಳು ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ. ಒಂದು, ಕೋವಿಡ್-19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗ ಮತ್ತು ಹಲವಾರು ಲಾಕ್‌ಡೌನ್‌ಗಳ ಹೊರತಾಗಿಯೂ ಕರ್ನಾಟಕ ಉದ್ಯಮವು ಅದರ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಕನಿಷ್ಠಕ್ಕೆ ಇಳಿಸಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿನ ಸರಾಸರಿ ಕಡಿತವು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸರಾಸರಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗದ ನಡುವೆಯೂ ಗಣಿ ಮತ್ತು ಭೂವಿಜ್ಞಾನ ಇಲಾಖೆ ತನ್ನ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಫಲಿತಾಂಶಗಳು ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಾರೆ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯ ಚಿತ್ರಣವು ಹೋಲುತ್ತದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದರೂ ಕಳೆದ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಕುಸಿತವಾಗಿದೆ. ಈ ಮಾಹಿತಿಯು ರಾಜ್ಯದ ಸ್ಥಿತಿಪಾಠವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತದೆ.

ಮತ್ತೊಂದೆಡೆ, ಒಟ್ಟಾರೆ ಚಿತ್ರವು ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕದ ರೋಗದ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಬಲವಾದ ಪ್ರಯತ್ನದ ಪುರಾವೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಇದರ ಫಲಿತಾಂಶಗಳು ಆಡಳಿತದ ಹೊಸ ಮಾದರಿಗಳ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಒತ್ತಿಹೇಳುತ್ತವೆ. ಈ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ವಾಂಟಮ್ ಜಂಪ್‌ಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತವೆ. ಮುಂಬರುವ ವರ್ಷಗಳ ಆರ್ಥಿಕ ಸವಾಲುಗಳು ಇನ್ನೂ ಪ್ರಚಲಿತದಲ್ಲಿವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಹೊಸ ಮಾರ್ಗಗಳ ಅಗತ್ಯವಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಖಾಸಗಿ ವಲಯದ ಪಾತ್ರ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ-ಖಾಸಗಿ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ (ಪಿಪಿಪಿ) ಮಾದರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತು ನೀಡಲಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಖಾಸಗಿ ವಲಯದ ಪಾಲುದಾರಿಕೆಯು ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ಯಮದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಿದೆ. ಇದು ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ಮತ್ತು ನಾವೀನ್ಯತೆ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳ ಹೊರತಾಗಿಯೂ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳ ಸ್ಥಿರ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದ್ದು ಮುಂಬರುವ ವರ್ಷಗಳಿಗೆ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಯಾಗಿವೆ.

- ಖಾಸಗಿ ವಲಯಕ್ಕೆ ಹಣಕಾಸು ದೊರೆಯುವಿಕೆ
- ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಖಾಸಗಿ ವಲಯದ ಹೆಚ್ಚಿದ ಬದ್ಧತೆ
- ಖಾಸಗಿ ವಲಯದ ಕೌಶಲ್ಯ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ದಕ್ಷತೆಗೆ ಅನುಕೂಲ
- ರಚನೆ, ವಿತರಣೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಒಂದೇ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಸೇರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಆಸ್ತಿಯ ವಿಸ್ತೃತೆಗೆ ಗಮನ

ಇದಲ್ಲದೆ, ರಾಜ್ಯದ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಸದರಿ ಮಾಹಿತಿ / ಡೇಟಾವು ಹೊಸ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಬಳಕೆಗುತ್ತಿರುವುದು ಒಂದು ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಹೆಚ್ಚು ದೃಢವಾದ ಮತ್ತು ಬೇರೂರಿರುವ ಇಂದಿನ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಮೂಲಕ ಉತ್ತಮ ಅಂತರ್ಗತ ನೀತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲು ಈ ಮಾಹಿತಿಗಳು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಉದ್ಯಮವು ತಾಂತ್ರಿಕ ಪ್ರಗತಿಯಿಂದ ರೂಪಾಂತರಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಅಂತರ್ಜಾಲದಲ್ಲಿನ ಡೇಟಾ ಡಿಜಿಟಲೀಕರಣ ಮತ್ತು ಮಾಹಿತಿಯು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಮಾಣವು ವೇಗವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವ ಜೊತೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಸಮಗ್ರವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಡೇಟಾ ಲೀಡ್ ರೂಪಾಂತರವನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಪುನರಾವರ್ತಿಸಬೇಕು. ಕೆಲವು ಅನುಕೂಲಗಳೆಂದರೆ:

- ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ಮಾಹಿತಿಗಳು ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ಆಳವಾದ ಒಳನೋಟಗಳನ್ನು ಅನ್ವೇಷಿಸಲು ಮತ್ತು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಲು ಅವಕಾಶವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಇದು ಗುಣಾತ್ಮಕ ನಿರ್ಧಾರ-ಮಾಡುವಿಕೆಯನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತದೆ. ಪ್ರಮುಖ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲು, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಪಾರದರ್ಶಕತೆ ಮತ್ತು ದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು, ಹೊಸ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಅನ್ವೇಷಿಸಲು, ಆಧಾರವಾಗಿರುವ ಡೇಟಾದಲ್ಲಿನ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಸರ್ಕಾರವು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ಮಾಹಿತಿ/ಡೇಟಾವನ್ನು ಬಳಸಬಹುದು.
- ಉದ್ಯೋಗ, ಶಿಕ್ಷಣ, ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಕೃಷಿಯಂತಹ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯದ ವಹಿವಾಟುಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದಕತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತವೆ.
- ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ಮಾಹಿತಿ/ಡೇಟಾ ಅನಾಲಿಟಿಕ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿನ ಹೂಡಿಕೆಯು ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಆಧುನೀಕರಿಸಲು ಮತ್ತು ದೋಷರಹಿತವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಲು ಹೊಸ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅನ್ವೇಷಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಸರ್ಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಇಲಾಖೆಗಳು ಗಮನ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ವಲಯಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು, ಹೆಚ್ಚು ತಿಳುವಳಿಕೆಯುಳ್ಳ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ತ್ವರಿತವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು, ಅಗತ್ಯ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲು, ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ತೆರಿಗೆಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು, ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಆರ್ಥಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ, ರಸ್ತೆಗಳ ಯೋಜನೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಂತಹ ದೈನಂದಿನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಸುಲಭವಾಗುತ್ತವೆ.

ಕರ್ನಾಟಕವು ಆವಿಷ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್ ಇಕೋಸಿಸ್ಟಮ್‌ಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಉನ್ನತ ಸಾಧನೆ ಮಾಡುವ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿನ ಪ್ರಶ್ನೆ ಇದೆ. ಕಳೆದ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ದತ್ತಾಂಶವು ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ ಸುಧಾರಿಸಿದೆಯೇ ಅಥವಾ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿದ್ದರೂ, ಮುಂಬರುವ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಪಾಯಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಮೇಲೆ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗದಿಂದ ಉಳಿದಿರುವ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಸಂಬಂಧಿತ ಮಾನದಂಡಗಳ ನಿರಂತರ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮೂಲಕ ಕೋವಿಡ್-19 ಪ್ರಭಾವದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಪತ್ತೆಹಚ್ಚುವುದು, ಅದರ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ತ್ವರಿತ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ.

ಮೂಲಸೌಕರ್ಯದ ಮೇಲಿನ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹೂಡಿಕೆಯು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಬಲವಾದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಅಡಿಪಾಯವನ್ನು ಹೊಂದಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರ ವಾದವು ನಿರ್ವಿವಾದವಾಗಿ ಉಳಿದಿದೆ. ಕಳಪೆ ಅಥವಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗದ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯವು ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಮೇಲೆ ದೊಡ್ಡ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ವಿಧಿಸಬಹುದು. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು ತನ್ನ ಹೊಸ ಕೈಗಾರಿಕಾ ನೀತಿ 2020-25ರ ಕರ್ನಾಟಕ ಕೈಗಾರಿಕಾ ನೀತಿ 2020-25 ರ ಮೂಲಕ II- ಟೈರ್ ಮತ್ತು ಶ್ರೇಣಿ III-ಟೈರ್ ನಗರಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವ ಮತ್ತು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ರಾಜ್ಯದ ಹಲವಾರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ನಾವೀನ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಉದ್ಯಮವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷಿಯಿಂದ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ, ಅಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲಾದ ರಸ್ತೆಗಳು, ರೈಲುಗಳು ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಉದ್ಯಮಗಳು ರಾಜ್ಯದೊಳಗೆ ಹೊಸ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಲು ಸರಳವಾಗಿ ನಿರುತ್ತಾಹಗೊಳಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಸುಮಾರು 1 ಬಿಲಿಯನ್ ಮೌಲ್ಯದ ಆರ್ಥಿಕ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯಲ್ಲಿ ನಷ್ಟ ಉಂಟಾಗಿದೆ.

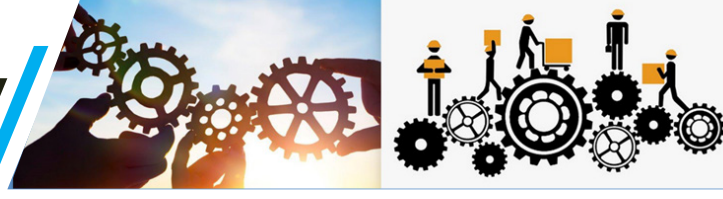
ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಖಾಸಗಿ ಪಾಲುದಾರಿಕೆಗಳು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಆಡಳಿತ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿ ಸಾಧಿಸಲು, ಹೊಸ ಮಾರ್ಗಗಳು ಮತ್ತು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ಮಾಹಿತಿಗಳ ಬಳಕೆಗೆ, ಮಾಹಿತಿಯ ಮುಕ್ತ ಹರಿವು ಮತ್ತು ಹಂಚಿಕೆಗೆ, ಸುಧಾರಿತ ದಕ್ಷತೆ, ನಿಗದಿತ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಫಲಾನುಭವಿಗಳನ್ನು ತಲುಪುವ ಮೂಲಕ ರಾಜ್ಯದ ನಾಗರಿಕರೊಂದಿಗೆ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು ನಿರ್ಣಾಯಕವಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ - 10

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತ, ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ಉದ್ಯಮಗಳು

Low-cost ISO certification
Preference for approval of government license or certification
No collateral required on loans
Exclusive government tenders for MSME Industries
Tax allowances
Electricity bill concessions

ಸಾರಾಂಶ

ಕರ್ನಾಟಕವು 2.3 ಲಕ್ಷಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಸೂಕ್ತ, ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ಉದ್ಯಮಗಳಿಗೆ (ಎಂಎಸ್‌ಎಂಇ) ನೆಲೆಯಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಳೆದ 5 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ರೂ.4.0 ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆಯಾಗಿದ್ದು, ಕೈಗಾರಿಕಾ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ದೇಶದಲ್ಲಿಯೇ ರಾಜ್ಯವು 5ನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ. ಎಂಎಸ್‌ಎಂಇಗಳು ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಮತ್ತು ದೊಡ್ಡ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಮೂಲಕ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಎಂಎಸ್‌ಎಂಇಗಳು ಹೂಡುವಳಿ ಸರಕುಗಳು ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳ ಪೂರೈಕೆದಾರರಾಗಿ ದೊಡ್ಡ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ, ಇದರಿಂದಾಗಿ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಎಂಎಸ್‌ಎಂಇಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಅನೇಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಮತ್ತು ನೀತಿಗಳು, ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಮತ್ತು ರಿಯಾಯಿತಿಗಳು ಜಾರಿಯಲ್ಲಿವೆ.

ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ವೈರಸ್ ಕೋವಿಡ್-19 ರ ಪರಿಣಾಮದಿಂದ ಉಂಟಾದ ಲಾಕ್‌ಡೌನ್ ಮತ್ತು ರಫ್ತಿನಲ್ಲಾದ ಸ್ಥಗಿತವು ರಾಜ್ಯದ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಇಂದು ನಷ್ಟವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದೆ. ಈ ನಡುವೆ ರಾಜ್ಯ ಹಾಗೂ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಒಂದಷ್ಟು ನೆರವು ನೀಡಿವೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಕೆಲವು ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಕಣ್ಮರೆಯಾಗಿದ್ದು, ಈ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ತಮ್ಮ ಹಿಂದಿನ ಮಟ್ಟವನ್ನು ತಲುಪಲು ಇನ್ನೂ ಸಮಯ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಎಂಎಸ್‌ಎಂಇ ಗಳು ಬಂಡವಾಳಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದು, ಇಕ್ಕಟ್ಟಿ ಬಂಡವಾಳದ ಒಳಹರಿವು, ನಿರ್ವಹಣಾ ಅಭ್ಯಾಸಗಳ ಮೂಲಕ ವರ್ಧಿತ ಉತ್ಪಾದಕತೆ ಮತ್ತು ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಸುಲಭಗೊಳಿಸಿ ಸುಧಾರಿಸುವ ಕ್ರಮಗಳ ಮೂಲಕ ಅನೇಕ ಸವಾಲುಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ಎಂಎಸ್‌ಎಂಇ ವಲಯವನ್ನು ಕೂಲಂಕಷವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಲು 8 ಕ್ರಿಯಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಕರಡು ಎಂಎಸ್‌ಎಂಇ ನೀತಿಯನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದೆ.

10.1 ಮುನ್ನುಡಿ

ಕರ್ನಾಟಕವು ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಸ್ಥಳವೆಂದು ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿದೆ. ಇಂದು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ 8.5 ಲಕ್ಷಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಸೂಕ್ತ, ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ಉದ್ಯಮಗಳು (MSME) 55 ಲಕ್ಷಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಜನರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ನೀಡುತ್ತಿವೆ. ಆಹಾರ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಘಟಕಗಳು, ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಘಟಕಗಳು, ಸಿದ್ಧ ಉಡುಪುಗಳ ತಯಾರಿಕಾ ಘಟಕಗಳು, ಫೌಂಡ್ರಿ ಘಟಕಗಳು, ಆಟೋಮೊಬೈಲ್ ಘಟಕಗಳು, ರಾಸಾಯನಿಕ ಘಟಕಗಳು, ಕರಕುಶಲ ಘಟಕಗಳು, ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಪ್ರಮುಖ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಾಗಿವೆ. ಇದರೊಂದಿಗೆ, ಕರ್ನಾಟಕವು ಕರಕುಶಲ, ಖಾದಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಮುಂತಾದ ಸಣ್ಣ-ಪ್ರಮಾಣದ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಪೀಣ್ಯ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಪ್ರದೇಶವು ಏಷ್ಯಾದ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದ್ದು ಅನೇಕ ಸೂಕ್ತ, ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಸ್ಥಾನವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ತಯಾರಾಗುವ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಖ್ಯಾತಿ ಪಡೆದಿವೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು ಅನೇಕ ಅನುಕೂಲಗಳಿಗೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ

- ಭಾರತದ ಏರೋಸ್ಪೇಸ್ ರಾಜಧಾನಿ
- ಭಾರತದ ಉಡುಪು ಮತ್ತು ರೇಷ್ಮೆ ಕೇಂದ್ರ
- ಭಾರತದ ಆಟೋಮೊಬೈಲ್ ಕೇಂದ್ರ ಸ್ಥಾನ
- ಭಾರತದ ಜೈವಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ರಾಜಧಾನಿ
- ಪೂರ್ವದ ಸಿಲಿಕಾನ್ ವ್ಯಾಲಿ

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕಳೆದ 5 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ರೂ.4 ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಹೂಡಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವು ದೇಶದಲ್ಲಿ 5ನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಎಂಎಸ್‌ಎಂಇಗಳ ಪಾತ್ರ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದೆ. ದೇಶದ ಜಿಡಿಪಿಗೆ ಎಂಎಸ್‌ಎಂಇ ವಲಯದ ಕೊಡುಗೆ ಸುಮಾರು ಶೇ.40 ಮತ್ತು ಎಂಎಸ್‌ಎಂಇ ವಲಯವು ಕೃಷಿಯ ನಂತರ 2ನೇ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಉದ್ಯೋಗದಾತವಾಗಿದೆ.

ರಾಜ್ಯವು ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಮೇಲೆ ಗಮನ ಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಅಗತ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ಪ್ರಗತಿಪರ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಇಂದಿನ ಜಾಗತೀಕರಣ ಯುಗದಲ್ಲಿ, ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಮತ್ತು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಲು, ಉದ್ಯಮಶೀಲಕೌಶಲ್ಯಗಳು, ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಾಯ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಅಳವಡಿಕೆ, ಗುಣಮಟ್ಟದ ಉತ್ಪಾದನೆ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕತೆ ಸವಾಲುಗಳಾಗಿವೆ.

ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಪ್ರತಿ ಹಂತದಲ್ಲೂ ಹೊಸ ಪೀಳಿಗೆಯ ಉದ್ಯಮಿಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿದೆ.

ಕೈಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ಇಲಾಖೆಯು ಸ್ವಯಂ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಹೇಗೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಹೇಗೆ ನಿರುದ್ಯೋಗಿ ಪದವೀಧರರಿಗೆ ಸ್ವಯಂ ಉದ್ಯೋಗದ ಬಗ್ಗೆ ಕಲಿಯಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದು ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಹಲವಾರು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ “ಉದ್ಯೋಗದಾತನಾಗು - ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಒದಗಿಸು” ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಪ್ರಮುಖವಾದುದಾಗಿದೆ.

ಉದ್ಯಮಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಉದ್ಯಮಿಗಳಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಕರ್ನಾಟಕ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಪ್ರದೇಶ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಳಿ (ಕೆಐಎಡಿಬಿ) ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಸಣ್ಣ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಗಮ ಲಿಮಿಟೆಡ್ (ಕೆಎಸ್‌ಎಸ್‌ಐಡಿಎಸ್) ಮೂಲಕ ನಿವೇಶನ ಮತ್ತು ಮಳಿಗೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದೆ ಮತ್ತು ವಿತರಿಸಿದೆ.

ಕೈಗಾರಿಕಾ ನೀತಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಮೊದಲ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ. 80ರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಮೊದಲು ಉದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲು ರಾಜ್ಯದ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲು “ಕೈಗಾರಿಕಾ ನೀತಿ”ಯನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿದೆ. ಇದನ್ನು ಮಾದರಿಯಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡು, ಇತರ ರಾಜ್ಯಗಳು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಕೈಗಾರಿಕಾ ನೀತಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿವೆ. ಇಂದು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು 2ನೇ ಮತ್ತು ಮೂರನೇ ಹಂತದ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಗ್ರ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡುವ ಮೂಲಕ 13/8/2020 ರಿಂದ “ಹೊಸ ಕೈಗಾರಿಕಾ ನೀತಿ - 2020-25” ಅನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಅನೇಕ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಮತ್ತು ರಿಯಾಯಿತಿಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಇದಲ್ಲದೆ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ನೀತಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿದೆ.

- ಸುವರ್ಣ ವಸ್ತ್ರ ನೀತಿ
- ಚಿಲ್ಲರೆ ವ್ಯಾಪಾರ ನೀತಿ
- ಕರ್ನಾಟಕ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ವಾಹನ ಮತ್ತು ಇಂಧನ ಶೇಖರಣಾ ನೀತಿ
- ಏರೋಸ್ಪೇಸ್ ನೀತಿ
- ಕರ್ನಾಟಕ ಕೃಷಿ ವ್ಯವಹಾರ ಮತ್ತು ಆಹಾರ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ನೀತಿ
- ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ ಕಾಯಕಲ್ಪ ನೀತಿ

ಕರ್ನಾಟಕವು 46 ಭೌಗೋಳಿಕ ಸೂಚನೆ (ಜಿಐ) ಟ್ಯಾಗ್ ಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ ಮತ್ತು ಭೌಗೋಳಿಕವಾಗಿ ಮಾನ್ಯತೆ ಪಡೆದ ರಾಜ್ಯಗಳಾಗಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೊಲಕುಲುರು ಸೀರೆಗಳು, ಇಲ್ಕಲ್ ಸೀರೆಗಳು, ಧಾರವಾಡ ಪೇಡಾ, ನಂಜನಗೂಡು ರಸಬಾಳೆ, ಮೈಸೂರು ಅಗರಬತ್ತಿ, ಕೂರ್ಗ್ ಕಿತ್ತಳೆ, ಉಡುಪಿ ಮಲ್ಲಿಗೆ, ಬೀದರ್ ಬಿದಿರಿನ ಕರಕುಶಲ ವಸ್ತುಗಳು, ಮೈಸೂರು ಸ್ಯಾಂಡಲ್ ಸೋಪ್, ಕಿನ್ಹಲ್ ಆಟಿಕೆಗಳು, ಚನ್ನಪಟ್ಟಣ ಆಟಿಕೆಗಳು ಕೆಲವು ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

10.2 ಸೂಕ್ಷ್ಮ, ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ಉದ್ಯಮಗಳು

ಕರ್ನಾಟಕದ ಸೂಕ್ಷ್ಮ, ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ಉದ್ಯಮಗಳು (ಎಂಎಸ್‌ಎಂಇ) ಕೈಗಾರಿಕಾ ವಲಯದ ಪ್ರಮುಖ ಮತ್ತು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ವಿಭಾಗವಾಗಿದೆ. 01/07/2020 ರಿಂದ ಎಂಎಸ್‌ಎಂಇ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ, ತಿದ್ದುಪಡಿಗೊಂಡ ಕಾಯ್ದೆಯಡಿ, ಸೂಕ್ಷ್ಮ, ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ಉದ್ಯಮಗಳನ್ನು (ಎಂಎಸ್ ಎಂಇ) ಎರಡು ಅಂಶಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ - ಕೋಷ್ಟಕ 10.1 ರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿರುವಂತೆ ಹೂಡಿಕೆ ಮತ್ತು ವಾರ್ಷಿಕ ವಹಿವಾಟು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿದೆ:

ಕೋಷ್ಟಕ 10.1 : ಎಂಎಸ್‌ಎಂಇಗಳ ವರ್ಗೀಕರಣ		
ಗುಂಪು	ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಸೇವೆ	
	ಸಸ್ಯ ಮತ್ತು ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳ ಮೇಲಿನ ಹೂಡಿಕೆ	ವಾರ್ಷಿಕ ವಹಿವಾಟು
ಸೂಕ್ಷ್ಮ	ರೂ. 1.00 ಕೋಟಿ ವರೆಗೆ	ರೂ.5 ಕೋಟಿ ವರೆಗೆ
ಸಣ್ಣ	ರೂ. 10.00 ಕೋಟಿ ವರೆಗೆ	ರೂ.50 ಕೋಟಿ ವರೆಗೆ
ಮಧ್ಯಮ	ರೂ. 50.00 ಕೋಟಿ ವರೆಗೆ	ರೂ.250 ಕೋಟಿ ವರೆಗೆ

2021-22ನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲಾ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ನೋಂದಣಿಯನ್ನು ಹೊಸದಾಗಿ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಹೊಸದಾಗಿ ಪರಿಚಯಿಸಲಾದ ಉದ್ಯೋಗ ನೋಂದಣಿ ಪೋರ್ಟಲ್ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ, ಇದು ಈ ಹಿಂದೆ ಉದ್ಯೋಗಧಾರ ಪೋರ್ಟಲ್ ಮೂಲಕ ಹೊರತೆಗೆಯಲಾದ ಹಳೆಯ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಬದಲಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಉದ್ಯಂ ನೋಂದಣಿ ಪೋರ್ಟಲ್ ನಿಂದ ಹೊರತೆಗೆಯಲಾದ ಹೊಸ ದತ್ತಾಂಶವು ಅಧಿಕೃತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಘಟಕಗಳು ಜಿಬಿಐ ಸುತ್ತೋಲೆಯ ಪ್ರಕಾರ 31/12/2021 ಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ಉದ್ಯಂ ನೋಂದಣಿಗೆ ರೂಪಾಂತರಗೊಳ್ಳಬೇಕಿದೆ.

ಈ ಹಿಂದಿನ ನೋಂದಣಿ ವಿವರಗಳ ಪ್ರಕಾರ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 8.75 ಲಕ್ಷ ಸೂಕ್ಷ್ಮ, ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದ ಘಟಕಗಳಿವೆ, ಈ ಘಟಕಗಳು ರೂ.1.03 ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಹೂಡಿಕೆ ಮಾಡಿವೆ ಮತ್ತು 60.21 ಲಕ್ಷ ಜನರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಒದಗಿಸಿವೆ. ಅದೇ ರೀತಿ, ರಾಜ್ಯದ ದೊಡ್ಡ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ವಲಯದಲ್ಲಿ 2,235 ಘಟಕಗಳಲ್ಲಿ, ರೂ.3.07 ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿ ಗಳನ್ನು ಹೂಡಿಕೆ ಮಾಡಿವೆ ಮತ್ತು 5.58 ಲಕ್ಷ ಜನರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಒದಗಿಸಿವೆ.

ಇದರ ಮಧ್ಯೆ ಕೋವಿಡ್-19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ಪರಿಣಾಮಗಳ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಅನೇಕ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಲಾಗಿದೆ ಅಥವಾ ನಿಷ್ಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಉದ್ಯಂ ನೋಂದಣಿಗೆ ರೂಪಾಂತರಗೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. 2021ರ ನವೆಂಬರ್ 30ರ ವರೆಗೆ ಉದ್ಯೋಗಂ ನೋಂದಣಿ ಪೋರ್ಟಲ್ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 3.32 ಲಕ್ಷ ಎಂಎಸ್‌ಎಂಇ ಘಟಕಗಳು ಸುಮಾರು ರೂ.0.60 ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿಗಳ ಹೂಡಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ನೋಂದಾಯಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ ಮತ್ತು 36.31 ಲಕ್ಷ ಜನರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ಒದಗಿಸಿವೆ. ಪರಿವರ್ತನಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಡಿಸೆಂಬರ್ 202ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 10.2 : 2020-21ನೇ ವರ್ಷದ 30 ನವೆಂಬರ್ 2021 ವರೆಗಿನ ನೋಂದಾಯಿತ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಘಟಕಗಳು, ಹೂಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗದ ಸಂಖ್ಯೆ				
ಕ್ರ.ಸಂ.	ಜಿಲ್ಲೆಗಳು	ಸೂಕ್ಷ್ಮ (ರೂ. 1.00 ಕೋಟಿ ಹೂಡಿಕೆ ಅಥವಾ 5 ಕೋಟಿ ವಹಿವಾಟು)		
		ಘಟಕಗಳು	ಹೂಡಿಕೆ (ರೂ. ಕೋಟಿ ಗಳಲ್ಲಿ)	ಉದ್ಯೋಗ
1	ಬಾಗಲಕೋಟೆ	1769	40.24	9668
2	ಬಳ್ಳಾರಿ	2081	46.2	12439
3	ಬೆಳಗಾವಿ	5851	117.81	57888
4	ಬೆಂಗಳೂರು (ಗ್ರಾಮಾಂತರ)	4618	90.66	62659
5	ಬೆಂಗಳೂರು (ನಗರ)	28301	558.19	178793

ಕೋಷ್ಟಕ 10.2 : 2020-21ನೇ ವರ್ಷದ 30 ನವೆಂಬರ್ 2021 ವರೆಗಿನ ನೋಂದಾಯಿತ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಘಟಕಗಳು, ಹೂಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗದ ಸಂಖ್ಯೆ

ಕ್ರ.ಸಂ.	ಜಿಲ್ಲೆಗಳು	ಸೂಕ್ಷ್ಮ (ರೂ. 1.00 ಕೋಟಿ ಹೂಡಿಕೆ ಅಥವಾ 5 ಕೋಟಿ ವಹಿವಾಟು)		
		ಘಟಕಗಳು	ಹೂಡಿಕೆ (ರೂ. ಕೋಟಿ ಗಳಲ್ಲಿ)	ಉದ್ಯೋಗ
6	ಬೀದರ್	901	25.41	9413
7	ಚಾಮರಾಜನಗರ	444	4.51	2089
8	ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ	951	53.54	8491
9	ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು	1108	25.26	5145
10	ಚಿತ್ರದುರ್ಗ	1191	17.54	6435
11	ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ	2940	59.12	21682
12	ದಾವಣಗೆರೆ	1616	34.57	8859
13	ಧಾರವಾಡ	3199	55.2	35129
14	ಗದಗ	750	16.34	4179
15	ಹಾಸನ	1930	37.54	30867
16	ಹಾವೇರಿ	1044	21.99	5116
17	ಕಲಬುರಗಿ	1792	55.76	14470
18	ಕೊಡಗು	619	12.86	4692
19	ಕೋಲಾರ	1384	34.44	13467
20	ಕೊಪ್ಪಳ	856	41.02	8625
21	ಮಂಡ್ಯ	1523	32.69	23421
22	ಮೈಸೂರು	3108	56.86	27341
23	ರಾಯಚೂರು	986	22.53	14359
24	ರಾಮನಗರ	900	28.94	10445
25	ಶಿವಮೊಗ್ಗ	1756	34.97	7679
26	ತುಮಕೂರು	2248	49.94	14929
27	ಉಡುಪಿ	1536	46.46	8209
28	ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ	1492	30.84	7493
29	ವಿಜಯಪುರ	2067	39.37	12774
30	ಯಾದಗಿರಿ	1166	18.44	13636
	ಒಟ್ಟು ಮೊತ್ತ	80127	80127	1709.23

ಮೂಲ: ಉದ್ಯೋಗ ನೋಂದಣಿ ಪೋರ್ಟಲ್, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ

ಕೋಷ್ಟಕ 10.3 : 2020-21ನೇ ವರ್ಷದ 30 ನವೆಂಬರ್ 2021 ವರೆಗಿನ ನೋಂದಾಯಿತ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಘಟಕಗಳು, ಹೂಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗದ ಸಂಖ್ಯೆ

ಕ್ರ.ಸಂ.	ಜಿಲ್ಲೆಗಳು	ಸಣ್ಣ (ರೂ. 10.00 ಕೋಟಿ ಹೂಡಿಕೆ ಅಥವಾ 50 ಕೋಟಿ ವಹಿವಾಟು)		
		ಘಟಕಗಳು	ಹೂಡಿಕೆ (ರೂ. ಕೋಟಿ ಗಳಲ್ಲಿ)	ಉದ್ಯೋಗ
1	ಬಾಗಲಕೋಟೆ	12	22.81	321
2	ಬಳ್ಳಾರಿ	22	21.44	611
3	ಬೆಳಗಾವಿ	31	81.99	799

**ಕೋಷ್ಟಕ 10.3 : 2020-21ನೇ ವರ್ಷದ 30 ನವೆಂಬರ್ 2021 ವರೆಗಿನ ನೋಂದಾಯಿತ ಸೂಕ್ತ ಘಟಕಗಳು,
ಹೂಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗದ ಸಂಖ್ಯೆ**

ಕ್ರ.ಸಂ.	ಜಿಲ್ಲೆಗಳು	ಸಣ್ಣ (ರೂ. 10.00 ಕೋಟಿ ಹೂಡಿಕೆ ಅಥವಾ 50 ಕೋಟಿ ವಹಿವಾಟು)		
		ಘಟಕಗಳು	ಹೂಡಿಕೆ (ರೂ. ಕೋಟಿ ಗಳಲ್ಲಿ)	ಉದ್ಯೋಗ
4	ಬೆಂಗಳೂರು (ಗ್ರಾಮಾಂತರ)	35	63.18	648
5	ಬೆಂಗಳೂರು (ನಗರ)	170	242.84	2915
6	ಬೀದರ್	15	31.89	235
7	ಚಾಮರಾಜನಗರ	4	12.14	56
8	ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ	6	16.84	64
9	ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು	9	8.17	172
10	ಚಿತ್ರದುರ್ಗ	6	4.26	70
11	ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ	12	10.22	97
12	ದಾವಣಗೆರೆ	11	12.02	218
13	ಧಾರವಾಡ	26	28.43	380
14	ಗದಗ	7	7.96	68
15	ಹಾಸನ	14	14.87	242
16	ಹಾವೇರಿ	9	18.37	75
17	ಕಲಬುರಗಿ	23	37.84	285
18	ಕೊಡಗು	2	2.1	35
19	ಕೋಲಾರ	17	27.07	296
20	ಕೊಪ್ಪಳ	18	23.7	198
21	ಮಂಡ್ಯ	13	15.02	318
22	ಮೈಸೂರು	22	39.42	434
23	ರಾಯಚೂರು	27	34.05	390
24	ರಾಮನಗರ	4	3.78	31
25	ಶಿವಮೊಗ್ಗ	8	17.42	91
26	ತುಮಕೂರು	22	24.13	446
27	ಉಡುಪಿ	11	16.3	94
28	ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ್	9	18.82	145
29	ವಿಜಯಪುರ	10	18.91	118
30	ಯಾದಗಿರಿ	5	13.11	78
ಒಟ್ಟು ಮೊತ್ತ		580	580	889.1

ಮೂಲ: ಉದ್ಯಂ ನೋಂದಣಿ ಪೋರ್ಟಲ್, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ

ಕೋಷ್ಟಕ 10.4 : 2020-21ನೇ ವರ್ಷದ 30 ನವೆಂಬರ್ 2021 ವರೆಗಿನ 2020-21ನೇ ವರ್ಷದ ನೋಂದಾಯಿತ ಮಧ್ಯಮ ಘಟಕಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ, ಹೂಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗ

ಕ್ರ.ಸಂ.	ಜಿಲ್ಲೆಗಳು	ಮಧ್ಯಮ (50.00 ಕೋಟಿ ರೂ. ಹೂಡಿಕೆ ಅಥವಾ 250 ಕೋಟಿ ರೂ. ವಹಿವಾಟು)		
		ಘಟಕಗಳು	ಹೂಡಿಕೆ (ರೂ. ಕೋಟಿ ಗಳಲ್ಲಿ)	ಉದ್ಯೋಗ
1	ಬಾಗಲಕೋಟೆ	-	-	-
2	ಬಳ್ಳಾರಿ	-	-	-
3	ಬೆಳಗಾವಿ	1	48.00	10
4	ಬೆಂಗಳೂರು (ಗ್ರಾಮಾಂತರ)	2	4.68	22
5	ಬೆಂಗಳೂರು (ನಗರ)	12	64.62	1084
6	ಬೀದರ್	-	-	-
7	ಚಾಮರಾಜನಗರ	-	-	-
8	ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ	1	17.00	25
9	ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು	-	-	-
10	ಚಿತ್ರದುರ್ಗ	-	-	-
11	ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡ	-	-	-
12	ದಾವಣಗೆರೆ	-	-	-
13	ಧಾರವಾಡ	2	58.56	90
14	ಗದಗ	-	-	-
15	ಹಾಸನ	-	-	-
16	ಹಾವೇರಿ	1	0.86	11
17	ಕಲಬುರಗಿ	1	32.21	30
18	ಕೊಡಗು	-	-	-
19	ಕೋಲಾರ	-	-	-
20	ಕೊಪ್ಪಳ	-	-	-
21	ಮಂಡ್ಯ	-	-	-
22	ಮೈಸೂರು	5	89.68	137
23	ರಾಯಚೂರು	1	16.65	86
24	ರಾಮನಗರ	-	-	-
25	ಶಿವಮೊಗ್ಗ	-	-	-
26	ತುಮಕೂರು	-	-	-
27	ಉಡುಪಿ	-	-	-
28	ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ	-	-	-
29	ವಿಜಯಪುರ	2	34.26	117
30	ಯಾದಗಿರಿ	-	-	-
	ಒಟ್ಟು ಮೊತ್ತ	28	28	366.53

ಮೂಲ: ಉದ್ಯಮ ನೋಂದಣಿ ಪೋರ್ಟಲ್, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ

ಕೋಷ್ಟಕ 10.5: ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಘಟಕಗಳ ನೋಂದಣಿ (ಸಂಚಿತ)

ವರ್ಷ / ವಿವರ	ಎಸ್‌ಎಸ್‌ಐ ಘಟಕಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಹೂಡಿಕೆ (ಲಕ್ಷರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ)	ಉದ್ಯೋಗ (000 ದಶಕದಲ್ಲಿ)
2005-06	334386	735616	1888
2006-07	346966	782158	1946
2007-08	361950	894817	2069
2008-09	377655	996434	2174
2009-10	394850	1119250	2285
2010-11	413284	1239873	2396
2011-12	434305	1399514	2524
2012-13	458511	1616365	2680
2013-14	484549	1901082	2846
2014-15	513291	2180373	3022
2015-16	538947	2674965	3243
2016-17	578117	3941379	3752
2017-18	626599	5099954	4193
2018-19	695877	6587652	4776
2019-20	793109	8447379	5478
2020-21*	332233	6000678	3631

ಸೂಚನೆ: * ಉದ್ಯೋಗ ಆಧಾರ್ ಪೋರ್ಟಲ್ ಅನ್ನು ಉದ್ಯಂ ನೋಂದಣಿಯಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿದ, ನವೆಂಬರ್ 2021 ರವರೆಗಿನ ನೋಂದಾಯಿತ ಘಟಕಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯ ವಿವರಗಳನ್ನು ಮೇಲೆ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗಿದೆ.

10.3 ಕೈಗಾರಿಕಾ ನೀತಿ 2020-2025

ಈ ನೀತಿಯು ದಿನಾಂಕ 13.08.2020 ರಿಂದ (ಜಿ.ಬಿ.ಸಂಖ್ಯೆ.ಸಿಐ 199 ಎಸ್.ಪಿ.ಐ 2018 ಬೆಂಗಳೂರು) ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿದೆ ಮತ್ತು ಇದು 5 ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಗೆ ಅಥವಾ ಹೊಸ ನೀತಿಯನ್ನು ಘೋಷಿಸುವವರೆಗೆ ಮಾನ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಸುಧಾರಿತ ಉತ್ಪಾದನಾ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ನಾವಿನ್ಯತೆಯಲ್ಲಿ ಜಾಗತಿಕ ನಾಯಕನಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮುವುದು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದ ಸಮಗ್ರ ಸಮತೋಲಿತ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ರಚಿಸುವುದು.

ಧ್ಯೇಯ

ಜಾಗತಿಕ ಉತ್ಪಾದನಾ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ಬಂಡವಾಳ ಒಳಸೇರಿಸುವ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ವರ್ಗಾವಣೆ ಮೂಲಕ ಉನ್ನತ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ವಿಶ್ವದರ್ಜೆಯ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ಉನ್ನತೀಕರಿಸಲು ಮತ್ತು ನೀತಿಗಳು ಮತ್ತು ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಜಾಗತಿಕ ಮಾನದಂಡಗಳಿಗೆ ಮಾನದಂಡಗೊಳಿಸುವುದು

ಉದ್ದೇಶಗಳು

- ರೂ.5 ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿ ಮೌಲ್ಯದ ಹೂಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುವುದು
- 20 ಲಕ್ಷ ಜನರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶ ಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದು
- ಮುಂದಿನ ಐದು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಸರಕು ರಫ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮೂರನೇ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ತರುವುದು
- ಕೈಗಾರಿಕಾ ಬೆಳವಣಿಗೆ ದರವನ್ನು ವಾರ್ಷಿಕ ಶೇ.10ರಷ್ಟು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವುದು

- ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಅಳವಡಿಕೆ ಮತ್ತು ನಾವಿನ್ಯತೆಗೆ ಸಕ್ರಿಯ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು

ತಂತ್ರಗಳು

- ಸುಸ್ಥಿರ, ಸಮತೋಲಿತ ಮತ್ತು ಅಂತರ್ಗತ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು.
- ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಅನುವು ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಮಿಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ನಮ್ಯತೆ, ನಿಯಂತ್ರಣ ಕಾರ್ಮಿಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು.
- ಕರ್ನಾಟಕವು ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಲು ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ ರಚಿಸುವುದು.
- ಎಂಎಸ್‌ಎಂಇ ವಲಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಉತ್ತೇಜನದ ಮೇಲೆ ಗಮನ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುವುದು
- ಕೈಗಾರಿಕಾ ಭೂಮಿ ಲಭ್ಯತೆಗೆ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡುವುದು.
- ರಾಜ್ಯದ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಯಂತ್ರದ ಎರಡನೇ ಮತ್ತು ಮೂರನೇ ಶ್ರೇಣಿಯ ಆಂತರಿಕ ನಗರಗಳು.
- ಭಾರತದ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿ ಇರಿಸುವುದು.
- ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು “ಭವಿಷ್ಯದ ಕಾರ್ಖಾನೆ” ಉದ್ಯಮ 4.0 ಯಾಗಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವುದು
- ವಲಯದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕೌಶಲ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು ವಿವಿಧ ಮಧ್ಯಸ್ಥಗಾರರೊಂದಿಗೆ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
- ಸಮಗ್ರ ಬಹು ವಲಯ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಉದ್ಯಾನವನಗಳು ಮತ್ತು ಸಮಾಂತರ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಖಾಸಗಿ ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುವುದು.
- ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುವ ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದು.
- ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಶ್ರೇಣಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ ಬೆಂಬಲಿಸುವುದು.

10.4 ಎಂಎಸ್‌ಎಂಇ ಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಉಪಕ್ರಮಗಳು

10.4.1 ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿಗಳ ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (ಪಿಎಂಇಜಿಪಿ)

ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿಯವರ ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (ಪಿಎಂಇಜಿಪಿ) 2008-09ನೇ ವರ್ಷದಿಂದ ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಉತ್ಪಾದನಾ ಮತ್ತು ಸೇವಾ ವಲಯಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಮೂಲಕ ವಿದ್ಯಾವಂತ ನಿರುದ್ಯೋಗಿ ಯುವಕರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ಒದಗಿಸುವುದು ಯೋಜನೆಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಬೇಡಿಕೆ ಆಧಾರಿತ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಾದ ಪ್ಯಾಕೇಜ್ಡ್ ಕುಡಿಯುವ ನೀರು, ಆಹಾರ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಘಟಕಗಳು ಮತ್ತು ಇತ್ತೀಚಿನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಉದ್ಯಮಿಗಳು, ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುವುದು ಮತ್ತು ವಾಹನ ರಿಪೇರಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಈ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಉತ್ಪಾದನಾ ವಲಯಕ್ಕೆ ರೂ.25 ಲಕ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಮತ್ತು ಸೇವಾ ವಲಯಕ್ಕೆ ರೂ.10 ಲಕ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವನ್ನು ವಿವಿಧ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಮೂಲಕ ಸಾಲದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಯೋಜನೆಯಡಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಸಬ್ಸಿಡಿಯ ವಿವರಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿವೆ:

ಕೋಷ್ಟಕ 10.6: 2018-19 ರಿಂದ 2021-22 ರವರೆಗೆ ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿ ಸ್ವಯಂ ಉದ್ಯೋಗ ಯೋಜನೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಆಗಿರುವ ಪ್ರಗತಿ						
ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ/ ಯೋಜನೆ	ಘಟಕ	ಸಾಧನೆ			2021-22 ರಿಂದ ನವೆಂಬರ್ ವರೆಗೆ	
		2018-19	2019-20	2020-21	ಗುರಿ	ಸಾಧನೆ
ಪಿಎಂಇಜಿಪಿ						
a)	ಯೋಜನೆಗಳು	ಇಲ್ಲ	3366	4384	4563	2651
b)	ತರಬೇತಿ ಪಡೆದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು	ಇಲ್ಲ	2670	4886	--	3141
c)	ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಿ	ಇಲ್ಲ	26928	35072	36504	21208
d)	ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದ ಒಟ್ಟು ಮೊತ್ತ (ಖಾದಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಆಯೋಗ ಜಿಬಿಐನಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ ಸೀಮಾಂತ ಹಣ)			12367.00	13749.00	7406.81
ಮೂಲ: ಗ್ರಾಮೀಣ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ವಿಭಾಗ, ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ಇಲಾಖೆ.						

10.4.2 ಸೂಕ್ಷ್ಮ, ಸಣ್ಣ ಉದ್ಯಮಗಳು - ಕ್ಲಸ್ಟರ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (ಎಂಎಸ್ ಇ-ಸಿಡಿಪಿ)

ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ (ಜಿಬಿಐ) ಸೂಕ್ಷ್ಮ, ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ಉದ್ಯಮಗಳ ಸಚಿವಾಲಯವು (ಎಂಎಸ್‌ಎಂಇ) ಕ್ಲಸ್ಟರ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವಿಧಾನವನ್ನು ಉತ್ಪಾದಕ ಮತ್ತು ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಮತ್ತು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಮತ್ತು ಸಣ್ಣ ಉದ್ಯಮಗಳ (ಎಂಎಸ್‌ಎಂಇ) ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಸಾಮೂಹಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವರ್ಧನೆಗೆ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರವಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ.

ಒಂದು ಗುಚ್ಛವು ಗುರುತಿಸಬಹುದಾದ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯವಾದ, ನಿರಂತರ ಪ್ರದೇಶ ಅಥವಾ ಭೌಗೋಳಿಕ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಮೀರಿದ ಮತ್ತು ಒಂದೇ /ಒಂದೇ ರೀತಿಯ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು / ಪೂರಕ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು / ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಮೌಲ್ಯ ಸರಪಳಿಯೊಳಗೆ ಇರುವ ಉದ್ಯಮಗಳ ಒಂದು ಗುಂಪು, ಇದನ್ನು ಅವುಗಳ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುವ ಸಾಮಾನ್ಯ ಭೌತಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಿಂದ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಜೋಡಿಸಬಹುದು.

ಕೋಷ್ಟಕ 10.7: ನವೆಂಬರ್ 2021 ರವರೆಗೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾದ ಜಿಬಿಐನ ಕ್ಲಸ್ಟರ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ವಿವರಗಳು			
ಕ್ರ.ಸಂ.	ವಿವರಗಳು	ಸಂಖ್ಯೆ	ಯೋಜನಾ ವೆಚ್ಚ (ರೂ. ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)
1	ಕ್ಲಸ್ಟರ್ ಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನ	11	9810.93
2	ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಅನುಮೋದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅಂತಿಮ ಕ್ಲಸ್ಟರ್ ಗಳು	01	1994.09
3	ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಅನುಮೋದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕ್ಲಸ್ಟರ್ ಗಳು	02	3494.00
4	ಪೈಪ್ ಲೈನ್ ಕ್ಲಸ್ಟರ್ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಗಳು	11	12987.00
ಮೂಲ: ಕೆಸಿಟಿಯು, ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ಇಲಾಖೆ.			

10.4.3 ಎಂಎಸ್‌ಎಂಇ ಘಟಕಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕಗಳು ಮತ್ತು ರಿಯಾಯಿತಿಗಳು

2021-22ನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ರೂ.292.25 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಎಚ್‌ಒಎ 2851-00-102-0-83(106) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೂಡಿಕೆ ಉತ್ತೇಜನ ಸಬ್ಸಿಡಿ ಮತ್ತು ಸೂಕ್ಷ್ಮ, ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಇತರ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕಗಳು ಮತ್ತು ರಿಯಾಯಿತಿಗಳನ್ನು

ಮಂಜೂರು ಮಾಡಲು ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸರ್ಕಾರವು 2021ರ ನವೆಂಬರ್ 30 ರವರೆಗೆ ರೂ.73.06 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 10.8: 2015-16 ರಿಂದ 2021-22 ರವರೆಗೆ ಸೂಕ್ತ, ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವು

ಕ್ರ.ಸಂ.	ವರ್ಷ	ಘಟಕಗಳು	ಘಟಕಗಳಿಗೆ ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ ಸಬ್ಸಿಡಿ (ರೂ.ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)
1	2015-16	2297	8920.00
2	2016-17	1555	10575.00
3	2017-18	2344	11688.50
4	2018-19	2801	13754.04
5	2019-20	1001	11153.75
6	2020-21	735	9520.72
7	2021-22 (ನವೆಂಬರ್ 2021 ರವರೆಗೆ)	314	5645.16
	ಒಟ್ಟು	11047	71257.17

ಮೂಲ: ಎಂಎಸ್‌ಎಂಇ ವಿಭಾಗ, ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ಇಲಾಖೆ.

2021ರ ನವೆಂಬರ್ 30ರ ವರೆಗಿನ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕರಕುಶಲ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ರೂ.0.75 ಕೋಟಿಗಳ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಖಾದಿ ವಲಯದಲ್ಲಿ, ಖಾದಿ, ಕಾಯಿರ್ ಮತ್ತು ಕರಕುಶಲ ವಲಯಗಳ 2790 ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳಿಗೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮತ್ತು ವೇತನ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕ ಸಬ್ಸಿಡಿಯಾಗಿ ರೂ.7.50 ಕೋಟಿ ಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಎಸ್.ಸಿ.ಪಿ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ 228 ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ರೂ.41.38 ಕೋಟಿಗಳು ಮತ್ತು ಟಿ.ಎಸ್.ಪಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ 106 ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ರೂ.16.78 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಸಬ್ಸಿಡಿ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸೈಟ್ ಗಳು, ಮೃದು ಬೀಜ ಸಬ್ಸಿಡಿಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಖರ್ಚು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

10.4.4 ವಿಭಾಗ 109, ಕರ್ನಾಟಕ ಭೂ ಸುಧಾರಣಾ ಕಾಯ್ದೆ, 1961

ಕೆಎಲ್‌ಆರ್ ಕಾಯ್ದೆ 1961ರ ಸೆಕ್ಷನ್ 109ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅನುಮತಿ ಪಡೆಯುವಲ್ಲಿ ವಿಳಂಬವಾಗುವುದನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದೆ:

- ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಅಧಿಸೂಚನೆ ಸಂಖ್ಯೆ. ಡಿಪಿಎಎಲ್ 08 ಶಾಸನ 2020, ಬೆಂಗಳೂರು, ಏಪ್ರಿಲ್ 27, 2020 ರಂದು ಕರ್ನಾಟಕ ಭೂ ಸುಧಾರಣಾ ಕಾಯ್ದೆ, 1961 ರ ಸೆಕ್ಷನ್ 109ಕ್ಕೆ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಮತ್ತು ಭೂ ಮಾಲೀಕರು ಮತ್ತು ಉದ್ಯಮಕ್ಕೆ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುವ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನವನ್ನು ಸರಳಗೊಳಿಸುವುದು.
- ಈ ತಿದ್ದುಪಡಿಯೊಂದಿಗೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ (ಸೌಲಭ್ಯ) ಕಾಯ್ದೆ, 2002ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲಾದ ರಾಜ್ಯ ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದ ಅನುಮತಿ ಸಮಿತಿ (ಎಸ್.ಎಚ್.ಎಲ್.ಸಿ.ಸಿ) ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಏಕಗವಾಕ್ಷಿ ಅನುಮತಿ ಸಮಿತಿ (ಎಸ್.ಎಲ್.ಎಸ್.ಡಬ್ಲ್ಯೂ.ಸಿ.ಸಿ) ಅನುಮೋದಿಸಿದ ಯಾವುದೇ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಭೂ ಸುಧಾರಣಾ ಕಾಯ್ದೆ, 1961ರ ಸೆಕ್ಷನ್ 63, 79ಎ, 79ಬಿ ಅಥವಾ 80ರ ನಿಬಂಧನೆಗಳಿಂದ ಸರ್ಕಾರ ವಿನಾಯಿತಿ ನೀಡಿದೆ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸುವುದು.
- ಈ ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರತಿಪಾದಕರು ನೇರವಾಗಿ ಭೂ ಮಾಲೀಕರಿಂದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಖರೀದಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಈ ರೀತಿಯ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಕೆಲವು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಅನುಮೋದಿಸಬಹುದು.

10.4.5 ಖಾಸಗಿ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಉದ್ಯಾನವನಗಳು

ಖಾಸಗಿ ಹೂಡಿಕೆದಾರರು ಅಥವಾ ಪಿಪಿಪಿ ವಿಧಾನದ ಮೂಲಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಮತ್ತು ಎಸ್ಟೇಟ್ ಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಸರ್ಕಾರ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಎಸ್.ಎಚ್.ಎಲ್.ಸಿ.ಸಿ / ಎಸ್.ಎಲ್.ಎಸ್ ಡಬ್ಲ್ಯೂ.ಸಿ.ಸಿ ಅನುಮೋದಿಸುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 10.9: ಖಾಸಗಿ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಉದ್ಯಾನವನಗಳ ವರ್ಗ ಮತ್ತು ಕನಿಷ್ಠ ಎಕರೆ		
ಕ್ರ.ಸಂ.	ವರ್ಗ	ಕನಿಷ್ಠ ಎಕರೆ
1	ಜ್ಞಾನಾಧಾರಿತ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು / ಸಮಾಂತರ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳು	5
2	ಲಾಜಿಸ್ಟಿಕ್ಸ್	50
3	ಬಹು / ವಲಯ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಉದ್ಯಾನವನಗಳು	75
4	ಸಮಗ್ರ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಉದ್ಯಾನವನಗಳು	250

ಮೂಲ: ನೀತಿ ಮತ್ತು ಉತ್ತೇಜನ ವಿಭಾಗ, ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ಇಲಾಖೆ.

ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ಎಂಎಸ್‌ಎಂಇ ನೀತಿಯ ಕರಡು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದ್ದು. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಎಂಎಸ್‌ಎಂಇಗಳಿಗೆ ಈ ವಲಯವನ್ನು ಕೂಲಂಕುಷವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಲು 8 'ಕ್ರಿಯಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು' ಅಂದರೆ ಅಂತರ್ ಸರ್ಕಾರಿ ಪಾತ್ರ ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿ, ಶಾಸನ/ನಿಯಂತ್ರಣ ಚೌಕಟ್ಟು, ಎಂಎಸ್ ಎಂಇಗಳಿಗೆ ಹಣಕಾಸು/ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವು ಲಭ್ಯತೆ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಉನ್ನತೀಕರಣ, ಜ್ಞಾನ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಸುಗಮ ವ್ಯಾಪಾರ, ಕೌಶಲ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ನಿರ್ಗಮನ ಕೋಡ್‌ಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದೆ.

10.5 ಉಪಸಂಹಾರ ಮತ್ತು ಮುಂದಿನ ಮಾರ್ಗ

ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಮತ್ತು ದೊಡ್ಡ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಮೂಲಕ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಎಂಎಸ್‌ಎಂಇಗಳು ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಎಂಎಸ್‌ಎಂಇಗಳು ದೊಡ್ಡ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಹೂಡುವಳಿ ಸರಕುಗಳು ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳ ಪೂರೈಕೆದಾರರಾಗಿ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ, ಆ ಮೂಲಕ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತಿವೆ. ಎಂಎಸ್‌ಎಂಇಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಕ್ರಮಗಳ ಮೂಲಕ ಪರಿಹರಿಸಬಹುದಾದ ಅನೇಕ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

1. ಬಂಡವಾಳದ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದು – ಕರ್ನಾಟಕವು ತನ್ನ ನೆರೆಯ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ತುಲನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಕಡಿಮೆ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ವ್ಯವಹಾರಗಳು ತಮ್ಮ ಆರ್ಥಿಕ ಗಾತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲದ ಕಡಿಮೆ ಪಾಲನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿವೆ, ಏಕೆಂದರೆ ಎಂಎಸ್‌ಎಂಇ ವಲಯದ ಅನೇಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸಾಲವನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧಿಸಲಾಗಿದೆ. 2020-21ನೇ ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಸಿಜಿಟಿಎಂಎಸ್‌ಇ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಂಜೂರಾದ ಸಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಪಾಲು ಶೇ.9.2ರಷ್ಟಿದ್ದು, ಇದು ಜಿಡಿಪಿಯ ತನ್ನ ಪಾಲಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಸಾಲದ ಅಪಾಯದ ಭಾಗವನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಹಂಚಿಕೊಂಡರೆ ನಿರ್ಬಂಧಿತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಸಾಲವನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಸಿದ್ಧವಾಗಿವೆ ಎಂದು ಇದು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೂ ಇ.ಸಿ.ಎಲ್.ಬಿ.ಎಸ್. ಮೂಲಕ ನೀಡಲಾದ ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಾಲದ ಪಾಲು ಅದರ ಜಿಡಿಪಿ ಪಾಲಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಇಸಿಎಲ್ ಜಿಎಸ್ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೋವಿಡ್ ನಿಂದ ಬಾಧಿತವಾದ ವ್ಯವಹಾರಗಳಿಗೆ ಸಾಲ ಒದಗಿಸಲು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಎಸ್.ಎಲ್.ಬಿ.ಸಿ ಗಳ ಮೂಲಕ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಮತ್ತು ಎನ್.ಬಿ.ಎಫ್. ಸಿ ಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಬೇಕು. ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಹೆಚ್ಚು ಸಾಲ ನಿರ್ಬಂಧಿತ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಲಾದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ವ್ಯವಹಾರಗಳಿಗೆ ಸಾಲ ಪಡೆಯುವುದನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲು ಸಾಲ ಸಂಬಂಧಿತ ಸಬ್ಸಿಡಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸಹ ರೂಪಿಸಬಹುದು.

2. **ಈಕ್ವಿಟಿ ಕ್ಯಾಪಿಟಲ್ ನ ಒಳಸೇರಿಸುವಿಕೆ** - ಎಂಎಸ್‌ಎಂಇ ವಲಯವು ತನ್ನ ಬಂಡವಾಳ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ಸಾಲ ಹಣಕಾಸು ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚು ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿದೆ. ಸಾಕಷ್ಟು ಈಕ್ವಿಟಿ ಇಲ್ಲದೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಟ್ಟದ ಸಾಲವು ಉದ್ಯಮಿಯ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕಗಳನ್ನು ವಿರೂಪಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಕಳಪೆ ಹೂಡಿಕೆ ಆಯ್ಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಎಂಎಸ್‌ಎಂಇ ವಲಯಕ್ಕೆ ಈಕ್ವಿಟಿ ಬಂಡವಾಳವನ್ನು ತುಂಬಲು ನಿಧಿಯ ನಿಧಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬಹುದು. ಎಂಎಸ್‌ಎಂಇ ನಿಧಿಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಈ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲು, ಈ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತಿತರಾಗಿರುವ ಹೂಡಿಕೆದಾರರ ಭಯವನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು ಸರ್ಕಾರದ ಮಧ್ಯಪ್ರವೇಶದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಎಸ್‌ಎಂಇಗಳಲ್ಲಿ ಹೂಡಿಕೆ ಮಾಡಲು ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅಪಾಯಗಳು ಮತ್ತು ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ತಗ್ಗಿಸುವ ನಿಧಿ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಆಪರೇಟಿಂಗ್ ಮಾದರಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವಾಗ, ಸೀಮಿತ ಸಂಖ್ಯೆಯ ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಹೂಡಿಕೆ ಮಾಡಿದ ಪ್ರಮುಖ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಖಾತರಿಪಡಿಸಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದ, ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಹೂಡಿಕೆದಾರರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಲು ಸರ್ಕಾರದ ಖಾತರಿ ಅತ್ಯಗತ್ಯವಿದೆ.
3. **ನಿರ್ವಹಣಾ ಪದ್ಧತಿಗಳ ಮೂಲಕ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು** - ಸಣ್ಣ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಲೀಕರು ಮತ್ತು ಉದ್ಯಮಿಗಳಿಗೆ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಸರಳ ತತ್ವಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನಿರ್ವಹಣಾ ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ನೀಡಲು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಕಾರ್ಯಾಗಾರಗಳು ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನಡೆಸಬೇಕು. ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಂಶೋಧಕರ ಒಂದು ಗುಂಪಿನ ಸಂಶೋಧನೆಯು ದೊಡ್ಡ ಭಾರತೀಯ ಜವಳಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೇಲೆ ಕ್ಷೇತ್ರ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ನಡೆಸುವ ಮೂಲಕ ಸುಧಾರಿತ ನಿರ್ವಹಣಾ ಅಭ್ಯಾಸಗಳ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ತನಿಖೆ ಮಾಡಿದೆ. ಅವರು ಯಾದೃಚ್ಛಿಕವಾಗಿ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಚಿಕಿತ್ಸಾ ಘಟಕಗಳಿಗೆ ನಿರ್ವಹಣಾ ಅಭ್ಯಾಸಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಉಚಿತ ಸಮಾಲೋಚನೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಿ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಅಭ್ಯಾಸಗಳು ಸುಧಾರಿತ ದಕ್ಷತೆ, ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟ ಮತ್ತು ಕಡಿಮೆ ದಾಸ್ತಾನು ಮೂಲಕ ಮೊದಲ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯನ್ನು 17% ನಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿಸಿವೆ ಎಂದು ಕಂಡುಕೊಂಡಿದೆ.
4. **ಸುಗಮ ವ್ಯಾಪಾರ** - ಸುಗಮ ವ್ಯಾಪಾರ ಸೂಚ್ಯಂಕದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಶ್ರೇಯಾಂಕವು 2019 ರಲ್ಲಿ 17 ಕ್ಕೆ ಕುಸಿದಿದೆ. ನಿಯಂತ್ರಕ ಹೊರೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಸಣ್ಣ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಅನುಸರಣಾ ವೆಚ್ಚಗಳು ವ್ಯಾಪಾರ ಸ್ನೇಹಿ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಸುಗಮಗೊಳಿಸುತ್ತಿವೆ. ಸಣ್ಣ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಮ ಗಾತ್ರದ ವ್ಯವಹಾರಗಳಾಗಲು ಕಠಿಣ ಕಾರ್ಮಿಕ ಕಾನೂನುಗಳ ಅನ್ವಯ ಮತ್ತೊಂದು ಅಡಚಣೆಯಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ರಾಜಸ್ಥಾನ ಮತ್ತು ಗುಜರಾತ್ ನಂತರ ಇತರ ರಾಜ್ಯಗಳಂತೆ 300 ಕಾರ್ಮಿಕ ರನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಮೂಲಕ ಕಾರ್ಮಿಕ ಕಾನೂನುಗಳ ಮಿತಿಯನ್ನು ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ಎಂಎಸ್‌ಎಂಇ ನೀತಿಯ ಕರಡು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದ್ದು, ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಎಂಎಸ್‌ ಎಂಇಗಳಿಗೆ ಈ ವಲಯವನ್ನು ಕೂಲಂಕುಷವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಲು 8 'ಕ್ರಿಯಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಾದ ' ಅಂತರ್ ಸರ್ಕಾರಿ ಪಾತ್ರ ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿ, ಶಾಸನ/ನಿಯಂತ್ರಣ ಚೌಕಟ್ಟು, ಎಂಎಸ್‌ ಎಂಇಗಳಿಗೆ ಹಣಕಾಸು/ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವು ಲಭ್ಯತೆ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಉನ್ನತೀಕರಣ, ಜ್ಞಾನ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಸುಗಮ ವ್ಯಾಪಾರ, ಕೌಶಲ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ನಿರ್ಗಮನ ಕೋಡ್‌ಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ನೀತಿಯ ಅನುಷ್ಠಾನವು ಎಂಎಸ್‌ಎಂಇ ವಲಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲ ಸೇವಾ ವಲಯದ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ

ಸಾರಾಂಶ

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸೇವಾ ವಲಯವು ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಪ್ರಬಲ ವಲಯವಾಗಿದ್ದು ಪ್ರಸಕ್ತ ಶತಮಾನದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಶೇ.50 ರಷ್ಟು ಇದ್ದ ಸೇವಾವಲಯದ ಪಾಲು ಪ್ರಸ್ತುತ ಶೇ.70 ರಷ್ಟು ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆಯೊಂದಿಗೆ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಹೊಂದಿದೆ. ಸೇವಾ ವಲಯದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಇದರ ಪಾಲು ರಾಜ್ಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಶೇ.64 ರಷ್ಟು ಆಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಸೇವಾ ವಲಯವು ನಿರ್ಮಾಣ ಸೇರಿದಂತೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಗೆ ಸೇವಾ ವಲಯದ ಒಟ್ಟು ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆಯಲ್ಲಿ (ಜಿವಿಎ) ಶೇ.8.5 ರಷ್ಟು ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತಿದೆ. ಸಮಸ್ತ ಮೂರು ಪ್ರಮುಖ ವಲಯಗಳಾದ ಕೃಷಿ, ಕೈಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಸೇವಾ ವಲಯಗಳಿಂದ ಒಟ್ಟಾರೆ ಜಿವಿಎ ಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಪಾಲು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಶೇ. 7.5 ರಷ್ಟು ಇದ್ದು, ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇವೆಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ರಚನೆಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ತುಲನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಆದಾಯ ವೃದ್ಧಿಸುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಲಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ನೀಡಿದರೆ ರಾಜ್ಯದ ಭೌಗೋಳಿಕತೆಯಾದ್ಯಂತ ಇದರ ಸಂಯೋಜನೆ, ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ವಿತರಣೆಯನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಉಪಯುಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಗೆ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಹೋಲಿಸಿ, ರಾಜ್ಯದ ಸೇವಾ ವಲಯದಲ್ಲಿನ ಮಾದರಿಗಳು ಮತ್ತು ಅದರ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಅವಲೋಕನವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸಿದ್ದೇವೆ.

ರಾಜ್ಯದ ಸೇವಾ ವಲಯದ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಲಕ್ಷಣವೆಂದರೆ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಮತ್ತು ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಸಂಬಂಧಿತ ಸೇವೆಗಳಿಂದ ಅದರ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗಿದ್ದು, ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಐಟಿ ಉದ್ಯಮದ ಗಮನಾರ್ಹ ಉಪಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ವಲಯವು 2019-20 ರಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 5.4ಕ್ಕೆ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿದ್ದರೆ, ರಾಜ್ಯದ ಜಿವಿಎಗೆ ಶೇಕಡ 22 ರಷ್ಟು ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತಿದೆ. ವ್ಯಾಪಾರ, ಹೋಟೆಲ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ರೆಸ್ಟೋರೆಂಟ್‌ಗಳು ರಾಜ್ಯದ ಸೇವಾ ವಲಯದ ಜಿವಿಎಯಲ್ಲಿ ಎರಡನೇ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಭಾಗವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಮತ್ತು ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಸಂಬಂಧಿತ ಸೇವೆಗಳು ಗಮನಾರ್ಹ ರಷ್ಟು ಬೆಡಿಕೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸಿದರೆ, ವ್ಯಾಪಾರ, ಹೋಟೆಲ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ರೆಸ್ಟೋರೆಂಟ್‌ಗಳು ಹೆಚ್ಚು ದೊಡ್ಡ ದೇಶೀಯ ಬೆಡಿಕೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸಿ, ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರ ವ್ಯಾಪಿಯಾಗಿ ಹರಡಿವೆ. ಸಾರಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಂಪರ್ಕದಂತಹ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳು ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ನಿರ್ಣಾಯಕವಾಗಿವೆ. ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸೇವೆಗಳು ಆರೋಗ್ಯ, ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದಕತೆ ಮತ್ತು ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಕೌಶಲ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನು ಸಬಲೀಕರಣಗೊಳಿಸಲು ತಳಹದಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತಿವೆ. ಸೇವಾ ವಲಯವನ್ನು ಆಧುನೀಕರಿಸಲು, ಇತರ ವಲಯಗಳ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಸೇವೆಗಳಿಗೆ ಹೂಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಲು ರಾಜ್ಯವು ಹಲವಾರು ಉಪಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದೆ.

ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಉದಯೋನ್ಮುಖ ಸಂಯೋಜನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಎರಡು ಹೆಚ್ಚುವರಿ ನೀತಿ ಕಾಳಜಿಗಳೆಂದರೆ ಉದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಮತೋಲನವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದು. ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಸೇವಾ ವಲಯವು ಸೃಜಿಸಿರುವ ಉದ್ಯೋಗ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಾದ್ಯಂತ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಸಂಯೋಜನೆಯ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಅಂತಿಮವಾಗಿ, ಅಧ್ಯಾಯವು ಆಯ್ದು ಸೇವಾ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ನೀತಿ ಉಪಕ್ರಮಗಳ ವಿಮರ್ಶೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನೀತಿಯ ಕಾಳಜಿಯು ಕೋವಿಡ್ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕವನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ವೇಗವನ್ನು ಮರಳಿ ಪಡೆಯುವ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರವಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. 2020-21 ಮತ್ತು 2021-22 ರ ಇತ್ತೀಚಿನ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ, ರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ಆರ್ಥಿಕತೆಯು ಉತ್ಪಾದನೆ, ಹೂಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಕೂಲ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಸೇವೆಗಳ ವಲಯವು ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಗಳು, ಸಂಪರ್ಕ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚು ವಿಶಾಲವಾಗಿ, ಲಾಜಿಸ್ಟಿಕ್ಸ್/ಸಾರಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಸೇವೆಗಳಂತಹ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ ಅದರ ನೇರ ಪ್ರಭಾವದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ಇತರ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವಲ್ಲಿ ಅದರ ಪಾತ್ರದ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತದೆ.

11.1 ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

2017-18 ರಿಂದ 2019-20ರ ಇತ್ತೀಚಿನ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿದ ಒಟ್ಟು ಮೌಲ್ಯದ ಶೇಕಡಾ 68-70 ರಷ್ಟು ಪಾಲನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಸೇವಾ ವಲಯವು ರಾಜ್ಯದ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಮೂರು ವಿಶಾಲ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಬಲವಾಗಿದೆ. ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಾರೆ ರಾಜ್ಯದ ಆರ್ಥಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಸೇವಾ ವಲಯದ ಪಾಲು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾದರಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು. ರಾಜ್ಯವು ಒಟ್ಟಾರೆ ಜಿವಿಎ ಮತ್ತು ಸೇವಾ ವಲಯದ ಜಿವಿಎ ಎರಡಕ್ಕೂ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉತ್ಪನ್ನಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪಾಲನ್ನು ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿ ನೀಡುತ್ತಿದೆ. ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಯ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ, ನಾವು ಸೇವಾ ವಲಯದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಸೇರಿಸುತ್ತೇವೆ¹. ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ವಿವಿಧ ಉಪ-ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ, ರಾಜ್ಯವು ತನ್ನ ವಿಶ್ವ ದರ್ಜೆಯ ಐಟಿ ಸೇವೆಗಳ ಉದ್ಯಮಕ್ಕೆ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ವಿವಿಧ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೇವೆಗಳ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದೆ. ಇತ್ತೀಚಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಸಾರಿಗೆ ಸೇರಿದಂತೆ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳ ವೇಗವಾದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯು ಮುಂಬರುವ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸೇವೆಗಳ ತ್ವರಿತ ವಿಸ್ತರಣೆಗೆ ಅಡಿಪಾಯವನ್ನು ಹಾಕಿದೆ. ರಾಜ್ಯವು ಇತ್ತೀಚಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಕಂಡಿದೆ, ಇದು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲದ ಗುಣಾತ್ಮಕ ಸುಧಾರಣೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದು, ನುರಿತ/ಕೌಶಲ್ಯಯುತ ಕಾರ್ಮಿಕ ಬಲ ಮತ್ತು ಮೂಲಸೌಕರ್ಯದ ವಿಸ್ತರಣೆಯು ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಭವಿಷ್ಯದ ವಿಸ್ತರಣೆಯನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಮುಖ ಹಂತಗಳಾಗಿವೆ.

ಮುಂದುವರಿದ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಶೀಲ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಭೌಗೋಳಿಕತೆಗಳ ಮೂಲಕ ಕೋವಿಡ್ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕವು ಅನೇಕ ತರಂಗಗಳ ಸೋಂಕುಗಳನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿದ ಕಾರಣ, ಕಳೆದ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ, 2020-21 ಮತ್ತು 2021-22 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತ ಆರ್ಥಿಕತೆಗಳು ಹಿನ್ನಡೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದವು. 2020-21 ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರ ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಳೆಯಲಾದ ಜಿಡಿಪಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತವು ಶೇಕಡ 7.4 ರಷ್ಟು ಕುಸಿತವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದೆ ಮತ್ತು 2021-22ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 9.2ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಳವನ್ನು ದಾಖಲಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಹೆಚ್ಚಳದೊಂದಿಗೆ ಸಹ, 2021-22 ರಲ್ಲಿನ ಜಿಡಿಪಿಯು 2019-20 ಕ್ಕಿಂತ ಶೇಕಡ 1 ರಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಹೆಚ್ಚಾಗುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿದೆ. ಇದು ಕಳೆದ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕದ ಬಹು ಆಘಾತಗಳ ಗಂಭೀರ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂಕಷ್ಟದ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಸೇವಾ ವಲಯವು ಗಮನಾರ್ಹ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಇದು ಆರ್ಥಿಕತೆಗೆ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸೇವೆಗಳಿಗೆ ಜೀವ ತುಂಬಿದೆ. ಸಾರಿಗೆ, ಸಂಪರ್ಕ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆಡಳಿತ, ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಸೇವೆಗಳು ಆರ್ಥಿಕತೆ ಮತ್ತು ಸಮಾಜವನ್ನು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿತು. ಮಾಹಿತಿ ಸಂವಹನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ (ಐಟಿಐ) ವಲಯದಲ್ಲಿನ ಪ್ರಗತಿಗಳು ಮತ್ತು ಅದರ ವ್ಯಾಪಕವಾದ ಅನ್ವಯಿಕತೆಯು, ಭೌತಿಕ ಸಂವಹನಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾಗದ ಸಂವಹನಗಳ ಚಾನಲ್‌ಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿದೆ.

ಕೋವಿಡ್ ಪಿಡುಗು ಸೇವಾ ವಲಯದ ಹಲವಾರು ಉಪ-ವಲಯಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರತಿಕೂಲ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿದೆ. 2020-21ರಲ್ಲಿ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸೇವಾ ವಲಯದ ಜಿವಿಎ ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಶೇಕಡ 8.4 ರಷ್ಟು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಅಂಕಿ-ಅಂಶ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಂತ್ರಾಲಯದ ಮೊದಲ ಮುಂಗಡ ಅಂದಾಜಿನ ಪ್ರಕಾರ 2021-22 ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 8.5 ರಷ್ಟು ಏರಿಕೆಯಾಗುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿದೆ. 2021-22 ರಲ್ಲಿ ಸೇವೆಗಳ ಜಿವಿಎ 2019-22ರಲ್ಲಿದ್ದ ಅದರ ಮಟ್ಟಕ್ಕಿಂತ ಕೆಳಗಿರುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ 2021-22ಕ್ಕೆ ಜಿವಿಎಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಅಧಿಕೃತ ಅಂದಾಜುಗಳಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, 2020-21 ರಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಶೇಕಡಾ 3.4 ರಷ್ಟು ಕುಸಿತವನ್ನು ಪ್ರಸಕ್ತ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಸರಿದೂಗಬಹುದೆಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಎಲ್ಲಾ ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆಗಳು ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾದರೂ, ಆರ್ಥಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಅದು ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುವುದರಿಂದ ಅಲ್ಪಾವಧಿ ಮತ್ತು ದೀರ್ಘಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ವೇಗವನ್ನು ಮರಳಿ ಪಡೆಯಲು ಸೇವೆಗಳ ನಿರಂತರ ಆವೇಗವು ನಿರ್ಣಾಯಕವಾಗಿದೆ.

1 ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳಿಂದ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಜಿವಿಎ ದತ್ತಾಂಶಗಳನ್ನು ಮೂರು ವಿಶಾಲ ಗುಂಪುಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ. (i) ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿತ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು (ii) ಉತ್ಪಾದನೆ, ಗಣಿಗಾರಿಕೆ, ವಿದ್ಯುತ್, ಅನಿಲ ಮತ್ತು ಜಲ ಸರಬರಾಜು (ಹೀಗಾಗಿ ಕೈಗಾರಿಕೆ) ಮತ್ತು (iii) ಸೇವೆಗಳು ಮತ್ತು ನಿರ್ಮಾಣ (ಹೀಗಾಗಿ ಸೇವಾ ವಲಯ).

11.2 ಜಿಡಿಪಿಗೆ ಸೇವಾ ವಲಯದ ಕೊಡುಗೆ : ವಿಂಗಡಿತ ನೋಟ

11.2.1 ಉಪ-ವಲಯಗಳ ಪಾಲು

ಒಟ್ಟಾರೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕದ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ವಿಶಿಷ್ಟ ಲಕ್ಷಣವೆಂದರೆ, ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸೇವಾ ವಲಯದ ಪ್ರಾಬಲ್ಯ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಸಂಬಂಧಿತ ಸೇವೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದಾಗಿದೆ. 2019-20ರಲ್ಲಿ, ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಸಂಬಂಧಿತ ಸೇವೆಗಳು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜಿವಿಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 5ಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ರಾಜ್ಯದ ಜಿವಿಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 22 ರಷ್ಟು ಪಾಲನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಕಳೆದ ದಶಕದಲ್ಲಿ, 2011-12 ರಿಂದ 2019-20ರ ವರೆಗಿನ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಸಂಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿನ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 11.1 ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಅನುಬಂಧ ಎ 11.1 ಹಾಗೂ ಕೋಷ್ಟಕ 11.1 ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾದ ವಿವಿಧ ವಲಯಗಳ ಪಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ದೀರ್ಘಾವಧಿಯ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಉದಯೋನ್ಮುಖ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಹೊರತರಲಾಗಿದೆ. ಸೇವೆಗಳಲ್ಲಿ, ಹೋಟೆಲ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ರೆಸ್ಟೋರೆಂಟ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರ ಸೇವೆಗಳು, ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಸಂಬಂಧಿತ ಸೇವೆಗಳ ನಂತರ ದೊಡ್ಡ ಎರಡು ಉಪವಿಭಾಗಗಳಾಗಿವೆ (ಕೋಷ್ಟಕ 11.1). ವ್ಯಾಪಾರದ ಉಪ-ವಲಯವು ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಆರ್ಥಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದನಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ವಿಶೇಷತೆ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಇರುವ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತಿರುವ ನಗರೀಕರಣ ಎರಡನ್ನೂ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ, ಎಲ್ಲಾ ಬಳಕೆಯ ಅಗತ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಮೂಲಕ ಪೂರೈಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ವ್ಯಾಪಾರ ಸೇವೆಗಳು ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ವೃತ್ತಿಪರ ಸೇವೆಗಳ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಎರಡೂ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ, ಒಟ್ಟಾರೆ ಆರ್ಥಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ಪಾಲು ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಮಾನ ರೂಪವಾಗಿದೆ. ಸಾರಿಗೆಯ ಹೊರತಾಗಿ ಹೋಟೆಲ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ರೆಸ್ಟೋರೆಂಟ್ ಉಪ-ವಲಯಗಳು ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮಕ್ಕೆ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಒಳಹರಿವುಗಳಾಗಿವೆ. ಇದು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ದೇಶೀಯ ಮತ್ತು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮದ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿ, ರಾಜ್ಯದ ಆರ್ಥಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 11.1: ಒಟ್ಟು ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆಯಲ್ಲಿ ಉಪ-ವಲಯಗಳ ಶೇಕಡಾವಾರು ಪಾಲು (2011-12 ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ)

ವಲಯ	ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ				ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ			
	2011-12	2017-18	2018-19	2019-20	2011-12	2017-18	2018-19	2019-20
ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿತ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು	18.53	15.29	14.81	14.83	13.68	10.07	9.12	9.72
ಕೈಗಾರಿಕೆ	22.91	23.36	23.16	21.79	20.37	21.14	20.76	19.43
ಸೇವಾವಲಯ	58.56	61.35	62.04	63.38	65.95	68.79	70.12	70.85
ನಿರ್ಮಾಣ	9.59	8.01	8.05	7.80	9.11	6.44	6.40	6.35
ಸಾರಿಗೆ (ವಾಯು ಸಾರಿಗೆಯನ್ನು ಸಹ ಒಳಗೊಂಡಿದೆ)	4.92	4.89	4.86	4.82	4.54	4.82	4.81	4.79
ವಾಯು ಸಾರಿಗೆ	0.05	0.07	0.07	0.07	0.07	0.20	0.15	0.15
ಉಗ್ರಾಣ	0.06	0.11	0.11	0.11	0.05	0.03	0.03	0.03
ಸಂಪರ್ಕ	1.55	1.65	1.55	1.65	1.47	1.31	1.34	1.33
ವ್ಯಾಪಾರ, ಹೋಟೆಲ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಉಪಹಾರಗೃಹಗಳು	10.90	13.03	13.39	13.77	10.95	10.72	11.01	11.17
ಹಣಕಾಸು ಸೇವೆಗಳು	5.92	6.06	5.99	5.99	5.21	5.62	5.57	5.76

ಕೋಷ್ಟಕ 11.1: ಒಟ್ಟು ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆಯಲ್ಲಿ ಉಪ-ವಲಯಗಳ ಶೇಕಡಾವಾರು ಪಾಲು (2011-12 ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ)

ವಲಯ	ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ				ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ			
	2011-12	2017-18	2018-19	2019-20	2011-12	2017-18	2018-19	2019-20
ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್, ವಸತಿಗಳ ಮಾಲೀಕತ್ವ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರ ಸೇವೆಗಳು (ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಸಂಬಂಧಿತ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ)	12.96	15.03	15.35	15.99	26.02	31.45	31.95	31.91
ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಸಂಬಂಧಿತ ಸೇವೆಗಳು	2.95	4.76	5.02	5.35	15.26	21.35	21.74	21.88
ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆಡಳಿತ	6.06	5.62	5.67	5.83	2.70	2.32	2.60	2.74
ಇತರ ಸೇವೆಗಳು	6.60	6.95	7.08	7.42	5.90	6.08	6.39	6.78
ಒಟ್ಟು ಜಿಎಸ್‌ಡಿಪಿ	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

ಮೂಲ: ಅಖಿಲ ಭಾರತ ದತ್ತಾಂಶಗಳಿಗೆ - ಅಂಕಿ-ಅಂಶಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಂತ್ರಾಲಯ, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ದತ್ತಾಂಶಗಳಿಗೆ - ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸೇವೆಗಳಂತಹ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಲಯದ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ 'ಇತರ ಸೇವೆಗಳ' ರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದ ಪಾಲು ಹೋಲಿಸಿದರೆ 2019-20 ರಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟಾರೆ ಜಿವಿಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 6.8ರಷ್ಟು ಪಾಲನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜಿವಿಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 7.4 ಪಾಲನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದ ಜಿವಿಯ ಪಾಲು, ಇತ್ತೀಚಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಏರುತ್ತಿರುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಿದೆ. ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಜಿವಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣ ವಲಯದ ಪಾಲು ಸ್ವಲ್ಪ ಕುಸಿಯುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದೆ.

11.2.2 ರಾಷ್ಟ್ರದ ಆರ್ಥಿಕತೆಗೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಸೇವಾ ವಲಯದ ಕೊಡುಗೆ

ಕರ್ನಾಟಕವು 2017-18 ರಿಂದ 2019-20 ರವರೆಗಿನ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಜಿವಿಯಿಗೆ ಸುಮಾರು ಶೇಕಡ 7.5 ರಷ್ಟು ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡಿದೆ. ಇದೇ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರ ಮಟ್ಟದ ಸೇವೆಗಳ ಜಿವಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಸೇವೆಗಳ ಪಾಲು ಶೇಕಡಾ 8.5 ರಷ್ಟಿದೆ. ಇದು ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟಾರೆ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ವೇಗವನ್ನು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇವೆಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ವೇಗವನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. 2011-12 ಮತ್ತು 2019-20ರ ನಡುವೆ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಪಾಲು ವೃದ್ಧಿಯಾಗಿದ್ದು, ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಅದರ ಪಾಲು ಸ್ಥಿರವಾಗಿದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರದ ಆರ್ಥಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ವಲಯ ಮಟ್ಟದ ಪಾಲಿನ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 11.2 ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 11.2: ರಾಷ್ಟ್ರದ ಒಟ್ಟು ಮೌಲ್ಯ ಸೇರ್ಪಡೆಗೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಸೇವಾ ವಲಯದ ಕೊಡುಗೆ (2011-12 ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ)

ವಲಯ	2011-12	2012-13	2013-14	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20
ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿತ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು	5.03	4.70	4.78	4.99	4.47	4.32	4.94	4.64	5.00
ಕೈಗಾರಿಕೆ	6.05	6.04	6.16	5.81	6.25	7.04	6.79	6.76	6.81
ಸೇವೆಗಳು	7.67	7.80	8.11	8.05	8.25	8.40	8.41	8.52	8.53
ನಿರ್ಮಾಣ	6.47	6.12	6.72	6.47	6.41	6.09	6.03	6.00	6.21
ಸಾರಿಗೆ (ವಾಯು ಸಾರಿಗೆ ಸೇರಿದಂತೆ)	6.30	6.39	6.35	6.65	7.32	7.44	7.39	7.45	7.59

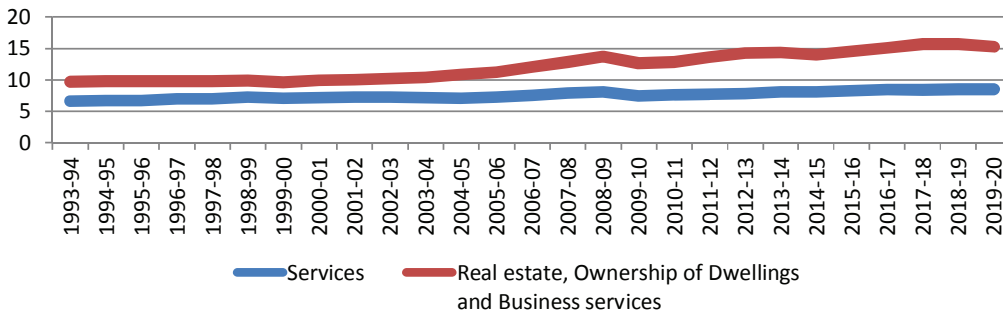
ಕೋಷ್ಟಕ 11.2: ರಾಷ್ಟ್ರದ ಒಟ್ಟು ಮೌಲ್ಯ ಸೇರ್ಪಡೆಗೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಸೇವಾ ವಲಯದ ಕೊಡುಗೆ (2011-12 ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ)

ವಲಯ	2011-12	2012-13	2013-14	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20
ವಾಯು ಸಾರಿಗೆ	8.51	15.33	10.80	16.16	26.15	23.64	21.17	15.21	16.54
ದಾಸ್ತಾನು	5.41	5.11	5.75	5.69	5.07	5.09	2.41	2.37	2.42
ಸಂಪರ್ಕ	6.46	6.40	6.42	6.35	6.48	6.26	5.98	6.53	6.15
ವ್ಯಾಪಾರ, ಹೋಟೆಲ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಉಪಹಾರ ಗೃಹಗಳು	6.84	6.56	6.86	6.66	6.13	6.16	6.17	6.20	6.19
ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಮತ್ತು ವಿಮೆ	6.00	5.98	6.02	6.34	6.75	6.92	6.96	7.02	7.34
ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್, ವಸತಿ ಮತ್ತು ಮಾಲೀಕತ್ವ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರ ಸೇವೆಗಳು (ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಸಂಬಂಧಿತ ಸೇವೆಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ)	13.67	14.24	14.40	14.02	14.56	15.07	15.70	15.70	15.23
ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಸಂಬಂಧಿತ ಸೇವೆಗಳು	35.18	36.44	36.33	34.17	33.11	33.45	33.69	32.67	31.24
ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆಡಳಿತ	3.03	3.32	3.52	3.47	3.45	3.24	3.09	3.46	3.58
ಇತರ ಸೇವೆಗಳು	6.09	6.24	6.32	6.29	6.26	6.38	6.57	6.81	6.97
ಒಟ್ಟು	6.81	6.85	7.08	7.04	7.20	7.46	7.50	7.54	7.63

ಮೂಲ: ಅಖಿಲ ಭಾರತ ದತ್ತಾಂಶಗಳಿಗೆ - ಅಂಕಿ-ಅಂಶಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಂತ್ರಾಲಯ, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ದತ್ತಾಂಶಗಳಿಗೆ - ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್, ವಸತಿ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರ ಸೇವೆಗಳ ಮಾಲೀಕತ್ವ (ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಮತ್ತು ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಸಂಬಂಧಿತ ಸೇವೆಗಳು ಒಂದು ಭಾಗವಾಗಿದೆ) ಪಾಲುಗಳಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕದ ಆರ್ಥಿಕತೆ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆರ್ಥಿಕ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ನಡುವಿನ ಸಂಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿನ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳು ಹಾಗೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಚಿತ್ರ 11.1 ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಚಿತ್ರ 11.1: ಒಟ್ಟು ಜಿವಿಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಕೊಡುಗೆಯ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ: 2011-12ರ ದರದಲ್ಲಿ ಜಿವಿಯ ಪಾಲು

ಮೂಲ: ಅಖಿಲ ಭಾರತ ದತ್ತಾಂಶಗಳಿಗೆ - ಅಂಕಿ-ಅಂಶಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಂತ್ರಾಲಯ, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ದತ್ತಾಂಶಗಳಿಗೆ - ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಕರ್ನಾಟಕವು ತನ್ನ ಸೇವಾ ವಲಯದ ಉಪ ವಲಯಗಳಾದ ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್, ವಸತಿ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರ ಸೇವೆಗಳು ಮತ್ತು ಮಾಲೀಕತ್ವದಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಮಟ್ಟದ ಒಟ್ಟು ಜಿವಿಎಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ತನ್ನ ಪಾಲನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. 2011-12 ರಿಂದ 2019-20ರ ನಡುವಿನ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ, ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಮತ್ತು ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಸಂಬಂಧಿತ ಸೇವೆಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಪಾಲು ಶೇಕಡಾ 30 ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು. ಆದರೆ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಸಂಬಂಧಿ ವಲಯದ ಸೇವೆಗಳು ಇತರ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಅದು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಕುಸಿಯುತ್ತಿದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಪಾಲಿನ ಆಯಾಮದಲ್ಲಿನ ಎರಡನೇ ವಿಶಿಷ್ಟ ಲಕ್ಷಣವೆಂದರೆ, ವಾಯು ಸಾರಿಗೆ ಉಪ-ವಲಯವಾಗಿದೆ. ಈ ಉಪ ವಲಯದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವು 2011-12ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 8.5 ಪಾಲನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೆ, ಈಗ ಅದು ಶೇಕಡ 16.5 ಶೇಕಡಾ ಪಾಲನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಹಾದಿಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವ ವಿವಿಧ ಸೇವೆಗಳ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯ ಸಂಯೋಜನೆಯನ್ನು ಪ್ರಭಾವಿಸುವ ಗುಂಪುಗಳು ಮತ್ತು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಅದು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಪೂರೈಕೆ ಮತ್ತು ಬೇಡಿಕೆಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ. ಕಾಲಾನಂತರದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಪೂರಕ ವಲಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸೇವೆಗಳ ಏರಿಕೆಯು ಸ್ಥಿರ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು ಗಮನಾರ್ಹವಾದ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿದೆ. ಉಪ-ವಲಯಗಳ ಸಾಪೇಕ್ಷ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ದರಗಳನ್ನು ಪಾಲು ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ.

11.2.3 ಸೇವಾ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಬೆಳವಣಿಗೆ

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಗಳ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ನಾವು ಸೇವಾ ವಲಯಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮೂರು ಕಾಲಾವಧಿಯ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಮೂಲಕ ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತೇವೆ. ಅವೆಂದರೆ, ತಕ್ಷಣದ ಅವಧಿ-ಇತ್ತೀಚಿನ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳು, ಕಳೆದ ದಶಕದ ಮಧ್ಯಮ ಅವಧಿ ಮತ್ತು ನಂತರದ ದೀರ್ಘಾವಧಿ ಸಮಯದ್ದು.

ಒಟ್ಟಾರೆ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಇತ್ತೀಚಿನ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕುಂಠಿತಗೊಂಡಿದೆ. ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ 2020-21ರಲ್ಲಿ ಕೋವಿಡ್-19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕವು ನಮ್ಮ ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ಕುಂಠಿತಗೊಳಿಸಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, 2019-20ರಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಕೈಗಾರಿಕಾ ವಲಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆ ನಿಧಾನವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ-11.3ರಲ್ಲಿ ನಾವು ನೋಡಬಹುದು. 2019-20ರಲ್ಲಿ, ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರ, ಹೋಟೆಲ್‌ಗಳು, ರೆಸ್ಟೋರೆಂಟ್‌ಗಳು, ಸಾರಿಗೆ, ಉಗ್ರಾಣ, ಸಂವಹನ ಮತ್ತು ಪ್ರಸಾರ ಮಾಧ್ಯಮಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸೇವಾ ವಲಯಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ ಕುಸಿತವನ್ನು ಕಂಡಿರುವುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. 2020-21ರಲ್ಲಿ, ಕೃಷಿಯನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ಇತರ ಎರಡು ವಿಶಾಲ ವಲಯಗಳಾದ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಸೇವಾ ವಲಯವು ಹೆಚ್ಚು ಋಣಾತ್ಮಕ ವಾರ್ಷಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ ದರಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದವು. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಬಲವಾದ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಮತ್ತು ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಸಂಬಂಧಿತ ಸೇವಾ ವಲಯದ ಉಪಸ್ಥಿತಿಯು ಕೂಡ, ವಿಶಾಲ ವಲಯಗಳಾದ ಹಣಕಾಸು, ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್, ವಸತಿ ಮತ್ತು ವೃತ್ತಿಪರ ವ್ಯವಹಾರ ವಲಯಗಳನ್ನು ಧನಾತ್ಮಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ದರವಾಗಿ ರೂಪಾಂತರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. 2020-21 ಮತ್ತು 2021-22 ಆರ್ಥಿಕತೆಗೆ ಅಸಾಮಾನ್ಯ ವರ್ಷಗಳಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯುತ್ತವೆ. ಈ ಅನುಭವಗಳು ನಮಗೆ ದೀರ್ಘಾವಧಿಯ ತಂತ್ರಗಳಿಗೆ ಹಲವಾರು ಪಾಠಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಡುತ್ತವೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 11.3: 2018-19 ರಿಂದ 2020-2021ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ (2011-12 ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ)

ವಲಯಗಳು	ಭಾರತ			ಕರ್ನಾಟಕ		
	2018-19	2019-20	2020-21	2018-19	2019-20	2020-21
ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಪೂರಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು	2.56	4.31	3.63	-3.62	12.30	6.40
ಕೈಗಾರಿಕೆ	4.96	-2.00	-6.37	4.46	-1.32	-4.71
ಸೇವಾವಲಯ	7.09	6.39	-8.39	8.45	6.54	-3.36
ನಿರ್ಮಾಣ	6.34	0.98	-8.61	5.85	4.61	-6.44
ವ್ಯಾಪಾರ, ಹೋಟೆಲ್‌ಗಳು, ರೆಸ್ಟೋರೆಂಟ್‌ಗಳು, ಸಾರಿಗೆ, ಉಗ್ರಾಣ, ಸಂಪರ್ಕ ಮತ್ತು ಪ್ರಸಾರ ಮಾಧ್ಯಮ	7.14	6.40	-18.20	8.33	6.24	-4.25

ಕೋಷ್ಟಕ 11.3: 2018-19 ರಿಂದ 2020-2021ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ (2011-12 ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ)

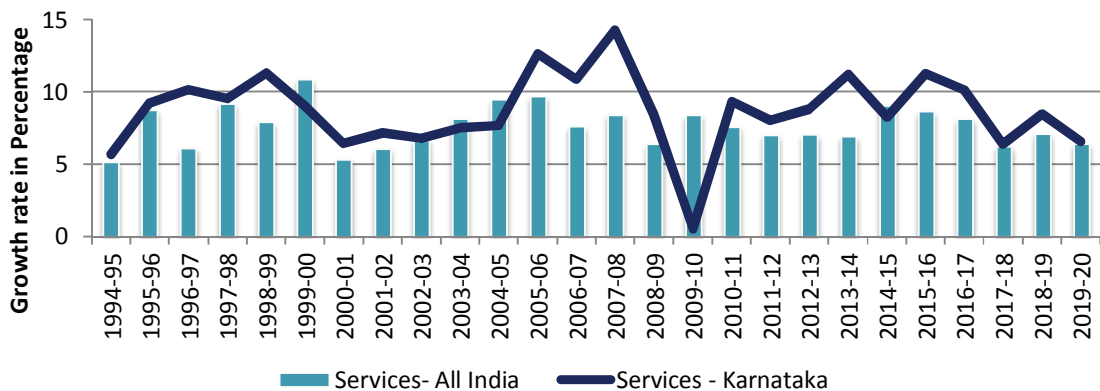
ವಲಯಗಳು	ಭಾರತ			ಕರ್ನಾಟಕ		
	2018-19	2019-20	2020-21	2018-19	2019-20	2020-21
ಹಣಕಾಸು, ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್, ಮತ್ತು ವೃತ್ತಿಪರ ವ್ಯವಹಾರ ವಲಯಗಳು	7.16	7.27	-1.50	7.71	5.82	-4.27
ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆಡಳಿತ, ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಇತರ ಸೇವೆಗಳು	7.39	8.29	-4.62	13.94	11.50	3.94
ಒಟ್ಟು	5.90	4.14	-6.16	6.39	5.43	-2.67

ಮೂಲ: ಅಖಿಲ ಭಾರತ ದತ್ತಾಂಶಗಳಿಗೆ - ಅಂಕಿ-ಅಂಶಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಂತ್ರಾಲಯ, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ದತ್ತಾಂಶಗಳಿಗೆ - ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಮಧ್ಯಮ ಅವಧಿ ಮತ್ತು ದೀರ್ಘಾವಧಿಯ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ, ಕಳೆದ 25 ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ 1993-1994 ರಿಂದ 2019-20 ರವರೆಗಿನ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಗೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ದರದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಾರೇ ಕರ್ನಾಟಕದ ಆರ್ಥಿಕತೆ ಬೆಳೆದಿರುವುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಸ್ಥಿರ ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಮಟ್ಟದ ಜಿಎಪಿಯು ವಾರ್ಷಿಕ ಸರಾಸರಿ ಶೇಕಡ 6.30 ಬೆಳವಣಿಗೆ ದರದಲ್ಲಿದ್ದರೆ, ಕರ್ನಾಟಕದ ಜಿಎಪಿಯು ವಾರ್ಷಿಕ ಸರಾಸರಿ ಶೇಕಡ 7.15 ಬೆಳವಣಿಗೆ ಯಾಗಿರುತ್ತದೆ (ಈ ಕುರಿತ ವಿವರಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರ 11.2 ರಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಅನುಬಂಧ ಎ11.2 ಹಾಗೂ ಕೋಷ್ಟಕ 11.2 ರಲ್ಲಿಯೂ ನೋಡಬಹುದು). ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇವಾವಲಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಒಟ್ಟಾರೆ ದೇಶದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಿಂತ ಉತ್ತಮವಾಗಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಸೇವೆಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆ ದರವು ರಾಷ್ಟ್ರ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ 2015-16ರಲ್ಲಿದ್ದ ಗರಿಷ್ಠ ಮಟ್ಟದಿಂದ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಕುಸಿದಿರುವುದನ್ನು ನಾವು ಗಮನಿಸಬೇಕು.

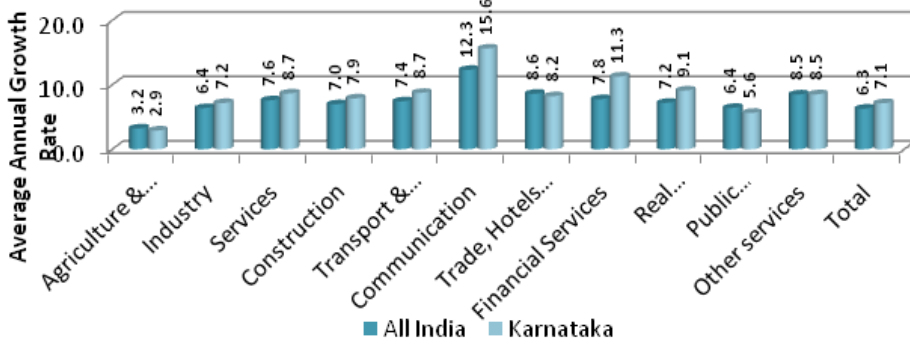
1993-94 ರಿಂದ 2019-20ರ ನಡುವಿನ ದೀರ್ಘಾವಧಿಯಲ್ಲಿ, ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಪೂರಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು; ವ್ಯಾಪಾರ, ಹೋಟೆಲ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಉಪಹಾರಗೃಹಗಳು; ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆಡಳಿತ; ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ; ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸೇವೆಗಳಂತಹ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಲಯದ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಇತರ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಎಲ್ಲಾ ಇತರ ವಲಯಗಳು (ಒಟ್ಟಾರೆ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳು) ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳ ಉಪ-ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕವು ಆದಾಯ ವೃದ್ಧಿ / ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆಯ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೆಳವಣಿಗೆ ದರಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದೆ (ಚಿತ್ರ 11.3). 2009-10ರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸೇವೆಗಳ ಅತ್ಯಲ್ಪ ಧನಾತ್ಮಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ ದರವು ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಚಲಿತವಾಗಿದೆ. ಈ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆಡಳಿತ, ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್‌ನ ಉಪ-ವಲಯ, ವಸತಿಗಳ ಮಾಲೀಕತ್ವ, ವೃತ್ತಿಪರ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರ ಸೇವೆಗಳು ಋಣಾತ್ಮಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ದಾಖಲಿಸುವ ಜೊತೆಗೆ ಇತರ ವಲಯಗಳು ಸಹ ಕಡಿಮೆ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿರುತ್ತವೆ.

ಚಿತ್ರ 11.2: 1994-95 ರಿಂದ 2019-20ರ ನಡುವೆ ಸೇವಾ ವಲಯದಲ್ಲಿನ ಬೆಳವಣಿಗೆ (2011-12 ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ)

ಮೂಲ: ಅಖಿಲ ಭಾರತ ದತ್ತಾಂಶಗಳಿಗೆ - ಅಂಕಿ-ಅಂಶಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಂತ್ರಾಲಯ, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ದತ್ತಾಂಶಗಳಿಗೆ - ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಚಿತ್ರ-11.3: ಕರ್ನಾಟಕ ಮತ್ತು ಅಖಿಲ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಜಿವಿಯ ವಲಯದ ವಾರ್ಷಿಕ ಸರಾಸರಿ ಬೆಳವಣಿಗೆ ದರಗಳು (2011-12 ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ): 1993-93 ರಿಂದ 2019-20ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ಷದಿಂದ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಶೇಕಡಾವಾರು ಪ್ರಮಾಣ

ಮೂಲ: ಅಖಿಲ ಭಾರತ ದತ್ತಾಂಶಗಳಿಗೆ - ಅಂಕಿ-ಅಂಶಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಂತ್ರಾಲಯ, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ದತ್ತಾಂಶಗಳಿಗೆ - ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಮುಂದಿನ ಎರಡು ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಸೇವಾವಲಯದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗದ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಾದ್ಯಂತ ಸೇವಾವಲಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ವಿಮರ್ಶೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ.

11.3 ಒಟ್ಟಾರೆ ಆರ್ಥಿಕತೆ ಮತ್ತು ಸೇವಾ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ರಚನೆ ಮತ್ತು ಬೆಳವಣಿಗೆ

ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನೀತಿಯ ವಿಶಾಲ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದು ಎಂದರೆ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಉದ್ಯೋಗ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಾಗಿ ರೂಪಾಂತರಿಸುವುದು. ಉದ್ಯೋಗಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತು ವೇತನ ಪಾವತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಫಲಿಸುವ ಉದ್ಯೋಗದ ಗುಣಮಟ್ಟ ಈ ಎರಡು ಅಂಶಗಳಿಂದಲೂ ಉದ್ಯೋಗದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆರ್ಥಿಕತೆಯಲ್ಲಿನ ಸೇವಾ ವಲಯದ ದೊಡ್ಡ ಗಾತ್ರವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ, ಇದು ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ದೊಡ್ಡ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸೇವೆಗಳ ನೇತೃತ್ವದ ಭಾರತದ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗದ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಅನ್ವೇಷಿಸಿದ ಹಲವಾರು ಅಧ್ಯಯನಗಳು ನಡೆದಿವೆ. ಇಲ್ಲಿ ನಾವು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸೃಜನೀಯ ಉದ್ಯೋಗದ ಮಾದರಿಯ ವಿಶಾಲವಾದ ವಿಮರ್ಶೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತೇವೆ.

2011-12ನೇ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಉದ್ಯೋಗ ನಿರುದ್ಯೋಗ ಕುರಿತ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾದರಿ ಸಮೀಕ್ಷೆಯ(ಎನ್‌ಎಸ್‌ಎಸ್‌ಒ) 68ನೇ ಸುತ್ತಿನ ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ಉದ್ಯೋಗದ ದತ್ತಾಂಶ ಹಾಗೂ ಮೂರು ಸುತ್ತಿನ ಕಾರ್ಮಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆಯ (ಪಿಎಲ್‌ಎಫ್‌ಎಸ್) ಅಂದರೆ, ಪಿಎಲ್‌ಎಫ್‌ಎಸ್-I (2017-18), ಪಿಎಲ್‌ಎಫ್‌ಎಸ್-II (2018-19) ಮತ್ತು ಪಿಎಲ್‌ಎಫ್‌ಎಸ್-III (2019-20) ಯ ದತ್ತಾಂಶಗಳನ್ನು ಉದ್ಯೋಗ ಮಾದರಿಯ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗಿದೆ².

ಈ ಅಂಕಿ-ಅಂಶಗಳು ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪಾಲು ಇನ್ನೂ ಕೃಷಿ ಸಂಬಂಧಿತ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ ಕಾಲಾನಂತರದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಈ ಪಾಲು ತುಲನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಇಳಿಕೆಯಾಗಿದೆ. 2017-18 ರಿಂದ 2019-20ರ ಇತ್ತೀಚಿನ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗದ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಏರಿಳಿತಗಳಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದೆ. 2018-19ರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಸೇವೆಗಳ ಪಾಲು ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ತೀವ್ರ ಏರಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ನಂತರದ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ, ಕೃಷಿ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಸರಿದೂಗಿಸುವ ಮೂಲಕ ಸೇವೆಗಳ ಪಾಲು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಕುಸಿದಿದೆ. 2019-20 ರಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗದ ಪಾಲಿನಲ್ಲಿ ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಇಳಿಮುಖವಾಗಿದೆ ಸೇವೆಗಳ ಎರಡು ಪ್ರಮುಖ ಉಪ-ವಲಯಗಳೆಂದರೆ ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್, ವಾಸಸ್ಥಳಗಳ ಮಾಲೀಕತ್ವ ಮತ್ತು ವೃತ್ತಿಪರ/ವ್ಯಾಪಾರ ಸೇವೆಗಳು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 11.4ರಲ್ಲಿ 2011-12 ರಿಂದ 2019-20 ರವರೆಗಿನ ವಿವಿಧ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ರಚನೆಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಉಪವಿಭಾಗಗಳ ವಿಂಗಡಣೆಯು ಎನ್‌ಐಸಿ 2008 ವರ್ಗೀಕರಣದೊಂದಿಗೆ ಆದಾಯ ವರ್ಗದ (ಕಾರ್ಮಿಕರು ತಮ್ಮ ಆದಾಯವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ವಲಯವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ) ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 11.4: ವಿವಿಧ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿನ ಉದ್ಯೋಗದ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ (%)								
ವಲಯಗಳು	ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ				ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ			
	2011-12	2017-18	2018-19	2019-20	2011-12	2017-18	2018-19	2019-20
ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿತ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು	49.1	44.6	42.9	45.9	49.8	46.0	41.5	46.6
ಕೈಗಾರಿಕೆ	12.9	12.0	11.7	10.9	12.6	12.1	11.5	12.0
ಸೇವೆಗಳು	38.0	43.5	45.5	43.3	37.6	41.9	47.0	41.4
ನಿರ್ಮಾಣ	10.5	11.7	12.1	11.6	6.0	7.9	8.7	6.8
ವ್ಯಾಪಾರ	9.1	9.8	10.5	11.3	9.1	8.5	10.1	10.5
ಹೋಟೆಲ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಉಪಹಾರ ಗೃಹಗಳು	1.6	1.9	1.9	1.7	2.9	2.9	2.8	2.6
ಸಂಪರ್ಕ	0.4	0.4	0.4	0.3	0.3	0.4	0.4	0.2
ಹಣಕಾಸು ಸೇವೆಗಳು	0.9	1.1	1.2	1.1	1.0	1.2	1.7	1.3
ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆಡಳಿತ	1.7	1.6	1.7	1.5	1.6	1.8	1.6	1.3
ಸಾರಿಗೆ ಮತ್ತು ದಾಸ್ತಾನು	4.0	4.8	4.8	4.6	4.3	6.0	7.1	5.9
ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್, ವಾಸ್ತುಗಳ ಮಾರಾಟ ಮತ್ತು ಇತರ ಸೇವೆ	9.8	12.3	13.0	11.2	12.4	13.1	14.7	12.8
ಒಟ್ಟು	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

ಮೂಲ: 2011-12ರ ಎನ್‌ಎಸ್‌ಎಸ್ 68ನೇ ಸುತ್ತ ಮತ್ತು ನಂತರದ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಪಿಎಲ್‌ಎಫ್‌ಎಸ್ I, II ಮತ್ತು III ಸುತ್ತಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಲೆಕ್ಕಹಾಕಲಾಗಿದೆ.

ಉದ್ಯೋಗದ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಬದಲಾವಣೆಗಳಿದ್ದರೂ, ಸೇವಾ ವಲಯವು ಕಾಲಾನಂತರದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪಾಲನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದರೊಂದಿಗೆ. 2011-12 ಮತ್ತು 2019-20ರ ನಡುವೆ ಉದ್ಯೋಗವು ಹೇಗೆ ಸಾಗಿದೆ? ಉದ್ಯೋಗವು 2011-12 ರಲ್ಲಿದ್ದ 469 ಮಿಲಿಯನ್ ನಿಂದ 2019-20 ರಲ್ಲಿ 513 ಮಿಲಿಯನ್‌ಗೆ ಅಥವಾ ಇಡೀ ದೇಶಕ್ಕೆ ವರ್ಷಕ್ಕೆ 5.5 ಮಿಲಿಯನ್‌ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿದ ಕಾರಣ 44 ಮಿಲಿಯನ್ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಳವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸೇವಾ ವಲಯದಲ್ಲಿನ ಉದ್ಯೋಗವು 8 ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ 49 ಮಿಲಿಯನ್ ಹೆಚ್ಚಳವನ್ನು ತೋರಿಸಿದೆ, ಇದು ಇತರ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಕುಸಿತವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸೇವಾ ವಲಯದ ಉದ್ಯೋಗವು 9.5 ಮಿಲಿಯನ್‌ನಿಂದ 11.4 ಮಿಲಿಯನ್‌ಗೆ ಏರಿತು. ಅಂದರೆ 2011-12 ರಿಂದ 2019-20ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ 1.9 ಮಿಲಿಯನ್ ಹೆಚ್ಚಳವಾಗಿದೆ.

ಮೇಲೆ ಚರ್ಚಿಸಿದ ವಲಯಗಳ ಪಾಲುಗಳಲ್ಲಿನ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಕೋಷ್ಟಕ-11.5 ರಲ್ಲಿ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಉದ್ಯೋಗದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ದರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಫಲಿಸುತ್ತದೆ. ಸೇವೆಗಳ ಪೈಕಿ, ವ್ಯಾಪಾರ, ಹೋಟೆಲ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ರೆಸ್ಟೋರೆಂಟ್‌ಗಳ ವಿಭಾಗಗಳು

ಮಾತ್ರ 2019-20ರಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗದ ಧನಾತ್ಮಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿವೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲಾ ಮೂರು ಪ್ರಮುಖ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಅಂದರೆ, ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿತ, ಕೈಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಧನಾತ್ಮಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ.

ಉಪ-ವಲಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗದ ವಾರ್ಷಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ದರಗಳಲ್ಲಿನ ದೊಡ್ಡ ಏರಿಳಿತಗಳು ಕಾರ್ಮಿಕರ ಮೇಲೆ ಬೀರಿರುವ ಪರಿಣಾಮಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕಳವಳಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಆಘಾತಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಕಾರ್ಮಿಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮಂತೆ ಇರುವಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಸ್ಥಿರತೆ ಇದ್ದರೂ, ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಗರೂಕರಾಗಿರಬೇಕಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 11.5: ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ವರ್ಷದಿಂದ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಬೆಳವಣಿಗೆ ದರ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ

ವಲಯಗಳು	ರಾಷ್ಟ್ರ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ			ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ		
	2011-12 ರಿಂದ 2017-18	2017-18 ರಿಂದ 2018-19	2018-19 ರಿಂದ 2019-20	2011-12 ರಿಂದ 2017-18	2017-18 ರಿಂದ 2018-19	2018-19 ರಿಂದ 2019-20
ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿತ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು	-1.97	-1.10	16.97	-1.93	-8.31	22.70
ಕೈಗಾರಿಕೆ	-1.67	0.36	1.53	-1.41	-2.73	13.69
ಸೇವೆಗಳು	1.35	7.50	4.13	0.72	13.99	-3.77
ನಿರ್ಮಾಣ	0.88	6.80	4.90	3.18	11.54	-14.87
ವ್ಯಾಪಾರ	0.46	10.13	17.65	-1.85	20.77	13.76
ಹೋಟೆಲ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಉಪಹಾರ ಗೃಹಗಳು	1.41	2.20	0.47	-0.98	-1.66	1.90
ಸಂಪರ್ಕ	-0.15	-0.25	-12.98	4.95	-16.30	-37.90
ಹಣಕಾಸು ಸೇವೆಗಳು	1.67	14.67	-0.29	2.51	37.10	-15.15
ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆಡಳಿತ	-0.98	5.74	1.80	0.50	-8.12	-8.98
ಸಾರಿಗೆ ಮತ್ತು ದಾಸ್ತಾನು	2.18	2.56	3.97	4.01	20.58	-9.34
ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್, ವಾಸ್ತುಕರ್ಮ ಮತ್ತು ಮಾಲೀಕತ್ವ ಮತ್ತು ಇತರ ಸೇವೆಗಳು	2.61	8.68	-5.78	0.05	13.37	-4.90
ಒಟ್ಟು	-0.59	2.82	9.33	-0.82	1.71	9.23

ಮೂಲ: ಎನ್‌ಎಸ್‌ಎಸ್ 68ನೇ ಸುತ್ತ ಮತ್ತು ಪಿಎಲ್‌ಎಫ್‌ಎಸ್ I, II ಮತ್ತು III ಸುತ್ತಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಲೆಕ್ಕಹಾಕಲಾಗಿದೆ.

11.4 ಕಾರ್ಮಿಕ ಉತ್ಪಾದಕತೆ

ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗದ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟಿಗೆ ತರುವುದು ಕಾರ್ಮಿಕ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಸೇವಾ ವಲಯದಲ್ಲಿ ತುಲನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಕಡಿಮೆ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯ ಹೊರತಾಗಿಯೂ, ಈ ವಲಯದೊಳಗಿನ ಕೆಲವು ಉಪವಿಭಾಗಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಿವೆ- ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವಲಯದ ಸರಾಸರಿಗಿಂತ 3-4 ಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಜ್ಞಾನದ ತೀವ್ರತೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವ ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕವಾಗಿ ಮುಂದುವರಿದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಿವೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟ ಎರಡರಲ್ಲೂ ಸಂವಹನ ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸು ವಲಯವು ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಸೇವೆಗಳು ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಉಪವಿಭಾಗವಾಗಿದೆ. 2018-19 ಮತ್ತು 2019-20ರ ನಡುವೆ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ, ಸಂವಹನ, ಹಣಕಾಸು ಮತ್ತು ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್, ವಸತಿ ಮತ್ತು ವೃತ್ತಿಪರ ಸೇವೆಗಳ ಉಪ ವಲಯಗಳಿಗೆ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 11.6: ಕಾರ್ಮಿಕ ಉತ್ಪಾದಕತೆ: ಪ್ರತಿ ಉದ್ಯೋಗಿ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ರೂ ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ (2011-12 ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ)

ಕಾರ್ಮಿಕ ಉತ್ಪಾದಕತೆ	ರಾಷ್ಟ್ರ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ				ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ			
	2011-12	2017-18	2018-19	2019-20	2011-12	2017-18	2018-19	2019-20
ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿತ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು	0.75	1.07	1.10	0.97	0.61	0.87	0.91	0.83
ಕೈಗಾರಿಕೆ	2.60	4.54	4.77	4.61	3.26	6.09	6.56	5.69
ಸೇವೆಗಳು	2.63	3.72	3.70	3.79	3.68	5.97	5.68	6.29
ನಿರ್ಮಾಣ	1.55	1.81	1.80	1.73	3.19	2.96	2.80	3.45
ವ್ಯಾಪಾರ	1.84	3.21	3.18	2.89	2.07	3.95	3.58	3.38
ಹೋಟೆಲ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಉಪಹಾರ ಗೃಹಗಳು	1.16	1.54	1.65	1.78	1.40	1.87	2.07	2.09
ಸಾರಿಗೆ ಮತ್ತು ದಾಸ್ತಾನು	2.12	2.72	2.79	2.77	2.25	2.95	2.60	3.01
ಸಂಪರ್ಕ	7.52	11.96	11.92	15.17	10.23	10.63	13.78	23.16
ಹಣಕಾಸು ಸೇವೆಗಳು	11.20	15.13	13.82	14.44	11.10	16.44	12.66	16.25
ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆಡಳಿತ	6.22	9.17	9.26	9.75	3.52	4.78	6.22	7.57
ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್, ವಸತಿಗಳ ಮಾಲೀಕತ್ವ ವೃತ್ತಿಪರ ಸೇವೆಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಸೇವೆಗಳು	3.39	4.72	4.70	5.42	5.42	10.38	9.95	11.13
ಒಟ್ಟು	1.70	2.64	2.71	2.59	2.10	3.64	3.80	3.67

ಮೂಲ: ಮೌಲ್ಯವರ್ಧಿತ ಉದ್ಯೋಗದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿ (1) ಅಂಕಿ-ಅಂಶ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಂತ್ರಾಲಯ (2) ಡಿಇಎಸ್, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ, ಮತ್ತು (3) ಎನ್‌ಎಸ್‌ಎಸ್‌ಒ ಉದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ನಿರುದ್ಯೋಗ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಪಿಎಲ್‌ಎಫ್‌ಎಸ್ ಸಮೀಕ್ಷೆಗಳಿಂದ ಲೆಕ್ಕಹಾಕಲಾಗಿದೆ.

ಸೇವಾ ವಲಯದಲ್ಲಿನ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯ ಮಾದರಿಯು ಉಪ-ವಲಯಗಳಾದ್ಯಂತ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯಲ್ಲಿ ಓರೆತನವನ್ನು (ತಿರುಚಿದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು) ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. 2019-20ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 62ರಷ್ಟು ಸಂಚಿತ ಉದ್ಯೋಗದ ಪಾಲನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಉಪ-ವಲಯಗಳು ಸೇವಾವಲಯದ ಸರಾಸರಿಗಿಂತಲೂ ಕಡಿಮೆ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಮಾದರಿಯ ಪರಿಣಾಮಗಳು, ಕೌಶಲ್ಯ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣದ ಉನ್ನತೀಕರಣದ ತುರ್ತು ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಒತ್ತಿಹೇಳುತ್ತವೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ವಲಯಗಳು, ಈ ವಲಯಗಳ ಮತ್ತಷ್ಟು ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುವ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತದೆ.

ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಇತ್ತೀಚಿನ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ (2018-19 ಮತ್ತು 2019-20) ಸರಾಸರಿ ಕಾರ್ಮಿಕ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಸೇವೆಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಎರಡು ವಿಶಾಲ ವಲಯಗಳ ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಮಾದರಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಸೇವೆಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದಕತೆ ಸುಧಾರಿಸಿದರೆ, ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕೆ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಕುಸಿತ ಕಂಡಿದೆ. ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ವರ್ಷದಿಂದ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಏರಿಳಿತಗಳು ಉತ್ಪಾದಕತೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ದೊಡ್ಡ ಬದಲಾವಣೆಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುವುದರಿಂದ, ಉತ್ಪಾದಕತೆಯ ಬದಲಾವಣೆಗಳ ಮಾದರಿಯಿಂದ ಹೊರಹೊಮ್ಮುವ ಮುಖ್ಯ ಅಂಶವೆಂದರೆ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರತೆಯನ್ನು ಭದ್ರಪಡಿಸುವ ಅಗತ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಮಿಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳು ಪರ್ಯಾಯ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಹುಡುಕುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ಇದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಲಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯು ಕುಗ್ಗಿದಾಗ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಕೋಷ್ಟಕ 11.7: ಕಾರ್ಮಿಕ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆ: ವರ್ಷವಾರು ಶೇಕಡ ಬದಲಾವಣೆ

ಕಾರ್ಮಿಕ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆ	ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ			ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ		
	2011-12 ರಿಂದ 2017-18 ನಡುವೆ	2017-18 ರಿಂದ 2018-19 ನಡುವೆ	2018-19 ರಿಂದ 2019-20 ನಡುವೆ	2011-12 ರಿಂದ 2017-18 ನಡುವೆ	2017-18 ರಿಂದ 2018-19 ನಡುವೆ	2018-19 ರಿಂದ 2019-20 ನಡುವೆ
	ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿತ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು	5.08	3.35	-11.70	5.15	5.31
ಕೈಗಾರಿಕೆ	8.31	5.20	-3.41	9.33	7.67	-13.22
ಸೇವೆಗಳು	4.50	-0.38	2.17	6.60	-4.86	10.71
ನಿರ್ಮಾಣ	2.23	-0.43	-3.73	-1.07	-5.10	22.89
ವ್ಯಾಪಾರ	8.34	-1.20	-9.11	9.71	-9.40	-5.44
ಹೋಟೆಲ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಉಪಹಾರಗೃಹಗಳು	4.19	6.90	8.02	4.22	10.29	1.31
ಸಾರಿಗೆ ಮತ್ತು ದಾಸ್ತಾನು	3.61	2.61	-0.71	3.95	-11.94	15.91
ಸಂಪರ್ಕ	6.86	-0.35	27.33	0.55	29.65	68.08
ಹಣಕಾಸು ಸೇವೆಗಳು	4.39	-8.67	4.44	5.77	-22.99	28.31
ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆಡಳಿತ	5.71	0.96	5.32	4.47	30.04	21.74
ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್, ವಸತಿಗಳ ಮೂಲಿಕತ್ವ, ವೃತ್ತಿಪರ ಸೇವೆಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಸೇವೆಗಳು	2.41	-0.57	15.36	7.92	-4.13	11.85
ಒಟ್ಟು	6.21	3.00	-4.75	7.95	4.60	-3.47

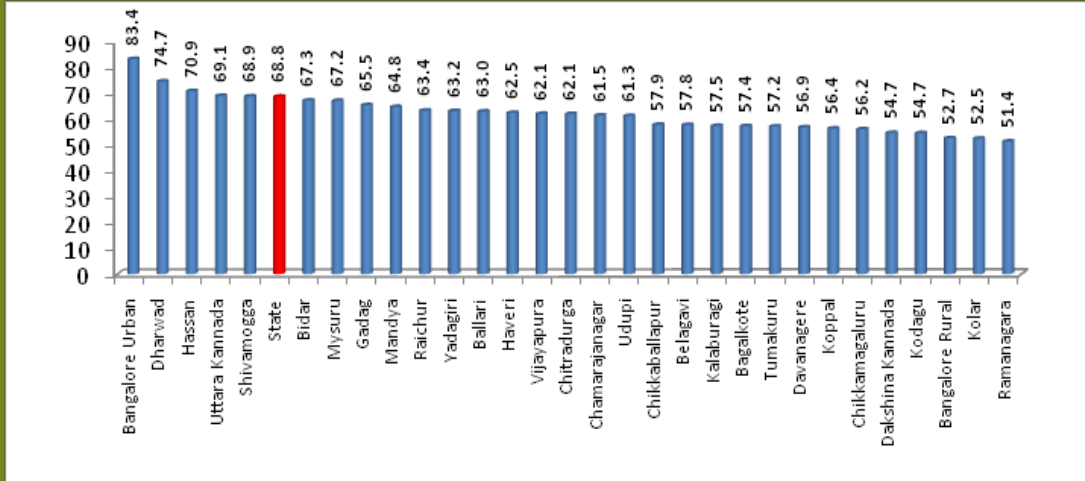
ಟಿಪ್ಪಣಿ : ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯು ಬದಲಾವಣೆ ಆಗಿರುತ್ತದೆ.

11.5 ಸೇವಾ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆ

ವ್ಯವಹಾರಗಳು ಮತ್ತು ಕೆಲಸಗಾರರಿಗೆ ರಾಜ್ಯದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಾದ್ಯಂತ ವೇಗವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಸೇವಾ ವಲಯದ ಪ್ರವೇಶವು ಎಷ್ಟು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿದೆ? ಎನ್ನುವ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಈ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಲು ನಾವು ಸೇವೆಗಳಿಂದ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧಿತ ಮೌಲ್ಯದ ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ನಿರೀಕ್ಷೆಯಂತೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಜಿಲ್ಲೆ ಸೇವಾ ವಲಯದ ಉಪಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ (ಶೇಕಡ 83.4), ಧಾರವಾಡ (ಶೇಕಡ 74.7), ಹಾಸನ (ಶೇಕಡ 70.9), ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ (ಶೇಕಡ 69.1) ಮತ್ತು ಶಿವಮೊಗ್ಗ (ಶೇಕಡ 68.9) ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಮೊದಲ ಐದು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಾಗಿವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆಗೆ ಪ್ರಮುಖ ಕೊಡುಗೆ ಸೇವಾ ವಲಯದಿಂದ ಬರುತ್ತಿದೆ. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ, ಕೊಡಗು, ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ, ಕೋಲಾರ ಮತ್ತು ರಾಮನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಸೇವಾ ವಲಯದ ಕೊಡುಗೆ ಶೇಕಡ 55 ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇರುವುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

ಚಿತ್ರ 11.4: ಕರ್ನಾಟಕದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಾದ್ಯಂತ ಒಟ್ಟು ಮೌಲ್ಯ ಸೇರ್ಪಡೆಯಲ್ಲಿ ಸೇವಾ ವಲಯದ ಸರಾಸರಿ ಪಾಲು (2011-12 ರಿಂದ 2018-19, 2011-12 ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಮೌಲ್ಯಸೇರ್ಪಡೆ)

ಮೂಲ: ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಲಭ್ಯವಿರುವ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಆಧರಿಸಿ

ರಾಜ್ಯದ ಸೇವಾ ವಲಯದ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರವು ಪ್ರಮುಖ ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಸೇವೆಯ ಒಟ್ಟು ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆಯಲ್ಲಿ (ಜಿವಿಎ) ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಜಿಲ್ಲೆ ಮಾತ್ರ ಶೇಕಡ 42 ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರವು ರಾಜ್ಯದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಶೇಕಡಾ 15ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪಾಲನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. 2018-19ರಲ್ಲಿ, ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆಯ ಶೇಕಡ 56.9ರಷ್ಟು ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್, ವಾಸ್ತುಗಳ ಮಾರಾಟ ಮತ್ತು ವೃತ್ತಿಪರ ಸೇವೆಗಳಿಂದ ಬಂದಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರವು ಐಟಿ ಹಬ್ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಇದು ರಾಜ್ಯದ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆಗೆ ಪ್ರಮುಖ ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲಾ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲಾದ ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಮೌಲ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರವು ಶೇಕಡ 35 ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತದೆ. 2011-12 ರಿಂದ 2018-19ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸೇವಾ ವಲಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಏಕರೂಪವಾಗಿದೆ. ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಅಂದರೆ ಶೇಕಡ 10.6 (ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ) ಮತ್ತು ಅತಿ ಕಡಿಮೆ ದಾವಣಗೆರೆಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 7.6ರಷ್ಟು ಆಗಿದೆ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೇವೆಗಳು ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಭಾಗವಾಗಿ ಉಳಿದಿರುವಾಗ, ಸೇವೆಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ರಾಜ್ಯದ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಒಟ್ಟಾರೆ ವೇಗದಿಂದ ಉತ್ತೇಜಿತವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಮಾದರಿಯು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಭೌಗೋಳಿಕವಾಗಿ ಹರಡುವಿಕೆಯು ಸಮರ್ಥ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಸೇವೆಗಳು, ಜನರು ಮತ್ತು ಸರಕುಗಳ ಚಲನೆಯನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುವುದು, ವಿದ್ಯುತ್ ಮತ್ತು ಸಂಪರ್ಕಗಳಂತಹ ಮೂಲಭೂತ ಒಳಹರಿವಿನ ಪ್ರವೇಶದಿಂದ ರಾಜ್ಯಾದ್ಯಂತ ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ವಿತರಣೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 11.8: ಕರ್ನಾಟಕದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಾದ್ಯಂತ ಸೇವಾ ವಲಯದ ಹಂಚಿಕೆ ಮತ್ತು ಬೆಳವಣಿಗೆ ದರ: 2011-12 ರಿಂದ 2018-19 ರ ಅವಧಿಗೆ ಸರಾಸರಿ

ಕ್ರ.ಸಂ	ಜಿಲ್ಲೆ ಡಿಡಿಪಿಗೆ	ಸರಾಸರಿ ಬೆಳವಣಿಗೆ ದರ (ಸೇವಾಗಳ ಜಿವಿಎಯ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ)	ರಾಜ್ಯದ ಸೇವಾವಲಯದ ಜಿವಿಎಯ ಶೇಕಡವಾರು ಪಾಲು	ಜಿಲ್ಲಾ ಉತ್ಪನ್ನದಲ್ಲಿ ಸೇವೆಗಳ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ
1	ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ	10.6	42.4	83.4
2	ಧಾರವಾಡ	8.2	2.7	74.7
3	ಹಾಸನ	8.3	2.4	70.9
4	ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ	7.9	1.8	69.1
5	ಶಿವಮೊಗ್ಗ	7.7	2.8	68.9
6	ಬೀದರ್	8.2	1.4	67.3

ಕೋಷ್ಟಕ 11.8: ಕರ್ನಾಟಕದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಾದ್ಯಂತ ಸೇವಾ ವಲಯದ ಹಂಚಿಕೆ ಮತ್ತು ಬೆಳವಣಿಗೆ ದರ: 2011-12 ರಿಂದ 2018-19 ರ ಅವಧಿಗೆ ಸರಾಸರಿ

ಕ್ರ.ಸಂ	ಜಿಲ್ಲೆ ಡಿಡಿಪಿಗೆ	ಸರಾಸರಿ ಬೆಳವಣಿಗೆ ದರ (ಸೇವಾಗಳ ಜಿವಿಯ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ)	ರಾಜ್ಯದ ಸೇವಾವಲಯದ ಜಿವಿಯ ಶೇಕಡವಾರು ಪಾಲು	ಜಿಲ್ಲಾ ಉತ್ಪನ್ನದಲ್ಲಿ ಸೇವೆಗಳ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ
7	ಮೈಸೂರು	8.8	3.4	67.2
8	ಗದಗ	8.2	1.1	65.5
9	ಮಂಡ್ಯ	8.3	2.5	64.8
10	ರಾಯಚೂರು	7.9	1.6	63.4
11	ಯಾದಗಿರಿ	8.0	0.9	63.2
12	ಬಳ್ಳಾರಿ	7.8	3.1	63.0
13	ಹಾವೇರಿ	8.1	1.4	62.5
14	ವಿಜಯಪುರ	7.7	1.7	62.1
15	ಚಿತ್ರದುರ್ಗ	8.1	1.4	62.1
16	ಚಾಮರಾಜನಗರ	8.2	1.1	61.5
17	ಉಡುಪಿ	8.8	2.4	61.3
18	ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ	8.2	1.2	57.9
19	ಬೆಳಗಾವಿ	7.8	3.7	57.8
20	ಕಲಬುರಗಿ	8.1	1.8	57.5
21	ಬಾಗಲಕೋಟೆ	8.1	2.1	57.4
22	ತುಮಕೂರು	8.0	3.2	57.2
23	ದಾವಣಗೆರೆ	7.6	1.6	56.9
24	ಕೊಪ್ಪಳ	7.9	1.0	56.4
25	ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು	8.3	1.9	56.2
26	ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ	8.6	4.8	54.7
27	ಕೊಡಗು	8.0	0.5	54.7
28	ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ	8.9	1.3	52.7
29	ಕೋಲಾರ	8.3	1.4	52.5
30	ರಾಮನಗರ	8.6	1.2	51.4
	ಕರ್ನಾಟಕ	9.2	100.0	68.8

ಮೂಲ: ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಲಭ್ಯವಿರುವ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಆಧರಿಸಿ

ಜಿಲ್ಲೆಗಳಾದ್ಯಂತ ಸೇವೆಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು, ನಾವು ಕೋಷ್ಟಕ 11.9 ರಲ್ಲಿ ಸೇವಾ ವಲಯದ ಪಾಲನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಜಿಲ್ಲೆಯ ತಲಾ ಆದಾಯವನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಕೋಷ್ಟಕದ ಕೊನೆಯ ಸಾಲು ಮತ್ತು ಕೊನೆಯ ಕಾಲಮ್‌ನಲ್ಲಿರುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಕಡಿಮೆ ತಲಾವಾರು ಜಿವಿ ಅಥವಾ ಕಡಿಮೆ ಮಟ್ಟದ ಸೇವಾ ವಲಯದ ಪಾಲನ್ನು ತಮ್ಮ ಆರ್ಥಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿವೆ. ಈ ಎರಡು ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ, ಬೀದರ್ ಮತ್ತು ಬಾಗಲಕೋಟೆಯ ಎರಡು ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ಇತರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಕೈಗಾರಿಕಾವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ ಅಥವಾ ಪ್ರಬಲವಾದ ಕೃಷಿ ವಲಯವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಹೆಚ್ಚಿನ ತಲಾ ಆದಾಯ ಹೊಂದಿರುವ (ಮೌಲ್ಯವರ್ಧಿತ) ಆದರೆ ಸೇವಾ ವಲಯದ ಕಡಿಮೆ ಪಾಲನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೈಗಾರಿಕಾ ವಲಯವು ಜಿವಿಯ ಶೇಕಡಾ 30 ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತದೆ. ತುಲನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಕಡಿಮೆ ತಲಾ ಆದಾಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಕೆಲವು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ, ಸೇವಾವಲಯದಿಂದ ಶೇಕಡಾ 60 ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಆದರೆ ಕೃಷಿ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿರುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಮಧ್ಯಮ ಅಥವಾ ಕಡಿಮೆ ತಲಾ ಆದಾಯವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ.

11.6.1 ನಾಗರಿಕ ವಿಮಾನಯಾನ³

ನಾಗರಿಕ ವಿಮಾನಯಾನ ಕ್ಷೇತ್ರವು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ವೇಗವಾದ ಸಾರಿಗೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಉದ್ಯೋಗಗಳು ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನಾಗರಿಕ ವಿಮಾನಯಾನ ನೀತಿ 2016 (NATIONAL CIVIL AVIATION POLICY 2016, [NCAP 2016]) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪಿಸಲಾದ ಉಡಾನ್ ಯೋಜನೆಯು ದೇಶಾದ್ಯಂತ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ನಗರ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವ ಮೂಲಕ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಮತ್ತು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಕೇಂದ್ರಗಳಿಗೆ ವಾಯು ಸಾರಿಗೆ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ತರಲು ಗಮನಹರಿಸಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಹಲವಾರು ಉಪಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯು ಪ್ರಯಾಣಿಕರ ಸೇವೆಗಳು, ಸರಕು ಸಾಗಣೆ, ನಿರ್ವಹಣೆ, ದುರಸ್ತಿ ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಹಲವಾರು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಹ ಈ ಯೋಜನೆ ತರುತ್ತದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯ ದೀರ್ಘಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಲಾಭವನ್ನು ಮತ್ತು ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಸ್ಥಳೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಗೆ ನೀಡುವ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲದ ಕೌಶಲ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ.

NCAP 2016, ದೂರದೃಷ್ಟಿಯು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ವಿಮಾನಯಾನವನ್ನು ಕೈಗೆಟುಕುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಮತ್ತು 2022ರ ವೇಳೆಗೆ ರೂ.30 ಕೋಟಿ ರಿಂದ 2027ರ ವೇಳೆಗೆ ರೂ 50 ಕೋಟಿ ದೇಶೀಯ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಮತ್ತು 2027 ರ ವೇಳೆಗೆ 20 ಕೋಟಿಯಷ್ಟು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸುವ ಆಶಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ರಚಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯ. ಅದೇ ರೀತಿ 2027ರ ವೇಳೆಗೆ 10 ಮಿಲಿಯನ್ ಟನ್‌ಗಳಿಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಸರಕು ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಆಶಯ ಈ ಯೋಜನೆಗೆ ಇದೆ. ಈ ನೀತಿಯು ಪ್ರಯಾಣಿಕರಿಗೆ ಸುರಕ್ಷಿತ, ಕೈಗೆಟುಕುವ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರವಾದ ವಾಯುಯಾನವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಇದು ಭಾರತ ಮತ್ತು ಪ್ರಪಂಚದ ವಿವಿಧ ಭಾಗಗಳಿಗೆ ಸರಳವಾಗಿ ಸರಕುಗಳ ಪ್ರವೇಶಾತಿಗೆ ವಾಯು ಸಾರಿಗೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ನೀತಿಯ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ ಹಣಕಾಸಿನ ಬೆಂಬಲ ಮತ್ತು ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಮೂಲಕ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ, UDAN ಯೋಜನೆಯು ರಾಜ್ಯದಾದ್ಯಂತ ಅನೇಕ ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದ ಉತ್ತರ ಭಾಗಕ್ಕೆ ವಿಮಾನ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ತರಲು ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಬೀದರ್, ಕಲಬುರ್ಗಿ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಗಳು ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣಗಳು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಂಡವು. ವಿಮಾನ ಸಂಪರ್ಕವು ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಹೊಂದಿದ ನಗರಗಳ ಸಮೀಪವಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ಕೇಂದ್ರಗಳಿಗೆ ಪ್ರವಾಸಿಗರನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿದೆ. ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವಾಯು ಸಂಪರ್ಕವು ರಾಜ್ಯದ ದೊಡ್ಡ ನಗರಗಳಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಮುಖ ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣಗಳ ಮೂಲಕ ಹರಿವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುತ್ತದೆ.

11.6.2 ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ⁴

ಕರ್ನಾಟಕವು ತನ್ನ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಭೌಗೋಳಿಕ ಪ್ರಕೃತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ, ವಿಭಿನ್ನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಂಪರೆ ಹಿನ್ನೆಲೆಯೊಂದಿಗೆ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮದ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಅಪಾರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು 1988 ರಿಂದ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮವನ್ನು ಉದ್ಯಮವಾಗಿ ಘೋಷಿಸಿದೆ. ಈ ಇಲಾಖೆಯು ಖಾಸಗಿ ಹೊಡೆಕೆಯ ಮೂಲಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ, ರಿಯಾಯಿತಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಬ್ಸಿಡಿಗಳ ಪ್ಯಾಕೇಜ್‌ನೊಂದಿಗೆ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನೀತಿಗಳ ಸರಣಿಯನ್ನು ಹೊರತಂದಿದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮಕ್ಕೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಇದು ರಾಜ್ಯದ ಸಾಮಾಜಿಕ-ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಕೌಶಲ್ಯ ಮತ್ತು ಕೌಶಲ್ಯರಹಿತ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೂ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ನೀಡುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಯುವ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪಾವಧಿ ಕೋರ್ಸ್‌ಗಳನ್ನು, ತರಬೇತಿಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ಉಪಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯೊಂದಿಗೆ, ಸಾರಿಗೆ, ಹೋಟೆಲ್, ವಸತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ತೋಟಗಾರಿಕೆ, ಕರಕುಶಲ ಕಲೆ ಇನ್ನೂ ಮುಂತಾದ ಸಣ್ಣ-ಅತಿ ಸಣ್ಣ ಉದ್ಯಮಗಳು ಮತ್ತು ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿತ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಂಡಿವೆ.

3 ಈ ವಿಭಾಗವು ನ್ಯಾಷನಲ್ ಏವಿಯೇಷನ್ ಪಾಲಿಸಿ (2016) ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿದೆ

4 ಈ ವಿಭಾಗವು ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ನೀತಿ (2020-25) ರ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿದೆ

ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮದ ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು ದೂರಗಾಮಿ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮವು ಆದಾಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ, ಅಲ್ಪಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಮತ್ತು ಪರೋಕ್ಷ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಇಡೀ ಭೌಗೋಳಿಕ ಪ್ರದೇಶದ ಉದ್ದಗಲಕ್ಕೂ ಒಂದು ರೀತಿಯ “ತರಂಗ ಪರಿಣಾಮ” ದಲ್ಲಿ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತದೆ. ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮವು ಸ್ಥಳೀಯ ಆದಾಯ ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಮೂಲಕ, ನೇರ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಮೂಲಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ-ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳು, ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ, ಸುಧಾರಿತ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಮತ್ತು ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ-ಸಂಬಂಧಿತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಆದಾಯದ ಚಲನೆಯಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಲಾಭವನ್ನು ಸ್ಥಳೀಯರು ಪಡೆಯುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ತಾಣಕ್ಕೆ ಪ್ರವಾಸಿಗರ ಆಗಮನ ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಆಗಮಿಸುವ ಪ್ರವಾಸಿಗರಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು, ಉದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ಇತರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತದೆ.

ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರವಾಸಿತಾಣದ ಹಿಂದಿನ ಸ್ಥಿತಿಯೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಅಳೆಯಬಹುದು. ರಸ್ತೆ ಸಂಪರ್ಕ, ವಿದ್ಯುತ್ ಸಂಪರ್ಕ, ನೀರು ಸರಬರಾಜು, ಕರಕುಶಲ ವಸ್ತುಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಸಂಬಂಧಿತ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು ಸಹ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರವಾಸಿತಾಣದಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಿಸುತ್ತವೆ. ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಮುದಾಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಸಹ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.

ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ನೀತಿ 2020-25

ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮವು ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಉದ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಇದು ಪ್ರಮುಖ ಆರ್ಥಿಕ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಮೂಲವಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದೆ. ವರ್ಲ್ಡ್ ಟ್ರಾವೆಲ್ ಮತ್ತು ಟೂರಿಸಂ ಕೌನ್ಸಿಲ್ (ಡಬ್ಲ್ಯೂಟಿಟಿ) ತನ್ನ ವಾರ್ಷಿಕ ಸಂಶೋಧನಾ ವರದಿ 2018ರಲ್ಲಿ, ಪ್ರಯಾಣ ಮತ್ತು ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮವು ಜಾಗತಿಕ ಜಿಡಿಪಿಯ ಶೇಕಡ 10.4ರಷ್ಟು ಹಾಗೂ 319 ಮಿಲಿಯನ್ ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು (ಅಂದರೆ, ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಂತ ಒಟ್ಟು ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 10ರಷ್ಟು) ಸೃಷ್ಟಿಸಿದೆ ಎಂದು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಿದೆ. ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಆರೋಗ್ಯಕರ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಸೂಚಕವಾಗಿದೆ. ಇದು ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ 17 ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳನ್ನು (ಎಸ್‌ಡಿಜಿ) ಸಾಧಿಸುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. WTTCಯ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಣಾಮವು 2018ರ ಪ್ರಕಾರ - ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣ ಮತ್ತು ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮವು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಒಟ್ಟು ಜಿಡಿಪಿಯ ಶೇಕಡ 9.2ರಷ್ಟು ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿದೆ. ಆರ್ಥಿಕತೆಗೆ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ವಲಯದ ಒಟ್ಟಾರೆ ಕೊಡುಗೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ 185 ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತ 3ನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ.

ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಮೌಲ್ಯ ಸರಪಳಿಯು ಕೌಶಲ್ಯಯುಕ್ತ ಅಥವಾ ನುರಿತ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಕೌಶಲ್ಯರಹಿತ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲಕ್ಕೆ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಅಂದಾಜಿನ ಪ್ರಕಾರ, ಪ್ರಪಂಚದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಸರಿಸುಮಾರು ಶೇಕಡ 8 ರಿಂದ ಶೇಕಡ 11ರಷ್ಟು ಜನರು ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ವಲಯದ ಮೂಲಕ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಅಥವಾ ಪರೋಕ್ಷ ಜೀವನೋಪಾಯವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮದ ಆಕರ್ಷಣೆಗಳು, ಸ್ಮಾರಕಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಇರುವುದರಿಂದ ಇದು ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ಪಡೆಯಲು ಉತ್ತಮ ಅವಕಾಶವಾಗಿದೆ. ಈ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕವು ಭಾರತದ ಅತ್ಯಂತ ಭರವಸೆಯ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ತಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ.

ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮದಿಂದ ಬರುವ ಆದಾಯವು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಮತ್ತು ಪರೋಕ್ಷ ವಿದೇಶಿ ವಿನಿಮಯದ ಪ್ರಮುಖ ಮೂಲವಾಗಿದೆ. ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಮತ್ತು ಅದರ ಸಂಬಂಧಿತ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಾದ ಪ್ರಯಾಣ ಮತ್ತು ಆತಿಥ್ಯವಲಯವು ಭಾರತದ ಸೇವಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಚಾಲಕ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕವು ದೇಶೀಯ ಪ್ರವಾಸಿ ಭೇಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಗಾಧವಾದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಕಂಡಿದೆ. 2006ರಲ್ಲಿ 36.7 ಮಿಲಿಯನ್ ಇದ್ದ ಪ್ರವಾಸಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯು 2018ರಲ್ಲಿ 215.03 ಮಿಲಿಯನ್‌ಗೆ ಹೆಚ್ಚಳವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು ಒಟ್ಟಾರೆ ದೇಶೀಯ ಪ್ರವಾಸಿ ಭೇಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಶೇಕಡ 12 ರಷ್ಟು ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು

ಮೂರನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ 2018ರಲ್ಲಿ 5.4 ಲಕ್ಷಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ವಿದೇಶಿ ಪ್ರವಾಸಿಗರ ಆಗಮಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿದೇಶಿ ಪ್ರವಾಸಿಗರ ಪ್ರವಾಸದಲ್ಲಿ (ಎಫ್‌ಟಿವಿ) ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು 11 ನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ. 2019ರಲ್ಲಿ, ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ವಲಯವು ರಾಜ್ಯದ ಜಿಎಸ್‌ಡಿಪಿಗೆ ಶೇಕಡ 14.8 ರಷ್ಟು ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿದೆ. ಈ ವಲಯವು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಮತ್ತು ಪರೋಕ್ಷ ಉದ್ಯೋಗದ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಮೂಲಕ 30 ಲಕ್ಷಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ತಾಣಗಳು ಪರಂಪರೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಪರಿಸರ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ, ಸಾಹಸ ಕ್ರೀಡೆ, ಕರಾವಳಿ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರ ಸೇರಿದಂತೆ ಹಲವಾರು ವಿಷಯಗಳಾದ್ಯಂತ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ಇದನ್ನು ರಾಜ್ಯದ ಆದ್ಯತೆಯ ಕ್ಷೇತ್ರವೆಂದು ಗುರುತಿಸಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ನೀತಿ2020-25ಅನ್ನು ಹಿಂದಿನ ನೀತಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೂಡಿಕೆಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಗಳು, ಆಕರ್ಷಕ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಗಳು ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ನೀತಿಯು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುತ್ತದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮವು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಗೊಳಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ, ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಮಗ್ರ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರವನ್ನು ರೂಪಿಸಿ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಿದೆ. ಇಲಾಖೆಯು ತನ್ನ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿದೆ - ನೀತಿ ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನ, ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಹಾಗೂ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಪ್ರೋಷಣೆ. ಈ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಉಪ-ವಲಯಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮತೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಹಲವಾರು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ವಿಷನ್ ಗ್ರೂಪ್ ವರದಿಯು 2020-25ರ ನೀತಿಯ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ 5,000 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಹೂಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾಗುವುದು. ಇದು ಸುಮಾರು 10 ಲಕ್ಷ ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಅಥವಾ ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತದೆ. ಖಾಸಗಿ ವಲಯದಿಂದ ಅಥವಾ ಸಾರ್ವಜನಿಕ-ಖಾಸಗಿ-ಪಾಲುದಾರಿಕೆ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹೂಡಿಕೆಗಳನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ವಿವಿಧ ನಿಯೋಗಗಳ ಸಂಘಟಿತ ಪ್ರಯತ್ನದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಇಲಾಖೆಯು ಪ್ರಚಾರ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಇಲಾಖೆಯ ಆಡಳಿತವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಇದು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಗಮ ಲಿಮಿಟೆಡ್ (ಕೆಎಸ್‌ಟಿಡಿಎಸ್) ಮತ್ತು ಜಂಗಲ್ ಲಾಡ್ಜ್ಸ್ ಮತ್ತು ರೆಸಾರ್ಟ್ಸ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್ ಎನ್ನುವ ಎರಡು ಸರ್ಕಾರಿ ಉದ್ಯಮಗಳಿಂದ ಬೆಂಬಲಿತವಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಪ್ರಚಾರ ಮಂಡಳಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಈ ಮಂಡಳಿಯು ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಜೊತೆಗೆ, ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಕಾರ್ಯಗಳ ಪ್ರಗತಿಯ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಕೆಎಸ್‌ಟಿಡಿಎಸ್ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ರಚಿಸಲಾದ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಹೋಟೆಲ್‌ಗಳು, ರೆಸ್ಟೋರೆಂಟ್‌ಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದು, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಒಳಗೆ ಮತ್ತು ಹೊರಗೆ ಪ್ರಾಕೇಜ್ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸುವಂತಹ ವಾಣಿಜ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಇದು ಗೋಲ್ಡನ್ ಚಾರಿಯಟ್ (ಐಷಾರಾಮಿ ಪ್ರವಾಸಿ ರೈಲು) ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯನ್ನು ಸಹ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಜಂಗಲ್ ಲಾಡ್ಜ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ರೆಸಾರ್ಟ್‌ಗಳು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ-ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಘಟಕಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತವೆ; ಪ್ರಸ್ತುತ ಇದು ರಾಜ್ಯದಾದ್ಯಂತ ಇಂತಹ 18 ಪರಿಸರ-ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಘಟಕಗಳು ಹಾಗೂ ನಾಲ್ಕು ಜಂಗಲ್ ಕ್ಯಾಂಪ್‌ಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ. ಇವುಗಳು ದೇಶದಲ್ಲೇ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾಗಿದೆ.

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪಾರಂಪರಿಕ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮದ ಒಟ್ಟಾರೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಪುರಾತತ್ವ, ವಸ್ತುಸಂಗ್ರಹಾಲಯಗಳು ಮತ್ತು ಪರಂಪರೆಯ ಇಲಾಖೆಯನ್ನು ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಇಲಾಖೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ತರಲಾಗಿದೆ.

“ಇಂದು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಮತ್ತು ಭವಿಷ್ಯಕ್ಕೆ ತಯಾರಿ” (Responding Today and Preparing for Tomorrow)

ಈ ನೀತಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಕೋವಿಡ್-19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕವು ಜಾಗತಿಕ ಪ್ರಯಾಣ ಮತ್ತು ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ

ಉದ್ಯಮವನ್ನು ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ಸ್ಥಗಿತಗೊಳಿಸಿತು. ದೇಶೀಯ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮವು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮಕ್ಕಿಂತಲೂ ವೇಗವಾಗಿ ಚೇತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿದೆ. ಈ ಚೇತರಿಕೆಯ ಹಾದಿಯು ದೀರ್ಘವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ನೀತಿ 2020-25, ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೇಲೆ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗವು ಬೀರಿರುವ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಅರಿತುಕೊಂಡಿದೆ. ಇದು ಬೀರಿರುವ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಪುನರುಜ್ಜೀವನಕ್ಕಾಗಿ ಉದ್ಯಮವನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಲು ಅನುಕೂಲಕರ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಪ್ರವಾಸಿಗರು ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡಿದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಇರುವ ಪರಿಸರದ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

11.6.3 ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ನೀತಿ⁵

2014 ರಲ್ಲಿ ಪರಿಚಯಿಸಲಾದ ಕರ್ನಾಟಕದ (IT, ITES, ನಾವಿನ್ಯತೆ (ಇನ್ನೋವೇಶನ್) ಮತ್ತು ಇನ್ನೆಂಟಿವ್) ನೀತಿಯು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ನಾವಿನ್ಯತೆ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿದೆ. 1997ರಲ್ಲಿ ಐಟಿ ನೀತಿಯನ್ನು ಘೋಷಿಸಿದ ಮೊದಲ ರಾಜ್ಯ ಕರ್ನಾಟಕವಾಗಿದೆ. ಇದು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಐಟಿ ಉದ್ಯಮದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ನೀಡಿತು. ಕರ್ನಾಟಕ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬೆಂಗಳೂರು, ಈಗ ಭಾರತದ ಪ್ರಮುಖ ಐಟಿ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದೆ. ಇಂದು ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವದ ನಾಲ್ಕನೇ ಅತಿದೊಡ್ಡ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಕ್ಲಸ್ಟರ್ ಆಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು ಭಾರತದ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರ್ ರಫ್ತುದಾರ ರಾಜ್ಯವಾಗಿದೆ. 2018-19 ರಲ್ಲಿ ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರ್ ಮತ್ತು ಸೇವಾ ರಫ್ತು ಒಟ್ಟು 77.8 ಬಿಲಿಯನ್ USD ಆಗಿದೆ. 2019-20ರಲ್ಲಿ, ಕರ್ನಾಟಕವು ಭಾರತದ ಜಿವಿಎಗೆ ಶೇಕಡ 31 ರಷ್ಟು ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಮತ್ತು ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಸಂಬಂಧಿತ ಸೇವೆಗಳಿಂದ ನೀಡಿದೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ 2020-25 ಐಟಿ ನೀತಿಯು ಟ್ರಿಲಿಯನ್ ಡಾಲರ್ ಡಿಜಿಟಲ್ ಆರ್ಥಿಕತೆಯಾಗಲು, ಸುಮಾರು 60 ಲಕ್ಷ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಮತ್ತು ಪರೋಕ್ಷ ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಉದ್ದೇಶ ಹೊಂದಿದೆ. ಸುಮಾರು ಶೇಕಡ 30 ರಷ್ಟು ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡಲು ರಾಜ್ಯದ ಐಟಿ ಉದ್ಯಮವನ್ನು ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ, ಈ ನೀತಿಯು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಐಟಿ ವಲಯದ ವಿಸ್ತರಣೆ ಮತ್ತು ನಾವಿನ್ಯತೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಇದು ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಆಚೆಗಿನ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನಾವಿನ್ಯತೆ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವ ಆಶಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಈ ನೀತಿಗೆ ಪ್ರಮುಖ ಸಮಕಾಲೀನ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಆದ್ಯತೆಯಾಗುವ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸುವ ಕಂಪನಿಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಉದ್ದೇಶವು ಇರುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಡಿಜಿಟಲ್ ಆರ್ಥಿಕತೆಯಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮುವ ಅಂತಿಮ ಗುರಿಯೊಂದಿಗೆ, ವಿವಿಧ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಯಂತಹ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ ಪ್ರವರ್ತಕ ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ಈ ನೀತಿಯು ಗಮನಹರಿಸುತ್ತದೆ.

11.6.4 ಜೈವಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ನೀತಿ

ಕರ್ನಾಟಕವು ದೇಶದ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಜೈವಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಮೊದಲ ಬಯೋಟೆಕ್ ನೀತಿ, ಮಿಲೇನಿಯಮ್ ಬಯೋಟೆಕ್ ಪಾಲಿಸಿ - I ಎಂದು ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿ 2001 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು. ಎರಡನೇ ಮಿಲೇನಿಯಮ್ ನೀತಿಯನ್ನು 2009 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು. ನಂತರ ಮೂರನೇ ನೀತಿಯನ್ನು 2017 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಬಯೋಟೆಕ್ ನೀತಿ ಚೌಕಟ್ಟುಗಳು ಕರ್ನಾಟಕವು ದೇಶದ ಪ್ರಮುಖ ಬಯೋಟೆಕ್ ಉದ್ಯಮದ ತಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿತು.

ಈ ನೀತಿಗಳು ಸ್ಟಾರ್ಟ್-ಅಪ್‌ಗಳಿಗೆ ಪೂರಕ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲು, ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಮತ್ತು ಉದ್ಯಮಕ್ಕೆ ನೆಟ್‌ವರ್ಕ್ ಪ್ಲಾಟ್‌ಫಾರ್ಮ್‌ಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿವೆ. ಈ ನೀತಿ ಚೌಕಟ್ಟು ಉದ್ಯಮ - ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂವಹನಗಳನ್ನು ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸಲು ಈ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದೆ. ಇದು ಪ್ರಮುಖ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸಹ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದೆ. ರಾಜ್ಯವು ಹಲವಾರು ಅತ್ಯಾಧುನಿಕ ಇನ್ಸ್ಟ್ಯುಟೋಟ್‌ಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಬಯೋಟೆಕ್ ಕಂಪನಿಗಳು ಅತ್ಯಾಧುನಿಕ ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಬೆಂಬಲಿತವಾದ ಸುಮಾರು 10 ಇನ್‌ಕ್ಯೂಬೇಟರ್‌ಗಳಿವೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಹಲವಾರು ಬಯೋಟೆಕ್ ಕಂಪನಿಗಳು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಖ್ಯಾತಿಯ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ.

5 ಈ ವಿಭಾಗವು ಐಟಿ ಪಾಲಿಸಿ (2020-2025), ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿದೆ

ಕರ್ನಾಟಕವು IDEA2POC ಗ್ರಾಂಟ್, ಗ್ರಾಂಡ್ ಚಾಲೆಂಜರ್ ಮತ್ತು ಬಯೋ ವೆಂಚರ್ ಫಂಡ್‌ನಂತಹ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಮೂಲಕ ಸ್ಪೂರ್ಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿದೆ. ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಂಬಲವು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಿತ ಬಯೋಟೆಕ್ ಸ್ಪೂರ್ಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಕೋವಿಡ್ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸ್ಪೂರ್ಟ್-ಅಪ್‌ಗಳು ವಿವಿಧ ಆವಿಷ್ಕಾರಗಳು ಉತ್ಪನ್ನಗಳೊಂದಿಗೆ ಬರುವ ಮೂಲಕ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸಿದವು.

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು ಅನೇಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ನೆಲೆಯಾಗಿದೆ. ಭಾರತೀಯ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಂಸ್ಥೆ (IISc), ಜೈವಿಕ ವಿಜ್ಞಾನಗಳ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೇಂದ್ರ (NCBS), ಜವಾಹರಲಾಲ್ ನೆಹರು ಸುಧಾರಿತ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರ (JNCASR), ರಾಜೀವ್ ಗಾಂಧಿ ಆರೋಗ್ಯ ವಿಜ್ಞಾನಗಳ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ (RGUHS), ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಕೇಂದ್ರೀಯ ಆಹಾರ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆ (CFTRI), ರಕ್ಷಣಾ ಆಹಾರ ಸಂಶೋಧನಾ ಪ್ರಯೋಗಾಲಯ (DFRL), ತೋಟಗಾರಿಕಾ ವಿಜ್ಞಾನಗಳ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ (UHS) ಮತ್ತು ಹಲವಾರು ಇತರ ಖಾಸಗಿ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಜೈವಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಗಣನೀಯ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿವೆ. ಜೈವಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಕಂಪನಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ಕಾರ್ಯಪಡೆಯ ಬಹು-ಶಿಸ್ತಿನ ನೆಲೆಗಳ ಒಗೂಡುವಿಕೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಬಂಡವಾಳವನ್ನು ಮತ್ತು ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕವು ಬಯೋಟೆಕ್ನಾಲಜಿ ಫಿನಿಶಿಂಗ್ ಸ್ಕೂಲ್ ಅನ್ನು ಸಹ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ (ಬಯೋಟೆಕ್ನಾಲಜಿ ಸ್ಕಿಲ್ ಎನ್‌ಹಾನ್ಸ್‌ಮೆಂಟ್ ಪ್ರೋಗ್ರಾಂ (ಬಿಎಸ್‌ಇಪಿ) ಎಂದು ಇದಕ್ಕೆ ಮರುನಾಮಕರಣ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಜೈವಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಇಲಾಖೆ(ಡಿಬಿಟಿ) ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗಿನ ಮೊದಲ ಉಪಕ್ರಮವಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪದವೀಧರರು ಮತ್ತು ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಪದವೀಧರರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿತ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ಉಪಕ್ರಮಗಳು ಬಯೋಟೆಕ್ ವಲಯವು ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳೆರಡರಲ್ಲೂ ವೇಗವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದೆ. 2014-15 ರಿಂದ 2019-20 ರವರೆಗೆ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಮಾಹಿತಿಯು ಈ ವಲಯವು ಪ್ರಸ್ತುತ ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 20ದರ ದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ವಲಯದ ಉತ್ಪನ್ನದ ಸುಮಾರು ಶೇಕಡ 55 ರಷ್ಟು ರಫ್ತು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ವಲಯದ ರಫ್ತು ಕೂಡ ವಾರ್ಷಿಕ ಶೇಕಡ 20 ದರದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದೆ.⁶

ಇತ್ತೀಚಿನ ಬಯೋಟೆಕ್ ನೀತಿಯು 2017-22 ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ವಲಯದ ಹೂಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುವ ಮೂಲಕ ಈ ವಲಯದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುವ ಸಮಗ್ರ ವಿಧಾನವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದೆ.

11.7 ಉಪಸಂಹಾರ ಮತ್ತು ಮುಂದಿನ ಮಾರ್ಗೋಪಾಯ

ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕೆಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ರಾಜ್ಯದ ಆರ್ಥಿಕತೆಯು ತನ್ನ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ರಚನೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ರೂಪಾಂತರವು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಯ ವೇಗ ಹೆಚ್ಚಿರುವುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸೇವಾ ವಲಯದ ಗಮನಾರ್ಹ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವೆಂದರೆ ಅದರ ಔಟ್‌ಪುಟ್ ಹಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಮತ್ತು ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಸಂಬಂಧಿತ ಉಪ ವಲಯದ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ವಲಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಹಿಂದಿನ ಪ್ರೇರಕ ಶಕ್ತಿ ಜಾಗತಿಕ ಬೇಡಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಒಂದೆಡೆ ಡಿಜಿಟಲ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಅನ್ವಯಿಕತೆಗಳ ವಿಸ್ತರಣೆ ಮತ್ತು ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ ದೇಶೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಎಲ್ಲಾ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿನ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಸ್ಕರಣೆ, ಕ್ಷೇತ್ರದ ಮತ್ತಷ್ಟು ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಸಂಭಾವ್ಯತೆಯ ಸೂಚಕಗಳಾಗಿವೆ. ಭವಿಷ್ಯದ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಿಗೆ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸಿದ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. ಅದು ಸಂಪರ್ಕ, ಸಾರಿಗೆ, ಹಣಕಾಸು ಅಥವಾ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗಿರಬಹುದು, ದೇಶೀಯ ಅಥವಾ ಜಾಗತಿಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಹಕರ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವುದು ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ವೇಗವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಈ ವಲಯಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುವ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ರಾಜ್ಯದ ನೀತಿಗಳು ಒದಗಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಜೊತೆಗೆ, ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಸೇವೆಗಳ ಪಾಲು ಸಹ ಏರುತ್ತಿದೆ. ಸೇವಾ ವಲಯದ ಉಪ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸಿದರೆ, 'ಆಧುನಿಕ ಸೇವೆಗಳ' ಉಪ-ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಿತ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶಗಳು 'ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಸೇವೆಗಳಲ್ಲಿ' ಉತ್ಪಾದಕತೆಯ ಸುಧಾರಣೆಗಳು ಜೊತೆಗೂಡಿರಬೇಕು.

6 ಕರ್ನಾಟಕ ಬಯೋ ಎಕಾನಮಿ ವರದಿ - 2020, ಜೈವಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ನೇತೃತ್ವದ ಉದ್ಯಮಗಳ ಸಂಘ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ನಾಗರಿಕ ವಿಮಾನಯಾನ, ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ, ಐಟಿ ಮತ್ತು ಜೈವಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮುನ್ನಡೆಯ (ಫಾರ್ವರ್ಡ್ ಲುಕಿಂಗ್) ನೀತಿ ಉಪಕ್ರಮಗಳು ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿನ ವಲಯಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುವ ಸಮಗ್ರ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ. ರಾಜ್ಯದ್ಯಾಂತ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಮಾದರಿಗಳ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವು ನೀತಿ ವಿಧಾನಗಳಲ್ಲಿ ನಿರಂತರವಾದ ಗುರುತಿಸುವಿಕೆಯ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. ಪೂರೈಕೆಯ ಬದಿಯ ನಿರ್ಬಂಧಗಳು ಮತ್ತು ದುರ್ಬಲ ಗ್ರಾಹಕರ ಬೇಡಿಕೆ ಎರಡೂ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವುದರಿಂದ ಸೇವಾ ವಲಯವು ಕೋವಿಡ್ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಕೂಲ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿದೆ. ಆದರೆ ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು, ನಿರ್ಣಾಯಕ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಅತ್ಯಂತ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ಸೇವಾ ವಲಯಗಳ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿದೆ.

ಅನುಬಂಧ - ಎ11.1: ಒಟ್ಟು ಜಿಡಿಪಿ/ಜಿವಿವಿಯಲ್ಲಿ ಉಪ-ವಲಯದ ಶೇಕಡಾವಾರು ಪ್ರಮಾಣ (1993-94 ರಿಂದ 2019-20; 2011-12 ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ)

	ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ				
	1993-94	1999-00	2004-05	2011-12	2019-20
ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿತ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು	32.24	27.17	22.64	18.53	14.83
ಕೈಗಾರಿಕೆ	21.60	22.23	22.42	22.91	21.79
ಸೇವೆಗಳು	46.16	50.61	54.94	58.56	63.38
ನಿರ್ಮಾಣ	6.69	6.71	8.08	9.59	7.80
ಸಾರಿಗೆ ಮತ್ತು ದಾಸ್ತಾನು	3.74	3.90	4.54	4.98	4.93
ಸಂಪರ್ಕ	0.42	0.77	1.65	1.55	1.65
ವ್ಯಾಪಾರ, ಹೋಟೆಲ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಉಪಹಾರಗೃಹಗಳು	7.94	9.38	10.55	10.90	13.77
ಹಣಕಾಸು ಸೇವೆಗಳು	4.25	5.47	5.48	5.92	5.99
ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್, ವಸತಿಗಳ ಮಾಲೀಕತ್ವ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರ ಸೇವೆಗಳು	12.91	13.24	13.88	12.96	15.99
ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆಡಳಿತ	5.81	6.49	5.80	6.06	5.83
ಇತರ ಸೇವೆಗಳು	4.39	4.64	4.95	6.60	7.42
ಒಟ್ಟು	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
	ಕರ್ನಾಟಕ				
ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿತ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು	30.74	25.60	16.61	13.68	9.72
ಕೈಗಾರಿಕೆ	20.16	19.80	22.93	20.37	19.43
ಸೇವೆಗಳು	49.10	54.60	60.47	65.95	70.85
ನಿರ್ಮಾಣ	5.64	8.07	7.93	9.11	6.35
ಸಾರಿಗೆ ಮತ್ತು ದಾಸ್ತಾನು	3.30	3.82	4.27	4.59	4.83
ಸಂಪರ್ಕ	0.20	0.41	1.01	1.47	1.33
ವ್ಯಾಪಾರ, ಹೋಟೆಲ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಉಪಹಾರಗೃಹಗಳು	8.77	10.39	11.34	10.95	11.17
ಹಣಕಾಸು ಸೇವೆಗಳು	2.19	2.87	3.53	5.21	5.76
ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್, ವಸತಿಗಳ ಮಾಲೀಕತ್ವ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರ ಸೇವೆಗಳು	20.05	19.36	23.46	26.02	31.91
ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆಡಳಿತ	4.07	3.81	3.46	2.70	2.74
ಇತರ ಸೇವೆಗಳು	4.88	5.88	5.47	5.90	6.78
ಒಟ್ಟು	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

ಮೂಲ: ಮೌಲ್ಯವರ್ಧಿತ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ (1) ಅಂಕಿಅಂಶ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಂತ ಮಂತ್ರಾಲಯ (2) ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ.

ಅನುಬಂಧ - ಎ11.2: ಭಾರತ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕದ ವಾರ್ಷಿಕ ಒಟ್ಟು ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆ (Gross Value Added) ಜಿವಿಎ ಸರಾಸರಿ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ (2011-12 ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ):

ವಲಯ	1993-94 ರಿಂದ 1995-96	1996-97 ರಿಂದ 2000-01	2001-02 ರಿಂದ 2005-06	2006-07 ರಿಂದ 2010-11	2011-12 ರಿಂದ 2015-16	2016-17 ರಿಂದ 2019-20	1993-94 ರಿಂದ 2019-20
ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ							
ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿತ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು	2.01	3.27	2.69	3.22	2.78	5.07	3.23
ಕೈಗಾರಿಕೆ	11.33	4.85	6.09	8.50	5.75	4.35	6.39
ಸೇವೆಗಳು	6.92	7.85	7.98	7.66	7.70	6.95	7.60
ನಿರ್ಮಾಣ	5.68	6.63	10.78	8.17	4.81	4.61	6.99
ಸಾರಿಗೆ ಮತ್ತು ದಾಸ್ತಾನು	8.81	6.37	9.12	8.12	7.21	5.40	7.44
ಸಂಪರ್ಕ	15.94	19.50	18.46	6.86	11.09	2.20	12.32
ವ್ಯಾಪಾರ, ಹೋಟೆಲ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಉಪಹಾರಗೃಹಗಳು	12.58	7.19	8.93	7.19	8.63	9.73	8.61
ಹಣಕಾಸು ಸೇವೆಗಳು	8.08	9.41	8.35	8.31	7.73	4.25	7.78
ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್, ವಸತಿಗಳ ಮಾಲೀಕತ್ವ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರ ಸೇವೆಗಳು	4.64	7.80	6.57	5.45	10.18	7.01	7.21
ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆಡಳಿತ	4.03	8.85	3.54	9.08	3.73	8.20	6.42
ಇತರ ಸೇವೆಗಳು	5.02	8.28	7.65	11.55	7.96	8.46	8.50
ಒಟ್ಟು	6.32	5.83	6.23	6.93	6.38	6.06	6.30
ಕರ್ನಾಟಕ							
ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿತ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು	0.91	3.18	0.42	6.41	-2.01	8.45	2.91
ಕೈಗಾರಿಕೆ	7.54	6.08	8.47	7.79	6.44	6.90	7.18
ಸೇವೆಗಳು	7.42	9.26	8.33	8.66	9.49	7.87	8.65
ನಿರ್ಮಾಣ	8.39	14.18	7.71	9.18	3.58	3.79	7.89
ಸಾರಿಗೆ ಮತ್ತು ದಾಸ್ತಾನು	7.63	10.37	8.13	7.54	11.55	6.03	8.74
ಸಂಪರ್ಕ	20.53	24.65	21.92	14.44	11.32	0.93	15.63
ವ್ಯಾಪಾರ, ಹೋಟೆಲ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಉಪಹಾರಗೃಹಗಳು	12.53	8.36	9.16	7.68	4.59	10.00	8.23
ಹಣಕಾಸು ಸೇವೆ	14.80	10.11	11.39	13.82	12.22	6.48	11.28
ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್, ವಸತಿಗಳ ಮಾಲೀಕತ್ವ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರ ಸೇವೆಗಳು	4.89	8.16	9.20	8.50	12.99	8.22	9.11
ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆಡಳಿತ	4.62	5.44	4.14	4.88	5.55	9.36	5.64
ಇತರ ಸೇವೆಗಳು	6.21	10.67	3.82	9.36	8.89	11.41	8.53
ಒಟ್ಟು	5.46	6.93	6.56	8.05	7.32	7.64	7.15
ಮೂಲ: ಮೌಲ್ಯವರ್ಧಿತ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ (1) ಅಂಕಿ-ಅಂಶ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಂತ್ರಾಲಯ (2) ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ.							

ಅನುಬಂಧ - ಎ11.3: ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ವಲಯವಾರು ಕೊಡುಗೆ (%) ಮತ್ತು ಸರಾಸರಿ ವಾರ್ಷಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ ದರ(%)
2011-12 ರಿಂದ 2018-19

ಜಿಲ್ಲೆ	ಜಿಲ್ಲಾ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆ (ಡಿವಿಎ) ವಲಯದ ಪಾಲು				ವಾರ್ಷಿಕ ಸರಾಸರಿ ಬೆಳವಣಿಗೆ ದರಗಳು			
	ಕೃಷಿ	ಕೈಗಾರಿಕೆ	ಸೇವೆಗಳು	ಡಿವಿಎ	ಕೃಷಿ	ಕೈಗಾರಿಕೆ	ಸೇವೆಗಳು	ಡಿವಿಎ
ಬಾಗಲಕೋಟೆ	17.5	25.1	57.4	100.0	2.5	8.9	8.1	7.1
ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ	0.7	15.9	83.4	100.0	4.5	8.7	10.6	10.2
ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ	11.4	35.9	52.7	100.0	-1.7	8.3	8.9	7.1
ಬೆಳಗಾವಿ	21.1	21.1	57.8	100.0	4.9	8.6	7.8	7.0
ಬಳ್ಳಾರಿ	13.1	23.8	63.0	100.0	4.6	8.9	7.8	7.4
ಬೀದರ್	16.3	16.5	67.3	100.0	2.9	8.3	8.2	6.9
ವಿಜಯಪುರ	22.2	15.7	62.1	100.0	5.5	8.6	7.7	7.0
ಚಾಮರಾಜನಗರ	18.2	20.3	61.5	100.0	-0.7	8.8	8.2	6.3
ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ	20.2	21.9	57.9	100.0	1.6	8.7	8.2	6.6
ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು	14.4	29.5	56.2	100.0	-1.0	9.2	8.3	6.7
ಚಿತ್ರದುರ್ಗ	23.0	14.9	62.1	100.0	6.5	8.7	8.1	7.6
ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ	7.4	37.9	54.7	100.0	7.8	9.2	8.6	8.6
ದಾವಣಗೆರೆ	24.1	18.9	56.9	100.0	4.9	8.7	7.6	6.8
ಧಾರವಾಡ	8.1	17.2	74.7	100.0	4.4	8.9	8.2	7.6
ಗದಗ	15.3	19.2	65.5	100.0	1.5	9.0	8.2	6.6
ಕಲಬುರಗಿ	21.8	20.7	57.5	100.0	12.6	8.7	8.1	8.0
ಹಾಸನ	16.6	12.5	70.9	100.0	0.5	8.8	8.3	6.7
ಹಾವೇರಿ	22.8	14.7	62.5	100.0	1.1	9.1	8.1	6.0
ಕೊಡಗು	30.9	14.4	54.7	100.0	-9.0	9.1	8.0	0.7
ಕೋಲಾರ	20.9	26.6	52.5	100.0	-0.1	8.5	8.3	6.5
ಕೊಪ್ಪಳ	25.5	18.1	56.4	100.0	-0.1	8.0	7.9	5.3
ಮಂಡ್ಯ	16.4	18.8	64.8	100.0	2.1	8.9	8.3	7.1
ಮೈಸೂರು	14.2	18.6	67.2	100.0	5.0	8.7	8.8	7.9
ರಾಯಚೂರು	21.7	14.9	63.4	100.0	3.8	8.3	7.9	6.9
ರಾಮನಗರ	14.4	34.1	51.4	100.0	1.6	9.4	8.6	7.6
ಶಿವಮೊಗ್ಗ	15.1	16.0	68.9	100.0	9.4	9.0	7.7	8.1
ಶುಮಕೂರು	13.6	29.1	57.2	100.0	4.3	9.1	8.0	7.6
ಉಡುಪಿ	11.4	27.2	61.3	100.0	3.9	9.1	8.8	8.2
ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ	15.6	15.3	69.1	100.0	9.4	8.9	7.9	8.2
ಯಾದಗಿರಿ	21.6	15.2	63.2	100.0	12.6	9.1	8.0	7.9
ಕರ್ನಾಟಕ	10.9	20.3	68.8	100.0	2.6	8.8	9.2	8.3

ಮೂಲ: ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧಿತ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ - 12

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ

ಸಾರಾಂಶ

ಸಮುದಾಯಿಕ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಪುರಸ್ಕರಿಸುವ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ/ ಸ್ವತ್ತುಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯವು ಶಿಕ್ಷಣ, ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ವೈದ್ಯಕೀಯ ಆರೈಕೆ, ಪೌಷ್ಟಿಕತೆ, ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಮತ್ತು ವಸತಿ ವಲಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ, ಇದು ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ ಸುಧಾರಣೆಗಳಿಗೆ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ವೇಗಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ವಿಸ್ತೃತ ಹಣಕಾಸು ಹಂಚಿಕೆಯಿಂದ ಪುರಸ್ಕೃತವಾದ ಪ್ರಸ್ತಾವಿತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಮೂಲಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕವು ತ್ವರಿತ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದೆ, ಆ ಮೂಲಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಹುಆಯಾಮದ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿದೆ.

ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ (ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ ಮತ್ತು ಇತರೆ ಅನುಪಾತಗಳಿಂದ ಅಳೆಯಲಾಗಿದೆ): ರಾಜ್ಯದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯವು ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಬಹುಆಯಾಮಗಳ ಸೂಚಕಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕದಿಂದ ಅಳೆಯಲ್ಪಟ್ಟಂತೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಗೆ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡಿದೆ. 1981 ರಿಂದ 2012ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕದ (ಎಚ್‌ಡಿಐ) ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯನ್ನು ಇತರೆ ಭಾರತೀಯ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ 6ನೇ ಮತ್ತು 10ನೇ ಸ್ಥಾನದ ನಡುವೆ ಸ್ಥಿರವಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಎಚ್‌ಡಿಐ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕದ ಮೂರು ಎಚ್‌ಡಿಆರ್ ಗಳಲ್ಲಿ (1991, 2001 ಮತ್ತು 2012) ವರದಿಯಾಗಿರುವ ಶ್ರೇಯಾಂಕವನ್ನು ಹೋಲಿಸಿದರೆ, ಎಚ್‌ಡಿಐ ಮೌಲ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿರಂತರ ಸುಧಾರಣೆಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ ಮತ್ತು 21 ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಶ್ರೇಯಾಂಕದಲ್ಲಿ (27ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಪೈಕಿ) 6 ಜಿಲ್ಲೆಗಳು, ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಲ್ಯಾಣ-ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಎಚ್‌ಡಿಐ ಮೌಲ್ಯ ಮತ್ತು ಶ್ರೇಣಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಿವೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ, ಉಡುಪಿ, ಕೊಡಗು ಮತ್ತು ಶಿವಮೊಗ್ಗ 2001 ಮತ್ತು 2012 ರಲ್ಲಿ 5 ಉನ್ನತ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಾಗಿದ್ದವು, ರಾಯಚೂರು, ಕಲ್ಬುರ್ಗಿ, ಕೊಪ್ಪಳ, ಬಳ್ಳಾರಿ ಮತ್ತು ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು 2012 ರಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಎಚ್‌ಡಿಐ ಶ್ರೇಣಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಳಗಿನ ಐದು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಾಗಿ ಉಳಿದಿವೆ, ಆ ಮೂಲಕ ಕಲ್ಯಾಣ-ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ವೇಗಗೊಳಿಸಲು ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಿದೆ. ಜಾಗತಿಕ ಗುರಿ ಸೂಚಕಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ, ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ಮಧ್ಯಮ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ರಾಜ್ಯವಾಗಿ ಇರಿಸಲಾಗಿದೆ, ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಲಿಂಗ ಅಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಬಡತನದ ಆಯಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆಗಳು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ.

2015-16 ರಿಂದ 2020-21ರವರೆಗಿನ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ (i) ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವೆಚ್ಚ ಅನುಪಾತ (ii) ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಂಚಿಕೆ ಅನುಪಾತ (iii) ಸಾಮಾಜಿಕ ಆದ್ಯತೆ ಅನುಪಾತ ಮತ್ತು (iv) ಮಾನವ ವೆಚ್ಚ ಅನುಪಾತದ ಕ್ರಮಗಳ ಕುರಿತು ಕರ್ನಾಟಕದ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯು, ಜಿಎಸ್‌ಡಿಪಿಯ ಶೇಕಡಾವಾರು ಸಾಮಾಜಿಕ ವಲಯದ ವೆಚ್ಚವು 2015-16 ರಲ್ಲಿ 8.03% ರಿಂದ 2020-21 ರಲ್ಲಿ 5.10% ಗೆ ಇಳಿಕೆಯಾಗಿದೆ. 2017-18 ರಿಂದ 2021-22 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವೆಚ್ಚವು ಜಿಎಸ್‌ಡಿಪಿಯ ಸುಮಾರು 1% ನಷ್ಟು ಸ್ಥಗಿತವಾಗಿದೆ. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವೆಚ್ಚದ ಬೆಳವಣಿಗೆ ದರಗಳು ಬಿಡಬ್ಲ್ಯುಎಸ್‌ಎಸ್‌ಬಿ (27.1%), ನಂತರ ಆರೋಗ್ಯ (11.3%), ವೈದ್ಯಕೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ (10.1%), ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶ (8.1%) ಮತ್ತು ಕೆಯುಡಬ್ಲ್ಯುಎಸ್‌ಡಿಬಿ (6%) ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ನೀರು ಪೂರೈಕೆಗೆ ಋಣಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹೆಚ್ಚಳವನ್ನು ತೋರಿಸಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಒಟ್ಟಾರೆ ಆರೋಗ್ಯ ವಲಯದ ವೆಚ್ಚವು ಸದರಿ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ವಾರ್ಷಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ ದರವನ್ನು 7.5% ದಾಖಲಿಸಿದೆ.

ಶಿಕ್ಷಣ

2001ರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಒಟ್ಟಾರೆ ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ಪ್ರಮಾಣವು ಶೇ.66.64 ರಿಂದ 2011ರಲ್ಲಿ ಶೇ.75.60ಕ್ಕೆ ಏರಿಕೆಯಾಗಿದ್ದು, ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟಾರೆ ಸಾಕ್ಷರತೆ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ, ಪುರುಷ ಮತ್ತು ಮಹಿಳಾ ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ಪ್ರಮಾಣವು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. 2011 ರಲ್ಲಿ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಮಹಿಳಾ ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ಪ್ರಮಾಣವು 60% ಕ್ಕಿಂತ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದ್ದರೂ, ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನಗರ ಪುರುಷ ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ಪ್ರಮಾಣವು 90% ಮೀರಿದೆ. ಶಿಕ್ಷಣ-ಸಂಬಂಧಿತ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯವ್ಯಾಪಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ವ್ಯಾಪಕ ಜಾಲದ ಮೂಲಕ ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಹಾಗೂ ವಿಭಿನ್ನ ವಿಭಾಗಗಳು / ಸಮುದಾಯಗಳ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ಉದ್ದೇಶಿತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸಹ ಜಾರಿಗೆ ತರುತ್ತಿದೆ. ರಾಜ್ಯವು ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣದ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದೆ ಮತ್ತು ಕಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳು (ಕಿ.ಪ್ರಾ.ಶಾ 1 ರಿಂದ 5 ನೇ ತರಗತಿ), ಹಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳು (ಹಿ.ಪ್ರಾ.ಶಾ, 1 ರಿಂದ 7/8ನೇ ತರಗತಿ) ಮತ್ತು ಪ್ರೌಢ ಶಾಲೆಗಳು (8 ರಿಂದ 10) ಎಲ್ಲಾ ಹಂತದ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಲಭೂತ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದೆ. 2021-22ರಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 24153 ಕಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ (ಕಿ.ಪ್ರಾ.ಶಾ), 30876 ಹಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ (ಹಿ.ಪ್ರಾ.ಶಾ) ಮತ್ತು 17265 ಪ್ರೌಢ ಶಾಲೆಗಳು ಒಟ್ಟು 55029 ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳು ಇವೆ. 2010-11 ರಿಂದ ಶಾಲೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಕ್ರಮೇಣ ಹೆಚ್ಚಳವನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿದೆ, ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ದರವನ್ನು ದಾಖಲಿಸಲಾಗಿದೆ. 10ನೇ ತರಗತಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ 6ರಿಂದ 8ನೇ ತರಗತಿ ಹಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಂತದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾತಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. 2020-21ನೇ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ, ಕಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳ ಒಟ್ಟು ದಾಖಲಾತಿ (ಜಿಇಆರ್) ಮತ್ತು ನಿವ್ವಳ ದಾಖಲಾತಿ ಅನುಪಾತಗಳು (ಎನ್ ಇಆರ್) ಕ್ರಮವಾಗಿ 103.73 ಮತ್ತು 99.16 ಆಗಿದ್ದರೆ, ಹಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಂತದಲ್ಲಿ, ಜಿಇಆರ್ ಮತ್ತು ಎನ್ ಇಆರ್ ಕ್ರಮವಾಗಿ 102.26 ಮತ್ತು 87.55 ಆಗಿವೆ.

ಸಮಗ್ರ ಶಿಕ್ಷಣ ಕರ್ನಾಟಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಡಿ ಎಲ್ಲಾ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕುಡಿಯುವ ನೀರು, ಶೌಚಾಲಯ, ಆಟದ ಮೈದಾನ, ಕಾಂಪೌಂಡ್ ಗೋಡೆ ಮತ್ತು ಶಾಲಾ ಕಟ್ಟಡದ ಐದು ಮೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು (ಪಂಚ ಸೌಲಭ್ಯ) ಒದಗಿಸಲು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದೆ. ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯ ಸುಮಾರು 99.01% ಶಾಲೆಗಳು ಸ್ವಂತ ಕಟ್ಟಡಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. 2021-22ರಲ್ಲಿ 145326 ಶಿಕ್ಷಕರು (87.34%) ಕರ್ನಾಟಕದ ಕಿ.ಪ್ರಾ. ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಹಿ.ಪ್ರಾ. ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದು, ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕ-ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಅನುಪಾತ ತೃಪ್ತಿಕರವಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಪಾಲುದಾರರ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಲು ಇಲಾಖೆಯು ಗುಣಮಟ್ಟ ಸುಧಾರಣಾ ಉಪಕ್ರಮಗಳ ಶ್ರೇಣಿಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುತ್ತಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ 203 ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೌಶಲ್ಯ ಅರ್ಹತಾ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ರಾಜ್ಯವು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವರ್ಗದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ 71 ಕಸ್ತೂರಬಾ ಗಾಂಧಿ ಬಾಲಿಕಾ ವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ವಸತಿ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು ವಿಶೇಷ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸಹ ನಡೆಸುತ್ತದೆ. ಶಾಲೆಗೆ ದಾಖಲಾದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಗುವನ್ನು ಟ್ರ್ಯಾಕ್ ಮಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿ “ಶಿಕ್ಷಣ ಕಿರಣ” ಎಂಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಾಧನಾ ಟ್ರ್ಯಾಕಿಂಗ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕವು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ 5591 ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ 1.33 ದಶಲಕ್ಷಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ದಾಖಲಾಗಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಒಳಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಬಳಕೆಯ ಮೇಲೆ ಗಮನ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು/ಶಿಕ್ಷಕರ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ ವಿವಿಧ ನವೀನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದ ಕಾಲೇಜು ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯು 417 ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜುಗಳು, 11 ಸರ್ಕಾರಿ ವಸತಿ ಸಹಿತ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜುಗಳು, 02 ಸರ್ಕಾರಿ ಲಲಿತ ಕಲಾ ಕಾಲೇಜುಗಳು ಮತ್ತು 320 ಖಾಸಗಿ ಅನುದಾನಿತ ಪದವಿ ಕಾಲೇಜುಗಳು, 53 ಖಾಸಗಿ ಅನುದಾನಿತ ಬಿ.ಎಡ್ ಕಾಲೇಜುಗಳು, 27 ಖಾಸಗಿ ಅನುದಾನಿತ ಕಾನೂನು ಕಾಲೇಜುಗಳು ಮತ್ತು 23 ಖಾಸಗಿ ಅನುದಾನಿತ ಲಲಿತ ಕಲಾ ಕಾಲೇಜುಗಳ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ, ಒಟ್ಟು 589705 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾಗಿದ್ದಾರೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿ 2020 ರ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕವು ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಡಿಪ್ಲೊಮಾದಿಂದ ಪದವಿ, ಜೂನಿಯರ್ ಟೆಕ್ನಿಕಲ್ ಸ್ಕೂಲ್ (2021-22) ವರೆಗಿನ 543 ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯವು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ. “ಫಲಿತಾಂಶ ಆಧಾರಿತ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ”ವನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕದ ತಾಂತ್ರಿಕ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳ ಮಂಡಳಿಗೆ ಸಂಯೋಜಿತವಾಗಿರುವ ಎಲ್ಲಾ 35 ಡಿಪ್ಲೊಮಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಚಯಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ಕಲಿಕಾ ನಿರ್ವಹಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು (ಎಲ್ ಎಂ ಎಸ್) ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾಗಿದೆ. 2020-21ರಲ್ಲಿ 17 ಸರ್ಕಾರಿ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಕಾಲೇಜುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಕರ್ನಾಟಕದ 52 ವೈದ್ಯಕೀಯ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ (ಎಂಬಿಬಿಎಸ್ ಪದವಿ)

ಒಟ್ಟು 7300 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಪ್ರವೇಶ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಕೋವಿಡ್ 19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗದ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಲು ವೈದ್ಯಕೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ ವ್ಯಾಪಕ ಉಪಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿದೆ.

ಆರೋಗ್ಯ

ಕರ್ನಾಟಕವು ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರ ಎರಡೂ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಆರೋಗ್ಯ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ ಪ್ರಗತಿ ಸಾಧಿಸಿದೆ, ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಸೂಚಕಗಳ ಮೇಲೆ ಗಮನಾರ್ಹ ಧನಾತ್ಮಕ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಬೀರಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಫಲವತ್ತತೆ ಪ್ರಮಾಣವು 2011 ರಲ್ಲಿ 2.0 ರಿಂದ 2021 ರಲ್ಲಿ 1.7 ಕ್ಕೆ ಕುಸಿದಿದೆ ಮತ್ತು ಈ ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ಜನನ ದರ ಮತ್ತು ಶಿಶು ಮರಣ ದರದಲ್ಲಿ ತ್ವರಿತ ಕುಸಿತವಾಗಿದೆ. 15-19 ರ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಕ್ಕಳು, ಮಹಿಳೆಯರು ಮತ್ತು ಪುರುಷರಲ್ಲಿ ರಕ್ತಹೀನತೆಯ ಪ್ರಮಾಣವು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ ಮತ್ತು 2015-16 ರಿಂದ 2019-20 ರವರೆಗೆ ಇದರ ಪ್ರಮಾಣ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಪುರುಷರು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ ಎನ್‌ಎಫ್‌ಎಚ್‌ಎಸ್ ನ ಪ್ರಕಾರ ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯ ಮಟ್ಟವು ಇಳಿಮುಖವಾಗಿದೆ.

ನವಜಾತ ಶಿಶುಗಳ ಮರಣ ಪ್ರಮಾಣವು 2015-16 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ 1,000 ಜೀವಂತ ಜನನಗಳಿಗೆ 18.5 ರಿಂದ 2019-20ರ ವೇಳೆಗೆ ಪ್ರತಿ 1,000 ಜೀವಂತ ಜನನಗಳಿಗೆ 15.8 ಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ; 2015-16ರಲ್ಲಿ ಐದು ವರ್ಷದೊಳಗಿನವರ ಮರಣ ಪ್ರಮಾಣವು ಪ್ರತಿ 1,000 ಜೀವಂತ ಜನನಗಳಿಗೆ 31.5 ರಷ್ಟು ಯಿಂದ 2019-20ರ ವೇಳೆಗೆ ಪ್ರತಿ 1,000 ಜೀವಂತ ಜನನಗಳಿಗೆ 29.5ಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಕಳೆದ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಶು ಮರಣ ಪ್ರಮಾಣವು ವೇಗವಾಗಿ ಇಳಿಮುಖವಾಗಿದ್ದು, 2011 ರಲ್ಲಿ 35 ರಿಂದ 2021 ರಲ್ಲಿ (ಎಸ್‌ಆರ್‌ಎಸ್ 2019ರ ಪ್ರಕಾರ) 21 ಕ್ಕೆ ತಲುಪಿದೆ. 2015-16ರಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ತೂಕಹೊಂದಿರುವ 5 ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಕ್ಕಳ ಶೇಕಡಾವಾರು ಪ್ರಮಾಣವು ಶೇ. 35.2 ರಷ್ಟಿಂದ 2019-20ರ ವೇಳೆಗೆ ಶೇ.32.9ಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ.

ರಾಜ್ಯವು ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹ ಆರೋಗ್ಯ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಗಣನೀಯ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದೆ. ವ್ಯಾಪಕ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಜಾಲದ ಮೂಲಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೊದಲ ಶ್ರೇಣಿಯನ್ನು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಆರೈಕೆ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ, ಇದು ಉಪ ಕೇಂದ್ರಗಳು (ಎಸ್ಸಿಗಳು) ಮತ್ತು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು (ಪಿಎಚ್‌ಸಿಗಳು) ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 8871 ಆರೋಗ್ಯ ಉಪ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಮತ್ತು 2359 ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ. ಆರೋಗ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಎರಡನೇ ಹಂತವನ್ನು ದ್ವಿತೀಯ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ, ಇದು 207 ಸಮುದಾಯ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಮತ್ತು 146 ತಾಲ್ಲೂಕು/ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಆರೋಗ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೂರನೇ ಶ್ರೇಣಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ 15 ಜಿಲ್ಲಾ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳು, 11 ಇತರೆ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳು ಮತ್ತು 36 ಸ್ವಾಯತ್ತ ಮತ್ತು ಬೋಧನಾ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳು ಸೇರಿವೆ. ಇದಲ್ಲದೆ, ರಾಜ್ಯವು ಸುಮಾರು 2600 ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಭಾರತೀಯ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಪದ್ಧತಿಯ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತಿವೆ.

ಕರ್ನಾಟಕವು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆರೋಗ್ಯ ಮಿಷನ್‌ನ ಭಾಗವಾಗಿ ಆರೋಗ್ಯ ವಲಯದ ಹಲವಾರು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುತ್ತಿದೆ. “ಆಯುಷ್ಮಾನ್ ಭಾರತ್-ಆರೋಗ್ಯ ಕರ್ನಾಟಕ”, ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ದ್ವಿತೀಯಕ, ತೃತೀಯಕ ಮತ್ತು ತುರ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣಾ ಚಿಕಿತ್ಸೆಗಳಿಗೆ ನಗದು ರಹಿತ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯನ್ನು (ಅಶ್ಯೂರೆನ್ಸ್ ಮೋಡ್ ನಲ್ಲಿ) ಒದಗಿಸುತ್ತಿದೆ. ಪ್ರಸಕ್ತ ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ (2021-22) ಒಟ್ಟು 528696 ಫಲಾನುಭವಿಗಳು/ಪ್ರಕರಣಗಳು ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಡಿ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಈ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ನೀಡಲು ನೆಟ್‌ವರ್ಕ್ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಿಗೆ ರೂ. 87658.65 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಪಾವತಿಸಲಾಗಿದೆ. ತಾಯಿ ಮತ್ತು ಶಿಶು ಮರಣ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಹಾಗೂ ಬಿಪಿಎಲ್ ಕುಟುಂಬಗಳು ಮತ್ತು ಪ.ಜಾ/ಪ.ಪಂ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಹೆರಿಗೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಜನನಿ ಸುರಕ್ಷಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರಾಜ್ಯವು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿದೆ. “ಆರೋಗ್ಯ ಕವಚ” 108 ತುರ್ತು ಸೇವೆಯು ವೈದ್ಯಕೀಯ ಪೊಲೀಸ್ ಅಥವಾ ಅಗ್ನಿಶಾಮಕ ತುರ್ತು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವವರಿಗೆ ಒಂದೇ ಸಮಗ್ರ ದೂರವಾಣಿ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಮೂಲಕ 711 ಸುಸಜ್ಜಿತ ಆಂಬ್ಯುಲೆನ್ಸ್‌ಗಳೊಂದಿಗೆ ವರ್ಷದ 365 ದಿನಗಳವರೆಗೆ 24x7 ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಸಮಗ್ರ ‘ತುರ್ತು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಸೇವೆ’ಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಮೂಲಕ ಜೀವಗಳನ್ನು ಉಳಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ವೈದ್ಯಕೀಯ ವೈದ್ಯರ ಸೌಲಭ್ಯವಿಲ್ಲದಿರುವ ದೂರದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುವ ರೋಗಿಗಳು ಈಗ ಆರೋಗ್ಯ ಸಹಾಯವಾಣಿ-104 ಮೂಲಕ ವೈದ್ಯರನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಲು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು ಆರೋಗ್ಯ ಸಹಾಯವಾಣಿ-104ನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದೆ. “104” ಎಂಬುದು ಟೋಲ್-ಫ್ರೀ ಸಂಖ್ಯೆಯಾಗಿದ್ದು, ಇದರ ಮೂಲಕ ಜನರು ಸಣ್ಣ ಕಾಯಿಲೆಗಳು, ಸಮಾಲೋಚನೆ ಸೇವೆಗಳು, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಸೇವೆಗಳ ಮಾಹಿತಿ, ಡೈರೆಕ್ಟರಿ ಸೇವೆಗಳು (ಐ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಬ್ಲಡ್ ಬ್ಯಾಂಕ್) ಮತ್ತು ಕುಂದುಕೊರತೆ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಸಮಾಲೋಚನೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು. ಇದಲ್ಲದೆ, ರಾಜ್ಯವು ಅಂಗಾಂಗ ಕಸಿ ಯೋಜನೆ, ಮಕ್ಕಳ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಬಾಲ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ/ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಗ್ರಾಮೀಣ/ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯ ಫಲಿತಾಂಶಗಳ ಅಸಮಾನತೆಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಎಸ್‌ಡಿಜಿ ಆರೋಗ್ಯ ಸೂಚಕಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ, ಕೇವಲ 3 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಾದ ರಾಮನಗರ, ಮೈಸೂರು ಮತ್ತು ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಮಾತ್ರ ಆರೋಗ್ಯದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿವೆ, ಆದಾಗ್ಯೂ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಬಹುಪಾಲು ಇನ್ನೂ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷಿಯ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಹಂತದಲ್ಲಿವೆ.

ಕೌಶಲ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆ ಮತ್ತು ಜೀವನೋಪಾಯ

ಉತ್ತಮ ಜೀವನೋಪಾಯ ಅವಕಾಶಗಳಿಗಾಗಿ ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಮತ್ತು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮಿಷನ್‌ಮೋಡ್ ನಲ್ಲಿ ಯುವಕರು, ಮಹಿಳೆಯರು, ಅಂಗವೈಕಲ್ಯ ಹೊಂದಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಮತ್ತು ಇತರೆ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ಸಮುದಾಯಗಳ ಮೇಲೆ ವಿಶೇಷ ಗಮನ ಹರಿಸಿ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಕೌಶಲ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆ ಮತ್ತು ಜೀವನೋಪಾಯ ಇಲಾಖೆಯನ್ನು (ಎಸ್‌ಡಿಇಎಲ್) ಸ್ಥಾಪಿಸಿತು. ಮಿಷನ್‌ಮೋಡ್ ನಲ್ಲಿ ಕೌಶಲ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ರಾಜ್ಯ, ಜಿಲ್ಲಾ ಮತ್ತು ತಾಲ್ಲೂಕು ಕೌಶಲ ಮಿಷನ್ ಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮಿಷನ್ ಮೋಡ್ ಮೂಲಕ ಕೌಶಲ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆ ಮತ್ತು ಜೀವನೋಪಾಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕೌಶಲ್ಯ ಮಿಷನ್ ಘಟಕ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಕೌಶಲ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಚೇರಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇಲಾಖೆಯು ಆನ್‌ಲೈನ್ ಪೋರ್ಟಲ್ www.kaushalkar.com ಸ್ಥಾಪಿಸಿದೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗಾಕಾಂಕ್ಷಿಗಳಿಗೆ ನೇರ ಉದ್ಯೋಗ ಪಡೆಯಲು, ಅಪ್ರೆಂಟಿಸ್ ಶಿಪ್ ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಕೌಶಲ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

2017-18ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳ ಕೌಶಲ್ಯ ಕರ್ನಾಟಕ ಯೋಜನೆಯು (ಸಿಎಂಕೆಕೆವೈ) ಕೌಶಲ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವಾಗಿದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕೌಶಲ್ಯ ತರಬೇತಿ ಹೊಂದಿರುವ 87,603 ಯುವಕರ ಪೈಕಿ 34,212 ಯುವಕರಿಗೆ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು 2021ರ ನವೆಂಬರ್ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳ ಕೌಶಲ್ಯ ಕರ್ನಾಟಕ ಯೋಜನೆ-2021-22ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ 9,038 ಯುವಕರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ. “ಆಜೀವಿಕಾ”-ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜೀವನೋಪಾಯ ಮಿಷನ್ (ಎನ್‌ಆರ್‌ಎಲ್‌ಎಂ) ಅನ್ನು “ಸಂಜೀವಿನಿ” ಎಂಬ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಹೆಸರಿನೊಂದಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜೀವನೋಪಾಯ ಉತ್ತೇಜನ ಸೊಸೈಟಿಯ (11.12.2011ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತ) ಮೂಲಕ ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ನಗರದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಬಡ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಬಡತನ ಮತ್ತು ದುರ್ಬಲತೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ದೀನದಯಾಳ್ ಅಂತೋದಯ ಯೋಜನೆ - ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನಗರ ಜೀವನೋಪಾಯ ಮಿಷನ್ ಅನ್ನು 277 ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಬೆಂಬಲದೊಂದಿಗೆ ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾಗಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ, 2021-22ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ, ಔಟ್‌ರೀಚ್ ಮತ್ತು ಪ್ರೇರಣಾ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು, ಕೌಶಲ್ಯ ಉದ್ಯೋಗದ ಸಿದ್ಧ ಮತ್ತು ಸ್ಥಿರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು, 6 ದಿನಗಳ ವಸತಿ ಮತ್ತು ವಸತಿಯೇತರ ಕೌಶಲ್ಯ ಉದ್ಯೋಗ ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಐಟಿಐಗಳ ಉನ್ನತೀಕರಣ, ಉದ್ಯಮ ಸಂಪರ್ಕ ಮತ್ತು ಸಮಾವೇಶ, ರಾಮನಗರದಲ್ಲಿ ಕೌಶಲ್ಯ ಕೇಂದ್ರ, Skill on Wheels, ವಲಸೆ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಕೇಂದ್ರ, ಕೌಶಲ್ಯ ಸಂಪರ್ಕ, ಸ್ಥಳೀಯ ಕೌಶಲ್ಯ ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಭೆ ವೇಗವರ್ಧನೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸೇರಿದಂತೆ ಹಲವಾರು ಉಪಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಡಿಎಸ್‌ಇಎಲ್ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ.

ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯ

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿ (ಎಸ್‌ಡಿಜಿ) ಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ನೀರು ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮೂಲಭೂತ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕವು ದೇಶದ ಅತ್ಯಂತ ಬರಪೀಡಿತ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದ್ದು, ರಾಜ್ಯದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭಾಗಗಳು ಮಳೆ ಕೊರತೆಗಳಿಗೆ ತುತ್ತಾಗುತ್ತಿದ್ದರೂ, 2000ನೇ ವರ್ಷದಿಂದ 11 ವರ್ಷಗಳ ಬರಗಾಲ ಮತ್ತು ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳ ಪ್ರವಾಹದಿಂದ ತತ್ತರಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ, ನಗರ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಲಭೂತ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಮತ್ತು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಲ್ಲಿ ತ್ವರಿತ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ನೀತಿ ಆಯೋಗದ ಎಸ್‌ಡಿಜಿ ಸೂಚ್ಯಂಕದ 3.0 (2020-21)ರ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಶೇ. 59.47% ಜನರು ಕೊಳವೆ ನೀರು ಸರಬರಾಜಿನ (ಪಿಡಬ್ಲ್ಯೂಎಸ್) ಮೂಲಕ ಅವರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯೊಳಗೆ ಸುರಕ್ಷಿತ ಮತ್ತು ಸಾಕಷ್ಟು ಕುಡಿಯುವ ನೀರನ್ನು ಪಡೆದಿರುವುದನ್ನು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಶೇ. 100 ರಷ್ಟು ಜನರು ಸುಧಾರಿತ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಮೂಲವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರಿಗೆ ಸಮರ್ಪಕ ಮತ್ತು ಸುರಕ್ಷಿತ ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಒದಗಿಸಲು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ (ಎನ್‌ಆರ್‌ಡಿಡಬ್ಲ್ಯೂಪಿ) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಕಳೆದ ಐದು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಒಂದು ದಶಲಕ್ಷಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಗ್ರಾಮೀಣ ಕುಟುಂಬಗಳು ಹೊಸದಾಗಿ ಕೊಳವೆ ನೀರು ಪೂರೈಕೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿವೆ. ಕಲ್ಯಾಣ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಮೂಲಭೂತ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಗಮನವನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿದ್ದು, 2021-22ನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಗದಗ, ಧಾರವಾಡ ಮತ್ತು ಕೊಪ್ಪಳದ ಪ್ರಮುಖ 3 ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪಿಡಬ್ಲ್ಯೂಎಸ್ ಸಂಪರ್ಕಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ/ಗ್ರಾಮಾಂತರ, ಕೋಲಾರ ಮತ್ತು ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರದ ಶುಷ್ಕ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ಪೂರೈಕೆಯ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಕೊಳವೆ ಮೂಲಕ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಮಾಡುವುದರೊಂದಿಗೆ, ನಿವಾಸಿ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಸಂಪೂರ್ಣ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು 1ನೇ ಏಪ್ರಿಲ್ 2021ರ ಪ್ರಕಾರ, ರಾಜ್ಯದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಶೇ. 47.06 ರಷ್ಟು ಮತ್ತು ಶೇ. 38.22ರಷ್ಟು ಜನವಸತಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕೊಳವೆ ನೀರು ಸರಬರಾಜನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಪಿಡಬ್ಲ್ಯೂಎಸ್-ನೊಂದಿಗೆ ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನವಸತಿ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಮತ್ತು ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಕೊಳವೆ ನೀರು ಸರಬರಾಜನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆಯಾದರೂ ಸಹ ವಸತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಲಭೂತ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲು ಮತ್ತು ನೀರಿನ ಮೂಲಗಳ ಸುಸ್ಥಿರತೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವ ಮೂಲಕ ನೀರು ಪೂರೈಕೆಯ ಸಮರ್ಪಕತೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುವ ಸವಾಲನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

2020ರಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು ಸುಸ್ಥಿರ ನೀರಿನ ಮೂಲಗಳ ಲಭ್ಯತೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ದಿನಕ್ಕೆ ಕನಿಷ್ಠ ತಲಾ 55 ಲೀಟರ್ (ಎಲ್‌ಪಿಸಿಡಿ) ನೀರನ್ನು ಪೂರೈಸುವ ಮೂಲಕ ಫಂಕ್ಷನಲ್ ಪ್ರತಿಮನೆಗೂ ನಲ್ಲಿ ಸಂಪರ್ಕದ (ಎಫ್‌ಎಚ್‌ಟಿಸಿ) ಮೂಲಕ ಸುರಕ್ಷಿತ ಮತ್ತು ಶುದ್ಧ ಕುಡಿಯುವ ನೀರನ್ನು ಒದಗಿಸಲು 'ಮನೆ ಮನೆಗೆ ಗಂಗೆ' (ಪ್ರತಿ ಮನೆಗೆ ಗಂಗೆ) ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುತ್ತಿದೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದ ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆಯನ್ನು ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸಲು ಜಲಾಮೃತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಸಮುದಾಯ ಆಧಾರಿತ ಜಲ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವಾಗಿದೆ. ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಜಲಮೂಲಗಳ ಪುನಶ್ಚೇತನ ಮತ್ತು ಹೊಸನೀರಿನ ಸೃಷ್ಟಿ, ಜಲ ಸಾಕ್ಷರತೆ, ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ನೀರಿನ ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಅರಣ್ಯೀಕರಣ ಕಾರ್ಯಗಳು ಜಲಾಮೃತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಭಾಗವಾಗಿದೆ. 14000 ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಜಲಮೂಲಗಳು, 37000 ಸರೋವರಗಳು, 12000 ಬಹು ಕಮಾನಿನ ಚಿಕ್ ಡ್ಯಾಮ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಎನ್‌ಆರ್‌ಎಂಎಸ್ (ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ನಿರ್ವಹಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 20000 ಜಲ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ, ರಾಜ್ಯದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಸುರಕ್ಷಿತ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ಶುದ್ಧ ಕುಡಿಯುವ ನೀರನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದೊಂದಿಗೆ, ನದಿಗಳು ಅಥವಾ ಜಲಾಶಯಗಳಿಂದ ಶುದ್ಧೀಕರಣದ ನಂತರ ನೀರನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು 2018-19 ರಲ್ಲಿ ಜಲಧಾರೆ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು.

ಗುಣಮಟ್ಟ ಬಾಧಿತ ಜನವಸತಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ಪೂರೈಕೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಬಹುಹಂತದ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಗಳು ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಗುಣಮಟ್ಟದ ಬಾಧಿತ ಜನವಸತಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ ಇಳಿಕೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿವೆ. ಕರ್ನಾಟಕವು ನೀರಿನ

ಗುಣಮಟ್ಟ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ಕಣ್ಗಾವಲು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು (ಡಬ್ಲ್ಯೂಕ್ಯೂಎಂ ಮತ್ತು ಎಸ್‌ಪಿ) ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ, ಇದರ ಭಾಗವಾಗಿ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಿಸಲು ರಾಜ್ಯವು 30 ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಮತ್ತು 47 ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟದ ಪ್ರಯೋಗಾಲಯಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದೆ. ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಐಎಸ್-10500:2012 ನಿರ್ದಿಷ್ಟತೆಯನ್ನು ನೀರಿನ ಮೂಲಗಳು ಹೊಂದಿರದ ಜನವಸತಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಶುದ್ಧೀಕರಣ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ 18958 ನೀರು ಶುದ್ಧೀಕರಣ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಅನುಮೋದಿಸಿದ್ದು, 18465 ಘಟಕಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ನವೆಂಬರ್ 2021 ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ 18436 ಘಟಕಗಳನ್ನು ನಿಯೋಜಿಸಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕವು ದೇಶದ ಅತ್ಯಂತ ನಗರೀಕರಣದ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ರಾಜ್ಯವು ಎಲ್ಲಾ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಬಿಬಿಎಂಪಿ ಪ್ರದೇಶದಾದ್ಯಂತ ನಗರ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಕುಡಿಯುವ ನೀರನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕುಟುಂಬ ಆರೋಗ್ಯ ಸಮೀಕ್ಷೆ-5 (2019-20)ರ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ನಗರ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೇ. 97.3 ರಷ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು ಮತ್ತು 2015-16ರಲ್ಲಿ (ಎನ್‌ಎಫ್‌ಎಚ್‌ಎಸ್-4) ಶೇ. 89.8 ರಷ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಸುಧಾರಿತ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಮೂಲವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ ಎಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಬೃಹತ್ ಬೆಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆ ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಕರ್ನಾಟಕದ 292 ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಮತ್ತು ಒಳಚರಂಡಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಕರ್ನಾಟಕ ನಗರ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಮತ್ತು ಒಳಚರಂಡಿ ಮಂಡಳಿ, ಮೇಲ್ಮೈ ಮೂಲಗಳಿಂದ 234 ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಸುರಕ್ಷಿತ ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿದೆ.

1. ಅಸಮರ್ಪಕ ಮತ್ತು ಕಳಪೆ ವಿನ್ಯಾಸದ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಹಾನಿಕಾರಕ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ತನ್ನ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಸುಧಾರಿತ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಹಲವಾರು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುತ್ತಿದೆ. ಈ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ, ರಾಜ್ಯದ ನಗರ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಸೇವೆಗಳ ಸೌಲಭ್ಯವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಸುಧಾರಿತ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಬಳಸುವ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು (ಎನ್‌ಎಫ್‌ಎಚ್‌ಎಸ್-4)ರ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಶೇ.57.8 (ಗ್ರಾಮೀಣ-42.6%, ನಗರ-77.3%)ರಷ್ಟು ವರದಿಯಾಗಿದ್ದು, ಎನ್‌ಎಫ್‌ಎಚ್‌ಎಸ್-5 ವರದಿ (2019-20) 2015-16ರಲ್ಲಿ ಶೇ. 74.8 (ಗ್ರಾಮೀಣ-68.5%, ನಗರ - 84.4%)ರಷ್ಟು ವರದಿಯಾಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ, ನೀತಿ ಆಯೋಗದ ಎಸ್‌ಡಿಜಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ 3.0 (2020-21)ರ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕವು ಎಸ್‌ಬಿಎಂ (ಗ್ರಾಮೀಣ) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಗೃಹ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಗುರಿಯನ್ನು ಶೇ. 100 ರಷ್ಟು ಸಾಧಿಸಿದೆ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದ ಶೇ.100 ರಷ್ಟು ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಒಡಿಎಫ್ ಎಂದು ಗಮನಿಸಲಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಶೇ.95.64ರಷ್ಟು ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಾಲಕಿಯರಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಶೌಚಾಲಯ ಸೌಲಭ್ಯ ಒದಗಿಸುವುದನ್ನು ವರದಿ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. 2012 ರ ಬೇಸ್ ಲೈನ್ ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ಪ್ರಕಾರ, 2021-22 ನೇ ಸಾಲಿಗೆ 1.05 ಲಕ್ಷ ಐಎಚ್‌ಎಚ್‌ಎಲ್-ಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಗುರಿ ಹೊಂದಲಾಗಿತ್ತು, ಅದರಲ್ಲಿ 0.74 ಲಕ್ಷ ಐಎಚ್‌ಎಚ್‌ಎಲ್ ಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸಕ್ತ ಸಾಲಿಗೆ 200 ಸಮುದಾಯ/ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸಲು 231 ಸಮುದಾಯ/ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಪ್ರಸಕ್ತ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ, 7003 ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ದ್ರವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ ಮತ್ತು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ 4365 ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿವರವಾದ ಯೋಜನಾ ವರದಿಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಾರ್ಯಗಳು ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿದೆ.

ಮುಂದಿನ ಎರಡು ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ನಗರ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ತ್ವರಿತ ಏರಿಕೆಯನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ, ರಾಜ್ಯದ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಾದ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಯಚರಣೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಹಾಗೂ ಸೋರಿಕೆಯನ್ನು ತಡೆಯಲು ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಎಸ್‌ಬಿಎಂ-ಯು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮತ್ತು ಮನೆಯ ಶೌಚಾಲಯಗಳು, ಸಮುದಾಯ ಶೌಚಾಲಯಗಳು, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶೌಚಾಲಯಗಳು, ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಐಇಸಿ ಉಪಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಅದರ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವ ಚಿಂತೆಗೆ, ಕರ್ನಾಟಕವು ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಸುರಂಗ ಒಳಚರಂಡಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುತ್ತಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಎಲ್ಲಾ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ 50,000 ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಯುಜಿಡಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಮಂಡಳಿ ಹೊಂದಿದೆ.

ಸಣ್ಣ ನೀರಾವರಿ (ಮೇಲ್ಮೈ ನೀರು)

ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಣ್ಣ ನೀರಾವರಿ ಇಲಾಖೆಯು 10176 ಸಣ್ಣ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು 839241 ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಕೃಷಿ ಯೋಗ್ಯ ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಗಳ ಜೊತೆಗೆ, 8342 ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ 7 ಮಧ್ಯಮ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸಹ ನಿರ್ವಹಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಚರಣೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ, ಸಣ್ಣ ನೀರಾವರಿ ಇಲಾಖೆಯು ರಾಜ್ಯದ 3239 ನೀರಾವರಿ ಟ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳನ್ನು ಮತ್ತು 518 ಪರ್ಕೋಲೇಶನ್ ಟ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು ಹೊಸ ಕೆರೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ, ಕೆರೆಗಳ ಆಧುನೀಕರಣ, ಬ್ಯಾರೇಜ್ ನಿರ್ಮಾಣ, ಅಣೆಕಟ್ಟು ಮುಂತಾದ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಏತ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ. ಕರಾವಳಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಪಶ್ಚಿಮಾಭಿಮುಖ ನದಿಗಳಲ್ಲಿ ಹರಿಯುವ ನೀರನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಮತ್ತು ಶೇಖರಿಸಲು “ಪಶ್ಚಿಮ ವಾಹಿನಿ” ಯೋಜನೆಯಡಿ 54 ಕಾಮಗಾರಿಗಳಿಗೆ ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕವು ವೇಗವರ್ಧಿತ ನೀರಾವರಿ ಪ್ರಯೋಜನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು (ಎಬಿಪಿ) ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ, ಇದರಲ್ಲಿ 1273 ಸಣ್ಣ ನೀರಾವರಿ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಪ್ರವಾಹದಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಹಾನಿಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ನದಿ ತೀರದ ರಕ್ಷಣಾ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಕೆರೆ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಕೆರೆ/ಕೆರೆಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆ, ಪುನಶ್ಚೇತನ, ಅಂತರ್ಜಲ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ.

ವಸತಿ

ವಸತಿ ವಲಯಕ್ಕೆ ನೀತಿಗಳು ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ ರಾಜ್ಯದ ಅನುದಾನ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ವರ್ಷದಿಂದ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಇಡಬ್ಲ್ಯೂಎಸ್‌ಗಾಗಿ ಕೇಂದ್ರ ಪ್ರಾಯೋಜಿತ ವಸತಿ ಯೋಜನೆಗಳ ಹೊರತಾಗಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ದುರ್ಬಲ ವಿಭಾಗಗಳಿಗೆ (ಇಡಬ್ಲ್ಯೂಎಸ್) ತನ್ನದೇ ಆದ ವಸತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಕೆಲವೇ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕವೂ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ವಸತಿ ಮಂಡಳಿ (ಕೆಎಚ್‌ಬಿ) ಕಡಿಮೆ ಆದಾಯ, ಮಧ್ಯಮ ಆದಾಯ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿನ ಆದಾಯದ ಗುಂಪುಗಳ ವಸತಿ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುತ್ತಿದೆ. ಕೊಳೆಗೇರಿಗಳ ಸುಧಾರಣೆ ಮತ್ತು ಕೊಳೆಗೇರಿ ನಿವಾಸಿಗಳ ಪುನರ್ವಸತಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಕೊಳೆಗೇರಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಳಿ (ಕೆಎಸ್‌ಡಿಬಿ) ಕಾರಣಕರ್ತೃವಾಗಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ವಸತಿ ಮಂಡಳಿಯು (ಕೆಎಚ್‌ಬಿ) ಸರ್ಕಾರವು ಅನುಮೋದಿಸಿದ 100 ವಸತಿ ಯೋಜನೆಗಳು, ಸುವರ್ಣ ಕರ್ನಾಟಕ ವಸತಿ ಯೋಜನೆ, 225 ವಸತಿ ಯೋಜನೆಗಳು ಮತ್ತು 53 ವಸತಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ. ಕೆಎಚ್‌ಬಿ 2020-21ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ (ನವೆಂಬರ್ 2021ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ) 12552 ಮನೆಗಳು ಮತ್ತು 118010 ನಿವೇಶನಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದೆ.

ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆಗಳಾಗಿ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದ ಗ್ರಾಮೀಣ ವಸತಿ ಯೋಜನೆಗಳ ಭಾಗವಾಗಿ, ಕರ್ನಾಟಕವು ಸುಮಾರು 4.26 ದಶಲಕ್ಷ ಮನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದೆ ಮತ್ತು 2001ರಿಂದ ರಾಜ್ಯದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ 2.18 ಲಕ್ಷ ವಸತಿ ತಾಣಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಸದರಿ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಸುಮಾರು 3.23 ಲಕ್ಷ ಮನೆಗಳು ಮತ್ತು 1.39 ಲಕ್ಷ ವಸತಿ ನಿವೇಶನಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ರಾಜೀವ್ ಗಾಂಧಿ ಗೃಹ ನಿರ್ಮಾಣ ನಿಗಮ ನಿಯಮಿತವು ವಿವಿಧ ವಸತಿ ಯೋಜನೆಗಳಡಿ 45,80,612 ಮನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದು, 3,57,431 ನಿವೇಶನಗಳನ್ನು ವಿತರಿಸಲಾಗಿದೆ. ನಗರದ ಬಡವರನ್ನು ಫಲಾನುಭವಿಗಳಾಗಿ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುವ ವಾಜಪೇಯಿ ನಗರ ವಸತಿ ಯೋಜನೆಯ ಭಾಗವಾಗಿ, 2021-22ರ ನವೆಂಬರ್ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ, 9,000 ಗುರಿಗಳ ಪೈಕಿ 2,254 ಮನೆಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿ ಆವಾಸ್ ಯೋಜನೆ (ಎಚ್‌ಎವೈ)-ನಗರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ 1,03,770 ಮನೆಗಳು ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿವೆ ಮತ್ತು 1,47,318 ಮನೆಗಳು ನಿರ್ಮಾಣದ ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿವೆ. ಈ ಯೋಜನೆಗಳ ಜೊತೆಗೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರ ನಿವೇಶನಗಳ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ನಗರ ಕೊಳೆಗೇರಿಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಕೊಳೆಗೇರಿ ಸುಧಾರಣಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ, ರಾಜೀವ್ ಆವಾಸ್ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಪಿಎಂಎವೈ-ನಗರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸಹ ಜಾರಿಗೆ ತರುತ್ತಿದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ, ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿ ಆವಾಸ್ ಯೋಜನೆ ಎಚ್‌ಎಫ್‌ಎ (ನಗರ) ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ, 73,281 ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ,

12,914 ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡ, 43,592 ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ ಮತ್ತು 50,466 ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಒಟ್ಟು 1,80,253 ಮನೆಗಳನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ನಿರ್ಣಾಯಕ ಮತ್ತು ಮುಂದಿನ ದಾರಿ

ಪ್ರದೇಶಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಗುಂಪುಗಳಾದ್ಯಂತ ಅಸಮಾನತೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ರಾಜ್ಯದ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಅವಕಾಶಗಳು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದು, ಕರ್ನಾಟಕವು ಹೆಚ್ಚಿನ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಉತ್ತಮ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದೆ.

ಕ್ರೋಢೀಕೃತ ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನೀತಿ ಮತ್ತು ಅದರ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಅನುಷ್ಠಾನದಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸಮಾನ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಕಡೆಗಿನ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಕ್ರಿಯಾಶೀಲಗೊಳಿಸಲಾಗುವುದು. ಆರೋಗ್ಯ, ನೀರು, ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಮತ್ತು ಇತರೆ ನಿರ್ಣಾಯಕ ವಲಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಮಗ್ರ ಮತ್ತು ಒಟ್ಟಾಗಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ಲಾಭಾಂಶವನ್ನು ನೀಡಲಿವೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ ಸೌಲಭ್ಯವಂಚಿತ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ತಲುಪಿಸುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುವ ಸಮಗ್ರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯ, ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಬೆಂಬಲಿತ ಸೇವೆಗಳ ಮೇಲೆ ಗಮನ ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ಅಲ್ಲದೆ, ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ವಲಯಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾದ ಅನಿರ್ಬಂದಿತ ನಿಧಿಗಳ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಮೂಲಕ ಮತ್ತಷ್ಟು ಬಲಪಡಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಸಮಾನ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷಿಯ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಮತ್ತು ದೀರ್ಘಕಾಲದಿಂದ ಹಿಂದುಳಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು/ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಅನುದಾನಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಪ್ರವೇಶ, ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಹಭಾಗಿತ್ವವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯವು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ, ಸಮುದಾಯದ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ. ಪದವಿಪೂರ್ವ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಗಳ ಕೊರತೆಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ, ಮತ್ತು ಪದವಿ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಪುರುಷ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಪ್ರಮಾಣ ಕುಸಿಯುತ್ತಿರುವ ವಿಷಯವನ್ನು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅಪ್ರೆಂಟಿಸ್ ತರಬೇತಿ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಕುಸಿಯುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಅದರ ಪುನರಾವಲೋಕನದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಖಾಸಗಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ (ಪಿಪಿಪಿ) ವಿಧಾನದ ಮೂಲಕ ರಾಜ್ಯವು ಸಾಕಷ್ಟು ಇ-ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಡಿಜಿಟಲ್ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಪಿಟಿಆರ್ ಅನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಫಲಿತಾಂಶ ಆಧಾರಿತ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಗಳನ್ನು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸುವ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಅನ್ವೇಷಿಸಬೇಕು. ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಶಕ್ತಿಯ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕು. ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಇದರಿಂದ ಹೊಸ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲು ಮತ್ತು ಹೊಸದಾಗಿ ರೂಪಿಸಿದ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ರಚಿಸಲಾದ ಚಲನಗತಿಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ, ರಾಜ್ಯವು ತನ್ನ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಮತ್ತು ಕೈಗೆಟುಕುವ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ತನ್ನ ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಬಂಧಿತ ವೆಚ್ಚವನ್ನು (ಜಿಎಸ್‌ಡಿಪಿಯ %) ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯ.

ಕೌಶಲ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆ ಮತ್ತು ಜೀವನೋಪಾಯ ಇಲಾಖೆಯು ಕೌಶಲ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿದವರಿಗೆ ಪುನಶ್ಚೇತನ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನಡೆಸುವ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ತಮ್ಮ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕೆಲಸದಿಂದ ಹೊರಗುಳಿಯುವುದನ್ನು ತಡೆಯಲು ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಅನ್ವೇಷಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಖಾಸಗಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದ ಮಧ್ಯಪ್ರವೇಶದ ತೀವ್ರತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು ಜೀವನೋಪಾಯದ ತೊಡಗುವಿಕೆಗೆ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡಬಹುದು ಮತ್ತು ಹೊಸ ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಉದ್ಭವಿಸುವ ಮೇಲಾಧಾರ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು.

ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯದ ಪ್ರವೇಶಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಗುರಿಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವು ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ತೋರುತ್ತದೆಯಾದರೂ, ತ್ಯಾಜ್ಯ ನೀರಿನ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಜಲ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಸುಸ್ಥಿರತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿವೆ. ಕನಿಷ್ಠ 70 ಎಲ್‌ಪಿಸಿಡಿ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಮುಂದುವರಿಯುವ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸಾಕಷ್ಟು ನೀರು ಪೂರೈಕೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುವುದು ಗ್ರಾಮೀಣ ಕರ್ನಾಟಕದ ಒಡಿಎಫ್ ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನಿರ್ಣಾಯಕವಾಗಿದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ

ನೀರು ಸರಬರಾಜಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ನೈರ್ಮಲ್ಯದ ಮತ್ತೊಂದು ಅಂಶವೆಂದರೆ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುವ ಕೊಚ್ಚೆಯ ವಿಲೇವಾರಿಯ ವಿಧಾನ. ರಾಜ್ಯದ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸುರಕ್ಷಿತ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದರಿಂದ ಸುಸ್ಥಿರಗೊಳ್ಳಲು ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕವು ಉದ್ಭವಿಸಿರುವ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ವ್ಯಾಪಕವಾದ ವಸತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುತ್ತಿದೆ. ಭೂ ಸಂಬಂಧಿತ ವ್ಯಾಜ್ಯಗಳಿಂದ ವೆಚ್ಚ ಹೆಚ್ಚಳಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿ ಯೋಜನೆಯ ವಿಳಂಬಕ್ಕೆ ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಡುವ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಖಾಸಗಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದ ಒಳಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯನ್ನು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕವು ಪರಿಗಣಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಕೈಗೆಟುಕುವ ವಸತಿ ನೀತಿ ಮತ್ತು ಕೊಳೆಗೇರಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನೀತಿಯು ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಒಗ್ಗೂಡಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಬಹುದಾಗಿದ್ದು, ಇದರಿಂದ ಸೂಕ್ತ ಫಲಾನುಭವಿಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಮನೆಗಳನ್ನು ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಕರ್ನಾಟಕವು ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚಕಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ನೇತೃತ್ವದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಹೊಸ ಮತ್ತು ನವೀನ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಸುಸ್ಥಿರ ಸೇವೆಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಆರೋಗ್ಯದಂತಹ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ಚುರುಕುಗೊಳಿಸುವುದು ಬಹುಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಒಟ್ಟಾರೆ ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಬದುಕಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಲಿದೆ.

12.1 ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ

ಸಾಮಾಜಿಕ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುವ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ/ ಸ್ವತ್ತುಗಳನ್ನು ವಿಶಾಲವಾಗಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯವು ಶಿಕ್ಷಣ, ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ವೈದ್ಯಕೀಯ ಆರೈಕೆ, ಪೌಷ್ಟಿಕತೆ, ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಮತ್ತು ವಸತಿ ವಲಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ, ಇದು ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ ಸುಧಾರಣೆಗಳಿಗೆ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ವೇಗಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ವಲಯಗಳ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯು ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿದ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪಗಳಿಗೆ ಅವಿಭಾಜ್ಯವಾಗಿದೆ, ಇದು ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಸ್ವಯಂಚಾಲಿತವಾಗಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತದೆ ಎಂದು ಊಹಿಸುವ ಬದಲು ಜನರ ಜೀವನವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವತ್ತ ಗಮನ ಹರಿಸುತ್ತದೆ. ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವಿಧಾನವು ಜನರು, ಅವರ ಅವಕಾಶಗಳು ಮತ್ತು ಆಯ್ಕೆಗಳ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಆ ಮೂಲಕ ಆರೋಗ್ಯ, ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಜೀವನ ಮಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ನವೀಕೃತ ಒತ್ತು ನೀಡುವಂತೆ ಕರೆ ನೀಡುತ್ತದೆ ಎಂದು ಯು.ಎನ್.ಡಿ.ಪಿ ಹೇಳಿದೆ. ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯದ ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ತತ್ವಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ನೀತಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳು ಮಾನವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಮತ್ತು ದೀರ್ಘ, ಆರೋಗ್ಯಕರ ಮತ್ತು ಸೃಜನಶೀಲ ಜೀವನಕ್ಕಾಗಿ ಜನರು ತಮ್ಮ ಆಯ್ಕೆಗಳನ್ನು ಚಲಾಯಿಸಲು ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ.

ಪ್ರದೇಶಗಳು ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯಗಳಾದ್ಯಂತ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯದಲ್ಲಿನ ಅಸಮಾನತೆಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಿದ ಇತ್ತೀಚಿನ 2015ರ ಆವೃತ್ತಿ ಸೇರಿದಂತೆ ರಾಜ್ಯದ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿಗಳಿಂದ ಪ್ರೇರಿತವಾದ ರಾಜ್ಯವು ಗುರುತಿಸಲಾದ ಅಂತರಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ನವೀನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಿದೆ. ಸಾಕಷ್ಟು ಹಣಕಾಸು ಹಂಚಿಕೆಯಿಂದ ಬೆಂಬಲಿತವಾದ ಉದ್ದೇಶಿತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಮೂಲಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸುವಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವು ತ್ವರಿತ ಪ್ರಗತಿ ಸಾಧಿಸಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕವು ಸದೃಢ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ನೆಲೆಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೆಮ್ಮೆಪಡುವ ವಿಷಯವಾಗಿದ್ದು, ಇದು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ರಾಜ್ಯದ ಗುರಿಗಳಿಗೆ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿದೆ, ಜೊತೆಗೆ ದೇಶ ಮತ್ತು ವಿದೇಶಗಳ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಆತಿಥ್ಯ ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯದ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಆಧಾರಿತ ಉಪಕ್ರಮಗಳಿಂದ ಪ್ರೇರಿತವಾದ ಜ್ಞಾನ ಆರ್ಥಿಕತೆಯು ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ಒಳಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ದೂರಗಾಮಿ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಬೀರಿದೆ. ಆರೋಗ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿನ ಸುಧಾರಣೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಗಮನ ಹರಿಸುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಕೋವಿಡ್-19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗದ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ, ಕಳೆದ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ, ಜನರ ಜೀವನ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳಾದ ಸುರಕ್ಷಿತ ಕುಡಿಯುವ ನೀರು, ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಮತ್ತು ಶುಚಿತ್ವ ಒದಗಿಸುವುದನ್ನು

ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ತನ್ನ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು ಬಲಪಡಿಸಿದೆ. ಬಡತನವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು, ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಲು ಸುಧಾರಿತ ಶುಚಿತ್ವ (wash) ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದೆ ಎಂದು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಅಧ್ಯಾಯವು ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಗತಿ ಮತ್ತು ವಲಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ವಹಿಸುವ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವ ಮೂಲಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ.

12.1.1. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ - ಒಂದು ಅವಲೋಕನ

ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಬಹುಆಯಾಮಗಳ ಸೂಚಕಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕದಿಂದ ಅಳೆಯಲ್ಪಟ್ಟಂತೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಯಾಗಿದೆ. 1981 ರಿಂದ 2012 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯು ಇತರೆ ಭಾರತೀಯ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ, 6 ರಿಂದ 10 ನೇ ಸ್ಥಾನದ ನಡುವೆ ಸ್ಥಿರವಾಗಿದೆ. ಹೊಸ ರಾಜ್ಯಗಳ ರಚನೆಯು ಶ್ರೇಯಾಂಕದ ಸ್ಥಾನದ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಒಂದು ಕಾರಣವಾಗಿರಬಹುದಾಗಿದ್ದು, ದಕ್ಷಿಣದ ಪ್ರಮುಖ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ, ಕರ್ನಾಟಕವು ಅಂಧಪ್ರದೇಶಕ್ಕಿಂತ ಸ್ವಲ್ಪ ಉತ್ತಮವಾಗಿದೆ (ತೆಲಂಗಾಣ ರಾಜ್ಯ ರಚನೆಗೆ ಮೊದಲು). ಆದಾಗ್ಯೂ, ಕರ್ನಾಟಕವು ಕೇರಳ (ಶ್ರೇಯಾಂಕ 1) ಮತ್ತು ತಮಿಳುನಾಡು (ಶ್ರೇಯಾಂಕ 5) ಗಿಂತ ಹಿಂದಿದೆ. ಕೋಷ್ಟಕ 12.1ರಲ್ಲಿ 1981 ರಿಂದ 2012 ರವರೆಗೆ ಭಾರತದ ಪ್ರಮುಖ ರಾಜ್ಯಗಳ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕದ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 12.1: ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ - ಪ್ರಮುಖ ಭಾರತೀಯ ರಾಜ್ಯಗಳ ಪ್ರವೃತ್ತಿ, 1981 - 2012

ರಾಜ್ಯಗಳು	1981		1991		2001		2011		2012	
	ಮೌಲ್ಯ	ಶ್ರೇಣಿ	ಮೌಲ್ಯ	ಶ್ರೇಣಿ	ಮೌಲ್ಯ	ಶ್ರೇಣಿ	ಮೌಲ್ಯ	ಶ್ರೇಣಿ	ಮೌಲ್ಯ	ಶ್ರೇಣಿ
ಅಂಧಪ್ರದೇಶ	0.298	9	0.377	9	0.416	10	0.485	11	0.593	11
ಅಸ್ಸಾಂ	0.272	10	0.348	10	0.386	14	0.474	12	0.563	14
ಬಿಹಾರ	0.237	15	0.308	15	0.367	15	0.447	18	0.536	20
ಗುಜರಾತ್	0.360	4	0.431	6	0.479	6	0.514	8	0.598	10
ಹರಿಯಾಣ	0.360	5	0.443	5	0.509	5	0.545	5	0.628	6
ಕರ್ನಾಟಕ	0.346	6	0.412	7	0.478	7	0.508	10	0.611	8
ಕೇರಳ	0.500	1	0.591	1	0.638	1	0.625	1	0.693	1
ಮಧ್ಯ ಪ್ರದೇಶ	0.245	14	0.328	13	0.394	12	0.451	16	0.548	16
ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ	0.363	3	0.452	4	0.523	4	0.549	4	0.642	3
ಒರಿಸ್ಸಾ	0.267	11	0.345	12	0.404	11	0.442	19	0.540	18
ಪಂಜಾಬ್	0.411	2	0.475	2	0.537	2	0.569	2	0.641	4
ರಾಜಸ್ಥಾನ	0.256	12	0.347	11	0.424	9	0.468	14	0.566	13
ತಮಿಳುನಾಡು	0.343	7	0.466	3	0.531	3	0.544	6	0.634	5
ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ	0.255	13	0.314	14	0.388	13	0.468	13	0.538	19
ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಳ	0.305	8	0.404	8	0.472	8	0.509	9	0.593	12
ಸಮಸ್ತ ಭಾರತ	0.302		0.381		0.472		0.504		0.587	

ಮೂಲ: 1. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿ 2001 [ಸೂಚನೆ: 2001ರ ಎಚ್.ಡಿ.ಐ ಅನ್ನು ಕೆಲವು ಆಯ್ದ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿದೆ, ಇದಕ್ಕಾಗಿ 2001ರ ಜನಗಣತಿ ಸೇರಿದಂತೆ ಕೆಲವು ದತ್ತಾಂಶಗಳು ಲಭ್ಯವಿವೆ]. 2. ಎಂ.ಎಚ್. ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣ, ಅಂಕುಶ್ ಅಗರವಾಲ್ ಮತ್ತು ಕೆ. ಸೀತಾ ಪ್ರಭು (2011), ಯು.ಎನ್.ಡಿ.ಐ ಕಾರ್ಯಪತ್ರಿಕೆ. 3. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿ

1999ರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಮೊದಲ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿಯ ತಯಾರಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ, ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸನ್ನಿವೇಶದ ಸಮತೋಲಿತ, ವಿಶ್ಲೇಷಣಾತ್ಮಕ ರಚನೆಯಲ್ಲದನ್ನು ಒದಗಿಸಿದ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿಯನ್ನು (ಎಚ್ ಡಿಆರ್) ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಎರಡನೇ ಭಾರತೀಯ ರಾಜ್ಯವಾಗಿ ರಾಜ್ಯವು ಹೊರಹೊಮ್ಮಿತು. ರಾಷ್ಟ್ರದ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಲಿಂಗ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ

ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳೆರಡರಲ್ಲೂ ಕರ್ನಾಟಕವು ಉತ್ತಮ ಪ್ರದರ್ಶನ ನೀಡಿದ್ದರೂ ಸಹ ಎಚ್.ಡಿ.ಐ ನಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಮೂರು ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡ ಕೇರಳ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ಗುಜರಾತ್ ಗಿಂತ ರಾಜ್ಯವು ಹಿಂದುಳಿದಿದೆ ಎಂದು ಎಚ್.ಡಿ.ಆರ್ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದೆ. ಜಾಗತಿಕ ಎಚ್.ಡಿ.ಐ ಮತ್ತು ಜಿ.ಡಿ.ಐ ಕ್ರಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಶ್ರೇಯಾಂಕವು ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ನಡುವೆ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ-ಆರ್ಥಿಕ ಅಸಮಾನತೆಗಳ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಿದೆ.

0.470 ಎಚ್.ಡಿ.ಐ ನಿಂದ ಅಳೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಮಟ್ಟವು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸರಾಸರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಲಿಂಗ ಸಂಬಂಧಿತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕದ ಮೂಲಕ ಅಳೆಯಲಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ-ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿನ ಅಸಮಾನತೆಗಳು 0.451 ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಿದವು (ಇದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜಿಡಿಐ ಮಟ್ಟವಾದ 0.401 ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿತ್ತು). ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ, ರಾಜ್ಯವು ಸ್ವತಃ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 93ನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ, ಆದರೆ ಭಾರತದ ಶ್ರೇಯಾಂಕವು ಸುಮಾರು 99 ಆಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಅದೇನೇ ಇದ್ದರೂ, ರಾಜ್ಯದೊಳಗೆ, ವಿವಿಧ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ವಿಭಿನ್ನ ಹಂತಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿವೆ. ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿಯಲು ಬಳಸಲಾಗುವ ಮೂರು ಸೂಚಕಗಳೆಂದರೆ: ಸರಿಹೊಂದಿಸಿದ ನೈಜ ತಲಾ ಆದಾಯ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಾಧನೆ ಶಾಲಾ ದಾಖಲಾತಿ ಅನುಪಾತಗಳು ಮತ್ತು ವಯಸ್ಕರ ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ಮತ್ತು ಜನನದ ಜೀವಿತಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಫಲಿಸುವ ದೀರ್ಘಾಯುಷ್ಯ ಇದನ್ನು ಯು.ಎನ್.ಡಿ.ಪಿ ತನ್ನ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹೋಲಿಕೆಗಳಿಗಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡ ಗರಿಷ್ಠ ಮತ್ತು ಕನಿಷ್ಠ ಮಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾಗಿದೆ (ಪ್ರತಿ ಚಲಕಗಳಿಗೆ ಸಮಾನ ತೂಕದೊಂದಿಗೆ). ಎಚ್.ಡಿ.ಐ ಶ್ರೇಣಿಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮೊದಲ 5 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಾದ ಕೊಡಗು, ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ, ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಹಾಗೂ ಮೈಸೂರು, ಬಳ್ಳಾರಿ, ಬೀದರ್, ಕಲ್ಬುರ್ಗಿ ಮತ್ತು ರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಕೊನೆಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ. ಕೊಡಗು ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಚೀನಾಕ್ಕೆ ಸರಿಸಮನಾಗಿ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದರೆ, ರಾಯಚೂರಿನ ಎಚ್.ಡಿ.ಐ ವಿಶ್ವದ ಕೆಲವು ಅತ್ಯಂತ ಕಡಿಮೆ ಎಚ್.ಡಿ.ಐ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಬಹುದು.

ರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ 0.399ಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆ 0.630 ಎಚ್.ಡಿ.ಐ ದಾಖಲಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಮೊದಲ ಎಚ್.ಡಿ.ಆರ್ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಕರಾವಳಿ ಮತ್ತು ಮಲೆನಾಡು ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಮೈದಾನ (ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿ) ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗಿಂತ ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಜೀವನವನ್ನು ತಮ್ಮ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ನೀಡುತ್ತವೆ, ಏಕೆಂದರೆ ಸಮಂಜಸವಾದ ಉತ್ತಮ ಆದಾಯದ ಮಟ್ಟಗಳು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ (ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ) ಐತಿಹಾಸಿಕವಾಗಿ ಉತ್ತಮ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಾಧನೆಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಸಾಮಾಜಿಕ-ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಕಲ್ಯಾಣ-ಕರ್ನಾಟಕ ಕ್ಲಸ್ಟರ್.ನ ನಾಲ್ಕು ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕೆಳಗಿದ್ದರೆ, ಬಾಂಬೆ-ಕರ್ನಾಟಕ (ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ) ಮೈಸೂರು, ಮಂಡ್ಯ ಮತ್ತು ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗಿಂತ ಉತ್ತಮವಾಗಿದೆ.

ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಹಣಕಾಸು ಒದಗಿಸುವ ವಿಷಯದೊಂದಿಗೆ 2005ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಎರಡನೇ ಎಚ್.ಡಿ.ಆರ್, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವ ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ವಿಷಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಬಗ್ಗೆ, ಅಂದರೆ, ಜೀವಿತಾವಧಿಯ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಫಲಿತಾಂಶಗಳ ಮೇಲೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಹೂಡಿಕೆಗಳ ಪರಿಣಾಮ, ಮಹಿಳಾ ಸಾಕ್ಷರತೆ, ಶಿಕ್ಷಣದ ಲಭ್ಯತೆ, ಐಎಂಆರ್ ಮತ್ತು ಎಂಎಂಆರ್ ನಲ್ಲಿ ಜೀವನದ ಗುಣಮಟ್ಟ ಮತ್ತು ಲಿಂಗ, ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಅಸಮಾನತೆಗಳ ಇಳಿಕೆಯ ಕಡತಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅವಲೋಕನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ವರದಿಯು ಭಾರತೀಯ ರಾಜ್ಯಗಳ ಎಚ್.ಡಿ.ಐ ಮತ್ತು ಜಿ.ಡಿ.ಐ ಅನ್ನು ಅಳೆಯಲು ಯು.ಎನ್.ಡಿ.ಪಿ ವಿಧಾನವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡಿದೆ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕವು ಎಚ್.ಡಿ.ಐ ನಲ್ಲಿ ತನ್ನ 7ನೇ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ, ಆದರೆ ಜಿಡಿಐನಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಸ್ಥಾನವು 6ನೇ ಶ್ರೇಣಿಗೆ ಸುಧಾರಿಸಿದೆ, ಆ ಮೂಲಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಿತ ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆಯ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದೆ. 1991 ರ ಐದು ಉನ್ನತ ಶ್ರೇಣಿಯ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು 2001 ರಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಶ್ರೇಣಿಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡರೂ, ಶ್ರೇಯಾಂಕದ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಕಂಡುಬಂದಿವೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಕೂಲ ಮಹಿಳೆ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಲಿಂಗಾನುಪಾತಗಳು ದಾಖಲಾದರೂ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಜಿಡಿಐನಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ. ವಿಜಯಪುರ, ಕೊಪ್ಪಳ, ಚಾಮರಾಜನಗರ, ಕಲ್ಬುರ್ಗಿ ಮತ್ತು ರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಬಾಗಲಕೋಟೆ ಜಿಲ್ಲೆಯೊಂದಿಗೆ ರಾಜ್ಯದ ಕೆಳಗಿನ ಐದು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಾಗಿವೆ. ಇದು 2001ರಲ್ಲಿ ಜಿಡಿಐ ಶ್ರೇಯಾಂಕದಲ್ಲಿ 23ನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದು ಮತ್ತು ಕಳಪೆ ಪ್ರದರ್ಶನ ನೀಡುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಪಟ್ಟಿಗೆ ಹೊಸದಾಗಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದೆ. ಜಿಡಿಐ ಶ್ರೇಯಾಂಕವು 1991ರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು 2001ರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಎಚ್.ಡಿ.ಐ ಶ್ರೇಯಾಂಕದೊಂದಿಗೆ ಅನುಕೂಲಕರವಾಗಿ ಹೋಲಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಕಡಿಮೆ ಲಿಂಗ ಅಸಮಾನತೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದವು

ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ, ಆದರೆ ಕಳಪೆ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚಕಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ಲಿಂಗ ಅಸಮಾನತೆಯಿಂದ ನಿರೂಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಕಲ್ಯಾಣ-ಕರ್ನಾಟಕದ ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಎಚ್.ಡಿ.ಐ ಮತ್ತು ಜಿ.ಡಿ.ಐ ನಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಸರಾಸರಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಎಚ್.ಡಿ.ಐ ಮೌಲ್ಯ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕದ ಮೂರು ಎಚ್.ಡಿ.ಆರ್ ಗಳಲ್ಲಿ (1991, 2001 ಮತ್ತು 2012) ವರದಿಯಾಗಿರುವ ಶ್ರೇಯಾಂಕವನ್ನು ಹೋಲಿಸಿದರೆ (ಕೋಷ್ಟಕ 12.2) ಎಚ್.ಡಿ.ಐ ಮೌಲ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿರಂತರ ಸುಧಾರಣೆಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. 21 ಜಿಲ್ಲೆಗಳ (27 ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಪೈಕಿ) ಶ್ರೇಯಾಂಕದಲ್ಲಿ ನಿರಂತರ ಸುಧಾರಣೆಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಆದರೆ 6 ಜಿಲ್ಲೆಗಳು, ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಲ್ಯಾಣ-ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ, ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಎಚ್.ಡಿ.ಐ ಮೌಲ್ಯ ಮತ್ತು ಶ್ರೇಣಿಯಲ್ಲಿ ಕುಸಿತ ಕಂಡಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಬೀದರ್ ಜಿಲ್ಲೆ ಕಲ್ಯಾಣ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿದ್ದರೂ, ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಟ್ಟದ ಋತುಮಾನದ ವಲಸೆಯನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪಗಳ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನಾಗರಿಕ ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ಕೆ.ಕೆ.ಆರ್.ಡಿ.ಬಿ ಮಂಡಳಿಯ ಕೊಡುಗೆಯ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ 2001ರಲ್ಲಿ 21 ನೇ ಸ್ಥಾನದಿಂದ 2012 ರಲ್ಲಿ 17ನೇ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಸುಧಾರಿಸಿದೆ. ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ತೀವ್ರವಾದ ವಿಭಿನ್ನ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಗಮನಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ, ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶ್ರೇಯಾಂಕವು 1991ರಲ್ಲಿ 10ನೇ ಸ್ಥಾನದಿಂದ 2001ರಲ್ಲಿ 16ನೇ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಮತ್ತು 2012ರಲ್ಲಿ 25ನೇ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಯು 1991 ರಲ್ಲಿ 0.623 ರಿಂದ 2012 ರಲ್ಲಿ 0.958 ಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಎಚ್.ಡಿ.ಐ ಮೌಲ್ಯ ಮತ್ತು ಶ್ರೇಯಾಂಕವನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಮತ್ತು ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಸುಧಾರಿಸಿದೆ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಕಳೆದ ಎರಡು ಅವಧಿಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮೊದಲ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಆದರೆ, ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆ 2012ರಲ್ಲಿ 4ನೇ ಸ್ಥಾನವನ್ನು (1991ರಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಸ್ಥಾನದಿಂದ) ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 12.3 ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ, ಉಡುಪಿ, ಕೊಡಗು ಮತ್ತು ಶಿವಮೊಗ್ಗ 2001 ಮತ್ತು 2012ರಲ್ಲಿ 5 ಉನ್ನತ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಾಗಿದ್ದರೆ, ರಾಯಚೂರು, ಕಲ್ಬುರ್ಗಿ, ಕೊಪ್ಪಳ, ಬಳ್ಳಾರಿ ಮತ್ತು ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು 2012ರಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಎಚ್.ಡಿ.ಐ ಶ್ರೇಣಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಳಹಂತದ ಐದು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಾಗಿ ಉಳಿದಿವೆ, ಈ ಮೂಲಕ ಕಲ್ಯಾಣ-ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ವೇಗಗೊಳಿಸಲು ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 12.2: ಕರ್ನಾಟಕದ ಮೂರು ಎಚ್.ಡಿ.ಆರ್ ಗಳಿಂದ (1999, 2005 ಮತ್ತು 2015)						
ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಎಚ್.ಡಿ.ಐ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಶ್ರೇಣಿಗಳ ಹೋಲಿಕೆ						
ಜಿಲ್ಲೆಗಳು	1991		2001		2012	
	ಎಚ್ ಡಿಐ ಮೌಲ್ಯ	ಶ್ರೇಣಿ	ಎಚ್ ಡಿಐ ಮೌಲ್ಯ	ಶ್ರೇಣಿ	ಎಚ್ ಡಿಐ ಮೌಲ್ಯ	ಶ್ರೇಣಿ
ಬಾಗಲಕೋಟೆ	–	–	0.591	22	0.593	20
ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ	0.623	2	0.753	1	0.958	1
ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ	0.472	8	0.653	6	0.735	10
ಬೆಳಗಾವಿ	0.471	9	0.648	8	0.657	15
ಬಳ್ಳಾರಿ	0.429	17	0.617	18	0.545	24
ಬೀದರ್	0.419	18	0.599	21	0.642	17
ವಿಜಯಪುರ	0.443	14	0.589	23	0.627	19
ಚಾಮರಾಜನಗರ	–	–	0.576	25	0.589	22
ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು	0.524	5	0.647	9	0.774	6
ಚಿತ್ರದುರ್ಗ	0.466	10	0.627	16	0.526	25
ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ	0.592	3	0.722	2	0.866	2
ದಾವಣಗೆರೆ	–	–	0.635	12	0.654	16
ಧಾರವಾಡ	0.459	11	0.642	10	0.755	8
ಗದಗ	–	–	0.634	13	0.590	21
ಕಲ್ಬುರ್ಗಿ	0.412	19	0.564	26	0.447	26
ಹಾಸನ	0.473	7	0.639	11	0.768	7

ಕೋಷ್ಟಕ 12.2: ಕರ್ನಾಟಕದ ಮೂರು ಎಚ್.ಡಿ.ಆರ್ ಗಳಿಂದ (1999, 2005 ಮತ್ತು 2015)

ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಎಚ್.ಡಿ.ಐ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಶ್ರೇಣಿಗಳ ಹೋಲಿಕೆ

ಜಿಲ್ಲೆಗಳು	1991		2001		2012	
	ಎಚ್ ಡಿಐ ಮೌಲ್ಯ	ಶ್ರೇಣಿ	ಎಚ್ ಡಿಐ ಮೌಲ್ಯ	ಶ್ರೇಣಿ	ಎಚ್ ಡಿಐ ಮೌಲ್ಯ	ಶ್ರೇಣಿ
ಹಾವೇರಿ	-	-	0.603	20	0.631	18
ಕೊಡಗು	0.630	1	0.697	4	0.817	4
ಕೋಲಾರ	0.443	15	0.625	17	0.671	13
ಕೊಪ್ಪಳ	-	-	0.582	24	0.556	23
ಮಂಡ್ಯ	0.444	13	0.609	19	0.690	12
ಮೈಸೂರು	0.440	16	0.631	14	0.698	11
ರಾಯಚೂರು	0.399	20	0.547	27	0.420	27
ಶಿವಮೊಗ್ಗ	0.483	6	0.673	5	0.786	5
ತುಮಕೂರು	0.447	12	0.630	15	0.668	14
ಉಡುಪಿ	-	-	0.714	3	0.861	3
ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ	0.533	4	0.653	7	0.752	9

ಕೋಷ್ಟಕ 12.3: ಎಚ್ ಡಿಐ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಶ್ರೇಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಅಗ್ರ 5 ಮತ್ತು ಕೆಳಗಿನ 5 ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ (1991-2012)

ಎಚ್. ಡಿ.ಆರ್ ವರದಿಗಳು	ಅಗ್ರ 5 ಜಿಲ್ಲೆಗಳು			ಕೆಳಹಂತದ 5 ಜಿಲ್ಲೆಗಳು		
	ಜಿಲ್ಲೆಗಳು	ಎಚ್.ಡಿ.ಐ.	ಶ್ರೇಣಿ	ಜಿಲ್ಲೆಗಳು	ಎಚ್.ಡಿ.ಐ.	ಶ್ರೇಣಿ
1999 (1991ರ ದತ್ತಾಂಶ)	ಕೊಡಗು	0.630	1	ರಾಯಚೂರು	0.399	20
	ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ	0.623	2	ಕಲ್ಬುರ್ಗಿ	0.412	19
	ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ	0.592	3	ಬೀದರ್	0.419	18
	ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ	0.533	4	ಬಳ್ಳಾರಿ	0.429	17
	ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು	0.524	5	ಮೈಸೂರು	0.440	16
2005 (2001ರ ದತ್ತಾಂಶ)	ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ	0.753	1	ರಾಯಚೂರು	0.547	27
	ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ	0.722	2	ಕಲ್ಬುರ್ಗಿ	0.564	26
	ಉಡುಪಿ	0.714	3	ಚಾಮರಾಜನಗರ	0.576	25
	ಕೊಡಗು	0.697	4	ಕೊಪ್ಪಳ	0.582	24
	ಶಿವಮೊಗ್ಗ	0.673	5	ವಿಜಯಪುರ	0.589	23
2015 (2012ರ ದತ್ತಾಂಶ)	ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ	0.958	1	ರಾಯಚೂರು	0.420	27
	ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ	0.866	2	ಕಲ್ಬುರ್ಗಿ	0.447	26
	ಉಡುಪಿ	0.861	3	ಚಿತ್ರದುರ್ಗ	0.526	25
	ಕೊಡಗು	0.817	4	ಬಳ್ಳಾರಿ	0.545	24
	ಶಿವಮೊಗ್ಗ	0.786	5	ಕೊಪ್ಪಳ	0.556	23

ಜಾಗತಿಕ ಗುರಿ ಸೂಚಕಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು ಮಧ್ಯಮ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ರಾಜ್ಯವಾಗಿದೆ. ಅಸಮಾನತೆ ಸರಿಹೊಂದಿಸಿದ ಎಚ್.ಡಿ.ಐ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅಸಮಾನತೆಯಿಂದಾಗಿ ಸಂಭಾವ್ಯ ನಷ್ಟವು 26% ರಷ್ಟಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಅಖಿಲ ಭಾರತಕ್ಕೆ 27.2% ಇದೆ ಎಂದು ತೋರಿಸಿದೆ. ಶಿಕ್ಷಣದ ಆಯಾಮಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ (40%) ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಆಯಾಮ (22%) ಮತ್ತು ಕನಿಷ್ಠ ಆದಾಯ ಆಯಾಮದಿಂದ (12%) ಅಸಮಾನತೆಯಿಂದಾಗಿ ಉಂಟಾಗುವ ನಷ್ಟವು ಅತ್ಯಧಿಕವಾಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಲಿಂಗ ಅಸಮಾನತೆ ಸೂಚ್ಯಂಕವು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಮೌಲ್ಯವು 0.598 ಆಗಿದ್ದು, ಲಿಂಗ ಅಸಮಾನತೆಯಿಂದಾಗಿ ಮೂರು ಆಯಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ 60% ನಷ್ಟವನ್ನು

ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ, ಇದು ಭಾಗಶಃ ಕಡಿಮೆ ಸ್ತ್ರೀ ರಾಜಕೀಯ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ರಾಜಕೀಯ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಸೂಚಕದ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ, ಕರ್ನಾಟಕವು 2015 ರಲ್ಲಿ ಭಾರತದ 20 ಪ್ರಮುಖ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ 10ನೇ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ. ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡಿದರೆ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಜಿಲ್ಲೆ ಉನ್ನತ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸ್ಥಾನಮಾನಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದು, ಕೊಡಗು ಉನ್ನತ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸ್ಥಾನಮಾನಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುವ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಬಾಗಲಕೋಟೆ, ಬಳ್ಳಾರಿ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ, ಕಲ್ಬುರ್ಗಿ, ಕೊಪ್ಪಳ, ರಾಯಚೂರು ಮತ್ತು ಯಾದಗಿರಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಎಂದು ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಉಡುಪಿ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಮತ್ತು ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಲಿಂಗ ಅಸಮಾನತೆ ಸೂಚ್ಯಂಕಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಉತ್ತಮ ಪ್ರದರ್ಶನ ವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ, ಹಾಗೆಯೇ 2001-02 ರಿಂದ 2011-12ರ ನಡುವೆ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ, ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆಗಳು ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಲಿಂಗ ಅಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಬಡತನದ ಆಯಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

12.1.2 ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಹೂಡಿಕೆಗಳ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳು (2015-16 ರಿಂದ 2020-21)

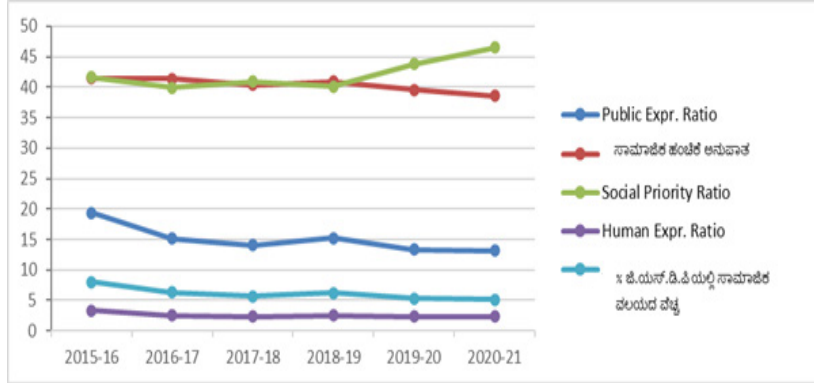
ಯು.ಎನ್.ಡಿ.ಪಿ ಸೂಚಿಸಿರುವ (1) ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವೆಚ್ಚ ಅನುಪಾತ (2) ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಂಚಿಕೆ ಅನುಪಾತ (3) ಸಾಮಾಜಿಕ ಆದ್ಯತೆಅನುಪಾತ ಮತ್ತು (4) ಮಾನವ ವೆಚ್ಚ ಅನುಪಾತದ ನಾಲ್ಕು ಅನುಪಾತಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಮೇಲಿನ ಕರ್ನಾಟಕದ ಹೂಡಿಕೆಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವೆಚ್ಚ ಅನುಪಾತವು (ಪಿಇಆರ್) ಒಟ್ಟು ಬಜೆಟ್ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಜಿ.ಎಸ್.ಡಿ.ಪಿ ಯ ಅನುಪಾತ ಎಂದು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಂಚಿಕೆ ಅನುಪಾತವು (ಎಸ್‌ಎಆರ್) ಸಾಮಾಜಿಕ ಸೇವೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ವೆಚ್ಚವನ್ನು (ಶಿಕ್ಷಣ, ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ) ಒಟ್ಟು ಬಜೆಟ್ ವೆಚ್ಚದ ಅನುಪಾತವಾಗಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಆದ್ಯತೆಯ ಅನುಪಾತವು (ಎಸ್.ಪಿ.ಆರ್) ಮಾನವ ಆದ್ಯತೆಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ (ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ/ ಆರೋಗ್ಯ (ವೈದ್ಯಕೀಯ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ) /ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ/ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶ) ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ ವಲಯದ ವೆಚ್ಚದ ಅನುಪಾತವಾಗಿ ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಮಾನವ ವೆಚ್ಚ ಅನುಪಾತವು (ಎಚ್.ಇ.ಆರ್) ಮೂರು ಅನುಪಾತಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗಿದೆ. ಯು.ಎನ್.ಡಿ.ಪಿ ವರದಿಯ ಪ್ರಕಾರ, ಪಿಇಆರ್ ಸುಮಾರು 25% ಇರಬೇಕು; ಎಸ್‌ಎಆರ್ ಸುಮಾರು 40% ಇರಬೇಕು; ಎಸ್.ಪಿ.ಆರ್ ಸುಮಾರು 50% ಇರಬೇಕು ಮತ್ತು ಎಚ್.ಇ.ಆರ್ ಸುಮಾರು 5% ಇರಬೇಕು. ಕಳೆದ 6 ವರ್ಷಗಳಿಂದ (2015-16 ರಿಂದ 2020-21) ಈ ಕ್ರಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯು, ಜಿ.ಎಸ್.ಡಿ.ಪಿಯ ಶೇಕಡಾವಾರು ಸಾಮಾಜಿಕ ವಲಯದ ವೆಚ್ಚವು 2015-16ರಲ್ಲಿ 8.03% ನಿಂದ 2020-21 ರಲ್ಲಿ 5.10% ಗೆ (ಕೋಷ್ಟಕ 12.4 ಮತ್ತು ಚಿತ್ರ 12.1) ಕುಸಿದಿದೆ ಎಂದು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 12.4: 2015-16 ರಿಂದ 2020-21 ರವರೆಗೆ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅನುಪಾತಗಳಲ್ಲಿನ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳು

	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21
ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವೆಚ್ಚ ಅನುಪಾತ	19.36	15.16	14.07	15.24	13.34	13.17
ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಂಚಿಕೆ ಅನುಪಾತ	41.45	41.35	40.35	40.89	39.61	38.56
ಸಾಮಾಜಿಕ ಆದ್ಯತೆಯ ಅನುಪಾತ	41.61	39.94	40.95	40.08	43.82	46.50
ಮಾನವ ವೆಚ್ಚ ಅನುಪಾತ	3.34	2.50	2.32	2.50	2.32	2.36
% ಜಿ.ಎಸ್.ಡಿ.ಪಿ ಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಲಯದ ವೆಚ್ಚ	8.03	6.27	5.68	6.20	5.30	5.10

ಮೂಲ: ಹಣಕಾಸು ಇಲಾಖೆಯ ಬಜೆಟ್ ದಾಖಲೆಗಳು, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ

ಚಿತ್ರ 12.1: 2015-16 ರಿಂದ 2020-21 ರವರೆಗೆ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅನುಪಾತಗಳಲ್ಲಿನ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳು

ವಲಯವಿಶ್ಲೇಷಣೆ (ಕೋಷ್ಟಕ 12.5) 2017-18 ರಿಂದ 2021-22ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವೆಚ್ಚವು ಜಿ.ಎಸ್.ಡಿ.ಪಿಯ ಸುಮಾರು 1% ನಷ್ಟು ಸ್ಥಗಿತವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಸಿಎಜಿಆರ್ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಬಿಡಬ್ಲ್ಯೂಎಸ್‌ಎಸ್‌ಪಿಯೊಂದಿಗೆ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹೆಚ್ಚಳವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತವೆ, ನಂತರ ಆರೋಗ್ಯ (11.3%), ವೈದ್ಯಕೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ (10.1%), ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶ (8.1%) ಮತ್ತು ಕೆಯುಡಬ್ಲ್ಯೂಎಸ್ ಡಿಬಿ (6%) ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ನೀರು ಪೂರೈಕೆಗೆ ಋಣಾತ್ಮಕವಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ, ಆರೋಗ್ಯ ವಲಯದ ವೆಚ್ಚವು ಸದರಿ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ವಾರ್ಷಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ ದರವನ್ನು 7.5% ದಾಖಲಿಸಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 12.5: 2017-18 ರಿಂದ 2021-22 ರವರೆಗೆ ಆರೋಗ್ಯವಲಯದಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವೆಚ್ಚದ ಪ್ರವೃತ್ತಿ

ವಲಯ	2017-18 (ಎ/ಸಿಎಸ್)	2018-19 (ಎ/ಸಿಎಸ್)	2019-20 (ಎ/ಸಿಎಸ್)	2020-21 (ಆರ್ ಇ)	2021-22 (ಬಿಇ)	ಸಿಎಜಿಆರ್	ಸರಾಸರಿ
ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ	5552.14	6340.06	6125.89	8401.52	8221.96	11.3	6928.31
ಗ್ರಾಮೀಣ ನೀರು ಸರಬರಾಜು	4190.05	3764.65	3059.43	2817.74	3832.9	-4.6	3532.95
ಕೆಯುಡಬ್ಲ್ಯೂಎಸ್ ಡಿಬಿ	377.59	414.79	414.79	500	460	6.0	433.43
ಬಿಡಬ್ಲ್ಯೂಎಸ್‌ಎಸ್‌ಪಿ	446.71	569.49	829.4	686.12	1348.03	27.1	775.95
ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶ	1363.45	1888.27	1890.21	1971.75	1973.19	8.1	1817.37
ವೈದ್ಯಕೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ	2247.58	2838.74	2698.88	3217.09	3416.84	10.1	2883.83
ಒಟ್ಟು ಆರೋಗ್ಯ	14177.52	15816	15018.6	17594.22	19252.92	7.5	16371.85
% ರಿಂದ ಜಿ.ಎಸ್.ಡಿ.ಪಿ.	1.06	1.06	0.88	0.98	1.13		

ಮೂಲ: (ಐ) ಬಜೆಟ್ ಸಂಪುಟಗಳು 2021-22; ಹಣಕಾಸು ಇಲಾಖೆ; (2) ಯೋಜನೆ ದಾಖಲೆಗಳು 2020-21, ಯೋಜನೆ, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ಅಂಕಿಅಂಶ ಇಲಾಖೆ; (3) ಮಧ್ಯಮಾವಧಿ ವಿತ್ತೀಯ ಯೋಜನೆ 2021-25, ಹಣಕಾಸು ಇಲಾಖೆ, ಜಿಬಿಕ್.

ಸೂಚನೆ: ಕೆಯುಡಬ್ಲ್ಯೂಎಸ್ ಡಿಬಿ- ಕರ್ನಾಟಕ ನಗರ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಮತ್ತು ಒಳಚರಂಡಿ ಮಂಡಳಿ; ಬೆಂಗಳೂರು ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಮತ್ತು ಒಳಚರಂಡಿ ಮಂಡಳಿ

12.2 ಶಿಕ್ಷಣ

ಮಾನವನ ಅನುಭವದಲ್ಲಿ ಸಕಲ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲೂ ಜ್ಞಾನವು ನಮ್ಮ ನಿರೀಕ್ಷೆಗಿಂತ ವೇಗವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಾಗೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಶೋತ್ತರಗಳು ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ರಮವು ಅವುಗಳಿಗೆ ಸಕಾರಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಸ್ಪಂದಿಸುವುದು ಪ್ರಗತಿಯ ಲಕ್ಷಣ. ಇಂದು ವಿಜ್ಞಾನ ಹಾಗೂ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿ ಅಸಾಧಾರಣಗತಿಯಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿದೆ. ಮಕ್ಕಳ ಸರ್ವಾಂಗೀಣ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ವಿಕಸನಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ತನ್ಮೂಲಕ ಅವರನ್ನು ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾರತದ ಸ್ವಸ್ಥ ಸಮಾಜದ ಉತ್ತಮ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದು ಶಿಕ್ಷಣದ ಗುರುತರ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾಗಿದೆ.

ಇಂದು ವಿಜ್ಞಾನ ಹಾಗೂ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿ ಅಸಾಧಾರಣಗತಿಯಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿದೆ. ದೇಶದ ಏಳಿಗೆಗಾಗಿ ಉಪಯುಕ್ತ ವಸ್ತು ಹಾಗೂ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಶಿಕ್ಷಣವು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದು ಜೀವನದ ಸಕಲ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ದೈರ್ಯದಿಂದ ಎದುರಿಸಲು ಸಹಾಯಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಮನುಷ್ಯನು ಯೋಗ್ಯ ಜೀವನ ನಡೆಸಲು ಇರುವ ಆಯ್ಕೆಗಳ ವಿಸ್ತರಣೆಗೆ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕ್ರಿಯಾಮಾಲೆಯು ಮಾನ್ಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಆದ ಕಾರಣ ಶಿಕ್ಷಣವು ಮೂಲಭೂತ ಮಾನವನ ಹಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕರಣಕ್ಕೆ ನಾಂದಿಯಾಗುವ ಮೂಲಕ ಅದರ ಸೇವೆ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ತಲುಪಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಖಾತರಿ ಪಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಬದ್ಧ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಗುಣಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣವು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಲುಪುವುದನ್ನು ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಮುದಾಯ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದೊಂದಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಬಂಡವಾಳ ತೊಡಗಿಸುವಿಕೆ ಮೂಲಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ವಲಯದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವು ಮಹತ್ತರ ಸುಧಾರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ದಾಪುಗಾಲಿಟ್ಟಿದೆ.

12.2.1 ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷರತೆ

2001 ರಿಂದ 2011ರ ದಶಕದಲ್ಲಿ, ಸಾಕ್ಷರತಾ ಪ್ರಮಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಗಣನೀಯ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಾಧನೆ ಆಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ಅಂಕಿಅಂಶಗಳಿಂದ ದೃಢಪಟ್ಟಿದೆ. 2001 ರಲ್ಲಿ 66.64% ರಷ್ಟಿದ್ದ ರಾಜ್ಯದ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಪ್ರಮಾಣವು 2011 ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಶೇ.75.60 ರಷ್ಟಾಗಿದೆ. (ಕೋಷ್ಟಕ 12.6). ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟಾರೆ ಸಾಕ್ಷರತೆ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಪುರುಷ ಮತ್ತು ಮಹಿಳಾ ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ಪ್ರಮಾಣವು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಮಹಿಳಾ ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ಪ್ರಮಾಣವು ಶೇ.60 ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದ್ದರೂ, ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನಗರ ಪುರುಷ ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ಪ್ರಮಾಣವು ಶೇ.90 ಕ್ಕೆ ಮೀರಿದೆ. 2011ರಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಶ್ರೇಣಿಯು 16 ಪ್ರಮುಖ ರಾಜ್ಯಗಳ (100 ಲಕ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಹೊಂದಿರುವ ರಾಜ್ಯಗಳು) ಪೈಕಿ 9ನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 12.6: ಕರ್ನಾಟಕ ಮತ್ತು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಪ್ರಮಾಣ				
	ಕರ್ನಾಟಕ	ಭಾರತ	ಕರ್ನಾಟಕ (ಗ್ರಾಮೀಣ)	ಕರ್ನಾಟಕ (ನಗರ)
ಜನರು	75.60	74.04	68.86	86.21
ಪುರುಷರು	82.85	82.14	77.92	90.54
ಮಹಿಳೆಯರು	68.13	65.46	59.60	81.71

ಮೂಲ:2011 ಗಣತಿ

12.2.2 ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣದ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ

ರಾಜ್ಯ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ವಿಧಾನವನ್ನು ಹಲವು ಮಟ್ಟಗಳನ್ನಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದ್ದು ಅವುಗಳೆಂದರೆ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಪೂರ್ವ, ಪ್ರಾಥಮಿಕ, ಹಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ, ಪ್ರೌಢ ಶಿಕ್ಷಣ, ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಪದವಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಶಿಕ್ಷಣ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿನ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳು (ಒಂದರಿಂದ ಐದನೆಯ ತರಗತಿ), ಹಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳು (ಒಂದರಿಂದ ಆರು/ಏಳು), ಮತ್ತು ಪ್ರೌಢಶಿಕ್ಷಣ (ಎಂಟರಿಂದ ಹತ್ತು) ಮೂಲಕ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ನಿರ್ವಹಣಾ ವಿಧಾನದ ಮೂಲಕ ಈ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಮೂರು ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ: (i) ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ, ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಆಡಳಿತದ ಮೂಲಕ ನಡೆಸಲ್ಪಡುವ ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳು, (ii) ಖಾಸಗಿ ಅನುದಾನಿತ ಶಾಲೆಗಳು, (iii) ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಅನುದಾನ-ರಹಿತ ಶಾಲೆಗಳು. ಇದರ ಹೊರತೂ 'ಇತರೆ' ಬೇರ್ಪಟ್ಟ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾದ ಶಾಲೆಗಳೂ ಇರುತ್ತವೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 24153 ಕಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ, 30876 ಹಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಾಗೂ 17265 ಪ್ರೌಢಶಿಕ್ಷಣ ಶಾಲೆಗಳು (2021-22) ಇರುತ್ತವೆ (ಕೋಷ್ಟಕ 12.7).

ಕೋಷ್ಟಕ 12.7: ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಶಾಲೆಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಸಂಖ್ಯೆ (2021-22)							
ವರ್ಗ		ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯ	ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ + ಸ್ಥಳೀಯ ಆಡಳಿತ	ಅನುದಾನಿತ	ಅನುದಾನ ರಹಿತ	ಇತರೆ + ಕೇಂದ್ರ	ಒಟ್ಟು ಶಾಲೆಗಳು
ಕಿ.ಪ್ರಾ.ಶಾ.ಗಳು	ಸಂಖ್ಯೆ	20747	132	199	3071	4	24153
	%	85.90	0.55	0.82	12.71	0.02	100
ಹಿ.ಪ್ರಾ.ಶಾ.ಗಳು	ಸಂಖ್ಯೆ	21906	85	2580	6273	32	30876
	%	70.95	0.28	8.36	20.32	0.10	100

ಕೋಷ್ಟಕ 12.7: ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಶಾಲೆಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಸಂಖ್ಯೆ (2021-22)

ವರ್ಗ	ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯ	ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ + ಸ್ಥಳೀಯ ಆಡಳಿತ	ಅನುದಾನಿತ	ಅನುದಾನ ರಹಿತ	ಇತರೆ + ಕೇಂದ್ರ	ಒಟ್ಟು ಶಾಲೆಗಳು	
ಒಟ್ಟು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳು	ಸಂಖ್ಯೆ	42653	217	2779	9344	36	55029
	%	77.51	0.39	5.05	16.98	0.07	100
ಪ್ರೌಢ ಶಿಕ್ಷಣ ಶಾಲೆಗಳು	ಸಂಖ್ಯೆ	4733	986	3775	7549	222	17265
	%	27.41	5.71	21.87	43.72	1.29	100
ಒಟ್ಟು ಶಾಲೆಗಳು (ಪ್ರಾ.ಶಾ.+ಪ್ರೌ.ಶಾ)	ಸಂಖ್ಯೆ	47386	1203	6554	16893	258	72294
	%	65.55	1.66	9.07	23.37	0.36	100

ಆಧಾರ: ಎಸ್.ಎ.ಟಿ.ಎಸ್. 2021-22

ಎ. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ

I) ಪ್ರವೇಶಾವಕಾಶ: ರಾಜ್ಯದ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಾವಕಾಶದಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆ ತರುವಲ್ಲಿ ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಪ್ರಗತಿ ಕಂಡು ಬಂದಿದೆ. ರಾಜ್ಯವು ಒಂದು ಕಿ.ಮೀ. ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ 100 ಜನ ಸಂಖ್ಯೆಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತು 10 ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಕ್ಕಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಇರುವ ಜನ ವಸತಿಗಳಿಗೆ ಹೊಸ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವ ಕಾರ್ಯನೀತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. 3 ಕಿ.ಮೀ. ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು 5 ಕಿ.ಮೀ. ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರೌಢ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪೋಷಕ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ಸಾರಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಚಿಕ್ಕ ಮತ್ತು ವಿರಳ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಇರುವ ಜನವಸತಿಗಳಿಗೆ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. 100 ಹಾಗೂ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನ ಸಂಖ್ಯೆ ಇರುವ ಎಲ್ಲಾ ಜನ ವಸತಿಗಳಿಗೆ ಈಗ ಒಂದು ಕಿ.ಮೀ. ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗೆ ಪ್ರವೇಶಾವಕಾಶ ಲಭ್ಯವಾಗಿದೆ. 3 ಕಿ.ಮೀ ಒಳಗಡೆ ಯಾವುದೇ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಹಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಮೇಲ್ದರ್ಜೆಗೇರಿಸಿ, 8ನೇ ತರಗತಿಯನ್ನು ಸೇರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. 7817 ಹಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಮೇಲ್ದರ್ಜೆಗೇರಿಸಲಾಗಿದೆ.

II) ಶಾಲೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ: 2021-22ರಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 55029 ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳಿವೆ. ಇದರಲ್ಲಿ 24153 ಕಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳು ಮತ್ತು 30876 ಹಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳು ಮತ್ತು 17265 ಪ್ರೌಢ ಶಾಲೆಗಳಿವೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 12.8: ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿನ ಶಾಲೆಗಳು

ಶಾಲೆಗಳು	2010-11	2011-12	2012-13	2013-14	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21	2021-22
ಕಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ	26032	25951	25950	26058	26308	26118	26696	25795	25278	24316	24391	24153
ಹಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ	33126	33604	34086	34427	34604	34795	35498	36197	36951	38003	38040	30876
ಒಟ್ಟು ಪ್ರಾಥಮಿಕ	59128	59555	60036	60485	60912	60913	62194	61992	62229	62319	62431	55029
ಪ್ರೌಢ ಶಾಲೆಗಳು	12904	13862	14194	14469	14937	15140	15773	15560	15867	16808	16850	17265
ಒಟ್ಟು	72062	73417	74230	74954	75849	76013	77967	77552	78096	79127	79281	72294

ಆಧಾರ: ಯು.ಡಿ.ಐ.ಎಸ್.ಇ. ಮತ್ತು ಎಸ್.ಎ.ಟಿ.ಎಸ್. 2021-22

III) ದಾಖಲಾತಿಗಳು

i). ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳು: ದಾಖಲಾತಿ ಪ್ರಮಾಣ 2021-22ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ (ತರಗತಿ 1 ರಿಂದ 5) ಮತ್ತು ಹಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳ (ತರಗತಿ 6 ಮತ್ತು 7) ಹಂತದಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಅಂದಾಜು 54.75 ಲಕ್ಷ ಮತ್ತು 32.13 ಲಕ್ಷ ಇದೆ (ಕೋಷ್ಟಕ

12.9). ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಓದುವ ಮಕ್ಕಳ ಪ್ರಮಾಣವು ಶೇಕಡಾ 85.96 ಇರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

- ii) ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಮಕ್ಕಳ ದಾಖಲಾತಿ ಪ್ರಮಾಣ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಸತತ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಂದ 5ನೇ ತರಗತಿಯವರೆಗೆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿರುವ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಅವರು ಮುಂದಿನ ಹಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಉಳಿಯುವ ಪ್ರಮಾಣ ಸುಧಾರಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 12.9: ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿನ ಶಾಲೆಗಳು ಮತ್ತು ದಾಖಲಾತಿ-2010-11 ರಿಂದ 2021-22(ಸಂಖ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ)												
ದಾಖಲಾತಿಗಳು (ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಶಾಲೆಗಳು)	2010- 11	2011- 12	2012- 13	2013- 14	2014- 15	2015- 16	2016- 17	2017- 18	2018- 19	2019- 20	2020- 21	2021- 22
1 ರಿಂದ 5ರವರೆಗಿನ ತರಗತಿಗಳ ದಾಖಲಾತಿ												
ಒಟ್ಟು (ಲಕ್ಷದಲ್ಲಿ)	54.15	54.14	53.78	53.51	53.73	54.05	54.49	54.04	54.80	54.33	54.60	54.74
ಹುಡುಗರು (ಲಕ್ಷದಲ್ಲಿ)	28.02	28.06	27.9	27.62	27.71	27.87	28.25	28.06	28.50	28.25	28.40	28.49
ಹುಡುಗಿಯರು (ಲಕ್ಷದಲ್ಲಿ)	26.13	26.07	25.88	25.89	26.01	26.19	26.24	25.98	26.30	26.08	26.20	26.24
6 ರಿಂದ 8 ರವರೆಗಿನ ತರಗತಿಗಳ ದಾಖಲಾತಿ												
ಒಟ್ಟು (ಲಕ್ಷದಲ್ಲಿ)	20.11	20.75	30.17	29.70	29.72	29.34	29.2	29.59	30.50	31.24	31.36	32.13
ಹುಡುಗರು (ಲಕ್ಷದಲ್ಲಿ)	10.37	10.72	15.68	15.40	15.37	15.19	15.26	15.35	15.78	16.05	16.12	16.57
ಹುಡುಗಿಯರು (ಲಕ್ಷದಲ್ಲಿ)	9.73	10.03	14.49	14.30	14.34	14.16	13.94	14.24	14.72	15.19	15.24	15.56
9 ರಿಂದ 10ರವರೆಗಿನ ತರಗತಿಗಳ ದಾಖಲಾತಿ												
ಒಟ್ಟು (ಲಕ್ಷದಲ್ಲಿ)	26.04	26.07	16.67	16.85	17.67	17.74	18.04	17.59	17.83	18.35	18.39	20.00
ಹುಡುಗರು (ಲಕ್ಷದಲ್ಲಿ)	13.51	13.55	8.64	8.75	9.21	9.24	9.44	9.16	9.28	9.57	9.60	10.27
ಹುಡುಗಿಯರು (ಲಕ್ಷದಲ್ಲಿ)	12.54	12.52	8.03	8.10	8.46	8.49	8.59	8.43	8.55	8.78	8.79	9.73
1 ರಿಂದ 10ರವರೆಗಿನ ತರಗತಿಗಳ ದಾಖಲಾತಿ												
ಒಟ್ಟು (ಲಕ್ಷದಲ್ಲಿ)	100.29	100.97	100.62	100.07	101.12	101.14	101.74	101.24	103.13	103.92	104.35	106.88
ಹುಡುಗರು (ಲಕ್ಷದಲ್ಲಿ)	51.90	52.34	52.22	51.78	52.28	52.30	52.96	52.59	53.56	53.87	54.11	55.34
ಹುಡುಗಿಯರು (ಲಕ್ಷದಲ್ಲಿ)	48.40	48.63	48.40	48.29	48.84	48.84	48.78	48.65	49.57	50.05	50.24	51.54
ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಶಾಲೆಗಳು [1 ರಿಂದ 10]	72875	73417	74230	74954	75849	76013	77967	77552	78096	79127	79281	72294

ಮೂಲ: ಯುಡಿ.ಐ.ಎಸ್.ಇ. ಮತ್ತು ಎಸ್.ಎ.ಟಿ.ಎಸ್. 2021-22

- iii) ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 1 ರಿಂದ 10ನೇ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾತಿಯು 2010-11ರಲ್ಲಿ 100.29 ಲಕ್ಷ ಹಾಗೂ 2021-22ರಲ್ಲಿ 106.88

ಲಕ್ಷ ಇದ್ದು ಅಲ್ಪ ಪ್ರಮಾಣದ ಏರಿಕೆಯುಂಟಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆಯು ಏಕರೂಪತೆಗೆ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿದೆ. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮತ್ತು ಹಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಂತದ ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆಯು ಸರ್ಕಾರಿ + ಅನುದಾನಿತ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ 0.99 ಮತ್ತು 1.02ರಷ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕುವಾಗ ಗಂಡು ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಶಾಲೆಯ ಹುಡುಗ ಮತ್ತು ಹುಡುಗಿಯರ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ವಯಸ್ಸಿನ ಗುಂಪಿಗೆ ಪರಸ್ಪರ ಕ್ರಮವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದೆ.

- iv) ಒಟ್ಟು ದಾಖಲಾತಿ ಪ್ರಮಾಣ ಮತ್ತು ನಿವ್ವಳ ದಾಖಲಾತಿ ಪ್ರಮಾಣ: 2021-22 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಕಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಂತದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾಗುವ ಒಟ್ಟು ದಾಖಲಾತಿ ಮತ್ತು ನಿವ್ವಳ ದಾಖಲಾತಿ ಪ್ರಮಾಣಗಳು ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಶೇಕಡಾವಾರು 103.73 ಮತ್ತು 99.16 ಇರುತ್ತದೆ. ಹಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಂತದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾಗುವ ಒಟ್ಟು ದಾಖಲಾತಿ ಮತ್ತು ನಿವ್ವಳ ದಾಖಲಾತಿ ಪ್ರಮಾಣಗಳು ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಶೇಕಡಾವಾರು 102.26 ಮತ್ತು 87.55 (ಕೋಷ್ಟಕ12.10).

ಕೋಷ್ಟಕ 12.10: ಒಟ್ಟು ದಾಖಲಾತಿ ಮತ್ತು ನಿವ್ವಳ ದಾಖಲಾತಿ ಅನುಪಾತಗಳು(ಶೇಕಡಾವಾರು)						
ವರ್ಷ	ಕಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಂತ		ಹಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಂತ		ಪೌಠ ಹಂತ	
	ಒಟ್ಟು ದಾಖಲಾತಿ ಪ್ರಮಾಣ	ನಿವ್ವಳ ದಾಖಲಾತಿ ಪ್ರಮಾಣ	ಒಟ್ಟು ದಾಖಲಾತಿ ಪ್ರಮಾಣ	ನಿವ್ವಳ ದಾಖಲಾತಿ ಪ್ರಮಾಣ	ಒಟ್ಟು ದಾಖಲಾತಿ ಪ್ರಮಾಣ	ನಿವ್ವಳ ದಾಖಲಾತಿ ಪ್ರಮಾಣ
2005-06	121.83	97.51	103.04	98.75	-	-
2006-07	108.28	98.43	107.25	98.52	62.00	-
2007-08	110.93	96.10	107.53	95.61	65.00	-
2008-09	107.15	97.33	107.48	98.09	69.77	39.03
2009-10	106.53	95.21	103.10	95.15	75.29	45.07
2010-11	107.53	98.86	103.92	93.57	81.42	58.47
2011-12	107.46	99.21	105.16	96.95	85.65	65.76
2012-13	106.81	97.69	105.66	94.83	84.54	69.30
2013-14	102.36	93.56	90.47	81.78	75.99	55.33
2014-15	102.97	95.47	89.18	81.37	77.31	55.97
2015-16	102.98	96.40	93.36	79.16	83.22	61.75
2016-17	103.71	96.40	92.90	79.16	84.44	61.75
2017-18	102.71	94.45	93.99	80.35	82.37	64.07
2018-19	104.40	95.72	97.07	81.77	83.68	64.45
2019-20	103.80	96.40	99.60	79.16	86.19	61.75
2020-21	101.58	99.04	101.01	86.66	90.00	83.91
2021-22	103.73	99.16	102.26	87.55	93.85	84.64

ಮೂಲ: ಯು-ಡಿಐಎಸ್‌ಇ ಮತ್ತು ಸ್ಯಾಟ್ಸ್ 2021-22

IV) ಶಾಲೆ ಬಿಟ್ಟವರ ಪ್ರಮಾಣ

2021-22ನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ, ವಿಜಯಪುರ, ಬೀದರ್, ಯಾದಗಿರಿ, ಕಲಬುರಗಿ, ಕೊಪ್ಪಳ, ಬಳ್ಳಾರಿ, ಧಾರವಾಡ, ರಾಯಚೂರು, ಗದಗ, ಹಾವೇರಿ, ಚಿಕ್ಕೋಡಿ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ, ದಾವಣಗೆರೆ, ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ, ಕೋಲಾರ ಮತ್ತು ಚಾಮರಾಜನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿರುವ ಇಂತಹ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ 9035 (6 ರಿಂದ 14 ವರ್ಷ) ಶಾಲೆ ಬಿಟ್ಟ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸಮಗ್ರ ಶಿಕ್ಷಣ ಕರ್ನಾಟಕ (ಎಸ್ ಎಸ್ ಕೆ) ಗುರುತಿಸಿತ್ತು. ಆರ್ ಟಿಇ ಕಾಯ್ದೆಯು ಶಾಲೆ ಬಿಟ್ಟ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನಿಯಮಿತ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಹಿನಿಗೆ ತರಬೇತಿ ಎಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಶಾಲೆ ಬಿಟ್ಟ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಗುವನ್ನು ಹತ್ತಿರದ ಶಾಲೆಗೆ ದಾಖಲಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ವಿಶೇಷ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮಗುವಿನ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ನಿಯತಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಕಲಿಕಾ ಸಾಧನೆಯ ಮೇಲೆ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ, ಅದರ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ, ಮಗುವನ್ನು ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ತರಗತಿಗೆ ಸೇರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ (ಕೋಷ್ಟಕ 12.11)

ಕೋಷ್ಟಕ 12.11: ಶಾಲೆಯಿಂದ ಹೊರಗುಳಿದ ಮಕ್ಕಳ ದರ ಕಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮತ್ತು ಹಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಡ್ರಾಪ್-ಔಟ್ ದರಗಳು (2021-22) (%)

ಹಂತ	ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳು	ಎಲ್ಲಾ (ಹುಡುಗರು)	ಎಲ್ಲಾ (ಹುಡುಗಿಯರು)
ಕಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ	0.09	0.11	0.07
ಹಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ	0.49	0.55	0.44

ಮೂಲ: ಎಸ್‌ಎಟಿಎಸ್ 2021-22

V) ಶಾಲೆಯಿಂದ ಹೊರಗುಳಿದ ಮಕ್ಕಳು

ಮಾದರಿ ಸಮೀಕ್ಷೆ, ರಾತ್ರಿ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ವಲಸೆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ 6 ವರ್ಷದಿಂದ 14 ವರ್ಷದೊಳಗಿನ 9111 ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಇಲಾಖೆಯು ಗುರುತಿಸಿದೆ. ಗುರುತಿಸಲಾದ ಒಟ್ಟು 9111 ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಂಡ 3915 ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ರೂ.358.09 ಲಕ್ಷಗಳ ಅನುಮೋದಿತ ನಿಧಿಯೊಂದಿಗೆ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸಿದೆ.

ಶಾಲೆ ಬಿಟ್ಟು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಎಂದಿಗೂ ದಾಖಲಾಗದ ಮಕ್ಕಳ ಸಂಖ್ಯೆ ತೀರಾ ಕಡಿಮೆ. ಇದು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದೆ. ವಿಶೇಷ ದಾಖಲಾತಿ ಅಭಿಯಾನದಲ್ಲಿ 6+ ಮತ್ತು 7 ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ದಾಖಲಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. (ಕೋಷ್ಟಕ 12.12).

VI) ನಿಯಮಿತ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಹಿನಿಯ ಮಕ್ಕಳ ಮುಂದುವರಿಕೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಕ್ರಮಗಳು

ಶಾಲೆಯಿಂದ ಹೊರಗುಳಿದ ಮಕ್ಕಳ ಶಾಲೆ ಬಿಡುವ ಅವಧಿಯನ್ನು 60 ದಿನಗಳ ಬದಲಿಗೆ 7 ದಿನಗಳು ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಯೋಜಕರು (ಇಸಿಬಿ) ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿ ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಕರೆತರುವಂತೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕ ಮನವೊಲಿಸಲು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಹಾಜರಾಗುವಂತೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲು ಉಚಿತ ಸಮವಸ್ತ್ರ, ಪಠ್ಯ ಪುಸ್ತಕಗಳು, ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಬಿಸಿಯೂಟ ಯೋಜನೆ, ಕ್ಷೀರ ಭಾಗ್ಯ, ವಿಟಮಿನ್ ಮಾತ್ರೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಇತರ ಇಲಾಖೆಗಳು ನೀಡುವ ವಿಭಿನ್ನ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕಗಳನ್ನು ಸಮನ್ವಯಗೊಳಿಸಲು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿವೇತನ ಮತ್ತು ಹಾಸ್ಟೆಲ್ ಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿ ಶಾಲೆಗೆ ವಿಇಆರ್ (ಗ್ರಾಮ ಶಿಕ್ಷಣ ರಿಜಿಸ್ಟರ್) / ಡಬ್ಲ್ಯುಇಆರ್ (ವಾರ್ಡ್ ಎಜುಕೇಶನ್ ರಿಜಿಸ್ಟರ್) ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಆದೇಶಿಸಲಾಗಿದೆ. 71 ಕಸ್ತೂರಬಾ ಗಾಂಧಿ ಬಾಲಿಕಾ ವಿದ್ಯಾಲಯ (ಕೆಜಿಬಿವಿ) ಶಾಲೆಗಳು ಮತ್ತು 86 ಕೆಕೆಜಿಬಿವಿ ಹಾಸ್ಟೆಲ್ ಗಳು ಶೈಕ್ಷಣಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದ ಬ್ಲಾಕ್ ಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ, ಇದರಿಂದ ಶಾಲೆಬಿಟ್ಟು ಹೆಣ್ಣು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಆದ್ಯತೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಬಹುದು. ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕರನ್ನು ತಲುಪಲು ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕರಪತ್ರಗಳನ್ನು ಮುದ್ರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಕರು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುವಂತೆ ಮನವೊಲಿಸಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡುವುದರೊಂದಿಗೆ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ವಿದ್ಯಾವಾಹಿನಿ ತಂತ್ರಾಂಶದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಹಿನಿಗೆ ಬರಲು ಇರುವ ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳ ದತ್ತಾಂಶ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 12.12: ಶಾಲೆಯಿಂದ ಹೊರಗುಳಿದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವಿಶೇಷ ದಾಖಲಾತಿ ಅಭಿಯಾನ - ಗುರಿ ಮತ್ತು ಸಾಧನೆ

Sl. no	ಚಟುವಟಿಕೆ ಮಾಸ್ಟರ್	ಯೂನಿಟ್ ವೆಚ್ಚ	ಗುರಿ		ಸಾಧನೆ	
			ಭೌತಿಕ	ಆರ್ಥಿಕ (ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ರೂ.)	ಭೌತಿಕ	ಆರ್ಥಿಕ (ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ರೂ.)
1	ನೇರ ದಾಖಲಾತಿ	0	410	0	234	0
2	6 ತಿಂಗಳುಗಳು (ವಸತಿಯೇತರ - ತಾಜಾ)	0.03	278	08.34	0	0
3	3 ತಿಂಗಳುಗಳು (ವಸತಿಯೇತರ - ತಾಜಾ)	0.03	92	2.76	0	0
4	3 ತಿಂಗಳುಗಳು (ವಸತಿ - ತಾಜಾ)	0.05	16	0.80	0	0

ಕೋಷ್ಟಕ 12.12: ಶಾಲೆಯಿಂದ ಹೊರಗುಳಿದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವಿಶೇಷ ದಾಖಲಾತಿ ಅಭಿಯಾನ - ಗುರಿ ಮತ್ತು ಸಾಧನೆ

Sl. no	ಚಟುವಟಿಕೆ ಮಾಸ್ಟರ್	ಯೂನಿಟ್ ವೆಚ್ಚ	ಗುರಿ		ಸಾಧನೆ	
			ಭೌತಿಕ	ಆರ್ಥಿಕ (ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ರೂ.)	ಭೌತಿಕ	ಆರ್ಥಿಕ (ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ರೂ.)
5	6 ತಿಂಗಳ ವಿಶೇಷ ತರಬೇತಿ (ವಸತಿ - ತಾಜಾ)	0.1	5	0.50	0	0
6	12 ತಿಂಗಳ ವಿಶೇಷ ತರಬೇತಿ (ವಸತಿ - ತಾಜಾ)	0.2	61	12.20	33	4.20
7	6 ತಿಂಗಳಗಳು (ನಾನ್ - ರೆಸಿಡೆನ್ಸಿಯಲ್ - ಪ್ರಿವ್. ಇಯರ್)	0.1	76	2.28	0	0
8	ವಲಸೆ ಮಕ್ಕಳು- 6 ತಿಂಗಳು (ವಸತಿಯೇತರ)	0.03	107	3.21	0	0
9	ವಲಸೆ ಮಕ್ಕಳು- 6 ತಿಂಗಳು (ವಸತಿ)	0.10	3280	328.00	0	0
10	ಮನೆ ಆಧಾರಿತ ಶಿಕ್ಷಣ	0	4	0	0	0
11	ಹಾಸ್ಟೆಲ್ ಸೌಲಭ್ಯ	0	739	0	0	0
12	ಶಾಲಾ ಆಧಾರಿತ ವಿಶೇಷ ತರಬೇತಿ (ಸ್ವಯಂ ಸೇವಕರಿಲ್ಲದೆ)	0	4043	0	0	0
	ಒಟ್ಟು	0	9111	282.54	267	4.20

VII) ಮೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯ

i. ಸಮಗ್ರ ಶಿಕ್ಷಣ ಕರ್ನಾಟಕದಡಿ ಇತರೆ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು

ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು 5 ಆದ್ಯತೆ ಪ್ರಮುಖ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ, ಕುಡಿಯುವ ನೀರು, ಶೌಚಾಲಯ, ಆಟದ ಮೈದಾನ, ತಡೆಗೋಡೆ ಮತ್ತು ಶಾಲಾ ಕಟ್ಟಡ [ಪಂಚ ಸೌಲಭ್ಯ]. ರಾಜ್ಯವು ಈ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಳಗೆ ತೋರಿಸಿರುವಂತೆ ಗಣನೀಯ ಪ್ರಗತಿ ಸಾಧಿಸಿದೆ. ವಿವರ ಕೋಷ್ಟಕ 12.13 ಮತ್ತು 12.14ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಬಾಲಕಿಯರಿಗೆ ಶೌಚಾಲಯ ಒದಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಗಣನೀಯ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಲಾಗಿದೆ. 2021-22 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ SATS ದತ್ತಾಂಶದ ಪ್ರಕಾರ ಎಲ್ಲಾ ವರ್ಗದ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 12.13: ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯವಿರುವ ವಿವರ (ಶಾಲೆಗಳ ಶೇಕಡಾವಾರು)

ವರ್ಷ	ಬಾಲಕರ ಶೌಚಾಲಯ	ಬಾಲಕಿಯರ ಶೌಚಾಲಯ	ವಿದ್ಯುತ್	ಆಟದ ಮೈದಾನ	ರ್ಯಾಮ್ಸ್	ತಡೆಗೋಡೆ	ಕುಡಿಯುವ ನೀರು	ಗ್ರಂಥಾಲಯ
2010-11	91.97	74.26	91.89	54.41	72.95	66.61	93.59	91.86
2011-12	97.91	98.81	95.49	54.34	78.27	69.21	99.55	98.66
2012-13	99.72	99.9	99.56	55.74	79.83	73.48	99.92	99.35
2013-14	99.97	99.98	98.71	56.3	80.96	75.48	99.99	99.66
% ವ್ಯತ್ಯಾಸ	0.25	0.08	-0.85	1	1.42	2.72	0.07	0.31
2014-15	99.76	99.94	98.99	56.87	83.37	77.33	99.98	99.73
% ವ್ಯತ್ಯಾಸ	-0.21	-0.04	0.28	0.57	2.41	1.85	-0.01	0.07
2015-16	99.28	99.72	98.71	57.02	83.34	78.37	99.94	99.74
% ವ್ಯತ್ಯಾಸ	-0.48	-0.22	-0.28	0.15	-0.03	1.04	-0.04	0.01
2016-17	97.13	98.63	97.67	57.31	61.8	78.77	99.78	99.67
% ವ್ಯತ್ಯಾಸ	-2.15	-1.09	-1.04	0.29	-21.54	0.4	-0.16	-0.01
2017-18	93.73	96.01	94.17	63.94	47.24	79.7	97.31	39.39

ಕೋಷ್ಟಕ 12.13: ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯವಿರುವ ವಿವರ (ಶಾಲೆಗಳ ಶೇಕಡಾವಾರು)

ವರ್ಷ	ಬಾಲಕರ ಶೌಚಾಲಯ	ಬಾಲಕಿಯರ ಶೌಚಾಲಯ	ವಿದ್ಯುತ್	ಆಟದ ಮೈದಾನ	ರ್ಯಾಮ್ಸ್	ತಡೆಗೋಡೆ	ಕುಡಿಯುವ ನೀರು	ಗ್ರಂಥಾಲಯ
% ವ್ಯತ್ಯಾಸ	-3.4	-2.62	-3.5	6.63	-14.56	0.93	-2.47	-60.28
2018-19	93.13	95.49	93.92	63.55	46.73	79.65	96.60	34.45
% ವ್ಯತ್ಯಾಸ	0.60	0.52	0.25	0.39	0.51	0.05	0.71	4.94
2019-20	92.52	96.29	86.43	5.23	58.08	77.93	97.28	87.41
% ವ್ಯತ್ಯಾಸ	-0.60	0.80	-7.49	-11.32	11.35	-1.72	0.68	52.97
2020-21	99.95	99.96	99.99	44.79	42.70	89.98	100.00	88.71
% ವ್ಯತ್ಯಾಸ	7.42	3.67	13.56	-7.43	-15.38	12.05	2.72	1.29
2021-22	99.78	99.80	98.00	47.96	48.85	89.24	98.12	92.68
% ವ್ಯತ್ಯಾಸ	-0.17	-0.16	-1.99	3.17	6.15	-0.74	-1.88	3.97

ಮೂಲ: ಯು-ಡಿ.ಐ.ಎಸ್.ಇ ಮತ್ತು ಎಸ್.ಎ.ಟಿ.ಎಸ್ 2021-22

ಕೋಷ್ಟಕ 12.14: ರಾಜ್ಯದಾದ್ಯಂತ ಪ್ರೌಢ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ವಿವರಗಳು (ಶಾಲೆಗಳ ಶೇಕಡಾವಾರು)

ವರ್ಷ	ಬಾಲಕರ ಶೌಚಾಲಯ	ಬಾಲಕಿಯರ ಶೌಚಾಲಯ	ವಿದ್ಯುತ್	ಆಟದ ಮೈದಾನ	ರ್ಯಾಮ್ಸ್	ತಡೆಗೋಡೆ	ಕುಡಿಯುವ ನೀರು	ಗ್ರಂಥಾಲಯ
2010-11	69.47	68.09	73.49	74.75	24.99	58.16	86.77	92.94
2011-12	88.87	93.01	82.69	75.01	38.18	62.02	97.86	94.05
2012-13	99.3	99.59	92.32	76.65	40.05	63.94	99.32	96.49
2013-14	98.7	99.74	92.76	78.53	45.29	67.68	99.47	98.11
% ವ್ಯತ್ಯಾಸ	-0.6	0.15	0.48	2.45	13.08	5.85	0.15	1.68
2014-15	99.78	99.93	97.33	82.16	55.74	74.12	99.87	99.09
% ವ್ಯತ್ಯಾಸ	1.08	0.19	4.57	3.63	10.45	6.44	0.4	0.98
2015-16	99.79	99.94	97.94	82.7	59.78	76.22	99.89	99.4
% ವ್ಯತ್ಯಾಸ	0.01	0.01	0.61	0.54	4.04	2.1	0.02	0.31
2016-17	98.89	99.56	99.22	83.17	50.67	77.29	99.85	99.51
% ವ್ಯತ್ಯಾಸ	-0.9	-0.37	1.28	0.47	-9.1	1.07	-0.03	0.11
2017-18	98.53	99.07	98.39	89.32	28.93	84.02	99.32	48.8
% ವ್ಯತ್ಯಾಸ	-0.36	-0.49	-0.83	6.15	-21.74	6.73	-0.53	-50.71
2018-19	97.50	98.09	97.35	88.38	28.34	83.66	98.16	41.49
% ವ್ಯತ್ಯಾಸ	-1.03	-0.98	-1.04	-0.94	-0.59	-0.36	-1.16	-7.31
2019-20	93.47	97.73	91.46	82.22	57.02	78.26	99.27	90.64
% ವ್ಯತ್ಯಾಸ	-4.02	-0.36	-5.89	-6.16	28.68	-5.40	1.11	49.15
2020-21	100.00	100.00	100.00	77.35	39.18	88.65	100.00	92.06
% ವ್ಯತ್ಯಾಸ	6.53	2.27	8.54	-4.87	-17.84	10.40	0.73	1.42
2021-22	99.93	99.93	99.41	82.63	45.57	88.41	98.34	96.20
% ವ್ಯತ್ಯಾಸ	-0.07	-0.07	-0.59	5.28	6.39	-0.24	-1.66	4.14

ಮೂಲ: ಯು-ಡಿ.ಐ.ಎಸ್.ಇ ಮತ್ತು ಎಸ್.ಎ.ಟಿ.ಎಸ್. 2021-22

ii. ಶಾಲಾ ಕಟ್ಟಡ ಮತ್ತು ಶಾಲಾ ಕೊಠಡಿಗಳು

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರುವ 63727 ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ 42653 ಶಾಲೆಗಳು ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟಿವೆ. ಶೇ.99.01

ರಷ್ಟು ಶಾಲೆಗಳು ಸ್ವಂತ ಕಟ್ಟಡ ಹೊಂದಿವೆ (ಕೋಷ್ಟಕ 12.15). ಇನ್ನು ಉಳಿದ ಶೇ.0.99 ರಷ್ಟು ಕಟ್ಟಡವೇ ಇಲ್ಲದ ಶಾಲೆಗಳಿದ್ದು, ಇವುಗಳನ್ನು ಬಾಡಿಗೆ ಕಟ್ಟಡದ ಅಥವಾ ಬಾಡಿಗೆ ರಹಿತ ಕಟ್ಟಡಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. 2021-22ರಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಒಟ್ಟು 232829 ಶಾಲಾ ಕೊಠಡಿಗಳಿದ್ದು (2008-09 ರಲ್ಲಿ 188941), 13 ವರ್ಷದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ 43888 ಕೊಠಡಿಗಳು ಹೆಚ್ಚುವರಿಯಾದಂತಾಗಿದೆ. ಶೇ. 66.10% ರಷ್ಟು ಶಾಲಾ ಕೊಠಡಿಗಳು ಸುಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದು, ಶೇ.24.95% ರಷ್ಟು ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ದುರಸ್ತಿಬೇಕಾಗಿದ್ದು, ಉಳಿದ ಶೇ.17.44% ರಷ್ಟು ಶಾಲಾ ಕೊಠಡಿಗಳು ಭಾರಿ ಪ್ರಮಾಣದ ದುರಸ್ತಿಗೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ 17265 ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳ ಪೈಕಿ 4733 ಶಾಲೆಗಳು ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟಿವೆ. ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ ಶೇ.98.37 ರಷ್ಟು ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಸ್ವಂತ ಕಟ್ಟಡಗಳಿವೆ (ಕೋಷ್ಟಕ 12.16).

ಕೋಷ್ಟಕ 12.15: ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯ ಕಟ್ಟಡವಾರು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳ ವರ್ಗೀಕರಣ (2021-22)

ವರ್ಗ	ಸರ್ಕಾರಿ ಕಟ್ಟಡಗಳು	ಬಾಡಿಗೆ ಕಟ್ಟಡಗಳು	ಬಾಡಿಗೆ ರಹಿತ	ಕಟ್ಟಡ ರಹಿತ	ಇತರೆ	ಒಟ್ಟು
ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳು	42231	147	242	2	35	42657
ಒಟ್ಟು ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಶೇಕಡಾವಾರು	99.01	0.34	0.57	0.00	0.08	100
ಮೂಲ:-ಎಸ್.ಎ.ಟಿ.ಎಸ್. 2021-22						

ಕೋಷ್ಟಕ 12.16; ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯ ಕಟ್ಟಡವಾರು ಪ್ರೌಢ ಶಾಲೆಗಳ ವರ್ಗೀಕರಣ (2021-22)

ವರ್ಗ	ಸರ್ಕಾರಿ ಕಟ್ಟಡಗಳು	ಬಾಡಿಗೆ ಕಟ್ಟಡಗಳು	ಬಾಡಿಗೆ ರಹಿತ	ಕಟ್ಟಡ ರಹಿತ	ಇತರೆ	ಒಟ್ಟು
ಪ್ರೌಢ ಶಾಲೆಗಳು	4661	8	54	0	15	4738
ಒಟ್ಟು ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಶೇಕಡಾ ವಾರು	98.37	0.17	1.14	0.0	0.32	100
ಮೂಲ:-ಎಸ್.ಎ.ಟಿ.ಎಸ್. 2021-22						

iii. ಶಿಕ್ಷಕರು

2021-22ರಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಂಜೂರಾಗಿರುವ 166393 ಶಿಕ್ಷಕರ ಪೈಕಿ 145326 [ಶೇ 87.33 ರಷ್ಟು] ಶಿಕ್ಷಕರು ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಅನುದಾನಿತ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಮಂಜೂರಾಗಿರುವ 16223 ಶಿಕ್ಷಕರ ಪೈಕಿ 13033 ಶಿಕ್ಷಕರುಗಳು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳ ಶಿಕ್ಷಕರುಗಳ ಪೈಕಿ ಶೇ.80.33ರಷ್ಟು ಶಿಕ್ಷಕಿಯಿರುತ್ತಾರೆ. ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕ ಮಕ್ಕಳ ಅನುಪಾತ ತೃಪ್ತಿದಾಯಕವಾಗಿದೆ. ಸರಾಸರಿ ಪ್ರಮಾಣ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ 1:25.00ರಷ್ಟಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ ಜಿಲ್ಲೆ, ಕ್ಷೇತ್ರ (ಬ್ಲಾಕ್) ಮತ್ತು ಶಾಲಾ ಮಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿರುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯವು ಈ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಲು ಬೇರೆ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಕರನ್ನು ನಿಯೋಜಿಸುವ ನೀತಿಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಕ ಅನುಪಾತವು ಅನುದಾನಿತ ಮತ್ತು ಅನುದಾನರಹಿತ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ತುಲನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದು, ಅದು ಕ್ರಮವಾಗಿ 1:55.48 ಮತ್ತು 1:31.61 ಆಗಿರುತ್ತದೆ (ಕೋಷ್ಟಕ 12.17).

ಕೋಷ್ಟಕ 12.17: ವಿವಿಧ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಶಿಕ್ಷಕರ ಸಂಖ್ಯೆ (2021-22)

ಕಾರ್ಯನಿರತ ಶಿಕ್ಷಕರುಗಳು	ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ	ಸ.ಕ+ ಎಲ್.ಬಿ	ಅನುದಾನಿತ	ಅನುದಾನ ರಹಿತ	ಇತರೆ	ಒಟ್ಟು
ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಂತ	145326	329	13033	49794	42	208524
ಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಕ ಅನುಪಾತ	25.00	35.00	55.48	31.61	49.76	28.14
ಪ್ರೌಢಶಾಲೆ	42087	4822	24882	102894	2472	177157
ಮೂಲ:-ಎಸ್.ಎ.ಟಿ.ಎಸ್. 2021-22						

iv. ಗುಣಮಟ್ಟ ಸುಧಾರಣೆಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ

ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ: ಗುಣಮಟ್ಟ ಕ್ರಮಗಳು ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಪಾಲುದಾರರ (ಸ್ಟೇಟ್ ಹೋಲ್ಡರ್‌ಗಳ) ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿದೆ. ಶಾಲೆ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ, ಶಿಕ್ಷಕರು, ಸಮುದಾಯ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ. ಈ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಒಂದೇ ಬಾರಿಗೆ ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸ್ಟೇಟ್ ಹೋಲ್ಡರ್‌ಗೆ ಲಭ್ಯವಾಗುವ ಹಾಗೆ ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

a) **ಮೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯ:** ಮೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯ ಕಲ್ಪಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಾಕಷ್ಟು ತರಗತಿ ಕೊಠಡಿಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದು ಉತ್ತಮ ಶಾಲೆಯಾಗಲು ಕಾರ್ಯತಂತ್ರವಾಗಿದೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಶಾಲಾ ಅನುದಾನ ಮತ್ತು ಶಾಲಾ ನಿರ್ವಹಣಾ ಅನುದಾನವನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಪುರಾವೆ ಆಧಾರಿತ ಬೇಡಿಕೆಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಮುಖ ದುರಸ್ತಿಗಳಿಗೆ ಅನುದಾನವನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

b) ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವರ್ಗಗಳ ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ವಸತಿ ಶಾಲೆಗಳು

2011-12 ರಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಂಡ ಮಕ್ಕಳ ಕಡ್ಡಾಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಹಕ್ಕು ಕಾಯಿದೆಯಂತೆ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ/ದಕ್ಷಿಣ, ಮೈಸೂರು, ಧಾರವಾಡ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ 5 ವಸತಿಯುತ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವರ್ಗಗಳ ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ತೆರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿ ವಸತಿ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ 100 ಮಕ್ಕಳ (ಬಾಲಕ ಮತ್ತು ಬಾಲಕಿಯರು) ದಾಖಲಿಸಬಹುದಾಗಿದ್ದು, ಪ್ರಸ್ತುತದಲ್ಲಿ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ಪಿಡುಗಿನಿಂದಾಗಿ ಮಕ್ಕಳು ಶಾಲೆಗೆ ಹಾಜರಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಬೆಂಗಳೂರು ದಕ್ಷಿಣ, ಮೈಸೂರು, ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶಾಲೆಗಳು ಸೌಲಭ್ಯ ವಂಚಿತ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸಿದರೆ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡ ನಕ್ಸಲ್ಯೆಟ್ ಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸುತ್ತಿದೆ. ಶಿಕ್ಷಕರನ್ನು ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಹಾಗೂ ಹೊರಗುತ್ತಿಗೆ ಆಧಾರದಿಂದ ನೇಮಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇತರೆ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳಾದ ವಾರ್ಡನ್, ಲೆಕ್ಕ ಸಹಾಯಕರು, 'ಡಿ' ದರ್ಜೆ ನೌಕರರು ಹಾಗೂ ಕಾವಲುಗಾರರನ್ನೂ ಸಹ ನೇಮಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಶಿಕ್ಷಣವಲ್ಲದೇ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕ್ರೀಡಾ ತರಬೇತಿ, ಜಿವನ ಕೌಶಲ್ಯಗಳು ಹಾಗೂ ಆತ್ಮರಕ್ಷಣೆಯನ್ನೂ ಸಹ ಕಲಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. 2021-22 ನೇ ಸಾಲಿನ ವಸತಿ ಶಾಲೆಗಳ ದಾಖಲಾತಿಯು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವರ್ಗವಾರು ವಿಂಗಡಣೆಯನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 12.18ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 12.18: 2021-22ನೇ ವಸತಿ ಶಾಲೆಗಳ ದಾಖಲಾತಿಯು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವರ್ಗವಾರು ವಿಂಗಡಣೆ									
ಕ್ರ. ಸಂ.	ಜಿಲ್ಲೆ	ವಸತಿ ಶಾಲೆಯ ವಿಳಾಸ	ದಾಖಲಾತಿ						
			ಲಿಂಗವಾರು		ಸಾಮಾಜಿಕ ಗುಂಪುವಾರು				
			ಹೆ	ಗಂ	ಪ.ಜಾ	ಪ.ಪಂ	ಮುಸ್ಲಿಂ	ಇತರೆ	ಒಟ್ಟು
1	ಬೆಂಗಳೂರು ದಕ್ಷಿಣ	ಸರ್ಕಾರಿ ಮಾದರಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲಾ ಆವರಣ ಅರೆಹಳ್ಳಿ, ಬನಶಂಕರಿ, ಬೆಂಗಳೂರು ದಕ್ಷಿಣ	54	45	39	18	0	42	99
2	ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ	ಸರ್ಕಾರಿ ಮಾದರಿ ಶಾಲಾ ಆವರಣ ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ ಮುಖ್ಯರಸ್ತೆ, ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ	36	4	1	1	2	36	40
3	ಧಾರವಾಡ	ಸರ್ಕಾರಿ ಹಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆ, ನಂ. 5, ನೆಹರು ಕಾಲೇಜ್ ಎದುರು, ಘಂಟಕೇರಿ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ಸಿಟಿ.	40	55	17	2	5	71	95
4	ಮೈಸೂರು	ಸರ್ಕಾರಿ ಹಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲಾ ಆವರಣ, ನಜರಾಬಾದ್, ಮೈಸೂರು ಉತ್ತರ ವಲಯ,	55	37	32	13	0	47	92
5	ಶಿವಮೊಗ್ಗ	ಸರ್ಕಾರಿ ಹಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲಾ ಆವರಣ, ಆಗುಂಬೆ, ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿ ತಾಲ್ಲೂಕು,	25	20	13	0	1	35	45

ಕೋಷ್ಟಕ 12.18: 2021-22ನೇ ವಸತಿ ಶಾಲೆಗಳ ದಾಖಲಾತಿಯು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವರ್ಗವಾರು ವಿಂಗಡಣೆ

ಕ್ರ. ಸಂ.	ಜಿಲ್ಲೆ	ವಸತಿ ಶಾಲೆಯ ವಿಳಾಸ	ದಾಖಲಾತಿ						
			ಲಿಂಗವಾರು		ಸಾಮಾಜಿಕ ಗುಂಪುವಾರು				
			ಹೆ	ಗಂ	ಪ.ಜಾ	ಪ.ಪಂ	ಮುಸ್ಲಿಂ	ಇತರೆ	ಒಟ್ಟು
		ಒಟ್ಟು	210	161	102	34	8	231	371

ಮೂಲ:-ಎಸ್.ಎ.ಟಿ.ಎಸ್. 2021-22

ವಸತಿ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ನೀಡುತ್ತಿರುವ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು : ಎಲ್ಲಾ ವಸತಿ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ 4 ಶಿಕ್ಷಕರ ಹುದ್ದೆಗಳನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಗ್ರೂಪ್‌ನೌಕರರು ಮತ್ತು ಕಾವಲುಗಾರರು ಸೇರಿದಂತೆ ಇತರೆ ಸಹಾಯಕ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳನ್ನು ಹೊರಗುತ್ತಿಗೆ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ನೇಮಿಸಲಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಶಾಲೆಗೆ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶ ಆಹಾರ ಸರಬರಾಜು ಮಾಡಲು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ವೃತ್ತಿ ಕೌಶಲಗಳು ಹಾಗೂ ಆತ್ಮರಕ್ಷಣೆಯ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಮಕ್ಕಳ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಅಗತ್ಯ ಸಿದ್ಧತೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ಅಗತ್ಯ ಮೆಡಿಕಲ್ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನೂ ಸಹ ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

c) ನಲಿ-ಕಲಿ (ಸಂತಸ ಕಲಿಕೆ)

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಸರ್ಕಾರಿ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಉರ್ದು ಮಾಧ್ಯಮದ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳು ನಲಿ-ಕಲಿ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಕಲಿ ಮತ್ತು ಕಲಿಸುವಿಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

d) ಕಸ್ತೂರಬಾಗಾಂಧಿ ಬಾಲಿಕಾ ವಿದ್ಯಾಲಯ

ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ಹಲವು ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶ, ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗ, ಪ.ಜಾ./ಪ.ಪ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳು, ಬುಡಕಟ್ಟು ವರ್ಗದ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಸೌಲಭ್ಯದಲ್ಲಿ ವಂಚಿತರಾಗಿದ್ದು ಮತ್ತು ಲಿಂಗ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ಗಮನಿಸಲಾಗಿ ಕೇಂದ್ರ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆ ಸರ್ವ ಶಿಕ್ಷಣ ಅಭಿಯಾನದ ಮೂಲಕ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ದುರ್ಬಲ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಲು ಶೈಕ್ಷಣಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದ 69 ಬ್ಲಾಕ್‌ಗಳಲ್ಲಿನ ಬಾಲಕಿಯರು 6 ರಿಂದ 8 ನೇ ತರಗತಿಯ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಲು 71 ಕೆ.ಜಿ.ಬಿ.ವಿ ವಸತಿ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕೊಪ್ಪಳ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಗಂಗಾವತಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಸಿದ್ದಾಪುರ ಕೆಜಿಬಿವಿ ಹಾಗೂ ರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಿಂಧನೂರು ಕೆಜಿಬಿವಿಗಳಲ್ಲಿ ಮುಸ್ಲಿಂ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ ಬಾಲಕಿಯರಿಗಾಗಿ ಉರ್ದು ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

2020-21 ನೇ ಸಾಲಿನ ಕೆಜಿಬಿವಿ ಶಾಲೆಯ ದಾಖಲಾತಿ ವಿವರ

1. 100 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿರುವ ಕೆಜಿಬಿವಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ : 47
2. 150 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿರುವ ಕೆಜಿಬಿವಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ : 24
3. ಒಟ್ಟು ಕೆಜಿಬಿವಿಗಳ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ದಾಖಲಾತಿ ಸಂಖ್ಯೆ : 8300
4. ಒಟ್ಟು ಕೆಜಿಬಿವಿಗಳಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾಗಿರುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ : 7387

e) ವಿಶೇಷ ಅಗತ್ಯತೆಯುಳ್ಳ ಮಕ್ಕಳು (ಸಿ.ಡಬ್ಲ್ಯೂ.ಎಸ್.ಎನ್)

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 79182 ಮಕ್ಕಳನ್ನು ವಿಶೇಷ ಅಗತ್ಯತೆಯುಳ್ಳ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಗುರ್ತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರ ಪೈಕಿ ಶಾಲೆಗೆ ದಾಖಲಾದ ಮಕ್ಕಳ ಸಂಖ್ಯೆ 74542 ಅತ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚು ವಿಶೇಷ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿರುವ 4680 ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮನೆ ಆಧಾರಿತ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇನ್ನಿತರ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಆರೋಗ್ಯ ಶಿಬಿರದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿರುವುದನ್ನು ಗುರ್ತಿಸಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಶಾಲೆಗೆ ದಾಖಲಾತಿ ಮಾಡಿ, ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡಲು ಸಹಾಯಕವಾದ ಪರಿಕರ ಮತ್ತು ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

f) ಸೇವಾನಿರತ ಶಿಕ್ಷಕರ ಹಾಗೂ ಆಡಳಿತಗಾರರ ತರಬೇತಿ

2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಎಂ.ಹೆಚ್.ಆರ್.ಡಿ.ಯಿಂದ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರ ತರಬೇತಿಗಾಗಿ ಒಟ್ಟು ರೂ. 510.26 ಲಕ್ಷ ಹಾಗೂ ಪ್ರೌಢ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರ ತರಬೇತಿಗಾಗಿ ಒಟ್ಟು ರೂ. 582.49 ಲಕ್ಷ ಅನುದಾನ ಮಂಜೂರಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸದರಿ ತರಬೇತಿಗಳ ಮೂಲಕ ಶಿಕ್ಷಕರ, ಮುಖ್ಯ ಶಿಕ್ಷಕರ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಆಡಳಿತಗಾರರ ಹಾಗೂ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ತರಬೇತಿಗಳ ಅಗತ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ತರಬೇತಿಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಲು ಡಿ.ಎಸ್.ಇ.ಆರ್.ಟಿ. ಸಂಸ್ಥೆಯು ನೋಡಲ್ ಏಜೆನ್ಸಿ ಆಗಿದ್ದು, ಎಲ್ಲಾ ತರಬೇತಿಗಳು (ನಿಷ್ಪಾ) ದೀಕ್ಷಾ ಪೋರ್ಟಲ್ ಮೂಲಕ 30 ಡಯಟ್, 204 ಬ್ಲಾಕ್ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಹಾಗೂ 4,103 ಕ್ಲಸ್ಟರ್ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ, ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು 42812 ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳ ಎಲ್ಲಾ ಎಸ್.ಡಿ.ಎಂ.ಸಿ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಒಂದು ದಿನದ ತರಬೇತಿಗಾಗಿ ಎಂ.ಹೆಚ್. ಆರ್.ಡಿ.ಯಿಂದ ಒಟ್ಟು ರೂ. 924.73 ಲಕ್ಷ ಅನುದಾನ ಮಂಜೂರಾಗಿರುತ್ತದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನ ತರಬೇತಿಗಳ ಸಂಬಂಧ ಡಿ.ಎಸ್.ಇ.ಆರ್.ಟಿ.ಗೆ ಅನುದಾನ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

B. ಪ್ರೌಢ ಶಿಕ್ಷಣ

ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣ ಸಾಧನೆ ಶೇ.85 ಮಾಡಲು ರಾಜ್ಯವು ಪ್ರೌಢ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕರಣಗೊಳಿಸುವ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿತು. ಇದನ್ನು 9 ರಿಂದ 12ನೇ ತರಗತಿವರೆಗಿನ 14 ರಿಂದ 18 ವಯೋಮಿತಿಯ ಮಕ್ಕಳ ಹಾಜರಾತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಗುರಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. 14 ರಿಂದ 16 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಲಭ್ಯವಾಗುವಂತೆ, ಸುಲಭವಾಗಿ ಮತ್ತು ಕೈಗೆಟುಕುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಗುರಿಯನ್ನು ರಾಜ್ಯವು ಹೊಂದಿದೆ. ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಮುಂದೆ ಸಾಗಲು ಜ್ಞಾನ ಆಧಾರಿತ ಶಿಕ್ಷಣ ಹೆಚ್ಚಳಕ್ಕೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಹೆಚ್ಚಿನ ಒತ್ತು ನೀಡಿದೆ.

a) ಸಂಸ್ಥೆಗಳು/ದಾಖಲಾತಿ/ಶಿಕ್ಷಕರು

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 17265 ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳಿದ್ದು, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ 4733 ಶಾಲೆಗಳು ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ನಡೆಸಲ್ಪಡುತ್ತಿವೆ. 986 ಶಾಲೆಗಳು ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು 3775 ಖಾಸಗಿ ಅನುದಾನಿತ ಮಾಲಿಕತ್ವದ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿದ್ದು, 7549 ಶಾಲೆಗಳು ಖಾಸಗಿ ಅನುದಾನರಹಿತ ಆಡಳಿತಕ್ಕೊಳಪಟ್ಟಿವೆ ಹಾಗೂ 222 ಉಳಿದ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಅಧೀನದಲ್ಲಿವೆ. ಈ ಅಂಶಗಳು ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣದ ಕಡೆಗೆ ವಿಶೇಷ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ದಾಖಲಾತಿಯಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಶೇಕಡಾ 51.06 ರಷ್ಟು ಬಾಲಕಿಯರು ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾತಿ ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಶೇಕಡಾ 45.18 ರಷ್ಟು ಬಾಲಕಿಯರು ಖಾಸಗಿ ಅನುದಾನರಹಿತ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಿಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಲಭ್ಯವಿರುವ ದತ್ತಾಂಶದ ಪ್ರಕಾರ ಒಟ್ಟು 111245 ಶಿಕ್ಷಕರಲ್ಲಿ 102894 ಶಿಕ್ಷಕರು ಅನುದಾನರಹಿತ ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ (ಕೋಷ್ಟಕ 12.19).

ಕೋಷ್ಟಕ 12.19: ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಲೆಗಳು, ಶಿಕ್ಷಕರು ಮತ್ತು ದಾಖಲಾತಿಗಳು (2021-22)						
ವಿವರಗಳು	ಸರ್ಕಾರ	ಸ.ಕ + ಸ.ಸಂ	ಅನುದಾನಿತ	ಅನುದಾನ ರಹಿತ	ಇತರೆ	ಒಟ್ಟು
ಶಾಲೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	4733	986	3775	7549	222	17265
ಬಾಲಕರ ದಾಖಲಾತಿ (9 & 10)	333712	255728	383109	55220	1027769	2055538
ಬಾಲಕಿಯರ ದಾಖಲಾತಿ (9 & 10)	346546	245907	317121	63548	973122	1946244
ಒಟ್ಟು ದಾಖಲಾತಿ	680258	501635	700230	118768	2000891	4001782
ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಶಿಕ್ಷಕರ ಸಂಖ್ಯೆ	42087	4822	24882	102894	2588	177273

ಮೂಲ: ಎಸ್.ಎ.ಟಿ.ಎಸ್. 2021-22

b) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೌಶಲ್ಯ ಅರ್ಹತಾ ಚೌಕಟ್ಟು

1. ಎಂ.ಹೆಚ್.ಆರ್.ಡಿ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು 250 ಸರ್ಕಾರಿ ಸಂಯುಕ್ತ ಪ್ರೌಢ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಎನ್.ಎಸ್.ಕ್ಯೂ.ಎಫ್. ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡಲು ಒಪ್ಪಿಗೆ ನೀಡಿದ್ದು, ಅದರಲ್ಲಿ 2014-15 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 9ನೇ ತರಗತಿಯಿಂದ,

2015-16 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 9 ಮತ್ತು 10ನೇ ತರಗತಿಗೆ 100 ಶಾಲೆಗಳು, 2016-17 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಉಳಿದ 150 ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ 2018-19 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 5 ಸೆಕ್ಟರ್‌ಗಳಾದ ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ಆಟೋಮೊಬೈಲ್, ಹೆಲ್ತ್‌ಕೇರ್, ರೀಟೇಲ್, ಬ್ಯೂಟಿ ಮತ್ತು ವೆಲ್‌ನೆಸ್ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ 9, 10 ಮತ್ತು 11ನೇ ತರಗತಿ(ಪಿಯುಸಿ ಮೊದಲನೇ ವರ್ಷ) ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಆಯ್ಕೆ ಪಿಎಬಿ ಅನುಮೋದಿತ 50 ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. 2020-21ನೇ ಸಾಲಿಗೆ 53 ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚುವರಿಯಾಗಿ ತೆರೆಯಲು ಅನುಮತಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟು 203 ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ 150 ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ತೆರೆದು ಉಳಿದ 53 ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ತೆರೆಯುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿದೆ. 203 ಅನುಮೋದಿತ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ 36 ಶಾಲೆಗಳು 03 ಸೆಕ್ಟರ್‌ಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, 162 ಶಾಲೆಗಳು 02 ಸೆಕ್ಟರ್‌ಗಳನ್ನು ಮತ್ತು 05 ಶಾಲೆಗಳು 01 ಸೆಕ್ಟರ್ ಅನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ.

- 9 ಮತ್ತು 10 ನೇ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ, ಆಪೇಕ್ಸಿಸಿ ಎನ್.ಎಸ್.ಕ್ಯೂ.ಫ್‌ಅಡಿಯ ವೃತ್ತಿ ಶಿಕ್ಷಣ ವಿಷಯವನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ತೃತೀಯ ಭಾಷೆಯಿಂದ ವಿನಾಯಿತಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ 11 ಮತ್ತು 12ನೇ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ, ಆಪೇಕ್ಸಿಸಿ ಎನ್.ಎಸ್.ಕ್ಯೂ.ಫ್ ಅಡಿಯ ವೃತ್ತಿ ಶಿಕ್ಷಣ ವಿಷಯವನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಅವರ ಆಪೇಕ್ಷೆಯಂತೆ 02 ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಭಾಷೆಯಿಂದ ವಿನಾಯಿತಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

c) “ಶಿಕ್ಷಣ ಕಿರಣ” ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಾಧನೆಯ ಜಾಡು ಹಿಡಿಯುವಿಕೆ

“ಶಿಕ್ಷಣ ಕಿರಣ”, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಾಧನೆಯ ಜಾಡು ಹಿಡಿಯುವಿಕೆ ತಂತ್ರಾಂಶವು, ಶಾಲೆಗೆ ದಾಖಲಾದ ಪ್ರತಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗೆ ನಿಗದಿತ ಗುರುತನ್ನು ನೀಡುವ ಮುಖಾಂತರ ಹೆಸರು, ಶಾಲೆಗೆ ಬರುವಿಕೆ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಾಧನೆ, ಉತ್ತೀರ್ಣತೆ, ವರ್ಗಾವಣೆ, ಶಾಲೆಯಿಂದ ಹೊರಗುಳಿಯುವುದನ್ನು ಗುರ್ತಿಸುವಿಕೆ ಮುಂತಾದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ನಿಗದಿತ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದಾಗಿದ್ದು, ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾಗಿರುವ ಸುಮಾರು ಒಂದು ಕೋಟಿ ಮಕ್ಕಳ ನಾಲ್ಕು ಶಿಕ್ಷಕರು ಮತ್ತು 79127 ಶಾಲೆಗಳ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಾಧನೆ, ಶಿಕ್ಷಕರು ಮತ್ತು ಶಾಲೆಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಆನ್‌ಲೈನ್ ಮುಖಾಂತರವೇ ನಿರ್ವಹಿಸಬಹುದು.

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮಾಹಿತಿಗೆ ಆಧಾರ್ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಜೋಡಣೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಆದಾಯ ಮತ್ತು ಜಾತಿ ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರಗಳ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಈ ತಂತ್ರಾಂಶದಲ್ಲಿ ಜೋಡಣೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಆನ್‌ಲೈನ್ ಮುಖಾಂತರ ನಾಮಿನಲ್ ರೋಲ್, ಪ್ರವೇಶ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ, ಶಾಲೆಯ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರ ಲಾಗಿನ್‌ನಲ್ಲಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ತಂತ್ರಾಂಶದಿಂದ ಆನ್‌ಲೈನ್ ಮೂಲಕವೇ ಪಡೆಯಲು ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಎಂ.ಹೆಚ್.ಆರ್.ಡಿ ಯೋಜನಾ ಅನುಮೋದನಾ ಮಂಡಳಿಯಿಂದ ಅನುಮೋದನೆಯಾದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ವಿವರ (ಕೋಷ್ಟಕ 12.20).

ಕೋಷ್ಟಕ 12.20: 2021-22ನೇ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಎಂಎಚ್‌ಆರ್.ಡಿಯಿಂದ ಅನುಮೋದನೆ ಪಡೆದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು		
ಸಮಗ್ರ ಶಿಕ್ಷಣ ಕರ್ನಾಟಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು		
ಹೊಸ / ಮೇಲ್ದರ್ಜೆ ಗೊಳಿಸಿದ ಶಾಲೆಗಳ ಪ್ರಾರಂಭ	ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಕಲಿಕೆಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು	ಕ್ರೀಡೆ ಮತ್ತು ಪಂದ್ಯಾವಳಿಗಳ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು
ಶಿಕ್ಷಕರು ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯರ ವೇತನ	ಉಚಿತ ಸಮವಸ್ತ್ರ	ಆರ್ ಟಿಇ ಮರು-ಉತ್ತೇಜಕ
ಎಲ್ಲಾ ಸರ್ಕಾರಿ ಮತ್ತು ಅನುದಾನಿತ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರು ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಕರ ತರಬೇತಿಯಲ್ಲಿ	ಅಂತರ್ಗತ ಶಿಕ್ಷಣ (ಸಿಡಬ್ಲ್ಯೂ ಎಸ್‌ಎನ್)	ನಿರ್ವಹಣಾ ವೆಚ್ಚ (ಜಿಲ್ಲೆ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ)
ಎಸ್ ಡಿಎಂಸಿ ತರಬೇತಿ	ಮಾಧ್ಯಮ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯ ಕ್ರೋಢೀಕರಣ	ಈಕ್ವಿಟಿ ಘಟಕಗಳು

ಕೋಷ್ಟಕ 12.20: 2021-22ನೇ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಎಂಎಚ್‌ಆರ್.ಡಿಯಿಂದ ಅನುಮೋದನೆ ಪಡೆದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು

ಸಮಗ್ರ ಶಿಕ್ಷಣ ಕರ್ನಾಟಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು		
ಶಾಲೆಯಿಂದ ಹೊರಗುಳಿದ ಮಕ್ಕಳ ವಿಶೇಷ ತರಬೇತಿ (ಒ.ಒ.ಎಸ್.ಸಿ.)	ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ	ಶಿಕ್ಷಕರ ತರಬೇತಿ
ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸ್ವಯಂ ರಕ್ಷಣಾ ಕೌಶಲ್ಯಗಳು	ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳು	ಬಾಲಕಿಯರ ಸಬಲೀಕರಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ
ನಿರ್ವಹಣಾ ಅನುದಾನ	ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆವಿಷ್ಕಾರ ಅಭಿಯಾನ	ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಆಧಾರಿತ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು
ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಗಣಿತ ಮೇಳ	ಐಸಿಟಿ ಮತ್ತು ಡಿಜಿಟಲ್ ಉಪಕ್ರಮಗಳು	MMMA (ಮಾಸಿಕ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ವರದಿ)
ಕಲಾ ಉತ್ಸವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ	ಪೂರ್ವ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಬೆಂಬಲ	ಶಿಕ್ಷಕ ಶಿಕ್ಷಣತಜ್ಞರ ಬೋಧಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೇರಿದಂತೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮತ್ತು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು
ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ - ಸ್ವಚ್ಛ ವಿದ್ಯಾಲಯ	ಬಿಆರ್ ಸಿ/ಯುಆರ್ ಸಿ/ಸಿಆರ್ ಸಿ ಮೂಲಕ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಬೆಂಬಲ	ಸಿವಿಲ್ ವರ್ಕ್ಸ್
ಬಾಲಕಿಯರ ಹಾಸ್ಟೆಲ್	ಟಿಇಇಗಳಿಗೆ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಬೆಂಬಲ	ಉಚಿತ ಪಠ್ಯ ಪುಸ್ತಕಗಳು

ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಂಗವಿಕಲರ ಸಮಗ್ರ ಶಿಕ್ಷಣ (ಐ.ಇ.ಡಿ.ಎಸ್.ಎಸ್.) ವೃತ್ತಿಪರ ಶಿಕ್ಷಣ ಕಸೂರಿಬಾ ಗಾಂಧಿ ಬಾಲಿಕಾ ವಿದ್ಯಾಲಯ (ಕೆಜಿಬಿವಿ)

ಪುಸ್ತಕಗಳು ಮತ್ತು ಲೇಖನ ಸಾಮಗ್ರಿ ವಿಶೇಷ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ವಸತಿ ಶಾಲೆಗಳು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರ ಬೋಧನೆ

12.2.3 ಕಾಲೇಜು ಶಿಕ್ಷಣದ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ (ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಶಿಕ್ಷಣ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ)

A. ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಶಿಕ್ಷಣ

i) ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ: ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 12.21 ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಸರ್ಕಾರಿ ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ ಪಡೆಯುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರ ಸಂಖ್ಯೆ ಖಾಸಗಿ ಅನುದಾನಿತ ಮತ್ತು ಅನುದಾನ ರಹಿತ ಕಾಲೇಜುಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿರುವುದರಿಂದ, ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ಕಾಲೇಜುಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ. ಹೊಸ ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜುಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಮತ್ತು ಈ ಕಾಲೇಜುಗಳ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಮತ್ತು ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 12.21: ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಮಟ್ಟದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು (ಸಂಖ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ)

ಸಂಸ್ಥೆಗಳು	ಸರ್ಕಾರಿ	ಅನುದಾನಿತ ರಹಿತ	ಅನುದಾನ	ಕಾರ್ಪೊರೇಶನ್	ಒಟ್ಟು
2010-11	1191	640	1737	13	3581
2011-12	1200	675	1874	13	3762
2012-13	1201	775	1995	13	3984
2013-14	1203	795	2145	13	4156
2014-15	1203	795	2346	13	4357
2015-16	1203	795	2778	13	4789
2016-17	1204	797	2990	13	5004
2017-18	1229	797	3196	13	5235
2018-19	1231	797	3194	13	5235

ಕೋಷ್ಟಕ 12.21: ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಮಟ್ಟದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು (ಸಂಖ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ)

ಸಂಸ್ಥೆಗಳು	ಸರ್ಕಾರಿ	ಅನುದಾನಿತ ರಹಿತ	ಅನುದಾನ	ಕಾರ್ಪೊರೇಶನ್	ಒಟ್ಟು
2019-20	1231	798	3274+161 (BIF)	13	5477
2020-21	1234	798	3286+161	14	5497
2021-22	1233	802	3381+161	14	5591 (30.11.2021 ರಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ)

ii) ದಾಖಲಾತಿ

2007-08 ರಿಂದ ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಶಿಕ್ಷಣ ಹಂತದ ದಾಖಲಾತಿಯಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಿದೆ (ಕೋಷ್ಟಕ 12.22). ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಶಿಕ್ಷಣದ ಬೇಡಿಕೆಯು 10ನೇ ತರಗತಿಯ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಫಲಿತಾಂಶದೊಂದಿಗೆ ನೇರ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿದೆ. 2007 ನೇ ವರ್ಷದ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ 10 ನೇ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 50 ರಿಂದ 60 ರಷ್ಟು ಫಲಿತಾಂಶ ಬಂದಿದೆ. 2007ರ ನಂತರದಲ್ಲಿ 10 ನೇ ತರಗತಿಯವರು ಉತ್ತೀರ್ಣರಾಗುವ ಪ್ರಮಾಣ ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಏರಿಕೆಯಾಗಿದ್ದು, ಈಗ ಸುಮಾರು ಶೇಕಡ 75 ರಿಂದ 80 ರಷ್ಟು ಇರುತ್ತದೆ. 2019-20 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಮತ್ತು ದ್ವಿತೀಯ ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮಧ್ಯಂತರದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಶೇಕಡಾ 11.50%ರಷ್ಟು ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಗುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ವ್ಯತ್ಯಾಸದಿಂದ 2 ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಖರ್ಚು ಮಾಡುವ ಪ್ರಮಾಣದ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ. 10ನೇ ತರಗತಿಯ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಫಲಿತಾಂಶ ಪ್ರಕಟಣೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಮುಂದಿನ ಆಯ್ಕೆಗಾಗಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮತ್ತು ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ತ್ವರಿತಗತಿಯಲ್ಲಿ ನೀಡಿದಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಗುವುದರವನ್ನು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 12.22: ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಕೋರ್ಸ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ (ಸಂಖ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ)

ವರ್ಷ	1ನೇ ಪಿಯುಸಿ	2ನೇ ಪಿಯುಸಿ	ವ್ಯತ್ಯಾಸ	ಶೇಕಡ
2007-08	528879	433183	5195	1.21
2008-09	534430	434425	94454	17.86
2009-10	555977	428580	105850	19.81
2010-11	518179	450700	105277	18.94
2011-12	575673	430625	87554	16.90
2012-13	625542	480268	95405	16.57
2013-14	562449	467985	157557	25.19
2014-15	611570	496255	66194	11.77
2015-16	643508	516508	95062	15.54
2016-17	613865	566774	76734	11.92
2017-18	647319	540367	73498	11.97
2018-19	640644	563772	83547	11.36
2019-20	652350	567126	73516	11.50
2020-21	623776	632072	20278	3.11
2021-22	733887	601204	22572	3.62

ಭಾರತೀಯ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಂಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಇತರ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು (ಬೆಂಗಳೂರು) ವಿವಿಧ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಹಂತದ ನಂತರ ಸಮಗ್ರ 5-ವರ್ಷಗಳ, ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಕೋರ್ಸ್ ಗಳಿಗೆ ವಿಜ್ಞಾನ ಪ್ರತಿಭೆಗಳನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಲು ಉಪಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಕರಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ವಿಸ್ತರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. 2021-22ರ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿನ ವಿವಿಧ ಕೋರ್ಸ್ ಗಳಲ್ಲಿನ ದಾಖಲಾತಿಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 12.23ರಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು 2020-21ನೇ ಸಾಲಿನ ಕೋರ್ಸ್ ಗಳಾದ್ಯಂತ (ಮಾರ್ಚ್-21ರಂತೆ) ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಉತ್ತೀರ್ಣತೆಯ ಶೇಕಡಾವಾರು ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 12.24ರಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 12.23: ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಕೋರ್ಸ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ದಾಖಲಾತಿ (2021-22)

ಪಂತಗಳು	ಕಲೆ	ವಾಣಿಜ್ಯ	ವಿಜ್ಞಾನ	ಒಟ್ಟು
1ನೇ ವರ್ಷ	250051	247412	236424	733887
2ನೇ ವರ್ಷ	181866	218448	200890	601204

iii) ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ

- ❑ ಶೌಚಾಲಯ ದುರಸ್ತಿ/ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದಂತಹ ಮೂಲಭೂತ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರಿ ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಶೌಚಾಲಯಗಳಿಗೆ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಸಂಪರ್ಕ ಒದಗಿಸಲು ರಾಜ್ಯ ನಿಧಿ ಯೋಜನೆಯಡಿ 15.00 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.
- ❑ ಹಿಂದುಳಿದ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ಮತ್ತು ಅತ್ಯಂತ ಹಿಂದುಳಿದ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ 17 ಸರ್ಕಾರಿ ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ 42 ಹೆಚ್ಚುವರಿ ತರಗತಿ ಕೊಠಡಿಗಳು, 06 ಪ್ರಯೋಗಾಲಯಗಳು ಮತ್ತು 34 ಶೌಚಾಲಯ ಬ್ಲಾಕ್ ಗಳ ಮೂಲಭೂತ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ವಿಶೇಷ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ 15.00 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳ ನಿಬಂಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.
- ❑ 1200 ಸರ್ಕಾರಿ ಪಿಯು ಕಾಲೇಜುಗಳ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿ ಕಾಲೇಜಿಗೆ 1.25 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳ ಘಟಕ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಪೀಠೋಪಕರಣಗಳು/ರಿವರ್ಸಿಬಲ್ ಡೆಸ್ಕ್ ಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ರಾಜ್ಯ ನಿಧಿ ಯೋಜನೆಯಡಿ 15.00 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳ ನಿಬಂಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 12.24: ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಕೋರ್ಸ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಶೇಕಡವಾರು ಫಲಿತಾಂಶ (2020-21, ಮಾರ್ಚ್ 2021)

ಸಾಧನೆ	ಕಲೆ	ವಾಣಿಜ್ಯ	ವಿಜ್ಞಾನ	ಒಟ್ಟು
ಹಾಜರಾದವರು	195034	251686	219777	666497
ಪಾಸಾದವರು	195034	251686	219777	666497
ಶೇಕಡವಾರು	100%	100%	100%	100%

ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಪರೀಕ್ಷಾ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳು: 2020-21

ಒಟ್ಟು 666497 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು (ಕಲೆ-195034, ವಾಣಿಜ್ಯ-251686 ಮತ್ತು ವಿಜ್ಞಾನ-219777) ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಹಾಜರಾದವರೂ, ಅವರಲ್ಲಿ 95628 ಡಿಸ್ಟಿಂಕ್ಷನ್, 355078 ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಯಲ್ಲಿ, 147055 ದ್ವಿತೀಯ ದರ್ಜೆ ಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು 68729 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಪಾಸ್ ಕ್ಲಾಸ್ ಪಡೆದರು. 7 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಫಲಿತಾಂಶ ತಡೆಹಿಡಿಯಲಾಯಿತು. 600 ಅಂಕಗಳಲ್ಲಿ 600 (100%) 2239 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಂದ ಪಡೆದಿದ್ದರು, ಇದರಲ್ಲಿ ಕಲಾ ವಿಭಾಗದಿಂದ 18 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು, ವಾಣಿಜ್ಯವಿಭಾಗದಿಂದ 292 ಮತ್ತು ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಭಾಗದಿಂದ 1929 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಸೇರಿದ್ದಾರೆ.

ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವಿಕೆ ದರಗಳು: ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ನೀಡಿದ ಸೂಚನೆಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಕೋವಿಡ್-19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗದಿಂದಾಗಿ, 2021 ರ ವಾರ್ಷಿಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ನಡೆಸದೆ ದ್ವಿತೀಯ ಪಿಯುಸಿಯಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಉತ್ತೀರ್ಣಗೊಳಿಸಲು ಇಲಾಖೆ ಘೋಷಿಸಿದೆ.

iv). ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು

1. **ಪ್ರೀ-ರೆಕಾರ್ಡ್‌ಯುಟ್ಯೂಬ್ ತರಗತಿಗಳು:** ಪ್ರಥಮ ಮತ್ತು ದ್ವಿತೀಯ ಪಿಯುಸಿ ಕಲಿಕೆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ನಿರಂತರತೆಯನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರೀ-ರೆಕಾರ್ಡ್ ವಿಡಿಯೋಗಳನ್ನು ಯುಟ್ಯೂಬ್‌ನಲ್ಲಿ ಅಪ್‌ಲೋಡ್ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಸದರಿ ಪಾಠಗಳ ಯೂಟ್ಯೂಬ್ ಲಿಂಕ್ <https://www.youtube.com/cdpuedkpucca>ನಲ್ಲಿ ವಿಕ್ಷೇಪಬಹುದಾಗಿದೆ.

2. **ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಶುಲ್ಕ ವಿನಾಯಿತಿ:** 2021-22 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಮತ್ತು ದ್ವಿತೀಯ ಪಿಯುಸಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪ್ರತಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗೇ ಶುಲ್ಕ ರಹಿತಉಚಿತವಾಗಿದಾಖಲಾತಿಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಭರಿಸಲಾಗುವುದು.
3. **ಎನ್.ಸಿ.ಇ.ಆರ್.ಟಿಯ ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಷಯಗಳ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದ ಮತ್ತು ಮುದ್ರಣಕಾರ್ಯ:** ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಶಿಕ್ಷಣ ಹಂತದಲ್ಲಿವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಾದ IIT/JEE, NEET, KVPY, CET, CAT, AFLAT, CLAT etc...., ಈ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಫಲಿತಾಂಶ ಪಡೆಯಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಎನ್.ಸಿ.ಇ.ಆರ್.ಟಿಯ ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಷಯಗಳಾದ ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರ, ರಸಾಯನಶಾಸ್ತ್ರ, ಗಣಿತಶಾಸ್ತ್ರ, ಜೀವಶಾಸ್ತ್ರ ಹಾಗೂ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ, ವ್ಯವಹಾರ ಅಧ್ಯಯನ, ಲೆಕ್ಕಶಾಸ್ತ್ರ, ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆಅನುವಾದ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಥಮ ಮತ್ತು ದ್ವಿತೀಯ ಪಿಯುಸಿಯ ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಷಯದ ಒಂದು ಸೆಟ್ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ವಿಜ್ಞಾನ ಸಂಯೋಜನೆಇರುವ ಸರ್ಕಾರಿ ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜುಗಳಿಗೆ ಉಚಿತವಾಗಿ ಸರಬರಾಜು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.
4. **ಪ್ರಶ್ನೆಕೋಶ:** ಪ್ರಥಮ ಮತ್ತು ದ್ವಿತೀಯ ಪಿಯುಸಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಪರೀಕ್ಷೆಗಾಗಿ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳ ಪ್ರಶ್ನೆಕೋಶಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯ ವೆಬ್‌ಸೈಟ್‌ಗೆ ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದೆ.
5. **ಪ್ರಥಮ ಮತ್ತು ದ್ವಿತೀಯ ಪಿಯುಸಿ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳು:** 2021-22 ನೇ ಸಾಲಿಗೆ ಪ್ರಥಮ ಮತ್ತು ದ್ವಿತೀಯ ಪಿಯುಸಿ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಮುದ್ರಣ ಮಾಡಿದಹಾಗೂ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಲಭ್ಯವಾಗಲು ಸಾಫ್ಟ್ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ವೆಬ್‌ಸೈಟ್‌ಗೆ ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದೆ.
6. **ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ದಿನಚರಿ:** ಪ್ರಥಮ ಹಾಗೂ ದ್ವಿತೀಯ ಪಿಯುಸಿ ತರಗತಿಯ ಸರ್ಕಾರಿ ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ದಿನಚರಿಯನ್ನುಉಚಿತವಾಗಿ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.
7. **ಉತ್ತಮ ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರು ಹಾಗೂ ಉತ್ತಮ ಉಪನ್ಯಾಸಕರಿಗೆ ಪ್ರಶಸ್ತಿ:** 02 ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರಿಗೆ ಹಾಗೂ 08 ಉಪನ್ಯಾಸಕರಿಗೆಉತ್ತಮ ಶಿಕ್ಷಕರು ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಕರ ದಿನದಂದು ಬಹುಮಾನ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.
8. **ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯರಿಗೆ ನಗದು ಪುರಸ್ಕಾರ:** ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಡಿಯಲ್ಲಿ ದ್ವಿತೀಯ ಪಿಯುಸಿ ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಶೇ.80% ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಅಂಕಗಳನ್ನು ಗಳಿಸಿದ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ/ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರಿಗೆ (ಇಂಜನಿಯರಿಂಗ್, ವೈದ್ಯಕೀಯ, ಕೃಷಿ) ವೃತ್ತಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಶುಲ್ಕಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ದಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಮರುಪಾವತಿಸಲಾಗುವುದು.
9. **ಎಸ್‌ಸಿಎಸ್‌ಪಿ / ಟಿಎಸ್‌ಪಿ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ**
 - ❑ **ಲ್ಯಾಪ್‌ಟಾಪ್ ವಿತರಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ:** ಎಸ್.ಸಿ.ಪಿ. ಹಾಗೂ ಟಿ.ಎಸ್.ಪಿ. ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಲಾ ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಅತೀ ಹೆಚ್ಚು ಅಂಕಗಳನ್ನು ಗಳಿಸಿದ ಎಸ್.ಸಿ./ಎಸ್.ಟಿ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರೇರೇಪಿಸಲು ಲ್ಯಾಪ್‌ಟಾಪ್ ವಿತರಣಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.
 - ❑ **ಉಚಿತ ನೋಟ್ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ವಿತರಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ:** 2021-22ನೇ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಾಲಿಗೆ ಪ್ರಥಮ ಮತ್ತು ದ್ವಿತೀಯ ಪಿಯುಸಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಎಸ್‌ಸಿಎಸ್‌ಪಿ / ಟಿಎಸ್‌ಪಿ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಉಚಿತ ನೋಟ್ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ವಿತರಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.
 - ❑ **ವಿಶ್ವಾಸಕರಣ:** 2021-22ನೇ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಾಲಿಗೆ ಪ್ರಥಮ ಮತ್ತು ದ್ವಿತೀಯ ಪಿಯುಸಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಎಸ್‌ಸಿಎಸ್‌ಪಿ/ಟಿಎಸ್‌ಪಿ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಆಂಗ್ಲಭಾಷಾ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.
 - ❑ **ವೃತ್ತಿಕೌಶಲ್ಯ ಹಾಗೂ ಸಮಾಲೋಚನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ:** 2021-22ನೇ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಾಲಿಗೆ ಪ್ರಥಮ ಮತ್ತು ದ್ವಿತೀಯ

ಪಿಯುಸಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಎಸ್‌ಸಿಎಸ್‌ಪಿ / ಟಿಎಸ್‌ಪಿ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ವೃತ್ತಿಕೌಶಲ್ಯ ಹಾಗೂ ಸಮಾಲೋಚನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

10. ಇಲಾಖಾ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜಾಲತಾಣ: 2020-21ನೇ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಾಲಿನಿಂದ ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯಿಂದಲೇ ಫೇಸ್‌ಬುಕ್, ಯೂ-ಟ್ಯೂಬ್, ನುರಿತ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜಾಲತಾಣಗಳನ್ನು ತೆರೆದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಉಪನ್ಯಾಸಕರಿಗೆ ಅಗತ್ಯ ಮತ್ತು ಉಪಯುಕ್ತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನೇರಪ್ರಸಾರ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಪರೀಕ್ಷಾ ತಯಾರಿ, ಒಲಂಪಿಯಾಡ್ ಕುರಿತು ಕಿರಿಯರ್ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ, ಆರೋಗ್ಯ ಹದಿ ಹರೆಯದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು, ಮೊಬೈಲ್ ಜರ್ನಾಲಿಸಂ ಓದುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ? ಹೀಗೆ ಮುಂತಾದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಉಪಯುಕ್ತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಉಪನ್ಯಾಸಕರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ನೈತಿಕತೆ ವಿಷಯವಾರು ಸಮಾಲೋಚನೆ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸರಳೀಕರಣಗೊಳಿಸುವ ಬಗೆ ಮುಂತಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನೇರ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.
11. ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರ ಆನ್‌ಲೈನ್ ತರಬೇತಿ: ನೂತನವಾಗಿ ಪದೋನ್ನತಿ ಹೊಂದಿರುವ 1225 ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರಿಗೆ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ತರಬೇತಿಯನ್ನು HRMS, SATS, FINANCIAL MANAGEMENT AND KCSR ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

B) ಕಾಲೇಜು ಶಿಕ್ಷಣ

ಕಾಲೇಜು ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯು 1960ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿದೆ. ಇದು 6 ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಕಛೇರಿಗಳು (ಬೆಂಗಳೂರು, ಮೈಸೂರು, ಮಂಗಳೂರು, ಶಿವಮೊಗ್ಗ, ಧಾರವಾಡ ಮತ್ತು ಕಲಬುರಗಿ), 417 ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಥಮದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜುಗಳು, 11 ವಸತಿಯುತ ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಥಮದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜುಗಳು, 02 ಸರ್ಕಾರಿ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಕಾಲೇಜುಗಳು, 320 ಖಾಸಗಿ ಅನುದಾನಿತ ಪದವಿ ಕಾಲೇಜುಗಳು, 53 ಖಾಸಗಿ ಅನುದಾನಿತ ಬಿ.ಎಡ್ ಕಾಲೇಜುಗಳು, 27 ಖಾಸಗಿ ಅನುದಾನಿತ ಕಾನೂನು ಕಾಲೇಜುಗಳು, 23 ಖಾಸಗಿ ಅನುದಾನಿತ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಕಾಲೇಜುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ.

i) ಸಂಸ್ಥೆಗಳು: 430 ಸರ್ಕಾರಿ ಮತ್ತು 423 ಅನುದಾನಿತ ಪದವಿ ಕಾಲೇಜುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಬಲದ ಸರಾಸರಿ 882.97 ಮತ್ತು 496.52 ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಇದೆ. (ಕೋಷ್ಟಕ 12.25)

ಕೋಷ್ಟಕ 12.25: ಪದವಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು (2021-22)				
ಆಡಳಿತ ವರ್ಗ	ಸರ್ಕಾರಿ	ಖಾಸಗಿ ಅನುದಾನಿತ	ಖಾಸಗಿ ಅನುದಾನರಹಿತ	ಒಟ್ಟು
ಸಂಸ್ಥೆಗಳು (ಸಂ.)	430	423	-	853
ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು (ಸಂ.)	379678	210027	-	589705
ಕಾಲೇಜುಗಳ ಸರಾಸರಿ (ಸಂ.)	882.97	496.52	-	1379.49

ರಾಜ್ಯಾದ್ಯಂತ ಸರ್ಕಾರಿ ವಲಯದ ಪದವಿ ಕಾಲೇಜುಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 12.26 ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ

ಕೋಷ್ಟಕ 12.26: ಸರ್ಕಾರಿ ವಲಯದ ಪದವಿ ಕಾಲೇಜುಗಳ ವಿವರ							
ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವಿಭಾಗ	ಬೆಂಗಳೂರು	ಮೈಸೂರು	ಶಿವಮೊಗ್ಗ	ಮಂಗಳೂರು	ಧಾರವಾಡ	ಗುಲ್ಬರ್ಗ	ಒಟ್ಟು
ಸಂಖ್ಯೆ	168	125	101	76	241	142	853
ಶೇಕಡ	19.70	14.65	11.84	8.91	28.25	16.65	100
ಕಂದಾಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	32	26	27	11	49	31	176

ii) ದಾಖಲಾತಿ

ಸರ್ಕಾರಿ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಅನುದಾನಿತ ಕಾಲೇಜುಗಳ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಪ್ರವೇಶಾತಿ ದಾಖಲಾತಿ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 12.27

ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಪದವಿ ಕೋರ್ಸ್‌ಗಳಿಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ದಾಖಲಾತಿ ಪ್ರಮಾಣವು ವರ್ಷದಿಂದ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಏರಿಕೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಏರಿಕೆಯ ಅನುಪಾತ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರ ಪರವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 12.27: ಪದವಿ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾತಿಯ ಬೆಳವಣಿಗೆ							
ವರ್ಷ	ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು	ಶೇಕಡ ಬೆಳವಣಿಗೆ	ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರು	ಶೇಕಡ ಬೆಳವಣಿಗೆ	ಒಟ್ಟು	ಶೇಕಡ ಬೆಳವಣಿಗೆ	ಗಂ:ಹಂ ಅನುಪಾತ
2011-12	226785	25.28	235313	25.98	462098	25.64	49:51
2012-13	229681	1.28	235471	0.07	465152	0.66	49:51
2013-14	247140	7.60	282867	20.13	530007	13.94	47:53
2014-15	251078	1.59	283986	0.40	535064	0.95	47:53
2015-16	234655	-6.54	293739	3.43	528394	-1.25	44:56
2016-17	213474	-9.03	291486	-0.77	504960	-4.43	42:58
2017-18	201760	-5.49	285034	-2.21	486794	-3.60	41:59
2018-19	214625	6.38	292386	2.58	506531	4.05	42:58
2019-20	222784	3.80	293123	0.25	515907	1.85	43:57
2020-21	237891	6.78	336170	14.69	574061	11.27	41:59
2021-22	249880	5.04	339825	1.09	589705	2.73	42:58

ಕೋರ್ಸ್‌ಗಳಾದ್ಯಂತ, 42.10% ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಬಿ.ಕಾಂ (ಬಿ.ಕಾಂ & ಬಿಬಿಎಂ) ಕೋರ್ಸ್‌ಗಳಿಗೆ ದಾಖಲಾಗಿದ್ದರೆ, 0.15% ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಲಲಿತಕಲೆಗಳಿಗೆ ದಾಖಲಾಗಿದ್ದಾರೆ (ಕೋಷ್ಟಕ 12.28).

ಕೋಷ್ಟಕ 12.28: ಪದವಿಯ ವಿವಿಧ ಕೋರ್ಸ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾತಿ (2020-21)							
ಕೋರ್ಸ್‌ಗಳು	ಬಿ.ಎ. (ಬಿ.ಎ.& ಬಿ.ಎಸ್.ಡಬ್ಲ್ಯು)	ಬಿ.ಎಸ್ಸಿ (ಬಿ.ಎಸ್ಸಿ & ಬಿಬಿಎ)	ಬಿ.ಕಾಂ (ಬಿ.ಕಾಂ. & ಬಿಬಿಎಂ)	ಬಿ.ಎಡ್	ಕಾನೂನು	ಚಿತ್ರಕಲಾ	ಒಟ್ಟು
ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	206555	119253	248244	4690	10059	904	589705
ಶೇಕಡಾವಾರು	35.03	20.22	42.10	0.80	1.71	0.15	100

iii) ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಉಚಿತ ಶಿಕ್ಷಣ: ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಥಮದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಪದವಿ ಹಾಗೂ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಪದವಿ ತರಗತಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರವೇಶ ಪಡೆಯುವ ಎಲ್ಲಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರಿಗೆ ಪೂರ್ಣ ಶುಲ್ಕ ವಿನಾಯಿತಿ ನೀಡಲಾಗುವುದು. ಈ ಸಂಬಂಧ 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನ ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಲೆಕ್ಕ ಶೀರ್ಷಿಕೆ:2202-03-107-1-106 ರಡಿಯಲ್ಲಿ ಅಂದಾಜು 3500.00 ಲಕ್ಷಗಳ ಅನುದಾನವನ್ನು ಇಲಾಖಾ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ 428 ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಥಮದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಪದವಿ ಹಾಗೂ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಪದವಿ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರಿಗೆ ಶುಲ್ಕ ಮರುಪಾವತಿ ಮಾಡಲು ಕ್ರಮವಹಿಸಲಾಗಿದೆ.

iv) ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು: ಪದವಿ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಗಳ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ದಾಖಲಾತಿಯನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 10.29 ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 12.29 ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಗಳ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ದಾಖಲಾತಿ (2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ)

ಸರ್ಕಾರಿ/ಖಾಸಗಿ ಅನುದಾನಿತ ಕಾಲೇಜುಗಳ ವಿವರ	ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ			ಪ.ಪಂಗಡ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ		
	ಗಂಡು	ಹೆಣ್ಣು	ಒಟ್ಟು	ಗಂಡು	ಹೆಣ್ಣು	ಒಟ್ಟು
ಸರ್ಕಾರಿ ಕಾಲೇಜುಗಳು	38216	42825	81041	16181	15350	31531
ಖಾಸಗಿ ಅನುದಾನಿತ ಕಾಲೇಜುಗಳು	15272	14723	29995	5653	5692	11345

2012-13ರಲ್ಲಿ ರೂ.42950.00 ಲಕ್ಷ ಇದ್ದ ಅನುದಾನದ ಹಂಚಿಕೆ ಮೊತ್ತವು 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರೂ. 264,861.30 ಲಕ್ಷಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಕೆಯಾಗಿರುವ ಅನುದಾನದಲ್ಲಿ ಏರಿಕೆಯಾಗಿರುವ ಅನುದಾನದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪಾಲನ್ನು ಕಾಲೇಜುಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

v) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿ: (NEP-2020) ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿಯನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿದ್ದು, ಅದರಂತೆ ರಾಜ್ಯದ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯಡಿಯ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಯೋಜಿತ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ 2021-22ನೇ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವರ್ಷದಿಂದ ಸರ್ಕಾರದ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳಿಗನುಸಾರ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಿ ಆದೇಶಿಸಿದೆ. ಅದರಂತೆ ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ 2021-22ನೇ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಾಲಿನಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿಯನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲು ಕ್ರಮ ವಹಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಎನ್‌ಇಪಿ-2020 ಅನುಷ್ಠಾನದ ಮೈಲಿಗಲ್ಲುಗಳು: ಎನ್ ಇಪಿ-2020 ಕ್ಕೆ ಕೇಂದ್ರ ಸಚಿವ ಸಂಪುಟವು 2020ರ ಜುಲೈ 29ರಂದು ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡಿದೆ. ಮೂರು ಉಪ ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ಅಂದರೆ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣ, ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ಸುಧಾರಣೆಗಳು ಮತ್ತು ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಣವನ್ನು ರಚಿಸುವ ಮೂಲಕ ಮಾರ್ಚ್ 2020 ರಲ್ಲಿ ಎನ್ ಇಪಿ ಕಾರ್ಯಪಡೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಮೊದಲ ರಾಜ್ಯ ಕರ್ನಾಟಕವಾಗಿದೆ. ಬೋಧಕ-ವಾರು ಮಾದರಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ರಚನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಯಿತು ಮತ್ತು ಮಾದರಿ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ವಿನ್ಯಾಸಕ್ಕಾಗಿ ವಿಷಯವಾರು ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲಾಯಿತು, ಮತ್ತು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಿದ ಪಠ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು ಮತ್ತು ಕಾಲೇಜುಗಳಿಗೆ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

vi) ತರಬೇತಿ: 2017-18ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕಾಲೇಜು ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಗೆ ಹೊಸದಾಗಿ ನೇಮಕಗೊಂಡ ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರುಗಳಿಗೆ ಸೇವಾಪೂರ್ವ ತರಬೇತಿ ಹಾಗೂ ಸೇವಾವಧಿಯಲ್ಲಿನ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿಯೇ ನೀಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಬೋಧಕರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಧಾರವಾಡದ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಅಕಾಡೆಮಿಯಲ್ಲಿ 2021-22ನೇ ಸಾಲಿಗೆ ಆರು ತಂಡಗಳಲ್ಲಿ 240 ಅಧ್ಯಾಪಕರುಗಳಿಗೆ ಆನ್‌ಲೈನ್ ಮತ್ತು ಆಫ್‌ಲೈನ್ ಮೂಲಕ ವೃತ್ತಿ ಬುನಾದಿ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಮೈಸೂರಿನ ಆಡಳಿತ ತರಬೇತಿ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ 2021-22ನೇ ಸಾಲಿಗೆ ವಿವಿಧ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಇಲಾಖೆಯ ಎ ಮತ್ತು ಬಿ ಅಧಿಕಾರಿ/ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳಿಗೆ 10 ತಂಡಗಳಲ್ಲಿ 100 ಅಧಿಕಾರಿ / ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳಿಗೆ ಆನ್‌ಲೈನ್ ಮೂಲಕ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಾಗಾರವನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಜಿಲ್ಲಾ ತರಬೇತಿ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ 2021-22ನೇ ಸಾಲಿಗೆ ವಿವಿಧ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಇಲಾಖೆಯ ಸಿ ಗುಂಪಿನ ಅಧಿಕಾರಿ/ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳಿಗೆ 06 ತಂಡಗಳಲ್ಲಿ ಆನ್‌ಲೈನ್ ಮೂಲಕ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಾಗಾರವನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಇಲಾಖಾ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಸರ್ಕಾರಿ/ಖಾಸಗಿ ಅನುದಾನಿತ ಪ್ರಥಮದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಸುಮಾರು 200 ಅಧ್ಯಾಪಕರುಗಳಿಗೆ ಭಾರತ್ ಸ್ಕೌಟ್ಸ್ ಮತ್ತು ಗೈಡ್ಸ್ ರೋವರ್ಸ್ ರೇಂಜರ್ಸ್ ಘಟಕವು ಆನ್‌ಲೈನ್ ಮುಖಾಂತರ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

vii) ಎಲ್.ಎಂ.ಎಸ್ ಆಧಾರಿತ ಡಿಜಿಟಲ್ ಕಲಿಕೆ: 2020-21ನೇ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವರ್ಷದಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕ ಎಲ್.ಎಂ.ಎಸ್ ಆಧಾರಿತ ಡಿಜಿಟಲ್ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು 430 ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ, 87 ಸರ್ಕಾರಿ ಪಾಲಿಟೆಕ್ನಿಕ್ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಕ್ರಮದಿಂದ ಸುಮಾರು 4.5 ಲಕ್ಷ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಹಾಗೂ ಸುಮಾರು 24,000 ಅಧ್ಯಾಪಕರ ಬೋಧನೆ ಮತ್ತು ಕಲಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕ ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಪರಿಣಾಮ ಉಂಟಾಗಿದೆ. ರೂ.4.00 ಕೋಟಿ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಸಮಗ್ರ ಕಲಿಕಾ ನಿರ್ವಹಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿದ್ದು, ಬಡವ-ಬಲ್ಲಿದ, ನಗರ-ಗ್ರಾಮೀಣ, ಸರ್ಕಾರಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು- ಖಾಸಗಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ನಡುವಿನ ಅಂತರವನ್ನು ಅಳಿಸಿ ಹಾಕಬಲ್ಲದಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಬೋಧನೆ-ಕಲಿಕೆ-ನಿರಂತರ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ-ತಿದ್ದುಪಡಿ ಕ್ರಮಗಳ ಮೂಲಕ ಕರ್ನಾಟಕ LMS ಶಿಕ್ಷಣ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ

ಪೂರ್ಣತೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

viii) ಸ್ಮಾರ್ಟ್‌ಕ್ಲಾಸ್ ರೂಮ್‌ಗಳು: 2020-21ನೇ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜುಗಳ 2500 ತರಗತಿ ಕೊಠಡಿಗಳನ್ನು ರೂ.27.77 ಕೋಟಿ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಸ್ಮಾರ್ಟ್‌ಕ್ಲಾಸ್ ರೂಮ್‌ಗಳನ್ನಾಗಿ ಉನ್ನತ ದರ್ಜೆಗೇರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸ್ಮಾರ್ಟ್‌ತರಗತಿ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲೂ ಪ್ರೊಜೆಕ್ಟರ್, ವೈಟ್‌ಬೋರ್ಡ್, ಯುಪಿಎಸಿ ಮತ್ತು ಹೈಸ್ಪೀಡ್ ಇಂಟರ್ನೆಟ್ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. “ಕರ್ನಾಟಕ LMS” ಕಲಿಕಾ ನಿರ್ವಹಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆ (LMS)ಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿರುವ ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ತರಗತಿಗಳು ಬೋಧನೆಯ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತವೆ.

ix) ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಟ್ಯಾಬ್ ಮತ್ತು ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ವಿತರಣೆ : ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯು ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆ, ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಇಲಾಖೆ ಮತ್ತು ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆಯ ಸಹಯೋಗದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜುಗಳು, ಸರ್ಕಾರಿ ಎಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜುಗಳು ಹಾಗೂ ಸರ್ಕಾರಿ ಪಾಲಿಟೆಕ್ನಿಕ್‌ಗಳ ಒಟ್ಟು 1.55 ಲಕ್ಷ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಒಟ್ಟು ರೂ. 163 ಕೋಟಿ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಟ್ಯಾಬ್ಲೆಟ್, ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ವಿತರಿಸಲಾಗಿದೆ.

x) ಮೂರು ಹಂತಗಳ ಗುಣ ಮಟ್ಟದ ಭರವಸೆ ಸಂಸ್ಥೆ ರಚನೆ : NAAC ಕೈಪಿಡಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ SQAC ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜುಗಳಿಗೆ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕ್ಯಾಲೆಂಡರ್ ಅನ್ನು ಮರುವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಿದೆ, ಅದರ ಮೂಲಕ ಕಾಲೇಜುಗಳು ಶಿಕ್ಷಣದ ವಿತರಣೆಯಲ್ಲಿ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತವೆ. SQAC ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜುಗಳಿಗೆ ವಿಭಾಗೀಯ ಶ್ರೇಯಾಂಕ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಿದೆ ಮತ್ತು NAAC ಮತ್ತು NIRF ಶ್ರೇಯಾಂಕ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುವ ಮಾನದಂಡ-ವಾರು ಟೆಂಪ್ಲೇಟ್ ಅನ್ನು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಿದೆ.

12.2.4 ತಾಂತ್ರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ

ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ, ವಿಜ್ಞಾನ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ನಾವೀನ್ಯತೆಗಳ ತ್ವರಿತ ಪ್ರಗತಿಯಿಂದಾಗಿ ತಾಂತ್ರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ತಾಂತ್ರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯು ಜಾಗತಿಕ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಆಧಾರಿತ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಲು ವಿವಿಧ ಉಪಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವ ಮೂಲಕ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿತ ಉದ್ಯಮಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ.

ತಾಂತ್ರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯು ರಾಜ್ಯದಾದ್ಯಂತ ಡಿಪ್ಲೋಮಾದಿಂದ ಪದವಿ, ಜೂನಿಯರ್ ತಾಂತ್ರಿಕ ಶಾಲೆಗಳವರೆಗೆ 543 ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ (ಕೋಷ್ಟಕ 12.30).

ಕೋಷ್ಟಕ 12.30 : 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿರುವ ವರ್ಗವಾರು ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ವಿವರ						
ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ವರ್ಗವಾರು ವಿಂಗಡಣೆ	ಸರ್ಕಾರಿ	ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾಲಯ (ಸರ್ಕಾರಿ)	ಖಾಸಗಿ ಅನುದಾನಿತ	ಖಾಸಗಿ ಅನುದಾನ ರಹಿತ	ಖಾಸಗಿ / ಡೀಮ್ಡ್ ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾಲಯ	ಒಟ್ಟು
ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಪದವಿ						
ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜುಗಳು	13	04	09	159	17	202
ಮಹಿಳಾ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜುಗಳು	--	--	--	01	--	01
ಸಂಜೆ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜುಗಳು	01	01	02	01	--	05
ಬಿ. ಆರ್ಕ್ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜುಗಳು	--	01	--	32	02	35
ಒಟ್ಟು	14	06	11	193	19	243
ಡಿಪ್ಲೋಮಾ						
ಪಾಲಿಟೆಕ್ನಿಕ್ (ಕೋ-ಎಜುಕೇಷನ್)	72	--	42	132	--	246
ಮಹಿಳಾ ಪಾಲಿಟೆಕ್ನಿಕ್‌ಗಳು	09	--	01	03	--	13

ಕೋಷ್ಟಕ 12.30 : 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿರುವ ವರ್ಗವಾರು ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ವಿವರ

ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ವರ್ಗವಾರು ವಿಂಗಡಣೆ	ಸರ್ಕಾರಿ	ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾಲಯ (ಸರ್ಕಾರಿ)	ಖಾಸಗಿ ಅನುದಾನಿತ	ಖಾಸಗಿ ಅನುದಾನ ರಹಿತ	ಖಾಸಗಿ / ಡೀಮ್ಡ್ ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾಲಯ	ಒಟ್ಟು
ಸಂಜೆ ಪಾಲಿಟೆಕ್ನಿಕ್‌ಗಳ	02	--	01	02	--	05
ನಾನ್ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಪಾಲಿಟೆಕ್ನಿಕ್‌ಗಳ	02	--	--	--	--	02
2ನೇ ಪಾಳಿಯ ಪಾಲಿಟೆಕ್ನಿಕ್‌ಗಳ	--	--	--	22	--	22
ಒಟ್ಟು	85	--	44	159	--	288
ಇತರೆ ಕಿರಿಯ ತಾಂತ್ರಿಕ ಶಾಲೆಗಳು	06	--	--	06	--	12
ಒಟ್ಟು ತಾಂತ್ರಿಕ ಶಾಲೆಗಳು						543

i. ಆಯವ್ಯಯ ವಿವರ: ಕಳೆದ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳ ತಾಂತ್ರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಗೆ ನೀಡಿದ ಯೋಜನೆ ಆಯವ್ಯಯದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 12.31 ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 12.31 : ತಾಂತ್ರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯ ಆಯವ್ಯಯ ವಿವರ (ಯೋಜನೆ)

ವರ್ಷ	ಯೋಜನೆ (ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)	
	ಅನುದಾನ	ವೆಚ್ಚ
2017-18	104877.91	101734.08
2018-19	117193.17	114003.74
2019-20	113682.49	111320.90
2020-21	126402.47	113204.42

ii. ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಉನ್ನತ ವ್ಯಾಸಂಗಕ್ಕಾಗಿ ನಿಯೋಜನೆ : 2020-21 ರಲ್ಲಿ ಬೋಧಕ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯನ್ನು ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ನಿಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ. (ಕೋಷ್ಟಕ 12.32) ಮತ್ತು 780 ಸಿಬ್ಬಂದಿಯನ್ನು ಅಲ್ಪವಧಿಯ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗಾಗಿ ನಿಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ. (ಕೋಷ್ಟಕ 12.33)

ಕೋಷ್ಟಕ 12.32: ಉನ್ನತ ವ್ಯಾಸಂಗಕ್ಕಾಗಿ ನಿಯೋಜಿಸಿದ ಬೋಧಕ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಅಂಕಿ-ಅಂಶಗಳು.

ವಿಷಯ	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21
ಎಂ.ಇ / ಎಂಟೆಕ್.	77	76	118	94	20
ಪಿಎಚ್ ಡಿ	14	30	8	9	07

ಕೋಷ್ಟಕ 12.33: ಅಲ್ಪವಧಿ ತರಬೇತಿಗಾಗಿ ನಿಯೋಜಿಸಿದ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳು

ವಿಷಯ	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21
ಎನ್‌ಐಟಿಆರ್ ವತಿಯಿಂದ ಆಯೋಜಿಸಿದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	132	76	52	72	34
ನಿಯೋಜಿಸಲಾದ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಸಂಖ್ಯೆ	1110	600	202	659	746

iii. ಶಿಶು ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ : ಒಂದು ವರ್ಷದ ಅವಧಿಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಂಖ್ಯೆಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಈ ಯೋಜನೆಯು ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ನಡುವೆ ಇಂಟರ್‌ಫೇಸ್ ಅನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ ಇದರಿಂದ ತಾಂತ್ರಿಕ-ತಿಳಿವು-ಹೇಗೆ ಸುಧಾರಿಸಲು ಮತ್ತು ಉದ್ಯಮದ ಎಲ್ಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು

ಪರಿಚಯಿಸಲು. 2020-21ರಲ್ಲಿ ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ 4349 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ (ಕೋಷ್ಟಕ 12.34).

ಕೋಷ್ಟಕ 12.34 : ಶಿಶು ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಯಡಿ ಸೌಲಭ್ಯ ಪಡೆದ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳ ಅಂಕಿ-ಅಂಶಗಳು			
ವರ್ಷ	ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಪದವೀಧರರು	ಡಿಪ್ಲೋಮಾ ಪದವೀಧರರು	ಒಟ್ಟು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು
2017-18	4337	3557	8394
2018-19	4478	3261	7739
2019-20	3342	2496	5838
2020-21	2705	1644	4349

iv. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿವೇತನ ಮತ್ತು ಶುಲ್ಕ ಮರುಪಾವತಿ : ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ತಾಂತ್ರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿವೇತನ ಮತ್ತು ಶುಲ್ಕ ಮರುಪಾವತಿ ವಿವರಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಕೋಷ್ಟಕದಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. 2020-21 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 5994 ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ರೂ. 3113.24 ಲಕ್ಷಗಳ ಮೊತ್ತವನ್ನು ವಿತರಿಸಲಾಗಿದೆ. (ಕೋಷ್ಟಕ 12.35)

ಕೋಷ್ಟಕ 12.35 : ಶುಲ್ಕ ಮರುಪಾವತಿ				
ವರ್ಷ	ಪ.ಜಾ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು		ಪ.ಪಂ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು	
	ಸಂಖ್ಯೆ	ಮೊತ್ತ (ಲಕ್ಷರೂ. ಗಳಲ್ಲಿ)	ಸಂಖ್ಯೆ	ಮೊತ್ತ (ಲಕ್ಷರೂ. ಗಳಲ್ಲಿ)
2017-18	3633	1483.70	1218	521.60
2018-19	3418	1512.98	1122	517.56
2019-20	2826	1322.06	933	459.62
2020-21	4429	2280.61	1565	832.63

v. ಉಪಗ್ರಹ ಮೂಲಕ ಶಿಕ್ಷಣ : ಶಿಕ್ಷಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಎಜುಸ್ಯಾಟಿನ ಉಪಯುಕ್ತತೆಯನ್ನರಿತು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಮಾನವಸಂಪನ್ಮೂಲ ಸಚಿವಾಲಯವು ಎಜುಸ್ಯಾಟ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2002ರಿಂದ ದೇಶದ್ಯಾಂತ ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಅದರಂತೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ತಾಂತ್ರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯು 2008-09ನೇ ಸಾಲಿನಿಂದ ಡಿವಿಸ್‌ಇಆರ್‌ಟಿ ಸ್ಪಡಿಯೋದ ಸಹಾಯದಿಂದ ಪಾಲಿಟೆಕ್ನಿಕ್‌ಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಷಯ ಪರಿಣಿತರಿಂದ ಎಜುಸ್ಯಾಟ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಮುಖಾಂತರ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿಳಯಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿರುತ್ತದೆ.

vi. ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಸ್ತು ಪ್ರದರ್ಶನಗಳು (ನೀವೇ ಮಾಡಿ ನೋಡಿ) : ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಸಮುದಾಯದ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲು ಮತ್ತು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲು ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನಾ ಸ್ಪರ್ಧೆ ಮತ್ತು ಪ್ರದರ್ಶನಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಈ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು 2017-18 ರಿಂದ 2019-20 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಸಲಾಗಿಲ್ಲ (ಕೋಷ್ಟಕ 12.36).

ಕೋಷ್ಟಕ 12.36: ಕಳೆದ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಜರುಗಿದ ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಸ್ತು ಪ್ರದರ್ಶನಗಳ ಅಂಕಿ-ಅಂಶಗಳು						
ವರ್ಷ	ಭಾಗವಹಿಸಿದ ಪಾಲಿಟೆಕ್ನಿಕ್‌ಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಒಟ್ಟು ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಗಳು	ಭಾಗವಹಿಸಿದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ		ಭಾಗವಹಿಸಿದ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಸ್ಥಳ
			ಹುಡುಗರು	ಹುಡುಗಿಯರು		
2016-17	66	244	350	110	110	ಸರ್ಕಾರಿ ಪಾಲಿಟೆಕ್ನಿಕ್, ಬಾಗಲಕೋಟೆ
2017-18 ರಿಂದ 2019-20 ರವರೆಗೆ	ತಾಂತ್ರಿಕ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಜರುಗಿರುವುದಿಲ್ಲ.					

ಕೋವಿಡ್-19 ರ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ 2020-21ನೇ ಸಾಲಿನ ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಸ್ತು ಪ್ರದರ್ಶನ (ನೀವೇ ಮಾಡಿ ನೋಡಿ) ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿರುವುದಿಲ್ಲ.

vii) ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದ ಅಂತರಪಾಲಿಟೆಕ್ನಿಕ್ ಕ್ರೀಡಾಕೂಟಗಳು: ಪಾಲಿಟೆಕ್ನಿಕ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿನ ಕ್ರೀಡಾ ಪ್ರತಿಭೆಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲು ಮತ್ತು ಹೊರತರಲು 41 ನೇ ಕ್ರೀಡಾಕೂಟವನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನಡೆಸಲಾಯಿತು. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಕೋವಿಡ್ -19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ 2020-21 ರಲ್ಲಿ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ನಡೆಸಲಾಗಿಲ್ಲ. (ಕೋಷ್ಟಕ 12.37)

ಕೋಷ್ಟಕ 12.37 : ಕಳೆದ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಜರುಗಿದ ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದ ಅಂತರಪಾಲಿಟೆಕ್ನಿಕ್ ಕ್ರೀಡಾಕೂಟದ ಅಂಕಿ-ಅಂಶಗಳು								
ವರ್ಷ	ಭಾಗವಹಿಸಿದ ಪಾಲಿಟೆಕ್ನಿಕ್‌ಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ			ಭಾಗವಹಿಸಿದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ			ಭಾಗವಹಿಸಿದ ಸಂಖ್ಯೆ	ಸ್ಥಳ
	ಸರ್ಕಾರಿ	ಅನುದಾನಿತ	ಖಾಸಗಿ	ಹುಡುಗರು	ಹುಡುಗಿಯರು	ವಿಕಲಚೇತನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು		
2017-18	41	16	10	550	213	14	95	ಎಪಿಎಸ್ ಪಾಲಿಟೆಕ್ನಿಕ್, ಸೋಲದೇವನಹಳ್ಳಿ, ಬೆಂಗಳೂರು
2018-19	50	18	12	698	259	12	200	ಶ್ರೀಮತಿ ಎಲ್.ವಿ. ಪಾಲಿಟೆಕ್ನಿಕ್, ಹಾಸನ
2019-20	53	18	13	757	290	10	186	ಸರ್ಕಾರಿ ಪಾಲಿಟೆಕ್ನಿಕ್, ಬಾಗಲಕೋಟೆ
2020-21	ಕೋವಿಡ್-19 ರ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ 2020-21ನೇ ಸಾಲಿನ ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದ ಅಂತರ ಪಾಲಿಟೆಕ್ನಿಕ್ ಕ್ರೀಡಾಕೂಟವನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿರುವುದಿಲ್ಲ.							

viii) ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಉನ್ನತಶಿಕ್ಷಣ ಸಮೀಕ್ಷೆ : ಮಾನವಸಂಪನ್ಮೂಲ ಸಚಿವಾಲಯದ ವತಿಯಿಂದ ತಾಂತ್ರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ಉನ್ನತಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ದಾಖಲಾತಿ, ಮಾನವಸಂಪನ್ಮೂಲಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಆನ್ಲೈನ್ ಮೂಲಕ ನೀಡುವಲ್ಲಿ ಇಲಾಖೆಯು ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. 2020-21ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ತಾಂತ್ರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಎಲ್ಲಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಅಂಕಿ-ಅಂಶಗಳನ್ನು ಈ ಮೂಲಕ ತುಂಬಿಸಲಾಗಿದೆ.

ix) ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ಸಂವಹನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಉಪಕ್ರಮಗಳು : ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ಸಂವಹನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರ, ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಸಮಾನತೆ, ಗುಣಮಟ್ಟದ ಕಲಿಕೆ ಮತ್ತು ಬೋಧನೆ, ಶಿಕ್ಷಕರ ವೃತ್ತಿಪರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ದಕ್ಷ ಶಿಕ್ಷಣ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಅಡಳಿತದ ಸಮಾನ ವಿತರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತಿದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ತಾಂತ್ರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯು ಮೇಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಉಪಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿದೆ.

x) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾನ್ಯತಾ ಮಂಡಳಿಯಿಂದ ಮಾನ್ಯತೆ: ಮೊದಲ ಹಂತದಲ್ಲಿ, ಸರ್ಕಾರದ ಪಾಲಿಟೆಕ್ನಿಕ್‌ಗಳಲ್ಲಿ 40 ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ನಲ್ಲಿ 04 ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸ್ವಯಂ-ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ವರದಿಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ, 29 ಸರ್ಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು 2 ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜುಗಳು ತಮ್ಮ ಆಯ್ದು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಕ್ಕಾಗಿ ಓಂ ಯೋಂದಿಗೆ ನೋಂದಾಯಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಆಯ್ದು ಎಲ್ಲಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಸಂವಾದಾತ್ಮಕ ಕಾರ್ಯಾಗಾರಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವ ಮೂಲಕ ಕಠಿಣ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

xi) ಫಲಿತಾಂಶ ಆಧಾರಿತ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ : ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ “ಫಲಿತಾಂಶ ಆಧಾರಿತ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ” ವನ್ನು ತನ್ನ ಎಲ್ಲಾ 35 ಡಿಪ್ಲೋಮಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ತಾಂತ್ರಿಕ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳ ಮಂಡಳಿಗೆ ಸಂಯೋಜಿತವಾಗಿದೆ, ಕೈಗಾರಿಕೋದ್ಯಮಿಗಳು, ಪರಿಣಿತ ಅಧ್ಯಾಪಕರು ಮತ್ತು ಇತರ ಮಧ್ಯಸ್ಥಗಾರರು ಸೇರಿದಂತೆ ಹಲವಾರು ಕಾರ್ಯಾಗಾರಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವ ಮೂಲಕ ಪರಿಚಯಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪರಿಷ್ಕೃತ ಬ್ಲೂಮ್ಸ್ ಟ್ಯಾಕ್ಸಾನಮಿ ಆಧಾರಿತ OBE ಆಧಾರಿತ ಪಠ್ಯಕ್ರಮದ ರಚನೆಯು ಮಾನ್ಯತೆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ.

xii) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸೇವಾ ಯೋಜನೆ : ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಳಕಳಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೆ 2017-18ನೇ ಸಾಲಿನಿಂದ ಅನ್ವಯವಾಗುವಂತೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು/ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಸಾಮಾಜಿಕ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಕಲಿಕಾ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಬಳಸಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕೊರತೆಗಳನ್ನು ನೀಗಿಸುವ ಸಮಾಜಮುಖಿ ಯೋಜನೆಗಳೆಡೆಗೆ ಕೇಂದ್ರಿಸುವಂತೆ

“ಉತ್ತಮ ಸಮಾಜ ಮುಖಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು” ರೂಪಿಸಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಚಾಲನೆ ನೀಡಲಾಗಿದ್ದು, ರಾಜ್ಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಆಯ್ದ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಮೂರು ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಪಾರಿತೋಷಕ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರ ಹಾಗೂ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಧನದೊಂದಿಗೆ ಸತ್ಕರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಿಂದ ಪ್ರತಿಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿನ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸೇವಾ ಯೋಜನೆ ಘಟಕಗಳ ಉತ್ತಮ ಅಭ್ಯಾಸ (Best Practice)ಗಳನ್ನು ಆಯಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಧಿಕಾರಿಗಳು ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದ ಪುನರ್ ಮನನ ಕಾರ್ಯಾಗಾರದಲ್ಲಿ ಸಚಿತ್ರ ಮಾಹಿತಿಯೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಚುರಪಡಿಸಿ ಉತ್ತಮೋತ್ತಮ ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಪಾಲಿಟೆಕ್ನಿಕ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಅಳವಡಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ನವೀನ ಮಾದರಿಯ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ತಾಂತ್ರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸೇವಾಯೋಜನೆ ಕೋಶದಿಂದ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

xiii) ಡಿಟಿಇ ಇ-ಸ್ಪಡಿಯೋ ಚಾನೆಲ್ : ವಿಶ್ವ ಬ್ಯಾಂಕ್ ನೆರವಿನ MHRD ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವಾದ TEQIP-II ಯೋಜನೆಯ ಸಹಾಯದಿಂದ ತಾಂತ್ರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯದಲ್ಲಿ ಸ್ಪಡಿಯೋವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯಿಂದ, 2020-21ರ ಆನ್‌ಲೈನ್ ತರಗತಿಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಇ-ಸ್ಪಡಿಯೋ ಮೂಲಕ ಸಾಧಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರೊಂದಿಗೆ, ಇ-ಸ್ಪಡಿಯೋ ಅ-20 ಪಠ್ಯಕ್ರಮದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಕಾರ್ಪೊರೇಟ್ ವಲಯವನ್ನು ಸಂವಹನ ಮಾಡುವ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿದೆ (ಪಾಲಿಟೆಕ್ನಿಕ್‌ಗಳಿಗೆ), ಇ-ಸ್ಪಡಿಯೋ LMS, ಪ್ರವೇಶಗಳು ಮತ್ತು ವರ್ಗಾವಣೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ರವಾನಿಸುವ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿದೆ. ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ. NITTR ಮೂಲಕ ನಡೆಸಲಾದ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ರೆಕಾರ್ಡಿಂಗ್‌ಗಳನ್ನು ಇ-ಸ್ಪಡಿಯೋದಲ್ಲಿ ಅಪ್‌ಲೋಡ್ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ, ಅಗತ್ಯಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಕಿರು ಸೂಚನೆ ಸಭೆಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸುವಲ್ಲಿ ಇದು ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದೆ. ಇದು ವಿಡಿಯೋ ಕಾನ್ಫರೆನ್ಸ್ ಮೂಲಕ ಇತರ ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೆ ಸಂವಹನ ಮಾಡುವಾಗಿದೆ. ಇಲಾಖೆಗಳಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ತರಬೇತಿಗಳನ್ನು ಇ-ಸ್ಪಡಿಯೋ ಮೂಲಕ ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳು ಆನ್‌ಲೈನ್‌ನಲ್ಲಿ <https://www.youtube.com/c/DTEStudioChannelBengaluru> ಮೂಲಕ ಲಭ್ಯವಿದೆ.

xiv) ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ಪರಿಷ್ಕರಣೆ: ಜೂನಿಯರ್ ಟೆಕ್ನಿಕ್ ಶಾಲೆಗಳ ಎಲ್ಲಾ 33 ಡಿಪ್ಲೋಮಾ ಮತ್ತು 2 ಪೋಸ್ಟ್ ಡಿಪ್ಲೋಮಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಮತ್ತು 4 ವಿಷಯಗಳ ಪಠ್ಯಕ್ರಮದ ಪರಿಷ್ಕರಣೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಉದ್ಯಮದ ಸಮಕಾಲೀನ ಮತ್ತು ಭವಿಷ್ಯದ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಮತ್ತು 2020-21 ರಿಂದ ಕೌಶಲ್ಯ ಆಧಾರಿತ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗ ಆಧಾರಿತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಲು ಪರಿಷ್ಕರಣೆ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

xvi) ಕಲಿಕಾ ನಿರ್ವಹಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ತಂತ್ರಾಂಶ : 2020-21ನೇ ಸಾಲಿನಿಂದ ಸರ್ಕಾರಿ ಪಾಲಿಟೆಕ್ನಿಕ್ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರಿ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸ LMS ಅನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ, ಈ ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರ್ ವಿಷಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಡಿಜಿಟಲ್ ಲೈಬ್ರರಿ, ಆನ್‌ಲೈನ್ ತರಗತಿಗಳು, ಆನ್‌ಲೈನ್ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

xvii) ಪಾಲಿಟೆಕ್ನಿಕ್ ಡಿಪ್ಲೋಮಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗಾಗಿ ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿದ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: DTE ಯು ಹೊಸ ಅ20 ಪಠ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ, ಇದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು NSQF ಮತ್ತು ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗುಣಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲು ಮತ್ತು ಜೋಡಿಸಲು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿದೆ. DTE ಯು ಹೊಸ ಮಾರ್ಗ-ಚಾಲಿತ ಪಠ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ, ಇದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ವೃತ್ತಿ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಲು ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. 2020-21 ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವರ್ಷದಿಂದ, DTE ಯು ಹೊಸ ಡಿಪ್ಲೋಮಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪರ್ಯಾಯ ಶಕ್ತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳು, ಆಹಾರ ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಣೆ, ಪ್ರಯಾಣ ಮತ್ತು ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ, ಆಟೋಮೇಷನ್ ಮತ್ತು ರೋಬೊಟಿಕ್ಸ್, ಕ್ಲೌಡ್ ಕಂಪ್ಯೂಟಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಬಿಗ್ ಡೇಟಾ, ಮತ್ತು ಸೈಬರ್ ಭೌತಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಭದ್ರತೆಯಂತಹ ಉದಯೋನ್ಮುಖ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಡಿಪ್ಲೋಮಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದೆ.

xviii) ಸಮಗ್ರ ಕರ್ನಾಟಕ ಕಲಿಕಾ ನಿರ್ವಹಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅಳವಡಿಕೆ: ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಎಲ್ಲಿಂದಲಾದರೂ, ಯಾವಾಗ ಬೇಕಾದರೂ ಕಲಿಯಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಎಲ್‌ಎಂಎಸ್ ಅನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾಗಿದೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಈಗ ಕಲಿಕೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ದಾಖಲಾಗಿದ್ದಾರೆ, ಅದು ತಮ್ಮನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಕಲಿಕೆ ಮತ್ತು ತಿದ್ದುಪಡಿಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸರಿಪಡಿಸುವ ಕ್ರಮವನ್ನು

ಪಡೆಯಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

xviii) USA, ಪೆನ್ನಿಲ್ವೇನಿಯಾದ ಮಾಂಟೊಮೆರಿ ಕೌಂಟಿ ಸಮುದಾಯ ಕಾಲೇಜಿನ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಕಾಲೇಜಿಯೇಟ್ ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಸಂಯೋಜಿತ ಅವಳಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ: ಕಾಲೇಜು ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ (DCTE), ತನ್ನ ಡಿಪ್ಲೊಮಾ ಪಠ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಜಾಗತಿಕ ಗುಣಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಸಲು ಪರಿಷ್ಕರಿಸುವ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಜಾಗತಿಕ ಕಲಿಕೆ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗ ಎರಡನ್ನೂ ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಭಾರತವು ಉದ್ಯಮಕ್ಕೆ ನುರಿತ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳ ಜಾಗತಿಕ ಪೂರೈಕೆದಾರರಾಗುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕವು ಹೆಚ್ಚು ಕೌಶಲ್ಯಪೂರ್ಣ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳ ಪ್ರಮುಖ ಪೂರೈಕೆದಾರರಾಗಲು ಬಯಸುತ್ತದೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಲು, DCTE ತನ್ನ ಮೊದಲ ಸಹಭಾಗಿತ್ವವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ, ಇದು ಸಂಯೋಜಿತ ಅವಳಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ನೀಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಮಾಂಟೊಮೆರಿ ಕಂಟ್ರಿ ಕಮ್ಯುನಿಟಿ ಕಾಲೇಜ್ (MCCC), USA, ಪೆನ್ನಿಲ್ವೇನಿಯಾದಿಂದ ಸಹಾಯಕ ಪದವಿಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. 2021-22 ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವರ್ಷದಿಂದ, ಈ ಅವಳಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಮತ್ತು ಆತಿಥ್ಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಜಯಚಾಮರಾಜೇಂದ್ರ (ಸರ್ಕಾರಿ) ಪಾಲಿಟೆಕ್ನಿಕ್‌ನಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

xix) ಡಿಟಿಇ-ಬೆಂಗಳೂರು ಚೇಂಬರ್ ಆಫ್ ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಮಿಕ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ: ತಾಂತ್ರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ ಮತ್ತು ಬೆಂಗಳೂರು ವಾಣಿಜ್ಯ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸಂಸ್ಥೆ (ಬಿಸಿಐಸಿ) ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ ಸಹಿ ಹಾಕಿದೆ, ಇದು ಕರ್ನಾಟಕದಾದ್ಯಂತ ಎಲ್ಲಾ ಪಾಲಿಟೆಕ್ನಿಕ್‌ಗಳು ಉದ್ಯೋಗಿಗಳಾಗಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಉದ್ಯಮಿಗಳಾಗಿಯೂ ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾಗಿರುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

xx) ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿ-ಇನ್ಫೋಸಿಸ್‌ನೊಂದಿಗೆ ಡಿಸಿಟಿಇ-ಎಂಒಯು ಉಪಕ್ರಮ: ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ತಾಂತ್ರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕ್ರಾಂತಿಗೊಳಿಸಲು DCTE ಉದ್ಯಮದೊಂದಿಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಪಠ್ಯಕ್ರಮ, ನಿಯೋಜನೆ, ಅಧ್ಯಾಪಕರ ತರಬೇತಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸುವಲ್ಲಿ DCTE ಪ್ರಮುಖ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಪಾಲುದಾರಿಕೆ ಹೊಂದಿದೆ. ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ತರುವಲ್ಲಿ ಉದ್ಯಮ-ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಸಹಯೋಗದ ಶಕ್ತಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ, DCTE, Infosys Ltd ಮತ್ತು Rotary India ಒಂದು ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಲು ಒಗ್ಗೂಡಿದೆ. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಸಾಮಾಜಿಕ-ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದ ಬಂದವರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

12.2.5 ವೈದ್ಯಕೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ

i) 2020-21ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 7300 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ದಾಖಲಾತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳ 52 ವೈದ್ಯಕೀಯ ಕಾಲೇಜುಗಳಿದ್ದು, 17 ಕಾಲೇಜುಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರವು ನಡೆಸುತ್ತಿರುತ್ತದೆ (ಕೋಷ್ಟಕ 12.38 ಮತ್ತು 12.39). ಬೇರೆ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ಇರುವಿಕೆಯು ನಿಗದಿತ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದಾಗಿ ನಿಚ್ಚಳವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದರ ಸಂಬಂಧ, ಆಯುರ್ವೇದ ವೈದ್ಯರ ಹೆಚ್ಚಳವು ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ. 40 ದಂತ ಕಾಲೇಜುಗಳಿಂದ 2986 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ದಂತ ವಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ (ಬಿ.ಡಿ.ಎಸ್.) ದಾಖಲಾತಿ ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ, 2 ದಂತ ಕಾಲೇಜುಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರವು ನಡೆಸುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. 2020-21ರಲ್ಲಿ ಭಾರತ ನರ್ಸಿಂಗ್ ಪರಿಷತ್‌ನಲ್ಲಿ ನೋಂದಾಯಿಸಿದ 462 ನರ್ಸಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ 23356 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು (ವಿಜ್ಞಾನ ಪದವೀಧರರಾಗಿ) ದಾಖಲಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು ನರ್ಸಿಂಗ್ ಸೇವೆಯತವರಾಗಿದ್ದು, ನರ್ಸಿಂಗ್ ಸೇವೆಯನ್ನು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲದೇ ಭಾರತದ ಇತರೆ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲೂ, ಗಲ್ಫ್ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಯುರೋಪ್ ದೇಶಗಳಲ್ಲೂ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ. ಕೋವಿಡ್-19 ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ದಾಖಲಾತಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ವಿಳಂಬವಾಗಿದ್ದು ಪ್ರಸ್ತುತ ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 12.38 : ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತು ದಾಖಲಾತಿ

ಕ್ರ.ಸಂ.	ಸಂಸ್ಥೆಯ ಹೆಸರು	ಸಂಖ್ಯೆ	ದಾಖಲಾತಿ 2020-21	ಷರಾ
1	ವೈದ್ಯಕೀಯ ಕಾಲೇಜುಗಳು (ಎಂಬಿಬಿಎಸ್)	52	7300	ಕೋವಿಡ್-19 ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ 2021-22 ದಾಖಲಾತಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿದ್ದು ಜನವರಿ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಖರವಾದ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.
2	*ಆಯುರ್ವೇದ ಕಾಲೇಜುಗಳು (ಜಿ.ಸಿ.ಐ.ಎಂ)	-	-	
3	*ಹೋಮಿಯೋಪತಿ ಕಾಲೇಜುಗಳು (ಬಿ.ಹೆಚ್.ಎಂ.ಎಸ್)	-	-	
4	*ಯುನಾನಿ ಕಾಲೇಜುಗಳು	-	-	
5	*ನ್ಯಾಚುರೋಪತಿ & ಯೋಗ ವಿಜ್ಞಾನ (ಬಿ.ಎನ್.ವೈ.ಎಸ್)	-	-	
6	ದಂತ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಕಾಲೇಜುಗಳು (ಬಿ.ಡಿ.ಎಸ್)	40	2986	
7	*ಔಷಧಾಲಯ ಕಾಲೇಜುಗಳು (ಬಿ.ಫಾರ್ಮ್)	-	-	
8	ಶುಶ್ರೂಷಾ ಕಾಲೇಜುಗಳು (ಬಿ.ಎಸ್.ಸಿ.ನರ್ಸಿಂಗ್)	462	23356	

ಕೋಷ್ಟಕ 12.39 : 2020-21ನೇ ಸಾಲಿಗೆ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ

ಕ್ರ.ಸಂ.	ಸಂಸ್ಥೆಯ ಹೆಸರು	ಸರ್ಕಾರಿ	ಅನುದಾನಿತ	ಅನುದಾನೇತರ
1	ಅಲೋಪತಿ: ಕಾಲೇಜುಗಳು		-	35
	ಸಂಸ್ಥೆಗಳು	17	-	-
	ಸೂಪರ್ ಸ್ಪೆಷಾಲಿಟಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳು	10	-	-
2	*ಆಯುರ್ವೇದ ಕಾಲೇಜುಗಳು (ಜಿ.ಸಿ.ಐ.ಎಂ)	-	-	-
3	*ಹೋಮಿಯೋಪತಿ ಕಾಲೇಜುಗಳು (ಬಿ.ಹೆಚ್.ಎಂ.ಎಸ್)	-	-	-
4	*ಯುನಾನಿ ಕಾಲೇಜುಗಳು	-	-	-
5	*ನ್ಯಾಚುರೋಪತಿ & ಯೋಗ ವಿಜ್ಞಾನ (ಬಿ.ಎನ್.ವೈ.ಎಸ್)	-	-	-
6	ದಂತ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಕಾಲೇಜುಗಳು (ಬಿ.ಡಿ.ಎಸ್)	03	-	37
7	*ಔಷಧಾಲಯ ಕಾಲೇಜುಗಳು (ಬಿ.ಫಾರ್ಮ್)	-	-	-
*ವೈದ್ಯಕೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಒಳಪಡುವುದಿಲ್ಲ				

ii. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಪದವಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ದಾಖಲಾತಿ

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಕಾಲೇಜುಗಳಿಗೆ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಕೋರ್ಸುಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಅನುಮತಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಕಾಲೇಜುಗಳಿಗೆ ವಿವಿಧ ವಿಶೇಷ ಪರಿಣಿತಿ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪದವಿ ಮತ್ತು ಡಿಪ್ಲೊಮಾ ಕೋರ್ಸುಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿವೆ. ಕಾರ್ಡಿಯಾಲಜಿ, ಕಾರ್ಡಿಯೋ ಥೊರಾಸಿಕ್ ಸರ್ಜರಿ, ಕಾರ್ಡಿಯಾಕ್ ಅನೆಸ್ಟೆಷಿಯಾ, ನ್ಯೂರಾಲಜಿ, ನೆಫ್ರಾಲಜಿ, ಯುರಾಲಜಿ, ಸರ್ಜಿಕಲ್ ಗ್ಯಾಸ್ಟ್ರೋ ಎಂಟ್ರಾಲಜಿ, ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಸರ್ಜರಿ ಮೆಡಿಕಲ್ ಆಂಕಾಲಜಿ, ಸರ್ಜಿಕಲ್ ಆಂಕಾಲಜಿ ಮುಂತಾದ ಅತಿ ವಿಶೇಷ ಪರಿಣಿತಿ (ಸೂಪರ್ ಸ್ಪೆಷಾಲಿಟಿ) ವಿಷಯಗಳಿದ್ದು, ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ವಿಶೇಷ ತಜ್ಞರಿಗೆ ಬಹಳ ಬೇಡಿಕೆಯಿದ್ದು, ವೈದ್ಯಕೀಯ ಪದವಿ ಪಡೆದ ರಾಜ್ಯದ ಹಲವಾರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಪದವಿಗೆ ಸೀಟು ಸಿಗದ ಕಾರಣ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪರೀಕ್ಷಾ ಮಂಡಳಿಗೆ (ಡಿ.ಎನ್.ಬಿ) ನೋಂದಾಯಿಸಿಕೊಂಡು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪರೀಕ್ಷಾ ಮಂಡಳಿಯ ಪದವಿ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

2021-22ನೇ ಸಾಲಿನ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಪದವಿಯ ಕೌನ್ಸಿಲಿಂಗ್ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸುಪ್ರೀಂಕೋರ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದು, ಪ್ರಸ್ತುತ ಸೀಟು ಹಂಚಿಕೆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಸ್ಥಗಿತಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಸದರಿ ದಾಖಲಾತಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ

ಸ್ವಲ್ಪಕರಣಗೊಂಡ ನಂತರ, ಸೀಟು ಹಂಚಿಕೆಯಾಗಲಿದ್ದು ನಿಖರವಾದ ಮಾಹಿತಿ ದೊರೆಯಲಿದೆ. ವೈದ್ಯಕೀಯ ಕೋರ್ಸ್‌ಗಳಾದ್ಯಂತ ದಾಖಲಾತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ಪಿಜಿ ಪದವಿಗಾಗಿ 4883 ಸೀಟುಗಳಾಗಿದ್ದು, ಅದರಲ್ಲಿ 3205 ಸೀಟುಗಳು ಸರ್ಕಾರ/ಕಾಮೆಡ್‌ಕೆ/ಕೆಆರ್‌ಎಲ್‌ಎಂಪಿಸಿಎ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು 1678 ಡೀಮ್ಡ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿವೆ ಆದರೆ 64 ಸೀಟುಗಳು (ಸರ್ಕಾರಿ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ 23 ಸೀಟುಗಳು ಮತ್ತು ಡೀಮ್ಡ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ 41) ಪಿಜಿ ಡಿಪ್ಲೋಮಾಗಳಿಗಿವೆ.

iii. ವೈದ್ಯಕೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕೋವಿಡ್-19 ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಕ್ರಮಗಳು

ಕೋವಿಡ್ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕವು 2020ರ ಮಾರ್ಚ್ ತಿಂಗಳಿಂದ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಹಬ್ಬಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು, ಮತ್ತು ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗವನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ವಿವಿಧ ಕ್ರಮಗಳ ಮೇಲೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಗಮನ ಹರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ವಿವಿಧ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಕಾಲೇಜುಗಳಿಗೆ ಜೋಡಿಸಲಾದ ಬೋಧನಾ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳನ್ನು ಕೋವಿಡ್ ಕೇರ್ ಕೇಂದ್ರಗಳಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆ ಮಾಡುವಾಗ, ಹರಡುವ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ಒಬಿಜಿ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ವಾರ್ಡ್‌ಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಟ್ಟಡಗಳಿಗೆ ಅಥವಾ ಖಾಸಗಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯ ವಾರ್ಡ್, ಐಸಿಯು ಸೌಲಭ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಸಿಗೆ ಸಂಖ್ಯೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದ್ದು, ಐಸಿಯು ಹಾಸಿಗೆಗಳಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯ ವೆಂಟಿಲೇಟರ್‌ಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕೋವಿಡ್ ಮಹಾಮಾರಿಯನ್ನು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸುವಲ್ಲಿ ವೈದ್ಯಕೀಯ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಬೋಧಕ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಕ್ಸಿಜನ್ ಪೂರೈಕೆಗಾಗಿ ವಿವಿಧ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಆಕ್ಸಿಜನ್ ಉತ್ಪಾದಕ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ರಾಜೀವ್‌ಗಾಂಧಿ ಎದೆರೋಗಗಳ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ 200 ಹಾಸಿಗೆಯುಳ್ಳ ಮಾಡ್ಯುಲರ್ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದ್ದು ಕೋವಿಡ್ ರೋಗಿಗಳ ಚಿಕಿತ್ಸೆಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗುವುದು. ಕೋವಿಡ್-19 ಮೂರನೆ ಅಲೆ ಸಂಭವಿಸಿದ್ದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವುದು ಎಂದು ತಜ್ಞರು ತಿಳಿಸಿರುವುದರಿಂದ, ಸರ್ಕಾರಿ ವೈದ್ಯಕೀಯ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮಕ್ಕಳ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯವಾದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಉಪಕರಣಗಳು ಹಾಗೂ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಲು ಕ್ರಮವಹಿಸಲಾಗಿದೆ. ನರ್ಸಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಪ್ಯಾರಾ ಮೆಡಿಕಲ್ ಕೋರ್ಸ್‌ಗಳ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಕಡೆ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

12.2.6 ಲೋಕ ಶಿಕ್ಷಣ

ಬರವಣಿಗೆ ಕೌಶಲ್ಯಗಳ ವರ್ಧನೆ, ಶಿಕ್ಷಣ ಮುಂದುವರಿಸುವುದು, ಸಾಮಾನ್ಯ ಜಾಗೃತಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಲು ಇಲಾಖೆ ತನ್ನ ಪಠ್ಯಕ್ರಮದ ಪರಿಷ್ಕರಣೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ. ಎಸ್ಸಿ/ಎಸ್ಸಿ ಮತ್ತು ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರು, ಮಹಿಳೆಯರು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಮತ್ತು ನಗರ ಕೊಳೆಗೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷರತೆಗೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡುವ 15-50 ವಯೋಮಾನದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಸಾಕ್ಷರತೆ ಒದಗಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ 2018-19, 2019-20 ಮತ್ತು 2020-21 ನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಕೆಎಸ್‌ಎಲ್‌ಎಂಎ ಲಭ್ಯವಿರುವ ನಿಧಿಯಿಂದ 4 ವಿಭಿನ್ನ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿದೆ

ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು 2020-21ರಲ್ಲಿ ಪಡ್ಡಾ ಲಿಖ್ನಾ ಅಭಿಯಾನ ಎಂಬ ಹೊಸ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಅಭಿಯಾನವನ್ನು ರಾಜ್ಯದ 5 ಶೈಕ್ಷಣಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಾದ ಚಾಮರಾಜನಗರ, ಕಲ್ಬುರ್ಗಿ, ವಿಜಯಪುರ ಹಾಗೂ ರಾಯಚೂರು ಮತ್ತು ಯಾದಗಿರಿಯ ಎರಡು ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷಿಯ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ. ಒಟ್ಟು ಬಜೆಟ್ ರೂ. 7.41 ಕೋಟಿ (ಕೇಂದ್ರ: 4.44 ಕೋಟಿ ರಾಜ್ಯ: 2.96 ಕೋಟಿ) 320000 ಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಬೇಕಾದ ಗುರಿ ಅನಕ್ಷರಸ್ಥ ಜನಸಂಖ್ಯೆ. ಸಮೀಕ್ಷೆ, ಬೋಧಕರ ಆಯ್ಕೆ, ಬೋಧಕರ ತರಬೇತಿಯಂತಹ ಎಲ್ಲಾ ಪೂರ್ವಸಿದ್ಧತಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಎಲ್ಲಾ 32 ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ 77100 ಅನಕ್ಷರಸ್ಥರಿಗೆ (ಎಸ್ಸಿ 25420 ಅಂದರೆ 32% ಮತ್ತು ಎಸ್ಸಿ 8500 ಅಂದರೆ 11%) ಸಾಕ್ಷರತೆಯನ್ನು ನೀಡಲು ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್ ಲಿಂಕ್ ದಾಖಲೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 2.70 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯದೊಳಗಿನ ವಲಸಿಗರು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದ ಹೊರಗಿನ ವಲಸಿಗರು, ದೇವದಾಸಿಯರು, ಲಿಂಗಪರಿವರ್ತಿತರು, ಪೌರಕಾರ್ಮಿಕರು ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಕಾರ್ಮಿಕರು, ಸಣ್ಣ ಉತ್ಪಾದನೆ, ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಘಟಕಗಳು, ಕೋಳಿ ಘಟಕಗಳು, ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳ ಸದಸ್ಯರು, ಕಲ್ಲಿನ ಕ್ಷಾರಿಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಅನಕ್ಷರಸ್ಥ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ

ವಿಶೇಷ ಒತ್ತು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಬೋಧಕರನ್ನು ಗುಂಪಿನೊಳಗೆ ಮತ್ತು ಇತರ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ನಿವೃತ್ತ ಶಿಕ್ಷಕರು, ಆಶಾ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆಯರು, ನಿವೃತ್ತ ಬ್ಯಾಂಕ್ ನೌಕರರು, ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದ ನಿರುದ್ಯೋಗಿ ಯುವಕರು ಮುಂತಾದವರನ್ನು ಬೋಧಕರನ್ನಾಗಿ ಸೇರಿಸಲು ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಹೊರಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರಾಗೃಹಗಳಲ್ಲಿ ಸೆರೆಮನೆ ಮತ್ತು ತಿದ್ದುಪಡಿ ಸೇವೆಗಳ ಇಲಾಖೆಯ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ 2021ರ ನವೆಂಬರ್ 1ರಂದು (ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ ದಿನ) ವಿಶೇಷ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗಿದೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ಅನಕ್ಷರಸ್ಥ ಕೈದಿಗಳಿಗೆ ಕಲಿಸಲು ಸಾಕ್ಷರ ಕೈದಿಗಳನ್ನು ಬೋಧಕರನ್ನಾಗಿ ನೋಂದಾಯಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕೈದಿಗಳು ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೀವ್ರ ಆಸಕ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

12.2.7 ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಗ್ರಂಥಾಲಯ

ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಗ್ರಂಥಾಲಯವು ಸಾರ್ವಜನಿಕರಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ, ಸಂವಹನ ಮತ್ತು ಓದುವ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರವು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ. ಇದು ಮುಕ್ತ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕವು ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಕಾಯ್ದೆಯಡಿ ಬಂದ ದೇಶದ ಮೂರನೇ ರಾಜ್ಯವಾಗಿದೆ. ಕಾಯಿದೆಯಡಿ ರಾಜ್ಯದಾದ್ಯಂತ ಸುಮಾರು 6866 ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳ ಜಾಲ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು ಜನರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದು ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಜನರಿಗೆ ಜ್ಞಾನ, ನಿರಂತರ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ನೀಡುವ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಡಿಜಿಟಲ್ ಗ್ರಂಥಾಲಯದ ಸಾಧನೆಗಳು

- ಪ್ರಸ್ತುತ, ರಾಜ್ಯ ಕೇಂದ್ರ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಮತ್ತು ಇಂದಿರಾ ಪ್ರಿಯದರ್ಶಿನಿ ಮಕ್ಕಳ ಗ್ರಂಥಾಲಯ, ಬೆಂಗಳೂರು, 30 ಜಿಲ್ಲಾ ಕೇಂದ್ರ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳು, 26 ನಗರ ಕೇಂದ್ರ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳು, 12 ಪಂಚಾಯಿ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳು (ಜಿಲ್ಲೆ ಮತ್ತು ನಗರ), 533 ಶಾಖಾ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳು (ಜಿಲ್ಲೆ ಮತ್ತು ನಗರ), 145 ಸೇವಾ ಕೇಂದ್ರಗಳು (ಜಿಲ್ಲೆ & ನಗರ), 83 ವಾಚನಾಲಯಗಳು, 5766 ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳು, 100 ಸ್ಲಂ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳು, 127 ಅಲೆಮಾರಿ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳು, 31 ಸಮುದಾಯ ಮಕ್ಕಳ ಕೇಂದ್ರ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳ ಇಲಾಖೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳ ಇಲಾಖೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳನ್ನು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಡಿಜಿಟಲ್ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಆಧುನೀಕರಿಸುವ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷಿಯ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಮಾಹಿತಿಯ ಪ್ರವೇಶದಲ್ಲಿನ ಅಂತರವನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡಿದೆ.
- ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳು ಡಿಜಿಟಲ್ ಕಲಿಕಾ ಕೇಂದ್ರಗಳಾಗಿ ರೂಪಾಂತರಗೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯ ಭಾಗವಾಗಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಾದ್ಯಂತ ನಗರ ಕೇಂದ್ರ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳು (26 ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳು), ಜಿಲ್ಲಾ ಕೇಂದ್ರ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳು (30 ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳು) ಮತ್ತು ತಾಲ್ಲೂಕು ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳು (216 ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳು) ಒಳಗೊಂಡಿರುವ 272 ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.
- ಡಿಜಿಟಲ್ ಲೈಬ್ರರಿ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್ ಮತ್ತು ಇ-ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಹೊರತಾಗಿ, ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಯಂತ್ರಾಂಶವನ್ನು ಪ್ರತಿ 272 ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಸರಬರಾಜು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪರಿಹಾರವನ್ನು ವೆಬ್‌ನಲ್ಲಿ (ಕ್ಲೌಡ್ ಆಧಾರಿತ) ಮತ್ತು ಮೊಬೈಲ್ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್‌ನಂತೆ ನಿಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ. 272 ಡಿಜಿಟಲ್ ಲೈಬ್ರರಿಯಲ್ಲಿ ಇ-ಪುಸ್ತಕಗಳು, ಇ-ಜರ್ನಲ್‌ಗಳು, ವಿಡಿಯೋ ಮತ್ತು ಲ್ಯಾಬ್‌ಗಳ ಮೂಲಕ ವಿವಿಧ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 107798 ಡಿಜಿಟಲ್ ವಿಷಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ.
- 2020-21 ರಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರ ಪ್ರದೇಶದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ 05 ವಲಯದ ನಗರ ಕೇಂದ್ರ ಗ್ರಂಥಾಲಯದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ 100 ಶಾಖಾ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಡಿಜಿಟಲ್ ಲೈಬ್ರರಿ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಾಧ್ಯಮ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಸುದ್ದಿ ವ್ಯಾಪ್ತಿ: ಡಿಜಿಟಲ್ ಲೈಬ್ರರಿಯ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸಲು ಮತ್ತು ಡಿಜಿಟಲ್ ಲೈಬ್ರರಿ ಪ್ಲಾಟ್‌ಫಾರ್ಮ್‌ನಲ್ಲಿ ಬಳಕೆದಾರರನ್ನು ಸೇರಿಸಲು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಾಧ್ಯಮ ಪ್ರಚಾರಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ವಿವಿಧ ಮಾರ್ಕೆಟಿಂಗ್ ಪ್ರಚಾರಗಳನ್ನು ನಿರಂತರ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

- ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳ ಆಟೋಮೇಷನ್: ರಾಜಾ ರಾಮ್ ಮೋಹನ್ ರಾಯ್ ಲೈಬ್ರರಿ ಫೌಂಡೇಶನ್ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಿಷನ್ ಯೋಜನೆ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ 75:25 ರ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯ ನಿಧಿ ಅನುಪಾತದೊಂದಿಗೆ 11 ಜಿಲ್ಲಾ ಕೇಂದ್ರ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳಿಗೆ ನೆಟ್‌ವರ್ಕ್ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಓದುವ ಹವ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಅದರ ಬಳಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕರಲ್ಲಿ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸಲು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಸಪ್ತಾಹವನ್ನು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ನವೆಂಬರ್ 14 ರಿಂದ 20 ರವರೆಗೆ ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ, ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸೆಮಿನಾರ್‌ಗಳು, ಕವಿಗೋಷ್ಠಿ, ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರದರ್ಶನ, ವಿವಿಧ ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರು, ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದಾದ್ಯಂತ ಅದರ ಶಾಖೆ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಏಪ್ರಿಲ್ 23 ರಂದು ವಿಶ್ವ ಪುಸ್ತಕ ದಿನವನ್ನು ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಓದುವ ಹವ್ಯಾಸವನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು ವಿವಿಧ ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಆಗಸ್ಟ್ 12 ರಂದು ಡಾ. ಎಸ್.ಆರ್ ರಂಗನಾಥನ್ ಅವರ ಜನ್ಮದಿನದ ಅಂಗವಾಗಿ 'ಗ್ರಂಥಪಾಲಕರ ದಿನ' ಎಂದು ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರು ಗ್ರಂಥಾಲಯ ವಿಜ್ಞಾನದ ಪಿತಾಮಹ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ವಿಜ್ಞಾನ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಖ್ಯಾತ ವೃತ್ತಿಪರರನ್ನು ಸನ್ಮಾನಿಸಲಾಯಿತು ಮತ್ತು ನಗರ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ವಿವಿಧ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ "ಜಾಥಾ" ವನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಗ್ರಂಥಾಲಯದ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳಿಗೆ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ವಿಜ್ಞಾನದ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನೀಡಲು ನಾಲ್ಕು ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಬೆಂಗಳೂರು, ಧಾರವಾಡ, ಕಲ್ಬುರ್ಗಿ ಮತ್ತು ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ. ಪ್ರತಿ ಬ್ಯಾಚ್‌ಗೆ 80 ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ತರಬೇತಿ ಶಾಲೆ ಆರಂಭಿಸಲು ಸರ್ಕಾರ ಅನುಮತಿ ನೀಡಿದ್ದು, ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿದೆ.
- ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಶಾಖಾ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳು, ಸೇವಾ ಕೇಂದ್ರಗಳು, ವಾಚನಾಲಯಗಳು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ. ನಗರ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳ ವಿಭಾಗೀಯ ಕಟ್ಟಡಗಳು ಸ್ವಂತ (833), ಬಾಡಿಗೆ (364) ಮತ್ತು ಉಚಿತ ಕಟ್ಟಡಗಳಲ್ಲಿ (5652) ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ.

12.2.8 ರಾಜ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ಇಲಾಖೆ

i) "ನಿಷ್ಠಾ ಆನ್‌ಲೈನ್ ತರಬೇತಿ": ಶಾಲಾ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಕರ ಸಮಗ್ರ ಮುನ್ನಡೆಗಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉಪಕ್ರಮ:

ಶಿಕ್ಷಕರಲ್ಲಿ ವೃತ್ತಿಪರ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ನಾಯಕತ್ವ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಉಂಟುಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಚಿವಾಲಯವು NISHTHA (National Initiative for School Heads' and Teachers' Advancement) ಎಂಬ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿದ್ದು 2020-21ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ 1,46,487 ಲಕ್ಷ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ (1 ರಿಂದ 8ನೇ ತರಗತಿ) ತರಬೇತಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 58,249 ಪ್ರೌಢಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ (9 ಮತ್ತು 10ನೇ ತರಗತಿ) ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ನಿಷ್ಠಾ ಆನ್‌ಲೈನ್ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಒಟ್ಟು 18 ಕೋರ್ಸ್‌ಗಳಿವೆ.

ii) TDC-IISc ಕುಂದಾಪುರ, ಚಳ್ಳಕೆರೆಯ ಸರ್ಕಾರಿ ಮತ್ತು ಅನುದಾನಿತ ಪ್ರೌಢ ಶಾಲೆಯ ವಿಜ್ಞಾನ ಹಾಗೂ ಗಣಿತ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸುವ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ವಿಷಯಾಧಾರಿತ 10 ದಿನಗಳ ಸನಿವಾಸ ತರಬೇತಿ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 1000 ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನೀಡಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾಗಿದೆ.

iii) ರಾಜ್ಯ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ಮತ್ತು ಪಠ್ಯವಸ್ತು ಪರಿಷ್ಕರಣೆ: ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿ 2020:

ಈ ನೀತಿಯು ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಇರುವ 10 + 2 ರಚನೆಯನ್ನು 3-18 ವಯಸ್ಸಿನವರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ, ಹೊಸ ಬೋಧನಾ ವಿಧಾನ ಮತ್ತು ಪಠ್ಯಕ್ರಮದ ಪುನಾರಚನೆಯೊಂದಿಗೆ 5+3+3+4 ರಚನೆಯಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸುವ ಶಿಫಾರಸ್ಸನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಹೊಸ 5+3+3+4 ರಚನೆಯಲ್ಲಿ, 3 ನೇ ವಯಸ್ಸಿನಿಂದ ಪೂರ್ವ ಬಾಲ್ಯಾವಸ್ಥೆ ಆರೈಕೆ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣದ ಸುಭದ್ರ ತಳಹದಿಯೂ (ECCE) ಸೇರಿದ್ದು, ಇದು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಾರೆ ಉತ್ತಮ ಕಲಿಕೆ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು

ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಹೊಸ 5+3+3+4 ವಿನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಕಲಿಕೆಯು ಸಂಪೂರ್ಣ, ಸಮಗ್ರ, ಆಹ್ಲಾದಕರ ಮತ್ತು ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರಬೇಕು ಎಂಬ ಸದುದ್ದೇಶದಿಂದ ಶಾಲಾ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ಮತ್ತು ಬೋಧನಾ ವಿಧಾನವನ್ನು ಪುನರ್‌ರಚಿಸುವ ಪ್ರಮುಖ ಶಿಫಾರಸ್ಸನ್ನು ನೂತನ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿಯು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ನೂತನ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿಯ ಶಿಫಾರಸ್ಸಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಹೊಸ 5+3+3+4 ವಿನ್ಯಾಸದ ಶಾಲಾ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲು ಕೆಳಕಂಡ ನಾಲ್ಕು ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ರಚಿಸುವ ಕಾರ್ಯ ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಆರಂಭಿಕ ಬಾಲ್ಯದ ಆರೈಕೆ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ (ಇಸಿಸಿಇ), ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣ (ಎಸ್.ಇ), ಶಿಕ್ಷಕರ ಶಿಕ್ಷಣ (ಟಿ.ಇ) ಮತ್ತು ವಯಸ್ಕರ ಶಿಕ್ಷಣ (ಎ.ಇ). ಮೇಲಿನ ನಾಲ್ಕು ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೆ ಪೂರಕವಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ 26 ಪೊಸಿಷನ್ ಪೇಪರ್‌ಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲು ವಿವಿಧ ಸ್ಥರಗಳ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಹಾಗೂ ವಿಷಯ ಪರಿಣಿತರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ 8 ರಿಂದ 10 ಸದಸ್ಯರು ಇರುವ ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದ್ದು 26 ಪೊಸಿಷನ್ ಪೇಪರ್ ಕಾರ್ಯ ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿದೆ.

iv) ಆಂಗ್ಲ ಭಾಷಾ ವಿಭಾಗ: 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ 1400 (1000 ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮ ಶಾಲೆಗಳು ಮತ್ತು 400 ಉರ್ದು ಮಾಧ್ಯಮ) ಆಂಗ್ಲ ಮಾಧ್ಯಮ ವಿಭಾಗಗಳನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. 1400 ಶಾಲೆಗಳ ಶಿಕ್ಷಕರು ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ (ಕೋಷ್ಟಕ 12.40).

ಕೋಷ್ಟಕ 12.40: EMTIP ಆಯವ್ಯಯ ವಿವರ				
ಕ್ರ. ಸಂ	ತರಬೇತಿಯ ಹೆಸರು	ಗುರಿ ಸಾಧನೆ	ಸಾಧನೆ	ಶೇ. ಪ್ರಗತಿ
1	EMTIP-1	3740	3568	95.40
2	EMTIP-2	2340	2298	98.20
3	EMTIP-3	1001	964	36.30
	ಒಟ್ಟು	7081	6830	96.46

v) ಶ್ರೀ ಆಲೂರು ವೆಂಕಟರಾವ್ ಭಾಷಾ ಕೌಶಲ್ಯ ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ : 2021-22 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಅನುದಾನರೂ. 1.00 ಕೋಟಿ ಮಂಜೂರಾಗಿದ್ದು, ಅನುದಾನ ಬಿಡುಗಡೆ ಕಾರ್ಯ ಹಾಗೂ ಕ್ರಿಯಾಯೋಜನೆಯು ಅನುಮೋದನೆಯ ಹಂತದಲ್ಲಿದೆ.

vi) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರತಿಭಾನ್ವೇಷಣಾ ಪರೀಕ್ಷೆ (NTSE) ಮತ್ತು ಎನ್.ಎಮ್.ಎಮ್.ಎಸ್ (NMMS) ವಿಭಾಗ

ಎನ್‌ಟಿಎಸ್‌ಇ ಪರೀಕ್ಷೆ : ಪ್ರತಿ ಮಾಹೆ ರೂ.1200/- ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ವೇತನ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಎನ್‌ಟಿಎಸ್‌ಇ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ 383 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

ಎನ್‌ಎಂಎಂಎಸ್ ಪರೀಕ್ಷೆ : NMMS ವರ್ಷಕ್ಕೆ ರೂ. 12,000 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿವೇತನ ಮೊತ್ತವನ್ನು ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಹಿಂದುಳಿದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ದ್ವಿತೀಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತದೆ. 2021-22ರಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಕರ್ನಾಟಕದಿಂದ 4273 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು NMMSಗೆ ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿದ್ದಾರೆ.

vii) ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಬೆಂಬಲಿತ ಕಲಿಕಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (TALP)

ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿನ ಬೋಧನಾ ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಉತ್ತಮಪಡಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಬೆಂಬಲಿತ ಕಲಿಕಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು 2016-17ನೇ ಸಾಲಿನಿಂದ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನು ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ಕುರಿತು ತರಬೇತಿ, ಇ-ಕಂಟೆಂಟ್‌ಗಳ ಲಭ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು ಈ ಯೋಜನೆಯ ಉಪಕ್ರಮಗಳಾಗಿವೆ.

a) ದೀಕ್ಷಾ ಪೋರ್ಟಲ್: ತರಗತಿ 1ರಿಂದ 12ರವರೆಗೆ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸುಮಾರು 26,000+ ಇ-ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ದೀಕ್ಷಾ ಪೋರ್ಟಲ್ ನಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿದೆ. ಪ್ರತಿದಿನ ಸರಾಸರಿ 24,599ರಷ್ಟು ಇ-ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

b) ಎನರ್ಜಿಸ್ಟ್ ಪಠ್ಯ ಪುಸ್ತಕಗಳು: ಕರ್ನಾಟಕರಾಜ್ಯ ಪಠ್ಯಕ್ರಮದ 546 ಶೀರ್ಷಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ 201 ಶೀರ್ಷಿಕೆಗಳಿಗೆ ಅಧ್ಯಾಯವಾರು

QR ಕೋಡ್ ಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿ, ಎನರ್ಜಿಸ್ಟ್ ಪಠ್ಯ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ವಿಷಯವಾರು, ಅಧ್ಯಾಯವಾರು ದೀಕ್ಷಾ ಪೋರ್ಟಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಇ-ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಸಂಬಂಧಿಸಿದ QR ಕೋಡ್‌ಗಳಿಗೆ ಲಿಂಕ್ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

- c) **ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಕ್ಲಾಸ್:** ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳು ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಕ್ಲಾಸ್ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ ಮತ್ತು 50% ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳು ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಲ್ಯಾಬ್‌ಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ.
- d) **ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಉಪಕರಣಗಳ ಪೂರೈಕೆ:** ತರಬೇತಿ ಹೊಂದಿದ ಶಿಕ್ಷಕರು, ತರಬೇತಿಯಲ್ಲಿ ಗಳಿಸಿದ ಕೌಶಲಗಳು ಮತ್ತು ದೀಕ್ಷಾ ಪೋರ್ಟಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯ ಇ-ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರತಿ ಶಾಲೆಗೆ ಒಂದು ಲ್ಯಾಪ್‌ಟಾಪ್, ಒಂದು ಪ್ರೊಜೆಕ್ಟರ್ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಬಳಕೆಗಾಗಿ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಲ್ಯಾಬ್ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದುವರೆಗಿನ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 12.41 ದಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 12.41 : ದೀಕ್ಷಾ ಪೋರ್ಟಲ್‌ನ ಇ-ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಪ್ರಗತಿ ವಿವರ:				
ಸಾಲು	ಶಾಲೆಗಳು	ಲ್ಯಾಪ್‌ಟಾಪ್	ಪ್ರೊಜೆಕ್ಟರ್	ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಲ್ಯಾಬ್
2016-17	1000	1000	400	
2017-18	750	750	365	
2018-19	750	750	511	
2019-20	718	718**	718**	1718
2020-21	242***			
1227@	0			
1227@	0			
1227*	633			
ಒಟ್ಟು	4687	4687(4445)		
3221	2351			

** 718 ಲ್ಯಾಪ್‌ಟಾಪ್ ಮತ್ತು ಪ್ರೊಜೆಕ್ಟರ್‌ಗಳ ಪೂರೈಕೆ ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿದೆ.
 ***ಇಂಟಿಗ್ರೇಟೆಡ್‌ಎಕ್ಸಿಪ್‌ಮೆಂಟ್ ಪೂರೈಕೆ ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿದೆ.
 @1227 ಲ್ಯಾಪ್‌ಟಾಪ್ ಮತ್ತು ಪ್ರೊಜೆಕ್ಟರ್‌ಗಳ ಪೂರೈಕೆ ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿದೆ.

viii) ಕೋವಿಡ್-19 ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇಲಾಖೆ ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡ ಕಾರ್ಯಗಳು

2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕೋವಿಡ್-19ರ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಭೌತಿಕ ತರಗತಿಗಳು ವಿಳಂಬವಾಗಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವ ಸಂಭವವಿದ್ದುದರಿಂದ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಕಲಿಕಾ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಇಲಾಖೆಯು ದೂರದರ್ಶನ ಚಂದನ ವಾಹಿನಿಯ ಮೂಲಕ ದಿನಾಂಕ: 05/07/2021 ರಿಂದ 1 ರಿಂದ 10ನೇ ತರಗತಿವರೆಗೆ 1480 ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು 772 ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾಧ್ಯಮದ ವೀಡಿಯೋ ಪಾಠಗಳನ್ನು ದಿನಾಂಕ:31/10/2021ವರೆಗೆ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ದಿನಾಂಕ:05/07/2021ರಿಂದ ದೂರದರ್ಶನ ಚಂದನವಾಹಿನಿಯಲ್ಲಿ ವೀಡಿಯೋ ಪಾಠಗಳು ಪ್ರಸಾರವಾಗುತ್ತಿರುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೇ ಸಮಾನಾಂತರವಾಗಿ ಡಿ.ಡಿ.ಚಂದನ ಯೂ-ಟ್ಯೂಬ್‌ನಲ್ಲಿಯೂ ಪಾಠ ಪ್ರಸಾರವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಸದರಿ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಡಿ.ಎಸ್.ಇ.ಆರ್.ಟಿಯ “ಜ್ಞಾನದೀಪ”ಯೂ-ಟ್ಯೂಬ್ ಹಾಗೂ ದೀಕ್ಷಾ ಪೋರ್ಟಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಸಹ ಅಪ್‌ಲೋಡ್ ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದು, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಅನುಕೂಲಕರ ಸಮಯ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಿಕಾ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ.

ix) **ರಾಜ್ಯ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (INSPIRE AWARDS(MANAK)):** ಕರ್ನಾಟಕದಿಂದ 78,701 ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಗಳು ಕೇಂದ್ರ ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಇಲಾಖೆ(ಡಿ.ಎಸ್.ಟಿ)ಗೆ ಸಲ್ಲಿಕೆಯಾಗಿದ್ದು, ಈ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದಿಂದ ಒಟ್ಟು 7864 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಿಂದ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗೆ ಆಯ್ಕೆಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

12.2.9 ಸರ್ಕಾರಿ ಮುದ್ರಣ, ಲೇಖನ ಸಾಮಗ್ರಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಕಟಣೆಗಳ ಇಲಾಖೆ

- i) 2020-21ನೇ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಾಲಿನ ಸುಮಾರು 4,57,112 ಲಕ್ಷ ಉಚಿತ ಶಾಲಾ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ 3,22,707 ಮಾರಾಟ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಮುದ್ರಿಸಿ ಪೂರೈಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.
- ii) ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯಪತ್ರ ಹಾಗೂ ವಿಶೇಷ ರಾಜ್ಯಪತ್ರಗಳನ್ನು ಇ-ಗೆಜೆಟ್ ಮೂಲಕ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.
- iii) ರಾಜ್ಯ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಐ.ಎಲ್.ಆರ್. ನಿಯತಕಾಲಿಕ ವರದಿಯ ಆಂಗ್ಲಪಾಕ್ಷಿಕ-4,300 ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ 1,750 ಕನ್ನಡ ಮಾಸಿಕ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಮುದ್ರಿಸಿ ಸರಬರಾಜು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.
- iv) 2022ನೇ ಸಾಲಿನ ಕ್ಯಾಲೆಂಡರ್, ಎಂಗೇಜ್‌ಮೆಂಟ್ ಪ್ಯಾಡ್ ಮತ್ತು ರೀಫಿಲ್‌ಗಳ ಮುದ್ರಣ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.
- v) 2022ನೇ ಸಾಲಿನ ವಿಧಾನಪರಿಷತ್ತಿನ ಕ್ಯಾಲೆಂಡರ್ ಮತ್ತು ಡೈರಿಗಳ ಮುದ್ರಣ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.
- vi) ವಿಧಾನಸಭೆ ಮತ್ತು ವಿಧಾನಪರಿಷತ್ ನಡವಳಿಗಳು ಹಾಗೂ ಇನ್ನಿತರೆ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳ ಮುದ್ರಣ ಕೆಲಸ.
- vii) ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳ ಹಾಗೂ ಸರ್ಕಾರಿ ಸ್ವಾಮ್ಯದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿ, ವಾರ್ಷಿಕ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನಾ ವರದಿ, ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣಾ ಮುಂಗಡ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಮುದ್ರಿಸಿ ಸರಬರಾಜು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.
- viii) ಪ್ರಸ್ತುತ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ದ್ವಿತೀಯ ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಮುಖ್ಯಪರೀಕ್ಷೆಗಳಿಗೆ 9.00 ಲಕ್ಷ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಉತ್ತರ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಮುದ್ರಿಸಿ ಸರಬರಾಜು ಮಾಡಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. 25 ವಿವಿಧ ನಮೂನೆಗಳನ್ನು ಸಹ ಮುದ್ರಿಸಿ ಸರಬರಾಜು ಮಾಡಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.
- ix) ಸಾರಿಗೆ ಇಲಾಖೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಗಣಕೀಕೃತ ಚಲನ್‌ಗಳು ಹಾಗೂ ಇತರೆ ನಮೂನೆಗಳನ್ನು ಭದ್ರತಾ ಮುದ್ರಣಾಲಯ, ಪೀಣ್ಯ ಇಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಿ ಸರಬರಾಜು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.
- x) ಲೋಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಬಾಳಿಗೆ ಬೆಳಕು ಹಾಗೂ ಬರೆಯೋಣ ಬನ್ನಿ ಪುಸ್ತಕಗಳ ತಲಾ 3.50 ಲಕ್ಷ ಪ್ರತಿಗಳ ಮುದ್ರಣ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.
- xi) 2021ನೇ ಸಾಲಿನ ಜಿಲ್ಲಾ/ ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಂಚಾಯಿತಿ ಚುನಾವಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿವಿಧ ನಮೂನೆ/ಲಕೋಟೆಗಳ/ ಕೈಪಿಡಿಗಳ ಮುದ್ರಣ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲಾಗಿದೆ.
- xii) ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಕಾರ್ಮಿಕರ ರಾಜ್ಯ ವಿಮಾ ಯೋಜನೆ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸೇವೆಗಳು, ಹಾಗೂ ವಿವಿಧ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳು, ಸಮುದಾಯ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳಿಗೆ ಅವರ ಬೇಡಿಕೆಯನುಸಾರ ವಿವಿಧ ಬಗ್ಗೆಯ ನಮೂನೆ/ವಹಿಗಳನ್ನು ಮುದ್ರಿಸಿ ಸರಬರಾಜು ಮಾಡಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

12.2.10 ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಪರಿಷತ್ತು (ಕ.ರಾ.ಉ.ಶಿ.ಪ)

2021-22ನೇ ಸಾಲಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಪರಿಷತ್ತಿಗಾಗಿ ನಿಗದಿಗೊಳಿಸಿರುವ ರೂ.200.00 ಲಕ್ಷಗಳ ಅನುದಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ, ದ್ವಿತೀಯ ಮತ್ತು ತೃತೀಯ ತ್ರೈಮಾಸಿಕ ಅನುದಾನವಾಗಿ ರೂ.150.00 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

2021-22ನೇ ಸಾಲಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಪರಿಷತ್ತಿಗೆ ರೂ.57.00 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ರೂ.57.00 ಅನುದಾನಿತ ಕಾಲೇಜುಗಳು ಮತ್ತು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಿಗೆ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದೆ. ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣದ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಚಿವಾಲಯದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಯೋಜನೆಯಾದ RUSA ಯ ಘಟಕ-7 (ಕಾಲೇಜುಗಳಿಗೆ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಅನುದಾನ) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ 90 ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜುಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿದೆ ಮತ್ತು ಅನುದಾನ ನೀಡಿದೆ. ಈ ಕಾಲೇಜುಗಳಿಗೆ ತಲಾ 2 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

RUSA (ಸ್ವಾಯತ್ತ ಕಾಲೇಜನ್ನು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳಾಗಿ ಮೇಲ್ದರ್ಜೆಗೇರಿಸುವುದು), ಘಟಕ-1 ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಂಡ್ಯ ಸರ್ಕಾರಿ ಕಾಲೇಜು(ಸ್ವಾಯತ್ತ) ನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದು, 55 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳ ಅನುದಾನವನ್ನು ಮಂಜೂರು

ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಘಟಕ-5ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಜೀವರ್ಗಿಯ RUSA ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜಿನ ಮಾದರಿ ಕಾಲೇಜಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆ ಮಾಡಲು ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿದ್ದು, ಈ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ರೂ.4 ಕೋಟಿ ಅನುದಾನ ಮಂಜೂರಾಗಿದೆ.

RUSA (ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಕ್ಕೆ ಕ್ಲಸ್ಟರ್ ಕಾಲೇಜುಗಳ ರಚನೆ) ಘಟಕ-2 ಅಡಿಯಲ್ಲಿ, ಮಹಿಳಾ ಮಹಾರಾಣಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕಾಲೇಜು, ಬೆಂಗಳೂರು, ಮಹಾರಾಣಿ ಕಲಾ, ವಾಣಿಜ್ಯ ಮತ್ತು ಮಹಿಳಾ ನಿರ್ವಹಣಾ ಕಾಲೇಜು, ಬೆಂಗಳೂರು ಮತ್ತು VHD ಕೇಂದ್ರೀಯ ಗೃಹ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಂಸ್ಥೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ಕ್ಲಸ್ಟರ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಮತ್ತು ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಗೆ ಒಟ್ಟು ರೂ.55 ಕೋಟಿ ಅನುದಾನ ಮಂಜೂರಾಗಿದೆ

RUSA ಹಂತ-2 ರ ಘಟಕ-5 ಅಡಿಯಲ್ಲಿ (ಹೊಸ ಮಾದರಿ ಕಾಲೇಜುಗಳು), ರಾಯಚೂರು ಮತ್ತು ಯಾದಗಿರಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ (ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷಿಯ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು) ಎರಡು ಕಾಲೇಜುಗಳಿಗೆ 12.00 ಕೋಟಿ ರೂ.ಮಂಜೂರಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಘಟಕ-9 ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ, 21 ಸರ್ಕಾರಿ ಪದವಿ ಕಾಲೇಜುಗಳನ್ನು ತಲಾ 2.00 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳ ಅನುದಾನಕ್ಕೆ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

12.2.11: ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯ ಮಾಹಿತಿಯ ಪ್ರಕಾರ, ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ದಾಖಲಾದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಸುಮಾರು 21.7 ಲಕ್ಷ. ಎಲ್ಲಾ ಖಾಸಗಿ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಿಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣ, ವೈದ್ಯಕೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ, ಕಾನೂನು, ಎಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್, ಕೃಷಿ, ಡಿಪ್ಲೊಮಾ (D.Ed, ಪಾಲಿಟೆಕ್ನಿಕ್, ನರ್ಸಿಂಗ್, ಡಿ-ಫಾರ್ಮಾ, ಪ್ಯಾರಾ ಮೆಡಿಕಲ್) ಸೇರಿದಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ. ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ವಿವರಗಳನ್ನು ಅನುಬಂಧ 12.1 ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

12.3 ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಜೊತೆಗೆ, ರಾಜ್ಯವು ತನ್ನ ಎಲ್ಲಾ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಕೈಗೆಟುಕುವ ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಈ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ರಾಜ್ಯವು ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಆರೋಗ್ಯ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದೆ, ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ರಾಜ್ಯದ ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಸೂಚಕಗಳ ಮೇಲೆ ಗಮನಾರ್ಹ ಧನಾತ್ಮಕ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿದೆ. **ಕೋಷ್ಟಕ 12.42** ಇತ್ತೀಚಿನ ಕಳೆದ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 12.42: 2015-21 ರ ವರೆಗಿನ ಕರ್ನಾಟಕದ ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಸೂಚಕಗಳ ಸಾಧನೆ.								
ಕ್ರ. ಸಂ	ಸೂಚಕ	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
1	ಜನನ ಪ್ರಮಾಣ (1000 ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ) *	18.3	18.1	17.6	17.6	17.6	17.2	16.9
2	ಮರಣ ಪ್ರಮಾಣ (1000 ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ) *	7.0	6.8	6.7	6.7	6.7	6.3	6.2
3	ತಾಯಂದಿರ ಮರಣ ಪ್ರಮಾಣ	133	108	108	108	108	92	92
4	ಸರಾಸರಿ ಜೀವನ ನಿರೀಕ್ಷೆ(ವರ್ಷಗಳು)* ಪುರುಷ	67.9	67.9	67.9	67.9	67.9	67.9	67.9
	ಹೆಣ್ಣು	70.9	70.9	70.9	70.9	70.9	70.9	70.9
5	15 ವರ್ಷ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪುರುಷರಲ್ಲಿ ಮಧುಮೇಹದ ಹರಡುವಿಕೆ**		ಎನ್‌ಎ			15.6		ಎನ್‌ಎ
6	15 ವರ್ಷ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಯಸ್ಸಿನ ಪುರುಷರಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ ರಕ್ತದೊತ್ತಡದ ಹರಡುವಿಕೆ**		ಎನ್‌ಎ			26.9		

ಮೂಲ: * SRS, ** NFHS

ಕರ್ನಾಟಕವು ತನ್ನ ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಂದ ಅಪೇಕ್ಷಿತ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ಹೊಂದುವಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿದೆ. ಒಟ್ಟು ಫಲವತ್ತತೆ ದರವು 2011 ರಲ್ಲಿ 2.0 ರಿಂದ 2021 ರಲ್ಲಿ 1.7 ಕ್ಕೆ ಕುಸಿದಿದೆ (NCP MoHFW, 2019). ಕಳೆದ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಜನನ ಪ್ರಮಾಣ ಮತ್ತು ಶಿಶು ಮರಣ ಪ್ರಮಾಣವು ವೇಗವಾಗಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಪುರುಷರು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ ಜೀವಿತಾವಧಿಯು 2011 ರಿಂದ 2021 ರವರೆಗೆ ವರ್ಷದಿಂದ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಗಮನಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇದು ವಯಸ್ಸಾದ ವೃದ್ಧರಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಲು ಕರೆ ನೀಡುತ್ತದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕುಟುಂಬ ಆರೋಗ್ಯ ಸಮೀಕ್ಷೆಗಳ (NFHS) ನಾಲ್ಕನೇ ಮತ್ತು ಐದನೇ ಸುತ್ತಿನ ಪ್ರಕಾರ, ರಾಜ್ಯವು ಲಿಂಗಾನುಪಾತದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ ಸುಧಾರಣೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದೆ. ಗರ್ಭನಿರೋಧಕವನ್ನು ಬಳಸುವ ಅರ್ಹ ದಂಪತಿಗಳ ಶೇಕಡಾವಾರು ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬ ಯೋಜನೆಯ ಅಗತ್ಯತೆಯ ಕೊರತೆಯಂತಹ ಸೂಚಕಗಳ ಮೇಲೆ ಅದರ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯನ್ನು ಅಳೆಯುವಲ್ಲಿ NFHS ನ ನಾಲ್ಕನೇ ಮತ್ತು ಐದನೇ ಸುತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೂ ರಾಜ್ಯದ ಗಮನವು ಕುಟುಂಬ ಯೋಜನೆಯ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ 17 ಪ್ರತಿಶತದಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬ ಯೋಜನೆಯ ಅಗತ್ಯತೆಯ ಕೊರತೆಯು ಸುಮಾರು 4 ಪ್ರತಿಶತದಷ್ಟು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ.

ಇತ್ತೀಚಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ, ರಕ್ತಹೀನತೆ, ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆ ಮತ್ತು ಅಧಿಕ ತೂಕ ಅಥವಾ ಬೊಜ್ಜು ಮುಂತಾದ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶ ಸೂಚಕಗಳು ದೇಶಾದ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮುತ್ತಿವೆ, ಇದು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸವಾಲುಗಳಾಗಿವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಮುಂಬರುವ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಪ್ರಮುಖ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಬಹುದು. 15-19 ರ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಕ್ಕಳು, ಮಹಿಳೆಯರು ಮತ್ತು ಪುರುಷರಲ್ಲಿ ರಕ್ತಹೀನತೆಯ

ಪ್ರಮಾಣವು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದು ಮತ್ತು 2015-16 ರಿಂದ 2019-20 ರವರೆಗೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಎನ್ ಎಫ್ ಎಚ್ ಎಸ್ ಸುತ್ತುಗಳ ಅನ್ವಯ ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯ ಮಟ್ಟವು ಪುರುಷರು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ ಇಳಿಮುಖವಾಗಿದೆ. ಮತ್ತೊಂದು ಹಂತದಲ್ಲಿ, ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸವಾಲೆಂದರೆ ಸ್ಥೂಲಕಾಯತೆ ಮತ್ತು ಅಧಿಕ ತೂಕದ ಮಟ್ಟವು ವೇಗವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಇವು ಅನೇಕ ಇತರೆ ಕಾಯಿಲೆಗಳಿಗೆ ಮೂಲ ಕಾರಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ. (ಅನುಬಂಧ A12.1). ಎನ್ ಎಫ್ ಎಚ್ ಎಸ್ ನ ಇತ್ತೀಚಿನ ಸುತ್ತಿನ ವರದಿಯನ್ವಯ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕವಲ್ಲದ ರೋಗಗಳ (ಎನ್ ಸಿಡಿಗಳು) ಹರಡುವಿಕೆಯು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದ್ದು, ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 15 ವರ್ಷ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಯಸ್ಸಿನ, ಸುಮಾರು 14% ಮಹಿಳೆಯರು ಮತ್ತು 16% ಪುರುಷರು ಮಧುಮೇಹದಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದಲ್ಲದೆ, ಒಂದೇ ವಯಸ್ಸಿನ ಪ್ರತಿ ನಾಲ್ಕು ಮಹಿಳೆಯರು ಮತ್ತು ಪುರುಷರಿಗೆ ಒಬ್ಬರಂತೆ ರಕ್ತದೊತ್ತಡದ ಮಟ್ಟವು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡು ಬಂದಿದೆ.

12.3.1 ಆರೋಗ್ಯ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ

ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹ ಆರೋಗ್ಯ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವು ಗಣನೀಯ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದೆ. ವ್ಯಾಪಕವಾದ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಜಾಲದ ಮೂಲಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಕೋಷ್ಟಕ 12.43 ರಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಮೂಲ ಸೌಕರ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೊದಲ ಹಂತವನ್ನು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣೆ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ಉಪ-ಕೇಂದ್ರಗಳು (SCS) ಮತ್ತು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳು (PHCs) ಸೇರಿವೆ. ಉಪ-ಕೇಂದ್ರಗಳು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕದ ಮೊದಲ ಬಿಂದುವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿನ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಇದು ಹತ್ತಿರದ ಮತ್ತು ಅತ್ಯಂತ ಸುಲಭವಾಗಿ ದೊರೆಯುವ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯವಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 8871 ಆರೋಗ್ಯ ಉಪ ಕೇಂದ್ರಗಳಿವೆ. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಆರೈಕೆಯ ಮತ್ತೊಂದು ಹಂತವೆಂದರೆ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರವು (PHC) ಗ್ರಾಮ ಸಮುದಾಯ ಮತ್ತು ವೈದ್ಯಕೀಯ ಅಧಿಕಾರಿಯ ನಡುವಿನ ಮೊದಲ ಸಂಪರ್ಕ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 2359 ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳಿವೆ. ಆರೋಗ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಎರಡನೇ ಹಂತವನ್ನು ದ್ವಿತೀಯ ಆರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣೆ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ಸಮುದಾಯ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳು (CHC ಗಳು), ಉಪಜಿಲ್ಲಾ/ವಿಭಾಗೀಯ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಾಗಿವೆ. ರಾಜ್ಯವು 207 ಸಮುದಾಯ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಮತ್ತು 146 ತಾಲೂಕು / ಜನರಲ್ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಆರೋಗ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೂರನೇ ಹಂತವನ್ನು ತೃತೀಯ ಆರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣೆ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಜಿಲ್ಲಾ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳು, ಸ್ವಾಯತ್ತ ಮತ್ತು ಬೋಧನಾ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳು ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು FW ಇಲಾಖೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಇತರೆ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 15 ಜಿಲ್ಲಾ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳು, 11 ಇತರೆಪ್ರಮುಖ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳು ಮತ್ತು 36 ಸ್ವಯಂ ಸ್ಥಾನಿಕ ಮತ್ತು ಬೋಧಕ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ. ಇದಲ್ಲದೆ, ರಾಜ್ಯವು ಸುಮಾರು 2600 ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಭಾರತೀಯ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಪದ್ಧತಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯವು “ಕನಿಷ್ಠ ಅಗತ್ಯತೆಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ” ದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟಾರೆ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪೂರೈಸಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲದ ಕೊರತೆಯು ಕಳವಳದ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ (ಕೋಷ್ಟಕ 12.44).

ಕೋಷ್ಟಕ 12.43: ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ

ಸಂಸ್ಥೆಯ ಪ್ರಕಾರ	ಇಲ್ಲ
ಉಪ-ಕೇಂದ್ರಗಳು	8871
ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳು	2359
ಸಮುದಾಯ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳು	207
ತಾಲೂಕು / ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳು	146
ಸ್ವಾಯತ್ತ ಮತ್ತು ಬೋಧನಾ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳು	36
ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಎಫ್ ಡಬ್ಲ್ಯೂ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಇತರ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳು	11
ಜಿಲ್ಲಾ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳು	15
ಭಾರತೀಯ ವೈದ್ಯಕೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳು	2600

ಕೋಷ್ಟಕ 12.44: ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಶಕ್ತಿಯ ಸ್ಥಾನ ಮತ್ತು ಕೊರತೆ

ವಿವರ	ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ	ಕೊರತೆ
ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ಉಪ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆ [ಮಹಿಳೆ] ಎಎನ್ ಎಂ	3301	1461
ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ಉಪ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆ [ಪುರುಷ] ಎಎನ್ ಎಂ	1994	5794
ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ಪಿಎಚ್ ಸಿಗಳಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆ [ಮಹಿಳೆ]	5644	–
ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ಪಿಎಚ್ ಸಿಗಳಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯ ಸಹಾಯಕ	2914	1438
ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳ ವೈದ್ಯರು	2071	105
ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಆಯುಷ್ ವೈದ್ಯರು	356	–
ಉಪ ಜಿಲ್ಲಾ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳ ವೈದ್ಯರು	1396	–
ಜಿಲ್ಲಾ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳ ವೈದ್ಯರು	677	–

ಮೂಲ: ಗ್ರಾಮೀಣ ಆರೋಗ್ಯ ಅಂಕಿಅಂಶ 2019–20

12.3.2 ಆರೋಗ್ಯ ಸೂಚಕಗಳು

A. ತಾಯಿ ಮತ್ತು ಮಗುವಿನ ಆರೋಗ್ಯದ ಫಲಿತಾಂಶಗಳು

12 ನೇ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆ (2012–17) ಮತ್ತು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಇತರ ಸಮಗ್ರ ನೀತಿ ಉಪಕ್ರಮಗಳ ಅನುಗುಣವಾಗಿ, ಕರ್ನಾಟಕವು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವ ಮೂಲಕ ಶಿಶು ಮತ್ತು ತಾಯಿಯ ಮರಣವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ, ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಮತ್ತು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ, ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಫಲವತ್ತತೆ ದರವು 2015–16 ರಲ್ಲಿ 1.8 ರಿಂದ 2020 ರ ವೇಳೆಗೆ 1.7 ಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿದೆ (ಕೋಷ್ಟಕ 12.45). ಕನಿಷ್ಠ 4 ಪ್ರಸವಪೂರ್ವ ಆರೈಕೆ ಭೇಟಿಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ ತಾಯಂದಿರ ಶೇಕಡಾವಾರು ಪ್ರಮಾಣವು 2015–16 ರಲ್ಲಿ 70.1% ರಿಂದ 2019–20 ರ ವೇಳೆಗೆ 70.9% ಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. 2015–16 ಮತ್ತು 2019–20 ರ ನಡುವೆ, ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಜನನಗಳ ಶೇಕಡಾವಾರು ಪ್ರಮಾಣವು 94.0% ರಿಂದ 97.0% ಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೌಲಭ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಜನನಗಳ ಶೇಕಡಾವಾರು ಪ್ರಮಾಣವು 61.2% ರಿಂದ 64.8% ಕ್ಕೆ ಗಮನಾರ್ಹ ಏರಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ರಕ್ತಹೀನತೆ ಹೊಂದಿರುವ 15–49 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ 2015–16 ರಲ್ಲಿ 44.8% ರಿಂದ 2019–20 ರಲ್ಲಿ 47.8% ಗೆ ಗಮನಾರ್ಹ ಏರಿಕೆ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ.

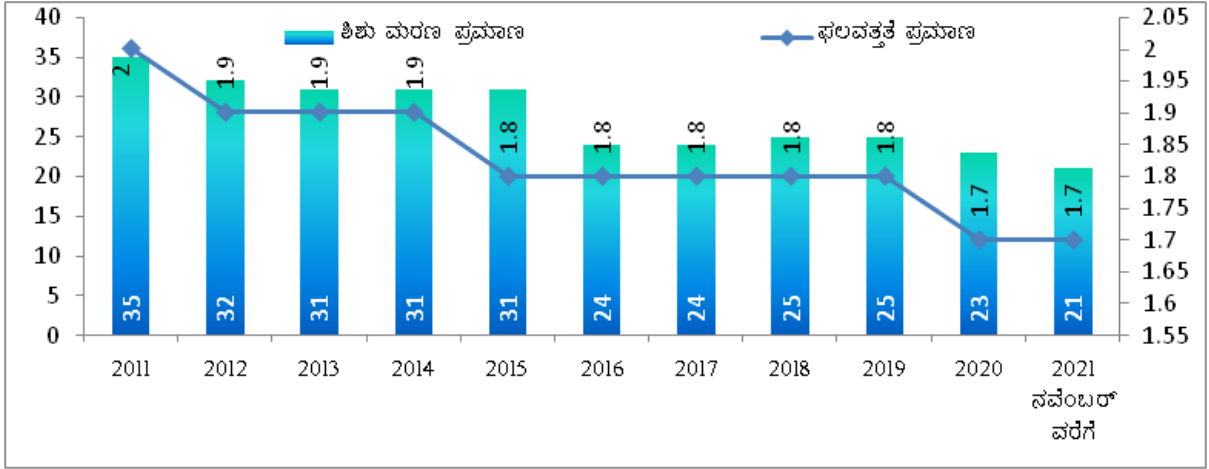
ನವಜಾತ ಶಿಶುಗಳ ಮರಣ ಪ್ರಮಾಣವು 2015–16 ರಲ್ಲಿ 1,000 ಜೀವಂತ ಜನನಗಳಿಗೆ 18.5 ರಿಂದ 2019–20 ರ ವೇಳೆಗೆ 1,000 ಜೀವಂತ ಜನನಗಳಿಗೆ 15.8 ಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿದೆ; ಐದು ವರ್ಷದೊಳಗಿನವರ ಮರಣವು 2015–16 ರಲ್ಲಿ 1,000 ಜೀವಂತ ಜನನಗಳಿಗೆ 31.5 ರಿಂದ 2019–20 ರ ವೇಳೆಗೆ 1,000 ಜೀವಂತ ಜನನಗಳಿಗೆ 29.5 ಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿದೆ. ಕಳೆದ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಶು ಮರಣ ಪ್ರಮಾಣವು ವೇಗವಾಗಿ ಇಳಿಮುಖವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು 2021 ರಲ್ಲಿ 21 ಕ್ಕೆ ತಲುಪಿದೆ (SRS 2019 ರ ಪ್ರಕಾರ) 2011 ರಲ್ಲಿ 35 ರಿಂದ 12 ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ 1000 ಜೀವಂತ ಜನನಗಳಿಗೆ ಸುಮಾರು 12 ಯುನಿಟ್ ಕಡಿತವಾಗಿದೆ (ಚಿತ್ರ 12.2). ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ತೂಕ ಹೊಂದಿರುವ 5 ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಮಕ್ಕಳ ಶೇಕಡಾವಾರು ಪ್ರಮಾಣವು 2015–16 ರಲ್ಲಿ 35.2% ರಿಂದ 2019–20 ರ ವೇಳೆಗೆ 32.9% ಕ್ಕೆ ತೀವ್ರ ಇಳಿಕೆಯನ್ನು ಕಂಡಿದೆ. 5 ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ (wasted) ವೃಥಾವಾಗುವ ಶೇಕಡಾವಾರು ಪ್ರಮಾಣವು 26.1% ರಿಂದ 19.5% ಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿದೆ. 12–23 ತಿಂಗಳ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಕ್ಕಳ ಪಡೆದಿರುವ ಸಂಪೂರ್ಣ ಲಸಿಕೆಯು ಶೇಕಡಾವಾರು ಪ್ರಮಾಣವು 2015–16 ರಲ್ಲಿ 62.6% ರಿಂದ 2019–20 ರಲ್ಲಿ 84.1% ಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 12.45: ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ತಾಯಿ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಆರೋಗ್ಯ ಸೂಚಕಗಳ ಸ್ಥಿತಿ

ಆರೋಗ್ಯ ಸೂಚಕಗಳು	ಎನ್‌ಎಫ್‌ಎಚ್‌ಎಸ್-5 (2019-20)	ಎನ್‌ಎಫ್‌ಎಚ್‌ಎಸ್-4 (2015-16)
ನವಜಾತ ಶಿಶುಗಳ ಮರಣ ಪ್ರಮಾಣ (ಎನ್‌ಎನ್‌ಎಂಆರ್) (ಪ್ರತಿ 1,000 ಜೀವಂತ ಜನನಗಳಿಗೆ)	15.8	18.5
ಶಿಶು ಮರಣ ಪ್ರಮಾಣ (ಐಎಂಆರ್) (ಪ್ರತಿ 1,000 ಜೀವಂತ ಜನನಗಳಿಗೆ)	25.4	26.9
ಐದು ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಮರಣ ಪ್ರಮಾಣ (ಯು5ಎಂಆರ್) (ಪ್ರತಿ 1,000 ಜೀವಂತ ಜನನಗಳಿಗೆ)	29.5	31.5
ಕುಂಠಿತಗೊಂಡ 5 ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಕ್ಕಳು (ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಎತ್ತರ) (%)	35.4	36.2
ವೃಥಾವಾದ 5 ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಕ್ಕಳು (ಎತ್ತರಕ್ಕಾಗಿ ತೂಕ) (%)	19.5	26.1
ಕಡಿಮೆ ತೂಕಹೊಂದಿರುವ 5 ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಕ್ಕಳು (ವಯಸ್ಸಿಗೆ ತೂಕ) (%)	32.9	35.2
ಲಸಿಕೆ ಕಾರ್ಡ್ ಅಥವಾ ತಾಯಿಯ ಮರುಕರೆಯಿಂದ ಮಾಹಿತಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ 12-23 ತಿಂಗಳುಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಲಸಿಕೆ ಪಡೆದ ಮಕ್ಕಳು	84.1	62.6
ಒಟ್ಟು ಫಲವತ್ತತೆ ದರ (ಪ್ರತಿ ಮಹಿಳೆಗೆ ಮಕ್ಕಳು)	1.7	1.8
ಕನಿಷ್ಠ 4 ಪ್ರಸವಪೂರ್ವ ಆರೈಕೆ ಭೇಟಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ತಾಯಂದಿರು (%)	70.9	70.1
ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಜನನಗಳು (%)	97.0	94.0
ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೌಲಭ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಜನನಗಳು (%)	64.8	61.2
ರಕ್ತಹೀನತೆ (%) ವಯಸ್ಸಿನ ಎಲ್ಲಾ ಮಹಿಳೆಯರು 15-49 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನವರು	47.8	44.8
ಗರ್ಭನಿರೋಧಕದ ಪ್ರಸ್ತುತ ಬಳಕೆ (ಯಾವುದೇ ವಿಧಾನ)	68.7	51.8
ಕುಟುಂಬ ಯೋಜನೆಯ ಪೂರೈಸಲಾಗದ ಅಗತ್ಯ	6.5	10.4
15-49 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ	17.2	20.7
15-49 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ ತೂಕ/ ಬೊಜ್ಜು	30.1	23.3
15 ವರ್ಷ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ ಮಧುಮೇಹದ ಹರಡುವಿಕೆ	14	ಎನ್‌ಎ
15 ವರ್ಷ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ ರಕ್ತದೊತ್ತಡದ ಹರಡುವಿಕೆ	25	ಎನ್‌ಎ

ಮೂಲ: ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕುಟುಂಬ ಆರೋಗ್ಯ ಸಮೀಕ್ಷೆ 2019-20 ಮತ್ತು 2015-16.

ಚಿತ್ರ 12.2 ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಶಿಶು ಮರಣ ದರ ಮತ್ತು ಒಟ್ಟು ಫಲವತ್ತತೆಯ ದರ 2011-2021

B) ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ

ಪ್ರಸ್ತುತ ಆರೋಗ್ಯ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಮುಖಾಂತರ ರಾಜ್ಯವು ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಜಾರಿಮಾಡಿದೆ. ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶ, ಉತ್ತಮ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವಾ ಸೌಲಭ್ಯ ಮತ್ತು ವೇಗದ ಗತಿಯ ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮಾಡುವುದು. ಕೋಷ್ಟಕ 12.46ರಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವು ಕಳೆದ 7ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸಿದ ಸಂತಾನಹರಣ ಮತ್ತು ಐಯುಡಿ ವಿವರಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದ್ದು, ಸಂತಾನಹರಣವು ಕುಟುಂಬ ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಮುಖ ವಿಧಾನವಾಗಿದ್ದು, ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಎರಡು ಮಕ್ಕಳ ನಡುವಿನ ಅಂತರವನ್ನು ಕಾಪಾಡುವ ಸ್ಟೇಪಿಂಗ್ ವಿಧಾನಕ್ಕೂ ಸಹ ಅಷ್ಟೇ ಮಹತ್ವವನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 12.46 : ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸಿದ ಪ್ರಗತಿ

ವರ್ಷ	ಸಂತಾನ ನಿಯಂತ್ರಣ ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸೆ				ವಂಕಿಧಾರಣೆ		*ಲರ್ಹ ದಂಪತಿಗಳ ರಕ್ಷಣೆ ಪ್ರಮಾಣ (ಶೇಕಡ)
	ಗುರಿ	ಸಾಧನೆ			ಗುರಿ	ಸಾಧನೆ	
		ವ್ಯಾಸಕ್ತಮಿ	ಟ್ಯೂಬೆಕ್ಟಮಿ	ಒಟ್ಟು			
2012-13	484980	2857	330445	333302	311822	189981	66.42
2013-14	407102	1390	310025	311415	311883	159540	66.89
2014-15	449495	1006	321007	322013	303924	188756	63
2015-16	450997	1039	316922	317961	308356	181620	63
2016-17	454287	922	295520	296442	277007	181618	***51.3
2017-18	462141	917	306273	307190	*592008	214916	***51.3
2018-19	**406217	770	279996	280766	**505267	209353	***51.3
2019-20	**441371	787	295726	296513	**551908	233965	***51.3
2020-21	**468920	722	211705	212427	438366	218465	****68.2
ನವೆಂಬರ್ 2021-22ವರೆಗೆ	**490516	371	140503	140874	237455	144550	****60.87

* ಐಯುಡಿ ಮತ್ತು ಪಿಪಿಐಯುಸಿಡಿ ಸೇರಿಸಿ, **2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಗುರಿ ***ಎನ್‌ಎಫ್‌ಹೆಚ್‌ಸ್ 4(2015-16) **** ಎನ್‌ಎಫ್‌ಹೆಚ್‌ಸ್ 5(2019-20)

ಆರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣೆಯ ಕೈಗೆಟುಕುವ ದರದ ಆಯಾಮದಲ್ಲಿ, ಒಳರೋಗಿಗಳ ಆರೈಕೆಗಾಗಿ ಒಟ್ಟು ಆರೋಗ್ಯ ವೆಚ್ಚವು 2004 ರಲ್ಲಿ ರೂ.15744.2 ರಿಂದ 2014 ರ ವೇಳೆಗೆ ರೂ.19185.5 ಕ್ಕೆ ಏರಿಕೆಯಾಗಿದ್ದು, 2017-18 ರ ಸಾಲಿಗೆ ರೂ.17260.1 ಕ್ಕೆ ಇಳಿಕೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ (ಕೋಷ್ಟಕ 12.47). ಅದೇ ರೀತಿ, ಹೊರರೋಗಿಗಳ ಆರೈಕೆಗಾಗಿ ವೈದ್ಯಕೀಯ ವೆಚ್ಚವು 2014 ರಲ್ಲಿ 689.7 ರೂ.ಗಳಿಂದ 2017 ರ ವೇಳೆಗೆ 625.6 ರೂ.ಗಳಿಗೆ (ಕೋಷ್ಟಕ 12.48) ಇಳಿಕೆಯಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 12.47: ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ 2004-2017 ರ ಸರಾಸರಿ ಒಟ್ಟು ಒಳರೋಗಿಗಳ ಆರೋಗ್ಯ ಆರೈಕೆ ವೆಚ್ಚ			
ರಾಜ್ಯಗಳು	ನೈಜ ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಆರೋಗ್ಯ ಆರೈಕೆ ವೆಚ್ಚ		
	2004	2014	2017
ಕರ್ನಾಟಕ	15,744.2	19,185.5	17,260.1

ಮೂಲ: ಅನುಶ್ರೀ ಕೆ ಎನ್, (ಅಪ್ರಕಟಿತ ಪಿಎಚ್ ಡಿ ಥೆಸಿಸ್ ಐಎಸ್‌ಇಸಿ); ಎನ್ ಎಸ್ ಎಸ್ ನಿಂದ ಯೂನಿಟ್ ದಾಖಲೆಗಳಿಂದ ಲೇಖಕರ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರಗಳು, 75 ನೇ (2017), 71 ನೇ (2014) ಮತ್ತು 60 ನೇ (2004) ರೌಂಡ್ ಡೇಟಾ.

ಕೋಷ್ಟಕ 12.48: ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಸರಾಸರಿ ಹೊರರೋಗಿ ವೈದ್ಯಕೀಯ ವೆಚ್ಚ, 2004-2017			
ರಾಜ್ಯಗಳು	2004	2014	2017
ಕರ್ನಾಟಕ	771.4	689.7	625.6

ಮೂಲ: ಅನುಶ್ರೀ ಕೆ ಎನ್, (ಅಪ್ರಕಟಿತ ಪಿಎಚ್ ಡಿ ಥೆಸಿಸ್ ಐಎಸ್‌ಇಸಿ); ಎನ್ ಎಸ್ ಎಸ್ ನಿಂದ ಯೂನಿಟ್ ದಾಖಲೆಗಳಿಂದ ಲೇಖಕರ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರಗಳು, 75 ನೇ (2017), 71 ನೇ (2014) ಮತ್ತು 60 ನೇ (2004) ರೌಂಡ್ ಡೇಟಾ.

12.3.3 ಪ್ರಮುಖ ಆರೋಗ್ಯ ವಲಯ ಸಂಬಂಧಿತ ಉಪಕ್ರಮಗಳು

A) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆರೋಗ್ಯ ಅಭಿಯಾನ:

NHM ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರಿಗೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಕೈಗೆಟುಕುವ ಮತ್ತು ಗುಣಮಟ್ಟದ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ. ಇವು 11 ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಅವು RMNCH+A, (ರೋಗನಿರೋಧಕ ಸೇವೆದಂತೆ), ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ರೋಗವಾಹಕ ಆಶ್ರಿತ ರೋಗ ನಿಯಂತ್ರಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (NVBDCP), ಪರಿಷ್ಕೃತ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕ್ಷಯರೋಗ ನಿಯಂತ್ರಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (RNTCP), ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕುಷ್ಠರೋಗ ನಿರ್ಮೂಲನಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (NLEP), ಕುರುಡುತನ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (NPCB), ಸಮಗ್ರ ರೋಗ ಕಣ್ಗಾವಲು ಯೋಜನೆ (IDSP), ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆರೋಗ್ಯ ಮಿಷನ್ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಸೇವೆಗಳು, ಪಲ್ಸ್ ಪೋಲಿಯೋ-ಮಿಷನ್ ಇಂದ್ರ ಧನುಷ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ, ಆರೋಗ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣ ತರಬೇತಿ, ಕಿವುಡುತನ ತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಇತರೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು, ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಪರ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ನವೀಕರಣಗಳನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆರೋಗ್ಯ ಮಿಷನ್ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

i. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ರೋಗವಾಹಕ ಆಶ್ರಿತ ರೋಗ ನಿಯಂತ್ರಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (NVBDCP)

NVBDCP ದೆಹಲಿಯ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯದ ಉಚಿತ ನ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಮಲೇರಿಯಾ, ಫೈಲೇರಿಯಾ, ಡೆಂಗ್ಯೂ, ಚಿಕೂನ್‌ಗುನ್ಯಾ ಮತ್ತು ಜಪಾನೀಸ್ ಎನ್ಸೆಫಾಲಿಟಿಸ್‌ನಂತಹ ರೋಗವಾಹಕ ಹರಡುವ ರೋಗಗಳ ತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆ ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕಾಗಿ ರಾಜ್ಯವು ಅನೇಕ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ. ರಾಜ್ಯವು ಮಲೇರಿಯಾ ನಿರ್ಮೂಲನೆಗೆ ಅನೇಕ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ, 2021 ರ ನವೆಂಬರ್ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ, 2020 ರ ಕಳೆದ ಸಾಲಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಒಟ್ಟು ಮಲೇರಿಯಾ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ 44% ರಷ್ಟು ಇಳಿಕೆ ದಾಖಲಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯವು ನಿರ್ಮೂಲನಾ ಮಾನದಂಡದ ಪ್ರಕಾರ ವರ್ಗ- 2 ರಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ದೃಢಪಡಿಸಿದ ಡೆಂಗ್ಯೂ ಪ್ರಕರಣಗಳು ನವೆಂಬರ್ 2020 ರಲ್ಲಿ 3390 ರಿಂದ 6042 ಕ್ಕೆ ಏರಿಕೆಯಾಗಿದ್ದು, ಐದು ಡೆಂಗ್ಯೂ ಸಂಬಂಧಿತ ಸಾವುಗಳು ನವೆಂಬರ್

2021 ರ ವೇಳೆಗೆ ವರದಿಯಾಗಿವೆ. ಇದಲ್ಲದೆ, 1827 ಚಿಕೂನ್‌ಗುನ್ಯಾ ಪ್ರಕರಣಗಳು ಸುಮಾರು 64% ರಷ್ಟು ಕಳೆದ ವರ್ಷದ ಇದೇ ಅವಧಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಹೆಚ್ಚಳವಾಗಿದೆ. (ಕೋಷ್ಟಕ 12.49).

ಕೋಷ್ಟಕ 12.49: ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ರೋಗ ವಾಹಕ ಆಶ್ರಿತ ರೋಗಗಳ ವಿವರಗಳು:					
ವರ್ಷ	ಮಲೇರಿಯಾ ಪ್ರಕರಣಗಳು/ ಮರಣಗಳು	ಡೆಂಗಿಪ್ರಕರಣ/ ಮರಣಗಳು	ಚಿಕುಂಗುನ್ಯಾ ಪ್ರಕರಣಗಳು	ಶಂಕಿತ ಮೆದುಳು ಜ್ವರ/ ಮೆದುಳು ಜ್ವರ ದೃಢಪಟ್ಟ ಪ್ರಕರಣಗಳು	ಶಂಕಿತ ಮೆದುಳು ಜ್ವರ/ ಮೆದುಳು ಜ್ವರ ದೃಢಪಟ್ಟ ಮರಣಗಳು
2016	10607/0	6083/8	1528	406/11	0/0
2017	7381/0	17844/10	3511	332/23	0/0
2018	5289/0	4848/4	2951	380/35	0/5
2019	3499/0	18183/17	3994	388/33	0/4
2020	1701/1	3823/5	1326	346/19	4/2
2021 ನವೆಂಬರ್ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ)	860/0	6042/5	1827	324/20	0/1

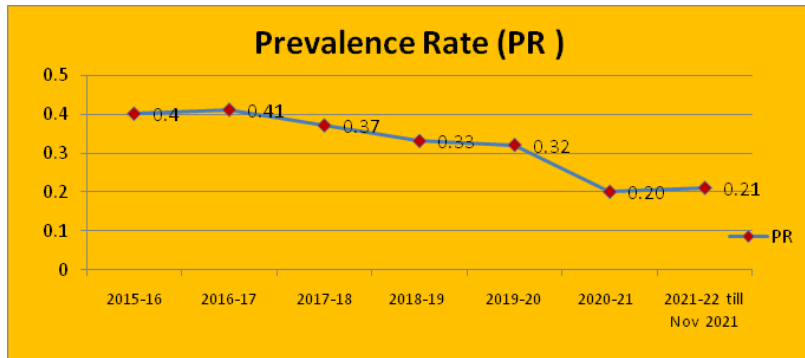
ii. ಪರಿಷ್ಕೃತ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕ್ಷಯ ರೋಗ ನಿಯಂತ್ರಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕ್ಷಯರೋಗ ನಿರ್ಮೂಲನಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (NTEP) ಹಿಂದಿನ ಪರಿಷ್ಕೃತ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕ್ಷಯರೋಗ ನಿಯಂತ್ರಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು (RNTCP) 1998 ರಿಂದ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು ಮತ್ತು 2004 ರಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಾದ್ಯಂತ ವ್ಯಾಪಿಸಿತು. ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ 90000 TB ರೋಗಿಗಳು ಕರ್ನಾಟಕ TB ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯತೆಗಾಗಿ, ರಾಜ್ಯವನ್ನು 31 ಜಿಲ್ಲಾ ಟಿಬಿ ಕೇಂದ್ರಗಳಾಗಿ (ಡಿಟಿಪಿ) ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿ 2.5 ಲಕ್ಷ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಒಂದರಂತೆ 31 DTCಗಳನ್ನು 271 ಕ್ಷಯ ಘಟಕಗಳಾಗಿ (TU) ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆಯ್ದ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು 56 ವೈದ್ಯಕೀಯ ಕಾಲೇಜುಗಳು ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ವಲಯದ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿದ ಮೈಕ್ರೋಸ್ಕೋಪಿಕ್ ಕೇಂದ್ರಗಳಾಗಿ (DMC) ಮೇಲ್ದರ್ಜೆಗೇರಿಸಲಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯಾದ್ಯಂತ ಒಟ್ಟು 1893 ಡಿಎಂಸಿಗಳು ಕಫ ಸೂಕ್ಷ್ಮದರ್ಶಕ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತಿವೆ.

iii. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕುಷ್ಠರೋಗ ನಿರ್ಮೂಲನಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕುಷ್ಠರೋಗ ನಿಯಂತ್ರಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು 1955 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದ್ದು, ಸೇವೆ ಲಭ್ಯಗೊಳಿಸುವತ್ತಾ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗಿರುವ ಪರಿಣಾಮ, ಕುಷ್ಠರೋಗದ ಹರಡುವಿಕೆಯ ಪ್ರಮಾಣವು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ 1986 ರಲ್ಲಿ 40/10000 ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಿಂದ ನವೆಂಬರ್ 2021 ರಲ್ಲಿ 0.21/10000 ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಇಳಿದಿದೆ (ಚಿತ್ರ 12.3). ನವೆಂಬರ್ 2021 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ, 02 ಜಿಲ್ಲೆಗಳ (ಬೀದರ್ ಮತ್ತು ಕೊಪ್ಪಳ) ಹರಡುವಿಕೆಯ ಪ್ರಮಾಣ 1000 ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ 0.50 ರಿಂದ 1 ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ, ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 1080 ಕುಷ್ಠರೋಗ ಪ್ರಕರಣಗಳು ಚಿಕಿತ್ಸೆಯಲ್ಲಿವೆ.

ಚಿತ್ರ 12.3 : ಕುಷ್ಠರೋಗದ ಸ್ಥಾನಿಕತೆಯ ವಿವರ

iv. ಅಂಧತ್ವ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (NPCB)

ಅಂಧತ್ವ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು 1976 ರಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಪ್ರಾಯೋಜಿತ ಯೋಜನೆಯು ವಿವಿಧ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಉಂಟಾದ ಕುರುಡುತನದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು ಮತ್ತು 2020 ರ ವೇಳೆಗೆ ಅಂಧತ್ವದ ಹರಡುವಿಕೆಯನ್ನು 0.3% ಕ್ಕೆ ತಗ್ಗಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮೀಕ್ಷೆ 2006-07 ರನ್ವಯ ಪ್ರಸ್ತುತ ಕುರುಡುತನದ ಪ್ರಮಾಣವು 1% ಆಗಿರುತ್ತದೆ.

v. ಇಂಟಿಗ್ರೇಟೆಡ್ ಡಿಸೀಸ್ ಸರ್ವೆಲೆನ್ಸ್ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ (IDSP)

ಇಂಟಿಗ್ರೇಟೆಡ್ ಡಿಸೀಸ್ ಸರ್ವೆಲೆನ್ಸ್ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಅನ್ನು 2005 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು ಮತ್ತು ನಂತರ 2012 ರಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವಾಗಿ ವಿಕಸನಗೊಂಡಿತು. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗಗಳಿಗೆ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ರಾಜ್ಯ-ಆಧಾರಿತ ಕಣ್ಗಾವಲು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಸಮಯೋಚಿತ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬಹುದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕೋಷ್ಟಕ 12.50 ರಲ್ಲಿ IDSP ಬಜೆಟ್ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. 2020-21ರಲ್ಲಿ ರೂ.275.15 ಲಕ್ಷವನ್ನು ಹಂಚಿಕೆಯಾಗಿದ್ದು, ಅದರಲ್ಲಿ ರೂ. 223.71 ಲಕ್ಷವನ್ನು ಬಳಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. 2021-22ರಲ್ಲಿ ರೂ.256.86 ಲಕ್ಷವನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಅದರಲ್ಲಿ ನವೆಂಬರ್ 2021 ರವರೆಗೆ ರೂ. 69.18 ಲಕ್ಷ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 12.50: ಐಡಿಎಸ್ ಪಿಯ ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಗತಿ		
ವರ್ಷ	ಹಂಚಿಕೆಯಾದ ಒಟ್ಟು ಬಜೆಟ್ (ಲಕ್ಷಗಳು)	ವೆಚ್ಚ (ಲಕ್ಷ)
2013-14	444.02	308.53
2014-15	550.72	374.60
2015-16	566.82	469.54
2016-17	528.10	501.59
2017-18	532.14	423.01
2018-19	317.21	237.76
2019-20	642.44	614.78
2020-21	275.15	223.71 (ತಾತ್ಕಾಲಿಕ)
2021-22	256.86	69.18 ನವೆಂಬರ್-2021 ರವರೆಗೆ(ತಾತ್ಕಾಲಿಕ)

12.3.4 ಇತರ ಪ್ರಮುಖ ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಬಂಧಿತ ಕ್ರಮಗಳು

ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ ಸೇವೆಗಳ ಇಲಾಖೆಯು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ವಿವಿಧ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ರಾಜ್ಯದ ಜನರಿಗೆ ಸಮಗ್ರ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತಿದೆ. ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 12.51ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

1. ಆಯುಷ್ಮಾನ್ ಭಾರತ್ ಆರೋಗ್ಯ ಕರ್ನಾಟಕ - ಯುನಿವರ್ಸಲ್ ಹೆಲ್ತ್ ಕವರೇಜ್ ಸ್ಕೀಮ್

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು 2003 ರಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿನಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದು, ಆರೋಗ್ಯ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಉದ್ದೇಶಗಳೊಂದಿಗೆ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲು 2009 ರಲ್ಲಿ ಸುವರ್ಣ ಆರೋಗ್ಯ ಸುರಕ್ಷಾ ಟ್ರಸ್ಟ್ ಅನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿತು. ವಾಜಪೇಯಿ ಆರೋಗ್ಯಶ್ರೀ ಮೊದಲ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದ್ದು ಇದು ಬಿಪಿಎಲ್ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ತೃತೀಯ ಆರೋಗ್ಯ ಆರೈಕೆಗಾಗಿ ನಗದು ರಹಿತ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. 2014 ರಲ್ಲಿ, ರಾಜೀವ್ ಆರೋಗ್ಯ ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಎಪಿಎಲ್ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ತೃತೀಯ ಆರೋಗ್ಯ ಆರೈಕೆಗಾಗಿ ಪ್ರಾರಂಭಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು. 250386 ರೋಗಿಗಳು VAS ಮತ್ತು RAB ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಂದ

ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯ ಬಿಮಾ ಯೋಜನೆಯಡಿ (RSBY) 62 ಲಕ್ಷ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ವಿಮಾ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ದ್ವಿತೀಯ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿದೆ ಮತ್ತು 168377 ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ 2016 ರಿಂದ ಆಗಸ್ಟ್ 2018 ರವರೆಗೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ.

ಎಲ್ಲಾ ಸಾಮಾಜಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ವಿಮಾ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ಆರೋಗ್ಯ ಭರವಸೆ ಯೋಜನೆಯಾಗಿ ವಿಲೀನಗೊಳಿಸುವ “ಕರ್ನಾಟಕ ಸಮಗ್ರ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ನೀತಿ 2017” ನೀತಿಯನ್ನು ದಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ವಿಷನ್ ಡಾಕ್ಯುಮೆಂಟ್-2025 ರಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪಿಸಿರುವ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ, ಸಮಾನ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ಆರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣೆಯ ಗುರಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಹಾಗೂ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ವಿಲೀನಗೊಳಿಸಿ “ಆರೋಗ್ಯ ಕರ್ನಾಟಕ”ಯುನಿವರ್ಸಲ್ ಹೆಲ್ತ್ಕೇರ್ ಯೋಜನೆಯನ್ನು 2/3/2018 ರಂದು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು. ಇದರಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಹಾರ ಭದ್ರತಾ ಕಾಯಿದೆ 2013 ರ ಪ್ರಕಾರ ಅರ್ಹತೆಯ ಮಾನದಂಡಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ 1516 ದ್ವಿತೀಯ, ತೃತೀಯ ಮತ್ತು ತುರ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಆರೈಕೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆಗಳಿಗೆ ರೂ.2.00 ಲಕ್ಷವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. 19 ಲಕ್ಷ APL ಕುಟುಂಬಗಳು ಸಹ 30% ಪ್ಯಾಕೇಜ್ ದರದ ಹಣಕಾಸಿನ ನೆರವಿಗೆ ಒಳಪಡುತ್ತವೆ.

ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು 25.9.2018 ರಂದು ಆಯುಷ್ಮಾನ್ ಭಾರತ್ ಎಂಬ ತನ್ನದೇ ಆದ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ - ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣಾ ಮಿಷನ್, ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ನಂತರ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಜನ ಆರೋಗ್ಯ ಯೋಜನೆ (PMJAY) ಎಂದು ಮರುನಾಮಕರಣ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ, ಇತ್ತೀಚಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ-ಆರ್ಥಿಕ ಜಾತಿ ಗಣತಿ (SECC) ದತ್ತಾಂಶದ (50 ಕೋಟಿ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು). ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಗುರುತಿಸಲಾದ 10 ಕೋಟಿ ಬಡ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಲು 2 ಯೋಜನೆಯಾದ ಆರೋಗ್ಯ ಕರ್ನಾಟಕ ಮತ್ತು ಆಯುಷ್ಮಾನ್ ಭಾರತವು ಒಂದೇ ಗುರಿ, ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಮತ್ತು ಸಮಾಜದ ಬಡ ಮತ್ತು ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಚಿಕಿತ್ಸೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಒಂದೇ ರೀತಿಯ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದರಿಂದ, ಎರಡೂ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸುವುದು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕ್ಷೇತ್ರ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸುಗಮ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿದ್ದು, “ಆಯುಷ್ಮಾನ್ ಭಾರತ್-ಆರೋಗ್ಯ ಕರ್ನಾಟಕ” ಎಂಬ ಸಂಯೋಜಿತ ಹೆಸರಿನಡಿಯಲ್ಲಿ ಏಕ ಸಂಯೋಜಿತ ಯೋಜನೆಯಾಗಿ ಈಗ ಅಶ್ಯೂರೆನ್ಸ್ ಮೋಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 12.51: ವಿವಿಧ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಪ್ರಗತಿ

ಜಿಲ್ಲೆಗಳು	2018-19		2019-20		2020-21		2021-22		ಒಟ್ಟು	
	ಪ್ರಕರಣಗಳು	ಲಕ್ಷ ರೂ.	ಪ್ರಕರಣಗಳು	ಲಕ್ಷ ರೂ.	ಪ್ರಕರಣಗಳು	ಲಕ್ಷ ರೂ.	ಪ್ರಕರಣಗಳು	ಲಕ್ಷ ರೂ.	ಪ್ರಕರಣಗಳು	ಲಕ್ಷ ರೂ.
ಬಾಗಲಕೋಟೆ	3293	1473.99	9394	2437.14	15871	2139.01	13661	2404.12	42219	8454.26
ಬಳ್ಳಾರಿ	738	180.85	7652	566.48	25205	1661.36	19774	1197.23	53369	3605.93
ಬೆಳಗಾವಿ	4893	2299.04	14375	3321.96	28095	3243.88	21779	3052.26	69142	11917.14
ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ	26831	12946.89	47126	17919.04	76932	25661.54	67099	24136.20	217988	80663.67
ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ	503	274.88	4867	1734.63	17843	5881.24	16495	6052.40	39708	13943.15
ಬೀದರ್	344	103.98	6323	478.93	12661	772.48	11174	608.18	30502	1963.56
ಚಾಮರಾಜನಗರ	83	2.79	6580	434.93	12476	806.26	8821	627.30	27960	1871.28
ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ	778	39.20	10541	731.15	17977	1057.18	10970	680.10	40266	2507.63
ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು	881	209.66	7466	500.95	10761	778.04	10090	628.92	29198	2117.58
ಚಿತ್ರದುರ್ಗ	770	140.86	4431	351.12	20397	1053.52	16956	867.86	42554	2413.36
ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ	12010	5745.08	18762	6838.97	21494	6102.21	23370	6941.69	75636	25627.95
ದಾವಣಗೆರೆ	3740	1536.20	10402	2247.40	16076	2004.74	14164	2296.45	44382	8084.79
ಧಾರವಾಡ	4494	2401.74	14765	4007.17	21933	3813.44	18120	3959.64	59312	14181.99
ಗದಗ	1724	612.20	4403	846.85	9148	1034.44	6816	714.41	22091	3207.90

ಕೋಷ್ಟಕ 12.51: ವಿವಿಧ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಪ್ರಗತಿ

ಜಿಲ್ಲೆಗಳು	2018-19		2019-20		2020-21		2021-22		ಒಟ್ಟು	
	ಪ್ರಕರಣಗಳು	ಲಕ್ಷ ರೂ.	ಪ್ರಕರಣಗಳು	ಲಕ್ಷ ರೂ.	ಪ್ರಕರಣಗಳು	ಲಕ್ಷ ರೂ.	ಪ್ರಕರಣಗಳು	ಲಕ್ಷ ರೂ.	ಪ್ರಕರಣಗಳು	ಲಕ್ಷ ರೂ.
ಹಾಸನ	3526	539.52	15954	1711.96	27321	2438.37	29533	2393.79	76334	7083.64
ಹಾವೇರಿ	575	127.60	5134	451.03	17369	1065.09	15675	952.77	38753	2596.49
ಕಲಬುರಗಿ	4791	1791.30	17171	3176.72	20897	2437.84	23918	2799.34	66777	10205.20
ಕೊಡಗು	119	5.04	2658	233.25	7635	538.21	7444	473.24	17856	1249.75
ಕೋಲಾರ	2078	816.26	9683	1612.50	18064	1809.46	18569	1852.64	48394	6090.86
ಕೊಪ್ಪಳ	431	18.06	7218	513.08	16855	1114.37	15160	868.33	39664	2513.83
ಮಂಡ್ಯ	1098	240.94	7034	816.33	27114	2075.53	21686	1698.26	56932	4831.06
ಮೈಸೂರು	13123	6278.83	27499	9251.22	32502	7479.25	33038	8504.58	106162	31513.88
ರಾಯಚೂರು	478	62.56	5731	362.29	14028	717.29	10873	495.68	31110	1637.83
ರಾಮನಗರ	165	23.02	2247	115.66	11219	667.37	7146	435.04	20777	1241.08
ಶಿವಮೊಗ್ಗ	4644	2306.82	12288	3411.78	24684	3523.92	21521	2946.47	63137	12188.98
ಶುಮಕೂರು	1821	288.56	12069	1084.72	24458	2041.06	18256	2307.30	56604	5721.64
ಉಡುಪಿ	2672	1548.79	7497	2399.40	13461	3621.84	12834	3964.48	36464	11534.51
ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ	443	46.44	5758	360.61	16503	1037.04	12895	694.49	35599	2138.58
ವಿಜಯಪುರ	1627	586.34	6839	1003.65	15970	1289.90	11331	1066.63	35767	3946.52
ಯಾದಗಿರಿ	136	3.80	2028	69.01	7426	262.45	6082	185.49	15672	520.74
ಕರ್ನಾಟಕ	105402	46199.47	321195	72974.11	605349	89671.29	528696	87658.65	1560642	296503.52

30/10/2018 ರಂದು ಈ ಸಮಗ್ರ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆರೋಗ್ಯ ಏಜೆನ್ಸಿ, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದೊಂದಿಗೆ ತಿಳುವಳಿಕಾ ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ ಸಹಿ ಹಾಕಲಾಗಿದೆ. ಇದುವರೆಗೆ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಇತರ ಯೋಜನೆಗಳ ಫಲಾನುಭವಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಪ್ರಸ್ತುತ ಯೋಜನೆ ಇದಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಇದು ಯುನಿವರ್ಸಲ್ ಹೆಲ್ತ್ ಕವರೇಜ್ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದೆ.

ಅನುಷ್ಠಾನದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮತೆ:

1. ಸರ್ಕಾರಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ 2903+ ಖಾಸಗಿ 561 = ಒಟ್ಟು 3464
2. ಏಪ್ರಿಲ್ 2021 ರಿಂದ ನವೆಂಬರ್ 2021 ರವರೆಗೆ ನೀಡಲಾದ AKID ಕಾರ್ಡ್‌ಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ: 6,53,534 (ಒಟ್ಟು ಕಾರ್ಡ್‌ಗಳು = 1,49,78,983)

ಪ್ರಸಕ್ತ ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ (2021-22), ಒಟ್ಟು 528696 ಫಲಾನುಭವಿಗಳು/ಪ್ರಕರಣಗಳು ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿವೆ ಮತ್ತು ಈ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆಗಾಗಿ ರೂ.87658.65 ಲಕ್ಷ ನೆಟ್ಟರ್ಸ್ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಿಗೆ ಪಾವತಿಸಲಾಗಿದೆ.

2. ಜನನಿ ಸುರಕ್ಷಾ ಯೋಜನೆ (JSY)

JSY ತಾಯಿಯ ಮತ್ತು ಶಿಶು ಮರಣ ದರಗಳಲ್ಲಿ ಇಳಿಕೆ ಮತ್ತು BPL ಮತ್ತು SC/ST ಕುಟುಂಬಗಳ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಹೆರಿಗೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ, 4 ಪ್ರಸವಪೂರ್ವ ತಪಾಸಣೆ ಮತ್ತು ರೆಫರಲ್‌ಗಳಂತಹ ಹೆರಿಗೆ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ, ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಹೆರಿಗೆಗೆ ಸಾರಿಗೆಗಾಗಿ ನಗದು ಸಹಾಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ, ಪ್ರತಿ ಪ್ರಕರಣಕ್ಕೆ, ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಹೆರಿಗೆಗೆ ತಾಯಿಗೆ ನಗದು ನೆರವು ರೂ. 700, ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ, ಪ್ರತಿ ಪ್ರಕರಣಕ್ಕೆ, ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಹೆರಿಗೆಗೆ ತಾಯಿಗೆ ನಗದು ಸಹಾಯ ರೂ. 600 ಮತ್ತು ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಹೆರಿಗೆಯಾಗುವ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಪ್ರತಿ ಪ್ರಕರಣಕ್ಕೆ ರೂ.500 ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಸರ್ಕಾರ ನಡೆಸುವ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಅಥವಾ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ತಜ್ಞರು ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಸಂಸ್ಥೆಯು ತೊಡಕುಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ಸಿಸೇರಿಯನ್ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ತಜ್ಞರನ್ನು ನೇಮಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. 2020-21ರಲ್ಲಿ ರೂ.481603 ಲಕ್ಷವನ್ನು ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಬಳಸಲಾಗಿದ್ದು, ನವೆಂಬರ್ 2021-22ರವರೆಗೆ ರೂ.200977 ಲಕ್ಷವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

3. ಆರೋಗ್ಯ ಕವಚ 108

“ಆರೋಗ್ಯ ಕವಚ” 108 ತುರ್ತು ಸೇವೆಯನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನವೆಂಬರ್ 1 2008 ರಂದು ಕರ್ನಾಟಕ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆಯು ಖಾಸಗಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ GVK EMRI ನೊಂದಿಗೆ ಸಹಿ ಮಾಡಿದ MOU ಮೂಲಕ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು. ‘108’ ರ ಪಾತ್ರ ಮತ್ತು ಧೈಯವು ತುರ್ತುಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವವರಿಗೆ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಪೊಲೀಸ್ ಅಥವಾ ಅಗ್ನಿಶಾಮಕ ಒಂದು ಸಮಗ್ರ ದೂರವಾಣಿ ಸಂಖ್ಯೆ - 108 ಮೂಲಕ ಸಮಗ್ರ ‘ತುರ್ತು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಸೇವೆ’ ಒದಗಿಸುವ ಮೂಲಕ ಜೀವಗಳನ್ನು ಉಳಿಸುವುದು. 711 ಸುಸಜ್ಜಿತ ಆಂಬ್ಯುಲೆನ್ಸ್‌ಗಳ ಫ್ಲೀಟ್‌ನೊಂದಿಗೆ, 24/7 ವರ್ಷದ 365 ದಿನಗಳು, ಆಂಬ್ಯುಲೆನ್ಸ್‌ಗಳನ್ನು ತರಬೇತಿ ಪಡೆದ ತುರ್ತು ವೈದ್ಯಕೀಯ ತಂತ್ರಜ್ಞ (EMT) ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ಪಡೆದ ಚಾಲಕ (ಪೈಲಟ್) ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ 30 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಸೇವೆ ಲಭ್ಯವಿದೆ. ಏಪ್ರಿಲ್ 2021 ರಿಂದ ನವೆಂಬರ್ 2021 ರವರೆಗೆ, 5,38,228 ತುರ್ತು ಕರೆಗಳಿಗೆ 4,16,902 ತುರ್ತು ಕರೆಗಳಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಈ ಪೈಕಿ 1,18,261 ಗರ್ಭಿಣಿಯರು ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು 30,346 ಜೀವಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

4. ಆರೋಗ್ಯ ಸಹಾಯವಾಣಿ-104

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ತಲುಪದವರನ್ನು ತಲುಪುವ ಧೈಯವಾಕ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯ ಸಹಾಯವಾಣಿ-104 ಸೇವೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ. ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ವೈದ್ಯಕೀಯ ವೈದ್ಯರ ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲದ ದೂರದ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ರೋಗಿಗಳು ಈಗ ಆರೋಗ್ಯ ಸಹಾಯವಾಣಿ-104 ಮೂಲಕ ವೈದ್ಯರನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಬಹುದು. “104” ಎಂಬುದು ಟೋಲ್-ಫ್ರೀ ಸಂಖ್ಯೆಯಾಗಿದ್ದು, ಇದರ ಮೂಲಕ ಜನರು ಸಣ್ಣ ಕಾಯಿಲೆಗಳಿಗೆ ಸಮಾಲೋಚನೆ, ಸಮಾಲೋಚನೆ ಸೇವೆಗಳು, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಸೇವೆಗಳ ಮಾಹಿತಿ, ಡೈರೆಕ್ಟರಿ ಸೇವೆಗಳು (49 ಕಣ್ಣಿನ ಬ್ಯಾಂಕ್/ರಕ್ತ ಬ್ಯಾಂಕ್) ಮತ್ತು ಕುಂದುಕೊರತೆ ಪರಿಹಾರ (ಸೇವೆಗಳ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗಗಳ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಔಷಧಗಳು ಮತ್ತು ರೋಗನಿರ್ಣಯ, ಆಶಾ ಕುಂದುಕೊರತೆಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ.) ಏಪ್ರಿಲ್ 2021 ರಿಂದ ನವೆಂಬರ್ 2021 ರವರೆಗೆ - 44,74,704 ಕರೆಗಳನ್ನು ಕಾಲ್ ಸೆಂಟರ್‌ನಲ್ಲಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ, ಅದರಲ್ಲಿ 37,24,791 ವಿವಿಧ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ.

5. ಜ್ಯೋತಿ ಸಂಜೀವಿನಿ ಯೋಜನೆ (JSS)

20-01-2015 ರಂದು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾದ ಈ ಆರೋಗ್ಯ ಭರವಸೆ ಯೋಜನೆಯು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರರು ಮತ್ತು ಅವರ ಅವಲಂಬಿತರಿಗೆ ಹಣಕಾಸಿನ ಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಮಿತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಮತ್ತು ಚಿಕಿತ್ಸೆಯು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಗದುರಹಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯ ವಾರ್ಡ್, ಅರೆ-ಖಾಸಗಿ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ವಾರ್ಡ್‌ಗಳ ಅರ್ಹತೆಯು ಉದ್ಯೋಗಿ ಪಡೆಯುವ ಮೂಲ ವೇತನವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಏಪ್ರಿಲ್ 2021 ರಿಂದ ನವೆಂಬರ್ 2021 ರವರೆಗೆ, 722 ಉದ್ಯೋಗಿಗಳು ಈ ಯೋಜನೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ನೀಡಲು 528.31 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳನ್ನು ನೆಟ್ಟರ್ಸ್ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಿಗೆ ಪಾವತಿಸಲಾಗಿದೆ.

6. ಅಂಗಾಂಗ ಕಸಿ ಯೋಜನೆ

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು GO ಸಂಖ್ಯೆ HFW 64 FPE 2018, ಬೆಂಗಳೂರು, ದಿನಾಂಕ:3-12-2018 ರ ಪ್ರಕಾರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಬಡ/ಬಿಪಿಎಲ್ ರೋಗಿಗಳಿಗಾಗಿ ‘ಅಂಗಾಂಗ ಕಸಿ ಯೋಜನೆ’ಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿದೆ. .

ಪ್ರಸಕ್ತ ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ (2021-22) ಏಪ್ರಿಲ್ 2021 ರಿಂದ ನವೆಂಬರ್ 2021 ರವರೆಗೆ ಅಂಗ ಕಸಿ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಧನೆಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿವೆ:

I. ಸರ್ಕಾರಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ: 2 + ಖಾಸಗಿ: 9= ಒಟ್ಟು: 11.

II. ಒಟ್ಟು ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಪಡೆದ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ : ಯಕೃತ್ತು 01, ಹೃದಯ 03, ಮೂತ್ರಪಿಂಡ: 05 (ಕಾಡವೆರಿಕ್ - 04 + ಲೈವ್ 01=05), ಒಟ್ಟು 09 ಫಲಾನುಭವಿಗಳು.

ಪ್ರಸಕ್ತ ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ (2021-22) ಏಪ್ರಿಲ್ 2021 ರಿಂದ ನವೆಂಬರ್ 2021 ರವರೆಗೆ ಒಟ್ಟು 9 ಫಲಾನುಭವಿಗಳು 33.89 ಲಕ್ಷ ರೂಗಳ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ.

7. ಮಕ್ಕಳ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ

ಮಕ್ಕಳ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಮಗುವಿನ ಬದುಕುಳಿಯುವಿಕೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವ ಸಮಗ್ರ ಸಂಯೋಜನೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯು ಶಿಶು ಮತ್ತು 5 ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಮಕ್ಕಳ ಮರಣಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವ ಅಂಶಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯ ಮೂಲಕ ರೋಗಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವ, ಗುಣಪಡಿಸುವ ಮತ್ತು ಪುನರ್ವಸತಿ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಅನೇಕ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

- ಸೌಲಭ್ಯ ಆಧಾರಿತ ನವಜಾತ ಆರೈಕೆ (SNCU NBSU NBCC)
- ಗೃಹಾಧಾರಿತ ನವಜಾತ ಆರೈಕೆ
- ಜನನಿ ಶಿಶು ಸುರಕ್ಷಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (JSSK)
- ಶಿಶು ಮರಣ ವಿಮರ್ಶೆ
- ಕಾಂಗರೂ ಮದರ್ ಕೇರ್ ಮತ್ತು ಲ್ಯಾಕ್ಟೇಶನ್ ಕ್ಲಿನಿಕ್
- ನವಜಾತ ಶಿಶುಗಳು ಮತ್ತು ಬಾಲ್ಯದ ಕಾಯಿಲೆಗಳ ಸಮಗ್ರ ನಿರ್ವಹಣೆ (IMNCI)
- ತೀವ್ರವಾದ ಅತಿಸಾರ ನಿಯಂತ್ರಣ ಪಾಕ್ಟಿಕ (IDCF)
- ಚಿಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳ ಗೃಹಾಧಾರಿತ ಆರೈಕೆ (HBYC)
- ನ್ಯೂಮೋನಿಯಾವನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ತಡೆಗಟ್ಟುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜಾಗೃತಿ ಮತ್ತು ಕ್ರಮ (SAANS)

8. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಬಾಲ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (RBSK)

ಈ ಮೊದಲಿನ ಶಾಲಾ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಬಾಲ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (RBSK) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ. 2013-14 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಭಾಗವಾಗಿ, 0 ರಿಂದ 18 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು 4'ಆ'ಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶಾಲವಾಗಿ ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾದ 38 ರೀತಿಯ ಆರೋಗ್ಯ ಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ (ಕೋಷ್ಟಕ 12.52). ಪ್ರತಿಯೊಂದರಲ್ಲೂ ರಚಿಸಲಾದ 02 ಮೀಸಲಾದ RBSK ಮೊಬೈಲ್ ಆರೋಗ್ಯ ತಂಡಗಳಿಂದ ಸ್ಕ್ರೀನಿಂಗ್ ಅನ್ನು ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತದೆ/ತಾಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ 2 ವೈದ್ಯಕೀಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, 1 ಸ್ವಾಭ್ ನರ್ಸ್ ಮತ್ತು 1 ನೇತ್ರ ಸಹಾಯಕ/ಫಾರ್ಮಸಿಸ್ಟ್ ಅನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವೆಂದರೆ ಆರೋಗ್ಯ ತಪಾಸಣೆಯನ್ನು ನಡೆಸುವುದು. ಇದರಿಂದ ಮಕ್ಕಳ ಆರೋಗ್ಯ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಸೂಕ್ತ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ನೀಡುವುದಾಗಿದೆ. 0-18 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ಹೃದಯ ಸಂಬಂಧಿ ಖಾಯಿಲೆಗಳು, ನ್ಯೂರೋ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು, ಸೀಳು ತುಟಿ ಮತ್ತು ಇತರೆ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಕಂಡುಬಂದರೆ ನಗದು ರಹಿತ ಚಿಕಿತ್ಸೆಗಾಗಿ ಸುವರ್ಣ ಆರೋಗ್ಯ ಸುರಕ್ಷಾ ಟ್ರಸ್ಟ್ (SAST) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಎಂಪನೇಲ್ ಮಾಡಲಾದ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳ ಪ್ರಕಾರ, ಡಿಎಚ್‌ಒ ಗಳು ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ತಾಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಿ, ಸರ್ಕಾರಿ ಅನುದಾನಿತ, ಸರ್ಕಾರಿ ವಸತಿ ಶಾಲೆಗಳು/ಕಾಲೇಜುಗಳು ಮತ್ತು ಅಂಗನವಾಡಿ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ 1 ರಿಂದ 12 ನೇ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರ ಪ್ರದೇಶದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಬಾಲ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (RBSK) ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 12.52: ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಬಾಲ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಪ್ರಗತಿಯ ವರದಿ - 2021-22 (ಏಪ್ರಿಲ್-2021 ರಿಂದ ನವೆಂಬರ್ 2021)			
ಫಲಾನುಭವಿಗಳು	ವಾರ್ಷಿಕ ಗುರಿ	ಸಾಧನೆ	%
0-18 ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಮಕ್ಕಳ ಆರೋಗ್ಯ ತಪಾಸಣೆ (ಅಂಗನವಾಡಿ ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ಶಾಲೆ/ ಕಾಲೇಜು)	1,45,48,039	89,10,485	61.24

12.3.5 ಕೋವಿಡ್-19

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಕೋವಿಡ್-19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗವನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ವಿವಿಧ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪೂರ್ವಭಾವಿಯಾಗಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ. ಆರಂಭದಲ್ಲಿ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ತದ ನಂತರ, ಖಾಸಗಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳು, ನರ್ಸಿಂಗ್ ಹೋಂಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಪರವಾನಗಿ ಪಡೆದ ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೂ ಸಹ ಅನುಮತಿ ನೀಡಲಾಯಿತು. 19 ರೋಗಿಗಳ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಅನುಮತಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ವೈರಸ್‌ನಿಂದ ಸೋಂಕಿಗೆ ಒಳಗಾದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅಗತ್ಯ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ನೀಡಲು ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯಿಂದ ಯಾರೂ ವಂಚಿತರಾಗದಂತೆ ಖಾತ್ರಿ ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದಿಂದ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾದ ಕೋವಿಡ್ 19 ಸೋಂಕಿತ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ದಾಖಲಾತಿಗಾಗಿ 108 ಆಂಬ್ಯುಲೆನ್ಸ್ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕೋವಿಡ್ 19 ರ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಎಂಪನೇಲ್ಡ್ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ರೆಫರಲ್ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ದಾಖಲಾದ ಸೋಂಕಿತ ರೋಗಿಗಳಿಗೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಉಗ್ರಾಣ ಮತ್ತು ಡ್ರಗ್ ಲಾಜಿಸ್ಟಿಕ್ಸ್ ಸೊಸೈಟಿಯ ಜಿಲ್ಲಾ ಉಗ್ರಾಣದಿಂದ ಇಂಜೆಕ್ಷನ್ ರೆಮ್ಡೆಸಿವಿರ್ ಅನ್ನು ಸರಬರಾಜು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸಕ್ತ ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ 2021-22, ನವೆಂಬರ್ 2021 ರಂತೆ, ಸುವರ್ಣ ಆರೋಗ್ಯ ಸುರಕ್ಷಾ ಟ್ರಸ್ಟ್ ಮೂಲಕ ಒದಗಿಸಲಾದ ಕೋವಿಡ್ 19 ಚಿಕಿತ್ಸಾ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ವಿವರಗಳು ಮತ್ತು ಆಯುಷ್ಮಾನ್ ಭಾರತ್ ಆರೋಗ್ಯ ಕರ್ನಾಟಕ ಸ್ಕೀಮ್ ಹೆಡ್ ಆಫ್ ಅಕೌಂಟ್ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಭರಿಸಲಾದ ಚಿಕಿತ್ಸಾ ವೆಚ್ಚಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿವೆ;

1. ಎಂಪನೇಲ್ ಮಾಡಲಾದ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ: 284 ಸರ್ಕಾರಿ + 1057 ಖಾಸಗಿ = ಒಟ್ಟು 1341.
2. ಒಟ್ಟು 1,13,576 ಕೋವಿಡ್-19 ಸೋಂಕಿತ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ರೂ.359.65 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸಲಾಗಿದೆ.

12.3.6 ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ

ಜಿಲ್ಲಾ ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು (DMHP) ಎಲ್ಲಾ 30 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಒಬ್ಬ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚುವರಿಯಾಗಿ, ತಾಲೂಕಾ ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು (TMHP) 10 ತಾಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಸಹ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. 2020-21ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 68,285 ವೈದ್ಯಕೀಯ, ಅರೆ ವೈದ್ಯಕೀಯ, ಶಿಕ್ಷಕರು, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು, ಪೊಲೀಸ್ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ, ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಮುಂತಾದ ಇತರ ಇಲಾಖೆಗಳ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡಲಾಗಿದ್ದು, 2021-22ರಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 46,008 ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ (ಕೋಷ್ಟಕ 12.53) 2021-22ರಲ್ಲಿ 12,840 ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸೇವೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಮಾಲೋಚನೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ (ಕೋಷ್ಟಕ 12.54).

ಕೋಷ್ಟಕ 12.53: ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಬೆಂ.ಮ.ನ.ಪಾ.ಯಲ್ಲಿ ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯದ ತರಬೇತಿಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ತರಬೇತಿ	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21	2021-22 (ನವೆಂಬರ್ 21 ವರೆಗೂ)
ವೈದ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ	1,673	1,616	1,481	1,702	787
ಅರೆ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳಿಗೆ	9,375	4,734	2,862	3,788	2,084
RBSK/RKSK	658	490	804	988	460
ಅಯುಷ್ ವೈದ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳು,	873	475	655	854	280
ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ (ಶಾಲಾ ಕಾಲೇಜು ಹಾಗೂ ಅಂಗನವಾಡಿ)	9,379	7,590	8,553	16,180	7,232
ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು (ಶಾಲಾ ಮತ್ತು ಕಾಲೇಜು)				5,013	6,381
ಕೆಸಾಪ್ಸ್, ಡಬ್ಲ್ಯೂಸಿಡಿ ಮತ್ತು ಸಮಾಲೋಚಕರು	1,648	3030	1,550	1,936	1,042
ಪೊಲೀಸ್/ಕಾರಾಗೃಹ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳು	1,473	6,671	6,902	6,236	4,952
ಫೈಶ್‌ಹಿಲ್ಡರ್/ಎನ್.ಜಿ.ಟಿ.ಗಳು & ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು.	1,380	818	2351	1,027	538
ಆಶಾಕಾರ್ಯ ಕರ್ತೆಯರು.	23,775	21,816	24,316	18,294	15,306
ಗ್ರಾಮಪುನರ್ ವಸತಿ ಕಾರ್ಮಿಕರ(VRW), ವಿವಿಧೋದ್ದೇಶ ಪುನರ್ ವಸತಿ ಕಾರ್ಮಿಕರ (MRW)	-	2,214	8,553	2095	1,696
ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆಯ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳು, ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಇಲಾಖೆಯ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳು,				1257	635
ಎಎನ್‌ಎಂ, ಆರೋಗ್ಯ ಸಹಾಯಕರು ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು				6426	3,389
ಪಿಎಲ್‌ಡಿ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳು, ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಪೊರೇಟ್ ಸೋಸೈಟಿ				233	220
ಆರ್‌ಎನ್‌ಟಿ‌ಸಿ‌ಸಿ, ಎನ್‌ಸಿಡಿ, ಡಿಡಿಡಬ್ಲ್ಯೂಟಿ, ಎನ್‌ಟಿ‌ಸಿ‌ಸಿ, ಪಂಚಾಯತ್‌ರಾಜ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ವಯಂ ಸೇವಕರು				2256	1,006
ಒಟ್ಟು	50,234	47,240	58,027	68,285	46,008

ಕೋಷ್ಟಕ 12.54: ಜಿಲ್ಲಾ ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಕ್ಲಿನಿಕಲ್ ಸೇವೆಗಳು

ಕ್ಲಿನಿಕಲ್ ಸೇವೆಗಳು	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21	2021-22 (ನವೆಂಬರ್ 21 ವರೆಗೂ)
ಕ್ಲಿನಿಕಲ್ ಸೇವೆಗಳು:					
ಹೊರ ಶಿಬಿರಗಳು	1,711	884	1,192	644	517
ಮನೆಭೇಟಿ	3,688	6,067	5,426	2,495	1,109
ಹೊರ ಶಿಬಿರಗಳಲ್ಲಿ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ನೀಡಿರುವ ಸಂಖ್ಯೆ	19,242	29,997	38,957	21,503	16,183
ಮನೆ ಭೇಟಿ, ಚಿಕಿತ್ಸೆ ನೀಡಿರುವ ಸಂಖ್ಯೆ	6,269	5,642	5,061	6,468	1,093
					ಫಲಾನುಭಾವಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ
ಸಮಾಲೋಚನ ಕೇಂದ್ರಗಳು	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21	2021-22 (ನವೆಂಬರ್ 21 ವರೆಗೂ)
91 ಶಾಲಾ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾಲೋಚನ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ	17,433	28,118	48,779	7,349	6,911
95 ಕಾರ್ಯ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾಲೋಚನ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ	7,480	8,533	16,952	11,059	3,391
62 ನಗರದ ಕೊಳಗೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ಆಪ್ತಸಮಾಲೋಚನ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ	5,775	85,55	13,187	4,757	2,538
ಒಟ್ಟು	30,688	45,206	78,918	23,165	12,840

i. ಸಮುದಾಯ ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಡೇಕೇರ್ ಸೆಂಟರ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (ಮಾನಸಧಾರ)

ಚೇತರಿಸಿಕೊಂಡ ಮಾನಸಿಕ ಅಸ್ವಸ್ಥರಿಗಾಗಿ ಹತ್ತು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ (ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ, ಉಡುಪಿ, ತುಮಕೂರು, ಧಾರವಾಡ, ಗದಗ, ಮಂಡ್ಯ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ, ಹಾವೇರಿ, ಮೈಸೂರು ಮತ್ತು ಬೆಳಗಾವಿ) ಡೇ ಕೇರ್ ಸೆಂಟರ್/ಪುನರ್ವಸತಿ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಇವುಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಧನಸಹಾಯದೊಂದಿಗೆ ಗುರುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಎನ್‌ಜಿಒಗಳು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಕ್ರಮಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ii. ಟೆಲಿ-ಕೌನ್ಸಿಲಿಂಗ್ - ಕೋವಿಡ್ - 19 ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಬೆಂಬಲ

15ನೇ ಡಿಸೆಂಬರ್ 2021 ರಂತೆ, ರಾಜ್ಯದಾದ್ಯಂತ 23,95,564 ದೂರವಾಣಿ ಸಮಾಲೋಚನೆಯನ್ನು ನಡೆಸಲಾಗಿದ್ದು, ಅದರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ 88,530 ವಲಸೆಗಾರರು, 8,355 ವೈದ್ಯರು ಮತ್ತು 24,526 ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಿಗಾಗಿಯೂ ಸಹ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಲಾಗಿದೆ.

iii. ಮನೋ ಚೈತನ್ಯ (ಸೂಪರ್ ಮಂಗಳವಾರ ಕ್ಲಿನಿಕ್)

ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವಾಗಿದೆ. ಆಯ್ದ ಮಂಗಳವಾರದಂದು, ತಾಲೂಕಾ ಮಟ್ಟದ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾನಸಿಕ ಅಸ್ವಸ್ಥರಿಗೆ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಲು DMHP/DH/ವೈದ್ಯಕೀಯ ಕಾಲೇಜು/ಖಾಸಗಿ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಮನೋವೈದ್ಯರು ತಜ್ಞರನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ, ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ತಾಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು 33.10% (ಏಪ್ರಿಲ್ 2021 ರಿಂದ ನವೆಂಬರ್ 2021) ನಿಧಿಯ ಬಳಕೆಯೊಂದಿಗೆ 569 ರೋಗಿಗಳ ಅಗತ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿದೆ.

iv. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ

ಮಾನಸಿಕ ಅಸ್ವಸ್ಥರಿಗೆ ಆರೈಕೆ ಮತ್ತು ಚಿಕಿತ್ಸೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ಅಸ್ವಸ್ಥರ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣಾ ಕಾಯಿದೆ 2017 ರ ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದೆ. ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ / ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ, ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆ, ಅವರು ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರೆ, ಆಯುಕ್ತರು, ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ ಸೇವೆಗಳು, ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸಲು ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ಅಸ್ವಸ್ಥತೆಯ ಕಳಂಕವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ರೇಡಿಯೋದಲ್ಲಿ ಸಮೂಹ ಮಾಧ್ಯಮ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಅನುಮೋದಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಶೀಘ್ರದಲ್ಲೇ ಅಧಿಸೂಚಿಸಲಾಗುವುದು.

v. ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾವೀನ್ಯತೆಗಳು

1. ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ (Artificial Intelligence) ಮತ್ತು ಡೇಟಾ ಅನಾಲಿಟಿಕ್ಸ್

ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಮತ್ತು ತಾಲೂಕುಗಳಾದ್ಯಂತ ಚಿಕಿತ್ಸೆಗಾಗಿ ಬೇಡಿಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಮತ್ತು ಭೂ-ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು ಇದರ ಗುರಿಯಾಗಿದೆ. DMHP ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಉದ್ದೇಶವು ರೋಗಿಗಳಿಗೆ ಜಾಗೃತಿ/ತರಬೇತಿ ನೀಡುವುದಾಗಿದ್ದು, ಇದರಿಂದಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ರೋಗಿಗಳು ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಚಿಕಿತ್ಸೆಗಾಗಿ ಭೇಟಿ ನೀಡುವುದಾಗಿರುತ್ತದೆ. DMHP ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಿಂದಾಗಿ ಜಿಲ್ಲೆ ಮತ್ತು ತಾಲೂಕು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನೀತಿಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಗಳ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಉತ್ತಮಗೊಳಿಸಲು ಇದು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

2. ಕರ್ನಾಟಕ ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ (KMHMS)

2018-2019 ರಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕದ ವಿವಿಧ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ 10 ಲಕ್ಷಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಜನರು ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಸಮಾಲೋಚನೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾಯಿದೆ, 2017 ಮತ್ತು ನಿಯಮಗಳು (2018) ಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಅಥವಾ ಇ-ಮನಸ್ ಅನ್ನು ಸಮಗ್ರ ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಗಳಿಗಾಗಿ ಆನ್‌ಲೈನ್ ವೇದಿಕೆಯಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಇ-ಮನಸ್ NIMHANS ಮತ್ತು IIIT-B ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ NHM GOK ನ ಕ್ರಮವಾಗಿದ್ದು, ಬಹುಶಃ ದೇಶದಲ್ಲೇ ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದರ ಗುರಿಯು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣಾಧಿಕಾರಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಹಸ್ತಚಾಲಿತ ರೆಜಿಸ್ಟರ್‌ಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕುವುದು ಮತ್ತು ಡೇಟಾ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಸರಳಗೊಳಿಸುವುದಾಗಿರುತ್ತದೆ (ಸೇವೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆ ಮಾತ್ರ).

ಈ ವೆಬ್ ಪರಿಹಾರವು ಕರ್ನಾಟಕದ ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಪಾಲುದಾರರನ್ನು ಒಗ್ಗೂಡಿಸುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಪರಿಶೀಲನಾ ಮಂಡಳಿ, ಎಲ್ಲಾ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ವೃತ್ತಿಪರರು (ಮನೋವೈದ್ಯರು, ಮನಶ್ಚಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು, ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ದಾದಿಯರು), ಮಾನಸಿಕ ಅಸ್ವಸ್ಥತೆ ಹೊಂದಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಮತ್ತು ಅವರ ಆರೈಕೆದಾರರು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ.

3. ಮಾನಸಿಕ ಅಸ್ವಸ್ಥತೆಗಳಿಗಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಸಮಗ್ರ ಸಬಲೀಕರಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (KSHEMA)

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನವೀನ ಸಮುದಾಯ ಆಧಾರಿತ ಪುನರ್ವಸತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ.

ತೀವ್ರವಾದ ಮಾನಸಿಕ ಅಸ್ವಸ್ಥತೆಗಳಿಂದ (SMD) ಚೇತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಜನರಿಗೆ ಕೇವಲ ಔಷಧಿಗಳಿಗಿಂತ ಮಾನಸಿಕ ಅಸ್ವಸ್ಥತೆಯಿಂದ ದೂರಮಾಡಿ ತಮ್ಮ ಜೀವನದ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಅವರನ್ನು ಸಬಲಗೊಳಿಸುವುದು ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಅವರ ಸಮಗ್ರ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯ ಭಾಗವಾಗಿರಬೇಕು. ದುರದೃಷ್ಟವಶಾತ್, ಸೇವೆಗಳು ಅತ್ಯಲ್ಪ ಮತ್ತು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ದುಬಾರಿ ಖಾಸಗಿ ಸಂಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿವೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮಾನಸಿಕ ಅಸ್ವಸ್ಥತೆ ಹೊಂದಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ವಾಸಿಸುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣಾ ಕಾಯಿದೆ ಮತ್ತು ವಿಕಲಾಂಗ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಕಾಯಿದೆಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನೀಡಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ದೇಶದಲ್ಲಿ CBR ನಂತಹ ಯಾವುದೇ ಪುನರಾವರ್ತಿಸಬಹುದಾದ ಮಾದರಿಗಳಿಲ್ಲ.

KSHEMA ಕರ್ನಾಟಕದ 10 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ CBR ಅನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲು ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿರುವ 3 ವರ್ಷಗಳ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯ ಭಾಗವಾಗಿ, ರಾಜ್ಯವು 10 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರನ್ನು ನೇಮಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು, ಪ್ರತಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರೊಂದಿಗೆ ಎಸ್‌ಎಂಡಿ ಹೊಂದಿರುವ ಸುಮಾರು 300 ಜನರಿಗೆ ಪುನರ್ವಸತಿ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. SMD ಗಳೊಂದಿಗಿನ ಎಲ್ಲಾ ರೋಗಿಗಳಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ, ಜೀವನೋಪಾಯ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳು ಮತ್ತು ಸಬಲೀಕರಣದ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಸಮಗ್ರ ಪುನರ್ವಸತಿಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ತಳಮಟ್ಟದ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡಲು ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ಅಸ್ವಸ್ಥತೆಯಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಲು ಟೆಲಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಬಳಕೆಯು ಈ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಗತ ಆವಿಷ್ಕಾರಗಳಾಗಿವೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ, ಸುಮಾರು 350 ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

12.3.7 ಆರೋಗ್ಯದ ಫಲಿತಾಂಶಗಳಲ್ಲಿನ ಅಸಮಾನತೆಗಳು

ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರಗಳ ನಡುವೆ ದೀರ್ಘಕಾಲದ ಅನಾರೋಗ್ಯದ ಸ್ವಯಂ-ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಲಾಗಿದೆ. 2004 ರಲ್ಲಿ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ, ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಪ್ರತಿ 1,000 ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಸುಮಾರು 99 ಜನರು ರೋಗಗ್ರಸ್ತವಾಗಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ವರದಿ ಮಾಡಿದ್ದು ಇದು 2014 ರಲ್ಲಿ 1,000 ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ 118 ಕ್ಕೆ ಏರಿತು ಮತ್ತು 2017ರಲ್ಲಿ 1,000 ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ 91 ಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿದೆ. ಅದೇ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವವರಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಸ್ವಯಂ-ವರದಿ ಮಾಡಿದ ರೋಗವು 2004 ರಲ್ಲಿ 1,000 ಗೆ 88 ರಿಂದ 2014 ರಲ್ಲಿ 89 ಕ್ಕೆ ಏರಿತು ಮತ್ತು 2017 ರಲ್ಲಿ 1,000 ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ 68 ಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, 2004 ಮತ್ತು 2017 ರ ನಡುವೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವವರಿಗೆ ಸ್ವಯಂ-ಅಸ್ವಸ್ಥತೆಯ ಪ್ರಮಾಣವು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಕುಸಿದಿದೆ. (1,000 ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ 88 ರಿಂದ 1,000 ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ 68). ಇದಲ್ಲದೆ, ಅದೇ ಅವಧಿಗೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳ ನಡುವಿನ ಅನಾರೋಗ್ಯದ ವರದಿಯಲ್ಲಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಭಾರತದ ಪ್ರಮುಖ ರಾಜ್ಯಗಳಾದ್ಯಂತ ಗಮನಿಸಲಾಗಿದೆ. 2004 ರಲ್ಲಿ, ಕರ್ನಾಟಕದ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಸ್ವಯಂ-ವರದಿಯಾದ ರೋಗ ಹರಡುವಿಕೆಯು 1,000 ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಸುಮಾರು 57 ರಷ್ಟಿತ್ತು, ಇದು 2014 ರಲ್ಲಿ 104 ಕ್ಕೆ ಏರಿತು ಮತ್ತು 2017 ರಲ್ಲಿ 1,000 ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ 48 ಕ್ಕೆ ಇಳಿಯಿತು.

ಇದೇ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಕೇರಳ, ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ, ತಮಿಳುನಾಡು (ಕೋಷ್ಟಕ 12.55) ರ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಯಂ-ವರದಿ ಮಾಡಲಾದ ದೀರ್ಘಕಾಲೀನವಲ್ಲದ ಅಸ್ವಸ್ಥತೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾಗಿ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ನಗರ

ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಯಂ-ವರದಿ ಮಾಡಿದ ಒಟ್ಟು ಅಸ್ವಸ್ಥತೆಯ ಪ್ರಮಾಣವು 2004 ರಲ್ಲಿ 1,000 ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ 119 ರಿಂದ 2014 ರಲ್ಲಿ 1,000 ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ 70 ಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿದೆ ಮತ್ತು ಸ್ವಯಂ-ವರದಿ ಮಾಡಿದ ಒಟ್ಟು ಅಸ್ವಸ್ಥತೆಯ ಪ್ರಮಾಣವು 2014 ರಲ್ಲಿ 1000 ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ 70 ರಿಂದ 2017 ರಲ್ಲಿ 107 ಕ್ಕೆ ಏರಿತು. ಮತ್ತೊಂದೆಡೆ 2014-2017 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಮುಖ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಯಂ-ವರದಿಯಾದ ಒಟ್ಟು ರೋಗ ಅಸ್ವಸ್ಥತೆಯ ಹರಡುವಿಕೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಕರ್ನಾಟಕದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಸ್ವಯಂ-ವರದಿ ಮಾಡಿದ ರೋಗಗ್ರಸ್ತತೆಯ ಹರಡುವಿಕೆಯು 2014 ರಲ್ಲಿ 1,000 ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ 94 ರಿಂದ 2017 ರಲ್ಲಿ 1,000 ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ 39 ಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 12.55: ಭಾರತದ ಪ್ರಮುಖ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಸ್ವಯಂ ವರದಿಮಾಡಿದ ಒಟ್ಟು ಅಸ್ವಸ್ಥತೆಯ ಹರಡುವಿಕೆಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳು (ಪ್ರತಿ 1000 ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ) 2004-2017

ಸ್ಥಿತಿ	2004		2014		2017	
	ಗ್ರಾಮೀಣ	ನಗರ	ಗ್ರಾಮೀಣ	ನಗರ	ಗ್ರಾಮೀಣ	ನಗರ
ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ	90	114	155	204	133	163
ಕರ್ನಾಟಕ	64	57	94	104	39	48
ಕೇರಳ	255	241	310	306	255	234
ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ	93	119	81	70	72	107
ತಮಿಳುನಾಡು	95	96	146	184	65	55
ತೆಲಂಗಾಣ	-	-	98	95	54	58
ಅಖಿಲ ಭಾರತ	88	99	89	118	68	91

ಮೂಲ: ಅನುಶೀ ಕೆ ಎನ್, (ಅಪ್ರಕಟಿತ ಪಿಎಚ್ ಡಿ ಥೆಸಿಸ್ ಐಎಸ್‌ಇಸಿ); ಎನ್ ಎಸ್ ಎಸ್ ನಿಂದ ಯೂನಿಟ್ ದಾಖಲೆಗಳಿಂದ ಲೇಖಕರ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರಗಳು, 75 ನೇ (2017), 71 ನೇ (2014) ಮತ್ತು 60 ನೇ (2004) ರೌಂಡ್ ಡೇಟಾ.

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಿದ ಮೂರು NSS ಸುತ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೌಲ್ಯಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯು (ಸಾಮಾಜಿಕ ಗುಂಪುಗಳ ನಡುವೆ) ಹೆಚ್ಚಿನ ಕ್ಲಾಂಟೈಲ್‌ಗಳಲ್ಲಿ (ಕೋಷ್ಟಕ 12.56) ಕ್ಷೀಣಿಸುತ್ತಿದೆಯಾದರೂ, ಆದಾಯದ ಮೂಲಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಗುಂಪುಗಳಾದ್ಯಂತ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿವೆ. 2004 ರಲ್ಲಿ, ಎಸ್‌ಸಿ/ಎಸ್‌ಟಿ ಮತ್ತು ಕಡಿಮೆ ಆದಾಯದ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದವರಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಸ್ವಯಂ-ವರದಿ ಮಾಡಿದ ರೋಗ ಹರಡುವಿಕೆಯು 6.9% ಆಗಿದ್ದು, 2017 ರ ವೇಳೆಗೆ 3.0% ಕ್ಕೆ ಕುಸಿಯಿತು; ಆದರೆ, ಎಸ್‌ಸಿ/ಎಸ್‌ಟಿ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿನ ಆದಾಯದ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದವರಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಸ್ವಯಂ-ವರದಿ ಮಾಡಿದ ರೋಗಗ್ರಸ್ತವಾಗುವಿಕೆ ಪ್ರಮಾಣವು 2004ರಲ್ಲಿ 9.2% ರಷ್ಟಿತ್ತು, ಇದು 2017 ರ ವೇಳೆಗೆ 4.4% ಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ, 2004 ರಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 7.3% ರಷ್ಟು ಮುಂದುವರಿದ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಕಡಿಮೆ ಆದಾಯದ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿದವರು ಅನಾರೋಗ್ಯವನ್ನು ವರದಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದು 2017 ರ ವೇಳೆಗೆ 4.7% ಗೆ ಕುಸಿಯಿತು; ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಮುಂದುವರಿದ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿನ ಆದಾಯದ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದವರಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಸ್ವಯಂ-ವರದಿ ಮಾಡಿದ ರೋಗಗ್ರಸ್ತತೆಯ ಪ್ರಮಾಣವು 7.2% ರಷ್ಟಿತ್ತು, ಇದು 2017 ರ ವೇಳೆಗೆ 6.9% ಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆದಾಯ ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ, ರೋಗಗಳ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಇಳಿಮುಖದ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 12.56: ಸಾಮಾಜಿಕ ಗುಂಪುಗಳಿಂದ ಭಾರತ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸ್ವಯಂ-ವರದಿಯಾದ ಅಸ್ವಸ್ಥತೆ: 2004-2017

2004	ಭಾರತ			ಕರ್ನಾಟಕ		
	ಎಸ್.ಸಿ./ಎಸ್.ಟಿ.	ಓ.ಬಿ.ಸಿ.	ಇತರರು	ಎಸ್.ಸಿ./ಎಸ್.ಟಿ.	ಓ.ಬಿ.ಸಿ.	ಇತರರು
ಪ್ರ1	8.4	9.4	11.6	6.9	7.9	7.3
ಪ್ರ2	7.0	7.8	9.7	6.1	4.9	5.1
ಪ್ರ3	7.8	8.3	9.9	4.6	7.8	5.6

ಕೋಷ್ಟಕ 12.56: ಸಾಮಾಜಿಕ ಗುಂಪುಗಳಿಂದ ಭಾರತ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸ್ವಯಂ-ವರದಿಯಾದ ಅಸ್ವಸ್ಥತೆ: 2004-2017

2004	ಭಾರತ			ಕರ್ನಾಟಕ		
	ಎಸ್.ಸಿ./ಎಸ್.ಟಿ.	ಓ.ಬಿ.ಸಿ.	ಇತರರು	ಎಸ್.ಸಿ./ಎಸ್.ಟಿ.	ಓ.ಬಿ.ಸಿ.	ಇತರರು
ಪ್ರ4	7.7	9.2	10.0	3.9	5.8	6.1
ಪ್ರ5	9.6	9.3	11.3	9.2	7.3	7.2
2014	ಭಾರತ			ಕರ್ನಾಟಕ		
	ಎಸ್.ಸಿ./ಎಸ್.ಟಿ.	ಓ.ಬಿ.ಸಿ.	ಇತರರು	ಎಸ್.ಸಿ./ಎಸ್.ಟಿ.	ಓ.ಬಿ.ಸಿ.	ಇತರರು
ಪ್ರ1	6.3	6.8	6.5	12.3	14.8	7.4
ಪ್ರ2	8.7	7.3	9.1	8.6	7.7	9.9
ಪ್ರ3	7.9	8.9	9.3	7.0	10.9	7.9
ಪ್ರ4	10.7	11.0	11.5	7.8	10.8	6.2
ಪ್ರ5	12.0	15.4	14.0	17.2	10.9	11.7
2017	ಭಾರತ			ಕರ್ನಾಟಕ		
	ಎಸ್.ಸಿ./ಎಸ್.ಟಿ.	ಓ.ಬಿ.ಸಿ.	ಇತರರು	ಎಸ್.ಸಿ./ಎಸ್.ಟಿ.	ಓ.ಬಿ.ಸಿ.	ಇತರರು
ಪ್ರ1	5.0	4.7	5.9	3.0	2.3	4.7
ಪ್ರ2	5.6	5.5	6.3	4.8	1.8	2.0
ಪ್ರ3	6.4	7.3	8.9	2.9	4.0	6.7
ಪ್ರ4	8.1	8.1	9.7	2.9	4.3	9.3
ಪ್ರ5	9.1	10.2	11.9	4.4	4.9	6.9

ಮೂಲ: ಅನುಶೀ ಕೆ ಎನ್, (ಅಪ್ರಕಟಿತ ಪಿಎಚ್ ಡಿ ಥೆಸಿಸ್ ಐಎಸ್‌ಇಸಿ); ಎನ್ ಎಸ್ ಎಸ್ ನಿಂದ ಯೂನಿಟ್ ದಾಖಲೆಗಳಿಂದ ಲೇಖಕರ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರಗಳು, 75 ನೇ (2017), 71 ನೇ (2014) ಮತ್ತು 60 ನೇ (2004) ರೌಂಡ್ ಡೇಟಾ. ಸೂಚನೆ: ಎಸ್ಸಿ; ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡ; ಎಸ್ಸಿ; ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ; ಒಬಿಸಿ: ಇತರ ಹಿಂದುಳಿದ ಜಾತಿ; ಪ್ರ1 ರಿಂದ ಪ್ರ5: ಕ್ವಾಂಟೈಲ್ಸ್ 1 ರಿಂದ 5

ಕೋಷ್ಟಕ 12.57 SDG ಆರೋಗ್ಯ ಸೂಚಕಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ SDG ಗುರಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸೂಚಕಗಳ ಗುಚ್ಛವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು NITI ಆಯೋಗವು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. NITI ಆಯೋಗವು ಸದರಿ ವಿಧಾನವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯತೆಯ ದತ್ತಾಂಶದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ, ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಪೋಷಣೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ 6 ಸೂಚಕಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು SDG ಸೂಚ್ಯಂಕವನ್ನು ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ರಾಜ್ಯದ 30 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ 3 ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಅಂದರೆ ರಾಮನಗರ, ಮೈಸೂರು ಮತ್ತು ಮಂಡ್ಯ ಆರೋಗ್ಯದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ, ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಬಹುಪಾಲು ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷಿಯ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಾಗಿವೆ. ಬೆಂಗಳೂರು, ಉಡುಪಿ, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು, ಚಾಮರಾಜನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿವೆ.

2030 ರ ವೇಳೆಗೆ ತಾಯಂದಿರ ಮರಣದ ಅನುಪಾತವನ್ನು 100,000 ಜೀವಂತ ಜನನಗಳಿಗೆ 70 ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸಲು ರಾಜ್ಯವು ಸ್ವತಃ ಬದ್ಧವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಈ ಗುರಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯ ಸೂಚಕವು ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಹೆರಿಗೆಯ ಅನುಪಾತವಾಗಿದೆ. **ಕೋಷ್ಟಕ 12.57** ರಲ್ಲಿ 7 ಜಿಲ್ಲೆಗಳು (ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ, ಚಾಮರಾಜನಗರ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ, ಹಾಸನ, ಮೈಸೂರು, ರಾಮನಗರ ಮತ್ತು ತುಮಕೂರು) ನಿಗದಿತ ಗುರಿಯನ್ನು (ಅಂದರೆ, 100% ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಹೆರಿಗೆಗಳು) ಸಾಧಿಸಿವೆ, ಆದರೆ ರಾಯಚೂರು ಮತ್ತು ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ ಈ ಅಳತೆಯಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಶ್ರೇಣಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ ಎಂದು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

2030 ರ ವೇಳೆಗೆ, ನವಜಾತ ಶಿಶುಗಳ ಮರಣವನ್ನು 1,000 ಜೀವಂತ ಜನನಗಳಿಗೆ ಕನಿಷ್ಠ 12 ಕ್ಕೆ ಮತ್ತು 5 ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಮರಣವನ್ನು 1,000 ಜೀವಂತ ಜನನಗಳಿಗೆ ಕನಿಷ್ಠ 25 ಕ್ಕೆ ಇಳಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ ಮತ್ತು ಈ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸೂಚಕದ ಮೂಲಕ ಅಳೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ - ಶೇಕಡಾವಾರು ಸಂಪೂರ್ಣ ರೋಗನಿರೋಧಕ 0-5 ವರ್ಷಗಳ ಮಕ್ಕಳ ವಯಸ್ಸಿನ ಗುಂಪು. ಇದರಲ್ಲಿ ರಾಮನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಯು 100% ಗುರಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದೆ. ಆದರೆ ಬಳ್ಳಾರಿ, ಬಿಜಾಪುರ ಮತ್ತು ಕಲಬುರಗಿ ಸೇರಿದಂತೆ ಹಲವು ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಈ ಸೂಚಕದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಮಟ್ಟದ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿವೆ.

NITI ಆಯೋಗವು 4 ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶ ಆಧಾರಿತ ಸೂಚಕಗಳನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ 3 ಸೂಚಕಗಳು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮತ್ತು 1 ಸೂಚಕವು 15-49 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ಗರ್ಭಿಣಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ. ಮಕ್ಕಳ-ಆಧಾರಿತ ಗುರಿಗಳು ಯಾವುದೆಂದರೆ - ಕುಂಠಿತಗೊಂಡ 5 ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಕ್ಕಳ ಶೇಕಡಾವಾರು ಕುಂಠಿತ ದರವನ್ನು 2.5% ಕ್ಕೆ ಇಳಿಸುವುದು ಗುರಿಯಾಗಿದೆ; 5 ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಕ್ಕಳ ಶೇಕಡಾವಾರು ಕಡಿಮೆ ತೂಕದ ದರವನ್ನು 0.9% ಕ್ಕೆ ಇಳಿಸುವುದು ಮತ್ತು 6-59 ತಿಂಗಳೊಳಗಿನ ಮಕ್ಕಳ ರಕ್ತಹೀನತೆ ಮತ್ತು ರಕ್ತಹೀನತೆಯ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು 14% ಕ್ಕೆ ಇಳಿಸುವುದು ಗುರಿಯಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ, ರಾಜ್ಯದ ಯಾವುದೇ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಕುಂಠಿತ ದರಗಳು, 6-59 ತಿಂಗಳ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ರಕ್ತಹೀನತೆಯ ಹರಡುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಕಡಿಮೆ ತೂಕದ ದರಗಳನ್ನು ಇಳಿಸಿ ಮಾಡುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೂ ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ರಚನಾತ್ಮಕ, ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಮತ್ತು ನೀತಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ ಸಮಗ್ರ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಪರಿಹರಿಸಲು ಬದ್ಧವಾಗಿರಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 12.58 ವಿವಿಧ ತಾಯಿಯ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಆರೋಗ್ಯ ಸೂಚಕಗಳ ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸುತ್ತದೆ. 15-49 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ಗರ್ಭಿಣಿಯರಲ್ಲದ ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು 15-49 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ಎಲ್ಲ ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ ರಕ್ತಹೀನತೆಯ ಶೇಕಡಾವಾರು ಕಡಿಮೆ ಯಾಗಿರುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಬೆಂಗಳೂರು (36.0% & 35.5%) ನಂತರ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ (38.9% & 38.8) %, ಕೊಡಗು (39.6% & 39.9%) . ರಾಯಚೂರಿನಲ್ಲಿ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು (59.9% 60.4%) ನಂತರ ಬಳ್ಳಾರಿ (58.7% & 58.1%) ಮತ್ತು ಯಾದಗಿರಿ (57.1% & 57.3%). ಇದಲ್ಲದೆ, 15-19 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ಎಲ್ಲಾ ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ ರಕ್ತಹೀನತೆಯ ಶೇಕಡಾವಾರು ಪ್ರಮಾಣವು ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯಿದ್ದು (34.2%) ಮತ್ತು ರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ (64.8%) ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಇರುತ್ತದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ, ಸಾಮಾನ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ BMI ಹೊಂದಿರುವ ಮಹಿಳೆಯರ ಶೇಕಡಾವಾರು ಪ್ರಮಾಣವು ಯಾದಗಿರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ (26.0%) ಅತ್ಯಧಿಕವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ (3.1%) ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ, 100 ಮತ್ತು 180 ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಕಬ್ಬಿಣದ ಫೋಲಿಕ್ ಆಮ್ಲವನ್ನು ಸೇವಿಸಿದ ತಾಯಂದಿರ ಶೇಕಡಾವಾರು ಪ್ರಮಾಣವು ಕೊಪ್ಪಳ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ (15.8% ಮತ್ತು 8.0%) ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಆದರೆ, ಕಬ್ಬಿಣದ ಫೋಲಿಕ್ ಆಮ್ಲವನ್ನು 100 ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಸೇವಿಸಿದ ತಾಯಂದಿರ ಶೇಕಡಾವಾರು ಪ್ರಮಾಣವು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ (68.9%); ಆದರೆ, 180 ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಕಬ್ಬಿಣದ ಫೋಲಿಕ್ ಆಮ್ಲವನ್ನು ಸೇವಿಸಿದ ತಾಯಂದಿರ ಶೇಕಡಾವಾರು ಪ್ರಮಾಣವು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತದೆ (46.3%).

5 ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಮಕ್ಕಳ ವ್ಯರ್ಥದ ಶೇಕಡಾವಾರು ಪ್ರಮಾಣ (ವೇಸ್ಟೆಡ್) ವು ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ (10.9%) ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ, ನಂತರ ಮಂಡ್ಯ (11.8%) ಮತ್ತು ವಿಜಯಪುರ (15.0%); 5 ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಮಕ್ಕಳ ಶೇಕಡಾವಾರು ವ್ಯರ್ಥವಾಗುತ್ತಿರುವುದು(ವೇಸ್ಟೆಡ್) ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ (30.5%) ಗುಲ್ಬರ್ಗ (25.0%) ಮತ್ತು ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯು (24.9%) ನಂತರದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ. ಅಂತೆಯೇ, 5 ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಶೇಕಡಾವಾರು ತೀವ್ರ ವ್ಯರ್ಥದ (ವೇಸ್ಟೆಡ್) ಪ್ರಮಾಣವು ತುಮಕೂರಿನಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಇರುತ್ತದೆ. (3.1%) ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ (15.7%) ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತದೆ. 3 ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಮಕ್ಕಳು ಜನಿಸಿದ ಒಂದು ಗಂಟೆಯೊಳಗೆ ಹಾಲುಣಿಸುವ ಶೇಕಡಾವಾರು ಪ್ರಮಾಣವು ಬಾಗಲಕೋಟೆ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯಿದ್ದು (30.2%) ಇದ್ದರೆ ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ (70.3%) ಅತ್ಯಧಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 12.57: ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಎನ್ ಡಿಜಿ ಆರೋಗ್ಯ ಸೂಚಕಗಳು

ಜಿಲ್ಲೆಗಳು	ರಕ್ತಹೀನತೆ ಹೊಂದಿರುವ 6-59 ತಿಂಗಳ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಕ್ಕಳು	ರಕ್ತಹೀನತೆ ಹೊಂದಿರುವ 15-49 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ಗರ್ಭಿಣಿ ಮಹಿಳೆಯರು	ಉಂಟಾಗುವ 5 ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಕ್ಕಳು (ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಎತ್ತರ) (%)	ಕಡಿಮೆ ತೂಕ ಹೊಂದಿರುವ 5 ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಕ್ಕಳು (ವಯಸ್ಸಿಗೆ ತೂಕ) (%)	ಸಾಂಕ್ಯ ವಿತರಣೆಗಳ ಅನುಪಾತ	0-5 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ಸಂಪೂರ್ಣ ಲಿಂಗ ಪಡೆದ ಮಕ್ಕಳ ಶೇಕಡಾವಾರು	ರಕ್ತಹೀನತೆ ಹೊಂದಿರುವ 6-59 ತಿಂಗಳ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಕ್ಕಳು	ರಕ್ತಹೀನತೆ ಹೊಂದಿರುವ 15-49 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ಗರ್ಭಿಣಿ ಮಹಿಳೆಯರು	ಉಂಟಾಗುವ 5 ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಕ್ಕಳು (ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಎತ್ತರ) (%)	ಕಡಿಮೆ ತೂಕ ಹೊಂದಿರುವ 5 ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಕ್ಕಳು (ವಯಸ್ಸಿಗೆ ತೂಕ) (%)	ಸಾಂಕ್ಯ ವಿತರಣೆಗಳ ಅನುಪಾತ	0-5 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ಸಂಪೂರ್ಣ ಲಿಂಗ ಪಡೆದ ಮಕ್ಕಳ ಶೇಕಡಾವಾರು	
	ಸೂಚಕ ಸ್ಕೋರ್												
ಬಾಗಲಕೋಟೆ	63.8	49.5	48.3	42.3	95.2	78.6	20	47	17	8	58	26	29
ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ	58.9	23.7	31.3	28.1	99.3	78.2	28	100	48	39	94	25	56
ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ	60.8	33.6	36.6	23.8	100	92.7	25	82	38	49	100	75	61
ಬೆಳಗಾವಿ	72.7	40	32.8	36.9	97.5	81.4	5	68	45	20	78	36	42
ಬಳ್ಳಾರಿ	67.5	40.2	36.1	36.5	95.7	71.5	14	68	39	21	62	1	34
ಬೀದರ್	69.3	60.4	36.8	36.1	99	74.8	11	24	38	22	91	13	33
ಬಿಜಾಪುರ/ ವಿಜಯಪುರ	65.2	71.5	45.9	39	91.8	71.1	17	0	21	15	27	0	14
ಚಾಮರಾಜನಗರ	68.7	-	32.2	28.7	100	93.3	12	-	46	38	100	77	55
ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ	59	37.9	31.3	25.2	99	76.6	27	72	48	46	91	19	51
ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು	53.2	-	27.3	25.4	98.4	91	37	-	55	45	86	69	58
ಚಿತ್ರದುರ್ಗ	61.1	57.1	36	32.4	98.3	94.6	24	31	39	30	85	81	48
ದಾವಣಗೆರೆ	70.2	-	38.4	32.8	98.3	79.4	9	-	35	29	85	29	37
ಧಾರವಾಡ	67.2	68.4	45.2	40.4	99.7	87.6	14	7	23	12	97	57	35
ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ	51.1	35.8	25.1	26.4	100	86.8	40	77	59	43	100	54	62
ಗದಗ	70.3	51.1	45.2	39.8	96.2	74.3	9	44	23	13	66	11	28
ಕಲಬುರಗಿ	75.1	58	34.5	36.2	88.7	75.3	1	29	42	21	0	15	18
ಹಾಸನ	63.6	47	27.1	23.8	100	96.8	20	53	55	49	100	89	61
ಹಾವೇರಿ	66.9	59.4	29.9	35	97.2	95.7	15	26	50	24	75	85	46
ಕೊಡಗು	54.4	50.1	30.4	22.6	98.4	90.6	35	46	49	52	86	67	56
ಕೋಲಾರ	57.9	37.9	31.1	15.7	99.6	86.3	29	72	48	67	96	53	61

ಕೋಷ್ಟಕ 12.57: ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಎನ್ ಡಿಜಿ ಆರೋಗ್ಯ ಸೂಚಕಗಳು													
ಜಿಲ್ಲೆಗಳು	ರಕ್ತಹೀನತೆ ಹೊಂದಿರುವ 6-59 ತಿಂಗಳ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಕ್ಕಳು	ರಕ್ತಹೀನತೆ ಹೊಂದಿರುವ 15-49 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ಗರ್ಭಿಣಿ ಮಹಿಳೆಯರು	ಛಾತುಗೂಂಡೆ ಕಡಿಮೆ 5 ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಕ್ಕಳು (ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಎತ್ತರ) (%)	ಕಡಿಮೆ ತೂಕ ಹೊಂದಿರುವ 5 ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಕ್ಕಳು (ವಯಸ್ಸಿಗೆ ತೂಕ) (%)	0-5 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ಸಾಂಕ್ಯ ವಿತರಣೆಗಳ ಅನುಪಾತ	0-5 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ಸಾಂಕ್ಯ ವಿತರಣೆಗಳ ಅನುಪಾತ	ರಕ್ತಹೀನತೆ ಹೊಂದಿರುವ 6-59 ತಿಂಗಳ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಕ್ಕಳು	ರಕ್ತಹೀನತೆ ಹೊಂದಿರುವ 15-49 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ಗರ್ಭಿಣಿ ಮಹಿಳೆಯರು	ಛಾತುಗೂಂಡೆ ಕಡಿಮೆ 5 ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಕ್ಕಳು (ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಎತ್ತರ) (%)	ಕಡಿಮೆ ತೂಕ ಹೊಂದಿರುವ 5 ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಕ್ಕಳು (ವಯಸ್ಸಿಗೆ ತೂಕ) (%)			
	ಸೂಚಕ ಸೂಚ್ಯಂಕ												
ಕೊಪ್ಪಳ	70.7	52.2	49.1	45.8	90.7	84.8	9	42	15	0	18	47	22
ಮಂಡ್ಯ	58.2	-	24.3	16.7	99.5	93.9	29	-	60	65	96	79	66
ಮೈಸೂರು	57.2	24.2	27.5	28.2	100	97.2	30	100	55	39	100	90	69
ರಾಯಚೂರು	73.6	69.1	39.8	40.7	88.9	80.2	4	5	32	11	2	31	14
ರಾಮನಗರ	60.2	-	15.6	19.8	100	100	25	-	76	58	100	100	72
ಶಿವಮೊಗ್ಗ	68.9	33.4	29	34.4	99.7	96.1	11	82	52	25	97	87	59
ತುಮಕೂರು	67.6	-	40.3	26.7	100	97.7	14	-	31	43	100	92	56
ಉಡುಪಿ	58.3	48.4	23.1	21	98.9	89	29	50	63	55	90	62	58
ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ	69	33.1	29.6	33.3	99.3	93.6	11	83	51	28	94	78	57
ಯಾದಗಿರಿ	76	61.1	57.6	45.2	93.3	82.6	0	22	0	1	41	40	17
ಸಾಧಕ (0-49) ಪ್ರದರ್ಶಕ (50-64) ಪ್ರೆಂಟ್ ರನ್ಸ್ ರ (65-99) ಸಾಧಕ (100)													

ಕೋಷ್ಟಕ 12.58: ಬೆಲ್ಲಾವಾರು ಎಸ್ ಡಿಬಿ ಆರೋಗ್ಯ ಸೂಚಕಗಳು

ಜಿಲ್ಲೆಗಳು	ರಕ್ತಹೀನತೆ ಹೊಂದಿರುವ 15-49 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ಗರ್ಭಿಣಿಯಲ್ಲದ ಮಹಿಳೆಯರು	ರಕ್ತಹೀನತೆ ಹೊಂದಿರುವ 15-49 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ಎಲ್ಲಾ ಮಹಿಳೆಯರು	ರಕ್ತಹೀನತೆ ಹೊಂದಿರುವ 15-19 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ಎಲ್ಲಾ ಮಹಿಳೆಯರು (%)	ವ್ಯರ್ಥವಾದ 5 ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಕ್ಕಳು (ಎತ್ತರಕ್ಕಾಗಿ ತೂಕ) (%)	ತೀವ್ರವಾಗಿ ವ್ಯರ್ಥವಾದ 5 ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಕ್ಕಳು (ಎತ್ತರಕ್ಕಾಗಿ ತೂಕ)	ಬಾಡಿ ಮಾಸ್ ಇಂಡೆಕ್ಸ್ (ಬಿಎಂಐ) ಸಾಮಾನ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇರುವ ಮಹಿಳೆಯರು (ಬಿಎಂಐ)	ಗರ್ಭಿಣಿ ಯಾಗಿದ್ದಾಗ 100 ದಿನಗಳು ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಕಬ್ಬಿಣದ ಪೂರೈಕೆ ಸೇವಿಸಿದ ಆಧಾರವನ್ನು ಸೇವಿಸಿದ ತಾಯಂದಿರು (%)	180 ದಿನಗಳು ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಕಬ್ಬಿಣದ ಪೂರೈಕೆ ಸೇವಿಸಿದ ತಾಯಂದಿರು ಗರ್ಭಿಣಿಯಾಗಿದ್ದಾಗ (%)	3 ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟಿದ ಒಂದು ಗಂಟೆಯೊಳಗೆ ಎದೆತಾಲು ನೆನಪವರು (%)
ಬಾಗಲಕೋಟೆ	47.9	48	50.7	16.9	4.4	17.1	32.3	21.2	30.2
ಬೆಂಗಳೂರು	36	35.5	45.1	19.2	11.4	10	35	46.3	53.8
ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ	44.6	44.2	43.9	16.2	9.4	14.1	67	39.8	59.8
ಬೆಳಗಾವಿ	53.4	52.9	48.5	23.6	10.2	22.2	36.9	16.9	58
ಬಳ್ಳಾರಿ	58.7	58.1	58.5	22.9	13.6	22.2	28.7	15	49.2
ಬೀದರ್	55.7	55.9	51.7	22.1	11.1	24.9	39.7	26.4	31.3
ಬಿಜಾಪುರ/ ವಿಜಯಪುರ	52.2	52.9	52.6	15	4.3	18.1	36.6	15.4	57.3
ಚಾಮರಾಜನಗರ	46.4	46.3	52.9	18	6.8	17.9	41.2	27.9	43.5
ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ	45.8	45.5	46.9	16.1	6.1	22.6	48.8	19.7	39.8
ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು	41	40.8	45.6	24.9	11.5	14.2	49.6	26.4	54.4
ಚಿತ್ರದುರ್ಗ	44.2	44.6	50.2	17.9	8.3	3.1	50.5	36.6	54.2
ದಾವಣಗೆರೆ	51.9	51.7	51.5	18.8	3.9	15.9	25	21	37
ಧಾರವಾಡ	51.4	52.1	50.5	16.5	4.6	17.3	45.1	25.7	70.3
ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ	38.9	38.8	35	30.5	15.7	12.6	68.9	35.4	59.9
ಗದಗ	50.5	50.5	54.1	18.2	4.5	18.9	33.5	17.4	41.8
ಕಲಬುರಗಿ	56	56	61.4	25	12.2	20.8	26.6	18.2	37.8
ಹಾಸನ	42	42.2	34.2	15.2	5.2	11.1	50.1	33.6	43.1

ಕೋಷ್ಟಕ 12.58: ಬೆಲ್ಲಾವಾರು ಎಸ್ ಡಿಬಿ ಆರೋಗ್ಯ ಸೂಚಕಗಳು									
ಜಿಲ್ಲೆಗಳು	ರಕ್ತಹೀನತೆ ಹೊಂದಿರುವ 15-49 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ಗರ್ಭಿಣಿಯಲ್ಲದ ಮಹಿಳೆಯರು	ರಕ್ತಹೀನತೆ ಹೊಂದಿರುವ 15-49 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ಎಲ್ಲಾ ಮಹಿಳೆಯರು	ರಕ್ತಹೀನತೆ ಹೊಂದಿರುವ 15-19 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ಎಲ್ಲಾ ಮಹಿಳೆಯರು (%)	ವ್ಯರ್ಥವಾದ 5 ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಕ್ಕಳು (ಎತ್ತರಕ್ಕಾಗಿ ತೂಕ) (%)	ತೀವ್ರವಾಗಿ ವ್ಯರ್ಥವಾದ 5 ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಕ್ಕಳು (ಎತ್ತರಕ್ಕಾಗಿ ತೂಕ)	ಬಾಡಿ ಮಾಸ್ ಇಂಡೆಕ್ಸ್ (ಬಿಎಂಐ) ಸಾಮಾನ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇರುವ ಮಹಿಳೆಯರು (ಬಿಎಂಐ)	ಗರ್ಭಿಣಿ ಯಾಗಿದ್ದಾಗ 100 ದಿನಗಳು ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಕಛೇರಿಗೆ ಆಹಾರವನ್ನು ಸೇವಿಸಿದ ತಾಯಂದಿರು (%)	180 ದಿನಗಳು ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಕಛೇರಿಗೆ ಆಹಾರವನ್ನು ಸೇವಿಸಿದ ತಾಯಂದಿರು (%)	3 ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟಿದ ಒಂದು ಗಂಟೆಯೊಳಗೆ ಎದೆತಾಲು ನೆನಪವರು (%)
ಹಾವೇರಿ	50.4	50.8	51.5	17.7	3.9	19.9	30.5	16.8	45.8
ಕೊಡಗು	39.6	39.9	35.8	21.7	9.3	12	46.8	30.2	42.3
ಕೋಲಾರ	43.8	43.6	46.9	15.5	5.8	17.8	60.2	39.5	42.6
ಕೊಪ್ಪಳ	54.8	54.8	55.3	23.1	3.8	24.9	15.8	8	49.2
ಮಂಡ್ಯ	47.1	47	42.9	11.8	5.3	13.7	54.8	21.3	63.7
ಮೈಸೂರು	48.7	48	41.7	15.6	7.2	14.7	65.2	31.1	49.9
ರಾಯಚೂರು	59.9	60.4	64.8	23.2	11.7	23.3	32.8	25	63.4
ರಾಮನಗರ	45.3	45.5	47.2	20	7.7	13.2	47.9	23.9	49.9
ಶಿವಮೊಗ್ಗ	42.1	41.9	44.7	23.2	13.5	15	56.6	39.1	35.3
ತುಮಕೂರು	48.9	49.3	47.9	10.9	3.1	15.2	61.8	27.9	33
ಉಡುಪಿ	47.2	47.3	49.9	17.6	6	23.8	51.3	34.2	44.2
ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ	45	44.6	44.6	21.9	13.1	18.4	35.6	18.4	56.1
ಯಾದಗಿರಿ	57.1	57.3	61.8	17.7	7.2	26	29.6	10.8	47.1

12.4 ಕೌಶಲ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ, ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆ ಮತ್ತು ಜೀವನೋಪಾಯ

ದ್ವಿತೀಯ ಮತ್ತು ತೃತೀಯ ವಲಯಗಳ (ಸೇವಾ ವಲಯ) ತ್ವರಿತ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಅನುಕೂಲವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ, ಇದು ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಪೂರಕ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲು ಮತ್ತು ಜಾಗತಿಕ ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುವ ಜೊತೆಗೆ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಅಂದಾಜು 6.11 ಕೋಟಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ 2.44 ಕೋಟಿ ಕಾರ್ಮಿಕರು ನೋಂದಣಿ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿತ ವಲಯಗಳು ಒಟ್ಟು ಕಾರ್ಮಿಕರು ಸುಮಾರು 56% ರಷ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಕೃಷಿಯೇತರ ವಲಯದ ಪ್ರಮುಖ ಉಪ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿನ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಪ್ರಮಾಣ ಇಂತಿದೆ: ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಗಣಿಗಾರಿಕೆ (11%), ಅಂಗಡಿಗಳು, ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರ (9%) ಮತ್ತು ನಿರ್ಮಾಣ (7%). ಉಳಿದ ಸೇವೆಗಳ ಕಾರ್ಮಿಕರು 17% ರಷ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಕ್ಯಾಲು ಭಾಗ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಅಸಂಘಟಿತ ವಲಯದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಸಂಘಟಿತ ವಲಯದ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಮತ್ತು ಅಂಗಡಿಗಳು, ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರ, ನಿರ್ಮಾಣ, ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಹೋಟೆಲ್ ಮತ್ತು ರೆಸ್ಟೋರೆಂಟ್ ಗಳಂತಹ ಉತ್ಪಾದನೆಯೇತರ ಉಪ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿರುವವರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಸಂಘಟಿತ ವಲಯದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಜೈವಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವರು.

ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಬಲ ಉದ್ಯಮದ ಜೊತೆಗೆ ರಾಜ್ಯವು ತನ್ನ ನುರಿತ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಿಗಾಗಿ 20 ರಿಂದ 59 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ 55% ಜನರೊಂದಿಗೆ, ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಸಂಪತ್ತು ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಬೇಡಿಕೆಯಿಂದ ಕಲ್ಪಿಸಲಾದ ಅನುಕೂಲಕರ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕವು ಅನುಕೂಲಕರ ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಲಾಭಾಂಶದ ಮೂಲಕ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ ನಿರಂತರ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ದುಡಿಯುವ ಜನರು ಮತ್ತು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಯುವಜನರ ಕೌಶಲ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಮೂಲಕ ಮಾತ್ರ ಇದನ್ನು ಸಾಧಿಸಬಹುದು. ರಾಜ್ಯವು ಕೌಶಲ್ಯತೆಯಿರುವ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲಕ್ಕೆ ಗುರಿಯನ್ನು ತಲುಪುವ ಮಾರ್ಗವಾಗಬೇಕಾದ ಆಶಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಕೌಶಲ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯೇ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಸಂಪತ್ತು ಮುಂದಿನ 25 ವರ್ಷಗಳ ಏಕ ಕವಾಕ್ಷಿಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ದೊಡ್ಡ ಯುವ ಜನಸಮೂಹವನ್ನು ಚಲನಶೀಲ, ಕೌಶಲ್ಯ ಮತ್ತು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸಿದರೆ, ಜಾಗತಿಕ ನಾಯಕನಾಗಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಇದು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಹಾದಿಯನ್ನು ತೋರುತ್ತದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ, ಸರ್ಕಾರವು ಕೈಗಾರಿಕೆ, ಶಿಕ್ಷಣ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಖಾಸಗಿ ವಲಯದ ಕೌಶಲ್ಯ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಮಧ್ಯಸ್ಥಗಾರರ ಸಂಪರ್ಕದ ಮೂಲಕ ನೀಡಲಾಗುವ ಕೌಶಲ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣವು ರಾಜ್ಯದ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಯುವ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗಲಿದೆ.

12.4.1 ದೀರ್ಘಕಾಲಿನ ಗುರಿಗಳು: ಕೌಶಲ್ಯ ಕರ್ನಾಟಕ 2030

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಕೌಶಲ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆ ಮತ್ತು ಜೀವನೋಪಾಯ ಇಲಾಖೆಯನ್ನು (ಕೌಜೀ) ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಐದು ವರ್ಷಗಳಾಗಿವೆ. ಉತ್ತಮ ಜೀವನೋಪಾಯದ ಅವಕಾಶಗಳಿಗಾಗಿ ಮಿಷನ್ ಮೋಡ್ ನಲ್ಲಿ ಯುವಕರು, ಮಹಿಳೆಯರು, ಅಂಗವೈಕಲ್ಯಹೊಂದಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಮತ್ತು ಅಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ಸಮುದಾಯಗಳ ಮೇಲೆ ವಿಶೇಷ ಗಮನ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಜನರಿಗೆ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು ಇಲಾಖೆಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಕೌಶಲ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಯೋಜನೆ, ನಿಯಂತ್ರಣ, ಗುಣಮಟ್ಟ, ಉತ್ತೇಜನೆ, ಅನುಷ್ಠಾನ ಮತ್ತು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ಇಲಾಖೆಯು ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ. ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸಮನ್ವಯತೆ, ಗುಣಮಟ್ಟ ಮಾನದಂಡಗಳು, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ/ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ವೃತ್ತಿಪರತೆ, ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ಫಲಿತಾಂಶ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಲು ಇಲಾಖೆಯು ನೋಡಲ್ ಏಜೆನ್ಸಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ. ಇಲಾಖೆಯು ಈ ಕೆಳಗಿನ ದೀರ್ಘಕಾಲೀನ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ -

- ಭಾರತದಲ್ಲಿಯೇ ಕೌಶಲ್ಯಭರಿತ ಮಾನವ ಸಂಪತ್ತಿನ ಆದ್ಯತೆಯ ತಾಣವನ್ನಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು
- ಸುಮಾರು 100 ಲಕ್ಷ ಜನರಿಗೆ ಕೌಶಲ್ಯ ತರಬೇತಿ ಒದಗಿಸುವುದು

- ಹೆಚ್ಚು ಕೌಶಲ್ಯಭರಿತ ಮಾನವ ಸಂಪತ್ತಿನ ಅಗ್ರ 10 ಜಾಗತಿಕ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮುವುದು
- ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಔಪಚಾರಿಕ ವೃತ್ತಿಪರ ತರಬೇತಿ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯದ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪಡೆಯಲು ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ಪಡೆಯುವ ಮಕ್ಕಳ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ 14.62% ರಿಂದ ಕನಿಷ್ಠ 60% ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕಾರ್ಯತಂತ್ರ, ಯೋಜನೆ, ಅನುಷ್ಠಾನ ಮತ್ತು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಗಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಿಂದ ಬ್ಲಾಕ್ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಸಂರಚನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು.
- ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ವರ್ಧಿಸುವುದು ಮತ್ತು 2030 ರ ವೇಳೆಗೆ ಒಟ್ಟು ದಾಖಲಾತಿ ಅನುಪಾತವನ್ನು (ಜಿಇಆರ್) ಪ್ರಸ್ತುತ 29% ರಿಂದ (ಕೆಜಿಎ ವರದಿ, 2016) 70% ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುವುದು.
- ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಔಪಚಾರಿಕ ವೃತ್ತಿಪರ ತರಬೇತಿ ಅಥವಾ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವೃತ್ತಿಪರ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿಯನ್ನು (3-6 ತಿಂಗಳುಗಳು) ನೀಡಲು ಸಾಕಷ್ಟು ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು.
- ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಮತ್ತು ಉದಯೋನ್ಮುಖ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗಯೋಗ್ಯ ಕೌಶಲ್ಯಭರಿತ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಲು ಕಾರ್ಮಿಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮಾಹಿತಿಯ ನಿಯತಕಾಲಿಕ ಮತ್ತು ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಸಂಗ್ರಹಣೆ

ಇಲಾಖೆಯು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಕ್ರಮಗಳ ಮೂಲಕ ತನ್ನ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಿದೆ:

- i. ಕೌಶಲ್ಯ ಮಿಷನ್: ಗುರಿ ತಲುಪುವ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಕೌಶಲ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ರಾಜ್ಯ, ಜಿಲ್ಲಾ ಮತ್ತು ತಾಲ್ಲೂಕು ಕೌಶಲ್ಯ ಮಿಷನ್ ಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಗುರಿ ತಲುಪುವ ಮಾದರಿಯ ಮೂಲಕ ಕೌಶಲ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆ ಮತ್ತು ಜೀವನೋಪಾಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಮುಖಾಂತರ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕೌಶಲ್ಯ ಮಿಷನ್ ಘಟಕ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಕೌಶಲ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಚೇರಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಈ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳ ರಚನೆಯನ್ನು **ಕೋಷ್ಟಕ 12.59** ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 12.59: ಕೌಶಲ್ಯ ಮಿಷನ್ ರಚನೆ			
ಮಿಷನ್	ಅಧ್ಯಕ್ಷರು	ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು/ ಸಹ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು	ಸದಸ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ
ರಾಜ್ಯ ಕೌಶಲ್ಯ ಮಿಷನ್	ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು	ಕೌಶಲ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಚಿವರು	ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು, ಎಸ್‌ಡಿಇಎಲ್ ಇಲಾಖೆ
ಜಿಲ್ಲಾ ಕೌಶಲ್ಯ ಮಿಷನ್	ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳು	ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಅಧಿಕಾರಿ, ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯಿತಿ	ಜಿಲ್ಲಾ ಕೌಶಲ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಧಿಕಾರಿ
ತಾಲ್ಲೂಕು ಕೌಶಲ್ಯ ಮಿಷನ್	ಸಹಾಯಕ ಆಯುಕ್ತರು	--	ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಅಧಿಕಾರಿ, ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಂಚಾಯಿತಿ

- ii. ಇಲಾಖೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು: ಕೌಶಲ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆ ಮತ್ತು ಜೀವನೋಪಾಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಈ ಇಲಾಖೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ತರಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು **ಕೋಷ್ಟಕ 12.60** ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ

ಕೋಷ್ಟಕ 12.60 : ಕೌಶಲ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ, ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆ ಮತ್ತು ಜೀವನೋಪಾಯ ಇಲಾಖೆಯಡಿ ಬರುವ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು

ಕ್ರಮ ಸಂಖ್ಯೆ	ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಹೆಸರುಗಳು
1	ಉದ್ಯಮಶೀಲತಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಇನ್‌ಕ್ಯೂಬೇಶನ್ ಕೇಂದ್ರಗಳು
2	ಕೈಗಾರಿಕಾ ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಬಹು ಕೌಶಲ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಕೇಂದ್ರಗಳು
3	ಕರ್ನಾಟಕ ಕೌಶಲ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ
4	ಕೈಗಾರಿಕಾ ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗ ಆಯುಕ್ತಾಲಯ
5	ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಸ್ವಯಂ ಉದ್ಯೋಗ ತರಬೇತಿ ಸಂಸ್ಥೆ
6	ಕರ್ನಾಟಕ ಉದ್ಯಮಶೀಲತಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕೇಂದ್ರ (ಸಿಡಾಕ್)
7	ಸರ್ಕಾರಿ ಉಪಕರಣಾಗಾರ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರ (ಜಿಟಿಟಿಸಿ)
8	ಕರ್ನಾಟಕ ಜರ್ಮನ್ ಬಹುಕೌಶಲ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಗಮ, ಸರ್. ಎಂ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನಿರ್ಮಾಣ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಎಲ್ಲಾ ಸಂಘಗಳಿಗೆ ಕೌಶಲ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಭಾರತರತ್ನ ಮೋಕ್ಷಗುಂಡಂ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತರಬೇತಿ ಸೌಲಭ್ಯ
9	ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜೀವನೋಪಾಯ ಮಿಷನ್ (ಎನ್‌ಆರ್‌ಎಲ್‌ಎಮ್)
10	ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನಗರ ಜೀವನೋಪಾಯ ಮಿಷನ್ (ಎನ್‌ಯುಎಲ್‌ಎಮ್)
11	ಕರ್ನಾಟಕ ಕೌಶಲ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಗಮ

ಇಲಾಖೆಯು ಆನ್ ಲೈನ್ ಪೋರ್ಟಲ್ www.kaushalkar.com ಸ್ಥಾಪಿಸಿದೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗಾಕಾಂಕ್ಷಿಗಳಿಗೆ ನೇರ ಉದ್ಯೋಗ ಪಡೆಯಲು, ಶಿಷ್ಯ ವೃತ್ತಿ ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಕೌಶಲ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಸಂಭಾವ್ಯ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ವಲಯಗಳ ವಿವಿಧ ಉದ್ಯೋಗ ಪಾತ್ರಗಳಿಗಾಗಿ ಪೋರ್ಟಲ್ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನೋಂದಾಯಿಸಿದ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಅವರ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳು ಮತ್ತು ಅರ್ಹತೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ತರಬೇತಿ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಆದ್ಯತಾ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಗುಂಪು ಹಾಗೂ ಆದ್ಯತಾ ಸಾಮಾಜಿಕ ಗುಂಪುಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 12.61 ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 12.61 ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಗುಂಪು ಹಾಗೂ ಆದ್ಯತಾ ಸಾಮಾಜಿಕ ಗುಂಪುಗಳು.

ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಗುಂಪು	ಆದ್ಯತಾ ಸಾಮಾಜಿಕ ಗುಂಪುಗಳು ಮತ್ತು ಮೀಸಲಾತಿ(%)
ಶಾಲೆ ಬಿಟ್ಟವರು	ಪ.ಜಾ-20%
ಕಡಿಮೆ ಉದ್ಯೋಗದ ಕಾರ್ಮಿಕರು	ಪ.ಪಂ-7%
ಕಾರ್ಮಿಕ ಬಲದಿಂದ ಹೊರಗುಳಿದವರು	ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರು-15%
ಮಹಿಳೆಯರು	ಮಹಿಳೆಯರು-33%
ತಾಂತ್ರಿಕ ಕೌಶಲ್ಯ ಹೊಂದಿರದ ಕಾರ್ಮಿಕರು	ವಿಶೇಷ ಚೇತನರು-3%

iii. ಕರ್ನಾಟಕ ಕೌಶಲ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಗಮ ನಿಯಮಿತ: ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಕೌಶಲ್ಯ ಮಿಷನ್ ಶಿಫಾರಸುಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಕೌಶಲ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಗಮವನ್ನು 12.09.2008 ರಂದು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು. 2020ರ ಜನವರಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಇಲಾಖೆಯನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಕೌಶಲ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಗಮ ಎಂದು ಮರುನಾಮಕರಣ ಮಾಡಲಾಯಿತು.

iv. ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳ ಕೌಶಲ್ಯ ಕರ್ನಾಟಕ ಯೋಜನೆ (ಪಿಎಂಕೆವೈ): ಪಿಎಂಕೆವೈ 2017-18ರಲ್ಲಿ ಆರಂಭಿಸಲಾದ ಕೌಶಲ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ಐದು ಲಕ್ಷ ಯುವಕರನ್ನು ಕೌಶಲ್ಯಗೊಳಿಸುವ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿದೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಕೌಶಲ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆ ಮತ್ತು ಜೀವನೋಪಾಯ ಇಲಾಖೆ (ಕೌಉಜೀ) ಜಾರಿಗೆ ತಂದ ಯೋಜನೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ 2.50 ಲಕ್ಷ ಯುವಕರನ್ನು ಗುರಿಯಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಇತರೆ ಸರ್ಕಾರಿ ಇಲಾಖೆಗಳು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಜಾರಿಗೆ ತಂದ ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆಗಳಡಿಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ 2.50 ಲಕ್ಷ ಯುವಕರನ್ನು ಗುರಿಯಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳ ಕೌಶಲ್ಯ ಕರ್ನಾಟಕ ಯೋಜನೆಯಡಿ 2021-22ನೇ ಸಾಲಿಗೆ (ನವೆಂಬರ್ ವರೆಗೆ) ನಿಗದಿ ಪಡಿಸಿದ ಗುರಿ 87603 ಪೈಕಿ 34,212 ಯುವಕರು ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿದ್ದು, 9038 ಯುವಕರು ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶ ಪಡೆದಿರುತ್ತಾರೆ.

v. ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿ ಕೌಶಲ್ಯ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ (ಪಿಎಂಕೆವಿವೈ): ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿ ಕೌಶಲ್ಯ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಯನ್ನು (ಪಿಎಂಕೆವಿವೈ) ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು 2015ರ ಜುಲೈ 15ರಂದು ವಿಶ್ವ ಯುವ ಕೌಶಲ್ಯ ದಿನದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಉಚಿತ ಅಲ್ಪಾವಧಿ ಕೌಶಲ್ಯ ತರಬೇತಿ ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೌಶಲ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೌಶಲ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಗಮ (ಎನ್‌ಎಸ್‌ಡಿಐ) ಕೌಶಲ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆ ಸಚಿವಾಲಯದ (ಎಂಎಸ್‌ಡಿಇ) ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ. ಕೌಶಲ್ಯ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ಯುವಕರಿಗೆ ಹಣಕಾಸಿನ ಬಹುಮಾನಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಮೂಲಕ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಬೇಡಿಕೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಯುವಕರ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು ಈ ಯೋಜನೆಯ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವಾಗಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಗೆ ಮೂರು ಘಟಕಗಳಿವೆ - ಅಲ್ಪಾವಧಿ ತರಬೇತಿ, ಪೂರ್ವ ಕಲಿಕೆಯ ಮಾನ್ಯತೆ (ಆರ್‌ಪಿಎಲ್), ಮತ್ತು ವಿಶೇಷ ಯೋಜನೆಗಳ ಘಟಕ.

vi “ಸಂಜೀವಿನಿ” - ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜೀವನೋಪಾಯ ಉತ್ತೇಜನ ಸಮಾಜ: “ಆಜೀವಿಕಾ”- ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜೀವನೋಪಾಯ ಮಿಷನ್ (ಎನ್ ಆರ್ ಎಲ್ ಎಂ) ಅನ್ನು 2010-2011 ರಿಂದ ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾಗುತ್ತಿದೆ. “ಸಂಜೀವಿನಿ” ಎಂಬ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಹೆಸರಿನೊಂದಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜೀವನೋಪಾಯ ಉತ್ತೇಜನ ಸೊಸೈಟಿ (11.12.2011 ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ) ಮೂಲಕ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ. ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು 2020 ರಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಘೋಷಣೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಕರ್ನಾಟಕದ ನಗರ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಜೀವನೋಪಾಯ ಉಪಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಜಿಲ್ಲಾ ಮತ್ತು ಬ್ಲಾಕ್‌ಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಹಂತವಾರು ಇಂಟಿಗ್ರೇಟೆಡ್ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರವನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 12.62 ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ನವೆಂಬರ್ 2021ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ “ಸಂಜೀವಿನಿ”- (ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜೀವನೋಪಾಯ ಅಭಿಯಾನ ಯೋಜನೆ)ಯಡಿ ಸಾಧಿಸಿರುವ ಪ್ರಗತಿಯ ವಿವರ ಕೋಷ್ಟಕ 12.63 ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 12.62: ಜಿಲ್ಲಾ ಮತ್ತು ಬ್ಲಾಕ್‌ಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಹಂತವಾರು ಇಂಟಿಗ್ರೇಟೆಡ್ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರ ಯೋಜನೆ			
ಹಂತ	ವರ್ಷ	ಜಿಲ್ಲೆಗಳು	ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು
I	2014-15	5	20
II	2015-16	20	64
III	2016-17	5	47
IV	2018-19	-	32
V	2019-20	1	6
VI	2020-21	-	57

ಕೋಷ್ಟಕ 12.63: 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಸಂಜೀವಿನಿ-(ಕೆಎಸ್‌ಆರ್‌ಎಲ್‌ಪಿಎಸ್‌)ಯಡಿ ಸಾಧಿಸಿರುವ ಪ್ರಗತಿಯ ವಿವರ (ರೂ. ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)

ಕ್ರಮ ಸಂಖ್ಯೆ	ಘಟಕವಾರು ವಿವರಗಳು	ಆಯವ್ಯಯ	ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ಶಿಲ್ಕು	ಬಿಡುಗಡೆ	ಇತರೆ ಸ್ವೀಕೃತಿ	ಲಭ್ಯವಿರುವ ಅನುದಾನ	ವೆಚ್ಚಗಳು
1	ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜೀವನೋಪಾಯ ಮಿಷನ್	81447.94	520.91	27334.70	13.07	27868.68	26036.34
2	ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿವರ್ತನೆ ಯೋಜನೆ (ಎನ್‌ಆರ್‌ಇಟಿಪಿ)	1809.67	384.29	753.36	7.56	1145.21	1138.40
3	ಗ್ರಾಮೀಣ ಸ್ವಯಂ ಉದ್ಯೋಗ ತರಬೇತಿ ಸಂಸ್ಥೆ	2772.00	303.12	0.00	0.03	303.15	206.17
4	ದೀನ ದಯಾಳ್ ಉಪಧ್ಯಾಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಕೌಶಲ್ಯ ಯೋಜನೆ (ಡಿಡಿಯು-ಜಿಕೆವೈ)	23040.00	8138.49	0.00	2.11	8140.60	1259.81
	ಒಟ್ಟು	109069.61	9346.81	28088.06	22.77	37454.64	28640.72

ಆರ್‌ಸೆಟಿ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ನಿರುದ್ಯೋಗಿ ಯುವಕ-ಯುವತಿಯರಿಗೆ ಸ್ವ ಉದ್ಯೋಗ ಕುರಿತು ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ತರಬೇತಿ ನೀಡುತ್ತಿರುವ ಕೇಂದ್ರಗಳಾಗಿವೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ 29 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ 33 ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರಗಳಿದ್ದು, ಅವಶ್ಯಕವಾದ ಎಲ್ಲಾ ಸೌಕರ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಆಯ್ಕೆಯಾದ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸುಮಾರು 62 ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ತರಬೇತಿಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಯುವಕರಿಗೆ ನೀಡಿದ ತರಬೇತಿಯ ಪ್ರಗತಿ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 12.64ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 12.64 : ಆರ್‌ಎಸ್‌ಇಟಿಪಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ 2021-22 ನೇ ಸಾಲಿನ ಪ್ರಗತಿ. (ನವೆಂಬರ್ 2021 ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ)

ಒಟ್ಟು ಗುರಿ	24676
ತರಬೇತಿ ಪಡೆದ ಒಟ್ಟು ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	9586
ತರಬೇತಿ ಪಡೆದ ಒಟ್ಟು ಬಿ.ಪಿ.ಎಲ್ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	8934
ತರಬೇತಿ ಪಡೆದ ಒಟ್ಟು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	2456
ತರಬೇತಿ ಪಡೆದ ಒಟ್ಟು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	1146
ತರಬೇತಿ ಪಡೆದ ಒಟ್ಟು ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	530

ಕೋಷ್ಟಕ 12.64 : ಆರ್‌ಎಸ್‌ಇಟಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ 2021-22 ನೇ ಸಾಲಿನ ಪ್ರಗತಿ. (ನವೆಂಬರ್ 2021 ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ)

ಒಟ್ಟು ಗುರಿ	24676
ತರಬೇತಿ ಪಡೆದ ಒಟ್ಟು ಮಹಿಳಾ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	6653
ಬ್ಯಾಂಕ್ ಹಣಕಾಸಿನೊಂದಿಗೆ ನೆರವು ಪಡೆದ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	434
ಸ್ವಂತ ಹಣಕಾಸಿನೊಂದಿಗೆ ಇತ್ಯರ್ಥಗೊಂಡ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	447
ಉದ್ಯೋಗ ರೂಪಿಸಿ ನೆರವು ಪಡೆದ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	65

ಕೋವಿಡ್-19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗದಿಂದಾಗಿ ತರಬೇತಿಗಳು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದಂತೆ ನಡೆಯಲಿಲ್ಲ. ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪುನರಾರಂಭಿಸಲಾಗುವುದು ಮತ್ತು ಮಾರ್ಚ್-2022 ರೊಳಗೆ 10,000 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡಲಾಗುವುದು.

ದೀನ್ ದಯಾಳ್ ಉಪಾಧ್ಯಾಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಕೌಶಲ್ಯ ಯೋಜನೆಯಡಿ (ಡಿಡಿಯು-ಜಿಕೆವೈ) 60 ಯೋಜನಾ ಅನುಷ್ಠಾನ ಸಂಸ್ಥೆಗಳೊಂದಿಗೆ (ಎಂಟೆಯು) ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ ಸಹಿ ಹಾಕಲಾಗಿದ್ದು ಗುರಿಯನ್ನು ಅವರ ಯೋಜನೆ ಪ್ರಕಾರ ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕೌಶಲ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ, ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆ ಮತ್ತು ಜೀವನೋಪಾಯ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ 54,000 ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂತ್ರಾಲಯದ ಅಧಿಕಾರಯುಕ್ತ ಸಮಿತಿಯು ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ಬೆಂಬಲ ವೆಚ್ಚ ಸೇರಿದಂತೆ ರೂ.692.78 ಕೋಟಿ ವೆಚ್ಚಕ್ಕೆ ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡಿದೆ. ತತ್ಸಂಬಂಧದ ಪ್ರಗತಿಯ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 12.65 ರಲ್ಲಿ ನೀಡಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 12.65: 2019 ರಿಂದ 2023 ರ ವರೆಗೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂತ್ರಾಲಯವು ಅನುಮೋದಿಸಿದ ಯೋಜನಾ ಅನುಷ್ಠಾನ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪ್ರಗತಿ

ಯೋಜನಾ ಅನುಷ್ಠಾನ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು (54)	ಗುರಿ	ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿರುವುದು (ನವೆಂಬರ್ 2021ರವರೆಗೆ)		
		ತರಬೇತಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿರುವುದು	ತರಬೇತಿ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿರುವುದು	ಉದ್ಯೋಗ ಒದಗಿಸಿರುವುದು
2019 to 2023	54000	50888	44565	25095
2021-22 ನೇ ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷದ ಪ್ರಗತಿ	14000	1854	1409	904

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಡಿಡಿಯು-ಜಿಕೆವೈ ಯೋಜನೆಯು ಬಡವರು ಮತ್ತು ಅಂಚಿನಲ್ಲಿರುವವರಿಗೆ ಹೇಗೆ ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿಯಾಗಿದೆ ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ 2019-20ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದಿಂದ ನಿಯೋಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟ Grossroot Research and Advocacy Movement(GRAAM) ಸಂಸ್ಥೆರವರ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ವರದಿಯ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು.

- ❑ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಡಿಡಿಯು-ಜಿಕೆವೈ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನವರು ಮಹಿಳೆಯರು, ಇದು ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಪ್ರಬಲ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯನ್ನು ದೃಢೀಕರಿಸುತ್ತದೆ. ನೀರಾವರಿ ಭೂಮಿಯಿಲ್ಲದ ವಂಚಿತ ಕೃಷಿ ಕುಟುಂಬಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪಾಲನ್ನು ಡಿಡಿಯು-ಜಿಕೆವೈನಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ.
- ❑ ಡಿಡಿಯು-ಜಿಕೆವೈ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪಿಎಂಗಳು ನೀಡುವ ತರಬೇತಿಯ ಗುಣಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅಧ್ಯಯನವು ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದೆ. ನೀಡಲಾದ ಬೋಧನಾ ವಿಧಾನಗಳು ಮತ್ತು ತರಬೇತಿಯ ಗುಣಮಟ್ಟದಿಂದ ಬಹುಪಾಲು ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಸಂತೋಷಗೊಂಡರು.
- ❑ ಕೌಶಲ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಲು ಉದ್ಯೋಗ ನೀಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖ ಅಳತೆಗೋಲುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಈ ಅಧ್ಯಯನವು ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳ ಪ್ರಬಲ ಪಾಲಿನ (73.63%) ಕನಿಷ್ಠ ಒಂದು

ಉದ್ಯೋಗ ನೀಡಿಕೆ ಪ್ರಸ್ತಾವವನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಯಾಗಿ, ಕನಿಷ್ಠ ಒಂದು ಉದ್ಯೋಗ ನೀಡಿಕೆ ಪ್ರಸ್ತಾವಗಳ ಪೈಕಿಯ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಲ್ಲಿ 70.68% ಜನರು ಈ ಪ್ರಸ್ತಾವದ ಲಾಭವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ.

- ಅಧ್ಯಯನದ ಮತ್ತೊಂದು ಧನಾತ್ಮಕ ಅಂಶವೆಂದರೆ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ತರಬೇತಿ ಪಡೆದ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿರುವ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳು ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಘನತೆಯನ್ನು ಗಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯಿಂದ ಕೌಟುಂಬಿಕ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಂತಹ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದೆ.

12.4.2 “ದೀನದಯಾಳ್ ಅಂತೋದಯ ಯೋಜನೆ- ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನಗರ ಜೀವನೋಪಾಯ ಅಭಿಯಾನ” (DAY-NULM) 2021-22

ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು 2016-17ರಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನಗರ ಜೀವನೋಪಾಯ ಮಿಷನ್‌ನನ್ನು ದೀನ್ ದಯಾಳ್ ಅಂತೋದಯ ಯೋಜನೆ- ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನಗರ ಜೀವನೋಪಾಯ ಅಭಿಯಾನ ಎಂದು ಮರುನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿತು. ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ಹಣಕಾಸಿನ ಶೇ. 60:40 ಪಾಲಿನ ನೆರವಿನೊಂದಿಗೆ 277 ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನಗರ ಜೀವನೋಪಾಯ ಅಭಿಯಾನ (ನಲ್) ಯೋಜನೆಯ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವು ನಗರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವ ಬಡಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಬಡತನರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲೆ ಬರಲು ಲಾಭದಾಯಕವಾಗುವ ಸ್ವಯಂ ಉದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ಕೌಶಲ್ಯಾಧಾರಿತ ಉದ್ಯೋಗವಕಾಶಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸಮರ್ಥಗೊಳಿಸಿ ದುರ್ಬಲತೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಬಡವರ ತಳಮಟ್ಟದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಾದ ಸ್ವ-ಸಹಾಯಗುಂಪುಗಳು, ಪ್ರದೇಶ ಮಟ್ಟದ ಒಕ್ಕೂಟ, ನಗರ ಮಟ್ಟದ ಒಕ್ಕೂಟವನ್ನು ದೃಢವಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಸುಸ್ಥಿರತೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಜೀವನೋಪಾಯದಲ್ಲಿ ಗಣನೀಯವಾದ ಸುಧಾರಣೆಯನ್ನು ತರುವುದಾಗಿದೆ

DAY-NULM ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ 11 ಮಹಾನಗರಪಾಲಿಕೆ, 59 ನಗರಸಭೆ, 115 ಪುರಸಭೆ ಮತ್ತು 92 ಪಟ್ಟಣ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡು ಒಟ್ಟು 277 ನಗರ / ಪಟ್ಟಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಗರದ ಬಡತನರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳು ಅದರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟಜಾತಿ, ಪರಿಶಿಷ್ಟಪಂಗಡ, ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರು, ಮಹಿಳೆಯರು ಮತ್ತು ಅಂಗವಿಕಲರು ಹಾಗೂ ಹಿಂದುಳಿದವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದವರು ಈ ಯೋಜನೆಯ ಮುಖ್ಯ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

‘ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿ ಬೀದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ ಆತ್ಮ ನಿರ್ಭರ ನಿಧಿ (ಪಿಎಂ ಎಸ್.ವಿ.ಎ ನಿಧಿ) - ಬೀದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಿಗಾಗಿ ವಿಶೇಷ ಕಿರು ಸಾಲ ಸೌಲಭ್ಯ

ಬೀದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಿಗಾಗಿ ರೂ.20,000 ಗಳ ವರೆಗಿನ ಸಾಲವನ್ನು ಮೂಲ ಬಂಡವಾಳವಾಗಿ ನೀಡುವ ಪಿಎಂ ಎಸ್.ವಿ.ಎ ನಿಧಿಯನ್ನು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು 02.06.2020 ರಿಂದ ಜಾರಿಗೆ ಬರುವಂತೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ನಿಯತ ಮರುಪಾವತಿಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಹಾಗೂ ಡಿಜಿಟಲ್‌ಹಿವಾಟುಗಳಿಗೆ ಧನಪ್ರೋತ್ಸಾಹವನ್ನು ನೀಡುವ ಅಂಶಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಜುಲೈ 01, 2020 ರಿಂದ ಮಾರ್ಚ್ 2022ರವರೆಗೆ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪಿಎಂ ಎಸ್.ವಿ.ಎ ನಿಧಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕದ ಎಲ್ಲಾ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಈವರೆಗೆ 2,36,559 ಬೀದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಅರ್ಜಿಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿರುವರು. 1,49,708 ಅರ್ಜಿಗಳಿಗೆ ಮಂಜೂರಾತಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ 1,34,287 ಅರ್ಜಿಗಳಿಗೆ ಬ್ಯಾಂಕುಲಕ ಹಣವನ್ನು ವಿತರಿಸಲಾಗಿದೆ.

12.4.3 : ಕರ್ನಾಟಕ ಉದ್ಯಮಶೀಲತಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಕೇಂದ್ರ (ಸಿಡಾಕ್)

ಕರ್ನಾಟಕ ಉದ್ಯಮಶೀಲತಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಕೇಂದ್ರ (ಸಿಡಾಕ್) ಧಾರವಾಡ, ಇದು ಕೈಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಸ್ಥಾಪನೆಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. 1992ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ನೋಂದಣಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗಿ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಕೌಶಲ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ, ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆ ಹಾಗೂ ಜೀವನೋಪಾಯ ಇಲಾಖೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ. ಸಿಡಾಕ್ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿಯ ಮೂಲಕ ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆಯನ್ನು ಅಧಿಕಗೊಳಿಸುವುದು. ಸ್ವ-ಉದ್ಯೋಗ ಅವಕಾಶಗಳ ಮೇಲೆ ಗುಣಾಕಾರಾತ್ಮಕ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಬೀರುವುದು. ಸಹಭಾಗಿದಾರರ ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ

ಪಡೆಸುವುದು. ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆಯನ್ನು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಹರಡುವುದು ಅದರಿಂದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯ ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆ ವರ್ಗವನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಮತ್ತು ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತರಿಸುವುದು.

ಕೌಶಲ್ಯ ಉದ್ಯೋಗ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ

2021-22 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಔಟ್‌ರೀಚ್ ಹಾಗೂ ಪ್ರೇರಣಾ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಕೌಶಲ್ಯ ಉದ್ಯೋಗ ರೆಡಿ ಮತ್ತು ಸ್ಟಡಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಆರು ದಿನಗಳ ವಸತಿಸಹಿತ ಮತ್ತು ವಸತಿ ರಹಿತ ಕೌಶಲ್ಯ ಉದ್ಯೋಗ ಉದ್ಯಮಶೀಲತಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಉದ್ಯಮಶೀಲತಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಉದ್ಯಮವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳು ಮತ್ತು ಔಪಚಾರಿಕತೆಗಳನ್ನು ಸುಗಮಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳ ಆಧುನಿಕರಣ ಮತ್ತು ವೈವಿಧ್ಯೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ತಮ್ಮ ಗುರಿ ಮತ್ತು ಗುರುತನ್ನು ಪರಿವರ್ತಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಪ್ರರಂಭಿಸಬೇಕಾದ ಒಂದು ಉದ್ಯಮದ ಒಟ್ಟಾರೆ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.

2018-19 ರಿಂದ 2021-22 ನವೆಂಬರ್ ಅಂತ್ಯದ ವರೆಗಿನ ಸ್ವಯಂ ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ತರಬೇತಿ ಹೊಂದಿದವರ ವಿವರಗಳು ಕೋಷ್ಟಕ 12.66 ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

12.4.4 : ಸರ್ಕಾರಿ ಉಪಕರಣಾಗಾರ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರ (ಜಿಟಿಟಿಪಿ)

ಸರ್ಕಾರಿ ಉಪಕರಣಾಗಾರ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರವು [ಜಿಟಿಟಿಪಿ] 1972ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಡ್ಯಾನಿಶ್ ನೆರವಿನೊಂದಿಗೆ ಕಾರ್ಯಾರಂಭ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಜಿಟಿಟಿಪಿ ತರಬೇತಿ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಮಾಡುವ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವೇನೆಂದರೆ ನುರಿತ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲವನ್ನು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಒದಗಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿಗಳ ನೆರವು ನೀಡುವುದು. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯು ತಾಂತ್ರಿಕ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಉತ್ಪಾದನಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ನೀಡುವಲ್ಲಿ ಪರಿಣಿತಿ ಹೊಂದಿದ್ದು ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರಶಂಸೆಗೊಳಪಟ್ಟಿದೆ. ನಿರಂತರವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಉತ್ಪಾದನಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ವಲಯಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದಂತಹ ಗುಣಾತ್ಮಕ ತಾಂತ್ರಿಕ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಹಲವು ಹಂತದ ತಾಂತ್ರಿಕ ತರಬೇತಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಜರ್ಮನ್ ಬಹು ಕೌಶಲ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಕೇಂದ್ರ (ಕೆಜಿಎಂಎಸ್‌ಡಿ)

ಕೆಜಿಎಂಎಸ್‌ಡಿಸಿ ಸೊಸೈಟಿ ವತಿಯಿಂದ ಜರ್ಮನ್ ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸೇವೆಗಳು (GIZ-INS) ಜರ್ಮನಿಯ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ಮುಂದುವರೆದ ತಾಂತ್ರಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ನೀಡಲು ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಬಹು ಕೌಶಲ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರು, ಕಲಬುರಗಿ, ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕೆಜಿಎಂಎಸ್‌ಡಿಸಿ ಸೊಸೈಟಿಯು ಸರ್ಕಾರಿ ಸ್ವಾಮ್ಯದ ನೋಂದಾಯಿತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಾಗಿದ್ದು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಾಗಿವೆ. ಈ ತರಬೇತಿಗಳ ಮುಖ್ಯ ಧ್ಯೇಯ ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗುಣಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಸರಿಸಮನಾಗಿ ಹಾಗೂ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಉದ್ಯಮಗಳ ಬೇಡಿಕೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ತರಬೇತಿ ನೀಡಲಾಗುವುದು. ಈ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಅತ್ಯಾಧುನಿಕ ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳು, ಸಲಕರಣೆಗಳು ಒಳಗೊಂಡ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಉದ್ಯಮಗಳ ಬೇಡಿಕೆಗಳಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗುವಂತಹ ಅಲ್ಪಾವಧಿ ಮತ್ತು ದೀರ್ಘಾವಧಿ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಉದ್ಯಮಗಳೊಂದಿಗೆ ನೇರ ಸಂಪರ್ಕದೊಂದಿಗೆ ನುರಿತ ಬೋಧಕವರ್ಗದವರಿಂದ ತರಬೇತಿ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಐದು ವರ್ಷದ ನಂತರ ಸ್ವಯಂ ಸಮರ್ಥನೀಯವಾಗುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಲು ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ. ಕೆಜಿಎಂಎಸ್‌ಡಿಸಿ ಬೆಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ಕಲಬುರಗಿಯಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ಪ್ರತಿಶತ 100 ರಷ್ಟು ಸಾಧಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಗತಿ : ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದ ನವೆಂಬರ್ 2021 ರವರೆವಿಗೂ ಒಟ್ಟು 34,212 ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ 11,062 ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ 1,746 ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡ, 6,594 ಮಹಿಳೆಯರು ಹಾಗೂ 3,423 ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ

ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ 15614 ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 12.66: 2018-19 ರಿಂದ 2021-22 ಸ್ವಂತ ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ತರಬೇತಿ ಹೊಂದಿದವರು						
ಕ್ರಮ ಸಂಖ್ಯೆ	ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ/ಯೋಜನೆ	ಸಾಧನೆ			ಗುರಿ	ಸಾಧನೆ
		2018-19	2019-20	2020-21	2021-22	30.11.2021 ರವರೆಗೆ
1.	ಉದ್ಯಮಶೀಲತಾ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು/ ದಿಶಾ ಔಟ್ ರೀಚ್/ ರೆಡಿ ಮತ್ತು ಸ್ಪಡಿ ತರಬೇತಿ/ಕೌಶಲ್ಯ ಉದ್ಯೋಗ ಔಟ್ ರೀಚ್ ರೆಡಿ ಮತ್ತು ಸ್ಪಡಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು/ ಒಂದು ದಿನದ ಉದ್ಯಮಶೀಲರ ಸಮಾಲೋಚನೆ/ ಸಂವಾದ ಸಭೆ/ ಎರಡು ದಿನಗಳ ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣ					
	ಎ. ತರಬೇತಿ ಪಡೆದವರ ಸಂಖ್ಯೆ	97599	44847	3434	10500	8207
	ಬಿ. ತರಬೇತಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	1279	1155	71	190	128
	ಸಿ. ತರಬೇತಿ ವೆಚ್ಚ (ರೂ.ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)	90.97	83.38	16.045	60.555	39.24
2.	ಉದ್ಯಮಶೀಲತಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು/ದಿಶಾ ಗೋ/ಕೌಶಲ್ಯ ಉದ್ಯೋಗ ಉದ್ಯಮಶೀಲತಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ/30 ದಿನಗಳ ಕೌಶಲ್ಯ ಉದ್ಯಮಶೀಲತಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ					
	ಎ. ತರಬೇತಿ ಪಡೆದವರ ಸಂಖ್ಯೆ	12,660	6737	4265	1353	1311
	ಬಿ. ತರಬೇತಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	239	148	135	46	42
	ಸಿ. ತರಬೇತಿ ವೆಚ್ಚ (ರೂ.ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)	252.55	224.79	233.63	59.95	54.00
3.	ತರಬೇತುದಾರರ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು					
	ಎ. ತರಬೇತಿ ಪಡೆದವರ ಸಂಖ್ಯೆ	97	-	-	-	-
	ಬಿ. ತರಬೇತಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	2	-	-	-	-
	ಸಿ. ತರಬೇತಿ ವೆಚ್ಚ (ರೂ.ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)	1.85	-	-	-	-
4.	ನಿರ್ವಹಣಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು					
	ಎ. ತರಬೇತಿ ಪಡೆದವರ ಸಂಖ್ಯೆ	66	61	28	95	55
	ಬಿ. ತರಬೇತಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	3	2	1	4	2
	ಸಿ. ತರಬೇತಿ ವೆಚ್ಚ (ರೂ.ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)	13.48	14.65	2.24	7.95	4.95

ಕೋಷ್ಟಕ 12.66: 2018-19 ರಿಂದ 2021-22 ಸ್ವಂತ ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ತರಬೇತಿ ಹೊಂದಿದವರು

ಕ್ರಮ ಸಂಖ್ಯೆ	ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ/ಯೋಜನೆ	ಸಾಧನೆ			ಗುರಿ	ಸಾಧನೆ 30.11.2021 ರವರೆಗೆ
		2018-19	2019-20	2020-21		
ಒಟ್ಟು	ಎ. ಒಟ್ಟು ತರಬೇತಿ ಪಡೆದವರ ಸಂಖ್ಯೆ	110422	51,645	7727	11948	9573
	ಬಿ. ಒಟ್ಟು ತರಬೇತಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	1523	1305	207	240	172
	ಸಿ. ಒಟ್ಟು ತರಬೇತಿ ವೆಚ್ಚ (ರೂ.ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)	358.85	322.82	251.92	128.46	98.19

IMC-K (ವಿದೇಶಿ ಉದ್ಯೋಗ ಕೋಶ-ಕರ್ನಾಟಕ)

ಜಾಗತೀಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕೌಶಲ್ಯ ಭರಿತ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲಕ್ಕಿರುವ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಮನಗಂಡು, ಐರೋಪ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು, ಮಧ್ಯಪ್ರಾಚ್ಯ ಕೊಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾ, ಜಪಾನ್, ಆಗ್ನೇಯಾ ಏಷ್ಯಾ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲವನ್ನು ಕೌಶಲ್ಯೀಕರಿಸಿ ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡುವ ಉದ್ದೇಶದೊಂದಿಗೆ ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಲಸಿಗರ ಕೇಂದ್ರ (IMC-K) ಎಂಬ ನೂತನ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರವು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ರೂ.8.79 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದೆ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ರೂ.6.69 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ವ್ಯಯಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷದ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ತಂಡದ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳನ್ನು ವಿದೇಶಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಲು ಕ್ರಮವಹಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕೌಶಲ್ಯ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗ ಮೇಳಗಳು (skill connect)

ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2008 ರಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೌಶಲ್ಯ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗ ಮೇಳಗಳು ಯುವಜನತೆಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ಮೇಳ ಉದ್ಯೋಗದಾತರು ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗಾಸಕ್ತರ ನಡುವೆ ಉತ್ತಮ 'ಕಾರ್ಯಸಿದ್ಧಿ' ವೇದಿಕೆಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ. ಕೌಶಲ್ಯ ತರಬೇತಿ ಮೂಲಕ ವೃತ್ತಿಪರರ ಉದ್ಯೋಗ ಮೇಳಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಆಯೋಜಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕಿರು ಉದ್ಯೋಗ ಮೇಳಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. 2021-22 ರವರೆಗೆ ಈ ಮೇಳಗಳಿಂದ ಸುಮಾರು 205099 ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳು ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಪಡೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 12.67, 12.68 ಮತ್ತು 12.69 ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 12.67 : ಕೌಶಲ್ಯಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಆಯೋಜಿಸಲಾಗಿರುವ ಬೃಹತ್ ಉದ್ಯೋಗ ಮೇಳಗಳ ವಿವರಗಳು

ಕ್ರಮ ಸಂಖ್ಯೆ	ವರ್ಷ	ಉದ್ಯೋಗ ಮೇಳಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಆಯ್ಕೆಯಾದ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳ
1	2008-09	5	28919
2	2009-10	9	36280
3	2010-11	13	19093
4	2011-12	6	11507
5	2012-13	2	1805
6	2013-14	3	12473
7	2014-15	1	1479
8	2015-16	3	9297

ಕೋಷ್ಟಕ 12.67 : ಕೌಶಲ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಆಯೋಜಿಸಲಾಗಿರುವ ಬೃಹತ್ ಉದ್ಯೋಗ ಮೇಳಗಳ ವಿವರಗಳು

ಕ್ರಮ ಸಂಖ್ಯೆ	ವರ್ಷ	ಉದ್ಯೋಗ ಮೇಳಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಆಯ್ಕೆಯಾದ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳ
9	2016-17	7	22334
10	2017-18	11	27744
11	2018-19	11	5593
12	2019-20	192	16083
13	2020-21	71	3454
14	2021-22	41	9038
	ಒಟ್ಟು	375	205099

ಕೋಷ್ಟಕ 12.68: 2021 ರಲ್ಲಿ ಆಯೋಜಿಸಿದ ಉದ್ಯೋಗ ಮೇಳಗಳ ವಿವರಗಳು

ಕ್ರ.ಸಂ	ಚಟುವಟಿಕೆ	ಭಾಗವಹಿಸಿದ ಕಂಪನಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	
			ಭಾಗವಹಿಸಿದವರು	ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿರುವವರು
1	ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಉದ್ಯೋಗ ಮೇಳಗಳು	522	21,808	6,876
2	ವರ್ಚುವಲ್ ಉದ್ಯೋಗ ಮೇಳಗಳು	12	2,185	976
3	ವೈಯಕ್ತಿಕ ಉದ್ಯೋಗದಾತರು	ಆದಿತ್ಯ ಬಿರ್ಲಾ ಫ್ಯಾಷನ್ಸ್ & ಕ್ಲೆಸ್ ಕಾರ್ಪ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್	2,312	1,186
	ಒಟ್ಟು		26,305	9,038

ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ (ಐಟಿಐಗಳು)

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರುವ 270 ಸರ್ಕಾರಿ ಮತ್ತು 192 ಖಾಸಗಿ ಅನುದಾನಿತ ಕೈಗಾರಿಕಾ ತರಬೇತಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ 2012 ರಿಂದ ಆನ್‌ಲೈನ್ ಪ್ರವೇಶಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದು, DGT ನವದೆಹಲಿ ರವರು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿರುವ ಅರ್ಹತೆಯ ಪ್ರಕಾರ ವಿವಿಧ 61 ತಾಂತ್ರಿಕ ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕೇತರ ವೃತ್ತಿಗಳಿಗೆ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳು ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸಬಹುದಾಗಿದ್ದು, ಸರ್ಕಾರಿ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಕೈಗಾರಿಕಾ ತರಬೇತಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ ಪಡೆದ ವಿವರಗಳು ಕೋಷ್ಟಕ 12.70 ರಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಅಪ್ರೆಂಟಿಸ್ ಶಿಪ್ (ಶಿಷ್ಯವೃತ್ತಿ) ತರಬೇತಿ

ಶಿಶು ತರಬೇತಿಯನ್ನು 1961 ಶಿಶು ಕಾಯ್ದೆಯನ್ವಯ ರಾಜ್ಯದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ವಲಯದ ಉದ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ www.apprenticeship.gov.in ಪೋರ್ಟಲ್ ನಲ್ಲಿ ಅಪ್ರೆಂಟಿಸ್ ಶಿಪ್ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಪ್ರೆಂಟಿಸ್ ಶಿಪ್ ಉತ್ತೇಜನ ಯೋಜನೆಯನ್ನು (ಎನ್ ಎಪಿಎಸ್) 19-08.2016 ರಂದು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿದೆ ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ ರಾಜ್ಯವು 2016-2020ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ 50 ಸಾವಿರ,

1 ಲಕ್ಷ, 1.5 ಲಕ್ಷ ಮತ್ತು 2 ಲಕ್ಷ ಅಂದರೆ ಒಟ್ಟು 5.00 ಲಕ್ಷ ಶಿಶಿಕ್ಷು ತರಬೇತಿ ಗುರಿ ನೀಡಿದೆ. ಶಿಷ್ಯ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಪ್ರತಿ ಅಪ್ರೆಂಡಿಸ್‌ಗೆ ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳಿಗೆ ಶೇ.25% ರಷ್ಟು ಅಥವಾ ರೂ.1,500 ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ವತಿಯಿಂದ ಉದ್ದಿಮೆಗಳಿಗೆ ಮರುಪಾವತಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 12.69 : ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಮತ್ತು ಕಂಪನಿವಾರು ಉದ್ಯೋಗ ಮೇಳಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಿದ ಕ್ರೋಢೀಕೃತ ವಿವರಗಳು (ಆಗಸ್ಟ್-2021)

ಕ್ರಮ ಸಂಖ್ಯೆ	ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಹೆಸರು	ಉದ್ಯೋಗ ಮೇಳ ಆಯೋಜಿಸಿದ ದಿನಾಂಕ	ಕಂಪನಿಗಳು	ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	
				ಭಾಗವಹಿಸಿದವರು	ಆಯ್ಕೆಗೊಂಡವರು
1	ಬಾಗಲಕೋಟೆ	18 ಮತ್ತು 19ನೇ ಆಗಸ್ಟ್ 2021	14	239	114
2	ಬೆಳಗಾವಿ	10 ಮತ್ತು 13ನೇ ಆಗಸ್ಟ್ 2021	15	2,300	154
3	ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ	6 ಮತ್ತು 7ನೇ ಆಗಸ್ಟ್ 2021	16	1,108	347
4	ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮೀಣ	12ನೇ ಆಗಸ್ಟ್ 2021	14	551	226
5	ಬೀದರ್	18ನೇ ಆಗಸ್ಟ್ 2021	9	348	137
6	ಚಾಮರಾಜನಗರ	12 ಮತ್ತು 13ನೇ ಆಗಸ್ಟ್ 2021	21	418	120
7	ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ	29ನೇ ಆಗಸ್ಟ್ 2021	25	1,485	890
8	ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು	23ನೇ ಆಗಸ್ಟ್ 2021	18	772	318
9	ಚಿತ್ರದುರ್ಗ	17ನೇ ಆಗಸ್ಟ್ 2021	16	234	102
10	ದಾವಣಗೆರೆ	18 ಮತ್ತು 27ನೇ ಆಗಸ್ಟ್ 2021	26	1,062	524
11	ಧಾರವಾಡ	10 ಮತ್ತು 13ನೇ ಆಗಸ್ಟ್ 2021	34	973	121
12	ಗದಗ	18ನೇ ಆಗಸ್ಟ್ 2021	13	647	160
13	ಹಾಸನ	18 ಮತ್ತು 19ನೇ ಆಗಸ್ಟ್ 2021	9	161	70
14	ಹಾವೇರಿ	7ನೇ ಆಗಸ್ಟ್ 2021	20	943	241
15	ಕಲಬುರಗಿ	7ನೇ ಆಗಸ್ಟ್ 2021	1	325	80
16	ಕೊಡಗು	12 ಮತ್ತು 13ನೇ ಆಗಸ್ಟ್ 2021	12	541	120
17	ಕೊಪ್ಪಳ	12 , 18 ಮತ್ತು 24ನೇ ಆಗಸ್ಟ್ 2021	15	457	117
18	ಮಂಡ್ಯ	11 ಮತ್ತು 13ನೇ ಆಗಸ್ಟ್ 2021	10	545	181
19	ಮೈಸೂರು	30ನೇ ಆಗಸ್ಟ್ 2021	62	3,165	685
20	ರಾಯಚೂರು	11ನೇ ಆಗಸ್ಟ್ 2021	31	911	511
21	ರಾಮನಗರ	13ನೇ ಆಗಸ್ಟ್ 2021	22	699	240
22	ಶಿವಮೊಗ್ಗ	26 ಮತ್ತು 27ನೇ ಆಗಸ್ಟ್ 2021	27	1,119	561
23	ತುಮಕೂರು	13ನೇ ಆಗಸ್ಟ್ 2021	24	789	233

ಕೋಷ್ಟಕ 12.69 : ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಮತ್ತು ಕಂಪನಿವಾರು ಉದ್ಯೋಗ ಮೇಳಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಿದ ಕ್ರೋಢೀಕೃತ ವಿವರಗಳು (ಆಗಸ್ಟ್-2021)

ಕ್ರಮ ಸಂಖ್ಯೆ	ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಹೆಸರು	ಉದ್ಯೋಗ ಮೇಳ ಆಯೋಜಿಸಿದ ದಿನಾಂಕ	ಕಂಪನಿಗಳು	ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	
				ಭಾಗವಹಿಸಿದವರು	ಆಯ್ಕೆಗೊಂಡವರು
24	ಉಡುಪಿ	25ನೇ ಆಗಸ್ಟ್ 2021	24	796	292
25	ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ	18 ಮತ್ತು 19ನೇ ಆಗಸ್ಟ್ 2021	5	243	58
26	ವಿಜಯಪುರ	10ನೇ ಆಗಸ್ಟ್ 2021	23	390	214
27	ಯಾದಗಿರಿ	17ನೇ ಆಗಸ್ಟ್ 2021 2021	16	587	60

ಕೋಷ್ಟಕ 12.70 : ಸರ್ಕಾರಿ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಕೈಗಾರಿಕಾ ತರಬೇತಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾತಿಯ ವಿವರಗಳು.

ಕೈಗಾರಿಕಾ ತರಬೇತಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ವಿವರಗಳು	ಐಟಿಐಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಲಭ್ಯವಿರುವ ಸೀಟುಗಳು	ದಾಖಲಾತಿ	ಖಾಲಿ ಸೀಟುಗಳು	ಶೇಕಡವಾರು ದಾಖಲಾತಿಗಳು
ಸರ್ಕಾರಿ (ಎನ್‌ಸಿವಿಟಿ)	270	29480	25117	4363	86
ಜಿಐಐ (ಎನ್‌ಸಿವಿಟಿ)	192	12050	10702	1348	89
ಖಾಸಗಿ (ಎನ್‌ಸಿವಿಟಿ)	1031	51650	26296	25354	51
ಸರ್ಕಾರಿ (ಎಸ್‌ಸಿವಿಟಿ)	150	6916	3821	3065	56
ಖಾಸಗಿ (ಎಸ್‌ಸಿವಿಟಿ)	05	140	ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿದೆ	ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿದೆ	ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿದೆ
ಒಟ್ಟು	1648	100236	65966	34270	66

12.4.5 ಕೌಶಲ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆ ಮತ್ತು ಜೀವನೋಪಾಯ ಇಲಾಖೆಯ ಹೊಸ ಉಪಕ್ರಮಗಳು

- ಐಟಿಐಗಳ ಉನ್ನತೀಕರಣ:** ಸರ್ಕಾರಿ ಐಟಿಐಗಳಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯವು ಉದ್ಯಮದ ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಅಗತ್ಯಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಐಟಿಐಗಳ ಉನ್ನತೀಕರಣದ ಅಗತ್ಯವಿದ್ದು, 150 ಸರ್ಕಾರದ ಐಟಿಐಗಳ ಉನ್ನತೀಕರಣಕ್ಕೆ 4636.50 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಪಿಪಿಪಿ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಐಟಿಐಗಳನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದ್ದು, ಇದರಲ್ಲಿ ಟಾಟಾ ಟೆಕ್ನಾಲಜೀಸ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್ ಮತ್ತು 20 ಉದ್ಯಮ ಪಾಲುದಾರರೊಂದಿಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಪಾಲು 657.00 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳ ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿದ್ದು, ಉದ್ಯಮ 4.0 ಕೋರ್ಸ್ ಗಳ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ಅಗತ್ಯ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಮತ್ತು ಸಲಕರಣೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಹೊಸ ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಪೀಠೋಪಕರಣಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ ಇರಿಸಲು ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಕಟ್ಟಡಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದೆ. ಈ ಹೊಸ ಕೋರ್ಸ್ ಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಸಲಕರಣೆಗಳ ಪೂರೈಕೆ ಮತ್ತು ಸ್ಥಾಪನೆ, ತರಬೇತುದಾರರ ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಉದ್ಯಮ ಪಾಲುದಾರರೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಮತ್ತು ಆದ್ಯತೆಯ ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಟಿಟಿಎಲ್ ನ ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿತ್ತು.
- ಉದ್ಯಮ ಸಂಪರ್ಕ ಮತ್ತು ಸಮಾವೇಶ:** ಇಂದಿನ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ವಿತರಣೆಯ ಮೂಲಕ ಖಾಸಗಿ ವಲಯದ ಪಾಲೊಳ್ಳುವಿಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಸುಸ್ಥಿರ ಕಾರ್ಮಿಕ ಪೂರೈಕೆ ಮಾದರಿಯನ್ನು

ರಚಿಸಲು ಕೆಎಸ್ ಡಿಸಿಯು ಖಾಸಗಿ ವಲಯದೊಂದಿಗೆ ಕೈಜೋಡಿಸುತ್ತಿದೆ. ನಿರದ್ಯೋಗಿ ಯುವಕರಿಗೆ ಅವರ ಅಗತ್ಯಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಅಲ್ಪಾವಧಿ ಕೌಶಲ್ಯ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನೀಡಲು ಮತ್ತು ತರಬೇತಿಯ ನಂತರ ಅವರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶ ಒದಗಿಸಲು ಉದ್ಯಮ ಪಾಲುದಾರರೊಂದಿಗೆ ಒಡಂಬಡಿಕೆ (MoU) ಗೆ ಸಹಿ ಹಾಕಲಾಗಿದೆ.

- iii. **ರಾಮನಗರದಲ್ಲಿ ಕೌಶಲ್ಯ ಕೇಂದ್ರ:** ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡುವ ಮತ್ತು ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸುವ ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಉದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆಯನ್ನು ಕೌಶಲ್ಯಗೊಳಿಸಲು ಯುವಜನರನ್ನು ಸಶಕ್ತಗೊಳಿಸಲು ಸಾಮಾನ್ಯ ವಿಶಿಷ್ಟ ವೇದಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಇದು ಯುವಕರಿಗೆ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ದರ್ಜೆಯ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಮತ್ತು ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ತರುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಉದ್ಯೋಗವಿಲ್ಲದವರನ್ನು ಅವಕಾಶಗಳು, ಉದ್ಯಮಶೀಲ ಉದ್ಯಮಗಳು ಸಂಪೂರ್ಣ ಕೌಶಲ್ಯ ಮತ್ತು ವೃತ್ತಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾಗಲು ಯುವಜನರನ್ನು ಸಶಕ್ತಗೊಳಿಸಲು ಇದು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದೆ. ಈ ಹಬ್ ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಆಂಗ್ಲ ಸಂವಹನ ಕೌಶಲ್ಯ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಸಹ ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.
- iv. **ಸ್ಕಿಲ್ಸ್ ಆನ್ ವೀಲ್ಸ್:** ಮೊಬೈಲ್ ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ಕರ್ನಾಟಕದ ಆಂತರಿಕ ಭಾಗಗಳಿಗೆ ವೃತ್ತಿಪರ ಕೌಶಲ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ನೀಡುವುದು. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಮೊದಲ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಎಂಟು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.
- v. **ಕೋವಿಡ್ ಭರವಸೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ:** ಕೋವಿಡ್ ಯಿಂದಾಗಿ, ಹಲವಾರು ಶಿಕ್ಷಕರು ಮತ್ತು ವೃತ್ತಿಪರರು ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಉದ್ಯೋಗ ಆಧಾರಿತ ತರಬೇತಿ ಒದಗಿಸಲು ಕೋವಿಡ್ ಭರವಸೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ 764 ಯುವಕರಿಗೆ ಸಾವಯವ ಕೃಷಿ, ಜೇನು ಸಾಕಾಣೆ, ಬೇಕರಿ, ಜಿಎಸ್‌ಟಿ ಅಕೌಂಟಿಂಗ್, ದತ್ತಾಂಶ ಸಹಾಯಕ, ಮೇಲ್ವಿಚಾರಕರು ಮುಂತಾದ ಉದ್ಯೋಗ ಪಾತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕೌಶಲ್ಯ ತರಬೇತಿಗಾಗಿ ನೋಂದಾಯಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ನೋಂದಾಯಿತರಿಗೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.
- vi. **ವಲಸೆ ಸೌಲಭ್ಯ ಆರ್ಕಿಟೆಕ್ಚರ್ (MFA) ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಲಸೆ ಕೇಂದ್ರ (IMC) -** ಕರ್ನಾಟಕ ಚೌಕಟ್ಟಿನ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶವಾಗಿದೆ, ಇದು ಕೌಶಲ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆ ಮತ್ತು ಜೀವನೋಪಾಯ ಇಲಾಖೆಯ (SDEL) ಉಪಕ್ರಮವಾಗಿದೆ. 30 ವಲಸೆ ಮಾಹಿತಿ ಕೇಂದ್ರಗಳು (MICs) ಇವೆ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ 5 ವಲಸಿಗ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಕೇಂದ್ರಗಳಾಗಿ (MRCs) ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತವೆ, ಇದು ಸುರಕ್ಷಿತ ವಲಸೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಉದ್ದೇಶಿತ ವಲಸಿಗರಿಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ಸಲಹೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು ಅನಿಯಮಿತ ವಲಸೆ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿತ ಗಂಭೀರ ಅಪಾಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅವರಿಗೆ ಮೂಡಿಸುತ್ತದೆ. ಸಂಭಾವ್ಯ ವಲಸಿಗರು ಮತ್ತು ತಿಳುವಳಿಕೆಯುಳ್ಳ ಆಯ್ಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಅವರನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿ. ಸೇವೆಗಳು ಸಮಾಲೋಚನೆ, ನಿರ್ಗಮನದ ಪೂರ್ವ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ, ಜಾಗೃತಿ ಅಭಿಯಾನಗಳು, ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಸಮೀಕ್ಷೆಗಳು ಮತ್ತು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಅಗತ್ಯಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ವಲಸೆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಸುಲಭಗೊಳಿಸಲು ಸರ್ಕಾರಿ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಉಲ್ಲೇಖಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುತ್ತವೆ.
- vii. **ಕೌಶಲ್ಯ ಸಂಪರ್ಕ:** ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಪುನರುಜ್ಜೀವನಗೊಳಿಸುವ ಮೂಲಕ ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲು ಮತ್ತು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲು ಕೆ.ಎಸ್.ಡಿ.ಸಿ ಸ್ಕಿಲ್ ಕನೆಕ್ಟ್ ಪೋರಂ ಅನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ. ಕೌಶಲ್ಯ ಸಂಪರ್ಕವು ನುರಿತ ಯುವಕರಿಗೆ ಮೀಸಲಾದ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಚಾಲಿತ ವೇದಿಕೆಯಾಗಿದ್ದು, ಅವರು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಬಳಕೆದಾರನು ತಮ್ಮ ವೃತ್ತಿ ಮತ್ತು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಲು ಸರಿಯಾದ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಮಯೋಚಿತ ಮತ್ತು ವೈಯಕ್ತಿಕರಿಸಿದ ಶಿಫಾರಸುಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ, ಎರವಲು ಪಡೆಯಲು ಬಯಸುವವರಿಗಾಗಿ ಕೌಶಲ್ಯಭರಿತ ಜನರ ಗುಂಪನ್ನು ಸಹ ಈ ಜಾಲತಾಣವು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.
- viii. **ಸ್ಥಳೀಯ ಕೌಶಲ್ಯ ತರಬೇತಿ:** ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು. ಚನ್ನಪಟ್ಟಣ ಕ್ರಾಫ್ಟ್ ಪಾರ್ಕ್ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವ ಕರ್ಮ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಗಮದ ಮೂಲಕ ಸ್ಥಳೀಯ ಕೌಶಲ್ಯಗಳ ತರಬೇತಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ix. **ಕೆ.ಎಸ್.ಡಿ.ಸಿ ದೇಶದ ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ಯೋಗ ಪೋರ್ಟಲ್ ಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ Monster.com ನೊಂದಿಗೆ ಸಹಕರಿಸುತ್ತಿದೆ,** ಇದರಲ್ಲಿ ಕೆ.ಎಸ್.ಡಿ.ಸಿಯ ಸ್ಕಿಲ್ ಕನೆಕ್ಟ್ ಪೋರ್ಟಲ್ ಅನ್ನು ಉದ್ಯೋಗಗಳು, ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವಲಯದ ವರ್ಚುವಲ್ ಉದ್ಯೋಗ ಮೇಳಗಳು ಮತ್ತು ವೃತ್ತಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಹಾಗೂ ಸಮಾಲೋಚನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮಾಹಿತಿಯ ಮುಕ್ತ ಚಲನೆಗಾಗಿ ಮಾನ್ಸ್ಟರ್ ಪೋರ್ಟಲ್ ನೊಂದಿಗೆ ಸಂಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ.

x. **ಪ್ರತಿಭಾ ವೇಗವರ್ಧನೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ:** ಕೆ.ಎಸ್.ಡಿ.ಸಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಇನ್ನೋವೇಶನ್ ಅಂಡ್ ಟೆಕ್ನಾಲಜಿ ಸೊಸೈಟಿ (KITS) ಜೊತೆಗೆ ರಾಜ್ಯದಾದ್ಯಂತ ಎಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ನೀಡಲು ಮತ್ತು ನವೀಕರಿಸಲು ಟ್ರಾಲ್‌ಂಟ್ ಆಕ್ರೋಲೇಶನ್ ಪ್ರೋಗ್ರಾಂ ಅನ್ನು ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ. ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕೆ ಅಡೆತಡೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ 2000 ಯುವಜನರಿಗೆ ಈ ಹೊಸ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಮೂಲಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಆಧಾರಿತ ವೃತ್ತಿಜೀವನ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲು ಅಗತ್ಯ ತಾಂತ್ರಿಕ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿಭಾ ವೇಗವರ್ಧನೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಭಾಗವಾಗಿ ಪಾರದರ್ಶಕ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನದ ಮೂಲಕ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲಾದ ಕನಿಷ್ಠ 5000 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ತಪಾಸಣೆ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. 5000 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ 2000 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿ, ಈ 2000 ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ 1000 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಪ್ಲೇಸ್ ಮೆಂಟ್ ಪಡೆಯುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿಭಾ ವೇಗವರ್ಧನೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲು ಕೆ.ಎಸ್.ಡಿ.ಸಿ ಯಿಂದ ಮಾನ್ಯತೆ ಪಡೆದ ಏಜೆನ್ಸಿಗಳು ಆನ್ ಬೋರ್ಡ್ ಮಾಡಿದ ತರಬೇತಿ ಪಾಲುದಾರರ ಮೂಲಕ ತರಬೇತಿ ಯನ್ನು ನೀಡುವುದರ ಮೂಲಕ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಟೈರ್ 2 ಮತ್ತು ಟೈರ್ 3 ಪ್ರದೇಶಗಳಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ನೀತಿ ಸುಧಾರಣೆಗಳು

- ತರಬೇತಿ ಪಡೆದ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಖಾಸಗಿ ವಿಟಪಿಗಳು ಶೇ.70ರಷ್ಟು ಉದ್ಯೋಗ ನೀಡುವುದು ಕಡ್ಡಾಯ. ಆದರೆ, ಇದು ಸಿಎಂಕೆವೈ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೇವಲ 15-20% ಇರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕೌಶಲ್ಯ ತರಬೇತಿಯ ನಂತರ ಪ್ಲೇಸ್ ಮೆಂಟ್ ಮತ್ತು ಪ್ರೋಸ್ಟ್ ಪ್ಲೇಸ್ ಮೆಂಟ್ ಟ್ರಾಕಿಂಗ್ ಮಾಡಲು ವಿಶೇಷ ಪ್ಲೇಸ್ ಮೆಂಟ್ / ನೇಮಕಾತಿ ಏಜೆನ್ಸಿಯನ್ನು ನೇಮಿಸಲು ಸಿಎಂಕೆವೈ ನಿಧಿಯ ಕೊನೆಯ ಕಂತಿನ 30% ಅನ್ನು ಬಳಸಲು ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಮಾರ್ಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.
- 2025ರ ವೇಳೆಗೆ 10 ಮಿಲಿಯನ್ ಉದ್ಯೋಗಗಳಿಗೆ ಕಾರ್ಯಪಡೆಯನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಕೌಶಲ್ಯ ಮತ್ತು ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆ ಕಾರ್ಯಪಡೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ/ಖಾಸಗಿ ವಲಯ/ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಸದಸ್ಯರೊಂದಿಗೆ ಸಹಯೋಗ ಮತ್ತು ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲು 6 ವಿಷಯಾಧಾರಿತ ವಲಯಗಳಾದ 1) ಡಿಜಿಟಲ್ ಕೌಶಲ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಉದ್ಯಮಶೀಲ ಮನಸ್ಥಿತಿಗಳು - ಶಾಲೆಗಳು ಮತ್ತು ಕಾಲೇಜುಗಳು, 2) ವೃತ್ತಿ ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ, 3) ಯುವ ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆ ಇನ್ ಕ್ಯುಬೇಶನ್ @ ಕಾಲೇಜುಗಳು, 4) ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ಯಮಶೀಲ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಉದ್ಯೋಗಗಳು / ಸೇವೆಗಳು, 5) ಡಿಜಿಟಲ್ ಸೇವೆಗಳು ಮತ್ತು ಟೆಕ್ ಆಧಾರಿತ ಮಾದರಿಗಳು ಮತ್ತು 6) ಅಗ್ರಿ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ-ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ವಿಭಾಗಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಉಲ್ಲೇಖಗಳ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿ ಕಾರ್ಯಪಡೆಯ ವಿಧಾನಗಳೊಂದಿಗೆ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕಾರ್ಯಪಡೆಯ ಕರಡು ವರದಿ ಅಂತಿಮಹಂತದಲ್ಲಿದೆ.
- ಆರ್.ವಿ ಸ್ಕಿಲ್ಸ್ ಸೆಂಟರ್ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ಭವಿಷ್ಯದ ಕೌಶಲ್ಯಗಳ ಉದ್ಯಮದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯೊಂದಿಗೆ 30 ಆನ್ ಲೈನ್ ಕೋರ್ಸ್ ಗಳಿಗೆ ವಿಷಯವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.
- ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಒಕ್ಕೂಟವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಲು ಎನ್.ಆರ್.ಎಲ್.ಎಂ ನ ಒಂದು ಅಂಶವಾಗಿ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪು ನೀತಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ನೀತಿಯ ಮೂಲಕ, ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳು ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವಲ್ಲಿ ಪುನರಾವರ್ತನೆಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವ ಮೂಲಕ ಜೀವನೋಪಾಯದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ತರಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಬೆಂಬಲ ಸೌಲಭ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಮಾಹಿತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ವೇದಿಕೆಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ನೀತಿ ಕ್ರಮಗಳು

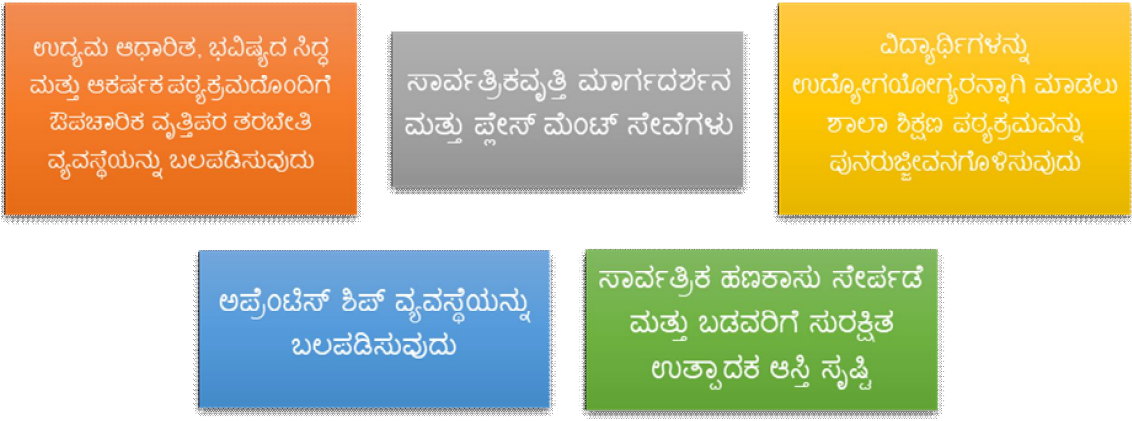
ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಕೌಶಲ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಸಮಗ್ರ ನೀತಿಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದೆ. ನೀತಿಯು ವಿವಿಧ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ

ಸವಾಲುಗಳು ಮತ್ತು ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಆರ್ಥಿಕತೆ ಮತ್ತು ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ವಲಯದ ಅಗತ್ಯಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ವಿವಿಧ ಭವಿಷ್ಯದ ಅಳತೆಗೋಲನ್ನು ಆಲೋಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕೌಶಲ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಪಂಚಸೂತ್ರಗಳು - ಕೌಶಲ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಐದು ಸೂತ್ರಗಳು

ದೂರದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಸಾಕಾರಗೊಳಿಸಲು ದಕ್ಷ ಕೌಶಲ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಐದು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಗಮನ ಮತ್ತು ಒತ್ತಡವನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಧಾರವಾಡ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ, ರಾಮನಗರ, ರಾಯಚೂರು ಮತ್ತು ಯಾದಗಿರಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ 6 ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಕೌಶಲ್ಯ ಅಂತರದ ಅಧ್ಯಯನ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಉಪಕ್ರಮಗಳು

- ಸಂಘಟಿತ ಕಾರ್ಮಿಕ ಕಾರ್ಯಪಡೆಯ ಉಪಕ್ರಮ
- ಹಸಿರು ಕೌಶಲ್ಯ ಉಪಕ್ರಮ: ಸುಸ್ಥಿರ ಕೃಷಿ, ಹಸಿರು ಕಟ್ಟಡ, ಮಳೆ ಕೊಯ್ಲು ಮತ್ತು ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಇಂಧನ ವಲಯಗಳು
- ರೈತರ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವ ಕಲಿಕೆಗೆ (ಆರ್ ಪಿಎಲ್) ಮಾನ್ಯತೆ
- ಹಸಿರು ನಿರ್ಮಿಸಿ: ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಸ್ನೇಹಿ ನಿರ್ಮಾಣವನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲು ಪರ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ನಿರ್ಮಾಣ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ.
- ನೀರು ಉಳಿಸಿ: ಮಳೆ ಕೊಯ್ಲು, ಜಲ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ನೀರಿನ ಮರುಬಳಕೆ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಆದ್ಯತೆಯ ಮೇಲೆ ನೀಡಲಾಗುವುದು.
- ಹಸಿರು ಇಂಧನ: ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಇಂಧನವನ್ನು ಕೊಯ್ಲು ಮಾಡುವುದು, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸೌರ ಶಕ್ತಿ.
- ಎನ್ ಎಸ್ ಕ್ಯೂಎಫ್ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಕೌಶಲ್ಯ ಅರ್ಹತೆ ಚೌಕಟ್ಟು (ಕೆಎಸ್ ಕ್ಯೂಎಫ್) ವಿನ್ಯಾಸ

- ❑ ಜೀವನೋಪಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಭಾಷೆ: ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವೃತ್ತಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಕೋಶದಲ್ಲಿ ಭಾಷಾ ಕಲಿಕಾ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗುವುದು
- ❑ ಬ್ಲಾಕ್ ಅಥವಾ ಕ್ಲಸ್ಟರ್ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಜೀವನೋಪಾಯ ಸೌಲಭ್ಯ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವುದು
- ❑ ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ತಲುಪಲು ಹೋಬ್ಬಿ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಬೇಸಿಗೆ ವೃತ್ತಿಪರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು
- ❑ ದಕ್ಷ ಕಾರ್ಮಿಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮಾಹಿತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ
- ❑ ಉದ್ಯಮ ಮತ್ತು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ / ಕೌಶಲ್ಯ ಒದಗಿಸುವ ಏಜೆನ್ಸಿಗಳ ನಡುವಿನ ಅಂತರವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಕೌಶಲ್ಯ ಶೃಂಗಸಭೆಗಳು ಮತ್ತು ಉದ್ಯಮ ಸಭೆಗಳು.
- ❑ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಕೌಶಲ್ಯ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶವನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ದೃಢವಾದ ಕ್ರಮವನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು
- ❑ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಲು ನೀತಿಗಳು: ವಿಶೇಷ ಮತ್ತು ಭವಿಷ್ಯದ ನೀತಿಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯತಂತ್ರ ಯೋಜನೆ
 - i. ಕೌಶಲ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗ
 - ii. ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ
 - iii. ಜೀವನೋಪಾಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ

12.5 ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯ

ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ, ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಸೇವೆಗಳಂತಹ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯದಲ್ಲಿನ ಸುಧಾರಣೆಗಳು ವಿವಿಧ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಅಸಮಾನತೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಅತ್ಯಗತ್ಯ ಮತ್ತು ಅಂತಹ ಸುಧಾರಿತ ಸೇವೆಗಳು ಒದಗಿಸಬಹುದಾದ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು ಮತ್ತು ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸಮಾಜದ ಎಲ್ಲಾ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತವೆ ಎಂದು ಅತೀ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಗುರುತಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯು ಸುರಕ್ಷಿತ ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯವನ್ನು ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ ಅನುಚ್ಛೇದ 11(1) ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಜೀವನ ಮಟ್ಟದಿಂದ ಪಡೆದ ಮೂಲಭೂತ ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳು ಎಂದು ಘೋಷಿಸಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಸಮಾಜಗಳಾದ್ಯಂತ, ಕುಡಿಯುವ ನೀರು, ನೈರ್ಮಲ್ಯ, ವಸತಿ, ವಿದ್ಯುತ್ ಮತ್ತು ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳೆಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಈ ಸೇವೆಗಳು ಜೀವನದ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಗಮನಾರ್ಹ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತವೆ.

ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿ (ಎಸ್‌ಡಿಜಿ) 6 “ಎಲ್ಲರಿಗೂ ನೀರು ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯದ ಲಭ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು” ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಸಿಹಿನೀರಿನ ಚಕ್ರದ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಒಪ್ಪಿದ ಗುರಿಗಳು ಕುಡಿಯುವ ನೀರು, ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯ (ವಾಶ್) ಸೇವೆಗಳ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಗಮನ ಹರಿಸುತ್ತದೆ (6.1 ಮತ್ತು 6.2); ತ್ಯಾಜ್ಯನೀರಿನ ಸಂಸ್ಕರಣೆ, ಮರುಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಮರುಬಳಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು (6.3); ದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಗಳನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುವುದು (6.4); ಮತ್ತು ಜಲ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ (6.5) ಸಮಗ್ರ ವಿಧಾನದ ಭಾಗವಾಗಿ ಜಲ ಸಂಬಂಧಿತ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು (6.6) ರಕ್ಷಿಸುವುದು. ಈ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು (6.ಎ ಮತ್ತು 6.ಬಿ) ಸಾಧಿಸಲು ಅನುಷ್ಠಾನದ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಸಹ ಪರಿಹರಿಸಲಾಗುವುದು. 2030ರ ವೇಳೆಗೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸುರಕ್ಷಿತ ಮತ್ತು ಕೈಗೆಟುಕುವ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಸಮ್ಮತ ಪ್ರವೇಶಕ್ಕೆ ಕರೆ ನೀಡುವ ಎಸ್‌ಡಿಜಿ ಗುರಿ 6.1 ಅನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸುವುದು ಸೂಕ್ತವಾಗಿದೆ, ಆದರೆ ಇತರ ಉಪ-ಗುರಿಗಳು ಜಲ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಗುಣಮಟ್ಟ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರತೆಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುತ್ತವೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ, ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಶುದ್ಧ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಸೌಲಭ್ಯಕ್ಕೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ, ಅನುಚ್ಛೇದ 47 ಶುದ್ಧ ಕುಡಿಯುವ ನೀರನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ನೀಡಿದೆ. ನೀರು ಸಾಂವಿಧಾನಿಕವಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ, ರಾಜ್ಯ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ 17 ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ, ಆದರೆ ಕೇಂದ್ರ ಪಟ್ಟಿಯ ಪ್ರವೇಶ 56 ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅಂತರ ರಾಜ್ಯ ನದಿಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯ

ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರವು ಮಧ್ಯಪ್ರವೇಶಿಸಲು ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ನೀತಿ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಮತ್ತು ಜಲ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಒದಗಿಸುವ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಧನಸಹಾಯ ಮತ್ತು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಗುರುತಿಸಿದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಗಳ ಮೂಲಕ ಜಲ ನೀತಿಯ ಅನುಷ್ಠಾನ, ಅಂದರೆ ನೀರಿನ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ನೀರು ಸರಬರಾಜು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು, ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವುದು ಮತ್ತು ನೀರಿನ ಸುಂಕವನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದು, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಮತ್ತು ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಂತಹ ಪ್ಯಾರಾಸ್ಟಾಟಲ್ ಏಜೆನ್ಸಿಗಳು (ಯುಎಲ್‌ಬಿಗಳು) ನಡೆಸುತ್ತವೆ.

ತನ್ನ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ನೀರು ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಎಸ್‌ಡಿಜಿ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿದೆ. ರಾಜ್ಯವು ಪ್ರತಿ ಎಸ್‌ಡಿಜಿ 6 ಉಪ-ಗುರಿಗಳಿಗೆ ತನ್ನ ಅಲ್ಪಾವಧಿ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮಾವಧಿ ಗುರಿಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿದೆ ಮತ್ತು ಗುರಿಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ಸಾಕಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ, ಕರ್ನಾಟಕವು ಕೆಲವು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ, ಅದು ಸೇವಾ ವಿತರಣೆಯ ವೇಗವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತದೆ, ಮತ್ತು ಪ್ರದೇಶಗಳು, ಜನಸಂಖ್ಯಾ ವಿಭಾಗಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳಾದ್ಯಂತ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಅಸಮಾನತೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ದೂರದೃಷ್ಟಿ ಯು ಕರ್ನಾಟಕದ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿ 2015 ರಲ್ಲಿ ಅಸಮಾನತೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ ವಿಷಯವನ್ನು ಆಧರಿಸಿದೆ, ಇದನ್ನು ಈ ಹಿಂದೆ ಡಾ. ನಂಜುಂಡಪ್ಪ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯ ಉನ್ನತಾಧಿಕಾರ ಸಮಿತಿಯು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದೆ.. ಎಚ್‌ಡಿಆರ್ 2015 ರ ಭಾಗವಾಗಿ, ಅಸಮಾನತೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಸಹ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಜಾರಿಗೆ ತರುತ್ತಿರುವ ಉದ್ದೇಶಿತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲು ರಾಜ್ಯವು ವಿವಿಧ ಪಾಲುದಾರ ಗುಂಪುಗಳೊಂದಿಗೆ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ.

12.5.1 ಕುಡಿಯುವ ನೀರು

ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಿಹಿನೀರಿನ ಮೂಲಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನದಿಗಳು, ಸರೋವರಗಳು, ಕೊಳಗಳು ಮತ್ತು ಅಂತರ್ಜಲ ಮೂಲಗಳು ಸೇರಿವೆ, ಮೇಲ್ಮೈ ನೀರಿನ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು ಜಲಾಶಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಏಳು ಪ್ರಮುಖ ನದಿ ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಹಂಚಿಕೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ, ವಾರ್ಷಿಕ ಹೊರತೆಗೆಯಬಹುದಾದ ಅಂತರ್ಜಲದ ಅಂದಾಜು 525 ಟಿಎಂಸಿ (ಅಥವಾ 14.85 ಬಿಸಿಎಂ) ಜೊತೆಗೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 1330 ಟಿ.ಎಂ.ಸಿ. ಮೇಲ್ಮೈ ನೀರು ಲಭ್ಯವಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕವು ದೇಶದ ಅತ್ಯಂತ ಬರಪೀಡಿತ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದ್ದು, ರಾಜ್ಯದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭಾಗಗಳು ಮಳೆಯ ಕೊರತೆಗಳಿಗೆ ತುತ್ತಾಗುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಮತ್ತು 2000 ನೇ ವರ್ಷದಿಂದ 11 ವರ್ಷಗಳ ಬರಗಾಲ ಮತ್ತು ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳ ಪ್ರವಾಹದಿಂದ ತತ್ತರಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ, ನಗರ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಮತ್ತು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಲ್ಲಿ ತ್ವರಿತ ಪ್ರಗತಿಸಾಧಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ನೀತಿ ಆಯೋಗದ ಎಸ್ ಡಿಜಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ 3.0 (2020-21) ಕರ್ನಾಟಕದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ 59.47% ಜನರು ಕೊಳವೆ ನೀರು ಸರಬರಾಜು (ಪಿಡಬ್ಲ್ಯೂಎಸ್) ಮೂಲಕ ಆವರಣದೊಳಗೆ ಸುರಕ್ಷಿತ ಮತ್ತು ಸಾಕಷ್ಟು ಕುಡಿಯುವ ನೀರನ್ನು ಪಡೆದರು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಶೇ. 100 ರಷ್ಟು ಜನರು ಸುಧಾರಿತ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಮೂಲವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಗಮನಿಸುತ್ತದೆ.

ಎ. ಗ್ರಾಮೀಣ ನೀರು ಸರಬರಾಜು

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಮತ್ತು ಸುರಕ್ಷಿತ ಕುಡಿಯುವ ನೀರನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ (ಎನ್‌ಆರ್‌ಡಿಡಬ್ಲ್ಯೂಪಿ) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ರಾಜ್ಯದಾದ್ಯಂತ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಯೋಜನೆಗಳ ಸಂಘಟಿತ ಅನುಷ್ಠಾನವು 4426032 ಗ್ರಾಮೀಣ ಕುಟುಂಬಗಳು (ಕರ್ನಾಟಕದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಕುಟುಂಬಗಳ 45.20%) 2016-17 ನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ 3312936 ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ (ಗ್ರಾಮೀಣ ಕುಟುಂಬಗಳ 40.36%) ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಕೊಳವೆ ನೀರು ಪೂರೈಕೆಯ ಮೂಲಕ ಕುಡಿಯುವ ನೀರನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಕಾರಣವಾಗಿದೆ, ಅಂದರೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಒಂದು ದಶಲಕ್ಷಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಗ್ರಾಮೀಣ ಕುಟುಂಬಗಳು ಕಳೆದ ಐದು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸದಾಗಿ ಕೊಳವೆ ನೀರು ಪೂರೈಕೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿವೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ರಾಜ್ಯದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗ್ರಾಮೀಣ ಕುಟುಂಬಗಳು ಇನ್ನೂ ಕೊಳವೆ ನೀರು ಪೂರೈಕೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ, ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ

ಸರ್ಕಾರವು ಸಾಕಷ್ಟು ಧನಸಹಾಯ ಮತ್ತು ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಯೋಜನೆಗಳ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಮೂಲಕ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಪರಿಹರಿಸಲು ಬದ್ಧವಾಗಿದೆ.

ಈ ಮೂಲಭೂತ ಸೇವೆಯ ಸೌಲಭ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಾದ್ಯಂತ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಅಸಮಾನತೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ರಾಜ್ಯವು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ, ಉದಾ. 2022 ರ ಜನವರಿ 15ರ ಪ್ರಕಾರ, ಗದಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶೇ. 83.67ರಷ್ಟು ಗ್ರಾಮೀಣ ಕುಟುಂಬಗಳು ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶೇ. 17.43ರಷ್ಟು ಗ್ರಾಮೀಣ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಕೊಳವೆ ನೀರು ಪೂರೈಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಇದಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದಾಗ (ಕೋಷ್ಟಕ 12.71). ಗದಗ, ಧಾರವಾಡ ಮತ್ತು ಕೊಪ್ಪಳದ ಪ್ರಮುಖ 3 ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪಿಡಬ್ಲ್ಯೂಎಸ್ ಸಂಪರ್ಕಗಳನ್ನು 2021-22 ನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಇದು ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷಿಯ ಜಿಲ್ಲೆಯಾಗಿ ಹೆಸರಿಸಲಾದ ಯಾದಗಿರಿ ಜಿಲ್ಲೆ ಸೇರಿದಂತೆ ಕಲ್ಯಾಣ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಮೂಲಭೂತ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ನವೀಕರಿಸಿದ ಗಮನವನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ಕುಡಿಯುವ ನೀರನ್ನು ಪೂರೈಸುವ ಮೂಲಕ ಸಾಕಷ್ಟು ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ರಾಜ್ಯವು ತನ್ನ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ವೇಗಗೊಳಿಸಿದೆ. 1. ಹ್ಯಾಂಡ್ ಪಂಪ್ ಅಳವಡಿಸಲಾದ ಬೋರ್‌ವೆಲ್‌ಗಳು 2. ಕಿರು ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಯೋಜನೆ 3. ಕೊಳವೆ ಮೂಲಕ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು 4. ಬಹು ಗ್ರಾಮ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಯೋಜನೆ. ಬರಪೀಡಿತ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಾದ ಬಾಗಲಕೋಟೆ, ಬಳ್ಳಾರಿ, ಬಿಜಾಪುರ, ದಾವಣಗೆರೆ, ರಾಯಚೂರು ಮತ್ತು ಕೊಪ್ಪಳಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು 1997-98ರಿಂದ ಕೇಂದ್ರ ಪ್ರಾಯೋಜಿತ ಮರುಭೂಮಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಡಿ (ಡಿಡಿಪಿ) ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. 2017-18ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ 155723 ಸಂಪರ್ಕಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ 2021-22ರ ಮೊದಲ ಒಂಬತ್ತು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ 1495499 ಗೃಹ ಪಿಡಬ್ಲ್ಯೂಎಸ್ ಸಂಪರ್ಕಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಪಿಡಬ್ಲ್ಯೂಎಸ್ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಕರ್ನಾಟಕದ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿವೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ/ಗ್ರಾಮೀಣ, ಕೋಲಾರ ಮತ್ತು ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರದ ಶುಷ್ಕ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಪೂರೈಕೆಯ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ ಪ್ರಮಾಣದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಕುಟುಂಬಗಳು ಇನ್ನೂ ಸಾಕಷ್ಟು ಸೇವೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 12.71: ಕೊಳವೆ ನೀರು ಸರಬರಾಜು (ಪಿಡಬ್ಲ್ಯೂಎಸ್) ಗ್ರಾಮೀಣ ಗೃಹ ಸಂಪರ್ಕಗಳು - ಗ್ರಾಮೀಣ ಕುಟುಂಬಗಳ ಪ್ರಮಾಣ - ಟಾಪ್ 5 ಮತ್ತು ಕೆಳಗಿನ 5 ಜಿಲ್ಲೆಗಳು - 15/01/2022 ರಂತೆ

ಜಿಲ್ಲೆ	ಒಟ್ಟು ಗ್ರಾಮೀಣ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೇ.	
	ಪಿಡಬ್ಲ್ಯೂಎಸ್ ನೊಂದಿಗೆ	2021-22 ರಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಲಾದ ಪಿಡಬ್ಲ್ಯೂಎಸ್ ಸಂಪರ್ಕಗಳು (ಜನವರಿ 2022 ರವರೆಗೆ)
ಗದಗ	83.67	62.05
ಧಾರವಾಡ	75.42	41.59
ಕೊಪ್ಪಳ	73.90	45.08
ಮಂಡ್ಯ	69.67	20.76
ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ	62.07	13.55
ಯಾದಗಿರಿ	28.18	45.97
ಕೋಲಾರ	25.72	0.00
ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ	22.34	12.54
ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ	20.12	0.00

ಕೋಷ್ಟಕ 12.71: ಕೊಳವೆ ನೀರು ಸರಬರಾಜು (ಪಿಡಬ್ಲ್ಯೂಎಸ್) ಗ್ರಾಮೀಣ ಗೃಹ ಸಂಪರ್ಕಗಳು - ಗ್ರಾಮೀಣ ಕುಟುಂಬಗಳ ಪ್ರಮಾಣ - ಟಾಪ್ 5 ಮತ್ತು ಕೆಳಗಿನ 5 ಜಿಲ್ಲೆಗಳು - 15/01/2022 ರಂತೆ

ಜಿಲ್ಲೆ	ಒಟ್ಟು ಗ್ರಾಮೀಣ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೇ.	
	ಪಿಡಬ್ಲ್ಯೂಎಸ್ ನೊಂದಿಗೆ	2021-22 ರಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಲಾದ ಪಿಡಬ್ಲ್ಯೂಎಸ್ ಸಂಪರ್ಕಗಳು (ಜನವರಿ 2022 ರವರೆಗೆ)
ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ	17.43	0.00

ಮೂಲ: ಎನ್ ಆರ್ ಡಿಡಬ್ಲ್ಯೂಪಿ, ಸ್ವರೂಪ ಸಿ36

ಪೈಪ್ ಪೂರೈಕೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ, ಎಫ್‌ಎಚ್‌ಟಿಗಳಿಗೆ ಜಲ ಜೀವನ್ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳ ಪ್ರಕಾರ 55 ಎಲ್ ಪಿಸಿಡಿ ಗುರಿಯನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗಿದ್ದರೂ ಕನಿಷ್ಠ 40 ಎಲ್‌ಪಿಸಿಡಿ ಸೇವಾ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳ ಸಂಪೂರ್ಣ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ 'ಸಾಕಷ್ಟು' ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ದಿನಕ್ಕೆ ತಲಾ 55 ಲೀಟರ್ ಎಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುತ್ತದೆ, ಇದು ಮಧ್ಯಂತರ ಗುರಿಯಾಗಿ ಪ್ರತಿ ದಿನ ತಲಾ 70 ಲೀಟರ್ ಗಳನ್ನು ಅಂತಿಮ ಗುರಿಯಾಗಿ ಸುತ್ತದೆ. ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮುಚ್ಚಿದ ಜನವಸತಿ ಪ್ರದೇಶಗಳೊಂದಿಗೆ (ಎಫ್ ಸಿ) ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಪೂರೈಕೆಯು 55 ಎಲ್ ಪಿಸಿಡಿ (ದಿನಕ್ಕೆ ತಲಾ ಲೀಟರ್) ಸಮಾನ ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಇರುವ 'ವ್ಯಾಪ್ತಿ' ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ನೀರು ಪೂರೈಕೆಯ ಸಮರ್ಪಕತೆಯನ್ನು ಅಳೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. 2021ರ ಏಪ್ರಿಲ್ 1ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಶೇ.47.06 ರಷ್ಟು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದ ಶೇ.38.22ರಷ್ಟು ಜನವಸತಿ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಪಿಡಬ್ಲ್ಯೂಎಸ್ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿವೆ. ಆಯ್ದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನವಸತಿ ಮತ್ತು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ರಾಜ್ಯದ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 12.72ರಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 12.72: ಪಿಡಬ್ಲ್ಯೂಎಸ್ ಹೊಂದಿರುವ ಜನವಸತಿ ಮತ್ತು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪ್ತಿ (2021ರ ಏಪ್ರಿಲ್ 1ರ ವರೆಗಿನ)

ಜಿಲ್ಲೆ	ಜನ ವಸತಿಯ %			ಜನ ಸಂಖ್ಯೆಯ %		
	ಒಟ್ಟು	ಎಫ್ ಸಿ*	PP+QA*	ಒಟ್ಟು	ಎಫ್.ಸಿ.	PP+QA
ಗದಗ	100.00	100.00	0.00	100.00	100.00	0.00
ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ	97.15	86.18	10.97	97.73	83.75	13.97
ದಾವಣಗೆರೆ	99.89	78.03	21.86	99.92	83.20	16.72
ವಿಜಯಪುರ	97.87	71.11	26.76	99.75	77.64	22.11
ಬೀದರ್	99.55	72.91	26.64	99.75	71.97	27.78
ಶಿವಮೊಗ್ಗ	69.65	7.20	62.45	94.13	11.21	82.92
ಚಿತ್ರದುರ್ಗ	99.50	8.27	91.23	99.90	9.87	90.03
ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ	99.67	3.58	96.09	99.89	3.70	96.18
ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ	99.40	5.68	93.72	99.96	2.06	97.89

ಕೋಷ್ಟಕ 12.72: ಪಿಡಬ್ಲ್ಯೂಎಸ್ ಹೊಂದಿರುವ ಜನವಸತಿ ಮತ್ತು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪ್ತಿ (2021ರ ಏಪ್ರಿಲ್ 1ರ ವರೆಗಿನ)

ಜಿಲ್ಲೆ	ಜನ ವಸತಿಯ %			ಜನ ಸಂಖ್ಯೆಯ %		
	ಒಟ್ಟು	ಎಫ್ ಸಿ*	PP+QA*	ಒಟ್ಟು	ಎಫ್.ಸಿ.	PP+QA
ಕೋಲಾರ	99.55	0.15	99.39	99.89	0.11	99.79
ಒಟ್ಟು	91.09	38.22	52.87	98.87	47.06	51.81

ಮೂಲ: ಎನ್ ಆರ್ ಡಿಡಬ್ಲ್ಯೂಪಿ, ಸ್ವರೂಪ ಸಿ30

*ಎಫ್ ಸಿ = ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಆವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪಿಸಿ+ಕ್ಯೂಎ = ಭಾಗಶಃ ವ್ಯಾಪ್ತಿ + ಗುಣಮಟ್ಟ ಬಾಧಿತ

ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಶೇ.0.15 ಮತ್ತು ಶೇ.0.11ರಷ್ಟು ಜನವಸತಿ ಮತ್ತು ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಗದಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶೇ.100ರಷ್ಟು ಜನವಸತಿ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಮತ್ತು ಪಿಡಬ್ಲ್ಯೂಎಸ್ ಹೊಂದಿರುವ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 12.72ರಿಂದ ನೋಡಬಹುದು. ಆ ಮೂಲಕ, ರಾಜ್ಯವು ತನ್ನ ಎಲ್ಲಾ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನವಸತಿ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಮತ್ತು ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಪಿಡಬ್ಲ್ಯೂಎಸ್ ಒದಗಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದ್ದರೂ, ನೀರು ಪೂರೈಕೆಯ ಸಮರ್ಪಕತೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುವುದು ಸವಾಲಾಗಿದೆ ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಈ ಸವಾಲನ್ನು ಗೃಹ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮೂಲಭೂತ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲು ಮತ್ತು ನೀರಿನ ಮೂಲಗಳ ಸುಸ್ಥಿರತೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಪೋರ್ಟ್ ಫೋಲಿಯೋವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವ ಮೂಲಕ ಪರಿಹರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಾಗಿದೆ.

2020 ರಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕವು ಸುಸ್ಥಿರ ನೀರಿನ ಮೂಲಗಳ ಲಭ್ಯತೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಮತ್ತು ದಿನಕ್ಕೆ ಕನಿಷ್ಠ 55 ಲೀಟರ್ ತಲಾ (ಎಲ್ ಪಿಸಿಡಿ) ಪೂರೈಸುವ ಮೂಲಕ ಫಂಕ್ಷನಲ್ ಹೌಸ್ ಹೌಸ್ ಟ್ಯಾಪ್ ಕನೆಕ್ಷನ್ಸ್ (ಎಫ್ ಎಚ್ ಟಿಪಿ) ಮೂಲಕ ಸುರಕ್ಷಿತ ಮತ್ತು ಶುದ್ಧ ಕುಡಿಯುವ ನೀರನ್ನು ಒದಗಿಸಲು 'ಮನೆ ಮನೆ ಗಂಗೆ' (ಪ್ರತಿ ಮನೆಗೆ ಗಂಗಾ) ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುತ್ತಿದೆ. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಜಲ ಜೀವನ್ ಮಿಷನ್ ಅನ್ನು ಆಧರಿಸಿದ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನೀರಿನ ನಿರ್ವಹಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ರಚಿಸುವುದು; ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವುದು; ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಮತ್ತು ನೀರಿನ ನಷ್ಟವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ದಕ್ಷತೆ & ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪಗಳನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುವುದನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

ರಾಜ್ಯದ ಜಲಮಾರುತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದ ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆಯನ್ನು ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ, ಇದು ಸಮುದಾಯ ಆಧಾರಿತ ಜಲ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವಾಗಿದ್ದು, ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಜಲಮೂಲಗಳ ಪುನಶ್ಚೇತನ ಮತ್ತು ಹೊಸನೀರಿನ ಸೃಷ್ಟಿ, ಜಲ ಸಾಕ್ಷರತೆ, ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ನೀರಿನ ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಅರಣ್ಯೀಕರಣ. ಜಲಮಾರುತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಭಾಗವಾಗಿ, 14000 ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಜಲಮೂಲಗಳು, 37000 ಸರೋವರಗಳು, 12000 ಬಹು ಕಮಾನಿನ ಚಿಕ್ಕ ಡ್ಯಾಂಮ್ ಗಳು ಮತ್ತು ಎನ್‌ಆರ್‌ಎಂಎಸ್ (ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ನಿರ್ವಹಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 20000 ಜಲ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ನೀತಿ ಆಯೋಗದ ಸಿಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂಐ ಸೂಚ್ಯಂಕವು 2016-17ನೇ ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಗುಣಮಟ್ಟ (ಆರ್‌ಸೆನಿಕ್ ಮತ್ತು ಫ್ಲೋರೈಡ್) ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಂದ ಬಾಧಿತವಾದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನವಸತಿಗಳಲ್ಲಿ ಶೇಕಡಾವಾರು ಕಡಿತದ ಸೂಚಕದಲ್ಲಿ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ನಾಲ್ಕನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗುಣಮಟ್ಟ ಬಾಧಿತ ಜನವಸತಿ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಫ್ಲೋರೈಡ್, ನೈಟ್ರೇಟ್ ಮತ್ತು ಕಬ್ಬಿಣ ಪೀಡಿತ ಜನವಸತಿಗಳ ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿವೆ. ನೀರಿನ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಲು ಮೇಲ್ಮೈ ನೀರನ್ನು ಮೂಲವಾಗಿ ಹೊಂದಿರುವ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಆರ್‌ಸೆನಿಕ್, ಫ್ಲೋರೈಡ್, ಟಿಡಿಎಸ್, ನೈಟ್ರೇಟ್ ಮತ್ತು ಕಬ್ಬಿಣದಂತಹ ರಾಸಾಯನಿಕ ಮಾಲಿನ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಜನವಸತಿಗಳಿಗೆ ಮೇಲ್ಮೈ ನೀರಿನ ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯ ನಂತರ ಸುರಕ್ಷಿತ ಕುಡಿಯುವ ನೀರನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಗುಣಮಟ್ಟ ಬಾಧಿತ ಜನವಸತಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ಪೂರೈಕೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಬಹುಹಂತದ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಗಳು ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಗುಣಮಟ್ಟದ ಬಾಧಿತ ಜನವಸತಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ ಇಳಿಕೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿವೆ.

ಕರ್ನಾಟಕವು ನೀರಿನ ಗುಣಮಟ್ಟ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ಕಣ್ಗಾವಲು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು (ಡಬ್ಲ್ಯೂಕ್ಯೂಎಂ ಮತ್ತು ಎಸ್ ಪಿ) ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ, ಇದರ ಭಾಗವಾಗಿ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಲು ರಾಜ್ಯವು 30 ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಮತ್ತು 47 ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟದ ಪ್ರಯೋಗಾಲಯಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದೆ. ಮುಂಗಾರು ಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ನಂತರದ ಋತುಗಳಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಲು ಎಲ್ಲಾ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳಿಗೆ ಕ್ಷೇತ್ರ ನೀರಿನ ಪರೀಕ್ಷಾ ಕಿಟ್ ಗಳನ್ನು ವಿತರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ರಾಜೀವ್ ಗಾಂಧಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಅಭಿಯಾನದಡಿ, ನೀರಿನ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಲು ಮೇಲ್ಮೈ ನೀರನ್ನು ಮೂಲವಾಗಿ ಹೊಂದಿರುವ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನವಸತಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ಶುದ್ಧೀಕರಣ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು ಹಳ್ಳಿಗಳ ಗುಚ್ಚವನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳಲು ಮೇಲ್ಮೈ ನೀರಿನ ಮೂಲಗಳೊಂದಿಗೆ ಬಹು ಗ್ರಾಮ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು (ಎಂವಿಎಸ್) ಸಹ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಗುಣಮಟ್ಟ ಮತ್ತು ಚಾರಿದ ಜನವಸತಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ.

ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಐಎಸ್-10500:2012 ನಿರ್ದಿಷ್ಟತೆಯಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಲಾದ ಮಾನದಂಡವನ್ನು ಪೂರೈಸದೆ ನೀರಿನ ಮೂಲವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಜನವಸತಿಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ಶುದ್ಧೀಕರಣ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುತ್ತಿದೆ, ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ 18958 ನೀರು ಶುದ್ಧೀಕರಣ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸಲಾಗಿದೆ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ 18465 ಅನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು 18436 ಅನ್ನು ನವೆಂಬರ್ 2021 ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ ನಿಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ. 10945.40 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳ ವೆಚ್ಚದ ಕೆಯುಡಬ್ಲ್ಯೂಎಸ್ ಮತ್ತು ಡಿಬಿ ಯೋಜನೆಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ 543 ಎಂವಿಎಸ್ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸಲಾಗಿದೆ (ಎನ್ ಆರ್ ಡಿಡಬ್ಲ್ಯೂಪಿ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ, ಎನ್ ಆರ್ ಡಿಡಬ್ಲ್ಯೂಪಿ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ, 13ನೇ ಹಣಕಾಸು ಮತ್ತು ಜಲ ನಿರ್ಮಲ್) ಇವುಗಳಲ್ಲಿ 474 ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು 5655.63 ಕೋಟಿ ರೂ. ವೆಚ್ಚದೊಂದಿಗೆ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು. ಉಳಿದ 99 ಯೋಜನೆಗಳು ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿವೆ, ಅಂದಾಜು 11,909.22 ಕೋಟಿ ರೂ. 2021-22ರಲ್ಲಿ 1653 ಜನವಸತಿ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ 41ಎಂವಿಎಸ್ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ಗುರಿ ಇದೆ.

ಮಾಹಿತಿ, ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸಂವಹನ ಮತ್ತು ನೀರಿನ ಗುಣಮಟ್ಟ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ಕಣ್ಗಾವಲು ಮುಂತಾದ ಬೆಂಬಲ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ 2021-22ರಲ್ಲಿ ಎನ್‌ಆರ್‌ಡಿಡಬ್ಲ್ಯೂಪಿ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ರೂ. 207.00 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ರೂ. 12.85 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಬೆಂಬಲ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಖರ್ಚು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ನವೆಂಬರ್ 2021 ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ ನೀರಿನ ಗುಣಮಟ್ಟ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ಕಣ್ಗಾವಲು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕಾಗಿ ರೂ. 5.68 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. 2021-22ನೇ ವರ್ಷಕ್ಕೆ 25.17 ಲಕ್ಷ ಹೊಸ ಎಫ್‌ಎಚ್‌ಟಿ‌ಸಿಗಳನ್ನು ರೂ. 8196.96 ಕೋಟಿಗಳ ಅಂದಾಜು ವೆಚ್ಚದೊಂದಿಗೆ ಒದಗಿಸುವ ಗುರಿ ಇದೆ. ನವೆಂಬರ್ 2021 ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ 13.04 ಲಕ್ಷ ಹೊಸ ಎಫ್‌ಎಚ್‌ಟಿ‌ಸಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಬಿ. ನಗರ ನೀರು ಸರಬರಾಜು

ರಾಜ್ಯ ಜಲ ನೀತಿ, 2002 ರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ, ಕರ್ನಾಟಕವು ನಗರ ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯ ನೀತಿ, 2003 ಅನ್ನು ರೂಪಿಸಿತು, ಇದು ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳ ನಿವಾಸಿಗಳಿಗೆ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು (ಯುಎಲ್‌ಬಿಗಳು), ಕರ್ನಾಟಕ ನಗರ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಮತ್ತು ಒಳಚರಂಡಿ ಮಂಡಳಿ (ಮಂಡಳಿ) ಮತ್ತು ಬೆಂಗಳೂರು ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಮತ್ತು ಒಳಚರಂಡಿ ಮಂಡಳಿಯ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ವಾಸದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಅದರ ಬಳಿ ಕನಿಷ್ಠ ಕೊಳವೆ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕುಟುಂಬ ಆರೋಗ್ಯ ಸಮೀಕ್ಷೆ-5 (2019-20) ಕರ್ನಾಟಕದ ನಗರ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ 97.3% ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು 2015-16 ರಲ್ಲಿ (ಎನ್‌ಎಫ್‌ಎಚ್‌ಎಸ್-4) 89.8% ಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಸುಧಾರಿತ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಮೂಲವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ ಎಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕವು ದೇಶದ ಅತ್ಯಂತ ನಗರೀಕರಣದ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ರಾಜ್ಯವು ಎಲ್ಲಾ ಯುಎಲ್‌ಬಿಗಳು ಮತ್ತು ಬಿಬಿಎಂಪಿ ಪ್ರದೇಶದಾದ್ಯಂತ ತನ್ನ ನಗರ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಕುಡಿಯುವ ನೀರನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ವಿವಿಧ ಮೇಲ್ಮೈ ಮತ್ತು ಉಪಮೇಲ್ಮೈ ಮೂಲಗಳಿಂದ 135 ಎಲ್ ಪಿಸಿಡಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾನದಂಡವನ್ನು

ಪೂರೈಸಲು ವಿವಿಧ ಉಪಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಬೇಡಿಕೆಯು ಹೆಚ್ಚಾಗಲು ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ನಗರವು ಮೇಲ್ಮೈ ನೀರಿನ ಗಮನಾರ್ಹ ಶಾಶ್ವತ ಮೂಲವನ್ನು ಹೊಂದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಕಳೆದ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಜಲ ಮಟ್ಟವು ಕುಸಿಯುತ್ತಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ನಗರ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಮತ್ತು ಒಳಚರಂಡಿ ಮಂಡಳಿಯು ಬೃಹತ್ ಬೆಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆ ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಕರ್ನಾಟಕದ 292 ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಮತ್ತು ಒಳಚರಂಡಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಮಂಡಳಿಯು ಮೇಲ್ಮೈ ಮೂಲಗಳಿಂದ 234 ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಸುರಕ್ಷಿತ ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿದೆ. ಉಳಿದ 58 ಯುಎಲ್ ಬಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ಮಂಡಳಿಯು ಪ್ರಸ್ತುತ 5 ಸ್ಕೀಮ್ ಗಳನ್ನು 1) ಮಾಲೂರು 2) ಬಂಗಾರಪೇಟೆ 3) ಗಜೇಂದ್ರಗಡ 4) ನರೇಗಲ್ ಮತ್ತು 5) ಆನೇಕಲ್ ನಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಜಲದಿಂದ ನೀರಿನ ಮೂಲವನ್ನು ಖಚಿತ ಮೇಲ್ಮೈ ನೀರಿನ ಮೂಲಕ್ಕೆ ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸಲು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ.

2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 23 ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಯೋಜನೆಗಳು (ವರ್ಗ - ಬಿ ಮತ್ತು ಸಿ) ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಡಿ ರೂ. 484.62 ಕೋಟಿಗಳ ಬಜೆಟ್ ಹಂಚಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ 23 ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ, ಮಂಡಳಿಯು ಪ್ರಸಕ್ತ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ 10 ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ನಿಯೋಜಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ನವೆಂಬರ್ 2021 ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ, ಒಂದು ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಯೋಜನೆಯನ್ನು ನಿಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ, ಮತ್ತು ಉಳಿದ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಮಾರ್ಚ್ 2022 ರೊಳಗೆ ನಿಯೋಜಿಸಲಾಗುವುದು.

ಅ) ಕರ್ನಾಟಕ ನಗರ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಆಧುನೀಕರಣ ಯೋಜನೆ (ಕೆಐಯುಡಬ್ಲ್ಯುಎಸ್ ಎಂಪಿ): 24/7 ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ ಯೋಜನೆಯ ಯಶಸ್ವಿನ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ, ಬೆಳಗಾವಿ, ಕಲ್ಬುರ್ಗಿ ಮತ್ತು ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ-ಧಾರವಾಡ ಗಳ ಇಡೀ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ 1809.00 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳ ಅಂದಾಜು ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ 24/7 ನೀರು ಪೂರೈಕೆಯ ಪ್ರಸ್ತಾಪವನ್ನು 2013 ರಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವ ಬ್ಯಾಂಕ್ ನಿಂದ 67% ಪಾಲನ್ನು (ರೂ. 1209.00 ಕೋಟಿ) ಹಂಚಿಕೆ ಯೊಂದಿಗೆ ಸರ್ಕಾರವು 2013 ರಲ್ಲಿ ಅನುಮೋದಿಸಿದೆ. ಪ್ರಸಕ್ತ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ರೂ. 400.00 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ 2021ರ ನವೆಂಬರ್ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ (ಒಬಿ ಸೇರಿದಂತೆ) ರೂ. 213.55 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಆ) ಕರ್ನಾಟಕ ಸಮಗ್ರ ನಗರ ನೀರು ನಿರ್ವಹಣಾ ಹೂಡಿಕೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (ಕೆಐಯುಡಬ್ಲ್ಯುಎಂಐಪಿ): ಎಡಿಬಿ ನೆರವಿನ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಮಗ್ರ ನಗರ ನೀರು ನಿರ್ವಹಣಾ ಹೂಡಿಕೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (ಕೆಐಯುಡಬ್ಲ್ಯುಎಂಐಪಿ) ಯೋಜನೆಗೆ 2014ರಲ್ಲಿ ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡಲಾಯಿತು. ಯೋಜನೆಯ ವೆಚ್ಚ ರೂ.2187.72 ಕೋಟಿ ಆಗಿದ್ದು, ಇದರಲ್ಲಿ ರೂ.975 ಕೋಟಿ ಎಡಿಬಿ ಪಾಲು ಸೇರಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯು 377 ಚದರ ಕಿ.ಮೀ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ ಮತ್ತು 1.3 ಮಿಲಿಯನ್ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಿದೆ. ಯೋಜನೆಯ ಅವಧಿ 10 ವರ್ಷಗಳು ಮತ್ತು ಇದು ಮಾರ್ಚ್ 2024 ರೊಳಗೆ ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿದೆ. ಪ್ರಸಕ್ತ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ರೂ. 300.00 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ 2021ರ ನವೆಂಬರ್ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ ರೂ. 115.00 ಕೋಟಿ ಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಾಗಿದೆ.

ಕೆಐಯುಡಬ್ಲ್ಯುಎಂಐಪಿ ಯನ್ನು 2 ಕಂತುಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ:

ಕಂತು-1: ದಾವಣಗೆರೆ, ಹರಿಹರ, ರಾಣಬೆನ್ನೂರು ಮತ್ತು ಬ್ಯಾಡಗಿ 4 ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ 4 ಯುಜಿಡಿ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಮತ್ತು 8 ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ದಾವಣಗೆರೆ ಎಸ್ ಟಿಪಿ (5 ಮತ್ತು 20 ಎಂಎಲ್ ಡಿ), ಬ್ಯಾಡಗಿ ಬೃಹತ್ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಕಾಮಗಾರಿ, ಹರಿಹರ ಯುಜಿಡಿ, ಹರಿಹರ ಬೃಹತ್ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಕಾಮಗಾರಿ, ಹರಿಹರ 24/7 ವಿತರಣಾ ಕಾಮಗಾರಿ, ರಾಣಬೆನ್ನೂರು 24/7 ವಿತರಣಾ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿವೆ, ಉಳಿದ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿವೆ. ಕಂತು-1 ರ ಒಟ್ಟು ಯೋಜನಾ ವೆಚ್ಚ ರೂ 1187.58 ಕೋಟಿಗಳಿಗೆ ವೆಚ್ಚ 2021ರ ನವೆಂಬರ್ ವರೆಗೆ ರೂ 933 ಕೋಟಿ.

ಕಂತು-2: ಮಂಗಳೂರು, ಉಡುಪಿ, ಪುತ್ತೂರು ಮತ್ತು ಕುಂದಾಪುರ 4 ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ 6 ಯುಜಿಡಿ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಮತ್ತು 7 ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಕುಂದಾಪುರ 24/7 ವಿತರಣಾ ಕಾರ್ಯ ಹಾಗೂ

ಮಂಗಳೂರು ಯುಜಿಡಿ ಪಂಪಿಂಗ್ ಮುಖ್ಯ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದ್ದು, ಉಳಿದ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿವೆ. ಕಂತು-2 ರ ಒಟ್ಟು ಯೋಜನಾ ವೆಚ್ಚ 1000.14 ರೂ. ಕೋಟಿ 2021ರ ನವೆಂಬರ್ ವರೆಗೆ ರೂ. 553 ಕೋಟಿಗಳ ವೆಚ್ಚವಾಗಿದೆ.

ಸಿ. ಬೆಂಗಳೂರು ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಮತ್ತು ಒಳಚರಂಡಿ ಮಂಡಳಿ (ಬಿಡಬ್ಲ್ಯುಎಸ್ ಎಸ್ ಬಿ): ಬೆಂಗಳೂರು ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಮತ್ತು ಒಳಚರಂಡಿ ಮಂಡಳಿ ಬೆಂಗಳೂರು ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಮತ್ತು ಒಳಚರಂಡಿ ಮಂಡಳಿ ಕಾಯ್ದೆಯಡಿ ರಚಿಸಲಾದ ಸ್ವಾಯತ್ತ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದ್ದು, ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಮತ್ತು ಒಳಚರಂಡಿ ವಿಲೇವಾರಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಭಾರತದ ಮೊದಲ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಉಪಯುಕ್ತತೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ, ಇದು ಸಂಪೂರ್ಣ ಬೃಹತ್ ಬೆಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ, ಇದು 800 ಚದರ ಕಿ.ಮೀ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

ಡಿ. ಕಾವೇರಿ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಯೋಜನೆ ಹಂತ-5: ಕಾವೇರಿ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಯೋಜನೆ ಹಂತ-5 ಅನ್ನು ಜೆಐಸಿಎ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವಿನೊಂದಿಗೆ ಅಂದಾಜು ರೂ. 5550 ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯ ಕಾರ್ಯಾರಂಭದ ನಂತರ ಬಿಡಬ್ಲ್ಯುಎಸ್‌ಎಸ್‌ಬಿ ಯಿಂದ ಪೂರೈಕೆಗಾಗಿ ಹೆಚ್ಚುವರಿ 775 ಎಂಎಲ್‌ಡಿ ನೀರನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲಾಗುವುದು. ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಮ್ಯಾನೇಜ್‌ಮೆಂಟ್ ಕನ್ಸಲ್ಟಿಂಗ್‌ಗಳಿಗೆ ಟೆಂಡರ್ ನೀಡಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು 09 ನೀರಿನ ಪ್ಯಾಕೇಜ್ ಗಳು ಮತ್ತು 03 ಒಳಚರಂಡಿ ಪ್ಯಾಕೇಜ್ ಗಳಿಗೆ ಅಂದರೆ ಸಿಪಿ-25 ಪ್ಯಾಕೇಜ್, ಸಿಪಿ-26 ಪ್ಯಾಕೇಜ್ ಮತ್ತು ಸಿಪಿ-27 ಪ್ಯಾಕೇಜ್ ಲೆಟರ್ ಆಫ್ ಕಮೆನ್ಸ್‌ಮೆಂಟ್‌ಗೆ ವರ್ಕ್ ಆರ್ಡರ್ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಸದರಿ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿವೆ. ನೀರಿನ ಘಟಕ ಯೋಜನೆ ಮಾರ್ಚ್ 2023 ರೊಳಗೆ ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿದೆ, ಆದರೆ ಒಳಚರಂಡಿ ಪ್ಯಾಕೇಜ್ 2024 ರ ವೇಳೆಗೆ ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳಲಿದೆ.

ಇ. 2021-22ರಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಂಡ ಉಪಕ್ರಮಗಳು: ರೂ. 1000 ಕೋಟಿಗಳ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಬೃಹತ್ ಬೆಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆಯ 110 ಗ್ರಾಮ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಒಳಚರಂಡಿ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು (ಲ್ಯಾಟರಲ್) ಒದಗಿಸುವ ಸಮಗ್ರ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲು ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟು ರೂ. 925.06 ಕೋಟಿಗಳಿಗೆ ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರಿಗೆ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಯಿತು ಮತ್ತು ಮಾರ್ಚ್ 2018 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು 2022 ರ ಜೂನ್ ಅಂತ್ಯದೊಳಗೆ ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳಲಿವೆ. ಯೋಜಿತ 1568 ಕಿ.ಮೀ.ಗಳ ಗುರಿಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಒಟ್ಟು 1313 ಕಿ.ಮೀ. ಪ್ರಗತಿ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಗತಿ ರೂ. 599.00 ಕೋಟಿ.

ಸವಾಲುಗಳು: ಬಿಡಬ್ಲ್ಯುಎಸ್‌ಎಸ್‌ಬಿ ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಸವಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಶುದ್ಧ ಜಲ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳೊಂದಿಗೆ ಪೂರೈಕೆ ನಿರ್ವಹಣೆ, ದೂರದ ಮೂಲಗಳಿಂದ ನೀರನ್ನು ತರಲು ಎಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಪರಿಹಾರಗಳು ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಲಭ್ಯತೆ ಸೇರಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲದೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ನೀರು ಪೂರೈಕೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುವ ಸವಾಲುಗಳು ಸೇರಿವೆ -

- ನೀರು/ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನೀರಿನ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯದ ಸ್ಥಿತಿ
- ನೀರಿನ ಮೌಲ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವಿನ ಕೊರತೆ
- ಬಂಡವಾಳ ಸುಧಾರಣಾ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಧನಸಹಾಯ
- ನೀರಿನ ಕೊರತೆ/ ಪೂರೈಕೆ
- ಗ್ರಾಹಕ/ಸಮುದಾಯ ಸಂಬಂಧಗಳು
- ಸೇವೆ / ಹೂಡಿಕೆಗೆ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ಮರುಪಡೆಯುವುದು
- ಸರ್ಕಾರದ ನಿಬಂಧನೆಗಳು
- ತುರ್ತು ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ
- ಶಕ್ತಿ ಬಳಕೆ/ವೆಚ್ಚ
- ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ
- ಉಪಯುಕ್ತತೆ ಭದ್ರತೆ

12.5.2 ನೈರ್ಮಲ್ಯ

ನೈರ್ಮಲ್ಯವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನೈರ್ಮಲ್ಯದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ದ್ರವ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳ (ತ್ಯಾಜ್ಯನೀರು) ಸಂಗ್ರಹಣೆ, ಸಾರಿಗೆ, ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಮತ್ತು ವಿಲೇವಾರಿಗಾಗಿ ಆನ್ ಅಥವಾ ಆಫ್-ಸೈಟ್ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ನೀರು ಪೂರೈಕೆಯು ನಿರ್ಣಾಯಕವಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಶೌಚಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಬಳಕೆಯು ಘನ ಮತ್ತು ದ್ರವ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳ ಮಿಶ್ರಣವನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಒಳಚರಂಡಿ, ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕರಣೆಯ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಮಾನವ ಮಲವಿಸರ್ಜನೆಯ ಅಸುರಕ್ಷಿತ ವಿಲೇವಾರಿಯು ಮಣ್ಣು ಮತ್ತು ಅಂತರ್ಜಲದ ಮಾಲಿನ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ, ಆ ಮೂಲಕ ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಮಾಲಿನ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಮಲ-ಬಾಯಿಯ ಸೋಂಕುಗಳ ಶ್ರೇಣಿಯ ಪ್ರಸರಣಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಸಮರ್ಪಕ ಮತ್ತು ಕಳಪೆ ವಿನ್ಯಾಸದ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಹಾನಿಕಾರಕ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ತನ್ನ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಸುಧಾರಿತ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಹಲವಾರು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುತ್ತಿದೆ. ಈ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪಗಳ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ, ರಾಜ್ಯದ ನಗರ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಸೇವೆಗಳ ಪ್ರವೇಶವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಎನ್‌ಎಫ್‌ಎಚ್‌ಎಸ್-5 ವರದಿ (2019-20) 2015-16ರಲ್ಲಿ (ಎನ್‌ಎಫ್‌ಎಚ್‌ಎಸ್-4) 57.8% (ಗ್ರಾಮೀಣ - 42.6%, ನಗರ - 77.3%) ಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ, ರಾಜ್ಯದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ 74.8% (ಗ್ರಾಮೀಣ - 68.5%, ನಗರ - 84.4%) ಸುಧಾರಿತ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಬಳಸುವ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ, ನೀತಿ ಆಯೋಗದ ಎಸ್‌ಡಿಜಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ 3.0 (2020-21) ಕರ್ನಾಟಕವು ಎಸ್‌ಬಿಎಂ (ಗ್ರಾಮೀಣ) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಗೃಹ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಗುರಿಯು 100% ಅನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದೆ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದ 100% ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಒಡಿಎಫ್ ಎಂದು ಗಮನಿಸುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಶೇ.95.64ರಷ್ಟು ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಾಲಕಿಯರಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಶೌಚಾಲಯ ಸೌಲಭ್ಯವಿತ್ತು ಎಂದೂ ವರದಿ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2014 ರಿಂದ, ಕರ್ನಾಟಕವು ತನ್ನ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳ ಮೂಲಕ ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ ಮಿಷನ್ - ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಬಜೆಟ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಬಿಪಿಎಲ್ ಮತ್ತು ಆರ್-ಎಪಿಎಲ್ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಗೃಹ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಗಳ ಸಮುದಾಯಗಳ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಪಾಲಿನ ನಿಧಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ರಾಜ್ಯದಿಂದ ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಕರ್ನಾಟಕವು ಸಮುದಾಯ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತಿದೆ. 2018ರ ನವೆಂಬರ್ ನಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಬಯಲು ಬಹಿರ್ದೇಶ ಮುಕ್ತ ಎಂದು ಘೋಷಿಸಿತು.

ಎ. ಗ್ರಾಮೀಣ ನೈರ್ಮಲ್ಯ: ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ ಮಿಷನ್ (ಗ್ರಾಮೀಣ)

2012ನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿದ ಬೇಸ್ ಲೈನ್ ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ಪ್ರಕಾರ, 70.26 ಲಕ್ಷ ಗ್ರಾಮೀಣ ಕುಟುಂಬಗಳಿವೆ ಎಂದು ವರದಿಯಾಗಿದೆ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ 24.84 ಲಕ್ಷ ಕುಟುಂಬಗಳು ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದವು. 2018 ರ ನವೆಂಬರ್ 19 ರೊಳಗೆ ಶೌಚಾಲಯಗಳಿಲ್ಲದೆ ಇರುವ ಎಲ್ಲಾ ಮನೆಗಳಿಗೆ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಗೃಹ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು (ಐಎಚ್‌ಎಚ್‌ಎಲ್‌ಗಳು) ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವ ಶೌಚಾಲಯ ದಿನದ ಮುನ್ನಾದಿನದಂದು ಗ್ರಾಮೀಣ ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ನವೆಂಬರ್ 19, 2018 ರಂದು ಬಯಲು ಬಹಿರ್ದೇಶ ಮುಕ್ತ ಎಂದು ಘೋಷಿಸಲಾಯಿತು.

1. ಯೋಜನಾ ಅವಧಿ: ಎಸ್‌ಬಿಎಂ (ಜಿ) 2ನೇ ಹಂತ, 2020-21 ರಿಂದ 2024-25.
2. ಯೋಜನಾ ವೆಚ್ಚ: ರೂ.416.00 ಕೋಟಿ (2021-22)

ಎಸ್‌ಬಿಎಂ (ಜಿ) 2ನೇ ಹಂತದ ಉದ್ದೇಶಗಳು:

ಎಸ್ ಬಿಎಂ (ಜಿ) ಎರಡನೇ ಹಂತದ ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶವೆಂದರೆ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಒಡಿಎಫ್ ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ಘನ ಮತ್ತು ದ್ರವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಮೂಲಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಚ್ಛತೆಯ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದು, ಆ ಮೂಲಕ ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಒಡಿಎಫ್ ಪ್ಲಸ್ ಮಾಡುವುದು. ಎಲ್ಲಾ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿದ ನಡವಳಿಕೆ ಬದಲಾವಣೆ ಸಂವಹನ ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಬಲವರ್ಧನೆಯ ಮೂಲಕ ಈ ಮೇಲಿನ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲಾಗುವುದು. ಬಯಲು

ಬಹಿರ್ದೇಶಿಸಿ ಮುಕ್ತ ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಒಡಿಎಫ್-ಪ್ಲಸ್ ಸಾಧಿಸಲು ಜಲಶಕ್ತಿ ಸಚಿವಾಲಯ, ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಇಲಾಖೆ 2020-21ರಿಂದ 2024-25ರವರೆಗೆ ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ ಮಿಷನ್-ಗ್ರಾಮೀಣ (ಎಸ್ ಬಿಎಂ-ಜಿ) 2ನೇ ಹಂತವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ. ಈ ಹಂತದ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳ ಪ್ರಕಾರ, ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಒಡಿಎಫ್-ಎಸ್ (ಸುಸ್ಥಿರತೆ) ಮತ್ತು ಒಡಿಎಫ್-ಪ್ಲಸ್ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ -

- ವೈಯಕ್ತಿಕ ಗೃಹ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ಬಳಕೆ (ಐಎಚ್ ಎಚ್ ಎಲ್)
- ಸಮುದಾಯ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಸಂಕೀರ್ಣ (ಸಿಎಸ್ ಸಿ) ನಿರ್ಮಾಣ
- ಘನ ಮತ್ತು ದ್ರವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ (ಎಸ್ ಎಲ್ ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ)
- ಸಾಮಗ್ರಿ ಮರುಪ್ರಾಪ್ತಿ ಸೌಲಭ್ಯ (ಒಬಿಂ)
- ಮಲ ಕೆಸರು ನಿರ್ವಹಣೆ (ಎಫ್ ಎಸ್ ಎಂ) ಘಟಕ ನಿರ್ಮಾಣ.
- ಗೋಬರ್ಧನ್ ಘಟಕ ನಿರ್ಮಾಣ
- ಒಡಿಎಫ್-ಎಸ್ ಮತ್ತು ಒಡಿಎಫ್-ಪ್ಲಸ್ ಕೇಂದ್ರಿತ ಮಾಹಿತಿ, ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸಂವಹನ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು.

ಎಸ್‌ಬಿಎಂ-ಜಿ ಎರಡನೇ ಹಂತದ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳ ಪ್ರಕಾರ, ವಿವಿಧ ಘಟಕಗಳಿಗೆ ಹಂಚಿಕೆಮಾಡಲಾದ ನಿಧಿಯ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕಗಳು 12.73 ಮತ್ತು 12.74 ರಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 12.73: ಗ್ರಾಮ ಮಟ್ಟದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು

ಕ್ರ. ನಂ.	ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು	ಲಭ್ಯವಿರುವ ಒಟ್ಟು ನಿಧಿಗಳು	ಕೇಂದ್ರದ ಪಾಲು ಶೇ. 60	ರಾಜ್ಯದ ಪಾಲು ಶೇ. 40	15ನೇ ಎಫ್ ಸಿ ಅನುದಾನಗಳು
1	ವೈಯಕ್ತಿಕ ಗೃಹ ಶೌಚಾಲಯಗಳು (ಐಎಚ್‌ಎಚ್‌ಎಲ್)	ಅರ್ಹ ಸಾಮಾನ್ಯ ವರ್ಗದ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ರೂ.12,000/-, ಮತ್ತು ಪ.ಜಾ ಮತ್ತು ಪ.ಪ. ವರ್ಗದ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ 15,000 ರೂ.	7,200 ರೂ.	ರೂ.4,800/-) ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಎಸ್ ಸಿಪಿ/ಟಿಎಸ್ ಪಿ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಎಸ್‌ಸಿ ಮತ್ತು ಎಸ್‌ಟಿ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ರೂ.3000/- ಒದಗಿಸಲಾಗುವುದು)	-
2	ಸಮುದಾಯ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಸಂಕೀರ್ಣ/ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶೌಚಾಲಯ ನಿರ್ಮಾಣ	ರೂ. 3.00 ಲಕ್ಷ	ರೂ. 1.26 ಲಕ್ಷ	ರೂ. 0.84 ಲಕ್ಷ	ರೂ. 0.90 ಲಕ್ಷ
3	ಗ್ರಾಮ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಘನ ಮತ್ತು ದ್ರವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು				
	5000 ವರೆಗಿನ ಜನಸಂಖ್ಯೆ	ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ: ತಲಾ ರೂ. 60ವರೆಗೆ			
		ಗ್ರೇವಾಟರ್ ಮ್ಯಾನೇಜ್ ಮೆಂಟ್: ತಲಾ ರೂ. 280			
	5000 ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಜನಸಂಖ್ಯೆ	ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ: ತಲಾ ರೂ.45ವರೆಗೆ.			

ಕೋಷ್ಟಕ 12.73: ಗ್ರಾಮ ಮಟ್ಟದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು

ಕ್ರ. ನಂ.	ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು	ಲಭ್ಯವಿರುವ ಒಟ್ಟು ನಿಧಿಗಳು	ಕೇಂದ್ರದ ಪಾಲು ಶೇ. 60	ರಾಜ್ಯದ ಪಾಲು ಶೇ. 40	15ನೇ ಎಫ್ ಸಿ ಅನುದಾನಗಳು
		ಬೂದು ನೀರು ನಿರ್ವಹಣೆ: ತಲಾ ರೂ. 660			

ಸೂಚನೆ: ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಗ್ರೇವಾಟರ್ ನಿರ್ವಹಣಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಒಟ್ಟು ನಿಧಿಯು 70% ಅನ್ನು ಎಸ್ ಬಿಎಂ-ಜಿಯಿಂದ (ಕ್ರಮವಾಗಿ 60:40 ಅನುಪಾತದಲ್ಲಿ, ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಪಾಲನ್ನು) ಭರಿಸಬೇಕು, ಉಳಿದ 30% ಅನ್ನು 15 ನೇ ಎಫ್ ಸಿ ಅನುದಾನಗಳಿಂದ ಭರಿಸಬೇಕು.

ಕೋಷ್ಟಕ 12.74: ಜಿಲ್ಲಾ/ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು

ಕ್ರ. ನಂ.	ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು	ಲಭ್ಯವಿರುವ ಒಟ್ಟು ನಿಧಿಗಳು	ಕೇಂದ್ರದ ಪಾಲು ಶೇ. 60	ರಾಜ್ಯದ ಪಾಲು ಶೇ. 40	15ನೇ ಎಫ್ ಸಿ ಅನುದಾನಗಳು
1	ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಘಟಕ (ಪಿಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂಯು/ ಎಂಆರ್‌ಎಫ್) ಪ್ರತಿ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು (ಬ್ಲಾಕ್)	ಪ್ರತಿ ಯೂನಿಟ್ ಗೆ ರೂ. 16 ಲಕ್ಷದವರೆಗೆ	ರೂ. 9.60 ಲಕ್ಷ	ರೂ. 6.40 ಲಕ್ಷ	-
2	ಮಲ ಕೆಸರು ನಿರ್ವಹಣೆ (ಎಫ್‌ಎಸ್‌ಎಂ) (ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ)	ತಲಾ ರೂ. 230 ವರೆಗೆ	60%	40%	-
3	ಗೋಬರ್-ಧನ್ ಯೋಜನೆಗಳು (ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟ)	ಪ್ರತಿ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ರೂ. 50 ಲಕ್ಷ ವರೆಗೆ	60%	40%	-
4	ಮಾಹಿತಿ, ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸಂವಹನ(ಐಇಸಿ) ಗಾಗಿ ಒಟ್ಟು ನಿಧಿಯು ಶೇ. 3 ವರೆಗೆ ಬಳಸಲು ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವರ್ಧನೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲು ಅವಕಾಶ ನೀಡಲಾಗಿದೆ	60%	40%	-	
5	ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ವೆಚ್ಚಕ್ಕಾಗಿ ಒಟ್ಟು ನಿಧಿಯು 1% ವರೆಗೆ	60%	40%	-	

ಅನುಷ್ಠಾನ ವಿಧಾನ: ಎಸ್‌ಬಿಎಂ (ಜಿ) ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಮತ್ತು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಇರುತ್ತದೆ. ನವೆಂಬರ್ 2021 ರ ಅಂತ್ಯದ ವೇಳೆಗೆ ಎಸ್‌ಬಿಎಂ-ಜಿ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಧನೆಗಳು.

ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ ಮಿಷನ್ (ಗ್ರಾಮೀಣ) ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಅಧ್ಯಯನ ವರದಿಯ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಬಗ್ಗೆ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

1. ಬಯಲು ಬಹಿರ್ದೇಶ ಮುಕ್ತ (ಒಡಿಎಫ್) ಸ್ಥಾನಮಾನ ವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ರಾಜ್ಯವು ಹಲವಾರು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡಿದೆ.

□ ಎರಡು ದಿನಗಳ ವಿಭಾಗೀಯ ಮಟ್ಟದ ಒಡಿಎಫ್-ಸುಸ್ಥಿರತೆ ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಾಗಾರವನ್ನು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ

ಅಧಿಕಾರಿಗಳೊಂದಿಗೆ ನಡೆಸಿ, ಒಡಿಎಫ್ ಸುಸ್ಥಿರತೆ, ಘನ ಮತ್ತು ದ್ರವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಗೋಬರ್-ಧನ್, ಮಾಹಿತಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸಂವಹನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ವಚ್ಛಗ್ರಾಹಿಗಳ ನೇಮಕದಂತಹ ವಿವಿಧ ಘಟಕಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿಸಲು ಆಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ.

- “ಸ್ವಚ್ಛಗ್ರಾಹಿಗಳ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ” ಕುರಿತ ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಟಿಒಟಿ ಯನ್ನು ನಡೆಸಲಾಯಿತು ಮತ್ತು ನಂತರ 30 ಜಿಲ್ಲಾ ಸಲಹೆಗಾರರಿಗೆ ಇದೇ ರೀತಿಯ ತರಬೇತಿಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲಾಯಿತು. ಐಎಚ್‌ಎಚ್‌ಎಲ್‌ಗಳ ಸುಧಾರಿತ ಬಳಕೆ, ಒಡಿಎಫ್ ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಅಭ್ಯಾಸಗಳು ಮತ್ತು ಎಸ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಂ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ಪ್ರೇರೇಪಿಸಲು ಮತ್ತು ಸಂಘಟಿಸಲು ಸ್ವಚ್ಛಗ್ರಾಹಿಗಳಿಗೆ ಗ್ರಾಮ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ನೀಡಲಾಯಿತು ಮತ್ತು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡರು. ದಿನಾಂಕ 30566 ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸ್ವಚ್ಛಗ್ರಾಹಿಗಳಿಗೆ ರಾಜ್ಯದಿಂದ ತರಬೇತಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.
- 2. ಮಾಹಿತಿ, ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸಂವಹನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲು ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಐಇಸಿ ಕೋಶವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ.
- 3. ಘನ ಮತ್ತು ದ್ರವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡಲು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಮತ್ತು ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ನೀತಿ, ಕಾರ್ಯತಂತ್ರ ಮತ್ತು ಮಾದರಿ ಬೈಲಾಗಳನ್ನು ಘನ ಮತ್ತು ದ್ರವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡಲು ಸಚಿವರ ಸಚಿವ ಸಂಪುಟವು ಅನುಮೋದಿಸಿದೆ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಈ ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಲು ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ.
- 4. ಸ್ವಚ್ಛತೆ, ಶೌಚಾಲಯದ ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಅದರ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಘನ ಮತ್ತು ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಮುಟ್ಟಿನ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಕುರಿತು ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸಲು ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಮಾಹಿತಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸಂವಹನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ.
- 5. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾದ ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ವಿಲೇವಾರಿ ಮಾಡಲು ನಾಲ್ಕು ಮಾದರಿ ವಸ್ತು ಮರುಪ್ರಾಪ್ತಿ ಸೌಲಭ್ಯ (ಎಂಆರ್‌ಎಫ್) ಘಟಕಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಈ ಮಿಷನ್ ಹೊಂದಿದೆ. 04 ಘಟಕಗಳಿಗೆ (ರಾಮನಗರ, ಬಳ್ಳಾರಿ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ, ಮತ್ತು ಉಡುಪಿ) ವಿವರವಾದ ಯೋಜನಾ ವರದಿಗಳನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸಲಾಗಿದೆ. ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಘಟಕ ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳುವ ಹಂತದಲ್ಲಿದೆ ಮತ್ತು ಇತರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ 03 ಘಟಕಗಳ ಕಾಮಗಾರಿ ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿದೆ.
- 6. ಮಲ ಕೆಸರು ನಿರ್ವಹಣೆ (ಎಫ್‌ಎಸ್‌ಎಂ) ಮೂಲಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಒಡಿಎಫ್ ಸುಸ್ಥಿರತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು, ಮಲದ ಕೆಸರಿನ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ 17 ಮಾದರಿ ಎಫ್ ಎಸ್ ಎಂ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ, ಇದಕ್ಕಾಗಿ ವಿವರವಾದ ಯೋಜನಾ ವರದಿಗಳನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸಲಾಗಿದೆ. ಭೂಮಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯ ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿದ್ದು, 2 ಮಲ ಕೆಸರು ನಿರ್ವಹಣಾ ಘಟಕಗಳು ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳುವ ಹಂತದಲ್ಲವೆ.
- 7. ಕಚ್ಚಾ ತ್ಯಾಜ್ಯದಿಂದ ಜೈವಿಕ ಅನಿಲ ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದೊಂದಿಗೆ, ಪ್ರಸ್ತುತ 12 ವಿವರವಾದ ಯೋಜನಾ ವರದಿಗಳನ್ನು ಜೈವಿಕ ಅನಿಲ ಘಟಕಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಅನುಮೋದಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ 05 ಘಟಕಗಳು ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿವೆ ಮತ್ತು ಬಾಕಿ ಇರುವ ಘಟಕಗಳ ಕೆಲಸ ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿದೆ.
- 8. ಮಿಷನ್ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳ ಪ್ರಕಾರ, ಹಳ್ಳಿಗಳು ಮೂರು ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಒಡಿಎಫ್ ಪ್ಲಸ್ ಅನ್ನು ಘೋಷಿಸಬೇಕು (ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷಿಯ, ರೈಸಿಂಗ್, ಮಾಡೆಲ್). ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ, ಪ್ರಸ್ತುತ ಐಎಚ್‌ಎಚ್‌ಎಲ್‌ನ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಘಟಕವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ 1420 ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಒಡಿಎಫ್ ಪ್ಲಸ್ (ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷಿಯ) ಎಂದು ಘೋಷಿಸಲಾಗಿದೆ.

9. ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಾಧ್ಯಮದ ಮೂಲಕ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಜಾಗೃತಿ ಅಭಿಯಾನಗಳಿಗಾಗಿ ಐಎಸ್‌ಸಿಎಫ್ ಐಸಿಸಿಐ-ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಡಿಜಿಟಲ್ ಕಮ್ಯುನಿಕೇಷನ್ ಇನ್ ಸ್ಯಾನಿಟೇಶನ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ ಮಿಷನ್ (ಗ್ರಾಮೀಣ) ನಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಂಡ ಪ್ರಮುಖ ಸಾಧನೆಗಳು / ಕಾರ್ಯಗಳು

1. 2012 ರ ಬೇಸ್ ಲೈನ್ ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ಪ್ರಕಾರ 2021-22 ನೇ ವರ್ಷಕ್ಕೆ 1.05 ಲಕ್ಷ ಐಎಚ್‌ಎಚ್‌ಎಲ್‌ಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಗುರಿ ಹೊಂದಲಾಗಿತ್ತು, ಅದರಲ್ಲಿ 0.74 ಲಕ್ಷ ಐಎಚ್‌ಎಚ್‌ಎಲ್‌ಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ.
2. 5965 ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ವಿವರವಾದ ಯೋಜನಾ ವರದಿಗಳನ್ನು 5571 ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳಿಗೆ ಅನುಮೋದಿಸಲಾಗಿದೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಭೂಮಿ ಲಭ್ಯವಿದೆ, ಪ್ರಸ್ತುತ 3276 ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಘಟಕಗಳು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಎಸ್‌ಡಬ್ಲ್ಯುಎಂ ಘಟಕಗಳು ಆದಷ್ಟು ಬೇಗ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಪ್ರಸಕ್ತ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ 200 ಸಮುದಾಯ/ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಈ ಮಿಷನ್ ಮತ್ತು ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸಲು 231 ಸಮುದಾಯ/ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.
3. ಪ್ರಸಕ್ತ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ, ಈ ಮಿಷನ್ 7003 ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ದ್ರವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ ಮತ್ತು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ 4365 ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ವಿವರವಾದ ಯೋಜನಾ ವರದಿಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿದೆ.
4. ಐಎಚ್‌ಎಚ್‌ಎಲ್‌ಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಫಲಾನುಭವಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕ ಪಾವತಿ ಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಎಲ್ಲಾ 30 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಇ-ಎಫ್‌ಎಂಎಸ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೂಲಕ ಪಾವತಿಯನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಲಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲ ಅರ್ಹ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೂಲಕ ಪಾವತಿ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನ ಎಸ್‌ಬಿಎಂ-ಜಿ ಯೋಜನೆ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಬಜೆಟ್ ನಲ್ಲಿ ರೂ. 416.00 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ರೂ.680.23 ಕೋಟಿ ಆರಂಭಿಕ ಬಾಕಿ ಮತ್ತು ಬ್ಯಾಂಕ್ ಬಡ್ಡಿ ಸೇರಿದಂತೆ ರೂ.2.26 ಕೋಟಿ ಒಟ್ಟು ಲಭ್ಯವಿರುವ ನಿಧಿ ರೂ.682.49 ಕೋಟಿ, ರೂ.259.13 ಕೋಟಿ ಗಳನ್ನು ನವೆಂಬರ್-2021 ರ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಖರ್ಚು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಬಿ. ನಗರ ನೈರ್ಮಲ್ಯ

“ಎಲ್ಲಾ ಭಾರತೀಯ ನಗರಗಳು ಮತ್ತು ಪಟ್ಟಣಗಳು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನೈರ್ಮಲ್ಯ, ಆರೋಗ್ಯಕರ ಮತ್ತು ವಾಸಯೋಗ್ಯವಾಗುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು, ತಮ್ಮ ಎಲ್ಲಾ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ನಗರ ಬಡವರು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯಕರ ಮತ್ತು ಕೈಗೆಟುಕುವ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಮೇಲೆ ವಿಶೇಷ ಗಮನವನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಲು” ನಗರ ನೈರ್ಮಲ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ, ಕರ್ನಾಟಕವು ಹೊಂದಿದೆ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನಗರ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ನೀತಿ (ಎನ್‌ಯುಎಸ್‌ಪಿ) 2008 ರ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ, ರಾಜ್ಯ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ನೀತಿಯನ್ನು (ಕರಡು) ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದರು. ಈ ನೀತಿಯ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ, 8 ಪಟ್ಟಣಗಳ ಅಂತಿಮ ನಗರ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಯೋಜನೆಯ ವರದಿಗಳು ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿವೆ, ಮತ್ತು ಎಸ್‌ಐಯುಡಿ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಸ್ಥಳೀಯ ಸ್ವಯಂ ಸರ್ಕಾರದ ಸಂಸ್ಥೆ (ಎಐಐಎಲ್‌ಎಸ್‌ಜಿ) ಮೂಲಕ ಪಟ್ಟಣಗಳಿಗೆ ಸಿಎಸ್‌ಪಿ ವರದಿಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಒಳಚರಂಡಿ (ಯುಜಿಡಿ) ಯೋಜನೆಗಳು: 2021-22ನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಡಿ 53 ಒಳಚರಂಡಿ ಯೋಜನೆಗಳು (ಪ್ರವರ್ಗ - ಬಿ ಮತ್ತು ಸಿ) ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿವೆ. ಒಟ್ಟು ರೂ. 316.13 ಕೋಟಿಗಳ ಹಂಚಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ. ಮಂಡಳಿಯು ಪ್ರಸಕ್ತ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ 8 ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ನಿಯೋಜಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ ಮತ್ತು ಉಳಿದವುಗಳನ್ನು ಮಾರ್ಚ್ 2022 ರೊಳಗೆ ನಿಯೋಜಿಸಲಾಗುವುದು.

ಮುಂದಿನ ಎರಡು ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ನಗರ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ತ್ವರಿತ ಏರಿಕೆಯನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ, ರಾಜ್ಯದ ಯುಎಲ್ ಬಿಗಳಾದ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು ಒ & ಎಂ ಗಾಗಿ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು ಜಾರಿಯಾಗುವುದನ್ನು ತಡೆಯಲು. ಎಸ್‌ಬಿಎಂ-ಯು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮತ್ತು ಮನೆಯ ಶೌಚಾಲಯಗಳು, ಸಮುದಾಯ ಶೌಚಾಲಯಗಳು, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶೌಚಾಲಯಗಳು, ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಐಇಸಿ ಉಪಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಅದರ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವ ಜೊತೆಗೆ, ಕರ್ನಾಟಕವು ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಯುಎಲ್‌ಬಿಗಳಲ್ಲಿ ಭೂಗತ ಒಳಚರಂಡಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುತ್ತಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ನೀತಿ 2008 ಮತ್ತು 2017 ರ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ, ನಗರ ನಿಗಮಗಳಿಗೆ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಬಿಬಿಎಂಪಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ವೆಚ್ಚದ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಘಟಕಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಒತ್ತು ನೀಡುವ ಗ್ರೇಟರ್ ಬೆಂಗಳೂರು ಬಡವರ ಪರ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕವೂ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ.

ರಾಜ್ಯದ ಬಹುತೇಕ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಒಳಚರಂಡಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ವ್ಯಾಪಿಸಿದೆ. ಹೊಸದಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಒಳಚರಂಡಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಒದಗಿಸಿಲ್ಲ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಎಲ್ಲಾ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಯುಜಿಡಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಮಂಡಳಿ ಹೊಂದಿದೆ, ಅಲ್ಲಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು ಹಣದ ಲಭ್ಯತೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ 50,000 ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಜನಸಂಖ್ಯೆ 50,000 ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇರುವ ಕರ್ನಾಟಕದ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಲ ಕೆಸರು ಮತ್ತು ಸೆಪ್ಟೇಜ್ ನಿರ್ವಹಣೆ (ಎಫ್‌ಎಸ್‌ಎಸ್‌ಎಂ) ಒದಗಿಸಲು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ನೀರು ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆಗಳು:

1. ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಬಿಲ್ಲಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಸಂಗ್ರಹ ವ್ಯವಸ್ಥೆ (ಸಜಾಲ)
2. ಆನ್ ಲೈನ್ ಪಾವತಿ
3. ಇಸಿಎಸ್ ಆಯ್ಕೆಗಳು
4. ಈಜಿಬಿಲ್, ಬಿ1 ಕೇಂದ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ಮೊಬೈಲ್ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್‌ಗಳ ಮೂಲಕ ಪಾವತಿ
5. ತುಕ್ಕು ಹಿಡಿದ ಪೈಪ್ ಲೈನ್ ಗಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವ ಮೂಲಕ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸುಧಾರಣೆ
6. ದೋಷಯುಕ್ತ ನೀರಿನ ಮೀಟರ್‌ಗಳ ಬದಲಿ
7. ಆದಾಯ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆ
8. ಕೊಳೆಗೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಶೌಚಾಲಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು

12.5.3 ಸಣ್ಣ ನೀರಾವರಿ (ಮೇಲ್ಮೈ ನೀರು)

2000 ಹೆ.ವರೆಗೆ ಅಚ್ಚಾಟ್ ಹೊಂದಿರುವ ಯೋಜನೆಗಳು. ಸಣ್ಣ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳೆಂದು ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ. 40 ಹೆ.ನಿಂದ 2000 ಹೆ.ವರೆಗೆ ಅಚ್ಚಾಟ್ ಹೊಂದಿರುವ ಯೋಜನೆಗಳು ಸಣ್ಣ ನೀರಾವರಿ ಇಲಾಖೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಟ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳು, ಪಿಕಪ್ ಬಂದರು, ಬ್ಯಾರೇಜ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಲಿಫ್ಟ್ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳು ಸೇರಿವೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ, ಸಣ್ಣ ನೀರಾವರಿ ಇಲಾಖೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ 10176 ಸಣ್ಣ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳಿವೆ, ಇದು 839241 ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಕೃಷಿ ಯೋಗ್ಯ ಕಮಾಂಡ್ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಈ ಇಲಾಖೆಯು 8342 ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಕಮಾಂಡ್ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ 7 ಮಧ್ಯಮ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ.

ಸಣ್ಣ ನೀರಾವರಿ ಇಲಾಖೆಯು 3239 ನೀರಾವರಿ ಟ್ಯಾಂಕ್ ಗಳು ಮತ್ತು 518 ಪರ್ಕೋಲೇಶನ್ ಟ್ಯಾಂಕ್ ಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಈ ಟ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳನ್ನು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಎಂಜಿನಿಯರ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಸಹಾಯಕ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಎಂಜಿನಿಯರ್‌ಗಳು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಬಾರಿ ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ತಪಾಸಣೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಲಾದ ದೋಷಗಳನ್ನು

ತಪಾಸಣಾ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಆದ್ಯತೆಯ ಮೇಲೆ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಅನುದಾನದಿಂದ ಅಗತ್ಯ ದುರಸ್ತಿ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಕಳೆದ 10 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಸಣ್ಣ ನೀರಾವರಿ (ಮೇಲ್ಮೈ ನೀರು) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸಿದ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 12.75 ರಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 12.75: ಸಣ್ಣ ನೀರಾವರಿ (ಮೇಲ್ಮೈ ನೀರು) ಯೋಜನೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಹೇಳಿಕೆ		
ವರ್ಷ	ವೆಚ್ಚ (ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)	ರಚಿಸಲಾದ ಸಂಭಾವ್ಯ (ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಗಳಲ್ಲಿ)
2011-12	1,10,038.45	21,720.00
2012-13	1,02,710.48	32,769.00
2013-14	98,632.20	36,108.00
2014-15	1,04,170.82	29,562.00
2015-16	1,20,563.74	33,869.80
2016-17	1,25,171.90	25,101.61
2017-18	2,23,590.83	25,457.32
2018-19	2,02,187.23	16,540.00
2019-20	2,29,428.87	21,872.66
2020-21	2,78,277.24	33,138.05
2021-22 (ನವೆಂಬರ್ 2021 ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ)	1,30,575.88	9,930.18

ಎ. ರಾಜ್ಯ ಯೋಜನೆಗಳು

1. ಹೊಸ ಕೆರೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ: ನದಿಗಳಿಗೆ ಅಡ್ಡಲಾಗಿ ಹೊಸ ಟ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಮಣ್ಣಿನ ಬಂಡುಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ, ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ತೊರೆಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ, ಇದು ಮಳೆಯೇತರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ವಿರಳ ಮಳೆಯ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ನೀರಿನ ಕೊರತೆಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿದೆ. ಸಣ್ಣ ನೀರಾವರಿ ಇಲಾಖೆಯು ಗುರುತ್ವಾಕರ್ಷಣೆಯ ಹರಿವಿನ ಮೂಲಕ ನೀರಾವರಿಗಾಗಿ ಹೊಲಗಳಿಗೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ನೀರನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ವಿತರಿಸುವಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯ ನಿಧಿ ಮತ್ತು ನಬಾರ್ಡ್ ಸಾಲದ ಸಹಾಯದಿಂದ ಹೊಸ ಟ್ಯಾಂಕ್ ನಿರ್ಮಾಣವನ್ನು ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅಂತರ್ಜಲ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಮರುಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲು ಮತ್ತು ನೀರಾವರಿ ನೀರಿನಂತೆ ಬಳಸಲು ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಪ್ರದೇಶದ ಕೊಳವೆಬಾವಿಗಳು ಮತ್ತು ತೆರೆದ ಬಾವಿಗಳಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ಪರ್ಕೋಲೇಶನ್ ಟ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳ ನಿರ್ಮಾಣವನ್ನೂ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

2. ಕೆರೆ ಆಧುನೀಕರಣ: ಕೆರೆ ಏರಿ ಬಲವರ್ಧನೆ, ತ್ಯಾಜ್ಯ ಕೋಡಿಗಳ ದುರಸ್ತಿ, ಕಾಲುವೆಗಳ ಕಾಲುವೆಗಳ ಲೈನಿಂಗ್ ಗಾಗಿ ಕೆರೆಗಳ ಆಧುನೀಕರಣ ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

3. ಬ್ಯಾರೇಜ್, ಅನಿಕಟ್, ಇತ್ಯಾದಿ ಬ್ಯಾರೇಜ್‌ಗಳು, ಬ್ರಿಡ್ಜ್ ಕಂ ಬ್ಯಾರೇಜ್‌ಗಳು, ವೆಂಟಿಡ್ ಅಣೆಕಟ್ಟುಗಳು, ಉಪ್ಪು ನೀರು ಹೊರಗಿಡುವ ಅಣೆಕಟ್ಟುಗಳು, ಅನಿಕಟ್ ಮತ್ತು ಪಿಕಪ್‌ಗಳನ್ನು ನದಿಗಳು ಮತ್ತು ತೊರೆಗಳ ಅಡ್ಡಲಾಗಿ ನೀರನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ರೈತರು ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಪಂಪ್‌ಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ ಮೂಲಕ ನೀರಾವರಿಗಾಗಿ ಈ ಶೇಖರಣಾ ರಚನೆಗಳಿಂದ ನೀರನ್ನು ಎತ್ತಲು ಅನುಮತಿ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ, ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಜಲ ಮಟ್ಟ ಹೆಚ್ಚಾಗಲಿದೆ ಮತ್ತು ತೆರೆದ ಬಾವಿಗಳು ಮತ್ತು ಕೊಳವೆಬಾವಿಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ಲಭ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ರೈತರಿಗೆ ನೀರಾವರಿಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಕುಡಿಯುವ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ನೀರನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

4. ಏತ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳು: ನದಿ, ತೊರೆ, ಮತ್ತಿತರ ಮೇಲ್ಮೈ ನೀರಿನ ಮೂಲಗಳಿಂದ ನೀರನ್ನು ಎತ್ತರಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಎತ್ತಲು ಹಾಗೂ ರೈತರ ಜಮೀನುಗಳಿಗೆ ನೀರಾವರಿ ಒದಗಿಸಲು ಏತ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. 2016-17ರ ಸಾಲಿನ ಬಜೆಟ್ ಭಾಷಣದ ಅನುಸಾರ ಕೋರಮಂಗಲ ಚಲ್ಲಾಘಟ್ಟ ಕಣಿವೆಯಿಂದ ಕೋಲಾರ ಮತ್ತು ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ 126 ಕೆರೆಗಳಿಗೆ ಸಂಸ್ಕರಿಸಿದ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನೀರನ್ನು ತುಂಬಿಸಲು ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ 54 ಕೆರೆ ಮತ್ತು ಆನೇಕಲ್ ತಾಲೂಕಿನ 60 ಕೆರೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಯ 54 ಕೆರೆಗಳಿಗೆ ಸಂಸ್ಕರಿಸಿದ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನೀರನ್ನು ತುಂಬಿಸಲು ಕ್ರಮವಾಗಿ ರೂ. 883.54 ಕೋಟಿ, ರೂ. 240.00 ಕೋಟಿಗಳಿಗೆ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

5. ವಿಶೇಷ ಘಟಕ ಯೋಜನೆ - ಹೊಸ ಕೆರೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ, ಅನಿಕಟ್ / ಪಿಕಪ್ ಬಂದರು, ಕೆರೆಗಳ ಆಧುನೀಕರಣ ಮತ್ತು ಏತ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳು ಮುಂತಾದ ಸಣ್ಣ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದ ಭೂಮಿಗಳಿಗೆ ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಲು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. 2021-22ರ (ನವೆಂಬರ್ 2021ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ) ರೂ. 19190.85 ಲಕ್ಷಗಳ ಅನುದಾನದ ವಿರುದ್ಧ ರೂ. 16979.39 ಲಕ್ಷಗಳ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಭರಿಸಲಾಗಿದೆ. 5616.27 ಹೆ. ಗುರಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ 1406.14 ಹೆ. ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ. 2021-22ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ (2021ರ ನವೆಂಬರ್ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ). ಈ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣದ ನಂತರ ಆಯಾ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಹಸ್ತಾಂತರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

6. ಬುಡಕಟ್ಟು ಉಪ ಯೋಜನೆ: ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡದ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದ ಜಮೀನುಗಳಿಗೆ ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಸಲು ಹೊಸ ಕೆರೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ, ಅನಿಕಟ್ / ಪಿಕಪ್ ಬಂದರು, ಕೆರೆಗಳ ಆಧುನೀಕರಣ ಮತ್ತು ಏತ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳು ಮುಂತಾದ ಸಣ್ಣ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. 2021-22ರ (2021ರ ನವೆಂಬರ್ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ) ರೂ. 8492.91 ಲಕ್ಷಗಳ ಅನುದಾನದ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ರೂ. 6853.02 ಲಕ್ಷಗಳ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. 2964.96 ಹೆ.ನ ಗುರಿಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ 631.49 ಹೆ.ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ. 2021-22 (ನವೆಂಬರ್ 2021ರ ಅಂತ್ಯ). ಈ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣದ ನಂತರ ಆಯಾ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಹಸ್ತಾಂತರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

7. ಪಶ್ಚಿಮಾ ವಾಹಿನಿ: ಕರಾವಳಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಪಶ್ಚಿಮಾಭಿಮುಖ ನದಿಗಳಲ್ಲಿ ಹರಿಯುವ ನೀರನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಮತ್ತು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು "ಪಶ್ಚಿಮ ವಾಹಿನಿ" ಯೋಜನೆಯಡಿ ವೆಂಟಿಡ್ ಅಣೆಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ. ಯೋಜನೆಯಡಿ ಒಟ್ಟು 54 ಕಾಮಗಾರಿಗಳಿಗೆ ಅನುಮೋದನೆ ದೊರೆತಿದ್ದು, ಅಂದಾಜು ರೂ. 374.00 ಕೋಟಿ 2021-22ನೇ (2021ರ ನವೆಂಬರ್ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ) ರೂ. 9983.60 ಲಕ್ಷಗಳ ಅನುದಾನದ ವಿರುದ್ಧ ರೂ. 9896.75 ಲಕ್ಷಗಳ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

8. ಭೂ ಸ್ವಾಧೀನ/ಶುಲ್ಕಗಳು ಮತ್ತು ಕ್ಲೇಮುಗಳ ಇತ್ಯರ್ಥ: ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಆದೇಶದ ಪ್ರಕಾರ ಬಡ್ಡಿ ಸೇರಿದಂತೆ ಭೂ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಭೂ ಸ್ವಾಧೀನ ಪ್ರಕರಣಗಳಿಗೆ ಪಾವತಿ ಮಾಡಲು 2021-22 (ನವೆಂಬರ್ 2021 ರ ಅಂತ್ಯ) ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ರೂ. 3491.20 ಲಕ್ಷಗಳ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

9. ವೇಗವರ್ಧಿತ ನೀರಾವರಿ ಪ್ರಯೋಜನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (ಎಬಿಬಿಪಿ) ಪ್ರಮುಖ ಕೆಲಸಗಳು: 2009-10ರಿಂದ ಹೊಸ ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯ ವನ್ನು ರಚಿಸುವ ಹೊಸ ಸಣ್ಣ ನೀರಾವರಿ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ತ್ವರಿತ ನೀರಾವರಿ ಪ್ರಯೋಜನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಡಿ (ಎಬಿಬಿಪಿ) ಬರಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (ಡಿಪಿಎಪಿ) ತಾಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡಿದೆ. ಸಣ್ಣ ನೀರಾವರಿ ಇಲಾಖೆ 2009-10 ರಿಂದ 10 ಬ್ಯಾಚ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಕಾಮಗಾರಿಗಳಿಗೆ ಅನುಮೋದನೆ ಪಡೆದ ನಂತರ ಅಂದಾಜು ರೂ. 955.08 ಕೋಟಿಗಳ ಅಂದಾಜು ವೆಚ್ಚದ 1273 ಸಣ್ಣ ನೀರಾವರಿ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ. ಈವರೆಗೆ 1157 ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದ್ದು, 10255.00 ಹೆ. ನಲ್ಲಿ ಹೊಸ ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯ ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

10. ರಾಜ್ಯ ಯೋಜನೆಗಳು ಪ್ರವಾಹ ನಿಯಂತ್ರಣ ಕಾಮಗಾರಿ: ಸಣ್ಣ ನೀರಾವರಿ ಇಲಾಖೆ ಪ್ರವಾಹದಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಹಾನಿಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ನದಿ ತೀರದ ರಕ್ಷಣಾ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ. ನದಿ ಮತ್ತು ತೊರೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಹದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ದಡಗಳ ಸವೆತದಿಂದ ಜೀವ ಹಾನಿ ಮತ್ತು ಆಸ್ತಿಗಳ ನಷ್ಟವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ನದಿ ತೀರಗಳಿಗೆ ತಡೆಗೋಡೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ನದಿ ದಡಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

11. ಕರ್ನಾಟಕ ಕೆರೆ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ: 2017ರ ನವೆಂಬರ್ ನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದಾಗಿನಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕ ಕೆರೆ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಕೆರೆ/ಕೆರೆಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆ, ಪುನಶ್ಚೇತನ, ಅಂತರ್ಜಲ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆ, ಗದ್ದೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ನೀರಿನ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಆಧಾರಿತ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ನೇರವಾಗಿ ಅಥವಾ ಇಲಾಖೆಗಳು/ಏಜೆನ್ಸಿಗಳ ಮೂಲಕ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. 2021-22ನೇ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ರೂ. 2010.00 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು 2021ರ ನವೆಂಬರ್ ಅಂತ್ಯದ ವೇಳೆಗೆ (ಕೋಷ್ಟಕ 12.76) ರೂ. 1005.00 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಸ್ವೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಮೂಲಕ “ಕೆರೆ ಸಂಜೀವಿನಿ” ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 12.76: 2021-22ನೇ ವರ್ಷದ ಕರ್ನಾಟಕ ಕೆರೆ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದಿಂದ ಹಂಚಿಕೆಯಾದ ಹಣ ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚದ ವಿವರಗಳು (ಈ ಪ್ರಕಾರ: 30.11.2021)

ಕ್ರ. ಸಂ	ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷ	ಖಾತೆಯ ಮುಖ್ಯಸ್ಥ	ಯೋಜನೆ/ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ	ಮೂಲ ಹಂಚಿಕೆ (ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)	ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಹಂಚಿಕೆ (ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ) 30-11-2021 ರ ವರೆಗೆ	ವೆಚ್ಚ (ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ) 30-11-2021 ರ ವರೆಗೆ
1	2021-22	4702-00-101-1-16-132	ಕೆರೆ ಸಂಜೀವಿನಿ	1,896.00	948.00	0.00
2		4702-00-101-1-16-422	ಕೆರೆ ಸಂಜೀವಿನಿ (ಎಸ್.ಸಿ.ಪಿ)	76.00	38.00	0.00
3		4702-00-101-1-16-423	ಕೆರೆ ಸಂಜೀವಿನಿ (ಟಿ.ಎಸ್.ಪಿ)	38.00	19.00	0.00
			ಒಟ್ಟು	2,010.00	1,005.00	0.00

12.5.4 ವಸತಿ

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನಗರೀಕರಣದ ಹೆಚ್ಚಿನ ದರಗಳು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ವಸತಿ ಬೇಡಿಕೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿವೆ. ಆ ಮೂಲಕ, ವಸತಿ ವಲಯವು ಕಾಲಾನಂತರದಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಯ ವನ್ನು ಒದಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶವಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮುತ್ತಿದೆ. ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ವಸತಿ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸಲು, ರಾಜ್ಯವು ತನ್ನ ವಸತಿ ನೀತಿಗಳು ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ, ಬಡವರು ಮತ್ತು ಶೋಷಿತರಿಗೆ ವಸತಿ ರಾಜ್ಯದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ವಸತಿ ವಲಯಕ್ಕೆ ರಾಜ್ಯದ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು ನೀತಿಗಳು ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು. ಅಲ್ಲದೆ, ಇಡಬ್ಲ್ಯೂಎಸ್ ಗಾಗಿ ಕೇಂದ್ರ ಪ್ರಾಯೋಜಿತ ವಸತಿ ಯೋಜನೆಗಳ ಹೊರತಾಗಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ದುರ್ಬಲ ವಿಭಾಗಗಳಿಗೆ (ಇಡಬ್ಲ್ಯೂಎಸ್) ತನ್ನದೇ ಆದ ವಸತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಕೆಲವೇ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕವೂ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ವಸತಿ ಮಂಡಳಿ (ಕೆಎಚ್ ಬಿ) ಕಡಿಮೆ ಆದಾಯ, ಮಧ್ಯಮ ಆದಾಯ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿನ ಆದಾಯದ ಗುಂಪುಗಳ ವಸತಿ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುತ್ತದೆ. ಕೊಳೆಗೇರಿಗಳ ಸುಧಾರಣೆ ಮತ್ತು ಕೊಳೆಗೇರಿ ನಿವಾಸಿಗಳ ಪುನರ್ವಸತಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಕೊಳೆಗೇರಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಳಿ (ಕೆಎಸ್ ಡಿಬಿ) ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.

ವಸತಿ ಬೇಡಿಕೆ ಸಮೀಕ್ಷೆ:

ಸರ್ಕಾರವು 2011ರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಜಾತಿ ಜನಗಣತಿ ಸಮೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿರುತ್ತದೆ. ಸಮೀಕ್ಷೆ ಪ್ರಕಾರ ಕಚ್ಚಾ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಬಾಡಿಗೆ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವ ವಸತಿ ರಹಿತ ಕುಟುಂಬಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಈ ಸಮೀಕ್ಷೆಯಂತೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 70,93,378 ವಸತಿ ರಹಿತ ಕುಟುಂಬಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸದರಿ ಸಮೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗೆ ಮತ್ತು ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟವರು ಸೇರಿರುತ್ತಾರೆ. ಸದರಿ ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ನಂತರ ಈವರೆಗೂ 25,29,135 ವಸತಿ ಸೌಕರ್ಯ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಗೃಹ ಮಂಡಳಿ:

ಕರ್ನಾಟಕ ಗೃಹ ಮಂಡಳಿ ಕಾಯ್ದೆಯನ್ವಯ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ವಸತಿ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬಡಾವಣೆಗಳ ರಚನೆ, ಮನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಅನುಮೋದಿಸಿರುವ ಜಂಟಿ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದ ಯೋಜನೆಗಳ ಭೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಗೃಹ ಮಂಡಳಿಯು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ. ಸರ್ಕಾರವು ಅನುಮೋದಿಸಿರುವ 100 ವಸತಿ ಯೋಜನೆ, ಸುವರ್ಣ ಕರ್ನಾಟಕ ಯೋಜನೆ, 2010-11ರಲ್ಲಿ ಅನುಮೋದಿಸಿರುವ 225 ವಸತಿ ಯೋಜನೆಗಳು ಮತ್ತು 2011-12 ರಲ್ಲಿ ಅನುಮೋದಿಸಿರುವ 53 ವಸತಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಗೃಹ ಮಂಡಳಿಯು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ. ಸರ್ಕಾರವು ಅನುಮೋದಿಸಿರುವ ಹಾಗೂ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಯೋಜನೆಗಳು ಬೇಡಿಕೆ ಆಧಾರಿತವಾಗಿವೆ. ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ ಮತ್ತು ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ವಿವರವಾದ ಯೋಜನಾ ವರದಿಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ವೃತ್ತಿಪರ ಯೋಜನಾ ನಿರ್ವಹಣೆ ಸಲಹೆಗಾರರಿಂದ ಕಾಮಗಾರಿ ಉಸ್ತುವಾರಿ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಸಿವಿಲ್ ಕಾಮಗಾರಿ, ನೀರು ಸರಬರಾಜು, ಚರಂಡಿ, ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಸಂಸ್ಕರಣ ಘಟಕ ನಿರ್ಮಾಣ, ತೆರೆದ ಜಾಗೆ/ಉದ್ಯಾನವನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಹಿತ ಲ್ಯಾಂಡ್ ಸ್ಕೇಪಿಂಗ್ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಪೂರ್ವಾರ್ಹತೆ ಹೊಂದಿದ ಟರ್ನಕೀ ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರಿಗೆ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ವಹಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಗೃಹಮಂಡಳಿಯ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶಗಳು

- ❑ ನಗರ ಮತ್ತು ಪಟ್ಟಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಸತಿಗಾಗಿ ಬೇಡಿಕೆ ಸಮೀಕ್ಷೆ ನಡೆಸುವುದು.
- ❑ ವಸತಿ ಯೋಜನೆಗಳಿಗಾಗಿ ಸೂಕ್ತ ಸರ್ಕಾರಿ, ಖಾಸಗಿ ಜಮೀನುಗಳ ಸಂಗ್ರಹಣೆ.
- ❑ ಸ್ಥಳೀಯ ಬೇಡಿಕೆಗೆ ಅನುಸಾರ, ಸ್ಥಳೀಯ ಭೂ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಮತ್ತು ವಲಯ ನಿಯಮಾವಳಿ ಪ್ರಕಾರ ವಸತಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿ ಪಾರದರ್ಶಕ ಕಾಯ್ದೆ ಪ್ರಕಾರ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವುದು.
- ❑ ಪಾರದರ್ಶಕವಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಗೃಹ ಮಂಡಳಿ ಹಂಚಿಕೆ ರೆಗ್ಯೂಲೇಶನ್- 1983, ಪ್ರಕಾರ ಲಾಟರಿ ಮೂಲಕ ಮನೆ/ನಿವೇಶನಗಳ ಹಂಚಿಕೆ.

100 ವಸತಿ ಯೋಜನೆಗಳು

ಸದರಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು 2002 ರಿಂದ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ರೂ.1027.32 ಕೋಟಿ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ 99 ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಇದರಿಂದ 6067 ಮನೆಗಳು ಮತ್ತು 28368 ನಿವೇಶನಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಒಂದುಯೋಜನೆ ತಯಾರಿಕೆ ಹಂತದಲ್ಲಿದೆ.

ಸುವರ್ಣ ಕರ್ನಾಟಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ

ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ 50 ವಸತಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂ. 1406.48 ಕೋಟಿಗಳ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಸರ್ಕಾರವು 2007 ರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡಿದೆ. ರೂ. 1446.29 ಕೋಟಿ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ 42 ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲಾಗಿದ್ದು, 2420 ಮನೆಗಳು ಮತ್ತು 21348 ನಿವೇಶನಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ರೂ.6.07 ಕೋಟಿ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ 287 ನಿವೇಶನಗಳನ್ನು ಮತ್ತು 10 ಮನೆಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದ್ದು ಕಾಮಗಾರಿ ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿದೆ. 7 ಯೋಜನೆಗಳು ತಯಾರಿಕಾ ಹಂತದಲ್ಲಿವೆ.

225 ವಸತಿ ಯೋಜನೆಗಳು

305786 ನಿವೇಶನಗಳು ಮತ್ತು 131051 ಮನೆಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯಾದ್ಯಂತ ನಿರ್ಮಿಸಲು 225 ವಸತಿ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ 2010-11ರಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರವು ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡಿದ್ದು, ರೂ. 4444.56 ಕೋಟಿ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ 39 ಯೋಜನೆಗಳು ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದ್ದು 3417 ಮನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು 59455 ನಿವೇಶನಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ರೂ.1318.79 ಕೋಟಿ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ 18 ಯೋಜನೆಗಳು ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿದ್ದು, 438 ಮನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು 20852 ನಿವೇಶನಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಬಾಕಿ ಉಳಿದ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಭೂಖರೀದಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿದೆ.

53 ವಸತಿ ಯೋಜನೆಗಳು:

2012ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 7888.04 ಕೋಟಿಯು 53 ವಸತಿ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡಲಾಗಿದ್ದು, 130471 ನಿವೇಶನಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು 6867 ಮನೆಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯಾದ್ಯಂತ ನಿರ್ಮಿಸಲು 2011-12 ರಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರವು ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡಿದ್ದು, ರೂ.443.80 ಕೋಟಿ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ 4 ಯೋಜನೆಗಳು ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದ್ದು 120 ಮನೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು 5973 ನಿವೇಶನಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ರೂ.2891.19 ಕೋಟಿ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ 10 ಯೋಜನೆಗಳು ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿದ್ದು, 94 ಮನೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು 23069 ನಿವೇಶನಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಬಾಕಿ ಉಳಿದ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಭೂಖರೀದಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿದೆ.

ಮಂಡಳಿಯ ಯೋಜನೆಗಳು

44 ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂ.215.19 ಕೋಟಿ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲಾಗಿದ್ದು, 528 ಮನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಮತ್ತು 2866 ನಿವೇಶನಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಮೇಲಿನ ಯೋಜನೆಗಳಡಿ 2020-21 (ನವಂಬರ್ 2021ರ ಅವಧಿಯವರೆಗೆ) ಒಟ್ಟು 12552 ಮನೆಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ 118010 ನಿವೇಶನಗಳನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಗೃಹ ಮಂಡಳಿಯ ವತಿಯಿಂದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮೇಲಿನ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಸಾಧಿಸಿದ ಭೌತಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಗತಿ ಹಾಗೂ ಒದಗಿಸಿರುವ ಆಯವ್ಯಯ ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 12.77 ಮತ್ತು 12.78 ರಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 12.77: ಕರ್ನಾಟಕ ಗೃಹ ಮಂಡಳಿಯಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿರುವ ವಸತಿ ಯೋಜನೆಯ ವಿವರಗಳು										
ವರ್ಷ	Prior to 2003	ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿರುವ ವಸತಿ ಯೋಜನೆಗಳು					ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಮನೆಗಳು ಮತ್ತು ನಿವೇಶನಗಳು			ಯೋಜನೆಯ ಮೊತ್ತ ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ
		ನೂರು ವಸತಿ ಯೋಜನೆ ಗಳು	50 ವಸತಿ ಯೋಜನೆ ಗಳು	225 ವಸತಿ ಯೋಜನೆ ಗಳು	53 ವಸತಿ ಯೋಜನೆ ಗಳು	ಮಂಡಳಿಯ ಯೋಜನೆಗಳು	ಮನೆಗಳು	ನಿವೇಶನಗಳು	ಒಟ್ಟು	
2003 ರಿಂದ ಪ್ರಸ್ತುತ ನವೆಂಬರ್ 2021ರ ವರೆಗೆ	950	99	42	39	4	44	12552	118010	130562	7577.16

ಲೇವಣಿ ವಂತಿಕೆ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು

ಸರ್ಕಾರವು ವಹಿಸಿರುವಂತೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಗೃಹ ಮಂಡಳಿಯು ಲೇವಣಿ ವಂತಿಕೆ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಸಹ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ. ಇದರಡಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರುವ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಹಾಗೂ ನವೆಂಬರ್ 2021 ರವರೆಗಿನ ಪ್ರಗತಿಯ ವಿವರಗಳು ಈ ಕೆಳಕಂಡಂತಿದೆ.

- ❑ ರೂ.2081.33 ಕೋಟಿ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ 759 ಕಟ್ಟಡ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ❑ ರೂ.1886.11 ಕೋಟಿ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ 231 ಕಟ್ಟಡ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿದೆ.
- ❑ ರೂ.503.53 ಕೋಟಿ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ 101 ಕಟ್ಟಡ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ತಯಾರಿಕಾ ಹಂತದಲ್ಲಿವೆ.

ಗ್ರಾಮೀಣ ವಸತಿ ಯೋಜನೆಯ ಭಾಗವಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕವು ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆಗಳಡಿ 2001 ರಿಂದ ರಾಜ್ಯದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 4.26 ದಶಲಕ್ಷ ಮನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದೆ ಮತ್ತು 2.18 ಲಕ್ಷ ವಸತಿ ನಿವೇಶನಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ 3.23 ಲಕ್ಷ ಮನೆಗಳು ಮತ್ತು 1.39 ಲಕ್ಷ ವಸತಿ ನಿವೇಶನಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. (ಕೋಷ್ಟಕ 12.78)

ಎ. ರಾಜೀವ ಗಾಂಧಿ ವಸತಿ ನಿಗಮ ನಿಯಮಿತ

ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದ ಜನರಿಗೆ ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರಾಯೋಜಕತ್ವದ ಎಲ್ಲಾ ವಸತಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ತ್ವರಿತಗತಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಅತ್ಯಂತ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲು ಈ ನಿಗಮವನ್ನು 20.04.2000ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ನಿಗಮದಿಂದ 2000-01 ರಿಂದ 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನ ನವೆಂಬರ್-2021ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ ಒಟ್ಟು 45,80,612 ಮನೆಗಳನ್ನು ವಿವಿಧ ವಸತಿ ಯೋಜನೆಗಳಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು 3,57,431 ನಿವೇಶನಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಬಿ. ವಾಜಪೇಯಿ ನಗರ ವಸತಿ ಯೋಜನೆ

ಈ ಯೋಜನೆಯು ನಗರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದ ವಸತಿ ರಹಿತ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ವಸತಿ ಸೌಕರ್ಯ ಒದಗಿಸುವ ಒಂದು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಪ್ರಾಯೋಜಕತ್ವದ ಯೋಜನೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಫಲಾನುಭವಿಯ ವಾರ್ಷಿಕ ಆದಾಯ ರೂ.87,600/-ಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ನೇಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅಧಿಕಾರಿ ಹಾಗೂ ಅಧಿಕಾರೇತರ ಸದಸ್ಯರನ್ನೊಳಗೊಂಡ ನಗರ ಆಶ್ರಯ ಸಮಿತಿಯ ಮೂಲಕ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. 2010-11ನೇ ಸಾಲಿನಿಂದ ನಗರ ಆಶ್ರಯ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ವಾಜಪೇಯಿ ನಗರ ವಸತಿ ಯೋಜನೆಯೆಂದು ಮರುನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಯಂತೆ ಒಟ್ಟು ಗುರಿಯಲ್ಲಿ 90% ಸಾಮಾನ್ಯ ಮತ್ತು 10% ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಮೀಸಲಿಡಲಾಗುತ್ತದೆ. 2017-18ನೇ ಸಾಲಿನಿಂದ ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯ ವರ್ಗದವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಮೀಸಲಿರಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಪ್ರತಿ ಮನೆಯ ಘಟಕದ ವೆಚ್ಚ ರೂ.2.00ಲಕ್ಷಗಳಿಗೆ ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಸಾಮಾನ್ಯ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸಹಾಯಧನ ರೂ.1.20ಲಕ್ಷಗಳು ಮತ್ತು ಉಳಿದ ರೂ.30,000/- ಫಲಾನುಭವಿಯ ಕಡ್ಡಾಯ ವಂತಿಕೆ, ಇನ್ನೂಳಿದ ರೂ.50,000/- ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಿಂದ ಸಾಲ ಅಥವಾ ಫಲಾನುಭವಿ ವಂತಿಕೆ ಮೂಲಕ ಭರಿಸಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಕಳೆದ 2 ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ನಿಗಮವು ನಗರ ವಸತಿ/ವಾಜಪೇಯಿ ನಗರ ವಸತಿ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಈವರೆಗೆ ಒಟ್ಟು 2,26,932 ಮನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿರುತ್ತದೆ (2000-01 ರಿಂದ 2021-22ರ ವರೆಗೆ). ಕಳೆದ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ 45,500 ಮನೆಗಳ ಗುರಿಗೆ ಎದುರಾಗಿ 27,215 ಮನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿಗೆ 9,000 ಮನೆಗಳ ಗುರಿಯನ್ನು ನೀಡಿದ್ದು, ಇದಕ್ಕೆ ಎದುರಾಗಿ ನವೆಂಬರ್-2021ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ 2,254 ಮನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ. ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಮನೆಗಳ ವಿವರವನ್ನು ಅನುಬಂಧ 12.2 ದಲ್ಲಿ ನೀಡಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 12.78: ನಗರ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಮನೆಗಳು ಮತ್ತು ಮನೆ ನಿವೇಶನಗಳು

ವರ್ಷ	ಸಾಮಾಜಿಕ ವಸತಿ ಯೋಜನೆಗಳಡಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಮನೆಗಳು						ಮನೆ ಸೈಟ್ ಗಳು	
	ನಗರ ಆಶ್ರಯ/ ವಾಜಪೇಯಿ ನಗರ ಯೋಜನೆ	ದೇವರಾಜ ಅರಸ್ ವಸತಿ ಯೋಜನೆ	ಡಾ. ಬಿ.ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ನಿವಾಸ ಯೋಜನೆ	ಪಿಎಂಎವೈ (ಯು)	ರಾಜೀವ್ ಆವಾಸ್ ಯೋಜನೆ	ಒಟ್ಟು	ನಗರ	ಒಟ್ಟು
2000-13	148961	0	0	0	0	148961	105400	105400
2013-14	6975	0	0	0	0	6975	6654	6654
2014-15	9678	0	0	0	0	9678	2929	2929
2015-16	8460	15	0	0	0	8475	1981	1981
2016-17	9518	23	973	0	0	10514	7251	7251
2017-18	13871	32	16499	0	13777	44179	10181	10181
2018-19	14985	189	9605	6594	2774	34147	1516	1516
2019-20	6964	267	3505	13064	2518	26318	1875	1875
2020-21	5266	221	3503	8296	0	17286	502	502

ಕೋಷ್ಟಕ 12.78: ನಗರ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಮನೆಗಳು ಮತ್ತು ಮನೆ ನಿವೇಶನಗಳು

ವರ್ಷ	ಸಾಮಾಜಿಕ ವಸತಿ ಯೋಜನೆಗಳಡಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಮನೆಗಳು						ಮನೆ ಸೈಟ್ ಗಳು	
	ನಗರ ಆಶ್ರಯ/ ವಾಜಪೇಯಿ ನಗರ ಯೋಜನೆ	ದೇವರಾಜ ಅರಸ್ ವಸತಿ ಯೋಜನೆ	ಡಾ. ಬಿ.ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ನಿವಾಸ ಯೋಜನೆ	ಪಿಎಂಎವೈ (ಯು)	ರಾಜೀವ್ ಆವಾಸ್ ಯೋಜನೆ	ಒಟ್ಟು	ನಗರ	ಒಟ್ಟು
2021-22**	2254	189	1872	12007	0	16322	792	792
ಒಟ್ಟು	226932	936	35957	39961	19069	322855	139081	139081

** ಅಂಕಿಅಂಶಗಳನ್ನು ನವೆಂಬರ್ 2021 ರವರೆಗೆ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ

ಸಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸು ವಸತಿ ಯೋಜನೆ

ಸರ್ಕಾರವು 2014-15ನೇ ಸಾಲಿನಿಂದ ವಿಶೇಷ ವರ್ಗದವರಿಗಾಗಿ ಅಂದರೆ ವಿಕಲಚೇತನರು, ಕುಷ್ಠರೋಗದಿಂದ ಗುಣಮುಖರಾದವರು, ಹೆಚ್.ಐ.ವಿ. ಸೋಂಕಿತರು, ದೇವದಾಸಿಯರು, ದೌರ್ಜನ್ಯಕ್ಕೊಳಗಾದವರು ಲೈಂಗಿಕ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆಯರು, ಸಫಾಯಿ ಕರ್ಮಚಾರಿಗಳು, ಮತೀಯ ಗಲಭೆ ಹಾಗೂ ಚಳುವಳಿಗಳಿಂದ ಹಾನಿಗೊಳಗಾದವರು, ಜೀತದಿಂದ ಮುಕ್ತರಾದವರು, ರಸ್ತೆ ಬದಿ/ಅಂಗಡಿಗಳ ಜಗುಲಿಯಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿ ವೇಳೆ ಮಲಗುವ ನಿರ್ಗತಿಕರು, ಅಲೆಮಾರಿ ಜನಾಂಗದವರು, ಮಂಗಳಮುಖಿಯರು, ವಿಧವೆಯರು ಹಾಗೂ ವಿಶೇಷ ವೃತ್ತಿಪರ ಗುಂಪುಗಳಾದ ನೇಕಾರರು, ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳು, ಬೀಡಿ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ವಸತಿ ಸೌಕರ್ಯ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲಾದ ಜಿಲ್ಲಾ ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಪ್ರತಿ ಮನೆಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ರೂ.1.20 ಲಕ್ಷಗಳು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಹಾಗೂ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡದವರಿಗೆ ರೂ.1.50 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಕಳೆದ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ 18,500 ಮನೆಗಳ ಗುರಿಗೆ ಎದುರಾಗಿ 13138 ಮನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿಗೆ 8,000 ಮನೆಗಳ ಗುರಿಯನ್ನು ನೀಡಿದ್ದು, ಇದಕ್ಕೆ ಎದುರಾಗಿ ನವೆಂಬರ್-2021ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ 2,312 ಮನೆಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು 189 ಮನೆಗಳನ್ನು ನಗರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಡಿ. ಡಾ|| ಬಿ.ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ನಿವಾಸ ಯೋಜನೆ:

ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರವು 2015-16ನೇ ಸಾಲಿಗೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡದ ವಸತಿ ರಹಿತರಿಗೆ ವಸತಿ ಸೌಲಭ್ಯ ಕಲ್ಪಿಸಲು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿದೆ. ಇದನ್ನು ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶವಾದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಫಲಾನುಭವಿಗೆ ರೂ.1.75ಲಕ್ಷ ಸಹಾಯಧನವನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ನಗರ ಪ್ರದೇಶವಾದಲ್ಲಿ ರೂ.2.00ಲಕ್ಷ ಸಹಾಯಧನವನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಪ್ರತಿ ಫಲಾನುಭವಿಯ ವಾರ್ಷಿಕ ಆದಾಯ ಮಿತಿಯು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ರೂ.32,000/- ಹಾಗೂ ನಗರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ರೂ.87,600/-ಗಳಾಗಿರುತ್ತದೆ. 2016-17ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ನಿವೇಶನ ಹೊಂದಿರುವ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಹಾಗೂ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡದ ಎಲ್ಲಾ ಅರ್ಹ ವಸತಿ ರಹಿತ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಬೇಡಿಕೆ ಮೇಲೆ ಮನೆಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಕಳೆದ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ 1,77,000 ಮನೆಗಳ ಗುರಿಗೆ ಎದುರಾಗಿ 1,10,891 ಮನೆಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ನಗರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ 27,000 ಮನೆಗಳ ಗುರಿಗೆ ಎದುರಾಗಿ 16,613 ಮನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿಗೆ 33,000 ಮನೆಗಳ ಗುರಿಯನ್ನು ನೀಡಿದ್ದು, ಇದಕ್ಕೆ ಎದುರಾಗಿ 17,442 ಮನೆಗಳು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು 1,872 ಮನೆಗಳು ನಗರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ನವೆಂಬರ್-2021ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಇನ್ನುಳಿದ ಮನೆಗಳು ವಿವಿಧ ಹಂತದ ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿವೆ.

(ಇ) ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಆವಾಸ್ ಯೋಜನೆ - ಹೌಸಿಂಗ್ ಫಾರ್ ಆಲ್ (PMAY-HFA)

- ❑ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಆವಾಸ್ ಯೋಜನೆ ನಗರದಡಿಯಲ್ಲಿ, ಒಂದು ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ, ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಘಟಕ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಮನೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. (ಕೋಷ್ಟಕ 12.79)
- ❑ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸಂಪನ್ಮೂಲವನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡು "In situ" ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಳಚೆ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಪುನರ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ
- ❑ ಕ್ರೆಡಿಟ್ ಲಿಂಕ್ಡ್ ಸಬ್ಸಿಡಿ ಯೋಜನೆ.
- ❑ Affordable Housing in Partnership (AHP).
- ❑ ಫಲಾನುಭವಿ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಸ್ವಯಂ ಮನೆ ನಿರ್ಮಾಣ/ ವಿಸ್ತರಣೆ
- ❑ ಅದರಂತೆ, ಸದರಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು 2011ರ ಜನಗಣತಿ ಪ್ರಕಾರ 275 ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ವಸತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಜೊತೆಗೆ (PMAY-HFA) ಆವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸದರಿ ಸರ್ಕಾರದ ಆದೇಶದಂತೆ, ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ವಾರ್ಷಿಕ ಆದಾಯ ಮಾನದಂಡ ಈ ಕೆಳಕಂಡಂತೆ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದೆ.
- ❑ ಬಿ.ಪಿ.ಎಲ್. ಕುಟುಂಬಗಳ ವಾರ್ಷಿಕ ಆದಾಯ ರೂ. 87,600/- ರವರೆಗೆ
- ❑ EWS ಕುಟುಂಬಗಳ ವಾರ್ಷಿಕ ಆದಾಯ ರೂ. 87,600/- ರಿಂದ 3,00,000/-
- ❑ LIG ಕುಟುಂಬಗಳ ವಾರ್ಷಿಕ ಆದಾಯ ರೂ. 3,00,000/- ರಿಂದ 6,00,000/-
- ❑ MIG 1 ಕುಟುಂಬಗಳ ವಾರ್ಷಿಕ ಆದಾಯ ರೂ. 6,00,000/- ರಿಂದ 12,00,000/-
- ❑ MIG 2 ಕುಟುಂಬಗಳ ವಾರ್ಷಿಕ ಆದಾಯ ರೂ. 12,00,000/- ರಿಂದ 18,00,000/-
- ❑ 1 ಲಕ್ಷ ಬಹುಮಹಡಿ ಬೆಂಗಳೂರು ವಸತಿ ಯೋಜನೆ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ವಾರ್ಷಿಕ ಆದಾಯ ರೂ.3,00,000/-

ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಆವಾಸ್ ಯೋಜನೆಯಡಿ ವಿವಿಧ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಯೋಜನಾ ವೆಚ್ಚ ರೂ. 30393.63 ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 5,83,617 ಮನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು 2,775 ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡಲಾಗಿದ್ದು, ಈ ಮೊತ್ತದಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಪಾಲು ರೂ. 8754.59 ಕೋಟಿಗಳಾಗಿದ್ದು, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಪಾಲಿನ ಅನುದಾನ ರೂ. 8066.32 ಕೋಟಿಗಳು ಹಾಗೂ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ವಂತಿಕೆ ರೂ. 12387.80 ಕೋಟಿಗಳು ಹಾಗೂ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪಾಲು ರೂ. 1185.00 ಕೋಟಿಗಳಾಗಿದೆ.

ಈ ಯೋಜನೆಗಳಡಿ 2021ರ ನವೆಂಬರ್ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಒಟ್ಟು 5,83,617ರ ಗುರಿಗೆ ಎದುರಾಗಿ 1,03,770 ಮನೆಗಳು ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದ್ದು, 1,47,318 ಮನೆಗಳು ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳ ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ. ರೂ.5017.58 ಕೋಟಿ ಮೊತ್ತದ ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಗತಿ ಸಾಧಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 12.79: ಅಭಿಯಾನದಡಿ ಕೇಂದ್ರ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಪ್ರತಿ ಫಲಾನುಭವಿಗೆ ದೊರಕುವ ಅನುದಾನದ ವಿವರಗಳು ಈ ಕೆಳಕಂಡಂತಿವೆ.

Sharing Pattern per Unit (Rs. in Lakhs)						
Sl. No.	Vertical	BPL HH		EWS HH		Carpet Area (sqmt)
		GoI	GoK	GoI	GoK	
1	ISSR	1.00	1.2 for General 1.8 for SC/ST (Converged with VVY & ANY)	1.00	0.00	30
2	AHP	1.50		1.50	0.00	
3.a	BLC -New	1.50		1.50	0.00	
3.b	BLC-Enh	1.50	0	1.50	0.00	
4	CLSS (EWS/ LIG)	Rs. 6.00 lakh loan with interest subsidy @ 6.5% for max. of 20 years				60
5	CLSS (MIG 1)	Rs. 9.00 lakh loan with interest subsidy @ 4% for max. of 20 years				160
6	CLSS (MIG 2)	Rs. 12.00 lakh loan with interest subsidy @ 3% for max. of 20 years				200

ಸರ್ಕಾರದಿಂದ 2011-12ನೇ ಸಾಲಿನಿಂದ ಹೊಸದಾಗಿ ರಚಿಸಲಾಗುವ ಆಶ್ರಯ ಬಡಾವಣೆಗಳಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಅವಶ್ಯಕ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಾದ ಒಳಚರಂಡಿ, ರಸ್ತೆ, ಕುಡಿಯುವ ನೀರು, ವಿದ್ಯುದ್ದಿಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರತಿ ಎಕರೆಗೆ ರೂ.40.00ಲಕ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಅನುದಾನವನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಸಕ್ತ ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ರೂ.1.98 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ (ನವೆಂಬರ್-2021ರವರೆಗೆ).

ಎಫ್. ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರ ನಿವೇಶನ

ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದ ನಿವೇಶನ ರಹಿತರಿಗೆ ನಿವೇಶನ ಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಇಂದಿರಾ ಗ್ರಾಮೀಣ ನಿವೇಶನ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ನಗರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವಾಜಪೇಯಿ ನಗರ ನಿವೇಶನ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ 30 ಫಿ 40 ಅಳತೆಯುಳ್ಳ ಹಾಗೂ ನಗರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ 20 ಫಿ 30 ಅಳತೆಯುಳ್ಳ ನಿವೇಶನವನ್ನು ಉಚಿತವಾಗಿ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯ ಮೂಲಕ ಮತ್ತು ನಗರ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ನಗರ ಆಶ್ರಯ ಸಮಿತಿ ಮೂಲಕ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರವು 1992-93ರಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿದೆ.

ಈ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ 2000-01 ರಿಂದ 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನವರೆಗೆ 3,57,431 ನಿವೇಶನಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ (2,18,350 ನಿವೇಶನಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ, 1,39,081 ನಿವೇಶನಗಳನ್ನು ನಗರ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ). 2021-22ನೇ ಸಾಲಿಗೆ 5,000 ಗುರಿಗೆ ಎದುರಾಗಿ 1,411 ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ನಗರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ 792 ನಿವೇಶನಗಳು ಹೀಗೆ ಒಟ್ಟು 2,203 ನಿವೇಶನಗಳನ್ನು ನವೆಂಬರ್-2021ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಜಿ ನಗರದ ಕೊಳಗೇರಿ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ:

ಕಳೆದ ಒಂದು ದಶಕದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಕೊಳಚೆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವ ಜನಸಂಖ್ಯೆ 14.02 ಲಕ್ಷದಿಂದ(2001) 32.91 ಲಕ್ಷಗಳಿಗೆ (2011) ಏರಿಕೆಯಾಗಿದ್ದು, ಒಟ್ಟು ಒಂದು ದಶಕದಲ್ಲಿ 18.89 ಲಕ್ಷಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಳವಾಗಿದೆ. 2011 ನೇ ಜನಗಣತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಕಳೆದ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಶೇ. 7.8 ರಷ್ಟಿದ್ದ ಕೊಳಚೆ ನಿವಾಸಿಗಳ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು ಶೇ.13.9 ರಷ್ಟಾಗಿದೆ. 2011 ರಜನಗಣತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಬೆಂಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಶೇ.21.94 ರಷ್ಟು ಕೊಳಚೆ ನಿವಾಸಿಗಳಿದ್ದಾರೆ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಜೊತೆಗೆ ಬಳ್ಳಾರಿ ಮತ್ತು ಧಾರವಾಡ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಶೇ.6.09&ಶೇ.6.21 ರಷ್ಟು ಜನರು ನಗರ ಕೊಳಚೆ ನಿವಾಸಿಗಳಿದ್ದಾರೆ. ಉಡುಪಿ, ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡ, ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಶೇ.1 ರಷ್ಟು ಕೊಳಚೆ ನಿವಾಸಿಗಳಿದ್ದಾರೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಕೊಳಗೇರಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಳಿಯು (ಕೆ.ಎಸ್.ಡಿ.ಬಿ) ಕೊಳಚೆ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ.

- ❑ ಕೊಳಚೆ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಸುಧಾರಣೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (ರಾಜ್ಯ)
- ❑ ರಾಜೀವ್ ಆವಾಸ್ ಯೋಜನೆ (ರೇ)
- ❑ ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿ ಆವಾಸ್ ಯೋಜನೆ- “ಸರ್ವರಿಗೂ ಸೂರು”

ಹೆಚ್. ಕೊಳಗೇರಿ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಸುಧಾರಣಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ

ಕೊಳಚೆ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಜನ ವಸತಿಗಳಿಗೆ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ 2021-22 ನೇ ಸಾಲಿನ ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ರೂ.100.00 ಕೋಟಿಗಳ ಅನುದಾನ ಒದಗಿಸಿದ್ದು, ತದನಂತರ ಪರಿಷ್ಕೃತ ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ರೂ.75.00 ಕೋಟಿಗಳ ಅನುದಾನಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ನವೆಂಬರ್-2021ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ರೂ. 56.25 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದು, ಇದರಲ್ಲಿ ರೂ. 56.25 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಐ) ರಾಜೀವ್ ಆವಾಸ್ ಯೋಜನೆ

ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು 2009-10ನೇ ಸಾಲಿನ ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನು ಕೊಳಚೆ ಪ್ರದೇಶ ಮುಕ್ತ ದೇಶವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಕೊಳಚೆ ನಿವಾಸಿಗಳಿಗೆ ವಸತಿ ಮತ್ತು ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯ ಒದಗಿಸಲು “ರಾಜೀವ್ ಆವಾಸ್” ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಘೋಷಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ದೇಶವನ್ನು ಕೊಳಚೆ ಪ್ರದೇಶ ಮುಕ್ತ ನಗರ ಹಾಗೂ ಪಟ್ಟಣಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ರಾಜೀವ್ ಆವಾಸ್ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು 2013 ರಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾಗಿದೆ. ಮೊದಲ ಹಂತದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ 10 ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆಗಳು ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯದ ಇತರೆ 30 ನಗರ / ಪಟ್ಟಣ, ಜಿಲ್ಲಾ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಹಾಗೂ ರಾಜೀವ್ ಆವಾಸ್ ಯೋಜನೆಯ ಪರಿಷ್ಕೃತ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಯಂತೆ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಕೊಳಗೇರಿ ನಿವಾಸಿಗಳು ವಾಸವಿರುವ ನಗರಗಳು, ಜಿಲ್ಲಾಕೇಂದ್ರ, ಧಾರ್ಮಿಕಕೇಂದ್ರ, ಐತಿಹಾಸಿಕ ನಗರ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ಪ್ರವಾಸಿ ಕೇಂದ್ರವಿರುವ ನಗರಗಳು, ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ: ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡ ಹಾಗೂ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಇರುವ ನಗರ/ ಪಟ್ಟಣಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಹಾಲಿ ಕೊಳಚೆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿರುವ ನಿವಾಸಿಗಳಿಗೆ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಮನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದೆ.

ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ವತಿಯಿಂದ ರೂ.1030.55 ಕೋಟಿಗಳ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ 19,897 ಮನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು 17 ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ ರೂ.967.14 ಕೋಟಿಗಳ ವೆಚ್ಚದ ಅಂದಾಜಿನಲ್ಲಿ 18,870 ಮನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾಮಗಾರಿಯು ನವೆಂಬರ್ 2021ರ ಮಾಹೆಯ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದ್ದು, ಉಳಿದ 1027 ಮನೆಗಳ ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ.

ಜೆ) ಹೌಸಿಂಗ್ ಫಾರ್ ಆಲ್ ಯೋಜನೆ (Housing For All)

ಎ) ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಆವಾಸ್ ಯೋಜನೆ-ನಗರ

i) ಹಂತ-1 ಕೇಂದ್ರ ಪುರಷ್ಕೃತ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಆವಾಸ್ ಯೋಜನೆಯಡಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ 15 ನಗರ / ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ 94 ಕೊಳಗೇರಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ 16,293 ಮನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾಮಗಾರಿಯನ್ನು ರೂ. 882.19 ಕೋಟಿಗಳಿಗೆ ಹಂತ-1ರಲ್ಲಿ ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಕೇಂದ್ರ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ರೂ. 361.59 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದು, ಈ ಪೈಕಿ ನವೆಂಬರ್-2021 ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ರೂ.515.04 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಿ, 8202 ಮನೆಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿದ್ದು, 8091 ಮನೆಗಳ ಕಾಮಗಾರಿ ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ.

ii) ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಆವಾಸ್ ಯೋಜನೆ-ಹಂತ-2 : ಕೇಂದ್ರ ಪುರಷ್ಕೃತ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಆವಾಸ್ ಯೋಜನೆ-ಹಂತ-2 ರಡಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ 8 ನಗರ / ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಕೊಳಗೇರಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ 9,741 ಮನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾಮಗಾರಿಯನ್ನು ರೂ.489.27 ಕೋಟಿಗಳ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಕೇಂದ್ರ

ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ರೂ. 196.80 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದು ಈ ಪೈಕಿ ನವೆಂಬರ್-2021 ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ರೂ. 230.44 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು (ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ಶುಲ್ಕ ಸೇರಿ) ಖರ್ಚು ಮಾಡಿ, 4036 ಮನೆಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. 5678 ಮನೆಗಳ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿದೆ.

iii) ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಆವಾಸ್ ಯೋಜನೆ-ಹಂತ-3: 2017-18 ನೇ ಸಾಲಿನ ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯವರು ಕೊಳಚೆ ನಿವಾಸಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ 50,000 ಮನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಲಾಗುವುದು ಎಂದು ಘೋಷಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿ ಆವಾಸ್ ಯೋಜನೆಯ ಹಂತ-3 ರಡಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ 99 ನಗರ / ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಕೊಳಗೇರಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ 49,368 ಮನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾಮಗಾರಿಯನ್ನು ರೂ.2661.84 ಕೋಟಿಗಳ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಕೇಂದ್ರ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ರೂ. 713.16 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದು ಈ ಪೈಕಿ ನವೆಂಬರ್-2021ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ರೂ. 1191.21 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಿ, 12609 ಮನೆಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಉಳಿದ 36,759 ಮನೆಗಳ ಕಾಮಗಾರಿ ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿವೆ.

iv) ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಆವಾಸ್ ಯೋಜನೆ-ಹಂತ-4 & 5 : ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಆವಾಸ್ ಯೋಜನೆ ಹಂತ-4 & 5 ರಡಿರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ 9 ನಗರ/ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಕೊಳಗೇರಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ 7717 ಮನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾಮಗಾರಿಯನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲು ರೂ.426.41 ಕೋಟಿಗಳಿಗೆ ಅನುಮೋದನೆ ಪಡೆಯಲಾಗಿದೆ. ಕೇಂದ್ರ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ರೂ. 99.47 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದು ಈ ಪೈಕಿ ನವೆಂಬರ್-2021 ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ರೂ. 91.52 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದು, 207 ಮನೆಗಳು ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದ್ದು, ಉಳಿದ 7510 ಮನೆಗಳ ಕಾಮಗಾರಿ ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ.

v) ಕೇಂದ್ರ ಪುರಷ್ಕೃತ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಆವಾಸ್ ಯೋಜನೆ (PMAY-HFA-6,7&8) : ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿ ಆವಾಸ್ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಹಂತ-6, 7 ಮತ್ತು 8ರಲ್ಲಿ 129 ಯೋಜನೆಗಳು 624 ಕೊಳಚೆ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ 97,134 ಮನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಲು ರೂ.6516.27 ಕೋಟಿಗಳಿಗೆ ಅನುಮೋದನೆ ಪಡೆಯಲಾಗಿದೆ. ಯೋಜನೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಅನುಮೋದನೆ ಪಡೆದಿದ್ದು, ಮನೆಗಳ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲು ಟೆಂಡರ್ ಕರೆದಿದ್ದು, ಕಾರ್ಯಾದೇಶ ನೀಡುವ ಪಕ್ರಿಯೆ ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿದೆ.

ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿ ಆವಾಸ್ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಮಂಜೂರಾಗಿರುವ 1,80,253 ಮನೆಗಳ ಪೈಕಿ 73,281 ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಯ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು, 12,914 ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡದ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು, 43,592 ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಮತ್ತು 50,466 ಇತರೆ ಹಿಂದುಳಿದ ಜನಾಂಗದ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆದಿರುತ್ತಾರೆ.

12.5.5. ತೀರ್ಮಾನ ಮತ್ತು ಮುಂದಿನ ದಾರಿ

ಸಾಮಾಜಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ವಿವಿಧ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ರಾಜ್ಯದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮತೆಯ ಹಿಂದಿನ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿರುವಂತೆ, ಪ್ರದೇಶಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಗುಂಪುಗಳಾದ್ಯಂತ ಅಸಮಾನತೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ರಾಜ್ಯದ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಅವಕಾಶಗಳು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದರೂ, ಕರ್ನಾಟಕವು ಅತ್ಯಂತ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಉತ್ತಮ ಪ್ರದರ್ಶನ ನೀಡಿದೆ. ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಗಳನ್ನು ವೇಗಗೊಳಿಸುವ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಯಂತ್ರವು ಗುರುತಿಸುತ್ತದೆ, ಮತ್ತು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವಿಷಯಗಳು / ಗುರಿ ವಿಭಾಗಗಳ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುವ ಹಲವಾರು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು / ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುತ್ತಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಇತ್ತೀಚಿನ ಕೋವಿಡ್ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕವು ಜೀವಗಳು ಮತ್ತು ಜೀವನೋಪಾಯಗಳನ್ನು ಉಳಿಸುವ ಸನ್ನಿಹಿತ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಕರ್ನಾಟಕವು ತನ್ನ ಆದ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಮರುಪರಿಶೀಲಿಸುವಂತೆ ಒತ್ತಾಯಿಸಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, 2020-21 ರಂತೆಯೇ, 2021-22 ರಲ್ಲಿ, ಕರ್ನಾಟಕವು ಸಾಮಾಜಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ತನ್ನ ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಉತ್ಪಾದನೆಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ, ಆದರೆ ಬಹುಶಃ ಅದರ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯದಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಭವಿಷ್ಯದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಹಿಂದಿನ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸುವತ್ತ ಗಮನ ಹರಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೀಯ ಮತ್ತು ಅಪೊಷ್ಠಿಕತೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಗುರಿಯಾಗಿಸಿಕೊಂಡ ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚದಾಯಕವಾದ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಉಪಕ್ರಮಗಳನ್ನು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಬಹುದು.

ಸಮಗ್ರ ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನೀತಿ ಮತ್ತು ಅದರ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಅನುಷ್ಠಾನದಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸಮಾನ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಕಡೆಗೆ ಪ್ರಯಾಣವನ್ನು ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸಲಾಗುವುದು. ಈ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕವನ್ನು (ಎಚ್ ಡಿಐ) ಅಳೆಯುವ ಅಭ್ಯಾಸದಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾತ್ಮಕ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪಗಳಿಗೆ ಕರೆ ನೀಡುವ ಕೆಲವು ಬೂದು ಪ್ರದೇಶಗಳಿವೆ. ಕೆಲವು ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಕಳಪೆ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶದ ಮಟ್ಟಗಳ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶ ಪೂರಕತೆಯು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದ್ದರೂ, ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಫಲಿತಾಂಶಗಳಲ್ಲಿ ತೀವ್ರ ಸುಧಾರಣೆಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಲು ಈ ಕ್ರಮವು ಸಾಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆರೋಗ್ಯ, ನೀರು, ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಮತ್ತು ಇತರ ನಿರ್ಣಾಯಕ ವಲಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಮಗ್ರ ಮತ್ತು ಸಿಂಕ್ರೊನೈಸ್ ಡ್ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ಲಾಭಾಂಶವನ್ನು ನೀಡಬಹುದು. ರಾಜ್ಯದ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ತಲುಪಿಸುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುವ ಸಮಗ್ರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯ, ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಬೆಂಬಲಿತ ಸೇವೆಗಳ ಮೇಲೆ ಗಮನ ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ಅಲ್ಲದೆ, ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ವಲಯಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾದ ಪಾವತಿಸಿದ ನಿಧಿಗಳ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಮೂಲಕ ಮತ್ತಷ್ಟು ಬಲಪಡಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಸಮಾನ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷಿಯ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಮತ್ತು ದೀರ್ಘಕಾಲದಿಂದ ಹಿಂದುಳಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು/ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಹಂಚಿಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. 12.1ನೇ ಕಲಮಿನಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿರುವಂತೆ, ಕೆಲವು ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಇತರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗಿಂತ ಹಿಂದುಳಿದಿರುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ 'ಅಂಟು' ಆಗಿವೆ, ಆ ಮೂಲಕ ತುಲನಾತ್ಮಕವಾಗಿ 'ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ' ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿರುವವರಿಗೆ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಲಕ್ಷಾಂತರ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಮಾದರಿಯು ಯೋಗಕ್ಷೇಮ, ಭದ್ರತೆ ಮತ್ತು ಆರಾಮಕ್ಕಾಗಿ ಆಯ್ಕೆಗಳ ವಿಸ್ತರಣೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು ವೇಗವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಆರ್ಥಿಕತೆಯಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಈ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸಮಾಜದ ಜ್ಞಾನದ ನೆಲೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿದೆ. ಶಿಕ್ಷಣದ ಪ್ರವೇಶ, ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯವು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ, ಸಮುದಾಯದ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಕೋವಿಡ್-19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ಸಂಬಂಧಿತ ಸವಾಲುಗಳಾದ ಶಾಲೆಯಿಂದ ಹೊರಗುಳಿಯುವವರ ಹೆಚ್ಚಳ ಮತ್ತು ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚುವುದರಿಂದ ಕಳೆದುಹೋದ ಶಾಲಾ ಅವಕಾಶಗಳಿಂದಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಬಹುದಾದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮೊಬೈಲ್ ಫೋನ್ ಗಳು / ಟ್ಯಾಬ್ಲೆಟ್ ಗಳು ಅಥವಾ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಗಳನ್ನು ಹೊಂದಲು ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಆನ್ ಲೈನ್ ತರಗತಿಗಳಿಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡಿದ ಕಾರಣ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕಲಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿದ ಕೆಲವು ವಿಭಾಗಗಳ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಹೊರಗಿಡುವ ಪ್ರತಿಕೂಲ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕು. ಪಿಯು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅಟಿಷನ್ ದರಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ, ಮತ್ತು ಪದವಿ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಪುರುಷ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಪ್ರಮಾಣ ಕುಸಿಯುತ್ತಿರುವ ವಿಷಯವನ್ನು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕು. ಅಪ್ರೆಂಟಿಸ್ ತರಬೇತಿ ಯೋಜನೆಯು ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಕುಸಿಯುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಪರಿಶೀಲನೆಗೆ ಕರೆ ನೀಡಿದೆ. ಪಿ ವಿಧಾನದ ಮೂಲಕ ರಾಜ್ಯವು ಸಾಕಷ್ಟು ಇ-ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಡಿಜಿಟಲ್ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಪರಿಗಣಿಸಬಹುದು.

ಶಿಕ್ಷಣ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ರಂಗದಲ್ಲಿ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸಿದ ಕಲಿಕೆಗೆ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ, ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಶೌಚಾಲಯಗಳಂತಹ ಮೂಲಭೂತ ನೈರ್ಮಲ್ಯ-ಸಂಬಂಧಿತ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು (ನೀರಿನೊಂದಿಗೆ) ರಚಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮತ್ತು ಉನ್ನತ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ನ ಹುಡುಗರಲ್ಲಿ ಶಾಲೆಯಿಂದ ಹೊರಗುಳಿಯುವವರ ಹೆಚ್ಚಿನ ದರಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಪ್ರೌಢ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಾಲಕಿಯರ ತುಲನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಕಡಿಮೆ ದಾಖಲಾತಿಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಸ್ಥಳೀಯ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಪಿಟಿಆರ್ ಅನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಫಲಿತಾಂಶ ಆಧಾರಿತ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕಗಳನ್ನು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸುವ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಅನ್ವೇಷಿಸಬಹುದು. ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಶಕ್ತಿಯ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಇದನ್ನು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕು

6 ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಪೌಷ್ಟಿಕತೆ ಸಂಬಂಧಿತ ಸೂಚಕಗಳ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ಮತ್ತು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ, ರಾಜ್ಯದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ 10% ಮಾತ್ರ ಆರೋಗ್ಯದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ, ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು

ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯ ಹಂತದಲ್ಲಿವೆ. ಫಲವತ್ತತೆ ದರ, ಐಎಂಆರ್ ಮತ್ತು ಎಂಎಂಆರ್ ನಂತಹ ಪ್ರಮುಖ ಸೂಚಕಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕವು ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ್ದರೂ, ರಕ್ತಹೀನತೆ ಮತ್ತು ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಲ್ಲಿ ಐ. ಇಲಾಖೆಗಳ ನಡುವೆ ಉತ್ತಮ ಸಮನ್ವಯದೊಂದಿಗೆ ನವೀನ, ಬೇಡಿಕೆ ಆಧಾರಿತ ಮತ್ತು ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ಯೋಜನೆಗಳ ಮೂಲಕ ಗರ್ಭಿಣಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದು, ಐ.ಐ. ಮೂರನೇ ಮಗು ಜನಿಸಿದ ಮೊದಲ 1000 ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಒಗ್ಗೂಡುವಿಕೆ ಮತ್ತು ತೀವ್ರವಾದ ಸಮರ್ಥನೆಯ ಮೂಲಕ ಸಮಗ್ರ ಶಿಶು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ (ಐಸಿಡಿಎಸ್) ವೇದಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಡಿತಕ್ಕೆ ಆರಂಭಿಕ ಮತ್ತು ನಿರಂತರ ಆರೈಕೆ. ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ ರಕ್ತಹೀನತೆಯನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವುದು ಮತ್ತು ಕಬ್ಬಿಣ ಮತ್ತು ಫೋಲಿಕ್ ಆಮ್ಲ (ಐಎಫ್‌ಎ) ಪೂರಕಗಳು, ಕೋಟಿ, ಆಹಾರ ಬುಟ್ಟಿಯ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಮತ್ತು ನಿಯತಕಾಲಿಕ ಡಿ-ವರ್ಮಿಂಗ್ ನಂತಹ ಅನೇಕ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ಮೂಲಕ ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕು. 4. ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಐಇಸಿ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದು ವಿ. ಆಹಾರ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಮತ್ತು ಆಹಾರ ಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ-ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ನಡವಳಿಗಳನ್ನು ಕಿಯೋಸ್ಕು ಗಳ ಮೂಲಕ ಅಸುರಕ್ಷಿತತೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಮಾಹಿತಿಯ ಪ್ರಸಾರ. ತಾಯಿ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಆರೋಗ್ಯ (ಎಂಸಿಎಚ್), ಕುಟುಂಬ ಯೋಜನೆ (ಎಫ್‌ಪಿ), ಪೌಷ್ಟಿಕತೆ, ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಆರೋಗ್ಯ (ಆರ್ ಸಿಎಚ್) ಮತ್ತು ಹದಿಹರೆಯದ ಆರೋಗ್ಯ (ಎಎಚ್) ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಸಂಘಟಿತ, ಸಮಗ್ರ ಅನುಷ್ಠಾನವು ಸಮುದಾಯ ಆಧಾರಿತ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗಶಾಸ್ತ್ರದ ವಿಧಾನ ಮತ್ತು ವಿಐಐ ಮೇಲೆ ಗಮನ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿ ಎಲ್ಲಾ ಮಧ್ಯಸ್ಥಗಾರರೊಂದಿಗೆ ಪಾಲುದಾರಿಕೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುತ್ತದೆ. 6 ತಿಂಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ, ತೀವ್ರ ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯ ಸಮುದಾಯ ಆಧಾರಿತ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು (ಸಿಎಂಎಎಂ) ತಪಾಸಣೆ ಮತ್ತು ಅನಾರೋಗ್ಯದ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯೊಂದಿಗೆ ತೀವ್ರಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ರಚಿಸಲಾದ ಆವೇಗವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ, ಇದರಿಂದ ಹೊಸ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲು ಮತ್ತು ಹೊಸದಾಗಿ ರಚಿಸಲಾದ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು. ರಾಜ್ಯವು ತನ್ನ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಮತ್ತು ಕೈಗೆಟುಕುವ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ತನ್ನ ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಬಂಧಿತ ವೆಚ್ಚವನ್ನು (ಜಿಎಸ್‌ಡಿಪಿಯ % ನಷ್ಟು) ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯ.

ಕೌಶಲ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ, ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆ ಮತ್ತು ಜೀವನೋಪಾಯ ಇಲಾಖೆ (ಎಸ್‌ಡಿಇಎಲ್) ಸ್ಥಾಪನೆಯು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಆಟವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವ ಉಪಕ್ರಮವಾಗಿದೆ. ಇಲಾಖೆಯ ಉಪಕ್ರಮಗಳಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಯುವಕರು ಮತ್ತು ಇತರ ಮಧ್ಯಸ್ಥಗಾರರನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿದಾಗ ಈ ಇಲಾಖೆಯ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಕೌಶಲ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿದವರಿಗೆ ಪುನಶ್ಚೇತನ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನಡೆಸುವ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಇಲಾಖೆ ಪರಿಶೀಲಿಸಬಹುದು, ಮತ್ತು ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ತಮ್ಮ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕೆಲಸದಿಂದ ಹೊರಗುಳಿಯುವ/ಹೊರಗುಳಿಯುವವರನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಅನ್ವೇಷಿಸಬಹುದು. ಪಿ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪಗಳ ತೀವ್ರತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು ಉಪಕ್ರಮಗಳ ಜೀವನೋಪಾಯಕ್ಕೆ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಬಹುದು ಮತ್ತು ಹೊಸ ಉದ್ಯಮಶೀಲ ಅವಕಾಶಗಳ ಉಗಮದಂತಹ ಮೇಲಾಧಾರ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೌಶಲ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಮಧ್ಯಸ್ಥಗಾರರಿಗೆ ನಿರಂತರ ಪ್ರಯೋಜನಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಲು ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದ ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿರತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯದ ಪ್ರವೇಶಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಗುರಿಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವು ಉತ್ತಮ ವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ತೋರುತ್ತದೆಯಾದರೂ, ತ್ಯಾಜ್ಯ ನೀರಿನ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಜಲ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಸುಸ್ಥಿರತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿವೆ. ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ನಗರೀಕರಣದಿಂದ ಪ್ರೇರಿತವಾಗಿ, ನಗರ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ನೀರು ಪೂರೈಕೆಯ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳು ಕಾಲಾನಂತರ ಹೆಚ್ಚಾಗಬಹುದು. ಕೈಗಾರಿಕಾ ಉದ್ದೇಶಗಳ ಬೇಡಿಕೆಯೂ ಹೆಚ್ಚಾಗುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿದ್ದು, ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನೀರಾವರಿ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಬೇಡಿಕೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ, ರಾಜ್ಯವು ರಾಜ್ಯದ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಜಲ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ವಿವಿಧ ಉಪಯೋಗಗಳಿಗೆ ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಲಭ್ಯವಿರುವ ಕೆಲವು ಆಯ್ಕೆಗಳೆಂದರೆ - 1. ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ಹರಿಯುವ ನದಿಗಳ ಹರಿವಿನ ಭಾಗಶಃ ತಿರುವು, 2. ನಗರ ಕೇಂದ್ರಗಳಿಂದ ತ್ಯಾಜ್ಯನೀರಿನ ಮರುಬಳಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು, 3. ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು (ದಕ್ಷತೆ) ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು, 4. ಜಲ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು; ಮತ್ತು, ವಿ.

ಅಂತರ್ಜಾಲ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು. ನೀರಿನ ಭದ್ರತೆ ಮತ್ತು ಮೂಲ ಸುಸ್ಥಿರತೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಸಮಗ್ರ ಜಲ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಕರ್ನಾಟಕವು ಪರಿಗಣಿಸಬಹುದು.

ಗ್ರಾಮೀಣ ಕರ್ನಾಟಕದ ಒಡಿಎಫ್ ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕನಿಷ್ಠ 70 ಎಲ್ ಪಿಸಿಡಿ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ನಿರಂತರ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸಾಕಷ್ಟು ನೀರು ಪೂರೈಕೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುವುದು ನಿರ್ಣಾಯಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ನೀರು ಸರಬರಾಜಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ನೈರ್ಮಲ್ಯದ ಮತ್ತೊಂದು ಅಂಶವೆಂದರೆ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುವ ಸುಲೈಜ್ ವಿಲೇವಾರಿಯ ವಿಧಾನ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನವಸತಿಗಳಿಗೆ ಕೊಳವೆ ಮೂಲಕ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಮಾಡುವ ಯೋಜನೆಗಳು ಸುಲೈಜ್ ಗೆ ಸುರಕ್ಷಿತ ವಿಲೇವಾರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಅತ್ಯಗತ್ಯ ಅಂಶವಾಗಿ ಒದಗಿಸಬೇಕು. ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸುರಕ್ಷಿತ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು ರಾಜ್ಯದ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕವು ಹೊರಹೊಮ್ಮಿರುವ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ವ್ಯಾಪಕ ವಾದ ವಸತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು ನಗರೀಕರಣದಂತಹ ಅಂಶಗಳಿಂದ ಹೊರಹೊಮ್ಮುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿದೆ. ಎಚ್ ಎಫ್ ಎ (ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರ) ಬಗ್ಗೆ ರಾಜ್ಯದ ಸಾಧನೆಗಳು ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಯಾಗಿವೆ. ಭೂ ಸಂಬಂಧಿತ ವ್ಯಾಜ್ಯಗಳು ವೆಚ್ಚ ಹೆಚ್ಚಳಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವ ಯೋಜನೆಯ ವಿಳಂಬಕ್ಕೆ ಬೆದರಿಕೆ ಹಾಕದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಪಿ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪಗಳ ಹೆಚ್ಚಿನ ತೀವ್ರತೆಯನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಪರಿಗಣಿಸಬಹುದು. ರಾಜ್ಯದ ಕೈಗೆಟುಕುವ ವಸತಿ ನೀತಿ ಮತ್ತು ಕೊಳೆಗೇರಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನೀತಿಯು ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಒಗ್ಗೂಡಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಬಹುದು, ಇದರಿಂದ ಸೂಕ್ತ ಫಲಾನುಭವಿಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಮನೆಗಳನ್ನು ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಮುಕ್ತಾಯಕ್ಕೆ, ಕರ್ನಾಟಕವು ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚಕಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ನೇತೃತ್ವದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಹೊಸ ಮತ್ತು ನವೀನ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಸುಸ್ಥಿರ ಸೇವೆಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಆರೋಗ್ಯದಂತಹ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ವೇಗಗೊಳಿಸುವುದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಒಟ್ಟಾರೆ ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.

12.6 ಅನುಬಂಧಗಳು

Annexure A 12.1: Demographic and key health indicators for Karnataka

SL. No.	Indicators	Source	Karnataka
1	2011 Population	Census, 2011	61095297
2	Natural Growth Rate	Census, 2012	12
3	Density of Population	NCP and MoHFW, 2019	349
4	Projected Population 2021	NCP and MoHFW, 2020	610945(000s)
5	Natural Growth Rate	SRS, 2019	10.7
6	Birth rate	NFHS, 5	16.9
7	Death Rate	NFHS, 5	6.2
8	Sex Ratio		
	2015-16	NFHS, 4	979

Annexure A 12.1: Demographic and key health indicators for Karnataka

SL. No.	Indicators	Source	Karnataka
	2019-20	NFHS, 5	1034
9	Child Sex Ratio (0-6 years children)		
	2015-16	NFHS, 4	978
	2019-20	NFHS, 5	910
10	Expectation of Life at Birth		
	Men		69.7
	Women		73.3
11	Infant Mortality Rate		
	2015-16	NFHS, 4	26.9
	2019-20	NFHS, 5	25.4
12	Maternal Mortality Rate		
	2015-16	SRS	
	2019-20		
13	Total Fertility Rate		
	2015-16	NFHS, 4	1.8
	2019-20	NFHS, 5	1.7
	2021-25 (projected)	NCP and MoHFW, 2019	1.6
14	Neonatal Mortality Rate		
	2015-16	NFHS, 4	18.5
	2019-20	NFHS, 5	15.8
15	Under 5 Mortality Rate		
	2015-16	NFHS, 4	31.5
	2019-20	NFHS, 5	29.5
16	Current use of Contraception (Any Method)		
	2015-16	NFHS, 4	51.8
	2019-20	NFHS, 5	68.7
17	Unmet Need for Family Planning		
	2015-16	NFHS, 4	10.4

Annexure A 12.1: Demographic and key health indicators for Karnataka

SL. No.	Indicators	Source	Karnataka
	2019-20	NFHS, 5	6.5
18	Percentage of Institutional Births		
	2015-16	NFHS, 4	94
	2019-20	NFHS, 5	97
19	Anaemia Among Children below age 5		
	2015-16	NFHS, 4	60.9
	2019-20	NFHS, 5	65.5
	Women age 15-49		
	2015-16	NFHS, 4	44.8
	2019-20	NFHS, 5	47.8
	Men age 15-49		
	2015-16	NFHS, 4	18.3
	2019-20	NFHS, 5	19.6
20	Under nutrition among Women age 15-49		
	2015-16	NFHS, 4	20.7
	2019-20	NFHS, 5	17.2
21	Overweight/ Obesity among Women age 15-49		
	2015-16	NFHS, 4	23.3
	2019-20	NFHS, 5	30.1
22	Under nutrition among Men age 15-49		
	2015-16	NFHS, 4	16.5
	2019-20	NFHS, 5	14.3
23	Overweight/ Obesity among Men age 15-49		
	2015-16	NFHS, 4	22.1
	2019-20	NFHS, 5	30.9
24	Prevalence of Diabetes among Women 15 years and above		
		NFHS, 5	14

Annexure A 12.1: Demographic and key health indicators for Karnataka

SL. No.	Indicators	Source	Karnataka
	Men 15 years and above	NFHS, 5	15.6
25	Prevalence of Hypertension among		
	Women 15 years and above	NFHS, 5	25
	Men 15 years and above	NFHS, 5	26.9

Appendix A 12.2: List of students enrolled in Higher Education Institute – District Wise

Districts	Level																		Grand Total
	Ph.D		M.Phil		Post Graduate		Under Graduate		PG Diploma		Diploma		Certificate		Integrated		Total		
	Male	Female	Male	Female	Male	Female	Male	Female	Male	Female	Male	Female	Male	Female	Male	Female	Male	Female	
Bagalkot	129	59			1094	1449	22710	22143	4	1	3831	1575			92	58	27860	25285	53145
Ballari	35	19	10		2489	2648	24295	22565	231	39	5997	2001	289	37	64	31	33419	27350	60769
Belagavi	30	57			3258	3998	54371	51428	28	42	7386	3875	66	96	146	76	65285	59572	124857
Bengaluru Rural	47	56			2178	2214	9022	12261	38	66	1838	2134			432	104	13555	16835	30390
Bengaluru Urban	3717	2922	101	206	37462	42826	250095	222588	3401	2677	25000	22991	279	641	4153	3331	324208	298182	622390
Bidar	40	17	0	0	1010	1694	16907	19274	0	0	3526	3116			38	3	21521	24104	45625
Chamarajanagar					328	541	4518	5311	0	0	714	974	0	0			5560	6826	12386
Chikkaballapura					460	796	10318	11304	0	0	2458	984			24	27	13260	13111	26371
Chikmagalur	14	2			450	693	7428	9486	1	3	971	631					8864	10815	19679
Chitradurga					1035	1357	11888	14228	1	2	2228	2316					15152	17903	33055
Dakshina Kannada	901	565	0	4	6869	12621	54077	67034	89	116	5651	3088	1	4	45	63	67633	83495	151128
Davanagere	90	31	1	0	2056	2946	17659	21593	0	0	3264	2163	9	13	110	197	23189	26943	50132
Dharwad	466	251	4	5	4200	5212	30919	29872	266	161	4179	3304	0	0			40034	38805	78839
Gadag					701	890	11230	11988	25	9	1503	778	11	39			13470	13704	27174
Culbarga					1058	2248	16427	23786	0	90	2214	2272			85	54	19784	28450	48234
Hassan	0	0	0	0	614	610	10701	13358	17	9	1398	529	125	125			12855	14631	27486
Haveri	290	196	8	8	4615	5853	32778	31468	117	67	4419	2588	31	213	417	300	42675	40693	83368
Kodagu	19	18			129	275	3823	4508	6	5	757	505	11	6			4745	5317	10062
Kolar	9	10			1076	1639	13144	16798	18	59	2226	2417			166	102	16639	21025	37664
Koppal					762	742	9633	9677	0	0	666	302					11061	10721	21782
Mandya	16	2			1669	2381	15275	18422	18	42	2616	1780	0	0			19594	22627	42221
Mysore	349	316	5	9	12894	18188	47787	55689	666	455	5227	3262	43	28	158	179	67129	78126	145255
Raichur	65	50			2204	1755	19812	16495	54	8	1846	820					23981	19128	43109
Ramanagara	1332	1278	2	15	1803	1556	13411	11610	0	0	1995	1325			80	119	18623	15903	34526
Shimoga	346	189			2612	4250	18481	27257	36	43	3123	2272	0	42	29	50	24627	34103	58730
Tumkur	323	154			2378	3115	27601	34654	24	119	5807	3099	11	52	273	168	36417	41361	77778

Appendix A 12.2: List of students enrolled in Higher Education Institute – District Wise

Districts	Level														Grand Total				
	Ph.D		M.Phil		Post Graduate		Under Graduate		PG Diploma		Diploma		Certificate			Integrated		Total	
	Male	Female	Male	Female	Male	Female	Male	Female	Male	Female	Male	Female	Male	Female		Male	Female	Male	Female
Udupi	172	344	14	101	5488	7164	33252	31369	64	54	2445	1636	295	206	0	0	41730	40874	82604
Uttara Kannada	12	6		433	729	11436	16030	0	0	2655	1664			10	83	14546	18512	33058	
Vijayapura	11	23	0	8	1098	2327	35812	23664	9	34	2471	1177	7	0			39408	27233	66641
Yadgir				1426	997	11399	6598	6	1	328	398			60	129	13219	8123	21342	
State Details	8413	6565	154	366	103849	133714	846209	862458	5119	4102	108739	75976	1178	1502	6382	5074	1080043	1089757	2169800

ಉದ್ಯೋಗದ ಔಪಚಾರಿಕರಣದ ಕಡೆಗೆ

ಸಾರಾಂಶ

ಭಾರತವು ಬಹುದೊಡ್ಡ ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಒಟ್ಟು ಉದ್ಯೋಗ ಪಡೆಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಶೇಕಡ 93ರಷ್ಟು ಜನರು ಅನೌಪಚಾರಿಕ ವಲಯದಲ್ಲಿ ದುಡಿದು ತಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ(NSSO 2014). ಕೋವಿಡ್-19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕವು ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಎಲ್ಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಮೇಲೆ ದೊಡ್ಡ ಪರಿಣಾಮಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದ್ದರೂ, ಅನೌಪಚಾರಿಕ ವಲಯದ ಮೇಲೆ ಇದು ಹೆಚ್ಚು ಗಂಭೀರವಾದ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿದೆ. ಆದರೆ, ಈಗ ಔಪಚಾರಿಕ ವಲಯವು ಅದರ ಪೂರ್ವ-ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಮರಳಿ, ಅನೌಪಚಾರಿಕ ವಲಯವು ತನ್ನ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಲೇ ಇದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಕಳೆದ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ವಿವಿಧ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಂದಾಗಿ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಔಪಚಾರಿಕೀಕರಣದಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ ಏರಿಕೆ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ.

ಏಪ್ರಿಲ್-18 ರಿಂದ, 'Towards a Payroll Reporting in India' ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಅಧ್ಯಯನವು (ಫೋರ್ಷ್ ಮತ್ತು ಫೋರ್ಷ್, 2018) ನೀಡಿದ ಶಿಫಾರಸಿನ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸರ್ಕಾರವು ಮಾಸಿಕ ವೇತನದಾರರ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು(ಇಪಿಎಫ್‌ಒ, ಎನ್‌ಪಿಎಸ್ ಮತ್ತು ಇಎಸ್‌ಐಸಿ) ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಅಂದಿನಿಂದ, ಇಪಿಎಫ್‌ಒ ಕುರಿತು ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳು ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿದೆ. ಇಪಿಎಫ್‌ಒ ನಿವ್ವಳ ಹೊಸ ವೇತನದಾರರ, ರಾಜ್ಯವಾರು ವಯೋಮಾನವಾರು ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸಹ ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

ಇಪಿಎಫ್‌ಒ ಮಾಹಿತಿಯ ಪ್ರಕಾರ, ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್-17 ರಿಂದ (ನವೆಂಬರ್-21 ರವರೆಗೆ), ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ 30.5 ಲಕ್ಷ ನಿವ್ವಳ ಹೊಸ ವೇತನದಾರರನ್ನು ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಗರಿಷ್ಠ 18-21 ವಯೋಮಾನದ(10.9 ಲಕ್ಷ), 22-25 ವಯೋಮಾನದ(10.5 ಲಕ್ಷ) ಮಾನದಂಡವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲಾಗಿದೆ. 2022ರ ಹಣಕಾಸಿನ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ, ನಿವ್ವಳ ಹೊಸ ವೇತನದಾರರ ಸೇರ್ಪಡೆಯು ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷ 2020ರ ಪೂರ್ವ-ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ಮಟ್ಟವನ್ನು ದಾಟಿದೆ ಎಂದು ವಾರ್ಷಿಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕವು ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್-2017 ರಿಂದ ಸುಮಾರು 3 ಲಕ್ಷ ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ಔಪಚಾರಿಕಗೊಳಿಸಿದೆ. ಇದು ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಔಪಚಾರಿಕೀಕರಣ ದರವನ್ನು (ಶೇಕಡ 1ರ) ಆಧರಿಸಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಸರ್ಕಾರವು 26 ಆಗಸ್ಟ್ 2021 ರಂದು ಅಸಂಘಟಿತ ವಲಯದ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಡೇಟಾಬೇಸ್ ಆಗಿರುವ ಈ-ಶ್ರಮ್ ಪೋರ್ಟಲ್ ಅನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ. ಈ ಪೋರ್ಟಲ್ ವಲಸೆ ಕಾರ್ಮಿಕರು, ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಮಿಕರು, ಗುತ್ತಿಗೆ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವವರು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಟ್‌ಫಾರ್ಮ್ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಸೇರಿದಂತೆ ಅಸಂಘಟಿತ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಮೊದಲ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಡೇಟಾಬೇಸ್ ಆಗಿದೆ. ಇದು ಅಸಂಘಟಿತ ವಲಯದ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತಾ ಯೋಜನೆಗಳ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಒಟ್ಟು ಅಸಂಘಟಿತ ಕಾರ್ಮಿಕರಲ್ಲಿ, ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ (ಜನವರಿ 2021 ವರೆಗೆ), 30.7 ಲಕ್ಷ (ಶೇಕಡ 1.3) ನೋಂದಣಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ವಲಯದ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಪ್ರಮಾಣ ಶೇಕಡ 45.9ರಷ್ಟು ಮತ್ತು ಕಟ್ಟಡ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇಕಡ 17.5ರಷ್ಟು. ವಯೋಮಾನದ ಪ್ರಕಾರ ಶೇಕಡ 58.8ರಷ್ಟು ಕಾರ್ಮಿಕರು 18 ರಿಂದ 40 ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ನೋಂದಾಯಿತ ಮಹಿಳಾ ಕಾರ್ಮಿಕರು ನೋಂದಾಯಿತ ಪುರುಷ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗಿಂತ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚು. ಉದ್ಯೋಗದ ಔಪಚಾರಿಕತೆಯ ಕಡೆಗೆ ಇ-ಶ್ರಮ್ ಒಂದು ಮಹತ್ವದ ಹೆಜ್ಜೆಯಾಗಿದೆ.

13.1 ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

ಭಾರತವು ಬಹುದೊಡ್ಡ ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಒಟ್ಟು ಉದ್ಯೋಗ ಪಡೆಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಶೇಕಡ 93ರಷ್ಟು ಜನರು ಅನೌಪಚಾರಿಕ ವಲಯದಲ್ಲಿ ದುಡಿದು ತಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ(ಎನ್‌ಎಸ್‌ಎಸ್‌ಒ, 2014). ಕೋವಿಡ್-19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕವು ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಎಲ್ಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಮೇಲೆ ದೊಡ್ಡ ಪರಿಣಾಮಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದ್ದರೂ, ಅನೌಪಚಾರಿಕ ವಲಯದ ಮೇಲೆ ಇದು ಹೆಚ್ಚು ಗಂಭೀರವಾದ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿದೆ. ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗದ ನಡುವೆಯೂ

ಭಾರತೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಕಳೆದ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ವಿವಿಧ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಂದಾಗಿ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಔಪಚಾರಿಕೀಕರಣದಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ ಏರಿಕೆ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ.

ಭಾರತದ ಅನೌಪಚಾರಿಕ ವಲಯವು ಸ್ವಂತ ಖಾತೆಯಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವರು, ಮತ್ತು ಸ್ವಂತ ಖಾತೆಯ ಕೆಲಸಗಾರರು ಅಥವಾ ಬಾಡಿಗೆ ಕೆಲಸಗಾರರನ್ನು ನೇಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಗುತ್ತಿಗೆ ಕೆಲಸಗಳಿಂದ ನಡೆಯುವ, ಇನ್ನೂ ಮುಂತಾದ ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಇವುಗಳು ಬಹುತೇಕ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಯಂ ಒಡತನದ ಮತ್ತು ಪಾಲುದಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದ ಭೂ ಹಿಡುವಳಿಯು ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಅತಿಸಣ್ಣದಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಮತ್ತು ಛಿದ್ರವಾಗಿರುವ ಕಾರಣದಿಂದ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಅಸಂಘಟಿತ ವಲಯದ ಪಾಲು ಅತ್ಯಧಿಕವಾಗಿದೆ. ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷ 2018 ರಿಂದ, ಭಾರತೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರಗಳಾಗಿವೆ. ಜಿಎಸ್‌ಟಿಯ ಅಳವಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನ, ಹಣಕಾಸು ವ್ಯವಹಾರದ ಡಿಜಿಟಲೀಕರಣದ ಹೆಜ್ಜೆ ಮತ್ತು ಡಿಮಾನಿಟೈಜೇಷನ್ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಭಾರತದ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಔಪಚಾರಿಕೀಕರಣವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ ಎಂದು ಐಎಂಎಫ್ ವರದಿ ಮಾಡಿದೆ. ಇವುಗಳ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಕಳೆದ ಐದು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯು ಗಮನಾರ್ಹವಾದ ಔಪಚಾರಿಕತೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟು ಜಿಎವಿಗೆ ಅನೌಪಚಾರಿಕ ವಲಯದ ಜಿಎವಿಯ ಪಾಲು ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷ 2018 ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 52.4ರಷ್ಟು ಇದ್ದದ್ದು, ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷ 2021 ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 15-20 ರಷ್ಟು ಕುಸಿದಿರುತ್ತದೆ.

ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ದರಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ, ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಕಾರ್ಮಿಕ ಪಡೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ, ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಗುಣಮಟ್ಟದ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದು ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳೆರಡಕ್ಕೂ ಪ್ರಮುಖ ಸವಾಲಾಗಿಯೇ ಮುಂದುವರಿದಿದೆ. ಕಾರ್ಮಿಕ ಪಡೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ದರ(ಎಲ್‌ಎಫ್‌ಪಿಆರ್); ಕಾರ್ಮಿಕರು ಮತ್ತು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ನಡುವಿನ ಅನುಪಾತ(WPR) ಮತ್ತು ನಿರುದ್ಯೋಗ ದರ (ಯುಆರ್) , ಈ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ಯೋಗ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳು ಉದ್ಯೋಗದ ಸನ್ನಿವೇಶವು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಸುಧಾರಿಸಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತವೆ. 15 ವರ್ಷ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಯಸ್ಸಿನ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಕಾರ್ಮಿಕ ಪಡೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯ ಪ್ರಮಾಣವು 2017-18 ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 49.8ರಷ್ಟು, 2018-19ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 50.2ರಷ್ಟು ಇದ್ದದ್ದು, 2019-20 ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 53.5ಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಳವಾಗಿದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರದ ಕಾರ್ಮಿಕ ಪಡೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯ(ಉದ್ಯೋಗಿ + ನಿರುದ್ಯೋಗಿ) ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿನ ಗಣನೀಯವಾದ ಏರಿಕೆಯು ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಅಂಶವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. 2017-18 ರಲ್ಲಿ ನಿರುದ್ಯೋಗ ದರವು ಶೇಕಡ 6.0ರಷ್ಟು ಇತ್ತು, 2018-19 ರಲ್ಲಿ ನಿರುದ್ಯೋಗ ದರವು ಶೇಕಡ 5.8 ಹೋಲಿಸಿದರೆ, ಈಗ ನಿರುದ್ಯೋಗ ದರವು ಶೇಕಡ 4.8ಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿದೆ. ಈ ಅಂಕಿಸಂಖ್ಯೆಯು ನಿರುದ್ಯೋಗಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. 2017-18ರಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಮತ್ತು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ನಡುವಿನ ಅನುಪಾತ(WPR) ಶೇಕಡ 46.8 ಇದ್ದದ್ದು, 2018-19ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 47.3ಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಈಗ ಅದು ಶೇಕಡ 50.9ಕ್ಕೆ ಏರಿಕೆಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ಅಂಕಿಅಂಶಗಳು ತೋರಿಸುತ್ತವೆ. ಇದು ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ 15 ವರ್ಷ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಯೋಮಾನದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಈಗ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಉದ್ಯೋಗ ಅವಕಾಶದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಬೆಳವಣಿಗೆ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅಸಂಘಟಿತ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಉತ್ಪಾದಕ ಮತ್ತು ಕಡಿಮೆ-ಗುಣಮಟ್ಟದ ಉದ್ಯೋಗದ ಪ್ರಾಬಲ್ಯವು ಯುವಕರು ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾವಂತರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ನಿರುದ್ಯೋಗ ದರಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಇದು ಗುಣಮಟ್ಟ, ಅರ್ಹ ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ಉದ್ಯೋಗ ಅವಕಾಶಗಳ ವಿಸ್ತರಣೆಯು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ನೀತಿಗಳ ಪ್ರಮುಖ ಕಾಳಜಿಯಾಗಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಕೇವಲ ಬಡತನ ಮಾತ್ರ ಕಡಿಮೆಯಾಗದೆ, ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಹೆಚ್ಚು ಜನರನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ, ಬಹುಪಾಲು ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಕೃಷಿ ಪ್ರಧಾನ ಜೀವನೋಪಾಯ ಮಾರ್ಗವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಉದ್ಯೋಗವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅಸಂಘಟಿತ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕೇತರ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

13.2 ಕಾರ್ಮಿಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳು

ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ನೀತಿಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವ ಅತ್ಯಂತ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಅಂಶವೆಂದರೆ ಕಾರ್ಮಿಕ ಪೂರೈಕೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಮಿಕ ಪಡೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ದರ(ಎಲ್‌ಎಫ್‌ಪಿಆರ್). ಇದು ಒಂದು ದೇಶದ/ರಾಜ್ಯದ ದುಡಿಯುವ ವಯಸ್ಸಿನ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಅನುಪಾತದ ಅಳತೆ, ಜೊತೆಗೆ ಅದು ಕಾರ್ಮಿಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು

ಮತ್ತು ನಿಜವಾದ ಕೆಲಸ ಅಥವಾ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ಹುಡುಕುವುದನ್ನು ಮಾಪನ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇದು ಸರಕು ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ಕಾರ್ಮಿಕ ಪಡೆಯ ಲಭ್ಯತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಕಾರ್ಮಿಕ ಪಡೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯ ದರವನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ಕಾರ್ಮಿಕರ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಅನುಪಾತ ಮತ್ತು ನಿರುದ್ಯೋಗ ದರಗಳು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಬಹಳ ಪ್ರಮುಖ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳಾಗಿವೆ. ಕಾರ್ಮಿಕರ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಅನುಪಾತವನ್ನು (ಡಬ್ಲ್ಯುಪಿಆರ್) ಪ್ರತಿ 1000 ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಎಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಲಾಗಿದೆ. ನಿರುದ್ಯೋಗ ದರವನ್ನು(ಯುಆರ್) ಕಾರ್ಮಿಕ ಬಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ 1000 ನಿರುದ್ಯೋಗಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಎಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕಡಿಮೆ ಎಲ್‌ಎಫ್‌ಪಿಆರ್ ಪ್ರಾಥಮಿಕವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅವಲಂಬನೆ ಅನುಪಾತವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಅನುಭವವು ಅವಲಂಬನೆ ಮತ್ತು ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ನಡುವಿನ ಬಲವಾದ ನಕಾರಾತ್ಮಕ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಎಲ್‌ಎಫ್‌ಪಿಆರ್; ಡಬ್ಲ್ಯುಪಿಆರ್ ಮತ್ತು ಯುಆರ್‌ಗಳು ಉದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ನಿರುದ್ಯೋಗ ಸಮೀಕ್ಷೆಗಳಿಂದ ಮಾತ್ರ ತಿಳಿಯಬಹುದಾದ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರ್ಮಿಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳಾಗಿವೆ.

ಉದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ನಿರುದ್ಯೋಗ ಸಮೀಕ್ಷೆ-2019-20

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾದರಿ ಸಮೀಕ್ಷೆಯ (ಎನ್‌ಎಸ್‌ಎಸ್) ಉದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ನಿರುದ್ಯೋಗ ಸಮೀಕ್ಷೆಗಳು (ಇಯುಎಸ್) ಭಾರತದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಕಾರ್ಮಿಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮಾಹಿತಿಯ ಮೂಲವಾಗಿದೆ. ಜುಲೈ-2019 ರಿಂದ ಜೂನ್-2020ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಆವರ್ತಕ ಕಾರ್ಮಿಕ ಬಲ ಸಮೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ (ಪಿಎಲ್‌ಎಫ್‌ಎಸ್) ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಮಾಹಿತಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಇದು ಮೋರನೆ ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿಯಾಗಿದೆ.

ಈ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಮಾನದಂಡಗಳಿಗೆ/ಪ್ಯಾರಾಮೀಟರ್‌ಗೆ ಎರಡು ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅವುಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯ ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಲ್ ಸ್ಥಿತಿ/ಸ್ಪೇಟಿಸ್ (ಯುಪಿಎಸ್) ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯ ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಲ್ ಮತ್ತು ಸಬ್‌ಡಿವಿಷನ್ ಸ್ಪೇಟಿಸ್ (ಯುಪಿಎಸ್‌ಎಸ್) ಅಥವಾ (ಪಿಎಸ್+ಎಸ್‌ಎಸ್) ವಿಧಾನ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಅಂದಾಜುಗಳಿಗೆ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಾನದಂಡವು 15 ವರ್ಷಗಳು ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನದು. ಕೋಷ್ಟಕ 13.1 ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶ, ತಮಿಳುನಾಡು, ನಡುವೆ ಹೋಲಿಕೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ, ಕೇರಳ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಗುಜರಾತ್, ತೆಲಂಗಾಣ ಮತ್ತು ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಸರಾಸರಿಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಕಾರ್ಮಿಕ ಪಡೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ದರ (ಎಲ್‌ಎಫ್‌ಪಿಆರ್), ಕಾರ್ಮಿಕರ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಅನುಪಾತ (ಡಬ್ಲ್ಯುಪಿಆರ್) ಮತ್ತು ನಿರುದ್ಯೋಗ ದರ (ಯುಆರ್) ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾದ ಮಾನದಂಡಗಳು.

ಉಲ್ಲೇಖಿತ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ತುಲನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ಸಮಯವನ್ನು ಕಳೆಯುವ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸಾಮಾನ್ಯ ಪ್ರಧಾನ ಚಟುವಟಿಕೆ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸಾಮಾನ್ಯ ಪ್ರಧಾನ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಲು, ಅವನು/ಅವಳನ್ನು ಮೊದಲು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಸಮಯದ ಮಾನದಂಡದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಉಲ್ಲೇಖಿತ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕ ಪಡೆಗೆ ಸೇರಿದವರು ಅಥವಾ ಸೇರದವರು ಎಂದು ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ತನ್ನ ಸಾಮಾನ್ಯ ಪ್ರಧಾನ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, 30 ದಿನಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಮಯ ಇತರ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿರಬಹುದು. ಈ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಪ್ರಮುಖ ಚಟುವಟಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಹಾಯಕ ಚಟುವಟಿಕೆ ಸ್ಥಿತಿ (ಪಿಎಸ್+ಎಸ್‌ಎಸ್) ಅಥವಾ (ಯುಪಿಎಸ್‌ಎಸ್) ವಿಧಾನ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಕಾರ್ಮಿಕ ಪಡೆಯನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಲು ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕ ಪಡೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಅಳೆಯಲು ಕಾರ್ಮಿಕ ಪಡೆಯ ವಿಚಾರಣೆಗಳಿಗೆ ಕೆಲವು ನಿರ್ಣಾಯಕ ಅಂಶಗಳಿವೆ. ಜನರ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯು ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಬಹು ಆಯಾಮದಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತವೆ. ಇದು ವಾಸಿಸುವ ಪ್ರದೇಶಗಳು, ವಯಸ್ಸು, ಶಿಕ್ಷಣ, ಲಿಂಗ, ಉದ್ಯಮ ಮತ್ತು ಔದ್ಯೋಗಿಕ ವರ್ಗೀಕರಣಗಳ ನಡುವೆ ಕಾರ್ಮಿಕ ಪಡೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವುದು ಸಹ ಬದಲಾಗುತ್ತದೆ.

13.2.1 (ಲೇಬರ್ ಪ್ರೋಸೆಸ್) ಕಾರ್ಮಿಕ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ದರ

ಕೆಳಗಿನ ಕೋಷ್ಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸಲಾದ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ - ನಿರುದ್ಯೋಗದ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತವೆ. ಹೋಲಿಸಬಹುದಾದ ರಾಜ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸರಾಸರಿಗಳ ನಡುವೆ ಹೋಲಿಕೆ ಇದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಯುಪಿಎಸ್‌ಎಸ್ ಸ್ಥಿತಿ ಮಾನದಂಡದ ಪ್ರಕಾರ 15 ವರ್ಷ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಯಸ್ಸಿನ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಎಲ್‌ಎಫ್‌ಪಿಆರ್ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇಕಡ 55.5 ರಷ್ಟು ಆಗಿದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಮಾಣವು ಶೇಕಡ 53.5ರಷ್ಟು ಇದೆ. ಇದನ್ನು ಹೋಲಿಸಬಹುದಾದ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ, ಕಡಿಮೆ ದರವು ಕೇರಳದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 50.3ರಷ್ಟು ಇದ್ದರೆ, ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ದರವು ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 58.2ರಷ್ಟು ಇದೆ. ಈ ದರವು ಗ್ರಾಮೀಣ ಕರ್ನಾಟಕದ ಪುರುಷರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 80.2ರಷ್ಟು ಆಗಿದೆ, ಇದು ಹೋಲಿಸಬಹುದಾದ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ 3ನೇ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನಗರ ಪ್ರದೇಶದ ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ ಈ ದರವು ಶೇಕಡ 25 ಇದ್ದರೆ, ಇದು ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಸರಾಸರಿಗಿಂತ ಶೇಕಡ 23.3ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಯುಪಿಎಸ್‌ಎಸ್ ವಿಧಾನದ ಪ್ರಕಾರ 15 ವರ್ಷ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಯಸ್ಸಿನ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಕಾರ್ಮಿಕ ಪಡೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯ ದರವನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 13.1 ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 13.1 : ಯುಪಿಎಸ್‌ಎಸ್ ವಿಧಾನದ ಪ್ರಕಾರ 15 ವರ್ಷ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಯಸ್ಸಿನ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಕಾರ್ಮಿಕ ಪಡೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ದರ (ಶೇಕಡಾವಾರು)

ರಾಜ್ಯ	ಗ್ರಾಮೀಣ			ನಗರ			ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರ		
	ಪುರುಷರು	ಮಹಿಳೆಯರು	ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು	ಪುರುಷರು	ಮಹಿಳೆಯರು	ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು	ಪುರುಷರು	ಮಹಿಳೆಯರು	ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು
ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶ	79.4	44.3	61.5	75.1	28.5	51	78.1	39.2	58.2
ಗುಜರಾತ್	79.6	39.4	60	79.1	20.4	50.5	79.4	31.1	55.9
ಕರ್ನಾಟಕ	80.2	39.9	59.9	73.5	25	49.3	77.4	33.8	55.5
ಕೇರಳ	73.6	35.1	52.8	69.8	28.6	47.7	71.7	31.9	50.3
ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ	76.9	48.4	63	73.9	25.7	50.1	75.6	38.7	57.5
ತಮಿಳುನಾಡು	79.4	47.6	63	76.2	32.1	53.5	77.9	40.2	58.4
ತೆಲಂಗಾಣ	76.6	53.6	64.7	74.5	29.2	52.7	75.7	44.3	59.9
ಅಖಿಲ ಭಾರತ	77.9	33	55.5	74.6	23.3	49.3	76.8	30	53.5

ಮೂಲ: ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿ, PLFS 2019-20 ಕೋಷ್ಟಕ-16, ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ.ಎ -65, NSSO, MOSPI, GOI

13.2.2 ಕಾರ್ಮಿಕರು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಅನುಪಾತ (ಡಬ್ಲ್ಯುಪಿಆರ್)

ಡಬ್ಲ್ಯುಪಿಆರ್ ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕರು/ಉದ್ಯೋಗಿಗಳ ಅನುಪಾತವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಯುಪಿಎಸ್‌ಎಸ್ ವಿಧಾನದ ಮೂಲಕ ಡಬ್ಲ್ಯುಪಿಆರ್ ಶೇಕಡ 53.1ರಷ್ಟು ಆಗಿದೆ. ಇದು ಅಖಿಲ ಭಾರತದ ಸರಾಸರಿ ಶೇಕಡ 47.3 ಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು. ಈ ಪ್ರಮಾಣವು ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 54.8, ತಮಿಳುನಾಡುನಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 50.9, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 55.7 ಮತ್ತು ತೆಲಂಗಾಣದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 55.7 ಮತ್ತು ಗುಜರಾತ್‌ನಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 54.7ರಷ್ಟು ಇದ್ದರೆ, ಕೇರಳದಲ್ಲಿ ಇದು ಶೇಕಡ 45.3ರಷ್ಟು ಇದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಡಬ್ಲ್ಯುಪಿಆರ್ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪುರುಷರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 77.8ರಷ್ಟು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ ಇದು ಶೇಕಡ 39ರಷ್ಟು ಆಗಿದೆ. ಈ ಎರಡೂ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಸರಾಸರಿ ಶೇಕಡ 74.4 ಮತ್ತು ಶೇಕಡ 32.3 ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ನಗರ ಪುರುಷರಲ್ಲಿ ಇದು ಶೇಕಡ 70.7ರಷ್ಟು ಮತ್ತು ನಗರ ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ ಇದು ಶೇಕಡ 21.1 ರಷ್ಟು. ಇದು ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಸರಾಸರಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಶೇಕಡ 69.9ರಷ್ಟು ಮತ್ತು ಶೇಕಡ 21.3ರಷ್ಟು ಆಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಸರಾಸರಿ ಪುರುಷ ಮತ್ತು ಮಹಿಳಾ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಅನುಪಾತಗಳು (ಶೇಕಡ 74.8 ಮತ್ತು ಶೇಕಡ 31.7) ಇದು ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಸರಾಸರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿದೆ. ಕೋಷ್ಟಕ 13.2 ಯುಪಿಎಸ್‌ಎಸ್ ವಿಧಾನದ ಪ್ರಕಾರ 15 ವರ್ಷ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಯಸ್ಸಿನ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಅನುಪಾತದ ದರವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 13.2: ಯುಪಿಎಸ್‌ಎಸ್ ವಿಧಾನದ ಪ್ರಕಾರ 15 ವರ್ಷ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಯಸ್ಸಿನ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಅನುಪಾತ (ಶೇಕಡಾವಾರು)

ರಾಜ್ಯ	ಗ್ರಾಮೀಣ			ನಗರ			ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರ		
	ಪುರುಷರು	ಮಹಿಳೆಯರು	ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು	ಪುರುಷರು	ಮಹಿಳೆಯರು	ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು	ಪುರುಷರು	ಮಹಿಳೆಯರು	ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು
ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶ	75.9	43	59.1	70.3	26.3	47.6	74.1	37.6	55.5
ಗುಜರಾತ್	78	39.4	59.2	76.8	17.7	49	77.5	30.7	54.7
ಕರ್ನಾಟಕ	77.8	39	58.2	70.7	21.1	45.9	74.8	31.7	53.1
ಕೇರಳ	68.2	30.3	47.7	63.7	23.8	42.7	66.5	27.1	45.3
ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ	74.4	47.8	61.5	70.9	24.3	47.8	72.9	37.7	55.7
ತಮಿಳುನಾಡು	74.6	46	59.8	72.2	29.8	50.4	73.5	38.3	55.3
ತೆಲಂಗಾಣ	71.1	51.6	61.3	67.4	25.7	47.3	69.9	41.8	55.7
ಅಖಿಲ ಭಾರತ	74.4	32.2	53.3	69.9	21.3	45.8	73	28.7	50.9

ಮೂಲ: ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿ, PLFS 2019-20 ಕೋಷ್ಟಕ-17, ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ-69, NSSO, MOSPI, GOI

13.2.3 ನಿರುದ್ಯೋಗ ದರ (ಯುಆರ್)

ಉದ್ಯೋಗದ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಇರುವ ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಮುಖ ಮಾನದಂಡವೆಂದರೆ ನಿರುದ್ಯೋಗ ದರ (ಯುಆರ್). ಇದು ನಿರುದ್ಯೋಗಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ/ವ್ಯಕ್ತಿ ಮತ್ತು ದಿನಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಪಡೆಯಲ್ಲಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು/ವ್ಯಕ್ತಿ ಮತ್ತು ದಿನಗಳ ಅನುಪಾತವಾಗಿದೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಸ್ಥಿತಿಯ ವರ್ಗೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುವ 'ಸಾಮಾನ್ಯ ಪ್ರಧಾನ ಸ್ಥಿತಿ' ವಿಧಾನವನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಿರುದ್ಯೋಗಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯಿಂದ ಪಡೆದ ನಿರುದ್ಯೋಗದ ಅಂದಾಜುಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಯುಆರ್ ಅಂದಾಜುಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹೋಲಿಸಬಹುದಾದ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಯುಪಿಎಸ್‌ಎಸ್ ನಿರುದ್ಯೋಗ ದರವನ್ನು (ಯುಆರ್) ಕೋಷ್ಟಕ 13.3 ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 13.3: ಸಾಮಾನ್ಯ ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಲ್ ಮತ್ತು ಅಧೀನ ಸ್ಥಿತಿಯ ವಿಧಾನದ ಪ್ರಕಾರ 15 ವರ್ಷ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಯಸ್ಸಿನ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ನಿರುದ್ಯೋಗ ದರ (ಶೇಕಡಾವಾರುಗಳಲ್ಲಿ)

ರಾಜ್ಯ	ಗ್ರಾಮೀಣ			ನಗರ			ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರ		
	ಪುರುಷರು	ಮಹಿಳೆಯರು	ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು	ಪುರುಷರು	ಮಹಿಳೆಯರು	ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು	ಪುರುಷರು	ಮಹಿಳೆಯರು	ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು
ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶ	4.4	3.0	3.9	6.3	7.8	6.8	5.0	4.1	4.7
ಗುಜರಾತ್	2.0	0.1	1.4	2.9	3.4	3.0	2.4	1.1	2.0
ಕರ್ನಾಟಕ	3.0	2.2	2.7	3.9	15.4	6.9	3.4	6.2	4.2
ಕೇರಳ	7.3	13.8	9.7	7.4	16.7	10.4	7.4	15.1	10.0
ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ	3.2	1.1	2.4	4.0	5.6	4.4	3.5	2.4	3.2
ತಮಿಳುನಾಡು	6.0	3.4	5.0	5.3	6.9	5.8	5.7	4.7	5.3
ತೆಲಂಗಾಣ	6.3	3.7	5.2	9.6	12.0	10.2	7.6	5.8	7.0
ಅಖಿಲ ಭಾರತ	4.5	2.6	3.9	6.4	8.9	6.9	5.0	4.2	4.8

ಮೂಲ: ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿ, PLFS 2019-20 ಕೋಷ್ಟಕ-18, ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ-ಎ 72, NSSO, MOSPI, GOI

ಯುಪಿಎಸ್‌ಎಸ್ ವಿಧಾನದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ, ಕರ್ನಾಟಕದ ಯುಆರ್ ಎಲ್ಲಾ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಶೇಕಡ 4.2ರಷ್ಟು ಆಗಿದೆ. ಅಂದರೆ, ನಗರ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಇದು ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 4.8 ದರಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ತುಂಬಾ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ದರವು ಗುಜರಾತ್‌ನಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 2.0ರಷ್ಟು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ದರವು ಕೇರಳದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 10.0ರಷ್ಟು ಅತ್ಯಧಿಕವಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ನಿರುದ್ಯೋಗ ದರವು ಪುರುಷರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 3.0 ರಷ್ಟು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 2.2ರಷ್ಟು ಆಗಿದೆ. ಆದರೆ ನಗರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ, ಪುರುಷರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 3.9ರಷ್ಟು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 15.4ರಷ್ಟು

ಆಗಿದೆ. ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ಪುರುಷರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 4.5 ರಷ್ಟು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ ಇದು ಶೇಕಡ 2.6 ಆಗಿದೆ. ನಗರ ಪ್ರದೇಶದ ಪುರುಷ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾದ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಶೇಕಡ 6.4 ಮತ್ತು ಶೇಕಡ 8.9 ರಷ್ಟಾಗಿದೆ.

13.2.4 ಕೆಲಸದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಕಾರ್ಮಿಕರ ವಿತರಣೆ (ಯುಪಿಎಸ್‌ಎಸ್ ಅಪ್ರೋಚ್)

ಕೋಷ್ಟಕ 13.4ರಲ್ಲಿ ಕೆಲಸದ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಅನುಪಾತವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನು ಸ್ವಯಂ ಉದ್ಯೋಗಿ, ವೇತನ/ಸಂಬಳದಾರರು, ಸಾಂದರ್ಭಿಕ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಎಂದು ಮೂರು ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಹೋಲಿಸಬಹುದಾದ ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ, ಆ ಹೋಲಿಕೆಯನ್ನು ಅಖಿಲ ಭಾರತದ ಸರಾಸರಿಯೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 13.4: ಕೆಲಸದ ಸ್ವರೂಪದ ಪ್ರಕಾರ ಕಾರ್ಮಿಕರ ವಿತರಣೆ (UPSS ಅಪ್ರೋಚ್)			
ರಾಜ್ಯ	ಸ್ವಯಂ ಉದ್ಯೋಗಿ	ವೇತನ/ಸಂಬಳದಾರರು,	ಸಾಂದರ್ಭಿಕ ಕಾರ್ಮಿಕರು
ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶ	41.5	20.9	37.6
ಗುಜರಾತ್	54	28.4	17.6
ಕರ್ನಾಟಕ	48.5	27.7	23.9
ಕೇರಳ	38.4	31.9	29.7
ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ	46.7	28.2	25
ತಮಿಳುನಾಡು	34.7	32.5	32.8
ತೆಲಂಗಾಣ	47.3	25.5	27.2
ಅಖಿಲ ಭಾರತದ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ	53.5	22.9	23.6

ಮೂಲ: ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿ, PLFS 2019-20 ಕೋಷ್ಟಕ-19, ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ-83, NSSO, MOSPI, GOI.

ಮೇಲಿನ ಕೋಷ್ಟಕವು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಸಾರಾಂಶ ರೂಪದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ

- ❑ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಜನರು ಸ್ವಯಂ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ (ಶೇಕಡ 48.5). ಇದರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 27.7 ರಷ್ಟು ಸಾಂದರ್ಭಿಕ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಮತ್ತು ವೇತನದಾರರನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ರಾಜ್ಯವು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸರಾಸರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ವೇತನದಾರರಿಗಿಂತ ಸಾಂದರ್ಭಿಕ ಕೆಲಸಗಾರರನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಶೇಕಡ 23.6ರಷ್ಟು ಮತ್ತು ಶೇಕಡ 22.9ರಷ್ಟು ಹೊಂದಿದೆ.
- ❑ ಹೋಲಿಸಬಹುದಾದ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಗುಜರಾತ್‌ನಲ್ಲಿ ಸ್ವಯಂ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳ ಪ್ರಮಾಣವು ಶೇಕಡ 54.0 ರಷ್ಟಿದ್ದರೆ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 46.7 ರಷ್ಟಿದೆ. ಕಡಿಮೆ ಶೇಕಡಾವಾರು ಸ್ವಯಂ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳು ತಮಿಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಕೇರಳದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಶೇಕಡ 32.8 ಮತ್ತು ಶೇಕಡ 29.7 ಆಗಿದೆ.
- ❑ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಸಾಂದರ್ಭಿಕ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 37.6ರಷ್ಟು ಮತ್ತು ತಮಿಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 31.5 ರಷ್ಟಿದ್ದಾರೆ.
- ❑ ವೇತನಗಳಿಸುವವರ / ವೇತನದಾರರ ಪ್ರಮಾಣವು ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಶೇಕಡ 22.9 ಆಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಕಾರ್ಮಿಕರಲ್ಲಿ ತಮಿಳುನಾಡು ಶೇಕಡ 32.5ರಷ್ಟು ಪಾಲನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೆ, ನಂತರ ಕೇರಳವು ಶೇಕಡ 31.9 ರಷ್ಟು ಪಾಲನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಬಾಕ್ಸ್ 1: ಪಿಎಲ್‌ಎಫ್‌ಎಸ್ ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು

ನಿಯತಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಬರುವ ಲೇಬರ್ ಪೋರ್ಟ್ ಸಮೀಕ್ಷೆಯು/ಕಾರ್ಮಿಕ ಪಡೆಯ ಸಮೀಕ್ಷೆಯು (ಪಿಎಲ್‌ಎಫ್‌ಎಸ್) ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿರುವ ವರದಿಯ ಸಂಶೋಧಕರಿಗೆ ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಈ ವರದಿಯ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಗಮನಿಸಿದರೆ ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

ಮೊದಲಿಗೆ, ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿಯನ್ನು ಪುನಃ ರಚಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಉದ್ಯೋಗಗಳು ಮತ್ತು ಗಳಿಕೆಗಳು ಅಸಮಂಜಸವಾಗಿರುವ ಹೊಸ ಆರ್ಥಿಕತೆಯಲ್ಲಿದ್ದೇವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಪಿಎಲ್‌ಎಫ್‌ಎಸ್ ಸಮೀಕ್ಷೆ (ಬಾಕ್ಸ್ 5.1) ಅವನ/ಅವಳ ವೃತ್ತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಮನೆಯ ಉದ್ಯೋಗದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಕೇಳುತ್ತದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಎಂದರೆ ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳು ಖಾಯಂ ಆಗಿ ನಿಗದಿತ ಸಂಬಳ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿ, ಸಮೀಕ್ಷಕರು “ನೀವು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರಾ” ಎಂದು ಕೇಳಿದರೆ, ತಕ್ಷಣದ ಉತ್ತರವು “ಇಲ್ಲ” ಎಂದು ಒತ್ತಿಹೇಳುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅದೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ, ಅವನ/ಅವಳ ಆದಾಯವು “ಶೂನ್ಯ” ಆಗಿದ್ದರೆ, ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಉತ್ತರವು “ಇಲ್ಲ” ಎಂದು ಒತ್ತಿಹೇಳುತ್ತದೆ.

ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ಪಿಎಲ್‌ಎಫ್‌ಎಸ್ ಸಮೀಕ್ಷೆಯು ನಿರುದ್ಯೋಗ ವಯಸ್ಸಿನ ಸ್ವಷ್ಟ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಹೇಗೆ ಖಾತರಿ ನೀಡುತ್ತದೆ? ಪಿಎಲ್‌ಎಫ್‌ಎಸ್ ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ಪ್ರಕಾರ, 15-29 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನವರಲ್ಲಿ ನಿರುದ್ಯೋಗವು ಶೇಕಡ 15.0 ರಷ್ಟಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, 15 ವರ್ಷ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಯಸ್ಸಿನ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಇದು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಶೇಕಡಾ 4.8 ಕ್ಕೆ ಇಳಿಯುತ್ತದೆ (ಒಟ್ಟಾರೆ ಶೇಕಡಾ 6.1). ಇದು ಗಂಭೀರವಾದ ಯುವ ನಿರುದ್ಯೋಗದ ಪ್ರಕರಣ ಎಂದು ಟೀಕೆಗಳು ಇವೆ. ಆದರೆ ಇದು ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಉದ್ಯೋಗದ ಮಾದರಿಯ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವಾಗಿದೆ. ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ 23-24 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನವರಿಗೆ ಪುರುಷರು/ಮಹಿಳೆಯರ ಶೇಕಡಾವಾರು ಪ್ರಮಾಣವು ತುಂಬಾ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮೊದಲು ಇದು 17 ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಇತ್ತು. ಪಿಎಲ್‌ಎಫ್‌ಎಸ್ ಪ್ರಕಾರ, ಈ ಜನರನ್ನು ಕಾರ್ಮಿಕ ಪಡೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರು ಇನ್ನೂ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಿಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ನಿರುದ್ಯೋಗ ದರವನ್ನು 15-29 ವಯಸ್ಸಿನವರಲ್ಲಿ ಲೆಕ್ಕಹಾಕುವುದು ಶುದ್ಧ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬಹುದು(ನಿರುದ್ಯೋಗ ದರವನ್ನು ಕಾರ್ಮಿಕ ಬಲದ ಶೇಕಡಾವಾರು ಎಂದು ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ). ಕುತೂಹಲಕಾರಿ ಅಂಶವೆಂದರೆ ಎಂಎಚ್‌ಆರ್‌ಡಿ ಮಾಹಿತಿಗಳ ಪ್ರಕಾರ, ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷ 2020 ರಲ್ಲಿ ಪದವಿ ಮತ್ತು ಡಿಪ್ಲೋಮಾ (ಅಂಡರ್ ಮತ್ತು ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಪದವಿ)ಗೆ ದಾಖಲಾದ ಒಟ್ಟು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ 38 ಮಿಲಿಯನ್ ಆಗಿತ್ತು. ಈ ವರ್ಗವಣಿಯ ಉದ್ಯೋಗದ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಒಬ್ಬರು ಹೇಗೆ ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ?

ಉದ್ಯೋಗದ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಬದಲಾವಣೆಯು ಹೆಚ್ಚಿನ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಾನದಂಡಗಳಿಗೆ, ವಿಭಿನ್ನ ನಿರುದ್ಯೋಗ ದರಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ ಎಂದು ನಾವು ನಂಬುತ್ತೇವೆ. ದುರದೃಷ್ಟವಶಾತ್, ಈ ವರದಿಯು 30-ಪ್ಲಸ್ ವಯಸ್ಸಿನವರಲ್ಲಿ ಇರುವ ನಿರುದ್ಯೋಗ ದರಗಳನ್ನು ವರದಿ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ.

13.2.5 ಜನಗಣತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಕಾರ್ಮಿಕ ಪಡೆ ಮತ್ತು ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ದರ

ಜನಗಣತಿ 2011ರ ಪ್ರಕಾರ, ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯ ದರವನ್ನು (ಡಬ್ಲ್ಯುಪಿಆರ್) ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಒಟ್ಟು ಕಾರ್ಮಿಕರ (ಅಂದರೆ ಮುಖ್ಯ ಮತ್ತು ಕನಿಷ್ಠ ಕಾರ್ಮಿಕರು) ಅನುಪಾತ ಎಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಲಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ, ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 45.62ರಷ್ಟು (2,78,72,597) ಜನರು ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಕಾರ್ಮಿಕರೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಲ್ಲಿ 1,82,70,116 ಪುರುಷರು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರು 96,02,481 ಇದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ಬೇರೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಒಟ್ಟು ಪುರುಷರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 59ರಷ್ಟು ಮತ್ತು ಒಟ್ಟು ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 31.87ರಷ್ಟು ಕಾರ್ಮಿಕರು ಇದ್ದಾರೆ. 2001ರ ಜನಗಣತಿಯಲ್ಲಿ ಡಬ್ಲ್ಯುಪಿಆರ್ ಪ್ರಕಾರ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 44.53 ಕಾರ್ಮಿಕರು ಇದ್ದಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 56.64ರಷ್ಟು ಪುರುಷ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಮತ್ತು ಶೇಕಡ 31.98ರಷ್ಟು ಮಹಿಳಾ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಇದ್ದಾರೆ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ 2011 ರಲ್ಲಿನ ಡಬ್ಲ್ಯುಪಿಆರ್ ಲಿಂಗವನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಈ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು 2001 ಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಶೇಕಡ 4ರಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ಡಬ್ಲ್ಯುಪಿಆರ್ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಕುಸಿದಿದೆ ಎಂದು ಕೋಷ್ಟಕ 13.5 ಅನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ್ದರೆ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. 1961- 2011

ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಕಾರ್ಮಿಕರ ಅನುಪಾತವನ್ನು ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಕೋಷ್ಟಕ 13.1 ರಿಂದ 13.5 ಮತ್ತು ಚಿತ್ರ 13.1 ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಡಬ್ಲ್ಯುಪಿಆರ್ ನಲ್ಲಿನ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಗ್ರಾಮೀಣ - ನಗರ ಮತ್ತು ಪುರುಷ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ವಿಭಾಗಿಸಿ ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 1961 ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 45.48 ರಷ್ಟು ರಿಂದ 2011 ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 45.62ಕ್ಕೆ ಡಬ್ಲ್ಯುಪಿಆರ್‌ನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಳವಾಗಿದೆ. ನಾವು 2001 ಮತ್ತು 2011 ರ ಎರಡು ಜನಗಣತಿಗಳ ನಡುವಿನ ಡಬ್ಲ್ಯುಪಿಆರ್ ಅನ್ನು ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು ನಮಗೆ ತಿಳಿಯುತ್ತವೆ.

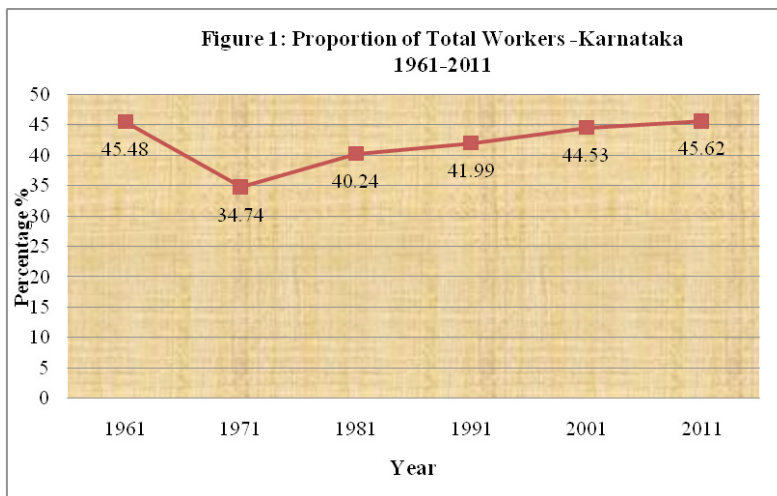
- ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಾರೆ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರ ಡಬ್ಲ್ಯುಪಿಆರ್ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಳದ ಪ್ರಮಾಣ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು.
- ಪುರುಷರಲ್ಲಿ ಡಬ್ಲ್ಯುಪಿಆರ್ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿದೆ. ನಗರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಳದ ಪ್ರಮಾಣವು ಹೆಚ್ಚು.
- ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ ಡಬ್ಲ್ಯುಪಿಆರ್ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಋಣಾತ್ಮಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ ದರವನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ನಗರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಇದು ಶೇಕಡ 16.37 ರಿಂದ ಶೇಕಡ 20.81 ಕ್ಕೆ ಏರಿಕೆ ಯಾಗಿದೆ.
- ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ ಡಬ್ಲ್ಯುಪಿಆರ್ ಶೇಕಡ 32ರಷ್ಟು ಇದ್ದರೆ, ಆದರೆ ಪುರುಷರಲ್ಲಿ ಇದು ಶೇಕಡ 59ರಷ್ಟಿದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಅವರು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಶೇಕಡ 39 ಮತ್ತು ಶೇಕಡ 60ರಷ್ಟು ಹಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನಗರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಪುರುಷರ ಡಬ್ಲ್ಯುಪಿಆರ್ ಶೇಕಡ 58 ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ ಇದು ಶೇಕಡ 21ರಷ್ಟು ಆಗಿದೆ. ಇದು ಎಲ್ಲೆಡೆ ಮಹಿಳಾ ಡಬ್ಲ್ಯುಪಿಆರ್, ಪುರುಷ ಡಬ್ಲ್ಯುಪಿಆರ್ ಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ನಗರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಇದು ತುಂಬಾ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಇದು ನಗರ ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ ಅವಲಂಬನೆ ಸಿಂಡ್ರೋಮ್ ಅನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 13.5: ಕಾರ್ಯಪಡೆಯ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ದರ (ಶೇಕಡಾವಾರು)

ಒಟ್ಟು			ಗ್ರಾಮೀಣ			ನಗರ		
2001	2011	ಬದಲಾವಣೆ	2001	2011	ಬದಲಾವಣೆ	2001	2011	ಬದಲಾವಣೆ
44.53	45.62	1.09	49.04	49.38	0.34	35.67	39.66	3.99
56.64	59.00	2.36	58.10	59.76	1.66	53.85	57.81	3.96
31.98	31.87	-0.11	39.87	38.79	-1.08	16.37	20.81	4.44

ಸಮೂಲ: ಜನಗಣತಿ, 2011

ಚಿತ್ರ 13.1 ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಕಾರ್ಮಿಕರ ಪ್ರಮಾಣ : 1961-2011

ಮೂಲ: ಜನಗಣತಿ, 2011

ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಕೆಲಸದ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ದರ

ಈ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಡಬ್ಲ್ಯುಪಿಆರ್ ಅನ್ನು ಹೋಲಿಸಲು ಮತ್ತು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಾಗಿದೆ. 2011ರ ಜನಗಣತಿಯ ಮಾಹಿತಿಯು ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಶೇಕಡ 52 ರಷ್ಟು ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಡಬ್ಲ್ಯುಪಿಆರ್ ಅನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೆ, ಬೀದರ್ ಜಿಲ್ಲೆ ಅತಿ ಕಡಿಮೆ ಡಬ್ಲ್ಯುಪಿಆರ್ ಶೇಕಡ 41.25 ಅನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ ಎನ್ನುವ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 13.6; 13.7 ಮತ್ತು 13.8 ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 13.6: ಜಿಲ್ಲಾ ಹಂತದ ಡಬ್ಲ್ಯುಪಿಆರ್ (ಶೇಕಡಾವಾರು)								
ಪ್ರಥಮ 5 ಜಿಲ್ಲೆಗಳು				ಕೊನೆಯ 5 ಜಿಲ್ಲೆಗಳು				
ಜಿಲ್ಲೆ	ಒಟ್ಟು	ಗ್ರಾಮೀಣ	ನಗರ	ಜಿಲ್ಲೆ	ಒಟ್ಟು	ಗ್ರಾಮೀಣ	ನಗರ	
ಚಿತ್ರದುರ್ಗ	51.62	55.13	37.43	ವಿಜಯಪುರ	42.61	45.40	33.30	
ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ	50.97	54.34	39.32	ಧಾರವಾಡ	42.49	51.06	35.98	
ಹಾಸನ	50.87	54.55	37.17	ಕಲಬುರ್ಗಿ	42.36	46.64	33.49	
ತುಮಕೂರು	50.57	53.86	39.13	ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ	42.34	45.50	34.66	
ಕೊಡಗು	50.30	51.96	40.62	ಬೀದರ್	41.25	44.33	32.00	

ಮೂಲ: ಜನಗಣತಿ, 2011

ಕೋಷ್ಟಕ 13.7: ಜಿಲ್ಲಾ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಪುರುಷರು ಕೆಲಸದ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯ ಪ್ರಮಾಣ								
ಪ್ರಥಮ 5 ಜಿಲ್ಲೆಗಳು				ಕೊನೆಯ 5 ಜಿಲ್ಲೆಗಳು				
ಜಿಲ್ಲೆ	ಒಟ್ಟು	ಗ್ರಾಮೀಣ	ನಗರ	ಜಿಲ್ಲೆ	ಒಟ್ಟು	ಗ್ರಾಮೀಣ	ನಗರ	
ಮಂಡ್ಯ	63.55	64.47	59.09	ಬಾಗಲಕೋಟೆ	53.84	54.02	53.45	
ಹಾಸನ	63.42	64.94	57.82	ಯಾದಗಿರಿ	53.72	54.52	50.30	
ಚಾಮರಾಜನಗರ	63.32	64.36	58.25	ಬೀದರ್	52.72	54.32	47.98	
ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು	63.16	64.28	58.95	ಕಲಬುರ್ಗಿ	52.24	53.69	49.25	
ರಾಮನಗರ	62.84	64.52	57.73	ವಿಜಯಪುರ	52.21	52.94	49.75	

ಮೂಲ: ಜನಗಣತಿ, 2011

ಕೋಷ್ಟಕ 13.8: ಜಿಲ್ಲಾ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಡಬ್ಲ್ಯುಪಿಆರ್								
ಪ್ರಥಮ 5 ಜಿಲ್ಲೆಗಳು				ಕೊನೆಯ 5 ಜಿಲ್ಲೆಗಳು				
ಜಿಲ್ಲೆ	ಒಟ್ಟು	ಗ್ರಾಮೀಣ	ನಗರ	ಜಿಲ್ಲೆ	ಒಟ್ಟು	ಗ್ರಾಮೀಣ	ನಗರ	
ಚಿತ್ರದುರ್ಗ	41.93	47.78	18.65	ಶಿವಮೊಗ್ಗ	28.12	35.35	15.07	
ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ	41.27	46.99	21.55	ಧಾರವಾಡ	26.50	40.35	16.19	
ಯಾದಗಿರಿ	39.48	43.60	21.63	ಮೈಸೂರು	26.35	32.22	18.14	
ತುಮಕೂರು	38.93	44.14	20.85	ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ	25.03	29.37	14.52	
ರಾಯಚೂರು	38.69	45.24	19.32	ಬೆಂಗಳೂರು	24.61	28.02	24.27	

ಮೂಲ: ಜನಗಣತಿ, 2011

ಮೇಲಿನ ಕೋಷ್ಟಕಗಳಾದ 13.6; 13.7 ಮತ್ತು 13.8 ರಿಂದ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

- ❑ ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಂದರೆ ಶೇಕಡ 51.62ರಷ್ಟು ಡಬ್ಲ್ಯುಪಿಆರ್ ಹೊಂದಿರುವ ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಅಗ್ರ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ, ನಂತರ ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ, ಹಾಸನ, ತುಮಕೂರು ಮತ್ತು ಕೊಡಗು ಶೇಕಡ 50 ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಡಬ್ಲ್ಯುಪಿಆರ್ ಹೊಂದಿವೆ.
- ❑ ಬೀದರ್ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಶೇಕಡ 41.25 ರಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ ಡಬ್ಲ್ಯುಪಿಆರ್ ಅನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೆ, ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ, ಕಲಬುರ್ಗಿ, ಧಾರವಾಡ ಮತ್ತು ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಶೇಕಡ 42 ಮತ್ತು ಶೇಕಡ 43ರಷ್ಟರ ನಡುವೆ ಡಬ್ಲ್ಯುಪಿಆರ್ ಅನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ (ಕೋಷ್ಟಕ 13.6).
- ❑ ಪುರುಷ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಅತ್ಯಧಿಕ ಪ್ರಮಾಣವು (ಶೇಕಡ 63.55) ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾಗಿದ್ದರೆ, ಪುರುಷ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣವು (ಶೇಕಡ 52.21) ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾಗಿದೆ (ಕೋಷ್ಟಕ 13.7).
- ❑ ಮಹಿಳಾ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯು (ಶೇಕಡ 41.93) ಅತ್ಯಧಿಕ ಅನುಪಾತವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೆ, ಕಡಿಮೆ ಅನುಪಾತವನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯು (ಶೇಕಡ 24.61) (ಕೋಷ್ಟಕ 13.8) ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ.
- ❑ ರಾಜ್ಯದ ಸರಾಸರಿ ಡಬ್ಲ್ಯುಪಿಆರ್ ಹೋಲಿಸಿದರೆ, ಬೀದರ್ (ಶೇಕಡ 41.25), ಕಲಬುರ್ಗಿ (ಶೇಕಡ 42.36) ಮತ್ತು ಬಳ್ಳಾರಿ (ಶೇಕಡ 45.54) ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ರಾಜ್ಯದ ಸರಾಸರಿ ಶೇಕಡ 45.62 ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇದೆ. ಕಲ್ಯಾಣ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶದ ಉಳಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ರಾಜ್ಯದ ಸರಾಸರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಡಬ್ಲ್ಯುಪಿಆರ್ ಅನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ (ಕೋಷ್ಟಕ 13.9).
- ❑ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಡಬ್ಲ್ಯುಪಿಆರ್ ರಾಜ್ಯದ ಸರಾಸರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿರುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಒಣ ಭೂಮಿ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿದೆ, ಇದು ಅಸುರಕ್ಷಿತ ಮತ್ತು ಕಡಿಮೆ ಲಾಭದಾಯಕವಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲಾ ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ, ಮೈಸೂರು ವಿಭಾಗವು ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಡಬ್ಲ್ಯುಪಿಆರ್ (ಶೇಕಡ 47) ಹೊಂದಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 13.9: ಜಿಲ್ಲಾವಾರು WPR (ಕಲಬುರ್ಗಿ ವಿಭಾಗ)

ಜಿಲ್ಲೆಗಳು	ಡಬ್ಲ್ಯುಪಿಆರ್ (%)
ಬೀದರ್	41.25
ಬಳ್ಳಾರಿ	45.54
ಕಲಬುರ್ಗಿ	42.36
ಕೊಪ್ಪಳ	47.11
ರಾಯಚೂರು	46.84
ಯಾದಗಿರಿ	46.64

ಮೂಲ: ಜನಗಣತಿ, 2011

ಕೋಷ್ಟಕ 13.10: ವಿಭಾಗದ ವೈಸ್ ವರ್ಕ್ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ದರ WPR

ವಿಭಾಗಗಳು	ಡಬ್ಲ್ಯುಪಿಆರ್ (%)
ಕಲಬುರ್ಗಿ ವಿಭಾಗ	44.69
ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಭಾಗ	46.45
ಮೈಸೂರು ವಿಭಾಗ	47.17
ಬೆಳಗಾವಿ ವಿಭಾಗ	43.74
ರಾಜ್ಯ	45.62

ಮೂಲ: ಜನಗಣತಿ, 2011

ಮೇಲಿನ ಕೋಷ್ಟಕ 13.10 2011 ರಲ್ಲಿ ವಿಭಾಗವಾರು ಡಬ್ಲ್ಯು.ಪಿ.ಆರ್ ಅನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲಾ ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ವಿಭಾಗವು ಶೇಕಡ 47.17 ರಷ್ಟು ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಡಬ್ಲ್ಯು.ಪಿ.ಆರ್ ಅನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಬೆಳಗಾವಿ ವಿಭಾಗವು ಶೇಕಡ 43.74ರಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ ಡಬ್ಲ್ಯು.ಪಿ.ಆರ್ ದರವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ಮೈಸೂರು ವಿಭಾಗಗಳು ರಾಜ್ಯದ ಸರಾಸರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೆಲಸದ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ.

13.2.6 ಮುಖ್ಯ ಮತ್ತು ಅಂಚಿನ/ಮಾರ್ಜಿನಲ್ ಕೆಲಸಗಾರರು

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ ಒಟ್ಟು 2,78,72,597 ಕಾರ್ಮಿಕರಲ್ಲಿ, 2,33,97,181 ಜನರು, ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಮಿಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಒಟ್ಟು ಕಾರ್ಮಿಕರಲ್ಲಿ ಇವರ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇಕಡ 83.94 ರಷ್ಟಿದ್ದಾರೆ, ಮಾರ್ಜಿನಲ್ ಕಾರ್ಮಿಕರು 44,75,416 ರಷ್ಟಿದ್ದು, ಇವರ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇಕಡ 16.06 ರಷ್ಟಿದೆ. 2001-2011ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಪ್ರಮಾಣವು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಶೇಕಡ 82.28 ರಿಂದ ಶೇಕಡ 83.94ಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ (ಕೋಷ್ಟಕ 13.11). ಇದಕ್ಕೆ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾಗಿ, 2001-2011ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಜಿನಲ್ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಪ್ರಮಾಣವು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಶೇಕಡ 17.72 ರಿಂದ ಶೇಕಡ 16.06ಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ (ಕೋಷ್ಟಕ 13.12). 2001-2011ರನಡುವೆ ಪುರುಷ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಪ್ರಮಾಣವು ಶೇಕಡ 91.21 ರಿಂದ ಶೇಕಡ 89.49ಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿದೆ. ಆದರೆ ಇದೇ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಪ್ರಮಾಣವು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಶೇಕಡ 65.88 ರಿಂದ ಶೇಕಡ 73.39 ಕ್ಕೆ ಏರಿತು. ಮಾರ್ಜಿನಲ್ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ಪುರುಷ ಮಾರ್ಜಿನಲ್ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಪ್ರಮಾಣವು 2001 ರಿಂದ 2011ರ ನಡುವೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಶೇಕಡ 8.79 ರಿಂದ ಶೇಕಡ 10.51ಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿನ ಹೆಚ್ಚಳವನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿದೆ. ಮತ್ತೊಂದೆಡೆ, ಮಹಿಳಾ ಮಾರ್ಜಿನಲ್ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಪ್ರಮಾಣವು 2001 ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 34.12ರಷ್ಟು ಇದ್ದದ್ದು 2011 ರ ವೇಳೆಗೆ ಶೇಕಡ 26.61ಕ್ಕೆ ತೀವ್ರ ಪ್ರಮಾಣದ ಕುಸಿತವನ್ನು ಕಂಡಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 13.11: ಮುಖ್ಯ ಕೆಲಸಗಾರರು (ಶೇಕಡಾವಾರು)

	ಒಟ್ಟು			ಗ್ರಾಮೀಣ			ನಗರ		
	2001	2011	ಬದಲಾವಣೆ	2001	2011	ಬದಲಾವಣೆ	2001	2011	ಬದಲಾವಣೆ
ಒಟ್ಟು	82.28	83.94	1.66	78.60	81.40	2.8	92.12	88.96	(-) 3.16
ಪುರುಷರು	91.21	89.49	(-) 1.72	89.67	84.43	(-) 5.24	94.40	91.21	(-) 3.19
ಮಹಿಳೆಯರು	65.88	73.39	7.51	62.09	70.34	8.25	84.17	82.49	(-) 1.68

ಮೂಲ: ಜನಗಣತಿ, 2011

ಕೋಷ್ಟಕ 13.12: ಹಂಚಿನ/ಮಾರ್ಜಿನಲ್ ಕೆಲಸಗಾರರು (ಶೇಕಡಾವಾರು)

	ಒಟ್ಟು			ಗ್ರಾಮೀಣ			ನಗರ		
	2001	2011	ಬದಲಾವಣೆ	2001	2011	ಬದಲಾವಣೆ	2001	2011	ಬದಲಾವಣೆ
ಒಟ್ಟು	17.72	16.06	(-) 1.66	21.4	18.6	(-) 2.8	7.88	11.04	3.16
ಪುರುಷರು	8.79	10.51	1.72	10.33	11.57	1.24	5.6	8.79	3.19
ಮಹಿಳೆಯರು	34.12	26.61	(-) 7.51	37.91	29.66	(-) 8.25	15.83	17.51	1.68

ಮೂಲ: ಜನಗಣತಿ, 2011

13.2.7 ಕಾರ್ಮಿಕರ ಸಂಯೋಜನೆ

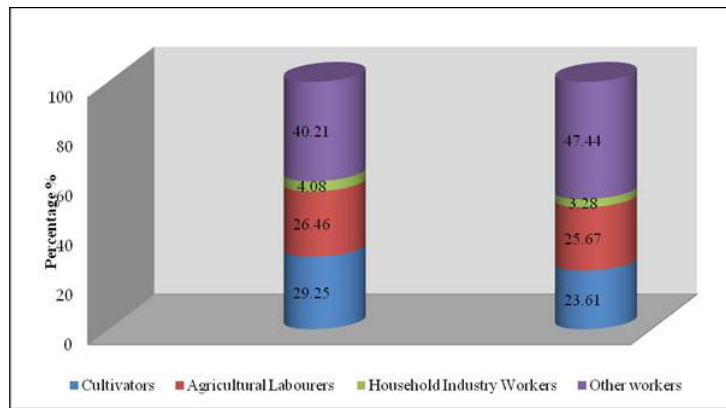
ಒಟ್ಟು ಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನು (ಮುಖ್ಯ+ಮಾರ್ಜಿನಲ್) ಜನಗಣತಿಯ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳು ವಿಶಾಲವಾಗಿ ಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನು ಮತ್ತೆ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಗಗಳಾಗಿ ವರ್ಗೀಕರಿಸುತ್ತದೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ, ಕೃಷಿಕರು, ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರು, ಗೃಹ ಉದ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವವರು ಮತ್ತು ಇತರ ಕೆಲಸಗಾರರು. ವರ್ಗವಾರು ಕಾರ್ಮಿಕರ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 13.13 ಮತ್ತು ಚಿತ್ರ 13.2 ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 13.13: ಕಾರ್ಮಿಕರ ವರ್ಗೀಕರಣ: ಶೇಕಡವಾರು ಹಂಚಿಕೆ

ವಿವರಗಳು			ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರು	ಸಾಗುವಳಿದಾರರು	ಗೃಹ ಕೈಗಾರಿಕೆ	ಇತರೆ ಕಾರ್ಮಿಕರು
ವ್ಯಕ್ತಿ	2001	ಒಟ್ಟು	26.46	29.25	4.08	40.21
		ಗ್ರಾಮೀಣ	34.46	39.03	3.48	23.03
		ನಗರ	5.07	3.11	5.67	86.14
	2011	ಒಟ್ಟು	25.67	23.61	3.28	47.44
		ಗ್ರಾಮೀಣ	36.41	34.27	2.82	26.49
		ನಗರ	4.47	2.56	4.17	88.80
ಪುರುಷ	2001	ಒಟ್ಟು	17.20	31.72	2.66	48.42
		ಗ್ರಾಮೀಣ	23.94	45.57	2.43	28.06
		ನಗರ	3.33	3.22	3.13	90.32
	2011	ಒಟ್ಟು	17.97	26.02	2.40	53.61
		ಗ್ರಾಮೀಣ	26.94	40.36	2.04	30.66
		ನಗರ	3.39	2.70	3.00	90.91
ಮಹಿಳೆಯರು	2001	ಒಟ್ಟು	43.45	24.71	6.68	25.16
		ಗ್ರಾಮೀಣ	50.15	29.27	5.05	15.53
		ನಗರ	11.16	2.75	14.55	71.55
	2011	ಒಟ್ಟು	40.33	19.03	4.94	35.71
		ಗ್ರಾಮೀಣ	51.32	24.69	4.06	19.93
		ನಗರ	7.57	2.14	7.55	82.73

ಮೂಲ: ಜನಗಣತಿ, 2011

ಚಿತ್ರ 13.2: ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ 2001 ಮತ್ತು 2011ರ ನಡುವೆ ಕಾರ್ಮಿಕರ ವರ್ಗೀಕರಣ

ಮೂಲ: ಜನಗಣತಿ, 2011

ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರು

2001 ರಿಂದ 2011ರ ನಡುವೆ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಸಂಖ್ಯೆ ಶೇಕಡ 14.92 ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿದ್ದರೂ, ಒಟ್ಟು ಕಾರ್ಮಿಕರಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಪ್ರಮಾಣವು 2001-2011ರ ನಡುವೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಶೇಕಡ 26.46 ರಿಂದ ಶೇಕಡ 25.67ಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ (ಕೋಷ್ಟಕ 13.13). ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಪುರುಷ ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಪ್ರಮಾಣವು ನಾಮಮಾತ್ರ

ಶೇಕಡ 0.77 ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿದ್ದರೆ, ಮಹಿಳಾ ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಶೇಕಡ 3.12 ರಷ್ಟು ಕುಸಿತವನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಪ್ರಮಾಣವು ಶೇಕಡ 2.31ರಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದ್ದರೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ಚಾಮರಾಜನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 44.49ರಷ್ಟು ಬದಲಾಗಿದೆ.

30 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ 19 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ, ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಪ್ರಮಾಣವು ರಾಜ್ಯದ ಸರಾಸರಿ ಶೇಕಡ 25.67 ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿದೆ ಮತ್ತು 16 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 30 ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಇರುವುದು ವರದಿಯಾಗಿದೆ. ಉಳಿದ 11 ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಪೈಕಿ 3 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಸರಾಸರಿಗಿಂತ ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇಕಡ 6 ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇದೆ. ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರ ರಾಜ್ಯದ ಸರಾಸರಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ, ಕಲ್ಯಾಣ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶದ ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ರಾಜ್ಯದ ಸರಾಸರಿ ಗಿಂತ ಶೇಕಡ 25.7ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿರುವುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ (ಕೋಷ್ಟಕ 13.14). ಆದಾಗ್ಯೂ, ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಒಣ ಭೂಮಿ ಕೃಷಿ ಆಧಾರಿತವಾಗಿದೆ. ಇದು ಅಸುರಕ್ಷಿತ ಮತ್ತು ಕಡಿಮೆ ಲಾಭದಾಯಕವಾಗಿದೆ.

ಕೃಷಿಕರು/ಸಾಗುವಳಿದಾರರು

2001ರಲ್ಲಿ 68,83,856 ರಷ್ಟಿದ್ದ ಸಾಗುವಳಿದಾರರ ಸಂಖ್ಯೆಯು, 2011ರಲ್ಲಿ 65,80,649ಕ್ಕೆ ಕುಸಿದಿದೆ. ಒಟ್ಟು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುವ 3,03,207 ಸಾಗುವಳಿದಾರರಲ್ಲಿ, 2,24,075 ಮಹಿಳಾ ಸಾಗುವಳಿದಾರರು ಕಾಣೆಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅಂದರೆ ಈ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿನ ಕುಸಿತವು ಪುರುಷರ (79,132) ಸಾಗುವಳಿದಾರರಿಗಿಂತ ಮಹಿಳೆ ಸಾಗುವಳಿದಾರರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚು. ಒಟ್ಟು ಸಾಗುವಳಿದಾರರ ಪ್ರಮಾಣವು ಶೇಕಡ 5.64 ರಷ್ಟು ಕುಸಿದಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಪುರುಷ ಸಾಗುವಳಿದಾರರ ಪ್ರಮಾಣವು ಶೇಕಡ 5.7 ರಷ್ಟು ಕುಸಿತವಾಗಿದ್ದರೆ, ಮಹಿಳಾ ಸಾಗುವಳಿದಾರರ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 5.68 ರಷ್ಟು ಕುಸಿತವಾಗಿದೆ.

30 ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಪೈಕಿ, 11 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಗುವಳಿದಾರರ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 5ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಇಳಿಮುಖವಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಜಿಲ್ಲೆ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಅಂದರೆ ಶೇಕಡ 9.55ರಷ್ಟಿದ್ದರೆ, ನಂತರ ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆ ಶೇಕಡ 9.26ರಷ್ಟು ಸಾಗುವಳಿದಾರರ ಕುಸಿತ ಕಂಡಿದೆ. ಈ ಕುಸಿತವು ಉಳಿದ 19 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 5 ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಿದ್ದು, ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿ ಇದು ಅತ್ಯಂತ ಕಡಿಮೆ ಶೇಕಡ 0.31ರಷ್ಟು ಉಂಟಾಗಿದೆ. ರಾಯಚೂರು ಶೇಕಡ 1.05 ಅನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಮಿಕ ಕಾರ್ಯಪಡೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಗುವಳಿದಾರರ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕುಸಿತವನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿದ್ದರೂ, ಸಾಗುವಳಿದಾರರ ಪ್ರಮಾಣವು ಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 45 ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು (ಶೇಕಡ 48.37) ನಂತರ ಮಂಡ್ಯ (ಶೇಕಡ 44.64). ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡಕ್ಕಿಂತ (ಶೇಕಡ 3.39) ಕಡಿಮೆ ಸಾಗುವಳಿದಾರರು ಬೆಂಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ (ಶೇಕಡ 2.25ರಷ್ಟು) ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಗೃಹ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಕೆಲಸಗಾರರು

2001ರಲ್ಲಿ ಗೃಹ ಕೈಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಪ್ರಮಾಣವು ಶೇಕಡ 4.08 ರಷ್ಟಿತ್ತು, ಇದು 2011 ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 3.28ಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿದೆ. ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಪೈಕಿ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡವು ಶೇಕಡ 18.86ರಷ್ಟು ಗೃಹ ಕೈಗಾರಿಕೆಯ ಕಾರ್ಮಿಕರೊಂದಿಗೆ ಅಗ್ರಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ. ಬಾಗಲಕೋಟೆ ಶೇಕಡ 5.48 ನೊಂದಿಗೆ ನಂತರದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ. ಉಳಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಗೃಹ ಕೈಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇಕಡ 5ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಿದ್ದು, ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ ಶೇಕಡ 0.56ರಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣ ದಾಖಲಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಗೃಹ ಕೈಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ಕಾರ್ಮಿಕರೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾದ ಒಟ್ಟು 9,13,227 ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಪೈಕಿ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಬೆಂಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಸುಮಾರು 3 ಲಕ್ಷ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಇದ್ದಾರೆ. ಈ ಎರಡೂ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಗೃಹ ಕೈಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ಒಟ್ಟು ಕಾರ್ಮಿಕರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 30 ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು.

ಇತರೆ ಕೆಲಸಗಾರರು

ಕೃಷಿ, ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕ ಅಥವಾ ಗೃಹ ಕೈಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಯಾವುದೇ ವರ್ಗದ ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನು 'ಇತರೆ ಕೆಲಸಗಾರರು' ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ವರ್ಗವು ಅತ್ಯಧಿಕ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಅಂದರೆ 1,32,22,758 ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಕಾರ್ಮಿಕರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 47.44ರಷ್ಟು. 2001ರ ಜನಗಣತಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ, 2011ರ ಜನಗಣತಿಯಲ್ಲಿ ಇತರೆ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಪ್ರಮಾಣವು ಶೇಕಡ 7.23 ರಷ್ಟು

ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಇದೇ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಪುರುಷರ ಇತರೆ ಕೆಲಸಗಾರರ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 48.42 ರಿಂದ ಶೇಕಡ 53.61ಕ್ಕೆ ಏರಿತು. ಮಹಿಳಾ ಇತರೆ ಕೆಲಸಗಾರರ ಪ್ರಮಾಣವು ಶೇಕಡ 25.16 ರಿಂದ ಶೇಕಡ 35.71 ಕ್ಕೆ ಏರಿತು. ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ, ಬೆಂಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಅಂದರೆ ಶೇಕಡ 92.88 ಇದ್ದರೆ, ಯಾದಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಶೇಕಡ 25.66 ರಷ್ಟಿದೆ. ಒಟ್ಟು ಕಾರ್ಮಿಕರಲ್ಲಿ ಇತರೆ ಕೆಲಸಗಾರರ ಪ್ರಮಾಣವು 6 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 50 ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿದ್ದರೆ, 6 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 30 ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇದೆ. ಉಳಿದ 18 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಇತರೆ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇಕಡ 30 ರಿಂದ ಶೇಕಡ 50 ರಷ್ಟಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 13.14: ವಿಭಾಗವಾರು ಕಾರ್ಮಿಕರ ವರ್ಗವಾರು ವಿತರಣೆ (ಶೇಕಡಾವಾರು)				
ವಿಭಾಗಗಳು	ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರು	ಸಾಗುವಳಿದಾರರು	ಗೃಹ ಕೈಗಾರಿಕೆ	ಇತರೆ ಕಾರ್ಮಿಕರು
ಕಲಬುರ್ಗಿ ವಿಭಾಗ	39.80	23.69	2.35	34.20
ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಭಾಗ	18.00	19.63	3.04	59.34
ಮೈಸೂರು ವಿಭಾಗ	19.30	26.36	4.81	49.56
ಬೆಳಗಾವಿ ವಿಭಾಗ	33.10	27.46	2.97	36.50
ರಾಜ್ಯ	25.70	23.61	3.28	47.44

ಮೂಲ: ಜನಗಣತಿ, 2011

ಕೋಷ್ಟಕ 13.14 ರಿಂದ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

- ❑ ರಾಜ್ಯದ ನಾಲ್ಕು ಕಂದಾಯ ವಿಭಾಗಗಳ ಪೈಕಿ ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಪ್ರಮಾಣವು ಕಲಬುರ್ಗಿ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅತಿಹೆಚ್ಚು ಅಂದರೆ ಶೇಕಡ 39.8 ಮತ್ತು ಅತಿ ಕಡಿಮೆ ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 18ರಷ್ಟಿದೆ.
- ❑ ಸಾಗುವಳಿದಾರರಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಧಿಕ ಪ್ರಮಾಣವು ಬೆಳಗಾವಿ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಶೇಕಡ 27.46 ಮತ್ತು ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಭಾಗವು ಶೇಕಡ 19.63ರಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ ಹೊಂದಿದೆ.
- ❑ ಇತರೆ ಕೆಲಸಗಾರರ ಪ್ರಮಾಣವು ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 59.34ರಷ್ಟು ಮತ್ತು ಕಲಬುರ್ಗಿ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 34.2 ರಷ್ಟಿದೆ.

13.3 ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಂಘಟಿತ ವಲಯದ ಉದ್ಯೋಗವು ಮಾರ್ಚ್-2020ರ ಅಂತ್ಯದ ವೇಳೆಗೆ 24.097 ಲಕ್ಷದಿಂದ ಜೂನ್-2020 ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ 24.119 ಲಕ್ಷಕ್ಕೆ ಶೇಕಡ 0.21 ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯದ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತೆ 10.318 ಲಕ್ಷ (ಶೇಕಡ 42.88) ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ವಲಯ 13.815 ಲಕ್ಷ (ಶೇಕಡ 57.12), ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯದ ಪಾಲು ಶೇಕಡ 0.14 ರಷ್ಟು ಕುಸಿದಿದೆ. ಆದರೆ ಖಾಸಗಿ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಚ್-2020 ರಿಂದ ಜೂನ್-2020ರ ನಡುವೆ ಶೇಕಡ 0.26 ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ.

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಂಘಟಿತ ವಲಯದ ಉದ್ಯೋಗವು ಮಾರ್ಚ್-2021ರ ಅಂತ್ಯದ ವೇಳೆಗೆ 24,14,042 ರಿಂದ ಜೂನ್-2021 ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ 24,11,964 ಕ್ಕೆ ಶೇಕಡ 0.09 ರಷ್ಟು ಕುಸಿದಿದೆ. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯದ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತೆ 10,27,351 (ಶೇಕಡ 42.55) ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ವಲಯ 13,86,691 (ಶೇಕಡ 57.44), ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯವು ಶೇಕಡ 0.15 ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ವಲಯವು ಜೂನ್ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಚ್-2021 ರ ನಡುವೆ ಶೇಕಡ 0.04 ರಷ್ಟು ಕುಸಿದಿದೆ.

ಮಾರ್ಚ್-2021 ರಿಂದ ಜೂನ್-2021 ರವರೆಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ, ರಾಜ್ಯ ಅರೆ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ ಎಂದು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. **ಕೋಷ್ಟಕ 13.15** ಜೂನ್-2021ರ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಂಘಟಿತ ವಲಯದ ಉದ್ಯೋಗದ ವಿಭಾಗವಾರು ವಿವರಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 13.15: ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ (ಸಾವಿರದಲ್ಲಿ)

ವಿಭಾಗಗಳು	ಮಾರ್ಚ್ 2020	ಮಾರ್ಚ್ 2021	ಜೂನ್ 2021	ಶೇಕಡಾವಾರು ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಮಾರ್ಚ್ - ಜೂನ್ 2021
1. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ	91600	91547	91646	0.11
2. ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ	544380	543595	542904	-0.13
3. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ (ಕ್ವಾಸಿ)	165430	165374	164987	-0.23
4. ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ (ಕ್ವಾಸಿ)	167420	163613	163615	0
5. ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು	62970	63222	62652	-0.9
6. ಖಾಸಗಿ ವಲಯ- ಕಾಯಿದೆ.	1319650	1326763	1326061	-0.05
7. ಖಾಸಗಿ ವಲಯ - ಕಾಯಿದೆಯಲ್ಲದ	58300	59928	60099	0.29
ಒಟ್ಟು - ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯ	1031800	1027351	1025804	-0.15
ಒಟ್ಟು - ಖಾಸಗಿ ವಲಯ	1377950	1386691	1386160	-0.04
ಒಟ್ಟು	2409750	2414042	2411964	-0.09

(ಎ) ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ (ಕೈಗಾರಿಕಾ ಗುಂಪು-ವಾರು)

ಉದ್ಯಮ ಸಮೂಹದಿಂದ ಮಾಡಿರುವ ಒಂದು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯು ಸಂಘಟಿತ ವಲಯದ ಉದ್ಯೋಗದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯು ಉತ್ಪಾದನೆ, ಸಗಟು ಮತ್ತು ಚಿಲ್ಲರೆ ವ್ಯಾಪಾರ, ಮೋಟಾರು ವಾಹನಗಳು ಮತ್ತು ಮೋಟಾರ್ ಸೈಕಲ್‌ಗಳ ದುರಸ್ತಿ, ಸಾರಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಂಗ್ರಹಣೆ, ಹಣಕಾಸು ಮತ್ತು ವಿಮಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಳ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ ವಸತಿ ಮತ್ತು ಆಹಾರ ಸೇವಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು(ಹೋಟೆಲ್/ರೆಸ್ಪೋರೆಂಟ್), ವೃತ್ತಿಪರ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ, ಕಡ್ಡಾಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಕುಸಿತ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಮತ್ತಷ್ಟು ಸಂಘಟಿತ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗವು ಸ್ಥಿರವಾಗಿದೆ. ಅವೆಂದರೆ ಕೃಷಿ, ಅರಣ್ಯ ಮತ್ತು ಮೀನುಗಾರಿಕೆ, ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಕಲ್ಲುಗಣಿಗಾರಿಕೆ, ವಿದ್ಯುತ್, ಅನಿಲ, ಉಗಿ ಮತ್ತು ಹವಾನಿಯಂತ್ರಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ನಿರ್ಮಾಣ, ನೀರು ಸರಬರಾಜು, ಒಳಚರಂಡಿ, ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು, ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ಸಂವಹನ, ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ, ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ಬೆಂಬಲ ಸೇವಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು, ಶಿಕ್ಷಣ, ಕಲೆಗಳು, ಮನರಂಜನೆ ಮತ್ತು ವಿನೋದ ಮತ್ತು ಇತರ ಸೇವಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು (ಕೋಷ್ಟಕ 13.16).

ಕೋಷ್ಟಕ 13.16: ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ (ಉದ್ಯಮವಾರು) (ಕೋಟಿಯಲ್ಲಿ)

ಉದ್ಯಮ	ಉದ್ಯೋಗ 31-3-2020 ರಂತೆ			ಉದ್ಯೋಗ 31-3-2021 ರಂತೆ			ಉದ್ಯೋಗ 30-6-2021 ರಂತೆ		
	ಪಬ್	ಪ್ರೈವೇಟ್	ಒಟ್ಟು	ಪಬ್	ಪ್ರೈವೇಟ್	ಒಟ್ಟು	ಪಬ್	ಪ್ರೈವೇಟ್	ಒಟ್ಟು
1. ಕೃಷಿ, ಅರಣ್ಯ ಮತ್ತು ಮೀನುಗಾರಿಕೆ	25829	10500	36329	26668	11439	38107	26211	11436	37647
2. ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಕ್ವಾರಿಂಗ್	7632	7100	14732	7516	7117	14633	7448	7114	14562
3. ಉತ್ಪಾದನೆ	58798	594300	653098	58615	600399	659014	58428	600272	658700
4. ವಿದ್ಯುತ್, ಅನಿಲ, ಸ್ಟೀಮ್ ಮತ್ತು ಹವಾನಿಯಂತ್ರಣ ಪೂರೈಕೆ	36399	1000	37399	36352	928	37280	36376	929	37305

ಕೋಷ್ಟಕ 13.16: ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ (ಉದ್ಯಮವಾರು) (ಕೋಟಿಯಲ್ಲಿ)

ಉದ್ಯಮ	ಉದ್ಯೋಗ 31-3-2020 ರಂತೆ			ಉದ್ಯೋಗ 31-3-2021 ರಂತೆ			ಉದ್ಯೋಗ 30-6-2021 ರಂತೆ		
	ಪಬ್	ಪ್ರೈವೇಟ್	ಒಟ್ಟು	ಪಬ್	ಪ್ರೈವೇಟ್	ಒಟ್ಟು	ಪಬ್	ಪ್ರೈವೇಟ್	ಒಟ್ಟು
5. ನೀರು ಸರಬರಾಜು; ಒಳಚರಂಡಿ, ಶ್ಯಾಬ್ಬ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು	5277	100	5377	5280	121	5401	5274	121	5395
6. ನಿರ್ಮಾಣ	28423	1600	30023	28434	1579	30013	28420	1578	29998
7. ಸಗಟು, ಚಿಲ್ಲರೆ ವ್ಯಾಪಾರ, ಮೋಟಾರು ವಾಹನಗಳ ದುರಸ್ತಿ, ಮತ್ತು ಮೋಟಾರ್ ಸೈಕಲ್	7667	30800	38467	7640	30892	38532	8796	30903	39699
8. ಸಾರಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಂಗ್ರಹಣೆ	138317	22300	160617	133628	22360	155988	133765	22360	156125
9. ವಸತಿ ಮತ್ತು ಆಹಾರ ಸೇವಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು	559	24600	25159	559	25186	25745	559	24458	25017
10. ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ಸಂವಹನ	21219	435100	456319	21148	435085	456233	21142	435115	456257
11. ಹಣಕಾಸು ಮತ್ತು ವಿಮಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು	90532	25300	115832	91162	25618	116780	89618	25652	115270
12. ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು	0	100	100	0	57	57	0	58	58
13. ವೃತ್ತಿಪರ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು	33362	8800	42162	32388	8775	41163	32407	8775	41182
14. ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ಬೆಂಬಲ ಸೇವಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು	886	62700	63586	897	62866	63763	869	62911	63780
15. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆ; ಕಡ್ಡಾಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆ.	307172	0	307172	309440	0	309440	308887	0	308887
16. ಶಿಕ್ಷಣ	178821	112000	290821	177174	112564	289738	177226	112748	289974
17. ಮಾನವ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು.	86124	38200	124324	87047	38241	125288	86971	38262	125233
18. ಕಲೆ, ಮನರಂಜನೆ ಮತ್ತು ಮನರಂಜನೆ	2027	2200	4227	2060	2210	4270	2065	2210	4275
19. ಇತರ ಸೇವಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು	1351	1200	2551	1343	1254	2597	1342	1258	2600
ಒಟ್ಟು	1030395	1377900	2408295	1027351	1386691	2414042	1025804	1386160	2411964

13.4 ಉದ್ಯೋಗ ವಿನಿಮಯ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳು

ಉದ್ಯೋಗ ವಿನಿಮಯ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಲೈವ್ ರಿಜಿಸ್ಟರ್ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಉದ್ಯೋಗಾಕಾಂಕ್ಷಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯು ನವೆಂಬರ್-2021 ರಲ್ಲಿ 3.04 ಲಕ್ಷಗಳಾಗಿದ್ದು, ಮಾರ್ಚ್-2021ರ ಅಂತ್ಯದ ವೇಳೆಗೆ 3.17 ಲಕ್ಷಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಇದು ಶೇಕಡ 3.92ರಷ್ಟು ಇಳಿಕೆಯಾಗಿದೆ.

ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಪದವೀಧರರಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಾರೆ ಶೇಕಡ 0.56ರಷ್ಟು ಪದವೀಧರರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 5.93 ಮತ್ತು ಡಿಪ್ಲೊಮಾ ಹೊಂದಿರುವವರು ಶೇಕಡ 7.01, ಐಟಿಐ ಮತ್ತು ಇತರ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರ ಹೊಂದಿರುವವರು ಶೇಕಡ 8.23, ಮೆಟ್ರಿಕ್ಯುಲೇಟ್ಸ್ ಮತ್ತು ಸ್ಟೆನೋಗ್ರಾಫರ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 4.14 ಮತ್ತು ಮೆಟ್ರಿಕ್ಯುಲೇಷನ್‌ಗಿಂತ ಕೆಳಗಿನ ಶಿಕ್ಷಣ ಹೊಂದಿದವರ ಶೇಕಡ 11.12ರಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಳ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ವಿನಿಮಯ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಲೈವ್ ರಿಜಿಸ್ಟರ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ನೋಂದಾಯಿಸಿದವರನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 13.17 ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 13.17 : ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ವಿನಿಮಯಗಳ ಲೈವ್ ರಿಜಿಸ್ಟರ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ನೋಂದಾಯಿಸಿದವರು.					
ಕ್ರ.ಸಂ	ನೋಂದಣಿದಾರರು	ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ			ಮಾರ್ಚ್ 21-ನವೆಂಬರ್ 21 ನಡುವಿನ ಬದಲಾವಣೆ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ
		ಮಾರ್ಚ್ 2020	ಮಾರ್ಚ್ 2021	ನವೆಂಬರ್ 2021	
1.	ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಪದವೀಧರರು	3863	3516	3536	0.56
2.	ಪದವೀಧರರು	49269	45351	48211	5.93
3.	ಡಿಪ್ಲೊಮಾ ಹೊಂದಿರುವವರು	12754	12290	11428	-7.01
4.	ಐ.ಟಿ.ಐ. ಶಿಷ್ಯವೃತ್ತಿ, ಇತರ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರ ಹೊಂದಿರುವವರು	45842	42276	38795	-8.23
5.	ಮೆಟ್ರಿಕ್ಯುಲೇಟ್ಸ್ ಮತ್ತು ಸ್ಟೆನೋಗ್ರಾಫರ್‌ಗಳು	199750	183015	175425	-4.14
6.	ಮೆಟ್ರಿಕ್ಯುಲೇಷನ್ ಕೆಳಗೆ	30375	30557	27159	-11.12
	ಒಟ್ಟು	341853	317005	304554	-3.92

ಮೂಲ: ಉದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ಇಲಾಖೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

13.5 ಖಾಲಿ ಹುದ್ದೆಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ಥಳನಿಯೋಜನೆಗಳು

ಏಪ್ರಿಲ್-2021 ಮತ್ತು ನವೆಂಬರ್-2021ರ ನಡುವೆ, 1505 ಸ್ಥಳನಿಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ (ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳು ಸರಾಸರಿ 188). ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷದ ಇದೇ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಸುಮಾರು 3454 ಆಗಿತ್ತು (ತಿಂಗಳಿಗೆ ಸರಾಸರಿ 287). ನವೆಂಬರ್-2021ರ ಅಂತ್ಯದ ವೇಳೆಗೆ ಸ್ಥಳನಿಯೋಜನೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಒಟ್ಟು ನೋಂದಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 10.41ರಷ್ಟು ಆಗಿತ್ತು. 2020-21ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ, 9322 ಸ್ಥಳನಿಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ (ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳು ಸರಾಸರಿ 777). ಕೋವಿಡ್-19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕದ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಪ್ರಸಕ್ತ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ನವೆಂಬರ್-2021 ರವರೆಗೆ 153 ಖಾಲಿ ಹುದ್ದೆಗಳ ಸ್ಥಳನಿಯೋಜನೆಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷದ ಅನುಗುಣವಾದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕೇವಲ 83 ಹುದ್ದೆಗಳ ಸ್ಥಳನಿಯೋಜನೆಮಾಡಲಾಗಿದೆ (ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳು ಸರಾಸರಿ 7) (ಕೋಷ್ಟಕ 13.18).

ಎ) ಉದ್ಯೋಗ ಆಧಾರಿತ ಎಪಿಎಫ್‌ಒ ಮಾಹಿತಿಯ ಔಪಚಾರಿಕರಣ

ಪಿಎಲ್‌ಎಫ್‌ಎಸ್ 2019-20ರ ಮಾಹಿತಿ ಪ್ರಕಾರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಯೇತರ ವಲಯದ ಶೇಕಡ 69.5ರಷ್ಟು ಕಾರ್ಮಿಕರು ಅನೌಪಚಾರಿಕ ವಲಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಪಿಎಲ್‌ಎಫ್‌ಎಸ್ ಪ್ರಕಾರ, ಸ್ವಾಮ್ಯದ ಮತ್ತು ಪಾಲುದಾರಿಕೆ ಉದ್ಯಮಗಳನ್ನು ಅನೌಪಚಾರಿಕ ವಲಯದ ಉದ್ಯಮಗಳು ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪುರುಷ ಕಾರ್ಮಿಕರಲ್ಲಿ ಅನೌಪಚಾರಿಕ ವಲಯದ ಪಾಲು ಶೇಕಡ 72.9 ಮತ್ತು ಮಹಿಳಾ ಕಾರ್ಮಿಕರಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಯೇತರದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಶೇಕಡ 56.5. ಇದು 2019-20ರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿದ್ದರೂ, ಅನೌಪಚಾರಿಕ ವಲಯದ ಪಾಲು ಶೇಕಡ 77.5 ಆಗಿದ್ದರೂ ಇದನ್ನು 2004-05ಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಕುಸಿದಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 13.18 : 2013-14 ರಿಂದ 2021-22 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಲಾದ ಖಾಲಿ ಹುದ್ದೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತು ನಿಯೋಜನೆಗಳು (ಆಫರ್ ಲೆಟರ್ ನೀಡಲಾಗಿದೆ).

ವರ್ಷ	ಖಾಲಿ ಹುದ್ದೆಗಳಿಗೆ ಸ್ಥಳ ನಿಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ	ಆಫರ್ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ
2014-15	1,827	5,131
2015-16	2,059	5,101
2016-17	2,062	8,200
2017-18	1,100	14,362
2018-19	260	25,300
2019-20	400	12987
2020-21	83	9322
2021-22 (ನವೆಂಬರ್ 2021 ರವರೆಗೆ)	153	1505

ಬಾಕ್ಸ್ 2: ಉದ್ಯೋಗದ ಫಾರ್ಮಾಲಿಟಿ ಸೇಶನ್

ಉದ್ಯೋಗದ ಅನೌಪಚಾರಿಕ ವಲಯದ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ಅಂದಾಜು ಮಾಡಲು ಉದ್ಯೋಗ ವಿಧಾನವನ್ನು ಬಳಸುವುದು ತುಂಬಾ ಕಷ್ಟಕರವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಸಾಹಿತ್ಯವು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಮೇಲಿನ ಹಿಂದಿನ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಇದನ್ನು 'ಏಕಶಿಲೆಯ' ಬ್ಲಾಕ್ ಎಂದು ನೋಡಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಔಪಚಾರಿಕ ವಲಯಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶವಿಲ್ಲದ ಎಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ (ಲಾ ಪೋರ್ಟ್ ಮತ್ತು ಶ್ಲೀಫರ್ 2014). ಇತ್ತೀಚಿನ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಿವೆ, ಸ್ವಯಂ-ಉದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ವೇತನ ಉದ್ಯೋಗ ಎರಡರಲ್ಲೂ ಅಂತರ್ಗತ ದ್ವಂದ್ವತೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿವೆ (ಕಾನ್ಸ್ಟಾನ್ 2017). ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಆರ್ಥಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವ-ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ, ಉದ್ಯೋಗ ನೀಡುವವರ ನಡುವೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು. ಅಂದರೆ, ಬಾಡಿಗೆ ಕೆಲಸಗಾರರನ್ನು ನೇಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮತ್ತು ತುಲನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಉತ್ಪಾದಕವಾಗಿರುವ ಉದ್ಯಮಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ವಂತ-ಖಾತೆಯ ಉದ್ಯಮಗಳು, ಇದು ಕುಟುಂಬ ಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನು ಬಳಸುವ ಮತ್ತು ಜೀವನಾಧಾರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದಾಗಿದೆ (ಚಿನ್ 2006, 2012; ರಾಜ್ ಮತ್ತು ಸೇನ್ 2016). ಅನೌಪಚಾರಿಕ ವೇತನದ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ, ಕೆಲವು ವಾಸ್ತವಿಕ ಪ್ರಯೋಜನಗಳೊಂದಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಸಂಬಳದ ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಕೆಲಸಗಾರರು ಇರಬಹುದು. ಆದರೂ ಔಪಚಾರಿಕ ವೇತನದ ಉದ್ಯೋಗಗಳಂತೆಯೇ ಅದೇ ರೀತಿಯ ಸೇವಾ ಭದ್ರತೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆ ಪ್ರಯೋಜನಗಳೊಂದಿಗೆ ಅಲ್ಲ. ಕೈಯಿಂದ ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಕಳಪೆ ಸಂಬಳದ ಕೆಲಸಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಹಬಾಳ್ವೆ, ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಜಮೀನುಗಳು ಮತ್ತು ನಿರ್ಮಾಣ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ, ನಿರುದ್ಯೋಗವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಉದ್ಯೋಗವು ಕೊನೆಯ ಉಪಾಯವಾಗಿದೆ (ಫೀಲ್ಡ್ 2014).

ಆದಾಗ್ಯೂ, ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಯಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆರ್ಥಿಕ ಘಟಕಗಳು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ವೇತನವು ಮಾಪನವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಇದು ಔಪಚಾರಿಕ ಅನುಭೋಗದ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಬಹುದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಅನೌಪಚಾರಿಕ ವೇತನದಾರ ಅವಳು/ಅವನು ಔಪಚಾರಿಕ ಆರ್ಥಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಶಾಂಪೂ-ಸ್ಯಾಚೆಟ್ ಅಥವಾ ಗ್ಲೂಕೋಸ್ ಬಿಸ್ಕೆಟ್ ಅನ್ನು ಖರೀದಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಸೇರಬಹುದು. ಅಂತೆಯೇ, ತೆರಿಗೆ ಮಿತಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಲಾಭವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಸಣ್ಣ ಘಟಕವು ಆನ್‌ಲೈನ್ ಪ್ಲಾಟ್‌ಫಾರ್ಮ್‌ನಲ್ಲಿ ಮಾರಾಟಗಾರರಾಗಿರಬಹುದು ಮತ್ತು ಯುಪಿಐ ಆಧಾರಿತ ಪಾವತಿಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಬಹುದು.

ಏಪ್ರಿಲ್ 2018ರ 'ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವೇತನದಾರರ ವರದಿಯ ಕಡೆಗೆ' ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಫೋರ್ಷ್ ಮತ್ತು ಫೋರ್ಷ್ (2018) ನೀಡಿದ ಶಿಫಾರಸಿನ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸರ್ಕಾರವು ಮಾಸಿಕ ವೇತನದಾರರ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು (ಇಪಿಎಫ್‌ಒ, ಎನ್‌ಪಿಎಸ್ ಮತ್ತು ಇಎಸ್‌ಐಸಿ) ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಅಂದಿನಿಂದ, ಇಪಿಎಫ್‌ಒ ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳು ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿದೆ. ಇಪಿಎಫ್‌ಒ ನಿವ್ವಳ ಹೊಸ ವೇತನದಾರರಿಗೆ ರಾಜ್ಯವಾರು ವಯೋಮಾನ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸಹ ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

ಮೊದಲ ಇಸಿಆರ್(ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಚಲನ್ ಕಮ್ ರಿಟರ್ನ್) ರವಾನೆ ಮಾಡುವ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಕುರಿತು ರಾಜ್ಯವಾರು ಮಾಹಿತಿ ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ, ಉದ್ಯೋಗದ ಔಪಚಾರಿಕತೆಯನ್ನು ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ಮಾಡಲು ನಮಗೆ ಯಾವುದೇ ವಿಧಾನವಿಲ್ಲ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ನಾವು ಭಾರತದ ಒಟ್ಟಾರೆ ಫಾರ್ಮಾಲ್‌ಸೆಶನ್ ದರವನ್ನು (ಇಸಿಆರ್*20 ಅನ್ನು ನಿವ್ವಳ ಹೊಸ ವೇತನದಾರರ ಮೂಲಕ ಭಾಗಿಸಿ) ಪ್ರಾಕ್ರಿಯಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ, ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ನಾವು ಉದ್ಯೋಗದ ಔಪಚಾರಿಕೀಕರಣವನ್ನು ಅಂದಾಜು ಮಾಡಬಹುದು.

ಇಪಿಎಫ್‌ಒ ಮಾಹಿತಿಯ ಪ್ರಕಾರ, ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್-2017 ರಿಂದ (ನವೆಂಬರ್-21 ರವರೆಗೆ), ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ 30.5 ಲಕ್ಷ ನಿವ್ವಳ ಹೊಸ ವೇತನದಾರರನ್ನು ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ, ಗರಿಷ್ಠ 18-21 ವರ್ಷ ವಯೋಮಾನದ (10.9 ಲಕ್ಷ) 22-25 ವರ್ಷ ವಯೋಮಾನವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತದೆ. 2021-2022ರ ಹಣಕಾಸಿನ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ, (10.5 ಲಕ್ಷ) ನಿವ್ವಳ ಹೊಸ ವೇತನದಾರರ ಸೇರ್ಪಡೆಯು 2020ರ ಪೂರ್ವ-ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ಮಟ್ಟವನ್ನು ವರ್ಷವಾರು ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಔಪಚಾರಿಕೀಕರಣ ಶೇಕಡ 10 ದರವನ್ನು ಆಧರಿಸಿ, ಕರ್ನಾಟಕವು ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್-2017 ರಿಂದ ಸುಮಾರು 3 ಲಕ್ಷ ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ಔಪಚಾರಿಕಗೊಳಿಸಿದೆ ಎಂದು ನಾವು ಹೇಳಬಹುದು.

ಕರ್ನಾಟಕ: ನಿವ್ವಳ ಹೊಸ ವೇತನದಾರರ ಪಟ್ಟಿ						
ವಯೋಮಾನದಲ್ಲಿ	2017-18 (ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2017 ರಿಂದ)	2018-19	2019-20	2020-21	2021-22 (ಏಪ್ರಿಲ್ ನವೆಂಬರ್)	ಒಟ್ಟು (ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2017 ರಿಂದ ನವೆಂಬರ್ 2021)
18 ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ	4229	7873	6806	4727	3332	26967
18-21 ವರ್ಷಗಳು	99127	265827	287962	209664	225878	1088458
22-25 ವರ್ಷಗಳು	45239	219708	272594	212330	296431	1046302
26-28 ವರ್ಷಗಳು	-17344	53295	90322	72912	128964	328149
29-35 ವರ್ಷಗಳು	-30239	54054	102151	85655	164021	375642
35 ವರ್ಷಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು	-30926	17323	52287	38949	110112	187745
ಒಟ್ಟು	70086	618080	812122	624237	928738	3053263

ಮೂಲ: ಇಪಿಎಫ್‌ಒ

ಬಿ) ಉದ್ಯೋಗ ಆಧಾರಿತ ಇಪಿಎಫ್‌ಒ ಡೇಟಾ ಹಾಗೂ ಇ-ಶ್ರಮ/ ಇ-SHRAM ಡೇಟಾದ ಔಪಚಾರಿಕೀಕರಣ

ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಕಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗ ಸಚಿವಾಲಯವು ಅಸಂಘಟಿತ ವಲಯದ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಸಂಪೂರ್ಣ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಡೇಟಾವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಅಸಂಘಟಿತ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗಾಗಿ NDUW-ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಸಂಘಟಿತ ದುಡಿಮೆಗಾರರ ಡೇಟಾಬೇಸ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು 26-08-2021 ರಂದು ಉದ್ಘಾಟನೆಗೊಂಡಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ 156ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಅಸಂಘಟಿತ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಗುಂಪುಗಳು ನೋಂದಾಯಿಸಬಹುದು. ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಗೋಲ್ಡ್ ಸ್ಮಿತ್‌ಗಳು, ಸೌಂಡ್ ಮತ್ತು ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕಲ್, ಶಾಮಿಯಾನ ಕೆಲಸಗಾರರು, ಆಟೋರಿಕ್ಸ್ ಚಾಲಕರು, ಖಾಸಗಿ ಬಸ್ ಚಾಲಕರು ನೋಂದಣಿಗೆ ಅನುಕೂಲ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ, 18-59 ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಎಲ್ಲಾ ವರ್ಗಗಳ ಅಸಂಘಟಿತ ಕಾರ್ಮಿಕರು, ಇಎಸ್‌ಐ ಮತ್ತು ಪಿಎಫ್ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರದ ಮತ್ತು ಆದಾಯ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಪಾವತಿಸದವರು ಇ-ಶ್ರಮ್ ಪೋರ್ಟಲ್‌ನಲ್ಲಿ ನೇರವಾಗಿ ಅಥವಾ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸೇವಾ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ನೋಂದಾಯಿಸಿಕೊಂಡು(esharam.gov.in) ಉಚಿತವಾಗಿ ಗುರುತಿನ ಚೀಟಿಯನ್ನು ತಕ್ಷಣವೇ ಪಡೆಯಬಹುದು. ಈ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಸುರಕ್ಷಾ ಭಿಮಾ ಯೋಜನೆಯ (PM-SBY) ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು. ಇದರ ಮೂಲಕ ಅವರು ಅಪಘಾತದ ಮರಣ ಅಥವಾ ಸಂಪೂರ್ಣ ಶಾಶ್ವತ ಅಂಗವೈಕಲ್ಯಕ್ಕೆ ರೂ.2 ಲಕ್ಷಗಳ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಮತ್ತು ಅಪಘಾತದಿಂದ ಭಾಗಶಃ ಅಂಗವೈಕಲ್ಯಕ್ಕೆ ರೂ.1 ಲಕ್ಷ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು. ಈ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಅಸಂಘಟಿತ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗಾಗಿ ವಿಶೇಷ ನಿಯಮಗಳು ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ.

ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ (2021 ಜನವರಿ ವರೆಗೆ), ರಾಷ್ಟ್ರ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಅಂದಾಜು 23 ಕೋಟಿಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಅಸಂಘಟಿತ ಕಾರ್ಮಿಕರಲ್ಲಿ 30.7 ಲಕ್ಷ (ಅಥವಾ ಒಟ್ಟು ನೋಂದಣಿಯ ಶೇಕಡ 1.3%) ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನೋಂದಾಯಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಉದ್ಯೋಗದ ಪ್ರಕಾರ, ಕೃಷಿ ವಲಯದ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಶೇಕಡ 45.9 ನೋಂದಣಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ನಂತರ ನಿರ್ಮಾಣ ವಲಯ (ಶೇಕಡ 17.5). ವಯಸ್ಸಿನ ಪ್ರಕಾರ, ಶೇಕಡ 58.8 ಕಾರ್ಮಿಕರು 18-40 ವಯಸ್ಸಿನ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದಾರೆ. ಇ-ಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ನೋಂದಾಯಿತ ಮಹಿಳಾ ಕಾರ್ಮಿಕರು ನೋಂದಾಯಿತ ಪುರುಷ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗಿಂತ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚು. ಉದ್ಯೋಗದ ಔಪಚಾರಿಕತೆಯ ಕಡೆಗೆ ಇ-ಶ್ರಮ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಹೆಜ್ಜೆಯಾಗಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಇ-ಶ್ರಮ ನೋಂದಣಿಯ ಪ್ರಮುಖ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳು		
ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಇ-ಶ್ರಮ ನೋಂದಣಿಯ ಪ್ರಮುಖ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳು		30.7 ಲಕ್ಷಗಳು
ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಒಟ್ಟು ನೋಂದಣಿ * ಮಾಸಿಕ ಆದಾಯ	ರೂ 10 ಸಾವಿರಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ	79.3%
	ರೂ 10-15 ಏ	14.9%
	ರೂ 10ಏ ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು	5.8%
ಲಿಂಗ ಪಾಲು	ಪುರುಷ	48.2%
	ಮಹಿಳೆ	51.8%
ಪ್ರಮುಖ ವಲಯಗಳ ಪಾಲು	ಕೃಷಿ	45.9%
	ನಿರ್ಮಾಣ	17.5%
	ಉಡುಪು	10.5%
ವಯೋಮಾನದ ಪಾಲು	18-40	58.8%
	40-50	26.6%
	50 ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು	13.8%
ಸಾಮಾಜಿಕ ವರ್ಗದ ಪಾಲು	ಒಬಿಸಿ	52.3%
	ಸಾಮಾನ್ಯ	21.3%
	ಎಸ್‌ಸಿ	17.7%
	ಎಸ್‌ಟಿ	8.7%

ಮೂಲ: ಇ-ಶ್ರಮ 21-01-2021 ರವರೆಗೆ

13.6 ವೇತನ ಉದ್ಯೋಗ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು

ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತ್ರಿ ಯೋಜನೆ

ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತ್ರಿ ಕಾಯ್ದೆ 02-02-2006 ರಿಂದ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿತು. 2008ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಇಡೀ ರಾಜ್ಯದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳಲು ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾಯಿತು. ಮೊದಲ ಹಂತದಲ್ಲಿ, 5 ಜಿಲ್ಲೆಗಳು 01-04-2006 ರಿಂದ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದರೆ, ಎರಡನೇ ಹಂತದಲ್ಲಿ 6 ಜಿಲ್ಲೆಗಳು 01-04-2007 ರಿಂದ ಜಾರಿಗೆ ಬರುವಂತೆ ಮತ್ತು ಉಳಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಮೂರನೇ ಹಂತದಲ್ಲಿ 01-04-2008 ರಿಂದ ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾಯಿತು. ಈ ಯೋಜನೆಯ ಕಾಯಿದೆಯ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ ಕೌಶಲರಹಿತ ಶ್ರಮ ಆಧಾರಿತ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ವಯಸ್ಕರಿಗೆ, ಪ್ರತಿ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ 100 ದಿನಗಳ ಖಾತರಿಯ ಕೂಲಿ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಮೂಲಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವನೋಪಾಯದ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು. ಇದು ಉತ್ಪಾದಕ ಆಸ್ತಿಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ, ಪರಿಸರವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದು, ಗ್ರಾಮೀಣ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಬಲೀಕರಣ, ಗ್ರಾಮೀಣ-ನಗರ ವಲಸೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು ಮುಂತಾದ ಇತರ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಸಹ ಈ ಕಾಯಿದೆ ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ.

ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಸುಮಾರು 90:10 ವೆಚ್ಚ ಅನುಪಾತದಲ್ಲಿ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರ ಪ್ರಾಯೋಜಿತ ಯೋಜನೆಯಾಗಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ರಾಜ್ಯ ಕಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ವಸ್ತು ಅನುಪಾತವನ್ನು 60:40 ನಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕು. ವೇತನದ ಭಾಗವನ್ನು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ (ಅಂದರೆ ಕಾರ್ಮಿಕ) ಭರಿಸುತ್ತದೆ, ಅಲ್ಲಿ ವಸ್ತುವಿನ ಭಾಗವನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು 75:25 ಅನುಪಾತದಲ್ಲಿ ಭರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯತಿಗಳು ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ಇತರ ಅನುಷ್ಠಾನ ಏಜೆನ್ಸಿಗಳು ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾದ ಎಲ್ಲಾ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ, ನುರಿತ ಮತ್ತು ಅರೆ-ಕುಶಲ ಕಾರ್ಮಿಕರ ವೇತನ ಸೇರಿದಂತೆ ಪ್ರತಿ ಘಟಕ ವೆಚ್ಚವು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 40 ಅನ್ನು ಮೀರಬಾರದು(ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ಒಂದು ಘಟಕವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕು).

ಎಂಜಿಎನ್‌ಆರ್‌ಇಜಿಎ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕ ಬಜೆಟ್ 2021-22ರ ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ 1440.00 ಲಕ್ಷ ದುಡಿಮೆಯ ದಿನಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ 1371.3 ಲಕ್ಷ ದುಡಿಮೆ ದಿನಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲಾಗಿದೆ, ಈ ಮೂಲಕ 31.93 ಲಕ್ಷ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಎಂಜಿಎನ್‌ಆರ್‌ಇಜಿಎ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸಿದ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 13.19 ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ

ಕೋಷ್ಟಕ 13.19 : ಎಂಜಿಎನ್‌ಆರ್‌ಇಜಿಎ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸಿದ ಪ್ರಗತಿ					
	2021-2022*	2020-2021	2019-2020	2018-2019	2017-2018
I ಪ್ರಗತಿ					
ಅನುಮೋದಿತ ಕಾರ್ಮಿಕ ಬಜೆಟ್ [ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ]	1440	1465	1200	1000	1000
ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ದುಡಿಮೆ ದಿನಗಳನ್ನು [ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ]	1371	1481	1119	1045	857
ಒಟ್ಟು ದುಡಿಮೆ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಎಸ್‌ಸಿ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ	16.8	17.2	16.3	15.5	16.6
ಒಟ್ಟು ದುಡಿಮೆ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಎಸ್‌ಸಿ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ	10.6	10.5	10.4	9.6	9.3
ಒಟ್ಟು ದುಡಿಮೆ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ	49.9	49.5	49.1	48.6	47.1
ಪ್ರತಿ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಒದಗಿಸಲಾದ ಉದ್ಯೋಗದ ಸರಾಸರಿ ದಿನಗಳು	42.9	49.1	50.0	49.6	45.1
ಪ್ರತಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ದಿನಕ್ಕೆ ಸರಾಸರಿ ಕೂಲಿ ದರ (ರೂ.)	284.15	270.83	245.53	246.81	235.73
100 ದಿನಗಳ ವೇತನ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿದ ಕುಟುಂಬಗಳ ಒಟ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆ	68,765	2,39,732	1,87,336	2,11,411	29,985
ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ ಒಟ್ಟು ಕುಟುಂಬಗಳು [ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ]	31.9	30.2	22.4	21.1	19.0
ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ ಒಟ್ಟು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು [ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ]	59.9	56.7	41.1	39.3	38.9
ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ ವಿಶೇಷ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಇರುವವರು	22265	20515	10649	9462	8244
II ಕೆಲಸಗಳು					
ಯಾವುದೇ ಕೆಲಸ ಮಾಡದ (ನಿಲ್) ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	17	6	12	4	7
ಒಟ್ಟು ಕೆಲಸಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಟೀಕನವ್‌ಗಳ (ಹೊಸ+ಸ್ವಿಲ್ ಓವರ್) [ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ]	13.30	8.44	6.80	8.10	8.78
ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಕಾಮಗಾರಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ[ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ]	9.19	4.4	3.43	4.18	4.86
ಪೂರ್ಣಗೊಂಡ ಕೆಲಸಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	4,11,223	4,03,974	3,36,859	3,92,181	3,91,647
NRM ವೆಚ್ಚದ ಪ್ರಮಾಣ (ಸಾರ್ವಜನಿಕ + ವೈಯಕ್ತಿಕ)	75.28	73.77	64.22	55.93	59.97
B ಕೆಲಸಗಳ ಪ್ರಮಾಣ	48.29	53.29	68.4	73.51	75.2
ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಸಂಬಂಧಿತ ಕೆಲಸಗಳ ಮೇಲಿನ ವೆಚ್ಚದ ಪ್ರಮಾಣ	70.61	72.85	60.72	56.21	72.49
III ಹಣಕಾಸು ಪ್ರಗತಿ					

ಕೋಷ್ಟಕ 13.19 : ಎಂಜಿಎನ್‌ಆರ್‌ಇಜಿಎ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸಿದ ಪ್ರಗತಿ

	2021- 2022*	2020- 2021	2019- 2020	2018- 2019	2017- 2018
ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ (ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ರೂ.)	5,38,187	5,61,747	4,74,816	3,60,403	2,72,870
ವೇತನಗಳು (ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ರೂ.)	3,89,489	3,99,383	2,97,587	2,32,479	1,95,232
ವಸ್ತು ಮತ್ತು ಕೌಶಲ್ಯಪೂರ್ಣ ವೇತನಗಳು (ರೂ. ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)	1,35,431	1,45,757	1,67,521	1,17,837	70,972
ವಸ್ತು (%)	25.8	26.74	36.02	33.64	26.66
ಪ್ರತಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ದಿನಕ್ಕೆ ಸರಾಸರಿ ವೆಚ್ಚ (ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ)	389.15	339.79	339.65	323.63	331.86
15 ದಿನಗಳ ಒಳಗೆ ವೇತನ ಪಾವತಿಗಳ ಪ್ರಮಾಣ	99.5	97.59	95.84	75.15	76.95

ಮೂಲ: <https://nrega.nic.in/> * 21.01.2021 ರವರೆಗೆ

13.7 ಸರ್ಕಾರಿ ಮಧ್ಯಪ್ರವೇಶಗಳು - ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತಾ ಯೋಜನೆಗಳು

ಎ) ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆ ಮತ್ತು ಪಿಂಚಣಿ

ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆ ಮತ್ತು ಪಿಂಚಣಿ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ, ಸರ್ಕಾರದ ಕಂದಾಯ ಇಲಾಖೆಯು ವೃದ್ಧರು, ವಿಧವೆಯರು, ವಿಶೇಷ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಇರುವವರಿಗೆ, ಒಂಟಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಮತ್ತು ತೃತೀಯಲಿಂಗಿಗಳಿಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತಾ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತಿದೆ. ವೃದ್ಧಾಪ್ಯ ಪಿಂಚಣಿ ಯೋಜನೆಯಡಿ 60 ರಿಂದ 64 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ಯಾವುದೇ ವ್ಯಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಬಿಪಿಎಲ್ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರು ತಿಂಗಳಿಗೆ ರೂ. 600 ಪಿಂಚಣಿ ಪಡೆಯಲು ಅರ್ಹರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ವೃದ್ಧಾಪ್ಯ ವೇತನ ಮತ್ತು ಸಂಧ್ಯಾ ಸುರಕ್ಷಾ ಯೋಜನೆಯಡಿ 65 ವರ್ಷ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ರೂ.1200/- ಪಿಂಚಣಿ. ಬಿಪಿಎಲ್ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದ 18 ರಿಂದ 65 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ವಿಧವೆಯರಿಗೆ/ ವಿಧವಾ ನಿರ್ಗತಿಕರಿಗೆ ಈ ಪಿಂಚಣಿ ಯೋಜನೆಯಡಿ ತಿಂಗಳಿಗೆ ರೂ. 800 ಪಿಂಚಣಿ ಪಡೆಯಲು ಅರ್ಹತೆ ಇರುತ್ತದೆ. 40 ರಿಂದ 74 ರ ನಡುವಿನ ಅಂಗವೈಕಲ್ಯ ಹೊಂದಿರುವ ಅಂಗವಿಕಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ತಿಂಗಳಿಗೆ ರೂ.800; ಶೇಕಡ 75 ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಂಗವೈಕಲ್ಯ ಹೊಂದಿರುವವರು ತಿಂಗಳಿಗೆ ರೂ.1400 ಪಿಂಚಣಿ ಪಡೆಯಲು ಅರ್ಹರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. 2007 ರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಅತಿ ಸಣ್ಣ ರೈತರು, ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರು, ನೇಕಾರರು, ಮೀನುಗಾರರು ಮತ್ತು ಕಟ್ಟಡ ಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಅಸಂಘಟಿತ ವಲಯದ ಇತರ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆಯ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಸಂಧ್ಯಾ ಸುರಕ್ಷಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ 65 ವರ್ಷ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಯಸ್ಸಿನ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಆದಾಯ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ರೂ. 20,000 ಕಡಿಮೆ ಇರುವವರು ಅರ್ಹರಾಗಿದ್ದು, ಅವರಿಗೆ ಪಿಂಚಣಿ ತಿಂಗಳಿಗೆ ರೂ. 1200 ಪಿಂಚಣಿ. ವೃದ್ಧಾಪ್ಯ ಪಿಂಚಣಿ, ಸಂಧ್ಯಾ ಸುರಕ್ಷಾ ಯೋಜನೆ (> 65 ವರ್ಷಗಳು), ನಿರ್ಗತಿಕ ವಿಧವಾ ಪಿಂಚಣಿ ಮತ್ತು ದೈಹಿಕ ಅಂಗವಿಕಲ ಪಿಂಚಣಿಗಳನ್ನು (< 75% ಅಂಗವೈಕಲ್ಯ) 01.08.2021 ರಿಂದ ಜಾರಿಗೆ ಬರುವಂತೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. 40 ರಿಂದ 64 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ಅವಿವಾಹಿತ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ 'ಮನಸ್ವಿನಿ' ಮತ್ತು 25 ರಿಂದ 64 ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಜೆಂಡರ್‌ಗಳಿಗಾಗಿ 'ಮೈತ್ರಿ' ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು 2013 ರಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ತಿಂಗಳಿಗೆ ರೂ.600 ಪಿಂಚಣಿ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಪಾವತಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ರೈತ ಮತ್ತು ಆಸಿಡ್ ಸಂತ್ರಸ್ತರ ವಿಧವೆಯರಿಗೆ ಹೊಸ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು 2015 ರಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾಗಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ರೂ. 2000 ಮತ್ತು ತಿಂಗಳಿಗೆ ರೂ. 3000 ನೀಡಲಾಗುವುದು. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 13.20 ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ

ಕೋಷ್ಟಕ 13.20: ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತಾ ಯೋಜನೆಗಳ ಪ್ರಗತಿ

ವರ್ಷಗಳು	ವಯಸ್ಸಿನ ಪಿಂಚಣಿ		ದೈಹಿಕವಾಗಿ ವಿಕಲಚೇತನರಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವು		ವಿಧವೆಯರ ಪಿಂಚಣಿ		ಸಂಧ್ಯಾ ಸುರಕ್ಷಾ ಯೋಜನೆ	
	ಅಂದಾಜು (ರೂ. ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)	ಫಲಾನುಭವಿಗಳು (ಸಾವಿರದಲ್ಲಿ)	ಅಂದಾಜು (ರೂ. ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)	ಫಲಾನುಭವಿಗಳು (ಸಾವಿರದಲ್ಲಿ)	ಅಂದಾಜು (ರೂ. ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)	ಫಲಾನುಭವಿಗಳು (ಸಾವಿರದಲ್ಲಿ)	ಅಂದಾಜು (ರೂ. ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)	ಫಲಾನುಭವಿಗಳು (ಸಾವಿರದಲ್ಲಿ)
2007-08	27841	686	22491	464	32874	771	87689	262
2008-09	26253	791	17802	530	38674	865	119848	539
2009-10	41758	818	35261	636	45408	1023	166936	1018
2010-11	36936	783	42133	686	52826	1125	197213	1405
2011-12	40123	572	51434	553	59747	936	73040	1130
2012-13	30455	581	43290	605	49883	1040	71543	1257
2013-14	32575	591	55474	672	63936	1207	86930	1558
2014-15	39335	702	68694	783	79983	1437	106839	1965
2015-16	41248	718	76990	811	88945	1506	126969	2129
2016-17	41372	747	82934	859	95122	1549	139480	2367
2017-18	45072	851	87250	901	98898	1704	147364	2519
2018-19	69896	1004	106018	935	120417	1766	220096	2618
2019-20	117444	1156	117197	841	133056	1635	338272	2610
2020-21	114308	1307	117191	843	131726	1673	34880	2724
2021-22 (ನವೆಂಬರ್ 2021 ರವರೆಗೆ)	96177	1419	74157	873	88747	1730	234187	2815

ಮೂಲ: ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆ ಮತ್ತು ಪಿಂಚಣಿ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

13.8 ಕಾರ್ಮಿಕ ಇಲಾಖೆಯ ವಿಷನ್ ಮತ್ತು ಮಿಷನ್:

ವಿಷನ್: 'ಉತ್ತಮ ಗೌರವಯುತವಾದ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಿ, ಎಲ್ಲಾ ವರ್ಗಗಳ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಸರ್ವತೋಮುಖ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ. ಈ ಎರಡು ತಾತ್ವಿಕತೆಯ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯವಾದ ಸೃಜನಾತ್ಮಕ ವಿಧಾನಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳನ್ನು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಿ ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವುದು. ಆ ಮೂಲಕ ಜಾಗತಿಕ ಹೂಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ಮಾದರಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದು'.

ಮಿಷನ್: 'ಕಾರ್ಮಿಕ ಶಾಸನಗಳು, ನೀತಿಗಳು, ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಗಳು, ಯೋಜನೆಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಮಾದರಿ ಚೌಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು. ಇವುಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲು ಕಾರ್ಮಿಕರ ಕಲ್ಯಾಣದ ಬಗ್ಗೆ ಕಾಳಜಿವಹಿಸುವ/ ಅನುಭವ ಇರುವ ಎಲ್ಲಾ ಪಾಲುದಾರರನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಮತ್ತು ಸುಧಾರಿತ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಉದೇಶಿತ ಗುರಿ ಮತ್ತು ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ತಲುಪುವಲ್ಲಿ ದಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿತ್ವವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಆ ಮೂಲಕ ಹೂಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಗೌರವಯುತ, ಅರ್ಹ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಆದ್ಯತೆಯ ತಾಣವಾಗುವಂತೆ ದೇಶೀಯ ಮತ್ತು ಜಾಗತಿಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು.

ಕರ್ನಾಟಕ ಕಟ್ಟಡ ಮತ್ತು ಇತರೆ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಕಲ್ಯಾಣ ಮಂಡಳಿ

ಮಂಡಳಿಯ ರಚನೆ

- ಕರ್ನಾಟಕ ಕಟ್ಟಡ ಮತ್ತು ಇತರೆ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಕಲ್ಯಾಣ ಮಂಡಳಿಯನ್ನು 18.01.2007 ರಂದು ಕಟ್ಟಡ ಮತ್ತು ಇತರೆ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಮಿಕರ (ಉದ್ಯೋಗ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳ ಷರತ್ತುಗಳು) ಕಾಯಿದೆ, 1996 ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ನಿಯಮಗಳು, 2006ರ ನಿಬಂಧನೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಮತ್ತು ನಾಲ್ವರು ಉದ್ಯೋಗ ನೀಡುವ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು, ನಾಲ್ವರು ನೌಕರರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರಿ ಇಲಾಖೆಗಳ ನಾಲ್ವರು ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಅಧಿಕೃತ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ಮಂಡಳಿಯನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಐಎಎಸ್ ಕೇಡರ್‌ನ ಅಧಿಕಾರಿಯೊಬ್ಬರು ಮಂಡಳಿಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

ಮಂಡಳಿಯ ಉದ್ದೇಶಗಳು

- ಕಟ್ಟಡ ಮತ್ತು ಇತರೆ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಮಿಕರ (ಉದ್ಯೋಗದ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮತ್ತು ಸೇವಾಷರತ್ತುಗಳು) ಕಾಯಿದೆ, 1996ರ ನಿಬಂಧನೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಹ ಕಟ್ಟಡ ಮತ್ತು ಇತರೆ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನು ಮಂಡಳಿಯ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಾಗಿ ನೋಂದಾಯಿಸುವುದು.
- ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಮತ್ತು ಅವರ ಅವಲಂಬಿತರಿಗೆ ವಿವಿಧ ಕಲ್ಯಾಣ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆ ಪ್ರಯೋಜನಗಳ ವಿತರಣೆ.
- ಕಟ್ಟಡ ಮತ್ತು ಇತರೆ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಕಲ್ಯಾಣ ಸೆಸ್ ಕಾಯಿದೆ, 1996 ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರ ನಿಯಮಗಳು, 1998ರ ನಿಬಂಧನೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಲ್ಡರ್ / ಉದ್ಯೋಗ ನೀಡುವವರು ಒಟ್ಟು ನಿರ್ಮಾಣ ವೆಚ್ಚದ ಮೇಲೆ ಶೇಕಡ 1%ದರದಲ್ಲಿ ಸೆಸ್ ಸಂಗ್ರಹಣೆ.

ಕಟ್ಟಡ ಮತ್ತು ಇತರೆ ನಿರ್ಮಾಣ ಕೆಲಸಗಾರರ (ಉದ್ಯೋಗದ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮತ್ತು ಸೇವಾ ಷರತ್ತುಗಳು) ಕಾಯಿದೆ, 1996 ಅನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತರುವುದು.

- ಕಟ್ಟಡ ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ಇತರೆ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ 10 ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಕೆಲಸಗಾರರನ್ನು ನೇಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಂಸ್ಥೆಗೂ ಈ ಕಾಯಿದೆ ಅನ್ವಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು.
- ಕಟ್ಟಡ ಮತ್ತು ಇತರೆ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರಿಗೆ ಇದು ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ.
- ಇದು ರೂ. 10 ಲಕ್ಷ ಮನೆ ನಿರ್ಮಿಸುವ (ಖಾಸಗಿ ಆಸ್ತಿ) ಅಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣದ ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚವು ಮಾಲೀಕರಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ.

ಮಂಡಳಿಯ ಫಲಾನುಭವಿಯಾಗಿ ನೋಂದಾಯಿಸಲು ಅರ್ಹತೆ:

- ಒಬ್ಬ ನಿರ್ಮಾಣ ಕೆಲಸಗಾರನು ಒಂದು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನ 12 ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಡ ಮತ್ತು ಇತರೆ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ 90 ದಿನಗಳ ಕಾಲ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು.
- 18 ರಿಂದ 60 ವಯೋಮಾನದ ಯಾವುದೇ ನಿರ್ಮಾಣ ಕೆಲಸಗಾರರು.

ಕರ್ನಾಟಕ ಕಟ್ಟಡ ಮತ್ತು ಇತರೆ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಮಂಡಳಿಯ ನೋಂದಾಯಿತ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಕಲ್ಯಾಣ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು:

ಮಂಡಳಿಯು ಕಟ್ಟಡ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ ಇದುವರೆಗೆ 19 ಕಲ್ಯಾಣ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿದೆ, ಅವುಗಳೆಂದರೆ:

1. ಪಿಂಚಣಿ ಯೋಜನೆ: ಫಲಾನುಭವಿಯಾಗಿ 3 ವರ್ಷಗಳು ಪೂರ್ಣಗೊಂಡ ನಂತರ ರೂ.2,000/- ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳು -{ಸೆಕೆಂಡು. 22(1)(b) ನಿಯಮ 39} ರೊಂದಿಗೆ ಓದಲಾಗಿದೆ

2. ಕುಟುಂಬ ಪಿಂಚಣಿ ಯೋಜನೆ: ಮೃತ ನೋಂದಾಯಿತ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಸಂಗಾತಿಯು ರೂ. 1,000/- ತಿಂಗಳಿಗೆ -{ಸೆಕೆಂಡು. 22(1)(b) ನಿಯಮ 39A} ನೋಂದಿಗೆ ಓದಲಾಗಿದೆ
3. ಅಂಗವಿಕಲರ ಪಿಂಚಣಿ ಯೋಜನೆ: ರೂ. 2,000/- ತಿಂಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಎಕ್ಸ್ ಗ್ರೇಷಿಯಾ ಪಾವತಿ ರೂ. 2,00,000/- ಅಂಗವೈಕಲ್ಯದ ಶೇಕಡಾವಾರು ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ {Sec. 22(1)(b) ನಿಯಮ 40} ರೋಂದಿಗೆ ಓದಲಾಗಿದೆ
4. ಕನ್ನಡಕಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯ, ಶ್ರವಣ ಸಾಧನ, ಕೃತಕ ಅಂಗ, ಚಕ್ರ ಕುರ್ಚಿ- ಮರುಪಾವತಿ ಯೋಜನೆ {ಸೆಕ್. 22(1)(ಛ) ನಿಯಮ 40} ನೋಂದಿಗೆ ಓದಲಾಗಿದೆ.(ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕಾಗಿ ಕ್ರಮವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ)
5. ಶ್ರಮ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಟೂಲ್ಟಿಕ್-ಕಮ್- ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ : ರೂ.30,000/- ವರೆಗೆ {ಸೆಕೆಂಡು. 22(1)(ಞ) ನಿಯಮ 41} ರೋಂದಿಗೆ ಓದಲಾಗಿದೆ
6. ಶ್ರಮ ಸಂಸಾರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ತರಬೇತಿ ಯೋಜನೆ: (ಸೆ. 22(1)(ಹ) ನಿಯಮ 41A} ನೋಂದಿಗೆ ಓದಲಾಗಿದೆ (ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಕ್ರಮವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ)
7. ವಸತಿ ಯೋಜನೆ (ಕಾರ್ಮಿಕ ಗೃಹ ಭಾಗ್ಯ): ರೂ. 2,00,000/- {ಸೆಕೆಂಡು. 22(1)(ಃ) ನಿಯಮ 42} ರೋಂದಿಗೆ ಓದಲಾಗಿದೆ
8. ಹೆರಿಗೆ ಸಹಾಯ (ತಾಯಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಬಾಂಡ್): ರೂ.ಗಳ ನೆರವು. 30,000/- ಹೆಣ್ಣು ಮಗುವಿನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ರೂ. 20,000/- ಗಂಡು ಮಗುವಿನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ (ಮೊದಲ ಎರಡು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ) {ಸೆಕೆಂಡು. 22(1)(ಘ) ನಿಯಮ 43} ರೋಂದಿಗೆ ಓದಲಾಗಿದೆ
9. ಕ್ರಿಶ್ ಸೌಲಭ್ಯದ ಸ್ಥಾಪನೆ: {ಸೆಕೆಂಡು. 22(1)(ಘ) ನಿಯಮ 43B} ನೋಂದಿಗೆ ಓದಲಾಗಿದೆ
10. ಅಂತ್ಯಕ್ರಿಯೆಯ ವೆಚ್ಚಗಳ ಯೋಜನೆ: ರೂ. 4,000/- ಮೃತ ಕಟ್ಟಡ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಅಂತ್ಯಕ್ರಿಯೆ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಭರಿಸಲು ಮತ್ತು ರೂ. 50,000/- ಎಕ್ಸ್-ಗ್ರೇಷಿಯಾ {ಸೆಕೆಂಡು. 22(1)(ಹ) ನಿಯಮ 44} ರೋಂದಿಗೆ ಓದಲಾಗಿದೆ
11. ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ನೆರವು - (ಕಲಿಕೆ ಭಾಗ್ಯ) {ಸೆಕೆಂಡು. 22(1)(ಙ) ನಿಯಮ 45} ರೋಂದಿಗೆ ಓದಲಾಗಿದೆ: (ನೋಂದಾಯಿತ ಕಟ್ಟಡ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳು)
12. ವೈದ್ಯಕೀಯ ನೆರವು (ಕಾರ್ಮಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಭಾಗ್ಯ): ರೂ. 300/- ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ದಾಖಲಾದ ದಿನಕ್ಕೆ ಗರಿಷ್ಠ ರೂ. 10,000/- ಆಸ್ಪತ್ರೆಯ ನಿರಂತರ ಅವಧಿಗೆ {Sec. 22(1)(ಜಿ) ನಿಯಮ 46} ರೋಂದಿಗೆ ಓದಲಾಗಿದೆ
13. ಅಪಘಾತ ಮರಣ/ ಶಾಶ್ವತ ಅಂಗವೈಕಲ್ಯ ಯೋಜನೆ: ರೂ. 5,00,000/- {ಸೆಕೆಂಡು. 22(1)(a) ನಿಯಮ 47} ರೋಂದಿಗೆ ಓದಲಾಗಿದೆ
14. ಪ್ರಮುಖ ಕಾಯಿಲೆಗಳ ಚಿಕಿತ್ಸೆ (ಕಾರ್ಮಿಕ ಚಿಕಿತ್ಸಾ ಭಾಗ್ಯ) ಯೋಜನೆ: ' 2,00,000/- ವರೆಗೆ: ಪ್ರಮುಖ ಕಾಯಿಲೆಗಳ ಚಿಕಿತ್ಸೆ, ಅಂದರೆ. ಹೃದಯ ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸೆ, ಮೂತ್ರಪಿಂಡ ಕಸಿ ಮತ್ತು ಕ್ಯಾನ್ಸರ್, ಕಣ್ಣಿನ ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸೆ, ಪಾರ್ಶ್ವವಾಯು, ಮೂಳೆ ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸೆ, ಗರ್ಭಾಶಯದ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ, ಅಸ್ತಮಾ, ಗರ್ಭಪಾತ, ಗಾಲ್ ಮೂತ್ರಕೋಶದ ಕಾಯಿಲೆಗಳು, ಮೂತ್ರಪಿಂಡದ ಕಲ್ಲು ತೆಗೆಯುವಿಕೆ, ಮಿದುಳಿನ ರಕ್ತಸ್ರಾವ, ಹುಣ್ಣು, ಡಯಾಲಿಸಿಸ್, ಕಿಡ್ನಿ ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸೆ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿತ ಉಲ್ಬಣಗಳು ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸೆ, ಅನ್ನನಾಳದ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಮತ್ತು ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸೆ, ಜಠರಗರುಳಿನ ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸೆ, ಸ್ತನ ಸಂಬಂಧಿತ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಮತ್ತು ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸೆ, ಅಂಡವಾಯು ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸೆ, ಅನುಬಂಧ ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸೆ, ಮುರಿತಗಳ ಚಿಕಿತ್ಸೆ / ಡಿಸ್ಲೋಕೇಶನ್, ಸಾಮಾನ್ಯ ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸೆ. (ಅ.ಉ.ಊ.ಋ. ದರಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ) {Sec. 22(1)(ಜಿ) ನಿಯಮ 48} ರೋಂದಿಗೆ ಓದಲಾಗಿದೆ
15. ಮದುವೆ ನೆರವು (ಗೃಹ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಬಾಂಡ್): ರೂ.50,000/-: ಫಲಾನುಭವಿಗೆ ಅಥವಾ ಅವನ 2 ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮದುವೆ ನೆರವು {ಸೆಕೆಂಡು 22(1)(ಹ) ಅನ್ನು ನಿಯಮ 49} ರೋಂದಿಗೆ ಓದಲಾಗಿದೆ.
16. UPSC, KPSC ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಹಾಜರಾಗಲು ಬಯಸುವ ನೋಂದಾಯಿತ ಕಟ್ಟಡ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ತರಬೇತಿಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು ವಿದೇಶಿ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಕಟ್ಟಡ ಮತ್ತು ಇತರ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಉಚಿತ ಶಿಕ್ಷಣದ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

17. BMTC ಬಸ್ ಪಾಸ್ ಯೋಜನೆ: ಬೆಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರ ಸಾರಿಗೆ ಸಂಸ್ಥೆ (BMTC) ಬಸ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣಿಸಲು ನೋಂದಾಯಿತ ಕಟ್ಟಡ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಉಚಿತ ಬಸ್ ಪಾಸ್‌ನ ಸಹಾಯ {Sec. 22(1)(h) ಅನ್ನು ನಿಯಮ 49ಇ ನೊಂದಿಗೆ ಓದಲಾಗಿದೆ.
18. KSRTC ಬಸ್ ಪಾಸ್ ಯೋಜನೆ: KSRTC ಬಸ್ಸುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣಿಸುವ ನೋಂದಾಯಿತ ಕಟ್ಟಡ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಉಚಿತ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಬಸ್ ಪಾಸ್ ಸಹಾಯ {Sec. 22(1)(h) ನಿಯಮ 49 ಈ}(ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕಾಗಿ ಕ್ರಮವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ) ನೊಂದಿಗೆ ಓದಲಾಗಿದೆ.
19. ನೋಂದಾಯಿತ ಮಹಿಳಾ ಕಟ್ಟಡ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಮಗುವಿನ ಶಾಲಾಪೂರ್ವ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶದ ಬೆಂಬಲಕ್ಕಾಗಿ ಸಹಾಯ -ತಾಯಿ ಮಗು ಸಹಾಯ ಹಸ್ತ: ರೂ.6000/- (ತಿಂಗಳಿಗೆ ರೂ.500/- ದರದಲ್ಲಿ) {ಸೆಕೆಂಡು. 22(1)(g) ಓದಿದೆ.

ಮಂಡಳಿಯ ಪ್ರಗತಿ

- 31-08-2020 ರಂತೆ ಮಂಡಳಿಯು 24.89 ಲಕ್ಷ ಕಟ್ಟಡ ಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನು ಫಲಾನುಭವಿಗಳಾಗಿ ನೋಂದಾಯಿಸಿದೆ. 2021-2022ರಲ್ಲಿ 5,00,337 ಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನು ಫಲಾನುಭವಿಗಳಾಗಿ ನೋಂದಾಯಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ 9,32,979 ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ರೂ.1006.88 ಕೋಟಿ ಮೊತ್ತದ ವಿವಿಧ ಕಲ್ಯಾಣ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತಾ ಯೋಜನೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. 2021-2022ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ 1,52,212 ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ರೂ.137.21 ಕೋಟಿ ಮೊತ್ತದ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.
- ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ರೂ. 7709.06 ಕೋಟಿ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಸೆಸ್ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ. 2021-2022ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ರೂ. 759.13 ಕೋಟಿ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಸೆಸ್ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ.
- 2021-2022 ರ ಬಜೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಘೋಷಿಸಿದಂತೆ, ರಾಜ್ಯದಾದ್ಯಂತ 100 ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ರಾಣಿ ಚೆನ್ನಮ್ಮ ಕ್ರೀಡಾಂಗಣಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಕಟ್ಟಡ ಮತ್ತು ಇತರ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಕಲ್ಯಾಣ ಮಂಡಳಿಯು ಕೋವಿಡ್-19ರ 1ನೇ ಅಲೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣ, ವಲಸೆ ಮತ್ತು ಇತರ ಅಸಂಘಟಿತ ಕಾರ್ಮಿಕರ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪರಿಹಾರ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿದೆ.

1. 16,48,431 ನೋಂದಾಯಿತ ಕಟ್ಟಡ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಖಾತೆಗಳಿಗೆ ರೂ.5,000/-ನೇರವಾಗಿ ಒಟ್ಟು ರೂ.824.21 ಕೋಟಿಗಳ ಒಂದು ಬಾರಿಯ ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಾಯವನ್ನು ಜಮಾ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.
2. ಕಟ್ಟಡ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ಮತ್ತು ಅವರ ಕುಂದುಕೊರತೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು 24X7 ಹಸಿವು ಸಹಾಯವಾಣಿ (155214) ಅನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.
3. ಜಿಲ್ಲಾಡಳಿತದ ಸಮನ್ವಯದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಡ ಮತ್ತು ಇತರ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ವಸತಿ ಮತ್ತು ಆಹಾರ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ.
4. 7.15 ಲಕ್ಷ ಒಣ ಪಡಿತರ ಕಿಟ್‌ಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ರಾಜ್ಯಾದ್ಯಂತ ಕಟ್ಟಡ ಕಾರ್ಮಿಕರು, ವಲಸೆ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಮತ್ತು ಅಸಂಘಟಿತ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ವಿತರಿಸಲಾಗಿದೆ.
5. 89.87 ಲಕ್ಷ ಬೇಯಿಸಿದ ಆಹಾರ ಪ್ಯಾಕೆಟ್‌ಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿ, ವಲಸೆ ಮತ್ತು ಇತರ ಅಸಂಘಟಿತ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.
6. ಕರ್ನಾಟಕ ಕಟ್ಟಡ ಮತ್ತು ಇತರ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಕಲ್ಯಾಣ ಮಂಡಳಿಯು ಶ್ರಮಿಕ್ ರೈಲು ಮೂಲಕ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವರ ತವರು ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ವಲಸೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಬೇಯಿಸಿದ ಆಹಾರ, ನೀರಿನ ಬಾಟಲಿಗಳು, ಹಣ್ಣುಗಳು, ಬೇಯಿಸಿದ ಮೊಟ್ಟೆಗಳು, ಬೆಣ್ಣೆ ಹಾಲು ಮತ್ತು ಇತರ ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಾಯವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿದೆ.

ಕೋವಿಡ್-19 ರ 2ನೇ ಅಲೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಕಟ್ಟಡ ಮತ್ತು ಇತರ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಕಲ್ಯಾಣ ಮಂಡಳಿಯಿಂದ ತಡೆಗಟ್ಟುವ ಮತ್ತು ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆ ಕ್ರಮಗಳು.

1. ಕರ್ನಾಟಕದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ನೋಂದಾಯಿತ ಕಟ್ಟಡ ಮತ್ತು ಇತರ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ರೂ.3,000/- ರ ಏಕಕಾಲದ ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಾಯವನ್ನು ಘೋಷಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಮೊತ್ತವನ್ನು ನೇರವಾಗಿ 18.20 ಲಕ್ಷ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಖಾತೆಗಳಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ, ಒಟ್ಟು ರೂ. 546.21 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಪಾವತಿಸಲಾಗಿದೆ.
2. ಮಂಡಳಿಯು ರೂ.223.21 ಕೋಟಿ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ನೋಂದಾಯಿತ ಕಟ್ಟಡ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ 23.42 ಲಕ್ಷ ಕಿಟ್‌ಗಳನ್ನು ವಿತರಿಸಿದೆ.
3. ಮಂಡಳಿಯು ರೂ.129.68 ಕೋಟಿ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ನೋಂದಾಯಿತ ಕಟ್ಟಡ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ 21.07 ಲಕ್ಷ ರಕ್ಷಣಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಕಿಟ್‌ಗಳನ್ನು ವಿತರಿಸಿದೆ.
4. ನೋಂದಾಯಿತ 40 ವರ್ಷ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟ ಮಹಿಳಾ ಕಟ್ಟಡ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ರೂ.48.82 ಕೋಟಿ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ 4.50 ಲಕ್ಷ ಇಮ್ಯುನಿಟಿ ಬೂಸ್ಟರ್ ಕಿಟ್‌ಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.
5. ನೋಂದಾಯಿತ 30 ರಿಂದ 40 ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಪುರುಷ ಕಟ್ಟಡ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ರೂ. 49.75 ಕೋಟಿ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ 5.00 ಲಕ್ಷ ಇಮ್ಯುನಿಟಿ ಬೂಸ್ಟರ್ ಕಿಟ್‌ಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.
6. ಕಾರ್ಮಿಕರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು 24ಫಿ7 ಹೆಲ್ಪ್ ಲೈನ್ 155214 ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ.
7. ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಕಾರ್ಮಿಕರು ವಾಸಿಸುವ 30 ಕಾರ್ಮಿಕ ಕಾಲೋನಿಗಳಲ್ಲಿ ನೈರ್ಮಲ್ಯೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.
8. ಕೋವಿಡ್-19 ರೋಗದಿಂದ ಫಲಾನುಭವಿ ಸಾವನ್ನಪ್ಪಿದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನೋಂದಾಯಿತ ಕಟ್ಟಡ ಕಾರ್ಮಿಕರ ನಾಮಿನಿಗೆ ರೂ, 2,00,000/- ಕ್ಲೇಮ್ ಮಾಡಲು ಮಂಡಳಿಯು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿದೆ.
9. ಕೋವಿಡ್-19 ಪಾಸಿಟಿವ್‌ನಿಂದಾಗಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಗೈರುಹಾಜರಾದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ನೋಂದಾಯಿತ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ರೂ. 10,000/-ವರೆಗೆ ವೇತನ ನಷ್ಟ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ.
10. ಕೋವಿಡ್-19 ಕುರಿತು ಕಾರ್ಮಿಕರಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸಲು ಜಾಗೃತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.
11. ರಾಜ್ಯಾದ್ಯಂತ 9,08,299 ಕಟ್ಟಡ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಲಸಿಕೆ ಹಾಕಲು ಮಂಡಳಿ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಂಡಿದೆ.
12. ಮಂಡಳಿಯು ನೋಂದಾಯಿತ ಕಟ್ಟಡ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ 3700 ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ಟೂಲ್ ಕಿಟ್‌ಗಳನ್ನು ರೂ.268.00 ಲಕ್ಷಗಳ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ 5625 ಬಾರ್ ಬೆಂಡಿಂಗ್ ಟೂಲ್ ಕಿಟ್‌ಗಳನ್ನು ರೂ.258.75 ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ, 5600 ಕಾರ್ಪೆಂಟರಿ ಟೂಲ್ ಕಿಟ್‌ಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸಿ ವಿತರಿಸಿದೆ. ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ರೂ.311.49 ಲಕ್ಷ, ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ರೂ.311.43 ಲಕ್ಷ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ 8655 ಪೇಂಟಿಂಗ್ ಟೂಲ್ ಕಿಟ್‌ಗಳು, ರೂ.311.42 ಲಕ್ಷ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ 5293 ಪ್ಲಂಬಿಂಗ್ ಟೂಲ್ ಕಿಟ್‌ಗಳು ಮತ್ತು 76,000 ಮೇಸನ್ ಟೂಲ್ ಕಿಟ್‌ಗಳನ್ನು ರೂ.91 ಲಕ್ಷ ಖರೀದಿಸಿ ವಿತರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಅಸಂಘಟಿತ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತಾ ಮಂಡಳಿಯ ಪ್ರಗತಿ ವರದಿ

ಅಸಂಘಟಿತ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಜೀವನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಮತ್ತು ಅವರನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ತರಲು, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಅಸಂಘಟಿತ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತಾ ಕಾಯ್ದೆ, 2008 ರ ನಿಬಂಧನೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಅಸಂಘಟಿತ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತಾ ಮಂಡಳಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಲು ಅಸಂಘಟಿತ ಕಾರ್ಮಿಕರ 43 ವಿಭಾಗಗಳು.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಮಂಡಳಿಯು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತಾ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ.

(1) ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಖಾಸಗಿ ವಾಣಿಜ್ಯ ಸಾರಿಗೆ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಅಪಘಾತ ಪ್ರಯೋಜನ ಯೋಜನೆ.

ಪದೇ ಪದೇ ಅಪಘಾತಕ್ಕೀಡಾಗುವ ಖಾಸಗಿ ವಾಣಿಜ್ಯ ಸಾರಿಗೆ ವಾಹನ ಚಾಲಕರು ಮತ್ತು ಅವರ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆ ಒದಗಿಸಲು ಮಂಡಳಿಯು 2011-12ನೇ ಸಾಲಿನಿಂದ 'ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಖಾಸಗಿ ವಾಣಿಜ್ಯ ಸಾರಿಗೆ ನೌಕರರ ಅಪಘಾತ ಪ್ರಯೋಜನ ಯೋಜನೆ'ಯನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ. ಕಂಡಕ್ಟರ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಕ್ಲೀನರ್‌ಗಳಿಗೂ ಅನುಕೂಲವಾಗಿದೆ. ಯೋಜನೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು ಲಭ್ಯವಿದೆ.

a) ಅಪಘಾತ ಪ್ರಯೋಜನ:

- ಅಪಘಾತದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಫಲಾನುಭವಿಯು ಮರಣಹೊಂದಿದ್ದರೆ, ಮೃತರ ನಾಮಿನಿಗೆ ರೂ.5.00 ಲಕ್ಷಗಳ ಪರಿಹಾರ.
- ಅಪಘಾತದಿಂದಾಗಿ ಶಾಶ್ವತ ಸಂಪೂರ್ಣ ಅಂಗವೈಕಲ್ಯ ಉಂಟಾದರೆ, ಫಲಾನುಭವಿಗೆ ರೂ.2.00 ಲಕ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಪರಿಹಾರ.
- ಅಪಘಾತದಿಂದಾಗಿ ಭಾಗಶಃ ಶಾಶ್ವತ ಅಂಗವೈಕಲ್ಯ ಉಂಟಾದರೆ, ಫಲಾನುಭವಿಗೆ ರೂ.1.00 ಲಕ್ಷದವರೆಗೆ ಆಸ್ಪತ್ರೆ ವೆಚ್ಚ.
- 'ಅನ್ ಡ್ಯೂಟಿ ಮತ್ತು ಆಫ್ ಡ್ಯೂಟಿ' ಅಪಘಾತಗಳೆರಡಕ್ಕೂ ವಿಮಾ ಪ್ರಯೋಜನ ಲಭ್ಯವಿದೆ.
- ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 8,40,561 ಚಾಲಕರನ್ನು ಈ ಯೋಜನೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ

ಜನವರಿ-2021 ರಿಂದ ಅಕ್ಟೋಬರ್-2021 ರವರೆಗೆ ಕ್ಲೈಮ್‌ಗಳು / ಪರಿಹಾರ

ಕ್ರ.ಸಂ	ವಿವರಣೆ	ಪ್ರಕರಣಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಪರಿಹಾರ ಮೊತ್ತ
1	ಸಾವು	86	Rs. 4,30,00,000/-
2	ಶಾಶ್ವತ ಅಂಗವೈಕಲ್ಯ	1	Rs.1,60,000/-
3	ವೈದ್ಯಕೀಯ ವೆಚ್ಚದ ಮರುಪಾವತಿ/ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಅಂಗವೈಕಲ್ಯ	3	Rs. 2,60,000/-
	ಒಟ್ಟು	90	Rs. 4,34,20,000

ಬಿ) ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ನೆರವು

1ನೇ ತರಗತಿಯಿಂದ 12ನೇ/ಪಿಯುಸಿವರೆಗೆ ಓದಲು ಅಪಘಾತದಿಂದ ಮರಣ ಹೊಂದಿದ ಅಥವಾ ಸಂಪೂರ್ಣ ಶಾಶ್ವತ ಅಂಗವೈಕಲ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ ಚಾಲಕನ ಗರಿಷ್ಠ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವಾರ್ಷಿಕ ರೂ.10,000/- ಗಳ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಹಾಯವನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ 52 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಒಟ್ಟು ರೂ.5,20,000/- ಗಳನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

(2) ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಕಾರ್ಮಿಕ ಸಹಾಯ ಹಸ್ತ ಯೋಜನೆ

ಎ) ಸ್ಮಾರ್ಟ್‌ಕಾರ್ಡ್ ಪ್ರಯೋಜನ: ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಳಿಯು ಆನ್‌ಲೈನ್ ಮೂಲಕ ನೋಂದಾಯಿಸುವ ಮತ್ತು ಹಮಾಲಿಗಳು, ಗೃಹ ಕಾರ್ಮಿಕರು, ಚಿಂದಿ ಆಯುವವರು, ಟೈಲರ್‌ಗಳು, ಮೆಕ್ಯಾನಿಕ್ಸ್, ವಾಷರ್ ಮೆನ್/ ಅಗಸರು/ಡೋಂಬಿಗಳು, ಕೈರಿಕರು, ಕಮ್ಮಾರರುಗಳು, ಕುಂಬಾರರು ಮತ್ತು ಇಟ್ಟಿಗೆ ಗೂಡು ಕೆಲಸಗಾರರು ಚಿನ್ನಬೆಳ್ಳಿ ಕೆಲಸಗಾರರು/ಗೋಲ್ಡ್ ಸ್ಮಿತ್‌ಗಳಂತಹ ಅಸಂಘಟಿತ ಕಾರ್ಮಿಕರ 11 ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಕಾರ್ಡ್‌ಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದೆ. ಜನವರಿ-2021 ರಿಂದ ಅಕ್ಟೋಬರ್-2021 ರವರೆಗೆ ಒಟ್ಟು 39,137 ಕಾರ್ಮಿಕರು ನೋಂದಣಿಗಾಗಿ ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಸ್ಮಾರ್ಟ್‌ಕಾರ್ಡ್ ಅನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಲು ಮತ್ತು ವಿತರಿಸಲು ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಬಿ) ಕಾರ್ಮಿಕ ಸೇವಾ ಕೇಂದ್ರಗಳು : ಕಾರ್ಮಿಕ ಇಲಾಖೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಮಂಡಳಿಗಳು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವ ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ತಲುಪಿಸಲು, ರಾಜ್ಯಾದ್ಯಂತ 145 ತಾಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕ ಸೇವಾ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ತೆರೆಯಲಾಗಿದೆ.

(3) ಕೋವಿಡ್-19 2ನೇ ಅಲೆಗೆ ವಿಶೇಷ ಪ್ಯಾಕೇಜ್

ಅಸಂಘಟಿತ ಕಾರ್ಮಿಕರಾದ ವಾಷರ್‌ಮೆನ್, ಕ್ವಿರಿಕರು, ಹಮಾಲಿಗಳು, ಗೃಹ ಕಾರ್ಮಿಕರು, ಚಿಂದಿ ಆಯುವವರು, ಟೈಲರ್‌ಗಳು, ಮೆಕ್ಯಾನಿಕ್‌ಗಳು, ಕಮ್ಮಾರರುಗಳು, ಕುಂಬಾರರು ಮತ್ತು ಇಟ್ಟಿಗೆ ಗೂಡು ಕೆಲಸಗಾರರು ಚಿನ್ನಬೆಳ್ಳಿ ಕೆಲಸಗಾರರು/ಗೋಲ್ಡ್‌ಸ್ಮಿತ್‌ಗಳಂತಹ 11 ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಬಾರಿ ರೂ.2000/- ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಾಯದ ವಿಶೇಷ ಪ್ಯಾಕೇಜ್ ಅನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಘೋಷಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅರ್ಹ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಂದ ಅರ್ಜಿಗಳನ್ನು ಸೇವಾಸಿಂಧು ಪೋರ್ಟಲ್ ಮೂಲಕ ಸ್ವೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಕಾರ್ಮಿಕ ಸಹಾಯ ಹಸ್ತ ಯೋಜನೆಯಡಿ ನೋಂದಾಯಿಸಲಾದ 2,28,900 ಕಾರ್ಮಿಕರು, ಕೋವಿಡ್-19 ಮೊದಲ ಅಲೆಯಲ್ಲಿ ಘೋಷಿಸಲಾದ ವಿಶೇಷ ಪ್ಯಾಕೇಜ್‌ಗೆ ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸಿದ 1,41,602 ವಾಷರ್‌ಮೆನ್/ಅಗಸರು/ಡೋಬಿಗಳು ಮತ್ತು ಕ್ವಿರಿಕರು ಸೇರಿದಂತೆ ಒಟ್ಟು 1,823 ಅಸಂಘಟಿತ ಕಾರ್ಮಿಕರು. ಸಹಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಸಹಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈಗಾಗಲೇ 2,14,731 ಅಸಂಘಟಿತ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಪ್ರತಿ ಒಬ್ಬರಿಗೆ ರೂ.2000/-ಯಂತೆ ಒಟ್ಟು ರೂ.42.95 ಕೋಟಿಗಳ ಸಹಾಯವನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಸರ್ಕಾರದ ಎಸ್‌ಒಪಿ ಪ್ರಕಾರ ಇತರ ಅರ್ಜಿಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ಅರ್ಹ ಅರ್ಜಿದಾರರಿಗೆ ಘೋಷಿಸಿದ ಸಹಾಯವನ್ನು ವಿತರಿಸಲು ಕ್ರಮಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು.

(4) ಟೋಲ್ ಫ್ರೀ ಸಹಾಯವಾಣಿ

ಕಾರ್ಮಿಕ ಇಲಾಖೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಮಿಕ ಇಲಾಖೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಇತರ ಇಲಾಖೆಗಳು/ಮಂಡಳಿಗಳು/ಸಮಾಜಗಳ ಸಮನ್ವಯದೊಂದಿಗೆ, ಯೋಜನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡಲು ಮತ್ತು ಸಂಘಟಿತ ಮತ್ತು ಅಸಂಘಟಿತ ವಲಯದ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಕುಂದುಕೊರತೆಗಳನ್ನು ಆಲಿಸಲು 24X7 ಟೋಲ್ ಫ್ರೀ ಸಹಾಯವಾಣಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಬಾಲಕಾರ್ಮಿಕ ಸಮಾಜ

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಬಾಲಕಾರ್ಮಿಕ ನಿರ್ಮೂಲನಾ ಯೋಜನಾ ಸೊಸೈಟಿಯ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮಾಹಿತಿಯು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿದೆ;

1. ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್-2021ರ ಅಂತ್ಯದ ವೇಳೆಗೆ 13159 ತಪಾಸಣೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲಾಯಿತು, 191 ಬಾಲಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪುನರ್ವಸತಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ವಿವಿಧ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ 41 ಪ್ರಕರಣಗಳು ದಾಖಲಾಗಿದ್ದು, 22 ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ದಂಡ ವಿಧಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ರೂ. 2,92,800/- ದಂಡ ವಸೂಲಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.
2. ಕಾರ್ಮಿಕರ ನಿರ್ಮೂಲನೆಗಾಗಿ 2020-21ರಲ್ಲಿ, 2721 ಬೀದಿ ನಾಟಕಗಳು, 1713 ಗೋಡೆ ಬರಹಗಳು, 304060 ಕರಪತ್ರಗಳು, 139 ಸ್ವಯಂ ಪ್ರಚಾರಗಳು, 224 ಕಾನೂನು ಅರಿವು-ಸಹಾಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು, ಸೇರಿದಂತೆ ರಾಜ್ಯಾದ್ಯಂತ ಬಾಲ ಮತ್ತು ಹದಿಹರೆಯದ ಕಾರ್ಮಿಕರ ನಿರ್ಮೂಲನೆಗಾಗಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಾಗಾರಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.
3. ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ, ರಾಯಚೂರು, ಬಳ್ಳಾರಿ, ಮೈಸೂರು ಮತ್ತು ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಚ್ -2020ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ 22 ವಿಶೇಷ ಬಾಲಕಾರ್ಮಿಕ ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರಗಳಿವೆ, ಮಾರ್ಚ್-2020 ರ ಅಂತ್ಯದ ವೇಳೆಗೆ 652 ಬಾಲ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಮತ್ತು ವಿಶೇಷ ಬಾಲಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನು ಪುನರ್ವಸತಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಕೋವಿಡ್-19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರಗಳು (ಎಸ್‌ಟಿಸಿ) ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ.
4. ಬಾಲಕಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಕಿಶೋರ ಕಾರ್ಮಿಕ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಮಾಡಲು ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಬಾಲಕಾರ್ಮಿಕ ಸಂಘಗಳಿಂದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಜಾಗೃತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಬಾಲಕಾರ್ಮಿಕ ನಿರ್ಮೂಲನಾ ಯೋಜನಾ ಸೊಸೈಟಿಯು ಕೈಗೊಂಡ ಉಪಕ್ರಮವು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿದೆ:

1. 'ಮಕ್ಕಳ ಮತ್ತು ಹದಿಹರೆಯದ' ಕಾರ್ಮಿಕ (ನಿಷೇಧ ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಣ) ಕಾಯಿದೆ, 1986 ರ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕಾಗಿ, ಜಿಲ್ಲಾ ಬಾಲಕಾರ್ಮಿಕ ಯೋಜನಾ ಸೊಸೈಟಿಗಳಿಂದ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಪೆನ್ಸಿಲ್/PENCIL (Platform for Effective Enforcement for No Child Labour) ಪೋರ್ಟಲ್ ಅನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.
2. ಬಾಲ ಕಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಹದಿಹರೆಯದ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಕೆಲವು ತಪಾಸಣೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ಜಾಗೃತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಸಂಘಟಿತ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳಿಗೆ ಕಲ್ಯಾಣ ಯೋಜನೆಗಳು,

ಕರ್ನಾಟಕ ಕಾರ್ಮಿಕ ಕಲ್ಯಾಣ ಮಂಡಳಿ ಬೆಂಗಳೂರು

ಕರ್ನಾಟಕ ಕಾರ್ಮಿಕ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ 27-10-1969 ರಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾದ ಮಂಡಳಿಯ ಮೂಲಕ ನೋಂದಾಯಿತ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳು, ತೋಟಗಳು, ಮೋಟಾರು ಸಾರಿಗೆ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಅಂಗಡಿಗಳು ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಸಂಘಟಿತ ವಲಯದ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ವಿವಿಧ ಕಲ್ಯಾಣ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತಾ ಯೋಜನೆಗಳು ನಿಧಿ ಕಾಯಿದೆ, 1965 ಮತ್ತು ನಿಯಮಗಳು 1963 ಪ್ರಕಾರ ನಡೆಸಲು ಸರ್ಕಾರವು 12-12-2016 ರಂದು ಮಂಡಳಿಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಸೂಚನೆ ನೀಡಿದೆ. ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಕಾರ್ಮಿಕ ಸಚಿವರು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದಾರೆ, 4 ಸದಸ್ಯರು ಕಾರ್ಮಿಕ ಸಂಘಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತಾರೆ, 4 ಸದಸ್ಯರು ಸಂಘಟಿತ ವಲಯದ ಉದ್ಯೋಗ ನೀಡುವವರು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತಾರೆ, 4 ಸದಸ್ಯರು ಸರ್ಕಾರದಿಂದ 3 ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಗೆ ಇಬ್ಬರು ಮಹಿಳಾ ಸದಸ್ಯರು ಮತ್ತು ಇಬ್ಬರು ಪುರುಷ ಸದಸ್ಯರು ನೇಮಕವಾಗುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂಘಟಿತ ವಲಯದ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳು, ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗ ನೀಡಿರುವವರ ಕೊಡುಗೆ ಅನುಪಾತವು 20: 40: 20 ಆಗಿದೆ. ಕೊಡುಗೆಗಳು, ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಒದಗಿಸಿದ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸರ್ಕಾರಿ ಕೊಡುಗೆಯಿಂದ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ	ಉದ್ಯೋಗ ನೀಡಿದವರ ಕೊಡುಗೆ	ನೌಕರರ ಕೊಡುಗೆ	ಒಟ್ಟು ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮಂಡಳಿಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸಂಖ್ಯೆ
6.00 ಕೋಟಿ	16,50,00,000	8,25,00,000	16,955

ಕರ್ನಾಟಕ ಕಾರ್ಮಿಕ ಕಲ್ಯಾಣ ಮಂಡಳಿ, ಬೆಂಗಳೂರು ಈ ಮಂಡಳಿಯ ಕೆಳಗಿನ 6 ಕಲ್ಯಾಣ ಯೋಜನೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ವಿತರಿಸಲಾದ ಮೊತ್ತದ ವಿವರಗಳು ಜನವರಿ 2021 ರಿಂದ ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2021 ರವರೆಗೆ

ಜನವರಿ 2021 ರಿಂದ ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2021 ರವರೆಗಿನ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತು ಮೊತ್ತ

ಕ್ರ.ಸಂ	ಯೋಜನೆಗಳ ಹೆಸರು	ಒಟ್ಟು ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಮೊತ್ತ
1	ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ನೆರವು	12,007	4,99,55,000
2	ವೈದ್ಯಕೀಯ ನೆರವು	4	40,000
3	ಅಂತ್ಯಕ್ರಿಯೆಯ ವೆಚ್ಚಗಳು	544	29,10,000
4	ವಾರ್ಷಿಕ ಕ್ರೀಡಾ ಚಟುವಟಿಕೆ	-	-
5	ವೈದ್ಯಕೀಯ ತಪಾಸಣೆ ಶಿಬಿರಗಳು	294 (1 ಸಂಸ್ಥೆ)	30,000
6	ಅಪಘಾತ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು	05	12,03,000
	ಒಟ್ಟು	12,854	5,41,38,000

13.9 ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾದ ವಿವಿಧ ಕಾರ್ಮಿಕ ಕಾನೂನುಗಳ ಪ್ರಗತಿ

ಕಾರ್ಮಿಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಸಮಸ್ಯೆಯೆಂದರೆ ಅಸಂಘಟಿತ ಅಥವಾ ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಕೆಲಸ ಮತ್ತು ಜೀವನೋಪಾಯದ ಕನಿಷ್ಠ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಎನ್ನುವುದು. ಪ್ರಮುಖ ಕಾನೂನುಗಳ ಸೀಮಿತ ಅನ್ವಯಿಕತೆ ಮತ್ತು ಸಂಖ್ಯೆಯ ಫಿಲ್ಟರ್‌ಗಳ ಅನ್ವಯವು ಕಾರ್ಮಿಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ದ್ವಿಮುಖ ತುರ್ತು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಅಸಂಘಟಿತ ವಲಯದ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಅಗಾಧವಾದ ದೊಡ್ಡ ವಿಭಾಗಗಳು ಅನೇಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕಾನೂನುಗಳ ರಕ್ಷಣೆಯಿಂದ ವಂಚಿತರಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕ ಎನ್ನುವುದು ಏಕಕಾಲೀನ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ಅದರ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಗಳೆರಡೂ ಆಯಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕಾನೂನು ಮಾಡಬಹುದು. ಕಾರ್ಮಿಕ ನಿಯಮಾವಳಿಗಳನ್ನು ವಿಶಾಲವಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಾಗಿ ವರ್ಗೀಕರಿಸಬಹುದು. ಅವುಗಳು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಉದ್ಯೋಗದ ಅಂಶಗಳು, ಕೆಲಸದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು, ವೇತನ ಮತ್ತು ಸಂಭಾವನೆ, ಉದ್ಯೋಗ ಭದ್ರತೆ, ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸಂಬಂಧಗಳು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಮಿಕರ ಕಲ್ಯಾಣ. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾದ ಕಾರ್ಮಿಕ ಕಾನೂನುಗಳ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳನ್ನು ಮೇಲಿನ ಕೋಷ್ಟಕಗಳಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಕಾನೂನು ಕ್ರಮ ಮತ್ತು ದಂಡವನ್ನು ವಿಧಿಸುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಕಾಯಿದೆಗಳ ಜಾರಿ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಕೋಷ್ಟಕವು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ.

ಖಾತೆಗಳ ವಿಭಾಗ

ಕೋಷ್ಟಕ 13.20: ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತಾ ಯೋಜನೆಗಳ ಪ್ರಗತಿ			
2021-2022ರ ಬಜೆಟ್ ಮಾಹಿತಿ			
ಕ್ರ. ಸಂಖ್ಯೆ	ಹೆಡ್ ಆಫ್ ಅಕೌಂಟ್ ಮತ್ತು ಪ್ಲಾನ್ ಸ್ಕೀಮ್‌ಗಳು	2021-22	
		ಬಜೆಟ್ ಅಂದಾಜುಗಳು	ಬಜೆಟ್ ಬಿಡುಗಡೆ
1	2230-01-103-4-00 ಕರ್ನಾಟಕ ಕಾರ್ಮಿಕ ಕಲ್ಯಾಣ ನಿಧಿ ಕೊಡುಗೆ (104) ಕೊಡುಗೆ	600.00	450.00
2	2230-01-103-6-01ಬಾಲಕಾರ್ಮಿಕ ಪುನರ್ವಸತಿ ಕೊಡುಗೆಗಳು(104) ಕೊಡುಗೆಗಳು	303.00	227.25
	(422) ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಉಪ ಯೋಜನೆ	69.00	51.75
	(423) ಬುಡಕಟ್ಟು ಉಪ ಯೋಜನೆ	28.00	21.00
3	2230-01-111-0-05 ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಅಸಂಘಟಿತ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತಾ ಮಂಡಳಿ (059) ಇತರೆ ವೆಚ್ಚ	500.00	500.00
4	2230-01-277-0-01ಕರ್ನಾಟಕ ಕಾರ್ಮಿಕ ತರಬೇತಿ ಸಂಸ್ಥೆ (059) ಇತರೆ ವೆಚ್ಚ	100.00	75.00
5	4250-00-201-0-04 ಕಾರ್ಮಿಕ ಭವನ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಕೊಡುಗೆ(386)	500.00	375.00
6	2230-01-103-7-03 ಚಾಲಕರಿಗೆ ವಿಮಾ ಯೋಜನೆ (059) ಇತರೆ ವೆಚ್ಚಗಳು	1.00	0.75
7	2230-01-101-0-05 ಆಶಾ ದೀಪಾ (059) ಇತರೆ ವೆಚ್ಚಗಳು	100.00	75.00
	ಒಟ್ಟು	2201.00	1775.75
	ಯೋಜನೇತರ ಖಾತೆಯ ಮುಖ್ಯಸ್ಥ		
1	2230-01-001-0-01 ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ	574.00	430.50
2	2230-01-101-0-01 ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸಂಬಂಧಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಮಿಕ ಕಾನೂನುಗಳ ಜಾರಿ	3212.00	2409.00
		3786.00	2839.50
	ಒಟ್ಟು	5987.00	4615.25

ಕೋಷ್ಟಕ 13.21: ವಿವಿಧ ಕಾಯಿದೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮಾಹಿತಿ

ಅಧಿನಿಯಮಗಳ ಹೆಸರು	ತಪಾಸಣೆಯ ಸಂಖ್ಯೆ	ಕಾನೂನು ಕ್ರಮ ಜರುಗಿಸಿರುವ ಸಂಖ್ಯೆ	ಪ್ರಕರಣಗಳ ವಿಲೇವಾರಿ	ದಂಡದ ಮೊತ್ತ
ಕರ್ನಾಟಕ ಅಂಗಡಿಗಳು ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಕಾಯಿದೆ	2732	188	605	189625
ಕರ್ನಾಟಕ ಅಂಗಡಿಗಳು ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು U/S 24 ಕಾಯಿದೆ	307	10	5	9700
ಕನಿಷ್ಠ ವೇತನ ಕಾಯಿದೆ	2816	758	616	1257440
ವೇತನ ಪಾವತಿ ಕಾಯಿದೆ	1974	420	455	368375
ಸಮಾನ ಸಂಭಾವನೆ ಕಾಯಿದೆ	1387	419	203	180369
ಬಾಲಕಾರ್ಮಿಕ (ನಿಷೇಧ ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಣ) ಕಾಯಿದೆ	2226	102	62	16000
ದಿ ಕಾಂಟ್ರಾಕ್ಟ್ ಲೇಬರ್ (ನಿಯಂತ್ರಣ ಮತ್ತು ನಿರ್ಮೂಲನೆ) ಕಾಯಿದೆ	362	119	82	84000
ಗ್ರಾಚ್ಯುಟಿ ಆಕ್ಟ್ ಪಾವತಿ	617	0	1	10000
ಅಂತರ-ರಾಜ್ಯ ವಲಸೆ ಕಾರ್ಮಿಕ ಪುರುಷರು ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗದ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳ ಷರತ್ತುಗಳು) ಕಾಯಿದೆ	97	1	0	0
ಕರ್ನಾಟಕ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸ್ಥಾಪನೆ (ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮತ್ತು ಹಬ್ಬಗಳ ರಜಾದಿನಗಳು) ಕಾಯಿದೆ	21	0	0	0
ಕರ್ನಾಟಕ ಕಾರ್ಮಿಕ ಕಲ್ಯಾಣ ನಿಧಿ ಕಾಯಿದೆ	270	0	1	1000
ಪಾವತಿ ಬೋನಸ್ ಕಾಯಿದೆ	21	0	0	0
ಮೋಟಾರು ಸಾರಿಗೆ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಕಾಯಿದೆ	12	0	1	2000
ಹೆರಿಗೆ ಪ್ರಯೋಜನ ಕಾಯಿದೆ	28	0	0	0
ಬೀಡಿ ಮತ್ತು ಸಿಗಾರ್ ಕಾರ್ಮಿಕರ (ಉದ್ಯೋಗದ ಷರತ್ತುಗಳು) ಕಾಯಿದೆ	9	0	0	0
ಕಟ್ಟಡ ಮತ್ತು ಇತರ ನಿರ್ಮಾಣ ಕೆಲಸಗಾರರು (ಉದ್ಯೋಗದ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮತ್ತು ಸೇವಾ ಷರತ್ತುಗಳು) ಕಾಯಿದೆ	47	1	0	0
ಪ್ಲಾಂಟೇಶನ್ ಲೇಬರ್ ಆಕ್ಟ್	18	0	2	800
ಮಾರಾಟ ಪ್ರಚಾರ ನೌಕರರ (ಸೇವಾ ಷರತ್ತುಗಳು) ಕಾಯಿದೆ	0	0	0	0
ಟ್ರೇಡ್ ಯೂನಿಯನ್ ಆಕ್ಟ್	2	0	0	0
ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಯಲ್ ಎಂಪ್ಲಾಯ್‌ಮೆಂಟ್ಸ್ (ಸ್ಥಾಯಿ ಆದೇಶಗಳು) ಕಾಯಿದೆ	-	-	-	-
ಒಟ್ಟು	12946	2018	2033	2119309

ಕೋಷ್ಟಕ 13.22: ಕೈಗಾರಿಕಾ ವಿವಾದಗಳ ಕಾಯಿದೆ, 1947 ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿ

ವಿವರಗಳ	ಪ್ರಕರಣಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ
ಆರಂಭಿಕ ಬ್ಯಾಲೆನ್ಸ್	107
ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಪ್ರಕರಣಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	867
ಒಟ್ಟು	974
ನೆಲೆಸಿದೆ	00
ವಿಫಲವಾಗಿದೆ	911
ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ	00
ಒಟ್ಟು ವಿಲೇವಾರಿ	911
ಅವಧಿ 63 ರ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಸಮತೋಲನ	63

13.10 ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸಂಬಂಧಗಳು

- ಎ. ಪ್ರತಿಭಟನೆಗಳು/ಸ್ಟ್ರೈಕ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಲಾಕ್‌ಔಟ್‌ಗಳು - ಮುಷ್ಕರಗಳು ಮತ್ತು ಲಾಕ್‌ಔಟ್‌ಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಶಾಂತಿಯ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಕೈಗಾರಿಕಾ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕರ್ನಾಟಕವು ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಶಾಂತಿಯುತ ರಾಜ್ಯವಾಗಿದೆ. ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಮುಷ್ಕರಗಳು, ಲಾಕ್‌ಔಟ್‌ಗಳು, ವಜಾಗಳು ವರದಿಯಾಗಿಲ್ಲ.
- ಬಿ. ಗೈರುಹಾಜರಿ - 2021-22 ನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ 2021 ಅಕ್ಟೋಬರ್ ತಿಂಗಳ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ, ಕೈಗಾರಿಕಾ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಗೈರುಹಾಜರಿಯ ಪ್ರಮಾಣವು ಶೇಕಡ 12.20 ಮತ್ತು 2020-21 ರಲ್ಲಿ ಇದು ಶೇಕಡ 15.11 ಆಗಿದೆ. ತೋಟದ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಗೈರುಹಾಜರಿಯು ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 38.49 ಮತ್ತು 2021-22 ರಲ್ಲಿ 35.31% ಆಗಿದೆ. ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 10.39 ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 13.23: ಪ್ಲಾಂಟೇಶನ್ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಗೈರುಹಾಜರಿ

ಗೈರು ಹಾಜರಿ			
ವಿವರಗಳ	ಮಾನವ ದಿನಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ/ಕೆಲಸದ ವೇಳಾಪಟ್ಟಿ	ಗೈರು ಹಾಜರಾದ ಮಾನವ ದಿನಗಳ	ಗೈರು ಹಾಜರಾದವರ ಶೇಕಡಾವಾರು
ಕೈಗಾರಿಕೆ	321547	39250	12.20
ಪ್ಲಾಂಟೇಶನ್	19750	6975	35.31

13.11 ಫಲಿತಾಂಶಗಳು ಮತ್ತು ಸವಾಲುಗಳು

ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ತ್ವರಿತ ಕೈಗಾರಿಕೀಕರಣ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಹೊಸ ಉತ್ಪಾದನಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳು, ಅಪಾಯಕಾರಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳು, ಅಪಾಯಕಾರಿ ರಾಸಾಯನಿಕಗಳು ಮತ್ತು ಕಚ್ಚಾ ವಸ್ತುಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ, ಕೆಲಸದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಸುರಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಬಹಳ ಅವಶ್ಯಕ. ಮೇಲಿನ ಅಂಶಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ಅಪಾಯಕಾರಿ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳು ಮತ್ತು ಅಪಾಯಕಾರಿ ಉತ್ಪಾದನಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳು ಕೆಲಸದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಸುರಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಮುಖ ಅಪಘಾತಗಳಲ್ಲಿ ಅಪಾಯ ಆಧಾರಿತ ತಪಾಸಣೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ದೇಶದ ಕೃಷಿ ವಲಯದ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಉದ್ಯೋಗದ ನಂತರ ಕೈಗಾರಿಕಾ ವಲಯದ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಉದ್ಯೋಗವು ಎರಡನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಕೆಲಸದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳಲ್ಲಿನ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಸುರಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಬಹಳ ಅವಶ್ಯಕ.

ಕಾನೂನಿನ ನಿಬಂಧನೆಗಳ ಸಂಪೂರ್ಣ ಅನುಸರಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಮತ್ತು ಅಪಾಯ ಆಧಾರಿತ ತಪಾಸಣೆಗಳ ಮೂಲಕ ಇಲಾಖೆಯು ಮೇಲಿನದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಕಾರ್ಖಾನೆಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಕೈಗಾರಿಕಾ ನೀತಿ ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯತೆಗಳ ಪ್ರಕಾರ, ಆನ್‌ಲೈನ್ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಮೂಲಕ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಮಾಡಲು ಸುಲಭವಾಗುವಂತೆ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳ ನೋಂದಣಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅರ್ಜಿಗಳ ತ್ವರಿತ ಮತ್ತು ಪಾರದರ್ಶಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

13.12 ಮುಂದಿನ ಮಾರ್ಗೋಪಾಯ

- ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಉದ್ಯೋಗ ನೀತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಲು ಸಮಗ್ರ ಚೌಕಟ್ಟು ಮತ್ತು ನೀತಿಯ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.
- ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಹತ್ತು ಹಿಂದೂಳದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು, ಅಭಿವೃದ್ಧಿಶೀಲ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಉದ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿನ-ವೇತನದ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶಗಳೊಂದಿಗೆ ವೇಗವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಬೇಕು ಆದ್ದರಿಂದ ತಲಾವಾರು ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಕಡಿಮೆ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು ರಾಜ್ಯದ ಸರಾಸರಿಗಿಂತ ವೇಗವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ.

- ಅಭಿವೃದ್ಧಿಶೀಲ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ಸಾಕಷ್ಟು ವೇತನವನ್ನು ಒದಗಿಸಿ ಮತ್ತು ಅವರನ್ನು ಔಪಚಾರಿಕ ವಲಯಕ್ಕೆ ಸಮಾನಾಂತರವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸುವುದು.
- ಅನೌಪಚಾರಿಕ ವಲಯಕ್ಕೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು

ಉಲ್ಲೇಖಗಳು

- Chen, Z.; Ge, Y.; Lai, H.; Wan, C. 2013. "Globalization and gender wage inequality in China", in World Development, Vol. 44, Apr., pp. 256–266.
- La Porta, Rafael, and Andrei Shleifer (2014). Informality and Development. Journal of Economic Perspectives, 28 (3), 109-26
- Kanbur Ravi (2017). Informality: Causes, consequences and policy responses. Review of development economics, Volume 21, Issue 4, November 2017, Pages 939-961
- Rajesh Raj S. N. Sen Kunal (2016). Out of the Shadows? The Informal Sector in Post-reform India. Oxford University Press. 260 pp.
- Periodic Labour Force Survey (PLFS) – Annual Report , July, 2019 – June, 2020, Ministry of Statistics & Programme Implementation
- Fields, G.S. (2019). Employment and Development: How Work Can Lead from and into Poverty. Oxford: Oxford University Press.
- <https://doi.org/10.1093/oso/9780198815501.001.0001>
- Ghosh & Ghosh (2018), "Towards a Payroll Reporting in India". <https://www.iimb.ac.in/sites/default/files/inline-files/Beginning%20of%20Payroll%20in%20India.pdf>

ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಯೋಜನೆ

ಸಾರಾಂಶ

ಕರ್ನಾಟಕದ ಬಹುಪಾಲು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು ಈಗಲೂ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಿಸುವುದರಿಂದ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದಾಗಿದೆ. ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಅನುಷ್ಠಾನವು ನಿರ್ಣಾಯಕವಾಗಿದೆ. ಆಡಳಿತ ಸುಧಾರಣೆ ಮತ್ತು ಸುಧಾರಿತ ಸೇವಾ ವಿತರಣೆಯನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಸಾಧಿಸುವಲ್ಲಿ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಯೋಜನೆಯು ನಿರ್ಣಾಯಕ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಈ ಅಧ್ಯಾಯವು ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ಎರಡು ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ಮನೆ ಇಲ್ಲದವರ ಪ್ರಮಾಣ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಇದು ವಸತಿಯ ಬೇಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಪೂರೈಕೆಯ ನಡುವಿನ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಇಳಿಕೆಯಾಗಿರುವುದನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಕಲ್ಯಾಣ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ (ಕೊಪ್ಪಳ ಹೊರತುಪಡಿಸಿ), ಇತರ ಐದು (ಬಳ್ಳಾರಿ[ವಿಜಯನಗರ]), ರಾಯಚೂರು, ಯಾದಗಿರಿ, ಕಲಬುರ್ಗಿ ಹಾಗೂ ಬೀದರ್) ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ ಮತ್ತು ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮನೆ ಇಲ್ಲದ ಕುಟುಂಬಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚು. ಆದ್ದರಿಂದ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವಸತಿ ರಹಿತರ ಕುಟುಂಬಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಪರಿಷ್ಕರಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯ. ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಪರಿಹರಿಸುವ ಮೂಲಕ ವಸತಿರಹಿತರಿಗೆ ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕಲ್ಯಾಣ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಇರುವ ವಸತಿರಹಿತರಿಗೆ ವಸತಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು ನೀತಿ ಸಲಹೆಯಾಗಿದೆ.

ಎಂಜಿಎನ್‌ಆರ್‌ಇಜಿಎಸ್ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಪ್ರಮಾಣವು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಬೇಡಿಕೆಗೆ ಶೇಕಡ 84.26 ಆಗಿದೆ. ಇದು ಬಹುತೇಕ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸರಾಸರಿಗೆ (ಶೇಕಡ 84.75) ಸಮನಾಗಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಕೇವಲ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದ ಕುಟುಂಬಗಳು ಮಾತ್ರ 100 ದಿನಗಳ ಕೆಲಸವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ. ಈ ಕುಟುಂಬಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಕಲಬುರ್ಗಿಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 0.1 ಇದ್ದರೆ, ವಿಜಯನಗರದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 2 ರಷ್ಟಿದೆ. ಬಡತನ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಎಂಜಿಎನ್‌ಆರ್‌ಇಜಿಎಸ್ ಮಹತ್ವದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹೊಂದಿದೆ. ಬಡ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ 100 ದಿನಗಳ ವೇತನ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಒದಗಿಸಲು, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಸೂಕ್ತವಾದ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಅನುಷ್ಠಾನ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಗ್ರಾಮೀಣ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ರಾಜ್ಯದ 91 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಕ ನೀರು (50 ಎಲ್‌ಪಿಸಿಡಿ) ಒದಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಲೋಪವಿದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸುರಕ್ಷಿತ ಮತ್ತು ಸಮರ್ಪಕ ಕುಡಿಯುವ ನೀರನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಪ್ರಮಾಣವು ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 71.8ಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ, ಶೇಕಡ 48.72ರಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ ಇದೆ. ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ನೀರಿನ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು, ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಳ ಮೂಲಕ ವಿಸ್ತೃತ ಜಲಾನಯನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳು ಹಾಗೂ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಮೂಲಕ ಜಲ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಬೇಕು. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ದೊರೆಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯು ಉತ್ತಮವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಉತ್ತಮ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಮತ್ತು ಶುಚಿತ್ವದ ಅಭ್ಯಾಸಗಳೊಂದಿಗೆ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಸುಸ್ಥಿರ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಇನ್ನೂ ಕೂಡ ಸವಾಲಾಗಿದೆ. ಅಸಮರ್ಪಕ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಬಳಕೆ, ಬಯಲು ಶೌಚ ಅಭ್ಯಾಸಗಳಿಂದ ಮಲದ ವಸ್ತುಗಳು ನೀರನ್ನು ಮತ್ತು ನೀರಿನ ಮೂಲಗಳನ್ನು ಕಲುಷಿತಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ಸೋಂಕುಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳು ಹೆಚ್ಚು. 2019-20ರ ಎನ್‌ಎಫ್‌ಎಚ್‌ಎಸ್-5 ಮಾಹಿತಿಯು ಗದಗ, ಕಲಬುರ್ಗಿ, ದಾವಣಗೆರೆ, ಬೀದರ್, ಹಾವೇರಿ, ವಿಜಯಪುರ, ರಾಮನಗರ, ಕೊಪ್ಪಳ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗದಂತಹ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿಸಾರದ ಹರಡುವಿಕೆಯು ರಾಜ್ಯದ ಸರಾಸರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ ಎಂದು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಸೇವೆಗಳು ಗಂಭೀರ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು-ಗಾತ್ರ-ಎಲ್ಲರಿಗೂ-ಹೊಂದಿಕೆ ವಿಧಾನವನ್ನು(One-size-fits-all) ಬಳಸುವ ಮೂಲಕ ಸೂಕ್ತವಾದ ಜಾಗೃತಿ ಅಭಿಯಾನಗಳ ಮೂಲಕ, ಗುಣಮಟ್ಟದ ಶೌಚಾಲಯ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಸಹಾಯಧನದ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕಿದೆ.

14.1 ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

ಕರ್ನಾಟಕದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಬಹುತೇಕರು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ (ಜನಗಣತಿ 2011ರ ಪ್ರಕಾರ ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಶೇಕಡ 61.3ರಷ್ಟು) ಜೀವಿಸುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡುವುದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಯೋಜನೆಯು ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಿತ ಸೇವೆಯು ಸಾಧಿಸುವ ಫಲಿತಾಂಶದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಾಯಕವಾಗಿದೆ. ಈ ಅಧ್ಯಾಯವು ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಯೋಜನೆಯ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳ ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಅಧ್ಯಾಯವು ನಾಲ್ಕು ವಿಭಾಗಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ ನಂತರದಲ್ಲಿ, ಮೊದಲನೇ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು (ಧೈಯೋದ್ದೇಶಗಳು, ಭೌತಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು) ಮತ್ತು ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಯೋಜನೆಯ ಕುರಿತು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ. ಮುಂದಿನ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಪ್ರಮುಖ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವಲ್ಲಿನ ಅಂತರಗಳು ಮತ್ತು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸಮಾರೋಪದ ಭಾಗದಲ್ಲಿ, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಬದಲಾವಣೆ, ಹಣಕಾಸಿನ ಹಂಚಿಕೆ ಮತ್ತು ಬಳಕೆ, ಯೋಜನೆಗಳ ಒಗ್ಗೂಡಿಸುವಿಕೆ ಹಾಗೂ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಕುರಿತು ಮುನ್ನಡೆವ ಹಾದಿಯನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುತ್ತದೆ.

14.2 ಪ್ರಮುಖ ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು

14.2.1 ವಸತಿ

ವಸತಿಯು ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಮೂಲಭೂತ ಅಗತ್ಯ ಮತ್ತು ಅವಶ್ಯಕ ಭದ್ರತೆಯಾಗಿದೆ. ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ವಸತಿ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಲು, ಸರ್ಕಾರಗಳು, ಜನಪರವಾದ ವಸತಿ ನೀತಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗದವರಿಗಾಗಿ ವಿವಿಧ ವಸತಿ ಯೋಜನೆಗಳಾದ ಬಸವ ವಸತಿ ಯೋಜನೆ, ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಆವಾಸ್ ಯೋಜನೆ(ಜಿ), ಡಾ. ಬಿ ಆರ್ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ವಸತಿ ಯೋಜನೆ, ದೇವರಾಜ ಅರಸು ವಸತಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಉತ್ಸುಕತೆಯಿಂದ ಜಾರಿಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಜಾತಿ ಗಣತಿ 2011ರ ಪ್ರಕಾರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ 40.62 ಲಕ್ಷ ಕುಟುಂಬಗಳು ವಸತಿ ರಹಿತವಾಗಿವೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಿಂದ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ (ಅನುಬಂಧ 14.1).

ನಗರ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿನ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗದವರಿಗಾಗಿ ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಒದಗಿಸುವ ವಸತಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡಲು ಏಪ್ರಿಲ್ 20, 2000 ರಂದು ನೋಡಲ್ ಏಜೆನ್ಸಿಯಾಗಿ ರಾಜೀವ್ ಗಾಂಧಿ ವಸತಿ ನಿಗಮ ನಿಯಮಿತ (RGHCL)ವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದೆ.

ರಾಜೀವ್ ಗಾಂಧಿ ವಸತಿ ನಿಗಮ ನಿಯಮಿತ (RGHCL)ವು 2001 ರಿಂದ 2021-22ರವರೆಗೆ (ನವೆಂಬರ್ 2021 ಕೊನೆಯವರೆಗೆ) ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆಗಳಡಿಯಲ್ಲಿ 42.58 ಲಕ್ಷ ಮನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದೆ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ 2.18 ವಸತಿ ನಿವೇಶನಗಳನ್ನು ಹಂಚಿದೆ (ಕೋಷ್ಟಕ 14.1).

14.2.2 ಬಸವ ವಸತಿ ಯೋಜನೆ

2000-01 ರಿಂದ 2021-2022 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ (ನವೆಂಬರ್ 2021 ಕೊನೆಯವರೆಗೆ) 27.81 ಲಕ್ಷ ಮನೆಗಳನ್ನು ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆಗಳಡಿಯಲ್ಲಿ (ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ನಿವಾಸ ಯೋಜನೆ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದವುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ) ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕಳೆದ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿ (2018-19 ರಿಂದ 2020-21)ಯಲ್ಲಿ 2,60,000 ಮನೆಗಳ ಗುರಿಗಿಂತಲೂ ಶೇಕಡ 5ರಷ್ಟು ಅಂದರೆ ಒಟ್ಟು 2,72,973 ಮನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ. 2021-22ರ ಸಾಲಿಗೆ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ ಗುರಿಯಾದ 70000 ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 46.5% ರಷ್ಟು ಈಗಾಗಲೇ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ. ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ವಿವರಗಳನ್ನು ಅನುಬಂಧ 14.2ರಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 14.1: ಕಳೆದ ಎರಡು ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ವಸತಿ ಯೋಜನೆಗಳಡಿ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿದ ಮನೆಗಳು

ವರ್ಷ	ಸಾಮಾಜಿಕ ವಸತಿ ಯೋಜನೆಗಳಡಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಮನೆಗಳು						ವಸತಿ ನಿವೇಶನ
	ಗ್ರಾಮೀಣ ಆಶ್ರಯ/ಬಸವ ವಸತಿ ಯೋಜನೆ	ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಯೋಜನೆ	ದೇವರಾಜ ಅರಸು ವಸತಿ ಯೋಜನೆ	ಡಾ. ಬಿ ಆರ್ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ವಸತಿ ಯೋಜನೆ	ಐಎವೈ/ ಪಿಎಎವೈ (ಜಿ)	ಒಟ್ಟು	ಗ್ರಾಮೀಣ
2000-13	1551165	156380			637125	2344670	173494
2013-14	207594	4101			98815	310510	4279
2014-15	185073	3313			104098	292484	8140
2015-16	113375	2704	4739		100514	221332	8021
2016-17	123535	0	14183	12813	96030	246561	6202
2017-18	127751	220	15634	95660	64690	303955	9047
2018-19	147081	44	6783	58883	56136	268927	3002
2019-20	64179	18	2782	24994	14682	106655	2537
2020-21	61651	0	2896	27014	11536	103097	2217
2021-22*	32535	0	2312	17442	7277	59566	1411
ಒಟ್ಟು	2613939	166780	49329	236806	1190903	4257757	218350

ಷರಾ: ನವೆಂಬರ್ 2021 ರವರೆಗಿನ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳು.

14.2.3 ಡಾ. ಬಿ ಆರ್ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ವಸತಿ ಯೋಜನೆ

2015-16 ರಿಂದ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿರುವ ಈ ವಸತಿ ಯೋಜನೆಯು ನಗರ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡದವರಿಗೆ ವಸತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತಿದೆ. ರೂ 1.75 ಲಕ್ಷ ಮತ್ತು ರೂ 2 ಲಕ್ಷ ಸಹಾಯಧನವನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರ ಪ್ರದೇಶದ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. 2018-19 ರಿಂದ 2021-22 ರವರೆಗೆ 1,77,000 ಮನೆಗಳ ಗುರಿಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 62.7 ರಷ್ಟು (1,10,891) ಮನೆಗಳನ್ನು ಕುಟುಂಬಗಳಿಗಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದೆ. 2021-22 ರಲ್ಲಿ 30,000 ಮನೆಗಳ ಗುರಿಯಲ್ಲಿ 17,442 ಮನೆಗಳನ್ನು ನವೆಂಬರ್ 2021ಕ್ಕೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದೆ. ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ವಿಸ್ತೃತವಾದ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಅನುಬಂಧ 14.3ರಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಿದೆ.

14.2.4 ಇಂದಿರಾ ಆವಾಸ್ ಯೋಜನೆ/ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಆವಾಸ್ ಯೋಜನೆ (ಗ್ರಾಮೀಣ)

ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ವಸತಿ ರಹಿತ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ವಸತಿ ನೀಡುವ ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರಾಯೋಜಕತ್ವದಲ್ಲಿ 1989-90ರಲ್ಲಿ ಪರಿಚಯಿಸಿತು. ಶೇಕಡ 60ರಷ್ಟು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡದವರಿಗೆ, ಶೇಕಡ 15ರಷ್ಟು ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಶೇಕಡ 25ರಷ್ಟು ಸಾಮಾನ್ಯ ವರ್ಗದವರಿಗೆ ಗುರಿಯನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿ ಮನೆಗೆ ರೂ 1.20ಲಕ್ಷ ಸಹಾಯಧನದಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ನೀಡುವ ಪಾಲು ರೂ 72,000 ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದ ಪಾಲು ರೂ 48,000. ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡದವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚುವರಿಯಾಗಿ ರೂ 30,000ಗಳನ್ನು ಸಹಾಯಧನವಾಗಿ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಕಳೆದ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ 1.27 ಲಕ್ಷ ಗುರಿಯಲ್ಲಿ 2020-21ರ ಕೊನೆಗೆ 82,354 ಮನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ 20,000ರದ ಗುರಿಯಲ್ಲಿ ನವೆಂಬರ್ ಕೊನೆಗೆ 7,277 ಮನೆಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ವಿಸ್ತೃತವಾದ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಅನುಬಂಧ 14.4ರಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಿದೆ.

14.2.5 ದೇವರಾಜ ಅರಸು ವಸತಿ ಯೋಜನೆ

ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ವಿಕಲಚೇತನರು, ಕುಷ್ಟರೋಗದಿಂದ ಗುಣಮುಖರಾದವರು, ಹೆಚ್‌ಐವಿ ಸೋಂಕಿತ ಕುಟುಂಬಗಳು, ದೇವದಾಸಿಯರು, ಅಲೆಮಾರಿ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳು, ಸಫಾಯಿ ಕರ್ಮಚಾರಿಗಳು, ಕೋಮು ಸಂಘರ್ಷ ದೊಂಬಿಗಳಲ್ಲಿ ನಷ್ಟಕ್ಕೊಳಗಾದವರು, ದೌರ್ಜನ್ಯಕ್ಕೊಳಗಾದವರು, ಜೀತ ಕಾರ್ಮಿಕರು, ವಿಧವೆಯರು, ದಿಕ್ಕಿಲ್ಲದ ಅನಾಥರು, ತೃತೀಯ ಲಿಂಗಿಗಳಂತಹ ಇತರ ವಿಶೇಷ ವರ್ಗದವರಿಗೆ ವಸತಿ ಸೌಲಭ್ಯ ಒದಗಿಸಲು 2014ರಿಂದ ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾಯಿತು. ಸಾಮಾನ್ಯ ವರ್ಗದವರಿಗೆ ರೂ 1.20 ಲಕ್ಷ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡದವರಿಗೆ 1.50 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಮನೆ ನಿರ್ಮಾಣದ ಘಟಕ ವೆಚ್ಚಕ್ಕಾಗಿ ಸಹಾಯಧನ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

2020-21 ಕೊನೆಗೆ ಕಳೆದ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ 18,000 ಮನೆಗಳ ಗುರಿಯಲ್ಲಿ 12,461 ಮನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 8,000 ಗುರಿಯಲ್ಲಿ ನವೆಂಬರ್ ಕೊನೆಗೆ 2,312 ಮನೆಗಳನ್ನು ಈ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ವಿಸ್ತೃತವಾದ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಅನುಬಂಧ 14.5ರಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ.

ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ವಸತಿ ಯೋಜನೆಗಳಿಗಾಗಿ ಖರ್ಚು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ವೆಚ್ಚವು ವರ್ಷದಿಂದ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಳ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. 2000-01 ರಿಂದ 2020-21 ರವರೆಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗದವರ ವಸತಿ ಯೋಜನೆಗಳಿಗಾಗಿ ಮಾಡಿದ ವೆಚ್ಚವು ರೂ 33,817.40 ಕೋಟಿ, ಅದರಲ್ಲಿ ರೂ 11,164.07 ಕೋಟಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಅನುದಾನ ಮತ್ತು ರೂ.22,653.33 ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಅನುದಾನವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

14.2.6 ವಸತಿ ನಿವೇಶನ

ಸರ್ಕಾರವು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಆರ್ಥಿಕ ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ನಿವೇಶನ ಇಲ್ಲದ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ನಿವೇಶನಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತಿದೆ. ಕಳೆದ ಎರಡು ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ 2000-01 ರಿಂದ 2021-22ರವರೆಗೆ (ನವೆಂಬರ್ 2021) ಸರ್ಕಾರವು 2,18,350 ನಿವೇಶನಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹಂಚಲಾಗಿದೆ. ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯ ಮೂಲಕ ಆಯ್ಕೆಯಾದ ನಿವೇಶನ ರಹಿತರಿಗೆ 30X40ಅಡಿ ಅಳತೆಯ ನಿವೇಶನವನ್ನು ಉಚಿತವಾಗಿ ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಕಳೆದ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಹಂಚಿದ ನಿವೇಶನಗಳ ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಅಂಕಿಅಂಶಗಳನ್ನು ಅನುಬಂಧ 14.6ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

2016-17 ರಿಂದ 2020-21 ರವರೆಗೆ ಸರ್ಕಾರವು ಒಟ್ಟು 48.81 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮೀಣ ವಸತಿ ನಿವೇಶನಗಳಿಗಾಗಿ ಮತ್ತು 22.04 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಿದೆ. 20,000 ವಸತಿ ನಿವೇಶನಗಳ ಗುರಿಯಲ್ಲಿ 9,167 ನಿವೇಶನಗಳನ್ನು 2018-19 ರಿಂದ 2021-22 ರ (ನವೆಂಬರ್ 2021 ರವರೆಗೆ) ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

14.3 ಗ್ರಾಮೀಣ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ

14.3.1 ಕರ್ನಾಟಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಯಮಿತ (KRIDL)

ಕರ್ನಾಟಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಯಮಿತವು (KRIDL) (ಈ ಹಿಂದೆ ಭೂ ಸೇನಾ ನಿಗಮ ನಿಯಮಿತ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ) ಸರ್ಕಾರಿ ಇಲಾಖೆಗಳು, ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಇತರರ ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೇ ಬಂಡವಾಳ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ, ವ್ಯವಸ್ಥಾಪನೆ ಮತ್ತು ಇತರ ಸಹಾಯ ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಧೈಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರಂತಹ ಮಧ್ಯವರ್ತಿಗಳನ್ನು ಇದು ನಿವಾರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಬಡಜನರ ಮೇಲಾಗುವ ಶೋಷಣೆ ತಡೆದು ಹಣವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಜನರಿಗಾಗಿಯೇ ಬಳಸುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ನಿರುದ್ಯೋಗಿ ಮತ್ತು ಅರೆ ನಿರುದ್ಯೋಗಿಗಳ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಉತ್ತಮಗೊಳಿಸಲು ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ನೀಡುವ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಇದು ಗ್ರಾಮೀಣ ಯುವಜನತೆಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ನೀಡಲು ಕೆರೆ ನಿರ್ಮಾಣ, ನೀರಾವರಿ ಕೆಲಸಗಳು, ಕಡಿಮೆ ವೆಚ್ಚದ ಮನೆ ನಿರ್ಮಾಣ, ಕುಡಿಯುವ

ನೀರು, ರಸ್ತೆಗಳು, ಮೋರಿ ಮತ್ತು ಕಟ್ಟಡಗಳ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳದೇ ಸರ್ಕಾರ ನಿಗದಿ ಪಡಿಸಿದ ದರಕ್ಕೆ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಇಲಾಖೆಯ ಕಾಮಗಾರಿ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವೇ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಿದ ನಿಯೋಗವಾಗಿದೆ.

ಕಂಪನಿಯ ಷೇರು ಬಂಡವಾಳವು ರೂ 12.25 ಕೋಟಿ ಇದೆ. 2020-21ನೇ ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ರೂ. 294.89 ಕೋಟಿ (ತಾತ್ಕಾಲಿಕ) ಲಾಭದೊಂದಿಗೆ ರೂ. 3654.84 ಕೋಟಿಗಳಷ್ಟು ದಾಖಲೆಯ ವಹಿವಾಟು ಮಾಡಿದೆ. ಈ ಕಂಪನಿಯು ಏಪ್ರಿಲ್ 2021 ರಿಂದ ನವೆಂಬರ್ 2021ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ರೂ. 2467 ಕೋಟಿಗಳ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ್ದು ನವೆಂಬರ್ 2021 (2020-21)ರ ಕೊನೆಗೆ ರೂ. 224 ಕೋಟಿಗಳ ನಿವ್ವಳ ಲಾಭವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ.

14.3.2 15ನೇ ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗದ ಅನುದಾನ

15ನೇ ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗದ ಅನುದಾನವು 2020-21 ರಿಂದ ಮೊದಲುಗೊಂಡು 2024-25ರವರೆಗೆ ಹಣಕಾಸಿನ ನೆರವಿನೊಂದಿಗೆ ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

15ನೇ ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗದಿಂದ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳಿಗೆ ರೂ. 2,02,045 ಲಕ್ಷಗಳು(85%), ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳಿಗೆ ರೂ. 23,770 ಲಕ್ಷಗಳು(10%) ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳಿಗೆ ರೂ. 11,885.00 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ರೂ. 2,37,700 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಗ್ರಾಮೀಣ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಿದ ರೂ. 2,37,700 ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳಿಗೆ ರೂ.1,01,022.50 ಲಕ್ಷಗಳು, ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳಿಗೆ ರೂ. 11,885.00 ಲಕ್ಷಗಳು ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳಿಗೆ ರೂ. 5,942.50 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದೆ. ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದ ಮೊತ್ತವನ್ನು ನವೆಂಬರ್ 2021 ಒಳಗೆ ಖರ್ಚು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

14.4 ಗ್ರಾಮೀಣ ನೀರು ಸರಬರಾಜು

14.4.1 ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ(NRDWP)

ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ಜನರಿಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಶುದ್ಧ ಮತ್ತು ಸಾಕಷ್ಟು ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಒದಗಿಸಲು ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. 12ನೇ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯವರೆಗೆ ಪ್ರತಿದಿನ ಕನಿಷ್ಠ ತಲಾವಾರು 40 ಲೀಟರ್‌ನಷ್ಟು ನೀರು ಬೇಕಾಗಿತ್ತು. 12ನೇ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯಿಂದ ಪ್ರತಿ ಮನೆಗೆ ನಳದ ಮೂಲಕ ನೀರನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಕಡೆ ಗಮನ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಸಚಿವಾಲಯವು ಗ್ರಾಮೀಣ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಸರಬರಾಜಿಗಾಗಿ ಅಗತ್ಯ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವ ದೂರದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಅದು ಗ್ರಾಮೀಣ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ನಳದ ಮೂಲಕ ತಲಾವಾರು 70 ಲೀಟರ್‌ನಷ್ಟು ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಬಹುಪಾಲು ಜನರಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಸೇವೆಯನ್ನು ನೀಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮಾನವನ ಅಗತ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಅಂದಾಜು ಅಳತೆಗೂ ಈಗ ಸರಬರಾಜು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೂ ಮಧ್ಯದ ಪ್ರಮಾಣವಾದ ಪ್ರತಿದಿನ ತಲಾವಾರು 55 ಲೀಟರ್‌ನಷ್ಟು ನೀರನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ವಿಭಾಗಿಸಲಾಗಿದೆ.

- ಸಂಪೂರ್ಣ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಇರುವ ವಸತಿ ನೆಲೆಗಳು: ಈ ವಸತಿ ನೆಲೆಗಳಿಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರಮಾಣವಾದ 55lpcd ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಇರುವ ನೆಲೆಗಳಾಗಿವೆ.
- ಭಾಗಶಃ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಇರುವ ವಸತಿ ನೆಲೆಗಳು: ಸರಾಸರಿ 55 lpcdಗೆ ಸಮವಾಗಿ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕಡಿಮೆ ಹಾಗೂ 10 lpcd ಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಪಡೆಯುವ ವಸತಿ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಭಾಗಶಃ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಇರುವ ವಸತಿ ನೆಲೆಗಳು ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ.
- ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಇಲ್ಲದ ವಸತಿ ನೆಲೆಗಳು: 10 lpcd ಗಿಂತಲೂ ಕಡಿಮೆ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಪಡೆಯುವ ವಸತಿ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಇಲ್ಲದ ವಸತಿ ನೆಲೆಗಳು ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ.

ಉದ್ದೇಶ	ಪ್ರಮಾಣ (lpcd)
ಕುಡಿಯುವ ನೀರು	3
ಅಡುಗೆ	5
ಸ್ನಾನ	15
ಪಾತ್ರೆಗಳು ಮತ್ತು ಮನೆ ತೊಳೆಯಲು	10
ಶೌಚಾಲಯ	10
ಬಟ್ಟೆ ತೊಳೆಯಲು	12
ಒಟ್ಟು	55

Lpcd = ಪ್ರತಿದಿನಕ್ಕೆ ತಲಾವಾರು ನೀರು ಲೀಟರ್‌ಗಳಲ್ಲಿ

2021 ರಂತೆ, ರಾಜ್ಯದ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯವು 35024 ಬೋರ್‌ವೆಲ್‌ಗಳನ್ನು ಹ್ಯಾಂಡ್ ಪಂಪ್‌ಗಳೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತು 28483 ಕೊಳವೆ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ನೀರಿನ ಸರಬರಾಜು ಚಿತ್ರಣವು 28657 ಜನವಸತಿಗಳಿರುವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. NRDWP ಅಡಿಯಲ್ಲಿ 2017-18 ರಿಂದ 2021-22 (ನವೆಂಬರ್ 2021 ರವರೆಗೆ) ರೂ.14357.38 ಕೋಟಿಗಳ ಹಂಚಿಕೆಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ರೂ.12651.84 ಕೋಟಿಗಳ ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಗತಿಯಾಗಿದೆ.

14.4.2 ನೀರಿನ ಗುಣಮಟ್ಟ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ಕಣ್ಗಾವಲು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (WQM&SP)

ಜಲ ಜೀವನ ಮಿಷನ್ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಸರಬರಾಜು ಮಾಡುವ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಕಾಪಾಡಲು ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವುದನ್ನು ತುಂಬಾ ಪ್ರಮುಖ ಸಂಗತಿಯಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿಗಾಗಿ 1,80,000 ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಮತ್ತು ಉಪವಿಭಾಗ/ತಾಲೂಕುವಾರು ಹಂತದ ನೀರಿನ ಗುಣಮಟ್ಟ ಪರೀಕ್ಷಾ ಪ್ರಯೋಗಾಲಯಗಳಿವೆ. ಈ ಪ್ರಯೋಗಾಲಯಗಳು ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಭೌತ-ರಾಸಾಯನಿಕ ಮತ್ತು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಜೀವವಿಜ್ಞಾನದ ಒಟ್ಟು 13 ಮಾನದಂಡಗಳ ಪ್ರಕಾರ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಎಲ್ಲಾ 5962 ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳಿಗೆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲೇ ನೀರಿನ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡುವ ಕಿಟ್‌ಗಳನ್ನು ಮಾನ್‌ಸೂನ್‌ಗೂ ಮೊದಲು ಮತ್ತು ಮಾನ್‌ಸೂನ್ ನಂತರ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಲು ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಕಿಟ್‌ಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ನೀರನ್ನು ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಲು ಗ್ರಾಮ ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಸಮಿತಿಗೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

2021-22 ಕ್ಕೆ ಮಾಹಿತಿ, ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸಂವಹನ ಮತ್ತು ನೀರಿನ ಗುಣಮಟ್ಟ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ಕಣ್ಗಾವಲು ಮುಂತಾದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಲು NRDWP ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ರೂ.207 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಮೊತ್ತದಲ್ಲಿ ರೂ.12.85 ಕೋಟಿಯನ್ನು ಬೆಂಬಲ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ರೂ.5.68 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ನೀರಿನ ಗುಣಮಟ್ಟ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ಕಣ್ಗಾವಲು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕಾಗಿ ನವೆಂಬರ್ 2021 ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ ಖರ್ಚು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

14.4.3 ಬಹುಗ್ರಾಮ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಯೋಜನೆ

ಗುಣಮಟ್ಟದ ನೀರಿನ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ನೀರನ್ನು ಸಂಪನ್ಮೂಲವಾಗಿ ಬಳಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಜಲ ಜೀವನ ಮಿಷನ್ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ವಸತಿ ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಸೆನಿಕ್, ಫ್ಲೋರೈಡ್, ಟಿಡಿಎಸ್, ನೈಟ್ರೇಟ್ ಮತ್ತು ಕಬ್ಬಿಣವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ರಾಸಾಯನಿಕ ಮಾಲಿನ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಮೇಲ್ಮೈ ನೀರನ್ನು ಸುರಕ್ಷಿತಗೊಳಿಸಿ ಕುಡಿಯುವ ನೀರನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ರೂ.10,945.40 ಕೋಟಿ ಮೊತ್ತದ ಅನುಮೋದನೆಗೊಂಡ KUWS&DB ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಅನುಮೋದನೆಗೊಂಡ 543 ಬಹು ಗ್ರಾಮ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ (NRDWP, 13ನೇ ಹಣಕಾಸು ಮತ್ತು ಜಲ ನಿರ್ಮಲ್

ಅಡಿ) ರೂ. 5,655.63 ಮೊತ್ತದ 474 ಯೋಜನೆಗಳು ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿವೆ. ಉಳಿದ ರೂ. 11,909.22 ಅಂದಾಜು ಮೊತ್ತದ 99 ಯೋಜನೆಗಳು ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿವೆ. 2021-22ರಲ್ಲಿ 1653 ಜನವಸತಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ 41 MVS ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

14.4.4 ಶುದ್ಧ ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಘಟಕ

ಗ್ರಾಮೀಣ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಇಲಾಖೆಯು ಕೆಆರ್‌ಐಡಿಎಲ್, ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘ/ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಸತ್/ವಿಧಾನಮಂಡಲ/ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್/ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್/ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಸದಸ್ಯರ ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಪೊರೇಟ್ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿ (CSR) ನಿಧಿಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಶುದ್ಧ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅನುಮೋದನೆ ಪಡೆದುಕೊಂಡ ಒಟ್ಟು 18,958 ಶುದ್ಧ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಘಟಕಗಳಲ್ಲಿ ನವೆಂಬರ್ 2021 ರ ಅಂತ್ಯದ ವೇಳೆಗೆ 18,465 ಘಟಕಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು 18436 ಅನ್ನು ನವೆಂಬರ್ 2021 ರ ಅಂತ್ಯದ ವರೆಗೆ ನಮೂದಿಸಲಾಗಿದೆ.

14.4.5 ಜಲಧಾರೆ

ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಅಂದಾಜು ವೆಚ್ಚ ರೂ 53,000 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಮುಂದಿನ ಏಳು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಶುದ್ಧ ಸುಸ್ಥಿರ ಸುರಕ್ಷಿತ ನೀರನ್ನು (55 lpcd) ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಪೂರೈಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ 'ಜಲಧಾರೆ' ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ನೀರನ್ನು ನದಿ ಮತ್ತು ಜಲಾಶಯಗಳಿಂದ ಪಡೆಯಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಗೆ ಮೊದಲ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಮಂಡ್ಯ, ವಿಜಯಪುರ ಧಾರವಾಡ ಮತ್ತು ರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

2021-22 ರಲ್ಲಿ, ರೂ.6366.85 ಕೋಟಿ ಪರಿಷ್ಕೃತ ಅಂದಾಜು (RE) ಮೊತ್ತವನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ; MVS ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ 19 ಗುಣಮಟ್ಟವಲ್ಲದ ಭಾದಿತ ಜನವಸತಿಗಳು ಮತ್ತು 1387 ಗುಣಮಟ್ಟದ ಭಾದಿತ ಜನವಸತಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ (ನವೆಂಬರ್ 2021 ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ) ರೂ.6.96 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

14.4.6 ಜಲಾಮೃತ ಯೋಜನೆ

2018ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಕಳೆದ ಕೆಲ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಎದುರಿಸಿದ ತೀವ್ರ ಬರಗಾಲವು ಮುಂದುವರೆದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ 140 ತಾಲೂಕುಗಳನ್ನು ಬರಪೀಡಿತ ಎಂದು ಘೋಷಿಸಿದೆ. ಮುಂದುವರೆದು ಬರಗಾಲದ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಲು ಮತ್ತು ಜಲ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಲು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು 2019ನೇ ವರ್ಷವನ್ನು 'ಜಲವರ್ಷ' ಎಂದು ಘೋಷಿಸಿ ಜಲಾಮೃತ ಚಳವಳಿಯನ್ನು ಮುಂಚೂಣಿಗೆ ತಂದಿದೆ.

ಈ ಜಲಾಮೃತ ಯೋಜನೆಯು ರಾಜ್ಯದಾದ್ಯಂತ ಭೌಗೋಳಿಕ ಜಲವಿಜ್ಞಾನದ ಗಡಿರೇಖೆಯ ಒಳಗಿರುವ ನೀರಿನ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಪುನರುಜ್ಜೀವನಗೊಳಿಸುವುದನ್ನು, ಹೊಸ ನೀರಿನ ಮೂಲಗಳನ್ನು ಸೃಜಿಸುವುದನ್ನು ಮತ್ತು ಹಸಿರಿಕರಣ ಅಲ್ಲದೇ ಜಲಾಮೃತ ಮೊಬೈಲ್ ಆಪ್ ಮೂಲಕ ನೀರಿನ ಸಂಗ್ರಹಗಾರಗಳನ್ನು ಭೌಗೋಳಿಕವಾಗಿ ಚೋಡಿಸುವುದನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಜಲ ಸಾಕ್ಷರತೆ, ಜಲ ಮೂಲಗಳನ್ನು ಪುನರುಜ್ಜೀವನ, ಅರಿವಿನ ನೀರು ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಅರಣ್ಯೀಕರಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಘೋಷಣೆಗಳ ಮೂಲಕ ಇದನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಜಲ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಪುನರುಜ್ಜೀವನಗೊಳಿಸಲು 14,000 ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಜಲ ಮೂಲಗಳು, 37000 ಕೆರೆಗಳು, 12,000 ಬಹುಹಂತದ ಚೆಕ್ ಡ್ಯಾಮ್‌ಗಳು ಸುಮಾರು 20,000 ಜಲ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ನಿರ್ವಹಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ (NRMS) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

14.4.7 ಜಲ ಜೀವನ ಮಿಷನ್ (ಜೆಜಿಎಂ)

ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ಎಲ್ಲಾ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಸುರಕ್ಷಿತ ಮತ್ತು ಸಾಕಷ್ಟು ಕುಡಿಯುವ ನೀರನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು "ಜಲ ಜೀವನ ಮಿಷನ್" ಅನ್ನು 2019 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು. ಗ್ರಾಮೀಣ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಇರುವ ನಳದ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು 2024ರ ಒಳಗಾಗಿ ಒದಗಿಸುವುದು ಈ ಮಿಷನ್‌ನ ಪ್ರಮುಖ ಧ್ಯೇಯವಾಗಿದೆ.

ಕೇಂದ್ರ ಪ್ರಾಯೋಜಿತ ಜಲ ಜೀವನ ಮಿಷನ್ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು “ಮನೆ ಮನೆಗೆ ಗಂಗೆ” ಎಂಬ ಹೊಸ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ ಮತ್ತು ಇದು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ಎಲ್ಲಾ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿದಿನಕ್ಕೆ ತಲಾವಾರು 55 ಲೀಟರ್‌ನಷ್ಟು ನೀರನ್ನು ಸರಬರಾಜು ಮಾಡುವ ನಳದ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರೂ.8196.96 ಕೋಟಿ ಅಂದಾಜು ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ 25.17 ಲಕ್ಷ (FHTC) ಒದಗಿಸುವ ಗುರಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಕೊಳಾಯಿಗಳ ಮೂಲಕ ಕುಡಿಯುವ ನೀರನ್ನು ನವೆಂಬರ್ 2021ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ 13.04 ಲಕ್ಷ ಹೊಸ ಕೊಳಾಯಿ ಮೂಲಕ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ.

14.5 ಗ್ರಾಮೀಣ ನೈರ್ಮಲ್ಯ

ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ್ ಮಿಷನ್ (SBM)

2012ರಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಂಡ ಬೇಸ್‌ಲೈನ್ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಪ್ರಕಾರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ 70.26 ಲಕ್ಷ ಕುಟುಂಬಗಳಿದ್ದು, ಅದರಲ್ಲಿ 24.84 ಲಕ್ಷ ಕುಟುಂಬಗಳು ಶೌಚಾಲಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದವು ಮತ್ತು 45.42 ಲಕ್ಷ ಕುಟುಂಬಗಳು ಶೌಚಾಲಯ ಹೊಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ನವೆಂಬರ್ 19, 2018ಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಾ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಶೌಚಾಲಯ ನಿರ್ಮಿಸಿ, ಯಾರೂ ಕೂಡ ಶೌಚಾಲಯವಿಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ವರದಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ನವೆಂಬರ್ 19, 2018 ರಂದು ಜಾಗತಿಕ ಶೌಚಾಲಯ ದಿನದಂದು ‘ಬಯಲು ಶೌಚ ಮುಕ್ತ’ ಎಂದು ಘೋಷಿಸಲಾಯಿತು.

ಬಯಲು ಶೌಚ ಮುಕ್ತ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸುಸ್ಥಿರವಾಗಿರಿಸುವುದು ದೊಡ್ಡ ಸವಾಲಾಗಿದೆ. ಬಯಲು ಶೌಚ ಮುಕ್ತ ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ಬಯಲು ಶೌಚ ಮುಕ್ತ (ODF-Plus)- ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಜಲಶಕ್ತಿ ಸಚಿವಾಲಯ, ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಇಲಾಖೆ, ಒಕ್ಕೂಟ ಸಚಿವ ಸಂಪುಟದಿಂದ 2020-21 ರಿಂದ 2024-25 ರವರೆಗೆ ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ್ ಮಿಷನ್-ಗ್ರಾಮೀಣ ಎರಡನೇ ಹಂತವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡಲು ಅನುಮೋದನೆ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. 2021-2022 ಅವಧಿಗೆ ಈ ಯೋಜನಾ ಮೊತ್ತವು ರೂ. 416 ಕೋಟಿಗಳಾಗಿದೆ. ಎರಡನೇ ಹಂತದ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವು ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಿರ್ದೇಶನ ಮುಕ್ತ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಸ್ಥಿರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಘನ ಮತ್ತು ದ್ರವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ ಸ್ವಚ್ಛತೆಯ ಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದರಿಂದ ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಓಡಿಎಫ್-ಪ್ಲಸ್‌ಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದು. ಈ ಮೇಲಿನ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಗುರಿ ಹೊಂದಿ ನಿರಂತರ ಸಂಪರ್ಕದ ಮೂಲಕ ಎಲ್ಲಾ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ನಡವಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಬಲಪಡಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ತರುವುದಾಗಿದೆ. ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ ಮಿಷನ್-ಗ್ರಾಮೀಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಮತ್ತು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡಲು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ODF-S (Sustainability) and ODF-Plus ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

1. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ಬಳಕೆ (IHHL)
2. ಸಮುದಾಯ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಸಂಕೀರ್ಣ ನಿರ್ಮಾಣ (CSC)
3. ಘನ ಮತ್ತು ದ್ರವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ (SLWM)
4. ವಸ್ತುಗಳ ಮರುಪಡೆಯುವಿಕೆ ಸೌಲಭ್ಯ (MRF)
5. ಕಲ್ಮಶಗಳ ನಿರ್ವಹಣಾ ಘಟಕ ನಿರ್ಮಾಣ (FSM)
6. ಗೊಬ್ಬರದಾನ ಘಟಕದ ನಿರ್ಮಾಣ
7. ODF-S and ODF-Plus ಕೇಂದ್ರಿತ ಮಾಹಿತಿ, ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸಂವಹನ ಹಾಗೂ ತರಬೇತಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು.

ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ ಮಿಷನ್ - ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ 2017-18 ರಿಂದ 2021-22ರವರೆಗಿನ ಸಾಧಿಸಿದ ಭೌತಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 14.2ರಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕಳೆದ ಐದು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ 26.82 ಲಕ್ಷ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು

ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ. 2021-22 ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 1.05 ಲಕ್ಷ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣದ ಗುರಿಯಲ್ಲಿ ನವೆಂಬರ್ 2021 ರವರೆಗೆ 74 ಸಾವಿರ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

5,962 ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಲ್ಲಿ, 5,571 ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡಲು ಭೂಮಿ ಲಭ್ಯವಿದೆ. ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ವಿವರವಾದ ಯೋಜನಾ ವರದಿಗಳನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ 3,276 ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಘಟಕಗಳು ಕಾರ್ಯಾಚರಿಸುತ್ತಿವೆ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಘಟಕಗಳು ಕಾರ್ಯಾಚರಿಸುವಂತೆ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ 200 ಸಮುದಾಯ/ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸಲು 231 ಸಮುದಾಯ/ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

2021-22ರಲ್ಲಿ 7,003 ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ದ್ರವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಗುರಿಯಿತ್ತು. 4,365 ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ಯೋಜನಾ ವರದಿಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಕೆಲಸ ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 14.2: ಕಳೆದ ಐದು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ ಮಿಷನ್ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಾಧಿಸಿದ ಪ್ರಗತಿ

ವರ್ಷ	ವೈಯಕ್ತಿಕ ಶೌಚಾಲಯ	ಸಮುದಾಯ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಸಂಕೀರ್ಣಗಳು	ಘನ ಮತ್ತು ದ್ರವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ	ಶಾಲೆ	ಅಂಗನವಾಡಿ	ಬಿಡುಗಡೆ (ಕೇಂದ್ರ & ರಾಜ್ಯ) ರೂ. ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ	ವೆಚ್ಚ(ಕೇಂದ್ರ & ರಾಜ್ಯ) ರೂ. ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ
2017-18	1423385	131	-	-	-	156325.43	142698.08
2018-19	747499	531	115	-	-	180968.61	105847.59
2019-20	256982	187	312	488	1978	57029.21	44597.35
2020-21	179188	517	223	-	-	45550.53	35622.16
2021-22 (ನವೆಂಬರ್-2021)	74756	231	1090	-	-	-	25912.71
ಒಟ್ಟು	2681810	1597	1740	488	1978	439873.78	354677.89

14.6 ಗ್ರಾಮೀಣ ಇಂಧನ : ಗ್ರಾಮೀಣ ಇಂಧನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಬೆಂಬಲ

ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಇಂಧನ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂಸ್ಥೆ (MGIRD) ಯು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಇಂಧನ, ಇಂಧನ ಸಂರಕ್ಷಣೆ, ಪರಿಸರ ರಕ್ಷಣೆ. ಮಳೆ ನೀರು ಕೊಯ್ಲು, ಸುಧಾರಿತ ಒಲೆ, ಅರಣ್ಯ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಗ್ರಾಮೀಣ ಇಂಧನ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮೇಲೆ ಅರಿವು ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು, ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಹಾಗೂ ಇತರ ಇಲಾಖೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಶಾಲೆ ಮತ್ತು ಕಾಲೇಜು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು, ಶಿಕ್ಷಕರು, ಸರಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಸ್ವ-ಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳು, ಸಾರ್ವಜನಿಕರು, ಮತ್ತಿತರರಿಗೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ ತರಬೇತಿ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

2020-21 ರಲ್ಲಿ 30,212 ಪ್ರಶಿಕ್ಷಣಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ 560 ತರಬೇತಿ/ಕೌಶಲ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಲಾಗಿದೆ. ರೂ. 572.84 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ, ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪರಂಪರೆ ಪಾರ್ಕ್‌ಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾಮಗಾರಿಗೆ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿಗೆ ರೂ. 338 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ, ಅದರಲ್ಲಿ ರೂ.169 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.ರೂ. 292.23 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು (ನವೆಂಬರ್ 2021) ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಿ SHG/ GPLFಗಳ 3,642 ಪ್ರಶಿಕ್ಷಣಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಕುರಿತು ಐದು ದಿನಗಳ ವಸತಿಸಹಿತ 119 ತರಬೇತಿಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಿ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ, ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪರಂಪರೆ ಪಾರ್ಕ್‌ಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾಮಗಾರಿಗೆ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

14.7 ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಂಪರ್ಕ

ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಗ್ರಾಮ ಸಡಕ್ ಯೋಜನೆ, ನಮ್ಮ ಗ್ರಾಮ ನಮ್ಮ ರಸ್ತೆ ಯೋಜನೆ, ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ರಸ್ತೆ ಯೋಜನೆ ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಧಿ ಯೋಜನೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಉನ್ನತೀಕರಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡಲು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

14.7.1 ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಗ್ರಾಮ ಸಡಕ್ ಯೋಜನೆ(PMGSY)

ಈ ಯೋಜನೆಯು 500 ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯುಳ್ಳ ಅರ್ಹ ಜನವಸತಿ ನೆಲೆಗಳಿಗೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸರ್ವಿಸುತು ರಸ್ತೆ ಸಂಪರ್ಕ ಕಲ್ಪಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ರೂ.80 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದು (PMGSY ರಸ್ತೆಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ), ಅದರಲ್ಲಿ ರೂ. 40 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು 1,392.71 ಕಿಲೋಮೀಟರ್‌ಗಳಷ್ಟು ಉದ್ದದ ರಸ್ತೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡಲು ನವೆಂಬರ್ 2021ಕ್ಕೆ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

14.7.2 ನಮ್ಮ ಗ್ರಾಮ ನಮ್ಮ ರಸ್ತೆ ಯೋಜನೆ

PMGSY ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಒದಗಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ನಮ್ಮ ಗ್ರಾಮ ನಮ್ಮ ರಸ್ತೆ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗಿದೆ. ಯೋಜನೆ ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದ ನವೆಂಬರ್ 2021ರವರೆಗೆ ರೂ. 9,122.78 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು 18,680.71 ಕಿಲೋಮೀಟರ್‌ಗಳಷ್ಟು ರಸ್ತೆಯನ್ನು ಡಾಂಬರೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ.

2021-22 ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಂಪರ್ಕ ಮತ್ತು ರಸ್ತೆ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ರೂ.101.18 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು. ನವೆಂಬರ್ 2021 ಕೊನೆಗೆ 6,026.54 ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ಉದ್ದದ ರಸ್ತೆಯನ್ನು ರೂ. 59.01 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಿ ನಿರ್ಮಿಸಿ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

14.7.3 ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ರಸ್ತೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ

ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ರಸ್ತೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗೆ (ಲೆಕ್ಕ ಶೀರ್ಷಿಕೆ-3054) 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನ ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ರೂ. 20,000 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡಲು ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳಿಗೆ ಈ ನಿಧಿಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

14.7.4 ಗ್ರಾಮೀಣ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಧಿ (RIDF) - ನಬಾರ್ಡ್ - 21 (2015-16) ರಿಂದ 24 (2018-19)

ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ಗ್ರಾಮೀಣ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಧಿ (RIDF) ಅನ್ನು ನಬಾರ್ಡ್‌ನಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಇದು ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಂಪರ್ಕ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. 2015-16 ರಿಂದ 2018-19 ರವರೆಗೆ 108 ರಿಂದ 153 ರಸ್ತೆ ಕಾಮಗಾರಿಗಳಿಗೆ ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡಲಾಗಿತ್ತು. ಅದೇ ರೀತಿ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ (2016-17 ರಿಂದ 2017-18) ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸೇತುವೆ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಸರ್ಕಾರವು RIDF - ನಬಾರ್ಡ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ 2015-16 ರಿಂದ 2018-19 ರವರೆಗೆ ಅನುಮೋದಿಸಿದ ಕಾಮಗಾರಿ ಮತ್ತು ಅನುದಾನದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 14.3ರಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕೋಷ್ಟಕ 14.3ರಲ್ಲಿ ಬಹುತೇಕ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. 2 ರಿಂದ 7 ರಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ ಸಂಖ್ಯೆಯ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ಇಲಾಖೆಗಳು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. 2016-17 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 194 ಸಣ್ಣ ನೀರಾವರಿ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ರೂ. 8,520.05 ಮೊತ್ತಕ್ಕೆ ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ 186 ಕೆರೆ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದ್ದು, 8 ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ವಿವಿಧ ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ ಕೈ ಬಿಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 14.3: 2015-16 ರಿಂದ 2018-19ರವರೆಗೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಧಿ - ನಬಾರ್ಡ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅನುಮೋದನೆಗೊಂಡ ಯೋಜನೆಗಳ ಪ್ರಗತಿ

RIDF NABARD	ಅನುಮೋದಿಸಿದ ಮೊತ್ತ (ರೂ. ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)	ಕಾಮಗಾರಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ			ಅನುಮೋದಿಸಿದ ಒಟ್ಟು ಕಾಮಗಾರಿಗಳು
		ಪೂರ್ಣ	ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿ	ಕೈಬಿಡಲಾದ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು	
ರಸ್ತೆ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು					
21 (2015-16)	6274.50	102	-	6	108
22 (2016-17)	5220.50	108	-	2	110
23 (2017-18)	7292.80	108	1	7	116
24 (2018-19)	15023.75	140	6	7	153
ಸೇತುವೆ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು					
21 (2015-16)	-	-	-	-	-
22 (2016-17)	634.00	11	-	3	14
23 (2017-18)	370.00	5	-	-	5
24 (2018-19)	-	-	-	-	-

ನಬಾರ್ಡ್‌ನ ಈ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನ ವಾರ್ಷಿಕ ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ರಸ್ತೆಗಳಿಗಾಗಿ ರೂ.20,254 ಲಕ್ಷ ಅನುದಾನವನ್ನು ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ರೂ. 562.92 ಲಕ್ಷಗಳು ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿದ್ದು ಅದರಲ್ಲಿ ರೂ. 377.66 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ವ್ಯಯಮಾಡಿ 38.81 ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ಉದ್ದದ ಗ್ರಾಮೀಣ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಡಿಸೆಂಬರ್ 2021 ಕೊನೆಯ ವೇಳೆಗೆ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ.

14.8 ಕೂಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ

ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತ್ರಿ ಯೋಜನೆ (MGNREGS)

ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತ್ರಿ ಯೋಜನೆಯು 2006ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ 2008ರ ವೇಳೆಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನ ಒಳಗೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. 2006-7ರಲ್ಲಿ 5 ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು, ಇನ್ನೂ 6 ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು 2007-08 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಉಳಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು 2008-09ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. 2009-10 ರಲ್ಲಿ ಕಲಬುರಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಿಂದ ವಿಭಜಿಸಿದ ಯಾದಗಿರಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ 30 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿತ್ತು. 2021-22ರಲ್ಲಿ ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಿಂದ ವಿಜಯನಗರವನ್ನು ವಿಭಜಿಸಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ MGNREGS ಅಡಿಯಲ್ಲಿ 31 ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

ಈ MGNREGS ಯೋಜನೆಯ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ಪ್ರತಿ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಒಂದು ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ನೂರು ದಿನಗಳ ಕೂಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತ್ರಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಮೂಲಕ ಜೀವನಾಧಾರದ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು. ಆ ಕುಟುಂಬದ ವಯಸ್ಕರಿಗೆ ಸ್ವಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಅಕುಶಲ ಮಾನವ ಕೆಲಸವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಅವಕಾಶ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಉತ್ಪಾದನೆ ನೀಡುವ ಆಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಸೃಜಿಸುವುದು, ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಬಲೀಕರಣ, ಗ್ರಾಮೀಣರ ನಗರ ವಲಸೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದು, ಹಾಗೂ ಇತರರಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮತೆಯನ್ನು ತರುವಂತಹ ಇತರ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಈ ಯೋಜನೆಯು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಕೇಂದ್ರ ಪ್ರಾಯೋಜಿತ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದ್ದು ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ನಡುವೆ 90:10ರ ಅನುಪಾತದಲ್ಲಿ ಪಾಲುದಾರಿಕೆಯಿಂದ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ಕೂಲಿ ಮತ್ತು ಸಾಮಗ್ರಿ ವೆಚ್ಚವನ್ನು 60:40ರ ಅನುಪಾತದಲ್ಲಿರುವಂತೆ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕು. ಸಂಪೂರ್ಣ ಕೂಲಿ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ಭರಿಸುತ್ತದೆ, ಸಮಗ್ರ ವೆಚ್ಚದ ಭಾಗವನ್ನು 75:25ರ ಅನುಪಾತದಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಭರಿಸುತ್ತವೆ.

ನವೆಂಬರ್ 2021ರ ವೇಳೆಗೆ ರೂ. 4,865.03 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದು ಮತ್ತು 12.45 ಕೋಟಿ ಮಾನವ ದಿನಗಳ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಸೃಜಿಸುವ ಮೂಲಕ 30.83 ಲಕ್ಷ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಈ MGNREGS ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಗತಿ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 14.4 ಮತ್ತು 14.5ರಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಚಿವಾಲಯದಿಂದ ಅನುಮೋದನೆಗೊಂಡ ಕೂಲಿ ಆಯವ್ಯಯದ 1300 ಲಕ್ಷ ಮಾನವ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವು ಕೂಲಿ ಆಯವ್ಯಯಕ್ಕೆ ಒದಗಿಸಿರುವುದರಲ್ಲಿ ಬಹುತೇಕ ಪೂರೈಸಿದೆ. ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಕೂಲಿ ಆಯವ್ಯಯ ಅಗತ್ಯವಿದ್ದು, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡಲು ಮೂರು ಕೋಟಿ ಮಾನವ ದಿನಗಳ ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ ಸಲ್ಲಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಅನುಮೋದನೆಗಾಗಿ ಎದುರು ನೋಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 14.4: ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತ್ರಿ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸಿದ ಪ್ರಗತಿ

ವರ್ಷ	ಲಭ್ಯ ಅನುದಾನ (ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ)	ವೆಚ್ಚ (ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ)	ಮಾನವ ದಿನಗಳು (ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)	ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ಒದಗಿಸಿದ್ದು (ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)	ಕಾಮಗಾರಿಗಳು (ಸಂಖ್ಯೆಗಳು ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)		
					ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಕೆಲಸ	ಪೂರ್ಣ	ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿ
2020-21	6155.55	5617.47	1486.97	30.21	8.48	4.03	4.37
2021-22 ರಿಂದ ನವೆಂಬರ್ 2021	4739.79	4865.02	1245.50	30.83	13.11	3.88	9.21

* MIS NREGAsoft ಪ್ರಕಾರ

ಕೋಷ್ಟಕ 14.5: ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತ್ರಿ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸಿದ ಭೌತಿಕ ಪ್ರಗತಿ

ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು/ಯೋಜನೆಗಳು	ಘಟಕಗಳು	2020-21ರಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸಿದ ಪ್ರಗತಿ	2021-22ರಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸಿದ ಪ್ರಗತಿ (ನವೆಂಬರ್ 21ರವರೆಗೆ)
ಉದ್ಯೋಗ ಚೀಟಿ ವಿತರಣೆ (ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದ)	ಲಕ್ಷ	68.72	75.51
ಮಾನವ ದಿನಗಳ ಸೃಜನೆ	ಲಕ್ಷ	1090.99	1245.00
ಉದ್ಯೋಗ ಪಡೆದ ಕುಟುಂಬಗಳು	ಲಕ್ಷ	26.41	30.87
100 ದಿನಗಳ ಉದ್ಯೋಗ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿದ ಕುಟುಂಬಗಳು	ಸಂಖ್ಯೆ	21614	21927
ಪ್ರತಿ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಮಾನವ ದಿನಗಳ ಒದಗಿಸಿದ ಸರಾಸರಿ	ಸಂಖ್ಯೆ	41.31	40.47

14.9 ಗ್ರಾಮೀಣ ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ಯೋಜನೆ

ಮೇಲೆ ಚರ್ಚಿಸಿದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಮೂಲಕ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ, ಅವು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನು ತರಬಹುದೆಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ; ಇದರಿಂದ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಸರ್ಕಾರ ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಜನರ ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳು ಮತ್ತು ಆದ್ಯತೆಗಳ ನಿಖರ ಮತ್ತು ಮಿತವ್ಯಯದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ಅಂತ ಮಾಹಿತಿಯು ಜನರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಯೋಜನೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ಬಡವರು ಮತ್ತು ಅನಾನುಕೂಲ ಇರುವವರು ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ನೀಡಲು, ಸ್ಥಳೀಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹಾಗೂ ಬಡತನ ನಿವಾರಣೆಯಂತಹ ಅಗತ್ಯಕತೆಗನುಗುಣವಾದ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಸರ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಬಲಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ. ಮೂರನೆಯದಾಗಿ, ಜನರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಯೋಜನಾ ತಯಾರಿಕೆಯು ಪ್ರಮುಖ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಸಂಚಲನೆ, ದಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಸಮತೆಯನ್ನು ತರುತ್ತದೆ. ನಾಲ್ಕನೆಯದಾಗಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡುವ ಜನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವನ್ನು ನೀಡಬೇಕು. ಇದು ಅವರನ್ನು ಪುನಃ ಚುನಾಯಿತರಾಗಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಸ್ಪಂದಿಸಿದ ಹಾಗೂ ಕೆಲಸ ಮಾಡದ ನಾಯಕರುಗಳನ್ನು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಚುನಾವಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೋಲಿಸಲು ಜನರಿಗೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ (ರಾಜಶೇಖರ್ 2022).

ಭಾರತದಲ್ಲಿ 73ನೇ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಕಾಯ್ದೆಯು 1992ರ ಡಿಸೆಂಬರ್‌ನಲ್ಲಿ ಪಾಸು ಮಾಡಲಾಯಿತು, ಅದು ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ (73ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿ) ಕಾಯ್ದೆಯಾಗಿ 24, ಏಪ್ರಿಲ್ 1993 ರಿಂದ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿತು. 73ನೇ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ನಮ್ಮ ಗಣರಾಜ್ಯದ ಭಾಗವಾಗಿ ಸ್ವಯಂ ಸರ್ಕಾರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳೆಂಬ ಶಾಸನಬದ್ಧ ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ಒದಗಿಸಿತು. ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಯೋಜನೆಗಳ ತಯಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನ ಹಾಗೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಭಾಗವಾಗಿ ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ಖಚಿತಪಡಿಸುವ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ವಹಿಸಲಾಗಿದೆ.

14.9.1 ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಯೋಜನಾ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ

ಸಂವಿಧಾನಕ್ಕೆ ತಂದ 73ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿಯ ನಂತರ, ಕರ್ನಾಟಕವು ಸಂವಿಧಾನದ 73ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಕಾಯಿದೆ 1993ಅನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದ ಮೊದಲ ರಾಜ್ಯವಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾಯ್ದೆಯು ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯಿತಿ, ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಂಚಾಯಿತಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಎಂಬ ಮೂರು ಹಂತದ ರಚನೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಿತು. ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಲಾದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು 8000 ಜನಸಂಖ್ಯೆಗಿಂತಲೂ ಕಡಿಮೆ ಜನರಿರುವ ಪ್ರತಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗೆ ವಾರ್ಷಿಕ ರೂ. 10 ಲಕ್ಷ ಅನುದಾನವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. 8000 ಜನಸಂಖ್ಯೆಗಿಂತಲೂ ಜಾಸ್ತಿ ಇರುವ ಪ್ರತಿ ಸಾವಿರ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಹೆಚ್ಚುವರಿಯಾಗಿ ರೂ. 1 ಲಕ್ಷದಂತೆ ವಾರ್ಷಿಕ ಅನುದಾನವನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. 2021-22ರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳಿಗೆ ಒಟ್ಟು ರೂ. 902.99 ಕೋಟಿಗಳ ಅನುದಾನವನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿತ್ತು. ಕಟ್ಟಡ, ಭೂಮಿ, ನೀರಿನ ಸರಬರಾಜು, ಮನೋರಂಜನೆ, ವಾಹನಗಳು, ಜಾಹೀರಾತು ಮತ್ತು ಹೋರಾಟಗಳ ಮೇಲೆ ತೆರಿಗೆ ಹಾಕುವ ಹಾಗೂ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಶುಲ್ಕ, ಬಸ್ ನಿಲ್ದಾಣಗಳ ಶುಲ್ಕ ಮತ್ತು ಜಾನುವಾರುಗಳ ಮೇಲೆ ಶುಲ್ಕ ವಸೂಲಿ ಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ತಾಲ್ಲೂಕು ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಕಟ್ಟಡ ಮತ್ತು ಆಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಬಳಸುವವರಿಂದ ಶುಲ್ಕವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಮಾತ್ರ ನೀಡಿದ್ದು, ಕರ ವಸೂಲಿ ಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಇವುಗಳಿಗೆ ನೀಡಲಾಗಿಲ್ಲ. ಇದರೊಂದಿಗೆ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಮತ್ತು ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳು, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ವಸೂಲಿ ಮಾಡುವ ಭೂಕಂದಾಯ ಸೆಸ್, ಸ್ಟಾಂಪ್ ಡ್ಯೂಟಿಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳು ಸರ್ಕಾರ ನೀಡುವ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಮೇಲೆಯೇ ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿವೆ.

14.9.2 ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಕಾರ್ಯಗಳು

ರಾಜ್ಯವು ಅವುಗಳ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದು, ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಮತ್ತು ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳೆರಡೂ ಯೋಜನೆಗಾರರಾಗಿ, ಸುಗಮಗಾರರಾಗಿ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯ ಯಂತ್ರಾಂಗದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೆ, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳು ತುಟ್ಟ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮಸಭೆ ಮತ್ತು ವಾರ್ಡ್‌ಸಭೆಗಳು ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಕೆಳಹಂತಕ್ಕೆ ಒಯ್ಯುವ ಸಾಧನಗಳಾಗಿವೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಕಾಯಿದೆ-1993ರ 58, 145 ಮತ್ತು 184 ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ, ತಾಲ್ಲೂಕು ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳ ಅಧಿಕಾರಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಮೂರು ಅನುಸೂಚಿಗಳಲ್ಲಿ (I, II, III) ಅಧಿಕಾರ ವಹಿಸಿದಂತೆ ವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಗಳ ಸಿದ್ಧತೆ, ವಾರ್ಷಿಕ ಆಯವ್ಯಯಗಳು ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಉತ್ತೇಜನ, ಹೈನುಗಾರಿಕೆ, ಗ್ರಾಮೀಣ ವಸತಿ, ಕುಡಿಯುವ ನೀರು, ರಸ್ತೆಗಳು ಮತ್ತು ಸೇತುವೆಗಳು, ಗ್ರಾಮೀಣ ವಿದ್ಯುದೀಕರಣ, ಶಿಕ್ಷಣ, ಗ್ರಾಮೀಣ ನೈರ್ಮಲ್ಯ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯ, ಮಹಿಳೆಯರ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಪಡಿತರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಸಮುದಾಯ ಆಸ್ತಿಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಸಹಕಾರಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳ ಉತ್ತೇಜನದಂತಹ ವಿಭಾಗೀಯ ಯೋಜನೆಗಳ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. 1993ರ ಕಾಯ್ದೆಯ ಪ್ರಕರಣ 309 ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ, ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಂಚಾಯಿತಿ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವಂತೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ನೀಡಿದೆ. ಮುಂದುವರೆದು ಕಾಯ್ದೆಯ 310 ಪ್ರಕರಣವು ಪ್ರತಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಯೋಜನಾ ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ, ಅವುಗಳಿಗೆ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳು ಮತ್ತು ನಗರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಅಗತ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ತಯಾರಿಸಿದ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾಗಿರುವ ಯೋಜನೆ, ಭೌತಿಕ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಹಾಗೂ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳ ಲಭ್ಯತೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜಿಲ್ಲಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳ ಕರಡನ್ನು ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ನೀಡುವಂತೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಆಜ್ಞಾಪಿಸುತ್ತದೆ.

ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ವಿವಿಧ ಸ್ಥಾಯಿ ಸಮಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿ ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಯೋಜನಾ ಸಮಿತಿಗಳಿಂದ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಪಡೆದು ನಂತರ ಅನುಷ್ಠಾನಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತರುತ್ತವೆ. ಯೋಜನೆಗಳ ತಯಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ವಾರ್ಡ್‌ಸಭೆ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಳು ತುಂಬಾ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ. ಅವುಗಳ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳು ಮತ್ತು ಸಲಹೆಗಳ ನೈಜತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಯೋಜನೆಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ ಹಾಗೂ ಜನರ ಅಗತ್ಯ ಮತ್ತು ಬೇಡಿಕೆಗಳಿಂದಲೇ ಹುಟ್ಟಿದ ಯೋಜನೆಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಯೋಜನೆ ತಯಾರಿಯ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳು ಸಹಭಾಗಿತ್ವ ಯೋಜನಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳೆನಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಅಧಿನಿಯಮ 1993 ರ ಪ್ರಕರಣ 309(4) ಮತ್ತು 309(ಹೆಚ್) ನಲ್ಲಿ ಜನವಸತಿ ಸಭೆಯಂತಹ ತಳ ಹಂತದಿಂದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ ತಯಾರಿಸುವ ತಂತ್ರಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬೇಕೆಂದು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಯೋಜನಾ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಜೊತೆಗೆ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ, ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಂಚಾಯತಿ ಹಾಗೂ ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತಿ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಮಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಶೀಲನೆಗೆ ಒಳಪಡುತ್ತದೆ. ಲಭ್ಯ ಅನುದಾನ ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯತೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ ಹಂತದಲ್ಲಿ ದೂರದೃಷ್ಟಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

14.9.3 ನಮ್ಮ ಗ್ರಾಮ ನಮ್ಮ ಯೋಜನೆ(GPDP)

14ನೇ ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗದ ಮಾಡಿದ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳಂತೆ ದೇಶದಾದ್ಯಂತ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ಬಲಪಡಿಸುವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಒದಗಿಸಿದೆ. ಇದೇ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಅಧಿನಿಯಮಕ್ಕೆ ಪ್ರಮುಖ ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳನ್ನು ತಂದಿತು. ಈ ತಿದ್ದುಪಡಿಯಂತೆ ಗ್ರಾಮಸಭೆಗಳನ್ನು ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವ, ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವ ಮತ್ತು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಸಶಕ್ತೀಕರಣಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳಿಂದಾಗಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿತು. ಇದನ್ನೇ ನಮ್ಮ ಗ್ರಾಮ ನಮ್ಮ ಯೋಜನೆ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಿರುವ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಅಂದಾಜಿಸಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗೆ ಬರುವ ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯತಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಅಡಿ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಕಾರ ನಡೆಸಲು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

14.9.4 ಸವಾಲುಗಳು ಮತ್ತು ಕೊರತೆಗಳು

ಹಿಂದಿನ ಭಾಗದಲ್ಲಿ 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನ ಪ್ರಮುಖ ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಉದ್ದೇಶಗಳೊಂದಿಗೆ ಭೌತಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ವಿವರಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಪ್ರಮುಖ ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಸಾಧನೆ ಮತ್ತು ಫಲಿತಾಂಶಗಳು ಹಾಗೂ ಸುದೀರ್ಘ ಅವಧಿಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳಿಗೆ ಸಾಧನೆ ಮತ್ತು ಫಲಿತಾಂಶಗಳ ಕೊರತೆಗಳನ್ನು ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳಿಗೆ ಜೋಡಿಸುವುದನ್ನು ಉತ್ತಮ ವಿಧಾನವೆಂದು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡಲಾಗುವುದು. ಮಾಹಿತಿ ಕೊರತೆಯ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ, ಗ್ರಾಮ ನಿವಾಸಿಗಳಿಗೆ ಒದಗಿಸುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಮುಖ ಸೇವೆಗಳು ಮತ್ತು ಇದಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗೆ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

14.10 ವಸತಿ

ಕರ್ನಾಟಕವು ಪ್ರಗತಿಪರ ರಾಜ್ಯವಾಗಿ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ನಿವಾಸಿಗಳಿಗಾಗಿ ವಸತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಹಲವು ನೀತಿ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದೆ. ಇದು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ವಸತಿರಹಿತತೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಗಣನೀಯವಾದ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡಿದೆ. RGHCL ನೀಡಿದ ಮಾಹಿತಿಯು ನಿಗಮವು 2000 ರಿಂದ 2021 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ (ನವೆಂಬರ್‌ವರೆಗೆ) ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ 42.58 ಲಕ್ಷ ಮನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದುದನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ವಸತಿ ಯೋಜನೆಗಳು ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸಿದ ಫಲಿತಾಂಶಗಳು ಮನಮುಟ್ಟುತ್ತವೆ.

2011ರಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ SECC ಮಾಹಿತಿ ಪ್ರಕಾರ, ವಸತಿರಹಿತ ಕುಟುಂಬಗಳ ಒಟ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆ 40.62 ಲಕ್ಷಗಳು. 2020ರಲ್ಲಿನ RGHCL ನ ಸಮೀಕ್ಷೆಯು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿನ ಒಟ್ಟು ವಸತಿರಹಿತ ಕುಟುಂಬಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ 18.71 ಎಂದು ತೋರಿಸಿದೆ. ಇದು

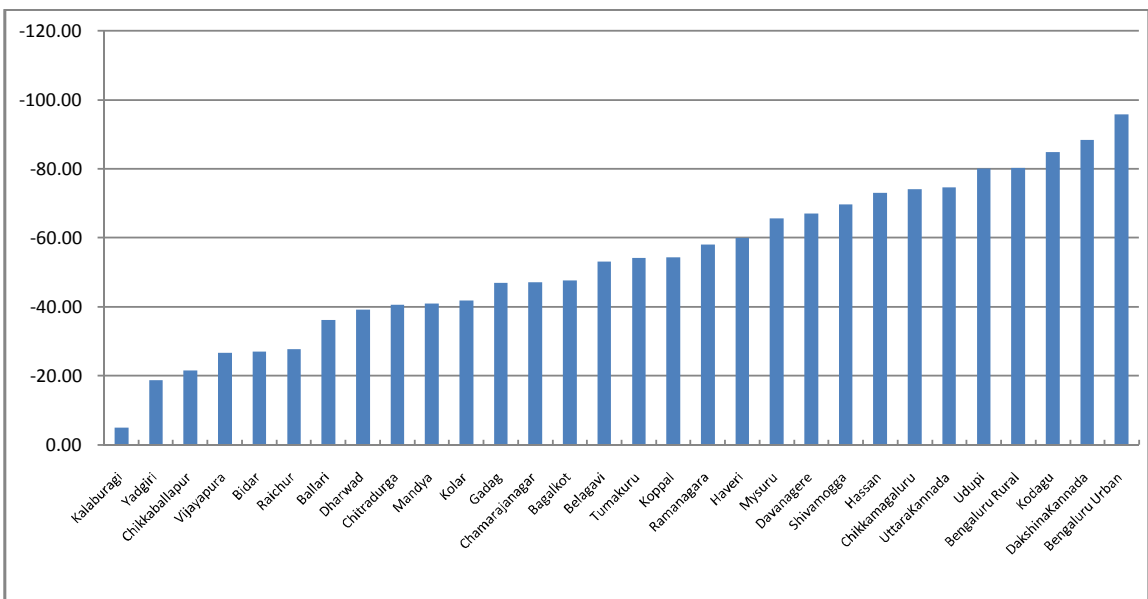
ಮತ್ತೊಂದು ಗಮನಾರ್ಹ ಸಾಧನೆ. 2011ರಲ್ಲಿದ್ದ ವಸತಿರಹಿತ ಕುಟುಂಬಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯು 40.62 ಲಕ್ಷಗಳಿಂದ 2020ರಲ್ಲಿ 18.71 ಲಕ್ಷಗಳಿಗೆ ಇಳಿದಿದೆ. ಹೀಗೆ ಕಳೆದ ಎರಡು ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಬೇಡಿಕೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಮನೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿದ್ದರಿಂದ ಮನೆಗಳ ಕೊರತೆಯು ಗಣನೀಯವಾಗಿ ತಗ್ಗಿ ವಸತಿರಹಿತತೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸಿದೆ.

ಹೀಗಿದ್ದರೂ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಬಡವರಿಗೆ ವಸತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಕೊರತೆಗಳಿವೆ. ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಕೊರತೆ ಇರುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದೆ. ಈ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ, ಚಿತ್ರ 14.1 ರಲ್ಲಿ 2011 ಹಾಗೂ 2020ರ ನಡುವಿನ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ವಸತಿರಹಿತತೆಯ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹೋಲಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ವಸತಿ ರಹಿತ ಕುಟುಂಬಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುವುದರ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

- ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ, ಕೊಡಗು, ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಜಿಲ್ಲೆ ಹಾಗೂ ಉಡುಪಿ-ಈ ಐದು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವಸತಿರಹಿತರ ಸಂಖ್ಯೆ ಶೇಕಡ 80 ರಿಂದ 100 ರಷ್ಟು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುವುದು ತುಂಬಾ ಗಮನಾರ್ಹ.
- ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು, ಹಾಸನ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ ದಾವಣಗೆರೆ, ಮೈಸೂರು ಹಾಗೂ ಹಾವೇರಿ-ಈ ಏಳು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವಸತಿರಹಿತರ ಸಂಖ್ಯೆ ಶೇಕಡ 60 ರಿಂದ 80 ರಷ್ಟು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುವುದು ತುಂಬಾ ಗಮನಾರ್ಹ.
- ರಾಮನಗರ, ಕೊಪ್ಪಳ, ತುಮಕೂರು, ಬೆಳಗಾವಿ, ಬಾಗಲಕೋಟೆ, ಚಾಮರಾಜನಗರ, ಗದಗ, ಕೋಲಾರ, ಮಂಡ್ಯ ಮತ್ತು ಚಿತ್ರದುರ್ಗ-ಈ ಹತ್ತು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವಸತಿರಹಿತರ ಸಂಖ್ಯೆ ಶೇಕಡ 40 ರಿಂದ 60 ರಷ್ಟು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ.
- ಧಾರವಾಡ, ಬಳ್ಳಾರಿ, ರಾಯಚೂರು, ಬೀದರ, ವಿಜಯಪುರ ಮತ್ತು ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ-ಈ ಆರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವಸತಿರಹಿತರ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಶೇಕಡ 20 ರಿಂದ 40 ರಷ್ಟು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದ್ದು, ಇದು ಕಳಪೆಯಾಗಿದೆ.
- ಯಾದಗಿರಿ ಮತ್ತು ಕಲಬುರಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವಸತಿರಹಿತರ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಶೇಕಡ 20ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುವುದು ತುಂಬಾ ಕಳಪೆಯಾಗಿದೆ.

ಹೀಗೆ, ಕಲ್ಯಾಣ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ (ಕೊಪ್ಪಳ ಹೊರತುಪಡಿಸಿ) ಮತ್ತು ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ ಮತ್ತು ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವಸತಿರಹಿತರ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಅಗಾಧವಾಗಿದೆ. ರಾಜಶೇಖರ್, ಬಾಬು ಮತ್ತು ಮಂಜುಳ ಅವರು ಐದು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಿರುವ ಈ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ವಸತಿ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮತ್ತು ಅನುದಾನದ ಕಂತುಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುವಾಗಿನ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಶ್ರೀಮಂತರ ಪ್ರಭಾವಗಳು ಬಡವರು ವಸತಿ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ತಂದಿಟ್ಟಿವೆ ಎಂದು ಕಾರಣಗಳ ಸಮೇತ ಕರಾರುವಕ್ಕಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಚಿತ್ರ 14.1: 2011 ಮತ್ತು 2020 ರಲ್ಲಿದ್ದ ವಸತಿ ರಹಿತ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೇಕಡವಾರು ಸಂಖ್ಯೆಯ ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸ.

14.10.1 ಗ್ರಾಮೀಣ ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯ.

ಕರ್ನಾಟಕದ ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು, ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಸುರಕ್ಷಿತ ಮತ್ತು ಸಾಕಷ್ಟು ಕುಡಿಯುವ ನೀರನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಒತ್ತು ನೀಡಿವೆ. ಜಲ ಜೀವನ ಮಿಷನ್ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ವೈಯಕ್ತಿಕ ನಳದ ಸೌಲಭ್ಯ ಒದಗಿಸಲು ಒತ್ತು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ತಲಾವಾರು 50 lpcd ಯಷ್ಟು ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆ, ನಿಯಮಾನುಸಾರ ಸಾಕಷ್ಟು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಚ್ಯಂಕದಲ್ಲಿ ಅಳಿದು ಗುರುತಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಶೇಕಡ 64.4 ರಷ್ಟು ವಸತಿ ಪ್ರದೇಶಗಳು ನಿಯಮಾನುಸಾರದ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ತಲುಪಿವೆ ಎಂದು 227 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಿಂದ ಪಡೆದ ಮಾಹಿತಿಯು ಪ್ರಕಟಪಡಿಸುತ್ತದೆ. 136 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ(ಒಟ್ಟು ಶೇಕಡ 59.9) ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಜನವಸತಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ 50 lpcd ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಕುಡಿಯುವ ನೀರನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ, ಇದು ರಾಜ್ಯದ ಸರಾಸರಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು. ಇನ್ನುಳಿದ 91 (ಶೇಕಡ 40.1) ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಜನವಸತಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ರಾಜ್ಯದ ಸರಾಸರಿಗಿಂತಲೂ ಕಡಿಮೆ ಅಂದರೆ 50 lpcd ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚು ನೀರನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ರಾಜ್ಯದ 91 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಿಗೆ ಪ್ರಮಾಣದ ಸಾಕಷ್ಟು ನೀರನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೊರತೆ ಇದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಜನವಸತಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ 50 lpcd ನೀರನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ನಿಯಮವನ್ನು ತಲುಪುವ ಸರಾಸರಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಚಿತ್ರಣ ಶೇಕಡ 71.8 ಚಿತ್ರಣಕ್ಕೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 48.72ರ ಭಾಗದಷ್ಟು ಜನರು ಮಾತ್ರ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸುರಕ್ಷಿತ ಮತ್ತು ಸಾಕಷ್ಟು ನೀರನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದನ್ನು NITI ಆಯೋಗ (ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ 2020:40) ಗುರುತಿಸಿದೆ.

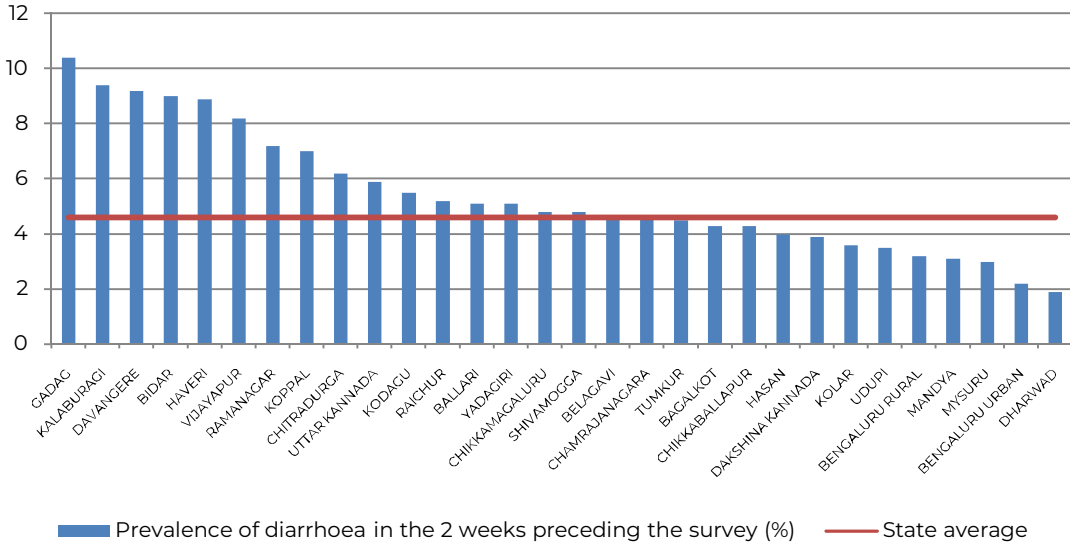
ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 2014ರ ನಂತರ ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ ಮಿಷನ್ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದಾಗಿನಿಂದ ಗ್ರಾಮೀಣ ನೈರ್ಮಲ್ಯವು ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಸುಧಾರಿಸಿದೆ. ಕಳೆದ ಐದು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ 26.82 ಲಕ್ಷಗಳು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿರುವ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಬಹಿರ್ದೇಶ ಮುಕ್ತ ಎಂದು 2019ರ ವೇಳೆಗೆ ಘೋಷಿಸಲಾಗಿದೆ. (2019) ರಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಂಡ ಅಧ್ಯಯನವು ಕೃಷಿ-ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಇರುವ ಐದು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿನ 30ಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳ 60 ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ್ದು, ಇದು ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ ಮಿಷನ್ ಯೋಜನೆಯು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿನ ಕುಟುಂಬಗಳು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಹೊಂದುವಲ್ಲಿ ವಹಿಸಿದ ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಅಧ್ಯಯನವು ನಮೂನೆಯಲ್ಲಿನ(ಸ್ಯಾಂಪಲ್) ಶೇಕಡ 71ರಷ್ಟು ಗ್ರಾಮೀಣ ಕುಟುಂಬಗಳು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಶೌಚಾಲಯ ಹೊಂದಿರುವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದೆ. 2014ರಿಂದ 2019ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ದಾವಣಗೆರೆ ಮತ್ತು ಚಾಮರಾಜನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿದ್ದರೂ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಶೌಚಾಲಯ ಹೊಂದುವಲ್ಲಿ ತೀವ್ರತರವಾದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿವೆ. ನಮೂನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡವಾರು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ 96.7, ದಾವಣಗೆರೆ 86.1, ಬೆಳಗಾವಿ 72.2, ಚಾಮರಾಜನಗರ 66.7 ಮತ್ತು ಕಲಬುರಗಿ 35ರಷ್ಟು ಕುಟುಂಬಗಳು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದುವಲ್ಲಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಸಮುದಾಯಗಳು ಹಿಂದೆ ಬಿದ್ದಿವೆ. ಸ್ಥಳವಕಾಶದ ಕೊರತೆ ಮತ್ತು ದುಬಾರಿ ನಿರ್ಮಾಣ ವೆಚ್ಚವು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳದೇ ಇರಲು ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣಗಳಾಗಿವೆ. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಶೌಚಾಲಯಗಳಿಲ್ಲದ ಜನರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 6 ರಷ್ಟು ಹೊಂದಾಣಿಕೆ (Shared) ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಮತ್ತು ಶೇಕಡ 3 ರಷ್ಟು ಜನರು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದನ್ನು ನಿರ್ವಹಣೆ ಉತ್ತಮವಾಗಿರುವಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿದೆ. ಸಂಬಂಧಿಕರು, ಸ್ನೇಹಿತರೊಂದಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಶೇರ್ಡ್ (Shared) ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೊಳಪಟ್ಟ ಶೇಕಡ 92 ರಷ್ಟು ಕುಟುಂಬಗಳು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿವೆ(ರಾಜಶೇಖರ್ ಮತ್ತು ಮಂಜುಳ 2019). ಬಳಕೆಯು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 100 ರಷ್ಟಿದೆ ಮತ್ತು ಹಿಂದುಳಿದ ಕಲಬುರಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಕಡಿಮೆ (68%) ಇದೆ. ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಶೌಚಾಲಯವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಬಳಸುವುದಕ್ಕೆ ಇತರ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಪರಿವರ್ತಿಸುವುದು (ಶೇಖರಣೆ/ಸ್ನಾನ), ಶೌಚಾಲಯ ಬಳಕೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಕೊರತೆ, ಕಳಪೆ ಗುಣಮಟ್ಟದ ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ನೀರಿನ ಕೊರತೆ ಕಾರಣವಾಗಿವೆ. ಈ ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕಲಬುರಗಿಯಲ್ಲಿ ಬಯಲು ಶೌಚಾಲಯದ ಬಳಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ.

ಈ ಅಧ್ಯಯನವು ಗ್ರಾಮ ಹಂತದ ನೈರ್ಮಲ್ಯದ ಕುರಿತು ಈ ಕೆಳಗಿನ ನಿರ್ಧಾರಗಳಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದು; ಶೇಕಡ 60ರಷ್ಟು ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಮುಚ್ಚಿದ ಚರಂಡಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಇಲ್ಲ; ಶೇಕಡ 53 ರಷ್ಟು ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಒಂದು ಬಾರಿ ಮಾತ್ರ ಚರಂಡಿಗಳನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ; ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೊಳಪಡಿಸಿದ ಶೇಕಡ 80ರಷ್ಟು ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸದ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಒಳಚರಂಡಿ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ, ಸೊಳ್ಳೆ ಮತ್ತು ಇತರ ಕೀಟಗಳ ಬಾಧೆ ಹಾಗೂ ಕೆಟ್ಟ ವಾಸನೆ ಬರುತ್ತದೆ; ರಸ್ತೆಗಳು ಆಗಿಂದಾಗ್ಗೆ ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸುವುದಿಲ್ಲ; ಹಾಗೂ ತ್ಯಾಜ್ಯ ವಿಭಾಗೀಕರಣ ವಿರಳವಾಗಿ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಮಾಹಿತಿದಾರರು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯದ ಲಭ್ಯತೆಯ ಕೊರತೆಯ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಅತಿಸಾರ ಹರಡುವಿಕೆಯಂತಹ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಜಾಗತಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಯು 5ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಮಕ್ಕಳ ಸಾವಿನ ಕಾರಣಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿಸಾರವು ಎರಡನೇ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವೆಂದು ಹೇಳಿದೆ. 2019-20ರ NFHS-5 ಸಮೀಕ್ಷೆಯು ಕರ್ನಾಟಕದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ವಾರಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಅತಿಸಾರವು ಬಾಧಿಸಿದ ಕುಟುಂಬಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರ 14.2ರಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಿದೆ. ಅತಿಸಾರದ ಹರಡುವಿಕೆಯು ಕರ್ನಾಟಕದ ಸರಾಸರಿಗಿಂತಲೂ ಗದಗ, ಕಲಬುರಗಿ, ದಾವಣಗೆರೆ, ಬೀದರ, ಹಾವೇರಿ, ವಿಜಯಪುರ, ರಾಮನಗರ, ಕೊಪ್ಪಳ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಇನ್ನಿತರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಸುರಕ್ಷಿತ ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯ ನೈರ್ಮಲ್ಯದ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಮೂಲಕ ಸುಲಭವಾಗಿ ಅತಿಸಾರವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅಗತ್ಯ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯದ ಕೊರತೆಯಿಂದಾಗಿ ಬಯಲು ಶೌಚದ ಅಭ್ಯಾಸದಿಂದ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾದ ಕೆಟ್ಟ ತ್ಯಾಜ್ಯವು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ಕಲುಷಿತಗೊಂಡು ಸೋಂಕುಗಳಿಗೆ ತುತ್ತಾಗುವಿಕೆಯನ್ನು ತರುತ್ತದೆ. ರಾಜಶೇಖರ್ ಮತ್ತು ಮಂಜುಳ (2019) ವೈಯಕ್ತಿಕ ಶೌಚಾಲಯವಿದ್ದರೂ ಬಯಲು ಶೌಚ ಬಳಸುವವರ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಸರಾಸರಿಗಿಂತಲೂ ಕಲಬುರಗಿಯಲ್ಲಿ (40%) ದಾವಣಗೆರೆಯಲ್ಲಿ (16%) ಮತ್ತು ಚಾಮರಾಜನಗರದಲ್ಲಿ (13%) ಹೆಚ್ಚಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಉತ್ತಮ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯಕರ ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಜಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿಡುವಂತೆ ಪ್ರೇರೇಪಿಸುವುದು ಸವಾಲಾಗಿದೆ.

ಚಿತ್ರ 14.2 2019-20ರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕುಟುಂಬ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಸಮೀಕ್ಷೆಯಂತೆ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಾದ್ಯಂತ ಅತಿಸಾರದ ಪ್ರಮಾಣ

14.10.2 ರಸ್ತೆಗಳು

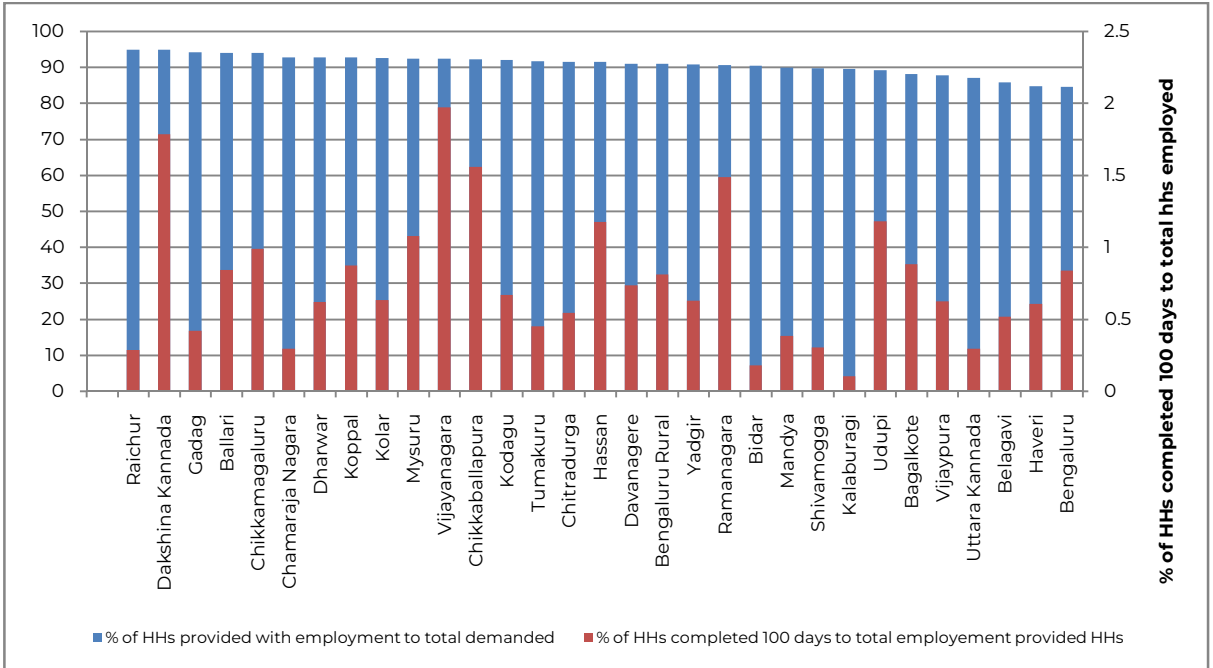
ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ರಸ್ತೆ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಗಣನೀಯವಾದ ಮೊತ್ತವನ್ನು ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಿ ವಿಶೇಷ ಗಮನ ಹರಿಸಿ ಸರ್ವಯುತು ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 77.51 ರಷ್ಟು ಸರ್ವಯುತು ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಹೇಳಲು ಹುರಿದುಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟು 227 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ, 178 ತಾಲೂಕುಗಳು ರಾಜ್ಯದ ಸರಾಸರಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸರ್ವಯುತು ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಬಳಕೆ

ಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ಕೇವಲ ಶೇಕಡ 9 ರಷ್ಟು ತಾಲೂಕುಗಳು ಮಾತ್ರ ಶೇಕಡ 50ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕಡಿಮೆ ಸರ್ವೆಯತು ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಗುಡ್ಡಗಾಡು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಾದ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ, ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಮತ್ತು ಹಾಸನ ಹಾಗೂ ರಾಯಚೂರು ಮತ್ತು ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ವೆಯತು ರಸ್ತೆಗಳ ಕೊರತೆ ಇರುವುದನ್ನು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ.

14.10.3 ಕೂಲಿ ಉದ್ಯೋಗ

ನೀತಿ ಆಯೋಗವು (ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ 2020: 23) ಗುರುತಿಸಿದಂತೆ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಸರಾಸರಿಗೆ (84.75%) ಬಹುತೇಕ ಸಮನಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತ್ರಿ ಯೋಜನೆ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಬೇಡಿಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದವರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು (84.26) ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಉದ್ಯೋಗದ ಬೇಡಿಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಬಹುತೇಕ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ನೀಡಲಾಗಿರುವುದು, ಸ್ವಲ್ಪ ಪ್ರಮಾಣದ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ನೂರು ದಿನಗಳ ಉದ್ಯೋಗ ಒದಗಿಸಿರುವುದನ್ನು ಚಿತ್ರ 14.3ರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ. ನೂರು ದಿನಗಳ ಉದ್ಯೋಗ ಪಡೆದ ಕುಟುಂಬಗಳ ಭಾಗದ ಶ್ರೇಣಿಯು ಕಲಬುರಗಿಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 0.1 ರಷ್ಟಿಂದ ವಿಜಯನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 2 ರಷ್ಟಿದೆ. ಕೂಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪ್ರಾರಂಭವಾದಂಗಿನಿಂದ ಜೀವನಾಧಾರದ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ನೀಡುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಈ ಯೋಜನೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಳಿದ ಮತ್ತು ಆಕಾಂಕ್ಷಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿನ ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಬೇಡಿಕೆ ಸಲ್ಲಿಸುವ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ಒದಗಿಸಲು ಗಮನಹರಿಸಬೇಕು.

ಚಿತ್ರ 14.3 2020-21ರಲ್ಲಿ ನೂರು ದಿನಗಳು ಉದ್ಯೋಗ ಪೂರೈಸಿದ ಕುಟುಂಬಗಳು ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗ ಒದಗಿಸಿರುವುದರ ಶೇಕಡವಾರು (ನವೆಂಬರ್ 2021 ರವರೆಗೆ)

14.10.4 ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಯೋಜನೆಗೆ ಅನುದಾನ ಹಂಚಿಕೆ

ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸಿದ ಪ್ರಗತಿ ಮತ್ತು ಫಲಿತಾಂಶಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಕೆ ಮಾಡಿದಾಗ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕೊರತೆಗಳಿರುವುದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಈ ಕೊರತೆಗೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವೆಂದರೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಯೋಜನೆಗೆ ನಿಗದಿತ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಮಾಡದಿರುವುದಾಗಿದೆ ಎಂದು ಈ ಮುಂದೆ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಜಿಲ್ಲಾ ಭಾಗಗಳಿಗೆ ಒಟ್ಟು ಗೊತ್ತಾದ ಪ್ರಮಾಣದ ಅನುದಾನ ಹಂಚಿಕೆ ಮತ್ತು ಅದನ್ನೇ ವಿವಿಧ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಘಟಕಗಳಿಗೆ

ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಿರುವುದನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 14.6ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಜಿಲ್ಲಾ ವಿಭಾಗಗಳಿಗೆ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಿದ ಅನುದಾನವು 2018-19 ರಲ್ಲಿ ರೂ. 37.676 ಕೋಟಿಗಳಿಂದ 2021-22ರಲ್ಲಿ ರೂ. 41,310 ಕೋಟಿಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮುಖ್ಯ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮೊದಲನೆಯದು, ಒಟ್ಟು ಹಂಚಿಕೆಯ ಶೇಕಡ 50 ರಷ್ಟು ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರ ವೇತನವು ಪ್ರಮುಖ ಘಟಕವಾಗಿದ್ದು, ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಿದ ಅನುದಾನದಲ್ಲಿ ಅರ್ಧದಷ್ಟು ಶಿಕ್ಷಕರ ವೇತನಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದರಿಂದ ಇದು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ. ನೀರಿನ ಸರಬರಾಜು ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯಕ್ಕೆ ನೀಡುವ ಅನುದಾನವು ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರ, ಚಿಕ್ಕದಲ್ಲ, ಆದರೆ ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ಇದು ಕಡಿತಗೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 14.6: ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಗೆ ರಾಜ್ಯದ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾ ವಿಭಾಗವಾರು ಹಣಕಾಸು ಹಂಚಿಕೆ (2018-19 ರಿಂದ 2021-22)

ವಿಭಾಗ	ಹಂಚಿಕೆ (ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ)			
	2018-19	2019-20	2020-21	2021-22
ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಕಾಮಗಾರಿ	191	192	206	199
ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ	17377	18368	20267	20578
ಕ್ರೀಡಾ ಮತ್ತು ಯುವಜನ ಸೇವೆ	57	57	49	34
ಕಲೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ	4	4	51	51
ವೈದ್ಯಕೀಯ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯ	1469	1459	1622	1626
ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ	563	569	635	647
ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯ	1850	787	438	438
ವಸತಿ	1000	500	500	500
ಪ.ಜಾ. ಪ.ಪಂ. ಇತರೆ ಹಿ.ವರ್ಗದ ಕಲ್ಯಾಣ	2938	3150	3004	3056
ಕಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗ	16	16	16	16
ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆ ಮತ್ತು ಕಲ್ಯಾಣ	1026	1627	1641	1670
ಪೌಷ್ಟಿಕತೆ	2150	2150	1972	1973
ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದನೆ (ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಸೇರಿ)	383	368	382	367
ಮಣ್ಣು ಮತ್ತು ಜಲ ಸಂರಕ್ಷಣೆ	39	35	38	36
ಹೈನುಗಾರಿಕೆ	614	658	744	747
ಮೀನು ಸಾಕಾಣಿಕೆ	34	38	42	39
ಅರಣ್ಯ ಮತ್ತು ವನ್ಯಜೀವಿ	174	201	185	185
ಸಹಕಾರ	6	6	4	4
ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ವಿಶೇಷ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು	103	151	145	220
ಗ್ರಾಮೀಣ ಉದ್ಯೋಗ	1740	1816	1816	1816
ಇತರ ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು(ಗುಡ್ಡಗಾಡು ಪ್ರದೇಶ ಸೇರಿ)	5260	6263	7247	6488
ಸಣ್ಣ ನೀರಾವರಿ	28	31	31	31
ನವ ಮತ್ತು ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಇಂಧನ	8	5	0	0

ಕೋಷ್ಟಕ 14.6: ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಗೆ ರಾಜ್ಯದ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾ ವಿಭಾಗವಾರು ಹಣಕಾಸು ಹಂಚಿಕೆ (2018-19 ರಿಂದ 2021-22)

ವಿಭಾಗ	ಹಂಚಿಕೆ (ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ)			
	2018-19	2019-20	2020-21	2021-22
ಗ್ರಾಮ ಮತ್ತು ಸಣ್ಣ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು (ರೇಷ್ಮೆ ಸಾಕಾಣಿಕೆ ಸೇರಿ)	137	143	146	140
ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು	4	3	1	0.16
ರಸ್ತೆ ಮತ್ತು ಸೇತುವೆಗಳು	468	505	429	419
ಇತರ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು	2	2	2	2
ಆರ್ಥಿಕ ಸೇವೆಗಳ ಸಚಿವಾಲಯ	27	22	22	25
ನಾಗರಿಕ ಸರಬರಾಜು	0	0	0	0
ಇತರ ಸಾಮಾನ್ಯ ಆರ್ಥಿಕ ಸೇವೆಗಳು	7	8	2	2
ಒಟ್ಟು	37676	39135	41638	41310

ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ಜಿಲ್ಲಾ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಹಂಚಿಕೆಯಾದ ಅನುದಾನದ ಭಾಗವು ಒಟ್ಟು ಆಯವ್ಯಯಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೇ ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ಇಳಿಕೆಯಾಗುತ್ತಲೇ ಬರುತ್ತಿದೆ. 2018-19 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಆಯವ್ಯಯದ ಶೇಕಡ 17.24ರಷ್ಟು ಜಿಲ್ಲಾ ವಿಭಾಗ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಬಜೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ನಂತರದ 2019-20 ಮತ್ತು 2020-21ರ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಶೇಕಡ 16.71 ಹಾಗೂ 17.50ರಷ್ಟು ಪಾಲಿದೆ. 2021-22ರಲ್ಲಿ ರೂ.2,46,207 ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 16.78ರಷ್ಟು ಅಂದರೆ ರೂ. 41,310 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಜಿಲ್ಲಾ ವಿಭಾಗದ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಇದು ರಾಜ್ಯದ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾ ವಿಭಾಗಗಳ ಪಾಲು ಇಳಿಕೆಯಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ.

ಹೀಗೆ, ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಒಟ್ಟಾರೆ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಹಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿನ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಕೊರತೆಯಾಗಿದೆ. ಜಿಲ್ಲಾ ವಿಭಾಗದ ಜಿಲ್ಲಾ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಹಂಚಿಕೆಯಾದ ಅನುದಾನ ಶೇಕಡ 16.78ರಷ್ಟಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಹೀಗಿದ್ದರೂ, ಸರ್ಕಾರವು ಗ್ರಾಮೀಣ ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯ, ವಸತಿ ಹಾಗೂ ಇನ್ನಿತರ ಯೋಜನೆಗಳ ಯೋಜನಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದು ಒಟ್ಟಾರೆ ಅನುದಾನದ ಶೇಕಡ 17 ರಷ್ಟಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ತಯಾರಿಸುವಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಇನ್ನುಳಿದ ಶೇಕಡ 83 ರಷ್ಟು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ಜನರ ಅಗತ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಆದ್ಯತೆಗಳ ಆಧಾರಗಳಿಲ್ಲದೇ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. 4ನೇ ರಾಜ್ಯ ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗವು ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿದ್ದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಜಿಲ್ಲಾ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ವರ್ಗಾವಣೆ ಮಾಡಲು ಯುಕ್ತವಾಗಿಯೇ ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಿ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣದ ಮೂಲತತ್ವವನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿದಿದೆ (ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ 2018).

14.11 ಮುನ್ನಡೆವ ಹಾದಿ

ಮುನ್ನಡೆವ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಎದುರಾಗುವ ಕೆಲ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

14.11.1 ವಸತಿ

“ಕರ್ನಾಟಕದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವಸತಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ತೀವ್ರತೆಯು ಹೆಚ್ಚಿದ್ದು ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಕುಟುಂಬದ ಜೊತೆಗೆ ಮಕ್ಕಳು ಇಕ್ಕಟ್ಟಾದ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸುವಂತೆ ನಿರ್ಬಂಧಿಸುತ್ತದೆ. ಕುಟುಂಬಗಳು ವಿಭಾಗವಾಗದೇ ಇರುವ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಮನೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಒತ್ತಡದಿಂದಾಗಿ ವಸತಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇದೆ” (ರಾಜಶೇಖರ್, ಬಾಬು ಮತ್ತು ಮಂಜುಳ 2018: 158). ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ವಸತಿರಹಿತರ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಹಾಗೂ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ತೊಡಕುಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಬೇಕು. ಕಲ್ಯಾಣ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗಮನ ನೀಡಬೇಕು.

14.11.2 ಗ್ರಾಮೀಣ ನೀರು ಸರಬರಾಜು

ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ನೀರಿನ ಬೇಡಿಕೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ನೀರನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಜಲ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಬೇಕು. ಸರಕಾರದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಾದ ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತ್ರಿ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಜಲಾನಯನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಒಗ್ಗೂಡಿಸುವ ಮೂಲಕ ಇದನ್ನು ಪೂರೈಸಬಹುದು. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳು ಜಲ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡುವಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. GIZನ ಗ್ರಾಮ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಭದ್ರತೆ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಬದಲಾವಣೆ (WASCA) ಯೋಜನೆಯ ಚೊತೆಯಲ್ಲಿ ಜಲಾಮೃತ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಇಲಾಖೆಯು ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತ್ರಿ ಯೋಜನೆಯ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಒಗ್ಗೂಡಿಸುವುದನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿ ಒಂದು ವೇಳೆ GIS ಆಧಾರಿತ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ ಹಂತದ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸಂಯುಕ್ತ ಜಲ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ನಿರ್ವಹಣೆ (CWRM) ಚೌಕಟ್ಟು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡರೆ (GIZ 2021) ಅದು ನಾಲ್ಕು ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಬಹುದು. ಅವು 1. ಜಲ ಸಾಕ್ಷರತೆ, 2. ಜಲಮೂಲಗಳ ಪುನರುಜ್ಜೀವನ, 3. ನೀರನ್ನು ಅರಿತು ಬಳಸುವುದು ಮತ್ತು 4. ಅರಣ್ಯೀಕರಣ. ರಾಜ್ಯದಾದ್ಯಂತ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ಜಲಸಂಪನ್ಮೂಲವನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಲು ಇಂತಹ ಉಪಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

14.11.3 ಗ್ರಾಮೀಣ ನೈರ್ಮಲ್ಯ

ಕಳೆದ ಅರ್ಧ ದಶಕದಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಲಭ್ಯತೆಯ ಪ್ರಗತಿಯು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿರುವಾಗಲೇ, ವೈಯಕ್ತಿಕ ಹಾಗೆಯೇ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದನ್ನು, ಹಾಗೂ ಘನ ಮತ್ತು ದ್ರವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡಲು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಈ ಮುಂದಿನ ಸಲಹೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಮೊದಲಿಗೆ ಅಭ್ಯಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ತರಲು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ ತರುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಒಂದೇ ರೀತಿಯ ಯೋಜನೆ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆ ಸರಿಹೊಂದುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಧೋರಣೆ ಸರಿಯಲ್ಲ ಮತ್ತು SBM+ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳ ಮೇಲೆ ಗಮನಹರಿಸಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದುತ್ತಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ (ನಿರ್ಮಾಣದ ಗುರಿಯನ್ನು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಸಾಧಿಸುತ್ತಿರುವ ಚಾಮರಾಜನಗರ ಮತ್ತು ದಾವಣಗೆರೆ) ಸುಸ್ಥಿರವಾದ ಬಳಕೆಯನ್ನು, ಕಲಬುರಗಿಯಂತಹ ಹಿಂದುಳಿದ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನೈರ್ಮಲ್ಯದ ಅಗತ್ಯತೆಯ ಕುರಿತು ಮೂಲಭೂತ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸಬೇಕು. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳ ಮೂಲಕ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಗ್ರಾಮ ಸಭೆ ಮತ್ತು ಶಾಲಾಮಕ್ಕಳ ಸಹಾಯವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದರ ಕಡೆಗೆ ಗಮನ ಹರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವುದನ್ನು ಪ್ರಜಾತಾಂತ್ರಿಕಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಮುಂದುವರೆದು, ಕುಟುಂಬಗಳನ್ನು ವೈಯಕ್ತಿಕ ನೈರ್ಮಲ್ಯದ ಕಡೆಗೆ ಪ್ರೇರಿಸುವಲ್ಲಿ, ಬಲವಂತ ಮತ್ತು ಬೆದರಿಕೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಬಾರದು. ಏಕೆಂದರೆ, ಇದು ಸರ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ಸಾಂದರ್ಭಿಕವಾಗಿ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡಬಹುದೇ ಹೊರತು ದೀರ್ಘಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸುಸ್ಥಿರತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಮೂರನೆಯದಾಗಿ, ವೈಯಕ್ತಿಕ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಒದಗಿಸುವ ಸಹಾಯಧನ ಮೊತ್ತದಲ್ಲಿನ ಏರಿಕೆಯು ಕಲ್ಯಾಣ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯತೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೇ ಗುಣಮಟ್ಟದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ.

14.11.4 ರಸ್ತೆಗಳು

ಈ ಅಧ್ಯಾಯವು ಗುಡ್ಡಗಾಡು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ವಋತು ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಕೊರತೆ ಇದೆ. ಅದರಿಂದಾಗಿ ಈ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಯೋಜಿಸುವ ಗ್ರಾಮಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ನಾಗರಿಕರು ರಸ್ತೆ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯ ಮತ್ತು ಆದ್ಯತೆಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಅನುದಾನ ಹಂಚಿಕೆ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಈ ನಡೆಯು ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದೆ.

14.11.5 ಕೂಲಿ ಉದ್ಯೋಗ

ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಪೂರ್ಣ ನೂರು ದಿನಗಳ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು ತುಂಬಾ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕೆಲಸದ ಬೇಡಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಿರುವ ಮತ್ತು ಸಂಪೂರ್ಣ ನೂರು ದಿನಗಳ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡ ಕುಟುಂಬಗಳು ಕಡಿಮೆ ಇರುವ ಕಲ್ಯಾಣ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಅಗತ್ಯತೆ ತುಂಬಾ ಇದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ MGNREGS ಹಾಗೂ ಗ್ರಂಥಾಲಯ, ಕ್ರೀಡಾ ಸಂಕೀರ್ಣಗಳು, ಅಂಗನವಾಡಿ/ಶಾಲೆ ಕಟ್ಟಡಗಳು ಮತ್ತು

ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಂತಹ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳ ಒದಗಿಸುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಒಗ್ಗೂಡಿಸುವ ಉತ್ತಮ ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿ ಉತ್ತೇಜಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕಲ್ಯಾಣ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನೂರು ದಿನಗಳ ಉದ್ಯೋಗ ಒದಗಿಸುವುದರಿಂದ ಬಡತನವನ್ನು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸಬಹುದು, ಶಾಲೆ, ಆರೋಗ್ಯ, ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಮತ್ತು ಕ್ರೀಡೆಯಂತಹ ಗುಣಾತ್ಮಕ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ನೀಡಲು ಆಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಸೃಜಿಸಬಹುದು. ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಬಡ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ನೂರು ದಿನಗಳ ಕೂಲಿ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಒದಗಿಸುವಲ್ಲಿ ನೀಡಿದ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಸೂಕ್ತ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕಲ್ಯಾಣ ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರದೇಶದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ರೂಪಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

14.12 ಉಲ್ಲೇಖಗಳು

GIZ (2021). Water Security and Climate Adaptation in Rural India (WASCA). Project highlights from Karnataka (July), GIZ and Jalamrutha programme, Department of Rural Development and Panchayat Raj, Government of Karnataka.

GoK (2018). Report of the Fourth State Finance Commission, Government of Karnataka, May.

GoK (2020). SDG Vision 2030 Strategies & Action Plan for Karnataka, Planning, Programme Monitoring and Statistics Department, Government of Karnataka, August.

NITI Aayog (2018). SDG India Index Baseline Report 2018. Government of India.

Rajasekhar, D (2022) (ed.). Handbook of Decentralised Governance and Development in India, Routledge: Oxon, UK and New York.

Rajasekhar, D and Manjula, R (2019). Assessing the status of Swachh Bharat Mission in Rural Karnataka. Report submitted to Karnataka Rural Drinking Water & Sanitation Department, Government of Karnataka, Bengaluru.

Rajasekhar, D, Babu, M Devendra and Manjula, R (2018). Decentralised Governance, Development Programmes and Elite Capture, Springer, Singapore.

ಅನುಬಂಧ 14.1: ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಜಾತಿ ಗಣತಿ - 2011ರ ಪ್ರಕಾರ ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ವಸತಿ ರಹಿತ ಕುಟುಂಬಗಳು (SECC-Rural)										
ಜಿಲ್ಲೆಗಳು	ಒಟ್ಟು ಕುಟುಂಬಗಳು	ವಸತಿ ರಹಿತರು								
		ಹುಲ್ಲು/ಬದಿರು	ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್/ಪಾಲಿಥೀನ್	ಮಣ್ಣು/ಸುಡದ ಇಟ್ಟಿಗೆ	ಕಟ್ಟಿಗೆ	ಗಾರೆಯಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದು	ಬಾಡಿಗೆ	ವಸತಿರಹಿತ ಕುಟುಂಬಗಳು	ಒಟ್ಟು	
ಬಾಗಲಕೋಟೆ	240555	14073	1169	6804	8995	70342	16552	157	118092	
ಬೆಂಗಳೂರು	269172	1157	761	21906	662	2343	131825	299	158953	
ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ	158426	694	399	30525	834	3665	19145	108	55370	
ಬೆಳಗಾವಿ	735630	50395	6052	183795	17785	134607	45088	589	438311	
ಬಳ್ಳಾರಿ	290257	12690	1111	39163	5878	46686	23378	113	129019	
ಬೀದರ	240566	6986	4109	29087	6302	69929	5661	32	122106	
ವಿಜಯಪುರ	292629	16812	1570	6865	4596	90761	17802	130	138536	
ಚಾಮರಾಜನಗರ	203466	5089	782	71801	5164	6815	6431	24	96106	
ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ	218901	4106	471	25362	758	8306	10270	272	49545	
ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು	206997	1404	734	72968	2214	9838	11373	229	98760	
ಚಿತ್ರದುರ್ಗ	282921	16074	753	50912	2861	35019	12856	194	118669	
ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ	276202	864	640	111652	1723	34867	13689	130	163565	
ದಾವಣಗೆರೆ	278261	6496	1210	77185	2873	27397	15082	147	130390	
ಧಾರವಾಡ	160538	3445	310	73979	3867	17297	7713	76	106687	
ಗದಗ	134976	10129	776	40580	1821	27310	9563	47	90226	
ಕಲಬುರಗಿ	314651	15479	2797	22758	4845	105350	14990	79	166298	
ಹಾಸನ	348175	1558	907	170573	2519	20784	15877	156	212374	
ಹಾವೇರಿ	257562	12914	1717	108016	2404	41592	14458	115	181216	
ಕೊಡಗು	114715	1001	664	49189	618	2956	11690	180	66298	
ಕೋಲಾರ	226042	2272	733	41107	2363	9557	9574	164	65770	
ಕೊಪ್ಪಳ	222255	10460	1991	43626	4572	46549	17394	72	124664	
ಮಂಡ್ಯ	351462	3191	808	104609	1961	30530	15165	288	156552	
ಮೈಸೂರು	416354	4014	2334	186903	3369	5441	19598	72	221731	
ರಾಯಚೂರು	267156	52385	6316	51539	4623	39501	12080	151	166595	
ರಾಮನಗರ	195562	2675	2095	49476	1219	4998	13440	59	73962	

ಅನುಬಂಧ 14.1: ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಜಾತಿ ಗಣತಿ - 2011ರ ಪ್ರಕಾರ ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ವಸತಿ ರಹಿತ ಕುಟುಂಬಗಳು (SECC-Rural)										
ಜಿಲ್ಲೆಗಳು	ಒಟ್ಟು ಕುಟುಂಬಗಳು	ವಸತಿ ರಹಿತರು								
		ಹುಲ್ಲು/ಬಿದಿರು	ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ / ಪಾಲಿಥೀನ್	ಮಣ್ಣು/ಸುಡದ ಇಟ್ಟಿಗೆ	ಕಟ್ಟಿಗೆ	ಗಾರೆಯಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದು	ಬಾಡಿಗೆ	ವಸತಿರಹಿತ ಕುಟುಂಬಗಳು	ಒಟ್ಟು	
ಶಿವಮೊಗ್ಗ	257688	8929	1221	107671	3660	8087	13241	121	142930	
ತುಮಕೂರು	488277	15032	1541	88452	4419	35681	24581	376	170082	
ಉಡುಪಿ	200232	738	453	52429	798	16673	8501	161	79753	
ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ	240456	6042	370	81820	2553	27108	11015	54	128962	
ಯಾದಗಿರಿ	158580	13702	2324	15334	2194	48551	7817	128	90050	
ಗ್ರಾಮೀಣ ಒಟ್ಟು	8048664	300806	47118	2016086	108450	1028540	555849	4723	4061572	

ಅನುಬಂಧ 14.2: 2018-19 ರಿಂದ 2021-22ರವರೆಗೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಆಶ್ರಯ/ಬಸವ ಪಾತಿ ಯೋಜನೆ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾವಾರು/ಪರ್ಷವಾರು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಮನೆಗಳು.													
ಕ್ರ ಸಂ	ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹೆಸರು	2018-19		2019-20		2020-21		Total		2021-22			
		ಗುರಿ	ಪೂರ್ಣ	ಗುರಿ	ಪೂರ್ಣ	ಗುರಿ	ಪೂರ್ಣ	ಗುರಿ	ಪೂರ್ಣ	ಗುರಿ	ಪೂರ್ಣ - ನವೆಂಬರ್ 2021		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12		
1	ಬಾಗಲಕೋಟೆ	5408	4513	1848	2366	1976	2469	9232	9348	2770	1212		
2	ಬೆಂಗಳೂರು	3583	2720	2174	1979	2095	3585	7852	8284	3429	1641		
3	ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ	15702	18897	3540	6189	4354	5320	23596	30406	5238	3735		
4	ಬೆಳಗಾವಿ	2612	2857	753	813	662	574	4027	4244	669	167		
5	ಬಳ್ಳಾರಿ	2224	2026	693	491	683	300	3600	2817	532	95		
6	ಬೀದರ	4713	4212	1558	1938	1505	1365	7776	7515	3277	1106		
7	ವಿಜಯಪುರ	3741	3402	1372	1721	1437	1721	6550	6844	2048	628		
8	ಚಾಮರಾಜನಗರ	5239	3229	1575	1213	1215	1351	8029	5793	1778	560		
9	ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ	3304	2877	1095	1036	894	1029	5293	4942	1508	482		
10	ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು	4711	3725	1872	1904	1907	1688	8490	7317	2292	976		
11	ಚಿತ್ರದುರ್ಗ	4175	3986	1231	1529	1025	1419	6431	6934	1378	545		
12	ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ	6257	4179	2345	2196	1481	1711	10083	8086	1907	905		
13	ದಾವಣಗೆರೆ	3013	2923	1014	2213	1186	1994	5213	7130	1869	1156		
14	ಧಾರವಾಡ	3762	3007	1093	1318	1416	1312	6271	5637	1514	572		
15	ಗದಗ	6886	7112	2220	2983	2296	3232	11402	13327	3006	1334		
16	ಕಲಬುರಗಿ	6038	5073	2066	3200	2234	2590	10338	10863	3217	2016		
17	ಹಾಸನ	6893	6359	2185	2258	2205	2026	11283	10643	3674	1671		
18	ಹಾವೇರಿ	1701	1447	457	503	347	272	2505	2222	607	228		
19	ಕೊಡಗು	4024	3670	1782	2183	1524	1793	7330	7646	2276	716		
20	ಕೋಲಾರ	4164	3662	1580	2299	1594	2665	7338	8626	2546	1308		
21	ಕೊಪ್ಪಳ	7593	7773	1803	2865	2173	2762	11569	13400	2183	897		
22	ಮಂಡ್ಯ	10816	7730	2872	3195	2926	2845	16614	13770	4245	1571		
23	ಮೈಸೂರು	5224	4315	1840	1517	1728	1508	8792	7340	2026	742		
24	ರಾಯಚೂರು	5351	5265	1347	1574	1503	1990	8201	8829	1405	914		
25	ರಾಮನಗರ	6042	4427	1778	1811	1501	2478	9321	8716	2615	1058		

ಅನುಬಂಧ 14.2: 2018-19 ರಿಂದ 2021-22ರವರೆಗೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಶ್ರಯ/ಬಸವ ಪಸತಿ ಯೋಜನೆ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾವಾರು/ವರ್ಷವಾರು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಮನೆಗಳು.												
ಕ್ರ ಸಂ	ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹೆಸರು	2018-19		2019-20		2020-21		Total		2021-22		
		ಗುರಿ	ಪೂರ್ಣ	ಗುರಿ	ಪೂರ್ಣ	ಗುರಿ	ಪೂರ್ಣ	ಗುರಿ	ಪೂರ್ಣ	ಗುರಿ	ಪೂರ್ಣ- ನವೆಂಬರ್ 2021	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
26	ಶಿವಮೊಗ್ಗ	8740	9267	2673	5285	2695	4263	14108	18815	3421	1737	
27	ತುಮಕೂರು	2844	2718	862	797	795	1251	4501	4766	1056	540	
28	ಉಡುಪಿ	4642	4143	1311	2341	1388	2117	7341	8601	2447	1277	
29	ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ	7891	8059	2154	3225	2443	3114	12488	14398	4028	2190	
30	ಯಾದಗಿರಿ	2707	3552	907	1255	812	907	4426	5714	1039	556	
	ಒಟ್ಟು	160000	147125	50000	64197	50000	61651	260000	272973	70000	32535	

ಕ್ರ ಸಂ	ಜಲ್ಲೆಯ ಹೆಸರು	2018-19		2019-20		2020-21		Total		2021-22	
		ಗುರಿ	ಪೂರ್ಣ	ಗುರಿ	ಪೂರ್ಣ	ಗುರಿ	ಪೂರ್ಣ	ಗುರಿ	ಪೂರ್ಣ	ಗುರಿ	ಪೂರ್ಣ
		3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	ಬಾಗಲಕೋಟೆ	2733	1400	993	658	1178	722	4904	2780	865	411
2	ಬೆಂಗಳೂರು	3460	1881	947	806	2374	1481	6781	4168	1652	933
3	ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ	7767	5114	2368	1492	2451	1700	12586	8306	1984	1378
4	ಬೆಳಗಾವಿ	1702	1056	416	356	590	301	2708	1713	288	95
5	ಬಳ್ಳಾರಿ	1819	721	329	232	653	149	2801	1102	223	41
6	ಬೀದರ	6108	3327	2794	1927	1842	1551	10744	6805	2965	1626
7	ವಿಜಯಪುರ	2575	1391	704	535	1411	657	4690	2583	656	300
8	ಜಾಮರಾಜನಗರ	4163	1278	2076	764	1896	1194	8135	3236	1399	626
9	ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ	1752	694	366	262	731	253	2849	1209	375	160
10	ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು	5206	2181	2031	1315	2371	1482	9608	4978	1495	901
11	ಚಿತ್ರದುರ್ಗ	844	401	188	122	437	165	1469	688	203	80
12	ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ	5109	2117	2047	1220	1639	974	8795	4311	1019	588
13	ದಾವಣಗೆರೆ	1158	669	330	332	410	291	1898	1292	362	208
14	ಧಾರವಾಡ	3334	1263	1435	871	1142	1044	5911	3178	1073	524
15	ಗದಗ	4424	1789	1095	696	1572	912	7091	3397	989	480
16	ಕಲಬುರಗಿ	3988	2036	1117	900	1473	892	6578	3828	1056	682
17	ಹಾಸನ	9203	6954	3589	2818	2375	2880	15167	12652	3143	2651
18	ಹಾವೇರಿ	393	225	149	69	207	46	749	340	170	33
19	ಕೊಡಗು	2570	1677	1028	555	1313	658	4911	2890	929	262
20	ಕೋಲಾರ	3056	2106	1271	1177	1206	1170	5533	4453	1098	733

ಅನುಬಂಧ 14.3: 2018-19 ರಿಂದ 2021-22ರವರೆಗೆ ಡಾ. ಬಿ ಆರ್ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ವಸತಿ ಯೋಜನೆ - ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾವಾರು/ವರ್ಷವಾರು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಮನೆಗಳು.													
ಕ್ರ ಸಂ	ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹೆಸರು	2018-19		2019-20		2020-21		Total		2021-22		ಪೂರ್ಣ- ನವೆಂಬರ್ 2021	
		ಗುರಿ	ಪೂರ್ಣ	ಗುರಿ	ಪೂರ್ಣ	ಗುರಿ	ಪೂರ್ಣ	ಗುರಿ	ಪೂರ್ಣ	ಗುರಿ	ಪೂರ್ಣ		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12		
21	ಕೊಪ್ಪಳ	2109	686	578	358	909	395	3596	1439	364	173		
22	ಮಂಡ್ಯ	5605	2769	1417	903	2373	954	9395	4626	1355	561		
23	ಮೈಸೂರು	5765	4362	1983	1654	2629	1733	10377	7749	1717	852		
24	ರಾಯಚೂರು	1482	664	298	232	727	314	2507	1210	242	141		
25	ರಾಮನಗರ	2106	868	426	278	965	410	3497	1556	484	197		
26	ಶಿವಮೊಗ್ಗ	5370	2343	1677	1349	2048	1596	9095	5288	1217	650		
27	ತುಮಕೂರು	448	209	85	48	275	99	808	356	91	46		
28	ಉಡುಪಿ	830	424	250	215	329	209	1409	848	226	137		
29	ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ	4975	5532	2320	1900	1606	1958	8901	9390	1734	1452		
30	ಯಾದಗಿರಿ	1946	2746	693	950	868	824	3507	4520	626	521		
	ಒಟ್ಟು	102000	58883	35000	24994	40000	27014	177000	110891	30000	17442		

ಅನುಬಂಧ 14.4: 2018-19ರಿಂದ 2021-22ರವರೆಗೆ ಇಂದಿರಾ ಅಪಾಸ್/ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಅಪಾಸ್(ಜಿ) ಗ್ರಾಮೀಣ ಯೋಜನೆ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾವಾರು/ವರ್ಷವಾರು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಮನೆಗಳು.

ಕ್ರ ಸಂ	ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹೆಸರು	2018-19		2019-20		2020-21		2021-22		Total	
		ಗುರಿ	ಪೂರ್ಣ	ಗುರಿ	ಪೂರ್ಣ	ಗುರಿ	ಪೂರ್ಣ	ಗುರಿ	ಪೂರ್ಣ	ಗುರಿ	ಪೂರ್ಣ-ನವೆಂಬರ್ 2021
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	ಬಾಗಲಕೋಟೆ	934	1187	1336	273	1423	300	3693	1760	436	158
2	ಬೆಂಗಳೂರು	1702	1954	2276	736	2047	650	6025	3340	780	312
3	ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ	4725	6283	3245	1291	3648	1305	11618	8879	2747	1343
4	ಬೆಳಗಾವಿ	205	356	383	82	554	66	1142	504	42	27
5	ಬಳ್ಳಾರಿ	43	113	239	27	583	24	865	164	9	7
6	ಬೀದರ	789	1568	948	336	1562	216	3299	2120	198	85
7	ವಿಜಯಪುರ	3583	3603	2160	1026	1260	687	7003	5316	1109	196
8	ಚಾಮರಾಜನಗರ	1402	1525	1567	424	1381	364	4350	2313	436	138
9	ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ	58	275	446	56	717	54	1221	385	93	36
10	ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು	3565	3195	2970	1085	1921	716	8456	4996	1464	345
11	ಚಿತ್ರದುರ್ಗ	34	238	216	28	515	48	765	314	13	9
12	ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ	857	988	1362	327	1403	209	3622	1524	236	135
13	ದಾವಣಗೆರೆ	978	1327	664	262	779	267	2421	1856	832	339
14	ಧಾರವಾಡ	1317	1388	1100	418	1170	476	3587	2282	1164	295
15	ಗದಗ	360	737	835	152	1663	252	2858	1141	541	191
16	ಕಲಬುರಗಿ	1831	1914	1733	632	1760	509	5324	3055	1097	482
17	ಹಾಸನ	1231	2551	1451	450	2021	209	4703	3210	883	201
18	ಹಾವೇರಿ	18	87	171	31	270	8	459	126	1	28
19	ಕೊಡಗು	1041	1413	1317	386	1253	300	3611	2099	293	113
20	ಕೋಲಾರ	1146	1570	1571	480	1305	460	4022	2510	1016	376
21	ಕೊಪ್ಪಳ	383	415	525	90	1308	252	2216	757	830	218
22	ಮಂಡ್ಯ	3617	3475	2642	1051	2350	708	8609	5234	1169	425

ಅನುಬಂಧ 14.4: 2018-19ರಿಂದ 2021-22ರವರೆಗೆ ಇಂದಿರಾ ಅಪಾಸ್/ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಅಪಾಸ್(ಜಿ) ಗ್ರಾಮೀಣ ಯೋಜನೆ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾವಾರು/ವರ್ಷವಾರು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಮನೆಗಳು.													
ಕ್ರ ಸಂ	ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹೆಸರು	2018-19		2019-20		2020-21		2021-22		Total			
		ಗುರಿ	ಪೂರ್ಣ	ಗುರಿ	ಪೂರ್ಣ	ಗುರಿ	ಪೂರ್ಣ	ಗುರಿ	ಪೂರ್ಣ	ಗುರಿ	ಪೂರ್ಣ-ನವೆಂಬರ್ 2021		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12		
23	ಮೈಸೂರು	6364	8350	5666	2161	2093	1428	14123	11939	1985	634		
24	ರಾಯಚೂರು	542	711	550	137	963	204	2055	1052	163	146		
25	ರಾಮನಗರ	380	611	793	147	1161	189	2334	947	186	80		
26	ಶಿವಮೊಗ್ಗ	2327	2668	1810	835	2110	604	6247	4107	720	298		
27	ಶುಭಕೂರು	28	139	148	15	369	35	545	189	3	17		
28	ಉಡುಪಿ	208	343	341	99	806	75	1355	517	174	52		
29	ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ	845	1373	1478	301	1822	280	4145	1954	445	235		
30	ಯಾದಗಿರಿ	3487	5779	2057	1344	783	641	6327	7764	935	356		
	ಒಟ್ಟು	44000	56136	42000	14682	41000	11536	127000	82354	20000	7277		

ಅನುಬಂಧ 14.5: 2018-19 ರಿಂದ 2021-22ರವರೆಗೆ ದೇವರಾಜ ಅರಸು ವಸತಿ ಯೋಜನೆ-ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ
ಜಿಲ್ಲಾವಾರು/ವರ್ಷವಾರು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಮನೆಗಳು.

ಕ್ರ ಸಂ	ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹೆಸರು	2018-19		2019-20		2020-21		2021-22		Total	
		ಗುರಿ	ಪೂರ್ಣ	ಗುರಿ	ಪೂರ್ಣ	ಗುರಿ	ಪೂರ್ಣ	ಗುರಿ	ಪೂರ್ಣ	ಗುರಿ	ಪೂರ್ಣ- ನವೆಂಬರ್ 2021
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	ಬಾಗಲಕೋಟೆ	168	150	135	107	98	106	401	363	151	69
2	ಬೆಂಗಳೂರು	509	200	179	70	125	126	813	396	279	74
3	ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ	2012	1190	768	512	225	556	3005	2258	952	448
4	ಬೆಳಗಾವಿ	1612	495	283	136	33	109	1928	740	264	39
5	ಬಳ್ಳಾರಿ	110	8	6	6	19	3	135	17	8	2
6	ಬೀದರ	431	105	211	101	76	140	718	346	309	179
7	ವಿಜಯಪುರ	297	103	81	21	73	45	451	169	159	27
8	ಚಾಮರಾಜನಗರ	229	150	86	58	61	89	376	297	203	52
9	ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ	75	29	15	11	45	16	135	56	55	10
10	ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು	649	363	221	205	97	173	967	741	834	134
11	ಚಿತ್ರದುರ್ಗ	4	2	1	2	13	2	18	6	1	1
12	ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ	400	145	101	74	75	55	576	274	177	37
13	ದಾವಣಗೆರೆ	34	34	28	56	61	57	123	147	52	30
14	ಧಾರವಾಡ	71	55	37	36	72	46	180	137	58	24
15	ಗದಗ	408	187	74	49	116	69	598	305	149	32
16	ಕಲಬುರಗಿ	737	370	178	204	113	182	1028	756	286	152
17	ಹಾಸನ	1066	901	221	192	130	148	1417	1241	312	128
18	ಹಾವೇರಿ	6	15	3	2	16	4	25	21	7	4
19	ಕೊಡಗು	25	41	7	15	77	19	109	75	55	19
20	ಕೋಲಾರ	136	110	58	102	80	136	274	348	138	76
21	ಕೊಪ್ಪಳ	49	53	50	86	108	92	207	231	93	38
22	ಮಂಡ್ಯ	394	203	82	58	146	61	622	322	399	40
23	ಮೈಸೂರು	486	302	138	106	87	139	711	547	209	79
24	ರಾಯಚೂರು	246	162	62	48	75	74	383	284	119	55
25	ರಾಮನಗರ	13	12	4	3	48	4	65	19	12	8
26	ಶಿವಮೊಗ್ಗ	1013	705	238	183	136	168	1387	1056	2202	241
27	ತುಮಕೂರು	229	126	48	38	64	46	341	210	82	19
28	ಉಡುಪಿ	56	48	40	65	70	64	166	177	73	53
29	ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ	414	385	110	175	122	128	646	688	297	187
30	ಯಾದಗಿರಿ	121	134	35	61	39	39	195	234	65	55
	ಒಟ್ಟು	12000	6783	3500	2782	2500	2896	18000	12461	8000	2312

ಅನುಬಂಧ 14.6: 2018-19 ರಿಂದ 2021-22ರವರೆಗೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ವಸತಿ ನಿವೇಶನಗಳ ಹಂಚಿಕೆ.

ಕ್ರ ಸಂ	ಜಿಲ್ಲೆ	2018-19		2019-20		2020-21		2021-22	
		ಗುರಿ	ನಿವೇಶನ ಹಂಚಿಕೆ	ಗುರಿ	ನಿವೇಶನ ಹಂಚಿಕೆ	ಗುರಿ	ನಿವೇಶನ ಹಂಚಿಕೆ	ಗುರಿ	ಪೂರ್ಣ ನವೆಂಬರ್ 2021ಕ್ಕೆ
1	ಬಾಗಲಕೋಟೆ	156	0	156	0	179	108	217	0
2	ಬೆಂಗಳೂರು	154	0	182	0	232	0	279	0
3	ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ	525	0	525	0	290	0	359	107
4	ಬೆಳಗಾವಿ	81	162	81	180	115	24	92	0
5	ಬಳ್ಳಾರಿ	104	154	104	0	107	14	115	0
6	ಬೀದರ	136	0	136	0	130	0	197	0
7	ವಿಜಯಪುರ	100	47	100	0	104	0	125	0
8	ಚಾಮರಾಜನಗರ	114	1631	114	436	156	86	150	30
9	ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ	212	0	212	134	181	53	200	0
10	ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು	140	164	140	0	156	0	147	0
11	ಚಿತ್ರದುರ್ಗ	226	247	226	176	130	80	162	128
12	ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ	209	10	181	97	130	93	132	90
13	ದಾವಣಗೆರೆ	113	1	113	67	132	1	152	90
14	ಧಾರವಾಡ	91	133	91	199	141	313	154	179
15	ಗದಗ	211	0	211	0	232	0	177	45
16	ಕಲಬುರಗಿ	165	0	165	0	203	144	174	0
17	ಹಾಸನ	210	0	210	0	203	0	238	0
18	ಹಾವೇರಿ	79	0	79	0	86	29	63	0
19	ಕೊಡಗು	117	0	117	358	145	38	126	10
20	ಕೋಲಾರ	127	0	127	0	116	274	142	62
21	ಕೊಪ್ಪಳ	184	209	184	30	203	362	158	272
22	ಮಂಡ್ಯ	208	0	208	74	203	23	170	72
23	ಮೈಸೂರು	135	0	135	26	145	112	147	0
24	ರಾಯಚೂರು	105	4	105	155	116	0	78	16
25	ರಾಮನಗರ	212	141	212	124	203	136	133	87
26	ಶಿವಮೊಗ್ಗ	247	34	247	311	300	253	190	216
27	ತುಮಕೂರು	159	40	159	40	90	7	133	7
28	ಉಡುಪಿ	169	0	169	0	330	0	228	0
29	ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ	204	25	204	130	149	0	238	0
30	ಯಾದಗಿರಿ	107	0	107	0	93	67	124	0
	ಒಟ್ಟು	5000	3002	5000	2537	5000	2217	5000	1411

ಅಧ್ಯಾಯ - 15

ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿನ ಅಂತರದ ನಿವಾರಣೆ - ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಿತ ನೀತಿ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ

ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನದ ಪೀಠಿಕೆಯು ಸಮಾನ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಮತ್ತು ಅವಕಾಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಸಮೂಹಿಕ ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪಡೆದು 75 ವರ್ಷಗಳ ನಂತರವು ಭಾರತ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ನಾಗರಿಕರು ಗೌರವಯುತವಾಗಿ, ಘನತೆಯಿಂದ ಜೀವನ ನಡೆಸಲು ಅನೇಕ ಅಡೆತಡೆಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದವುಗಳು ಎಂದರೆ ಧರ್ಮ, ಜಾತಿ, ಲಿಂಗ ಮತ್ತು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆ. ಈ ಅಡಚಣೆಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ವಿವಿಧ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿದೆ.

ಈ ಅಡಚಣೆಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಕೋವಿಡ್-19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕವು ಕೇಂದ್ರ, ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಅಗತ್ಯ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಜನರಿಗೆ ತಲುಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅಡಚಣೆಯಾಗಿತ್ತು. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯೂ ಅನೇಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಗಳ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ನೀಡುವುದನ್ನು ಮತ್ತು ಮೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರೆಸಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ತಲುಪುತ್ತಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ಖಾತರಿ ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕೆಲವು ಯೋಜನೆಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ.

ಈ ಅಧ್ಯಾಯವು ರಾಜ್ಯದ ವಿವಿಧ ವಿಭಾಗಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನೀತಿಗಳು/ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿರುತ್ತದೆ.

- ❑ ಮಹಿಳೆಯರು, ಮಕ್ಕಳು, ವಿಕಲಚೇತನರು, ತೃತೀಯ ಲಿಂಗಿಗಳು, ದೇವದಾಸಿಯರು ಮತ್ತು ಲೈಂಗಿಕ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು.
- ❑ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮತೋಲನಗಳು : ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕ (ಕಲ್ಯಾಣ ಕರ್ನಾಟಕ, ಹೈದರಾಬಾದ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಮತ್ತು ಹಿಂದಿನ ಮುಂಬೈ ಕರ್ನಾಟಕ), ಕರಾವಳಿ, ಮಲೆನಾಡು ಮತ್ತು ಬಯಲು ಸೀಮೆಯ ಭೌಗೋಳಿಕತೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿ.
- ❑ ಸಾಮಾಜಿಕ ಆರ್ಥಿಕ ಸಮತೋಲನೆಗಳು- ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ, ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಗಳು, ಅಲೆಮಾರಿ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳು ಮತ್ತು ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳು. ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಹಿಂದುಳಿದ ಗುಂಪುಗಳು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಕಲ್ಯಾಣ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಇದಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿರುವ ಉತ್ತರ ಮತ್ತು ಪೂರ್ವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತವೆ.
- ❑ ಧಾರ್ಮಿಕ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರು.

ಲಿಂಗಾನುಪಾತ, ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಸೂಚಕಗಳಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆಗೊಂಡಿದ್ದರು ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಸೂಚಕಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ.

ಈ ವರದಿಯು ಸೀಮಿತ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಬಹುದಾದಷ್ಟು ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿದ್ದರೂ ಆದಾಯದ ಮಟ್ಟ ವಸತಿ, ಶಿಕ್ಷಣ, ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ, ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡ, ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳು, ಅಲ್ಪ ಸಂಖ್ಯಾತರು, ಪ್ರದೇಶಗಳು, ವಿವಿಧ ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ವಿತರಣೆ ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಕಾರ, ಗಾತ್ರ ಮತ್ತು ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿಲ್ಲ. ಪ್ರಸ್ತುತ ವರದಿಯು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕುಟುಂಬ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಸಮೀಕ್ಷೆ (NFHS-5) ಮತ್ತು ಇಡೀ ರಾಜ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾದ ಮಹಾತ್ವಕಾಂಕ್ಷಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. NFHS-5 ಸಮೀಕ್ಷೆಯು ಸುಮಾರು 7 ಕೋಟಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತು 1 ಕೋಟಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 26 ಸಾವಿರ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿದೆ. ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ವರದಿಯು ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಜಾತಿಗಣತಿ, 7ನೇ ಆರ್ಥಿಕ ಗಣತಿ ಹಾಗೂ ಇತ್ತೀಚಿನ ಮಹಾತ್ವಕಾಂಕ್ಷಿಯ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳ ಒಬಿಒ ಗಳಿಂದ ಲಭ್ಯವಾದ ದತ್ತಾಂಶಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿರುತ್ತದೆ.

NFHS-4 ಮತ್ತು NFHS-5 ರ ಫಲಿತಾಂಶಗಳು ಹಾಗೂ CODR ಸಂಸ್ಥೆಯು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳ ವರದಿಗಳ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ಈ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ವರದಿಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿರುವ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ವಿವಿರವಾದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೆ ಮತ್ತು ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಿಯಾಯೋಜನೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಮೊತ್ತಗಳು	=	ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ
ಲಭ್ಯವಿರುವ ಅನುದಾನ	=	ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ ಅನುದಾನ + ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ಶಿಲ್ಕು
ಒಟ್ಟು ನಿಗದಿ	=	ಆಯವ್ಯಯ ಅಂದಾಜು + ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ಶಿಲ್ಕು
ಬಿಡುಗಡೆಗೆ ಶೇಕಡವಾರು	=	ಬಿಡುಗಡೆ / ಆಯವ್ಯಯ ಅಂದಾಜು
ವೆಚ್ಚದ ಶೇಕಡವಾರು	=	ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ / ಲಭ್ಯವಿರುವ ಅನುದಾನ

ಕೋಷ್ಟಕ 15.1 : 2021-22ರ (ಡಿಸೆಂಬರ್ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ) ಮತ್ತು 2020-21ರ (ಡಿಸೆಂಬರ್ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ) ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೆ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ ಅನುದಾನ ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚ. (ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ)

FY 2021-22 (Till Dec)

Admin Dept	Budget Estimates	Opening Balance	Total Allocation	Release	Available Funds	Total Expenditure	% Released Measure	% Spent Measure
SOCIAL WELFARE DEPARTMENT	5,197.89	8.49	5,206.49	3,354.59	3,363.08	3,016.59	64.54%	89.70%
DEPARTMENT OF WOMEN AND CHILD DEVELOPMENT AND EMPOWERMENT OF DIFFERENTLY ABLED AND SENIOR CITIZENS	4,518.90	0.00	4,546.37	3,468.06	3,468.06	2,622.09	76.75%	75.61%
Area Development Boards(Planning)	2,757.19	772.50	3,529.68	2,013.15	2,785.65	1,830.90	73.01%	65.73%
BACKWARD CLASSES WELFARE DEPARTMENT	2,315.50	3.41	2,334.48	1,103.68	1,107.09	792.62	47.66%	71.59%
MINORITIES WELFARE, HAJ AND WAKF DEPARTMENT	1,344.56	0.00	1,344.64	882.67	882.67	667.62	65.65%	75.64%
Total	16,134.04	784.40	16,961.66	10,822.15	11,606.55	8,929.81	67.08%	76.94%

FY 2020-21 (Till Dec)

Admin Dept	Budget Estimates	Opening Balance	Total Allocation	Release	Available Funds	Total Expenditure	% Released Measure	% Spent Measure
DEPARTMENT OF WOMEN AND CHILD DEVELOPMENT AND EMPOWERMENT OF DIFFERENTLY ABLED AND SENIOR CITIZENS	4,670.03	5.15	4,675.19	2,996.86	3,002.01	2,416.28	64.17%	80.49%
SOCIAL WELFARE DEPARTMENT	4,578.60	658.08	5,236.67	2,914.30	3,572.38	2,464.05	63.65%	68.98%
BACKWARD CLASSES WELFARE DEPARTMENT	2,109.30	50.49	2,159.80	1,026.97	1,077.46	618.65	48.69%	57.42%
MINORITIES WELFARE, HAJ AND WAKF DEPARTMENT	774.41	83.99	858.40	443.89	527.88	369.29	57.32%	69.96%
Total	12,132.35	797.71	12,930.06	7,382.02	8,179.73	5,868.26	60.85%	71.74%

ಟಿಪ್ಪಣಿ : ಮೂಲ ಅವಲೋಕನ ವೇದಿಕೆ

ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು :

ವಿವಿಧ ದತ್ತಾಂಶ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯಿಂದ ಗಮನಿಸಲಾದ ಈ ಫಲಿತಾಂಶಗಳ ಕುರಿತು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಇಲಾಖೆಗಳು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಕಾಲಮಿತಿ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಬೇಕು.

1. ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಂತರವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಡಿಸೆಂಬರ್ 2021ರ ವರೆಗೆ ರೂ. 8929 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಿದ್ದು. ಇದು ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷ 2020-21 ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಶೇ 52ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ.
2. ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆಯನ್ನು ಹೊರತು ಪಡಿಸಿ ಉಳಿದ ಇಲಾಖೆಗಳ ಆಯವ್ಯಯ ಬಿಡುಗಡೆಯು (ಶೇಕಡ.65 ರಿಂದ 76 ರ ಮಧ್ಯೆ-ಡಿಸೆಂಬರ್ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ) ಉತ್ತಮವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಇಲಾಖೆಯ ಬಿಡುಗಡೆಯು ಕೇವಲ ಶೇಕಡ 48 ರಷ್ಟು ಇರುತ್ತದೆ. ಹಲವು ಇಲಾಖೆಗಳ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಳಿಗಳ ಬಿಡುಗಡೆಯು ಸುಧಾರಣೆಯಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ.
3. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಾದ ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ್ ಅಭಿಯಾನ, ಜಲ ಜೀವನ್ ಮಿಷನ್, ಉಜ್ವಲ ಯೋಜನೆಗಳು ಉಲ್ಲೇಖಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಸಾಂಕ್ರಮಿಕರೋಗದ ನಡುವೆಯು ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿಕೊಂಡು ಉತ್ತಮವಾದ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡುವುದರಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿದಿವೆ.

4. ಆರೋಗ್ಯ:

- ❑ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರುವ 30 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ತ್ರೈಮಾಸಿಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾವ ಪೂರ್ವತಪಾಸಣೆಗೆ ಒಳಗಾಗುವ ತಾಯಂದಿರ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಕುಸಿತವನ್ನು ಕಂಡಿದೆ. ಈ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡಲೇ ಗಮನ ಹರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.
- ❑ ಅರ್ಧದಷ್ಟು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ 4 ಪ್ರಸಾವ ಪೂರ್ವ ಭೇಟಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುವತಾಯಂದಿರ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಕುಸಿತವನ್ನು ಕಂಡಿರುವುದು ವರದಿಯಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಕೂಡಲೇ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.
- ❑ ಬಹುತೇಕ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪೋಲಿಯೋ ಲಸಿಕೆಯ ಪ್ರಗತಿಯು ಸುಧಾರಣೆಗೊಂಡಿದೆ. ಆದರೆ, ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ, ದಾವಣಗೆರೆ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪೋಲಿಯೋ ಲಸಿಕೆ ಪ್ರಗತಿಯು ಕುಂಠಿತವಾಗಿದ್ದು, ಶೇಕಡ 100 ರಷ್ಟು ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಗಮನಹರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.
- ❑ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಮತ್ತು ನವಜಾತ ಹಾಗೂ ಶಿಶು ಮರಣ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಬೇಕು. ಲಸಿಕೆ ವೇಳಾಪಟ್ಟಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರತಿ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿನ ಮಕ್ಕಳು ಲಸಿಕೆ ಪಡೆಯದಿರುವುದನ್ನು ಖಾತರಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಆಶಾಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ಉಸ್ತುವಾರಿ ಮಾಡಬೇಕು.

5. ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶ- ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶದ ಗಳಿಕೆಯ ಪ್ರಕಾರ 227 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಪೈಕಿ 11 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ಕಡಿಮೆ ಡಾನ್‌ಚಿಡಿಐಟಿಜಿ ಕಿ1 ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಬರುತ್ತವೆ. ಈ 11 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಪೈಕಿ, 8 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ಕಲಬುರ್ಗಿ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತವೆ. 12 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು 2 ನೇ ಡಾನ್‌ಚಿಡಿಐಟಿಜಿ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಬರುತ್ತವೆ. ಈ 12 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಪೈಕಿ, 7 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ಬೆಳಗಾವಿ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತವೆ.
6. ಮಹಿಳಾ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಪ್ರಮಾಣವು ಯಾದಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 48.10 ರಷ್ಟು ಹಾಗೂ ರಾಯಚೂರಿನಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 54.30 ರಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದು, ಇವುಗಳಿಗೆ ಗಮನಾರ್ಹ ಸುಧಾರಣೆ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ.

7. ಪ್ರಾದೇಶಿಕ

- ❑ 2007-2021 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಇಲಾಖೆಗಳಾದ ಅಂದರೆ ಪಶು ಸಂಗೋಪನೆ, ವಾಣಿಜ್ಯ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕೆ, ಸಮಾಜಕಲ್ಯಾಣ, ನಗರಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆಗಳ ಬಿಡುಗಡೆಯು ಶೇಕಡ 40 ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದು ಇದನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.
- ❑ ಶಾಲೆಯಿಂದ ಹೊರಗುಳಿದ ಮಕ್ಕಳ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಹಾಗೂ ಕಲಿಕೆಯ ಫಲಿತಾಂಶದ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಬೇಕು. ಕಲ್ಯಾಣಕರ್ನಾಟಕ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಒತ್ತು ನೀಡಿ ಕಲಿಕೆ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ವಿಶೇಷ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಹಾಗೂ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಿ, ಶಿಕ್ಷಕರ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕು.

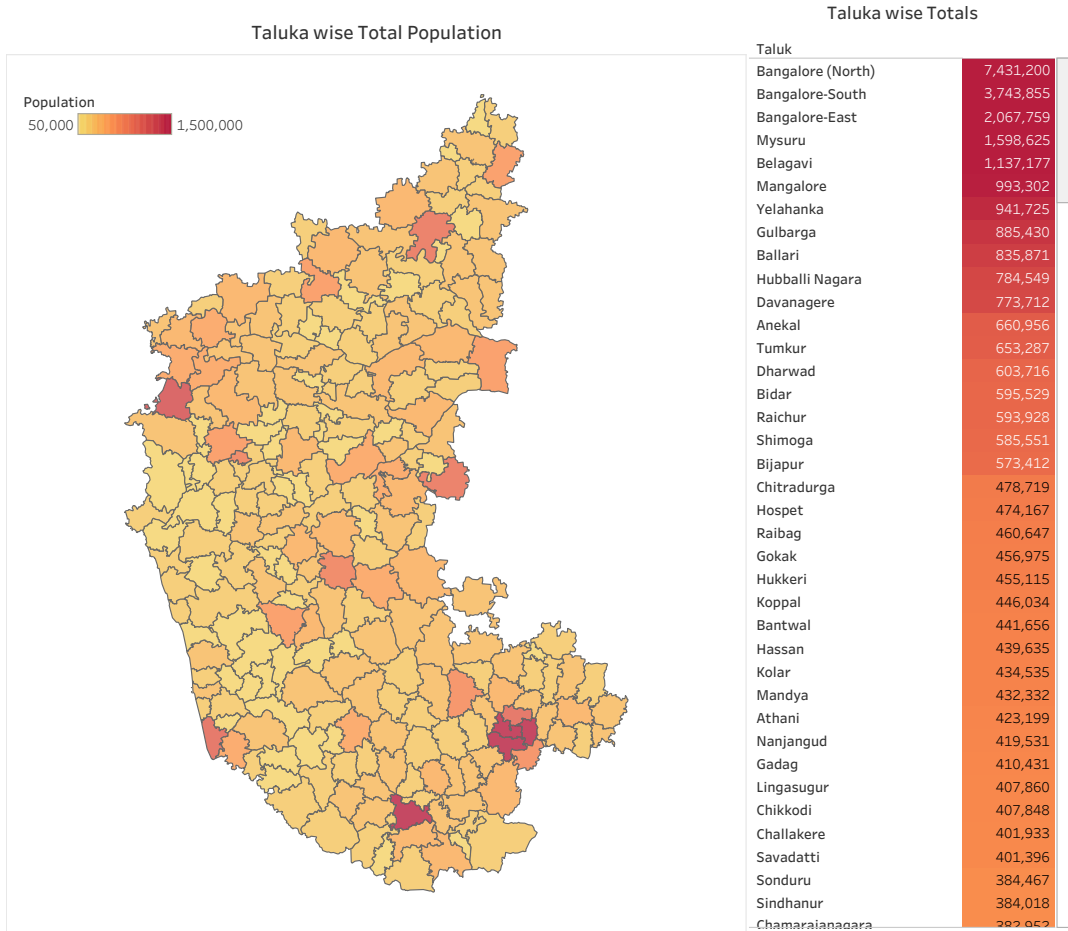
15.1 ಪೀಠಿಕೆ

ಸಮಾನ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಹಲವು ದಶಕಗಳಿಂದ ಹಲವು ದೇಶಗಳ ಅಶಯವಾಗಿದೆ. ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಅಳಿಯುವಾಗ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಲಿಂಗ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಗಗಳು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದ ವಿವಿಧ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ವಿತರಣೆಗೊಂಡಿದೆಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಲು ವಿಶೇಷ ಒತ್ತು ನೀಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದುತ್ತಿರುವಂತೆ ಅವುಗಳು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ನೀತಿಗಳು ಬಡತನ ಪ್ರಮಾಣಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವಂತಿರಬೇಕು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮೂಲಭೂತ ಸೇವೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಹೂಡಿಕೆಗಳು ಫಲಿತಾಂಶ ನೀಡಲು ಅದರದ್ದೆಯಾದ ಸಮಯ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೂಡಿಕೆಯ ಪ್ರಮಾಣವು ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ವಲಸೆಯು ಜನರ ಚಲನೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಕುಟುಂಬದ ಕೆಲವು ಸದಸ್ಯರು ವಲಸೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಮರಳುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಕುಟುಂಬವು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಬಡತನದ ಪ್ರಮಾಣ ಶೂನ್ಯವಾಗದಿದ್ದರೂ, ಒಟ್ಟು ಬಡವರ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ.

15.1.1 ಜನಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಜನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಅಸಮಾನತೆ

ಕೆಲವು ಶೈಕ್ಷಣಿಕತಜ್ಞರು, ಸಂಶೋಧಕರು, ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಮತ್ತು ಸಮಾಜ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ, ಮತ್ತೊಂದೆಡೆ ಈ ಜನ ಸಂಖ್ಯೆ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಸಮಾಜದ, ಸರ್ಕಾರದ ಮತ್ತು ಪರಿಸರದ ಮೇಲೆ ಗಮನಾರ್ಹ ಹೊರೆಯನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಿಂದ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದ ರೈತರ ಹಿಡುವಳಿಗಳು ಸಣ್ಣ ಹಿಡುವಳಿಗಳಾಗಿ ಕೃಷಿ ಬೆಳೆಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಜನಗಣತಿ ದತ್ತಾಂಶವು ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಿದೆ. ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಸವಾಲುಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿನ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಸೃಜಿಸಲು ಸೂಕ್ತ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕು. ಭವಿಷ್ಯದ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವಾಗ ಸವಾಲುಗಳ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ರೂಪಿಸಬೇಕು. 2 ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಜನ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಸರಿಸುಮಾರು ಶೇಕಡ 30ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಿಂದ ಮಾತ್ರ ನಾರ್ವೆ, ಸ್ವೀಡನ್ ಮತ್ತು ಡೆನ್ಮಾರ್ಕ್ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಒಟ್ಟಾರೆ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನರನ್ನು ಸೇರ್ಪಡೆ ಮಾಡಿದೆ. ಭೌಗೋಳಿಕತೆ, ಹವಾಮಾನ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕತೆ ಸೇರಿದಂತೆ ವಿವಿಧ ಅಂಶಗಳಿಂದಾಗಿ ಜನಸಾಂದ್ರತೆಯ ಪ್ರದೇಶಗಳಾದ್ಯಂತ ಏಕರೂಪವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಅಂಶವಾಗಿದೆ. ಇದರ ಅರ್ಥ ವಿವಿಧ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಜನ ಸಂಖ್ಯೆ ಸವಾಲುಗಳು ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿವೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಜನ ಸಂಖ್ಯೆಯ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಈ ಕೆಳಕಂಡ ನಕ್ಷೆಯು ಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ.

ಚಿತ್ರ 15.1 ತಾಲ್ಲೂಕುವಾರು 2021ಕ್ಕೆ ಆಯೋಜಿತ ಜನ ಸಂಖ್ಯೆ :

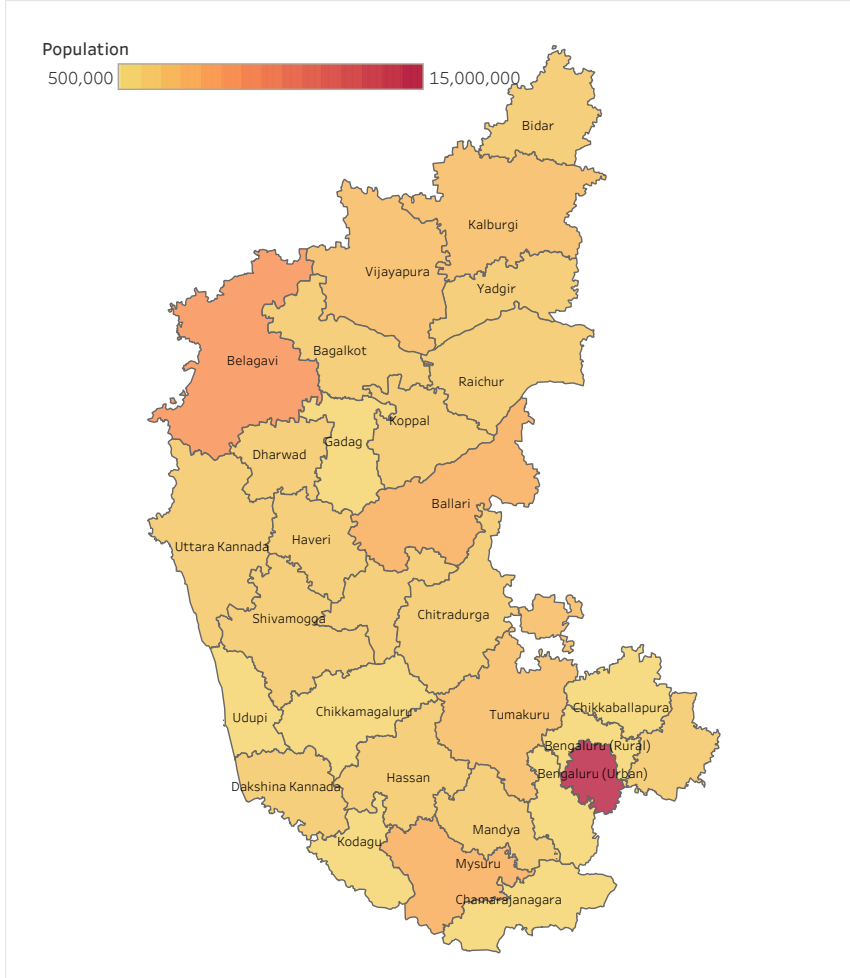

ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ವಿವಿಧ ನೀತಿಗಳಿಂದ ಹಾಗೂ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಂಡುಕೊಂಡುಕೊಂಡು ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಿಂದ ಇತರೆ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದ ಜನ ಸಂದ್ರತೆಯು ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ. ಈ

ರೀತಿಯ ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಜನ ಸಂದ್ರತೆಯನ್ನು ಕೆಳಗೆ ನಮೂದಿಸಿರುವ ನಕ್ಷೆಯು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಹೂಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಆರ್ಕಷಿಸಲು ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಮೂಲ ಸೌಕರ್ಯಗಳ ಲಭ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಖಚಿತ ಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸರಕುಗಳು ಸುಲಭವಾಗಿ ಜನರಿಗೆ ತಲುಪಲು ಮತ್ತು ಏಕರೂಪ ಬೆಲೆಯನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿ ಇಡೀ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ರೀತಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಸಮಯ ಬಂದಿದೆ. ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಜನಸಾಂದ್ರತೆಯನ್ನು ಘನನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶಗಳನ್ನು ಸಮಾನವಾಗಿ ಉದ್ಯೋಗವಾಕಾಶವನ್ನು ನೀಡಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಚಿತ್ರ 15.2 ಜಿಲ್ಲಾವಾರು 2021ಕ್ಕೆ ಆಯೋಜಿಸಿದ ಜನಸಂಖ್ಯೆ

District wise Total Population

District wise Population

District	Population
Bengaluru (Urban)	14,845,495
Belagavi	5,495,365
Mysuru	3,475,674
Ballari	3,450,138
Kalburgi	3,080,568
Tumakuru	2,801,751
Vijayapura	2,675,460
Raichur	2,362,864
Dakshina Kannada	2,334,222
Bagalkot	2,199,604
Dharwad	2,160,500
Bidar	1,960,684
Shivamogga	1,888,777
Hassan	1,856,010
Mandya	1,854,997
Chitradurga	1,835,140
Davanagere	1,810,133
Haveri	1,794,980
Kolara	1,723,330
Koppal	1,639,731
Uttara Kannada	1,535,252
Yadgir	1,475,547
Chikkaballapura	1,393,053
Udupi	1,341,933
Bengaluru (Rural)	1,186,702
Gadag	1,177,866
Ramanagara	1,154,457
Chikkamagaluru	1,136,849
Chamarajanagara	1,088,493
Kodagu	561,646

15.1.2 ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಹೂಡಿಕೆಯ ವಿಧಾನ

ವಿವಿಧ ಪ್ರದೇಶದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಹಲವಾರು ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರವು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಖಾಸಗಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ರಾಜ್ಯದ ಹಿಂದುಳಿದ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹಣಕಾಸು ಮತ್ತು ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೂಡಿಕೆ ಮಾಡಲು ಉತ್ತೇಜಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಅಂತರವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಉತ್ಪಾದನೆ ಆಯವ್ಯಯ ಹಂಚಿಕೆ ಮತ್ತು 2021ರ ಡಿಸೆಂಬರ್ ಅಂತ್ಯದವರೆಗಿನ ವೆಚ್ಚದ ಸಾರಾಂಶವು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 15.2 – 2020-21 ಮತ್ತು 2021-22ರ ಡಿಸೆಂಬರ್ ಅಂತ್ಯದ ವರೆಗೆ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೆ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ ಅನುದಾನ ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚ (ಕೇವಲ ಉತ್ಪಾದನೆ ವೆಚ್ಚ)

FY 2021-22 (Till Dec)

Admin Dept	Budget Estimates	Opening Balance	Total Allocation	Release	Available Funds	Total Expenditure	% Released Measure	% Spent Measure
SOCIAL WELFARE DEPARTMENT	4,869.40	8.49	4,878.00	3,215.92	3,224.41	2,915.63	66.04%	90.42%
DEPARTMENT OF WOMEN AND CHILD DEVELOPMENT AND EMPOWERMENT OF DIFFERENTLY ABLED AND SENIOR CITIZENS	4,408.79	0.00	4,436.16	3,401.95	3,401.95	2,579.12	77.16%	75.81%
Area Development Boards(Planning)	2,757.19	772.50	3,529.68	2,013.15	2,785.65	1,830.90	73.01%	65.73%
BACKWARD CLASSES WELFARE DEPARTMENT	2,159.16	3.41	2,175.09	981.47	984.88	703.99	45.46%	71.48%
MINORITIES WELFARE, HAJ AND WAKF DEPARTMENT	1,128.51	0.00	1,128.59	721.80	721.80	554.19	63.96%	76.78%
Total	15,323.05	784.40	16,147.52	10,334.29	11,118.69	8,583.82	67.44%	77.20%

FY 2020-21 (Till Dec)

Admin Dept	Budget Estimates	Opening Balance	Total Allocation	Release	Available Funds	Total Expenditure	% Released Measure	% Spent Measure
DEPARTMENT OF WOMEN AND CHILD DEVELOPMENT AND EMPOWERMENT OF DIFFERENTLY ABLED AND SENIOR CITIZENS	4,539.22	5.15	4,544.37	2,905.15	2,910.30	2,362.04	64.00%	81.16%
SOCIAL WELFARE DEPARTMENT	4,450.65	657.41	5,108.06	2,828.65	3,486.06	2,404.83	63.56%	68.98%
BACKWARD CLASSES WELFARE DEPARTMENT	1,945.54	48.69	1,994.23	877.03	925.72	527.58	45.08%	56.99%
MINORITIES WELFARE, HAJ AND WAKF DEPARTMENT	760.91	77.22	838.13	438.97	516.19	364.19	57.69%	70.55%
Total	11,696.32	788.47	12,484.79	7,049.80	7,838.27	5,658.65	60.27%	72.19%

2020-21ರ ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಅಂತರವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಹಾಗೂ ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗದವರು ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಒಳಗಾಗದಂತೆ ಖಾತರಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ರೂ. 8,583 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಮೇಲಿನ ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೆ ವೆಚ್ಚಮಾಡಿದ್ದು ಇದು 2020-21ನೇ ಸಾಲಿಗಿಂತ ಶೇ.52 ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮೇಲಿನ ತಖ್ತೆಯು ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

- ❑ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಮತೋಲನೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಸೃಜಿಸಲಾದ ವಿವಿಧ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಳಿಗಳು 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನ ಡಿಸೆಂಬರ್ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ ರೂ. 1,830 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ವೆಚ್ಚಮಾಡಿರುತ್ತದೆ.
- ❑ ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹಾಗೂ ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕರ ಮತ್ತು ವಿಕಲಚೇತನರ ಸಬಲೀಕರಣ ಇಲಾಖೆಯು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ, ಮಕ್ಕಳಿಗೆ, ವಿಕಲಚೇತನರಿಗೆ ಮತ್ತು ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಹಲವಾರು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಿದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನ ಡಿಸೆಂಬರ್ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ ರೂ. 2,579 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ವೆಚ್ಚಮಾಡಿದೆ.
- ❑ ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆಯು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದು. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನ ಡಿಸೆಂಬರ್ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ ರೂ. 2,916 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ವೆಚ್ಚಮಾಡಿದೆ.
- ❑ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಮತ್ತು ಅಲೆಮಾರಿ ಬುಡಕಟ್ಟು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದು. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನ ಡಿಸೆಂಬರ್ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ ರೂ. 704 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ವೆಚ್ಚಮಾಡಿದೆ.
- ❑ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ ಕಲ್ಯಾಣ ಮತ್ತು ವಕ್ಫ್ ಇಲಾಖೆಯು (Haj and Wakf department) ಧಾರ್ಮಿಕ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರಿಗೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದು. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನ ಡಿಸೆಂಬರ್ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ ರೂ. 554 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ವೆಚ್ಚಮಾಡಿದೆ.

ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನ ಆಯವ್ಯಯ ಮಂಡನೆಯಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಕಡಿತಗೊಳಿಸಲು ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದಕ ವೆಚ್ಚಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನ ಉತ್ಪಾದಕ ವೆಚ್ಚವು (ಡಿಸೆಂಬರ್ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ) ಶೇ 96.12ರವರೆಗೆ ಇದ್ದು, ಇದನ್ನು 2020-21ರ ಶೇ.96.42 ಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದಾಗ ಅತಿಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. 2020-21ನೇ ಸಾಲಿನ ಆಡಳಿತ ವೆಚ್ಚವು (ಡಿಸೆಂಬರ್ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ) ರೂ. 345.99 ಕೋಟಿಗಳಾಗಿದ್ದು, ಇದು 2020-21ಕ್ಕೆ ರೂ. 262.62 ಕೋಟಿಗಳಾಗಿತ್ತು.

ಒದಗಿಸಿರುವ ಆಯವ್ಯಯದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಗತಿಯ ವಿವಿಧ ಸೂಚಕಗಳಿಗೆ ಗಮನ ಹರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರವು ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯವು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯಲು ಅವಶ್ಯ ಸೇವೆಗಳಾದ ಆರೋಗ್ಯ, ಶಿಕ್ಷಣ, ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಸರಬರಾಜು, ನೈರ್ಮಲ್ಯ, ವಿದ್ಯುತ್‌ಚ್ಚಕ್ತಿ ಮತ್ತು ರಸ್ತೆ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಪ್ರಮಾಣಿತ ಉಸ್ತುವಾರಿ ಮಾರ್ಗ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇರುತ್ತದೆ. NFHS-4 ಮತ್ತು 5 ಹಾಗೂ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಸೂಚಕಗಳ ಮಾಹಿತಿಯು ತಳಮಟ್ಟದ ವಾಸ್ತವಿಕ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುತ್ತಿದ್ದು ಸದರಿ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದಾಯ ಬಡತನ ಮಾನದಂಡಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತು ನೀಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ಈ ಸೂಚಕಗಳು ಪ್ರಗತಿಯುಳ್ಳವು ಸೂಚಕಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ.

15.2. ಮಹಿಳೆಯರು, ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ವಿಕಲ ಚೇತನರು ಮತ್ತು ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕರು.

15.2.1 ಮಹಿಳಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ

ಬಹುತೇಕವಿಲ್ಲಾ ಸಮಾಜಗಳ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ (ಜಿಲ್ಲೆಗಳು, ರಾಜ್ಯಗಳು, ದೇಶಗಳು ಮಹಿಳೆಯರು ಒಟ್ಟುಜನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಧದಷ್ಟು ಇರುತ್ತಾರೆ. ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಸಮಾನವಾಗಿ ನ್ಯಾಯಯುತವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಿ, ಅವರನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಿಗತವಾಗಿ, ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಬಲೀಕರಣಗೊಳಿಸಬೇಕು. ನ್ಯಾಯಸಮ್ಮತ, ಅವಕಾಶಗಳು, ಶಿಕ್ಷಣ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಜೀವನೋಪಾಯದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಅವರ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವು ನ್ಯಾಯಯುತ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ದೇಶದ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಮಹಿಳೆಯ ಸಬಲೀಕರಣ ನಿರ್ಣಾಯಕವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ, ಅನೇಕ ಐತಿಹಾಸಿಕ, ರಾಜಕೀಯ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ ಬಹುತೇಕ ಮಹಿಳೆಯರು ತಾರತಮ್ಯ ನಿಂದನೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು ಸಮಾನ ಅವಕಾಶಗಳಿಂದ ವಂಚಿತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಒಂದು ಜಾಗತಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿದ್ದು ಕಳೆದ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಇವುಗಳು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಸುಧಾರಿಸಿವೆ, ಈ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ನಂತರರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯವು ಸಂವಿಧಾನ ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳು, ಕಾನೂನುಗಳು, ನೀತಿಗಳು, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿ ಅನುದಾನ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಿ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದುವರೆವಿಗೆ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ್ದರೂ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ವಿವಿಧ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾಜಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತವೆ.

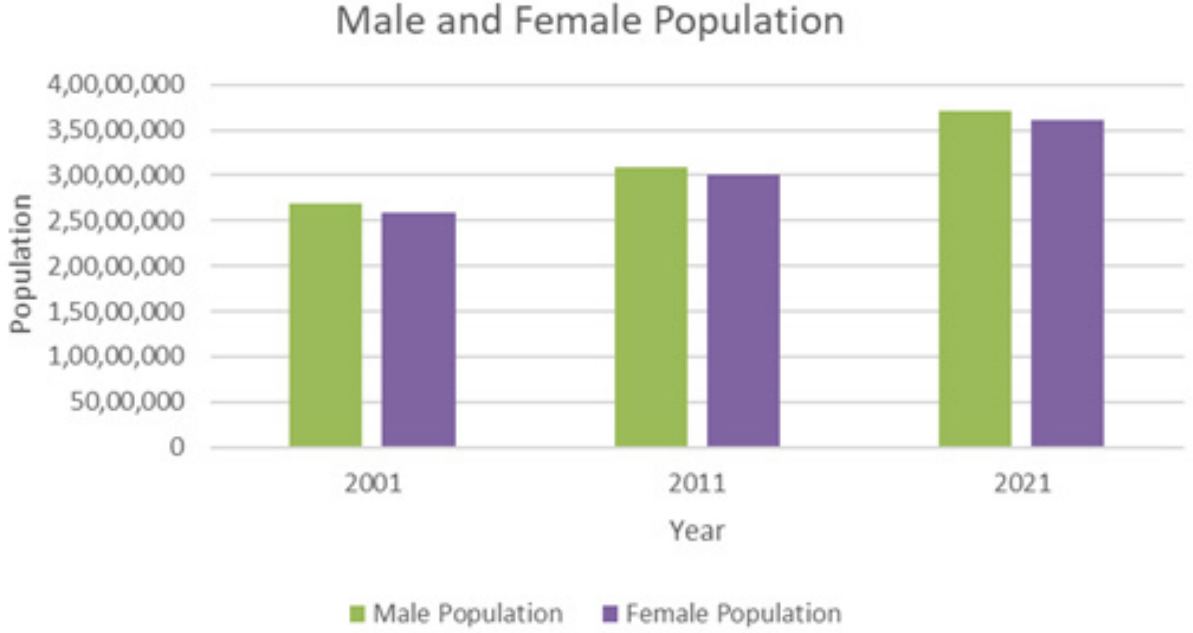
1. ಜನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಅಸಮಾನತೆಗಳು (ಲಿಂಗಾನುಪಾತ) ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತವೆ.
2. ರಕ್ತಹೀನತೆ, ಗರ್ಭಾವಸ್ಥೆಯ ತೊಡಕುಗಳು, ಹೆರಿಗೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಗರ್ಭಕಂಠದಕ್ಯಾನ್ಸರ್ ನಂತಹ ಆರೋಗ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು, ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಭಾಗವಹಿಸಿ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುವುದನ್ನು ತೀವ್ರವಾಗಿ ನಿರ್ಬಂಧಿಸುತ್ತದೆ.
3. ಶಿಕ್ಷಣ, ಉದ್ಯೋಗ, ಹಣಕಾಸು, ಜೀವನೋಪಾಯ, ಆಸ್ತಿ ನಿರ್ಧಾರ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ಮತ್ತು ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ಅವಕಾಶಗಳಲ್ಲಿ ತಾರತಮ್ಯ ಮತ್ತು ನಿರಾಕರಣೆ.
4. ಕೌಟುಂಬಿಕ ಹಿಂಸೆ, ಬಾಲ್ಯ ವಿವಾಹಗಳು, ಕಳ್ಳಸಾಗಣಿಕೆ, ವೇಶ್ಯಾವಾಟಿಕೆ ಮತ್ತು ಕಡಿಮೆ ವೇತನ.

ಈ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಪ್ರಮಾಣ, ಗಾತ್ರ, ವಿಸ್ತಾರ ಮತ್ತು ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಕಾನೂನುಗಳು, ನೀತಿಗಳು, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು, ಆಯವ್ಯಯ, ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಸೌಲಭ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಈ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಪರಿಹರಿಸಬಹುದು ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡುವುದು ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆ ಮಾಡುವಾಗ ಉತ್ತರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವ ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರಶ್ನೆಯೆಂದರೆ: ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಕ್ರಮಗಳು ಮತ್ತು ಕ್ರಮಗಳೊಂದಿಗೆ, ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಸುಧಾರಿಸುತ್ತಿದೆಯೇ? ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಯಾವ ಹೆಜ್ಜೆಗಳ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು?

15.2.2 ಲಿಂಗಾನುಪಾತ:

ಸಾಮಾಜಿಕ-ಆರ್ಥಿಕ ಐತಿಹಾಸಿಕ, ಕೌಟುಂಬಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ವಿವಿಧ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು ಪುರುಷರ ಜನ ಸಂಖ್ಯೆಗಿಂತ ಶೇಕಡ 0-10 ರಷ್ಟು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ.

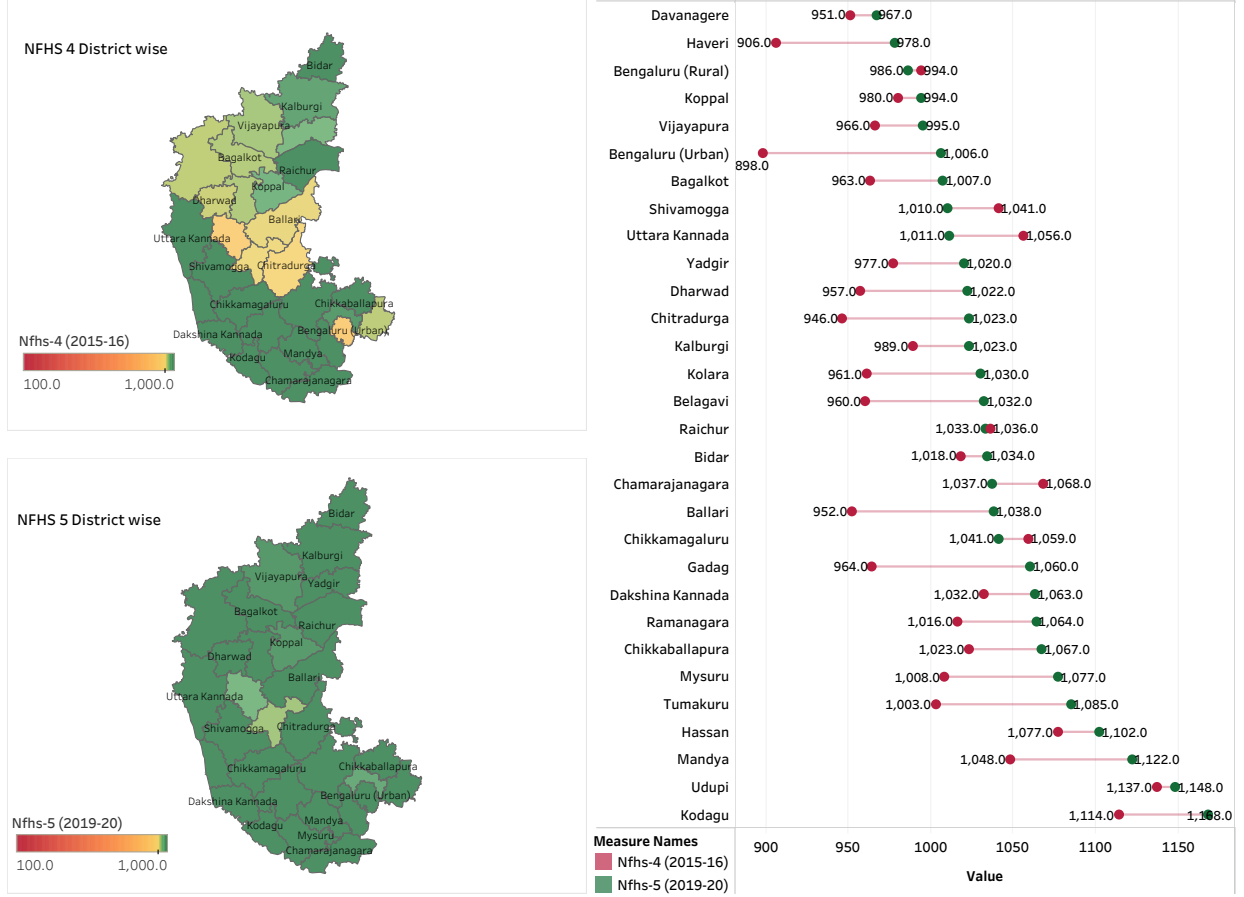
ಚಿತ್ರ 15.3: 2001 ಮತ್ತು 2011ರ ಜನಗಣತಿಯಂತೆ ಹಾಗೂ 2021ರ ಯೋಜಿತ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಪ್ರಕಾರ ಪುರುಷ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ ಸಂಖ್ಯೆ

2001 ರಿಂದ 2011ರ ನಡುವೆ ಪ್ರತಿ 1000 ಪುರುಷರಿಗೆ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಂಖ್ಯೆ 965 ರಿಂದ 973ಕ್ಕೆ ಸುಧಾರಿಸಿದೆ. 2021ರ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯದ ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಂದಾಜುಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಈ ಅನುಪಾತವು 972ಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪಕಡಿಮೆಯಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿದೆ ಎಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

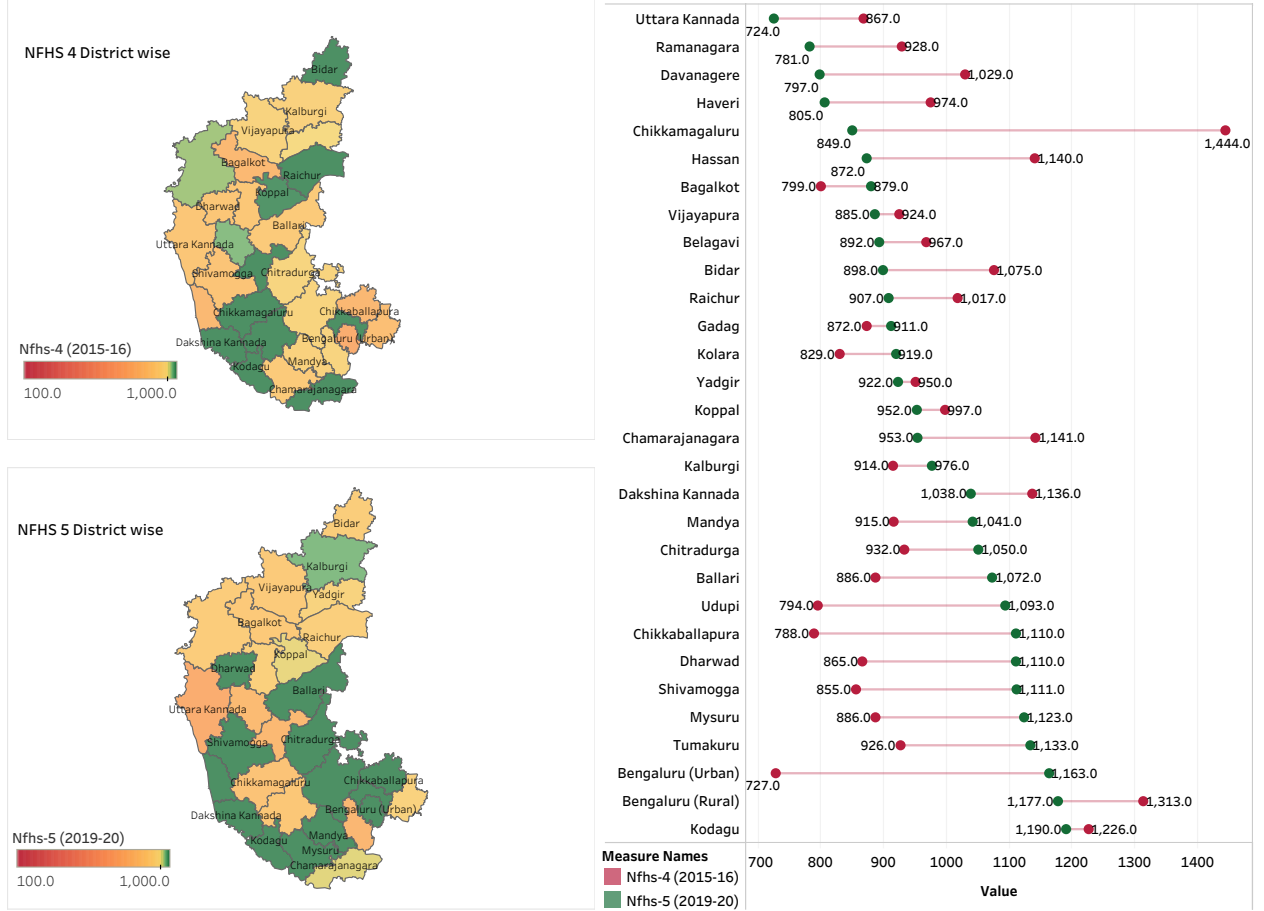
NFHS ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ಮಾಹಿತಿಯ ಪ್ರಕಾರ 2015-16ಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ, ಹಾವೇರಿ, ಬಳ್ಳಾರಿ, ಗದಗ, ತುಮಕೂರು, ಮಂಡ್ಯ ಮತ್ತು ಕೊಡಗು ಸೇರಿದಂತೆ ಹಲವು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ 2019-20ರಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಾನುಪಾತವು (ಪ್ರತಿ 1000 ಪುರುಷರಿಗೆ ಇರುವ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಂಖ್ಯೆ) ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಸುಧಾರಿಸಿದೆ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ, ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮೀಣ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ, ಉತ್ತರಕನ್ನಡ, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು, ಚಾಮರಾಜನಗರ ಮತ್ತು ರಾಯಚೂರು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಉಳಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಸೂಚಕವು ಸುಧಾರಣಗೊಂಡಿದೆ. ಈ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಕೆಳಗಿನ ನಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣಬಹುದು.

ಚಿತ್ರ 15.4 NFHS 4 ಮತ್ತು 5 ರ ಪ್ರಕಾರ ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಲಿಂಗಾನುಪಾತ

NFHS ಅಂಕಿಅಂಶಗಳ ಪ್ರಕಾರ, ಕಳೆದ 5 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ (1000 ಪುರುಷರಿಗೆ ಇರುವ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು) ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಜನನದ ಲಿಂಗಾನುಪಾತವು ಬಾಗಲಕೋಟೆ, ಗದಗ, ಕೋಲಾರ, ಕಲ್ಬುರ್ಗಿ, ಮಂಡ್ಯ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ, ಬಳ್ಳಾರಿ, ಉಡುಪಿ, ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ, ಧಾರವಾಡ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ, ಮೈಸೂರು, ತುಮಕೂರು ಮತ್ತು ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆ ಕಂಡಿದೆ. ಕೊಡಗು ಈ ಸೂಚಕದಲ್ಲಿ ಕುಸಿತವನ್ನು ತೋರಿಸಿದ್ದರೂ, ಕಳೆದ 5 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ 1000 ಪುರುಷರಿಗೆ 1190 ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಜಿಲ್ಲೆಯಾಗಿ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿದೆ.

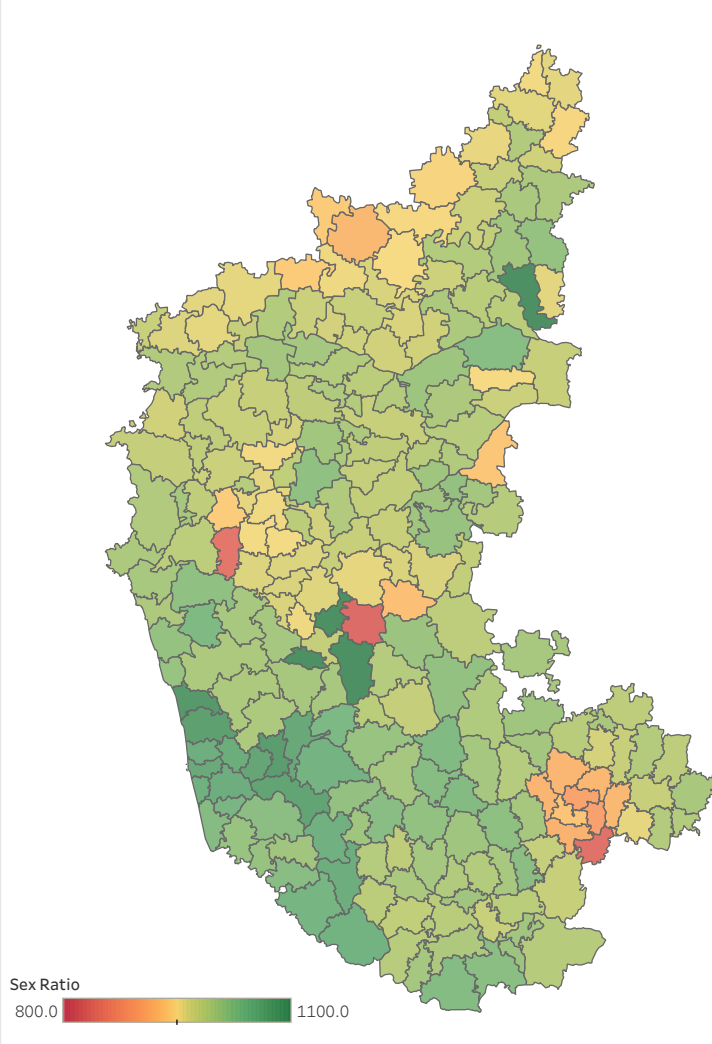
ಚಿತ್ರ 15.5: NFHS 4 ಮತ್ತು 5 ರ ಪ್ರಕಾರ ಕಳೆದ 5 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಜನನ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಾನುಪಾತ

ರಾಜ್ಯದ ಅಂದಾಜಿಸಲಾದ ಜನ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕೆಳಗಿನ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಬಿಂಬಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕೆಲವು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಗಂಭೀರವಾದ ಕಡಿಮೆ ಲಿಂಗಾನುಪಾತವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಕಡಿಮೆ ಅನುಪಾತವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ದುಡಿಯುವ ವಯೋಮಾನದ ವಲಸೆ ಪುರುಷ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಜನ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಕಾರಣವಾಗಿರಬಹುದು.

ಚಿತ್ರ 15.6: ತಾಲ್ಲೂಕುವಾರು ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಲಿಂಗಾನುಪಾತ

Taluka wise Sex Ratio

Taluka wise Population

Taluk	Total	Sex Ratio
Davanagere	773,712	829
Anekal	660,956	835
Mundgod	108,954	841
Bangalore-East	2,067,759	896
Yelahanka	941,725	900
Bangalore-South	3,743,855	916
Nelamangala	249,403	919
Doddaballapura	365,422	920
Devanahalli	253,087	921
Hoskote	318,790	922
Indi	367,974	923
Jagaluru	184,232	929
Bangalore (North)	7,431,200	933
Siraguppa	305,402	935
Tikota	154,242	939
Chadachana	149,558	939
Kalgatgi	174,071	939
Aland	375,296	947
Bidar	595,529	948
Afzalpur	262,236	949
Sirivara	193,169	950
Sindagi	339,440	950
Savanur	181,976	951
Shiggaon	212,097	951
Navalgund	129,606	952
Kamalanagara	131,482	952
Kundgol	186,411	953
Bijapur	573,412	954
Ratteehalli	121,951	954
Basavakalyan	336,622	956
Malur	261,523	957
Hubli	159,232	957
Harapanahalli	345,680	957
Raibag	460,647	958
Athani	423,199	958
Kagavada	173,583	958
Aurad	177,726	958

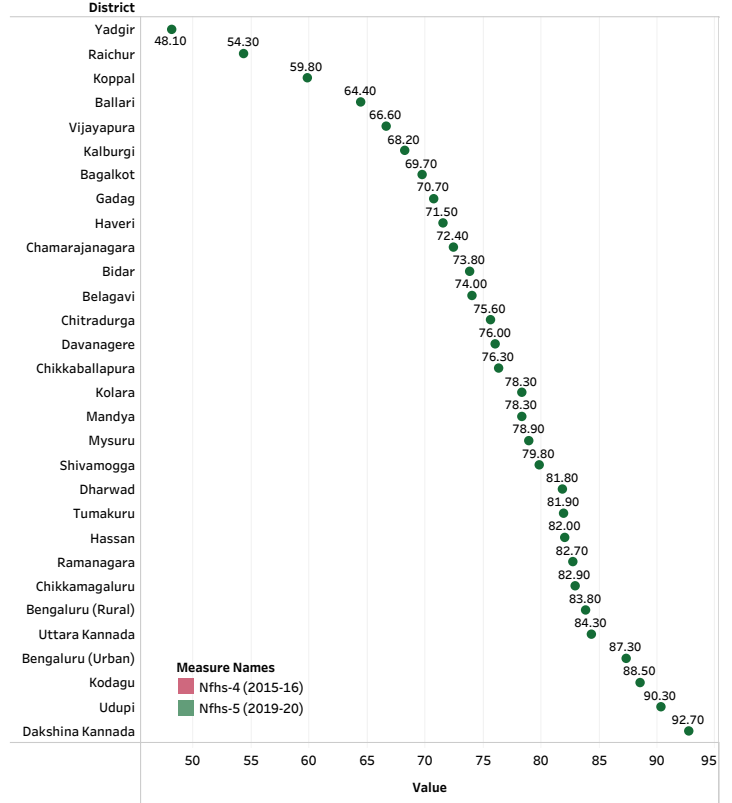
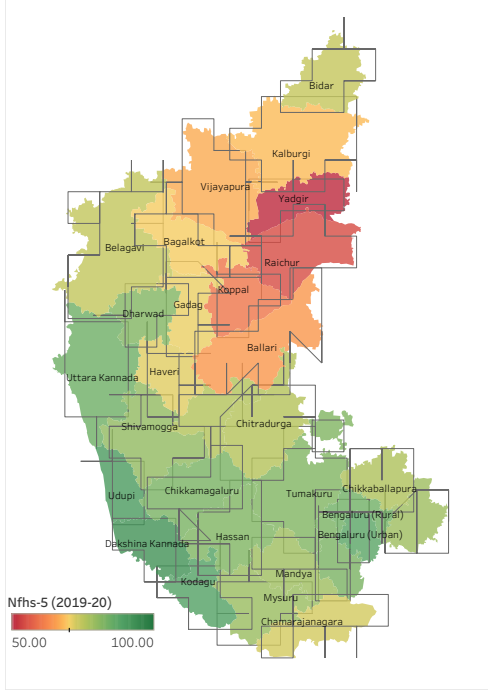
15.2.3 ಮಹಿಳೆಯರ ಸಾಕ್ಷರತೆ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ

ಸಾಕ್ಷರತೆಯು ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣದ ಪ್ರಮುಖ ಗುರುತಾಗಿದೆ ಏಕೆಂದರೆ ಇದು ಗಮನಾರ್ಹ ಬದಲಾವಣೆಗಳಿಗೆ ಅಡಿಪಾಯವನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತದೆ. ಮಹಿಳಾ ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ಪ್ರಮಾಣವು ಯಾದಗಿರಿಯಲ್ಲಿ 48.10% ಮತ್ತು ರಾಯಚೂರಿನಲ್ಲಿ 54.30% ರಷ್ಟು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ, ಇದು ಸುಧಾರಣೆಗೆ ಗಮನಾರ್ಹ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಕರ್ನಾಟಕದ 10 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಾಕ್ಷರತೆ ಪ್ರಮಾಣವು 80% ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯುವುದು ಉತ್ತೇಜನಕಾರಿಯಾಗಿದೆ.

ಚಿತ್ರ 15.7 NFHS 5 ರ ಪ್ರಕಾರ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಾಕ್ಷರತೆ

Indicator 14. Women who are literate4 (%)

District Wise - NFHS 5

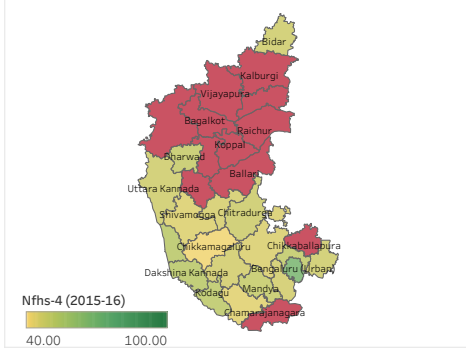

10 ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ವರ್ಷಗಳ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಹೊಂದಿರುವ ಮಹಿಳೆಯರ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹದಾಯಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ಕೆಳಗಿನ ನಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆಯನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದು ಇದರಲ್ಲಿ 12 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿನ ಶೇ.50 ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಮಹಿಳೆಯರು 10 ವರ್ಷಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ತಾಯಿಯಂದಿರ ಮರಣ, ಶಿಶು ಮರಣ ಹಾಗೂ ಬಾಲ್ಯ ವಿವಾಹ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದ್ದು ಇದರಿಂದ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕತೆಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ರಾಜ್ಯವು ಸದರಿ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

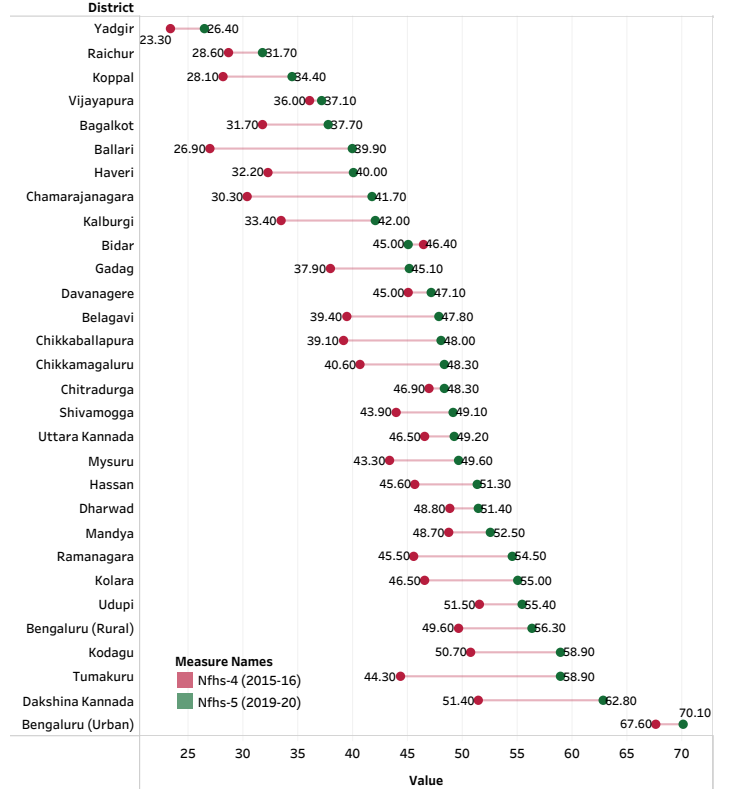
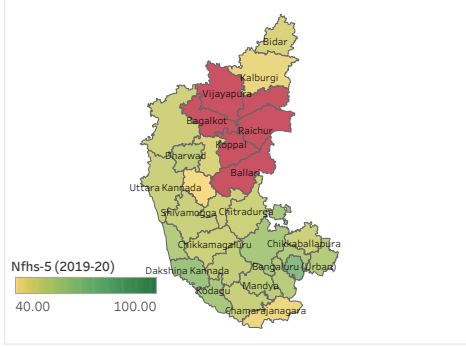
ಚಿತ್ರ 15.8 NFHS 4 ಮತ್ತು 5 ರ ಪ್ರಕಾರ 10 ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ವರ್ಷಗಳ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಹೊಂದಿರುವ ಮಹಿಳೆಯರ

Indicator 15. Women with 10 or more years of schooling (%)

District Wise - NFHS 4

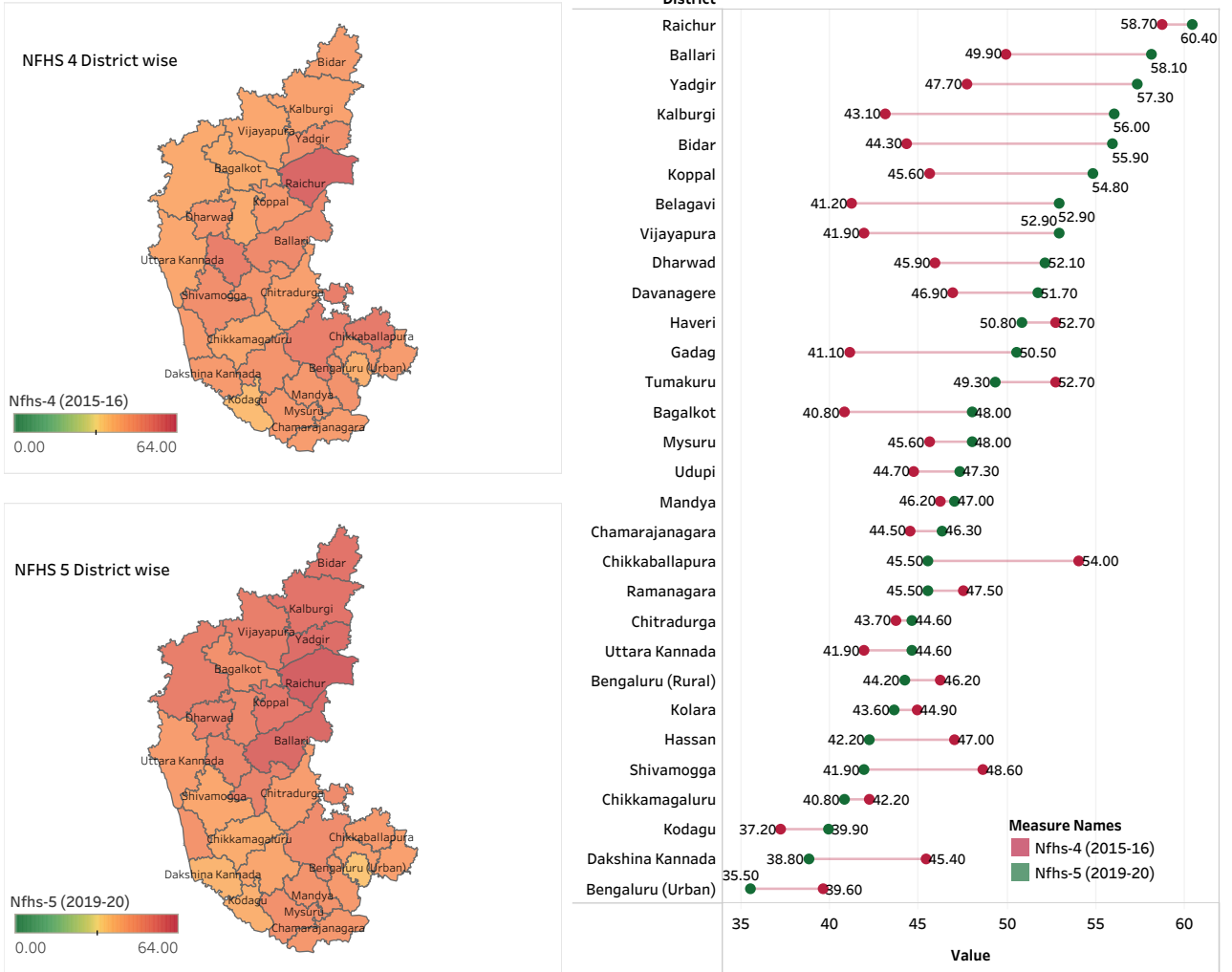
District Wise - NFHS 5

15.2.4 ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಾಲ್ಯ

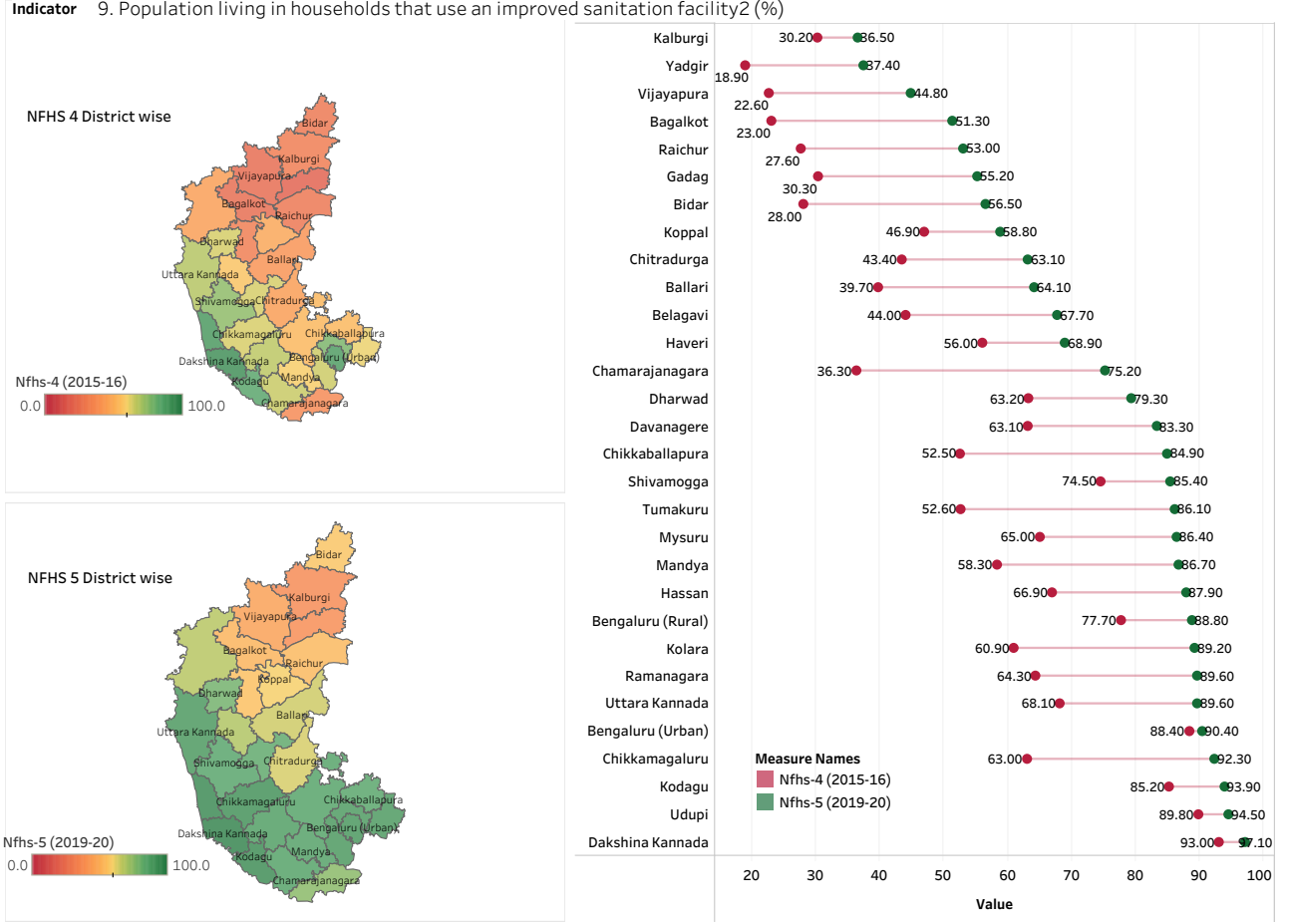
ಮಹಿಳೆಯರ ಸಬಲೀಕರಣಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಾಲ್ಯವು ಮುಖ್ಯ ಮಾನದಂಡಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅನಿಮೀಯಾ (ರಕ್ತಹೀನತೆ)ಯನ್ನು ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಲು ಸರ್ಕಾರವು ಒತ್ತು ನೀಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಓಕುಲೂಬ ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ಮಾಹಿತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಹಾಸನ, ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡ, ಮೈಸೂರು, ಮಂಡ್ಯ, ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ, ಚಿಕ್ಕಮಂಗಲೂರು, ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ, ಕೋಲಾರ ಮತ್ತು ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ರಕ್ತಹೀನತೆ ಇರುವ ಶೇಕಡವಾರು ಮಹಿಳೆಯ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆಗೊಂಡಿದೆ. ಇತರೆ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಸೂಚಕವು ಹೆಚ್ಚಿರುತ್ತದೆ. ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿರುವ ರಕ್ತಹೀನತೆಯ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಸರ್ಕಾರವು ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಚಿತ್ರ 15.9 NFHS 4 ಮತ್ತು 5 ರ ಪ್ರಕಾರ 15 ರಿಂದ 49 ವರ್ಷದ ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ ರಕ್ತಹೀನತೆ

ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಿತ ನೈರ್ಮಲ್ಯವು ಸುಧಾರಣೆಗೊಂಡಿದೆ. ಬೀದರ್, ಚಾಮರಾಜನಗರ, ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ ಮತ್ತು ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಗಮನಾರ್ಹ ಸುಧಾರಣೆ ಕಂಡಿವೆ. ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ನರೇಂದ್ರ ಮೋದಿ ರವರು 2014 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಮಿಷನ್ ಮೋಡ್ ಯೋಜನೆಯಾದ ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ ಅಭಿಯಾನದ ಅನುಷ್ಠಾನದಿಂದ ಇದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯು “ಬಯಲು ಮಲವಿಸರ್ಜನೆ ಮತ್ತು ನಡವಳಿಕೆಗಳ ಸುಸ್ಥಿರತೆಗೆ ಗಮನಹರಿಸುವುದಲ್ಲದೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಹಾಗೂ ಘನ ಮತ್ತು ದ್ರವತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ.

ಚಿತ್ರ 15.10: NFHS 4 ಮತ್ತು 5 ರ ಪ್ರಕಾರ ಸುಧಾರಿತ ನೈರ್ಮಲ್ಯದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಕುಟುಂಬಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ

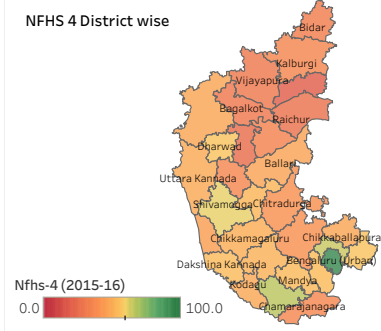

ಸಾಮಾಜಿಕ ರಚನೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ, ಕಳಪೆ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಅಡುಗೆ ವಿಧಾನಗಳು ಮತ್ತು ಇಂಧನದಿಂದಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಬಳಲುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅಡುಗೆಗಾಗಿ ಶುದ್ಧ ಇಂಧನವನ್ನು ಬಳಸುವ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ ಬದಲಾವಣೆಯು ರಾಜ್ಯದಾದ್ಯಂತ ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ. ಯಾದಗಿರಿ, ರಾಯಚೂರು, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ, ಚಾಮರಾಜನಗರ ಮತ್ತು ರಾಮನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ ಸುಧಾರಣೆ ಕಂಡಿದೆ. ಮೇ 2016 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಉಜ್ವಲ ಯೋಜನೆ (PMUY) ಶುದ್ಧ ಇಂಧನದ ಕಡೆಗೆ ಬದಲಾಗುವಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸಿದೆ.

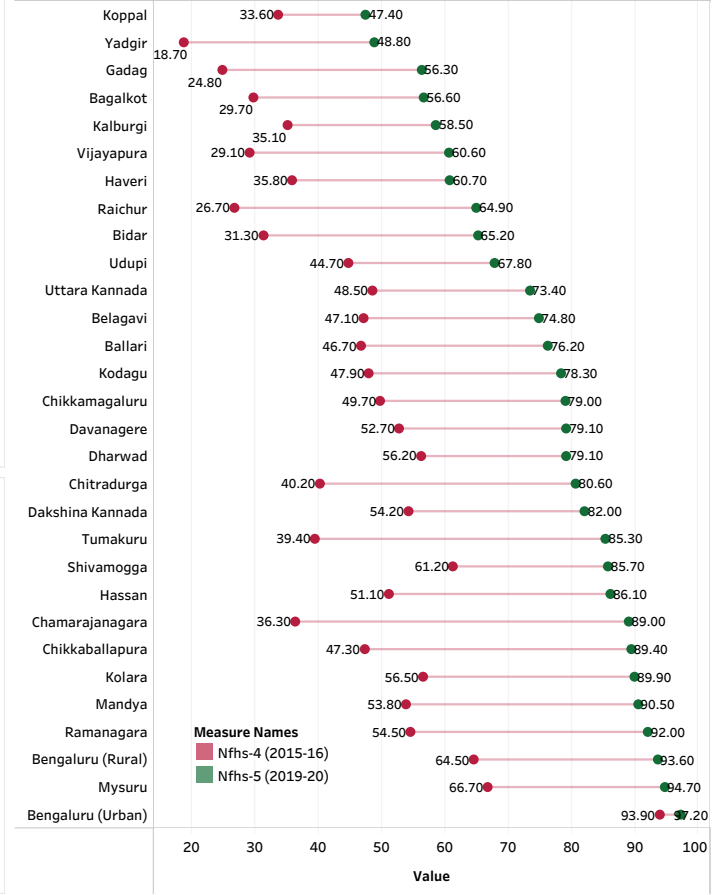
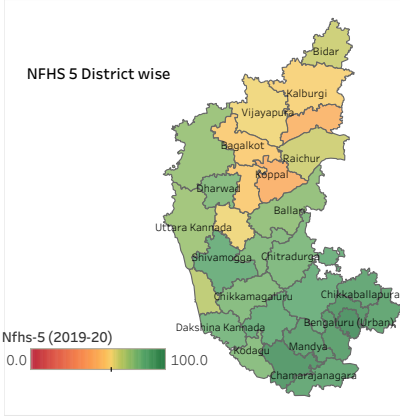
ಚಿತ್ರ 15.11: NFHS 4 ಮತ್ತು 5 ರ ಪ್ರಕಾರ ಶುದ್ಧ ಅಡುಗೆ ಇಂಧನವನ್ನು ಬಳಸುವ ಕುಟುಂಬಗಳು

Indicator 10. Households using clean fuel for cooking3 (%)

NFHS 4 District wise

NFHS 5 District wise

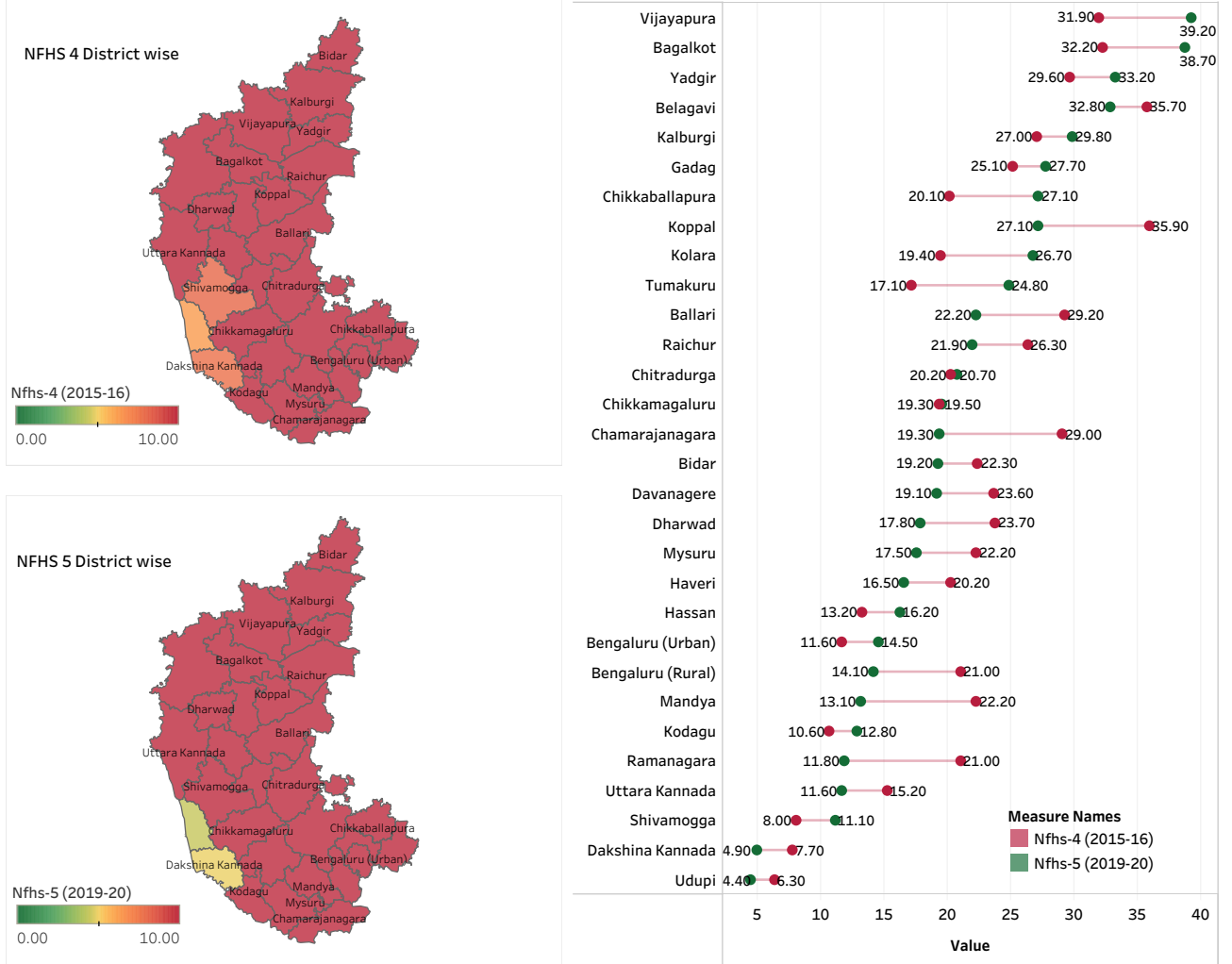

15.2.5 ಗರ್ಭಧಾರಣೆ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬ ಯೋಜನೆ

ಕೆಳಗಿನ ಚಿತ್ರವು 18 ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಹಿಳೆಯರ ವಿವಾಹದ ಮಿಶ್ರ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ. ಕೇವಲ ಅರ್ಧದಷ್ಟು ಜಿಲ್ಲೆಗಳು 18 ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ ಮದುವೆಯ ಪ್ರಮಾಣವು ಇಳಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಕಡಿತಗೊಂಡಿರುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಂದ ಕಲಿಯಬೇಕಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ವಿವಾಹದ ವಯಸ್ಸನ್ನು ಕಾನೂನುಬದ್ಧವಾಗಿ 21 ಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಚಿತ್ರ 15.12: NFHS 4 ಮತ್ತು 5 ರ ಪ್ರಕಾರ 20-24 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ 18 ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ವಿವಾಹವಾದ ಮಹಿಳೆಯರು.

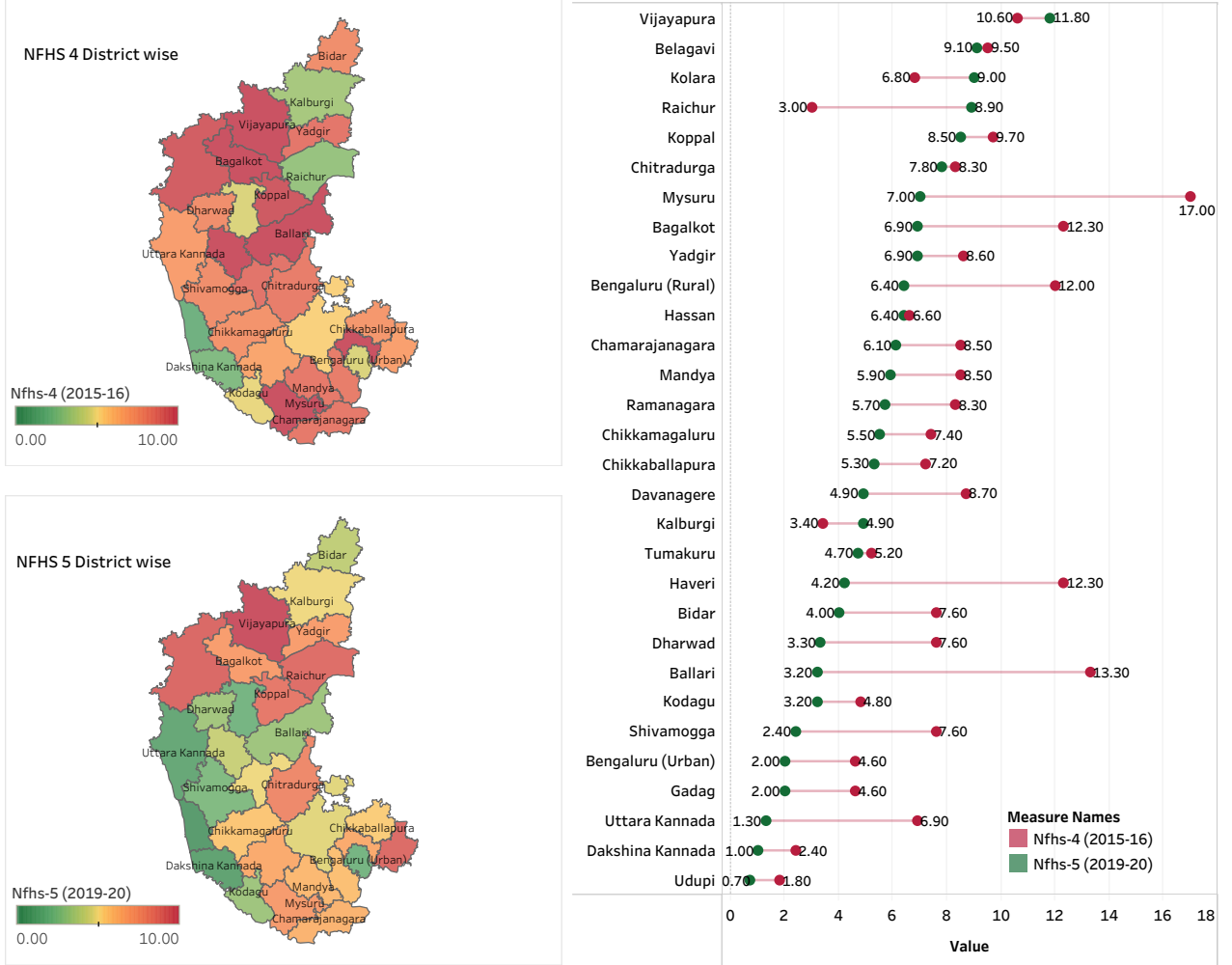
Indicator 16. Women age 20-24 years married before age 18 years (%)

ವಿಜಯಪುರ, ಕೋಲಾರ, ರಾಯಚೂರು, ಕಲ್ಬುರ್ಗಿ ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ತಾಯಂದಿರು ಅಥವಾ ಗರ್ಭಿಣಿಯಾಗಿರುವ 15-19 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಹಿಳೆಯರ ಶೇಕಡಾವಾರು ಇಳಿಕೆ ವರದಿಯಾಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಈ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿಸಲು ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು 19 ವರ್ಷ ತುಂಬುವವರೆಗೆ ವಿಳಂಬ ಗರ್ಭದಾರಣೆಯಾಗುವುದನ್ನು ಈ ಮೇಲೆ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಗಮನಹರಿಸಬೇಕು.

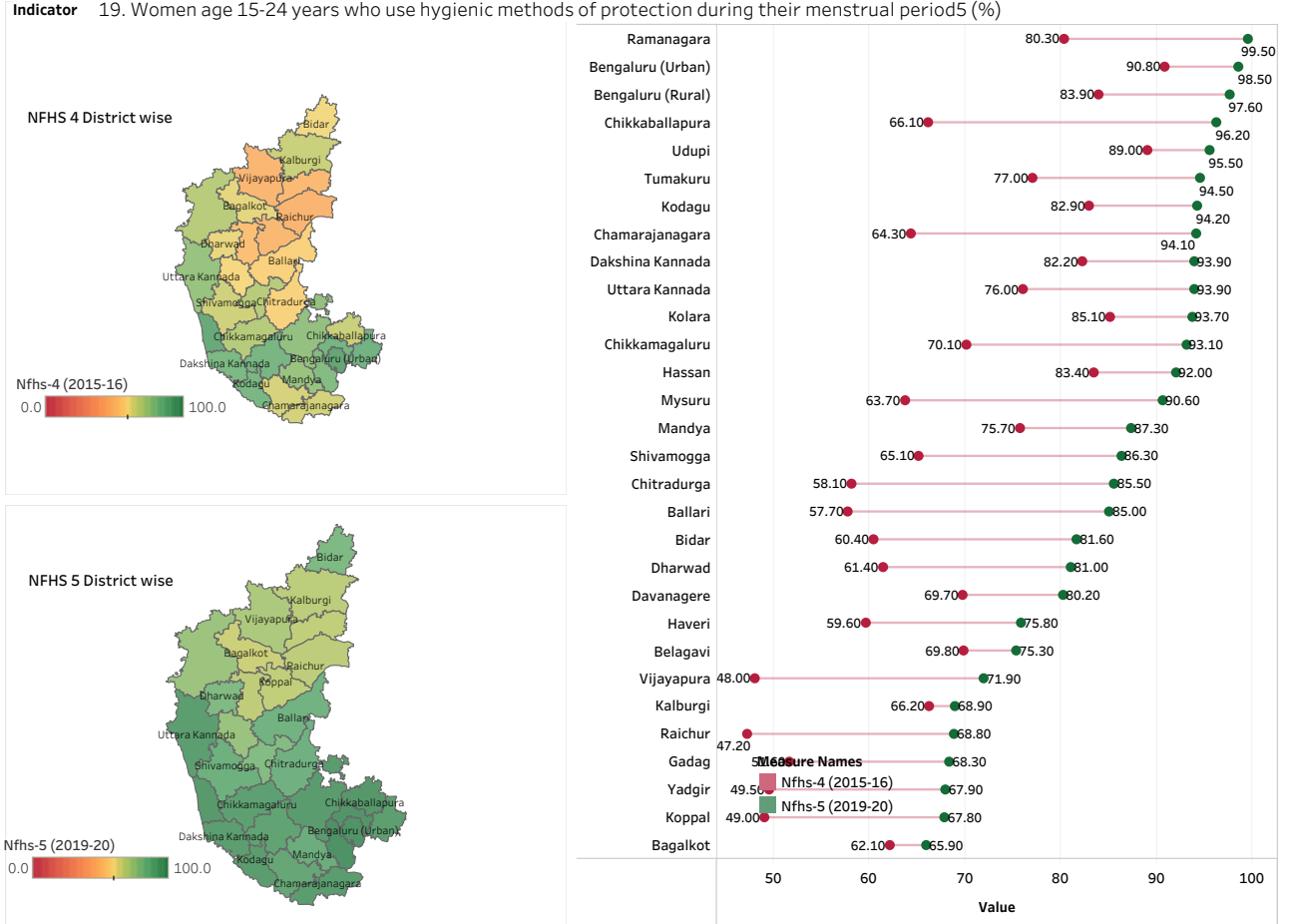
ಚಿತ್ರ 15.13 : NFHS 4 ಮತ್ತು 5 ರ ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತಾಯಂದಿರು ಅಥವಾ ಗರ್ಭಿಣಿಯಾಗಿದ್ದ 15-19 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಹಿಳೆಯರು.

Indicator 18. Women age 15-19 years who were already mothers or pregnant at the time of the survey (%)

ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ 15-24 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನವರಲ್ಲಿ ಮುಟ್ಟಿನ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನೈರ್ಮಲ್ಯದ ರಕ್ಷಣೆಯ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ 13 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಶೇ.90 ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಹಿಳೆಯರು ಮುಟ್ಟಿನ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನೈರ್ಮಲ್ಯದ ರಕ್ಷಣೆಯ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದು, ಶೇ. 65.9 ರಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಬಾಗಲಕೋಟೆ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಹೊಂದಿದೆ. ಇದು ಅತ್ಯಂತ ಆರೋಗ್ಯಕರ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

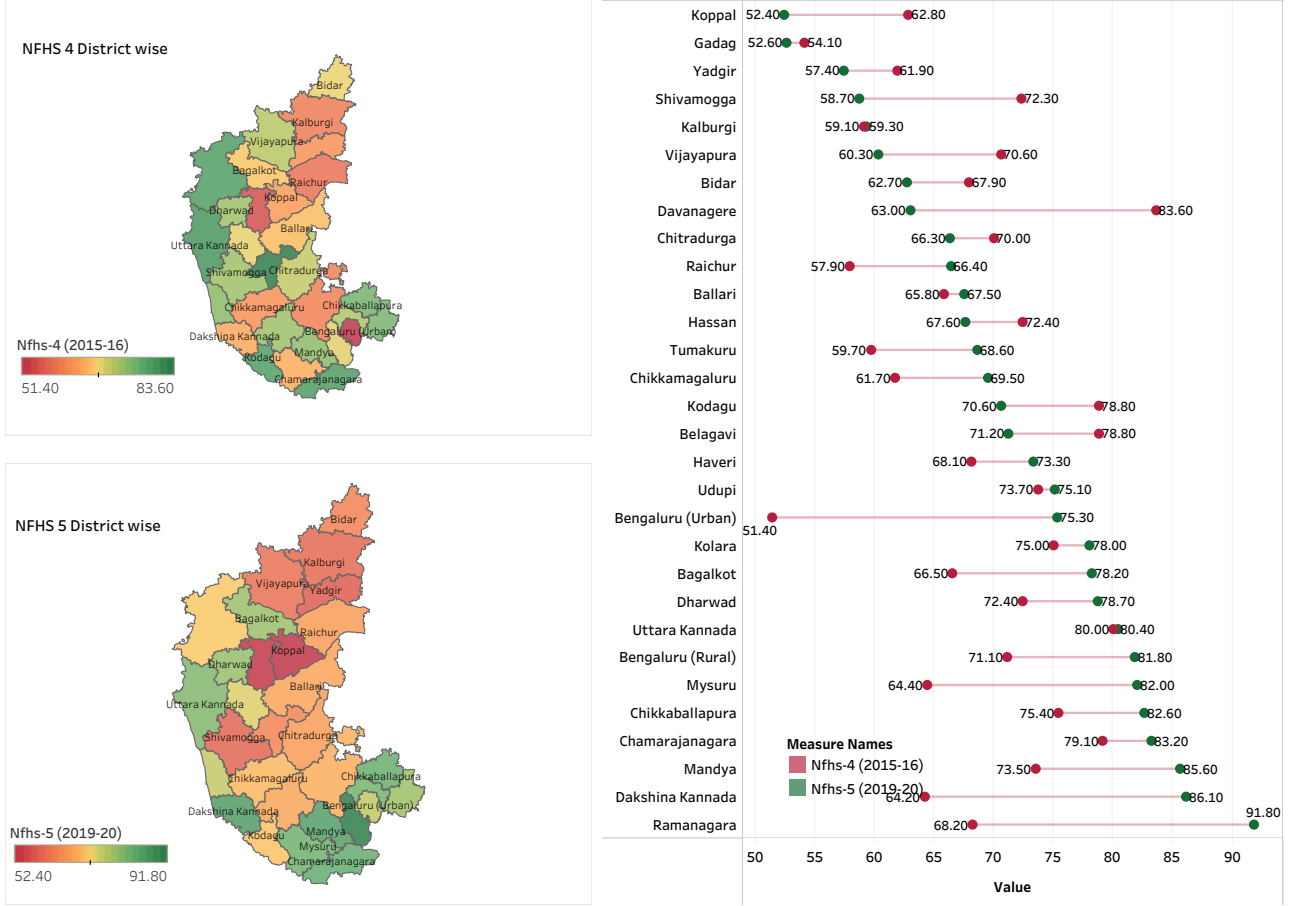
ಚಿತ್ರ 15.14 : NFHS 4 ಮತ್ತು 5 ರ ಪ್ರಕಾರ ಮುಟ್ಟಿನ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನೈರ್ಮಲ್ಯದ ರಕ್ಷಣೆಯ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ 15-24 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಹಿಳೆಯರು

ಮೊದಲ ಪ್ರಸವ ಪೂರ್ವ ತಪಾಸಣೆಯು ತಾಯಿಯಾಗುವ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಪ್ರಮುಖ ಮೈಲಿಗಲ್ಲು. ಇದು ಇತರ ಮಾಹಿತಿಯೊಂದಿಗೆ ಗರ್ಭಾವಸ್ಥೆಯ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಅಂಶಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡಲು ತಾಯಿಯಾಗುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಮುಖ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಮತ್ತು ಕಬ್ಬಿಣದ ಪೂರಕಗಳು, ಜಂತುಹುಳು ನಿವಾರಕ ಮತ್ತು ಟೆಟನಸ್ ಚುಚ್ಚುಮದ್ದಗಳ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತದೆ. ಎಎನ್‌ಸಿಗೆ ಒಳಪಡದ ತಾಯಂದಿರು ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಎಚ್‌ಐವಿ, ಮಲೇರಿಯಾ ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಮಗುವಿನ ಜನನದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಉಂಟು ಮಾಡುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಪಡೆಯುವಲ್ಲಿ ವಿಫಲರಾಗುತ್ತಾರೆ. 30 ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಪೈಕಿ 11 ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಮೊದಲ ತ್ರೈಮಾಸಿಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸವಪೂರ್ವ ತಪಾಸಣೆಗೆ ಒಳಗಾಗುವ ತಾಯಂದಿರ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಕುಸಿತ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಕೋವಿಡ್-19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗದಿಂದ ಭೇಟಿಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಸದರಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ತಕ್ಷಣವೇ ಬದಲಾಯಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಚಿತ್ರ 15.15 : NFHS 4 ಮತ್ತು 5 ರ ಪ್ರಕಾರ 1 ನೇ ತ್ರೈಮಾಸಿಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸವಪೂರ್ವ ತಪಾಸಣೆಗೆ ಒಳಗಾದ ತಾಯಂದಿರು

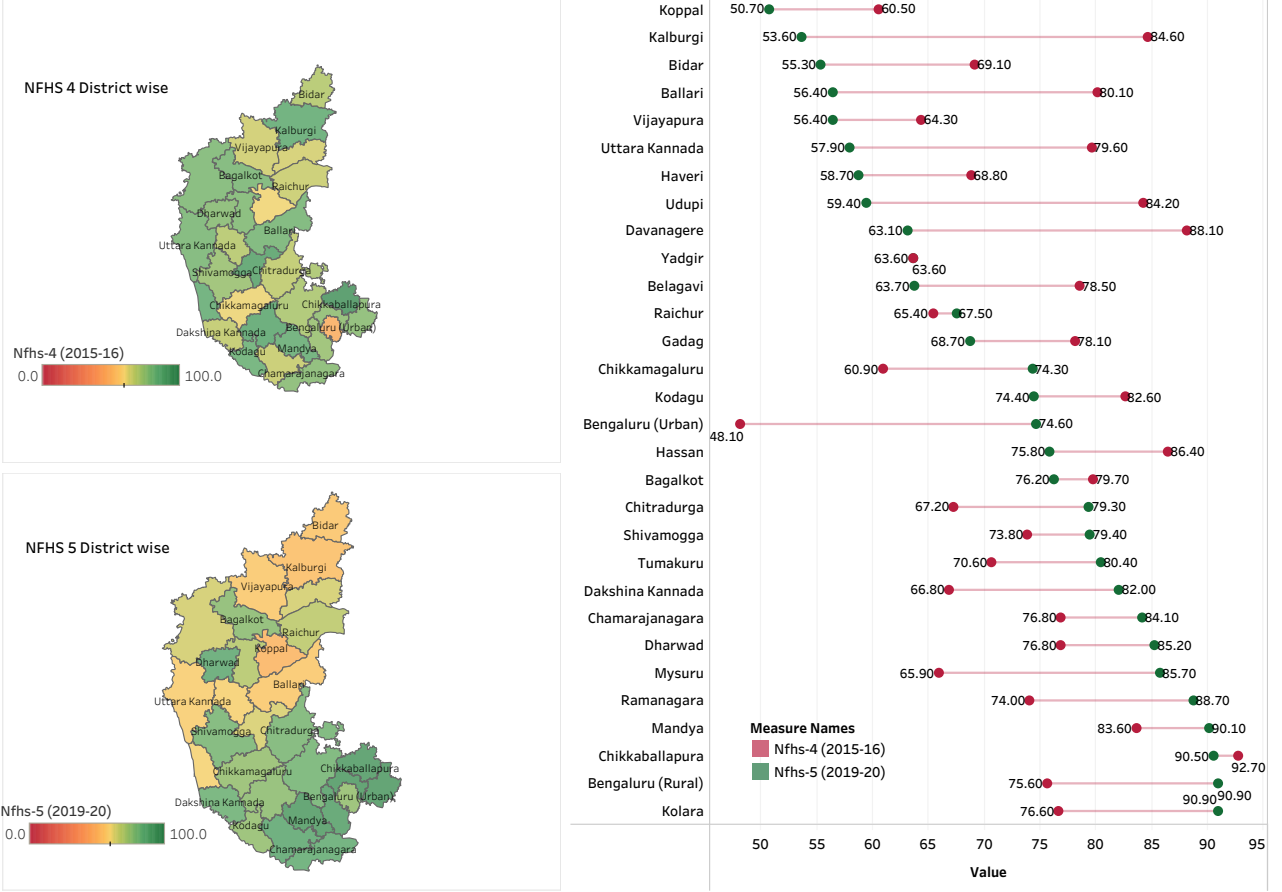
Indicator 32. Mothers who had an antenatal check-up in the first trimester (%)

ಅರ್ಧದಷ್ಟು ಜಿಲ್ಲೆಗಳು 4 ಪ್ರಸವಪೂರ್ವ ಭೇಟಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದ ತಾಯಂದಿರ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಕುಸಿತವನ್ನು ವರದಿ ಮಾಡಿದೆ. ಇದು ಕೋವಿಡ್-19 ಸಾಂಕ್ರಮಿಕ ರೋಗದ ಪರಿಣಾಮದಿಂದಿರಬಹುದಾಗಿದ್ದು, ತಾಯಂದಿರ ಮತ್ತು ಶಿಶುಗಳ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಗಮನಹರಿಸಬೇಕು.

ಚಿತ್ರ 15.16 : NFHS 4 ಮತ್ತು 5 ರ ಪ್ರಕಾರ ಕನಿಷ್ಠ 4 ಪ್ರಸವಪೂರ್ವ ತಪಾಸಣೆ ಒಳಗಾದ ತಾಯಂದಿರು

Indicator 33. Mothers who had at least 4 antenatal care visits (%)

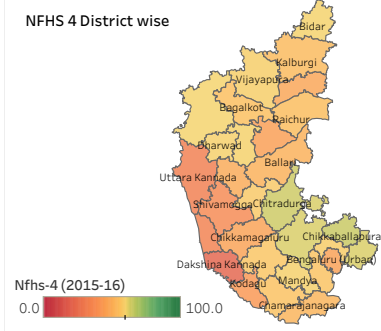

ಹಾವೇರಿ, ದಾವಣಗೆರೆ, ರಾಯಚೂರು ಕಲಬುರ್ಗಿ, ಗದಗ ಗಳಂತಹ ಕೆಲವು ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಹೊರತು ಪಡಿಸಿ ಉಳಿದೆಡೆ ಗರ್ಭನಿರೋಧಕಗಳ ಬಳಕೆ ಹೆಚ್ಚಿದೆ. ಇದು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಸರ್ಕಾರವು ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಗತಿ ಇರುವ ಐದು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕರಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸಿರುವುದನ್ನು ಖಾತರಿ ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

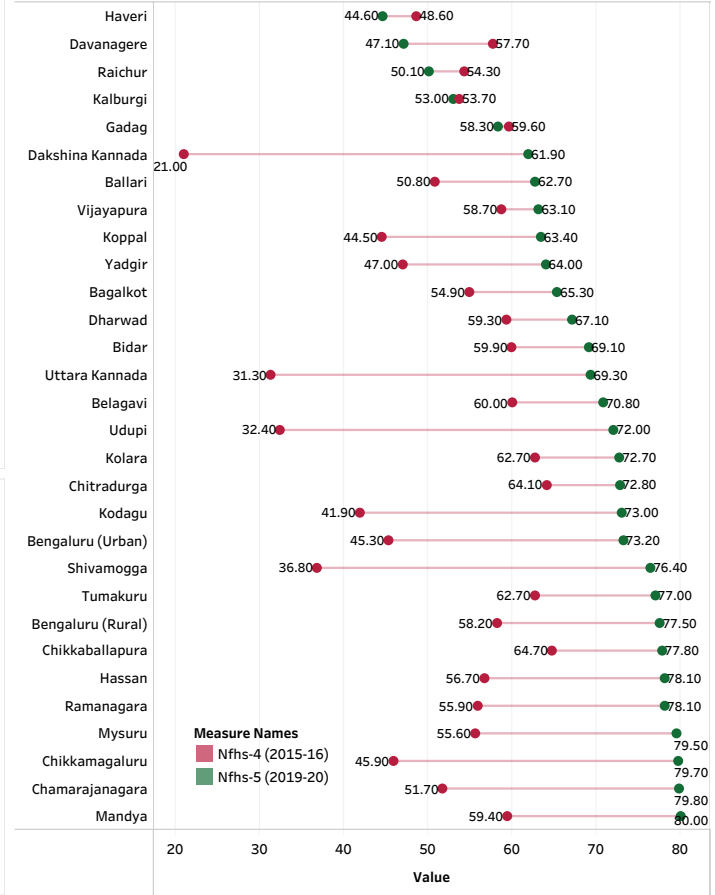
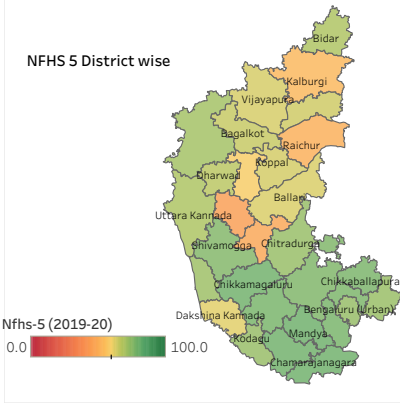
ಚಿತ್ರ 15.17 : NFHS 4 ಮತ್ತು 5 ರ ಪ್ರಕಾರ ಗರ್ಭ ನಿರೋಧಕಗಳ ಬಳಕೆ

Indicator 20. Any method6 (%)

NFHS 4 District wise

NFHS 5 District wise

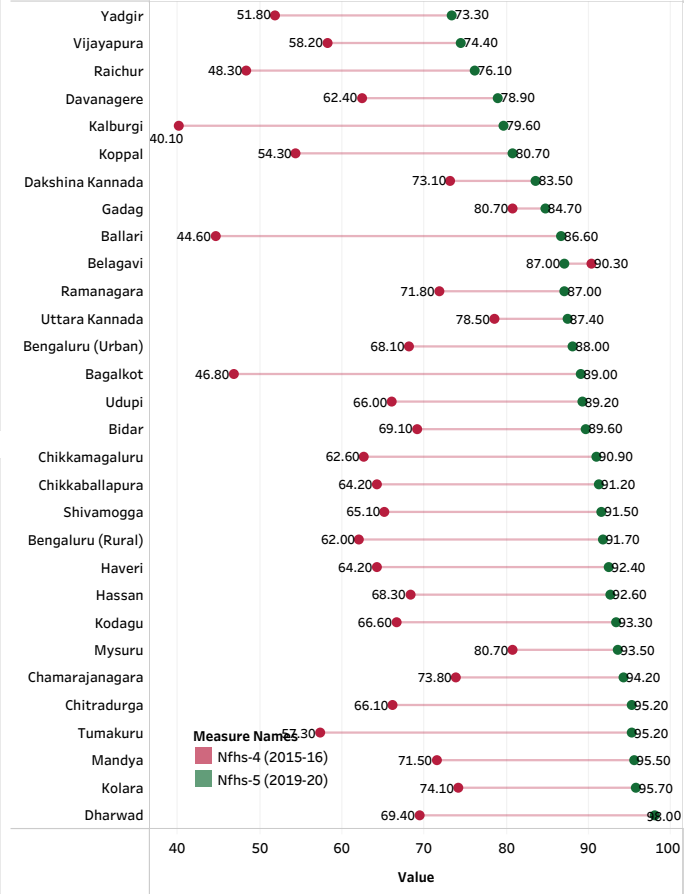
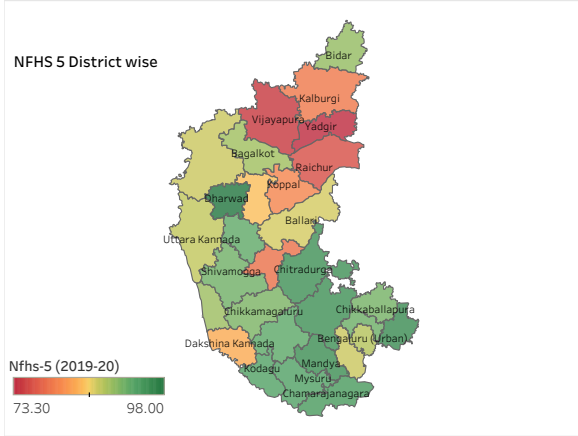
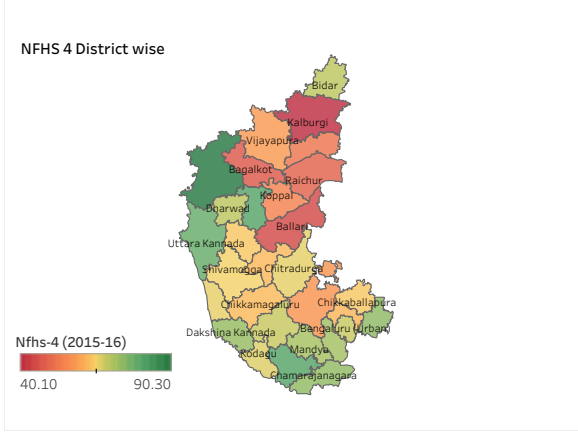

15.2.6 ಆರಂಭಿಕ ಬಾಲ್ಯದ ಆರೈಕೆ

ಹೆರಿಗೆಯಾದ 2 ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯ ವೃತ್ತಿಪರರಿಂದ ಪ್ರಸವಾನಂತರದ ಆರೈಕೆ ಪಡೆದ ತಾಯಂದಿರ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದ್ದು ಈ ಆವೇಗವನ್ನು ಸುಸ್ಥಿರಗೊಳಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಚಿತ್ರ 15.18 : NFHS 4 ಮತ್ತು 5 ರ ಪ್ರಕಾರ ಹೆರಿಗೆಯಾದ 2 ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ವೈದ್ಯಕೀಯ ವೃತ್ತಿಪರರು ಅಥವಾ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಿಂದ ಪ್ರಸವಪೂರ್ವ ಆರೈಕೆಯನ್ನು ಪಡೆದ ತಾಯಂದಿರು

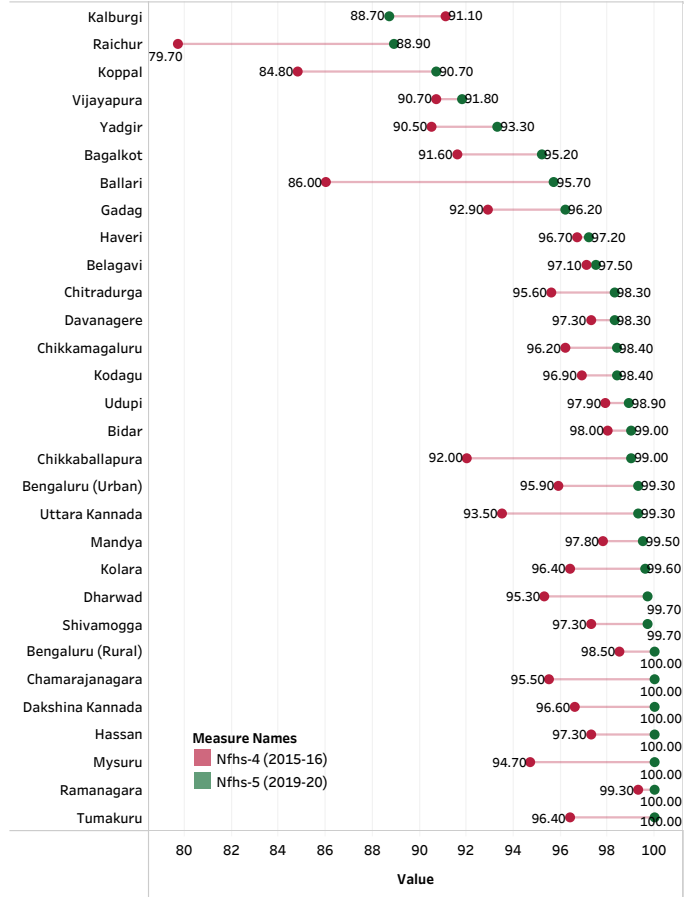
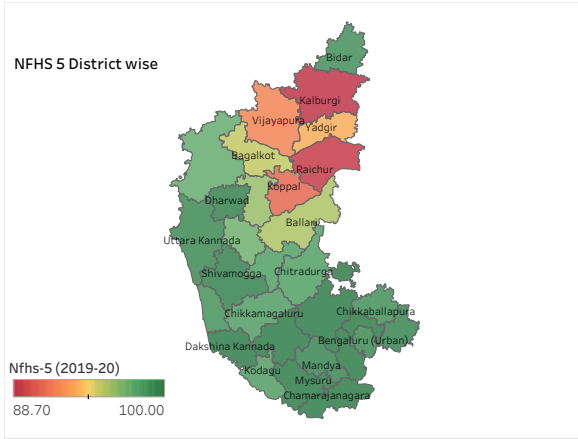
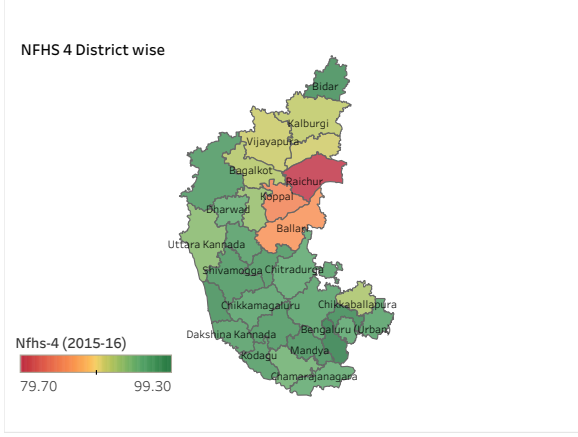
Indicator 38. Mothers who received postnatal care from a doctor/nurse/LHV/ANM/midwife/other health personnel within 2 d..

ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಜನನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕಲ್ಪುರ್ಗಿ ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಳವಿರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕಲ್ಪುರ್ಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ವಿಷೇಶ ಗಮನ ಹರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಶೇ.95 ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಜನನಗಳು ಕೇವಲ 5 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸಿರುತ್ತವೆ.

ಚಿತ್ರ 15.19 : NFHS 4 ಮತ್ತು 5 ರ ಪ್ರಕಾರ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಜನನಗಳು

Indicator 42. Institutional births (%)

15.2.7 ಮಹಿಳಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದ ಯೋಜನೆಗಳು

ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆಯು ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಸಬಲೀಕರಣಗೊಳಿಸಲು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಜೀವನದ ವಿವಿಧ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಯೋಗ ಕ್ಷೇಮವನ್ನು ಖಚಿತ ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹಲವಾರು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿದೆ.

- ❑ ಸ್ತ್ರೀ ಶಕ್ತಿಯು ಸಮಾಜಿಕ ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದ ಬಡಕುಟುಂಬದ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಿ ಸಾಲ ಪಡೆಯಲು ಮತ್ತು ಹಣ ಉಳಿತಾಯ ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶವನ್ನು ಒದಗಿಸಿ ಇದರಿಂದ ಇವರುಗಳು ವಿವಿಧ ವಿವಿಧ ಆದಾಯ ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದೆ.
- ❑ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಲು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರಿಗೆ 37 ಮೆಟ್ರಿಕ್ ಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ಮೆಟ್ರಿಕ್ ನಂತರದ ಉಚಿತ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಲಯಗಳು.
- ❑ ವಿಶೇಷ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಳು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಅರ್ಹತೆಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಫಲಾನುಭವಿಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ.
- ❑ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಮಹಿಳಾ ಹಾಸ್ಟೆಲ್‌ಗಳು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಸುರಕ್ಷಿತ ವಸತಿ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ. ಲಿಂಗ ಆಧಾರಿತ ಆಯವ್ಯಯವು ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ.
- ❑ ಹಲವಾರು ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳು ಕೌಟುಂಬಿಕ ಹಿಂಸಾಚಾರದಿಂದ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತವೆ.

- ❑ ಇದಲ್ಲದೇ, ಕೌಟುಂಬಿಕ ಹಿಂಸೆಯ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಉಚಿತ ಕಾನೂನು ನೆರವು ಲಭ್ಯವಿದೆ.
- ❑ ಸಾಂತ್ವನ ಯೋಜನೆಗಳು ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಹಿಂಸೆಗೆ ಒಳಗಾಗುವ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಸಮಾಲೋಚನೆ ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯ ನೆರವನ್ನೂ ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.
- ❑ ಒಂದು-ನಿಲುಗಡೆ ಕೇಂದ್ರವು (One stop center) ಒಂದೇ ಸೂರಿನಡಿ ಎಲ್ಲಾ ಅಗತ್ಯ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.
- ❑ ಸ್ಟಾಧಾರ್ ಗ್ರೇಹ್ ಯೋಜನೆಯು ವಿನೂತನಾಗಿ ಎನ್‌ಜಿಒಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಆಹಾರ, ವಸತಿ, ಬಟ್ಟೆ, ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಮೂಲಕ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಸಬಲೀಕರಣಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿನ ಪ್ರಮುಖ ಯೋಜನೆಗಳು ಕೆಳಕಂಡಂತಿವೆ:

ಕೋಷ್ಟಕ 15.3 : ಅವಲೋಕನಾ ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರಮುಖ ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳು

Scheme	Budget Estimates	Opening Balance	Total Allocation	Release	Available Funds	Total Expenditure	% Released Measure	% Spent Measure
ICDS - National Nutrition Mission)	1,973.19	0.00	1,973.19	1,707.22	1,707.22	1,304.50	86.52%	76.41%
Centrally Sponsored Scheme of Integrated Child Development Service)	1,594.41	0.00	1,594.41	1,300.92	1,300.92	973.68	81.59%	74.85%
Bhagya Lakshmi)	101.80	0.00	101.80	40.50	40.50	40.51	39.78%	100.02%
Integrated Child Protection Scheme)	86.77	0.00	86.77	60.99	60.99	52.92	70.29%	86.77%
CSS - Poshan Abhiyan(National Nutrition Mission))	85.00	0.00	85.00	0.00	0.00	0.00	0.00%	0.00%
Financial Assistance to Special Schools for Physically Challenged run by NGO's)	60.00	0.00	60.00	23.37	23.37	21.68	38.95%	92.77%
Interest Subsidy for Women through KSFC)	58.00	0.00	58.00	29.00	29.00	29.00	50.00%	100.00%
Pension to Devadasis)	54.36	0.00	54.36	27.18	27.18	27.18	50.00%	100.00%
Pradhana Mantri Maatru Vandana Yojane)	51.55	0.00	51.55	25.12	25.12	5.95	48.73%	23.69%
NPDRP Programme for the Disabled)	45.48	0.00	45.48	18.60	18.60	17.50	40.90%	94.09%
	4,408.79	0.00	4,436.16	3,401.95	3,401.95	2,579.12	77.16%	75.81%

ಅ. ಸ್ತ್ರೀ ಶಕ್ತಿ

ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಲು ಸ್ವಸಹಾಯ ಸಂಘಗಳ ಉತ್ತಮ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿದೆ. ಸ್ವಸಹಾಯ ಸಂಘಗಳ ಮೂಲಕ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಸಬಲೀಕರಣಗೊಳಿಸಲು ರಾಜ್ಯಾದ್ಯಂತ ಸ್ತ್ರೀ ಶಕ್ತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು 2000-01 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ, ಪ್ರತಿ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿನ ಕುಟುಂಬಗಳ ಸುಮಾರು 15 ರಿಂದ 20 ಮಹಿಳಾ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದು, ಇವರುಗಳು ಭೂ ರಹಿತ ಅಥವಾ ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಹಾಗೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ/ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಗಳ ಮಹಿಳೆಯರಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ, 25.85 ಲಕ್ಷ ಮಹಿಳಾ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ 1.65 ಲಕ್ಷ ಸ್ವ-ಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳಿವೆ. ಈ ಗುಂಪುಗಳು ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದ ನವೆಂಬರ್-2021 ರವರೆಗೆ ರೂ.12638.59 ಕೋಟಿ ಉಳಿತಾಯ ಮಾಡಿರುತ್ತವೆ. 1,47,006 ಗುಂಪುಗಳು ರೂ.10,042.53 ಕೋಟಿಯನ್ನು ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳಿಂದ ಸಾಲಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿವೆ ಮತ್ತು ಆದಾಯ ಉತ್ಪನ್ನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಲುವಾಗಿ ರೂ.7876.37 ಕೋಟಿಗಳಷ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಸಾಲದ ವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ.

ಸುತ್ತು ನಿಧಿಗಳು, ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ, ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳು ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸೌಲಭ್ಯ ಒದಗಿಸುವುದು ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಸ್ತ್ರೀ ಶಕ್ತಿ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳ ಬಲವರ್ಧನೆಗೆ 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನ ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ರೂ.667.00 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಈ ಪೈಕಿ ನವೆಂಬರ್-2021ರ ವರೆಗೆ ರೂ.73.25 ಲಕ್ಷಗಳ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಭರಿಸಲಾಗಿದೆ. (ಕೋಷ್ಟಕ.15.4 ಮತ್ತು 15.5)

ಕೋಷ್ಟಕ 15.4: ಸ್ತ್ರೀ ಶಕ್ತಿ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿ		
ವರ್ಷ	ವೆಚ್ಚ (ರೂ.ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ)	ಸಾಧನೆ (ಸಂಖ್ಯೆ)
2017-2018	73.2	128123 ಗುಂಪುಗಳು
2018-2019	12.24	10051 ಗುಂಪುಗಳು
2019-2020	7.98	7500 ಗುಂಪುಗಳು
2020-2021	4.67	12177 ಗುಂಪುಗಳು
2021-2022 (ನವೆಂಬರ್ ವರೆಗೆ-2021)	0.73	230 ಗುಂಪುಗಳು

ಕೋಷ್ಟಕ 15.5: ಸ್ತ್ರೀ ಶಕ್ತಿ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿ											
ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ/ ಯೋಜನೆ	ಘಟಕ	ಗುರಿ	ಸಾಧನೆ	ಗುರಿ	ಸಾಧನೆ	ಗುರಿ	ಸಾಧನೆ	ಗುರಿ	ಸಾಧನೆ	ಗುರಿ	ಸಾಧನೆ
		2017-18	2018-19	2019-20	2020-21	2021-22					
ಬ್ಯಾಂಕ್ಗಳಿಂದ ಸಾಲ ಪಡೆದಿರುವ ಗುಂಪುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಸಂಖ್ಯೆಗಳು	15265	11740	15265	857	22786	1790	19866	476	18980	446
ಸಾಲದ ಮೊತ್ತ	ರೂ. ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ	-	546.21	-	376.71	-	161.01	-	35.21	-	32.31
ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ ಆವರ್ತ ನಿಧಿ	ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳು	130000 ಗುಂಪುಗಳು ರೂ. 6500	128123 ಗುಂಪುಗಳು ರೂ. 7320.11 ಲಕ್ಷಗಳು	10152 ಗುಂಪುಗಳು ರೂ. 1470.00 ಲಕ್ಷಗಳು	10051 ಗುಂಪುಗಳು ರೂ. 1224.64 ಲಕ್ಷಗಳು	7729 ಗುಂಪುಗಳು ರೂ. 1079.00 ಲಕ್ಷಗಳು	7500 ಗುಂಪುಗಳು ರೂ. 798.04 ಲಕ್ಷಗಳು	13055 ಗುಂಪುಗಳು ರೂ. 507.03 ಲಕ್ಷಗಳು	12177 ಗುಂಪುಗಳು ರೂ. 466.78 ಲಕ್ಷಗಳು	12308 ಗುಂಪುಗಳು ರೂ.667.00 ಲಕ್ಷಗಳು	230 ಗುಂಪುಗಳು ರೂ.73.25 ಲಕ್ಷಗಳು

ಆ. ಬಾಲಕಿಯರ ಹಾಸ್ಟೆಲ್

ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲು ಮತ್ತು ಶಾಲೆಯಿಂದ ಹೊರಗುಳಿಯುವುದನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಉಚಿತ ಹಾಸ್ಟೆಲ್ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ 19 ಮೆಟ್ರಿಕ್ ಪೂರ್ವ ಮತ್ತು 18 ಮೆಟ್ರಿಕ್ ನಂತರದ ಸೇರಿ ಒಟ್ಟು 37 ಬಾಲಕಿಯರ ವಸತಿನಿಲಯಗಳು ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಅನುದಾನಿತ ಸ್ವಯಂ ಸೇವಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ. (ಕೋಷ್ಟಕ 15.6).

ಕೋಷ್ಟಕ 15.6: ಬಾಲಕಿಯರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ನಿಲಯಗಳ ವಿವರ		
ವರ್ಷ	ವೆಚ್ಚ (ರೂ. ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)	ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ನಿಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ
2017-2018	407.77	41
2018-2019	474.68	41
2019-2020	456.5	41
2020-2021	251.7	38
2021-2022 (ನವೆಂಬರ್ ವರೆಗೆ-2021)	98	37

ಇ. ವಿಶೇಷ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಳು

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಎಲ್ಲಾ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಅವರ ಸವಲತ್ತುಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆಗಳ ಯೋಜನೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತ ಮಹಿಳಾ ಫಲಾನುಭವಿಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲು ವಿಶೇಷ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲು ಸರ್ಕಾರವು ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಿದೆ. 2021-22 ರಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 3841 ವಿಶೇಷ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಳನ್ನು ನವೆಂಬರ್-2021 ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ ನಡೆಸಲಾಗಿದೆ.

ಈ. ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಿ ಮಹಿಳೆಯರ ವಸತಿ ನಿಲಯ ನಿರ್ಮಾಣ

ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಸುರಕ್ಷಿತ ಮತ್ತು ಸೂಕ್ತವಾದ ವಸತಿ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು ಯೋಜನೆಯ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ ರೂ. 25.00 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಹಾಸ್ಟೆಲ್ ನಿರ್ಮಿಸಲು ಇಚ್ಛಿಸುವ ಸ್ವಯಂ ಸೇವಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಉ. ಲಿಂಗ ಆಧಾರಿತ ಆಯವ್ಯಯ (ಮಹಿಳಾ ಘಟಕ ಯೋಜನೆ)

ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಕರ್ನಾಟಕವು ಪ್ರಮುಖ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದು ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ಆಧಾರಿತ ಆಯವ್ಯಯ ಮತ್ತೊಂದು ಬೆಳವಣಿಗೆಯಾಗಿದೆ. 2006-07 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಲಿಂಗ ಆಧಾರಿತ ಆಯವ್ಯಯವು ಮಹಿಳೆಯರ ಬಗ್ಗೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡುವಲ್ಲಿ ಸಹಕರಿಯಾಗಿದೆ. ತರುವಾಯ, ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಮೀಸಲಿಡಲಾದ ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲಾದ ಸಂಪನ್ಮೂಲದ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಹಾಗೂ ನಿಯಮಗಳ ಬದ್ಧತೆಯ ಸಮರ್ಪಕ ಅನುವಾದವನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಆರ್ಥಿಕ ಇಲಾಖೆಯು ಮಹಿಳಾ ಉದ್ದೇಶಿತ ಆಯವ್ಯಯ ಕೋಶವನ್ನು (GBC) ಸ್ಥಾಪಿಸಿರುತ್ತದೆ. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಉದ್ದೇಶಿತ ಆಯವ್ಯಯವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವ 3 ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕವೂ ಒಂದಾಗಿದೆ.

ಮಹಿಳಾ ಉದ್ದೇಶಿತ ಆಯವ್ಯಯ ಕೋಶವು ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಮಹಿಳಾ ಉದ್ದೇಶಿತ ಆಯವ್ಯಯ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಹೊರತರುತ್ತಿದ್ದು, ಈ ಪುಸ್ತಕವು ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳ ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆಗಳಡಿ ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾದ ಆಯವ್ಯಯವನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ವರ್ಗ-ಎ ಮತ್ತು ವರ್ಗ-ಬಿ ಎಂಬ ಎರಡು ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿವೆ. ಈ ವರ್ಗೀಕರಣವು ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ವೆಚ್ಚ ಆಯವ್ಯಯ ಬಾಗ-2ರಲ್ಲಿ ಅನುಸರಿಸಿದ ನೀತಿಯನ್ನು ಆದರಿಸಿದೆ. (ಕೋಷ್ಟಕ 15.7).

- ವರ್ಗ-ಎ ಶೇ.100ರಷ್ಟು ಅನುದಾನವನ್ನು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಮೀಸಲಿಡಲಾದ ಆಯವ್ಯಯ.
- ವರ್ಗ-ಬಿ ಕನಿಷ್ಠ ಶೇ.30ರಷ್ಟು ರಷ್ಟು ಅನುದಾನವನ್ನು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಮೀಸಲಿಡಲಾದ ಆಯವ್ಯಯ.
- ವರ್ಗ-ಸಿ ಕನಿಷ್ಠ ಶೇ.30ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಅನುದಾನವನ್ನು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಮೀಸಲಿಡಲಾದ ಆಯವ್ಯಯ.

ಕೋಷ್ಟಕ 15.7 : ಲಿಂಗ ಆಧಾರಿತ ಆಯವ್ಯಯಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಕೆ (ಲಕ್ಷದಲ್ಲಿ ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ)

ವರ್ಗ	2019-20 (ಖಾತೆ)	2020-21 (ಬಜೆಟ್)	2020-21 (ಪರಿಷ್ಕರಿಸಲಾಗಿದೆ)	2021-22 (ಬಜೆಟ್)
1. ವರ್ಗ 'ಎ'	546882	472646	463697	458566
2. ವರ್ಗ 'ಬಿ'	10714411	11085181	10929979	10867422
3. ವರ್ಗ 'ಬಿ (30% ಅನುದಾನ)	3214323	3325554	3278994	3260227
4. ಒಟ್ಟು ಹಂಚಿಕೆ	3761205	3798200	3742691	371873
5. ವರ್ಗ 'ಸಿ'	11142338	12231506	11598797	13294704
6. ವರ್ಗ ಕರ್ನಾಟಕ ನಿಧಿ ಹಂಚಿಕೆ	22403631	23789333	22992473	24620692
7. ಹಂಚಿಕೆ ಶೇಕಡಾವಾರು	16.75	15.97	16.28	15.1

ಊ) ಕೌಟುಂಬಿಕ ಹಿಂಸೆಯಿಂದ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಂರಕ್ಷಣೆ

ಮಹಿಳೆಯರ ಮೇಲಿನ ಕೌಟುಂಬಿಕ ದೌರ್ಜನ್ಯವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವುದು, ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆ ಸಾಧಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ ಮೇಲಿನ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕವು 2007 ರಿಂದ ಕೌಟುಂಬಿಕ ದೌರ್ಜನ್ಯದಿಂದ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಕಾಯ್ದೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿರುತ್ತದೆ. ಕೌಟುಂಬಿಕ ಹಿಂಸೆಗೆ ಒಳಗಾದ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಆಶ್ರಯ ಮತ್ತು ಸಮಾಲೋಚನೆ ಸಲಹೆಯನ್ನು ನೀಡುವ ಸಲುವಾಗಿ 116 ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಅಧಿಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 31 ಸ್ವಧಾರ್ ಕೇಂದ್ರಗಳು, 21 ಶಾರ್ಟ್ ಸ್ಟೇ ಹೋಮ್‌ಗಳು ಮತ್ತು 185 ಸಾಂತ್ವನ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಆಶ್ರಯ ಮನೆಗಳಾಗಿ ರಾಜ್ಯವು ಅಧಿಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸಂತ್ರಸ್ತ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಉಚಿತ ಕಾನೂನು ನೆರವು ಕೂಡ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ದೌರ್ಜನ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದವರಿಗೆ ರಕ್ಷಣೆ ನೀಡಲು ಪ್ರತಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ರಕ್ಷಣಾ ಅಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ 4818 ಪ್ರಕರಣಗಳು ದಾಖಲಾಗಿದ್ದು, ನವೆಂಬರ್-2021 ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ ರೂ. 404.07 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಎ) ಸಾಂತ್ವನ

ಸಾಂತ್ವನ ಯೋಜನೆಯು ದೌರ್ಜನ್ಯವನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಸಮಾಲೋಚನೆ ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯ ನೆರವನ್ನು ದಿನದ 24ಘ7ಗಂಟೆಗಳು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಇದಲ್ಲದೇ, ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಕಿರುಕುಳ, ಲೈಂಗಿಕ ಕಿರುಕುಳ, ಕೌಟುಂಬಿಕ ದೌರ್ಜನ್ಯ, ಅತ್ಯಾಚಾರ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಕಾನೂನು ನೆರವು ಮತ್ತು ಸಮಾಲೋಚನೆ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ 123 ಸಾಂತ್ವನ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಎನ್‌ಜಿಒಗಳ ಮೂಲಕ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿಗೆ ರೂ.800.00 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ (ಕೋಷ್ಟಕ: 15.8).

ಕೋಷ್ಟಕ: 15.8 ಸಾಂತ್ವನ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿ		
ವರ್ಷ	ವೆಚ್ಚ (ರೂ.ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)	ಭೌತಿಕಸಾಧನೆ (ಕೇಂದ್ರದ ಸಂಖ್ಯೆಗಳು)
2017-2018	777.69	196
2018-2019	726.08	196
2019-2020	1256.57	196
2020-2021	1195	194
2021-2022 (ನವೆಂಬರ್ ವರೆಗೆ-2021)	251.91	123

ಋ) ಒನ್ ಸ್ಟಾಪ್ ಸೆಂಟರ್ (ಸಖಿ) (CSS 100%)

ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂತ್ರಾಲಯವು ದೌರ್ಜನ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಒಂದೇ ಸೂರಿನಡಿ ಸಮಗ್ರ ಸೌಲಭ್ಯ ಅಂದರೆ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಮತ್ತು ನೆರವು, ಕಾನೂನು ಮತ್ತು ಪೊಲೀಸ್ ನೆರವು ಹಾಗೂ ಸಮಾಲೋಚನೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಎಲ್ಲಾ 30 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವ ಒನ್ ಸ್ಟಾಪ್ ಸೆಂಟರ್‌ಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಅನುದಾನವನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿದೆ.

ಋ) ಸ್ವಧಾರ್ ಗೃಹ

ಈ ಯೋಜನೆಯ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವೆಂದರೆ ಕಷ್ಟದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಆಹಾರ, ವಸತಿ, ಬಟ್ಟೆ, ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಬಲೀಕರಣ ಮಾಡುವುದು. ನೋಂದಾಯಿಸಿ ಕನಿಷ್ಠ 3 ವರ್ಷಗಳಾಗಿರುವ ಹಾಗೂ ಮಹಿಳಾ ಕಲ್ಯಾಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅನುಭವವಿದ್ದು ಉತ್ತಮ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಸ್ವಯಂಸೇವಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ಇವುಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 52 ಸ್ವಧಾರ್ ಗೃಹಗಳು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಮಹಿಳಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಗಮ

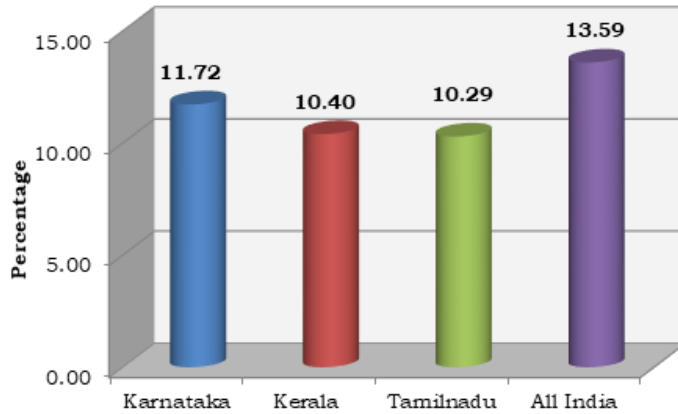
ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಮಹಿಳಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಗಮವು ಮಹಿಳೆಯರ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ಉತ್ತಮಗೊಳಿಸಲು ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ

- ❑ ಉದ್ಯೋಗಿಣಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದು ಇದರಡಿ 1479ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಆದಾಯ ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಂದ ಸ್ವಯಂ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ.
- ❑ ವಿವಿಧ ವೃತ್ತಿಪರ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸಹ ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.
- ❑ ದೇವದಾಸಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಉತ್ತಮ ಮತ್ತು ಗೌರವಯುತ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸಲು ದೇವದಾಸಿ ಪುನರ್ವಸತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ, ದೇವದಾಸಿ ಪಿಂಚಣಿ ಮತ್ತು ವಸತಿ ಯೋಜನೆಗಳು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಬೆಂಬಲ ಮತ್ತು ಸಬಲೀಕರಣವನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ.
- ❑ ಸ್ವ-ಉದ್ಯೋಗ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲು ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಜೆಂಡರ್‌ಗಳಿಗೆ ಹಣಕಾಸಿನ ನೆರವು ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.
- ❑ ಚೇತನಾ ಯೋಜನೆಯು ಲೈಂಗಿಕ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆಯರು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಗೌರವಯುತ ಜೀವನ ನಡೆಸಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ.
- ❑ ಮಧ್ಯಮ ಮತ್ತು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಬಯಸುವ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಬಡ್ಡಿ ಸಹಾಯಧನವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ.

15.3 ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆ

ಕರ್ನಾಟಕದ ಮಕ್ಕಳ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಮಟ್ಟಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಿದ್ದರೂ, ಭಾರತದ ಇತರ ದಕ್ಷಿಣ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಚಿತ್ರ (15.20)

ಚಿತ್ರ 15.20 ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿನ ಶೇಕಡವಾರು ಮಕ್ಕಳ ಜನ ಸಂಖ್ಯೆ

ರಾಜ್ಯವು ಮಹಿಳೆಯರ ಸಬಲೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ಹಾಗೂ ಮಕ್ಕಳ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಹಲವಾರು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದರೂ ಫಲಿತಾಂಶವು ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. 2001ರ ಜನಗಣತಿಯಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಾನುಪಾತವು 965 ಇದ್ದು, ಇದು 2011ರ ಜನಗಣತಿಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆಯಾಗಿ (973) ಇರುತ್ತದೆ. ಹೀಗಿದ್ದಾಗಿಯೂ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು ಇತರ ದಕ್ಷಿಣ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿರುತ್ತದೆ. 2001ರಲ್ಲಿ 0-6 ವಯೋ ಗುಂಪಿನ ಮಕ್ಕಳ ಲಿಂಗಾನುಪಾತವು 946 ಇದ್ದು 2011ಕ್ಕೆ ಇದು 948 ಆಗಿ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಅಧಿಕವಾಗಿದೆ.

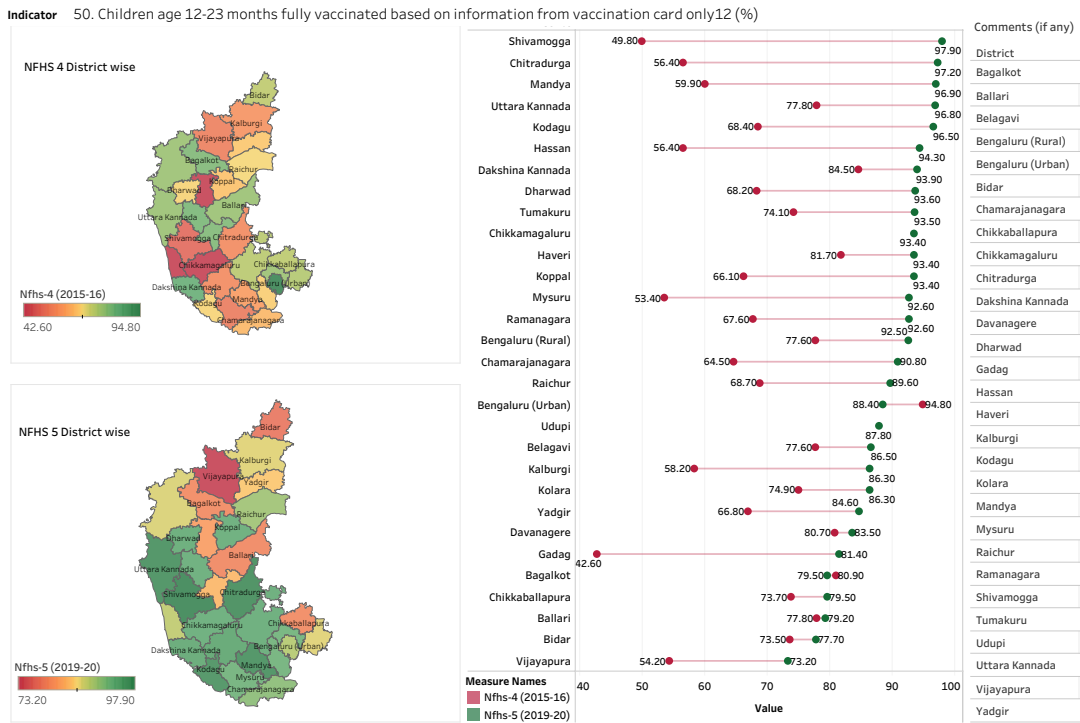
ಕೋಷ್ಟಕ 15.9: ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ರಾಜ್ಯಗಳ ನಡುವಿನ ಲಿಂಗ ಅನುಪಾತದ ಹೋಲಿಕೆ ಪ್ರಗತಿ

ರಾಜ್ಯ	2001		2011	
	ಲಿಂಗಾನುಪಾತ	ಲಿಂಗಾನುಪಾತ	ಲಿಂಗಾನುಪಾತ	ಲಿಂಗಾನುಪಾತ
	ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆ	0-6 ವರ್ಷದವರ ಜನಸಂಖ್ಯೆ	ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆ	0-6 ವರ್ಷದವರ ಜನಸಂಖ್ಯೆ
ಕರ್ನಾಟಕ	965	946	973	948
ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ	978	961	993	939
ತಮಿಳುನಾಡು	987	942	996	943
ಕೇರಳ	1058	960	1084	964
ಭಾರತ	933	927	943	919

15.3.1. ಮಕ್ಕಳ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಕಲ್ಯಾಣ

ಮಕ್ಕಳ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ NFHS ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ದತ್ತಾಂಶದ ಫಲಿತಾಂಶವು ಚುಚ್ಚುಮದ್ದು ಪಡೆದ 12-23 ತಿಂಗಳ ಮಕ್ಕಳ ಪ್ರಮಾಣವು ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಬಾಗಲಕೋಟೆ ಮತ್ತು ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಕಡೆಮೆಯಾಗಿದ್ದು, ಈ ಬಗ್ಗೆ ಒತ್ತುನೀಡಬೇಕಾಗಿದೆ.

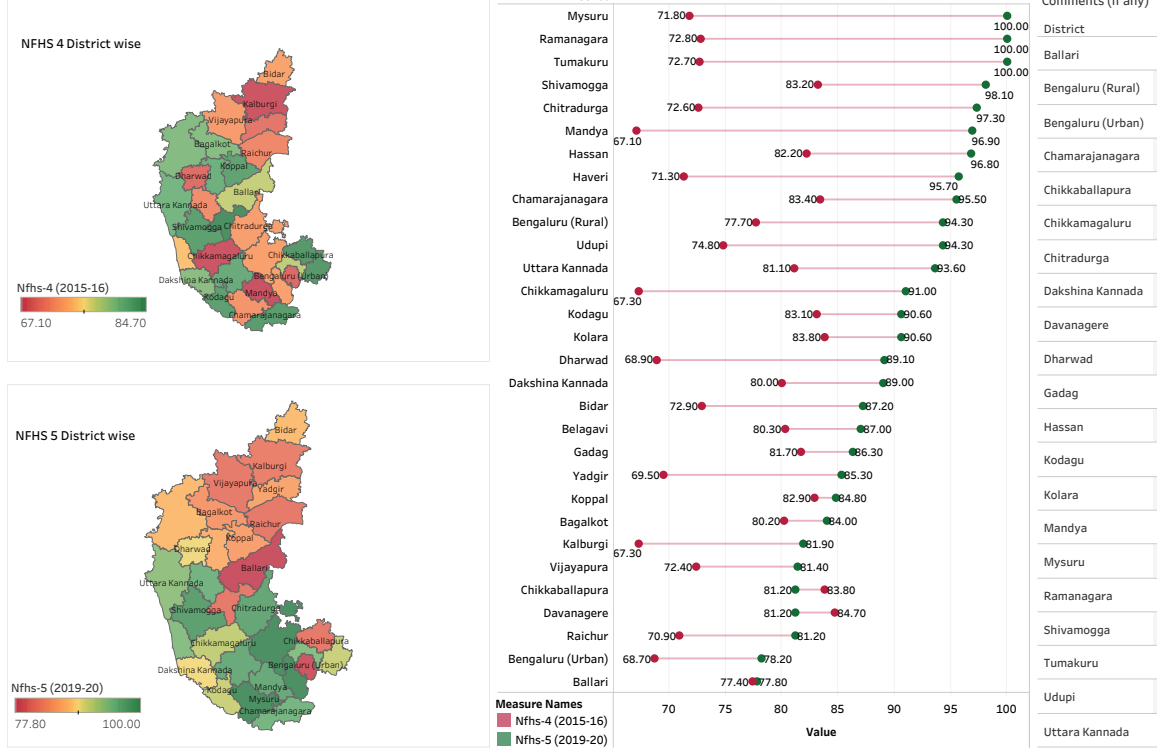
ಚಿತ್ರ: 15.21: NFHS-4 ಮತ್ತು NFHS-5 ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ಪ್ರಕಾರ 12-23 ತಿಂಗಳ ವಯೋಮಾನದ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ಲಸಿಕೆಪಡೆದ ಮಕ್ಕಳು

ಇದೇ ರೀತಿ ಪೋಲಿಯೋ ಚುಚ್ಚು ಮದ್ದಿನಲ್ಲಿ ಗಣನೀಯ ಸುಧಾರಣೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿವೆ. ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ ಮತ್ತು ದಾವಣಗೆರೆ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಇದರ ಪ್ರಮಾಣ ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದು, ಇದಕ್ಕೆ ಗಮನಹರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಚಿತ್ರ: 15.22: NFHS-4 ಮತ್ತು NFHS-5 ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ಪ್ರಕಾರ 3 ಡೋಸ್ ಸೋಲಿಯೋ ಲಸಿಕೆ ಪಡೆದ 12-23 ತಿಂಗಳ ವಯೋಮಾನ ಮಕ್ಕಳು

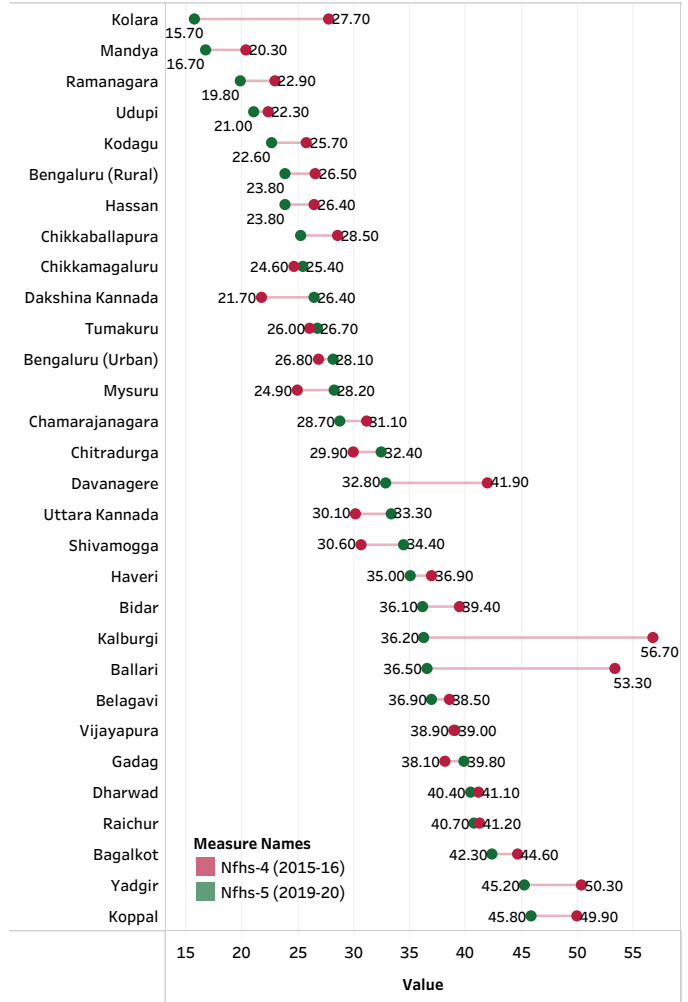
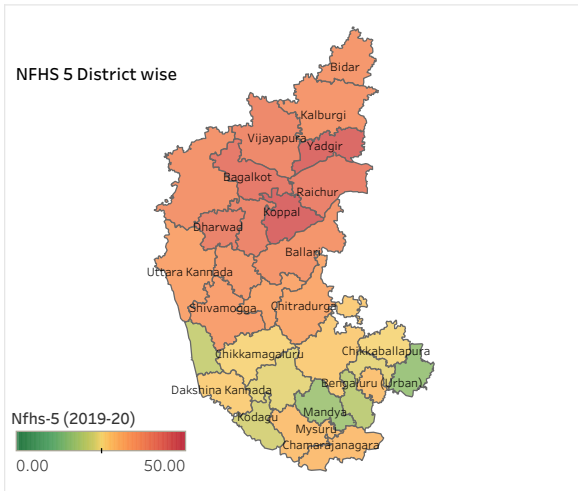
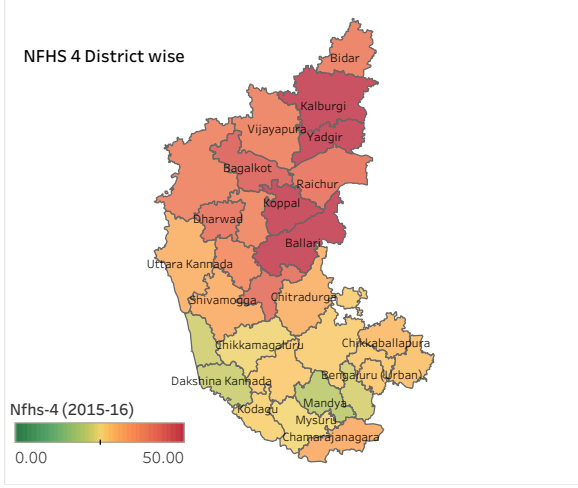
Indicator 52. Children age 12-23 months who have received 3 doses of polio vaccine13 (%)

5 ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ವಯಸ್ಸಿನ ಕುರಿತ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಮಕ್ಕಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಮಂಡ್ಯ, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು, ಮೈಸೂರು, ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಮತ್ತು ತುಮಕೂರು ಮುಂತಾದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಇದೇ ರೀತಿ ಕಲಬುರಗಿ ದಾವಣಗೆರೆ ಮತ್ತು ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ತೂಕದ ಮಕ್ಕಳ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತದೆ.

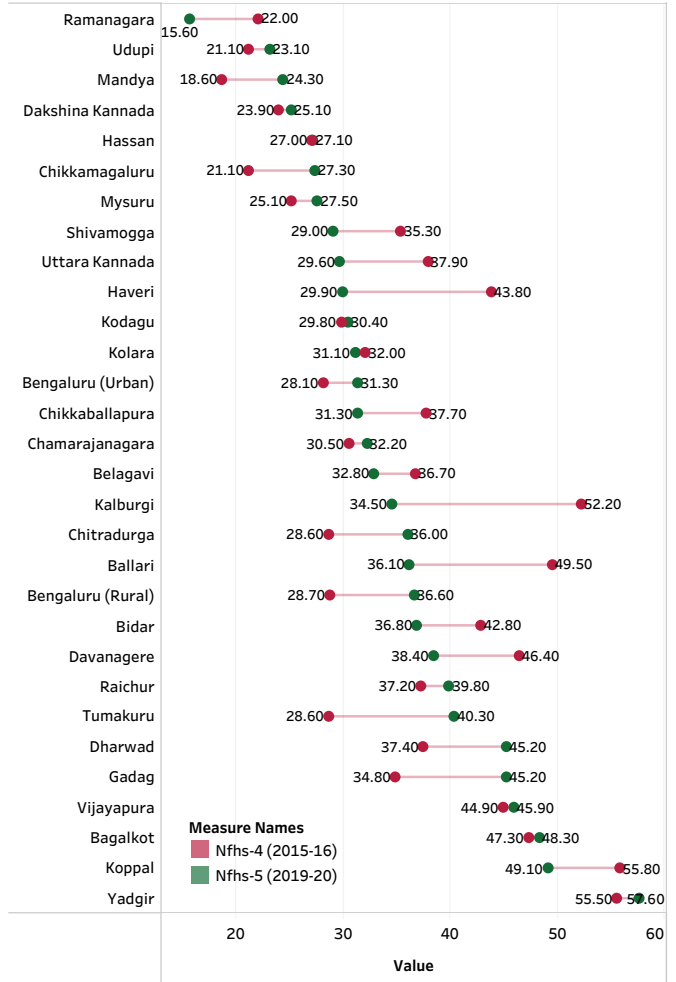
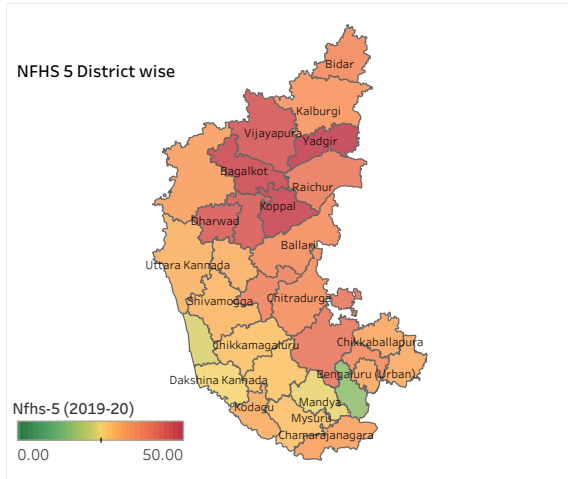
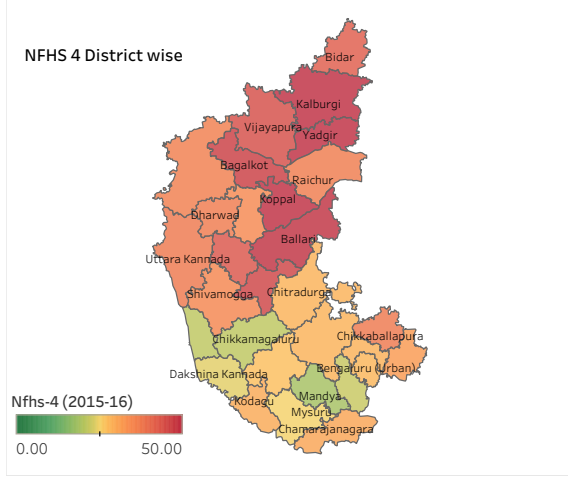
ಚಿತ್ರ: 15.23: NFHS-4 ಮತ್ತು NFHS-5 ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಕಡಿಮೆ ತೂಕವಿರುವ 5 ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಮಕ್ಕಳು

Indicator 76. Children under 5 years who are underweight (weight-for-age)18 (%)

ಚಿತ್ರ: 15.24: NFHS-4 ಮತ್ತು NFHS-5 ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಕುಂಠಿತ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಇರುವ 5 ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಮಕ್ಕಳು

Indicator 73. Children under 5 years who are stunted (height-for-age)18 (%)

15.3.2 ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು:

2011ರ ಜನಗಣತಿ ಪ್ರಕಾರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 11.72ರಷ್ಟು (0-6 ವರ್ಷದ) ಮಕ್ಕಳಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆಯು ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಹಲವಾರು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ

1. ಭಾಗ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿ- ಈ ಯೋಜನೆಯು ಬಿಪಿಎಲ್ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಗುವಿನ ಜನನವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಮತ್ತು ಲಿಂಗ ಅನುಪಾತವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಬರುವ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು 18 ವರ್ಷದವರೆಗೆ 'ಚೈಲ್ಡ್ ಟ್ರ್ಯಾಕಿಂಗ್ ಸಿಸ್ಟಮ್' ತಂತ್ರಾಂಶದ ಮೂಲಕ ನಿರ್ವಹಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ತಂತ್ರಾಂಶದ ಮೂಲಕ ಮಗುವಿನ ಆರೋಗ್ಯ, ಶಿಕ್ಷಣ ಒಂದು ಸ್ಥಳದಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ವಲಸೆ ಹೋಗುವುದು ಮತ್ತು ಇನ್ನಿತರಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಭಾಗ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸುಕನ್ಯಾ ಸಮೃದ್ಧಿ ಖಾತೆ ಯೋಜನೆಯ ಮೂಲಕ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಫಲಾನುಭವಿಗೆ ದೊರೆಯುವ ಅಂದಾಜು ಮೊತ್ತವು 1.27 ಲಕ್ಷಗಳಾಗಿರುತ್ತದೆ.
2. ಬಾಲ್ಯ ವಿವಾಹವು ಸಾಮಾಜಿಕ ಪಿಡುಗು: ಬಾಲ್ಯ ವಿವಾಹವು ಸಾಮಾಜಿಕ ಪಿಡುಗಾಗಿದ್ದು, ಇದರ ನಿರ್ಮೂಲನೆಗೆ ಹಾಗೂ ಇದರಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಮಾಜದ ಎಲ್ಲಾ ವರ್ಗದವರಿಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸಿ ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹ ತಡೆಗಟ್ಟಲು, ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹ ನಿಷೇಧ ಉಸ್ತುವಾರಿ

ಕೋಶವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಾದ್ಯಂತ (ಏಪ್ರಿಲ್-2021 ರಿಂದ ನವೆಂಬರ್-2021 ರವರೆಗೆ) 1683 ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹಗಳನ್ನು ತಡೆ ಹಿಡಿಯಲಾಗಿದೆ. 292 ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹಗಳು ವರದಿಯಾಗಿದ್ದು, ಈ ಪೈಕಿ 232 ಪ್ರಕರಣಗಳಿಗೆ ಎಫ್.ಐ.ಆರ್ ದಾಖಲಿಸಲಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ರೂ.50.00 ಲಕ್ಷಗಳ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಭರಿಸಲಾಗಿದೆ.

3. ಸಮಗ್ರ ಶಿಶು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ: ಸಮಗ್ರ ಶಿಶು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯು ಕೇಂದ್ರ ಪುರಸ್ಕೃತ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದ್ದು, ಸದರಿ ಯೋಜನೆಯಡಿ 6 ಸೇವೆಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ ಪೂರಕ ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರ, ಚುಚ್ಚುಮದ್ದು, ಆರೋಗ್ಯ ತಪಾಸಣೆ, ಮಾಹಿತಿ ಸೇವೆ, ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯ ಶಿಕ್ಷಣದ ಬಗ್ಗೆ ತಾಯಂದಿರಿಗೆ ಹಾಗೂ 3-6 ವರ್ಷದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಾಲಾ ಪೂರ್ವ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯು 1975 ರಿಂದ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ 62580 ಅಂಗನವಾಡಿ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಮತ್ತು 3331 ಮಿನಿ ಅಂಗನವಾಡಿ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ವತಿಯಿಂದ 450 ಹೊಸ ಅಂಗನವಾಡಿ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ.
4. ಪೂರಕ ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ: ಪೂರಕ ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡುವ ಮೊತ್ತದ ಶೇ.50% ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಮರುಪಾವತಿಸುತ್ತದೆ. ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಪ್ರತಿ ದಿನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸೇವಿಸುವ ಆಹಾರಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಪರಿಷ್ಕೃತ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಯಂತೆ 0-6 ವರ್ಷದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ 500 ಕ್ಯಾಲೊರಿಗಳನ್ನು 12.15 ಗ್ರಾಂ ಪ್ರೋಟೀನ್, ಗರ್ಭಿಣಿ/ಬಾಣಂತಿ/ಪ್ರಾಯಪೂರ್ವ ಬಾಲಕಿಯರಿಗೆ 600 ಕ್ಯಾಲೊರಿಗಳನ್ನು 18-20 ಗ್ರಾಂ ಪ್ರೋಟೀನ್ ಅಲ್ಲದೆ ತೀವ್ರ ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯುಳ್ಳ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ 800 ಕ್ಯಾಲೊರಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು 20-25 ಗ್ರಾಂ ಪ್ರೋಟೀನ್ ಪೂರಕ ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.
5. ಮಾತೃ ವಂದನಾ ಯೋಜನೆ: ಗರ್ಭಿಣಿ ಮತ್ತು ಬಾಣಂತಿ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ರೂ.5,000/-ಗಳ ಸಹಾಯಧನವನ್ನು ಮೂರು ಕಂತುಗಳಲ್ಲಿ ನೇರ ನಗದು ವರ್ಗಾವಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಸದರಿ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಮೊದಲ ಜೀವಂತ ಹೆರಿಗೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.
6. ಸಮಗ್ರ ಮಕ್ಕಳ ರಕ್ಷಣಾ ಯೋಜನೆ: ಕಾಳಜಿ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆಯ ಅವಶ್ಯವಿರುವ ಹಾಗೂ ಕಾನೂನು ಸಂಘರ್ಷದಲ್ಲಿರುವ ಮಕ್ಕಳ ಸಮಗ್ರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಸಮಗ್ರ ಮಕ್ಕಳ ರಕ್ಷಣಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು 2010-11ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸಂಕಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಯಾವುದೇ ದುರ್ಬಲ ಮಗುವಿಗೆ ಶಾಸನಬದ್ಧ ಆರೈಕೆ ಮತ್ತು ಪುನರ್ವಸತಿಯನ್ನು ಈ ಯೋಜನೆ ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತಿದೆ.

ವಿಕಲ ಚೇತನರು ಮತ್ತು ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕರು

2011ರ ಜನಗಣತಿ ಪ್ರಕಾರ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 13,24,205 ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ವಿಕಲಚೇತನರಿದ್ದಾರೆ. ವಿವರವು ಈ ಕೆಳಕಂಡಂತಿವೆ:

ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ವಿಕಲಚೇತನರು	ವಿಕಲಚೇತನರ ಸಂಖ್ಯೆ
ಅಂಧರು	264170
ಶ್ರವಣದೋಷವುಳ್ಳವರು	235691
ವಾಗ್ದೋಷವುಳ್ಳವರು	90741
ದೈಹಿಕಅಂಗವಿಕಲರು	271982
ಬುದ್ಧಿಮಾಂದ್ಯರು	93974
ಮಾನಸಿಕ ಅಸ್ವಸ್ಥರು	20913
ಇತರರು	246721
ಬಹು ವಿಧದ ಅಂಗವಿಕಲರು	100013
ಒಟ್ಟು	13,24,205

ವಿಕಲಚೇತನ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಹಕ್ಕುಗಳ (ಸಮಾನ ಅವಕಾಶ, ಹಕ್ಕುಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಪೂರ್ಣ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ) ಅಧಿನಿಯಮ-2016 ದಿನಾಂಕ: 19.04.2017 ರಿಂದ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿದೆ. ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಸೆಕ್ಷನ್-13ರ ಮೇರೆಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸಮನ್ವಯ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಸೆಕ್ಷನ್-60ರಂತೆ ಆಯುಕ್ತರನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಅಧಿನಿಯಮದ ಸೆಕ್ಷನ್ 19ರಂತೆ ರಾಜ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಇಲಾಖೆಯು ವಿಕಲಚೇತನರ, ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಇಲಾಖೆಯು ಸಾಧನ ಸಲಕರಣೆ, ವೈದ್ಯಕೀಯ ಪರಿಹಾರ ನಿಧಿ, ಸಾಧನೆ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಭೆ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ವೇತನ ಮತ್ತು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಧನ, ವಸತಿ ನಿಲಯ, ಪುನರ್ವಸತಿ-ಕೇಂದ್ರ ಯೋಜನೆ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಪುನರ್ವಸತಿ ಯೋಜನೆ, ಸಲಹಾ ಕೇಂದ್ರ, ಸ್ವಯಂ ಉದ್ಯೋಗ (ಆಧಾರ) ಯೋಜನೆ, ಉದ್ಯೋಗ ಕೋಶ, ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಗಲು ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ಕೇಂದ್ರ, ನಿರಾಮಯ ಯೋಜನೆ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಲ್ಯಾಪ್-ಟಾಪ್ ನೀಡುವ ಯೋಜನೆ, ನಿರುದ್ಯೋಗ ಭತ್ಯೆ ಮತ್ತು ಗುರುತಿನ ಚೀಟಿ ನೀಡುವುದು ಸೇರಿದಂತೆ ಮುಂತಾದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ವಿಕಲಚೇತನರ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕರ ಶ್ರೇಯೋಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಇಲಾಖೆಯು ವೃದ್ಧಾಶ್ರಮಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲು ಸ್ವಯಂ ಸೇವಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಅನುದಾನ ನೀಡುವ ಯೋಜನೆ, ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕರ ಸಹಾಯವಾಣಿ ಕೇಂದ್ರ, ಹಗಲು ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ಕೇಂದ್ರ, ಆನ್-ಲೈನ್ ಮೂಲಕ ಗುರುತಿನ ಚೀಟಿ ವಿತರಣೆ, ಬಸ್ ಪ್ರಯಾಣದರದಲ್ಲಿ ರಿಯಾಯಿತಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಇಲಾಖೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ವಲಯಗಳಡಿ ವಿಕಲಚೇತನ ಮತ್ತು ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕರ ಸಬಲೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆಯು ಅನುದಾನದ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಶಿಫಾರಸ್ಸಿನ ಮೇರೆಗೆ ವಿಕಲಚೇತನರ ಹಾಗೂ ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗಾಗಿ ಕೆಲವು ಯೋಜನೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಸ್ವಯಂ ಸೇವಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಅನುದಾನ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿಗೆ ರೂ.19694.30 ಲಕ್ಷಗಳ ಆಯವ್ಯಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ನವೆಂಬರ್-2021ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಒಟ್ಟು ರೂ.5862.55 ಲಕ್ಷಗಳ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಮುಂದಿನ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ

- ❑ ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಕಲಚೇತನರ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಸಮೀಕ್ಷೆ ನಡೆಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು.
- ❑ ವಿಕಲಚೇತನ ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥ ಪುರುಷ/ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವಸತಿ ನಿಲಯ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗುವುದು.
- ❑ ಬುದ್ಧಿ ಮಾಂದ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ನಿರಾಮಯ ಯೋಜನೆಯಡಿ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸೇವೆ ಒದಗಿಸುವುದು.
- ❑ ಜಿಲ್ಲಾ ಅಂಗವಿಕಲರ ಪುನರ್ವಸತಿ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಇಲ್ಲದಿರುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪುನರ್ವಸತಿ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲು ಕ್ರಮವಹಿಸಲಾಗುವುದು.

15.4 ಸಮತೋಲಿತ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ

15.4.1 ನಂಜುಂಡಪ್ಪ ಸಮಿತಿಯ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಮತ್ತು ವಿಶೇಷ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ

ಕರ್ನಾಟಕವು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಕೊರತೆ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಕೂಲ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳ ನಡುವೆಯೂ, ಮೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳಲ್ಲಿ ಸರಾಸರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡಿದೆ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಸರಾಸರಿ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಇರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕಳೆದ ಐದು ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ, ರಾಜ್ಯವು ಕೃಷಿ, ಕೈಗಾರಿಕೆ, ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಮತ್ತು ಇತರೆ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹೂಡಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ತ್ವರಿತ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದೆ.

1956ರ ರಾಜ್ಯಗಳ ಮರುಸಂಘಟನೆಯ ನಂತರ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ಉತ್ತರ-ದಕ್ಷಿಣ ವಿಭಜನೆಯು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದೆ. ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಹೈದರಾಬಾದ್ ಮತ್ತು ಬಾಂಬೆ ರಾಜ್ಯದಿಂದ ವಿಲೀನಗೊಂಡ ಹೊಸ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಹಳೆಯ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಪ್ರದೇಶವು ರಾಜ್ಯದ ಉತ್ತರ ಭಾಗವಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿದೆ. ಹಿಂದಿನ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಂದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಅಂತರವು ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಈ ಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ಜನರು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಮುಖ್ಯವಾಹಿನಿಯಿಂದ ಹೊರಗುಳಿದಿವೆ. ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಂತರವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಸರ್ಕಾರವು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ

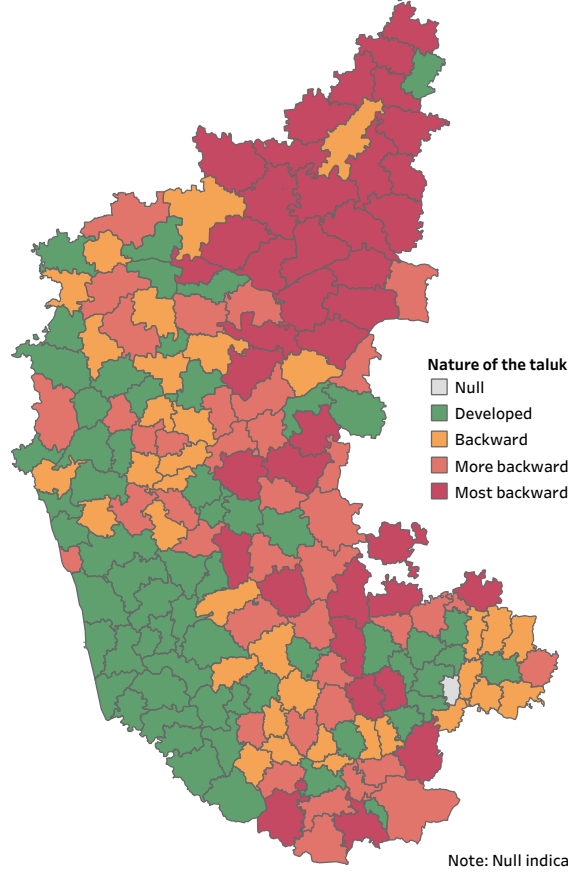
ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿದೆ.

ಜೂನ್-2014ರಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಯೋಜನಾ ಆಯೋಗವು “ಬಡತನ ಮಾಪನ ವಿಧಾನವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಲು ನೇಮಕಕೊಂಡ ತಜ್ಞರ ವರದಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದು, ಅದರ ಪ್ರಕಾರ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 2011-12ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 20.9ರಷ್ಟು ಜನರು ಬಡತನದ ಜನರಿರುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮತೋಲನ ನಿವಾರಣೆಗೆ ಉನ್ನತಾಧಿಕಾರ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ಡಾ. ಡಿ.ಎಂ.ನಂಜುಂಡಪ್ಪ ಅವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲಾದ ಸಮಿತಿಯು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮತೋಲನವನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲನೆಮಾಡಲು ಸಮಗ್ರ ವರದಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಜೂನ್ 25, 2002 ರಂದು ತನ್ನ ಅಂತಿಮ ವರದಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದೆ. 35 ಸಾಮಾಜಿಕ-ಆರ್ಥಿಕ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ, ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಅಂದಿನ 175 ತಾಲೂಕುಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಸೂಚಕಗಳು ವಿವಿಧ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಕೃಷಿ, ಕೈಗಾರಿಕೆ, ಆರ್ಥಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸು ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳ ಸೂಚಕಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚಕಗಳ ರಾಜ್ಯದ ಸರಾಸರಿಯ ಮಾನದಂಡವನ್ನು (1ಕ್ಕೆ ಸಮನಾಗಿ), ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸಮಿತಿಯು ಸಮಗ್ರ ಸಂಯೋಜಿತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಸೂಚ್ಯಂಕವನ್ನು (ಅಅಆಖ) ಸೂಕ್ತ ತೂಕಗಳೊಂದಿಗೆ (ಘಜುಝ) ಅಂದಾಜಿಸಿದೆ. ಅದರಂತೆ 114 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳನ್ನು ಹಿಂದುಳಿದ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳೆಂದು ಗುರುತಿಸಿದೆ. ಈ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳನ್ನು ಅಅಆಖ ಮೌಲ್ಯದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಅತ್ಯಂತ ಹಿಂದುಳಿದ, ಅತೀ ಹಿಂದುಳಿದ ಮತ್ತು ಹಿಂದುಳಿದ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳೆಂದು ಪುನರ್ ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಅಆಖ ಮೌಲ್ಯವು 0.53 ರಿಂದ 0.79 ರವರೆಗೆ ಇರುವ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಹಿಂದುಳಿದ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳೆಂದು, 0.80 - 0.89 ರವರೆಗೆ ಅಅಆಖ ಮೌಲ್ಯವಿರುವ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳನ್ನು ಅತೀ ಹಿಂದುಳಿದ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳೆಂದು 0.90 - 0.99 ಅಅಆಖ ಮೌಲ್ಯವಿರುವ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳೆಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ವರ್ಗೀಕರಣದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಇರುವ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಈ ಕೆಳಕಂಡಂತೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

15.4.2 ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ:

ಚಿತ್ರ: 15.25: ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮತೋಲನ ನಿವಾರಣಾ ಉನ್ನತ ಸಮಿತಿ 2002ರ ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮತೋಲನ

ಈ ಮೇಲಿನ ನಕ್ಷೆಯು ಡಾ. ಡಿ.ಎಂ.ನಂಜುಂಡಪ್ಪ ಅವರ ಸಮಿತಿಯು ಗುರುತಿಸಲಾದ ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮತೋಲನವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಗುರುತಿಸಲಾದ 39 ಅತ್ಯಂತ ಹಿಂದುಳಿದ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಪೈಕಿ, 26 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿದ್ದು 13 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತವೆ. ಗುರುತಿಸಲಾದ 61 ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಪೈಕಿ 21 ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿದ್ದು (ಕೇವಲ ಒಂದು ತಾಲ್ಲೂಕು ಕಲಬುರಗಿ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ) 40 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ. ಈ 114 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಸಮಿತಿಯು ಸಂಪನ್ಮೂಲ ವರ್ಗಾವಣೆ ಹಣಕಾಸಿನ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಮತ್ತು ವಿಶೇಷ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿದೆ. ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅವಶ್ಯಕತೆಗೆ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ವರ್ಗಾವಣೆ ಮಾಡಲು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿದೆ.

ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಮಿತಿಯು 2007 ರಿಂದ 2014ವರೆಗೆ ವಿಶೇಷ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ (SDP) ರೂ. 31,000.00 ಕೋಟಿ (ಸಾಮಾನ್ಯ ಯೋಜನೆಯಡಿ ರೂ. 15,000 ಕೋಟಿ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಅನುದಾನ ರೂ. 16,000 ಕೋಟಿ) ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿದ್ದು, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮತೋಲನವನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು 2015-16 ರಿಂದ 2019-20ರ ನಡುವೆ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ರೂ. 3,000 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ದೀರ್ಘಾವಧಿಯ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಜನರು ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ, ಸ್ವಯಂಸೇವಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳು ಮತ್ತು ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಯೋಜನೆ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ವಿಶೇಷ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಾದ ಅನುದಾನದ ಮಾಹಿತಿಯು ಕೋಷ್ಟಕ 15.10 ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

15.4.3 ವಿಶೇಷ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಪ್ರಮುಖ ಸಾಧನೆಗಳು

ಫಲಿತಾಂಶಗಳು ಗೋಚರಿಸುವಂತೆ ವಿಶೇಷ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಆದ್ಯತೆ ಮೇಲೆ ಪ್ರಮುಖ ವಲಯಗಳಿಗೆ ಅನುದಾನವನ್ನು ನೀಡಿ ಒತ್ತು ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ- (i) ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿತ ವಲಯಗಳು; (ii) ಆರೋಗ್ಯ; (iii) ಶಿಕ್ಷಣ; (iv) ವಸತಿ; (v) ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ; (vi) ನೀರಾವರಿ ಮತ್ತು (vii) ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ.

ಕೋಷ್ಟಕ 15.10 : ವಿಶೇಷ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ 2007-08 ರಿಂದ 2021-22 (ನವೆಂಬರ್ 2021ರವರೆಗೆ) ಅನುದಾನ ಬಿಡುಗಡೆ ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚದ ವಿವರ (ರೂ.ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ)								
ವರ್ಷ	ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾದ ಅನುದಾನ	ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷದ ಬಾಕಿ	ಎಸ್.ಎ	ಒಟ್ಟು ಲಭ್ಯವಾಗುವ ಅನುದಾನ	ಬಿಡುಗಡೆ	ವೆಚ್ಚ	ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾದ ಅನುದಾನಕ್ಕೆ ಶೇಕಡಾವಾರು ಪ್ರಗತಿ	ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸಲಾದ ಅನುದಾನಕ್ಕೆ ಶೇಕಡಾವಾರು ಪ್ರಗತಿ
2007-08	1571.5	0	0	1571.5	827.93	804.48	51.19	97.17
2008-09	2547.34	0	0	2547.34	1369.26	1153.94	45.3	84.27
2009-10	2578.83	0	0	2578.83	1731.12	1543.11	59.84	89.14
2010-11	2584	0	0	2584	1924.47	1762.54	68.21	91.59
2011-12	2975.64	0	0	2975.64	2529.99	2200.16	73.94	86.96
2012-13	2680	0	0	2680	2464.83	2402.92	89.66	97.49
2013-14	2925.6	0	0	2925.6	2053.63	2053.63	70.2	100
2014-15	1228.48	0	0	1228.48	1223.78	1212.73	98.72	99.1
2015-16	2300.02	0	0	2300.02	1967.49	1805.42	78.5	91.76
2016-17	3000	0	0	3000	2755.94	2495.49	83.18	90.55
2017-18	2967	243.68	13.75	3224.43	2650.06	2312.64	71.72	87.27
2018-19	3007	552.77	-26.8	3532.97	3271.11	2979.97	84.35	91.1
2019-20	3010.02	548.05	41.18	3599.25	2875.17	3130.04	86.96	108.86
2020-21	2304.36	122.03	0	2426.39	2297.48	2223.27	91.63	96.77
2021-22 (ನವೆಂಬರ್)	2966.16	244.66		3210.82	1331.41	906.84	28.24	68.11
ಒಟ್ಟು	38645.95	1711.19	28.13	40385.27	31273.67	28987.18	71.78	92.69

ಆರಂಭಿಕ 5 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ ಹಣವು ಶೇಕಡ 45-74ರ ನಡುವೆ ಇತ್ತು. 2012-13ರ ನಂತರ ಅನುದಾನ ಬಿಡುಗಡೆ ಸುಧಾರಿಸಿದೆ. 2008-09ರಲ್ಲಿ ಅತಿ ಕಡಿಮೆ ಶೇಕಡ 84 ರಷ್ಟು ಖರ್ಚುಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಸಂಪೂರ್ಣ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಡುಗಡೆಯ ಮೊತ್ತಕ್ಕೆ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಿದ ಸರಾಸರಿ ಮೊತ್ತವು ಶೇಕಡ 93 ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 15.11: 2007-08 ರಿಂದ 2021- 22 (ನವೆಂಬರ್ -21 ರವರೆಗೆ) ಇಲಾಖಾವಾರು ನಿಗದಿ,ಬಿಡುಗಡೆ ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚದ ವಿವರಗಳು						
ಕ್ರ.ಸಂ	ಇಲಾಖೆ	ಒಟ್ಟು ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾದ ಅನುದಾನ (2007-08 ರಿಂದ 2021-22) (ರೂ. ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ)				
		ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾದ ಅನುದಾನ	ಬಿಡುಗಡೆ	ವೆಚ್ಚ	% ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾದ ಅನುದಾನಕ್ಕೆ ಶೇಕಡಾವಾರು ಪ್ರಗತಿ	% ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸಲಾದ ಅನುದಾನಕ್ಕೆ ಶೇಕಡಾವಾರು ಪ್ರಗತಿ
1	ಕೃಷಿ	1447.19	981.45	949.36	65.6	96.73
ಎ	ಗೃಹ	188.38	173.2	173.79	92.25	100.34
3	ತೋಟಗಾರಿಕೆ	469.03	399.19	369.3	78.74	92.51
4	ಪಶು ವೈದ್ಯ ಸೇವಾ ಇಲಾಖೆ	158.69	61.6	62.21	39.2	100.98
5	ಅರಣ್ಯ	80.75	80	79.51	98.47	99.39
6	ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ	2982.57	2560.87	2297.9	77.04	89.73
7	ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಂಚಾಯತ್	8303.55	5295.13	5147.61	61.99	97.21

ಕೋಷ್ಟಕ 15.11: 2007-08 ರಿಂದ 2021- 22 (ನವೆಂಬರ್ -21 ರವರೆಗೆ) ಇಲಾಖಾವಾರು ನಿಗದಿ,ಬಿಡುಗಡೆ ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚದ ವಿವರಗಳು

ಕ್ರ.ಸಂ	ಇಲಾಖೆ	ಒಟ್ಟು ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾದ ಅನುದಾನ (2007-08 ರಿಂದ 2021-22) (ರೂ. ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ)				
		ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾದ ಅನುದಾನ	ಬಿಡುಗಡೆ	ವೆಚ್ಚ	% ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾದ ಅನುದಾನಕ್ಕೆ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಗತಿ	% ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸಲಾದ ಅನುದಾನಕ್ಕೆ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಗತಿ
8	ವಸತಿ	3886.61	3473.09	3427.83	88.2	98.7
9	ಜಲಸಂಪನ್ಮೂಲ	8119.94	7359.47	6498.76	80.03	88.3
10	ಸಣ್ಣ ನೀರಾವರಿ	521.88	450.83	399.24	76.5	88.56
11	ಇಂಧನ	2129.02	1686.17	1576.84	74.06	93.52
12	ಕೈಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ	342.71	140.35	126.2	36.82	89.92
13	ಸಾರಿಗೆ	1330.35	1161.63	1029.4	77.38	88.62
14	ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ	2035.83	1622.21	1614.28	79.29	99.51
15	ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮತ್ತು ಪ್ರೌಢ ಶಿಕ್ಷಣ	1737.87	1086.62	959.6	55.22	88.31
16	ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ	411.83	336.25	336.2	81.64	99.99
17	ಕಾರ್ಮಿಕ ಇಲಾಖೆ	336.61	250.37	194.35	57.74	77.63
18	ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆ	1027.3	564.39	298.73	29.08	52.93
19	ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆ	618.55	499.29	478.64	77.38	95.86
20	ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ	603.98	549.01	548.03	90.74	99.82
21	ನಗರಾಭಿವೃದ್ಧಿ	806	294.13	294.13	36.49	100
22	ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯ	1768.6	1259.86	1241.95	70.22	98.58
23	ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ	78.4	77.22	56.72	72.35	73.46
24	ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಕಲ್ಯಾಣ	360.91	323.28	270.32	74.9	83.62
25	ಸಹಕಾರ	23.16	23.16	22.61	97.63	97.63
26	ಕೌಶಲ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ	197.76	159.35	140.9	71.25	88.42
27	ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾಂತರ ಕಲ್ಯಾಣ	200	187.75	174.97	87.49	93.19
28	ಕೆ.ಕೆ.ಆರ್.ಡಿ.ಬಿ ಯೋಜನೆ	217.81	217.81	217.8	100	100
	ಒಟ್ಟು	40385.27	31273.67	28987.19	71.78	92.69

ಕೋಷ್ಟಕ 15.11ರ ಪ್ರಕಾರ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ ಅನುದಾನಕ್ಕೆ 71.78% ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿದೆ. ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ ಅನುದಾನದ ಪೈಕಿ ಶೇ.92.69ರಷ್ಟು ವೆಚ್ಚವಾಗಿದ್ದು, ಆದಾಗ್ಯೂ ಪಶುಸಂಗೋಪನೆ, ವಾಣಿಜ್ಯ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕೆ, ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ ಮತ್ತು ನಗರಾಭಿವೃದ್ಧಿಯಂತಹ ಪ್ರಮುಖ ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೆ ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ ಬಜೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 40ರಷ್ಟು ಕ್ಷಿಂತ್ರ ಕಡಿಮೆ.

15.4.4 ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಉತ್ಪಾದನ ವೆಚ್ಚ- 2021-22 (ಡಿಸೆಂಬರ್ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ)

ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ 2021-2022ಸಾಲಿಗೆ ರೂ. 2757.19 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕಲ್ಯಾಣ ಕರ್ನಾಟಕವು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪಾಲದ ರೂ. 2616 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ. ಬಯಲುಸೀಮೆ ಪ್ರದೇಶಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಳಿ ಮತ್ತು ಕರಾವಳಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಬಜೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಣವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದು, ಕಲ್ಯಾಣ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಳಿ ಮತ್ತು ಮಲೆನಾಡು ಪ್ರದೇಶಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಳಿಗೆ ಕಡಿಮೆ ಹಣ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿದೆ. ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ ಮೊತ್ತದಲ್ಲಿ

ಬಯಲುಸೀಮೆ ಪ್ರದೇಶಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಳಿಯು ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಶೇಕಡ 94.6 ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದೆ ನಂತರ ಕರಾವಳಿ ಮತ್ತು ಮಲೆನಾಡು ಪ್ರದೇಶಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಳಿ ಬರುತ್ತವೆ. ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಶೇಕಡಾವಾರು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಖರ್ಚು ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಕಲ್ಯಾಣ ಕರ್ನಾಟಕ ಅತ್ಯಂತ ಹಿಂದುಳಿದಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 15.12: ಅವಲೋಕನದ ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಳಿಗಳ ವೆಚ್ಚ								
ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ	ಆಯವ್ಯಯ ಅಂದಾಜು	ಹಿಂದಿನ ಸಾಲಿನ ಬಾಕಿ	ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾದ ಒಟ್ಟು ಅನುದಾನ	ಬಿಡುಗಡೆ	ಲಭ್ಯವಾಗುವ ಒಟ್ಟು ಅನುದಾನ	ಭರಿಸಲಾದ ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ	ಬಿಡುಗಡೆ ಅನುದಾನಕ್ಕೆ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಗತಿ	ಲಭ್ಯವಾಗುವ ಒಟ್ಟು ಅನುದಾನಕ್ಕೆ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಗತಿ
ಕಲ್ಯಾಣ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಳಿ	2,624.83	722.14	3,346.97	1,893.80	2,615.94	1,687.12	72.15%	64.49%
ಮಲೆನಾಡು ಪ್ರದೇಶಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಳಿ	62.54	37.77	100.31	49.54	87.31	69.02	79.21%	79.05%
ಬಯಲು ಸೀಮೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಳಿ	52.11	7.65	59.76	52.11	59.76	56.53	100.00%	94.60%
ಕರಾವಳಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ	17.71	4.94	22.64	17.70	22.64	18.23	99.94%	80.52%
	2,757.19	772.50	3,529.68	2,013.15	2,785.65	1,830.90	73.01%	65.73%

15.4.5 ಕಲ್ಯಾಣ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಳಿ

ಕಲ್ಯಾಣ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಳಿಗೆ 2013-14 ರಿಂದ 2021-22 ರವರೆಗೆ ರೂ.8878.33 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಈ ಪೈಕಿ ರೂ.6,250.99 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿ ರೂ. 6240.67 ಕೋಟಿ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ವಿವರಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿವೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 15.13 ಕಲ್ಯಾಣ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಳಿಯ ವೆಚ್ಚ (ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ ರೂ.)						
ಕ್ರ. ಸಂ.	ವರ್ಷ	ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾದ ಅನುದಾನ	ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸಲಾದ ಅನುದಾನ	ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸ ಬೇಕಾಗಿರುವ ಬಾಕಿ ಅನುದಾನ	ಭರಿಸಲಾದ ವೆಚ್ಚ (ಹಿಂದಿನ ಬಾಕಿ ಸೇರಿದಂತೆ)	ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸಲಾದ ಅನುದಾನಕ್ಕೆ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಗತಿ
1	2013-14	153.5	78.97	74.53	26.66	34
2	2014-15	600	300	300	322.59	108
3	2015-16	1000	750	250	493.66	66
4	2016-17	1000	750	250	960.02	128
5	2017-18	1000	800	200	450.32	56
6	2018-19	1000	1000	0	1193.53	119
7	2019-20	1500	1125	375	1246.81	111
8	2020-21	1131.86	1031.86	100	926.43	90
9	2021-22 (30.11.2021)	1492.97	415.16	1077.81	620.65	149
	ಒಟ್ಟು	8878.33	6250.99	2627.3	6240.67	99%

15.4.6 ಉನ್ನತಾಧಿಕಾರ ಸಮಿತಿಯ ಶಿಫಾರಸ್ಸಿನ ಮೇರೆಗೆ ಈ ಕೆಳಕಂಡವುಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

1. ವಿಜಯಪುರದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ
2. ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಹೈಕೋರ್ಟ್ ಪೀಠ ಮತ್ತು ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಐಟಿ ಪಾರ್ಕ್. ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಮಾನಸಿಕ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯನ್ನು ಮೇಲ್ದರ್ಜೆಗೇರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ-ಮುಂಬೈ ವಿಮಾನ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವೆಗೆ ಮುಕ್ತವಾಗಿದೆ.
3. ಕಲಬುರ್ಗಿಯಲ್ಲಿ ಐಟಿ ಪಾರ್ಕ್‌ಗಳು, ಹೈಕೋರ್ಟ್ ಪೀಠ, ಕೇಂದ್ರೀಯ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣ, ಪುಡ್ ಪಾರ್ಕ್. ಕಲಬುರ್ಗಿಯಲ್ಲಿ ಜವಳಿ ಪಾರ್ಕ್ ಸ್ಥಾಪನೆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಬೀದರ್ - ಕಲಬುರ್ಗಿ ರೈಲು ಮಾರ್ಗ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವೆಗೆ ಮುಕ್ತವಾಗಿದೆ.
4. ಹಾಸನ, ಮಂಡ್ಯ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ, ರಾಯಚೂರು, ಬೆಳಗಾವಿ ಮತ್ತು ಬೀದರ್‌ನಲ್ಲಿ 6 ಹೊಸ ಸರ್ಕಾರಿ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಕಾಲೇಜುಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ.
5. 38 ಬರ್ನ್ಸ್ ಮತ್ತು ಡಯಾಲಿಸಿಸ್ ವಾರ್ಡ್‌ಗಳನ್ನು ಹೊಸದಾಗಿ ತೆರೆಯಲಾಗಿದೆ.
6. ಬಾಗಲಕೋಟೆಯಲ್ಲಿ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಮತ್ತು ಬೀದರ್‌ನಲ್ಲಿ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಕಾಲೇಜು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ.
7. ಕೃಷಿ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಲು ಆವರ್ತ ನಿಧಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ.
8. ಬೀದರ್‌ನಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಪಶುವೈದ್ಯಕೀಯ ಮತ್ತು ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ.
9. ಕಲಬುರ್ಗಿಯಲ್ಲಿ ಡೈರಿ ಸೈನ್ಸ್ ಕಾಲೇಜನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ.
10. ಎಲ್ಲಾ 39 ಹಿಂದುಳಿದ ತಾಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಕಸ್ತೂರಬಾ ಗಾಂಧಿ ಬಾಲಕಿಯರ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ.
11. 23 ಜಿಲ್ಲಾ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳು ಮತ್ತು 34 ತಾಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಡಯಾಲಿಸಿಸ್ ವಾರ್ಡ್‌ಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ.
12. ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸೈನಿಕ ಶಾಲೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ.
13. ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ 49 ರೈತ ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ.
14. 172 ಹೊಸ ತಳಿ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ.
15. 162 ತಾಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹೊಂದಿರುವ ಂಕೃತ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳು.
16. ರಾಜೀವ್ ಗಾಂಧಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ವಸತಿ ನಿಗಮದಿಂದ 3,71,517 ಮನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು 86,677 ನಿವೇಶನಗಳನ್ನು ವಿತರಿಸಲಾಗಿದೆ.
17. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ 53 ವೈದ್ಯಕೀಯ ಕಾಲೇಜುಗಳು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ. ಹಾವೇರಿ, ಯಾದಗಿರಿ, ಬಾಗಲಕೋಟೆ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು, ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ ಮತ್ತು ರಾಮನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಖಾಸಗಿ ಅಥವಾ ಸರ್ಕಾರಿ ಕಾಲೇಜುಗಳು ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಆದ್ಯತೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸರ್ಕಾರಿ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಕಾಲೇಜುಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹುಡುಕಲು ಇಲಾಖೆ ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ.
18. 2018-19 ರಲ್ಲಿ ಇಲಾಖೆಯು ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಿ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಕಾಲೇಜು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಕ್ರಮಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ.
19. ಮೈಸೂರಿನಿಂದ ಚೆನ್ನೈಗೆ ಏರ್‌ಲೈನ್ಸ್ ಸೇವೆಗಳು ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ಮುಕ್ತವಾಗಿವೆ.
20. ಅತ್ಯಂತ ಹಿಂದುಳಿದ 39 ತಾಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರ ವಸತಿ ಸಂಕೀರ್ಣ, ಕ್ಲಸ್ಟರ್ ಕಾಂಪ್ಲೆಕ್ಸ್ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ.

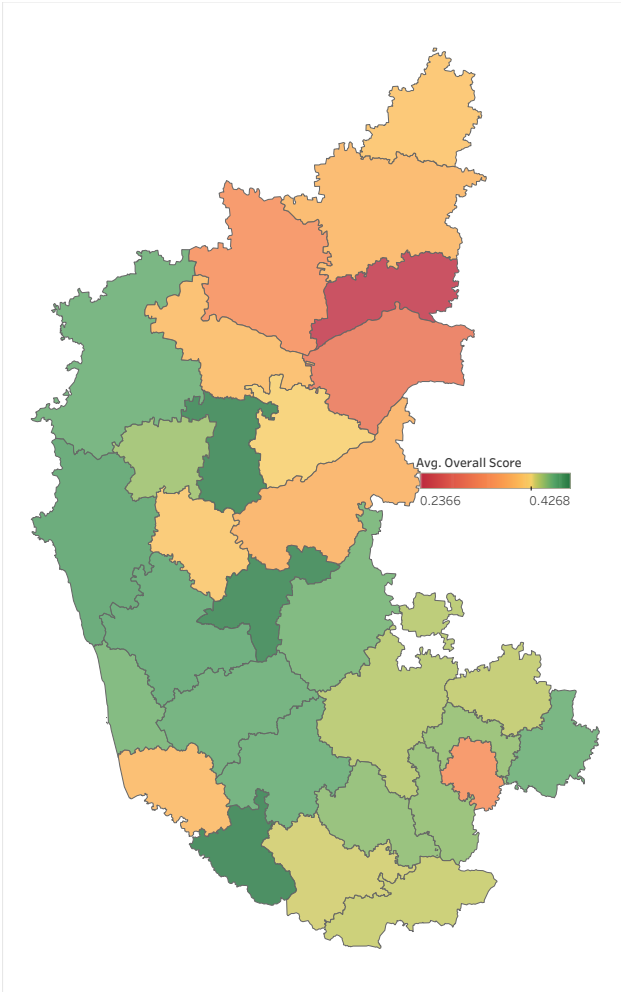
15.4.7 ಹೊಸ ಮಾಹಿತಿಯ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ 2006ರ ನಂತರದ ಪ್ರಗತಿ

ಪ್ರದೇಶಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಳಿಯ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ನಂಬುಂಡಪ್ಪ ಸಮಿತಿಯ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾದ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳ ಮೂಲಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡಿದ್ದರೂ, ಇಡೀ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಈಗ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷಿಯ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳಿಂದ

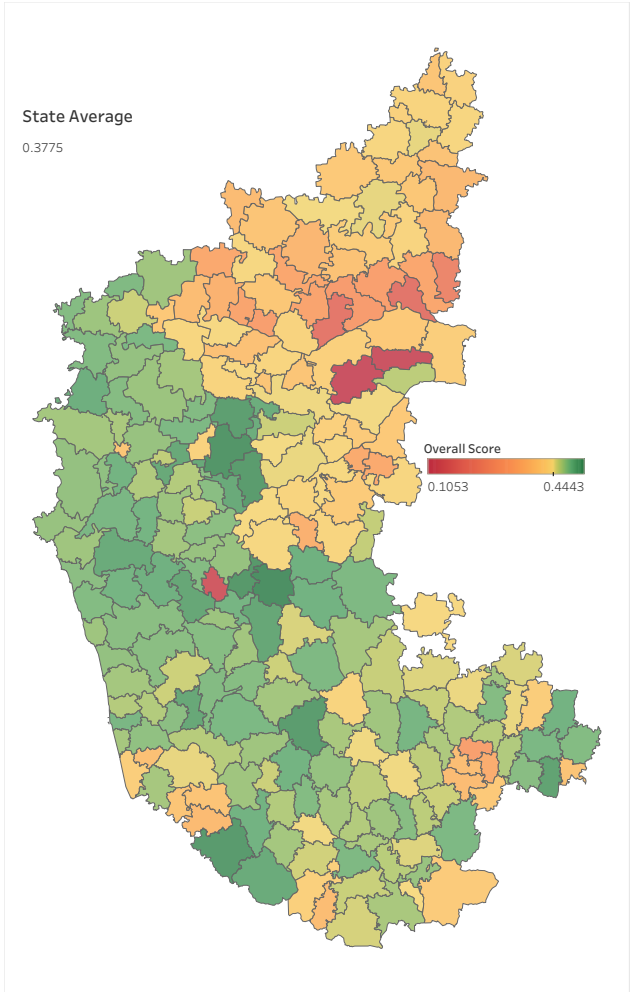
ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆಯಬಹುದು. ಇದು ಕರ್ನಾಟಕದ 4 ಕಂದಾಯ ವಿಭಾಗಗಳಾದ - ಕಲಬುರ್ಗಿ, ಮೈಸೂರು, ಬೆಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ಬೆಳಗಾವಿ ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶ, ಶಿಕ್ಷಣ, ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಜಲಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು, ಆರ್ಥಿಕ ಸೇರ್ಪಡೆ ಮತ್ತು ಕೌಶಲ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳಡಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಅಳೆಯಲು ಅವಕಾಶವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಮೇಲಿನ ವಲಯಗಳ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯವು ನೀಡಿದ ಮಹಾತ್ವಕಾಂಕ್ಷಿ ಸೂಚಕಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಲೆಕ್ಕಚಾರ ಮಾಡಿ ನಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಚಿತ್ರ 15.26: ಮಹಾತ್ವಕಾಂಕ್ಷಿ ಸೂಚಕಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಒಟ್ಟಾರೆ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ

Overall (Aspirational Districts-SDG) - Districts Map

Overall (Aspirational Data) - Talukas Map

ಕೋಷ್ಟಕ 15.14 ಒಟ್ಟಾರೆ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ ವಿವರಗಳು

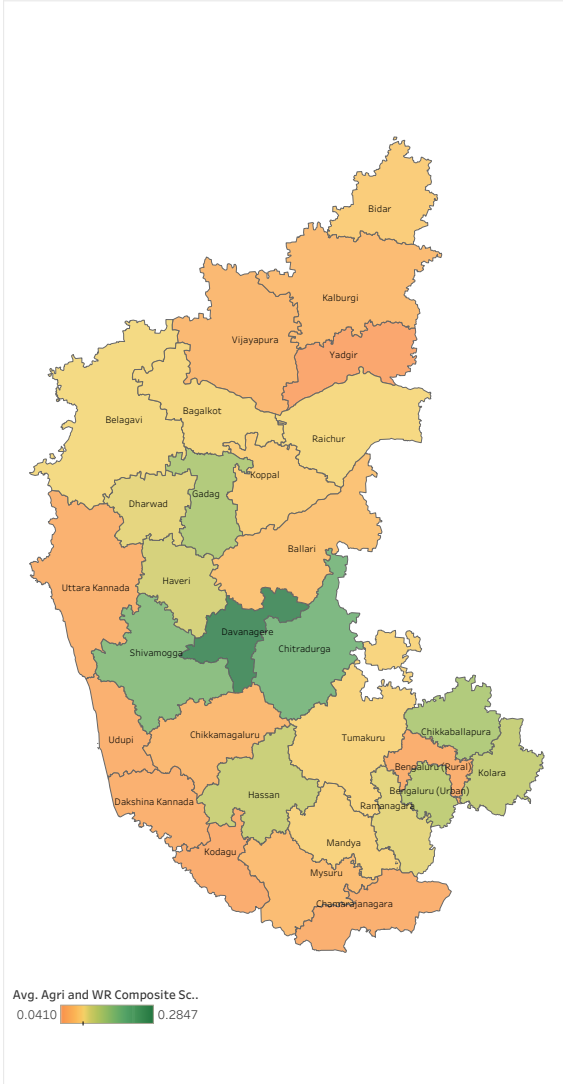
ಕನಿಷ್ಠ	ಗರಿಷ್ಠ	ಮಧ್ಯಂತರ	Q1	Q2	Q3	Q4
0.1053	0.4443	0.08475	0.1053	0.19005	0.2748	0.35955
ಒಟ್ಟಾರೆ	Quartile-1	Quartile-2	Quartile-3	Quartile-4	Grand Total	
ಬೆಳಗಾವಿ	1	1	14	54	70	
ಬೆಂಗಳೂರು			6	48	54	

ಕೋಷ್ಟಕ 15.14 ಒಟ್ಟಾರೆ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ ವಿವರಗಳು					
ಕಲಬುರಗಿ	4	2	18	26	50
ಮೈಸೂರು			6	47	53
ಮಹಾ ಮೊತ್ತ	5	3	44	175	227
ರಾಜ್ಯ ಸರಾಸರಿ					0.3775
ರಾಜ್ಯದ ಸರಾಸರಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇರುವ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು					82
ರಾಜ್ಯದ ಸರಾಸರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಇರುವ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು					145

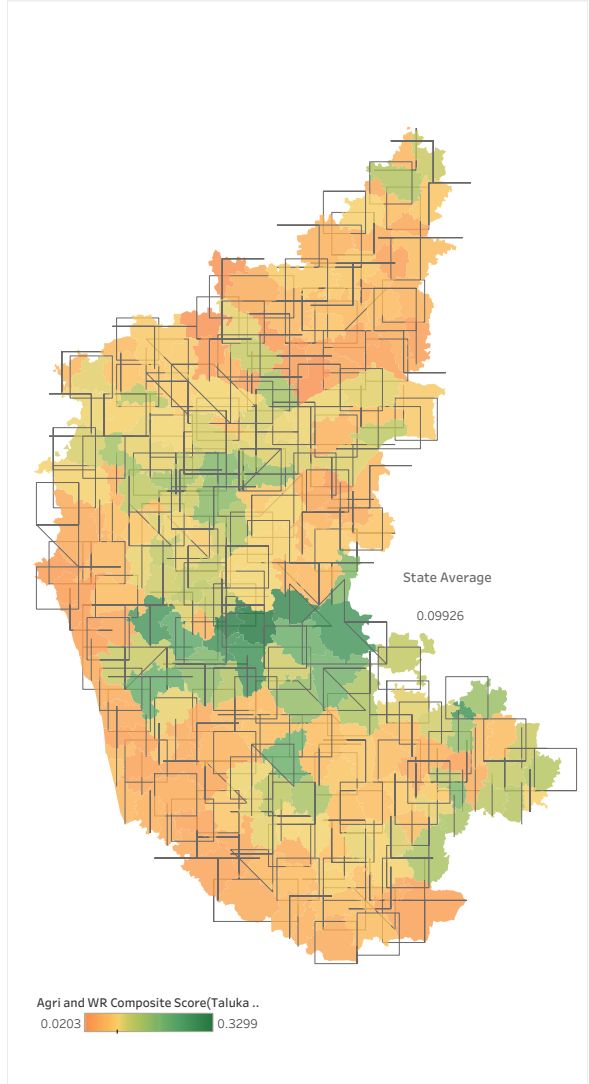
ಒಟ್ಟಾರೆ ಅಂಕವು 227 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ 5 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಕ್ವಾಟೈಲ್ ಕಿರಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ ಎಂದು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. 5 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಪೈಕಿ 4 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಬುರಗಿ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿದೆ. 3 ಹೆಚ್ಚು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡನೇ-ಕಡಿಮೆ ಕ್ವಾಟೈಲ್ 02 ನಲ್ಲಿದೆ. ಇಲ್ಲಿಯೂ 3 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಪೈಕಿ 2 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಬುರಗಿ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿದೆ. ಒಟ್ಟು ಅಂಕಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ, ಹೆಚ್ಚಿನ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ಅತ್ಯಧಿಕ ಕ್ವಾಟೈಲ್ 04 ರಲ್ಲಿ ಇದ್ದು 44 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ಕ್ವಾಟೈಲ್ ಕಿ3ರಲ್ಲಿದೆ.

ಚಿತ್ರ 15.27 ಮಹಾತ್ಮಕಾಂಕ್ಷಿ ಸೂಚಕಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಜಲಸಂಪನ್ಮೂಲದ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ

Agri & Water - Districts Map

Agri & Water - Talukas Map

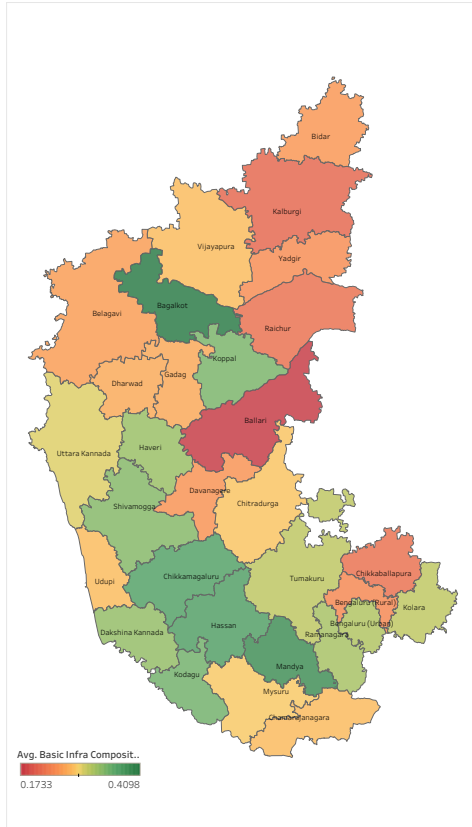
ಕೋಷ್ಟಕ 15.15 ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಜಲಸಂಪನ್ಮೂಲದ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ

ಕನಿಷ್ಠ	ಗರಿಷ್ಠ	ಮಧ್ಯಂತರ	Q1	Q2	Q3	Q4
0.020.	0.3299	0.0774	0.0977	0.1751	0.2525	0.3299
ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಜಲಸಂಪನ್ಮೂಲ						
	Quartile-1	Quartile-2	Quartile-3	Quartile-4	Grand Total	
ಬೆಳಗಾವಿ	36	32	2		70	
ಬೆಂಗಳೂರು	17	19	10	8	54	
ಕಲಬುರಗಿ	39	10	1		50	
ಮೈಸೂರು	44	8	1		53	
ಮಹಾ ಮೊತ್ತ	136	69	14	8	227	
ರಾಜ್ಯ ಸರಾಸರಿ					0.0993	
ರಾಜ್ಯದ ಸರಾಸರಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇರುವ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು					138	
ರಾಜ್ಯದ ಸರಾಸರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಇರುವ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು					89	

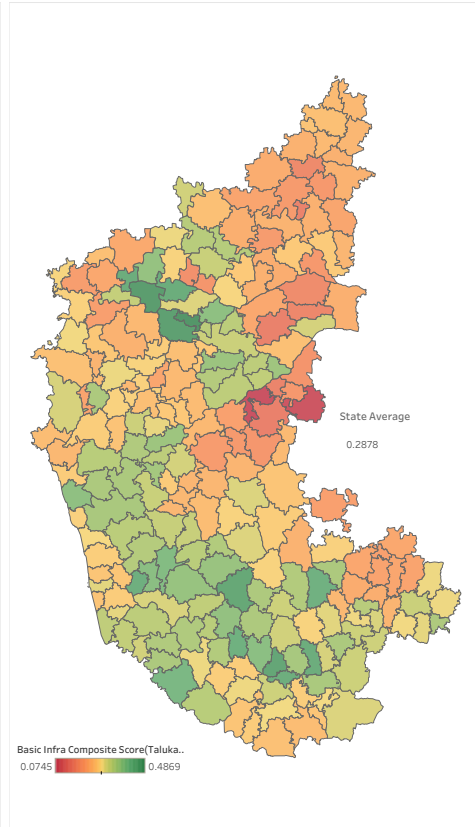
ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಜಲಸಂಪನ್ಮೂಲ ಅಂಕಗಳು 227 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ 136 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ಕಡಿಮೆ ಕ್ವಾಂಟೈಲ್ Q1 ನಲ್ಲಿವೆ ಎಂದು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಈ 136 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ 44 ಮೈಸೂರು ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿವೆ. 69 ಹೆಚ್ಚು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ಎರಡನೇ-ಕಡಿಮೆ ಕ್ವಾಂಟೈಲ್ Q2ನಲ್ಲಿವೆ. ಈ 69 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ 32 ಬೆಳಗಾವಿ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿವೆ. ಅಂಕಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ, ಕೇವಲ (8) ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ಅತ್ಯಧಿಕ ಕ್ವಾಂಟೈಲ್ Q4 ರಲ್ಲಿ ಇದ್ದು, 14 ತಾಲ್ಲೂಕು ಹೆಚ್ಚಿನ ಕ್ವಾಂಟೈಲ್ Q3 ನಲ್ಲಿವೆ.

ಚಿತ್ರ 15.28 ಮಹಾತ್ಮಕಾಂಕ್ಷಿ ಸೂಚಕಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ

Basic Infrastructure - Districts Score Map

Basic Infrastructure - Talukas Map

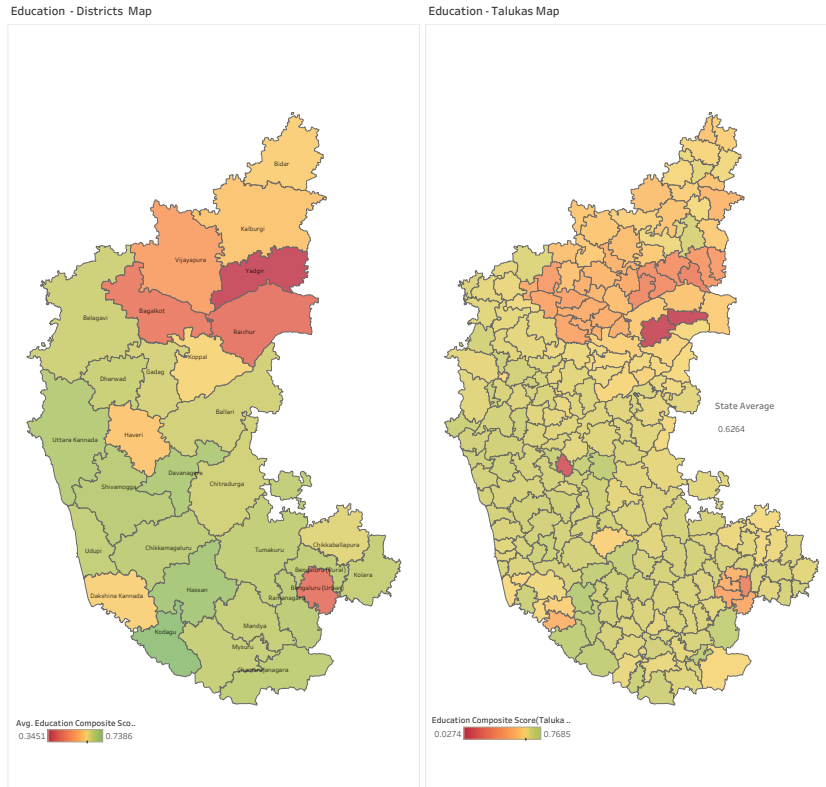

ಕೋಷ್ಟಕ 15.16 ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ ವಿವರ

ಕನಿಷ್ಠ	ಗರಿಷ್ಠ	ಮಧ್ಯಂತರ	Q1	Q2	Q3	Q4
0.0745	0.4869	0.1031	0.1776	0.2807	0.3838	0.4869
ಮೂಲ						
Infrastructure Quatrtil-1		Quartile-2	Quartile-3	Quartile-4	Grand Total	
ಬೆಳಗಾವಿ		37	28	5	70	
ಬೆಂಗಳೂರು		22	31	1	54	
ಕಲಬುರಗಿ	9	33	8		50	
ಮೈಸೂರು		13	30	10	53	
ಮಹಾ ಮೊತ್ತ	9	105	97	16	227	
ರಾಜ್ಯ ಸರಾಸರಿ					0.28778163	
ರಾಜ್ಯದ ಸರಾಸರಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇರುವ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು					122	
ರಾಜ್ಯದ ಸರಾಸರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಇರುವ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು					105	

ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳ ಅಂಕಗಳು 227 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಪೈಕಿ 9 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ಕಡಿಮೆ ಕ್ವಾಟೈಲ್ Q1 ನಲ್ಲಿದೆ ಎಂದು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲಾ 9 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ಕಲಬುರ್ಗಿ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿವೆ. 105 ಹೆಚ್ಚು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ಎರಡನೇ-ಕಡಿಮೆ ಕ್ವಾಟೈಲ್ Q2 ನಲ್ಲಿವೆ. ಈ ಪೈಕಿ 105 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ 37 ಮತ್ತು 33 ಕ್ರಮವಾಗಿ ಬೆಳಗಾವಿ ಮತ್ತು ಕಲಬುರ್ಗಿ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿವೆ. ಅಂಕಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ, ಕೆಲವೇ (16) ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ಅತ್ಯಧಿಕ ಕ್ವಾಟೈಲ್ Q4 ರಲ್ಲಿ 97 ಹೆಚ್ಚಿನ ಕ್ವಾಟೈಲ್ Q3 ನಲ್ಲಿವೆ.

ಚಿತ್ರ 15.29 ಮಹಾತ್ಮಕಾಂಕ್ಷಿ ಸೂಚಕಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಶಿಕ್ಷಣದ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ

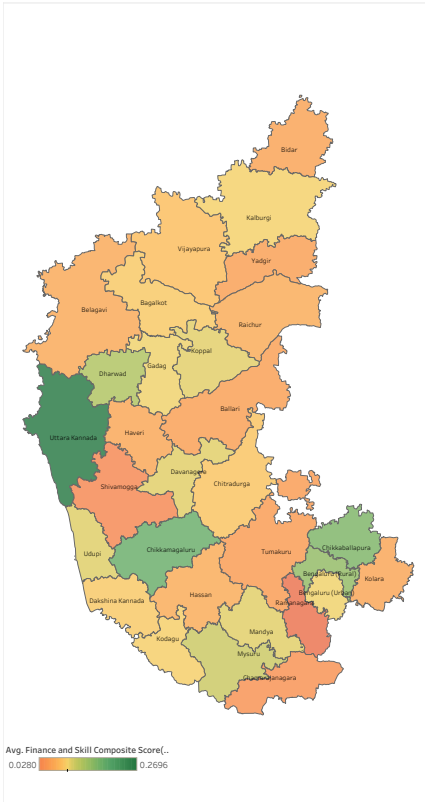
ಕೋಷ್ಟಕ 15.17 ಶಿಕ್ಷಣದ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ ವಿವರ

ಕನಿಷ್ಠ	ಗರಿಷ್ಠ	ಮಧ್ಯಂತರ	Q1	Q2	Q3	Q4
0.0274	0.7685	0.1853	0.2126	0.3979	0.5832	0.7685
ಶಿಕ್ಷಣ	Quartile-1	Quartile-2	Quartile-3	Quartile-4	Grand Total	
ಬೆಳಗಾವಿ	1		21	48	70	
ಬೆಂಗಳೂರು		1	4	49	54	
ಕಲಬುರಗಿ	2	5	9	34	50	
ಮೈಸೂರು			1	52	53	
ಮಹಾ ಮೊತ್ತ	3	6	35	183	227	
ರಾಜ್ಯ ಸರಾಸರಿ					0.6264	
ರಾಜ್ಯದ ಸರಾಸರಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇರುವ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು					66	
ರಾಜ್ಯದ ಸರಾಸರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಇರುವ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು					161	

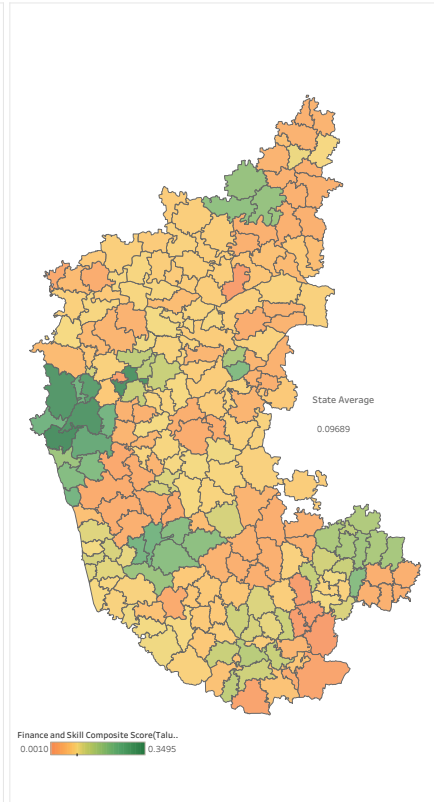
ಶಿಕ್ಷಣದ ಅಂಕವು 227 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ 3 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ಕಡಿಮೆ ಕ್ವಾಟೈಲ್ Q1 ನಲ್ಲಿದೆ ಎಂದು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. 3 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ 2 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ಕಲಬುರಗಿ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿವೆ. 6 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ಎರಡನೇ-ಕಡಿಮೆ ಕ್ವಾಟೈಲ್ Q2 ನಲ್ಲಿವೆ. 6 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ 5 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ಕಲಬುರಗಿ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿವೆ. ಅಂಕಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ, ಹೆಚ್ಚಿನ (183) ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ಅತ್ಯಧಿಕ ಕ್ವಾಟೈಲ್ Q4 ನಲ್ಲಿವೆ. 35 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ಉನ್ನತ ಕ್ವಾಟೈಲ್ Q3 ನಲ್ಲಿವೆ.

ಚಿತ್ರ 15.30 ಮಹಾತ್ಮಕಾಂಕ್ಷಿ ಸೂಚಕಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಕೌಶಲ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ

Finance & Skill - Districts Score Map

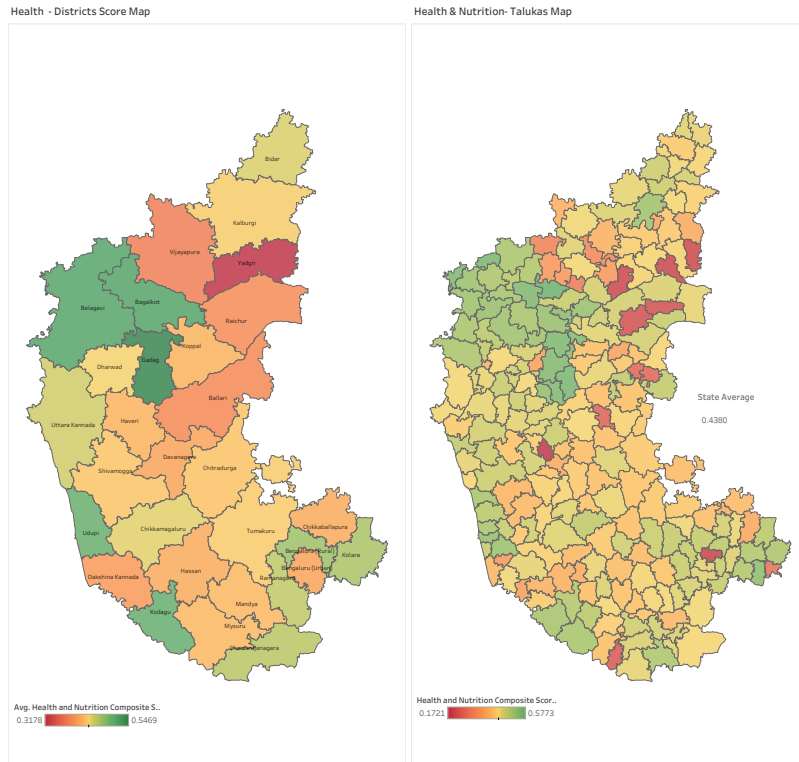
Finance & Skill - Talukas Map

ಕೋಷ್ಟಕ 15.18 ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಕೌಶಲ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ ವಿವರ						
ಕನಿಷ್ಠ	ಗರಿಷ್ಠ	ಮಧ್ಯಂತರ	Q1	Q2	Q3	Q4
0.001	0.34954	0.08714	0.08813	0.17527	0.2624	0.34954
ಹಣಕಾಸು ಮತ್ತು ಕೌಶಲ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ	Quartile-1	Quartile-2	Quartile-3	Quartile-4	Grand Total	
ಬೆಳಗಾವಿ	33	24	7	6	70	
ಬೆಂಗಳೂರು	25	22	3		54	
ಕಲಬುರಗಿ	41	4	5		50	
ಮೈಸೂರು	22	25	6		53	
ಮಹಾ ಮೊತ್ತ	121	75	21	6	227	
ರಾಜ್ಯ ಸರಾಸರಿ					0.09689422	
ರಾಜ್ಯದ ಸರಾಸರಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇರುವ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು					153	
ರಾಜ್ಯದ ಸರಾಸರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಇರುವ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು					74	

ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಕೌಶಲ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಂಕಗಳು 227 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ 121 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ಕಡಿಮೆ ಕ್ವಾಟೈಲ್ Q1 ನಲ್ಲಿವೆ ಎಂದು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. 121 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಪೈಕಿ 41 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ಕಲಬುರಗಿ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿವೆ. 75 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ಎರಡನೇ-ಕಡಿಮೆ ಕ್ವಾಟೈಲ್ Q2 ನಲ್ಲಿವೆ. 75 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ 25 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ಮೈಸೂರು ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿವೆ. ಅಂಕಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ, ಕೆಲವೇ (6) ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ಅತ್ಯಧಿಕ ಕ್ವಾಟೈಲ್ Q4 ರಲ್ಲಿ ಇದ್ದು 21 ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿನ ಕ್ವಾಟೈಲ್ Q3 ನಲ್ಲಿವೆ.

ಚಿತ್ರ 15.31 ಮಹಾತ್ವಕಾಂಕ್ಷಿ ಸೂಚಕಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶದ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ

ಕೋಷ್ಟಕ 15.19 ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮತೆ ವಿವರ

ಕನಿಷ್ಠ	ಗರಿಷ್ಠ	ಮಧ್ಯಂತರ	Q1	Q2	Q3	Q4
0.1721	0.5773	0.1013	0.2734	0.3747	0.476	0.5773
ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಪೌಷ್ಟಿಕತೆ	Quartile-1	Quartile-2	Quartile-3	Quartile-4	Grand Total	
ಬೆಳಗಾವಿ	1	7	32	30	70	
ಬೆಂಗಳೂರು	1	1	41	11	54	
ಕಲಬುರಗಿ	8	2	37	3	50	
ಮೈಸೂರು	1	2	38	12	53	
ಮಹಾ ಮೊತ್ತ	11	12	148	56	227	
ರಾಜ್ಯ ಸರಾಸರಿ					0.438	
ರಾಜ್ಯದ ಸರಾಸರಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇರುವ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು					98	
ರಾಜ್ಯದ ಸರಾಸರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಇರುವ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು					129	

ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶದ ಅಂಕವು 227 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ 11 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ಕಡಿಮೆ ಕ್ವಾಟೈಲ್ Q1 ನಲ್ಲಿದೆ ಎಂದು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. 11 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ 8 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ಕಲಬುರಗಿ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿವೆ. 12 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ಎರಡನೇ-ಕಡಿಮೆ ಕ್ವಾಟೈಲ್ Q2 ನಲ್ಲಿವೆ. 12 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಪೈಕಿ, 7 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ಬೆಳಗಾವಿ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿವೆ. ಅಂಕಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ, 56 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ಅತ್ಯಧಿಕ ಕ್ವಾಟೈಲ್ Q4 ನಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯ 148 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ಕ್ವಾಟೈಲ್ Q3 ನಲ್ಲಿವೆ.

15.4.8 ಶಿಫಾರಸುಗಳು ಮತ್ತು ಮುನ್ನಡೆ ಹಾದಿ

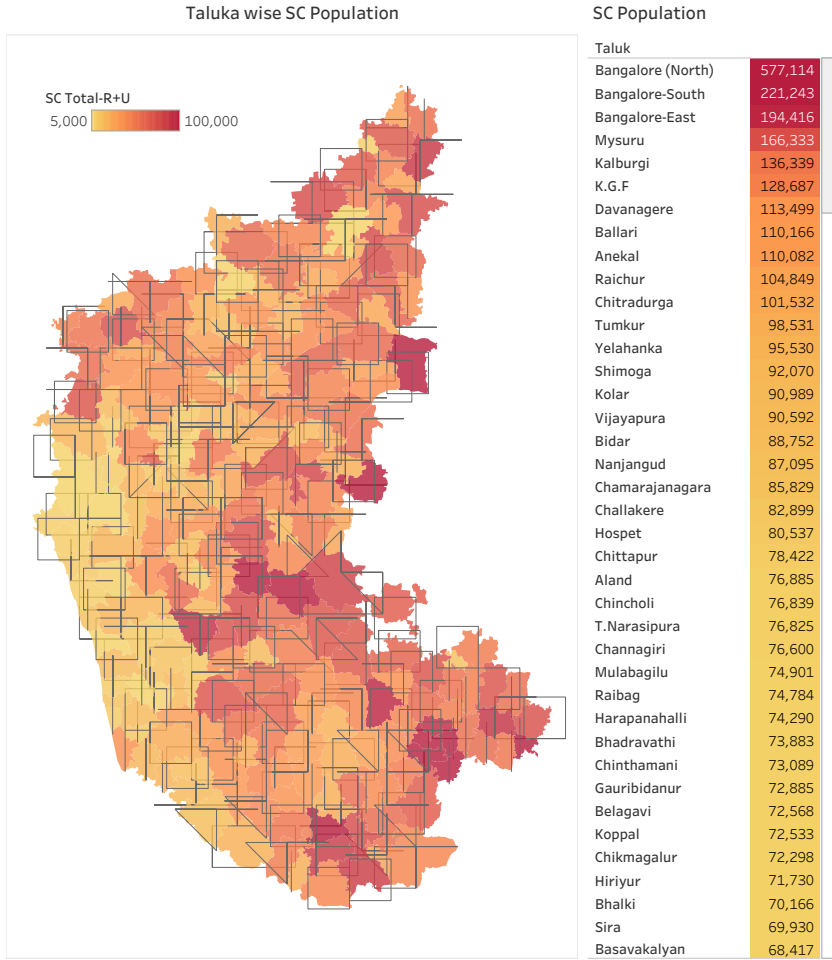
- ಕರ್ನಾಟಕವು ಹಲವಾರು ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಸೂಚಕಗಳ ಫಲಿತಾಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆಗೊಂಡಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಯಾವ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಕ್ಕೆ ಒತ್ತು ನೀಡಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.
- ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಜಲಸಂಪನ್ಮೂಲ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಒತ್ತು ನೀಡಬೇಕು. ಕೃಷಿ ಸಂಬಂಧಿತ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಶೇಕಡ 50 ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ತೊಡಗಿಸಿ ಕೊಂಡಿವೆ. ವಿಶೇಷ ಗಮನವನ್ನು ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಮೇಲೆ (ಇಳುವರಿ, ಉತ್ತಮ ಬೆಲೆ ಇತ್ಯಾದಿ) ಇನ್‌ಪುಟ್‌ಗಳ ಸುಧಾರಣೆ (ಗುಣಮಟ್ಟದ ಬೀಜ ವಿತರಣೆ, ಮಣ್ಣಿನ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಡ್‌ಗಳು), ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು (ಬೆಳೆ ವಿಮೆ, ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳು, ಕೃತಕ ಗರ್ಭಧಾರಣೆ, ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಲಸಿಕೆ, ಇತ್ಯಾದಿ).
- ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ, ಕಲಿಕೆಯ ಫಲಿತಾಂಶಗಳ ಮೇಲೆ ಗಮನ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಬೇಕು (ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಂತದಿಂದ ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಹಂತಕ್ಕೆ ನಂತರ ಪೌಢಶಾಲಾ ಹಂತಕ್ಕೆ ಪರಿವರ್ತನೆಯ ದರಗಳು, ಗಣಿತ ಮತ್ತು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸರಾಸರಿ ಅಂಕಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ). ಹಾಗೆಯೇ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ (ಬಾಲಕಿಯರಿಗೆ ಶೌಚಾಲಯದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಕುಡಿಯುವ ನೀರು, ವಿದ್ಯುತ್ ಪೂರೈಕೆ) ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳು (ಕಡ್ಡಾಯ ಆರ್‌ಟಿಇ ಶಿಕ್ಷಕರ-ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಅನುಪಾತ, ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳ ಸಕಾಲಿಕ ವಿತರಣೆ) ಸುಧಾರಣೆಯಾಗ ಬೇಕು.
- ಕಲಬುರಗಿ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಸೂಚಕಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ವಿವಿಧ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಗಮನ ಹರಿಸಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದ, ಕೇವಲ ವಿಭಾಗವಲ್ಲದೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ಸಹ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಫಲವನ್ನು ಹೊಂದುವಂತೆ ಖಾತರಿ ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ತಾಲ್ಲೂಕುವಾರು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಬೇಕು.

15.5 ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ

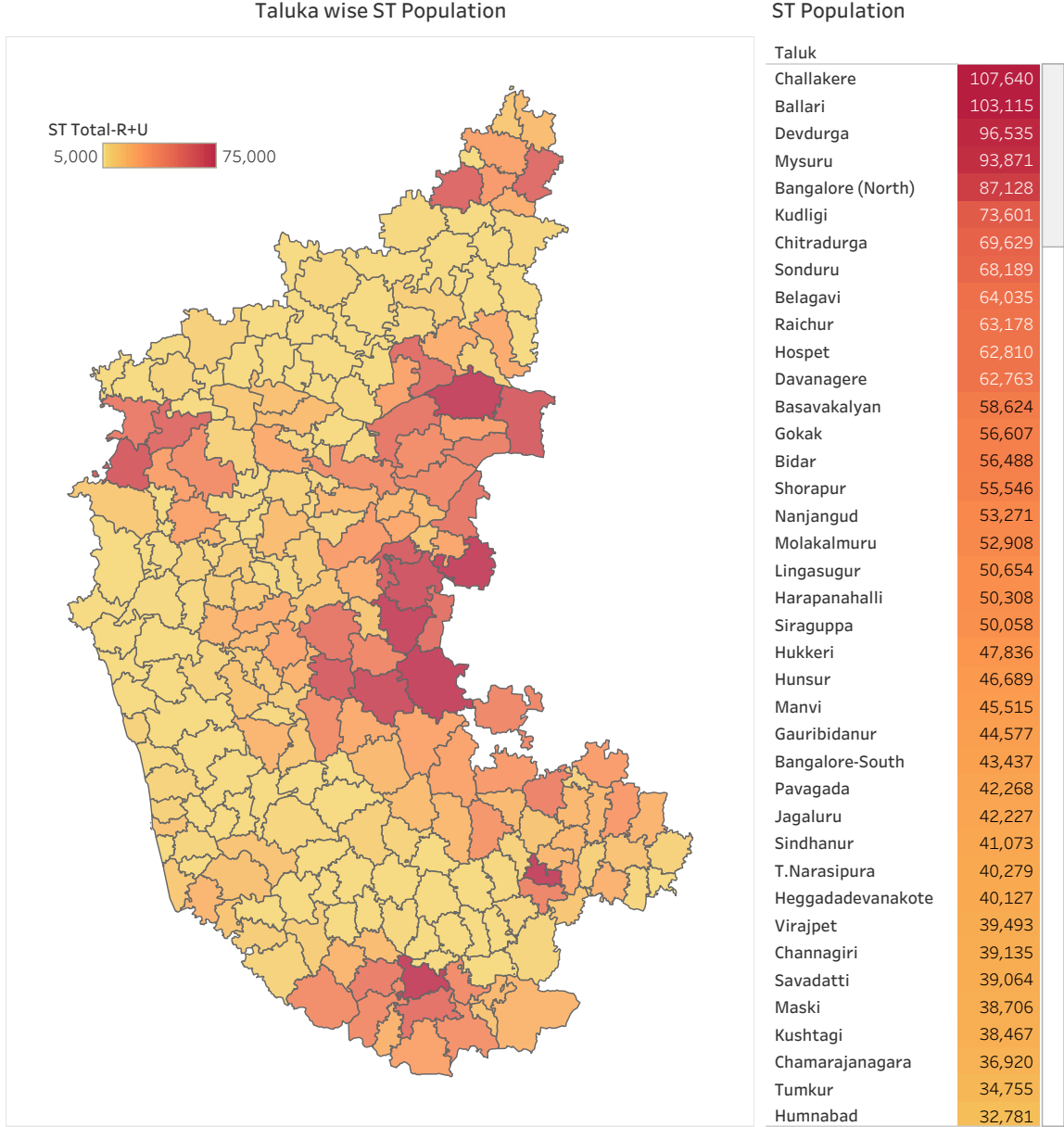
ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು 'ವೇಗದ, ಸುಸ್ಥಿರ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚು ಅಂತರ್ಗತ ಬೆಳವಣಿಗೆ' ಯನ್ನು ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸುವ ತನ್ನ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ,

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ನಡುವೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದಕ ದತ್ತಿಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಬದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆ ಮತ್ತು ಎಸ್.ಸಿ, ಎಸ್.ಟಿ, ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗ ಮತ್ತು ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಗಮಗಳು ಹಲವಾರು ಬಹುಮುಖಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುತ್ತಿದೆ. ಆ ಮೂಲಕ ಹಿಂದುಳಿದ ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಮುಖ್ಯವಾಹಿನಿಯ ಪಥದಲ್ಲಿ ತರುತ್ತಿದೆ. ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆಗಳು ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಗಮಗಳು ಕಳೆದ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾಜದ ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗದವರ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿದ ಯೋಜನೆಗಳ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಅವಲೋಕನವನ್ನು ಈ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸಂಕ್ಷೇಪಿಸಲಾಗಿದೆ. 2001ರ ಜನಗಣತಿ ವೇಳೆ 0.86 ಕೋಟಿ ಇದ್ದ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಯ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು 2011ರ ಜನಗಣತಿಯಲ್ಲಿ 1.05 ಕೋಟಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಳವಾಗಿದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ 2001ರ ಜನಗಣತಿ ವೇಳೆ 0.35 ಕೋಟಿ ಇದ್ದ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು 2011ರ ಜನಗಣತಿಯಲ್ಲಿ 0.42 ಕೋಟಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಕೆಳಗಿನ ಚಿತ್ರಗಳು 2011ರ ಜನಗಣತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಯ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡದ ಜನ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಹಂಚಿಕೆಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತವೆ.

ಚಿತ್ರ 15.32 2011ರ ಜನಗಣತಿ ಪ್ರಕಾರ ತಾಲೂಕುವಾರು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಯ ಜನಸಂಖ್ಯೆ

ಚಿತ್ರ 15.33 2011ರ ಜನಗಣತಿ ಪ್ರಕಾರ ತಾಲೂಕುವಾರು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಗಳ ಜನಸಂಖ್ಯೆ

ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆಯು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ವಿವಿಧ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತದೆ. ಇಲಾಖೆಯು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಗಳ ಸಬಲೀಕರಣ ಮತ್ತು ಅವರ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಇದು ತನ್ನ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟ, ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟ ಮತ್ತು ತಾಲೂಕು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

1. ಇಲಾಖೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಯೋಜನೆಗಳೆಂದರೆ ಮೆಟ್ರಿಕ್ ಪೂರ್ವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ವೇತನಗಳು, ಮೆಟ್ರಿಕ್ ನಂತರದ ಹಾಸ್ಟೆಲ್‌ಗಳು, ಮೆಟ್ರಿಕ್ ನಂತರದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿವೇತನಗಳು, ಪ್ರತಿಭಾನ್ವಿತ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಬಹುಮಾನದ ಹಣ, ಪ್ರಮುಖ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರವೇಶ ಪಡೆದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಅಂಅಖ ಮತ್ತು ಖಅಫಂ ಯಲ್ಲಿ ವೃತ್ತಿಪರ ಕೋರ್ಸ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತೀರ್ಣರಾದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹದಾನ. ವಿದೇಶಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಿಗೆ ಪೂರ್ವ ಪರೀಕ್ಷಾ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಅಗತ್ಯವಿದ್ದಾಗ

ಮತ್ತು ಹಾಸ್ಟೆಲ್ ಕಟ್ಟಡಗಳ ನಿರ್ಮಾಣವನ್ನು ಸಹ ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. 6 ರಿಂದ 10ನೇ ತರಗತಿವರೆಗಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಗುಣಮಟ್ಟದ ವಸತಿ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಕರ್ನಾಟಕ ವಸತಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸೊಸೈಟಿಯು 503 ವಸತಿ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ನಡೆಸುತ್ತಿದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ 47 ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಮೇಲ್ದರ್ಜೆಗೇರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪದವಿ ಪೂರ್ವ(ಪಿಯುಸಿ) ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನೂ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇಲಾಖೆಯು ಸ್ವಯಂ ಸೇವಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳೊಂದಿಗೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಅನುದಾನಿತ ಹಾಸ್ಟೆಲ್‌ಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯವನ್ನು ಸಹ ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ವಸತಿ ಶಾಲೆಗಳು - ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಯ ಮಕ್ಕಳನ್ನು 1 ರಿಂದ 5 ನೇ ತರಗತಿವರೆಗೆ ಓದಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ, ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆಯು 68 ವಸತಿ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದೆ.

2. ಪಜಾ/ಪ.ಪಂ ದೌರ್ಜನ್ಯ ಸಂತ್ರಸ್ತರಿಗೆ ಪರಿಹಾರ - ಪಜಾ/ಪ.ಪಂ ಜನರ ಮೇಲೆ ಪ.ಜಾ/ಪ.ಪಂಯೇತರ ಜನರಿಂದ ನಡೆಯುವ ದೌರ್ಜನ್ಯ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ದೌರ್ಜನ್ಯ ತಡೆ ಕಾಯ್ದೆ 1989ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪುನರ್ವಸತಿ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ತಕ್ಷಣದ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲು ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಉಸ್ತುವಾರಿ ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ದೌರ್ಜನ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ ಸಂತ್ರಸ್ತರಿಗೆ ಕಾನೂನು ಮತ್ತು ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ನೀಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.
3. ವಿಶೇಷ ಘಟಕ ಯೋಜನೆಯ(SCP) ಮೂಲಕ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಯ ಉದ್ಯಮಿಗಳಿಗೆ ಬಡ್ಡಿ ಸಹಾಯಧನ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದು 101 ಉಪಜಾತಿಗಳ ಒಳ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ವಿಧವಾ ಪುನರ್-ವಿವಾಹ ಮತ್ತು ಅಂತರ್-ಜಾತಿ ವಿವಾಹಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ದೇವದಾಸಿಯರ ಮಕ್ಕಳ ವಿವಾಹವನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಸರಳ ಸಮೂಹಿಕ ವಿವಾಹಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.
4. ಡಾ. ಬಿ.ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಗಮ(BRADC), ಕರ್ನಾಟಕ ಭೋವಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಗಮ (KBDC), ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಸಫಾಯಿ ಕರ್ಮಚಾರಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಗಮ, ಕರ್ನಾಟಕ ಆದಿಜಾಂಬವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಗಮ, ಕರ್ನಾಟಕ ತಾಂಡಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಗಮ(KTDC), ಡಾ. ಬಾಬು ಜಗಜೀವನ್ ರಾಮ್ ಚರ್ಮ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಗಮ ಲಿಮಿಟೆಡ್(BJRLIC), ಮುಂತಾದ ನಿಗಮಗಳು ಸ್ವಯಂ ಉದ್ಯೋಗ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ, ಐ.ಎಸ್.ಬಿ.(ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಸೇವೆ ಮತ್ತು ವ್ಯವಹಾರ) ಯೋಜನೆ, ಭೂಮಿ ಖರೀದಿ ಯೋಜನೆ, ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ನೀರಾವರಿ ಬೋರ್‌ವೆಲ್, ಮೈಕ್ರೋ ಕ್ರೆಡಿಟ್ ಯೋಜನೆ (ಪ್ರೇರಣಾ), ಐರಾವತ ಯೋಜನೆ, ಟ್ಯಾಬ್ ವಿತರಣಾ ಯೋಜನೆ, ದ್ವಿಮುಖಿ ಯೋಜನೆ, ಸಕ್ಕಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಚೆಟ್ಟಿಂಗ್ ಯಂತ್ರಗಳ ಖರೀದಿ, ಗಂಗಾಕಲ್ಯಾಣ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿವೆ.
5. KTDC ಯು ಬಂಜಾರ ಭವನಗಳು ಮತ್ತು ಸೇವಾಲಾಲ್ ಭವನಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತದೆ. ತಾಂಡಾಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು ಮತ್ತು ತಾಂಡಾ ನಿವಾಸಿಗಳಿಗೆ ಜಾಗೃತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು, ಬಂಜಾರ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಂಪರೆಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಪುನರುಜ್ಜೀವನ ಮತ್ತು ಪ್ರಚಾರ, ಸೂರಗೊಂಡನಕೊಪ್ಪದ ಸಮಗ್ರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ: - ಸಂತ ಸೇವಾಲಾಲ್ ಮತ್ತು ಕೊಪ್ಪಳಗಡ ಬಹದ್ದೂರ್ ಬಂಡಿ ಅವರ ಜನ್ಮಸ್ಥಳ. ಬೋರಂಪಳ್ಳಿ ಬಂಜಾರ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಉತ್ತೇಜನ ಕೇಂದ್ರ ಯೋಜನೆಗೆ ಚಾಲನೆ.
6. BJRLICಗಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಚರ್ಮದ ಉದ್ಯಮದ ಒಟ್ಟಾರೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶಗಳು ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಯ ಚರ್ಮದ ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳ ಸಾಮಾಜಿಕ-ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳ ಉನ್ನತಿಯ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಿಗಮವು 2021-22 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿದ ಹಣಕಾಸಿನ ನೆರವು / ಅನುದಾನದೊಂದಿಗೆ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ. ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು, ಕೌಶಲ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಕೌಶಲ್ಯ ಉನ್ನತೀಕರಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ, "ಚರ್ಮಶಿಲ್ಪ" ಯಾಂತ್ರೀಕೃತ ಉತ್ಪಾದನಾ ಘಟಕಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ, ದುಡಿಯುವ ಬಂಡವಾಳದ ನೆರವು, ಪಾದುಕೆ ಕುಟೀರಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು. ಡಾ. ಬಾಬು ಜಗಜೀವನ್ ರಾಮ್ ಲಿವಿಂಗ್ ಕರ್ಮ ವರ್ಕ್ ಶೆಡ್ ಯೋಜನೆಯಂತಹ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ರಾಜೀವ್ ಗಾಂಧಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ವಸತಿ ನಿಗಮದ ಮೂಲಕ ಲಿವಿಂಗ್ ಕರ್ಮ ವರ್ಕ್ ಶೆಡ್‌ಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಹಣಕಾಸಿನ ನೆರವು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಲಿಡ್ಕರ್ ಕಾಲೋನಿಗಳ ಸಮಗ್ರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ.

ವೆಚ್ಚದ ವಿವರ

ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ(ಎಸ್.ಸಿ.)ಯ ವಿವಿಧ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮತ್ತು ವಸತಿ ಶಾಲೆಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ರೂ.471.99 ಮತ್ತು ರೂ.386.25 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಪೋಸ್ಟ್ ಮೆಟ್ರಿಕ್ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿವೇತನದಂತಹ ಅನೇಕ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಹಣವನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿಲ್ಲ.

ಕೋಷ್ಟಕ 15.20 : ಅವಲೋಕನಾ ಪ್ರಕಾರ ಪ.ಜಾ ಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಬಜೆಟ್ ಹಂಚಿಕೆಗಳು (ರೂ. ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ)									
ಆಡಳಿತ ಇಲಾಖೆ	ಯೋಜನೆ	ಆಯವ್ಯಯ ಅಂದಾಜು	ಒಂದಿನ ಸಾಲಿನ ವಾಕಿ	ಒಟ್ಟು ಅನುದಾನ	ಬಿಡುಗಡೆ	ಲಭ್ಯವಾಗು ಒಟ್ಟು ಅನುದಾನ	ಭ- ರಿಸಲಾದ ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ	ಬಿಡುಗಡೆ ಅನುದಾನಕ್ಕೆ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಗತಿ ಒಟ್ಟು	ಲಭ್ಯವಾಗು ಒಟ್ಟು ಅನುದಾನಕ್ಕೆ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಗತಿ
ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆ	ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು	631.40	0.00	631.40	474.18	474.18	471.99	75.10	99.54
	ವಸತಿ ಶಾಲೆಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ	515.00	0.00	515.00	386.25	386.25	386.25	75.10	100
	ವೆಚ್ಚವಾಗದ ಎಸ್ಸಿಎಸ್ಸಿ - ಟಿಎಸ್‌ಪಿ	341.31	0.00	341.31	255.97	255.97	255.97	75.10	100
	ಮೆಟ್ರಿಕ್ ಪೂರ್ವ ಹಾಸ್ಟೆಲ್‌ಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ	328.24	0.00	328.24	273.53	273.53	180.75	83.33	66.08
	ಹಾಸ್ಟೆಲ್ ಮತ್ತು ವಸತಿ ಶಾಲಾ ಕಟ್ಟಡಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ರಾಜ್ಯ ಯೋಜನೆ	300.00	0.00	300.00	225.00	225.00	225.00	75.00	100
	ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ವೇತನ	230.00	0.00	230.00	172.50	172.50	169.88	75.00	98.48
	ಪರಿಶಿಷ್ಟರಿಗಾಗಿ ವಿವಿಧ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳು ಬುಡಕಟ್ಟು	205.00	0.00	205.00	159.48	159.48	157.86	77.80	98.98
	ಡಾ. ಬಿ.ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ವಸತಿ ಯೋಜನೆ	200.00	0.00	200.00	100.00	100.00	100.00	50.00	100
	ಮೆಟ್ರಿಕ್ ನಂತರದ ಸರ್ಕಾರದ ನಿರ್ವಹಣೆ	154.93	0.00	154.93	110.48	110.48	92.85	71.31	84.04
	ವಸತಿ ಶಾಲೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ	150.00	0.00	150.00	112.50	112.50	112.50	75.00	100
	ಪೋರ್ಟ್‌ಲೆಟ್ ದೇಶೀಯ ವಸತಿ ಶಾಲೆಗಳು ಮತ್ತು ಕಿತ್ತೂರು ರಾಣಿ ಚೆನ್ನಮ್ಮ ವಸತಿ ಶಾಲೆ ನಿರ್ವಹಣೆ	142.00	0.00	142.00	106.50	106.50	106.50	75.00	100
	ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ - ಪೋಸ್ಟ್ ಮೆಟ್ರಿಕ್ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿವೇತನ	121.47	0.00	121.47	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
	ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ - ಪೋಸ್ಟ್ ಮೆಟ್ರಿಕ್ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿವೇತನ	121.25	0.00	121.25	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
	ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ - ಮೆಟ್ರಿಕ್ ಪೂರ್ವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿವೇತನ	113.13	0.00	113.14	84.43	84.43	83.03	74.63	98.34
ಒಟ್ಟು	ಹಾಸ್ಟೆಲ್‌ಗಳು		8.49	4878.00	3215.92	3224.41	2915.63	66.04	90.42

ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳು ಮತ್ತು ಮುನ್ನಡೆವೆ ಹಾದಿ

- ಪೋಸ್ಟ್ ಮೆಟ್ರಿಕ್ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ವೇತನ ಮತ್ತು ಇತರ ಯೋಜನೆಗಳು ಈ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಹಣವನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡಬೇಕು.
- ಡಾ.ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ವಸತಿ ಯೋಜನೆಗೆ ಬಜೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 50ರಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಅನುದಾನ ಬಂದಿದೆ.
- ಮೆಟ್ರಿಕ್ ಪೂರ್ವ ಹಾಸ್ಟೆಲ್‌ಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ ಹಣದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಶೇಕಡ 66ರಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಬಳಸಲಾಗಿದೆ.
- ಯೋಜನೆಗಳಾದ್ಯಂತ, ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ ಹಣವು ಶೇಕಡ 71 ರಿಂದ ಶೇಕಡ 83ರ ನಡುವೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಬಿಡುಗಡೆಯು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು/ಸ್ಮೀಮ್‌ಗಳ ಅಗತ್ಯಗಳಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ.

15.6 ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಗಳು

ಹಿನ್ನೆಲೆ

ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಗಳ(ಎಸ್.ಟಿ.) ಕುಟುಂಬಗಳ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹಾಗೂ ಮತ್ತು ವಿನಿಮಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲು

- ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಗಳ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆ ಮತ್ತು
- ಕರ್ನಾಟಕ ಮಹರ್ಷಿ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ

ನಿಗಮದ ಮೂಲಕ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಾಗಿದೆ. ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ:

1. 5ನೇ ತರಗತಿ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕಿಂತ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟು ಓದುತ್ತಿರುವ ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಕ್ಕೆ, ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ವಸತಿ ಅಥವಾ ವಸತಿ ರಹಿತ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಶಾಲೆಯನ್ನು ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಡುವವರ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಮೆಟ್ರಿಕ್ ಪೂರ್ವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿವೇತನ. ಮೆಟ್ರಿಕ್ ನಂತರದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿವೇತನಗಳು, ಕಾಲೇಜು ಶಿಕ್ಷಣದ ಮುಂದುವರಿಕೆಗೆ ನಗದು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ, ಪ್ರತಿಭಾನ್ವಿತ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಬಹುಮಾನದ ಹಣ. ಹೆಚ್ಚು ಅಂಕಗಳಿಸಿದ ಮತ್ತು ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯಲು ಇಚ್ಛಿಸುವ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲು ಕಾಲೇಜು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಬಹುಮಾನ ಮೊತ್ತ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಬಾರಿಯ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವು ಮುಂತಾದ ವಿವಿಧ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಮೊರಾರ್ಜಿ ದೇಸಾಯಿ ಮತ್ತು ಕಿತ್ತೂರು ರಾಣಿ ಚೆನ್ನಮ್ಮ ವಸತಿ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ವಸತಿ ಶಾಲಾ ಕಟ್ಟಡಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ಇತರ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಸ್ಟೆಲ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ವಸತಿ ಶಾಲೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ (ಆಶ್ರಮ ಶಾಲೆಗಳು) ಹಾಸ್ಟೆಲ್‌ಗಳ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಮತ್ತು ಆಶ್ರಮ ಶಾಲಾ ಕಟ್ಟಡಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು. ರಾಜ್ಯಾದ್ಯಂತ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಭವನಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.
2. ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಗಮನವನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಬುಡಕಟ್ಟು ಉಪಯೋಜನೆಯ (ಬಿಬಿಕ್) ಮೂಲಕ ರೂಪಿಸಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ, ಉಡುಪಿ, ಕೊಡಗು, ಮೈಸೂರು, ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ, ಚಾಮರಾಜನಗರ ಮತ್ತು ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಲನಿವಾಸಿಗಳಿಗೆ ಪೌಷ್ಟಿಕ ಪೋಷಣೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಲಾಗಿರುವ ಮೂಲನಿವಾಸಿಗಳೆಂದರೆ ಕೊರಗ, ಜೇನುಕುರುಬ, ಕಾಡುಕುರುಬ, ಸೋಲಿಗ, ಎರವ, ಮಲೈಕುಡಿ, ಕುಡಿಯ, ಸಿದ್ದಿ, ಗೌಳಿ, ಇತ್ಯಾದಿ. ಈ ಸಮುದಾಯಗಳು ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು 6 ತಿಂಗಳ ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ವಿದೇಶಗಳ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸರ್ಕಾರವು ಪ್ರಾಯೋಜಿಸುತ್ತದೆ. ಇಲಾಖೆಯು ಆಯ್ಕೆಯಾದ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಕೋರ್ಸ್ ಶುಲ್ಕಗಳು, ನಿರ್ವಹಣಾ ಭತ್ಯೆಗಳು, ಒಂದು ಬಾರಿಯ ಪ್ರಮಾಣ ವೆಚ್ಚಗಳು, ಪುಸ್ತಕಗಳು ಮತ್ತು ವೀಸಾ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಪದವಿ ಮತ್ತು ಪಿಎಚ್‌ಡಿ ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ವಿದೇಶಗಳ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಪ.ಪಂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಅನುದಾನ. ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ 1 ರಿಂದ 5ನೇ ಶ್ರೇಣಿಗೆ ಬಹುಮಾನದ ಮೊತ್ತ ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.
3. ಕರ್ನಾಟಕ ಮಹರ್ಷಿ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಗಮ ಲಿಮಿಟೆಡ್ ಮೂಲಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಗಳ ಕುಟುಂಬಗಳ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಸ್ವಯಂ-ಉದ್ಯೋಗ ಯೋಜನೆ, ಭೂಮಿ ಖರೀದಿ ಯೋಜನೆ, ಗಂಗಾ ಕಲ್ಯಾಣ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಕಿರುಸಾಲ/ಮೈಕ್ರೋಕ್ರೆಡಿಟ್ ಯೋಜನೆಗಳಂತಹ ಹಲವಾರು ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯು ಬುಡಕಟ್ಟು ಯುವಕರ ವೃತ್ತಿಪರ ಕೌಶಲ್ಯಕ್ಕಾಗಿ, ವೃತ್ತಿ ಕೌಶಲ್ಯ ಸ್ವಯಂ ಉದ್ಯೋಗ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸಹ ನಡೆಸಬಹುದು. ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆಯು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡದ ಯುವಕರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ 'ಸಮೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ' ಎಂಬ ಉದ್ಯಮಶೀಲತಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ, ಹೆಸರಾಂತ ಬ್ರಾಂಡ್ಡ್ ಕಂಪನಿಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಪೊರೇಟ್‌ಗಳ ಸಮನ್ವಯದಲ್ಲಿ ಆದಾಯ ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಸ್ವಯಂ ಉದ್ಯೋಗ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಹಣಕಾಸಿನ ನೆರವು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

15.7 ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಕಲ್ಯಾಣ

ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು ರಾಜ್ಯದ ಜನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಭಾಗವಾಗಿದ್ದು ಅವರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಗತಿಯಿಂದ ವಂಚಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆ ಮತ್ತು ಡಿ. ದೇವರಾಜ್ ಅರಸ್ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಗಮವು ರಾಜ್ಯದ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಸಾಮಾಜಿಕ ಆರ್ಥಿಕ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ವಿವಿಧ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಜಾರಿಸಿಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ. ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆಯು ಮೆಟ್ರಿಕ್ ಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ಮೆಟ್ರಿಕ್ ನಂತರದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿವೇತನ, ಮೆಟ್ರಿಕ್ ಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ಮೆಟ್ರಿಕ್ ನಂತರದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಲಯಗಳ

ನಿರ್ವಹಣೆ, ಮೋರಾರ್ಜಿ ದೇಸಾಯಿ ವಸತಿ ಶಾಲೆಗಳು, ಆಶ್ರಮ ಶಾಲೆಗಳು, ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಶುಲ್ಕ ವಿನಾಯಿತಿ, ಕಾನೂನು ಪದವಿಧಾರರಿಗೆ ಸ್ಟೈಪೆಂಡ್ ವಿದೇಶಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವು ಅಲೆಮಾರಿ ಜನಾಂಗಗಳಿಗೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ. ಡಿ. ದೇವರಾಜ್ ಅರಸ್, ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಗಮವು ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಚೈತನ್ಯ ಸಹಾಯಧನ ಯೋಜನೆ, ಡಿ. ದೇವರಾಜ್ ಅರಸ್ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸಾಲ ಯೋಜನೆ, ಮೈಕ್ರೋ ಕ್ರೆಡಿಟ್ ಯೋಜನೆ, ಅರಿವು ಶಿಕ್ಷಣ ಸಾಲ ಯೋಜನೆ, ಗಂಗಾ ಕಲ್ಯಾಣ ಯೋಜನೆ, ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕುಶಲ ಕರ್ಮಿಗಳು ಮತ್ತು ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ.

2021-22ನೇ ಸಾಲಿಗೆ ಲಭ್ಯವಿರುವ ರೂ.984.88 ಗಳ ಪೈಕಿ 703.99 ಕೋಟಿ ರೂಗಳ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಭರಿಸಲಾಗಿದೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಲಯಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ ರೂ.459.77 ಕೋಟಿಗಳ ಪೈಕಿ 367.59 ಕೋಟಿ ರೂಗಳನ್ನು ಡಿಸೆಂಬರ್ 2021ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ವೆಚ್ಚಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ವಿದ್ಯಾಶ್ರೀ ಮತ್ತು ಮೆಟ್ರಿಕ್ ಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ಮೆಟ್ರಿಕ್ ನಂತರದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ವೇತನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಡಿ ಪ್ರಗತಿಯು ಸುಧಾರಣೆಯಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 15.21 : ಅವಲೋಕನದ ಪ್ರಕಾರ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಬಜೆಟ್ ಹಂಚಿಕೆಗಳು (ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ)									
ಆಡಳಿತ ಇಲಾಖೆ	ಯೋಜನೆ	ಆಯವ್ಯಯ ಅಂದಾಜು	ಹಿಂದಿನ ಸಾಲಿನ ಬಾಕಿ	ಒಟ್ಟು ಅನುದಾನ	ಬಿಡುಗಡೆ	ಲಭ್ಯವಾಗು ಒಟ್ಟು ಅನುದಾನ	ಭರಿಸಲಾದ ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ	ಬಿಡುಗಡೆ ಅನುದಾನಕ್ಕೆ ತೇಕಡವಾರು ಪ್ರಗತಿ	ಲಭ್ಯವಾಗು ಒಟ್ಟು ಅನುದಾನಕ್ಕೆ ತೇಕಡವಾರು ಪ್ರಗತಿ
ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆ	ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಪಾಸ್‌ಪೋರ್ಟ್‌ಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ	743.80	0.00	743.80	459.77	459.77	367.99	61.81	79.95
	OBC ಗಳಿಗೆ ಶುಲ್ಕ ರಿಯಾಯಿತಿ	400.00	0.00	400.00	114.40	114.40	0.00	28.60	0.00
	ಹೊಸ ಮೋರಾರ್ಜಿಯ ಪ್ರಾರಂಭ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ದೇಸಾಯಿ ವಸತಿ ಶಾಲೆಗಳು (KREIS)	193.00	0.00	193.00	129.75	129.75	129.75	67.23	100
	ಆಹಾರ ಮತ್ತು ವಸತಿ ನೆರವು-ವಿದ್ಯಾಸಿರಿ	150.00	0.00	150.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
	ಪಾಸ್‌ಪೋರ್ಟ್ ಕಟ್ಟಡಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ (BCW ಇಲಾಖೆ)	120.00	0.00	120.00	88.99	88.99	59.42	74.16	66.77
	ಕ್ರಾಂತಿವೀರ ಸಂಗೊಳ್ಳಿ ರಾಯಣ್ಣ ಕ್ಷೇತ್ರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ	65.00	0.00	65.00	48.75	48.75	48.75	75.00	100
	ವಿವಿಧ ಸಮುದಾಯಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ	65.00	0.00	7.00	21.27	21.27	15.25	32.72	71.70
	ಡಿ.ದೇವರಾಜ ಅರಸ್ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಗಮ ನಿಯಮಿತ	60.00	0.00	60.00	15.00	15.00	15.00	25.00	100
	ಅಲೆಮಾರಿ / ಅರೆ ಅಲೆಮಾರಿ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು	57.97	0.00	57.97	16.71	16.71	0.81	28.83	4.85
	ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಮೆಟ್ರಿಕ್ ನಂತರದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿವೇತನ	50.00	0.00	50.00	0.24	0.24	0.13	0.48	54.17
	ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಮೆಟ್ರಿಕ್ ಪೂರ್ವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿವೇತನ	50.00	0.00	50.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
	ಒಕ್ಕಲಿಗರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಗಮ	50.00	0.00	50.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
	ವಸತಿ ಶಾಲೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ - ನವೋದಯ ಮಾದರಿ	30.00	0.00	30.00	22.50	22.50	22.52	75.00	100
ದೇವರಾಜ ಅರಸ್ ಭವನ (ತಾಲೂಕು) ನಿರ್ಮಾಣ	20.00	0.00	20.00	11.37	11.37	10.37	56.85	91	
ಒಟ್ಟು			3.41	2175.09	981.47	984.88	703.99	45.46	71.48

ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳು ಮತ್ತು ಮುನ್ನಡೆವೆ ಹಾದಿ

1. ಬಜೆಟ್ ಅನುದಾನ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಇಲಾಖೆ ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸು ಇಲಾಖೆಯ ನಡುವೆ ಉತ್ತಮ ಸಮನ್ವಯತೆಯ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

2. ಬಜೆಟ್‌ಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಹಲವು ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಕಡಿಮೆ ಹಣ ಬಂದಿದ್ದರೂ, ಬಂದ ಹಣ ಖರ್ಚಾಗಲಿಲ್ಲ.

15.8 ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ ಕಲ್ಯಾಣ

ಮುಸ್ಲಿಮರು, ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ನರು, ಜೈನರು, ಸಿಖ್ಖರು, ಬೌದ್ಧರು ಮತ್ತು ಪಾರ್ಸಿಗಳಂತಹ ಧಾರ್ಮಿಕ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಲು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಉನ್ನತೀಕರಿಸಲು ಇತರ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಸಮಾನವಾಗಿ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯವು ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ:

1. ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ ಹಾಸ್ಟೆಲ್‌ಗಳು/ವಸತಿ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಂಕಗಳನ್ನು ಗಳಿಸಿದ ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ವಸತಿಶಾಲೆಗಳು/ಕಾಲೇಜುಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಭಾ ಪುರಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮಾನ್ಯತೆ ಪಡೆದ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ ಪಡೆದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಅವರ ಕೋರ್ಸ್‌ ಅವಧಿಗೆ ಒಮ್ಮೆ ಮಾತ್ರ ರೂ.2.00 ಲಕ್ಷಗಳ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನವನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪದವಿ ಮತ್ತು ಸಾತ್ವಕೋತ್ತರ/ಪಿಜಿ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮ ಮತ್ತು ಸಂವಹನ ಕೋರ್ಸ್‌ಗಳನ್ನು ಕಲಿಯುತ್ತಿರುವ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಪ್ರೋಸ್ಟ್ ಮೆಟ್ರಿಕ್ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿವೇತನಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಗಳಿಗೆ ಅರ್ಹರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಿರುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಮೊರಾರ್ಜಿ ದೇಸಾಯಿ ವಸತಿ ಶಾಲೆಗಳು, ಮುಸ್ಲಿಂ ವಸತಿ ಶಾಲೆ, ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ ಮಾದರಿ ವಸತಿ ಶಾಲೆ, (ನವೋದಯ ಮಾದರಿ) ಮೊರಾರ್ಜಿ ದೇಸಾಯಿ ವಸತಿ ಶಾಲೆಗಳು ಮತ್ತು ಪೂರ್ವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸ್ಪೋಕನ್ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮತ್ತು ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಮೆಟ್ರಿಕ್, ಪ್ರೋಸ್ಟ್ ಮೆಟ್ರಿಕ್ ಹುಡುಗರು ಮತ್ತು ಹುಡುಗಿಯರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.
2. ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ: ಸಮುದಾಯ ಭವನಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ, ಚರ್ಚ್‌ಗಳ ನವೀಕರಣ ಮತ್ತು ದುರಸ್ತಿ, ವೃದ್ಧಾಶ್ರಮ ಮತ್ತು ಅನಾಥಾಶ್ರಮಗಳಿಗೆ ಮೂಲ ಸೌಕರ್ಯಗಳಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವು, ಸ್ಮಶಾನಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇವುಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ವಿದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ಇಚ್ಛಿಸುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿವೇತನವನ್ನು ನೀಡಲಾಗುವುದು.
3. ಜೈನ, ಬೌದ್ಧ ಮತ್ತು ಸಿಖ್ ಸಮುದಾಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ: ಜೈನ, ಬೌದ್ಧ ಮತ್ತು ಸಿಖ್ ಸಮುದಾಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯಡಿ, ಜೈನ ಬಸದಿಗಳು, ಬೌದ್ಧ ದೇವಾಲಯಗಳು ಮತ್ತು ಸಿಖ್ ಗುರುದ್ವಾರಗಳನ್ನು ನವೀಕರಣ, ದುರಸ್ತಿ, ಧಾರ್ಮಿಕ ವಸ್ತುಗಳ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಸರಿಯಾದ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಸಮುದಾಯ ಭವನಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಬೆಂಬಲ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಜೈನ್, ಬೌದ್ಧರು ಮತ್ತು ಸಿಖ್ ಸಮುದಾಯಗಳ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ವಿವಿಧ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿವೇತನವನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.
4. ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಗಮ: 2011ರ ಜನಗಣತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಧಾರ್ಮಿಕ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು ಸುಮಾರು 96,00,475 ಆಗಿದೆ, ಇದು ಕರ್ನಾಟಕದ ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಶೇಕಡ 15.92 ರಷ್ಟಿದೆ. ಮುಸ್ಲಿಂ, ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್, ಬೌದ್ಧ, ಜೈನ್, ಸಿಖ್ ಮತ್ತು ಪಾರ್ಸಿ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದ ಜನರು ಧಾರ್ಮಿಕ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ ಸಮುದಾಯದ ಬಹುಪಾಲು ಜನರು ಬಡತನ ರೇಖೆಯ ಕೆಳಗೆ ತತ್ತರಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅವರ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯು ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ ಸಮುದಾಯಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ಸಹಾನುಭೂತಿ ಹೊಂದಿದೆ. ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಗಮವು ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ ಬಡ ಕುಟುಂಬಗಳು ಸ್ವಾವಲಂಬಿಗಳಾಗಲು ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ, ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ, ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸಾಲ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಈ ನಿಗಮದ ಯೋಜನೆಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿವೆ.

ಅ. 'ಅರಿವು' (ಶಿಕ್ಷಣ ಸಾಲ) ಯೋಜನೆ.

ಆ. ಗಂಗಾ ಕಲ್ಯಾಣ ಯೋಜನೆ.

ಇ. 'ಶ್ರಮಶಕ್ತಿ' ಸಾಲ ಯೋಜನೆ.

ಈ. ಸಹಾಯಧನದೊಂದಿಗೆ ಕಿರು ಸಾಲ.

ಉ. ಮಹಿಳೆಯರಿಗಾಗಿ ಕಿರು ಸಾಲ. (ವೈಯಕ್ತಿಕ) 2020 (ಕೋವಿಡ್-19).

ಊ. ಟ್ಯಾಕ್ಸಿ/ಸರಕು ವಾಹನ/ಆಟೋ ರಿಕ್ಷಾ ಖರೀದಿಗೆ ಸಹಾಯಧನ ಯೋಜನೆ.

ವೆಚ್ಚದ ವಿವರ

ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್, ಬೌದ್ಧ ಮತ್ತು ಜೈನ ಸಮುದಾಯಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾಸಿರಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ ಹಣವು ಶೇಕಡ 30 ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ ಕೊಳೆಗೆರಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಬಜೆಟ್ ಮೊತ್ತದ ಶೇಕಡ 50 ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕಡಿಮೆ ಹಣವನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ. ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಜನ ವಿಕಾಸ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ 100 ಕೋಟಿ ಬಂದಿದ್ದರೆ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದ ಮೊತ್ತ ಶೇಕಡ 50ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 15.22: ಅವಲೋಕನದ ಪ್ರಕಾರ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಬಜೆಟ್ ಹಂಚಿಕೆ (ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ)								
ಯೋಜನೆ	ಆಯವ್ಯಯ ಅಂದಾಜು	ಹಿಂದಿನ ಸಾಲಿನ ಬಾಕಿ	ಒಟ್ಟು ಅನುದಾನ	ಬಿಡುಗಡೆ	ಲಭ್ಯವಾಗು ಒಟ್ಟು ಅನುದಾನ	ಭರಿಸಲಾದ ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ	ಬಿಡುಗಡೆ ಅನುದಾನಕ್ಕೆ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಗತಿ	ಲಭ್ಯವಾಗು ಒಟ್ಟು ಅನುದಾನಕ್ಕೆ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಗತಿ
ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಜನ ವಿಕಾಸ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ	250.00	0.00	250.00	197.98	197.98	99.92	79.19	50.47
ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರಿಗಾಗಿ ಹಾಸ್ಟೆಲ್ ಮತ್ತು ವಸತಿ ಶಾಲಾ ಕಟ್ಟಡ ನಿರ್ಮಾಣ, ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ ಕಚೇರಿ ಸಂಕೀರ್ಣ, ಉರ್ದು ಸಮಾವೇಶ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಕೇಂದ್ರ	200.00	0.00	200.00	139.88	139.88	127.81	67.94	91.37
11 ಸಹಕಾರದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ ಸ್ವಂ/ಕಾಲೋನಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ	200.00	0.00	200.00	97.38	97.38	93.88	48.69	96.41
ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರಿಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿವೇತನ ಮತ್ತು ಶುಲ್ಕ ಮಯಪಾವತಿ	100.00	0.00	100.00	64.98	64.98	61.05	64.98	93.95
ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರಿಗಾಗಿ ಹಾಸ್ಟೆಲ್‌ಗಳು	78.76	0.00	78.76	56.73	56.73	36.96	72.03	65.15
ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಸಮುದಾಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ	55.00	0.00	55.00	12.31	12.31	10.67	22.38	86.68
ಪೇಕ್ ಇಮಾಮ್ ಮತ್ತು ಮೌಜಾನ್ ಅವರಿಗೆ ಸಂಭಾವನೆ ವಕ್ಫ್ ಸಂಸ್ಥೆಯು	55.00	0.00	55.00	41.25	41.25	39.72	75.00	96.29
ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಗಮ	35.00	0.00	35.00	26.25	26.25	26.25	75.00	100.00
ಜೈನ, ಬೌದ್ಧ ಮತ್ತು ಸಿಖ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಮುದಾಯ	30.00	0.00	30.00	8.33	8.33	6.83	27.77	81.99
ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ವಿದ್ಯಾಸಿರಿ ಯೋಜನೆ	25.00	0.00	25.00	6.97	6.97	0.00	27.88	0.00
ಮೌಲಾನಾ ಆಜಾದ್ ಶಾಲೆ/ಕಾಲೇಜುಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ	23.40	0.00	23.40	17.06	17.06	13.57	72.91	79.54
ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ವಕ್ಫ್ ಬೋರ್ಡ್	20.24	0.00	20.24	15.18	15.18	14.41	75.00	94.92
ಕರ್ನಾಟಕ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ	20.00	0.00	20.00	15.00	15.00	10.00	75.00	66.67
ಒಟ್ಟು		0.00	1128.59	721.80	721.80	557.19	63.96	76.78

ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳು ಮತ್ತು ಮುನ್ನಡೆವ ಹಾದಿ

1. ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್, ಬೌದ್ಧ ಮತ್ತು ಜೈನ ಸಮುದಾಯಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾಸಿರಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಮೀಸಲಿಟ್ಟ ಹಣವನ್ನು ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲು ಇಲಾಖೆಯು ಹಣಕಾಸು ಇಲಾಖೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಮನ್ವಯ ಸಾಧಿಸಬೇಕು.
2. ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ ಹಣವನ್ನು ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಖರ್ಚು ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

15.9 ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳು

1. ಸ್ವಚ್ಛಭಾರತ್ ಮಿಷನ್, ಜಲ ಮಿಷನ್, ಅಡುಗೆ ಇಂಧನದಂತಹ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಸಂಬಂಧಿತ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ ಹೆಜ್ಜೆಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿವೆ. ಈ ಯೋಜನೆಗಳಿಂದ ಉತ್ತಮ ಯಶೋಗಾಥೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಇತರ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಮಧ್ಯಪ್ರವೇಶಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ನಡೆಸಬೇಕು.
2. ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ವಿವಿಧ ಮಾಹಿತಿಗಳ ಮೂಲಗಳಿಂದ ತೀರ್ಮಾನಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಒಂದು ಸಾಹಸದ ಕಾರ್ಯವಾಗಿದೆ. ಎನ್‌ಎಫ್‌ಎಚ್‌ಎಸ್-4 ಮತ್ತು ಎನ್‌ಎಫ್‌ಎಚ್‌ಎಸ್-5, ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷಿಯ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಮತ್ತು ಬಹು ಆಯಾಮದ ಬಡತನ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳಿಂದ ಪಡೆದ ಮಾಹಿತಿಗಳಿಂದ ಈ ತೀರ್ಮಾನಗಳಿಗೆ ಬರಲು ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಮಾಹಿತಿಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಸುಲಭವಾಗಿ ದೊರಕಲು, ಬಳಸಲು ಸುಲಭವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಸರ್ಕಾರದ ವಿವಿಧ ಸಚಿವಾಲಯಗಳು ಮತ್ತು ಇಲಾಖೆಗಳು ಬಳಸುತ್ತಿರುವ ಮಾಹಿತಿ ಮೂಲಗಳನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ನವೀಕರಿಸಲು ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.
3. ಆನ್‌ಲೈನ್‌ನಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಪ್ರದೇಶದ ಮಂಡಳಿಗಳು/ಬೋರ್ಡ್‌ಗಳಿಗೆ ತಾಲೂಕು ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಗಡಿಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಛಾಯಾಚಿತ್ರಗಳನ್ನು/ದೃಶ್ಯೀಕರಣಗಳನ್ನು ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ.

15.10 ಭವಿಷ್ಯದ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು

1. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮೂಲಭೂತ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವಾಗ, ಜನನಿಬಿಡ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಇದು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಸಾಂದ್ರತೆಯ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಹೊರಗುಳಿಯುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಮೂಲಭೂತ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ, ವಿರಳ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕು. ಈ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಶೋಧನೆ/ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಒಳಪಡುವ ಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಿದೆ.
2. ನಾವು ವಿವಿಧ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು, ನಗರಗಳು ಮತ್ತು ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿನ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಸಾಂದ್ರತೆಯನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ, ಅವರ ಆರ್ಥಿಕ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಹೋಲಿಸಲು ಬಯಸಿದಾಗ, ಪ್ರತಿ ಚದರ ಕಿಮೀ ಪ್ರದೇಶದ ಆರ್ಥಿಕ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುವುದು ಉಪಯುಕ್ತ ವಿಧಾನವಾಗಿದೆ. ಸರಿಯಾದ ನೀತಿ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಬಹುದು. ಇದು ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಧ್ಯಯನದ ಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಿದೆ.

ಸಾರಾಂಶ

ಕರ್ನಾಟಕದ ನಗರ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ರೂಪಾಂತರವಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮುತ್ತಿರುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಒಂದು ಲಕ್ಷಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕಡಿಮೆ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಪಟ್ಟಣಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಹಲವು. ಈ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ 'ಅರ್ಬನ್' ಎನ್ನುವ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಮರು-ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿತ-ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ಜನರ ಶೇಕಡಾವಾರು ಪ್ರಮಾಣ ಮತ್ತು ಜನ ಸಾಂದ್ರತೆಯ ನೆಲೆಯಿಂದ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿರುವ ನಗರ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಮರು ಚಿಂತನೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ನಗರ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳೆರಡೂ ಸಮಾನ ರೀತಿಯ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಲು ನೋಡುತ್ತಿವೆ. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ನಗರ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಹೊಸ ಪಟ್ಟಣಗಳನ್ನು "RURBAN" ಹುಟ್ಟುಹಾಕುತ್ತಿದೆ. ಕಡಿಮೆ ಜನಸಾಂದ್ರತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಕಾರಣದಿಂದ ಕರಾವಳಿ, ಗುಡ್ಡಗಾಡು ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ನಗರ ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ನೀಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಉತ್ತಮ ಆಡಳಿತಕ್ಕಾಗಿ 50,000 ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕಡಿಮೆ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಪಟ್ಟಣಗಳಿಗೆ ಹೊಸ 'ಪಟ್ಟಣ ಆಯುಕ್ತಾಲಯ' 'ಟೌನ್ ಕಮಿಷನೇಟ್' ಅನ್ನು ರಚಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಉಪನಗರಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ದೊಡ್ಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಳನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸಲು 'ಹೊಸ ಪಟ್ಟಣ ಕಾಯಿದೆ'/'ಹೊಸ ಟೌನ್‌ಶಿಪ್ ಆಕ್ಟ್' ಅನ್ನು ಘೋಷಿಸಬೇಕು.

ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಮಾಸ್ಟರ್ ಪ್ಲಾನ್ 2015ರಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತಾಯಗೊಂಡಿದೆ. 2031 ರ ಹೊಸ ಮಾಸ್ಟರ್ ಪ್ಲಾನ್ ಅನ್ನು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ವಿಸ್ತರಣೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ನಗರಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಚಿವಾಲಯವು ಉತ್ತಮ ಆಡಳಿತಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಸ್ಟರ್ ಪ್ಲಾನ್ ಮಿತಿಗಳನ್ನು ಸ್ಟ್ರಾಟೆಜಿಕ್ ಟೌನ್ ರಿಂಗ್ ರೋಡ್ (STRR) ವ್ಯಾಪ್ತಿಯವರೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಲು ಅನ್ವೇಷಿಸಿ ನಡೆಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 312 ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ 114 ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಮಾಸ್ಟರ್ ಪ್ಲಾನ್‌ಗಳು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದೆ. 'ಸಿಟಿ ಮೊಬಿಲಿಟಿ ಪ್ಲಾನ್'ಗಳು (ಸಿಎಂಪಿ) ಕೇವಲ 14 ನಗರಗಳಿಗೆ ಇದೆ. ಆದರೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ರಚನಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿದರೆ, ನಗರ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾಗಿ ಒಂದೇ ಒಂದು ಯೋಜನೆಯೂ ಇಲ್ಲ ! ಸಣ್ಣ ಪಟ್ಟಣಗಳ ಮಾಸ್ಟರ್ ಪ್ಲಾನ್‌ಗಳ ತಯಾರಿಕೆಯ ಚೊತೆಗೆ, ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ ಈ ಪಟ್ಟಣಗಳಿಗೆ 'ಬಹು-ವಲಯಗಳ ಪುನರುಜ್ಜೀವನ ಯೋಜನೆ'(Multi-sectoral Rejuvenation plan) ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವ ಮೂಲಕ ಸಣ್ಣ ಪಟ್ಟಣಗಳನ್ನು ಪುನರ್ರಚಿಸಲು 'ಪಟ್ಟಣ ಯೋಜನೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ'/'ಟೌನ್ ಪ್ಲಾನಿಂಗ್ ಸ್ಕೀಮ್' ಅನ್ನು ಬಳಸುವುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ಇದನ್ನು 'ಕನ್‌ವರ್ಸಿವ್ ಸರ್ಜರಿ'ಯ ತಾತ್ವಿಕತೆಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಈಗಾಗಲೇ ಉಪನಗರಗಳು ಹಾಗೂ ಪ್ರತಿ ಆಕರ್ಷಣೆಗಳಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಪಟ್ಟಣಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ಅವುಗಳಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಬಲಪಡಿಸಲು ಪ್ರಮುಖ ನಗರಗಳು ಮತ್ತು ಉಪನಗರಗಳ ನಡುವೆ ಯಾವುದೇ ಅಡೆತಡೆಗಳು ಇಲ್ಲದ ದೂರದೃಷ್ಟಿ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಂಶೋಧನಾ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕು. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದರುಗಳು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದುತ್ತಿವೆ ಮತ್ತು ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತ ಪ್ರತಿ ಆಕರ್ಷಣೆ(ಕೌಂಟರ್ ಮ್ಯಾಗ್ನೆಟ್) ಮತ್ತು ಸ್ಪರ್ಧೆ ನೀಡುವ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಉಪನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಬೇಕು. ಸಾಮಾನ್ಯ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಬಡಾವಣೆಗಳ/ಲೇಔಟ್‌ಗಳ ರಚನೆಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯು 'ಕಟ್ ಅಂಡ್ ಫಿಲ್ ಮೇಕ್ ದಿ ಲೇಔಟ್ ಪ್ಲಾಟ್' (Cut and fill and make the layout flat) ನಗರ ಯೋಜನೆ ಇಲಾಖೆಯ ಉಪವಿಭಾಗದ ನಿಯಮಾವಳಿಗಳು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಯಾವುದೇ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಪಕ್ಷ ಹೊಂದಿದ್ದರೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಸುಸ್ಥಿರ ನಗರೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ 'ವಾಶ್' (ನೀರು ಸರಬರಾಜು, ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಮತ್ತು ಶುಚಿತ್ವ/Water Supply, Sanitation and Hygiene) ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ನಗರೀಕರಣದ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವ ಇತರ

ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು, ಪರಿಸರ-ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಯೋಜನೆಗಳು ಮತ್ತು ಪರಿಸರ-ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವ ಧೈಯವನ್ನು ತಕ್ಷಣವೇ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕು. ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಸಂಸ್ಕರಣೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಕೃಷಿ ಮೂಲ ಸೌಲಭ್ಯ, ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಕೈಗಾರಿಕಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಬಂದರುಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ಚಟುವಟಿಕೆ, ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ನಗರ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ನಾವು ಯೋಜಿಸುವ ವಿಧಾನದ ಬಗ್ಗೆ ಆಳವಾದ ಒಳನೋಟಗಳಿಗೆ ಮುಕ್ತ ಕರೆ ನೀಡಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಸರ್ಕಾರವು ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳ ಮೂಲಕ ಪ್ರತಿ ಗ್ರಾಮ/ಪಟ್ಟಣ/ಜನವಸತಿಗಳಲ್ಲಿ (ನಗರ ಅಥವಾ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ) ಲಭ್ಯವಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ನೀರಿನ ಮೂಲಗಳು/ ಜಲ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ 'ಜಲ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆ'ಅನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕು. ಜಲ ಸಂಪನ್ಮೂಲದ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಇರುವ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಬೇಕು. NGTಯು 4ನೇ ಡಿಸೆಂಬರ್ 2021 ರಂದು ಹೊರಡಿಸಿರುವ ಆದೇಶದಲ್ಲಿ 'ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಟಿಡಿಎಸ್ 500 mg/ ಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇರುವಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿರುವಲ್ಲಿ RO ಬಳಕೆಯನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸುವ ಅಥವಾ RO ಬಳಕೆಯನ್ನು ಅನುಮತಿಸುವ ಕುರಿತು ಸೂಕ್ತವಾದ ಆದೇಶವನ್ನು MoEF ನೀಡಬಹುದು. ಆ ಮೂಲಕ ಶೇಕಡ ನೀರನ್ನು ಮರುಪಡೆಯುವಿಕೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿ ನೀರು ಶುದ್ಧೀಕರಣ ಘಟಕಗಳು RO ನೀರಿನ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಆಧರಿಸಿರಬೇಕು.

ಕರ್ನಾಟಕದ ವಿವಿಧ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 19,291 ಎಕರೆಗೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಅನಧಿಕೃತವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಈ ಅನಧಿಕೃತ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳ ಮೂಲಕ ನಡೆದಿರುವ ತೆರಿಗೆ-ವಂಚನೆ ಅಂದಾಜು ಮೊತ್ತ ರೂ. 19,622 ಕೋಟಿಗಳು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಸರ್ಕಾರವು ಸುಮಾರು 1929 ಎಕರೆ ಸ್ಥಳದಷ್ಟು ಉದ್ಯಾನವನಗಳು ಮತ್ತು ಸುಮಾರು 964 ಎಕರೆ ಸ್ಥಳದಷ್ಟು ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಉದ್ಯಾನವನಗಳು ಮತ್ತು ರಸ್ತೆ ಜಾಗದ ನೈಜ ನಷ್ಟವನ್ನು ಮರುಪಾವತಿಸಲು ಭಾರೀ ದಂಡವನ್ನು ವಿಧಿಸಬೇಕು. ಈ ದಂಡವು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಶುಲ್ಕ ಮತ್ತು ಇತರ ತೆರಿಗೆಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿದಂತೆ ವಿಧಿಸಬೇಕು. ಅನಧಿಕೃತ ಬಡಾವಣೆಗಳ ನಿಖರವಾದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಲು ಉಪ-ನೋಂದಣಿ ಕಚೇರಿಯ ಜೊತೆ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಸಮನ್ವಯ ಸಾಧಿಸುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಅಗತ್ಯ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಭೂಕಂದಾಯ ಕಾಯ್ದೆಯಲ್ಲಿ 'ಗ್ರೀನ್ ಬೆಲ್ಟ್' ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಮರು ಪರಿಚಯಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ, 63 ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಆಟದ ಮೈದಾನಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಲ್ಲ (ಕೆಲವು ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಸಣ್ಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಆಟದ ಮೈದಾನಗಳಿವೆ). ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರವು 1331 ಎಕರೆ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದಲ್ಲಿ ಆಟದ ಮೈದಾನಗಳನ್ನು ಹೊಂದುವ ಮೂಲಕ ಮೊದಲ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ. ಆದರೆ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರವು ಕೇವಲ ಶೇಕಡ 1.87ರಷ್ಟು ಆಟದ ಮೈದಾನ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ಪೆರಿಫೆರಲ್ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸ್ಪೋರ್ಟ್ಸ್ ಆಫ್ ಆರ್ಟ್ಸ್ ಸ್ಟೇಡಿಯಂ ನಿರ್ಮಿಸಲು ಇದು ಸಕಾಲ. ಮರಗಳಿಂದ ಆವೃತವಾಗಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಬೇಕು. ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ಯಾನವನಗಳು ಮತ್ತು ಆಟದ ಮೈದಾನಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಲು, ಯೋಜಿಸಲು ಮತ್ತು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲು 'ಉದ್ಯಾನಗಳು, ಆಟದ ಮೈದಾನಗಳ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವನ್ನು ರಚಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕ್ರೀಡಾ ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲು ಲಿಂಗ ಆಧಾರಿತ ಉದ್ಯಾನವನಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

'ಕರ್ನಾಟಕ ಆಕ್ಟಿವ್ ಮೊಬಿಲಿಟಿ' ವಿಧೇಯಕವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. 'ಸಮಗ್ರ ಸೇವೆಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ'(Comprehensive services and operational analysis)ನಂತಹ ಅಧ್ಯಯನಗಳ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಬಸ್ ಮಾರ್ಗಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳನ್ನು ತರ್ಕಬದ್ಧಗೊಳಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಮೈಸೂರಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರು ಸೇರಿದಂತೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತರ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಬೆಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರ ಭೂ ಸಾರಿಗೆ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ (BMLTA) ಮಸೂದೆ, 2021, ಅನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತರುವ ಮೊದಲು ಅದರ ಸಾಧಕ-ಬಾಧಕಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುವುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ಬೆಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರ ಪ್ರದೇಶ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ(BMRDA) ಜೊತೆ ಮೆಟ್ರೋಪಾಲಿಟನ್ ಯೋಜನಾ ಸಮಿತಿಯನ್ನು(MPC) ಮತ್ತು ಇತರ ಕಾಯಿದೆಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿಕ್ರಮಿಸುವ ಕೆಲವು ಷರತ್ತುಗಳನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸಿದ ತಕ್ಷಣ ಅದನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವುದು. ಇದರೊಂದಿಗೆ ಮೆಟ್ರೋಪಾಲಿಟನ್ ಯೋಜನಾ ಸಮಿತಿಯನ್ನು (ಎಂಪಿಸಿ) ರಚಿಸುವುದು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವಾಗಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರ

ಭೂ ಸಾರಿಗೆ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಮಹಾನಗರ ಯೋಜನಾ ಸಮಿತಿ (MPC) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸಾರಿಗೆ ಘಟಕವಾಗಿ- ಸಲಹಾ ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಕ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವುದು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವಾಗಿದೆ.

ಬಸ್/ಬಿಎಂಆರ್‌ಸಿಎಲ್/ಕೆಎಸ್‌ಆರ್‌ಟಿಸಿ ನಿಲ್ದಾಣಗಳ/ಟರ್ಮಿನಲ್‌ಗಳ ಬಳಿ ಇರುವ ವಾಹನ ನಿಲುಗಡೆ ತಾಣ/ ಪಾರ್ಕಿಂಗ್ ಮೂಲಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಕೈಗೆಟುಕುವ ದರದಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಬೇಕು. ಇದರ ಮೂಲಕ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಾರಿಗೆಯ ಪಾಲನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿಸಬಹುದು. ಹೆಚ್ಚು ಸಮರ್ಥನೀಯವಾದ ಸ್ವಯಂಚಾಲಿತ ವಾಹನ ನಿಲುಗಡೆ ತಾಣ/ ಪಾರ್ಕಿಂಗ್ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು (ಬಹು-ಮಹಡಿ ಪಾರ್ಕಿಂಗ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೂಲಕ), ಸಾರ್ವಜನಿಕ-ಖಾಸಗಿ-ಪಾಲುದಾರಿಕೆ(ಪಿಪಿಪಿ) ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ವಾಣಿಜ್ಯ ಅಥವಾ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಖಾಲಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಬಹುದು. ಭೂಮಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಮೆಟ್ರೋ ನಿಲ್ದಾಣಗಳ ಜೊತೆಗೆ/ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಸಮಗ್ರ ಸಾರಿಗೆ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ. ಬೈಯಪ್ಪನಹಳ್ಳಿ ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿದೆ.

ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೃಹತ್ ಸಂಚಾರಿ ದಟ್ಟಣೆಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವ ವಿವಿಧ ವಾಣಿಜ್ಯ ಕಟ್ಟಡಗಳ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ವಾರ್ಡ್‌ವಾರು ಅಧ್ಯಯನಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಅದರ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ, ಬೃಹತ್ ದಟ್ಟಣೆಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವ ಕಟ್ಟಡಗಳು ಎಂದು ಗುರುತಿಸಲಾದ ಮಾಲ್‌ಗಳು/ಮಲ್ಟಿಪ್ಲೆಕ್ಸ್‌ಗಳು/ಕಚೇರಿ ಕಟ್ಟಡಗಳು, ಇತ್ಯಾದಿ 'ಇಂಪ್ಯಾಕ್ಟ್ ಶುಲ್ಕ' ವಿಧಿಸಬೇಕು.

ಪ್ರತಿ ನಾಲ್ಕು ವಾರ್ಡ್‌ಗಳಿಗೆ ಕನಿಷ್ಠ ಒಂದು ಕಟ್ಟಡ ನಿರ್ಮಾಣ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು (ಸಿಡಿಡಬ್ಲ್ಯು) ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸುವಿಕೆಗೆ ಸುರಿವ ಪ್ರಾಂಗಣ/ ಡಂಪಿಂಗ್ ಯಾರ್ಡ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಬಳಸಿದ ಬ್ಯಾಟರಿ / ಹಳೆಯ ಇಂಜಿನ್ ಉಪಕರಣಗಳ ಸಂಗ್ರಹ ಘಟಕಗಳು ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಜೈವಿಕ ಗಣಿಗಾರಿಕೆಯ ಪುನಃಸ್ಥಾಪನೆಯ ಮೂಲಕ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ SWM ಡಂಪ್ ಸೈಟ್‌ನ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರಕ್ಕೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಎಲ್ಲಾ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಪುನಃಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಇತ್ತೀಚಿನ ಭೂಕುಸಿತಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ಅನೇಕ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಅನಾಹುತಗಳು ಹೆಚ್ಚಲು ಅತಿಯಾದ ಗಣಿಗಾರಿಕೆ, ಲೇಔಟ್‌ಗಳ ಅವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ನಿರ್ಮಾಣ, ಹಾಗೆಯೇ ನಗರ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಒಳನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಬೋರ್‌ವೆಲ್‌ಗಳನ್ನು ಕೊರೆದಿರುವುದು ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಗಣಿ ಮತ್ತು ಭೂವಿಜ್ಞಾನ ಇಲಾಖೆಯು 'ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಪರಿಸರದ ರಕ್ಷಣೆ' ಅಧ್ಯಾಯ-II "A" ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ITS ನಲ್ಲಿನ ವಿವಿಧ ಷರತ್ತುಗಳಿಗೆ [8(c) to 8(y)] ಬದ್ಧವಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಣ್ಣ ಖನಿಜ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ನಿಯಮಗಳು, 1964ಅನ್ನು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವುದು ಅವಶ್ಯಕ. ಸರ್ಕಾರವು ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಗಣಿ ಪೀಡಿತ ಪಟ್ಟಣಗಳ ಸುತ್ತಲಿನ 'ಗಣಿಗಾರಿಕೆಯ ಪರಿಣಾಮದ ಚಟುವಟಿಕೆ' ಯೊಂದಿಗೆ ಹೊರಬರಬೇಕು. ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಬಳಿ ಧೂಳು ಹೀರಿಕೊಳ್ಳುವ ಬಾವಿಗಳು ಮತ್ತು ಧೂಳನ್ನು ಅಳಿಯುವ ಮಾಪನಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಸಲಹೆ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಗಣಿ ಪರಿಸರ ಪುನರ್ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್/ 'ಕರ್ನಾಟಕ ಮೈನಿಂಗ್ ಎನ್ವಿರಾನ್ಮೆಂಟ್ ರಿಸ್ಟೋರೇಷನ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ (KMERC)' ಇಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿರುವ ಹಣವನ್ನು 'ಗಣಿಗಾರಿಕೆಯ ಪರಿಣಾಮದ ಚಟುವಟಿಕೆ' ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಲಾದ ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಬಳಸಬೇಕು. ನಿಷ್ಕ್ರಿಯವಾದ ಗಣಿಗಳನ್ನು ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ಡಂಪಿಂಗ್ ಆಗಿ ಬಳಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಥೀಮ್ ಪಾರ್ಕ್ ಅಥವಾ ಆಂಫಿಥಿಯೇಟರ್ ಅಥವಾ ನೀರು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ರಚನೆಗಳಾಗಿ ಮರು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಕಡಲ ಮೂಲಕ ನಡೆಯುವ ಸಾರಿಗೆ-ಸಾಗಣೆಯ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶದ ನಗರೀಕರಣವು ಪರಿಸರದ ಮೇಲೆ, ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ನೀರು ಮತ್ತು ಮಣ್ಣಿನ ಮೇಲೆ ಗಂಭೀರವಾದ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ. ಆದರೂ ರೈಲು, ರಸ್ತೆ ಮತ್ತು ವಾಯು ಸರಕುಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಪ್ರತಿ ಟನ್‌ಗೆ ಹೊರಸೂಸುವ ಗ್ರಾಂ ಕಾರ್ಬನ್ ಡೈ-ಆಕ್ಸೈಡ್‌ನ ಪ್ರಮಾಣವು ಇತರೆ ಸಾರಿಗೆಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಅತ್ಯಂತ ಕಡಿಮೆ ಕಾರ್ಬನ್ ಡೈ-ಆಕ್ಸೈಡ್ ಅನ್ನು ಸಮುದ್ರ ಸಾರಿಗೆಯು ಹೊರಸೂಸುತ್ತದೆ.

ತೈಲ ಸೋರಿಕೆಗಳು, ಬಂದರಿನ ಹರಿವುಗಳು, ಸಾರಿಗೆ ವಸ್ತು ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ಸಾಗಾಣಿಕೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಟ್ಯಾಂಕರ್‌ಗಳಿಗೆ/ಸಾರಿಗೆ ಹಡಗು/ವಾಹನಗಳಿಗೆ ತುಂಬುವಾಗ ಅಥವಾ ಇಳಿಸುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಕ್ರಮ ಡಂಪಿಂಗ್ ಅಭ್ಯಾಸಗಳು 'ನೀರಿನ ಗುಣಮಟ್ಟ' ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಬಹುದು. ತೈಲ, ಇಂಧನ ನಿಕ್ಷೇಪಗಳು, ಬಂದರಿಗೆ ಹೋಗುವ ವಾಹನಗಳಿಂದ ರಾಸಾಯನಿಕ ಸೋರಿಕೆಗಳು, ಹಡಗು ಕೆಡವುವಿಕೆ ಮತ್ತು ದುರಸ್ತಿ ಕೆಲಸಗಳು ಮಣ್ಣಿನ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತವೆ. ಇಂಧನ ನಿಕ್ಷೇಪಗಳು, ಡ್ರೈ ಡಾಕ್ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯು ಎಣ್ಣೆಯುಕ್ತ, ವಿಷಕಾರಿ ಕೆಸರನ್ನು ಹೊರಹಾಕುವ ಜೊತೆಗೆ ವಿವಿಧ 'ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳನ್ನು'

ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತದೆ. ಕೂಸ್ ಹಡಗುಗಳು ಜಾಗತಿಕ ಪ್ಲೀಟ್‌ನ ಕೇವಲ ಶೇಕಡ 1 ಅನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತದೆಯಾದರೂ, ಇದು ಎಲ್ಲಾ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 25ಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದಿರುವ ಸತ್ಯ. ಹಡಗುಗಳು/ಕ್ರೇನ್‌ಗಳು ಬಂದರಿನ ಸುತ್ತಲಿನ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಶಬ್ದ, ವಾಯುಮಾಲಿನ್ಯ, ನಿಲುಭಾರದ ನೀರಿನ ಪರಿಣಾಮವು(ballast water impact)ಸಂಪೂರ್ಣ 'ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಜೈವಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆ' ಮೇಲೆ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಜೀವ ಜಗತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಗಂಭೀರವಾದ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ಬೃಹತ್ ಸರಕು ರಾಶಿಗಳು ಧೂಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತವೆ. ಇನ್ನೂ ಬಂದರಿನೊಳಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ವೋಲ್ಟೇಜ್ ದೀಪಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಬಂದರಿನ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ವಾಸಿಸುವ ನಾಗರಿಕರ ಕಣ್ಣಿನ ದೃಷ್ಟಿಯ ಮೇಲೆ ಗಂಭೀರವಾದ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರುತ್ತದೆ. ಸರಕು ಸಾಗಣೆಯ ಏರಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಂಚಾರ ದಟ್ಟಣೆಯ ವೆಚ್ಚವು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ಯೋಜನಾ ಇಲಾಖೆಯು ಬಂದರುಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಅದನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವ ಯೋಜನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಬಂದರು ಕ್ಲಸ್ಟರ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಳ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ಅವಕಾಶ ತರಬಹುದು ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಒಟ್ಟುಗೂಡುವಿಕೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಉದ್ಯೋಗ ಅವಕಾಶಗಳಿಗೆ ಇದು ಕಾರಣವಾಗಬಹುದು. ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ತೀವ್ರತೆಯ ಮೇಲೆ ಬಂದರಿನ ಭೂ ಬಳಕೆಯ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಇದರ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಸಾಪೇಕ್ಷ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಯಂತ್ರಣಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಪರಿಸರದ ಮೇಲಾಗುವ ಪರಿಣಾಮದ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಣಾಲಿಕವಾಗಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯ - ಬಂದರು ಕ್ಲಸ್ಟರ್ ಅನ್ನು ನವೀಕರಿಸಿದಾಗ ಅಥವಾ ಹೊಸ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಸಂಬಂಧಿತ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದಾಗ ಇದರ ಅಗತ್ಯ ಹೆಚ್ಚು. ಪರಿಸರ-ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿ ಒಂದು ವಿರಳ ವಸ್ತುವಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಲಂಬ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಾಂದ್ರತೆಯ ಉಪನಗರಗಳನ್ನು ಬಂದರುಗಳಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದಲ್ಲಿ, ರಾಜ್ಯಾದ್ಯಂತ ಬಳಸಬಹುದಾದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹಕ್ಕುಗಳ ವರ್ಗಾವಣೆಯೊಂದಿಗೆ (TDR) ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕವು ಲಾಜಿಸ್ಟಿಕ್ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯದಲ್ಲಿ ದೇಶದಲ್ಲಿ 5 ನೇ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ (ತಮಿಳುನಾಡು ಮತ್ತು ಒಡಿಶಾಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ) ಇಳಿದಿದೆ. ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದ 'ರೋಡ್ ಕೋರ್ ಮ್ಯಾಪ್' ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಇದು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಆದ್ಯತೆಯ ಮೇಲೆ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು (SPURS) ಗುರುತಿಸಿ ಬಹುಆಯಾಮದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲು ಗಮನಹರಿಸುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಪೈಪ್‌ಲೈನ್ (SLIP) ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಬೇಕು. ಇದನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಪೈಪ್‌ಲೈನ್ (NIP) ನೊಂದಿಗೆ ಸಂಯೋಜಿಸಿ ಕೇಂದ್ರದ ಗತಿ ಶಕ್ತಿಗೆ(GATI SHAKTHI) ಸುಸಂಬಂಧವಾದ ವೇದಿಕೆಯನ್ನು ರಚಿಸಬೇಕು. "ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಯೋಜನೆ" ಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಬೇಕಾಗಿದ್ದು ಮತ್ತು ಬಂದರು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಬಂದರಿನ ಸುತ್ತಲಿನ ಪ್ರಮುಖ ಪಟ್ಟಣಗಳನ್ನು ಪುನಶ್ಚೇತನಗೊಳಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕಲ್ಯಾಣ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಸಮಗ್ರ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸಹ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ನಗರ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ, " ನಗರ ಒಳ ಪ್ರದೇಶ ಪುನರುಜ್ಜೀವನ ಮತ್ತು ಪುನರುತ್ಥಾನ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು" ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತರಬೇಕು, ಅಂತಹ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವ ಮೊದಲು. ಐತಿಹಾಸಿಕ ನಗರಗಳ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಒಳ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ "3 ಡಿ ದೃಶ್ಯೀಕರಣ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು" ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯ ವಾಗಿದೆ. ಮೈಸೂರು, ಹಂಪಿ, ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿದೆ

ನಗರ ಪಾಲಿಕೆ, ಪಟ್ಟಣ ಪುರಸಭೆ, ಪಟ್ಟಣ ಪಂಚಾಯತ್ ನಲ್ಲಿ ಮೂಲಭೂತ ಸೇವೆಗಳ ಉನ್ನತೀಕರಣದ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಮತ್ತು ಸಣ್ಣ ಪಟ್ಟಣಗಳು ಮತ್ತು ಪುರಸಭೆಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿರುವ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸರ್ಕಾರವು, 2022-2024 ರ ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳ ಅಮೃತ್ ನಾಗರತ್ನಾ (ಪುರಸಭೆ) ಯೋಜನೆ (ಹಂತ 4) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ರೂ. 3885 ಕೋಟಿ ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿದೆ. ಸದರಿ ಮಂಜೂರಾದ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಗ್ರೇಡ್ 1-ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ (ಸಿಸಿ) (ಸಿಸಿ) ನ 23 ಸಂಖ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಲ ಸೇವೆಗಳ ಉನ್ನತೀಕರಣಕ್ಕೆ ಬಳಸಬೇಕಿದೆ [ರೂ. 920 ಕೋಟಿ @ ರೂ. 40 ಕೋಟಿ/ಗ್ರೇಡ್ 1 ನಗರ ನಿಗಮ], ಇತರ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ (ಸಿಸಿ) 38 ಸಂಖ್ಯೆಗಳು [ರೂ.1140 ಕೋಟಿ ಗಳು @ ರೂ. 30 ಕೋಟಿ/ ನಗರ ಪಾಲಿಕೆ], 124 ಪಟ್ಟಣ ಪುರಸಭೆಯ ಸಂಖ್ಯೆ [ರೂ.1240 ಕೋಟಿ @ ರೂ.10 ಕೋಟಿ/ ಪಟ್ಟಣ ಪುರಸಭೆ] ಮತ್ತು 117 ಸಂಖ್ಯೆಯ ಪಟ್ಟಣ ಪಂಚಾಯತ್ [ರೂ.585 ಕೋಟಿ @ ರೂ. 5 ಕೋಟಿ/ ಪಟ್ಟಣ ಪಂಚಾಯತ್]

ಗುರುತಿಸಲಾದ ಎಲ್ಲಾ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ 100% ನೀರು ಸರಬರಾಜು (@ 135 ಎಲ್ ಪಿಸಿಡಿ- 24/7 ಪೂರೈಕೆ) ಮತ್ತು ಗ್ರೌಂಡ್ ಡ್ರೈನೇಜ್ (ಯುಜಿಡಿ) ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಡಿ ಒದಗಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳ ಅಮೃತ್ ನಗರೋತ್ಥಾನ

(ಪುರಸಭೆ) ಯೋಜನೆ (ಹಂತ 4) ಮೊದಲ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಿದೆ. ಉಳಿದ ನಿಧಿಯನ್ನು ಅಮೃತ್-2 ಮಿಷನ್ ಮತ್ತು ಸ್ಟಾಟ್ ಭಾರಾತ್ ಮಿಷನ್-2, ಫುಟ್ ಪಾತ್ ಗಳು, ಆರ್ಬೋರಿಕಲ್ಚರ್, ಟ್ರಾಫಿಕ್ ಸೈನೇಜ್‌ಗಳು, ಯುಟಿಲಿಟಿ ಕಾರಿಡಾರ್, ಕಮ್ಯುನಿಟಿ ಬಿಸಿನೆಸ್ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ (ಸಿಬಿಡಿ)/ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಂಕೀರ್ಣ, ಬೀದಿ ದೀಪಗಳು, ಗ್ರಂಥಾಲಯ, ಅಂಗನವಾಡಿಗಳು, ಉದ್ಯಾನವನಗಳು ಮತ್ತು ಆಟದ ಮೈದಾನಗಳಿಗೆ ಬಾಕಿ ಇರುವ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಬಳಸಬಹುದು ಎಂದು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಹೇಳುತ್ತದೆ.

ಇಡೀ ದೇಶಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು 17,000 ಸ್ಟೇಶಿಯಲ್ ಪ್ಲಾನರ್ ಗಳ ಅಗತ್ಯವಿದ್ದರೆ, ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಮಾಸ್ಟರ್ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ಇನ್ನೂ 300 ಪಟ್ಟಣ ಯೋಜಕರ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. “ಭಾರತದಲ್ಲಿ ನಗರ ಯೋಜನಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆಗಳು” ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯ ನೀತಿ ಆಯೋಗದ ವರದಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರ ವಸತಿ ಮತ್ತು ನಗರ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಸಚಿವಾಲಯ (ಎಂಒಎಚ್ ಯುಎ) ಈಗ ಪಟ್ಟಣಗಳು ಮತ್ತು ನಗರಗಳ ಸ್ಥಳೀಯ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತದ ಬಗ್ಗೆ ಸೂಕ್ತ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲು “ನ್ಯಾಷನಲ್ ಕೌನ್ಸಿಲ್ ಆಫ್ ಟೌನ್ ಅಂಡ್ ಕಂಟ್ರಿ ಪ್ಲಾನರ್ಸ್” ನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ.

ನಗರೀಕರಣ, ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಮತ್ತು ರಸ್ತೆ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳು ಯಾವಾಗಲೂ ಕಾಡಿನ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿವೆ, ಮಾನವ-ಪ್ರಾಣಿ ಸಂಘರ್ಷದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶದ ಸಾಂದ್ರತೆಯಲ್ಲಿ ಇಳಿಕೆ, ಮರಗಳಿಂದ ಧರಿಸಿದ ಪ್ರದೇಶಗಳ ನಾಶ (188 ಯುಎಲ್ ಬಿಗಳು ಮರಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ) ಮತ್ತು ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮ್ಯಾಂಗ್ರೋವ್ ಪ್ರದೇಶಗಳ (7 ಯುಎಲ್ ಬಿಗಳು) ಅವನತಿಯು ಸಸ್ಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾಗಿ, 77 ಯುಎಲ್ ಬಿಗಳು ಅದರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅರಣ್ಯ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಅದರಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 18 ಯುಎಲ್ ಬಿಗಳು 500 ಎಕರೆಗಳಿಂದ 15000 ಎಕರೆಗಳ ನಡುವೆ ಅರಣ್ಯ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಕಳೆದ ಎರಡು ದಶಕಗಳಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ದೂರ ಸಂವೇದಿ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್ ಕೇಂದ್ರದಿಂದ (ಕೆಎಸ್‌ಆರ್‌ಎಸ್‌ಎ) ಪಡೆದ ಕೂರ್ಗ್ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಭೂ ಬಳಕೆಯ ನಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವ ಮೂಲಕ - 2000 ಮತ್ತು 2020 ರ ನಡುವಿನ - ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶವು 5459 ಎಸಿ (1.27%) ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ಗಮನಿಸಲಾಗಿದೆ, ಮೇವಿನ ಭೂಮಿ 1,12,998 ಹೆಕ್ಟೇರ್ (27.51%) ನಷ್ಟು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ, ಆದರೆ ಬಿಲ್ಡ್ ಅಪ್ ಪ್ರದೇಶ (ವಸಾಹತುಗಳು ಮತ್ತು ನಗರ/ಗ್ರಾಮೀಣ ವಿಸ್ತಾರ) ಮತ್ತು ತ್ಯಾಜ್ಯ ಭೂಮಿಗಳು 12,676 ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಗಳು (3.11%) ಮತ್ತು 8050 ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಗಳು (8050 ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಗಳು) ಏರಿಕೆಯಾಗಿವೆ (1.97%) ಗೌರವಯುತವಾಗಿ. ಐಐಎಸ್ಸಿಯ ಸೆಂಟರ್ ಫಾರ್ ಇಕಾಲಜಿಕಲ್ ಸ್ಟಡೀಸ್ ನಡೆಸಿದ ಅಧ್ಯಯನದ ಪ್ರಕಾರ, ಕಳೆದ 45 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ, ಕೂರ್ಗ್ ಜಿಲ್ಲೆಯು ತನ್ನ 13% ಅಖಂಡ ಅರಣ್ಯವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದೆ, 16 ಪ್ರಭೇದಗಳು ನಿರ್ಣಾಯಕವಾಗಿ ಅಳಿವಿನಂಚಿನಲ್ಲಿವೆ, 18 ಪ್ರಭೇದಗಳು ಅಳಿವಿನಂಚಿನಲ್ಲಿವೆ, 37 ದುರ್ಬಲವಾಗಿವೆ, 13 ಅಪಾಯದಲ್ಲಿದೆ, 66 ಕಡಿಮೆ ಕಾಳಜಿ, 13 ದತ್ತಾಂಶ ಕೊರತೆ ಮತ್ತು 762 ಪ್ರದರ್ಶನಗಳು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿವೆ.

ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಧನಸಹಾಯ ಮಾಡುವ ವಿಚಾರವನ್ನು “ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ಸಸ್ಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿ-ಕ್ಯಾನೋಪಿ ಸಾಂದ್ರತೆ” ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಧನಸಹಾಯ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. 12ನೇ ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗದಿಂದ (2005-10) ಕೇಂದ್ರವು ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ರಾಜ್ಯದ ಪಾಲು ಮತ್ತು ಅಂತಹ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಮೇಲೆ ಹೂಡಿಕೆ ಮಾಡುವ ತನ್ನ ಬಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವ ಅಂಶವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿದೆ ಎಂದು ಗಮನಿಸಲಾಗಿದೆ. 13 ಮತ್ತು 14ನೇ ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗವು ಕ್ಯಾನೋಪಿ ಸಾಂದ್ರತೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ 5000 ಕೋಟಿ ಮತ್ತು 39,300 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಿ, ಕ್ಯಾನೋಪಿ ಸಾಂದ್ರತೆಯ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾನದಂಡದೊಂದಿಗೆ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ತಲುಪಲು ಶೇಕಡಾ 7.5 ರಷ್ಟು ತೂಕವನ್ನು ಲಗತ್ತಿಸಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು ತನ್ನ ನಗರ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಸ್ವಯಂ ನಿಯಂತ್ರಣವನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು “ಕ್ಯಾನೋಪಿ ಸಾಂದ್ರತೆ” ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ತನ್ನ ನಿಧಿ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಯೋಜಕರು ಪಶ್ಚಿಮ-ಘಟ್ಟಗಳಿಗೆ / ಪರಿಸರ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ / ದಟ್ಟ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿರುವ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳ “ನಗರಗಣನೀಯ ಮಿತಿಗಳನ್ನು ಫೀಜ್” ಮಾಡಲು ಅನ್ವೇಷಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಯೋಜನೆಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಮುಖ ಯುಎಲ್‌ಬಿಗಳ ಮರು-ಅನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಬೇಕು. ದುರದೃಷ್ಟವಶಾತ್, ಪರಿಸರ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಯೋಜನೆಗಳು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿಲ್ಲ!

16.1 ಸುಸ್ಥಿರ ನಗರೀಕರಣದ ಆಯಾಮಗಳು(ಡೈನಾಮಿಕ್ಸ್)

16.1.1 ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

ಯುನೈಟೆಡ್ ನೇಷನ್ಸ್‌ನ(ಯುಎನ್) ವರ್ಲ್ಡ್ ಅರ್ಬನ್‌ಸೇಶನ್ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್-2018 (ಪರಿಷ್ಕರಣೆ) ಪ್ರಕಾರ, 2020ರ ನಂತರ ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು 500 ಮಿಲಿಯನ್‌ನಷ್ಟು ಕುಸಿಯುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ನಗರ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು 2 ಶತಕೋಟಿಗಳಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಶೇಕಡ 90ರಷ್ಟು ಏಷ್ಯಾ ಮತ್ತು ಆಫ್ರಿಕಾದಲ್ಲಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ, ಭಾರತದ ಜಾಗತಿಕ ನಗರ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಶೇಕಡ 17 ರಷ್ಟು ಇದ್ದರೆ, 2018-2050ರ ನಡುವೆ 416 ಮಿಲಿಯನ್ ನಷ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆ ನಗರಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಚೀನಾದ ಜಾಗತಿಕ ನಗರ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಶೇಕಡ 10 ರಷ್ಟು, 255 ಮಿಲಿಯನ್ ನಷ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಮಾತ್ರ ಸೇರಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಭಾರತದ ನಗರ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಶೇಕಡ 94ರಷ್ಟು ಬೆಳವಣಿಗೆಯು 7934 ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ, ಸಣ್ಣ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ 1 ಲಕ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಇರುವ 7466 ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ದೊಡ್ಡ ನಗರಗಳ ಸುಸ್ಥಿರತೆಯು ಸಣ್ಣ ಪಟ್ಟಣ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಸುಸ್ಥಿರತೆಯ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸಣ್ಣ ಪಟ್ಟಣದ ಸುಸ್ಥಿರತೆಯು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಸುಸ್ಥಿರತೆಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ.

ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳನ್ನು (ಎಸ್‌ಡಿಜಿ) ಬಡತನ, ಹಸಿವು, ರೋಗ, ಅನಕ್ಷರತೆ, ಅಸಮಾನತೆಗಳು, ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳ ಕೊರತೆ ಮತ್ತು ಮೂಲಭೂತ ಸೇವೆಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಲು ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿ-11, ನೇರವಾಗಿ ನಗರಗಳು ಮತ್ತು ಜನವಾಸ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ, ಸುರಕ್ಷಿತ, ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕ ಮತ್ತು ಸಮರ್ಥನೀಯ ಗುರಿಯೊಂದಿಗೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಮರ್ಪಕ, ಸುರಕ್ಷಿತ ಮತ್ತು ಕೈಗೆಟಕುವ ದರದಲ್ಲಿ ವಸತಿ, ಮೂಲ ಸೇವೆಗಳು, ಚಲನಶೀಲತೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ದೊರಕುವುದನ್ನು ಖಾತರಿಪಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿ-11 ಅನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಲು, ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳಾದ 1, 2, 3, 4, 6, 10 ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಗುರಿಗಳು ಮತ್ತು ಲಕ್ಷ್ಯಗಳನ್ನು(ಟಾರ್ಗಟ್) ಸಾಧಿಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ. ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳಾದ 5, 7, 8, 9 ಇತರ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ ಎಂದು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳಾದ 16 ಮತ್ತು 17 ಅನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದು ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ಚೌಕಟ್ಟು, ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಆಡಳಿತದ ಮೂಲಕ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಜೋಡಿಸಲಾದ ನೀತಿಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ, ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳನ್ನು 2030ರ ಒಳಗೆ ಸಾಧನೆಗಾಗಿ ಅಗತ್ಯವಾದ ಬಜೆಟ್ ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸು ಕಾರ್ಯವಿಧಾನವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

ರಾಜ್ಯ ಪಟ್ಟಿ, ಕೇಂದ್ರ ಪಟ್ಟಿ ಮತ್ತು ಸಹವರ್ತಿ ಪಟ್ಟಿಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಲಾದ ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಮೂರು ಹಂತದ ಆಡಳಿತ ರಚನೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ, ದೇಶಾದ್ಯಂತ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳನ್ನು ತ್ವರಿತಗೊಳಿಸಲು ಇರುವ ಏಕೈಕ ಪರಿಹಾರವೆಂದರೆ 'ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಸ್ಥಳೀಕರಿಸುವುದು' ಆದಾಗ್ಯೂ, ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆಗಳ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಕೆಲವು ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಸ್ಥಳೀಕರಿಸುವುದು ಅಜೈವಿಕವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಸಂಘಟಿತ ವಿಧಾನದ ಮೂಲಕ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳ ನಡುವಿನ ಅಂತರವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಾನ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ತಳಮಟ್ಟದ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ವೇಗಗೊಳಿಸ ಬಹುದು.

16.1.2 ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನಗರೀಕರಣ

ನಗರೀಕರಣ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ 1951-1961ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ನಿಧಾನಗತಿಯನ್ನು ನಡೆದಿರುವುದನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿದರೆ(ಶೇಕಡ 22.95 ರಿಂದ ಶೇಕಡ 22.3 ರಷ್ಟು), ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನಗರೀಕರಣದ ಮಟ್ಟವು ಯಾವಾಗಲೂ ದೇಶದ ಮಟ್ಟಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂದು 1901 ರಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯ ವರೆಗಿನ ಮಾಹಿತಿಯು ಸಾಬೀತುಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕವು 2011ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಶೇಕಡ 38.67ರಷ್ಟು ನಗರ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಮೂಲಕ ಭಾರತದಲ್ಲಿ

ಏಳನೇ ದೊಡ್ಡ ರಾಜ್ಯವಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತರ ದೊಡ್ಡ ನಗರಗಳಿಗಿಂತ ಬೆಂಗಳೂರು ಶೇಕಡ 90.94ರಷ್ಟು ನಗರೀಕರಣ ದರದೊಂದಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ಹಲವು ನಗರ ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು, ಉಪನಗರ/ಪಟ್ಟಣಗಳನ್ನು ಆವರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ದೊಡ್ಡ ಅಗ್ರಮಾನ್ಯ ನಗರವಾಗಿ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ರಾಜ್ಯದ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಮೀರಿ ತನ್ನ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. 2018-19ನೇ ಸಾಲಿನ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯವು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿರುವ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳ ಪ್ರಕಾರ 84 ಗ್ರಾಮಗಳು ಕ್ಷಿಪ್ರ ನಗರೀಕರಣದಿಂದಾಗಿ ಗ್ರಾಮ ನಕ್ಷೆಯಿಂದ ಅಳಿಸಿಹೋಗಿ ನಗರದಲ್ಲಿ ವಿಲೀನಗೊಂಡಿವೆ ಎನ್ನುವ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 16.1: 2001 ರಿಂದ 2030ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ವರ್ಗಗಳ ಪಟ್ಟಣಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆ

ವರ್ಗ	ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಗಾತ್ರ	2011			2021		2031	
		ಪಟ್ಟಣಗಳು	ಪಟ್ಟಣಗಳು	% ಸಾರಾಸರಿ	ಪಟ್ಟಣಗಳು	% ಸಾರಾಸರಿ	ಪಟ್ಟಣಗಳು	% ಸಾರಾಸರಿ
ವರ್ಗ-I	> 100000	24	26	67.28	30	52.66	48	61.17
ವರ್ಗ-II	>50000 ರಿಂದ 99999	37	39	10.43	53	18.29	77	19.21
ವರ್ಗ-III	>20000 ರಿಂದ 49999	101	114	14.62	155	24.00	147	17.61
ವರ್ಗ-IV	>10000 ರಿಂದ 19999	53	104	6.86	59	4.59	30	1.78
ವರ್ಗ-V	>5000 ರಿಂದ 9999	27	20	0.70	11	0.41	7	0.20
ವರ್ಗ-VI	< 5000	5	7	0.11	6	0.05	5	0.03
	ಒಟ್ಟು	247	310	100	314	100	314	100

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು 2011ರಿಂದ ದಶಕದ ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದ ಡಾ. ನಂಜುಂಡಪ್ಪ ವರದಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮತೋಲನವನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆಸುತ್ತಿದೆ. ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ವಿವಿಧ ಉಪಕ್ರಮಗಳು, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಆತ್ಮನಿರ್ಭರ ಭಾರತ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ, ಡಿಜಿಟಲ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು, ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕೋರ್ ರಸ್ತೆ ಜಾಲದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಬಂದರು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಒತ್ತು, 26 ಅಮೃತ ನಗರಗಳ ಪುನಶ್ಚೇತನ, ಕರ್ನಾಟಕ ಭೂ ಸುಧಾರಣೆಗಳು, ಆಯುಷ್ಮಾನ್ ಭಾರತ್ ಆರೋಗ್ಯ ಯೋಜನೆಗಳು, ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಜಲಶಕ್ತಿ ಸಚಿವಾಲಯದ ಉಪಕ್ರಮಗಳು ಕರ್ನಾಟಕದ ವಿವಿಧ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಮೊದಲಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸ್ಪಂದಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದೆ.

ಆದಾಗ್ಯೂ, ಕರ್ನಾಟಕವು ಕೈಗೆಟಕುವ ದರದಲ್ಲಿ ವಸತಿ, ಮತ್ತು ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ (ಎಸ್‌ಡಿಜಿ-11), ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯ (ಎಸ್‌ಡಿಜಿ-6), ಬ್ರಾಡ್ ಬ್ಯಾಂಡ್ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ (ಎಸ್‌ಡಿಜಿ-9) ಒದಗಿಸುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ ಜಲವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಹೊರತೆಗೆಯುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ(ಎಸ್‌ಡಿಜಿ-12), ಹವಾಮಾನ ಕ್ರಿಯೆಯ ಉಪಕ್ರಮಗಳು(ಎಸ್‌ಡಿಜಿ-13), ಕರಾವಳಿ ನೀರಿನ ಗುಣಮಟ್ಟ ಮತ್ತು ಪೊದೆಗಳ ಪ್ರದೇಶದ ಹೆಚ್ಚಳ (ಎಸ್‌ಡಿಜಿ-14) ಮತ್ತು ಭೌಗೋಳಿಕ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಅನುಪಾತದಲ್ಲಿ ಮರದ ಹೊದಿಕೆ (ಎಸ್‌ಡಿಜಿ-15)ಯಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸರಾಸರಿಗಿಂತ ಕೆಳಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕವು ಒಟ್ಟಾರೆ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳ ಸೂಚ್ಯಂಕದಲ್ಲಿ 4ನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳು 2030: ಕರ್ನಾಟಕದ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆ ಯನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು 2020 ರಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದೆ.

ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಯಂತ್ರಣವು ಸುಸ್ಥಿರ ನಗರೀಕರಣದ ತಿರುಳಾಗಿದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಶ್ರೇಯಾಂಕ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ (ಎನ್‌ಐಆರ್‌ಎಫ್)/National Institutional Ranking Framework (NIRF) ಒಂದು ಜ್ಞಾನಶಿಸ್ತಾಂಗಿ 'ಯೋಜನೆ' ಸೇರ್ಪಡೆ ಮಾಡಲು ಎಂಎಚ್‌ಆರ್‌ಡಿ 2015ರಲ್ಲಿ ಅನುಮೋದಿಸಿ ಅದನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾಯಿತು. ಶಾಸನಬದ್ಧ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 52ರಷ್ಟು ಮತ್ತು ಜನಗಣತಿಯಲ್ಲಿನ ಶೇಕಡ 76ರಷ್ಟು ಪಟ್ಟಣಗಳು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಹೂಡಿಕೆಗಳಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡಲು ಯಾವುದೇ ಮಾಸ್ಟರ್ ಪ್ಲಾನ್‌ಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಲ್ಲ.

16.1.3 ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸುಸ್ಥಿರ ನಗರೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ಯೋಜನೆ ಉಪಕ್ರಮಗಳು

ಕರ್ನಾಟಕವು 32 ನಗರಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳು ಮತ್ತು 52 ಯೋಜನಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ
ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ (ULB): 302 ಜೊತೆಗೆ 10 ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆಗಳಿವೆ

ಯೋಜನೆ ಉಪಕ್ರಮಗಳು

ಘೋಷಿತ ಸ್ಥಳೀಯ ಯೋಜನಾ ಪ್ರದೇಶಗಳು (LPA): 157 (190 ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ)

ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ಮಾಸ್ಟರ್ ಯೋಜನೆಗಳು: 114

ಸಿಟಿ ಮೊಬಿಲಿಟಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ: 14

ಡಿಕ್ಲೇರ್ಡ್ LPA's: 120 ಗಾಗಿ ಮಾಸ್ಟರ್ ಪ್ಲಾನ್‌ಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಬೇಕು

ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಯೋಜನೆಗಳು: ಬೆಂಗಳೂರು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ - 2015 ರಲ್ಲಿ ರಚನಾತ್ಮಕ ಯೋಜನೆ ತಯಾರಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ

ಕೃಷಿ ಮಹಾಯೋಜನೆ: ಯಾವುದೂ ಸಿದ್ಧವಾಗಿಲ್ಲ

ಸಂವಿಧಾನದ 73ನೇ ಮತ್ತು 74ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸದಿರುವುದು

ಮೈಸೂರು, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ-ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಮಹಾನಗರ ಯೋಜನಾ ಸಮಿತಿ ರಚನೆಯಾಗಿಲ್ಲ

ಬಿಬಿಎಂಪಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ವಾರ್ಡ್ ಸಮಿತಿ ರಚನೆಯಾಗಿದೆ

29 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಯೋಜನಾ ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ ಆದರೆ ಕಾರ್ಯಗತವಾಗಿಲ್ಲ ಏಕೆಂದರೆ "ಸಮಗ್ರ ಜಿಲ್ಲಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು" ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ.

ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವ ಇತ್ತೀಚಿನ ಬಿಲ್ಲುಗಳು

ಕರ್ನಾಟಕ ಭೂಸುಧಾರಣಾ ಕಾಯಿದೆ

ಆದಾಗ್ಯೂ, 2016 ರಲ್ಲಿ ಅಮೃತ್ ಮಿಷನ್ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ನಂತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಮಾಸ್ಟರ್ ಪ್ಲಾನ್‌ಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಯಿತು (ಜಿಐಎಸ್-ಆಧಾರಿತ ಮಾಸ್ಟರ್ ಪ್ಲಾನ್‌ಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಉಪ-ಯೋಜನೆಯನ್ನು MoHUA ರೂ.515 ಕೋಟಿ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು). ಈ ಉಪ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಶೇಕಡ 100ರಷ್ಟು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಅನುದಾನದಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತರಲಾಗಿದೆ. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಕ್ರೆಡಿಟ್ ಲಿಂಕ್ ಸಬ್ಸಿಡಿ (CLSS) ಯೋಜನೆಯು ಕರ್ನಾಟಕದ ವಿವಿಧ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಸ್ಟರ್ ಪ್ಲಾನ್‌ಗಳ ತಕ್ಷಣದ ಉಲ್ಪಣಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ 2017ರ ನಂತರ, ಏಕೆಂದರೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಕ್ರೆಡಿಟ್ ಲಿಂಕ್ ಸಬ್ಸಿಡಿ CLSS ಯೋಜನೆಯ ಆರಂಭಿಕ ಷರತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ ಈ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಇದು ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ಅಧಿಸೂಚಿತ ಪ್ರದೇಶ (ನಂತರ ಅದನ್ನು ಸಡಿಲಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು)- ಮತ್ತು ಅಧಿಸೂಚಿತ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ (ಕೈಗೆಟಕುವ ದರದಲ್ಲಿ ವಸತಿಗಾಗಿ) ಭೂಮಿಯ ವೆಚ್ಚವು ತುಂಬಾ ಹೆಚ್ಚಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ವಿವಿಧ ಮಾನದಂಡಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನಗರ ಪ್ರದೇಶದ ಮಿತಿಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಲು ಮಾಸ್ಟರ್ ಪ್ಲಾನ್‌ಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಇಲ್ಲಿಯ ವರೆಗೆ, ಕರ್ನಾಟಕದ 190 ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ, 157 ಪಟ್ಟಣಗಳ ಯೋಜನಾ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಯೋಜನಾ ಪ್ರದೇಶ ಎಂದು ಘೋಷಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಕೇವಲ 114 ಪಟ್ಟಣಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಮಾಸ್ಟರ್ ಪ್ಲಾನ್‌ಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇನ್ನು 198 ಪಟ್ಟಣಗಳಿಗೆ ಮಾಸ್ಟರ್ ಪ್ಲಾನ್ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಬೇಕಿದೆ. 2015 ರ ಮಾಸ್ಟರ್ ಪ್ಲಾನ್ ಆರು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಮುಕ್ತಾಯಗೊಂಡಿದ್ದರೂ 2031ರ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಮಾಸ್ಟರ್ ಪ್ಲಾನ್ ಇನ್ನೂ ಅಂತಿಮಗೊಂಡಿಲ್ಲ. ಬೆಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರ ಪ್ರದೇಶ ರಚನಾ ಯೋಜನೆ-2031 ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಇಡೀ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಒಂದೇ ಒಂದು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ.

ಇದಲ್ಲದೆ, ನೀತಿ ಆಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ TCPO ಮತ್ತು NIUA ನಡೆಸಿದ ಅಧ್ಯಯನವು ದೇಶದಲ್ಲಿ 12,000ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಪಟ್ಟಣ ಯೋಜಕರ ಹುದ್ದೆಗಳ ಅಗತ್ಯವಿದೆ ಎಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ 120 ಟೌನ್ ಪ್ಲಾನರ್‌ಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ (ಅಂದಾಜು) ಹೆಚ್ಚುವರಿಯಾಗಿ 300 ಟೌನ್ ಪ್ಲಾನರ್‌ಗಳ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

16.1.3.1 ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ನಗರೀಕರಣ ನೀತಿಯ ಅಗತ್ಯ

ನಗರೀಕರಣ ನೀತಿಯು ನಗರ ಅಥವಾ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ನಗರೀಕರಣಗೊಳಿಸುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, 10 ಕೃಷಿ-ಹವಾಮಾನ ವಲಯ, ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳು ಮತ್ತು ಪೂರ್ವ ಘಟ್ಟಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನಗರೀಕರಣದಿಂದ ದೂರವಿರುವ ಕೆಲವು ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವುದಾಗಿದೆ. ಇದು ಅಧ್ಯಯನದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸ್ವಯಂ ಒಳಗೊಂಡಿರಬೇಕಾದ ಮತ್ತು ವಿವರವಾಗಿ ವಿಸ್ತರಿಸಬೇಕಾದ ಪಟ್ಟಣಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಬೇಕು ಪ್ರಸ್ತಾವಿತ ನೀತಿಯು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಮತ್ತು ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ನೀತಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಗರೀಕರಣ ವಿಸ್ತಾರಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ನೆಲೆನಿಲ್ಲದ ಬಂದು ಹೋಗುವ ಜನರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ, ಕಲ್ಯಾಣ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶವು ದಶಕಗಳಿಂದ ದೂರ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಲ್ಲ. ಬೃಹತ್ ಪ್ರಮಾಣದ ಹಣ ಹಂಚಿಕೆಯು ಸಹ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಗೋಚರಿಸುವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿಲ್ಲ. ನಗರೀಕರಣ ನೀತಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮತೋಲನ ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತದೆ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಳು ಮತ್ತು ಉಪನಗರ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಪಟ್ಟಣ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಯೋಜನೆ ಕಾಯಿದೆಗಳನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸುವ ಮತ್ತು 'ಹೊಸ ಟೌನ್‌ಶಿಪ್ ಕಾಯಿದೆ' ಅನ್ನು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ.

16.1.3.2 ಮಾಸ್ಟರ್ ಪ್ಲಾನ್‌ಗಳ ತಯಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಯೋಜನಾ ತಂತ್ರ

ಕರ್ನಾಟಕವು 'ಸಮಗ್ರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು' (ಸಿಡಿಪಿ) ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುತ್ತಿದೆ. ಅದನ್ನು ಈಗ ಜಿಐಎಸ್ ಆಧಾರಿತ ಮಾಸ್ಟರ್ ಪ್ಲಾನ್‌ಗಳೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಬಲಪಡಿಸಿದೆ. ಸಿಡಿಪಿಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯು ಯೋಜನಾ ಜಿಲ್ಲೆ (ಪಿಡಿ) ಹಂತದವರೆಗೆ ಇರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿ ಪಿಡಿ 15 ರಿಂದ 20 ವಾರ್ಡ್‌ಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಯಂತ್ರಣವು ಬೈಲಾಗಳು ಉಪ-ವಿಭಾಗದ ನಿಯಮಗಳು ಮತ್ತು ನಿಬಂಧನೆಗಳ ಮೂಲಕ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ವಾರ್ಡ್ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಿಡಿಪಿಯ ವಿವರವಾದ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪವಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ವಾರ್ಡ್ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವ/ಪರಿಷ್ಕರಿಸುವ ಹೊಸ ಯೋಜನಾ ವಿಧಾನವನ್ನು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಯು ವಾರ್ಡ್‌ನ ವಿವಿಧ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಣೆ/ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ/ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿರಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದ, ನಗರದ ಎಲ್ಲಾ ಸಂಬಂಧಿತ ಉಪ-ವಲಯಗಳ ಮ್ಯಾಪಿಂಗ್-ನೀಲಿ-ಹಸಿರು-ಬೂದು ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ (ನದಿಗಳು, ಜಲಮೂಲಗಳು, ಅರಣ್ಯಗಳು, ಉದ್ಯಾನಗಳು, ನೈರ್ಮಲ್ಯ, ನೀರು ಸರಬರಾಜು, ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಇತ್ಯಾದಿ.), ಚಲನಶೀಲತೆ (ವಿವರವಾದ ರಸ್ತೆ ಅಡ್ಡ ಸೇರಿದಂತೆ. -ವಿಭಾಗಗಳು, ಡಿಜಿಟಲ್ ಸಂಪರ್ಕ, ಇಗಿ ಮೂಲಸೌಲಭ್ಯ, ಮೋಟಾರೀಕೃತ ಮತ್ತು ಮೋಟಾರುರಹಿತ ಸಾರಿಗೆ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು), ಕೈಗಾರಿಕಾ ಮೂಲಸೌಲಭ್ಯ, ಪರಂಪರೆ, ಇತ್ಯಾದಿ. ಸಿಡಿಪಿಯನ್ನು 10 ವರ್ಷಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಪರಿಷ್ಕರಿಸಬೇಕು. ಪ್ರತಿ 5 ವರ್ಷಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ವಾರ್ಡ್ ಮಟ್ಟದ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸಬೇಕು. ನೀತಿ ಆಯೋಗವು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಯಂತ್ರಣ ನಿಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿಗಾಗಿ ಪ್ರೋಗ್ರಾಮ್ಯಾಟಿಕ್ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಗಳಿಗೆ ಬೈಲಾಗಳು ಮತ್ತು ಸಲಹೆಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಕೋವಿಡ್-19 ನಮ್ಮ ನಗರಗಳ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯ ತೀವ್ರತೆ ಮತ್ತು ತಕ್ಷಣದ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಿದೆ. ಇದು ನಮ್ಮ ಆರೋಗ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಮೇಲೆ ಒತ್ತು ನೀಡಿದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಪ್ರತಿ ನಗರವು 2030ರ ವೇಳೆಗೆ 'ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಆರೋಗ್ಯಕರ ನಗರ' ಆಗಲು ಹಾತೊರೆಯಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಯೋಜನೆ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ-ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಛೇದಕಗಳಲ್ಲಿ ಬಹು-ವಲಯ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ನಡೆಯುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ನಗರ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಯೋಜನೆಗಳ ನಡುವಿನ ಸಮನ್ವಯತೆಯನ್ನು ಅನ್ವೇಷಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

16.1.3.3 ನಮ್ಮ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನಗರವೇ?

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ 77 ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅರಣ್ಯ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ನಮ್ಮ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನಗರವೇ? ಸುಮಾರು 18 ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು 500 ಎಕರೆಗಳಿಂದ 15000 ಎಕರೆಗಳ ನಡುವೆ ಅರಣ್ಯ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. 21 ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು 100 ಎಕರೆಗಳಿಂದ 500 ಎಕರೆಗಳ ನಡುವೆ ಅರಣ್ಯ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಸುಮಾರು ಶೇಕಡ 42ರಷ್ಟು ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಶೇಕಡ 50 ರಿಂದ ಶೇಕಡ 93ರಷ್ಟು (120 ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು) ಶೇಕಡ 42ರಷ್ಟು (122 ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು) ಶೇಕಡ 25 ರಿಂದ ಶೇಕಡ 50ರಷ್ಟು ಕೃಷಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಶೇಕಡ 16ರಷ್ಟು (46

ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು) ಅದರ ಸ್ಥಳೀಯ ಯೋಜನಾ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 25ರಷ್ಟು ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಕೃಷಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಮ್ಯಾಂಗ್ರೋವ್/ಪೊದೆ ಭೂಮಿಗಳು ಕರ್ನಾಟಕದ 7 ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸ್ಥಳೀಯ ಯೋಜನಾ ವಲಯದಲ್ಲಿವೆ. ಕೆಲವು ಸ್ಥಳೀಯ ಯೋಜನಾ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಪಟ್ಟಣದ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕಿಂತ 15 ಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಇದೆ.

ಒಂದು ಲಕ್ಷಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕಡಿಮೆ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಪಟ್ಟಣಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಹಲವು. ಈ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ 'ಅರ್ಬನ್' ಎನ್ನುವ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಮರು-ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿತ-ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ಜನರ ಶೇಕಡಾವಾರು ಪ್ರಮಾಣ ಮತ್ತು ಜನ ಸಾಂದ್ರತೆಯ ನೆಲೆಯಿಂದ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿರುವ ನಗರ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಮರು ಚಿಂತನೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ನಗರ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳೆರಡೂ ಸಮಾನ ರೀತಿಯ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಲು ನೋಡುತ್ತಿವೆ. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ನಗರ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಹೊಸ ಪಟ್ಟಣಗಳನ್ನು "RURBAN" ಹುಟ್ಟುಹಾಕುತ್ತಿದೆ. ಕಡಿಮೆ ಜನಸಾಂದ್ರತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಕಾರಣದಿಂದ ಕರಾವಳಿ, ಗುಡ್ಡಗಾಡು ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ನಗರ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ನೀಡಬೇಕಾಗಿದೆ.

16.1.3.4 ಸ್ಥಳೀಯ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಟ್ಟಣ ಆಯುಕ್ತಾಲಯವನ್ನು/ಟೌನ್ ಕಮಿಷನರೇಟ್ ಅನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು

ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳನ್ನು (ಎಲ್‌ಎಸ್‌ಡಿಜಿ) ಸ್ಥಳೀಕರಿಸುವುದು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ನಾಗರಿಕರನ್ನು ಮುಟ್ಟುವ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಕರೆ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಎಸ್‌ಡಿಜಿ-11 ಸುಸ್ಥಿರ ನಗರಗಳು ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಲು, ಸಂವಿಧಾನದ 73ನೇ ಮತ್ತು 74 ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅನುಸರಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ವಾರ್ಡ್ ಮಟ್ಟದ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಗಳು ನಾಗರಿಕರು, ಕಾರ್ಪೊರೇಟರ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ತಜ್ಞರ ನಡುವಿನ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಪರಸ್ಪರ ಸಂವಾದವನ್ನು ಆಧರಿಸಿರಬೇಕು.

ಸ್ಥಳೀಯ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಉತ್ತಮ ಆಡಳಿತಕ್ಕಾಗಿ 50,000 ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಪಟ್ಟಣಗಳಿಗಾಗಿ 'ಹೊಸ ಪಟ್ಟಣ ಆಯುಕ್ತಾಲಯ' 'ಟೌನ್ ಕಮಿಷನರೇಟ್' ಅನ್ನು ರಚಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಲು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯವನ್ನು ದೊಡ್ಡ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಂಬಲಿಸಲು ಖಾಸಗಿ ವಲಯವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಸಾರಿಗೆ ಯೋಜಕರು, ನಗರ ವಿನ್ಯಾಸಕರು, ಸಂರಕ್ಷಣಾ ತಜ್ಞರು, ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಯೋಜಕರು ಮುಂತಾದ ವಿಶೇಷ ವೃತ್ತಿಪರರು ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆಗೆ ಲ್ಯಾಟರಲ್ ಎಂಟ್ರಿಗಳಾಗಿ ಸೇರ್ಪಡೆಗೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅದು ಬಹು ವಿಧಗಳಲ್ಲಿ ಎಸ್‌ಡಿಜಿಯ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

16.1.3.5 ನಗರೀಕರಣದ ಮೇಲೆ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಭೂ ಸುಧಾರಣೆಗಳ (ತಿದ್ದುಪಡಿ) ಕಾಯಿದೆಯ ಪರಿಣಾಮ

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಭೂಸುಧಾರಣೆ (ತಿದ್ದುಪಡಿ) ಕಾಯಿದೆಯು ವಿವಿಧ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಭೂಸ್ವಾಧೀನಗಳ ಮೇಲೆ ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ. ಸರ್ಕಾರವು ವಿವಿಧ ಭೂಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸುವ ಜಿಲ್ಲಾ ಭೂಸೇನಾ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಹೊರತರಬೇಕು. ಫಲವತ್ತಾದ ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಹುಲ್ಲುಗಾವಲು ಭೂಮಿಯನ್ನು/ಗೋಮಾಳಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಬೇಕು. ಪ್ರದೇಶದ ಜೈವಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಬಹುದಾದ / ಬಂಜರು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಬೇಕು. ಕೈಗಾರಿಕೆಯೇತರ ಬಳಕೆಗೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಪರಿವರ್ತಿಸುವುದು ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಇರಬಾರದು. ಹೊಸ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳು ನಗರದ ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿದ ಮಾಸ್ಟರ್ ಪ್ಲಾನ್ ಅಥವಾ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ತಾಲ್ಲೂಕು/ಜಿಲ್ಲೆಯ ಉಪ-ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿರಬೇಕು.

16.1.3.6 ಸಣ್ಣ ಪಟ್ಟಣಗಳ ಯೋಜನೆ (ಪಟ್ಟಣ ಪುರಸಭೆಗಳು ಮತ್ತು ಪಟ್ಟಣ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು)

ಪಟ್ಟಣಗಳು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕುಟುಂಬದ ಆದಾಯವು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನ ಸಂಸ್ಕರಣೆಯನ್ನು ಈಗ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಶೇಕಡ 5 ರಿಂದ ಶೇಕಡ 40 ಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಉಪಕ್ರಮವು ಪೋಷಣಾತ್ಮಕ ಜೊತೆಗೆ ಸಣ್ಣ ಪಟ್ಟಣಗಳು / ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಸುತ್ತಲಿನ ನಮ್ಮ ಕೃಷಿ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಭೂದೃಶ್ಯವಳಿಯನ್ನು ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತದೆ. ಉತ್ತಮ ರಸ್ತೆ ಸಂಪರ್ಕವು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳು ಮತ್ತು ನಗರಗಳಿಗೆ

ಸಾರಿಗೆ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಸಣ್ಣ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಕೃಷಿ ವಲಯದ ಯಾಂತ್ರೀಕರಣದೊಂದಿಗೆ, ಜನರು ಟ್ರಾಕ್ಟರ್‌ಗಳು, ಕೃಷಿ ಉಪಕರಣಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರುಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ರಸ್ತೆಯ ಅಗಲ ಅವರ ಪಾರ್ಕಿಂಗ್‌ಗೆ ಸರಿಹೊಂದಿಸಲು ತುಂಬಾ ಕಿರಿದಾಗಿದೆ. ಇದು ನಮ್ಮ ಸಣ್ಣ ಪಟ್ಟಣಗಳನ್ನು ಮರುಶೋಧಿಸಲು ಮತ್ತು ವಿಶಾಲವಾದ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವ ಮೂಲಕ ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ಪುನರ್ ನವೀಕರಿಸಲು ಸರಿಯಾದ ಸಮಯ.

ಭೂ ಬಳಕೆ ಯೋಜನೆಗಳ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುವ ಈ ಪಟ್ಟಣಗಳ ಮಾಸ್ಟರ್ ಪ್ಲಾನ್‌ಗಳ ತಯಾರಿಕೆಯ ಜೊತೆಗೆ, ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ ಈ ಪಟ್ಟಣಗಳಿಗೆ 'ಬಹು-ವಲಯ ಪುನರುಜ್ಜೀವನ ಯೋಜನೆ' ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯ. 'ಕನ್ಸರ್ವೇಟಿವ್ ಸರ್ಜರಿ' ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಪಟ್ಟಣಗಳನ್ನು ಪುನರ್ರಚಿಸಲು 'ಟೌನ್ ಪ್ಲಾನಿಂಗ್ ಸ್ಕೀಮ್'. ಅನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುವುದು ಒಂದೇ ಪರಿಹಾರವಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಇನ್ನೊಂದು ಪರ್ಯಾಯವೆಂದರೆ ಹಳೆಯ ಹಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಅದರ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಹೊಸದಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಟೌನ್‌ಶಿಪ್‌ಗಳಿಗೆ ಬದಲಾಯಿಸುವುದು. ಅನೇಕ ಸಣ್ಣ ಪಟ್ಟಣಗಳು ಹಿಂದೆ ದೊಡ್ಡ ಹಳ್ಳಿಗಳು ಮತ್ತು ಚರಂಡಿಗಳಿಗಿಂತ ಕಾಂಕ್ರಿಟ್ ರಸ್ತೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಚರಂಡಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಕೊಂಡಂತೆ ಮಾಡುವುದು ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಮತ್ತು ಒಳಚರಂಡಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಮೊದಲ ಆದ್ಯತೆಯಾಗಬೇಕು.

16.1.3.7 ಕಲ್ಯಾಣ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶದ ಯೋಜನೆ

ಹೈದರಾಬಾದ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶವು ಕರ್ನಾಟಕದ ಅತ್ಯಂತ ಹಿಂದುಳಿದ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಈ ಪ್ರದೇಶವು ಕಲಬುರ್ಗಿ, ಯಾದಗಿರಿ, ಬಳ್ಳಾರಿ, ಬೀದರ್, ರಾಯಚೂರು ಮತ್ತು ಕೊಪ್ಪಳ ಆರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಈ ಪ್ರದೇಶವು 43,682 ಚದರ ಕಿಲೋಮೀಟರ್‌ಗಳ ಒಳಗೆ ಸರಿಸುಮಾರು 1.5 ಕೋಟಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಇದು ದೇಶದಲ್ಲಿ ರಾಜಸ್ಥಾನದ ನಂತರ ಎರಡನೇ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಒಣಭೂಮಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿದೆ.

ಪೌರಾಡಳಿತ ಸಚಿವಾಲಯವು ಕಲ್ಯಾಣ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶದ ಎಲ್ಲಾ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಮಾಸ್ಟರ್ ಪ್ಲಾನ್‌ಗಳನ್ನು ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಬೇಕು. ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಯೋಜನೆಗಳು ಮತ್ತು ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳು ಕಲ್ಯಾಣ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶದ ಸ್ಥಳೀಯ ಆಡಳಿತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮಾಸ್ಟರ್ ಪ್ಲಾನ್‌ಗಳಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡಬೇಕು. ಸಮಗ್ರ ಸಂಯೋಜಿತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕವನ್ನು (CCDI) ನಗರ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಮಾಡಿ, ಅದಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಹಣ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಬೇಕು.

16.1.3.8 ಪರಿಸರ-ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಯೋಜನೆ

ಕೊಡಗು ಪ್ರದೇಶದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಯೋಜನೆಗೆ ಪರಿಸರ ಯೋಜನೆಯು ಆಧಾರವಾಗಿರಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಭೂ ಪರಿಸರ ಪ್ರದೇಶಗಳು, ಸಮುದ್ರ ಪರಿಸರ ಪ್ರದೇಶಗಳು, ವಿಭಿನ್ನ ಸಿಹಿನೀರಿನ ಪರಿಸರ ಪ್ರದೇಶಗಳು, ನೆಟ್‌ವರ್ಕ್ ಅರಣ್ಯಗಳು, ಸಮೃದ್ಧ ಜೈವಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಮುಂದಿನ ತಲೆಮಾರಿಗೆ ಸಂರಕ್ಷಿಸಬೇಕು. ನಗರ ಪ್ರದೇಶದ ಮಿತಿಯನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ, ಎತ್ತರದ ಕಟ್ಟಡ ಅಥವಾ ಪಟ್ಟಣದ ಪುನರುತ್ಪಾದನೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕು.

ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ನಗರಾಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ಜನರು ಹಾಗೂ ಪರಿಸರ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರ ನಡುವೆ ಸಂಘರ್ಷಗಳಿವೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ಕೊಡಗು ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಭತ್ತದ ಕೃಷಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಮಾನವ-ಪ್ರಾಣಿ ಸಂಘರ್ಷ ಹೆಚ್ಚಿದೆ. ವಿವಿಧ ಋತುಗಳಲ್ಲಿ ನಿರಂತರ ಮಳೆ, ಪ್ರವಾಹ ಮತ್ತು ಭೂಕುಸಿತವಿದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಿಂದ ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ. ಗುಡ್ಡಗಾಡು ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಸರಿಹೊಂದುವಂತೆ ಬಲವಾದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಯಂತ್ರಣದೊಂದಿಗೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳು ಪರಿಸರ-ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಯೋಜನೆಯಿಂದ ಮಾತ್ರ ಹೊರಹೊಮ್ಮಬಹುದು.

ಪರಿಸರ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ, ಹೊಸ ರಸ್ತೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ರಸ್ತೆಗಳ ಬಲವರ್ಧನೆಗೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ವಿವರವಾದ ರಸ್ತೆ ದಾಸ್ತಾನು ಸಮೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ಅದು ರಸ್ತೆ ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆ (RMMS) ಯು ಯಾವುದೇ ಆಸ್ತಿ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಆಧಾರವಾಗಿದೆ.

ಸರ್ಕಾರವು ತಕ್ಷಣವೇ ಇಡೀ ಕೊಡಗು ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ಕಂದಾಯ ಸಮೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕು. ಜಮೀನು ಹೊಂದಿರುವವರ ಪ್ರತಿ ಆರ್‌ಟಿಸಿಯಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಮರಗಳ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಭೂ ಹಿಡುವಳಿಗಳು ಜಟಿಲವಾಗಿರುವ ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳಿಗೆ (ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಕೊಡಗು) ಭೂಕಂದಾಯ ಕಾಯ್ದೆಗೆ ಕನಿಷ್ಠ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ರೈತರಿಗೆ 'ಬಾನ್/ವೇಸ್ಟ್ ಲ್ಯಾಂಡ್ಸ್' ಗಾಗಿ 'ವಿಶೇಷ ಆರ್‌ಟಿಸಿ' (ಭೂಮಿಯ ಪರಿಭಾರಿ/ಪರಿವರ್ತನೆಯನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂಬ ಪೂರ್ವ ಷರತ್ತಿನೊಂದಿಗೆ) ನೀಡಲು ಭೂ ಕಂದಾಯ ಕಾಯ್ದೆಗೆ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕಾಡುಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬೆಳೆಯಲು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾದ ಪೂರ್ವಾಪೇಕ್ಷಿತದೊಂದಿಗೆ, ಕಾಫಿ ತೋಟಗಳು, ತೋಟಗಾರಿಕೆ/ಹಲಸಿನ ಹಣ್ಣಿನ ಮರಗಳು / ಸಾವಯವ ತರಕಾರಿಗಳು / ಏಲಕ್ಕಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಬೆಳೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಯೋಜಿಸಬಹುದು.

16.1.3.9 ಕರಾವಳಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸುಸ್ಥಿರ ನಗರೀಕರಣ

ಕರ್ನಾಟಕದ 320 ಕಿಮೀ ಉದ್ದವಾದ ಕರಾವಳಿ ತೀರಗಳು, ನದಿಗಳು, ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳು ಮತ್ತು ಅರಣ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ದ್ವೀಪಗಳ ನೆರವಿನಿಂದ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಅವಕಾಶಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತವೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಬಂದರುಗಳು ಮತ್ತು ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಜಾಗತಿಕ ಆರ್ಥಿಕ ಸರಪಳಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು ಉತ್ತಮ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಇದು ಈ ಪ್ರದೇಶದ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯದ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ನೆರವಾಗಿದೆ. ಅನೇಕ ನಗರಗಳು ಹಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಆವರಿಸಿಕೊಂಡು ಬೆಳೆದಿವೆ. ಆದರೆ ಇನ್ನೂ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸೊಗಡುಗಳನ್ನು/ಸೆಳವುಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ. ದುರದೃಷ್ಟವಶಾತ್, ಯೋಜಿತವಲ್ಲದ ನಗರ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯು ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಅರಣ್ಯದ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಇದರ ನಡುವೆಯು ಕರ್ನಾಟಕ ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಜಾಗತಿಕ ಜೀವವೈವಿಧ್ಯದ ಹಾಟ್‌ಸ್ಪಾಟ್‌ಗಳಲ್ಲಿ (ಭಾರತದ ಒಟ್ಟು ಜೈವಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಶೇಕಡ 64.9 ರಷ್ಟು) ಒಂದೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳನ್ನು ಭಾರತದ ಜಲಮೂಲಗಳ ಸಮೂಹ ಎಂದೂ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕವು ಪಶ್ಚಿಮಘಟ್ಟದ ಶೇಕಡ 27.1ರಷ್ಟು ಅರಣ್ಯವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿರುವುದು ಬೇಸರದ ಸಂಗತಿ. ಶಿವಮೊಗ್ಗ, ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ, ಮೈಸೂರು, ಬೆಳಗಾವಿ, ಧಾರವಾಡ, ಕೊಡಗು, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು, ಉಡುಪಿ ಮುಂತಾದ ಕರಾವಳಿ ಮತ್ತು ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ಪರಿಸರ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿನ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳಿಗೆ ಪರಿಸರ-ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳು ಪರಿಸರ-ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಯೋಜನೆಗಳಿಂದ ಪಡೆದ ನಿರ್ವಹಣಾ ವಲಯಗಳು/ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳು ಆಧರಿಸಿರಬೇಕು.

ಕರಾವಳಿ ಭಾಗದ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ದರ ಒಳನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ನೀರು ಸರಬರಾಜು, ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಮತ್ತು ಲಾಜಿಸ್ಟಿಕ್ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ. ಮತ್ತೊಂದೆಡೆ, ಪೊದೆಗಳನ್ನು (ಮ್ಯಾಂಗ್ರೋವ್ ತೋಟಗಳನ್ನು) ಸಂರಕ್ಷಿಸುವ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ. ಕರಾವಳಿ ನಿಯಂತ್ರಣ ವಲಯ ನಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ಪಾಲಿಸುವ ಮೂಲಕ ಕರಾವಳಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಪರಿಸರ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದು.

1990ರ ಮೊದಲು ಅಖಚಿ ನಿಯಮಗಳು ಇದ್ದರೂ, ಇದು ತೀರದ ರೇಖೆಯ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಅನಧಿಕೃತ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಉಬ್ಬರವಿಳಿತದ ರೇಖೆಗಳು ಸ್ಥಿರವಾಗಿಲ್ಲ. ಪರಿಸರ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿರುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಸಸ್ಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ.

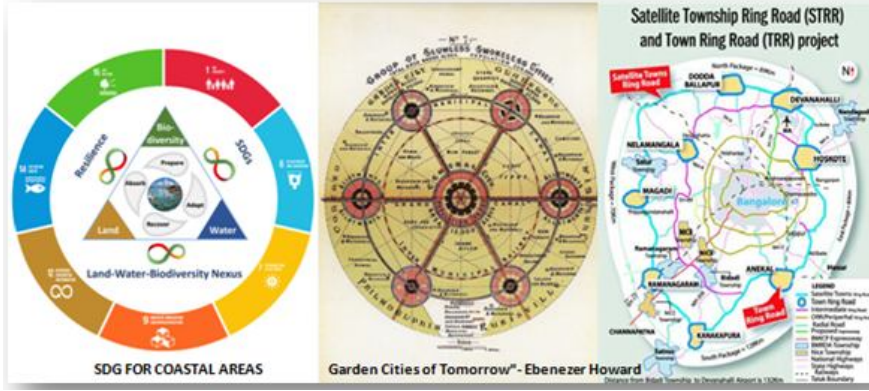
ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸುಸ್ಥಿರ ನಗರೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ, ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮದಿಂದಾಗಿ ಪರಿಸರದ ಒತ್ತಡವನ್ನು ತಗ್ಗಿಸುವುದರ ಹೊರತಾಗಿ, ಕರಾವಳಿ ಬಂದರುಗಳ ದಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಸಂಪರ್ಕಿತ ಹಸಿರು ಮೂಲಸೌಕರ್ಯವು ಸಹ ದೊಡ್ಡ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಬಂದರುಗಳ ದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ದ್ವಿಗುಣಗೊಳಿಸುವ ಮೂಲಕ, ವ್ಯಾಪಾರ ಮೌಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ ಶೇಕಡ 32ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಳವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ. ಸರಕುಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಯಾಣಿಕರ ಸಾಗಾಣಿಕೆಯು ವರ್ಷದಿಂದ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಗುಣಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಹೆಚ್ಚು ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿತ ಸೇವೆಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳು ಆರ್ಥಿಕತೆ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ವಿವಿಧ ಹಂತದ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ತರುತ್ತವೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಜೈವಿಕ ಡೀಸೆಲ್ ವಿತರಣಾ ಘಟಕವನ್ನು ಉದ್ಘಾಟಿಸಿದ ನಂತರ ಹಲ್ದಿಯಾ(Haldia) ದೇಶದ 'ಮೊದಲ ಹಸಿರು ಬಂದರು' ಎನಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಕೋಲ್ಕತ್ತಾ ಪೋರ್ಟ್ ಟ್ರಸ್ಟ್‌ನ ಭಾಗವಾಗಿರುವ

ಹಲ್ಲಿಯಾ ಪೋರ್ಟ್ ಕಾಂಪ್ಲೆಕ್ಸ್ ತನ್ನ ರೈಲ್ವೇ ಇಂಜಿನ್‌ಗಳು, ಟ್ರಕ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ವಾಹನಗಳನ್ನು ಚಲಾಯಿಸಲು ಜೈವಿಕ ಡೀಸೆಲ್ ಅನ್ನು ಬಳಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ.

16.1.4 ಉಪನಗರಗಳು ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ನಗರೀಕರಣದ ಮೇಲೆ ಅದರ ಪ್ರಭಾವ

1902 ರಲ್ಲಿ ಎಬೆನೆಜರ್ ಹೊವಾರ್ಡ್ ತನ್ನ ಪುಸ್ತಕ 'ಗಾರ್ಡನ್ ಸಿಟೀಸ್ ಆಫ್ ಟುಮಾರೋ' ಮೂಲಕ 'ಉಪನಗರಗಳು' ಎನ್ನುವ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದರು. ಅವರು ಉಪನಗರಗಳು ಸುಮಾರು 58,000 ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಷ್ಟು ಜನರು ಇಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಉಪ ನಗರಗಳು ವೇಗದ ರಸ್ತೆಗಳು / ರೈಲುಮಾರ್ಗಗಳು (ಈಗ ಪ್ರವೇಶ ನಿಯಂತ್ರಿತ ರಸ್ತೆ) ಮೂಲಕ ತನ್ನ ಪೋಷಕನಗರದ ಸಮೀಪವಿರುವ ಹಸಿರು ವಲಯ ಅಥವಾ ಗ್ರೀನ್ ಬೆಲ್ಟ್‌ನಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಆದರೆ ಭೂಕಂದಾಯ ಕಾಯಿದೆ ತಿದ್ದುಪಡಿ, 2005ರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಗ್ರೀನ್ ಬೆಲ್ಟ್ ಇಲ್ಲ.

ಚಿತ್ರ 16.1: ಎಬೆನೆಜರ್ ಹೊವಾರ್ಡ್ ಅವರಿಂದ "ನಾಳೆಯ ಉದ್ಯಾನ ನಗರಗಳು"

1950ರ ದಶಕದಿಂದ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲಾದ ಎಲ್ಲಾ ವರ್ತುಲ ಪಟ್ಟಣಗಳು ಮತ್ತು ಉಪ ನಗರಗಳು/ಸ್ಯಾಟಲೈಟ್ ಟೌನ್‌ಗಳು ಕಾಗದದ ಮೇಲೆ ಉಳಿದಿವೆ. ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಉಪನಗರಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರತಿ ಆಕರ್ಷಕ/ ಕೌಂಟರ್ ಮ್ಯಾಗ್ನೆಟ್‌ಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲು ಹಿಂದಿನ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಂದ ಯಾವುದೇ ಗಂಭೀರ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಇರಲಿಲ್ಲ. ನಗರದ ಹೊರವಲಯದಲ್ಲಿರುವ 'ಉಪನಗರಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿ' ಎಂಬುದು ಮಾಜಿ ಮೇಯರ್‌ಗಳು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ BBMP ನಿರ್ವಹಕರೊಂದಿಗೆ ನಡೆದ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನೀಡಿದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಕರೆಯಾಗಿದೆ. ಇದೇ ರೀತಿಯ ಸಂದೇಶವನ್ನು ವಿವಿಧ ವೇದಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಯೋಜನಾಕಾರರು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ, ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಹೊರವಲಯವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಬಹುದೇ? 'ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಹೊರವಲಯದಲ್ಲಿ' ಉಪಗ್ರಹ ಪಟ್ಟಣಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಕಲ್ಪಿಸಬಹುದು. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಇಂತಹ ಯೋಜನೆಗಳು ಸುಮಾರು 830 ಚದರ ಮೀಟರ್ ನಷ್ಟು ಗ್ರೀನ್ ಬೆಲ್ಟ್/ ಹಸಿರು ವಲಯವನ್ನು ಅಳಿಸಿಹಾಕಿದಾಗ, ಕೃಷಿ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಅಡೆತಡೆಯಿಲ್ಲದ ನಗರೀಕರಣ ಮತ್ತು 'ಹೊರವಲಯಗಳು' ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಹಲವು ಕಿಮೀಗಳು ಉದ್ದದಷ್ಟು ನಗರ ವಿಸ್ತಾರದಿಂದ ತುಂಬಿವೆ?

ಲಕ್ಮನ್ ರಾವ್ ಸಮಿತಿಯು 1950 ರಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಐದು ಉಪನಗರಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿತು. ಅವುಗಳೆಂದರೆ, ಕೆಂಗೇರಿ, ಯಲಹಂಕ, ಡಾಬಸ್‌ಪೇಟೆ, ಚಂದಾಪುರ ಮತ್ತು ಹೊಸಕೋಟೆ. ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿದ ಹಸಿರು ಪಟ್ಟಿಯು ಕಣ್ಮರೆಯಾದ ಕಾರಣ ಅವು ಈಗ ನಗರದ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗವಾಗಿವೆ. ವ್ಯಷಭಾವತಿ ನದಿ ಸೊಳ್ಳೆಗಳ ಕಾಟದಿಂದ ಕೆಂಗೇರಿ ಉಪನಗರವು 2000ನೇ ಇಸವಿಯವರೆಗೂ ಕಡಿಮೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿತ್ತು. ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬಫರ್ ಆಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವ ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ವಿಶಾಲವಾದ ಖಾಲಿ ಜಾಗದಿಂದಾಗಿ ಅಲ್ಲಿನ ನಿವಾಸಿಗಳು ಇನ್ನೂ ಉಪನಗರದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ 'ಕೌಂಟರ್ ಮ್ಯಾಗ್ನೆಟ್'/ಪ್ರತಿ ಆಕರ್ಷಕಗಳು ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದ್ದ ಈ ಹಿಂದೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲಾದ 'ರಿಂಗ್ ಟೌನ್'ಗಳು/ವರ್ತುಲ ಪಟ್ಟಣಗಳು, ಅಂದರೆ ಮಾಗಡಿ, ರಾಮನಗರ, ಕನಕಪುರ, ದೊಡ್ಡಬಳ್ಳಾಪುರಗಳನ್ನು ಈಗ

ಉಪನಗರಗಳೆಂದು ಹೆಸರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಉಪನಗರಗಳಿಗೆ ವರ್ತುಲ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ರಸ್ತೆ ಯೋಜನಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ(STRRPA) ಈ ಉದ್ದೇಶಿತ ಉಪನಗರಗಳು/ ವರ್ತುಲ ಪಟ್ಟಣಗಳನ್ನು 331 ಹಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ತನ್ನ ಸಂಪೂರ್ಣ 204 ಕಿಮೀ ವಿಸ್ತಾರದಲ್ಲಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸುವ ಕರಡು ಮಾಸ್ಟರ್ ಪ್ಲಾನ್-2031 ಅನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮಧ್ಯಂತರ ವರ್ತುಲ ರಸ್ತೆಯ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಏಳು (7) ವಿಶೇಷ ಆರ್ಥಿಕ ವಲಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದೆ. ಇದು ಉಪನಗರಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಮೇಲೆ ವಿಕಾಸವಾಗಬಹುದು.

ಐದು ಸ್ವಾವಲಂಬಿ ಟೌನ್‌ಶಿಪ್‌ಗಳೊಂದಿಗೆ ಏಕೀಕೃತ ಎಕ್ಸ್‌ಪ್ರೆಸ್‌ವೇ ನಿರ್ಮಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿರುವ ಪ್ರಸ್ತಾವಿತ ಬೆಂಗಳೂರು-ಮೈಸೂರು ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಕಾರಿಡಾರ್ ಯೋಜನೆ (ಬಿಎಂಐಸಿ) ಕೂಡ ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದರೆ ಬೆಂಗಳೂರನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣಗೊಳಿಸಬಹುದಿತ್ತು. ಆದರೆ ಯೋಜನೆಯ ಅನುಮೋದನೆಯ ವಿಳಂಬವು ಬೆಂಗಳೂರು-ಮೈಸೂರು ಕಾರಿಡಾರ್‌ಗೆ ವಿರೂಪವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಎಕ್ಸ್‌ಪ್ರೆಸ್‌ವೇ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಕಾರಿಡಾರ್‌ನಾದ್ಯಂತ ಅಧಿಕೃತ ಮತ್ತು ಅನಧಿಕೃತ ನಗರ ವಿಸ್ತರಣೆಯು ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದೆ. ಇದು ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ಮೈಸೂರನ್ನು ವಿಲೀನಗೊಳಿಸಿ ಅನ್‌ಸ್ಟ್ರಕ್ಚರ್ಡ್ ಮೆಗಾಲೋಪೊಲಿಸ್ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಬಹುದು.

ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ನಗರ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ, ಕೆಲವು ಪಟ್ಟಣಗಳು ಉಪನಗರಗಳಾಗಿ (ನಾಮನಿರ್ದೇಶನವಿಲ್ಲದೆ) ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ. ಕೆಲವು ದೊಡ್ಡ ನಗರಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿ ಆಕರ್ಷಕಗಳಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ. ಅಂತಹ ಪಟ್ಟಣಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು ಮತ್ತು ರಿಬ್ಬನ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡಿದೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಉಪನಗರಗಳಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯದಂತೆ ಮೇಲ್ದರ್ಜೆಗೇರಿಸುವುದು ಸರ್ಕಾರದ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿರಬೇಕು. ಎತ್ತರದ ಕಟ್ಟಡಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಕಷ್ಟು ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಹೊಸ ಉಪನಗರಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕು. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಭೂಮಿ ವಿರಳವಾಗಿರುವ ಕರಾವಳಿ ನಗರಗಳು, ಪರಿಸರ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಪಟ್ಟಣಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಲು 'ಹೊಸ ಟೌನ್‌ಶಿಪ್ ಕಾಯಿದೆ'ಯನ್ನು ವಿಕಾಸನಗೊಳಿಸುವ ಮೂಲಕ ಮತ್ತು ಒಂದು ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ವರ್ಗಾಯಿಸುವ ಮೂಲಕ ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಬೇಕು.

ಯೋಜಿತ ನಗರೀಕರಣವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ, 15ನೇ ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗವು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ರೂ. 8000 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಎಂಟು ಹೊಸ ನಗರಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಲು ನೀಡಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ತಲಾ ಒಂದು ನಗರಕ್ಕೆ ರೂ.1000 ಕೋಟಿಗಳಂತೆ ಎಂಟು ಶಾರ್ಟ್‌ಲಿಸ್ಟ್ ಮಾಡಿದ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕವು ತನ್ನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿ, ಒಂದು ಉಪನಗರವನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲು ಬಿಡ್/ಹಾರಾಜು ಮಾಡಬಹುದು.

ಮುನ್ನಡೆವ ಹಾದಿ

1. ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ನಗರೀಕರಣ ನೀತಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ದೊಡ್ಡಪ್ರಮಾಣದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಳು ಮತ್ತು ಉಪನಗರಗಳಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಪಟ್ಟಣ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮಯೋಜನೆ ಕಾಯಿದೆಯನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸುವ ಮತ್ತು 'ಹೊಸ ಟೌನ್‌ಶಿಪ್ ಕಾಯಿದೆ' ಅನ್ನು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ.
2. 198 ಪಟ್ಟಣಗಳಿಗೆ ಮಾಸ್ಟರ್ ಪ್ಲಾನ್ ತಯಾರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. 2015 ರ ಮಾಸ್ಟರ್ ಪ್ಲಾನ್ 6 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಮುಕ್ತಾಯಗೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ 2031ರ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಮಾಸ್ಟರ್ ಪ್ಲಾನ್ ಅನ್ನು ತ್ವರಿತವಾಗಿ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಯೋಜನಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ನಗರ/ಪಟ್ಟಣ ಮಾಸ್ಟರ್ ಪ್ಲಾನ್ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿರಬೇಕು. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ 120 ಟೌನ್ ಪ್ಲಾನರ್‌ಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ (ಅಂದಾಜು) ಹೆಚ್ಚುವರಿಯಾಗಿ 300 ಟೌನ್ ಪ್ಲಾನರ್‌ಗಳ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.
3. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಪೂರಕ ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ಜನರ ಶೇಕಡಾವಾರು ಮತ್ತು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಸಾಂದ್ರತೆಯಿಂದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದ್ದ 'ಅರ್ಬನ್' ಎನ್ನುವ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಮರು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ.
4. ಸ್ಥಳೀಯ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಉತ್ತಮ ಆಡಳಿತಕ್ಕಾಗಿ 50,000 ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಪಟ್ಟಣಗಳಿಗಾಗಿ 'ಹೊಸ ಪಟ್ಟಣ ಆಯುಕ್ತಾಲಯ' /'ಟೌನ್ ಕಮಿಷನೇಟ್' ಅನ್ನು ರಚಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.
5. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಭೂಸುಧಾರಣೆಗಳ (ತಿದ್ದುಪಡಿ) ಕಾಯಿದೆಯು ವಿವಿಧ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಾದ್ಯಂತ ಭೂ ಬಳಕೆಯ ಮೇಲೆ ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ. ಸರ್ಕಾರವು ವಿವಿಧ ಭೂ ಬಳಕೆಗಳನ್ನು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸುವ ಜಿಲ್ಲಾ ಭೂ

ಬಳಕೆಯ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಹೊರತರಬೇಕು. ಫಲವತ್ತಾದ ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಹುಲ್ಲುಗಾವಲು ಭೂಮಿಯನ್ನು (ಗೋಮಾಳ) ಸಂರಕ್ಷಿಸಬೇಕು. ಪ್ರದೇಶದ ಜೈವಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಶೀಲ/ಬಂಜರು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಬೇಕು.

6. ಕೊಳವೆ ಭಾವಿಗಳ/ಬೋರ್ ವೆಲ್ ಅಳವಡಿಕೆಯನ್ನು ನಿಬಂಧಿಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ. ಅಂತರ್ಜಲ ಮರುಪೂರಣ ಮತ್ತು ಶೇಖರಣೆಗಾಗಿ ಪ್ರತಿ ವಾರ್ಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಏಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ನೀರು ಕೊಯ್ಲು ರಚನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಬೇಕು. ಪುರಸಭೆಗೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಮಳೆ ನೀರು ಕೊಯ್ಲು ಕಡ್ಡಾಯಗೊಳಿಸಬೇಕು.
7. ಸಮಗ್ರ ಸಂಯೋಜಿತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕವನ್ನು (CCDI) ನಗರ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಪಡೆಯಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದ ಕಲ್ಯಾಣ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಅನುದಾನವನ್ನು ನೀಡಬಹುದು.
8. ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳ ಒಳನಾಡಿನ ವಿವಿಧ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಪರಿಸರ-ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಬೈಲಾಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ. ನಗರ ಪ್ರದೇಶದ ಮಿತಿಯನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ವಿಸ್ತರಿಸುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ ಮತ್ತು ಎತ್ತರದ ಕಟ್ಟಡ ಅಥವಾ ಪಟ್ಟಣದ ಪುನರುತ್ಥಾನನೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕು. ಕಂದಾಯ ಸಮೀಕ್ಷೆ ನಡೆಸಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಜಮೀನು ಹೊಂದಿರುವವರ ಮರಗಳನ್ನು ಅವರ ಆರ್ಟಿಸಿಯಲ್ಲಿ ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಬೇಕು.
9. ಕರಾವಳಿ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅದರ ಒಳನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ನೀರು ಸರಬರಾಜು, ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಮತ್ತು ಲಾಜಿಸ್ಟಿಕ್ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ. ಮತ್ತೊಂದೆಡೆ, ಪೊದೆ/ಮ್ಯಾಂಗ್ರೋವ್‌ಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ. ಕರಾವಳಿ ನಿಯಂತ್ರಣ ವಲಯ ನಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ಪಾಲಿಸುವ ಮೂಲಕ ಕರಾವಳಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದು.
10. ಈಗಾಗಲೇ ಉಪನಗರಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರತಿ ಆಕರ್ಷಕಗಳಾಗಿ/ ಕೌಂಟರ್-ಮ್ಯಾಂಗ್ನಿಟ್‌ಗಳಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಪಟ್ಟಣಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಮತ್ತು ಅವುಗಳಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಬಲಪಡಿಸುವುದು. ನಗರ ಮತ್ತು ಪಟ್ಟಣಗಳ ನಡುವೆ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಡೆಯದಂತೆ ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕು. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬಂದರುಗಳು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದುತ್ತಿರುವ ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಯೋಜಿತ ಉಪನಗರಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಬೇಕು.

16.2 ಸುಸ್ಥಿರ ಸಾರಿಗೆ

16.2.1 ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

ನಡಿಗಿ/ವಾಕಿಂಗ್, ಸೈಕ್ಲಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಸಾಮೂಹಿಕ ಸಾರಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ/ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಾರಿಗೆಯಂತಹ ಸಕ್ರಿಯ ಚಲನಶೀಲತೆಯನ್ನು (ಮೋಟಾರೀಕೃತವಲ್ಲದ ಸಾರಿಗೆ) ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಮೂಲಕ ನಗರಗಳು ಸುಸ್ಥಿರ ಸಾರಿಗೆಯ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಮೀರಬಹುದು. ಸುಸ್ಥಿರ ಸಾರಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಸಾಧಿಸುವಲ್ಲಿ ನಗರ ಮಟ್ಟದ ರಸ್ತೆ ಶ್ರೇಣಿಯೊಂದಿಗೆ ಸಂಯೋಜಿಸುವ ವಾರ್ಡ್ ಮಟ್ಟದ ಪ್ರದೇಶ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಭೂಬಳಕೆಯ ರಚನೆಯು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಸುಸಂಘಟಿತ ಸಾರಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೂಲಕ ಸುಸ್ಥಿರತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಬಹುದು.

16.2.1.1 ವಾಕ್‌ಬಿಲಿಟಿ

ಯಾವುದೇ ನಗರ ಅಥವಾ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಸುಸ್ಥಿರ ಸಾರಿಗೆಯ ಮೊದಲ ಪ್ರಮುಖ ಆದ್ಯತೆಯೆಂದರೆ ವಾಕ್‌ಬಿಲಿಟಿ! ನಡಿಗಿಯು ಒಂದು ಪ್ರದೇಶದ ನಿರ್ಮಿತ ಪರಿಸರವು ಪಾದಚಾರಿಗಳಿಗೆ ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸ್ನೇಹಿಯಾಗಿದೆ ಎಂಬುದರ ಅಳತೆಯಾಗಿದೆ.

ವಾಕ್‌ಬಿಲಿಟಿ ಸೂಚ್ಯಂಕದಲ್ಲಿ 15 ಏಷ್ಯಾದ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು ಎರಡನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಸೂಚ್ಯಂಕ 100 ದಲ್ಲಿ 46 ಅಂಕಗಳನ್ನು ಗಳಿಸಿ ಕಳಪೆ ಪ್ರದರ್ಶನ ನೀಡಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಈ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು, ಪ್ರತಿ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆ/ನಗರವು ವಾರ್ಡ್ ಮಟ್ಟದ ವಿವರವಾದ ಪಾದಚಾರಿ ಯೋಜನೆಯೊಂದಿಗೆ ಹೊರಬರಬೇಕು. ಇದನ್ನು ಸುತ್ತ

ಮುತ್ತಲಿನ ಇತರ ವಾರ್ಡ್‌ಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಯೋಜಿಸಬೇಕು. ಇದು ನಗರ ಮಟ್ಟದ ನಡಿಗೆಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ.

16.2.1.2 ಸೈಕ್ಲಿಯಬಿಲಿಟಿ

ಸುಸ್ಥಿರ ಸಾರಿಗೆಗೆ ಎರಡನೇ ಆದ್ಯತೆಯೆಂದರೆ ಸೈಕಲ್. ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ 11,000 ಹೊಸ ನಿವಾಸಿಗಳೊಂದಿಗೆ, ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೈಸಿಕಲ್‌ಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಲು ಆಮ್‌ಸ್ಟರ್‌ಡ್ಯಾಮ್ ಹೊಸ 'ರಾಯಲ್ ಮಾರ್ಗ್‌ಗಳನ್ನು' ರಚಿಸುತ್ತಿದೆ. ಸೈಕ್ಲಿಂಗ್‌ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಒತ್ತಡ ಉಂಟಾದಾಗ, ಅದರ ಒತ್ತಡವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು, ಅವರು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಸೈಕಲ್ ಟ್ರಾಕ್‌ಗಳನ್ನು ಎಂಟು ಅಡಿಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ-ವೇಗದ ಸೈಕಲ್ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಸೈಕ್ಲಿಂಗ್ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಅನುಮತಿಸಲು ರಸ್ತೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಮರುವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಭೂ ಸಾರಿಗೆ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯದಿಂದ (DULT) ಬೆಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಬೈಸಿಕಲ್ ಹಂಚಿಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಲಾಗಿದ್ದರೂ, ಅದರ ಪರಿಣಾಮವು ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಹಲವು ಇವೆ. ಇದು ಅಸಮರ್ಪಕ ರಸ್ತೆ ಅಗಲಗಳು, ಸೈಕಲ್ ಟ್ರಾಕ್‌ಗಳ ಸ್ಥಗಿತ, ವಿವಿಧ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಒದಗಿಸುವ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸಮನ್ವಯತೆ ಮತ್ತು ಸೈಕಲ್ ಮಾರ್ಗ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗಿರುವ ತೊಡಕುಗಳನ್ನು ಇದು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ವಿವಿಧ ನಗರಗಳು ಮತ್ತು ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೋಟಾರುರಹಿತ ಸಾರಿಗೆಯನ್ನು ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಲು ಆಗಬಿ ನಿಂದ ವಿವಿಧ ಮಾನದಂಡಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ 'ಸೈಕಲ್ ಮಾರ್ಗ್‌ಗಳ ತರ್ಕಬದ್ಧಗೊಳಿಸುವಿಕೆ' ಕುರಿತು ಸಂಶೋಧನಾ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ನಿಸ್ಸಂದೇಹವಾಗಿ 'ಸಕ್ರಿಯ ಚಲನಶೀಲತೆ'ಗೆ 'ಮೋಟಾರೇತರ ಸಾರಿಗೆ'ಯ ಪಾಲು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. 1990 ರಲ್ಲಿ ಮಧುರೈಯು ಮೋಟಾರುರಹಿತ ಸಾರಿಗೆಯಲ್ಲಿ (ಸೈಕಲ್) ಸುಮಾರು ಶೇಕಡ 79ರಷ್ಟು ಪಾಲನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈಗ ಕೇವಲ ಶೇಕಡ 2 ರಷ್ಟು ಪಾಲನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಸೈಕಲ್‌ಗಳನ್ನು ಈಗ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ (ಉದಾ: ತುಮಕೂರು - ಶೇಕಡ 15ರಷ್ಟು ಪಾಲು ಮತ್ತು ಇತರ ಹಲವು ಯುಎಲ್‌ಬಿಗಳು), ಬಳಕೆದಾರ ಸ್ನೇಹಿ ಸೈಕಲ್ ಟ್ರಾಕ್‌ಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವುದು, ಸೌಕರ್ಯಗಳಿಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುವಿಕೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಸಮಗ್ರ ಉಪಕ್ರಮಗಳ ಮೂಲಕ ಆ ಪಾಲನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಪ್ರಸ್ತುತ ವಿವಿಧ ನಗರಗಳು ಮತ್ತು ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೈಕಲ್ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅಡೆತಡೆಗಳಿಲ್ಲದ ಸೈಕಲ್ ಮಾರ್ಗ್‌ಗಳು / ಟ್ರಾಕ್‌ಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಮೂಲಕ ಅದನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕು. ಪ್ರತಿ ಸಮಗ್ರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳು / ಮಾಸ್ಟರ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆಗಳ ವರ್ಗೀಕರಣದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸೈಕಲ್ ಟ್ರಾಕ್‌ಗಳು / ಸೈಕಲ್ ಮಾರ್ಗ್‌ಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

ಎಲ್ಲಾ ರಸ್ತೆ ಬಳಕೆದಾರರ (ಪಾದಚಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಸೈಕಲ್‌ಗಳು) ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ನಗರ ಭೂ ಸಾರಿಗೆ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ (DULT) ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಪ್ರಸ್ತಾವಿತ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಕ್ರಿಯ ಮೊಬಿಲಿಟಿ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ತಕ್ಷಣವೇ ಅಂಗೀಕರಿಸಬೇಕು. ಅದನ್ನು ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ನಗರ ಯೋಜನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಯೋಜಿಸಬೇಕು.

16.2.1.3 ನಗರ ಸಮೂಹ ಸಾರಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ-ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಾರಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಾರಿಗೆಯು ಕೇವಲ ಒಂದು ವರ್ಗದ ಜನರನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದೆ, 'ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಾರಿಗೆ / ಚಲನಶೀಲತೆ'ಅನ್ನು ಆಧರಿಸಿರಬೇಕು. ಇದು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಾರಿಗೆಯ ಯಶಸ್ಸು ಎಷ್ಟು ಸಂಪರ್ಕವಿದೆ ಎಂಬುದರ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿದೆ? ಒಂದು ಸಾರಿಗೆ ವಿಧಾನದಿಂದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಾರಿಗೆಗೆ- ಮೂಲದಿಂದ ಗಮ್ಯಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ದಾಟುವುದು ಎಷ್ಟು ಸುಲಭ? ಇದು ಎಷ್ಟು ದಟ್ಟಣೆ ಮುಕ್ತವಾಗಿದೆ? ಸಮಯವನ್ನು ಹೇಗೆ ಉಳಿಸಬಹುದು? ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಎಷ್ಟು ಕೈಗೆಟುಕುವಂತಿದೆ? ಬಸ್ಸುಗಳು, ಎಲಿವೇಟೇಡ್ ಬಸ್ ಫಿಡ್ ಸಿಸ್ಟಂ (ಬಿಆರ್‌ಟಿ), ಮೊನೊರೈಲ್ ಮುಂತಾದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಾರಿಗೆ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ಹೂಡಿಕೆ ಮಾಡಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಾರಿಗೆ ವಿಧಾನದ ಪಾಲು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ.

ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಬಿಎಂಟಿಸಿ ಬಸ್‌ನ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಾರಿಗೆಯ ಪಾಲು ಸುಮಾರು ಶೇಕಡ 50ರಷ್ಟು ಆಗಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ 6484 ಬಸ್‌ಗಳು 5189 ವೇಳಾಪಟ್ಟಿಗಳೊಂದಿಗೆ 46000 ಕಿಮೀ ಟ್ರಿಪ್‌ಗಳಲ್ಲಿ 8.56 ಲಕ್ಷ ಕಿಮೀಗಳ ದೈನಂದಿನ ಸೇವೆಯೊಂದಿಗೆ 5.02 ಮಿಲಿಯನ್ ಜನರಿಗೆ ಸೇವೆ ನೀಡುತ್ತಿವೆ. ಬೆಂಗಳೂರು 90 ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ಬಸ್‌ಗಳ ಜೊತೆಗೆ 150

ಭಾರತ್ ಸ್ಟೇಜ್-VI ಡೀಸೆಲ್ ಬಸ್‌ಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ. ಮೊದಲ ಮತ್ತು ಕೊನೆಯ ಮೈಲಿ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಒದಗಿಸಲು 90 ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ಬಸ್‌ಗಳನ್ನು ಮೆಟ್ರೋ ಫೀಡರ್ ಸೇವೆಗಳಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ನಮ್ಮ ಮೆಟ್ರೋ ಇನ್ನೂ ದಿನಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು 25,000 ಪ್ರಯಾಣಿಕರನ್ನು ಸಾಗಿಸುತ್ತದೆ. ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ 50 ಲಕ್ಷಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಖಾಸಗಿ ವಾಹನಗಳಿವೆ(ಅದರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 60 ದ್ವಿಚಕ್ರ ವಾಹನಗಳು, ಶೇಕಡ 20ರಷ್ಟು ಕಾರುಗಳು). ಕಳೆದ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ, ಬೆಂಗಳೂರು 20 ಲಕ್ಷ ವಾಹನಗಳನ್ನು ನೋಂದಾಯಿಸಿದೆ. METRO/ MONO/ BRT ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ಮೊದಲು ವರ್ತುಲ ರಸ್ತೆ/ ಪೆರಿಫೆರಲ್ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶವೇಕಾಗಿದೆ. ಬದಲಿಗೆ ಸಿಟಿ ಮಾರ್ಷ್ ಪ್ಲಾನ್‌ಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ನಗರ ಮಿತಿಗಳನ್ನು (ಬಿಡದಿ ಕಡೆಗೆ ಇರುವಂತಹ) ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಕುರಿತು ನಡೆದ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ಮಾಡಬಹುದಾದ ವರದಿಯನ್ನು 'ಸುಸ್ಥಿರ ಸಾರಿಗೆ' ಎಂಬ ಪ್ರಮುಖ ಮಾನದಂಡದೊಂದಿಗೆ ಸಂಯೋಜಿಸುವ ಸಮಯ ಬಂದಿದೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ 10 ಮಿಲಿಯನ್ ಟ್ರಿಪ್‌ಗಳಿದ್ದು, ಇದು 2031ರ ವೇಳೆಗೆ 23 ಮಿಲಿಯನ್ ತಲುಪುತ್ತದೆ. ಮೆಟ್ರೋ ರೈಲು ಹಂತ I, II, III, ಸಹ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕಾರ್ಯಚರಣೆಯಾಗಿ ಮತ್ತು ಬಿಎಂಟಿಎಸ್ ಬಸ್ ಪ್ಲೀಟ್‌ಗಳು 15000 ಕ್ಕೆ ದ್ವಿಗುಣಗೊಳಿಸಿದರು ಸಹ 2031ರ ವೇಳೆಗೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಾರಿಗೆಯ ಪಾಲು ಶೇಕಡ 50 ರಿಂದ ಶೇಕಡ 30ಕ್ಕೆ ಇಳಿಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರರ್ಥ ವಾಹನಗಳ ಟ್ರಿಪ್‌ಗಳು ಮೂರು ಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಕೂಲಂಕುಷವಾಗಿ ಬಿಎಂಟಿಎಸ್‌ಗಳ ಪರಿಷ್ಕರಣೆ ಅದರಲ್ಲೂ ಇ-ಬಸ್‌ಗಳನ್ನು ಅವಳವಡಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಾರಿಗೆಯ ಪಾಲನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಮುಂದಿರುವ ಮಾರ್ಗವೇನು? ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಾರಿಗೆ ಸವಾರಿ ಪಾಲನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿ, ಅದನ್ನು ಸರಳಗೊಳಿಸಲು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಬಸ್ಸುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕು.

ಬಸ್ ಮಾರ್ಗಗಳು ಮತ್ತು ಅದರ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳನ್ನು ತರ್ಕಬದ್ಧಗೊಳಿಸಲು, ಮೈಸೂರಿಗೆ ಮಾಡಿದ 'ಸಮಗ್ರ ಸೇವೆಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ' ಯಂತಹ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಬೆಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತರ ನಗರಗಳಿಗೆ ನಡೆಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ಹೆಚ್ಚಿನ ಬಸ್ ಟರ್ಮಿನಲ್‌ಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ನಿರ್ವಹಣಾಯೋಗ್ಯವಾದ ಕೆಲವು ವಲಯಗಳು/ಕ್ವಾರ್ಟರ್‌ಗಳಾಗಿ ವಿಭಜಿಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಹಬ್-ಸ್ಪೋಕ್ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಲು ಸುಲಭವಾಗುತ್ತದೆ.

ಬಸ್ಸುಗಳು ಹೆಚ್ಚಿದರೆ, ಈಗಿರುವ ರಸ್ತೆಗಳಲ್ಲಿ ದಟ್ಟಣೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಲು, ಬಸ್ ಫಿಡ್ ಟ್ರಾನ್ಸಿಟ್ (ಬಿಆರ್‌ಟಿ) ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ. ರಸ್ತೆಯ ಅಗಲೀಕರಣಕ್ಕೆ ಜಾಗ ಲಭ್ಯವಿದ್ದರೆ ಅದು ಎಲಿವೇಟೆಡ್ ಬಿಆರ್‌ಟಿ ಅಥವಾ ಬಿಆರ್‌ಟಿ ಕಾರಿಡಾರ್ ಆಗಿರಬಹುದು. ಟ್ರಾಫಿಕ್ ಅನ್ನು ತಕ್ಷಣವೇ ಸುಗಮಗೊಳಿಸಲು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ 200 ಕಿಲೋಮೀಟರ್‌ಗಳವರೆಗೆ ಎಲಿವೇಟೆಡ್ ಬಿಆರ್‌ಟಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದು ಸೂಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಇದು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಾರಿಗೆಯನ್ನು ಬಳಸುವಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಾರಿಗೆ ವಿಧದ ಪಾಲು ಸುಧಾರಿಸುತ್ತದೆ.

ಹೆಚ್ಚಿನ ಬಸ್ ಟರ್ಮಿನಲ್‌ಗಳು/ನೋಡ್‌ಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಬಸ್ ಸೇವೆಯನ್ನು ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುವುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯ, ಇದರಲ್ಲಿ ಲಾಭದಾಯಕತೆ ಮಾತ್ರ ಆದ್ಯತೆಯಾಗಿರಬಾರದು. ಆದರೆ ಈ ಸೇವೆಯನ್ನು ಲಾಭದಾಯಕ ಘಟಕವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ಕೇವಲ ಬಸ್ಸುಗಳಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, BMLTA ನಗರದೊಳಗಿನ ಪಾರ್ಕಿಂಗ್‌ನಿಂದ ಪಡೆದ ಆದಾಯವನ್ನು BMTC ಯೊಂದಿಗೆ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲು ಅಲ್ಗಾರಿದಮ್ ಅನ್ನು ಅನ್ವೇಷಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

16.2.1.3.1 ಹಸಿರು ಚಲನಶೀಲತೆಗೆ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರ

ಇತ್ತೀಚೆಗೆ, ಸರ್ಕಾರ ನಡೆಸುವ ಎನರ್ಜಿ ಸರ್ವಿಸಸ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್ (CESL) 'ಗ್ರಾಂಡ್ ಚಾಲೆಂಜ್' ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ಬಸ್‌ಗಳ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಬೇಡಿಕೆಗಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಗಳಿಗಾಗಿ ತನ್ನ ಅತಿದೊಡ್ಡ ವಿನಂತಿಯನ್ನು ತೇಲಿಸಿತು - ಇದು ಐದು ಪ್ರಮುಖ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿದ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ಬಸ್‌ಗಳಿಗೆ ಏಕರೂಪದ ಬೇಡಿಕೆಯ ಒಂದು ಸೆಟ್. ಬೆಂಗಳೂರು, ದೆಹಲಿ,

ಸೂರತ್, ಹೈದರಾಬಾದ್ ಮತ್ತು ಕೋಲ್ಕತ್ತಾ. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಆತ್ಮನಿರ್ಭರ್ ಭಾರತ್ ಉಪಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಆಜಾದಿ ಕಾ ಅಮೃತ್ ಮಹೋತ್ಸವದ ಭಾಗವಾಗಿ CESL 5450 ಸ್ವಾಂಡರ್ಡ್ ಬಸ್‌ಗಳು ಮತ್ತು 130 ಡಬಲ್ ಡೆಕ್ಕ್ರ್ ಬಸ್‌ಗಳನ್ನು ನಿಯೋಜಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

16.2.2 ಏಕೀಕೃತ ಮಹಾನಗರ ಸಾರಿಗೆ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ DULT ಹೆಚ್ಚು ಗೋಚರಿಸುವಂತೆ ಸಕ್ರಿಯವಾಗುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಏಕೀಕೃತ ಮಹಾನಗರ ಸಾರಿಗೆ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ (UMTA) ಒಂದು ಸರಳ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಾಗಿದೆ. ಅಂದರೆ, ನಗರದ ಎಲ್ಲಾ ಸಾರಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು/ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಸುಸ್ಥಿರ, ಕೈಗೆಟುಕುವ ಮತ್ತು ತಡೆರಹಿತ ಚಲನಶೀಲತೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಸಮನ್ವಯ/ ಯೋಜನೆ/ ವಿನ್ಯಾಸದಿಂದ ನಿಯಂತ್ರಣದವರೆಗೆ 'ಬೆಂಗಳೂರು ಮೆಟ್ರೋಪಾಲಿಟನ್ ಲ್ಯಾಂಡ್ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಪೋರ್ಟ್ ಅಥಾರಿಟಿ ಬಿಲ್, 2021' (BMLTA) ಕರಡು ಮೂಲಕ ಅದರ ಮೊದಲ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನು ಇಡಲಾಗಿದೆ.

ಆದಾಗ್ಯೂ, ದೆಹಲಿ, ಮುಂಬೈ, ಪುಣೆ ಸೇರಿದಂತೆ ಹಲವು ಮಹಾನಗರಗಳು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ತೊಂದರೆಗಳಿಂದ UMTA ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರಸ್ತಾವಿತ BMLTA ಮಸೂದೆ-2021 ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲು, ಪುರಸಭೆಗಳು, ರೈಲ್ವೆ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಾರಿಗೆ ಕಚೇರಿ, ಪೊಲೀಸ್, BBMP, BDA/BMRDA, ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಸಂಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಶಾಸನಗಳ ಕೆಲವು ನಿಬಂಧನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಅತಿಕ್ರಮಿಸುವ ಕೆಲವು ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲು ಯೋಚಿಸಿದೆ. ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ, ಬೆಂಗಳೂರು ಮೆಟ್ರೋಪಾಲಿಟನ್ ಪ್ರದೇಶ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ (BMRDA) ಅದರ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾಗಿ ಮೆಟ್ರೋಪಾಲಿಟನ್ ಯೋಜನಾ ಸಮಿತಿಯನ್ನು (MPC) ರಚಿಸುವುದು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವಾಗಿದೆ. BMLTA ಮೆಟ್ರೋಪಾಲಿಟನ್ ಯೋಜನಾ ಸಮಿತಿ (MPC) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಾರಿಗೆ ಘಟಕವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬಹುದು- ಸಲಹಾ ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಕ ಸಂಸ್ಥೆ, ಸಾರಿಗೆಯೊಂದಿಗೆ ಭೂಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸಲು, ಗುಣಮಟ್ಟದ ಸಾರಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ನಗರ ಚಲನಶೀಲ ಹೂಡಿಕೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲು, ರಸ್ತೆ ವಿನ್ಯಾಸ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ಸುಂಕವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು /ನೀತಿಗಳು, ಪಾರ್ಕಿಂಗ್ ನೀತಿ, ಬಲವಾದ ಸಮಯಕ್ಕೆ ವಾಹನ ನಿಲುಗಡೆ/ಪಾರ್ಕಿಂಗ್ ಗ್ರಿಡ್ ಅನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು, ವಾರ್ಡ್ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯ ಚಲನಶೀಲತೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವುದು (ಮೋಟಾರೀಕೃತವಲ್ಲದ ಸಾರಿಗೆ ಪರಿಹಾರಗಳು), ಜಂಕ್ಷನ್ ವಿನ್ಯಾಸಗಳು, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಾರಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸುವುದು ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ.

ನಿಸ್ಸಂದೇಹವಾಗಿ, ದಕ್ಷ ನಗರ ಆಡಳಿತಕ್ಕಾಗಿ ವಿವಿಧ ಸಾರಿಗೆ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು, ವಿಶೇಷವಾಗಿ BMTC, BMRCL, ಖಾಸಗಿ ಟ್ಯಾಕ್ಸಿಗಳು, ಎಲ್ಲಾ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಸಮನ್ವಯಗೊಳಿಸಲು ಏಕೀಕೃತ ಮಹಾನಗರ ಸಾರಿಗೆ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ (UMTA) ತುಂಬಾ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಸರಳವಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, BMLTA ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಾರಿಗೆಯೊಂದಿಗೆ (ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿತ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ) ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಮನ್ವಯ ಸಾಧಿಸುವ ಒಂದು ವೇದಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ವೇದಿಕೆಯು ಮಾಸ್ಟರ್ ಪ್ಲಾನ್‌ನ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುತ್ತದೆ. DULT/BMLTA ಸಮಗ್ರ ಚಲನಶೀಲತೆ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಉದಾಹರಣೆ: ಇದು BMRCL ಗಿಂತ ನಗರ ಮಟ್ಟದ ಮಾಸ್ಟರ್ ಪ್ಲಾನ್‌ಗಳು/ರಚನಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿ BMRCL ಗಾಗಿ ಕಾರಿಡಾರ್ / ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವ BMLTA/ DULT ನ ಸಿಟಿ ಮೊಬಿಲಿಟಿ ಯೋಜನೆಗಳು (CMP) ಆಗಿರಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದರ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಮೊದಲು BMLTA ಥ್ರೆಡ್‌ಬೇರ್‌ನ ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುವುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯ.

16.2.3 ವಾಹನ ನಿಲುಗಡೆ/ಪಾರ್ಕಿಂಗ್

ಹೆಚ್ಚಿನ ಮೆಟ್ರೋಪಾಲಿಟನ್ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ವಾಹನ ನಿಲುಗಡೆ/ಪಾರ್ಕಿಂಗ್ ಬೇಡಿಕೆಯು ಪೂರೈಕೆಗಿಂತ ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಬಸ್/ಬಿಎಂಆರ್‌ಸಿಎಲ್/ಕೆಎಸ್‌ಆರ್‌ಟಿಸಿ ಟರ್ಮಿನಲ್‌ಗಳ ಬಳಿ ಇರುವ ಕೈಗೆಟುಕುವ ದರಗಳ ಚೊತೆಗೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ವಾಹನ ನಿಲುಗಡೆ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯವು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಾರಿಗೆಯ ಪಾಲನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬಹುದು. ಯಾಂತ್ರಿಕೃತ ಪಾರ್ಕಿಂಗ್ ಸ್ಥಳಗಳ ಮೂಲಕ ಜಾಗದ ಉತ್ತಮ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಬಹುದು. ಕೇರಳದಲ್ಲಿ ಹಲವು ಸ್ವಯಂಚಾಲಿತ ಪಾರ್ಕಿಂಗ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಕೇವಲ 300 ಚದರ ಕಿಲೋಮೀಟರ್‌ನಲ್ಲಿ 100 ಕಾರುಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಬಹುದು.

ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ದಟ್ಟಣೆಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವ ವಿವಿಧ ವಾಣಿಜ್ಯ ಕಟ್ಟಡಗಳ (ವಾರ್ಡ್ಹೌಸು) ಪ್ರಭಾವದ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಮುಂದಾಗಬೇಕು. ಅದರ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ, ಭಾರೀ ದಟ್ಟಣೆಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವ ಗುರುತಿಸಲಾದ ಕಟ್ಟಡಗಳಿಗೆ (ಮಾಲ್‌ಗಳು/ಮಲ್ಟಿಪ್ಲೆಕ್ಸ್‌ಗಳು/ಕಚೇರಿ ಕಟ್ಟಡಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ) 'ಇಂಪ್ಯಾಕ್ಟ್ ಶುಲ್ಕ' ವಿಧಿಸಬೇಕು. [ಗಮನಿಸಿ: ಹೈದರಾಬಾದ್‌ನಲ್ಲಿ "ಇಂಪ್ಯಾಕ್ಟ್ ಶುಲ್ಕ" ವಿಧಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ @ ರೂ. 400/ ಖಜೀಣ (ಗ್ರೌಂಡ್ +2 ಗಾಗಿ) ಮತ್ತು @ ರೂ.200 (2ನೇ ಮಹಡಿ ಮೀರಿ)].

16.2.4 ವಿವಿಧ ಕಾರಿಡಾರ್‌ಗಳನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸುವ ವೃತ್ತಾಕಾರದ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿ

ವಾಸ್ತವವಾಗಿ, ಉತ್ತರ ಪೆರಿಫೆರಲ್ ರಸ್ತೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ವಿವಿಧ ಸರ್ಕಾರಗಳು 1995 ರಿಂದ 11 ಬಾರಿ ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡವು. ಆದರೆ ಉದ್ದೇಶಿತ ರಸ್ತೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಭೂಸ್ವಾಧೀನ ಇನ್ನೂ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, 50.9 ಕಿಮೀ ಉದ್ದದ NICE ಪೆರಿಫೆರಲ್ ರಸ್ತೆ (ಬೂಟ್ ಯೋಜನೆ) 2008 ರಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿತು. ಈ ರಸ್ತೆಯು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಟ್ರಾಫಿಕ್ ಜಾಮ್ ಮತ್ತು ಮಾಲಿನ್ಯವನ್ನು ತಗ್ಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಭಾರಿ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ಸಾರಿಗೆ ವಾಹನಗಳ ಸಂಚಾರವನ್ನು ಸರಾಗಗೊಳಿಸುವ ಮೂಲಕ, ಪ್ರಯಾಣದ ಸಮಯ ಮತ್ತು ಇಂಧನವನ್ನು ಉಳಿಸುವ ಮೂಲಕ ಅಪಾರ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಉತ್ತರ ಪೆರಿಫೆರಲ್ ರಸ್ತೆಯನ್ನು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸುವ ಮೂಲಕ ಪ್ರಸ್ತುತ ನಗರದೊಳಗೆ ಇರುವ ಮಾಲಿನ್ಯದ ಮಟ್ಟವನ್ನು ದುಪ್ಪಟ್ಟು ತಗ್ಗಿಸಬಹುದು.

ಎಲ್ಲಾ ಕಾರಿಡಾರ್‌ಗಳನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸುವ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಪೆರಿಫೆರಲ್ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ 148 ಕಿಲೋಮೀಟರ್‌ಗಳನ್ನು ಕ್ರಮಿಸುವ ಸಬ್-ಅರ್ಬನ್ ರೈಲ್ವೇಗಳನ್ನು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

16.2.5 ನಗರ ವಿನ್ಯಾಸ- ಸೌಂದರ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಸಾರಿಗೆ ಯೋಜನೆ

ನಗರಗಳ ಪ್ರಮುಖ ರಸ್ತೆಗಳು ಹಾಗೂ ಪ್ರವಾಸಿಗರ ದಟ್ಟಣೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವ/ ಹೆಚ್ಚಾಗಬಹುದಾದ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ನಗರ ವಿನ್ಯಾಸ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ. ನಗರ ವಿನ್ಯಾಸ ಯೋಜನೆಗಳು ನಗರವು ಸುಂದರವಾಗಿ ಕಾಣುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇದು ನಗರಗಳ ಸೌಂದರ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ.

16.2.6 ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ವಾಹನಗಳ ಚಾರ್ಜಿಂಗ್ ಮೂಲಸೌಲಭ್ಯಗಳು/ಇನ್ಫ್ರಾಸ್ಟ್ರಕ್ಚರ್

ಬಿಬಿಎಂಪಿ ಮಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾನ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ನೀತಿಯ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರದ (CSTEP) ಅಧ್ಯಯನವು 2031ರ ವೇಳೆಗೆ ಶೇಕಡಾ 30 ರಷ್ಟು ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ವಾಹನಗಳು ಬರುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಊಹಿಸುತ್ತದೆ. ಶೇಕಡ 30ರಷ್ಟು ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ವಾಹನಗಳಿಗೆ 22,000 ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಚಾರ್ಜರ್‌ಗಳು ನಗರದಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ನಗರ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಚಾರ್ಜಿಂಗ್ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿಸುವುದು ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ದುಬಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಒಂದು ಚಾರ್ಜರ್‌ನ ಬೆಲೆ 1 ಲಕ್ಷದಿಂದ 5 ಲಕ್ಷದವರೆಗೆ ಇರುತ್ತದೆ.

ನಗರದಲ್ಲಿ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ವಾಹನಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಳವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಬೆಂಗಳೂರಿನಾದ್ಯಂತ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ಯುಎಲ್‌ಬಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ವಾಹನಗಳ ಚಾರ್ಜಿಂಗ್ ಸ್ಟೇಷನ್‌ಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಸರ್ಕಾರ ಯೋಜಿಸುವುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯ.

16.2.7 ರೈಲ್ವೆಗಳು- ನಿವ್ವಳ ಶೂನ್ಯ ಮಾಲಿನ್ಯದ ಕಡೆಗೆ ಚಲಿಸುತ್ತಿವೆ

2030ರ ವೇಳೆಗೆ ನಿವ್ವಳ-ಶೂನ್ಯ ಮಾಲಿನ್ಯ ಹೊರಸೂಸುವಿಕೆಯಾಗಲು ರೈಲ್ವೆ ಇಲಾಖೆಯು ನೀಲಿ ನಕ್ಷೆಯನ್ನು ಹೊರತಂದಿದೆ. ಸೌರಶಕ್ತಿಯನ್ನು ರೈಲು ಯೋಜನೆಗೆ ಬಳಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾದ ರೈಲ್ವೆಯ ಖಾಲಿ ಭೂಮಿಯ ಪ್ರಮಾಣವು ಕರ್ನಾಟಕ, ತಮಿಳುನಾಡು, ಗೋವಾ ಮತ್ತು ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 349.69 ಎಕರೆ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ, 118 MWp ಸಂಯೋಜಿತ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಒಟ್ಟು ರೂಫ್ ಟಾಪ್ ಸೋಲಾರ್ 13989 ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ (KWp). ಈಗಾಗಲೇ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ (KWp) 4535 (ಸಮತೋಲನ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ (KWp) 9454). 2021-22ಕ್ಕೆ ರೈಲ್ವೆಯು 359 (KWp) ರಷ್ಟು ಮತ್ತು 2022-23ಕ್ಕೆ 1997.12 KWp ಅನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಯೋಜಿಸಿದೆ. 972.38

kWp ಸಾಮರ್ಥ್ಯದೊಂದಿಗೆ SWR ನ 108 ರೈಲ್ವೆ ನಿಲ್ದಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಸೌರ ಫಲಕಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲಾ 761 ಐಅ ಗೇಟ್‌ಗಳಲ್ಲಿ, 298 ಐಅ ಗೇಟ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಸೌರ ಫಲಕಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷ 2021-22 ರಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 359 kWp ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ 31 ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸೌರ ಸ್ಥಾವರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಒಟ್ಟು 465 kWp ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಒಟ್ಟು 26 ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ, 12.12kWp ಸಂಯೋಜಿತ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದೊಂದಿಗೆ 101 LC ಗೇಟ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಸೋಲಾರ್ ಬೀದಿ ದೀಪಗಳು, SWRನ ವಿವಿಧ ಸೇವಾ ಕಟ್ಟಡಗಳಲ್ಲಿ 1520kWp ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸೌರ ಫಲಕಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ವಿದ್ಯುತ್ ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಇಂಗಾಲದ ಹೊರಸೂಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು 50,700 LPD ಸೋಲಾರ್ ವಾಟರ್ ಹೀಟರ್‌ಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಮುನ್ನಡೆವ ಹಾದಿ

1. ಎಲ್ಲಾ ರಸ್ತೆ ಬಳಕೆದಾರರ (ಪಾದಚಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಸೈಕಲ್‌ಗಳು) ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ನಗರ ಭೂ ಸಾರಿಗೆ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ (DULT) ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಪ್ರಸ್ತಾವಿತ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಕ್ರಿಯ ಮೊಬಿಲಿಟಿ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ತಕ್ಷಣವೇ ಅಂಗೀಕರಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ನಗರ ಯೋಜನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಯೋಜಿಸಬೇಕು.
2. ಬಿಎಂಟಿಸಿ ಬಸ್ಸುಗಳ-ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಇ-ಬಸ್ಸುಗಳ ಪ್ರಮುಖ ಓವರ್-ಹಾಲ್ ಅನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ. ಬೃಹತ್ ಸಾರಿಗೆ ಪಾಲನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ 200 ಕಿಮೀ BRT ಕಾರಿಡಾರ್‌ಗಳ ಯೋಜನೆ.
3. ಬಸ್ ಮಾರ್ಗಗಳು ಮತ್ತು ಅದರ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳನ್ನು ತರ್ಕಬದ್ಧಗೊಳಿಸಲು, ಮೈಸೂರಿಗೆ ಮಾಡಲಾದ 'ಸಮಗ್ರ ಸೇವೆಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ' ನಂತರ ಅಧ್ಯಯನಗಳನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತರ ನಗರಗಳಿಗೆ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ಹೆಚ್ಚಿನ ಬಸ್ ಟರ್ಮಿನಲ್‌ಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಕೆಲವು ವಲಯಗಳು/ಕ್ವಾರ್ಟರ್‌ಗಳಾಗಿ ವಿಭಜಿಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ. ಇದು ಹಬ್-ಸ್ಪೋಕ್ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಲು ಸುಲಭವಾಗುತ್ತದೆ.
4. ಸರ್ಕಾರವು ಬೆಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರ ಪ್ರದೇಶ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ(BMRDA)ದ ಜೊತೆ ಮೆಟ್ರೋಪಾಲಿಟನ್ ಯೋಜನಾ ಸಮಿತಿ (MPC)ಅನ್ನು ಮತ್ತು ಸಚಿವಾಲಯವನ್ನು ರಚಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಒಬಿಐಂ ಮೆಟ್ರೋಪಾಲಿಟನ್ ಯೋಜನಾ ಸಮಿತಿ (MPC) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಾರಿಗೆ ಘಟಕವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬಹುದು. ಸಲಹಾ ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಕ ಸಂಸ್ಥೆ, ಸಾರಿಗೆಯೊಂದಿಗೆ ಭೂ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸಲು, ಉತ್ತಮ ಸಾರಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ನಗರ ಚಲನಶೀಲ ಹೂಡಿಕೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲು, ರಸ್ತೆ ವಿನ್ಯಾಸವನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ಸುಂಕವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳು/ನೀತಿಗಳು, ಪಾರ್ಕಿಂಗ್ ನೀತಿ, ಬಲವಾದ ಪಾರ್ಕಿಂಗ್ ಗ್ರಿಡ್ ಅನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು, ವಾರ್ಡ್ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯ ಚಲನಶೀಲತೆಯನ್ನು (ಮೋಟಾರೀಕೃತ ಸಾರಿಗೆ ಪರಿಹಾರಗಳು) ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವುದು, ಜಂಕ್ಷನ್ ವಿನ್ಯಾಸಗಳು, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಾರಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸುವುದು ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ.
5. ಬಸ್/ಬಿಎಂಆರ್‌ಸಿಎಲ್/ಕೆಎಸ್‌ಆರ್‌ಟಿಸಿ ಟರ್ಮಿನಲ್‌ಗಳ ಬಳಿ ಇರುವ ಕೈಗೆಟುಕುವ ದರಗಳೊಂದಿಗೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ವಾಹನ ನಿಲ್ದಾಣ/ಪಾರ್ಕಿಂಗ್ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಾರಿಗೆಯ ಪಾಲನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬಹುದು. ಬಹು-ಮಹಡಿ ಪಾರ್ಕಿಂಗ್ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಅಪ್/ಡೌನ್ ಇಳಿಜಾರುಗಳು, ಪರಿಚಲನೆ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಮತ್ತು ಜನರ ಸಂಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ವಾಕ್ ವೇ/ಲಿಫ್ಟ್‌ಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಲು ದೊಡ್ಡ ಸ್ಥಳದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಯಾಂತ್ರೀಕೃತ ಪಾರ್ಕಿಂಗ್ ಸ್ಥಳಗಳ ಮೂಲಕ ಜಾಗದ ಉತ್ತಮ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಬಹುದು.
6. ನಗರದಿಂದ ಸಂಚಾರವನ್ನು ಸುಗಮಗೊಳಿಸಲು ಮತ್ತು ನಗರದೊಳಗೆ ಇರುವ ಮಾಲಿನ್ಯದ ಮಟ್ಟವನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಲು ಉತ್ತರ ಪೆರಿಫೆರಲ್ ರಸ್ತೆಯ ನಿರ್ಮಾಣವನ್ನು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ತ್ವರಿತಗೊಳಿಸಿ.
7. ಸಬ್ ಅರ್ಬನ್ ರೈಲ್ವೆಗಳನ್ನು ಆದಷ್ಟು ಬೇಗ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿ. ಪ್ರಯಾಣಿಕರು ಮತ್ತು ಸರಕುಗಳಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತಹ ಅಂತರ-ನಗರ ರೈಲುಗಳ ಆವರ್ತನವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ.

8. ನಗರಗಳ ಪ್ರಮುಖ ರಸ್ತೆಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರವಾಸಿ ತಾಣಗಳನ್ನು ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಹಾಗೂ ನಗರ ವಿನ್ಯಾಸ ಯೋಜನೆಗಳ ಜೊತೆ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ. ನಗರ ವಿನ್ಯಾಸ ಯೋಜನೆಗಳು ನಗರವು ಸುಂದರವಾಗಿ ಕಾಣುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಅದು ಸೌಂದರ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ.
9. ಎಲ್ಲಾ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್‌ಇಡಿ ದೀಪಗಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವುದು ಹಸಿರು ಉಪಕ್ರಮವಾಗಿದೆ. ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಬಳಸಬಹುದಾದ ಕೆಲವು ಕಾರ್ಬನ್ ಕ್ರೆಡಿಟ್‌ಗಳನ್ನು ತರಬಹುದು.
10. ನಗರದಲ್ಲಿ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ವಾಹನಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಳವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಬೆಂಗಳೂರಿನಾದ್ಯಂತ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಇವಿ ಚಾರ್ಜಿಂಗ್ ಸ್ಟೇಷನ್‌ಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಸರ್ಕಾರ ಯೋಜಿಸುತ್ತಿದೆ.
11. ನಗರಗಳು ಮತ್ತು ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು CDS ತ್ಯಾಜ್ಯದ ಮೇಲೆ ನಿಗಾ ಇಡುವುದು ಮತ್ತು ರಸ್ತೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಮರುಬಳಕೆ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

16.3 ಅನಧಿಕೃತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಳು, ಕೊಳಚೆಪ್ರದೇಶಗಳು ಮತ್ತು ಕೈಗೆಟುಕುವ ವಸತಿ

16.3.1 ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ದುಬಾರಿ ಕಾಂಕ್ರೀಟ್ ರಸ್ತೆಗಳಿಂದ ಹಾಳಾಗಿವೆ. ದೃಢವಾದ ಒಳಚರಂಡಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಮೊದಲು ಇವುಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ನಾವು ಪ್ರವಾಹವನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ನೀರು ಸರಬರಾಜು, ಒಳಚರಂಡಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ನೀರು ಕೊಯ್ಲು ರಚನೆಗಳನ್ನು ಇನ್ನೂ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹಾಕಲಾಗಿದೆ. ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಅನಧಿಕೃತ ಬಡಾವಣೆಗಳು/ಲೇಔಟ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಕೊಳಚೆಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿವೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ನಮ್ಮ ರಸ್ತೆಯ ಮಾದರಿಯು ಶ್ರೇಣೀಕೃತವಾಗಿಲ್ಲ. ಇದರ ಪರಿಣಾಮ ಸಂಪರ್ಕ ತಡೆಯ ಜೊತೆಗೆ ರಸ್ತೆಯ ಅಗಲಗಳು ನಿಗದಿತ ಮಾನದಂಡಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿವೆ. ಉದ್ಯಾನವನಗಳು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಕೈಗಾರಿಕಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಳಿಗಳು ಕೆಲವು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಎಸ್ಟೇಟ್‌ಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿವೆ. ಅದನ್ನು ಮಾಸ್ಟರ್ ಪ್ಲಾನ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಎಂದಿಗೂ ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಸಹ ಹೊಂದಿಲ್ಲ(CEPT).

16.3.2 ಅನಧಿಕೃತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಳು

ಕರ್ನಾಟಕದ ಅನೇಕ ಉದಯೋನ್ಮುಖ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ/ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನಧಿಕೃತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಳು ಅತಿರೇಕವಾಗಿವೆ. ಅನಧಿಕೃತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಪ್ರಮಾಣ ಒಟ್ಟು ನಗರ ಪ್ರದೇಶದ ಸುಮಾರು ಶೇಕಡ 30 ರಿಂದ ಶೇಕಡ 40ರಷ್ಟಿವೆ. ಕೆಲವು ಅನಧಿಕೃತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಳು ಯೋಜನಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ(ಪಿಎ) / ನಗರಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ (ಯುಡಿಎ)/ ನಗರ ಮುನ್ಸಿಪಲ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ (ಸಿಎಂಸಿ)/ ಪಟ್ಟಣ ಪಂಚಾಯ್ತಿಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಮೀರಿ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ಅನಧಿಕೃತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಳ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ವಿವಿಧ ಉಪ-ನೋಂದಣಿ ಕಚೇರಿಗಳಿಂದ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ನೀತಿ ಮತ್ತು ಯೋಜನಾ ಆಯೋಗದ (KSPPC) ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು ಕರ್ನಾಟಕದ ವಿವಿಧ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ಅನಧಿಕೃತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಳ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು/ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಮಾಡಿದ ನಿರಂತರ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಂದಾಗಿ, ಅನಧಿಕೃತ ಕಾಲೋನಿಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ವಿವಿಧ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅದರಂತೆ, ವಿವಿಧ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 19,291 ಎಕರೆ ಅನಧಿಕೃತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಳು ನಡೆದಿರುವುದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಈ ಅನಧಿಕೃತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಳಿಂದ ತೆರಿಗೆ-ವಂಚನೆಯು ರೂ. 19,622 ಕೋಟಿ. ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ, ರಾಜ್ಯವು ಸುಮಾರು 1929 ಎಕರೆ ಉದ್ಯಾನವನಗಳನ್ನು (ಆ ಪ್ರದೇಶವೂ ನಿವೇಶನಗಳಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿದೆ) ಮತ್ತು 964 ಎಕರೆ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದೆ.

16.3.2.1 ಅನಧಿಕೃತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಪರಿಣಾಮ

ಹಲವು ದಶಕಗಳಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕವು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಚರಂಡಿಗಳು, ಕೆರೆಗಳು, ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶಗಳು, ಉದ್ಯಾನವನಗಳು ಮತ್ತು ಬಯಲು ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿದ ಬೃಹತ್ ಅನಧಿಕೃತ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. ಅನಧಿಕೃತ ಬಡಾವಣೆ/ಕಾಲೋನಿಗಳು ಮತ್ತು ರೆವಿನ್ಯೂ ಬಡಾವಣೆ/ಕಾಲೋನಿಗಳದೇ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಪಾಲು.

ಇಡೀ ದೇಶದಲ್ಲಿ 106ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ನಗರಗಳಿವೆ, ಆ ನಗರಗಳಿಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುವ ನದಿಗಳು ನಗರದ ಕೊಳಚೆನೀರನ್ನು ಸಾಗಿಸುತ್ತವೆ. ತಿಪ್ಪಗೊಂಡನಹಳ್ಳಿ ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಳನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಿ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ಆದೇಶದ ಹೊರತಾಗಿಯೂ, ಇಡೀ ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬೃಹತ್ ಅನಧಿಕೃತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. ಅನೇಕ ಅನಧಿಕೃತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಳು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಚರಂಡಿಗಳನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಚರಂಡಿಯನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧಿಸುವ ಜೊತೆಗೆ ಅರ್ಕಾವತಿ/ವೃಷಭಾವತಿ ನದಿಗಳ ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಒಳಚರಂಡಿ ಮತ್ತು ಕೊಳಚೆನೀರನ್ನು ಬಿಡುವುದರಿಂದ ಬೆಂಗಳೂರಿನೊಳಗೆ ಹರಿಯುವ ಚರಂಡಿ ನೀರನ್ನು ಹೊತ್ತೊಯ್ಯುವ ನದಿಗಳು ವಾಕರಿಕೆ ವಾಸನೆಯನ್ನು ಸೂಸುತ್ತಿವೆ. ಕಾವೇರಿ, ಪೆನ್ನೈಯಾರ್, ಇತರ ನದಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಸ್ಕರಿಸದ ಒಳಚರಂಡಿ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕಾ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಸುರಿಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದು ರಾಜ್ಯದಾದ್ಯಂತ ಸಾಮಾನ್ಯ ವಿದ್ಯಮಾನವಾಗಿದೆ.

ಅನಧಿಕೃತ ಜನವಸತಿ ಬಡಾವಣೆಗಳಿಂದಾಗಿ ಯಾವುದೇ ನಗರದ ಒಟ್ಟಾರೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಅಲ್ಪಗ್ರಹದ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತೊಂದರೆಗೊಳಗಾಗುತ್ತದೆ. ನಗರದ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗುರಿಗಳು ಸುಸಂಬದ್ಧತೆ ಕಳೆದುಹೋಗುತ್ತದೆ. ಅನಧಿಕೃತ ಕಾಲೋನಿಗಳ ರಸ್ತೆ ಜಾಲವು ನಗರ ಮಟ್ಟದ ರಸ್ತೆಗಳು ಮತ್ತು ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ವಿಲೀನಗೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ.

ಕೋಷ್ಟಕ 16.2: ಕರ್ನಾಟಕದ ನಗರ ನ್ಯಾಯವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅನಧಿಕೃತ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳು

ಕ್ರ.ಸಂ	ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿದ ಪ್ರದೇಶ	ಸಂಖ್ಯೆ	ಯುಎನ್-ಅಧಿಕೃತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಳು (ಎಕರೆಗಳು)	ಉದ್ಯಾನವನಗಳು ಮತ್ತು ತೆರೆದ ಸ್ಥಳಗಳ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ** (ಎಕರೆಗಳು)	ಕಳೆದುಹೋದ ರಸ್ತೆ ಪ್ರದೇಶದ ವಿಸ್ತಾರ (ಎಕರೆಗಳು)**
1	ನಗರಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳು	30	4560.54	456.05	228.03
2	ಯೋಜನಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು	40	3041.98	304.20	152.10
3	ಸಿಟಿ ಮುನ್ಸಿಪಲ್ ಕೌನ್ಸಿಲ್‌ಗಳು	40	3042.00	304.20	152.10
4	ಬೆಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರ ಪ್ರದೇಶ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ (BMRDA)	1	5488.10	548.81	274.41
5	ಬೆಂಗಳೂರು ಮೈಸೂರು ಇನ್ಫ್ರಾಸ್ಟ್ರಕ್ಚರ್ ಕಾರಿಡಾರ್ ಏರಿಯಾ ಯೋಜನಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ (BMICAPA)*	1	139.00	13.90	6.95
6	ಬೆಂಗಳೂರು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ (ಬಿಡಿಎ)	1	3019.68	301.97	150.98
	ಒಟ್ಟು		19291.3	1929.13**	964.57

ಮೂಲ: KSPPC ಯಿಂದ ವಿವಿಧ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ದಾಖಲೆಗಳಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ

* ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕಂಪ್ಯೂಟೆಡ್ ** ಕಂಪ್ಯೂಟೆಡ್

16.3.3 ಕರ್ನಾಟಕದ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಳಚೆಪ್ರದೇಶಗಳು

ಕೈಗಾರಿಕೀಕರಣ ಮತ್ತು ನಗರೀಕರಣದ ಉಪಉತ್ಪನ್ನವಾಗಿ ಕೊಳಚೆಪ್ರದೇಶಗಳು ಬೆಳೆಯುತ್ತವೆ. ಕೊಳಚೆಪ್ರದೇಶಗಳು ನಗರದ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳ ಬಹುಪಾಲು ಶ್ರೇಯಾಂಕವನ್ನು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಕೊಳಚೆಪ್ರದೇಶಗಳು ಬಡತನ, ಹಸಿವು, ರೋಗ, ಅನಕ್ಷರತೆ, ಲಿಂಗ ಅಸಮಾನತೆ, ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಮತ್ತು ಮೂಲಭೂತ ಸೇವೆಗಳ ಕೊರತೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತದೆ. ಸುಮಾರು ಶೇಕಡ 22.56ರಷ್ಟು ನಗರ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು ಕೊಳಚೆಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಕೊಳಚೆಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅನೌಪಚಾರಿಕ ವಲಯದ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಎಸ್‌ಡಿಜಿ-II ನಗರಗಳು ಮತ್ತು ಮಾನವ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುವ, ಸುರಕ್ಷಿತ, ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕ ಮತ್ತು ಸಮರ್ಥನೀಯವಾಗಿ ಮಾಡಲು ನೇರವಾಗಿ ಗಮನಹರಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಮರ್ಪಕ, ಸುರಕ್ಷಿತ ಮತ್ತು ಕೈಗೆಟುಕುವ ವಸತಿ ಮತ್ತು ಮೂಲಭೂತ ಸೇವೆಗಳಿಗೆ ಒದಗಿಸುವ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸುವ ಗುರಿಯೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತು ಕೊಳಚೆಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ನವೀಕರಿಸುತ್ತದೆ. ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿ 11 ಅನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಲು, ಎಸ್‌ಡಿಜಿಯ 1, 2, 3, 4, 6, 10 ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಗುರಿಗಳು

ಮತ್ತು ಲಕ್ಷ್ಯಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ. ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳಾದ 5, 7, 8, 9 ಇತರ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ನೀಡಬಹುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಎಸ್‌ಡಿಜಿಯ 16 ಮತ್ತು 17 ಅನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದು ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ಚೌಕಟ್ಟು, ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಆಡಳಿತದ ಮೂಲಕ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಜೋಡಿಸುವ ನೀತಿಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವ ಬಜೆಟ್ ಹಾಗೂ ಹಣಕಾಸು ಕಾರ್ಯವಿಧಾನವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

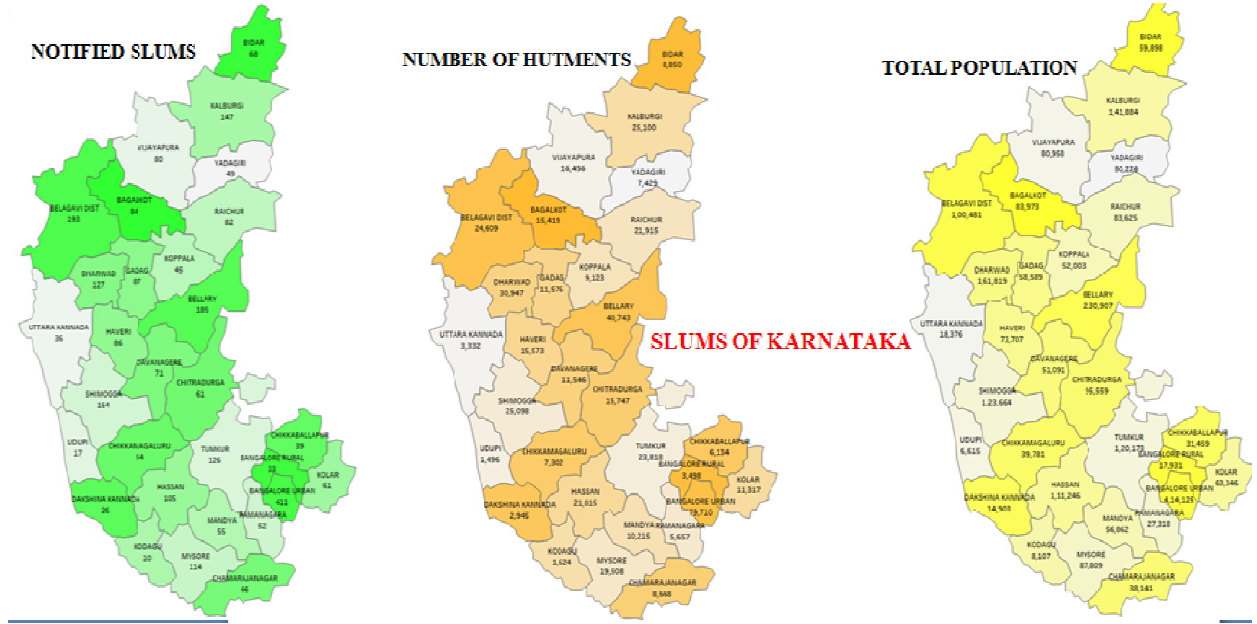
ಕರ್ನಾಟಕ ಕೊಳಚೆಪ್ರದೇಶ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಳಿ ನಡೆಸಿದ ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ಪ್ರಕಾರ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 2804 ಕೊಳಚೆಪ್ರದೇಶಗಳಿವೆ. ಈ ಪೈಕಿ 597 ಕೊಳಚೆಪ್ರದೇಶಗಳು ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದಲ್ಲಿವೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ ಕೊಳಚೆಪ್ರದೇಶದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು ಸುಮಾರು 40.50 ಲಕ್ಷ (25.04 ಲಕ್ಷ) ಎಂದು ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದು ರಾಜ್ಯದ ನಗರ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಶೇಕಡ 22.56 ರಷ್ಟು. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 2734 ಕೊಳಚೆಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ 444 ಕೊಳಚೆ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಕೊಳಚೆಪ್ರದೇಶಗಳ (ಸುಧಾರಣೆ ಮತ್ತು ತೆರವು) ಕಾಯಿದೆ 1973 ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಅಧಿಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲಾ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಸೂಚಿತ ಕೊಳಚೆಪ್ರದೇಶಗಳ ಒಟ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆ 407. ಅನುಬಂಧದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಕೊಳಚೆಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು -ವಲಯವಾರು ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

16.3.4 ಕರ್ನಾಟಕದ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೈಗೆಟುಕುವ ವಸತಿ ಬೇಡಿಕೆ

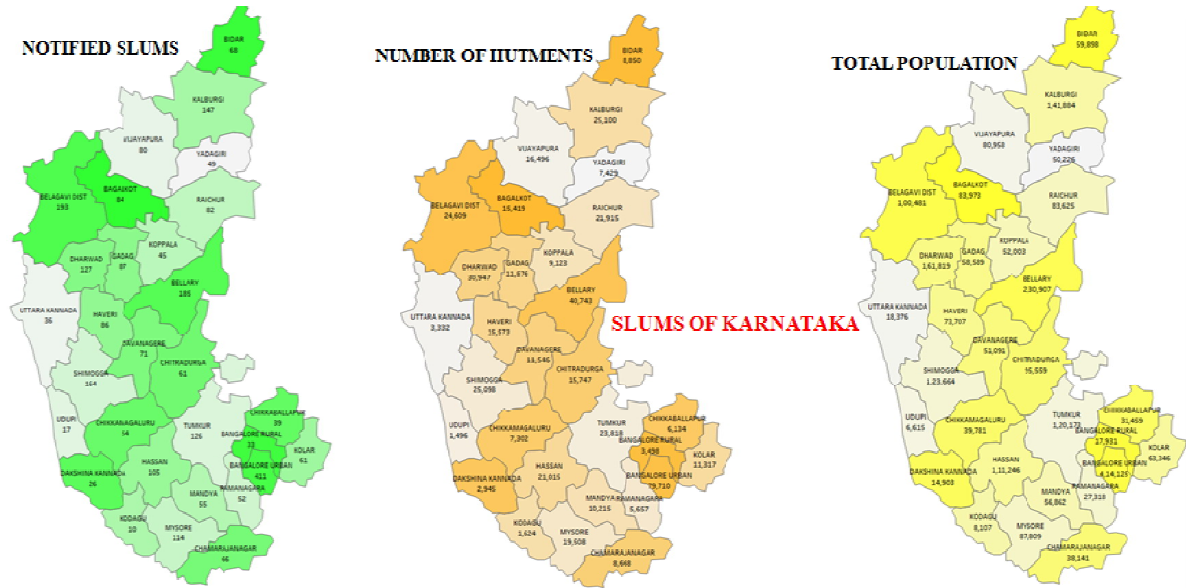
2011 ರ ಸಾಮಾಜಿಕ-ಆರ್ಥಿಕ ಜಾತಿ ಸಮೀಕ್ಷೆಯು ಅಂದಾಜು 5.09 ಮಿಲಿಯನ್ ಕುಟುಂಬಗಳು ವಸತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 13.7 (0.8 ಮಿಲಿಯನ್ ಎಚ್‌ಎಚ್) ಕಚ್ಚಾ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಶೇಕಡ 8.6 ರಷ್ಟು (0.43 ಮಿಲಿಯನ್) ಜನದಟ್ಟಣೆಯ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ವಿವಿಧ ವಸತಿ ಯೋಜನೆಗಳಿಂದಾಗಿ, ಪ್ರಸ್ತುತ ನಗರ ವಸತಿ ಬೇಡಿಕೆಯು ಕೇವಲ 1.32 ಮಿಲಿಯನ್‌ಗೆ (ನಿವೇಶನ ರಹಿತರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ) ಇಳಿದಿದೆ.

ರಾಜೀವ್ ಗಾಂಧಿ ವಸತಿ ನಿಗಮದ ವಸತಿ ಬೇಡಿಕೆ ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ, ಒಟ್ಟು ನಗರ ವಸತಿ ಬೇಡಿಕೆ (ಮನೆರಹಿತ ಮತ್ತು ನಿವೇಶನ ರಹಿತ) 1.32 ಮಿಲಿಯನ್‌ಗೆ ಇಳಿದಿದೆ. ಒಟ್ಟು ಬೇಡಿಕೆಯ ಶೇಕಡ 22.72ರಷ್ಟು (0.32 ಮಿಲಿಯನ್) ಮಾತ್ರ ವಸತಿಗಾಗಿ, ಅದರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 77.28ರಷ್ಟು (1.27 ಮಿಲಿಯನ್) ನಿವೇಶನಗಳಿಗೆ ಬೇಡಿಕೆಯಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾಗಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಮನೆ ಮತ್ತು ನಿವೇಶನಗಳಿಗೆ ಎಸ್‌ಸಿ/ಎಸ್‌ಟಿ, ಸಾಮಾನ್ಯ ಮತ್ತು ಒಬಿಸಿಯ ಬೇಡಿಕೆಯು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಶೇಕಡ 32.46; ಶೇಕಡ 38.07 ಮತ್ತು ಶೇಕಡ 30.47ರಷ್ಟಿದೆ.

ಚಿತ್ರ 16.2: ಕರ್ನಾಟಕದ ಕೊಳಚೆಪ್ರದೇಶಗಳು

ಚಿತ್ರ 16.3: ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ವಸತಿ ಮತ್ತು ನಿವೇಶನದ ಬೇಡಿಕೆ

ಕರ್ನಾಟಕ ಅಫರ್ಡೆಬಲ್ ಹೌಸಿಂಗ್ ಪಾಲಿಸಿ(KAHP)- 2016 ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ವಸತಿಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಮತ್ತು

ಹೊಸ ವಸತಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಸಮಾನವಾಗಿ ಗಮನಹರಿಸುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ವಸತಿ ಯೋಜನೆಗಳು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು 2015 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಆವಾಸ್ ಯೋಜನೆ (PMAY) ಯೊಂದಿಗೆ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯಲ್ಲಿದೆ.

16.3.4.1 ಬಿಲ್ಡಿಂಗ್ ಮೆಟೀರಿಯಲ್ ಮತ್ತು ಟೆಕ್ನಾಲಜಿ ಪ್ರಮೋಷನ್ ಕೌನ್ಸಿಲ್ (BMTPC)

ಬಿಲ್ಡಿಂಗ್ ಮೆಟೀರಿಯಲ್ ಮತ್ತು ಟೆಕ್ನಾಲಜಿ ಪ್ರಮೋಷನ್ ಕೌನ್ಸಿಲ್ (BMTPC) ಹೊಸ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಗುರುತಿಸುವಿಕೆ, ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮತ್ತು ದೃಢೀಕರಣದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಜೊತೆಗೆ ಈ ಸಂಬಂಧ ವಿವಿಧ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ, ವಸತಿ ಮತ್ತು ನಗರ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಸಚಿವಾಲಯ (MOHUA) ಗ್ಲೋಬಲ್ ಹೌಸಿಂಗ್ ಟೆಕ್ನಾಲಜಿ ಚಾಲೆಂಜ್-ಇಂಡಿಯಾವನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಿದೆ. ಇದರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ 6 ವಿಶಾಲ ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ 54 ಹೊಸ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಶಾರ್ಟ್‌ಲಿಸ್ಟ್ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿಶಾಲ ವಿಭಾಗಗಳಿಂದ ಒಂದು ಹೊಸ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು, ಪ್ರಸ್ತುತ ದೇಶದ 6 ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ 6 ಲೈಟ್ ಹೌಸ್ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಲೈಟ್ ಹೌಸ್ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ GHTC-ಭಾರತದ ವಿವಿಧ ಅಂಶಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಎಲ್ಲಾ ವಿವರಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿದೆ, <https://ghtc-india.gov.in>.

ಮುನ್ನಡೆವ ಹಾದಿ

ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅನಧಿಕೃತ ಕಾಲೋನಿಗಳು

1. ವಿವಿಧ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 19,291 ಎಕರೆ ಅನಧಿಕೃತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಳು ಬೆಳೆದಿವೆ ಎಂದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಈ ಅನಧಿಕೃತ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳ ತೆರಿಗೆ-ವಂಚನೆಯು ರೂ. 19,622 ಕೋಟಿ. ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯವು ಸುಮಾರು 1929 ಎಕರೆಯಷ್ಟು ಉದ್ಯಾನವನಗಳನ್ನು ಮತ್ತು 964 ಎಕರೆ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಉದ್ಯಾನವನಗಳು ಮತ್ತು ರಸ್ತೆ ಜಾಗದ ನೈಜ ನಷ್ಟವನ್ನು ಮರುಪಾವತಿಸಲು ಶುಲ್ಕ ಮತ್ತು ಇತರ ತೆರಿಗೆಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಭಾರೀ ದಂಡವನ್ನು ವಿಧಿಸಬೇಕು. ಇದು ಅನಧಿಕೃತ ಬಡಾವಣೆಗಳ ನಿಖರವಾದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಲು ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಉಪ-ನೋಂದಣಿ ಕಛೇರಿಯ ಜೊತೆ ಸಮನ್ವಯ ಸಾಧಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

ನಗರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೊಳಚೆ ಪ್ರದೇಶದ ಪುನರ್‌ವಸತಿ ಮತ್ತು ಪುನರಾಭಿವೃದ್ಧಿ

1. ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಮತೋಲನವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿದ್ದರೆ, ಅದು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಬಡವರ ವಲಸೆಯನ್ನು ತಗ್ಗಿಸುತ್ತದೆ.
2. ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಯಿಂದಾಗಿ ಕೊಳಚೆಪ್ರದೇಶಗಳು ಬೆಳೆದಿದ್ದರೆ, ಅಂತಹ ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ದೊಡ್ಡ ಉದ್ಯೋಗದಾತನು ಕೊಳಚೆಪ್ರದೇಶದ ಪುನರ್‌ವಸತಿಗಾಗಿ ಅಥವಾ ಬಾಡಿಗೆ ವಸತಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲು ಪಾಲುದಾರನಾಗುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ.
3. PMAY-HFA ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಳೆಗೇರಿ ನಿವಾಸಿಗಳಿಗೆ ವಸತಿ ಮಂಜೂರು ಮಾಡಲು. ಪಿಪಿಪಿ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಳಚೆಪ್ರದೇಶಗಳ ಪುನರಾಭಿವೃದ್ಧಿಯು ಸರ್ಕಾರದ ಮೇಲಿನ ಒತ್ತಡವನ್ನು ತಗ್ಗಿಸುತ್ತೆ. ಈಗಿರುವ ಕೊಳಚೆಪ್ರದೇಶಗಳ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಭೌತಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಮೇಲ್ದರ್ಜೆಗೇರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.
4. ಬಹುಪಾಲು ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸಾಮಾಜಿಕ-ಆರ್ಥಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ವಿವರವಾದ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿ ಕೊಳಚೆಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥನೀಯ ವಸತಿ

1. ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ದರದಲ್ಲಿ ವಸತಿ. ಹೊಸ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಗುರುತಿಸುವಿಕೆ, ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮತ್ತು ದೃಢೀಕರಣದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ಬಿಲ್ಡಿಂಗ್ ಮೆಟೀರಿಯಲ್ ಮತ್ತು ಟೆಕ್ನಾಲಜಿ ಪ್ರಮೋಷನ್ ಕೌನ್ಸಿಲ್ (BMTPC) ಯಂತೆಯೇ ಕರ್ನಾಟಕವೂ ಸಹ ವಿವಿಧ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ವಿವಿಧ ಕಡಿಮೆ ವೆಚ್ಚದ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೊರಬರಬೇಕು. ಇದು ಸ್ಥಳೀಯ ವಸ್ತು/ಕೈಗಾರಿಕಾ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಒತ್ತಿಹೇಳುತ್ತದೆ. ವಿವಿಧ ವಸತಿ

ಯೋಜನೆಗಳ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಕೈಸೇರುವ ಮತ್ತು ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಕರ್ನಾಟಕದ ನಿರ್ಮಿತಿ ಕೇಂದ್ರವು ಸೂಕ್ತ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ.

2. ಪ್ರವಾಹ, ಭಾರೀ ಮಳೆ, ಭೂಸವಕಳಿ ಮತ್ತು ಭೂಕಂಪಗಳಂತಹ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪಗಳನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಲು ಭಾರತದ ದುರ್ಬಲ ಅಟ್ಲಾಸ್‌ನಂತೆಯೇ ಕರ್ನಾಟಕದ ದುರ್ಬಲತೆ ಅಟ್ಲಾಸ್ ಅನ್ನು ರಚಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕು.

ಸ್ಥಳೀಯ ಕಟ್ಟಡ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ಬಳಕೆಯಿಂದ ಪರಿಸರದ ಪರಿಣಾಮ

1. ಸ್ಥಳೀಯ ಕಟ್ಟಡ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದರಿಂದ ಪರಿಸರದ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದು. ನಮ್ಮ ನಿರ್ಮಾಣ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವು ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯ ಪ್ಯಾರಿಸ್ ಒಪ್ಪಂದದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನೀರು, ಉಕ್ಕು, ಸಿಮೆಂಟ್ ಮತ್ತು ಮರಳಿನ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು. ಭಾರತವು 2.5–3 ಶತಕೋಟಿ ಟನ್‌ಗಳ ಸಂಚಿತ ಇಂಗಾಲದ ಸಿಂಕ್ ಅನ್ನು 2030 ರ ವೇಳೆಗೆ ರಚಿಸಲು ಬದ್ಧವಾಗಿದೆ.
2. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 1,905 ಉಕ್ಕು ಉತ್ಪಾದನಾ ಕಂಪನಿಗಳಿವೆ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ, ಸ್ಪೀಲ್ ಫ್ಲೈಶ್/ಸ್ಲ್ಯಾಕ್ ಅನ್ನು ಸಿಮೆಂಟ್, ಕಾಂಕ್ರೀಟ್ ಮತ್ತು ನೆಲಹಾಸುಗಳಿಗೆ ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿ ಬಳಸಬಹುದು.
3. ಜೇಡಿಮಣ್ಣಿನ ಟೋಳ್ಳಾದ ಬ್ಲಾಕ್‌ಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ರಚನೆಗೆ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ ಉಷ್ಣ ನಿರೋಧಕವನ್ನು ಸಾಧಿಸಬಹುದು. ಇದರಿಂದ ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಆಂತರಿಕ ತಾಪಮಾನದಲ್ಲಿ 4–5 ಡಿಗ್ರಿ ಕಡಿತವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.
4. ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು ಆಧಾರಿತ ವಿದ್ಯುತ್ ಸ್ಥಾವರಗಳಿಂದ ಕೆಸರು ಮತ್ತು ಅಣೆಕಟ್ಟುಗಳ ಹೂಳು ಇಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ಮರುಬಳಕೆ ಮಾಡಬಹುದು.

16.4 ನಗರ ಪ್ರವಾಹಗಳು ಮತ್ತು ಜಲಮೂಲಗಳು

16.4.1 ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

ಇತೀಚಿನ ನಗರ ಪ್ರವಾಹಗಳು ಭಾರತೀಯ ನಗರಗಳು ಮತ್ತು ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಸಾಮಾನ್ಯ ವಿದ್ಯಮಾನವಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಎರಡು ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಬಹುದು. ಒಂದು ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಮಳೆ. ಮತ್ತೊಂದು ಯೋಜಿತವಲ್ಲದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ. ಭಾರತೀಯ ನಗರಗಳು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಇಳಿಜಾರುಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸದೆ ಬೆಳೆದಿವೆ. ಚರಂಡಿಗಳ ಅತಿಕ್ರಮಣ, ನೈಸರ್ಗಿಕ ಚರಂಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಘನತ್ಯಾಜ್ಯದಿಂದ ಮುಚ್ಚಿಹೋಗಿರುವುದು, ಮಳೆನೀರನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸಾಗಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿರುವ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಚರಂಡಿಗಳಿಗೆ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದ ಅನಧಿಕೃತ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನೀರನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿರುವುದು.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ
ಲೇಔಟ್ ರಚನೆಯ
ಸಾಮಾನ್ಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯು
"ಕಟ್ ಮತ್ತು ಫಿಲ್
ಮತ್ತು ಲೇಔಟ್ ಅನ್ನು
ಫ್ಲಾಟ್ ಮಾಡಿ"
ನಗರ ಯೋಜನಾ
ಇಲಾಖೆಯ
ಉಪವಿಭಾಗದ
ನಿಯಮಗಳು ಮತ್ತು
ನಿಬಂಧನೆಗಳು ಸಹ
ನೈಸರ್ಗಿಕ ಇಳಿಜಾರುಗಳ
ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ
ನಿಯಮಗಳನ್ನು
ಹೊಂದಿಲ್ಲ.

ಪ್ರವಾಹ ಬಯಲು ಪ್ರದೇಶಗಳು/ ಖರಾಬ್ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಸಮುದ್ರವನ್ನು ತಲುಪುವ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಚರಂಡಿಗಳನ್ನು ತಡೆಯುವುದು ಗಂಭೀರ ಸಮಸ್ಯೆ. ಆದರೆ ಈ ಲಕ್ಷಣವು ರಾಜ್ಯದಾದ್ಯಂತ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಸಾಮಾನ್ಯ ವಿದ್ಯಮಾನವಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಅನಧಿಕೃತ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು (ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 19291 ಎಕರೆಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು) ನೈಸರ್ಗಿಕ ಚರಂಡಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧಿಸಬೇಕು. ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಚರಂಡಿಗಳಿಗೆ ಕಚ್ಚಾ ಕೊಳಚೆಯನ್ನು ಬಿಡುವ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳಿಗೆ ದಂಡ ವಿಧಿಸಬೇಕು.

ಬೆಂಗಳೂರನ್ನು ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೆರೆಗಳ ನಗರ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. 400ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಕೆರೆಗಳ ಪೈಕಿ ಇಂದು ಕೇವಲ 210 ಕೆರೆಗಳಿವೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಹಲವು ಕೆರೆಗಳಿಗೆ ಕಾಯಕಲ್ಪ ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಹಿಂದೆ, ಹಿಂದಿನ ಕೆಲವು ಕೆರೆಗಳನ್ನು ಬಸ್ ನಿಲ್ದಾಣಗಳು, ಗೋದಾಮುಗಳು, ಆಸ್ಪತ್ರೆ, ಆಟದ ಮೈದಾನ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಘನತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಸುರಿಯುವುದು, ಕೊಳಚೆನೀರಿನ ಒಳಹರಿವು, ರಸ್ತೆಗಳ ರಚನೆ, ಉದ್ಯಾನವನಗಳು, ಧಾರ್ಮಿಕ ರಚನೆಗಳು, ಸ್ಮಶಾನಗಳು, ವಸತಿ ಬಡಾವಣೆಗಳು ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಂದಾಗಿ ಅನೇಕ ಕೆರೆಗಳು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿಲ್ಲ.

BWSSB ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಸೂದೆ-2021 30 X 40 (ಹೊಸ ಕಟ್ಟಡಗಳು), 40 X 60 ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಳತೆಯ ನಿವೇಶನಗಳಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಕಟ್ಟಡಗಳಿಗೆ ಮಳೆ ನೀರು ಕೊಯ್ಲು ಅನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಇತ್ತೀಚಿನ ಮಸೂದೆಯು 10,763 ಚದರ ಮೀಟರ್‌ಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಕಟ್ಟಡಗಳನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಡ್ಯುಯಲ್ ಪೈಪಿಂಗ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಮಳೆ ನೀರು ಕೊಯ್ಲು ರಚನೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕು. ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಸುಮಾರು 35 ಲಕ್ಷ ಕಟ್ಟಡಗಳಲ್ಲಿ, ಸುಮಾರು 2 ಲಕ್ಷ ಕಟ್ಟಡಗಳು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಮಳೆ ನೀರು ಕೊಯ್ಲು ಅನ್ನು ಒದಗಿಸಿವೆ. ಇದೇ ರೀತಿಯ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಂಗೀಕರಿಸಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತರಬೇಕಾಗಿದೆ.

ರಸ್ತೆಗಳು, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕಟ್ಟಡಗಳು ಮತ್ತು ಉದ್ಯಾನವನಗಳಿಂದ ಸ್ಥಳಾಕೃತಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕನಿಷ್ಠ ಶೇಕಡ 30ರಷ್ಟು ಮಳೆನೀರನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಮೂಲಕ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಮಳೆನೀರನ್ನು ವಾರ್ಡ್ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಇದು ಉಭಯ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ, ಪ್ರವಾಹದ ನೀರು ಮತ್ತು ನೀರಿನ ಮೂಲವನ್ನು ಕುಡಿಯಲು (ಸಂಸ್ಕರಿಸಿದ ನಂತರ) ತಗ್ಗಿಸುವುದು, ಉದ್ಯಾನವನಗಳು ಮತ್ತು ತೆರೆದ ಸ್ಥಳಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಅದನ್ನು ಬಳಸುವುದು.

ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಮೊದಲು ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದ ಅಂಶವೆಂದರೆ ಹೊಳೆ ಅಥವಾ ಪ್ರಮುಖ ಚರಂಡಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರವಾಹದ ಪ್ರದೇಶಗಳ ವಿವರ. ಏಕೆಂದರೆ ಪ್ರವಾಹ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಮೇಲೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಯೋಜಿತ ತಾರ್ಕಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯು ಪ್ರದೇಶದ ಒಟ್ಟಾರೆ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. ಮೇಲ್ಮೈಹರಿವಿನ ಬಗ್ಗೆ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಒಳಚರಂಡಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು ಒಳಚರಂಡಿ ಉಕ್ಕಿ ಹರಿಯುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವ ಇನ್ನೊಂದು ವಿಧಾನವಾಗಿದೆ. ಅನುಬಂಧ: ಕರ್ನಾಟಕದ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಒಳಗೆ ಕಾಲುವೆಗಳು ಮತ್ತು ಬಿರುಗಾಳಿ ನೀರಿನ ಚರಂಡಿಗಳು

ಕರ್ನಾಟಕ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪ್ರವಾಹ ಕಾಲುವೆಗಳಲ್ಲಿನ ಒಟ್ಟು 16062 ಎಕರೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ (ಕರ್ನಾಟಕ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಒಟ್ಟಾರೆ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದ ಶೇಕಡ 0.85 ರಷ್ಟಿದೆ).

ಮುನ್ನಡೆವ ಹಾದಿ

1. ನೈಸರ್ಗಿಕ ಚರಂಡಿಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿ, ಪ್ರತಿ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಅದರ ಮಿತಿಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ಪ್ರದೇಶದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಒಳಚರಂಡಿ ಮಾಸ್ಟರ್ ಪ್ಲಾನ್ ತಯಾರಿಸಬೇಕು.
2. ರಸ್ತೆಗಳು, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕಟ್ಟಡಗಳು ಮತ್ತು ಉದ್ಯಾನವನಗಳಿಂದ ಸ್ಥಳಾಕೃತಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕನಿಷ್ಠ ಶೇಕಡ 30ರಷ್ಟು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಳೆ ನೀರನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಮೂಲಕ ವಾರ್ಡ್ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮಳೆನೀರನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಇದು ಉಭಯ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ, ಪ್ರವಾಹದ ನೀರು, ನೀರಿನ ಮೂಲವನ್ನು ಕುಡಿಯಲು (ಸಂಸ್ಕರಿಸಿದ ನಂತರ) ಬಳಸುವುದು ಮತ್ತು ಉದ್ಯಾನವನಗಳು ತೆರೆದ ಸ್ಥಳಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಅದನ್ನು ಬಳಸುವುದು.

ಕೆರೆಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯು ಒಳಚರಂಡಿ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿರಬೇಕು ಮತ್ತು ಜಲಮೂಲದ ಗಾತ್ರದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಅಲ್ಲ.

16.5 ಆಲಿವ್ ಹಸಿರು ಬಣ್ಣದಿಂದ ತಿಳಿ ಹಸಿರು

165.1 ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

ನಗರ ಹಸಿರಿಕರಣವು ಪ್ರಸ್ತಾವಿತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯೊಳಗೆ ಹಸಿರು ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ತರುವುದು. ಕನಿಷ್ಠ ಶೇಕಡ 15 ರಷ್ಟು, ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಮರಗಳು, ಉದ್ಯಾನಗಳು / ಆಟದ ಮೈದಾನಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವುದು ಮತ್ತು ರಕ್ಷಿಸುವುದು. ಇದು ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವಾಗ ಕಾಡುಗಳು/ ಪೊದೆಗಳು ಮ್ಯಾಂಗ್ರೋವ್‌ಗಳು/ ಜವುಗು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವುದು, ಅವುಗಳನ್ನು ಮರು-ಸಾಂದ್ರೀಕರಣ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವುದು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ, ಹಣ್ಣುಗಳು, ಮರದ ದಿಮ್ಮಿಗಳು ಮತ್ತು ಉರುವಲುಗಳನ್ನು ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ತಕ್ಷಣದ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ತರಬಹುದು. ಇಂಗಾಲದ ಡೈಆಕ್ಸೈಡ್ ಸೀಕ್ವೆಸ್ಟ್ರೇಷನ್, ಆಮ್ಲಜನಕ ಹೊರಸೂಸುವಿಕೆ, ಮಳೆಯ ಪ್ರತಿಬಂಧ, ಧೂಳು ಹಿಡಿದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು, ಜೀವವೈವಿಧ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ, ಕಣಗಳ ಮಾಲಿನ್ಯಕಾರಕಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕುವುದು, ಮೈಕ್ರೋಕ್ಲೈಮೇಟ್ ಸುಧಾರಣೆ, ಇತ್ಯಾದಿಗಳಂತಹ ಅಮೂರ್ತ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು Intended Nationally Determined Contributions ಸಹ ಹವಾಮಾನ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹೈಲೈಟ್ ಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶಿತ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನಿರ್ಧರಿಸಿದ ಕೊಡುಗೆಗಳಿಗೆ ಸೇರಿಸಬಹುದು. ಹಸಿರುಮನೆ ಅನಿಲ ಹೊರಸೂಸುವಿಕೆ ಕಡಿತಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಗುರಿಗಳು, ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲು ಸರ್ಕಾರಗಳು ಗುರಿಪಡಿಸಿರುವ ನೀತಿಗಳು ಮತ್ತು ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಬೇಕು. ಅದೇನೇ ಇದ್ದರೂ, ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಕಾರ್ಬನ್ ಕ್ರೆಡಿಟ್‌ಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು. ಇದರ ನಿರ್ವಹಣೆಯಿಂದ ಆದಾಯವನ್ನು ಗಳಿಸಬಹುದು.

16.5.2 ಉದ್ಯಾನವನಗಳು ಮತ್ತು ತೆರೆದ ಸ್ಥಳಗಳ ಮೇಲೆ ಅನಧಿಕೃತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಳ ಪರಿಣಾಮ

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ, ಒಂದು ಕಟ್ಟಡದ ಸುತ್ತಲೂ ಬಿಡಬೇಕಾಗಿರುವ ಜಾಗ ಸೂಚಿಸುವ ಕಟ್ಟಡ ಬೈಲಾಗಳು ಇದ್ದರೂ ಮತ್ತು ಉಪವಿಭಾಗದ ನಿಯಮಗಳು, ನಿಬಂಧನೆಗಳು ಒಂದು ಪ್ರದೇಶದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ ಶೇಕಡ 10 ಅನ್ನು ಉದ್ಯಾನವನಗಳು ಮತ್ತು ತೆರೆದ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಮೀಸಲಿಡಬೇಕು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ನಿಯಮಗಳ ಹೊರತಾಗಿಯೂ ಅನೇಕ ಅನಧಿಕೃತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಳು, ಕಂದಾಯ ಸ್ಥಳದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳಿಂದಾಗಿ, ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ಯಾನವನಗಳು ಮತ್ತು ತೆರೆದ ಸ್ಥಳಗಳು ಪ್ರಮಾಣ ಶೇಕಡ 10 ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕಡಿಮೆ ಇದೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯಾನವನಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಸುಧಾರಣೆಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಉದ್ಯಾನವನ ಮತ್ತು ಮರಗಳನ್ನು ತುಂಬಿದ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಾಗಬೇಕು. ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳು/ ನಿಗಮಗಳು/ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮರಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಉದ್ಯಾನವನಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ, ಅವುಗಳ ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿದ ಅಲ್ಪಾರಿದಮ್‌ನೊಂದಿಗೆ ಹೊರಬರಬೇಕಾದ ಸಮಯ ಇದಾಗಿದೆ. ಉತ್ತಮವಾಗಿ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲಾದ, ಉತ್ತಮವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಿತ ಉದ್ಯಾನವನಗಳು (ಅವೆನ್ಯೂ ಮರಗಳು) ವಿವಿಧ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ತರುತ್ತವೆ. ಇದರಿಂದ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ವಲಯಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಬಹುದು. ಇದರಿಂದ ವಸತಿ, ವಾಣಿಜ್ಯ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಭೂ ಬಳಕೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತಮ ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್ ಬೆಲೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಮರಗಳು ಮತ್ತು ಉದ್ಯಾನವನಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಣವನ್ನು ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರ ಮೂಲಕ ಹಾಗೂ ನಾಗರಿಕ ಗುಂಪುಗಳ ಸಕ್ರಿಯ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯಿಂದ ಸಾಧಿಸಬಹುದು.

ತಲಾವಾರು ಹಸಿರು ಸ್ಥಳ, ಹಸಿರು ಸ್ಥಳ ಮತ್ತು ಭೂಮಿಯ ನಡುವಿನ ಅನುಪಾತ, ಹಸಿರು ಜಾಗದ ಮೇಲಾವರಣ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸುಮಾರು 3000 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ನಗರಗಳು, ಪಟ್ಟಣಗಳು ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ಯುಎಸ್‌ಎನಲ್ಲಿ 'ಟ್ರೀ ಸಿಟಿ' ಎಂದು ಗೌರವಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಚೀನಾದಲ್ಲಿ 100 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ನಗರಗಳನ್ನು 'ನ್ಯಾಷನಲ್ ಗಾರ್ಡನ್ ಸಿಟಿ' ಎಂದು ಗೌರವಿಸಲಾಗಿದೆ. ಗಾಂಧಿನಗರ, ಚಂಡಿಗಡ್, ದೆಹಲಿ, ಬೆಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ಜೈಪುರದಂತಹ ಕೆಲವು ನಗರಗಳು ತಲಾ ಹಸಿರು ಸ್ಥಳವನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ 162.80 ಚ.ಮೀ, 54.45 ಚ.ಮೀ, 21.52 ಚ.ಮೀ., 17.32 ಚ.ಮೀ. ಮತ್ತು 2.30 ಚ.ಮೀ ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ.

16.5.2.1 ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಸಿರು ಪಟ್ಟಿ

2007 ರಲ್ಲಿ ತಯಾರಿಸಲಾದ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಮಾಸ್ಟರ್ ಪ್ಲಾನ್ - 2015 ರ ವರ್ಷ -2005 ರ ಮಾಸ್ಟರ್ ಪ್ಲಾನ್ ನಲ್ಲಿ ಗ್ರೀನ್ ಬೆಲ್ಟ್ ಅನ್ನು ಕೃಷಿ ವಲಯ ಎಂದು ಮರು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದು ನಿಸ್ಸಂಶಯವಾಗಿ ಭೂ ಪರಿಭಾರೆಗೆ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿತು. ಇತರ ನಗರಗಳ ಮಾಸ್ಟರ್ ಪ್ಲಾನ್‌ಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇದನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲಾಯಿತು. ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಗ್ರೀನ್ ಬೆಲ್ಟ್ ಅನ್ನು 830 ಚದರ ಮೀಟರ್‌ನಿಂದ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ನಾಲ್ಕು ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ 883 ಚದರ ಕಿಮೀ (ಶೇಕಡ65) ಬಹುತೇಕ ಶೂನ್ಯಕ್ಕೆ ಇಳಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಇದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಗರೀಕರಣದ (ನಗರೀಕೃತ) ಮಿತಿಯನ್ನು 220 ಚದರದಿಂದ 5 ಪಟ್ಟು ವಿಸ್ತರಿಸಲಾಗಿದೆ. 906 ಚದರ ಕಿ.ಮೀ. ಬೆಂಗಳೂರು ಮಾಸ್ಟರ್ ಪ್ಲಾನ್-2015 ರ ಪ್ರಸ್ತಾವಿತ ರಸ್ತೆಗಳಲ್ಲಿ (ಕೇವಲ) ಅನಧಿಕೃತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ 5000 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಅಡಚಣೆಗಳಿವೆ.

ಈ ಹಿಂದೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಹಸಿರು ಬೆಲ್ಟ್‌ನಂತಹ ಪಟ್ಟಣ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಯೋಜನೆ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ಸಾಹದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿತು. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ಭೂ ಕಂದಾಯ ಕಾಯಿದೆ-1964 ರ ಸೆಕ್ಷನ್ 95 (3B) ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಯಾವುದೇ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಹಸಿರು ಬೆಲ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಪರಿವರ್ತಿಸಲು ಅನುಮತಿ ನೀಡುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, 2005 ರವರೆಗೆ ಹಸಿರು ಬೆಲ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿರುವ ಯಾವುದೇ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಅನ್ಯಗ್ರಹಿಸಲು ಅಥವಾ ಪರಿವರ್ತಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ದುರದೃಷ್ಟವಶಾತ್, ನಗರದ ವಿಸ್ತರಣೆಯಿಂದಾಗಿ ಹಸಿರು ಬೆಲ್ಟ್ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯು ರಾಜ್ಯದಾದ್ಯಂತ ವಿಫಲವಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಅನಧಿಕೃತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಕಂದಾಯ ಲೇಔಟ್‌ಗಳ ಬೃಹತ್ ಪ್ರಮಾಣದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯೇ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಕರ್ನಾಟಕ ಭೂ ಕಂದಾಯ ಕಾಯಿದೆ-1964 ರ ಸೆಕ್ಷನ್ 95 (3B) ಅನ್ನು 2005ರ ದಿನಾಂಕ 14.02.2005 ರಂದು ಹೊರಡಿಸಲಾದ ಅಧಿನಿಯಮ 1ರ ಮೂಲಕ ಕೈಬಿಡಲಾಗಿದೆ..

ಕೃಷಿ ವಲಯದ ಹಲವು ಜಮೀನುಗಳು ಈಗಾಗಲೇ ಕೃಷಿಯೇತರ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೆ ಪರಿವರ್ತಿಸಲಾಗಿರುವುದನ್ನು ನಾವು ಗಮನಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು ಮುಂದಿನ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ನಗರ ವಿಸ್ತರಣೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮಾಸ್ಟರ್ ಪ್ಲಾನ್-2015 6 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಅವಧಿ ಮುಗಿದಿದೆ. ಮಾಸ್ಟರ್ ಪ್ಲಾನ್-2031 ಇನ್ನೂ ರೂಪಿಸಿಲ್ಲ.

ಇಂತಹ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ, ಹಸಿರು ವಲಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ವಲಯವನ್ನು ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಸಂರಕ್ಷಿಸಲು, ಬಿಡಿಎ/ಸರ್ಕಾರವು (ಮಾಸ್ಟರ್ ಪ್ಲಾನ್-2031 ಮೂಲಕ) ಪರಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತವಾದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸ್ವಾಧೀನ ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಅದನ್ನು ಸಸ್ಯೋದ್ಯಾನ ಮತ್ತು ಗಿಡಮೂಲಿಕೆ ಉದ್ಯಾನವನ ಅಥವಾ ಥೀಮ್ ಪಾರ್ಕ್ ಆಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಬಹುದು. ಪಿಪಿಪಿ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಉದ್ಯಾನವನಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ಬೋಟಾನಿಕಲ್ ಗಾರ್ಡನ್‌ಗಳು ಸಿಂಗಾಪುರದ ಸೆಂಟೋಸಾಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಮನರಂಜನಾ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬಹುದು. ಕರ್ನಾಟಕದ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಮುಖ ನಗರ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅದೇ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬಹುದು.

ಕೋಷ್ಟಕ 16.3: 1972 ರಿಂದ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ

ಕ್ರ.ಸಂ	ಮಾಸ್ಟರ್ ಪ್ಲಾನ್‌ಗಳು	ಕಾನ್ಸರ್ವೇಷನ್ ಮಿತಿ		ಕೃಷಿ ವಲಯ		ಸ್ಥಳೀಯ ಯೋಜನಾ ಪ್ರದೇಶ	
		ವಿಸ್ತೀರ್ಣ (ಚ.ಕಿ.ಮೀ. ಗಳಲ್ಲಿ)	ಶೇಕಡವಾರು ಎಲ್‌ಪಿಎ	ವಿಸ್ತೀರ್ಣ (ಚ.ಕಿ.ಮೀ. ಗಳಲ್ಲಿ)	ಶೇಕಡವಾರು ಎಲ್‌ಪಿಎ	ವಿಸ್ತೀರ್ಣ (ಚ.ಕಿ.ಮೀ. ಗಳಲ್ಲಿ)	ಬದಲಾವಣೆ ಯಾದ ಎಲ್‌ಪಿಎ
1	ರೂಪುರೇಷ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ ಒಡಿಪಿ-1972	220	44.00%	280	56.00%	500	
2	ಸಮಗ್ರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ ಸಿಡಿಪಿ- 1984	449	35.11%	830	64.89%	1279	Area increased by 2.56 times
3	ಪರಿಷ್ಕೃತ ಸಮಗ್ರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ ಸಿಡಿಪಿ-1995	597	46.68%	682	53.32%	1279	No change in LPA
4	ಪರಿಷ್ಕೃತ ಮಾಸ್ಟರ್ ಪ್ಲಾನ್ ಆರ್‌ಎಂಪಿ-2015 (2007ರಲ್ಲಿ ಅನುಮೋದನೆ)	800	65.63%	419	34.37%	1219	No change in LPA
5	ಸಮಗ್ರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ ಸಿಡಿಪಿ- 2031 (ಕರಡು) ನಂತರ ಅದನ್ನು ರದ್ದು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ	906.02	75.07%	300.95	24.93%	1206.97	Miniscule change in LPA

ಕೃಷಿ ವಲಯವು ಎಲ್‌ಪಿಎಯ ಶೇ. 24.93 ರಷ್ಟಿದ್ದು (300.95 ಚ.ಕಿ.ಮೀ.) ಹಾಗೂ ಇದು ಕೂಡ ಪರಿವರ್ತನೆಯ ಹಂತದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಅನೇಕ ಜಮೀನು ತುಂಡು ಹಿಡುವಳಿಗಳು ಪರಿವರ್ತನೆಯಾಗುತ್ತಿವೆ. ಹಸಿರು ವಲಯವು ಕ್ಷೀಣಿಸುವ ಮೊದಲು ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗುವ ಸಮಯ ಇದಾಗಿರುತ್ತದೆ.

16.5.2.2 ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ಯಾನವನಗಳು ಮತ್ತು ತೆರೆದ ಸ್ಥಳಗಳು

ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಎನ್‌ಜಿಬಿ ಜನಾಗ್ರಹ ನಡೆಸಿದ ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ಪ್ರಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು ಮಾತ್ರ- ಬಿಬಿಎಂಪಿ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ 1115 ಉದ್ಯಾನವನಗಳು ಮತ್ತು 192 ಆಟದ ಮೈದಾನಗಳಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 21ರಷ್ಟು ಸಾರ್ವಜನಿಕರು ಬಳಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ

ಮತ್ತು ಅವುಗಳು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೂ ತೆರೆದ ಜಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ಆಟವಾಡುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸ ಬಹುದು. ಇದು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗದ ಸಮುದಾಯ ಸೌಕರ್ಯಗಳ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು 'ಫಿಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಆಂದೋಲನ' ದೊಂದಿಗೆ ಹೊರಬಂದಿದೆ. ಕೇಂದ್ರ ಕ್ರೀಡಾ ಸಚಿವಾಲಯವು 'ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕ್ರೀಡೆ' ಅನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಬಯಸಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಜಾಗವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ. ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳಾವಕಾಶ ಮತ್ತು ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳ ಕೊರತೆಯಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ ಶೇಕಡ 25ರಷ್ಟು ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಉದ್ಯಾನವನಗಳು ಮತ್ತು ಬಯಲು ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರದ ಅನಧಿಕೃತ ಕಾಲೋನಿಗಳಿಂದ ಅತಿಕ್ರಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ ಎಂದು ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ. ನಾವು ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ, ಯಾವುದೇ ತೆರೆದ ಸ್ಥಳಗಳು ಅಥವಾ ಉದ್ಯಾನವನಗಳು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಮೀಸಲಿಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಬಾಲ್ ಬ್ಯಾಡ್ಮಿಂಟನ್ ಅನ್ನು ಹುಡುಗರು ಮತ್ತು ಹುಡುಗಿಯರು ಆಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಮುಂದಿನ ಕೆಲವು ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದ ಅನೇಕ ಅರಿವಿನ ಹೊರಾಂಗಣ ಕ್ರೀಡೆಗಳು ಈಗ ಅಳಿವಿನಂಚಿನಲ್ಲಿವೆ. ನಗರೀಕರಣ ನೀತಿ ಅದನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಬೇಕು.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ, 63 ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಆಟದ ಮೈದಾನಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಲ್ಲ (ಕೆಲವು ULB ಗಳಲ್ಲಿ, ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ ಪ್ರದೇಶ). ಆಟದ ಮೈದಾನಗಳು 1331 ಎಕರೆ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದಲ್ಲಿ, ಬೆಂಗಳೂರು ಮೊದಲ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ, ಆದರೆ ಕೇವಲ 1.87% ಆಟದ ಮೈದಾನ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ಪರಿಫರಲ್ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ, ಸ್ಪೋರ್ಟ್ಸ್ ಆಫ್ ಆರ್ಟ್ಸ್ ಸ್ಟ್ರೇಡಿಯಂ ನಿರ್ಮಿಸಲು ಇದು ಸಕಾಲ.

16.5.2.3 ಟ್ರೀ ಕ್ಲಾಡ್ ಪ್ರದೇಶಗಳು

ಟ್ರೀ ಕ್ಲಾಡ್ ಪ್ರದೇಶದ ಪ್ರಕಾರ, ಸುಮಾರು 188 ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಯಾವುದೇ ಟ್ರೀ ಕ್ಲಾಡ್ ವಲಯವನ್ನು ಹೊಂದಿಲ್ಲ. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮಂಗಳೂರು 2389.21 ಎಕರೆ ಟ್ರೀ ಕ್ಲಾಡ್ ವಲಯವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಮೊದಲ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದರೆ, ಮೈಸೂರು ಮತ್ತು ಬೆಂಗಳೂರು ಕ್ರಮವಾಗಿ 221 ಎಕರೆ ಮತ್ತು 62.42 ಎಕರೆ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದೊಂದಿಗೆ 12 ಮತ್ತು 21ನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ. ಕುತೂಹಲಕಾರಿಯಾಗಿ, ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆಯ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸೋಮವಾರಪೇಟೆ ಮತ್ತು ಕುಶಾಲನಗರಗಳು ಕ್ರಮವಾಗಿ 57ನೇ ಮತ್ತು 93ನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದು, ಕೇವಲ 4.11 ಎಕರೆ ಮತ್ತು 0.55 ಎಕರೆ ಟ್ರೀ ಕ್ಲಾಡ್ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಅದರ ನಗರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿದೆ.

16.5.3 ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮಿತಿಯೊಳಗಿನ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶಗಳು

ಅರಣ್ಯ ಭೂಮಿಯನ್ನು 77 ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿವೆ. ಯಾವುದೇ ಅರಣ್ಯ ಭೂಮಿಯನ್ನು 207 ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆ ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿಲ್ಲ. ಸುಮಾರು 18 ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು 500 ಎಕರೆಯಿಂದ 15000 ಎಕರೆಗಳ ನಡುವೆ ಅರಣ್ಯ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೆ, 21 ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು 100 ಎಕರೆಗಳಿಂದ 500 ಎಕರೆಗಳ ನಡುವೆ ಅರಣ್ಯ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ, 17 ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು 10 ಎಕರೆಗಳಿಂದ 100 ಎಕರೆಗಳ ನಡುವೆ ಅರಣ್ಯ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ, 8 ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು 1 ಎಕರೆ 10 ಎಕರೆಗಳು ನಡುವಿನ ಅರಣ್ಯ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. 11 ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು 1 ಎಕರೆಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಅರಣ್ಯ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ.

16.5.4 ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮಿತಿಯೊಳಗೆ ಕೃಷಿ ಭೂಮಿ

ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು 500 ಎಕರೆಗಳಿಂದ 30000 ಎಕರೆಗಳ ನಡುವೆ ಇನ್ನೂ 231 ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಿತಿಗಳಲ್ಲಿ (ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಶೇಕಡ 72.75) ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಸುಮಾರು ಶೇಕಡ 42 ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 50 ರಿಂದ ಶೇಕಡ 93ರಷ್ಟು (120 ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು) ಕೃಷಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ, ಶೇಕಡ 42 (122 ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು) ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಶೇಕಡ 25 ರಿಂದ ಶೇಕಡ 50ರಷ್ಟು ಕೃಷಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಕೇವಲ ಶೇಕಡ 16 ರಷ್ಟು (46 ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು) ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ

ಅದರ ಸ್ಥಳೀಯ ಯೋಜನಾ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 25 ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕಡಿಮೆ ಕೃಷಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಇದು ನಮ್ಮ ನಗರ ಪ್ರದೇಶದ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ.

16.5.5 ಕರ್ನಾಟಕದ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪೊದೆಗಳು/ಮ್ಯಾಂಗ್ರೋವ್‌ಗಳು

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸೋಮೇಶ್ವರ, ಉಳ್ಳಾಲ, ಶಿಕಾರಿಪುರ, ಬೈಂದೂರು, ಕುಂದಾಪುರ, ಸಾಲಿಗ್ರಾಮ ಮತ್ತು ಕಾರವಾರದ ಏಳು ಪಟ್ಟಣಗಳು ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆ ಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಮ್ಯಾಂಗ್ರೋವ್ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಈ ಮ್ಯಾಂಗ್ರೋವ್ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಾಸ್ಟರ್ ಪ್ಲಾನ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಭೂಮಿಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಮಾರ್ಗಗಳು ಮತ್ತು ವಿಧಾನಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಬೇಕು.

16.5.6 ಮರಗಳ ಎಣಿಕೆಯನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯ ಮಾಡಬೇಕು

ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ 2017ರಲ್ಲಿ ಆರಂಭವಾದ ಮರ ಎಣಿಕೆ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಇನ್ನೂ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿಲ್ಲ. ನಗರದ ಮರಗಳು ಮತ್ತು ಕಾಡುಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆ ಮತ್ತು ಬಿಬಿಎಂಪಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಸೂಕ್ತವಾದ 'ಲೀಪ್-ಫ್ರಾಂಟಿಂಗ್' ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಮರಗಳ ಎಣಿಕೆ, ಮೇಲಾವರಣ ಆಯಾಮಗಳ ಅಂದಾಜುಗಳು ಮತ್ತು ಜೈವಿಕ ಮಾಸ್ ಅಂದಾಜನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ವೈಮಾನಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ. ಎಲ್ಲಾ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನಗರ ಮರಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಲ್ಲಿ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿರಬೇಕು. ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಮೂಲಕ ರಚಿಸಲಾದ ಹೆಚ್ಚಿನ ರೆಸಲ್ಯೂಶನ್ ಬೇಸ್‌ಲೈನ್ ನಕ್ಷೆಯು ರಸ್ತೆ ಸಮೀಕ್ಷೆ, ಚಂಡಮಾರುತದ ನೀರಿನ ಒಳಚರಂಡಿ ಸಮೀಕ್ಷೆಯು ಬಿಬಿಎಂಪಿ ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಇತರ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 16.4: ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ಪೊದೆ/ಮ್ಯಾಂಗ್ರೋವ್‌ಗಳು

ಕ್ರ. ಸಂ	ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹೆಸರು	ಊರಿನ ಹೆಸರು / ಭೂ ಬಳಕೆ	ಮ್ಯಾಂಗ್ರೋವ್‌ಗಳು
1	ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ	ಸೋಮೇಶ್ವರ	0.05
2		ಉಳ್ಳಾಲ	34.88
3	ಶಿವಮೊಗ್ಗ	ಶಿಕಾರಿಪುರ	3.14
4	ಉಡುಪಿ	ಬೈಂದೂರು	6.57
5		ಕುಂದಾಪುರ	40.85
6		ಸಾಲಿಗ್ರಾಮ	28.98
7	ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ	ಕಾರ್ವಾರ್	181.90
		ಒಟ್ಟು	296.36

ಮುನ್ನಡೆವ ಹಾದಿ

- ಹಸಿರು ವಲಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ವಲಯವನ್ನು ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಸಂರಕ್ಷಿಸಲು, ಬಿಡಿಎ/ ಸರ್ಕಾರವು (ಮಾಸ್ಟರ್ ಪ್ಲಾನ್-2031 ಮೂಲಕ) ಪರಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತವಾದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಸಾರ್ವಜನಿಕ-ಖಾಸಗಿ-ಪಾಲುದರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬೋಟಾನಿಕಲ್ ಗಾರ್ಡನ್ ಕಮ್ ಹಬ್ಬಲ್ ಪಾರ್ಕ್ ಅಥವಾ ಥೀಮ್ ಪಾರ್ಕ್‌ಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಬಹುದು. ಈ ಬೋಟಾನಿಕಲ್ ಗಾರ್ಡನ್‌ಗಳ ಮೂಲಕ ಸಿಂಗಾಪುರದ ಸೆಂಟೋಸಾಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಮನರಂಜನಾ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬಹುದು. ಅದೇ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕದ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಮುಖ ನಗರ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬಹುದು.
- ಕರ್ನಾಟಕ ಭೂ ಕಂದಾಯ ಕಾಯಿದೆಯಲ್ಲಿ ಗ್ರೀನ್ ಬೆಲ್ಟ್ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಮರು ಪರಿಚಯಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

3. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ, 63 ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಆಟದ ಮೈದಾನಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಲ್ಲ (ಕೆಲವು ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಆಟದ ಮೈದಾನಗಳಿವೆ). ಆಟದ ಮೈದಾನಗಳು 1331 ಎಕರೆ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದಲ್ಲಿ ಹೊಂದುವ ಮೂಲಕ ಬೆಂಗಳೂರು ಮೊದಲ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ. ಆದರೆ ಕೇವಲ ಶೇಕಡ 1.87ರಷ್ಟು ಆಟದ ಮೈದಾನ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ಪೆರಿಫೆರಲ್ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸ್ಪೋರ್ಟ್ಸ್ ಆಫ್ ಆರ್ಟ್ಸ್ ಸ್ಟೇಡಿಯಂ ನಿರ್ಮಿಸಲು ಇದು ಸಕಾಲ.
4. ಮರಗಳಿಂದ ಆವೃತವಾಗಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಬೇಕು. ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ಯಾನವನಗಳು ಮತ್ತು ಆಟದ ಮೈದಾನಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಲು, ಯೋಜಿಸಲು ಮತ್ತು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲು 'ಉದ್ಯಾನಗಳು, ಆಟದ ಮೈದಾನಗಳ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ' ವನ್ನು ರಚಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕ್ರೀಡಾ ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲು ಲಿಂಗ ಆಧಾರಿತ ಉದ್ಯಾನವನಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.
5. ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ 2017ರಲ್ಲಿ ಆರಂಭವಾದ ಮರಗಳ ಎಣಿಕೆ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಇನ್ನೂ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿಲ್ಲ. ನಗರದ ಮರಗಳು ಮತ್ತು ಕಾಡುಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆ ಮತ್ತು ಬಿಬಿಎಂಪಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಸೂಕ್ತವಾದ 'ಲೀಪ್-ಫ್ರಾಂಟ್' ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಮರಗಳ ಎಣಿಕೆ, ಮೇಲಾವರಣ ಆಯಾಮಗಳ ಅಂದಾಜುಗಳು ಮತ್ತು ಜೈವಿಕ ಮಾಸ್ ಅಂದಾಜನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ವೈಮಾನಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ. ಎಲ್ಲಾ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನಗರ ಮರಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಲ್ಲಿ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿರಬೇಕು. ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಮೂಲಕ ರಚಿಸಲಾದ ಹೆಚ್ಚಿನ ರೆಸಲ್ಯೂಶನ್ ಬೇಸ್‌ಲೈನ್ ನಕ್ಷೆಯು ರಸ್ತೆ ಸಮೀಕ್ಷೆ, ಚಂಡಮಾರುತದ ನೀರಿನ ಒಳಚರಂಡಿ ಸಮೀಕ್ಷೆ, ಬಿಬಿಎಂಪಿ ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಇತರ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಹಾಗೂ ಎಲ್ಲಾ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

16.6 ಬೂದು, ಕಪ್ಪು ಮತ್ತು ಗಾಢವಾದ ನೀರಿನ ನಿರ್ವಹಣೆ

16.6.1 ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಹರಿಯುವ ನದಿಗಳು ಎಷ್ಟು ದುರ್ಬಲವಾಗಿವೆ?

ಕರ್ನಾಟಕ ನಗರ ಎಲ್ಲಾ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿನ ಕಾಲುವೆಗಳು ಮತ್ತು ಚಂಡಮಾರುತದ ನೀರಿನ ಒಳಚರಂಡಿಗಳಿರುವ ಒಟ್ಟು ಪ್ರದೇಶವು ಅಂದಾಜು 16062 ಎಕರೆಗಳ (ಕರ್ನಾಟಕದ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಒಟ್ಟು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 0.85) ವರೆಗೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಕರ್ನಾಟಕದ ಎಲ್ಲಾ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಹೊಂಡಗಳು, ನೈಸರ್ಗಿಕ-ಎತ್ತು-ಕಮಾನು ಕರೆ-ಕಟ್ಟಿಗಳು, ಅಂಕುಡೊಂಕಾದ ಹಳ್ಳಗಳು, ನೀರು ತುಂಬಿದ ಕಟ್ಟಿಗಳು ಮತ್ತು ಕೆರೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಒಟ್ಟು ವಿಸ್ತೀರ್ಣವು ಸುಮಾರು 33757 ಎಕರೆಗಳವರೆಗೆ (ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿನ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಒಟ್ಟು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 1.38). ಕರ್ನಾಟಕದ ಹದಿನೇಳು ನದಿಗಳು 232 ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಕುಡಿಯುವ ನೀರನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಹರಿಯುವ 17 ನದಿಗಳು ಅನೇಕ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ನೇರವಾಗಿ ಹೊರಹಾಕಲ್ಪಡುವ ಕೊಳಚೆನೀರು ಮತ್ತು ತ್ಯಾಜ್ಯನೀರು, ಘನತ್ಯಾಜ್ಯಗಳು, ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್, ಜೈವಿಕ-ವೈದ್ಯಕೀಯ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಜೀವ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಅಪಾಯಕಾರಿಯಾದ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳಿಂದ ಮಾಲಿನ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಸುಸ್ಥಿರ ಮತ್ತು ಶುದ್ಧ ನದಿಯ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಗಳನ್ನು ಆಯ್ದು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಸಮಗ್ರ ಮತ್ತು ಸಂಯೋಜಿತ ಪ್ರಯತ್ನವಾಗಿರಬೇಕು.

16.6.2 ತ್ಯಾಜ್ಯನೀರಿನ ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಮತ್ತು ಮರುಬಳಕೆ

ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ವಸತಿ ಮತ್ತು ನಗರ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಸಚಿವಾಲಯವು ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2021 ರಲ್ಲಿ '54 ಮಿಲಿಯನ್‌ಗೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ತ್ಯಾಜ್ಯನೀರಿನ ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಮತ್ತು ಮರುಬಳಕೆಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತಂದಿದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಶುದ್ಧ ನೀರಿನ ಮೂಲಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಲು ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕರಿಸಿದ ಮಾರಾಟದಿಂದ ಆದಾಯವನ್ನು ಗಳಿಸಲು ತ್ಯಾಜ್ಯನೀರಿನ ಮರುಬಳಕೆಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡುತ್ತ ಮತ್ತು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತದೆ. ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ತ್ಯಾಜ್ಯನೀರು ಮತ್ತು ದ್ವಿತೀಯ ಸಂಸ್ಕರಿಸಿದ ತ್ಯಾಜ್ಯನೀರಿನ ಮಾರಾಟದಿಂದ ಆದಾಯವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು ಎಸ್ಟಿಮಿಟ್‌ಗಳ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ಭರಿಸುತ್ತದೆ.

16.6.3 ಕರ್ನಾಟಕದ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಳಚರಂಡಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸ್ಥಿತಿ

ಸುಸ್ಥಿರ ನಗರೀಕರಣದ ಪ್ರಮುಖ ಮಾನದಂಡವೆಂದರೆ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುವ ಒಳಚರಂಡಿ ನೀರಿನ್ನು ಅಗತ್ಯವಾದ ಕ್ರಮಗಳ ಮೂಲಕ ಶುದ್ಧೀಕರಿಸಿ, ಸಂಸ್ಕರಿಸಿ ಮರುಬಳಕೆ ಮಾಡುವುದು. ಪ್ರತಿ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ನೀರು ಪೂರೈಕೆ ಹಾಗೂ ಒಳಚರಂಡಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕಲ್ಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಹಲವು ಸವಾಲುಗಳಿವೆ. ಕಾಂಕ್ರೀಟ್‌ನಿಂದ ಹಾಕಲ್ಪಟ್ಟ ಚಿಕ್ಕ ಅಗಲದ ರಸ್ತೆಗಳ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಾಂದ್ರತೆಯ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕಸ ವಿಲೇವಾರಿಗೆ ಬಳಸುವುದರೊಂದಿಗೆ ಅನೇಕ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಗೂಬ್ಬರದ ಗುಂಡಿಗಳಾಗಿ ಬೆಳೆದಿರುವುದನ್ನು ನಾವು ಈಗಾಗಲೇ ಗಮನಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಕಾಂಕ್ರೀಟ್ ಪಾದಚಾರಿ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಒಡೆದ ನಂತರವೇ ಪ್ರತಿ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಒಳಚರಂಡಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಆಗಬೇಕು(ಕಂದಕ ರಹಿತ ತಂತ್ರವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳದ ಹೊರತು). ಈ ಚರಂಡಿಗಳು ಅಡುಗೆಮನೆಯ, ಬಟ್ಟೆತೊಳೆದ ಮತ್ತು ಸ್ನಾನದ ಕೊಳಚೆ ನೀರಿನಿಂದ ತುಂಬಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವು ಚರಂಡಿಗಳು ಘನತ್ಯಾಜ್ಯವು ಮಿಶ್ರಣವಾಗುವುದರಿಂದ ಮುಚ್ಚಿಹೋಗಿವೆ ಅಥವಾ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಒಳಚರಂಡಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ರಸ್ತೆ ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಅಡತಡೆಯಿಲ್ಲದೆ ಹರಿಯುವ ಕೊಳಚೆನೀರು, ಅನೇಕ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸೋಕ್ ಪಿಟ್‌ಗಳು / ಸೆಪ್ಟಿಕ್ ಟ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳು ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಮನೆಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ / ಬೀದಿ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿವೆ. ಆದರೆ ಇವು ಅಂತರ್ಜಲವನ್ನು ಕಲುಷಿತಗೊಳಿಸುವ ದೊಡ್ಡ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಮತ್ತು ಒಳಚರಂಡಿ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಹಾಕುವ ಮೊದಲು ಮೇಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಬೇಕು.

ಸಂಸ್ಕರಿಸಿದ ಕೊಳಚೆನೀರಿನ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಹೊಳೆಗಳಿಗೆ ಅಥವಾ ಕಟ್ಟೆಗಳಿಗೆ ಅಥವಾ ಕೆರೆಗಳಿಗೆ ಅಥವಾ ನದಿಗೆ ಬಿಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಮಾಲಿನ್ಯ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮಂಡಳಿ (KSPCB) ಸೂಚಿಸಿದಂತೆ ಸಂಸ್ಕರಿಸಿದ ನೀರಿಗೆ 10-ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಜೈವಿಕ ಆಮ್ಲಜನಕದ ಬೇಡಿಕೆ (BOD) ಇದೆಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಕುರಿತು ಯಾವುದೇ ಮಾಹಿತಿಗಳು ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಕೋಷ್ಟಕ 16.5: ಕರ್ನಾಟಕದ ವಿವಿಧ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಒಳಚರಂಡಿ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಘಟಕಗಳು

ಒಳಚರಂಡಿ ಸಂಸ್ಕರಣೆಯ ಸ್ಥಿತಿ	ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಘಟಕಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಪ್ರಾಥಮಿಕ	ದ್ವಿತೀಯ	ತೃತೀಯ	ಸ್ಥಾಪಿತ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ (ಎಮ್‌ಎಲ್‌ಡಿ)
ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ	54	62	29	31	2	547.84
ಒಟ್ಟು ಸಂಸ್ಕರಿಸಿದ ಒಳಚರಂಡಿ (ಎಮ್‌ಎಲ್‌ಡಿ))			248.72	246.87	52.25	
ನಿರ್ಮಾಣ ಹಂತದಲ್ಲಿದೆ	15	22	5	18	0	186.86
ಒಟ್ಟು ಕೊಳಚೆ ನೀರು (ಎಮ್‌ಎಲ್‌ಡಿ)			25.23	161.63	0	
ಪ್ರಸ್ತಾವಿತ	5	6	2	4	0	23.7
ಒಟ್ಟು ಕೊಳಚೆ ನೀರು (ಎಮ್‌ಎಲ್‌ಡಿ)			11	12.7	0	
ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯಲ್ಲದ	2	2	1	1	0	15.95
ಒಟ್ಟು ಕೊಳಚೆ ನೀರು (ಎಮ್‌ಎಲ್‌ಡಿ)			1.95	14	0	
ಒಟ್ಟು	76	92	286.9	435.2	52.25	774.35

ಸುಮಾರು 171 ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಒಳಚರಂಡಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿಲ್ಲ. ಇವುಗಳು ಕೊಳಚೆಯನ್ನು ಸೋಕ್ ಪಿಟ್ ಅಥವಾ ಸೆಪ್ಟಿಕ್ ಟ್ಯಾಂಕ್‌ನಲ್ಲಿ ವಿಲೇವಾರಿ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಶೇಕಡ 59 ಮನೆಗಳಿಗೆ ಒಳಚರಂಡಿ

ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮನೆ ಸೇವಾ ಸಂಪರ್ಕ(ಊಖಾ) ಒದಗಿಸುವ ಮೂಲಕ 85 ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿ ಸಾಧಿಸಿದೆ. ಈಗ ಇವುಗಳನ್ನು ಒಳಚರಂಡಿ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಘಟಕಗಳಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, 171 ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆ ಗಳಲ್ಲಿ ಒಳಚರಂಡಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಅದನ್ನು ಒಳಚರಂಡಿ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಘಟಕಕ್ಕೆ ಸಂಪರ್ಕಿಸುವುದು ಎರಡನ್ನೂ ಸವಾಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 16.6: ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಳಚರಂಡಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

ಇತರೆ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆ ಯಲ್ಲಿನ ಒಳಚರಂಡಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸ್ಥಿತಿ	ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಕೊಳಚೆ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಪ್ರಮಾಣ	ವಿಲೇವಾರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ
ಒಳಚರಂಡಿ ವಿನ್ಯಾಸವಿಲ್ಲದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇಲ್ಲದ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆ ಗಳು	171	496.63 ಎಮ್‌ಎಲ್‌ಡಿ	ಸೋಕ್ ಪಿಟ್‌ಗಳೊಂದಿಗೆ ಸೆಪ್ಟಿಕ್ ಟ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳು
ಮನೆ ಸೇವಾ ಸಂಪರ್ಕ (ಹೆಚ್‌ಎಸ್‌ಸಿ) ನೀಡುವಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಒಳಚರಂಡಿ ಕಾಮಗಾರಿ	85	1158 ಎಮ್‌ಎಲ್‌ಡಿ	ಪ್ರಸ್ತಾವಿತ ಎಸ್‌ಟಿಪಿಗಳಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕಿಸಲು
ಒಟ್ಟು	256	1654.63 ಎಮ್‌ಎಲ್‌ಡಿ	

ಮೂಲ: ಡಿಎಂಎ ನೀಡಿದ ಮಾಹಿತಿಯಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ

ಕಳೆದ 5 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ (2016 ರಿಂದ) 260.11 ಎಮ್‌ಎಲ್‌ಡಿಯನ್ನು ಸಂಸ್ಕರಿಸುವ ಇಪ್ಪತ್ತಾರು (26) ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಘಟಕಗಳು ಮಾತ್ರ ಬಂದಿವೆ ಎಂದು ಗಮನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಘಟಕಗಳು ಕಾರ್ಬನ್ ಕ್ರೆಡಿಟ್‌ಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು.

16.6.4 ಡಾರ್ಕ್ ವಾಟರ್ - ಕೈಗಾರಿಕಾ ಎಫ್ಲುಯೆಂಟ್ಸ್

ಸಮಗ್ರ ಪರಿಸರ ಮಾಲಿನ್ಯ ಸೂಚ್ಯಂಕ (ಸಿಪಿಡಿ) ಪ್ರಕಾರ, ಗುರುತಿಸಲಾದ 88 ಪ್ರಮುಖ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಕ್ಲಸ್ಟರ್‌ಗಳಲ್ಲಿ, 16 ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ 43 ಕೈಗಾರಿಕಾ ಕ್ಲಸ್ಟರ್‌ಗಳು ಸಮಗ್ರ ಪರಿಸರ ಮಾಲಿನ್ಯ ಸೂಚ್ಯಂಕದಲ್ಲಿ 70ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಂಕಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ತೀವ್ರವಾದ ಕಲುಷಿತ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಕ್ಲಸ್ಟರ್‌ಗಳು ಎಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ, 60 ರಿಂದ 70ರ ನಡುವಿನ ಸಿಪಿಡಿ ಅಂಕಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಮೂವತ್ತೆರಡು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಕ್ಲಸ್ಟರ್‌ಗಳನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚು ತೀವ್ರವಾದ ಕಲುಷಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಾಗಿ ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಲು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದೆ.

ಅನೇಕ ಹಳೆಯ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಎಸ್ಟೇಟ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಕ್ಲಸ್ಟರ್‌ಗಳು ಹಸಿರು ವರ್ಗದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಲ್ಲ(CEPT). ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಭೂಬಳಕೆಯ ನಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಯಂತ್ರಣವನ್ನು ಪಟ್ಟಣ-ಯೋಜನಾ ಇಲಾಖೆಯು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಬೇಕು. ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಉಂಟಾದರೆ ಅದನ್ನು ತಕ್ಷಣವೇ ದಾಖಲಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಅದರ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. KIADBಯು ಎಲ್ಲಾ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅಇಕಶಿಗಳನ್ನು ಯೋಜಿಸಬೇಕು, ಅದು ಹಸಿರು, ಕಿತ್ತಳೆ ಅಥವಾ ಕೆಂಪು ವರ್ಗದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ.

ಔಷಧೀಯ ಉದ್ಯಮ, ಇದು ಅತ್ಯಂತ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಉದ್ಯಮವಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಈ ಉದ್ಯಮವು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಕ್ಲಿನಿಕಲ್ ಪ್ರಯೋಗಗಳೊಂದಿಗೆ ವಿಕಸನಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳು ಎನ್ವಿರಾನ್ಮೆಂಟಲ್ ಕ್ಲಿಯರೆನ್ಸ್ (EC) ಪಡೆಯುವುದು ಸಮಯ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಮಾನ್ಯವಾಗಿರುವ ಎನ್ವಿರಾನ್ಮೆಂಟಲ್ ಕ್ಲಿಯರೆನ್ಸ್ ಇಲ್ಲದೆ ತಾಂತ್ರಿಕ ದರ್ಜೆಯ ಉತ್ಪಾದನೆಯೊಂದಿಗೆ ಅನೇಕ ಸಣ್ಣ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಉತ್ಪನ್ನಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೊರಬರುತ್ತಿವೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಪ್ರತಿ ಉತ್ಪನ್ನಕ್ಕೂ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕೊಳಚೆನೀರಿನ ಪ್ರಕಾರವನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವುದು ಸಂಕೀರ್ಣವಾಗಿದೆ. ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಪೇಟೆಂಟ್ ಪಡೆದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ EIA ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅವು ಸಾಮಾನ್ಯ ಕೊಳಚೆನೀರು, ಕಡಿಮೆ ಒಟ್ಟು ಕರಗಿದ ಘನ (ಟಿಡಿಎಸ್)/ ರಾಸಾಯನಿಕ ಆಮ್ಲಜನಕದ ಬೇಡಿಕೆ(ಸಿಬಿಡಿ), ಹೆಚ್ಚಿನ ಟಿಡಿಎಸ್/ಸಿಬಿಡಿ,

ಫಾರ್-ಎವರ್-ಕೆಮಿಕಲ್ (ಎಫ್‌ಇಸಿ) ಅನಿಲಗಳು ಮತ್ತು ಹೊರಸೂಸುವಿಕೆಗಳು, ವಿಶೇಷ ಸಂಸ್ಕರಣೆಯ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ವಿಷಕಾರಿ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳಂತಹ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊರಸೂಸುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಮತ್ತೆ ಬಳಸು ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ದೃಢವಾದ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಒಂದು ಔಷಧೀಯ ಉದ್ಯಮವು ಒಂದು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ಎನ್ವಿರಾನ್ಮೆಂಟಲ್ ಕ್ಲಿಯರೆನ್ಸ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಅವರು ಎನ್ವಿರಾನ್ಮೆಂಟಲ್ ಕ್ಲಿಯರೆನ್ಸ್ ಅನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ, ಉತ್ಪನ್ನವು ಹಳೆಯದಾಗಬಹುದು. ಮೊದಲ ಉತ್ಪನ್ನ ಎನ್ವಿರಾನ್ಮೆಂಟಲ್ ಕ್ಲಿಯರೆನ್ಸ್ ಯನ್ನು ಪಡೆದ ನಂತರ ಹೊಸ ಉತ್ಪನ್ನಕ್ಕೆ ಎನ್ವಿರಾನ್ಮೆಂಟಲ್ ಕ್ಲಿಯರೆನ್ಸ್ ಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ನಿರಂತರತೆಯ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನವಿರಬೇಕು. ಹೆಚ್ಚಿನ ಎನ್ವಿರಾನ್ಮೆಂಟಲ್ ಕ್ಲಿಯರೆನ್ಸ್ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು ಅಪ್ರಾಯೋಗಿಕ, ವ್ಯಕ್ತಿನಿಷ್ಠ ಮತ್ತು ಕಾಲ್ಪನಿಕವಾಗಿರುವುದು ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ.

ಮುನ್ನಡೆವ ಹಾದಿ

1. KSPCB 10 ಎಕರೆ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಡೆವಲಪರ್‌ಗಳು ಮತ್ತು/ಅಥವಾ 100 KLD ಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ (ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ) ಸಾಮೂಹಿಕ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ತೃತೀಯ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಘಟಕವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಬೇಕು.
2. ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನೀರು ಸತತವಾಗಿ ಹರಿಯುತ್ತದೆ. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ ಮಟ್ಟದಿಂದ ನಗರ ಮಟ್ಟದವರೆಗೆ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಚರಂಡಿಗಳಿಗೆ ಹೋಗುವ ಕೊಳಚೆ ನೀರು ಮತ್ತು ಚರಂಡಿಗಳಿಗೆ ಸರ್ಕಾರವು ಹೆಚ್ಚಿನ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಬೇಕು.
3. ಯಾವುದೇ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಪ್ರದೇಶದ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ನಗರಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳು/ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು KIADB/ KSPCB ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಒಟ್ಟಾರೆ ಗಾಳಿ, ನೀರು ಮತ್ತು ಮಣ್ಣಿನ ಮೇಲಿನ ಬೀರುವ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ನಿಯತಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಅದರ ಪೂರ್ಣ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಲು ಅದನ್ನು ಹೊರಬರಲು ಒತ್ತಾಯಿಸಬೇಕು.
4. ಎನ್ವಿರಾನ್ಮೆಂಟಲ್ ಕ್ಲಿಯರೆನ್ಸ್ ಪಡೆಯುವುದನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಸರಳಗೊಳಿಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ. ನಂತರ ಎನ್ವಿರಾನ್ಮೆಂಟಲ್ ಕ್ಲಿಯರೆನ್ಸ್ ಪಡೆದ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ದೃಢವಾದ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಕರಡು ಇಂಟಿಗ್ರೇಟೆಡ್-2020 ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋಟೋಕಾಲ್ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿದ್ದರೂ, ಎಲ್ಲಾ ಇಲಾಖೆಗಳ ಜಂಟಿ ತಪಾಸಣೆಯನ್ನು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸುವ ಮೂಲಕ ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ಸುಲಭತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ವಿವಿಧ ಷರತ್ತುಗಳನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕು. ಇದನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ರಚಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸ್ಟೆಲ್ವೆಟ್ ತಾಮ್ರದ ಸ್ಥಾವರಗಳ ಮಾಲಿನ್ಯ, ಭೋಪಾಲ್ ಅನಿಲ ಸೋರಿಕೆಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ, ಆವರ್ತಕ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ಅಂತಹ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅಪಾಯ ತಗ್ಗಿಸುವಿಕೆಯ ಮಾಸ್ಟರ್ ಪ್ಲಾನ್‌ಗಳಿಗೆ ತಯಾರಿಸಬೇಕು.

16.7 ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ

16.7.1 ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತದ ಇರುವ ಉದಾಹರಣೆಗಳು, ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಸ್ಫೂರ್ತಿ ನೀಡುತ್ತವೆ! ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಪೆಸಿಫಿಕ್ ದ್ವೀಪದ ಉದಾಹರಣೆ ಪಲಾವ್, ಅದರ ಭೌಗೋಳಿಕ ಆಡಳಿತವು ಸುಮಾರು 5 ಲಕ್ಷ ಚದರ ಕಿ.ಮೀ. ಕಿ.ಮೀ. ಈ ದ್ವೀಪವು ದೇಶೀಯ ಮೀನುಗಾರಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ನಿಷೇಧವನ್ನು ಹೇರುವ ಮೂಲಕ ದೇಶದ ಸಮುದ್ರ ಹಕ್ಕುಗಳ ಶೇಕಡ 80 ನಷ್ಟು ನೀರನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಿದೆ. ಇದು ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಇಂಗಾಲದ ಸಿಂಕ್ ಆಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಲಿಥುವೇನಿಯಾ ಈಗಾಗಲೇ ತನ್ನ ಎಲ್ಲಾ ಮನೆಯ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕಾ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನೀರಿನ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ದರವನ್ನು ಶೇಕಡ 97 ರಷ್ಟು ಸಾಧಿಸಿದೆ.

16.7.2 ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ಉತ್ಪಾದನೆ

ಸುಸ್ಥಿರ ನಗರೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ, ತಾಜಾ ತ್ಯಾಜ್ಯ, ಕೈಗಾರಿಕಾ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಜೈವಿಕ-ವೈದ್ಯಕೀಯ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಶೇಕಡ 100 ರಷ್ಟು ಘನತ್ಯಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂಸ್ಕರಿಸಿ ಮರುಬಳಕೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕವು 2030ರ ವೇಳೆಗೆ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸಿದ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಶೂನ್ಯ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಯೋಚಿಸಿದೆ. ಇದು ಸಮರ್ಥ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಮರುಪಡೆಯುವಿಕೆಗಾಗಿ ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕತೆಯನ್ನು (ಮಾದರಿಗಳಿಗೆ) ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುವುದು.

ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಬೇರ್ಪಡಿಸುವುದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯ. ಏಕೆಂದರೆ ತ್ಯಾಜ್ಯದಿಂದ ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದಿಸ ಬಹುದು. ಇದು ತ್ಯಾಜ್ಯದ ವಿಲೇವಾರಿ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ವಿದ್ಯುತ್ ಮತ್ತು ಸಾವಯವ ಗೊಬ್ಬರವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ತ್ಯಾಜ್ಯದಿಂದ ಕಾಂಪೋಸ್ಟ್ ಮತ್ತು ಜೈವಿಕ-ಮೆಥೇನೇಶನ್ ಸ್ಥಾವರಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಯು ಭೂಕುಸಿತ ಸ್ಥಳಗಳ ಹೊರೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಕರ್ನಾಟಕದ ಜೈವಿಕವಾಗಿ ಕೊಳೆಯುವ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ಪ್ರಮಾಣವು ಶೇಕಡ 60 ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು. ಜೈವಿಕವಾಗಿ ಕೊಳೆಯುವ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಸಂಸ್ಕರಿಸಲು ಒಂದು ಪರಿಹಾರವಾಗಿದೆ. ಇದು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗದೆ ಉಳಿದಿದೆ. ಜೈವಿಕವಾಗಿ ಕೊಳೆಯುವ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಉಳಿದವುಗಳಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸಿದರೆ, ಅದು ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಅರ್ಥದಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಂಬಲಾಗಿದೆ. ಇಂಗಾಲದ ಕ್ರೆಡಿಟ್‌ಗಳನ್ನು ಸಹ ಅದರಿಂದ ಪಡೆಯಬಹುದು.

ಕಸ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಮ್ಯಾಪ್ / ಟ್ರ್ಯಾಕ್ / ವರದಿ / ನಿಯೋಜಿಸಲಾದ ಸಮಯ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಅನುಸರಣೆಗೆ ಡಿಜಿಟಲ್ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಡ್ಯಾಶ್‌ಬೋರ್ಡ್ ಅನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ವಿವಿಧ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು, ಕರಪತ್ರಗಳು, ಡ್ಯಾಶ್‌ಬೋರ್ಡ್ (ಐಇಡಿ ಬಳಸಿ), ಪ್ರಚಾರ, ಪ್ರಕಟಣೆಗಳು, ತೃತೀಯಲಿಂಗಿಗಳು, ಮಹಿಳಾ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳು ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕ ಸಂಘಗಳ ಜೊತೆ ಸಂವಹನ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸುವ ಕುರಿತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸಲು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಯೋಚಿಸಿದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು 'ಸ್ಟೇಟ್ ಭಾರತ್ ಮಿಷನ್' ನಿಂದ ಧನಸಹಾಯ ಪಡೆದಿದೆ. ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಕುರಿತು ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ವಿಶೇಷ ಕಾರ್ಯಪಡೆ ಸಮಿತಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ್ದು, ಅನುಮೋದನೆಗಾಗಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಲಾಗಿದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಸಿರು ನ್ಯಾಯಮಂಡಳಿ (NGT) ಆದೇಶದಂತೆ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಈಗಾಗಲೇ 14 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ 'ಪರಿಸರ ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು' ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದೆ. ಉಳಿದ ಜಿಲ್ಲಾ EMP ಅನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಈ ಅವಶೇಷಗಳಿಗೆ ಅನೇಕ ಪ್ರಾಣಿಗಳು, ಪಕ್ಷಿಗಳು ಮತ್ತು ಕೀಟಗಳು ಆಕರ್ಷಿತವಾಗುತ್ತವೆ, ಕಸದೊಂದಿಗೆ ವಿಷಪೂರಿತವಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ತಿಂದು ಸಾಯುತ್ತವೆ. ತೇವದ ಕಸವು ಅಂತರ್ಜಲದಲ್ಲಿ ವಿಷಕಾರಿತ್ವವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿದೆ. ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಅಪಾಯಕಾರಿ ಕಸವನ್ನು ಸುಡುತ್ತಿದ್ದು, ಒಳನಾಡಿನ ಹಳ್ಳಿಗಳ ನಿವಾಸಿಗಳ ಮೇಲೆ ಅದು ಅತ್ಯಂತ ಗಂಭೀರವಾದ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿದೆ. ಕಸವನ್ನು ಬೃಹತ್ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸುಡುವುದರಿಂದ ಮುಂಜಾನೆ, ಮುಸ್ಸಂಜೆ ಮತ್ತು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಅಪಧಮನಿಯ ಮತ್ತು ಪೆರಿಫೆರಲ್ ರಸ್ತೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಹೊಗೆಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ, ಹೀಗಾಗಿ ವಾಹನಗಳ ಗೋಚರತೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಅನೇಕ ಟ್ರಾಫಿಕ್ ದಟ್ಟಣೆ ಮತ್ತು ಅಪಘಾತಗಳು ಸಂಭವಿಸುತ್ತವೆ.

16.7.3 ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಇ-ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳು

ಇ-ತ್ಯಾಜ್ಯ ಘಟಕಗಳು ವಿಷಕಾರಿ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಜೈವಿಕವಾಗಿ ಕೊಳೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಇವುಗಳ ಮರುಬಳಕೆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳಿಂದ ವಿಷಕಾರಿ ಹೊಗೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ. ಗುಂಡಿ ಮತ್ತು ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಇ-ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ತುಂಬುವುದರಿಂದ ದಿಂದ ಸ್ಥಳೀಯ ನೀರು ಕಲುಷಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ವೃತ್ತಿಪರತೆ ಮತ್ತು ಪರಿಸರದ ಆರೋಗ್ಯ ಬೆದರಿಕೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಇ-ತ್ಯಾಜ್ಯವು ಸೈಬರ್ ಭದ್ರತೆಯ ಸಮಸ್ಯೆಯೂ ಆಗಿದೆ. ವಿಷಕಾರಿ ರಾಸಾಯನಿಕಗಳು ಹಳೆಯ ಸಾಧನಗಳಿಂದ ಸೋರಿಕೆಯಾಗಬಹುದು ಮತ್ತು ಆದ್ದರಿಂದ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಡೇಟಾವನ್ನು ಸಹ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಅನೇಕ ಆನ್‌ಲೈನ್ ಮಾನಿಟರ್‌ಗಳನ್ನು ಚೀನಾ ಅಥವಾ ಯುರೋಪ್‌ನಿಂದ ಆಮದು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇವು ಕಾನೂನುಬದ್ಧವಾಗಿ ದೃಢೀಕರಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ. ಇದು ಬಹಳ ವ್ಯಕ್ತಿನಿಷ್ಠವಾಗಿರುತ್ತವೆ, ಆದ್ದರಿಂದ ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚವು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಬೇಕಿದೆ. ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಉದ್ಯಮದ ಅಪಾಯಕಾರಿ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, 'ವಿಸ್ತೃತ ಉತ್ಪಾದಕರ ಜವಾಬ್ದಾರಿ'(Extended producer responsibility) ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಪರಿಸರವನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಮಾಲಿನ್ಯಗೊಳಿಸುವ ಅವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸ್ಟ್ರಾಪ್ ವಿತರಕರನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಬೇಕು.

ಕೇಂದ್ರ ಮಾಲಿನ್ಯ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮಂಡಳಿಯ 2020ರ ವರದಿಯ ಪ್ರಕಾರ, ಭಾರತವು ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷ 2019-2020ರಲ್ಲಿ 3.2 ಮಿಲಿಯನ್ ಟನ್ ಇ-ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಿದೆ. ಇದು ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷ 2018-2019 ಕ್ಕಿಂತ ಶೇಕಡ 32ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇ-ತ್ಯಾಜ್ಯವು 2018 ಮತ್ತು 2019ರಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಶೇಕಡ 3.6 ಮತ್ತು ಶೇಕಡ 10ರಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ವರದಿಯು ಕಂಡುಹಿಡಿದಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ ಎಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ಮತ್ತು ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಉಪಕರಣಗಳ (EEE) ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಹಾಕಲಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದರ ಕುರಿತು ಯಾವುದೇ ನೈಜ ಮಾಹಿತಿ ಇಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ನಿಯಂತ್ರಣ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳು ಮೊದಲ ಆದ್ಯತೆಯ ಮೇಲೆ ತಿಳಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲಾ EEE ಅನ್ನು ಅದರ ಸಂಪೂರ್ಣ ಜೀವಿತದ ಅವಧಿ/ಬಳಕೆಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಅವಧಿ ಚಕ್ರದಲ್ಲಿ BOL (Beginning of Life), MOL (Middle of Life) & EOL (End of Life) ಈ ಬಳಕೆಯ ಸಮಯಗಳನ್ನು ಟ್ರ್ಯಾಕ್ ಮಾಡಲು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದ ಡಿಜಿಟಲ್ ಟ್ರ್ಯಾಕಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕು.

ಕರ್ನಾಟಕವು 158 ಇ-ತ್ಯಾಜ್ಯ (ಡಿಸ್ಟಾಂಟ್ಸ್/ ರೀಸೈಕ್ಲರ್ಸ್/ ರಿಫರ್ಬಿಷರ್) ಘಟಕಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ 30 ಮುಚ್ಚಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು 8 ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಉತ್ಪಾದನಾ ಉದ್ಯಮದ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವ ಎರಡು ಜನಪ್ರಿಯ ಯುರೋಪಿಯನ್ ಯೂನಿಯನ್ ನಿಯಮಾವಳಿಗಳನ್ನು ಕೆಎಸ್‌ಪಿಸಿಬಿ ನೋಡುವುದು ಸೂಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಅಂದರೆ, ವಿದ್ಯುತ್ ಮತ್ತು ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಉಪಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಅಪಾಯಕಾರಿ ವಸ್ತುಗಳ ನಿರ್ಬಂಧ (RoHS) ಮತ್ತು ನೋಂದಣಿ, ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ, ದೃಢೀಕರಣ ಮತ್ತು ರಾಸಾಯನಿಕಗಳ ನಿರ್ಬಂಧ (REACHchemicals).

ತೈವಾನ್ RoHS - ಪ್ರಸ್ತುತ EU RoHS 2 ರಂತೆಯೇ ಅದೇ 6 ಅಪಾಯಕಾರಿ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧಿಸುತ್ತದೆ (ಥಾಲೇಟ್‌ಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ).

ಕೊರಿಯಾ RoHS - ಪ್ರಸ್ತುತ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಲ್ಲಿ 6 ಅಪಾಯಕಾರಿ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ವಾಹನಗಳಲ್ಲಿನ 4 ಅಪಾಯಕಾರಿ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧಿಸುತ್ತದೆ.

UAE RoHS - ಯುರೋಪಿಯನ್ ಯೂನಿಯನ್ (EU) RoHS ನ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ, ಜನವರಿ 1, 2018 ರಂದು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳೊಂದಿಗೆ ನಿಯಂತ್ರಣವು ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿತು.

RoHS & REACH ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ಮತ್ತು ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಉಪಕರಣಗಳಲ್ಲಿ (EEE) ಆರು ಅಪಾಯಕಾರಿ ವಸ್ತುಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಮಿತಿಗೊಳಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 16.7: ನಿರ್ಬಂಧಿತ ವಸ್ತುಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಮಿತಿ ಮೌಲ್ಯ	
ನಿರ್ಬಂಧಿತ ವಸ್ತು	ಮಿತಿ
ಸೀಸ	1000 ಪಿಪಿಎಂ
ಕ್ಯಾಡ್ಮಿಯಂ	100 ಪಿಪಿಎಂ
ಪಾದರಸ	1000 ಪಿಪಿಎಂ
ಎಕ್ಸಾಪಲೆಂಟ್ ಕ್ರೋಮಿಯಮ್	1000 ಪಿಪಿಎಂ
ಪಾಲಿಬ್ರೋಮಿನೇಟೆಡ್ ಬೈಫೆನೈಲ್ಸ್ (ಪಿಬಿಬಿ)	1000 ಪಿಪಿಎಂ
ಪಾಲಿಬ್ರೋಮಿನೇಟೆಡ್ ಡೈಫೆನೈಲ್ಸ್ (ಪಿಬಿಡಿಇ)	1000 ಪಿಪಿಎಂ

16.7.4 ಬ್ಯಾಟರಿ ತ್ಯಾಜ್ಯ

ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ 15 ಬಿಲಿಯನ್ ಬ್ಯಾಟರಿಗಳು ವಿಷಕಾರಿ ರಾಸಾಯನಿಕಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಅಸಡ್ಡೆಯಿಂದ ಇವು ಕಸದಲ್ಲಿ ಎಸೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಅಸಮರ್ಪಕ ವಿಲೇವಾರಿ ಬೆಂಕಿ ಮತ್ತು ಮಾಲಿನ್ಯವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇದರ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಲಕ್ಷಾಂತರ ಜನರು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಜೀವನವನ್ನು ಅಪಾಯಕ್ಕೆ ತಳ್ಳುವ ಜೊತೆ ಬಹುತೇಕ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಇವು ಗುಂಡಿ/ಹಳ್ಳಕೊಳ್ಳಗಳ ಮೂಲಕ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸೇರುವ ಮೂಲಕ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ. ನಗರದಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾಣೀಕೃತ ಬ್ಯಾಟರಿ ಬಿನ್‌ಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ. ಇದನ್ನು ಎನ್‌ಜಿಒಗಳು ನಿರ್ವಹಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಮರುಬಳಕೆಗಾಗಿ ಇರಿಸಬಹುದು.

16.7.5 ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳು

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ 111 ನೋಂದಾಯಿತ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಮರುಬಳಕೆಗಳಿವೆ. ನಾಗರಿಕರು, ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಉತ್ಪಾದಕರು, ರೆಸಿಡೆಂಟ್ ವೆಲ್ಫೇರ್ ಅಸೋಸಿಯೇಷನ್‌ಗಳು (ಆರ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎ)/ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಂಘಗಳಿಗೆ ರಾಜ್ಯ, ಜಿಲ್ಲೆ ಮತ್ತು ಯುಎಲ್‌ಬಿ/ಜಿಪಿ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗಾಗಿ ನೀಲಿ ನಕ್ಷೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವುದು. UDD/DMA/RDPR ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸಲು ನೀಲಿ ನಕ್ಷೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಬಹುದು. ಈ ನೀಲಿ ನಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲು, ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಸಮಿತಿಗಳು SWM 2016 ನಿಯಮಗಳ ವಿಭಾಗ 17 ರ ಪ್ರಕಾರ ಉತ್ಪಾದಕರು, ಆಮದುದಾರರು ಮತ್ತು ಬ್ರಾಂಡ್ ಮಾಲೀಕರಿಂದ (PIBOs) ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು.

ಬಲ್ಕ್ ವೇಸ್ಟ್ ಜನರೇಟರ್‌ಗಳು ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಷೇರುದಾರರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಬಹುದು. ಇದನ್ನು ಕನಿಷ್ಠ ಮೂರು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಒಮ್ಮೆಯಾದರೂ ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕು. ಈ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಸಮಿತಿಗಳಿಗೆ ವರದಿ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಎಲ್ಲಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಎನ್‌ಸಿಸಿ, ಎನ್‌ಎಸ್‌ಎಸ್, ಎನ್‌ವೈಕೆ ಮತ್ತು ಶಾಲಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು, ಮಹಿಳಾ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳು (ಎಸ್‌ಎಚ್‌ಜಿಗಳು), ಯುವ ಸಂಘಟನೆಗಳನ್ನು ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಸ್ವಚ್ಛತೆ ಮತ್ತು ಜಾಗೃತಿ ಅಭಿಯಾನಗಳಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆಂದೋಲನವನ್ನು ನಡೆಸಬೇಕು.

ಮುನ್ನಡೆವ ಹಾದಿ

1. ಜೈವಿಕ ಗಣಿಗಾರಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ SWM ಡಂಪ್ ಸೈಟ್‌ನ (ಪರಂಪರೆಯ ತ್ಯಾಜ್ಯ) ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಮತ್ತು ಪುನಃಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಭೂಮಿಗಳನ್ನು ಪುನಃಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.
2. ಗಾಳಿಯ ದಿಕ್ಕು, ಒಳನಾಡಿನ ಆವಾಸಸ್ಥಾನ, ಜಲಮೂಲ, ಸಸ್ಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿ, ಸೂಕ್ತ ಭೂಮಿ ಲಭ್ಯತೆ, ಇತ್ಯಾದಿಗಳಂತಹ ಕೆಲವು ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ವಿವಿಧ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಪನಾಂಕ ನಿರ್ಣಯಿಸಲು ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಅಗತ್ಯ ಕ್ರಮಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕು. ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಸ್ಕರಣೆ / ನಿರ್ವಹಣೆ (SWM) ಅನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕು ಅಥವಾ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳದ ಮಾನದಂಡಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಆಯ್ದ ವಾಸಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ SWM ಅನ್ನು ಹೊಂದಿಸಬೇಕು.
3. ಚಿಕ್ಕ ಯುಎಲ್‌ಬಿಗಳಿಗೆ ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಘಟಕವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ. ಇದು ಜಿಪಿಎಸ್ ಟ್ರ್ಯಾಕಿಂಗ್ ಸಿಸ್ಟಮ್‌ನೊಂದಿಗೆ ಮಿನಿ-ಟಿಪ್ಪರ್‌ಗಳು, ಟ್ರಾಕ್ಟರ್ ಟ್ರೇಲರ್‌ಗಳ ಮೂಲಕ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತದೆ. ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ, ಸುಲೇಜ್ / ಬೂದು ನೀರು ಮತ್ತು ಮಲ ಕೆಸರು ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕರಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಸಮಗ್ರ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಯೋಜನೆಯು ಪರಿಹಾರವಾಗಿದೆ.
4. ವಿವಿಧ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು, ಕರಪತ್ರಗಳು, ಡ್ಯಾಶ್ ಬೋರ್ಡ್ (IED ಬಳಸಿ), ಪ್ರಕಟಣೆಗಳು, ಮಹಿಳಾ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳು ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕ ಸಂಘಗಳ ಜೊತೆ ಸಂವಾದ ನಡೆಸುವ ಮೂಲಕ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸುವ ಕುರಿತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸಲು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಯೋಜಿಸಿದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು 'ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ ಮಿಷನ್'ನ ಭಾಗವಾಗಿದೆ.

5. ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಕುರಿತು ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ವಿಶೇಷ ಕಾರ್ಯಪಡೆ ಸಮಿತಿಯು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದೆ. ಅದನ್ನು ಅನುಮೋದನೆಗಾಗಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಲಾಗಿದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಸಿರು ನ್ಯಾಯಮಂಡಳಿ (NGT) ಆದೇಶದಂತೆ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಈಗಾಗಲೇ 14 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ 'ಪರಿಸರ ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು' ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದೆ ಮತ್ತು ಉಳಿದ ಜಿಲ್ಲಾ EMP ಅನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುತ್ತಿದೆ.
6. ಅನೇಕ ಆನ್‌ಲೈನ್ ಮಾನಿಟರಿಂಗ್‌ಗಳನ್ನು ಚೀನಾ ಅಥವಾ ಯುರೋಪ್‌ನಿಂದ ಆಮದು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಕಾನೂನುಬದ್ಧವಾಗಿ ದೃಢೀಕರಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ. ಇವುಗಳ ಖರೀದಿ ಬಹಳ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಇದನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಬೇಕಿದೆ. ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಉದ್ಯಮದ ಅಪಾಯಕಾರಿ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, 'ಸಮಗ್ರ ಉತ್ಪಾದಕರ ಜವಾಬ್ದಾರಿ'ಯನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತರಬೇಕು. ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಪರಿಸರವನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಮಾಲಿನ್ಯಗೊಳಿಸುವ ಅವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸ್ಕ್ರಾಪ್ ವಿತರಕರನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಬೇಕು.
7. ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್ ಉತ್ಪಾದನಾ ಉದ್ಯಮದ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವ ಎರಡು ಜನಪ್ರಿಯ ಯುರೋಪಿಯನ್ ಯೂನಿಯನ್ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಕೆಎಸ್‌ಪಿಸಿಬಿ ನೋಡುವುದು ಸೂಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಅಂದರೆ, ವಿದ್ಯುತ್ ಮತ್ತು ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಉಪಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಅಪಾಯಕಾರಿ ವಸ್ತುಗಳ ನಿರ್ಬಂಧ (RoHS) ಮತ್ತು ನೋಂದಣಿ, ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ, ದೃಢೀಕರಣ ಮತ್ತು ನಿರ್ಬಂಧ (RECHAmical).
8. ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾಣೀಕೃತ ಬ್ಯಾಟರಿ ಬಿನ್‌ಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ, ಇದನ್ನು ಎನ್‌ಜಿಒಗಳು ನಿರ್ವಹಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಮರುಬಳಕೆಗಾಗಿ ಇರಿಸಬಹುದು.
9. ಪ್ರತಿ 4 ವಾರ್ಡ್‌ಗಳಿಗೆ ಕನಿಷ್ಠ ಒಂದು ನಿರ್ಮಾಣ ಅವಶೇಷಗಳ ತ್ಯಾಜ್ಯ (CDW) ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸುವ ಡಂಪಿಂಗ್ ಯಾರ್ಡ್ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಅಕ್ರಮ ಹೂಳೆತ್ತುವುದರಿಂದ ಜೌಗು ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಕೆರೆಗಳಿಗೆ ಹಾನಿಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಸಿಡಿಡಬ್ಲ್ಯೂ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಬಿಲ್ಡರ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಕಡಿಮೆ ಮಟ್ಟದ ಅರಿವು ಇದೆ.
10. ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಹೊರತಾಗಿ, ಪರಿಸರದ ಮೇಲೆ ಅತ್ಯಂತ ಕಡಿಮೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವಿಧಾನದ ಪ್ರಕಾರ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್, ವೈದ್ಯಕೀಯ ಮತ್ತು ಇ-ತ್ಯಾಜ್ಯಕ್ಕಾಗಿ KSPCB ಮೆಗಾ ಮರುಬಳಕೆ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಎನ್‌ಸಿಸಿ, ಎನ್‌ಎಸ್‌ಎಸ್, ಎನ್‌ವೈಕೆ ಮತ್ತು ಶಾಲಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು, ಮಹಿಳಾ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳು (ಎಸ್‌ಎಚ್‌ಜಿಗಳು), ಯುವ ಸಂಘಟನೆಗಳನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಸ್ವಚ್ಛತೆ ಮತ್ತು ಜಾಗೃತಿ ಅಭಿಯಾನಗಳಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆಂದೋಲನವನ್ನು ನಡೆಸಬಹುದು.

ಉಲ್ಲೇಖಗಳು

1. ಭಾರತ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯಗಳು 2011 - 2036, ಭಾರತದ ಜನಗಣತಿ 2011, ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಪ್ರಾಯೋಜಕತ್ವಗಳ ತಾಂತ್ರಿಕ ಗುಂಪಿನ ವರದಿ, ಜುಲೈ, 2020.
2. ಕೆಲವು ಭಾರತೀಯ ನಗರಗಳ ನಗರ ಹಸಿರಿನ ಸ್ಥಿತಿ: ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಸಂವಹನ ಪ್ರದೀಪ್ ಚೌಧರಿ, ಕೆಂಜುಮ್ ಬಾಗ್ರಾ ಮತ್ತು ಬಿಲಾಸ್ ಸಿಂಗ್.
3. ಇ-ತ್ಯಾಜ್ಯವು ಸೈಬರ್-ಸುರಕ್ಷತಾ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿದೆ, ತುಂಬಾ- ಜೂಲಿಯಾನ್ ಪೆಪಿಟೋನ್ ಅವರಿಂದ
4. ಕ್ಷಿಪ್ರ ನಗರೀಕರಣದ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನಗರ ಸುಸ್ಥಿರತೆಗಾಗಿ ನಗರ ಹಸಿರು ಮೂಲಸೌಕರ್ಯದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಆದ್ಯತೆಯ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ: ಚೀನಾದಲ್ಲಿ ಪುಕೌ ಒಂದು ಕೇಸ್ ಸ್ಟಡಿ - ಜಿಯಾಕ್ಸಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಇತರರು
5. ಜಾಗತಿಕ ಬಂದರು-ನಗರಗಳ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕತೆ-OECD
6. ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ: ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕೊಳೆಗೇರಿ ಮುಕ್ತ ನಗರಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಒಂದು ಕೀಲಿ, ಹರೀಶ್ ಗುಪ್ತಾ ಮತ್ತು ಸಂಜಯ್ ಶರ್ಮಾಬ್ ಮತ್ತು ಐ.ಪಿ.ಸಿಂಗ್ ಅವರಿಂದ
7. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ನಗರ ಯೋಜನಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆಗಳು ಅಂತಿಮ ವರದಿ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2021, ನೀತಿ ಆಯೋಗ.
8. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನಗರೀಕರಣ: ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಮಾದರಿ- ಮೇಘನಾ ಈಶ್ವರ್1 ಮತ್ತು ಅರ್ಚನಾ ಕೆ ರಾಯ್

ಕೋಷ್ಟಕ 8: ಕರ್ನಾಟಕ-ವಲಯವಾರು ಕೊಳಚೆ ಪ್ರದೇಶಗಳು

ಕೋಷ್ಟಕ 16.8: ಕರ್ನಾಟಕ ವಲಯವಾರು ಕೊಳಗೇರಿ ಪ್ರದೇಶಗಳು										
ಕ್ರ. ಸಂ	ಜಿಲ್ಲೆಗಳು	ಅಧಿಸೂಚಿತ ಕೊಳಗೇರಿಗಳು	ಒಟ್ಟು ಮನೆಗಳು / ಕುಟುಂಬಗಳು	ಲಿಂಗ		ಜನಸಂಖ್ಯೆ			ಅಲ್ಪ ಸಂಖ್ಯಾತರು/ ಇತರೆ	ಒಟ್ಟು ಕೊಳಗೇರಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆ
				ಪುರುಷ	ಮಹಿಳೆ	ಪ.ಜಾತಿ	ಪ.ಪಂ	ಇತರೆ		
ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕ										
1	ಉಪ-ಒಟ್ಟು	946	167346	448845	372256	340127	103332	314263	49082	856344
2	ಶೇಕಡವಾರು	34.6	34.4	56.53	43.47	39.71	12.06	27.64	28.48	34.19
ಕಿತ್ತೂರು ಕರ್ನಾಟಕ (ಮುಂಬೈ-ಕರ್ನಾಟಕ)										
1	ಉಪ-ಒಟ್ಟು	657	114620	282669	228952	148587	60628	290958	59354	559527
2	ಶೇಕಡವಾರು	24.03	23.56	59.08	40.92	26.55	10.84	25.59	34.44	22.34
ಕಲ್ಯಾಣ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶ (ಹೈದರಾಬಾದ್-ಕರ್ನಾಟಕ)										
1	ಉಪ-ಒಟ್ಟು	576	113160	334386	277361	236035	107341	261044	17520	618543
2	ಶೇಕಡವಾರು	21.06	23.26	55.16	44.84	38.15	17.35	22.96	10.17	24.7
ಕರಾವಳಿ ಕರ್ನಾಟಕ										
1	ಉಪ-ಒಟ್ಟು	79	7773	19669	18780	8009	3425	27015	1445	39894
2	ಶೇಕಡವಾರು	2.89	1.6	55.93	44.07	20.07	8.59	2.38	0.84	1.59
ಕೇಂದ್ರ ಕರ್ನಾಟಕ (ಮಲೆನಾಡು)										
1	ಉಪ-ಒಟ್ಟು	476	83511	210720	192534	94793	45572	243601	44938	430268
2	ಶೇಕಡವಾರು	17.41	17.7	55.25	44.75	22.03	10.59	21.43	26.08	17.18
	ಕರ್ನಾಟಕದ ಒಟ್ಟಾರೆ	2734	486410	1296289	1089883	827551	320298	1136881	172339	2504576
	ಶೇಕಡವಾರು			56.39	43.61	29.3	11.89			

ಕೋಷ್ಟಕ 16.9: ಕರ್ನಾಟಕ-ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಕೊಳಚೆ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಸ್ವರೂಪ

ಕ್ರ.ಸಂ.	ಜಿಲ್ಲೆ	ಕೊಳಚೆ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಒಟ್ಟು ಮನೆಗಳು/ ಕುಟುಂಬಗಳು	ಲಿಂಗ		ಜನಸಂಖ್ಯೆ			ಅಲ್ಪ ಸಂಖ್ಯಾತರು	ಕೊಳಚೆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆ POPULATION
				ಪುರುಷ	ಮಹಿಳೆ	ಎಸ್.ಸಿ	ಎಸ್.ಟಿ	ಇತರೆ		
1	ಬಾಗಲಕೋಟೆ	84	15419	41281	42692	23248	13001	47724		83973
2	ಬೀದರ್	68	8850	35452	24446	26552	6627	26719		59898
3	ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ	33	3498	4227	3496	8785	4514	3871	761	17931
4	ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ	411	79710	211663	173864	165600	53761	146194	9391	414125
5	ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆ	193	24609	47461	43591	37781	6419	44759	11522	100481
6	ಬಳ್ಳಾರಿ	185	40743	116069	113525	84998	55543	89053	1313	230907
7	ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ	26	2945	7025	6433	2320	1986	9152	1445	14903
8	ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ	39	6134	31459	16749	14530	3288	10258	6208	31459
9	ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು	54	7302	22695	17086	7369	9815	22597		39781

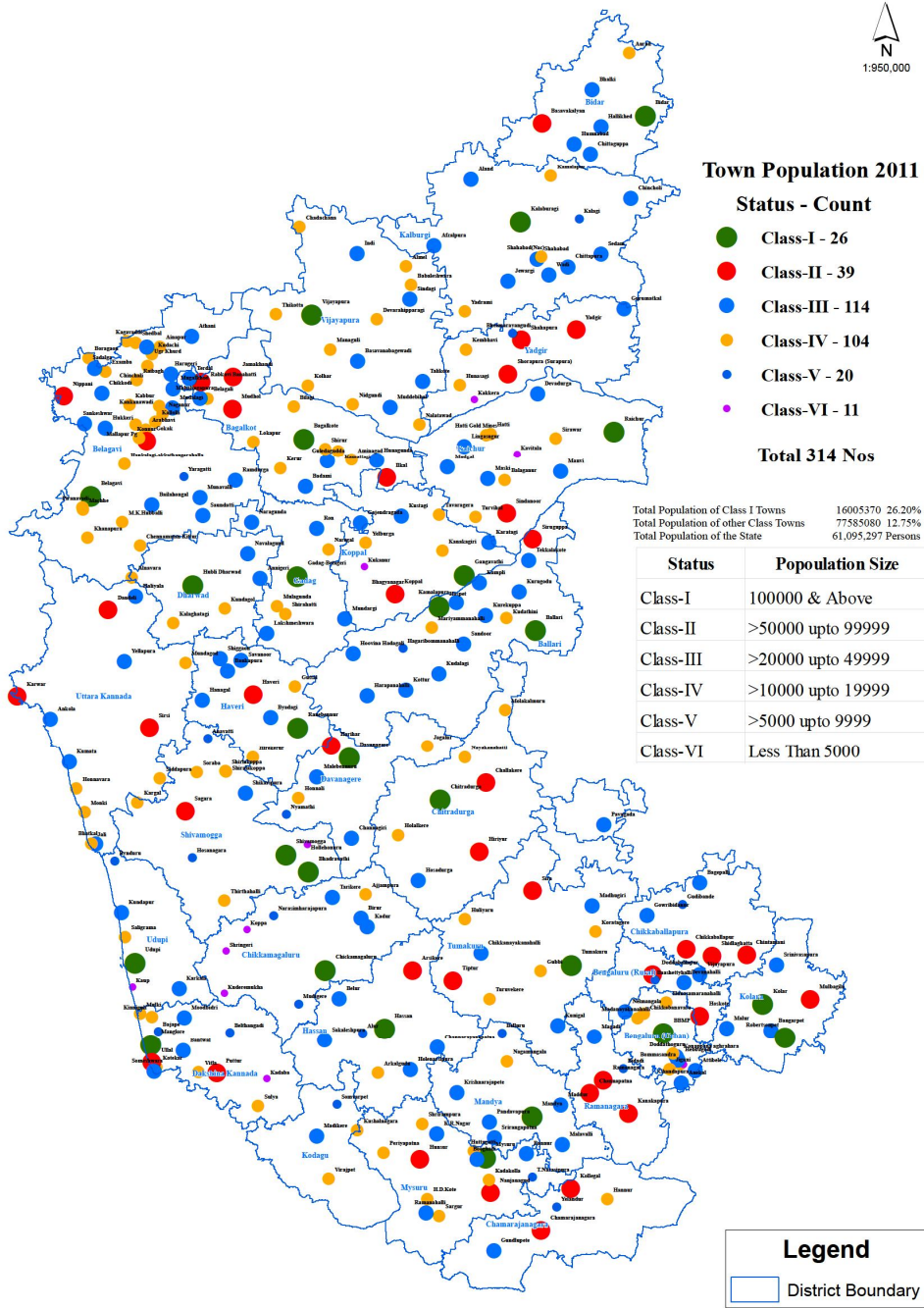
ಕೋಷ್ಟಕ 16.9: ಕರ್ನಾಟಕ-ಬೆಲ್ಲಾವಾರು ಕೊಳಚೆ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಸ್ವರೂಪ

ಕ್ರ.ಸಂ.	ಜಿಲ್ಲೆ	ಕೊಳಚೆ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಒಟ್ಟು ಮನೆಗಳು/ ಕುಟುಂಬಗಳು	ಲಿಂಗ		ಜನಸಂಖ್ಯೆ				ಕೊಳಚೆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆ POPULATION
				ಪುರುಷ	ಮಹಿಳೆ	ಎಸ್‌ಸಿ	ಎಸ್‌ಟಿ	ಇತರೆ	ಅಲ್ಪ ಸಂಖ್ಯಾತರು	
10	ಚಿತ್ರದುರ್ಗ	61	15747	42537	44219	25308	14287	52129	3835	95559
11	ಚಾಮರಾಜನಗರ	66	8668	19740	18401	16502	6465	15174		38141
12	ದಾವಣಗೆರೆ	71	11546	25596	25495	12447	4507	34137		51091
13	ಧಾರವಾಡ	127	30947	98548	55231	37243	23560	92976	8040	161819
14	ಗದಗ	87	11576	30243	28346	19417	5894	28064	5214	58589
15	ಹಾವೇರಿ	86	15573	25728	17542	10032	5014	24083	34578	73707
16	ಹಾಸನ	105	21015	59989	51257	28832	11044	47514	23856	111246
17	ಕೋಲಾರ	61	11317	35940	27406	29055	7523	26768		63346
18	ಕಲಬುರಗಿ	147	25100	79505	52543	73133	14377	40375	13999	141884
19	ಕೊಡಗು	10	1624	3961	4146	816	111	7180		8107
20	ಮಂಡ್ಯ	55	10215	29489	27373	21042	5511	30309		56862
21	ಕೊಪ್ಪಳ	45	9123	26526	25477	11048	6685	34270		52003
22	ರಾಯಚೂರು	82	21915	48022	42164	19966	13335	53721		83625
23	ಮೈಸೂರು	114	19508	38027	38264	45432	7343	17926	5590	87809
24	ರಾಮನಗರ	52	5657	14350	11300	9533	3772	9069	3276	27318
25	ಶಿವಮೊಗ್ಗ	164	25098	64818	54742	19909	7944	91707	4104	123664
26	ತುಮಕೂರು	126	23818	55074	50992	29760	9019	43031	36999	120173
27	ಉಡುಪಿ	17	1496	3272	3343	1387	592	4636		6615
28	ವಿಜಯಪುರ	80	16496	39408	41550	20866	6740	53352		80958
29	ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ	36	3332	9372	9004	4302	847	13227		18376
30	ಯಾದಗಿರಿ	49	7429	28812	19206	20338	10774	16906	2208	50226
	ಒಟ್ಟು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ	2734	486410	1296289	1089883	827551	320298	1136881	219846	2504576

ಮೂಲ: ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಕೊಳಚೆ ಪ್ರದೇಶ ನಿರ್ಮೂಲನಾ ಮಂಡಳಿಯಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾದ ಮಾಹಿತಿಗಳಿಂದ

2011ರ ಜನಗಣತಿ ಪ್ರಕಾರ ವಸಾಹತುಗಳ ಶ್ರೇಣೀಕರಣ (ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ)

HEIRARCHY OF SETTLEMENTS (URBAN AREAS) AS PER CENSUS OF INDIA 2011 IN KARNATAKA

ಬೆಂಗಳೂರು ಮೆಟ್ರೋಪಾಲಿಟನ್ ಪ್ರದೇಶದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ: ಸವಾಲುಗಳು ಮತ್ತು ಅವಕಾಶಗಳು

ಸಾರಾಂಶ

ಒಂದು ಸಣ್ಣ ನಗರವಾಗಿದ್ದ ಬೆಂಗಳೂರು ಬಹಳ ವೇಗವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ ಇಂದು ಮೆಗಾ ನಗರವಾಗಿದೆ. ಬೃಹತ್ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಅಷ್ಟೇ ಬೃಹತ್ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗದ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ, ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಉತ್ತಮವಾದ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದೆ. ಸ್ವಾರ್ಥಿ ಅಪ್ಪಗಳಿಗೆ ಬಹಳ ಇಷ್ಟವಾದ ನಗರವಾಗುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಟೆಕ್ ಆಧಾರಿತ ಕಂಪನಿಗಳಿಗೆ ಬಹಳ ಇಷ್ಟದ ತಾಣವೂ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ಮೆಟ್ರೋಪಾಲಿಟನ್ ರೀಜನ್ (ಬಿಎಂಆರ್) ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ, ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಮತ್ತು ರಾಮನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದ 8,005 ಚದರ ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಒಟ್ಟು ಭೂ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಶೇಕಡ 2 ರಷ್ಟು ಭೂಭಾಗವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಬೆಂಗಳೂರು, ರಾಜ್ಯದ ಜಿಎಸ್‌ಡಿಪಿಗೆ 2015-16ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 37 ರಷ್ಟು ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಈಸ್ ಆಫ್ ಲಿವಿಂಗ್ ಇಂಡೆಕ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಅಂಕಗಳು ದೊರೆತಿರುವುದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ ಅದರ ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಗತಿಯ ಸಾಧನೆಯಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ದೊಡ್ಡ ಮಟ್ಟದ ಸಾಧನೆಯಾಗಿದ್ದರೂ, ಜೀವಿಸುವ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗೆ ಬಂದಾಗ, ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಸಾಧನೆ ತೃಪ್ತಿಕರವಾಗಿಯೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬಡವರ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ, ಹವಾಮಾನ ವೈಪರೀತ್ಯಗಳ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಆಗಬೇಕಿರುವ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಹಾಗೂ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಳಗಿನ ಸುಧಾರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಸಾಧನೆ ತೃಪ್ತಿಕರವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಸುಸ್ಥಿರವಾದ ಮತ್ತು ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ಬದುಕನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು ಸೋತಿರುತ್ತದೆ. ಹೀಗಿದ್ದರೂ, ಅಗತ್ಯ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ತರುವ ಅವಕಾಶಗಳು ವಿಪುಲವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಇದನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯನೀತಿಗಳು ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸು ಹೊಂದಾಣಿಕೆಗಳು ಆಗಬೇಕಿದೆ, ಅಷ್ಟೆ.

ಕಲೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣದ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಬಹುಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ನೀತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದ್ದರೆ, ಜೀವನ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಇದು ಇನ್ನೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದವರಿಗೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ವಸತಿ ನಿರ್ಮಿಸುವಲ್ಲಿ, ನೀರು, ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಒದಗಿಸುವಲ್ಲಿ, ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ನೀಡುವಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಹಿಂದೆ ಬಿದ್ದಿರುತ್ತದೆ. ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಒದಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿ ಉತ್ತಮವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಬಹು ಹಂತದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಮೂರನೇ ಹಂತದ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಇರುವುದರಿಂದ, ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಹಂಚಿಹೋಗಿ, ಉತ್ತರದಾಯಿತ್ವವೂ ಸಹ ಹಂಚಿಹೋಗುವುದರಿಂದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಣದ ಬಳಕೆ ಉತ್ತಮವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಆಡಳಿತದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಮಟ್ಟದ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳ ಮೇಲೆ ಸಮಾನದವಾದ ಒತ್ತಡ ಇರುವ ಕಾರಣ, ರಾಜಕೀಯ ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮುಖ್ಯವಾದ ಭೂಮಿಕೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ವಿವಿಧ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಏಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವಂತಾಗುವುದು, ಇಲ್ಲವೇ, ವಿವಿಧ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಹೋಗುವುದು ಆಗದೇ ಹೋದರೆ, ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಅಗತ್ಯತೆಗಳಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ಪ್ರಗತಿ ಎರಡಕ್ಕೂ ಸಮಾನ ಆದ್ಯತೆ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಅವಕಾಶ ಬೆಂಗಳೂರನ್ನು ಉತ್ತಮ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಸುಧಾರಣೆಗಳು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಣ ಉತ್ತಮ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡುತ್ತವೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಇರುವ ಸಂಪನ್ಮೂಲವನ್ನು ಸಮಾನವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸ್ಥಿರತೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ತೆರಿಗೆ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಬೇಕು. ನೀರಿನ ಬಳಕೆ ಹೆಚ್ಚಾದಷ್ಟು ದರ ಹೆಚ್ಚಾಗುವುದು, ವಿದ್ಯುತ್ ಬಳಕೆ ಹೆಚ್ಚಾದಷ್ಟು ದರದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಳ ಮಾಡುವುದು, ಆಸ್ತಿ ಇರುವ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಕಸ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ದರಗಳನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸುವುದು, ಮನೆಯ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಕಂದಾಯ ನಿಗದಿಪಡಿಸುವುದು, ಖಾಲಿ ನಿವೇಶನಗಳಿಗೆ ನಿಗದಿತ ಸಮಯದ ನಂತರ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಂದಾಯವನ್ನು ವಿಧಿಸುವುದು ಮುಂತಾದ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನೀತಿಗಳ ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸಿನ ಲಾಭವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿರುವ ಖಾಸಗಿ ಕಂಪನಿಗಳು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವವರಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಜೀವನ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ಸೇವೆ ನೀಡಿಕೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿರುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನಿಯಮಿತವಾದ ಲೆಕ್ಕತಾಪಾಸಣೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಸಮಾನ ನಾಗರಿಕ ನೀತಿ-ನಿರ್ಧಾರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಆಚರಣೆಗೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡುವುದು, ಆಡಳಿತದ ನಿರ್ಧಾರ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ತಳಮಟ್ಟದ ಸಂಘ-ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಪಾತ್ರ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಅವಕಾಶ ನೀಡುವುದರಿಂದ ನಗರವು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸುಸ್ಥಿರತೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಒಳಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆ.

17.1 ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ: ಬೆಂಗಳೂರಿಂದರೆ ನೆನಪಾಗುವುದು...

ಬ್ಯಾಂಗಲೂರ್ ಎಂದು ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿ ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದು, ಈಗ ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಬೆಂಗಳೂರು ಎಂದೇ ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಇದು ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣದೊಂದು ಊರು ಆಗಿತ್ತೆನ್ನುವುದನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರು ಪದದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಊರು ಪದ ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. 1980ರವರೆಗೆ ಬೆಂಗಳೂರು, ಮಿಲಿಟರಿ ದಂಡು ಪ್ರದೇಶವಿದ್ದು, ಸ್ವಲ್ಪ ಎತ್ತರದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಹ್ಯವಾದ ಹವಾಮಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಊರಾಗಿತ್ತು. 1980ರ ನಂತರ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ದರ ತೀವ್ರವಾಗಿದ್ದು, ಚೆನ್ನೈ, ಹೈದರಾಬಾದ್‌ನಂತಹ ಊರುಗಳನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆಟ್ಟು ಮುಂದುವರಿದಿದೆ. ಇವುಗಳ ಪೈಕಿ ಚೆನ್ನೈ ಬಂದರು ನಗರವಾದರೆ, ಹೈದರಾಬಾದ್ ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ರಾಜಧಾನಿ ನಗರವಾಗಿತ್ತು. ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಐಟಿ ಕ್ಷೇತ್ರ ಕಾರಣವೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಅರ್ಥ ಸತ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ; ಅದರ ದಿಟವಾದ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಸಂಕೀರ್ಣತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಈ ಬರವಣಿಗೆಯನ್ನು ಓದುತ್ತಾ ಹೋದಂತೆ ಓದುಗರಿಗೆ ಇದರ ಕುರಿತು ಮತ್ತಷ್ಟು ಸ್ಪಷ್ಟತೆ ದೊರೆಯಲಿದೆ.

ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರವನ್ನು ಅನೇಕ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ: ಭಾರತದ ಐಟಿ ರಾಜಧಾನಿ, ಭಾರತದ ಸಿಲಿಕಾನ್ ವ್ಯಾಲಿ, ಉದ್ಯಾನವನಗಳ ನಗರ, ತೋಟಗಳ ನಗರ, ಸ್ವಾರ್ಸಾಪ್‌ಗಳ ರಾಜಧಾನಿ, ಭಾರತದ ವಿಜ್ಞಾನ ನಗರ, ಕೆರೆಗಳ ನಗರ, ವಲಸೆಗಾರರ ನಗರ ಇತ್ಯಾದಿ ಹೆಸರುಗಳು ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಸ್ವತಃ ಸಂಪಾದಿಸಿರುವ ಹೆಸರುಗಳೇ ಆಗಿವೆ. ಸುಮಾರು ಒಂದು ನೂರು ಚದರ ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ಹರಡಿ ನಿಂತಿರುವ ಲಾಲ್‌ಭಾಗ್ ತೋಟವನ್ನು ಹೈದರಾಲಿ 18ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲೇ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದನು. ಜೊತೆಗೆ ನಗರದ ತುಂಬ ಅನೇಕ ಪಾರ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಕೆರೆಗಳು ಇವೆ. ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಈಗ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿರುವ ಐಟಿ ನಗರ, ಸಿಲಿಕಾನ್ ನಗರ ಎನ್ನುವ ಹೆಸರುಗಳಿಗೆ ಮೊದಲು, ವಿಶಾಲವಾದ ಪಾರ್ಕುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಕೆರೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಸುಸ್ಥಿರ ಪರಿಸರದೊಂದಿಗೆ ಸುಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ನಗರಪ್ರದೇಶ ಎಂಬ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು. ಹಿಂದಿನ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ 1000 ಕೆರೆಗಳಿದ್ದವು ಎನ್ನುವ ಹೇಳಿಕೆ ಇದೆಯಾದರೂ, 1970ರ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ 300 ಕೆರೆಗಳು ಇದ್ದುದರ ಬಗ್ಗೆ ಪುರಾವೆಗಳು ಇವೆ. ಈಗ ಒಟ್ಟು ಕೆರೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ 200ಕ್ಕೆ ಕುಸಿದಿದೆ. ನಗರೀಕರಣ ಅನಿವಾರ್ಯ ಎಂದಾದರೂ, ಪರಿಸರ ನಾಶ, ಕಿಕ್ಕಿರದ ಜನಸಂದಣಿ ಮತ್ತು ಬಡವರನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳದ ಬದುಕು ಅನಿವಾರ್ಯ ಅಲ್ಲ. ಒಂದು ಸುಸ್ಥಿರವಾದ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಮಾನವಾದ ಅವಕಾಶವನ್ನು ನೀಡುವ ಮೆಟ್ರೋಪಾಲಿಟನ್ ನಗರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಇದನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಸಲು ಮೇಲು ನೋಟಕ್ಕೆ ಎದ್ದುಕಾಣುವ ಬದ್ಧತೆ, ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಕಾರ್ಯನೀತಿ ಮತ್ತು ಯೋಜನೆ, ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ನಾಗರೀಕರು ಇಬ್ಬರಿಂದಲೂ ಸ್ಥಿರವಾದ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ವರ್ತನೆಯ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ.

ಬಹುತೇಕ ಭಾರತದ ನಗರಗಳಂತೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ಸಹ ಎಲ್ಲಾ ದಿಕ್ಕಿಗೂ ಬೆಳೆದು ನಿಂತಿರುವುದರಿಂದ, ಅದರ ಗಡಿಯನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ಮೆಟ್ರೋಪಾಲಿಟನ್ ರೀಜನ್ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್ ಅಥಾರಿಟಿಯು (ಬಿಎಂಆರ್‌ಡಿಎ) ಬೆಂಗಳೂರು ಮೆಟ್ರೋಪಾಲಿಟನ್ ನಗರವನ್ನು ಹೀಗೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುತ್ತದೆ: ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ, ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಮತ್ತು ರಾಮನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದ 8005 ಚದರ ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಬೃಹತ್ ನಗರ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಭಾರತದ ಅತ್ಯಂತ ದೊಡ್ಡದಾದ ಮೆಟ್ರೋಪಾಲಿಟನ್ ನಗರ ಇದಾಗಿದೆ. ಇದರ ಜನಸಂಖ್ಯೆ 13 ಮಿಲಿಯನ್ ಎಂದು ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವುದರ ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸುತ್ತೇವೆ. ಇದರ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಮತ್ತು ಯಾವ ರೀತಿಯ ಬಜೆಟ್ ಹೊರೆ ಇದರ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಇದು ಚರ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಚರ್ಚೆಗೆ ಬೃಹತ್ ಪ್ರಮಾಣದ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ನಡೆದಿರುವ ಕಿರು ಅಧ್ಯಯನಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ದಾಖಲಾಗಿರುವ ಕಿರು ಧ್ವನಿಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತಾ, ಸುಸ್ಥಿರವಾದ ಮತ್ತು ಒಳಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಬೆಂಗಳೂರನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಕುರಿತು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

17.2 ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವುದು

49 ಮಿಲಿಯನಿಗೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ನಗರಗಳ ಈಸ್ ಆಫ್ ಲಿವಿಂಗ್ ಇಂಡೆಕ್ಸ್ (ಇಓಎಲ್‌ಎಲ್)-ಬದುಕುವ ಸರಳತೆಯ ಸೂಚ್ಯಂಕ - ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಪ್ರಥಮ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಂದ ಬೆಂಬಲ ಪಡೆದ ಅನೇಕ ಯೋಜನೆಗಳು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿವೆ.

ಮೇಲೆ ಚರ್ಚಿಸಿದ ಸೂಚ್ಯಂಕವು ಮೂರು ಆಧಾರಗಳ ಮೇಲೆ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸುವ ಸರಳತೆಯನ್ನು ಅಂದಾಜು ಮಾಡುತ್ತದೆ: ಜೀವನ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಗುಣಮಟ್ಟ, ಆರ್ಥಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರತೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ನಾಗರಿಕರು ಸರ್ವೆಯಲ್ಲಿ ನೀಡಿದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದ ಮಾನದಂಡವೂ ಇದರಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಸಾಧ್ಯವಿರುವ 100 ಅಂಕಗಳ ಪೈಕಿ, 66.70 ಅಂಕಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿರುವ ಬೆಂಗಳೂರು ಮೊದಲ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಲು ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳಿವೆ: ಆರ್ಥಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರತೆಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿರುವ ಬೆಂಗಳೂರು, ಜೀವನದ ಗುಣಮಟ್ಟ ಮತ್ತು ಜನರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲೂ ಮುಂದಿದೆ (ನೋಡಿ ಕೋಷ್ಟಕ 17.1). ಜೊತೆಗೆ ನಗರ ಇನ್ನೂ ಸುಧಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅವಕಾಶಗಳು ವಿಪುಲವಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ಸತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಅನೇಕ ನಗರಗಳು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಕಡಿಮೆ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರೂ, ಜೀವನಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಮುಂದುವಿರುವುದನ್ನು ನಾವು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಜೀವನಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಸಾಧನೆ ಉಂಟಾದಲ್ಲಿ, ನಾಗರಿಕರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದ ಗ್ರಹಿಕೆಯಲ್ಲೂ ಉತ್ತಮ ಸ್ಥಿತಿ ಮೂಡಿಬಂದು ಉತ್ತಮ ಅಂಕಗಳು ದೊರೆಯುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳು ನಿಚ್ಚಳವಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ಸುರಕ್ಷತೆ, ಸಂರಕ್ಷಣೆ, ಚಲನಶೀಲತೆ, ನೈರ್ಮಲ್ಯ, ನೀರು, ವಸತಿ, ಆಶ್ರಯ, ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣದ ಲಭ್ಯತೆಯ ಮೇಲೆ ಜೀವನಮಟ್ಟದ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ಹಾಕಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಹಂತ, ಅವಕಾಶಗಳು, ಸುಸ್ಥಿರತೆ, ಪರಿಸರ, ಹಸಿರು ವಲಯಗಳು ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಸ್ನೇಹಿ ಕಟ್ಟಡಗಳು, ವಿದ್ಯುತ್ ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ನಗರ ತಾಳುವಿಕೆ ಪ್ರಮಾಣ ಮುಂತಾದ ವಿಚಾರಗಳು ಆರ್ಥಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ. ಮುಂದಿನ ಪ್ಯಾರಾಗ್ರಾಫ್‌ನಲ್ಲಿ ಈ ಎಲ್ಲಾ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಹೊಸ ನೋಟದಿಂದ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಮುನ್ನ ನಾವು ಇನ್ನೊಂದು ಸೂಚ್ಯಂಕದ ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸಬೇಕಿದೆ - ಅದುವೇ ಮುನ್ಸಿಪಲ್ ಪರ್ಫಾರ್ಮೆನ್ಸ್ ಇಂಡೆಕ್ಸ್ (ಎಂಪಿಐ). ಈ ಸೂಚ್ಯಂಕದಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು 31ನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದು 51 ದೊಡ್ಡ ನಗರಗಳ ನಡುವೆ ತುಲನೆ ಮಾಡಿದಾಗ, ಬೆಂಗಳೂರು 45 ಅಂಕಗಳೊಂದಿಗೆ, 31ನೇ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆಯುತ್ತದೆ (ಕೋಷ್ಟಕ 17.2). ಹಾಗಾಗಿ ಇಟಿಐ ಮತ್ತು ಎಂಪಿಐಗಳ ನಡುವೆ ಇರುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಮನಗಾಣಬೇಕು.

ಭಾರತದ ಇತರ ಮುನ್ಸಿಪಲ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಶನ್‌ಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿರುತ್ತದೆ: ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ, ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸು ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು ಕೆಟ್ಟ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು ಇನ್ನೂ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಕಾಣಬೇಕಿದೆ. ವಿವಿಧ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ನೀಡುವಲ್ಲಿ ಬೇಕಿರುವ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು ಹಿಂದೆ ಬೀಳುವುದು ಐಟಿ ನಗರ ಎಂದಾಗಿರುವ ಊರಿಗೆ ಅಪಮಾನವಾದಂತೆ. ಹಣಕಾಸು ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು ಅತ್ಯಂತ ಕೆಟ್ಟ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಅಂಶಗಳು ಆಡಳಿತದ ರಚನೆಯ ಶಿಥಿಲತೆ ಮತ್ತು ಅಸಫಲತೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುತ್ತವೆ. ಈ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಲೇಖನದ ನಂತರದ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 17.1 ಭಾರತೀಯ ಮೆಗಾ ನಗರಗಳ ಬದುಕುವ ಸರಳತೆ ಸೂಚ್ಯಂಕ ಅಂಕಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ಥಾನ										
	ನಗರಗಳ ಬದುಕುವ ಸರಳತೆ ಸೂಚ್ಯಂಕ (ಕ್ರೋನಿಕಲ್)		ಜೀವನ ಗುಣಮಟ್ಟ (35% ಆಧಾರ)		ಆರ್ಥಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ (15% ಆಧಾರ)		ಸುಸ್ಥಿರತೆ (20% ಆಧಾರ)		ನಾಗರಿಕರ ಗ್ರಹಿಕೆ (30% ಆಧಾರ)	
	ಅಂಕ	ಸ್ಥಾನ	ಅಂಕ	ಸ್ಥಾನ	ಅಂಕ	ಸ್ಥಾನ	ಅಂಕ	ಸ್ಥಾನ	ಅಂಕ	ಸ್ಥಾನ
ಬೆಂಗಳೂರು	66.70	1	55.67	12	78.82	1	59.97	13	78.00	42
ಚೆನ್ನೈ	62.61	4	60.84	1	34.16	6	57.05	22	82.60	15
ಹೈದರಾಬಾದ್	55.40	24	51.28	34	30.05	11	58.69	17	70.70	90

3 Introduction - Bangalore Metropolitan Region Development Authority(BMRDA) (karnataka.gov.in)

4 https://livabilitystore175634-prod.s3.amazonaws.com/public/docs/Ease_of_Living_Report.pdf

5 These schemes include Deen Dayal Antyodaya Yojana National Urban Livelihood Mission (DAY-NULM), Swachh Bharat Mission-Urban (SBM-U), Atal Mission for Rejuvenation and Urban Transformation (AMRUT), Pradhan Mantri Awas Yojana Urban (PMAY-U), Smart Cities Mission (SCM), Schemes/Projects for Urban Transport, and the Heritage City Development and Augmentation Yojana (HRIDAY). (Source: EoLI report)

ಕೋಷ್ಟಕ 17.1 ಭಾರತೀಯ ಮೆಗಾ ನಗರಗಳ ಬದುಕುವ ಸರಳತೆ ಸೂಚ್ಯಂಕ ಅಂಕಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ಥಾನ

	ನಗರಗಳ ಬದುಕುವ ಸರಳತೆ ಸೂಚ್ಯಂಕ (ಕೌಶಿಲ್ಯತೆ)		ಜೀವನ ಗುಣಮಟ್ಟ (35% ಆಧ್ಯತೆ)		ಆರ್ಥಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ (15% ಆಧ್ಯತೆ)		ಸುಸ್ಥಿರತೆ (20% ಆಧ್ಯತೆ)		ನಾಗರಿಕರ ಗ್ರಹಿಕೆ (30% ಆಧ್ಯತೆ)	
	ಅಂಕ	ಸ್ಥಾನ	ಅಂಕ	ಸ್ಥಾನ	ಅಂಕ	ಸ್ಥಾನ	ಅಂಕ	ಸ್ಥಾನ	ಅಂಕ	ಸ್ಥಾನ
ದೆಹಲಿ	57.56	13	51.22	35	50.73	2	56.02	28	69.40	95
ಬೃಹತ್ ಮುಂಬಯಿ	58.23	10	51.12	36	32.12	8	60.74	11	77.90	44

ಕೋಷ್ಟಕ 17.2 ಭಾರತೀಯ ಮೆಗಾ ನಗರಗಳ ಮುನ್ಸಿಪಲ್ ಸಾಧನೆ ಸೂಚ್ಯಂಕ ಅಂಕಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ಥಾನ

	ಎಂಪಿಐ (ಕೌಶಿಲ್ಯತೆ)		ಸೇವೆಗಳು (30% ಆಧ್ಯತೆ)		ಹಣಕಾಸು (20% ಆಧ್ಯತೆ)		ತಾಂತ್ರಿಕತೆ (15% ಆಧ್ಯತೆ)		ನಗರ ಯೋಜನೆ (15% ಆಧ್ಯತೆ)		ಆಡಳಿತ (20% ಆಧ್ಯತೆ)	
	ಅಂಕ	ಸ್ಥಾನ	ಅಂಕ	ಸ್ಥಾನ	ಅಂಕ	ಸ್ಥಾನ	ಅಂಕ	ಸ್ಥಾನ	ಅಂಕ	ಸ್ಥಾನ	ಅಂಕ	ಸ್ಥಾನ
ಬೆಂಗಳೂರು	45.02	31	56	25	47.61	40	26.21	25	30.41	36	51.01	18
ಚೆನ್ನೈ	48.74	18	59.39	17	66.00	3	29.97	18	26.01	44	46.63	25
ಹೈದರಾಬಾದ್	49.08	17	46.96	45	59.81	12	33.63	13	45.84	17	55.56	9
ದಕ್ಷಿಣ ದೆಹಲಿ	46.00	28	65.57	4	57.24	18	16.34	45	36.20	28	35.02	44
ಉತ್ತರ ದೆಹಲಿ	37.66	48	51.68	35	45.43	44	14.71	47	33.06	32	29.53	48
ಪೂರ್ವ ದೆಹಲಿ	40.79	42	48.63	39	52.22	28	16.91	43	28.42	39	44.80	30
ಬೃಹತ್ ಮುಂಬಯಿ	54.36	8	56.95	21	44.02	45	34.67	11	71.49	2	62.74	3

ಗಮನಿಸಿ: 1. ದೆಹಲಿ ನಗರದ ಮುನ್ಸಿಪಲ್ ಆಡಳಿತವನ್ನು-ಉತ್ತರ ದೆಹಲಿ ಮುನ್ಸಿಪಲ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಶನ್, ದಕ್ಷಿಣ ದೆಹಲಿ ಮುನ್ಸಿಪಲ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಶನ್ ಮತ್ತು ಪೂರ್ವ ದೆಹಲಿ ಮುನ್ಸಿಪಲ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಶನ್‌ಗಳನ್ನು ಮಿಲಿಯನ್‌ಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ನಗರಗಳ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ. 2. ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳು ಆಧಾರವಾಗಿ ಕೊಂಡಿರುವ ಅಂಶಗಳು

ಸೇವೆಗಳು	ಶಿಕ್ಷಣ, ಆರೋಗ್ಯ, ನೀರು, ಕೊಳಚೆ ನೀರು, ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ವಿಲೇವಾರಿ, ನೈರ್ಮಲ್ಯ, ನೋಂದಣಿ & ಪರವಾನಗಿ, ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯ
ಹಣಕಾಸು	ಆದಾಯ ನಿರ್ವಹಣೆ, ವೆಚ್ಚ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಹಣಕಾಸು ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ, ವಿತ್ತೀಯ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ
ತಾಂತ್ರಿಕತೆ	ಡಿಜಿಟಲ್ ಆಡಳಿತ, ಡಿಜಿಟಲ್ ಬಳಕೆ, ಡಿಜಿಟಲ್ ಸಾಕ್ಷರತೆ
ನಗರ ಯೋಜನೆ	ಯೋಜನೆ ತಯಾರಿ, ಯೋಜನೆ ಜಾರಿ, ಯೋಜನೆ ಅಳವಡಿಕೆ
ಆಡಳಿತ	ಪಾರದರ್ಶಕತೆ & ಉತ್ತರದಾಯಿತ್ವ, ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ, ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ, ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ

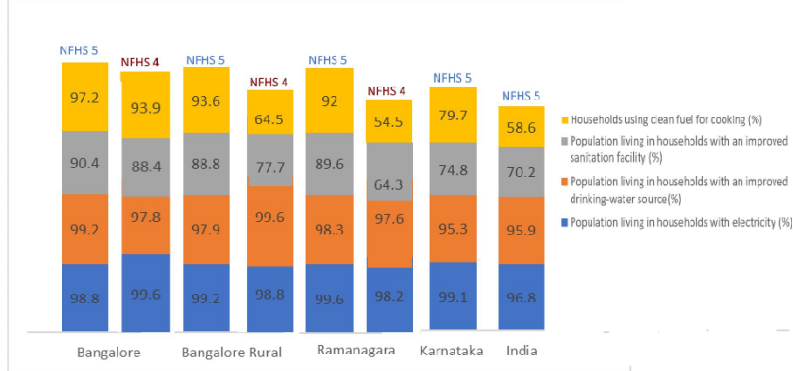
ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ನೀತಿ ಆಯೋಗವು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿರುವ ನಗರ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳ (ಎಸ್‌ಡಿಜಿ) ಸೂಚ್ಯಂಕದಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು 13ನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ . ಈ ಸೂಚ್ಯಂಕವು ನಗರಗಳನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಗುಂಪುಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿ ಇಳಿಕೆ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನ ನೀಡುತ್ತದೆ: ಸಾಧಿಸಿರುವ, ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವ, ಸಾಧಿಸಬೇಕಾಗಿರುವ ಮತ್ತು ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷಿ. ಇಬಿಎಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಲಾಗಿರುವ ತನ್ನ ಆರ್ಥಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಕಾರಣದಿಂದ, ಇಡೀ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರವೊಂದೇ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಆದರೆ ಶೂನ್ಯ ಹಸಿವು ಸೂಚ್ಯಂಕದಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷಿ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಬೇಸರವಾಗುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಪೈಕಿ, ಬೆಂಗಳೂರು ಅತ್ಯಂತ ಕನಿಷ್ಠ ಬಹುಹಂತದ ಬಡತನವನ್ನು (ಶೇಕಡ 2.31) ಹೊಂದಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ನೋಡಿದಾಗ, ಇನ್ನಷ್ಟು ಹಠಾಶೆಗೆ ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ರಾಮನಗರ ಶೇಕಡ 8.77 ರಷ್ಟು ಮತ್ತು ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಶೇಕಡ 8.39ರಷ್ಟು ಬಡತನ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ, ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಈ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿರಬಹುದಾದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ . ಈ ಅಧ್ಯಯನವು

ಇಂತಹ ವೈರುಧ್ಯಗಳನ್ನು ಅರಿಯುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿದೆ. ಈ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಸಾಧನೆಯ ಅವಕಾಶಗಳಾಗಿಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದ ಸಹ ಆಲೋಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ವಿವಿಧ ಅಂಶಗಳನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ಅರಿಯುವ ಯತ್ನವನ್ನು ನಾವೀಗ ಮಾಡೋಣ.

17.2.1 ವಸತಿ ಮತ್ತು ಆಶ್ರಯ

ಮನುಷ್ಯನ ಮೂಲಭೂತ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಾಗಿ ವಸತಿಯು ಪರಿಗಣಿತವಾಗಿದೆ. ಕೊಳಗೇರಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅನೌಪಚಾರಿಕ ವಸತಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವವರ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಅಸಮರ್ಪಕ ವಸತಿ ಲಕ್ಷಣವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ವಿವಿಧ ಸಮೀಕ್ಷೆಗಳು ವಿಭಿನ್ನ ಅಂಕಿ ಸಂಖ್ಯೆಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತವಾದರೂ, 2011ರ ಜನಗಣತಿ ಪ್ರಕಾರ ಶೇಕಡ 30ರಷ್ಟು ನಗರವಾಸಿಗಳು ಕೊಳಗೇರಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಕೊಳಗೇರಿ ಪ್ರದೇಶ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಳಿಯ ಅಂಕಿಸಂಖ್ಯೆಯ ಪ್ರಕಾರ, ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರುವ 2804 ಕೊಳಗೇರಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ 597 ಕೊಳಗೇರಿ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದಲ್ಲೇ ಇರುತ್ತವೆ. ಅಂದರೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಕೊಳಗೇರಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಐದನೇ ಒಂದು ಭಾಗದಷ್ಟು ಕೊಳಗೇರಿ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದಲ್ಲೇ ಇವೆ. ಆದರೆ ಎಲ್ಲಾ ಕೊಳಗೇರಿ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಮನ್ನಣೆಯನ್ನು (ಅಧಿಸೂಚನೆ) ಪಡೆದಿರುವುದಿಲ್ಲ; ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 2397 ಕೊಳಗೇರಿ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಕರ್ನಾಟಕ ಕೊಳಗೇರಿ ಪ್ರದೇಶ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಕಾಯಿದೆ-1973 (ಇಂಪ್ರೂವ್ಡ್ ಅಂಡ್ ಕ್ಲಿಯರ್ ಆಕ್ಟ್ 1973ರ ಪ್ರಕಾರ ಗುರಿತಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಇವುಗಳಲ್ಲಿ 387 ಕೊಳಚೆಪ್ರದೇಶಗಳು ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ. ಕೊಳಗೇರಿ ಪ್ರದೇಶ ಮಂಡಳಿಯ ಅಂದಾಜಿನ ಪ್ರಕಾರ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ನಗರವಾಸಿಗಳಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 23ರಷ್ಟು ಜನರು ಕೊಳಗೇರಿ ಪ್ರದೇಶ ನಿವಾಸಿಗಳಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಎಸ್‌ಡಿಜಿ ನಗರ ಸೂಚ್ಯಂಕದ ಪ್ರಕಾರ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿರುವ ಜನರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 8.39ರಷ್ಟು ಜನರು ಮಾತ್ರ ಕೊಳಗೇರಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ; ಇದರ ಪ್ರಕಾರ ಕೊಳಗೇರಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಚಿತ್ರ 17.1. ಬೆಂಗಳೂರು ಮೆಟ್ರೋಪಾಲಿಟನ್ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಜೀವನ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ: ವಿದ್ಯುತ್, ನೀರು, ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಮತ್ತು ಉರುವಲು

ಮೂಲ: ನ್ಯಾಷನಲ್ ಫ್ಯಾಮಿಲಿ ಹೆಲ್ತ್ ಸರ್ವೇ 5, ಜಿಲ್ಲಾ ಅಂಕಿಸಂಖ್ಯೆ, ಬೆಂಗಳೂರು, ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಮತ್ತು ರಾಮನಗರ; ಕರ್ನಾಟಕ ಮತ್ತು ಭಾರತದ ಅಂಕಿಸಂಖ್ಯೆ.

ಗುರುತಿಸಲಾದ ಕೊಳಚೆಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸದೇ ಇರುವ ಕೊಳಚೆಪ್ರದೇಶಗಳಿಗಿಂತ ಉತ್ತಮವಾದ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಪರದೇಶದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕಿಂತ ಉತ್ತಮವಾದ ನೀರು ಪೂರೈಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಹುತೇಕ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್‌ಜಿಯನ್ನು ಬಳಕೆ ಮಾಡಿದರೆ, ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಸೌದೆಯನ್ನು ಉರುವಲಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ(ಬಿಎಂಆರ್‌ಡಿಎ, 2016). ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ ನ್ಯಾಷನಲ್ ಫ್ಯಾಮಿಲಿ ಹೆಲ್ತ್ ಸರ್ವೇ-5 ಇದನ್ನು ಒಪ್ಪುತ್ತದೆ (ಚಿತ್ರ 17.1). ಬೆಂಗಳೂರು ವಸತಿ ಮತ್ತು ಆಶ್ರಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ 100 ಅಂಕಗಳಲ್ಲಿ 85 ಅಂಕಗಳನ್ನು ಗಳಿಸಿರುವುದು, ಇಟಿಎಲ್‌ಐಎಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಪಿಎಂಎವೈನ ದುರ್ಬಲ ಉಪಸ್ಥಿತಿಯಿಂದಾಗಿಯೇ ಹೊರತು, ಕೊಳಗೇರಿ ಪ್ರದೇಶದ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಅಥವಾ ವಿದ್ಯುತ್ ಸಂಪರ್ಕದ ಕೊರತೆಯಿಂದೇನೂ ಅಲ್ಲ (ಈಸ್ ಆಫ್ ಲಿವಿಂಗ್ ಇಂಡೆಕ್ಸ್, 2020). ಈ ಅಂಕಿಸಂಖ್ಯೆಗಳು ನಂಬಲರ್ಹವಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಸಾವರ್ಜನಿಕವಾಗಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಆದರೆ ಪೈಪಿನಲ್ಲಿ ಪೂರೈಕೆಯಾಗುವ ನೀರನ್ನು ಇದು ಪರಿಗಣಿಸಿಬಿಡುತ್ತದೆ; ಇದು ಅನಿಯಮಿತ ಪೂರೈಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರಬಹುದು

5 <https://sdgindiaindex.niti.gov.in/urban/#/ranking>

6 https://www.niti.gov.in/sites/default/files/2021-11/National_MPI_India-11242021.pdf (page110)

ಇಲ್ಲವೇ ನಂಬಲರ್ಹವಾದ ಪೂರೈಕೆಯನ್ನೇ ಹೊಂದಿಲ್ಲದಿರಬಹುದು. ಹಾಗಾಗಿ ಇದು ಜೀವನ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಸೂಚ್ಯಂಕವೇ ಆಗದಿರಬಹುದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಕೊಳಗೇರಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವವರ ಕುರಿತು ನಡೆದ ಅಧ್ಯಯನವೊಂದರ ಪ್ರಕಾರ, ಶೇಕಡ 70 ಕುಟುಂಬಗಳು ಸಾಲದಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸುತ್ತವೆ; ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 80 ಕುಟುಂಬಗಳು ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ/ಪಂಗಡ/ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದ ಕುಟುಂಬಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ(ರಾಯ್, ಡಿ ಇತರರು 2018).

ಬಡವರು ಕೇವಲ ಕೊಳಗೇರಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ವಾಸಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಇದು ಕ್ಷಿಪ್ರವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಸತ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ವಲಸೆ ಬರುವ ಬಹುತೇಕ ಕಾರ್ಮಿಕರು ವಿವಿಧ ಅನೌಪಚಾರಿಕ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ- ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಇವರು ತೊಡಗುತ್ತಾರೆ; ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ, ವಿಸ್ತರಣೆಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಸರ್ಕಾರಿ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಇವರು ತಮ್ಮ ಸೇವೆಯನ್ನು ನೀಡಲು ತೊಡಗುತ್ತಾರೆ. ವಲಸೆ ಬಂದವರು ಅದರಲ್ಲೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಹೊಸದಾಗಿ ವಲಸೆ ಬಂದವರು ಕಠಿಣ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಬದುಕುವುದನ್ನು ಲಭ್ಯವಿರುವ ಅಂಕಿಸಂಖ್ಯೆಗಳು ಸಾಬೀತುಪಡಿಸುತ್ತವೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಬೆಂಗಳೂರಿನ 500 ಕಾರ್ಮಿಕರ ಕುರಿತು ನಡೆದ ಅಧ್ಯಯನದ ಪ್ರಕಾರ - ಇಕ್ಕಟ್ಟಾದ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಇವರ ವಾಸ (ಕೇವಲ ಶೆಡ್ಡಿನಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಾರೆ)ಇದೆ, ಇವರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 17 ಮಂದಿ ಬಯಲು ಶೌಚಾಲಯ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ, ಶೇಕಡ 51ರಷ್ಟು ಜನರು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮತ್ತು ಜಂಟಿಯಾಗಿ ಶೌಚಾಲಯವನ್ನು ಬಳಕೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ(ಝಾ ಇತರರು; 2022, ಪ್ರಕಟವಾಗಬೇಕಿದೆ).

ವಸತಿ ಎನ್ನುವುದು ಒಂದು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ; ಜೊತೆಗೆ ನಗರ ಯೋಜನಾಕಾರರು ಹೇಗೆ ನಗರದಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸುವವರನ್ನು ಮತ್ತು ಲಭ್ಯವಿರುವ ಭೌತಿಕ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವುದರ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ಮರುವಿನ್ಯಾಸ ಯೋಜನೆ-2030 ಈ ಕುರಿತು ಕೆಲವು ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಲಾಗಿದೆಯಾದರೂ, ಇದರಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಅಂಕಿಸಂಖ್ಯೆಗಳು ಕೆಲವು ಮುಖ್ಯ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ನಮಗೆ ನೀಡುತ್ತವೆ: ಜಾರಿಗೆ ಬರುತ್ತಿರುವ ವಸತಿ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಮನೆಗಳು ಮೇಲ್ವರ್ಗದ ಇಲ್ಲವೇ ಮಧ್ಯಮ ಮೇಲ್ವರ್ಗದ ಜನರ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪೂರೈಸುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಬೇಡಿಕೆಯಿರುವ ವಸತಿ ಆಕಾಂಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ, ಶೇಕಡ 80ರಷ್ಟು ವಸತಿ ಬೇಡಿಕೆ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ದುರ್ಬಲರು ಇಲ್ಲವೇ ಕೆಳವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದ ಕುಟುಂಬಗಳಿಂದ ಎನ್ನುವುದು ಖಚಿತವಾಗುತ್ತದೆ (ಬಿಎಂಆರ್‌ಡಿಎ, 2016). ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದಲ್ಲಿರುವ ವಸತಿ ಅಸಮಾನತೆ ದಿನೇ ದಿನೇ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ: ಮನೆಗಳಿಗೆ ಇರುವ ಬೇಡಿಕೆ ಒಂದೆಡೆ ಏರಿಕೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಖಾಲಿಯಿರುವ ಮನೆಗಳ ಪ್ರಮಾಣವೂ ಏರುತಲಿದೆ. ಇದು ಕೋವಿಡ್-19ರ ಆಗಮನದ ನಂತರ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತದೆ . ಲಾಕ್‌ಡೌನ್, ಆರ್ಥಿಕ ಹಿಂಜರಿತ, ಉದ್ಯೋಗ ನಷ್ಟ, ಆದಾಯದಲ್ಲಿ ಖೋತಾ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ಸಂಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಈಡಾದವರು ತಮ್ಮ ಬಾಡಿಗೆ ಖರ್ಚನ್ನು ಉಳಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಮೂಲ ಊರುಗಳಿಗೆ ಮರಳಿದ್ದಾರೆ. ಬಹುತೇಕ ಐಟಿ ಕಂಪನಿಗಳು ಸಹಾ ಧೀರ್ಘಕಾಲದವರೆಗೆ ಮನೆಯಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ನೀತಿಯನ್ನು (ವರ್ಕ್ ಫ್ರಂ ಹೋಂ) ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಕಾರಣ ಅನೇಕ ಮನೆಗಳು ಖಾಲಿಯಿರುವಂತಾಗಿದೆ. ಹೀಗಿದ್ದರೂ, ಕೋವಿಡ್-19ರ ಕಾರಣದಿಂದ ಖಾಲಿ ಮನೆಗಳ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ತೀವ್ರ ಏರಿಕೆ ಕಾಣುತ್ತಿದೆಯಾದರೂ, ಭಾರತದ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಖಾಲಿ ಮನೆಗಳ ಸಮಸ್ಯೆ ಬಹಳ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಇರುವಂತಹ ಸಮಸ್ಯೆಯೇ . ಬಡವರು ತಮ್ಮ ಕೆಲಸದ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲೇ ಜೀವಿಸುವಂತಹ ವಸತಿಗಳು ಲಭ್ಯವಿರುವುದು ಕೈಗೆಟುಕುವ ಬೆಲೆಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಮನೆ ದೊರೆಯುವಂತಾಗ ಬೇಕೆನ್ನುವುದಷ್ಟೇ ಮುಖ್ಯವಾದ ವಿಚಾರವಾಗಿರುತ್ತದೆ(ಭಾನ್, 2020).

<https://ksdb.karnataka.gov.in/page/Slums/Abstract+Details+Of+Slums/en>

Scores of Housing and Shelter = (0.2* Value of households with electrical connections + 0.2* Value of average length of electrical interruptions + 0.2* Value of beneficiaries Under PMAY+ 0.2* Value of Slum Population

9 According to some reports, the proportion of those living in 'slums' is nearly 20-25% of the city's population if one takes notified slums, (the government is responsible for providing some basic services to notified slums), non-notified slums, temporary squatter colonies, pavements and railway stations or labour camps that are temporary shelters provided by builders to migrant construction workers.

ವಸತಿ ಸಮಸ್ಯೆ ಬಡತನ ಮತ್ತು ಕಡಿಮೆ ಆದಾಯದೊಂದಿಗೆ ತಳುಕು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಉತ್ತಮವಾದ ಜೀವನಮಟ್ಟ ಎಂದರೆ ವಿದ್ಯುತ್-ನೀರು ಪೂರೈಕೆ, ನೈರ್ಮಲ್ಯ, ಶಿಕ್ಷಣ, ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾರಿಗೆ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಲಭ್ಯತೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ನೀತಿ ಆಯೋಜಕರ ಗಮನದಿಂದ ಹೊರಗೇ ಉಳಿದು ಬಿಡುವ ವಸತಿಹೀನರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇನ್ನೂ ಶೋಚನೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ದುರ್ಬಲ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ವಸತಿ ರಹಿತರು ಸೇರುತ್ತಾರೆ; ಭೌತಿಕ ಆಶ್ರಯದ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿ ನಿಖರವಾದ ವಿಳಾಸ ಇರದ ಸ್ಥಿತಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಇರುವ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕಾದ ಮತ ಚಲಾವಣೆಯಿಂದ ಇವರೂ ಯಾವಾಗಲೂ ವಂಚಿತರಾಗುತ್ತಾರೆ(ಕಿಂಗ್ ಇತರರು, 2015).

17.2.2 ನೀರು

ಇಟಿಎಲ್‌ಐನಲ್ಲಿ ನೀರು, ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಮತ್ತು ತಾಜ್ಜ ನಿರ್ವಹಣೆಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು 32.7 ಅಂಕಗಳನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಪೈಪುಗಳ ಮೂಲಕ ನೀರಿನ ಪೂರೈಕೆ, ಸಂಪರ್ಕಜಾಲವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಒಳಚರಂಡಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಮಳೆನೀರು ಹರಿದು ಹೋಗಲು ಇರುವ ಹೊರಚರಂಡಿ ಸಂಪರ್ಕ ಜಾಲವನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತದೆ. 1890ರಷ್ಟು ಹಿಂದೆಯೇ ನೀರು ಪೂರೈಕೆಗೆ ಪೈಪುಗಳನ್ನು ಬಳಸಿದ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರಕ್ಕೆ ಇದೊಂದು ಕಪ್ಪುಚುಕ್ಕೆಯೇ ಸರಿ. ಅಂದರೆ, ನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ಪೂರೈಕೆ, ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಹಾಗೂ ಒಳಚರಂಡಿ ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತರಣೆಯಾಗಿಲ್ಲವೆನ್ನುವುದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಈ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಪೂರೈಕೆಯು ಏರುತ್ತಿರುವ ನಗರ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತು ನಗರೀಕರಣದ ದರಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಆಗುತ್ತಿಲ್ಲವೆನ್ನುವುದು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. 2011ರ ಜನಗಣತಿ ಈ ಅಂಕಿಸಂಖ್ಯೆಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ: ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 77 ರಷ್ಟು ಮನೆಗಳು ನಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿವೆ; ಶೇಕಡ 13ರಷ್ಟು ಮನೆಗಳು ಬೋರ್‌ವೆಲ್‌ಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿವೆ; ಶೇಕಡ 6 ರಷ್ಟು ಮನೆಗಳು ಹ್ಯಾಂಡ್‌ಪಂಪ್‌ಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿವೆ; ಶೇಕಡ 3ರಷ್ಟು ತೆರೆದ ಬಾವಿಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿವೆ; ಶೇಕಡ 1 ರಷ್ಟು ಮನೆಗಳು ಇತರೆ ಮೂಲಗಳಿಂದ ನೀರನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರದಲ್ಲಿ ಇದು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಶೇಕಡ 70, ಶೇಕಡ 10, ಶೇಕಡ 17, ಶೇಕಡ 2 ಮತ್ತು ಶೇಕಡ 1 ರಷ್ಟು ಇದ್ದರೆ, ಮೆಟ್ರೋಪಾಲಿಟನ್ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಇದು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಶೇಕಡ 76, ಶೇಕಡ 12, ಶೇಕಡ 8, ಶೇಕಡ 3 ಮತ್ತು ಶೇಕಡ 1 ರಷ್ಟು ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಶೇಕಡ 61 ರಷ್ಟು ಮನೆಗಳ ಒಳಗೆ ನಲ್ಲಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೆ, ಶೇಕಡ 28 ರಷ್ಟು ಮನೆಗಳು ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ, ಶೇಕಡ 11 ರಷ್ಟು ಮನೆಯಿಂದ ಸಾಕಷ್ಟು ದೂರದಲ್ಲಿ ನಲ್ಲಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಇದು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಶೇಕಡ 19, ಶೇಕಡ 60 ಮತ್ತು ಶೇಕಡ 21ರಷ್ಟು ಇದ್ದರೆ, ಮೆಟ್ರೋಪಾಲಿಟನ್ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಇದು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಶೇಕಡ 52, ಶೇಕಡ 35 ಮತ್ತು ಶೇಕಡ 13 ರಷ್ಟು ಆಗಿರುತ್ತದೆ (ಬಿಎಂಆರ್‌ಡಿಎ, 2016, ಪುಟ 339).

ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರಕ್ಕೆ ನೀರು ಪೂರೈಸಲು ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ಬೆಂಗಳೂರು ನೀರು ಪೂರೈಕೆ ಮತ್ತು ಒಳಚರಂಡಿ ಮಂಡಳಿಯನ್ನು 1964ರಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲಾಯಿತು. ಸ್ವಾಯತ್ತ ಸಂಸ್ಥೆಯಾದ ಇದು 800 ಚದರ ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಿರುವ ಬೃಹತ್ ಬೆಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆ (ಬಿಬಿಎಂಪಿ)ಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ನಗರದ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ನೀರಿನ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸಲು 1974 ಕಾವೇರಿ ನೀರು ಪೂರೈಕೆ ಯೋಜನೆ 1ನೇ ಹಂತ ಜಾರಿಗೆ ಬಂತು. ಈ ಯೋಜನೆ 4ನೇ ಹಂತವನ್ನು ತಲುಪಿದೆ. 120 ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ದೂರದಲ್ಲಿರುವ ಟಿಜಿ ಹಳ್ಳಿಯಿಂದ 500 ಮೀಟರ್ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿರುವ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಪ್ರತಿ ದಿನ 1450 ಎಂಎಲ್‌ಡಿ(million litres daily) ನೀರನ್ನು ಪಂಪು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ (ಟಿಜಿ ಹಳ್ಳಿ ಯೋಜನೆ ಏಷ್ಯಾದಲ್ಲೇ ಇದೊಂದು ದಾಖಲೆಯ ಕಾರ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ). ಕಾವೇರಿ ನೀರು ಪೂರೈಕೆ ಯೋಜನೆ 5ನೇ ಹಂತದ ಕಾಮಗಾರಿ ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿದ್ದು, ಇದು 2023ರ ವೇಳೆಗೆ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡು, 750 ಎಂಎಲ್‌ಡಿ(million litres daily)ನೀರನ್ನು ಪೂರೈಸಲಿದೆ. ನೀರನ್ನು ಎತ್ತರದ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಪಂಪು ಮಾಡುವ ವೆಚ್ಚ ದುಬಾರಿಯಾಗಿದ್ದು, ಪ್ರತೀ ತಿಂಗಳು ರೂ.40-45 ಕೋಟಿ ಗಳ ವೆಚ್ಚ ತಗಲುತ್ತಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ, ಬಿಬಿಎಂಪಿ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ 4 ಲಕ್ಷ ಬೋರ್‌ವೆಲ್‌ಗಳಿಂದ 400 ಎಂಎಲ್‌ಡಿ ನೀರು ಸಹಾ ಪೂರೈಕೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ.

10 <https://www.deccanherald.com/city/top-bengaluru-stories/a-city-of-empty-houses-how-work-from-home-job-losses-hit-bengalurus-residential-rentals-934563.html>

11 Millions of empty homes, but migrants to Indian cities cannot rent them | Reuters

12 Going strong: Bengaluru's first piped water system (deccanherald.com)

ಬಿಡಬ್ಲ್ಯುಎಸ್‌ಎಸ್‌ಯ ಪ್ರಕಾರ ಹಾಲಿ (2021) ಕೊರತೆಯಾಗುತ್ತಿರುವ ನೀರಿನ ಪ್ರಮಾಣ 650 ಎಂಎಲ್‌ಡಿ ಆಗಿದ್ದರೆ, 2031ರ ವೇಳೆಗೆ ಈ ಕೊರತೆ 1450 ಎಂಎಲ್‌ಡಿಗೆ ತಲುಪಲಿದೆ. ಬೃಹತ್ ಬೆಂಗಳೂರು 1250 ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ವಾರ್ಷಿಕ ಸರಾಸರಿ ಮಳೆಯಾಗಿ 750 ಮಿಮಿ ಅನ್ನು ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ, 33 ಟಿಎಂಸಿ ಮಳೆ ನೀರು ಲಭ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಮಳೆ ನೀರು ಹರಿಯಲು ಇರುವ ಚರಂಡಿ ಜಾಲದಿಂದ ಮತ್ತು ನೀರು ಶುದ್ಧೀಕರಣಗಾರಗಳಿಂದ ದೊರೆಯುವ ನೀರನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಇರುವ ಕೆರೆಗಳಿಗೆ ನೀರು ಪೂರೈಕೆಯಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದರೆ, ಅಂತರ್ಜಲವನ್ನು ಮರುಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲು ಅವಕಾಶವಾಗಲಿದೆ. ಆದರೆ ಇಟಿಎಲ್‌ಐ ವರದಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಬೆಂಗಳೂರಿನಂತಹ ಬೃಹತ್ ಊರುಗಳು ಅಸಮರ್ಪಕ ಮಳೆ ನೀರು ಹರಿಯುವ ಚರಂಡಿ ಜಾಲವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಹಳೇಯದಾಗಿರುವ ಸಂಪರ್ಕ ಜಾಲ ನಿರಂತರವಾದ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ರಿಪೇರಿಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತದೆ.

1896ರಲ್ಲಿ ಹೆಸರಾಘಟ್ಟ ಕೆರೆಯಿಂದ ನೀರನ್ನು ಎತ್ತಿ ಪೈಪುಗಳ ಮೂಲಕ ನೀರು ಪೂರೈಸುವ ಕಾರ್ಯ ಆರಂಭಗೊಂಡಿತು. ಆಗ ನಗರದ ಜನಸಂಖ್ಯೆ 2.5 ಲಕ್ಷವನ್ನು ತಲುಪಿತ್ತು. ನಂತರ ತಿಪ್ಪೆಗೊಂಡನಹಳ್ಳಿ ಜಲಾಶಯದಿಂದ ನೀರು ಪೂರೈಕೆ ಆರಂಭಗೊಂಡಿತ್ತು. ಈ ಎರಡೂ ಕೆರೆಗಳು ಅರ್ಕಾವತಿ ನದಿಯ ಹರಿವಿನ ಜಾಲದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತವೆ. ಈ ಅರ್ಕಾವತಿ ನದಿಯು ಬಹುತೇಕ ಒಣಗಿ ಹೋಗಿದ್ದು, ಇದಕ್ಕೆ ಮರುಜೀವ ನೀಡುವಂತೆ ಪರಿಸರವಾದಿಗಳು ಬಹಳ ದಿನಗಳಿಂದ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. 400 ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ದೂರದಲ್ಲಿ ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟದಲ್ಲಿರುವ ಶರಾವತಿ ನದಿಯಿಂದ ನೀರು ತರುವ ಯೋಜನೆಯು ತೀವ್ರ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆ ತರುತ್ತದೆಂದು ಪರಿಸರವಾದಿಗಳ ಪ್ರತಿಭಟನೆಯನ್ನು ಈ ಯೋಜನೆ ಎದುರಿಸುತ್ತಿದೆ . ನಗರವೊಂದರ ನೀರು ಪೂರೈಕೆಯನ್ನು ಯೋಜಿಸಬೇಕಾದರೆ ಸಮಾನ ಹಂಚಿಕೆ ಮತ್ತು ಪರಿಸರದ ಮೇಲಿನ ಪರಿಣಾಮಗಳ ವಿಷಯವನ್ನು ಉದಾಸೀನ ಮಾಡುವಂತಿಲ್ಲ. ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ ಸದಾ ಹರಿಯುವ ನೀರಿನ ಮೂಲವಿಲ್ಲದ ಬೆಂಗಳೂರು ತನ್ನ ನೀರಿನ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವ ಹರಿಯುವ ನೀರಿನ ಮೂಲವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸುತ್ತಲೇ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಅನಿಯಂತ್ರಿತವಾಗಿ ಅಂತರ್ಜಲದ ಬಳಕೆಯೂ ಸಾಗುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಅಪಾಯಕಾರಿ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಲುಪಿರುತ್ತದೆ.

ಅನಿಯಮಿತ ಪೂರೈಕೆಯು ನೀರಿನ ಪೂರೈಕೆಯ ಮೇಲೆ ಕೆಟ್ಟ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಬೀರುತ್ತದೆ. ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ನೀರಿನ ಪೂರೈಕೆಯಿಲ್ಲದಾಗ ಜನರು ಅಗತ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ನೀರನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಅನಿಯಮಿತತೆಯ ಹಿಂದೆ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಯು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ: ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದ ವಸತಿ ಭಾಗಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಅನಿಯಮಿತ ಪೂರೈಕೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಶ್ರೀಮಂತವಿರುವ ವಸತಿ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣದ ಅನಿಯಮಿತ ನೀರು ಪೂರೈಕೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳನ್ನು ಗಂಭೀರವಾದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಿದಾಗ, ಕೆಲವು ಆಸಕ್ತಿಕರವಾದ ಒಳಹುಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ: ಮನೆಯ ಗುಣಲಕ್ಷಣದ ಮೇಲೆ ನೀರಿನ ಪೂರೈಕೆ ಅವಲಂಬಿತವಾಗದೆ, ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಪೈಪುಗಳ ಜಾಲದ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಕಡಿಮೆ ಆದಾಯದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಪೈಪುಗಳ ಜಾಲವಿರುವ ಕಾರಣ, ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಪೂರೈಕೆಯಲ್ಲಿ ನಿರಂತರತೆ ಇರುತ್ತದೆ (ಪೋಸ್ಟ್, ಇತರರು, 2018). ಹಾಗಾಗಿ ನೀರು ಪೂರೈಕೆ ಜಾಲದೊಳಗೆ ಇರುವ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಇನ್ನೂ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಅರಿಯುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ ಎಂದು ಈ ಅಧ್ಯಯನ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತದೆ. ಆದ್ಯತೆಯ ವಲಯಗಳಾದ ಆಸ್ಪತ್ರೆ, ವಿದ್ಯುತ್ ಸಂಪರ್ಕ ಒದಗುವಂತೆ, ನೀರಿನ ಪೂರೈಕೆ ನೀಡುತ್ತೇವೆನ್ನುವ ಸರಳೀಕೃತ ಅಂದಾಜು ಮಾಡಲೇ ಬಾರದು ಎಂದು ಈ ಅಧ್ಯಯನ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ತನ್ನ ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ಬಳಕೆಯ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಅರಿಯಲು ಬಿಡಬ್ಲ್ಯುಎಸ್‌ಎಸ್‌ಬಿಯಂತಹ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ದೊರೆಯಬೇಕಾದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಯಿರುತ್ತದೆ. ಸಂವಿಧಾನದ 74ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿಯ ಅನುಸಾರ ಬಿಡಬ್ಲ್ಯುಎಸ್‌ಎಸ್‌ಬಿಯು ಬಿಬಿಎಂಪಿ ನೀರು ಪೂರೈಕೆ ಇಲಾಖೆಯಾಗಬೇಕಿತ್ತು; ಆದರೆ ಇಂದಿಗೂ ಅದು ಸ್ವತಂತ್ರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗೇ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿದೆ. ಸ್ಥಳೀಯ ಜನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಮತ್ತು ಬಿಡಬ್ಲ್ಯುಎಸ್‌ಎಸ್‌ಬಿ ನಡುವೆ ಸಂವಹನ ಕೊರತೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಇತರೆ ಎಂಟು ನಗರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಪೂರೈಕೆ ಜಾಲವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವಾಗ ಅನೇಕ ತೊಡಕುಗಳು ಉಂಟಾಗುತ್ತಿವೆ(ಕಾಮತ್, ರಂಗನಾಥ್ ಮತ್ತು ಬೆನ್ನದೂರು, 2009).

13 <https://bengaluru.citizenmatters.in/thirsty-city-tantrums-bengalurus-thirst-felt-400km-away-35859>

14 <https://bwssb.karnataka.gov.in/storage/pdf-files/documents/Budget%202021-22.pdf>

ಬಿಡಬ್ಲ್ಯುಎಸ್‌ಎಸ್‌ಬಿಯ ಹಣಕಾಸು ಅಂಕಿಸಂಖ್ಯೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ, ಅದರ ಶೇಕಡ 50ರಷ್ಟು ಅಂದರೆ ಅರ್ಧ ಅಗತ್ಯತೆಯು ಸರ್ಕಾರದ ಅನುದಾನದಿಂದ ಪೂರೈಕೆಯಾದರೆ, ಉಳಿದ ಭಾಗ ಬಳಕೆದಾರರ ಪಾವತಿಗಳಿಂದ ಪೂರೈಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಸಂಸ್ಥೆಯ ಒಟ್ಟು ಖರ್ಚು ಒಟ್ಟು ಆದಾಯಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತದೆ, ಅಂದರೆ ಖೋತಾ ಬಜೆಟ್ ಅನ್ನು ಇದು ಹೊಂದಿದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿಗೆ ಇದರ ಬಜೆಟ್‌ನ ಪ್ರಕಾರ ಆದಾಯ ರೂ.1650 ಕೋಟಿಗಳಾದರೆ, ಖರ್ಚು ರೂ.2950 ಕೋಟಿಗಳಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸಾಲದ ಮೇಲಿನ ಬಡ್ಡಿ ಪಾವತಿಗೆ ರೂ.778 ಕೋಟಿಗಳು ಬೇಕಿದ್ದರೆ, ವಿದ್ಯುತ್ ಶುಲ್ಕ ಪಾವತಿಗೆ ರೂ. 880 ಕೋಟಿಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಬಳಕೆದಾರರಿಂದ ನೀರು ಮತ್ತು ಒಳಚರಂಡಿ ಸೇವೆ ನೀಡಿಕೆಗೆ ವಸೂಲಿ ಮಾಡುವ ಶುಲ್ಕದ ಆದಾಯ ರೂ.1,425 ಕೋಟಿಗಳಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಬಡ ಕುಟುಂಬಗಳ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ತಿಂಗಳಿಗೆ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಲೀಟರ್‌ಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ನೀರನ್ನು ಬಳಸುವ ಕುಟುಂಬಗಳ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಬಿಬಿಎಂಪಿಯೇ ಏಪ್ರಿಲ್ 2020ರಿಂದ ಪಾವತಿಸುತ್ತಿದೆ. ಇದರಿಂದ 2.5 ಲಕ್ಷ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಿದೆ.

ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಲೆ ನಿಗದಿ ಮತ್ತು ರಿಯಾಯಿತಿ ನೀಡಿಕೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸುವುದು ಉತ್ತಮವಾಗುತ್ತದೆ. ಕಡಿಮೆ ಆದಾಯವಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಶುದ್ಧವಾದ ನೀರನ್ನು ಯಾವುದೇ ಶುಲ್ಕವಿಲ್ಲದೆ ನೀಡುವುದು ಮುಖ್ಯವಾದರೂ, ಹೆಚ್ಚಿನ ಆದಾಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ಶುಲ್ಕವನ್ನು ತೆರಬೇಕಾದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಒದಗುತ್ತದೆ. ತೆರಿಗೆ ವಿನಾಯಿತಿಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಮೂಲಕ ಲಾಭವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸುವ, ಈ ಅಧಿಕ ಶುಲ್ಕದ ಹೊರೆಯನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸುವ ಮಾರ್ಗಗಳು ಇರಬಹುದಲ್ಲವೇ? (ಐಟಿ ಕಂಪನಿಗಳು ಮತ್ತು ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಂತಹ ಇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು). ಇವುಗಳಿಗೆ ಪರಿಸರ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ನೀರು ಪೂರೈಸುವ ಜಲಮೂಲಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆ ಒಂದಿಷ್ಟು ಹಣ ಪಾವತಿ ಮಾಡುವಂತೆ ಮಾಡಬಹುದು.

ನಾಗರಿಕರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿಗೆ ಧ್ವನಿ ನೀಡುವುದು ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕರೊಂದಿಗೆ ಸಂವಹನ ನಡೆಸುವುದು ಎರಡೂ ಮುಖ್ಯವಾದ ವಿಷಯಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಬಹಳಷ್ಟು ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಬಹಳ ದೂರದಿಂದ ಮತ್ತು ತಗ್ಗಿನ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಎತ್ತರ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ನೀರನ್ನು ಪಂಪು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಎನ್ನುವ ಮಾಹಿತಿಯೇ ತಿಳಿದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಮಳೆನೀರು ಕೊಯ್ಲು ಮಾಡಲು, ಮಳೆನೀರು ಹರಿಯುವ ಚರಂಡಿಗಳನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ಕೆರೆಗಳನ್ನು ಶುದ್ಧವಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ನಾಗರಿಕರ ಬೆಂಬಲ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಪಾತ್ರ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಸುಸ್ಥಿರವಾದ ನೀರಿನ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಸಂದೇಶ ನೀಡುವುದು ರಾಜಕೀಯ ಹೆಜ್ಜೆಯಾದರೂ, ಇದೊಂದು ತಾಂತ್ರಿಕ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಹಂತವೂ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವುದು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಒಳಗೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಹೆಜ್ಜೆಯಾಗುತ್ತಾದರೂ, ಉತ್ತಮವಾದ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಸೇವೆ ಮತ್ತು ಉತ್ತರದಾಯಿತ್ವವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಕಳ್ಳ ಸಂಪರ್ಕಗಳು, ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದ ನೀರಿನ ಬಳಕೆ, ಮಳೆನೀರು ಕೊಯ್ಲು, ಸ್ವಚ್ಛವಾದ ಮಳೆನೀರು ಚರಂಡಿಗಳು ಮತ್ತು ಕೆರೆಗಳ ವಿಚಾರವನ್ನು ಸ್ಥಳೀಯರ ಬೆಂಬಲವಿಲ್ಲದೆ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ.

17.2.3. ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ

ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರವು ಪ್ರತಿ ದಿನ 6100 ಎಂ.ಟಿ ಕಸವನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು 135 ಲಕ್ಷ ಜನ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಮತ್ತು 800 ಚದರ ಕಿ.ಮಿ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಈ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯು ಎಂಟು ವಲಯಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದ 198 ವಾರ್ಡುಗಳಿಗೆ. ಈ ವಾರ್ಡುಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮನೆ ಬಾಗಿಲಿಗೂ ಹೋಗಿ ಕಸವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ, ಸಾಗಿಸುವ, ಸಂಸ್ಕರಿಸುವ ಮತ್ತು ವಿಲೇವಾರಿ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಬಿಬಿಎಂಪಿಯ ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ವಿಭಾಗವು ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಸುಮಾರು 18,500 ಸಫಾಯಿ ಕಮ್ಮಿಚಾರಿಗಳು/ಸ್ವಚ್ಛತಾ ಕೆಲಸಗಾರರು/ಪೌರಕಾರ್ಮಿಕರು 4,665 ವಾಹನಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು 37 ಲಕ್ಷ ಮನೆಗಳಿಂದ ಕಸವನ್ನು ಪಡೆದು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಸಂಗ್ರಹವಾಗುವ ಕಸದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ

15 <https://timesofindia.indiatimes.com/city/bengaluru/bbmp-to-foot-water-bill-for-households-using-up-to-10k-litres-a-month/articleshow/75260092.cms>

16 <https://bengaluru.citizenmatters.in/six-amazing-groups-that-show-how-to-manage-waste-in-style-bangalore-6545>

33ರಷ್ಟು ಕಸವನ್ನು ಮೂಲದಲ್ಲಿಯೇ ಬೇರ್ಪಡುವಿಕೆಗೆ ಒಳಗಾಗದರೆ, ಶೇಕಡ 53ರಷ್ಟು ಕಸ ಸಂಸ್ಕರಣೆಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿದಿನ 2,750 ಟನ್ ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಸುರಿಯಲ್ಪಡುತ್ತಿದೆ. ಇದು ಈಗಾಗಲೇ ಸುರಿಯಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ 7 ಮಿಲಿಯನ್ ಟನ್ ಕಸಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿ ದಿನ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಬಿಬಿಎಂಪಿಯ ಬಯೋಕಾಪಿಂಗ್ ಮೂಲಕ ಕಸದ ವಿಲೇವಾರಿಗೆ ಕೆಲಸ ಆರಂಭಿಸಿದ್ದು, ಮುಂದಿನ ಐದು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳುವ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರವನ್ನು ಕಸದ ಬುಟ್ಟಿ ಮುಕ್ತ ನಗರವೆಂದು ಈಗಾಗಲೇ ಘೋಷಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅನೇಕ ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ನಾಗರಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ತಜ್ಞರು ನಗರದ ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ ತರಲು ಶ್ರಮಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವು ಬಿಬಿಎಂಪಿಗೆ ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಲಹೆ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಅದರ ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ಗುತ್ತಿಗೆ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಉತ್ತಮಗೊಳಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿವೆ.

ಪೌರಕಾರ್ಮಿಕರ ಹಾಜರಾತಿ ಮತ್ತು ವೇತನ ನೀಡಿಕೆ, ಸಾಗಾಣಿಕೆ ವಾಹನಗಳ ಮೇಲೆ ನಿಗಾ ಇಡುವಿಕೆ, ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರ ಪಾವತಿ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಬಿಬಿಎಂಪಿ 2020ನೇ ಸಾಲಿನಿಂದ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಭೌತಿಕವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಪೌರಕಾರ್ಮಿಕರ ಹಾಜರಾತಿ ನಿರ್ವಹಣೆ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ರೇಡಿಯೋ ಫ್ರೀಕ್ವೆನ್ಸಿ ಐಡೆಂಟಿಫಿಕೇಶನ್(ಆರ್‌ಡಿಐಎಫ್) ಆಧಾರಿತ ಹಾಜರಾತಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಮೂಲಕ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಕಸ ಸಂಗ್ರಹ ಮತ್ತು ಸ್ವಚ್ಛತೆಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಖಚಿತವಾದ ಕ್ರಮಗಳ ಜಾರಿ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ. ವೇತನ ಪಾವತಿ, ವಾಹನಗಳ ಪ್ರಯಾಣ ನಿಗಾವಹಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರಿಗೆ ಹಣದ ಪಾವತಿ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಪಾರದರ್ಶಕತೆ ಮೂಡಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಬಳಕೆಯು ವಾಹನಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಆಗುತ್ತಿದ್ದ ದೋಷಗಳ ಪ್ರಮಾಣ ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ಇರುತ್ತಿದ್ದ ಸರಾಸರಿ 288 ಪ್ರಕರಣಗಳಿಂದ ಶೂನ್ಯಕ್ಕೆ ತಲುಪಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ತಾಂತ್ರಿಕ ಅಳವಡಿಕೆಯನ್ನು ನೀತಿ ಆಯೋಗವು ಪ್ರಶಂಸಿಸಿದ್ದು, ಉಳಿದ ನಗರಗಳು ಇದನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಅದು ಸಲಹೆ ನೀಡಿದೆ (ಸಿಎಸ್‌ಇ, 2021). ಇಷ್ಟಾದರೂ, ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದ ಕಸ ನಿರ್ವಹಣೆ ವಿಚಾರ ಉತ್ತಮ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಇನ್ನಷ್ಟು ಸಾಧನೆಗೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಇದನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಯೋಜನಾಬದ್ಧ ಕ್ರಮಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ ಎನ್ನುವ ನಾಗರಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ನಾವು ಒಪ್ಪಲೇ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ವಿಲೇವಾರಿಯ ಹಣಕಾಸು ಅಂಶಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ, ನೀರಿನ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಕಂಡಂತೆ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಆದಾಯಕ್ಕಿಂತ ವೆಚ್ಚವೇ ಹೆಚ್ಚು ಎನ್ನುವುದು ಅರಿವಾಗುತ್ತದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿಗೆ ತ್ಯಾಜ್ಯ ವಿಲೇವಾರಿಗೆ ಬಿಬಿಎಂಪಿಯ ಅಂದಾಜು ವೆಚ್ಚ ರೂ. 1,622 ಕೋಟಿಗಳಾದರೆ, ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಶುಲ್ಕ ರೂಪದ ಆದಾಯ ರೂ. 50-60 ಕೋಟಿಗಳಷ್ಟೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದರರ್ಥ, ಬಿಬಿಎಂಪಿ ಕಸದ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಸರ್ಕಾರದ ಅನುದಾನದ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತವಾಗಲೇ ಬೇಕಾದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಮಳೆನೀರು ಹರಿಯುವ ಚರಂಡಿಗಳ ಕುರಿತು ಸಿಎಜಿ ನೀಡಿರುವ ವರದಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಬಿಬಿಎಂಪಿ ಬಳಿಯಾಗಲೀ ಬಿಡಬ್ಲುವಿಸ್‌ಎಸ್‌ಬಿ ಬಳಿಯಾಗಲೀ ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದ ನೀರಿನ ನಕ್ಷೆಗಳೇ ಲಭ್ಯವಿರದ ಕಾರಣ, ಅವುಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಆಗಲು ಅವಕಾಶವೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಕೆರೆಗಳನ್ನು ಪುರುಜ್ಜೀವಗೊಳಿಸುವ ಕಾರ್ಯವೂ ವಿಫಲವಾಗಿದೆ. ಕಸದ ವಿಲೇವಾರಿಯನ್ನು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಕಂಪನಿ ನೋಂದಣಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಕಛೇರಿಯಲ್ಲಿ, ಬೆಂಗಳೂರು ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ನಿಯಮಿತ ಎನ್ನುವ ಕಂಪನಿಯನ್ನು ನೋಂದಾಯಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ, ಕಸದ ನಿರ್ವಹಣೆ ಕುರಿತು ಪೂರ್ಣವಾದ ಪರಿಹಾರ ದೊರೆಯಬೇಕಾದಲ್ಲಿ, ನಾಗರಿಕರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ನಿವಾಸಿಗಳ ಸಂಘಗಳ ಜೊತೆ ಉತ್ತಮ ಸಹಕಾರ ಮತ್ತು ಸಂವಹನದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಉತ್ತಮವಾದ ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಲಹೆಗಳು ಮತ್ತು ವಿಧಾನಗಳು ಜಾರಿಗೆ ಬರುವ ಅವಕಾಶಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಇದರಿಂದ ಎಲ್ಲರಿಂದಲೂ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯ ವರ್ತನೆಗಳು ಮೂಡಿಬರುವ ಮೂಲಕ, ಸುಸ್ಥಿರವಾದ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಅವಕಾಶಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

17 This includes Hasiru Dala- www.hasirudala.in, Solid Waste Management round table- www.swmrt.com Saahas-<https://www.saahas.org/> and Daily Dump- <https://www.dailydump.org/>. This is not an exhaustive list.

18 <https://bangaloremirror.indiatimes.com/bangalore/cover-story/bengaluru-doesnt-have-a-concrete-plan/articleshow/88818640.cms>

19 <https://www.deccanherald.com/specials/point-blank/fixing-bengalurus-waste-management-issues-beyond-activism-934212.html>

17.2.4. ಸಾರಿಗೆ

ಪ್ರತೀ ದಿನವೂ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಜನರು ಪ್ರತಿ ನಿತ್ಯ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ನಗರಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬರಲು ಉತ್ತಮವಾದ ಸಾರಿಗೆ ಸಂಚಾರ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಗತ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕದಾದ, ಕೈಗೆಟುಕುವ ಬೆಲೆಯ ಮತ್ತು ಅವಲಂಬಿಸಬಹುದಾದ ಸಾರಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಇರುವಿಕೆ ನಗರದ ಬದುಕನ್ನು ಸಹನೀಯವಾಗಿಸುತ್ತದೆ. ಇದಲ್ಲದೇ ರಸ್ತೆಯ ಮೇಲೆ ಬಳಕೆಯಾಗುವ ದ್ವಿಚಕ್ರ ವಾಹನಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರುಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ವಿಚಾರವೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರವನ್ನು ಬಾಧಿಸುವ ಸಂಚಾರ ದಟ್ಟಣೆಗಳು ಇಲ್ಲಿನ ಬದುಕನ್ನು ಅಸಹನೀಯವಾಗಿಸಿವೆ. ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಸಂಚಾರ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಡಚ್ ದೇಶದ ಸಂಚಾರ ಕಂಪನಿಯೊಂದು ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸಿ ತನ್ನ ವರದಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ. ಅದರ ಪ್ರಕಾರ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಟಾಮ್ಯಾಂ ಸಂಚಾರ ಸೂಚ್ಯಂಕ ಅದನ್ನು ವಿಶ್ವದ ಅತ್ಯಂತ ಕೆಟ್ಟ ಸಂಚಾರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ನಗರಗಳ ಪಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿಸಿದೆ. ಈ ಸೂಚ್ಯಂಕದ ಪ್ರಕಾರ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಸಾಮಾನ್ಯ ನಿವಾಸಿಗಳು ಪ್ರತೀ ವರ್ಷ ರಸ್ತೆಯ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚುವರಿಯಾಗಿ 243 ಗಂಟೆಗಳನ್ನು ಕಳೆಯುತ್ತಾರೆ! ಅಂದರೆ ಹತ್ತು ದಿನಗಳು ಮತ್ತು ಮೂರು ಗಂಟೆಗಳನ್ನು ಪ್ರತೀ ವರ್ಷ ಸಂಚಾರದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಸಿಲುಕಿಬಿದ್ದು ವ್ಯಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಮೂಲ ಕಾರಣ ರಸ್ತೆಯ ಮೇಲೆ ಸಂಚರಿಸುವ ಖಾಸಗಿ ವಾಹನಗಳ ದಟ್ಟಣೆ ಅತಿಯಾಗಿರುವುದು. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಸೂಕ್ತವಾದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಾರಿಗೆ ವಾಹನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕೊರತೆ, ಕೊನೆಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತ ಸಂಪರ್ಕದ ಕೊರತೆ(ಲಾಸ್ಟ್ ಮೈಲ್ ಪ್ರಾಬ್ಲಂ), ಮತ್ತು ಸಂಚಾರದ ಹಿತದ ಕೊರತೆಗಳು ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ.

ಭಾರತದ ನಗರಗಳ ಸಂಚಾರದ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಅರಿಯಲು ಈಓಎಲ್ಐ ಮೂರು ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡಿತ್ತು: ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಾಹನಗಳ ಲಭ್ಯತೆ, ಸಂಚಾರಿ ಸಂಬಂಧಿತ ಅಪಘಾತಗಳು ಮತ್ತು ರಸ್ತೆಯ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವ ಚೆನ್ನೈ ನಗರವು 100 ಅಂಕಗಳಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು (79.80) ಅಂಕಗಳನ್ನು ಗಳಿಸಿದರೆ, ಬೆಂಗಳೂರು (48.40) ಅಂಕಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಹಿಂದುಳಿದಿದೆ. ಚೆನ್ನೈ ನಗರ ಉತ್ತಮವಾದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಾರಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಚೆನ್ನೈ ನಗರ ಪ್ರತೀ ಲಕ್ಷ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಾಹನದ ಲಭ್ಯತೆಯಲ್ಲಿ 92017.96 ಅಂಕಗಳನ್ನು ಗಳಿಸಿದ್ದರೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಾಹನಗಳ ಲಭ್ಯತೆಯಲ್ಲಿ ಕೇವಲ 4409.62 ಅಂಕಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿರುತ್ತದೆ.

ಬೆಂಗಳೂರು ಮೆಟ್ರೋಪಾಲಿಟನ್ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಪೋರ್ಟ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಶನ್ (ಬಿಎಂಟಿಸಿ) ವಾಹನಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತೀ ದಿನದ ಪ್ರಯಾಣಿಕರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೀಗಿದೆ: 2019ರಲ್ಲಿ 35.8 ಲಕ್ಷ ; 2020ರಲ್ಲಿ 33 ಲಕ್ಷ ; ಮತ್ತು 2021ರಲ್ಲಿ 10 ಲಕ್ಷ . ಅಂದರೆ ದಿನೆ ದಿನೇ ಪ್ರಯಾಣಿಕ ಬಳಕೆ ಪ್ರಮಾಣ ಕುಸಿತವನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಅತ್ಯಂತ ಉತ್ತಮವಾದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಾಹನಗಳ ಜಾಲವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ ಎಂದಾದರೂ, ಲಭ್ಯವಿರುವ ಸೇವೆ ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು ಎನ್ನುವ ಆಲೋಚನೆಯಂತೂ ಇದ್ದೇ ಇದೆ . 2020ಕ್ಕೆ ಮುಂಚಿನ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ನಗರದ ವಾಹನಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ 23 ಲಕ್ಷ ಏರಿಕೆಯನ್ನು ಕಂಡರೆ, ಬಿಎಂಟಿಸಿಗೆ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾದ ಬಸ್ಸುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಕೇವಲ 20 ಮಾತ್ರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಯಾವ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ವಾಹನಗಳ ದಟ್ಟಣೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಬೇಕೆನ್ನುವುದು ಚೈತನ್ಯಶೀಲ ಮತ್ತು ತಕ್ಷಣದ ಅಗತ್ಯತೆಯನ್ನು ಆಧಾರಿಸಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ. ದೇವನಹಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ಹೊಸಕೋಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಪ್ರಯಾಣಿಕರು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಾಹನಗಳನ್ನು ಹಣದ ಉಳಿತಾಯವಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ಕಾರಣದಿಂದ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಪ್ರಯಾಣದಲ್ಲಿ ಧೀರ್ಘವಾದ ಸಮಯವನ್ನು ವ್ಯಯಗೊಳಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ(ಸಿಬಿಪಿಎಸ್, 2014; ಬೆಂಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲಾ ಎಚ್‌ಡಿಆರ್ ಅಧ್ಯಯನ 2014). ಮೇಲು ಸೇತುವೆಗಳು ಮತ್ತು ಎತ್ತರಿಸಿದ ರಸ್ತೆಗಳ(flyovers and elevated corridors) ನಿರ್ಮಾಣದಿಂದ ಸಂಚಾರ ಸುಗಮವಾಯಿತು ಎಂದು ಎನಿಸುವುದಾದರೂ, ಅದು ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಪರಿಹಾರ ಮಾತ್ರವಾಗುತ್ತದೆ . ಬಸ್ಸಿನ ಪ್ರಯಾಣ ದರವನ್ನು ಮರುಪರಿಶೀಲಿಸುವುದು, ಮಾರ್ಗ ಬದಲಾವಣೆಗೊಳಿಸುವುದು, ಬಸ್ಸುಗಳ ಸಂಚಾರದ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು, ಮುಂತಾದ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಅನೇಕ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ನೀಡಿರುತ್ತವೆ(ವಜ್ರಪುರ ಇತರರು, 2019). ಇವುಗಳನ್ನು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ.

2011ರಲ್ಲಿ ಆರಂಭಗೊಂಡ ಮೆಟ್ರೋ ರೈಲು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ತನ್ನೆರಡು ಮಾರ್ಗಗಳಿಂದ 56 ಕಿಮಿ ದೂರವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಇದರ ಸರಾಸರಿ ಪ್ರಯಾಣಿಕರ ಸಂಖ್ಯೆ 5.26 ಲಕ್ಷವಾಗಿದ್ದರೆ, ಪ್ಯಾಂಡಮಿಕ್ ನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣಿಕರ 3 ಲಕ್ಷ ಜನ

20 <https://www.livemint.com/news/india/bengaluru-four-other-indian-cities-in-world-s-worst-traffic-list-11580365873632.html>

ಸಂಖ್ಯೆಯು ಗಣನೀಯವಾದ ಕುಸಿತವನ್ನು ಕಂಡಿದೆ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಟಿಕೆಟ್ ದರ ಮತ್ತು ಕೊನೆಯ ಹಂತದ ಸಂಪರ್ಕದ ಕೊರತೆಯ ಕಾರಣದಿಂದ ಮೆಟ್ರೋ ರೈಲು ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಯಾಣಿಕರನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಆದರೆ ದೂರದ ಪ್ರಯಾಣವನ್ನು ಮಾಡುವ ಪ್ರಯಾಣಿಕರಿಗೆ ಮೆಟ್ರೋ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ ಸೌಕರ್ಯವಾಗಿದ್ದು, ಅದರ ಉದ್ದ ಹೆಚ್ಚಿದಷ್ಟೂ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಯಾಣಿಕರನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಅವಕಾಶಗಳಿರುತ್ತವೆ . ಆದರೆ ಇದರ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯ ಮಾಲಿನ್ಯದ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಮೆಟ್ರೋ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ತಲುಪುವ ಮತ್ತು ನಿರ್ಗಮಿಸುವ ಸಂಪರ್ಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಬಲಗೊಳಿಸಬೇಕಾದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಯಿರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಮೆಟ್ರೋ ಬಳಕೆ ಹೆಚ್ಚಿ ಖಾಸಗಿ ವಾಹನಗಳ ಬಳಕೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ, ಮೆಟ್ರೋ ಬಳಕೆದಾರರ ಕೊನೆ ಸಂಪರ್ಕ ಕೊಂಡಿಯಾಗಿ ಅಚೋ ಮತ್ತು ಟ್ಯಾಕ್ಸಿಗಳು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸಲು 1.94 ಲಕ್ಷ ಆಟೋಗಳಿಗೆ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಹೊಸ ಪರವಾನಗಿಗಳನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಿದ್ದ ಸರ್ಕಾರ, 2019ರಿಂದ ಮತ್ತೆ ಪರವಾನಗಿಗಳನ್ನು ನೀಡಲು ಆರಂಭಿಸಿದೆ. ಸುಮಾರು ಏಳು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಹೊಸ ಆಟೋಗಳಿಗೆ ಪರವಾನಗಿಯನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಲಾಗಿತ್ತು . ಈ ಕ್ರಮವನ್ನು ಮರುಚಿಂತನೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ; ಜೊತೆಗೆ ಇ-ಆಟೋದಂತಹ ಪರಿಸರ ಸ್ನೇಹಿ ವಾಹನಗಳನ್ನು ಬಳಕೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕೊನೆಯ ಹಂತದ ಸಂಚಾರ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಉತ್ತಮಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಬಹುದು.

ಉಪನಗರ ರೈಲು (ಸಬ್‌ಅರ್ಬನ್) ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಲೇ ಬಂದಿದೆ. ಉಪನಗರಗಳಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಕಡಿಮೆ ಖರ್ಚಿನಲ್ಲಿ ಸಂಪರ್ಕ ಕೊಂಡಿಯಾಗಿರಬಲ್ಲ ಪರಿಸರ ಸ್ನೇಹಿಯಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ಉಪನಗರ ರೈಲು ಯೋಜನೆ 1983 ರಿಂದಲೂ ಇರುವಂತಹ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿದ್ದು, ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಘೋಷಣೆಯೊಂದನ್ನು ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರವನ್ನು ಅದರ ಉಪನಗರಗಳೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತು ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಭಾಗಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕಿಸುವ ಈ ಯೋಜನೆ 148.17 ಕಿಮಿ ಉದ್ದವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಸದ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಾಗಾಣಿಕೆಯ ಶೇಕಡ 2ರಷ್ಟು ಹೊರೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಿಭಾಯಿಸುತ್ತಿದ್ದು, 2019ರಲ್ಲಿ 1.5 ಲಕ್ಷ ಪ್ರಯಾಣಿಕರು ಇದರ ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪಾತ್ರ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಅವಕಾಶವಿರುತ್ತದೆ.

ಆದುದರಿಂದ ದೂರಗಾಮಿ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದೊಂದಿಗೆ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಸಾರಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ನಿಭಾಯಿಸಿದಾಗ ಮಾತ್ರ ಸುಸ್ಥಿರವಾದ ಪರಿಹಾರ ಲಭ್ಯವಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಸಹಕಾರ ಮತ್ತು ಸಹಮತದೊಂದಿಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಯಿರುತ್ತದೆ. ಬಸ್ಸು ಮತ್ತು ಮೆಟ್ರೋ ಸಂಚಾರವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಡಿಜಲೀಕರಣವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ತುರ್ತು ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಬಸ್ಸು ಮತ್ತು ಮೆಟ್ರೋ ವಿವರಗಳನ್ನು ಆಪ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಏಕೀಕೃತವಾಗಿ ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಪ್ರಯಾಣಿಕರಿಗೆ ಅವರ ಅಗತ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಸಾರಿಗೆ ವಿಧಾನವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವ ಅವಕಾಶ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ; ಸಮಯದ ಉಳಿತಾಯವೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ಆಪ್‌ಗಳು ಇವೆಯಾದರೂ, ನೈಜ ಸ್ಥಿತಿಯ (ರಿಯಲ್ ಟೈಮ್ ಅಪ್ಡೇಟ್) ವರದಿ ನಿಖರವಾಗಿ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸಂಚಾರ ದಟ್ಟಣೆಯಿಂದ ನಿಧಾನವಾದ ಮಾಹಿತಿ ಲಭ್ಯವಾಗದೇ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಮೆಟ್ರೋ ಮತ್ತು ಬಸ್ಸುಗಳಿಗೆ ಒಂದೇ ಕಾರ್ಡನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ

21 <https://timesofindia.indiatimes.com/city/bengaluru/as-commuters-shift-gears-bmtcs-daily-ridership-drops-to-36-lakh/articleshow/71238762.cms>

22 <https://www.statista.com/statistics/1240167/india-average-daily-ridership-of-buses-in-bengaluru/>

23 <https://www.statista.com/statistics/1240167/india-average-daily-ridership-of-buses-in-bengaluru/>

24 https://www.business-standard.com/article/current-affairs/why-bengaluru-s-bus-system-is-india-s-best-and-loses-least-money-118081700117_1.html

25 <https://www.thenewsminute.com/article/easy-fix-bengaluru-s-perennial-traffic-problem-humble-bus-116965>

26 <https://www.bbc.com/news/world-asia-india-38155635>

27 <https://bangaloremirror.indiatimes.com/news/india/bengaluru-demand-for-tokens-grows-as-technical-glitches-mar-smart-card-metro-commute/articleshow/78708376.cms>

<https://timesofindia.indiatimes.com/city/bengaluru/remove-rs-50-min-balance-rule-demand-namma-metro-users/articleshow/77878735.cms>; https://en.wikipedia.org/wiki/Namma_Metro#cite_note-5-6; <https://www.thehindu.com/news/cities/bangalore/metro-ridership-touches-25-lakh-in-oct-all-time-high-since-july/article36935849.ece>, <https://www.thehindu.com/news/cities/bangalore/metro-ridership-touches-25-lakh-in-oct-all-time-high-since-july/article36935849.ece>

ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವಾಗಿ ಆರಂಭಗೊಳ್ಳಬೇಕಿದೆ. ಬಸ್ಸುಗಳಿಗೆ ಜಿಪಿಎಸ್ ಟ್ರಾಕರ್‌ಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದ್ದರೂ, ಕೆಲವು ತಾಂತ್ರಿಕ ದೋಷಗಳಿಂದಾಗಿ ಅದರ ಪೂರ್ಣ ಲಾಭ ಪಡೆಯಲು ಆಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಉಳಿದ ಎಲ್ಲಾ ಸೇವೆಗಳಂತೆ ಸಾರಿಗೆಯು ಸಹ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ; ಆದುದರಿಂದ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಅಳವಡಿಕೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಡವರನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ಕಾರ್ಯವೂ ಆಗಬೇಕಿದೆ .

2018-19ನೇ ಸಾಲಿನ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ 80 ಲಕ್ಷ ನೋಂದಾಯಿತ ನಾಲ್ಕು ಚಕ್ರಗಳ ವಾಹನಗಳು ಇದ್ದವು. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ದೆಹಲಿಯ ನಂತರ ಅತೀ ಹೆಚ್ಚು ಕಾರುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ನಗರ ಬೆಂಗಳೂರು. ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಶೇಕಡ 85ರಷ್ಟು ವಾಹನಗಳಲ್ಲಿ 55 ಲಕ್ಷಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ದ್ವಿಚಕ್ರ ವಾಹನಗಳು, 15 ಲಕ್ಷಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಾರುಗಳು ಸೇರಿವೆ . ಸಾರಿಗೆಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು ನಿಭಾಯಿಸಲು ಕಠಿಣ ಡ್ರೈವಿಂಗ್ ಲೈಸೆನ್ಸ್ ವಿತರಣಾ ನಿಯಮ, ನಗರದ ಕೇಂದ್ರ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸಂಚಾರ ದಟ್ಟಣೆ ಶುಲ್ಕ, ರಸ್ತೆ ಬದಿಯಲ್ಲಿ ವಾಹನ ನಿಲುಕಡೆಯ ವಿರುದ್ಧ ದಂಡ ವಿಧಿಸುವುದು ಮುಂತಾದ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕಿದೆ. ವಾಹನಗಳಿಂದ ಹೊರಬರುವ ಹೊಗೆ ಪರಿಸರದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಹವಾಮಾನ ವೈಪರೀತ್ಯಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಕ್ರಮವಾಗಿಯೂ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯದ ವಿಷಯವಾಗಿಯೂ ಇದನ್ನು ನೋಡಬೇಕಿದೆ.

17.2.5 ಆರೋಗ್ಯ

ಆರೋಗ್ಯದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು 100 ಅಂಕಗಳಲ್ಲಿ 45 ಅಂಕಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಅತ್ಯಂತ ಕೆಟ್ಟ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದೆ; ಈ ಸೂಚ್ಯಂಕದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ನಗರಗಳ ಸರಾಸರಿ ಅಂಕ 50 ಆಗಿದ್ದರೆ, ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ ನಗರದ ಅಂಕ 80 ಆಗಿರುತ್ತದೆ . ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ದೇಶವು ಆರೋಗ್ಯ ಹಣಕಾಸು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೆಡೆಗೆ ನಡೆದಿದೆ; ಅಂದರೆ ನೇರವಾಗಿ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ಬದಲು, ಆರೋಗ್ಯ ವಿಮೆಯ ಮೂಲಕ ಸೇವೆಯನ್ನು ನೀಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ವಿವಿಧ ಆರೋಗ್ಯ ವಿಮೆ ಯೋಜನೆಗಳಾದ - ಆರೋಗ್ಯಶ್ರೀ, ರಾಜೀವ್ ಆರೋಗ್ಯ ಭಾಗ್ಯ ಯೋಜನೆ, ಜ್ಯೋತಿ ಸಂಜೀವಿನಿ ಯೋಜನೆ, ಜನನಿ ಸುರಕ್ಷಾ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಆದರೆ ಇವುಗಳ ಅಳವಡಿಕೆ ಪ್ರಮಾಣ ಮಾತ್ರ ಕಡಿಮೆಯೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಬೆಂಗಳೂರು ಮೆಟ್ರೋಪಾಲಿಟನ್ ರೀಜನ್ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಸೇರುವ ಮೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಇದರ ಅಳವಡಿಕೆಯ ಪ್ರಗತಿ ಸ್ಥಗಿತಗೊಂಡಿದೆ. ಕುಟುಂಬವೊಂದರ ಸದಸ್ಯ ಆರೋಗ್ಯ ವಿಮೆಯ/ಹಣಕಾಸು ಸಹಾಯದ ಯೋಜನೆಗೆ ಒಳಪಡುವ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇಕಡ 38.6 (ಎನ್‌ಎಚ್‌ಎಫ್‌ಎಸ್-4, 2015-16) ರಿಂದ (ಎನ್‌ಎಚ್‌ಎಫ್‌ಎಸ್-5, 2019-2020) ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 34.9ಕ್ಕೆ ಕುಸಿತವನ್ನು ಕಂಡಿದೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ರಾಮನಗರ ಸ್ವಲ್ಪ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು - ಶೇಕಡ 34.8 ನಿಂದ ಶೇಕಡ 35.7ಕ್ಕೆ ಪ್ರಗತಿ - ತೋರಿಸಿದ್ದರೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ಶೇಕಡ 15.4 ರಿಂದ ಶೇಕಡ 28.8 ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿದೆ. ಉಳಿದ ಎರಡೂ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಕನಿಷ್ಠ ಮಟ್ಟದಲ್ಲೇ ಇರುತ್ತದೆ.

28 <https://www.thehindu.com/news/cities/bangalore/metro-ridership-touches-25-lakh-in-oct-all-time-high-since-july/article36935849.ece>

29 <https://timesofindia.indiatimes.com/city/bengaluru/bengalurus-last-mile-problem/articleshow/72622505.cms>

30 <https://timesofindia.indiatimes.com/city/bengaluru/bengalurus-last-mile-problem/articleshow/72622505.cms>

31 <https://economictimes.indiatimes.com/news/politics-and-nation/transport-dept-to-issue-new-auto-permits-after-7-yrs-in-bengaluru/articleshow/67345560.cms?from=mdr>

32 <https://indianexpress.com/article/explained/explained-what-is-the-bengaluru-suburban-rail-project-and-how-will-it-help-people-living-in-and-around-the-city-7378128/>

33 <https://timesofindia.indiatimes.com/city/bengaluru/karnataka-over-1-5-lakh-commuters-take-suburban-train-daily/articleshow/72422518.cms>

34 <https://www.bbc.com/news/world-asia-india-38155635>

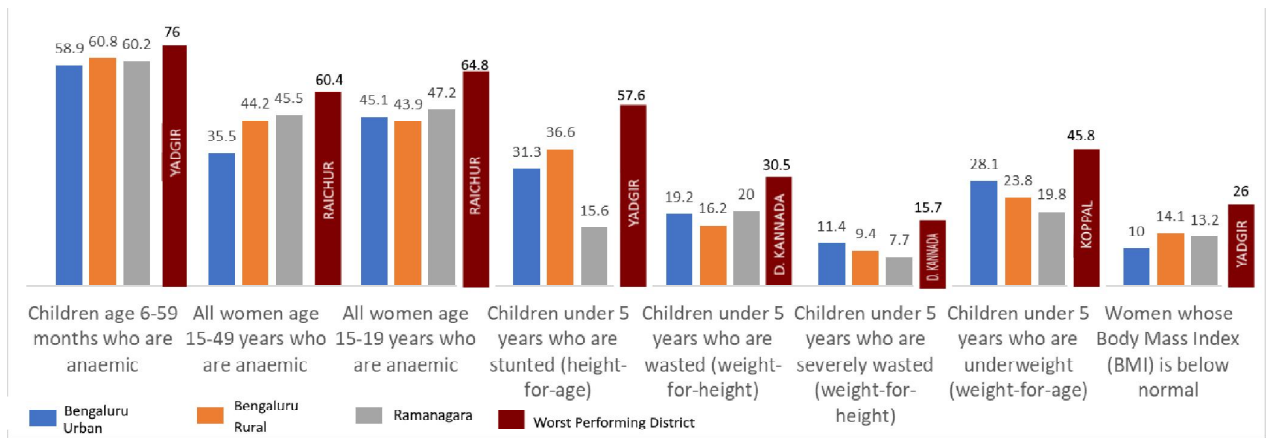
35 <https://www.99acres.com/articles/intra-city-mobility-and-social-inequality-in-indian-cities.html>

36 <https://timesofindia.indiatimes.com/city/bengaluru/how-many-vehicles-ply-on-city-roads-transport-dept-clueless/articleshow/77533015.cms>

37 The indicators are Household Expenditure on Health, Availability of Healthcare Professionals, Accredited Public Health Facilities and Availability of Hospital Beds as against Prevalence of Diseases

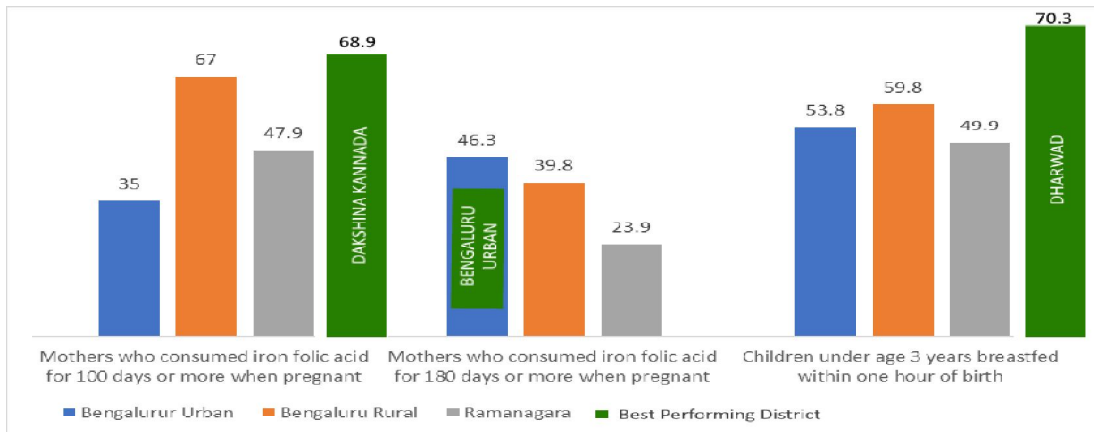
ನಗರದ ಆರೋಗ್ಯದ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ ಮತ್ತು ಕಾಯಿಲೆಗಳ ಇರುವಿಕೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿದಾಗ, ಇದು ಆತಂಕಕಾರಿ ಸಂದರ್ಭವೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದವೈದ್ಯ-ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಅನುಪಾತ 1:921 ಆಗಿದ್ದು, ಉತ್ತಮವಾಗಿದೆ(ವಿಶ್ವ ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಾನದಂಡ - 1:1000). ನಗರದಲ್ಲಿ ಅತೀ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಖಾಸಗಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳು ಇರುವ ಕಾರಣದಿಂದ ಇಂತಹ ಅನುಪಾತ ಲಭ್ಯವಾಗಿದೆಯೇ ಹೊರತು, ಉತ್ತಮ ಸೇವೆಯ ಸೂಚಕವಾಗಿರಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಬಿಎಂಆರ್ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಎಲ್ಲಾ ಮೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ 6-59 ತಿಂಗಳ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 60 ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಮಕ್ಕಳು ರಕ್ತಹೀನತೆಯಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಪ್ರಗತಿ ತಾಯಿ-ಮಗು ಆರೋಗ್ಯದ ವಿವಿಧ ಮಾನದಂಡಗಳಲ್ಲಿ ತೃಪ್ತಿದಾಯಕವಾಗಿಯೇನು ಇರುವುದಿಲ್ಲ (ಚಿತ್ರ 17.2). ಗರ್ಭಿಣಿಯರಿಗೆ ಫೋಲಿಕ್ ಮಾತ್ರೆಯ ವಿತರಣೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು ಉತ್ತಮವಾದ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ್ದರೂ, ಒಟ್ಟಾರೆ ಫಲಿತಾಂಶ ಉತ್ತಮವಾಗಿಯೇನೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ(ಚಿತ್ರ 17.3).

ಚಿತ್ರ 17.2: ತಾಯಿ-ಮಗು ಆರೋಗ್ಯದ ಕೆಲವು ಆಯ್ದು ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳು, ಬೆಂಗಳೂರು ಮೆಟ್ರೋ ಪಾಲಿಟನ್ ರೀಜನ್ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು, 2019-20

ಮೂಲ: ಎನ್‌ಎಚ್‌ಎಫ್‌ಎಸ್-5 ಜಿಲ್ಲಾವರದಿಗಳು

ಚಿತ್ರ 17.3: ಗರ್ಭಿಣಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಂದ ಫೋಲಿಕ್ ಮಾತ್ರ ಸೇವನೆ, ಜನನ ನೀಡಿದ ಒಂದು ಗಂಟೆಯೊಳಗೆ ಸ್ತನ್ಯಪಾನ ನೀಡುವುದು, ಬೆಂಗಳೂರು ಮೆಟ್ರೋ ಪಾಲಿಟನ್ ರೀಜನ್ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು, 2019-20

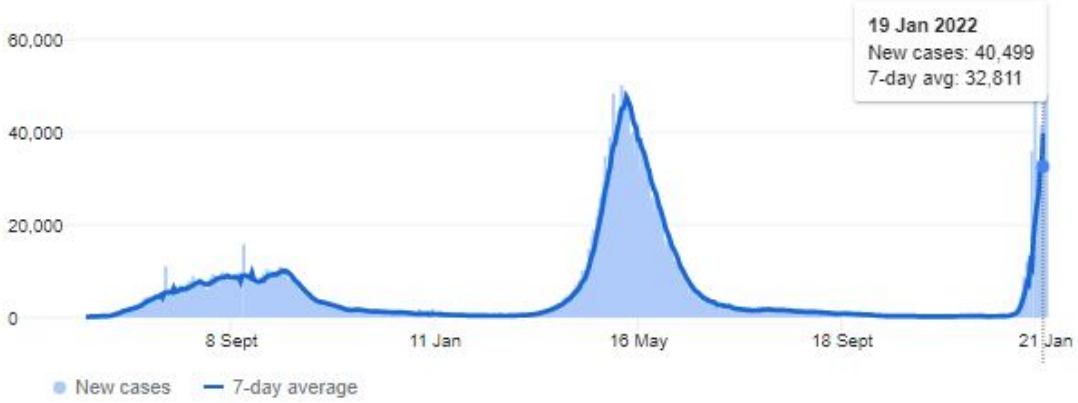
ಮೂಲ: ಎನ್‌ಎಚ್‌ಎಫ್‌ಎಸ್-5 ಜಿಲ್ಲಾವರದಿಗಳು

ಕಡಿಮೆ ಆದಾಯವಿರುವ ಜನರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ವಸತಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವನಮಟ್ಟ ಅತ್ಯಂತ ಕನಿಷ್ಠ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದು ನಮಗೆ ತಿಳಿದೇ ಇದೆ; ಇದು ಅಲ್ಲಿನ ನಿವಾಸಿಗಳ ಆರೋಗ್ಯದ ಮೇಲೆ ಕೆಟ್ಟ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ಕೊಳಚೆಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ನಿವಾಸಿಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಆರೋಗ್ಯದ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ ಬಗ್ಗೆ ಪೂರ್ಣ ಅರಿವು ಇಲ್ಲದೇ ಇರುವ ಪ್ರಮಾಣವೇ ಹೆಚ್ಚು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಅಧ್ಯಯನಗಳು ತಿಳಿಸುತ್ತವೆ. ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆಂದು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡಿದಾಗ ತಮಗೆ ಇರುವ ಕಾಯಿಲೆ ಕುರಿತು ಅರಿತುಕೊಂಡು ನಿವಾಸಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ (ಜಾರ್ಜ್ ಮತ್ತು ವಗ್ಡುಗೋಪಾಧ್ಯಾಯ,

2019). ಇಂತಹ ವಸತಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗೆ ಜೀವಿಸುವ ಕುಟುಂಬಗಳ ಮಹಿಳೆಯರು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಮಸ್ಯೆಯಲ್ಲಿರುವುದು, ಇವರು ಖಾಸಗಿ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸುವಂತಾಗಿರುವುದನ್ನು ಅಧ್ಯಯನಗಳು ತಿಳಿಸಿವೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ (89.3)ರಷ್ಟು ಮಹಿಳೆಯರು ಖಾಸಗಿ ಕ್ಲಿನಿಕ್ ಸೇವೆಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುವುದನ್ನು ಮತ್ತು ಕಳೆದ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಅವಲಂಬನೆ ದಿನೇ ದಿನೇ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಸಹ ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಯ ಅಗತ್ಯತೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಇದರ ಕೊರತೆಯಿಂದ ನಷ್ಟ ಅನುಭವಿಸುವವರು ದೂರುವ ಇಲ್ಲವೇ ವರದಿ ಮಾಡುವ ಅವಕಾಶಗಳು ಇರುವುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತವೆ (ಗೌಡ ಇತರರು, 2015).

ಬೆಂಗಳೂರು ಆರೋಗ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಅಂಕಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಎಂಪಿಐ ಸೂಚ್ಯಂಕದಲ್ಲಿ 56 ಅಂಕಗಳನ್ನು ಗಳಿಸಲು ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ, ಭೂಮಿ ನೋಂದಣಿ ಮತ್ತು ಕೆಲವು ಪಾರದರ್ಶಕತೆಯಲ್ಲಿ ಅದರ ಸಾಧನೆ ಉತ್ತಮವಾಗಿರುವುದು. ಆದರೆ ಆರೋಗ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಗಳಿಸಿರುವ ಅಂಕ 26.72 ಮಾತ್ರ ಆಗಿದ್ದು, ಇದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸರಾಸರಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಯನ್ನು ನೀಡುವ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಖಾಲಿಯಿರುವ ವೈದ್ಯರ ಹುದ್ದೆಗಳು, ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ಇವುಗಳನ್ನು ಆರೋಗ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರ ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಇದಲ್ಲದರ ನಡುವೆ, ಕೋವಿಡ್-19ರ ಸವಾಲನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಲು ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಉತ್ತಮ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಪಂದಿಸಿರುವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು.

ಚಿತ್ರ 17.4: ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದಲ್ಲಿ ಕೋವಿಡ್-19ರ ಘಟನಾವಳಿ

ಮೂಲ: ಜೆಎಚ್ಪಿ ಸಿಎಸ್‌ಎಸ್‌ಇ ಕೋವಿಡ್-19 ಡೇಟಾ ಅಂಡ್ ಅನಾಲ್ಯಾಸಿಸ್ ಡೇಟಾ

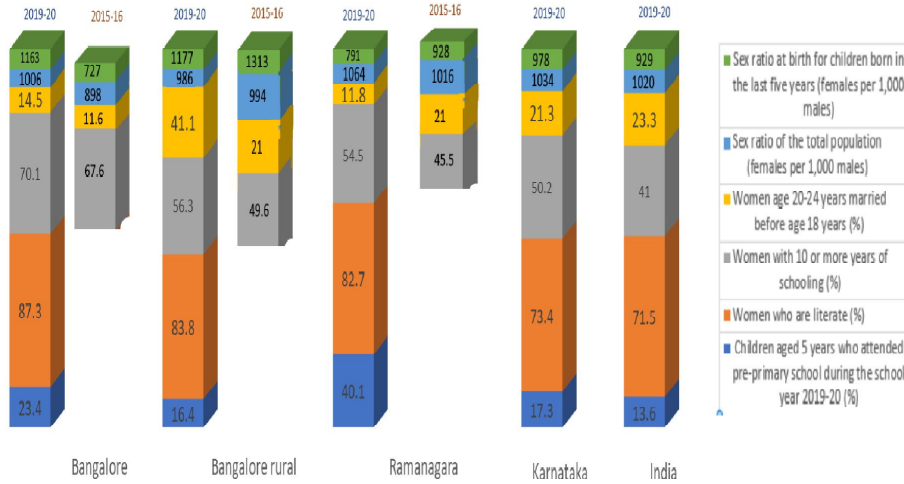
ಭಾರತದ ಉಳಿದ ಮೆಟ್ರೋ ನಗರಗಳಂತೆ ಬೆಂಗಳೂರು ಕೂಡ ಕೋವಿಡ್-19ರ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಲು ಹಣಗಾಡಬೇಕಾಯಿತು. ಬೆಂಗಳೂರು ಪ್ರಮುಖವಾದ ವಾಣಿಜ್ಯ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಪ್ರತೀ ದಿನ ಬಂದು ಹೋಗುವ ಜನರ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಯಾಣಿಕರು ಸಂಖ್ಯೆ ಗಣನೀಯ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ (ಚಿತ್ರ 17.4). ಕೋವಿಡ್-19ರ ನಿರ್ವಹಣೆ ಅತ್ಯಂತ ಕಠಿಣವಾದ ಕಾರ್ಯವಾಗಿದ್ದರೂ, ಸರ್ಕಾರ ಇಲಾಖೆಗಳು, ಆರೋಗ್ಯ ಇಲಾಖೆ ಮತ್ತು ನಗರಾಡಳಿತ ಉತ್ತಮವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿ, ಅನೇಕ ಮೈಲುಗಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ್ದರೂ ಕನಿಷ್ಠ ಒಂದು ಡೋಸ್ ಲಸಿಕೆಯನ್ನು ನೂರಕ್ಕೆ ನೂರು ನೀಡಿದ ರಾಜ್ಯದ ನಾಲ್ಕು ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಪೈಕಿ ಬೆಂಗಳೂರು ಒಂದು ಎನ್ನುವುದು ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನಗರದಲ್ಲಿ ಓಮೈಕ್ರಾನ್ ಪ್ರಕರಣಗಳು ಪತ್ತೆಯಾಗತೊಡಗಿದ ಕೂಡಲೆ, ಬಿಬಿಎಂಪಿಯು ನಿಗಾ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿ, ಟ್ರಾಕ್, ಟ್ರೇಸ್ ಮತ್ತು ಕ್ವಾರಂಟೈನ್ ಒಳಗೊಂಡ ನಿಗಾಕ್ರಮವನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡು ಉತ್ತಮ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿದೆ. ತುಂಬಿತ್ತುಕು ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ನಡುವೆಯೇ ಆರೋಗ್ಯ ನಿಗಾ ಕ್ರಮವನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಬೇಕಾದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ನಗರಕ್ಕೆತ್ತು; ಅನಾರೋಗ್ಯವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವ ಮತ್ತು ನಿವಾಸಿಗಳ ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವಾದ ಸಮತೋಲನವನ್ನು ನಗರ ಸಾಧಿಸುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

38 "Four districts in Karnataka achieve 100% first-dose vax coverage", The Times Of India, December 17, 2021. Retrieved from: <https://timesofindia.indiatimes.com/covid-19-bangalore/four-districts-in-karnataka-achieve-100-first-dose-vax-coverage/articleshow/88330952.cms>

17.2.6. ಶಿಕ್ಷಣ

ಆರೋಗ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ, ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಾಧನೆ ಉತ್ತಮವಾಗಿಯೇ ಇದೆ. ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲೂ ಇದೇ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಮುಂದುವರಿದಿದೆ. ಒಂದು ಸಮಾಜದ ಸಾಧನೆಯ ಪ್ರಮುಖವಾದ ಸೂಚ್ಯಂಕವೆಂದು ಪರಿಗಣಿತವಾಗುವ ಮಹಿಳೆಯರ ಶಿಕ್ಷಣ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನೇ ಚರ್ಚೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದರ ಮೂಲಕ ಇದನ್ನು ಅರಿಯುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡೋಣ. ಏಕೆಂದರೆ ಮಹಿಳೆಯರ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ ಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮೇಲೂ ತೀವ್ರ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಬೀರುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯ ಇಲ್ಲವೇ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಸರಾಸರಿಗಿಂತ ಉತ್ತಮವಾದ ಮಹಿಳಾ ಸಾಕ್ಷರ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಈ ಮೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಹೊಂದಿವೆ(ಚಿತ್ರ 17.5). ಮೊದಲ ಹತ್ತು ವರ್ಷ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಳೆಯುವ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಸರಾಸರಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಾಗ ರಾಜ್ಯ ಸಾಧನೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದ ಸಾಧನೆಗಿಂತ ಉತ್ತಮವಾಗಿಯೇ ಇದೆ. ಆದರೆ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋದ ಪರಿಣಾಮ ಮಹಿಳೆಯರ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಯ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಬೀರಿದಂತೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ; ಏಕೆಂದರೆ 18 ವರ್ಷಕ್ಕೂ ಮೊದಲೇ ಮದುವೆಯಾಗುವ ಮಹಿಳೆಯರ ಪ್ರಮಾಣ ರಾಜ್ಯ ಇಲ್ಲವೇ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಸರಾಸರಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯೇ ಇದೆ. ಈ ಪ್ರಮಾಣ ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಮತ್ತು ರಾಮನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದಲ್ಲಿ ಕುಸಿಯುತ್ತಿರುವುದು ಗಂಭೀರವಾದ ಗಮನವನ್ನು ಬೇಡುತ್ತದೆ. ಇದೇ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಜನನ ಸಂದರ್ಭದ ಲಿಂಗಾನುಪಾತವು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ – ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಾನುಪಾತ ಕುಸಿತವನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದರೆ, ಉಳಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಮಾಣ ಉತ್ತಮ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ತೋರುತ್ತಿದೆ.

ಚಿತ್ರ 17.5: ಬೆಂಗಳೂರು ಮೆಟ್ರೋಪಾಲಿಟನ್ ರೀಜನ್ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಯ್ದ ಕೆಲವು ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸಬಲೀಕರಣ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳು

ಮೂಲ: ಎನ್‌ಎಚ್‌ಎಸ್‌ಎಸ್-5 ಜಿಲ್ಲಾವರದಿಗಳು, ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ, ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಮತ್ತು ರಾಮನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಅಂಕಿಸಂಖ್ಯೆ, ರಾಜ್ಯ ಹಾಗೂ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಅಂಕಿಸಂಖ್ಯೆ.

ಮಹಿಳೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸಬಲೀಕರಣದಿಂದ ಮುನ್ನಡೆದು ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣದ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಯೆಡೆಗೆ ಹೊರಟರೆ, ಆಸಕ್ತಿದಾಯಕ ವಿಷಯಗಳು ನಮಗೆ ಗೋಚರಿಸುತ್ತವೆ. ಕೋವಿಡ್-19 ಪ್ಯಾಂಡಮಿಕ್ ಎಲ್ಲಾ ಹಂತದ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮೇಲೆ ಕೆಟ್ಟ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಬೀರಿದೆಯಾದರೂ, ಸಣ್ಣ ಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮೇಲೆ ಗಂಭೀರವಾದ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಬೀರಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮತ್ತು ಪೂರ್ವ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಯ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಉಳಿದವರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಹಪಾಠಿಗಳ ಒಡನಾಟ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಕರ ಸಹಾಯ ಬೇಕಿರುತ್ತದೆ. ದೂರ ಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿಗೆ ಈ ಮಕ್ಕಳು ಸಿದ್ಧರಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲವೇ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಿದ್ಧರಿರಬಹುದು. ಬೆಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ಸುತ್ತಮುತ್ತಲ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೋವಿಡ್-19ರ ಪ್ರಕರಣಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕಾರಣ, ಮಕ್ಕಳು ತೀವ್ರವಾದ

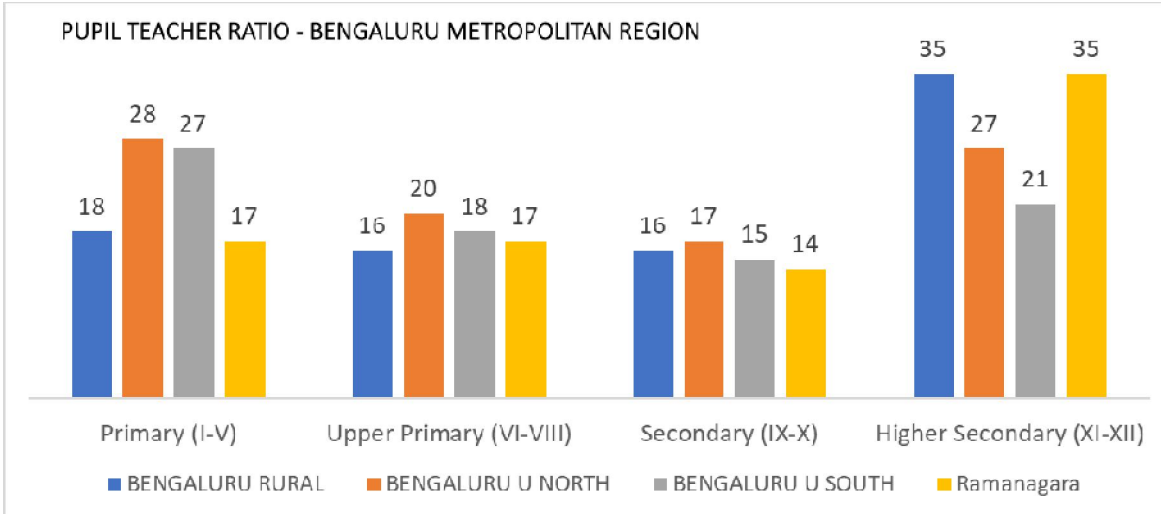
39 "Omicron scare: Karnataka to up vigil, contacts to be traced within 24 hours", The Times Of India, December 23, 2021. Retrieved from: http://timesofindia.indiatimes.com/articleshow/88443255.cms?utm_source=contentofinterest&utm_medium=text&utm_campaign=cppst

40 "Bengaluru: BBMP orders shopping complexes, malls, theaters to enforce double jab mandate", the Times Of India, December 6, 2021. Retrieved from: http://timesofindia.indiatimes.com/articleshow/88114088.cms?utm_source=contentofinterest&utm_medium=text&utm_campaign=cppst

ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಈಡಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹ ಕಾರ್ಯವೇ ಪ್ಯಾಂಡಮಿಕ್ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಹಿತಿ ನಮಗೆ ಲಭ್ಯವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ; ಲಭ್ಯವಿರುವ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದ್ದಾಗಲೂ ಮಕ್ಕಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿರುವುದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಪೂರ್ವ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಐದು ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಮಕ್ಕಳ ಪ್ರಮಾಣ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 23.4ರಷ್ಟು, ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇಕಡ 16.4ರಷ್ಟು ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ರಾಮನಗರದಲ್ಲಿ ಇದು ಶೇಕಡ 40ರಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ (ಚಿತ್ರ 17.5).

ಮಕ್ಕಳ ಬಾಲ್ಯದ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಆರೈಕೆ, ಪೋಷಣೆಯ ವಿಚಾರಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಸಂಕೀರ್ಣವೂ ಮತ್ತು ಕ್ಲಿಷ್ಟಕರವಾದ ವಿಷಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದೂ ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಗಳೇ ಹೆಚ್ಚಿನ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸೇವೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿರುವ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಇದು ಇನ್ನಷ್ಟು ಜಟಿಲಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಆರು ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕಲಿಕೆ, ಆಹಾರ, ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಆರೋಗ್ಯಸೇವೆ, ಲಸಿಕಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ, ಆರೋಗ್ಯ ಪರೀಕ್ಷೆ, ಜೊತೆಗೆ ಹಾಲೂಡಿಸುತ್ತಿರುವ ತಾಯಂದಿರಿಗೆ ವಿವಿಧ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಅಂಗನವಾಡಿಗಳು ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಆರಂಭಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಕುರಿತು ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿವೆ. ಬಿಎಂಆರ್ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಖಾಸಗಿ ಪೂರ್ವ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರಿ ಅಂಗನವಾಡಿಗಳ ನಡುವೆ ನಡೆಸಿದ ತುಲನಾತ್ಮಕ ಅಧ್ಯಯನವು ಎರಡರ ನಡುವೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಂತರವೇನೂ ಇಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿವೆ. ಇದು ಸಣ್ಣ ಅಧ್ಯಯನವಾದರೂ, ಖಾಸಗಿ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರಿ ಪೂರ್ವಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಸಮಾನವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿತ್ತು (ಮೈತ್ರೇಯಿ ಇತರರು, 2020). ಅಂದರೆ ಆರಂಭಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಕುರಿತಾದ ನಮ್ಮ ತಿಳಿವು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕಿರುತ್ತದೆ.

ಚಿತ್ರ 17.6: ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ-ಶಿಕ್ಷಕ ಅನುಪಾತ (ವಿವಿಧ ಶಾಲಾ ಹಂತದಲ್ಲಿ), 2019-2020

ಮೂಲ: ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಪೂರ್ವ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಗೋಚರಿಸಿದ ಸತ್ಯಗಳೇ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲೂ ಗೋಚರಿಸುತ್ತವೆ. ಸರ್ಕಾರ ಶಾಲೆಗಳು ಕರ್ನಾಟಕ ಸ್ಕೂಲ್ ಕ್ವಾಲಿಟಿ ಅಸೆಸ್ಮೆಂಟ್ ಅಂಡ್ ಅಕ್ರೆಡೆಷನ್ ಕೌನ್ಸಿಲ್ (KSQAAC)ನ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತವೆ. ಇಂತಹ ಯಾವುದೇ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಕ್ರಿಯೆಗೆ ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಗಳು ಒಳಗಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಗಳ ಮೇಲಿನ ಅವಲಂಬನೆ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿರುತ್ತದೆ. ನಗರದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 2,100 ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳಿದ್ದರೆ, 2,850 ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುತೇಕ ಶಾಲೆಗಳು ಮಕ್ಕಳಿಂದ ಶುಲ್ಕ ವಸೂಲಿ ಮಾಡಲಾಗದೆ ಮುಚ್ಚಿವೆ ಇಲ್ಲವೇ ಮುಚ್ಚುವ ಹಂತದಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ. ಇದೊಂದು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಸವಾಲನ್ನು ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳ ಮುಂದೆ ಇಡಲಿದೆ- ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು

ತೊರೆದಿರುವ ಬಹುತೇಕ ಮಕ್ಕಳು ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ ಬಯಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ಪ್ರವೇಶ ಪಡೆಯುವ ಹಕ್ಕು ಇದ್ದೇ ಇದೆ. ಇಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಲು ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆಯೇ ಇಲ್ಲವೇ ಎನ್ನುವ ಪ್ರಶ್ನೆ ಇದ್ದೇ ಇದೆ. ಅಗತ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತಹ ಮೂಲ ಸೌಕರ್ಯ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಕರ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳು ಈ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ಮೆಟ್ರೋ ವಲಯದ ಮೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಕಡಿಮೆ ಶಿಕ್ಷಕ-ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಅನುಪಾತವನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ, ಸವಾಲನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸುವುದು ಕಷ್ಟಕರ ಎಂದು ಅನಿಸುವುದಾದರೂ, ಎಲ್ಲಾ ಶಾಲೆಗಳಿಗೂ ಶಿಕ್ಷಕರ ಹಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡುವುದು ಸವಾಲಿನ ಕಾರ್ಯವಂತೂ ಹೌದು.

ಕೋವಿಡ್-19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಪೂರ್ಣಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಧಕ್ಕೆಯಾಗಿರುವುದಂತೂ ಸತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಪದೇಪದೇ ಶಾಲೆಗಳು ಮುಚ್ಚಿದ ಕಾರಣದಿಂದ ಮಕ್ಕಳ ಕಲಿಕೆ ಕುಂಠಿತಗೊಂಡಿರುವ ಕುರಿತು ಮತ್ತು ಅವರ ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಹದಗೆಟ್ಟಿರುವ ಕುರಿತು ಅನೇಕವರದಿಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಮಕ್ಕಳು ಕಲಿಯುವ ಅವಕಾಶವನ್ನೇ ಪಡೆಯದೆ ಕಲಿಕೆಯನಷ್ಟಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿರುವುದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಈಗಾಗಲೇ ಕಲಿತ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಕೌಶಲಗಳನ್ನು ಮರೆತಿರುವ ಕುರಿತು ಕ್ಷೇತ್ರ ಅಧ್ಯಯನ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿದೆ (ಎಪಿಯು, 2021). ಹೀಗೆ ಆಗಿರುವ ನಷ್ಟವನ್ನು ಅಲ್ಪಕಾಲೀನ ಸರಿಪಡಿಸುವಿಕೆಯಿಂದ ಭರಿಸಲಾಗದು; ಬದಲಿಗೆ ದೂರಗಾಮಿಯೋಜನೆಯ ಮೂಲಕ, ಮುಂದಿನ ಹಲವಾರು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಸರಿದೂಗಿಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿರುತ್ತದೆ. ಶಾಲೆಯ ಮುಚ್ಚುವಿಕೆಯಿಂದ ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹದ ಪ್ರಕರಣಗಳು ಹೆಚ್ಚಿರುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಬಹುತೇಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಗಂಭೀರವಾದ ಆರ್ಥಿಕ ಹಿಂಜರಿತಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಹೀಗೆ ಉಂಟಾಗಿರುವ ಆರ್ಥಿಕ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಕಾರಣದಿಂದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಶಾಲೆಗೆ ಸೇರಿಸದೆ ಇರಬಹುದು ಅಥವಾ ಶಾಲೆಯಿಂದ ಬಿಡಿಸಿ, ದುಡಿಮೆಗೂ ಹಚ್ಚಿರುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇರುತ್ತದೆ.

ಈ ಸನ್ನಿವೇಶವು ಬಡವರು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಬಗೆಯ ಕುರಿತು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಮೂಡಿಸುತ್ತದೆ. ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ವಲಸೆ ಬಂದಿರುವ ರಾಜ್ಯದೊಳಗಿನ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದ ಹೊರಗಿನವರ ಪೈಕಿ ಅಂತಹ ವ್ಯತ್ಯಾಸವೇನೂ ಇರದಿದ್ದರೂ, ಹೊರ ರಾಜ್ಯಗಳಿಂದ ವಲಸೆ ಬಂದವರೂ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದವರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸೇರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು; ಈಗ ಆರ್ಥಿಕ ಮುಗ್ಗಟ್ಟಿನ ಕಾರಣದಿಂದ ಈ ಗುಂಪಿನ ಮಕ್ಕಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ತೊಂದರೆಗೆ ಈಡಾಗಿರುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಅನೇಕ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಗುರುತಿಸಿವೆ (ಝಾ, ಪುರೋಹಿತ್ ಮತ್ತು ಸೌಮ್ಯ, ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗ ಬೇಕಿದೆ).

ಬೆಂಗಳೂರು ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವಾದ ಹೆಸರುಗಳಿಸಿದೆ. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಬೆಂಗಳೂರು ಕರ್ನಾಟಕದ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಹೊರ ರಾಜ್ಯದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೂ ಆಕರ್ಷಕವಾದ ಕಲಿಕಾಕೇಂದ್ರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸರ್ಕಾರಿ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ ವಿಜ್ಞಾನ ಕಾಲೇಜುಗಳು, ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು, ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜುಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಮೆಡಿಕಲ್ ಕಾಲೇಜುಗಳು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಸೆಳೆಯುತ್ತಿವೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯು ಹೆಚ್ಚಿರುವುದರಿಂದ ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಮನರಂಜನೆ ಕ್ಷೇತ್ರಸಾಕಷ್ಟು ವೈವಿಧ್ಯತೆಯಿಂದಕೂಡಿದ್ದರೆ, ಬಾಡಿಗೆಬೇಡಿಕೆಯೂ ಹೆಚ್ಚು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಲಾಭವನ್ನು ನೀಡಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ಬಹಳ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಅನೇಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಮನೆಮಾತಾಗಿದ್ದರೂ, ಅಂತಹ ಗಮನಾರ್ಹವಾದ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕಲೆ ಮತ್ತು ಮಾನವಿಕಗಳ ಕಾಲೇಜುಗಳು ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಕುರಿತು ಮುಂದಿನ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

17.2.7. ಕಲೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ವಿಜ್ಞಾನ

ಕಲೆ ಮತ್ತು ಕಲೆಗಾರರು ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಪಡೆಯುವ ಊರು ಬೆಂಗಳೂರು ಎನ್ನುವ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಲೇ ಬಂದಿದೆ. ದೆಹಲಿ ಮತ್ತು ಮುಂಬಯಿಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿದರೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ಮಾತ್ರ ನ್ಯಾಷನಲ್ ಗ್ಯಾಲರಿ ಅಫ್ ಮಾಡರ್ನ್ ಆರ್ಟ್ ಅನ್ನುಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಇದಲ್ಲದೇ ಅನೇಕ ಸರ್ಕಾರಿ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಗ್ಯಾಲರಿಗಳು ಇಲ್ಲಿವೆ. ಅನೇಕ ನಾಟಕ ತಂಡಗಳಿಗೆ ತವರಾದ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ನಾಟಕಗಳು ಸಮಾನವಾದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಪಡೆದಿರುತ್ತವೆ. ನೃತ್ಯ

41 https://www.indiaspend.com/wp-content/uploads/2020/06/School-Readiness-_post-COVID-Report_Dream-a-Dream_06.06.2020.pdf; <https://medium.com/@vishaltalreja/the-brewing-crisis-in-the-affordable-private-schools-of-india-84f3ca17801f>

ಗ್ರಾಮ ಎನ್ನುವನ್ಯತ್ಯಕ್ಕೆ ಮೀಸಲಾದ ಜಾಗವು ಇರುತ್ತದೆ. ನಗರದಲ್ಲಿರುವ ಪಬ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕಾಸ್ಮೋಪಾಲಿಟನ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಜೀವಂತವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಇಲ್ಲವೇ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ಬರುವ ಯುವಕರಿಗೆ ಉತ್ತಮವಾದ ಅವಕಾಶ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ನಗರದಲ್ಲಿರುವ ದರ್ಶನಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಬಹು ಮುಖ್ಯವಾದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ನೆಲೆಯಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕೈಗೆಟುಕುವ ಬೆಲೆಗೆ ಆರೋಗ್ಯಕರವಾದ ಆಹಾರ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ವಿವಿಧ ಸಾಮಾಜಿಕ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದವರು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಆಹಾರವನ್ನು ಸೇವಿಸುವ ಅವಕಾಶ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರಕ್ಕೆ ನಾವೀನ್ಯತೆ ಎನ್ನುವುದು ಕಷ್ಟಕರವಾದ ವಿಚಾರವಾಗಿಲ್ಲ. 1900ದಷ್ಟೂ ಹಿಂದೆಯೇ ಸರ್ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನಂತಹವು ರೂಪಿಸಿದ ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಗೂಡು ಬೆಂಗಳೂರಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹವರ ಪರಿಶ್ರಮದಿಂದ ಬಂದ ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ತವರು ನೆಲೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನೊಬೆಲ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡ ಸರ್ ಸಿ.ವಿ. ರಾಮನ್ ಅವರು ಅನೇಕ ಉನ್ನತವಾದ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಾದ ಇಂಡಿಯನ್ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಫ್ ಸೈನ್ಸ್ ಮತ್ತು ರಾಮನ್ ರೀಸರ್ಚ್ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಮುಂತಾದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ನಿರ್ವಹಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಅವುಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಗೂ ಕಾರಣಕರ್ತರಾದರು. ಭಾರತದ ವಿಜ್ಞಾನಗಳ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ಮುಂದಿನ ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಬರೆದರು ಎನ್ನಬಹುದು (ನರಸಿಂಹನ್, 2008). ಮೂಲ ಭೂತ ವಿಜ್ಞಾನದ ಕಲಿಕೆ ಮತ್ತು ಬೋಧನೆ ತಾಂತ್ರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದೊಂದಿಗೆ ಸಹಜೀವನವನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರೂ ನಡೆಸುತ್ತಲೇ ಬಂದಿದೆ. ಇಂಡಿಯನ್ ಸ್ಟೇಸ್ ರೀಸರ್ಚ್ ಆರ್ಗನೈಜೇಶನ್ (ಇಸೋ), ಹಿಂದುಸ್ಥಾನ್ ಏರೋನಾಟಿಕಲ್ಸ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್ (ಹೆಚ್‌ಎಎಲ್) ಮುಂತಾದ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಬೆಂಗಳೂರು ಹಿಂದಾಸ್ಥಾನ್ ಮೆಷೀನ್‌ಟೂಲ್ಸ್ ಕೈಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು (ಹೆಚ್‌ಎಂಟಿ). ನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಐಟಿ ಮತ್ತು ಬಯೋಟೆಕ್ ಕಂಪನಿಗಳಿಗೆ ತವರಾದ ಬೆಂಗಳೂರು ಇನ್ಫೋಸಿಸ್, ಬಯೋಕಾನ್, ವಿಪ್ರೋ ಮುಂತಾದ ಕಂಪನಿಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಿತು.

ಬೆಂಗಳೂರು ತನ್ನ ಗಡಿಯನ್ನು ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ತಮಿಳುನಾಡಿನೊಂದಿಗೆ ಹೊಂದಿದೆ. ಐತಿಹಾಸಿಕವಾಗಿ ತಮಿಳು ಮತ್ತು ತೆಲುಗು ಭಾಷಿಕರ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಲೇ ಬಂದಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಬಹುಭಾಷೆಯ ತವರಾಗಿಯೇ ಇದೆ. ತನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ವಲಸೆ ಬರುವವರ ಅಗತ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಬೆಂಗಳೂರು ತನ್ನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ತಮಿಳು ಸಿನಿಮಾಗಳು ಪ್ರಥಮ ಪ್ರದರ್ಶನವನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲೇ ಕಾಣುತ್ತಲೇ ಬಂದಿವೆ. ಇದೊಂದು ಅಪರೂಪದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯೇ ಸರಿ. ಅನೇಕ ಭಾರತೀಯ ಮತ್ತು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಂಗೀತ ಹಬ್ಬಗಳು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಬಂದಿವೆ. ಜೊತೆಗೆ ಕಡಲೆಕಾಯಿ ಪರಿಷೆ ಮತ್ತು ಅವರೆಕಾಯಿ ಪರಿಷೆಗಳು ಸಹಾ ಆಯೋಜನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ದೆಹಲಿ ಮತ್ತು ಮುಂಬಯಿ ನಗರಗಳು ವಿವಿಧ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳು ಒಂದೆಡೆ ಕರಗುವ ಕುಲುಮೆಗಳೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿದಂತೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರವನ್ನು ಈಗ ಹಾಗೆ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರವನ್ನು ಬಹುನಗರವೆಂದೇ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ - ಬಹುಭಾಷೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಬೇರುಗಳು ಇಲ್ಲಿ ನೋಡಲು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ (ಡೇ, 2008).

ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಬಹು ನಗರದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಮೇಲೆ ಕನ್ನಡದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಗುಂಪುಗಳ ತಮ್ಮ ಪ್ರಹಾರ ಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇವೆ. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ಮತ್ತು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವ ಸ್ಪಷ್ಟ ಕಾರ್ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ, ಅಸಹನೆ ಮತ್ತು ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಕಾರ್ಯವೂ ನಡೆಯ ಬೇಕಿರುತ್ತದೆ. ವಲಸೆ ಬಂದಿರುವ ಭಾಷಾ ಗುಂಪುಗಳು ಕನ್ನಡವನ್ನು ಕಲಿಯುವ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವಂತೆ ಮಾಡ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಉಚಿತ ಕನ್ನಡ ತರಗತಿಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದು ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಬಳಕೆಗೆ ಸರಳವಾದ ಮಾರ್ಗೋಪಾಯಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುವುದು ಸರಿಯಾದ ಕ್ರಮವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಮೆಟ್ರೋ ರೈಲುಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿ ನಾಮಫಲಕಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕುವುದು ಸರಿಯಾದ ಕ್ರಮವಾಗಲಾರದು. ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ಭಾಷಿಕ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಜಾರಿ ಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಉತ್ತಮವಾದ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯನ್ನು ಮೂಡಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಕೆನಡಾ ಮತ್ತು ನ್ಯೂಝಿಲ್ಯಾಂಡ್ ನಂತಹ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದಿರುವ ಪ್ರಯೋಗಗಳು ಇದನ್ನೇ ನಮಗೆ ಕಲಿಸಿಕೊಡುತ್ತವೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಬೆಂಗಳೂರು ತನ್ನ ಸುಂದರವಾದ ಬಹುನಗರ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿ-ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದು ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ (ಬುರ್ನಬೇ, 2008; ಸೈಮತ್, 2020).

42 <https://www.hotelsgiovani.com/darshinis-the-cornerstone-of-fast-food-culture-in-bangalore-latest-india-news/>

43 <https://www.thehindu.com/news/cities/bangalore/a-melting-pot-of-living-heritages/article31881120.ece>

17.2.8 ಸುರಕ್ಷತೆ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ ವೈಪರೀತ್ಯ

ಒಂದು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಜರುಗುವ ಅಪರಾಧ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು ಸುರಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಅಳೆಯುವ ಒಂದು ದಾರಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಎರಡು ಮಿಲಿಯನ್‌ಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಜನ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಅಪರಾಧ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ನಗರಗಳ ಪೈಕಿ ಬೆಂಗಳೂರು ನಾಲ್ಕನೆ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದಿರುತ್ತದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು (401.9) ಅಪರಾಧ ದರವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೆ, ಕೊಲ್ಕತ್ತಾ ಇನ್ನೂ ಕಡಿಮೆ ಅಂದರೆ (129.5) ಅಪರಾಧ ದರವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಹೈದರಾಬಾದ್ (233) ಪರಾಧ ದರವನ್ನು, ಮುಂಬಯಿ (318.6) ಅಪರಾಧ ದರವನ್ನು ಮತ್ತು ಚೆನ್ನೈ (1937.1) ಅಪರಾಧ ದರವನ್ನು, ದೆಹಲಿ (1608.6) ಅಪರಾಧ ದರವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ (ಎನ್‌ಸಿಆರ್‌ಬಿ, 2021). ಉಳಿದ ನಗರಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಬೆಂಗಳೂರು ಉತ್ತಮ ಎನಿಸುತ್ತಾದರೂ, ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸುರಕ್ಷತಾ ಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ವಿಪುಲ ಅವಕಾಶಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಉಳಿದ ಭಾರತೀಯ ನಗರಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಸುರಕ್ಷಿತ ನಗರವೆಂದು ಹೆಸರು ಪಡೆದಿದೆ. ಆದರೆ ಸುರಕ್ಷತೆ ಎನ್ನುವುದು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಒಂದು ಭಾಗ ಮಾತ್ರವೇ ಆಗುತ್ತದೆ. ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಎಂದರೆ... ಜನರಿಗೆ ಅವರ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಪೂರ್ಣ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಅನುಭವಿಸುವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದು (ಸೆನ್, 1999, ಪು3). ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಎಂದರೆ ಕೇವಲ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಆದಾಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳಾಗಬಾರದು; ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ, ಆರೋಗ್ಯದ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಬಳಕೆ, ನಾಗರಿಕ ಬದುಕು ಮತ್ತು ಹಕ್ಕುಗಳ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಗೆ ಅವಕಾಶ, ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ಘಟನೆಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತಿ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ (ಸೆನ್, 1999). ನಗರವೊಂದರಲ್ಲಿರುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ವಿವಿಧ ಸೇವೆಗಳಿಗೆ ಮುಕ್ತ ಅವಕಾಶ ಇಲ್ಲದಿರುವುದು ಮತ್ತು ಇರುವುದನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ನಿರ್ಧರಿಸ ಬಹುದು.

ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವಲ್ಲಿ ಸಮಾನ ಅವಕಾಶಗಳಿವೆ ಎಂದು ನೋಡಿದರೆ, ಅಷ್ಟೊಂದು ಸುಂದರವಲ್ಲದ ಮತ್ತು ಸುರಕ್ಷಿತವಲ್ಲದ ಚಿತ್ರಮೂಡುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಕಡಿಮೆ ಆದಾಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ವಲಸೆ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಉದ್ಯಾನವನಗಳಲ್ಲಿ/ ಪಾರ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಶೇಕಡ 7.8ರಷ್ಟು ಮಂದಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಇತ್ತೀಚಿನ ಸಮೀಕ್ಷೆಯೊಂದು ಗುರುತಿಸಿದೆ. ಹೊರರಾಜ್ಯದ ವಲಸಿಗರು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದೊಳಗಿನ ವಲಸಿಗರಲ್ಲಿ ಇದು ಸಮಾನವಾಗಿಯೇ ಇದೆ (ಪುರೋಹಿತ, ಸೌಮ್ಯ, ರುಾ, ಪ್ರಕಟವಾಗಲಿದೆ). ಸಾಮಾನ್ಯ ಬಳಕೆಗೆ ಇರುವ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ವರ್ಗದ ಪಾತ್ರ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಇದು ಸಾಬೀತು ಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಕೆರೆಗಳ ಪುನರುಜ್ಜೀವನಗೊಳಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಸಹ ಅನೇಕ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತವೆ. ಕೆರೆಯ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳ ಹೊರಟರೆ, ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ ವೈಪರೀತ್ಯ ಮತ್ತು ಅಸಮಾನ ಹಂಚಿಕೆ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ನಾವು ಪ್ರವೇಶಿಸಲೇ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಹವಾಮಾನ ವೈಪರೀತ್ಯದ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಲು, ಎಲ್ಲರಿಗೂ ದೊರೆಯ ಬೇಕಾದ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲರೂ ಭಾಗವಹಿಸ ಬಹುದಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದು ಎಂದರ್ಥ. ಸ್ಥಳೀಯ ಆಡಳಿತಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಜನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ನಾಗರಿಕರೊಂದಿಗೆ ಕೈಜೋಡಿಸಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಿದಾಗ ಮಾತ್ರ ಇಂತಹ ಸಾಧ್ಯತೆ ಮೂಡಲು ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆ (ಇಎಸ್ಪಿ, 2021). ಹವಾಮಾನ ವೈಪರೀತ್ಯವನ್ನು ಬಿಡಿಬಿಡಿಯಾಗಿ ನಿಭಾಯಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅಸಮಾನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತ ಪರಿಹಾರ ಸೂಚಿಸಲು ಅವಕಾಶವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸದಾ ಬದಲಾಗುವ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಅಥವಾ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಲೇ ಇರುವ ನಗರದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಯೋಜಿಸುವಾಗ ಹಾಗೂ ರೂಪಿಸುವಾಗ ಕೆಲವು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯವಾದ ಅಂಶಗಳಿಗೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಬೇಕೆನ್ನುವುದನ್ನು ಅರಿಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾದಾಗ, ಬದಲಾವಣೆ ಮತ್ತು ಅಳವಡಿಕೆಯ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಕಾಲ ಮತ್ತು ರಚನೆಯ ವಿನ್ಯಾಸದೊಳಗೆ ಸೇರಿಸಲು ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆ (ಮೆಹರೋತ್ರ, 2020). ಇಂತಹದೊಂದು ಹಾದಿಯನ್ನು ತುಳಿಯ ಬೇಕಾದರೆ, ಈಗ ಇರುವ ಸ್ಥಳೀಯ ಆಡಳಿತದ ರೀತಿ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಬದಲಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಮತ್ತು ಭಿನ್ನವಾದ ಆರ್ಥಿಕವಾದ ರಚನೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಯಿರುತ್ತದೆ.

44 National Crime Records Bureau defines crime rate as the number of incidents per 100,000 of the population.

45 https://iasc-commons.org/blog/video_presentation/urban-commons-and-placemaking-exploring-diverse-socio-ecological-linkages-with-lake-commons-in-bangalore/

17.3 ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಅರ್ಥ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ

17.3.1 ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಅರ್ಥ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

2015-16ರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಜಿಡಿಪಿಗೆ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಶೇಕಡ 37ರಷ್ಟು ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ. ಇದೇ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಎಂಆರ್ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಬರುವ ರಾಮನಗರ ಜಿಲ್ಲೆ ಶೇಕಡ 2ರಷ್ಟು ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡಿರುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ರಾಜ್ಯದ ಶೇಕಡ 2ರಷ್ಟು ಭೂ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಈ ಮೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಕೊಡುಗೆ ಬೃಹತ್ ಪ್ರಮಾಣದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಬಹಳ ವಿಭಿನ್ನತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಐಟಿ ಕ್ಷೇತ್ರ, ಯಂತ್ರ ತಯಾರಿಕೆಯಿಂದ ವಿಮಾನ ತಯಾರಿಕೆಯವರೆಗೆ ಹರಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಐಟಿ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ವಿವಿಧ ಟೆಕ್ನಾಲಜಿ ಹಬ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಬೆಂಗಳೂರಿನ ವಿವಿಧ ಭಾಗದಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಸ್ಥಳಾವಕಾಶಗಳು ಐಟಿ ಕ್ಷೇತ್ರ ವಿಕಾಸವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲು ಪೂರಕ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ನೀಡಿರುತ್ತವೆ. ಐಟಿ ಪಾರ್ಕ್‌ಗಳನ್ನು ವಿಶೇಷ ಆರ್ಥಿಕ ವಲಯಗಳೆಂದು ಘೋಷಿಸಿರುವುದರಿಂದ ತೆರಿಗೆ ವಿನಾಯಿತಿಯಂತಹ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕರಣಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ವಿನಾಯಿತಿಗಳನ್ನು ನೀಡಲು ಅವಕಾಶವಾಗಿದೆ.

ಬೆಂಗಳೂರಿನ ತಯಾರಿಕ/ಉತ್ಪಾದನಾ ವಲಯದಲ್ಲಿ, ಜವಳಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಯು ಪ್ರಮುಖವಾದ ಭಾಗವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ರಫ್ತು ಆಧಾರಿತ ಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಿದ್ದು, ದೇಶದ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಿಸು ಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಿದ್ದು, 2.5 ಲಕ್ಷ ಜನರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ನೀಡಿದೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಬಹುತೇಕರು ಮಹಿಳೆಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ . ಟೆಕ್ನಿಕಲ್ ನೀತಿ 2019-24ರ ಮೂಲಕ ರಾಜ್ಯವು ಈ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವ ನೀತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಲೇ ಬಂದಿದೆ. ಈ ನೀತಿಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿದ ತಾಂತ್ರಿಕತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಿ, ರೂ.1000 ಕೋಟಿಗಳಷ್ಟು ಬಂಡವಾಳವನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿ, 5 ಲಕ್ಷ ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಲಾಗಿದೆ (ಅಪೂರ್ವ ಇತರರು, 2021). ಆದರೆ ಕೋವಿಡ್-29 ಪ್ಯಾಂಡಮಿಕ್‌ನ ಪ್ರಭಾವ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಮೇಲೆ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಆಗಿದ್ದು, ಇದರ ಗಂಭೀರವಾದ ಅಡ್ಡ ಪರಿಣಾಮಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಣೆ ನೀಡಲು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಕ್ರಮಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕಿದೆ. ಜವಳಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಬಹುತೇಕ ಮಹಿಳೆಯರು ಕುಟುಂಬದ ಪ್ರಮುಖ ಆದಾಯ ತರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಪ್ಯಾಂಡಮಿಕ್‌ನಿಂದ ಉಂಟಾಗಿರುವ ಬೇಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕುಸಿತ, ಕೆಲಸ ಮಾಡಲಾಗದ ಸ್ಥಿತಿ ಮುಂಠಾದವುಗಳ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿದ್ದಾರೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡ ಐಟಿ ಕಾರ್ಯ ನೀತಿ 1997ರ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹದಿಂದ ಬೆಂಗಳೂರು ಐಟಿ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿ ವೇಗದಿಂದ ಬೆಳೆಯಲು ಅವಕಾಶವಾಯಿತು ಎನ್ನಬಹುದು. ಈ ನೀತಿಯ ಪರಿಣಾಮದಿಂದಾಗಿ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರ್ ಟೆಕ್ನಾಲಜಿ ಪಾರ್ಕ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾವನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಜಾರಿಗೆ ತಂದ ಎಲ್‌ಪಿಜಿ-ಲಿಬ್ರಲೈಜೇಶನ್, ಪ್ರೈವಟೀಜೇಶನ್, ಗ್ಲೋಬಲೈಜೇಶನ್-ಅದರೊಂದಿಗೆ ಬಂದ ವಿದೇಶಿ ಬಂಡವಾಳದಡೆಗಿನ ಆದ್ಯತೆಯ ಗಮನವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿಕೊಂಡು ರಾಜ್ಯವು ರೂಪಿಸಿದ ವಿಶೇಷ ಆರ್ಥಿಕ ವಲಯಗಳು ಇದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿರುತ್ತವೆ. ಜೊತೆಗೆ ರಾಜ್ಯವು ಜಾರಿಗೆ ತಂದ ಕರ್ನಾಟಕ ಐ4 (ಐಟಿ, ಐಟಿಇಎಸ್, ಇನೋವೇಶನ್ ಮತ್ತು ಇನ್ಸೆಟಿವ್), ಮಿಲೇನಿಯಂ ಬಯೋಟೆಕ್ನಾಲಜಿ ಪಾಲಿಸಿ-2, ಕರ್ನಾಟಕ ಬಯೋಟೆಕ್ ಪಾಲಿಸಿ ಮತ್ತು ಸ್ಟಾರ್ಟ್ ಅಪ್ ಪಾಲಿಸಿ (2015-2020)- ಇವುಗಳು ಈ ಎಲ್ಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿನಾ ವಿನೈತ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡಿವೆ. ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿ ಮತ್ತೆ (ಆರ್ಟಿಫಿಯಲ್ ಇಂಟೆಲಿಜೆನ್ಸ್), ಮಷೀನ್ ಲರ್ನಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಬಿಗ್‌ಡೇಟಾ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳು ಬೆಂಗಳೂರಿನ ತಾಂತ್ರಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಕಾಲಿಟ್ಟಿದ್ದು, ಅತ್ಯಂತ ದೊಡ್ಡ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಟಾರ್ಟ್ ಅಪ್‌ಗಳನ್ನು ಈ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸೃಜಿಸಿವೆ. ಸ್ಟಾರ್ಟ್ ಅಪ್‌ಗಳಿಗೆ ದೊರೆಯುವ ಮೂಲ ಅನುದಾನ ಕುರಿತಾದ ವರದಿಯ ಪ್ರಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು ಸ್ಟಾರ್ಟ್ ಅಪ್‌ಗಳ ಪ್ರಮುಖವಾದ ಸ್ಥಾನವಾಗಿ ಹೊರ ಹೊಮ್ಮಿದ್ದು, ಸಾಕಷ್ಟು ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿದೆ. ಅತೀ ಹೆಚ್ಚು ಬ್ರಿಡ್ಜ್ ಕ್ಯಾಪಿಟಲ್‌ಅನ್ನು ಶ್ರೇಯಸು ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರಕ್ಕೆ ಸೇರುತ್ತದೆ. 2021ರಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಒಟ್ಟು \$21.3 ಬಿಲಿಯನ್ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದು, ದೇಶದಲ್ಲೇ ಬೇರೆಯಾವುದೇ ನಗರ ಈ ಪ್ರಮಾಣದ ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಕೊಂಡಿರುವುದಿಲ್ಲ (ಇನ್ಫೋ4ಪ್ಲಸ್, 2021).

46 <https://economictimes.indiatimes.com/industry/cons-products/garments-/textiles/bengaluru-garment-sector-has-a-big-covid-tear/articleshow/76254872.cms?from=mdr>

47 <https://www.thenewsminute.com/article/india-s-job-market-shows-19-uptick-october-bengaluru-sees-highest-hiring-growth-157190>

ಈ ಕಂಪನಿಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ತ ಪ್ರತಿಭೆಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯದೆಡೆಗೆ ಸೆಳೆಯಲು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದ್ದು, ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ಸು ಕಂಡಿವೆ. ಇದು ಔಪಚಾರಿಕ ಮತ್ತು ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನಗರದ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜುಗಳು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಹೀಗೆ ಕಲಿಯಲು ಬಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಉದ್ಯೋಗದ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡ ನಂತರ ನಗರವು ನೀಡಿದ ಉತ್ತಮ ಉದ್ಯೋಗದ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಉಳಿಯಲು ಅವಕಾಶವಾಗಿದೆ. ದೇಶದಲ್ಲೇ ಅತೀ ಹೆಚ್ಚು ಉದ್ಯೋಗದ ಅವಕಾಶವನ್ನು ನೀಡುವ ನಗರವಾಗಿರುವ ಬೆಂಗಳೂರು ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತಲೂ ಶೇಕಡ 85ರಷ್ಟು ಉದ್ಯೋಗ ಬೆಳವಣಿಗೆ ದರವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ . ಕೆಲವು ಸಮೀಕ್ಷೆಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಅತೀ ಹೆಚ್ಚು ಉದ್ಯೋಗದ ಅವಕಾಶಗಳಿರುವ ನಗರ ಬೆಂಗಳೂರು. ರಾಂಡ್ ಸ್ಟಾಡ್ ಇನ್ಸೈಟ್ಸ್ ಸಾಲರಿ ಟ್ರೆಂಡ್ಸ್ ರಿಪೋರ್ಟ್ 2019ರ ಪ್ರಕಾರ, ದೇಶದ ಇತರೆ ನಗರಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಬೆಂಗಳೂರು ಸರಾಸರಿ ರೂ. 5.27 ಲಕ್ಷ/ವರ್ಷ ಸಂಬಳವನ್ನು ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಅತೀ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಬಳ ದೊರೆಯುವ ನಗರವಾಗಿರುತ್ತದೆ . ಲಿಂಕ್ಡ್ ಇನ್ ಸಂಸ್ಥೆಯು ನಡೆಸಿದ ಸಮೀಕ್ಷೆಯು ಸಹ ಬೆಂಗಳೂರು ಹೆಚ್ಚು ಆಕರ್ಷಕವಾದ ಸಂಬಳವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ ಎಂದುತಿ ಳಿಸುತ್ತದೆ . ಮೊದಲ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳ (ಎಸ್‌ಡಿಜಿ) ನಗರ ಸೂಚ್ಯಂಕದ ವರದಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಇಡೀ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರವೊಂದೇ ಗೌರವಕರ ಉದ್ಯೋಗದ ಅವಕಾಶವನ್ನು ನೀಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ದೇಶದ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತಿದೆ . ಹಾಗಾಗಿ ಬೆಂಗಳೂರನ್ನು ವಲಸೆ ನಗರವೆಂದು ಕರೆಯಬಹುದು. ಇದು ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಕೌಶಲಗಳಿರುವವರಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ನೀಡಿದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ದೇಶದ ಎಲ್ಲೆಡೆಯಿಂದ ಪ್ರತಿಭೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ವಿಶ್ವದ ಎಲ್ಲೆಡೆಯಿಂದ ಸೂಕ್ತ ಬಂಡವಾಳವನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತದೆ. ಮುಂದಿನ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ನಾವು ನಗರದ ಹೂಡಿಕೆ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಗಮನಿಸೋಣ.

17.3.2 ನಗರದಲ್ಲಿ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆಯ ಸರಳತೆ

ಮೇಲೆ ಚರ್ಚಿಸಿದ ವಿವಿಧ ಕಾರ್ಯನೀತಿಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಐಟಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಬಂಡವಾಳವನ್ನು ಆರಂಭದಿಂದಲೇ ಪಡೆದ ಕಾರಣ, ನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಪಂಚದ ಪ್ರಮುಖ ಐಟಿ ಕ್ಷೇತ್ರದ ನಗರವಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಐಟಿ, ಬಯೋಟೆಕ್, ಬಿಪಿಟು ಕಂಪನಿಗಳು ಹೆಚ್ಚುಹೆಚ್ಚು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಚಾಲನೆಗೊಂಡ ಕಾರಣ ಗಮನಾರ್ಹ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಹೂಡಿಕೆ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹರಿದು ಬಂದಿತ್ತು(ಅಪೂರ್ವ, ಇತರರು, 2021). ಲಂಡನ್ ನಗರದ ಮೇಯರ್ ಅವರ ಅಂತರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ವಹಿವಾಟು ಏಜೆನ್ಸಿಯಾದ ಡೀಲ್‌ಲೂಂ.ಕಾಂ 2016ರಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿದ ಅಧ್ಯಯನದ ಪ್ರಕಾರ ಬೆಂಗಳೂರು ಅತ್ಯಂತ ಸುಸ್ಥಿರವಾದ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆ ನಗರವಾಗಿದೆ . ಕರ್ನಾಟಕ ದೇಶದಲ್ಲೇ ಅತೀ ಹೆಚ್ಚು ವಿದೇಶಿ ಬಂಡವಾಳವನ್ನು (ಎಫ್‌ಡಿಐ) ಪಡೆದು ಕೊಂಡ ರಾಜ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. 2007-08 ಮತ್ತು ನವೆಂಬರ್ 2020ರ ನಡುವೆ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಹರಿದು ಬಂದ ವಿದೇಶಿ ಬಂಡವಾಳದ ಶೇಕಡ 8ರಷ್ಟು ಭಾಗವು(\$ 38,410 ಮಿಲಿಯನ್) ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಹರಿದು ಬಂದಿದೆ (ಡಿಇಎಸ್, 2021).

ಆದರೆ ಇತ್ತೀಚಿನ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ವಿದೇಶಿ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆಯ ಪ್ರಮುಖ ತಾಣವಾಗಿದ್ದರೂ, ಒಟ್ಟು ಎಫ್‌ಡಿಐ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಇಳಿಕೆ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. 2020ರ ಮೇ ವರೆಗೆ ಪ್ರಸ್ಥಾಪಿತವಾದ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆಯ ಅರ್ಧ ಭಾಗ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿತ್ತಾದರೂ, ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ಅಂತ್ಯದ ವರೆಗೆ ಕೇವಲ ಶೇಕಡ 38ರಷ್ಟು ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಕಾಣಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ದರ ಶೇಕಡ 46ರಷ್ಟು ಅಗಿದ್ದರೆ, ರಾಜ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ದರ ಶೇಕಡ 10.3ರಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಆಗಿತ್ತು . ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆ ಆಸಕ್ತಕರ ತಾಣವಾದರೂ, ಕಳೆದ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳು ಹೂಡಿಕೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅನೇಕ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಮೊದಲಿಗೆ, ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವ ಮತ್ತು ಸರಳಗೊಳಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಆರಂಭಗೊಳಿಸಲಾಗಿದ್ದ ಏಕಗವಾಕ್ಷಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿಲ್ಲವೆನ್ನುವ ದೂರುಗಳು ಇವೆ. ಇತರೆ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ವೇಗ ಮತ್ತು ಸರಳತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ ಎನ್ನಲಾಗಿದೆ.

48 <https://timesofindia.indiatimes.com/business/india-business/bengaluru-top-city-for-hires-in-august/articleshow/86364220.cms>

49 <https://timesofindia.indiatimes.com/life-style/relationships/work/bengaluru-is-the-highest-paying-city-of-india-in-2019-finds-salary-trends-report/photostory/72899703.cms?picid=72899732>

50 <https://www.indiatoday.in/business/story/these-five-indian-cities-offer-the-best-job-opportunities-1394663-2018-11-23>

ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ಬೆಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ಅದರ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಭೂಮಿಯ ಬೆಲೆಯ ಕಾರಣದಿಂದ, ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹತ್ತಿರವಿರುವ ಹೊಸೂರಿನಂತಹ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಕಂಪನಿಗಳು ಹೋಗುತ್ತಿವೆ; ಇಂತಹ ಜಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರಿಗಿಂತ ಅರ್ಧ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಭೂಮಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕೈಗಾರಿಕ ಯೋಜನೆಯೊಂದರ ಮೂಲ ಹೂಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಗೆ ಶೇಡಕ 20 ಖರ್ಚು ತಗುಲಬೇಕು; ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಇದರ ದರ ಈಗ ಶೇಡಕ 40ರಷ್ಟು ತಲುಪಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಹೂಡಿಕೆದಾರರು ಹೂಡಿಕೆಯಿಂದ ವಿಮುಖರಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ . ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ನೀತಿ ಆಯೋಗವು 2020ರಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿದ ಸಮೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ 17ನೇ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದಿರುತ್ತದೆ; ಅದರ ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವು 8ನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿತ್ತು . ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತರೆ ನಗರಗಳನ್ನು ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸುವುದು ಉಚಿತವಾದ ವಿಚಾರವಾದರೂ, ಅದು ಅನಗತ್ಯವಾಗಿ ತೊಡಕು ಮತ್ತು ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಆಗಬಾರದು.

ಕಳೆದ ಹಲವಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯದ ಕೊರತೆ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಮಾರಕವಾಗಿದೆ. ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ವೇಗ ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ, ನಗರದ ಮೂಲ ಸೌಕರ್ಯಗಳು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ಏರುತ್ತಿರುವ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ವೇಗವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ವಸತಿ ಸಂಕೀರ್ಣಗಳು ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಂಕೀರ್ಣಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಮೂಲ ಸೌಕರ್ಯಗಳ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ನಗರ ಸಂಚಾರ ದಟ್ಟಣೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಯೋಜಿಸಲಾಗಿರುವ ಔಟರ್‌ರಿಂಗ್ ರೋಡ್ (ಓಆರ್‌ಆರ್) ಮತ್ತು ಪೆರಿಫರಲ್‌ರಿಂಗ್ ರೋಡ್ (ಪಿಆರ್‌ಆರ್) ನಿರಂತರವಾಗಿ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ಸಮಸ್ಯೆಯಿಂದ ಪೀಡಿತವಾಗಿದ್ದು ಜಾರಿಯಾಗದೇ ಉಳಿದಿವೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಸಮರ್ಪಕವಲ್ಲದ ಬೀದಿ ದೀಪದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಕೀಳು ಮಟ್ಟದ ರಸ್ತೆ ಕಾಮಗಾರಿ, ಗುಂಡಿಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ರಸ್ತೆಗಳು, ನಿರ್ವಹಣೆಯಿಲ್ಲದ ಪಾದಾಚಾರಿ ಮಾರ್ಗಗಳು, ಮುಂತಾದವುಗಳು ನಾಗರಿಕರನ್ನು ಬಾಧಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ದ್ವಿಚಕ್ರವಾಹನ ಚಾಲಕರಿಗೆ ಅಪಾಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ .

ಪ್ರಮುಖ ಯೋಜನೆಗಳು ಉತ್ತಮ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಸತ್ಯವಾದರೂ, ಅಷ್ಟೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಸಹ ಹೆಚ್ಚಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಔಟರ್‌ರಿಂಗ್ ರೋಡ್ ಯೋಜನೆ 8.5 ಲಕ್ಷ ಜನರಿಗೆ ನೇರ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ನೀಡುವುದರ ಮೂಲಕ ರಾಜ್ಯದ ಜಿಡಿಪಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡಿದೆ ಯಾದರೂ, ಲಕ್ಷಾಂತರ ಮರಗಳ ನಾಶದಿಂದ ಮತ್ತು ಅನೇಕ ಬಂಡೆಗಳ ಸಿಡಿತದಿಂದ ಅಪಾರವಾದ ಪರಿಸರ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದೆ. ಪೆರಿಫರಲ್‌ರಿಂಗ್ ರೋಡ್ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ 33,000 ಮರಗಳನ್ನು ಕಡಿಯುವ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯಾನವನಗಳ ನಗರ ಎಂದು ಹೆಸರಾಗಿದ್ದ ಬೆಂಗಳೂರು ಇಂದು ತನ್ನ ಶ್ವಾಸಕೋಶವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಸವಾಲುಗಳ ನಡುವೆ ಬೆಂಗಳೂರು ಹೂಡಿಕೆದಾರರ ಒಲವನ್ನು ಈಗಲೂ ಹೊಂದಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರವು ಸೂಕ್ತ ನೀತಿಗಳ ಅಳವಡಿಕೆಯಿಂದ ಉದ್ಯಮ ಶೀಲತೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ನಾವೀನ್ಯತೆಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುವ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ.

17.3.3. ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಆಡಳಿತ

ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದ 800 ಚದರ ಕಿ.ಮಿ. ಪ್ರದೇಶದ ಆಡಳಿತದ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಬೃಹತ್ ಬೆಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆ (ಬಿಬಿಎಂಪಿ) ಸಂಸ್ಥೆಯದ್ದಾಗಿದೆ. 2020ಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಬಿಬಿಎಂಪಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಮುನ್ಸಿಪಲ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಶನ್ ಕಾಯಿದೆ,

51 <https://theprint.in/economy/bengaluru-best-city-for-jobs-economic-growth-kolkata-worst-niti-aayogs-sdg-urban-index/771134/>

52 <https://timesofindia.indiatimes.com/business/india-business/bengaluru-worlds-fastest-growing-tech-hub-london-second-report/articleshow/80262770.cms>

53 <https://timesofindia.indiatimes.com/city/bengaluru/ktaka-investment-proposals-share-dips-but-most-in-india/articleshow/79357554.cms>

54 <https://timesofindia.indiatimes.com/city/bengaluru/rising-land-cost-is-driving-investment-out-of-ktaka/articleshow/79767213.cms>

55 <https://economictimes.indiatimes.com/news/politics-and-nation/fall-in-rankings-karnataka-may-register-protest-to-salvage-investment-image/articleshow/78140479.cms?from=mdr>

56 <https://indianexpress.com/article/cities/bangalore/bengaluru-faulty-streetlights-potholes-make-orr-commute-dangerous-7098469/>

<https://www.thehindu.com/news/cities/bangalore/metro-work-motorists-demand-proper-upkeep-of-outer-ring-road/article37876289.ece>

1976ರಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿತ್ತು. 2020ರಿಂದ ಇದು ಬೃಹತ್ ಬೆಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆ ಕಾಯಿದೆ, 2020ರಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ. ನಗರ ಮುನ್ಸಿಪಾಲಿಟಿ ಮತ್ತು ಕಂಟೋನ್ಮೆಂಟ್ ಮುನ್ಸಿಪಾಲಿಟಿಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರಪಾಲಿಕೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಈಗ ಇದರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯು 1949ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಗೊಂಡಾಗ ಹೊಂದಿದ್ದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗಿಂತಲೂ ಹತ್ತು ಪಟ್ಟು ವಿಸ್ತಾರಗೊಂಡಿದೆ. ಏಳು ನಗರ ಸಭೆಗಳು ಮತ್ತು ಒಂದು ನಗರ ಪಂಚಾಯಿತಿಯನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡು, 2007ರಲ್ಲಿ ಬೃಹತ್ ಬೆಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ 224 ಚದರ ಕಿ.ಮಿ. ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಈಗ ಅದು 709 ಚದರ ಕಿ.ಮಿ.ಗೆ ವಿಸ್ತಾರಗೊಂಡಿತ್ತು. ನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ 110 ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಬಿಬಿಎಂಪಿ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ತಂದ ಕಾರಣ, ಇದರ ವಿಸ್ತಾರ 741 ಚದರ ಕಿ.ಮಿ.ಗೆ ಬೆಳೆಯಿತು.

ಬಿಬಿಎಂಪಿ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ 28 ವಿಧಾನ ಸಭಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ನೀರು ಪೂರೈಕೆ ಮತ್ತು ಒಳಚರಂಡಿ ಮಂಡಳಿ (ಬಿಡಬ್ಲ್ಯುಎಸ್‌ಎಸ್‌ಬಿ), ಬೆಂಗಳೂರು ಮೆಟ್ರೋ ಪಾಲಿಟನ್ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಪೋರ್ಟ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಶನ್ (ಬಿಎಂಟಿಸಿ), ಬೆಂಗಳೂರು ಮೆಟ್ರೋ ರೈಲ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಶನ್ (ಬಿಎಂಆರ್‌ಸಿಎಲ್), ಕರ್ನಾಟಕ ಕೊಳಗೇರಿ ಪ್ರದೇಶ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಳಿ (ಕೆಎಸ್‌ಡಿಬಿ), ಕರ್ನಾಟಕ ಅರ್ಬನ್ ಇನ್ಫ್ರಾಸ್ಟ್ರಕ್ಚರ್ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್ ಅಂಡ್ ಫೈನಾನ್ಸ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಶನ್ (ಕೆಐಐಡಿಎಫ್‌ಸಿ)ಗಳು ಬಿಬಿಎಂಪಿ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವತಂತ್ರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಭೂ ಬಳಕೆ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳಾದ ಬಿಡಿಎ, ಬೆಂಗಳೂರು ಇಂಟರ್ನ್ಯಾಷನಲ್ ಏರ್‌ಪೋರ್ಟ್ ಏರಿಯಾ ಪ್ಲಾನಿಂಗ್ ಅಥಾರಿಟಿ (ಬಿಐಎಎಪಿಎ); ದೇವನಹಳ್ಳಿ, ಹೊಸಕೋಟೆ, ದೊಡ್ಡಬಳ್ಳಾಪುರ, ಕನಕಪುರ, ಬಿಡದಿ, ಚನ್ನಪಟ್ಟಣ, ಮಾಗಡಿ ಮತ್ತು ಆನೇಕಲ್ ನಗರಗಳ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳು ಈಗ ಬೆಂಗಳೂರು ಮೆಟ್ರೋಪಾಲಿಟನ್ ರೀಜನ್ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್ ಅಥಾರಿಟಿ (ಬಿಎಂಆರ್‌ಡಿಎ) ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಬರುತ್ತವೆ. ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಸಿಟಿ ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಯಲ್ ಟೌನ್‌ಶಿಪ್ ಅಥಾರಿಟಿ (ಇಐಸಿಐಟಿಎ) ಯಾವುದೇ ಚುನಾಯಿತ ಆಡಳಿತವಿಲ್ಲದ ಆದರೆ, ನಗರಾಡಳಿತಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಂದಾಯ ವಸೂಲಿ ಅಧಿಕಾರವಿರುವ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ.

ಕಳೆದ ಎರಡು ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು ಮೆಟ್ರೋಪಾಲಿಟನ್ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಭೂ ಬಳಕೆಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹವಾದ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಸಂಭವಿಸಿವೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ಮಾರ್ಸ್ಟರ್‌ಪ್ಲಾನ್ 2031 ಅನ್ನು ಇನ್ನೇನು ಅಂತಿಮಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು ಎನ್ನುವ ಹಂತಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಸರ್ಕಾರ ಅದರಿಂದ ಹಿಂದೆ ಸರಿಯಿತು. ಈಗ ಸರ್ಕಾರ ಬೆಂಗಳೂರು ಮಾರ್ಸ್ಟರ್‌ಪ್ಲಾನ್ 2041 ಅನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ಮೆಟ್ರೋಪಾಲಿಟನ್ ಪ್ರದೇಶದ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಮರು ನಿರೂಪಿಸಲು ಇದೊಂದು ಮುಖ್ಯವಾದ ಅವಕಾಶವಾಗಿದೆ. ಬಿಬಿಎಂಪಿ 2020 ಕಾಯಿದೆ ಬಿಡಿಎ ಮತ್ತು ಬಿಡಬ್ಲ್ಯುಎಸ್‌ಎಸ್‌ಬಿ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಬದಲಿಸುವ ಇಲ್ಲವೇ ಬಿಬಿಎಂಪಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪಾತ್ರವನ್ನು ನೀಡುವ ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಬಿಬಿಎಂಪಿ ಸೇರಿದಂತೆ ನಗರಾಡಳಿತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಂದ ದೊರೆಯುವ ಅನುದಾನಗಳ ಪ್ರಮಾಣ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಸಂವಿಧಾನದ 74ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿಯ ಸಿಎಜಿಯ ಸಾಧನಾ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನಾ ವರದಿ ಸೂಚಿಸಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಈ ವರದಿಯು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಉಚಿತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಗರಾಡಳಿತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆಯನ್ನು ನೀಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಅವುಗಳ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ ತರಬೇಕೆಂದು ಸೂಚಿಸಿದೆ.

ಅನೇಕ ನಾಗರಿಕ ಸಂಘಗಳು ಮತ್ತು ವೇದಿಕೆಗಳು ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಆಡಳಿತದ ಕುರಿತು ಅನೇಕ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ನೀಡಲು ಆರಂಭಿಸಿರುತ್ತವೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ಅಜೆಂಡಾ ಟಾಸ್ಕ್‌ಫೋರ್ಸ್ (ಬಿಎಟಿಎಫ್), ಅಜೆಂಡಾಫಾರ್ ಬೆಂಗಳೂರು ಇನ್ಫ್ರಾಸ್ಟ್ರಕ್ಚರ್ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್ (ಎಬಿಐಡಿ) ಮತ್ತು ಬೆಂಗಳೂರು ಪೊಲಿಟಿಕಲ್ ಆಕ್ಶನ್‌ಕಮಿಟಿ (ಬಿಪಿಎಸಿ) ಪ್ರಮುಖವಾದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಾಗಿವೆ. ಬಿಬಿಎಂಪಿಯ ತಜ್ಞರ ಸಮಿತಿಯು ಗ್ರೇಟರ್ ಬೆಂಗಳೂರು ಆಡಳಿತದ ರೀತಿ ನೀತಿಗಳ ಕುರಿತು ಕರಡೊಂದನ್ನು ರಚಿಸಿತ್ತು. ಆದರೆ ಸದರಿ ಕರಡನ್ನು ಬಿಬಿಎಂಪಿ ಕಾಯಿದೆ 2020ರ ರಚನೆಗೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈ ವರದಿ ಸೂಚಿಸುವ ಅನೇಕ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಬಿಬಿಎಂಪಿಯ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಪರಸ್ಪರ ಸಂಘರ್ಷಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡುವ ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯು ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಪ್ರಭಾವಿಸುತ್ತವೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಅರಿಯಲಾಗಿದೆ. ನಾಗರಿಕ ವೇದಿಕೆಗಳು ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದ ದಿನ ನಿತ್ಯದ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮೇಲೆ ಬಿಬಿಎಂಪಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದರೆ, ರಾಜ್ಯ

57 https://cag.gov.in/cag_old/sites/default/files/audit_report_files/Rep_2_of_2020_74th_Constitutional_Amendment_Act_Karnataka.pdf

58 <https://clpr.org.in/wp-content/uploads/2018/10/Greater-Bengaluru-Governance-Bill-2018.pdf>

ಸರ್ಕಾರ ವಿವಿಧ ಸ್ವತಂತ್ರ ನಿಗಮ/ಮಂಡಳಿಗಳ ಮೂಲಕ ಹೆಚ್ಚಿನ ನಿಯಂತ್ರಣವನ್ನು ತನ್ನ ವಶದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿದೆ. ಎಂಎಲ್‌ಎ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಪೊರೇಟರ್‌ಗಳಿಗೆ ಪರಸ್ಪರ ಸ್ವೀಕೃತವಾಗುವ ಪರಿಹಾರವೊಂದಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸುವುದು ಉಚಿತವಾದ ಕ್ರಮವಾಗುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಗೆ ನಾಗರಿಕರ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಇದು ಪೂರೈಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಸ್ಥಿತಿಯಡೆಗೆ ಪರ್ಯಾಯ ಆರಂಭಿಸಲು ಮೊದಲ ಹೆಜ್ಜೆಯಾಗಿ ಕಳೆದ ಒಂದು ದಶಕದ ಬಿಬಿಎಂಪಿಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಿಎಜಿಯಿಂದ ಪೂರ್ಣ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆ ಮಾಡಿಸುವುದರ ಪರವಾಗಿ ಎಂಪಿ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಪೊರೇಟರ್‌ಗಳು ಇದ್ದಾರೆ.

17.4 ನೀರಿಕೆಗಳು, ಸವಾಲುಗಳು ಮತ್ತು ಮುನ್ನಡೆವ ಹಾದಿ

ಈ ಭಾಗವು ಸದರಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮುಕ್ತಾಯ ಭಾಗವಾಗಿದ್ದು, ಇದುವರೆಗೆ ಚರ್ಚಿಸಿದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯಿಂದ ಮೂರು ಪ್ರಮುಖ ತೀರ್ಮಾನಗಳು ವ್ಯಕ್ತಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ:

ಅ) ಈಗಾಗಲೇ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಭಾಗವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿ ಕೊಂಡುಹೋಗುವುದು.

ಇದು ಈಗಾಗಲೇ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದು ಮತ್ತು ಹೂಡಿಕೆಯ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ದರ್ಶನಿಯಂತಹ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿ-ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದು ಇದರಲ್ಲಿ ಸೇರಿರುತ್ತದೆ. ಇದರರ್ಥ ಈಗಾಗಲೇ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು, ಕಲೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ನಾಟಕ ಮತ್ತು ಸಂಗೀತದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡುವುದನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿಕೊಂಡು ಇನ್ನಷ್ಟು ಹೊಳಪನ್ನು ನೀಡುವ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯೂ ಇರುತ್ತದೆ.

ಆ) ಉತ್ತಮ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಣಕಾಸು ಬಿಡುಗಡೆ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಬೆಂಬಲ: ಇಲ್ಲಿ ವಸತಿ, ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆ, ಸಾರಿಗೆ, ನೀರು ಪೂರೈಕೆ ಮತ್ತು ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ವಿಚಾರಗಳು ಸ್ಥಾನ ಪಡೆಯುತ್ತವೆ.

ಇ) ಆಡಳಿತ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ, ಸಂಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಪಾರದರ್ಶಕವಾಗಿಸುವುದು:

ಬಹು ಹಂತದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಕಾರಣದಿಂದ, ವಿವಿಧ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ವಿವಿಧ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ, ಪಾರದರ್ಶಕತೆ ಮತ್ತು ಉತ್ತರದಾಯಿತ್ವ ಇಲ್ಲವಾಗಿದೆ. ಈ ರೀತಿಯ ನಕಲು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯುಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡಿದರೆ, ಉತ್ತಮವಾದ ಆಡಳಿತ ದೊರೆಯಲು ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆ.

ದೇಶದ ಉಳಿದ ನಗರಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ, ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಸೇವೆಗಳ ಗುಣಮಟ್ಟ ಮತ್ತು ಕಾಣುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಗತಿಯ ನಡುವೆ ಆಗಾಧವಾದ ಅಂತರವಿರುವುದು ಆತಂಕಕಾರಿ ವಿಷಯಗಳು ಸಹ ಇವೆ(ಇಟಿಎಲ್‌ಐ, 2021). ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದ ಹವಾಮಾನ ವೈಪರೀತ್ಯದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಸರಿಪಡಿಸಲಾಗದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನೇನು ತಲುಪಿದಿರುವ ಕಾರಣ, ಮುಂದೆ ಚರ್ಚಿಸುವ ಮೂರು ತತ್ವಗಳು ಸಮಸ್ಯೆಯ ಜಟಿಲತೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸಬಹುದು: 1. ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ಮತ್ತು ಸಮಾನವಾದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನ. 2. ಪರಿಸರ ಸ್ನೇಹಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ. 3. ಪಾರದರ್ಶಕ ಮತ್ತು ಉತ್ತರದಾಯಿತ್ವ ಇರುವ ಆಡಳಿತ.

ಈ ಮೂರು ತತ್ವಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆತರ ಬೇಕಾದರೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಬಜೆಟ್; ಯೋಜನಾ ನೀತಿ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯವೈಖರಿಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಕಾಣಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ವಸತಿಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳೋಣ: ಇಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ತರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ-ಕಡಿಮೆ ವೆಚ್ಚದ ವಸತಿಸ ಮುಚ್ಚುಯಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ, ವಸತಿ ಸಮುಚ್ಚಯವನ್ನು ಕನಿಷ್ಠ ಬಾಡಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಪಡೆದು ಕೊಳ್ಳುವ ಸೋಷಿಯಲ್ ರೆಂಟಿಂಗ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ವಲಸೆ ಬರುವವರು ಸೂಕ್ತ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ಅರಸುತ್ತಾ ಸದಾಕಾಲ ಮನೆಯನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವ ಕಾರಣ, ಅವರ ಅಗತ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಮನೆಗಳನ್ನು ಬಾಡಿಗೆ ಮೇಲೆ ಪಡೆಯುವುದನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುವಂತಿರಬೇಕು. ಬಿಬಿಎಂಪಿಯ ಖಾಲಿಯಿರುವ

ಮನೆಗಳ ಮೇಲೆ ತೀವ್ರ ರೀತಿಯ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಂದಾಯ ಹೇರಬೇಕು. ಹಾಗೆಯೇ ಪರಿಸರ ಸ್ನೇಹಿತ ಕಟ್ಟಡಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತ ಬೆಂಬಲ ದೊರೆಯಬೇಕು. ಮತ್ತೊಂದು ಪೂರಕ ವಿಧಾನ ಹೀಗಿದೆ: ವಸತಿಯನ್ನು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ನೋಡುವುದು- ವಿದ್ಯುತ್, ಶುದ್ಧವಾದ ನೀರು, ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಮತ್ತು ಅವಲಂಬಿಸಬಹುದಾದ ಸಾರಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ಒಗ್ಗೂಡಿಸಿ ಕೊಂಡು ಮುಂದಿನ ಭವಿಷ್ಯ ರೂಪಿಸುವು ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಬಹುದು. ಇಂತಹ ಕ್ರಮಗಳು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಸಮಾನ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲರನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಷ್ಟೇ ಆಗಿರದೆ, ಲಭ್ಯವಿರುವ ಸಂಪನ್ಮೂಲವನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಸಾಗಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹುದೇ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಸಾರಿಗೆ ಮತ್ತು ಇತರೆ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ವಿಚಾರದಲ್ಲು ಚಿಂತಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ತೆರಿಗೆಯಂತಹ ವಿಷಯದ ಕುರಿತು ಒಂದಿಷ್ಟು ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ನೀತಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡು, ಆಡಳಿತ ಕುರಿತಾದ ರೂಪುರೇಷೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆ.

ನಗರದ ವಿವಿಧ ಮೂಲೆಗಳಿಂದ ಹೊಮ್ಮುವ ಧ್ವನಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಮತ್ತು ಅವಕಾಶ ನೀಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ತರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಸಮಾಜದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವುದನ್ನು ಅಂದಾಜು ಮಾಡುವುದು ಯಾವುದೇ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಆದರೂ ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ಕೆಲಸವಾಗುತ್ತದೆ. ನಗರದಲ್ಲಿರುವ ವಿವಿಧ ಸಂಘ-ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಸೃಜಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಧ್ವನಿ ರಹಿತರಿಗೆ ಧ್ವನಿಯಾಗುವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಮೂಡಿಸಿದರೆ, ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಕ್ರಮಗಳು ಕೇವಲ ತೋರಿಕೆಯ ಕ್ರಮಗಳಾಗಬಾರದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ-ಐಟಿ ಕೆಲಸಗಾರರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಸಂಗ್ರಹಣೆಗೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡಿದರೆ, ಅಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ ಸ್ಪಷ್ಟವೇದಿಕೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮಹಿಳೆಯರ ಅಗತ್ಯಗಳು ಪುರುಷರ ಅಗತ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿರಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಮಹಿಳೆಯರು, ವಲಸಿಗರು, ವಸತಿರಹಿತರು, ಕೊಳಚೆ ಪ್ರದೇಶದ ನಿವಾಸಿಗಳು, ಕಡಿಮೆ ಆದಾಯದ ವಸತಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿರುವವರಿಗೆ ಮತ್ತು ಯುವ ಜನತೆಗೆ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ನೀಡಲು ವಿಶೇಷ ಸಭೆಗಳು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗುತ್ತವೆ.

ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದಲ್ಲಿ ಖಾಸಗಿ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಿದೆ ಎನ್ನುವ ಅಂಶವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ; ಇಂತಹ ಹೂಡಿಕೆದಾರರು ತಮ್ಮ ನೌಕರರ ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯ ನಿವಾಸಿಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಏನು ಕ್ರಮಕೈಗೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವುದರ ಲೆಕ್ಕವೂ ದೊರೆಯಬೇಕು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಕೋವಿಡ್-19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ/ಪ್ಯಾಂಡೆಮಿಕ್ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜನರು ತಮ್ಮ ಊರುಗಳಿಗೆ ವಲಸೆ ಹೊರಟಿದ್ದು ಅವರು ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ/ಜೀವಿಸುತ್ತಿದ್ದ ವಸತಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಇರಲಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಖಚಿತಪಡಿಸಿವೆ . ಒಂದು ವೇಳೆ ಸಮಗ್ರ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಸತಿ ನಿರ್ಮಿಸಬೇಕೆಂಬ ನೀತಿಇದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ, ಕಂಪನಿಗಳು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ವಸತಿ ಗೃಹಗಳನ್ನು ನೀಡಲೇ ಬೇಕೆಂದು ಕಡ್ಡಾಯ ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯದಿಂದ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಮಾಲಿನ್ಯಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತವೆ. ಆರೋಗ್ಯ-ಸಾಮಾಜಿಕತೆಯ ಮೇಲೆ ದೂರಗಾಮಿ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಬೀರುವ ಈ ಕಾಮಗಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವ ಎಲ್ಲರ ಪರಿಸರ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ತಾಕೀತು ಮಾಡುವುದು ಉತ್ತಮವಾದ ಕ್ರಮವಾಗುತ್ತದೆ.

ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ಸಮಾಜ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಸೂಕ್ತ ಬಳಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದ ಕ್ರಮವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಅಳವಡಿಕೆಯಿಂದ ನೀಡುವ ವಿವಿಧ ಸೇವೆಗಳ ಗುಣಮಟ್ಟ ಹೆಚ್ಚುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿಸ ಬಹುದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ನಾವೀಗಾಗಲೇ ಚರ್ಚಿಸಿದಂತೆ, ನೀರಿನ ಪೂರೈಕೆಯನ್ನು ನಿಖರವಾಗಿ ನಿಭಾಯಿಸದೇ ಹೋದಾಗ ಅನೇಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಮೂಡುತ್ತವೆ. ಇಂತಹ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸದೇ ಇರಲು ಶ್ರಮಿಸಬೇಕು. ಒಂದು ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಅಳವಡಿಸುವ ಪರಿಹಾರ ಮತ್ತೊಂದು ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ನೇರವಾಗಿ ಅನ್ವಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆಸ್ಪತ್ರೆಯ ಹಾಸಿಗೆ ಮತ್ತು ಪಡಿತರ ಚೀಟಿಗಳಿಗೆ ನೀಡುವ ಆದ್ಯತೆಯಂತೆಯೇ ನೀರು ಮತ್ತು ವಿದ್ಯುತ್ ಪೂರೈಕೆಗೆ ನೀಡಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ (ಪೋಸ್ಟ್ ಇತರರು, 2018). ಬಿಎಂಆರ್‌ನಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ ಜಾರಿ ಮಾಡುವುದು ಸಹ ಉತ್ತಮ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಬೀರುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಸಂವಿಧಾನದ 74ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಬಿಡಬ್ಲ್ಯೂಎಸ್‌ಎಸ್‌ಬಿ, ಬಿಬಿಎಂಪಿಯ ನೀರಾವರಿ ಇಲಾಖೆಯಾಗಲೇಬೇಕು. ಆದರೂ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಅದು ತನ್ನ ಸ್ವತಂತ್ರ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡೇ ಬಂದಿದೆ. ಇಂತಹ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು ಆಡಳಿತದ ಒಟ್ಟು ಗುಣಮಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಕೆಟ್ಟ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡಿ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಕುಂಠಿತಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ. ಇಂತಹ ತೊಡಕುಗಳನ್ನು ಕ್ಷಿಪ್ರವಾಗಿ ನಿವಾರಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದರೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಇನ್ನಷ್ಟು ಬೆಳೆಯುವದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಎಲ್ಲರನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ನಗರವಾಗಿಯೂ ವಿಕಾಸವಾಗಲಿದೆ.

17.5 ಅಕರಗಳು

APU – Azim Premji University, 2021. Loss of Learning during the Pandemic.

Apurva K.H, Achala S. Yareseeme, Jyotsna Jha (2021), Examining the role of Service Sector in Karnataka's economic growth and learning policy lessons, Centre for Budget and Policy Studies, Bangalore. Report - Examining the role of Service Sector in Karnataka's economic growth and learning policy lessons

Atreya, S. and Kumar, A. P., (Not mentioned), Financing Urban Local Bodies in Karnataka, Vidhi Centre for Legal Policies, Bengaluru, <https://vidhilegalpolicy.in/wp-content/uploads/2020/07/FinancingUrbanLocalBodiesinKarnataka.pdf>

Bhan, G., 2020 : 'Informality, housing and work – the views from Indian cities' in Chen, M and Carre, F. (ed), The Informal Economy Revisited – examining the past, envisioning the future', Routledge, London and New York. Pp136-140

BMRDA (Bangalore Metropolitan Region Development Authority), 2016. Final Report, November 2016, Revised structure plan – 2031, Bangalore Metropolitan Region.

Burnaby B. (2008) Language Policy and Education in Canada. In: Hornberger N.H. (eds) Encyclopedia of Language and Education. Springer, Boston, MA. https://doi.org/10.1007/978-0-387-30424-3_24

CBPS – Centre for Budget and Policy Studies, 2014, Bengaluru Rural District Human Development Report, 2014 http://cbps.in/wp-content/uploads/HRD_English.pdf

CSE – Centre for Science and Environment, 2021. Waste-wise cities: Best Practices in Solid Waste Management, Centre for Science and Environment, Niti Aayog, 2021.

De, Anita (ed), 2008. Multiple Cities – Writings on Bangalore, Penguin Books, India.

Department of Economics and Statistics, 2020. Economic Survey of Karnataka – 2019-20, Government of Karnataka.

Department of Economics and Statistics, 2021. Economic Survey of Karnataka – 2020-21, Government of Karnataka.

Educational Studies, 55, 215-246. DOI: 10.1007/s40841-020-00164-2.

EOIL - Ease of Living Index Report, 2020, Ministry of Housing and Urban Affairs, Government of India .

ESG (Environmental Support Group), 2021. Bangalore Climate Action Report, Bangalore.

George, C.E., Norman, G., Wadugodapitya, A. et al. Health issues in a Bangalore slum: findings from a household survey using a mobile screening toolkit in Devarajeevanahalli. BMC Public Health 19, 456 (2019). <https://doi.org/10.1186/s12889-019-6756-7>.

Gowda, M.J., Bhojani, U., Devadasan, N. et al. The rising burden of chronic conditions among urban poor: a three-year follow-up survey in Bengaluru, India. *BMC Health Serv Res* 15, 330 (2015). <https://doi.org/10.1186/s12913-015-0999-5>.

Inc4Plus, 2021. Indian Tech Annual Startup Funding Report, 2021, Inc4Plus.

Jha, Purohit and Sowmya, 2022; Forthcoming. Internal Migration and Children's Education in Bengaluru, India, in *Education, Migration and Development*, edited by Elaine Chase and Amy North, Bloomsbury, London, Forthcoming.

Kamath L, Ranganathan M., and Baidur, V., 2009. Piped Water Supply to Greater Bangalore: Putting the Cart before the Horse?, *Economic and Political Weekly*, Vol. 44, Issue No. 33, 15 Aug, 2009 <https://www.epw.in/journal/2009/33/special-articles/piped-water-supply-greater-bangalore-putting-cart-horse.html>.

King, R., Menon, N., Selva, I. and Sreenivasa, V. (2015). "Standing Naked in Mid-River: Stories of Homelessness in Bangalore. *Fields of View Working Paper*, Bangalore, India.

Maithreyi, R., Mitro, M., and Prabha, K., 2020. Centering children in the development debate in India: Public action for early start, fair start, and fitting start: Karnataka report. Centre for Budget and Policy Studies, Bangalore. <http://cbps.in/wp-content/uploads/CBPS-FINAL-REPORT-CSSS-ICSSR-Feb-2020.pdf>.

Mehrotra, R. 2020: 'Urban design – imaginations beyond architecture' in Chen, M and Carre, F. (ed), *The Informal Economy Revisited – examining the past, envisioning the future*, Routledge, London and New York. Pp 132-135.

Narasimhan, S., 2008. 'The Wholly Raman Empire: Bangalore's Emergence as a Centre of Science' in *Multiple Cities – Writings on Bangalore*, De, Anita (ed), Penguin Books, India, Pp 171-177.

NCRB - National Crime Records Bureau, 2021, *Crime in India 2020, Statistics Volume I*, Ministry of Home Affairs, Government of India.

Post, A., Kumar, T, Otsula, M. et al., 2018. *Infrastructure Networks and Urban Inequality: The Political Geography of Water Flows in Bangalore*, Prepared for the Brown-Harvard-MIT Joint Seminar on South Asia. <https://bif5m4023k53ib5vt30v2wu8-wpengine.netdna-ssl.com/wp-content/uploads/2018/01/Postetal.intermittency4.20.pdf>.

Roy, D., Palavalli, B., Menon, N. et al. Survey-based socio-economic data from slums in Bangalore, India. *Sci Data* 5, 170200 (2018). <https://doi.org/10.1038/sdata.2017.200>.

Sen, Amartya, 1999, *Development as Freedom*, Random House, USA.

Smythe, Fiona, 2020. Language inclusiveness in education: implications for immigrant students in France and New Zealand. *New Zealand Journal of Vajrapura*, H, Karmakar O, and Verma A, 2019.

Sustainable Urban Transport Policies to Improve Public Transportation System: A Case Study of Bengaluru, India, World Conference on Transport Research - WCTR 2019, Mumbai 26-31, May 2019.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲ ಜಿಯೋ ಸಕ್ರಿಯವಾದ ಉತ್ತಮ ಆಡಳಿತ ಅಭ್ಯಾಸಗಳು

ಸಾರಾಂಶ

ಕರ್ನಾಟಕ ಉತ್ತಮ ಆಡಳಿತ ಅನುಷ್ಠಾನದ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಇ-ಆಡಳಿತ ಉಪಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಲವು ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ - ಭೌಗೋಳಿಕ ಮಾಹಿತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ (ಕೆ-ಜಿಐಎಸ್)ಯನ್ನು ನೀತಿ ನಿರೂಪಣೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಪಾರದರ್ಶಕತೆ, ದಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದ ಉತ್ತಮ ಆಡಳಿತ ನೀಡುವ ಆಶಯದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು. ಇದು ಇ-ಆಡಳಿತದಿಂದ ಜಿ-ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮುಂದಿನ ಹೆಜ್ಜೆಯಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ-ಭೌಗೋಳಿಕ ಮಾಹಿತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ (ಕೆ-ಜಿಐಎಸ್) ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ (ಜಿಒಕೆ) ಪ್ರಮುಖ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದ್ದು, ಇದನ್ನು 2016-19 ರಲ್ಲಿ ಮಿಷನ್ ಮೋಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಎಲ್ಲಾ ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೆ ನಿರಂತರ ಜಿಐಎಸ್ ಬೆಂಬಲಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಎಲ್ಲಾ ಆಡಳಿತ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಬಳಸಲು ಜಿಯೋಸ್ಪೇಷಿಯಲ್ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್ ಅನ್ವಯಿಕೆಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು, ನಿಯಮಿತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವಾಗಿ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗಿದೆ. ಕೆ-ಜಿಐಎಸ್ ಪೋರ್ಟಲ್ ಅನ್ನು ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ 500ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಜಿಐಎಸ್ ಪದರಗಳಿಗೆ ಏಕಗವಾಕ್ಷಿ ಪ್ರವೇಶಕ್ಕೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ಮೊಬೈಲ್ ಮತ್ತು ವೆಬ್ ಎರಡರಲ್ಲೂ ಅನೇಕ ನಿರ್ಧಾರ ಬೆಂಬಲ ಅನ್ವಯಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಪೋರ್ಟಲ್ ಮೆಟಾಡೇಟಾ ಸೇವೆ, ಡೇಟಾ ಬಳಕೆ ಸೇವೆ, ಡೇಟಾ ಹಂಚಿಕೆ ಸೇವೆ, ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಪೋರ್ಟಲ್ ಹೆಚ್ಚು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಬಳಸಿದ ಮೊಬೈಲ್ ಅನ್ವಯಿಕೆಗಳಾದ ದಿಶಾಂಕ್, ಚುನಾವಣಾ, ಮೌಲ್ಯ, ಕುಶಾಲಕೋಶ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ವೇಗವಾಗಿ ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಸಹಾಯಕವಾಗಿದೆ. ವಿವಿಧ ವ್ಯವಹಾರ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಅಗತ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ಕೆ-ಜಿಐಎಸ್ ಅನ್ನು ಸಾಧನವಾಗಿ/ವೇದಿಕೆಯಾಗಿ ಬಳಸುವಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳ ಕೆಲವು ಯಶಸ್ವಿ ಉಪಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹೊರತರುತ್ತಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಪದಗಳು: ಆಡಳಿತ, ಇ-ಆಡಳಿತ, ಜಿಯೋಸ್ಪೇಷಿಯಲ್ ಡೇಟಾ, ಜಿಯೋಸ್ಪೇಷಿಯಲ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳು, ಭೌಗೋಳಿಕ ಮಾಹಿತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಜಿಯೋಸ್ಪೇಷಿಯಲ್ ನಿರ್ಧಾರ ಬೆಂಬಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಡೇಟಾಬೇಸ್ ಸಂಘಟನೆಗಳು, ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಜಿಯೋಸ್ಪೇಷಿಯಲ್.

18.1 ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

ಕಳೆದ ಎರಡು ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಪಾರದರ್ಶಕತೆ, ಡಿಜಿಟಲೀಕರಣ, ಪಾರದರ್ಶಕತೆ ತರಲು ಬೇಡಿಕೆಗಳು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿವೆ. ಆಧುನಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳು ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ-ಚಾಲಿತ ಮಾಧ್ಯಮ ಮತ್ತು ನಾವೀನ್ಯತೆಗಳ ಅಳವಡಿಕೆಯು ಹಲವು ಆಯಾಮದಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡ-ಸಂಪರ್ಕಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದು 21ನೇ ಶತಮಾನದ ರಾಜಕೀಯ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಾದರಿಗಳಿಗೆ ಸವಾಲು ಒಡ್ಡುತ್ತಿದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಸಾಮಾಜಿಕ-ಆರ್ಥಿಕ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸದ ಸ್ವರೂಪ, ದಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದಕತೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಸಾಮಾಜಿಕ-ಆರ್ಥಿಕ ಜೈವಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಹೆಚ್ಚು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಸರ್ಕಾರಿ ಸಂಘಟನೆಗಳು, ಬಳಕೆದಾರ ಸಂಘಟನೆಗಳು, ನಾಗರಿಕ ಸಮಾಜ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು/ಸಂಘಟನೆಗಳು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಆಧಾರಿತ ಸಮರ್ಥನೀಯ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಸುಸ್ಥಿರ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ.

ಮಾಹಿತಿ ಆಧಾರಿತ ಮಾಧ್ಯಮ ಹೆಚ್ಚು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ, ಸುಸ್ಥಿರ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಸಮಗ್ರ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಜಿಯೋಸ್ಪೇಷಿಯಲ್ ದತ್ತಾಂಶ ಚಾಲಿತ ಆವಿಷ್ಕಾರಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಮುಖ್ಯವಾಗಿವೆ. ಜಿಯೋಸ್ಪೇಷಿಯಲ್ ಮಾಹಿತಿಯು ನಾವೀನ್ಯತಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಹೊರತಾಗಿಯೂ, ಸಾಮಾಜಿಕ-ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನೀತಿಗಳು ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಜಿಯೋಸ್ಪೇಷಿಯಲ್ ದತ್ತಾಂಶದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯು ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಹೊಸ ಆಯಾಮ ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಇಂದು, ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ಸಂವಹನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ನಾವೀನ್ಯತೆ, ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಡಿಜಿಟಲ್ ಟ್ರಿಟರ್‌ನಲ್ಲಿನ ಹಲವಾರು

ಮಾಹಿತಿಗಳು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನೀತಿಯಲ್ಲಿ ಉಪಕ್ರಮಗಳು, ಜನ ಕಲ್ಯಾಣ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದಕತೆಗಾಗಿ ನಾವೀನ್ಯತೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತವೆ.

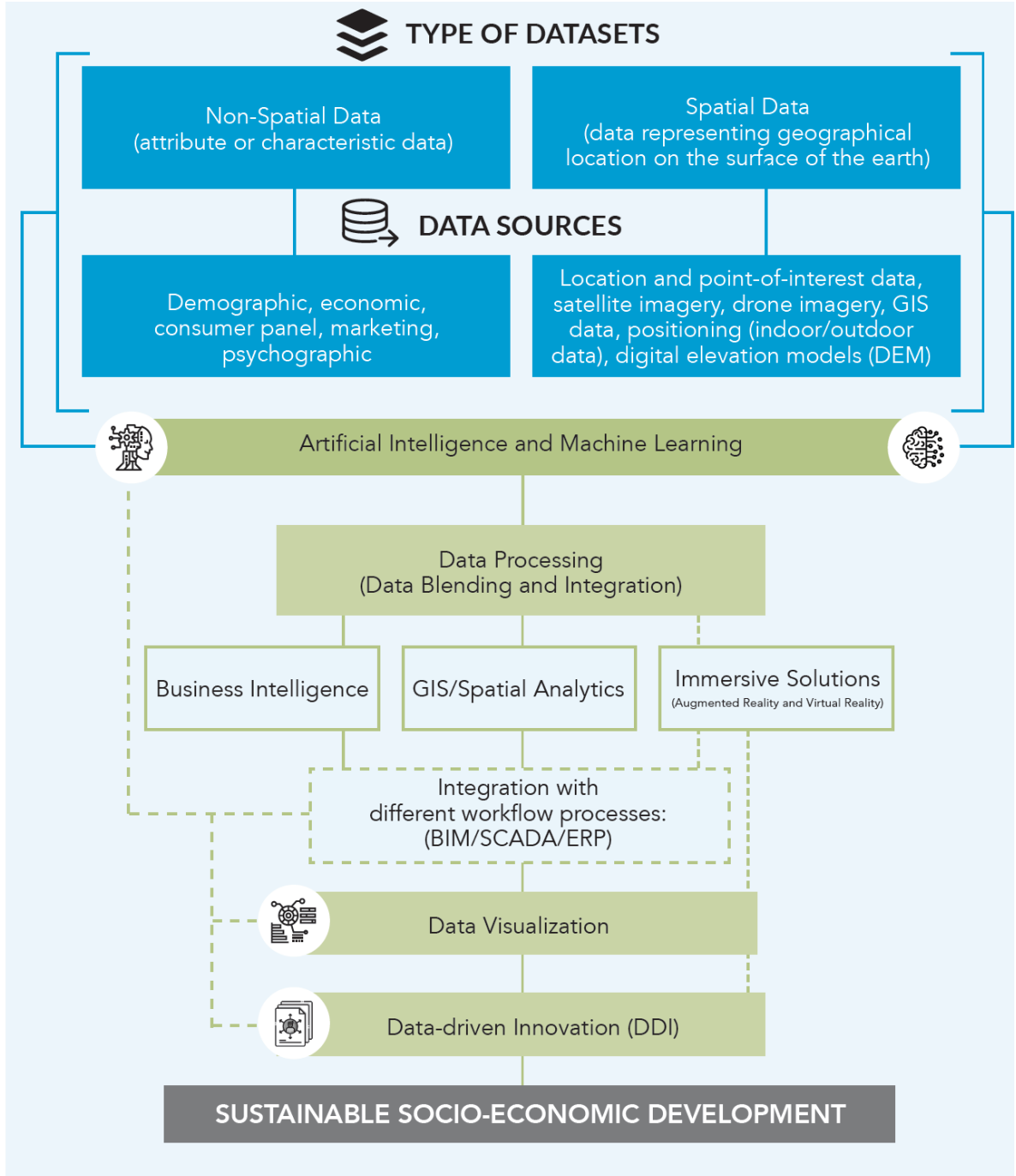
ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಸಮಗ್ರ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ಧಾರ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನೀತಿ ನಿರೂಪಣೆಗಾಗಿ ಭೌಗೋಳಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕ-ಭೌಗೋಳಿಕ ಮಾಹಿತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ (ಕೆ-ಜಿಐಎಸ್) ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ದೂರಸಂವೇದಿ ಅನ್ವಯಿಕ ಕೇಂದ್ರ (ಕೆಎಸ್‌ಎಸ್‌ಆರ್‌ಎಸ್‌ಎಸ್) ಮೂಲಕ ಕೆ-ಜಿಐಎಸ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಜಿಐಎಸ್ ಮತ್ತು ದೂರಸಂವೇದಿ ಅನ್ವಯಿಕೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನದ ನೋಡಲ್ ಏಜೆನ್ಸಿಯಾಗಿದೆ. ಸುಸ್ಥಿರ-ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಮಾಹಿತಿ ಆಧಾರಿತ ವಿಧಾನದ ಅವಲೋಕನದೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಜಿಯೋಸ್ಪೇಷಿಯಲ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳು ಹೇಗೆ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಬಹುದು? ಹಾಗೂ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಇಲಾಖೆಯ ಯೋಜನೆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳಿಗೆ ಕೆ-ಜಿಐಎಸ್ ಅನ್ನು ಹೇಗೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಮುಂದೆ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಎ. ಸುಸ್ಥಿರ ಸಾಮಾಜಿಕ-ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ದತ್ತಾಂಶ ಆಧಾರಿತ ನಾವೀನ್ಯತೆ

ಪ್ರಸ್ತುತ, ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಮಾಹಿತಿಗಳಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಮಿತಿಯಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂದರೆ ಬಿಗ್ ಡೇಟಾ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಾಧ್ಯಮ ಮೂಲಗಳು, ಪ್ರೇಕ್ಷಕರ ಸಮೀಕ್ಷೆಗಳು ಮತ್ತು ಮಾರ್ಕೆಟಿಂಗ್, ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆಗಳ ಮೂಲದಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಭೂದೇಶಿಕವಲ್ಲದ ಮಾಹಿತಿ; ಮತ್ತು ಜಿಯೋಸ್ಪೇಷಿಯಲ್ ಉಪಕರಣಗಳು ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳು, ಸಂವೇದಕ ಜಾಲಗಳಿಂದ ಸೆರೆಹಿಡಿಯಲಾದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಮಾಹಿತಿ. ಬಿಗ್ ಡೇಟಾ ಸೆಟ್‌ಗಳ ಪರಸ್ಪರ ಕ್ರಿಯೆಗಳು, ಮಾದರಿಗಳು ಮತ್ತು ಅಸಂಗತತೆಗಳ ಸರಿಯಾದ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯು ಹೊಸ ಆವಿಷ್ಕಾರಗಳು ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಚಾಲನೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಡ್ರೋನ್, ಲಿಡಾರ್, ಜಿಐಎಸ್, ಬಿಐಎಂ ಮುಂತಾದ ಜಿಯೋಸ್ಪೇಷಿಯಲ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳು ಆಧುನಿಕ ಐಟಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳಾದ ಬ್ಲಾಕ್‌ಚೈನ್, ಐಬಿಟಿ, ಆರ್ಟಿಫಿಶಿಯಲ್ ಇಂಟೆಲಿಜೆನ್ಸ್ (ಎಐ) ಮತ್ತು ಮೆಷಿನ್ ಲರ್ನಿಂಗ್ (ಎಂಎಲ್), ಈ ಎಲ್ಲಾ ಮಾಹಿತಿಯು ಹೊಸ ಹೊಸ ಸವಾಲುಗಳಿಗೆ ಸಂಘಟನೆಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ಆವಿಷ್ಕರಿಸಲು ಅಥವಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು ಉತ್ತಮ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ. ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳ ಸಾಧನೆಗೆ (ಎಸ್‌ಡಿಜಿ) ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ-ಆರ್ಥಿಕ ಏಳಿಗೆಗಾಗಿ ಇರುವ ವಿವಿಧ ಸವಾಲುಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಡೇಟಾಸೆಟ್‌ಗಳ ಪರಿಕಲ್ಪನಾತ್ಮಕ ಹರಿವಿನ ಮೂಲಗಳು ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ದತ್ತಾಂಶ ಚಾಲಿತ ವಿಧಾನದ ಅನ್ವಯಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

3. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಭೂದೇಶಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಅಳವಡಿಕೆ

ಕರ್ನಾಟಕವು ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆಗಳು ಮತ್ತು ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಭೂಗೋಳಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂದಿದೆ. ರಿಮೋಟ್ ಸೆನ್ಸಿಂಗ್, ಜಿಐಎಸ್, ಫೋಟೋಗ್ರಾಮೆಟ್ರಿ, ಅಧಿಕ ಮಟ್ಟದ ನಕ್ಷೀಕರಣ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು 90ರ ದಶಕದಿಂದ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಈ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾದ ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳೆಂದರೆ- ಕರ್ನಾಟಕದ ಅರಣ್ಯ ನಕ್ಷೀಕರಣ, ಅಂತರ್ಜಲ ಮರುಪೂರಣಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಭಾವ್ಯ ವಲಯಗಳ ಗುರುತಿಸುವಿಕೆ, ರೀಚಾರ್ಜ್ ರಚನೆಗಳಿಗೆ ಸ್ಥಳ ಸೂಕ್ತತೆ, ಕೆರೆ, ಅಟ್ಲಾಸ್/ನಕ್ಷೆ ತಯಾರಿಕೆ, ರಿಮೋಟ್ ಸೆನ್ಸಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಜಿಐಎಸ್ ಬಳಸಿ ಜೀವವೈವಿಧ್ಯ ಅಟ್ಲಾಸ್/ನಕ್ಷೆ ಇತ್ಯಾದಿ. ಪ್ರತಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಎನ್‌ಆರ್‌ಡಿಎಂಎಸ್ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಯೋಜನೆಗಾಗಿ ಜಿಐಎಸ್ ಬಳಕೆಗೆ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತಿವೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ದತ್ತಾಂಶ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ (KSSDI) ಅನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಸ್ಟೇಟ್ ಕೌನ್ಸಿಲ್ ಆಫ್ ಸೈನ್ಸ್ ಅಂಡ್ ಟೆಕ್ನಾಲಜಿ (KSCST) ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕವು ದೇಶದ ಮೊದಲ ರಾಜ್ಯವಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ, BBMP, BWSSB, BDA ಮತ್ತು ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಇತರ ಏಜೆನ್ಸಿಗಳು ವೈಮಾನಿಕ ಛಾಯಾಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಫೋಟೋಗ್ರಾಮೆಟ್ರಿ ಆಧಾರಿತ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ನಕ್ಷೀಕರಣವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ದೂರಸಂವೇದಿ ಸಂಸ್ಥೆ (NRSA)ಯು ಜಂಟಿಯಾಗಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ - 2000ರ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸ್ತವಿಕತೆಯನ್ನು SDI ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಇದರ ಹೊರತಾಗಿ ಪ್ರತಿ ಇಲಾಖೆಯು ಜಿಐಎಸ್ ಅನ್ನು ತನ್ನ ಅಗತ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ಬಳಸಲು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಜಿಐಎಸ್ ಕೋಶಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ.

ಮೂಲ: ಜಿಯೋಸ್ಪೇಷಿಯಲ್ ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿ ಅಡ್ವಾನ್ಸಿಂಗ್ ಸಸ್ಟೈನಬಲ್ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್ ಗೋಲ್ಸ್ - ವರದಿ 2021

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಜಿಐಎಸ್ ಬಳಕೆಯನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜಿಐಎಸ್‌ಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ, ಕರ್ನಾಟಕವು ರಾಜ್ಯ ಜಿಐಎಸ್ ಅನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು, ತನ್ನ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ ಕರ್ನಾಟಕ-ಭೌಗೋಳಿಕ ಮಾಹಿತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ (ಕೆ-ಜಿಐಎಸ್) ಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು.

18.2 ಕೆ-ಜಿಐಎಸ್ ಕುರಿತು

ಕರ್ನಾಟಕ-ಭೌಗೋಳಿಕ ಮಾಹಿತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ (ಕೆ-ಜಿಐಎಸ್) ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಮತ್ತು ಅದರ ವಿಷನ್ ದಾಖಲೆಯನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಜ್ಞಾನ ಆಯೋಗ (ಕೆಜೆಎ) ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ದೂರಸಂವೇದಿ ಅನ್ವಯಿಕ ಕೇಂದ್ರದ (ಕೆಎಸ್‌ಎಸ್‌ಆರ್‌ಎಸಿ) ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ಹೊರತಂದಿದೆ. ಸಮಾಲೋಚನಗಳ ಮೂಲಕ ರಾಜ್ಯ ಜಿಐಎಸ್ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳ ಜಿಐಎಸ್ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತೃತವಾದ ಸಮಾಲೋಚನೆ ಮೂಲಕ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಸಮಾಲೋಚನೆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಗೆ ಬಂದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಆದೇಶದ ಮೂಲಕ GO ಸಂಖ್ಯೆ ITD.14 ADM ದಿನಾಂಕ 02.06-2015 ಕೆ-ಜಿಐಎಸ್ ಅನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು ಮತ್ತು KRSAC ಗೆ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ನೀಡಲು ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಯಿತು. ಕೆ-ಜಿಐಎಸ್ ವಿಭಿನ್ನ ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಜಿಐಎಸ್ ಅನ್ನು ಒಳಸೇರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಉನ್ನತ-ಗುಣಮಟ್ಟದ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಪ್ರಮುಖ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅವೆಂದರೆ-

- ರಾಜ್ಯ/ಸ್ಥಳೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನ;
- ನಿರ್ಧಾರ ಕೈಗೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಜಿಐಎಸ್ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು;
- ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವ ಮತ್ತು “ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿನ ಅಂತರವನ್ನು” ಗುರುತಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸುವುದು

ಕೆ-ಜಿಐಎಸ್‌ನ ದೃಷ್ಟಿಯು ಸರ್ಕಾರಿ ಇಲಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಭೂದೈಶಿಕ ಮಾಹಿತಿಯ ಸಮಗ್ರ ನೋಟಕ್ಕಾಗಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ವೇದಿಕೆ ಮತ್ತು ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು. ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಏಕಗವಾಕ್ಷಿಯ ಮೂಲಕ ದೃಶ್ಯೀಕರಣ, ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ, ಪ್ರಶ್ನೆ ಮತ್ತು ಏಕೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ಸಾಧನಗಳೊಂದಿಗೆ ಜಿಯೋಪೋರ್ಟಲ್ ಮೂಲಕ ಸೀಮಾರಹಿತವಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಭೂದೈಶಿಕ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಇದು ಯೋಜಿಸಿತ್ತು.

ಕೆ-ಜಿಐಎಸ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಇಲಾಖೆಗಳು, ನಾಗರಿಕರು ಮತ್ತು ಉದ್ಯಮಗಳಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಕೆ-ಜಿಐಎಸ್ ಪೋರ್ಟಲ್ ಅಂಶಗಳು ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಹೋಸ್ಟಿಂಗ್ ಅನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಲು ಅತ್ಯಾಧುನಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಕಳೆದ 3 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಅಂದರೆ 2019 ರಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ನಿಯಮಿತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿದೆ. ಈ ಅಧ್ಯಾಯವು ಕೆ-ಜಿಐಎಸ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದ ಭೂದೈಶಿಕ ಅನ್ವಯಿಕೆಗಳ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ವಿವರಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಜಿಯೋ ಸಶಕ್ತ ಆಡಳಿತದ ಮೂಲಕ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡ ಫಲಾನುಭವಿಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕಹಾಕಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಎ. ಕೆ-ಜಿಐಎಸ್ ಘಟಕಗಳು

1. ಕೆ-ಜಿಐಎಸ್ ಡೇಟಾ, ಸರ್ಕಾರ, ನಾಗರಿಕರು ಮತ್ತು ಉದ್ಯಮಗಳ ಜಿಐಎಸ್ ದತ್ತಾಂಶ ಮತ್ತು ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ಪ್ರಮಾಣೀಕರಿಸಿದ, ನವೀಕರಿಸಿದ ಮತ್ತು ಸಂರಚಿಸಿದ ನಕ್ಷೆ/ಚಿತ್ರ ಡೇಟಾ ಲೇಯರ್‌ಗಳ ಸೀಮಾರಹಿತ, ರಾಜ್ಯ-ವ್ಯಾಪಿ ಜಿಐಎಸ್-ಸಿದ್ಧ ಡೇಟಾಸೆಟ್.
2. ಕೆ-ಜಿಐಎಸ್ ಪೋರ್ಟಲ್, ಕೆ-ಜಿಐಎಸ್ ಆಸ್ತಿ ಮತ್ತು ಕೆ-ಜಿಐಎಸ್ ಡಿಎಸ್‌ಎಸ್ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್‌ಗಳಿಗೆ ಒಂದೇ ಗೇಟ್‌ವೇ ಪ್ರವೇಶ - ವಿಶೇಷ ಮೆಟಾಡೇಟಾ ಸೇವೆ, ಜಿಐಎಸ್ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್‌ಗಳ ಸೇವೆ, ಡೇಟಾ ಸೇವನೆಯ ಸೇವೆ, ಡೇಟಾ ಹಂಚಿಕೆ ಸೇವೆ, ಪ್ರಕಾಶನ ಸೇವೆ ಇತ್ಯಾದಿ.
3. ಕೆ-ಜಿಐಎಸ್ ಡಿಎಸ್‌ಎಸ್ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್‌ಗಳು, ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳ ನಿರ್ಧಾರ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳಿಗಾಗಿ ಜಿಐಎಸ್ ಅನ್ವಯಿಕೆಗಳ ಸೂಟ್; ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವೆಗಳು ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಜಿಐಎಸ್ ಅನ್ವಯಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಎಂಟರ್‌ಪ್ರೈಸ್ ಜಿಐಎಸ್ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವುದು.
4. ಕೆ-ಜಿಐಎಸ್ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ, ಕೆ-ಜಿಐಎಸ್ ಆಸ್ತಿ ಮತ್ತು ಕೆ-ಜಿಐಎಸ್ ಅನ್ವಯಿಕೆಗಳನ್ನು ಹೋಸ್ಟ್ ಮಾಡಲು ಮಾಡಲು ಅತ್ಯಾಧುನಿಕ “ಸಾಮಾನ್ಯ” ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಕಂಪ್ಯೂಟಿಂಗ್ ಮತ್ತು ನೆಟ್‌ವರ್ಕಿಂಗ್ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ.
5. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ

ಬಿ. ಕೆ-ಜಿಐಎಸ್ ಆರ್ಕಿಟೆಕ್ಚರ್/ವಿನ್ಯಾಸ

1. ಡೇಟಾ ಮತ್ತು ಡೇಟಾಬೇಸ್‌ನ ಆರ್ಕಿಟೆಕ್ಚರ್

ದತ್ತಾಂಶದ ಪದರಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಮುಖ ವರ್ಗ ಅಥವಾ ವಿಭಾಗವಾರು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ದತ್ತಾಂಶ ಸಂಚಯಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ.

1. ಗಡಿಗಳು
2. ಸಾರಿಗೆ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ
3. ಜಲವಿಜ್ಞಾನ
4. ನಗರ ಮತ್ತು ವಸಾಹತು
5. ಕೈಗಾರಿಕಾ ವಿಷಯ
6. ಯುಟಿಲಿಟಿ ದತ್ತಾಂಶ
7. ಅರಣ್ಯ, ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ವಿಜ್ಞಾನ
8. ಭೂವಿಜ್ಞಾನ
9. ಭೂಮಿ ಮಾಹಿತಿ
10. ಮಣ್ಣಿನ ಮಾಹಿತಿ
11. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸ್ವತ್ತುಗಳು/ಸೌಲಭ್ಯಗಳು
12. ಆಸಕ್ತಿಯ ಕ್ಷೇತ್ರ / ಯೋಜನೆ ಅನುಷ್ಠಾನ
13. ಚಿತ್ರಗಳು / ಮೂಲ ನಕ್ಷೆ
14. ಭೂಪ್ರದೇಶದ ಮಾಹಿತಿ
15. ಹವಾಮಾನ ಮಾಹಿತಿ
16. ಜನಗಣತಿ (ಜನಸಂಖ್ಯೆ/ ಜಾನುವಾರು/ಬೆಳೆ/ಚುನಾವಣಾ ಇತ್ಯಾದಿ)

ಹೆಚ್ಚುವರಿಯಾಗಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದ ಸ್ವತ್ತುಗಳ ನಕ್ಷೀಕರಣ ಮಾಡುವುದು. ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿ ನಿರ್ಧರಿಸಲಾದ ಬೆಂಬಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಜಿಯೋಸ್ಪೇಷಿಯಲ್ ದತ್ತಾಂಶ ಸೆಟ್‌ಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕೆ-ಜಿಐಎಸ್ ದತ್ತಾಂಶ ಮಾನದಂಡಗಳ ಭಾಗವಾಗಿ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಪ್ರಮಾಣೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಂದರೆ ಮೂಲ ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ಅನನ್ಯ ಕೋಡ್‌ಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವಸ್ತುಗಳು ಉಳಿದ ಗುಣಲಕ್ಷಣ ದತ್ತಾಂಶದಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಪದರಗಳು ಸ್ಥಿರವಾಗಿರಬಹುದು ಮತ್ತು ಗುಣಲಕ್ಷಣದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ವಿಭಾಗಗಳಾದ್ಯಂತ ಬಳಸಬಹುದು - ಇದು ಬಹು ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವಂತೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಬಹುದು ಎಂದು ಖಚಿತಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಪದರಗಳು - ಅಂಕಗಳು / ಸಾಲು / ಬಹುಭುಜಾಕೃತಿಗಳು, ವಿಷಯಾಧಾರಿತ ಮತ್ತು ವಿಭಾಗವಾರು ಕೆ-ಜಿಐಎಸ್ ಮಾನದಂಡಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಆಸ್ತಿ ಡೇಟಾವನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮೂಲ, ವರ್ಷ, ಪ್ರಮಾಣ ಮತ್ತು ಇತರ ನಿಯತಾಂಕಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ಮೆಟಾಡೇಟಾವನ್ನು ಪ್ರತಿ ಜಿಐಎಸ್ ಪದರಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸರ್ಕಾರದ 20 ಲಕ್ಷಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಭೌತಿಕ ಆಸ್ತಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಜಿಯೋ ಟ್ಯಾಗ್ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಕ್ರಮಾನುಗತವನ್ನು ಆಧರಿಸಿದ ಒಂದು ಅನನ್ಯ ಕೋಡಿಂಗ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿ ಸ್ವತ್ತಿಗೆ ಪರಿಕಲ್ಪನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಜೋಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕೆ-ಜಿಐಎಸ್ ಡೇಟಾಬೇಸ್‌ನಲ್ಲಿ 500 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಪದರಗಳ ಡೇಟಾವನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ.

2. ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್ ಆರ್ಕಿಟೆಕ್ಚರ್/ವಿನ್ಯಾಸ-ಕೆ-ಜಿಐಎಸ್ ಪ್ರಸ್ತುತ ಪದರ, ಅನ್ವಯಿಕೆ ಪದರ, ಡೇಟಾಬೇಸ್ ಪದರ, ಜಿಐಎಸ್ ಪದರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಡೇಟಾವನ್ನು ಜಿಐಎಸ್ ಲೇಯರ್‌ಗಳ ಮೂಲಕ ನಿರ್ವಹಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಡೇಟಾಬೇಸ್ ಪದರವು ವ್ಯವಹಾರ ತರ್ಕ ಅಥವಾ ವೆಬ್ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್ / ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್ ಸರ್ವರ್‌ನಿಂದ ಸಂಪರ್ಕಗೊಂಡಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತಿ ಪದರವು ಕ್ಲೈಂಟ್ ಸೈಡ್ ಇಂಟರ್‌ಫೇಸ್ ಆಗಿದ್ದು ಇದನ್ನು ವೆಬ್ ಸರ್ವರ್‌ನಿಂದ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಡೇಟಾಬೇಸ್ ಜಿಐಎಸ್ ಲೇಯರ್‌ಗಳು ನೇರ ಇಂಟರ್‌ನೆಟ್ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿರದ ಮಿಲಿಟರಿ ವಲಯದಲ್ಲಿವೆ. ಪ್ರತಿ ಲೇಯರ್‌ಗೆ, ಡೇಟಾಸೆಟ್‌ಗಳು ಅಥವಾ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್/ಬಿಸಿನೆಸ್ ಲಾಜಿಕ್ ಕೋಡ್‌ಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಬಹುತೇಕ ಸರ್ವರ್‌ಗಳಿವೆ.

ವಿಭಾಗೀಯ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್‌ನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುವರಿಯಾಗಿ 2 ವಿಭಾಗಗಳಾಗಿವೆ - ವೆಬ್ ಮತ್ತು ಮೊಬೈಲ್ ಪ್ರಮುಖ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ -

- ಜಿಯೋ ಟ್ಯಾಗಿಂಗ್ / ಡೇಟಾ ಸಂಗ್ರಹಣೆ - ಸ್ವತ್ತುಗಳು ಮತ್ತು ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಅಥವಾ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು
- ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳು / ಡ್ಯಾಶ್‌ಬೋರ್ಡ್‌ನೊಂದಿಗೆ ಸ್ವತ್ತುಗಳು / ಮಾಹಿತಿಯ ಪದರಗಳ ದೃಶ್ಯೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ
- ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮತ್ತು ವರದಿಗಳಿಗಾಗಿ
- ಯೋಜನೆಗಳ ಅನುಪಾಲನೆ ಮತ್ತು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ
- ವ್ಯವಹಾರದ ಹರಿವುಗಳೊಂದಿಗೆ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ವಿಭಾಗದ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್‌ನೊಂದಿಗೆ ಸಂಯೋಜಿಸುವುದು

ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್ ವಿನ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯು ಅಗತ್ಯ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ, ಡೇಟಾಬೇಸ್‌ನ ವಿನ್ಯಾಸ, ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಕೆಲಸದ ಹರಿವುಗಳು, ಸೇವೆಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಏಕೀಕರಣಗೊಂಡ ಸ್ವರ್ಶ ಬಿಂದುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಮುಂಭಾಗದ ಮೌಲ್ಯೀಕರಣ, ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ ಬ್ಯಾಕೆಂಡ್ ವ್ಯವಹಾರ ತರ್ಕಗಳನ್ನು ನಿಯೋಜಿಸುವ ಮೊದಲು ಚರ್ಚಿಸಿ ಅಂತಿಮಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅಜೈಲ್ ಮೋಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಸ್ಟಾಂಡರ್ಡ್ ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರ್ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್ ಲೈಫ್ ಸೈಕಲ್ (SDLC), (ಡಿಸೈನ್ - ಡೆವಲಪ್ - ಇಂಟಿಗ್ರೇಟ್ - ಟೆಸ್ಟ್) ಅನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಕೆ-ಜಿಐಎಸ್ ಅನ್ವಯಿಕೆಗಳ ವಿಶಿಷ್ಟ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳು

- ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಏಕೀಕೃತ ಸಾಮಾನ್ಯ ಪೋರ್ಟಲ್ - ಎಲ್ಲಾ ದತ್ತಾಂಶ ಮತ್ತು ಅನ್ವಯಿಕೆಗಳಿಗೆ ಏಕದ್ವಾರ ಪ್ರವೇಶ.
- ಸ್ಟಾಂಡರ್ಡೈಸರ್ಡ್ ವೀಕ್ಷಕ/ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್ ಇಂಟರ್‌ಫೇಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬಳಸುವ ಉಪಕರಣಗಳು / ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಮಾಡ್ಯುಲರ್ / ಸ್ಕೇಲೆಬಲ್ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್‌ಗಳು.
- ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ದತ್ತಾಂಶದ ಫೆಡರೇಟೆಡ್ ಆರ್ಕಿಟೆಕ್ಚರ್ (ವಿತರಣೆ / ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಸಂಗ್ರಹಣೆ).
- ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ದತ್ತಾಂಶದ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಏಕೀಕೃತ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಚೌಕಟ್ಟು.
- ಸೇವಾ ಆಧಾರಿತ ಆರ್ಕಿಟೆಕ್ಚರ್ - ಸೇವೆಗಳ ಮೂಲಕ ಅನೇಕ ವಿಭಾಗದ ಅನ್ವಯಿಕೆ / ದತ್ತಾಂಶದೊಂದಿಗೆ ಏಕೀಕರಣ.
- OGC ಕಂಪ್ಲೈಂಟ್ ವೆಬ್ ಮ್ಯಾಪ್ ಸೇವೆಗಳು.
- ಪ್ರಾದೇಶಿಕ / MIS ದತ್ತಾಂಶದಲ್ಲಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ತಟಸ್ಥ - ಬೇರ್ಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿದ ಅಂಕಿ-ಅಂಶಗಳ ಚಲನಶೀಲ ಸಾರಾಂಶ/ಅಂಕಿ-ಅಂಶಗಳು.
- ದತ್ತಾಂಶ ಭದ್ರತೆ - ದತ್ತಾಂಶಗಳು / ಫೈರ್‌ವಾಲ್ ರೂಟರ್ / ನೆಟ್‌ವರ್ಕ್ ವಲಯಗಳಿಗೆ ನೇರ ಪ್ರವೇಶವಿಲ್ಲ
- ಏಕೀಕೃತ ದ್ವಾರದ ಮೂಲಕ ಅನ್ವಯಿಕೆ ಪ್ರವೇಶ
- ಎಲ್ಲಾ ಸರ್ವರ್‌ಗಳಿಗೆ ಸಮತೋಲಿತ ಲೋಡ್

ಆಡಳಿತದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಲಯವು ತನ್ನದೇ ಆದ ಸೂಕ್ತ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು ಮತ್ತು ಆದ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ವಿವಿಧ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೆ ಜಿಯೋಸ್ಪೇಷಿಯಲ್ ಅನ್ವಯಿಕೆಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಕೆ-ಜಿಐಎಸ್ ಅನುಭವವನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಉಪವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕೆ-ಜಿಐಎಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳು

- ❑ ಜಿಐಎಸ್ ಸರ್ವರ್ - ಪ್ರಾಥಮಿಕವಾಗಿ ESRI ArcGIS ಸರ್ವರ್ ಸೂಟ್, ಜಿಯೋ ಸರ್ವರ್.
- ❑ ಡೇಟಾಬೇಸ್ ಸರ್ವರ್ - ಮೈಕ್ರೋಸಾಫ್ಟ್ SQL ಸರ್ವರ್, ಒರಾಕಲ್.
- ❑ ವೆಬ್‌ಸರ್ವರ್ - ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್‌ಗಳಿಗಾಗಿ IIS, ವೆಬ್ ಸೇವೆಗಳಿಗಾಗಿ ಟಾಮ್‌ಕ್ಯಾಟ್.
- ❑ ವೆಬ್ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ - ಸರ್ವರ್ ಸೈಡ್ ಸ್ಕ್ರಿಪ್ಟಿಂಗ್ / ವೆಬ್ ಸೇವೆಗಳಿಗಾಗಿ IIS ಮತ್ತು ಪೈಥಾನ್ / ಜಾವಾ ಜೊತೆಗಿನ NET ಫ್ರೇಮ್‌ವರ್ಕ್; ಜಾವಾಸ್ಕ್ರಿಪ್ಟ್, HTML, CSS, ಕ್ಲೈಂಟ್ ಸೈಡ್‌ಗಾಗಿ ಬೂಟ್‌ಸ್ಟ್ರಾಪ್; ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕ ಹುಡುಕಾಟಕ್ಕಾಗಿ ಕಿಬಾನಾ, AI/ML ಗಾಗಿ ಟೆನ್ಸರ್ ಹರಿವು.
- ❑ ಮೊಬೈಲ್ ಅನ್ವಯಿಕೆ - Android / iOS.
- ❑ ಬೆಂಬಲಿತವಾಗಿದೆ - ನೆಟ್‌ವರ್ಕ್, ಸ್ಟೋರೇಜ್, ಮೈಕ್ರೋಸಾಫ್ಟ್ / HP / DELL / CISCO / Fujitsu ಮುಂತಾದ OEMಗಳಿಂದ ಸರ್ವರ್‌ಗಳು

3. ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಚೌಕಟ್ಟು

ಎಲ್ಲಾ ಭೂ-ಆಧಾರಿತ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ- ಸ್ಥಳ(location) ಮತ್ತು ಅದರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಉಲ್ಲೇಖಗಳು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಸಂಬಂಧಿಸಿರಬೇಕು. ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಅದು “ನೈಜ” ಭೌತಿಕ ಸ್ಥಳ ಅಥವಾ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿರಬೇಕು. ಇದು ಜಿಐಎಸ್‌ನ ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿದೆ. ಜಿಐಎಸ್ ಅನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಯಾವುದೇ ವೇರಿಯೇಬಲ್/ಚಲವನ್ನು ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಬಹುದು. ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ-ಸಮಯ, ಭೂಮಿಯ ಸ್ಥಳಗಳು ಅಥವಾ ವಿಸ್ತಾರಗಳನ್ನು ಸಂಭವಿಸುವ ದಿನಾಂಕಗಳು/ಸಮಯಗಳನ್ನು ನಿಖರವಾಗಿ ದಾಖಲಿಸಬಹುದು. x, y ಮತ್ತು z ನಿರ್ದೇಶಾಂಕಗಳು ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ರೇಖಾಂಶ, ಅಕ್ಷಾಂಶ ಮತ್ತು ಎತ್ತರವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಬಹುದು. ಡೇಟಮ್, ಪ್ರೊಜೆಕ್ಷನ್ ಮತ್ತು ಬೌಂಡಿಂಗ್ ಮಿತಿಗಳಿಂದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಲಾದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಚೌಕಟ್ಟುಗಳು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಮಾಹಿತಿಯ ನಿಖರವಾದ ನೋಂದಣಿ, ರೂಪಾಂತರ ಮತ್ತು ದೃಶ್ಯೀಕರಣವನ್ನು ಅನುಮತಿಸುತ್ತವೆ. ಕೆ-ಜಿಐಎಸ್ ಗಾಗಿ ವಲಯ 43 ಉತ್ತರದ UTM ಪ್ರೊಜೆಕ್ಷನ್‌ನೊಂದಿಗೆ. ಇಲ್ಲಿ WGS-84 ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಕೆ-ಜಿಐಎಸ್‌ಗಾಗಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಕೆಳಗಿನ ಜಿಯೋಸ್ಪೇಷಿಯಲ್ ಪದರಗಳ ಮೂಲಕ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬಹುದು:

- ❑ ಪ್ರಾಥಮಿಕ, ದ್ವಿತೀಯ, ತೃತೀಯ ಬಿಂದುಗಳು ಮತ್ತು ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಗ್ರಾಂಡ್ ಕಂಟ್ರೋಲ್ ಪಾಯಿಂಟ್‌ಗಳು (GCPs).
- ❑ ಕಟ್ಟಡಕ್ಕಾಗಿ ಟೆರೆಸ್ಟ್ರಿಯಲ್ ಉಲ್ಲೇಖಿತ ಬಿಂದು - ನೆಲದ ಸ್ಥಾನದ ನಡುವಿನ ಲಿಂಕ್ (ಭೌಗೋಳಿಕ ಲ್ಯಾಟ್/ಲಾಂಗ್ ಕಕ್ಷೆಗಳು) ಉತ್ತಮವಾಗಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಲಾದ ಚಿತ್ರದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ.
- ❑ DEM - ಡಿಜಿಟಲ್ ಎಲಿವೇಶನ್ ಮಾಡೆಲ್ ಪದರ.
- ❑ ಸೀಮಾರಹಿತ ಉಪಗ್ರಹ ಚಿತ್ರ - ಆರ್ಥೋ ಸರಿಪಡಿಸಿದ ಕಾರ್ಟೋಸ್ಯಾಟ್-1 ಚಿತ್ರವು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.
- ❑ 0.5 ಮೀ ಆರ್ಥೋ ಸರಿಪಡಿಸಿದ ಉಪಗ್ರಹ ಚಿತ್ರ ಮೊಸಾಯಿಕ್ ಟೈಲ್ಸ್ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಜೋಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

18.3 ಕೆ-ಜಿಐಎಸ್ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡ ನಾವೀನ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ಅಭ್ಯಾಸಗಳು

ಇಂದು, ಕೆ-ಜಿಐಎಸ್ ಡೇಟಾಸೆಟ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್‌ಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿ ಅದನ್ನು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ನಿಗದಿತ ಸಮಯದೊಳಗೆ ಕೆ-ಜಿಐಎಸ್ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡ ಕೆಲವು ವಿಶಿಷ್ಟ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳಿಂದಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಜಿಐಎಸ್ ಸ್ಥಾಪನೆಯ ತ್ವರಿತ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವು ಕೆಲವು ವಿಶಿಷ್ಟ ಆವಿಷ್ಕಾರಗಳು ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ಅಭ್ಯಾಸಗಳು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಇದಕ್ಕೆ ಅಂದಾಜು ಮಾಡುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕಡಿಮೆ ವೆಚ್ಚವಾಗಿದೆ.

- ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಬೆಂಬಲ - ಸರ್ಕಾರದ ಆದೇಶಗಳು, ನೀತಿಗಳು, ಕೆ-ಜಿಐಎಸ್ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯಗೊಳಿಸಲು ಮೇಲ್ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನಿಯತಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಪರಾಮರ್ಶೆ.
- ರಾಜ್ಯದಿಂದ ತಾಲೂಕು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ.
- ಇಲಾಖೆಗಳಾದ್ಯಂತ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಜಿಐಎಸ್ ಪರವಾನಿಗೆಗಳ ಒಗ್ಗೂಡಿಸುವುದು.
- HR ಉಪಗ್ರಹ ಚಿತ್ರ ಮೂಲದೊಂದಿಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಚೌಕಟ್ಟು.
- ಸಾಮಾನ್ಯ ಮೂಲ ದತ್ತಾಂಶ ಚೌಕಟ್ಟು.
- ರಾಜ್ಯ ದತ್ತಾಂಶ ಕೇಂದ್ರದೊಂದಿಗೆ ಭೌತಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.
- ಪ್ರಮಾಣಿತ ಪರಿಕರಗಳೊಂದಿಗೆ ಮಾಡ್ಯುಲೈಸ್ಡ್ ಅನ್ವಯಿಕೆ.
- ಕೆ-ಜಿಐಎಸ್ ದತ್ತಾಂಶಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ಥಳ ಆಧಾರಿತ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಲು ಸಾಮಾನ್ಯ APIಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಹಾರ್ಡ್‌ವೇರ್‌ನಲ್ಲಿ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್‌ನ ಅಸ್ಥಿರ ನಿಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿದ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು - ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯ ಬಳಕೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಸುಧಾರಣೆ.
- ಮಾಹಿತಿಯ ಸಂಪೂರ್ಣತೆಯ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು - ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ನಿಖರತೆ ಹೆಚ್ಚಿತ್ತು ಸುಧಾರಿಸಿದೆ.

ಇಂದು, ಕೆ-ಜಿಐಎಸ್ ಕೆಳಕಂಡವುಗಳನ್ನು ನೀಡಲು ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಪಡೆದಿದೆ

- ಇಲಾಖೆಗಳ ಅಗತ್ಯತೆಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ವೆಬ್ / ಮೊಬೈಲ್ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದು.
- ಜಿಐಎಸ್ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಸೇವೆಯಾಗಿ ಒದಗಿಸುವುದು.
- ಸೇವೆಯಾಗಿ ಪ್ರಮಾಣಿತ ಪರಿಕರಗಳೊಂದಿಗೆ ಜಿಐಎಸ್ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್ ಒದಗಿಸಿದೆ.
- ಜಿಐಎಸ್ ಪ್ಲಾಟ್‌ಫಾರ್ಮ್ ಅನ್ನು ಸೇವೆಯಾಗಿ ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

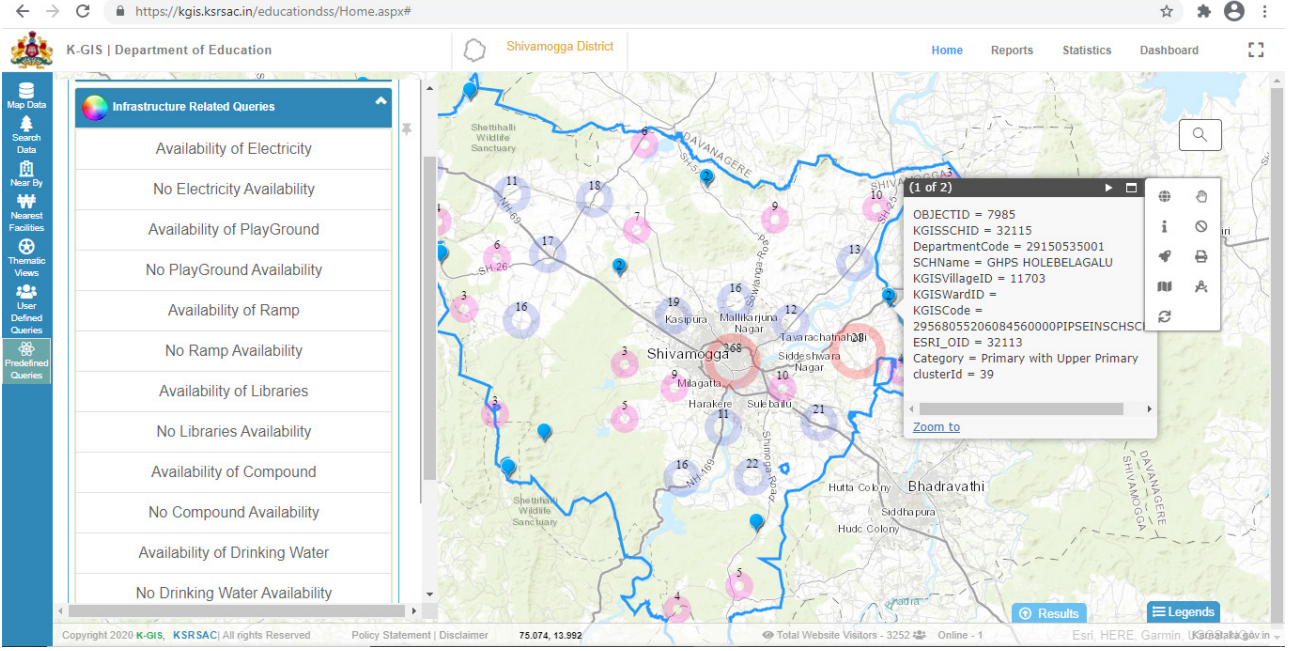
18.4. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಜಿಯೋ-ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿರುವ ಆಡಳಿತದ ವಲಯಗಳು

ಹಲವು ಇಲಾಖೆಗಳು ತಮ್ಮ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ಅಗತ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ಕೆ-ಜಿಐಎಸ್ ಅನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ಆಡಳಿತ ಅಗತ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ಕೆ-ಜಿಐಎಸ್ ಅನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿರುವ ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಇಲಾಖೆಗಳ ವಿವರವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಎ. ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಬಂಧಿತ

SATS ಎಂಬುದು ಕರ್ನಾಟಕದ ಎಲ್ಲಾ ಶಾಲೆಗಳ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಕರ ಮೂಲ ದತ್ತಾಂಶವಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು SATS ಡೇಟಾಬೇಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಕೆ-ಜಿಐಎಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಜಿಯೋಟ್ಯಾಗ್ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಖಂಖಿಖ ಡೇಟಾಬೇಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ವಿವರಗಳಾದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ, ಶಿಕ್ಷಕರ ವಿವರಗಳು, ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು, ವರ್ಗ / ಶಾಲೆಯ ಮಾಲೀಕತ್ವ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಈಗ ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾಗಿ ದೃಶ್ಯೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಸಮಾನತೆ

ಮತ್ತು ಅಸಂಗತತೆಗಳನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ನಿಯತವಾಗಿ ನವೀಕರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಗಡಿಗಳು, ಜನಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರ ಆಧಾರಿತ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಮಾಹಿತಿ, ಇತ್ಯಾದಿ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೆ-ಜಿಐಎಸ್ ಮೂಲಕ ಲಿಂಕ್ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಇದು ವಿಭಿನ್ನ ಬಳಕೆಗಳ ನಡುವೆ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ತೆರೆಯುವುದು, ಮುಚ್ಚುವುದು, ಬದಲಾಯಿಸುವುದು, ನವೀಕರಿಸುವುದು ಇನ್ನೂ ಮುಂತಾದ ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು, ಮಾಹಿತಿ ಆಧಾರಿತ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಇಲಾಖೆಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

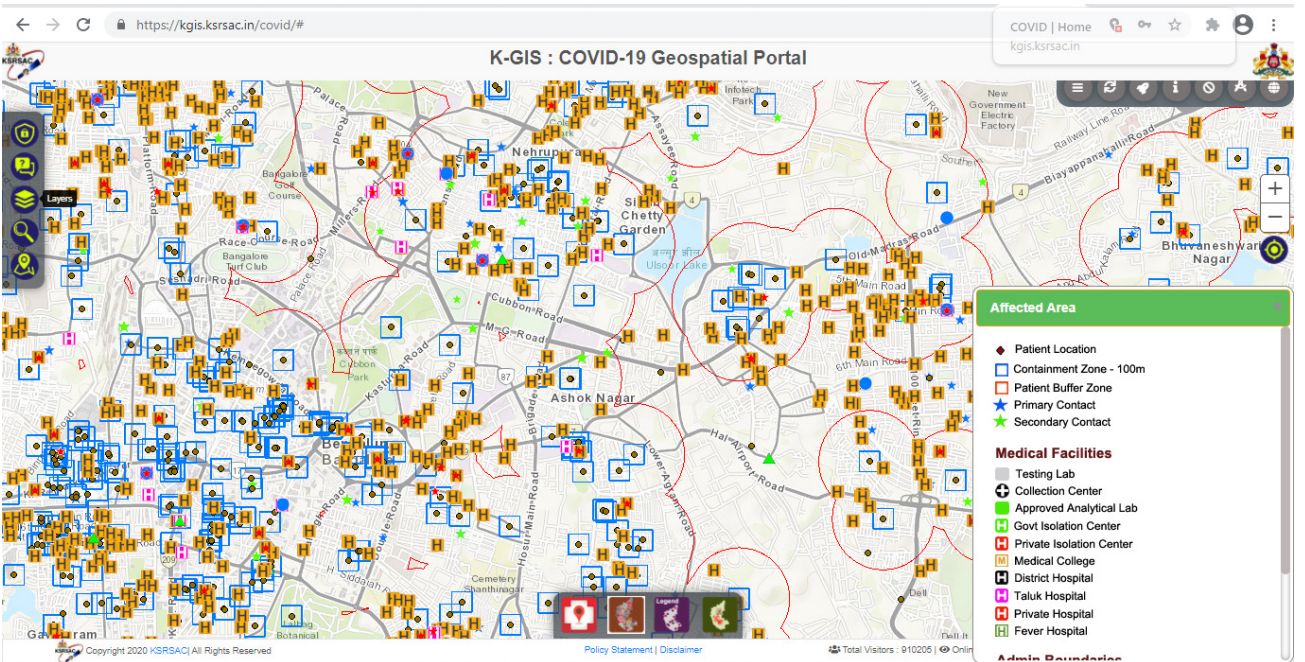
ಶಾಲೆಯ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಕುರಿತು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

- ಕೆ-ಜಿಐಎಸ್ ಪೋರ್ಟಲ್‌ನ ಭಾಗವಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಜಿಐಎಸ್ ಡಿಎಸ್‌ಎಸ್ ಪೋರ್ಟಲ್ ಅನ್ನು ಉದ್ದೇಶ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಪೋರ್ಟಲ್ ಕೆಳಗಿನ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ:
- ಆಯ್ದು AOI ನಲ್ಲಿ ಶಾಲೆಗಳ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವಿತರಣೆಯ ದೃಶ್ಯೀಕರಣ.
- ಅಂಕಿ-ಅಂಶಗಳು ಮತ್ತು ಡ್ಯಾಶ್‌ಬೋರ್ಡ್.
- ಪ್ರತಿ ಶಾಲೆಯ ಮಾಹಿತಿ.
- ನಿರ್ವಹಣೆ, ಶಾಲಾ ವರ್ಗ, ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ದಾಖಲಾತಿ ಕುರಿತು ಪೂರ್ವ-ನಿರ್ಧಾರಿತ ಮತ್ತು ಬಳಕೆದಾರ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿತ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು.
- ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ದೂರ ಮತ್ತು ಪ್ರದೇಶ ಆಧಾರಿತ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ.
- ಮಾನದಂಡ / ರೂಢಿ ಮತ್ತು ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಆಧಾರಿತ ಅಂತರ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ.
- ಸ್ಥಳವನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಕೆಜಿಐಎಸ್ ಪೋರ್ಟಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಶಾಲೆಗಳ ನವೀಕರಣ.
- ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಗ್ರಾಮ/ವಾರ್ಡ್‌ನೊಳಗೆ RTE ಆರ್ಟಿಇ ಶಾಲೆ.
- ವರ್ಷವಾರು, ಶಾಲಾವಾರು 10ನೇ ತರಗತಿಯ ಫಲಿತಾಂಶಗಳು.

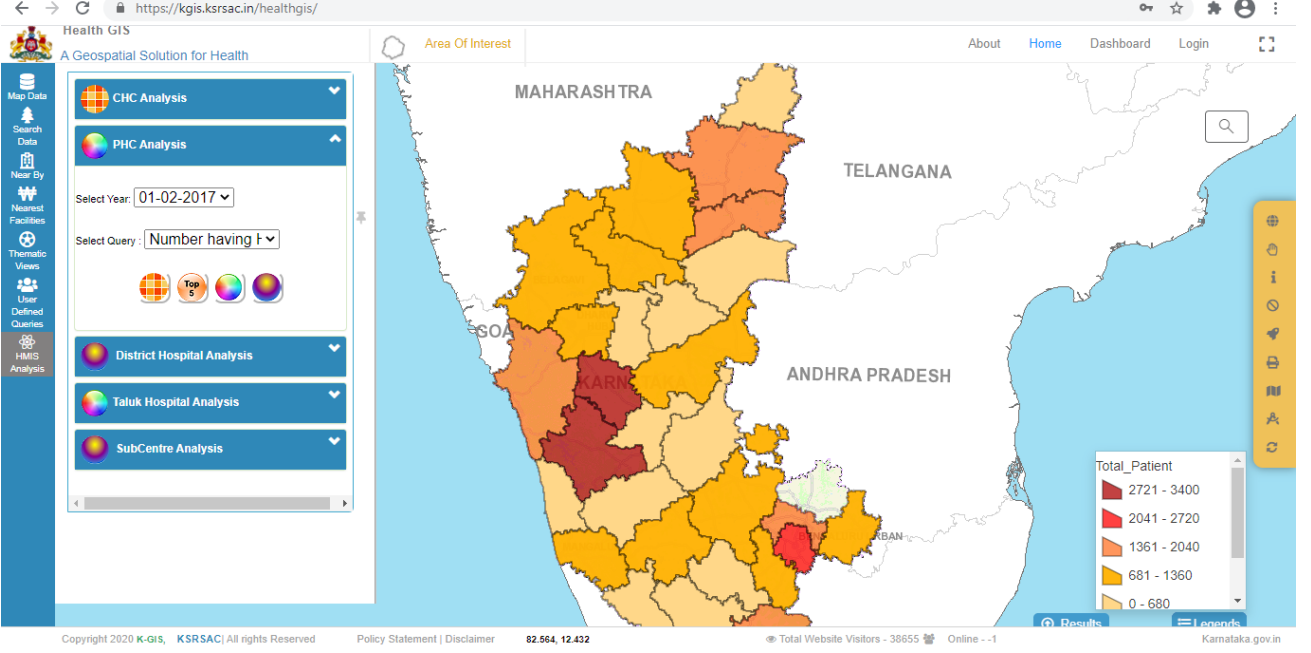
ಬಿ. ಆರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣೆ ಸಂಬಂಧಿತ

ಸರ್ಕಾರಿ ಆರೋಗ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರವು ವೇಗವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಿದೆ. ಈ ವಲಯದಲ್ಲಿನ ಜಿಯೋಸ್ಪೇಷಿಯಲ್ ಅನ್ವಯಿಕೆಗಳನ್ನು ಭೂ ಉಲ್ಲೇಖಿತ ಸ್ವತ್ತುಗಳನ್ನು (ಆಸ್ತಿಗಳು, ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ), ಎಂಬಿಸ್ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಲಿಂಕ್ ಮಾಡುವುದು. ಇದನ್ನು ಸರ್ಕಾರದ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಗೆ ಲಿಂಕ್ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಜಿಯೋಸ್ಪೇಷಿಯಲ್ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್‌ಗಳ ಮೂಲಕ ನಾಗರಿಕರು ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ಪಿಡುಗುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಇದು ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದು. ಕೆ-ಜಿಐಎಸ್ ಬೆಂಬಲಿತ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಜಿಯೋಸ್ಪೇಷಿಯಲ್ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್‌ಗಳೆಂದರೆ:

- ಆರೋಗ್ಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಗಡಿಗಳನ್ನು ಅಂದರೆ ಸಮುದಾಯ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರ, ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಉಪ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸಲು.
- ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಉಪ ಕೇಂದ್ರಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಮರುಸಂಘಟನೆ ಮಾಡುವುದು. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವಾಗ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಯನ್ನು ಮೂಲ ಘಟಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಗಡಿಯನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಸರಳತೆಯನ್ನು ತರುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಆರೋಗ್ಯ ಇಲಾಖೆಯ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಗಡಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಸುವುದು.
- ಸಮಗ್ರ ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೇವೆಗಳು (ಅಂಗನವಾಡಿ), ಮಹಿಳಾ ಕಲ್ಯಾಣ ಕೇಂದ್ರಗಳು, ಆಶ್ರಯಗಳು, ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಘಟಕಗಳು, ಪೋಲಿಯೊ ಬೂತ್‌ಗಳು, ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಏಡ್ಸ್ ಪ್ರಿವೆನ್ಷನ್ ಸೊಸೈಟಿ (KSAPS) ಯು ಒದಗಿಸುವ ಸೇವೆಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಮೊಬೈಲ್ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್‌ಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಜಿಯೋ-ಟ್ಯಾಗ್ ವೆಬ್ ಪೋರ್ಟಲ್ ಜೊತೆಗೆ ದೃಶ್ಯೀಕರಣ ಮಾಡುವುದು.
- ಕೋವಿಡ್ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಬೆಂಬಲ - ಮ್ಯಾಪಿಂಗ್ ಮತ್ತು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ - ರೋಗಿಗಳು ಮತ್ತು ಆಸ್ಪತ್ರೆಯ ವಿವರಗಳನ್ನು ವೆಬ್ ಮತ್ತು ಮೊಬೈಲ್ ಆಧಾರಿತ ಡೇಟಾ ಸಂಗ್ರಹಣೆ, ಸಂಯೋಜಿತ ದೃಶ್ಯೀಕರಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಗೃಹ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮೂಲಕ ವರದಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಅಪಾಯದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಗುಂಪುಗಳು ಮತ್ತು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಣೆ; ಹೆಚ್ಚು ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ವಲಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ.

- ❑ ಜೈವಿಕ ವೈದ್ಯಕೀಯ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ದಾಖಲಿಸಲು ವೆಬ್ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್ (BMW) ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜೈವಿಕ ವೈದ್ಯಕೀಯ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಸೌಲಭ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಪಾವತಿ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗಿಗಳ ಸ್ಥಿತಿಯ ವಿವರಗಳು.
- ❑ ನಾಗರಿಕರ ಬಳಕೆಗಾಗಿ ಹತ್ತಿರದ ಪೋಲಿಯೊ ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ತುರ್ತು ಸೇವಾ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಪತ್ತೆಹಚ್ಚಲು ಮೊಬೈಲ್ ಅನ್ವಯಿಕೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ.

Hb/ಎಚ್‌ಬಿ ಮಟ್ಟ ಪರಿಶೀಲಿತ ಪ್ರಕರಣಗಳ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ

ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳು ಮತ್ತು ನಿಯಮಗಳ ಪ್ರಕಾರ, ಬಯಲು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ 30,000 ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ, ನಗರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ 50,000 ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಮತ್ತು ಗುಡ್ಡಗಾಡು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ 15,000 ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು (PHC) ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕು. ಪ್ರಸ್ತುತ, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ, ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ PHC ಗಳು 1,000 ರಿಂದ 50,000 ವರೆಗಿನ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿವೆ. ಈ ಮಾಹಿತಿಯು PHCಗಳಿಗೆ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ವಿತರಣೆಯ ಮಾನದಂಡಗಳ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು, ಕರ್ನಾಟಕ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆಯು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಮಾನದಂಡಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ PHC ಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಮಿತಿಗಳನ್ನು ಮರುಸಂಘಟಿಸಲು/ಮರುಜೋಡಿಸಲು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಯನ್ನು ಮೂಲ ಘಟಕವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಲು ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದೆ.

ಆರೋಗ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಮರುಸಂಘಟನೆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಆರೋಗ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಸಮೀಪವಿರುವ ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯತಿಗಳು/ಗ್ರಾಮಗಳ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವಿತರಣೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯತಿಗಳು/ಗ್ರಾಮಗಳ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ದೂರ ಮತ್ತು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿ, ಅಂತರ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಗುರುತಿಸಬೇಕು. ದೂರದ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಲು ಅಂತರವನ್ನು ತುಂಬಲು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಹೆಚ್ಚುವರಿ PHC ಗಳನ್ನು ಮರುಜೋಡಣೆಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಪ್ರತಿ 1,000 ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಒಂದು ರಿಜಿಸ್ಟರ್ ಎಂಬ ಪ್ರಸ್ತುತ ಪದ್ಧತಿಯ ಬದಲಿಗೆ ಗ್ರಾಮವಾರು ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಆರೋಗ್ಯ ನೋಂದಣಿಯ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ದಾಖಲೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವುದರ ಹೊರತಾಗಿ, ಆರೋಗ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಮರುಸಂಘಟನೆಯ ಕೆಲವು ಪ್ರಯೋಜನಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಗಡಿಯು ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸುಧಾರಿತ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ, ಪಿಎಚ್‌ಸಿ ತಲುಪಲು ಪ್ರಯಾಣದ ದೂರವನ್ನು ಕಡಿಮೆ

ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಮರುಜೋಡಣೆಯ ನಂತರ, ಜಿಲ್ಲಾ ಮತ್ತು ತಾಲೂಕು ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಕ್ಲಿನಿಕಲ್ ಸೇವೆಗಳ ಮೇಲೆ ಮಾತ್ರ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಬಹುದು.

ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವಾಗಿ ಈ ಅಧ್ಯಾಯನ ನಡೆಸಲಾಗಿದ್ದು, ಅದರ ಯಶಸ್ಸಿನ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಇಡೀ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಇದನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಲಾಗಿದೆ.

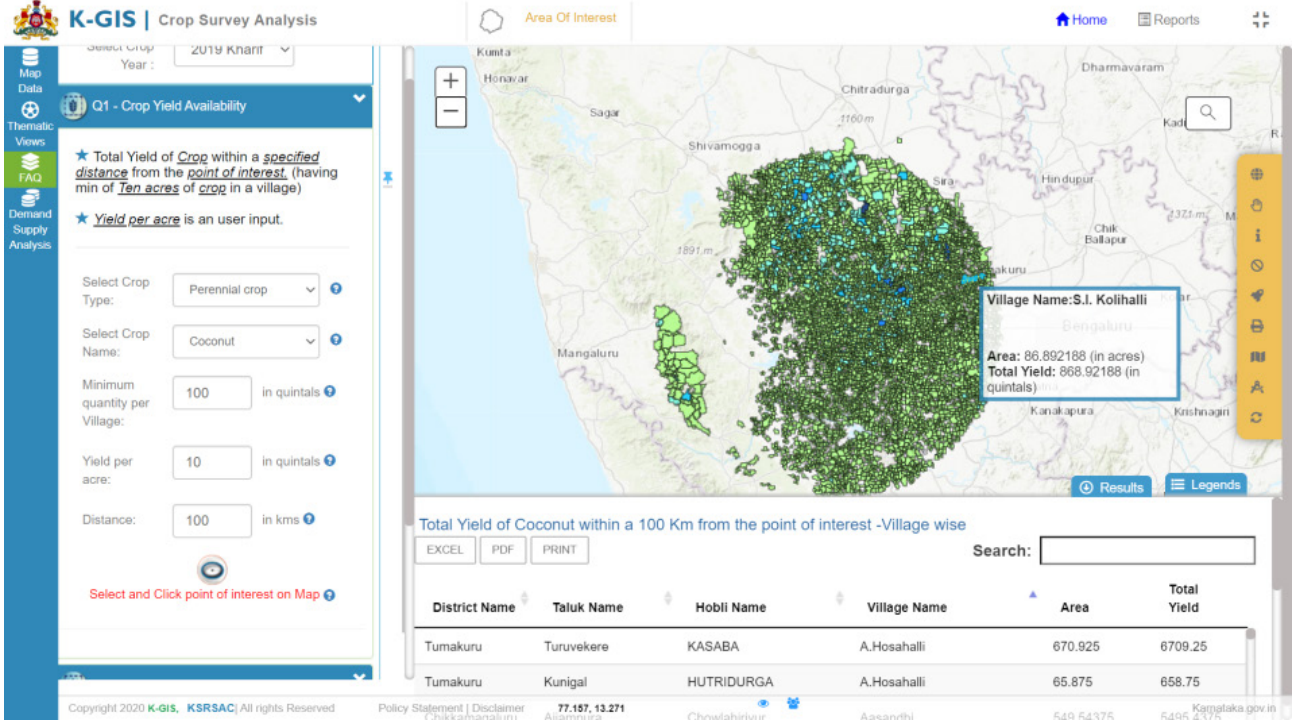
ಸಿ. ಕೃಷಿ ಸಂಬಂಧಿತ ವಲಯ

ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿತ ವಲಯದಲ್ಲಿನ ಆಡಳಿತವು ರೈತರಿಗೆ ಬೆಳೆಗಳ ಆಯ್ಕೆ, ಕೃಷಿ ಸಾಲ, ಉಪಕರಣಗಳು, ಬೀಜಗಳು, ರಸಗೊಬ್ಬರ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದು, ಉತ್ಪನ್ನವನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಲು ಬೆಂಬಲ, ವಿವಿಧ ಸಬ್ಸಿಡಿಗಳು, ಬೆಳೆ ವಿಮೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಂಬಲದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕವು ಈ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಕೃಷಿ, ತೋಟಗಾರಿಕೆ, ರೇಷ್ಮೆ, ಪಶುಸಂಗೋಪನೆ, ಮೀನುಗಾರಿಕೆ, ಇತರ ಉಪ-ಇಲಾಖೆಗಳು, ಮಂಡಳಿಗಳು, ನಿಗಮಗಳು ಅನೇಕ ಇಲಾಖೆಗಳ ಮೂಲಕ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.

ರೈತರಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಇಳುವರಿ ಪಡೆಯುವುದು, ಬೀಜಗಳಿಂದ ಗ್ರಾಹಕರ ಆಹಾರದವರೆಗೆ ಬೆಂಬಲಿಸುವ ನಿಯತಾಂಕಗಳನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಲು ಬಳಸುವ ದತ್ತಾಂಶಕ್ಕೆ ಜಿಯೋಸ್ಪೇಷಿಯಲ್ ಬೇಸ್ ಅನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಸಬ್ಸಿಡಿ ವರ್ಗಾವಣೆಯ ಪಾರದರ್ಶಕ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಅನೇಕ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಗಳ ನಡುವೆ ಸರಿಯಾದ ಪ್ರಮಾಣದ ಕಚ್ಚಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು, ಕೃಷಿ ಉಪಕರಣಗಳು ಅಥವಾ ಸಾಲ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಸಮಯೋಚಿತ ಲಭ್ಯತೆ. ಈ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಹಲವಾರು ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ. ಜಿಯೋಸ್ಪೇಷಿಯಲ್ ಬೆಂಬಲವು ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳು ಕೃಷಿ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡಲು ಹೆಚ್ಚು ಸಹಾಯಕವಾಗಿದೆ.

ಕೃಷಿ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಲು ಮತ್ತು ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಸಲುವಾಗಿ ಕೆ-ಜಿಐಎಸ್ ಹಲವಾರು ಅನ್ವಯಿಕೆಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನು ಕೆಳಗೆ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ:

- **ಮಣ್ಣಿನ ಆರೋಗ್ಯ ಮಿಷನ್ (SHM):** ಮಣ್ಣಿನ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಡ್ ಯೋಜನೆಗಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲಾದ ಮೊಬೈಲ್ ಮತ್ತು ವೆಬ್ ಅನ್ವಯಿಕೆ. ಇದು ಮಣ್ಣಿನ ಮಾದರಿಯ ಸ್ಥಳದ ಅನಲಾಗ್ ಸ್ಥಾನೀಕರಣವನ್ನು ಡಿಜಿಟಲ್‌ಲೀಕರಣದೊಂದಿಗೆ ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತದೆ. ಮಣ್ಣಿನ ವಿವಿಧ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳ ಲ್ಯಾಬ್ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಫಲಿತಾಂಶಗಳೊಂದಿಗೆ ಮಣ್ಣಿನ ಮಾದರಿಯ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲು ಮೊಬೈಲ್ ಅನ್ವಯಿಕೆಯನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸಲು ವೆಬ್ ಡ್ಯಾಶ್‌ಬೋರ್ಡ್ ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **ಬೆಳೆ ಸಮೀಕ್ಷೆ:** ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆಯ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಇ-ಆಡಳಿತ ಇಲಾಖೆಯು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಕೃಷಿ ಜಮೀನುಗಳ / ಮಾಲೀಕರ ಬೆಳೆಗಳ ಎಣಿಕೆಗಾಗಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿದೆ. KSRSAC ನೊಂದಿಗೆ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಜಿಯೋ-ಉಲ್ಲೇಖಿತ ಮೊಸಾಯಿಕ್ ಕ್ಯಾಡಾಸ್ಟ್ರಲ್ ನಕ್ಷೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಪ್ಲಾಟ್‌ಗಳ ಜಿಯೋ-ಫಿನ್‌ಗಿಂಗ್ ಮತ್ತು ನೆಲದ ಡೇಟಾ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯ ಮೌಲ್ಯೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮೌಲ್ಯೀಕರಣದೊಂದಿಗೆ ಸುಮಾರು 2.5 ಕೋಟಿ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿಯಲಾಗಿದೆ. RTC ಅನ್ನು ನವೀಕರಿಸಲು SSLR, ಕಂದಾಯ ಇಲಾಖೆಯು ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದೆ. ಇದನ್ನು ಬೆಳೆ ವಿಮೆ, ಸಾಲ, ಬೆಳೆ ಕಟಾವು ಪ್ರಯೋಗಗಳು, MSP ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ಇತರ ಸಬ್ಸಿಡಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಬೆಳೆ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ / ಬೆಳೆ ಮಾಹಿತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ನೀತಿ ನಿರ್ಧಾರ ಬೆಂಬಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು** ಲಭ್ಯವಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಡೇಟಾವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಹವಾಮಾನ ಮತ್ತು ಜಲಸಂಪನ್ಮೂಲ ವಲಯದಿಂದ ಡೇಟಾ ಏಕೀಕರಣದೊಂದಿಗೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಇಲಾಖೆಗಳನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಲು ವೇದಿಕೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

ಫಲಾನುಭವಿ ನಿರ್ವಹಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆ: ಉರ್ಜಿತಗೊಳಿಸುವಿಕೆಯ ನಂತರ ವಿವಿಧ ಸರ್ಕಾರಿ ಯೋಜನೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ನೋಂದಣಿ ಮತ್ತು ಜಿಯೋ-ಟ್ಯಾಗಿಂಗ್, ಫಲಾನುಭವಿಯ ಪ್ಲಾಟ್‌ಗಳ ಜಿಯೋ-ಫೆನ್ಸಿಂಗ್ ಮೌಲ್ಯೀಕರಣದೊಂದಿಗೆ ಜಿಯೋ-ಟ್ಯಾಗಿಂಗ್‌ಗಾಗಿ ಮೊಬೈಲ್ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್, ಡೇಟಾ ಮೌಲ್ಯೀಕರಣ ಮತ್ತು ಅನುಮೋದನೆಗಾಗಿ ಕಾರ್ಯಹರಿವು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ, ಅನುಮೋದನೆಯ ಮೇಲೆ, ಫಲಾನುಭವಿಯ ವಿವರಗಳನ್ನು ವರ್ಗಾಯಿಸುವುದು ರೈತರ ನೋಂದಣಿ ಮತ್ತು ಏಕೀಕೃತ ಫಲಾನುಭವಿ ಮಾಹಿತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ (FRUITS) ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್ ಮೂಲಕ ನೇರ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಲಾಭ ವರ್ಗಾವಣೆ ಖಜಾನೆ 2 (K2) ಗೆ ಪಾವತಿಗಾಗಿ. K-GIS/FRUITS ಇಂಟೆಗ್ರೇಟೆಡ್ ಸಿಸ್ಟಮ್ ಮೂಲಕ DBT ಮೂಲಕ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಪಾವತಿಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಇದು ವೆಬ್ ಡ್ಯಾಶ್‌ಬೋರ್ಡ್ ಅನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಿದೆ.

- ತಾಂತ್ರಿಕ ಸೇವಾ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ ವಿಭಾಗಗಳ ಆಸ್ತಿ ದತ್ತಾಂಶ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ಹೋಸ್ಟಿಂಗ್ ಗಡಿಗಳಿಗಾಗಿ ರೇಷ್ಮೆ ಕೃಷಿ ಡ್ಯಾಶ್‌ಬೋರ್ಡ್.
- ಪಶುಸಂಗೋಪನೆ ಸೇರಿದಂತೆ ಪಶುಸಂಗೋಪನೆ, ಪಶುವೈದ್ಯಕೀಯ ಸೇವೆಗಳು ಮತ್ತು ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆಯನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಲು ಮೊಬೈಲ್ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್ ಅನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ - ಆಸ್ತಿ ಸೆರೆಹಿಡಿಯುವಿಕೆ, ಪಶು-ಮತ್ಸ್ಯ - ಪಶುಪಾಲನೆ ಮತ್ತು ಪಶುವೈದ್ಯಕೀಯ ಸೇವೆಗಳು ಮತ್ತು ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಆಸ್ತಿಗಳ ದೃಶ್ಯೀಕರಣ, ಜಿ-ಫಿಶ್ - ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಜಿಯೋಟ್ಯಾಗ್ ಮಾಡುವುದು. ಕೆರೆಗಳಂತಹ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆಯ ಆಸ್ತಿಗಳು, ಐಸ್ ಪ್ಲಾಂಟ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಕೊಳಗಳು, AHVS ಮತ್ತು ಮೀನುಗಾರಿಕೆಗಾಗಿ ವೆಬ್ ಡ್ಯಾಶ್‌ಬೋರ್ಡ್.
- ಬೆಳೆ ಸೂಕ್ತತೆ ಮತ್ತು ಭೂಮಿ ಸೂಕ್ತತೆಗಾಗಿ ವೆಬ್ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್.

ಡಿ. ಜಲ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು

ಕರ್ನಾಟಕವು ವಿವಿಧ ಜಲಸಂಪನ್ಮೂಲ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದೆ.

- ಸಮಗ್ರ ಜಲ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಸುಧಾರಿತ ಕೇಂದ್ರ (ACIWRM). ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಉತ್ಕೃಷ್ಟತೆಯ ಕೇಂದ್ರವು ಜಲ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಮೀಸಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಕರ್ನಾಟಕ

ಜಲ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಮಾಹಿತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ (KWRIS) ಸಮಗ್ರ ಪೋರ್ಟಲ್ ಅನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದೆ. ಇದು ನೀರಿನ ಸಮತೋಲನ ಅಧ್ಯಯನಗಳು, ನದಿ ಜಲಾನಯನ ಮಾದರಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಅಧ್ಯಯನಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿದೆ.

- ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಪತ್ತು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಕೇಂದ್ರ (KSNDMC) - ಪ್ರತಿ 15 ನಿಮಿಷಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಮಳೆ ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಶ್ರೇಷ್ಠತಾ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದೆ. ಮೊಬೈಲ್ ಮತ್ತು ವೆಬ್ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್‌ಗಳು ಸನ್ನದ್ಧತೆಗಾಗಿ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಮುನ್ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಇದು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.
- KRSRAC, K-GIS ನೊಂದಿಗೆ ಲಭ್ಯವಿರುವ ವಿವಿಧ ವಿಷಯಾಧಾರಿತ ಡೇಟಾಸೆಟ್‌ಗಳ ಹೊರತಾಗಿ (ಮಣ್ಣು / ಭೂವಿಜ್ಞಾನ, ಭೂರೂಪಶಾಸ್ತ್ರ, ಭೂಬಳಕೆ, ಅಂತರ್ಜಲ ಸಂಭಾವ್ಯ ನಕ್ಷೆ ಇತ್ಯಾದಿ) ಮೈಕ್ರೋವೆವ್ ಉಪಗ್ರಹ ದತ್ತಾಂಶ, ಬಳಸಿ ಮಾಸಿಕ ನೀರಿನ ಹರಿವನ್ನು, ಮೇಲ್ಮೈ ಮತ್ತು ಅಂತರ್ಜಲ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ನಿಯತಕಾಲಿಕ ಡೇಟಾಸೆಟ್‌ಗಳನ್ನು ಸಹ ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತದೆ. ಗೋಚರ ಮತ್ತು NIR ಉಪಗ್ರಹ ಡೇಟಾವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ತೇವಾಂಶದ ಒತ್ತಡದ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.
- ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ವೀಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಬೋರ್‌ವೆಲ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಲು ಸ್ವಯಂಚಾಲಿತ ಸಂವೇದಕಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದು ನೀರಿನ ಮಟ್ಟದ ಏರಿಳಿತದ ಅಧ್ಯಯನಗಳನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಸಂವೇದಕಗಳ ಹೊರತಾಗಿ, ನೀರಿನ ಸಮತೋಲನ ಅಧ್ಯಯನಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಎಲ್ಲಾ ಜಲಾಶಯಗಳು / ಅಣೆಕಟ್ಟುಗಳಲ್ಲಿನ ನೀರಿನ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿಯಲು ಮೊಬೈಲ್ ಆಧಾರಿತ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್‌ಗಳನ್ನು ಸಹ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಎಲ್ಲಾ ಕೆರೆಗಳಿಗೆ ಕಮಾಂಡ್ ಏರಿಯಾ ಮ್ಯಾಪಿಂಗ್ ಅನ್ನು ಸಣ್ಣ ನೀರಾವರಿ ಇಲಾಖೆಯು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡಿದೆ. ಇದು ನೀರಿನ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ಅಂದಾಜು ಮಾಡಲು, ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಬಳಕೆಗೆ ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ನೀರು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲು ಯೋಜಿಸಲು, ಬೆಳೆ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಡೇಟಾಬೇಸ್‌ನೊಂದಿಗೆ ಸಂಯೋಜಿಸಲು ಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಇ. ಯೋಜನೆ, ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ - ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳು ಮತ್ತು ನೀತಿಗಳ ಕಡೆಗೆ

ಯೋಜಿತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರಮುಖ ಚಟುವಟಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ, ಗ್ರಹಿಸಿ ಬದಲಾವಣೆಯ ಮಾನದಂಡಗಳು, ಬದಲಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಜಿಯೋಸ್ಪೇಷಿಯಲ್-ಆಧಾರಿತ ಸನ್ನಿವೇಶದ ಮಾದರಿ (ಆಸ್ತಿಗಳು, ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳು, ಭೂಮಿಗಳು, ಪರಿಸರದ ವಿವಿಧ ಆಯಾಮಗಳು, ಇತ್ಯಾದಿ) ಮತ್ತು ಬದಲಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ದೃಶ್ಯೀಕರಣವು, ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಭೌಗೋಳಿಕ ಬಳಕೆಗೆ ಬಲವಾದ ಅಂಶವಾಗಿದೆ. ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಲು ಕೈಗೊಂಡ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಲು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಮಾದರಿಯು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಕೆ-ಜಿಐಎಸ್ ಸರ್ಕಾರದ ಯೋಜನಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿನ ಕೆಲವು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿವೆ:

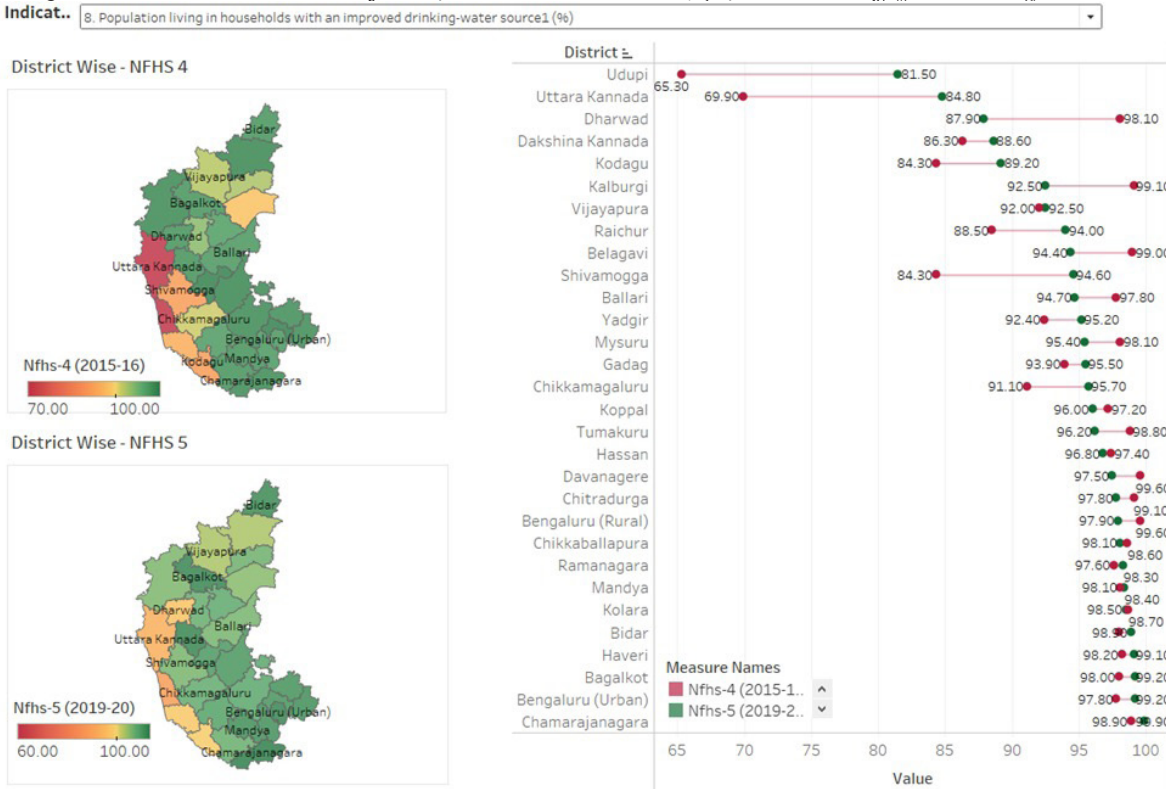
- ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯವು ಕರ್ನಾಟಕ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳ ನೋಟ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳ ನೋಟ ಎಂಬ ಎರಡು ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷವು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಈ ಪ್ರಕಟಣೆಯು ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಿರುವ ತಾಲ್ಲೂಕು / ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನೊಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. 2017-18ನೇ ಸಾಲಿನವರೆಗೆ ಈ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳನ್ನು ಹಸ್ತಚಾಲಿತವಾಗಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತಿದ್ದು, 2018-19ನೇ ಸಾಲಿನಿಂದ ಇವುಗಳನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ದೂರಸಂವೇದಿ ಅನ್ವಯಿಕ ಕೇಂದ್ರವು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿರುವ GIS Portal ಗೆ ಲಿಂಕ್ ಮಾಡಿ ಸುಮಾರು 2000 ಮಾನದಂಡಗಳ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ತಾಲ್ಲೂಕು / ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಹೊರತರಲಾಗುತ್ತಿದೆ. 2020-21ನೇ ಸಾಲಿನ ಕರ್ನಾಟಕ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳ ನೋಟ ಡಿಜಿಟಲ್ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ದಿನಾಂಕ 15.02.2022 ರಂದು ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.
- ಈ ಎರಡು ಪ್ರಕಟಣೆಗಳು ಒಂದೇ ರೀತಿಯ ರಚನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಇವುಗಳು ಸ್ಥಿರ ಮಾನದಂಡಗಳಾದ ಜನಗಣತಿ (ತಾಲ್ಲೂಕುವಾರು ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಜನಸಂಖ್ಯೆ, ಸಾಕ್ಷರತಾ ಪ್ರಮಾಣ, ಲಿಂಗಾನುಪಾತ, ಜನನ ಮತ್ತು

ಮರಣ ದರ, ಜನಸಾಂದ್ರತೆ ಇತ್ಯಾದಿ), ಕೃಷಿ ಗಣತಿ (ಅತಿ ಸಣ್ಣ, ಸಣ್ಣ, ಮಧ್ಯಮ ಮತ್ತು ದೊಡ್ಡ ಹಿಡುವಳಿದಾರರು) ಜಾನುವಾರು ಗಣತಿ (ದನಕರುಗಳು, ಎಮ್ಮೆಗಳು, ಕುರಿಗಳು, ಮೇಕೆಗಳು, ಹಂದಿಗಳು, ಕೋಳಿಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ) ಹಾಗೂ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಮಾನದಂಡಗಳಾದ ಜಿಲ್ಲೆ ಮತ್ತು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮಾಹಿತಿ ಹಾಗೂ ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವ ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

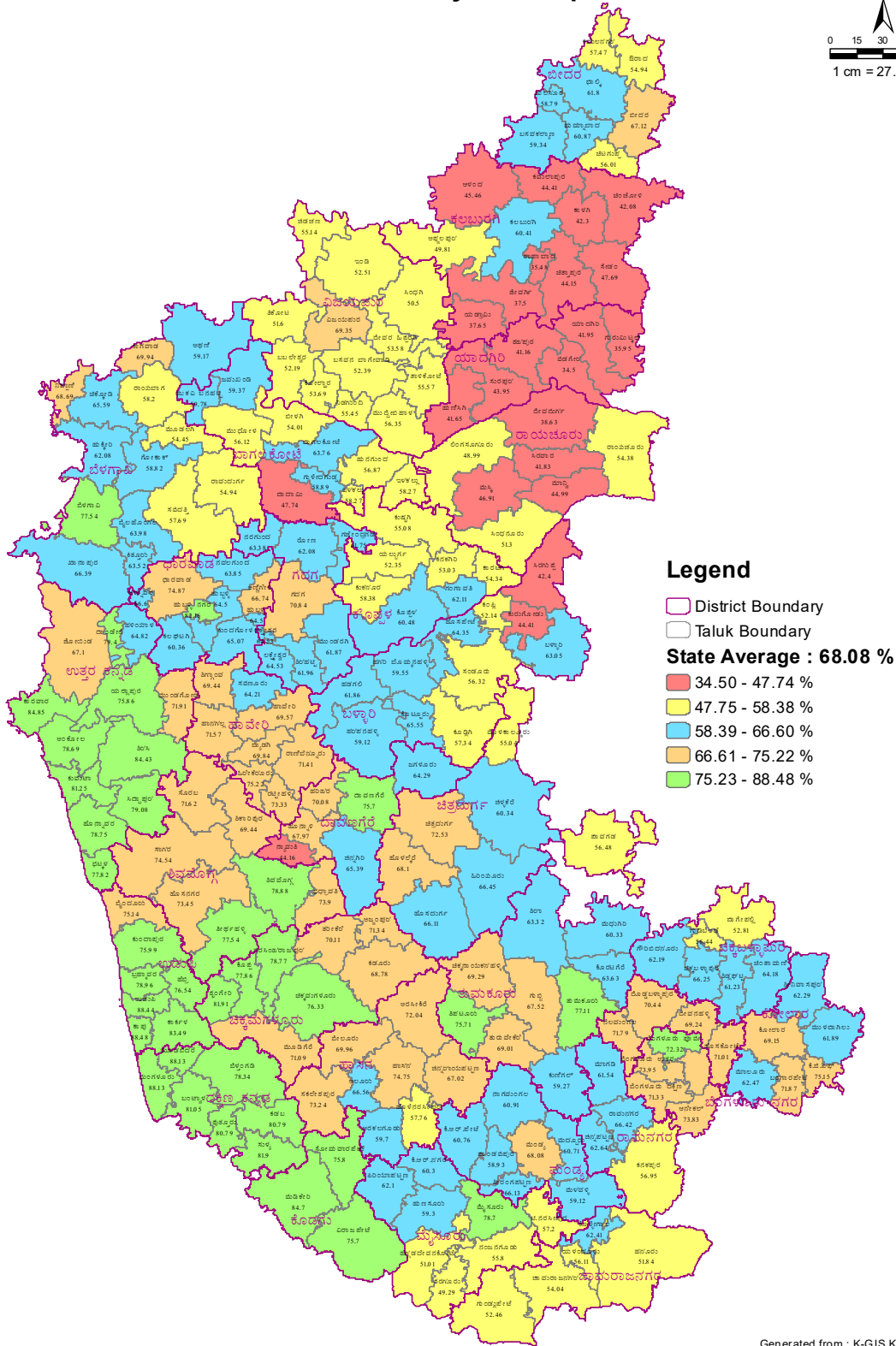
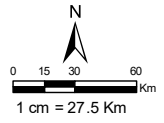
- ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಪರಿವರ್ತನೆಯನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಲು ನೀತಿ ಆಯೋಗವು 49 ಸೂಚಕಗಳು / 87 ದತ್ತಾಂಶಗಳನ್ನು 5 ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ (ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶ (30%), ಶಿಕ್ಷಣ (30%), ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಜಲ ಸಂಪನ್ಮೂಲ (20%), ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯ (10%) ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಸೇರ್ಪಡೆ ಮತ್ತು ಕೌಶಲ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ (10%)) ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದೆ. 2020-21ರ ಕರ್ನಾಟಕ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳ ನೋಟ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳ ನೋಟದಲ್ಲಿನ ಮಾಹಿತಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಸರಾಸರಿಯಿಂದ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಅಂತರವನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು 49 ಸೂಚಕಗಳ / 87 ದತ್ತಾಂಶಗಳ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಿಗೆ ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳು ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚಕಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಸರಾಸರಿಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ತಾಲ್ಲೂಕು / ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಭೌಗೋಳಿಕ ನಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಸಹ ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳು ಯೋಜಕರು, ಆಡಳಿತಾಧಿಕಾರಿಗಳು, ಹಿಂದುಳಿದ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಿಗೆ ಆದ್ಯತೆ ಮೇಲೆ ನೀತಿಗಳು ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ಉಪಯುಕ್ತವಾಗುತ್ತಿದೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳು, ಪ್ರೌಢ ಶಾಲೆಗಳು, ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳು, ಅಂಗನವಾಡಿಗಳು, ನಲ್ಲಿ ನೀರು ಮತ್ತು ಕಿರುನೀರು ಸರಬರಾಜು ಯೋಜನೆಗಳು, ರಸ್ತೆ ಮತ್ತು ಸೇತುವೆಗಳು ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ದುರ್ಬಲವರ್ಗದವರಿಗೆ ವಸತಿನಿಲಯಗಳು ಮುಂತಾದ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ತ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿ ಒದಗಿಸಲು ಸಹಾಯಕವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳಲ್ಲಿನ ಮಾಹಿತಿಯು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಹಿಂದುಳಿದಿರುವಿಕೆಯನ್ನು ಹಾಗೂ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ / ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಂಚಾಯಿತಿ / ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯಿತಿಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ರೂಪಿಸಲು ಸಹಾಯಕವಾಗುತ್ತಿದೆ.
- ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯವು ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನ, ಜಿಲ್ಲಾ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನ, ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ತಲಾದಾಯ, ಸಗಟು ಮತ್ತು ಚಿಲ್ಲರೆ ಬೆಲೆ ಸೂಚ್ಯಂಕ, ಮುಂಗಾರು, ಹಿಂಗಾರು ಮತ್ತು ಬೇಸಿಗೆ ಋತುಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ವಿವಿಧ ಬೆಳೆಗಳ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ, ಉತ್ಪಾದಕತೆ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಅಂದಾಜನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ವಾರ್ಷಿಕ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಸಮೀಕ್ಷೆ, ಬೆಳೆ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದ ಮರುಹೊಂದಾಣಿಕೆ, ಪ್ರಮುಖ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಮಾದರಿ ಸಮೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾದರಿ ಸಮೀಕ್ಷೆ, ಕೃಷಿ ಗಣತಿ, ಆರ್ಥಿಕ ಗಣತಿ, ಜನನ ಮರಣ ಘಟನೆಗಳ ನೋಂದಣಿ ಹಾಗೂ ವಿವಿಧ ವರದಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ, ರೈತರಿಗೆ ಬೆಳೆ ವಿಮೆ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಇತ್ಯರ್ಥಗೊಳಿಸಲು ಬೆಳೆ ವಿಮಾ ಯೋಜನೆ ವಿಭಾಗವು ಮೊಬೈಲ್ ಮೂಲಕ ಪ್ರಮುಖ ಬೆಳೆಗಳ ಬೆಳೆ ಕಟಾವು ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ, ಹೋಬಳಿ, ತಾಲ್ಲೂಕು ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಸರಾಸರಿ ಇಳುವರಿಯನ್ನು ಅಂದಾಜು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಕ್ಷೇತ್ರ ಆಧಾರಿತ ಪುರಾವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಪ್ರಮುಖ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಮಾದರಿ ಸಮೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಸಹ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯವು ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ.
- ತಾಲ್ಲೂಕುವಾರು ನಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ವಿವಿಧ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ತಾಲೂಕಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಲು ಬಳಸುವ ವಿವಿಧ ಸೂಚಕ ನಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ ದೃಶ್ಯೀಕರಣ ಮತ್ತು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಬಜೆಟ್ ಹಂಚಿಕೆ, ಯೋಜನೆ ಅನುಷ್ಠಾನಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ.
- ಜಿಎಎಸ್ ದೃಶ್ಯೀಕರಣ ಮತ್ತು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ ಕರ್ನಾಟಕದ ವಿವಿಧ ಅನ್ವಯಿಕೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಯೋಜನೆಗಳು / ಸ್ವತ್ತುಗಳ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ದೃಶ್ಯೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಅವಲೋಕನ - ಎಲ್ಲಾ ಯೋಜನೆ/ಯೋಜನೆ ಸಂಬಂಧಿತ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಭೌತಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಲು ಯೋಜನಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮತ್ತು ಅಂಕಿ-ಅಂಶ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲಾದ ಅನ್ವಯಿಕೆ. ಬಜೆಟ್ ಹಂಚಿಕೆ, ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾಗಿ ಇದರಲ್ಲಿ ವೀಕ್ಷಿಸಬಹುದು.

- ಕುಟುಂಬ - ಒಂದು ಅರ್ಹತಾ ನಿರ್ವಹಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ರಕ್ಷಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ. ಇದು ಸ್ವಯಂ-ಮಹಿತಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಅರ್ಹ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ತಲುಪಿಸಲು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. 5.5 ಕೋಟಿ ನಾಗರಿಕರ ಕುಟುಂಬ ಐಡಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿದೆ. ಇದು ಚಲನಶೀಲ ದತ್ತಾಂಶ ಆಗಿದೆ. ಇದು ಇಂಟಿಗ್ರೇಟೆಡ್ ಐಟಿ ಸಿಸ್ಟಮ್‌ನಿಂದ ನವೀಕರಿಸಿದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತದೆ.
- FRUITS - (ರೈತ ನೋಂದಣಿ ಏಕೀಕೃತ ಫಲಾನುಭವಿ ಮಾಹಿತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ) ರೈತರ ನೋಂದಣಿಯನ್ನು (ಭೂಮಿಯೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತು ಭೂಮಿ ಇಲ್ಲದೆ) ಸುಗಮಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ರೈತರಿಗೆ ವಿವಿಧ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಸಂಬಂಧಿತ ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ 76 ಲಕ್ಷಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ರೈತರು FRUITS ನಲ್ಲಿ ನೋಂದಾಯಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ 62 ಲಕ್ಷಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ರೈತರು ಭೂಮಿಯನ್ನು ನೋಂದಾಯಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಎಂಎಸ್‌ಪಿ ಸಂಗ್ರಹಣೆ, ಹಾಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ, ಪಿಎಂಕಿಸಾನ್ ಇತ್ಯಾದಿ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಲು ಎಲ್ಲಾ ಕೃಷಿ ಸಂಬಂಧಿತ ಇಲಾಖೆಗಳಿಂದ FRUITS ನ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.
- ಮಾಹಿತಿ ಕಣಜ - ಎಲ್ಲಾ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವೆಗಳು ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಲು ಒಂದೇ ವೆಬ್ ಪೋರ್ಟಲ್ ಆಗಿದೆ. ಯೋಜನೆ, ಬಜೆಟ್, ಅನುಷ್ಠಾನ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಲು ಸರ್ಕಾರವು ಇದನ್ನು ಬಳಸಬಹುದು. ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಪಾರದರ್ಶಕತೆ ಮತ್ತು ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ತರುವಲ್ಲಿ ಇದು ಮಹತ್ವದ ಹೆಜ್ಜೆಯಾಗಿದೆ.
- ಕೆಡಿಎಚ್/KODI - ಕರ್ನಾಟಕ ಮುಕ್ತ ದತ್ತಾಂಶ ಇನಿಶಿಯೇಟಿವ್, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಮುಕ್ತ ದತ್ತಾಂಶ ನೀತಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ. ಕೆ-ಬಿಎಎಸ್ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲಾದ ದತ್ತಾಂಶಗಳು ಸಹ KODI ಪೋರ್ಟಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪೋರ್ಟಲ್, data.gov.in ನಲ್ಲಿಯೂ ಇದು ಲಭ್ಯವಿದೆ.

ಕೆಲವು ಮಾದರಿ ಸೂಚಕಗಳು ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ನಿಯತಾಂಕಗಳ ಸಮಗ್ರ ಭೌಗೋಳಿಕ ದೃಶ್ಯೀಕರಣವನ್ನು ಕೆಳಗೆ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ

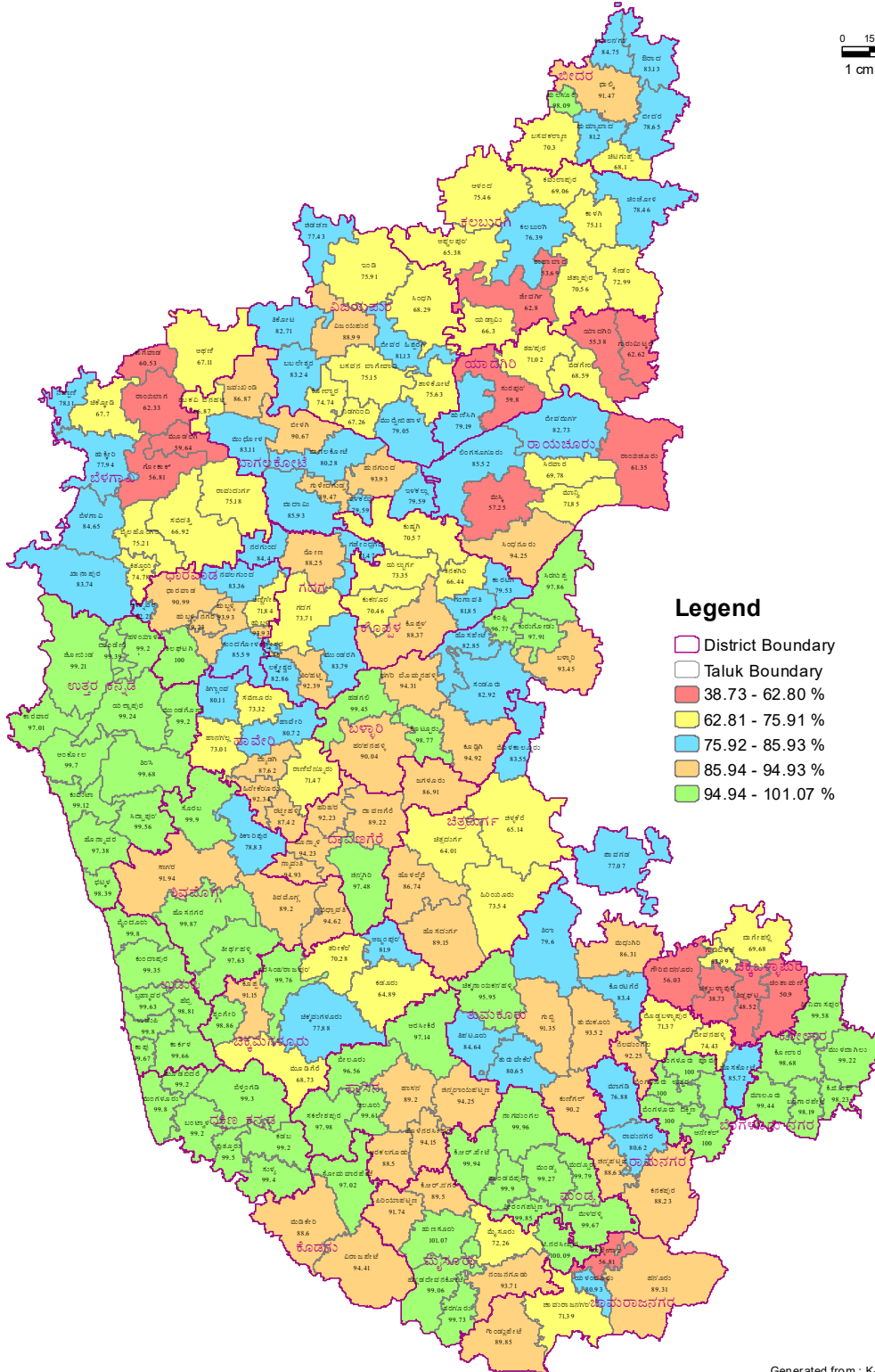
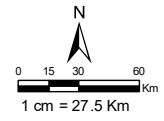

ತಾಲ್ಲೂಕುವಾರು ಮಹಿಳಾ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಪ್ರಮಾಣ (2011 ಜನಗಣತಿ)
 Talukwise Female literacy rate as per 2011 Census

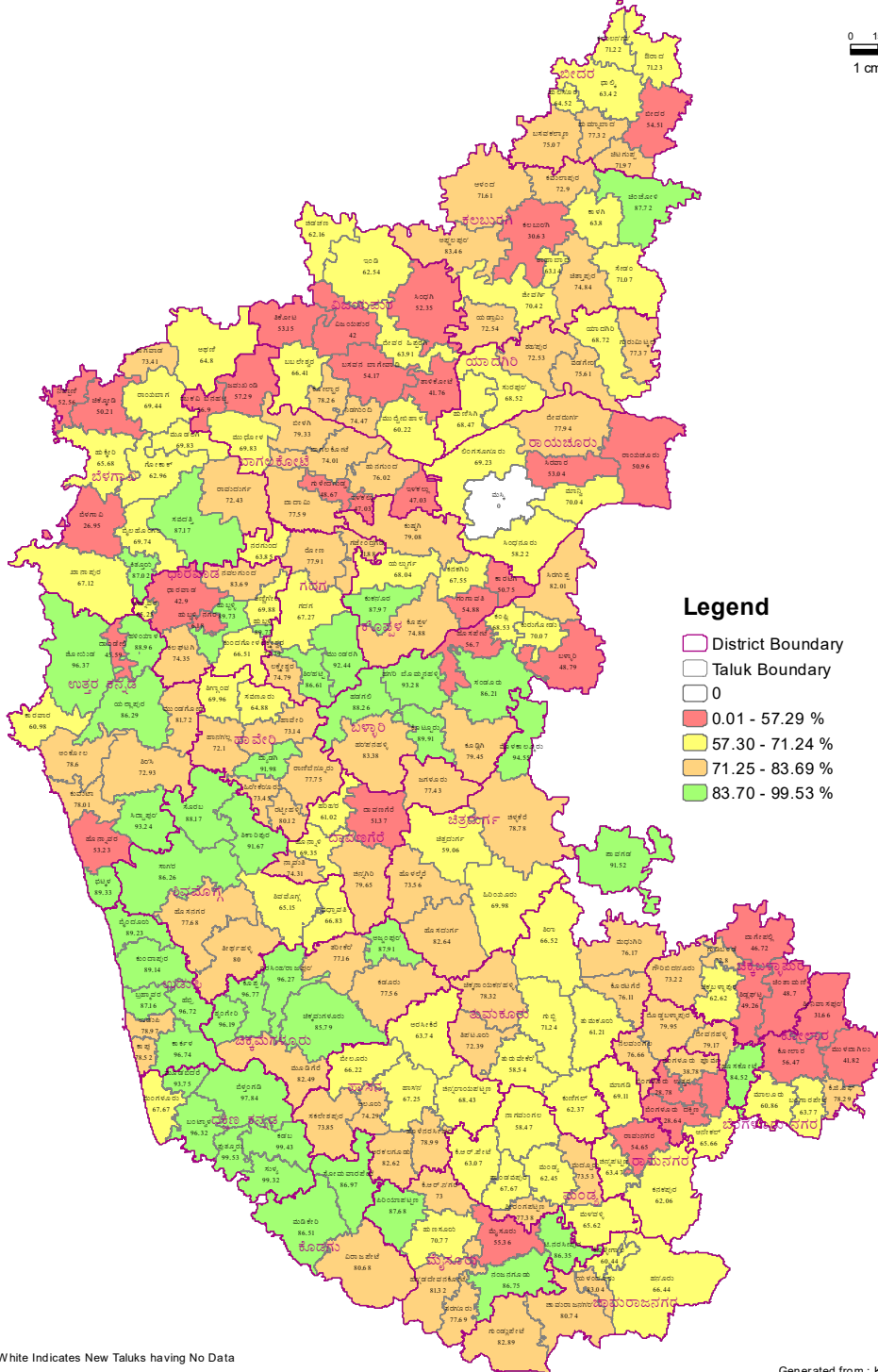
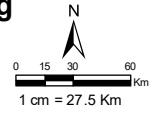
Generated from : K-GIS,KRSRAC

ತಾಲ್ಲೂಕುವಾರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳ ಶೇಕಡಾವಾರು Talukwise percentage of individual household toilets

Generated from : K-GIS,KRSRSC

ತಾಲ್ಲೂಕುವಾರು ಸ್ವಂತ ಕಟ್ಟಡವಿರುವ ಅಂಗನವಾಡಿಗಳ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ
 Talukwise percentage of Anganawadis with own building

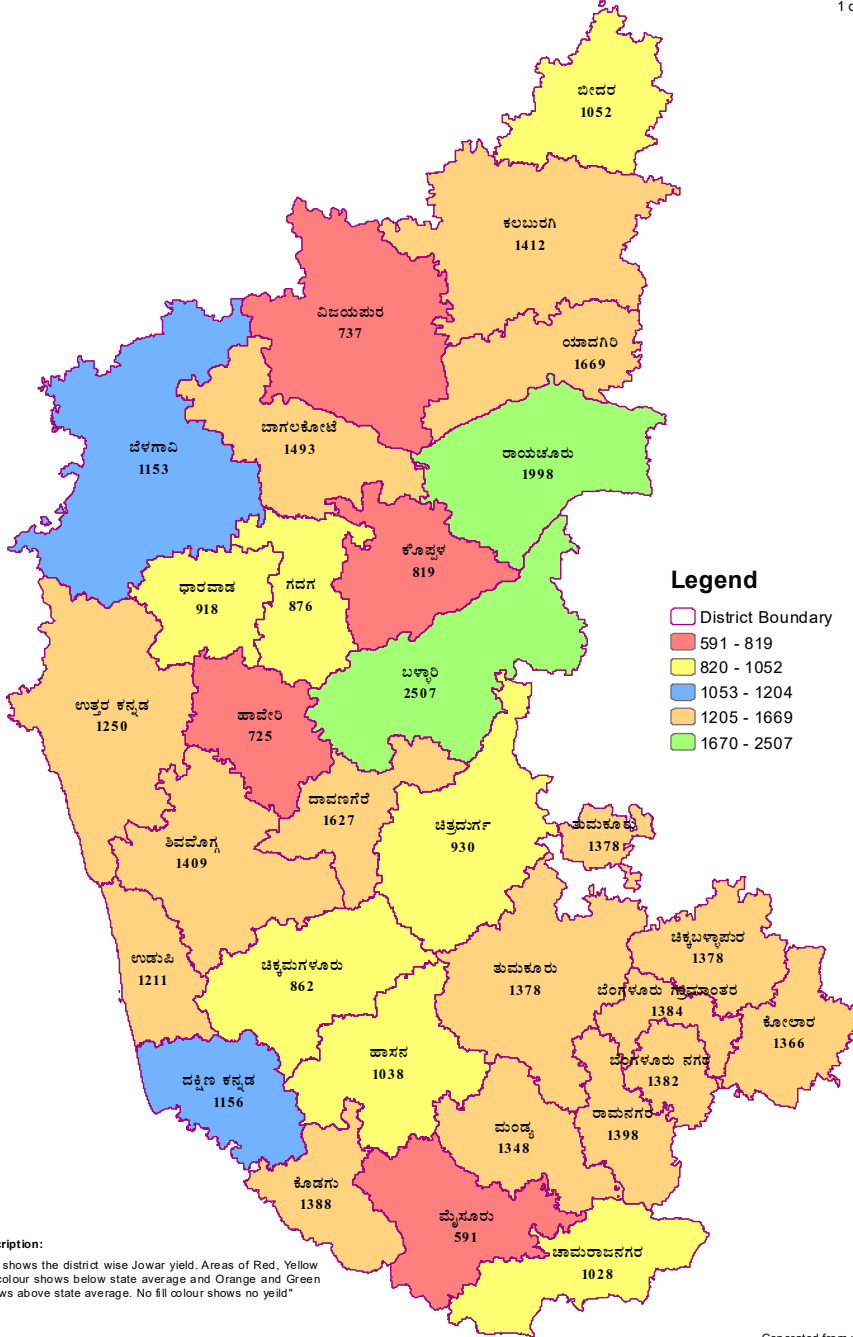
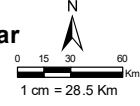

Note: White Indicates New Taluks having No Data

Generated from : K-GIS,KRSRAC

ರಾಜ್ಯದ ಸರಾಸರಿ ಜೋಳದ ಬೆಳೆಯ ಇಳುವರಿಗಿಂತ (1204 kgs / Hectare) ಹೆಚ್ಚು ಅಥವಾ ಕಡಿಮೆ ಇಳುವರಿ - ಇರುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು - 2019-20

Districts with higher or lower yield than the state average of Jowar (1204 kgs / Hectare) - 2019-20

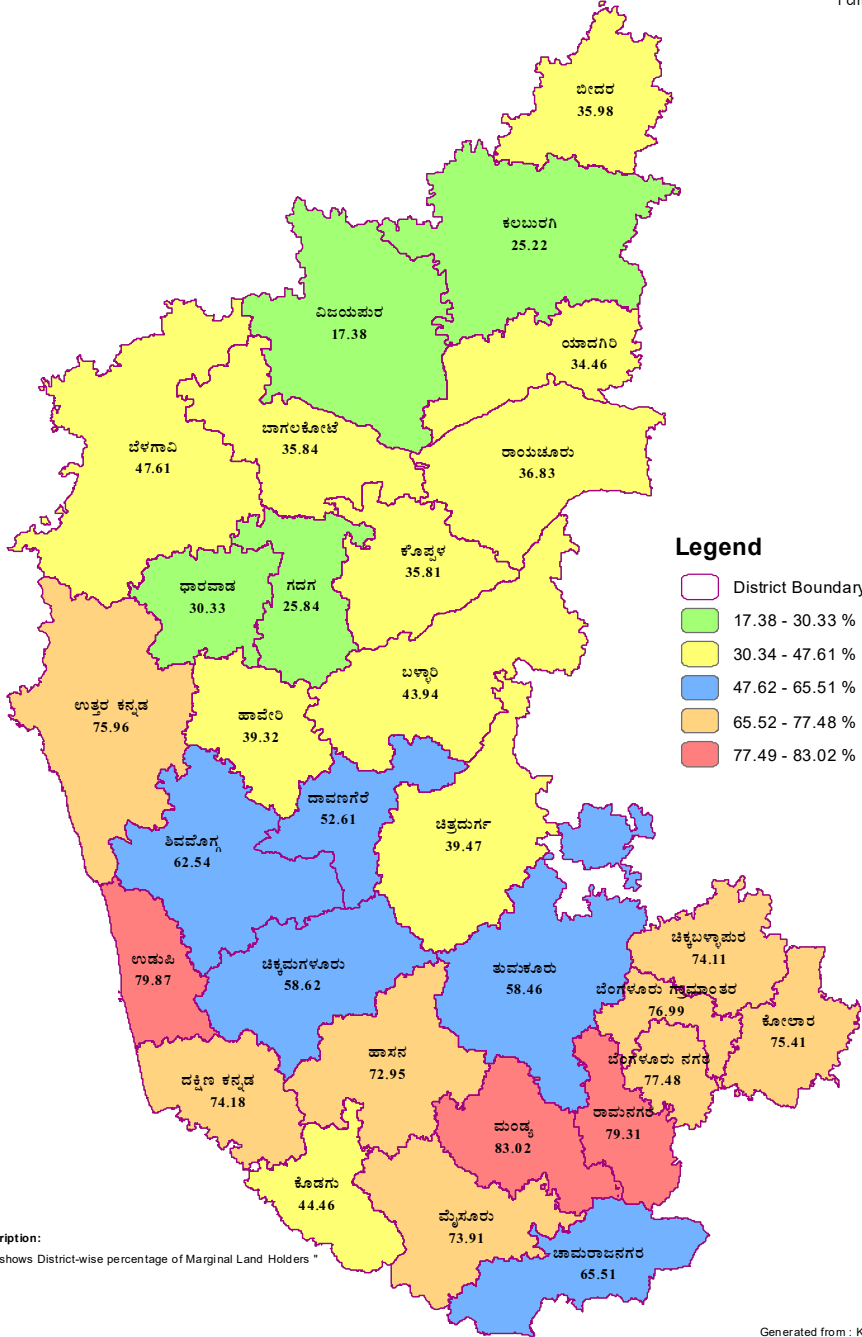
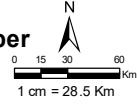
Legend

- District Boundary
- 591 - 819
- 820 - 1052
- 1053 - 1204
- 1205 - 1669
- 1670 - 2507

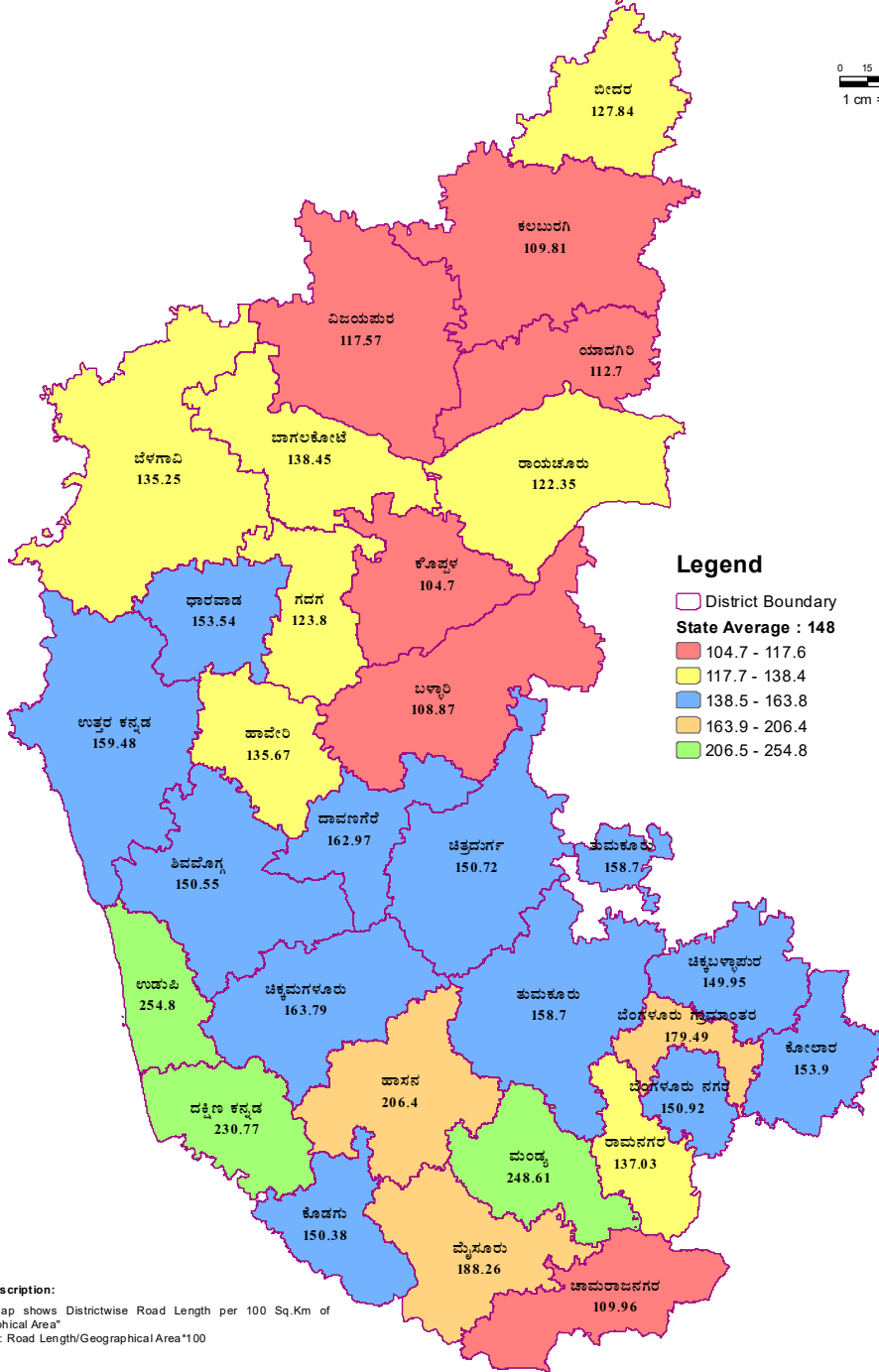
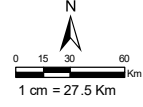
Map Description:
 "This map shows the district wise Jowar yield. Areas of Red, Yellow and Blue colour shows below state average and Orange and Green colour shows above state average. No fill colour shows no yield"

Generated from : K-GIS,KRSAC

2015-16ರ ಕೃಷಿ ಗಣತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಒಟ್ಟು ಭೂಹಿಡುವಳಿದಾರರಲ್ಲಿ ಅತೀ ಸಣ್ಣ ಭೂಹಿಡುವಳಿದಾರರ ಶೇಕಡಾವಾರು
 Districtwise percentage of Marginal Farmers to Total Farmers as per 2015-16 Agriculture Census

100 ಚ.ಕಿ.ಮೀ. ಭೌಗೋಳಿಕ ವಿಸ್ತೀರ್ಣಕ್ಕೆ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ರಸ್ತೆಯ ಉದ್ದಳತೆ ಕಿ.ಮೀ.ಗಳಲ್ಲಿ
 Districtwise road length per 100 sq.k.m. of Geographical Area

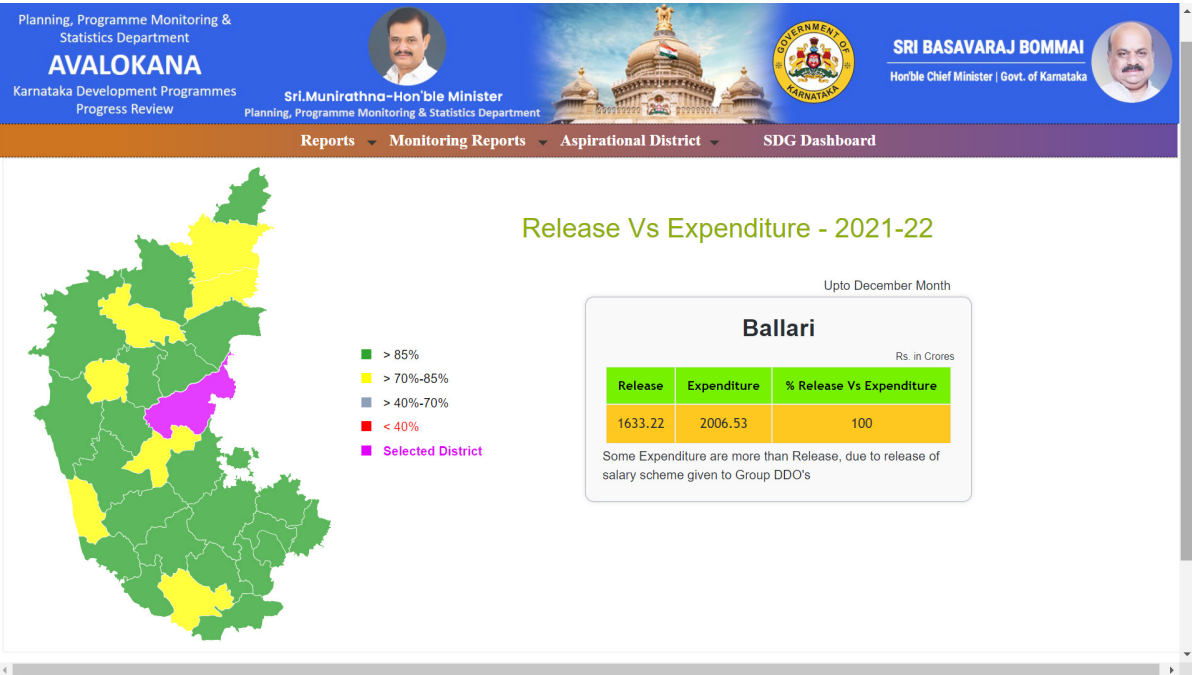
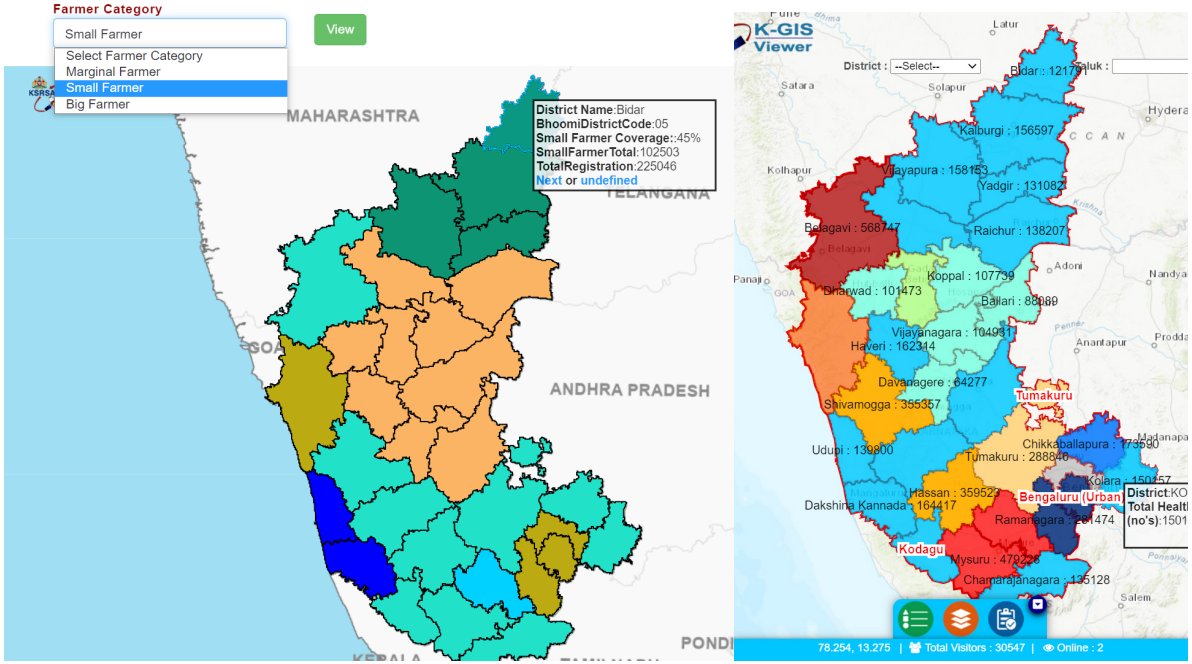

Legend

- District Boundary
- State Average : 148**
- 104.7 - 117.6
- 117.7 - 138.4
- 138.5 - 163.8
- 163.9 - 206.4
- 206.5 - 254.8

Map Description:
 "This map shows Districtwise Road Length per 100 Sq.Km of Geographical Area"
 Formula: Road Length/Geographical Area*100

Generated from : K-GIS,KSRSAC

Integration with Avalokana/ಅವಲೋಕನದೊಂದಿಗೆ ಏಕೀಕರಣ

ಎಫ್. ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳತ್ತ ಜಿಯೋಸ್ಪೇಷಿಯಲ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ:

2030ರ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳ ಅಜೆಂಡಾ (SDGs) 'ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ಸಂವಹನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ (ICT) ಹರಡುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಜಾಗತಿಕ ಅಂತರ್ ಸಂಪರ್ಕವು ಮಾನವನ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ವೇಗಗೊಳಿಸಲು, ಡಿಜಿಟಲ್ ವಿಭಜನೆಯನ್ನು ತಡೆಯಲು ಸೇತುವೆಯಾಗಲು, ಜ್ಞಾನ ಸಮಾಜವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ' ಎಂದು ಎಸ್‌ಡಿಜಿ ಚೌಕಟ್ಟು ದತ್ತಾಂಶ ಒತ್ತಿಹೇಳುತ್ತದೆ. ಜಿಯೋಸ್ಪೇಷಿಯಲ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಮೂಲಕ ಉತ್ಪಾದಿಸಲಾದ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ

ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಲು ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ಸಂವಹನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವು ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಈ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ಉತ್ತಮ, ಜಿಯೋಸ್ಪೇಷಿಯಲ್ ದತ್ತಾಂಶ ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ

 <p>SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS</p> <p>GEOSPATIAL TECHNOLOGY FOR 2030 AGENDA</p>	<p>1 NO POVERTY </p> <ul style="list-style-type: none"> • GIS-based poverty map <p>Remote Sensing, GIS and Spatial Analytics, mobile phone</p>	<p>2 ZERO HUNGER </p> <ul style="list-style-type: none"> • Geospatial data for agriculture yield estimation • Smart Agriculture <p>Remote Sensing, GIS and Spatial Analytics, and UAVs/Drones</p>
<p>3 GOOD HEALTH AND WELL-BEING </p> <ul style="list-style-type: none"> • Geospatial analysis for examining healthcare system • Location of hospitals • Disease pattern and distribution <p>Remote Sensing, GIS and Spatial Analytics, and IoT</p>	<p>4 QUALITY EDUCATION </p> <ul style="list-style-type: none"> • GIS based maps on online education <p>GIS and Spatial Analytics</p>	<p>5 GENDER EQUALITY </p> <ul style="list-style-type: none"> • GIS based gender mapping on access to financial institutions • Gender equality and women empowerment through ICT <p>GIS and Spatial Analytics, and ICT</p>
<p>6 CLEAN WATER AND SANITATION </p> <ul style="list-style-type: none"> • Spatial location of water resource and distribution of water pollution • Locations of points and non-points pollution source <p>Remote Sensing, GIS and Spatial Analytics, Sensors, and GNSS and Positioning</p>	<p>7 AFFORDABLE AND CLEAN ENERGY </p> <ul style="list-style-type: none"> • GIS based mapping for location of energy resources • Use of drones for oil & gas pipeline monitoring • Use of remote sensing in finding out optimum location for renewable energy <p>GIS, UAVs, Satellite</p>	<p>8 DECENT WORK AND ECONOMIC GROWTH </p> <ul style="list-style-type: none"> • Change in LULC Maps • GIS based maps for mapping parking and other facilities for specially abled <p>Remote Sensing, and GIS and Spatial Analytics</p>

9 **INDUSTRY, INNOVATION AND INFRASTRUCTURE**

- Earth observation for sustainable infrastructure development

Remote Sensing, GIS and Spatial Analytics, IoT, and AI/ML

10 **REDUCED INEQUALITIES**

- Night time lights data to map regional inequality
- Detecting spatial pattern of inequality from remote sensing

GIS and Spatial Analytics, and IoT

11 **SUSTAINABLE CITIES AND COMMUNITIES**

- Global mapping of LULC changes
- Smart City development

Remote Sensing, GIS and Spatial Analytics, UAVs/Drones, LiDAR, IoT, and AI/ML

12 **RESPONSIBLE CONSUMPTION AND PRODUCTION**

- Determining air pollution through remote sensing across different industries

Remote Sensing, GIS and Spatial Analytics

13 **CLIMATE ACTION**

- Detection on a large-scale impact of climate (CFCs, hazards) on human lives

Remote Sensing, GIS and Spatial Analytics, AI/ML, and IoT

14 **LIFE BELOW WATER**

- Detection of ocean pollution (oil spills)
- Identification of potential fishing zones, ocean temperature

Remote Sensing, and GIS and Spatial Analytics

15 **LIFE ON LAND**

- Quantifying forest cover
- Deforestation and forest degradation
- Forest biomass

Remote Sensing, GIS and Spatial Analytics, and AI/ML

16 **PEACE, JUSTICE AND STRONG INSTITUTIONS**

- GIS based temporal maps on homicide rate
- GIS based regional maps on completeness of birth registration

GIS and Spatial Analytics, IoT Sensors, and AI/ML

17 **PARTNERSHIPS FOR THE GOALS**

- Mapping government revenue as a share of GDP
- Mapping share of the population using internet

GIS and Spatial Analytics, and AI/ML

UN-GGIM ಮತ್ತು ಜಿಯೋಸ್ಪೇಷಿಯಲ್ ವರ್ಲ್ಡ್ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿರುವಂತೆ

ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸುವಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಜಿಯೋಸ್ಪೇಷಿಯಲ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳು ಪ್ರಮುಖ ಮತ್ತು ನಿರ್ಣಾಯಕ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಸರ್ಕಾರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನೆಟ್‌ವರ್ಕ್‌ನಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಡೇಟಾಸೆಟ್‌ಗಳಿಂದ ಜಿಯೋಸ್ಪೇಷಿಯಲ್ ಬಿಗ್‌ಡೇಟಾ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನು ನೀತಿ ತಯಾರಿಕೆಗಾಗಿ ಉಪಯುಕ್ತ ಒಳನೋಟಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಬಳಸಬಹುದು. ಕರ್ನಾಟಕವು ಬಿಗ್‌ಡೇಟಾ, ಬ್ಲಾಕ್‌ಚೈನ್, ಯಂತ್ರ ಕಲಿಕೆ, ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ ಮತ್ತು ಕೆ-ಜಿಐಎಸ್‌ನೊಂದಿಗೆ ಏಕೀಕರಣದಂತಹ ಉದಯೋನ್ಮುಖ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ. ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಘಟನೆಗಳು ಮತ್ತು ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಈಗ ಜಿಯೋಸ್ಪೇಷಿಯಲ್ ದತ್ತಾಂಶವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮೂಲಗಳಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಜಿಯೋಸ್ಪೇಷಿಯಲ್ ದತ್ತಾಂಶದೊಂದಿಗೆ, ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಜಿ. ಅರಣ್ಯ, ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ

ಕರ್ನಾಟಕ ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆಯು ಜಿಯೋ-ಪೋರ್ಟಲ್‌ನ ಭಾಗವಾಗಿ ಅರಣ್ಯ ಅಗ್ನಿ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ನಿರ್ವಹಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿ ಅದನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಿದೆ. ಇದು ಕರ್ನಾಟಕ ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆಗೆ ಕಾಡ್ಗಿಚ್ಚಿನ ಎಚ್ಚರಿಕೆಗಳು, ಬೆಂಕಿ ಹರಡುವಿಕೆಯ ದುರ್ಬಲತೆ, ಬೆಂಕಿಯ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಸ್ಥಿತಿ, ಬೆಂಕಿಯ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ತಲುಪಲು ತ್ವರಿತ ಸಂಚರಣೆ ಮಾರ್ಗಗಳು, ಬೆಂಕಿ ತಗುಲಿರುವ ದೃಢೀಕರಣ ಸ್ಥಿತಿ, ಬೆಂಕಿ ಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶ, ಬೆಂಕಿ-ಬಾಧಿತ ತೀವ್ರತೆ, ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ನೀಡುತ್ತದೆ.

ರಾಜ್ಯ ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆಯು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿರುವ, ಅರಣ್ಯ ಬೆಂಕಿ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮತ್ತು ತಗ್ಗಿಸುವಿಕೆಗಾಗಿ ಈ ರೀತಿಯ ವ್ಯಾಪಕ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಏಕೈಕ ರಾಜ್ಯ ಕರ್ನಾಟಕವಾಗಿದೆ. ಉಳಿದ ರಾಜ್ಯಗಳು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅನ್ವಯಿಕ ಕೇಂದ್ರ (NRSC, ISRO) ಜೊತೆಗೆ ಫಾರೆಸ್ಟ್ ಸರ್ವೆ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದ ಅಗ್ನಿ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಮಾಹಿತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿವೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ದೂರಸಂವೇದಿ ಅನ್ವಯಿಕ ಕೇಂದ್ರವು (ಕೆಎಸ್‌ಆರ್‌ಎಸ್‌ಎಸಿ) ಕಳುಹಿಸಿರುವ ಫೈರ್ ಅಲರ್ಟ್ ಎಸ್‌ಎಂಎಸ್ ವೇಗವಾಗಿದೆ (ಸರಾಸರಿ <5 ನಿಮಿಷಗಳು). ಕೆಎಸ್‌ಆರ್‌ಎಸ್‌ಎಸಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದ ಮೊಬೈಲ್ ಆಪ್‌ನಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಮಾಹಿತಿ ಲಭ್ಯವಿದ್ದರೂ, ಕ್ಷೇತ್ರ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಎಸ್‌ಎಂಎಸ್ ಮೂಲಕವೂ ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದು 2G ನೆಟ್‌ವರ್ಕ್ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿರುವ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕ್ಷೇತ್ರ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗೆ ಕಾಡಿನ ಬೆಂಕಿಯ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರವಾದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇದು ಕಾಡ್ಗಿಚ್ಚು ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿದೆ. ಈ ಸೆಲ್ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದ ನಂತರ ಯಾವುದೇ ದೊಡ್ಡ ಅಗ್ನಿ ಅವಘಡಗಳು ಸಂಭವಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ.

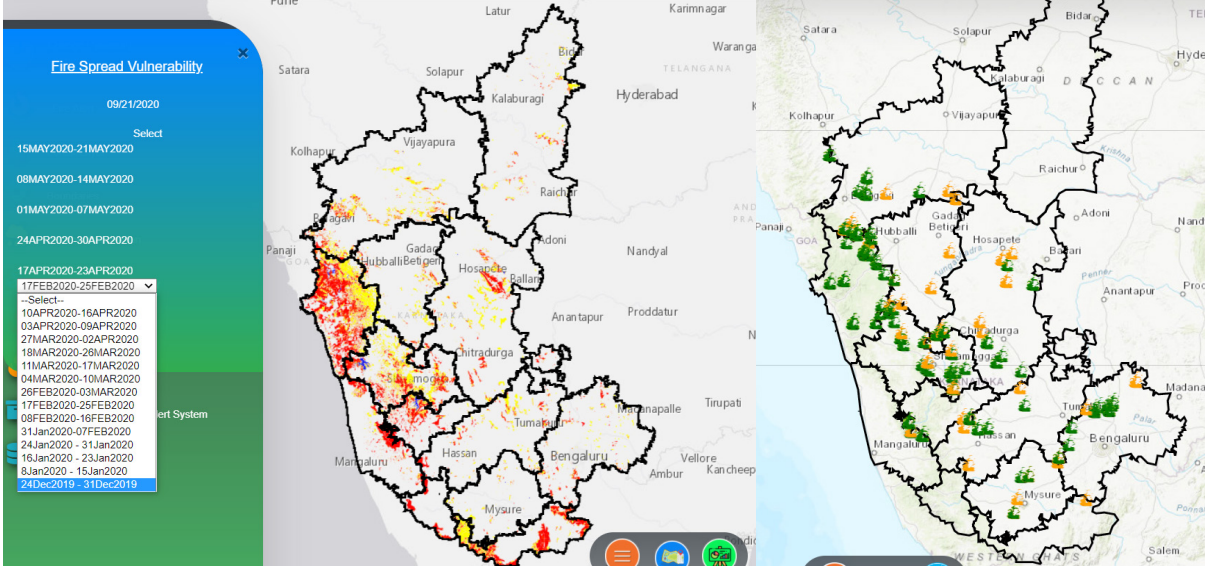
ಗಾಳಿಯ ವೇಗ, ಗಾಳಿಯ ದಿಕ್ಕು, ತಾಪಮಾನ, ಮಳೆಯಂತಹ ಹವಾಮಾನ ಮುನ್ಸೂಚನೆ ಮಾಹಿತಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಪ್ರತಿ ವಾರದ ಮುನ್ಸೂಚನೆಯ ಬೆಂಕಿಯ ಹರಡುವಿಕೆಯ ದುರ್ಬಲತೆಯ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಅರಣ್ಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಕಾಡ್ಗಿಚ್ಚು ದಮನಕ್ಕೆ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ.

ಇದು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಿಂದ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ದೂರಸಂವೇದಿ ಮತ್ತು ಜಿಐಎಸ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಕಾಡಿನ ಬೆಂಕಿ ರೇಖೆಗಳನ್ನು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲು ಬಳಸಲಾಗಿದೆ. ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವಿಧಾನಗಳಿಂದ ಕಾಡ್ಗಿಚ್ಚು ಮಾರ್ಗಗಳ ಉತ್ತಮಗೊಳಿಸುವ ಕಾರಣ, ಕರ್ನಾಟಕ ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆಯು ಬಹಳಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಮತ್ತು ಅದರ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆಯ ನೆರವಿನೊಂದಿಗೆ ಕಾಡ್ಗಿಚ್ಚುಗಾಗಿ ಭೌಗೋಳದ ವೃತ್ತಿಪರರಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲ್ಪಡುವ 24x7 ಸಹಾಯವಾಣಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹೆಲ್ಪ್ ಡೆಸ್ಕ್ ತಂಡವು ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕ್ಷೇತ್ರ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೊಂದಿಗೆ ನಿರಂತರವಾದ ಅನುಪಾಲನೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಸರಿಪಡಿಸುವ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಖಚಿತ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.

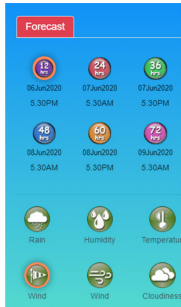
- ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆಯ ನಕ್ಷೀಕರಣವನ್ನು ನಿಯತಕಾಲಿಕವಾಗಿ ನವೀಕರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ LISS IV/ಸೆಂಟಿನೆಲ್ ದತ್ತಾಂಶಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ರೆಸಲ್ಯೂಶನ್ ಉಪಗ್ರಹ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಅರಣ್ಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿ (ಪ್ರಕಾರ ಮತ್ತು

ಸಾಂದ್ರತೆಯ) ನಕ್ಷೀಕರಣವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ.

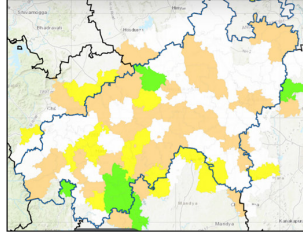
- ಪರಿಸರ ನೆರವು ಒದಗಿಸಲು, ರಾಜ್ಯ ಪರಿಸರ ಪರಿಣಾಮ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ (SEIAA) K-GIS ದತ್ತಾಂಶ ಮತ್ತು ಉಪಕರಣಗಳ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಮೌಲ್ಯೀಕರಿಸಲು ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು / ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ಗಣಿಗಾರಿಕೆಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡಲು ವಿವಿಧ ಪರಿಸರ ನಿಯತಾಂಕಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತದೆ.
- ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಮಾಲಿನ್ಯ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮಂಡಳಿ (KSPCB) ಕೆ.ಜಿಐಎಸ್‌ನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಎಲ್ಲಾ ಕೆಂಪು / ಕಿತ್ತಳೆ ವರ್ಗದ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಜಿಯೋಟ್ಯಾಗ್ ಮಾಡಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಸಂವೇದಕಗಳಿಂದ ವಾಯು ಮಾಲಿನ್ಯದ ಮಟ್ಟಗಳ RSS ಆರ್‌ಎಸ್‌ಎಸ್ ಫೀಡ್‌ಗಳನ್ನು ನೀಡಿದೆ.

Weather Forecast for next 72 Hrs is available

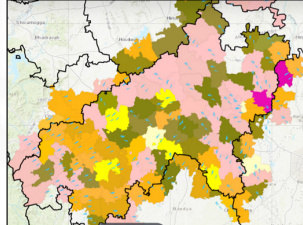
12 Hours Rainfall - 06 June 2020 0530 to 1730 Hrs

Rainfall (mm)

12 Hours Wind Speed and Direction - 06 June 2020 0530 to 1730 Hrs

Wind speed (m/s)

District: Ballari
Circle: Ballari
Division: Ballari
Range: Hospet
Section: Chilakanahatti
Beat: Dhanapura
Forest Name: Buffer_Area
Longitude: 76.3812
Latitude: 15.1698
Sensor: snpp_VF375_2020-06-06 02:11 AM
Date: 2020-06-06T02:11:39.65
Cloudiness: 0.2
Humidity: 78.5 %
Rain: 0.1 mm
Temperature: 25.3 °C
WindDirection: 234.1 °
WindSpeed: 5.2 m/s
Landmarks: 1.Bmm Water Tank(0.42 km) 327.5 ° NW
2.Quarters, Danapura (1.57 km) 113.3 ° SE
ID: 47499
[Feedback/Report](#)

ಎಲ್ಲಾ ಭೌಗೋಳಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳಾದ ದೂರಸಂವೇದಿ, ಭೌಗೋಳಿಕ ಮಾಹಿತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಇಮೇಜ್ ಪ್ರೊಸೆಸಿಂಗ್, ಡ್ರೋನ್, ಲಿಡಾರ್, ಸಮಗ್ರ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮತ್ತು ದೃಶ್ಯೀಕರಣ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ (ಕೆಎಸ್‌ಎನ್‌ಡಿಎಂಸಿ) ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ವಿಪತ್ತುಗಳನ್ನು (ಭೂಕುಸಿತಗಳು / ಬರ / ಪ್ರವಾಹ / ಬೆಂಕಿ ಇತ್ಯಾದಿ) ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ. ಏರೋಇಂಡಿಯಾ 2021ರಲ್ಲಿ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಯ ಸನ್ನದ್ಧತೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕಾಗಿ ಜಿಐಎಸ್ ಅನ್ನು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಹಾನಿಯ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮತ್ತು ಪುನರ್‌ವಸತಿ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಭೂಗೋಳದ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

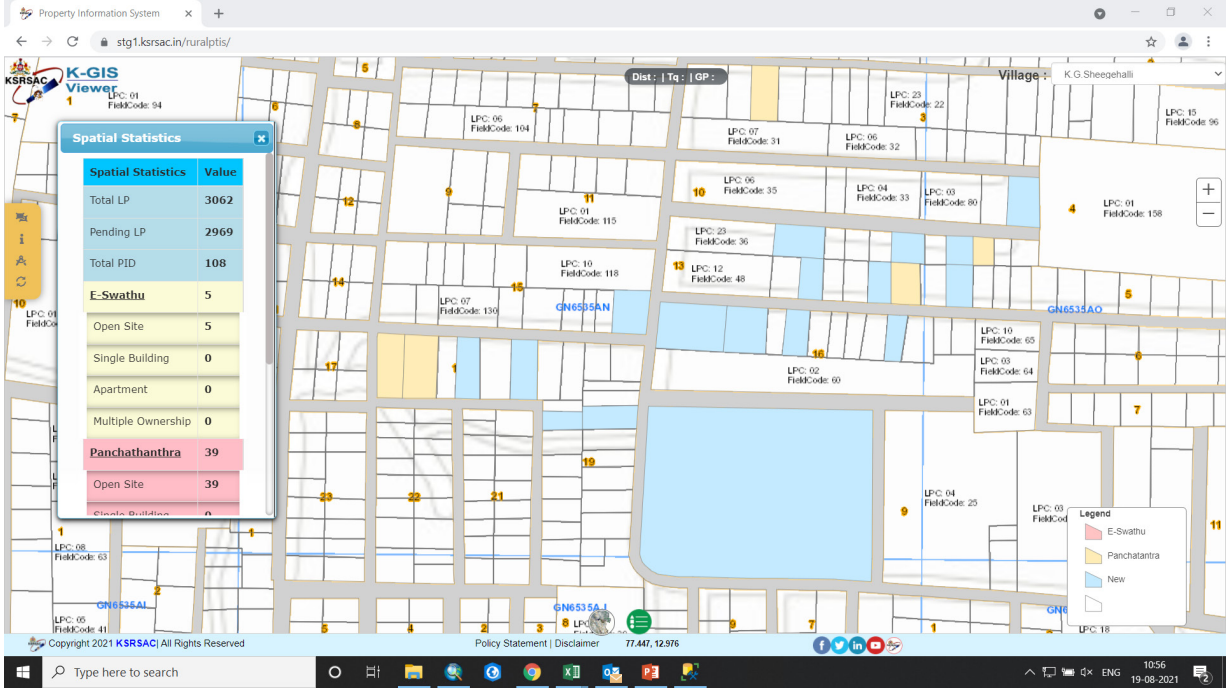
- ಪ್ರವಾಹ, ಭೂಕುಸಿತ, ಬೆಂಕಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ದುರ್ಬಲ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ನಕ್ಷೀಕರಣ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಜಿಐಎಸ್ ಮೂಲಕ ನಿರ್ವಹಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಎಚ್. ಭೂ ದಾಖಲೆಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರ ಯೋಜನೆಗಳ ಕಾಮಗಾರಿಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ

ಭೂ ದಾಖಲೆಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕವು ಅಗ್ರಗಣ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇದು ತನ್ನ ಎಲ್ಲಾ ಗ್ರಾಮೀಣ ಭೂ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು 2 ದಶಕಗಳ ಹಿಂದೆ ಡಿಜಿಟಲೀಕರಣಗೊಳಿಸಿದೆ. ಇದನ್ನು ಭೂಮಿ ತಂತ್ರಾಂಶದಲ್ಲಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ನವೀಕರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಸಮೀಕ್ಷೆ ಸಂಖ್ಯೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ 30,850ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಗ್ರಾಮ ನಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಡಿಜಿಟೈಸ್ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಭೂ-ಉಲ್ಲೇಖಿತಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ, ಎಲ್ಲವೂ ಜಿಐಎಸ್ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯಕನುಗುಣವಾಗಿ ಲಭ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. ಈ ನಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕದ ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳು ಅನೇಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ (ಸಬ್ಸಿಡಿ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಬೆಳೆ ಸಮೀಕ್ಷೆ, ಜಿಯೋಟ್ಯಾಗ್ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸಗಳು ಮತ್ತು ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ) ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಪರಿವರ್ತಿತ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾದ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಉಪವಿಭಾಗಗಳು / ಪೋಡಿಗಳನ್ನು ನವೀಕರಿಸಲು ಈ ಕಂದಾಯ ನಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಜಿಐಎಸ್ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್‌ಗಳು ನಗರ/ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಮತ್ತು ಉಪಯುಕ್ತತೆಗಳ ಇಲಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಇವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಪಟ್ಟಿಮಾಡಲಾಗಿದೆ:

- ಜಿಐಎಸ್ ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸಿದ ಮೂಲ ನಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪ್ರಧಾನ ಯೋಜನೆ ತಯಾರಿಸಲು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತವೆ.
- ಜಿಐಎಸ್ ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸಿದ ಆಸ್ತಿ ಮಾಹಿತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರ ಆಸ್ತಿಗಳಿಗೆ ಸಂಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ದತ್ತಾಂಶ ರಚನೆ / ನಿರ್ವಹಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಿಗಾಗಿ ಜಿಐಎಸ್ ಆಧಾರಿತ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಮಾನಿಟರಿಂಗ್ ಅನ್ವಯಿಕೆ.
- ಸರೋವರ/ಕೆರೆಗಳ ಮಾಲೀಕತ್ವ ಮತ್ತು ಭೌತಿಕ ನಿಯತಾಂಕಗಳೊಂದಿಗೆ ಜಿಐಎಸ್ ಆಧಾರಿತ ಕೆರೆಗಳ ಮಾಹಿತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ.
- ಜಿಐಎಸ್ ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸಿದ ಕಟ್ಟಡ ಪರವಾನಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ರಸ್ತೆ ವಿಸ್ತರಿಸುವ ಅನುಮತಿ, NoC ಯೊಂದಿಗೆ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಅನುಮೋದನೆ; ವ್ಯಾಪಾರ ಪರವಾನಿಗೆ ಅನುಮೋದನೆಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ.
- ಜಿಐಎಸ್ ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸಿದ ಕಾರ್ಯಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ - ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದ ಅನುಮೋದನೆ, ವೆಬ್ ಮತ್ತು ಮೊಬೈಲ್ ಜಿಐಎಸ್ ನಲ್ಲಿ ಯೋಜನೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ.
- ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಮತ್ತು ಒಳಚರಂಡಿ ಜಾಲಕ್ಕಾಗಿ ಜಿಐಎಸ್ ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸಿದ ಉಪಯುಕ್ತತೆ ಮಾಹಿತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ.
- ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕಲ್ ನೆಟ್‌ವರ್ಕ್‌ನ ಸಂಪೂರ್ಣ ವ್ಯಾಪಾರ ಯಾಂತ್ರೀಕೃತಗೊಂಡ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯವನ್ನು RAPDRP / IPDS ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೆ-ಜಿಐಎಸ್ ನೊಂದಿಗೆ ಸಂಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಎಲ್ಲಾ ಇಲಾಖೆಯ ಆಸ್ತಿಗಳು ಮತ್ತು ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಜಿಯೋಟ್ಯಾಗ್ ಮಾಡುವುದು.
- ಕೃಷಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿನ ಕೃಷಿಯೇತರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ದೂರಸಂವೇದಿ ಉಪಕರಣಗಳ ಬಳಕೆ, ಇತ್ಯಾದಿ.
- ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಿಮ್ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು NoC ಪಡೆಯಲು ನಗರ ಭೂ-ಸಾರಿಗೆಗೆ ಜಿಐಎಸ್
- ಕರ್ನಾಟಕ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಪ್ರದೇಶ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಳಿ (KIADB) ಗಾಗಿ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಭೂಮಿ ಮಾಹಿತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ. ಭೂಮಿಯನ್ನು KIADB ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿ ವಿವಿಧ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹಂಚುತ್ತದೆ. ಕೆ-ಜಿಐಎಸ್ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ KIADBಯ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಮಾಲೀಕತ್ವದ ವಿವರಗಳೊಂದಿಗೆ ನಕ್ಷೀಕರಣಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರದೇಶ, ಖಾತೆ ವರ್ಗಾವಣೆ, ನಿವೇಶನದ ಖಾಲಿ ಸ್ಥಾನದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ, ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಕೈಗಾರಿಕಾ ನಿವೇಶನಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ಲ್ಯಾಂಡ್ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಲು ಮತ್ತು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಲು ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಲಭ್ಯವಿವೆ.

- ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ಸರಳ ಮತ್ತು ಸುಲಭವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಒಂದು ಕಾರ್ಯಅರಿವು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಉದ್ಯಮಿಗಳಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಖಾಲಿ ನಿವೇಶನಗಳನ್ನು ದೃಶ್ಯೀಕರಿಸಲು ಮತ್ತು ಸ್ಥಳ, ಪ್ರದೇಶ, ಹತ್ತಿರದ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಅವರಿಗೆ ನಿವೇಶನಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ(ಹೆದ್ದಾರಿಗಳು, ಸಬ್‌ಸ್ಟೇಷನ್, ಜಲಮೂಲಗಳು, ಪೂರ್ವ-ಅನುಮೋದಿತ ಪರವಾನಿಗೆಗಳ ಪ್ರಕಾರಗಳು ಲಭ್ಯವಿದೆ, ಇತ್ಯಾದಿ). ಕೈಗಾರಿಕಾ ನಿವೇಶನಗಳ ಕೆ-ಜಿಐಎಸ್ ಅನ್ವಯಿಕ ಸ್ವಯಂಚಾಲಿತ ವೆಬ್ ಸೇವೆಗಳ ಮೂಲಕ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಮಾಹಿತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ (IIS) ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಪೋರ್ಟಲ್‌ಗೆ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಪೋರ್ಟಲ್ - ತಡೆರಹಿತವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸ್ಥಿರವಾಗಿರುತ್ತದೆ.
- ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆಯ ಯೋಜನಾ ನಿರ್ವಹಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ರೈಲ್ವೆ, ವಾಯುಯಾನ, ಬಂದರುಗಳು ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ-ಖಾಸಗಿ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದ ಯೋಜನೆಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ಪ್ರಮುಖ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಯೋಜನೆಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ.

ಐ. ನಾಗರಿಕ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್‌ಗಳು

ನಾಗರಿಕರು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರಿ ಇಲಾಖೆಗಳ ಬಳಕೆಗಾಗಿ ಕೆ-ಜಿಐಎಸ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದ ದಿಶಾಂಕ್ ಮೊಬೈಲ್ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್ ಆಂಡ್ರಾಯ್ಡ್ ಮತ್ತು ಐಒಎಸ್ ಪ್ಲಾಟ್‌ಫಾರ್ಮ್‌ಗಳಲ್ಲಿ, ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿದೆ. ಇದು ಬಳಕೆದಾರರಿಗೆ ಅವರ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸ್ಥಳ ಅಥವಾ ನಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿನ ಒಂದು ಕ್ಲಿಕ್‌ನ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ SSLR ಇಲಾಖೆಯ ಗ್ರಾಮ ನಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವಂತೆ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಗಡಿಗಳು ಮತ್ತು ಭೂಮಿಯ ಸರ್ವೆ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಆಫ್‌ಲೈನ್ ಬಳಕೆಗಾಗಿ (ಇಂಟರ್ನೆಟ್ ಅಲ್ಲದ ಪ್ರದೇಶಗಳು) ಗ್ರಾಮ ನಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಡೌನ್‌ಲೋಡ್ ಮಾಡುವ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಕಂದಾಯ ಗ್ರಾಮಗಳ ಗಡಿಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಬಹುದು.

ಅನ್ವಯಿಕೆ ಒದಗಿಸಿದ ಮಾಲೀಕತ್ವದ ಮಾಹಿತಿಯು ಮಾಲೀಕರ ಹೆಸರು, ದಾಖಲೆಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಆಸ್ತಿಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿ, ಮಾಲೀಕತ್ವದ ಪ್ರಕಾರ, ಭೂಮಿಯ ಪ್ರಕಾರ, ನಿರ್ಬಂಧ ವ್ಯಾಜ್ಯಗಳು, ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ಯಾವುದೇ ಮಾಹಿತಿ, ಭೂಮಿಯ ವರ್ಗ ಮತ್ತು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಮಾಡಲಾದ ಯಾವುದೇ ಇತರ ಸಕ್ರಿಯ ವಹಿವಾಟುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಒಂದೇ ಕ್ಲಿಕ್‌ನಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ಭೂಮಿ ಮಾಲೀಕರಿಗೆ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಆರ್ಟಿಸಿ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು, ಕರ್ನಾಟಕದ ಭೂಮಿ ದಾಖಲೆಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಂದಿಗೆ ಆನ್‌ಲೈನ್ ಸಂಪರ್ಕದ ಮೂಲಕ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಭೂಮಿ

ನಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು, ಭೂಮಿ ದತ್ತಾಂಶದೊಂದಿಗೆ ಸರ್ವೆ ಸಂಖ್ಯೆಗಳು ಯಾವುದಾದರೂ ಇದ್ದರೆ, ಅದನ್ನು ವರದಿ ಮಾಡಲು ಸರ್ಕಾರಿ ಸರ್ವೆಯರ್‌ಗಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಮಾಡ್ಯೂಲ್ ಇರುತ್ತದೆ. ಇದು ಪ್ರಸ್ತುತ ಉಪ-ವಿಭಾಗಗಳ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳೊಂದಿಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಲಾಗಿದೆ.

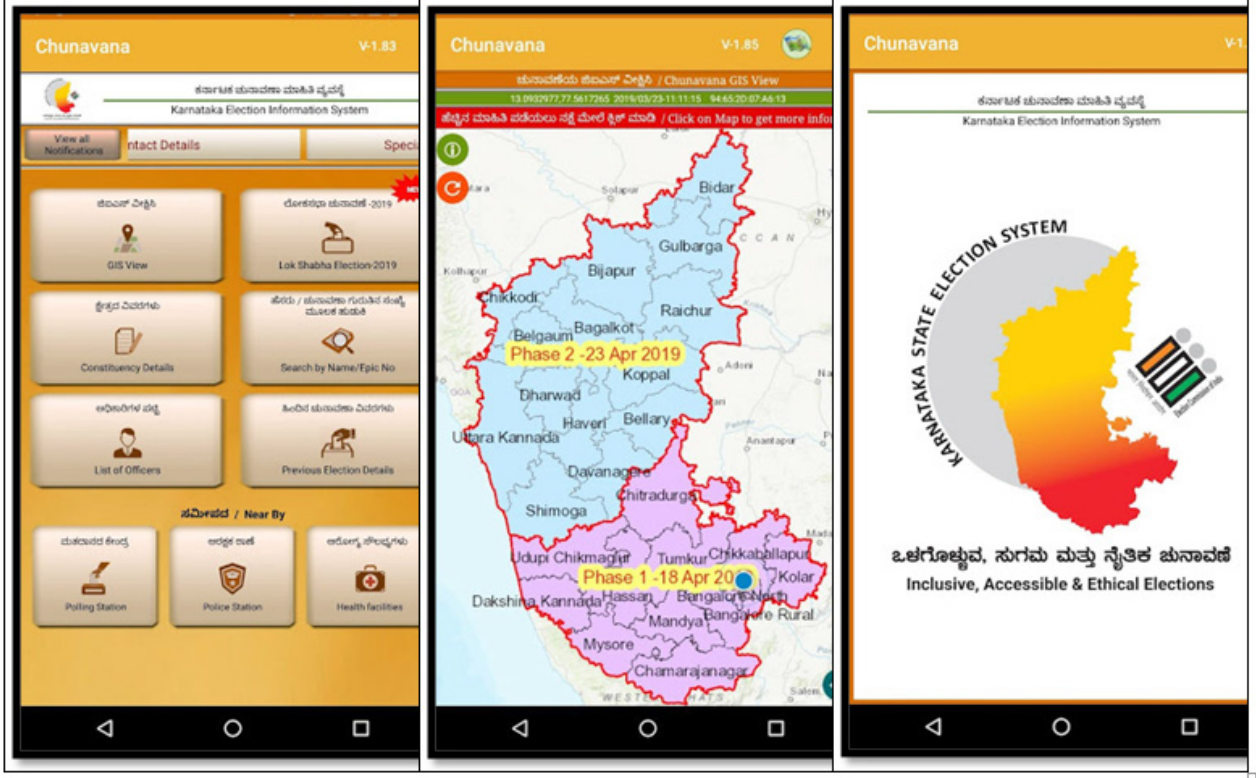
The screenshot shows the KRSRAC Infrastructure Development Department web application. The main content area is divided into a map on the left and a dashboard on the right. The dashboard includes filters for District (Belagavi), Sanction Year (2012), and Work Status (Completed). Below the filters is a table with columns 'LC No' and 'Description Of Work', showing a project with LC No 385 and Description 'Belgaum- Sambre'. The bottom of the page displays 'Total Website Visitors : 9962' and 'Online : 2'.

ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆ ವೆಬ್ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್

ಮೌಲ್ಯ ಎನ್ನುವುದು ಸಬ್ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಕಚೇರಿ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಕಚೇರಿ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಉಸ್ತುವಾರಿ ವಿವರಗಳೊಂದಿಗೆ ಹುಡುಕಲು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದ ಮೊಬೈಲ್ ಅನ್ವಯಿಕೆ ಆಗಿದೆ. ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್ ಬಳಕೆದಾರರ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸ್ಥಳದಿಂದ ಸರ್ವೆ ಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತು ಪಕ್ಕದ ಸರ್ವೆ ಸಂಖ್ಯೆಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಲು ಮತ್ತು ಮಾಲೀಕರ ವಿವರಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಆಸ್ತಿಯ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲು ಅಂಚೆಚೀಟಿಗಳು ಮತ್ತು ನೋಂದಣಿ ಇಲಾಖೆಯ ಕಾವೇರಿ ಆನ್‌ಲೈನ್ ಸೇವೆಗೆ ಲಿಂಕ್ ಅನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಕಾವೇರಿಗೆ ಜಿಐಎಸ್ ಆಧಾರಿತ ಬೆಂಬಲ ಸೇವೆ-ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಆನ್‌ಲೈನ್ ಆಸ್ತಿ ನೋಂದಣಿ ಸೇವೆ, ಪ್ರಸ್ತಾವಿತ ಆಸ್ತಿಯ ರುಜುವಾತುಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಲು ಖರೀದಿದಾರರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇದು ಸಾರ್ವಜನಿಕರಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿದೆ.

2. ಚುನಾವಣಾ ಆಪ್ ಅನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕದ ನಾಗರಿಕರು ಮತ್ತು ಚುನಾವಣಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಒಂದು ವಿಮರ್ಶೆಯು 'ಮತದಾರರು ತಮ್ಮ ಮತಗಟ್ಟೆ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಹುಡುಕಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ಚುನಾವಣಾ ಆಯೋಗ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಉತ್ತಮ ಉಪಕ್ರಮ' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ನಿಮ್ಮ UHN ID ಅನ್ನು ನಮೂದಿಸಿದ ನಂತರ ಅನ್ವಯಿಕೆ ನಿಮ್ಮ ಸಂಪೂರ್ಣ ವೈಯಕ್ತಿಕ ವಿವರಗಳು, ಮತದಾನ ಕೇಂದ್ರದ ಸ್ಥಳದ ಹೆಸರು ಮತ್ತು ಅದರ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಗೂಗಲ್ ನಕ್ಷೆಗಳ ಮೂಲಕ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಪತ್ತೆಹಚ್ಚಲು ಅನ್ವಯಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್‌ಗಳು ನಿಮ್ಮ ಸ್ಥಿರತೆಗಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಸಹ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಮತದಾನದ ಶೇಕಡಾವಾರು, ಎಣಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಫಲಿತಾಂಶಗಳ ಪ್ರಕಟಣೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಮೊಬೈಲ್ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್‌ನಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ. 2018 ರ ರಾಜ್ಯ ಅಸೆಂಬ್ಲಿ ಚುನಾವಣೆಗಳು, 2019 ರ ಸಂಸತ್ತಿನ ಚುನಾವಣೆಗಳು ಮತ್ತು 2018 ರಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕದ

ಎಲ್ಲಾ ಉಪಚುನಾವಣೆಗಳ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್ ಅನ್ನು ಬಳಸಲಾಗಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಸ್ಥಳ ಆಧಾರಿತ ಸೇವೆಗಳಿಗೆ ವಿವಿಧ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ಗಡಿವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಈ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್ ವಿವರಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಸ್ಥಳ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸೇವೆಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ವಿಧಗಳಾಗಿವೆ.

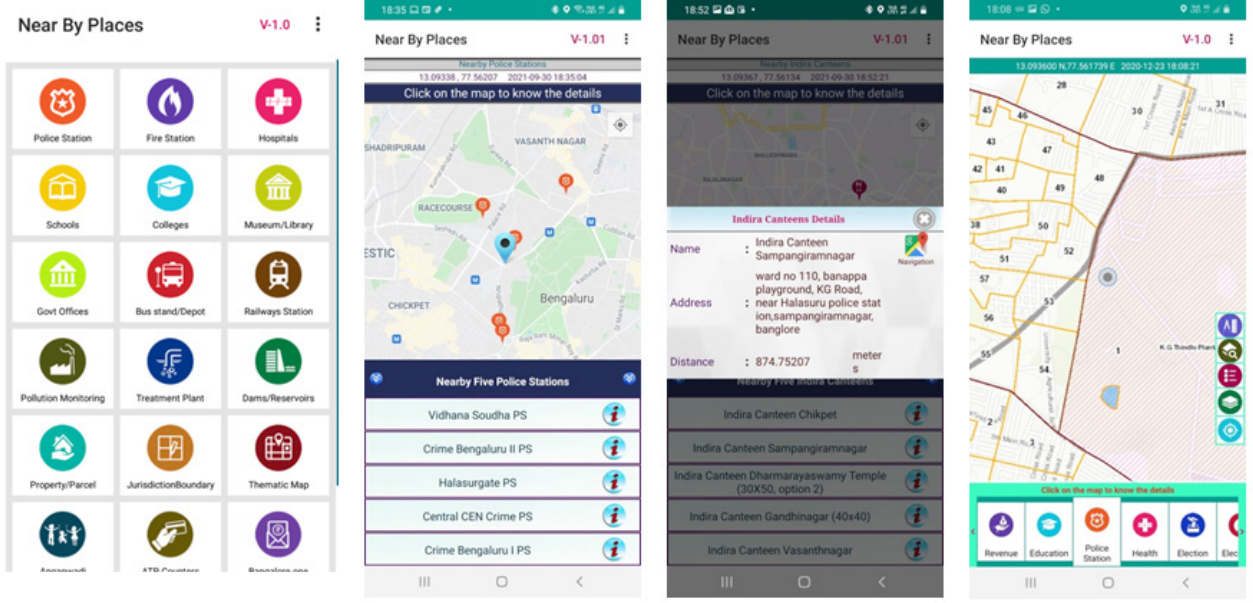
ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಹತ್ತಿರದ ಕಛೇರಿ ಸೌಲಭ್ಯದ ಸ್ಥಳವನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಮತ್ತು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕಛೇರಿ/ಸೌಲಭ್ಯಕ್ಕೆ ನ್ಯಾವಿಗೇಟ್ ಮಾಡುವ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಗೂಗಲ್ ನ್ಯಾವಿಗೇಶನ್ ಬಳಸಿ (ನಡಿಗಿ / ಡ್ರೈವ್ ಇತ್ಯಾದಿ) ಪೊಲೀಸ್ ಠಾಣೆ, ಅಗ್ನಿಶಾಮಕ ಠಾಣೆ, ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳು ಶಾಲೆಗಳು, ಕಾಲೇಜುಗಳು, ವಸ್ತುಸಂಗ್ರಹಾಲಯ, ಗ್ರಂಥಾಲಯ; ಸರ್ಕಾರಿ ಕಛೇರಿ, ಬಸ್ ನಿಲ್ದಾಣ, ಡಿಪೋ, ರೈಲು ನಿಲ್ದಾಣ, ಮಾಲಿನ್ಯ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಕೇಂದ್ರಗಳು, ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಘಟಕ, ಅಣೆಕಟ್ಟುಗಳು / ಜಲಾಶಯಗಳು; ಅಂಗನವಾಡಿ, ಎಟಿಪಿ ಕೌಂಟರ್‌ಗಳು, ಬೆಂಗಳೂರು ಒಂದು ಕೇಂದ್ರಗಳು; ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳು, ಇಂದಿರಾ ಕ್ಯಾಂಟೀನ್‌ಗಳು, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಕಚೇರಿಗಳು; ಕಾರ್ಮಿಕ ಇಲಾಖೆ ಕಛೇರಿಗಳು, ಇನ್ನೂ ಮುಂತಾದ ಸ್ಥಳ ಮತ್ತು ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಒಂದು, ಬಿಂದು ಸ್ಥಳದ ಹಾಗೂ ಒಂದು ಕಛೇರಿಯ ಕಾರ್ಯವ್ಯಾಪ್ತಿ ಅಥವಾ ಗಡಿವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಯಲು (ಅಧಿಕಾರದ ಗಡಿಯು ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ (ವಾರ್ಡ್/ವಲಯ/ಗ್ರಾಮ/ತಾಲೂಕು/ಜಿಲ್ಲೆ) ಅಥವಾ ಕ್ಷೇತ್ರ (ಪೋಲಿಂಗ್ ಬೂತ್/ಅಸೆಂಬ್ಲಿ/ ಸಂಸತ್ತು) ಅಥವಾ ಇಲಾಖಾ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿ(ಪೊಲೀಸ್ ಠಾಣೆಯ ಗಡಿ ಮಿತಿಗಳು/ ಬೆಸ್ಸಾಂ ವಿಭಾಗ ಕಛೇರಿಗಳಂತೆ / BWSSB ಸೇವಾ ಕೇಂದ್ರ, ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ ಬ್ಲಾಕ್‌ಗಳು ಅಥವಾ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರ ಗಡಿ ಮಿತಿಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ).

7. ಮುನ್ನಡೆವ ಹಾದಿ ಮತ್ತು ಸಾರಾಂಶ

ಮೇಲೆ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾದ ಅನ್ವಯಿಕೆಗಳು ಉತ್ತಮ ಅಭ್ಯಾಸಗಳ ಹೊರತಾಗಿ, ಗೃಹ, ಇಂಧನ, ಸಾರಿಗೆ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕಾರ್ಯಗಳು ಮುಂತಾದ ಹಲವು ಇಲಾಖೆಗಳು ಭೂಗೋಳಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿವೆ. ಕೆ-ಜಿಐಎಸ್, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ನಿರಂತರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಚಟುವಟಿಕೆಯಾಗಿ, ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಸರಳತೆ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಅನುಕೂಲತೆ, ವಿಪತ್ತು ಮತ್ತು ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು, ಸಾಕ್ಷಾಧಾರಿತ ನೇರ ಲಾಭ ವರ್ಗಾವಣೆ, ಇನ್ನೂ ಮುಂತಾದ

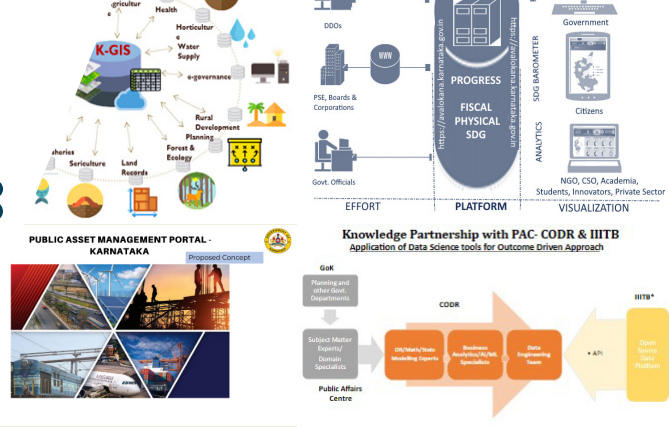
ಅನುಕೂಲಗಳು, ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರು ಸೇರಿದಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ಜನರಿಗೆ ನೀಡುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕೆ-ಜಿಎಸ್ ಪ್ರಯೋಜಿತ ಕೆಲಸಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದಾಗಿದೆ.

ಇವುಗಳು ಪ್ರತೀಕ್ಷವಾಗಿ ಮತ್ತು ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಅಪಾರ ಆದಾಯವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತಿದೆ. ಕೆಲವನ್ನು ಹೆಸರಿಸಲು ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ತನ್ನ ನಿರ್ಧಾರ ಕೈಗೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಬೆಂಬಲಿಸಲು ಬಹು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಮಾಹಿತಿ / ದತ್ತಾಂಶ ಪದರಗಳ ಸುತ್ತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಸಂಕೀರ್ಣವಾದ ಅನ್ವಯಿಕೆಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದು ಒಂದು ನಿರಂತರ ಚಟುವಟಿಕೆಯಾಗಿ ಸರ್ಕಾರಗಳು ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳಿಗೆ ಬೆನ್ನೆಲುಬಾಗುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲ ಫಲಿತಾಂಶ ಆಧಾರಿತ ಯೋಜನೆ, ಸಂಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

ಸಾರಾಂಶ

ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಸಂಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಉತ್ತಮ ಯೋಜನೆ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಗಳ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿತ್ವವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ನೀತಿ ನಿರೂಪಣೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಿ ಆಧಾರಿತ ವಿಧಾನಕ್ಕಾಗಿ ರಾಜ್ಯವು ಬಲವಾದ ಯೋಜನೆ, ಸಂಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಿದೆ. ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯವು ದತ್ತಾಂಶ ಮೂಲವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಲು ಮತ್ತು ತೀಕ್ಷ್ಣಗೊಳಿಸಲು ನಿರಂತರವಾಗಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡಿದೆ ಮತ್ತು ಇದು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಮತ್ತು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಯೋಜನೆಗಳ ಎಲ್ಲಾ ಸಂಬಂಧಿತ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲು ಪ್ರಮುಖ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮತೆ ಸೂಚಕಗಳನ್ನು (ಕೆಪಿಐಗಳು) ರೂಪಿಸುತ್ತದೆ.

‘ಕರ್ನಾಟಕ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳ ನೋಟ’ದಲ್ಲಿ 2000 ನಿಯತಾಂಕಗಳ ತಟಸ್ಥ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು (ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಗಣತಿ, ಕೃಷಿ ಗಣತಿ ಮತ್ತು ಪಶು ಸಂಗೋಪನಾ ಗಣತಿ) ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಮಾಹಿತಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು/ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮತಾ ಸೂಚಕಗಳಿಗೆ ದತ್ತಾಂಶ ದೃಶ್ಯೀಕರಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಾಮಾಜಿಕ-ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಭೌಗೋಳಿಕ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ‘ಇ-ಜನ್ಮೆ’ ತಂತ್ರಾಂಶವು ಜನನ ಮತ್ತು ಮರಣಗಳ ನೋಂದಣಿ ಬಗ್ಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿಯುತ್ತದೆ. ‘ಅವಲೋಕನ’ ತಂತ್ರಾಂಶವು ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಪಾರದರ್ಶಕತೆಯನ್ನು ಸಂಕೇತಿಸುತ್ತದೆ, ಇದು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ ಮಟ್ಟದಿಂದ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಒಗ್ಗೂಡಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಸಂಯೋಜಿಸುತ್ತದೆ. ಸುಮಾರು 30,000 ಸರ್ಕಾರಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು, ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಸಂಯೋಜನೆಗಾಗಿ ಅವಲೋಕನವು ಸುಮಾರು 1700 ಯೋಜನೆಗಳ ನೈಜ ಸಮಯದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಎಸ್‌ಡಿಜಿ ಮಾಪಕವು 5 ವಿಶಾಲ ಸಾಮಾಜಿಕ-ಆರ್ಥಿಕ ವಿಷಯಗಳ ಅಂದರೆ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಪೋಷಣೆ, ಶಿಕ್ಷಣ, ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಜಲಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು, ಆರ್ಥಿಕ ಸೇರ್ಪಡೆ ಮತ್ತು ಕೌಶಲ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ 49 ಪ್ರಮುಖ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮತಾ ಸೂಚಕಗಳಿಗೆ (ಕೆಪಿಐ) ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟದಿಂದ ಸಾವಯವವಾಗಿ ಹರಿಯುವ ದತ್ತಾಂಶದ ಸಮಸ್ತ ಸೂಚಕಗಳ ದೃಶ್ಯೀಕರಣವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

2000 ರಲ್ಲಿ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ನೀತಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿದ ದೇಶದ ಮೊದಲ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕವೂ ಒಂದಾಗಿದೆ. 2021-22 ರಲ್ಲಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು 25 ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಅಧ್ಯಯನಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿದ್ದು, 15 ಬಾಹ್ಯ ಮತ್ತು 45 ಆಂತರಿಕ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿವೆ. 127 ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಅಧ್ಯಯನಗಳ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳ ಮೇಲೆ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಂಡ ವರದಿ(ATR)ಗಳು ಸ್ವೀಕೃತವಾಗಿವೆ ಮತ್ತು 08 ಅಧ್ಯಯನಗಳ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಂಡ ವರದಿಗಳು ಬಾಕಿ ಇರುತ್ತವೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನ ಬಜೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ‘ರಾಜ್ಯದ ರೂ.100 ಕೋಟಿ ಮೇಲೆ ಇರುವಂತಹ ಬೃಹತ್ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನವನ್ನು ಮಾಡಲಾಗುವುದು’ ಎಂದು ಘೋಷಣೆ ಮಾಡಿದೆ(ಬಜೆಟ್ ಪ್ಯಾರಾ 184). ಈ ಸಂಬಂಧ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಅನುಮೋದಿಸಲಾಗಿದೆ. 2ನೇ ಜೂನ್ 2021 ರಂದು ಸ್ಥಳೀಯ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ವಾರದಲ್ಲಿ ಡಿಎಂಇಟಿ-ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಕಚೇರಿ (NITI) ಮೂಲಕ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಮುಕ್ತ ದತ್ತಾಂಶ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆಯ (ಸಿಟಿಡಿಆರ್) ಮೂಲಕ ಎಸ್‌ಡಿಜಿ-2030 ಗುರಿಗಳಾದ ಬಡತನ ಮತ್ತು ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯ ನಿರ್ಮೂಲನೆ, ಉತ್ತಮ ಆರೋಗ್ಯ, ಗುಣಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಸ್ಥಾನಿಕ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಎಸ್‌ಡಿಜಿ ಸೂಚಕಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿದೆ.

ಭಾರತೀಯ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಫೆಲೋಶಿಪ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಡವಿ ಫೌಂಡೇಶನ್‌ನೊಂದಿಗೆ ಯೋಜನಾ ವಿಭಾಗದ ನವೀನ ಜ್ಞಾನಪಾಲುದಾರಿಕೆಗೆ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ತಾಂತ್ರಿಕ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಸಹ ಒದಗಿಸುತ್ತಿದೆ. ಐಎಎಫ್- ಭಾರತೀಯ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಫೆಲೋಗಳ ಕೆಲವು ಸಂಶೋಧನಾ ಯೋಜನೆಗಳೆಂದರೆ - ಉತ್ಪಾದಕತೆ ಮತ್ತು ಆದಾಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು

ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ, ನಾಗರಿಕ ಕೇಂದ್ರಿತ ಸೇವೆಗಳ ಸೇವಾ ವಿತರಣೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದು, ಎಫ್.ಪಿ.ಓ.ಗಳ ತಾಯಿಯ ಛಾಪು, ಸ್ಥಳೀಯ ಆಡಳಿತ ಬಲಪಡಿಸುವಿಕೆ, ಆಸ್ತಿ ಹಣಗಳಿಕೆ, ಭವಿಷ್ಯದ ಸಿದ್ಧತೆ, ಚೌಕಟ್ಟು, ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಕಲಿಕೆ, ಛಾಪು ಶಿಕ್ಷಣ ಕರ್ನಾಟಕ, ಸ್ನೇಹ ಆಲೋಪನದ ಮೂಲಕ 'ಪೋಷಣ್ ಅಭಿಯಾನ'ದ ನೈಜ ಸಮಯದ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಸುಸ್ಥಿರ ಪೂರೈಕೆ ಮತ್ತು ದತ್ತಾಂಶ ಆಧಾರಿತ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮತ್ತು ದತ್ತಾಂಶ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮತ್ತು ಡ್ಯಾಶ್‌ಬೋರ್ಡ್‌ಗಳಾಗಿವೆ. ಯೋಜನೆಯ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಯೋಜನೆಗಳ ತರ್ಕಬದ್ಧಗೊಳಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಫಲಿತಾಂಶ-ಆಧಾರಿತ ನಿರ್ವಹಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಎಸ್‌ಡಿಜಿ-2030 ಕಾರ್ಯಸೂಚಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸಿದೆ.

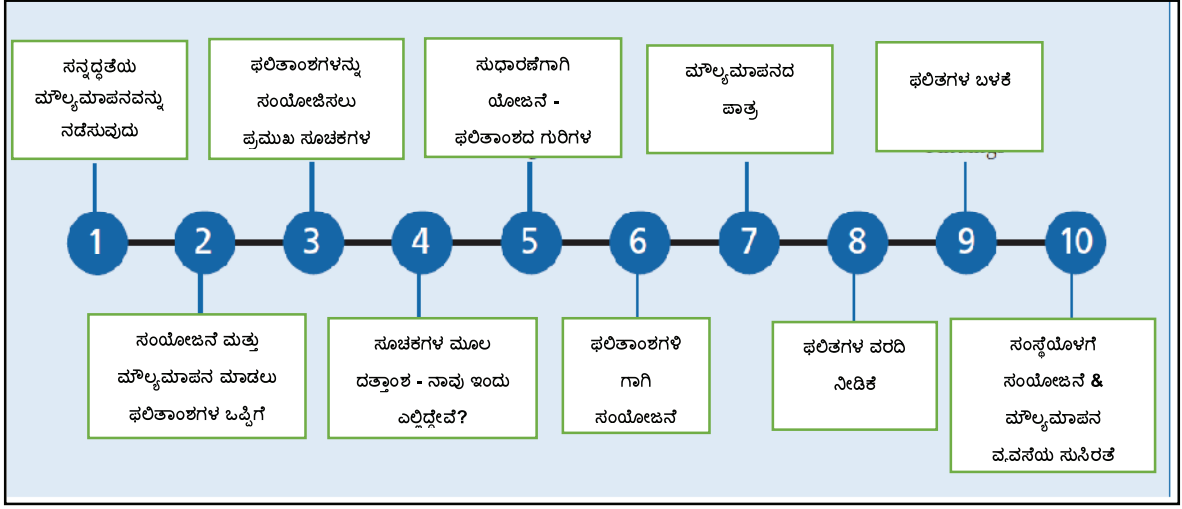
19.1 ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

ದತ್ತಾಂಶ ನಿರ್ವಹಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿಯಿಂದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನೀತಿ ಮತ್ತು ಸಂಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ವಿಕಸನ ಕಂಡುಬಂದಿದ್ದು, ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಅನುಷ್ಠಾನ-ಆಧಾರಿತ ವಿಧಾನಗಳಿಂದ ಹೊಸ ಫಲಿತಾಂಶ-ಆಧಾರಿತ ವಿಧಾನಗಳ ಕಡೆಗಿನ ಚಾಲನೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವುದು, ಆಸ್ತಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದಷ್ಟೇಯಲ್ಲದೆ, ಯಶಸ್ವಿ ಅನುಷ್ಠಾನವು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯದ ನಿಜವಾದ ಸುಧಾರಣೆಗೆ ಸಮಾನವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಬೇಕಿದೆ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಉತ್ತಮ ಆರೋಗ್ಯ, ಆರೋಗ್ಯ ಸೂಚ್ಯಂಕ ಮತ್ತು ಜೀವನದ ಗುಣಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣಾ ಫಲಿತಾಂಶಗಳು ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಸಹ ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕಿದೆ. ಫಲಿತಾಂಶ-ಆಧಾರಿತ ಸಂಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಪರಿಚಯವು ಕಾಲಾನಂತರದಲ್ಲಿ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆಯೇ ಮತ್ತು ಅದು ಹೇಗೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತೀರ್ಮಾನಿಸುವಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಯಕಾರರನ್ನು ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆ ಮುಂದೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದು ಮತ್ತು ಇದು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಹೊಣೆಗಾರರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದೆ.

ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ, ನೀತಿ ನಿರೂಪಣೆಗೆ ಪುರಾವೆ ಆಧಾರಿತ ವಿಧಾನವನ್ನು ನೀತಿ-ನಿರೂಪಣಾ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಸಾಧನವಾಗಿ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಸ್ವೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ. ದೃಢವಾದ ಪುರಾವೆಗಳ ಮೂಲಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿದರೆ ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಊಹೆಯೊಂದಿಗೆ ಇದನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪುರಾವೆ ಆಧಾರಿತ ನೀತಿಯು ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ಮಾನ್ಯವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಯಾವುದು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಅಥವಾ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಯಾರಿಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಅಥವಾ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ರುಜುವಾತು ಮಾಡಲು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಕ್ಕೆ ಈ ರಚನಾತ್ಮಕ ವಿಧಾನದ ಅಳವಡಿಕೆಯಿಂದ, ಪಡೆದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿ ಸುಧಾರಿಸಲು ಬಳಸಿ, ಯಶಸ್ವಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕಾಲಾನಂತರದಲ್ಲಿ ಪುನರಾವರ್ತಿತವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಕಠಿಣ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನವು ಏರಿಳಿತವನ್ನು ಕೊನೆಗೊಳಿಸಿ ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ನೀತಿ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ, ದತ್ತಾಂಶ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮತ್ತು ಪುರಾವೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಕೀರ್ಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಪರಿಹರಿಸಬಹುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಜೆ-ಪಿಎಲ್ ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದೆ.

ವಿನ್ಯಾಸ, ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರತೆಯ ಫಲಿತಾಂಶ-ಆಧಾರಿತ ಸಂಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಹತ್ತು ಹಂತಗಳು (JODY AND RIST 2004), ಇದನ್ನು ಯೋಜನೆಗಳು, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಮತ್ತು ನೀತಿಗಳನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಸಂಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ವರ್ಧಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಫಲಿತಾಂಶಗಳಿಗಾಗಿ ಬಳಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅಂತಹ ಫಲಿತಾಂಶ-ಆಧಾರಿತ ಸಂಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಬಳಕೆಯು ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರಗಳು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವ ವಿಧಾನಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ತರಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಸರಿಯಾಗಿ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿ ಮತ್ತು ಸಮರ್ಥಿಸಿದಲ್ಲಿ, ಅಂತಹ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಪಾರದರ್ಶಕತೆ, ಸುಧಾರಿತ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನದ ಹುಟ್ಟುವಿಕೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಬಹುದಾಗಿದೆ.

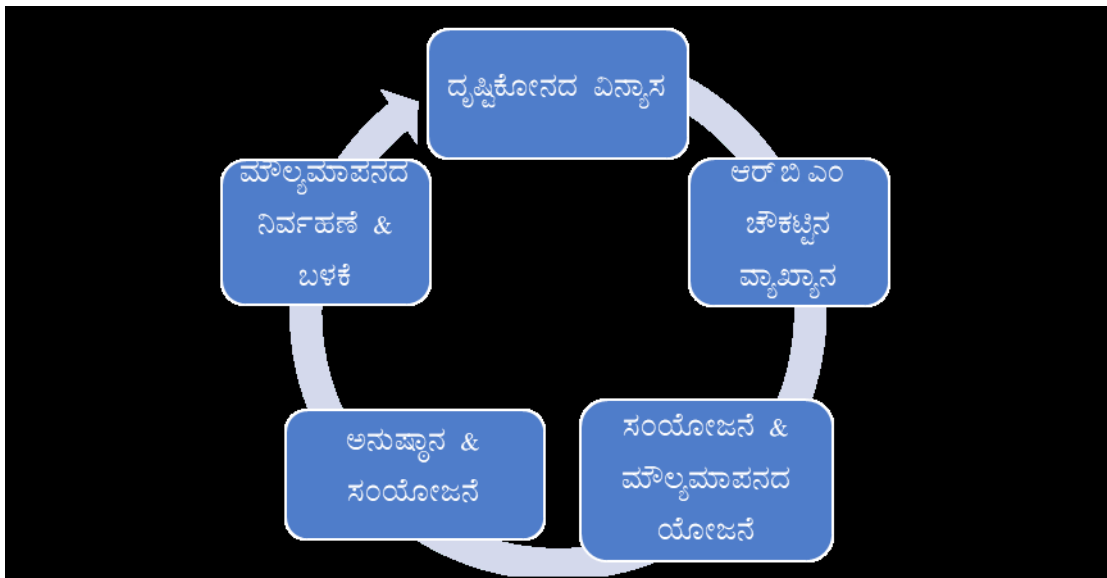
ಚಿತ್ರ 19.1: ಫಲಿತಾಂಶ-ಆಧಾರಿತ ಸಂಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಸಂಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನವನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಉತ್ತಮ ಯೋಜನೆ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಗಳ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿತ್ವವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಉತ್ತಮ ಯೋಜನೆಯು ಮುಖ್ಯವಾದ ಫಲಿತಾಂಶಗಳ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ, ಆದರೆ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನವು ಹಿಂದಿನ ಯಶಸ್ಸು ಮತ್ತು ಸವಾಲುಗಳಿಂದ ಕಲಿಯಲು ಮತ್ತು ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ, ಇದರಿಂದಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಮತ್ತು ಭವಿಷ್ಯದ ಉಪಕ್ರಮಗಳು ಜನರ ಜೀವನವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಮತ್ತು ಅವರ ಆಯ್ಕೆಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಯೋಜನೆ, ಸಂಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ಏಕೀಕರಣವು ಫಲಿತಾಂಶ-ಆಧಾರಿತ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು (ಆರ್‌ಬಿಎಂ) ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುತ್ತದೆ. ಆರ್‌ಬಿಎಂ ಅನ್ನು “ಸುಧಾರಿತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮತೆ ಮತ್ತು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಬಹುದಾದ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ವಿಶಾಲ ನಿರ್ವಹಣಾ ತಂತ್ರ” ಎಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಲಾಗಿದೆ. (ಯುಎನ್‌ಡಿಪಿ, 2009).

ಚಿತ್ರ 19.2: ಫಲಿತಾಂಶ-ಆಧಾರಿತ ನಿರ್ವಹಣೆ

19.2 ಸಾಕ್ಷ್ಯಧಾರಿತ ನೀತಿ - ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ದತ್ತಾಂಶ ಸಂಗ್ರಹಣೆ, ಸಂಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ:

ಫಲಿತಾಂಶ-ಆಧಾರಿತ ನಿರ್ವಹಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಬಲವಾದ ದತ್ತಾಂಶ ಮೂಲ ಮತ್ತು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ವೇದಿಕೆಯನ್ನು ರಾಜ್ಯವು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದೆ. ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯವು ದತ್ತಾಂಶ ಮೂಲವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಲು ಮತ್ತು ತೀವ್ರಗೊಳಿಸಲು ನಿರಂತರವಾಗಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡಿದೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಮತ್ತು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಯೋಜನೆಗಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಸಂಬಂಧಿತ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲು ಪ್ರಮುಖ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮತಾ ಸೂಚಕಗಳನ್ನು (ಕೆಪಿಐ) ರೂಪಿಸಿದೆ.

ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ

ಜನನ, ಮರಣ ಅನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದ ನೋಂದಣಿ

ಜನ್ಮ, ಮರಣ ಮತ್ತು ಮರಣದ ನಂತರದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಂದಣಿ ಮಾಡುವುದು ಕಾನೂನುಬಾಹಿರವಲ್ಲ. ಜನನ, ಮರಣ ಮತ್ತು ಮರಣದ ನಂತರದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಂದಣಿ ಮಾಡುವುದು ಕಾನೂನುಬಾಹಿರವಲ್ಲ. ಜನನ, ಮರಣ ಮತ್ತು ಮರಣದ ನಂತರದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಂದಣಿ ಮಾಡುವುದು ಕಾನೂನುಬಾಹಿರವಲ್ಲ.

ಜನನ, ಮರಣ ಅನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದ ನೋಂದಣಿ

ಜನ್ಮ, ಮರಣ ಮತ್ತು ಮರಣದ ನಂತರದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಂದಣಿ ಮಾಡುವುದು ಕಾನೂನುಬಾಹಿರವಲ್ಲ. ಜನನ, ಮರಣ ಮತ್ತು ಮರಣದ ನಂತರದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಂದಣಿ ಮಾಡುವುದು ಕಾನೂನುಬಾಹಿರವಲ್ಲ. ಜನನ, ಮರಣ ಮತ್ತು ಮರಣದ ನಂತರದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಂದಣಿ ಮಾಡುವುದು ಕಾನೂನುಬಾಹಿರವಲ್ಲ.

ಜನನ, ಮರಣ ಅನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದ ನೋಂದಣಿ

ಜನ್ಮ, ಮರಣ ಮತ್ತು ಮರಣದ ನಂತರದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಂದಣಿ ಮಾಡುವುದು ಕಾನೂನುಬಾಹಿರವಲ್ಲ. ಜನನ, ಮರಣ ಮತ್ತು ಮರಣದ ನಂತರದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಂದಣಿ ಮಾಡುವುದು ಕಾನೂನುಬಾಹಿರವಲ್ಲ. ಜನನ, ಮರಣ ಮತ್ತು ಮರಣದ ನಂತರದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಂದಣಿ ಮಾಡುವುದು ಕಾನೂನುಬಾಹಿರವಲ್ಲ.

ಜನನ, ಮರಣ ಅನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದ ನೋಂದಣಿ

ಜನ್ಮ, ಮರಣ ಮತ್ತು ಮರಣದ ನಂತರದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಂದಣಿ ಮಾಡುವುದು ಕಾನೂನುಬಾಹಿರವಲ್ಲ. ಜನನ, ಮರಣ ಮತ್ತು ಮರಣದ ನಂತರದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಂದಣಿ ಮಾಡುವುದು ಕಾನೂನುಬಾಹಿರವಲ್ಲ. ಜನನ, ಮರಣ ಮತ್ತು ಮರಣದ ನಂತರದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಂದಣಿ ಮಾಡುವುದು ಕಾನೂನುಬಾಹಿರವಲ್ಲ.

ಯೋಜನೆ, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸಂಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ಇಲಾಖೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯವು ದತ್ತಾಂಶ ಗಣಿಗಾರಿಕೆಯ ವೇದಿಕೆಯಾಗಿದ್ದು, ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಮತ್ತು ನೀತಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ದತ್ತಾಂಶ ಮೂಲವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಕಿ-ಅಂಶಗಳ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ನೋಡಲ್ ಏಜೆನ್ಸಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಲು ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಸರ್ಕಾರಿ ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೆ ಸಲಹೆ ನೀಡಲು ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ ವಿವಿಧ ಸಾಮಾಜಿಕ-ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಅಂಕಿ-ಅಂಶಗಳ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ಸಂಸ್ಕರಿಸಿ, ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ ಮತ್ತು ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯವು ಒಟ್ಟು ರಾಜ್ಯ ದೇಶೀಯ ಉತ್ಪನ್ನ (ಜಿ.ಎಸ್.ಡಿ.ಪಿ), ಒಟ್ಟು ಜಿಲ್ಲಾ ದೇಶೀಯ ಉತ್ಪನ್ನ (ಜಿ.ಡಿ.ಡಿ.ಪಿ), ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ತಲಾ ಆದಾಯ, ಸಗಟು ಮತ್ತು ಚಿಲ್ಲರೆ ಬೆಲೆ ಸೂಚ್ಯಂಕ, ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ವಾರ್ಷಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆ, ಪ್ರದೇಶ, ಇಳುವರಿ ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಅಂದಾಜುಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮುಂಗಾರು, ಹಿಂಗಾರು ಮತ್ತು ಬೇಸಿಗೆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ಬೆಳೆಗಳು, ಬೆಳೆ ಪ್ರದೇಶದ ಅಂಕಿ-ಅಂಶಗಳ ಸಮನ್ವಯ, ಪ್ರಮುಖ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಮಾದರಿ ಪರಿಶೀಲನೆ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾದರಿ ಸಮೀಕ್ಷೆ, ಕೃಷಿ ಗಣತಿ, ಆರ್ಥಿಕ ಜನಗಣತಿ, ಜನನ ಮತ್ತು ಮರಣಗಳ ನೋಂದಣಿ ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ವರದಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತದೆ. ಇದರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ, ಬೆಳೆ ವಿಮಾ ಯೋಜನೆ ವಿಭಾಗವು ಮೊಬೈಲ್ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್

ಮೂಲಕ ಪ್ರಮುಖ ಆಯ್ದ ಬೆಳೆಗಳ ಮೇಲೆ ಬೆಳೆ ಕೊಯ್ಲು ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ರೈತರ ಬೆಳೆ ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ವಿಮಾ ಕೈಮ್‌ಗಳನ್ನು ಇತ್ಯರ್ಥಗೊಳಿಸಲು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ, ಹೋಬಳಿ, ತಾಲ್ಲೂಕು ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಸರಾಸರಿ ಇಳುವರಿಯನ್ನು ಅಂದಾಜು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಕ್ಷೇತ್ರ-ಆಧಾರಿತ ಪುರಾವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಪ್ರಮುಖ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಸಣ್ಣ ಮಾದರಿ ಪರಿಶೀಲನೆ ಅಧ್ಯಯನಗಳನ್ನು ಸಹ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

“ಕರ್ನಾಟಕ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳ ನೋಟ” ಮತ್ತು “ಜಿಲ್ಲಾ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳ ನೋಟ”

ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯವು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ “ಕರ್ನಾಟಕ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳ ನೋಟ” ಮತ್ತು “ಜಿಲ್ಲಾ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳ ನೋಟ” ಎಂಬ ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತದೆ, ಇದು ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಿರುವ ತಾಲ್ಲೂಕು / ಜಿಲ್ಲಾಮಟ್ಟದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. 2017-18 ರವರೆಗೆ ಈ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳನ್ನು ಹಸ್ತಚಾಲಿತವಾಗಿ ಹೊರತರಲಾಗಿದೆ. 2018-19 ರಿಂದ ಈ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ರಿಮೋಟ್ ಸೆನ್ಸಿಂಗ್ ಅಪ್ಲಿಕೇಷನ್ಸ್ ಸೆಂಟರ್ (ಕೆ.ಎಸ್.ಆರ್.ಎಸ್.ಎ.ಸಿ) ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಿದ ಭೌಗೋಳಿಕ ಮಾಹಿತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸುವ ಮೂಲಕ ತಾಲ್ಲೂಕುಮಟ್ಟ/ಜಿಲ್ಲಾಮಟ್ಟದಿಂದ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಮೂಲಕ ಹೊರತರಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳು 2000 ನಿಯತಾಂಕಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ಥಿರ ಮಾಹಿತಿ(ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಗಣತಿ, ಕೃಷಿ ಗಣತಿ ಮತ್ತು ಪಶುಸಂಗೋಪನಾ ಗಣತಿ) ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲೆಗಳು/ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಸಾಮಾಜಿಕ-ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಭೌಗೋಳಿಕ ಮಾಹಿತಿಯ ಜೊತೆಗೆ ವಿವಿಧ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿವೆ. ಮಾಹಿತಿಯು ವೆಬ್‌ಸೈಟ್ www.des.karnataka.gov.in ಮತ್ತು www.planning.karnataka.gov.in ನಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿದೆ.

ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷಿಯ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ರೂಪಾಂತರವನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಲು ನೀತಿ ಆಯೋಗವು 5 ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಹರಡಿರುವ 49 ಸೂಚಕಗಳು / 87 ದತ್ತಾಂಶ ಬಿಂದುಗಳನ್ನು ನಿಯೋಜಿಸಿದೆ, ಅವುಗಳೆಂದರೆ, ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಪೋಷಣೆ (30%), ಶಿಕ್ಷಣ (30%), ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಜಲಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು (20%), ಮೂಲಭೂತ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ (10%) ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಸೇರ್ಪಡೆ ಮತ್ತು ಕೌಶಲ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ (10%). “ಕರ್ನಾಟಕ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳ ನೋಟ” ಮತ್ತು “ಜಿಲ್ಲಾ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳ ನೋಟ” 2020-21 ರ ಮಾಹಿತಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ, ರಾಜ್ಯದ ಸರಾಸರಿಯಿಂದ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಾದ್ಯಂತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಂತರವನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಿಗೆ 49 ಸೂಚಕಗಳು/87 ದತ್ತಾಂಶ ಬಿಂದುಗಳ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳು ಅಂಕಿಅಂಶಗಳ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ನಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತವೆ, ಇದು ಸೂಚಕಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಸರಾಸರಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇರುವ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು / ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ನಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ, ಇದು ಯೋಜಕರಿಗೆ, ಆಡಳಿತ ನಿರ್ವಾಹಕರಿಗೆ ಹಿಂದುಳಿದ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಿಗೆ ಆದ್ಯತೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನೀತಿಗಳು ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳು, ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳು, ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳು, ಅಂಗನವಾಡಿಗಳು, ಕೊಳವೆ ನೀರು ಮತ್ತು ಕಿರು ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಯೋಜನೆಗಳು, ರಸ್ತೆಗಳು ಮತ್ತು ಸೇತುವೆಗಳು, ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗಗಳ ವಸತಿ ನಿಲಯಗಳಂತಹ ಮೂಲ ಸೌಕರ್ಯಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದೆ.

ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವ ಎನ್‌ಆರ್‌ಡಿಎಂಎಸ್- ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ದತ್ತಾಂಶ ನಿರ್ವಹಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಜಿಲ್ಲಾ, ತಾಲ್ಲೂಕು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲು ವಿವಿಧ ಸರ್ಕಾರಿ ಇಲಾಖೆಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಗ್ಲೋಬಲ್ ಪೊಸಿಷನಿಂಗ್ ಸಿಸ್ಟಮ್ (ಜಿಪಿಎಸ್) ಮ್ಯಾಪಿಂಗ್‌ನ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುತ್ತಿದೆ.

ಜನಸಂಖ್ಯಾ ದತ್ತಾಂಶ

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಜನನ ಮತ್ತು ಮರಣಗಳ ನೋಂದಣಿಯನ್ನು ಜನನ ಮತ್ತು ಮರಣಗಳ ನೋಂದಣಿ ಕಾಯಿದೆ 1969ರ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ಜನನ ಮತ್ತು ಮರಣಗಳ ನೋಂದಣಿ ನಿಯಮಗಳು 1999ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ನೋಂದಣಿ ವಿಧಾನವನ್ನು ಸರಳಗೊಳಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಜನನ ಮತ್ತು ಮರಣ ಘಟನೆಗಳ ನೋಂದಣಿಗಾಗಿ ವೆಬ್ ಆಧಾರಿತ ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಇದನ್ನು ಇ-ಜನ್ಮ (ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಜನನ ಮರಣ) ಎಂದು ಹೆಸರಿಸಲಾಗಿದ್ದು ಮತ್ತು ಇದನ್ನು

1 ಏಪ್ರಿಲ್ 2015 ರಿಂದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿದ್ದು ಮತ್ತು ಜುಲೈ 2018ರಿಂದ ರಾಜ್ಯದಾದ್ಯಂತ ಏಕರೂಪದ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್‌ನಂತೆ ಜಾರಿಗೊಂಡಿದೆ. ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಮತ್ತು ಸಬ್-ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್‌ಗಳಿಗೆ ಡಿಜಿಟಲ್ ಸಹಿಯನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಲಾಗಿದೆ. ದತ್ತಾಂಶ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯು ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯ ಅಂದಾಜನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಯ ವಿತರಣಾ ಅಗತ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಊಹಿಸಲು ಮರಣ ಮತ್ತು ಅನಾರೋಗ್ಯದ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತದೆ.

2021-22ರ ಪ್ರಮುಖ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು:

- ❑ ಬೆಳೆ ಕೊಯ್ಲು ಪ್ರಯೋಗಗಳು 2020-21ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ, 1,06,780 ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಈ ಬೆಳೆಗಳ ಸರಾಸರಿ ಇಳುವರಿಯನ್ನು ಬೆಳೆ ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ರೈತರಿಗೆ ವಿಮಾ ಕ್ಲೈಮ್‌ಗಳ ಇತ್ಯರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆಗೆ ವಹಿಸಲಾಗಿದೆ. 2021-22ಕ್ಕೆ ಮುಂಗಾರು ಮತ್ತು ಹಿಂಗಾರು ಅಧಿಸೂಚಿತ ಬೆಳೆಗಳ ಮೇಲೆ ಒಟ್ಟು 1,26,308 ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ, ಅದರಲ್ಲಿ 67,030 ಮುಂಗಾರು ಋತುವಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಇದುವರೆಗೆ ನಡೆಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಸರಾಸರಿ ಇಳುವರಿಯನ್ನು ಕ್ಲೈಮ್‌ಗಳ ಇತ್ಯರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ❑ 2020-21ರ ಅಂತಿಮ ಅಂದಾಜಿನ ಪ್ರಕಾರ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಕೃಷಿ ಬೆಳೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ 115.41 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಬಳಸಲಾಗಿದೆ. 2021-22ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಕೃಷಿ ಬೆಳೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ 107.02 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು ಎಂದು ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿದೆ (2ನೇ ಅಂದಾಜಿನ ಪ್ರಕಾರ).
- ❑ 2020-21ರಲ್ಲಿ 84.93 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ 160.27 ಲಕ್ಷ ಟನ್ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಲಾಗಿತ್ತು, 2021-22ಕ್ಕೆ (2ನೇ ಮುಂಗಡ ಅಂದಾಜಿನ ಪ್ರಕಾರ) 79.14 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ 136.66 ಲಕ್ಷ ಟನ್ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಲಾಗುವುದೆಂದು ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ❑ 2021-22ರ ಮುಂಗಾರು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮೊಬೈಲ್ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್ ಆಧಾರಿತ ಬೆಳೆ ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾದ ದತ್ತಾಂಶದ 1% ಪರಿಶೀಲನೆಯನ್ನು ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ ನಡೆಸಿದೆ.
- ❑ ಜುಲೈ 2022 ರಿಂದ 11 ನೇ ಕೃಷಿ ಗಣತಿಯನ್ನು ನಡೆಸಲು ಕಂದಾಯ ಇಲಾಖೆಯು 2020-21ರ ಭೂ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ನವೀಕರಿಸಿದೆ.
- ❑ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 7ನೇ ಆರ್ಥಿಕ ಗಣತಿಯ ಎಣಿಕೆ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದ್ದು ಮತ್ತು 6ನೇ ಆರ್ಥಿಕ ಜನಗಣತಿಗಿಂತ 52% ಹೆಚ್ಚಿರುವ 43.78 ಲಕ್ಷ ಆರ್ಥಿಕ ಉದ್ಯಮಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ(ತಾತ್ಕಾಲಿಕ).
- ❑ 2020ರಲ್ಲಿ 9,88,143 ಜನನಗಳು ಮತ್ತು 5,51,808 ಮರಣಗಳು ದಾಖಲಾಗಿವೆ. 2020ರ ಮರಣಗಳ ಕಾರಣದ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣದ ವರದಿಯನ್ನು ಹೊರತರಲಾಗಿದೆ.
- ❑ ಜನನ ಮತ್ತು ಮರಣಗಳ ನೋಂದಣಿಗಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಲಾದ ಇ-ಜನ್ಮ ತಂತ್ರಾಂಶವನ್ನು 'ಸಕಾಲ' ಸೇವೆಗೆ ಲಿಂಕ್ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಜನನ ಮತ್ತು ಮರಣಗಳ ನೋಂದಣಿಗಾಗಿ ಕುಟುಂಬದ ಗುರುತಿನ ದಾಖಲೆಯನ್ನು ಇ-ಜನ್ಮ ತಂತ್ರಾಂಶಕ್ಕೆ ಸಂಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ❑ ಜನನ ಮತ್ತು ಮರಣಗಳ ನೋಂದಣಿಯನ್ನು ಡಿಸೆಂಬರ್ 2021 ರಂತೆ 32,321 ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು 790 ನಗರ ನೋಂದಣಿ ಘಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು 2020ರ ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗಿದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನೋಂದಣಿ ಘಟಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ 100% ಜನನ ಮತ್ತು ಮರಣಗಳ ನೋಂದಣಿಯನ್ನು ಖಚಿತ ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಆಡಳಿತ ಸುಧಾರಣಾ ಆಯೋಗ-2 ರ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳ ಮೇರೆಗೆ ಮಾಹಿತಿದಾರರು/ಪ್ರೇರಕರು ಮತ್ತು ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್‌ಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ವಾಟ್ಸ್‌ಆಪ್ ಗುಂಪನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.
- ❑ ಜನನ ಮತ್ತು ಮರಣದ ನೋಂದಣಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಈಗಾಗಲೇ ನೋಂದಾಯಿಸಿರುವ ಜನನ ಮತ್ತು ಮರಣ ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ವಿತರಿಸಲು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ಪಿಡಿಬಿ-ಪಂಚಾಯತ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಅಧಿಕಾರವಿದೆ. ಜನನ ಮತ್ತು ಮರಣ ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಬಾಪೂಜಿ ಸೇವಾ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಸೇವಾ ಸಿಂಧು ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

- ❑ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ರಾಜ್ಯ ದೇಶೀಯ ಉತ್ಪನ್ನ (ಜಿ.ಎಸ್.ಡಿ.ಪಿ) ಅಂದಾಜು ಮಾಡುವ ವಿಧಾನವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.
- ❑ “ಕರ್ನಾಟಕ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳ ನೋಟ” 2019-20ರ ಮಾಹಿತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಸುಮಾರು 4 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಪ್ರದೇಶವು ಕೃಷಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲದಾಗಿದೆ. ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಮಾಡದಿರಲು ರೈತರಿಂದ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಮಾದರಿ ಪರಿಶೀಲನೆ ಸಮೀಕ್ಷೆ ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಮುನ್ನೋಟ

- ❑ ಎಸ್‌ಡಿಜಿ 2030ಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ತಾಲ್ಲೂಕಿನಾದ್ಯಂತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಂಯೋಜನೆ ಮಾಡಲು ನೀತಿ ಆಯೋಗದ 49 ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷಿಯ ಸೂಚಕಗಳ ಚೌಕಟ್ಟಿನ ನಿರ್ಮಾಣ.
- ❑ ನಗರ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಜಾಲಗಳಿಗಾಗಿ ಒಟ್ಟಾರೆ ಯೋಜನೆಯ ನಿರ್ಮಾಣ, ನಗರ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ವಿಸ್ತರಣೆ ಮತ್ತು ಕ್ರಮೇಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಏಕೀಕರಣ ಮತ್ತು ನಗರ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವೆಗಳಿಗೆ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಸಮನ್ವಯತೆ.
- ❑ ಬೆಂಗಳೂರು ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ಅಂಕಿಅಂಶಗಳ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ನಗರ ನೀತಿಯ ಮೂಲಕ ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.
- ❑ ಎಸ್‌ಡಿಜಿ ಧೈಯಗಳು ಮತ್ತು ಗುರಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಮಾಡಲು ಗುಣಮಟ್ಟದ ಭರವಸೆಯ ಚೌಕಟ್ಟು ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರ ಆರ್ಥಿಕ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ದತ್ತಾಂಶ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ, ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಅಂಕಿಅಂಶಗಳಲ್ಲಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರ ತಜ್ಞರೊಂದಿಗೆ ಇಲಾಖೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಲಾಗುವುದು. ದತ್ತಾಂಶದ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಗಮನ ಹರಿಸಲಾಗುವುದು ಮತ್ತು ಎಸ್‌ಡಿಜಿ ಗುರಿಗಳೊಂದಿಗೆ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಜೋಡಿಸುವುದು.
- ❑ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯವು ಪ್ರಸ್ತುತ ದತ್ತಾಂಶ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೆ ಕಡಿಮೆ ಹಾಗೂ ದತ್ತಾಂಶ ಸಂಗ್ರಹಣೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತು ನೀಡುತ್ತಿದೆ. 6ನೇ ಆರ್ಥಿಕ ಜನಗಣತಿಯ ಭಾಗವಾಗಿ 28 ಲಕ್ಷ ಆರ್ಥಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೇಲೆ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯವು ಬೃಹತ್ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದೆ, ಅದರಲ್ಲಿ 5.45 ಲಕ್ಷ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು 18.95% ನಷ್ಟು ಮಹಿಳೆಯರು ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಗಣಕೀಕೃತಗೊಳಿಸಲಾಗಿದ್ದು; ಕೈಗಾರಿಕಾ ಘಟನಾವಳಿ, ಉತ್ಪಾದಕತೆ, ಭೌಗೋಳಿಕ ಹರಡುವಿಕೆ, ಸ್ತ್ರೀ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಮಗೆ ಒಳನೋಟವನ್ನು ನೀಡಲು ವಿಶ್ಲೇಷಕರ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಅಂತೆಯೇ, ಇಲಾಖೆಯು ವಿಸ್ತೀರ್ಣ, ಇಳುವರಿ ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ಬೆಳೆಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಕುರಿತು ಬೃಹತ್ ಸಮಯದ ಸರಣಿ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ, ಇದಕ್ಕೆ ವಿಶ್ಲೇಷಕರ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಎಸ್‌ಡಿಜಿ ಸೂಚಕಗಳಿಗಾಗಿ ಮುಕ್ತ ದತ್ತಾಂಶ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆಯ (ಸಿಓಡಿಆರ್) ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಯೋಜನೆ, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸಂಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ಇಲಾಖೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯವು ದತ್ತಾಂಶ ಗಣಿಗಾರಿಕೆಯ ವೇದಿಕೆಯಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದಿಂದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಮತ್ತು ನೀತಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ದತ್ತಾಂಶ ಮೂಲವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ನೋಡಲ್ ಏಜೆನ್ಸಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಲು ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಸರ್ಕಾರಿ ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೆ ಸಲಹೆ ನೀಡಲು ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ ವಿವಿಧ ಸಾಮಾಜಿಕ-ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ಸಂಸ್ಕರಿಸಿ, ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಅವಲೋಕನ

ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಪಾರದರ್ಶಕತೆಯನ್ನು ಸಂಕೇತಿಸುವ ‘ಅವಲೋಕನ’ ತಂತ್ರಾಂಶವನ್ನು 20 ಜನವರಿ 2021ರಂದು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು. ಇದು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತ, ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯ, ಪಾರದರ್ಶಕ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ಆಡಳಿತದ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ

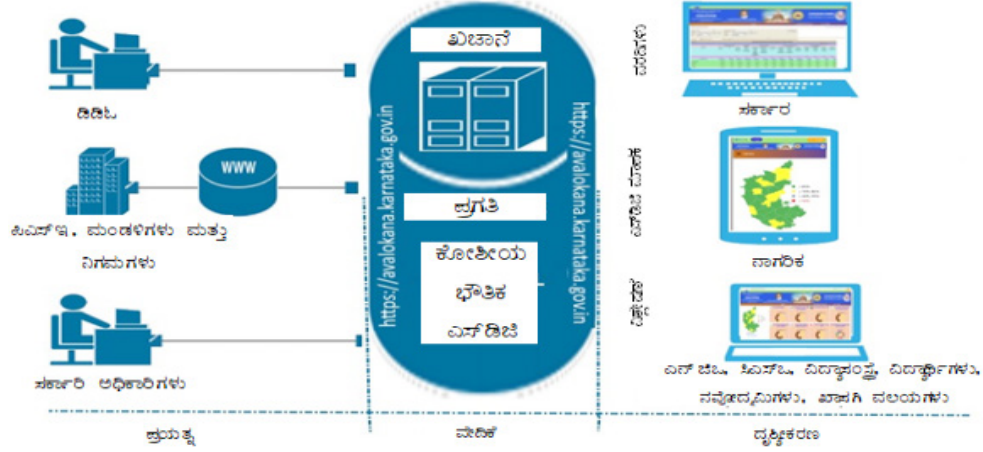
ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ನಾಗರಿಕರು ಒಂದು ಕ್ಲಿಕ್‌ನಲ್ಲಿ ವಲಯ, ಭೌಗೋಳಿಕತೆ, ಇಲಾಖೆಗಳ ಮೂಲಕ ಸರ್ಕಾರದ ವೆಚ್ಚದ ವೀಕ್ಷಣೆ, ಎಸ್‌ಡಿಜಿ ಮಾಪಕ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ವೇದಿಕೆಯು ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತಿ ಮಟ್ಟದಿಂದ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ವಿಲೀನಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಸಂಯೋಜಿಸುತ್ತದೆ. 30,000ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಸರ್ಕಾರಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವಲೋಕನ 1700ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಯೋಜನೆಗಳ (ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ವಲಯ) ನೈಜ ಸಮಯದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಡ್ಯಾಶ್‌ಬೋರ್ಡ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ತಡೆರಹಿತ ನೈಜ ಸಮಯದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ರಾಜ್ಯ ಖಜಾನೆ || ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಅವಲೋಕನದೊಂದಿಗೆ ಸಂಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸರ್ಕಾರದ ಮಂಡಳಿಗಳು ಮತ್ತು ನಿಗಮಗಳು ಅವಲೋಕನದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಹಣಕಾಸಿನ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಅವಲೋಕನದ ಕೆಲವು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳು ಕೆಳಕಂಡಂತಿವೆ:

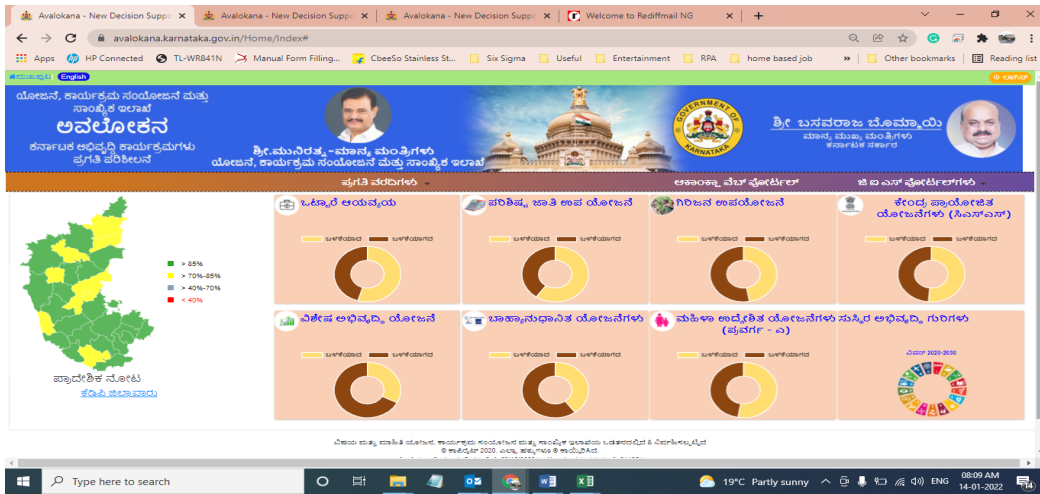
- ಬಜೆಟ್ ಒದಗಿಸುವಿಕೆ
- ಬಜೆಟ್ ಹಂಚಿಕೆ
- ಪ್ರಮುಖ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮತೆ ಸೂಚಕಗಳ(ಕೆಪಿಐ) ಒಳಹರಿವು
- ಅನುದಾನ ಬಿಡುಗಡೆ
- ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಭೌತಿಕ ಪ್ರಗತಿ
- ಅನುದಾನ ಬಿಡುಗಡೆ & ಅನುದಾನ ಬಳಕೆ
- ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿನ ಸಾಧನೆಗಳು -ತಾಲ್ಲೂಕು/ಜಿಲ್ಲೆ/ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದ/ಸಮಸ್ತ ಯೋಜನೆಗಳ ಕ್ಷೇತ್ರವಾರು ದತ್ತಾಂಶ ವಿವರಗಳು
- ಎಸ್‌ಡಿಜಿ ಸಾಧನೆ ಮಾಪಕ
- ಅವಲೋಕನ ತಂತ್ರಾಂಶವು ಅನುದಾನ ಹಂಚಿಕೆಗಾಗಿ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವನ್ನು ಲಭ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಹಾಗೂ ತಾಲ್ಲೂಕು/ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ತಳ ಮಟ್ಟದ ವೇತನ ಸೆಳೆಯುವ ಮತ್ತು ಬಟವಾಡೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಬಿಡುಗಡೆ ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚಗಳಿಗೆ ಬಾಹ್ಯ MIS ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಂದಿಗೆ ಏಕೀಕರಣವನ್ನು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದೆ.
- ಇದು ಒಟ್ಟಾರೆ (ರಾಜ್ಯ), ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಮತ್ತು ಯೋಜನಾವಾರು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕೆಡಿಪಿ (ಕರ್ನಾಟಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು) ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಗತಿ ವರದಿಗಳಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಭೌತಿಕ ವರದಿಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸುತ್ತದೆ, ಇದನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು ಅವರು ಮಾಸಿಕ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತಾರೆ.
- ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನೋಂದಾಯಿತ ಮಂಡಳಿಗಳು ಮತ್ತು ನಿಗಮಗಳ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ವರದಿ ಮಾಡಲು ಕೂಡ ಅವಲೋಕನವು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ.
- ಒಟ್ಟಾರೆ "ಅವಲೋಕನ"ವು ದೃಢವಾದ ಆಲೋಪನವಾಗಿದ್ದು, ಸಿಎಂ ಡ್ಯಾಶ್‌ಬೋರ್ಡ್‌ನಿಂದ ಸಾಮಾನ್ಯ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಲು/ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲು ಭೌತಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

ಚಿತ್ರ -19.3: ಅವಲೋಕನ - ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತ, ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯ ಮತ್ತು ಪಾರದರ್ಶಕ ಆಡಳಿತ

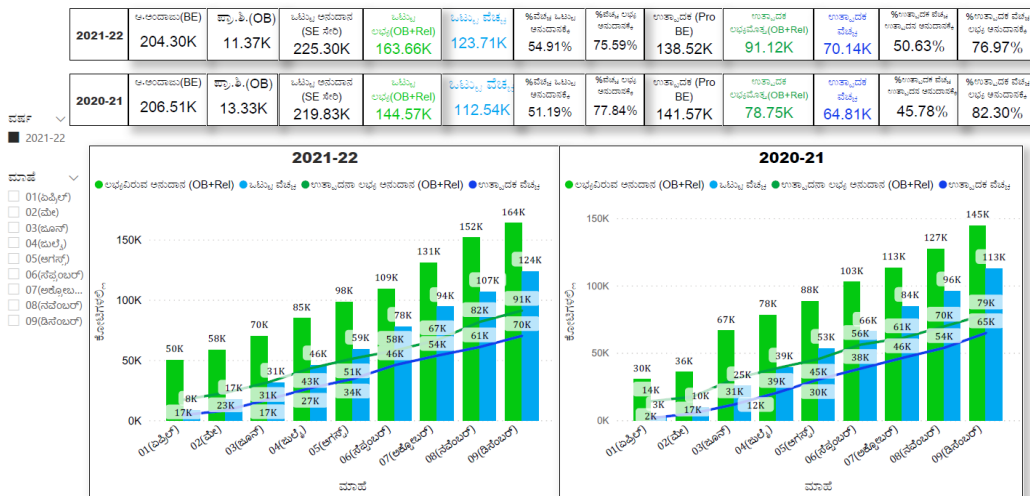
ಅವಲೋಕನ - ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತ, ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯ ಮತ್ತು ಪಾರದರ್ಶಕ ಸರ್ಕಾರ

ಚಿತ್ರ 19.4 : ಒಟ್ಟಾರೆ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಅನುದಾನದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದನ ವೆಚ್ಚದ ತುಲನಾತ್ಮಕ ಪ್ರಗತಿಯ ವಿವರ

ಒಟ್ಟಾರೆ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಅನುದಾನದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದನ ವೆಚ್ಚದ ತುಲನಾತ್ಮಕ ಪ್ರಗತಿಯ ವಿವರ

ಎಸ್‌ಡಿಬಿ ಸಾಧನೆ ಮಾಪಕ

ಎಸ್‌ಡಿಬಿ ಮಾಪಕವು ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟದಿಂದ ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಹರಿಯುವ ದತ್ತಾಂಶದೊಂದಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಸೂಚಕಗಳ ದೃಶ್ಯೀಕರಣವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಎಸ್‌ಡಿಬಿ ಮಾಪಕದ ಒಟ್ಟಾರೆ ಗುರಿಯು ಕಂಪನಿಗಳು, ಸರ್ಕಾರಿ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಎಸ್‌ಡಿಬಿ ಭೂದೃಶ್ಯದ ಕುರಿತು ನವೀಕರಿಸಿದ ಒಳನೋಟಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಎಸ್‌ಡಿಬಿ ಮಾಪಕವು ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಎಸ್‌ಡಿಬಿಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಸುಗಮಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ, ಹೊಸ ಸರ್ಕಾರಿ ಕ್ರಿಯಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಎಸ್‌ಡಿಬಿಗಳ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಅನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ವ್ಯಾಪಾರ ಜಾಲಗಳು ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಒಳನೋಟಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಎಸ್‌ಡಿಬಿಗಳ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದ್ದು ಹಾಗೂ ಎಸ್‌ಡಿಬಿ ಅಳವಡಿಕೆಯನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಸೂಚಿಸಲು ಸಹ ಇದು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದೆ. ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟದಿಂದ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ, ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಎಪಿಐಗಳನ್ನು <https://avalokana.karnataka.gov.in>ನಲ್ಲಿ ಸಂಯೋಜಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

- ❑ ಎಸ್‌ಡಿಬಿ ಮಾಪಕವನ್ನು ಎಸ್‌ಡಿಬಿಗಳ ವಿಧಾನದ ಮೂಲಕ, ನಿರೂಪಣಾ ವಿಷಯದ ಮೂಲಕ, ಸೂಚಕಗಳ ಮೂಲಕ, ಜಿಲ್ಲೆ ಮತ್ತು ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಮೂಲಕ ವಿವಿಧ ವಿಧಾನಗಳಲ್ಲಿ ದೃಶ್ಯೀಕರಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.
- ❑ ಈ ಹಂತದ ಮಾಪಕವು ಸ್ಥಳ ಮತ್ತು ಸಮಯದಾದ್ಯಂತ ನಿರೂಪಣಾ ವಿಷಯಗಳು ಮತ್ತು ಎಸ್‌ಡಿಬಿಗಳ ಒಳನೋಟಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಸ್ಥಳಾವಕಾಶವನ್ನು ಪ್ರದೇಶಗಳು/ವಿಭಾಗಗಳು/ ಒಂದೇ ರೀತಿಯ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ವಿಂಗಡಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.
- ❑ ಮಾಪಕವನ್ನು ಪ್ರದೇಶಗಳು, ವಿಭಾಗಗಳು - ಬೆಂಗಳೂರು, ಕಲಬುರ್ಗಿ, ಧಾರವಾಡ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಮೂಲಕ ಹೋಲಿಸಲು ಮತ್ತು ದೃಶ್ಯೀಕರಿಸಲು ಸಹ ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ, ಅದೇ ರೀತಿ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ - ಅಂಕಗಳಲ್ಲಿನ ಹೋಲಿಕೆ, ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಹೋಲಿಕೆ, ಬಜೆಟ್ ಹಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿನ ಹೋಲಿಕೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳನ್ನು ಹೋಲಿಕೆ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ.
- ❑ 5 ವಿಶಾಲ ಸಾಮಾಜಿಕ-ಆರ್ಥಿಕ ವಿಷಯಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ - ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಪೋಷಣೆ, ಶಿಕ್ಷಣ, ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಜಲ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು, ಆರ್ಥಿಕ ಸೇರ್ಪಡೆ ಮತ್ತು ಕೌಶಲ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳ 49 ಪ್ರಮುಖ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮತೆ ಸೂಚಕಗಳೊಂದಿಗೆ (ಕೆಪಿಐ) ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಪೋಷಣೆ (30%)

- ❑ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಆರೋಗ್ಯ - 13 ಪ್ರಮುಖ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮತೆ ಸೂಚಕಗಳು, ಪ್ರಸವ ಪೂರ್ವ ಆರೈಕೆ, ಪ್ರಸವ ನಂತರ ಆರೈಕೆ, ನವಜಾತ ಶಿಶುಗಳ ಆರೋಗ್ಯ, ಮಕ್ಕಳ ಬೆಳವಣಿಗೆ, ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗಗಳು ಮತ್ತು ಗುಣಮಟ್ಟದ ಆರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಲು ಆರೋಗ್ಯ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುವುದು ಸೇರಿದೆ.

ಶಿಕ್ಷಣ (30%)

- ❑ ಜ್ಞಾನ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯತ್ತ ಪರಿವರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಕೆಯ ಫಲಿತಾಂಶಗಳ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುವ 8 ಸೂಚಕಗಳು (ಪ್ರಾಥಮಿಕದಿಂದ ಪ್ರೌಢ, ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ, ಗಣಿತ ಮತ್ತು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸರಾಸರಿ ಅಂಕಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ), ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು (ಬಾಲಕಿಯರಿಗೆ ಶೌಚಾಲಯ ಲಭ್ಯತೆ, ಕುಡಿಯುವ ನೀರು, ವಿದ್ಯುತ್ ಸರಬರಾಜು) ಮತ್ತು ಕಲಿಕೆಯ ಬೆಂಬಲ (ಆರ್ nE ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಡ್ಡಾಯ ಶಿಷ್ಯ-ಶಿಕ್ಷಕರ ಅನುಪಾತ, ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳ ಸಕಾಲಿಕ ವಿತರಣೆ)ದಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿಯ ಜಾಡು ಹಿಡಿಯುವುದು ಸೇರಿದೆ.

ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಜಲ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು (20%)

- ನಮ್ಮ 56% ಉದ್ಯೋಗಿಗಳಿಗೆ ಜೀವನೋಪಾಯವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಮೂಲ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಕೃಷಿಯಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ 10 ಸೂಚಕಗಳು ಉತ್ಪಾದನೆ (ಇಳುವರಿ, ಬೆಲೆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ ಇತ್ಯಾದಿ), ಒಳಹರಿವು (ಗುಣಮಟ್ಟದ ಬೀಜ ವಿತರಣೆ, ಮಣ್ಣಿನ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಡ್‌ಗಳು) ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಬೆಂಬಲ (ಬೆಳೆ ವಿಮೆ, ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳು, ಜಾನುವಾರುಗಳ ಕೃತಕ ಗರ್ಭಧಾರಣೆ, ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಲಸಿಕೆ ಇತ್ಯಾದಿ) ಮತ್ತು ರೈತರ ಆದಾಯ ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಸುಸ್ಥಿರ ಕೃಷಿ ಪರಿವರ್ತನೆಯ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುತ್ತವೆ.

ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯ (10%)

- ನೀರು, ವಿದ್ಯುತ್ ಮತ್ತು ರಸ್ತೆ ಸಂಪರ್ಕದೊಂದಿಗೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ವಸತಿ ಒದಗಿಸುವುದು ಸರ್ಕಾರದ ಆದ್ಯತೆಯಾಗಿದೆ. ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಸೇರಿದಂತೆ 7 ಪ್ರಮುಖ ಸೂಚಕಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ - ಕುಡಿಯುವ ನೀರು, ವೈಯಕ್ತಿಕ ಗೃಹ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಲಭ್ಯತೆ, ವಿದ್ಯುತ್ ಮತ್ತು ರಸ್ತೆ ಸಂಪರ್ಕ ಮತ್ತು ಸಂವಹನ ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರವೇಶ - ಅಂತರ್ಜಾಲ ಸಂಪರ್ಕವಿರುವ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತಿಗಳೊಳಗೊಂಡ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸೇವಾ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

ಹಣಕಾಸು ಸೇರ್ಪಡೆ ಮತ್ತು ಕೌಶಲ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ (10%): ಈ ಎರಡು ವಿಷಯಗಳು ಒಟ್ಟಾರೆ ಸೂಚ್ಯಂಕದ 10% ರಷ್ಟು ಪಾಲನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಹಣಕಾಸು ಸೇರ್ಪಡೆಯಲ್ಲಿನ 6 ಪ್ರಮುಖ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮತಾ ಸೂಚಕಗಳು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಯೋಜನೆಗಳ ಪ್ರವೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿಯ ಅಳತೆ (ಅಟಲ್ ಪಿಂಚಣಿ ಯೋಜನೆ, ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಜೀವನ್ ಜ್ಯೋತಿ ಭಿಮಾ ಯೋಜನೆ ಇತ್ಯಾದಿ.), ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್‌ನ ವ್ಯಾಪ್ತಿ (ಜನ್ ಧನ್ ಯೋಜನೆ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ತೆರೆಯಲಾದ ಖಾತೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ) ಮತ್ತು ಸುಲಭ ವ್ಯವಹಾರಗಳಿಗೆ ಸಣ್ಣ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಹಣಕಾಸು (ಮುದ್ರಾ ಸಾಲಗಳ ವಿತರಣೆ) ಸೇರಿವೆ. ಕೌಶಲ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ 5 ಕೆಪಿಐಗಳು ಯುವಕರ ಕೌಶಲ್ಯ, ಉದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ದುರ್ಬಲ/ಅಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ಯುವಕರ ಕೌಶಲ್ಯದ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಜಾಡು ಹಿಡಿಯುವುದು ಕೂಡ ಸೇರಿವೆ.

ಫಲಿತಾಂಶ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮ

- ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಎಲ್ಲಾ 49 ಆಡಳಿತ ಇಲಾಖೆಗಳು ತಮ್ಮ ಅಧೀನ ಇಲಾಖೆಗಳ ರಾಜ್ಯ ಅಥವಾ ಜಿಲ್ಲೆ ಅಥವಾ ತಾಲ್ಲೂಕುವಾರು ಡಿಡಿಟಿಗಳ ಹಂಚಿಕೆ, ಬಿಡುಗಡೆಗಳು ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚದ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ನೈಜ ಸಮಯದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಬಹುದು ಮತ್ತು ಹಿಂಬಾಲಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.
- ಆರಂಭಿಕ ಶಿಲ್ಕಿನೊಂದಿಗೆ ಮಂಡಳಿಗಳು ಮತ್ತು ನಿಗಮಗಳ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಹ ಕಂಡು ಹಿಡಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ.
- ಕೆಡಿಪಿ (ಕರ್ನಾಟಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ) ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಅವಲೋಕನ ವರದಿಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸರ್ಕಾರದ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯವರಿಂದ ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಕರ್ನಾಟಕ ಬಜೆಟ್‌ನ ಎಲ್ಲಾ ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಲು 'ಒಂದು ನಿಲುಗಡೆ' ಪರಿಹಾರವಾಗಿದೆ.
- ಎಂಐಎಸ್ ಮತ್ತು ಇತರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಏಕೀಕರಣದೊಂದಿಗೆ ಭೌತಿಕ ದತ್ತಾಂಶಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಎಸ್‌ಡಿಜಿ ಮತ್ತು ಎಸ್‌ಡಿಜಿ ಸೂಚಕಗಳನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿಯಲು ಮತ್ತು ಭೌತಿಕ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಹಸ್ತಚಾಲಿತವಾಗಿ ನವೀಕರಿಸಲು ಬಳಕೆದಾರರಿಗೆ ವಿಶಿಷ್ಟ ಅವಕಾಶ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಆಡಳಿತದ ತಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಎಸ್‌ಡಿಜಿ ಸ್ಥಳೀಕರಣ ಮತ್ತು ಎಸ್‌ಡಿಜಿ ಆಧಾರಿತ ಫಲಿತಾಂಶ ಮತ್ತು ಹೊರಹರಿವು ಬಜೆಟ್.

ಸರ್ಕಾರದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನೀತಿಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಪಾರದರ್ಶಕ, ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮತ್ತು ಉದ್ದೇಶಿತ ಮತ್ತು ಮಾಪಕ ಫಲಿತಾಂಶಗಳು ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನು ಗರಿಷ್ಠಗೊಳಿಸಲು ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಆದರ್ಶ ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ದಕ್ಷ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಹೊಂದುವುದು ಮತ್ತು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಮಾನದಂಡವಾಗಿಸಲು, ಮೈಲಿಗಲ್ಲಾಗಿ ವ್ಯವಹಾರ ಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸಲು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ವಿವೇಕಯುತ ಮತ್ತು ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾಗಿ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸುವುದು ಕರ್ನಾಟಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವಾಗಿದೆ.

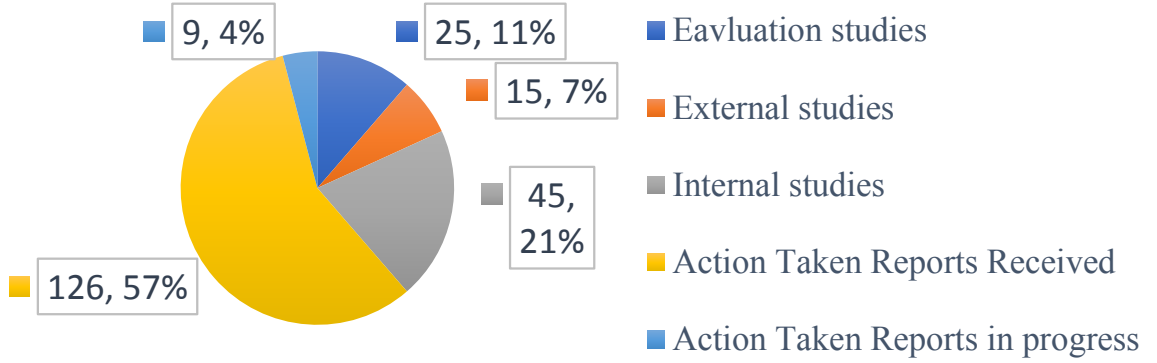
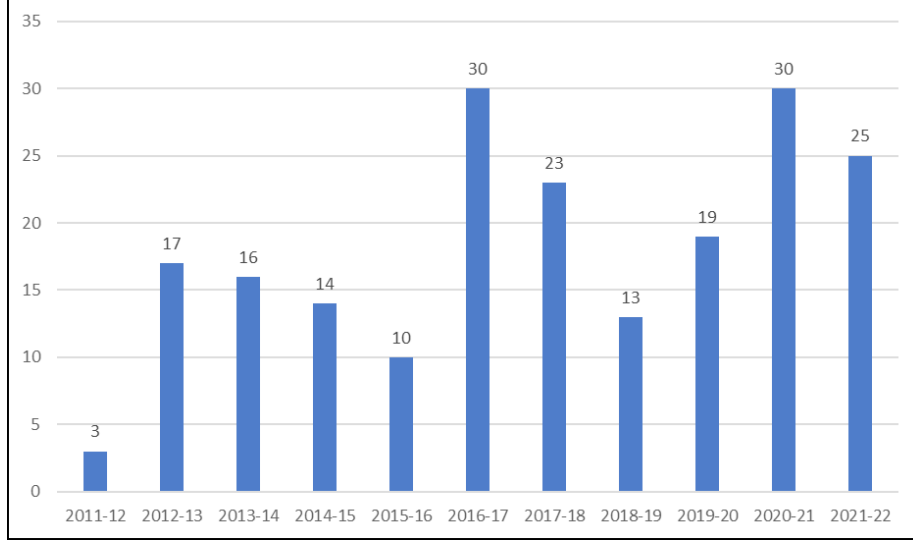
ಸಕಾಲಿಕ, ಉಪಯುಕ್ತ ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನವನ್ನು ಸುಗಮಗೊಳಿಸಲು, ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲು ಸಾಕಷ್ಟು ಹಣಕಾಸಿನ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಮತ್ತು ತಿಳುವಳಿಕೆಯುಕ್ತ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳಿಂದ ಬೆಂಬಲಿತವಾದ ಸಕ್ರಿಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸಾಂಸ್ಥಿಕರಿಸುವ ಧೈಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

2000ರ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ನೀತಿಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳು ಈ ಕೆಳಕಂಡಂತಿವೆ:

- ❑ ಯೋಜನಾ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆಯಾದರೂ ರೂ.1 ಕೋಟಿ ವೆಚ್ಚದ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡುವುದು.
- ❑ ಯೋಜನೆಯ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಯೋಜನೆ/ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚದ 1% ಹಣವನ್ನು ಮೀಸಲಿಡುವುದು.
- ❑ ಯೋಜನಾ ವಿನ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ವಿತರಣೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದು.
- ❑ ಯೋಜನೆಯ ಅವಧಿಯನ್ನು ಮೀರಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯಲು ಸಮರ್ಥನೆ ನೀಡುವುದು.
- ❑ 11.07.2011ರಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಯೋಜನೆ “ಕರ್ನಾಟಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ನೀತಿ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ” ಮಂಜೂರಾತಿ.
- ❑ ಕರ್ನಾಟಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಒಂದು ನೋಂದಾಯಿತ ಸೊಸೈಟಿಯಾಗಿದ್ದು ಮತ್ತು ಐಎಸ್‌ಓ 9001:2015 ಪ್ರಮಾಣೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.
- ❑ 2021-22ರ ಬಜೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ, ಸರ್ಕಾರವು ‘ರಾಜ್ಯದ 100 ಕೋಟಿ ರೂ. ಮೇಲೆ ಇರುವಂತಹ ಬೃಹತ್ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನವನ್ನು ಮಾಡಲಾಗುವುದು’ ಎಂದು ಘೋಷಿಸಿದೆ(ಬಜೆಟ್ ಪ್ಯಾರಾ 184).

2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು 25 ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಅಧ್ಯಯನಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿದ್ದು, 15 ಬಾಹ್ಯ ಮತ್ತು 45 ಆಂತರಿಕ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿವೆ. ಯೋಜನೆಗಳು/ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಲು ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಬದಲಾವಣೆಯ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಮತ್ತು ಆರ್.ಇ.ಇ.ಎಸ್.ಐ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಪ್ರಾರಂಭವಾದಾಗಿನಿಂದ 127 ಅಧ್ಯಯನಗಳ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳ ಮೇಲೆ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಂಡ ವರದಿಗಳನ್ನು (ಎಟಿಆರ್) ಸ್ವೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು 08 ಅಧ್ಯಯನಗಳಿಗೆ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಂಡ ವರದಿಗಳನ್ನು ಸಂಬಂಧಿತ ಇಲಾಖೆಗಳಿಂದ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ.

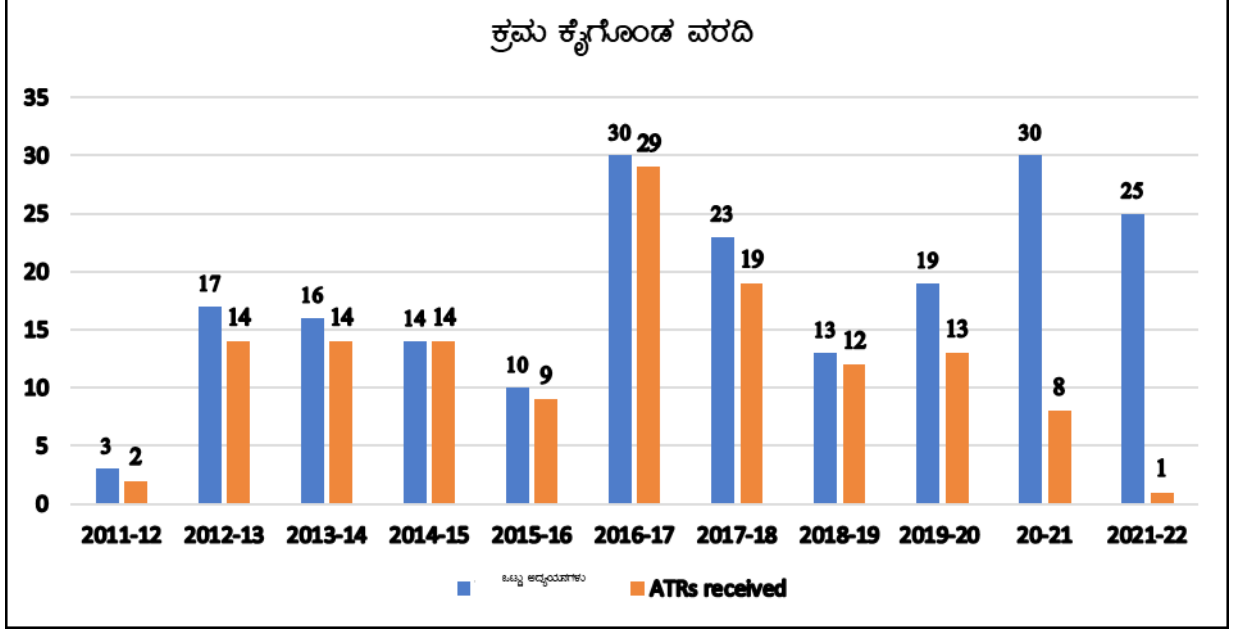
ಚಿತ್ರ: 19.6. ಅಧ್ಯಯನಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ- 2011-12 ರಿಂದ 2021-22

ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ಪರಿಣಾಮ- ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳ ಮೇಲೆ ಕ್ರಮ:

ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ಫಲಿತಾಂಶದ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಬಳಕೆಗಾಗಿ, ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ವರದಿಗಳನ್ನು ಇಲಾಖೆಯೊಂದಿಗೆ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳು ಕರ್ನಾಟಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (ಕೆಡಿಪಿ) ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಂಡ ವರದಿಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. 127 ಅಧ್ಯಯನಗಳ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಂಡ ವರದಿಗಳು ಸಂಬಂಧಿತ ಇಲಾಖೆಗಳಿಂದ ಸ್ವೀಕೃತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ದಿನಾಂಕ 03-08-2019ರಂದು ನಡೆದ 19ನೇ ಆಡಳಿತ ಮಂಡಳಿಯ ಸಭೆಯ ನಿರ್ಧಾರದಂತೆ, ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಅಧ್ಯಯನಗಳ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳ ಮೇಲೆ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಂಡ ಬಗ್ಗೆ ಪರಿಶೀಲಿಸಲು ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು, ಯೋಜನೆ, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸಂಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ಇಲಾಖೆ ಇವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ಆದೇಶ ಸಂಖ್ಯೆ: ಪಿಡಿ 66 ಪಿ ಎಸ್ ಡಿ 2019, ದಿನಾಂಕ:06-09-2019 ರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಲಾದ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿನ ಕೆಲವು ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಇಲಾಖೆಗಳು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಿವೆ.

ಚಿತ್ರ: 19.7. ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ವರದಿಗಳ ಕೈಗೊಂಡ ವರದಿ

ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ

2ನೇ ಜೂನ್ 2021 ರಂದು ಜಾಗತಿಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ವಾರದಲ್ಲಿ (31ನೇ ಮೇ ನಿಂದ ಜೂನ್ 4ನೇ ತಾರೀಖಿನವರೆಗೆ) ರಾಜ್ಯ/ ಉಪ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾದರಿಯಾಗಿ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಅಧ್ಯಯನಗಳಲ್ಲಿ ಯೋಜನಾ ಮಾರ್ಪಾಡಿಗೆ ಪ್ರಮುಖ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳು/ಸಲಹೆಗಳು

ಕ್ಷೇತ್ರ ಪುರಾವೆಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಅಧ್ಯಯನಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳ ಅವಲೋಕನವನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮುಂದಿನ ಅಗತ್ಯ ಕ್ರಮಕ್ಕಾಗಿ ಇವುಗಳನ್ನು ಹಣಕಾಸು ಇಲಾಖೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕ್ರ.ಸಂ..	ಇಲಾಖೆ	ಯೋಜನಾ ಶೀರ್ಷಿಕೆ	ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳು
1	ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜೀವನೋಪಾಯ ಅಭಿಯಾನ	2014-2015 ರಿಂದ 2016-2017 ರ ಅವಧಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ರಾಜೀವ್ ಗಾಂಧಿ ಜೈತನ್ಯ ಯೋಜನೆಯ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ	<ul style="list-style-type: none"> ❑ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಪರಿಷ್ಕೃತ ವಿಷಯದೊಂದಿಗೆ ಮರುವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ವಿಸ್ತರಿಸಬೇಕು ಅಥವಾ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ದೀನ್ ದಯಾಳ್ ಉಪಾಧ್ಯಾಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಕೌಶಲ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಇತರ ಕೌಶಲ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದೊಂದಿಗೆ ವಿಲೀನಗೊಳಿಸಬೇಕು. ❑ ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರ ಮಟ್ಟದ ಅನೇಕ ಸರ್ಕಾರಿ ಇಲಾಖೆಗಳು (ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆ, ಕೌಶಲ್ಯ ಮತ್ತು ಜೀವನೋಪಾಯ ಇಲಾಖೆ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೌಶಲ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಗಮ) ಕೌಶಲ್ಯ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು, ಕಾರ್ಯಯೋಜನೆಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ವಯಂ ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಸಾಲಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಯೋಜನಗಳ ಪುನರಾವರ್ತನೆಯನ್ನು ತಡೆಯಲು ಅವುಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ಇಲಾಖೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿಸಬೇಕು. ❑ ಪ್ರವೇಶ ಹಂತದ ಅರ್ಹತೆಯನ್ನು ಯೋಜನೆಯ ಎರಡೂ ಘಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಶೀಲಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಕನಿಷ್ಠ ಪ್ರವೇಶ ಹಂತದ ವಯಸ್ಸನ್ನು 21 ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಪರಿಷ್ಕರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ❑ ಅಂಗವಿಕಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ, ಮಂಗಳಮುಖಿಯರಿಗೆ ಅರ್ಹತಾ ಷರತ್ತು ಸಡಿಲಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಅವರ ಆಯ್ಕೆಯ ಸ್ಥಳದಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಲು ಅವರಿಗೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡಬೇಕಿದೆ.
2	ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜೀವನೋಪಾಯ ಅಭಿಯಾನ, ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಇಲಾಖೆ	ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜೀವನೋಪಾಯ ಅಭಿಯಾನದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವ-ಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳ (ಎಸ್‌ಎಚ್‌ಜಿ) ಸ್ಥಿತಿಯ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಅಧ್ಯಯನ	<ul style="list-style-type: none"> ❑ ಸ್ವ-ಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಾಗಿ ಜಿಲ್ಲೆ / ತಾಲೂಕಿನ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಶೆಡ್‌ಗಳನ್ನು ಮೀಸಲಿಡಲು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ಇಲಾಖೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಮನ್ವಯಗೊಳಿಸುವುದು. ❑ ಮಹಿಳಾ ಉದ್ಯಮಿಗಳ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಮಹಿಳಾ ಉದ್ದೇಶಿತ ಅಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಹಣವನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕಿದೆ. ❑ ವಿವಿಧ ಗೃಹ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡಲು ಮತ್ತು ಏಷ್ಯನ್ ಪೇಂಟ್ಸ್ ಕಲರ್ ಆಕಾಡೆಮಿಯಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿಗಾಗಿ ಮಹಿಳಾ ಪ್ರತಿಭೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು. ❑ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಡೈರಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ಅಮೆಜಾನ್, ಫ್ಲಿಪ್‌ಕಾರ್ಟ್, ಬಿಗ್ ಬಜಾರ್, ಬಿಗ್ ಬಾಸ್ಕೆಟ್ ಮತ್ತು ರಿಲಯನ್ಸ್ ನೊಂದಿಗೆ ಒಪ್ಪಂದ. ❑ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಮಹಿಳಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಗಮ ಮತ್ತು ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ ಮಂಡಳಿಯ ಜಾಲತಾಣ ಮೂಲಕ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ಪ್ರಯೋಗಾಲಯ (Gender lab) ಸ್ಥಾಪನೆ.

ಕ್ರ.ಸಂ..	ಇಲಾಖೆ	ಯೋಜನಾ ಶೀರ್ಷಿಕೆ	ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳು
3	ಕರ್ನಾಟಕ ಕಟ್ಟಡ ಮತ್ತು ಇತರೆ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಕಲ್ಯಾಣ ಮಂಡಳಿ	ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಕಲ್ಯಾಣ ಮಂಡಳಿಯ ಸೆಸ್ ಬಳಕೆಯ ಕ್ಷೇಮಾಭ್ಯುದಯದ ಪರಿಣಾಮದ ಅಧ್ಯಯನ	<ul style="list-style-type: none"> ❑ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾದ ಸೆಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಕೇವಲ 6.25% ಮಾತ್ರ ಮಂಡಳಿಯಿಂದ ಬಳಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಆರೋಗ್ಯ, ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸುರಕ್ಷತೆಗಾಗಿ ಸೆಸ್ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು. ❑ ಮಹಿಳಾ ಕಟ್ಟಡ ಕಾರ್ಮಿಕರ ನೋಂದಣಿ, ವಿಶೇಷ ಚಳುವಳಿ ಮತ್ತು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಶೌಚಾಲಯಗಳು, ಕ್ರೀಡೆ ಮತ್ತು ಅವರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಐಇಸಿ ಅಭಿಯಾನವನ್ನು ಯೋಜನೆಯ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಡ್ಡಾಯಗೊಳಿಸುವುದು. ❑ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ-ಸಂಬಂಧಿತ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲು ಇಲಾಖೆಗಳ ಸಮನ್ವಯ. ❑ ನಾಗರಿಕ ಸಮಾಜ, ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಲಸೆ ಕೇಂದ್ರದ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ (ಕೌಶಲ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆ ಮತ್ತು ಜೀವನೋಪಾಯ) ಸಹಾಯ ಮತ್ತು ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಕಾರ್ಡ್‌ಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು.
4	ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಉದ್ಯಮಗಳ ಇಲಾಖೆ	2014-15 ರಿಂದ 2019-20 ರವರೆಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ರಸ್ತೆ ಸಾರಿಗೆ ನಿಗಮದ (ಕೆ ಎಸ್ ಆರ್ ಟಿ ಸಿ, ಎನ್ ಡಬ್ಲ್ಯು ಕೆ ಆರ್ ಟಿ ಸಿ & ಎನ್ ಇ ಕೆ ಆರ್ ಟಿ ಸಿ) ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ	<ul style="list-style-type: none"> ❑ ರಸ್ತೆ ಸಾರಿಗೆ ನಿಗಮಗಳು ತಮ್ಮ ಬಂಡವಾಳದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಶಾಪಿಂಗ್ ಮಾರ್ಲೆಗಳು, ಪಾರ್ಕಿಂಗ್ ಸ್ಥಳಗಳು ಮತ್ತು ಫುಡ್ ಕೋರ್ಟ್‌ಗಳಿಗೆ ಆಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಮಾನಿಟರಿಂಗ್ ಮಾಡಬೇಕು ❑ ಸಾರಿಗೆ ಬಸ್ಸುಗಳ ರಿಯಾಯಿತಿಗಳನ್ನು ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಖಾತೆಗೆ (ಡಿಬಿಟಿ) ನೇರವಾಗಿ ವರ್ಗಾಯಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಸಾರಿಗೆ ನಿಗಮಗಳಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಗ್ರಾಹಕರು ಪಾವತಿಸುವುದು. CUBE ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರ್ ಮೂಲಕ ವಾಣಿಜ್ಯ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯೇತರ ಬಸ್ಸು ಮಾರ್ಗಗಳ ಸಮೀಕರಣ
5	ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆ	ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನ(ಎನ್‌ಎಚ್‌ಎಂ)ದ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ	<ul style="list-style-type: none"> ❑ ತೋಟಗಾರಿಕೆಯ ಸಮಗ್ರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯೊಂದಿಗೆ ಎನ್‌ಎಚ್‌ಎಂ ಯೋಜನೆಗಳ ಏಕೀಕರಣ. ಆರ್.ಕೆ.ವಿ.ವೈ, ಎನ್‌ಎಂಎಸ್‌ಎ, ಎನ್‌ಎಂಒಬಿಪಿ, ಪಿಎಂಕೆಎಸ್‌ವೈ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೇನುನೋಣ ಮಂಡಳಿ (ಎನ್.ಬಿ.ಬಿ) ಮತ್ತು ಕೌಶಲ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ, ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆ ಮತ್ತು ಜೀವನೋಪಾಯ ಇಲಾಖೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ತೆಂಗಿನ ನಾರಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಗಮ, ಮಾವು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ನಿಗಮ ನಿಯಮಿತ, ಭಾರತೀಯ ಕೃಷಿ ಸಂಶೋಧನಾ ಮಂಡಳಿಯೊಂದಿಗೆ ಪಾಲುದಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸುವುದು. ❑ ಒಟ್ಟು ಬಜೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಘಟಕಗಳಿಗೆ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಸಹಾಯಧನ ನೀಡುವುದು. ಸಬ್‌ಡಿಯ ಘಟಕ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಅತಿಸಣ್ಣ ರೈತರಿಗೆ ವಿಭಿನ್ನ ಸಬ್‌ಡಿಗಿಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದು.

ಕ್ರ.ಸಂ..	ಇಲಾಖೆ	ಯೋಜನಾ ಶೀರ್ಷಿಕೆ	ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳು
6	ಗೃಹ ಇಲಾಖೆ	ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಪೊಲೀಸ್ ವಸತಿ ಮತ್ತು ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಗಮ ನಿಯಮಿತ (ಕೆ.ಎಸ್.ಪಿ.ಎಚ್ & ಐಡಿಸಿಎಲ್) ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ (2010-2021).	<ul style="list-style-type: none"> ❑ ಪಾವತಿಸಿದ ಷೇರು ಬಂಡವಾಳವನ್ನು ಬೋನಸ್ ಷೇರುಗಳು, ರಿಸರ್ವ್ ಫಂಡ್ ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹೂಡಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ ರೂ. 12 ಲಕ್ಷಗಳಿಂದ ರೂ. 10 ಕೋಟಿಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು. ❑ ನಿಗಮದ ಸುಸ್ಥಿರ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಾಗಿ K-RERA ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿಗಮದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನೋಂದಾಯಿಸಬೇಕು. ಆಂತರಿಕ ಲೆಕ್ಕ ಪರಿಶೋಧನಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಿ, ಆ ಮೂಲಕ ಮಹಾಲೇಖಪಾಲರ ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಮಾಡಬೇಕು.
7	ಸಹಕಾರ ಇಲಾಖೆ	ಸಹಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ರಿಯಾಯಿತಿ ದರದಲ್ಲಿ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳು ಪಡೆದ ಸಾಲದ ಬಳಕೆಯ ಮಾದರಿಯ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮತ್ತು ಸದಸ್ಯರ ಉದ್ಯೋಗದ ಆದಾಯದ ಮೇಲೆ ಅದರ ಪ್ರಭಾವ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿ -5 ರಲ್ಲಿ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದು.	<ul style="list-style-type: none"> ❑ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಹಣಕಾಸಿನ ನೆರವು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಎನ್.ಯು.ಎಲ್.ಎಂ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ತರಬೇಕಿದೆ. ❑ ಸ್ವ-ಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳ ವ್ಯಾಪಾರ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಮತ್ತು ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳು ಹೆಲ್ಪ್‌ಡೆಸ್ಕ್ ಅಥವಾ ಕೌನ್ಸೆಲಿಂಗ್ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕು.
8	ಕೃಷಿ, ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ರೇಷ್ಮೆ ಇಲಾಖೆ	ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿ-6ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಕೃಷಿ ಸಿಂಚಯಿ ಯೋಜನೆಯ ?ಪ್ರತಿ ಹನಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೆಳೆ? ಘಟಕದಿಂದ ಸೂಕ್ತ ನೀರಾವರಿ ಪ್ರದೇಶದ ವ್ಯಾಪ್ತಿ, ಸೂಕ್ತವಾದ ಬೆಳೆ ಮಾದರಿಯ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ, ಬೆಳೆ ಉತ್ಪಾದಕತೆ, ವೆಚ್ಚ ಉಳಿತಾಯ ಮತ್ತು ನೀರಿನ ಬಳಕೆಯ ದಕ್ಷತೆ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಭಾವದ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ. (2016-17 ರಿಂದ 2018-19)	<ul style="list-style-type: none"> ❑ ರೈತರು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡ ನವೀನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಸಹಾಯ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಸಣ್ಣ ರೈತರಿಗೆ ವಿದ್ಯುತ್‌ನಿಂದ ಪಂಪ್‌ವರೆಗೆ, ಪಂಪ್‌ನಿಂದ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯವರೆಗೆ ವಿವಿಧ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಮರುವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಬೇಕು. ❑ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಪಾರದರ್ಶಕತೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಯೋಜನೆಯ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ನೇರ ಹಣ ವರ್ಗಾವಣೆಯ ಪದ್ಧತಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ❑ ಎಲ್ಲಾ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ವಿಮೆಯನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯಗೊಳಿಸಬೇಕು. ❑ ಕೌಶಲ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ, ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆ ಮತ್ತು ಜೀವನೋಪಾಯ ಇಲಾಖೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿ ತರಬೇತಿ ಹಾಗೂ ನೈಪುಣ್ಯತೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಪಿಪಿಪಿ ಮತ್ತು ಸಿಎಸ್‌ಆರ್ ಮಾದರಿಗಳ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಾಗಿ ಅಳವಡಿಸುವುದು.

ಕ್ರ.ಸಂ..	ಇಲಾಖೆ	ಯೋಜನಾ ಶೀರ್ಷಿಕೆ	ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳು
9	ಕರ್ನಾಟಕ ಉದ್ಯೋಗ ಮಿತ್ರ	ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ -ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಹೂಡಿಕೆದಾರ ಸೇವೆ ಹೂಡಿಕೆದಾರ ಪರಿಸರವನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲು ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರಮುಖ ಇಲಾಖೆಗಳ ಉದ್ಯಮ ಸಂಬಂಧಿತ ಸೇವೆಗಳ ಮಾಡ್ಯೂಲ್‌ಗಳ ಕಾರ್ಯವೈಖರಿ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿತ್ವದ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ(2019-20)	<ul style="list-style-type: none"> ☐ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಹೂಡಿಕೆದಾರರ ನಿಯಮಗಳ ರಚನೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದು. ☐ ರಾಜ್ಯ ಏಕಗವಾಕ್ಷಿ ಪೋರ್ಟಲ್ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳನ್ನು ಉತ್ತಮಗೊಳಿಸುವುದು. NeSDA ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ನಿಯತಾಂಕಗಳಂತೆ ಇಲಾಖೆಯ ಪೋರ್ಟಲ್‌ಗಳ ಬಳಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಉಪಯುಕ್ತತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು. ☐ ಸರ್ಕಾರಿ ಭೂ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಯೋಜನೆಯ ಮೂಲಕ ಎಂಎಸ್‌ಎಂಇಗಳಿಗೆ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಭೂಮಿ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುವುದು. ☐ ಐಬಿಜ್ ಪೋರ್ಟಲ್ ಮೂಲಕ ತಡೆರಹಿತ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಉದ್ಯೋಗ ಮಿತ್ರ ಒದಗಿಸುವುದು ☐ ಬಳಕೆದಾರರ ಎರಡು ಅಂಶದ ದೃಢೀಕರಣದ ಮೂಲಕ ಭದ್ರತಾ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದು. (ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಮಾದರಿಯಂತೆ) ☐ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಆನ್‌ಲೈನ್ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು ಮತ್ತು ಕಚೇರಿಗಳಲ್ಲಿನ ಭೌತಿಕ ಸಹಾಯ ಕೇಂದ್ರದ ಮೂಲಕ ಗುರುತಿಸಲಾದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವುದು. ☐ ಹರಿಯಾಣ ರಾಜ್ಯದ ಪೋರ್ಟಲ್‌ನಲ್ಲಿರುವ ವಿಶೇಷ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಅನುಕರಿಸುವುದು. ☐ ಆನ್‌ಲೈನ್ ಅನುಮೋದನೆಗೆ ಸಮಯದ ಮಿತಿಯನ್ನು ಕೆಂಪುವರ್ಗದ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ 45 ರಿಂದ 21 ದಿನಗಳು, ಕೇಸರಿ ವರ್ಗಕ್ಕೆ 21 ರಿಂದ 15 ದಿನಗಳಿಗೆ ಹಾಗೂ ಹಸಿರು ವರ್ಗದ ಉದ್ದಿಮೆಗಳಿಗೆ 15 ರಿಂದ 7 ದಿನಗಳಿಗೆ ಇಳಿಸುವುದು. ☐ ಫ್ಯಾಕ್ಟರಿ ಕಟ್ಟಡ ನಕ್ಷೆಗಳ ಅನುಮೋದನೆಯು ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶವು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೋಲುವ ಕಟ್ಟಡದ ನಕ್ಷೆಗಳ ಅನುಮೋದನೆಗಾಗಿ ಸ್ವಯಂಚಾಲಿತವಾಗಿಸುವುದು. ☐ ವೆಬ್ ಪೋರ್ಟಲ್‌ಅನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಬಳಕೆದಾರ ಸೇವೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದು.

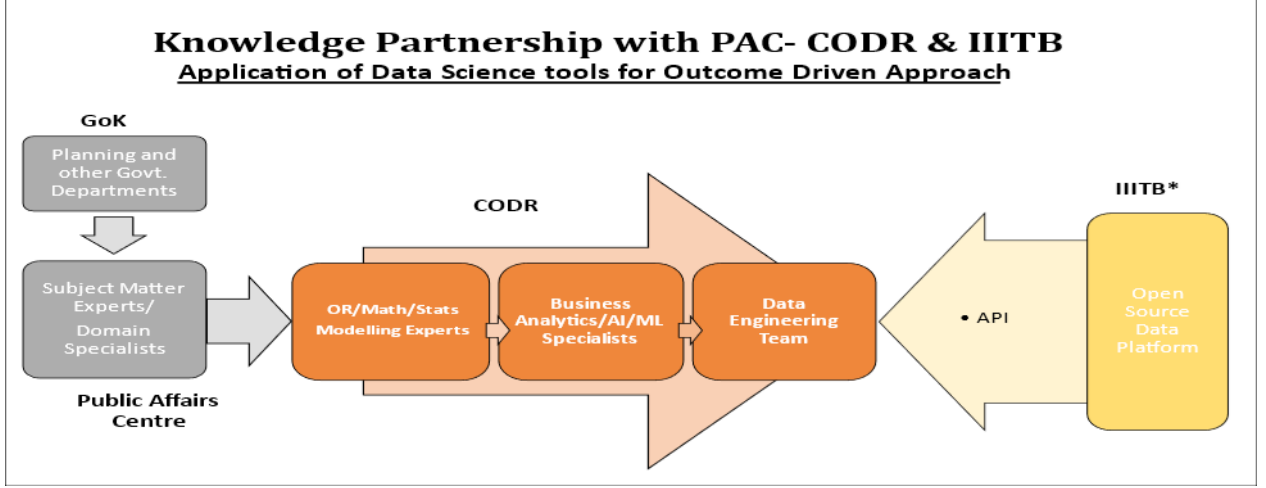
ಕ್ರ.ಸಂ..	ಇಲಾಖೆ	ಯೋಜನಾ ಶೀರ್ಷಿಕೆ	ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳು
10	ಕರ್ನಾಟಕ ಪಶುಸಂಗೋಪನೆ ಮತ್ತು ಪಶುವೈದ್ಯಕೀಯ ಸೇವೆಗಳ ಇಲಾಖೆ	ಪಶು ಭಾಗ್ಯ ಯೋಜನೆಯ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ	<ul style="list-style-type: none"> ❑ ಫಲಾನುಭವಿಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಇರುವ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ಮರುವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಬೇಕು ಹಾಗೂ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಚುರುಕುಗೊಳಿಸಲು ಏಕಗವಾಕ್ಷಿ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸುವುದು. ❑ ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಇತರ ಇಲಾಖೆಗಳ ಯೋಜನೆಗಳೊಂದಿಗೆ (ಒಮ್ಮುಖ), ಎಂಜಿಎನ್‌ಆರ್‌ಇಜಿಎ, ಆರ್.ಕೆ.ವಿ.ವೈ (ದನಗಳ ಕೊಟ್ಟಿಗೆ), ಕೋಳಿ ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಇಂಧನ (ಬಯೋಗ್ಯಾಸ್) ಮತ್ತು ಪ್ರದೇಶ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಧಿಯೊಂದಿಗೆ ಸೌರ ನಿಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸುವುದು. ❑ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ, ಮಾರ್ಕೆಟಿಂಗ್ ಮಾಡಲು ಎಫ್.ಪಿ.ಓ ಮತ್ತು ಎಸ್.ಎಚ್.ಜಿಗಳು ಮತ್ತು ಮೇವು ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ.
11	ಕರ್ನಾಟಕ ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆ	ಮಾನವ ಆನೆ ಸಂಘರ್ಷದ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಅಧ್ಯಯನ- ಸಂಘರ್ಷವನ್ನು ತಗ್ಗಿಸುವಿಕೆಯ ವಿಧಾನಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಘರ್ಷ ಪರಿಹಾರದ ಮೇಲೆ ಅವುಗಳ ಪ್ರಭಾವ	<ul style="list-style-type: none"> ❑ ಬೆಳೆ ಹಾನಿಯನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲು ಕೃಷಿ, ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಪಶುಸಂಗೋಪನೆ ಇಲಾಖೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸುವುದು. ❑ ಆನೆ ಸೇರಿದಂತೆ ವನ್ಯಜೀವಿ ಸಂಘರ್ಷಗಳಿಗೆ ಬೆಳೆ ವಿಮೆಯ ಸಾಧ್ಯತೆ. ವನ್ಯಜೀವಿಗಳಿಂದಾಗುವ ಹಾನಿಗೆ ವಿಮೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ❑ ಸಮುದಾಯ ಆಧಾರಿತ ಉಪಕ್ರಮಗಳ ಭಾಗವಾಗಿ, ರೈತರ ಹೊಲಗಳಿಗೆ ಸಮುದಾಯ ಸೌರ ಬೆಲೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಅನ್ವೇಷಿಸುವುದು. ❑ ಸಂಘರ್ಷ ತಗ್ಗಿಸುವ ಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಪರಿಸರದ ಜ್ಞಾನದೊಂದಿಗೆ ಸಮುದಾಯಗಳ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು. ❑ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಆನೆಗಳ ಉಪಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಪತ್ತೆಹಚ್ಚಲು ಮತ್ತು ಮುನ್ನೂಚನೆ ನೀಡಲು Wild Eye ಯು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದ ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಂತಹ ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಅನ್ವೇಷಿಸುವುದು.
12	ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆ	2019-20 ರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಏಕಕಾಲಿಕ ಸಂಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಂಸ್ಥೆಯ (ಎಟಿಎಂಎ) ಯೋಜನೆಯ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ	<ul style="list-style-type: none"> ❑ ವಾರ್ಷಿಕ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿಯೇ ವಿವಿಧ ಕೃಷಿ ಹವಾಮಾನ ವಲಯಗಳ ಅಗತ್ಯದಂತೆ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಬೇಕು. ❑ ರೈತಪರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅನುದಾನ ನೀಡಬೇಕು. ❑ ಜಿಲ್ಲಾ ಮತ್ತು ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟದ ವಿವಿಧ ಮಟ್ಟದ ಸಮಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ/ಪಂಗಡದ ಜನರಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯತ್ವ ನೀಡಬೇಕು.

ಪ್ರಮುಖ ಸಾಧನೆಗಳು: 2021-22

- ❑ ವಾರ್ಷಿಕ ವೆಚ್ಚ ರೂ.100 ಕೋಟಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮೊತ್ತದ ಯೋಜನೆಗಳು / ಉಪಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ (ಬಜೆಟ್‌ನ ಪ್ಯಾರಾ 184) ಎಂದು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಬಜೆಟ್ ಘೋಷಣೆ ಮಾಡಿದೆ. ಸರ್ಕಾರಿ ಆದೇಶ ಸಂಖ್ಯೆ: ಪಿಡಿಎಸ್ 158 ಎಸ್‌ಎಂಸಿ 2021, ದಿನಾಂಕ: 08-10-2021ರಂದು ಹೊರಡಿಸಿ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಅನುಮೋದಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ❑ ಸೇವಾ ಸಿಂಧು ಪೋರ್ಟಲ್ ಮೂಲಕ 39 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಇಂಟರ್‌ನೇಷನಲ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. 5 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಇಂಟರ್‌ನೇಷನಲ್ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿದ್ದು, ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರವನ್ನು ವಿತರಿಸಲಾಗಿದೆ. 5 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಟರ್‌ನೇಷನಲ್ ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಫಲಿತಾಂಶಗಳು- ಯುವಕರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ನಿರ್ಮಾಣ, ಸರ್ಕಾರದೊಂದಿಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ ಅನುಭವ ಮತ್ತು ನೀತಿ ನಿರ್ಧಾರಗಳಿಗಾಗಿ ದತ್ತಾಂಶ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ.
- ❑ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಭಾರತೀಯ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಫೆಲೋಶಿಪ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲು ಯೋಜನಾ ಇಲಾಖೆಯನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಿದ್ದು, ನಡ್ಜ್ ಫೌಂಡೇಶನ್‌ನೊಂದಿಗಿನ ನವೀನ ಜ್ಞಾನ ಪಾಲುದಾರಿಕೆ, ಕಾರ್ಪೊರೇಟ್ ವಲಯದಿಂದ ಉತ್ತಮ ಪ್ರತಿಭೆಗಳನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಲು 10 ಕಾರ್ಪೊರೇಟ್ ವಲಯದ ಉನ್ನತ ಕಂಪನಿಗಳ ತಜ್ಞರು ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಮೇಲೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ/ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು - ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಕೌಶಲ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಕೃಷಿ, ತೋಟಗಾರಿಕೆ, ಕುಡಿಯುವ ನೀರು, ಸ್ಥಳೀಯ ಆಡಳಿತ, ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆಗಳು, ಆಸ್ತಿ ಹಣಕಾಸು ಗಳಿಕೆ, ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ರಾಜ್ಯ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ನೀತಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಒಳಗೊಂಡಿವೆ.
- ❑ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಕಛೇರಿ(ಡಿಎಂಇಟಿ), ನೀತಿ ಆಯೋಗವು ಕರ್ನಾಟಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಮಾದರಿಯನ್ನು ದೇಶದ ಮುಂದೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಡಿಸಿದೆ ಮತ್ತು ಇತರ ರಾಜ್ಯಗಳ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಲು 18ನೇ ಮಾರ್ಚ್ ಮತ್ತು 30ನೇ ಜುಲೈ 2021 ರಂದು ರಾಜಸ್ಥಾನ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಅಕ್ಟೋಬರ್ 05, 2021 ರಂದು ವೆಬಿನಾರ್ ಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ವಿವರವಾದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಕೋರಿದೆ.
- ❑ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಕಛೇರಿ(ಡಿಎಂಇಟಿ), ನೀತಿ ಆಯೋಗ 2ನೇ ಜೂನ್ 2021 ರಂದು ಜಾಗತಿಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ವಾರದಲ್ಲಿ (31ನೇ ಮೇ -4ನೇ ಜೂನ್ 2021) ಜಾಗತಿಕ ವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ❑ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಒಟ್ಟು ದೇಶೀಯ ಉತ್ಪನ್ನದ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಬಳಕೆಗಾಗಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅಂದಾಜು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ 6000 ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳಿಂದ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.
- ❑ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ರಿವರ್ಸ್ ಆಸ್ಮೋಸಿಸ್ ಪ್ಲಾಂಟ್ (ಆರ್.ಓ) ಯೋಜನೆಯ(2013-14 ರಿಂದ 2020-21) ಮೌಲ್ಯಮಾಪನವನ್ನು ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಮೂಲಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ತಾಂತ್ರಿಕ ಬೆಂಬಲದೊಂದಿಗೆ ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

19.4 ಬೃಹತ್ ದತ್ತಾಂಶ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯಿಂದ (Big Data Analytics) ಎಸ್‌ಡಿಜಿ ಗುರಿಗಳು ಮತ್ತು ಜಿಐಎಸ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ ಫಲಿತಾಂಶಗಳ ವರ್ಧನೆ.

ಚಿತ್ರ 19.8:

ಸೆಂಟರ್ ಫಾರ್ ಓಪನ್ ಡೇಟಾ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ (ಸಿಓಡಿಆರ್) ಮೂಲಕ ಕರ್ನಾಟಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಎಸ್‌ಡಿಜಿ-2030 ಅನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಸ್ಥಳೀಯ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಎಸ್‌ಡಿಜಿ ಸೂಚಕಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿದೆ.

ಚಿತ್ರ 19.9-ದತ್ತಾಂಶಗಳ ಸಮಗ್ರ ವೇದಿಕೆ

- More than 600 layers of data are available for purposes of correlations in query mode.
- Wealth data correlates and geospatially analyse for scientific development decisions with respect to resource potential of the schemes.

600ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಪದರಗಳ ದತ್ತಾಂಶವು ಪ್ರಶ್ನಾಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸಹ-ಸಂಬಂಧಗಳ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಲಭ್ಯವಿದೆ.

ಸಂಪತ್ತಿನ ದತ್ತಾಂಶವು ಯೋಜನೆಗಳ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿರ್ಧಾರಗಳ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧ ಮತ್ತು ಭೌಗೋಳಿಕವಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತದೆ.

ಎಸ್‌ಡಿಜಿ 1: ಬಡತನವನ್ನು ಕೊನೆಗೊಳಿಸುವುದು

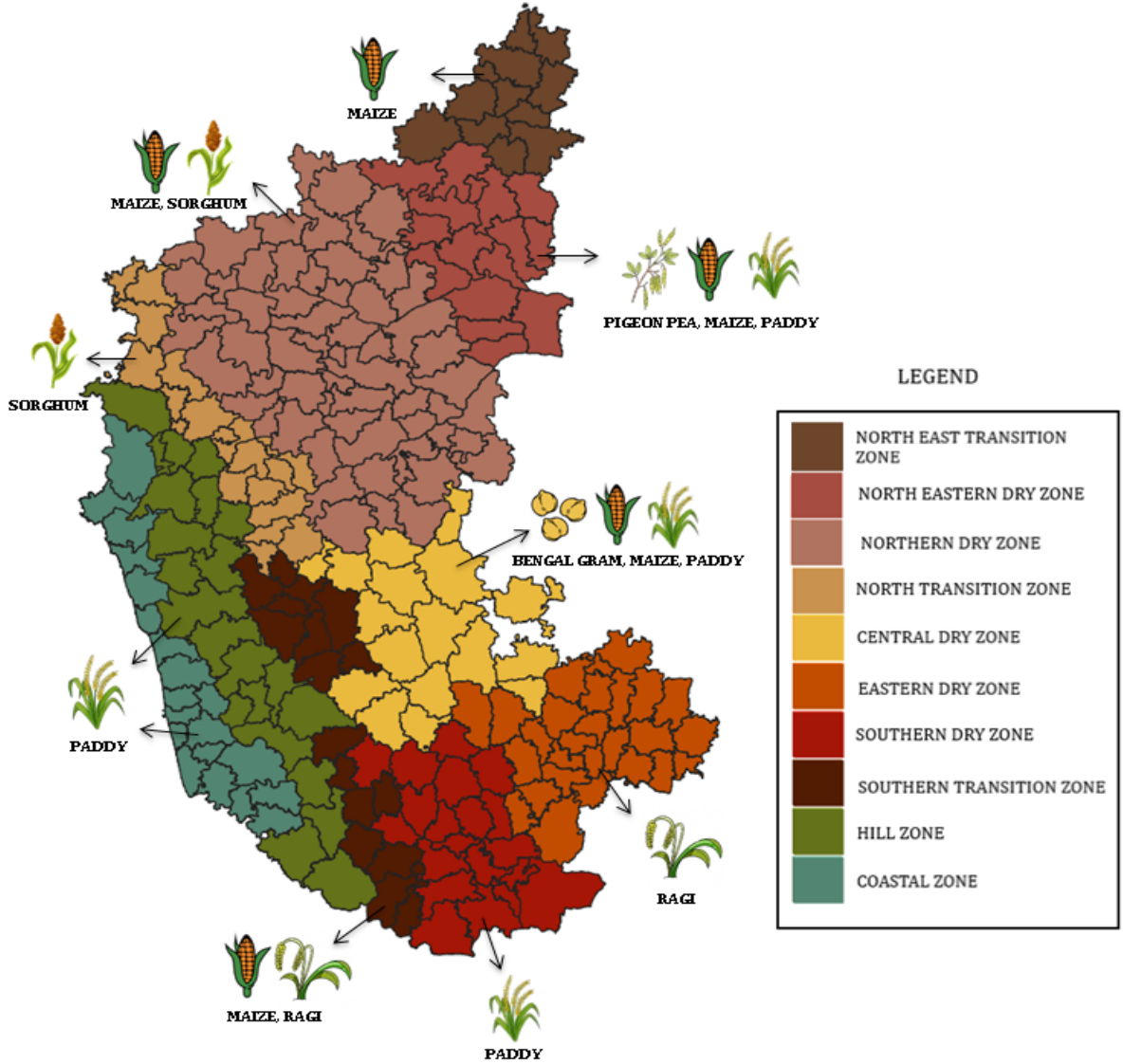
ಬಹು ಆಯಾಮದ ಬಡತನ ಸೂಚ್ಯಂಕದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯು ಕರ್ನಾಟಕದ ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ 1.01 ಕೋಟಿ ಜನ ಬಡವರು (ಬಡತನದ ಹೊರೆ) ಮತ್ತು 34.9 ಲಕ್ಷ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು ಬಹುಆಯಾಮದ ಬಡವರು (ಬಡತನದ ತೀವ್ರತೆ) ಎಂದು ಗುರುತಿಸಿದೆ. ಯಾದಗಿರಿ, ರಾಯಚೂರು, ಬೀದರ್, ವಿಜಯಪುರ ಮತ್ತು ಗದಗ ಐದು ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಕಳಪೆ ಪ್ರದರ್ಶನ

(ಹೆಚ್ಚಿನ ಹೊರೆ, ತೀವ್ರತೆ ಮತ್ತು ಎಂಪಿಐ) ನೀಡಿವೆ. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಾದ್ಯಂತ ಬಹುಆಯಾಮದ ಬಡತನವಿರುವ 190 ಹಳ್ಳಿಗಳಿವೆ. ಎಲ್ಲಾ 5 ಕಳಪೆ ಪ್ರದರ್ಶನ ನೀಡುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಬಹು ಆಯಾಮದ ಬಡತನ ಸೂಚ್ಯಂಕ (ಎಂಪಿಐ) ದಲ್ಲಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮುವ ಮಾದರಿಯು ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಮರಣದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಕಳಪೆ ಆರೋಗ್ಯ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದೆ. ಘಟಕಗಳಾದ್ಯಂತ ವಿಘಟಿತ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯು ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶ, ಶುದ್ಧ ಅಡುಗೆ ಇಂಧನ ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯವು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ನಡುವಿನ ಶೇಕಡಾವಾರು ಅಭಾವಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡಿವೆ ಎಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ (ಕ್ರಮವಾಗಿ 13.9%, 18.15% ಮತ್ತು 17.5%). ಅದೇ ಮಾದರಿಯು ಕೆಳಹಂತದ 5 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ- 26.63%, 38.64 % ಮತ್ತು 38.54% ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಎಸ್‌ಡಿಜಿ-2 ಶೂನ್ಯ ಹಸಿವು

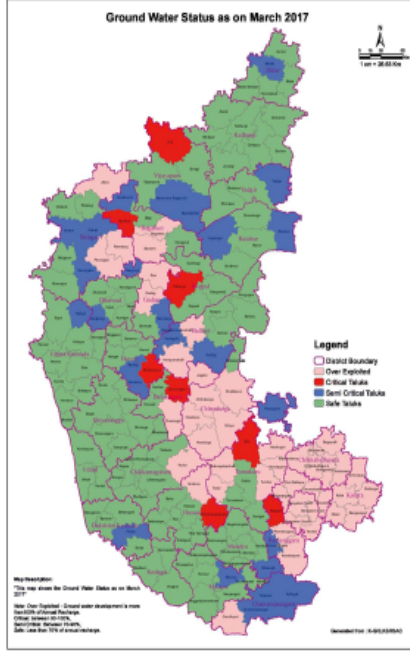
ಕಡಿಮೆ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯ ವಿಷ ವರ್ತುಲವನ್ನು ಭೇದಿಸಲು, 390 ನಿರ್ಣಾಯಕ ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯತಿಗಳಿಗೆ ತಕ್ಷಣದ ಗಮನ ಹರಿಸಬೇಕಿದೆ.

ಚಿತ್ರ 19.10

ಚಿತ್ರ 19.11

Improving farm income in water starved Talukas through Precision farming and water harvesting

- Ground water over exploited Talukas - 43,
- 4 districts - Bengaluru Urban, Bengaluru Rural, Chikkaballapur and Kolar districts are entirely over exploited.
- 28 critical Talukas and 67 GPs. Average yield is less than state average
- 17.4% of State gross and net area irrigated.
- Cropping pattern - Ragi, Maize and Jowar.
- Number of Borewells - 3,96,272 (36% of state)

Prioritising water harvesting structure in critical Talukas.

- Check dams - 5865
- Nala Bund - 112
- Recharge pit - 1524

Schemes	Budget
Pradhana Mantri Krishi Sinchayi Yojane	831.22 crores
Atal Bhujal Yojana	11.00 crores

ಇವು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು (ಕೊಪ್ಪ, ನರಸಿಂಹರಾಜಪುರ ಮತ್ತು ಶೃಂಗೇರಿ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು), ರಾಯಚೂರು (ಸಿಂಧನೂರು, ರಾಯಚೂರು, ದೇವದುರ್ಗ ಮತ್ತು ಮಾನ್ವಿ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು), ಕಲಬುರಗಿ (ಆಳಂದ, ಜೇವರ್ಗಿ ಮತ್ತು ಸೇಡಂ), ವಿಜಯಪುರ (ವಿಜಯಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕು), ಕೊಪ್ಪಳ (ಗಂಗಾವತಿ ತಾಲ್ಲೂಕು) ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿವೆ. ಮೈಸೂರು (ತಿರುಮಕೂಡಲು-ನರಸೀಪುರ ಮತ್ತು ನಂಜನಗೂಡು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು), ಮಂಡ್ಯ (ಮಂಡ್ಯ ತಾಲ್ಲೂಕು), ಬಳ್ಳಾರಿ (ಸಿರುಗುಪ್ಪ ಮತ್ತು ಬಳ್ಳಾರಿ ತಾಲ್ಲೂಕು), ಬೆಳಗಾವಿ (ಹುಕ್ಕೇರಿ ಮತ್ತು ಖಾನಾಪುರ), ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ (ಮಂಗಳೂರು), ದಾವಣಗೆರೆ (ಹರಿಹರ) ಮತ್ತು ಹಾಸನ (ಆಲೂರು ಮತ್ತು ಹೊಳೆ-ನರಸೀಪುರ), ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಆದ್ಯತೆಯ ಕೃಷಿ-ಹವಾಮಾನ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ-ಈಶಾನ್ಯ ಒಣ ವಲಯ, ಉತ್ತರ ಒಣ ವಲಯ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಪರಿವರ್ತನಾ ವಲಯಗಳಿವೆ. ತಕ್ಷಣದ ಗಮನ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಮುಖ್ಯ ಬೆಳೆಗಳು-ಜೋಳ, ರಾಗಿ, ಭತ್ತ, ಕಡಲೆ ಮತ್ತು ಗೋಧಿ.

ಇದಲ್ಲದೆ, ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಕೃಷಿ ಸಿಂಚಾಯಿ ಯೋಜನೆ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ (ಆರ್.ಕೆ.ವಿ.ವೈ - ಆರ್.ಎ.ಎಫ್.ಟಿ.ಎ.ಎ.ಆರ್) ಮತ್ತು ಎನ್.ಎಫ್.ಎಸ್.ಎಂ. ಯೋಜನೆಗಳ ಮೂಲಕ ಬೆಳೆಗಳ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾಪಂಚಾಯತಿಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಾಯಕ 5 ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಮುಂಚೂಣಿಯ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದು ಸೇರಿವೆ.

ಎಸ್‌ಡಿಜಿ 3: ಉತ್ತಮ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಯೋಗಕ್ಷೇಮ

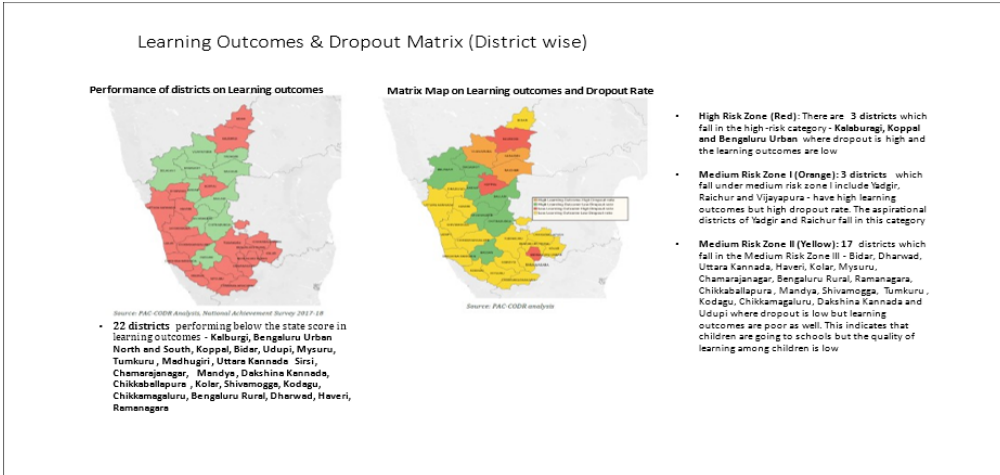
2011 ರಿಂದ 2020 ರವರೆಗಿನ ರೋಗಿಗಳ ಮರಣದ ಕಾರಣಗಳು ಮತ್ತು ಮರಣದ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಎಚ್.ಎಂ.ಐ.ಎಸ್ ನಿಂದ ಪಡೆಯಲಾಗಿದ್ದು ಮತ್ತು ಪ್ರತಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೆ ಎಪಿಡೆಮಿಯೋಲಾಜಿಕಲ್ ಟ್ರಾನ್ಸಿಶನ್ ಲೆವೆಲ್ (ಇಟಿಎಲ್) ಅನುಪಾತವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಇ.ಟಿ.ಎಲ್ ಅನುಪಾತವನ್ನು ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗ ಮತ್ತು ಅಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ಕಾಯಿಲೆಯ ಹೊರೆ ನಿರ್ಧರಿಸಲು ಲೆಕ್ಕಹಾಕಲಾಗಿದೆ. 30 ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಪೈಕಿ 177 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳನ್ನು ದತ್ತಾಂಶ ಲಭ್ಯತೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. 57 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ಇಟಿಎಲ್ ಅನುಪಾತದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿವೆ. ಶಿವಮೊಗ್ಗ, ಬೆಳಗಾವಿ, ಕಲ್ಬುರ್ಗಿ, ಧಾರವಾಡ ಮತ್ತು ಹಾವೇರಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಅಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗಗಳ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹೊರೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತಿವೆ. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಪೈಕಿ ಶಿವಮೊಗ್ಗ (ಹೊಸನಗರ), ಬೆಳಗಾವಿ (ಚಿಕ್ಕೋಡಿ), ಬೆಳಗಾವಿ (ಖಾನಾಪುರ), ಕಲ್ಬುರ್ಗಿ (ಗುಲ್ಬರ್ಗ), ಧಾರವಾಡ (ಕುಂದಗೋಳ), ಬೆಳಗಾವಿ (ಬೈಲಹೊಂಗಲ), ಶಿವಮೊಗ್ಗ (ಸೊರಬ), ಹಾವೇರಿ (ಶಿಗ್ಗಾಂವ), ಬೆಳಗಾವಿ (ಸೌಂದತ್ತಿ) ಮತ್ತು

ಹಾವೇರಿ (ಹಾನಗಲ್) ಟಾಪ್ 10 ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ಇ.ಟಿ.ಎಲ್ ಅನುಪಾತದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಾಗಿವೆ. ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಅನುಸರಣೆ ಸೇರಿದಂತೆ ಎನ್.ಪಿ.ಸಿ.ಡಿ.ಸಿ.ಎಸ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ರೋಗಗಳ ಆರಂಭಿಕ ಪತ್ತೆಗಾಗಿ ಉಪ-ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ಮೇಲ್ಕಂಡ ಆರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣಾ ವಿತರಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಶೋಧಿಸುವುದನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವತ್ತ ಗಮನಹರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಎಸ್‌ಡಿಜಿ 4: ಗುಣಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣ

ಕೆಂಪು ವಲಯದಲ್ಲಿರುವ 5 ಜಿಲ್ಲೆಗಳು- ಕಲ್ಯಾಣ ಕರ್ನಾಟಕ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು- ಯಾದಗಿರಿ (16%), ರಾಯಚೂರು (10.44%), ಕಲ್ಬುರ್ಗಿ (10%) ಕೊಪ್ಪಳ (9.45%) ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ (8.82%) 8 ರಿಂದ 9 ನೇ ತರಗತಿಗೆ ಬದಲಾವಣೆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ 8.8% ಕ್ವಿಂಟ್ ಹೆಚ್ಚು ಶಾಲೆಬಿಡುವ ದರವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ (ನೀತಿ ಆಯೋಗ ಗುರಿ ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ). ಕೆಂಪು ವಲಯದಲ್ಲಿ ವಿಜಯಪುರ, ಯಾದಗಿರಿ, ಬಾಗಲಕೋಟೆ, ರಾಯಚೂರು, ಕೊಪ್ಪಳ, ಬಳ್ಳಾರಿ, ಗದಗ, ಧಾರವಾಡ, ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ, ಹಾವೇರಿ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ, ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ, ಚಾಮರಾಜನಗರ, ಕೊಡಗು ಸೇರಿದಂತೆ 16 ಜಿಲ್ಲೆಗಳು 9 ರಿಂದ 10 ನೇ ತರಗತಿಗೆ ಬದಲಾವಣೆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಶೇ. 8 ಕ್ವಿಂಟಲು ಅಧಿಕ ಶಾಲೆ ಬಿಡುವ ದರವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಚಿತ್ರ 13 - ಕಲಿಕೆಯ ಫಲಿತಾಂಶಗಳು ಮತ್ತು ಡ್ರಾಪ್‌ಔಟ್ ಮ್ಯಾಟ್ರಿಕ್ಸ್

ಕಲಿಕೆಯ ಫಲಿತಾಂಶಗಳು ಮತ್ತು ಶಾಲೆಬಿಡುವ ಮ್ಯಾಟ್ರಿಕ್ಸ್ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯು 3 ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಆತಂಕಕಾರಿ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತವೆ ಎಂದು ತೋರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ - ಕಲಬುರಗಿ, ಕೊಪ್ಪಳ ಮತ್ತು ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದಲ್ಲಿ ಶಾಲೆಬಿಡುವುದು ಹೆಚ್ಚು ಮತ್ತು ಕಲಿಕೆಯ ಫಲಿತಾಂಶಗಳು ಕಡಿಮೆಯಿದೆ. ಹೈಯರ್ ಸೆಕೆಂಡರಿ ತರಗತಿಗಳಿಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಶಿಕ್ಷಕರ ಅನುಪಾತದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯು 16 ಜಿಲ್ಲೆಗಳ 36 ಬ್ಲಾಕ್‌ಗಳು 50 ಕ್ವಿಂಟ್ ಹೆಚ್ಚು ಪಿ.ಟಿ.ಆರ್ ಹೊಂದಿದೆ ಎಂದು ತೋರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಬಾಗಲಕೋಟೆ, ಬಳ್ಳಾರಿ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ದಾವಣಗೆರೆ ಕಲಬುರ್ಗಿ ಕೊಡಗು, ಕೋಲಾರ, ಮಂಡ್ಯ ಮೈಸೂರು, ರಾಮನಗರ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ತುಮಕೂರು, ಉಡುಪಿ ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ, ವಿಜಯಪುರ ಕೂಡ ಸೇರಿವೆ. ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಪಿ.ಟಿ.ಆರ್ 30:1 ರ ನಿಗದಿತ ಮಾನದಂಡಗಳ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿದ್ದರೂ ಸಹ, 25 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ 83 ಬ್ಲಾಕ್‌ಗಳು 15:1 ರ ಕಡಿಮೆ ಪಿ.ಟಿ.ಆರ್ ಹೊಂದಿವೆ. ಶಿವಮೊಗ್ಗ-ಸೊರಬ (219), ಶಿಕಾರಿಪುರ (110), ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿ (104); ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ- ಮುಂಡಗೋಡು (100) ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಪಿ.ಟಿ.ಆರ್ ಹೊಂದಿದೆ. ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆ - ಆಲೂರು (9), ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು-ಬೀರೂರು (10), ಮಂಡ್ಯ- ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣ (11), ಹಾಸನ-ಸಕಲೇಶಪುರ(11), ಹಾಸನ - ಬೇಲೂರು (11) ಕಡಿಮೆ ಪಿ.ಟಿ.ಆರ್ ಹೊಂದಿವೆ.

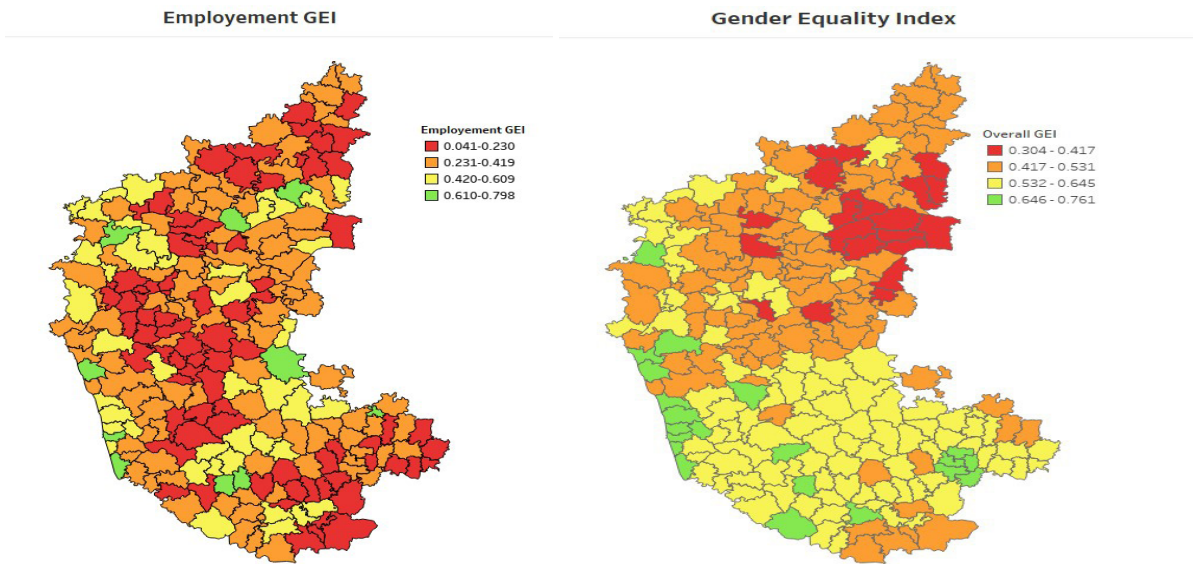
ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಶಾಲೆಬಿಡುವ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಮತ್ತು ಕಲಿಕೆಯ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಸಂಭಾವ್ಯ ಮಾರ್ಗವೆಂದರೆ ಸಮಗ್ರ ಶಿಕ್ಷಣ ಅಭಿಯಾನದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಆದ್ಯತೆಯ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಇದು ಗುಣಮಟ್ಟದ ಘಟಕಗಳು, ಶಾಲಾ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಐಸಿಟಿ ಪ್ರಯೋಗಾಲಯಗಳು ಮತ್ತು ಡಿಜಿಟಲ್ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ, ಸಾರಿಗೆ ಮತ್ತು ಹಾಸ್ಟೆಲ್ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಮೇಲೆ ಗಮನಹರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಪಿ.ಟಿ.ಆರ್ ಅನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು,

ಕಡಿಮೆ ಪಿ.ಟಿ.ಆರ್ ನಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪಿ.ಟಿ.ಆರ್ ತಾಲೂಕುಗಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಕರ ತರ್ಕಬದ್ಧಗೊಳಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಮರುನಿಯೋಜನೆಯನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕಿದೆ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಪಿ.ಟಿ.ಆರ್ ಹೊಂದಿರುವ ಬ್ಲಾಕ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಖಾಲಿ ಇರುವ ಶಿಕ್ಷಕರ ಹುದ್ದೆಗಳನ್ನು ಭರ್ತಿ ಮಾಡಲು ಡಿಬಿಇಗಳಿಂದ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಕರನ್ನು ನೇಮಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಿದೆ.

ಎಸ್‌ಡಿಜಿ 5: ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆ

ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯು ಜಿ.ಇ.ಐ ಅನ್ನು ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ಮಾಡಲು ಬಳಸಲಾದ ಎಲ್ಲಾ ಐದು ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಳಪೆ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯನ್ನು ವರದಿ ಮಾಡುವ 16 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಉಪಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಿದೆ, ಇದು ತಕ್ಷಣದ ನೀತಿನಿರೂಪಣಾ ಗಮನವನ್ನು ಸೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಈ 16 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ಎಲ್ಲಾ ಐದು ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಸರಾಸರಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಅಂಕಗಳಿವೆ. ಈ 16 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಪೈಕಿ ಒಂಬತ್ತು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ಬಳ್ಳಾರಿ ಮತ್ತು ಕಲಬುರ್ಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಸೇರಿವೆ. ಉಳಿದ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ವಿಜಯಪುರ, ಗದಗ ಮತ್ತು ರಾಯಚೂರಿನಲ್ಲಿವೆ.

ಚಿತ್ರ 19.14 ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆ

ಮಹಿಳಾ ಕಾರ್ಮಿಕ ಶಕ್ತಿಯ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ದರವನ್ನು (ಎಫ್‌ಎಲ್‌ಎಫ್‌ಪಿಆರ್) ನಿರ್ಧರಿಸುವ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳೆಂದರೆ: ತೀವ್ರ ಹಿಂಸಾಚಾರದ ಅನುಭವ, ಬ್ಯಾಂಕ್ ಖಾತೆ, ಡಿಜಿಟಲ್ ಸಾಕ್ಷರತೆ, ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಮನೆ ಮತ್ತು ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿ ಮನೆಯ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಸೇರಿವೆ.

ಈ ವರದಿಯು ಆದಾಯ ಉತ್ಪಾದನೆಗಾಗಿ ಸಾಲ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಶಿಫಾರಸುಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಮಹಿಳಾ ಕಾರ್ಮಿಕ ಬಲದ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಸಂಭಾವ್ಯವಾಗಿ ಸುಧಾರಿಸುವ ಕೆಳಗಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ (ಸ್ತ್ರೀ ಶಕ್ತಿ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜೀವನೋಪಾಯ ಮಿಷನ್ ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಕೌಶಲ್ಯ ಕರ್ನಾಟಕ ಯೋಜನೆ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೌಶಲ್ಯ, ಡಿಡಿಯು-ಜಿಕೆವೈ ಇತ್ಯಾದಿ ಮತ್ತು ಭೂ ಹಿಡುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಜಂಟಿ ಮಾಲೀಕತ್ವವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು).

ಸಿಡಿಆರ್ ಆವಿಷ್ಕಾರಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಮತ್ತು ಅನುಭವ ಹಂಚಿಕೆ ವೇದಿಕೆಗಳನ್ನು ವರಿಷ್ಠರ ಬೆಂಬಲದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ವಿಕಸನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ, ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಹಿನಿಗೆ ಅವರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವರ್ಧನೆಗಾಗಿ ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯತಿಗಳು/ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಿಂದ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯಾಗಿ ವಿವಿಧ ಮಧ್ಯಸ್ಥಗಾರರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

19.5 ನಡ್ಡ್ ಫೌಂಡೇಶನ್‌ನೊಂದಿಗೆ ಪಾಲುದಾರಿಕೆ

ನಡ್ಡ್ ಐಎಐಫ್ (IAF) ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ನವೀನ ಉಪಯೋಜನೆಗಳ ಒಳನೋಟಗಳು.

ನೀತಿ ಇಂಟರ್‌ನಿಷ್ ಮತ್ತು ಫೆಲೋಶಿಪ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ನಾಗರಿಕ ಸಮಾಜದಿಂದ ಪ್ರತಿಭೆಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸುವ ವಿಶಿಷ್ಟ ಮತ್ತು ನವೀನ ವಿನ್ಯಾಸದೊಂದಿಗೆ ಕಾರ್ಯಮಾಡುವ ಈ ಉಪಕ್ರಮವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿದೆ. ನಿರ್ಣಾಯಕ ಎಸ್‌ಡಿಜಿಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಸೂಚಕಗಳಲ್ಲಿ ನಿರಂತರ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಪ್ರಸ್ತುತ ಮತ್ತು ಯೋಜಿತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರ ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲು ಆಡಳಿತದೊಂದಿಗೆ ಪಾಲುದಾರರಾಗಲು ವೃತ್ತಿಪರರಿಗೆ ವೇದಿಕೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಈ ಉಪಕ್ರಮವು ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಕುಶಾಗ್ರಮತಿ, ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆಯ ಚಾಲನೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ತರುವ ಹಿರಿಯ, ಸಮರ್ಪಿತ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ನಿರ್ವಾಹಕರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಯೋಜನೆಗಳು ಈ ಕೆಳಕಂಡಂತಿವೆ:

ಆಸ್ತಿ ಗಳಿಕೆಕರಣ - ಮರುಬಳಕೆಯ ಮತ್ತು ಬಳಕೆಯಾಗದ ಸ್ವತ್ತುಗಳ ಉಪಯೋಗ

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ರೂ. 23000 ಕೋಟಿ ಮೌಲ್ಯದ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯು 9% ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನಿರ್ಣಾಯಕವಾಗಿದೆ. ಸುಮಾರು ರೂ.21,228.54 ಕೋಟಿ ಮೌಲ್ಯದ ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಕಟ್ಟಡವನ್ನು 7 ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಂದ ಆಸ್ತಿ ನಾಣ್ಯೀಕರಣಗೊಳಿಸಲು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ, ಅವುಗಳೆಂದರೆ - ರಸ್ತೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಾರಿಗೆ (ರೂ.10,413), ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನೆ (ರೂ.4,222), ವಿದ್ಯುತ್ ಪ್ರಸರಣ (ರೂ.1,567), ವಿದ್ಯುತ್ ವಿತರಣೆ (ರೂ.1361), ಉಗ್ರಾಣ (ರೂ.1,636), ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು (ರೂ.2,856) ಮತ್ತು ಇತರೆ ಸ್ಥಿರಾಸ್ತಿ (ರೂ.113) ಗಳಾಗಿವೆ. ಆಸ್ತಿಯ ಹಣಗಳಿಕೆಯು ಆರ್ಥಿಕ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಖಾಸಗಿ ವಲಯದ ದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ತರಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ, ಮೌಲ್ಯ ಎಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಮೂಲಕ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಣಕಾಸಿನ ಹತೋಟಿಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತದೆ, ಅಪಾಯದ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಉತ್ತಮಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಹೂಡಿಕೆಯ ಅಂತರವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಹಣವನ್ನು ಪ್ರವಹಿಸುತ್ತದೆ.

ಚಿತ್ರ 19.15

ರೈತರ ಆದಾಯವನ್ನು ದ್ವಿಗುಣಗೊಳಿಸಲು ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆಯ ಬಳಕೆ

ರೈತರ ಆದಾಯವನ್ನು ದ್ವಿಗುಣಗೊಳಿಸಲು ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ ಮತ್ತು ಯಂತ್ರ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಸಲಹೆ ನೀಡಿದೆ. ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಹಂತಹಂತವಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲು ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ - ಬೆಲೆ ಮತ್ತು ಇಳುವರಿ ಮುನ್ನೂಚನೆ, ಬೆಳೆ ಸಲಹೆ - ಯಾವ ಬೆಳೆ ಬೆಳೆಯಬೇಕು? ಆರಂಭಿಕ ರೋಗ ಪತ್ತೆ ಮತ್ತು ಮಿಡತೆ ಪತ್ತೆ ಮತ್ತು ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆಗಾಗಿ ಕಡಿಮೆ ವೆಚ್ಚದ ಸಾಲಕ್ಕಾಗಿ ರೈತರ ಸಾಲ ಸಂಗ್ರಹ, ಕಪ್ಪು ಸರಪಳಿ - ಬೀಜ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದನೆ ಪತ್ತೆಹಚ್ಚುವಿಕೆ ಡಿಜಿಟಲ್/ಯಾಂತ್ರೀಕರಣ- ನಿಖರವಾದ ಕೃಷಿ - ಸಂದರ್ಭೋಚಿತ ಬೆಳೆ ಜೀವನಚಕ್ರ ಎಚ್ಚರಿಕೆಗಳು, ಜ್ಞಾನ ಪ್ರಸಾರ-ಡಿಜಿಟಲ್/ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಾಧ್ಯಮ, ಸ್ಥಳೀಯ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ನೈಜ ಸಮಯದ ಮಾಹಿತಿ- ಡಿಜಿಟಲ್/ಇನ್‌ಫ್ರಾ, ಯಾಂತ್ರೀಕರಣದ ಉಬರೀಕರಣ- ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾದರಿ ಮತ್ತು ಏಕತ್ರೀಕರಣ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸ್ಥಳಗಳು - ಡಿಜಿಟಲ್ ಮಾರಾಟ. ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲು, ರಾಜ್ಯವು ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ ಮತ್ತು ಯಂತ್ರ ಕಲಿಕೆ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್‌ಗಳನ್ನು ಪಿಪಿಪಿ ಮತ್ತು ಸಿಎಸ್‌ಆರ್ ನಿಧಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕಿದೆ.

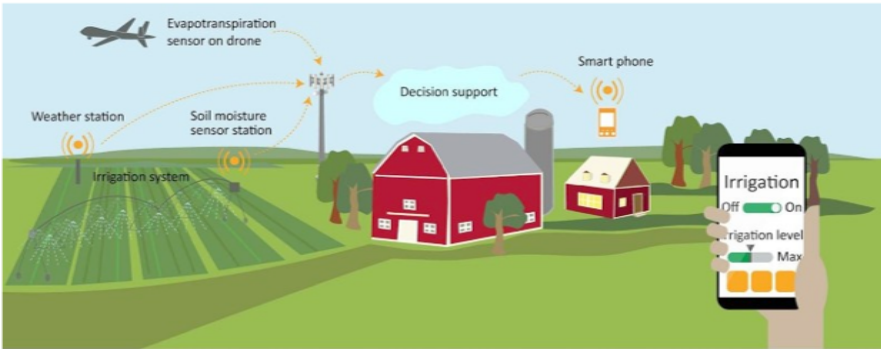
ಚಿತ್ರ 19.16. ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆಯ ಬಳಕೆ

1.Precision Farming with IOT,Remote Sensing

- Field is broken in zones,and optimal inputs based on the real- time data is provided.
- Optimal water usage,fertilizerusage,right tilling,seed usage as per the area.
- Ongoing soil nutrient measurement,early crop disease detection,yield estimation.
- Ongoing farmer advisorythrough an app.Can attract younger generation to come back to farming.
- **Higheryield,and lowercost,thus higher netincome.**

Indian Administrative Fellowship

ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್

ಬಾಗಲಕೋಟೆ ಮತ್ತು ಚಾಮರಾಜನಗರದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದು ಯೋಜನೆಯು ಈ ಕೆಳಗಿನವುಗಳ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುತ್ತದೆ

- ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಘನ ದ್ರವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಜಿಪಿಎಲ್‌ಎಫ್‌ಗಳ ಮೂಲಕ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಗೊಳಿಸುವುದು.
- Patient Review Instrument(PRI) ಅನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದು -ಸಮುದಾಯ ಆಧಾರಿತ ಆರೋಗ್ಯ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಗಾಗಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಏಕೀಕರಣಗೊಳಿಸುವುದು (ಗೃಹಾಧಾರಿತ ಆರೈಕೆ (ಪಾಲಿಯೇಟಿವ್ ಕೇರ್))

- ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ಸ್ಥಾಯಿ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದು.
- GP ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷ್ಯ ಆಧಾರಿತ ಡೇಟಾ ಚಾಲಿತ ವಿಧಾನವನ್ನು ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸುವುದು.

ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ

4 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ - ಗದಗ, ಕೊಪ್ಪಳ, ಚಾಮರಾಜನಗರ ಮತ್ತು ಹಾಸನಗಳ ಗ್ರಾಮ/ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ (ಜಿಪಿ) ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಸುಸ್ಥಿರತೆಯ ಕಡೆಗೆ ಗಮನಹರಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ ಮೀಟರಿಂಗ್, ಬಿಲ್ಲಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಸಂಗ್ರಹ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಉದ್ದೇಶಿತ ಅನುಷ್ಠಾನ.

ನೀರಿನ ಮಾಪನದಿಂದ ಬರುವ ಆದಾಯವು O&M ವೆಚ್ಚದ ಮೂರನೇ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಿದೆ ಮತ್ತು ಬೃಹತ್ ನೀರಿನ ಪೂರೈಕೆಯನ್ನು ಮಾಪನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆಯೆಂದು ಖಚಿತಪಡಿಸಿದೆ. ದೂರದ ಅಂಶದ ಸಂಭವವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ನೀರಿನ ಶುಲ್ಕಗಳಿಗೆ ಪ್ರಮಾಣಿತ ದರಗಳನ್ನು ತರಬೇಕು.

ಜೀವನೋಪಾಯ ಮತ್ತು ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಒಗ್ಗೂಡಿಸುವಿಕೆ.

- SHG BC ಸಬಿಗಳ (ವ್ಯಾಪಾರ ವರದಿಗಾರ ಏಜೆಂಟ್) ಸುಸ್ಥಿರ ಪಾಲೊಳ್ಳುವಿಕೆ
- SHIRE ಮೂಲಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಉದ್ಯಮಗಳನ್ನು ಸಾಂಸ್ಥಿಕಗೊಳಿಸುವ ಕ್ರೆಡಿಟ್ ಸುಧಾರಣೆಗಳ ಮೂಲಕ ಉತ್ತಮ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಂಪರ್ಕಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು
- ಗ್ರಾಮೀಣ ಉದ್ಯಮಗಳ ಪೋಷಣೆಗೆ ಸಂಜೀವಿನಿ ಹಬ್.
- Tie ಬೆಂಗಳೂರು ಮೂಲಕ 100 SHG ಎಂಟರ್‌ಪ್ರೈಸಿಸ್ ಪೋಷಣೆ ಉಪಕ್ರಮ
- ಒಗ್ಗೂಡಿಸುವಿಕೆ ಉಪಕ್ರಮಗಳ ಕುರಿತು ಬೆಂಬಲ ಮತ್ತು ಸಲಹೆ ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿದೆ. FPO ಮತ್ತು SHG ಒಗ್ಗೂಡಿಸುವಿಕೆ.

ಎಫ್‌ಪಿಒಗಳ ಉತ್ತೇಜನ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರತೆ

ಬ್ಯಾಂಡಿಂಗ್ ಸ್ಪರ್ಧೆ - ನಮ್ಮ ರೈತರ ಸವಾಲನ್ನು ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸಲು ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳ ಹೆಸರಿನ ಬ್ಯಾಂಡಿಂಗ್ ಸ್ಪರ್ಧೆಗಾಗಿ ಬ್ರಾಂಡ್ ಹೆಸರಿನ ರಚನೆ, ಟ್ಯಾಗ್‌ಲೈನ್ ಮತ್ತು ಬ್ರಾಂಡ್‌ನ ಪ್ರತೀಕ ಚಿಹ್ನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ಭಾರತದ ಎಲ್ಲಾ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಮುಕ್ತವಾಗಿದ್ದು ಸದ್ಯದಲ್ಲೇ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗುವುದು.

ಎಫ್‌ಪಿಒ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ನಕಾಶೆ- ನಾವು ಎಫ್‌ಪಿಒಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಉತ್ಪಾದನೆ, ಪರಿಮಾಣ ಮತ್ತು ಸಿದ್ಧತೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಎಫ್‌ಪಿಒಗಳ ವಿವರ ನಕಾಶೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ, ಸಮಗ್ರ ಎಫ್‌ಪಿಒ ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿಯನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಸಮೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಹೊರತರಲಾಗಿದೆ.

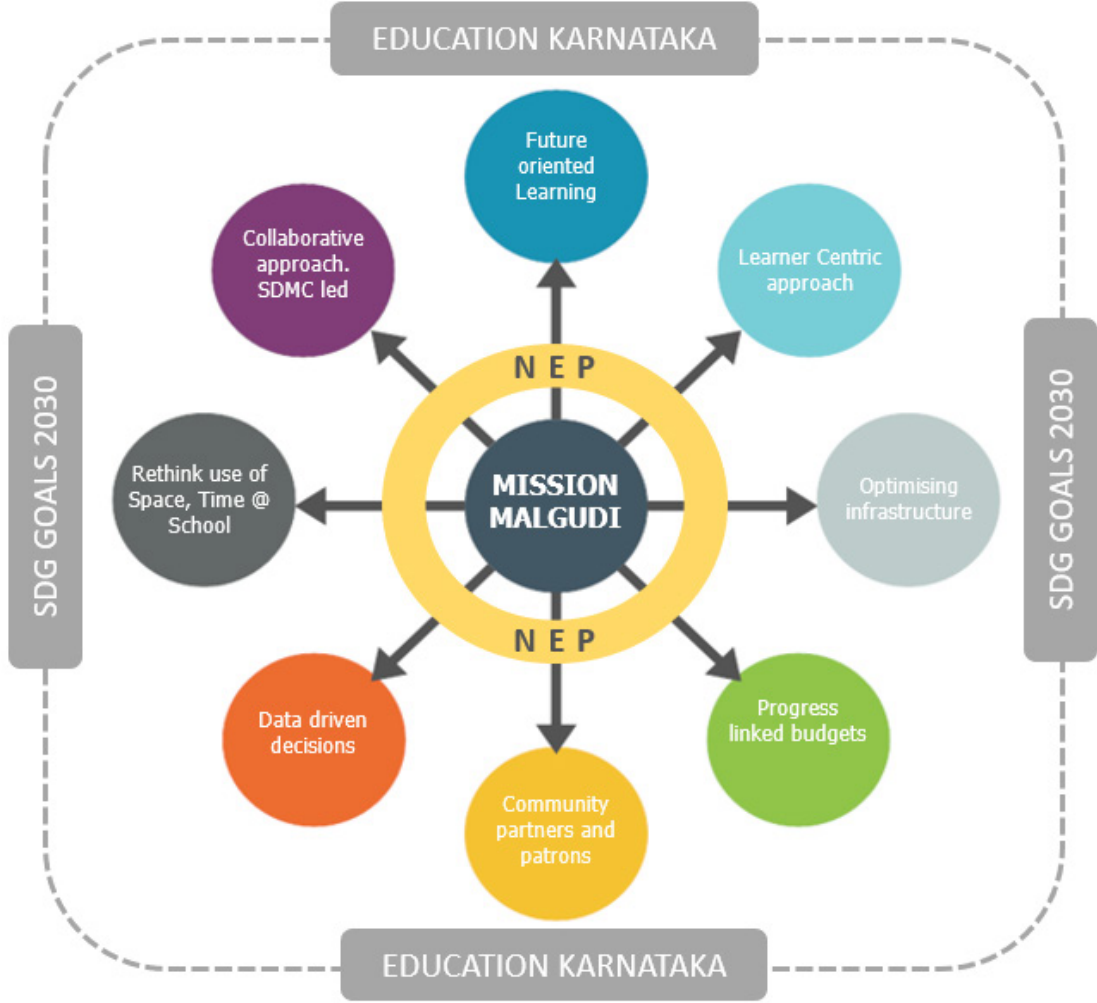
ಒಕ್ಕೂಟದ ರಚನೆ - ಜಿಲ್ಲಾ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಎಫ್‌ಪಿಒಗಳ ಒಕ್ಕೂಟ ರಚನೆಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಮೇಲಿನ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿ ಔಪಚಾರಿಕತೆಯಂತಹ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಮೈಕ್ರೋ ಫಂಡ್ ಪ್ರೊಸೆಸಿಂಗ್ ಎಂಟರ್‌ಪ್ರೈಸ್ ಸ್ಕೀಮ್, ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಮತ್ಸ್ಯ ಸಂಪದ ಯೋಜನೆ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಿಕೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಮಿಷನ್, ಆತ್ಮನಿರ್ಭರ ಭಾರತ, ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಕಿಸಾನ ಸಂಪದ ಯೋಜನೆ, ನಬಾರ್ಡ್ ಮತ್ತು ಎಂಎಸ್‌ಎಂಇ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ನಾಗರಿಕ ಸೇವೆಗಳ ದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳು

ಆಡಳಿತ ಸುಧಾರಣಾ ಆಯೋಗ II ರ ಮೊದಲ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲಾದ ಸುಮಾರು 856 ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನವು ಸಕಾಲಿಕ ನಾಗರಿಕ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಜನರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಪ್ರಯತ್ನ ಮತ್ತು ಪ್ರಭಾವದ ಮಾನದಂಡಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಪರಿಗಣಿಸಿ ಆದ್ಯತೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಆರಂಭಿಕ ಸ್ಟ್ರೀನಿಂಗ್ ಮಾಡಿದಾಗ ಕಂದಾಯ ಇಲಾಖೆಯ 107 ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳ ಹೊರಗಿಡಲು ತಾರ್ಕಿಕತೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಿದೆ ಎಂದು ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ: ಮೊದಲ ವರದಿಯಲ್ಲಿ

ಆಯೋಗವು ಮಾಡಿದ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಶಿಫಾರಸುಗಳನ್ನು ಶ್ರೇಣೀಕರಿಸಲು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದ ಆದ್ಯತೆಯ ಸೂಚ್ಯಂಕಕ್ಕಾಗಿ IAF ಹೀಟ್ ಮ್ಯಾಪ್ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ. ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಿದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪರಿಣಾಮ ಮತ್ತು ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಯತ್ನದ ಶಿಫಾರಸುಗಳಿಗೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಆದ್ಯತೆಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಶ್ರೇಯಾಂಕವು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಚಿತ್ರ 19.17 ಶಿಕ್ಷಣ

ಯೋಜನೆಯು ಎಸ್‌ಡಿಜಿ-4ರ ಗುರಿ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುತ್ತದೆ. ಪ್ರಮುಖ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳೆಂದರೆ - ಭವಿಷ್ಯದ ಸಿದ್ಧತೆ, ಚೌಕಟ್ಟು, ಸೂಕ್ತ ಕಲಿಕೆ, ಬ್ರಾಂಡ್ ಶಿಕ್ಷಣ ಕರ್ನಾಟಕ. 3 ಮಿಲಿಯನ್‌ಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಮಕ್ಕಳು ಸುಲಭವಾದ ಕಲಿಕೆಯ ಮಾದರಿಗಳ ಭಾಗವಾಗಲು ಇದು ಉತ್ತಮ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಮತ್ತು ಕಾಲಾನಂತರದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮುಂದುವರಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ನೇರ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಶಾಲೆ ಬಿಡುವ ದರವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇದು ಮುದ್ರಿತ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಕಾಲಾನಂತರದಲ್ಲಿ ಬದಲಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.

ಸಾಕ್ಷ್ಯ ಆಧಾರಿತ ಯೋಜನೆ:

ದತ್ತಾಂಶ ಆಧಾರಿತ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆ, ದತ್ತಾಂಶ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮತ್ತು ಡ್ಯಾಶ್‌ಬೋರ್ಡ್‌ಗಳ ಮೂಲಕ ಯೋಜನೆಗಳು - ರಾಜ್ಯದ ಯೋಜನೆಗಳು/ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಉತ್ತಮವಾಗಿ ರೂಪಿಸಲು ಮತ್ತು ಪರಿಶೀಲನೆಗಾಗಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳು ಮತ್ತು ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುತ್ತದೆ.

ಚಿತ್ರ 19.18. ದತ್ತಾಂಶ ಆಧಾರಿತ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಯೋಜನೆ

Improved Analytics and Visualisation

Indian Administrative Fellowship

Purpose of Selecting the focus area

Avalokana Dashboard is expected to provide accurate and up to date performance information of schemes and projects for planning and reviewing for various stakeholders in an easy to use, understandable and actionable format. Visualisation of analytical reports using Avalokana and KAG databases can lead to improved transparency and better developmental outcomes for the state as a whole.

Department Wise KGP Performance during 2021-22 (up to)										
Department	2021-22 BE	Budget Allocation	Release	Financial Target	Financial Act					
		CR	Total Allocation (A+B)	Release upto September (C)	Cumulative Target for the period upto month (D)	Total Target (E)	Exp upto month (F)	Exp for same month (G)	Exp for month (H)	Exp for month (I)
Grand Total	294303.46	11239.96	219463.56	105486.73	68104.96	15416.21	82755.17	60465.16	1328	1328
FOOD, CIVIL SUPPLIES, CONSUMER AFFAIRS AND METROLOGY DEPARTMENT	2374.16	0.00	2374.16	2377.50	966.00	183.57	1162.25	2215.51	19	19
DEPARTMENT OF PARLIAMENTARY AFFAIRS	283.02	0.00	283.02	237.26	115.00	23.19	139.12	176.94		
DEPARTMENT FOR SKILL DEVELOPMENT, ENTREPRENEURSHIP AND LIVELIHOOD	1087.70	0.00	1087.70	949.07	426.26	99.20	525.75	475.17	11	11
TRANSPORT DEPARTMENT	1654.80	1.62	1656.42	835.82	580.64	286.75	677.22	815.88	7	7
LARI DEPARTMENT	1451.53	0.12	1451.65	711.08	363.07	111.50	702.07	566.89	0	0
ANIMAL HUSBANDRY AND FISHERIES DEPARTMENT	2717.52	0.00	2717.52	1435.20	1061.11	228.94	1271.26	1910.52	30	30
CO-OPERATION DEPARTMENT	1607.50	0.00	1607.50	773.47	435.45	336.45	741.80	877.43	34	34
URBAN DEVELOPMENT DEPARTMENT	14388.15	3187.07	17575.22	8988.62	4816.25	1015.71	5633.84	6366.26	146	146
HIGHER EDUCATION DEPARTMENT	4958.95	0.00	4958.95	2627.81	1626.36	412.24	2225.12	1539.89	48	48
HOME DEPARTMENT	8077.40	276.76	8354.16	5403.73	2811.14	180.44	2543.02	2941.57	40	40
PRIMARY & SECONDARY EDUCATION DEPARTMENT	24884.16	464.05	25348.21	13076.26	8277.82	1694.24	14044.16	8691.91	200	200
DEPARTMENT OF PERSONNEL & ADMINISTRATIVE REFORMS (ADMINISTRATIVE REFORMS)	171.04	0.00	171.04	105.41	27.50	5.52	55.00	26.25		
MINOR REVOLUTION DEPARTMENT	2271.59	0.00	2271.59	1076.43	737.48	154.22	811.60	836.34	0	0
DEPARTMENT OF PERSONNEL & ADMINISTRATIVE REFORMS	654.32	0.00	654.32	625.99	235.07	48.34	233.43	296.65	4	4

Departments sorted on highest Unspent amount

Year	Admin Department	CR	Total Allocation	Total Release	Total Expenditure	Unspent	Unspent (%)
2021-22	PRIMAERY & SECONDARY EDUCATION	1468.16	4440.00	3538.23	3375.42	1104.57	24.88
2021-22	URBAN DEVELOPMENT DEPARTMENT	14388.15	8217.04	27482.28	43966.02	38246.77	46.54
2021-22	HOME DEPARTMENT	8077.40	276.76	8354.16	5403.73	2950.43	35.34
2021-22	ANIMAL HUSBANDRY AND FISHERIES DEPARTMENT	2717.52	0.00	2717.52	1435.20	1282.32	47.19
2021-22	TRANSPORT DEPARTMENT	1654.80	1.62	1656.42	835.82	820.60	49.54
2021-22	CO-OPERATION DEPARTMENT	1607.50	0.00	1607.50	773.47	834.03	51.88
2021-22	FOOD, CIVIL SUPPLIES, CONSUMER AFFAIRS AND METROLOGY DEPARTMENT	2374.16	0.00	2374.16	2377.50	966.00	40.69
2021-22	DEPARTMENT OF PARLIAMENTARY AFFAIRS	283.02	0.00	283.02	237.26	115.00	40.63
2021-22	DEPARTMENT FOR SKILL DEVELOPMENT, ENTREPRENEURSHIP AND LIVELIHOOD	1087.70	0.00	1087.70	949.07	426.26	39.24
2021-22	MINOR REVOLUTION DEPARTMENT	2271.59	0.00	2271.59	1076.43	737.48	32.46
2021-22	DEPARTMENT OF PERSONNEL & ADMINISTRATIVE REFORMS	654.32	0.00	654.32	625.99	235.07	37.43

All Departments Finance trends (Rs. Crores)

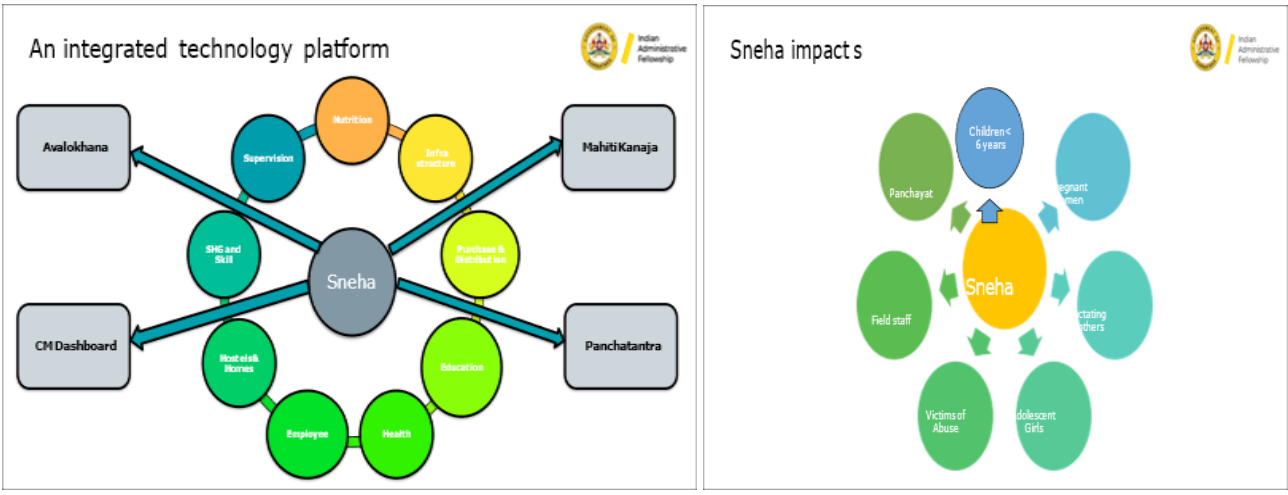
Year	Total Allocation	Total Release	Total Expenditure
2018-19	211.00	171.00	171.00
2019-20	211.00	171.00	171.00
2020-21	211.00	171.00	171.00
2021-22	211.00	171.00	171.00
Total	205.81K	10.92K	216.48K
Total Release	88.29K	77.88K	Unspent
Total Expenditure	21.33K		

Tabular View vs Analysed Visualisation

ಪೋಷಣೆ

ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಪೋಷಣೆ ಟ್ರಾಕರ್ ಅನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದೆ ಮತ್ತು ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಗಾಗಿ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಪೋಷಣೆ ಮತ್ತು ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಇಲಾಖೆಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಮುಖ ಏಜೆಂಟ್‌ಗಳಾದ ಆಶಾ, ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಅಂಗನವಾಡಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆಯರನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸುವ ನೈಜ ಸಮಯದ ದತ್ತಾಂಶ ಸಂಯೋಜನೆಯ ಸಾಧನಕ್ಕಾಗಿ ರಾಜ್ಯವು ಸ್ನೇಹ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದೆ. ಹೊರಗಡಲಾದ ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ತಲುಪಲು ಮತ್ತು ಐಸಿಡಿಎಸ್ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮೈಲಿಗಲ್ಲುಗಳನ್ನು ತಲುಪುವಲ್ಲಿ ವಿಳಂಬವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ನವೀಕರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ವರ್ಧಿತ ಫಲಿತಾಂಶಗಳಿಗಾಗಿ ವರ್ಧಿತ ಸಮುದಾಯದ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದ ಮಾಲೀಕತ್ವಕ್ಕಾಗಿ ಗ್ರಾಮಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸಬೇಕಾದ ವಿವಿಧ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶ ಮತ್ತು ತಾಯಿ ಮತ್ತು ಮಗುವಿನ ಆರೋಗ್ಯ ಸೂಚಕಗಳ ಮೇಲೆ ದತ್ತಾಂಶ ದೃಶ್ಯೀಕರಣಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಚಿತ್ರ 19.19. ಪೋಷಣೆ

ಚಿತ್ರ 19.20- ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಬಲವರ್ಧನೆ

ಉದ್ದೇಶಿತ ಜಿಲ್ಲಾಪಂಚಾಯತಿಗಳು, ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಂಚಾಯತಿಗಳು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳು ಅನುಕರಣೀಯ ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹತೆ, ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಸೇವಾ ವಿತರಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ದೊಡ್ಡ ಫಲಿತಾಂಶವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಇವುಗಳ ಮೂಲಕ ಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ: ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಗರಿಷ್ಠಗೊಳಿಸುವಿಕೆ: ಎಲ್ಲಾ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕುಂದುಕೊರತೆಗಳ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಪರಿಹಾರ ಮತ್ತು ಕೆಜಿಪಿಎ ಕಾಯಿದೆ 1993 ಸೆಕ್ಷನ್ 58, 145 ಮತ್ತು 184 ರಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪಿಸಿದಂತೆ ಜಿಲ್ಲಾಪಂಚಾಯತಿ, ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಂಚಾಯತಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥ ಸೇವಾ ವಿತರಣೆ: ಸಹಭಾಗಿತ್ವದ ಆಡಳಿತದ ಚೈತನ್ಯವನ್ನು ಜೀವಂತಗೊಳಿಸುವ ಅಂತರ್ಗತ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು. ಕೆಜಿಎಸ್ & ಪಿಆರ್ ಕಾಯಿದೆ 1993ರ ವಿಭಾಗ 310 ರಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪಿಸಿದಂತೆ ಭಾವಿಸಲಾದ ಅಗತ್ಯತೆಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಏಕೀಕರಣದ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುವ ಸ್ಥಳೀಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಿದೆ.

ಯೋಜನೆಗಳ ತರ್ಕಬದ್ಧತೆ ಮತ್ತು ಎಸ್‌ಡಿಜಿಗಳೊಂದಿಗೆ ನಕ್ಷಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ

ಕೇಂದ್ರ ಪ್ರಾಯೋಜಿತ ಯೋಜನೆಗಳ (ಸಿಎಸ್‌ಎಸ್) ಪುನರ್‌ರಚನೆಯು 14ನೇ ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗದ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳ ಪ್ರಮುಖ ಫಲಿತಾಂಶವಾಗಿದೆ. ಕೇಂದ್ರ ಪ್ರಾಯೋಜಿತ ಯೋಜನೆಗಳ ತರ್ಕಬದ್ಧಗೊಳಿಸುವಿಕೆಗೆ ಅಗತ್ಯ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ನೀತಿ ಆಯೋಗವು “ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳ ಸಮಿತಿ” ಯನ್ನು ರಚಿಸಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು 2022-23 ಕ್ಕೆ ರಾಜ್ಯ ವಲಯ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ವಲಯದ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ತರ್ಕಬದ್ಧಗೊಳಿಸಲು ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ಎಸ್‌ಡಿಜಿಗಳೊಂದಿಗೆ ನಕ್ಷಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಮಾಡಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದೆ.

ಪ್ರತಿ 17 ಎಸ್‌ಡಿಜಿಗಳಿಗೆ ಗುರಿ ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಈ ಗುರಿ ಸಮಿತಿಗಳು ಸೂಚಕಗಳನ್ನು ಅಂತಿಮಗೊಳಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಎಸ್‌ಡಿಜಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಮ್ಯಾಪ್ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು 2020-21 ರಿಂದ 2029-30 ರವರೆಗೆ ಈ ಎಸ್‌ಡಿಜಿ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ವರ್ಷವಾರು ಬಜೆಟ್ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿಗೆ ಗುರಿ ಸಮಿತಿಗಳ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ರೂ.75651.48 ಕೋಟಿಯಾಗಿದ್ದು, ಇದಕ್ಕೆ ಬಜೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ರೂ.61406.74 ಕೋಟಿಗಳು ಮಂಜೂರಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸುಮಾರು 400 ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಎಸ್‌ಡಿಜಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಮ್ಯಾಪ್ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸಕ್ತ ವರ್ಷದ ಬಜೆಟ್ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ, ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು “ನೀತಿ ಆಯೋಗದ ಎಸ್‌ಡಿಜಿ ಇಂಡಿಯಾ ಇಂಡೆಕ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಶ್ರೇಣಿಯನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಸುಧಾರಿಸಲು, ರಾಜ್ಯದ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿ ಸಾಧನೆಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ರೂಪಿಸಲಾಗುವುದು ಎಂದು ಘೋಷಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ, ಗುರಿಗಳು ಮತ್ತು ಹಂಚಿಕೆಗಳನ್ನು ಎಸ್‌ಡಿಜಿ ಗುರಿಗಳಿಗೆ ಲಿಂಕ್ ಸ್ವೀಮ್‌ಗಳಿಗೆ ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಯೋಜನೆಗಳ ತರ್ಕಬದ್ಧತೆ

ಯೋಜನೆಗಳ ವರ್ಗೀಕರಣ	ಯೋಜನೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಒಟ್ಟು ಯೋಜನೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಶೇ.	ಹಂಚಿಕೆ (ರೂ. ಕೋಟಿ)	ಒಟ್ಟು ಹಂಚಿಕೆಗೆ ಶೇ.
ಒಂದು ಕೋಟಿಯವರೆಗೆ	356	19.45	144.02	0.07
ಒಂದು ಕೋಟಿಗೂ ಅಧಿಕ ಮತ್ತು 10 ಕೋಟಿಯ ವರೆಗೆ	600	32.79	2712.63	1.30
10 ಕೋಟಿಗಿಂತ ಅಧಿಕ ಮತ್ತು 100 ಕೋಟಿಯವರೆಗೆ	602	32.90	22345.97	10.71
100 ಕೋಟಿಗೂ ಅಧಿಕ	272	14.86	183463.77	87.92
ಒಟ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆ*	1830	100.00	208666.39	100.00

* ಸಾಲ ಸೇವೆ ಹೊರತಾಗಿ ಮತ್ತು ವಸೂಲಾತಿ ಸೇರ್ಪಡಿಸಿ

2021-22ರಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 1830 ಯೋಜನೆಗಳ ಲೆಕ್ಕಶೀರ್ಷಿಕೆಗಳಿವೆ (ಸಾಲ ಸೇವೆ ಮತ್ತು ವಸೂಲಾತಿಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ). ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 1000 ಯೋಜನೆಗಳು ಪ್ರತಿಯೊಂದೂ ಗರಿಷ್ಠ ರೂ.10.00 ಕೋಟಿ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಈ ಲೆಕ್ಕಶೀರ್ಷಿಕೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಅನುದಾನ ಹಂಚಿಕೆಯ ಸುಮಾರು ಶೇಕಡಾ 1.37% ಹೊಂದಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಹಗುರವಾದ ಹರಡುವಿಕೆಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ಮತ್ತು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ವಿಧಾನವನ್ನು ಹೊಂದಲು ಯೋಜನೆಗಳ ತರ್ಕಬದ್ಧಗೊಳಿಸುವಿಕೆಯು ಸಮಯದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

ಸಣ್ಣ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ದೊಡ್ಡ ಯೋಜನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ವಿಲೀನಗೊಳಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಒಂದೇ ರೀತಿಯ ಉದ್ದೇಶಗಳೊಂದಿಗೆ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ವಿಲೀನಗೊಳಿಸುವುದು ನಿರಂತರ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ವರದಿಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಇತರ ದೊಡ್ಡ ಯೋಜನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ವಿಲೀನಗೊಳಿಸಬಹುದಾದ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಇಲಾಖೆಗಳನ್ನು ಕೋರಲಾಗಿದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ, ಎಚ್‌ಬಿಎಲ್ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯವರ ಬಜೆಟ್ ಘೋಷಣೆಯಲ್ಲಿ, ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಮತ್ತು ಜನಸೇವೆ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕೆಲವು ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಯೋಜನೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಯೋಜಿಸಲು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

19.6 ಉಪಸಂಹಾರ ಮತ್ತು ಮುನ್ನೋಟ

ಬಜೆಟ್ ಆದೇಶದಂತೆ, (ಪ್ಯಾರಾ 184) ಪ್ರಮುಖ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಫಲಿತಾಂಶಗಳಿಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಎಸ್‌ಡಿಜಿ-2030ರ ಕಾರ್ಯಸೂಚಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಒಳಹರಿವುಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಮತ್ತು ವರ್ಷಕ್ಕೆ 100 ಕೋಟಿಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅನುದಾನವಿರುವ ಮತ್ತು ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ವ್ಯಾಪಕ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಪ್ರಮುಖ ಯೋಜನೆಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಲು ಕರ್ನಾಟಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುತ್ತದೆ.

- ❑ ಮಧ್ಯಮಾವಧಿ ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಕರ್ನಾಟಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಸಮಕಾಲೀನ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಗಳ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುತ್ತದೆ.
- ❑ ಭಾರತದಾದ್ಯಂತ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಡಿಎಂಇಟಿ ಉಪಕ್ರಮವನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಲು ಶ್ರಮಿಸುವುದು.
- ❑ ಯುವ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಆಂತರಿಕ ಅಧ್ಯಯನಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು, ಕ್ಷೇತ್ರ ವಾಸ್ತವತೆಗಳನ್ನು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ವರದಿಗಳಲ್ಲಿ ಸೆರೆಹಿಡಿಯಲಾಗಿದೆಯೆ ಎಂದು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಇದು ನೈಜ ಸಮಯದ ದತ್ತಾಂಶ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮತ್ತು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸುತ್ತದೆ.
- ❑ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿ-2021 ತಯಾರಿಸಲು ತಾಂತ್ರಿಕ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು.
- ❑ ಕರ್ನಾಟಕ 2021-22ರ ಆರ್ಥಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ತಾಂತ್ರಿಕ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು.

- ❑ ಯುವ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಇಂಟರ್‌ನೇಷನಲ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದು.
- ❑ ಸಾಕ್ಷಾಧಾರಿತ ನೀತಿಗಾಗಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ಸೆಳೆಯಲು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಮತ್ತು ದತ್ತಾಂಶ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯಲ್ಲಿ ದ್ವಿತೀಯಕ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸಲು, ಕರ್ನಾಟಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಕೆಬಿಡಿಐ, ಸಿಬಿಡಿಆರ್ ಮತ್ತು ಎಸ್‌ಡಿಜಿಸಿಸಿ ಯೊಂದಿಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದು.
- ❑ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ನಾವೀನ್ಯತೆಗಳನ್ನು ತರಲು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ದೃಢವಾದ ಉನ್ನತ-ಗುಣಮಟ್ಟದ ಸಂಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಐಎಎಫ್ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನ ಪಾಲುದಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು ಶ್ರಮಿಸುವುದು.
- ❑ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳ ಸ್ಥಳೀಕರಣ ಮೂಲಕ ಈ ಗುರಿಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಹಾಗೂ ಸಾಧನೆ.
- ❑ ಯೋಜನೆ ನಿರ್ವಹಣೆ (Project Management Tool) ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವು ಅಳವಡಿಸುವ ಮೂಲಕ ಬೃಹತ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳ ದಕ್ಷ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಹಾಗೂ ಸಮಯಬದ್ಧ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವಿಕೆ.
- ❑ ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ (AI) ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಹಾಗೂ ಬೃಹತ್ ದತ್ತಾಂಶ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯ ಮೂಲಕ ದತ್ತಾಂಶ ಕೆರೆ (Data Lake) ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಅದರ ಅಳವಡಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಆದರ್ಶ ಬಳಕೆ ಹಾಗೂ ಜನರ ಗರಿಷ್ಠ ಕಲ್ಯಾಣ ಸಾಧಿಸುವುದು.

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಇತ್ತೀಚಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ಷಿಪ್ರ ಪ್ರಗತಿಯತ್ತ ಸಾಗುತ್ತಿದೆ. ಸಾಕ್ಷಾಧಾರಿತ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕ ಸಮಾಜ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಜೊತೆಗಿನ ಪಾಲುದಾರಿಕೆಗಳು ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸಿವೆ. ಬಲವಾದ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಯೋಜನೆಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ವಿನ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳ ಮೂಲಕ ರಾಜ್ಯವು ಎಸ್‌ಡಿಜಿ- 2030 ಅನ್ನು ಸಾಧಿಸುವತ್ತ ತ್ವರಿತಗತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಉಲ್ಲೇಖಗಳು

- ❑ ಕರ್ನಾಟಕದ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯದ ಆರ್ಥಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆ 2021, ಪಿಪಿಎಂಎಸ್, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ
- ❑ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯದ ಕರ್ನಾಟಕ ಒಂದು ನೋಟ, ಪಿಪಿಎಂಎಸ್
- ❑ ಜೋಡಿ ಮತ್ತು ರಿಸ್ಕ್, (2004) ಟೆನ್ ಸ್ಟೆಪ್ಸ್ ಟು ಎ ರಿಸಲ್ಟ್ ಬೇಸ್ಡ್ ಮಾನಿಟರಿಂಗ್ ಅಂಡ್ ಎವಲ್ಯೂಯೇಷನ್ ಸಿಸ್ಟಮ್: ಹ್ಯಾಂಡ್‌ಬುಕ್ ಫಾರ್ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್ ಪ್ರಾಕ್ಟೀಷನರ್ಸ್, ವರ್ಲ್ಡ್ ಬ್ಯಾಂಕ್.
- ❑ ಮೈಕೆಲ್ ಬ್ಯಾಂಬರ್ಗರ್, ಮಾರ್ಕೊ ಸೆಗೊನ್ ಮತ್ತು ಫ್ಲೋರೆನ್ಸಿಯಾ ಟಟಿಯೋಸಿಯನ್ (2016). ಎವಲ್ಯೂಟಿಂಗ್ ದಿ ಸಸ್ಟೈನಬಲ್ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್ ಗೋಲ್ಸ್ ವಿತ್ ಎ “ನೋ ಒನ್ ಲೆಫ್ಟ್ ಬೆಹೈಂಡ್” ಲೆನ್ಸ್ ಥ್ರೂ ಈಕ್ವಿಟಿ -ಫೋಕಸ್ಡ್ ಅಂಡ್ ಜೆಂಡರ್-ರೆಸ್ಪೋನ್ಸಿವ್ ಎವಲ್ಯೂಯೇಷನ್, ಯುಎನ್ ವಿಮೆನ್.
- ❑ ಯೋಜನಾ ಇಲಾಖೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ, ಎಸ್‌ಡಿಜಿ-2030ರ ಕಾರ್ಯಸೂಚಿ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆ, 2020.
- ❑ ಯು.ಎನ್.ಡಿ.ಪಿ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಫಲಿತಾಂಶಗಳಿಗಾಗಿ ಯೋಜನೆ, ಸಂಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಕೈಪಿಡಿ, 2009
- ❑ ಯು.ಎನ್.ಡಿ.ಪಿ, ಎವಲ್ಯೂಯೇಷನ್ ಗೈಡ್ಲೈನ್ಸ್ ಐ.ಇ.ಓ ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್, ಜೂನ್ 2021
- ❑ ಯು.ಎನ್.ಇ.ಜಿ, ನಾರ್ಮ್ಸ್ ಅಂಡ್ ಸ್ಟಾಂಡರ್ಡ್ಸ್ ಫಾರ್ ಎವಲ್ಯೂಯೇಷನ್, 2016.

20.2 ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿನ ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸ್ಥಿತಿ-ಗತಿ

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಮಾಲಿನ್ಯ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮಂಡಳಿಯು (ಕೆ.ಎಸ್.ಪಿ.ಸಿ.ಬಿ) ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಅಧಿನಿಯಮ 2016 ಅನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಜಾರಿಗೆ ತರುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ತಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಗಟ್ಟಿಗೊಳಿಸುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ದಿನ 11,044 ಟನ್‌ಷ್ಟು (ಟಿಪಿಡಿ) ಪೌರ ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಉತ್ಪಾದನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 50-55ರಷ್ಟು ಜೈವಿಕ/ಹಸಿ ತ್ಯಾಜ್ಯ, ಶೇಕಡ 30-35ರಷ್ಟು ಒಣತ್ಯಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಶೇಕಡ 10-20ರಷ್ಟು ಸಿ&ಡಿ ಹಾಗೂ ನಿರುಪಯುಕ್ತ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. 2031ರ ವೇಳೆಗೆ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಒಂದರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿದಿನ ಸುಮಾರು 13,000 ಟನ್ ನಷ್ಟು ಪೌರ ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗುವ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಇರುತ್ತದೆ.

ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಅಧಿನಿಯಮ 2016ರ 4(ಎ) ನಿಯಮದಂತೆ, ಎಲ್ಲಾ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಮನೆ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ತೆರಳಿ ಕಸ ಪಡೆಯಲು, ಸೂಕ್ತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಂಗಡಿಸುವುದು, ಸಾಗಿಸುವುದು ಮತ್ತು ವಿಲೇವಾರಿ ಮಾಡುವುದು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿದೆ. ಬಹುತೇಕ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಕಸ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ಕೆಲವು ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಕೊಳವೆಗಳಲ್ಲಿ ಗೊಬ್ಬರದ ತಯಾರಿಕೆ, ಸಮುದಾಯದ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಗೊಬ್ಬರ ತಯಾರಿಕೆ ಮುಂತಾದ ಕಸ ವಿಂಗಡಣೆಯ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 20.1 ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 20.1: ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿನ ಜಿಲ್ಲಾವಾರ ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ									
ಕ್ರ. ಸಂ.	ಜಿಲ್ಲೆ	ತ್ಯಾಜ್ಯ ಉತ್ಪಾದನೆ				ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಸ್ಕರಣೆ			ಒಟ್ಟು ತ್ಯಾಜ್ಯದ ಪ್ರಮಾಣ (ಟನ್‌ಗಳಲ್ಲಿ)
		ಹಸಿ ತ್ಯಾಜ್ಯ (ಟಿಪಿಡಿ)	ಒಣ ತ್ಯಾಜ್ಯ (ಟಿಪಿಡಿ)	ಸಿ&ಡಿ ತ್ಯಾಜ್ಯ (ಟಿಪಿಡಿ)	ಒಟ್ಟು ಪೌರ ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ (ಟಿಪಿಡಿ)	ಹಸಿ ತ್ಯಾಜ್ಯ (ಟಿಪಿಡಿ)	ಒಟ್ಟು ಗೊಬ್ಬರ ಉತ್ಪಾದನೆ (ಟಿಪಿಡಿ)	ಒಣ ತ್ಯಾಜ್ಯ (ಟಿಪಿಡಿ)	
1	ಬಾಗಲಕೋಟೆ	110.90	87.80	18.50	231.00	87.7	11.4	79.5	57520
2	ಬಳ್ಳಾರಿ	264.15	153.84	20.42	495.39	58	2.6	24.12	325970
3	ಬೆಳಗಾವಿ	228.00	137.10	25.08	536.30	329.9	30.38	57.86	373965
4	ಬೆಂಗಳೂರುಗ್ರಾ	60.39	44.00	6.37	120.92	54.5	4.93	33.45	50600
5	ಬೆಂಗಳೂರು ನ	2399	1166.73	1002.22	4593	1257	71.5	615.3	10,760,200
6	ಬೀದರ್	107.00	44.50	9.00	183.00	50	18	43	12000
7	ಬಿಜಾಪುರ	100.20	91.00	9.20	216.50	60	12.6	45	158100
8	ಚಾಮರಾಜನಗರ	34.52	26.18	8.73	75.38	6.7	0.36	0	55057
9	ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ	80.60	22.70	5.30	121.00	72	5.67	2.01	68789
10	ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು	63.40	38.69	7.00	114.20	63.4	10.2	9.95	23500
11	ಚಿತ್ರದುರ್ಗ	64.50	40.00	12.00	137.00	45	3	10	150000
12	ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡ	232.87	167.26	11.06	416.79	305	27.86	38.75	603500
13	ದಾವಣಗೆರೆ	120.00	72.00	16.00	232.00	53	8.4	15.3	331000
14	ಧಾರವಾಡ	256.54	162.51	17.88	438.78	166.25	21.16	1.38	516438
15	ಗದಗ	58.00	54.54	16.58	148.00	58	8.66	28	42908
16	ಹಾಸನ	73.50	50.95	14.75	149.50	32.3	10	2.4	148200
17	ಹಾವೇರಿ	89.84	45.08	4.53	162.20	69.5	14.55	10.7	260330

ಕೋಷ್ಟಕ 20.1: ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿನ ಜಿಲ್ಲಾವಾರ ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ

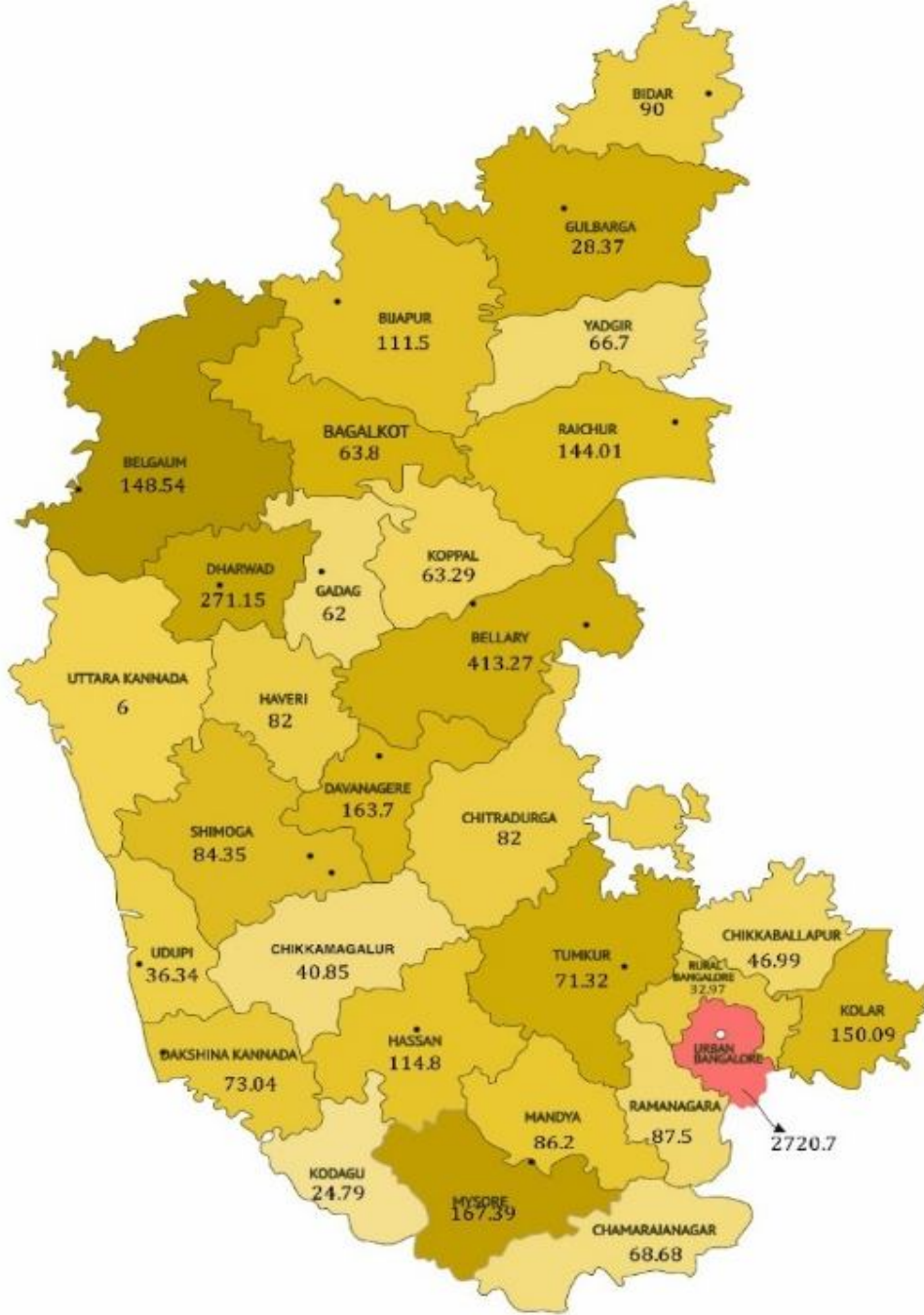
ಕ್ರ. ಸಂ.	ಜಿಲ್ಲೆ	ತ್ಯಾಜ್ಯ ಉತ್ಪಾದನೆ				ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಸ್ಕರಣೆ			ಒಟ್ಟು ತ್ಯಾಜ್ಯದ ಪ್ರಮಾಣ (ಟನ್‌ಗಳಲ್ಲಿ)
		ಹಸಿ ತ್ಯಾಜ್ಯ (ಟಿಪಿಡಿ)	ಒಣ ತ್ಯಾಜ್ಯ (ಟಿಪಿಡಿ)	ಸಿ&ಡಿ ತ್ಯಾಜ್ಯ (ಟಿಪಿಡಿ)	ಒಟ್ಟು ಪೌರ ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ (ಟಿಪಿಡಿ)	ಹಸಿ ತ್ಯಾಜ್ಯ (ಟಿಪಿಡಿ)	ಒಟ್ಟು ಗೊಬ್ಬರ ಉತ್ಪಾದನೆ (ಟಿಪಿಡಿ)	ಒಣ ತ್ಯಾಜ್ಯ (ಟಿಪಿಡಿ)	
18	ಕಲ್ಬುರ್ಗಿ	202.28	114.37	12.70	352.55	190.75	15.7	133.43	163000
19	ಕೊಡಗು	23.00	14.57	2.40	41.09	11	4.15	5.3	47000
20	ಕೋಲಾರ	141.77	51.11	8.01	228.67	51.5	11	27.08	4927
21	ಕೊಪ್ಪಳ	62.58	49.97	3.35	129.00	58.55	14	7.16	91979
22	ಮಂಡ್ಯ	54.85	50.71	5.36	117.18	29.7	1.55	1.28	81207
23	ಮೈಸೂರು	281.00	154.00	59.00	553.00	296.8	37.4	88.81	314380
24	ರಾಯಚೂರು	120.75	81.48	11.19	223.90	77.9	1.3	1.99	94892
25	ರಾಮನಗರ	68.78	38.15	5.34	129.60	26.5	5.5	15.6	69000
26	ಶಿವಮೊಗ್ಗ	116.49	98.26	47.15	289.00	158.45	29.7	46.2	58180
27	ತುಮಕೂರು	134.82	61.48	6.85	252.24	156.3	16.7	24.62	234000
28	ಉಡುಪಿ	56.44	40.65	6.05	110.33	63.42	16	10.57	80758
29	ಉತ್ತರಕನ್ನಡ	87.90	50.75	3.25	152.00	106.6	8.4	57	50
30	ಯಾದಗಿರಿ	49.66	27.40	6.60	94.80	16.05	2.1	12.05	21760
	ಒಟ್ಟು	5743.7	3237.77	1381.87	11044.3	4011.8	424.77	1447.81	15199210

ಅ. ಹಸಿ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ನಿರ್ವಹಣೆ

ಪ್ರಸ್ತುತ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿದಿನ ಉತ್ಪಾದನೆ ಆಗುತ್ತಿರುವ 5743.7 ಟನ್‌ಗಳಷ್ಟು ಹಸಿ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ಪೈಕಿ, ಕೇವಲ 4011.8 ಟನ್‌ಗಳ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು 424.77 ಟನ್‌ಗಳಷ್ಟು ಗೊಬ್ಬರವನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಹೀಗೆ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗುವ ಗೊಬ್ಬರವನ್ನು ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆಯ ಸಹಯೋಗದಲ್ಲಿ ರೈತರಿಗೆ ಪ್ರತಿ ಕೆಜಿಗೆ ರೂ.5ರ ದರದಲ್ಲಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ, ಮೈಸೂರು, ಬೆಳಗಾವಿ ಮತ್ತು ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಪ್ರತಿ ದಿನಕ್ಕೆ 20 ಟನ್‌ಗಳಷ್ಟು ಸಾವಯವ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತಿವೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಬಳ್ಳಾರಿ, ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ, ರಾಯಚೂರು, ಯಾದಗಿರಿ, ಕೊಡಗು, ಚಾಮರಾಜನಗರ, ಮಂಡ್ಯ ಮತ್ತು ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಪ್ರತಿದಿನಕ್ಕೆ 5 ಟನ್‌ಗಳಿಗೂ ಕಡಿಮೆ ಸಾವಯವ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತವೆ.

ಒಂದು ವೇಳೆ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿದಿನಕ್ಕೆ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗುತ್ತಿರುವ 2399 ಟನ್‌ಗಳಷ್ಟು ಸಾವಯವ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಗೊಬ್ಬರವಾಗಿಸಿದರೆ, ಇದರಿಂದ 218 ಟನ್‌ಗಳಷ್ಟು ಟಿಪಿಡಿ ಗೊಬ್ಬರದ ಉತ್ಪಾದನೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಪ್ರತೀ ದಿನ ರೂ 11.00 ಲಕ್ಷ ಆದಾಯವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ಉಳಿದ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿದಿನಕ್ಕೆ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗುವ 3344 ಟನ್‌ಗಳಷ್ಟು ಹಸಿ ತ್ಯಾಜ್ಯದಿಂದ 300 ಟನ್‌ಗಳಷ್ಟು ಗೊಬ್ಬರವನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಪ್ರತೀ ದಿನಕ್ಕೆ ರೂ.15 ಲಕ್ಷ ಆದಾಯವನ್ನು ಗಳಿಸಲು ಅವಕಾಶವಿರುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗುವ ಶೇಕಡ 55ರಷ್ಟು ಹಸಿ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಗೊಬ್ಬರವಾಗಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಇನ್ನಷ್ಟು ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಸಾಕಷ್ಟು ಅವಕಾಶಗಳಿರುತ್ತವೆ.

ಚಿತ್ರ 20.2: ಪೌರ ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಅಂತರ (ಟಿಪಿಡಿ)

ಆ. ಒಣ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ನಿರ್ವಹಣೆ

ಬೆಂಗಳೂರು ಪ್ರತಿದಿನ 1167 ಟನ್‌ಗಳಷ್ಟು ಒಣ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ 612 ಟನ್‌ಗಳಷ್ಟು ಪ್ರತಿದಿನ ಮರುಬಳಕೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದ್ದು, 3.3 ಟಿಪಿಡಿಯನ್ನು ಸಿಮೆಂಟ್ ತಯಾರಿಕಾ ಘಟಕಗಳ ಬಳಕೆಗೆ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಉಳಿಕೆಯಾಗುವ 551.7 ಟಿಪಿಡಿಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಒಣತ್ಯಾಜ್ಯದ ಶೇಕಡ 47.26 ರಷ್ಟು ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ 3,237 ಟಿಪಿಡಿ ಒಣತ್ಯಾಜ್ಯ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ 1,114.8 ಟಿಪಿಡಿಯಷ್ಟು ಮರುಬಳಕೆಯಾದರೆ, 215 ಟಿಪಿಡಿ ರೆಫ್ಯೂಸ್‌ಡೆರೈವ್ಡ್ ಫ್ಯೂಲ್ (Refuse Derived Fuel (ಆರ್‌ಡಿಎಫ್)) ಆಗಿ ಪರಿವರ್ತಿತವಾದರೆ, 118 ಟಿಪಿಡಿ

ಸಿಮೆಂಟ್ ತಯಾರಿಕಾ ಘಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆ ಮಾಡಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗುವ ಒಣ ತ್ಯಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 44.7 ಮಾತ್ರ ಮರುಬಳಕೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಉಳಿದ 1790 ಟಿಪಿಡಿಯು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಮೇಲೆ ಸುರಿಯಲ್ಪಡುವ ತ್ಯಾಜ್ಯವಾಗಿ ಕೊನೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಗೃಹಬಳಕೆಯ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಒಣ ತ್ಯಾಜ್ಯದಿಂದ ಉತ್ಪಾದಿತವಾಗುವ ರೆಪ್ಪೋಸ್ ಡಿರೈವ್ಡ್ ಇಂಧನವು (ಆರ್‌ಡಿಎಫ್) ಜೈವಿಕವಾಗಿ ವಿಘಟನೆ (biodegradable) ಹೊಂದುವ ಮತ್ತು ಜೈವಿಕವಾಗಿ ವಿಘಟನೆ ಹೊಂದದಿರುವ (non-biodegradable) ದಹ್ಯ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. 2000ಕಿ.ಕ್ಯಾಲರಿ/ಕೆಜಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಆರ್‌ಡಿಎಫ್ ಸಿಮೆಂಟ್ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ಅಗತ್ಯ ಇಂಧನವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಇದನ್ನು ಕಸದಿಂದ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಘಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ನಗರ ವ್ಯವಹಾರಗಳು ಮತ್ತು ವಸತಿ ಸಚಿವಾಲಯವು ಹೊರಡಿಸಿರುವ ಹಲವು ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಆರ್‌ಡಿಎಫ್ ಬಳಕೆಯ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳಲ್ಲಿ ಆರ್‌ಡಿಎಫ್ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಪ್ರತಿಟನ್‌ಗೆ ರೂ.600 ರಿಂದ ರೂ.2400 ಎಂದು ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಇದರಿಂದ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ನಿರಂತರ ಆದಾಯ ಪಡೆಯುವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಸೃಜಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ, ಮೈಸೂರು, ಶಿವಮೊಗ್ಗ, ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡ, ಬೆಳಗಾವಿ, ಬಾಗಲಕೋಟೆ, ವಿಜಯಪುರ, ಉತ್ತರಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಕಲಬುರ್ಗಿಯಂತಹ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು 40 ಟಿಪಿಡಿ ಒಣ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಮರುಬಳಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ, ಧಾರವಾಡ, ಕೊಡಗು, ದಾವಣಗೆರೆ, ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ, ಮಂಡ್ಯ, ಚಾಮರಾಜನಗರ, ಹಾಸನ, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು, ರಾಯಚೂರು ಮತ್ತು ಕೊಪ್ಪಳದಂತಹ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಒಣ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಮರುಬಳಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ಬೃಹತ್ ಬೆಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆಯು ಕಸದಿಂದ ಇಂಧನ ಎನ್ನುವ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪ್ರಮುಖ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದ್ದು, ಇವು ಬಹುತೇಕ ಆರಂಭಿಕ ಹಂತದಲ್ಲಿವೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಸುರಿಯಲ್ಪಡುವ ಒಣ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಮೌಲ್ಯಯುತವಾಗಿ ಮರುಬಳಕೆ ಮಾಡಲು ಸಾಕಷ್ಟು ಅವಕಾಶಗಳಿವೆ. ಇಲ್ಲವಾದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿರುವ ತ್ಯಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಗಂಭೀರ ಪರಿಸರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತವೆ.

ಮುನ್ನಡೆವ ಹಾದಿ

ತ್ಯಾಜ್ಯದ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ವಿಲೇವಾರಿಗೆ ಸಂಪನ್ಮೂಲದ ಕೊರತೆಯಿರುವುದರಿಂದ, ಪೌರತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಯೋಜನಾ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರವು ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಕಡೆಗೆ ಗಮನ ನೀಡುವ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಮನಗಾಣಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದರ ಮೂಲಕ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಮರುಬಳಕೆಗೆ ಮೌಲ್ಯಯುತವಾದ ವಸ್ತುವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಉತ್ತಮಗೊಳಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. '5ಆರ್' ("5ಬಿ" Reduce - ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದು, Reuse - ಮರುಬಳಕೆ, Recycle - ಪುನರ್ ಉಪಯೋಗಿಸು, Recovery - ಚೇತರಿಕೆ, Replenish - ಮತ್ತೆ ತುಂಬುವುದು) - ಸೂತ್ರವನ್ನು ಅಳವಡಿಸುವ ಮೂಲಕ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಉತ್ತಮಗೊಳಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಬಳಸು ಮತ್ತು ಬಿಸಾಡು ಎನ್ನುವ ಏಕ ಮುಖ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವರ್ತುಲ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ನೀತಿಯನ್ನು ವಿಕಸನಗೊಳಿಸಲು ಪಡೆ ತಯಾರಿಕೆ, ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ವಿಲೇವಾರಿಯ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. ಇದರ ಅಳವಡಿಕೆಯಿಂದ ಪರಿಸರದ ಮೇಲಿನ ಹೊರೆಯನ್ನು ಇಳಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಸಮಗ್ರ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಸೌಲಭ್ಯಕ್ಕೆ, ಮೂಲ ಸೌಕರ್ಯಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಬಳಕೆದಾರರಿಂದ ಶುಲ್ಕವನ್ನು ಪಡೆದು ಪರಿಸರದ ಮೇಲೆ ಘನತ್ಯಾಜ್ಯಗಳಿಂದ ಆಗುತ್ತಿರುವ ಅವೈಜ್ಞಾನಿಕ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳ ವಿಂಗಡಣೆಯಿಂದ ಮತ್ತಷ್ಟು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಗಳಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಗೊಬ್ಬರವನ್ನಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಇಂಧನವನ್ನಾಗಿ ಬಳಸಲು ಪರಿವರ್ತಿಸುವುದರಿಂದ, ನಗರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಆದಾಯವನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿಸಬಹುದಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಣೆ, ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಮತ್ತು ವಿಲೇವಾರಿ ಸೇವೆಗಳಿಗೆ ಒದಗಿಸಲಾಗುವ ಪೂರ್ಣ ಅಥವಾ ಭಾಗಶಃ ಖರ್ಚನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ನಿಯಮಗಳು, 2016ರ ನಿಯಮ 3(54)ರನುಸಾರವಾಗಿ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಬಳಕೆದಾರರಿಗೆ ಶುಲ್ಕವನ್ನು ವಿಧಿಸುವುದನ್ನು ಸಹ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಕಟ್ಟಡ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸಿ&ಡಿ ತ್ಯಾಜ್ಯ

ನಿರ್ವಹಣಾ ನಿಯಮಗಳು, 2016ರ ಪ್ರಕರಣ4(5)ರಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ನಿಗದಿ ಪಡಿಸುತ್ತದೆ. 20 ಟಿಪಿಡಿ ಮತ್ತು 300 ಟಿಪಿಎಂ ಅನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುವವರು ಸಿ&ಡಿ ತ್ಯಾಜ್ಯಸಂಸ್ಕರಣಾ ಮತ್ತು ವಿಲೇವಾರಿಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಶುಲ್ಕವನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ನೀಡಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಒಣ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಬಳಕೆದಾರರಿಗೆ ಶುಲ್ಕವನ್ನು ವಿಧಿಸುವುದರಿಂದ ಬಿಬಿಎಂಪಿ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ವಾರ್ಷಿಕ ರೂ. 870 ಕೋಟಿ ಆದಾಯ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗಲಿದೆ. ಇದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಿ&ಡಿ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಶುಲ್ಕವನ್ನು ವಿಧಿಸಿದರೆ, ರೂ. 100 ಕೋಟಿ ಆದಾಯವನ್ನು ಪ್ರತೀ ವರ್ಷ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ, ಹಸಿ ಕಸವನ್ನು ಗೊಬ್ಬರವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ವಾರ್ಷಿಕ ರೂ. 44 ಕೋಟಿಗಳಷ್ಟು ಆದಾಯವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಒಣ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಉರುವಲು ಇಂಧನವಾಗಿ (ಆರ್‌ಡಿಎಫ್) ಸಂಸ್ಕರಿಸುವುದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚುವರಿಯಾಗಿ ರೂ.16 ಕೋಟಿಗಳಷ್ಟು ಆದಾಯವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಬಿಬಿಎಂಪಿ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಸಿ&ಡಿ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಸ್ಕರಣೆಗೆ ಶುಲ್ಕವನ್ನು ವಿಧಿಸುವುದರಿಂದ ಒಟ್ಟಾರೆ ರೂ. 1030 ಕೋಟಿಗಳಷ್ಟು ವಾರ್ಷಿಕ ಆದಾಯವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

20.3 ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ತಂತ್ರಗಳು

ಸುರಕ್ಷಿತವಾದ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಸ್ನೇಹಿಯಾದ ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಕಾರ್ಯ ನೀತಿಯನ್ನು ಪೌರ ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ (ಎಂಎಸ್‌ಡಬ್ಲ್ಯು) ನೀತಿಯೊಂದಿಗೆ ಒಳಪಡಿಸುವ ಮೂಲಕ ಸಮಗ್ರತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದು.

- ❑ ಸುರಕ್ಷಿತವಾದ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಸ್ನೇಹಿಯಾದ ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಕಾರ್ಯನೀತಿಯನ್ನು ಪೌರ ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ (ಎಂಎಸ್‌ಡಬ್ಲ್ಯು) ನೀತಿಯೊಂದಿಗೆ ಒಳಪಡಿಸುವ ಮೂಲಕ ಸಮಗ್ರತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದು.
- ❑ ಪೌರ ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿಯಮಗಳು 2016, ನಿಯಮ 3 (15) ರಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಸಂಗ್ರಹ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದರಿಂದ, ಹಸಿ ಕಸದೊಂದಿಗೆ ಒಣ ಕಸ ಬೆರೆಯುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬಹುದು ಹಾಗೂ ಸಾಗಾಣಿಕೆಯನ್ನು ಕಡಿಗೊಳಿಸುವುದು.
- ❑ ಗೊಬ್ಬರತಯಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಜೈವಿಕ-ಮೀಥೇನ್ ಅನಿಲ್ ತಯಾರಿಕೆಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಸುಧಾರಿತ ಹಸಿ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು.
- ❑ ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯ ಸಾಧನೆಯಿಂದ ಆಗುವ ಅನುಕೂಲಗಳ ಕುರಿತು ಸಾರ್ವಜನಿಕರಲ್ಲಿ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವುದು. ಜೊತೆಗೆ ಅಸಮರ್ಪಕ ನಿರ್ವಹಣೆಯಿಂದ ಪರಿಸರದ ಮೇಲೆ ಆಗುವ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮಗಳ ಕುರಿತು ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವುದು.
- ❑ ಸಾಧನೆ ಆಧಾರಿತ ಲಾಭ ಪಡೆಯುವ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಆರಂಭಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ, ಮೂಲದಲ್ಲೇ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದು.
- ❑ ಪೌರ ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿಯಮಗಳು, ನಿಯಮ 3 (57) ರಲ್ಲಿ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಜಾರಿಯಾಗ ಬೇಕಿರುವ '5ಆರ್'ಗಳಾದ ರೆಡ್ಯೂಸ್, ರಿಯೂಸ್, ರಿಷ್‌ನಿಷ್, ರಿಸೈಕಲ್, ಮತ್ತು ರಿಕವರ್ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವ ಮೂಲಕ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕರಣೆ ನಡುವೆ ಇರುವ ಅಂತರವನ್ನು ಕಡಿಗೊಳಿಸುವುದು.
- ❑ ಪರಿಸರ ಸ್ನೇಹಿಯಾಗಿರುವ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳಾದ ಗೊಬ್ಬರತಯಾರಿಕೆ, ಜೈವಿಕ ಮೀಥೇನ್ ಅನಿಲ್ ತಯಾರಿಕೆ, ಆರ್‌ಡಿಎಫ್ ಉರುವಲು ಮತ್ತಿತರ ಶಕ್ತಿ ಸಂವರ್ಧನೆ ಉಪಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದು.
- ❑ ಮರುಬಳಕೆ, ಗೊಬ್ಬರ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಆರ್‌ಡಿಎಫ್ ಉರುವಲುಗಳ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಪೌರ ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಸ್ಕರಣೆಯ ಮೂಲಕ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಆದಾಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು.
- ❑ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಸ್ಕರಣೆಯನ್ನು ಶೇಕಡ.100ರಷ್ಟು ಸಾಧಿಸಲು ವಲಯವಾರು ಬೇರ್ಪಡಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕರಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸುರಿಯುವಿಕೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸುವುದು.
- ❑ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಾಗಾಣಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿಸುವುದನ್ನು ಬಿಡುವುದು, ತನ್ಮೂಲಕ ಇಂಧನದ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ತಪ್ಪಿಸುವುದು. ಈ ಕ್ರಮದಿಂದ ವಾಯು ಮಾಲಿನ್ಯವನ್ನು ಕಡಿಗೊಳಿಸುವುದು.

20.4. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕೊಳಚೆ ನೀರಿನ ನಿರ್ವಹಣೆ

ಪರಿಚಯ

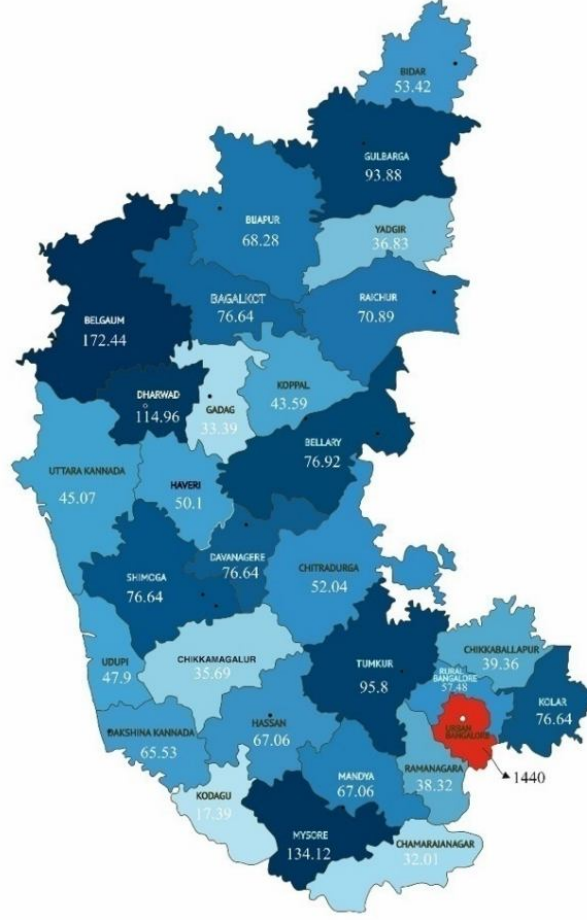
ಸಂಸ್ಕರಿಸದಿರುವ ಕೊಳಚೆ ನೀರಿನ ಸೇರ್ಪಡೆಯಿಂದ ಜಲ ಮೂಲಗಳು ಕಲುಷಿತಗೊಳ್ಳುವ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು ವೇಗವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ನಗರೀಕರಣ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕೀಕರಣದಿಂದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಾಗಿದ್ದು, ಇದರಿಂದ ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಆರೋಗ್ಯದ ಮೇಲೆ ತೀವ್ರ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತಿದೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕರಿಸದಿರುವ ಕೊಳಚೆ ನೀರಿನಿಂದಾಗಿ ಶೇಕಡ 70ರಷ್ಟು ಜಲ ಮಾಲಿನ್ಯ ಉಂಟಾಗುತ್ತಿದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗುವ ಒಟ್ಟಾರೆ ಕೊಳಚೆ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 6ರಷ್ಟು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಿಂದ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ರಾಜ್ಯವು 67 ಮಿಲಿಯನ್ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಪ್ರತಿದಿನ 3357 ಮಿಲಿಯನ್ ಲೀಟರ್ (ಎಂಎಲ್ಡಿ) ಕೊಳಚೆ ನೀರನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಮುಂಬರುವ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಇದರ ಪ್ರಮಾಣ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾಗುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸಂಸ್ಕರಿಸಿದ ನೀರಿನ ಮರುಬಳಕೆ ನೀತಿಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲು ಕೊಳಚೆ ನೀರು ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಸಮಗ್ರ ಸುಸ್ಥಿರ ನೀತಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕೊಳಚೆ ನೀರಿನ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ದುಬಾರಿ ವೆಚ್ಚವಾಗುವುದರಿಂದ, ಆರ್ಥಿಕ ಹೊರೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ಆದಕಾರಣ ಬಳಕೆದಾರರ ಮೇಲೆ ಬಳಕೆ ಶುಲ್ಕವನ್ನು ವಿಧಿಸುವುದರಿಂದ ಮೂರು ಮೂಲಭೂತ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಬಹುದಾಗಿದೆ. (i). ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಇತರೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ ಬಳಸುವುದು. (ii) ಒದಗಿಸಲಾದ ಸೇವೆಗಳಿಗೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಆದಾಯಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸುವ ಮೂಲಕ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿತ್ವ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು. (iii) ಸೇವೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ತಗಲುವ ವೆಚ್ಚದ ಕುರಿತು ಬಳಕೆದಾರನಿಗೆ ಪೂರ್ಣ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವುದರಿಂದ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿಸುವ ಅವಕಾಶ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನೀರಿನ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ

ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ 8.5 ಮಿಲಿಯನ್ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, 1440 ಎಂಎಲ್ಡಿ ಕೊಳಚೆ ನೀರನ್ನು ಗೃಹ ಬಳಕೆಯ ಕಾರಣದಿಂದ ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತಿದೆ, ಇದನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರು ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಮತ್ತು ಒಳಚರಂಡಿ ಮಂಡಳಿ (ಃಫಾಖಖಃ) ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಇದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇತರ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 1916.5 ಎಂಎಲ್ಡಿ ಕೊಳಚೆ ನೀರಿನ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಇದರ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಜವಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಪೌರಾಡಳಿತ ಇಲಾಖೆ ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ನೀರು ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರದ ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳಾದ ಕರ್ನಾಟಕ ನಗರ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಮತ್ತು ಒಳಚರಂಡಿ ಮಂಡಳಿ (KUWS&DB) ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ನಗರ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆ (ಕೆಯುಐಡಿಎಫ್‌ಸಿ) ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ.

ಚಿತ್ರ20.3: ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಕೊಳಚೆ ನೀರು ಉತ್ಪಾದನೆಯ ವಿವರಗಳು (ಎಂ.ಎಲ್.ಡಿ)

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 162 ಎಸ್‌ಟಿಪಿ ಘಟಕಗಳು ಇದ್ದು, ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಡಬ್ಲುವಿಸ್‌ಎಸ್‌ಬಿ 36 ಘಟಕಗಳನ್ನು, 97 ಮತ್ತು 32 ಎಸ್‌ಟಿಪಿ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಅನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರು ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಮತ್ತು ಒಳಚರಂಡಿ ಮಂಡಳಿ ಮತ್ತು ಕೆಯುಐಡಿಎಫ್‌ಸಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಪೌರಾಡಳಿತ ಇಲಾಖೆ ಇದರ ಜವಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುವ 3356 ಎಂಎಲ್‌ಡಿಯಲ್ಲಿ, 2675 ಎಂಎಲ್‌ಡಿ (ಶೇಕಡ 79.7) ನೀರನ್ನು ಸಂಸ್ಕರಿಸುವ ಸೌಕರ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. ಇದರ ಪೈಕಿ ಕೇವಲ ಶೇಕಡ 66.1 ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು 1768 ಎಂಎಲ್‌ಡಿಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸಂಸ್ಕರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಉಳಿದ 1588 ಎಂಎಲ್‌ಡಿ ಕೊಳಚೆ ನೀರು ಸಂಸ್ಕರಣೆಯಾಗದೇ ನದಿಗಳು ಮತ್ತು ಸರೋವರಗಳಿಗೆ ಸೇರಿರುತ್ತಿದ್ದು, ಇದರಿಂದ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಪರಿಸರದ ಕ್ಷೀಣತೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 20.2: ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಕೊಳಚೆ ನೀರು ನಿರ್ವಹಣೆ ವಿವರಗಳು

ಕ್ರಮ. ಸಂ.	ಜಿಲ್ಲೆ	ಹಾಲಿ ಇರುವ ಎಸ್‌ಟಿಪಿಗಳು						ನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿರುವ ಎಸ್‌ಟಿಪಿಗಳು		ಪ್ರಸ್ತಾವಿತ ಎಸ್‌ಟಿಪಿಗಳು	
		ಕೊಳಚೆ ನೀರಿನ ಉತ್ಪಾದನೆ (ಎಂಎಲ್‌ಡಿ)	ಎಸ್‌ಟಿಪಿ ಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಸ್ಥಾಪಿತ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ (ಎಂಎಲ್‌ಡಿ)	ಕಾರ್ಯ ರೂಪಿತ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ (ಎಂಎಲ್‌ಡಿ)	ಎಸ್‌ಟಿಪಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿನ ಅಂತರ (ಎಂಎಲ್‌ಡಿ)	ಸಂಸ್ಕರಣೆಯಲ್ಲಿ ಅಂತರ (ಎಂಎಲ್‌ಡಿ)	ಎಸ್‌ಟಿಪಿ ಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಎಸ್‌ಟಿಪಿಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ (ಎಂಎಲ್‌ಡಿ)	ಎಸ್‌ಟಿಪಿ ಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಎಸ್‌ಟಿಪಿ ಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ (ಎಂಎಲ್‌ಡಿ)
1	ಬಾಗಲಕೋಟೆ	76.64	9	61.66	22.49	39.17	54.15	0	0	1	3.51
2	ಬಳ್ಳಾರಿ	76.92	6	94.2	58	36.2	18.92	4	13.15	0	0
3	ಬೆಳಗಾವಿ	172.44	4	26.5	7.7	18.8	164.74	4	76.8	14	41.42

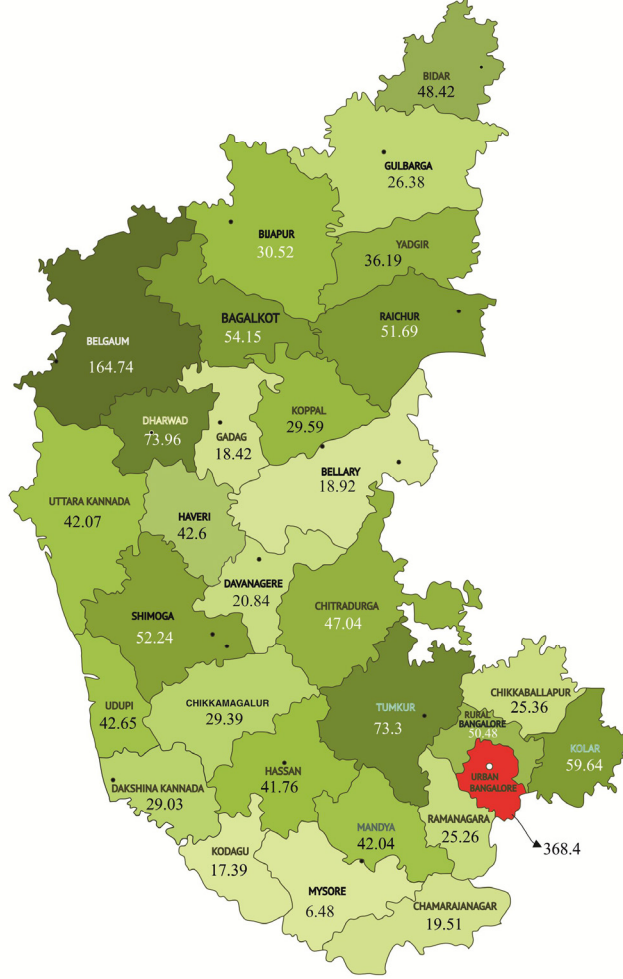
ಕೋಷ್ಟಕ 20.2: ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಕೊಳಚೆ ನೀರು ನಿರ್ವಹಣೆ ವಿವರಗಳು

ಕ್ರಮ. ಸಂ.	ಜಿಲ್ಲೆ	ಹಾಲಿ ಇರುವ ಎಸ್‌ಟಿಪಿಗಳು						ನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿರುವ ಎಸ್‌ಟಿಪಿಗಳು		ಪ್ರಸ್ತಾವಿತ ಎಸ್‌ಟಿಪಿಗಳು	
		ಕೊಳಚೆ ನೀರಿನ ಉತ್ಪಾದನೆ (ಎಂಎಲ್‌ಡಿ)	ಎಸ್‌ಟಿಪಿ ಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಸ್ಥಾಪಿತ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ (ಎಂಎಲ್‌ಡಿ)	ಕಾರ್ಯ ರೂಪಿತ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ (ಎಂಎಲ್‌ಡಿ)	ಎಸ್‌ಟಿಪಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿನ ಅಂತರ (ಎಂಎಲ್‌ಡಿ)	ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಯಲ್ಲಿ ಅಂತರ (ಎಂಎಲ್‌ಡಿ)	ಎಸ್‌ಟಿಪಿ ಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಎಸ್‌ಟಿಪಿಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ (ಎಂಎಲ್‌ಡಿ)	ಎಸ್‌ಟಿಪಿ ಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಎಸ್‌ಟಿಪಿ ಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ (ಎಂಎಲ್‌ಡಿ)
4	ಬೆಂಗಳೂರುಗ್ರಾ	57.48	1	12	7	5	50.48	1	8.52	1	1.82
5	ಬೆಂಗಳೂರು ನ	1440.00	36	1439	1071.6	367.4	368.40	19	293	0	0
6	ಬೀದರ್	53.42	2	23.26	5	18.26	48.42	1	7	0	0
7	ಬಿಜಾಪುರ	68.28	5	43.53	37.76	5.77	30.52	3	12.86	0	0
8	ಚಾಮರಾಜನಗರ	32.01	4	22	12.5	9.5	19.51	0	0	0	0
9	ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ	39.36	4	21.5	14	7.5	25.36	2	4.85	1	6.4
10	ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು	35.69	2	22.64	6.3	16.34	29.39	0	0	0	0
11	ಚಿತ್ರದುರ್ಗ	52.04	1	20	5	15	47.04	1	3.3	0	0
12	ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡ	65.53	5	90.75	36.5	54.25	29.03	1	6.6	5	9.216
13	ದಾವಣಗೆರೆ	76.64	6	81.1	55.8	25.3	20.84	0	0	1	1
14	ಧಾರವಾಡ	114.96	9	80.1	41	39.1	73.96	0	0	0	0
15	ಗದಗ	33.39	5	48.24	14.97	33.27	18.42	1	13.88	0	0
16	ಹಾಸನ	67.06	6	32.3	25.3	7	41.76	0	0	9	46.75
17	ಹಾವೇರಿ	50.10	3	19.71	7.5	12.21	42.60	1	5	0	0
18	ಕಲ್ಬುರ್ಗಿ	93.88	5	93.35	67.5	25.85	26.38	1	9	2	7.5
19	ಕೊಡಗು	17.39	0	0	0	0	17.39	2	11	1	3
20	ಕೋಲಾರ	76.64	8	23.85	17	6.85	59.64	2	13	0	0
21	ಕೊಪ್ಪಳ	43.59	1	14	14	0	29.59	0	0	1	4.5
22	ಮಂಡ್ಯ	67.06	8	39.27	25.02	14.25	42.04	1	6	1	5
23	ಮೈಸೂರು	134.12	11	189.8	127.64	62.16	6.48	1	4.2	3	11.8
24	ರಾಯಚೂರು	70.89	3	33.5	19.2	14.3	51.69	2	17.5	1	5
25	ರಾಮನಗರ	38.32	3	17.55	13.06	4.49	25.26	0	0	2	0.7
26	ಶಿವಮೊಗ್ಗ	76.64	6	59.74	24.4	35.34	52.24	0	0	3	0.62
27	ತುಮಕೂರು	95.80	4	43.55	22.5	21.05	73.30	5	38.68	2	8.7
28	ಉಡುಪಿ	47.90	2	15.5	5.25	10.25	42.65	1	3	1	0.3
29	ಉತ್ತರಕನ್ನಡ	45.07	2	3	3	0	42.07	10	31.2	5	12.95
30	ಯಾದಗಿರಿ	36.83	1	3	0.64	2.36	36.19	0	0	4	9.4
	ಒಟ್ಟು	3356.09	162	2674.6	1767.63	906.97	1588.5	63	578.54	58	179.6

ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗುವ ಒಟ್ಟು 1440 ಎಂಎಲ್‌ಡಿ ಕೊಳಚೆ ನೀರಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ, ಕೇವಲ 1,071 ಎಂಎಲ್‌ಡಿ (ಶೇಕಡ 74.3) ಸಂಸ್ಕರಣೆಗೆ ಒಳಪಡುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಸಂಸ್ಕರಣೆಯಾದ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 784.8 (74.2%) ಎಂಎಲ್‌ಡಿ ಕೋಲಾರ ಮತ್ತು ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರದ ಕೆರೆಗಳಿಗೆ ನೀರು ಪೂರೈಸಲು ಬಳಕೆಯಾದರೆ, ಉಳಿದ ನೀರನ್ನು ಹಸಿರು ವಲಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣದ ತೋಟಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ, ಗಾಲ್ಫ್‌ಕೋರ್ಸ್,

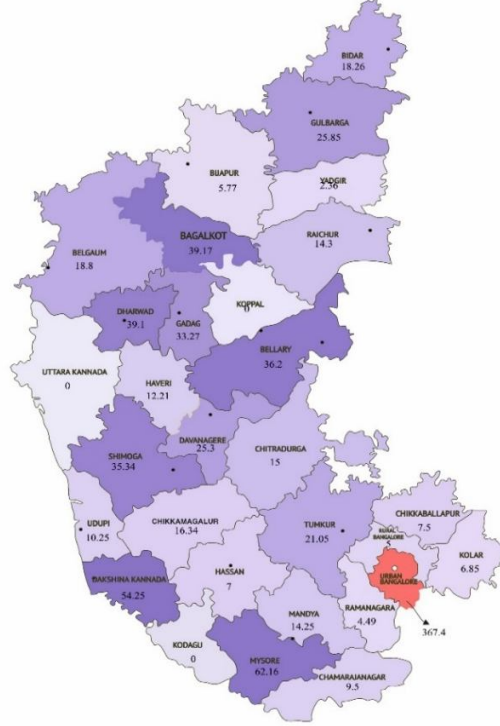
ಲಾಲ್‌ಬಾಗ್ ಮತ್ತು ಕಬ್ಬನ್‌ಪಾರ್ಕ್ ಮುಂತಾದವುಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಉಳಿದ ಸ್ಥಳೀಯ ನಗರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 1916 ಎಂಎಲ್‌ಡಿ ನಷ್ಟು ಕೊಳಚೆ ನೀರು ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದು ಎಸ್‌ಡಿಪಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 1235.6 ಎಂಎಲ್‌ಡಿ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಇದರ ಪೈಕಿ ಕೇವಲ 696 ಎಂಎಲ್‌ಡಿ ಮಾತ್ರ ಸಂಸ್ಕರಣೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಚಿತ್ರ 20.4 : ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಕೊಳಚೆ ನೀರು ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಅಂತರ (ಎಂಎಲ್‌ಡಿ)

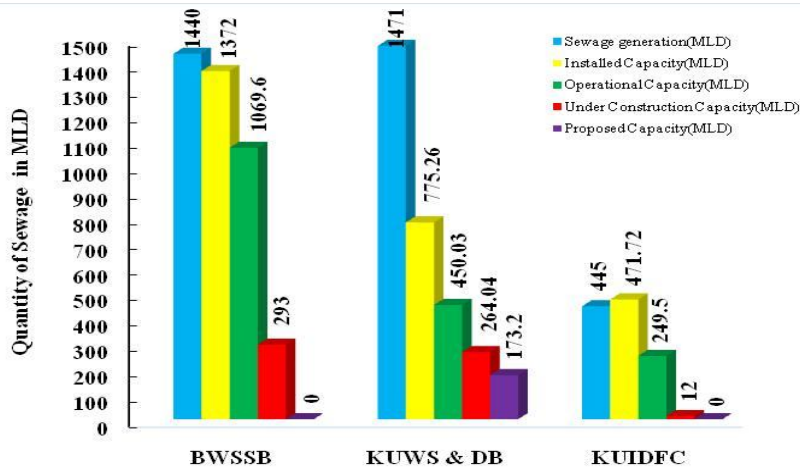
ಆದ್ದರಿಂದ, ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಾಲಿ ಇರುವ ಎಸ್‌ಟಿಪಿಗಳ ಒಟ್ಟು ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗದೇ ಉಳಿದಿರುವ ಅಂತರದ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇಕಡ 33.09 ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಅಂತರವನ್ನು ಕಡಿತಗೊಳಿಸಲು ಉತ್ತಮವಾದ ಒಳಚರಂಡಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಬೇಕಿರುತ್ತದೆ. ಒಳಚರಂಡಿ ನೀರಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವಾದ ಸಂಪರ್ಕ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗಭೇದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು, ಕೊಳಚೆ ನೀರಿನ ಸಂಗ್ರಹ ಬಾವಿಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ಪಂಪುಗಳ ಅಳವಡಿಕೆ ಮುಂತಾದ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡರೆ, ಸ್ಥಾಪಿತ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅವಕಾಶ ಒದಗಿಬರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ರಾಜ್ಯದ ವಿವಿಧ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸುವ ಅನೇಕ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರು ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಮತ್ತು ಒಳಚರಂಡಿ ಮಂಡಳಿ (ಃಫಾಬಿಖಃ), ಕರ್ನಾಟಕ ನಗರ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಮತ್ತು ಒಳಚರಂಡಿ ಮಂಡಳಿ (KUWS&DB) ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ನಗರ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆ (ಕೆಯುಐಡಿಎಫ್‌ಸಿ) ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿವೆ.

ಚಿತ್ರ 20.5: ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಎಸ್‌ಟಿಪಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳ ಬಳಕೆ (ಎಂಎಲ್‌ಡಿ)

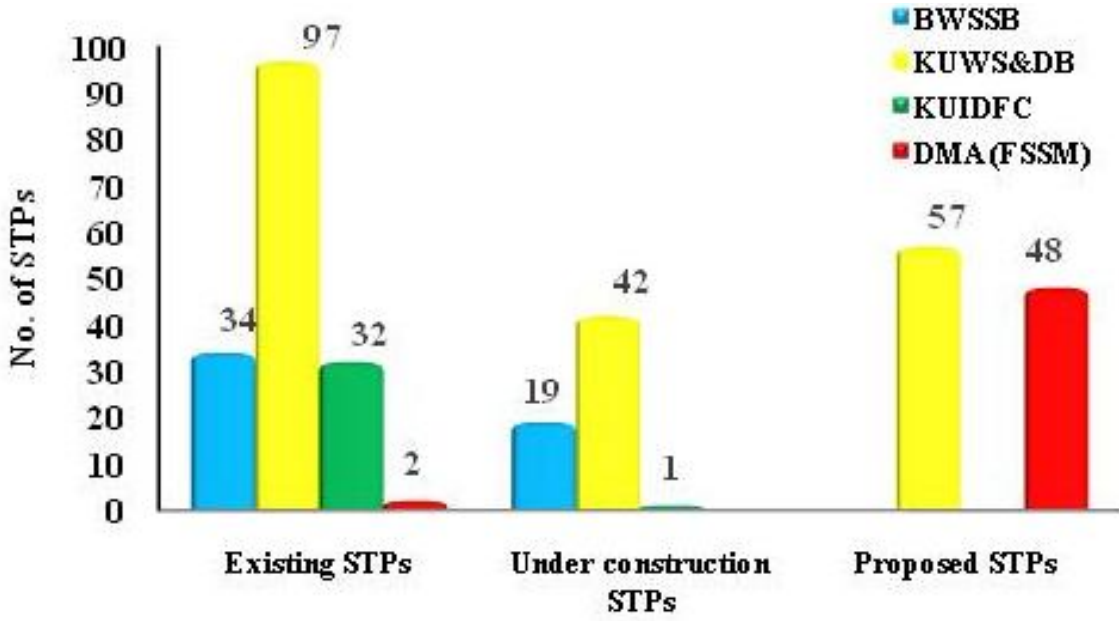
ಅಂದಾಜು ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಬೆಳವಣಿಗೆ ದರಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ, ಈಗಿರುವ ಎಸ್‌ಟಿಪಿಗಳ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಸಾಕಾಗದೆ ತೀವ್ರ ಕೊರತೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸಂಸ್ಕರಿಸದೇ ಇರುವ ಕೊಳಚೆ ನೀರು ಜಲಮೂಲಗಳೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿ ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯದ ಮೇಲೆ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡದಂತೆ ತಡೆಯಲು ರಾಜ್ಯವು ತನ್ನ ಕೊಳಚೆ ನೀರು ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಯಿರುತ್ತದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಮತ್ತು ಒಳಚರಂಡಿ ಮಂಡಳಿಗೆ ಸೇರಿದ 19 ಎಸ್‌ಟಿಪಿಗಳಿಂದ 293 ಎಂಎಲ್‌ಡಿ, ಕೆಯುಡಬ್ಲ್ಯುವೆಸ್‌&ಡಿಬಿಗೆ ಸೇರಿದ 42 ಎಸ್‌ಟಿಪಿಗಳಿಂದ 264 ಎಂಎಲ್‌ಡಿ ಮತ್ತು ಕೆಯುಐಡಿಎಫ್‌ಸಿಗೆ ಸೇರಿದ 01 ಎಸ್‌ಟಿಪಿಯಿಂದ 12 ಎಂಎಲ್‌ಡಿ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ನಿರ್ಮಾಣ ಹಂತದಲ್ಲಿದ್ದು, ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸದ್ಯದಲ್ಲೇ ಇವುಗಳ ಸೇವೆ ದೊರೆಯಲಿದೆ.

ಚಿತ್ರ-20.6 ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಸಂಸ್ಥೆವಾರು ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ವಿವರಗಳು (ಎಂಎಲ್‌ಡಿ)

ಇದಲ್ಲದೆ, ಕೆಯುಡಬ್ಲ್ಯುಎಸ್&ಡಿಬಿ ವತಿಯಿಂದ 173.2 ಎಂಎಲ್ಡಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳ 57 ಎಸ್‌ಟಿಪಿಗಳು ಮತ್ತು 48 ಫೀಸಲ್ ಅಂಡ್ ಸೆಪ್ಟಿಕ್ ಮ್ಯಾನೇಜ್‌ಮೆಂಟ್ ಸಿಸ್ಟಂ (ಎಫ್‌ಎಸ್‌ಎಸ್‌ಎಂ) ಅನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಲಕ್ಷಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕಡಿಮೆ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನೈರ್ಮಲ್ಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಎಫ್‌ಎಸ್‌ಎಸ್‌ಎಂಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಕಡಿಮೆ ಖರ್ಚಿನ ಸಾಧನಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿತವಾಗಿರುವ ಯೋಜನೆಗಳು ಜಾರಿ ಹಂತದಲ್ಲಿದ್ದು, ಇವುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಡಿಟೈಲ್ಡ್ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ರಿಪೋರ್ಟ್ (ಡಿಪಿಆರ್) ಮತ್ತು ಟೆಂಡರ್ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳು ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ.

ಚಿತ್ರ 20.7 : ಸಂಸ್ಥೆವಾರು ಎಸ್‌ಟಿಪಿಗಳ ಸ್ಥಿತಿ-ಗತಿ

ಮುನ್ನಡೆವ ಹಾದಿ

ಜಲ ಮೂಲಗಳ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈಗಿರುವ ಎಸ್‌ಟಿಪಿಗಳ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಮತ್ತು ಉದ್ದೇಶಿತ ಎಸ್‌ಟಿಪಿಗಳನ್ನು ನವೀನ ತಾಂತ್ರಿಕತೆ ಮತ್ತು ಉಪಯೋಗಿತ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಅಳವಡಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಬೇಗ ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದಾಗಬೇಕಿದೆ. ಸಂಸ್ಕರಣೆಯಾದ ನೀರಿನ ಮರುಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಮರುಉಪಯೋಗವನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವ ಕಾರ್ಯ ತ್ವರಿತಗತಿಯಲ್ಲಿ ಆಗಬೇಕಿರುತ್ತದೆ. ಹೊಸ ಎಸ್‌ಟಿಪಿ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಹಾಲಿ ಇರುವ ಘಟಕಗಳ ಗರಿಷ್ಠ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಕಾರ್ಯವೂ ಆಗಬೇಕಿದೆ. ನವೀನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಇವುಗಳಿಗೆ ಅಳವಡಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ, ಕೇಂದ್ರೀಯ ಮಾಲಿನ್ಯ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮಂಡಳಿ (ಸಿಪಿಸಿಬಿ) ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ಮಾಲಿನ್ಯ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮಂಡಳಿಗಳ ಸೂಚಿಸಿರುವ ಸ್ಟ್ಯಾಂಡರ್ಡ್ ಆಪರೇಟಿಂಗ್ ಪ್ರೋಸಿಜರ್ಸ್ ಪ್ರಕಾರವೇ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರಬೇಕಿರುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ತಾಜಾ ನೀರಿನ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸುವ ಮತ್ತು ಕೊಳಚೆ ನೀರಿನ ಸಂಸ್ಕರಣೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚುಗೊಳಿಸುವ ಕಾರ್ಯ ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ಆಗಬೇಕಿರುತ್ತದೆ.

ಬಳಕೆದಾರರ ಮೇಲೆ ಟ್ರೀಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಸೇವೆಗಳಿಗಾಗಿ ನಿಗದಿತ ದರಗಳನ್ನು ವಿಧಿಸಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನಿಗಾ-ನಿಯಂತ್ರಣ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ, ಮಾಲಿನ್ಯಕಾರಕ ಅಂಶಗಳ ಬಿಡುಗಡೆಯ ಮೇಲೆ ತೀವ್ರ ನಿಗಾವಹಿಸಲು ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳಾದ: 1. ತಮ್ಮ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಮಾಲಿನ್ಯ ನಿಯಂತ್ರಣ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷಆರ್ಥಿಕ ಲಾಭಗಳನ್ನು ನೀಡಲು ಮುಂದಾಗಬೇಕು. 2. ಪರಿಸರದ ನಾಶವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸೂಕ್ತ ನೀರು ಮರುಬಳಕೆ ನೀತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದು.

ಕೊಳಚೆ ನೀರನ್ನು ಸಂಸ್ಕರಿಸುವ ಕಾರ್ಯ ನಿರಾತಂಕವಾಗಿ ನಡೆಯಬೇಕಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಸಂಸ್ಕರಿಸುವಾಗುವ ನೀರಿನ ಮಾರಾಟದಿಂದ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಆದಾಯವು ಒದಗುವಂತೆ ಕ್ರಮಜರುಗಿಸಬೇಕಿರುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಬಿಬಿಎಂಪಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ದಿನವೊಂದಕ್ಕೆ 1440ಎಂಎಲ್‌ಡಿ ಕೊಳಚೆ ನೀರು ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಇದನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸಂಸ್ಕರಿಸಿದ್ದೇ ಆದಲ್ಲಿ, 1153ಎಂಎಲ್‌ಡಿ ಮರುಬಳಕೆ ಯೋಗ್ಯ (ಪೋರ್ಟಲ್ ಅಲ್ಲದ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ) ನೀರು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿ 1000 ಲೀಟರಿಗೆ ರೂ. 300 ದರ ವಿಧಿಸಿದಲ್ಲಿ, ಸಂಸ್ಕರಿಸಿದ ಕೊಳಚೆ ನೀರಿನಿಂದ ವಾರ್ಷಿಕ ರೂ. 346ಕೋಟಿ ಆದಾಯವನ್ನು ಬಿಡ್ಲೊಎಸ್‌ಎಸ್‌ಬಿ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಬಹುದಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಸಂಸ್ಕರಿಸಿದ ನೀರನ್ನು ಈ ಕೆಳಕಂಡ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ

- **ಕೃಷಿ**- ನೀರಾವರಿ, ತೋಟಗಾರಿಕೆಗೆ, ವಾಣಿಜ್ಯ ನರ್ಸರಿಗಳಿಗೆ, ಲ್ಯಾಂಡ್‌ಸ್ಟೇಪ್ ನೀರಾವರಿಗೆ, ಪಾರ್ಕ್‌ಗಳಿಗೆ, ಅವೆನ್ಯೂ ತೋಟ, ಶಾಲಾ ಆವರಣ, ಮುಕ್ತ ಮಾರ್ಗ ಮಧ್ಯ ಗೋಲ್ಡ್ ಕೋರ್ಸ್‌ಗಳು, ಹಸಿರು ಬೆಲ್ಟ್ ಮತ್ತು ಮನೆಯ ಮುಂದಿನ ತೋಟಗಳಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಬಳಸಬಹುದಾಗಿದೆ.
- **ಕೈಗಾರಿಕೆ**- ಕೂಲಿಂಗ್ ವಾಟರ್, ಬಾಯಲರ್ ಫೀಡ್, ಎರಡನೇ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕರಿಸುವಾಗುವ ನೀರಿನ ಬಳಕೆ, ದೊಡ್ಡದೊಡ್ಡ ಕಟ್ಟಡಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿ.
- **ಸಮುದಾಯ**- ಅಂತರ್ಜಲ ಮರುಪೂರಣ, ಉಪ್ಪು ನೀರಿನ ನಿಯಂತ್ರಣ, ಕೆರೆಗಳಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಮಟ್ಟ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಜವುಗು ಪ್ರದೇಶದ ಉಳಿಕೆಗಾಗಿ, ತೊರೆ ಮತ್ತು ನದಿಗಳ ಹರಿವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವ ಸಲುವಾಗಿ, ಮೀನುಗಾರಿಕೆಗಾಗಿ ಸಂಸ್ಕರಿಸಿದ ನೀರು ಮರುಬಳಕೆ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ.
- **ಕುಡಿಯುವ ನೀರೇತರ ನಗರ ಬಳಕೆ**- ಅಗ್ನಿ ಶಾಮಕ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ, ಏರ್‌ಕಂಡೀಷನ್ ಬಳಕೆಗೆ, ಶೌಚಾಲಯ ಬಳಕೆಗೆ, ಜಲಾಶಯಗಳಿಂದ ಪೂರೈಕೆಯಾಗುವ ನೀರಿನೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿಸಿ ಬಳಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಚಿತ್ರ 20.8 ಕೊಳಚೆ ನೀರು ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಘಟಕ

20.5 ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮಲಿನಗೊಂಡ ನದಿ ಪಾತ್ರಗಳು

ಪರಿಚಯ

ನಗರೀಕರಣ ನದಿಗಳ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿನ ಭೌತಿಕ, ರಾಸಾಯನಿಕ, ಹಾಗೂ ಜೀವ ವಿರೋಧಿ ಪರಿಣಾಮಗಳೊಂದಿಗೆ ಭೌಗೋಳಿಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಜೈವಿಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳಿಗೆ ನಗರಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಂದ

ಹೊರಬರುವ ಮಲಿನ ನೀರಿನಿಂದಾಗಿ ನದಿಗಳ ಭೌತಿಕ ಮತ್ತು ರಾಸಾಯನಿಕ ಗುಣಗಳಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಕೊಳಚೆ ನೀರನ್ನು ಮತ್ತು ನಗರಗಳ ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ನದಿಗೆ ಬಿಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವ ರಾಸಾಯನಿಕಗೊಬ್ಬರ ಮತ್ತು ಔಷಧಿಗಳು ಸಹ ಸೇರಿಕೊಂಡು ನದಿಯನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮಲಿನಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ. ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಹರಿಯುವ ನದಿಗಳು ಜೈವಿಕ ಮಾಲಿನ್ಯಕಾರಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು, ಹೆಚ್ಚಿನ ಕ್ಷಾರತೆಯನ್ನು, ಹೈ ಟೋಟಲ್ ಸಸ್ಪೆಂಡೆಡ್ ಸಾಲಿಡ್ (ಟಿಎಸ್ಎಸ್), ಭಾರದ ಮೆಟಲ್‌ಗಳನ್ನು, ನೈಟ್ರಿಟ್, ಮತ್ತು ಯುಟ್ರೋಫಿಕೇಶನ್, ಹೆಚ್ಚಿದ ಆಮ್ಲಜನಕದ ಬೇಡಿಕೆ (biological oxygen demand) ಮತ್ತು ರಾಸಾಯನಿಕ ಆಮ್ಲಜನಕದ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿರುವ ಮಲಿನಗೊಂಡ ನದಿ ಪಾತ್ರಗಳ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸ್ಥಿತಿ-ಗತಿ

ವಿವಿಧ ನದಿಗಳಲ್ಲಿರುವ ಜೈವಿಕ ಆಮ್ಲಜನಕ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು (biological oxygen demand) ಆಧರಿಸಿ ಕೇಂದ್ರೀಯ ಮಾಲಿನ್ಯ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮಂಡಳಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ 351 ನದಿಗಳ ವಿವಿಧ ಭಾಗಗಳು ಮಾಲಿನ್ಯ ಪೀಡಿತ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಿದೆ. ಇಂತಹ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಪ್ರಮಾಣ 03ಎಂಜಿ/ಲೀ.ಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ 17 ನದಿಗಳು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿದ್ದು, ಇವುಗಳು 42 ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ಹರಿದು ಹೋಗುತ್ತವೆ.

ಈ 17 ನದಿ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ, 4 ನದಿ ಭಾಗಗಳನ್ನು - ಲಕ್ಷ್ಮಣತೀರ್ಥ, ಅರ್ಕಾವತಿ, ಮಲಪ್ರಭಾ ಮತ್ತು ತುಂಗಭದ್ರಾ-ಆದ್ಯತೆ 3ನೇ ಹಂತವೆಂದು (ಪಿ3) ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ (ಬಿಟ್ಟು 10-20ಎಂಜಿ/ ಎಲ್). ಕಾವೇರಿ, ಕಬಿನಿ, ಕಾಳಿ, ಕಾಗಿನ, ಕೃಷ್ಣ ಮತ್ತು ಭದ್ರಾಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ 6 ನದಿಗಳನ್ನು ಆದ್ಯತೆ 4ನೇ ಹಂತವೆಂದು (ಪಿ4) ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ (ಬಿಟ್ಟು 6 ರಿಂದ 10 ಎಂಜಿ/ ಎಲ್). ಯಗಚಿ, ಶಿಂಷಾ, ನೇತ್ರಾವತಿ, ಕುಮಾರಧಾರ, ಭೀಮಾ ಮತ್ತು ತುಂಗಾಗಳನ್ನು ಆದ್ಯತೆ 5ನೇ ಹಂತವೆಂದು (ಪಿ5) ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ (ಬಿಟ್ಟು 3 ರಿಂದ 6 ಎಂಜಿ/ಎಲ್).

ಈ ನದಿಗಳನ್ನು ಮಲಿನಗೊಳಿಸುವ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ನಡೆಸಿದ ಅಧ್ಯಯನದಂತೆ, 48 ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳು 878 ಎಂಎಲ್‌ಡಿ ಕೊಳಚೆ ನೀರನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಎಸ್‌ಟಿಪಿಗಳ ಒಟ್ಟು ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಕೇವಲ 668.5 ಎಂಎಲ್‌ಡಿಗಳಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಕೇವಲ 426.9 ಎಂಎಲ್‌ಡಿ ಕೊಳಚೆ ನೀರನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸಂಸ್ಕರಣೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಿ, ಉಳಿಕೆಯಾಗುವ 452 ಎಂಎಲ್‌ಡಿ ಕೊಳಚೆ ನೀರು ನೇರವಾಗಿ ನದಿಗಳನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತದೆ. ಈ 42 ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಪ್ರತಿ ದಿನ 1860.7 ಟನ್ ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತವೆ. ಇದರ ಪೈಕಿ ಕೇವಲ 844.4 ಟಿಪಿಡಿ ಮಾತ್ರ ಸಂಸ್ಕರಣೆಗೆ ಒಳಪಡುತ್ತದೆ. ಉಳಿಕೆಯಾಗುವ 1016.3 ಟಿಪಿಡಿ ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ನದಿ ಪಾತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸುರಿಯಲ್ಪಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ತೀವ್ರವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನದಿಯ ನೀರನ್ನು ಮತ್ತು ಅಂತರ್ಜಲವನ್ನು ಮಲಿನಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 20.3 : ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕಲುಷಿತಗೊಂಡಿರುವ 17 ನದಿ ಮತ್ತು ಕೊಳಚೆ ನೀರು ಹಾಗೂ ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳ ವಿವರ

ಕ್ರಮ. ಸಂ.	ಆದ್ಯತೆ	ನದಿಯ ಹೆಸರು/ ಮಾಲಿನ್ಯ ಒಳಗಾಗಿರುವ ಉದ್ದ (ಕಿಮಿ)	ಜಿಲ್ಲೆ	ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು	ಕೊಳಚೆ ನೀರಿನ ಉತ್ಪಾದನೆ (ಎಂಎಲ್‌ಡಿ)	ಎಸ್‌ಟಿಪಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ (ಎಂಎಲ್‌ಡಿ)	ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಬಳಕೆ (ಎಂಎಲ್‌ಡಿ)	ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಯಲ್ಲಿ ಅಂತರ (ಎಂಎಲ್‌ಡಿ)	ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಉತ್ಪಾದನೆ (ಟಿಪಿಡಿ)	ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ಸಂಸ್ಕರಣೆ (ಟಿಪಿಡಿ)	ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಯಲ್ಲಿ ಅಂತರ (ಟಿಪಿಡಿ)
1	ಪಿ3	ಅರ್ಕಾವತಿ (55 ಕಿಮಿ)	ರಾಮನಗರ	ರಾಮನಗರ	10.00	7.50	7.50	2.50	40	10	30
				ಕನಕಪುರ	6.44	6.29	4.00	2.44	24	4	20
				ಬೆಂಗಳೂರು	576.00	426.00	280.70	295.30	909	525.2	383.8
2	ಪಿ3	ಲಕ್ಷ್ಮಣತೀರ್ಥ (10 ಕಿಮಿ)	ಮೈಸೂರು	ಮೈಸೂರು	5.50	3.90	3.90	1.60	23	8	15

ಕೋಷ್ಟಕ 20.3 : ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕಲುಷಿತಗೊಂಡಿರುವ 17 ನದಿ ಮತ್ತು ಕೊಳಚೆ ನೀರು ಹಾಗೂ ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳ ವಿವರ

ಕ್ರಮ. ಸಂ.	ಆದ್ಯತೆ	ನದಿಯ ಹೆಸರು/ ಮಾಲಿನ್ಯ ಒಳಗಾಗಿರುವ ಉದ್ದ (ಕಿಮಿ)	ಜಿಲ್ಲೆ	ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು	ಕೊಳಚೆ ನೀರಿನ ಉತ್ಪಾದನೆ (ಎಂಎಲ್‌ಡಿ)	ವಿಸ್ತೃತ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ (ಎಂಎಲ್‌ಡಿ)	ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಬಳಕೆ (ಎಂಎಲ್‌ಡಿ)	ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಯಲ್ಲಿ ಅಂತರ (ಎಂಎಲ್‌ಡಿ)	ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಉತ್ಪಾದನೆ (ಟಿಪಿಡಿ)	ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ಸಂಸ್ಕರಣೆ (ಟಿಪಿಡಿ)	ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಯಲ್ಲಿ ಅಂತರ (ಟಿಪಿಡಿ)	
3	ಪಿ3	ಮಲಪ್ರಭಾ (80 ಕಿಮಿ)	ಬೆಳಗಾವಿ	ರಾಮದುರ್ಗ	4.99	0.00	0.00	4.99	16	2	14	
				ಖಾನಾಪುರ	2.32	0.00	0.00	2.32	8	1.4	6.6	
				ಸವದತ್ತಿ	4.94	0.00	0.00	4.94	15	5.5	9.5	
				ಎಂಕೆಹುಬ್ಬಿ	1.61	0.00	0.00	1.61	7	0	7	
				ಮುನಾವಳಿ	2.78	0.00	0.00	2.78	10	1	9	
4	ಪಿ3	ತುಂಗಾಭದ್ರಾ (60 ಕಿಮಿ)	ದಾವಣಗೆರೆ	ಹರಿಹರ	10.50	18.00	3.50	7.00	30	7.5	22.5	
				ದಾವಣಗೆರೆ	54.87	59.80	52.30	2.57	170	35	135	
				ರಾಣಿಬೆನ್ನೂರು	13.42	14.00	7.50	5.92	60	12	48	
				ಹೊನ್ನಾಳಿ	2.37	3.30	2.50	0.00	7	0.3	6.7	
				ಹೂವಿನಹಡಗಲಿ	3.80	4.27	3.00	0.80	14.5	8	6.5	
5	ಪಿ4	ಭದ್ರಾ (10 ಕಿಮಿ)	ಶಿವಮೊಗ್ಗ	ಭದ್ರಾವತಿ	14.00	14.03	4.20	9.80	50	18	32	
6	ಪಿ4	ಕಾವೇರಿ (50 ಕಿಮಿ)	ಚಾಮರಾಜನಗರ	ಕೊಳ್ಳೇಗಾಲ	6.43	9.00	5.00	1.43	21	1.5	19.5	
				ಮಂಡ್ಯ	ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣ	2.72	3.60	3.02	0.00	10	1.8	8.2
				ಮೈಸೂರು	ಬನ್ನೂರು	2.76	3.30	2.63	0.13	8.9	2	6.9
				ಟಿ.ನರಸೀಪುರ	3.40	5.50	3.91	0.00	10	1	9	
7	ಪಿ4	ಕಬಿನಿ (9ಕಿಮಿ)	ಮೈಸೂರು	ನಂಜನಗೂಡು	5.41	7.00	2.11	3.30	26	4	22	
8	ಪಿ4	ಕಾಗಿನ (10 ಕಿಮಿ)	ಕಲ್ಬುರ್ಗಿ	ಶಹಾಬಾದ್	7.06	0.00	0.00	7.06	1.5	1.5	0	
9	ಪಿ4	ಕಾಳಿ (10 ಕಿಮಿ)	ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ದಾಂಡೇಲಿ	ಕಾರವಾರ	9.74	1.50	1.50	8.24	27	25	2	
				ದಾಂಡೇಲಿ	8.50	0.00	0.00	8.50	18	17	1	
10	ಪಿ4	ಕೃಷ್ಣಾ (189.57 ಕಿಮಿ)	ಚಿಕ್ಕೋಡಿ	ಉಗ್ಗಕುರದ	2.85	0.00	0.00	2.85	8	0	8	
				ವಿಜಯಪುರ	ಕುಡಚಿ	2.78	0.00	0.00	2.78	6.5	1.5	5
			ರಾಯಚೂರು	ಎಕ್ಕಾಂಬ	1.97	0.00	0.00	1.97	4.5	0	4.5	
				ಚಿಂಚೋಳಿ	2.64	0.00		2.64	4.5	0	4.5	
				ಚಿಕ್ಕೋಡಿ	4.83	5.80	2.20	2.63	14.5	2.5	12	
				ಐನಾಪುರ	2.27	0.00	0.00	2.27	5	0	5	
				ಸದಲಗ	3.00	3.72	0.00	3.00	5	1	4	
11	ಪಿ5	ಅಸಂಗಿ-ಕೃಷ್ಣಾ (33 ಕಿಮಿ)	ಬಾಗಲಕೋಟೆ	ರಬಕವಿ- ಬನಹಟ್ಟಿ	9.95	9.20	0.00	9.95	26.8	4	22.8	
				ತೇರದಾಳ	3.30	0.00		3.30	7	3.11	3.89	

ಕೋಷ್ಟಕ 20.3 : ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕಲುಷಿತಗೊಂಡಿರುವ 17 ನದಿ ಮತ್ತು ಕೊಳಚೆ ನೀರು ಹಾಗೂ ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳ ವಿವರ

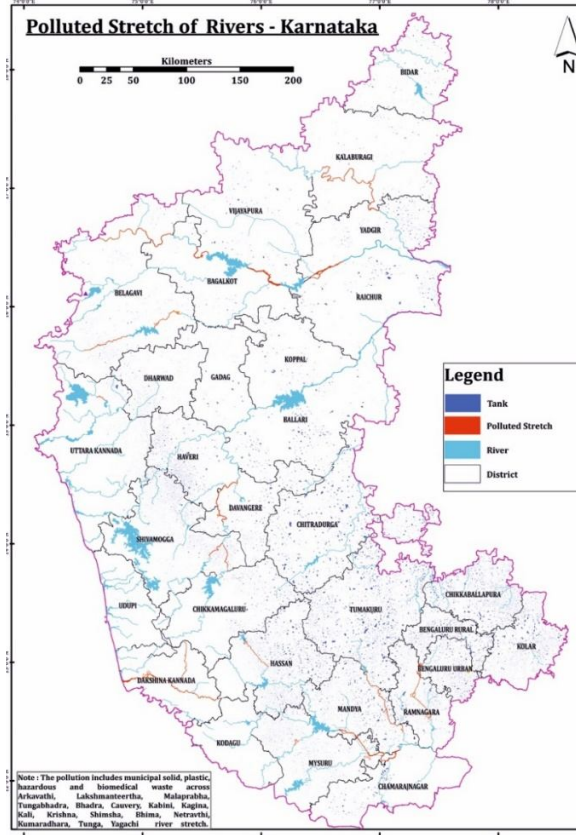
ಕ್ರಮ. ಸಂ.	ಆದ್ಯತೆ	ನದಿಯ ಹೆಸರು/ ಮಾಲಿನ್ಯ ಒಳಗಾಗಿರುವ ಉದ್ದ (ಕಿಮಿ)	ಜಿಲ್ಲೆ	ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು	ಕೊಳಚೆ ನೀರಿನ ಉತ್ಪಾದನೆ (ಎಂಎಲ್‌ಡಿ)	ವಿಸ್ತೃತ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ (ಎಂಎಲ್‌ಡಿ)	ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಬಳಕೆ (ಎಂಎಲ್‌ಡಿ)	ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಯಲ್ಲಿ ಅಂತರ (ಎಂಎಲ್‌ಡಿ)	ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಉತ್ಪಾದನೆ (ಟಿಪಿಡಿ)	ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ಸಂಸ್ಕರಣೆ (ಟಿಪಿಡಿ)	ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಯಲ್ಲಿ ಅಂತರ (ಟಿಪಿಡಿ)
12	ಪಿ5	ಶಿಂಷಾ (80 ಕಿಮಿ)	ಮಂಡ್ಯ	ಮದ್ದೂರು	3.50	3.50	3.50	0.00	10	3	7
13	ಪಿ5	ಭೀಮಾ (160 ಕಿಮಿ)	ಕಲ್ಬುರ್ಗಿ	ಜೀವರಗಿ	2.77	3.25	0.00	2.77	10	4	6
14	ಪಿ5	ನೇತ್ರಾವತಿ & ಕುಮಾರಧಾರ (55 ಕಿಮಿ)	ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡ	ಉಪ್ಪಿನಂಗಡಿ	2.00	0.00	0.00	2.00	1.5	0.9	0.6
				ಪಂಜಾ & ಕಡಬಾ	2.00	0.00	0.00	2.00	1.9	0.5	1.4
				ಬಂಟವಾಳ	5.00	0.00	0.00	5.00	14	0	14
				ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ	1.00	0.00	0.00	1.00	2.49	0	2.49
15	ಪಿ5		ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡ	ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ	1.50	2.60	1.00	0.50	1.1	0.66	0.44
16	ಪಿ5	ತುಂಗಾ (10 ಕಿಮಿ)	ಶಿವಮೊಗ್ಗ	ಶಿವಮೊಗ್ಗ	47.80	40.71	20.20	27.60	162	113	49
17	ಪಿ5	ಯಗಚಿ (60 ಕಿಮಿ)	ಹಾಸನ	ಹಾಸನ	16.74	10.00	10.00	6.74	62	11	51
				ಬೇಲೂರು	2.70	2.70	2.70	0.00	8	7.5	0.5
ಒಟ್ಟು					878.16	668.47	426.87	451.29	1860.7	844.37	1016.3

ಕರ್ನಾಟಕವು ಎಲ್ಲಾ 17 ಮಲಿನವಾಗಿರುವ ನದಿಗಳನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸುವ ಮೂಲಕ ಪುನರುಜ್ಜೀವನಗೊಳಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಮತ್ತು ನದಿ ಪುನರ್‌ನವೀಕರಣ ಕ್ರಿಯಾಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸೌಕರ್ಯ ತಯಾರಿಸಲು ವಿಶೇಷ ಕಾಳಜಿ ವಹಿಸಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ನದಿಗಳ ನೀರಿನ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸುವ ಯೋಜನೆಯು ಇದರಲ್ಲಿ ಇದೆ. ಪಿಎಚ್, ಆಮ್ಲಜನಕ ಪ್ರಮಾಣ, ಬಿಟಿಡಿ, ಫೀಕಲ್ ಕೋಲಿಫಾರಂ (faecal coliform), ಟೋಟಲ್ ಕೋಲಿಫಾರಂ (total coliform) ಇವುಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಇದನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ನದಿ ಪುನರುಜ್ಜೀವನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಡಿ 44 ಎಸ್‌ಟಿಪಿಗಳಿಂದ 341.116 ಎಂಎಲ್‌ಡಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಸಂಸ್ಕರಣೆಯಾಗುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ಕೆಲವು ನಿರ್ಮಾಣದ ಹಂತದಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ. ಹತ್ತು ಲಕ್ಷ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ನಗರಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಫೀಲಿಸ್ ಸ್ಲಡ್ಜ್ ಮತ್ತು ಸ್ಪೆಟೀರ್ಯು ಮ್ಯಾನೇಜ್‌ಮೆಂಟ್ ಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು 7 ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದೆ.

ಮುನ್ನಡೆವ ಹಾದಿ

ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವ ಸ್ತೋತ್ರದಂತೆ ನಗರ ಆಡಳಿತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಅಧಿನಿಯಮದಲ್ಲಿ ಕೊಳಚೆ ನೀರು ಮತ್ತು ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಪ್ರಮುಖ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಇದು ಸಕಾಲವಾಗಿದೆ. ಮಾಲಿನ್ಯದ ಹೆಚ್ಚಳದಿಂದ ನದಿಗಳ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ದಾಟಬಾರದು. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿರುವ 17 ಮಾಲಿನ್ಯ ಪೂರಿತ ನದಿಗಳನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಯೋಜಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಇದರಿಂದ ಜನರಿಂದ ಪೂಜಿತವಾಗುವ ಅನೇಕ ನದಿಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ವೈಭವವನ್ನು ಮರುಕಳಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಲಿದೆ.

ಚಿತ್ರ20.9: ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮಾಲಿನ್ಯವಾದ ನದಿಗಳ ವಿವರಗಳು

20.6. ಕೈಗಾರಿಕಾ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನೀರಿನ ನಿವಾರಣೆ

ಪರಿಚಯ

ಕೈಗಾರಿಕಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಂದಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಲಿನ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತಿವೆ. ಪರಿಸರ ಮಾಲಿನ್ಯದಿಂದ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ನಿಯತಾಂಕಗಳ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಗಾಳಿ, ನೀರು, ಮಣ್ಣಿನ ಫಲವತ್ತತೆ ಮುಂತಾದವುಗಳು ಕೈಗಾರಿಕೆಯ ಮಾಲಿನ್ಯದಿಂದ ಹಾಳಾಗುತ್ತಿವೆ. ಇದರಿಂದ ಜನರು ತಮ್ಮ ನೆರೆಹೊರೆಯಲ್ಲಿರುವ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಪ್ರತಿಭಟಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಜೈವಿಕ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಹಾಳು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಯಾವುದೇ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಹಾರ ನೀಡಿದರೂ, ಪರಿಸರ ಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಸರಿದೂಗಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಬಹುಶಃ ಇದೇ ಕಾರಣದಿಂದ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ದೇಶದ ಬೆನ್ನೆಲುಬು ಎಂದು ನಮ್ಮ ಸಮಾಜ ಪರಿಗಣಿಸದಿರುವಂತಾಗಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನೀರಿನ ನಿವಾರಣೆ

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ 55,631 ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಹಸಿರು, ಕಿತ್ತಳೆ ಮತ್ತು ಕೆಂಪು ವರ್ಗಗಳಾಗಿ ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳ ಪೈಕಿ 3,574 ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಕಲುಷಿತ ನೀರನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಮತ್ತು ಕೇವಲ 3,352 ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಘಟಕಗಳು ಕಲುಷಿತ ನೀರನ್ನು ಸಂಸ್ಕರಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ 639 ಎಂಎಲ್ಡಿ. ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಈ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಂದ ಒಟ್ಟು 435.44 ಎಂಎಲ್ಡಿ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ತ್ಯಾಜ್ಯ ನೀರನ್ನು ಶೋಧಿಸುವ ಘಟಕಗಳಿಲ್ಲದ 746 ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ದ್ರವತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು 10 ಸಾಮಾನ್ಯ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನೀರು ಸಂಸ್ಕರಿಸುವ ಘಟಕಗಳ ಮೂಲಕ ವಿಲೇವಾರಿ ಮಾಡುವ ಕ್ರಮವನ್ನು ಜರುಗಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಮುನ್ನಡೆವ ಹಾದಿ

ಉತ್ತಮ ಪರಿಸರದ ಮೂಲ ಅಂಶಗಳಾದ ಗಾಳಿ, ನೀರು, ಮಣ್ಣಿನಫಲವತ್ತತೆ ಇತ್ಯಾದಿ ತೊಂದರೆಯಲ್ಲಿದ್ದು, ಅನೇಕ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಜನರ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಎತ್ತುತ್ತಲೇ ಸಾಕಷ್ಟು ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡಿದ ಹೊರತು ಜನರು ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಎತ್ತುತ್ತಲೇ ಪರಿಸರಾತ್ಮಕ ಮಾನದಂಡಗಳ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಖಾತ್ರಿ ಪಡಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದಾಗ ಮಾತ್ರ ಜನರು ತೆರೆದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವರು. ಜನರ ಸಾಮಾನ್ಯಜೀವನ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ತೀವ್ರವಾದ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಉಂಟಾಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳದ್ದೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ.

ವ್ಯಾಪಾರ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ತಂತ್ರಗಳು

- ❑ ಟೆಕ್ನಿಕ್ಯಲ್, ಎಲೆಕ್ಟ್ರೋಪ್ಲೇಟಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಫಾರ್ಮಾಸ್ಯೂಟಿಕಲ್ ಮುಂತಾದ ಕ್ಲಸ್ಟರ್‌ವಾರು ಉದ್ಯಮಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು.
- ❑ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಂದ ಹರಿಯುವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನೀರಿಗೆ ಆರಂಭದಿಂದ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೂ ಪೈಪುಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸುವುದು.
- ❑ ಗುರುತಿಸಲಾದ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಇಪಿಟಿಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು.
- ❑ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಸುತ್ತಾ ಸುರಕ್ಷಿತ ವಲಯಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಸುತ್ತಾ ವಿವಿಧ ವರ್ಗಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವುದು.
- ❑ ಒಂದು ಉದ್ಯಮದ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಇನ್ನೊಂದು ಕೈಗಾರಿಕೆಯ ಕಚ್ಚಾ ವಸ್ತುವಾಗುವಂತಹ ಬಳಸಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದು. ಉತ್ತಮ ರೀತಿಯ ಸಂಸ್ಕರಿಸಿದ ನೀರಿನ ಮರುಬಳಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

20.7 ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ-ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ

ಪರಿಚಯ

ವಿದ್ಯುತ್ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಉಪಕರಣಗಳು (ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಮತ್ತು ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕಲ್ ಎಕ್ಯುಪ್ಲೆಂಟ್ಸ್ -ಇಇಇ) ಬಳಕೆಗೆ ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲದಿರುವಾಗ ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ-ತ್ಯಾಜ್ಯ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇ-ತ್ಯಾಜ್ಯವು ವಿವಿಧ ಲೋಹಗಳಾದ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್, ಕ್ಯಾಥೋಡ್‌ರೇಟ್ಯೂಬ್ (ಸಿಆರ್‌ಟಿ), ಪ್ರಿಂಟರ್ ಸರ್ಕ್ಯೂಟ್ ಬೋರ್ಡ್‌ಗಳನ್ನು, ಕೇಬಲ್‌ಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಅಪರೂಪದ ಲೋಹಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಮಿಶ್ರಿತ ಲೋಹದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಇದು ಅತ್ಯಂತ ವಿಷಕಾರಿಯೂ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಇ-ತ್ಯಾಜ್ಯದ ವಿಲೇವಾರಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ, ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ, ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ತೀವ್ರವಾದ ತೊಂದರೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಅತ್ಯಂತ ಬೆಲೆ ಬಾಳುವ ಲೋಹಗಳನ್ನು ಇ-ತ್ಯಾಜ್ಯವು ಹೊಂದಿದ್ದರೂ, ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಇವುಗಳ ಮರುಬಳಕೆ ಪ್ರಮಾಣಶೇಕಡ ಶೇ.10-15ರಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಲೋಹಗಳನ್ನು ಹಿಂಪಡೆಯುವ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಇಲ್ಲದಿರುವುದು ಕಾರಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಲೋಹಗಳ ನಷ್ಟದ ಜೊತೆಗೆ, ಪರಿಸರದ ಮೇಲೆ ಅತಿಯಾದ ಒತ್ತಡವೂ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಇ-ತ್ಯಾಜ್ಯ ಉತ್ಪತ್ತಿಯ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಅಮೇರಿಕಾ ಮತ್ತು ಚೀನಾ ದೇಶವನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ, ಭಾರತ ನಂತರದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದಿರುವ ದೇಶವಾಗಿದೆ. 2019ರಲ್ಲಿ ಭಾರತವು 3.2 ಮಿಲಿಯನ್ ಟನ್ ಇ-ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಉತ್ಪತ್ತಿ ಮಾಡಿರುತ್ತದೆ. 2028ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ 11.5 ಮಿಲಿಯನ್‌ಟನ್ ಮತ್ತು ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ 74 ಮಿಲಿಯನ್ ಟನ್ ಇ-ತ್ಯಾಜ್ಯ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುವ ಅಂದಾಜು ಇದೆ. ಜಾಗತಿಕ ಇ-ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ 2020ರಲ್ಲಿ 49.8 ಅಮೇರಿಕನ್ ಡಾಲರ್ ಆಗಿದ್ದರೆ, 2028ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಇದು 144 ಬಿಲಿಯನ್ ಡಾಲರ್ ಆಗುವ ಅಂದಾಜು ಇರುತ್ತದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಇ-ತ್ಯಾಜ್ಯದ ನಿರ್ವಹಣೆ

2020-21ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 96,175.18 ಮೆಟ್ರಿಕ್‌ಟನ್(ಎಂಟಿ) ಇ-ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 88 ಅಧಿಕೃತ ಇ-ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಘಟಕಗಳಿದ್ದು, ಇವುಗಳ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ 1,41,814.64 ಎಂಟಿಗಳಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಇ-ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಘಟಕಗಳ ವಿವರಗಳು ಹೀಗಿವೆ: (1) 31 ಬೇರ್ಪಡಿಸುವ ಘಟಕಗಳು; ಇವುಗಳ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ 27,705.6ಎಂಟಿ.

(2) ಮರುಬಳಕೆ ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಮಾಡುವ 21 ಘಟಕಗಳು-11,638.04 ಎಂಟಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ. (3) 13 ಬೇರ್ಪಡಿಸುವ ಮತ್ತು ಮರುಬಳಕೆ ಮಾಡುವ ಘಟಕಗಳು - 13,656 ಎಂಟಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ (4) 5 ಮರುಬಳಕೆ ಯೋಗ್ಯಗೊಳಿಸುವ ಘಟಕಗಳು - 1,794 ಎಂಟಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ. (5) 4 ಬೇರ್ಪಡಿಸುವ, ಮರುಬಳಕೆ ಯೋಗ್ಯಗೊಳಿಸುವ ಮತ್ತು ಮರುಬಳಕೆ ಘಟಕಗಳು - 11,920 ಎಂಟಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ (6) 8 ಬೇರ್ಪಡಿಸುವ ಮತ್ತು ಮರುಬಳಕೆ ಯೋಗ್ಯಗೊಳಿಸುವ ಘಟಕಗಳು - 7,071 ಎಂಟಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ (7) 6 ಮರುಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಮರುಬಳಕೆ ಯೋಗ್ಯಗೊಳಿಸುವ ಘಟಕಗಳು - 68,027 ಎಂಟಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಬಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

ಚಿತ್ರ20.10: ಇ-ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ

20.8 ಮುನ್ನಡೆವ ಹಾದಿ

ಕಂಪ್ಯೂಟರ್‌ಗಳು, ಲ್ಯಾಪ್‌ಟಾಪ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಮೊಬೈಲ್‌ಗಳು ಕ್ರಮವಾಗಿ 0.2 ಗ್ರಾಂ, 0.1 ಗ್ರಾಂ ಮತ್ತು 133 ಮಿಗ್ರಾಂ ಚಿನ್ನವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ ಎಂದು ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮಾರ್ಚ್ 2021 ರೊಳಗೆ ಭಾರತ ದೇಶವು ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ 1.07 ಮಿಲಿಯನ್ ಇ-ತ್ಯಾಜ್ಯ ಮರುಬಳಕೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ್ದು, ಪ್ರತಿ ಮಿಲಿಯನ್ ಮರುಬಳಕೆಯಿಂದ ಸುಮಾರು 14 ಕೆಜಿ ತಾಮ್ರವನ್ನು ಪಡೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇ-ತ್ಯಾಜ್ಯದ ಲೋಹದಿಂದ ಆದಾಯವನ್ನು ಕೂಡಾ ಹೆಚ್ಚಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಇ-ತ್ಯಾಜ್ಯದ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ವರ್ತುಲ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದರೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಲಾಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಸಂಪನ್ಮೂಲದ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆ, ಮಾಲಿನ್ಯ ಮತ್ತು ತ್ಯಾಜ್ಯದ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಇಳಿಕೆ, ಸಾಧನಗಳ ವಿಸ್ತೃತ ಜೀವಿತಾವಧಿ, ಅಪರೂಪದ ಮತ್ತು ದುಬಾರಿಯಾದ ಲೋಹಗಳ ಮರುಸಂಗ್ರಹ, ಕರ್ತವ್ಯಾಧಾರಿತ ಅಪಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಡಿತೆ ಮುಂತಾದ ಲಾಭಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಜೊತೆಗೆ ಮರುಬಳಕೆಯ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡುವುದರಿಂದ ಕೈಗಾರಿಕರಗಳ ವಿಕಾಸ, ಔಪಚಾರಿಕತೆ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಪಾಯಕಾರಿ ವಸ್ತುಗಳ ಮರುಬಳಕೆ ನಿಬಂಧನಾ (like Restricted Use of Hazardous Substance (RoHS), ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಮತ್ತು ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ಉಪಕರಣಗಳ ಸುಸ್ಥಿರ ಉತ್ಪಾದನೆ(EEE), ಬಳಕೆದಾರರ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ನವೀನ ರೀತಿಯ ಮಾರಾಟ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಆವಿಷ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತ ಬಳಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮುಂತಾದ ಕ್ರಮಗಳು ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯಾಗಬೇಕಾದ ಅನಿರ್ವಾಯತೆ ಇರುತ್ತದೆ.

ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ

ಸಾರಾಂಶ

ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ನಿರ್ವಹಣಾ ಅಧ್ಯಾಯವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅರಣ್ಯ, ಜಲಸಂಪನ್ಮೂಲ ಮತ್ತು ಗಣಿಗಾರಿಕೆ (ಖನಿಜಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಭೂವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವಸ್ತುಗಳು) ಹಾಗೂ ಮುಂದಿನ ಮಾರ್ಗದ ಬಗ್ಗೆ ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿದೆ.

ಅರಣ್ಯ: ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಯ ನಂತರ ಅರಣ್ಯವು ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಬಳಸಲ್ಪಡುವ ಎರಡನೇ ಭೂಪ್ರದೇಶವಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ಪರಿಸರ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸುವಲ್ಲಿನ ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶವು 42191.62 ಚ.ಕಿಮೀ. ಗಳಾಗಿದ್ದು, ಭೌಗೋಳಿಕ ಪ್ರದೇಶದ ಶೇ.22 ರಷ್ಟು ಭಾಗವು ಅರಣ್ಯದಿಂದ ಆವೃತವಾಗಲಿಟ್ಟಿದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನ ನವೆಂಬರ್-2021ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ, 35777 ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ 213.651 ಮಿಲಿಯನ್ ಸಸಿಗಳನ್ನು ನೆಟ್ಟು ಅರಣ್ಯೀಕರಣ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ 187.67 ಲಕ್ಷ ಸಸಿಗಳನ್ನು ಕೃಷಿಕರಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಖಾಸಗಿ ಜಮೀನುಗಳಲ್ಲಿ ನೆಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ವಿತರಣೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 5 ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನಗಳು, 33 ವನ್ಯಜೀವಿ ಅಭಯಾರಣ್ಯಗಳು, 14 ಸಂರಕ್ಷಿತ ಮೀಸಲು ಪ್ರದೇಶಗಳು ಮತ್ತು 1 ಸಮುದಾಯ ಮೀಸಲು ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. 2017ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಂಡ ಆನೆ ಗಣತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 6049 ಆನೆಗಳಿದ್ದು, ದೇಶದ ಒಟ್ಟು ಆನೆಗಳಲ್ಲಿ ಶೇ.25 ರಷ್ಟು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದಿರುವುದು ವಿಶೇಷತೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಹುಲಿಸಂಖ್ಯೆ ಅಂದಾಜಿನ ಪ್ರಕಾರ ಒಟ್ಟು 524 ಹುಲಿಗಳಿದ್ದು, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು ದೇಶದಲ್ಲಿಯೇ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹುಲಿಗಳಿರುವ ಎರಡನೇ ರಾಜ್ಯವೆಂದು ಗುರುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ (ನವೆಂಬರ್-2021ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ) ರಾಜ್ಯವು ಅರಣ್ಯದ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಾದ ನಾಟಾ, ಉರುವಲು, ಶ್ರೀಗಂಧ, ಬಿದಿರುಗಳು, ಕೇನ್ (ಬೆತ್ತ) ಮತ್ತು ಇತರ ಚೌಬಿನೇತರ ಅರಣ್ಯ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಮಾರಾಟದಿಂದ ಒಟ್ಟು ರೂ.18136.78 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಗಳಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟು 6012 ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಮಿತಿಗಳ ರಚನೆ ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದು, ಎಲ್ಲಾ ಸಮಿತಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಜನತಾ ಜೀವವೈವಿಧ್ಯ ದಾಖಲಾತಿಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಜಲಸಂಪನ್ಮೂಲ: ರಾಜ್ಯದ ಭಾರಿ, ಮಧ್ಯಮ ಮತ್ತು ಸಣ್ಣ ನೀರಾವರಿಗಳ ಸಂಚಿತ ನೀರಾವರಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು 2014-15 ರಲ್ಲಿ 38.82 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಗಳಷ್ಟಿದ್ದು, 2020-21 ರಲ್ಲಿ 42.01 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಗಳಿಗೆ ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಅಧಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿಗೆ ನಿರೀಕ್ಷಿತ ನೀರಾವರಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು 42.97 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಗಳಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನೀರಾವರಿ ವಲಯದಲ್ಲಿ 2021-22ನೇ ಸಾಲಿಗೆ ನವೆಂಬರ್ 2021ರವರೆಗೆ ಒಟ್ಟು ರೂ.8,364.80 ಕೋಟಿಗಳ ವೆಚ್ಚವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟು ಬಿತ್ತನೆಯಾದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ನೀರಾವರಿಯಾದ ಒಟ್ಟು ಪ್ರದೇಶದ ಶೇಕಡಾವಾರು ಪ್ರಮಾಣವು 1980-81 ರಲ್ಲಿ ಶೇ.16ರಷ್ಟಿದ್ದು, ಇದು 2019-20ಕ್ಕೆ ಶೇ.36ರಷ್ಟು ಅಧಿಕವಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಮೂಲಗಳಿಂದ ನೀರಾವರಿಯಾದ ನಿವ್ವಳ ಪ್ರದೇಶದ ಪೈಕಿ, ಕೊಳವೆ/ಕೊರೆದ ಬಾವಿಗಳಿಂದ ನೀರಾವರಿಯಾಗಿರುವ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಪಾಲು ಶೇ.43.99 ರಷ್ಟು ಅತ್ಯಧಿಕವಾಗಿದ್ದು, ನಂತರ ಶೇ.29.80ರಷ್ಟು ಪ್ರಮುಖ ನೀರಾವರಿ ಮೂಲವು ಕಾಲುವೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ತೋಡಿದ ಬಾವಿಗಳಿಂದ ನೀರಾವರಿಯಾಗಿರುವ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಪಾಲು ಶೇ.7.60 ರಷ್ಟು ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಕೃಷ್ಣಾ ಭಾಗ್ಯ ಜಲ ನಿಗಮ ಯೋಜನೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನವೆಂಬರ್ 2021ರವರೆಗೆ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಯೋಜನೆಗಳಿಂದ ಸೃಜಿಸಿರುವ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟು 1,50,368.00 ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಗಳಾಗಿದ್ದು ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚವು ರೂ.66,532.84 ಕೋಟಿಗಳು ಎಂದು ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಬರಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಾದ ವಿಜಯಪುರ, ಬಾಗಲಕೋಟೆ, ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ, ರಾಯಚೂರು, ಕೊಪ್ಪಳ, ಗದಗ ಮತ್ತು ಯಾದಗಿರಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 9 ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕೃಷ್ಣ ಮೇಲ್ದಂಡೆ ಯೋಜನೆಯ ಹಂತ-IIIರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಒಟ್ಟು 5.30 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಭೂಮಿಗೆ ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ನೀರಾವರಿಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಮತ್ತು ನೀರನ್ನು ಉಳಿಸಲು ಕರ್ನಾಟಕ ನೀರಾವರಿ ನಿಗಮ ನಿಯಮಿತವು ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆಗಳಡಿ ಆಧುನೀಕರಣ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡಿದ್ದು, ಅವುಗಳು ಅನುಷ್ಠಾನದ ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿವೆ. ಆಧುನೀಕರಣ ಕಾಮಗಾರಿಗಳ 16 ಯೋಜನೆಗಳ ಅಂದಾಜು ಮೊತ್ತ ರೂ. 10,867.17 ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ ರೂ.7,507.73 ಕೋಟಿಗಳ ವೆಚ್ಚವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕಾವೇರಿ ನೀರಾವರಿ ನಿಗಮಕ್ಕೆ 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನ ನವೆಂಬರ್ 2021ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ ಒಟ್ಟಾರೆ ರೂ.2719.16 ಕೋಟಿ ಅನುದಾನ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಿದ್ದು, ನಿಗಮದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಎಲ್ಲಾ

ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಒಟ್ಟಾರೆ ರೂ.1075.56 ಕೋಟಿ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಾರೆ 994 ಹೆ. ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟು ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯ ಕಲ್ಪಿಸಲು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕಾವೇರಿ ನೀರಾವರಿ ನಿಗಮದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಾರೆ 29 ಯೋಜನೆಗಳಿದ್ದು, ಇದರಲ್ಲಿ 5 ಭಾರಿ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳು, 17 ಮಧ್ಯಮ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳು ಹಾಗೂ 7 ಏತನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳು ಇರುತ್ತದೆ.

ಗಣಿಗಾರಿಕೆ: ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು ಸಮೃದ್ಧವಾದ ಖನಿಜ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಹೊಂದಿದ್ದು, ರಾಜ್ಯದ ಸುಮಾರು 1.92 ಲಕ್ಷ ಚದರ ಕಿ.ಮೀ.ಗಳಲ್ಲಿ ಆವರಿಸಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ 40,000 ಚದರ ಕಿ.ಮೀ.ಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರದೇಶವು ಹಸಿರು ಕಲ್ಲು ವಲಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಹಲವಾರು ಗಣಿಗಾರಿಕಾ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಬಂಗಾರ, ವಜ್ರ ಮತ್ತು ಪಾಲಿಮೆಟಾಲಿಕ್ ಅದಿರು ಮೂಲಗಳನ್ನು ಸಹ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಸರ್ಕಾರವು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಗಣಿ ಶಾಲೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಜನರಿಗೆ ಗಣಿ ಉದ್ಯಮಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕೌಶಲ್ಯವರ್ಧನೆ ಮಾಡುವ ಮುಖಾಂತರ ಪರಿಸರ ಸ್ನೇಹಿಯಾದ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ, ಸುಸ್ಥಿರ ಮತ್ತು ಸುರಕ್ಷಿತವಾದ ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಉದ್ದೇಶ ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಸಕ್ತ 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನ ನವೆಂಬರ್ 2021ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ 121 ಅನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಉಪಖನಿಜ ಗುತ್ತಿಗೆಗಳು ಮತ್ತು 35 ಅಲಂಕಾರಿಕ ಶಿಲಾ ಕಲ್ಲು ಗಣಿ ಗುತ್ತಿಗೆಗಳನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನ ನವೆಂಬರ್ ವರೆಗೆ 21 ಮುಖ್ಯ ಖನಿಜ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಹರಾಜು ಮುಖಾಂತರ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ವಿಲೇವಾರಿ ಮಾಡಿದ್ದು, ಇವುಗಳಲ್ಲಿ 14 'ಸಿ' ವರ್ಗದ ಕಬ್ಬಿಣದ ಅದಿರಿನ ಗಣಿಗುತ್ತಿಗೆಗಳು, 04 ಅವಧಿ ಮುಗಿದ ಕಬ್ಬಿಣದ ಅದಿರಿನ ಗಣಿಗುತ್ತಿಗೆಗಳು ಮತ್ತು 03 ಹೊಸ ಸುಣ್ಣದ ಕಲ್ಲಿನ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನ ನವೆಂಬರ್ 2021ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗಿನ ರಾಜ ಧನ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ರೂ.4083.54 ಕೋಟಿಗಳಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕೋವಿಡ್-19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗದ ತೀವ್ರ ಹರಡುವಿಕೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಗಣಿ ಮಂತ್ರಾಲಯದ ಆದೇಶದ ಪ್ರಕಾರ, ಜಿಲ್ಲಾ ಖನಿಜ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಬಾಕಿ ಮೊತ್ತದಲ್ಲಿ ಶೇ.30 ರಷ್ಟನ್ನು ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಮೇಲೆ ಬಳಸಲಾಗಿದೆ.

ಹೊಸ ಮರಳು ನೀತಿ-2020ರ ಅನುಷ್ಠಾನ: ಕರ್ನಾಟಕ ಉಪ ಖನಿಜ ರಿಯಾಯಿತಿ ನಿಯಮಗಳು, 1994ಕ್ಕೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಉಪ ಖನಿಜ ರಿಯಾಯಿತಿ (ತಿದ್ದುಪಡಿ) ನಿಯಮಗಳು, 2021ರ ಮುಖಾಂತರ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡಿ ದಿನಾಂಕ:05.05.2021ರಿಂದ ಪೂರ್ವಾನ್ವಯ ಪರಿಣಾಮದೊಂದಿಗೆ ದಿನಾಂಕ:01.12.2021ರಂದು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪರಿಸರ ವಿಮೋಚನಾ ಅನುಮತಿಯಂತೆ ಒಟ್ಟು ಅಂದಾಜು 14.18 ದಶಲಕ್ಷ ಮೆ.ಟನ್ ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ಮಾಡಬಹುದಾದ ಮರಳಿನ ಪ್ರಮಾಣವಿರುತ್ತದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನ ನವೆಂಬರ್-2021ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಮೂಲಗಳಿಂದ 18,98,661 ಮೆ.ಟನ್ ಮರಳನ್ನು ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ನಡೆಸಿ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಾಗೂ ಸರ್ಕಾರಿ ಕಾಮಗಾರಿಗಳಿಗೆ ಪೂರೈಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ರೂ.58.10 ಲಕ್ಷ ರಾಜ ಧನ / ಹೆಚ್ಚುವರಿ ನಿಯತ ಕಾಲಿಕ ಮೊತ್ತ / ಸರಾಸರಿ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ನಿಯತಕಾಲಿಕ ಮೊತ್ತ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅನಧಿಕೃತ ಖನಿಜ ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ಹಾಗೂ ಸಾಗಾಣಿಕೆಯನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಯಕಟ್ಟಿನ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಖನಿಜ ತನಿಖಾ ತಾಣಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ 13 ಸಂಯುಕ್ತ ತನಿಖಾ ತಾಣಗಳನ್ನು ಮತ್ತು 19 ಅಂತರ ರಾಜ್ಯ ಗಡಿ ತನಿಖಾ ತಾಣಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

21.1. ಅರಣ್ಯಗಳು

ಅರಣ್ಯಗಳು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಹಾಗೂ ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗವಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ ದಟ್ಟವಾದ ಕಾಡುಗಳು ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿದ್ದು, ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳ ಸುಮಾರು ಶೇಕಡಾ 60ರಷ್ಟು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿವೆ. ಜೈವಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು, ರಾಜ್ಯವು 6554 ಜೈವಿಕ ವೈವಿಧ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಜೈವಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಪರಂಪರೆಯ ತಾಣಗಳನ್ನು (ದೇವನಹಳ್ಳಿ ತಾಲೂಕಿನ ನಲ್ಲೂರಿನ 400 ವರ್ಷಗಳಷ್ಟು ಹಳೆಯದಾದ ಹುಣಸೆತೋಪು) ವಿಶಿಷ್ಟ ಅನುವಂಶಿಕ ವೈವಿಧ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಲು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಇತ್ತೀಚಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ, ಮೂಲಭೂತ ಮತ್ತು ಇನ್ನಿತರೆ ಸಮೀಪದ ಅಂಶಗಳಿಂದಾಗಿ, ವಿಶ್ವದ ಜೀವವೈವಿಧ್ಯದ ಹಾಟ್ ಸ್ಪಾಟ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳು ತೀವ್ರ ಅಪಾಯದಲ್ಲಿದೆ. ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶದ ಸವಕಳಿಯನ್ನು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಲಾಗಿದ್ದರೂ ಮತ್ತು ಇತ್ತೀಚಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶವು ಪರಿಮಾಣಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿದೆಯಾದರೂ, ನೈಸರ್ಗಿಕ ಅರಣ್ಯ ಸಂಗ್ರಹವು ಗುಣಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಇನ್ನೂ ಅವನತಿಯ ಹಂತದಲ್ಲಿದೆ. ಹೆಚ್ಚಿದ ಅರಣ್ಯನಾಶ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ

ಅವನತಿಯು ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕತ್ವಕ್ಕೆ ಗಂಭೀರ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಬೀರುತ್ತದೆ. ಅರಣ್ಯದ ನಷ್ಟವು ಪರಿಸರ, ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಜನರ ಜೀವನೋಪಾಯಕ್ಕೆ ಗಂಭೀರ ಅಪಾಯವಾಗಿದೆ.

ಅರಣ್ಯ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಮರ, ಔಷಧೀಯ ಸಸ್ಯಗಳು, ಮರೇತರ ಅರಣ್ಯ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು (NTFPs), ಮೇಯಿಸುವಿಕೆ, ಮನರಂಜನಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು, ಇಂಗಾಲದ ಪ್ರತ್ಯೇಕತೆ, ಜಲಾನಯನ ನಿಬಂಧನೆಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಮೂಲಕ ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನಕ್ಕೆ (GDP) ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತವೆ. ಅರಣ್ಯ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ತ್ವರಿತ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಿಂದಾಗಿ ಮತ್ತು ಈ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಜೀವನೋಪಾಯ, ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವುದು ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದಕ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಸೇವೆಗಳಿಗಾಗಿ ಅರಣ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವಲ್ಲಿ ತೀವ್ರ ಒತ್ತಡದಲ್ಲಿದ್ದ ಇದನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವುದು ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಸವಾಲಾಗಿದೆ. ಅರಣ್ಯ ಸಂಪನ್ಮೂಲದ ನಶಿಸುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕಾರಣವಾಗುವ ಮುಖ್ಯ ಅಂಶಗಳು,

- ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗಾಗಿ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶಗಳ ವರ್ಗಾವಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದು.
- ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶದ ಅತಿಕ್ರಮಣ, ನೈಸರ್ಗಿಕ ಆವಾಸಸ್ಥಾನದ ನಾಶ, ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಕಲ್ಲುಗಣಿಗಾರಿಕೆ, ವನ್ಯಜೀವಿ ಬೇಟೆ, ಮರದ ಕಳ್ಳಸಾಗಣೆ, ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಸ್ತಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಸವೆತ, ಅತಿಯಾದ ಇಂಧನ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮತ್ತು ಸಾಕು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಅನಧಿಕೃತ ಮೇಯುವಿಕೆ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಅರಣ್ಯೀಕರಣ ಯೋಜನೆಗಳ ಮೂಲಕ ಅರಣ್ಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ನಶಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧಿಸುವಲ್ಲಿ ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಅಳಿಯುತ್ತಿರುವ ಅರಣ್ಯದ ಗುಣಮಟ್ಟವು ಮಾನವರು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿಗಳೆರಡರ ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಯ ನಿರಂತರ ಉಳಿಯುವಿಕೆಗೆ ಒಂದು ಗಂಭೀರ ಸವಾಲಾಗಿದೆ.

21.1.1 ಅರಣ್ಯದ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ

ಕರ್ನಾಟಕವು 1,91,791 ಚ.ಕಿ.ಮೀ ಭೌಗೋಳಿಕ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಇದು ದೇಶದ ಶೇ.5.83ರಷ್ಟು ಭೂ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯವು ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಹವಾಮಾನ, ಭೌಗೋಳಿಕತೆ ಮತ್ತು ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಸಮೃದ್ಧವಾದ ಜೀವವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಪರಿಸರ ಗೂಡುಗಳು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಸಸ್ಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತವೆ. ರಾಜ್ಯದ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶದ ಸುಮಾರು ಶೇಕಡ 60ರಷ್ಟು ಭಾಗವನ್ನು ಆವರಿಸಿರುವ ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳ ನಿತ್ಯಹರಿದ್ವರ್ಣ ಕಾಡುಗಳು ವಿಶ್ವದ 35 ಜೀವವೈವಿಧ್ಯ ಹಾಟ್‌ಸ್ಪಾಟ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಭಾರತದ ನಾಲ್ಕು ಜೀವವೈವಿಧ್ಯ ಹಾಟ್‌ಸ್ಪಾಟ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಅರಣ್ಯ ವಿಧಗಳ ಚಾಂಪಿಯನ್ ಮತ್ತು ಸೇಫ್ ವರ್ಗೀಕರಣದ ಪ್ರಕಾರ (1968), ಕರ್ನಾಟಕದ ಕಾಡುಗಳು ಎಂಟು ಅರಣ್ಯ ವಿಧದ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ಸೇರಿವೆ, ಇವುಗಳನ್ನು 21 ಅರಣ್ಯ ವಿಧಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸಮುದಾಯದ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದ ಮೂಲಕ ನಾಶವಾದ ಅರಣ್ಯಗಳ ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯು ಜೈವಿಕ ವೈವಿಧ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮದ ಜೊತೆಗೆ ರಾಜ್ಯ ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯ ಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಕಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರಭೇದಗಳೆಂದರೆ ಟೆಕ್ಲೋನಾಗ್ರಾಂಡಿಸ್, ಸ್ಯಾಂಟಲಮ್‌ಆಲ್ಬಮ್, ಟರ್ಮಿನಾಲಿಯಾ ಎಸ್‌ಪಿಪಿ, ಡಾಲ್ಬರ್ಜಿಯಾ ಲ್ಯಾಟಿಫೋಲಿಯಾ, ಪೆರೋಕಾರ್ಪಸ್‌ಎಸ್‌ಪಿಪಿ, ಇತ್ಯಾದಿ. ಕುರುಚಲು ಮತ್ತು ಮುಳ್ಳಿನ ಕಾಡುಗಳಲ್ಲಿ, ಅಕೇಶಿಯಾ ಎಸ್‌ಪಿಪಿ, ಬಾಲನೈಟ್‌ರಾಕ್ಸ್‌ಬರ್ಗ್, ಕಾರ್ಡಿಯಾಮಿಕ್ಸಾ, ಕ್ಯಾಪ್ಪರಿಸ್‌ಎಸ್‌ಪಿಪಿ., ಪ್ರೊಸೊಪಿಸ್ ಎಸ್‌ಪಿಪಿ, ಇತ್ಯಾದಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ.

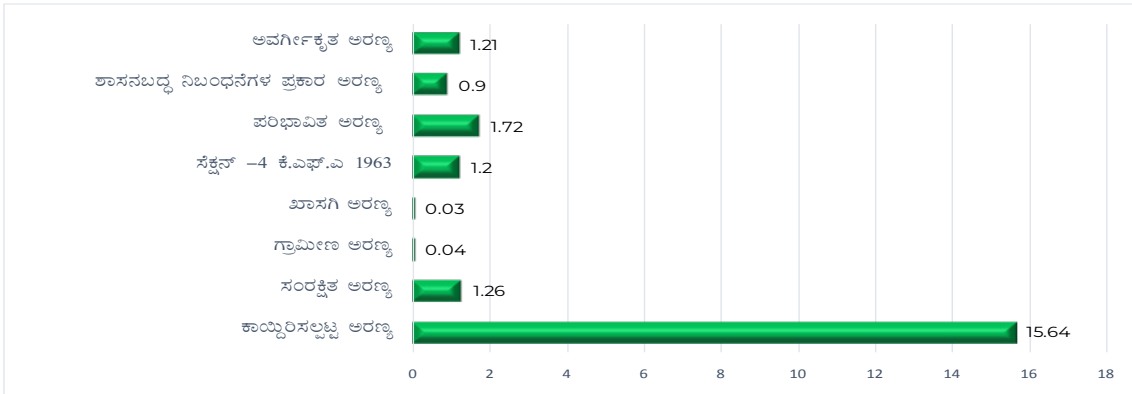
ವರ್ಗೀಕೃತ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿನ ದಾಖಲಿತ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 21.1 ಮತ್ತು ಚಿತ್ರ 21.1 ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 21.1: ವರ್ಗೀಕೃತ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿನ ದಾಖಲಿತ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶಗಳ ವಿವರಗಳು

ಕ್ರ. ಸಂ.	ಕಾನೂನಿನ ಸ್ಥಿತಿ	ಪ್ರದೇಶ (ಚ.ಕಿ.ಮೀ.)	ಭೌಗೋಳಿಕ ಪ್ರದೇಶದ ಶೇಕಡಾವಾರು
1	ಕಾಯ್ದಿರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅರಣ್ಯ	29987.61	15.64
2	ಸಂರಕ್ಷಿತ ಅರಣ್ಯ	2425.33	1.26
3	ಗ್ರಾಮೀಣ ಅರಣ್ಯ	81.35	0.04
4	ಖಾಸಗಿ ಅರಣ್ಯ	52.46	0.03
5	ಅಧಿಸೂಚಿತ ಅರಣ್ಯ ಸೆಕ್ಷನ್ -4 ಕೆ.ಎಫ್.ಎ 1963	2298.73	1.20
6	ಪರಿಭಾವಿತ ಅರಣ್ಯ	3301.86	1.72
7	ಶಾಸನಬದ್ಧ ನಿಬಂಧನೆಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಅರಣ್ಯ	1728.14	0.90
8	ಅವರ್ಗೀಕೃತ ಅರಣ್ಯ	2316.14	1.21
	ಒಟ್ಟು	42191.62	22.00

ಮೂಲ : ಅಪರ ಪ್ರಧಾನ ಮುಖ್ಯಅರಣ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣಾಧಿಕಾರಿ, ಕಾರ್ಯ ಯೋಜನೆ ಘಟಕ

ಚಿತ್ರ 21.1 : ಭೌಗೋಳಿಕ ಪ್ರದೇಶದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿನ ದಾಖಲಿತ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶಗಳ ವಿವರಗಳು

ಪರಿಭಾವಿತ ಅರಣ್ಯ, ಶಾಸನಬದ್ಧ ಅರಣ್ಯ, ಕರ್ನಾಟಕ ಅರಣ್ಯ ಅಧಿನಿಯಮ-1963 ರ ಪ್ರಸ್ತಾವಿತ ಮೀಸಲು ಅರಣ್ಯ ಮತ್ತು ಇತರ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾಗಿರುವ ಇತರ ಅರಣ್ಯ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ “ವರ್ಗೀಕರಿಸಿದ ಅರಣ್ಯಗಳು” ಎಂದು ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಉತ್ತಮ ವರ್ಗೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ, ಮೇಲೆ ತಿಳಿಸಲಾದ ವರ್ಗಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

- ❑ **ಪರಿಭಾವಿತ ಅರಣ್ಯ:** ಪುನರ್ ರಚಿತ ತಜ್ಞ ಸಮಿತಿಯ ಪ್ರಕಾರ, 9948.81 ಚ.ಕಿ.ಮೀ. ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಪರಿಭಾವಿತ ಅರಣ್ಯವನ್ನಾಗಿ ಗುರುತಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು 3301.86ಚ.ಕಿ.ಮೀ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿ, ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ❑ **ಶಾಸನಬದ್ಧ ಅರಣ್ಯ:** ಬಾಣ, ಕುಮ್ಮಿ, ಕಾನ್, ಪೈಸಾರಿ, ಜಮಾಮಲೈ, ಬೆಟ್ಟ, ಮೊಟಾಸ್ಥಳ, ಮತ್ತು ಸೊಪ್ಪಿನ ಬೆಟ್ಟ ಮುಂತಾದ ಭೂಮಿಯ ಒಟ್ಟು ವಿಸ್ತೀರ್ಣ 1728.14 ಚ.ಕಿ.ಮೀ.ಅನ್ನು ಶಾಸನ ಬದ್ಧ ಅರಣ್ಯವನ್ನಾಗಿ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.
- ❑ **ಅವರ್ಗೀಕೃತ ಅರಣ್ಯ:** ಅಧಿಸೂಚನೆಗೊಳ್ಳದ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶ, ಶಾಸನ ಬದ್ಧವಲ್ಲದ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶ ಹಾಗೂ ಪರಿಷ್ಕೃತ ಪರಿಭಾವಿತ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರ್ಪಡೆಗೊಳಿಸಿದ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಅವರ್ಗೀಕೃತ ಅರಣ್ಯ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಅರಣ್ಯ ಭೂಮಿ/ಪ್ರದೇಶಗಳ ಕ್ರೋಢೀಕರಣ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿದೆ.

21.1.2 ಭಾರತೀಯ ಅರಣ್ಯ ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಅರಣ್ಯ ಮತ್ತು ಅರಣ್ಯೇತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾದ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶ

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 38,284 ಚ.ಕಿ.ಮೀ. ದಾಖಲಾದ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶ (RFA) ವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಇದರಲ್ಲಿ 28,690 ಚ.ಕಿ.ಮೀ. ಮೀಸಲು ಅರಣ್ಯ, 3,931 ಚ.ಕಿ.ಮೀ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಅರಣ್ಯ ಮತ್ತು 5,663 ಚ.ಕಿ.ಮೀ ಅವರ್ಗೀಕೃತ ಅರಣ್ಯಗಳಾಗಿವೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ, 1ನೇ ಜನವರಿ 2015 ರಿಂದ ಫೆಬ್ರವರಿ 5, 2019 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ, ಅರಣ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಕಾಯಿದೆ, 1980 (MoEF& CC, 2019) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 802.75 ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಅರಣ್ಯ ಭೂಮಿಯನ್ನು ವಿವಿಧ ಅರಣ್ಯೇತರ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕಳೆದ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದಿಂದ ಪಡೆದ ಮಾಹಿತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 7,496 ಹೆಕ್ಟೇರ್ ತೋಟಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಲಾಗಿದೆ.

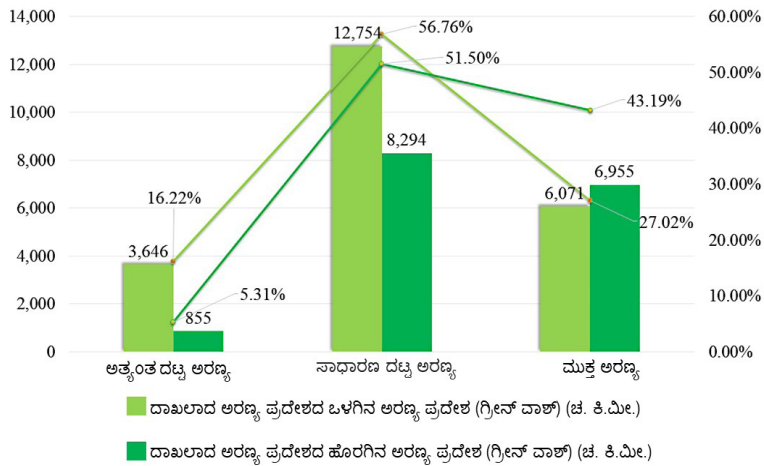
21.1.3 ರೆಕಾರ್ಡ್ ಮಾಡಿದ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶದ ಒಳಗೆ ಮತ್ತು ಹೊರಗೆ ಅರಣ್ಯ ಕವಚ (ಅಥವಾ ಗ್ರೀನ್ ವಾಶ್)

ರಾಜ್ಯವು 38,284 ಚದರ ಕಿಮೀ ದಾಖಲಾದ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶದ (RFA) ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ವರದಿ ಮಾಡಿದ್ದು, ಇದು ಭೌಗೋಳಿಕ ಪ್ರದೇಶದ ಶೇಕಡ 19.96 ಆಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಕಾಯ್ದಿರಿಸಿದ, ಸಂರಕ್ಷಿತ ಮತ್ತು ಅವರ್ಗೀಕೃತ ಅರಣ್ಯಗಳು ಕ್ರಮವಾಗಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾದ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶದ 74.94%, 10.27% ಮತ್ತು 14.79% ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ರಾಜ್ಯದಿಂದ ದಾಖಲಾದ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶದ ಡಿಜಿಟೈಸ್ ಗಡಿಯು 31,036.84 ಚ.ಕಿ.ಮೀ.ಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ ಮತ್ತು ಈ ಪ್ರದೇಶದ ಒಳಗೆ ಮತ್ತು ಹೊರಗಿನ ಅರಣ್ಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 21.2 ಮತ್ತು ಚಿತ್ರ 21.2ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 21.2 ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾದ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶ ಅಥವಾ (ಗ್ರೀನ್ ವಾಶ್) ಒಳಗೆ ಮತ್ತು ಹೊರಗೆ ಅರಣ್ಯ ಕವಚ (ಚದರ ಕಿ.ಮೀ.ನಲ್ಲಿ)							
ದಾಖಲಾದ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶದ ಒಳಗಿನ ಅರಣ್ಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿ (ಅಥವಾ ಗ್ರೀನ್ ವಾಶ್)				ದಾಖಲಾದ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶದ ಹೊರಗೆ ಅರಣ್ಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿ (ಅಥವಾಗ್ರೀನ್ ವಾಶ್)			
ಅತ್ಯಂತ ದಟ್ಟವಾದ ಅರಣ್ಯ	ಸಾಧಾರಣ ದಟ್ಟವಾದ ಅರಣ್ಯ	ವಿರಳ ಅರಣ್ಯ	ಒಟ್ಟು	ಅತ್ಯಂತ ದಟ್ಟವಾದ ಅರಣ್ಯ	ಸಾಧಾರಣ ದಟ್ಟವಾದ ಅರಣ್ಯ	ವಿರಳ ಅರಣ್ಯ	ಒಟ್ಟು
3,646	12,754	6,071	22,471	855	8,294	6,955	16,104
16.22%	56.76%	27.02%		5.31%	51.50%	43.19%	

ಮೂಲ: ಭಾರತದ ಅರಣ್ಯ ಸಮೀಕ್ಷೆ 2019ರ ವರದಿ

ಚಿತ್ರ 21.2 : ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾದ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶ ಅಥವಾ (ಗ್ರೀನ್ ವಾಶ್) ಒಳಗೆ ಮತ್ತು ಹೊರಗೆ ಅರಣ್ಯ ಕವಚ

21.1.4 ಅರಣ್ಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿ : 2019ರ ಭಾರತದ ಅರಣ್ಯ ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ಪ್ರಕಾರ

ಅರಣ್ಯದ ಹೊದಿಕೆಯನ್ನು ಮೂರು ಸಾಂದ್ರತೆಯ ಮೇಲಾವರಣ ವರ್ಗಗಳಾಗಿ ಮ್ಯಾಪ್ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ, ಅವುಗಳೆಂದರೆ ಅತ್ಯಂತ ದಟ್ಟವಾದ ಅರಣ್ಯ (VDF), ಮಧ್ಯಮದಟ್ಟವಾದ ಅರಣ್ಯ (MDF) ಮತ್ತು ವಿರಳ ಅರಣ್ಯ (OF). ಅರಣ್ಯದ ಭಾಗವಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಕುರುಚಲು ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಸಹ ನಕ್ಷೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಅರಣ್ಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಸಾಂದ್ರತೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾದ ಭಾರತದ ಅರಣ್ಯ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ಅರಣ್ಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಅಂದಾಜು ರಾಜ್ಯವು 4502 ಚ.ಕಿಮೀ ಅತ್ಯಂತದಟ್ಟ ಅರಣ್ಯ, 21,048.09 ಚದರ. ಕಿಮೀ ಮಧ್ಯಮದಟ್ಟ ಅರಣ್ಯ ಮತ್ತು 13,024 ಚ.ಕಿಮೀ ತೆರೆದ ಅರಣ್ಯಗಳಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವ 2021ರ ಭಾರತದ ಅರಣ್ಯ ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ವರದಿ ಸಂಪುಟ 1ರ ಪ್ರಕಾರ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶವು ಶೇಕಡ 20.19 ರಷ್ಟಿದ್ದು, 38,729.99 ಚದರ ಕಿ.ಮೀ. ವಿಸ್ತೀರ್ಣವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟು ಅರಣ್ಯದ ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಇನ್ನೂ ಪ್ರಕಟಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ ಮತ್ತು 2021ರ ಸಂಪುಟ 2ನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡದಿರುವ ಕಾರಣ ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಮಾಹಿತಿ ಲಭ್ಯವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಅರಣ್ಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಸಾಂದ್ರತೆಯ ಅಂದಾಜಿನ ಜೊತೆಗೆ ಬದಲಾವಣೆಗಳೊಂದಿಗೆ (2017 ರ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ), ಭಾರತೀಯ ಅರಣ್ಯ ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯ ಅರಣ್ಯ ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಅರಣ್ಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಬದಲಾವಣೆ ಮ್ಯಾಟ್ರಿಕ್ಸ್ ಅನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 21.3, 21.4 ಮತ್ತು 21.5ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 21.3 : 2019ರ ಭಾರತದ ಅರಣ್ಯ ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಅರಣ್ಯ ಹೊದಿಕೆ ಜೊತೆಗೆ ಭೌಗೋಳಿಕ ಪ್ರದೇಶ (ಚ.ಕಿಮೀ)

ಜಿಲ್ಲೆ	ಭೌಗೋಳಿಕ ಪ್ರದೇಶ	ಅತ್ಯಂತ ದಟ್ಟ ಅರಣ್ಯ	ಮಧ್ಯಮ ದಟ್ಟ ಅರಣ್ಯ	ವಿರಳ ಅರಣ್ಯ	ಒಟ್ಟು ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶ	ಶೇಕಡಾವಾರು ಭೌಗೋಳಿಕ ಪ್ರದೇಶ	ವ್ಯತ್ಯಾಸ	ಸ್ವಲ್ಪ
ಬಾಗಲಕೋಟೆ	6552	0	19	234	253	3.86	-0.03	399
ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ	2196	0	25	263	288	13.11	53.43	8
ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ	2298	0	24	139	163	7.09	47.75	23.36
ಬೆಳಗಾವಿ	13433	36	737	369	1142	8.5	7.6	688
ಬಳ್ಳಾರಿ	8461	0	110	629	739	8.73	5.22	466
ಬೀದರ್	5448	0	22	66	88	1.62	3.42	37
ಬಿಜಾಪುರ	10498	0	0	25	25	0.24	1.05	10
ಜಾಮರಾಜನಗರ	5648	91	1527	1106	2724	48.23	4.12	129
ಜಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ	4244	0	19	251	270	6.35	20.7	181
ಜಿಕ್ಕಮಗಳೂರು	7202	902	2581	469	3952	54.87	15.78	74
ಜಿತ್ತೂರು	8436	0	47	530	577	6.84	22.61	595
ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡ	4861	558	1474	1031	3063	63.05	139.66	3
ದಾವಣಗೆರೆ	5924	11	167	532	710	11.98	0.57	320
ಧಾರವಾಡ	4260	0	222	152	374	8.78	-7.58	3
ಗದಗ	4657	0	0	142	142	3.04	-1.38	117
ಕಲಬುರಗಿ	10954	0	92	103	195	1.78	3.05	29
ಹಾಸನ	6814	148	774	556	1478	21.7	34.44	68
ಹಾವೇರಿ	4823	0	145	198	343	7.11	-17.75	103
ಕೊಡಗು	4102	796	1888	579	3263	79.55	12.38	2
ಕೋಲಾರ	3979	0	60	322	382	9.59	61.39	68
ಕೊಪ್ಪಳ	5570	0	0	33	33	0.6	3.32	172
ಮಂಡ್ಯ	4962	0	114	385	499	10.06	127.32	96.7
ಮೈಸೂರು	6307	125	586	342	1053	16.7	23.83	29.92
ರಾಯಚೂರು	8442	0	1	43	44	0.52	0.23	149
ರಾಮನಗರ	3516	0	196	468	664	18.89	53.69	170.09
ಶಿವಮೊಗ್ಗ	8478	477	2842	952	4271	50.38	-49.22	23
ಶುಮಕೂರು	10597	0	73	1211	1284	12.12	308.04	387
ಉಡುಪಿ	3582	215	1405	663	2283	63.74	145.38	0
ಉತ್ತರಕನ್ನಡ	10277	1143	5881	1100	8124	79.05	5.75	2
ಯಾದಗಿರಿ	5270	0	17	131	148	2.8	0.64	131
ಒಟ್ಟು	191791	4502	21048	13024	38574	20.11	1025.41	4484.07

ಮೂಲ: ಭಾರತದ ಅರಣ್ಯ ಸಮೀಕ್ಷೆ 2019ರ ವರದಿ

ಕೋಷ್ಟಕ 21.4: ಭಾರತದ ಅರಣ್ಯ ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಅರಣ್ಯ ಹೊದಿಕೆ (ಚ.ಕಿ.ಮೀ.ಗಳಲ್ಲಿ)

ಕ್ರ. ಸಂ.	ಅರಣ್ಯ ವರ್ಗ	ವರ್ಷವಾರು ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶದ ಹೊದಿಕೆ				
		2011	2013	2015	2017	2019
ಕರ್ನಾಟಕದ ಅರಣ್ಯ ಹೊದಿಕೆ						
1	ಅತ್ಯಂತ ದಟ್ಟ ಅರಣ್ಯ+ ಮಧ್ಯಮ ದಟ್ಟ ಅರಣ್ಯ	21956	21956	21844	24946	25549
2	ತೆರೆದ ಅರಣ್ಯ	14238	14238	14577	12604	13026
	ಒಟ್ಟು	36194	36194	36421	37550	38575
3	ಭಾರತ ಅರಣ್ಯ ಹೊದಿಕೆ	692077	697898	701673	708273	712249
4	ಭಾರತದ ಶೇಕಡಾವಾರಿನ ಜೊತೆಗೆ ರಾಜ್ಯದ ಹೋಲಿಕೆ	5.23	5.18	5.19	5.30	5.41

ಮೂಲ: ಭಾರತದ ಅರಣ್ಯ ಸಮೀಕ್ಷೆ 2019ರ ವರದಿ

ಕೋಷ್ಟಕ 21.5 ಭಾರತ ಅರಣ್ಯ ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಅರಣ್ಯ ಹೊದಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಯಾದ ಮ್ಯಾಟ್ರಿಕ್(ಚ.ಕಿ.ಮೀ.ಗಳಲ್ಲಿ)

ಅರಣ್ಯದ ವಿಧ	2019ನೇ ಸಾಲಿನ ಅಂದಾಜು					ಒಟ್ಟು 2017 ಐಎಸ್‌ಎಫ್‌ಆರ್
	ವಿ.ಡಿ.ಎಫ್.	ಎಂ.ಡಿ.ಎಫ್.	ಓ.ಎಫ್.	ಸ್ಟ್ರಬ್	ಎನ್.ಎಫ್.	
ಅತೀ ದಟ್ಟ ಅರಣ್ಯ (ವಿ.ಡಿ.ಎಫ್)	4501	1	0	0	0	4502
ಸಾಧಾರಣ ದಟ್ಟ ಅರಣ್ಯ (ಎಂ.ಡಿ.ಎಫ್)	0	20138	0	0	306	20444
ತೆರೆದ ಅರಣ್ಯ (ಓ.ಎಫ್)	0	0	11395	0	1209	12604
ಸ್ಟ್ರಬ್	0	0	0	4484	0	4484
ಅರಣ್ಯೇತರ (ಎನ್.ಎಫ್)	0	909	1631	0	147217	149757
ಒಟ್ಟು 2019 ಐಎಸ್‌ಎಫ್‌ಆರ್	4501	21048	13026	4484	148732	191791
ಒಟ್ಟು ಬದಲಾವಣೆ	-1	604	422	0	-1025	

ಮೂಲ: ಭಾರತದ ಅರಣ್ಯ ಸಮೀಕ್ಷೆ 2019ರ ವರದಿ

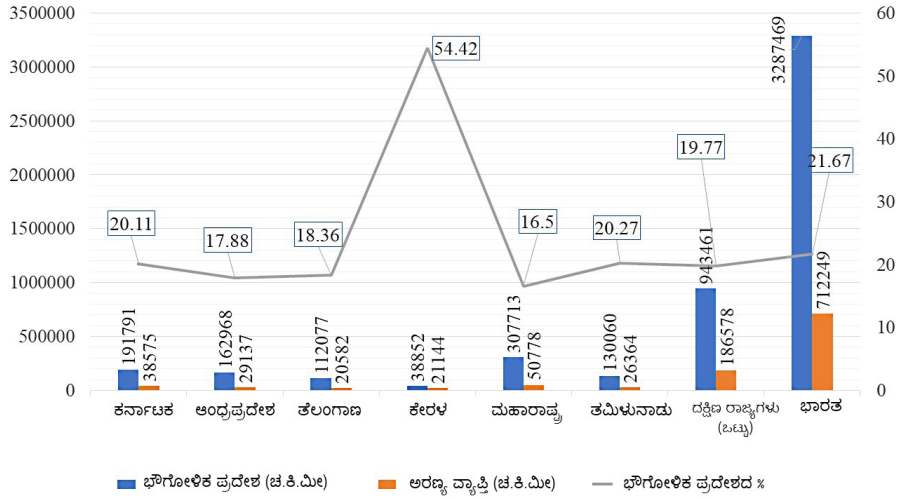
(ಅ) ದಕ್ಷಿಣ ರಾಜ್ಯಗಳೊಡನೆ ಹೋಲಿಕೆ

ಭಾರತದ ಅರಣ್ಯ ಸಮೀಕ್ಷೆ 2019 ಪ್ರಕಾರ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಭೌಗೋಳಿಕ ಪ್ರದೇಶ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದಲ್ಲಿ ಶೇ.20.11ರಷ್ಟು ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ದಕ್ಷಿಣ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ, ಕೇರಳ ರಾಜ್ಯವು ಹೆಚ್ಚು ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶ ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ದಕ್ಷಿಣ ರಾಜ್ಯಗಳ ಜೊತೆ ಹೋಲಿಕೆ ಮಾಡಲಾದ ಅಂಕಿ-ಅಂಶಗಳ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಚಿತ್ರ 21.3 ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

(ಆ) ಅರಣ್ಯ ಹೊದಿಕೆಯ ವಿವಿಧ ವರ್ಗೀಕರಣ

ರಾಜ್ಯದ ಅರಣ್ಯ ಸಸ್ಯ ವರ್ಗಗಳನ್ನು ಮಳೆಯ ವಿಳಿತದ ಪ್ರಮಾಣ, ಒಣ ಹವೆಯ ಅವಧಿ ಮತ್ತು ತಾಪಮಾನ ಮುಂತಾದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಏಳು ವಿಧಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಒಟ್ಟು ಅರಣ್ಯಗಳಲ್ಲಿ, ಅರಣ್ಯಗಳ ಸರಿ ಸುಮಾರು ಶೇ.4.19 ರಷ್ಟು ತೋಯ್ದು ಹಚ್ಚು ಹಸಿರು ಅರಣ್ಯ, ಶೇ.4ರಷ್ಟು ಅರಣ್ಯಗಳು ಅರೆ-ಹಚ್ಚು ಹಸಿರು ಅರಣ್ಯ, ಶೇ.3.56 ಅರಣ್ಯಗಳು ತೇವಜಾಗು ಉದುರಲೆ ಅರಣ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಶೇ.3.66 ಒಣ ಎಲೆ ಉದುರಲೆ ಅರಣ್ಯಗಳು ಎಂಬುದಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಮುಳ್ಳು ಆವೃತ ಅರಣ್ಯಗಳು ಶೇ.3.09, ನೆಡುತೋಪು ಶೇ.3.26 ರಷ್ಟು ಆವರಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ ಮತ್ತು ಅಲ್ಪ ಪ್ರಮಾಣದ ಅಂದರೆ ಶೇ.2.53 ಅರಣ್ಯಗಳು ವಿಶಾಲ ಎಲೆಗಳುಳ್ಳ ಗಿರಿ ಪ್ರದೇಶ ಎಂಬುದಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ.

ಚಿತ್ರ 21.3 : ಭೌಗೋಳಿಕ ಪ್ರದೇಶದ ಶೇಕಡವಾರುಅರಣ್ಯದ ಪ್ರಮಾಣ

(ಇ) ಅರಣ್ಯ ಮತ್ತು ಮರಗಳ ಹೊದಿಕೆ

ಒಟ್ಟಾರೆ ಭೌಗೋಳಿಕ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 20.11 (38575.48 ಚ.ಕಿ.ಮೀ.)ರಷ್ಟು ಅರಣ್ಯ ಹೊದಿಕೆ ಮತ್ತು ಶೇ.3.26 (6257 ಚ.ಕಿ.ಮೀ.) ರಷ್ಟು ವೃಕ್ಷ ಹೊದಿಕೆಯನ್ನು ಶೇಕಡ 23.37 (44832.48 ಚ.ಕಿ.ಮೀ.) ರಷ್ಟು ಭೌಗೋಳಿಕ ವಿಸ್ತೀರ್ಣಕ್ಕೆ ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿದೆ.

21.1.5 ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನಗಳು ಮತ್ತು ಅಭಯಾರಣ್ಯಗಳು

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶವು, ವ್ಯಾಪಕವಾದ ಸಸ್ಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿ ಸಂಪತ್ತಿನಿಂದ (ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯಿಂದ) ಕೂಡಿದ್ದು ಅವಿನಾಭಾವ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ರಕ್ಷಿತ ಅರಣ್ಯ, ವನ್ಯಜೀವಿ ಅಭಯಾರಣ್ಯ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿವೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿನ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನಗಳು, ವನ್ಯಧಾಮ & ಪಕ್ಷಿಧಾಮಗಳ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 21.6ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ರಾಜ್ಯವು 10,717.27 ಚ.ಕಿ.ಮೀ ಭೂ ಪ್ರದೇಶದ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ 5 ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನಗಳು 33 ವನ್ಯಜೀವಿ ಅಭಯಾರಣ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಇದರ ಜೊತೆಗೆ 14 ಸಂರಕ್ಷಿತ ಮೀಸಲು ಪ್ರದೇಶ, 1 ಸಮುದಾಯ ಮೀಸಲು ಪ್ರದೇಶವು 175.029 ಚ.ಕಿ.ಮೀ. (ಕೋಷ್ಟಕ 21.7) ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 21.6: ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿನ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನಗಳು, ವನ್ಯಧಾಮ & ಪಕ್ಷಿಧಾಮಗಳ ವಿವರಗಳು

ಕ್ರ. ಸಂ.	ವೃತ್ತ	ವಿಭಾಗ	ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನ / ವನ್ಯಧಾಮ	ಪ್ರದೇಶ (ಚ.ಕಿ.ಮೀ. ಗಳಲ್ಲಿ)
1	ಮು.ಅ.ಸಂ. ಬೆಂಗಳೂರು ವೃತ್ತ.	1. ಉ.ಅ.ಸಂ. ಬನ್ನೇರುಘಟ್ಟ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನ	1. ಬನ್ನೇರುಘಟ್ಟ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನ	260.51
		2. ಉ.ಅ.ಸಂ. ರಾಮನಗರ ವಿಭಾಗ	2. ರಾಮದೇವರ ಬೆಟ್ಟರಣಹದ್ದುಧಾಮ	3.46
		3. ಉ.ಅ.ಸಂ. ಕೋಲಾರ ವಿಭಾಗ	3. ಕಾಮಸಂದ್ರ ವನ್ಯಧಾಮ	78.62

ಕೋಷ್ಟಕ 21.6: ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿನ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನಗಳು, ವನ್ಯಧಾಮ & ಪಕ್ಷಿಧಾಮಗಳ ವಿವರಗಳು

ಕ್ರ. ಸಂ.	ವೃತ್ತ	ವಿಭಾಗ	ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನ / ವನ್ಯಧಾಮ	ಪ್ರದೇಶ (ಚ.ಕಿ.ಮೀ. ಗಳಲ್ಲಿ)	
2	ಮು.ಅ.ಸಂ. ಮೈಸೂರು ವೃತ್ತ.	4. ಉ.ಅ.ಸಂ. ವನ್ಯಜೀವಿ ವಿಭಾಗ, ಮೈಸೂರು	4. ಆದಿಚುಂಚನಗಿರಿ ನವಿಲುಧಾಮ	0.84	
			5. ರಂಗನತಿಟ್ಟು ಪಕ್ಷಿಧಾಮ	0.67	
			6. ಅರಭಿತಿಟ್ಟು ವನ್ಯಧಾಮ	13.50	
			7. ಮೇಲುಕೋಟೆ ವನ್ಯಧಾಮ	49.82	
3	ಮು.ಅ.ಸಂ. ಚಾಮರಾಜನಗರ ವೃತ್ತ.	5. ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಹುಲಿ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಪ್ರದೇಶ, ಚಾಮರಾಜನಗರ	8. ಬಿ.ಆರ್.ಟಿ. ಹುಲಿ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಪ್ರದೇಶ,	539.52	
			9. ಕಾವೇರಿ ವನ್ಯಧಾಮ	1027.53	
			10. ಕಾವೇರಿ ವಿಸ್ತರಿಸಿದ ವನ್ಯಧಾಮ	53.39	
			11. ಮಲೈಮಹದೇಶ್ವರ ವನ್ಯಧಾಮ	906.187	
4	ಮು.ಅ.ಸಂ. ಕೊಡಗು ವೃತ್ತ.	8. ಉ.ಅ.ಸಂ. ವನ್ಯಜೀವಿ ವಿಭಾಗ, ಮಡಿಕೇರಿ	12. ಪುಷ್ಪಗಿರಿ ವನ್ಯಧಾಮ	102.92	
			13. ತಲಕಾವೇರಿ ವನ್ಯಧಾಮ	105.59	
			14. ಬ್ರಹ್ಮಗಿರಿ ವನ್ಯಧಾಮ	181.29	
5	ಮು.ಅ.ಸಂ. ಮಂಗಳೂರು ವೃತ್ತ.	9. ಉ.ಅ.ಸಂ. ಕುದುರೆಮುಖಿ ವನ್ಯಜೀವಿ ವಿಭಾಗ, ಕಾರ್ಕಳ	15. ಕುದುರೆಮುಖಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನ	600.57	
			16. ಸೋಮೇಶ್ವರ ವನ್ಯಧಾಮ	314.25	
			17. ಮೂಕಾಂಬಿಕೆ ವನ್ಯಧಾಮ	370.37	
6	ಮು.ಅ.ಸಂ. ಕಾನರ ವೃತ್ತ.	10. ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಹುಲಿ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಪ್ರದೇಶ, ದಾಂಡೇಲಿ	18. ದಾಂಡೇಲಿ ಹುಲಿ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಪ್ರದೇಶ,	886.41	
			19. ಅಣಶಿ ಹುಲಿ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಪ್ರದೇಶ,	417.34	
			20. ಅತ್ತಿವೇರಿ ಪಕ್ಷಿಧಾಮ	2.23	
7	ಮು.ಅ.ಸಂ. ಶಿವಮೊಗ್ಗ ವೃತ್ತ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ.	11. ಉ.ಅ.ಸಂ. ವನ್ಯಜೀವಿ ವಿಭಾಗ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ	21. ಶೆಟ್ಟಿಹಳ್ಳಿ ವನ್ಯಧಾಮ	395.60	
			22. ಶರಾವತಿ ವ್ಯಾಲಿ ಎಲ್.ಟಿ.ಎಂ. ವನ್ಯಧಾಮ	930.16	
			23. ಗುಡವಿ ಪಕ್ಷಿಧಾಮ	0.73	
8	ಮು.ಅ.ಸಂ. ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ವೃತ್ತ.	12. ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಭದ್ರಾ ಹುಲಿ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಪ್ರದೇಶ, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು	24. ಭದ್ರಾ ವನ್ಯಧಾಮ	500.16	
9	ಮು.ಅ.ಸಂ. ಧಾರವಾಡ ವೃತ್ತ.	13. ಉ.ಅ.ಸಂ. ಹಾವೇರಿ ವಿಭಾಗ	25. ರಾಣೇಬೆನ್ನೂರು ಕೃಷ್ಣಮೃಗ ಧಾಮ	119.00	
10.	ಮು.ಅ.ಸಂ. ಬಳ್ಳಾರಿ ವೃತ್ತ.	14. ಉ.ಅ.ಸಂ. ಗದಗ ವಿಭಾಗ	26. ಕಪ್ಪತ್ತಗುಡ್ಡ ವನ್ಯಧಾಮ	244.15	
			15. ಉ.ಅ.ಸಂ. ಬಳ್ಳಾರಿ (ಪ್ರಾ) ವಿಭಾಗ	27. ದಾರೋಜಿ ಕರಡಿಧಾಮ	82.72
				28. ಗುಡೇಕೋಟೆ ಕರಡಿಧಾಮ	47.61
				29. ಗುಡೇಕೋಟೆ ವಿಸ್ತರಿಸಿದ ಕರಡಿಧಾಮ	120.05
			16. ಉ.ಅ.ಸಂ. ದಾವಣಗೆರೆ(ಪ್ರಾ) ವಿಭಾಗ.	30. ರಂಗಯ್ಯನದುರ್ಗಾ ಕೊಂಡುಕುರಿ ವನ್ಯಧಾಮ	77.23
17. ಉ.ಅ.ಸಂ. ಚಿತ್ರದುರ್ಗ	31. ಜೋಗಿಮಟ್ಟಿ ವನ್ಯಧಾಮ	100.48			

ಕೋಷ್ಟಕ 21.6: ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿನ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನಗಳು, ವನ್ಯಧಾಮ & ಪಕ್ಷಿಧಾಮಗಳ ವಿವರಗಳು

ಕ್ರ. ಸಂ.	ವೃತ್ತ	ವಿಭಾಗ	ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನ / ವನ್ಯಧಾಮ	ಪ್ರದೇಶ (ಚ.ಕಿ.ಮೀ. ಗಳಲ್ಲಿ)
11.	ಅ.ಪ್ರ.ಮು.ಅ.ಸಂ. ಹುಲಿಯೋಜನೆ, ಮೈಸೂರು	18. ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಹುಲಿ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಪ್ರದೇಶ, ಬಂಡೀಪುರ	32. ಬಂಡೀಪುರ ಹುಲಿ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಪ್ರದೇಶ	872.24
		19. ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಹುಣಸೂರು.	33. ನುಗು ವನ್ಯಧಾಮ	30.32
			34. ನಾಗರಹೊಳೆ ಹುಲಿ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಪ್ರದೇಶ	643.39
12.	ಮು.ಅ.ಸಂ. ಬೆಳಗಾವಿ ವೃತ್ತ	20. ಉ.ಅ.ಸಂ. ಬೆಳಗಾವಿ (ಪ್ರಾ) ವಿಭಾಗ.	35. ಭೀಮಘಡ ವನ್ಯಧಾಮ	190.42
		21. ಉ.ಅ.ಸಂ. ಗೋಕಾಕ್ (ಪ್ರಾ) ವಿಭಾಗ.	36. ಘಟಪ್ರಭಾ ಪಕ್ಷಿಧಾಮ	29.78
		22. ಉ.ಅ.ಸಂ. ಬಾಗಲಕೋಟೆ(ಪ್ರಾ)	37. ಯಡಹಳ್ಳಿ ಚಿಂಕಾರ ವನ್ಯಧಾಮ	96.36
13.	ಮು.ಅ.ಸಂ. ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ ವೃತ್ತ	23. ಉ.ಅ.ಸಂ. ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ(ಪ್ರಾ) ವಿಭಾಗ.	38. ಚಿಂಚೋಳಿ ವನ್ಯಧಾಮ	134.88
14.	ಮು.ಅ.ಸಂ. ಹಾಸನ ವೃತ್ತ	24. ಉ.ಅ.ಸಂ. ತುಮಕೂರು(ಪ್ರಾ)	39. ತಿಮಲಾಪುರ ವನ್ಯಧಾಮ	50.86
			40. ಬುಕ್ಕಾಪಟ್ಟಣಚಿಂಕಾರ ವನ್ಯಧಾಮ	136.11
			ಒಟ್ಟು ಪ್ರದೇಶ	10,717.27

ಮೂಲ : ಪ್ರಮುಖ ಸಂ (ವನ್ಯಜೀವಿ) ವಿಭಾಗ, ಬೆಂಗಳೂರು

2017ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಂಡ ಆನೆ ಗಣತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು 6049 ಆನೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ದೇಶದ ಒಟ್ಟು ಆನೆಗಳ ಶೇ.25 ರಷ್ಟು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದಿರುವುದು ವಿಶೇಷತೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು 5 ಹುಲಿ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ 2017ನೇ ಸಾಲಿನ ಹುಲಿ ಗಣತಿ ಪ್ರಕಾರ 524 ಹುಲಿಗಳಿದ್ದು ಕರ್ನಾಟಕವು ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹುಲಿಗಳಿರುವ ರಾಜ್ಯವೆಂದು ಗುರುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 21.7: ವನ್ಯಜೀವಿ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಮೀಸಲು ಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯ ಮೀಸಲು ಪ್ರದೇಶ

ಕ್ರ. ಸಂ.	ಜಿಲ್ಲೆ	ಸಂರಕ್ಷಿತ ಮೀಸಲು ಪ್ರದೇಶ/ ಸಮುದಾಯ ಮೀಸಲು ಪ್ರದೇಶಹೆಸರು	ವಿಸ್ತೀರ್ಣ (ಚ.ಕಿ.ಮೀ.ಗಳಲ್ಲಿ)
1	ಹಾವೇರಿ	ಬಂಕಾಪುರ ನವಿಲು ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮೀಸಲು ಪ್ರದೇಶ	0.560
2	ತುಮಕೂರು	ಮೈದನಹಳ್ಳಿ (ಜಯಮಂಗಳ) ಕೃಷ್ಣಮೃಗ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮೀಸಲು ಪ್ರದೇಶ	3.230
3	ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು	ಬಸೂರು ಅಮೃತ್‌ಮಹಲ್ ಮೀಸಲು ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಪ್ರದೇಶ	7.360
4	ಉತ್ತರಕನ್ನಡ	ಹಾರ್ನ್‌ಬಿಲ್ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮೀಸಲು ಪ್ರದೇಶ	52.500
5	ಉತ್ತರಕನ್ನಡ	ಬೇಡ್ಡಿ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮೀಸಲು ಪ್ರದೇಶ	57.300
6	ಉತ್ತರಕನ್ನಡ	ಶಾಲ್ಮಲ ರಿಪೇರಿಯನ್ ಎಕೋ-ಸಿಸ್ಟಂ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮೀಸಲು ಪ್ರದೇಶ ಮೀಸಲು ಪ್ರದೇಶ	4.890
7	ಬಳ್ಳಾರಿ	ತುಂಗಭದ್ರಾ ನೀರುನಾಯಿ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮೀಸಲು ಪ್ರದೇಶ	20.00
8	ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ	ಪುಟ್ಟೇನಹಳ್ಳಿ ಕೆರೆ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮೀಸಲು ಪ್ರದೇಶ	0.150

ಮೂಲ : ಪ್ರಮುಖ ಸಂ(ವನ್ಯಜೀವಿ) ವಿಭಾಗ, ಬೆಂಗಳೂರು

ಕೋಷ್ಟಕ 21.7: ವನ್ಯಜೀವಿ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಮೀಸಲು ಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯ ಮೀಸಲು ಪ್ರದೇಶ

ಕ್ರ. ಸಂ.	ಜಿಲ್ಲೆ	ಸಂರಕ್ಷಿತ ಮೀಸಲು ಪ್ರದೇಶ/ ಸಮುದಾಯ ಮೀಸಲು ಪ್ರದೇಶಹೆಸರು	ವಿಸ್ತೀರ್ಣ (ಚ.ಕಿ.ಮೀ.ಗಳಲ್ಲಿ)
9	ಗದಗ	ಮಾಗಡಿಕೆರೆ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮೀಸಲು ಪ್ರದೇಶ	0.540
10	ಮಂಡ್ಯ	ಮೇಲಾಪುರ ಬೀ ಇಟರ್ ಬರ್ಡ್ ಮೀಸಲು ಪ್ರದೇಶ	0.0318
11	ತುಮಕೂರು	ತಿಮಲಾಪುರ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮೀಸಲು ಪ್ರದೇಶ	17.38
12	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಅಂಕಸಮುದ್ರ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮೀಸಲು ಪ್ರದೇಶ	0.9876
13	ಚಾಮರಾಜನಗರ	ಉಮ್ಮತ್ತೂರು ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮೀಸಲು ಪ್ರದೇಶ	6.08
14	ಕೋಲಾರ	ಕೋಲಾರ ಲೀಫ್ ನೋಸ್ ಬ್ಯಾಟ್ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮೀಸಲು ಪ್ರದೇಶ	0.90
15	ಮಂಡ್ಯ	ಕೊಕ್ಕರೆ ಬೆಳ್ಳೂರು ಸಮುದಾಯ ಮೀಸಲು ಪ್ರದೇಶ	3.120
		ಒಟ್ಟು	175.029

ಮೂಲ : ಪ್ರಮು ಅ ಸಂ(ವನ್ಯಜೀವಿ) ವಿಭಾಗ, ಬೆಂಗಳೂರು

ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ 26.09.2019 ರಂದು ನಡೆದರಾಜ್ಯ ವನ್ಯಜೀವಿ ಮಂಡಳಿಯ 12ನೇ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಮುಖ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

- 1) ಅರಸೀಕೆರೆ ಸ್ಲಾಟ್ ಕರಡಿಧಾಮ - ಹಾಸನ ವಿಭಾಗ.
- 2) ಬೋನಾಲ್‌ಕೆರೆ ಪಕ್ಷಿ ಸಂರಕ್ಷಣೆ - ಯಾದಗಿರಿ ವಿಭಾಗ.
- 3) ನೇತ್ರಾವತಿ ದ್ವೀಪ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಮೀಸಲು- ಮಂಗಳೂರು ವಿಭಾಗ.

ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ 19.01.2021 ರಂದು ನಡೆದ ವನ್ಯಜೀವಿ ರಾಜ್ಯ ಮಂಡಳಿಯ 15ನೇ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶ/ಕಂದಾಯ ಭೂಮಿಯನ್ನು ವನ್ಯಜೀವಿ ಅಭಯಾರಣ್ಯ / ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಮೀಸಲು ಎಂದು ಘೋಷಿಸಲು ಈ ಕೆಳಗಿನ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

- 1) ಚಿಕ್ಕಸಂಗಮ ಪಕ್ಷಿ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಮೀಸಲು ಪ್ರದೇಶ (ಆಲಮಟ್ಟಿ) - ಬಾಗಲಕೋಟೆ ವಿಭಾಗ.
- 2) ಹಿರೇಸುಳಿಕೆರೆ ಸೋಮಾರಿಕರಡಿ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಮೀಸಲು- ಕೊಪ್ಪಳ ವಿಭಾಗ.
- 3) ಬಂಕಾಪುರ ತೋಳ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಮೀಸಲು - ಕೊಪ್ಪಳ ವಿಭಾಗ.
- 4) ಮುಂಡಿಗೆರೆ ಮತ್ತು ಪಕ್ಷಿ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಮೀಸಲು - ಸಿರಸಿ ವಿಭಾಗ.
- 5) ಉತ್ತರಗುಡ್ಡ ವನ್ಯಜೀವಿ ಅಭಯಾರಣ್ಯ - ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ವಿಭಾಗ.

21.1.6 ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು

(ಅ) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನ/ವನ್ಯಧಾಮಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿದ ಪ್ರವಾಸಿಗರ ವಿವರಗಳು:

1. ಅಭಯಾರಣ್ಯಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡುವವರಲ್ಲಿ, 99.97% ಭಾರತೀಯರು ಮತ್ತು 0.03% ವಿದೇಶೀಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ.
2. ನಾಗರಹೋಳೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನ ಮತ್ತು ಬಂಡೀಪುರ ಹುಲಿ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಗರಿಷ್ಠ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ವಿದೇಶಿಗರು ಭೇಟಿ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ.

3. ಈ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯಿಂದ, ಕೆಲವು ಸಂರಕ್ಷಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಪರಿಸರ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮದಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಒತ್ತಡವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಇದರ ಬಳಕೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಸಂರಕ್ಷಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಾದ ಬಂಡೀಪುರ, ನಾಗರಹೋಳೆ ಮತ್ತು ಕುದುರೆಮುಖದ ಮೇಲಿನ ಒತ್ತಡವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು, ಕಡಿಮೆ ಭೇಟಿ ನೀಡುವ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಾದ ಬಿಆರ್‌ಟಿ, ಭದ್ರಾ, ದಾಂಡೇಲಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಕೆಲವು ಸಂರಕ್ಷಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಪರಿಸರ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಮೂಲ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಚಾರವನ್ನೂ ನೀಡಬಹುದು. ಒಮ್ಮೆ ಅವರು ಜನಪ್ರಿಯರಾದ ನಂತರ, ಅವರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರವಾಸಿಗರನ್ನು ಹೊಂದಿರಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇದು ಜನರನ್ನು ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವನ್ಯಜೀವಿ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುತ್ತದೆ.

(ಆ) ವನ್ಯಪ್ರಾಣಿಗಳ ಮರಣ

2020-21 ಮತ್ತು 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಮೃತಪಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳ (ನೈಸರ್ಗಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಅಸ್ವಾಭವಿಕವಾಗಿ) ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 21.8ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 21.8: ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಮರಣದ ವಿವರಗಳು 2020-21 ಮತ್ತು 2021-22.			
ಕ್ರ.ಸಂ.	ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಹೆಸರು	ಒಟ್ಟು ಮರಣದ ವಿವರಗಳು (ಸಂಖ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ)	
		2020-21	2021-22*
1	ಆನೆಗಳು	67	38
2	ಹುಲಿಗಳು	13	11
3	ಇತರೆ ಪ್ರಾಣಿಗಳು	140	75
	ಒಟ್ಟು	220	124

ಮೂಲ: ಪ್ರಮು ಅಸಂ(ವನ್ಯಜೀವಿ), ಬೆಂಗಳೂರು, *ನವಂಬರ್ 21 ರವರೆಗೆ

(ಇ) ವನ್ಯ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಹಾನಿಗಳಿಗೆ ನೀಡಲಾಗುವ ದಯಾತ್ಮಕ ಧನದ ಪ್ರಮಾಣದ ವಿವರಗಳು

- ❑ ಕಾಡು ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಂದ ಸಂಭವಿಸುವ ಮಾನವ ಸಾವಿನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರಕಾರ. ಆದೇಶ ಸಂಖ್ಯೆ. FEE 66 FWL 2019 ದಿನಾಂಕ: 07-01-2020, ಮೃತ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಕಾನೂನು ಬದ್ಧ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಗೆ ರೂ.7,50,000/- ರಷ್ಟು ಪರಿಹಾರವನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ❑ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರಕಾರ. ಆದೇಶ ಸಂಖ್ಯೆ FEE 130 FWL 2016 ದಿನಾಂಕ 19.09.2016, ಕಾಡು ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಂದ ಉಂಟಾದ ಶಾಶ್ವತ ಅಂಗವೈಕಲ್ಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ರೂ. 5,00,000/- ವಿಕಲಚೇತನರಿಗೆ ಪಾವತಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂತಿಕ ಅಂಗವೈಕಲ್ಯದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಎಕ್ಸ್‌ಗ್ರೇಷಿಯಾರೂ. 2,50,000/- ವಿಕಲಚೇತನರಿಗೆ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ❑ “ಸರ್ಕಾರಿ ಆದೇಶ ಸಂಖ್ಯೆ. ಶುಲ್ಕ 61 ರ ಪ್ರಕಾರ ಕಾಡು ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಕಾಡು ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಶಾಶ್ವತ ಅಂಗವೈಕಲ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ 5 ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಗೆ ರೂ.2,000 ಮಾಸಿಕ ಪಿಂಚಣಿ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈಂಕ 2019 ದಿನಾಂಕ: 07-01-2020.
- ❑ ಇದರೊಂದಿಗೆ, ಮಾನವನಗಾಯ, ಭಾಗಶಃ ಅಂಗವೈಕಲ್ಯ ಮತ್ತು ಶಾಶ್ವತ ಅಂಗವೈಕಲ್ಯ ಪ್ರಕರಣಗಳಿಗೆ, ವೈದ್ಯಕೀಯ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಆರೋಗ್ಯ ಯೋಜನೆ (CGHS) ದರಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಸರ್ಕಾರಿ ಆದೇಶದ ಪ್ರಕಾರ FEE 128 FWL 2013 ದಿನಾಂಕ: 15-05-2015.
- ❑ ಬೆಳೆ ಹಾನಿಗೆ, ರೈತರಿಗೆ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರಕಾರಕನಿಷ್ಠ 7500/- ಮತ್ತು ಗರಿಷ್ಠ 50,000/- ರೂ. ಆದೇಶ ಸಂಖ್ಯೆ. FEE 109 FAP 2014 ದಿನಾಂಕ 13.09.2014, ಬೆಳೆ ಹಾನಿಗೆ ಪಾವತಿಸಬೇಕಾದ ಗರಿಷ್ಠ ಮೊತ್ತದ ಎಕ್ಸ್‌ಗ್ರೇಷಿಯಾವನ್ನು ರೂ.50,000/- ರಿಂದ ರೂ. 1,00,000/-

□ ಕಾಡು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ದಾಳಿಯಿಂದ ಸಾಕು ಪ್ರಾಣಿಗಳಾದ ಹಸು, ಎತ್ತು ಮತ್ತು ಎಮ್ಮೆಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡರೆ, ಅಂತಹ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಮಾಲೀಕರಿಗೆ ಎಕ್ಸ್‌ಗ್ರೇಷಿಯಾ ಪಾವತಿಯನ್ನು ರೂ. 10,000/- ರಿಂದ ರೂ. 30,000/- ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ನಿಧಿಯ (SDRF) ದರಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಸರ್ಕಾರ. ಆದೇಶ ಸಂಖ್ಯೆ: FEE-144-FAP -2020, ದಿನಾಂಕ: 20.04.2021.

2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ನವೆಂಬರ್ 2021ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಒಟ್ಟು 17 ಜನರು ವನ್ಯಜೀವಿಗಳಿಂದ ದಾಳಿಗೊಳಗಾಗಿ ಮೃತಪಟ್ಟಿದ್ದು, ರೂ. 7.50 ಲಕ್ಷಗಳಂತೆ ಒಟ್ಟು ರೂ. 127.50 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 21.9ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 21.9 : ಮಾನವ-ಪ್ರಾಣಿ ಸಂಘರ್ಷದಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಪ್ರಾಣಹಾನಿ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಪಾವತಿಸಿದ ಪರಿಹಾರದ ಮೊತ್ತ			
ಕ್ರಮ. ಸಂಖ್ಯೆ	ಮಾನವ ಪ್ರಾಣಹಾನಿ ಮತ್ತು ಪಾವತಿಸಿದ ದಯಾತ್ಮಕಧನದ ಮೊತ್ತ	ವರ್ಷ	
		2020-21	2021-22*
1	ವನ್ಯಜೀವಿಗಳ ಆಕ್ರಮಣದಿಂದ ಮರಣಕ್ಕೀಡಾದ ಮಾನವರು (ಸಂಖ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ)	41	17
2	ನೀಡಲ್ಪಟ್ಟ ದಯಾತ್ಮಕ ಧನದ ಒಟ್ಟುಮೊತ್ತ (ರೂ.ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)	307.50	127.50

ಮೂಲ: ಪ್ರಮುಖಸಂ (ವನ್ಯಜೀವಿ), ಬೆಂಗಳೂರು * ನವೆಂಬರ್ 2021ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ

(ಈ) ವನ್ಯಜೀವಿ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾಮಗಾರಿಗಳಿಗೆ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನಗಳು ಹಾಗೂ ವನ್ಯಜೀವಿ ಅಭಯಾರಣ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ವೆಚ್ಚ

ವನ್ಯಜೀವಿ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆಯ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯ-ಪ್ರಾಣಿ ಸಂಘರ್ಷವನ್ನು ತಗ್ಗಿಸುವ ಕ್ರಮಗಳಿಗೆ 34.91%, ಹುಲಿ ಯೋಜನೆ 22.12%, ವನ್ಯಜೀವಿ ಆವಾಸಸ್ಥಾನಗಳ ಸಮಗ್ರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ 6.99%, ಆನೆ ಯೋಜನೆ 3.53% ರಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಮತ್ತು 2020-21 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಹುಲಿ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನಗಳ ಕುಟುಂಬಗಳ ಸ್ವಯಂಪ್ರೇರಿತ ಪುನರ್ವಸತಿಗಾಗಿ ಅನುದಾನವನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿರುವುದಿಲ್ಲ. 2021-22ರಲ್ಲಿ (ನವೆಂಬರ್ 2021 ರವರೆಗೆ) ವನ್ಯಜೀವಿ ಅಭಯಾರಣ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ರೂ.4334.63 ಲಕ್ಷ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

(ಉ) ಅರಣ್ಯಮೂಲಗಳಿಂದ ಪಡೆದುಕೊಂಡ ಆದಾಯ

ಅರಣ್ಯ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಾದ ಮರ, ಉರುವಲು, ಶ್ರೀಗಂಧ, ಬಿದಿರು, ಬೆತ್ತ ಮತ್ತು ಇತರ ಮರೇತರ ಅರಣ್ಯ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಮಾರಾಟದಿಂದ 2021-22ರಲ್ಲಿ (ನವೆಂಬರ್- 2021 ರವರೆಗೆ) ರಾಜ್ಯವು ರೂ.18136.76 ಲಕ್ಷ ಆದಾಯವನ್ನು ಗಳಿಸಿದೆ. ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 21.10ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 21.10 : ಅರಣ್ಯ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಆದಾಯ-2021-22		
ಕ್ರ. ಸಂ.	ಅರಣ್ಯ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು	ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಆದಾಯ* (ರೂ.ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)
1	ನಾಟಾ	9443.89
2	ಉರುವಲು ಮತ್ತು ಇದ್ದಿಲು	2455.08
3	ಬಿದಿರು	4.62
4	ಶ್ರೀಗಂಧ	219.97
5	ಚೌಬಿನೇತರ ಅರಣ್ಯ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು	238.12
6	ಇತರೆ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಬಂದ ಆದಾಯ	5775.10
	ಇಲಾಖೆಯ ತೆರಿಗೆತರ ರಾಜಸ್ವ	18136.78
	ಅರಣ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ತೆರಿಗೆಯ (ಎಫ್‌ಡಿಟಿ) ಮೊತ್ತ	989.93

ಮೂಲ : ಅಪ್ರಮುಖಸಂ (ಅರಣ್ಯ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ನಿರ್ವಹಣೆ) *ನವೆಂಬರ್ 2021ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ

21.1.7. ರಾಜ್ಯ ವಲಯೋಜನೆಗಳು

1. ವಿಶೇಷ ಘಟಕಯೋಜನೆ : ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಜನರ ಜೀವನ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದಲ್ಲದೇ, ಅರಣ್ಯಗಳ ಮೇಲಿನ ಒತ್ತಡವನ್ನು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಆಯ್ಕೆಯಾದ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಎಲ್.ಪಿ.ಜಿ. ಗ್ಯಾಸ್ ಸಂಪರ್ಕ, ಜೇನು ಸಾಕಾಣಿಕೆ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ವಿತರಣೆ, ಸೋಲಾರ್ ಲ್ಯಾಂಪ್ ವಿತರಣೆಯನ್ನು ಆಯ್ಕೆಯಾದ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಪೂರೈಸಲಾಗಿದೆ. ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಕಾಲೋನಿಗಳ ಸಂಪರ್ಕ ಕಲ್ಪಿಸುವ ರಸ್ತೆ ಬದಿಗಳಲ್ಲಿ ನೆಡುತೋಪು ನಿರ್ವಹಣೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. 2020-21ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರೂ.20.00 ಲಕ್ಷ ಅನುದಾನ ಹಂಚಿಕೆಯಾಗಿ ರೂ.3.10 ಲಕ್ಷ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸದರಿ ಅನುದಾನದಲ್ಲಿ ಉಚಿತವಾಗಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಯ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಕುಟುಂಬವೊಂದಕ್ಕೆ 50 ಸಂಖ್ಯೆ ಬಿದಿರು ವಿತರಣೆ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ವೆಚ್ಚ ಭರಿಸಲು ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

2. ಅನುಸೂಚಿತ ಜಾತಿಗಳ ಉಪಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಬುಡಕಟ್ಟು ಉಪಯೋಜನೆ-ಕಾಯ್ದೆ 2013ರಡಿ ಬಳಕೆಯಾಗದ ಇರುವ ಮೊತ್ತದ ಯೋಜನೆ : ಅರಣ್ಯಗಳ ಮೇಲಿನ ಒತ್ತಡವನ್ನು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ 2017-18ರಲ್ಲಿ ಎಲ್.ಪಿ.ಜಿ. ಸಂಪರ್ಕ ನೀಡಿರುವಂತಹ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಗ್ಯಾಸ್ ಸಿಲಿಂಡರ್‌ಗಳ ಮರುಭರ್ತಿ (refill of LPG cylinder) ಮಾಡುವ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ನೀಡುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಸಕ್ತ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ರೂ. 95 ಎಸ್‌ಸಿ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ 2 ಉಚಿತ ಗ್ಯಾಸ್ ಸಿಲಿಂಡರ್‌ಗಳನ್ನು ನೀಡಲು 1.60 ಲಕ್ಷ ರೂ. ಅನುದಾನ ನೀಡಿದ್ದು, ರೂ. 0.40 ಲಕ್ಷ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದು, ಈ ಪೈಕಿ ರೂ. 45 ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ, ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಗ್ಯಾಸ್ ಸಿಲಿಂಡರ್‌ಗಳ ಉಚಿತ ಮರುಪೂರಣವನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ನವೆಂಬರ್ 2021 ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ 0.39 ಲಕ್ಷವನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರೂ.16.87 ಲಕ್ಷಗಳು ಹಂಚಿಕೆಯಾಗಿದ್ದು, ರೂ.4.22 ಲಕ್ಷಗಳು ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸದರಿ ಮೊತ್ತದಲ್ಲಿ 781 ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ 2 ಉಚಿತರೀಫಿಲ್ಲಿಂಗ್ ಸಿಲಿಂಡರ್‌ನ್ನು ನೀಡುವ ಹಾಗೂ 141 ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಉಚಿತ ಬಿದಿರು ವಿತರಣೆ(ಪ್ರತಿ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ 50 ಬಿದಿರುಗಳಂತೆ) ಮಾಡುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಪ್ರಸಕ್ತ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಹೊಂದಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ನವೆಂಬರ್-2021ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ 123 ಸಂಖ್ಯೆ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಉಚಿತ 2 ರೀಫಿಲ್ಲಿಂಗ್ ಸಿಲಿಂಡರ್‌ನ್ನು ಹಾಗೂ 21 ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಉಚಿತ ಬಿದಿರು ವಿತರಣೆ ಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಒಟ್ಟು ರೂ.1.28 ಲಕ್ಷಗಳ ವೆಚ್ಚ ಭರಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

3. ಗಿರಿಜನ ಉಪಯೋಜನೆ : ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡ ಜನರ ಜೀವನ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದಲ್ಲದೇ, ಅರಣ್ಯಗಳ ಮೇಲಿನ ಒತ್ತಡವನ್ನು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಆಯ್ಕೆಯಾದ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಎಲ್.ಪಿ.ಜಿ. ಗ್ಯಾಸ್ ಸಂಪರ್ಕ, ಸೋಲಾರ್ ಲ್ಯಾಂಪ್ ವಿತರಣೆ, ಜೇನು ಸಾಕಾಣಿಕೆ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ವಿತರಣೆಯನ್ನು ಸದರಿ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಪೂರೈಸಲಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡ ಕಾಲೋನಿಗಳ ಸಂಪರ್ಕ ಕಲ್ಪಿಸುವ ರಸ್ತೆ ಬದಿಗಳಲ್ಲಿ ನೆಡುತೋಪು ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. 2021-22ರಲ್ಲಿ ರೂ. 1194 ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡದ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಎರಡು ಉಚಿತ ಗ್ಯಾಸ್ ಸಿಲಿಂಡರ್‌ಗಳನ್ನು ನೀಡಲು 20.00 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದ್ದು, ರೂ.5.00 ಲಕ್ಷ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಕಳೆದ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್‌ಪಿಜಿ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಒದಗಿಸಿದ 365 ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡದ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಎರಡು ಮರುಪೂರಣ ಗ್ಯಾಸ್ ಸಿಲಿಂಡರ್‌ಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ನವೆಂಬರ್ 2021 ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ ರೂ.3.28 ಲಕ್ಷವನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

4. ಸಿರಿಚಂದನ ವನ ಯೋಜನೆ : ಶ್ರೀಗಂಧದ ನೆಡುತೋಪುಗಳ ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಶ್ರೀಗಂಧ ಬೆಳೆದಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳ ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ ಕಾರ್ಯವು ಈ ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಧಾನ ಗುರಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಬೆಳೆಸಲಾದ ನೆಡುತೋಪುಗಳಿಗೆ ಚೈನ್ ಲಿಂಕ್ ಮೆಷ್‌ನಿಂದ ಬೇಲಿಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸುವುದು, ಕಾವಲು ಕಾಯುವುದು, ಮಣ್ಣು ಕೆಲಸ, ಕಲ್ಬರಲ್ ಆಪರೇಷನ್ ಹಾಗೂ ಇತರೆ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲಾಗಿದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರೂ.1438.133 ಲಕ್ಷಗಳ ವಾರ್ಷಿಕ ಅನುದಾನ ಹಂಚಿಕೆಯಾಗಿದ್ದು, ಅದರಲ್ಲಿ ನವೆಂಬರ್-2021ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ರೂ.282.695 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು 613ಹೆ. ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಬೆಳೆದಂತಹ ಶ್ರೀಗಂಧ ನೆಡುತೋಪು ನಿರ್ವಹಣೆ, 47 ಕಾವಲುಗಾರರ ನೇಮಕ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ, 20 ಶ್ವಾನಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ, 3224.64 ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಹಳೆಯ ನೆಡುತೋಪು ನಿರ್ವಹಣೆ, 38.50 ಕಿ.ಮೀ.ತಪಾಸಣೆ ಮಾರ್ಗ ನಿರ್ವಹಣೆ, 138.50 ಕಿ.ಮೀ. ಬೆಂಕಿ ಪಥ ನಿರ್ವಹಣೆ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

5. ಕ್ಷೀಣಿತ ಅರಣ್ಯಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ : ಈ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ಷೀಣಿತ ಅರಣ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಸಸಿಗಳನ್ನು ನೆಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಪುನರುಜ್ಜೀವನ ಗೊಳಿಸಲಾಗುವುದು, ಜಲ ಮತ್ತು ಮಣ್ಣು ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಲಾಗುವುದು. ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ

ಅರಣ್ಯಗಳ ಪುನರುತ್ಪತ್ತಿ ಮತ್ತು ಸಸಿಗಳನ್ನು ನೆಡುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಸ್ಥಳದ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅವಶ್ಯವಿರುವ ಮರಮುಟ್ಟುಗಳ ಜಾತಿ, ಉರುವಲು ಮತ್ತು ಮೇವು ಜಾತಿಯ ಗಿಡಗಳನ್ನು ನೆಡಲಾಗಿದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರೂ.898.34 ಲಕ್ಷ ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಕೆಯಾಗಿದ್ದು, ನವೆಂಬರ್-2021ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ರೂ.561.305 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು 6585.99 ಹೆ. ನೆಡುತೋಪು ನಿರ್ವಹಣೆ ಕಾಮಗಾರಿಗಳಿಗೆ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

6. ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ವಿತರಣೆಗಾಗಿ ಸಸಿ ಬೆಳೆಸುವ ಯೋಜನೆ: ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ವಿತರಿಸಲು ಸಸಿ ಬೆಳೆಸುವುದು ಹಾಗೂ ಕೃಷಿ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಯೋಜನೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. (ಅ) ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ವಿತರಣೆಗಾಗಿ ಸಸಿ ಬೆಳೆಸುವುದು-ಪ್ರಧಾನ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು: ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಸಸಿಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ, ರೈತರಿಗೆ ಸಂಘಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ರಿಯಾಯಿತಿ ದರದಲ್ಲಿ ವಿತರಣೆ ಮಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ಆಯಾ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವ ವಿವಿಧ ಜಾತಿಯ 6"X9" ಮತ್ತು 8"X12"ರ ಅಳತೆಯ ಪಾಲಿಥೀನ್ ಚೀಲಗಳಲ್ಲಿ ಸಸಿಗಳನ್ನು ಬೇಡಿಕೆಯನುಸಾರ ಬೆಳೆಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿಗೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಿತರಣೆಗಾಗಿ ಸಸಿ ಬೆಳೆಸುವ ಯೋಜನೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ರೂ.3656.60 ಲಕ್ಷಗಳ ಅನುದಾನ ಹಂಚಿಕೆಯಾಗಿದ್ದು ಇದರಲ್ಲಿ ನವೆಂಬರ್ 2021ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ರೂ.1500.264 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು 76.19 ಲಕ್ಷ ಸಸಿಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ, 201 ಲಕ್ಷ ಸಸಿಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಭರಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. (ಆ) ಕೃಷಿ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಯೋಜನೆ: ಕೃಷಿ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಯೋಜನೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಡಿ ರೈತರಿಗೆ ನಿಯಮಾನುಸಾರ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನ ವಿತರಿಸಲು 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ರೂ.1000.00 ಲಕ್ಷಗಳ ಅನುದಾನ ಹಂಚಿಕೆಯಾಗಿ ಸದರಿ ಅನುದಾನವನ್ನು 2020-21ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರೈತರಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನ ಪಾವತಿಸಲು ಬಾಕಿ ಇರುವ ಪ್ರಕರಣಗಳಿಗೆ ನಿಯಮಾನುಸಾರ ಪಾವತಿಸಲು ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

7. ರಸ್ತೆ ಬದಿ ನೆಡುತೋಪು ಯೋಜನೆ : ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು ವಿವಿಧ ಅರಣ್ಯೀಕರಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 4000 ಕಿಮೀ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹೆದ್ದಾರಿ, 21,000 ಕಿಮೀ ರಾಜ್ಯ ಹೆದ್ದಾರಿ ಮತ್ತು 38,000 ಕಿಮೀ ಜಿಲ್ಲಾ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರೂ.1749.036 ಲಕ್ಷಗಳ ಅನುದಾನ ಹಂಚಿಕೆಯಾಗಿದ್ದು, ಇದರಲ್ಲಿ ನವೆಂಬರ್-2021 ಮಾಹೆಯ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ರೂ.908.548 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು 2126 ಕಿ.ಮಿ.ಗಳ ನೆಡುತೋಪು ನಿರ್ವಹಣೆ ಕಾಮಗಾರಿ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ವೆಚ್ಚ ಭರಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

8. ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಹಸಿರಿಕರಣ : ನಗರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ವಾಹನಗಳು, ಜನಸಂಖ್ಯೆ, ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಪರಿಸರ ಮಾಲಿನ್ಯ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದು, ನಗರ ಪ್ರದೇಶದ ಪರಿಸರ ಸಮತೋಲನವನ್ನು ಕಾಪಾಡಲು ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆ, ನಗರ ಪಾಲಿಕೆ ಹಾಗೂ ಮುನಿಸಿಪಲ್ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹೂ ಮತ್ತು ಹಣ್ಣಿನ ಗಿಡಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದು ಈ ಯೋಜನೆಯ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಲಿನ್ಯತೆಯನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವುದಲ್ಲದೆ ಹಸಿರು ಮತ್ತು ನಗರ ಪ್ರದೇಶದ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರೂ.1433.235 ಲಕ್ಷಗಳ ಅನುದಾನವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ನವೆಂಬರ್-2021ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ರೂ.813.026 ಲಕ್ಷಗಳ ಅನುದಾನ ವೆಚ್ಚವಾಗಿದ್ದು, ಈ ಮೊತ್ತದಲ್ಲಿ 4315.73 ಕಿ.ಮೀ.ಗಳ ನೆಡುತೋಪು ನಿರ್ವಹಣೆ ಕಾಮಗಾರಿ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

9. ಸಮೃದ್ಧ ಹಸಿರು ಗ್ರಾಮಯೋಜನೆ : ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಸ್ವಾವಲಂಬಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವಾಗಿ ರಾಜ್ಯಾದ್ಯಂತ ಆಯ್ದು ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ "ಸಮೃದ್ಧ ಹಸಿರು ಗ್ರಾಮಯೋಜನೆ"ಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ. ಅದರಂತೆ, 80 ಗ್ರಾಮಅರಣ್ಯ ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು (ವಿಎಫ್‌ಸಿ) ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. 2021-22ರಲ್ಲಿ ರೂ.8.00 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ರೂ.6.00 ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಪೈಕಿ 75 ಹೆ. ನೆಡುತೋಪುಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ರೂ.5 ಲಕ್ಷ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

10. ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೊಂದು ಹಸಿರು ಗ್ರಾಮಯೋಜನೆ : "ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೊಂದು ಹಸಿರು ಗ್ರಾಮ" ಎಂಬ ಯೋಜನೆಯು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವಾಗಿ ಆಯ್ದು 6 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಆಯ್ದುಗ್ರಾಮಅರಣ್ಯ ಸಮಿತಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. 2021-22ರಲ್ಲಿ ರೂ. 48 ಲಕ್ಷ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ರೂ. 36 ಲಕ್ಷ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಪೈಕಿ 545 ಹೆ. ಪ್ಲಾಂಟೇಶನ್ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ರೂ.18 ಲಕ್ಷ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

11. ವೃಕ್ಷೋದ್ಯಾನ ಯೋಜನೆ : ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನಾಗರಿಕರಲ್ಲಿ ಪರಿಸರಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸಲು ಅರಣ್ಯ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ

ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಕುರಿತು ಪ್ರಚಾರ ಮತ್ತು ಜಾಗೃತಿಗಾಗಿ ಟ್ರೇ ಪಾರ್ಕ್‌ಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. 2021-22ರಲ್ಲಿ ರೂ.2298 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ರೂ.1061 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದು, ಈ ಪೈಕಿ ರೂ.704 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಹಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ, 141 ಹಳೆಯ ಟ್ರೇ ಪಾರ್ಕ್‌ಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು 11 ಹೊಸ ಟ್ರೇ ಪಾರ್ಕ್‌ಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಒಟ್ಟು 152 ಟ್ರೇ ಪಾರ್ಕ್‌ಗಳು ಇರುತ್ತವೆ.

12. ದೇವರ ಕಾಡುಗಳ (ದೈವಿವನ) ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ : ದೇವರಕಾಡು ಅರಣ್ಯಗಳು ಧಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಬಹಳ ವಿಶಿಷ್ಟ ಮತ್ತು ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದೆ. 100 ಹೆ.ನಲ್ಲಿ ದೈವಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿಯೂ ಕರ್ನಾಟಕ ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆಯು ಫಲ ನೀಡುವ ಸಸಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ಮಹತ್ವದ ಸಸಿಗಳನ್ನು ನೆಡುವ ಮೂಲಕ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ. ಈ ದೈವಿವನದಲ್ಲಿ ಧಾರ್ಮಿಕ, ಔಷಧೀಯ ಸಸ್ಯಗಳ ಸಸಿಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ನರ್ಸರಿಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಮನೆಯ ತೆರೆದ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅವರ ಜಮೀನುಗಳಲ್ಲಿ ನೆಡಲು ವಿತರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ದಿವಿವನವನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡಲು ಆಯಾ ವಿಭಾಗದ ದೇವಾಲಯದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. 2021-22 ರಲ್ಲಿ ರೂ.241 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ರೂ.126 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. 75 ಲಕ್ಷ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಈಗಿರುವ 70 ದೇವರಕಾಡು ಹಾಗೂ ಹೊಸ 2 ದೇವರಕಾಡು ಒಟ್ಟು 72 ದೇವರಕಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

13. ಔಷಧೀಯ ಸಸ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಮತ್ತು ಔಷಧೀಯ ಸಸ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರದೇಶಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ (ಎಂ.ಪಿ.ಸಿ.ಎ ಮತ್ತು ಎಂ.ಪಿ.ಡಿ.ಎ) ಯೋಜನೆ : ಸದರಿ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿರುವ ಔಷಧೀಯ ಸಸ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಮತ್ತು ಔಷಧೀಯ ಸಸ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಪುನರುಜ್ಜೀವನಗೊಳಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡು ಒಟ್ಟು 17 ಸಂಖ್ಯೆ ಔಷಧೀಯ ಸಸ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. 2021-22ರಲ್ಲಿ ರೂ. 31 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ರೂ.21 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದು, ಅದರಲ್ಲಿ ರೂ.13 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

14. ಸ್ಮೃತಿವನಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ : 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನ ಆಯವ್ಯಯದ ಭಾಷಣದ ಕಂಡಿಕೆ-289 ರಲ್ಲಿ “ತುಮಕೂರಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಶಿವಕುಮಾರ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಮತ್ತು ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಪೇಜಾವರ ವಿಶ್ವೇಶತೀರ್ಥ ಶ್ರೀಪಾದರ ಗೌರವಾರ್ಥ ಸ್ಮೃತಿವನವನ್ನು ತಲಾ ರೂ.2.00 ಕೋಟಿ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲುಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಘೋಷಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲು 2021-22ನೇ ಸಾಲಿಗೆ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ರೂ.1.00 ಕೋಟಿ ಅನುದಾನವನ್ನು ಒದಗಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

15. ಅರಣ್ಯ ರಕ್ಷಣೆ, ನೈಸರ್ಗಿಕ ಪುನರುತ್ಪತ್ತಿ ಹಾಗೂ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು-139 ಪ್ರಧಾನ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು: 2021-22ನೇ ಸಾಲಿಗೆ ರೂ. 1025.05 ಲಕ್ಷವನ್ನು ಅಗ್ನಿಶಾಮಕ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ, ಉತ್ತಮಗುಣಮಟ್ಟದ ಬೀಜಗಳ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮತ್ತು ವಿತರಣೆಗಾಗಿ ಮತ್ತು ದಟ್ಟಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಲಾಗಿಂಗ್ ಮಾಡಿದ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಸಂಸ್ಕರಣೆಗಾಗಿ ಈ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ವಿನಿಯೋಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅದರಂತೆ, ಘಟಕ ಕಚೇರಿಗಳಿಗೆ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ನವೆಂಬರ್ 2021 ರವರೆಗೆ, ರೂ. 356.25 ಲಕ್ಷ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

16. ಹಸಿರು ಕರ್ನಾಟಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ: ಸಾಮಾಜಿಕ ಅರಣ್ಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತು ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ಬೆಟ್ಟ-ಗುಡ್ಡಗಳು, ಗೋಮಾಳಗಳು ಮತ್ತು ಕೆರೆಗಳ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಸರ್ಕಾರಿ ಜಮೀನುಗಳಲ್ಲಿ ಆಯಾ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಬೆಳೆಯುವ ಸ್ಥಳೀಯ ಜಾತಿಯ ಮರ-ಗಿಡಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಬೆಳೆಸಲಾಗುವುದು. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಶಾಲಾ ಕಾಲೇಜು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು, ಪರಿಸರ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡು ಮನೆಗೊಂದು ಮರ, ಊರಿಗೊಂದು ತೋಪು, ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೊಂದು ಕಿರು ಅರಣ್ಯ, ಜಿಲ್ಲೆಗೊಂದು ಕಾಡು ಬೆಳೆಸಲು “ಹಸಿರು ಕರ್ನಾಟಕ” ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲು ಘೋಷಿಸಲಾಗಿದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರೂ.423.863 ಲಕ್ಷ ಅನುದಾನ ಹಂಚಿಕೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ನವೆಂಬರ್ 2021ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ರೂ.237.881 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು 2176 ಹೆ. ನೆಡುತೋಪು ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ವೆಚ್ಚ ಭರಿಸಲಾಗಿದೆ.

21.1.8. ಕೇಂದ್ರ ಪುರಸ್ಕೃತ ಯೋಜನೆಗಳು

1. ಅರಣ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಳಿಯ ಮೂಲಕ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅರಣ್ಯೀಕರಣ ಯೋಜನೆ (ಎನ್.ಎ.ಪಿ.-ಎಫ್.ಡಿ.ಎ.)
2. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಗ್ರೋ ಫಾರಿಸ್ಟ್ರಿ ಮತ್ತು ಬಿದಿರು ಮಿಷನ್
3. ಕಾಂಡವನಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ
4. ಗ್ರೀನ್ ಇಂಡಿಯಾ ಮಿಷನ್
5. ಕೇಂದ್ರ ಪುರಸ್ಕೃತ ಸಮಗ್ರ ಅರಣ್ಯ ಬೆಂಕಿ ನಿರ್ವಹಣಾಯೋಜನೆ

21.1.9 ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳು : ಅರಣ್ಯೀಕರಣ

ಅರಣ್ಯೀಕರಣ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಕಾಲ-ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ನಿರ್ವಹಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. 2020-21ರಲ್ಲಿ 74399 ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಅರಣ್ಯೀಕರಣ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿ 455.768 ಲಕ್ಷ ಸಸಿಗಳನ್ನು ನೆಡಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕೃಷಿ ಅರಣ್ಯದಡಿಯಲ್ಲಿ, 375.17 ಲಕ್ಷ ಸಸಿಗಳನ್ನು ಕೃಷಿಕರಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಖಾಸಗಿ ಜಮೀನುಗಳಲ್ಲಿ ನೆಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ವಿತರಣೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನ ನವೆಂಬರ್-2021ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ 35777 ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ 213.651 ಮಿಲಿಯನ್ ಸಸಿಗಳನ್ನು ನೆಟ್ಟು ಅರಣ್ಯೀಕರಣ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. 187.67 ಲಕ್ಷ ಸಸಿಗಳನ್ನು ಕೃಷಿಕರಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಖಾಸಗಿ ಜಮೀನುಗಳಲ್ಲಿ ನೆಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ವಿತರಣೆ ಮಾಡಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

21.1.10 ಜಿಲ್ಲಾ ವಲಯ ಯೋಜನೆಗಳು

1) ಸಾಮಾಜಿಕ ಅರಣ್ಯ ಯೋಜನೆ

2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಅರಣ್ಯೀಕರಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ 1622.46 ಹೆಕ್ಟೇರ್ ನೆಡುತೋಪು ನಿರ್ಮಾಣ, 12813.90 ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಹಳೆ ನೆಡುತೋಪುಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ, 958.76 ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಮುಂಗಡ ಕಾಮಗಾರಿ, 12.71 ಲಕ್ಷ ಸಸಿಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದು. 10.15 ಲಕ್ಷ ಸಸಿಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಇತರೆ 38 ಕಾಮಗಾರಿಗಳ ಭೌತಿಕಗುರಿ ಹೊಂದಿದ್ದು, ರೂ.60.27 ಕೋಟಿ ಆರ್ಥಿಕ ಗುರಿ ನಿಗದಿಯಾಗಿದೆ. ನವೆಂಬರ್-2021ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ 1622.46 ಹೆಕ್ಟೇರ್ ನೆಡುತೋಪು ನಿರ್ಮಾಣ, 12686.60 ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಹಳೆ ನೆಡುತೋಪು ನಿರ್ವಹಣೆ, 192.00 ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಮುಂಗಡ ಕಾಮಗಾರಿ, 7.07 ಲಕ್ಷ ಸಸಿಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದ್ದು, 10.15 ಲಕ್ಷ ಸಸಿಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಇತರೆ 8 ಕಾಮಗಾರಿಗಳ ಪ್ರಗತಿಗಾಗಿ ರೂ.33.66 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ವಿನಿಯೋಗಿಸಲಾಗಿದೆ.

2) ಕಟ್ಟಡಗಳು

2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಿ / ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳಿಗೆ 31 ವಸತಿ ಗೃಹ / ಕಛೇರಿಗಳ ಕಟ್ಟಡಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ, 180 ಹಳೆ ಕಟ್ಟಡಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಗುರಿ ಹೊಂದಿದ್ದು, ರೂ.0.26 ಕೋಟಿ ಆರ್ಥಿಕ ಗುರಿ ನಿಗದಿಯಾಗಿದೆ. ನವೆಂಬರ್-2021ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರಿ / ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳಿಗೆ ವಸತಿ ಗೃಹ / ಕಛೇರಿಗಳ 5 ಕಟ್ಟಡಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ, 33 ಹಳೆ ಕಟ್ಟಡಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಪ್ರಗತಿಯಾಗಿದೆ. ರೂ.1.88 ಕೋಟಿ ಆರ್ಥಿಕ ಸಾಧನೆಯಾಗಿದೆ.

21.1.11 ಆದಾಯ ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚ

ಅರಣ್ಯ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಾದ ಮರ, ಉರುವಲು, ಬಿದಿರು, ಶ್ರೀಗಂಧ, ಮತ್ತು ಮರೇತರ ಅರಣ್ಯ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಮಾರಾಟದಿಂದ ಇಲಾಖೆಯು ರಾಜಸ್ವವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಹಾಗೂ ಅಭಯಾರಣ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ಬಂದ ಆದಾಯವು ಕೂಡ ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಅರಣ್ಯೀಕರಣದ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಇತರ ಇಲಾಖೆಯ ಖರ್ಚುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಕಳೆದ 5 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿನ ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆಯ ಆದಾಯ ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 21.11ರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 21.11: ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆಯ ಆದಾಯ ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚ (ರೂ. ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ)

ವರ್ಷ	ಆದಾಯ	ವೆಚ್ಚ
2017-18	310.62	1425.31
2018-19	280.16	1536.22
2019-20	1748.92	1759.78
2020-21	271.81	1774.63
2021-22*	191.26	819.46
2021-22 (ಎ)	288.86	1138.10

ಮೂಲ: ಕರ್ನಾಟಕ ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆಯ ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿಗಳು. *ನವೆಂಬರ್-2021ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ. (ಎ)ನಿರೀಕ್ಷಿತ.

21.1.12 ಕರ್ನಾಟಕ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಮಂಡಳಿ

ಜೈವಿಕ ವೈವಿಧ್ಯ ಅಧಿನಿಯಮ 2002ರ ಕಲಂ 22ರ ಪ್ರಕಾರ ಕರ್ನಾಟಕ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಮಂಡಳಿಯು ದಿನಾಂಕ: 01-08-2003 ರಂದು ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

I. ಕರ್ನಾಟಕ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಮಂಡಳಿಯ ಕಾರ್ಯಗಳು

1. ಜೈವಿಕ ವೈವಿಧ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ, ಅದರ ಘಟಕಗಳ ಸುಸ್ಥಿರ ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಜೈವಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಬಳಕೆಯಿಂದ ಬರುವ ಲಾಭಗಳ ನ್ಯಾಯಸಮ್ಮತ ಹಂಚಿಕೆ ಇವುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಹೊರಡಿಸಿದ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಲಹೆ ನೀಡುವುದು.
2. ಯಾವುದೇ ಜೈವಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬಳಕೆ ಅಥವಾ ಜೈವಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಜೈವಿಕ ಬಳಕೆಗಾಗಿ ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ಅನುಮೋದನೆಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಇತರ ರೀತಿಯ ಕೋರಿಕೆಗಳನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ವಿನಿಮಯಿಸುವುದು.
3. ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಾಗಬಹುದಾದಂಥ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಇತರ ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು.

II. ಕರ್ನಾಟಕ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಮಂಡಳಿಯ ಕಾರ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು

1. ಜೀವವೈವಿಧ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಮಿತಿಗಳ ರಚನೆ : ಜೈವಿಕವೈವಿಧ್ಯ ಕಾಯಿದೆ 2002ರ ಸೆಕ್ಷನ್ 41 ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ಜೈವಿಕ ವೈವಿಧ್ಯ ನಿಯಮಗಳು 2005ರ ನಿಯಮ 21ರ ಪ್ರಕಾರ ಕರ್ನಾಟಕ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಮಂಡಳಿಯು ಕರ್ನಾಟಕದ ಎಲ್ಲಾ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ 6554 ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ. (ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳು 6012, ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳು 226, ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳು-30 ಮತ್ತು ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು 286).

2. ಜನತಾ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ದಾಖಲಾತಿ ತಯಾರಿಕೆ : ಜೈವಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ನಿಯಮಗಳ 2005ರ ನಿಯಮ 22ರ ಪ್ರಕಾರ ಸ್ಥಳೀಯ ಜನರೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಲೋಚಿಸಿ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಜೀವವೈವಿಧ್ಯ ಮಂಡಳಿಯ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ಬೆಂಬಲದೊಂದಿಗೆ ಜನತಾಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ದಾಖಲಾತಿಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟು 6554 ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ 6012, ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಂಚಾಯಿತಿ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ 226, ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ-30 ಹಾಗೂ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ 286 ದಾಖಲಾತಿಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಜೀವವೈವಿಧ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಮಿತಿಗಳ ರಚನೆ ಹಾಗೂ ಜನತಾ ಜೀವವೈವಿಧ್ಯ ದಾಖಲಾತಿಗಳ ತಯಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 100% ರಷ್ಟು ಮಂಡಳಿಯು ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದೆ.

3. ಜೀವವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಜಾಗೃತಿಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು : ಮಂಡಳಿಯು ರಾಜ್ಯದ ವಿವಿಧ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ನಿಯತಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಜೀವವೈವಿಧ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಮಿತಿಗಳಿಗೆ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದೆ. ಈ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಕಾಯಿದೆಯ ವಿವಿಧ ನಿಬಂಧನೆಗಳ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಮತ್ತು ಜೀವವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿತ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ನೀಡುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ತರಬೇತಿಗಳನ್ನು ಮಂಡಳಿಯ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಹಾಗೂ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಸಹಯೋಗದಲ್ಲಿ ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಜೀವವೈವಿಧ್ಯದ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕಜ್ಞಾನ ಬಿ.ಎಂ.ಸಿಗಳ ರಚನೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಪಾತ್ರಗಳು, ಜನತಾ ಜೀವವೈವಿಧ್ಯದಾಖಲಾತಿ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯ ವಿವರವಾದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ತರಬೇತಿ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಈವರೆಗೆ 1100 ಜಾಗೃತಿ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು, ಸ್ಯಾಟಿಕಾಂ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ-2, ವಿಡಿಯೋ ಕಾನ್ಫರೆನ್ಸ್-16, ವೃತ್ತ ಮಟ್ಟದ ತರಬೇತಿಗಳು-2, ಕೋ-ಆರ್ಡಿನೇಟರ್‌ಗಳ ತರಬೇತಿ-11, ತರಬೇತುದಾರರತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ-9 ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಹಾಯಕರಿಗೆ ಜೂಮ್ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್ ತರಬೇತಿ-1.

4. ಜೀವವೈವಿಧ್ಯತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಸಂಶೋಧನಾ ಯೋಜನೆಗಳು/ಅಧ್ಯಯನಗಳು : 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಮಂಡಳಿಯು ಈ ಯೋಜನೆ/ಅಧ್ಯಯನಗಳನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸಿದೆ. 1. “ಸಪ್ಲೈಚೈನ್ ಮ್ಯಾನೇಜ್‌ಮೆಂಟ್ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಲೂ ಆಡಿಷನ್‌ಆಫ್ ಮೆಡಿಸಿನಲ್ ಪ್ಲಾಂಟ್ಸ್‌ಇನ್ ಸೆಲೆಕ್ಟೆಡ್ ಫಾರೆಸ್ಟ್ ಡಿವಿಜನ್ಸ್ ಇನ್ ಕರ್ನಾಟಕ” ಯೋಜನೆ. 2. “ಸರ್ವೆಡ್ಯಾಕ್ಟು ಮೆಂಟೇಷನ್ ಮತ್ತು ಎಸ್ಪಾಬ್ಲಿಷ್‌ಮೆಂಟ್ ಆಫ್ ಕಮ್ಯೂನಿಟಿ ಲಿಂಕ್‌ಡಜರ್ಮಾ ಪ್ಲಾಸಂ ಆಫ್ ವೈಲ್ಡ್ ಎಡಿಬಲ್ ಫ್ಲೂಟ್ಸ್ ಆಫ್ ಕೊಡಗು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್” ಯೋಜನೆ 3. ಎನ್‌ಎಮ್‌ಪಿಬಿ ಯೋಜನೆ - ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಔಷಧೀಯ ಸಸ್ಯಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಒತ್ತು ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಸ್ಥಿತಿಯ ಮೌಲ್ಯ ಮಾಪನ ಮತ್ತು ಅರಣ್ಯಗಳಲ್ಲಿನ ಜೈವಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಬಳಕೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಔಷಧೀಯ ಸಸ್ಯಗಳ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ (KAMPA) ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆಯ ಸಹಯೋಗದಲ್ಲಿ ಮಂಡಳಿಯು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಜೈವಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಿಗಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಔಷಧಿ ಸಸ್ಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ/ಸಾಂದ್ರತೆ ಸಮೀಕ್ಷೆಯು ದೇಶದಲ್ಲೆ ಪ್ರಪಥಮ ಬಾರಿಗೆ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದ್ದು 2015-19ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅರಣ್ಯ ಸಮೀಕ್ಷಾಕಾರ್ಯವು ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಅಪಾರ ಸಸ್ಯಗಳ ಸಮೀಕ್ಷಾಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾದ ದತ್ತಾಂಶದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ತಾಂತ್ರಿಕ ತಜ್ಞರು ತಯಾರಿಸಿದಂತಹ 40 ವಿಭಾಗವಾರು ತಾಂತ್ರಿಕ ವರದಿಯನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಔಷಧೀಯ ಸಸ್ಯಗಳ ಮಂಡಳಿ, ಆಯುಷ್ ಇಲಾಖೆ ನವದೆಹಲಿಗೆ 2019-20ರಲ್ಲಿ ಅನುಮೋದನೆಗಾಗಿ ಸಲ್ಲಿಸಲಾಗಿದೆ.

5. ಜೀವವೈವಿಧ್ಯ ಪಾರಂಪರಿಕ ತಾಣಗಳ ಘೋಷಣೆ

ಜೈವವೈವಿಧ್ಯ ಅಧಿನಿಯಮ 2002ರ ಸೆಕ್ಷನ್ 37ಡಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಜೀವವೈವಿಧ್ಯ ಪಾರಂಪರಿಕ ತಾಣಗಳೆಂದು ಘೋಷಿಸಲು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

1. ಕುಮಟಾ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಅಫನಾಶಿನಿ ಮುಖಜ ಭೂಮಿಯ ಕಗ್ಗ ಭತ್ತದ ಪ್ರದೇಶ (ಉತ್ತರಕನ್ನಡಜಿಲ್ಲೆ)
2. ಕುಮಟಾತಾಲ್ಲೂಕಿನ (ಉತ್ತರಕನ್ನಡಜಿಲ್ಲೆ) ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳ ತಪ್ಪಲಿನಲ್ಲಿರುವ ಕರಿಕಾನಮ್ಮನ ದೇವಸ್ಥಾನ ಬೆಟ್ಟಗಳು.
3. ಶಿರಸಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಸೋಂದಾದಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಗೆಜಡ್ಡಿ ಹಕ್ಕಿಗೂಡಿನ ಪ್ರದೇಶ (ಉತ್ತರಕನ್ನಡಜಿಲ್ಲೆ).
4. ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅಂತರಗಂಗೆ ಬೆಟ್ಟ.
5. ಗುಡಿಬಂಡೆ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಆದಿನಾರಾಯಣ ಬೆಟ್ಟ (ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆ)
6. ಕುಳುವನಹಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ, ನೆಲಮಂಗಲನಲ್ಲಿರುವ ಮಹಿಮಾರಂಗ ಬೆಟ್ಟ (ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮೀಣಾಜಿಲ್ಲೆ)
7. ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜೋಗಿಮಟ್ಟಿ
8. ಶಕುನಗಿರಿ ಬೆಟ್ಟ ಸಕ್ರಯಪಟ್ಟಣ (ಶಿಮೋಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆ)

9. ಸುಳ್ಳು ತಾಲ್ಲೂಕಿನ (ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡಜಿಲ್ಲೆ) ಕುಮಾರಧಾರ ನದಿಯ ಉರುಂಬಿ ಗ್ರಾಮದ ವಿಸ್ತಾರ.

6. ಜೈವಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ ಜೈವಿಕ ಉದ್ಯಮಗಳ ಸಮೀಕ್ಷೆ : ಜೈವಿಕ ಉದ್ಯಮಗಳಿಂದ ಎಬಿಎಸ್ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ 78 ಫಾರಂ-1 ಅರ್ಜಿಗಳು ಸ್ವೀಕೃತವಾಗಿದ್ದು ರೂ 78,000/- ಹಣದ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ರೂ.33.40 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಶುಲ್ಕ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ.

7. ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವವೈವಿಧ್ಯ ದಿನಾಚರಣೆ 2021 : ಕರ್ನಾಟಕ ಜೀವವೈವಿಧ್ಯ ಮಂಡಳಿಯು ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್‌ರಾಜ್ ಇಲಾಖೆಯ ಸಹಯೋಗದಲ್ಲಿ ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವವೈವಿಧ್ಯ ದಿನಾಚರಣೆಯ ಅಂಗವಾಗಿ "We're part of the solution" "ಪ್ರಕೃತಿಗೆ ಒದಗಿದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವಲ್ಲಿ ನಾವೂ ಕೂಡ ಪಾಲುದಾರರಾಗಿದ್ದೇವೆ" ಎಂಬ ಘೋಷಾವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್, ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಂಚಾಯತಿ, ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತಿ ಹಾಗೂ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ಜುಲೈ 15, 2021ರಿಂದ ಆಗಸ್ಟ್ 15, 2021ರವರೆಗೆ ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಸಲಾಗಿದೆ.

8 ವಿಶೇಷ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು : ಜೀವವೈವಿಧ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಮಿತಿಗಳ ಬಲವರ್ಧನೆಯ ಕುರಿತು ಸಮಾಲೋಚನಾ ಸಭೆಯನ್ನು ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಹಾಗೂ ಪಂಚಾಯತ್‌ರಾಜ್ ಇಲಾಖೆಯ ಸಚಿವರು ಹಾಗೂ ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆಯ ಉನ್ನತ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ದಿನಾಂಕ 29/01/2021ರಂದು ಅರಣ್ಯ ಭವನ, ಬೆಂಗಳೂರು ಇಲ್ಲಿ ನಡೆಸಲಾಯಿತು.

ಎಬಿಎಸ್‌ನಿಂದ ಜೈವಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಮಾದರಿ ಜೀವವೈವಿಧ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಮಿತಿಗಳಿಗೆ ಅನುದಾನವನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸುವ ಕುರಿತು ಕಾರ್ಯಾಗಾರವನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಮಧ್ಯಸ್ಥಗಾರರ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ಜೈವಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಸುಸ್ಥಿರ ಬಳಕೆಯ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲು ಮತ್ತು ಜೀವವೈವಿಧ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಮಿತಿಗಳ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಜೈವಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಸುಸ್ಥಿರ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲು ಆಯೋಜಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಎಬಿಎಸ್ ಅನುದಾನದ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು 8 ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಂಚಾಯತಿಗಳಾದ ಯಲ್ಲಾಪುರ, ಸಿದ್ದಾಪುರ, ಸಿರ್ಸಿ, ಹೊನ್ನಾವರ, ಸಾಗರ, ಸೊರಬ, ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ಬಳ್ಳಾರಿ ಜೀವವೈವಿಧ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಮಿತಿಗಳಿಗೆ ಮಾದರಿ ಬಿ.ಎಂ.ಸಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಮುಂಬರುವ ವರ್ಷದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು

1. ಜೀವವೈವಿಧ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಮಿತಿಗಳ ಪುನರ್‌ರಚನೆ ಹಾಗೂ ಬಲವರ್ಧನೆ.
2. ರಾಜ್ಯದಾದ್ಯಂತ ವಿವಿಧ ಹಂತದ ಆಡಳಿತ ಬ್ಲಾಕ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಜನತಾಜೀವವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ದಾಖಲಾತಿಗಳ ಉನ್ನತೀಕರಣ ಹಾಗೂ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಪಿ.ಬಿ.ಆರ್‌ನ ನವೀಕರಣ.
3. ಜೀವವೈವಿಧ್ಯತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು.
4. ಜೈವಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಲಾಭ ಮತ್ತು ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತಗಳ ಹಂಚಿಕೆ.
5. ಜೀವವೈವಿಧ್ಯತೆ ಪಾರಂಪರಿಕ ತಾಣಗಳ ಗುರುತಿಸುವಿಕೆ, ಘೋಷಿಸುವಿಕೆ ಹಾಗೂ ಸಂರಕ್ಷಿಸುವಿಕೆ.
6. ಜೀವವೈವಿಧ್ಯತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಂಶೋಧನಾ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
7. ಜೀವವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆಕುರಿತಂತೆ ಸರ್ಕಾರದ ಹಾಗೂ ಮಂಡಳಿಯ ಇತರ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು.

21.1.13. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಕಡಲತೀರ ವಲಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ

ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಅರಣ್ಯ ಮಂತ್ರಾಲಯವು ಅಧಿಸೂಚನೆ ಸಂಖ್ಯೆ: ಎಸ್.ಓ. 114 (ಇ) ದಿನಾಂಕ:18.02.1991ರ ಬದಲಾಗಿ ಅಧಿಸೂಚನೆ ಸಂಖ್ಯೆ: ಎಸ್.ಓ. 19(ಇ) ದಿನಾಂಕ: 06.01.2011ನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿ ಕಡಲ ತೀರದುದ್ದಕ್ಕೂ

ಭರತರೇಖೆಯಿಂದ 500 ಮೀಟರ್‌ವರೆಗಿನ ಭೂಭಾಗ, ಇಳಿತ ರೇಖೆಯಿಂದ 12 ನಾಟಕಲ್ ಮೈಲಿಯವರೆಗಿನ ಸಮುದ್ರದ ಭಾಗ, ಭರತರೇಖೆ ಮತ್ತು ಇಳಿತ ರೇಖೆಗಳ ನಡುವಿನ ಪ್ರದೇಶ, ಅಲೆಯ ಪ್ರಭಾವ ಇರುವವರೆಗಿನ ನದಿ, ಅಳಿವೆ, ಹಿನ್ನೀರು ಹಾಗೂ ಗರಿಷ್ಠ 100 ಮೀಟರ್ ಅಗಲಕ್ಕೊಳಪಟ್ಟು ನದಿಯ ಅಗಲಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಎರಡು ದಂಡೆಗಳ ಭೂಭಾಗವನ್ನು ಕಡಲತೀರ ನಿಯಂತ್ರಣ ವಲಯವೆಂದು ಘೋಷಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ವಲಯವನ್ನು ಅವುಗಳ ಜೈವಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆ ಮತ್ತು ಭೂಬಳಕೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸಿ.ಆರ್.ಜೆಡ್-1, ಸಿ.ಆರ್.ಜೆಡ್-2, ಸಿ.ಆರ್.ಜೆಡ್-3 ಮತ್ತು ಸಿ.ಆರ್.ಜೆಡ್-4 ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ವಲಯಗಳಾಗಿ ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಈ ವಲಯದಲ್ಲಿನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕಾಗಿ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಈ ಅಧಿಸೂಚನೆಯಲ್ಲಿನ ಅಂಶಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕಾಗಿ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿದೆ. ಸಿ.ಆರ್.ಜೆಡ್ ಅಧಿಸೂಚನೆಯ ಅಂಶಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದ ಅಪರ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು, ಅರಣ್ಯ, ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಜೀವಶಾಸ್ತ್ರ ಇಲಾಖೆರವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಕಡಲತೀರ ವಲಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕಡಲತೀರ ನಿಯಂತ್ರಣ ವಲಯ ಅಧಿಸೂಚನೆ, 1991ರ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ತಯಾರಿಸಲಾಗಿದ್ದ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಕಡಲತೀರ ವಲಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕಡಲತೀರ ನಿಯಂತ್ರಣ ವಲಯ ಅಧಿಸೂಚನೆ, 2011ರ ಅಂಶಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಾಟು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಈ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಅರಣ್ಯ ಮಂತ್ರಾಲಯದಿಂದ ಅನುಮತಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ನ್ಯಾಷನಲ್ ಸೆಂಟರ್ ಫಾರ್ ಸಸ್ಟೈನಬಲ್ ಕೋಸ್ಟಲ್ ಮ್ಯಾನೇಜ್‌ಮೆಂಟ್ (NCSCM)ವತಿಯಿಂದ ಭರತರೇಖೆಯನ್ನು (HTL) ಗುರುತಿಸಲಾಗಿತ್ತು.

ಕರಾವಳಿ ನಿಯಂತ್ರಣ ವಲಯ ಅಧಿಸೂಚನೆ 2011 ರ ಪ್ರಕಾರ ರಾಜ್ಯ ಕಡಲ ತೀರ ವಲಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ ಕೆಲಸವನ್ನು NCSCM, ಚೆನ್ನೈರವರಿಗೆ ವಹಿಸಲಾಗಿತ್ತು. NCSCM, ಚೆನ್ನೈ ಸಂಸ್ಥೆರವರು ತಯಾರಿಸಿರುವ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಕಡಲ ತೀರ ವಲಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಅರಣ್ಯ ಮಂತ್ರಾಲಯವು ದಿನಾಂಕ: 07.08.2018 ರಂದು ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡಿರುತ್ತದೆ.

ತದನಂತರ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಪರಿಸರ, ಅರಣ್ಯ ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ ಮಂತ್ರಾಲಯವು ಅಧಿಸೂಚನೆ ಸಂ. ಜಿ.ಎಸ್.ಆರ್.37(ಇ) ದಿನಾಂಕ 18.01.2019 ರಲ್ಲಿ ಕರಾವಳಿ ನಿಯಂತ್ರಣ ವಲಯ ಅಧಿಸೂಚನೆ 2019 ಅನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಅಧಿಸೂಚನೆ 2011 ರಂತೆ ಅನುಮೋದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕರಾವಳಿ ತೀರ ವಲಯ ನಿಯಂತ್ರಣ ಯೋಜನೆಯನ್ನು 2019 ರ ಅಧಿಸೂಚನೆಯಲ್ಲಿನ ಅಂಶಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಪರಿಷ್ಕರಿಸಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಅನುಮೋದನೆಗಾಗಿ ಕೇಂದ್ರ ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಅರಣ್ಯ ಮಂತ್ರಾಲಯಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಅಧಿಸೂಚನೆಯಂತೆ ಪರಿಷ್ಕೃತ CZMP ಗೆ ಅನುಮೋದನೆ ದೊರೆಯುವ ತನಕ ಸದರಿ ಅಧಿಸೂಚನೆಯ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಬಾರದಾಗಿಯೂ ಹಾಗೂ 2011 ರ ಅಧಿಸೂಚನೆಯನುಸಾರ ಅನುಮೋದಿತವಾದ CZMPಯನ್ನೇ ಪರಿಗಣಿಸುವಂತೆ ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ. CRZ ಅಧಿಸೂಚನೆ 2019 ರ ಅನುಸಾರ CZMPಯನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ ಕೆಲಸವನ್ನು NCSCM ಚೆನ್ನೈ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ದಿನಾಂಕ: 11/11/2019 ರಂದು ವಹಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸದರಿ ಸಂಸ್ಥೆಯು 2019 ರ ಅಧಿಸೂಚನೆಯಂತೆ ತಯಾರಿಸಿರುವ ಕರಡು CZMPಯನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮತ್ತು ಪಾಲುದಾರರಿಂದ ಅಭಿಪ್ರಾಯ/ಸಲಹೆ/ಆಕ್ಷೇಪಣೆಗಳಿಗಾಗಿ 60 ದಿನಗಳ ಕಾಲಾವಕಾಶದೊಂದಿಗೆ ದಿನಾಂಕ:27.04.2021ರಂದು ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಅದರೆ, ಜೂನ್ 2ನೇ ವಾರದವರೆಗೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಲಾಕ್‌ಡೌನ್ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕಾರಣ, ದಿನಾಂಕ 07.08.2021 ರಂದು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ 60 ದಿನಗಳ ಕಾಲಾವಕಾಶ ನೀಡಿ ಪ್ರಕಟಣೆ ಹೊರಡಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮತ್ತು ಪಾಲುದಾರರಿಂದ ಅಭಿಪ್ರಾಯ/ಸಲಹೆ/ಆಕ್ಷೇಪಣೆಗಳು ಸ್ವೀಕೃತವಾಗಿದ್ದು, ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಅಹವಾಲು ಸಭೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮತ್ತು ಪಾಲುದಾರರಿಂದ ಸ್ವೀಕೃತವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯ/ಸಲಹೆ/ಆಕ್ಷೇಪಣೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಜಿಲ್ಲಾ ಕರಾವಳಿ ವಲಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಮಿತಿ ಸಭೆಯ ಶಿಫಾರಸ್ಸನ್ನು ನೀಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಪರಿಸರ, ಅರಣ್ಯ ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ ಮಂತ್ರಾಲಯದಿಂದ ರಾಜ್ಯಕಡಲತೀರ ವಲಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಗೆ ಅನುಮೋದನೆ ದೊರಕಿದ ನಂತರ CRZ ಅಧಿಸೂಚನೆ 2019 ರಲ್ಲಿನ ಅವಕಾಶಗಳಂತೆ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುವುದು.

21.2 ಜಲ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಇಲಾಖೆ

ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ನೀರಾವರಿಯು ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಸಂಪನ್ಮೂಲವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾಲಾನು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಜಲ ಮತ್ತು ಮೇಲ್ಮೈ ಜಲ ಈ ಎರಡೂ ಮೂಲಗಳಿಂದ ನೀರಾವರಿ ವಿಸ್ತರಣೆಯು ಬೆಳೆ ಹೆಚ್ಚಿಸುವಲ್ಲಿ ನೆರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನೀರಾವರಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿನ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 21.12ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 21.12: ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನೀರಾವರಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿನ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳ ವಿವರಗಳು (ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರುಗಳಲ್ಲಿ)				
ವರ್ಷ	ಒಟ್ಟು ಬೆಳೆ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ	ಒಟ್ಟು ನೀರಾವರಿ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ	ನಿವ್ವಳ ನೀರಾವರಿ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ	ಒಟ್ಟು ಬೆಳೆ ವಿಸ್ತೀರ್ಣಕ್ಕೆ ನೀರಾವರಿ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಶೇಕಡಾವಾರು
1980-81	106.60	16.76	13.62	16
1990-91	117.59	25.98	21.13	22
2000-01	122.84	32.71	26.43	27
2010-11	130.62	42.79	34.90	33
2011-12	120.59	41.37	34.40	34
2012-13	117.48	40.07	34.20	34
2013-14	122.67	41.12	35.56	34
2014-15	122.47	41.86	35.89	34
2015-16	120.09	37.42	32.43	31
2016-17	117.79	35.48	31.04	30
2017-18	119.94	36.39	31.55	30
2018-19	135.27	47.45	40.32	35
2019-20	138.31	50.34	42.35	36

ಆಧಾರ: ಕೃಷಿ ಅಂಕಿಅಂಶ ವಿಭಾಗ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

2019-20ರಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ, ವಿವಿಧ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದ ನೀರಾವರಿ ಕ್ಷೇತ್ರ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 21.13ರಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಿದೆ. ನಿವ್ವಳ ನೀರಾವರಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ನೀರಾವರಿ ಮೂಲಗಳ ಪೈಕಿ ಕೊಳವೆ /ಕೊರೆದ ಬಾವಿಗಳಿಂದ ನೀರಾವರಿ ಆಗಿರುವ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಪಾಲು ಅತ್ಯಧಿಕವಾಗಿದ್ದು ಶೇ.43.99 ರಷ್ಟಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನಂತರ 2ನೇ ಪ್ರಮುಖ ನೀರಾವರಿ ಮೂಲವು ಕಾಲುವೆಗಳಾಗಿದ್ದು ಶೇ.29.80 ರಷ್ಟಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ತೋಡಿದ ಬಾವಿಗಳಿಂದ ನೀರಾವರಿಯಾಗುವ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಪಾಲು ಶೇ.7.60 ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಐತಿಹಾಸಿಕವಾಗಿ ಕೆರೆಗಳು ಪ್ರಮುಖ ನೀರಾವರಿ ಮೂಲವಾಗಿದ್ದರೂ ಸಹ ನಿವ್ವಳ ನೀರಾವರಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕೆರೆಗಳ ಪಾಲು ಶೇ.3.26 ಆಗಿರುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 21.13: ವಿವಿಧ ಮೂಲಗಳಿಂದ ನೀರಾವರಿ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ವಿವರಗಳು 2019-20 (ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರುಗಳಲ್ಲಿ)			
ಮೂಲಗಳು	ನೀರಾವರಿ ಕ್ಷೇತ್ರ		ನಿವ್ವಳ ನೀರಾವರಿ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಶೇಕಡಾವಾರು ಹಂಚಿಕೆ
	ಒಟ್ಟು	ನಿವ್ವಳ	
ಕಾಲುವೆಗಳು	14.04	12.62	29.80
ಕೆರೆಗಳು	1.74	1.38	3.26
ಬಾವಿಗಳು	3.81	3.22	7.60
ಕೊಳವೆ/ಕೊರೆದ ಬಾವಿ	22.43	18.63	43.99
ಇತರ ಮೂಲಗಳು	8.33	6.50	15.35
ಒಟ್ಟು	50.34	42.35	100.00

ಆಧಾರ : ಕೃಷಿ ಅಂಕಿ ಅಂಶ ವಿಭಾಗ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

21.2.1. ಭಾರಿ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳ ವರ್ಷವಾರು ಅನುದಾನ ಹಂಚಿಕೆ ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚ ವಿವರಗಳು:

2020-21ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರೂ.19,212.46 ಕೋಟಿಗಳ ಮೊತ್ತದ ವೆಚ್ಚವಾಗಿರುತ್ತದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರೂ.17,718.79 ಕೋಟಿಗಳ ಮೊತ್ತದ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ. ನವೆಂಬರ್-2021ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ ರೂ.8,364.80 ಕೋಟಿ ವೆಚ್ಚವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನೀರಾವರಿ ವಲಯದಲ್ಲಿ ವರ್ಷವಾರು ಹಂಚಿಕೆ ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 21.14ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 21.14: ನೀರಾವರಿ ವಲಯದಲ್ಲಿ ವರ್ಷವಾರು ಹಂಚಿಕೆ ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚದ ವಿವರಗಳು (ರೂ. ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ)		
ವರ್ಷ	ಹಂಚಿಕೆ	ವೆಚ್ಚ
2009-10	3,144.08	2,787.62
2010-11	4,640.17	3,394.10
2011-12	6,029.25	3,930.68
2012-13	6,044.27	5,294.50
2013-14	8,007.36	6,527.75
2014-15	10,000.90	9,768.08
2015-16	11,515.42	8,732.35
2016-17	12,620.92	10,759.69
2017-18	15,853.31	12,498.80
2018-19	15,993.73	14,804.08
2019-20	17,212.33	17,277.69
2020-21	18,936.13	19,212.46
2021-22 (2021ರ ನವೆಂಬರ್ ಅಂತ್ಯದ ವರೆಗೆ)	17,718.79	8,364.80

21.2.2 ಮೇಲ್ಮೈ ಜಲ(ಕಾಲುವೆ)ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸಾಗುವಳಿಗಾಗಿ ಅವುಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟು ಪ್ರದೇಶ ಆಧಾರಿಸಿ ಭಾರಿ, ಮಧ್ಯಮ ಮತ್ತು ಸಣ್ಣ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳೆಂದು ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ವಿವಿಧ ಮೂಲಗಳಿಂದ ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 21.15 ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. 7ನೇ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆ ಅವಧಿಯಿಂದ ನೀರಾವರಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಅನುಬಂಧ 21.1 ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 21.15 : ಸೃಷ್ಟಿಸಲಾದ ನೀರಾವರಿ ಕ್ಷೇತ್ರದ ವಿವರಗಳು (ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರುಗಳಲ್ಲಿ)								
ಮೂಲ	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21	2021-22 (ನಿರೀಕ್ಷಿತ)
ಭಾರಿ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ನೀರಾವರಿ	27.85	28.68	28.86	28.97	29.19	29.34	29.81	30.67
ಸಣ್ಣ ನೀರಾವರಿ (ಮೇಲ್ಮೈ ಜಲ)	10.97	11.31	11.56	11.81	11.98	12.11	12.20	12.30
ಒಟ್ಟು	38.82	39.99	40.42	40.78	41.17	41.45	42.01	42.97

21.2.3 ಕೃಷ್ಣ ಭಾಗ್ಯ ಜಲ ನಿಗಮ ನಿಯಮಿತ:

ಕೃಷ್ಣಾ ಮೇಲ್ದಂಡೆ ಯೋಜನೆ ಹಂತ-I ಮತ್ತು II ಅನ್ನು 2012-13ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡ / ಮುಕ್ತಾಯಗೊಂಡ ವರದಿಯನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಜಲ ಆಯೋಗಕ್ಕೆ (CWC) ಸಲ್ಲಿಸಿದೆ. ಮೇಲಿನ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲದೆ ನಿಗಮಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ವಹಿಸಲಾಗಿದೆ. ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಯೋಜನೆಗಳು, ಅಂದಾಜು ವೆಚ್ಚ ಹಾಗೂ ನವೆಂಬರ್ 2021 ರವರೆಗೂ ಮಾಡಿರುವ ವೆಚ್ಚ ಹಾಗೂ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟು ಪ್ರದೇಶ ಹಾಗೂ ಸೃಜಿಸಲ್ಪಡುವ ಸಂಭವನೀಯ ನೀರಾವರಿ ಕ್ಷೇತ್ರದ (potential) ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 21.16ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 21.16 : ನಿಗಮಕ್ಕೆ ವಹಿಸಿರುವ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಯೋಜನೆಗಳ ವಿವರಗಳು. (ರೂ.ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ /ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಹೆಕ್ಟೇರುಗಳಲ್ಲಿ)					
ಕ್ರ. ಸಂ	ಯೋಜನೆಯ ವಿವರಗಳು	ಪರಿಷ್ಕೃತ ವೆಚ್ಚ	ನವೆಂಬರ್ 2021ರ ವರೆಗೆ ಆದ ವೆಚ್ಚ	ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟು ಪ್ರದೇಶ (ಹೆಕ್ಟೇರುಗಳಲ್ಲಿ)	ನೀರಾವರಿ ಸೃಜಿಸಿದ ಕ್ಷೇತ್ರ (ಹೆಕ್ಟೇರುಗಳಲ್ಲಿ) (ನವೆಂಬರ್ 2021 ರವರೆಗೆ)
ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳು					
1	ಕೃ.ಮೇ.ಯೋಜನೆ. ಹಂತ - 3 (ಕಾಮಗಾರಿಗಳು & ಭೂಸ್ವಾಧೀನ, ಪು & ಪು)	51,148.94	12,672.33	5,94,052	88,394
2	ರಾಮಧಾಳ್ ಏತ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆ - ಹನಿ ನೀರಾವರಿ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ	1,075.00	1,062.62	38,000	38,000
3	ಸೊಂತ್ರಿ ಏತ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆ	673.90	336.45	16,000	10,650
4	ಬೂದಿಹಾಳ-ಪೀರಾಪೂರ ಏತ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆ	1,250.00	414.74	20,243	0
5	ನಂದವಾಡಗಿ ಏತ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆ	1,530.00	1,045.41	36,100	0
6	ನಾಬದಂಕಾ ಕಾಲುವೆ - 9ಎ (ವಡವಟ್ಟಿ, ಅರಕೇರಾ)	275.00	277.72	15,250	14,718
7	ನಾಗರಬೆಟ್ಟಏತ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆ	170.70	42.02	3,200	0
8	ಹೆರಕಲ್ ದಕ್ಷಿಣ ಏತ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆ-ವಿಸ್ತರಣೆ	238.00	52.36	6,100	0
9	ಯಳ್ಳಿಗುತ್ತಿ ಏತ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆ	35.00	14.82	700	0
10	ಚಡಚರ್ಣಏತ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆ	413.20	332.10	9,215	3,000
11	ಬೂದಿಹಾಳ-ಪೀರಾಪೂರ ಏತ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆ ವಿಸ್ತರಣೆ	698.00	0.00	17,805	0
12	ಕೆರೂರು ಏತ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆ	525.00	0.47	16,000	0
ಕಾಲುವೆ ಆಧುನೀಕರಣ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು					
1	ಆಲಮಟ್ಟಿ ಎಡದಂಡೆ ಕಾಲುವೆ ಆಧುನೀಕರಣ ಯೋಜನೆ	120.00	72.04	0	0
2	ನಾ ಬ ದಂ ಕಾ ಕಿ.ಮೀ.0.00 ರಿಂದ 95.00 ವರೆಗಿನ ಕಾಲುವೆ ಜಾಲದ ಯೋಜನೆಎ.ಐ.ಬಿ.ಪಿ	2,794.00	713.50	0	0

ಕೋಷ್ಟಕ 21.16 : ನಿಗಮಕ್ಕೆ ವಹಿಸಿರುವ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಯೋಜನೆಗಳ ವಿವರಗಳು. (ರೂ.ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ /ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಹೆಕ್ಟೇರುಗಳಲ್ಲಿ)

ಕ್ರ. ಸಂ	ಯೋಜನೆಯ ವಿವರಗಳು	ಪರಿಷ್ಕೃತ ವೆಚ್ಚ	ನವೆಂಬರ್ 2021ರ ವರೆಗೆ ಆದ ವೆಚ್ಚ	ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟು ಪ್ರದೇಶ (ಹೆಕ್ಟೇರುಗಳಲ್ಲಿ)	ನೀರಾವರಿ ಸೃಜಿಸಿದ ಕ್ಷೇತ್ರ (ಹೆಕ್ಟೇರುಗಳಲ್ಲಿ) (ನವೆಂಬರ್ 2021 ರವರೆಗೆ)
3	ನಾರಾಯಣಪುರ ಎಡದಂಡೆ ಕಾಲುವೆಯ ಆಧುನೀಕರಣ	4,699.00	4,172.54	0	0
	ಕೆರೆ ತುಂಬುವ ಯೋಜನೆಗಳು				
1	ಯಾದಗಿರ್ ಜಿಲ್ಲೆಯಡಿ ಯರಗೊಳ & ಇತರೆ ಕೆರೆ ತುಂಬುವ ಮತ್ತು ರಸ್ತೆ ಕಾಮಗಾರಿ	55.30	39.35	0	0
2	ಭೀಮ ನದಿಯಿಂದ ಯಾದಗಿರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸೊಂತಿ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟು ಪ್ರದೇಶದ 35 ಕೆರೆ ತುಂಬುವ ಯೋಜನೆ	352.00	283.08	0	0
3	ಕೃಷ್ಣಾ ನದಿಯಿಂದ ರಾಯಚೂರು ತಾಲ್ಲೂಕಿನ 18 ಕೆರೆ ತುಂಬುವ ಯೋಜನೆ	192.00	0.00	0	0
	ಬ್ರಿಡ್ಜ್ ಕಂ ಬ್ಯಾರೇಜ್ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು				
1	ಮಲಪ್ರಭಾ ನದಿಗೆ ಅಡ್ಡಲಾಗಿ ಆಡವಿಹಾಳ-ಕೂಡಲಸಂಗಮ ಸೇತುವೆ ನಿರ್ಮಾಣ	59.80	43.58	0	0
2	ಭೀಮ ನದಿಗೆ ಅಡ್ಡಲಾಗಿ 4 ವರ್ಟಿಕಲ್ ಗೇಟುಗಳ ಅಳವಡಿಕೆ	197.00	190.47	0	0
3	ಕೋರ್ತಿ-ಕೊಲ್ಟಾರ್ ಸೇತುವೆ ಪುನಃಶ್ಲೇಷಣೆ	31.00	7.53	0	0

ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಹಾಗೂ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಯೋಜನೆಗಳ ಅಂದಾಜು ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚವು ರೂ.66,532.84 ಕೋಟಿಗಳು ಎಂದು ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮೇಲೆ ಹೇಳಿರುವ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ನವೆಂಬರ್ 2021 ವರೆಗೆ ರೂ. 21,773.08 ಕೋಟಿ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಯೋಜನೆಗಳಿಂದ ಸೃಜಿಸಿರುವ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟು ನವೆಂಬರ್ 2021 ರ ವರೆಗೆ 1,50,368.00 ಹೆಕ್ಟೇರ್. ಕೃಷ್ಣ ಭಾಗ್ಯ ಜಲ ನಿಗಮ ನಿಯಮದಿಂದ ಭಾರೀ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ವರ್ಷವಾರು ಅನುದಾನ ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚಗಳ ವಿವರವನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 21.17ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 21.17: ಕೃಷ್ಣ ಭಾಗ್ಯ ಜಲ ನಿಗಮ ನಿಯಮದಿಂದ ಭಾರೀ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ವರ್ಷವಾರು ಅನುದಾನ ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚಗಳ ವಿವರವನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. (ರೂ.ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ)

ವರ್ಷ	ಅನುದಾನ	ವೆಚ್ಚ
2016-17	4,472.00	4,139.56
2017-18	4,922.80	4,427.93
2018-19	4,385.11	4,335.07
2019-20	3,736.75	4,244.36
2020-21	5,167.23	6,328.11
2021-22 ರ ನವೆಂಬರ್ ಅಂತ್ಯದ ವರೆಗೆ	5,339.53	2,731.98

21.2.4 ಕೃಷ್ಣಾ ಮೇಲ್ದಂಡೆ ಯೋಜನೆ ಹಂತ-III

ಕೃಷ್ಣಾ ಜಲ ವಿವಾದ ನ್ಯಾಯಮಂಡಳಿ - II ನೀಡಿದ ತೀರ್ಪಿನಲ್ಲಿ 177 ಟಿಎಂಸಿ ನೀರನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣಾ ಮೇಲ್ದಂಡೆ ಯೋಜನೆಯ ಹಂತ-3ರ ಪಾಲು 130.90 ಟಿಎಂಸಿ ಆಗಿರುವುದು. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಾದ ವಿಜಯಪುರ, ಬಾಗಲಕೋಟೆ, ಗುಲಬರ್ಗಾ, ಯಾದಗಿರಿ, ರಾಯಚೂರು, ಕೊಪ್ಪಳ ಮತ್ತು ಗದಗ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿನ 5.30 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಜಮೀನಿಗೆ ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯ ಒದಗಿಸಲು ಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ರೂ.51,148.94 ಕೋಟಿಗಳ ಪರಿಷ್ಕೃತ ಮೊತ್ತಕ್ಕೆ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಮಂಜೂರಾತಿಯನ್ನು ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ನೀಡಿದೆ. ಭೂಸ್ವಾಧೀನ ಮತ್ತು ಪುನರ್ವಸತಿ ಮತ್ತು ಪುನರ್ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾಮಗಾರಿಗಳ ಅಂದಾಜು ವೆಚ್ಚ ರೂ.33,120.50 ಕೋಟಿ ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. 9 ಯೋಜನೆಗಳು ಹಾಗೂ ಬಾಗಲಕೋಟೆ ಪಟ್ಟಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಪುನರ್ವಸತಿ ಮತ್ತು ಪುನರ್ನಿರ್ಮಾಣ ಹಾಗೂ ಭೂಸ್ವಾಧೀನ ಕೆಲಸಗಳು ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿವೆ ಮತ್ತು ನವೆಂಬರ್ 2021 ಕ್ಕೆ ಒಟ್ಟು ರೂ.12,672.33 ಕೋಟಿ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಇತರೆ ಯೋಜನೆಗಳು ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು :

ಅ) ಸನ್ನತಿ ಏತ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆ

ಸನ್ನತಿ ಏತ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಗುಲಬರ್ಗಾ ಮತ್ತು ಯಾದಗಿರಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯಿಂದ ಭೀಮ ನದಿಯ ಎಡ ಪಾರ್ಶ್ವದಲ್ಲಿನ 16,000 ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಪ್ರದೇಶವು ನೀರಾವರಿಗೆ ಒಳಪಡಿಸಲಿದೆ. ಯೋಜನೆಯ ಅಂದಾಜು ವೆಚ್ಚವು ರೂ.673.90 ಕೋಟಿಗಳಾಗಿರುವುದು. ಕೃಷ್ಣಾ ಭಾಗ್ಯ ಜಲ ನಿಗಮವು ಕೇಂದ್ರ ಜಲ ಆಯೋಗ ನವದೆಹಲಿಗೆ ಅನುಮೋದನೆಗಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದೆ. ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಅರಣ್ಯ ಸಚಿವಾಲಯದಿಂದ ಪರಿಸರ ತೀರುವಳಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲಾಗಿದೆ. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿಯು ಯೋಜನೆಗೆ ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡಿದೆ ಹಾಗೂ ಅನುಮೋದಿತ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯನ್ನು ಯೋಜನಾ ಆಯೋಗಕ್ಕೆ ಹೂಡಿಕೆ ತೀರುವಳಿಗಾಗಿ (Investment clearance) ಕಳುಹಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ತ್ವರಿತ ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯ ಯೋಜನೆಯ (AIBP) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲು ಹಾಗೂ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವು / ಸಹಕಾರವನ್ನು ಕೋರಲಾಗಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಗೆ ನವೆಂಬರ್ 2021ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ರೂ.336.45 ಕೋಟಿಗಳ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಆ) ಕೃಷ್ಣಾ ಮೇಲ್ದಂಡೆ ಯೋಜನೆಯ ನಾರಾಯಣ ಪುರ ಎಡದಂಡೆ ಕಾಲುವೆಯ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಜಲ ಬಳಕೆಯ ದಕ್ಷತೆ ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ.

ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಜಲ ಬಳಕೆಯ ದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಗುರಿಯೊಂದಿಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜಲ ದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಧ್ಯೇಯವನ್ನು (National Water Mission) ಆರಂಭಿಸಿದೆ. ಕೃಷ್ಣಾ ಭಾಗ್ಯ ಜಲ ನಿಗಮ ನಿಯಮಿತವು ನಾರಾಯಣಪುರ ಎಡದಂಡೆ ಕಾಲುವೆಯ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟು ಪ್ರದೇಶದ ಜಲ ಬಳಕೆಯ ದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದೆ. ಕೃಷ್ಣಾ ಮೇಲ್ದಂಡೆ ಯೋಜನೆಯ ನಾರಾಯಣಪುರ ಎಡದಂಡೆ ಕಾಲುವೆಯ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ 4.09 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ನೀರಾವರಿ ಪ್ರದೇಶದ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟು ಇರುವ ಕೃಷ್ಣಾ ಮೇಲ್ದಂಡೆ ಯೋಜನೆಯ ನಾರಾಯಣಪುರ ಎಡದಂಡೆ ಕಾಲುವೆ, ಶಹಪುರ ಶಾಖಾ ಕಾಲುವೆ, ಮುಡಬಾಳ ಶಾಖಾ ಕಾಲುವೆ, ಇಂಡಿ ಶಾಖಾ ಕಾಲುವೆ ಮತ್ತು ಚೇವರ್ಗಿ ಶಾಖಾ ಕಾಲುವೆಗಳು, ವಿಜಯಪುರ, ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ ಹಾಗೂ ಯಾದಗಿರಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗಾಗಿ ವಿಸ್ತರಿಸಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 25 ನೀರು ಬಳಕೆಯ ದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಲಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ಈ ಯೋಜನೆಯ ಅಂದಾಜು ವೆಚ್ಚವು (ಇತ್ತೀಚಿನ ಪರಿಷ್ಕೃತ) ರೂ.4,699.00 ಕೋಟಿಗಳಾಗಿರುವುದು. ಈ ಉಪ ಕ್ರಮವು (Initiative) ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಲಾಭವನ್ನು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿರುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ತಂದುಕೊಡಲಿದೆ.

ಯೋಜನಾ ಆಯೋಗವು 08-10-2013 ರಲ್ಲಿ ಯೋಜನೆಗೆ ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡಿದೆ. ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷ 2020-21ರಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲಾಗುವುದು ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಯ ಲೆಕ್ಕವನ್ನು 2021 ಡಿಸೆಂಬರ್ 31ಕ್ಕೆ ಮುಕ್ತಾಯಗೊಳಿಸಲಾಗುವುದು. ಅದರಂತೆ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ತ್ವರಿತಗತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ನವೆಂಬರ್ 2021ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಒಟ್ಟು ರೂ.4,172.54 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಯೋಜನೆಗೆ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು 2014-15ರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ

ತ್ವರಿತ ಲಾಭದಾಯಕ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಯ (AIBP) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ರೂ.270.00 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿದೆ, ಹಾಗೂ ಅದರಲ್ಲಿ ರೂ.70.00 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದೆ. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಬಾಕಿ ಇದ್ದ ರೂ.940.50 ಕೋಟಿಗಳ ನೆರವಿನ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಗೆ ಎದುರಾಗಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು 2017-18 ರಲ್ಲಿ ರೂ.368.86 ಕೋಟಿ, 2018-19ರಲ್ಲಿ ರೂ.197.00 ಕೋಟಿ, 2019-20 ರಲ್ಲಿ ರೂ.155.67 ಮತ್ತು 2020-21 ರಲ್ಲಿ ರೂ.207.87 ಕೋಟಿ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದೆ ಹಾಗೂ ಇನ್ನು ರೂ.11.09 ಕೋಟಿಗಳ ಮೊತ್ತವು ಬಾಕಿ ಇರುವುದು (ರೂ.940.50-929.40=11.09).

ಬರಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಾದ ವಿಜಯಪುರ, ಬಾಗಲಕೋಟೆ, ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ, ರಾಯಚೂರು, ಕೊಪ್ಪಳ, ಗದಗ ಮತ್ತು ಯಾದಗಿರಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 9 ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕೃಷ್ಣಾ ಮೇಲ್ದಂಡೆ ಯೋಜನೆಯ ಹಂತ-III ರಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಒಟ್ಟು 5.30 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಭೂಮಿಗೆ ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಕಲಂ 371(ಜೆ) ಅನ್ವಯ ವಿಜಯಪುರ, ಬಾಗಲಕೋಟೆ, ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ, ರಾಯಚೂರು, ಕೊಪ್ಪಳ, ಗದಗ ಮತ್ತು ಯಾದಗಿರಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಕೃಷ್ಣಾ ಮೇಲ್ದಂಡೆ ಯೋಜನೆಯ ಹಂತ-III ರಡಿಯಲ್ಲಿನ ಯೋಜನೆಗಳಿಂದ ಲಾಭಪಡೆಯಲಿದೆ.

ರಾಮಧಾಳ (ಮರೋಳ) ಏತ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಯ-2ನೇ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲು ಮಾದರಿ/ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕ ಯೋಜನೆಗೆ (pilot) ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ತಾತ್ವಿಕವಾಗಿ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಅನುಮೋದನೆಯನ್ನು ನೀಡಿದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಕೃಷ್ಣಾ ಮೇಲ್ದಂಡೆ ಯೋಜನೆಯ ಹಂತ-III ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನೀರಾವರಿ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟು ಪ್ರದೇಶವು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ಯೋಜನೆಯು ಬಹುತೇಕ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದೆ ಉದ್ಘಾಟನೆಗೆ ಸಿದ್ಧವಿದೆ.

21.2.5 ಕರ್ನಾಟಕ ನೀರಾವರಿ ನಿಗಮದ ಯೋಜನೆಗಳು

ಕಂಪನಿ ಕಾಯ್ದೆ 1956 ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ, ಕೃಷ್ಣಾ ಕಣಿವೆಯ (ಕೃಷ್ಣ ಮೇಲ್ದಂಡೆ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ) ಉಳಿದ ಎಲ್ಲಾ ಯೋಜನೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನ ತ್ವರಿತಗೊಳಿಸಲು ವಿಶೇಷ ಉದ್ದೇಶ ಸಾಧನೆಗಾಗಿ ದಿನಾಂಕ: 26.11.1998 ರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ನೀರಾವರಿ ನಿಗಮ ನಿಯಮಿತವನ್ನು ರಚಿಸಲಾಯಿತು. ಕರ್ನಾಟಕ ನೀರಾವರಿ ನಿಗಮವು ನೀರಾವರಿ, ಕೆರೆತುಂಬಿಸುವ ಮತ್ತು ಆಧುನೀಕರಣ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡಿದ್ದು, ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 21.18ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 21.18: ಕರ್ನಾಟಕ ನೀರಾವರಿ ನಿಗಮದ ಯೋಜನೆಗಳಡಿ ಬರುವ ನೀರಾವರಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಆಧಾರಿತ ಯೋಜನೆಗಳ ಪ್ರಸ್ತುತ ಹಂತದ ವಿವರಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿವೆ. (ನೀರಾವರಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹೆಕ್ಟೇರುಗಳಲ್ಲಿ)				
ಕ್ರ. ಸಂ.	ಯೋಜನೆಗಳು	ಯೋಜಿಸಲಾದ ನೀರಾವರಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ	ಆರಂಭದಿಂದ ನವೆಂಬರ್ 2021 ರವರೆಗೆ ಕಲ್ಪಿಸಿರುವ ನೀರಾವರಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ	ಪ್ರಸ್ತುತ ಹಂತ
1.	ಘಟಪ್ರಭಯೋಜನೆ	3,10,823	3,08,326	ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿವೆ.
2.	ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ	14,448	14,383	ಹೊಲಗಾಲುವೆ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿವೆ.
3.	ದೂಧ್‌ಗಂಗಾ	15,167	4,800	ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿವೆ.
4.	ಹಿಪ್ಪರಗಿ	74,742	74,742	FIC ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಹಾಗೂ ಪುನರ್‌ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ಪುನರ್ವಸತಿ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿವೆ.
5.	ಶ್ರೀ ರಾಮೇಶ್ವರ ಏತ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆ	13,800	13,800	ಹೊಲಗಾಲುವೆ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿವೆ.
6.	ಮುರಗೋಡುವಿತ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆ	1,939	1,839	ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿವೆ.
7.	ಚಚಡಿ ಏತ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆ	2,718	-	ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿವೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 21.18: ಕರ್ನಾಟಕ ನೀರಾವರಿ ನಿಗಮದ ಯೋಜನೆಗಳಡಿ ಬರುವ ನೀರಾವರಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಆಧಾರಿತ ಯೋಜನೆಗಳ ಪ್ರಸ್ತುತ ಹಂತದ ವಿವರಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿವೆ. (ನೀರಾವರಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹೆಕ್ಟೇರುಗಳಲ್ಲಿ)

ಕ್ರ. ಸಂ.	ಯೋಜನೆಗಳು	ಯೋಜಿಸಲಾದ ನೀರಾವರಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ	ಆರಂಭದಿಂದ ನವೆಂಬರ್ 2021 ರವರೆಗೆ ಕಲ್ಪಿಸಿರುವ ನೀರಾವರಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ	ಪ್ರಸ್ತುತ ಹಂತ
8.	ಶ್ರೀ ವೀರಭದ್ರೇಶ್ವರ ಏತ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆ	17,377	-	ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿವೆ
9.	ಬಸವೇಶ್ವರ (ಕೆಂಪವಾಡ)	27,462	458	ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿವೆ
10.	ತುಬಚಿ ಮತ್ತು ಬಬಲೇಶ್ವರಏತ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆ	52,700	45,587	ಕಾಲುವೆಯ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿವೆ. ಹೆಡ್‌ವರ್ಕ್ಸ್ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದೆ.
11.	ವೆಂಕಟೇಶ್ವರ ಏತ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆ	7,200	-	ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿವೆ.
12.	ಕಿಣಯೇ ಯೋಜನೆ	1,200	300	ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿವೆ.
13.	ಬಳ್ಳಾರಿ ನಾಲಾ ಯೋಜನೆ	8,200	-	ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿವೆ.
14.	ಕುಲಹಳ್ಳಿ ಹೊನ್ನೂರುಏತ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆ	-	-	ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿವೆ
15.	ಗೊಡಚಿನಮಲ್ಕಿ ಏತ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆ	2,568	-	ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿವೆ.
16.	ಸಾಲಾಪುರ ಏತ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆ	13,000	-	ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿವೆ.
17.	ಮಲಪ್ರಭಾ ಯೋಜನೆ	1,96,132	1,96,132	ಆಧುನೀಕರಣ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿವೆ.
18.	ಹರಿನಾಲಾ	3,480	3,480	ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದೆ.
19.	ಜವಳುಹಳ್ಳಿ ಏತ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆ	1,917	1,917	ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದೆ.
20.	ಬೆಣ್ಣೆಹಳ್ಳಿ ಏತ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆ	3,867	3,867	ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದೆ.
21.	ಕೊಣ್ಣೂರು ಏತ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆ	1,591	-	ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದೆ.
22.	ಕೊಳಚಿ ಏತ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆ	1,599	1,599	ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದೆ.
23.	ಕೊಳಚಿ ವೀಯರ್	5,877	5,877	ಯೋಜನೆ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದೆ. ಆಧುನೀಕರಣ ಕಾಮಗಾರಿ ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿದೆ.
24.	ಶಿಗ್ಗಾಂವ್ ಏತ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆ	13,500	9,900	ತುಂತುರು ನೀರಾವರಿ ಕಾಮಗಾರಿ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದೆ. 3600ಹೆ. ಬಾಕಿ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಹನಿ ನೀರಾವರಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಅಂದಾಜು ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.
25.	ಸವಣೂರು ಏತ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆ	15,500	-	ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿವೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 21.18: ಕರ್ನಾಟಕ ನೀರಾವರಿ ನಿಗಮದ ಯೋಜನೆಗಳಡಿ ಬರುವ ನೀರಾವರಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಆಧಾರಿತ ಯೋಜನೆಗಳ ಪ್ರಸ್ತುತ ಹಂತದ ವಿವರಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿವೆ. (ನೀರಾವರಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹೆಕ್ಟೇರುಗಳಲ್ಲಿ)

ಕ್ರ. ಸಂ.	ಯೋಜನೆಗಳು	ಯೋಜಿಸಲಾದ ನೀರಾವರಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ	ಆರಂಭದಿಂದ ನವೆಂಬರ್ 2021 ರವರೆಗೆ ಕಲ್ಪಿಸಿರುವ ನೀರಾವರಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ	ಪ್ರಸ್ತುತ ಹಂತ
26.	ಅಮರಗೋಳ್- ಗೊಬರಗುಂಪಿ ಏತ ನೀರಾವರಿ	3,856	3,856	ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿವೆ.
27.	ತುಂಗಾ ಮೇಲ್ಮಂಡೆ ಯೋಜನೆ	80,494	78,734	ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿವೆ.
28.	ದಂಡಾವತಿ	6,933	-	ಕಾಮಗಾರಿ ಸ್ಥಗಿತಗೊಂಡಿದೆ.
29.	ಬಸಾಪುರ ಏ. ನೀ. ಯೋಜನೆ	2,000	-	ಯೋಜನೆಯು ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.
30.	ಗುಡ್ಡದಮಲ್ಲಾಪುರ ಏತ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆ	5,261	-	ಹೊಲಗಾಲುವೆ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿವೆ.
31.	ವರಾಹಿ ಯೋಜನೆ	15,702	6,556	ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿವೆ.
32.	ಹೋದಿರಾಯನ ಹಳ್ಳ ತಿರುವು ಯೋಜನೆ	243	243	ಕಾಮಗಾರಿಯು ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.
33.	ಗೋಂಧಿ ಅಣೆಕಟ್ಟು ಕಾಲುವೆ	4,465	4,465	ಯೋಜನೆ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದೆ. ಆಧುನೀಕರಣ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಸಹ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದೆ.
34.	ತುಂಗಾ ಅಣೆಕಟ್ಟು ಕಾಲುವೆ	8,704	8,704	ಯೋಜನೆ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದೆ. ಆಧುನೀಕರಣ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿವೆ.
35.	ಸಂನ್ಯಾಸಿ ಕೊಪ್ಪ	1,791	1,767	ಯೋಜನೆ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದೆ.
36.	ಇಟಗಿ-ಸಾಸಲವಾಡ ಏತ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆ	1,983	1,983	ಯೋಜನೆ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದೆ.
37.	ತಿಳುವಳ್ಳಿ ಏತ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆ	1,011	1,011	ಯೋಜನೆ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದೆ.
38.	ಅಂಜನಾಪುರ ಡ್ಯಾಂ	6,736	6,732	ಯೋಜನೆ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದೆ.
39.	ಅಂಜ್ಲಿಗೊಳ ಡ್ಯಾಂ	3,200	3,200	ಯೋಜನೆ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದೆ.
40.	ಧರ್ಮಾ ಯೋಜನೆ	7,692	7,692	ಯೋಜನೆ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದೆ. ಆಧುನೀಕರಣ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಸಹ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದೆ.
41.	ಭದ್ರಾ ಯೋಜನೆ	1,05,570	1,05,570	ಯೋಜನೆ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದೆ. ಆಧುನೀಕರಣ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಸಹ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದೆ.
42.	ಜಂಬದಳ್ಳಿ ಯೋಜನೆ	2,429	2,429	ಯೋಜನೆ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದೆ.
43.	ಬೆಣ್ಣೆತೊರಾ ಯೋಜನೆ	20,234	19,978	ಆಧುನೀಕರಣ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳುವ ಹಂತದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ.
44.	ಭೀಮಾ ಏತ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆ	24,292	24,292	ಕಾಲುವೆ ಹಾಗೂ ಹೊಲಗಾಲುವೆ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿವೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 21.18: ಕರ್ನಾಟಕ ನೀರಾವರಿ ನಿಗಮದ ಯೋಜನೆಗಳಡಿ ಬರುವ ನೀರಾವರಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಆಧಾರಿತ ಯೋಜನೆಗಳ ಪ್ರಸ್ತುತ ಹಂತದ ವಿವರಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿವೆ. (ನೀರಾವರಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹೆಕ್ಟೇರುಗಳಲ್ಲಿ)

ಕ್ರ. ಸಂ.	ಯೋಜನೆಗಳು	ಯೋಜಿಸಲಾದ ನೀರಾವರಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ	ಆರಂಭದಿಂದ ನವೆಂಬರ್ 2021 ರವರೆಗೆ ಕಲ್ಪಿಸಿರುವ ನೀರಾವರಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ	ಪ್ರಸ್ತುತ ಹಂತ
45.	ಕಾರಂಜಾ	29,227	27,201	ಅತಿವಾಳ ಏತ ನೀರಾವರಿ ಕಾಮಗಾರಿಯನ್ನು ಹೊರತು ಪಡಿಸಿ ಇತರೆ ಎಲ್ಲಾ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿರುತ್ತವೆ.
46.	ಅರ್ಮಜಾ	8,903	8,903	ಕಾಲುವೆ ಹಾಗೂ ಹೊಲಗಾಲುವೆ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿವೆ.
47.	ಮೇಲ್ದಂಡೆ ಮುಲ್ಲಾಮಾರಿ	3,279	3,279	ಯೋಜನೆ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದ್ದು, ಆಧುನೀಕರಣ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿವೆ.
48.	ಚಂದ್ರಂಪಳ್ಳಿ ಯೋಜನೆ	5,223	5,223	ಯೋಜನೆ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದ್ದು, ಆಧುನೀಕರಣ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಸಹ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದೆ.
49.	ಹತ್ತಿಕುಣಿ ಯೋಜನೆ	2,145	2,145	ಯೋಜನೆ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದ್ದು, ಆಧುನೀಕರಣ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಸಹ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದೆ.
50.	ಚುಳಕಿನಾಲಾ ಯೋಜನೆ	4,047	4,047	ಯೋಜನೆ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದೆ.
51.	ಸೌದಾಗರ್ ಯೋಜನೆ	1,417	1,417	ಯೋಜನೆ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದೆ.
52.	ಗಂಡೋರಿನಾಲಾ	8,094	7,943	ಯೋಜನೆ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದ್ದು, ಆಧುನೀಕರಣ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿವೆ.
53.	ಕೆಳದಂಡೆ ಮುಲ್ಲಾಮಾರಿ	9,713	9,713	ಯೋಜನೆ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದ್ದು, ಆಧುನೀಕರಣ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿವೆ.
54.	ಮಸ್ಕಿನಾಲಾ ಯೋಜನೆ	3,001	3,001	ಯೋಜನೆ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದೆ. ಆಧುನೀಕರಣ ಕಾಮಗಾರಿಯ ಟೆಂಡರ್ ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿವೆ.
55.	ಸಿಂಗಟಲೂರು ಏತ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆ	1,07,380	22,687	ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿವೆ.
56.	ವಿಜಯನಗರ	11,222	11,222	ಯೋಜನೆ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದೆ, ಆಧುನೀಕರಣ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿವೆ.
57.	ಶುಂಗಾಭದ್ರಾ ಯೋಜನೆ	3,62,938	3,62,938	ಯೋಜನೆ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದೆ. ಆಧುನೀಕರಣ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿವೆ.
58.	ಹಿರೇಹಳ್ಳಿ	8,206	8,206	ಆರ್ & ಆರ್ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿವೆ
59.	ರಾಜೋಳಿಬಂಡಾ ತಿರುವು ಯೋಜನೆ	2,380	2,380	ಯೋಜನೆ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದೆ, ಆಧುನೀಕರಣ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿವೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 21.18: ಕರ್ನಾಟಕ ನೀರಾವರಿ ನಿಗಮದ ಯೋಜನೆಗಳಡಿ ಬರುವ ನೀರಾವರಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಆಧಾರಿತ ಯೋಜನೆಗಳ ಪ್ರಸ್ತುತ ಹಂತದ ವಿವರಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿವೆ. (ನೀರಾವರಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹೆಕ್ಟೇರುಗಳಲ್ಲಿ)				
ಕ್ರ. ಸಂ.	ಯೋಜನೆಗಳು	ಯೋಜಿಸಲಾದ ನೀರಾವರಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ	ಆರಂಭದಿಂದ ನವೆಂಬರ್ 2021 ರವರೆಗೆ ಕಲ್ಪಿಸಿರುವ ನೀರಾವರಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ	ಪ್ರಸ್ತುತ ಹಂತ
60.	ಅಳವಂಡಿ-ಬೆಟಗೇರಿ	2,425	-	ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿವೆ.
61.	ಹಗರಿಬೊಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ ಯೋಜನೆ	2,965	2,965	ಯೋಜನೆ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದೆ.
62.	ವೈ-ಕಗ್ಗಲ್ ಏತ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆ	2,690	-	ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆ ಇಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಯೋಜನೆ ಸ್ಥಗಿತಗೊಂಡಿದೆ.
63.	ಒಳಬಳ್ಳಾರಿ ಏತ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆ	2,542	-	ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿವೆ.
64.	ಬಹುದೂರ್ ಬಂಡಿಏತ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆ	5,256	-	ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿವೆ.
65.	ತಿಮ್ಮಾಪುರಏತ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆ	-	-	ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿವೆ.
66.	ಸೌಕೂರುಏತ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆ	1,350	-	ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿವೆ.
67.	ಎಣ್ಣೆಹೊಳೆ ಏತ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆ	1,500	-	ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿವೆ.
68.	ಕಸಬ (ಕಲ್ಲುವಡ್ಡುಹಳ್ಳಿ) ಏತ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆ	3,430	-	ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿವೆ.
69.	ಬೆಳ್ಳಂಗಡಿ ಏತ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆ	1,100	-	ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿವೆ.
	ಒಟ್ಟು	16,99,836	14,47,489	

ಆಧುನಿಕರಣ ಯೋಜನೆಗಳು

ನೀರಾವರಿಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಮತ್ತು ನೀರನ್ನು ಉಳಿಸಲು ಕರ್ನಾಟಕ ನೀರಾವರಿ ನಿಗಮ ನಿಯಮಿತವು ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆಗಳಡಿ ಆಧುನಿಕರಣ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡಿದ್ದು, ಅವುಗಳು ಅನುಷ್ಠಾನದ ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿವೆ. ಆಧುನಿಕರಣ ಕಾಮಗಾರಿಗಳ 16 ಯೋಜನೆಗಳ ಅಂದಾಜು ಮೊತ್ತರೂ. 10,867.17 ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ ರೂ.7,507.73 ಕೋಟಿಗಳ ವೆಚ್ಚವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

21.2.6 ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ಜಲ ನಿಗಮ ನಿಯಮಿತ:

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರಿ ಆದೇಶ ದಿನಾಂಕ 20.08.2016 ರಲ್ಲಿ ಜಲಸಂಪನ್ಮೂಲ ಇಲಾಖೆಯಡಿ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ಜಲ ನಿಗಮ (ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಉದ್ಯಮ), ಬೆಂಗಳೂರು ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಕಂಪನಿಗಳ ಕಾಯಿದೆ 2013ರನ್ವಯ ದಿನಾಂಕ 20.10.2016ರಲ್ಲಿ ನೋಂದಾಯಿಸಿ, ಹೊಸ ನಿಗಮವನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಅದರಂತೆ, ಸರ್ಕಾರವು ಭದ್ರಾ ಮೇಲ್ದಂಡೆ ಯೋಜನೆ, ಎತ್ತಿನಹೊಳೆ, ಸಮಗ್ರ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಯೋಜನೆ ಹಾಗೂ ವಾಣಿ ವಿಲಾಸ ಸಾಗರ ಮತ್ತು ಗಾಯತ್ರಿ ಯೋಜನೆಗಳು ಕಛೇರಿ ಸಮೇತವಾಗಿ ಅಧಿಕಾರಿ ಮತ್ತು ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳೊಂದಿಗೆ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ಜಲ ನಿಗಮ ನಿಯಮಿತಕ್ಕೆ ಹಸ್ತಾಂತರಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ನಿಗಮವು ದಿನಾಂಕ 01.01.2017ರಿಂದ ಕಾರ್ಯಾರಂಭಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 21.19 & 21.20 ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 21.19 : ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ಜಲ ನಿಗಮ ನಿಯಮಿತದ ಯೋಜನೆಗಳ ಪ್ರಸ್ತುತ ಹಂತದ / ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ವಿವರ:

ಕ್ರ. ಸಂ	ಯೋಜನೆಗಳು	ಅಂತಿಮ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ (ಹೆಕ್ಟೇರಗಳಲ್ಲಿ)	ಸೃಜಿಸಿದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಮಾರ್ಚ್-2021 ರ ವರೆಗೆ	ಹಂತ
1	ಭದ್ರಾ ಮೇಲ್ದಂಡೆ ಯೋಜನೆ	2,25,515	-	ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿವೆ.
2	ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ತರೀಕೆರೆ, ಕಡೂರು ಮತ್ತು ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ತಾಲೂಕುಗಳ ಮತ್ತು ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅರಸೀಕೆರೆ ತಾಲೂಕುಗಳ ಕೆರೆಗಳಿಗೆ ಭದ್ರಾ ಉಪ ಜಲಾಶಯದಿಂದ ಏತ ಸಹಾಯದಿಂದ ನೀರನ್ನು ತುಂಬಿಸುವುದು	ಕೆರೆತುಂಬಿಸುವ ಯೋಜನೆ	-	ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿವೆ.
3	ಎತ್ತಿನಹೊಳೆ ಸಮಗ್ರ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಯೋಜನೆ	ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಯೋಜನೆ ಹಾಗೂ ಕೆರೆ ತುಂಬಿಸುವ ಯೋಜನೆ	-	ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿವೆ.
4	ವಾಣಿ ವಿಲಾಸ ಸಾಗರ	12,135	12,135	ಯೋಜನೆಯು ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದೆ.
5	ಗಾಯತ್ರಿ ಯೋಜನೆ	2,367	2,305	ಯೋಜನೆಯು ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 21.20: ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಭೌತಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮತ್ತು ಪ್ರಗತಿಗಳ ವಿವರ. (ಭೌತಿಕ: ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಗಳಲ್ಲಿ, ಆರ್ಥಿಕ: ರೂ.ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ)

ಕ್ರ. ಸಂ.	ಯೋಜನೆಗಳು	ಆರ್ಥಿಕ			ಸಾಮರ್ಥ್ಯ		
		ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಂದಾಜು ಮೊತ್ತ	ಸಂಚಿತ ವೆಚ್ಚ ನವೆಂಬರ್ 2021ರ ವರೆಗೆ	ನಿರೀಕ್ಷಿತ ವೆಚ್ಚ 2021-22 (ಡಿಸೆಂಬರ್ 2021 ರಿಂದ ಮಾರ್ಚ್ 2022ರ ವರೆಗೆ)	ಒಟ್ಟು ಯೋಜಿತ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ	ಸೃಷ್ಟಿಯಾದ ಯೋಜನಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ (ನವೆಂಬರ್ 2021ರ ವರೆಗೆ)	ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ 2021-22
1	ಭದ್ರಾ ಮೇಲ್ದಂಡೆ ಯೋಜನೆ	21,473.67*	4,866.12	780.00	2,25,515	-	10,000
2	ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ತರೀಕೆರೆ, ಕಡೂರು ಹಾಗೂ ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ತಾಲೂಕುಗಳ ಮತ್ತು ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅರಸೀಕೆರೆ ತಾಲೂಕುಗಳ ಕೆರೆಗಳಿಗೆ ಭದ್ರಾ ಉಪ ಜಲಾಶಯದಿಂದ ಏತ ಸಹಾಯದಿಂದ ನೀರನ್ನು ತುಂಬಿಸುವುದು	1,28,180	-	-	ಕೆರೆತುಂಬಿಸುವ ಯೋಜನೆ	-	-

ಕೋಷ್ಟಕ 21.20: ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಭೌತಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮತ್ತು ಪ್ರಗತಿಗಳ ವಿವರ. (ಭೌತಿಕ: ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಗಳಲ್ಲಿ, ಆರ್ಥಿಕ: ರೂ.ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ)

ಕ್ರ. ಸಂ.	ಯೋಜನೆಗಳು	ಆರ್ಥಿಕ			ಸಾಮರ್ಥ್ಯ		
		ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಂದಾಜು ಮೊತ್ತ	ಸಂಚಿತ ವೆಚ್ಚ ನವೆಂಬರ್ 2021ರ ವರೆಗೆ	ನಿರೀಕ್ಷಿತ ವೆಚ್ಚ 2021-22 (ಡಿಸೆಂಬರ್ 2021 ರಿಂದ ಮಾರ್ಚ್ 2022ರ ವರೆಗೆ)	ಒಟ್ಟು ಯೋಜಿತ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ	ಸೃಷ್ಟಿಯಾದ ಯೋಜನಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ (ನವೆಂಬರ್ 2021ರ ವರೆಗೆ)	ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ 2021-22
3	ಎತ್ತಿನಹೊಳೆ ಯೋಜನೆ	23,251.66**	9,275.09	350.00	ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಯೋಜನೆ ಹಾಗೂ ಕೆರೆ ತುಂಬಿಸುವ ಯೋಜನೆ	-	-
4	ವಾಣಿ ವಿಲಾಸ ಸಾಗರ	-	4.82	-	12,135	12,135	-
5	ಗಾಯತ್ರಿ ಯೋಜನೆ	-	2.09	-	2,305	2,305	-
	ಒಟ್ಟು	46,007.13	14,148.12	1,130.00	2,39,955	14,440	10,000

* ಸರ್ಕಾರವು ತನ್ನ ಆದೇಶ ಸಂ. ಜಸಂಇ 166 ವಿಬ್ಯಾಇ 2020 (ಭಾಗ-1), ಬೆಂಗಳೂರು, ದಿ. 16.12.2020 ರಲ್ಲಿ ಪರಿಷ್ಕೃತ ಅಂದಾಜು ವೆಚ್ಚಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ ಅನುಮೋದನೆಯಂತೆ

** ನಿಗಮದ ಮಂಡಳಿಯು ದಿನಾಂಕ 08.07.2021 ರಂದು ನಡೆದ 18ನೇ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿನಹೊಳೆ ಯೋಜನೆಯ ಪರಿಷ್ಕೃತ ಅಂದಾಜು ವೆಚ್ಚ ರೂ. 23,251.66 ಕೋಟಿಗಳಿಗೆ ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡಿರುತ್ತದೆ. ನಿಗಮವು ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಸದರಿ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಅನುಮೋದನೆಗೆ ಕೋರಿರುತ್ತದೆ.

21.2.7 ಕಾವೇರಿ ನೀರಾವರಿ ನಿಗಮ ನಿಯಮಿತ

ಕಂಪನಿ ಕಾಯ್ದೆ 1956 ಅಡಿಯಲ್ಲಿ, ಕಾವೇರಿ ನೀರಾವರಿ ನಿಗಮ ನಿಯಮಿತ ಯೋಜನೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನ ತ್ವರಿತಗೊಳಿಸಲು ವಿಶೇಷ ಉದ್ದೇಶ ಸಾಧನೆಗಾಗಿ ದಿನಾಂಕ:03.06.2003ರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ನೀರಾವರಿ ನಿಗಮ ನಿಯಮಿತವನ್ನು ರಚಿಸಲಾಯಿತು. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿರುವ ಕಾವೇರಿ ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶವು 34,273 ಚ.ಕಿ.ಮೀ ಇದ್ದು, ಇದು ಕರ್ನಾಟಕದ ಒಟ್ಟಾರೆ ಭೌಗೋಳಿಕ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ (1,91,791 ಚ.ಕಿ.ಮೀ) 17.99% ಇರುತ್ತದೆ. ಕಾವೇರಿ ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹಾರಂಗಿ (50 ಕಿ.ಮೀ), ಹೇಮಾವತಿ (245 ಕಿ.ಮೀ), ಲಕ್ಷ್ಮಣತೀರ್ಥ (131 ಕಿ.ಮೀ), ಕಬಿನಿ (230 ಕಿ.ಮೀ), ಶಿಂಷಾ (221 ಕಿ.ಮೀ), ಸುವರ್ಣಾವತಿ (88 ಕಿ.ಮೀ), ಅರ್ಕಾವತಿ (161 ಕಿ.ಮೀ) ಮತ್ತು ಕಾವೇರಿ (381 ಕಿ.ಮೀ) ಮುಂತಾದ ಪ್ರಮುಖ ನದಿಗಳು ಹರಿಯುತ್ತಿವೆ. ಈ ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ 11 ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಬರುತ್ತವೆ.

1. 2021-22 ನೇ ಸಾಲಿನ ಅನುದಾನ ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚ:

ಕಾವೇರಿ ನೀರಾವರಿ ನಿಗಮಕ್ಕೆ 2021-22 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಾರೆ ರೂ.2719.16 ಕೋಟಿ (ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ಮೊತ್ತ ಸೇರಿದಂತೆ ರೂ.2966.73 ಕೋಟಿ) ಅನುದಾನ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಿದ್ದು, ನಿಗಮದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಎಲ್ಲಾ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ನವೆಂಬರ್ 2021 ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ ಒಟ್ಟಾರೆ ರೂ.1075.56 ಕೋಟಿ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಾರೆ 994 ಹೆ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟು ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯ ಕಲ್ಪಿಸಲು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ. 2021-22 ನೇ ಸಾಲಿನ ವಿವಿಧ ಲೆಕ್ಕ ಶೀರ್ಷಿಕೆವಾರು ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 21.21 ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 21.21 : ಕಾವೇರಿ ನೀರಾವರಿ ನಿಗಮಕ್ಕೆ 2021-22 ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಲಾದ ಅನುದಾನ & ವೆಚ್ಚದ ವಿವರಗಳು

ಕ್ರ. ಸಂ.	ಲೆಕ್ಕಶೀರ್ಷಿಕೆ	2021-22 ನೇ ಸಾಲಿನ ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ಮೊತ್ತ ಸೇರಿದಂತೆ)	ನವೆಂಬರ್ 2021 ರ ಅಂತ್ಯದ ವರೆಗಿನ ವೆಚ್ಚ
1	ನೀರಾವರಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕಲ್ಪಿಸುವ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು	178.47	190.54
2	ಕ್ಯಾಪಿಟಲ್ ಹೆಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಇತರೆ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು	126.93	168.99
3	ಅಣೆಕಟ್ಟು ನಾಲೆಗಳ ಆಧುನೀಕರಣ	43.00	16.94
4	ಕೆರೆತುಂಬಿಸುವ ಯೋಜನೆಗಳು	405.68	56.97
5	ಜಲಾಶಯಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿನ ನಾಲೆಗಳ ಆಧುನೀಕರಣ	413.43	248.89
6	ಎಸ್.ಸಿ.ಪಿ	285.99	59.89
7	ಟಿ.ಎಸ್.ಪಿ	286.79	68.67
8	ಎಸ್.ಡಿ.ಪಿ	127.37	16.95
9	ನಬಾರ್ಡ್	2.37	1.49
10	ಡ್ರಿಪ್	35.39	4.99
11	ಇತರೆ (ನಿರ್ವಹಣಾ, ರಸ್ತೆ, ಆರ್&ಆರ್, ಭೂಸ್ವಾಧೀನ & ಸಿಬ್ಬಂದಿ ವೇತನ, ಡೆಬ್ಟ್ ಸರ್ವಿಸ್ & ಗ್ಯಾರಂಟಿ ಕಮಿಷನ್, ಇತರೆ)	1,061.31	241.24
	ಒಟ್ಟು	2,966.73	1,075.56

2. ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಭಾರಿ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳ ಭೌತಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಗತಿ:

ಕಾವೇರಿ ನೀರಾವರಿ ನಿಗಮದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಾರೆ 29 ಯೋಜನೆಗಳಿದ್ದು, ಇದರಲ್ಲಿ 5 ಭಾರಿ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳು, 17 ಮಧ್ಯಮ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳು ಹಾಗೂ 7 ಏತ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳು ಇರುತ್ತದೆ. ನಿಗಮದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಬಹುತೇಕ ಯೋಜನೆಗಳು ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದ್ದು, ಭಾರಿ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳಡಿ ಯಗಚಿ ಯೋಜನೆ ಹಾಗೂ ಏತ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಚೇನಹಳ್ಳಿ ಏತ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳು ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ.

ಕಾವೇರಿ ನೀರಾವರಿ ನಿಗಮದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 3 ವಲಯಗಳಿದ್ದು, ಅವುಗಳೆಂದರೆ, ನೀರಾವರಿ (ದಕ್ಷಿಣ) ವಲಯ, ಮೈಸೂರು, ಹೇಮಾವತಿ ಯೋಜನಾ ವಲಯ, ಗೊರೂರು ಮತ್ತು ಹೇಮಾವತಿ ನಾಲಾ ವಲಯ, ತುಮಕೂರು. ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 21.22 ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 21.22 : ನೀರಾವರಿ ಕ್ಷೇತ್ರ ಮತ್ತು ಸದರಿ ಯೋಜನೆಗಳ ವೆಚ್ಚದ ವಿವರ (ಭೌತಿಕ: ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಗಳಲ್ಲಿ, ಆರ್ಥಿಕ: ರೂ.ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ)

ವಲಯದ ಹೆಸರು	ಯೋಜನೆಯ ಹೆಸರು	ಯೋಜನೆಯ ಹಂತ	ನವೆಂಬರ್ 2021 ರ ವರೆಗೆ ಸಂಚಿತ ವೆಚ್ಚ	ನವೆಂಬರ್ 2021ರ ಅಂತ್ಯದ ವರೆಗೆ ಸೃಷ್ಟಿಸಿರುವ ಒಟ್ಟಾರೆ ನೀರಾವರಿ ಕ್ಷೇತ್ರ
ನೀರಾವರಿ (ದ) ವಲಯ, ಮೈಸೂರು	ಡಿ.ಡಿ.ಅರಸ್ ನಾಲೆ	ಭೌತಿಕವಾಗಿ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದೆ	757.02	31,740
	ಕಬಿನಿ	ಭೌತಿಕವಾಗಿ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದೆ	1,103.58	44,222
	ಹಾರಂಗಿ	ಭೌತಿಕವಾಗಿ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದೆ	831.03	53,520
	ತಾರಕ	ಭೌತಿಕವಾಗಿ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದೆ	89.12	7,040
	ಅರ್ಕಾವತಿ	ಭೌತಿಕವಾಗಿ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದೆ	216.17	6,226
	ಉಡುತೊರೆಹಳ್ಳಿ	ಭೌತಿಕವಾಗಿ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದೆ	238.94	6,232
	ಇಗ್ಗಲೂರು ಬ್ಯಾರೇಜ್	ಭೌತಿಕವಾಗಿ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದೆ	105.49	4,196
	ಮಂಚನಬೆಲೆ	ಭೌತಿಕವಾಗಿ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದೆ	112.90	2,432
	ಕೆ.ಆರ್.ಎಸ್ ಆಧುನೀಕರಣ	ಭೌತಿಕವಾಗಿ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದೆ	567.14	2,125
	ನಂಜಾಪುರ ಏತ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆ	ಭೌತಿಕವಾಗಿ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದೆ	93.69	4,049
	ಬನ್ನಹಳ್ಳಿಪುಂಡಿ ಏತ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆ	ಭೌತಿಕವಾಗಿ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದೆ	27.27	1,774
ಹೇಮಾವತಿ ನಾಲಾ ವಲಯ, ತುಮಕೂರು	ಹೇಮಾವತಿ ಯೋಜನೆ	ಭೌತಿಕವಾಗಿ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದೆ	2,089.42	1,19,408
ಹೇಮಾವತಿ ಯೋಜನಾ ವಲಯ, ಗೊರೂರು	ಹೇಮಾವತಿ ಯೋಜನೆ	ಭೌತಿಕವಾಗಿ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದೆ	2,434.18	1,26,149
	ಯಗಚಿ	ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿದೆ	719.01	15,373
	ಹುಚ್ಚನ ಕೊಪ್ಪಲು ಏತ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆ	ಭೌತಿಕವಾಗಿ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದೆ	69.98	3,360
	ಕಾಮಸಮುದ್ರ ಏತ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆ	ಭೌತಿಕವಾಗಿ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದೆ	109.85	3,682
	ಕಾಚೇನಹಳ್ಳಿ ಏತ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆ	ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿದೆ	110.25	3,238
	ವಾಟಿಹೊಳೆ	ಭೌತಿಕವಾಗಿ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದೆ	76.42	7,487
	ಮಳಲೂರು ಏತ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆ	ಭೌತಿಕವಾಗಿ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದೆ	4.08	485

3. ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಯೋಜನೆಗಳ ವಿವರ ಈ ಕೆಳಕಂಡಂತಿವೆ:

ಯಗಚಿ ಯೋಜನೆ: ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬೇಲೂರು ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಚಿಕ್ಕಬ್ಯಾಡಗೆರೆ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಹೇಮಾವತಿ ನದಿಯ ಉಪನದಿಯಾದ ಯಗಚಿ ನದಿಗೆ ಅಡ್ಡಲಾಗಿ ಸಂಯುಕ್ತ ಅಣೆಕಟ್ಟು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ 5.74 ಟಿಎಂಸಿ ನೀರನ್ನು ಬಳಸಲು ಯೋಜಿಸಿದ್ದು, ಕ್ಯಾತನಹಳ್ಳಿ ಏತ ನೀರಾವರಿಯೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಅಂತಿಮವಾಗಿ 17,265 ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಗಳಷ್ಟು ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಸೃಷ್ಟಿಸಲು ಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯಿಂದ ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹಾಸನ, ಬೇಲೂರು ಮತ್ತು ಆಲೂರು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಿಗೆ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಬರುವ ಕ್ಯಾತನಹಳ್ಳಿ ಏತ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಯು ಮೊದಲನೇ ಹಂತ ಮತ್ತು ಎರಡನೇ ಹಂತದ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದೆ. ಕಾಮಸಮುದ್ರ ಶಾಖಾ ಕಾಲುವೆಯ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯು ಪ್ರಾರಂಭವಾದಾಗಿನಿಂದ ಮಾರ್ಚ್ 2021 ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ನೀರಾವರಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು 15,373 ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಗಳಾಗಿವೆ. 2021-22 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 494 ಹೆ. ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯ ಕಲ್ಪಿಸಲು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕಾಚೇನಹಳ್ಳಿ ಏತ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆ: ಕಾಚೇನಹಳ್ಳಿ ಏತ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಯು ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಚನ್ನರಾಯಪಟ್ಟಣ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಕಾಚೇನಹಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮದ ಸಮೀಪ ಹೇಮಾವತಿ ನದಿಯಿಂದ 0.73 ಟಿಎಂಸಿ ನೀರನ್ನು ಮೂರು ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿ 5,100 ಹೆ. ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟು ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯ ಕಲ್ಪಿಸಲು ಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೇ ಹಂತದಲ್ಲಿ 563 ಹೆ, ಎರಡನೇ ಹಂತದಲ್ಲಿ 2,675 ಹೆ ಮತ್ತು ಮೂರನೇ ಹಂತದಲ್ಲಿ 1,862 ಹೆ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯ ಕಲ್ಪಿಸಲು ಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹೊಳೆನರಸೀಪುರ, ಹಾಸನ, ಅರಸೀಕೆರೆ ಹಾಗೂ ಚನ್ನರಾಯಪಟ್ಟಣ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯ ಪಡೆಯಲಿವೆ. ಮೊದಲನೇ ಹಂತದ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದ್ದು, ಎರಡನೇ ಹಂತದಡಿ ಬರುವ ಸಮುದ್ರವಳ್ಳಿ ಶಾಖಾ ಕಾಲುವೆಯ ಮತ್ತು ದಂಡಿಗಾನಹಳ್ಳಿ ಶಾಖಾ ಕಾಲುವೆ ಭಾಗಶಃ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದ್ದು, ವಿತರಣಾ ನಾಲೆಗಳ ಭೂಸ್ವಾಧೀನ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯು ಪ್ರಾರಂಭವಾದಾಗಿನಿಂದ ಮಾರ್ಚ್ 2021 ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ನೀರಾವರಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು 3,238 ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಗಳಾಗಿವೆ. 2021-22 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 500ಹೆ. ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯ ಕಲ್ಪಿಸಲು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

21.2.8 ಅಣೆಕಟ್ಟು ನಾಲೆಗಳ ಆಧುನೀಕರಣ

ಕಾವೇರಿ ನೀರಾವರಿ ನಿಗಮದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಶತಮಾನಗಳಷ್ಟು ಹಳೆಯದಾದ 22 ಅಣೆಕಟ್ಟುಗಳಡಿ ಬರುವ ನಾಲೆ/ ಶಾಖಾ ನಾಲೆಗಳ ಆಧುನೀಕರಣ ಕಾಮಗಾರಿಯನ್ನು ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದ್ದು, ಒಟ್ಟಾರೆ 34 ಅಣೆಕಟ್ಟು ನಾಲೆ/ ಶಾಖಾ ನಾಲೆಗಳ ಆಧುನೀಕರಣವನ್ನು ರೂ.1,999.26 ಕೋಟಿ ಅಂದಾಜು ಮೊತ್ತದೊಂದಿಗೆ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳ ಪೈಕಿ, 25 ನಾಲಾ ಆಧುನೀಕರಣ ಕಾಮಗಾರಿಯು ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದ್ದು, 3 ಕಾಮಗಾರಿ ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. 4 ಕಾಮಗಾರಿಗಳ ವಿವರವಾದ ಯೋಜನಾ ವರದಿಯನ್ನು ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಅನುಮೋದನೆ ಕೋರಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಲಾಗಿದೆ, 1 ಕಾಮಗಾರಿಯು ಡಿ.ಪಿ.ಆರ್‌ಗೆ ಮಂಡಳಿಯ ಅನುಮೋದನೆ ಪಡೆಯಬೇಕಿರುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಉಳಿದ 1 ಅಣೆಕಟ್ಟು ನಾಲೆಯ ಆಧುನೀಕರಣವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಅಣೆಕಟ್ಟು ನಾಲೆಗಳ ಆಧುನೀಕರಣ ಕಾಮಗಾರಿಗಳಿಗೆ ನವೆಂಬರ್ 2021 ರವರೆಗೆ ಸಂಚಿತ ವೆಚ್ಚವು ರೂ.2125.26 ಕೋಟಿ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 21.23 ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 21.23: ಅಣೆಕಟ್ಟು ನಾಲೆಗಳ ಆಧುನೀಕರಣ

ಕ್ರ. ಸಂ.	ಅಣೆಕಟ್ಟು ನಾಲೆ	ಆಧುನೀಕರಣಗೊಳಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿರುವ (ಕಿ.ಮೀ)	ಅಂದಾಜು ಮೊತ್ತ (ರೂ.ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ)
ಅ	ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿರುವ ಯೋಜನೆಗಳು		
1	ಶ್ರೀರಾಮದೇವರ	154.25	288.39
2	ಮಂದಗೆರೆ	116.98	110.01
3	ಹೇಮಗಿರಿ	39.2	30.99

ಕೋಷ್ಟಕ 21.23: ಅಣೆಕಟ್ಟು ನಾಲೆಗಳ ಆಧುನೀಕರಣ

ಕ್ರ. ಸಂ.	ಅಣೆಕಟ್ಟು ನಾಲೆ	ಆಧುನೀಕರಣಗೊಳಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿರುವ (ಕಿ.ಮೀ)	ಅಂದಾಜು ಮೊತ್ತ (ರೂ.ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ)
4	ಶಿಂಷಾ ಎಡದಂಡೆ ನಾಲೆ	23	6.86
5	ಕಟ್ಟೇಪುರ	116.6	88.5
6	ಮಾಧವಮಂತ್ರಿ	21	19
7	ಸಿ.ಡಿ.ಎಸ್ ವಿಸ್ತರಣಾ ನಾಲೆ	26.5	17
8	ಡಿ.ಜೆ. ಅಣೆಕಟ್ಟು	9.96	2.95
9	ರಾಜಪರಮೇಶ್ವರಿ	37.25	26.5
10	ರಾಮಸ್ವಾಮಿ	86.5	80
11	ರಾಂಪುರ	54.48	43.5
12	ಹಲಸೂರು	70.5	35
13	ಹುಲ್ಲಹಳ್ಳಿ	69	99
14	ಚಾಮರಾಜ	210.4	132
15	ಮಿರ್ಲೆ & ರಾಮಸಮುದ್ರ	67.8	64
16	ದೇವರಾಯ	22.68	21
17	ಕಿತ್ತೂರು	11	2.1
18	ವಿರಿಜಾ	69	83
19	ಚಿಕ್ಕದೇವರಾಯಸಾಗರ	104	240
20	ಶಿಂಷಾ ಬಲ ದಂಡೆ ನಾಲೆ	21	28
21	ಕೂಡೂರು	18	4.3
22	ರಾಮಸಮುದ್ರ ಅಣೆಕಟ್ಟು ಅಡಿ ಬರುವ ಕಲ್ಲಹಳ್ಳಿ ಶಾಖಾ ನಾಲೆ	3.8	1.97
23	ಹಾರೋಹಳ್ಳಿ ಹೈ ಲೆವೆಲ್ ಕೆನಾಲ್	26	27.80
24	ಹನಗೋಡು ಶ್ರೇಣಿ	125	151.65
25	ಮಾಧವಮಂತ್ರಿ ಅಣೆಕಟ್ಟು ನಾಲೆಯ ಸರ: 21.00 ರಿಂದ 29.20 ಕಿ.ಮೀ	8.2	8.27
	ಉಪ ಮೊತ್ತ - ಅ	1,512.10	1,611.79
ಆ	ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿರುವುದು		
26	ರಾಮಸಮುದ್ರ ಅಣೆಕಟ್ಟು ಅಡಿ ಬರುವ ಸೌತೇನಹಳ್ಳಿ ಶಾಖಾ ನಾಲೆ	2.65	1.32
27	ಬಂಗಾರದೊಡ್ಡಿ	8	13.50
28	ರಾಮಸಮುದ್ರ ಅಣೆಕಟ್ಟು ಅಡಿ ಬರುವ ರಾಮಸಮುದ್ರ ಶಾಖಾ ನಾಲೆ	17.2	6.48
	ಉಪ ಮೊತ್ತ - ಆ	27.85	21.30
	ಒಟ್ಟು	1,539.95	1,633.09

21.2.9 ಜಲಾಶಯಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ನಾಲೆಗಳ ಆಧುನೀಕರಣ

- ಅಣೆಕಟ್ಟು ನಾಲೆಗಳ ಆಧುನೀಕರಣವಲ್ಲದೇ ಜಲಾಶಯಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ನಾಲೆಗಳ ಕ್ಷಮತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಹಾಗೂ ನೀರು ಸೋರುವಿಕೆಯನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಈ ನಾಲೆಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಒಟ್ಟಾರೆ ರೂ.7,145.20 ಕೋಟಿ ಅಂದಾಜು ಮೊತ್ತದಲ್ಲಿ 53 ನಾಲೆಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಇವುಗಳ ಪೈಕಿ, 30 ಲೈನಿಂಗ್ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ (ಅಂದಾಜು ಮೊತ್ತ: ರೂ.2,738.06 ಕೋಟಿ). 10 ಲೈನಿಂಗ್ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು (ಅಂದಾಜು ಮೊತ್ತ ರೂ.2,283.02 ಕೋಟಿ) ಅಂದರೆ ಡಿ.ಡಿ.ಅರಸ್ ನಾಲೆ ಸರ:49 ರಿಂದ 75 ಕಿ.ಮೀ, ತಾರಕ ಬಲದಂಡೆ ನಾಲೆ ಸರ: 10 ರಿಂದ 36 ಕಿ.ಮೀ, ಹೆಬ್ಬಳ್ಳಿ ಎಡದಂಡೆ ನಾಲೆ 0 ಯಿಂದ 27.20ಕಿ.ಮೀ, ಹಾರಂಗಿ ಎಡದಂಡೆ ನಾಲೆ 85.90 ರಿಂದ 149.38 ಕಿ.ಮೀ, ಸರ್ಕಾಟನ್ ನಾಲೆ, ಕಣ್ಣು ನಾಲೆಗಳು, ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ನಾಲಾ ಜಾಲದ 2ನೇ ಹಂತದ ಪ್ಯಾಕೇಜ್-1ಎ, ಹೇಮಾವತಿ ಬಲದಂಡೆ ನಾಲೆ 0 ಯಿಂದ 92.48 ಕಿ.ಮೀ, ಹೇಮಾವತಿ ಬಲಮೇಲ್ದಂಡೆ ನಾಲೆ ಸರ: 0.00 ರಿಂದ 96.82 ಕಿ.ಮೀ ಮತ್ತು ತುಮಕೂರು ಶಾಖಾ ನಾಲೆ ಸರ: 0 ಯಿಂದ 70 ಕಿ.ಮೀ ಹಾಗೂ ವೈ ಅಲೈನಿಂಗ್ ರಿ-ಮೋಡೆಲಿಂಗ್ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿವೆ.

- ❑ 8 ಕಾಮಗಾರಿಗಳ (ಅಂದಾಜು ಮೊತ್ತ: ರೂ.469.67 ಕೋಟಿ) ವಿವರವಾದ ಯೋಜನಾ ವರದಿಯನ್ನು ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಅನುಮೋದನೆಗಾಗಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ, ತಾರಕಾ ಲಿಂಕ್ ನಾಲೆ, ಹೊಸಹೊಳಲು 11-16 ಕಿ.ಮೀ, ಹಾರಂಗಿ ಬಲದಂಡೆ ನಾಲೆ ಬರುವ ಕೆ.ಆರ್. ನಗರ ಶಾಖಾ ನಾಲೆ, ಹೇಮಾವತಿ ಎಡದಂಡೆ ನಾಲೆಯಡಿ ಬರುವ ವಿತರಣಾ ನಾಲೆ-64, ಹೇಮಾವತಿ ಎಡದಂಡೆ ನಾಲೆಯಲ್ಲಿನ ವಿತರಣಾ ನಾಲೆ 54ರ ಆಧುನೀಕರಣ ಕಾಮಗಾರಿ, ದೊಡ್ಡನಕಟ್ಟೆ ಪಿಕ್‌ಪ್ ನಾಲೆ, ತುಮಕೂರು ಶಾಖಾ ನಾಲೆಯಡಿ ಬರುವ ವಿತರಣಾ ನಾಲೆ-12 ಮತ್ತು ತುಮಕೂರು ಶಾಖಾ ನಾಲೆಯಡಿ ಬರುವ ವಿತರಣಾ ನಾಲೆ-15 ರ ಆಧುನೀಕರಣ.
- ❑ ಒಟ್ಟಾರೆ, ರೂ.1,654.45 ಕೋಟಿ ಅಂದಾಜು ಮೊತ್ತದ 3 ಕಾಮಗಾರಿಗಳ ವಿವರವಾದ ಯೋಜನಾ ವರದಿಯನ್ನು ಮಂಡಳಿಯ ಅನುಮೋದನೆಗಾಗಿ ಮಂಡಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ, ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ನಾಲಾ ಜಾಲದ 2ನೇ ಹಂತದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ (ಪ್ಯಾಕೇಜ್ 5-11), ಹೇಮಾವತಿ ಎಡದಂಡೆ ನಾಲೆಯಲ್ಲಿನ ವಿತರಣಾ ನಾಲೆ 71 & 72 ರ ಆಧುನೀಕರಣ ಕಾಮಗಾರಿ ಮತ್ತು ನಾಗಮಂಗಲ ಶಾಖಾ ನಾಲೆಯಡಿ ಬರುವ ವಿತರಣಾ ನಾಲೆಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಉಳಿದ 2 ಕಾಮಗಾರಿಗಳ ಡಿ.ಪಿ.ಆರ್ ತಯಾರಿಕಾ ಹಂತದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ.
- ❑ ಜಲಾಶಯಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ನಾಲೆಗಳ ಆಧುನೀಕರಣ ಕಾಮಗಾರಿಗಳಿಗೆ ನವೆಂಬರ್ 2021 ರವರೆಗೆ ಸಂಚಿತ ವೆಚ್ಚವು ರೂ.4,135.79 ಕೋಟಿ ಆಗಿರುತ್ತದೆ.

21.2.10 ಕೆರೆತುಂಬಿಸುವ ಯೋಜನೆಗಳು

- ❑ ಕಾವೇರಿ ಕಣಿವೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಬರ ಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ತೀವ್ರ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಲು ಕಾವೇರಿ ನೀರಾವರಿ ನಿಗಮದ ವತಿಯಿಂದ ಒಟ್ಟಾರೆ 78 ಕೆರೆ ತುಂಬಿಸುವ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂ.5,041.34 ಕೋಟಿ ಅಂದಾಜು ಮೊತ್ತದೊಂದಿಗೆ ಈಗಾಗಲೇ ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದ್ದು, ಈ ಯೋಜನೆಗಳಿಂದ ಒಟ್ಟಾರೆ 1,703 ಕೆರೆಗಳನ್ನು ತುಂಬಿಸಲು ಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ಇದರಿಂದ ಮೈಸೂರು, ತುಮಕೂರು, ಹಾಸನ, ರಾಮನಗರ, ಚಾಮರಾಜನಗರ ಮತ್ತು ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಒಟ್ಟು 2,368 ಗ್ರಾಮಗಳು ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆಯಲಿದೆ.
- ❑ ಈ 78 ಕೆರೆ ತುಂಬಿಸುವ ಯೋಜನೆಗಳ ಪೈಕಿ, 28 ಯೋಜನೆಗಳು (ದೊಡ್ಡಗುಣಿ, ಗೂಳೂರು-ಹೆಬ್ಬೂರು, ಹೊನ್ನವಳ್ಳಿ, ಕೆರೆಗೋಡಿ ರಂಗಾಪುರ, ಆಲಂಬೂರು, ಕಣ್ಣು, ಚಿಕ್ಕನಂದಿ, ನೇರಳಿಕೆರೆ, ಎಲೆಚಾಕನಹಳ್ಳಿ, ಗಾಂದಿಗ್ರಾಮ, ಸಾತನೂರು-ಕೈಲಾಂಚ, ಹಳೇಬೀಡು - ಮಾದಿಹಳ್ಳಿ, ನುಗ್ಗೆಹಳ್ಳಿ, ಗಂಗನಾಳು, ಮುಕ್ಕನಹಳ್ಳಿ, ಬೆಳ್ಳಾವಿ, ಕಣತ್ತೂರು, ದಬ್ಬೇಘಟ್ಟ, ಶಿವಸಂದ್ರ, ಚೇಳೂರು, ಕೊಡಿಯಾಲ, ಮತ್ತಿಕೆರೆ, ಬ್ಯಾಲದಕೆರೆ, ದೇವರಾಯಪಟ್ಟಣ, ಕೆಂಕೆರೆ, ವಜ್ರನಕಟ್ಟೆ, ನೀರಗುಂದ ಮತ್ತು ಅಳಿಲುಘಟ್ಟ ಯೋಜನೆಗಳು) ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದ್ದು, ಕಾರ್ಯಾರಂಭವಾಗಿರುತ್ತದೆ.
- ❑ 36 ಯೋಜನೆಗಳು (ಸುತ್ತೂರು, ಹುರ, ಗರಳಾಪುರ, ನಾರಾಯಣಪುರ, ಮುತ್ತಿನಮುಳುಸೋಗೆ, ಉತ್ತೂರು, ಬನ್ನಹಳ್ಳಿ, ರಾಮನಗುಡ್ಡ, ಇಬ್ಬಜಾಲ, ಸತ್ಯಗಾಲ, ಬೈರಮಂಗಲ, ಹಾಡ್ಯ, ಮಲ್ಲಿಗೆರೆ, ಕೋಣನೂರು, ಆತಗೂರು, ಹಿರಿಸಾವೆ-ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳ, ರಂಗೇನಹಳ್ಳಿ, ಚನ್ನರಾಯಪಟ್ಟಣ ಅಮ್ಮಾನಿಕೆರೆ, ಗೊಲ್ಲರ ಹೊಸಹಳ್ಳಿ, ಕಲ್ಲೇಸೋಮನಹಳ್ಳಿ, ಆನಕೆರೆ ಶಂಭುದೇವರಕೆರೆ, ದುದ್ದ ಶಾಂತಿಗ್ರಾಮ, ಗುಡ್ಡೇಹೊಸಹಳ್ಳಿ, ಚಾಕೇನಹಳ್ಳಿ, ರಣಘಟ್ಟ, ಹಾಗಲವಾಡಿ, ಚಿಕ್ಕನಾಯಕನಹಳ್ಳಿ,

ಬಿಕ್ಕೇಗುಡ್ಡ, ಶ್ರೀರಂಗ, ಜಯಚಾಮರಾಜ ಪುರ, ಭದ್ರಾಪುರ, ರಜತಾದ್ರಿಪುರ, ಮಡೆನೂರು, ಅರಳಗುಪ್ಪೆ, ಬಿಲೀಗೆರೆ ಕಿಬ್ಬನಹಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ಬೆಳ್ಳೂರು ದಾಸನಕೆರೆ) ವಿವಿಧ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ.

- 7 ಯೋಜನೆಗಳಾದ ರಾಘವಪುರ, ನುಗು, ಹೊಸಪುರ, ಕಣಿಯಾರ್, ಸತ್ಯಮಂಗಲ, ಮಠದಹಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ಕುಂದರನಹಳ್ಳಿ ಸೋಪನಹಳ್ಳಿ ಯೋಜನೆಗಳ ಟೆಂಡರ್ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಉಳಿದ ಯೋಜನೆಗಳು ಅನುಮೋದನಾ ಹಂತದಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಕೆರೆ ತುಂಬಿಸುವ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ನವೆಂಬರ್ 2021 ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ ಮಾಡಿರುವ ಸಂಚಿತ ವೆಚ್ಚವು ರೂ.2,618.47 ಕೋಟಿ ಆಗಿರುತ್ತದೆ.

21.2.11 ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜಲ ಶಾಸ್ತ್ರ ಯೋಜನೆ:

ವಿಶ್ವ ಬ್ಯಾಂಕ್ ನೆರವಿನ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜಲ ವಿಜ್ಞಾನ ಯೋಜನೆ:

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ವಿವರಗಳು

- ಯೋಜನಾ ಅವಧಿ : 8 ವರ್ಷಗಳು

- ಅನುದಾನ : ರೂ.110.00 ಕೋಟಿ

1. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜಲ ವಿಜ್ಞಾನ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ವಿಶ್ವ ಬ್ಯಾಂಕ್ ನೆರವಿನೊಂದಿಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಜಲ ಶಕ್ತಿ ಮಂತ್ರಾಲಯವು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡಿದ್ದು, ಈ ಯೋಜನೆಯು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ 100% ಕೇಂದ್ರ ಅನುದಾನಿತ ಯೋಜನೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಯೋಜನಾ ಅವಧಿಯು 8 ವರ್ಷಗಳಾಗಿದ್ದು, ಇದನ್ನು 2 ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ, ಅಂದರೆ ಹಂತ-1: 2015-16 ರಿಂದ 2020-21 (5 ವರ್ಷಗಳು) ಹಂತ-2: 2021-22 ರಿಂದ 2023-24 (3 ವರ್ಷಗಳು) ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯು ದಿನಾಂಕ:05-05-2017 ರಿಂದ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.
2. ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಪನ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಉನ್ನತೀಕರಣ, ಹಾಲಿ ಜಲ ಹವಾಮಾನ ಹಾಗೂ ಜಲಮಾಪನ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು real timeನಲ್ಲಿ ಪಡೆಯಲು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕಲ್ಪಿಸುವುದು, ಅಣೆಕಟ್ಟುಗಳು ಮತ್ತು ಜಲಾಶಯಗಳ ಗೇಟ್ ಕಾರ್ಯಚರಣೆಗೆ SCADA ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಅಳವಡಿಸುವುದು, Bathymetric ಅಧ್ಯಯನ ಮೂಲಕ ಅಣೆಕಟ್ಟುಗಳ ಮಡ್ಡೀ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಹಾಗೂ ಹಾಲಿ ಇರುವ ಜಲ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ದಾಖಲೆಗಳು, ನಕ್ಷೆಗಳು ಮಾಹಿತಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಗಣಕೀಕರಣಗೊಳಿಸಲಾಗುವುದು. State Water Informatics Centre (SWIC) ಸ್ಥಾಪನೆ, ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಆಧುನೀಕರಣ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.
3. 2016-17 ರಿಂದ 2021-2022 ನೇ ಸಾಲಿನ ವರೆಗೆರೂ. 13.54 ಕೋಟಿ ಅನುದಾನ ಬಿಡುಗಡೆಗೊಂಡಿದ್ದು, 30 ನವೆಂಬರ್ 2021 ರವರೆಗೆರೂ. 11.91 ಕೋಟಿಯ ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲಾಗಿದೆ.

21.2.12 ಅಣೆಕಟ್ಟು ಪುನಶ್ಚೇತನ ಹಾಗೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ:

1) ಡ್ರಿಪ್ ಹಂತ-1

- ವಿಶ್ವ ಬ್ಯಾಂಕ್ ನೆರವಿನ ಅಣೆಕಟ್ಟುಗಳ ಪುನಶ್ಚೇತನ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯಡಿ (DRIP) ರಾಜ್ಯದ 22 ಅಣೆಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ವಿಶ್ವಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲದ ನೆರವಿನೊಂದಿಗೆ ರೂ.541.00 ಕೋಟಿಗಳ ಯೋಜನಾ ಮೊತ್ತದಲ್ಲಿ ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಸದರಿ 22 ಅಣೆಕಟ್ಟಿನ ಯೋಜಿತ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು 43 ಪ್ಯಾಕೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡಿದ್ದು, 42 ಪ್ಯಾಕೇಜ್ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಭೌತಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಉಳಿದ ಒಂದು ಪ್ಯಾಕೇಜಿನ ಕಾಮಗಾರಿ (ರೂ.58.46 ಕೋಟಿಗಳ ಗುತ್ತಿಗೆ ಮೊತ್ತದ ಕೆ.ಆರ್.ಎಸ್ ಅಣೆಕಟ್ಟಿನ ಪ್ಯಾಕೇಜ್-II ಕಾಮಗಾರಿ) ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಸದರಿ ಕಾಮಗಾರಿಯನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲು ನಿಗದಿತ ದಿನಾಂಕ: 20.03.2021 ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವಿಕೆಯ ಪರಿಷ್ಕೃತ ದಿನಾಂಕ 30.06.2022 ಆಗಿರುತ್ತದೆ (15 ತಿಂಗಳುಗಳ ವಿಸ್ತರಣೆ). 12

ಡ್ರಿಪ್ ಅಣೆಕಟ್ಟುಗಳಿಗೆ Dam Instrumentation ನ ಮರು ಟೆಂಡರ್ ಡ್ರಿಪ್ ಹಂತ-II ರಲ್ಲಿ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

- ❑ ಕೇಂದ್ರ ಜಲ ಆಯೋಗ/ವಿಶ್ವ ಬ್ಯಾಂಕ್ ನಿಂದ DRIP-I ನ ಬಾಕಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು DRIP ಹಂತ II ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ಆಕ್ಷೇಪಣೆ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ❑ 31.03.2021 ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಒಟ್ಟು ರೂ. 488.23 ಕೋಟಿಯ ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲಾಗಿದೆ (ಶೇ90.24ರಷ್ಟು).
- ❑ DRIP-I ಯೋಜನೆಯು ದಿನಾಂಕ:31.03.2021 ರಂದು ಭೌತಿಕವಾಗಿ ಮುಕ್ತಾಯವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು DRIP-I ಯೋಜನೆಯ ಆರ್ಥಿಕ ಮುಕ್ತಾಯವು ಏಪ್ರಿಲ್ 2021 ರಿಂದ ಜೂನ್ 2021 ರವರೆಗೆ ಆಗಿರುತ್ತದೆ.
- ❑ 30.06.2021 ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಒಟ್ಟು ರೂ.494.23 ಕೋಟಿಯ ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲಾಗಿದೆ (ಶೇ91.35 ರಷ್ಟು).

II) ಡ್ರಿಪ್ ಹಂತ-II ಮತ್ತು ಹಂತ-III

- ❑ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ವಿಶ್ವ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲದ ನೆರವಿನ - 1500.00 ಕೋಟಿ ಮೊತ್ತ (ವಿಶ್ವಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲದ ಮೊತ್ತರೂ. 1050.00 ಕೋಟಿ(70%) ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದ ಪಾಲು ರೂ.450.00 ಕೋಟಿ(30%) ಬಜೆಟ್ ಬೆಂಬಲ) ದ ಅಣೆಕಟ್ಟು ಪುನಶ್ಚೇತನ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ (DRIP) ಹಂತ-II ಮತ್ತು III ರ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರಿ ಆದೇಶ ದಿನಾಂಕ: 06.07.2021 ರನ್ವಯ ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.
- ❑ ಕೇಂದ್ರ ಜಲ ಆಯೋಗ/ವಿಶ್ವ ಬ್ಯಾಂಕ್ ನಿಂದ DRIP ಹಂತ II ಕ್ಕೆ ಕರ್ನಾಟಕ WRD ಗಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲಾದ ಆಯವ್ಯಯ ರೂ.750.00 ಕೋಟಿಗಳು.
- ❑ DRIP ಹಂತ II ಮತ್ತು III ಯೋಜನೆಯ ಸುಗಮ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕಾಗಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಆದೇಶ ದಿನಾಂಕ: 22.10.2021 ರನ್ವಯ ಸರ್ಕಾರದ ಅಪರ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಅಧಿಕಾರಸ್ಥ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ DRIP ಹಂತ II ಮತ್ತು III ಯೋಜನೆಯ ಮೊದಲನೆಯ ವಿಶೇಷ ಅಧಿಕಾರಸ್ಥ ಸಮಿತಿ ಸಭೆಯು ದಿನಾಂಕ 30.11.2021 ರಂದು ನಡೆದಿರುತ್ತದೆ.
- ❑ ಕೇಂದ್ರದ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಇಲಾಖೆಯ ಯೋಜನಾ ಸನ್ನದ್ಧತೆಯ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಲು, ಒಟ್ಟು ಯೋಜನಾ ವೆಚ್ಚದ ಕನಿಷ್ಠ 30% ಮೌಲ್ಯದ ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ ಬಿಡ್ಡುಗಳನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರ ಜಲ ಆಯೋಗ/ವಿಶ್ವ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ನೊಂದಿಗೆ ಸಾಲದ ಮಾತುಕತೆಗೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಕಾಮಗಾರಿಗಳ ವಹಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಅಂತಿಮಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ DRIP ಹಂತ II ಕ್ಕೆ ಕರ್ನಾಟಕ WRD ಗಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲಾದ ಆಯವ್ಯಯ ರೂ.750.00 ಕೋಟಿಗಳ ಶೇ.30 ಅಂದರೆ ರೂ.225 ಕೋಟಿ ಮೌಲ್ಯದ ಎನ್‌ಐಟಿಗಳನ್ನು (ಟೆಂಡರ್ ಆಹ್ವಾನಿಸುವ ಸೂಚನೆ) ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.
- ❑ ಇದುವರೆಗೆ, ಕೆ.ಆರ್.ಎಸ್ ಅಣೆಕಟ್ಟಿನ ಪ್ಯಾಕೇಜ್-I ಮತ್ತು ಗಾಯತ್ರಿ ಅಣೆಕಟ್ಟಿನ ಪ್ಯಾಕೇಜ್-I ಗಳ ಒಟ್ಟು ಮೊತ್ತ ರೂ.45.69 ಕೋಟಿಗಳ ಎನ್‌ಐಟಿ ಹೊರಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

21.2.13. ಕಾಡಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು (CADWM) ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ತ್ವರಿತ ನೀರಾವರಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (AIBP):

ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಕೃಷಿ ಸಿಂಚಯಿ ಯೋಜನೆಯಡಿ (PMKSY) ಆದ್ಯತೆ ಮೇಲೆ ಗುರುತಿಸಿರುವ 99 ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳ ಪೈಕಿ ರಾಜ್ಯದ 5 ಯೋಜನೆಗಳಾದ ಶ್ರೀ ರಾಮೇಶ್ವರ ಏತ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆ, ತುಂಗಾ ಮೇಲ್ದಂಡೆ ಯೋಜನೆ, ಭೀಮಾ ಏತ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆ, ಕಾರಂಜಾ ಮತ್ತು ನಾರಾಯಣಪುರ ಎಡದಂಡೆ ಕಾಲುವೆ-ಇಆರ್‌ಎಂ ಯೋಜನೆಗಳು ಸೇರ್ಪಡೆಗೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಆ 5 ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ರಾಮೇಶ್ವರ ಏತ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆ ಆದ್ಯತೆ-1 ರ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿದ್ದು, ಉಳಿದ 4 ಯೋಜನೆಗಳು ಆದ್ಯತೆ-3 (ತುಂಗಾ ಮೇಲ್ದಂಡೆ ಯೋಜನೆ, ಭೀಮಾ ಏತ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆ, ಕಾರಂಜಾ & ನಾರಾಯಣಪುರ ಎಡದಂಡೆ ಕಾಲುವೆ-ಇಆರ್‌ಎಂ) ರ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ. 2020-21 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ರೂ.6.89 ಕೋಟಿಗಳ ಕೇಂದ್ರ ಧನಸಹಾಯ ಕಾಡಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಸ್ವೀಕೃತವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ

2021-22ನೇ ಸಾಲಿನ ನವೆಂಬರ್-2021ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ ಯಾವುದೇ ಕೇಂದ್ರ ಧನ ಸಹಾಯ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀ ರಾಮೇಶ್ವರ ಏತ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆ ಹಾಗೂ ಭೀಮಾ ಏತ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆ, ಕಾಡಾ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿರುತ್ತವೆ.

21.2.14 ಸಣ್ಣ ನೀರಾವರಿ (ಮೇಲ್ಮೈಜಲ)

2,000 ಹೆಕ್ಟೇರ್ ವರೆಗಿನ ಕೃಷಿ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟು ಪ್ರದೇಶ ಇರುವ ನೀರಾವರಿ ಕಾಮಗಾರಿಗಳ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಸಣ್ಣ ನೀರಾವರಿ ಎಂದು ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. 40 ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ನಿಂದ 2,000 ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ವರೆಗಿನ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟು ಹೊಂದಿರುವ ಸಣ್ಣ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳು ಸಣ್ಣ ನೀರಾವರಿ ಮತ್ತು ಅಂತರ್ಜಲ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಕೆರೆಗಳು, ಅಣೆಕಟ್ಟುಗಳು, ಪಿಕಪ್‌ಗಳು, ಏತ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಸಣ್ಣ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳು ರಾಜ್ಯಾದ್ಯಂತ ವ್ಯಾಪಿಸಿರುತ್ತವೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಒಟ್ಟು 10,176 ಸಣ್ಣ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳು ಈ ಇಲಾಖೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿದ್ದು, ಇವುಗಳಿಂದ 8,39,241 ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಭೂಮಿಗೆ ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ, ರಾಜ್ಯದ 7 ಮಧ್ಯಮ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳ ಉಸ್ತುವಾರಿ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಈ ಇಲಾಖೆಯು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಈ ಮಧ್ಯಮ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳಿಂದ ಒಟ್ಟು 8,342 ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಗಳಷ್ಟು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟು ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸಣ್ಣ ನೀರಾವರಿ ಇಲಾಖೆಯ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿ 3,239 ನೀರಾವರಿ ಕೆರೆಗಳು ಮತ್ತು 518 ಜಿನುಗು ಕೆರೆಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಸದರಿ ಕೆರೆಗಳನ್ನು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ವಿಭಾಗದ ಕಾರ್ಯಪಾಲಕ ಇಂಜಿನಿಯರ್/ಸಹಾಯಕ ಕಾರ್ಯಪಾಲಕ ಇಂಜಿನಿಯರ್‌ರವರಿಂದ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಬಾರಿ ತಪಾಸಣೆಗೊಳಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಸದರಿ ತಪಾಸಣಾ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ ನ್ಯೂನತೆಗಳನ್ನು ತಪಾಸಣೆ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅವಶ್ಯವಿರುವ ದುರಸ್ತಿ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಆಧ್ಯತೆಯ ಮೇಲೆ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಾಗುವ ಅನುದಾನದಡಿ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಕಳೆದ 10 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ನೀರಾವರಿ (ಮೇಲ್ಮೈಜಲ) ಯೋಜನೆಯಡಿ ಸಾಧಿಸಿದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 21.24ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 21.24 : ಸಣ್ಣ ನೀರಾವರಿ (ಮೇಲ್ಮೈಜಲ) ಯೋಜನೆಯಡಿ ಸಾಧಿಸಿದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವಿವರಗಳು		
ವರ್ಷ	ವೆಚ್ಚ (ರೂ.ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)	ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿ (ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಗಳಲ್ಲಿ)
2011-12	1,10,038.45	21,720.00
2012-13	1,02,710.48	32,769.00
2013-14	98,632.20	36,108.00
2014-15	1,04,170.82	29,562.00
2015-16	1,20,563.74	33,869.80
2016-17	1,25,171.90	25,101.61
2017-18	2,23,590.83	25,457.32
2018-19	2,02,187.23	16,540.00
2019-20	2,29,428.87	21,872.66
2020-21	2,78,277.24	33,138.05
2021-22 (ನವೆಂಬರ್ 2021 ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ)	1,30,575.88	9,930.18

I. ರಾಜ್ಯ ಯೋಜನೆಗಳು

1. ಹೊಸ ಕೆರೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ : ಈ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಡಿ, ಹೊಸಕೆರೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ, ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ಈ

ನೀರನ್ನು ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಮಳೆ ಇಲ್ಲದ ಅಥವಾ ಮಳೆ ಅಭಾವವಿರುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾಗುವುದು. ನದಿ ಮತ್ತು ತೊರೆಗಳಿಗೆ ಅಡ್ಡಲಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಮಣ್ಣಿನ ಏರಿಗಳ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹವಾಗುವ ನೀರನ್ನು ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಮಳೆ ಇಲ್ಲದ ಅಥವಾ ಮಳೆ ನೀರಿನ ಕೊರತೆಯಿರುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾಗುವುದು. ಶೇಖರಿಸಿದ ನೀರನ್ನು ಗುರುತ್ವಾಕರ್ಷಣಾ ಹರಿವಿನೊಂದಿಗೆ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಜಮೀನುಗಳಿಗೆ ವಿತರಣೆ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ನೀರಾವರಿ ಮತ್ತು ಅಂತರ್ಜಲ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆಯು ತೊಡಗಿದೆ. ಹೊಸಕೆರೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣವನ್ನು ನಬಾರ್ಡ್ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದ ಅನುದಾನದಿಂದ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಡಿ ಅಂತರ್ಜಲ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸುವ ಇಂಗು ಕೆರೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣವನ್ನು ಸಹಾ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಇದರಿಂದ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ತೆರೆದ ಬಾವಿಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕೊಳವೆ ಬಾವಿಗಳಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಮಟ್ಟವು ಏರಿಕೆಯಾಗಿ ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ನೀರಾವರಿಗೆ ಉಪಯೋಗವಾಗುತ್ತಿದೆ.

2. ಕೆರೆಗಳ ಆಧುನೀಕರಣ: ಈ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಡಿ ಕೆರೆಗಳ ಆಧುನೀಕರಣ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದು, ಇದರಡಿಯಲ್ಲಿ ಏರಿಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದು, ಕೋಡಿಯ ದುರಸ್ತಿ ಮತ್ತು ನಾಲೆಗಳ ಲೈನಿಂಗ್ ಇತ್ಯಾದಿ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

3. ಬ್ಯಾರೇಜು, ಅಣೆಕಟ್ಟುಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ: ಈ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಡಿ ನದಿ, ಹಳ್ಳಗಳಿಗೆ ಅಡ್ಡಲಾಗಿ ಬಂದಾರಗಳನ್ನು, ಸೇತುವೆ ಸಹಿತ ಬಂದಾರಗಳನ್ನು, ಕಿಂಡಿ ಅಣೆಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಉಪ್ಪು ನೀರು ತಡೆಗೋಡೆ ಅಣೆಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ನೀರನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಇಲಾಖೆಯು ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಹೀಗೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗುವ ನೀರನ್ನು ಸ್ವಂತ ಪಂಪುಗಳಿಂದ ಮೇಲೆತ್ತಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲು ರೈತರಿಗೆ ಅನುಮತಿ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಅಣೆಕಟ್ಟುಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹವಾಗುವ ನೀರಿನಿಂದ ಅಂತರ್ಜಲ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಏರಿಕೆಯಾಗಿ ನದಿ / ತೊರೆಗಳ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಇರುವ ಕೊಳವೆ ಬಾವಿ ಹಾಗೂ ತೆರೆದ ಬಾವಿಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ದೊರೆಯುವುದು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ರೈತರಿಗೆ ನೀರಾವರಿಗಾಗಿ ನೀರು ದೊರೆತಂತಾಗುವುದಲ್ಲದೇ, ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಬಳಕೆಗೂ ನೀರು ಲಭ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

4. ಏತ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆ: ಈ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಡಿ ನದಿ, ತೊರೆ, ಇತರ ಮೇಲ್ಮೈ ಜಲ ಮೂಲಗಳಿಂದ ನೀರನ್ನು ಎತ್ತರವಾದ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಪಂಪುಗಳ ಮೂಲಕ ಮೇಲೆತ್ತಿ, ಅಲ್ಲಿಂದ ಗುರುತ್ವಾಕರ್ಷಣೆಯ ಹರಿವಿನ ಮೂಲಕ ನೀರೊದಗಿಸಲು ಏತ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸಹಾ ಇಲಾಖೆಯು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ.

2016-17ನೇ ಸಾಲಿನ ಆಯವ್ಯಯ ಘೋಷಣೆಯಂತೆ ಕೋರಮಂಗಲ ಚಲಘಟ್ಟ ಕಣಿವೆಯಲ್ಲಿ ಹರಿಯುತ್ತಿರುವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನೀರನ್ನು ಸಂಸ್ಕರಿಸಿ ಏತ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಯ ಮೂಲಕ ಕೋಲಾರ ಮತ್ತು ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ 126 ಕೆರೆಗಳಿಗೆ ತುಂಬಿಸುವ ಕಾಮಗಾರಿಗೆ ಸರ್ಕಾರದ ಆದೇಶ ದಿನಾಂಕ: 20.10.2015 ರಂದು ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಅನುಮೋದನೆಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಕಾಮಗಾರಿಯು ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿದೆ.

ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ 54 ಕೆರೆಗಳಿಗೆ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನೀರನ್ನು ಸಂಸ್ಕರಿಸಿ ತುಂಬಿಸುವ ರೂ.883.54 ಕೋಟಿ ಮೊತ್ತದ ಕಾಮಗಾರಿಗೆ ಸರ್ಕಾರದ ಆದೇಶ ದಿನಾಂಕ:21.06.2016ರಂದು ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಅನುಮೋದನೆಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಕಾಮಗಾರಿಯು ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿದೆ.

ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಜಿಲ್ಲೆ ಆನೇಕಲ್ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ 60 ಕೆರೆಗಳಿಗೆ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನೀರನ್ನು ಸಂಸ್ಕರಿಸಿ ತುಂಬಿಸುವ ರೂ.240.00 ಕೋಟಿ ಮೊತ್ತದ ಕಾಮಗಾರಿಗೆ ಸರ್ಕಾರದ ಆದೇಶ ದಿನಾಂಕ:10.05.2016ರಂದು ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಅನುಮೋದನೆಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಕಾಮಗಾರಿಯು ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿದೆ.

5. ವಿಶೇಷ ಘಟಕ ಯೋಜನೆ: ಈ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಡಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಗೆ ಸೇರಿದ ರೈತರ ಭೂಮಿಗೆ ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಲು ಕೊಳವೆ ಬಾವಿಗಳ ಹಾಗೂ ಮೇಲ್ಮೈ ಜಲ ಮೂಲಗಳ ಆಧಾರಿತ ಏತ ನೀರಾವರಿ ಮತ್ತು ಚೆಕ್ ಡ್ಯಾಂಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಯೋಜನೆಗಳ ಮೂಲಕ ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯ ಇತ್ಯಾದಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸಣ್ಣ ನೀರಾವರಿ ಮತ್ತು ಅಂತರ್ಜಲ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆಯು ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ.

2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರೂ.19,190.85 ಲಕ್ಷಗಳ ಅನುದಾನದ ಎದುರಾಗಿ ನವೆಂಬರ್ 2021ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ರೂ.16,979.39 ಲಕ್ಷಗಳ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯ ಅಡಿ 2021-22ರಲ್ಲಿ 5616.27 ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಹೊಸ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ವಾರ್ಷಿಕ ಗುರಿಯ ಎದುರಾಗಿ ನವೆಂಬರ್ 2021ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ 1,406.14 ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಗಳ ಹೊಸ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟು ಸೃಷ್ಟಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಇಂತಹ ಯೋಜನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದ ನಂತರ ಅವುಗಳನ್ನು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಹಸ್ತಾಂತರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

6. ಗಿರಿಜನ ಉಪ ಯೋಜನೆ : ಈ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಡಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ರೈತರ ಭೂಮಿಗೆ ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಲು ಹೊಸಕೆರೆ ನಿರ್ಮಾಣ, ಅಣೆಕಟ್ಟು, ಪಿಕಪ್ ಮತ್ತು ಬಂದಾರ ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ಕೊಳವೆ ಬಾವಿಗಳ ಹಾಗೂ ಮೇಲ್ಮೈ ಜಲ ಮೂಲಗಳ ಆಧಾರಿತ ಏತ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳ ಮೂಲಕ ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯ ಇತ್ಯಾದಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸಣ್ಣ ನೀರಾವರಿ ಇಲಾಖೆಯು ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ.

2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರೂ.8,492.91 ಲಕ್ಷಗಳ ಅನುದಾನದಲ್ಲಿ ನವೆಂಬರ್ 2021ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ರೂ.6,853.02 ಲಕ್ಷಗಳ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯ ಅಡಿ 2021-22ರಲ್ಲಿ 2,964.96 ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಹೊಸ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ವಾರ್ಷಿಕ ಗುರಿಯ ಎದುರಾಗಿ ನವೆಂಬರ್ 2021ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ 631.49 ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಗಳ ಹೊಸ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟು ಸೃಷ್ಟಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಯೋಜನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದ ನಂತರ ಅವುಗಳನ್ನು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಹಸ್ತಾಂತರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

7. ಪಶ್ಚಿಮ ವಾಹಿನಿ ಯೋಜನೆ: ಕರಾವಳಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಶ್ಚಿಮಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಹರಿಯುತ್ತಿರುವ ನದಿಗಳ ಹರಿವನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಲು ಮತ್ತು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು “ಪಶ್ಚಿಮ ವಾಹಿನಿ” ಯೋಜನೆಯಡಿ ಕಿಂಡಿ ಅಣೆಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗುವುದು. ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಒಟ್ಟು ರೂ.374.00 ಕೋಟಿ ಅಂದಾಜು ಮೊತ್ತದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 54 ಕಾಮಗಾರಿಗಳಿಗೆ ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರೂ.9,983.60 ಲಕ್ಷಗಳ ಅನುದಾನದಲ್ಲಿ ನವೆಂಬರ್ 2021ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ರೂ.9,896.75 ಲಕ್ಷಗಳ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

8. ಭೂಸ್ವಾಧೀನ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಬಾಕಿ ಬಿಲ್ಲಿನ ಇತ್ಯರ್ಥ: ಅಡಿಯಲ್ಲಿ 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಭೂಸ್ವಾಧೀನ ಪ್ರಕರಣಗಳ ಇತ್ಯರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ ನವೆಂಬರ್ 2021ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ರೂ.3,491.20 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಈ ಅನುದಾನವನ್ನು ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳ ಆದೇಶದಂತೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಲಾಗುವ ಈ ಹಿಂದೆ ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾದ ಭೂಮಿಯ ಮೌಲ್ಯ ಮತ್ತು ಬಡ್ಡಿ ಮೊತ್ತದ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ಪಾವತಿಸಲು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

9. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ತ್ವರಿತ ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯ ಕಲ್ಪಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ(ಎ.ಐ.ಬಿ.ಪಿ) : ಪ್ರಧಾನ ಕಾಮಗಾರಿಗಳಡಿಯಲ್ಲಿ 2009-10ನೇ ಸಾಲಿನಿಂದ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಅನುಮೋದನೆ ಪಡೆದು ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ. ಸಣ್ಣ ನೀರಾವರಿ ಮತ್ತು ಅಂತರ್ಜಲ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆಯು 2009-10ನೇ ಸಾಲಿನಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ 10 ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ರೂ 955.08 ಕೋಟಿ ಅಂದಾಜು ಮೊತ್ತದ 1,273 ಸಣ್ಣ ನೀರಾವರಿ ಕಾಮಗಾರಿಗಳಿಗೆ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಅನುಮೋದನೆ ಪಡೆದು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ. ಇದುವರೆಗೆ 1,157 ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿ 10,255.00 ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೊಸದಾಗಿ ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಸಲಾಗಿದೆ.

10. ಪ್ರವಾಹ ನಿಯಂತ್ರಣ: ಕಾಮಗಾರಿಗಳ ಮೇಲಿನ ಬಂಡವಾಳ ವೆಚ್ಚ ಯೋಜನೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನದಿ ದಂಡೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರವಾಹದಿಂದ ಹಾನಿಯಾಗುವುದನ್ನು ತಡೆಯಲು ನದಿ ದಂಡೆ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಸಣ್ಣ ನೀರಾವರಿ ಇಲಾಖೆಯು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ. ಪ್ರವಾಹ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನದಿ ಮತ್ತು ತೊರೆಗಳ ದಂಡೆಯಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಹರಿವಿನ ರಭಸದಿಂದಾಗಿ ನದಿ ದಂಡೆಗಳು ಕೊಚ್ಚಿ ಹೋಗಿ ಆಗುವ ಆಸ್ತಿ ಹಾನಿ ಮತ್ತು ಜೀವ ಹಾನಿ ಇವುಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ನದಿಗಳ ದಂಡೆಗಳಿಗೆ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಗೋಡೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಮೂಲಕ ನದಿ ದಂಡೆಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

11. ಕರ್ನಾಟಕ ಕೆರೆ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ: ಕರ್ನಾಟಕ ಕೆರೆ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ನವೆಂಬರ್ 2017 ರಿಂದ ಕಾರ್ಯಾರಂಭಗೊಂಡಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಕೆರೆ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಕೆರೆಗಳ ಮತ್ತು ಸರೋವರಗಳ ಒತ್ತುವರಿ ತೆರವುಗೊಳಿಸುವುದು, ಸಂರಕ್ಷಣೆ, ಪುನಃಶ್ಚೇತನ, ಅಂತರ್ಜಲ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಪರಿಸರ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ನೀರು ನಿರ್ವಹಣೆ, ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಕೃಷಿ ಆಧಾರಿತ ಉದ್ಯಮಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮುಂತಾದ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಅಥವಾ ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವುದು ಈ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾಗಿದೆ.

2021-22 ನೇ ಸಾಲಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಕೆರೆ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಒಟ್ಟು ರೂ.2,010.00 ಲಕ್ಷಗಳ ಅನುದಾನವು ಹಂಚಿಕೆಯಾಗಿದ್ದು, ಈ ಪೈಕಿ, ನವೆಂಬರ್ 2021ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ ರೂ.1,005.00 ಲಕ್ಷ ಅನುದಾನವು ಪ್ರಾಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಸ್ವೀಕೃತಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಅನುದಾನದಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕ ಕೆರೆ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಮೂಲಕ “ಕೆರೆ ಸಂಜೀವಿನಿ” ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಕೆಯಾದ ಒಟ್ಟಾರೆ ಅನುದಾನ ಮತ್ತು ಖರ್ಚಿನ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ: 21.25ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ: 21.25 : 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಕೆಯಾದ ಒಟ್ಟಾರೆ ಅನುದಾನ ಮತ್ತು ಖರ್ಚಿನ ವಿವರಗಳು: (ದಿನಾಂಕ: 30.11.2021 ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ)						
ಕ್ರ.ಸಂ.	ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷ	ಲೆಕ್ಕ ಶೀರ್ಷಿಕೆ	ಯೋಜನೆ/ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ	ಹಂಚಿಕೆಯಾದ ಅನುದಾನ	ಸ್ವೀಕೃತಿಯಾದ ಅನುದಾನ (ರೂ.ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ) 30.11.2021ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ	ಖರ್ಚಾದ ಅನುದಾನ (ರೂ.ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ) 30.11.2021ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ
1	2021-22	4702-00-101-1-16-132	ಕೆರೆ ಸಂಜೀವಿನಿ ಯೋಜನೆ	1,896.00	948.00	0.00
2		4702-00-101-1-16-422	ಕೆರೆ ಸಂಜೀವಿನಿ ವಿಶೇಷ ಘಟಕ ಯೋಜನೆ (SCP)	76.00	38.00	0.00
3		4702-00-101-1-16-423	ಕೆರೆ ಸಂಜೀವಿನಿ ಗಿರಿಜನ ಉಪಯೋಜನೆ (TSP)	38.00	19.00	0.00
			ಒಟ್ಟು	2,010.00	1,005.00	0.00

ಟಿಪ್ಪಣಿ: 2021-22ನೇ ಸಾಲಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ಈವರೆಗೆ ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ ಅನುದಾನ ರೂ.1,005.00 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲು ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಗೆ ಅನುಮೋದನೆ ಪಡೆದು, ಪ್ರಸ್ತುತ ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡುವ ಗುರಿ ಹೊಂದಲಾಗಿದೆ.

21.3 ಭೂವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ವಿಭಾಗ

ಕರ್ನಾಟಕದ ಭೂವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಂರಚನೆಯ ಭವ್ಯತೆ

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು 1,91,791 ಚದರ ಕಿ.ಮೀಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಆವರಿಸಿದ್ದು ತನ್ನ ವೈವಿಧ್ಯ ಭೂ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಂರಚನೆಗಳಿಂದ ಹಾಗೂ ಈ ಸಂರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿರುವ ಅಮೂಲ್ಯ ಖನಿಜ ಸಂಪತ್ತಿನಿಂದ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಕಾರವಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಯಾಣದ ಅಗ್ನಿಜನ್ಯ ಸುಣ್ಣದಕಲ್ಲಿನ ಶೃಂಗಗಳು; ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಲಾಲ್ ಬಾಗ್ ನಲ್ಲಿರುವ ಪೆನಿನ್ಸುಲಾರ್ ನೈಸಿಕ್ ಕಾಂಪ್ಲೆಕ್ಸ್ ಶಿಲೆ; ರಾಮನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಯಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕದ ಉತ್ತರ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಸರಿಸುಮಾರು 400 ಕಿ.ಮೀ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವ ಕ್ಲೋಸ್ ಪೇಟ್‌ಗ್ರಾನೈಟ್ ಶಿಲಾ ಸಮೂಹ ಮತ್ತು ಮೇಕೆದಾಟುವಿನ ಅನನ್ಯ ಮಡಿಕೆ ಕುಳಿಗಳು; ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮರಡಿಹಳ್ಳಿಯ ದಿಂಬು ಲಾವಾ ಕಲ್ಲುಗಳು; ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸೆಂಟ್ ಮೇರಿಸ್ ದ್ವೀಪದ ಬಸಾಲ್ಟ್ ಸ್ತಂಭ ಶಿಲೆಗಳು; ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೆಜಿಎಫ್ ನಲ್ಲಿರುವ ಸುವರ್ಣಯುಕ್ತ ಬೆಣಚು ಶಿಲೆಗಳು ಮತ್ತು ಪೆದ್ದಂಪಲ್ಲಿಯ ಪೈರೋಕ್ಲಾಸ್ತ್ ಶಿಲೆಗಳು; ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಎಣ್ಣೆಹೊಳೆ ರಂಗನ ಬೆಟ್ಟದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಬರೋವಿಯನ್ ಮಾದರಿಯ ರೂಪಾಂತರಿತ ಶಿಲೆಗಳ ಭೂ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರ ಸಂಗ್ರಹಾಲಯ ಹಾಗೂ ಗೊರೂರಿನ ಬಳಿ ಇರುವ ಪುರಾತನ ಗೊರೂರು ನೈಸ್ ಶಿಲೆ; ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟದ ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ ಪರ್ವತ ಶ್ರೇಣಿಗಳು ಹಾಗೂ ಕುದುರೆಮುಖದ ಮ್ಯಾಗ್ನಟೈಟ್ ಶಿಖರಗಳು, ಬಾಗಲಕೋಟೆ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬಾದಾಮಿಯ ಮರಳುಗಲ್ಲುಗಳು; ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಂಡೂರು ಕಬ್ಬಿಣದ ಅದಿರಿನ ಶಿಲಾ ಶ್ರೇಣಿಗಳು ಮತ್ತು ವಿಜಯನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹಂಪಿಯಲ್ಲಿರುವ ಗ್ರಾನೈಟ್ ಹಾಗೂ ಫೋನೋಲೈಟ್ ಶಿಲಾ ಸ್ಮಾರಕಗಳು; ರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹಟ್ಟಿ-ಮಸ್ಕಿ ಶಿಲಾ ಶ್ರೇಣಿಯ ಹೊನ್ನಿನ ಶಿಲಾಸ್ತರಗಳು; ಕಲಬುರಗಿ ಹಾಗೂ ಬಾಗಲಕೋಟೆ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಭೀಮಾ ಮತ್ತು ಕಲಡಗಿ ಬೋಗುಣಿಯ ಸುಣ್ಣದಕಲ್ಲಿನ ಸ್ತರಗಳು; ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ದಖನ್ ಲಾವಾ ಶಿಲೆಗಳು; ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ತಲಕಾಡಿನ ಮರಳು ದಿಬ್ಬಗಳು; ಚಾಮರಾಜನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೃಷ್ಣ ಶಿಲೆಗಳು ಹಾಗೂ ಗಾಳಿಪುರದ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಭೂ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಂಗ್ರಹಾಲಯ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ರಾಜ್ಯದ ಸಮೃದ್ಧ ಭೂ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಭವ್ಯತೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿರುತ್ತವೆ.

21.3.1 ಕರ್ನಾಟಕದ ಖನಿಜ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು

ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯವು ಅನೇಕ ಉಪಯುಕ್ತ ಖನಿಜಗಳ ತವರು ಮನೆ. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಚಿನ್ನದ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗುತ್ತಿರುವುದು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ. ಇಲ್ಲಿ ಬೆಲೆ ಬಾಳುವ ಕಬ್ಬಿಣ, ಮ್ಯಾಂಗನೀಸ್, ಕ್ರೋಮಿಯಂ ಅದಿರುಗಳಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೇ ಕಬ್ಬಿಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದ ಅಲ್ಯೂಮಿನಿಯಂ, ತಾಮ್ರ, ತವರ, ಸೀಸ ಮುಂತಾದ ಲೋಹದ ಅದಿರುಗಳು ಸಾಕಾಗುವಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಇವೇ ಅಲ್ಲದೇ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ಕುರಂದ, ಸುಣ್ಣದಕಲ್ಲು, ಸುದ್ದೆ, ಕಯನ್ಯೆಟ್, ಮ್ಯಾಗ್ನಸೈಟ್, ಬೆಣಚು, ಶೀಲೈಟ್, ಬಳಪಕಲ್ಲು, ಕಡಲ ತೀರದಲ್ಲಿ ಶೇಕರವಾಗಿರುವ ಮರಳು ಇವು ಹೇರಳವಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಇವೇ ಅಲ್ಲದೇ, ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಹುಬಗೆಯ ಅಂದ ಚಿಂದದ ಅಲಂಕರಣ ಶಿಲೆಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಈ ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಕಟ್ಟಿರುವ ಭವ್ಯವಾದ ಕಟ್ಟಡಗಳನ್ನು, ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನು, ಮಂದಿರಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆ ಕಾಣಬಹುದು. ಸಾವಿರ ವರ್ಷ ಕಳೆದರೂ ಹೊಚ್ಚ ಹೊಸದಾಗಿ ಕಾಣುವ ದೇವ ಮಂದಿರಗಳು, ವಿಗ್ರಹಗಳು ರಾಜ್ಯದ ಶಿಲಾ ಸಂಪತ್ತು ಎಷ್ಟು ಮಹತ್ವದ್ದು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಗುರುತಿಸುವಿಕೆಗಿಂತ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಬಳಕೆಯ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿದ್ದು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗಮನ ನೀಡಲಾಗಿಲ್ಲ. ಮೌರ್ಯ ಯುಗದ ಚಾಣಕ್ಯ ಕೌಟಿಲ್ಯನು ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ “ಗಣಿಗಳು ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತವೆ” ಎಂದು ಅರ್ಥಗರ್ಭಿತವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದಂತೆ ಖನಿಜಗಳನ್ನು ಶುದ್ಧೀಕರಿಸಿ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವ ಉಪಯುಕ್ತ ಲೋಹಗಳನ್ನು ಪಡೆದು, ಅವುಗಳಿಂದ ನಾನಾ ತರದ ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ ಜಾಣತನವನ್ನು ಪಡೆದಾಗ ಮಾತ್ರ ದೇಶದ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯ. ಖನಿಜಗಳನ್ನು ತೋಡಿ ತೆಗೆದು ಯಾವುದೇ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸದೇ ಕಚ್ಚಾ ಮಾಲಾಗಿ ಹೊರದೇಶಗಳಿಗೆ ರಫ್ತು ಮಾಡುತ್ತಾ ಹೋದರೆ ಅದರಿಂದ ದೊರಕುವ ಲಾಭ ಅತ್ಯಲ್ಪವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಖನಿಜಗಳು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿಯುವುದು ಎಷ್ಟು ಮುಖ್ಯವೋ ಅವುಗಳನ್ನು ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅಷ್ಟೇ ಮುಖ್ಯ. ಆಗ ಮಾತ್ರ ಖನಿಜದ ಸದ್ವಿನಿಯೋಗವಾಗಿ ರಾಜ್ಯದ ಸಂಪತ್ತು ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸರಿಸುಮಾರು 40,000 ಚ.ಕಿ.ಮೀ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಹರಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಹಸಿರು ಶಿಲಾ ವಲಯವು ತನ್ನೊಳಗೆ ಚಿನ್ನ, ವಜ್ರ ಮತ್ತು ಬಹುಲೋಹ ನಿಕ್ಷೇಪಗಳ ಭಂಡಾರವನ್ನು ಅಡಗಿಸಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಭೂಮೇಲ್ಮೈ ಹೊರತು ಪಡಿಸಿದಂತೆ ಅಂತರಾಳದಲ್ಲಿರುವ ಖನಿಜ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು ಸವಾಲಿನ ಕಾರ್ಯವಾಗಿದ್ದು, ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಇಲಾಖೆಯ ತಾಂತ್ರಿಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ನಿರಂತರ ಪರಿಶ್ರಮದೊಂದಿಗೆ ಹಾಗೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಖನಿಜಾನ್ವೇಷಣಾ ಪರವಾನಗಿಗಳನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿ ಖನಿಜಾನ್ವೇಷಣೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಿ ಮತ್ತು ವೃದ್ಧಿಸಿ ಹರಾಜು ಯೋಗ್ಯ ಖನಿಜ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಕ್ರಮವಹಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ರಾಜಧನ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮತ್ತು ಇಲಾಖೆಯ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ವೆಚ್ಚ

ಗಣಿ ಮತ್ತು ಭೂವಿಜ್ಞಾನ ಇಲಾಖೆಗೆ 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ನಿಗದಿಯಾದ ರಾಜಧನ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ವಾರ್ಷಿಕ ಗುರಿ ರೂ.4000.00 ಕೋಟಿಗಳಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನವೆಂಬರ್-2021ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗಿನ ಗುರಿ ರೂ.2560.00 ಕೋಟಿಗಳಾಗಿದ್ದು, ಸಾಧಿಸಿದ ರಾಜಧನ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ರೂ.4083.54 ಕೋಟಿಗಳಾಗಿರುತ್ತದೆ. 2017-18 ರಿಂದ 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನ ನವೆಂಬರ್-2021 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹವಾದ ರಾಜಧನದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 21.26 ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 21.26 ಕಳೆದ ಐದು ವರ್ಷಗಳ ರಾಜಧನ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯ ಗುರಿ ಮತ್ತು ಸಾಧನೆಯ ವಿವರ (ರೂ. ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ)				
ವರ್ಷ	ವಾರ್ಷಿಕ ಗುರಿ	ಸಾಧನೆ	ಮುಖ್ಯ ಖನಿಜ	ಉಪ ಖನಿಜ
2017-18	2550.00	2746.26	1294.89	1451.37
2018-19	3000.00	3026.42	1405.79	1620.63
2019-20	3550.00	3629.02	1816.67	1812.35
2020-21	3750.00	3893.44	1974.66	1918.78
2021-22 (ರೂ.2560.00 - ನವೆಂಬರ್-2021 ರವರೆಗಿನ ಗುರಿ)	4000.00	4083.54	2979.34	1104.20

ಕೋಷ್ಟಕದಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸಿದ ರಾಜಧನ ಮೊತ್ತ ಸಮನ್ವಯಗೊಳಿಸಿದ ಮೊತ್ತವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಮೂಲ : ಬೇಡಿಕೆ-ಸಂಗ್ರಹಣೆ-ಬಾಕಿ ವಿಭಾಗ, ಗಣಿ ಮತ್ತು ಭೂವಿಜ್ಞಾನ ಇಲಾಖೆ.

ಮುಂದುವರೆದು, ಕಳೆದ ಐದು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜಧಾನಿ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಶೇ.9.98 ರಷ್ಟು ಸಂಯುಕ್ತ ವಾರ್ಷಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ ದರವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಗಣಿ ಮತ್ತು ಭೂವಿಜ್ಞಾನ ಇಲಾಖೆಯು ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿರುವ ರಾಜಧಾನಿ ಹೋಲಿಸಿದಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ಐದು ವರ್ಷಗಳ ಇಲಾಖೆಯ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಯೋಜನೇತರ ವೆಚ್ಚದ ಸರಾಸರಿ ಅನುಪಾತವು ಕೇವಲ 0.02 ಆಗಿದ್ದು ನಗಣ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಕುರಿತಾದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 21.27ರಲ್ಲಿ ನೀಡಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 21.27 ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ಐದು ವರ್ಷಗಳ ರಾಜಧಾನಿ ಸಂಗ್ರಹಣೆ, ಯೋಜನೆ-ಯೋಜನೇತರ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಅನುಪಾತದ ವಿವರ (ರೂ. ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)				
ಕ್ರ. ಸಂ.	ವರ್ಷ	ರಾಜಧಾನಿ	ವೆಚ್ಚ	ರಾಜಧಾನಿ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚದ ಅನುಪಾತ
1	2016-2017	241943.00	11226.72	0.05
2	2017-2018	274626.00	5327.00	0.02
3	2018-2019	302643.59	5819.71	0.02
4	2019-2020	362902.00	7840.78	0.02
5	2020-2021	389344.00	6905.56	0.02

21.3.2 ಮುಖ್ಯ ಖನಿಜ ಆಡಳಿತ

ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಗಣಿ ಮತ್ತು ಖನಿಜ (ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಣ) ತಿದ್ದುಪಡಿ ಕಾಯ್ದೆ 2015 ಅನ್ನು ಜಾರಿ ಮಾಡಿದ ತರುವಾಯದಲ್ಲಿ ಖನಿಜ ಗುತ್ತಿಗೆಗಳನ್ನು ಮೊದಲು ಬಂದವರಿಗೆ ನೀಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಬದಲಾಗಿ ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಹರಾಜು ಮುಖಾಂತರ ಪಾರದರ್ಶಕವಾಗಿ ಗಣಿ ಗುತ್ತಿಗೆಗಳ ಮಂಜೂರಾತಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದು ಇದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರದ ಬೊಕ್ಕಸಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆದಾಯ ಹರಿದು ಬರುತ್ತಿದೆ. ಮುಂದುವರೆದು, ಹರಾಜೇತರ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ನೀಡಲಾದ ಗಣಿ ಗುತ್ತಿಗೆಗಳಿಂದ ಬರುತ್ತಿರುವ ಆದಾಯ ಮತ್ತು ಹರಾಜು ಯುಗದ ತರುವಾಯದಲ್ಲಿ ನೀಡಿರುವ ಕಬ್ಬಿಣದ ಅದಿರು ಗಣಿ ಗುತ್ತಿಗೆಗಳಿಂದ ಬರುತ್ತಿರುವ ಆದಾಯದ ತುಲನಾತ್ಮಕ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 21.28ರಲ್ಲಿ ನೀಡಿದ್ದು ಹರಾಜಿನ ಮೂಲಕ ಗಣಿ ಗುತ್ತಿಗೆಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ಹೊಸ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡ ನಂತರದ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 21.28 ಕಳೆದ ಐದು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಹರಾಜೇತರ ಮತ್ತು ಹರಾಜು ವಿಧಾನದಿಂದ ಮಂಜೂರಾದ ಗಣಿ ಗುತ್ತಿಗೆಗಳಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯಾಗುತ್ತಿರುವ ರಾಜಧಾನಿ ತುಲನಾತ್ಮಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯ ಕೋಷ್ಟಕ (ರೂ. ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ)						
ಕ್ರ. ಸಂ.	ಗಣಿಗುತ್ತಿಗೆ ಮಂಜೂರಾತಿ ವಿಧ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸ್ಥಿತಿ-ಗತಿ	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21	2021-22 (ನವೆಂಬರ್)
1	ಹರಾಜುರಹಿತ: 159 ಗಣಿ ಗುತ್ತಿಗೆಗಳ ಪೈಕಿ 32 ಗಣಿಗಳು ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿರುತ್ತವೆ.	1269.89	1240.07	1331.80	1382.06	1571.74
2	ಹರಾಜು ಮೂಲಕ: 13 ಗಣಿ ಗುತ್ತಿಗೆಗಳ ಪೈಕಿ 11 ಗಣಿಗಳು ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿರುತ್ತವೆ.	1.07	42.31	92.45	121.57	186.17
3	** ಶೇಕಡವಾರು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಪಾವತಿಸಿರುವ ರವಾನಿತ ಖನಿಜದ ಮೌಲ್ಯ					
	(ಹರಾಜು ಲಾಭಾಂಶ)	23.93	123.41	467.75	471.02	1221.43
	ಒಟ್ಟು	1294.89	1405.79	1892.00	1974.65	2979.34

** ಶೇಕಡವಾರು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಪಾವತಿಸಿರುವ ರವಾನಿತ ಖನಿಜದ ಮೌಲ್ಯವು (ಹರಾಜು ಲಾಭಾಂಶ) ಹರಾಜಿನ ಮೂಲ ಬೆಲೆಗೆ ಸರಿಸಮಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದು, ಆದ್ಯತಾ ಬಿಡ್ಡುದಾರರು ಹರಾಜಿನಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸುವ ಶೇಕಡವಾರು ಅಂಕ ಮತ್ತು ರವಾನಿಸುವ ಖನಿಜದ ಮೌಲ್ಯದ ಗುಣಲಬ್ಧವಾಗಿದ್ದು, ಈ ಮೊತ್ತವನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಪಾವತಿಸಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಖನಿಜ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಹರಾಜು:

2016-17ನೇ ಸಾಲಿನಿಂದ 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನ (ನವೆಂಬರ್-2021) ವರೆಗೆ ಇಲಾಖೆಯು 21 ಮುಖ್ಯ ಖನಿಜ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಹರಾಜು ಮುಖಾಂತರ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ವಿಲೇವಾರಿ ಮಾಡಿದ್ದು, ಇವುಗಳಲ್ಲಿ 14 'ಸಿ' ವರ್ಗದ ಕಬ್ಬಿಣದ ಅದಿರಿನ ಗಣಿ ಗುತ್ತಿಗೆಗಳು, 04 ಅವಧಿ ಮುಗಿದ ಕಬ್ಬಿಣದ ಅದಿರಿನ ಗಣಿ ಗುತ್ತಿಗೆಗಳು ಮತ್ತು 03 ಹೊಸ ಸುಣ್ಣದಕಲ್ಲಿನ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಈ 21 ಖನಿಜ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಪೈಕಿ 13 ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಗಣಿಗುತ್ತಿಗೆ ಕರಾರು ಅಮಲ್ಗಾರಿ ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದು, 05 ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಡ್ಡುದಾರರು ಗುತ್ತಿಗೆ ಕರಾರು ಜಾರಿ ಸಂಬಂಧ ಶಾಸನಬದ್ಧ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವುದು ಬಾಕಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಇದಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲದೇ 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಹರಾಜಿನ ಮುಖಾಂತರ ಈಗಾಗಲೇ ವಿಲೇವಾರಿಯಾಗಿರುವ ಮತ್ತು ಹರಾಜು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಖನಿಜ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 21.29 ರಿಂದ 21.32ರಲ್ಲಿ ನೀಡಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 21.29 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಹರಾಜು ಮುಖಾಂತರ ವಿಲೇವಾರಿ ಮಾಡಲಾದವರಡು ಹೊಸ ಸುಣ್ಣದಕಲ್ಲಿನ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ವಿವರ										
ಕ್ರ. ಸಂ.	ಕ್ಷೇತ್ರದ ಹೆಸರು	ಜಿಲ್ಲೆ	ಎನ್‌ಐಟಿ	ಮೂಲ ಬೆಲೆ	ಹರಾಜು ವಿಧ (ಗ.ಗು/ಸಂ.ಪ)	ವಿಸ್ತೀರ್ಣ (ಹೆ)	ಸಂಪನ್ಮೂಲ (ದ.ಟ)	ಹರಾಜು ಪೂರ್ಣಗೊಂಡ ದಿನಾಂಕ	ಅಂತಿಮ ಬೆಲೆ	ಆದ್ಯತಾ ಬಿಡ್ಡುದಾರರು
1	ರಾವೂರು ಸುಣ್ಣದ ಕಲ್ಲು ಕ್ಷೇತ್ರ	ಕಲಬುರಗಿ	15.09.21	10%	ಗ.ಗು	713	708.2	09.12.21	50.20	ಮೆ:ಅಲ್ಟ್ರಾಟೆಕ್ ಲಿ.,
2	ಹನುಮನೇರಿ ಸುಣ್ಣದ ಕಲ್ಲು ಕ್ಷೇತ್ರ	ಬಾಗಲಕೋಟೆ	15.09.21	10%	ಗ.ಗು	430	147.9	10.12.21	52.00	ಮೆ:ಜೆ.ಕೆ ಸಿಮೆಂಟ್ಸ್

ಕೋಷ್ಟಕ 21.30: ದಿನಾಂಕ: 31.08.2021 ರಂದು ಹರಾಜಿಗೆ ಒಳಪಡಿಸಲು ಅಧಿಸೂಚನೆ ಹೊರಡಿಸಲಾದ ಐದು 'ಸಿ' ವರ್ಗದ ಗಣಿಗುತ್ತಿಗೆಗಳ ವಿವರ:									
ಕ್ರ. ಸಂ.	ಕ್ಷೇತ್ರದ ಹೆಸರು	ಜಿಲ್ಲೆ	ಖನಿಜ	ಮೂಲ ಬೆಲೆ	ಹರಾಜು ವಿಧ (ಗ.ಗು/ಸಂ.ಪ)	ವಿಸ್ತೀರ್ಣ (ಹೆ)	ಸಂಪನ್ಮೂಲ (ದ.ಟ)	ತಾಂತ್ರಿಕ ಬಿಡ್ಡುತೆರೆಯುವ ದಿನಾಂಕ	ಪ್ರಸ್ತುತ ವೇಳಾ ಪಟ್ಟಿಯಂತೆ ಹರಾಜು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವಿಕೆ
1	ಎಂ. ಶ್ರೀನಿವಾಸುಲು	ಚಿತ್ರದುರ್ಗ	ಕಬ್ಬಿಣದ ಅದಿರು	25%	ಗ.ಗು	75.14	9.88	11.01.2022	02.02.2022 ರಿಂದ 07.02.2022
2	ಶ್ರೀ ಅಲ್ಲಂ ವೀರಭದ್ರಪ್ಪ- ಗ.ಗು.ಸಂ:2436	ಚಿತ್ರದುರ್ಗ	ಕಬ್ಬಿಣದ ಅದಿರು	25%	ಗ.ಗು	24.53	3.645	11.01.2022	02.02.2022 ರಿಂದ 07.02.2022
3	ಮೆ:ತಂಗವೇಲು & ಇತರರು ಗ.ಗು.ಸಂ:2585	ಚಿತ್ರದುರ್ಗ	ಕಬ್ಬಿಣದ ಅದಿರು	25%	ಗ.ಗು	60.92	3.303	11.01.2022	02.02.2022 ರಿಂದ 07.02.2022
4	ಬಿ.ಆರ್ ಯೋಗೀಂದ್ರನಾಥ್ ಸಿಂಗ್, ಗ.ಗು.ಸಂ:2186	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಕಬ್ಬಿಣದ ಅದಿರು	25%	ಗ.ಗು	15.89	2.84	11.01.2022	02.02.2022 ರಿಂದ 07.02.2022
5	ಮೆ:ರಾಮಗಡ್ ಮಿನರಲ್ಸ್ & ಮೈನಿಂಗ್ (ಪ್ರೈ) ಲಿ., ಗ.ಗು.ಸಂ:2451	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಕಬ್ಬಿಣದ ಅದಿರು	25%	ಗ.ಗು	24.04	2.137	11.01.2022	02.02.2022 ರಿಂದ 07.02.2022

ಕೋಷ್ಟಕ 21.33 2015-16 ರಿಂದ 2021-22 (ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್-2021) ರವರೆಗೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾದ ರಾ.ಖ.ಅ.ದ.ನಿಧಿಯ ವಿವರ (ರೂ.ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)				
ವರ್ಷ	ರಾಜಧನ ಸಂಗ್ರಹಣೆ	ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಬೇಕಾದ ರಾಖಅದ ವಂತಿಗೆ (ರಾಜಧನದ 2%)	ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾದ ರಾಖಅದ ಮೊತ್ತ	ರಾಖಅದ ಖಾತೆಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಲಾದ ಮೊತ್ತ
ಒಟ್ಟು	279001.96	5580.04	6495.73	6495.73
ಮಹಾ ಲೇಖಪಾಲರ ವರದಿಯಂತೆ ರಾಖಅದ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮತ್ತು ವರ್ಗಾವಣೆ				
2018-19 (ಹೊಸ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರ ನಿರ್ವಹಣಾ ವಿಧಾನ ಅಳವಡಿಸಿದ ನಂತರ ಮಾಹೆವಾರು ವಿಘಟನೆಗಳು)	110198.45	2203.97	2782.75	2782.75
2019-20	137922.07	2758.44	2893.73	2893.73
2020-21	151705.08	3034.10	3250.95	3250.95
2021-22				
(ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್-2021)	142252.75	2845.06	2907.10	2907.10
ಒಟ್ಟು	542078.36	10841.57	11834.53	11834.53
ಮಹಾ ಮೊತ್ತ	821080.31	16421.61	18330.26	18330.26

ಮುಂದುವರೆದು, ಈ ದತ್ತಿಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅಂದಾಜು ರೂ.37.16 ಕೋಟಿ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ವಿವಿಧ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ 15 ಖನಿಜಾನ್ವೇಷಣಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಅಧಿಸೂಚನೆಗೊಂಡ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. 2016-17ನೇ ಸಾಲಿನಿಂದ ಇಂದಿನವರೆಗೆ ಈ ದತ್ತಿ ನಿಧಿಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಂಡಿರುವ ಖನಿಜಾನ್ವೇಷಣಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ವಿವರವನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 21.34ರಲ್ಲಿ ನೀಡಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 21.34 : 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರಾ.ಖ.ಅ.ದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿರುವ ಖನಿಜಾನ್ವೇಷಣಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು							
ಕ್ರ. ಸಂ.	ಹೆಸರು	ಯೋಜನೆಯ ಹಂತ	ಖನಿಜ	ಅನುಷ್ಠಾನ ಸಂಸ್ಥೆ	ಒಟ್ಟು ಅಂದಾಜು ವೆಚ್ಚ (ರೂ.)	ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ದಿನಾಂಕ	ಯೋಜನೆಯ ಸ್ಥಿತಿ-ಗತಿ
1	ಕರಡಿಹಳ್ಳಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಭೌಮ್ಯಪರೂಪದ ಮೂಲ ವಸ್ತುಗಳಿಗಾಗಿ ಪೂರ್ವಭಾವಿ ಸರ್ವೇಕ್ಷಣೆ (120.00 ಚ.ಕೀ.) ಜಿಲ್ಲೆ: ಹಾಸನ & ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು	ಜಿ4	ಭೌಮ್ಯಪರೂಪ ಮೂಲ ವಸ್ತುಗಳು	ಎಂಇಸಿಎಲ್	6400000	22.12.2021	ಅನುಮೋದಿಸಿದೆ
2	ಅಣಜಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಲೋಹಗಳಿಗಾಗಿ ಪೂರ್ವಭಾವಿ ಸರ್ವೇಕ್ಷಣೆ (135.00 ಚ.ಕೀ.) ಜಿಲ್ಲೆ: ದಾವಣಗೆರೆ	ಜಿ4	ಸಾಮಾನ್ಯ ಲೋಹ	ಕೆಐಒಸಿಎಲ್	14100000	22.12.2021	ಅನುಮೋದಿಸಿದೆ
3	ಓಬಳಾಪುರಂ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಲೋಹಗಳಿಗಾಗಿ ಪೂರ್ವಭಾವಿ ಸರ್ವೇಕ್ಷಣೆ (53.00 ಚ.ಕೀ.) ಜಿಲ್ಲೆ: ದಾವಣಗೆರೆ	ಜಿ4	ಸಾಮಾನ್ಯ ಲೋಹ	ಕೆಐಒಸಿಎಲ್	16600000	22.12.2021	ಅನುಮೋದಿಸಿದೆ

ಕೋಷ್ಟಕ 21.34 : 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರಾ.ಖ.ಅ.ದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿರುವ ಖನಿಜಾನ್ವೇಷಣಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು

ಕ್ರ. ಸಂ.	ಹೆಸರು	ಯೋಜನೆಯ ಹಂತ	ಖನಿಜ	ಅನುಷ್ಠಾನ ಸಂಸ್ಥೆ	ಒಟ್ಟು ಅಂದಾಜು ವೆಚ್ಚ (ರೂ.)	ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ದಿನಾಂಕ	ಯೋಜನೆಯ ಸ್ಥಿತಿ-ಗತಿ
4	ಮಿಂಚೇರಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ತಾಮ್ರಕ್ಕಾಗಿ ಪೂರ್ವಭಾವಿ ಸರ್ವೇಕ್ಷಣೆ (81.615 ಚ.ಕೀ.) ಜಿಲ್ಲೆ: ಬಳ್ಳಾರಿ	ಜಿ4	ತಾಮ್ರ	ಎಂಇಸಿಎಲ್	20347537	20.06.2021	ಅನುಮೋದಿಸಿದೆ

21.3.4 ಉಪ ಖನಿಜ ಆಡಳಿತ

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 581 ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಉಪ ಖನಿಜ ಗುತ್ತಿಗೆಗಳನ್ನು (ಅಲಂಕರಣ ಶಿಲೆ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ) 3090.25 ಎಕರೆ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಉಪ ಖನಿಜ ಗುತ್ತಿಗೆಗಳನ್ನು 2575 ಕಲ್ಲುಗಣಿ ಗುತ್ತಿಗೆಗಳನ್ನು (ಮರಳು ಗಣಿಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ) 8772.04 ಎಕರೆ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಮರಳು ಗಣಿಗಾರಿಕೆಗಾಗಿ 365 ಗುತ್ತಿಗೆಗಳನ್ನು (95-ಪಟ್ಟಾ ಜಮೀನು ಪರವಾನಿಗೆಗಳು, 251-ಹರಾಜುಗೊಂಡ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು ಮತ್ತು 19 ಸರ್ಕಾರಿ ಕಾಮಗಾರಿಗಳಿಗೆ ಮೀಸಲಿಟ್ಟಿರುವ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು) 4186.18 ಎಕರೆ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಂಜೂರು ಮಾಡಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಸಕ್ತ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ನವೆಂಬರ್-2021 ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ 121 ಅನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಉಪ ಖನಿಜ ಗುತ್ತಿಗೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು 35 ಅಲಂಕಾರಿಕ ಕಲ್ಲುಗಣಿ ಗುತ್ತಿಗೆಗಳನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

21.3.5 ಜಿಲ್ಲಾ ಖನಿಜ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ ದತ್ತಿ

ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ದಿನಾಂಕ:12.01.2015 ರಿಂದ ಅನ್ವಯವಾಗುವಂತೆ ಗಣಿ ಮತ್ತು ಖನಿಜ (ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಣ) ಕಾಯ್ದೆಗೆ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡಿರುತ್ತದೆ. ಸದರಿ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಕಾಯ್ದೆಯ ಕಲಂ 9ಬಿ ಅಡಿ ಗಣಿ ಭಾಧಿತ ಪ್ರದೇಶದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಜನರ ಹಾಗೂ ಪ್ರದೇಶದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಜಿಲ್ಲಾ ಖನಿಜ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ ಎಂಬ ಲಾಭರಹಿತ ದತ್ತಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿ ಇದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಖನಿಜ ಕ್ಷೇತ್ರ ಕಲ್ಯಾಣ ಯೋಜನೆಯ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿ ದಿನಾಂಕ:16.09.2015 ರಂದು ಹೊರಡಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ದಿನಾಂಕ: 05.11.2015 ರ ಆದೇಶದ ಮುಖಾಂತರ ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಖನಿಜ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ ಎಂಬ ಲಾಭರಹಿತ ದತ್ತಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಅಧಿಸೂಚನೆ ಹೊರಡಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಮುಂದುವರೆದು, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಗ.ಖ (ಅ.ಮ.ನಿ) ಕಾಯ್ದೆಯ ಕಲಂ 15(4) ರಡಿ ಪ್ರದತ್ತವಾದ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಚಲಾಯಿಸಿ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಖನಿಜ ಕ್ಷೇತ್ರ ಕಲ್ಯಾಣ ಯೋಜನೆಯ ಮಾರ್ಗ ಸೂಚಿಯಂತೆ ಜಿಲ್ಲಾ ಖನಿಜ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದತ್ತಿ ನಿಯಮಾವಳಿಯನ್ನು ದಿನಾಂಕ:11.01.2016 ರಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ್ದು, ಸದರಿ ನಿಯಮಾವಳಿಗೆ ದಿನಾಂಕ:25.07.2016, 08.03.2018 ಹಾಗೂ 06.05.2020 ರಂದು ತಿದ್ದುಪಡಿ ತರಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಮುಖ್ಯ ಖನಿಜಗಳಿಂದ ಜಿಲ್ಲಾ ಖನಿಜ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ ನಿಧಿಗೆ ವಂತಿಗೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ಹೊರಡಿಸಿರುವ ಅಧಿಸೂಚನೆ ಪ್ರಕಾರ;

- ದಿನಾಂಕ:12.01.2015 ರಂದು ಅಥವಾ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಮಂಜೂರಾದ ಸಂಯೋಜಿತ ಪೂರ್ವಾನ್ವೇಷಣಾ ಪರವಾನಿಗೆ ಮತ್ತು ಗಣಿ ಗುತ್ತಿಗೆಗಳಿಂದ ರಾಜಧನದ ಶೇ.10 ರಷ್ಟು ಮೊತ್ತ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದು.
- ದಿನಾಂಕ:12.01.2015 ಕ್ಕಿಂತ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಮಂಜೂರಾದ ಗಣಿ ಗುತ್ತಿಗೆಗಳಿಗೆ ರಾಜಧನದ ಮೇಲೆ 30% ಡಿಎಂಎಫ್ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮಾನ್ಯ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ವರ್ಗಾಯಿತ ಪ್ರಕರಣ (ಸಿವಿಲ್) ನಂ:43/2016 ಫಿಮಿ ವಿರುದ್ಧ ಭಾರತೀಯ ಒಕ್ಕೂಟ ಮತ್ತು ಇತರರು ಪ್ರಕರಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ದಿನಾಂಕ:13.10.2017 ರಂದು ನೀಡಿರುವ ಆದೇಶದಂತೆ ದಿನಾಂಕ:17.09.2015 ರಿಂದ ಅನ್ವಯವಾಗುವಂತೆ ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರಿಂದ ಡಿಎಂಎಫ್ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಸೂಚಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದರಂತೆ ದಿನಾಂಕ:17.09.2015 ರಿಂದ ಗಣಿಗುತ್ತಿಗೆದಾರರಿಂದ ಡಿಎಂಎಫ್ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಉಪ ಖನಿಜಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ಕ.ಉ.ಖ.ರಿ.ನಿ, 2016ರ ತಿದ್ದುಪಡಿ ನಿಯಮಗಳ ಅನುಸಾರ ಚಾಲ್ತಿ ಕಲ್ಲುಗಣಿ ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರಿಂದ ದಿನಾಂಕ:12.08.2016 ರಿಂದ ಅನ್ವಯವಾಗುವಂತೆ ರಾಜಧನದ ಶೇ.30 ರಷ್ಟು ಮೊತ್ತವನ್ನು ಮತ್ತು ಹರಾಜು ಮೂಲಕ ವಿಲೇವಾರಿಯಾದ ಗುತ್ತಿಗೆಗೆ ಹಾಗೂ ಸರಾಸರಿ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ನಿಯತಕಾಲಿಕ ಪಾವತಿ/ಹೆಚ್ಚುವರಿ ನಿಯತಕಾಲಿಕ ಪಾವತಿ ಪಾವತಿಸುವ ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರಿಂದ ರಾಜಧನದ ಶೇ.10 ರಷ್ಟು ಮೊತ್ತವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಡಿಎಂಎಫ್ ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಅನುಮೋದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ಅನುಬಂಧ 21.2 ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಜಿಲ್ಲಾ ಖನಿಜ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ ನಿಧಿ ತಿದ್ದುಪಡಿ ನಿಯಮಾವಳಿ, 2018ರ ನಿಯಮ 18ರಂತೆ:

- (1) ಶೇ.10 ರಷ್ಟನ್ನು ಗಣಿ ಬಾಧಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ಚಟುವಟಿಕೆ ಮುಗಿದ ನಂತರ ದತ್ತಿ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಮೀಸಲಿಡಬೇಕು;
- (2) ಶೇ.5 ರಷ್ಟನ್ನು ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ವೆಚ್ಚಕ್ಕೆ ಬಳಸಲು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದ್ದು ಈ ಪೈಕಿ ಶೇ.4 ರಷ್ಟನ್ನು ಆಯಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ವೆಚ್ಚಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸಲು ಹಾಗೂ ಉಳಿದ ಶೇ.1 ರಷ್ಟನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಉಸ್ತುವಾರಿ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಕೋಶ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಹಾಗೂ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಗಣಿ ಮತ್ತು ಭೂವಿಜ್ಞಾನ ಇಲಾಖೆಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಬೇಕು.
- (3) ಉಳಿದ ಶೇ.85 ರಷ್ಟು ಮೊತ್ತವನ್ನು ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಖನಿಜ ಕ್ಷೇತ್ರ ಕಲ್ಯಾಣ ಯೋಜನೆ (ಪ್ರ.ಮ.ಖ.ಕ್ಷೇ.ಕ.ಯೋ).ಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮಾರ್ಗ ಸೂಚಿಗಳನ್ವಯ ಉಚ್ಚ ಆದ್ಯತಾ ವಲಯ ಮತ್ತು ಇತರೆ ಆದ್ಯತಾ ವಲಯಗಳಿಗೆ 60:40 ಅನುಪಾತದಂತೆ ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಶೇಕಡ 60 ರ ಅನುಪಾತದಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚ ಆದ್ಯತಾ ವಲಯಗಳಿಗೆ ವಿನಿಯೋಗಿಸುವ ಉದ್ದೇಶಗಳು:

- 1) ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಸರಬರಾಜು
- 2) ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಮಾಲಿನ್ಯ ನಿಯಂತ್ರಣ ಕಾರ್ಯಗಳು
- 3) ಆರೋಗ್ಯ
- 4) ಶಿಕ್ಷಣ
- 5) ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಕಲ್ಯಾಣ
- 6) ಹಿರಿಯರು ಮತ್ತು ವಿಕಲಚೇತನರ ಕಲ್ಯಾಣ
- 7) ಕೌಶಲ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ
- 8) ನೈರ್ಮಲ್ಯತೆ

ಶೇಕಡ 40 ರ ಅನುಪಾತದಲ್ಲಿ ಇತರೆ ಆದ್ಯತಾ ವಲಯಗಳಿಗೆ ವಿನಿಯೋಗಿಸುವ ಉದ್ದೇಶಗಳು:

- 1) ಭೌತಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ,
- 2) ನೀರಾವರಿ,
- 3) ಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಜಲಾನಯನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ,
- 4) ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಸರದ ಗುಣಮಟ್ಟ ವರ್ಧಿಸಲು ಇತರೆ ಕ್ರಮಗಳು.

ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಖನಿಜ ಕ್ಷೇತ್ರ ಕಲ್ಯಾಣ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾದ ಯೋಜನೆಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 21.35 ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 21.35: ಪ್ರ.ಮ.ಖ.ಕ್ಷೇ.ಕ.ಯೋ ಅನುಷ್ಠಾನ (ಎಲ್ಲಾ ಖನಿಜಗಳು - ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು, ಮುಖ್ಯ ಮತ್ತು ಉಪ ಖನಿಜಗಳು)					
(ನವೆಂಬರ್-2021ರ ವರೆಗೆ) (ರೂ. ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)					
ಕ್ರ. ಸಂ.	ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿರುವ ಯೋಜನೆಗಳ ವಿವರಗಳು	ಯೋಜನೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಘಟಕಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಅನುಮೋದಿತ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆ ಮೊತ್ತ	ವೆಚ್ಚವಾಗಿರುವ ಮೊತ್ತ
1	ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಸರಬರಾಜು	1233	1150	51713.37	9167.85
2	ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಮಾಲಿನ್ಯ ನಿಯಂತ್ರಣ ಕಾರ್ಯಗಳು	148	129	8138.32	2396.40
3	ಆರೋಗ್ಯ	561	1331	46080.62	12995.78
4	ಶಿಕ್ಷಣ	2842	9738	55428.93	21616.23
5	ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಕಲ್ಯಾಣ	874	1588	13552.11	4629.54
6	ಹಿರಿಯರು ಮತ್ತು ವಿಕಲಚೇತನರ ಕಲ್ಯಾಣ	119	1970	3003.24	882.90
7	ಕೌಶಲ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ	634	1361	5633.40	2399.56
8	ನೈರ್ಮಲ್ಯತೆ	401	449	13654.70	3178.25
9	ಭೌತಿಕ ಮೂಲ ಸೌಕರ್ಯ	1499	1203	100163.37	33807.08
10	ನೀರಾವರಿ	81	134	11852.79	3152.20
11	ಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಜಲಾನಯನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ	328	379	7680.83	3665.86
12	ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಸರದ ಗುಣಮಟ್ಟ ವರ್ಧಿಸಲು ಇತರೆ ಕ್ರಮಗಳು	117	28121	6943.55	1868.32
13	ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬಾಕಿ ಇರುವವು	6	0	45552.99	0.00
14	31 ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2021 ಕ್ಕೆ				
	ಕೋವಿಡ್-19 ವೆಚ್ಚ	-	-	-	18338.29
	ಒಟ್ಟು	8843	47553	369398.20	118098.26

ಕೋವಿಡ್-19 ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಟ:

ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೋವಿಡ್-19 ಪಿಡುಗು ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕವಾಗಿ ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಮೇಲೆ ಒತ್ತಡ ಉಂಟಾಗುತ್ತಿರುವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ದಿನಾಂಕ:26.03.2020 ರಂದು ಕೋವಿಡ್ ವೈರಾಣು ವಿರುದ್ಧದ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಗಳ ವರ್ಧನೆಗಾಗಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಖನಿಜ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ ನಿಧಿಯ ಹಣವನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಎಂದು ಘೋಷಿಸಿತು. ತರುವಾಯ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದಗಣಿ ಮಂತ್ರಾಲಯವು ಜಿಲ್ಲಾ ಖನಿಜ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ ದತ್ತಿಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ನಿರ್ದೇಶನಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದು, ಸದರಿ ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಬಾಕಿ ಮೊತ್ತದಲ್ಲಿ ಶೇ.30 ರಷ್ಟನ್ನು ಕೋವಿಡ್-19 ವೈರಾಣು ಹರಡುವಿಕೆ ತಡೆಗಟ್ಟಲು, ವೈದ್ಯಕೀಯ ಪರೀಕ್ಷೆ, ಸ್ಕ್ರೀನಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಇತರೆ ಅಗತ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಪೂರೈಕೆ ಮತ್ತು ವರ್ಧನೆಗಾಗಿ ಬಳಸಲು ಸಡಿಲಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದರಂತೆ, ಮಾಡಿರುವ ವೆಚ್ಚದ ವಿವರವನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 21.36ರಲ್ಲಿ ನೀಡಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 21.36 ಜಿಲ್ಲಾ ಖನಿಜ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ ನಿಧಿಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೋವಿಡ್-19 ವೈರಾಣು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಮಾಡಿದ ವೆಚ್ಚದ ವಿವರ (ರೂ. ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)

ಕ್ರ.ಸಂ.	ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹೆಸರು	ದಿ.28.03.2020 ರಂತೆ ಶೇ.30 ರಷ್ಟು ಬಾಕಿ ಮೊತ್ತ (ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಆದೇಶ ದಿ.07.02.2020 ರಂತೆ)	ಕೋವಿಡ್-19 ಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಏಪ್ರಿಲ್ 2020 ರಿಂದ ಮಾರ್ಚ್ 2021 ರವರೆಗೆ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲಾದ ಮೊತ್ತ	(ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಆದೇಶ ದಿ:25.08.2021 ರಂತೆ) ದಿ31.03.2021 ರಂತೆ ಶೇ.30 ರಷ್ಟು ಬಾಕಿ ಮೊತ್ತ	ಕೋವಿಡ್-19 ಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಏಪ್ರಿಲ್ 2021 ರಿಂದ ನವೆಂಬರ್ 2021 ರವರೆಗೆ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲಾದ ಮೊತ್ತ	ದಿನಾಂಕ: 28.03.2020 ರಿಂದ ಕೋವಿಡ್-19 ವೈರಾಣು ಸಂಬಂಧಿತ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲಾದ ಮೊತ್ತ
1	ಧಾರವಾಡ	100.00	99.84	109.65	0.00	99.84
2	ಗದಗ	110.00	60.00	124.50	0.00	60.00
3	ಮೈಸೂರು	27.00	22.86	34.99	0.00	22.86
4	ದಾವಣಗೆರೆ	16.00	16.23	0.00	0.00	16.23
5	ವಿಜಯಪುರ	60.00	54.50	71.32	0.00	54.50
6	ಹಾವೇರಿ	87.00	93.71	80.11	0.00	93.71
7	ರಾಯಚೂರು	549.00	386.09	249.33	0.00	386.09
8	ಬೀದರ್	28.00	10.08	27.93	0.00	10.08
9	ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ	516.00	379.00	541.31	4.40	383.40
10	ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡ	152.00	152.00	147.31	0.00	152.00
11	ಹಾಸನ	61.00	15.00	135.12	0.00	15.00
12	ಕಲಬುರಗಿ	6083.00	5834.18	5041.21	17.88	5852.06
13	ಮಂಡ್ಯ	43.00	0.00	112.20	24.03	24.03
14	ಕೊಪ್ಪಳ	543.00	435.35	165.71	107.65	543.00
15	ಬಾಗಲಕೋಟೆ	1134.00	380.00	744.68	6.40	386.40
16	ಚಾಮರಾಜನಗರ	362.00	273.75	387.46	23.31	297.06
17	ಶಿವಮೊಗ್ಗ	40.00	0.00	50.02	39.45	39.45
18	ಬಳ್ಳಾರಿ	22291.00	2334.60	22854.87	2448.72	4783.32
19	ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ	624.00	174.00	480.75	35.69	209.69
20	ಚಿತ್ರದುರ್ಗ	3670.00	2751.16	3026.66	431.22	3182.38
21	ಉತ್ತರಕನ್ನಡ	104.00	25.00	89.32	19.00	44.00
22	ಕೊಡಗು	20.00	17.42	23.51	2.54	19.96
23	ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ	452.00	0.00	633.72	262.78	262.78
24	ಉಡುಪಿ	118.00	112.76	58.83	6.52	119.28
25	ರಾಮನಗರ	566.00	319.84	324.18	207.34	527.18
26	ಬೆಳಗಾವಿ	136.00	118.12	88.20	179.46	297.58
27	ತುಮಕೂರು	426.00	175.39	492.18	281.02	456.41
28	ಯಾದಗಿರಿ	19.00	0.00	23.81	0.00	0.00
29	ಕೋಲಾರ	105.00	0.00	185.43	0.00	0.00
30	ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು	7.00	0.00	52.25	0.00	0.00
	ಒಟ್ಟು	38449.00	14240.88	36356.56	4097.41	18338.29

21.3.6 ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಹೊಸ ಉಪಕ್ರಮಗಳು

ಗಣಿ ಮತ್ತು ಭೂವಿಜ್ಞಾನ ಇಲಾಖೆ ಉದ್ದೇಶ ಹಾಗೂ ಮುಂಬರುವ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಇಲಾಖೆ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿಕೊಂಡ ಗುರಿಯನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು ರೂಪಿಸಿರುವ ಕರಡು ಕರ್ನಾಟಕ ಖನಿಜ ನೀತಿ 2021-2026 ನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಸರ್ಕಾರದ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅಂತಿಮಗೊಳಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ವಿಷಯ ತಜ್ಞರು ಮತ್ತು ಸಂಪನ್ಮೂಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರದ ಆದೇಶ ದಿನಾಂಕ:08.07.2021 ರಂತೆ ರಚಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಎಂ-ಸ್ಯಾಂಡ್ ಮತ್ತು ಕಟ್ಟಡ ಕಲ್ಲುಗಳ ಲಭ್ಯತೆ ಕುರಿತಂತೆ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಸರಳೀಕರಣಗೊಳಿಸುವ ಕುರಿತು ಪರಾಮರ್ಶಿಸಿ ಸಚಿವ ಸಂಪುಟಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಸಚಿವ ಸಂಪುಟದ ಉಪ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ಗಣಿ ಮತ್ತು ಭೂವಿಜ್ಞಾನ ಇಲಾಖಾ ಸಚಿವರಾದ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಆಚಾರ್ ಹಾಲಪ್ಪ ಬಸಪ್ಪ ರವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ದಿನಾಂಕ:16.11.2021 ರಂದು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸರ್ಕಾರವು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಗಣಿ ಶಾಲೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಜನರಿಗೆ ಗಣಿ ಉದ್ಯಮಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕೌಶಲ್ಯ ವರ್ಧನೆ ಮಾಡುವ ಮುಖಾಂತರ ಪರಿಸರ ಸ್ನೇಹಿಯಾದ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ, ಸುಸ್ಥಿರ ಮತ್ತು ಸುರಕ್ಷಿತವಾದ ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಉದ್ದೇಶ ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಡ ಕಲ್ಲುಗಣಿ ಗುತ್ತಿಗೆಗಳ ವ್ಯತ್ಯಸ್ತ ಭೌಗೋಳಿಕ ಸ್ಥಾನೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ (ಡಿಜಿಪಿಎಸ್) -ದ್ರೋಣ ಸಮೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದೂರ ಸಂವೇದಿ ಅನ್ವಯಿಕ ಕೇಂದ್ರದ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ಕೈಗೊಂಡು ಕಟ್ಟಡಕಲ್ಲು ಗುತ್ತಿಗೆಗಳ ಗಣಿಗುಂಡಿಯ ಒಟ್ಟು ಪರಿಮಾಣವನ್ನು ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ಅಂದಾಜಿಸಿ ರಾಜ್ಯದ ಬೊಕ್ಕಸಕ್ಕೆ ಆಗುವ ರಾಜಧನ ಸೋರಿಕೆಯನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಕ್ರಮ ವಹಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು ದಕ್ಷಿಣ ತಾಲೂಕಿನ ಸೂಲಿವಾರ ಗ್ರಾಮದ ಸರ್ವೆ ನಂ: 59 ಮತ್ತು 60 ರಲ್ಲಿನ 34 ಕಟ್ಟಡ ಕಲ್ಲುಗುತ್ತಿಗೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ 121.03 ಎಕರೆ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಸ್ತ ಭೌಗೋಳಿಕ ಸ್ಥಾನೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ(ಡಿಜಿಪಿಎಸ್)-ದ್ರೋಣ ಬಳಸಿ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದೂರ ಸಂವೇದಿ ಅನ್ವಯಿಕ ಕೇಂದ್ರಕ್ಕೆ ದಿನಾಂಕ:13.12.2021 ರಂದು ಕಾರ್ಯಾದೇಶವನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ದಿನಾಂಕ: 31.03.2021ರ ತರುವಾಯದಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಖನಿಜ ಕಾನೂನುಗಳ ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳು:

- ❑ ಖನಿಜಗಳು (ಖನಿಜಾಂಶಗಳ ಪುರಾವೆ) ಎರಡನೇತಿದ್ದುಪಡಿ ನಿಯಮಾವಳಿ, 2021 ದಿನಾಂಕ:14.12.2021.
- ❑ ಖನಿಜ (ಹರಾಜು) ನಾಲ್ಕನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿ ನಿಯಮಾವಳಿ, 2021 ದಿನಾಂಕ:14.12.2021.
- ❑ ಖನಿಜಗಳು (ಪರಮಾಣು ಮತ್ತು ಹೈಡ್ರೋಕಾರ್ಬನ್ ಶಕ್ತಿ ಖನಿಜಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ) ರಿಯಾಯಿತಿ (ಎರಡನೇತಿದ್ದುಪಡಿ) ನಿಯಮಾವಳಿ, 2021 ದಿನಾಂಕ:08.04.2021.
- ❑ ಖನಿಜಗಳು (ಪರಮಾಣು ಮತ್ತು ಹೈಡ್ರೋಕಾರ್ಬನ್ ಶಕ್ತಿ ಖನಿಜಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ) ರಿಯಾಯಿತಿ (ಮೂರನೇತಿದ್ದುಪಡಿ) ನಿಯಮಾವಳಿ, 2021 ದಿನಾಂಕ:10.06.2021.
- ❑ ಖನಿಜ ರದ್ದತಿ (ವಿಶೇಷವಲ್ಲದ ಪೂರ್ವಭಾವಿ ಪರವಾನಿಗೆಗಳು) ನಿಯಮಾವಳಿ, 2015 ದಿನಾಂಕ:25.06.2021.
- ❑ ಖನಿಜಗಳ ರದ್ದತಿ (ಸ್ವಯಂಚಲಕ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಹರಾಜು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಮಂಜೂರಾದಗಣಿ ಗುತ್ತಿಗೆಗಳ ವರ್ಗಾವಣೆ) ನಿಯಮಾವಳಿ, 2016 ದಿನಾಂಕ:02.11.2021.
- ❑ ಖನಿಜಗಳ ರದ್ದತಿ (ಸರ್ಕಾರಿ ಕಂಪನಿಗಳಿಂದ ಗಣಿಗಾರಿಕೆ) ನಿಯಮಾವಳಿ, 2015 ದಿನಾಂಕ:02.11.2021.
- ❑ ಖನಿಜ (ಹರಾಜು) ಮೂರನೇತಿದ್ದುಪಡಿ ನಿಯಮಾವಳಿ, 2021 ದಿನಾಂಕ:02.11.2021.
- ❑ ಖನಿಜಗಳು (ಪರಮಾಣು ಮತ್ತು ಹೈಡ್ರೋಕಾರ್ಬನ್ ಶಕ್ತಿ ಖನಿಜಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ) ರಿಯಾಯಿತಿ (ನಾಲ್ಕನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿ) ನಿಯಮಾವಳಿ, 2021 ದಿನಾಂಕ:02.11.2021.

- ❑ ಗಣಿ ಮತ್ತು ಖನಿಜಗಳು (ಜಿಲ್ಲಾಖನಿಜ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಕೊಡುಗೆ) ತಿದ್ದುಪಡಿ ನಿಯಮಾವಳಿ, 2021 ದಿನಾಂಕ:25.06.2021.
- ❑ ಖನಿಜಗಳು (ಖನಿಜಾಂಶಗಳ ಪುರಾವೆ) ತಿದ್ದುಪಡಿ ನಿಯಮಾವಳಿ, 2021 ದಿನಾಂಕ:18.06.2021.
- ❑ ಖನಿಜ (ಹರಾಜು) ಎರಡನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿ ನಿಯಮಾವಳಿ, 2021 ದಿನಾಂಕ:18.06.2021.

ದಿನಾಂಕ: 31.03.2021ರ ತರುವಾಯದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಖನಿಜ ಕಾನೂನುಗಳ ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳು:

- ❑ ಕರ್ನಾಟಕ ಉಪಖನಿಜ ರಿಯಾಯಿತಿ (ತಿದ್ದುಪಡಿ) ನಿಯಮಾವಳಿ, 2021 ದಿನಾಂಕ:01.12.2021.

21.3.7 ಹೊಸ ಮರಳು ನೀತಿ-2020ರ ಅನುಷ್ಠಾನ

ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೆ ಕೈಗೆಟುಕುವ ದರದಲ್ಲಿ ಮರಳಿನ ಲಭ್ಯತೆಯನ್ನು ಖಚಿತ ಪಡಿಸಲು ಸರ್ಕಾರವು ಹೊಸ ಮರಳು ನೀತಿ -2020 ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗ ಸೂಚಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿದ್ದು, ಇದರಲ್ಲಿ ಭೂಸ್ವರೂಪಶಾಸ್ತ್ರದ ತತ್ವಗಳನ್ವಯ ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಅನುಕೂಲತೆಗಾಗಿ ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಜಲ ಮೂಲಗಳನ್ನು ಎರಡು ವರ್ಗಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ಉಪಖನಿಜ ರಿಯಾಯಿತಿ ನಿಯಮಗಳು, 1994ಕ್ಕೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಉಪಖನಿಜ ರಿಯಾಯಿತಿ (ತಿದ್ದುಪಡಿ) ನಿಯಮಗಳು, 2021ರ ಮುಖಾಂತರ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡಿ ದಿನಾಂಕ:05.05.2021 ರಿಂದ ಪೂರ್ವಾನ್ವಯ ಪರಿಣಾಮದೊಂದಿಗೆ ದಿನಾಂಕ:01.12.2021 ರಂದು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿವೆ.

- ❑ I, II & IIIನೇ ಶ್ರೇಣಿಯ ಹಳ್ಳ / ತೊರೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಕೆರೆಗಳು ಲಭ್ಯವಿರುವ ಮರಳನ್ನು ತೆಗೆಯುವ ಮತ್ತು ವಿಲೇವಾರಿ ಮಾಡುವ ಸಂಪೂರ್ಣ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳಿಗೆ ವಹಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದರಂತೆ ಪ್ರಸ್ತುತ 316 ಮರಳು ಸಂಚಯವಾಗಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಪೈಕಿ 187 ಮರಳು ಸಂಚಯಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮರಳು ತೆಗೆಯಲು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ ಅಧಿಸೂಚನೆ ಹೊರಡಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.
- ❑ IV, V ಮತ್ತು VI ನೇ ಶ್ರೇಣಿಯ ಹೊಳೆ / ನದಿಗಳಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಮರಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅಣೆಕಟ್ಟು / ಜಲಾಶಯ / ಬ್ಯಾರೇಜ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಸದರಿ ಹಿನ್ನೀರಿನ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹೂಳು ತೆಗೆಯುವ ಮುಖಾಂತರ ದೊರೆತ ಮರಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರಿ ಆದೇಶ ದಿನಾಂಕ: 18.05.2020 ರಂತೆ ಸರ್ಕಾರಿ ಸ್ವಾಮ್ಯದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಾದ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಖನಿಜ ನಿಗಮ ನಿಯಮಿತ ಮತ್ತು ಹಟ್ಟಿಚಿನ್ನದ ಗಣಿ ನಿಯಮಿತ ಇವರಿಗೆ ವಹಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.
- ❑ ಅದರಂತೆ, ಪ್ರಸ್ತುತ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಖನಿಜ ನಿಗಮ ನಿಯಮಿತರವರಿಗೆ 38 ಹಾಗೂ ಹಟ್ಟಿಚಿನ್ನದ ಗಣಿ ನಿಯಮಿತರವರಿಗೆ 56 ಮರಳು ಬ್ಲಾಕ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಮರಳು ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ನಡೆಸಲು ಆಯಾ ಜಿಲ್ಲಾ ಮರಳು ಸಮಿತಿಗಳಿಂದ ಅಧಿಸೂಚನೆ ಹೊರಡಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.
- ❑ ಅಣೆಕಟ್ಟು / ಜಲಾಶಯ / ಬ್ಯಾರೇಜ್‌ಗಳ ಹಿನ್ನೀರಿನ ಎಂಟು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹೂಳಿನೊಂದಿಗಿರುವ ಮರಳು ಎತ್ತುವಳಿ ಮಾಡಲು ಆಯಾ ಜಿಲ್ಲಾ ಮರಳು ಸಮಿತಿಗಳಿಂದ ಅಧಿಸೂಚನೆ ಹೊರಡಿಸಿ ಕಾರ್ಯಾದೇಶ ನೀಡಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.
- ❑ ಗ್ರಾಹಕರಿಗೆ ನಿಗದಿತ ಮತ್ತು ಸುಲಭದರದಲ್ಲಿ ಮರಳು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದರಂತೆ, ಸರ್ಕಾರಿ ಆದೇಶ ದಿನಾಂಕ: 10.07.2020 ರಂತೆ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಯಿಂದ ವಿಲೇವಾರಿ ಮಾಡುವ ಪ್ರತಿ ಮೆ.ಟನ್ ಮರಳಿಗೆ ರೂ. 300/- ಹಾಗೂ ಸರ್ಕಾರಿ ಸ್ವಾಮ್ಯದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ವಿಲೇವಾರಿ ಮಾಡುವ ಪ್ರತಿ ಮೆ.ಟನ್ ಮರಳಿಗೆ ರೂ. 700/- ಗಳನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.
- ❑ I, II ಮತ್ತು IIIನೇ ಕ್ರಮಾಂಕದ ಹಳ್ಳ / ತೊರೆ, ಕೆರೆಗಳಲ್ಲಿನ ಅಧಿಸೂಚಿತ ಮರಳು ನಿಕ್ಷೇಪ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ತೆಗೆದಂತಹ ಮರಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಹೇರುಭಾರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ವಾಹನಗಳಾದ ಟ್ರ್ಯಾಕ್ಟರ್, ಎತ್ತಿನಗಾಡಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಲಘು ವಾಹನಗಳಲ್ಲಿ ಹೇರುಭಾರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ತಾಲ್ಲೂಕು ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಎಲ್ಲಾ ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಮರಳು ಸಾಗಾಣಿಕೆಗೆ ಅನುಮತಿ ನೀಡಲು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

- ಗ್ರಾಹಕರುಗಳಿಗೆ ಆನ್‌ಲೈನ್ ಬುಕಿಂಗ್ ಮೂಲಕ ಮರಳು ಪೂರೈಕೆ ಮಾಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಸರ್ಕಾರಿ / ಇತರೆ ಸರ್ಕಾರಿ ಬೃಹತ್ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಮರಳು ಅವಶ್ಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಜಿಲ್ಲಾ ಮರಳು ಸಮಿತಿಯಿಂದ ಮರಳು ಬ್ಲಾಕ್‌ಗಳನ್ನು ಮೀಸಲಿರಿಸಿ, ಮರಳು ತೆಗೆಯಲು / ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ನಡೆಸಲು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.
- ಅನಧಿಕೃತ ಮರಳು ಸಾಗಾಣಿಕೆ ವಾಹನಗಳ ಚಲನವಲನಗಳ ಮೇಲೆ ನಿಗಾ ವಹಿಸಲು ವಾಹನ ನಿಗಾವಣೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅನಧಿಕೃತ ಮರಳು ಹಾಗೂ ಇತರೆ ಉಪಖನಿಜಗಳ ಗಣಿಗಾರಿಕೆ, ಸಾಗಾಣಿಕೆ, ಸಂಗ್ರಹಣೆಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಗಣಿ ಮತ್ತು ಭೂವಿಜ್ಞಾನ ಇಲಾಖೆ ಅಧೀನದಲ್ಲಿ ಖನಿಜ ರಕ್ಷಣಾ ಪಡೆಯನ್ನು ರಚಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಕೆ.ಎಂ.ಎಂ.ಸಿ.ಆರ್-2016 ರಂತೆಟೆಂಡರ್ ಕಂ ಹರಾಜು ಮೂಲಕ 251 ಮರಳು ಬ್ಲಾಕ್‌ಗಳಿಗೆ ಮರಳು ಗಣಿಗುತ್ತಿಗೆಗಳನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಪಟ್ಟಾ ಜಮೀನುಗಳಲ್ಲಿ 95 ಮರಳು ಗಣಿಗಾರಿಕೆಗೆ ಲೈಸೆನ್ಸ್ ನೀಡಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕರಾವಳಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಕರಾವಳಿ ನಿಯಂತ್ರಣ ವಲಯ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನಿಯಂತ್ರಣ ವಲಯ ನದಿ ಪಾತ್ರಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಪರಿಸರಅರಣ್ಯ ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ ಮಂತ್ರಾಲಯದ ಕಛೇರಿ ಆದೇಶ-2011 ರಂತೆ 27 ಮರಳು ದಿಬ್ಬಗಳಲ್ಲಿ ಮರಳು ತೆರವುಗೊಳಿಸಲು ಕರ್ನಾಟಕ ಕರಾವಳಿ ವಲಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ(ಕೆಸಿರುಡ್‌ಎಂಎ) ವತಿಯಿಂದ ಪರಿಸರಅನುಮತಿ ಪತ್ರ ನೀಡಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ (ನವೆಂಬರ್-2021ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ) ಸದರಿ 27 ಮರಳು ದಿಬ್ಬಗಳಲ್ಲಿ ಮರಳನ್ನು ತೆರವುಗೊಳಿಸಲು ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ 154 ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ 42 ಸೇರಿದಂತೆ ಒಟ್ಟು 196 ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಮರಳು ತೆಗೆಯುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಮರಳನ್ನು ತೆರವುಗೊಳಿಸಲು ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಪರವಾನಿಗೆಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಮೇಲ್ಕಂಡ ಎಲ್ಲಾ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ವಿಮೋಚನಾ ಅನುಮತಿಯಂತೆ ಒಟ್ಟು ಅಂದಾಜು 14.18 ದಶ ಲಕ್ಷ ಮೆ.ಟನ್ ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ಮಾಡಬಹುದಾದ ಮರಳಿನ ಪ್ರಮಾಣವಿದ್ದು, ಸದರಿ ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೆ ಪರಿಸರ ತೀರುವಳಿ ಪತ್ರದ ಅನುಮೋದನೆ ಇರುತ್ತದೆ. 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ಕಂಡ ಎಲ್ಲಾ ಮೂಲಗಳಿಂದ 18,98,661 ಮೆ.ಟನ್ ಮರಳನ್ನು ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ನಡೆಸಿ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಾಗೂ ಸರ್ಕಾರಿ ಕಾಮಗಾರಿಗಳಿಗೆ ಪೂರೈಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ರೂ.58.10 ಕೋಟಿ ಮೊತ್ತವು ರಾಜಧನ/ಹೆಚ್ಚುವರಿ ನಿಯತಕಾಲಿಕ ಪಾವತಿ/ಸರಾಸರಿ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ನಿಯತಕಾಲಿಕ ಪಾವತಿ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಖನಿಜ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ ದತ್ತಿ ನಿಧಿಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

- ಪರಿಸರ ಸಮತೋಲನ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಅಂತರ್ಜಲ ಮಟ್ಟದ ಪ್ರತಿಕೂಲ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ತಡೆಯಲು ನದಿ ಮರಳಿಗೆ ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿ ಎಂ-ಸ್ಯಾಂಡ್ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಬಳಕೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಈಗಾಗಲೇ ಕ್ರಮವಹಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 20 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಎಂ-ಸ್ಯಾಂಡ್ ಉತ್ಪಾದಿಸಲಾಗುತ್ತಿದ್ದು, 30 ದಶಲಕ್ಷ ಪ್ರಮಾಣದ ಎಂ-ಸ್ಯಾಂಡ್ ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಗುರಿ ಹೊಂದಲಾಗಿದೆ. ನವೆಂಬರ್-2021ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ 8.5 ದಶಲಕ್ಷ ಮೆ.ಟನ್ ಎಂ-ಸ್ಯಾಂಡ್ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಅ) ಖನಿಜಾಡಳಿತದ ಸಮಗ್ರ ಗಣಕೀಕರಣ

ಗಣಿ ಮತ್ತು ಭೂವಿಜ್ಞಾನ ಇಲಾಖೆಯು 2011 ರಲ್ಲಿ ಎನ್-ಕೋಡ್ ಸೊಲ್ಯೂಷನ್ ಸಂಸ್ಥೆಯವರಿಂದ ಗಣಿ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಬಳಕೆದಾರರವರೆಗೂ ಖನಿಜ ಸಾಗಾಣಿಕೆಯನ್ನು ಗುರುತು ಪಡಿಸಲು ಅಂತರ್ಜಾಲ ಆಧಾರಿತ ಸಮಗ್ರಗುತ್ತಿಗೆ ನಿರ್ವಹಣೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ (ಐಎಲ್‌ಎಂಎಸ್) ಅನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದು ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ರಾಜ್ಯದ ಗಣಿ ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರಿಗೆ ಮತ್ತು ಪಾಲುದಾರರಿಗೆ ನೈಜ ಕಾಲೀನ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ದತ್ತಾಂಶ ಸಂಗ್ರಹಗಾರದಲ್ಲಿ ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರ ಮಾಹಿತಿ, ಪಾವತಿಗಳು, ವಹಿವಾಟುಗಳು, ಇಂದೀಕೃತ ಖನಿಜ ದರಗಳು, ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಪರವಾನಿಗೆ ವಿತರಣೆ, ಬೇಡಿಕೆ ನೋಂದಣಿ ಮಾಹಿತಿ, ತೂಕಮಾಪನ ಸೇತುವೆಗಳು, ತನಿಖಾ ತಾಣಗಳು ಹಾಗೂ ಇತರೆ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಗಣಿ ಉದ್ಯಮದ ಅವಶ್ಯಕತೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಆಡಳಿತದ ಪರಿಧಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿರುವಂತೆ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಗಣಿ ಗುತ್ತಿಗೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಉತ್ಪಾದನೆ, ಹರಾಜು ವಹಿವಾಟು ಮತ್ತು ರವಾನೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸೆರೆ ಹಿಡಿಯುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಖನಿಜಗಳ ಸಾಗಾಣಿಕೆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಗಮ್ಯ ಸ್ಥಾನದವರೆಗೆ ನಿಗಾವಣೆ ಮಾಡುವ ಮುಖಾಂತರ ಯಾವುದೇ ಅಡತಡೆ ಇಲ್ಲದ ಸೇವೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಸಮಗ್ರ ಗುತ್ತಿಗೆ ನಿರ್ವಹಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆ (ಐಎಲ್‌ಎಂಎಸ್) ತಂತ್ರಾಂಶವು ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ:

1. ಇ-ಪರವಾನಿಗೆ
2. ಇ-ಮರುಸಲ್ಲಿಕೆ
3. ಬೇಡಿಕೆ, ಸಂಗ್ರಹ, ಬಾಕಿ (ಬೇ.ಸಂ.ಬಾ)
4. ಮಾಸಿಕ ಪ್ರಗತಿ ವರದಿ
5. ಆಫ್‌ಲೈನ್‌ಘಟಕ
6. ಜಿಲ್ಲಾಖನಿಜ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ ಅಂತರ್ಜಾಲ ತಾಣ
7. ಸಾಂಖ್ಯೀಕೃತ ಸಹಿ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರ
8. ವಿಶೇಷ ಭದ್ರತಾ ಪರವಾನಿಗೆಕಾಗದ (ವಿಭವಕಾ) ಘಟಕ
9. ಅರಣ್ಯ ಪರವಾನಿಗೆ ನಿಗಾವಣೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಂಯೋಜನೆ
10. ಜನ್ಯ ಸ್ಥಳದಿಂದ ಗಮ್ಯ ಸ್ಥಾನದಅಂತರವನ್ನು ಲೆಕ್ಕಮಾಡಲು ಗೂಗಲ್ ಅಂತರ್ಜಾಲ ತಂತ್ರಾಂಶದೊಂದಿಗೆ ಸಂಯೋಜನೆ
11. ತನಿಖಾತಾಣೆ, ತೂಕಮಾಪನ ಸೇತುಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಯೋಜನೆ
12. ವರದಿ ಘಟಕ
13. ವಾಹನ ನೋಂದಣಿ

ಇಲಾಖೆಯು ನೀಡುತ್ತಿರುವ ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಸೇವೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಿತಾಸಕ್ತಿದಾರರ ನೋಂದಣಿ, ಸಗಟು ಪರವಾನಿಗೆಗೆ ಆನ್‌ಲೈನ್ ಮುಖಾಂತರ ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸುವಿಕೆ, ಖನಿಜರವಾನೆ ಬಿಡುಗಡೆ ಆದೇಶ, ಖನಿಜರವಾನೆ ಪರವಾನಿಗೆ (ಯಾವುದೇ ಸಾರಿಗೆ ಚೀಟಿ ವಿತರಣಾ ಪರವಾನಿಗೆ) ರೈಲುರೇಕ್ ಪರವಾನಿಗೆ, ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಮರುಸಲ್ಲಿಕೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ನಕಲಿ ಪರವಾನಿಗೆಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸಿದ್ದು, ರಾಜಧನ ಪಾವತಿಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ನಿಗಾವಣೆಯನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುವ ಮುಖಾಂತರ ಖನಿಜ ರವಾನೆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ಹಿತಾಸಕ್ತಿದಾರರಿಗೆ ಉತ್ತರದಾಯಿತ್ವ ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ.

ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಹರಾಜಿನ ಮೂಲಕ ಮಾರಾಟವಾದ ಕಬ್ಬಿಣದ ಅದಿರನ್ನು ರವಾನೆ ಮಾಡಿರುವುದು ಈ ತಂತ್ರಾಂಶದ ಗುರುತರವಾದ ಸಾಧನೆಯಾಗಿದ್ದು, 2019-20, 2020-21 ಮತ್ತು ಪ್ರಸ್ತುತ 2021-22ನೇ ವರ್ಷದ ನವೆಂಬರ್ ಅಂತ್ಯದವರೆಗಿನ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸಂಕಲಿಸಿ ಈ ಕೋಷ್ಟಕ 21.37 ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 21.37 ಕಬ್ಬಿಣದ ಅದಿರಿನ ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಹರಾಜಿನ ವಿವರ				
ಕ್ರ. ಸಂ.	ವಿವರಗಳು	2019-20	2020-21	2021-22 (ನವೆಂಬರ್ 2021ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ)
1	ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಹರಾಜುಗೊಂಡ ಪ್ರಮಾಣ	30.04 ದಶಲಕ್ಷ ಮೆಟ್ರಿಕ್‌ಟನ್	29.22 ದಶಲಕ್ಷ ಮೆಟ್ರಿಕ್‌ಟನ್	20.50 ದಶಲಕ್ಷ ಮೆಟ್ರಿಕ್‌ಟನ್
2	ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಹರಾಜುಗೊಂಡ ಕಬ್ಬಿಣದ ಅದಿರಿನ ಮೌಲ್ಯ	6918.54 ಕೋಟಿ	8194.65 ಕೋಟಿ	9086.07 ಕೋಟಿ
3	ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಗಭೂಇ ಗೆ 15% ರಂತೆ ಪಾವತಿಸಲಾದ ರಾಜಧನ	1024.66 ಕೋಟಿ	1211.86 ಕೋಟಿ	1357.81 ಕೋಟಿ

ರಾಜ್ಯದ ಮುಖ್ಯ ಮತ್ತು ಉಪ ಖನಿಜಗುತ್ತಿಗೆ/ಪರವಾನಿಗೆಗಳ ಗಣಕೀಕರಣದ ಸ್ಥಿತಿ-ಗತಿಯ ವಿವರ:

ಸಮಗ್ರ ಗಣಿಗುತ್ತಿಗೆ ನಿರ್ವಹಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ತಂತ್ರಾಂಶದಡಿಯಲ್ಲಿ ನೋಂದಣಿ ಮಾಡಿರುವ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 21.38 ರಲ್ಲಿ ನೀಡಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 21.38 ಸಮಗ್ರ ಗಣಿ ಗುತ್ತಿಗೆ ನಿರ್ವಹಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ತಂತ್ರಾಂಶದಲ್ಲಿ ನೋಂದಣಿಯಾಗಿರುವ ಮುಖ್ಯ ಖನಿಜಗಳ ವಿವರ		
ವಿವರ	2020-21	01.04.2021 ರಿಂದ 30.11.2021ರವರೆಗೆ
ಒಟ್ಟು ಗುತ್ತಿಗೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	3	2
ಒಟ್ಟು ಅದಿರು ಸಂವರ್ಧನೆ ಘಟಕಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	1	0
ಒಟ್ಟು ತೂಕ ಮಾಪನ ಸೇತುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	29	5
ತಂತ್ರಾಂಶದೊಂದಿಗೆ ಏಕೀಕರಣಗೊಂಡ ತೂಕ ಮಾಪನ ಸೇತುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	29	5
ಖರೀದಿದಾರರಒಟ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆ	589	334
ಸಮಗ್ರಗಣಿಗುತ್ತಿಗೆ ನಿರ್ವಹಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ತಂತ್ರಾಂಶದಲ್ಲಿ ನೋಂದಣಿಯಾಗಿರುವ ಉಪ ಖನಿಜಗಳ ವಿವರ		
ಒಟ್ಟು ಗುತ್ತಿಗೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	342	305
ಒಟ್ಟು ಕಲ್ಲುಪುಡಿ ಘಟಕಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	233	168

ಆ) ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸಿದ ಮೈಲಿಗಲ್ಲುಗಳು:

- ❑ ಸಮಗ್ರ ಗಣಿಗುತ್ತಿಗೆ ನಿರ್ವಹಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ತಂತ್ರಾಂಶವನ್ನು ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆಯ ತಂತ್ರಾಂಶದೊಂದಿಗೆ (ಅರಣ್ಯ ಉತ್ಪಾದನೆ ನಿಗಾವಣೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ) ಏಕೀಕೃತಗೊಳಿಸಿ ಒಂದೇ ವೇದಿಕೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಖನಿಜ ರವಾನೆ ಪರವಾನಿಗೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ.
- ❑ ಇಲಾಖೆ ಯಕುರಿತಾದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಇಲಾಖೆಯ ಜಾಲ ತಾಣವನ್ನು ಮರುವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಖನಿಜ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದ ಉಪತಾಣವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ❑ ಅಂತರ್ಜಾಲ ಸೌಲಭ್ಯವಿಲ್ಲದ ಕಲ್ಲುಗಣಿಗುತ್ತಿಗೆ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಆಫ್‌ಲೈನ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಖನಿಜ ರವಾನೆ ಪರವಾನಿಗೆಗಳನ್ನು ಮುದ್ರಿಸಲು ಅವಕಾಶ ನೀಡಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವಾಗಿ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ❑ ಇಲಾಖೆಯು ಖನಿಜ ಸಾಗಾಣಿಕೆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಪಾರದರ್ಶಕವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಖನಿಜಗಳ ಉಗಮ ಸ್ಥಾನದಿಂದ ಗಮ್ಯಸ್ಥಾನದ ಅಂತಿಮ ಬಳಕೆದಾರರವರೆಗೆ ನಿಗಾವಹಿಸಲು ಸಮಗ್ರಗಣಿಗುತ್ತಿಗೆ ನಿರ್ವಹಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಎಂಬ ಪ್ರಬಲ ಆನ್‌ಲೈನ್ ತಂತ್ರಾಂಶವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದ್ದು ಪ್ರಸ್ತುತದರ ಆವೃತ್ತಿ-2.0 ನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಿ ಉನ್ನತೀಕರಣ ಮಾಡುವ ಮುಖಾಂತರ ರಾಜ್ಯದ ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಏಕೀಕರಣಗೊಳಿಸಿ ಸುಗಮ ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಇ) ಅಕ್ರಮ ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಾಗಾಣಿಕೆಯ ನಿರ್ಮೂಲನೆ:

ಅಕ್ರಮ ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಾಗಾಣಿಕೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲನೆಗೊಳಿಸಲು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು 1957ರ ಗಣಿ ಮತ್ತು ಖನಿಜ (ನಿಯಂತ್ರಣ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ) ಅಧಿನಿಯಮದ ಕಲಂ-23ಸಿ ಅಡಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಗಣಿಗಾರಿಕೆ (ಅಕ್ರಮ ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ನಿಯಂತ್ರಣ, ಖನಿಜ ಸಾಗಾಣಿಕೆ ಮತ್ತು ಖನಿಜ ಸಂಗ್ರಹಣೆ) ನಿಯಮ 2011 ನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿದೆ. ಅಂತಿಮ ಬಳಕೆದಾರರ ನೋಂದಣಿ, ಖನಿಜರವಾನೆ ಪರವಾನಿಗೆ ಅವಧಿಯ ಅನುಪಾತಿಕ ಸಿಂಧುತ್ವ ಮತ್ತು ಖನಿಜ ತನಿಖಾ ತಾಣ ಸ್ಥಾಪನೆ ಇದರ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳಾಗಿವೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ, ರಾಜ್ಯಾದ್ಯಂತ ಅಕ್ರಮ ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಾಗಾಣಿಕೆಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಆರು ಚಾಲಿತ ದಳಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಈ) ಗಣಿಗಾರಿಕೆಯಿಂದ ಬಾಧಿತವಾಗಿರುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಪುನಶ್ಚೇತನ ಮತ್ತು ಪುನರ್ವಸತಿ ಅನುಷ್ಠಾನ

ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ರಿಟ್‌ಅರ್ಜಿ (ಸಿವಿಲ್) 562/2009 ಮತ್ತು ಎಸ್.ಎಲ್.ಪಿ (ಸಿವಿಲ್) ಪ್ರಕರಣ ಸಂಖ್ಯೆ: 7366 & 7367/2010 ದಿನಾಂಕ:05-08-2011 ಹಾಗೂ 26-08-2011ರ ಆದೇಶಗಳ ಅನುಸಾರ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಗಣಿಗಾರಿಕೆಯಿಂದ ಬಾಧಿತಗೊಂಡಿರುವ ಬಳ್ಳಾರಿ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಮತ್ತು ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಪುನಶ್ಚೇತನ ಮತ್ತು ಪುನರ್ವಸತಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲು ಬದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಭಾರತೀಯ ಅರಣ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಕೌನ್ಸಿಲ್ (ಐಸಿಎಫ್‌ಆರ್‌ಇ) ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ವಹಿಸಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಉನ್ನತಾಧಿಕಾರ ಸಮಿತಿ (ಸಿಇಸಿ) ಯ ಅನುಮೋದನೆ ಮೇಲೆ ಐಸಿಎಫ್‌ಆರ್‌ಇ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಒಟ್ಟು 98 ಗುತ್ತಿಗೆಗಳ ಪೈಕಿ 97 ಗುತ್ತಿಗೆಗಳಿಗೆ (ಎ ಮತ್ತು ಬಿ ವರ್ಗಗಣಿಗುತ್ತಿಗೆ) ಪುನಶ್ಚೇತನ ಮತ್ತು ಪುನರ್ವಸತಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗಿದ್ದು ಸಿ.ಇ.ಸಿ.ಯಿಂದ ಅಂಗೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಐಸಿಎಫ್‌ಆರ್‌ಇ ಸಂಸ್ಥೆಯು 28 'ಸಿ' ವರ್ಗಗಣಿ ಗುತ್ತಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಪುನಶ್ಚೇತನ ಮತ್ತು ಪುನರ್ವಸತಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ದಿನಾಂಕ: 20-04-2012 ರಂದು ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಅರಣ್ಯ ಸಚಿವಾಲಯಕ್ಕೆ ಈ ಹಿಂದೆ ನೀಡಲಾಗಿದ್ದ ಶಾಸನಬದ್ಧ ತೀರುವಳಿಗಳನ್ನು ಪುನಶ್ಚೇತನ ಮತ್ತು ಪುನರ್ವಸತಿ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯವಾಗುವಂತೆ ಪುನರಾವಲೋಕಿಸಲು ಆದೇಶ ನೀಡಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ದಿನಾಂಕ:03.09.2012 ದಿನಾಂಕ:28-09-2012 ಹಾಗೂ 18-04-2013ರ ಆದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಉನ್ನತಾಧಿಕಾರ ಸಮಿತಿ (ಸಿ.ಇ.ಸಿ)ಯು ಅನುಮೋದಿಸಿರುವ ಪುನಶ್ಚೇತನ ಮತ್ತು ಪುನರ್ವಸತಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಿರುವ ಗಣಿ ಗುತ್ತಿಗೆಗಳಿಗೆ, ವಿವಿಧ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಕಾನೂನುಬದ್ಧ ಅನುಮತಿ ಪಡೆದ ನಂತರ 'ಎ' ಮತ್ತು 'ಬಿ' ದರ್ಜೆಯ ಗಣಿ ಗುತ್ತಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ನಡೆಸಲು ಅನುಮತಿ ನೀಡುತ್ತಿದೆ.

ಪುನಶ್ಚೇತನ ಮತ್ತು ಪುನರ್ವಸತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ವಿಸ್ತೃತ ಉದ್ದೇಶಗಳು:

1. ಮಂಜೂರಾತಿ ಪಡೆದಿರುವ ಗಣಿ ಗುತ್ತಿಗೆ ಪ್ರದೇಶದ ಒಳಗೆ ಹಾಗೂ ಹೊರಗೆ ಅಕ್ರಮ ಗಣಿಕುಳಿ ಒತ್ತುವರಿ, ತ್ಯಾಜ್ಯದಾಸಾನು ಒತ್ತುವರಿ ಮುಂತಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಪುನಶ್ಚೇತನ ಮತ್ತು ಪುನರ್ವಸತಿ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕಾಲಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವುದು.
2. ಭಾರತೀಯ ಗಣಿ ದಳವು ಗಣಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಖನಿಜ ಸಂಪನ್ಮೂಲವನ್ನು ಅಂದಾಜಿಸಿ ಕೇಂದ್ರ ಉನ್ನತಾಧಿಕಾರ ಸಮಿತಿಯು ಅನುಮೋದಿಸಿದ ತರುವಾಯದಲ್ಲಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ನಡೆಸುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
3. ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ ಮಾಪನಗಳ ಅನುಸಾರ ವಾಯು, ಸದ್ದು, ಕಂಪನಮಟ್ಟ, ನೀರಿನ ಗುಣಮಟ್ಟ, ತ್ಯಾಜ್ಯ ವಸ್ತು, ಇಳಿಜಾರು ಸ್ಥಿರತೆ ಮುಂತಾದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿರಿಸಿ ಪರಿಸರ ಸ್ನೇಹಿ ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ನಡೆಸುವುದನ್ನು ಖಚಿತ ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
4. ಮೇಲಿನ 2 ಮತ್ತು 3ನೇ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ವಾರ್ಷಿಕ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗುವುದು.
5. ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಉಸ್ತುವಾರಿ ಹಾಗೂ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು.

ಭಾರತೀಯ ಅರಣ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಕೌನ್ಸಿಲ್ (ಐಸಿಎಫ್‌ಆರ್‌ಇ) ಸಂಸ್ಥೆಯು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ 98+28 ಗಣಿ ಗುತ್ತಿಗೆಗಳ ಪುನಶ್ಚೇತನ ಮತ್ತು ಪುನರ್ವಸತಿ ಅನುಷ್ಠಾನ ವರದಿಯನ್ನು ನೀಡಿದೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ 97 ಗಣಿ ಗುತ್ತಿಗೆಗಳ ಉತ್ಪಾದನಾ ಪ್ರಮಾಣದ ಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ಷಕ್ಕೆ 51.773 ಎಂ.ಎಂ.ಟಿಗಳು (ಕಬ್ಬಿಣದ ಅದಿರು) ಹಾಗೂ 0.523 ಎಂ.ಎಂ.ಟಿಗಳನ್ನು (ಮ್ಯಾಂಗನೀಸ್) ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದೆ. ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಒಟ್ಟು 97 (ಎ+ಬಿ) ಗಣಿ ಗುತ್ತಿಗೆಗಳಿಗೆ ಪುನಶ್ಚೇತನ ಮತ್ತು ಪುನರ್ವಸತಿ ಅನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಉನ್ನತಾಧಿಕಾರ ಸಮಿತಿಯು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದೆ.

ಭಾರತೀಯ ಅರಣ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಪರಿಷತ್ತು (ಐಸಿಎಫ್‌ಆರ್‌ಇ) ಸಂಸ್ಥೆಯು 'ಎ' 'ಬಿ' ಮತ್ತು 'ಸಿ' ವರ್ಗದಲ್ಲಿರುವ ಹೆಚ್ಚುವರಿಗಣಿ ಗುತ್ತಿಗೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಆಗಿಂದಾಗ್ಯೆ ಸಲ್ಲಿಸುವ ಪುನಶ್ಚೇತನ ಮತ್ತು ಪುನರ್ವಸತಿ ಅನುಷ್ಠಾನ ವರದಿಗಳು ಅಥವಾ ಪ್ರಸ್ತುತ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಗಣಿ ಗುತ್ತಿಗೆಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಮಿತಿಯನ್ನು ವರ್ಧಿಸಲು ಕೇಂದ್ರ ಉನ್ನತಾಧಿಕಾರ ಸಮಿತಿಯು (ಸಿಇಸಿ) ಅನುಮೋದಿಸಿದ ನಂತರ ಅದರಿನ ಉತ್ಪಾದನಾ ಪ್ರಮಾಣದ ಮಿತಿಯನ್ನು ಅಗತ್ಯಾನುಸಾರ ಪರಿಷ್ಕರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಉ) ಖನಿಜ ತನಿಖಾ ತಾಣಗಳು

ಅನಧಿಕೃತ ಖನಿಜ ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ಹಾಗೂ ಸಾಗಾಣಿಕೆಯನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಯಕಟ್ಟಿನ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಖನಿಜ ತನಿಖಾ ತಾಣಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ 13 ಸಂಯುಕ್ತ ತನಿಖಾ ತಾಣಗಳನ್ನು ಮತ್ತು 19 ಅಂತರರಾಜ್ಯ ಗಡಿ ತನಿಖಾ ತಾಣಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಸಂಬಂಧಿತ ಜಿಲ್ಲಾಕಾರ್ಯಪಡೆ (ಗಣಿ) ಸಮಿತಿಗಳು ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅಕ್ರಮ ಮರಳು ಮತ್ತು ಕಟ್ಟಡಕಲ್ಲು ಸಾಗಾಣಿಕೆಯನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧಿಸಲು ಅಗತ್ಯಾನುಸಾರ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ತನಿಖಾ ತಾಣಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಖನಿಜ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ ದತ್ತಿ ನಿಧಿಯಿಂದ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ.

21.4 ನಿರ್ಣಯ ಮತ್ತು ಮುಂದಿನ ಹಾದಿ

ಕರ್ನಾಟಕವು ಒಟ್ಟು ಭೌಗೋಳಿಕ ಪ್ರದೇಶದ ಶೇಕಡ 20.11ರಷ್ಟು ಅರಣ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ರಾಜ್ಯಗಳ ಪೈಕಿ 18ನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಭೌಗೋಳಿಕ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡವಾರು ಮರಗಳಿಂದ ಸುತ್ತುವರಿದ ಭೂಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕವು 8ನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ, ಒಟ್ಟು ಭೌಗೋಳಿಕ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಅರಣ್ಯೀಕರಣ ಯೋಜನೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಆವರಿಸಿರುವ ಶೇಕಡಾವಾರು ಭೂಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ 9ನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಒಟ್ಟು ಭೂಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 27.48 ರಷ್ಟು ಭೂಪ್ರದೇಶದ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಹದಗೆಟ್ಟು ಇಡೀ ಭೂಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಆತಂಕಕಾರಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ದಾಖಲಿತ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶ (ಆರ್‌ಎಫ್‌ಎ) 38,284 ಚ.ಕಿ.ಮೀ ಆಗಿದ್ದು, ಇದನ್ನು 4502.00 ಚದರ ಕಿಮೀ ಅತ್ಯಂತದಟ್ಟು ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶ ಎಂದು, 21,048.09 ಚ.ಕಿಮೀ ಮಧ್ಯಮ ದಟ್ಟು ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು 13,024.00 ಚ.ಕಿ.ಮೀ. ತೆರೆದ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶ ಎಂದು ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯವು 10,717.27 ಚದರಕಿ.ಮೀ. ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ 5 ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನಗಳು ಮತ್ತು 33 ವನ್ಯಜೀವಿ ಅಭಯಾರಣ್ಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. 14 ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಮೀಸಲುಅರಣ್ಯವನ್ನು ಮತ್ತು 1 ಸಮುದಾಯ ಮೀಸಲು ಅರಣ್ಯವನ್ನು 175.029 ಚ.ಕಿ.ಮೀ.ನಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿದೆ. ಅರಣ್ಯದಿಂದ ವಿವಿಧ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಆದಾಯವನ್ನು ಪಡೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅವೆಂದರೆ, ಪರಿಸರ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ, ಶ್ರೀಗಂಧ, ಮರ, ಉರುವಲು, ಬಿದಿರು, ಬೆತ್ತ ಮತ್ತು ಇನ್ನಿತರ ಅರಣ್ಯ ಉಪ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಮಾರಾಟದ ಮೂಲಕ ಆದಾಯವನ್ನು ಗಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ನೀರಾವರಿಯಾದ ನಿವೃತ್ತ ಪ್ರದೇಶವು ಕೊಳವೆ ಬಾವಿಗಳಿಂದ (43.99%) ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದು, ನಂತರದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕಾಲುವೆಗಳು (29.80%) ಬಾವಿಗಳು (7.60%) ಹಾಗೂ ಟ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳು (3.26%) ಇರುತ್ತವೆ. ಸಣ್ಣ ನೀರಾವರಿ ಮತ್ತು ಜಲಸಂಪನ್ಮೂಲ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿನ ಪ್ರಮುಖ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳೆಂದರೆ ಹೊಸ ಟ್ಯಾಂಕ್ ನಿರ್ಮಾಣ, ಮಣ್ಣಿನ ಕಟ್ಟಡಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ, ಕೃಷಿ ನೀರಾವರಿ ಅನುಕೂಲ ಕಲ್ಪಿಸುವುದು, ಅಣೆಕಟ್ಟು ಮತ್ತು ಬ್ಯಾರೇಜ್ ನಿರ್ಮಾಣ, ಕೆರೆಗಳ ಆಧುನೀಕರಣ, ಬರಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಸೃಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ಪ್ರವಾಹದಿಂದಾಗಿ ನದಿಯ ದಡಗಳಿಗೆ ಉಂಟಾಗುವ ಹಾನಿಗಳಿಗೆ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವುದು ಆಗಿದೆ.

ಅಸಮತೋಲನ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಮತ್ತು ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ನೀರಿನ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಹಂಚಿಕೆ ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯ ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಪರಿಣಾಮಗಳಿಂದ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಒತ್ತಡವು ಉಲ್ಲಂಘನಗೊಂಡಿದೆ. ಪರಿಸರದ ಸುಸ್ಥಿರತೆಯನ್ನು ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸಿಕೊಂಡು, ನೀರು, ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿತ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಸಂಘಟಿತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಸಮಗ್ರ ಜಲ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ನಿರ್ವಹಣೆ (IWRM) ವಿಧಾನವನ್ನು ಆಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಸಮಾನವಾದ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಸುಮಾರು 1.92 ಲಕ್ಷ ಚ.ಕಿ. ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಷ್ಟು ಕಬ್ಬಿಣ, ಕ್ರೋಮಿಯಂ, ಅಲ್ಯೂಮಿನಿಯಂ, ತಾಮ್ರ ಮತ್ತು ಇತರೆ ಖನಿಜ ನಿಕ್ಷೇಪಗಳು ವ್ಯಾಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು, ರೂ.4083.54 ಕೋಟಿಗಳ ವಾರ್ಷಿಕ ಆದಾಯ (ನವೆಂಬರ್ 2021ರವರೆಗೆ) ಗಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದು ನಿಗದಿತ ಗುರಿಗಿಂತ 1523.54 ಕೋಟಿಗಳಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ (2560 ಕೋಟಿ) ತಾಂತ್ರಿಕ ಪ್ರಗತಿಯ ಸಹಾಯದಿಂದ, ಅಂತಿಮ ಬಳಕೆದಾರರ ನೊಂದಣಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ, ಟ್ರಿಪ್ ಶೀಟ್ ನ ಪ್ರಮಾಣಾನುಗುಣ ಸಿಂಧುತ್ವ, ಚೆಕ್ ಪಾಯಿಂಟ್‌ಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮತ್ತು ಸ್ಕ್ವಾಡ್ ತಂಡಗಳ ರಚನೆಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವ ಮೂಲಕ ಅಕ್ರಮ ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಾಗಣೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ.

2.15 ಮುಂದಿನ ಹಾದಿ

- **ಅರಣ್ಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿ** -ರಾಜ್ಯವು 2030ರ ವೇಳೆಗೆ ಶೇಕಡ 33ರಷ್ಟು ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಹಸಿರಿಕರಣಗೊಳಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ರಾಜ್ಯವು ಹಸಿರಿನಿಂದ ಸುತ್ತುವರಿಯುವಂತೆ ಮಾಡಲು, ಖಾಲಿ ಇರುವ ಪಾಳು ಭೂಮಿಗಳು, ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಪಾಳು ಭೂಮಿಗಳು, ನಗರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಖಾಲಿ ಜಾಗಗಳು, ಕೃಷಿ ಪಾಳು ಜಮೀನುಗಳು, ಸೊಪ್ಪಿನ ಬೆಟ್ಟದ ಭೂಮಿಗಳು, ನದಿಪಾತ್ರಗಳು, ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಮತ್ತು ಮರಗಳು ಇಲ್ಲದ ಪಾಳು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಿ, ಆಯಾ ಸ್ಥಳೀಯ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗುವ ಸೂಕ್ತವಾದ ಮರದೊಂದಿಗೆ ಉದ್ದೇಶಿತ ಗುರಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಅರಣ್ಯ ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ಪಾಲೊಳ್ಳಗೊಳಬೇಕು. ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಕೇಂದ್ರ ಉಪಕ್ರಮಗಳಿಗೆ (ಗ್ರೀನಿಂಗ್ ಇಂಡಿಯಾ ಮಿಷನ್, ತಗ್ಗಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮರು ಅರಣ್ಯೀಕರಣ, ಬಿದಿರು ಮಿಷನ್, ಪರಿಹಾರ ತೋಟ) ಹೆಚ್ಚುವರಿಯಾಗಿ ರಾಜ್ಯದ ಅನುದಾನದಲ್ಲಿ ಅರಣ್ಯೀಕರಣ (ಕೃಷಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಫ್ಲಾಂಟೇಶನ್, ಅರಣ್ಯದ ಹೊರಗೆ ಮರಗಳು, ನಾಗರವನಗಳು [Krishi Protsaha planting, Trees outside forests, Nagarvanas] ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು.
- **ನಗರ ಅರಣ್ಯೀಕರಣ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯ ಮರ ಗುಚ್ಚಗಳು** - 2030ರ ವೇಳೆಗೆ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು, ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶದ ಹೊರಗೆ ಮರಗಳ ಹೊದಿಕೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಬೇಕು. ಇದನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಪಟ್ಟಣಗಳು, ಪುರಸಭೆಗಳು ಮತ್ತು ನಗರಸಭೆಗಳು ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆಯೊಂದಿಗೆ ಬೃಹತ್ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಅರಣ್ಯೀಕರಣಕ್ಕೆ ಉತ್ತೇಜಿಸಲಾಗುವುದು. ರಾಜ್ಯವು ವಿವಿಧ ಕೃಷಿ-ಹವಾಮಾನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಬೃಹತ್ ಕೃಷಿ-ಅರಣ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಉತ್ತಮ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೊಂದುವುದು. ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ-ಅರಣ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ಉತ್ತಮವಾದ ರಚನಾತ್ಮಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು.
- **ಕ್ಷೀಣಿಸಿದ ಪ್ರದೇಶದ ಮರುಸ್ಥಾಪನೆ-ಜೈವಿಕ ಮತ್ತು ಮಾನವಜನ್ಯ ಒತ್ತಡಗಳಿಂದಾಗಿ ಸುಮಾರು ಶೇಕಡ25ರಷ್ಟು ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶವು ವಿವಿಧ ಹಂತದ ಅವನತಿಯಲ್ಲಿದೆ ಎಂದು ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿದೆ.** ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಮೂಲ ರಚನೆಯನ್ನು ಪುನರುತ್ಪಾದನೆಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮರು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹಿಂದಿನ ಅನುಭವಗಳು ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಕ್ಷೀಣಿಸಿದ ಕಾಡುಗಳ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಪುನರುತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ಅರಣ್ಯ ಹುಲ್ಲನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ನಿಯಂತ್ರಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿನ ಜೀವವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಹಾಗೂ ಅರಣ್ಯವನ್ನು ಬೆಂಕಿಯಿಂದ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾದ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಸಾಧಿಸಬಹುದು ಎಂದು ತೋರಿಸಿವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳೆಂದರೆ: ಮರಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಕ್ಷೀಣಿಸಿದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮರಗಳನ್ನು ನೆಡುವುದು, ಪರ್ವತ ಕಣಿವೆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಅರಣ್ಯ/ಸಸ್ಯ ವರ್ಗದ ಹೆಚ್ಚಳ, ಜಲಮೂಲಗಳ ಮರುಸ್ಥಾಪನೆ, ಸ್ಥಳೀಯ ವನ್ಯಜೀವಿ ಪ್ರಭೇದಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆ, ಕೆಂಪು ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ಕಾಡು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಮರುಸ್ಥಾಪನೆ, ಜೀವವೈವಿಧ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ- ಪ್ರವೇಶ ಲಾಭ ಹಂಚಿಕೆ ಒಪ್ಪಂದಗಳು, ಆರ್‌ಇಟಿ ವನ್ಯಜೀವಿಗಳ ಪುನಃಸಂಪಾದನೆ/ಮರುಪಡೆಯುವಿಕೆ, ಬೇಟೆಯಾಡಿದ ವನ್ಯಜೀವಿಗಳ ಅಥವಾ ವನ್ಯ ಜೀವಿಗಳ ಅಕ್ರಮ ಸಾಗಾಣಿಕೆ ವ್ಯಾಪಾರದ ತಡೆಗೆ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಿನ ಕ್ರಮ. ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ 9150 ಚದರ ಕಿಲೋಮೀಟರ್‌ಗಳು ಮತ್ತು 7.69 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಬಂಜರು ಮತ್ತು ಕೃಷಿಯೋಗ್ಯವಲ್ಲದ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಅರಣ್ಯೀಕರಣವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು. ಸಾಮಾಜಿಕ ಅರಣ್ಯದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾದ ನೆಡುತೋಪುಗಳನ್ನು ಪರಿಸರ ಸಚಿವಾಲಯದ ಮರದ ಅರಣ್ಯ ಡೇಟಾಬೇಸ್ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ವರದಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಆರ್‌ಡಿಪಿಆರ್(ಎಂಜಿಎನ್‌ಆರ್‌ಇಜಿಎ) ಮತ್ತು ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆಯ ಫ್ಲಾಂಟೇಶನ್ ಯೋಜನೆಗಳ ಒಮ್ಮುಖವು ಅರಣ್ಯಗಳ ಒಳಗೆ ಮತ್ತು ಹೊರಗೆ ಹಸಿರು ಹೊದಿಕೆಯನ್ನು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಜಿವಿಎ ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆಯ ಸಮಗ್ರಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅಗ್ರೋಫಾರೆಸ್ಟ್ರಿ(ಕೃಷಿ ಅರಣ್ಯೀಕರಣ)ಯೊಂದಿಗೆ ಸಂಯೋಜಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.
- **ಕೆಪಿಎಗಳ ವಿರುದ್ಧ ವಿವಿಧ ಸಿಲ್ವಿಕೈಮ್ಯಾಟಿಕ್(ಮರ ಪರಿಸರ) ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದ ಫ್ಲಾಂಟೇಶನ್ ಮಾದರಿಗಳ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ, ಪರಿಸ್ಥಿಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಫ್ಲಾಂಟೇಶನ್ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿತ್ವವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಉಪಯುಕ್ತ ಒಳನೋಟಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.**

- ಜೀವವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ, ಔಷಧೀಯ ಮತ್ತು ಆರೋಮ್ಯಾಟಿಕ್ ಸಸ್ಯಗಳ ಮೌಲ್ಯ ಸರಪಳಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯು ಭವಿಷ್ಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಸಂಭಾವ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಿದೆ.
- ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಮುಂಬರುವ ವರ್ಷದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳೆಂದರೆ, ಜೀವವೈವಿಧ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಮಿತಿಗಳ ಪುನರಾರಚನೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಬಲವರ್ಧನೆ, ರಾಜ್ಯಾದ್ಯಂತ ವಿವಿಧ ಹಂತದ ಆಡಳಿತ ಬ್ಲಾಕ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಜನರ ಜೀವವೈವಿಧ್ಯ ನೋಂದಣಿ ಮತ್ತು ಇ-ಪಿಬಿಆರ್‌ನ ನವೀಕರಣ, ಜೀವವೈವಿಧ್ಯ ಕಾಯಿದೆ 2002ಅನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವುದು, ಈ ಕುರಿತು ಜಾಗೃತಿ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದು, ಜೈವಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಪ್ರಯೋಜನ ಹಂಚಿಕೆ, ಜೀವವೈವಿಧ್ಯ ಪರಂಪರೆಯ ತಾಣಗಳ ಗುರುತಿಸುವಿಕೆ, ಘೋಷಣೆ ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಣೆ, ಜೈವಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಕುರಿತು ವಿಶೇಷ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನಾ ಯೋಜನೆಗಳು, ಜೀವವೈವಿಧ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಮಂಡಳಿ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ಇತರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ.
- ಎಲ್ಲಾ ವಲಯಗಳಿಂದ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ನೀರಿನ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸಲು, ನೀರಿನ ಪೂರೈಕೆ ಮತ್ತು ಬೇಡಿಕೆ ನಿರ್ವಹಣೆಯು ನಿರ್ಣಾಯಕವಾಗಿದೆ. 2021-22ರಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ಮೈ ನೀರಿನ ನೀರಾವರಿಗಳು 42.97 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಗಳ ಸಂಚಿತ ಸಂಭಾವ್ಯ ನೀರಾವರಿ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ತಲುಪುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿದೆ. ಕೃಷ್ಣ ಭಾಗ್ಯ ಜಲ ನಿಗಮ ವತಿಯಿಂದ ಚಾಲ್ತಿಯಿರುವ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚುವರಿಯಾಗಿ ರೂ.66,532.84 ಕೋಟಿ ಅಂದಾಜು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಸದರಿ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ನವೆಂಬರ್ 2021ರವರೆಗೆ ರೂ. 21,773.08 ಕೋಟಿ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದು, ಇದರಿಂದ ಸಂಭಾವ್ಯತೆಯ ರಚನೆ 1,50,368.00 ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಗಳು ಆಗಬಹುದಾಗಿದೆ.
- ಕೃಷ್ಣ ಮೇಲ್ದಂಡೆ ಯೋಜನೆಯ ಹಂತ-III ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ 9 ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ವಿಜಯಪುರ, ಬಾಗಲಕೋಟೆ, ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ, ರಾಯಚೂರು, ಕೊಪ್ಪಳ, ಗದಗ ಮತ್ತು ಯಾದಗಿರಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಬರಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳ 5.30 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಭೂಮಿಗೆ ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಕಾವೇರಿ ನೀರಾವರಿ ನಿಗಮ ನಿಯಮಿತ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 29 ಸಂಭಾವ್ಯ ಆಧಾರಿತ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ 5 ಭಾರಿ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳು, 17 ಮಧ್ಯಮ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳು ಮತ್ತು 7 ಏತ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳು ಆಗಿವೆ.
- ಖನಿಜ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಸುಸ್ಥಿರ ಹೊರ ತೆಗೆಯುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಬಳಕೆ, ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಭವಿಷ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಖನಿಜಗಳು ಮಾನವ ಕುಲಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ನೈಸರ್ಗಿಕ, ಸೀಮಿತ ಮತ್ತು ನವೀಕರಿಸಲಾಗದ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಾಗಿವೆ. “ ಖನಿಜಗಳು ರಾಜ್ಯದ ಸಂಪತ್ತು” ಆದ್ದರಿಂದ, ಖನಿಜ ಸಂಪತ್ತಿನ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ಬಳಕೆಯ ರಾಜ್ಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಉದ್ದೇಶಗಳ ಮೂಲಾಧಾರವಾಗಿರಬೇಕು. ಕರ್ನಾಟಕ ಖನಿಜ ನೀತಿ 2021-26ಅನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ವಿಷಯ ತಜ್ಞರು ಮತ್ತು ಸಂಪನ್ಮೂಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ಜುಲೈ 8 2021 ರಂದು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಅನುಬಂಧ 21.1 ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನೀರಾವರಿ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಸಂಚಿತ ನೀರಾವರಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವಿವರಗಳು (ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್)

ಯೋಜನೆ ಅಂತ್ಯ / ವರ್ಷ	ಭಾರಿ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳು	ಸಣ್ಣ ನೀರಾವರಿ (ಮೇಲ್ಮೈ)	ಒಟ್ಟು
VII ಯೋಜನೆ (1985-1990)			
1985-86	12.27	8.59	20.86
1986-87	12.75	8.65	21.40
1987-88	12.87	8.71	21.58
1988-89	12.97	8.82	21.79
1989-90	13.09	8.92	22.01
ವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆ			
1990-91	13.36	8.95	22.31
1991-92	13.80	9.00	22.80
VIII ಯೋಜನೆ			
1992-93	14.25	9.06	23.31
1993-94	14.94	9.13	24.07
1994-95	15.28	9.18	24.46
1995-96	15.77	9.25	25.02
1996-97	16.13	9.30	25.43
IX ಯೋಜನೆ			
1997-98	16.58	9.35	25.93
1998-99	16.93	9.38	26.31
1999-00	17.41	9.43	26.84
2000-01	18.12	9.51	27.63
2001-02	19.05	9.58	28.63
X ಯೋಜನೆ			
2002-03	19.70	9.65	29.35
2003-04	20.38	9.71	30.09
2004-05	21.17	9.75	30.92
2005-06	21.97	9.82	31.79
2006-07	23.21	9.61	32.82
XI ಯೋಜನೆ			
2007-08	23.64	9.69	33.33
2008-09	24.28	9.81	34.09
2009-10	24.56	9.87	34.43
2010-11	25.06	10.06	35.12
2011-12	25.56	10.28	35.84
XII ಯೋಜನೆ			
2012-13	26.03	10.51	36.54
2013-14	26.97	10.89	37.86

ಅನುಬಂಧ 21.1 ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನೀರಾವರಿ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಸಂಚಿತ ನೀರಾವರಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವಿವರಗಳು (ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್)

ಯೋಜನೆ ಅಂತ್ಯ / ವರ್ಷ	ಭಾರಿ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳು	ಸಣ್ಣ ನೀರಾವರಿ (ಮೇಲ್ಮೈ)	ಒಟ್ಟು
2014-15	27.85	10.97	38.82
2015-16	28.68	11.31	39.99
2016-17	28.86	11.56	40.42
2017-18	28.97	11.81	40.78
2018-19	29.19	11.98	41.17
2019-20	29.34	12.11	41.45
2020-21	29.81	12.20	42.01
2021-22*	30.67	12.30	42.97

ಅನುಬಂಧ 21.2: ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಡಿ.ಎಂ.ಎಫ್ ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಅನುಮೋದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕ್ರಿಯಾಯೋಜನೆಗಳ ವಿವರ (ನವೆಂಬರ್-2021ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ)(ರೂ. ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)

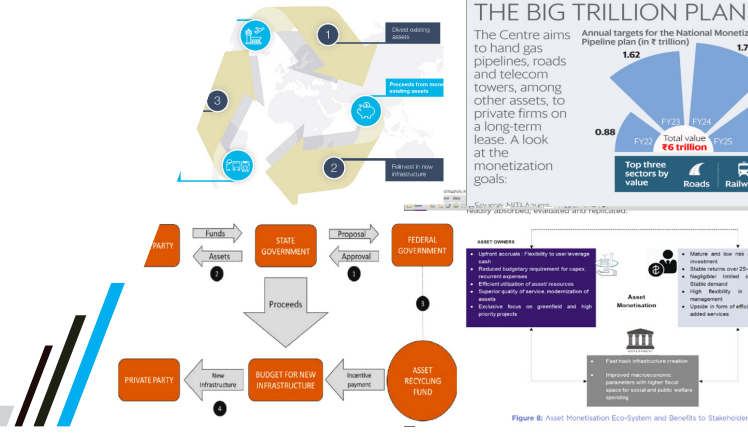
ಕ್ರ. ಸಂ.	ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹೆಸರು	ಡಿ.ಎಂ.ಎಫ್‌ನಿಂದ 2015-16 ರಿಂದ ನವೆಂಬರ್ 2021 ರವರೆಗೆ	ಒಟ್ಟು ಕಾಮಗಾರಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಒಟ್ಟು ಘಟಕಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಅನುಮೋದಿತ ಕ್ರಿಯಾಯೋಜನೆ ಮೊತ್ತ	ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಿದ ಮೊತ್ತ	ಮುಂದುವರಿದ ಕಾಮಗಾರಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಪೂರ್ಣಗೊಂಡ ಕಾಮಗಾರಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಬೇಕಾದ ಕಾಮಗಾರಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ರದ್ದುಗೊಳಿಸಲಾದ ಕಾಮಗಾರಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ವೆಚ್ಚ%
1	ಬಳ್ಳಾರಿ	180688.30	2422	5438	222215.51	54623.40	602	731	743	346	30%
2	ಕಲಬುರಗಿ	39645.59	1343	1343	54084.41	9375.24	213	750	333	47	24%
3	ಚಿತ್ರದುರ್ಗ	29383.95	294	4746	30639.65	12122.00	105	17	163	9	41%
4	ಬಾಗಲಕೋಟೆ	8294.66	347	507	11410.20	3832.65	128	112	105	2	46%
5	ಕೊಪ್ಪಳ	5537.34	466	791	8890.92	3690.29	148	132	186	0	67%
6	ರಾಯಚೂರು	4331.25	166	577	7023.41	3008.24	109	22	8	27	69%
7	ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ	4146.90	108	127	7793.11	1130.12	41	32	7	28	27%
8	ರಾಮನಗರ	4020.21	407	407	2750.17	1930.97	84	245	56	22	48%
9	ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ	3771.45	553	1081	6354.13	2017.56	320	30	202	1	53%
10	ತುಮಕೂರು	3577.88	524	603	4995.63	1839.42	6	33	325	160	51%
11	ಬೆಳಗಾವಿ	3012.14	143	150	1806.68	1614.09	53	22	68	0	54%
12	ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ	2885.21	775	61	2455.69	187.66	509	32	209	25	7%
13	ಚಾಮರಾಜನಗರ	2453.20	56	399	2299.86	509.99	7	8	35	6	21%
14	ಹಾಸನ	1389.45	262	239	834.60	657.07	0	231	23	8	47%
15	ಉತ್ತರಕನ್ನಡ	1209.41	97	429	761.65	680.99	11	79	2	5	56%
16	ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡ	979.72	52	79	165.50	135.57	8	41	3	0	14%
17	ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು	952.65	118	327	665.24	487.62	72	20	26	0	51%
18	ಕೋಲಾರ	939.81	160	97	592.55	262.92	96	64	0	0	28%
19	ಉಡುಪಿ	932.24	130	129	450.03	428.88	31	87	12	0	46%
20	ಗದಗ	717.34	93	93	494.32	245.65	17	27	49	0	34%
21	ಧಾರವಾಡ	692.94	41	81	265.40	75.74	16	7	18	0	11%
22	ಹಾವೇರಿ	602.33	122	131	788.03	169.60	9	12	99	2	28%
23	ಮಂಡ್ಯ	562.24	68	68	345.50	67.50	16	0	52	0	12%
24	ದಾವಣಗೆರೆ	515.28	14	358	532.43	423.94	8	6	0	0	82%
25	ವಿಜಯಪುರ	464.61	33	28031	450.26	173.73	13	0	20	0	37%
26	ಶಿವಮೊಗ್ಗ	241.26	19	276	56.95	28.38	1	9	9	0	12%
27	ಮೈಸೂರು	202.50	8	878	177.19	9.44	4	0	4	0	5%

**ಅನುಬಂಧ 21.2: ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಡಿ.ಎಂ.ಎಫ್ ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಅನುಮೋದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕ್ರಿಯಾಯೋಜನೆಗಳ ವಿವರ
(ನವೆಂಬರ್-2021ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ)(ರೂ. ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)**

ಕ್ರ. ಸಂ.	ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹೆಸರು	ಡಿ.ಎಂ.ಎಫ್‌ನಿಂದ 2015-16 ರಿಂದ ನವೆಂಬರ್ 2021 ರವರೆಗೆ	ಒಟ್ಟು ಕಾಮಗಾರಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಒಟ್ಟು ಘಟಕಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಅನುಮೋದಿತ ಕ್ರಿಯಾಯೋಜನೆ ಮೊತ್ತ	ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಿದ ಮೊತ್ತ	ಮುಂದುವರೆದ ಕಾಮಗಾರಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಪೂರ್ಣಗೊಂಡ ಕಾಮಗಾರಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಬೇಕಾದ ಕಾಮಗಾರಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ರದ್ದುಗೊಳಿಸಲಾದ ಕಾಮಗಾರಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ವೆಚ್ಚ%
28	ಬೀದರ್	128.38	9	9	47.72	0.00	0	0	9	0	0%
29	ಕೊಡಗು	128.32	2	2	14.50	0.00	2	0	0	0	0%
30	ಯಾದಗಿರಿ	115.64	11	96	36.97	31.31	0	11	0	0	27%
ಕೋವಿಡ್-19 ವೈರಾಣು ತಡೆಗಟ್ಟಲು 30 ನವೆಂಬರ್ 2021ರವರೆಗೆ ವೆಚ್ಚವಾದ ಮೊತ್ತ						18338.29					
	ಒಟ್ಟು	302522.19	8843	47553	369398.20	118098.26	2629	2760	2766	688	39%

ಆಸ್ತಿ ಹಣಗಳಿಕೆ: ಭವಿಷ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಉತ್ತೇಜನ

ಸಾರಾಂಶ

ಒಂದು ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿ ಮತ್ತು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಆರ್ಥಿಕತೆಯಾಗಿ ಭಾರತವು ಪ್ರಸ್ತುತ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಯವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ 2026 ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷದೊಳಗೆ 5 ಟ್ರಿಲಿಯನ್ ಆರ್ಥಿಕತೆ ಮತ್ತು ಜಾಗತಿಕ ಆರ್ಥಿಕ ಶಕ್ತಿ ಕೇಂದ್ರವಾಗಲು ಸ್ಪೂರ್ತಿದಾಯಕ ಗುರಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷಿಯ ಗುರಿಯನ್ನು ತಲುಪಲು, ಒಟ್ಟು ದೇಶೀಯ ಉತ್ಪನ್ನ (ಜಿ.ಡಿ.ಪಿ) ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ 8-9 ಪ್ರತಿಶತದಷ್ಟು ಬೆಳೆಯಬೇಕು. ಅಗತ್ಯವಿರುವ ದರದಲ್ಲಿ ಜಿ.ಡಿ.ಪಿ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಪ್ರಮುಖ ಉತ್ತೇಜಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತೇಜನ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದಲ್ಲದೆ, ಇದು ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಮತ್ತು ಭವಿಷ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವಲ್ಲಿ ಖಾಸಗಿ ವಲಯದ ಪಾಲುದಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯದ ಮುಕ್ತಾಯವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಇದು ಸಂಪೂರ್ಣ ಅಡಿಪಾಯದ ಸುಸಂಘಟಿತ ಮತ್ತು ಹೂಡಿಕೆ ಸೇಹಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆರ್ಥಿಕತೆಗಳು ಹಣಕಾಸಿನ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆಯತ್ತ ಗಮನ ಹರಿಸಿದಾಗ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕಲ್ಯಾಣ ವಿಧಾನಗಳ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇದು ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಭವಿಷ್ಯದ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಮತ್ತು ಹಣನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು, ಸಾರ್ವಜನಿಕ-ಖಾಸಗಿ ಪಾಲುದಾರಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ ಪೂರೈಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ ಮತ್ತು ದೊಡ್ಡ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಖಾಸಗಿ ಹೂಡಿಕೆದಾರರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುವ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಹಭಾಗಿತ್ವಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದು. ಅದರ ಹೊರತಾಗಿ ಇವುಗಳು ಸ್ಥಿರವಾದ ಆದಾಯವನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಮೂಲಗಳಾಗಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇವು ಖಾಸಗಿ ವಲಯವನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಇವುಗಳು ಪ್ರಮಾಣೀಕೃತ ವಲಯಗಳಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಆದಾಯ ಮತ್ತು ಭದ್ರತೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹವಾಗಿವೆ. ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಸ್ವತ್ತುಗಳ ಚಲಾವಣೆ ಅಥವಾ ಮರುಬಳಕೆಯ ಮೂಲಕ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯದಿಂದ ಸೃಜಿಸಲಾದ ಹಣವನ್ನು ಭವಿಷ್ಯದ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಹಣಬದ್ಧಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಮರುಬಳಕೆಯು ತೆರಿಗೆ ಪಾವತಿದಾರರ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಹೊರೆಯಲ್ಲದೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಸುತ್ತದೆ.

ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಆಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಖಾಸಗಿ ಒಕ್ಕೂಟಕ್ಕೆ ಹಣಗಳಿಸುವುದು/ ಮರುಬಳಕೆ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಹೊಸ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಆಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಹೂಡಿಕೆ ಮಾಡುವುದು. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಈ ಎರಡು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ದೀರ್ಘಾವಧಿಯ, ಸಮಗ್ರ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಇದು ಹೊಸತನವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ, ಇದು ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ:

- ಎ) ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಜಮಾ ಖರ್ಚು ಪಟ್ಟಿಯ ಮೇಲೆ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಸ್ವತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡಿರುವ ಬಂಡವಾಳ ಮೌಲ್ಯ.
- ಬಿ) ಈ ಸ್ವತ್ತುಗಳನ್ನು ಚಲಾವಣೆ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚು ಸೃಜಿಸಲು ಬಂಡವಾಳ ಉತ್ಪತ್ತಿಗಳನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಮರುಹೂಡಿಕೆಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಪಡೆಯಬೇಕಾದ ಸಂಭಾವ್ಯ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು
- ಸಿ) ರಾಜಕೀಯ ನಿರ್ಮಾಣಕಾರ್ಯ ಮತ್ತು ನೂತನ ಸ್ವತ್ತುಗಳ ಬಳಕೆದಾರರ ಅಪಾಯ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಖಾಸಗಿ ಹೂಡಿಕೆದಾರರಿಗೆ ಈ ನೂತನ ಸ್ವತ್ತುಗಳನ್ನು ಮರುಬಳಕೆ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಕೊಳ್ಳುವುದು ಹಾಗೂ ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಪುನರಾವರ್ತಿಸುವುದು. ಸರ್ಕಾರಗಳ ಸಾಧ್ಯತೆಯ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಾತ್ಮಕ ನಿರ್ಧರಣೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

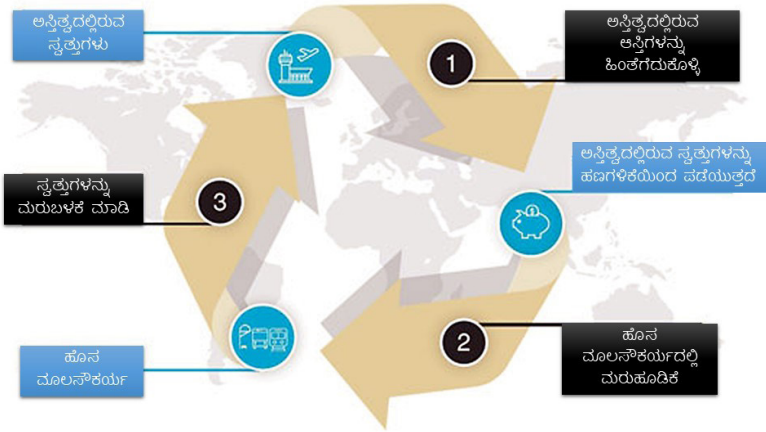
ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಭವಿಷ್ಯದ ಪೀಳಿಗೆಗಳ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ನೂತನ ನವೀಕರಿಸಿದ ಸ್ವತ್ತುಗಳಿಗಾಗಿ ಸಂದಾಯಮಾಡಲು ಹಳೆಯ ಸ್ವತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿರುವ ಹಿಂದಿನ ತೆರಿಗೆದಾರರ ಹಣವನ್ನು ಮರುಬಳಕೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇದು ನಿರಂತರವಾಗಿ ತೆರಿಗೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಅಥವಾ ಎರವಲು ಮತ್ತು ಸಾಲದ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಅಗತ್ಯತೆಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುತ್ತದೆ. ಜನರು ಹಳೆಯ ಸ್ವತ್ತುಗಳಿಂದ ಒದಗಿಸಲಾದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವೆಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಯೋಜನಗಳಿಗೆ ಪ್ರವೇಶಾವಕಾಶವನ್ನು

ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿರುವೆಯಾದರೂ, ಈಗ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಅಥವಾ ಸಂಧಾರಿತ ಸೇವೆಗಳು ಮತ್ತು ಹೊಸ ಮತ್ತು ಅಥವಾ ಸಂಧಾರಿತ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯದಲ್ಲಿ ಮರು ಹೂಡಿಕೆಯಿಂದ ಒದಗಿಸಲಾದ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಸಹ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

22.1 ಸ್ವತ್ತುಚಲಾವಣೆಯ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅಥವಾ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ವೇಗವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದಕತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಹೊಸ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವಂತಹ ಹಲವು ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯದಲ್ಲಿ ಬೃಹತ್ ಹೂಡಿಕೆಯ ಅಗತ್ಯವಿದೆ, ಆದರೆ ಬಹುತೇಕ ಎಲ್ಲೆಡೆ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಗಮನಾರ್ಹ ಹಣಕಾಸಿನ ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿವೆ, ಅವುಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುವಂತೆ ಪ್ರೇರೇಪಿಸುತ್ತವೆ. ಮೂಲಸೌಕರ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೂಲಭೂತ, ನಿರ್ಣಾಯಕ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವಾಗ ವಿವೇಕದಿಂದ ಜಮಾ ಖರ್ಚು ಪಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು. ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕಡಿಮೆ-ಬಡ್ಡಿದರದ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ, ದೀರ್ಘಾವಧಿಯ ಹೂಡಿಕೆದಾರರು ತಮ್ಮ ಅಪಾಯ-ರಿಟರ್ನ್ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಸ್ವತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಹೂಡಿಕೆ ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಚಿತ್ರ 22.1 ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಸ್ವತ್ತು ಮರುಬಳಕೆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ

ಪ್ರಶ್ನೆವನೆಂದರೆ: ಸ್ವತ್ತು ಅಗತ್ಯತೆಗಳು ಮತ್ತು ದೀರ್ಘಾವಧಿ ಹೂಡಿಕೆದಾರರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ನೀವು ಹೇಗೆ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸುತ್ತೀರಿ ಸ್ವತ್ತು ಮರುಬಳಕೆಯು ಉತ್ತರದ ಪ್ರಮುಖ ಭಾಗವಾಗಿದೆ. ಇದು ಒಂದು ದಕ್ಷ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯತೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸುವಂಥ ಪರಿಹಾರವಾಗಿದೆ. ಇದು ಸರ್ಕಾರಗಳು ನೂತನ ಹಸಿರುಕ್ಷೇತ್ರ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲು ಅವುಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಬಂಡವಾಳವನ್ನು ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸಲು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಸ್ವತ್ತುಗಳನ್ನು ಅವು ನಿರ್ಮಿಸಿರುವ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಇದೊಂದು ಮಾರ್ಗವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ದೀರ್ಘಾವಧಿ ಹೂಡಿಕೆದಾರರು, ತಮ್ಮಗ್ರಾಹಕರು (WEF report). ದೀರ್ಘಾವಧಿ ಮೇಲಿನ ಸ್ಥಿರವಾದ ಮತ್ತು ಊಹಿಸಬಹುದಾದ ರಿಟರ್ನ್ ಗಳಲ್ಲಿ ಸೃಜಿಸುವಂತೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ ಮತ್ತು ನೈಜ ಸ್ವತ್ತಿನ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೂಡಿಕೆ ಮಾಡಲು ಇದೊಂದು ಮಾರ್ಗವಾಗಿದೆ.

ಮೂಲಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ದೀರ್ಘ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರ್ಯ ಸಾಧಕವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಪ್ರದೇಶಗಳ ನಡುವಿನ ಇರುವ ನಿರಂತರವಾದ ಸಂಪತ್ತಿನ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಗಳು ಮತ್ತು ವಾತಾವರಣದ ಬದಲಾವಣೆ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಸ್ವತ್ತಿನ ಮೂಲಕ ವಯೋಮಾನ, ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ನಗರೀಕರಣದಿಂದ ನೂತನ ಸವಾಲುಗಳು ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯದಲ್ಲಿನ ಹೂಡಿಕೆಗಳ ಮಟ್ಟಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಯೋಜನೆಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆದೊಡ್ಡ ಹೊಡಿಕೆಯ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಣಕಾಸಿನ ಮೂಲಕ ಮಾತ್ರ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂಥ ಯೋಜನೆಗಳು ಕೆಲವು ವಲಯಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರದೇಶಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಹಾಗೂ ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಜನೆಗಾಗಿ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿವೆ. ಆದರೆ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಈ ಯೋಜನೆಗಳು ತಮ್ಮದೊಡ್ಡ ಬಂಡವಾಳದ ಅಗತ್ಯತೆ, ದೀರ್ಘಾವಧಿಯ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಅವಧಿ ಮತ್ತುಕಡಿಮೆ ಹಣಕಾಸಿನ ಆದಾಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಅವು ಖಾಸಗಿ ವಲಯಗಳಿಗೆ ಕಡಿಮೆ ಆಕರ್ಷಿತವಾಗುತ್ತವೆ.

ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು, ಮೂಲಸೌಕರ್ಯದಲ್ಲಿ ಖಾಸಗಿ ಹೂಡಿಕೆಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಒಂದು ಕಾರ್ಯ ನೀತಿಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ. ಮತ್ತು ದೇಶದಾದ್ಯಂತ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯದಲ್ಲಿ ಖಾಸಗಿ ಹೂಡಿಕೆಗೆ ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುವ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ತನ್ನ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಮೂಲಕ, ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ನೀತಿ -2018 ರಲ್ಲಿ ಕಡ್ಡಾಯಗೊಳಿಸಿರುವಂತೆ, 14 ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ-ಖಾಸಗಿ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದ (ಪಿಪಿಪಿ) ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಸ್ವತ್ತು ಚಲಾವಣೆಯು ಬಳಸದಿರುವ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸ್ವತ್ತುಗಳು ಆರ್ಥಿಕ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ತೆರೆಯುವ ಮೂಲಕ ಆದಾಯದ ನೂತನ ಪರ್ಯಾಯ ಮೂಲಗಳನ್ನು ಸೃಜಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದೆ. ಆರ್ಥಿಕಮೌಲ್ಯಕ್ಕೆ ಮನ್ನಣೆ ನೀಡುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸದೆ ಉಳಿದಿರುವಂಥ ಸ್ವತ್ತನ್ನು ನವೀನಗೊಳಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಉತ್ಪನ್ನಗೊಳಿಸುವುದು ಈ ಪ್ರಯೋಗದ ಪ್ರಾಥಮಿಕಗುರಿಯಾಗಿದೆ ಸ್ವತ್ತುಚಲಾವಣೆ ಎಂದರೆ, ನಿಜವಾಗಿ ಸ್ವತ್ತಿನ ಬಂಡವಾಳ ಹಿಂತೆಗೆತ ಎಂದರ್ಥವಲ್ಲ ಆರೋಗ್ಯಕರ ಆದಾಯಗಳನ್ನು ನೀಡಲು ಸ್ವತ್ತುಗಳ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಮತ್ತು ತೆರವುಗೊಳಿಸಲು ಇದು ಉತ್ತಮವಾಗಿದೆ.

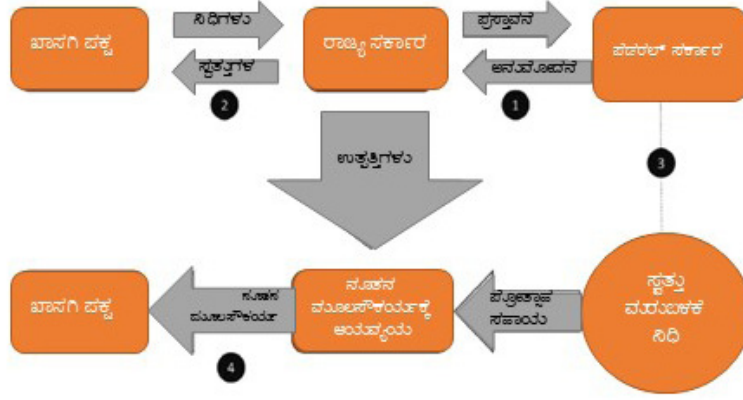
ಸ್ವತ್ತು ಚಲಾವಣೆ ಎ) ಆರ್ಥಿಕ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಖಾಸಗಿ ವಲಯದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ತರುವುದು ಬಿ) ಮೌಲ್ಯಯುತ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಮೂಲಕ ಬೃಹತ್ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಣಕಾಸಿನ ಹತೋಟಿಯಲ್ಲಿ ಸೃಜಿಸುವುದು ಸಿ) ಅಪಾಯ ಸಾಧ್ಯತೆ ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ಉತ್ತಮಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಡಿ) ಹೂಡಿಕೆಯ ಅಂತರವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಹಣಕಾಸು ನಿಧಿಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವಲ್ಲಿ ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ.

ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಗದಂತ ಸ್ವತ್ತುಚಲಾವಣೆಯ ವಿವಿಧ ವಿಧಾನಗಳಿವೆ. ಅವು ಪ್ರಾಥಮಿಕವಾಗಿ ಎ) ಸಹ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಬಿ) ವರ್ಗಾವಣೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು ಸಿ) ಟೋಲ್-ನಿರ್ವಹಣೆ ಡಿ) ಮುಂಗಡ ಕಂತು ಇ) ಸುಸ್ಥಿರ ಸ್ವತ್ತು ಉತ್ಪಾದಕತೆ ಎಫ್) ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳು ನಿರ್ವಹಣೆ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಒಪ್ಪಂದ ಜಿ) ಐಎನ್‌ವಿಐಟಿ ಎಚ್) ಆರ್‌ಇಎಫ್ ಬಿ ಇತ್ಯಾದಿ

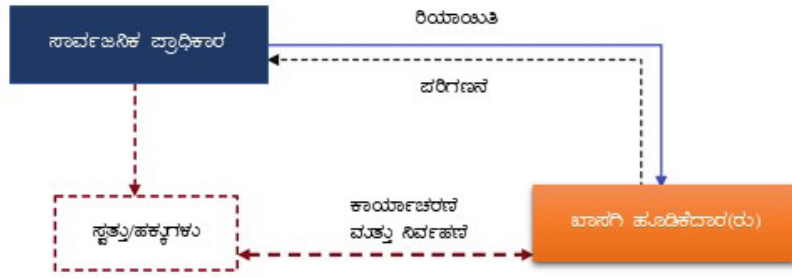
ಚಿತ್ರ 22.2 ಸ್ವತ್ತುಚಲಾವಣೆಯ ಮಾದರಿಗಳು

ಚಿತ್ರ 22.3 ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಸ್ವತ್ತುಚಲಾವಣೆಚಿತ್ರ

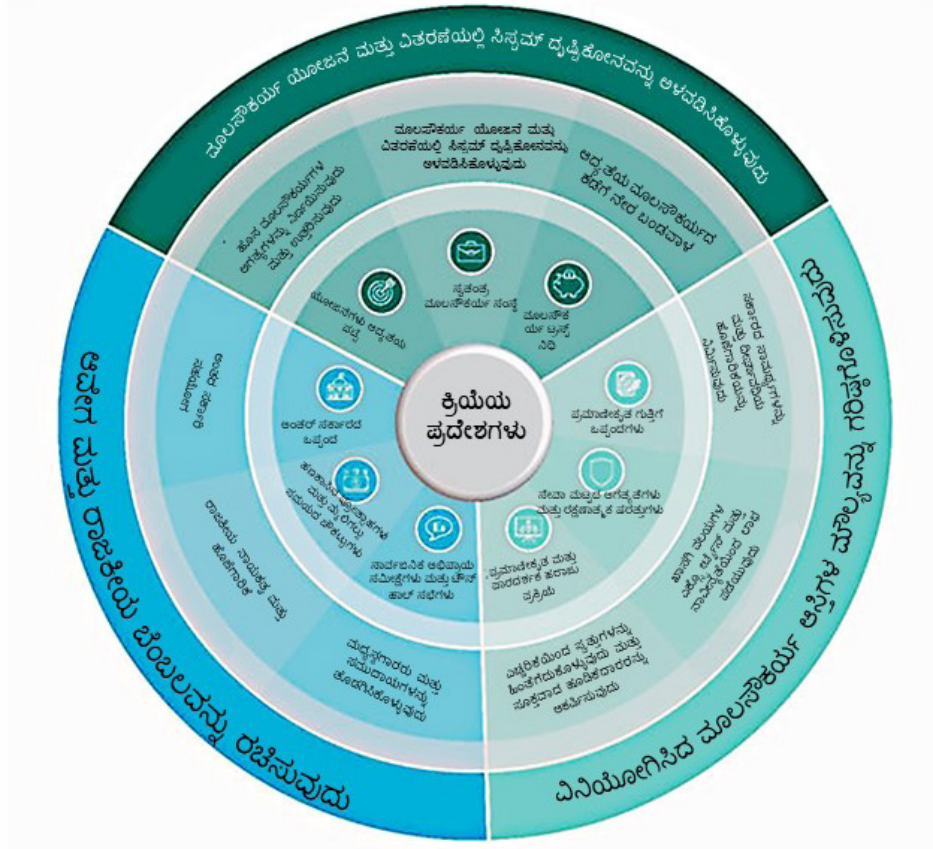
ಚಿತ್ರ 22.4 ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಸ್ವತ್ತು ಚಲಾವಣೆಯ ರಚನೆ

22.2 ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ, ಸ್ವತ್ತು ಮರುಬಳಕೆ / ಚಲಾವಣೆಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಜಾಗತಿಕ ಚೌಕಟ್ಟು

ಸ್ವತ್ತು ಮರುಬಳಕೆ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರವನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದಲ್ಲಿ ದೇಶ/ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಇದು ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಕಾರದ ನಗರ ಮತ್ತು ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರವು ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಯೋಜನೆಗೆ ಸೈಲೋ ವಿಧಾನವನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಸರ್ಕಾರಗಳ ಒಡೆತನದ ಸ್ವತ್ತುಗಳು ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಮತ್ತು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ, ಸ್ವತ್ತು ಮರುಬಳಕೆಯನ್ನು ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಒಂದು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಸ್ವತ್ತುಗಳ ಉದ್ದೇಶಿತ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮರುಹೂಡಿಕೆ ಮಾಡಲು ಸ್ವತ್ತುಗಳ ವರ್ಗವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮರುಬಳಕೆ ಮಾಡಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಬಹುದು. ಹೂಡಿಕೆದಾರರ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಲು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಆಸಕ್ತಿ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಬೃಹತ್ ಪ್ರಮಾಣದ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಳಿಯುವುದಕ್ಕೂ ಮುಂಚೆ ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗಮಾಡುವುದು. ಮೌಲ್ಯಯುತವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಹಿತಾಸಕ್ತಿದಾರರ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ಉತ್ತಮ ಮಾರ್ಗವು ಯಾವಾಗಲೂ ಮೊದಲು ಬರಬೇಕು ಹಿತಾಸಕ್ತಿದಾರರು ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯದ ತೊಡಗುವಿಕೆಯು ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗವಾಗಿರಬೇಕು.

ಚಿತ್ರ 22.5 : ಮೌಲಸೌಕರ್ಯ ಸ್ವತ್ತು ಮರುಬಳಕೆಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವ ಕಾರ್ಯ ಚೌಕಟ್ಟಿನ ಚಿತ್ರ

ಮೂಲ: ವಿಶ್ವಆರ್ಥಿಕ ಪೋರಮ್

ಚೌಕಟ್ಟಿನ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶವೆಂದರೆ ಸ್ವತ್ತು ಮರು ಬಳಕೆಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಂತವು ಸಮಗ್ರ ಭವಿಷ್ಯದ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯದ ಅಗತ್ಯತೆಗಳು ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರಚಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯ ಹಣ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಅಗತ್ಯತೆಯನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವುದಾಗಿದೆ. ನಿಧಿಗಳ ಚಲಾವಣೆ ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ಸೃಜಿಸಲು ಲಭ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವಂಥ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಸ್ವತ್ತುಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಮುಂದಿನ ಕ್ರಮವನ್ನು ಸಾಧ್ಯಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ನಂತರ, ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ರಚನೆಯ ಮೇಲೆ ನಿಯಂತ್ರಣ ಸಾಧಿಸುವ ಮೂಲಕ ಹಾಗೂ ಖಾಸಗಿ ಹೂಡಿಕೆದಾರರ ಹಣವನ್ನು ಉತ್ತಮ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡು, ಹೊಸ ಹೂಡಿಕೆಯ ಮೇಲಿನ ಆದಾಯವನ್ನು ಸುನಿಶ್ಚಿತಗೊಳಿಸಿ ನೂತನ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಸಲು ಇದು ಈ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತದೆ.

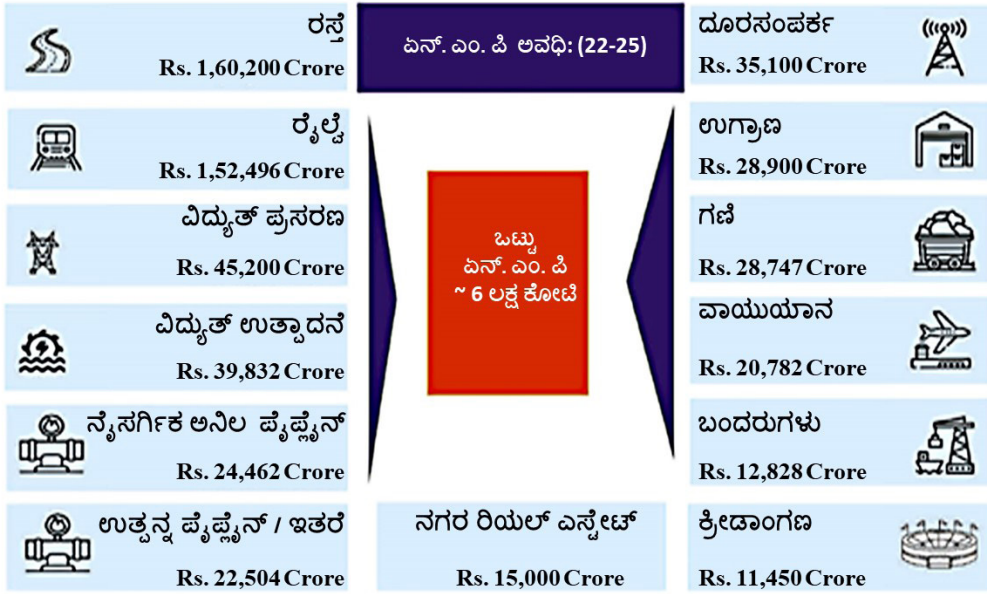
ಈ ಕಾರ್ಯಚೌಕಟ್ಟಿನ ಜೊತೆಗೆ, ಕೆಲವು ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಚರಣೆಯ ಸಾಧನಗಳು ಉತ್ತಮ ಅಭ್ಯಾಸದ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಉಪಯುಕ್ತವೆಂದು ಸಾಬೀತಾಗಿವೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ ಎ) ಸ್ವತಂತ್ರ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಮರುಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂಸ್ಥೆ ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು ಬಿ) ಸಾರ್ವಜನಿಕ - ಖಾಸಗಿ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದ ಪಟ್ಟಿಗಳು ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವುದು. ಸಿ) ಮರುಬಳಕೆ (ಹಣಗಳಿಸಿ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುವ ನಿಧಿಯನ್ನು ಭವಿಷ್ಯದ ಮೂಲ ಸೌಕರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಇಡುವುದು. ಡಿ) ಮಾಹಿತಿ ಕರಾರಿನಲ್ಲಿ ಸೇವಾ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುವ ಮೂಲಕ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದು ಇ) ವಿವಿಧ ವಿಧಾನಗಳ ಮೂಲಕ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ಹಿತಾಸಕ್ತಿದಾರರೊಂದಿಗೆ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

22.3 ಸ್ವತ್ತುಚಲಾವಣೆ : ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ಒಂದು ಪಕ್ಷಿ ನೋಟ

ಕೇಂದ್ರ ಹಣಕಾಸು ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಸಚಿವೆ, ಶ್ರೀಮತಿ ನಿರ್ಮಲಾ ಸೀತಾರಾಮನ್, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು 1) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಣಕಾಸು ವ್ಯವಸ್ಥೆ (ಎನ್‌ಎಂಪಿ) ಅನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ನೀತಿ ಆಯೋಗವು 2021-22ನೇ ಕೇಂದ್ರ ಆಯವ್ಯಯದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವತ್ತು ಚಲಾವಣೆಗಾಗಿ ಆದೇಶದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯದ ಮುಖ್ಯ ಸಚಿವರೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಲೋಚಿಸಿ ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದೆ. NMP, 2022ನೇ ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷದಿಂದ 2025ನೇ ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷದವರೆಗೆ ಇದ್ದು ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಾವಧಿಯವರೆಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಕೋಟಿ ಹಣಗಳಿಸುವ ಮೂಲಕ ಒಟ್ಟು 6.0 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಸಂಭಾವ್ಯ ಹಣ ಚಲಾವಣೆಯನ್ನು ಅಂದಾಜು ಮಾಡಿದೆ. (ನೀತಿ ಆಯೋಗ, ಚಲಾವಣೆ ಮಾರ್ಗ ಸೂಚಿಕೆ ಪ್ರಸಕ್ತ)

ಹಣಗಳಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ಸೃಷ್ಟಿಯ ತತ್ವವನ್ನು ಆಧರಿಸಿದ ಆಸ್ತಿ ಹಣಗಳಿಕೆಯು ಹೊಸ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಖಾಸಗಿ ವಲಯದ ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ಗಳಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲು ಇದು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ, ಇದರಿಂದಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಒಟ್ಟಾರೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ಅರೆ-ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಮನಬಂದಂತೆ ಸಂಯೋಜಿಸುತ್ತದೆ.

ಚಿತ್ರ 22.6: 2022 -25 ನೇ ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷದ (ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಲ್ಲಿ)ದ ವಲಯ- ವಾರುಚಲಾವಣೆ ಪೈಪ್‌ಲೈನ್

ಮೂಲ ಸ್ವತ್ತು ಚಲಾವಣೆಯ ಚಲಾವಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಾರ್ಯಚೌಕಟ್ಟು ಮೂರು ಪ್ರಮುಖ ಆಜ್ಞಾಪಕಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

- ❑ ಹಕ್ಕುಗಳ ಚಲಾವಣೆ (ಮಾಲೀಕತ್ವದಲ್ಲಿ, ಸ್ವತ್ತುಗಳನ್ನು ವ್ಯವಹಾರದ ಕಾಲಾವಧಿಯ ಮುಕ್ತಾಯದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿಸುವುದು.
- ❑ ಬ್ರೌನ್‌ಫೀಲ್ಡ್ ಅಪಾಯರಹಿತ ಸ್ವತ್ತುಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ಥಿರ ಆದಾಯ ಮೂಲಗಳು.
- ❑ ಕಡ್ಡಾಯವಾದ ಕೆಪಿಐ ಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯ ಮಾನದಂಡಗಳೊಂದಿಗೆ ಪರಿಭಾಷಿಸಲಾದ ಕರಾರು ಜನ್ಯ ಕಾರ್ಯಚೌಕಟ್ಟುಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ರಚನಾತ್ಮಕ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ.

ಇದು, ಆದಾಯ ಹಕ್ಕುಗಳ ಸುತ್ತಲೂ ರಚಿಸಿರುವ ಒಟ್ಟು ವ್ಯವಹಾರದೊಂದಿಗೆ ಸ್ಥಿರ ಆದಾಯ ಉತ್ಪತ್ತಿಯ ವಿವರಗಳ ಸಹಿತ ಅಪಾಯರಹಿತ ಮತ್ತು ಬ್ರೌನ್‌ಫೀಲ್ಡ್ ಸ್ವತ್ತುಗಳ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿವೆ. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮಾಲೀಕತ್ವವು ವ್ಯವಹಾರದ

ಅವಧಿಯ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಸ್ವತ್ತುಗಳನ್ನು ಹಿಂದಿರುಗಿಸುವ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದೊಂದಿಗೆ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತದೆ.

22.4 ಸ್ವತ್ತುಚಲಾವಣೆ: ಕರ್ನಾಟಕ ಒಂದು ಪಕ್ಷಿ ನೋಟ

ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯು ಕರ್ನಾಟಕ 2020 ರಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿರುವಂತೆ, ಒಂದು ಮಹತ್ವದ ವಲಯವಾಗಿದೆ. ಮತ್ತು ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ರಾಜ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಶೇ 9 ರಷ್ಟು ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಸುಸ್ಥಿರಗೊಳಿಸಲು ಅಂದಾಜಿಸಲಾದ 25000 ಕೋಟಿ ರೂ. ಗಳ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯದ ಮೂಲಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಸರ್ಕಾರವು ನೂತನ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ನೀತಿ 2007 (ಎನ್‌ಐಪಿ - 07)ಅನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿದೆ / ಬಿಡುಗಡೆಮಾಡಿದೆ.

ಮಾರ್ಚ್ 2018 ರಂದು ಇದ್ದಂತೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು 94 ಕಾರ್ಯನಿರತ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯ ಉದಯಮಗಳನ್ನು (88 ಕಂಪನಿಗಳು ಮತ್ತು 6 ಶಾಸನಬದ್ಧ ನಿಗಮಗಳು) ಹೊಂದಿದೆ. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ವಹಿವಾಟು ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ದೇಶೀಯ ಉತ್ಪನ್ನದ ಶೇ. 4.87 ಕೆ ಸಮವಾಗಿದ್ದು ಅವುಗಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಪ್ರಸ್ತುತತಮ್ಮ ಹೂಡಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ನಿರುಣಾತ್ಮಕ ಲಾಭವನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡುವ ನಷ್ಟವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳ ಅಗತ್ಯತೆಗಳು ಮತ್ತು ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೆ ಸ್ವತ್ತುಗಳ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಬಳಕೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ ಯಾವುದೇ ಸ್ವತ್ತುಚಲಾವಣೆಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕವಾಗಿ ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಅಂಶಗಳ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿದೆ.

1. ಸ್ವತ್ತಿನ ಆದಾಯದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ
2. ಸ್ವತ್ತಿನ ಆರ್ಥಿಕ ಅವಧಿ
3. ಸ್ವತ್ತು ಚಲಾವಣೆಯ ಆದ್ಯತೆ/ ಯಶಸ್ಸಿನ ಕಥೆಗಳು
4. ಶಾಸನ ಬದ್ಧ/ ನಿಯಂತ್ರಕ ನಿರ್ಬಂಧಗಳು

ಸರ್ಕಾರವು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಇದು ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಹ ಸ್ವತ್ತುಗಳ ಸರಿಯಾದ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ, ದೇಶದ ಭವಿಷ್ಯದ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಅಗತ್ಯತೆಗಳು ಮತ್ತು ಉದ್ದೇಶಿತ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಪೂರೈಸುವ ಖಾಸಗಿ ವಲಯದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವ ಸೂಕ್ಷ್ಮನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದೆ. ಖಾಸಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವ ನಾಗರಿಕರ ಇಚ್ಛೆಯೂ ಅಷ್ಟೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. ಅವರ ಕುಂದುಕೊರತೆಗಳು, ಯಾವುದಾದರೂ ಇದ್ದರೆ, ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವ ಖಾಸಗಿ ನಿರ್ವಹಣೆದಾರರಿಂದ ತಕ್ಷಣವೇ ಗಮನಹರಿಸ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಬಲವಾದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಮತ್ತು ಕೆಲವು ಪಟ್ಟಭದ್ರ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಸೃಜಿಸಲಾದ ಅನುಮಾನಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು ಸಂಭಾಷಣೆಯು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಮಾರ್ಗವಾಗಿದೆ. ಇದು ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಬಿಡ್ಡುಗಳು ಹಾಗೂ ಸ್ವತ್ತುಗಳ ನ್ಯಾಯಯುತ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಕ್ಕಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಸೃಜಿಸಲು ಸಹ ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯ ಮೂಲಕ ಕಾರ್ಯ ನೀತಿ ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿನ ಎರಡೂ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಮಾಡಲು ನಾವು ಬಯಸುತ್ತೇವೆ.

ದೃಷ್ಟಿಕೋನ

ಉನ್ನತಮಟ್ಟದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ವಿವಿಧ ಕ್ಷೇತ್ರವಾದ, ರಸ್ತೆಗಳು, ಸಾರಿಗೆ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯುತ್ ವಲಯದ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಸ್ವತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಭವನೀಯ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಸ್ವತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಸಂಭವನೀಯ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅನ್ವೇಷಿಸಬಹುದು ಈ ಮೂರು ಉಪ-ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿನ ಸಂಭಾವ್ಯ ವಿಧಾನಗಳು ಕೆಳಗೆ ನಮೂದಿಸಿರುವಂತೆ ಇವೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 22.1 ವಲಯ-ವಾರು ಸಂಭಾವ್ಯ ಸ್ವತ್ತುಚಲಾವಣೆಯ ಮಾದರಿಗಳು

ರಸ್ತೆಗಳ ವಲಯ	ಸಾರಿಗೆ ವಲಯ	ವಿದ್ಯುತ್ ವಲಯ
<p>1. ಟೋಲ್ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ವರ್ಗಾವಣೆ/ಹೆಚ್ಚು ಸಂಚಾರ ದಟ್ಟಣೆ ರಾಜ್ಯ ರಸ್ತೆ ಕಾರ್ಯ ಜಾಲದ OMT ಹೆಚ್ಚು ಸಾಂದ್ರತೆಯ ಕಾರಿಡಾರ್ / ರಿಂಗ್ ರಸ್ತೆಗಳು.</p> <p>2. ಟೋಲ್ ಪ್ಲಾಜಾಗಳ ಬಳಿ ಹೆದ್ದಾರಿಯ ಮಾರ್ಗಕ್ಕಾಗಿ ಭೂಮಿಯು ಗುತ್ತಿಗೆಯ ಮೂಲಕ/ಗುತ್ತಿಗೆ ವಲ್ಲದ ಮೂಲಕ ಸ್ವತ್ತುಗಳ ಚಲಾವಣೆ</p> <p>3. ಮೇಡಿಯನ್, ವೃತ್ತಗಳು ಮತ್ತು ಟೋಲ್ ಪ್ಲಾಜಾ ಮುಂತಾದಂಥ ರಸ್ತೆ ಪೀಠೋಪಕರಣಗಳ ಜಾಹೀರಾತು</p>	<p>1. ನಗರ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸಾರಿಗೆ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಜಿಸಿಸಿ/ಎನ್ ಸಿಸಿ ಗುತ್ತಿಗೆ ನೀಡುವುದು</p> <p>2. ಡಿಪೋಗಳು, ಬಸ್ ನಿಲ್ದಾಣಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿತ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯದ ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್ ಶೋಷಣೆ</p>	<p>1. ಧರ್ಮಲ್‌ಉತ್ಪಾದನಾ ಸ್ವತ್ತುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದು.</p> <p>2. ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಇಂಧನ ಪ್ಲಾಟ್‌ಫಾರ್ಮ್‌ಗಾಗಿ ಆರಂಭಿಕ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನೀಡುವಿಕೆ (ಐಪಿಒ) ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಹೂಡಿಕೆ ಟ್ರಸ್ಟ್ (InvIT)</p> <p>3. ಪ್ರಸರಣಕ್ಕಾಗಿ InvIT ರಚನೆ</p> <p>4. ಡಿಸ್ಕಾಮ್‌ಖಾಸಗೀಕರಣ</p> <p>5. ROE ನ ಭದ್ರತೆ</p> <p>6. ಬಾಂಡ್‌ಗಳ ವಿತರಣೆ</p>

ಒಮ್ಮೆ ಸ್ವತ್ತು ಪ್ರವರ್ಗಗಳನ್ನು ಉನ್ನತ - ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿದ ಮೇಲೆ, ಸ್ವತ್ತುಚಲಾವಣೆ ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ವೈಧಾನಿಕತೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವುದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಸ್ವತ್ತುಗಳ ಸಾಂಸ್ಥಿಕರಣ, ಆಯ್ಕೆ, ಬಂಡಲಿಂಗ್ ಮಾಡುವಿಕೆ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ 6 ಹಂತಗಳಾದ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರವನ್ನು ನಿಯೋಜಿಸಬಹುದು ಈ ಹಂತಗಳು ಕೆಳಕಂಡಂತಿವೆ.

ಎ) ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ರಚನೆ ಬಿ) ಸ್ವತ್ತಿನ ಆಯ್ಕೆ ಸಿ) ಸ್ವತ್ತುಚಲಾವಣೆಯ ನಿರ್ಧರಣೆ ಡಿ) ಸ್ವತ್ತು ನಿರ್ಮಾಣ ಇ) ಸ್ವತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ(ಎಫ್) ಸ್ವತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ

ಮೇಲೆ ನಮೂದಿಸಿರುವಂತೆ ಸಮಗ್ರ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲು, ಸಮಗ್ರ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಸಾಂಸ್ಥಿಕರಣವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. ಈ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಕಂಡಂತೆ ಕಾರ್ಯಚರಣೆಗಳನ್ನು ಸುವ್ಯವಸ್ಥಿತಗೊಳಿಸಲು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಾರದರ್ಶಕತೆಯನ್ನು ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸಲು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

- ❑ **ಹಂತ 1:** ರಾಜ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ವತ್ತುಚಲಾವಣೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಎಸ್‌ಪಿವಿ/ಇಲಾಖೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಇದು ವಿಷಯದ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರ ಗಮನವನ್ನು ತರುತ್ತದೆ. ಇದು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಮೂಲಕ ಕಾರ್ಯಗಳ ಮರುಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಚಲಾವಣೆಯ ಮೂಲಕ ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸಲಾದ ಭವಿಷ್ಯದ ಅಗತ್ಯತೆಗಳ ಮೇಲೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಹೊಂದಲು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರ ಯುಕ್ತ ಕೇಂದ್ರೀಯ ಕ್ರಮವನ್ನು ಸಹ ಸಾಧ್ಯಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.
- ❑ **ಹಂತ 2:** ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಸುಗಮಗೊಳಿಸಲು ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಸಂಸ್ಥೆಯೊಳಗೆ ಒಂದು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಿರ್ವಹಣಾಘಟಕವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಆಯ್ಕೆ, ಚಲಾವಣಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ನಿರ್ಧರಣೆ, ಸ್ವತ್ತುಗಳ ಬಂಡಲಿಂಗ್, ಮತ್ತು ಸ್ವತ್ತುಗಳ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ, ಮಂಡಳಿಯ ಸಲಹಾಕಾರರು ನೆರವಾಗತಕ್ಕದ್ದು
- ❑ **ಹಂತ 3:** ರಾಜ್ಯ ಸ್ವತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪೋರ್ಟಲ್ ಮತ್ತು ಐಟಿವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇವು ಒಂದು ವೇದಿಕೆ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ರಾಜ್ಯ ಒಡೆತನದ ಸ್ವತ್ತುಗಳನ್ನು ತರುವಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಒಂದೇ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿರುವಂಥ ಒಂದು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿನ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ವತ್ತುಗಳ ಗೋಚರತೆಯನ್ನು ಸೃಜಿಸುತ್ತದೆ.
- ❑ **ಹಂತ 4:** ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಉಪ-ವಲಯಗಳೊಂದಿಗೆ ವ್ಯವಹರಿಸುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಇಲಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡಲ್

ಅಧಿಕಾರಿಯ ನೇಮಕ ಸ್ವತ್ತುಗಳು ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯ ಉದ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಹರಡಿರುವುದರಿಂದ ಇದು ಇಡೀ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಒಳಗೆವುಳ್ಳವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಇಲಾಖೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯ ಉದ್ಯಮಗಳ ಸಹಭಾಗಿತ್ವವು ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಜೀವಂತವಾಗಿಸಿದೆ ಮತ್ತು ಚುರುಕುಗೊಳಿಸಿದೆ ಏಕೆಂದರೆ ಒಂದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿವಲಯದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಉಪಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇದು ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವತ್ತುಗಳ ಅಗತ್ಯವಿದ್ದು ಮತ್ತೊಂದು ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸದಿರುವ ಅಥವಾ ಅರೆಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವಂಥ ಅದೇ ಸ್ವತ್ತುಗಳ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಸ್ವತ್ತುಗಳ ಮರುಬಳಕೆ ಅಥವಾ ಹಂಚಿಕೆ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಸಹ ಸಾಧ್ಯಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

- **ಹಂತ 5:** ಚಲಾವಣಾರು ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡಬಹುದಂತಾದ ಭೌತಿಕ ಮೂರ್ತ ಮತ್ತು ಅಮೂರ್ತ ಸ್ವತ್ತುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಲಯದಿಂದ ಆರಂಭಿಕ ಮಾಹಿತಿ ಅಗತ್ಯತೆಯ ಪಟ್ಟಿಯದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಕೋರುವುದು, ಸ್ವತ್ತಾದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಗೋಚರತೆ ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಕ್ಲಸ್ಟರ್‌ಅನದನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಜಿಯೋ ನಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿರುವಂತೆ ನಿಧಾನ-ಧೀರ್ಘ ದತ್ತಾಂಶದೊಂದಿಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸ್ವತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪೋರ್ಟಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಅಪಲೋಡ್ ಮಾಡುವುದು.
- **ಹಂತ 6:** ಪೈಪ್‌ಲೈನ್ ಸೃಜಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯನೀತಿಯ ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಕೆಲವು ಯೋಜನೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನದೊಂದಿಗೆ ಚಲಾವಣೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತತ್ಪರಿವಾಗಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವುದು. ಯಶಸ್ವಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಥೆಯು ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಕಥೆಗೆ ಮುಂದಾಗಲು ಮತ್ತು ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಲು ಉಳಿದ ಸಮುದಾಯದವರನ್ನು ಪ್ರೇರೇಪಿಸುತ್ತದೆ.

22.5 ಸಂಭಾವ್ಯ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ : ಪ್ರಯೋಗಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ

22.5.1 ದಾಸ್ತಾನು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯದ ಉದ್ಯಮಗಳ ಪಟ್ಟಿ

ಮಾರ್ಚ್ 2018 ರಂದು ಇದ್ದಂತೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು 94 ಕಾರ್ಯನಿರತ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯ ಉದ್ಯಮ (88 ಕಂಪನಿಗಳು ಮತ್ತು 6 ಶಾಸನಬದ್ಧ ನಿಗಮಗಳು)ಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ವಹಿವಾಟು ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ದೇಶೀಯ ಉತ್ಪನ್ನದ ಶೇ 4.87. ರಷ್ಟಕ್ಕೆ ಸಮವಾಗಿದ್ದು ಅವುಗಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

2018-19 ರ ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಮಾಲೀಕತ್ವದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಉದ್ಯಮ (ಡಿಪಿಇ) ಗಳ ಇಲಾಖೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯೊಳಗೆ ಬರುವ ಮೂರು ಕಂಪನಿಗಳನ್ನು ಷೇರು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಿಮಾಡಲಾಗುವುದೆಂದು ಘೋಷಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆಯವ್ಯಯ ಭಾಷಣದ ಸಂಭಂಧಿತ ಭಾಗದ ಸಾರಾ:

115 ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಇಲಾಖೆ ಯಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಹಲವು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಲಾಭದಾಯಕ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿವೆ. ಲಾಭದ ಭಾಗವನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕರೊಂದಿಗೆ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಮೂಡಿಸಲು ಅಂತಹ ಕಂಪನಿಗಳ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿವೆ, ಸರ್ಕಾರಿ ಮಾಲೀಕತ್ವದ 3 ಕಂಪನಿಗಳನ್ನು ಷೇರು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಲಾದ ಕಂಪನಿಗಳ ಪಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಉದ್ದೇಶಗಳು

ಅಂಥ ಕಂಪನಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಮೂಡಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯದ ಉದ್ದೇಶಿತ ಉದ್ದೇಶಗಳು ಈ ಕೆಳಕಂಡಂತಿವೆ.

1. ಇದು ಅಂಥ ಕಂಪನಿಗಳ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಗೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಹೊಡಿಕೆಮಾಡುವ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಲಾಭದಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆಯಲು ಅನುಮತಿ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಇದು ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ಆಂತರಿಕ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದೆ.
2. ಇದು ಸದರಿ ಕಂಪನಿಗಳ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರದಾಯತ್ವವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಪಾರದರ್ಶಕತೆನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

3. ಇದು ಈ ಕಂಪನಿಗಳಿಗೆ ಉತ್ತಮವಾದ ಖಾಸಗಿ ವಲಯದ ನಿರ್ವಹಣಾ ನಿಯಮಾವಳಿಗಳನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯದ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ತತ್ವಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಯೋಜಿಸಲು ಅನುಮತಿ ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಈ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಷೇರು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಎಸ್‌ಪಿಎಸ್‌ಇ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯತೆಗಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಎಸ್‌ಪಿಎಸ್‌ಇಗಳ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕಾಗಿ ಸಲಹೆಗಾರರನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಲಾಯಿತು ದಾರಾಶೋ ಮತ್ತು ಕಂಪನಿಯು ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಮಾಡಿ, ತನ್ನ ವರದಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿತು ಮತ್ತು ಷೇರು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಲು ಪರಿಗಣಿಸಬಹುದಾದ ಕೆಲವು ಕಂಪನಿಗಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಿದೆ.

ನಿಯೋಜನೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನುಸಾರ, ಎಲ್ಲಾ 60 ಕಂಪನಿಗಳ ಕುರಿತು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ನಡೆಸಲಾಯಿತು

ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಉದ್ಯಮ ಇಲಾಖೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ 60 ಕಂಪನಿಗಳ ಪೈಕಿ 15 ಕಂಪನಿಗಳನ್ನು ಶೋಧಿಸಲು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ವಿವಿಧ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಯಿತು.

ಸಲಹೆಗಾರರು ದಾಸ್ತಾನು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಿಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮುಂಚಣಿಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು 5 ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯ ಉದ್ಯಮಗಳಿಗೆ ಅಂತಿಮ ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡುವುದರೊಂದಿಗೆ 2019 ರಲ್ಲಿ ವರದಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ ಹಾಗೂ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲು ಮುಂದಿನ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಸ್ವತ್ತುಗಳನ್ನು ಮರುಬಳಕೆ ಮಾಡಲು ಬಳಸಬಹುದಾದ ಸ್ವತ್ತುಗಳು ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ಮಾದರಿಗಳ ಹಣಚಲಾವಣೆಗಾಗಿ ಇರುವ ಉದ್ದೇಶ ಮತ್ತು ಅವಕಾಶವನ್ನು ಇದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

22.5.2 ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಕಟ್ಟಡಗಳು

ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳು ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಉದ್ಯಮಗಳಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾದ ಮತ್ತು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದ ದತ್ತಾಂಶವು ವಿವಿಧ ಸರ್ಕಾರದ ಇಲಾಖೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯ ಉದ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಸ್ವತ್ತುಗಳನ್ನು ಮರುಬಳಕೆ ಮಾಡುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಾಥಮಿಕವಾಗಿ ಈ ದತ್ತಾಂಶವು ಚಲಾವಣೆಗೆ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಭೂ ಭಾಗಗಳು ಮತ್ತು ಕಟ್ಟಡಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಮರುಬಳಕೆ/ ಚಲಾವಣೆಗಾಗಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ಭೂ ಭಾಗಗಳು ಮತ್ತು ಕಟ್ಟಡದಲ್ಲಿ ಹಲವು ಮಾರ್ಗಗಳಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮತ್ತಷ್ಟು ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಸಾಧ್ಯಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳ ಮೂಲಕ ಸ್ಥಳೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ದೀರ್ಘವಾದ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿರುವ ವಿಷಯಗಳಾಗಿವೆ.

ಭೂಮಿಯ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು ಎರಡು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಎ) ವಿವಿಧ ವಾಣಿಜ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಬಳಕೆಗಾಗಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸುವುದು ಬಿ) ಆರ್ ಇ ಐ ಟಿ ಯರೂಪದಲ್ಲಿ ಎಸ್ ಪಿ ವಿ ಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಭೂ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಕಟ್ಟಡಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಮರುಬಳಕೆ/ ಚಲಾವಣೆಗಾಗಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ಭೂ ಪಾರ್ಸೆಲ್ ಗಳು ಮತ್ತು ಕಟ್ಟಡದಲ್ಲಿ ಹಲವು ಮಾರ್ಗಗಳಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮತ್ತಷ್ಟು ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಸಾಧ್ಯಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಮೂಲಕ ಸ್ಥಳೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ದೀರ್ಘ ದಿಗಂತದಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿರುವ ವಿಷಯಗಳಾಗಿವೆ.

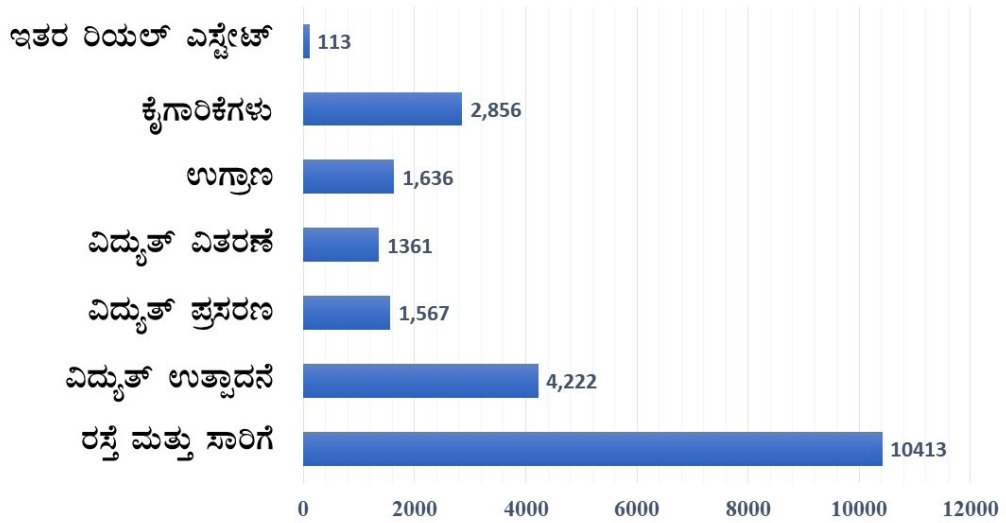
ಭೂಮಿ ಪಾರ್ಸೆಲ್ ಗಳನ್ನು ಎರಡು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಎ) ವಿವಿಧ ವಾಣಿಜ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಬಳಕೆಗಾಗಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದು ಬಿ) ಆರ್ ಇ ಐ ಟಿ ಯರೂಪದಲ್ಲಿ ಎಸ್ ಪಿ ವಿ ಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಭೂ ಭಾಗಗಳನ್ನು ವರ್ಗಾಯಿಸುವುದು (ರಿಯಲ್‌ಎಸ್ಟೇಟ್ ಇನ್ವೆಸ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಟಾರೀಸ್) ಮತ್ತು ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಮುಂದಿನ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕಾಗಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ರಿಷ್ವ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಭೂ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಚಲಾವಣೆ ಮಾಡಲು ವಿವಿಧ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಬಳಸಲು ಎಸ್ ಪಿ ವಿ ಗೆ ಅನುಮತಿ ನೀಡುವುದು.

ಅದೇರೀತಿ, ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಕಟ್ಟಡಗಳಿಗೆ ಪ್ರಸಕ್ತ ಅನುಮತಿಸಲಾದ ಕಟ್ಟಡ ನಿರ್ಮಾಣ ಪ್ರದೇಶವು ಅವುಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಮತ್ತಷ್ಟು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಲಭ್ಯವಿರುವಂಥ ವಿವಿಧ ಹಳೆಯ ಕಟ್ಟಡಗಳಿವೆ. ಹಾಗೂ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಮಿತಿಯೊಳಗೆ ಗಾಳಿಯಾಡುವ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸ್ವತ್ತುಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವ ಉತ್ತಮ ಸಾಧ್ಯತೆಯೂ ಯಾವಾಗಲೂ ಇರುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 22.2 : ವಿವಿಧ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವತ್ತುಚಲಾವಣೆಯ ಅವಕಾಶ

	ಪ್ರಮುಖ ವಿಭಾಗ ಪ್ರವರ್ಗ	ಸ್ಥಿರ ಸ್ವತ್ತುಗಳು	
1	ವಿದ್ಯುತ್ ಪ್ರಸಾರಣ ಮತ್ತು ವಿತರಣೆ	33.9%	7161.70
2	ಕೆ.ಎಸ್.ಆರ್.ಟಿ.ಸಿ	38.4%	10413.33
3	ಉಗ್ರಾಣ	10.2%	1636.12
4	ಇತರರು	17.6%	2017.39
	ಒಟ್ಟು	100%	21228.54

ಚಿತ್ರ 22.7 ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾದ ಸ್ವತ್ತುಗಳ ವಲಯ ವಿಕ್ಷಣೆ

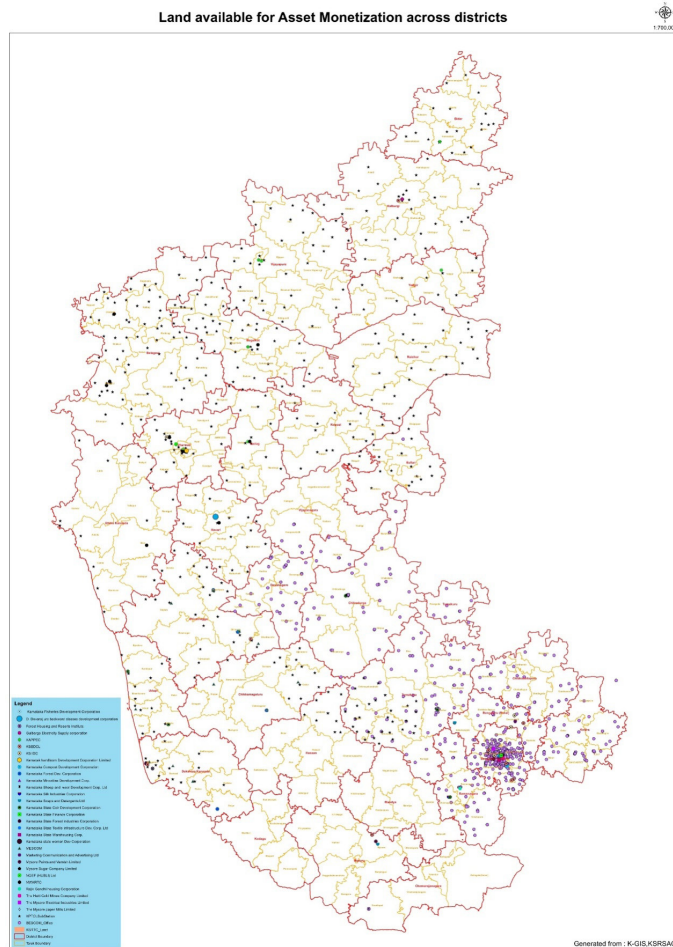
ವಲಯ	ಘಟಕಗಳು	ಸ್ವತ್ತುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಮೌಲ್ಯ (ಕೋಟಿಯಲ್ಲಿ)	ಶೇ. ಮೌಲ್ಯ
ರಸ್ತೆ ಮತ್ತು ಸಾರಿಗೆ	ಕೆಆರ್‌ಡಿ‌ಸಿ, ಕೆಎಸ್‌ಆರ್‌ಟಿ‌ಸಿ, ಎನ್‌ಡಬ್ಲ್ಯುಕೆಆರ್‌ಟಿ‌ಸಿ	806	10.413	47
ಶಕ್ತಿ ಉತ್ಪಾದನೆ	ಕೆಪಿ‌ಸಿ‌ಎಲ್	55	4,222	19
ವಿದ್ಯುತ್ ಪ್ರಸಾರಣ	ಕೆಪಿ‌ಟಿ‌ಸಿ‌ಎಲ್	2	1,567	7
ವಿದ್ಯುತ್ ವಿತರಣೆ	ಗು.ವಿ.ಸ.ಕಂ.ನಿ (GESCOM) ಬಿ.ವಿ.ಸ.ಕಂ.ನಿ (BESCOM) ಹು.ವಿ.ಸ.ಕಂ.ನಿ (HESCOM) ಮ.ವಿ.ಸ.ಕಂ.ನಿ (MESCOM)	1066	1361	6

ವಲಯ	ಘಟಕಗಳು	ಸ್ವತ್ತುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಮೌಲ್ಯ (ಕೋಟಿಯಲ್ಲಿ)	ಶೇ. ಮೌಲ್ಯ
ಉಗ್ರಾಣ	ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಉಗ್ರಾಣ ಬೆಳೆ	202	1,636	7
ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು	ಕೆಎಸ್‌ಐಸಿ, ಎಚ್‌ಜಿಎಮ್‌ಎಲ್, ಕೆಎಸ್‌ಡಿಎಲ್, ಕೆಎಸ್‌ಬಿಸಿಎಲ್, ಕಿಯೋನಿಕ್ಸ್, ಕೆಎಸ್‌ಐಐಡಿಎಸ್ ಮತ್ತು ಇತರೆ	1116	2,856	13
ಇತರರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್	ಕೆಎಸ್‌ಎಫ್‌ಸಿ, ಆರ್‌ಜಿಆರ್‌ಎಚ್‌ಸಿಎಲ್ ಮತ್ತು 7 ಇತರೆ	74	113	1
ಒಟ್ಟು ಮೌಲ್ಯ		3,321	22,168	
ಮೂಲ: ಲೇಖಕರು				

ಹಣಚಲಾವಣೆಗೆ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಸ್ವತ್ತುಗಳ ಕುರಿತು ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯದ ಉದ್ಯಮಗಳಿಂದ ಪಡೆದದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಕೆಎಸ್‌ಆರ್‌ಎಸ್ ಎಸಿಯ ನೆರವಿನಿಂದ ಭೌಗೋಳಿಕ ಮಾಹಿತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಮ್ಯಾಪ್ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ, ಹೀಟ್ ಮ್ಯಾಪ್‌ನ ಜೊತೆಗೆ ಮ್ಯಾಪ್ ಮಾಡಲಾದ ಸ್ವತ್ತುಗಳನ್ನು ಭೌಗೋಳಿಕ ಹಾಗೂ ವಲಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಸ್ವತ್ತುಗಳ ಊಹಾತ್ಮಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಇದು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಸ್ವತ್ತುಗಳನ್ನು ಚಲಾವಣೆ ಮಾಡಲು ಹಲವು ಸಂಭಾವ್ಯ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಮುಂದಿಡುತ್ತದೆ. ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ನಂತರದ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಕೋಷ್ಟಕದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ

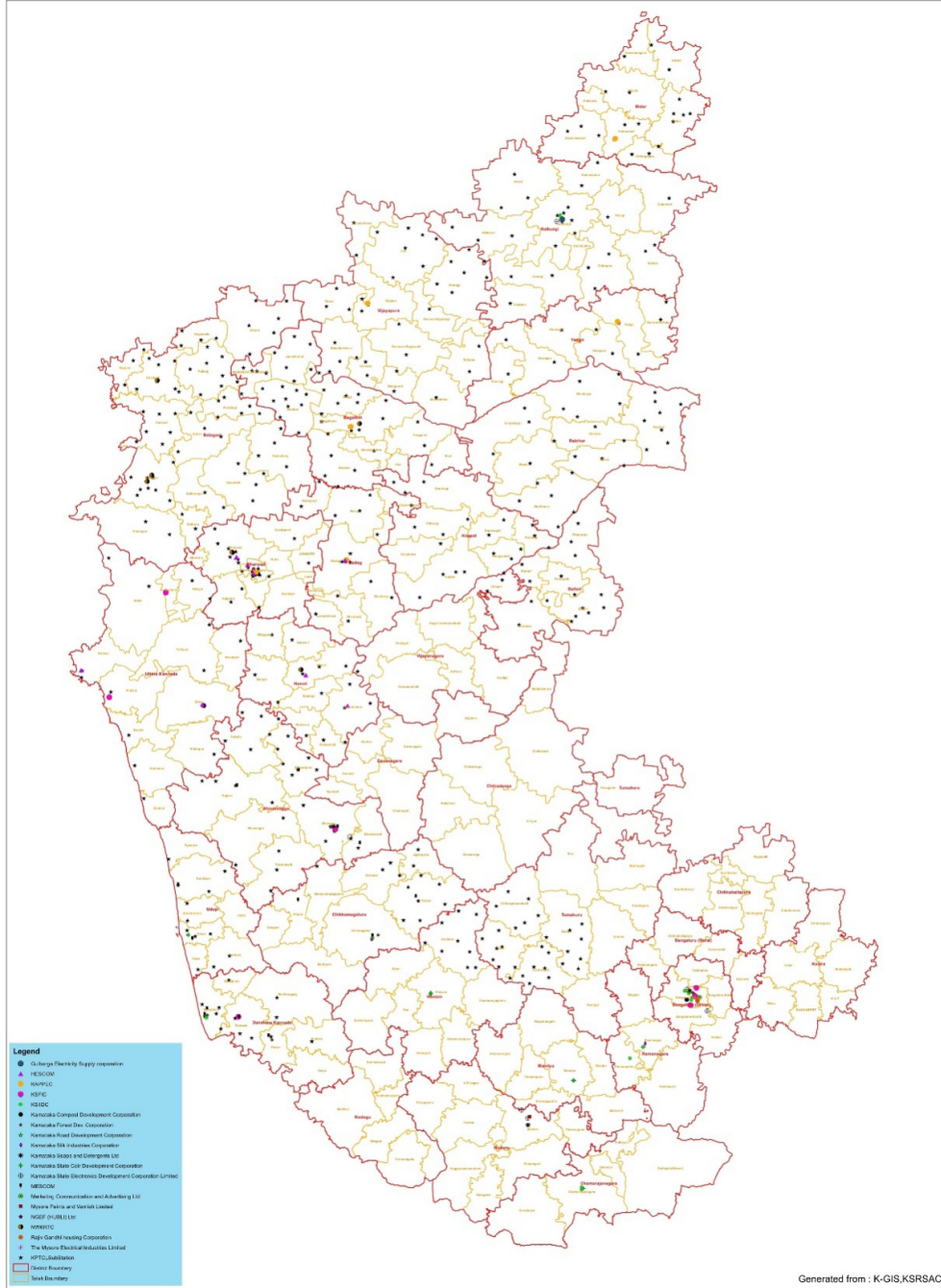
ಚಿತ್ರ 22.8 : ರಾಜ್ಯಾದ್ಯಂತ ಸ್ವತ್ತುಚಲಾವಣೆಗಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನದ ಭೂಮಿ

ದತ್ತಾಂಶದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯವು ಇತರ ಇಲಾಖೆಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಲಭ್ಯವಿರುವ ಅಂತರ ಇಲಾಖೆ ಸ್ವತ್ತುಗಳ ಹಂಚಿಕೆ ಅಥವಾ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಬಹುದು. ರಾಜ್ಯಾದ್ಯಂತ ವಿವಿಧ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 100 ಭೂ ಭಾಗಗಳು ಹಾಗೂ ಕಟ್ಟಡಗಳು ಲಭ್ಯವಿದ್ದು ಅವುಗಳನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಚಲಾವಣೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಅದರ ಒಂದು ದೃಶ್ಯ ನಿರೂಪಣೆಯನ್ನು ಎರಡು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ನಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಚಿತ್ರ 22.9 ರಾಜ್ಯಾದ್ಯಂತ ಸ್ವತ್ತುಚಲಾವಣೆಗಾಗಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಕಟ್ಟಡಗಳು

Buildings available for Asset Monetization across districts

22.5.3 ಸ್ವತ್ತುಗಳ ಮರುಬಳಕೆ/ಚಲಾವಣೆಗಾಗಿ ಅವಕಾಶದ ರೂಪರೇಷೆ

ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಸ್ವತ್ತುಗಳು ವಿವಿಧ ವಲಯಗಳು ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಉದ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಹರಡಿಕೊಂಡಿವೆ. ಈ ಸ್ವತ್ತುಗಳನ್ನು ಚಲಾವಣೆಯ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಮಾದರಿಗಾಗಿ ರೂಪಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಬೇರೆ ಮಾದರಿಗಾಗಿ ರೂಪಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿರದ ಬಳಕೆಯಾಗದ ಸ್ವತ್ತುಗಳನ್ನು ಬಳಸದಿರುವುದರಿಂದ ಹೊರತೆಗೆಯುವಿಕೆಯನ್ನು ಸಾಧ್ಯಗೊಳಿಸುವಂಥ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದೆ.

ವಿವಿಧ ಪ್ರಕಾರದ ಸ್ವತ್ತುಗಳ ಒಂದು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ರೂಪರೇಷೆಯನ್ನು ಕೆಳಗಿನ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 22.3: ಅವಕಾಶದ ರೂಪರೇಷೆಯ ಸ್ವತ್ತು			
ವಲಯ	ಘಟಕಗಳು	ಪ್ರಮುಖ ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸುವವರು	ಸಂಭಾವ್ಯ ಮಾದರಿ
ರಸ್ತೆ ಮತ್ತು ಸಾರಿಗೆ	ಕೆಆರ್‌ಡಿಸಿ, ಕೆಎಸ್‌ಆರ್‌ಟಿಸಿ, ಎನ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಕೆಆರ್‌ಟಿಸಿ	ದೊಡ್ಡ ರಸ್ತೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು	ಟಿಬಿಟಿ
		ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ರಸ್ತೆ ಸ್ವತ್ತುಗಳು	ಐಎನ್‌ವಿ ಐಟಿ
		ಡಿಪೋ ಸೌಲಭ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ	ಪಿಪಿಪಿ
ಶಕ್ತಿ ಉತ್ಪಾದನೆ	ಕೆಪಿಸಿಎಲ್	ದೀರ್ಘಾವಧಿಯ ಸ್ಥಿರ ಆದಾಯದ ರೇಖಾಕೃತಿ	ಐಎನ್‌ವಿ ಐಟಿ
		ದೊಡ್ಡ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ಶಕ್ತಿ ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಸ್ವತ್ತುಗಳ ಮೂಲಕ ಭವಿಷ್ಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸುವುದು	ಪರಿಶೀಲನೆ
ವಿದ್ಯುತ್ ಪ್ರಸರಣ	ಕೆಪಿಟಿಸಿಎಲ್	ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ದೀರ್ಘಾವಧಿಯ ಗೋಚರತೆಯೊಂದಿಗೆ ಹರಿಯಬಹುದು	ಐಎನ್‌ವಿ ಐಟಿ
		ಭವಿಷ್ಯದ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸುವುದು	ಪರಿಶೀಲನೆ ಪಿಪಿಪಿ
ವಿದ್ಯುತ್ ವಿತರಣೆ	ಗು.ವಿ.ಸ.ಕಂ.ನಿ (GESCOM), ಬಿ.ವಿ.ಸ.ಕಂ.ನಿ (BESCOM), ಹು.ವಿ.ಸ.ಕಂ.ನಿ (HESCOM), ಮ.ವಿ.ಸ.ಕಂ.ನಿ (MESCOM)	ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ದೀರ್ಘಾವಧಿಯ ಗೋಚರತೆಯೊಂದಿಗೆ ಹರಿಯಬಹುದು	ಐಎನ್‌ವಿ ಐಟಿ
		ಭವಿಷ್ಯದ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸುವುದು	ಪರಿಶೀಲನೆ ಪಿಪಿಪಿ
ಉಗ್ರಾಣ	ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಉಗ್ರಾಣ ಬೆಳೆ	ಲಭ್ಯವಿರುವ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳ ಸಮರ್ಥ ಬಳಕೆ	ಪಿಪಿಪಿ
		ಭವಿಷ್ಯದ ಅಗತ್ಯಗಳ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ	ರೀ ಐಟಿ
ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು	ಕೆಎಸ್‌ಐಸಿ, ಎಚ್‌ಜಿಎಮ್‌ಎಲ್, ಕೆಎಸ್‌ಡಿಎಲ್, ಕೆಎಸ್‌ಬಿಸಿಎಲ್, ಕಿಯೋನಿಕ್ಸ್, ಕೆಎಸ್‌ಐಐಡಿ ಸಿ ಮತ್ತು ಇತರೆ	ಲಭ್ಯವಿರುವ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳ ಸಮರ್ಥ ಬಳಕೆ	ಬಂಡವಾಳ ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ
			ಐಪಿಒ
			ರೀ ಐಟಿ
ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆಗಳು	ಕೆಎಸ್‌ಎಫ್‌ಸಿ	ಸಾಲಗಳ ಮರುಪಾವತಿಯ ವಿವರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ	ಪರಿಶೀಲನೆ
		ಒಂದೇ ರೀತಿಯ ಕ್ರೆಡಿಟ್ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಾಲಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿ	

ವಿವಿಧ ವಲಯಗಳಿಂದ ವಿವಿಧ ಸ್ವತ್ತುಗಳ ವರ್ಗದ ಈ ಮ್ಯಾಪಿಂಗ್ ಸ್ಪಷ್ಟ ನೋಟ ಮತ್ತು ಸಂಭಾವ್ಯತೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ, ಭವಿಷ್ಯದ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಸ್ವತ್ತುಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲು ಹಣವನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಲು ಮರುಬಳಕೆ / ಚಲಾವಣೆಗಾಗಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ

ಸ್ವತ್ತುಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಅನ್ವೇಷಿಸಬಹುದು, ಇದು ಪ್ರಸ್ತುತ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಹಣಕಾಸಿನ ಮಿತಿಗಳು ಅಪೇಕ್ಷಿತ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಶಕ್ತಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ

ಈ ಮ್ಯಾಪಿಂಗ್ ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳು ತಮ್ಮ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಸ್ವತ್ತುಗಳನ್ನು ನೋಡಲು ಸುಲಭವಾದ ನಕ್ಷೆ ಅಥವಾ ಗಾರ್ಡ್-ರಿಯಾಲ್ ಆಗಿದೆ ಮತ್ತು ನಂತರ ವಿತ್ತೀಯ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯದಿಂದ ಬರುವ ಆಯವ್ಯಯ ಹಂಚಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚು ಅವಲಂಬಿಸದೆ ಮುಂದುವರಿಸಲು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಂಬಂಧಿತ ವಲಯದಲ್ಲಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಒಂದು ಸಾಧನವಾಗಿದೆ ಸ್ವತ್ತು ಮರುಬಳಕೆ ಚಲಾವಣೆಯನ್ನು ಬಳಸಲು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಸ್ವಂತ ಮಾರ್ಗ ನಕ್ಷೆಯನ್ನು ಸೃಜಿಸುತ್ತದೆ.

22.5.6 ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ ಸಾಧನೆಗಳು / ಪ್ರಗತಿ

ಕರ್ನಾಟಕವು ಕೈಗಾರಿಕೆ ಹಾಗೂ ಖಾಸಗಿ ವಲಯದ ಹೂಡಿಕೆದಾರರಿಗೆ ಆತ್ಯಾಧುನಿಕ ಕಾರ್ಯನೀತಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಮುಕ್ತ ಪರಿಸರವನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಪ್ರಗತಿಪರ ರಾಜ್ಯವಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯ ಕಾರ್ಯ ನೀತಿಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಭಾಗವಾಗಿ ಹೂಡಿಕೆದಾರರಿಗೆ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಸೃಜಿಸಲು ಯಾವಾಗಲೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮತ್ತು ಹಲವು ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ಪ್ರಗತಿಪರ ರಾಜ್ಯವಾಗಿರಿಸಿದೆ. ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಅಗ್ರ ಶ್ರೇಣಿಯ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉಳಿಯಲು ರಾಜ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಭವಿಷ್ಯದ ಅಗತ್ಯತೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಜ್ಞೆಯುತೆಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿರುವಂಥ ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ಕೆಲವೇ ಕೆಲವು ರಾಜ್ಯಗಳ ಪೈಕಿ ಕರ್ನಾಟಕವೂ ಒಂದು ರಾಜ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಬೃಹತ್ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಖಾಸಗಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಹಭಾಗಿತ್ವಗಳ ಮೂಲಕ ಖಾಸಗಿ ವಲಯಕ್ಕೆ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಭವಿಷ್ಯದ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಮೇಲೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಕೇಂದ್ರಗಮನವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ.

ಖಾಸಗಿ ವಲಯದ ಮೂಲಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ನೂತನ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ನೀತಿ- 2007 (ಎನ್ ಐ ಪಿ-07) ಅನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿದೆ. ಇದು ಪ್ರಗತಿಪರ ಕರ್ನಾಟಕ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸರದ ಮುಕ್ತತೆಯ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯ ಸಂಕೇತವಾಗಿದೆ.

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ವರ್ಧನೆಯನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ, ಸರ್ಕಾರವು, ಸ್ವತ್ತು ಮರುಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಸ್ವತ್ತುಚಲಾವಣೆ ಉಪಕ್ರಮದ ಮೂಲಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಖಾಸಗಿ ಹೂಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಹಭಾಗಿತ್ವವನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಲು ಮತ್ತಷ್ಟು ಉಪಕ್ರಮವನ್ನು ರಚಿಸಲು ಸಹ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ. ಈ ಕೆಳಕಂಡವುಗಳು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ರಾಜ್ಯವು ಕೈಗೊಂಡಿರುವ ಉಪಕ್ರಮದ ಕೆಲವು ವಿವರಣೆಗಳಾಗಿವೆ.

ಎ) ರಾಜ್ಯವು ದಾಸ್ತಾನು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ 3 ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯ ಉದ್ಯಮಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು 2018-19 ನೇ ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಘೋಷಿಸುವ ಮೂಲಕ ರಾಜ್ಯ ಉದ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಖಾಸಗಿ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದ ಸಂಕೇತವನ್ನು ಬಹಳ ಮುಂಚಿತವಾಗಿಯೇ ನೀಡಿದಲ್ಲಿ ಅದು ಬೆಳೆಯುವ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಭವಿಷ್ಯದ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ನಿಧಿಗಳನ್ನು ಸೃಜಿಸುತ್ತದೆ. ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಉದ್ಯಮಗಳ ಇಲಾಖೆಯು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯ ಉದ್ಯಮಗಳ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಒಬ್ಬ ಸಲಹೆಗಾರರನ್ನು ನೇಮಿಸಿತು.

ಸಲಹೆಗಾರ ದಾರಾಪಾ ಮತ್ತು ಕೆವಿ ಇವರು ದಾಸ್ತಾನು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಉದ್ಯಮಗಳ ಕಾರ್ಯ ಸಾಧ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಸನ್ನದ್ಧತೆಯನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಲು 60 ರಾಜ್ಯ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯ ಉದ್ಯಮಗಳ ವಿತ್ತೀಯ ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಕಾರ್ಯ ಸಾಧ್ಯತೆಯ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಮಾಡಿದೆ. ದಾರಾಪಾ ಮತ್ತು ಕೋ. ಇವರು 2019 ರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ವರದಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದು, 60 ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯದ ವಿದ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ 5 ಅನ್ನು ಷೇರು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಲು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿದೆತ್ಪರಿತ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಸಹಭಾಗಿತ್ವವನ್ನು ಬೆಳವಣಿಗೆ ಕಥೆಯ ಭಾಗವಾಗಿ ಮಾಡಲು ಉದ್ದೇಶದಿಂದ, ಇದನ್ನು ಮುಂದಿನ ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಮುನ್ನಡೆಯಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಬಿ. ಒಂದು ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಂತೆ ಸ್ವತ್ತುಚಲಾವಣೆಯನ್ನು ಚಾಲನೆ ಮಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ಕೆ. ಸರ್ಕಾರದ ಒಂದು ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ರಚನೆಯನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಈ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಚಾಲನೆ ಮಾಡಲು ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆಯು ರಾಜ್ಯ ನೋಡಲ್ ಎಜೆನ್ಸಿಯಾಗಿದೆ.

ಇದು ಇನ್ನೂ ಒಂದು ವಿನೂತನ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಪ್ರತ್ಯೇಕವೆಸ್ ಪಿ ವಿ ಅಥವಾ ಇಲಾಖೆ ಅಥವಾ ಕೋಶ / ವಿಭಾಗವನ್ನು ಸೃಜಿಸಬೇಕಿದೆಯೇ ಎಂಬ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯನ್ನು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಿ ಪರಿಶೋಧಿಸಲಾಯಿತು ಮತ್ತು ಪ್ರಸಕ್ತಕ್ಯಾಬಿನೆಟ್ ನಲ್ಲಿ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವತ್ತುಚಲಾವಣೆ ವಿಭಾಗ ಎಂಬ ಒಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ವಿಭಾಗವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾವಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಕೆಲವು ತಿದ್ದುಪಡಿಗೊಂದಿಗೆ ತಾತ್ವಿಕವಾಗಿ ಅನುಮೋದಿಸಿದ ನಂತರ, ಸ್ವತ್ತು ಮರುಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಸ್ವತ್ತುಚಲಾವಣೆಯ ವಿಷಯವನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆಕೊಂಡೊಯ್ಯಲು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ರಚನೆಯನ್ನು ತರಲು ಇದು ಅಡಿಪಾಯದ ಕ್ರಮವಾಗಿದೆ. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯು (ಎ ಎಂ ವಿಭಾಗ) ಸಂಬಂಧಿತ ಎಲ್ಲಾ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಚಾಲನೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಹಾಗೂ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಮೂಲಕ ಎಲ್ಲಾ ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೆ ತನ್ನ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಸಹ ವಿಸ್ತೃತವಾಗಿ ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಸಿ. ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಸ್ಥಿರ , ಪಾರದರ್ಶಕ ಮತ್ತು ಚುರುಕುಗೊಳಿಸಲು ಐಟಿ ಚಾಲಿತ ಪರಿಹಾರವಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುವುದು ರಾಜ್ಯವು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಮುಂದಿನ ಪ್ರವರ್ತಕ ನಿರ್ಧಾರವಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಭವಿಷ್ಯದ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಲು ಗೋಚರಿಕೆಯನ್ನು ಸೃಜಿಸಲು ಮತ್ತು ಸರಿಯಾದಕ್ರಮವನ್ನು ಸಾಧ್ಯಗೊಳಿಸಲು ಒಂದೇ ವೇದಿಕೆಯಡಿ ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಸ್ವತ್ತುಗಳನ್ನು ತರುವಂಥ ಉತ್ತಮ ಐಜಿಚಾಲಿತ ಉಪಕ್ರಮವನ್ನು ಹೊಂದಲು ರಾಜ್ಯದಂಥ ಬೃಹತ್ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ ಈ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಊಹಿಸಿ, ರಾಜ್ಯವು “ರಾಜ್ಯ ಸ್ವತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪೋರ್ಟಲ್” ಎಂಬ ಐಟಿ ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸಿದ ವೇದಿಕೆಯನ್ನು ಸೃಜಿಸಲು ಪ್ರಸ್ತಾವಿಸಿದೆ. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಇತರ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿನ ಹಲವು ರೀತಿಯ ಪ್ರಗತಿಪರ ಉಪಕ್ರಮಗಳ ಅಧ್ಯಯನದ ನಂತರ ಲಕ್ಷಣಗಳು, ಕಾರ್ಯಚರಣಾತ್ಮಕಕಾರ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ವರದಿ ಮಾಡುವ ಅಗತ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ, ಐಟಿ ಪೋರ್ಟಲ್ ನ ನೋಟ ಹಾಗೂ ಭಾವನೆಯುಕುರಿತಂತೆ ಈ ಉಲ್ಲೇಖಕ್ಕೆ ಒಂದು ವಿವರವಾದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ಟಿಪ್ಪಣಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಈ ಉಪಕ್ರಮವನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಬೇಗನೆ ಮುಂದಕ್ಕೆಕೊಂಡೊಯ್ಯಲು ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಇಲಾಖೆಯು ಒಂದು ಆದೇಶವನ್ನು ಸಹ ನೀಡಿದೆ ಇದರಿಂದಾಗಿ, ಸರ್ಕಾರವು ಅಂಥ ಬೃಹತ್ ಉಪಕ್ರಮವನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಐಟಿ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ.

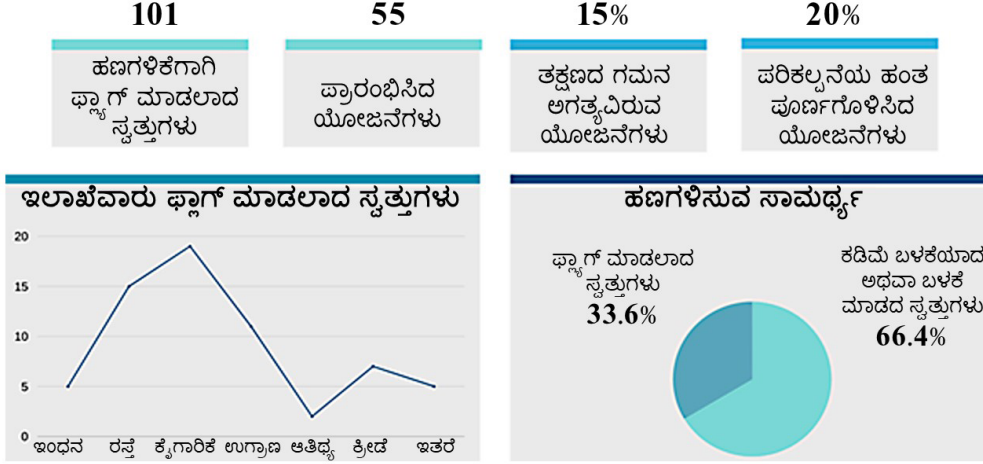
ಚಿತ್ರ 22.10 ಮತ್ತು 22.11 ಪೋರ್ಟಲ್ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯುರುಜುವಾತಿನಿಂದ ಬಂದ ದೃಶ್ಯಗಳು
ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸ್ವತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪೋರ್ಟಲ್

PUBLIC ASSET MANAGEMENT PORTAL

ಸ್ವತ್ತುಚಲಾವಣೆ ಪೈಪ್ ಲೈನ್ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ

ಆಸ್ತಿ ಹಣಗಳಿಕೆಯ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ

22.7 ಸಮಾರೋಪ, ಶಿಫಾರಸುಗಳು ಮತ್ತು ಮುನ್ನಡೆ ಮಾರ್ಗ

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ರಾಜ್ಯವು ಭಾರತದ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಕಥೆಯ ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕ ಭಾಗವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು 2026 ರ ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷದೊಳಗೆ ಭಾರತವನ್ನು 5 ಟ್ರಿಲಿಯನ್ ಆರ್ಥಿಕತೆನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು , ಪ್ರತಿಯೊಂದು ರಾಜ್ಯವು ಬೆಳವಣಿಗೆ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಸಜ್ಜುಗೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯ ಪಾತ್ರವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಸ್ವತ್ತು ಮರುಬಳಕೆಯು, ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಭವಿಷ್ಯದ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನಿಧಿಯನ್ನು ಸೃಜಿಸಲು ಧೀರ್ಘಾವಧಿಯಲ್ಲಿನ ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕಕಾರ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಹಣಕಾಸಿನ ಆರ್ಥಿಕ ಮೂಲದಲ್ಲಿನ ಹತೋಟಿಯು ಯಾವುದೇ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿದೆ, ಆದ್ದರಿಂದ, ಭವಿಷ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಅಗತ್ಯತೆಗಳಿಗಾಗಿ ನಿಧಿ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ನಾವಿನ್ಯತೆಯ ಮೂಲವನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕಾದುದು ಬಹುಮುಖ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮೂಲಭೂತವಾಗಿ ಸ್ವತ್ತು ಮರುಬಳಕೆ ಅಥವಾ ಸ್ವತ್ತುಚಲಾವಣೆಯು ಒಂದು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದ್ದು, ಖಾಸಗಿ ಹೂಡಿಕೆದಾರರು ತಮ್ಮ ಹಣವನ್ನು ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹ ಧೀರ್ಘಾವಧಿಯ ಆದಾಯದ ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಹೂಡಿಕೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಭವಿಷ್ಯದ ದೊಡ್ಡ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯದ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಭವಿಷ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಕಥೆಗೆ ಅಡಿಪಾಯವನ್ನು ಹಾಕುವಂಥ ಸರಿಯಾದ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ರಚನೆ, ಕಾರ್ಯನೀತಿ ತೀರ್ಮಾನಗಳು ಐಟಿ ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸುವಿಯೊಂದಿಗೆ ಸಾಧ್ಯಗೊಳಿಸುವ ಮೂಲಕ ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹ ಮತ್ತು ಒಗ್ಗೂಡಿಸುವ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಖಾಸಗಿ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ನಡುವೆ ಸಹಭಾಗಿತ್ವಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಈ ಉಪಕ್ರಮವನ್ನು ನಿಜವಾಗಿಸುವಂಥ ಕೆಲವು ಶಿಫಾರಸುಗಳು ಮತ್ತು ಮುನ್ನಡೆ ಮಾರ್ಗವು ಈ ಕೆಳಕಂಡಂತಿದೆ.

- ಸ್ವತ್ತುಗಳ ಮರುಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳ ಮೂಲಕ ಅಗತ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಭವಿಷ್ಯದ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಅಗತ್ಯತೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳ ಸಮಗ್ರ ಅವಲೋಕನವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವಂಥ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸಶಕ್ತ ಸಂಸ್ಥೆ (ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಪಿ ವಿ/ ಇಲಾಖೆ) ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳೊಂದಿಗೆ ತೀರ್ಮಾನಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಸಹ ಅಧಿಕಾರ ಹೊಂದಿರುವ ಇಲಾಖಾ ಶಿಲೋವನ್ನು ಮುರಿಯಲು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದ ಆದ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಸೃಜಿಸಲು ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರಿಯವಾಗಿ ಇಡೀ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡಲು ಸಾಧ್ಯಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.
- ವಿವಿಧ ಅವಕಾಶಗಳು ಮತ್ತು ಧೀರ್ಘಾವಧಿಯ ಅಂದರೆ 5 ರಿಂದ 10 ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಒಂದು ಪೈಪ್ ಲೈನ್ ಅನ್ನು ಸೃಜಿಸುವಕುರಿತು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರ ,ಎಸ್‌ಪಿವಿ/ ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೆ ಸಲಹೆ ನೀಡುವ ಸಲಹಾಗಾರರ ಒಂದು ತಂಡ
- ರಾಜ್ಯ ಸ್ವತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪೋರ್ಟಲ್‌ನಂತೆ ಉಪಕ್ರಮದೊಂದಿಗೆ ಐಟಿ ಸಕ್ರಿಯ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ವಿದ್ಯು, ಇದು ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಸ್ವತ್ತುಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿತರುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಮೇಲೆ ನಿರ್ಮಿಸಲು ಮುಂದಿನ ಉಪಕ್ರಮವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಗೋಚರತೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ಧಾರ ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು

ಪಾರದರ್ಶಕಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಬಳಕೆಯಾಗದರುವ ಮತ್ತು ಒಂದು ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ಆರ್ಥಿಕ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಹೊರತೆಗೆಯಲು ಅಸಮರ್ಥವಾಗಿರುವಂಥ ಸ್ವತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸುವಲ್ಲಿ ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ. ಭವಿಷ್ಯದ ಅಗತ್ಯತೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಲಾದ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳ ಕುಷ್ಟ ನೋಟವು ಧೀರ್ಘಾವಧಿಯ ವರೆಗೆ ರಾಜ್ಯ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಮತ್ತು ಹಣಚಲಾವಣೆಯ ಪೈಪಲೈನ್‌ಅನ್ನು ರಚಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಸುತ್ತದೆ.

- ಡಿ) ನೀತಿ ಆಯೋಗವು ರಾಜ್ಯಗಳು ತಮ್ಮ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಮತ್ತು ಮರುಬಳಕೆಯ ಮಾರ್ಗನಕ್ಷೆಯನ್ನು ರಚಿಸುವಲ್ಲಿ ಬೆಂಬಲಿಸಲು ಒಂದು ವಿಶೇಷ ವಿಭಾಗವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನೀತಿ ಆಯೋಗದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಕಾರ್ಯಾಗಾರವು ಎಲ್ಲಾ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಬಗ್ಗೆ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕಲು ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅನ್ವೇಷಿಸಬಹುದಾದ ಅಗಾಧ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.
- ಇ) ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿಪರ ನೀತಿದಾಖಲೆ, ಉದ್ದೇಶ ಮತ್ತು ಉಪಕ್ರಮವನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುವುದು ನೀತಿ ನಿರೂಪಕರನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಮುಕ್ತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ನೆರವಾಗುತ್ತವೆ. ಮತ್ತು ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಖಾಸಗಿ ಹೂಡಿಕೆದಾರರು ರಾಜ್ಯದ ಧೀರ್ಘಾವಧಿಯ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಯೋಜನೆಗಳ ಪ್ರಗತಿ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಹೂಡಿಕೆ ಮಾಡಲು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ ಹಾಗೂ ಭರವಸೆಯನ್ನು ಹೊಂದಲು ಅವರನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ತರುತ್ತದೆ.

ಸಮಾರೋಪದಲ್ಲಿ, ಸ್ವತ್ತುಚಲಾವಣೆ ಅಥವಾ ಸ್ವತ್ತು ಮರುಬಳಕೆಯು ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಕಥೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಮಾಡಲು ಹಾಗೂ ಖಾಸಗಿ ವಲಯದ ಹೂಡಿಕೆದಾರರ ರಾಜ್ಯದ ಭವಿಷ್ಯದ ಅಗತ್ಯತೆಗಳಿಗೆ ಹಿಂಪಡೆಯದ ಮೌಲ್ಯದಲ್ಲಿ ವೃದ್ಧಿಸಲು ಮತ್ತು ಮರುಹೂಡಿಕೆ ಮಾಡಲು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಅವರಿಗೆ ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದೊಡನೆ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಹಭಾಗಿದಾರರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಈ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಆಹ್ವಾನಿಸಲು ಯಾವುದೇ ರಾಜ್ಯದೇ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸಮಯದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇರುತ್ತದೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನೆಗಳು

1. ವರದಿ: ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ (2021) ಸಂಪುಟ 1: ಚಲಾವಣೆ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿ ಪುಸ್ತಿಕೆ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಣಚಲಾವಣೆ ಪೈಪಲೈನ್ ನೀತಿ ಆಯೋಗ, ನವ ದೆಹಲಿ.
2. ವರದಿ: ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ (2021) ಸಂಪುಟ 2. ಸ್ವತ್ತು ಪೈಪಲೈನ್, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಣಚಲಾವಣೆ ಪೈಪ್ ಲೈನ್, ನೀತಿ ಆಯೋಗ, ನವದೆಹಲಿ.
3. ವರದಿ: ದಾರಾಷಾ ಮತ್ತು ಸಹ ನಿಯಮಿತ (2019) ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಉದ್ಯಮಗಳ ಇಲಾಖೆಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಷೇರು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳಲ್ಲಿನ ಮೂರು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯ ಉದ್ಯಮಗಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನೆಡೆಸಿದ ಅಧ್ಯಯನ.
4. ವರದಿ ವಿಶ್ವಆರ್ಥಿಕ ಪೋರಮ್ ಅಟ್ಲನ್ಸ್ ಅಕ್ಟಿಟಿಯ ಸಹಯೋಗದೊಡನೆ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಗಳಿಗಾಗಿ ನಮ್ಮ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಮರುಬಳಕೆ ಮಾಡುವುದು.

ಸಾರಾಂಶ

“2022-23ರಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ಒಟ್ಟಾರೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಾಲಗಳ ಭಾಗವಾಗಿ, ಹಸಿರು ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸುವ ಸಾರ್ವಭೌಮ ಹಸಿರು ಬಾಂಡ್‌ಗಳನ್ನು (sovereign Green Bonds) ನೀಡಲಾಗುವುದು. ಇದರಿಂದ ಬರುವ ಆದಾಯವನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯದ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿಯೋಜಿಸಲಾಗುವುದು. ಇದು ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವ ಇಂಗಾಲದ ತೀವ್ರತೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ”

- ಶ್ರೀಮತಿ ನಿರ್ಮಲಾ ಸೀತಾರಾಮನ್, ಮಾನ್ಯ ಹಣಕಾಸು ಸಚಿವರು, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ, 2022ರ ಫೆ.1ರ ಹೇಳಿಕೆ

ಮೇಲಿನ ಹೇಳಿಕೆಯು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಹವಾಮಾನ ಕ್ರಿಯಾ ಉಪಕ್ರಮಗಳ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಒತ್ತಿ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಗೆ ರಾಜ್ಯಗಳು ಅದನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲು ದಾರಿದೀಪವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.

ಬೇರೆಲ್ಲವೂ ಯಥಾಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ ರಾಜ್ಯವು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಆಧಾರವಾಗಿರುವ ವಿವಿಧ ಪರಿಣಾಮಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತವಾಗಿಲ್ಲ. ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ನಾಯಕತ್ವವು ಹವಾಮಾನ ಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಬದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿದೆ.

ಹಸಿರು ಜೀವನೋಪಾಯಗಳು - ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ, ವಿದ್ಯುತ್ ಚಲನಶೀಲತೆ, ಅರಣ್ಯೀಕರಣ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸಿದ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ನೀರಾವರಿ, ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ, ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಶಕ್ತಿ, ಇ-ತ್ಯಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಹಸಿರು ಕಟ್ಟಡಗಳ ಸುಸ್ಥಿರ ಸಂಸ್ಕರಣೆಯು ಹವಾಮಾನ ಕ್ರಿಯೆಗೆ ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸಲಾದ ಕೆಲವು ಅವಕಾಶಗಳಾಗಿವೆ.

ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ನಿರಂತರ ನಾವೀನ್ಯತೆಯ ಅನ್ವೇಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕವು ಪ್ರಗತಿಪರ ರಾಜ್ಯವಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕವು ತನ್ನ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತು ಭೂದೃಶ್ಯದಿಂದ ಲಾಭವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಜಾಗತಿಕ ಹೂಡಿಕೆದಾರರಿಂದ ಅನುಕೂಲಕರವಾಗಿ ಸಹಕಾರವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದೆ.

ವಿವಿಧ ಮಧ್ಯಸ್ಥಗಾರರೊಂದಿಗೆ ವಿವಿಧ ಪಾಲುದಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಕ್ರೋಢೀಕರಣದ ಮೂಲಕ ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಟ್ರಾಕ್ ಮಾಡಬಹುದು. ಹಸಿರು ಬಾಂಡ್‌ಗಳ ಮೂಲಕ ಕರ್ನಾಟಕವು ತನ್ನ ಹವಾಮಾನ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳು ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ ಕ್ರಮವನ್ನು ಸಮನ್ವಯಗೊಳಿಸುವುದು ವಿವೇಕಯುತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಜಾಗತಿಕ ಹೂಡಿಕೆದಾರರು ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಸಂಬಂಧಿತ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹೂಡಿಕೆ ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಜೊತೆಗೆ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಪಾಲುದಾರರಾಗಲು ಉತ್ಸುಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ನಾಗರಿಕನು ಸರಿಯಾದ ಆಯ್ಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಹವಾಮಾನ ಕ್ರಿಯೆಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬಹುದು. ಹಸಿರು ಉಪಕ್ರಮಗಳೊಂದಿಗೆ ಕೈಜೋಡಿಸುವ ಮೂಲಕ ಇದಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗಬಹುದು. ಅಲ್ಲದೆ, ಬದಲಾವಣೆಯ ಮೇಲೂ ಸಹ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರಬಹುದು.

23.1 ಪರಿಚಯ

ಹಸಿರು = ಪರಿಸರದ ಬಣ್ಣ, ಹಸಿರು = ಹಣದ (ಆದಾಯ) ಬಣ್ಣವಾಗಿದೆ. ಟ್ರಾನ್ಸಿಟಿವ್ ಕಾನೂನನ್ನು ಅನ್ವಯ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ನಾವು ಪರಿಸರ = ಹಣ ಎಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸುತ್ತೇವೆ.

ನಾಗರಿಕರು ಆದಾಯವನ್ನು ಗಳಿಸಲು ಪರಿಸರವು ಸಾಕಷ್ಟು ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಮತ್ತು ಕಚ್ಚಾ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ನಾಗರಿಕರು ಪರಿಸರವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿನ ಉತ್ಪಾದನೆಗಾಗಿ ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಲು ಬಯಸಿದರೆ ಹಣವನ್ನು ಹೂಡಿಕೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಆ ಮೂಲಕ “ಸದ್ಗುಣ ವಲಯ” (Virtuous circle) ವನ್ನು ರಚಿಸಬೇಕು.

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜೀವಿಗಳು ಪರಿಸರದ ತನ್ನದೇ ಆದ ಅನುಕೂಲಕರ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸುತ್ತವೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಪರಿಸರವನ್ನು ನಾವು ಕಳಜಿವಹಿಸಬೇಕಿದೆ. ಪರಿಸರವು ತನ್ನ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದರೂ ಮಾನವ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪವು ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ವ್ಯಾಪಕ ಹಾನಿ ಮತ್ತು ವಿನಾಶವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನಾವು ಪರಿಸರವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಪರಿಸರವಿದ್ದರಷ್ಟೇ ನಮಗೆ ಉಳಿಗಾಲವಿದ್ದು, ನಾವೂ ಬದುಕಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಭವಿಷ್ಯದ ಪೀಳಿಗೆಯು ಆರೋಗ್ಯಕರ ಮತ್ತು ಸುರಕ್ಷಿತ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಂತಾಗುತ್ತದೆ.

ಇಂದು, ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯು ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಜಾಗತಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಇಂಗಾಲದ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಅನೇಕ ಉಪಕ್ರಮಗಳಿದ್ದು, ಅವುಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕಿದೆ.

ಹವಾಮಾನ ಕ್ರಮ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯು ಪರಸ್ಪರ ಕೊಂಡಿಯಂತಿದ್ದು, ಇದನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸಲಾಗದು. ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು “ಬೆದರಿಕೆ ಗುಣಕ” (Threat multiplier) ಎಂದು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಅಪಾಯಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಆರ್ಥಿಕತೆ, ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಸಮಾಜದ ಮೇಲೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು.

ಜಾಗತಿಕ ತಾಪಮಾನವನ್ನು 2 ಡಿಗ್ರಿ ಸೆಲ್ಸಿಯಸ್‌ಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಗೆ ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸುವ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯ ಪ್ಯಾರಿಸ್ ಒಪ್ಪಂದದ ಉದ್ದೇಶವು ನೇರವಾಗಿ ಮತ್ತು ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ 1.5 ಡಿಗ್ರಿ ಸೆಲ್ಸಿಯಸ್ ಅನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದಾಗಿದೆ. ಈ ಮೂಲಕ ಹೆಚ್ಚಿನ ಎಸ್‌ಡಿಜಿಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಇದು ಕೆಲವು ಎಸ್‌ಡಿಜಿಗಳಿಗೆ ವ್ಯಾಪಾರ-ವಹಿವಾಟುಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಸಮತೋಲನಗೊಳಿಸುವುದು ಒಂದು ಸವಾಲಾಗಿದೆ.

ಇಡೀ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಆರ್ಥಿಕತೆ, ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯ ನಡುವೆ ಉಭಯ ಸಂಬಂಧವಿದೆ. ಒಂದೆಡೆ, ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯು ಪ್ರಮುಖ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಜೀವನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತದೆ. ಆ ಮೂಲಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಆಧಾರವಾಗಿದೆ. ಮತ್ತೊಂದೆಡೆ, ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಮೇಲೆ ಸಮಾಜದ ಆದ್ಯತೆಗಳು ಅನೇಕ ಅಂಶಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರುತ್ತವೆ.

23.2 ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ

ಜೂನ್ 2009ರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ (GoK) ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ಸಮನ್ವಯಗೊಳಿಸಲು ಸಮನ್ವಯ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿತು. ಎನ್ವಿರಾನ್ಮೆಂಟಲ್ ಮ್ಯಾನೇಜ್‌ಮೆಂಟ್ & ಪಾಲಿಸಿ ರಿಸರ್ಚ್ ಇನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ (EMPRI) ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯ ಮೇಲಿನ ರಾಜ್ಯ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು (SAPCC) ತಯಾರಿಸಲು ಕಡ್ಡಾಯಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. EMPRI ಜೊತೆಗೆ ದಿ ಎನರ್ಜಿ ಅಂಡ್ ರಿಸೋರ್ಸಸ್ ಇಂಡಿಯಾ (TERI) 2013-14 ರಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ವರದಿಯನ್ನು ಮಂಡಿಸಿತು.

ಕೃಷಿ, ತೋಟಗಾರಿಕೆ, ಜಾನುವಾರು, ನೀರಾವರಿ, ಅಂತರ್ಜಲ ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ, ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಹಸಿರು ಕಟ್ಟಡಗಳು, ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಇಂಧನ ಹೆಚ್ಚಳ, ಅರಣ್ಯೀಕರಣ, ಹಸಿರು ಸಾರಿಗೆ ಮತ್ತು ಇಂಧನ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಗಳು ಎಸ್‌ಎಪಿಸಿಸಿಯ ಗುರುತಿಸಲಾದ ಆದ್ಯತೆಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು 31 ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯ ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿವೆ. ಎಲ್ಲಾ 210 ಕ್ರಿಯಾಯೋಗ್ಯ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು 5 ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಗೆ ಅಂದಾಜು ಮಾಡಿದ ಉದ್ದೇಶಿತ ಬಜೆಟ್ 6972 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳಾಗಿದ್ದು, ಎಸ್‌ಎಪಿಸಿಸಿ ಗುರುತಿಸಿದ 31 ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯ ಅಂಶಗಳಿಗೆ 891 ಕೋಟಿ ರೂ. ಆಗಿದೆ.

ಎಸ್‌ಎಪಿಸಿಸಿಯ ಎರಡನೇ ಆವೃತ್ತಿಯು ನೇರ ಹವಾಮಾನ ಸಂಬಂಧಿತ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ 2030 ರವರೆಗೆ 53,000 ಕೋಟಿ ರೂ. ಎಂದು ಅಂದಾಜಿಸಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕವು 2019-20 ಮತ್ತು 2020-21ರಲ್ಲಿ ಎಸ್‌ಡಿಜಿ 13 - ಹವಾಮಾನ ಕ್ರಮಕ್ಕಾಗಿ ಒಟ್ಟು 800 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಿದೆ. ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯಿಂದ ನೇರವಾಗಿ ಪರಿಣಾಮಕ್ಕೊಳಪಡುತ್ತವೆ:

1. ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿತ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು
2. ಶುದ್ಧ ಕುಡಿಯುವ ನೀರು
3. ಕಲುಷಿತ ನೀರಿನಿಂದ ಅತಿಸಾರ
4. ಗುಣಮಟ್ಟದ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶದ ಅಲಭ್ಯತೆಯಿಂದಾಗಿ ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆ
5. ಪಳೆಯುಳಿಕೆ ಇಂಧನ ವಾಹನಗಳ ಬಳಕೆ ಹೆಚ್ಚಾದ ಕಾರಣ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಲಿನ್ಯ
6. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ “ಸರ್ವೈವಲ್ ಎಮಿಷನ್” ಮತ್ತು ನಗರಗಳಲ್ಲಿ “ಲಕ್ಷುರಿಎಮಿಷನ್” ನಿಂದಟಿಬಿ(TB)
7. ಅರಣ್ಯನಾಶದಿಂದಾಗಿ ಬಾಧಿತವಾದ ಸಸ್ಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿ ಸಂಕುಲ
8. ಜಲಕ್ಷಾಮ, ಪ್ರವಾಹ, ಕಾಡ್ಗಿಚ್ಚು ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ

ಕೃಷಿಯನ್ನು ಆಧುನೀಕರಿಸಲು ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯ ಋಣಾತ್ಮಕ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ತಡೆಯಲು ನವೀನ ಉಪಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಪರಿಚಯಿಸಬೇಕಿದೆ. ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ ಎಂಬುದು ಸರ್ಕಾರದ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ. ಅದು ನಾಗರಿಕ ಆಂದೋಲನವಾಗಿ ಬದಲಾಗಬೇಕು.

23.3 ಹವಾಮಾನ ಕ್ರಿಯೆ

ಭಾರತವು 1 ಡಿಸೆಂಬರ್ 2022ರಿಂದ 30 ನವೆಂಬರ್ 2023ರವರೆಗೆ ಜಿ20 ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹೊಂದಲಿದೆ. ಈ ಅವಧಿಯು 2023ರಲ್ಲಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಜಿ20 ಶೃಂಗಸಭೆಯೊಂದಿಗೆ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. G20 ಜಾಗತಿಕ ಆರ್ಥಿಕ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುವ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಧಾನ ವೇದಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಎಸ್‌ಡಿಬಿ 12ರ ಜೊತೆಗೆ “ಸರ್ವೈವಲ್ ಎಮಿಷನ್” ಕಡಿತ ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡುವುದರ ಮೂಲಕ “ಲಕ್ಷುರಿ ಎಮಿಷನ್” ಅನ್ನು ಕ್ರಮೇಣ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಹೊಂದಲಾಗಿದೆ.

ನವೆಂಬರ್ 2021ರಲ್ಲಿ ನಡೆದಿದ್ದ ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ ಶೃಂಗಸಭೆಯಲ್ಲಿ (COP26) ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ನರೇಂದ್ರ ಮೋದಿಯವರು, 2070ರ ವೇಳೆಗೆ ನಿವ್ವಳ-ಶೂನ್ಯ ಹೊರಸೂಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದು ಭಾರತದ ಗುರಿಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ಘೋಷಿಸಿದ್ದರು. ನಿವ್ವಳ ಶೂನ್ಯವು ಒಂದು ಉತ್ತಮ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಾಗಿದ್ದು, ಯಾವುದೇ ಘಟಕವು ಹೆಚ್ಚು ಇಂಗಾಲವನ್ನು ಹೊರಹಾಕುವುದನ್ನು ತಡೆಯುತ್ತದೆ ಇಲ್ಲವೇ ಹೊರತೆಗೆಯುತ್ತದೆ. ಈ ಘಟಕವು ಮನೆ, ಕಾರ್ಖಾನೆ, ರಾಜ್ಯ ಅಥವಾ ದೇಶಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿರಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಸಿಇಇ-ಸಿಇಎಫ್ ಗುರುವಾರ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದ ಸ್ವತಂತ್ರ ಅಧ್ಯಯನದ ಅನುಸಾರ, 2070ರ ವೇಳೆಗೆ ನಿವ್ವಳ-ಶೂನ್ಯ ಹೊರಸೂಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಭಾರತಕ್ಕೆ 10.1 ಟ್ರಿಲಿಯನ್ ಡಾಲರ್ ಸಂಚಿತ ಹೂಡಿಕೆಯ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯ ವಿವಿಧ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಕ್ರೋಢೀಕರಣ ಸಾಧನಗಳಲ್ಲಿ, ಹಸಿರು ಬಾಂಡ್‌ಗಳನ್ನು (ಇದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಬಾಂಡ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ಬಾಂಡ್‌ಗಳ ವರ್ಗೀಕರಣಕ್ಕೆ (ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ) ಸೇರಿದೆ) ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನಕ್ಕೆ ಧನಾತ್ಮಕ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುವ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಹಣಕಾಸು ಅಥವಾ ಮರುಹಣಕಾಸು ಮಾಡಲು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

23.4 ಹಸಿರು ಬಾಂಡ್‌ನ ಹಿನ್ನೆಲೆ

ಹವಾಮಾನ ಬಾಂಡ್‌ಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ನಾವು ಗಮನಿಸುವುದಾದರೆ ಇದು 2007ರಲ್ಲಿ ಮುನ್ನೆಲೆಗೆ ಬಂದಿದೆ. ಯುರೋಪಿಯನ್ ಇನ್‌ವೆಸ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ 2007ರಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಹಸಿರು ಬಾಂಡ್ (ಗ್ರೀನ್‌ಬಾಂಡ್) ಅನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿತು. “ಹವಾಮಾನ ಜಾಗೃತಿ ಬಾಂಡ್” ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ 800 ಮಿಲಿಯನ್ ಯುಎಸ್ ಡಾಲರ್‌ಗೆ ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಇಂಧನ ಮತ್ತು ಇಂಧನ ದಕ್ಷತೆ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಮೀಸಲಾದ ಆದಾಯದೊಂದಿಗೆ ಒಂದು ರಚನಾತ್ಮಕ ಬಾಂಡ್ ಆಗಿ ಇದು ರೂಪುಗೊಂಡಿತ್ತು.

ಅದೇ ವರ್ಷ, ಇಂಟರ್‌ಗವರ್ನಮೆಂಟಲ್ ಪ್ಯಾನೆಲ್ ಫಾರ್ ಕ್ಲೈಮೇಟ್ ಚೇಂಜ್ (ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆ) ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಗಾಗಿ ಒಂದು ವರದಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿತು. ಅದು ಜಾಗತಿಕ ತಾಪಮಾನ ಏರಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಮಾನವ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕಿರುವ ಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿದ್ದಾಗಿದೆ. ಈ ಸಂಶೋಧನೆಯು, ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಪತ್ತುಗಳ ಘಟನೆಗಳ ಜೊತೆಗೆ, ಸ್ವೀಡಿಷ್ ಪಿಂಚಣಿ ನಿಧಿಗಳ ಉಳಿತಾಯದ ಒಂದು ಮೊತ್ತವನ್ನು ಪರಿಹಾರದ ಕಡೆಗೆ ಹೇಗೆ ಬಳಸಬಹುದು ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತಿಸಲು ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿತು. ಜೊತೆಗೆ ವಿಶ್ವ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಅನ್ನು ಸಹ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿತು.

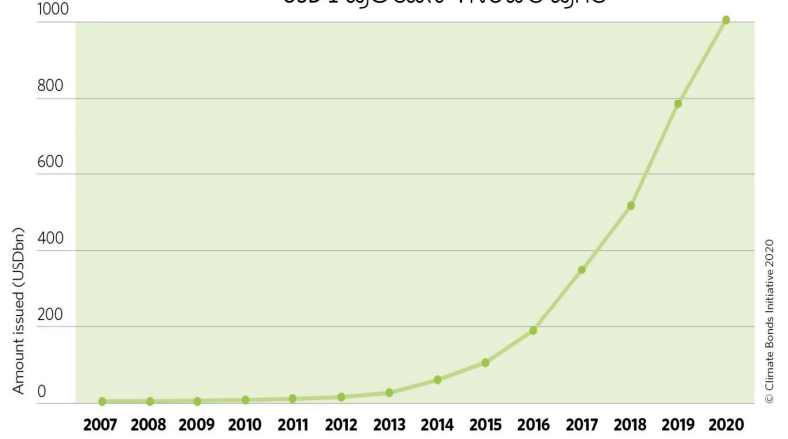
ನವೆಂಬರ್ 2008ರಲ್ಲಿ "ಹಸಿರು ಬಾಂಡ್" ಅನ್ನು ವಿಶ್ವ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ನಿಂದ ಮಾಡಿತು. ಈ ಬಾಂಡ್ ಇಂದಿನ ಹಸಿರು ಬಾಂಡ್ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ನೀಲನಕ್ಷೆಯನ್ನು ರಚಿಸಿತು. ಇದು ಹಸಿರು ಬಾಂಡ್ ಬೆಂಬಲಕ್ಕೆ ಅರ್ಹವಾದ ಯೋಜನೆಗಳ ಮಾನದಂಡವನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿತು. ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗವಾಗಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ವರದಿಯನ್ನು ಸೇರ್ಪಡೆಗೊಳಿಸಿತು. ಇದು ಹೂಡಿಕೆದಾರರು, ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳ ನಡುವೆ ಸಹಯೋಗದ ಹೊಸ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವಾಗಿ ನೀಡಿತು.

ಚಿತ್ರ: 23.1 ಹಸಿರು ಬಾಂಡ್‌ಗಾಗಿ ಬಂದ ದಾರಿ

The \$1 trillion: cumulative progression

Climate Bonds

USD 1 ಟ್ರಿಲಿಯನ್ : ಸಂಚಿತ ಪ್ರಗತಿ

2007 - ಇಬಿ \$ 800 ಮಿಲಿಯನ್‌ಗೆ ಕ್ಲೈಮೇಟ್ ಅಶ್ಯೂರೆನ್ಸ್ ಬಾಂಡ್ ಅನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿತು.
2008 - ಸ್ವೀಡಿಷ್ ಹೂಡಿಕೆದಾರರಿಗೆ ವಿಶ್ವ ಬ್ಯಾಂಕಿನಿಂದ ಹಸಿರು ಬಾಂಡ್ ಬಿಡುಗಡೆ
2014 - ಫೋಲೆಂಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಗ್ರೀನ್ ಸಾವರಿನ್ ಬಾಂಡ್
2017 - ಫ್ರಾನ್ಸ್, ಫಿಜಿ, ನೈಜೀರಿಯಾದಲ್ಲಿ ಬಾಂಡ್‌ಗಳ ಬಿಡುಗಡೆ
2018 - ಇಂಡೋನೇಷ್ಯಾ, ಬೆಲ್ಜಿಯಂ, ಲಿಥುವೇನಿಯಾ, ಐರ್ಲೆಂಡ್
2019 - ನೆದರ್ಲೆಂಡ್ಸ್, ಚಿಲಿ
2020 - 1 ಟ್ರಿಲಿಯನ್ ಡಾಲರ್‌ಗೆ ತಲುಪಿದ ಗ್ರೀನ್ ಬಾಂಡ್ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ

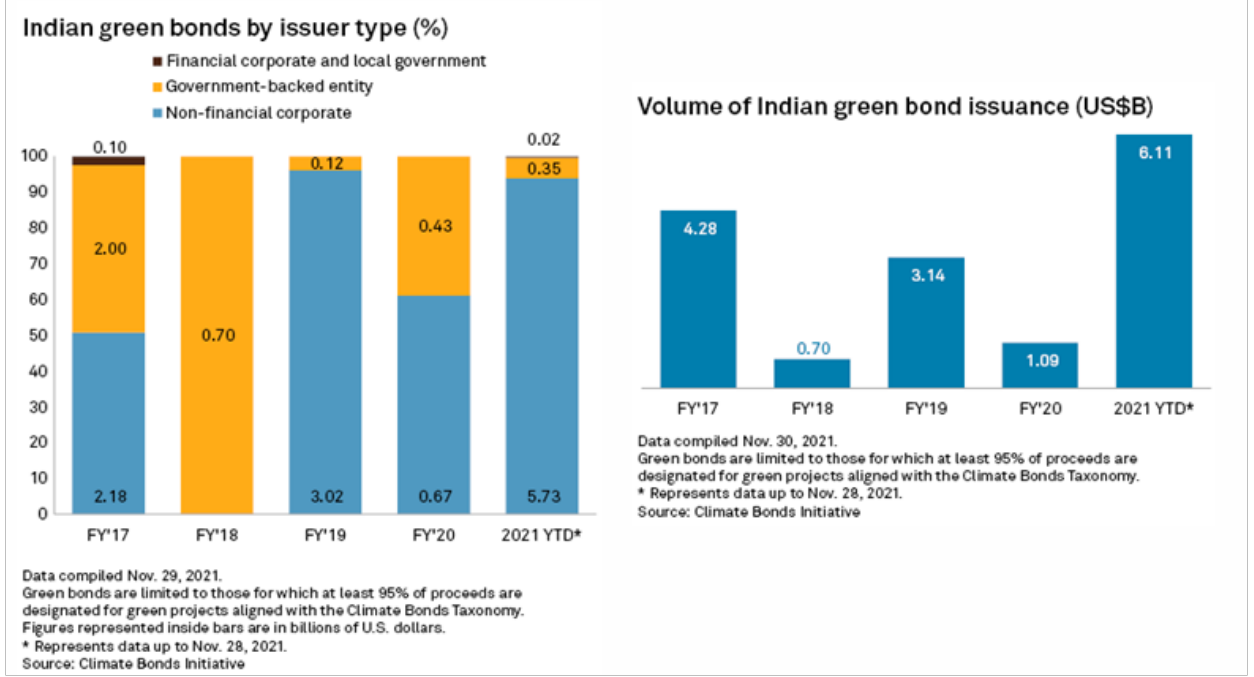
23.5 ಹಸಿರು ಬಾಂಡ್‌ಗಳು ಏಕಸಂಸ್ಥೆ ಕಾರಣ?

ಹಲವಾರು ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ ಸುಸ್ಥಿರ ಹೂಡಿಕೆಯ ಕಡೆಗೆ ಒಲವು ಮೂಡುತ್ತಿರುವುದಕ್ಕೆ ಇಂದು ಜಗತ್ತೇ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. ಹೂಡಿಕೆದಾರರು ತಮ್ಮ ಬಂಡವಾಳಗಳಿಗೆ ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯ ಅಪಾಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ಹವಾಮಾನ ಅಪಾಯಗಳ ವರದಿ ಮಾಡುವಿಕೆಯು ಹವಾಮಾನ-ಸಂಬಂಧಿತ ಹಣಕಾಸು ಪ್ರಕಟಣೆಗಳ ಮೇಲೆ ಕಾರ್ಯಪಡೆ (TCFD) ಯಂತಹ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳ ಮೂಲಕ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ.

ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಪರಿಸರ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ (ಇಎಸ್‌ಜಿ) ನೀತಿಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೂಡಿಕೆ ಸಮುದಾಯವು ಮಧ್ಯಸ್ಥಗಾರರಿಂದ ಒತ್ತಡಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಿದೆ. ಹಸಿರು ಬಾಂಡ್‌ಗಳು ಹೂಡಿಕೆದಾರರಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಅಭ್ಯಾಸಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ವೇದಿಕೆಯನ್ನು ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಹೊಸ ಸನ್ನಿವೇಶಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆಕೆಲವು ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತವೆ. ಇದು ಬಾಂಡ್ ವಿತರಕರ ವ್ಯವಹಾರ ತಂತ್ರದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರುತ್ತವೆ.

23.7 ಹಸಿರು ಬಾಂಡ್ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಪಾಲು

ಚಿತ್ರ 23.4 : ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹಸಿರು ಬಾಂಡ್ ವಿತರಣೆ

23.8 ಕರ್ನಾಟಕದ ಹೂಡಿಕೆ ಪಥ

ಕೋವಿಡ್-19ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕವು 1.20 ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳ (16.38 ಶತಕೋಟಿ ಅಮೆರಿಕನ್ ಡಾಲರ್) ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿದೆ ಎಂದು ಐಬಿಇಎಫ್ ವರದಿ ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2019 ಮತ್ತು ಜೂನ್ 2021ರ ನಡುವೆ, ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಂಚಿತ ಎಫ್‌ಡಿಐ ಒಳಹರಿವು 20.41 ಬಿಲಿಯನ್ ಅಮೆರಿಕನ್ ಡಾಲರ್ ತಲುಪಿದೆ. ಇದು ಗುಜರಾತ್ ಮತ್ತು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ನಂತರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮೂರನೇ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ದಾಖಲೆಯಾಗಿದೆ.

ಸರ್ಕಾರದ ದೂರದೃಷ್ಟಿಯು ಒಳಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯ ಒಂದು ನೋಟ:

- ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ: ಸುಸ್ಥಿರ ಕೈಗಾರಿಕೀಕರಣವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದು
- ನಾವೀನ್ಯತೆ (ಆವಿಷ್ಕಾರ) ? ಆವಿಷ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ
- ಇಂಧನ - ಕೈಗೆಟುಕುವ, ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹ, ಸುಸ್ಥಿರ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ಇಂಧನದ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು
- ಕೈಗಾರಿಕೆ ? ಸುಸ್ಥಿರ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ಕೈಗಾರಿಕೀಕರಣವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದು
- ಆರೋಗ್ಯ - ಎಲ್ಲ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯ ಭದ್ರತೆಯು ಲಭ್ಯವಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆ, ರಕ್ತಹೀನತೆ, ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಬಿಎಂಐ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
- ಎಫ್. ವ್ಯವಹಾರ - ನವೋದ್ಯಮಗಳು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದುವ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಕರ್ನಾಟಕವು ಯುನಿಕಾರ್ನ್ ಪಿರಮಿಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಉಳಿಯುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
- ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ - ಐಟಿ ವಲಯ ಮತ್ತು ಇತರ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಸಂಬಂಧಿತ ವಲಯಗಳಿಗೆ ಬೆಂಬಲ ನೀಡಲು ಉತ್ತಮ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡುವುದು.

ಖಾಸಗಿ ವಲಯವು ಸರ್ಕಾರದ ಹೂಡಿಕೆಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿದ್ದರೆ ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ಉಪಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಒದಗಿಸಿದರೆ ಸರ್ಕಾರದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಸಾಧಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಅದರ ಮಂಡಳಿಗಳು ಮತ್ತು ನಿಗಮಗಳು (ಇಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ) ಈ ಮೇಲಿನ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೂಡಿಕೆದಾರರ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

23.9 ಭಾರತದ ಹಸಿರು ವರ್ಗೀಕರಣ (Green Taxonomy)

ಸುತ್ತೋಲೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಹಸಿರು ಬಾಂಡ್ ಅನ್ನು ಸಾಲ ಭದ್ರತೆಗಳು ಎಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಯಾವುದೇ ವರ್ಗಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಯೋಜನೆಗಳು ಮತ್ತು/ಅಥವಾ ಸ್ವತ್ತುಗಳಿಗೆ ಬಳಸಬೇಕು:

1. ಗಾಳಿ, ಸೌರ, ಜೈವಿಕ ಇಂಧನ, ಶುದ್ಧ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಬಳಸುವ ಇತರ ಇಂಧನ ಮೂಲಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ಇಂಧನಇತ್ಯಾದಿ.
2. ಸಾಮೂಹಿಕ/ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಾರಿಗೆ ಸೇರಿದಂತೆ ಸ್ವಚ್ಛ ಸಾರಿಗೆಇತ್ಯಾದಿ.
3. ಶುದ್ಧ ಮತ್ತುಕುಡಿಯುವ ನೀರು, ನೀರಿನ ಮರುಬಳಕೆ ಸೇರಿದಂತೆ ಸುಸ್ಥಿರ ನೀರಿನ ನಿರ್ವಹಣೆ.
4. ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ.
5. ದಕ್ಷ ಮತ್ತು ಹಸಿರು ಕಟ್ಟಡಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ಇಂಧನ ದಕ್ಷತೆ ಇತ್ಯಾದಿ.
6. ಮರುಬಳಕೆ, ಇಂಧನಕ್ಕೆ ತ್ಯಾಜ್ಯ, ವ್ಯರ್ಥದ ಸಮರ್ಥ ವಿಲೇವಾರಿ ಸೇರಿದಂತೆ ಸುಸ್ಥಿರ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ.
7. ಸುಸ್ಥಿರ ಅರಣ್ಯೀಕರಣ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ, ಅರಣ್ಯೀಕರಣ ಸೇರಿದಂತೆ ಸುಸ್ಥಿರ ಭೂ ಬಳಕೆ.
8. ಜೀವವೈವಿಧ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಸೆಬಿ ಸೂಚಿಸಿದಂತೆ ಇತರ ಯಾವುದೇ ವರ್ಗ.

23.10 ಹಸಿರಿನ ಲಾಭಗಳು

ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತದ ಆದೇಶಗಳು

ಕಾರ್ಪೊರೇಟ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಹೂಡಿಕೆದಾರರು ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತ ಹೂಡಿಕೆ (SRI) ಅವಕಾಶಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೇಡಿಕೆ ಇಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಗ್ರೀನ್ ಬಾಂಡ್ 1 ಟ್ರಿಲಿಯನ್ ಡಾಲರ್‌ಗೆ ಏರಿರುವುದು ಇದಕ್ಕೆ ಪುರಾವೆಯಾಗಿದೆ.

ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಹೂಡಿಕೆದಾರರು ಇಎಸ್‌ಜಿ (ಪರಿಸರ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆಡಳಿತ) ಆದೇಶಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಹಸಿರು ಬಾಂಡ್‌ಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಹಸಿರು ಬಾಂಡ್ ವಿತರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಹೂಡಿಕೆದಾರರು ಮತ್ತು ಹೊಸ ರೀತಿಯ ಹೂಡಿಕೆದಾರರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಭವಿಷ್ಯದ ವಿತರಣೆಗಳಿಗೆ ಸಂಭಾವ್ಯ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

ಬಂಡವಾಳದ ಕಡಿಮೆ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಯೋಜನೆಗಳ ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸುವಿಕೆ

ಸರ್ಕಾರವು ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಕೇಂದ್ರಬಿಂದುವಾಗಿದ್ದು, ಇದರ ಮೂಲಕವೇ ಆರ್ಥಿಕತೆಗೆ ಚಾಲನೆ ದೊರೆಯಲಿದೆ. ಹಸಿರು ಬಾಂಡ್‌ಗಳು ಪರಿಸರ ಹೂಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಲು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ಬಂಡವಾಳವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಮಾರ್ಗವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಸರ್ಕಾರದ ನೀತಿ ನಿರೂಪಕರು ಹೇಳಬಾರದು. ಹಸಿರು ಬಾಂಡ್‌ಗಳು ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲದಿರಬಹುದು, ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚು ದುಬಾರಿ ಬಂಡವಾಳದಿಂದಾಗಿ ತಿರಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಡಲೂಬಹುದಾಗಿದೆ. ಹಸಿರು ಬಾಂಡ್‌ಗಳು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ಸುಸ್ಥಿರತೆ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತವಾಗಿವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಆಗಾಗ ಆದಾಯಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆಯ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಇದು ದೀರ್ಘ ಹೂಡಿಕೆ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಸಾಧಾರಣ ಆದಾಯವನ್ನು ತಂದುಕೊಡುತ್ತದೆ.

ನೀತಿ ನಿರೂಪಕರು ಮತ್ತು ನಾಯಕತ್ವ

ಹಾಲಿ ಟ್ರೆಂಡ್‌ಗಳನ್ನು ನೋಡುವುದಾದರೆ ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಭವಿಷ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಹಸಿರು ಬಾಂಡ್ ವಿತರಕರೇ ಮುಂದಾಳತ್ವವಹಿಸಿ ಇದನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸರ್ಕಾರವು ಇತರ ಪುರಸಭೆಗಳು, ಮಂಡಳಿಗಳು ಮತ್ತು ನಿಗಮಗಳಿಗೆ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ

ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಆರ್ಥಿಕಆವಿಷ್ಕಾರಿ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ನೆರವಾಗಬಹುದಾಗಿದೆ. ಆರಂಭಿಕ ಅಳವಡಿಕೆದಾರರು ಹಸಿರು ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಹಣಕಾಸು ಒದಗಿಸುವಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಉಳಿದ ಭಾಗಗಳಿಗೆ ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ.

ಬ್ರಾಂಡ್ ಮೌಲ್ಯ

ಗ್ರೀನ್ ಬಾಂಡ್‌ಗಳು ಸರ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ಪ್ಯೂಚರಿಸ್ಟಿಕ್, ನವೀನ, ಸಮರ್ಥನೀಯ ಮತ್ತು ಫಾರ್ವರ್ಡ್ ಥಿಂಕಿಂಗ್ ಎಂದು ಬ್ರಾಂಡ್ ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ. ಮಾಧ್ಯಮವು ಹಸಿರು ಬಾಂಡ್ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಅನುಕೂಲಕರವಾಗಿ ವರದಿ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿವೆ.

ಹಸಿರು ಆಡಳಿತ

ಇಂಟರ್ನ್ಯಾಷನಲ್ ಕ್ಯಾಪಿಟಲ್ ಮಾರ್ಕೆಟ್ ಅಸೋಸಿಯೇಷನ್ (ICMA), ಗ್ರೀನ್ ಬಾಂಡ್ ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಲ್ಸ್ (GBP) ನಿಂದ ವಿತರಕರು (ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ) ಅಪಾರ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು. ಈ ನಿಯಮಗಳು ಹಸಿರು ಬಾಂಡ್ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಗ್ರತೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಟ್ಟದ ಪಾರದರ್ಶಕತೆ ಮತ್ತು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸುವಿಕೆಗೆ ಬಲ ನೀಡುತ್ತವೆ.

ನಾಲ್ಕು ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ನಿಯಮಗಳು:

- (1) ಆದಾಯಗಳ ಬಳಕೆ;
- (2) ಯೋಜನೆಯ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮತ್ತು ಆಯ್ಕೆಗಾಗಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ;
- (3) ಆದಾಯಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ; ಮತ್ತು
- (4) ವರದಿ ಮಾಡುವಿಕೆ

ಆದಾಯದ ಬಳಕೆಯು ಹಸಿರು ಬಂಧದ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶವಾಗಿದೆ. ಹಸಿರು ಬಾಂಡ್‌ಗಳಿಂದ ಬರುವ ಆದಾಯವನ್ನು ವಿತರಕರು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಬಹುದಾದ (ಮತ್ತು ಸಾಧ್ಯವಾದರೆ, ಪ್ರಮಾಣೀಕರಿಸಬಹುದಾದ) ಸ್ವಷ್ಟ ಪರಿಸರ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಹಸಿರು ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸಬೇಕೆಂದು ಜಿಬಿಪಿಗಳು ಬಯಸುತ್ತವೆ.

ಇದರರ್ಥ ವಿತರಕರು (ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ) ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲು ಕಠಿಣ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಜೊತೆಗೆ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಯ ಗುರಿಗಳು ಪರಿಸರ ಸುಸ್ಥಿರತೆಯ ಉದ್ದೇಶಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೇಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೂಡಿಕೆದಾರರಿಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕು. ಇದು ಸುಸ್ಥಿರ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅಗತ್ಯ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

ಅಲ್ಲದೆ, ನಿಗದಿತ ಹಸಿರು ಯೋಜನೆಯ ಮುಂದುವರಿಕೆಗೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ವಿತರಕರು (ಜಿಬಿಪಿ) ಆದಾಯವನ್ನು ಸೂಕ್ತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಟ್ರಾಕ್ ಮಾಡಬೇಕು.

ಕೊನೆಯದಾಗಿ, ವಿತರಕರು ಆದಾಯದ ಬಳಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ನವೀಕೃತ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಯೋಜನೆ ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳುವವರೆಗೆ ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ನವೀಕರಿಸಬೇಕು.

ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಹಸಿರು ಬಾಂಡ್ ಅನ್ನು ನೀಡುವುದರಿಂದ ಸಮಗ್ರ ಸ್ವಚ್ಛ ಪರಿಸರವನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

23.11 ಹಸಿರು ವಲಯಗಳು

ಚಿತ್ರ 23.5 : ಹಸಿರು ಬಾಂಡ್‌ಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ವಲಯವಾರು ಚಿತ್ರಣ

ಇಂದನ	ಸಾರಿಗೆ	ನೀರು	ಭೂ ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಸಾಗರ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು	ಕೈಗಾರಿಕೆ	ತ್ಯಾಜ್ಯ	ಐಸಿಟಿ
ಸೌರ	ಖಾಸಗಿ ಸಾರಿಗೆ	ನೀರಿನ ನಿರ್ವಹಣೆ	ಕ್ಷುಡ್ಧಿ	ಸಿಮೆಂಟ್ ಉತ್ಪಾದನೆ	ಸಿದ್ಧತೆ	ಬ್ರಾಡ್‌ಬ್ಯಾಂಡ್ ನೆಟ್‌ವರ್ಕ್
ಗಾಳಿ	ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಪ್ರಯಾಣಿಕರ ಸಾರಿಗೆ	ನೀರಿನ ಸಂಗ್ರಹ	ದಾಣಿಷ್ಟ ಅರಣ್ಯೀಕರಣ	ಸ್ಟೀಲ್ ಐರನ್ ಮತ್ತು ಅಲ್ಯೂಮಿನಿಯಂ ಉತ್ಪಾದನೆ	ಮರುಬಳಕೆ	ಟೆಲಿಕಮ್ಯೂಟಿಂಗ್ ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರ್ ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳು
ಭೂಶಾಖ	ನರಕು ರೈಲ್ವೆ	ನೀರಿನ ಸಂಸ್ಕರಣೆ	ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಪುನಃಸ್ಥಾಪನೆ	ಗಾಡಿನ ಉತ್ಪಾದನೆ	ಮರುಸಂಸ್ಕರಣೆ	ಡೇಟಾ ಹಬ್‌ಗಳು
ಜೈವಿಕ ಶಕ್ತಿ	ವಿಮಾನಯಾನ	ನೀರಿನ ವಿತರಣೆ	ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಆಕಾಸಂಸ್ಕೃತಿ	ರಾಸಾಯನಿಕ ಉತ್ಪಾದನೆ	ಜೈವಿಕ ಚಿಕಿತ್ಸೆ	ಪವರ್ ಮ್ಯಾನೇಜ್‌ಮೆಂಟ್
ಜಲವಿದ್ಯುತ್ ಸಾಗರ ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಶಕ್ತಿಗಳು	ನೀರಿನಿಂದ ಸಂಭವಿಸುವ	ಪ್ರವಾಹ ರಕ್ಷಣೆ	ಷೂರೈಕೆ ಸರವಳಿ ನಿರ್ವಹಣೆ	ಇಂಧನ ಉತ್ಪಾದನೆ	ತ್ಯಾಜ್ಯದಿಂದ ಶಕ್ತಿ	
ಪ್ರಸರಣ ಮತ್ತು ವಿತರಣೆ ಸಂಗ್ರಹ		ಪ್ರಕೃತಿ ಆಧಾರಿತ ಪರಿಹಾರ			ಭೂಭರ್ತಿ	
					ವಿಕಿರಣಶೀಲ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ	

ತತ್ ಕ್ಷಣದ ಬಳಕೆಗಾಗಿ ಮತ್ತು ದೀರ್ಘಕಾಲೀನ ಅಗತ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ವ್ಯೂಹಾತ್ಮಕ ಹಣಕಾಸು / ಮರುಹಣಕಾಸಿಗಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಹಸಿರು ಬಾಂಡ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಕ್ರೋಢೀಕರಣವನ್ನು ಅನ್ವೇಷಿಸಬಹುದು:

ಎ. ಇ-ಮೊಬಿಲಿಟಿ

ಬಿ. ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ

ಸಿ. ಸೂಕ್ಷ್ಮ ನೀರಾವರಿ (IoT ಆಧಾರಿತ),

ಡಿ. ಸೌರ ನೀರಾವರಿ

ಇ. ಪ್ರವಾಹಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ ಕಬ್ಬನ್ನು ಹನಿ ನೀರಾವರಿಯನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಲು ಕಬ್ಬಿಗೆ ಕಡ್ಡಾಯ ಉಪ ಮೇಲ್ಮೈ ನೀರಾವರಿ ಅಳವಡಿಕೆ

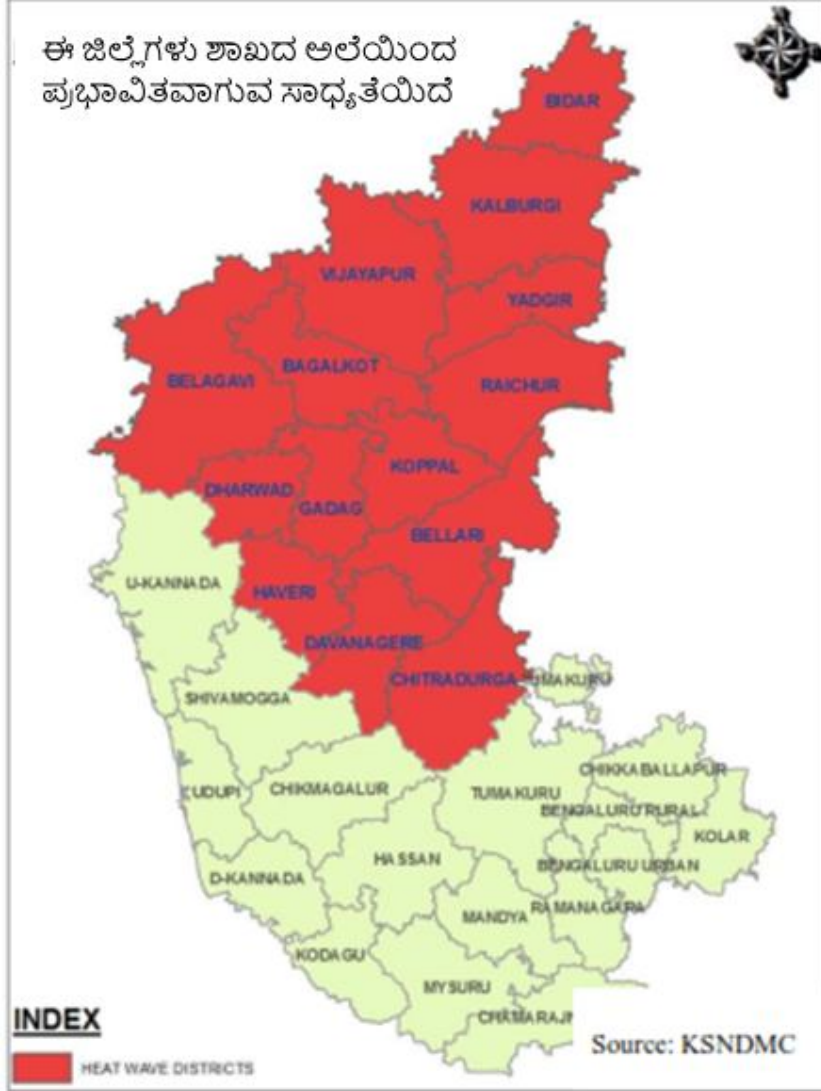
ಎಫ್. ಹಸಿರು ಜೀವನೋಪಾಯವನ್ನು ರಚಿಸಿ - ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುವಂತಾಗಲು

ಜಿ. ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ

ಹೆಚ್. ಕೃಷಿ ಅರಣ್ಯ

ಮೇಲಿನ ಹಲವು ಪ್ರದೇಶಗಳು ರಾಜ್ಯದ ನಗರ ಭೂದೃಶ್ಯವನ್ನು ಹಸಿರಾಗಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಸಾವಿರಾರು ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಜೀವನೋಪಾಯವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ.

ಚಿತ್ರ 23.6: ಸಂಭಾವ್ಯ ಬರಪೀಡಿತ ನಕ್ಷೆ - ಕರ್ನಾಟಕ

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಏಕೆ ಹೂಡಿಕೆ ಮಾಡಬೇಕು?

ಯಾವುದೇ ಹೂಡಿಕೆದಾರರು ಕರ್ನಾಟಕ“ದಲ್ಲಿ” ಹೂಡಿಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅವರು ಕರ್ನಾಟಕ“ದೊಂದಿಗೆ” ಹೂಡಿಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ನೀತಿ ಆಯೋಗದ ಎಸ್‌ಡಿಜಿ ಇಂಡಿಯಾ ಇಂಡೆಕ್ಸ್ 2020-21ರ ಆವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕವು 72 ಅಂಕಗಳೊಂದಿಗೆ 3ನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ. ಇದು ಇಂಡಿಯಾ ಇನ್‌ನೋವೇಶನ್ ಇಂಡೆಕ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ #1 ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ಈಸ್ ಆಫ್ ಲಿವಿಂಗ್‌ನಲ್ಲಿ #1, ನವೋದ್ಯಮಗಳನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುವಲ್ಲಿ #1, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರ್ ರಫ್ತುಗಳಲ್ಲಿ #1 ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕವು ಅತ್ಯಂತ ಸ್ಪಂದಿಸುವ ಆಡಳಿತ, ಕೌಶಲ್ಯ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಮತ್ತು ಗ್ರೀನ್ ಬಾಂಡ್‌ಗಳ ನಿಜವಾದ ಸಾರವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಅನೇಕ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯದ ಉದ್ಯಮಗಳು, ಸರ್ಕಾರಿ ಮಂಡಳಿಗಳು ಮತ್ತು ನಿಗಮಗಳು ಗ್ರೀನ್ ಬಾಂಡ್ ಮೂಲಕ ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿವೆ. ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಹೂಡಿಕೆದಾರರ ಹೊರತಾಗಿ, ಹಸಿರು ಬಾಂಡ್‌ಗಳು ಅನಿವಾಸಿ ಭಾರತೀಯರು / ಕನ್ನಡಿಗರು, ಉನ್ನತ ನಿವೃತ್ತ ಮೌಲ್ಯದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು, ಸಿವಿಲ್ ಸೊಸೈಟಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದ ನಾಗರಿಕರೊಂದಿಗೆ ಸಮನ್ವಯವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

ರಾಜ್ಯವು ನಿಶ್ಚಿತ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು (ಆದರೆ ಸೀಮಿತವಲ್ಲ) ಈ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸೇರಿವೆ:

ಎ. ಇಂಧನ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಇಂಧನ ದಕ್ಷತೆ ನೀತಿ 2020-25,

ಬಿ. ಐಟಿ ನೀತಿ 2020 - 25

ಸಿ. ಕೈಗಾರಿಕಾ ನೀತಿ 2020 - 25

ಡಿ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿ - 2020

ಇ. ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ವಾಹನ ಪಾಲಿಸಿ

ಎಫ್. ಇ-ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ನೀತಿ

ಜಿ. ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಗಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆ

23.12 ಮುಂದಿನ ಮಾರ್ಗೋಪಾಯ

ಹಸಿರುಬಾಂಡ್‌ಗಳ ಮೂಲಕ ಕರ್ನಾಟಕವು ತನ್ನ ಹವಾಮಾನ ಅಗತ್ಯತೆಗಳು ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸಬೇಕಿದೆ. ಇ-ಮೊಬಿಲಿಟಿ -ಪಿಪಿಪಿ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ವಿಧಾನ (ಈಂಒಇ 1 ಮತ್ತು 2), ತ್ಯಾಜ್ಯನಿರ್ವಹಣೆ (ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಖಾಸಗಿ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ), ಮೈಕ್ರೋ ನೀರಾವರಿ (IoT ಆಧಾರಿತ), ಸೌರ ನೀರಾವರಿ, ಕಬ್ಬಿಗೆ ಕಡ್ಡಾಯವಾದ ಸಬ್‌ಸಿಡ್‌ನಿ ನೀರಾವರಿ (4.42 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್) ನಂತಹ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹಸಿರು ಬಾಂಡ್‌ಗಳ ಮೂಲಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಕ್ರೋಢೀಕರಣ)

ಕರ್ನಾಟಕದೊಂದಿಗೆ “ಗ್ರೀನ್ ಬಾಂಡಿಂಗ್” - “ಅತ್ಯುತ್ತಮರೊಂದಿಗೆ ಬಂಧ”

ಸಾಧನೆಗಳು, ಸವಾಲುಗಳು ಮತ್ತು ಮುನ್ನಡೆವ ಹಾದಿ

24.1 ಕರ್ನಾಟಕ 2030

ಭಾರತದ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿರುವ ಐದು ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕವೂ ಒಂದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕೋವಿಡ್ 19ರ ನಂತರದ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಜನಸಂಖ್ಯಾ ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಸಾಮಾಜಿಕ-ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ರೂಪಿಸಬೇಕಿರುತ್ತದೆ. ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಾಧರಿತ ಭವಿಷ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಎಲ್ಲಾ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಅವ್ಯವಸ್ಥೆಗೊಳಿಸಲಿದೆ. ಮುಂದಿನ ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತವು ಕಡಿಮೆ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯೊಂದಿಗೆ ಹಾಗೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಾ ಮುಂಬರುವ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ \$10 ಟ್ರಿಲಿಯನ್ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ತಲುಪಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ರಚನಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯತಾಂತ್ರಿಕ ಆರ್ಥಿಕ ಉಪಕ್ರಮಗಳೊಂದಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕವು ಇತರೆ ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಸುವಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲಿದೆ. ಇದುವರೆವಿಗೂ ಚೀನಾ ಮತ್ತು ಅಮೆರಿಕ ಮಾತ್ರ ಈ ಹಂತವನ್ನು ತಲುಪಲು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿವೆ.

ಮುಂದುವರಿದು, ಕರ್ನಾಟಕ ಒಂದು ಉತ್ತಮ ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇರುವ ರಾಜ್ಯವಾಗಿದ್ದು, ಸರ್ಕಾರ ಎಲ್ಲಾ ಹಂತಗಳಲ್ಲೂ ನಾಗರಿಕರ ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುತ್ತದೆ. ನಾಗರಿಕರ ಕಲ್ಯಾಣ ಎಂದರೆ - ಜೀವನಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಎಲ್ಲವೂ ದೊರೆಯುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು; ಬಡತನದಿಂದ ಎಲ್ಲರನ್ನು ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸುವುದು; ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುರಕ್ಷಾ ವಲಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದು; ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಅದರಲ್ಲೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬಂಡವಾಳವನ್ನು ಹೂಡುವುದು - ಯುವಜನರಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶಗಳು ದೊರೆಯುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು; ಉತ್ತಮ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಎಲ್ಲಾ ನಾಗರಿಕರಿಗೂ ಉತ್ತಮ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು. ಕ್ಷಿಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿ ಹೊಂದುತ್ತಿರುವ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಮೂಲಕ, ಯುವ ಜನರಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಉದ್ಯೋಗ ದೊರೆಯುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು ಉತ್ತಮ ಕ್ರಮವಾಗುತ್ತದೆ.

ಸೂಕ್ತವಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು, ಮುಂದಿನ ಒಂದು ದಶಕದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟಾರೆ ಜನಸಂಖ್ಯಾ ತಲುಪಬಹುದಾದ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ ಕುರಿತು ಸೂಕ್ತ ಅಧ್ಯಯನದ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. ಕೋಷ್ಟಕ 24.1ರಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿರುವಂತೆ, ಕರ್ನಾಟಕದ ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಫಲವತ್ತತೆ ಪ್ರಮಾಣ 1.7 ಆಗಿದ್ದು, 2021ರಲ್ಲಿ 6.66 ಕೋಟಿಜನಸಂಖ್ಯೆ ಇದ್ದು, 60 ವರ್ಷಕ್ಕು ಮೇಲ್ಪಟ್ಟವರು ಶೇಕಡ 10ರಷ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. 2030ರಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಾರೆ ಜನಸಂಖ್ಯೆ 7 ಕೋಟಿಗಳಿಗೆ ತಲುಪುವುದು ಹಾಗೂ 60ಕ್ಕು ಮೇಲ್ಪಟ್ಟವರು ಶೇಕಡ15ರಷ್ಟು ಮತ್ತು ಒಟ್ಟಾರೆ ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಫಲವತ್ತತೆ ಪ್ರಮಾಣವು 1.5 ಆಗಲಿದೆ ಎಂದು ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 24.1: 2021ರ ಮತ್ತು 2030ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ ಮತ್ತು ನಿರೀಕ್ಷೆ		
ಮಾನದಂಡ	2021	2030 (ಅಂದಾಜು)
ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಫಲವತ್ತತೆ ಪ್ರಮಾಣ	1.7	1.5*
ಜನಸಂಖ್ಯೆ (ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ)	6.66	7.06
18-23 ಜನಸಂಖ್ಯೆ (ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)	67.8 (10.2%)	62 (8.7%)
60+ ಜನಸಂಖ್ಯೆ (ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)	76.6 (11.5%)	105.9 (15%)
ಒಟ್ಟು ಜನನ (ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)	11.1* (1.7%)	10.2* (1.4%)
ಒಟ್ಟು ಮರಣ(ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)	6.3* (1%)	11.6* (1.6%)

ಮೂಲ: ಎನ್‌ಎಫ್‌ಎಚ್‌ಎಸ್-5, ಎಂಓಎಸ್‌ಪಿಐ, ಎಐಎಸ್‌ಹೆಚ್‌ಇ, ಸಿಆರ್‌ಎಸ್ * ಸಿಆರ್‌ಎಸ್ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರಗಳ ಒಟ್ಟಾರೆ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಹೀಗಿರುತ್ತವೆ:

1. ಒಟ್ಟು ಶಿಶುಗಳ ಜನನ ದರದ ಪ್ರಮಾಣವು ಸ್ಥಿರವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಅತೀ ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ಕುಸಿತವನ್ನು ಕಾಣುತ್ತದೆ; ಬಹುಶಃ ವಾರ್ಷಿಕ ಶೇ.1ರಷ್ಟು ಇಳಿಕೆಯ ಸಂಭವವಿರುತ್ತದೆ.
2. ವೃದ್ಧಾಪ್ಯವನ್ನು ತಲುಪುವ ಜನರ ಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತು ಮರಣ ಹೊಂದುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಶೇಕಡ 7ರ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ತಲುಪಲಿದೆ; 2030ರ ವೇಳೆಗೆ ಜನಿಸುವವರಿಗಿಂತ ಮರಣಿಸುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಲಿದೆ.
3. ದುಡಿಯುವ ವರ್ಗದ ಪ್ರಮಾಣ ಕುಸಿತವನ್ನು ಕಾಣಲಿದೆ: 18-23 ವರ್ಷದ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಬೆಳವಣಿಗೆ ದರವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ಶೇಕಡ 1ರಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕುಸಿತವನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅತೀ ಹೆಚ್ಚಿನ ವೃದ್ಧರ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೊಂದುವ ಜೊತೆಗೆ ದುಡಿಯುವ ವರ್ಗದ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಇಳಿಮುಖವಾಗಲಿದೆ.
4. 60ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಯಸ್ಸಿನವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಒಂದು ಕೋಟಿಗೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಲಿದ್ದು, ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆ/ಸುರಕ್ಷತೆಗಾಗಿ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸುವ ಸನ್ನಿವೇಶ ಹೆಚ್ಚಾಗಲಿದೆ.
5. ಮಹಿಳೆಯರ ಸಾಧನೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಬಹುತೇಕ ಎಲ್ಲಾ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದು, ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಮೇಲುಗೈ ಸಾಧಿಸಿರುತ್ತಾರೆ: 2011-12 ರಿಂದ 2019-20ರ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇವರ ಒಟ್ಟಾರೆ ದಾಖಲಾತಿ ಅನುಪಾತ ಶೇಕಡ 22.7 ರಿಂದ ಶೇಕಡ 32.7 ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದೇ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಪುರುಷರ ದಾಖಲಾತಿ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇಕಡ 24.9 ರಿಂದ ಶೇಕಡ 31.2ಕ್ಕೆ ತಲುಪಿದೆ. ಮಹಿಳಾ ದಾಖಲಾತಿಯ ಸಿಎಜಿಆರ್ ಶೇಕಡ 3.3 ಇದ್ದರೆ, ಪುರುಷರ ಪ್ರಮಾಣವು ಶೇಕಡ 1.4 ಆಗಿರುತ್ತದೆ; ಇದರರ್ಥ ಪುರುಷರಿಗಿಂತ ಮಹಿಳೆಯರ ದಾಖಲಾತಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಲಿದೆ. ಇದೊಂದು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕಾರಿ ಅಂಶವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಜನನ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಾನುಪಾತ 978 (ಪ್ರತಿ ಸಾವಿರ ಪುರುಷರಿಗೆ) ಇದ್ದರೆ, ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಹಂತದಲ್ಲಿ 1020 ಇರುತ್ತದೆ.
6. ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಂತ ಸ್ವಯಂಚಾಲಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ (ಆಟೋಮೇಶನ್) ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಉಂಟಾಗಲಿವೆ. ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕವು ಸಾಕಷ್ಟು ಮುಂದಿದೆ. ದೇಶದಲ್ಲೇ ಅತೀ ಹೆಚ್ಚು ವ್ಯಾಪ್ತಿಯುಳ್ಳ ಮತ್ತು ವೈವಿಧ್ಯತೆಯುಳ್ಳ ತಾಂತ್ರಿಕ ಪರಿಸರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ತಾಂತ್ರಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಆಗುತ್ತಿರುವ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಉದ್ಯೋಗದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಏರುಪೇರುಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಕೌಶಲ್ಯಗಳ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಗಮನಾರ್ಹ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಬೀರಲಿದೆ.

24.2 ಒಂದು ಟ್ರಿಲಿಯನ್ ಡಾಲರ್ ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆ

ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ 2025ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಭಾರತದ ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ಐದು ಟ್ರಿಲಿಯನ್ ಡಾಲರ್ ಮೊತ್ತಕ್ಕೆ ತಲುಪಿಸುವ ದೂರದೃಷ್ಟಿಯ ಘೋಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿರುತ್ತದೆ. 2021ರಲ್ಲಿ ಕೋವಿಡ್-19ರ ಪರಿಣಾಮದಿಂದ, ಈ ಗುರಿಯ ಈಡೇರಿಕೆ 2026 ಅಥವಾ 2027ಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಬಹುದು. ಇಂತಹುದೊಂದು ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷಿಯ ಗುರಿ ಕಡೆಗೆ ತಲುಪಬೇಕಾದಲ್ಲಿ, ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಲೇ ಇರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಭಾಗಿದಾರರು ಇದರಡೆಗೆ ತಮ್ಮ ಗಮನವನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿಕೊಂಡು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಐದು ಟ್ರಿಲಿಯನ್ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಹತ್ತು ಟ್ರಿಲಿಯನ್ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ತಲುಪುವುದು ಬಹಳ ಆಸಕ್ತಿಕರ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ಕೇವಲ ಎರಡು ದೇಶಗಳು ಮಾತ್ರ ಈ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಲುಪಿವೆ. ಒಂದು, ಅಮೆರಿಕಾ 22.94 ಟ್ರಿಲಿಯನ್ ಡಾಲರ್ ಮತ್ತೊಂದು ಚೀನಾ 16.86 ಟ್ರಿಲಿಯನ್ ಡಾಲರ್ ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಭಾರತವು ಈ ಹಂತವನ್ನು ತಲುಪಲು ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವ ಮೂರನೇ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾದ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಸ್ಥಿತಿ, ಆಂತರಿಕ ಬಳಕೆ, ತಾಂತ್ರಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಳು ಮತ್ತು ನಾವೀನ್ಯತೆಯ ಅಳವಡಿಕೆಗಳ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ದೇಶವನ್ನು ನಡೆಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ. 2031-32ರ ವೇಳೆಗೆ ಭಾರತವು ಸತತ ಪ್ರಯತ್ನದೊಂದಿಗೆ ಈ ಗುರಿಯನ್ನು ತಲುಪಲು ಅವಕಾಶವಿರುತ್ತದೆ.

ಈ ಗುರಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈಗಿರುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅರಿಯುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕಿದೆ. ಕೋಷ್ಟಕ 24.2ರ ಪ್ರಕಾರ, 2022ರಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಜಿಡಿಪಿ ರೂ.232.15 ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ತಲುಪುವ ಅಂದಾಜಿದೆ. ಅಂದರೆ

2021ರಲ್ಲಿ ರೂ.197.5 ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿಭಾರತ ಜಿಡಿಪಿಯು ಶೇಕಡ 17.5ರ ದರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಕಂಡರೆ, 2022ರಲ್ಲಿ ಅದು \$3.1 ಟ್ರಿಲಿಯನ್ (ರೂ.75=\$1ಗಳು) ತಲುಪುತ್ತದೆ. ಶೇಕಡ 17.5ರಷ್ಟು ಬೆಳವಣಿಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಬೆಳವಣಿಗೆ ದರವಲ್ಲ; ಕೋವಿಡ್-19ರ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕದ ಕಾರಣದಿಂದ ಶೇಕಡ 3ರಷ್ಟು ಕುಸಿತವನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದು, ಒಂದು ವೇಳೆ ಭಾರತವು ಶೇಕಡ 12.7ರಷ್ಟು ಸಿಎಜಿಆರ್ ದರದಲ್ಲಿ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದರೆ, 2026ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ \$3.1 ಟ್ರಿಲಿಯನ್ ಡಾಲರ್ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ತಲುಪುವುದು ಕಷ್ಟವಲ್ಲ. 2026ರ ನಂತರ ಭಾರತವು ಶೇಕಡ 12.7ರಷ್ಟು ಸಿಎಜಿಆರ್ ಅನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶವಾದರೆ, 2032ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ \$10 ಟ್ರಿಲಿಯನ್ ಡಾಲರ್ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ತಲುಪುವುದು ಅಸಾಧ್ಯವೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಭಾರತದ ರೂಪಾಯಿ ಕುಸಿತವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು ಎನ್ನುವ ಅಂಶವನ್ನು ಪಕ್ಕಕ್ಕೆಟ್ಟು ನೋಡಿದರೂ, ನಿಜಕ್ಕೂ ಭಾರತ ಮುಂದಿನ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 12.7ರಷ್ಟು ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಎನ್ನುವ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ನಾವು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 24.2: 2026 ಮತ್ತು 2032ರ ವೇಳೆಗೆ ಭಾರತದ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಅಂದಾಜು

ಭಾರತದ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕಉತ್ಪನ್ನದ ಬೆಳವಣಿಗೆ (ಸಾಮಾನ್ಯ)

ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷ	ರೂ ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ	ಅಮೆರಿಕನ್ ಡಾಲರ್(ಟ್ರಿಲಿಯನ್)	ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಸಿಎಜಿಆರ್
2021-22	232.15	3.10	-
2025-26	375.00	5.00	12.7%
2031-32	750.00	10.00	12.2%

ಮೂಲ: ಎಂಒಎಸ್‌ಪಿಐ ಮಾಹಿತಿ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಅಂದಾಜು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ

ಮೇಲ್ಕಂಡ ಕೋಷ್ಟಕದಂತೆ ಸಾಧಿಸಲು ಹಿಂದಿನ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಗಮನಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. 1991ರಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಅರ್ಥ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮುಕ್ತವಾಗಿ ತೆರೆದುಕೊಂಡಾಗ, ದೇಶದ ಜಿಡಿಪಿ 275 ಬಿಲಿಯನ್ ಡಾಲರ್ ಅಥವಾ ರೂ. 5.32 ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿಗಳಾಗಿತ್ತು. ಚಾಲ್ತಿ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ 3.1 ಟ್ರಿಲಿಯನ್ ಡಾಲರ್ ತಲುಪಿದೆ ಎಂದಾದರೆ, ವಾರ್ಷಿಕ ಶೇಕಡ 8.4ರಷ್ಟು ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಕಂಡಿದೆ ಎಂದರ್ಥ. ಕೋವಿಡ್-19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ಪ್ರಭಾವ ಇದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲೂ ಸಹ ಶೇಕಡ 8.4ರಷ್ಟು ಬೆಳವಣಿಗೆ (ಡಾಲರ್ ಅನ್ನು ಮಾನದಂಡವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು) ದರವನ್ನು ಭಾರತ ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡಿದೆ ಎಂದಾದರೆ, ಭಾರತದ ಅರ್ಥ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೂಲ ಅಂಶಗಳು ಆರೋಗ್ಯಕರವಾಗಿಯೇ ಇವೇ ಎಂದರ್ಥ. ಒಂದುವೇಳೆ ರೂಪಾಯಿಯನ್ನು ಮಾನದಂಡವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ (ಹಣದುಬ್ಬರ ಮತ್ತು ವಿನಿಮಯದಲ್ಲಿರುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳ ಕಾರಣದಿಂದ), ಬೆಳವಣಿಗೆ ದರ ಶೇಕಡ 13.4ರಷ್ಟು ಆಗಿದೆ ಎಂದರ್ಥ. ಕಳೆದ ಮೂವತ್ತು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಭಾರತ ಸಾಧಿಸಿರುವ ಪ್ರಬಲ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಶೇಕಡ 12.7ರ ದರದಲ್ಲಿ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಇದರರ್ಥ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಐದು ಟ್ರಿಲಿಯನ್ ಡಾಲರ್ ಮತ್ತು ಹತ್ತು ಟ್ರಿಲಿಯನ್ ಡಾಲರ್ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ತಲುಪಲು ಖಂಡಿತ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಆದರೆ ಇದನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಸಲು ಬಂಡವಾಳ ಮತ್ತು ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಮರುಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಾಧನೆಯೆಡೆಗೆ ಗಮನವನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ.

ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಪಾತ್ರ ತೀವ್ರ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕುಂಠಿತಗೊಂಡು, ರಾಜ್ಯಗಳ ವೆಚ್ಚ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಈ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ, ರಾಜ್ಯಗಳು ಹೇಗೆ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. 2026 ವೇಳೆಗೆ ಭಾರತ \$5 ಟ್ರಿಲಿಯನ್ ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ತಲುಪಿದಾಗ, ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ \$500 ಬಿಲಿಯನ್ ಅರ್ಥ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಎನ್ನುವುದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆ. 2032ರ ವೇಳೆಗೆ ಭಾರತ \$10 ಟ್ರಿಲಿಯನ್ ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ \$1 ಟ್ರಿಲಿಯನ್ ಅರ್ಥ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ತಲುಪಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಎನ್ನುವ ಪ್ರಶ್ನೆಯೂ ಇದೆ. ಇದರರ್ಥ ರಾಜ್ಯ ಈಗ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವ ಶೇಕಡ 8.8ರಷ್ಟು ಬೆಳವಣಿಗೆ ದರದ ಬದಲು ಶೇಕಡ 10ರಷ್ಟು ಬೆಳವಣಿಗೆ ದರವನ್ನು ಹೊಂದಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಭಾರತಕ್ಕಿಂತ ಉತ್ತಮವಾದ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ ದರವನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಹೊಂದುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 24.3: 2026 ಮತ್ತು 2032ರ ವೇಳೆಗೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಅಂದಾಜು ಬೆಳವಣಿಗೆ

ಕರ್ನಾಟಕದ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನದ ಬೆಳವಣಿಗೆ (ಸಾಮಾನ್ಯ)			
ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷ	ರೂ. ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ	ಅಮೆರಿಕನ್ ಡಾಲರ್ (ಬಿಲಿಯನ್)	ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಸಿಎಜಿಆರ್
2021-22	20.5	273.3	-
2025-26	37.5	500	ಶೇಕಡ 16.3
2031-32	75.0	1000	ಶೇಕಡ 12.2 (2026ರಲ್ಲಿ \$500 ಬಿಲಿಯನ್) ಶೇಕಡ 13.8 (2022ರಲ್ಲಿ \$273.3 ಬಿಲಿಯನ್)

2021-22ನೇ ಸಾಲಿನ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನ ರೂ.20.55 ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿಗಳಾಗಿದ್ದು ಅಂದರೆ \$273.3 ಬಿಲಿಯನ್‌ಗೆ ತಲುಪುತ್ತದೆ. ಕೋಷ್ಟಕ 24.3ರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿರುವಂತೆ, ಭಾರತ \$5 ಟ್ರಿಲಿಯನ್ ಅಮೆರಿಕನ್ ಡಾಲರ್ ಮೊತ್ತಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ, ಕರ್ನಾಟಕ 2026 ಹೊತ್ತಿಗೆ \$500 ಬಿಲಿಯನ್ ಡಾಲರ್ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಿಎಜಿಆರ್ ಶೇಕಡ 16.3ರ ದರವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅದು ಈಗಿರುವ ಶೇಕಡ 8.8ಕ್ಕಿಂತ ಇನ್ನೂ ವೇಗವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಶೇಕಡ 12.2 ದರದ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅದು ದೇಶದ ಒಟ್ಟು ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಶೇಕಡ 10ರಷ್ಟು ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡುವ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಲುಪಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದೆ.

2026ರಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಅರ್ಥ ವ್ಯವಸ್ಥೆ \$500 ಬಿಲಿಯನ್ ಡಾಲರ್ ಇದ್ದರೆ, 2032ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ರಾಜ್ಯದ ಅರ್ಥ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಒಂದು ಟ್ರಿಲಿಯನ್ ಅಮೆರಿಕನ್ ಡಾಲರ್ ತಲುಪುವಂತಾಗಲು, ಶೇಕಡ 12.2ರ ದರದಲ್ಲಿ ಸಿಎಜಿಆರ್ ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ (ರೂ.75=1 ಡಾಲರ್‌ಗಳು). ಹಾಗೆ, 2022ರಲ್ಲಿ \$260 ಬಿಲಿಯನ್ ಡಾಲರ್ ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಕರ್ನಾಟಕ ವಾರ್ಷಿಕ ಶೇಕಡ 13.8ರಷ್ಟು ಬೆಳವಣಿಗೆ ದರವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದರೆ, 2032ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ \$1 ಟ್ರಿಲಿಯನ್ ಡಾಲರ್ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಇದೇ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಭಾರತವು \$10 ಟ್ರಿಲಿಯನ್ ಡಾಲರ್ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯವು ಇತ್ತೀಚಿನ ದಶಕದಲ್ಲೇ ಇಂತಹ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ತೋರುತ್ತಲೇ ಬಂದಿದೆ. 2017ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 15.5ರಷ್ಟು ಬೆಳವಣಿಗೆ ದರವನ್ನು ಹಾಗೂ 2017-22 ರ ಅವಧಿಯ ಸಿಎಜಿಆರ್ ಶೇಕಡ 11.2 ಇದ್ದು, ಇದು ಕೋವಿಡ್-19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕದಿಂದಾಗಿ 2020-21ನೇ ಸಾಲಿನ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಶೇಕಡ 7.2ಕ್ಕೆ ಕುಸಿದಿದ್ದು, ಪ್ರಸಕ್ತ ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 13.8ರ ಗುರಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

2032ರ ವೇಳೆಗೆ \$1 ಟ್ರಿಲಿಯನ್ ಡಾಲರ್ ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗುವ ಕರ್ನಾಟಕದ ಕನಸು ನನಸಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿದ್ದು, ರಾಜ್ಯದ ಆರ್ಥಿಕ ಇತಿಹಾಸ ಇದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿದೆ. ಕೆಲವು ಆರ್ಥಿಕ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಇದನ್ನು ತಲುಪಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು, ಕರ್ನಾಟಕ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ-ಆರ್ಥಿಕ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅದರಲ್ಲೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕೋವಿಡ್-19 ನಂತರದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮರುನಿರೂಪಣೆಗಳ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ.

24.3 ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಾಧನೆಗಳು

ಭಾರತದ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿರುವ ಐದು ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ ಕರ್ನಾಟಕ, ಕಳೆದ ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿರುವ ಐದು ರಾಜ್ಯಗಳ ಪೈಕಿ ಅತ್ಯಂತ ಗರಿಷ್ಠ ತಲಾ ಆದಾಯವಾದ ರೂ.3.05 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಹೊಂದಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಅಧ್ಯಾಯ ಒಂದರಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆರೋಗ್ಯಕರವಾದ ಐಟಿ ಮತ್ತಿತರ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಾಧಾರಿತ ಕಂಪನಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ರಾಜ್ಯದ ಸೇವಾ ವಲಯವು ಒಟ್ಟು ಅರ್ಥ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಶೇಕಡ 66.1ರಷ್ಟು ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿರುವುದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದ ವಿಚಾರವಾಗಿದೆ. ಇದು ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿರುವ ಐದು ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಗರಿಷ್ಠ ಪ್ರಮಾಣದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಪ್ರಮುಖ ರಾಜ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇಸಿಎಫ್‌ಒ ಅಂಕಿಅಂಶದ ಪ್ರಕಾರ, ದೇಶದ ಒಟ್ಟು ಸಂಘಟಿತ ಉದ್ಯೋಗಗಳ ಪೈಕಿ ಶೇಕಡ 10ರಷ್ಟು ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಸೃಷ್ಟಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ದೇಶದ ಜಿಡಿಪಿಗೆ ರಾಜ್ಯದ ಕೊಡುಗೆ ಶೇಕಡ 8.8ರಷ್ಟು ಮತ್ತು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಶೇಕಡ 5ರಷ್ಟು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಾಗ, ದೇಶದ ಉದ್ಯೋಗದ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ರಾಜ್ಯದ ಕೊಡುಗೆ ಬಹಳ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿರುತ್ತದೆ. 15-59 ವರ್ಷದ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿರುವ ನಿರುದ್ಯೋಗದ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇಕಡ 3.9 ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳು 2030ನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ, ಕರ್ನಾಟಕ ಒಟ್ಟಾರೆ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಮೂರನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾಗಿ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರುತ್ತದೆ. ಕೋವಿಡ್-19 ಪರಿಣಾಮದಿಂದ ಸಾಕಷ್ಟು ಆರ್ಥಿಕ ಹಿನ್ನಡೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ್ದು, ತನ್ನ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಮರುನಿರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. ತನ್ನ ನಾಗರಿಕರ ಅವಶ್ಯಕತೆ, ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳು, ಅದರ ಪ್ರದೇಶವಾರು ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಕಾರ್ಯನೀತಿಗಳನ್ನು ಮರು ರೂಪಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ರಾಜ್ಯವು ಇದನ್ನು ಮಾಡುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಮತ್ತು ಮಾಹಿತಿ ವಿಶ್ಲೇಷಣಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಕರ್ನಾಟಕವು, ಇತರೆ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿಕೊಂಡರೆ, ಉತ್ತಮ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದೆ. ತನ್ನ ಈ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯವು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಸುವ ಇಂಜಿನ್ ಆಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಮಾಹಿತಿ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ಆಧಾರಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಸಾಧನೆಗೈಯುವ ಅರ್ಥ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಂದನ್ನು ರೂಪಿಸಬಹುದು ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಒಂದು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಬಹುದಾಗಿದೆ.

24.4 ಕರ್ನಾಟಕದ ಮುಂದಿರುವ ಸವಾಲುಗಳು

ಎಲ್ಲಾ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೂ ಅವುಗಳದ್ದೇ ಸವಾಲುಗಳು ಮತ್ತು ಅವಕಾಶಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ರಾಜ್ಯವೂ ತನ್ನದೇ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯತೆ, ವಿಶೇಷತೆ, ದುಡಿಯುವ ವರ್ಗದ ರಚನೆ, ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಮುಂದಿರುವ ಸವಾಲುಗಳು ಹೀಗಿವೆ:

1. **ದಕ್ಷಿಣ ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ನಡುವೆ ಅಗಾಧವಾದ ಅಂತರ:** ದಕ್ಷಿಣದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿಕೊಂಡರೆ, ಉತ್ತರ ಭಾಗದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಕಡಿಮೆ ತಲಾ ಆದಾಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ. ರಾಜ್ಯದ ಅತ್ಯಂತ ಬಡತನವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ 10 ಜಿಲ್ಲೆಗಳು (ಕಲಬುರಗಿ ಯಿಂದ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದವರೆಗೆ) ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಭಾಗದಲ್ಲೇ ಇರುತ್ತವೆ. ಈ ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಾಯ ಒಂದರಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಿದಂತೆ, ಸರಾಸರಿ ತಲಾ ಆದಾಯವಾಗಿ ರೂ.1.32 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಈ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು 2019-20ರಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿದ್ದವು ಮತ್ತು ಇದು ರಾಜ್ಯದ ಸರಾಸರಿ ತಲಾ ಆದಾಯಕ್ಕಿಂತ ರೂ.1 ಲಕ್ಷ ಕಡಿಮೆಯೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಜನರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಅವಲಂಬಿತ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಅತಿಯಾದ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತು ದುಡಿಯುವ ವರ್ಗದ ಅವಲಂಬನೆಯಿಂದಾಗಿ ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ.
2. **ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಕೃಷಿಯಾಧಾರಿತ ಅರ್ಥ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕಾರಣದಿಂದ ಕಡಿಮೆ ಆದಾಯ:** ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡುವ ಸ್ಥಿತಿ ದೊರೆಯುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ರಾಜ್ಯದ ಶೇಕಡ 41ರಷ್ಟು ದುಡಿಯುವ ವರ್ಗ, ಅಷ್ಟೇ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಜನರು ಕೃಷಿಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಇವರ ಸರಾಸರಿ ತಲಾ ಆದಾಯ ರೂ. 82,176 ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯ ಸರಾಸರಿ ತಲಾ ಆದಾಯ ರೂ. 2.33 ಲಕ್ಷಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಉತ್ತಮವಾದ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪಡೆದವರು ಬೆಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ಇತರೆ ನಗರ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮೌಲ್ಯದ ವೇತನ ದೊರೆಯುವ ಉದ್ಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದಾರೆ. ಬಹುತೇಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರು ವಲಸೆ ಹೋಗಲು ಆಗದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹವರಿಗೆ ಅವರು ಇರುವ ಸ್ಥಳಗಳ ಸಮೀಪದಲ್ಲೇ ಉತ್ತಮವಾದ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. ಹೆಚ್ಚು ಕಾರ್ಮಿಕರಾಗತಕ್ಕವಿರುವ ಕಾರ್ಮಿಕ ಪ್ರಧಾನ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು, ಮೂಲಭೂತಸೌಕರ್ಯ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಸೇವೆ ಆಧಾರಿತ ಕಂಪನಿಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ದುಡಿಯುವ ವರ್ಗವನ್ನು ಮರು ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಯಿರುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಶೇಕಡ 41ರಷ್ಟು ಇರುವ ಕೃಷಿ ಅವಲಂಬಿತ ದುಡಿಯುವ ವರ್ಗವನ್ನು ಶೇಕಡ 20-25ಕ್ಕೆ ತಗ್ಗಿಸಿದರೆ, ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಮೇಲೆ ಅತಿಯಾದ ಅವಲಂಬನೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರ ಪರಿಣಾಮಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ದುಡಿಯುವ ವರ್ಗ ಉತ್ತಮವಾದ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆ.
3. **ಕೈಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಸೇವಾ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಸಮರ್ಪಕ ವೆಚ್ಚ:** ಕರ್ನಾಟಕದ ಒಟ್ಟು ಜಿಎಸ್‌ವಿಎಯ ಶೇಕಡ 86ರಷ್ಟು ಕೈಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಸೇವಾ ವಲಯದ ಕಂಪನಿಗಳಿಂದ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಶೇಕಡ 59ರಷ್ಟು ಜನರು ಇವುಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. 2017-2022ರವರೆಗಿನ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸೇವಾವಲಯ ಶೇಕಡ 11.6ರಷ್ಟು ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದರೆ, ಕೈಗಾರಿಕಾ ವಲಯಶೇಕಡ 6.1ರ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಈ

ಎರಡೂ ವಲಯಗಳಿಗೆ ಹೂಡಿರುವ ಬಂಡವಾಳ ಮಾತ್ರ ಪೂರಕವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಕೈಗಾರಿಕೆ ವಲಯದ ಅಸಮರ್ಪಕ ವೆಚ್ಚದ ಕಾರಣದಿಂದ ನಲುಗಿರುತ್ತದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಣ ಪೂರೈಕೆ ಮಾಡುವ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಇದೆ ಎನ್ನುವುದು ಸತ್ಯವಾದರೂ, ಉಳಿದ ವಲಯಗಳಾದ ಕೈಗಾರಿಕೆ, ಸೇವಾ ವಲಯ ಮತ್ತು ನಗರಗಳಿಗೂ ಕೂಡ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹೂಡಿಕೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವುದು ಎನ್ನುವುದು ಸತ್ಯವೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಹೂಡಿಕೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ರೂಪುಗೊಂಡು, ಜಾಗತಿಕ ಬಂಡವಾಳವನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಲು ರಾಜ್ಯ ಸಫಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬಂಡವಾಳವನ್ನು ಹೂಡಿದ್ದೇ ಆದರೆ, ರಾಜ್ಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಕಾರ್ಯತತ್ಪರವಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವ ಸಂದೇಶ ನೀಡಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ.

4. ಇತರೆ ದಕ್ಷಿಣದ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ, ಕರ್ನಾಟಕದ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಮತ್ತು ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹಿಂದೆ ಬಿದ್ದಿರುತ್ತದೆ: ದಕ್ಷಿಣದ ಇತರೆ ರಾಜ್ಯಗಳು ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 35ರಷ್ಟು ಜಿಇಆರ್ ಅನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಶೇಕಡ 32.2ರಷ್ಟು ಜಿಇಆರ್ ಅನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ತಮಿಳುನಾಡು ಶೇಕಡ 51.4ರಷ್ಟು ಜಿಇಆರ್ ಹೊಂದಿದೆ. ಮುಂದಿನ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಾಧಾರಿತ ಉದ್ಯೋಗಗಳು ಅರ್ಥ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಸುವುದರಿಂದ, ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಉನ್ನತ ಹಂತದ ಕೌಶಲ್ಯಗಳು ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ರೂಪಿಸಲಿವೆ. ಹಾಗಾಗಿ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಕೌಶಲ್ಯಾಧಾರಿತ ತರಬೇತಿಗಳನ್ನು ನೀಡಲು ಬೃಹತ್ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಕೃಷಿಯನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿರುವ ದುಡಿಯುವ ವರ್ಗವನ್ನು ಮರುಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಮಾಡಿ ಇತರೆ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿರುತ್ತದೆ.
5. ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಫಲವತ್ತತೆ ಮತ್ತು ವೃದ್ಧಾಪ್ಯದಡೆಗೆ ಚಾರುತ್ತಿರುವ ಜನಸಂಖ್ಯೆ: 60 ವರ್ಷಕ್ಕೂ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟ ಜನರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ರಾಜ್ಯವು ವೃದ್ಧರನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಹೊಂದುವ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಸಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಜನನ ಪ್ರಮಾಣವು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಹಾಗೇ 18-23 ವಯಸ್ಸಿನ ಜನರ ಸಂಖ್ಯೆಯೂ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಕುಸಿಯುತ್ತಿದೆ. ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅತೀ ಹೆಚ್ಚು ಅವಲಂಬಿತ ಜನರು ಹಾಗೂ ಕಡಿಮೆ ದುಡಿಯುವ ಜನರಿಂದ ತುಂಬಿರುವ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸಾಗುತ್ತಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಉತ್ತಮವಾದ ಕೌಶಲ್ಯಭರಿತ ದುಡಿಯುವ ವರ್ಗವನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸುವ ಮೂಲಕ, ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗಲಿರುವ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗುಣಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಸರಿದೂಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಲುಪಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಲುಪಲು ಯುವ ಜನತೆ ತಾಂತ್ರಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಪರಿಣಿತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಲುಪಲು ಅವಕಾಶಗಳು ಅಗತ್ಯವಿದೆ.
6. ಸ್ವಯಂಚಾಲಿತ (ಆಟೋಮೇಷನ್) ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಹೊಸ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಸೇವಾ ವಲಯದ ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಈಡು ಮಾಡಲಿದೆ: ಪ್ರಸ್ತುತ ಅನೇಕರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ನೀಡಿರುವ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿದ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಆಟೋಮೇಷನ್ ಕಾರಣದಿಂದ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಿರುತ್ತವೆ. ಈಗ ಬೇಡಿಕೆಯಿರುವ ಕೌಶಲ್ಯಗಳು ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅನಗತ್ಯ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಲುಪುತ್ತವೆ. ಆಟೋಮೇಷನ್ ಗಂಭೀರವಾದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಸೃಜಿಸುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಅರಿಯುವ ತುರ್ತು ನಮಗಿದೆ. ಆಟೋಮೇಷನ್ ನೀಡಬಹುದಾದ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಯುವ ಜನರನ್ನು ತರಬೇತುಗೊಳಿಸುವ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡು ರಾಜ್ಯ ಭವಿಷ್ಯದ ದಿನಗಳಿಗೆ ಸಿದ್ಧಗೊಳ್ಳಬೇಕಿದೆ.

24.5 ಮುನ್ನಡೆವ ಹಾದಿ

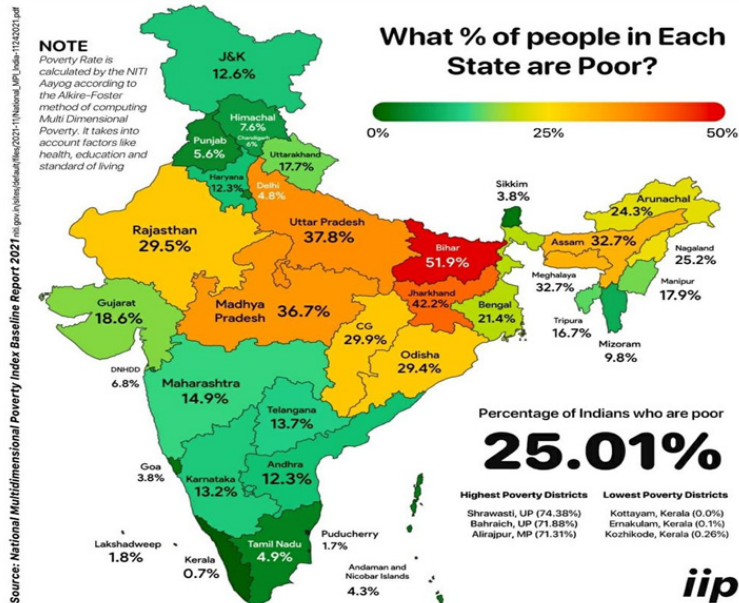
ಉತ್ತಮ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುತ್ತಿರುವ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ ಕಾರ್ಯನೀತಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು, ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೊಳಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಅತಿಯಾದ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಾಕುವುದನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ತುರ್ತಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕಿರುತ್ತದೆ. ಹೆಚ್ಚು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿರುವ ವಲಯಗಳು ಭವಿಷ್ಯದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ನೇತೃತ್ವವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಮುಂದಿನ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಟ್ರಿಲಿಯನ್ ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೊಂದಲು ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಕ್ಷಿಪ್ರಗೊಳಿಸುವ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸಾಮಾಜಿಕ-ಆರ್ಥಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸುವ ಮೂಲಕ, ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಸಾಗಿಸುವ ಇಂಜಿನ್‌ಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

24.6 ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳು

ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವ ಮೂಲಕ ರಾಜ್ಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ರೂಪಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

1. ಎಲ್ಲಾ ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗಗಳನ್ನು ಸುರಕ್ಷತೆಯ ವಲಯದೊಳಗೆ ಇರಿಸುವಂತಹ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಬೇಕು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಆಹಾರ, ವಸತಿ, ನೀರು, ಇಂಟರ್ನೆಟ್ ಮತ್ತು ಡಿಜಿಟಲ್ ಸೇವೆಗಳಿಗೆ ಅನಿರ್ಬಂಧಿತ ಅವಕಾಶ, ವಿದ್ಯುತ್, ಶೌಚಾಲಯ, ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ, ಗ್ಯಾಸ್ ಮತ್ತು ಇತರೆ ಮೂಲಭೂತ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳು ದೊರೆಯುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಪ್ರಸ್ತುತ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಒದಗಿಸುವಿಕೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಅನುದಾನವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ. 2025ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಈ ಸೇವೆಗಳು ದೊರೆಯುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಉದ್ದೇಶಿತ ಗುಂಪೊಂದನ್ನು ರಚಿಸಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಬಡತನವನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮೂಲಿಸಲು ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಶೇಕಡ 13.2ರಷ್ಟು ಜನರು ಬಹು ಆಯಾಮದ ಬಡತನಕ್ಕೆ ಈಡಾಗಿದ್ದಾರೆಂದು 2015-16ರ ಎನ್‌ಎಫ್‌ಎಚ್‌ಎಸ್-4ರ ಅಂಕಿಸಂಖ್ಯೆ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು 2021ರ ನೀತಿ ಆಯೋಗದ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಬಹು ಆಯಾಮದ ಬಡತನವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಜನರ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇಕಡ 1ಕ್ಕೆ ಇಳಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು (ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಹಿತಿಗೆ ನೋಡಿ: ಚಿತ್ರ 24.1).
2. ರಾಜ್ಯದ ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು 60 ವರ್ಷ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟವರಿಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುರಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಜಾಲವೊಂದನ್ನು ರಚಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು. ವೃದ್ಧಾಪ್ಯ, ವಿಧವಾ ಮತ್ತಿತರ ಘಿಂಚಣಿಗಳನ್ನು ಒಂದರಲ್ಲಿ ವಿಲೀನಗೊಳಿಸುವುದು ಒಂದು ಉತ್ತಮ ಕ್ರಮವಾಗುತ್ತದೆ. ಆಯುಷ್ಮಾನ್ ಭಾರತ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ನೋಂದಾಯಿಸಿ, ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಯನ್ನು ನೀಡುವುದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ನಾಗರಿಕ ಸಮಾಜದೊಂದಿಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ವ್ಯವಹರಿಸಿ, ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕರು ಆತ್ಮ ಗೌರವದಿಂದ ಉತ್ತಮವಾದ ಬದುಕನ್ನು ಬದುಕುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಇಳಿಮುಖವಾಗುತ್ತಿರುವ ಜನಸಂಖ್ಯೆ, ಯುವಜನರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಚಲನಶೀಲತೆ ಮುಂತಾದ ವಿಚಾರಕಾರಣಗಳಿಂದ, ಹಿರಿಯರ ಬದುಕಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸದೇ ಹೋದರೆ, ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಗಂಭೀರವಾದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಚಿತ್ರ 24.1 ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಬಹು ಆಯಾಮದ ಬಡತನ ಸೂಚಕ 2021

ಮೂಲ: ನ್ಯಾಷನಲ್ ಮಲ್ಟಿಡೈಮೆನ್ಷನಲ್ ಪಾವರ್ಟಿ ಇಂಡೆಕ್ಸ್, 2021

ಗಮನಿಸಿ: ಅಲ್ಟ್ರಾ-ಪೋಸ್ಟರ್ ಅವರ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಬಳಸಿ ನೀತಿ ಆಯೋಗವು ಬಹು ಆಯಾಮದ ಬಡತನವನ್ನು ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕುತ್ತದೆ. ಜೀವನಮಟ್ಟ, ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಇವುಗಳನ್ನು ಆಧಾರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬಡತನವನ್ನು ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಲಾಗುತ್ತದೆ.

3. ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ, ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಸಮಾನವಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಒದಗುವಂತೆ ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಗುಣಾತ್ಮಕ ಅಂಶಗಳಿಗೆ ಆಧ್ಯತೆಯನ್ನು ನೀಡಬೇಕಿದೆ: ಎಂಟನೇ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ಸಾಧಿಸಬೇಕಿರುವ ನೈಪುಣ್ಯತೆಯ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಕೇವಲ ಶೇಕಡ 83.5ರಷ್ಟು ಮಕ್ಕಳು ಮಾತ್ರ ತಲುಪುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಎಸ್‌ಡಿಜಿ ಗುರಿ 4ಕ್ಕಾಗಿ ನಡೆಸಿದ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ತಿಳಿಸುತ್ತವೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಅಗತ್ಯವಿರುವಷ್ಟು ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯ ಗಮನವನ್ನು ಈ ಕಡೆಗೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪೋಷಕರ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಂತೆ, ಖಾಸಗಿ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಬೆಳೆಯಲು ಅವಕಾಶ ನೀಡಬೇಕು. 12ನೇ ತರಗತಿಯವರೆಗೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಶಿಕ್ಷಣ ದೊರೆಯುವಂತೆ ಸರ್ಕಾರ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಎಸ್‌ಡಿಜಿ 4ರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಡೆಸಿದ ಅವಲೋಕನದ ಪ್ರಕಾರ 11 ಮತ್ತು 12ನೇ ತರಗತಿಯ ಸಿಜಿಇಆರ್ ಕೇವಲ ಶೇಕಡ 44.4ರಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಇರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹುದೇ ಅಂಕಿಸಂಖ್ಯೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲೂ ಇರಬೇಕಾದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಇರುತ್ತದೆ. 2025ರ ವೇಳೆಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಸಮಾನ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಇರುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ.
4. ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ಮೂರು ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಬಹುದು: 1. ಕಾರ್ಯನೀತಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಗುಣಾತ್ಮಕತೆಯನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವುದು. 2. ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ ಮಾನ್ಯತಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ, ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ನಿರಂತರ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಕ್ರಿಯೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಿ, ಮಾನ್ಯತೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸುವುದು. ದುರ್ಬಲ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅನುದಾನವನ್ನು ನೀಡುವುದರ ಮೂಲಕ, ಗುಣಾತ್ಮಕತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುವುದು. ಸರ್ಕಾರಿ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಗಳೆರಡಕ್ಕೂ ಏಕ ರೀತಿಯ ಮಾನದಂಡವನ್ನು ಸ್ವತಂತ್ರ ಮಾನ್ಯತಾ ಸಂಸ್ಥೆ (ಅಕ್ರಡಿಷನ್ ಏಜೆನ್ಸಿ) ರೂಪಿಸಬೇಕು. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿ 2020 ಇದಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತದೆ. 3. ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಮಾನ್ಯತಾ ಸಂಸ್ಥೆ ಇವೆರಡರಿಂದಲೂ ಸ್ವತಂತ್ರವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯನ್ನು ಇರಿಸಬಹುದು. 2020ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 56.6ರಷ್ಟು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಗೆ ದಾಖಲಾತಿಯಾಗಿರುತ್ತಾರೆ; 2013ರಲ್ಲಿ ಈ ದರವು ಶೇಕಡ 48ರಷ್ಟು ಇತ್ತು. ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆ ಮತ್ತು ಕಾಲೇಜುಗಳ ಗುಣಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳ ಗುಣಮಟ್ಟವೂ ಏರಿಕೆಯಾಗಬೇಕು. ಇದರಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ರಾಜಿ ಆಗಬಾರದು ಏಕೆಂದರೆ, ಸರ್ಕಾರ ಸಾಕಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ಖರ್ಚು ಮಾಡುತ್ತದೆ.
5. ಮಾನವ ಬಂಡವಾಳವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಮತ್ತು ವಿಶೇಷ ಕೌಶಲಗಳನ್ನು ತರಬೇತುಗೊಳಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಹೊಂದಿರಬೇಕು. ಕರ್ನಾಟಕದ ಜಿಇಆರ್ 2020ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 32 ಆಗಿದ್ದರೆ, ಅದರಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಜಿಇಆರ್ ಶೇಕಡ 32.7 ಆಗಿರುತ್ತದೆ; ಪುರುಷರ ಜಿಇಆರ್ ಶೇಕಡ 31.2 ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂಖ್ಯೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸರಾಸರಿ ಶೇಕಡ 27.1ಕ್ಕಿಂತಲೂ 5 ಅಂಕಗಳು ಹೆಚ್ಚಿದ್ದರೂ, ದಕ್ಷಿಣದ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗಿಂತ (35ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿದೆ) ತುಂಬಾ ಕಡಿಮೆ ಇರುತ್ತದೆ. ತಮಿಳುನಾಡು ಶೇಕಡ 51.4 ಗಳೊಂದಿಗೆ, ಶೇಕಡ 50ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜಿಇಆರ್ ಹೊಂದಿರುವ ಏಕೈಕ ರಾಜ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕೇರಳ ಶೇಕಡ 38.8, ತೆಲಂಗಾಣ ಶೇಕಡ 35.6 ಮತ್ತು ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ ಶೇಕಡ 35.2 ಇರುತ್ತದೆ (ಕೋಷ್ಟಕ 24.4). 2030ರ ವೇಳೆಗೆ ಜಿಇಆರ್ ಅನ್ನು ಶೇಕಡ 50ಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದು ಗುರಿಯಾದರೂ, ಶೇಕಡ 60ಅನ್ನು ತಲುಪುವುದು ಗುರಿಯಾಗಬಹುದು. ಲಭ್ಯವಿರುವ 8 ವರ್ಷದ ಜಿಇಆರ್ ಶೇಕಡ 27.5ರಷ್ಟು ಇರುವುದರಿಂದ, 2030ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಶೇಕಡ 28.7ಕ್ಕೆ ತಲುಪಬಹುದು. 2030ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ 18-23 ವಯಸ್ಸಿನ ಜನಸಂಖ್ಯೆ 64.1 ಲಕ್ಷ ತಲುಪುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿದೆ- ಸಿಎಜಿಆರ್ ಶೇಕಡ-0.8% (ಕೋಷ್ಟಕ 24.5). ಈ ಎರಡು ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ, 2030ರ ವೇಳೆಗೆ ಅಂದಾಜು ಜಿಇಆರ್ ಶೇಕಡ 44.4 ಆಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಶೇಕಡ 60ಕ್ಕೆ ಏರಿಸಿದರೆ, ಸಿಎಜಿಆರ್ ಶೇಕಡ 5.8 ರೊಂದಿಗೆ ಒಟ್ಟಾರೆ ದಾಖಲಾತಿ 28.7 ಲಕ್ಷಕ್ಕೆ ತಲುಪುತ್ತದೆ. ಇದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಬೇಕಾದರೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಬೆಂಬಲದ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 24.4: ಭಾರತ ಮತ್ತು ಪ್ರಮುಖ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ದಾಖಲಾತಿ ದರ (ಜಿಇಆರ್)

ರಾಜ್ಯಗಳು	ಜಿಇಆರ್	ರಾಜ್ಯಗಳು	ಜಿಇಆರ್
ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಳ	19.9	ಕರ್ನಾಟಕ	32.0
ಗುಜರಾತ್	21.3	ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ	32.2
ರಾಜಸ್ಥಾನ	24.1	ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ	35.2
ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ	24.2	ತೆಲಂಗಾಣ	35.6

ಕೋಷ್ಟಕ 24.4: ಭಾರತ ಮತ್ತು ಪ್ರಮುಖ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ದಾಖಲಾತಿ ದರ (ಜಿಇಆರ್)

ರಾಜ್ಯಗಳು	ಜಿಇಆರ್	ರಾಜ್ಯಗಳು	ಜಿಇಆರ್
ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ	25.3	ಕೇರಳ	38.8
ಅಖಿಲ ಭಾರತ	27.1	ತಮಿಳುನಾಡು	51.4

ಮೂಲ: ಎಐಎಸ್‌ಎಚ್‌ಇ

ಕೋಷ್ಟಕ 24.5: ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣದ ದಾಖಲಾತಿಯ ಅಂದಾಜು ಮತ್ತು ಜಿಇಆರ್‌ಹಾಗೂ ಕರ್ನಾಟಕದ 18-23 ವರ್ಷದೊಳಗಿನವರ ಜನಸಂಖ್ಯೆ

ಮಾನದಂಡ	2011-12	2019-20	8- ವರ್ಷದ ಸಿವಿಜಿಆರ್	ಅಂದಾಜು 2029-30
ದಾಖಲಾತಿ	17,60,964	21,87,892	2.75%	28,69,922
18-23 ಜನಸಂಖ್ಯೆ	74,01,674	69,42,880	-0.80%	64,09,170
ಜಿಇಆರ್	23.8	32	-	44.8

ಮೂಲ: ಎಐಎಸ್‌ಎಚ್‌ಇ

ಕೋಷ್ಟಕ 24.6: 2019-2020ರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಕಾಲೇಜುಗಳು ಸಂರಚನೆ

ಕಾಲೇಜು ವಿಧ	ಸಂಖ್ಯೆ	ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ
ಖಾಸಗಿ	2,793	70.3%
ಖಾಸಗಿ ಅನುದಾನಿತ	471	11.9%
ಸರ್ಕಾರಿ	707	17.8%
ಒಟ್ಟು	3,971	100.0%

ಮೂಲ: ಎಐಎಸ್‌ಎಚ್‌ಇ

ಅತೀ ಹೆಚ್ಚು ಸರ್ಕಾರಿ ಇಲ್ಲವೇ ಖಾಸಗಿ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು, ಹೊಂದಿರುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ತೀವ್ರ ಗಮನ ಇಟ್ಟಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. 2020ರಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದ 3971 ಕಾಲೇಜುಗಳ ಪೈಕಿ ಶೇಕಡ 70.3ರಷ್ಟು ಕಾಲೇಜುಗಳು ಅನುದಾನರಹಿತ ಖಾಸಗಿ ಕಾಲೇಜುಗಳಾಗಿದ್ದರೆ, ಶೇಕಡ 11.9 ಕಾಲೇಜುಗಳು ಅನುದಾನಿತ ಖಾಸಗಿ ಕಾಲೇಜುಗಳಾಗಿದ್ದವು; ಉಳಿದ ಶೇಕಡ 17.8ರಷ್ಟು ಕಾಲೇಜುಗಳು ಸರ್ಕಾರಿ ಕಾಲೇಜುಗಳಾಗಿವೆ(ಕೋಷ್ಟಕ 24.6). ರಾಜ್ಯದ ಬಹುತೇಕ ಕಾಲೇಜುಗಳು ಖಾಸಗಿ ಕಾಲೇಜುಗಳಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಆರ್ಥಿಕ ಸೌಕರ್ಯ ಇಲ್ಲದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ದಾಖಲಾತಿಯಿಂದ ವಂಚಿತನಾಗಬಾರದೆನ್ನುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿವೇತನ ಯೋಜನೆಯೊಂದನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಬೇಕು. ಈಗಾಗಲೇ ಸಾಕಷ್ಟು ಉತ್ತಮ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿರುವ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಮಾನವಾಗಿ ಅನ್ವಯವಾಗುವ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕ್ಯಾಲೆಂಡರ್ ರಚಿಸಿ ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿರುವ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಪರಿಷತ್ತು (ಹೈಯರ್ ಎಜುಕೇಶನ್ ಕೌನ್ಸಿಲ್) ಅನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಬಲಪಡಿಸುವ ಮೂಲಕ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣದ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಈ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಸಾಮಾಜಿಕ ಗುಂಪುಗಳು ಒಳಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಿದೆ. ಮೊದಲ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಿದಂತೆ, ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಮುದಾಯ ಒಟ್ಟಾರೆ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಶೇಕಡ 13 ಆಗಿದ್ದರೂ, ದಾಖಲಾತಿ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಶೇಕಡ 6.3ರಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಇರುತ್ತದೆ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದ ಬಡತನವನ್ನು ಈ ಸಮುದಾಯವು ಹೊಂದಿರುವುದರಿಂದ ಇಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿದೆ. ಮುಸ್ಲಿಂ ಯುವ ಜನತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾತಿಯತ್ತ ಆಕರ್ಷಿಸಲು ಬೃಹತ್ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿವೇತನ ದೊರೆಯುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಇದು ಅವರ ಕನಸುಗಳನ್ನು ಸಾಕಾರಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಈ ಸಮುದಾಯ ಶೇಕಡ 7.75ರಷ್ಟು ಬೆಳವಣಿಗೆ ದರವನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿ ಇಂತಹುದೊಂದು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ತೋರಿಸಿದೆ. ಇತರೆ ಗುಂಪುಗಳ ಸರಾಸರಿ ದರ ಶೇಕಡ 2.35 ಇದೆ. ಹಸಿವು ಮತ್ತು ಬಡತನವನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿದರೆ, ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. 2030ರ ವೇಳೆಗೆ, ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಮುದಾಯದ ಬೆಂಬಲದೊಂದಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಗುಂಪುಗಳು ತಮ್ಮ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಕಾಲೇಜಿನ ದಾಖಲಾತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಮತ್ತು ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಪ್ರವೇಶಾತಿ ದೊರೆಯುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

6. 2020ರಲ್ಲಿ, ಭಾರತಕ್ಕೆ ಶೇಕಡ 7.4ರಷ್ಟು ಕೊಡುಗೆಯೊಂದಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕವು 14988 ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯವು ದೇಶದ ಶೇಕಡ 5.5ರಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದೊಂದಿಗೆ ಒಟ್ಟು 2.4 ಲಕ್ಷ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಇದನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಎಸ್‌ಟಿಇಎಂ/STEM ಮತ್ತು ಸಮಾಜವಿಜ್ಞಾನಗಳ ಕೋರ್ಸುಗಳಿಗೆ ದಾಖಲಾತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಮತ್ತು ಇತರೆ ಮಹೋನ್ನತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕಿದೆ. ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಮತ್ತು ಪಿಎಚ್.ಡಿ.ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಶಿಷ್ಯವೇತನಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ಮೂಲಕ, ಹೊರ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲವೆ ಹೊರ ದೇಶಕ್ಕೆ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕಾಗಿ ಹೋಗುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಜ್ಞಾನ ಸೃಷ್ಟಿ, ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನದ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಈಗಿರುವ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹತ್ತು ಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಜ್ಞಾನಾಧಾರಿತ ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು ಇದು ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಸಂಶೋಧನೆಗೇಂದೇ ಮೀಸಲಿರುವ ನಿಧಿಯೊಂದನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದು ಪ್ರಮುಖ ಹೆಜ್ಜೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಬಜೆಟ್ ವಿವರಗಳ ಪ್ರಕಾರ, ಸರಾಸರಿ ರೂ.30 ರಿಂದ 60 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಸಂಶೋಧನೆಗಾಗಿ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಉತ್ತಮವಾದ ಸಂಶೋಧನಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಇದು ಸಾಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. 2023ರ ವೇಳೆಗೆ ರೂ. 250 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಸಂಶೋಧನೆಗೇಂದು ಒದಗಿಸಬೇಕು. ಇದು 2025ಕ್ಕೆ ರೂ.500 ಕೋಟಿಗಳು ಮತ್ತು 2030ರ ವೇಳೆಗೆ ರೂ.1000 ಕೋಟಿಗಳಾಗಬೇಕು.

ಖಾಸಗಿ ಇಲ್ಲವೇ ಸರ್ಕಾರಿ ಕಾಲೇಜುಗಳು STEM ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಜ್ಞಾನಗಳ ಸಂಶೋಧನೆಗೇಂದು ಈ ನಿಧಿಯಿಂದ ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಾಯ ಪಡೆಯಲು ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸುವಂತೆ ಇರಬೇಕು. ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅನುದಾನ ಪಡೆಯಲು ಅವಕಾಶ ಇರುವಂತಹ ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಉತ್ತಮವಾದ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ನಾವೀನ್ಯತೆಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವ ಅವಕಾಶ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ನಾವೀನ್ಯತೆಗಳು ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲವನ್ನು ಸಾಧನೆಯ ಪಥದಲ್ಲಿ ಸಾಗಿಸುವಂತಹ ಅಂಶಗಳಾಗಿವೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಉನ್ನತ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳಿಗೆ ಉತ್ತಮ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅನುದಾನ ದೊರೆಯಬೇಕು. ಈಗಿರುವ ಬ್ಲಾಕ್ ಅನುದಾನ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಬದಲಾಗಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಅನುದಾನ ನೀಡುವ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಬೇಕು. ತಮ್ಮ ಇಷ್ಟದ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯುವ ಸ್ನಾತಂತ್ರ್ಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಇರಬೇಕು. ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಕೇಂದ್ರಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೊಂದಬೇಕು ಮತ್ತು ವಾರ್ಷಿಕ ಸಾಧನಾ ವರದಿಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಒಳಪಡಬೇಕು. ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಪರಿಷತ್ ಮೌಲ್ಯಾಂಕನ/ ಅಕ್ರಿಡಿಷನ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಇದನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಲು ಬೇಕಾದ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಬೇಕು. ಐಐಎಸ್‌ಸಿ, ಮಣಿಪಾಲ, ಯುವಿಸಿಇ ಮುಂತಾದ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿರುವ ಹತ್ತು ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡು, ಶಿಕ್ಷಣದ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿ, ಇವುಗಳ ಒಟ್ಟಾರೆ ಜಿಇಆರ್ ಅನ್ನು ಶೇಕಡ 60ಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕು. 18-23ರವರೆಗಿನ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಕುಸಿತ ಕಾಣುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ, ಜಾಗತಿಕ ಗುಣಮಟ್ಟದ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಿ, ಲಭ್ಯವಿರುವ ಜನರು ಅತ್ಯುನ್ನತ ಮಟ್ಟದ ಸಂಪನ್ಮೂಲವಾಗಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶ ನೀಡಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಸಿದ್ಧರಾದವರು ರಾಜ್ಯದ ವಿವಿಧ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವಂತೆ ಆಗಬೇಕಿರುತ್ತದೆ. ಮುಂದಿನ ಐದು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಐಟಿ ಕಂಪನಿಗಳು 15-20 ಲಕ್ಷ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಅವಕಾಶಗಳಿವೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಉತ್ತಮ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಯುವಜನರನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಕಾರ್ಯ ಆಗಬೇಕಿದೆ.

7. ಆರೋಗ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸುವ ಎಸ್‌ಡಿಜಿ 3ರ ಮಾನದಂಡಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಕರ್ನಾಟಕ 100 ಅಂಕಗಳಲ್ಲಿ 78 ಅಂಕಗಳನ್ನು ಗಳಿಸಿರುತ್ತದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಐದನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವ ಕರ್ನಾಟಕ ಗೋವಾ (86), ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ (83), ಮತ್ತು ತಮಿಳುನಾಡು (81)ಗಳಿಗಿಂತ ಹಿಂದೆ ಇದೆ. ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಗಳಿಕೆ 74 ಅಂಕಗಳಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿ 10,000 ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಇರಬೇಕಾದ ತರಬೇತಿ ಹೊಂದಿದ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯ(ವೈದ್ಯರು, ಸುತ್ತೋಲಾಶ್ರಮ ಮತ್ತು ಸೂಲಗಿತ್ತಿಯರು) ಸಂಖ್ಯೆ 45 ಆಗಿದ್ದರೆ, ಕರ್ನಾಟಕ 70 ಜನರನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಭಾರತದ ಸರಾಸರಿ ಸಂಖ್ಯೆ 37 ಆಗಿದೆ. ಎಸ್‌ಡಿಜಿ 3ರ ಪ್ರಕಾರ ಹೆರಿಗೆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಾತೃತ್ವ ಮರಣ ಅನುಪಾತ/ಎಂಎಂಆರ್ 70 (ಪ್ರತಿ ಲಕ್ಷ ಹೆರಿಗೆಗಳಿಗೆ) ಇರಬೇಕು; ಕರ್ನಾಟಕದ ಅನುಪಾತ 92 ಇರುತ್ತದೆ. ಐದು ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಮಕ್ಕಳ ಮರಣ ಪ್ರಮಾಣ 25 ಆಗಬೇಕು(ಜೀವಂತವಾಗಿ ಹುಟ್ಟುವ 1000 ಶಿಶುಗಳಿಗೆ) ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಮಾಣ 28 ಇರುತ್ತದೆ; ಭಾರತದ ಪ್ರಮಾಣ ಕ್ರಮವಾಗಿ 113 ಮತ್ತು 36 ಆಗಿರುತ್ತದೆ. 9 ರಿಂದ 11 ತಿಂಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ

ಲಸಿಕೆ ನೀಡಬೇಕೆನ್ನುವ ಗುರಿಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಸಾಧನೆ ಶೇಕಡ 94ರಷ್ಟು, ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸುವ ಶೇಕಡ 99.9ರಷ್ಟು ಹೆರಿಗೆಗಳು ಸಂಸ್ಥೆಯೊಳಗೇ ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ಭಾರತದ ಸಾಧನೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಶೇಕಡ 91 ಮತ್ತು ಶೇಕಡ 94.4 ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ತನ್ನ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಜೆಗಳ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಯೋಗಕ್ಷೇಮದ ಸುರಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡುವಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದಿದೆ.

8. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅದರಲ್ಲೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ, ದ್ವಿತೀಯ ಮತ್ತು ತೃತೀಯ ಹಂತದ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ 30 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುತೇಕ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ 500 ಹಾಸಿಗೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ ಅಗತ್ಯ ಬೀಳಬಹುದು. ಇಂತಹ ಹೈಟೆಕ್ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರೆ, ತರಬೇತಿ ಪಡೆದ ವೈದ್ಯರು ಮತ್ತು ನರ್ಸ್‌ಗಳು ದೊಡ್ಡ ನಗರಗಳಿಗೆ ವಲಸೆ ಹೋಗುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಇಂತಹ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಲು ಸಿದ್ಧರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ತಾಲ್ಲೂಕು/ಹೋಬಳಿ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಬೇಕಾಗುತ್ತವೆ. ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲಾ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸಮೀಪದ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಜೋಡಿಸಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಜೋಡಣೆಯಾದ ಕಾಲೇಜಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಅಗತ್ಯವಿರುವ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸೇವೆಯನ್ನು ಈ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ಒದಗಿಸಲು ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಗದ ಜನರು ಅನಗತ್ಯವಾಗಿ ನೂರಾರು ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ದೂರದವರೆಗೆ ಪ್ರಯಾಣಿಸಿ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸೇವೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಅಗತ್ಯ ಇಂದು ಇದೆ. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಮೂಲ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿದರೆ, ಜಿಲ್ಲಾ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳು ವಿಶೇಷ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಮೂಲ ಸೌಕರ್ಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದೊಂದಿಗೆ, ಆಯುಷ್ಮಾನ್ ಭಾರತ ಆರೋಗ್ಯ ವಿಮಾ ಸೇವೆಯಡಿ ಎಲ್ಲರನ್ನು ನೋಂದಾಯಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ.

24.7. ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳು

ಈಗ ಲಭ್ಯವಿರುವ ದುಡಿಯುವ ವರ್ಗವನ್ನು ಮರುಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಮಾಡುವುದು ತಕ್ಷಣದ ತುರ್ತಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಉತ್ತಮಗೊಳಿಸುವುದು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹರಿಸುವುದನ್ನು ಸರಳಗೊಳಿಸುವ ಮೂಲಕ, ಹೆಚ್ಚಿನ ಮೌಲ್ಯದ ಉದ್ಯೋಗಗಳ ಸೃಜನೆಗೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡುವುದು; ತನ್ಮೂಲಕ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆದಾಯಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಸೃಜಿಸುವುದು. ಕಳೆದ ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಪ್ರತೀ ವರ್ಷ ಸರಾಸರಿ ಶೇಕಡ 1ರಷ್ಟು ಕೃಷಿ ಆಧಾರಿತ ದುಡಿಯುವ ವರ್ಗ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಅಥವಾಸೇವೆ ಆಧಾರಿತ ವೃತ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡ ಕಾರಣದಿಂದ, ಭಾರತದ ಕೃಷಿ ಆಧಾರಿತ ದುಡಿಯುವ ವರ್ಗ ಶೇಕಡ 60 (1999) ರಿಂದ ಶೇಕಡ 43(2019)ಕ್ಕೆ ಇಳಿಮುಖವಾಗಲು ಅವಕಾಶವಾಯಿತು. 2030ರ ವೇಳೆಗೆ ಪ್ರತೀ ವರ್ಷ ಶೇಕಡ 2ರಷ್ಟು ಜನರು ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ತೊರೆಯುವಂತೆ ಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಶೇಕಡ 8ಕ್ಕೂ ಅಧಿಕ ಜನರು ಸ್ಥಳಾಂತರಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕಿದೆ. ಈಗಿರುವ ಜನರಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಜನರನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಲು ಅವಕಾಶವಿದೆ- ಚೀನಾ ದೇಶ ಪ್ರಸ್ತುತ ಇಂತಹ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನೇ ಸಾಧಿಸಿದೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ-01ರಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ದೊರೆಯುವ ಒಟ್ಟಾರೆ ಮೌಲ್ಯದ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಕುರಿತು ವಿವರವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಅದರ ಪ್ರಕಾರ, ದೇಶದ ಒಟ್ಟಾರೆ ಹುಟ್ಟುವಳಿ ಮೌಲ್ಯಕ್ಕೆ (ಜಿವಿಪಿ) ಏಕ ಧಾನ್ಯಗಳಿಂದ ದೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಮೌಲ್ಯದ ಕೊಡುಗೆ ಶೇಕಡ 39.5 (2013) ನಿಂದ ಶೇಕಡ 33.8 (2019)ಕ್ಕೆ ಕುಸಿತವನ್ನು ಕಂಡಿದೆ. ಬೆಳೆ ವಿಭಾಗ ವಾರ್ಷಿಕ ಶೇಕಡ 7.6ರಷ್ಟು ಸಿಎಜಿಆರ್ ದರದಲ್ಲಿ ಏರಿಕೆಯನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಜಾನುವಾರು, ಹಣ್ಣು ಮತ್ತುತರಕಾರಿ ಹಾಗೂ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಶೇಕಡ 11.2, ಶೇಕಡ 9.8 ಮತ್ತು ಶೇಕಡ 9.2 ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿವೆ. ಈ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಪಡೆಯದ ಈ ರೈತರ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ಉತ್ತಮ ಮೌಲ್ಯ ದೊರೆಯುವಂತೆ ಯೋಜನೆ ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡು, ಉತ್ಪಾದಿತ ಉತ್ಪನ್ನಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮ ಬೆಲೆ ದೊರೆಯುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಸರ್ಕಾರದ್ದು. ಕರ್ನಾಟಕದ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ, ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆಯ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ, ಈಗಿರುವ ಕೃಷಿ ಅವಲಂಬಿತರಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಶೇಕಡ 20ರಷ್ಟು ಉಳಿದುಕೊಂಡರೂ, ಉತ್ತಮ ಮೌಲ್ಯದ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಗಳಿಸಬಹುದು. ಉಳಿಕೆಯಾಗುವ ಕೃಷಿಯಾಧಾರಿತ ದುಡಿಯುವ ವರ್ಗವನ್ನು ಬೇರೆಡೆಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಬಹುದು.

ದುಡಿಯುವ ವರ್ಗವನ್ನು ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸುವಾಗ, ಮುಂದೆ ಹೇಳುವ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು:

1. ಐಟಿ ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸು ಸೇವೆ ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ರಾಜ್ಯದ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಉತ್ತಮ ಮೌಲ್ಯ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಚಿಪ್ ತಯಾರಿಕೆ, ಔಷಧಿ ತಯಾರಿಕೆ, ಆಟೋಮೋಬೈಲ್ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್, ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್ ತಯಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಇತರೆ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಂದ ಒಳ್ಳೆಯ ಮೌಲ್ಯ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.
2. ಉನ್ನತ ಮೌಲ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಕೌಶಲ್ಯಸಹಿತ ದುಡಿಯುವ ವರ್ಗದ ಅಗತ್ಯತೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ರಾಜ್ಯವು ಇಂತಹ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವೆಡೆಗೆ ಗಮನ ಹರಿಸಬೇಕು.
3. ಕನಿಷ್ಠ ಹಂತದ ಕೌಶಲ್ಯ ಇಲ್ಲವೇ ಅರೆ ಕೌಶಲ್ಯ ಹೊಂದಿರುವ ಜನರನ್ನು ಅತೀ ಹೆಚ್ಚಿನ ಶ್ರಮದ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಾದ ಗಾರ್ಮೆಂಟ್ಸ್, ಆಟೋಮೋಬೈಲ್, ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್ ಅಸೆಂಬ್ಲಿ, ಮತ್ತಿತರ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಬೇಕು. ಈ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ತಲಾ ಆದಾಯವನ್ನು, ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ರಫ್ತಿನ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬಹುದು.

ಆದ ಕಾರಣ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಸೇವೆಗಳು, ತಯಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಕಟ್ಟಡ ನಿರ್ಮಾಣ ಮೂರು ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬಂಡವಾಳವನ್ನು ಹೂಡಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಮೂರು ವಲಯಗಳು ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಭರಿತ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ಅರ್ಥ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ನೀಡುವಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ವಲಯಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗದ ಜನರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಈ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಬೃಹತ್ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡುವ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಬೇಕಿದೆ. ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯ ತಂತ್ರಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಹೆಣೆಯುವ ಮುನ್ನ, ಈಗಾಗಲೇ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಉತ್ತಮವಾದ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದು ಉತ್ತಮ.

24.7.1 ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಮಾದರಿಗಳು

2032ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಒಂದು ಬಿಲಿಯನ್ ಅಮೆರಿಕನ್ ಡಾಲರ್ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು, ಅನೇಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವು ಉತ್ತಮ ಸಾಧನೆ ತೋರುವ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿರುವ ಉತ್ತಮ ಉದಾಹರಣೆಗಳೆಡೆಗೆ ಒಮ್ಮೆ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದಾಗ ದೊಡ್ಡ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ 2015 ಮತ್ತು 2018ರ ಒಳಗೆ ಉತ್ತಮವಾದ ಸಿಎಜಿಆರ್‌ನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಈ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಈಶಾನ್ಯ ಭಾಗದ ಕೆಲವು ಸಣ್ಣ ರಾಜ್ಯಗಳು ಕ್ಷಿಪ್ರ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಕೆಲವು ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ತೋರುತ್ತಿವೆಯಾದರೂ, ಅವುಗಳ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯೇ ಬೇರೆ.

1. **ಸೇವೆಗಳು:** ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಸಾಧನೆ ಶೇಕಡ 14.3ರಷ್ಟು ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ತೆಲಂಗಾಣದ ಸಿಎಜಿಆರ್ ಶೇಕಡ 14.9, ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶದ ಸಿಎಜಿಆರ್ ಶೇಕಡ 14.2ರಷ್ಟು ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ಮೂರು ರಾಜ್ಯಗಳ ಸರಾಸರಿ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಶೇಕಡ 14.5. ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿರುವ ರಾಜ್ಯಗಳ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಈಗಾಗಲೇ ಸೇರಿದೆ. ಈ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 24.7ರಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 24.7: ಸೇವಾ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ಪ್ರಥಮ ಮೂರು ರಾಜ್ಯಗಳು			
ವಿವಿಧ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಜಿಎಸ್‌ಡಿಪಿ - ಸೇವೆಗಳು (ರೂ.ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)			ವಾರ್ಷಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ
ರಾಜ್ಯಗಳು	2014-15	2017-18	ಮೂರು ವರ್ಷದ ಸಿಎಜಿಆರ್
ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶ	2,15,23,018	3,20,37,984	14.2%
ಕರ್ನಾಟಕ	5,17,91,812	7,73,44,374	14.3%
ತೆಲಂಗಾಣ	2,86,01,072	4,34,66,868	14.9%
ಮೂಲ: ಆರ್‌ಬಿಐ			

ಸೇವಾ ಕ್ಷೇತ್ರ ಈ ಎಲ್ಲಾ ವರ್ಗಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ: 1. ವಹಿವಾಟು, ರಿಪೇರಿ, ಹೋಟೆಲ್ & ರೆಸ್ಟೋರೆಂಟ್‌2.ರೈಲ್ವೆ. 3. ಸಾರಿಗೆ (ರೈಲ್ವೆ ಹೊರತುಪಡಿಸಿ). 4. ಸಂಪರ್ಕ ಮತ್ತು ಪ್ರಸಾರ ಮಾಧ್ಯಮ 5. ಉಗ್ರಾಣ/ಸ್ಪೋರೇಜ್ 6. ಹಣಕಾಸು ಸೇವೆ ಮತ್ತು ವಿಮೆ 7. ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್, ಮನೆಗಳ ಒಡೆತನ ಮತ್ತು ವೃತ್ತಿಪರ ಸೇವೆಗಳು, ಐಟಿ ಸೇವೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ 8. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆಡಳಿತ 9. ಇತರೆ ಸೇವೆಗಳು.

ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್, ಮನೆಗಳ ಒಡೆತನ & ವೃತ್ತಿಪರ ಸೇವೆಗಳು ಉಪ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ 70.6 ಮೌಲ್ಯ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಂತ್ರಾಲಯದ ಕೇಂದ್ರ ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ಕಚೇರಿಯ ವರದಿ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಐಟಿ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಒಳಗೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ ಇಷ್ಟು ಮೌಲ್ಯ ಸೇರ್ಪಡೆಗೆ ಅವಕಾಶವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದರರ್ಥ, ಐಟಿ ಕ್ಷೇತ್ರ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಾದಷ್ಟು, ಅರ್ಥ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮೌಲ್ಯವು ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಐಟಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮೌಲ್ಯದ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಅವಕಾಶಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ದೇಶದ ಜಿಡಿಪಿಗೆ ಐಟಿ ಕ್ಷೇತ್ರ ನೀಡಿರುವ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ, ಇದನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಗಮನಿಸುವ ಅಗತ್ಯತೆ ಇದೆ ಎಂದಾಗುತ್ತದೆ. ಭಾರತದ ಒಟ್ಟು ಐಟಿ ರಫ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಪಾಲು ಶೇಕಡ 38ರಷ್ಟು ಇರುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಮತ್ತು ತೆಲಂಗಾಣಗಳು ಆಕರ್ಷಕ ಸಿಎಜಿಆರ್ ಅನ್ನು ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಐಟಿ ಸೇವೆಗಳು ಬೆಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ಹೈದರಾಬಾದ್ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತಗೊಂಡಿರುತ್ತವೆ.

ಹಣಕಾಸು ಸೇವೆಗಳಾದ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಸೇವೆ ಮತ್ತು ವಿಮಾ ಸೇವೆಗಳು ಕರ್ನಾಟಕದ ಅರ್ಥ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ. ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಮತ್ತು ವಿಮಾ ಸೇವೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ನಿಗಾವಹಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಉಪವಲಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಬಹುದು.

2. **ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಮತ್ತು ವಿಮಾ ಸೇವೆ:** ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಮತ್ತು ವಿಮಾ ಸೇವೆಗಳು ಸೇವೆಗಳ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡುವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ರಾಜ್ಯದ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಮತ್ತು ವಿಮಾ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಸಿಎಜಿಆರ್ ಶೇಕಡ 11.5ರಷ್ಟು ಆಗಿದ್ದರೆ, ರಾಜಸ್ಥಾನ ಶೇಕಡ 11.83ರಷ್ಟು ಸಿಎಜಿಆರ್ ಹೊಂದಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮುಂಚೂಣಿ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಶೇಕಡ 11.5 ಮತ್ತು ಗುಜರಾತ್ ಶೇಕಡ 10.45ರಷ್ಟು ದರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ರಾಷ್ಟ್ರದ ಮೊದಲ ಮೂರು ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿರುವ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕವು ಒಂದಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 24.8: ರಾಜ್ಯದ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಮತ್ತು ವಿಮಾ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ಪ್ರಥಮ ಮೂರು ರಾಜ್ಯಗಳ ಸಿಎಜಿಆರ್			
ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಮತ್ತು ವಿಮಾ ವಲಯದ ಜಿಎಸ್‌ಡಿಪಿ (ರೂ.ಲಕ್ಷ ಗಳಲ್ಲಿ)			ವಾರ್ಷಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ
ರಾಜ್ಯಗಳು	2014-15	2017-18	ಮೂರು ವರ್ಷದ ಸಿಎಜಿಆರ್
ಗುಜರಾತ್	44,81,687	60,38,097	10.5%
ಕರ್ನಾಟಕ	41,93,233	58,10,671	11.5%
ರಾಜಸ್ಥಾನ	19,07,759	26,68,125	11.8%

ಮೂಲ: ಆರ್‌ಬಿಐ

ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು ಇನೋವೇಶನ್/ನಾವೀನ್ಯತೆ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಮುಂಚೂಣಿ ನಗರವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಮತ್ತು ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಬಂಡವಾಳ ಹರಿದು ಬರುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ, ಈ ಉಪ ವಲಯ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಹಣಕಾಸು ಸೇವೆಗಳಿಗೆ ಮೌಲ್ಯ ಸೇರ್ಪಡೆ ಶೇಕಡ 72 ರಷ್ಟು ಬೃಹತ್ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಆಗಬಹುದೆಂದು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಂತ್ರಾಲಯದ ಕೇಂದ್ರ ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ಕಚೇರಿಯು ಹೇಳುತ್ತಿದೆ. ಇದನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಕರ್ನಾಟಕ ತನ್ನ ಜಿಎಸ್‌ಡಿಪಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

3. **ಕೈಗಾರಿಕೆ:** ಕರ್ನಾಟಕದ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಸಿಎಜಿಆರ್ ಶೇಕಡ 9.4ರಷ್ಟು ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಸಿಎಜಿಆರ್ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಭಾರತ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿರುವ ರಾಜ್ಯಗಳ ಪಟ್ಟಿ ಹೀಗಿದೆ: ಪಶ್ಚಿಮಬಂಗಾಳ ಶೇಕಡ 13.58, ಗುಜರಾತ್ ಶೇಕಡ 13.28, ತೆಲಂಗಾಣ ಶೇಕಡ 12.69. ಈ ಮೂರು ರಾಜ್ಯಗಳ ಸರಾಸರಿ ಮೌಲ್ಯ ಶೇಕಡ 13.2 ಆಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 24.9: ಕೈಗಾರಿಕಾ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಥಮ ಮೂರು ರಾಜ್ಯಗಳ ಸಿಎಜಿಆರ್			
ಜಿಎಸ್‌ಡಿಪಿ - ಕೈಗಾರಿಕೆ (ರೂ.ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)			ವಾರ್ಷಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ
ರಾಜ್ಯಗಳು	2014-15	2017-18	ಮೂರು ವರ್ಷದ ಸಿಎಜಿಆರ್
ಕರ್ನಾಟಕ	2,04,43,889	2,67,34,007	9.4%
ತೆಲಂಗಾಣ	1,04,36,581	1,49,37,116	12.7%

ಕೋಷ್ಟಕ 24.9: ಕೈಗಾರಿಕಾ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಥಮ ಮೂರು ರಾಜ್ಯಗಳ ಸಿಎಜಿಆರ್

ಜಿಎಸ್‌ಡಿಪಿ - ಕೈಗಾರಿಕೆ (ರೂ.ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)			ವಾರ್ಷಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ
ರಾಜ್ಯಗಳು	2014-15	2017-18	ಮೂರು ವರ್ಷದ ಸಿಎಜಿಆರ್
ಗುಜರಾತ್	3,87,49,839	5,63,27,116	13.3%
ಪಶ್ಚಿಮಬಂಗಾಳ	1,47,76,587	2,16,53,765	13.6%
ಮೂಲ: ಆರ್‌ಬಿಐ			

ಕೈಗಾರಿಕಾ ವಲಯ ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಕಲ್ಲು ಅಗೆತ, ಅಗತ್ಯ ಸೇವೆಗಳು (ವಿದ್ಯುತ್, ಅನಿಲ, ನೀರು ಪೂರೈಕೆ ಇತ್ಯಾದಿ), ತಯಾರಿಕಾ ವಲಯ ಮತ್ತು ಕಟ್ಟಡ ನಿರ್ಮಾಣ ಮುಂತಾದ ಉಪ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ತಯಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಕಟ್ಟಡ ನಿರ್ಮಾಣ ವಲಯಗಳು ಕೈಗಾರಿಕಾ ವಲಯವನ್ನು ಬೃಹತ್ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಪೋಷಿಸುವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

4. **ತಯಾರಿಕಾವಲಯ:** ಕರ್ನಾಟಕದ ತಯಾರಿಕಾ ವಲಯದ ಸಿಎಜಿಆರ್ ಶೇಕಡ 13.6ರಷ್ಟಿದ್ದರೆ, ತೆಲಂಗಾಣ ಶೇಕಡ 17.9, ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ ಶೇಕಡ 16.7 ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಳ ಶೇಕಡ 16.5 ರಷ್ಟಿದ್ದು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿರುವ ರಾಜ್ಯಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಮೂರು ರಾಜ್ಯಗಳ ಸರಾಸರಿ ದರ ಶೇಕಡ 17 ಆಗಿರುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 24.10: ತಯಾರಿಕಾ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಥಮ ಮೂರು ರಾಜ್ಯಗಳ ಸಿಎಜಿಆರ್

ತಯಾರಿಕಾ ವಲಯದ ಜಿಎಸ್‌ಡಿಪಿ (ರೂ.ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)			ವಾರ್ಷಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ
ರಾಜ್ಯಗಳು	2014-15	2017-18	ಮೂರು ವರ್ಷದ ಸಿಎಜಿಆರ್
ಕರ್ನಾಟಕ	1,20,08,490	1,76,14,475	13.6%
ಪಶ್ಚಿಮಬಂಗಾಳ	71,62,103	1,13,17,504	16.5%
ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ	1,05,12,538	1,67,02,625	16.7%
ತೆಲಂಗಾಣ	54,53,348	89,48,830	17.9%
ಮೂಲ: ಆರ್‌ಬಿಐ			

5. **ನಿರ್ಮಾಣ ವಲಯ:** ಭಾರತದ ನಗರೀಕರಣ ಮತ್ತು ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ನಿಧಾನಗತಿ ಇರುವುದರಿಂದ, ನಿರ್ಮಾಣ ವಲಯ ಬಹಳ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಸಾಗುತ್ತಿದೆ. ನಿರ್ಮಾಣ ವಲಯದಿಂದ ಆಗುತ್ತಿರುವ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆಯ ಪ್ರಮಾಣ ಕೇವಲ ಶೇಕಡ 37.5 ಎಂದು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಂತ್ರಾಲಯದ ಮಾಹಿತಿಗಳು ತಿಳಿಸುತ್ತವೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ನಿರ್ಮಾಣ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಸಿಎಜಿಆರ್ ಶೇಕಡ 1.7 ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿರುವ ಮೂರು ರಾಜ್ಯಗಳ ಸಿಎಜಿಆರ್ ಹೀಗಿದೆ: ಪಶ್ಚಿಮಬಂಗಾಳ ಶೇಕಡ 11.5, ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ ಶೇಕಡ 7.35 ಮತ್ತು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಶೇಕಡ 5.36. ಈ ಮೂರು ರಾಜ್ಯಗಳ ಸರಾಸರಿ ದರ ಶೇಕಡ 8 ಆಗಿರುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 24.11: ನಿರ್ಮಾಣ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ಪ್ರಥಮ ಮೂರು ರಾಜ್ಯಗಳ ಸಿಎಜಿಆರ್

ನಿರ್ಮಾಣ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ರಾಜ್ಯಗಳ ಜಿಎಸ್‌ಡಿಪಿ (ರೂ. ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)			ವಾರ್ಷಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ
ರಾಜ್ಯಗಳು	2014-15	2017-18	ಮೂರು ವರ್ಷದ ಸಿಎಜಿಆರ್
ಕರ್ನಾಟಕ	61,37,487	64,52,670	1.7%
ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ	1,01,15,122	1,18,31,838	5.4%
ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ	45,32,380	56,07,400	7.4%
ಪಶ್ಚಿಮಬಂಗಾಳ	53,68,490	74,40,023	11.5%
ಮೂಲ: ಆರ್‌ಬಿಐ			

ನಿರ್ಮಾಣ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಮಾದರಿಗಳ ಹುಡುಕಾಟದಲ್ಲಿ ಸಿಗುವ ಉತ್ತಮ ಮಾದರಿ ಎಂದರೆ ಚೀನಾ ದೇಶದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ. 1990ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 26.4ರಷ್ಟು ನಗರೀಕರಣವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಚೀನಾ ದೇಶ ಪ್ರಸ್ತುತ ಶೇಕಡ 59.2ರಷ್ಟು ನಗರೀಕರಣ ದರವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ನಗರೀಕರಣ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಆ ದೇಶದ ನಿರ್ಮಾಣ ವಲಯವನ್ನು ಶೇಕಡ 16.6ರಷ್ಟು ದರದಲ್ಲಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿತು ಎಂದು ನ್ಯಾಷನಲ್ ಬ್ಯೂರೋ ಆಫ್ ಸ್ಟಾಟಿಸ್ಟಿಕ್ಸ್ (ಎನ್‌ಬಿಎಸ್) ಜಾಲತಾಣ ಹೇಳುತ್ತದೆ.

- ಅ. 1978ರಲ್ಲಿ 13.9 ಬಿಲಿಯನ್ ಯೂನ್‌ಗಳ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದ ನಿರ್ಮಾಣ ವಲಯ 2017ರಲ್ಲಿ 5.57 ಟ್ರಿಲಿಯನ್ ಯೂನ್‌ಗಳ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿತ್ತು (\$816.6 ಬಿಲಿಯನ್).
- ಆ. ದೇಶದ ಜಿಡಿಪಿಗೆ 1978ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 3.8ರಷ್ಟು ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದ ನಿರ್ಮಾಣ ವಲಯ, 2017ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 6.7ರಷ್ಟು ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿತ್ತು.
- ಇ. 1978ರಲ್ಲಿ ಚೀನಾ ದೇಶ ಕೇವಲ 52,000 ಕಿಮಿಗಳಷ್ಟು ರೇಲ್ವೆ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು. 2017ರಲ್ಲಿ ಅದರ ಪ್ರಮಾಣ 1,27,000 ಕಿಮಿಗಳಷ್ಟು ಆಗಿರುತ್ತದೆ; ಇದರಲ್ಲಿ 25,000 ಕಿಮಿ ಹೈಸ್ಪೀಡ್ ರೈಲು ಮಾರ್ಗವಾಗಿದೆ.
- ಈ. ಚೀನಾ ದೇಶ 1,30,000 ಕಿಮಿಗಳಷ್ಟು ಹೈವೇ ರಸ್ತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಇದು ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಿನದಾಗಿದೆ; ಅಮೆರಿಕಾ ದೇಶ ಕೂಡ ಇಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದಿಲ್ಲ. 2011ರ ನಂತರ ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ 10,000 ಕಿಮಿ ರಸ್ತೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಚೀನಾದ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದರೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಲಾಭವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು. ಇದು ಜಿಡಿಪಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ನಿರ್ಮಾಣ ವಲಯದ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು ಹೆಚ್ಚುತ್ತವೆ. ಲೋಹಗಳ ಬಳಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ, ಬೃಹತ್ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತದೆ, ತೆರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹವಾಗುತ್ತದೆ. ನಿರ್ಮಾಣ ವಲಯದ ಮೇಲೆ ಗಮನಹರಿಸಿದರೆ, ಉಳಿದ ವಲಯಗಳಲ್ಲೂ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

6. ಕೃಷಿ: ಕರ್ನಾಟಕದ ಕೃಷಿ ವಲಯದ ಸಿಎಜಿಆರ್ ಶೇಕಡ 11. ಭಾರತದ ಮುಂಚೂಣಿ ರಾಜ್ಯಗಳ ಸಿಎಜಿಆರ್ ಹೀಗಿದೆ: ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ ಶೇಕಡ 20.6, ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ ಶೇಕಡ 13.4, ಪಶ್ಚಿಮಬಂಗಾಳ ಶೇಕಡ 12.6. ಈ ಮೂರು ರಾಜ್ಯಗಳ ಸರಾಸರಿ ಶೇಕಡ 15.5 ಆಗಿರುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 24.12: ಕೃಷಿ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ಪ್ರಥಮ ಮೂರು ರಾಜ್ಯಗಳ ಸಿಎಜಿಆರ್			
ರಾಜ್ಯಗಳು	ಕೃಷಿ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಮುಂಚೂಣಿ ರಾಜ್ಯಗಳ ಜಿಎಸ್‌ಡಿಪಿ (ರೂ. ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)		ವಾರ್ಷಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ
	2014-15	2017-18	ಮೂರು ವರ್ಷದ ಸಿಎಜಿಆರ್
ಕರ್ನಾಟಕ	1,08,95,900	1,49,19,900	11.0%
ಪಶ್ಚಿಮಬಂಗಾಳ	1,01,71,379	1,45,20,957	12.6%
ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ	78,89,822	1,15,11,734	13.4%
ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ	1,30,94,566	2,29,68,000	20.6%
ಮೂಲ: ಆರ್‌ಬಿಬಿ			

ಈ ಎಲ್ಲಾ ಮೂರು ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಕರ್ನಾಟಕದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಪೂರಕವಾದ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಕೆಲವು ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ವೇಗಗೊಳಿಸಲು ಅವಕಾಶವಿದೆ:

24.7.2 ಕೃಷಿ ವಲಯವನ್ನು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ಬ್ರ್ಯಾಂಡಿಂಗ್, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮತ್ತು ರಫ್ತಿನ ಮೂಲಕ ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು

ಏಕ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುವ ರೈತರು ಸರ್ಕಾರದ ಎಂಎಸ್‌ಪಿಯ ಬೆಂಬಲದಿಂದ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೆಲೆಯ ಶೇಕಡ 80-90ರಷ್ಟು ಮೌಲ್ಯವನ್ನುಗಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಫಲರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಎಂಎಸ್‌ಪಿ ಬೆಂಬಲವಿಲ್ಲದೆ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುವ ರೈತರಿಗೆ ಕೇವಲ ಶೇಕಡ 30-35ರಷ್ಟು ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪಡೆಯಲು ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಸಮಸ್ಯೆ ಉತ್ತಮವಾದ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ

ಅವಕಾಶಗಳು ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಈ ಬೆಳೆಗಳಿಂದ ರೈತರು ಕನಿಷ್ಠ ಶೇಕಡ 20ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿನ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಅವಕಾಶವಾದರೂ ಸಾಕು, ಅವರ ಜೀವನಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಸುಧಾರಣೆಯಾಗಲು ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆ.

ರಫ್ತು ಕ್ಷೇತ್ರ ರೈತರಿಗೆ ಇರುವ ಮತ್ತೊಂದು ಮುಖ್ಯವಾದ ಅವಕಾಶವಾಗಿರುತ್ತದೆ. 2021ರಲ್ಲಿ ಜಾಗತಿಕ ಆರ್ಥಿಕತೆ 94.8 ಟ್ರಿಲಿಯನ್ ಡಾಲರ್‌ಗಳಾಗಿದ್ದರೆ, ಭಾರತದ ಆರ್ಥಿಕತೆ 2.95 ಟ್ರಿಲಿಯನ್ ಡಾಲರ್ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಕೃಷಿ ವಲಯವನ್ನು ರಫ್ತಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ರೂಪಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾದರೆ, ಜಾಗತಿಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಹಿಡಿತ ಸಾಧಿಸುವ ಅವಕಾಶಗಳು ಲಭ್ಯವಾಗಲಿವೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಇದು ಸಾಧ್ಯವಾದರೆ, ಶೇಕಡ 32ಪಟ್ಟು ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಕಾಣಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಸದ್ಯದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಕೃಷಿ ರಫ್ತು 50 ಬಿಲಿಯನ್ ಡಾಲರ್ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಹೂಗಳ ರಫ್ತಿನ ಪ್ರಮಾಣ ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿದೆ; ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿರುವ ಕೆಐಎಎಲ್ ಮೂಲಕ ಹೂಗಳ ರಫ್ತು ಉತ್ತಮ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗುತ್ತಿದೆ. ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ತನ್ನ ಹೂ ಮತ್ತು ಹಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಬ್ರ್ಯಾಂಡ್ ಒಂದನ್ನು ರೂಪಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಇದರ ಪೂರೈಕೆ ಸರಣಿಯನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಇದನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ರೈತರಿಗೆ ಕೆಲವು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳ ಕುರಿತು ತರಬೇತಿ ನೀಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ: ಅಗ್ರಿಕೇಷನ್, ಗ್ರೇಡಿಂಗ್, ಸಾರ್ಟಿಂಗ್, ಪ್ಯಾಕೇಜಿಂಗ್ ಇತ್ಯಾದಿ. ಜೊತೆಗೆ ನಂಬಿಕೆಗೆ ಅರ್ಹತೆಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವುದು ಮತ್ತು ರಫ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಪೂರಕವಾದ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಲಿಂಕ್ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆಗೆ ಅರ್ಹವಾದ ಮತ್ತು ಮನ್ನಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಮನ್ನಣೆ ಪಡೆದುಕೊಂಡಲ್ಲಿ (ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಷನ್), ಜಾಗತಿಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಸಾವಯವ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಬಹುದು. ಕೃಷಿ ತಾಂತ್ರಿಕತೆಯನ್ನು (ಅಗ್ರಿಕೆಕ್) ಸೂಕ್ತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ರಫ್ತು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಂಡರೆ, ರೈತರಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಲಾಭ ದೊರೆಯುವ ಅವಕಾಶಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತವೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಸಮಗ್ರ ಕೃಷಿ ರಫ್ತು ಯೋಜನೆಯೊಂದನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಹೊಂದುವ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಯಿರುತ್ತದೆ.

ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಾಧಾರಿತ ಕೊಂಡಿಗಳನ್ನು ಸೃಜಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು, ಬ್ರ್ಯಾಂಡಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಕೆಟಿಂಗ್ ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ತಾಂತ್ರಿಕತೆ ಉತ್ತಮ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ:

ಅ) ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಗೋಚರಿಸುವ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು.

ಆ) ಬಳಕೆದಾರರು ಮತ್ತು ರೈತರ ನಡುವೆ ನೇರ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮೌಲ್ಯ ರೈತರಿಗೆ ದೊರೆಯಲಿದೆ.

ಕೆಲವು ತಾಂತ್ರಿಕ ಆಧಾರಿತ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳು ಹೀಗಿವೆ:

1. ರೈತರನ್ನು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯೊಂದಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಜೋಡಿಸುವ ಅಗ್ರಿ-ಟೆಕ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡುವುದು: ಕಳೆದ 5-7 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು ಮತ್ತಿತರ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ 500ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಗ್ರಿ-ಟೆಕ್ ಕಂಪನಿಗಳು ರೈತರ ಸಬಲತೆಯನ್ನು ಪುಷ್ಟೀಕರಿಸುವ ಅನೇಕ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಹಾಯಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವು ನೇರ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮಾಹಿತಿ, ಕೊಯ್ಲಿನ ನಂತರದ ಸಹಾಯ, ಗೋಧಾಮು ಸೌಲಭ್ಯ, ಬೆಲೆ ಅಂದಾಜು, ಡಿ2ಸಿ ಅವಕಾಶಗಳು, ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಣಕಾಸು ಸೌಲಭ್ಯ ಮತ್ತು ವಿಮೆ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಕೊಂಡಿಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ನೀಡಿವೆ. ಇದರಿಂದ ರೈತರಿಗೆ ಶೇಕಡ 20-25ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಆದಾಯ ಪಡೆಯಲು ಅವಕಾಶವಾಗಿದೆ. ಸಿಓಡಿ, ಯುಪಿಐಗಳ ಮೂಲಕ ನೇರ ಪಾವತಿ, ಕಡಿಮೆ ನಷ್ಟ, ಮುಂತಾದ ಅನುಕೂಲಗಳು ದೊರೆತಿವೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಈ 500ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಗ್ರಿ-ಟೆಕ್ ಕಂಪನಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಬಂಡವಾಳ ನೀಡಲು ರೂ.1000 ಕೋಟಿಗಳ ನಿಧಿಯೊಂದನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬಹುದು. ಇದರಿಂದ ಈ ಕಂಪನಿಗಳು ಇನ್ನಷ್ಟು ತಾಂತ್ರಿಕ ಪರಿಣತಿಯೊಂದಿಗೆ ರೈತರನ್ನು ವಿವಿಧ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತು ಪೂರೈಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಂದಿಗೆ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಒಳಪಡಿಸಲು ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆ.
2. ಟೆಕ್ನಾಲಜಿ ವೇದಿಕೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಬೃಹತ್ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ತಾಂತ್ರಿಕತೆಯ ಅಳವಡಿಕೆ: ಅಗ್ರಿ ಟೆಕ್ ವೇದಿಕೆಗಳಲ್ಲದೆ, ಇತರೆ ತಾಂತ್ರಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಕೃಷಿ ವಲಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು ಸೃಷ್ಟಿಸಬಹುದು. ರಫ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಗ್ರೇಡಿಂಗ್, ಸಾರ್ಟಿಂಗ್, ಗುಣಮಟ್ಟ ನಿಯಂತ್ರಣ, ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಕೊಯ್ಲು, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮತ್ತು ಪೂರೈಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಉತ್ತಮ ಅವಕಾಶ, ಮತ್ತು ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ದರದಲ್ಲಿ ಬೆಲೆಗಳ ನಿಗದಿ ಇತ್ಯಾದಿ

ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಬೇಡುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ನೇರವಾಗಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ನೀಡುವ ವೇದಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಹಕಾರ ಒದಗಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ರೈತರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅನುಕೂಲ ತರುತ್ತವೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ರೈತರು ತಮ್ಮ ಬೆಳೆಗಳ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಉಂಟಾಗುವ ನಷ್ಟಗಳ ಅಪಾಯವನ್ನು ಕಡಿಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ರಫ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು. ಆದರೆ ಇದನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಅನೇಕ ವಿಧದ ತರಬೇತಿ ಬೇಕಿರುತ್ತದೆ. ಬಹು ಬೆಳೆ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಬೆಳವಣಿಗೆ ಸರಪಳಿಗಳ ಜ್ಞಾನ, ಜಮೀನಿನ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಗುಣಮಟ್ಟ ನಿರ್ಧಾರ, ಮತ್ತಿತರ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳ ಕುರಿತು ಸ್ಪಷ್ಟತೆ ಇರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈಗ ಇಡೀ ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ, ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯವಾಗುವಂತೆ, ಇಲ್ಲವೇ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಅನ್ವಯವಾಗುವಂತೆ ಒಂದು ಕೃಷಿ ನೀತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವುದು ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಸ್ಥಳೀಯ ಹವಾಮಾನ ಮತ್ತು ಬೆಳೆ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಂತೆ, ಗೋಧಾಮು ಸೌಲಭ್ಯ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಂಪರ್ಕ ಇವುಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ತಾಲ್ಲೂಕುವಾರು ನೀತಿಯ ರಚನೆ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ತಾಂತ್ರಿಕತೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ರೈತರೂ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ತಂತ್ರವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲು ಅವಕಾಶವಿರಬೇಕು.

3. **ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಹೂವು ರಫ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳಿಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರ:** ಸಾಕಷ್ಟು ಯಶಸ್ಸನ್ನುಗಳಿಸಿರುವ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಹೂವು ರಫ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಂತೆಯೇ, ಕರ್ನಾಟಕದ ಉದ್ದಗಲಕ್ಕೂ ಇಂತಹುದೇ 100-500 ರಫ್ತು ಆಧಾರಿತ ವಿಶೇಷ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.
4. **ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೊಂದು ಬ್ರ್ಯಾಂಡ್ ಅನ್ನು ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸುವುದು:** ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಆಹಾರದ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿಕೊಂಡು ಕರ್ನಾಟಕ ತನ್ನದೇ ಆದ ಬ್ರ್ಯಾಂಡ್ ಒಂದನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಥೈಲಾಂಡ್ ದೇಶ ತನ್ನದೇ ಆದ ಬ್ರ್ಯಾಂಡ್ ಅನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಥೈ ಹೋಟೆಲ್‌ಗಳು ಈ ಬ್ರ್ಯಾಂಡ್ ಅನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತವೆ. ಇದೇ ರೀತಿ ಕರ್ನಾಟಕವು ಸಹ ನಮ್ಮ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುವ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಸಾಂಬಾರು ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು, ತರಕಾರಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ತನ್ನದೇ ಆದ ಸಮಗ್ರ ಬ್ರ್ಯಾಂಡ್ ಒಂದನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ವಿಶೇಷವಾದ ರಫ್ತು ಅವಕಾಶಗಳು ಅದರಲ್ಲೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ವಿಶೇಷ ಭಾರತೀಯ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ರಫ್ತು ಅವಕಾಶಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತವೆ.
5. **ಆಹಾರ ಸಂಸ್ಕರಣೆಯ ಮೂಲಕ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆ:** ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕೃಷಿ ರಫ್ತು ದೇಶಗಳು ವಿಶೇಷವಾದ ನೀತಿಯೊಂದನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತವೆ. ಅಮೆರಿಕಾ, ಜರ್ಮನಿ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್‌ನಂತಹ ಯೂರೋಪಿಯನ್ ದೇಶಗಳು ಮತ್ತು ಚೀನಾ ದೇಶ ತಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಸಹಜ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ವಿಧಾನದ ಮೂಲಕ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ನೀಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಹೆಚ್ಚಿನ ಲಾಭವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತವೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಸಬಹುದು. ಇದರಿಂದ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು ಬೇಗನೆ ಹಾಳಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಸ್ಥಳೀಯ ಮತ್ತು ಜಾಗತಿಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳ ಮೇಲೆ ಹಿಡಿತ ಸಾಧಿಸಲು ಆಹಾರ ಸಂಸ್ಕರಣೆಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬಂಡವಾಳವನ್ನು ಹೂಡುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿರುತ್ತದೆ. ಕ್ಲಸ್ಟರ್ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಮೆಗಾ ಆಹಾರ ಪಾರ್ಕ್‌ಗಳನ್ನು ಸೃಜಿಸುವ ಭಾರತದ ನೀತಿ ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಹಾಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಲಾಭ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನಷ್ಟ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಇರುವ ಆಹಾರ ಪಾರ್ಕ್‌ಗಳ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬಂಡವಾಳವನ್ನು ಹೂಡುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ, ಇನ್ನಷ್ಟು ಆಹಾರ ಪಾರ್ಕ್‌ಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸವಾಗಬೇಕಿದೆ.

24.7.3 ಹೆಚ್ಚು ಕಾರ್ಮಿಕಆಧಾರಿತ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ರಫ್ತುಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು

ಹೆಚ್ಚು ಕಾರ್ಮಿಕಆಧಾರಿತ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು (ಎಲ್‌ಐಇಗಳು/LIIs) ದೊಡ್ಡ ಪರಿವರ್ತನೆಗಳನ್ನು ತರುವ ಜೊತೆಗೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರಿಗೆ ಲಾಭದಾಯಕ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಮಾರ್ಗವಾಗಿದೆ. ದುಡಿಯುವ ಜನರಿಗೆ ಕೌಶಲ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿದರೆ, ಎಲ್‌ಐಇಗಳು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಆದಾಯದ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ. ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವನ ವೆಚ್ಚಗಳು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದರೂ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ದೊರಕುವ ಕಡಿಮೆ ವೇತನವು ಜೀವನದ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಪುರುಷರಂತೆ ಒಡಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ ಮಹಿಳೆಯರು ಈಗ ತಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಗಳು ಮತ್ತು ಪಟ್ಟಣಗಳ ಬಳಿ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬಹುದು, ಪ್ರಯಾಣಿಸಿ ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ಜೀವನೋಪಾಯವನ್ನು ಗಳಿಸಬಹುದು. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದನಾ ವಲಯದ ಉದ್ಯೋಗವು ಒಟ್ಟು ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 11.74ರಷ್ಟು ಮಾತ್ರ.

ಇದನ್ನು ಸೂಕ್ತವಾದ ಎಲ್‌ಐಐಗಳ ಮೂಲಕ ವೇಗವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿಸಬಹುದು.

ಚೀನಾ ತನ್ನ ದೊಡ್ಡ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಸಾಮೂಹಿಕ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಒದಗಿಸಲು, ಆರ್ಥಿಕತೆ ಮತ್ತು ರಫ್ತುಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಎಲ್‌ಐಐಗಳನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿದೆ. 2020ರಲ್ಲಿ ಚೀನಾವು ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತ ವಿವಿಧ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳಿಗೆ ಯುಎಸ್‌ಡಿ 2.591 ಟ್ರಿಲಿಯನ್ ಮೌಲ್ಯದಷ್ಟು ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ರವಾನಿಸಿದೆ ಎಂದು ವರದಿಗಳು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ . ಇದು ಚೀನಾದ 1.4 ಬಿಲಿಯನ್ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ತಲಾ ರಫ್ತು ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಿದರೆ ಚೀನಾದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಯುಎಸ್‌ಡಿ 1,850ಗಳಷ್ಟು ತಲಾ ರಫ್ತು ಮೌಲ್ಯ ಬರುತ್ತದೆ. ಚೀನಾದ ಬಹುಪಾಲು ರಫ್ತು ಎಲ್‌ಐಐಗಳಿಂದ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಎಲ್‌ಐಐಗಳ ಮೂಲಕ ಚೀನಾ ತನ್ನ ದೊಡ್ಡ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಸಮೂಹ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಒದಗಿಸಿದೆ.

ಚೀನಾದ ಪ್ರಮುಖ ಹತ್ತು ರಫ್ತುಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯು (2020ರಲ್ಲಿ ಯುಎಸ್‌ಡಿ 2.591 ಟ್ರಿಲಿಯನ್) ನಮಗೆ ಜಾಗತಿಕ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಪಾಲನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ಯಾವ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬಹುದು ಎನ್ನುವ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ:

(ಒಟ್ಟು ರಫ್ತುಗಳ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ)

1. ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕಲ್ ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳು ಮತ್ತು ಉಪಕರಣಗಳು: ಯುಎಸ್‌ಡಿ 710.1 ಬಿಲಿಯನ್ (27.4%)
2. ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಸೇರಿದಂತೆ ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳು: ಯುಎಸ್‌ಡಿ 440.3 ಬಿಲಿಯನ್ (17%)
3. ಪೀಠೋಪಕರಣಗಳು, ಹಾಸಿಗೆ, ಲೈಟುಗಳು, ಪ್ರಿಫ್ಯಾಬ್ ಕಟ್ಟಡಗಳು: ಯುಎಸ್‌ಡಿ 109.4 ಬಿಲಿಯನ್ (4.2%)
4. ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್, ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ವಸ್ತುಗಳು: ಯುಎಸ್‌ಡಿ 96.4 ಬಿಲಿಯನ್ (3.7%)
5. ಆಪ್ಟಿಕಲ್, ತಾಂತ್ರಿಕ, ವೈದ್ಯಕೀಯ ಉಪಕರಣ ಯುಎಸ್‌ಡಿ 80.2 ಬಿಲಿಯನ್ (3.1%)
6. ವಾಹನಗಳು: ಯುಎಸ್‌ಡಿ 76.3 ಬಿಲಿಯನ್ (2.9%)
7. ವಿವಿಧ ಜವಳಿ ಮತ್ತು ಧರಿಸಿರುವ ಬಟ್ಟೆ: ಯುಎಸ್‌ಡಿ 75.6 ಬಿಲಿಯನ್ (2.9%)
8. ಆಟಕೆಗಳು, ಕ್ರೀಡಾ ಸಲಕರಣೆಗಳು: ಯುಎಸ್‌ಡಿ 71.5 ಬಿಲಿಯನ್ (2.8%)
9. ಕಬ್ಬಿಣ ಅಥವಾ ಉಕ್ಕಿನ ಸಲಕರಣೆಗಳು: ಯುಎಸ್‌ಡಿ 71.1 ಬಿಲಿಯನ್ (2.7%)
10. ಬಟ್ಟೆ, ಪರಿಕರಗಳು (ಹೆಣೆದ ಅಥವಾ ಕ್ರೋಚೆಟ್ ಅಲ್ಲ): ಯುಎಸ್‌ಡಿ 62.3 ಬಿಲಿಯನ್ (2.4%)

ಚೀನಾದ ಜೀವನ ವೆಚ್ಚಗಳು ಗಗನಕ್ಕೇರುತ್ತಿರುವುದು, ಕಾರ್ಮಿಕ ವೆಚ್ಚಗಳು ಕೂಡಾ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವುದು, ಗಾರ್ಮೆಂಟ್ಸ್‌ನಂತಹ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಏಷ್ಯಾದ ಬೇರೆಡೆಗೆ ಸ್ಥಳಾಂತರಗೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತಿವೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಬಾಂಗ್ಲಾದೇಶ, ವಿಯೆಟ್ನಾಂ ಮತ್ತು ಇಂಡೋನೇಷ್ಯಾದಂತಹ ದಕ್ಷಿಣ ಮತ್ತು ಆಗ್ನೇಯ ಏಷ್ಯಾದ ಆರ್ಥಿಕತೆಗಳು ಈ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿಯಲು ಗಂಭೀರವಾದ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ಕರ್ನಾಟಕವು ಚೀನಾದಿಂದ ತೆರವಾಗಿರುವ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೆಚ್ಚು ಸಾಮರ್ಥ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ರಫ್ತುಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕು.

ಕರ್ನಾಟಕವು ಉತ್ತಮವಾದ ವ್ಯವಹಾರ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರದ ಭೌಗೋಳಿಕ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಸೂಯೆಜ್ ಕಾಲುವೆಗೆ ಸಮೀಪ, ಆಗ್ನೇಯ ಏಷ್ಯಾಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಯುರೋಪ್ ಮತ್ತು ಯುಎಸ್‌ಎಗೆ ಪೂರ್ವ ಕರಾವಳಿಯಂತಹ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಸೆರೆಹಿಡಿಯಬಹುದು. ಮಂಗಳೂರು ಬಂದರು ಪಶ್ಚಿಮ ಕರಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ಆಳವಾದ ಒಳನೀರಿನ ಬಂದರು, ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಉದ್ಯಮ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಬಹುದು. ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಕಾರವಾರ ಬಂದರನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಬಹುದು. ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಆದ್ಯತೆ. ಮೇಲೆ ತಿಳಿಸಿರುವ ಕ್ರಮಗಳು ಕರ್ನಾಟಕದ ಉತ್ಪಾದನಾ ವಲಯದ ಜಿವಿಎ ಮತ್ತು ರಫ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ:

- ಎ. ಉಡುಪುಗಳು
- ಬಿ. ತಯಾರಿಕೆ
- ಸಿ. ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್ ಅಸೆಂಬ್ಲಿ
- ಡಿ. ಆಟೋಮೊಬೈಲ್ ಅಸೆಂಬ್ಲಿ
- ಇ. ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕಲ್ ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳು ಮತ್ತು ಉಪಕರಣಗಳು

ಎಫ್. ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಸೇರಿದಂತೆ ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳು

ಕೈಗಾರಿಕಾ ಕ್ಲಸ್ಟರ್‌ಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯದಾದ್ಯಂತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಬಹುದು, ಹೈಸ್ಪೀಡ್ ರೈಲ್ವೇ ಮತ್ತು ರಸ್ತೆ ಸಾರಿಗೆ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಮೂಲಕ ಬೆಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ಕರಾವಳಿ ಬಂದರುಗಳಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕಿಸಬಹುದು. ಕೈಗಾರಿಕಾ ಕ್ಲಸ್ಟರ್‌ಗಳನ್ನು ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿ, ಆ ಪ್ರದೇಶದ ಜನರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ-ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ, ಸಮೂಹ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಬಹುದು. ಇದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನರ ಉದ್ಯೋಗಗಳು ಕೃಷಿಯಿಂದ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯವು ಈಗಾಗಲೇ ಎಂಎಸ್‌ಎಂಐಯಲ್ಲಿ 70,000 ನೋಂದಾಯಿತ ಕಂಪನಿಗಳ ಬಲದೊಂದಿಗೆ 17,000-ದೊಡ್ಡ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳು ಮತ್ತು ಬೃಹತ್ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಆಧಾರಿತ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕವು ಕಾರ್ಮಿಕ ಆಧಾರಿತ ಉದ್ಯಮ ನೀತಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿದ ಮೊದಲ ರಾಜ್ಯವಾಗಿದೆ. 2030ರ ಗುರಿಗಳನ್ನು ತಲುಪಲು, ಈ ನೀತಿಯ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಉದ್ದೇಶಿತ ಉದ್ದೇಶಗಳೊಂದಿಗೆ ಬೆಂಬಲಿಸಬೇಕು. ಸಿಂಗಾಪುರದ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಳಿಯಂತೆ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ನಿಗದಿತ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ನಿಯೋಜಿಸಲು ಇನ್ವೆಸ್ಟ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಗುಂಪನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸಿ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಬಹುದು.

24.7.4 ನಿರ್ಮಾಣ ವಲಯವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹೂಡಿಕೆ ಮಾಡುವುದು

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣ ಉದ್ಯಮವು ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷ 2022 ರಲ್ಲಿ ರೂ.96,354 ಕೋಟಿ ಆಗಿತ್ತು. ಇದು ಜಿಎಸ್‌ಡಿಪಿಗೆ ಕೇವಲ ಶೇಕಡ 4.7ರಷ್ಟು ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿದೆ. ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷ2020ರಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣ ಉದ್ಯಮವು ರೂ. 81,929 ಕೋಟಿಯಾಗಿದ್ದು, ಇದು ಜಿಎಸ್‌ಡಿಪಿಗೆ ಶೇಕಡ 5.1ರಷ್ಟು ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿತು. ಈ ಉದ್ಯಮವು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ದೇಶದಾದ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚು ಬಳಕೆಯಾಗದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಚಲಕವಾಗಿದೆ. ಈ ಉದ್ಯಮವು ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ನಿರ್ಮಾಣ ಉದ್ಯಮವು ಲೋಹದ ಬಳಕೆ, ಸಾಮೂಹಿಕ ಉದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ತೆರಿಗೆಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಹಿಂದಣ ಸಂಬಂಧವನ್ನು (backward-linkage) ಹೊಂದಿದೆ. ನಿರ್ಮಾಣ ಉದ್ಯಮದ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚು ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಿದ್ದರೆ ಉತ್ಪಾದನೆ, ರಫ್ತು ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರದಂತಹ ಇತರ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಬೆಂಬಲ ದೊರಕುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮೇಲೆ ಗುರುತಿಸಿರುವ ಚೀನಾ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಕರ್ನಾಟಕದ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಭಾರೀ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕು. ಅದು ಕೆಳಗಿನವುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರಬಹುದು:

- ಎ. ಸುವರ್ಣ ಕರ್ನಾಟಕ 8 ಲೇನ್ ಎಕ್ಸ್‌ಪ್ರೆಸ್‌ವೇ: ಬೀದರ್‌ನಿಂದ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಅತ್ಯಾಧುನಿಕ 8 ಲೇನ್ ಎಕ್ಸ್‌ಪ್ರೆಸ್‌ವೇ. ಮಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ಕಾರವಾರ ಬಂದರುಗಳ ನಡುವೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಾರಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ. ಮಧ್ಯ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಹೈಸ್ಪೀಡ್ ರೈಲುಮಾರ್ಗ, ಇವುಗಳು ಕರ್ನಾಟಕದ ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರಗೊಳಿಸಲಿದೆ.ಇವು ಎಲ್ಲಾ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಕ್ಲಸ್ಟರ್‌ಗಳನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ಬಂದರುಗಳಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಪ್ರಯಾಣಿಕರು ಮತ್ತು ಸರಕುಗಳು ತಲುಪುವ ವೇಗವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕದ ಇಒಡಿಬಿಯು ಬೃಹತ್ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಿಸುತ್ತದೆ.
- ಬಿ. ಗ್ರಾಮೀಣ ರಸ್ತೆ ಸಂಪರ್ಕ: ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ರಸ್ತೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕಿಸಲು ಕೇಂದ್ರದ ಅನುದಾನಗಳು ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳ ಸಾಲವನ್ನು ದೊಡ್ಡ-ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಇದು ನಗರೀಕರಣ, ಕೈಗಾರಿಕೀಕರಣ ಮತ್ತು ರಫ್ತುಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಿ ಒಳನಾಡುಗಳನ್ನು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕಿಸುತ್ತದೆ.

- ಸಿ. ರೈಲ್ವೆ ಮತ್ತು ಸರಕು ಸಾಗಣೆ ಕಾರಿಡಾರ್‌ಗಳು: ಹೆಚ್ಚಿನ ಭಾರ ಮತ್ತು ವೇಗವಾಗಿ ಸಂಚರಿಸುವ ಬೃಹತ್ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ರೈಲ್ವೆ ಜಾಲವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದು, ಇದು ರಾಜ್ಯದಾದ್ಯಂತ ಸರಕು ಮತ್ತು ಜನರ ಸಾಗಣೆಯ ವೇಗವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುತ್ತದೆ.
- ಡಿ. ಮೆಟ್ರೋ ಮತ್ತು ಬಸ್ ಸೇವೆಗಳಂತಹ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಾರಿಗೆ: ಮೆಟ್ರೋ ಮತ್ತು ಇತರ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಾರಿಗೆ ಮೇಲಿನ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹೂಡಿಕೆಯು, ಲಾಭದೊಂದಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಸಹ ಮಾಡಬಹುದು. ಬೆಂಗಳೂರಿನಂತಹ ಈಗಾಗಲೇ ಜನನಿಬಿಡ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಮೆಟ್ರೋ ಹೆಚ್ಚಿಗುತ್ತನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದರ ಹೊರತಾಗಿ, ಕರ್ನಾಟಕದಾದ್ಯಂತ ಇರುವ ನಗರಗಳು ಮತ್ತು ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಮೆಟ್ರೋವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವುದು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನರು ಅವಕಾಶಗಳಿಗಾಗಿ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮೆಟ್ರೋ ಮತ್ತು ಬಸ್‌ಗಳ ಸಂಯೋಜನೆ, ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ವಾಹನಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಸಣ್ಣ ನಗರಗಳು ಹಾಗೂ ಪಟ್ಟಣಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಬಹುದು.
- ಇ. ಬಂದರುಗಳು: ಕರ್ನಾಟಕವು 320 ಕಿಮೀ ಕರಾವಳಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಮಂಗಳೂರು ಬಂದರು ಪಶ್ಚಿಮ ಕರಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ಆಳವಾದ ಒಳ ನೀರಿನ ಬಂದರು ಮತ್ತು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಉದ್ಯಮ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ದೊಡ್ಡ ವ್ಯಾಪಾರದ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಬಹುದು. ಕಾರವಾರ ಬಂದರು ಸಹ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕವಾಗಿದೆ. ಈ ಬಂದರನ್ನು ಇತರ ಬಂದರುಗಳೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಬಹುದು. ಇದರಿಂದ ವ್ಯಾಪಾರವು ಬೃಹತ್ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತೃತವಾಗುತ್ತದೆ. ಕಾರವಾರ ಬಂದರಿನ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಮೂಲಕ ಸೂಯೆಜ್ ಕಾಲುವೆಗೆ ಅದರ ಸಮೀಪದ ಮತ್ತು ಯುರೋಪ್ ಮತ್ತು ಯುಎಸ್‌ಎಯಂತಹ ಪೂರ್ವ ಕರಾವಳಿಯಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾಗತಿಕ ವ್ಯಾಪಾರ ಕೇಂದ್ರವಾಗಲು ಕಾರವಾರ ಬಂದರನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.
- ಎಫ್. ಕಡಲತೀರದ ವಾಸಿಸುವ ಸ್ಥಳಗಳು: ಕರ್ನಾಟಕದ ಅನೇಕ ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಖಾಲಿಯಾಗಿವೆ. ಉದ್ಯಾನವನಗಳು, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸ್ಥಳಗಳು, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸ್ಥಳಗಳು, ವಸತಿ ಸಂಕೀರ್ಣಗಳು ಮುಂತಾದವುಗಳೊಂದಿಗೆ ಸುಂದರವಾದ ಕಡಲತೀರದ ವಾಸಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದು ಸ್ಥಳೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ಪರಿವರ್ತಿಸುತ್ತದೆ. ಶಾಂಘೈ ಮತ್ತು ಪುಡಾಂಗ್ ಎರಡೂ ಬದಿಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ನದಿಯ ಮುಂಭಾಗದ ಸ್ಥಳಗಳೊಂದಿಗೆ ಇದನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿದೆ.
- ಜಿ. ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮಕ್ಕೆ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ: ಕರ್ನಾಟಕವು ಹಂಪಿ, ಬೇಲೂರು, ಹಳೇಬೀಡು, ಮೈಸೂರು ಮತ್ತು ಕರಾವಳಿಯುದ್ದಕ್ಕೂ ಇರುವ ಹಲವಾರು ಅನೇಕ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಇವುಗಳನ್ನು ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಆಕರ್ಷಕ ಕೇಂದ್ರಗಳಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಬಹುದು. ಈ ಸ್ಥಳಗಳ ಸುತ್ತಲೂ ರಚನಾತ್ಮಕ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಜಾಲವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಇವುಗಳನ್ನು ರಸ್ತೆಗಳು, ರೈಲ್ವೆಗಳು ಮತ್ತು ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಜಾಲವನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುವುದು ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ.
- ಎಚ್. ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣಗಳು: ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಮಾನನಿಲ್ದಾಣ, ಕೆಐಎಎಲ್, ಪ್ರಯಾಣಿಕರು ಮತ್ತು ಸರಕು ಎರಡನ್ನೂ ಸಾಗಿಸುವ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ದಾಖಲೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತದೆ. ಎರಡನೇ ಟರ್ಮಿನಲ್ ನಿರ್ಮಾಣ ಹಂತದಲ್ಲಿರುವಾಗ, ಬಹು ಟರ್ಮಿನಲ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ರನ್‌ವೇಗಳೊಂದಿಗೆ ಶೀಘ್ರದಲ್ಲೇ ಮತ್ತೊಂದು ವಿಸ್ತರಣೆಯನ್ನು ಯೋಜಿಸುವುದು ವಿವೇಕಯುತವಾಗಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ವಿಮಾನ ಸಂಚಾರ ಮಾತ್ರ ಹೆಚ್ಚಾಗುವ ಜೊತೆ ಜೊತೆಗೆ ಇತರ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ವೇಗವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಬೇಕು. ಜೊತೆಗೆ ಮಂಗಳೂರು, ಬೆಳಗಾವಿ ಮತ್ತು ಕಲಬುರಗಿಯಂತಹ ಸಣ್ಣ ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯು ಬೆಂಗಳೂರಿನಿಂದ ಸಂಚಾರವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕದಾದ್ಯಂತ ವಿಸ್ತರಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇದು ಪ್ರಯಾಣಿಕರು ಮತ್ತು ಸರಕುಗಳ ವೇಗವಾದ ಮತ್ತು ಸರಳ ಸಂಚಾರಕ್ಕೆ ರಾಜ್ಯದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. 2030ಕ್ಕೆ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಅಂದಾಜು ಮಾಡಿ ಚೀನಾದ ಹಲವು ಪ್ರಮುಖ ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣಗಳು ಮೂರನೇ ರನ್‌ವೇಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಮತ್ತು ಆಸನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿವೆ. ಸಮಾನಾಂತರವಾಗಿ, 2030ರ ನಂತರ ಬೇಡಿಕೆಯ ಅಂದಾಜುಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಹೊಸ ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣಗಳನ್ನು ಚೀನಾ ದೇಶದಾದ್ಯಂತ ಯೋಜಿಸುತ್ತಿದೆ. ಪ್ರಮುಖ ಯುಎಸ್ ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣಗಳು ಕನಿಷ್ಠ 3-4 ರನ್‌ವೇಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಚಿಕಾಗೋ ಮತ್ತು ಡಲ್ಲಾಸ್‌ಗಳು ತಲಾ 7 ರನ್‌ವೇಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ.

ಐ. ಕಡಿಮೆ-ವೆಚ್ಚದ ವಸತಿ: ಮೂಲಸೌಕರ್ಯದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಹೂಡಿಕೆ ಮಾಡುವ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ವಸತಿಯು ಒಂದಾಗಿದೆ. ಇದು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ, ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗುಣಕ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಈ ವಲಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ವಿಫಲವಾದ ಅವಕಾಶವಿದೆ.

ರಾಜ್ಯದಾದ್ಯಂತ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತರುವುದು. ಆ ಮೂಲಕ ನಿರ್ಮಾಣ ಉದ್ಯಮದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣ ಸಾಮೂಹಿಕ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

24.7.5 ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ನಗರೀಕರಣ

ನಗರೀಕರಣವು ಮಾನವ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸುವಿಕೆಯು ವಿಶೇಷತೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಅವೆಂದರೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಉತ್ಪಾದಕತೆ, ಸರಕುಗಳ ಹೆಚ್ಚಿನ ಲಭ್ಯತೆ, ಸೇವೆಗಳ ವಿತರಣೆ, ಹೆಚ್ಚಿನ ವೇತನ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶಗಳನ್ನು ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸರಾಸರಿ ನಗರೀಕರಣ ದರವು ಶೇಕಡ 31.1ರಷ್ಟು ಇದ್ದರೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರಾಸರಿ ನಗರೀಕರಣವೂ ಶೇಕಡ 38 ರಷ್ಟಿದೆ; ಇತರ ರಾಜ್ಯಗಳಾದ ತಮಿಳುನಾಡು ಶೇಕಡ 48.5ರಷ್ಟು, ಕೇರಳ ಶೇಕಡ 47.7ರಷ್ಟು, ಗುಜರಾತ್ ಶೇಕಡ 43ರಷ್ಟು ಮತ್ತು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಶೇಕಡ 45.2ರಷ್ಟು ಸರಾಸರಿ ನಗರೀಕರಣ ದರವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿವೆ (2011ರ ಜನಗಣತಿಯಂತೆ). ಇಂದು ಅಂದರೆ 2022ರಲ್ಲಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು ಶೇಕಡ 43-45ರಷ್ಟು ನಗರೀಕರಣಗೊಂಡಿರುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿದೆ. ಕೋಷ್ಟಕ 24.13 ರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿರುವಂತೆ ಪ್ರಪಂಚದ ಶೇಕಡ 55.3ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿದ್ದರೆ, ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 34ರಷ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಕರ್ನಾಟಕವು ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ನಗರೀಕರಣ ಮತ್ತು ಈ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಇಂಜಿನ್‌ಗಳಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವ ಮೂಲಕ ನಗರಗಳ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬಹುದು.

ಕೋಷ್ಟಕ 20.13: ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತದ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಂದ ನಗರ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಶೇಕಡಾವಾರು	
ದೇಶಗಳು	ನಗರ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಶೇಕಡಾವಾರು ಪ್ರಮಾಣ
ಯುಎಸ್‌ಎ	82.3%
ಯುರೋಪ್	74.5%
ಚೀನಾ	59.2%
ವಿಶ್ವ	55.3%
ಆಫ್ರಿಕಾ	42.5%
ಕರ್ನಾಟಕ	38.0%
ಭಾರತ	34.0%

ಮೂಲ: ವಿಶ್ವ ಬ್ಯಾಂಕ್

ಭಾರತದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದರೆ, ಗ್ರಾಮ-ಆಧಾರಿತ ಸಮಾಜ ಎಂಬ ಸ್ಥಿರೀಕರಣದಿಂದಾಗಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ನಗರೀಕರಣವು ನಿಧಾನವಾಗಿದೆ. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ಯೋಜಕರು ಇನ್ನೂ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಚಿಂತನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ನೋಡುತ್ತಾರೆ - 'ಭಾರತದ ಭವಿಷ್ಯವು ಅದರ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿದೆ' ಎಂದು ಅವರು 1947 ರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದರು. ಇದು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನಿಜವಲ್ಲ. ಗ್ರಾಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸಂಕೀರ್ಣತೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ, ಜನರ ಆರ್ಥಿಕ ಅಗತ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳು ಬೆಳೆದಿವೆ. ಭಾರತದ ಆರು ಲಕ್ಷ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವುದು ಅಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ. ಭಾರತದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು ಅವರ ಆರ್ಥಿಕ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿರುವುದರ ಪರಿಣಾಮ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಸಮಾನತೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ-1 ರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿರುವಂತೆ, ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ಆದಾಯದ ವ್ಯತ್ಯಾಸವು ತುಂಬಾ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ, ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಉದ್ಯಮದಿಂದ ಸೇವೆಗಳಿಗೆ ಅವಲಂಬಿಸಿರುವ ಸರಾಸರಿ ವೇತನಕ್ಕೆ ಅನುಪಾತವು 1:2.2:3.5 ಆಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಈ ಅನುಪಾತವು ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕಿಂತಲೂ ಇನ್ನೂ 1:2.6:5.1 ನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಕೃಷಿ ಅವಲಂಬಿತರ ಈ ದೊಡ್ಡ ಗುಂಪನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಉಪ-ಆಕಾಂಕ್ಷೆಯ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಕಡೆಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇವರ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಿಯೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಕೃಷಿಕರು

ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಆರ್ಥಿಕ ಸಂಕಟದೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ದೊರೆಯುವ ಸಹಾಯಧನದ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಸಮಾಜ ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಆದಾಯದಲ್ಲಿನ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟುಗಳು ಮತ್ತು ವ್ಯತ್ಯಾಸವು ಬೆಂಗಳೂರಿನಂತೆ ಭಾರತದ ಕೆಲವು ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಎಂಜಿನ್‌ಗಳ ಕಡೆಗೆ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ವಲಸೆಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತಿದೆ.

2011 ರ ಜನಗಣತಿಯು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 29,390 ಹಳ್ಳಿಗಳು ಇರುವುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ 27,028 ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಜನರು ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಉಳಿದ 2,362 ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಜನರವಾಸವು ಇಲ್ಲವಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣ ಬಹುಶಃ ಬೆಂಗಳೂರು ಕಡೆಗೆ ವಲಸೆ, ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗಗಳು. ಇದಲ್ಲದೆ, 27,000 ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು ಕಷ್ಟಕರ. ಬದಲಾಗಿ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನರನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸುವುದರಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕದ ಆರ್ಥಿಕತೆಗೆ ಲಾಭವಾಗಬಹುದು.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ, 2011 ರ ಜನಗಣತಿಯು 281 ಪಟ್ಟಣಗಳು/ನಗರಗಳು ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 38ರಷ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ ಎಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ 22 ಪಟ್ಟಣಗಳು ಒಂದು ಲಕ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೆ, (ಕೇವಲ 1 ನಗರ ಮಾತ್ರ) ಹತ್ತು ಲಕ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಉಳಿದ 258 ಪಟ್ಟಣಗಳು ಸರಾಸರಿಗಿಂತ ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಮುಂಬರುವ 2021 ರ ಜನಗಣತಿಯು ಪ್ರಸ್ತುತ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನಮಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದಾದ್ಯಂತ ಸುಮಾರು 200 ಸಣ್ಣ ಪಟ್ಟಣಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿ ಗ್ರಾಮೀಣದಿಂದ ನಗರಕ್ಕೆ ಸ್ಥಳಾಂತರವನ್ನು ಸುಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು ಜನಗಣತಿಯಲ್ಲಿನ ಪಟ್ಟಣದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಬಳಸಬೇಕು. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಸಿಟಿಗಳ ಉಪಕ್ರಮದ ಮೂಲಕ ಇದುವರೆಗೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ 7 ನಗರಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದೆ. ಈ ಉಪಕ್ರಮವು ರಸ್ತೆಗಳು, ಸೌರಶಕ್ತಿ, ನೀರು ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಣ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿದೆ. ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷಿಯ ಜಿಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಬಡತನ ಹೆಚ್ಚಿರುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಮತ್ತು ಪಟ್ಟಣಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ವಿಶಾಲವಾಗಿ ಜೋಡಿಸಬಹುದು. ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ನಿಧಿಗಳೆರಡೂ 200 ಪಟ್ಟಣಗಳಿಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸುವುದರ ಮೇಲೆ ಗಮನಹರಿಸಬೇಕು, ಆದರೆ ಈ ಕೆಳಕಂಡನಾಲ್ಕು ನಿರ್ಣಾಯಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು:

- ಎ. **ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಪರ್ಕ:** 200 ಪಟ್ಟಣಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವಾಗ, ಯೋಜನಾ ಹಂತದಿಂದ, ರಸ್ತೆಗಳು ಮತ್ತು ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣ ಪ್ರವೇಶ, ಇಂಟರ್‌ನೆಟ್ ಸಂಪರ್ಕ ಮತ್ತು ಇತರ ಅಗತ್ಯ ಮೂಲಕ ಸೌಕರ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಆದ್ಯತೆ ನೀಡುವುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ಜೀವನದ ಗುಣಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಾಧುನಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯವು ನಿರ್ಣಾಯಕ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಇದು ಉತ್ಪಾದಕ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪನಾ ಬೆನ್ನೆಲುಬನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಮೇಲೆ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಬಿ. **ಹೆಚ್ಚು ಕಾರ್ಮಿಕ ಆಧಾರಿತ ಕೈಗಾರಿಕಾ(LII) ಕ್ಲಸ್ಟರ್‌ಗಳು:** 200 ಪಟ್ಟಣಗಳ ಮತ್ತು ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಹೆಚ್ಚು ಕಾರ್ಮಿಕ ಆಧಾರಿತ ಕೈಗಾರಿಕೆ(LII)ಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು ಪರಿವರ್ತನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಲಾಭದಾಯಕ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಉತ್ತಮ ಮಾರ್ಗವಾಗಿದೆ. ಬಂಡವಾಳ ಮತ್ತು ಕೌಶಲ್ಯ ವೆಚ್ಚಗಳು ತುಂಬಾ ಹೆಚ್ಚಿರುವ ನಗರಗಳಿಗಿಂತ, ಇವುಗಳು ಕಡಿಮೆ ಇರುವ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದುವುದು ಹೆಚ್ಚು ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕವಾಗಿದೆ. ಈ ಅಂಶವನ್ನು ಮೇಲೆ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಸಿ. **ಹೊಸ ಸುಸ್ಥಿರ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳು:** ನಗರೀಕರಣವು ಸೇವೆಗಳ ವಿತರಣೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಸಾರಿಗೆ ದಟ್ಟಣೆ, ನಿರ್ಬಂಧಿತ ಚಲನಶೀಲತೆ, ಹೆಚ್ಚಿನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಮಾಲಿನ್ಯದಂತಹ ಹಲವಾರು ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಒಡ್ಡುತ್ತದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಪ್ರಪಂಚದ ಅನೇಕ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಇವು ಪರಿಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಾಗಿವೆ. ಕರ್ನಾಟಕವು ಅತ್ಯಾಧುನಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಮೂಲಕ ಇವುಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲು ವಿಶೇಷ ಕಾರ್ಯಪಡೆಯಲ್ಲಿ ಹೂಡಿಕೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಹೊಸದಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ ಪಟ್ಟಣಗಳು ಸುಸ್ಥಿರ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ – ಸೌರ ಫಲಕಗಳು ಮತ್ತು ಗಾಳಿ ಟರ್ಬೈನ್‌ಗಳಂತಹ ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದಂತಹವುಗಳು, ಯೋಜಿತ ಮರದ ಹೊದಿಕೆ, ಸಸ್ಯ ಆಧಾರಿತ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನೀರಿನ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು, ನೀರಿನ ಸಮಗ್ರ ಮರುಬಳಕೆ, ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕಲ್ ವಾಹನಗಳಿಗೆ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ

ಮತ್ತು ನಗರದ ಕೊನೆಯ ಮೈಲಿವರೆಗೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಾರಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ. ಇನ್ನೂ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಯೋಜನಾ ಹಂತದಿಂದಲೇ ಸಂಯೋಜಿಸಲ್ಪಡಬೇಕು. ಹಳೆಯ ನಗರಗಳಿಗೆ ಹೊಸ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಿಸಿ ನಗರ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಲು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯ ಯೋಜನೆ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ.

ಡಿ. ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಯೋಜನೆ: ಕರ್ನಾಟಕವು ಈಗಾಗಲೇ ಗಮನಾರ್ಹವಾದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಒಳಬರುವಂತೆ ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತಿದೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಇದರಲ್ಲಿ ನೀಲಿ ಕಾಲರ್ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳು/ಕಾರ್ಮಿಕರು/ದುಡಿಮೆಗಾರರು. ಈಗಾಗಲೇ ರಾಜ್ಯವು ಆಂತರಿಕವಾಗಿ ದೊಡ್ಡ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಭವಿಷ್ಯದ ವಿಸ್ತರಣೆಗೆ ನಿಬಂಧನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಕನಿಷ್ಠ ಮುಂದಿನ 20-30 ವರ್ಷಗಳ ಅಂದಾಜಿನೊಂದಿಗೆ ಒಳಚರಂಡಿ ನೀರಿನ ಸಂಸ್ಕರಣೆ, ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣಗಳು, ರಸ್ತೆಗಳು ಮುಂತಾದವುಗಳಿಗೆ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸುವುದು ಅವಶ್ಯಕ. ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ, ಚೀನಾ ಮಾದರಿಯು ಸುಗಮಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ - ಅನೇಕ ಪ್ರಮುಖ ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣಗಳು ಮೂರನೇ ರನ್‌ವೇ ನಿರ್ಮಿಸಲು, 2030ಕ್ಕೆ ಬೇಡಿಕೆಯ ಅಂದಾಜಿನ ಮೂಲಕ ಆಸನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಮುಂದೆಸಾಗುವ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದೆ. ಸಮಾನಾಂತರವಾಗಿ, 2030ರ ನಂತರದ ಅಂದಾಜುಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಈಗಾಗಲೇ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಇರುವುದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಲು, ಹೊಸ ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣಗಳನ್ನು ದೇಶದಾದ್ಯಂತ ನಿಯೋಜಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

24.7.6 ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ

ಅಧ್ಯಾಯ-1 ರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿರುವಂತೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಆದಾಯದ ನಡುವೆ ಗಮನಾರ್ಹ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ. ವಿಶೇಷ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳೊಂದಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ದುರ್ಬಲವಾಗಿರುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ವೇಗವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ, ಅವುಗಳು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದಿರುವುದನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಇದರಿಂದ ಒಟ್ಟಾರೆ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ವೇಗಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಈ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ರಾಜ್ಯದ ಉಳಿದ ಭಾಗಗಳಿಗಿಂತ ವೇಗವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಬಹುದು ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಬಹುದು.

ನೀತಿ ಆಯೋಗದ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷಿಯ ಜಿಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (NAADP) ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ತರಲು ಉತ್ತಮ ಮಾದರಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ (ಎನ್‌ಎಎಡಿಪಿ) ದೇಶಾದ್ಯಂತ 115 ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷಿಯ ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿದೆ. ಇದು ಐದು ವಿಶಾಲ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ 49 ಪ್ರಮುಖ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮತೆ ಸೂಚಕಗಳನ್ನು ಪತ್ತೆಹಚ್ಚಲು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದೆ. ಅವೆಂದರೆ, ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಪೋಷಣೆ, ಶಿಕ್ಷಣ, ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಜಲಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು, ಹಣಕಾಸು ಒಳಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ, ಕೌಶಲ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಮತ್ತು ಮೂಲಭೂತ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ. ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ನೀತಿ ಆಯೋಗ, ಗೃಹ ಸಚಿವಾಲಯ ಮತ್ತು ಇತರ 12 ಸಚಿವಾಲಯಗಳಾದ್ಯಂತ ಹಂಚಲಾಗಿದೆ. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು ಅಂತರ ಸಚಿವಾಲಯದ ಸಹಯೋಗದ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ತಳಮಟ್ಟದ/ನಿಲದ ಮಟ್ಟದ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಟಾಟಾ ಟ್ರಸ್ಟ್, ಪಿರಮಲ್ ಫೌಂಡೇಶನ್, ಐಟಿಸಿ, ಮತ್ತು ಎಲ್‌&ಟಿ, ಹಾಗೆಯೇ ಬಿಲ್ ಮತ್ತು ಮೆಲಿಂಡಾ ಗೇಟ್ಸ್ ಫೌಂಡೇಶನ್ ಮತ್ತು ಐಡಿಇನ್‌ಸೈಟ್ ಸಮೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿವೆ. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಪಾಲುದಾರರ ಸಹಯೋಗವು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಮುಖ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿದೆ. ಎನ್‌ಎಎಡಿಪಿಯು ಈಗಾಗಲೇ 17 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಕಾಣಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕವು ನೀತಿ ಆಯೋಗದ ಗೆಲುವಿನ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬಹುದು. ಕರ್ನಾಟಕವು ಭಾರತದ ಅತ್ಯಂತ ಸಮೃದ್ಧ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಎನ್‌ಎಎಡಿಪಿ ಯಲ್ಲಿನ 115 ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಪೈಕಿ, 2 ಮಾತ್ರ ಕರ್ನಾಟಕದ್ದಾಗಿವೆ. ಅವೆಂದರೆ ರಾಯಚೂರು ಮತ್ತು ಯಾದಗಿರಿ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷಿಯ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿರಬಹುದು:

- ಬಡತನ ಹೆಚ್ಚಿರುವ 10-15 ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಹೊಂದಿಸಬಹುದು.
- ಅಂತರ-ಸಚಿವಾಲಯದ ಸಹಯೋಗವನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಪ್ರತಿ ಸಚಿವಾಲಯವು ಅವರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಬಹುದು.
- ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಟ್ರಾಕ್ ಮಾಡಲು ಎನ್‌ಎಎಡಿಪಿ ರಚನೆಯನ್ನು ಬಳಸುವುದು.

- ಡಿ. ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ತಳಮಟ್ಟದ ಪಾಲುದಾರರೊಂದಿಗೆ ಸಂಯೋಜಿಸುವುದು.
- ಇ. 10 ಬಡತನ ಹೆಚ್ಚಿರುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ಕಲಿಕೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು.
- ಎಫ್. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮೂಹಿಕ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಸಾರಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ, ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚು ಕಾರ್ಮಿಕ ಆಧಾರಿತ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಸೃಜನೆಯನ್ನು ವೇಗಗೊಳಿಸುವುದು.

24.7.7 ಮೌಲ್ಯವರ್ಧಿತ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ರಫ್ತುಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ವಿಶೇಷವಾದ ಹೈಟೆಕ್ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು

ಹೆಚ್ಚು ಕಾರ್ಮಿಕ ಆಧಾರಿತ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ರಫ್ತುಗಳು ಸಾಮೂಹಿಕ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ರಫ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು ಮೌಲ್ಯಯುತವಾಗಿವೆ.

ಇದು ಹೆಚ್ಚಿನ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆಯ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ವಿಶೇಷವಾದ ಹೈಟೆಕ್ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿರಬೇಕು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹವಾದ ನಾವೀನ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಘಟಕಗಳು ಸೇರಿವೆ, ಕರ್ನಾಟಕವು ಈಗಾಗಲೇ ಶ್ಲಾಘನೀಯ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಯುಎಸ್ ಮತ್ತು ಚೀನಾ ಹೊಂದಿರುವಂತಹ ನಾವೀನ್ಯತೆ ಹೂಡಿಕೆಗಳ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುವುದು, ಹೊಸ ಉತ್ಪಾದನಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು, ದೇಶೀಯ ಮತ್ತು ರಫ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಹೂಡಿಕೆ ಮಾಡಲು ಯೋಗ್ಯವಾದ ಕೆಲವು ಉದ್ಯಮಗಳು:

- ಎ. ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್ ಘಟಕ ವಿನ್ಯಾಸ
- ಬಿ. ಹಾರ್ಡ್‌ವೇರ್ ವಿನ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದನೆ
- ಸಿ. ಚಿಪ್ ವಿನ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಸೆಮಿಕಂಡಕ್ಟರ್ ತಯಾರಿಕೆ
- ಡಿ. ಜೀನೋಮಿಕ್ಸ್, ಜೈವಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಜೈವಿಕ ಉತ್ಪಾದನೆ
- ಇ. ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಇಂಧನ ನಾವೀನ್ಯತೆ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ
- ಎಫ್. 3ಡಿ ಮುದ್ರಣ
- ಜಿ. ರೊಬೊಟಿಕ್ಸ್
- ಎಚ್. ರಕ್ಷಣಾ ಭಾಗಗಳ ತಯಾರಿಕೆ
- ಐ. ವೈದ್ಯಕೀಯಸಾಧನಗಳು
- ಜೆ. 3ಡಿ ಮುದ್ರಣ, ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ವಸ್ತುಗಳು, ಸೆಮಿಕಂಡಕ್ಟರ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ನಿರ್ಮಾಣ ಹೊಸ ವಸ್ತುಗಳ ನಾವೀನ್ಯತೆ.

ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನೆಯ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ಅನುದಾನದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕವು ವಿಶೇಷವಾದ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಸ್ಪಾರ್ಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಅನುದಾನವನ್ನು ರೂಪಿಸಬೇಕು. ವರ್ಷಕ್ಕೆ ರೂ.2,000 ಕೋಟಿಗಳಂತೆಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ರೂ.20,000 ಕೋಟಿಗಳಷ್ಟಾಗುತ್ತದೆ. ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವು ಜಿಎಸ್‌ಡಿಪಿಯ ಶೇಕಡ 25 ರಷ್ಟಿದೆ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿದರೆ ಇದು ದೊಡ್ಡದಲ್ಲ. ಈ ಹೂಡಿಕೆಯು ಅತ್ಯಾಧುನಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಉಪಕರಣಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಶೋಧನಾ ಪ್ರಯೋಗಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಬಹುದು. ಜೊತೆಗೆ ಇತರ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಹಾಯಕ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಬಹುದು.ಇವು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಅತ್ಯುನ್ನತ/ಉತ್ಕೃಷ್ಟತೆಯ ಕೇಂದ್ರಗಳು (CoEs) ನೋಡಲ್ ಕೇಂದ್ರಗಳಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಬಹುದು. ಅಂತಿಮವಾಗಿ, ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ಉತ್ಪಾದನಾ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಬೇಕು. ಆಗ ಹೂಡಿಕೆಯ ಮೌಲ್ಯವು ಸಾವಿರ ಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ.

24.7.8 ಬೆಂಗಳೂರು: ಗ್ಲೋಬಲ್ ಹೈಟೆಕ್ ಸಿಟಿ

ಬೆಂಗಳೂರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಜಿಎಸ್‌ಡಿಪಿ ಅಂಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಬಹುಪಾಲು ತೆರಿಗೆಗಳನ್ನು ಪಾವತಿಸುತ್ತಿದೆ. ಭಾರತದ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ತಲಾ ಆದಾಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಕರ್ನಾಟಕದ ಕಿರೀಟದಲ್ಲಿ ರತ್ನದಂತಿದೆ. ನಾವೀನ್ಯತೆ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ, ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು ಪ್ರಪಂಚದ ಅಗ್ರಮಾನ್ಯ 5ರಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರವು ಭಾರತದ ಐಟಿ ರಾಜಧಾನಿ, ಜೈವಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ರಾಜಧಾನಿ, ವಿಜ್ಞಾನ ರಾಜಧಾನಿ, ವಿವಿಯಾನಿಕ್ಸ್ ರಾಜಧಾನಿ, ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ರಾಜಧಾನಿಯಾಗುವ ಜೊತೆ ಜೊತೆಗೆ ಭಾರತದ ಹೈಟೆಕ್ ಮತ್ತು ಇನ್ನೋವೇಶನ್ ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ನಗರವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಜಾಗತಿಕ ಹೈಟೆಕ್ ಸಿಟಿಯಾಗಿ ತನ್ನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ನಿಯೋಜಿಸುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ, ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ 2 ಲಕ್ಷಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಾಗರೋತ್ತರ ನಾಗರಿಕರಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ನಗರವು ಒದಗಿಸುವ ಅವಕಾಶಗಳಿಂದ ಆಕರ್ಷಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಬೆಂಗಳೂರು 450ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಶೋಧನಾ ಪ್ರಯೋಗಾಲಯಗಳಿಗೆ ನೆಲೆಯಾಗಿದೆ. 400ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಕಂಪನಿಗಳು, 500ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಜಾಗತಿಕ ಕಂಪನಿಗಳು ನಗರದಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ವಿಶೇಷ ಅವಕಾಶಗಳಿಂದ ಆಕರ್ಷಿತರಾದ ಹಲವು ವಿಶೇಷತೆಗಳಿರುವ ಅಂದಾಜು 1 ಲಕ್ಷಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಪಿಎಚ್.ಡಿ.ಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. 2.5 ಲಕ್ಷಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಚಿಪ್ ಡಿಸೈನರ್ ಮತ್ತು ಪರಿಣಿತರುಗಳು 250ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಂಪನಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇವು ಭಾರತದ ಸೆಮಿಕಂಡಕ್ಟರ್ ಉಪಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತಿವೆ. ಇದು 30,000ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಆಟೋಮೋಟಿವ್ ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರ್ ಎಂಜಿನಿಯರ್‌ಗಳು ಮತ್ತು 15,000ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಏರೋನಾಟಿಕಲ್ ಎಂಜಿನಿಯರ್‌ಗಳನ್ನು ಸಹ ಹೊಂದಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ 2,500 ಕಂಪನಿಗಳು ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ ಮತ್ತು ಯಂತ್ರ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ವೇದಿಕೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವ ದರ್ಜೆಯ ಜೈವಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ವೇಗವರ್ಧಕಗಳೊಂದಿಗೆ ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಜೈವಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ಐಟಿ ಕೇಂದ್ರವು ವಿಶ್ವದ ಕೆಲವು ದೊಡ್ಡ ಐಟಿ ಕಂಪನಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ನಗರವು ಅತ್ಯಾಕರ್ಷಕ, ಗಡಿನಾಡು ತಂತ್ರಜ್ಞರು ಮತ್ತು ಇಂಜಿನಿಯರ್‌ಗಳ ಕೇಂದ್ರೀಕರಣವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ವಿಶ್ವದ ಮೂರನೇ-ಅತಿದೊಡ್ಡ ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿ ಬೆಂಗಳೂರು ಉತ್ತುಂಗಕ್ಕೇರಿದೆ.

ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಗಳು ತೀವ್ರ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಸವಾಲುಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಆದಾಯ ಬರುವ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶಗಳು ಹೆಚ್ಚಿರುವ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ, ಬೆಂಗಳೂರು ಗಮನಾರ್ಹ ಒಳವಲಸೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಈಗ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು 1.1 ಕೋಟಿಯಾಗಿದೆ. ಇದು ದೇಶದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕನೇ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ನಗರವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿಲ್ಲ. ಇದು ಜಾಗತಿಕ ಹೈಟೆಕ್ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಕುಂಠಿತಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಗುಣಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಸುಧಾರಿಸಲು ಸರ್ಕಾರವು ಗಮನಹರಿಸಬೇಕು:

1. ಪ್ರಸ್ತುತ ಇರುವ ರಸ್ತೆಗಳ ಸುಧಾರಣೆ
2. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಾರಿಗೆಗಾಗಿ 10,000 ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ಬಸ್‌ಗಳ ಬಲನೀಡುವುದು
3. 120 ಕಿ.ಮೀ ಉದ್ದದ ಎತ್ತರದ ರಸ್ತೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದ ಮೂಲಕ ಸಾರಿಗೆ ದಟ್ಟಣೆಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವುದು
4. 100 ಕಿ.ಮೀ ಪೆರಿಫೆರಲ್ ರಿಂಗ್ ರಸ್ತೆಗಳು
5. ಒಟ್ಟು 250 ಕಿ.ಮೀ ಉದ್ದದ ಮೆಟ್ರೋವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಅದನ್ನು ಪ್ರತಿ ದಿನಕ್ಕೆ 30 ಲಕ್ಷ ಜನರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು.
6. ಇತರ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಾರಿಗೆ ವಿಧಾನಗಳಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಉಪನಗರ ರೈಲು
7. ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವುದು.

ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳ ಆದಾಯ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯು ವೇಗವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಈ ಹೂಡಿಕೆಯ

ನೂರು ಪಟ್ಟು ಮರು ಪಾವತಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರೊಂದಿಗೆ, ಮುಂದಿನ ಐದು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು 15 ಲಕ್ಷ ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಬಹುದು. 2027ರ ವೇಳೆಗೆ ಅದರ ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರ್ ರಫ್ತುಗಳನ್ನು ಯುಎಸ್‌ಡಿ 100 ಬಿಲಿಯನ್‌ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಬಹುದು. ಇತರ ವಿಶೇಷತೆಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರ್ ಪ್ರತಿಭೆಗಳ ವಿಶ್ವದ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಲಭ್ಯತೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಿಲಿಕಾನ್ ವ್ಯಾಲಿಯನ್ನು ಹಿಂದಿಕ್ಕಬಹುದು.

24.7.9 ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ (ಐಟಿ) ಸೇವೆಗಳು

ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಸೇವೆಗಳು ದೊಡ್ಡ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ವಲಯವಾಗಿದೆ. ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಂತ್ರಾಲಯದ ಮಾಹಿತಿಗಳು 2017-18 ರಲ್ಲಿ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆಯು 70.6 ಎಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಐಟಿ ಸೇವೆಗಳು ಬೃಹತ್ ಮುಂದುವರೆದ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಮತ್ತೊಂದು ಹಂತವಾಗಿದೆ. ಭಾರತ ಇಂದು ಯುಎಸ್‌ಡಿ 170 ಬಿಲಿಯನ್ ಮೌಲ್ಯದ ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರ್ ಅನ್ನು ರಫ್ತು ಮಾಡುತ್ತಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕವು ಈಗಾಗಲೇ ಉನ್ನತ ಐಟಿ ಸೇವಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ದೇಶದ ಜಿಡಿಪಿಗೆ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಮತ್ತು ಭಾರತದ ಐಟಿ ರಫ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಲು ಅದನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ವಿಸ್ತರಿಸಬಹುದು. ಇಂದು, ಕರ್ನಾಟಕವು ಭಾರತದ ಐಟಿ ರಫ್ತು ಯುಎಸ್‌ಡಿ 170 ಬಿಲಿಯನ್‌ಗೆ ಶೇಕಡ 38 ರಷ್ಟು ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತಿದೆ, ಯುಎಸ್‌ಡಿ 65 ಬಿಲಿಯನ್ ಮೊತ್ತವು ವಾರ್ಷಿಕ ಶೇಕಡ 10-12 ರಷ್ಟು ದರದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದೆ. ಇದು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲೇ 21 ಲಕ್ಷ ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದೆ. ಮುಂದಿನ ಐದು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ, ಉದ್ಯಮವು ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿ ಸುಮಾರು 2.5 ರಿಂದ 3.5 ಲಕ್ಷ ಉನ್ನತ ಕೌಶಲ್ಯ ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಬಹುದು.

ದೃಢವಾದ ಉತ್ತಮ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ನೀಡುವಾಗ ಕರ್ನಾಟಕವು ಸಮಾನಾಂತರವಾಗಿ, ಐಟಿ-ಸಂಬಂಧಿತ ಶಿಕ್ಷಣದತ್ತ ಗಮನ ಹರಿಸಬಹುದು. ಇನ್ಫೋಸಿಸ್ ಮತ್ತು ಇತರ ಐಟಿ ದೈತ್ಯರು ರೂಪಿಸಿರುವ ತರಬೇತಿ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವ ಮೂಲಕ, ಈ ಕೋರ್ಸ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಜಾಗತಿಕ ಗುಣಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ತರಬೇತಿ ನೀಡಬೇಕು. ಇಲ್ಲಿ ಉದ್ಯಮದ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ನಿರ್ಣಾಯಕವಾಗಿದೆ.

ಇದರ ಜೊತೆಗೆ, ಅಂತರ್‌ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿನ ಪ್ರಗತಿಯೊಂದಿಗೆ ಐಟಿ ಪ್ರಪಂಚವು ವೇಗವಾಗಿ ಬದಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅತ್ಯಾಧುನಿಕ ಪ್ರಯೋಗಾಲಯಗಳು, ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಮತ್ತು ಉನ್ನತ ಪ್ರತಿಭೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕವು ಈ ಎಲ್ಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ/ಉತ್ಕೃಷ್ಟತೆಯ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವಲ್ಲಿ ಮುಂದಾಳತ್ವ ವಹಿಸಬಹುದು. ಈ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಕೇಂದ್ರಗಳು ರಾಜ್ಯದ ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಸೇವೆಗಳ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವ ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು ಎಂದರೆ;

- ಎ. ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆ
- ಬಿ. ಯಂತ್ರ ಕಲಿಕೆ
- ಸಿ. ಬ್ಲಾಕ್ಚೈನ್
- ಡಿ. ಸೈಬರ್ ಭದ್ರತೆ
- ಇ. ಇಂಟರ್‌ನೆಟ್-ಆಫ್-ಥಿಂಗ್ಸ್
- ಎಫ್. ಎಂಟರ್ಪ್ರೈಸ್ ಆಟೋಮೇಷನ್
- ಜಿ. ಅಗ್ರಿ-ಟೆಕ್ ಮತ್ತು ಇತರರು.

ಇವು ಮುಂಬರುವ ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ಐಟಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುತ್ತವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಚೀನಾ ಮತ್ತು ಯುಎಸ್ ಎರಡೂ ಇಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಮಾದರಿಗಳಾಗಿವೆ. ಈ ಎರಡೂ ದೇಶಗಳು ಈ ಎಲ್ಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನಾ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಸಮಾನಾಂತರವಾಗಿ ಹಿಡಿದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಗಮನಾರ್ಹ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಹೂಡಿಕೆ ಮಾಡಿವೆ. ಈ ಹೂಡಿಕೆಯು ಅವರ ಬೌದ್ಧಿಕ ಆಸ್ತಿ ಪೋರ್ಟ್‌ಫೋಲಿಯೋಗಳಿಗೆ ಸೇರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಈ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳು ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತದ ಉನ್ನತ ಪ್ರತಿಭೆಗಳನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತಿವೆ.

24.7.10 ಸ್ಪಾರ್ಟ್‌ಅಪ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಹೂಡಿಕೆ ಮಾಡಿ

ಭವಿಷ್ಯವು ನವೋದ್ಯಮ-ಚಾಲಿತ ಜ್ಞಾನದ ಆರ್ಥಿಕತೆಯಲ್ಲಿದ್ದು, ಇದು ಸ್ಪಾರ್ಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿದೆ. ಭಾರತವು ದೃಢವಾದ ಸ್ಪಾರ್ಟ್‌ಅಪ್ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಏರಿಕೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. ದೇಶವು ವಿಶ್ವದ ಮೂರನೇ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಸ್ಪಾರ್ಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳ ನೆಲೆಯಾಗಿದೆ. ಇಂದು, ಭಾರತವು 60,000ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಸ್ಪಾರ್ಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. 2014 ಮತ್ತು 2021ರ ನಡುವೆ ಸಂಚಿತ ಯುಎಸ್‌ಡಿ 112 ಬಿಲಿಯನ್ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದೆ. ಈ ಮೊತ್ತದಲ್ಲಿ ಯುಎಸ್‌ಡಿ 40ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಬಿಲಿಯನ್ ಅನ್ನು 2021ರಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸ್ಪಾರ್ಟ್‌ಅಪ್ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಇಂದು ಯುಎಸ್‌ಡಿ 450ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಬಿಲಿಯನ್ ಸಾಮೂಹಿಕ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಭಾರತವು ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿ ಮೂರನೇ-ಅತಿದೊಡ್ಡ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ(85) ಯುನಿಕಾರ್ನ್‌ಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ (1 ಬಿಲಿಯನ್ ಯುಎಸ್‌ಡಿ ಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಕಂಪನಿಗಳು). ಇದರಲ್ಲಿ 42 ಕಂಪನಿಗಳು 2021 ರಲ್ಲಿ ಆ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನವನ್ನು ತಲುಪಿವೆ.

2025 ಅಥವಾ 2026 ರ ವೇಳೆಗೆ, ಭಾರತವು 100,000 ಸ್ಪಾರ್ಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿ, 3.25 ಮಿಲಿಯನ್ ಜನರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ನೀಡುತ್ತದೆ ಎಂದು ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಸಂಖ್ಯೆಗಳೊಂದಿಗೆ, ಭಾರತವು ಯುಎಸ್ ನಂತರ 2ನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಈ ಸ್ಪಾರ್ಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳು 2025 ರಲ್ಲಿ ಯುಎಸ್‌ಡಿ 500 ಬಿಲಿಯನ್ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ತಲುಪುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಈ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು 100 ಯುನಿಕಾರ್ನ್‌ಗಳು ಅಥವಾ ಯುಎಸ್‌ಡಿ1 ಬಿಲಿಯನ್ ಮೌಲ್ಯದ ಕಂಪನಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿದೆ.

ಭಾರತವು ಈಗಾಗಲೇ 250ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಇನ್ಫೋಬೇಟರ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಕೆಲಸದ ವೇಗವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಕಂಪನಿಗಳು, 500ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಹೂಡಿಕೆದಾರರು ಮತ್ತು 2,000ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಸಕ್ರಿಯ ಹೂಡಿಕೆದಾರರೊಂದಿಗೆ ದೃಢವಾದ ಖಾಸಗಿ ಹೂಡಿಕೆ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಭಾರತದ ಬಂಡವಾಳದ ಒಟ್ಟು ಹೂಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡವಾರಿನಲ್ಲಿ ಇದು ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿದೆ. ವಿದೇಶಿ ದೈತ್ಯ ಕಂಪನಿಗಳು ಭಾರತದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಬಂಡವಾಳ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಒಟ್ಟು ಒಳಬರುವ ಬಂಡವಾಳದ ಶೇಕಡ 10ರಷ್ಟು ವಿದೇಶೀಯ ಎಂದು ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ವಿದೇಶಿ ವ್ಯವಹಾರದಾರರು ನಮ್ಮ ಹೆಚ್ಚಿನ ಡೇಟಾ ಮತ್ತು ಪ್ಲಾಟ್‌ಫಾರ್ಮ್‌ಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದರಿಂದ, ಇಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭಾರತೀಯ ಬಂಡವಾಳವನ್ನು ಹೂಡುವುದು ತುರ್ತು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನೇ ಕರ್ನಾಟಕದಂತಹ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿರುವುದು.

ಕರ್ನಾಟಕ ಈಗಾಗಲೇ ಇಂತಹ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿರುವ ರಾಜ್ಯವಾಗಿದೆ. ಹಣಕಾಸು, ಐಟಿ ಸೇವೆಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧಿತ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅದರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದೊಂದಿಗೆ, ಈ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿನ ಸ್ಪಾರ್ಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳು ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ನಾಯಕರಾಗಿ ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದು, ಇವು ಜಾಗತಿಕವಾಗಿಯೂ ತಮ್ಮ ಛಾಪು ಮೂಡಿಸುತ್ತಿವೆ.

ಭಾರತೀಯ ಒಟ್ಟು ಸ್ಪಾರ್ಟ್‌ಅಪ್ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು ಶೇಕಡ 40 ರಷ್ಟನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಇದು ಪ್ರಾಥಮಿಕಹಂತದ ನಿಧಿಗಾಗಿ, ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಹಂತದ ನಿಧಿಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಖ್ಯೆಯ ಯುನಿಕಾರ್ನ್‌ಗಳಿಗೆ 34 (ಭಾರತದ ಒಟ್ಟು 85 ರಲ್ಲಿ) ಬೆಂಗಳೂರು ಪ್ರಮುಖ ತಾಣವಾಗಿದೆ. ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷ 2021 ರಲ್ಲಿ, ನಗರವು ಯುಎಸ್‌ಡಿ 21.3 ಬಿಲಿಯನ್ (ಭಾರತದ ಯುಎಸ್‌ಡಿ 40 ಬಿಲಿಯನ್ ಅರ್ಧದಷ್ಟು) ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ 551 ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೊಳಿಸಿತು. ಬೆಂಗಳೂರು ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಖ್ಯೆಯ ವೆಂಚರ್ ಕ್ಯಾಪಿಟಲ್ ಫಂಡ್‌ಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರದ ರಾಜಧಾನಿ ದೆಹಲಿ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ರಾಜಧಾನಿ ಮುಂಬೈ ಎರಡನ್ನೂ ಬೆಂಗಳೂರು ಹಿಂದಿಕ್ಕಿ ಭಾರತದ ನಿರ್ವಿವಾದದ ಇನ್ನೋವೇಶನ್ ಕ್ಯಾಪಿಟಲ್ ಆಗಿದೆ.

ಸ್ಪಾರ್ಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಹೂಡಿಕೆ ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ಬೆಳೆಯಲು ಕರ್ನಾಟಕವು ಫಂಡ್-ಆಫ್-ಫಂಡ್‌ಗಳನ್ನು (ಎಫ್‌ಒಎಫ್) ರಚಿಸಬೇಕು. ಭಾರತೀಯ ಸ್ಪಾರ್ಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳು ಬೆಳೆಯಲು ರೂ.5,000 ಕೋಟಿ ಎಫ್‌ಒಎಫ್ ಭದ್ರ ಬುನಾದಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಎಫ್‌ಒಎಫ್ ಗಾಗಿ ಕೆಲವು ಆದ್ಯತಾ ವಲಯಗಳು ಹೀಗಿವೆ:

ಎ. ಫಿನ್-ಟೆಕ್ ಸ್ಪಾರ್ಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳು

ಬಿ. ಐಟಿ ಸ್ಪಾರ್ಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳು

ಸಿ. ಎಂಟರ್‌ಪ್ರೈಸ್ ಟೆಕ್

ಡಿ. ಆರೋಗ್ಯ, ನೀರು, ಕೃಷಿ, ಸಮೀಕಂಡಕ್ಟರ್ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಡೀಪ್ ಸೈನ್ಸ್ ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್‌ಗಳು.

ಇ. ಲಾಜಿಸ್ಟಿಕ್ಸ್ ಮತ್ತು ಪೂರೈಕೆ ಸರಪಳಿ

24.8 ಉಪಸಂಹಾರ

ಕರ್ನಾಟಕವು ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿರುವ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ. 2030-32ರ ಕಾಲಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಉದ್ದೇಶಿಸಿರುವ 10 ಟ್ರಿಲಿಯನ್ ಡಾಲರ್‌ಗಳ ದೂರದೃಷ್ಟಿಯತ್ತ ಭಾರತವನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ನಿರ್ಣಾಯಕವಾಗಿ ಮುನ್ನಡೆಸಬಹುದು. ಇದು ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಶ್ರೀಮಂತ ರಾಜ್ಯವಾಗಿದೆ, ದೃಢವಾದ ಆದಾಯದ ಮೂಲವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ, ವಿವೇಕಯುತ ಹಣಕಾಸಿನ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಸ್ಥಿರತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ದೇಶದ ಟಾಪ್ ಟೆಕ್ನಾಲಜಿ ಹಬ್ ಆಗಿ ವಿಶ್ವದ ಟಾಪ್ 5 ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದಿದೆ. ಈ ಹಿಂದೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಉತ್ತಮ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿದೆ.

ಈಗ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗಿರುವುದು ಹಿಂದೆಂದೂ ಕಂಡಿಲ್ಲದ ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಬದಲಾವಣೆಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾದ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕವು ಈ ದಶಕ ಮತ್ತು ನಂತರದ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ-ನೇತೃತ್ವದ ಜ್ಞಾನ ಆರ್ಥಿಕತೆ ಆಧಾರಿತ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ನುರಿತ ನಾಗರಿಕರನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು ಹೆಚ್ಚು ಹೂಡಿಕೆ ಮಾಡಬೇಕು. ರಾಜ್ಯವು ತನ್ನ ರೈತರ ಆದಾಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು, ತನ್ನ ಬಡತನ ಹೆಚ್ಚಿರುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಸಾಮಾಜಿಕ-ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ನಾಗರಿಕನ ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿ ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮುಂದಿನ ಐವತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಬಲವಾದ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿರುವ ಪ್ರಮುಖ ಬ್ಲಾಕ್‌ಗಳಾದ ನಾವೀನ್ಯತೆ, ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಸುತ್ತ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾಗಿರುವ ಭವಿಷ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ರಾಜ್ಯವು ಅತ್ಯಾಧುನಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಬೇಕು.

ಬೆಂಗಳೂರು ಕರ್ನಾಟಕದ ಕಿರೀಟದಲ್ಲಿ ರತ್ನವಾಗಿದೆ. ಇದು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಶೇಕಡಾವಾರು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ತಾಂತ್ರಿಕವಾಗಿ ತರಬೇತಿ ಪಡೆದ ಜನರನ್ನು ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿದೆ. ಅದರ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಲು, ನಗರವು ಜನರ ಜೀವನದ ಗುಣಮಟ್ಟ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದಕತೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು, ವಿಶ್ವದ ಅಗ್ರಗಣ್ಯ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಯಲು, ಪ್ರಪಂಚದ ಭೂಪಟದಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಬೃಹತ್ ಪ್ರಮಾಣದ ಹೂಡಿಕೆಯ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

ರಾಜ್ಯವು ಮಹತ್ವದ ನಗರೀಕರಣ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿದೆ. ಇದು ಸಣ್ಣ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಹೂಡಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ವೇಗವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. 2032ರ ವೇಳೆಗೆ ಯುಎಸ್‌ಡಿ 1 ಟ್ರಿಲಿಯನ್ ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಕರ್ನಾಟಕವು ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ಮರುರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಮತ್ತು ಮರುಕಲ್ಪನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಕನಸು ಇರಬೇಕು, ವೇಗವರ್ಧಿತ ಸಾಮಾಜಿಕ-ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಪಥದೊಂದಿಗೆ, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ನಾಗರಿಕರಿಗೂ ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಜೀವನಮಟ್ಟ, ಉತ್ತಮ ಆದಾಯ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗಗಳಿಗೆ ಉತ್ತಮವಾದ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ, ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಯುವಕನಿಗೆ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯುವ ಅವಕಾಶಗಳಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಹೊಸ ತಲೆಮಾರು ಸೂಕ್ತವಾದ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಹುಡುಕಬಹುದು.

ವಿಷಯ ತಜ್ಞರು

ಕ್ರ.ಸಂ	ಅಧ್ಯಾಯಗಳು	ತಜ್ಞರ ಹೆಸರು	ಪದನಾಮ	ಸಂಸ್ಥೆ ಹೆಸರು
1	ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ	ಶ್ರೀ ಮೋಹನದಾಸ್ ಪೈ	ಅಧ್ಯಕ್ಷರು	ಆರಿನ್ ಕ್ಯಾಪಿಟಲ್ ಪಾರ್ಟ್ನರ್, ಬೆಂಗಳೂರು
		ಕುಮಾರಿ. ನಿಶಾ ಹೊಳ್ಳೆ	ಸಹ ತಂತ್ರಜ್ಞರು	ಸಿ-ಕ್ಯಾಂಪ್, ಬೆಂಗಳೂರು
2	ರಾಜ್ಯ ಆದಾಯ, ಬೆಲೆಗಳು ಮತ್ತು ಹಣದುಬ್ಬರ	ಶ್ರೀ ಕೆ ನರಸಿಂಹ ಭಣಿ	ಸಹ ನಿರ್ದೇಶಕರು	ಯೋಜನೆ, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸಂಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ಇಲಾಖೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ
3	ಬಂಡಾವಳಿ ಹೂಡಿಕೆ ಮತ್ತು ರಫ್ತು	ಡಾ. ಎಂ.ಆರ್ ನಾರಾಯಣ	ಸಲಹೆಗಾರರು (ಶೈಕ್ಷಣಿಕ & ಸಂಶೋಧನೆ)	ವಿತ್ತೀಯ ಕಾರ್ಯನೀತಿ ಸಂಸ್ಥೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು
4	ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ಸಮಯದಲ್ಲ ಹಣಕಾಸಿನ ನಿರ್ವಹಣೆ	ಡಾ. ಎನ್.ಆರ್ ಭಾನುಮೂರ್ತಿ	ಕುಲಪತಿಗಳು	ಡಾ. ಬಿ ಆರ್ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಸ್ಕೂಲ್ ಆಫ್ ಎಕನಾಮಿಕ್ಸ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಬೆಂಗಳೂರು
		ಡಾ. ಒ.ಪಿ.ಸಿ ಮಹಮ್ಮದ್ ರಫಿ	ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು	ಡಾ. ಬಿ ಆರ್ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಸ್ಕೂಲ್ ಆಫ್ ಎಕನಾಮಿಕ್ಸ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಬೆಂಗಳೂರು
5	ಕರ್ನಾಟಕ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪಾತ್ರ	ಡಾ. ಪ್ರಸನ್ನ ತಂತ್ರಿ	ಸಹ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು	ಇಂಡಿಯನ್ ಸ್ಕೂಲ್ ಆಫ್ ಬಜನೆಸ್, ಹೈದರಾಬಾದ್
		ಶ್ರೀ ನಿತಿನ್ ಮನ್ಸಿಲ್	ಸಹ ಸಂಶೋಧಕರು	ಇಂಡಿಯನ್ ಸ್ಕೂಲ್ ಆಫ್ ಬಜನೆಸ್, ಹೈದರಾಬಾದ್
6	ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ	ಡಾ. ಎ.ವಿ. ಮಂಜುನಾಥ	ನಿರ್ದೇಶಕರು ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು	ಕರ್ನಾಟಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು. ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಬದಲಾವಣೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ, ಬೆಂಗಳೂರು
7	ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಆಹಾರ ನಿರ್ವಹಣೆ	ಡಾ. ಎಸ್. ರಾಜೇಂದ್ರ ಪ್ರಸಾದ್	ಕುಲಪತಿಗಳು	ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಬೆಂಗಳೂರು
		ಶ್ರೀ ಕಿಶೋರ್ ಜಾಗಿರ್ದಾರ್	ಅಧ್ಯಕ್ಷರು	ವಿಜ್ಞನ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಫೌಂಡೇಷನ್, ಬೆಂಗಳೂರು
		ಡಾ. ಎಂ.ಎಸ್. ತಾರಾ	ಮಾಜಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು	ನಾಗರಿಕ ಸಹಕಾರ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಸ್ಥೆ, ಬೆಂಗಳೂರು
		ಡಾ. ಎ.ವಿ. ಮಂಜುನಾಥ	ನಿರ್ದೇಶಕರು ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು	ಕರ್ನಾಟಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು. ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಬದಲಾವಣೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ, ಬೆಂಗಳೂರು
		ಡಾ. ಸಿದ್ದಯ್ಯ	ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು	ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಬೆಂಗಳೂರು
8	ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕರ ಸಂಘ ಹಾಗೂ ಫುಡ್ ಪಾರ್ಕ್‌ಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮತೆಯ ಸುಧಾರಣೆ	ಶ್ರೀ ಪ್ರಶಾಂತ್ ಪ್ರಕಾಶ್	ಸ್ಥಾಪಕ ಪಾಲುದಾರ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು	Accel India, ಬೆಂಗಳೂರು, ವಿಜ್ಞನ್ ಗ್ರೂಪ್ ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್ಸ್, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ
9	ಕೈಗಾರಿಕೆ, ನಾವೀನ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ	ಡಾ. ಅಂಜುಲಾ ಗುಟಾರ್	ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು	ಭಾರತೀಯ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಂಸ್ಥೆ, ಬೆಂಗಳೂರು
		ಡಾ. ಸೋಮನಾಥ್ ಇಂಗೋಲೆ	ಯೋಜನೆ ಸಹಾಯಕರು	ಭಾರತೀಯ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಂಸ್ಥೆ, ಬೆಂಗಳೂರು

ಕ್ರ.ಸಂ	ಅಧ್ಯಾಯಗಳು	ತಜ್ಞರ ಹೆಸರು	ಪದನಾಮ	ಸಂಸ್ಥೆ ಹೆಸರು
10	ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ಉದ್ಯಮಗಳು	ಡಾ. ಎ.ವಿ. ಮಂಜುನಾಥ	ನಿರ್ದೇಶಕರು ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು	ಕರ್ನಾಟಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಬದಲಾವಣೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ, ಬೆಂಗಳೂರು
11	ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲ ಸೇವಾ ವಲಯದ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ	ಪ್ರೊ. ಶಶಾಂಕ ಭಡೆ	ಹಿರಿಯ ಸಲಹೆಗಾರರು	ನ್ಯಾಷನಲ್ ಕೌನ್ಸಿಲ್ ಆಫ್ ಎಕನಾಮಿಕ್ ರಿಸರ್ಚ್ (NCAER) ನವದೆಹಲಿ
		ಕುಮಾರಿ. ಬಿ.ಪಿ. ವಾಣಿ	ಸಹ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು	ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಬದಲಾವಣೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ, ಬೆಂಗಳೂರು
12	ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ	ಡಾ. ಎಸ್. ಮಾದೇಶ್ವರನ್	ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು	ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಬದಲಾವಣೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ, ಬೆಂಗಳೂರು
		ಡಾ. ಎ.ವಿ. ಮಂಜುನಾಥ	ನಿರ್ದೇಶಕರು ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು	ಕರ್ನಾಟಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು. ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಬದಲಾವಣೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ, ಬೆಂಗಳೂರು
		ಅಶ್ವಿನಿ ಕುಮಾರ್ ಬಿ.ಜಿ	ಸಂಶೋಧನಾ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು	ಕಾಫಿ ಮಂಡಳಿ, ಬೆಂಗಳೂರು
		ಡಾ. ಬಸವರಾಜು ಆರ್ ಶ್ರೇಷ್ಠ	ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು	ಗ್ರಾನ್ರೂಲ್ ರಿಸರ್ಚ್ ಆಂಡ್ ಅಡ್ವಾನ್ಸೆಡ್ ಮೂವ್‌ಮೆಂಟ್ (GRAAM), ಬೆಂಗಳೂರು.
13	ಉದ್ಯೋಗದ ಔಪಚಾರಿಕರಣದ ಕಡೆಗೆ	ಡಾ. ಸೌಮ್ಯ ಕಾಂತಿ ಘೋಷ್	ಸಮೂಹ ಮುಖ್ಯ ಸಲಹೆಗಾರರು, ಭಾರತೀಯ ಸ್ಟೇಟ್ ಬ್ಯಾಂಕ್	ಭಾರತೀಯ ಸ್ಟೇಟ್ ಬ್ಯಾಂಕ್, ಮುಂಬೈ
		ಡಾ. ಪುಲಕ್ ಘೋಷ್	ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು	ಭಾರತೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪನಾ ಸಂಸ್ಥೆ (IIM), ಬೆಂಗಳೂರು
14	ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಯೋಜನೆ	ಡಾ. ಡಿ. ರಾಜಶೇಖರ್	ನಿರ್ದೇಶಕರು	ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಬದಲಾವಣೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ, ಬೆಂಗಳೂರು
		ಡಾ. ಆರ್. ಮಂಜುಳ	ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು	ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಬದಲಾವಣೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ, ಬೆಂಗಳೂರು
15	ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿನ ಅಂತರದ ನಿವಾರಣೆ - ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಿತ ನೀತಿ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ	ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಧರ್ ಪಜ್ಜಿಶೆಟ್ಟಿ	ಸ್ಥಾಪಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು	ಕೌಟಲ್ಯ ಸ್ಕೂಲ್ ಆಫ್ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಪಾಲಿಸಿ, ಹೈದರಾಬಾದ್
		ಶ್ರೀ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಮಾದೇನಹಳ್ಳಿ	ಇಂಡಿಯನ್ ಅಡ್ಮಿನಿಸ್ಟ್ರೇಟಿವ್ ಫಲೋ	ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ- ದಿ ನಡ್ಡ್ ಐಎಎಫ್ ಪ್ರೋಗ್ರಾಮ್, ಬೆಂಗಳೂರು
		ಶ್ರೀ ಪ್ರತಿಕ್ ಹರೀಶ್	ಸಹ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕರು. ಇಂಡಿಯನ್ ಅಡ್ಮಿನಿಸ್ಟ್ರೇಟಿವ್ ಫಲೋಷಿಪ್	ದಿ ನಡ್ಡ್ ಫೌಂಡೇಷನ್, ಬೆಂಗಳೂರು
16	ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲ ಸುಸ್ಥಿರ ನಗರೀಕರಣ	ಶ್ರೀ ಬಿ.ವಿ. ಆನಂದ್	ಸದಸ್ಯರು	ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ನೀತಿ ಮತ್ತು ಯೋಜನಾ ಆಯೋಗ, ಬೆಂಗಳೂರು

ಕ್ರ.ಸಂ	ಅಧ್ಯಾಯಗಳು	ತಜ್ಞರ ಹೆಸರು	ಪದನಾಮ	ಸಂಸ್ಥೆ ಹೆಸರು
17	ಬೆಂಗಳೂರು ಮೆಟ್ರೋಪಾಲಿಟನ್ ಪ್ರದೇಶದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ: ಸವಾಲುಗಳು ಮತ್ತು ಅವಕಾಶಗಳು	ಡಾ. ಜೋತ್ಸಾ ರ್ನಾ	ನಿರ್ದೇಶಕರು	ಸೆಂಟರ್ ಫಾರ್ ಬಜೆಟ್ ಮತ್ತು ಪಾಲಿಸಿ ಸ್ಟಡೀಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು
		ಶ್ರೀ ಮಧುಸೂದನ್ ಬಿ.ವಿ	ಹಿರಿಯ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಹಾಯಕರು	ಸೆಂಟರ್ ಫಾರ್ ಬಜೆಟ್ ಮತ್ತು ಪಾಲಿಸಿ ಸ್ಟಡೀಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು
		ಕುಮಾರಿ. ಅಚಲ ಯೆರೆಸೀಮೆ	ಸಂಶೋಧನಾ ಸಹಾಯಕರು	ಸೆಂಟರ್ ಫಾರ್ ಬಜೆಟ್ ಮತ್ತು ಪಾಲಿಸಿ ಸ್ಟಡೀಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು
18	ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಜಿಯೋ ಸಕ್ರಿಯವಾದ ಉತ್ತಮ ಆಡಳಿತ ಅಭ್ಯಾಸಗಳು	ಡಾ. ಪ್ರಭುರಾಜ್ ಡಿ.ಕೆ	ನಿರ್ದೇಶಕರು	ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ದೂರ ಸಂವೇದಿ ಅನ್ವಯಕ ಕೇಂದ್ರ
		ಶ್ರೀ ಜಯಚಂದ್ರನ್ ಎಂ	ಯೋಜನಾ ನಿರ್ದೇಶಕರು ಏ-ಉಪಖ	ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ದೂರ ಸಂವೇದಿ ಅನ್ವಯಕ ಕೇಂದ್ರ
		ಶ್ರೀ ಶ್ರೀವಾಸ್ತವ ಪದೀಪ್ ಕೆ	ಸಲಹೆಗಾರರು	ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ದೂರ ಸಂವೇದಿ ಅನ್ವಯಕ ಕೇಂದ್ರ
19	ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಫಲತಾಂಶ ಆಧಾರಿತ ಯೋಜನೆ, ಸಂಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ	ಡಾ. ಛಾಯಾ ಕೆ. ದೇಗಾಂವರ್	ಅಪರ ಮುಖ್ಯ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಾ ಅಧಿಕಾರಿ	ಕರ್ನಾಟಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು
		ಡಾ. ಬಿ ಜಾನಕಿರಾಂ	ಹಿರಿಯ ನಿರ್ದೇಶಕರು	ಯೋಜನೆ, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸಂಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ಇಲಾಖೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ
		ಡಾ. ಎ.ವಿ. ಮಂಜುನಾಥ	ನಿರ್ದೇಶಕರು ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು	ಕರ್ನಾಟಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು. ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಬದಲಾವಣೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ, ಬೆಂಗಳೂರು
20	ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲೆಲ್ಲ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ನಿರ್ವಹಣೆ: ವಾಸ್ತವ ಮತ್ತು ಸಾಧ್ಯತೆಗಳು	ಶ್ರೀ ಶ್ರೀನಿವಾಸುಲು	ಸದಸ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ	ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಮಾಲಿನ್ಯ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮಂಡಳಿ, ಬೆಂಗಳೂರು
21	ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ	ಡಾ. ಎ.ವಿ. ಮಂಜುನಾಥ	ನಿರ್ದೇಶಕರು ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು	ಕರ್ನಾಟಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು. ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಬದಲಾವಣೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ, ಬೆಂಗಳೂರು
22	ಆಸ್ತಿ ಹಣಗಳಿಕೆ: ಭವಿಷ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನ	ಶ್ರೀ ಸುನೀಲ್ ಕುಮಾರ್ ವಯ	ಇಂಡಿಯನ್ ಅಡ್ಮಿನಿಸ್ಟ್ರೇಟಿವ್ ಫಲೋ	ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ- ದಿ ನಡ್ಡ್ ಐಎಎಫ್ ಪ್ರೋಗ್ರಾಮ್, ಬೆಂಗಳೂರು
		ಕುಮಾರಿ. ಚಿತ್ತಾನ್ ಚಮಾಡಿಯ	ವಿಶ್ಲೇಷಕರು	ದ ನಡ್ಡ್ ಫೌಂಡೇಷನ್, ಬೆಂಗಳೂರು
23	ಆರ್ಥಿಕ ಹಸಿರಿಕರಣ	ಡಾ. ಮುಕುಂದ್ ರಾಜ್	ಎಸ್‌ಡಿಜಿಸಿಸಿ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು	ಯುನೈಟೆಡ್ ನೇಷನ್ಸ್ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್ ಪ್ರೋಗ್ರಾಮ್
24	ಸಾಧನೆಗಳು, ಸವಾಲುಗಳು ಮತ್ತು ಮುನ್ನಡೆವ ಹಾದಿ	ಶ್ರೀ ಬಿ ವಿ ಮೋಹನದಾಸ್ ಪೈ	ಅಧ್ಯಕ್ಷರು	ಆರಿನ್ ಕ್ಯಾಪಿಟಲ್ ಪಾರ್ಟ್ನರ್ಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು
		ಕುಮಾರಿ. ನಿಶಾ ಹೊಳ್ಳೆ	ಸಹ ತಂತ್ರಜ್ಞರು	ಸಿ-ಕ್ಯಾಂಪ್, ಬೆಂಗಳೂರು

ಸಂಯೋಜಕರು / ನೋಡಲ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು

ಕ್ರ.ಸಂ.	ಅಧ್ಯಾಯದ ಶೀರ್ಷಿಕೆ	ಸಂಯೋಜಕರು	ನೋಡಲ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು
1	ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ	ಶ್ರೀ ಕೆ. ನರಸಿಂಹ ಫಣಿ, ಜಂಟಿ ನಿರ್ದೇಶಕ, ಆಸಾಂನಿ	
2	ರಾಜ್ಯ ಆದಾಯ, ಬೆಲೆಗಳು ಮತ್ತು ಹಣದುಬ್ಬರ	ಶ್ರೀ ಕೆ. ನರಸಿಂಹ ಫಣಿ, ಜಂಟಿ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಆಸಾಂನಿ	
3	ಬಂಡಾವಳಿ ಹೂಡಿಕೆ ಮತ್ತು ರಫ್ತು	ಶ್ರೀ ಎಂ.ರಾಜಣ್ಣ, ಜಂಟಿ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಆಸಾಂನಿ	
4	ಸಾಂಕ್ರಮಿಕ ಸಮಯದಲ್ಲ ಹಣಕಾಸಿನ ನಿರ್ವಹಣೆ	ಡಾ. ಬಿ ಜಾನಕಿರಾಂ, ಹಿರಿಯ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಯೋಜನಾ ಇಲಾಖೆ	
5	ಕರ್ನಾಟಕ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪಾತ್ರ	ಡಾ. ಬಿ ಜಾನಕಿರಾಂ, ಹಿರಿಯ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಯೋಜನಾ ಇಲಾಖೆ	ಶ್ರೀಮತಿ. ಗಾಯತ್ರಿ, ಅಧೀನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ, ಆರ್ಥಿಕ ಇಲಾಖೆ
6	ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ	ಶ್ರೀಮತಿ. ಎಸ್ ರೂಪಾ, ಸಂಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಆಫೀಸ್, ಎಸ್‌ಡಿಜಿಸಿಸಿ	ಶ್ರೀಮತಿ. ವೀಣಾ, ಉಪ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಯೋಜನಾ ಇಲಾಖೆ
7	ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆ	ಶ್ರೀ ಕೆ.ಎ. ಪರಪ್ಪಸ್ವಾಮಿ, ಜಂಟಿ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಆಸಾಂನಿ	ಶ್ರೀಮತಿ. ಟಿ.ಎಸ್.ಗಿರಿಜಾ, ಉಪ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಆಸಾಂನಿ ಶ್ರೀಮತಿ. ಮಾಧುರಿ ಎಸ್ ತವಗ, ಉಪ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಆಸಾಂನಿ
8	ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕರ ಸಂಘ ಹಾಗೂ ಪುರೈಕೆ ಪಾರ್ಕ್‌ಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದು	ಶ್ರೀ ಕೆ.ಎ.ಪರಪ್ಪಸ್ವಾಮಿ, ಜಂಟಿ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಆಸಾಂನಿ	ಶ್ರೀಮತಿ. ಟಿ.ಎಸ್.ಗಿರಿಜಾ, ಉಪ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಆಸಾಂನಿ
9	ಕೈಗಾರಿಕೆ, ನಾವೀನ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ	ಶ್ರೀ. ಬಸನಗೌಡ, ಜಂಟಿ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಆಸಾಂನಿ	ಶ್ರೀಮತಿ. ಎಸ್.ಕೆ.ಕಲ್ಪನ, ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಯೋಜನಾ ವಿಭಾಗ
10	ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮ, ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ಉದ್ಯಮಗಳು	ಡಾ. ಬಿ ಜಾನಕಿರಾಂ, ಹಿರಿಯ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಯೋಜನಾ ಇಲಾಖೆ	ಶ್ರೀ ಬಸನಗೌಡ, ಜಂಟಿ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಆಸಾಂನಿ
11	ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸೇವಾ ವಲಯದ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ	ಶ್ರೀ. ಬಸನಗೌಡ, ಜಂಟಿ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಆಸಾಂನಿ	ಶ್ರೀಮತಿ. ಎಚ್.ಎಸ್.ಜಾನಕಿ, ಉಪ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಯೋಜನಾ ಇಲಾಖೆ ಶ್ರೀಮತಿ. ರಜನಿ ಎಸ್, ಉಪ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಯೋಜನಾ ಇಲಾಖೆ
12	ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮೂಲ ಸೌಕರ್ಯ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ	ಶ್ರೀ. ಗುರುರಾಜ್ ರಾವ್, ಹಿರಿಯ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಯೋಜನಾ ಇಲಾಖೆ	ಶ್ರೀಮತಿ. ಎಸ್.ಕೆ.ಕಲ್ಪನ, ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಯೋಜನಾ ಇಲಾಖೆ ಶ್ರೀಮತಿ ಮಂಗಳಾಜಿ, ಜಂಟಿ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಆಸಾಂನಿ ಶ್ರೀಮತಿ. ಶಿಲ್ಪಾ.ಎನ್, ಉಪ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಯೋಜನಾ ಇಲಾಖೆ ಶ್ರೀಮತಿ ಜ್ಯೋತಿ ಎಸ್ ಜೆನ್ನಿ, ಉಪ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಕೆಇಎಂ ಶ್ರೀಮತಿ ರಮಣಿ ವಿ, ಉಪ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಯೋಜನಾ ಇಲಾಖೆ
13	ಉದ್ಯೋಗದ ಔಪಚಾರಿಕರಣದ ಕಡೆಗೆ	ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಪಾದ ವಿ ಹೆಗಡೆ, ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಯೋಜನಾ ಇಲಾಖೆ	

ಕ್ರ.ಸಂ.	ಅಧ್ಯಾಯದ ಶೀರ್ಷಿಕೆ	ಸಂಯೋಜಕರು	ನೋಡಲ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು
14	ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಯೋಜನೆ	ಶ್ರೀ. ಗುರುರಾಜ್ ರಾವ್, ಹಿರಿಯ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಯೋಜನಾ ಇಲಾಖೆ	ಶ್ರೀಮತಿ. ಲತಾದೇವಿ, ಜಂಟಿ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಯೋಜನಾ ಇಲಾಖೆ
15	ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿನ ಅಂತರವನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವುದು- ಸಾಕ್ಷಿಆಧಾರಿತ ನೀತಿ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ	ಡಾ.ಛಾಯಾ ದೇಗಾಂವರ್, ಎಡಿಸಿಇಒ, ಕೆಇಎ ಶ್ರೀ. ಕೆಂಪಯ್ಯ ಸಿ, ಹಿರಿಯ ಸಮಾಲೋಚಕರು, ಆಸಾಂನಿ	ಶ್ರೀ. ಡಿ.ಚಂದ್ರಶೇಖರಯ್ಯ, ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಯೋಜನಾ ಇಲಾಖೆ
			ಶ್ರೀ. ನರಸಿಂಹಪ್ಪ, ಜಂಟಿ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಆಸಾಂನಿ
			ಶ್ರೀಮತಿ. ಸುಮಾ ಮಿರಜಕರ್, ಉಪ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಡಿಇಎಸ್
			ಶ್ರೀಮತಿ. ಸಿ.ಆರ್.ಶಿವರೂಪ, ಉಪ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಯೋಜನಾ ಇಲಾಖೆ
16	ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲ ಸುಸ್ಥಿರ ನಗರೀಕರಣ	ಡಾ.ಮುಕುಂದ್ ರಾಜ್, ಎಸ್‌ಡಿಜಿಸಿಸಿ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು	ಶ್ರೀಮತಿ. ಲತಾದೇವಿ, ಜಂಟಿ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಯೋಜನಾ ಇಲಾಖೆ
			ಶ್ರೀಮತಿ. ಸಿ.ಎನ್.ಶಕುಂತಲ, ಉಪ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಯೋಜನಾ ಇಲಾಖೆ
17	ಬೆಂಗಳೂರು ಮೆಟ್ರೋಪಾಲಿಟನ್ ಪ್ರದೇಶದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ: ಸವಾಲುಗಳು ಮತ್ತು ಮತ್ತು ಮುನ್ನಡೆವ ಹಾದಿ	ಡಾ.ಮುಕುಂದ್ ರಾಜ್, ಎಸ್‌ಡಿಜಿಸಿಸಿ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು	ಶ್ರೀಮತಿ. ಲತಾದೇವಿ, ಜಂಟಿ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಯೋಜನಾ ಇಲಾಖೆ
			ಶ್ರೀಮತಿ. ಶಕುಂತಲಾ, ಸಿ.ಎನ್ ಉಪ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಯೋಜನಾ ಇಲಾಖೆ
18	ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲ ಜಿಯೋ ಸಕ್ರಿಯವಾದ ಉತ್ತಮ ಆಡಳಿತ ಅಭ್ಯಾಸಗಳು	ಶ್ರೀ. ಕೆಂಪಯ್ಯ ಸಿ, ಹಿರಿಯ ಸಮಾಲೋಚಕರು, ಆಸಾಂನಿ	ಶ್ರೀ ಆರ್.ಮಂಜುನಾಥ್, ಸಹಾಯಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಆಸಾಂನಿ
19	ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ವಾಸ್ತವಗಳು ಮತ್ತು ಅವಕಾಶಗಳು	ಶ್ರೀಮತಿ. ರೂಪಾ, ಸಂಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಅಲಡ್, ಎಸ್‌ಡಿಜಿಸಿಸಿ	ಶ್ರೀಮತಿ. ಸಿ.ಎನ್.ಶಕುಂತಲ, ಉಪ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಯೋಜನಾ ಇಲಾಖೆ
20	ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲ ಫಲಿತಾಂಶ ಆಧಾರಿತ ಯೋಜನೆ, ಸಂಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ	ಶ್ರೀಮತಿ ಸವಿತಾ ದಯಾನಂದ್, ಉಪ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಕೆಇಎ	
21	ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ	ಡಾ ಎ ವಿ ಮಂಜುನಾಥ್, ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಕೆಇಎ	ಶ್ರೀಮತಿ. ಸಿ.ಎನ್.ಶಕುಂತಲ, ಉಪನಿರ್ದೇಶಕರು, ಯೋಜನಾ ಇಲಾಖೆ
22	ಆಸ್ತಿಯಿಂದ ಹಣ ಗಳಿಸುವಿಕೆ : ಭವಿಷ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು		
23	ಪರಿಸರ ಹಸಿರೀಕರಣ	ಶ್ರೀಮತಿ. ಶೋಭಾ ಎಸ್ ವಿ ಎಸ್‌ಡಿಜಿಸಿಸಿ, ಯುಎನ್‌ಡಿಪಿ	
24	ಸಾಧನೆಗಳು, ಸವಾಲುಗಳು ಮತ್ತು ಮುನ್ನಡೆವ ಹಾದಿ	ಶ್ರೀ ಕೆ. ನರಸಿಂಹ ಫಣಿ, ಜಂಟಿ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಆಸಾಂನಿ	ಶ್ರೀ ಕೆ. ನರಸಿಂಹ ಫಣಿ, ಜಂಟಿ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಆಸಾಂನಿ

ಅನುವಾದ

ಕ್ರ.ಸಂ	ಹೆಸರು	ಪದನಾಮ	ಸಂಸ್ಥೆ
1	ಡಾ.ಎಚ್.ಡಿ.ಪ್ರಶಾಂತ್	ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು	ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ-583 276
2	ಡಾ. ಚೇತನ್ ಎಚ್.ಪಿ	ಸಹ ನಿರ್ದೇಶಕರು	ಕರ್ನಾಟಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬಹುಮಹಡಿ ಕಟ್ಟಡ ಬೆಂಗಳೂರು

ವರದಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲು ಸಹಕರಿಸಿದ ಸಿಬ್ಬಂದಿ

ಕ್ರ.ಸಂ	ಹೆಸರು	ಪದನಾಮ	ಸಂಸ್ಥೆ
1	ಶ್ರೀ ಪವನಕುಮಾರ್ ದೇಶೇಟ್ಟಿ	ಸಹಾಯಕ ಸಂಶೋಧಕರು	ಕರ್ನಾಟಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು
2	ಡಾ. ಚೇತನ್ ಎಚ್.ಪಿ	ಸಹ ನಿರ್ದೇಶಕರು	ಕರ್ನಾಟಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು
3	ಡಾ. ರಘು	ಸಹಾಯಕ ಸಂಶೋಧಕರು	ಕರ್ನಾಟಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು
4	ಡಾ. ಶಿವಾನಿ ದೇಚಮ್ಮ	ಸಹಾಯಕ ಸಂಶೋಧಕರು	ಕರ್ನಾಟಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು
5	ಗೀತಾ ಆರ್	ನಿಯೋಜಿತ ಸಹಾಯಕರು	ಕರ್ನಾಟಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು

SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

<p>1 ಬಡತನದ ನಿರ್ಮೂಲನೆ</p>	<p>2 ಹಸಿವು ಮುಕ್ತ</p>	<p>3 ಉತ್ತಮ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಯೋಗಕ್ಷೇಮ</p>
<p>4 ಗುಣಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣ</p>	<p>5 ಅಂಗ ಸಮಾನತೆ</p>	<p>6 ಸ್ವಚ್ಛ ನೀರು ಮತ್ತು ಸೈರ್ಮಲ್ಯ</p>
<p>7 ಅಗ್ಗವಾದ ಮತ್ತು ಶುದ್ಧ ಶಕ್ತಿ</p>	<p>8 ಗೌರವಯುತ ಕೆಲಸ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ</p>	<p>9 ಉದ್ಯಮ, ಆವಿಷ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಮೂಲ ಸೌಕರ್ಯಗಳು</p>
<p>10 ಅಸಮಾನತೆಗಳ ಇಳಿಕೆ</p>	<p>11 ಸುಸ್ಥಿರ ನಗರಗಳು ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯಗಳು</p>	<p>12 ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತ ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದನೆ</p>
<p>13 ಹವಾಮಾನದ ಬಗ್ಗೆ ಕ್ರಮ</p>	<p>14 ಜಲದ ಜೀವರಾಶಿ</p>	<p>15 ಭೂಮಿ ಮೇಲಿನ ಜೀವರಾಶಿ</p>
<p>16 ಶಾಂತಿ, ನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಸದೃಢ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು</p>	<p>17 ಗುರಿ ಮುಟ್ಟಲು ಸಹಭಾಗಿತ್ವ</p>	<p>ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳು</p>

ಯೋಜನೆ, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸಂಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ಇಲಾಖೆ
ಬಹುಮಹಡಿಗಳ ಕಟ್ಟಡ, ಡಾ. ಬಿ.ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ವೀಧಿ ಬೆಂಗಳೂರು - 560 001

ಜಾಲತಾಣ : <http://planning.karnataka.gov.in>

<http://des.karnataka.gov.in>